Fra Ante Antić o odgoju svećenstva

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/fra-ante-antic-o-odgoju-svecenstva.html

Ređenje franjevačkih bogoslova u Splitu 1943.
(Potpuno desno fra Ante Antić)

“Klerici se uzgajaju za oltar, a s oltara polaze u narod: k bolesniku, u ispovjedaonicu, na propovjedaonicu i u školu ili društvo. Sva snaga posvećenja i spasenja našeg dolazi od Žrtve oltara.
Tajna svega djelovanja i uspjeha redovničko-svećeničkog života stoji u jedinstvu s Božanskim učiteljem, koji se žrtvuje u sv. misi. Naše klerike moramo upućivati neprestano k Isusu u Presvetom Sakramentu oltara. Jedinstvo s Njim izvor je sve snage, moći i jakosti njihove.

Štogod sadimo u njihove duše, sve što sijemo u njihova srca treba da Presveta euharistija oplodi, ojača i dovede do punine savršenosti. Ne možemo pojmiti klerika, koji se posvećuje službi Božanskog Spasitelja, uzgaja za oltar bez posebne ljubavi k Presvetoj euharistiji i Žrtvi oltara."

(V. Kapitanović, Kristu suobličen, Zagreb-Split, 2004., str. 120.)

Riječi kojima je sv. Franjo poslao misionare među Saracene

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/rijeci-kojima-je-sv-franjo-poslao.html

"Filioli mei, Deus mihi mandavit, quod mittam vos ad terram Saracenorum ad praedicandum et confitendum eius fidem et legem Mahometicam impugnandam. Et ego etiam ibo per aliam partem ad infideles et fratres alios mittam per universum mundum. Idcirco, filii, paretis vos ad implendum Domini voluntatem."

("Dječice moja, Bog mi je zapovjedio da vas pošaljem u zemlju Saracena da propovijedate i ispovijedate njegovu vjeru i da se borite protiv Muhamedovog zakona. I ja ću također ići po drugoj strani nevjernicima i drugu braću ću poslati po cijelom svijetu. Stoga, sinovi, pripremite se da izvršite Gospodinovu volju.")

- sv. Franjo (Collationes monasticae, XXIII.)

Stoljetna težnja bosanskih franjevaca

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/stoljetna-teznja-bosanskih-franjevaca.html

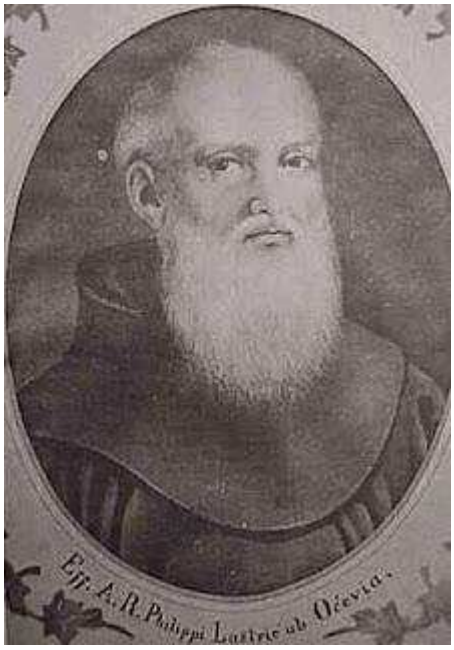

"*Caeterum, si Altissimus, postposita poena nostris peccatis debita, misericorditer Bosnam ditioni alicuius catholici principis subiugaret, brevi tempore in illa excitari possent 20 vel 30 monasteria.*"

("*Uostalom, kad bi Svevišnji, otklonivši kaznu koju zaslužujemo našim grijesima, milosrdno podložio Bosnu vlasti nekog katoličkog vladara, u kratkom vremenu bi se u njoj moglo podići 20 ili 30 samostana.*")

- **fra Filip Lastrić** (Epitome vetustatum Bosnensis provinciae, 1776., str. 69.)

Postupno prodiranje svjetovnog duha...

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/postupno-prodiranje-svjetovnog-duha.html

Još godinama uoči Drugoga vatikanskog koncila, duh ovoga svijeta je nastojao prodrijeti u Crkvu. Ovo kratko pismo fra Jerka Lovrića upućeno fra Anti Antiću u travnju 1956. god., zabrinuto govori o prodoru svjetovnog duha u franjevački red.

"Poštovani Oče Magistre!
Primio sam Vaš list od 17. IV. tekuće godine. Dozvoljavam, da klerici učine izlet, ali odmah izjavljujem, da mi je vrlo žao, da i na izlet ne idu u habitu.

Odlaganjem habita nužno se odlaže i duh franjevačke poniznosti, čednosti, priprostitosti i pokore.
Žalosno je, da ga se tako lako zamjenjuje za civil, a to bi se smjelo u najskrajnjoj nuždi.

Duboko smo pali, a da to i ne osjećamo.

Ne gledajmo oko sebe, nego spasavajmo sami sebe. Tko se stidi habita i nema Franjina duha ni srca. Za mnoge je postao težak oklop, koji jedva čekaju zbaciti.

Oče Magistre, očito je, da svjetovni duh, osjećaji i nazori preotimlju maha i kod braće. Jedino nas može na tom padu zaustaviti svakidašnje ozbiljno čitanje duhovnog štiva, svakidašnja solidna meditacija, (na koju se, žali Bože, malo pazi, površno obavlja) kao i svakidašnje čuvanje osjetila.

Ovih dana sam ponovno pročitao poslanicu 'O čuvanju djevičanstva' od Pija XII.
Kristov namjesnik osuđuje kao zabludu tezu; da mladi klerici treba da sve vide i sva znadu, tobože, da će otvrdnuti.

Molim Vas, da je pročitate više puta klericima, osobito stranu 25-6.

Opazite li, da netko nije prožet duhom mrtvljenja i uklanjanja pred svijetom i da mu ne imponira Franjina poniznost, skromnost, siromaštvo... maknite ga jer nije za nas.

Najgore je za nas, ako se niveliramo sa duhom svijeta: počnemo misliti, da je i nama dozvoljeno ono što je i svijetu dozvoljeno, da i mi možemo na sva vrata na koja svijet prolazi.

Pišem Vam ovo, jer se silno plašim pred činjenicama, koje se opažaju.

Neka nas Gospodin spasi po zagovoru naše svete Braće!

Split, 22, IV. 56."

(V. Kapitanović, Kristu suobličen, 2004., str. 197.-198.)

Prozelitizam naših franjevaca u 17. i 18. stoljeću

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/prozelitizam-nasih-franjevaca-u-17-i-18.html

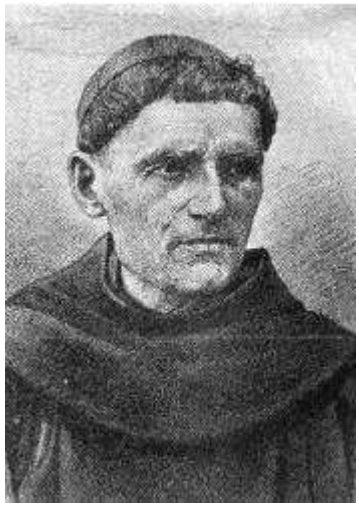

Fra Stipan Zlatović (1831.-1891.) bio je jedan od naših najpoznatijih franjevaca u 19. stoljeću.

Istraživao je arhive naših starih franjevačkih samostana.
Velik dio dokumenata (iz 17. i 18. stoljeća), koje je tamo pronašao, objavio je u svojoj poznatoj knjizi *Franovci države presvetog Odkupitelja i hrvatski puk u Dalmaciji*, izdanoj 1888. god. u Zagrebu.

Čitajući te dokumente, jednostavno nam upada u oči prozelitizam tadašnjih franjevaca.
Ne samo da su naši franjevci nastojali sve nekatolike u svojoj okolini obratiti na katoličku vjeru, nego su vodili i statistiku o tome... koliko su koje godine obratili ljudi.

Revnost franjevaca je najviše došla do izražaja nakon oslobođenja Knina, Sinja, Imotskog i Vrgorca od turske okupacije (krajem 1680-ih i početkom 1690-ih). U ono je vrijeme na tom području živjelo još dosta muslimana (zahvaljujući više od 150 godina osmanske vlasti).

Franjevci su pokrenuli veliku akciju za obraćenje tih ljudi na katoličku vjeru.

Piše fra Stipan na str. 236.-237. spomenute knjige:

"*Kad su pak Turci iz Dalmacije protjerani, po osvojenih mjestih u kojih bijaše Turaka, onda se ugleda revnost franovaca u pogled njihovog obraćenja.*

God. 1688. kad Knin naši osvojiše, ot. Andrija Resica zađe po krajini i našavši dosta obitelji turskih, sve ih poduči i krsti. (Izvorne svjedočbe prov. Diedo 20. srpnja 1693. i prov. Barbaro 13. svibnja 1696. u arhivu u Kninu)

Po osvojenju Vrhgorca franovci obratiše u varošu i okolici 25 Turaka (Izvorne svjedočbe po matici krštenja prov. Valsove u arhivu samostana Makarske)

Po osvojenju Čitluka na Neretvi god. 1694. ot. Bartul Arbić krsti 30 Turaka, kako mu svjedoči prov. general Dolfin 6. lipnja 1696. (Izvorna u arhivu samostana Makarske).

Kad napokon god. 1716. Imotski naši osvojiše, župnik o. Stjepan Vrljić krsti 23 Turaka, svjedoči po župnom zapisniku kolunel Crnica. (Izvorna u arhivu samostana Imotskog)

Vitez Vale Nonković tvrdi da su franovci u Neretvi god. 1703.-1709. obratili i krstili 21 Turčina. (Izvorna u arhivu samostana u Šibeniku).

Spominjemo samo one u većem broju, a predugo bi bilo, kad bismo i pojedine bilježili. Izvan nevjernika Turaka franovački apostolat plodan bijaše i u pogled različitih inovjeraca...

Da ostale ne spominjemo, kazat nam je, da u onom god. 1729. prikazaše 271 obraćenje sa krivovjerstva na katoličku istinu. (Liber archiv. prov. u Šibeniku 183.)

Namjestnik generala franovaca god. 1723. prikaza na jedanput skupu Propagande [Kongregacije za širenje vjere] u Rimu svjedočbe, da su franovci države bosanske [tj. provincije Bosne Srebrene] kroz 23 godina obratili 1350 Turaka, razkolnika i krivovjeraca na istinu katoličansku, od kojih samo u Dalmaciji 186. (Izvorne u arhivu samostana Šibenika)."

I ne samo to, u drugim dijelovima knjige, fra Stipan spominje i da su franjevci obratili i neke židove u dalmatinskim gradovima na katoličku vjeru.

Smjelo stanu govoriti o spasonosnom Kristovom nauku, zbog kojeg treba potpuno ostaviti Muhamedov nauk

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/smjelo-stanu-govoriti-o-spasonosnom.html

Opis mučeništva sv. Nikole Tavelića iz apostolskog pisma pape Pavla VI., kojim se podjeljuju svetačke počasti njemu i njegovim drugovima mučenicima:

"

Slavno svjedočanstvo postojanosti dala su četvorica redovnika, kojima se ponosi ponajprije franjevačka redovnička obitelj, a s njom i čitava Crkva. To su: Nikola Tavelić, rođen u Šibeniku iz plemenite hrvatske obitelji; Deodat iz Ruticinija u Akvitaniji; Petar iz Narbone u Francuskoj; Stjepan iz Cunea u Italiji – svećenici Reda manje braće, ljudi divnih vrlina duha, hrabri i postojani u podnošenju smrtnih muka.Po nauku i primjeru svoga oca i zakonoše svetoga Franje, oni su posvetili život na korist vjernika, a i o tome da druge narode, osobito islamski svijet, privedu kršćanskoj vjeri i bogoštovlju.

Oni su iz različitih zemalja došli u grad Jeruzalem, vođeni velikom pobožnošću prema mjestima Palestine kojima je hodao sam Otkupitelj ljudi. Nije se zatim bez Božje providnosti dogodilo da su se ondje složili ti Božji ljudi da one narode privedu Kristovu nauku, slijedeći primjer svetog Utemeljitelja, koji je radije ljude krepostima i svetim životom obraćao negoli naukom i riječima učio. Jasno i vjerodostojno svjedočanstvo, napisano od jednog očevica i svjedoka njihova mučeništva, govori da su oni bili ljudi veoma velike pobožnosti, da su provodili veoma krepostan život. Pripovijeda se, osim toga, da su bili potpuno vjerni zakonima i odredbama svoga Reda, sa starješinama najspremnijom voljom sjedinjeni i od njih veoma mnogo cijenjeni. A njihova osobita vjera u Boga i postojanost duha zasjala je u onome času kad su odlučili otvoreno posvjedočiti za Krista, javno propovijedati i tumačiti njegovo Evanđelje, u kojemu se nalazi blago istine i put kojim ljudi mogu postići vječno spasenje.
Vođeni takvom odlukom, tj. da služe dobru nevjernika, savjetovavši se prije dugo s razboritim i mudrim ljudima, da ne bi počinili nešto što se protivi istini i dužnoj ljubavi prema svakome, pođu k najvećoj muslimanskoj, tzv. Omarovoj džamiji, a zatim do stana državnog službenika, pučki rečeno 'kadije', koji je vršio vjersku upravu u gradu, da u djelo provedu stvorenu odluku. Bio je to dan 11. mjeseca studenoga god. 1391. Slavio se blagdan pučkim jezikom nazvan 'Qurban Bajram', uz veliko sudjelovanje svijeta.

Ušavši u kuću državnoga službenika, sasvim slobodno i smjelo stanu govoriti o uzvišenom i spasonosnom Kristovu nauku, kojem treba potpuno zapostaviti onaj koji je Muhamed uveo. Franjevce je u govoru jačala najbolja nada da će se slušatelji, obasjani Božjim svjetlom, konačno prikloniti štovanju jednoga Boga i njegova Sina, Otkupitelja ljudi. Ujedno ih je vodio neki zanos i žar da za istinitost kršćanske vjere podnesu mučeništvo. I takvo ih očekivanje nije prevarilo.

Čuvši napad na svoj zakon, prisutni se silno rasrde na propovjednike Evanđelja, osobito kadija, koji je odmah nastupio kao sudac i govorio Božjim ljudima da opozovu što su rekli, štoviše, da odstupe od buntovne kršćanske sekte; ako to ne učine, morat će umrijeti. Kad su braća ostala postojana u Kristovoj vjeri, sudac ih je osudio na smrt. Nevjernici odmah divljački navale na njih i stanu ih tući. Tri su dana Kristovi borci trpjeli različite najstrašnije muke. Zatim su odvedeni pred građanski sud da, navodno, odgovaraju javno za zločinstva. Opet su izjavili da je Krist Sin Božji. Kad je bila izrečena smrtna osuda, mnoštvo, još žešće raspaljeno srdžbom i beskrajnom mržnjom, navali na njih mačevima, sasijeku ih, bace na lomaču, raznesu, da njihov pepeo kršćani ne bi možda sačuvali i štovali."

IZVOR:
http://www.svetinikola.hr/?page_id=44

Moto iz Indeksa zabranjenih knjiga

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/moto-iz-indeksa-zabranjenih-knjiga.html

"Mnogi od onih koji su se bavili praznovjerjem donosili su knjige i spaljivali ih pred svima." (Dj 19, 19)

Murus inexpugnabilis

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/sunt-nempe-plerique-erronei-sua.html

"Sunt nempe plerique erronei a sua caecitate decepti, qui occasione diversarum legum atque sectarum, sive ex verbis Mahometi, sive aliorum errantium, credunt unumquemque in sua fide sive secta salvari, dummodo eam credat esse bonam et a Deo utique datam... error iste damnabilis est nimis et haeresis summa et iustissima causa damnationis omnium sequentium eam et omnium morientium extra unicam et catholicam fidem..."

("Mnogi su naime u zabludi, prevareni od svoje sljepoće, koji poradi postojanja različitih zakona i sekti, bilo iz riječi Muhameda ili drugih zabludnika, vjeruju da se bilo tko može spasiti u svojoj vjeri ili sekti, dok god vjeruje da je ona dobra i od Boga dana... ta zabluda je za svaku osudu i vrhovna je hereza, i najpravedniji razlog za osudu svih koji ju slijede i svih koji umiru izvan jedine i katoličke vjere...")

- sv. Bernardin Sienski (De evangelio aeterno, serm. 23.)

Nikada ne zaboravi!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/nikada-ne-zaboravi.html

danak u krvi, odvođenje kršćanske djece u janjičare, grafika iz XVII. st.

"1667., 20. Augusti, admodum reverendus pater Thomas Juracsich de Zajezda, e conventu Sutiscensi... Tempore huius provincialis venerunt Turcae, Acsamogliani vocati, id est infantium catholicorum raptores, a suo imperatore expediti et multos eorum cum maxima christianorum aerumna et lachrymis abstulerunt."

("1667., 20. kolovoza, vrlo poštovani otac Toma Juračić od Zajezde, iz sutjeskog konventa... U vrijeme ovog provincijala, došli su Turci zvani Ačamoljani, to jest otimači katoličke djece, poslani od svoga cara, i mnoge su odveli na veliki jad i plač kršćana.")

- E. Fermendžin, Chronicon observantis provinciae Bosnae Argentinae ordinis sancti Francisci Seraphici, str. 47.

O podrijetlu fra Anđela Zvizdovića

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/o-podrijetlu-fra-anela-zvizdovica.html

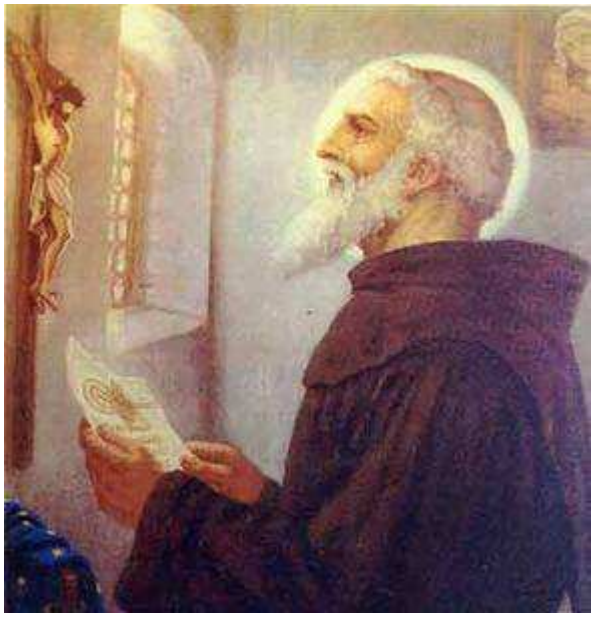

Ako čitate starije spise bosanskih franjevaca, primijetit ćete da uvijek ističu da su roditelji fra Anđela Zvizdovića bili "grčki raskolnici" ("pravoslavci"). Donosim dio njegovog životopisa koji je napisao fra Pavao Dragičević (apostolski vikar u Bosni 1740.-1767.). Objavio ga je fra Vigilius Greiderer (u Germania Franciscana, tom. I., 1777., str. 215.).
Dragičević kaže da je sv. Jakov Markijski obratio Anđela Zvizdovića na katoličku vjeru i primio ga u franjevački red. Fra Anđeo je potom cijelu svoju rodbinu (i nebrojene druge) preveo na katoličanstvo.

"*Beatus Angelus Zvizdovich... in Regno Bosnae ex nobilibus parentibus Graecis schismaticorum erroribus perversis, descendit. Divina providentia bonos mores et notitiam linguae Graecae, in quibus a juventute excultus fuit, ad magnalia Dei facienda direxit. Gratia divina juvenem, eleganti forma praeditum, ac in conversatione affabilem, a labe impudicitiae et sensualitatis praeservavit.*
Fluente illo aureo tempore, quo s. Jacobus de Marchia Bosnam sua praesentia beavit, ac spiritu oris sui pluribus Bosnensibus fidem unice salvificam afflavit, ingenuus hic juvenis ab eodem non solum ad gremium Ecclesiae, sed etiam ad insitutum suum reductus fuit. Aestimatur primus, cui s. Jacobus de Marchia habitum ordinis in Regno Bosnae contulit. Sub magisterio hujus divi ita profecit in linguae Latinae peritia, eruditione, eloquentia, gratia et virtute, ut in magnum evaserit concionatorem.
Munus hoc aggressus, parentes una cum universa familia ad unionem Ecclesiae Catholicae flexit; Manicheorum schismaticorumque errores confutavit; plurimos eorum rectam fidem edocuit; et authoritate apostolica, sibi a s. Jacobo de Marchia commissa, ad Ecclesiae Catholicae obedientiam recepit... Laboribus plurimis pro salute animarum ad extremam usque senectutem exantlatis et Ecclesiae Sacramentis rite susceptis, anno 1498. in Conventu Foiniczensi SS. Spiritus, pie in Domino obdormivit..."

PRIJEVOD:
"*Blaženi Anđeo Zvizdović... rođen u Kraljevstvu Bosne od plemenitih roditelja, izopačenih zabludama grčkih raskolnika. Božjom providnošću upućen na*

dobro ponašanje i poznavanje grčkoga jezika, u kojima je od mladosti odgajan, kako bi činio velika djela za Boga. Božja milost je mladića, obdarenog krasnim držanjem i pristojnim ponašanjem, sačuvala od ljage nečistoće i osjetilnosti.
Za onog zlatnog vremena, kada je sv. Jakov Markijski obradovao Bosnu svojom nazočnošću, i duhom svojih usta udahnuo mnogim Bosancima jedinu spasonosnu vjeru, ovaj je istaknuti mladić od njega priveden ne samo u krilo Crkve, već i u njegov red. Smatra se da je on prvi kome je sv. Jakov de Marchia pružio habit [franjevačkog] reda u Kraljevstvu Bosne. Pod učiteljstvom ovoga sveca, toliko je napredovao u vještini latinskog jezika, učenosti, elokvenciji, milosti i kreposti, da je postao veliki govornik. Obdaren tom službom, priveo je svoje roditelje, zajedno sa cijelom obitelji, jedinstvu Katoličke Crkve; pobio je zablude manihejaca i raskolnika i mnoge od njih poučio o pravoj vjeri, i apostolskom vlašću koja mu je povjerena od sv. Jakova Markijskog, priveo ih poslušnosti Katoličke Crkve... Velikim radom za spasenje duša, iscrpljivao se do duboke starosti, i, primivši sakramente Crkve, pobožno usnuo u Gospodinu, godine 1498., u Fojničkom konventu Svetoga Duha..."

IZVORNIK - link!

Uvjeti u kojima su djelovali bosanski franjevci

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/uvjeti-u-kojima-su-djelovali-bosanski.html

"...in locis vero impiae Turcarum tyrannidis subiectis, praesertim in provincia Bosnae Argentinae, nullae sint fratrum praedictorum formales ecclesiae, sed simplicia dumtaxat oratoria seu sacella, quorum multa partim amovibilia partim occulta..."

("...u mjestima koja su podložna opakoj turskoj tiraniji, osobito u provinciji Bosni Srebrenoj, rečeni fratri nemaju nikakve formalne crkve, već samo jednostavne kapelice i mala svetišta, od kojih mnoge, djelomice pokretne, djelomice skrivene...")

- papa Urban VIII. (13. srpnja 1639.)

[IZVOR: Fra Filip Lastrić, Epitome vetustatum Bosnensis provinciae, Ancona, 1776., str. 38.]

Najveća pobjeda bana Petra Berislavića

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/najveca-pobjeda-bana-petra-berislavica.html

Kad danas razmišljamo o banu Petru Berislaviću, gledamo ga samo kao velikog ratnika, a zaboravlja se da je on bio i biskup. U njemu su zapravo ujedinjene sve najbolje i vjerske i ratničke kvalitete.

Neka nam posluži kao primjer njegova najveća pobjeda nad Turcima: bitka kod Dubice (kolovoz 1513. god.)

Dan uoči bitke, na Veliku Gospu 1513. god., Berislavić je služio svečanu pontifikalnu misu pred 3000 vojnika na polju u blizini mjesta gdje se Una ulijeva u Savu.

Podaci o tome sačuvani su u njegovom životopisu (I. T. Marnavić, "Vita Petri Berislavi", 1620. god.), koji ovako opisuje taj događaj:

"*Itaque sacro ea die, more pontificali habito, inter sacrificandum concionem ad suos habuit, quos ubi certa spe reportandae victoriae, auspice Deipara excitavit, subiunxit: 'Viri nobiles, nihil vos Turcarum multitudo aut nomen terreat, ii enim fures et latrones sunt, veniunt multi et fame afflicti, non ut pro honore pugnent, sed ut egestatem suam suppleant, rapiant aliquid et aufugiant. Nos pro patria, pro honore, et pro vestrum omnium salute utpote viri nobiles et liberi certamus; nostra igitur potior quam eorum est causa...'*"

("*I tako, držeći bogoslužje tog dana po pontifikalnom običaju, tijekom žrtvovanja održao je propovijed svojima; nakon što ih je potaknuo na sigurnu nadu u postizanje pobjede pod zaštitom Bogorodice, dodao je: 'Plemeniti ljudi, neka vas nimalo ne plaši brojnost ili ime Turaka, jer oni su lopovi i razbojnici, dolaze u velikom broju i izjeda ih pohlepa, ne da se bore za čast, već da dopune svoj jad, otmu ponešto i pobjegnu. Mi se borimo kao plemeniti i slobodni ljudi za domovinu, za čast i za spasenje svih vas; naš je dakle cilj viši od njihovog...*"')

Zašto je zaboravljen nauk o oprostima?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/zasto-je-zaboravljen-nauk-o-oprostima.html

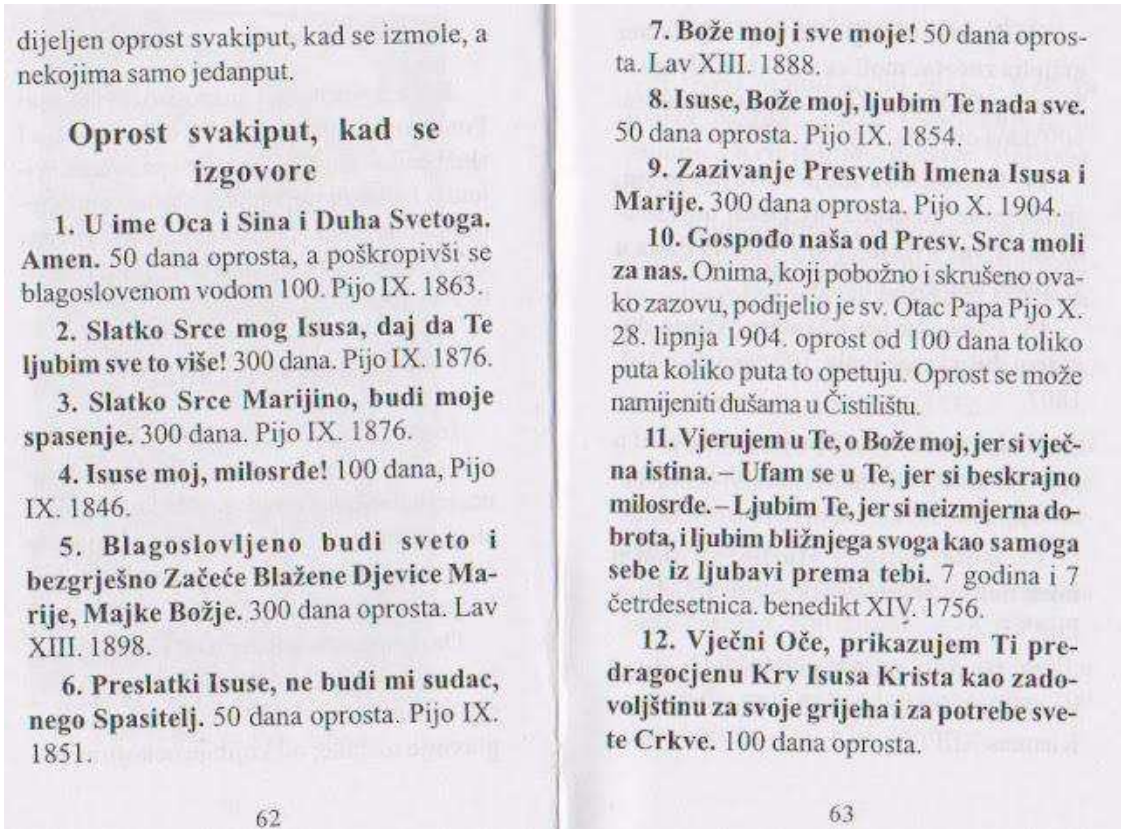

dijeljen oprost svakiput, kad se izmole, a nekojima samo jedanput.

Oprost svakiput, kad se izgovore

1. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen. 50 dana oprosta, a poškropivši se blagoslovenom vodom 100. Pijo IX. 1863.

2. Slatko Srce mog Isusa, daj da Te ljubim sve to više! 300 dana. Pijo IX. 1876.

3. Slatko Srce Marijino, budi moje spasenje. 300 dana. Pijo IX. 1876.

4. Isuse moj, milosrđe! 100 dana, Pijo IX. 1846.

5. Blagoslovljeno budi sveto i bezgrješno Začeće Blažene Djevice Marije, Majke Božje. 300 dana oprosta. Lav XIII. 1898.

6. Preslatki Isuse, ne budi mi sudac, nego Spasitelj. 50 dana oprosta. Pijo IX. 1851.

62

7. Bože moj i sve moje! 50 dana oprosta. Lav XIII. 1888.

8. Isuse, Bože moj, ljubim Te nada sve. 50 dana oprosta. Pijo IX. 1854.

9. Zazivanje Presvetih Imena Isusa i Marije. 300 dana oprosta. Pijo X. 1904.

10. Gospođo naša od Presv. Srca moli za nas. Onima, koji pobožno i skrušeno ovako zazovu, podijelio je sv. Otac Papa Pijo X. 28. lipnja 1904. oprost od 100 dana toliko puta koliko puta to opetuju. Oprost se može namijeniti dušama u Čistilištu.

11. Vjerujem u Te, o Bože moj, jer si vječna istina. – Ufam se u Te, jer si beskrajno milosrđe. – Ljubim Te, jer si neizmjerna dobrota, i ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe iz ljubavi prema tebi. 7 godina i 7 četrdesetnica. benedikt XIV. 1756.

12. Vječni Oče, prikazujem Ti predragocjenu Krv Isusa Krista kao zadovoljštinu za svoje grijeha i za potrebe svete Crkve. 100 dana oprosta.

63

Kad prosječan današnji vjernik naiđe na neki predkoncilski molitvenik i vidi uz svaku molitvu propisan oprost, obično gleda u čudu... neznajući o čemu je riječ.

Zašto je tako? Zašto je danas zaboravljen cjelokupni katolički nauk o oprostima?

Po mojem mišljenju, postoje dva ključna razloga:

1. Reforma discipline oprosta koja je provedena 1967.-1968. god.
Iako je cilj te reforme bio "*ut indulgentiarum usus ad maiorem dignitatem et aestimationem provehatur*" - "*da se korištenje oprosta uzdigne do [još] većeg dostojanstva i časti*" (Pavao VI., Indulgentiarum doctrina, 1967. god.), dogodilo se upravo suprotno.
Najveća promjena je bila odredba da se djelomični oprosti više ne označuju točnim vremenskim razdobljem (danima i godinama), već samo riječima "indulgentia partialis" ("djelomični oprost").
Prije te promjene, za svaku molitvu uz koju je bio vezan neki oprost, bilo je posebno naglašeno koliko je to dana ili godina oprosta, te koji je papa i kada podijelio taj oprost. To je dakako poticalo vjernike da svakodnevno nastoje dobiti sve moguće oproste koje mogu dobiti, jer su bili sigurni da su izvršenjem propisanog djela i dobili taj oprost.
Ta je sigurnost nestala nakon reforme iz 1967. god... I djelomični oprosti su polako pali u zaborav.

2. Drugi i daleko važniji razlog je destruktivna modernistička pseudoteologija. Naime, oprost (indulgencija, oproštenje) je po definiciji otpuštenje vremenite kazne za grijehe kojih je krivnja već izbrisana (u sakramentalnoj ispovijedi).
A danas modernistički pseudoteolozi promiču heretičku ideju "da Bog nikada nikoga ne kažnjava"!!!
Izvor te ideje se zapravo nalazi u protestantskom nauku prema kojem nakon oproštenja grijeha više ne preostaje nikakva kazna.
Kad bismo prihvatili tu ideju, onda pada u vodu cijeli katolički nauk o oprostima, kao i o čistilištu nakon smrti.

Zato je ta protestantska učenja tako oštro osudio Tridentski koncil (sess. VI., can. 30.):
"*Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori poenitenti ita culpam remitti et reatum aeternae poenae deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus poenae temporalis, exolvendae vel in hoc saeculo vel in futuro in purgatorio, antequam ad regna caelorum aditus patere possit, anathema sit.*"
("*Ako netko kaže da se nakon primljene milosti opravdanja kojem god raskajanom grešniku, krivnja tako otpušta i briše dug vječne kazne, da ne preostaje nikakav dug vremenite kazne koji treba platiti bilo na ovom svijetu bilo na budućem u čistilištu prije otvaranja ulaza u kraljevstvo nebesko, neka bude proklet.*")

To potvrđuje i sam papa Pavao VI. (Indulgentiarum doctrina, 3.):
"*Poenas vero luendas vel reliquias peccatorum purificandas manere posse et revera frequenter manere etiam postquam culpa iam remissa est, doctrina de purgatorio luculenter ostendit: in hoc enim animae defunctorum, quae vere paenitentes in Dei caritate decesserint... post mortem poenis purgatoriis purificantur.*"
("*Kazne koje treba okajati ili ostaci grijeha koje treba očistiti mogu ostati i zaista često ostaju i nakon što je krivnja već otpuštena, što zorno pokazuje nauk o čistilištu: u njemu naime duše umrlih, koje su se doista pokajale i preminule u ljubavi Božjoj... nakon smrti čiste se kaznama čistilišta.*")

Upravo zato imamo oproste na ovom svijetu, da taj svoj dug isplatimo već ovdje, kao i da namjenom oprosta za duše u čistilištu - skratimo i njihove muke, sjećajući se Spasiteljevih riječi:
"Zaista, kažem ti, nećeš izići odande dok ne isplatiš do posljednjeg novčića." (Mt 5, 26)

Jasno i glasno!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/jasno-i-glasno.html

"Itaque constitutum perspicietis, catholicam religionem cum omnibus suis iuribus, quibus ex divina sua institutione et sacrorum canonum sanctione potitur, ita unice in eo regno, veluti antea, vigere ac dominari debere, ut omnis alius cultus plane sit amotus et interdictus."

("Stoga gledajte kao određeno da katolička vjera sa svim svojim pravima, koja ima iz svoga božanskog utemeljenja i potvrde svetih kanona, treba jedina tako vladati i dominirati u tom kraljevstvu, kao i nekada, da svako drugo štovanje bude u potpunosti uklonjeno i zabranjeno.")

- bl. Pio IX. (Quibus luctuosissimis, 5. rujna 1851.)

Marko Marulić o hereticima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/marko-marulic-o-hereticima.html

"Sic etenim et Paulus apostolus ad Titum scribens monet ac dicit: 'Hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita, sciens quia subversus est, qui eiusmodi est, et delinquit proprio iudicio condemnatus.' (Tit. 3, 10-11)
Et ipse Ioannes epistula secunda: 'Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert nolite recipere eum in domum nec ave ei dixeritis; qui enim dicit illi ave communicat operibus illius malignis.' (II. Ioan. 10-11)
Et in Apocalypsi (2, 14-16), angelus, id est, episcopus Pergami ecclesiae arguitur, non quod fidem negavit, fidelis enim erat, sed quod prope se habeant tenentes doctrinam Balaam, doctrinam Nicolaitarum. Quod si cohabitare cum illis crimini est datum, quanto gravius peccant, qui familiaritate et consuetudine eorum utuntur?"

("Tako naime i apostol Pavao pišući Titu, upozorava i kaže: 'S krivovjercem nakon prvoga i drugog upozorenja prekini znajući da je izopačen i da griješi: on sam sebe osuđuje.' (Tit 3, 10-11)
I sam Ivan u drugoj poslanici kaže: 'Ako tko dolazi k vama i ne donosi tog nauka, ne primajte ga u kuću i ne pozdravljajte ga. Jer tko ga pozdravlja, sudjeluje u njegovim zlim djelima.' (2 Iv 10-11)
I u Otkrivenju (2, 14-16) prekorava se anđeo, to jest, biskup crkve u Pergamu, ne zato što je zanijekao vjeru, bio je naime vjeran, već zato što kod sebe ima one koji drže nauk Bileama, nauk nikolaitski. Ako je samo biti zajedno s njima zločin, koliko teže griješe oni koji prijateljuju i druguju s njima?")

- Marko Marulić (De institutione bene vivendi, II., 11.)

"Na zabludama se nipošto ne može temeljiti ni iskreno štovanje niti prava vjera"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/na-zabludama-se-niposto-ne-moze.html

"Super errores enim neque sincerus cultus, neque vera religio aliquo modo fundari potest, quum error pertinax in rebus huiusmodi impietas sit et blasphemia adversus Deum."

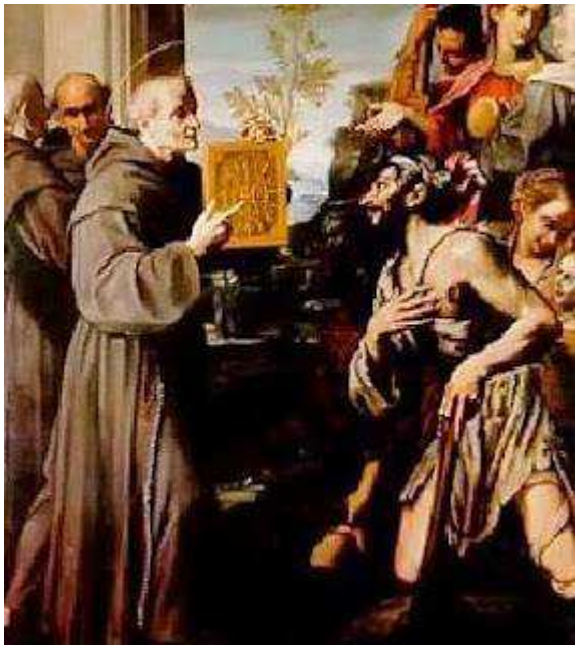

("Na zabludama se, naime, nipošto ne može temeljiti ni iskreno štovanje niti prava vjera, jer tvrdoglava zabluda u takvim stvarima je opakost i blasfemija protiv Boga.")

- sv. Bernardin Sienski (De christiana religione, serm. III., art. 1., cap. 2.)

Stemus simul et nullus adversariorum vincet nos!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/stemus-simul-et-nullus-adversariorum.html

Sv. Dominik kaže sv. Franji:
"Tu es socius meus. Tu mecum pariter curres. Stemus simul et nullus adversariorum vincet nos."
("Ti si moj saveznik. Ti ćeš jurišati zajedno sa mnom. Stojimo zajedno i nijedan protivnik nas neće pobijediti.")

I doista, u stoljećima koja su slijedila, dominikanci i franjevci su vodili zajedničku borbu protiv neprijatelja katoličke vjere (heretika, islama itd.).

"Preostalo je još da se sukobimo s hereticima"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/preostalo-je-jos-da-se-sukobimo-s.html

"Devictis etiam mundanae sapientiae professoribus reliquum est, ut cum haereticis confligamus. Qui superseminantes zizania in medio tritici subvertere Scripturas conati sunt, sensum depravare, veritatem polluere, sectas impiissimi erroris perniciosissimaeque doctrinae inducere."

("Porazivši također učitelje svjetovne mudrosti, preostalo je još da se sukobimo s hereticima. Koji su, sijući kukolj usred žita, pokušali prevrnuti Pisma, izokrenuti im smisao, onečistiti istinu, i uvesti sekte najopakijih zabluda i najpogubnijeg nauka.")

- Marko Marulić (De institutione bene vivendi, II., 11.)

Nepromjenjivost regule

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/nepromjenjivost-regule.html

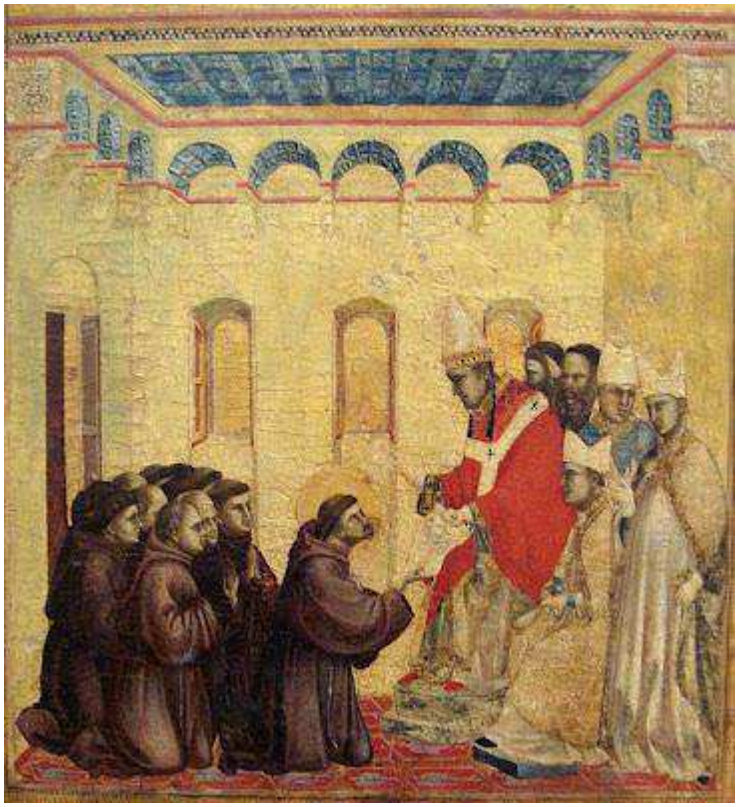

Papa Honorije III. je predložio sv. Franji da iz pravila reda izbaci neke riječi, a neke doda, a zatim ga pitao što o tome misli.

A sv. Franjo mu je odgovorio:

"*Non ego inserui Regulae haec verba, sed Iesus Christus, qui novit quid expediat, quid sit utile ac necessarium saluti animarum ac fratrum, cui etiam notum ac manifestum est omne quod futurum est in Ecclesia et in mea religione.*
Ideo nec debeo nec possum mutare verba Iesu Christi."

("*Nisam ja stavio u Pravilo te riječi, već Isus Krist, koji zna što treba, što je korisno i potrebno za spasenje duša i braće, kome je također poznato i očito sve što će se dogoditi u Crkvi i u mom redu.*
Stoga, niti trebam, niti mogu mijenjati riječi Isusa Krista.")

To je dobra pouka za sve one koji žele "mijenjati" ("ublažiti") Božje zapovijedi, jer su navodno "preteške", "preveliki teret"... Što su sve samo izgovori za njihovu neposlušnost i neponiznost.

Ponizan čovjek će izvršiti Božju zapovijed bez ikakvog pitanja, bez ikakvog izgovora...

Lakše se pokvarimo u lošem društvu, nego što se popravimo u dobrom društvu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/lakse-se-pokvarimo-u-losem-drustvu-nego.html

"Facilius enim inficimur ex societate malorum, quam corrigimur ex societate bonorum. Et plus inficit unus malus, quam alicui proficiant multi boni. Unde: 'Discede ab iniquo et deficient mala abs te.' (Eccles. 7, 2)"

("Lakše se naime pokvarimo u lošem društvu, nego što se popravimo u dobrom društvu. I više pokvari jedan zao čovjek, nego što nekome koriste mnogi dobri. Zato: 'Kloni se od opakoga, i odstupit će od tebe zla.' (Sir 7, 2)")

- sv. Bernardin Sienski (De evangelio aeterno, serm. XXIV., art. 2., cap. 2.)

Zanimljivi detalj iz života sv. Antuna Padovanskog:

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/zanimljivi-detalj-iz-zivota-sv-antuna.html

"Venenatos cibos ab haereticis sibi praeparatos sine laesione comedens, illosque convertit."
("Otrovanu hranu, koju su mu pripremili heretici, pojeo je bez ikakve povrede, i obratio ih.")

Riječi kojima je sv. Antun Padovanski molio franjevce da ga prime u svoj red

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/rijeci-kojima-je-sv-antun-padovanski.html

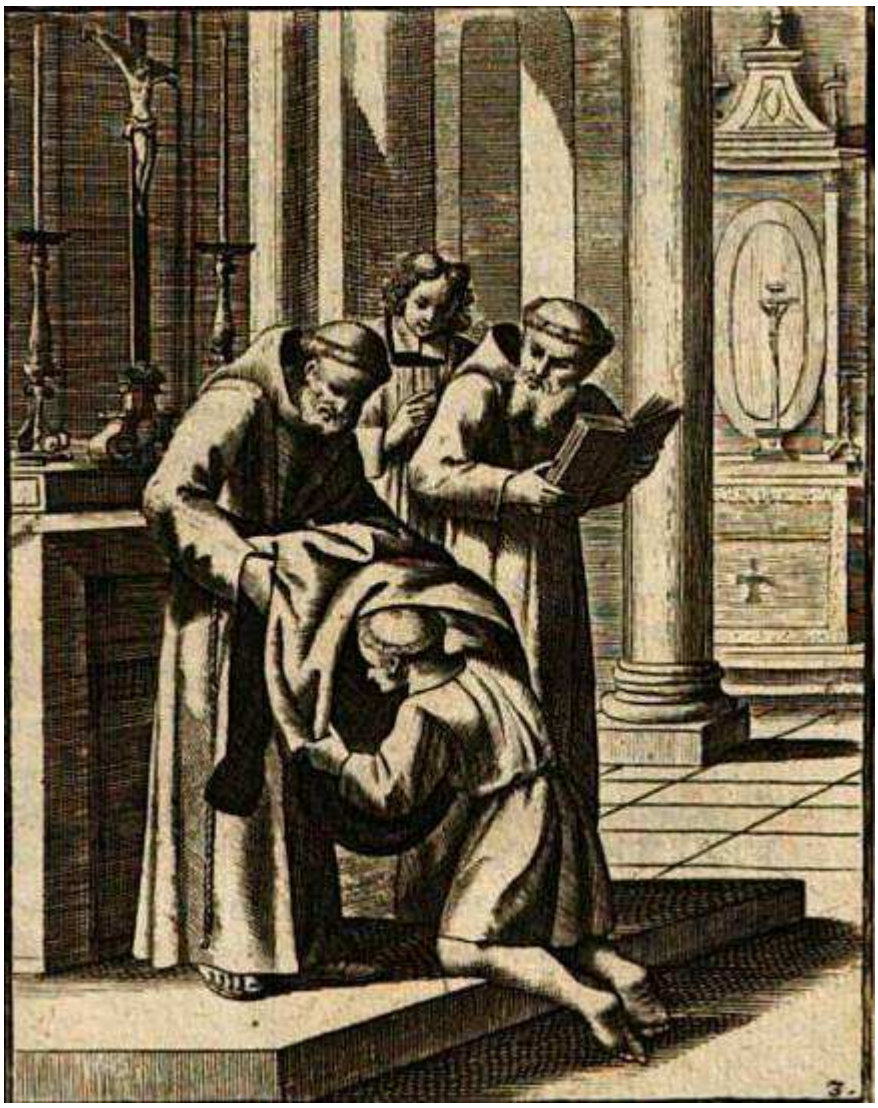

"Ordinis vestri habitum, fratres charissimi, ardenti animo cupio accipere, modo id mihi polliceri velitis, simul atque illum induero, missuros me vos ad regiones Saracenorum, ut cum sanctis martyribus, merear ego quoque sangunem fundere et esse coronae illorum particeps."

("Habit vašega reda, predraga braćo, gorućom bi željom htio prihvatiti, samo kad biste mi obećali, da me odmah kad ga odjenem, pošaljete u pokrajine Saracena, da sa svetim mučenicima i ja zaslužim proliti svoju krv i budem dionik njihove krune.")

Tim je riječima sv. Antun Padovanski molio franjevce da ga prime u svoj red... (u to je vrijeme još bio mladi redovnik augustinac).

- Vita sancti Antonii, cap. II.

"Govorio je da ništa ne smije biti ispred spasenja duša"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/govorio-je-da-nista-ne-smije-biti.html

U zadnjih nekoliko desetljeća, svjedočimo pokušajima modernista da u potpunosti izokrenu smisao lika i djela sv. Franje.
Pa ga tako pokušavaju prikazati kao nekakav simbol "klasne borbe", ekologije, pa čak i "međureligijskog dijaloga".

Sve te obmane padaju u vodu kad pogledamo životopis sv. Franje koji je napisao sv. Bonaventura.

Ovo je osnovna svrha poslanja sv. Franje (cap. IX.):
"*Non se Christi reputabat amicum, nisi animas foveret quas ille redemit*."
("*Smatrao je da se ne može smatrati Kristovim prijateljem, ako se ne brine za duše koje je on otkupio*.")

"*Saluti animarum nihil praeferendum esse dicebat, eo maxime probans, quod Unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in cruce pendere*."
("*Govorio je da ništa ne smije biti ispred spasenja duša; to najviše dokazujući time što se Jedinorođeni Sin Božji udostojao za duše visiti na križu*.")

A ovo je "međureligijski dijalog" sv. Franje:
"*desiderio martyrii flagrans ad praedicandam fidem Christianam et poenitentiam Saracenis et aliis infidelibus ad partes Syriae transfretare disposuit*."
("*goreći željom za mučeništvom, odlučio se prebaciti u krajeve Sirije kako bi Saracenima i drugim nevjernicima propovijedao kršćansku vjeru i obraćenje*.")

Sv. Franjo nije sa sultanom vodio "međureligijski dijalog", već mu je propovijedao evanđelje.
"*Tanta vero mentis constantia, tanta virtute animi, tantoque fervore spiritus, praedicto soldano praedicavit Deum trinum et unum et Salvatorem omnium Iesum Christum, ut evangelicum illud in illo claresceret veraciter esse*

completum:
"Ego dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes adverasarii vestri." (Luc. 21, 15)"
("*S takvom ustrajnošću, takvom snagom duše, takvim žarom duha, spomenutom je sultanu propovijedao trojedinoga Boga i Spasitelja svih ljudi Isusa Krista, da se u njemu istinski ispunila ona evanđeoska misao:*
"Ja ću vam dati usta i mudrost kojoj se neće moći suprotstaviti niti oduprijeti nijedan vaš protivnik." (Lk 21, 15)"

Hrabra ponuda sv. Franje šokiranom sultanu koja bi pokazala koja je vjera prava:
"*si haesitas propter fidem Christi legem Mahumeti dimittere, iube ignem accendi permaximum et ego cum sacerdotibus tuis ignem ingrediar*"
("*ako oklijevaš zbog vjere Kristove napustiti Muhamedov zakon, naredi da se naloži veliki oganj, i ja ću s tvojim svećenicima ući u oganj*")

Uglavnom, iz svega ovoga vidimo da je sv. Franjo simbol borbe protiv islama (i ostalih lažnih religija), a ne "međureligijske tolerancije".
Njemu je jedino bilo stalo do spasenja duša, a islam (kao i sve lažne religije) je siguran put u pakao.
...
...
Već sam jednom stavio ovaj link, ali vas opet podsjećam da sva djela sv. Franje i sv. Antuna Padovanskog možete u izvorniku naći ovdje:
LINK!

Jedina prava vjera!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/jedina-prava-vjera.html

"...liquet eam esse unice veram, quam Iesus Christus et instituit ipsemet et Ecclesiae suae tuendam propagandamque demandavit."
("...jasno je da je jedina prava [vjera], ona koju je Isus Krist sam osnovao i povjerio svojoj Crkvi da ju čuva i širi.")

- papa Lav XIII. (Immortale Dei)

ŠTO JE CRKVA? (definicija CRKVE)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/sto-je-crkva-definicija-crkve.html

ŠTO JE CRKVA? (definicija CRKVE)

Najjasniju i najprecizniju definiciju Crkve daje nam sv. Robert Bellarmin (De Ecclesia militante, lib. III., cap. 10.):

"*Ecclesia una tantum est, non duae, et illa una et vera (Ecclesia) est coetum hominum eiusdem christianae fidei professione et eorundem sacramentorum communione coligatum, sub regimine legitimorum pastorum, ac praecipue unius Christi in terris vicarii Romani Pontificis.*"
("*Crkva je samo jedna, a ne dvije; i ta jedna i prava Crkva je zajednica ljudi povezanih ispovijedanjem iste kršćanske vjere i zajedništvom istih sakramenata, pod vlašću zakonitih pastira, a naročito jedinoga Kristovog namjesnika na zemlji – rimskog prvosvećenika.*")

I onda slijedi objašnjenje te definicije:

"*Ex qua definitione facile colligi potest, qui homines ad Ecclesiam pertineant, qui vero ad eam non pertineant.*
Tres enim sunt partes huius definitionis: professio verae fidei, sacramentorum communio et subiectio ad legitimum pastorem, Romanum

Pontificem.
Ratione prime partis, excluduntur omnes infideles, tam qui numquam fuerunt in Ecclesia, ut Iudei, Turcae, pagani, tam qui recesserunt, ut haeretici et apostatae.
Ratione secundae, excluduntur catechumeni et excommunicati, quoniam illi non sunt admissi ad sacramentorum communionem, isti sunt dimissi.
Ratione tertiae, excluduntur schismatici, qui habent fidem et sacramenta, sed non subduntur legitimo pastori et ideo foris profitentur fidem et sacramenta percipiunt."

PRIJEVOD:
"*Iz te definicije se lako može shvatiti, koji ljudi pripadaju Crkvi, a koji ne pripadaju.*
Tri su naime dijela ove definicije: ispovjedanje prave vjere, zajedništvo sakramenata i podložnost zakonitom pastiru, rimskom prvosvećeniku.
S obzirom na prvi dio, isključeni su svi nevjernici, kako oni koji nikada nisu bili u Crkvi, kao Židovi, Turci, pogani, tako i oni koji su odstupili, kao heretici i apostati.
S obzirom na drugi dio, isključeni su katekumeni i izopćenici, jer ovi (katekumeni) još nisu primljeni u zajedništvo sakramenata, dok su oni (izopćenici) otpušteni.
S obzirom na treći dio, isključeni su raskolnici, koji imaju vjeru i sakramente, ali nisu podložni zakonitom pastiru i stoga izvan (Crkve) ispovjedaju vjeru i primaju sakramente."

TKO JE KRŠĆANIN? (definicija pojma KRŠĆANIN)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/tko-je-krscanin-definicija-pojma_24.html

TKO JE KRŠĆANIN?
(definicija pojma KRŠĆANIN)

Evo tri definicije tog pojma, od trojice svetaca – sv. Tome Akvinskoga, sv. Petra Kanizija i sv. Pija X.
Dakle, dva velika crkvena naučitelja i jedan sveti papa.

1. Definicija sv. Tome Akvinskoga (Summa theologica, II-II, q. 124., a. 5., 1um):

"*Christianus dicitur qui Christi est. Dicitur autem aliquis esse Christi, non solum ex eo quod habet fidem Christi, sed etiam ex eo quod Spiritu Christi ad opera virtuosa procedit, secundum illud: 'Si quis Spiritum Christi non habet, hic non est eius.' (Rom. 8, 9)*
Et etiam ex hoc quod ad imitationem Christi peccatis moritur, secundum illud: 'Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis.' (Galat. 5, 24)"

("*Kršćanin se naziva onaj koji je Kristov. Kaže se naime da je netko Kristov, ne samo po tome da ima vjeru Kristovu, već i po tome što Duhom Kristovim pristupa kreposnim djelima, po onoj: 'Ako netko nema Duh Kristov, taj nije njegov.' (Rim 8, 9)*
I također po tome što po uzoru na Krista umire grijesima, po onoj: 'Koji su Kristovi, razapeše tijelo sa strastima i požudama.' (Gal 5, 24)")

2. Definicija sv. Petra Kanizija (Summa doctrinae christianae, I., 1.):

Kršćanin je...
"*Qui baptismatis sacramento initiatus, Iesu Christi veri Dei et hominis salutarem doctrinam in eius Ecclesia profitetur. Omnes proinde cultus et sectas quae extra Christi doctrinam et Ecclesiam... reperiuntur, ut est Iudaica, ethnica, Mahometica, haeretica, damnat et detestatur penitus, qui vere Christianus est...*"
("*Tko obilježen sakramentom krštenja, ispovijeda spasonosni nauk Isusa Krista, pravoga Boga i čovjeka, u njegovoj Crkvi. I zato sve kultove i sekte,*

koje se nalaze izvan Kristovog učenja i Crkve, kao što je židovska, poganska, muhamedanska, heretička, osuđuje i u potpunosti prezire onaj tko je pravi kršćanin.")

3. Definicija sv. Pija X. (Veliki katekizam, ■ 3.):
"*Pravi kršćanin je onaj tko je kršten, tko vjeruje i ispovijeda kršćanski nauk, tko po njemu živi i tko sluša zakonite crkvene pastire.*"

Papina vlast nad svjetovnim vladarima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/papina-vlast-nad-svjetovnim-vladarima.html

Postoji jedna ovlast pape o kojoj se danas malo govori, a o kojoj je sv. Robert Bellarmin dosta pisao.
A to je papina vlast da svrgne svjetovnog poglavara, koji je nevjernik ili heretik i sa svojom politikom odvraća puk od katoličke vjere.

Piše Bellarmin (De Summo Pontifice, lib. V., cap. VII., 11.):

"*non licet Christianis tolerare regem infidelem aut haereticum, si ille conetur pertrahere subditos ad suam haeresim vel infidelitatem; at iudicare, an rex pertrahat ad haeresim, nec ne, pertinet ad pontificem, cui est commissa cura religionis. Ergo pontificis est iudicio regem esse deponendum vel non deponendum.*"

("*nije dopušteno kršćanima podnositi kao kralja nevjernika ili heretika, ako on pokušava privući podređene svojoj herezi ili nevjeri; a prosuditi da li kralj privlači [puk] herezi ili ne, pripada prvosvećeniku.*
Stoga, prvosvećenikova je odluka treba li kralja svrgnuti ili ne svrgnuti.")
...
...
To se dogodilo nekoliko puta u praksi.
Na primjer, kad je sv. Pio V. bulom "Regnans in excelsis" (1570. god.) objavio da svrgava englesku (protestantsku) kraljicu Elizabetu I., i podržao ustanak engleskih katolika.

Zaručnici i ispovijed

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/zarucnici-i-ispovijed.html

Poznato je da ispovjednik može (zapravo, MORA!) uskratiti odrješenje osobi koja se očito ne kaje za grijehe, niti pokazuje želju da se popravi.

To isto vrijedi i za osobe koje se uporno izlažu grešnoj prilici, kao što su, primjerice, nevjenčani "zaljubljeni parovi".
I zato je Crkva uvijek zabranjivala da zaručnici žive zajedno prije braka, bez obzira koliko oni sami smatraju da "žive čisto".
A, naravno, ovdje spadaju i one neozbiljne tinejdžerske veze.

No, poslušajmo što o tome kaže sv. Alfonz Liguori (Praxis confessarii, t. 64.-65.):

"*Adunt aliqui doctores negandam quoque absolutionem illi qui occasionem externam non removet, si cum occasione coniungitur habitus vitiosus, aut magna tentatio, seu vehemens passio, quamvis usque tunc in ea occasione nunquam peccaverit; nam facile deinde peccare poterit, si ab occasione se non amoverit... Et hic caveant confessarii a permittendo sponsis domos sponsarum adire et puellis earumque parentibus sponsos in domum admittere, quia raro aut evenit quod tales sponsi non labantur, saltem in verba aut cogitationes turpes in huiusmodi occasione, dum omnes aspectus et colloquia inter sponsos sunt incentiva ad peccandum: estque moraliter impossibile ipsos invicem conversari et non sentire stimulos ad eos turpes actos...*
Generaliter autem loquendo de adolescentibus et puellis qui invicem se adamant, quippe non sunt isti omnes indistincte de gravi culpa damnandi, sed ordinarie puto ipsos difficulter esse extra occasionem proximam lethaliter peccandi. Id nimium experientia patet: nam ex centum adolescentibus vix duo aut tres in occasione a mortalibus invenientur immunes; et si non in principio, saltem in progressu, tales enim adamantes prius conversantur invicem ob propensionem, deinde propensio fit passio postquam radicem in corde fixerit, mentem obtenebrat et eos in mille rimina ruere facit.
Hinc cardinalis Picus de Mirandula, episcopus albanensis, in sua dioecesi per edictum suos admonuit confessores, ne tales adamantes absolverent su postquam ter ab aliis iam fuerint admoniti ab huiusmodi amore sectando non abstinuissent..."

PRIJEVOD:
"*Dodaju neki [crkveni] naučitelji da treba uskratiti odrješenje onome tko ne ukloni vanjsku priliku za grijeh, ako je s prilikom uklopljena opaka navika ili velika napast ili pak burna strast, pa čak i ako do tada u toj prilici još nije sagriješio. Naime, on bi lako mogao sagriješiti, ako se ne makne od te prilike...*
I ovdje neka paze ispovjednici da ne dopuste zaručnicima da ulaze u kuću zaručnica; a djevojkama i njihovim roditeljima da ne puštaju zaručnike u kuću, jer se rijetko događa da takvi zaručnici ne padnu kod takvih prilika, barem u riječima ili sramotnim mislima; jer je svaki pogled i razgovor između zaručnika poticaj za grijeh, i moralno je nemoguće da se njih dvoje druže, a da ne osjete ponuku na one sramotne čine...
Općenito govoreći o mladićima i djevojkama koji su zaljubljeni, nisu oni svi bez razlike za osudu zbog smrtnog grijeha, no smatram da oni obično teško mogu biti izvan prilike da smrtno sagriješe. To nam doista pokazuje iskustvo; naime, od stotinu mladih, jedva dvoje ili troje u takvoj prilici ostanu neokrznuti od smrtnog grijeha. I ako ne na početku, onda barem tijekom vremena, takvi će se zaljubljenici međusobno družiti zbog naklonosti, zatim će naklonost prijeći u strast, i nakon što pusti korijen u srcu, zamrači um, i navede ih da padnu kroz tisuću pukotina.
Zato je kardinal Pico della Mirandola, biskup Albana, u svojoj biskupiji ediktom potaknuo svoje ispovjednike, da takvim zaljubljenicima ne daju odrješenje, ako se, nakon što budu tri puta od drugih na to upozoreni, ne maknu od sljeđenja takve ljubavi..."

Sv. Antun Padovanski o uvjetima za valjanu ispovijed

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/sv-antun-padovanski-o-uvjetima-za.html

"Nota quod sacerdos in confessione debet quatuor peccatori proponere:
Si dolet et poenitet de commissis?
Si poenitentiam sibi ab ipso iniunctam humiliter vult observare?
Si habet firmum propositum de caetero mortaliter non peccandi?
Si vult proximo satisfacere et ignoscere et ipsum diligere?
Si haec vult facere, tunc ei poenitentiam debet iniungere et ipsum absolvere, aliter - non!"

("Pazi da svećenik u ispovijedi treba četiri [pitanja] postaviti grešniku:
Da li se kaje i žali zbog počinjenih grijeha?
Hoće li pokoru koju mu je odredio ponizno izvršiti?
Ima li čvrstu odluku da više smrtno ne griješi?
Hoće li bližnjemu nadoknaditi štetu, i oprostiti mu, i voljeti ga?
Ako to želi učiniti, tada mu treba dati pokoru i odriješiti ga, u suprotnome - ne!")

- sv. Antun Padovanski
(iz Propovijedi na četvrtu nedjelju došašća)

O Crkvi kao Noinoj arci

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/o-crkvi-kao-noinoj-arci.html

"*Istrijebi se svako biće s površja zemaljskog: čovjek, životinje, gmizavci i ptice nebeske, sve se izbrisa sa zemlje. Samo Noa ostade i oni što bijahu s njim u korablji.*" (Post 7, 23)

Ovo je jedan od najvažnijih događaja u povijesti čovječanstva.
Taj događaj ima vrlo duboko značenje. On je i praslika propasti svih onih koji su izvan Katoličke Crkve.

I sam Gospodin Isus Krist svoj drugi dolazak uspoređuje s općim potopom:
"*I kao što bijaše u dane Noine, tako će biti i u dane Sina Čovječjega: jeli su, pili, ženili se i udavali do dana kad Noa uđe u korablju. I dođe potop i sve uništi.*" (Lk 17, 26-27)

Od samih početaka, kršćani su uvijek uspoređivali Crkvu s Noinom arkom. Evo, par primjera...

Sv. Jeronim (Dialogus adversus Luciferianos):

"*Arca Noe Ecclesiae typus fuit, dicente Petro Apostolo: In Arca Noe pauci, id est, octo animae salvae sunt per aquam, quod et nos nunc similis formae baptisma salvos facit.*
Ut in illa omnium animalium genera, ita et in hac universarum et gentium et morum homines sunt."

("*Noina arka je bila pralik Crkve, jer kaže apostol Petar [1 Pt 3, 20]: U Noinoj arci su nekolicina, to jest osam duša, spašeni vodom, kako smo i mi danas slično krštenjem spašeni.*
Kao što su u toj [arci] bile životinje svih vrsta, tako su i u ovoj [Crkvi] ljudi svih naroda i običaja.")
...
...
Sv. Augustin (De civitate Dei, XV, 16):

"*Iam vero quod Noe homini iusto... imperat Deus ut arcam faciat, in qua cum suis, id est, uxore, filiis et nuribus et cum animalibus, quae ad illum ex Dei praecepto in arcam ingressa sunt, liberaretur a diluvii vastitate, procul dubio figura est peregrinantis in hoc saeculo Civitatis Dei, hoc est, Ecclesiae, que sit salva per lignum, in quo pependit Mediator Dei et hominum...*"

("*A to što je Noi čovjeku pravednom... naredio Bog da načini arku, u kojoj se zajedno sa svojima, to jest, ženom, sinovima i snahama, i sa životinjama koje su s njim, po Božjoj odredbi, ušle u arku, oslobodio od uništenja poplave, bez sumnje je pralik putujućeg u ovome svijetu Grada Božjega, to jest, Crkve, koja je spašena po drvetu na kojem je visio Posrednik između Boga i ljudi...*")

...

...

Sv. Toma Akvinski (Summa theologica, III, q. 73., a. 3.):

"*nulli patet aditus salutis extra Ecclesiam, sicut nec in diluvio absque arca Noe, quae significat Ecclesiam*"

("*nikome nije otvoren prolaz spasenja izvan Crkve, kao što ga nije bilo ni u doba potopa bez Noine arke, koja označava Crkvu*")

...

...

Sv. Robert Bellarmin (De Ecclesia militante, lib. III., cap. 7.):

"*In eo igitur arca covenit cum Ecclesia, quod sicut extra arcam nemo salvari potuit, ita nec extra Ecclesiam, ut Augustinus, Cyprianus et Hyeronimus docent.*"

("*U ovome se stoga arka poklapa sa Crkvom, kao što se nitko nije mogao spasiti izvan arke, tako se ne može ni izvan Crkve, kao što uče Augustin, Ciprijan i Jeronim.*")

O narodnom jeziku u liturgiji

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/o-narodnom-jeziku-u-liturgiji.html

Tjednik *Katolik* (14. prosinca 1930.), br. 27., str. 3.

Narodni jezik u crkvi

Najnoviji krivovjerci tuže se na katoličku Crkvu zbog latinskoga jezika u crkvi, a sami kortešuju, kao pobjedničkim oružjem, da se oni služe narodnim jezikom u Misi. Razbistrimo malo i ovo pitanje.

Pitanje uvedenja narodnoga jezika u Misi nije novo! Ono je bilo izneseno već na saboru tridentinskome, a uvijek je bilo poticano od *krivovjeraca*. Pa i naravno! Krivovjerci su *neposlušna* djeca, a neposlušna djeca uvijek prkose ocu, dok on hoće da uzdrži *red i jedinstvo* u kući. A latinski jezik u Crkvi spada upravo k sredstvima, koncima jedinstva vjernika katoličke Crkve. Da, pitanje jezika *nije vjerska istina*, nego samo pitanje stege, te bi Crkva mogla da dozvoli, da se svaki narod služi u Misi narodnim jezikom, ali zbog znamenitih razloga toga ne čini. Zašto to ne čini ? Evo razloga:

U vrijeme apostola kulturni opće rašireni jezik bio je grčki. U ovom jeziku je napisano gotovo cijelo sv.

Malo pomalo se ipak uveo na zapadu latinski jezik, jezik velikih Papa i učitelja Grgura, Lava, Ambroza, Augustina, Jerolima.

Kako su svi ostali narodi bili neuki i divlji, te se kršćanstvo, a s njim i prosvjeta, širilo iz Rima, naravno je, da se širilo latinskim jezikom na zapadu, a grčkim na istoku. Tako se dogodilo, da je jezik latinski postao općim, jedinstvenim jezikom u crkvi na zapadu, a naravnó podloga su bila svete knjige, već prevedene na latinski jezik. Tko i malo pozna povijest, razumije, da drukčije nije ni moglo da bude, jer drugoga jezika nije bilo za prosvjetu, a ni knjiga u jezicima drugih divljih, priprostih naroda. Tek pomalo počeše se razvijati jezici pojedinih naroda, te je trebalo da Ćirili, Bede i Bonifaciji slažu slova i pišu slovnice, pak će se od tada ti jezici *razvijati, mijenjati i usavršavati* sve do dana današnjega kao svaki drugi živi narodni jezik.

Latinski je jezik bio već dotjeran, općenito poznat i raširen, potpuno prilagođen nauku i potrebama Cr-

kve. a, jer je *prestao* da *bude živ jezik*, nije se mogao više mijenjati. I na tome je ostalo.

Tko pozna crkvenu povijest, znade, kakve su se borbe vodile na istoku u vjerskim prepirkama i za samo *jedno* slovo. Toliko su već bili istančani nazivi i pojmovi u vjerskim stvarima.

Također svaki svećenik znade, da se u *nijednom* jeziku ne mogu izraziti tanki i tačno određeni bogoslovni pojmovi kao u latinskom jeziku. To je naime rad i zasluga dubokih umova, kakvi su bili sveti Oci, koji su usto, kako mi katolici vjerujemo, bili i Bogom nadahnuti.

Uzmite knjigu „Nasljeduj Krista“, prevedenu nebrojeno puta u sve jezike, ali nijedan prijevod ne će vam onako lijepo, jezgrovito, tačno, a kratko, izraziti smisao, kao latinski izvornik. To osjeća svatko, tko poznaje latinski.

Ove godine izašao je novi prijevod „Ispovijesti“ sv. Augustina, i ako smo već imali prijevod prof. Sasso. No onaj prvašnji je već nekako zastario. Novi je lijepim jezikom više prilagođen sadašnjem jeziku. I ipak prevodilac dr Živković kaže o svom prijevodu: „Nipošto nijesam išao za tim, da dočaram čitatelju ljepotu originala, jer je to prosto nemoguće“. A kamo li pretočiti u živi jezik one uzvišene misli, one najtačnije određene istine, nazive otajstvene, božanske!

Iz ovoga, što smo rekli, jasno slijedi, zašto sv. Crkva tako rado, rekao bih ljubomorno, čuva latinski jezik u sv. Misi.

Misije kakve su nekada bile

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/misije-kakve-su-nekada-bile.html

Ivan Ratkaj D.I. (1647.-1683.) bio je prvi hrvatski misionar u Meksiku.
Napisao je tri izvješća u kojima je detaljno opisao isusovačke misije u Meksiku, te život i običaje Indijanaca.

Ovdje imamo **opis misija u pokrajini Tarahumara**, koji je Ratkaj napisao 1683. god. i poslao svojim poglavarima.
Iz tog opisa možemo vidjeti kroz koje su sve nedaće prolazili hrabri misionari, i kako je mukotrpan bio proces kristijanizacije i pokatoličenja Meksika.

Znalo se događati da Indijanci prihvate katoličku vjeru, ali se onda ubrzo zatim vrate svojoj lažnoj domorodačkoj religiji. Bile su česte pobune Indijanaca i mnogo je misionara ubijeno.

Ratkaj kaže:
"*nulla est hic securitas, sicut oves in medio luporum habitamus*"
("*ovdje nema sigurnosti, živimo kao ovce među vukovima*")

Ali, kaže da su misionari "*omnes... in martyrii coronam summo desiderio intenti, in gloriosam mortem omnes paratissimi...*"
("*svi... na vijenac mučeništva najvećom željom usmjereni, na slavnu smrt svi najspremniji...*")

A zašto su bili spremni podnijeti sve te muke?
"*quia non solum nostra inde dependebat salus, verum tot Christianorum ibidem viventium*"
("*jer o tome ne ovisi samo naše spasenje, već i svih kršćana koji žive na tom mjestu*")

Inače, Ratkaj kaže da je te godine krstio 150 ljudi, i djece i odraslih ("*Baptizavi hoc anno centum et quinquaginta parvos et magnos.*")

Vidimo i koliko su katoličke države važne za širenje katoličke vjere. Španjolska je svojim brodovima prevozila te misionare u Novi svijet. Španjolska ih je uzdržavala.
I sam Ratkaj kaže da se sve te misije uzdržavaju "kraljevom milostinjom" ("regia eleemosyna").

A kasnije: "*nec desunt... pii zelosique Hispani, qui eleemosynis patres adiuvant*"
("*ne nedostaju... pobožni i gorljivi Španjolci koji milostinjom pomažu ocima [isusovcima]...*")

A sad malo o ljudima koje su Ratkaj i njegovi suradnici trebali obratiti.

Opisuje iznimno nemoralne običaje Indijanaca.
"*Praecipue, cum daemon illos adhuc vehementer decipiat, nec permittit, ut supertitiones suas et cultum idolorum adhuc adaequate deserant.*"
("*Osobito, jer ih demon i dalje strašno zavarava i ne dopušta im da napuste svoja praznovjerja i štovanje idola.*")

"*Idola multa habent occulte, pauci tamen ea confitentur.*"
("*Imaju potajno mnogo idola, ali malo tko to želi priznati.*")

"*Sic vivebant ad instar caecorum, servientes cupiditatibus et malis suggestionibus daemonis.*"
("*Tako življahu kao slijepci, služeći požudama i zlim prišaptavanjima demona.*")

To Ratkaj kaže o lažnoj domorodačkoj religiji. Dok danas neki "misionari" idu među pogane s poštovanjem (!?) prema njihovim lažnim religijama!

Pravi misionari, kao što je Ratkaj, sve su činili da domorodačka religija bude iskorijenjena i zaboravljena.
Jer, kao što kaže Sveto pismo:
"*omnes dii gentium daemonia sunt*" - "*svi bogovi pogana su đavli*" (Ps 95, 5)

No, Ratkaj je na kraju mogao sretno nabrojati uspjehe isusovaca:

- "*in ista Tarahumara Provincia a 7 abhinc annis ultra 20 000 animarum sacro baptismatis fonte a nostris esse lustrata*"
("*u ovoj provinciji Tarahumara u zadnjih 7 godina naši [isusovci] su pročistili preko 20 000 duša svetim izvorom krštenja*")

- izgrađeno je 25 crkvi

- "*idolorum superstitionumque usus prope extinctus*"
("*upotreba idola i praznovjerja gotovo iskorijenjena*")

i još mnogi drugi uspjesi...

Sav rad misionara bio je usmjeren isključivo na spasenje duša.
Duše su, kaže Ratkaj, "omnibus margaritis pretiosiores" ("dragocjenije od svih bisera").

Zapamti!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/zapamti.html

"Ante canonem sacerdos digitos lavat, per quod intelligi datur, quod solummodo baptizati interesse debeant consecrationi corporis Christi."
("Prije kanona svećenik pere prste, čime se daje na znanje, da samo kršteni smiju prisustvovati posvećenju tijela Kristova.")

- sv. Bonaventura (Expositio Missae, cap. III.)

Iz govora kardinala Jurja Haulika zagrebačkim bogoslovima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/iz-govora-kardinala-jurja-haulika.html

Kardinal Juraj Haulik je jedna od najznačajnijih osoba crkvenog i političkog života Hrvatske u 19. stoljeću.
Imenovan je zagrebačkim biskupom 1837. god. Osam godina je obnašao i dužnost banskog namjesnika, sve do imenovanja Jelačića 1848. god.
Haulik je podržavao hrvatski narodni preporod nastojeći mu dati katoličko obilježje.

Bl. papa Pio IX. je 1852. god. uzdigao zagrebačku biskupiju na čast nadbiskupije, a Haulik je svečano ustoličen za prvog zagrebačkog nadbiskupa. Imenovan je kardinalom 1856. god.

Haulik je veliko značenje pridavao odgoju svećeničkog podmlatka.

Na početku školske godine 1849./1850., održao je govor zagrebačkim bogoslovima, u kojem je najavio da će ubuduće strože paziti koga zaređuje za svećenika.
Taj govor je danas više aktualan nego ikada prije, i žao mi je što ne mogu cijeli taj (opširni) govor prenijeti ovdje, ali zato izdvajam njegov najvažniji dio:

"*Firmiter itaque proposui apud animum meum, nemini imponere manus, nisi quos vere vocatos ad tam sublime ministerii genus tuto queam existimare. Homo sum et falli facile possum, utpote qui ex externis solum signis debeam iudicare. Sed vero ad strictissimas incumbentis mihi muneris partes pertinere video, nulli hac in parte parcere diligentiae et nullis humanis respectibus in contrarium me sinere detorqueri... probe enim scio, religionis bonum et Ecclesiae salutem non a numero sacerdotum, sed a dignitate eorum dependere. Pauci apostoli magnam orbis terraquaei partem praedicationibus suis impleverunt et innumerabilem hominum multitudinem, divina opitulante gratia, in admirabile perduxerunt lumen vitae sanctionis... [sed hodie] videantur homines, habitu quidem exteriori sacerdotum speciem exhibentes, sed qui, relate ad spiritum, evanuerunt in saeculares auras, qui nihil christiano populo adferre valeant genuine aedificationis spiritualis, aut qui plane corruptis suis moribus, impiis suis sermonibus, ei impedimento potius sint in via salutis, quam incitamento.*
Et ideo repeto, sic me esse animo dispositum, ut malim vacantia relinquere

beneficia, et plures etiam parochias uni concedere probo dignoque sacerdoti, quam committere, ut polluatur sanctuarium Dei indignorum promotione; ut animae pretioso Christi sanguine redemptae, mercenariorum credantur manibus, aut plane perfidorum..."

("*I zato sam čvrsto odlučio u svojoj duši, da na nikoga neću položiti ruke, osim na one za koje se u cijelosti uvjerim da su zaista pozvani na ovu tako uzvišenu službu. Čovjek sam i mogu se lako prevariti, jer moram prosuđivati samo iz vanjskih znakova. No, smatram da u moje najozbiljnije dužnosti spada da u ovom pitanju ne štedim nikakav oprez i da ne dopustim da me pokoleba nikakav ljudski obzir... Naime, dobro znam da dobro vjere i spasenje Crkve ne ovisi o broju svećenika, već o njihovom dostojanstvu. Malobrojni apostoli su velik dio kugle zemaljske ispunili svojim propovijedima i bezbrojno mnoštvo ljudi, uz pomoć Božje milosti, doveli do zadivljujućeg svjetla svetosti života...*
[Ali danas] se mogu vidjeti ljudi, koji izvana doduše nose svećeničko odijelo, ali su, što se tiče duha, odlutali sa sekularnim vjetrom, i koji kršćanskom puku nisu sposobni dati ništa od istinske duhovne izgradnje, ili koji svojim gotovo pokvarenim ponašanjem, svojim lošim propovijedima, predstavljaju prije zapreku na putu spasenja, nego pomoć.
I stoga ponavljam, u takvom sam stanju da bih radije da ostanu prazni položaji, i da se više župa povjeri jednom dobrom i dostojnom svećeniku, nego da dopustim da se obeščašćuje Božje svetište promocijom nedostojnih; da duše koje su otkupljene dragocjenom krvlju Kristovom budu povjerene u ruke najamnika ili gotovo nevjernika...")

I ovu poruku treba zapamtiti:

"*Castigationes et poenae non mihi videntur instituto sacerdotum educatorio magnopere congruere; raro enim est vera emendatio, quae ex metu castigationis promanat; et qui ad sublimem sacerdotii dignitatem adspirat, eum ex intima animi convinctione, ex religiosa pietate, ex nobili perfectionis suae studio oportet esse virtuosum.*
Conversatio cum saecularibus omnis cessare debebit: nihil enim iis, qui divino servitio se devoverunt, cum filiis saeculi huius praesertim tantopere corrupti, debet esse commune. Huc pertinet illud Christi Domini... 'Qui non odit patrem et matrem, fratres et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus.' (Luc. 14, 26)
Et vel exhinc facile potest colligere, quantum a spiritu Salvatoris atque sanctissimis religionis finibus abludant pseudo illi sapientes, qui liberam clero iuniori per compita urbis, privatasque domos evagationem, et secus etiam salutaris disciplinae laxationem ad postulata culturae huius temporis pertinere arbitrantur..."

("*Prekoravanje i kazne mi se ne čine kao nešto što baš pristoji institutu za odgoj svećenika; rijetko se naime dogodi pravi popravak, ako dolazi iz straha od kazne, i onaj koji teži uzvišenom dostojanstvu svećenstva, treba biti krepostan iz dubina uvjerenja duše i religiozne pobožnosti, iz plemenite težnje*

za usavršavanjem.
Svako druženje sa svjetovnjacima treba prestati; ništa ne smije biti zajedničko onima koji su se zavjetovali na služenje Bogu, sa sinovima svijeta koji je u ovo vrijeme naročito pokvaren. Ovdje spada ona riječ Krista Gospodina... 'Tko ne mrzi oca i majku, braću i sestre, pa i sam svoj život, ne može biti moj učenik.' (Lk 14, 26)
I iz ovoga se lako može shvatiti koliko daleko od duha Spasiteljeva i presvetih ciljeva vjere, lutaju oni pseudo-mudraci koji misle da u zahtjeve kulture ovoga vremena spada slobodno lutanje mlađega klera po gradu i privatnim kućama, i sa time labavljenje spasonosne discipline...")

I Haulikova možda najvažnija poruka bogoslovima:

"*Si quis vestrum non sentit in se donum, quod est supra omne donum Dei, fidem vivam, intemeratam, excedat ex Instituto, in cuius fronte scriptum est: 'Haec est victoria quae vincit mundum: fides nostra.' (1 Joan. 5, 4)*
'Haec est vita aeterna: ut cognoscant te solum Deum verum et quem misisti - Jesum Christum.' (Joan. 17, 3)
Qui non sentit in intimis cordis sui penetralibus sublimitatem sacerdotalis dignitatis et pastoralis muneris gravitatem, linquat limina plantarii huius, quod ideo est constitutum ut mundos ac illibatos suppeditet altaribus ministros, dignos emittat operarios in vineam Dei Sabaoth, pastores non mercenarios, promptos se praebituros ad propriam etiam vitam ponendam pro salute ovium suarum, tam pretiosa mercede redemptarum."

("*Ako netko od vas ne osjeća u sebi dar, koji je iznad svih darova Božjih: živu vjeru, nepokolebljivu; neka izađe iz ovog Instituta, na čijem je pročelju napisano:*
'Ovo je pobjeda što pobijedi svijet: vjera naša.' (1 Iv 5, 4)
'Ovo je život vječni: da spoznaju tebe jedinoga istinitoga Boga, i koga si poslao - Isusa Krista.' (Iv 17, 3)
Tko ne osjeća u dubini unutrašnjosti svoga srca uzvišenost svećeničkog dostojanstva i težinu pastirske dužnosti, neka napusti prag ovog sjemeništa, koje je utemeljeno kako bi davalo čiste i neokaljane službenike oltara, kako bi slalo dostojne radnike u vinograd Boga nad vojskama; pastire a ne najamnike, one koji su spremni ponuditi i vlastiti život za spasenje svojih ovaca, koje su otkupljene tako dragocjenom cijenom.")

...
...

Ovi govori, kao i pastoralne pobudnice kardinala Haulika, skupljene su u jednu knjižicu, koja je tiskana 1850. god.
Možete je pronaći ovdje:
Selectiores encyclicae literae et dictiones sacrae, tom. I., Beč, 1850.

Zašto je potrebna inkvizicija?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/zasto-je-potrebna-inkvizicija.html

Dio članka iz tjednika *Katolik*, 30. studenoga 1939., br. 25., str. 2.

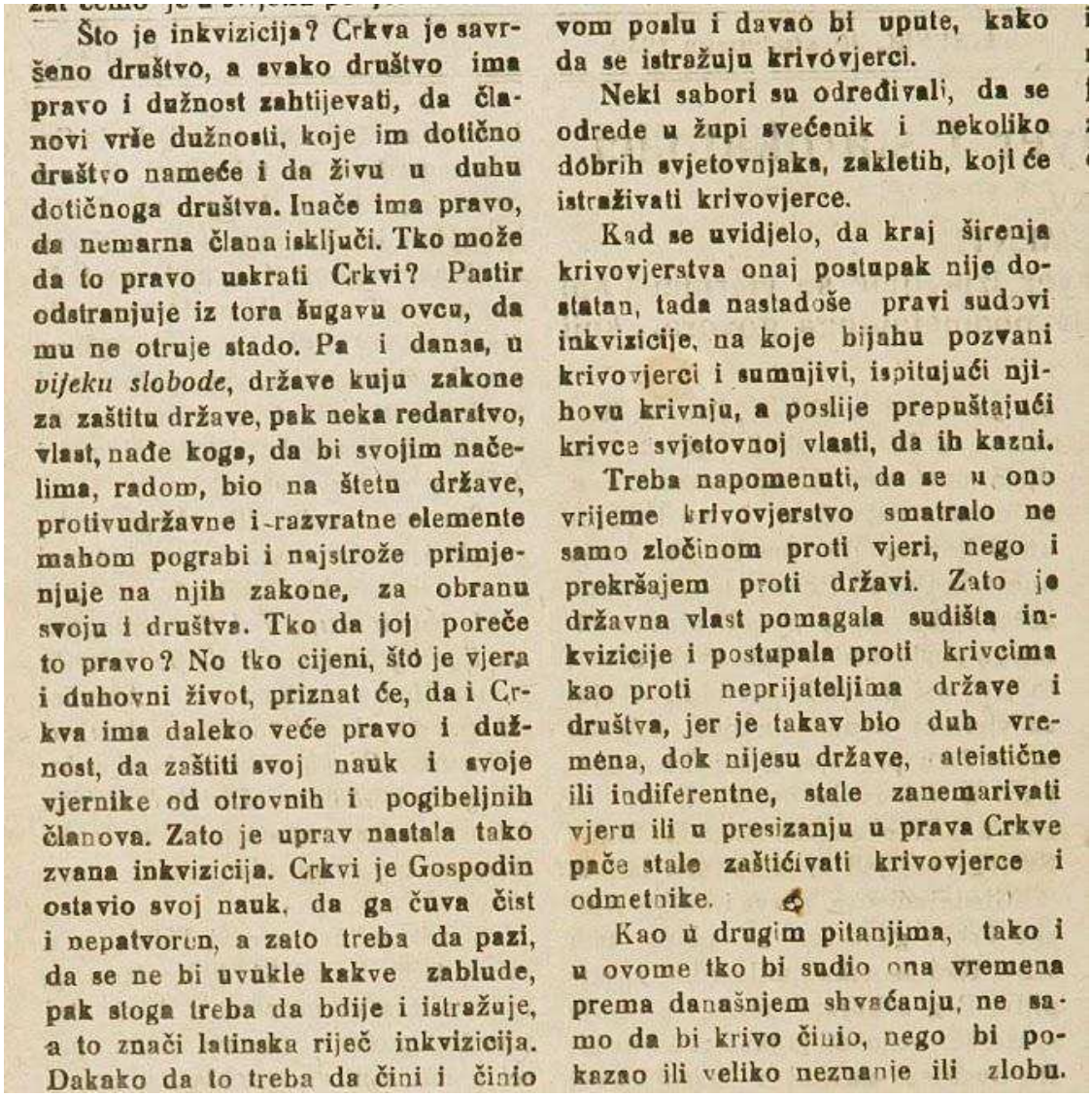

Što je inkvizicija? Crkva je savršeno društvo, a svako društvo ima pravo i dužnost zahtijevati, da članovi vrše dužnosti, koje im dotično društvo nameće i da živu u duhu dotičnoga društva. Inače ima pravo, da nemarna člana isključi. Tko može da to pravo uskrati Crkvi? Pastir odstranjuje iz tora šugavu ovcu, da mu ne otruje stado. Pa i danas, u *vijeku slobode*, države kuju zakone za zaštitu države, pak neka redarstvo, vlast, nađe koga, da bi svojim načelima, radom, bio na štetu države, protivudržavne i razvratne elemente mahom pograbi i najstrože primjenjuje na njih zakone, za obranu svoju i društva. Tko da joj poreče to pravo? No tko cijeni, što je vjera i duhovni život, priznat će, da i Crkva ima daleko veće pravo i dužnost, da zaštiti svoj nauk i svoje vjernike od otrovnih i pogibeljnih članova. Zato je uprav nastala tako zvana inkvizicija. Crkvi je Gospodin ostavio svoj nauk, da ga čuva čist i nepatvoren, a zato treba da pazi, da se ne bi uvukle kakve zablude, pak stoga treba da bdije i istražuje, a to znači latinska riječ inkvizicija. Dakako da to treba da čini i činio vom poslu i davao bi upute, kako da se istražuju krivovjerci.

Neki sabori su određivali, da se odrede u župi svećenik i nekoliko dobrih svjetovnjaka, zakletih, koji će istraživati krivovjerce.

Kad se uvidjelo, da kraj širenja krivovjerstva onaj postupak nije dostatan, tada nastadoše pravi sudovi inkvizicije, na koje bijahu pozvani krivovjerci i sumnjivi, ispitujući njihovu krivnju, a poslije prepuštajući krivce svjetovnoj vlasti, da ih kazni.

Treba napomenuti, da se u ono vrijeme krivovjerstvo smatralo ne samo zločinom proti vjeri, nego i prekršajem proti državi. Zato je državna vlast pomagala sudišta inkvizicije i postupala proti krivcima kao proti neprijateljima države i društva, jer je takav bio duh vremena, dok nijesu države, ateističke ili indiferentne, stale zanemarivati vjeru ili u presizanju u prava Crkve pače stale zaštićivati krivovjerce i odmetnike.

Kao u drugim pitanjima, tako i u ovome tko bi sudio ona vremena prema današnjem shvaćanju, ne samo da bi krivo činio, nego bi pokazao ili veliko neznanje ili zlobu.

"Razvodnjeni katolici"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/razvodnjeni-katolici.html

Članak u tjedniku *Katolik*, 23. studenoga 1930., br. 24., str. 2.

Kat. Akcija i razvodnjeni katolici

Čudan naslov! Da razjasnimo! Katolička Akcija, toliko zapovjeđena od Sv. Oca, ide za tim, da potakne *sve* katolike, dakle i svjetovnjake, a ne samo svećanstvo, na rad za širenje kraljevstva Kristova. Ona hoće, da svi katolici žive po načelima sv. vjere, ali da nastoje i da ta načela vladaju u svijetu, da se po njima ravnaju obitelji, društvo, države. Jer su načela evanđelska najsavršeniji zakon, jasno je, da bi zavladala ljubav, pravica, red u svijetu, čim bi se svijet dao voditi ovim načelima. No mnogi katolici ne osvrću se na zapovijed Sv. Oca, nego su mrtvi, nehajni katolici, dakle bez onoga duha i žara, koji se zanosno bori za provedenje evanđelskih načela. Takve bismo katolike nazvali *razvodnjenim* katolicima, jer kako i najbolje vino, kad se ulije vode, izgubi snagu i djelovanje, tako nema ni u ovakvim katolicima snage djelovanja.

Ispitajmo malo rad njihov. Što se njih tiče, nije da su katolici samo po imenu, jer oni ispovijedaju svoje vjerovanje i *prilično* su praktični kršćani. Idu na sv. Misu, *jedan* put - ali samo jedan - na godinu pristupaju na sv. sakramente, redovito drže nemrse i postove, te uopće nema u njihovom življenju što sablažnjiva. No to je sve. Lako će se ispričati, ako kada ispuste sv. Misu, ako prekrše nemrs ili post, ako im u ljutini i uteče koja psost. Za katoličku štampu nemaju smisla ni para, te rado čitaju liberalne novine. Iz *ljudskoga obzira* u društvu, ako se govori proti vjeri, ne samo da će mučati, nego će i povlađivati kritikovanju i osuđivanju naredaba poglavara i načela katoličkih. Opravdavajući i najliberalnije svjetovne zakone znat će prigovoriti crkvenima, jer su izopćenja i cenzure tobože nesavremene, a kazne prestroge. Dok u svim državama vrlo često vlasti zabranjuju ulaz ovoj ili onoj knjizi i novini, jer pišu protiv državnih interesa, indeks zabranjenih knjiga u katoličkoj Crkvi priječi slobodu - misle oni - kao da je sloboda: moći piti otrov na propast duše i tijela. Inovjerce lako opravdavaju i u najgorim napadajima na katolike, ali ovima ne praštaju ni nehotične pogrješke jednoga ili drugoga pojedinca. Takvi katolici bit će nažalost mlaki i glede odgoja svoje djece. Bilo je slučajeva, da djeca takvih roditelja dolaze u školu, a da u sedmoj godini nijesu kod kuće naučila ni znamen svetoga križa, a kamo li Očenaš. Mama ide odjevena po modi, a to je napola gola. Kćerkice nasljeduju mamicu, a ako tko prigovori tome, otac činički odgovara, da ti se čudi, kako *maliciozno* promatraš nevinu dječicu. Naravno da djeca s roditeljima, a i sama, rado pohađaju kino, ne zazirući od ničega, što tu vide, a djevojčice se puštaju na neke vježbe i plesne vježčiće, pripravljajući se na — plesove i zabave afričkih divljaka. Što djeca čitaju, s kim se druže, takvi roditelji to ne pitaju.

Jaoh, kakav li će račun davati Bogu takvi kršćani i roditelji, kojima je sveta dužnost riječju i izgledom uzgajati djecu, da budu čelik-katolici! Eh, ženidba je sveta stvar, velik sakramenat i teško breme! Zato i Bog podjeljuje obilate milosti svima, koji ih ne odbijaju ili ne zanemaruju.

Čini dobro!

(Primjeri iz života)

U jednoj njemačkoj knjizi o takozvanoj školi rada doneseni su ovi primjeri iz života o dobrim djelima dječaka, a mogu služiti svakome na pobudu:

Došli smo za odmor na jednu livadu. Kad smo stali igrati, jedan dječak pade i rani ruku na krhotine čaše od pive. Ja i moj prijatelj skočismo u pomoć. Pošaljem ga, da iz moje priljage izvadi i donese džepnu apoteku. Operem karbolom ranjenu ruku i čvrsto je povežem. Poslije četvrt sata stigosmo na putu drugove.

Jedan naš drug bio je sakat i morali su ga već od prvoga škol-

Prisega sv. Marka Križevčanina

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/prisega-sv-marka-krizevcanina.html

Ovo je vlastoručna prisega (s potpisom) kojom je sv. Marko Križevčanin pristao na pravila Papinskog zavoda Germanicum et Hungaricum u Rimu.
(primljen je u Zavod 1611. god.)

"*Ego Marcus Stephanus Crisinus, Croata dioecesis Zagrabiensis, legi hanc Bullam constitutionum Collegii Germanici editam anno 1584. a SS. D. N. Gregorio XIII, felicis recordationis; Regulas item Collegii omnes, in quibus difficultatem nullam invenio, et illas divina gratia servare conabor, die 15. novembris anno 1611.*
Ego idem qui supra Marcus Stephanus Crisinus."

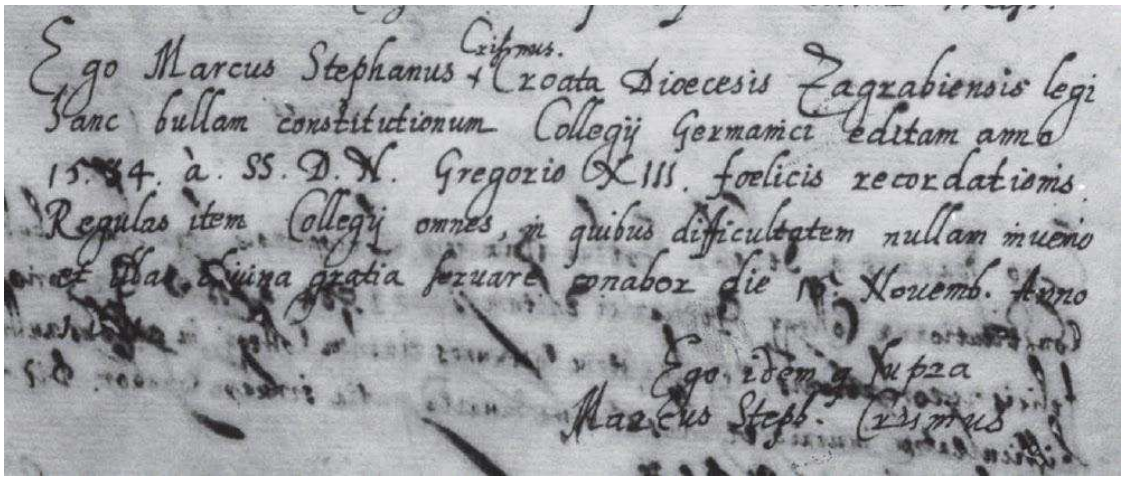

IZVOR:
Danijel Labaš - Rimski dani sv. Marka Križevčanina

Indeks zabranjenih knjiga u praksi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/indeks-zabranjenih-knjiga-u-praksi.html

Evo jedan primjer kako su se odredbe crkvenog Indeksa zabranjenih knjiga provodile u praksi.

Cilj Indeksa je bio da zaštiti duše vjernika od otrova iz štetnog štiva.

Ovo je članak iz tjednika *Katolik* od 5. studenoga 1933. (br. 22., str. 4.)...

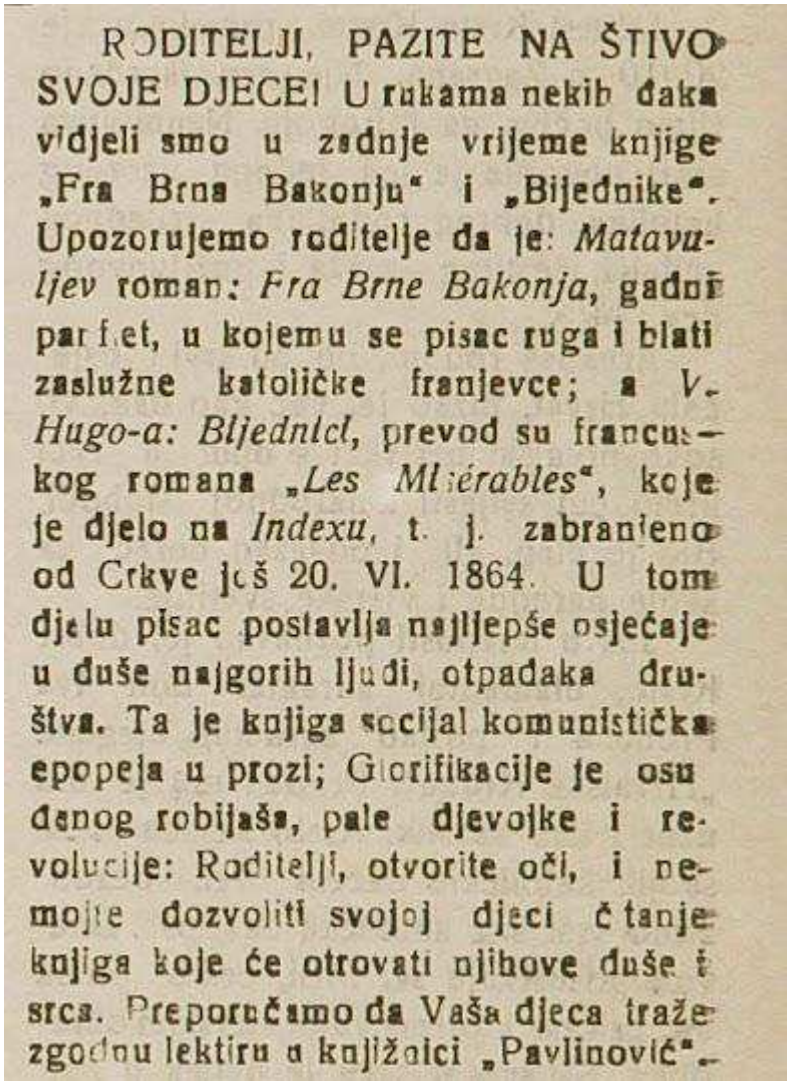

RODITELJI, PAZITE NA ŠTIVO SVOJE DJECE! U rukama nekih đaka vidjeli smo u zadnje vrijeme knjige „Fra Brne Bakonju" i „Bijednike". Upozorujemo roditelje da je: *Matavuljev* roman: *Fra Brne Bakonja*, gadni parfet, u kojemu se pisac ruga i blati zaslužne katoličke franjevce; a *V. Hugo-a: Bijednici*, prevod su francuskog romana „*Les Misérables*", koje je djelo na *Indexu*, t. j. zabranjeno od Crkve još 20. VI. 1864. U tom djelu pisac postavlja najljepše osjećaje u duše najgorih ljudi, otpadaka društva. Ta je knjiga socijal komunistička epopeja u prozi; Glorifikacije je osuđenog robijaša, pale djevojke i revolucije: Roditelji, otvorite oči, i nemojte dozvoliti svojoj djeci čitanje knjiga koje će otrovati njihove duše i srca. Preporučamo da Vaša djeca traže zgodnu lektiru u knjižnici „Pavlinović".

Liberalizam i indiferentizam

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/liberalizam-i-indiferentizam.html

Od francuske revolucije do danas traje rat liberalizma protiv Crkve.
Nažalost, mnogi ljudi koji se danas smatraju "konzervativnima" (što god to značilo) su zapravo liberali.
Zato treba precizno odrediti što je liberalizam i koje njegove zablude osuđuje Crkva.

Bl. Pio IX. je u *Syllabusu* nabrojao i osudio ove zablude liberalizma:

■ "*Aetate hac nostra non amplius expedit, religionem catholicam haberi tamquam unicam status religionem, ceteris quibuscumque cultibus exclusis.*"
("*U ovom našem vremenu nije više potrebno držati katoličku vjeru kao jedinu vjeru države i da svi ostali oblici štovanja budu isključeni.*")

■ "*Hinc laudabiliter in quibusdam catholici nominis regionibus lege cautum est, ut hominibus illuc immigrantibus liceat publicum proprii cuiusque cultus exercitium habere.*"
("*Pohvalno je stoga u nekim nominalno katoličkim zemljama, zakonom određeno da ljudi koji se tamo useljavaju smiju javno izražavati vlastitu [nekatoličku] vjeru.*")

■ "*Enimvero falsum est, civilem cuiusque cultus libertatem, itemque plenam potestatem omnibus attributam quaslibet opiniones cogitationesque publiceque manifestandi conducere ad populorum mores animosque facilius corrumpendos ac indifferentismi pestem propagandam.*"
("*Neistina je da sloboda svakog štovanja i svakome dana potpuna ovlast da bilo kakve stavove i mišljenja javno iskazuje, lako dovodi do kvarenja običaja naroda, i promicanja kuge indiferentizma.*")

■ "*Romanus pontifex potest ac debet cum progressu, cum liberalismo et cum recenti civilitate sese reconciliare et componere.*"
("*Rimski prvosvećenik se može i treba prilagoditi i pomiriti s progresom, liberalizmom i suvremenošću.*")

- Syllabus errorum, LXXVII.-LXXX.

Errores qui ad liberalismum referuntur.

LXXVII. Aetate hac nostra non amplius expedit, religionem catholicam haberi tamquam unicam Status religionem, ceteris quibuscumque cultibus exclusis.

LXXVIII. Hinc laudabiliter in quibusdam catholici nominis regionibus lege cautum est, ut hominibus illuc immigrantibus liceat publicum proprii cuiusque cultus exercitium habere.

LXXIX. Enimvero falsum est, civilem cuiusque cultus libertatem, itemque plenam potestatem omnibus attributam quaslibet opiniones cogitationesque palam publiceque manifestandi conducere ad populorum mores animosque facilius corrumpendos ac indifferentismi pestem propagandam.

LXXX. Romanus Pontifex potest ac debet cum progressu, cum liberalismo et cum recenti civilitate sese reconciliare et componere.

A sad o indiferentizmu...

Što je indiferentizam?

Bl. Pio IX. je u silabu pod nazivom indiferentizma uključio i osudio sljedeće četiri zablude:

■ *Liberum cuique homini est eam amplecti ac profiteri religionem, quam rationis lumine quis ductus veram putaverit.*
(*Svakome čovjeku je slobodno prihvatiti i ispovijedati onu vjeru za koju, vođen svjetlom razuma, smatra da je istinita.*)

■ *Homines in cuiusvis religionis cultu viam aeternae salutis reperire aeternamque salutem assequi possunt.*
(*Ljudi u bilo kojoj vjeri mogu pronaći put vječnog spasa i postići vječno spasenje.*)

■ *Saltem bene sperandum est de aeterna illorum omnium salute, qui in vera Christi Ecclesia nequaquam versantur.*
(*Barem se treba nadati o vječnom spasenju svih onih, koji nipošto nisu u pravoj Kristovoj Crkvi.*)

■ *Protestantismus non aliud est quam diversa verae eiusdem christianae religionis forma, in qua aeque ac in Ecclesia Catholica Deo placere datum est.*
(*Protestantizam nije drugo, nego drugačiji oblik iste prave kršćanske vjere, u kojem se može ugoditi Bogu jednako kao i u Katoličkoj Crkvi.*)

Syllabus errorum, XV.-XVIII.

Indifferentismus, Latitudinarismus.

XV. Liberum cuique homini est eam amplecti ac profiteri religionem, quam rationis lumine quis ductus veram putaverit.

XVI. Homines in cuiusvis religionis cultu viam aeternae salutis reperire aeternamque salutem assequi possunt.

XVII. Saltem bene sperandum est de aeterna illorum omnium salute, qui in vera Christi Ecclesia nequaquam versantur.

XVIII. Protestantismus non aliud est quam diversa verae eiusdem christianae religionis forma, in qua aeque ac in Ecclesia catholica Deo placere datum est.

***Syllabus errorum* pape Pija IX.**

\+ svi dokumenti iz kojih su uzete osude pojedinih zabluda

LINK:

Acta Pii IX. ex quibus excerptus est Syllabus (tiskano u Rimu 1865. god.):

Križanić o načinu upravljanja kod istočnih raskolnika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/krizanic-o-nacinu-upravljanja-kod.html

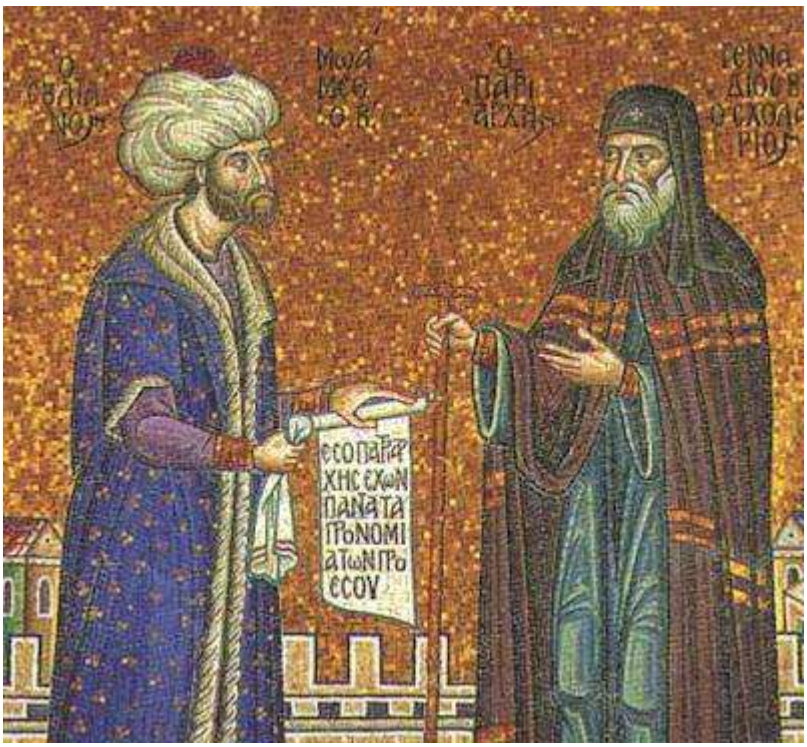

Juraj Križanić u svom djelu *De providentia Dei* (1667. god.) ovako opisuje kako su se u to vrijeme postavljali patrijarsi kod istočnih raskolnika:

"*Ex quo autem Turcica gens ibi regnat, Ecclesia Graecorum non aliter gubernatur, quam gubernatur Judaeorum synagoga temporibus Machabaeorum. Quisquis plus pecuniae adfert, ille fit patriarcha; et qui statim post unum aut dimidium annum rursus pecuniam adfert, is priorem emptorem extrudit, ut ipsemet fit patriarcha, mox et ipse ab alio extrudendus. Itaque interdum tres aut quatuor unius sedis patriarchae viventes numerantur. Haec autem sola causa, sive haec manifesta sacerdotum impietas sufficeret ad hoc, ut merito credendum sit, omnem virtutem in Graecorum natione esse extinctam. Hoc enim non semel aut bis factum est, sed assidue et perpetuo fit iam per 260 annos.*"

("*Od kada naime turski narod ondje [u Grčkoj] vlada, Grčkom Crkvom se ne upravlja drugačije, nego kako se upravljalo židovskom sinagogom u vrijeme Makabejaca. Tko god dade više novaca, on postane patrijarh, a tko odmah nakon jedne ili pola godine ponudi još više novca, on prijašnjeg kupca istjera i sam postane patrijarh, da bi ubrzo i taj od drugoga bio istjeran. Tako da je ponekad troje ili četvero živih patrijarha jedne stolice.*
Samo ovaj naime razlog, ili ova otvorena opakost svećenika je dovoljna, da se s pravom može vjerovati, da je nestala svaka krepost u grčkom narodu. Jer ovo se nije dogodilo jednom ili dvaput, nego se kontinuirano i stalno događa već 260 godina.")

Poruka biskupa Vinkovića protestantskim hereticima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/poruka-biskupa-vinkovica-protestantskim.html

Zagrebački biskup Benedikt Vinković (1637. – 1642.) poznat je još od svojih mlađih dana po

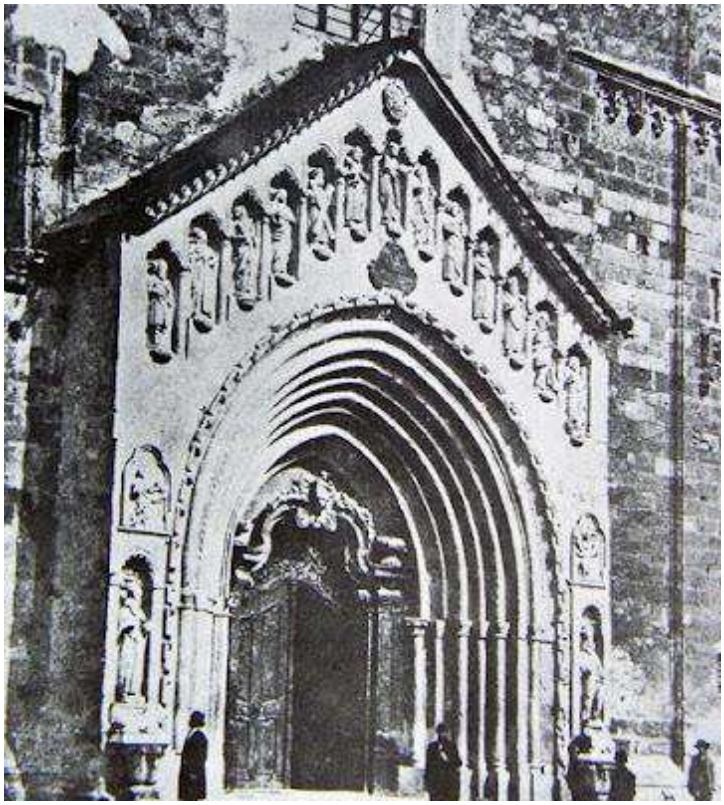

Portal biskupa Vinkovića na zagrebačkoj katedrali 1880. god.

beskompromisnoj borbi protiv protestantizma.

Početkom 17. stoljeća postojala je protestantska zajednica u Međimurju, koja je upravo zahvaljujući revnim pastirima poput Vinkovića vraćena na katoličku vjeru.

U arhivu zagrebačkog kaptola nalazi se pismo biskupa Vinkovića upućeno nekom protestantu.
Napisano je oko 1637. god.
Na poleđini lista piše:
"Literae ad quemdum haereticum dominum, quibus episcopus Zagrabiensis eum ad fidem revocat et doctos viros mittere promittit."
("Pisma nekom gospodinu heretiku, kojima ga zagrebački biskup poziva na vjeru i obećava da će poslati učene ljude.")

Samo pismo je napisano hrvatskim jezikom, arhaičnim kajkavskim narječjem, kako se već govorilo u ono vrijeme u Zagrebu.
U njemu biskup upozorava tog protestanta da su Luther i Calvin u paklu ("obadva su zbog svojeh bludov na veke poginula") i poziva ga da se vrati u Katoličku Crkvu, izvan koje nema spasenja. Poruke potkrepljuje citatima sv. Augustina.

Posebno je zanimljivo što Vinković naglašava svoju odgovornost kao biskupa za spasenje duša, kako kaže: "da strašna računa pred Gospodinom Kristušem ne budem od pogibeljnosti vaše daval".

Prenosim ovdje cijelo to pismo u izvorniku; jedino što sam, radi lakšega čitanja, transliterirao slova "ch" kao "č" ili "ć", "y" kao "j", "c" kao "k", "cz" kao "c"... To je uobičajeno kad se danas prenose djela pisana hrvatskim jezikom u to vrijeme.

Pismo glasi ovako:

"

Znaste v. m. da je Gospodin Bog toti u Starom, toli u Novom testamentome položil biskupe i ostale redovnike, duhovne pastire na to: da bi, ne listor njega hvalili i njemu služili, nego da bi ljudstvo njegovo učili, i na pravi put zveličenja ravnali, po kom bi mogli dojti u nebesko kralestvo i žitak vekovečni.
I vnem duhovnem pastirom, ki bi na duše človečanske i na njihovo zveličenje marljivo pasku nosili, kruto im je velik najem Gospodin Bog obećal dati; a onem se, koteri bi na to marljive paske nemali, Gospodin Bog toli u Starom, toli u Novom testamentu, grozi z kaštigom.

Budući zato jaz nedostojan biskup zagrebačke biskupije i pastir duhovni u njoj, i vsi toli plemeniti, toli neplemeniti, ljudi u zagrebačkoj biskupiji stojeći jesu moje duhovne ovce. Pasući moje ovce duhovne, dužan sam na nje pasku imati da koja ne zabludi; i ako bi koja zabludila, dužan sam ju poiskati i u jato Kristuševo dopeljati, da ne pogine, i za nje pogibeljnost ne budem moral strašna računa Gospodinu Kristušu davati.

A od vnogeh sam razumel, da je v. m. od jata ovac duhovnih, to je to od verneh Kristuševeh odstupila i zabludila. Blud je li Lutor Martona ili Calvinus Januša nasledujuć, koja sta obadva zbog svojeh bludov na veke poginula, po totom takovom bludu jeste v. m. iz svete matere Cirkve i vere katoličanske izstupili, prez koje nijeden človek ne more se zveličiti, kako to sveti Augustin, tomo 3. libro unico de fide ad Petrum Diaconum cap. 37., ovako veluje.
'Firmisime tene et nullatenus dubites, omnem extra Ecclesiam Catholicam baptisatum non posse fieri participem vitae aeternae, si ante finem vitae non fuerit redditus atque incorporatus Ecclesiae Catholicae.'
Et post pauca:
'Firmissime tene et nullatenus dubites, non solum omnes Paganos, sed etiam omnes Judaeos, Haereticos atque Schismaticos, qui extra Ecclesiam Catholicam praesentem finiunt vitam, in ignem aeternum ituros, qui paratus est Diabolo et Angelis ejus.'

I pokedobe v. m. u zagrebečkoj biskupije stojeći jeste moja duhovna ovca i imate biti, doklam u zagrebečkoj biskupije budete stali, da strašna računa pred Gospodinom Kristušem ne budem od pogibeljnosti vaše (od koje vas Gospoodin Bog mentuj!) daval, dužan sam, poleg moje duhovne pastirske časti v. m. od bluda odvraćati i u svetu mater Cirkvu Katoličansku (zvan koje

se ne morete zveličiti) navraćati, i u nju pripeljati, s voljom i pomoćjom Gospodina Kristuša, prez kojega nikaj ne moremo učiniti, ko je najvekši biskup i pastir vseh svojeh duhovneh ovac, to je to verneh.

Verni se njegovi imenuju, koji se v njegove ovčarnice, to je to u svete matere Cirkve i poleg toga u vere katoličanske nahajaju i u njoj budući Kristuševe svete zapovedi, na kuliko je človeku po Božje milošće moguće, do konca žitka svojega obderžavaju. Ar oni, koji se u tom nahajaju i do konca žitka svojega obstoje, oni se hote zveličiti, kako Kristuš Gospodin vuči, govoreći: 'Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.' (Matth. 10.)

Zato, da se i v. m. budete mogli prava Kristuševa ovca imenovati, i u broj verneh Kristuševeh vpasti, v. m. ljubeznivem i očinem zakonom opominjem, da imate blud on, koga nasledujete, ali je Lutor Martona ali je Calvinus Januša, ostaviti; ostavivši da imate u ovčarnicu Kristuševu, to je to u svetu mater Cirkvu i veru katoličansku zastupiti, i u njoj do konca vašega žitka obstati, ako se mislite zveličiti; ako toga ne včinite, poleg rečih s. Augustina gori popisaneh, zveličenja nećete dobiti.

Opominjem takajše v. m. da bi to dobrovolno včinili, ar ako ga dobrovolno ne včinite, jaz poleg zapovedi Gospodina Kristuša ove: 'Compelle intrare, ut adimpleatur domus mea.' (Lucae 14.), i svete matere Cirkve i plemenitoga slovenskoga orsaga artikulušev, budem moral v. m. z duhovnom pastirskom šibom na to nagibati.

Pokedobe vera prava katoličanska jest dar od Gospodina Boga, koji se po Svetom Duhu daje, kako sveti Pavel svedoči (ad Cor. 12.), daruj vas Gospodin Bog ne listor zdravjem i veseljem, nego takajše z pravom verom katoličanskom; od koga dara, ne na ovom svetu plemenitešega, ne hasnovitesega dara, kako sv. Augustin, tomo 10. sermone 1. De verbis apostoli, svedoči govoreći: 'Nullae quippe majores sunt divitiae, nulli thesauri, nulli honores, nulla mundi hujus major substantia, quam est fides catholica, quae peccatores homines salvat, caecos illuminat, infirmos baptisat, fideles justificat, poenitentes reparat, justos augmentat, martyres coronat, virgines, viduas et conjugales casto pudore conservat, clericos ordinat, sacerdotes consecrat, regnis coelestibus praeparat, cum Angelis sanctis communicat.' Takovom verom da vas Gospodin Bog daruje prosetega, hoće vam ju dati, poleg svojega opominjanja i obećanja ovakova: 'Petite et dabitur vobis, quaeritae et invenietis, pulsate et aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit, qui quaerit, invenit, et pulsanti aperietur.' (Lucae 11.)

Pokedobe ste v. m. (kako čujem) v blud, je li Lutor Martona, koji je fratar bil, je li Calvinus Januša, koji je plebanuš bil, vpali, verujem da u vnogeh kotrigeh vere katoličanske dvojite; da se te takove dvojnosti mentujete, gotov sam k vaše milosti vučene i pobožne redovnike svetim pismom poslati, koji vas hote te dvojnosti z pomoćjum Gospodina Boga mentovati, tako zato, ako im budete hoteli verovati.

Z tem v. m. Gospodin Bog zdravo i veselo vnogo leta derži i na pravu veru katoličansku (prez koje se nigdor ne more zveličiti) dopeljaj i u njoj do smerti potverdi.

Datae praesentes Zagrabiae die.
Ejusdem vrae. spblis. ac mgncae. dnis.
Servus ac amicus in obsequiis.“

Ovo pismo je objavio Ivan Kukuljević Sakcinski 1869. god. u Arkivu za povjestnicu (X., str. 162.-164.):
LINK

"Vjerska sloboda"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/vjerska-sloboda.html

Naslovnica tjednika *Katolik* (24. svibnja 1931., br. 21.)

Pojedini broj stoji Din 50 — Poštarina plaćena u gotovom

KATOLIK

God. II. — ŠIBENIK, 24. svibnja 1931. — Broj 21

»Vjerska sloboda i snošljivost«

Druga je osnovna sloboda liberalizma vjerska sloboda *).

„Svaki je čovjek u savjesti svojoj posve slobodan, koje li će se vjere držati!" — tako uči liberalno novinstvo svoje čitatelje. Doživjeli smo, nije tomu još dugo, da se i na jednoj mjesnoj raspravi po zakonu o štampi govorilo: Vjersko pitanje spada u drugi red (zapravo u deveti... op. ur.). Ono ne smije smetati drugim važnim pitanjima. Dakako, jer je čovjek glede vjere „u savjesti posve slobodan"!

Što nas uči zdrav razum o toj stvari? Ili je Bog čovjeku objavio vjerske istine ili nije. Ako nije, onda uopće nema objavljene vjere, i svaka je „vjera" u pravom smislu te riječi laž. No ako je Bog čovjeku, pošto ga je za Sebe i za istinu stvorio, objavio prve i najpotrebitije istine — vjerske istine — onda je neiskazana ludost govoriti o slobodi savjesti glede vjere. Tko dosad nije mogao naći prave vjere, taj dakako nije kriv; ali tko je mogao, a nije htio, taj ima teški grijeh na svojoj savjesti. Zato, jer ne će da Bogu vjeruje, ne će da Stvoritelju svomu služi onim načinom, koji je On sam objavio i zahtijevao.

Kakva je dakle frivolna igra s najvećim dobrima čovječanstva: govoriti o „vjerskoj slobodi" u smislu liberalizma!

Naši liberalci (slobodoumnici) obično umiju zaodjeti svoju nauku o vjerskoj slobodi u poznate lijepe fraze o toleranciji, snošljivosti. Tako je radio i onaj najintolerantniji apostol tolerancije — Voltaire. Tako rade i danas slobodnozidarska loža i savkoliki liberalizam.

I doista, lijepa je riječ snošljivost. Samo je treba i u lijepom smislu razumjeti. Može se naime razumjeti o naukama ili o osobama. Čitamo li n. pr. onu glasovitu dramu Lessingovu „Mudri Nathan", koja se zove „evandelje tolerancije" ili također „evandelje slobodnoga zidarstva": to će nam biti jasno, u kojem smislu liberalizam razumije „snošljivost": „Sve vjeroispovijesti treba jednako cijeniti, štovati, ljubiti, snositi". To stanovište u pogledu vjere su zauzela i neka naša „kulturno-nacionalna" društva. A što će to reći? To će reći ili: Sve vjeroispovijesti treba jednako cijeniti, i ako su sve krive — ili: treba ih jednako cijeniti, svejedno, jesu li prave ili krive. Evo to je tolerancija nauka, tolerancija u smislu liberalizma, kada pojmove malo točnije pretresemo, te im otkinemo sjajni omot milozvučnih fraza. No ne treba ni spomenuti, da je to golema besmislenost. Istina može biti samo jedna. Sve, što joj se protivi, je zabluda. A zabludu ne možemo ni ne smijemo jednako cijeniti, ljubiti, snositi, kao i istinu. To tvrditi i to zahtijevati: tako je ogromno protivuslovlje, te ni luđak ne može veće izmisliti. No to se protivuslovlje prikriva lijepim riječima, pa zato kod lakomišljenih ljudi i dostiže onaj cilj, što ga je Lessing označio, pišući svome bratu, da je svoga „Nathana" sastavio baš s nakanom, eda pomakne vjerski indiferentizam.

U drugom smislu razumije katolička Crkva riječi: tolerancija, snošljivost. Taj smisao izrazio je već veliki sv. Augustin pišući: „Occidite errores, diligite errantes: Ubijte zablude, ali ljubite zabludjele". Kršćansko evanđelje zahtijeva ljubav i snošljivost prema ljudima, dok slobodno zidarstvo i liberalizam traži ljubav i snošljivost prema zabludi. Reći će tko: Katolička je Crkva progonila i kaznila ljude, što su n. pr. otpali od kršćanske vjere. Jest, kad su oni širili zabludu; jer blagost prema vuku je okrutnost prema ovcama. No čim će se liberalizam opravdati, što je od početka do danas uvijek i svagdje, gdje je mogao, progonio vjerne katolike? U tom pogledu je povijest liberalizma upravo krvlju napisana, počevši od Voltaire-a, Rousseau-a i četrdeset i četiri tisuće giljotina francuske revolucije sve do naših dana, kad su slobodnozidarske vlade u Francuskoj (g. 1903.) i Meksiku (prošlih godina) dale strijeljati i ubijati građane, koji su branili svoje svećenike, redovnike i redovnice, a i najnoviji događaji u Španjolskoj tomu su dokazom.

Međutim se vidi i ovdje liberalna snošljivost gledom na vjerske nauke u pravom svijetlu: Sve naime nauke valja trpjeti, snositi, osim katoličke. Isti smisao ima i „vjerska sloboda" kao i „sloboda savjesti": Slobodna je svaka vjeroispovijest, osim katoličke. I ne valja nikoga uznemirivati zbog njegove savjesti, osim kad je njegova savjest katolička. Uzor-liberalac Roberspierre dao je smaknuti ljude zato, što su u svojoj sobi držali sliku Isusovu.

No „sloboda savjesti" se razumije u liberalnom taboru još u širem smislu, u smislu naime potpune slobode od čudorednoga zakona. „Ne priznajemo zakona osim, što smo si ga sami dali." To se zna, da možemo taj zakon, što smo si ga sami dali, po volji i promijeniti i ukinuti. Drugim riječima: „Sve je slobodno!" — kako veli Nietzsche. Evo savršenoga antinomizma-bezakonja, kako su mnogi s pravom nazvali liberalizam. No ne treba ni dokazivati, da je ova „sloboda" najgore ropstvo; jer čovjek bez čudorednoga zakona pada pod nemilo, nedostojno silništvo svojih živinskih strasti. To je ono Luciferovo: „Non serviam: Ne ću služiti!" Ne ćeš da služiš Stvoritelju i Bogu svome! Zato ćeš služiti najgorim svojim neprijateljima! Sveto Pismo je na raznim mjestima unaprijed reklo, da će ljudski rod do toga doći, i svi nam znakovi jasno govore, da smo pokročili velikim koracima prema tom cilju, o kojem govori sv. Pismo — otpadu većine roda ljudskoga od Boga svoga i od svakoga Božjeg zakona.

*) Ne govorimo sada o vanjskoj slobodi vjere, po kojoj smije svaki čovjek u državi slobodno obavljati obrede svoje vjere, nego o nutarnjoj, po kojoj je čovjek u savjesti slobodan glede vjere. To naglasujemo, da nas ne bi krivo razumjeli.

Proslava blagdana Krista Kralja u Šibeniku 1931. g.

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/proslava-blagdana-krista-kralja-u.html

NAJAVA - *Katolik*, br. 43., str. 3.

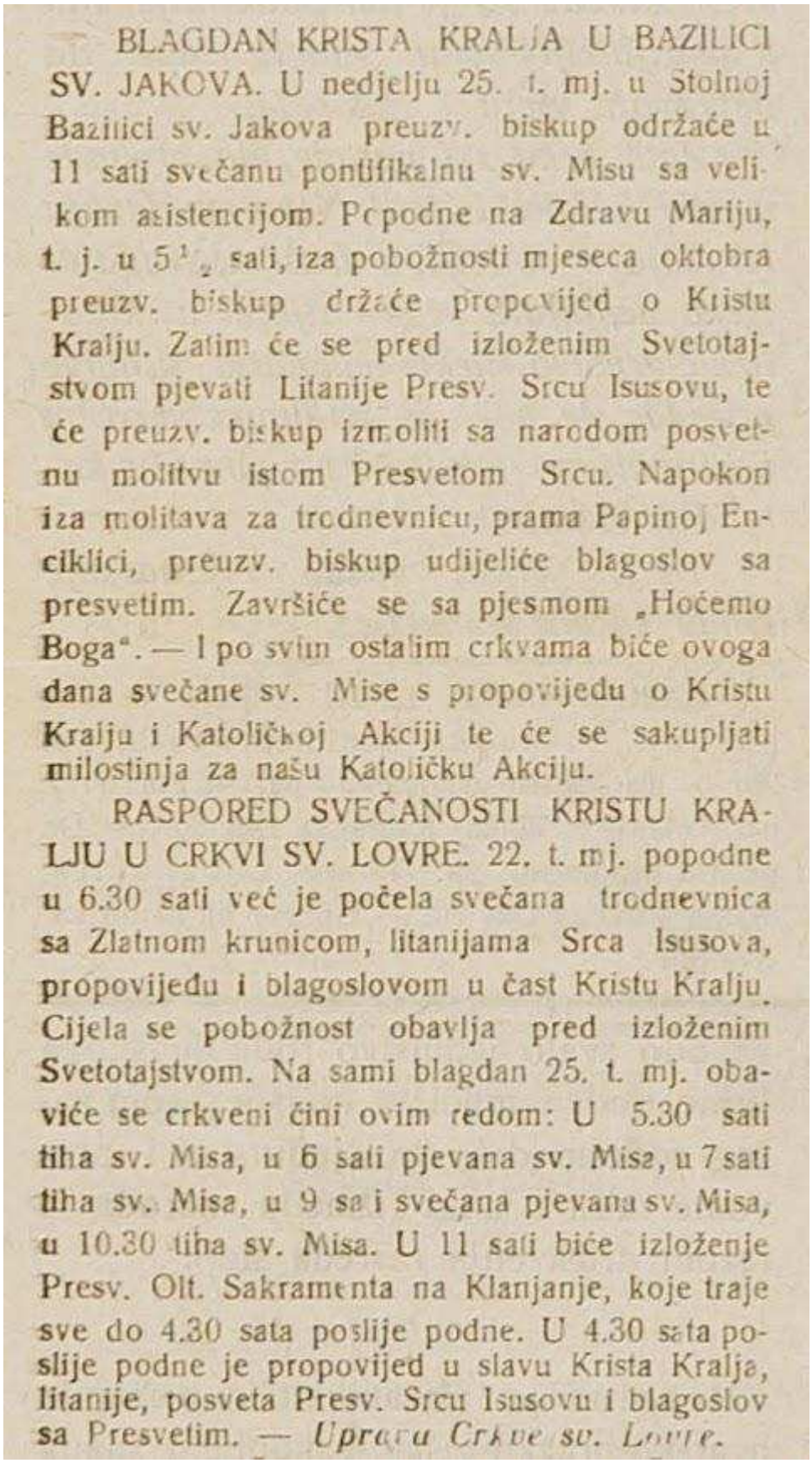

BLAGDAN KRISTA KRALJA U BAZILICI SV. JAKOVA. U nedjelju 25. t. mj. u Stolnoj Bazilici sv. Jakova preuzv. biskup održaće u 11 sati svečanu pontifikalnu sv. Misu sa velikom asistencijom. Popodne na Zdravu Mariju, t. j. u 5½ sati, iza pobožnosti mjeseca oktobra preuzv. biskup držaće propovijed o Kristu Kralju. Zatim će se pred izloženim Svetotajstvom pjevati Litanije Presv. Srcu Isusovu, te će preuzv. biskup izmoliti sa narodom posvetnu molitvu istom Presvetom Srcu. Napokon iza molitava za trodnevnicu, prama Papinoj Enciklici, preuzv. biskup udijeliće blagoslov sa presvetim. Završiće se sa pjesmom „Hoćemo Boga". — I po svim ostalim crkvama biće ovoga dana svečane sv. Mise s propovijedu o Kristu Kralju i Katoličkoj Akciji te će se sakupljati milostinja za našu Katoličku Akciju.

RASPORED SVEČANOSTI KRISTU KRALJU U CRKVI SV. LOVRE. 22. t. mj. popodne u 6.30 sati već je počela svečana trodnevnica sa Zlatnom krunicom, litanijama Srca Isusova, propovijedu i blagoslovom u čast Kristu Kralju. Cijela se pobožnost obavlja pred izloženim Svetotajstvom. Na sami blagdan 25. t. mj. obaviće se crkveni čini ovim redom: U 5.30 sati tiha sv. Misa, u 6 sati pjevana sv. Misa, u 7 sati tiha sv. Misa, u 9 sa i svečana pjevana sv. Misa, u 10.30 tiha sv. Misa. U 11 sati biće izloženje Presv. Olt. Sakramenta na Klanjanje, koje traje sve do 4.30 sata poslije podne. U 4.30 sata poslije podne je propovijed u slavu Krista Kralja, litanije, posveta Presv. Srcu Isusovu i blagoslov sa Presvetim. — *Uprava Crkve sv. Lovre.*

Evo kako je prošlo...
(*Katolik*, 1. studenoga 1931., br. 44., str. 3.)

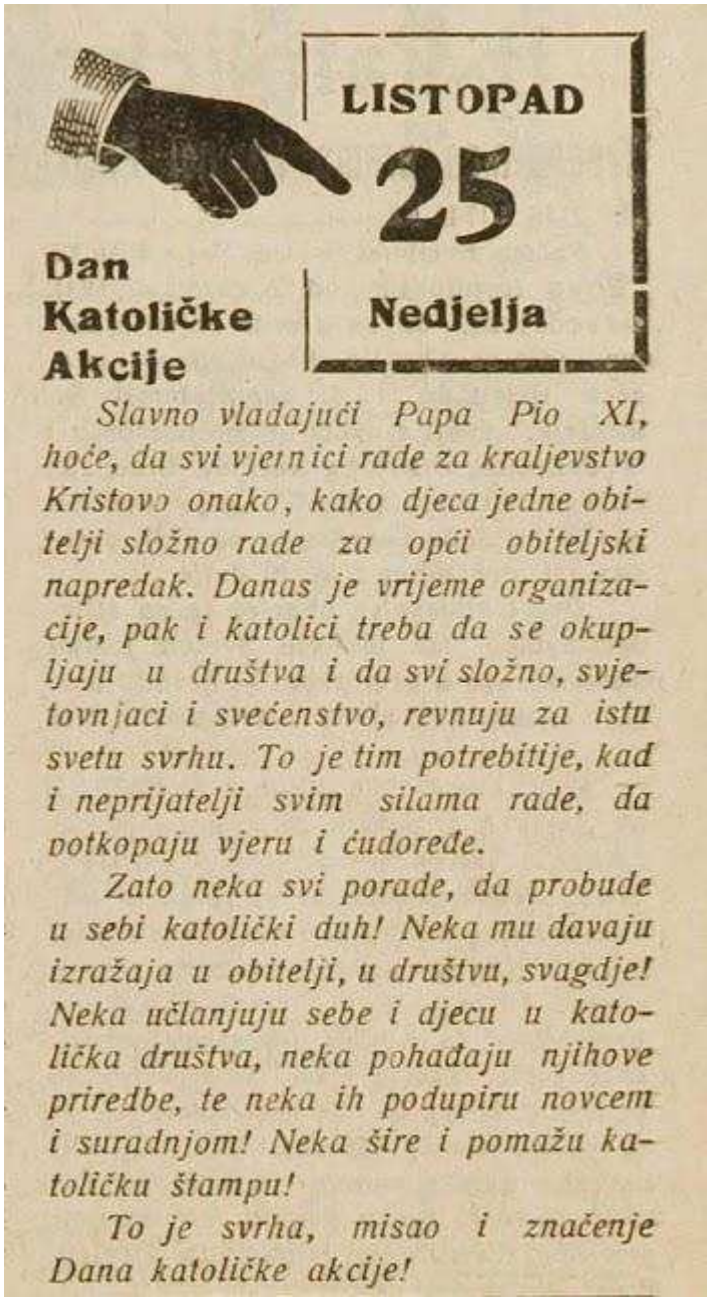

LISTOPAD

25

Nedjelja

Dan Katoličke Akcije

Slavno vladajući Papa Pio XI, hoće, da svi vjernici rade za kraljevstvo Kristovo onako, kako djeca jedne obitelji složno rade za opći obiteljski napredak. Danas je vrijeme organizacije, pak i katolici treba da se okupljaju u društva i da svi složno, svjetovnjaci i svećenstvo, revnuju za istu svetu svrhu. To je tim potrebitije, kad i neprijatelji svim silama rade, da potkopaju vjeru i ćudorede.

Zato neka svi porade, da probude u sebi katolički duh! Neka mu davaju izražaja u obitelji, u društvu, svagdje! Neka učlanjuju sebe i djecu u katolička društva, neka pohađaju njihove priredbe, te neka ih podupiru novcem i suradnjom! Neka šire i pomažu katoličku štampu!

To je svrha, misao i značenje Dana katoličke akcije!

Iz katoličkoga Šibenika

Proslava blagdana Krista Kralja

Blagdan Krista Kralja svečano je proslavljen u svim šibenskim crkvama, a na osobiti način u katedrali u redovima organizovane katoličke omladine, te i svih katoličkih društava, jer je to ujedno Dan Katoličke Akcije.

U 7 sati ujutro crkva sv. Ivana bila je puna Križara i Križarica, koji su došli, da prisustvuju zajedničkoj svečanoj sv. Misi, koju je otpjevao vlč. don Ante Radić. Preko sv. Mise vlč. don Ante Radić održao je vatreni govor o Kristu Kralju i Katoličkoj Akciji pozivajući sve prisutne, da u svemu kao pravi vojnici Kristovi slijede Njega, Kralja srdaca njihovih, Kralja obitelji naših, Kralja država i naroda. Nadasve bio je veoma ganutljiv prizor, kada su mladi i stariji — onako brojni — stupali zajedničkom stolu svete pričesti. To je izvor snage i moći, temelj cijeloga katoličkog djelovanja. Poslije sv. Mise digao se veseli poklik iz duše svih prisutnih, kad zapjevaše pjesmu posvetnicu „Do nebesa".

U 11 sati održao je u katedrali svečani pontifikal naš preuzv. biskup dr J. Mileta uz brojnu asistenciju. Ovoj svečanoj službi Božjoj prisustvovao je veliki broj vjernika tako, da je prostrana katedrala bila prepuna. Utješni je to znak, da blagdan Krista Kralja prodire u narod. Misu je pjevao zbor sjemeništaraca, a preko iste pjevao je sjemenišni dječački zbor vrlo lijepu Himnu Kristu Kralju, koju je sastavio vlč. o. Perica, D. I.

Uvečer u 5½ s. počela je u katedrali popodnevna služba Božja. Crkva je ponovno bila prepuna vjernika. Iza sv. Ružarja došao je preuzv. biskup, praćen od svećenstva, te se uspeo na propovijedaonicu. Njegova očinska riječ prodirala je do srca vjernih slušalaca, kojima je tumačio značenje blagdana Krista Kralja te ih upozorio na opasnost, koja im prijeti od bezboštva ljudi, koji neće Krista za Kralja. U drugom dijelu svoje propovijedi pozvao je prisutne, da slijede Krista u djelima milosrđa, danas, kada je svijetom zavladala tolika besposlica i bijeda. Iza govora izloženo je Svetotajstvo te su se pjevale litanije Presv. Srca, a zatim su izmoljene molitve, da nas Bog očuva od nevolja i da nam udijeli mir. Slijedila je posveta Kristu Kralju, koju je čitao preuzv. biskup, a cijeli narod za njim ponavljao. Davši blagoslov sa Presvetim preuzv. biskup se povratio u svoje dvore, a čitava katedrala pjevala je zanosno himnu „Hoćemo Boga".

Čim je svršila služba Božja u katedrali, Križarice i Križari te ostali organizovani katolici i katolikinje pošli su u Katolički Dom, da prisustvuju prigodnom svečanom sastanku, koji je započeo u 7 sati. Sastanak je bio vrlo lijepo posjećen. S nekoliko oduševljenih uvodnih riječi o značenju toga dana otvorio ga je vlč. dr Kreše Zorić. Prva je nastupila Križarica gđica M. Ostojić svojim predavanjem „Krist Kralj". U svom govoru lijepo je istakla nekadašnji i današnji vjerski indiferentizam, kada moderni ljudi svemu i svakome iskazuju čast, samo ne Kristu Kralju. Čete Križara i Križarica treba da se prenu te se stave na veliki i teški, ali sveti rad: sve obnoviti u Kristu. Ovaj njen temperamentni govor bio je velikom pažnjom saslušan te od jakog utiska na sve prisutne. Nato je Križar g. N. Melada s mnogo zanosa i osjećaja deklamovao pjesmu „Naprijed zatočnici Križa". Zatim je novoizabrani voda šibenskih Križara g. prof. Ml. Kaštelan održao predavanje o Katoličkoj Akciji. Pregledno je prikazao, što je Katolička Akcija te kako za nju i u njoj moraju raditi svi katolici, a osobito novi rod Križara i Križarica. To je ujedno i želja sv. Oca Pape. Križari i Križarice treba da povrate Isusa Krista u život pojedinaca, obitelji i društva. Ovo njegovo lijepo, poučno i iscrpivo predavanje svi prisutni su osobitim odobravanjem popratili te zaključili, da će i ubuduće još više i još bolje raditi na polju Katoličke Akcije. Na kraju je još vlč. dr Kreše Zorić pozvao sve prisutne na što intenzivniji rad u smislu ovih dvaju tako lijepih i uspjelih predavanja. Sastanak se završio zanosnim pjevanjem pjesme posvetnice „Do nebesa".

Obećanje koje su isusovci dali papama

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/obecanje-koje-su-isusovci-dali-papama.html

Iz bule pape Pavla III. "Regimini militantis Ecclesiae" (1540. god.), kojom je odobrena Družba Isusova...

Obećanje koje su isusovci dali papama:

"ut quidquid modernus et alii Romani Pontifices pro tempore existentes iusserint, ad profectum animarum et fidei propagationem pertinens et ad quascumque provincias nos mittere voluerint; sine ulla tergiversatione aut excusatione, illico, quantum in nobis fuerit, exequi teneamur; sive miserint nos ad Turcas, sive ad quascumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, sive ad quoscumque haereticos seu schismaticos..."

("...da što god naredi suvremeni ili drugi rimski prvosvećenik, koji bude u svoje vrijeme, a tiče se probitka duša i proširenja vjere i u koju god nas pokrajinu želio poslati; moramo to izvršiti bez ikakvog okolišanja ili izgovora, koliko možemo, bez obzira poslali nas Turcima ili kojim god drugim nevjernicima, također i u pokrajine koje zovu Indija, ili kojim god hereticima ili raskolnicima...")

Cijelu bulu imate ovdje... odmah na str. 5.
Corpus institutorum Societatis Iesu

Sv. Antun Padovanski - malleus haereticorum (malj heretika)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/sv-antun-padovanski-malleus.html

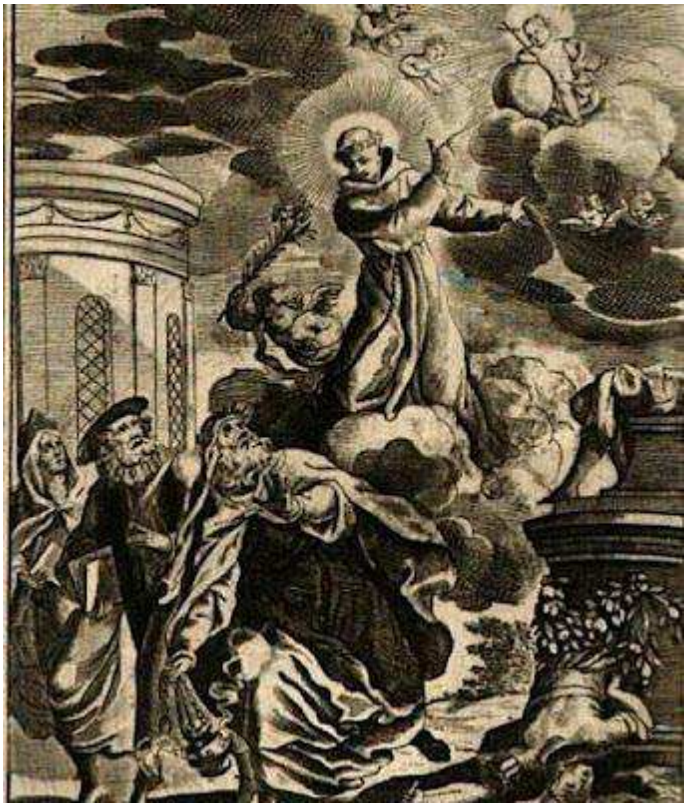

"Fuit autem viri Dei id precipuum semper studium et conatus perpetuus, ut perniciosissimas 'vulpeculas quae demoliuntur vineam Domini' (Cantica 2, 15), nempe haereticos pestilentes et falsas doctrinas eorum, pro viribus oppugnaret, funditus destrueret ac radicitus extirparet.“

("Bilo je, naime, naročito nastojanje tog Božjeg čovjeka da pogubne 'lisice što oštećuju vinograd Gospodnji' (Pj 2, 15), to jest kužne heretike i njihove lažne nauke, suzbije koliko može, temeljito uništi i iskorijeni.")

Vita sancti Antonii, cap. XIV

Klanjanje kao naknada za uvrede

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/01/klanjanje-kao-naknada-za-uvrede.html

Katolik, 31. siječnja 1932., br. 5., str. 4.

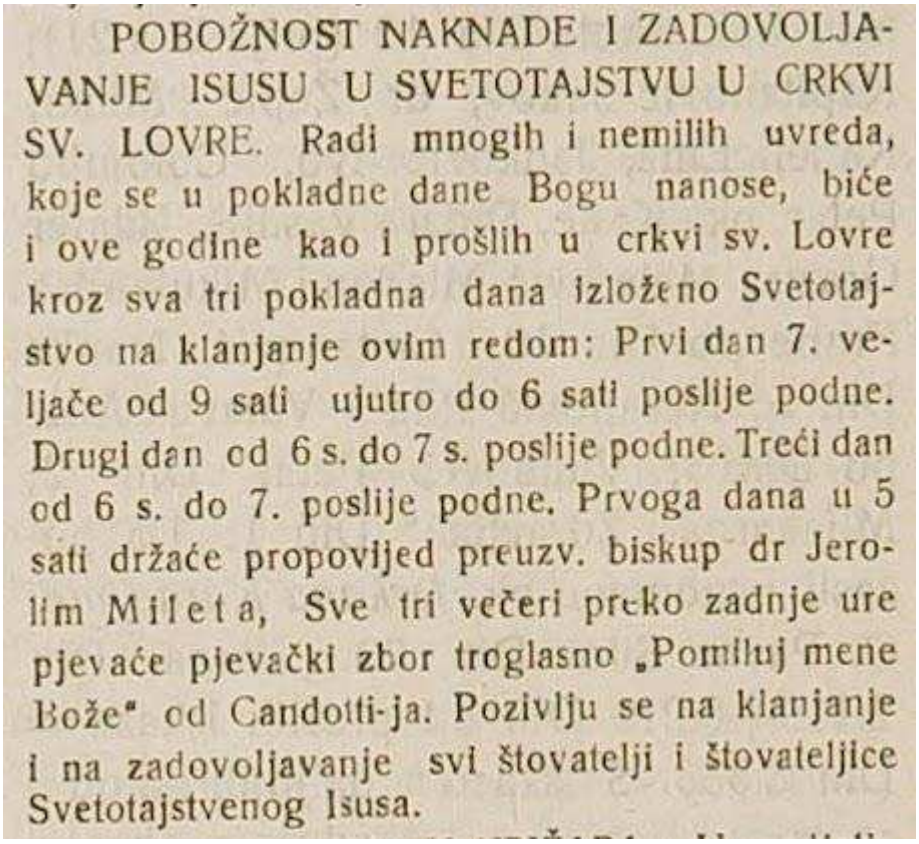

POBOŽNOST NAKNADE I ZADOVOLJAVANJE ISUSU U SVETOTAJSTVU U CRKVI SV. LOVRE. Radi mnogih i nemilih uvreda, koje se u pokladne dane Bogu nanose, biće i ove godine kao i prošlih u crkvi sv. Lovre kroz sva tri pokladna dana izloženo Svetotajstvo na klanjanje ovim redom: Prvi dan 7. veljače od 9 sati ujutro do 6 sati poslije podne. Drugi dan od 6 s. do 7 s. poslije podne. Treći dan od 6 s. do 7. poslije podne. Prvoga dana u 5 sati držaće propovijed preuzv. biskup dr Jerolim Mileta, Sve tri večeri preko zadnje ure pjevaće pjevački zbor troglasno „Pomiluj mene Bože" od Candotti-ja. Pozivlju se na klanjanje i na zadovoljavanje svi štovatelji i štovateljice Svetotajstvenog Isusa.

Katolik, 7. veljače 1932., br. 6., str. 6.

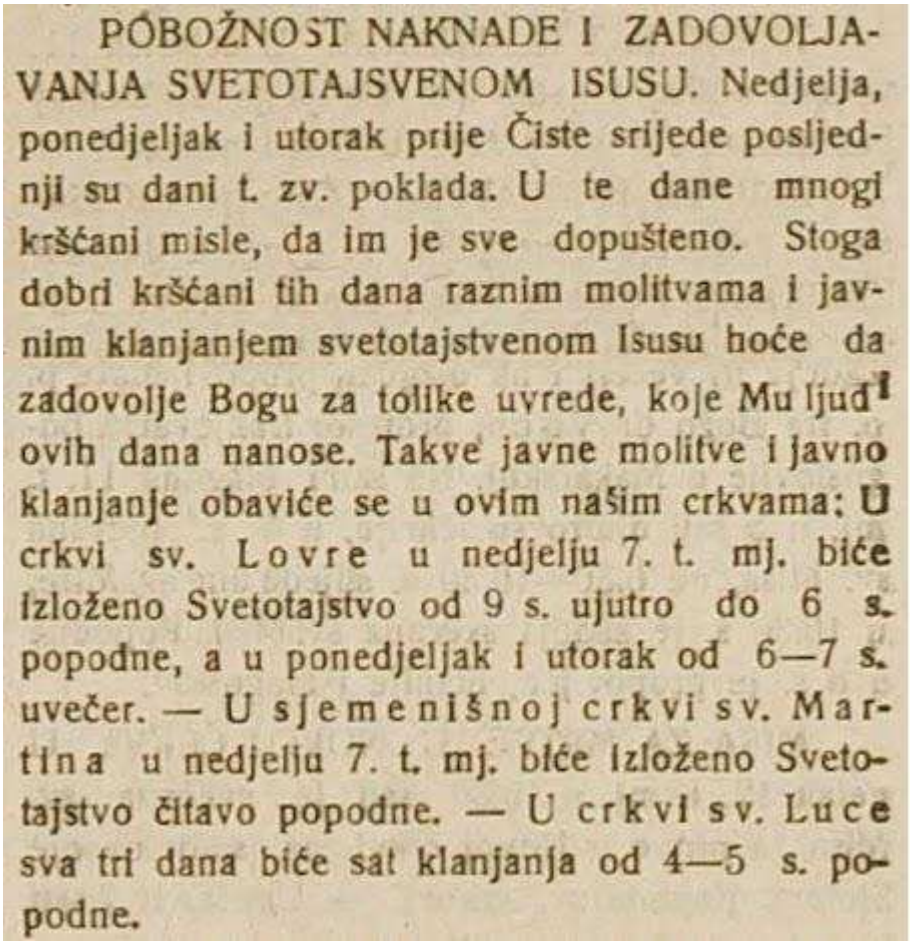

POBOŽNOST NAKNADE I ZADOVOLJAVANJA SVETOTAJSVENOM ISUSU. Nedjelja, ponedjeljak i utorak prije Čiste srijede posljednji su dani t. zv. poklada. U te dane mnogi kršćani misle, da im je sve dopušteno. Stoga dobri kršćani tih dana raznim molitvama i javnim klanjanjem svetotajstvenom Isusu hoće da zadovolje Bogu za tolike uvrede, koje Mu ljudi ovih dana nanose. Takve javne molitve i javno klanjanje obaviće se u ovim našim crkvama: U crkvi sv. Lovre u nedjelju 7. t. mj. biće izloženo Svetotajstvo od 9 s. ujutro do 6 s. popodne, a u ponedjeljak i utorak od 6—7 s. uvečer. — U sjemenišnoj crkvi sv. Martina u nedjelju 7. t. mj. biće izloženo Svetotajstvo čitavo popodne. — U crkvi sv. Luce sva tri dana biće sat klanjanja od 4—5 s. popodne.

A sad na trenutak zaboravite poklade i razmislite o svemu što se tijekom ljeta događa na našoj obali, pa pročitajte ovaj članak...
(*Katolik*, 30. listopada 1932., br. 36.)

„Nepoželjni gosti“

Kako javlja splitski „*Križ na Jadranu*“ od 23. t. mj., u nedjelju 16. t. mj., po nalogu preuzv. biskupa Pušića, obavila se po svim župama hvarske biskupije ura klanjanja s posebnim pokornim molitvama, da se dade dolična zadovoljština Božjem moralnom zakonu, koji je bio povrijeđen za vrijeme ljetne sezone od raznih stranaca, napose pak od članova nepoželjnih mješovitih kolonija ferijalaca i ferijalki, čije je ponašanje u nekim mjestima bilo upravo na javnu sablazan.

To je imalo biti istodobno i svečano upozorenje svim vjernicima, da javno bez obzira osude svako sablažnjivo vladanje te da odlučnim organizovanim protestom dadu poticaja i oslona vlastima za nužno uredovanje, eda se takve javne sablazni više ne dogode.

Kloni se mješovite ženidbe!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/kloni-se-mjesovite-zenidbe.html

Naš je katolički tisak često pisao o opasnosti koju miješani brakovi predstavljaju za vjeru. Sjetimo se da je i bl. Ivan Merz pisao o toj opasnosti.
Pa, iako tada takvi brakovi nisu bili česti (kao danas), njihova nagla pojava tijekom 1920-ih i 1930-ih izazvala je priličnu uzbunu.

Prenosim članak koji je izašao u tjedniku *Katolik*, u dva nastavka, 1930. god.

Rekao bih da je ova rečenica ključna za razumijevanje tog problema:

"Mješovite ženidbe pogibeljne su već stoga što ih ne prati Božji ni crkveni blagoslov. Vidjeli smo da Crkva pri sklapanju takve ženidbe ne dozvoljava da se čita sv. Misa i da se vjernicima podijeli uobičajeni blagoslov."

Katolik, 30. studenog 1930., br. 25., str. 3.

Kloni se mješovite ženitbe

Pod mješovitom ženitbom razumijeva se ženitba, u kojoj katolik uzima nekatolikinju ili katolikinja uzima nekatolika.

Zakonik katoličke Crkve najstrože zabranjuje takvu ženitbu, a zabranjuje je i zakon Božji, ako postoji pogibelj otpadništva od vjere ili katoličkom ženitbenom drugu ili djeci. No ako za takvu ženitbu postoji veoma važan i opravdani razlog, Crkva za nevolju dopušta i takvu ženitbu, ali uz uvjet, da se vjerenici obvežu, redovito pismeno: 1. da će se vjenčati pred katoličkim svećenikom; 2. da će svu svoju djecu — mušku i žensku — krstiti i uzgojiti u katoličkoj vjeri. Nekatolički ženitbeni drug mora se obvezati, da neće priječiti svoga nekatoličkog druga u vršenju vjerskih dužnosti i da ga neće nagovarati na otpad od katoličke vjere. A dužnost će pak biti katoličkoga ženitbenog druga, da razborito nastoji oko obraćenja nekatoličkoga druga. Vjerenici pak ne smiju ni prije ni poslije sklopljene ženitbe pred katoličkim svećenikom stupiti pred nekatoličkoga svećenika, da se vjenčaju ili obnove vjenčanje.

Dušobrižnicima pak katolički crkveni zakon naređuje, da svakako, u koliko im je to moguće, uznastoje zapriječiti takvu ženitbu. Ako je pak za nevolju sklopljena, da brižno i budno paze, da vjerenici vjerno izvrše zadana obećanja i preuzete obaveze. Kod takve ženitbe Crkva zabranjuje vjenčani blagoslov i čitanje sv. Mise.

Ako katolički ženitbeni drug nema dozvolu crkvene vlasti za mješovitu ženitbu, to ne bi bila ženitba, nego prosto suložništvo.

Mješovitih ženidaba bilo je uvijek i kod nas. No dok su prije bile veoma rijetke, poslije rata su nažalost učestale. A što je najžalosnije, često puta se događa, da katolikinja, koja sklapa takvu ženitbu, otpada od svoje vjere, a djeca takvih brakova bivaju krštena i uzgojena u drugoj, nekatoličkoj vjeri. Stid nas je to priznati, ali činjenica je, koja se sakriti ne da, da n. pr. pravoslavkinje kinje. Bit će tomu katkad uzrok poznata ženska prevrtljivost i slaba vjera, ali opet moramo priznati, da svaka, koja pri mješovitoj ženitbi otpada od katoličke vjere, ne čini to ni iz uvjerenja, ni rado, ni stoga, što ne bi mnogo držala do svoje vjere, nego više puta, jer je jadnica ili prevarena ili prisiljena. No ipak tim je još ne možemo opravdati, jer bi morala biti pripravna, da radije podnese koju mu drago štetu ili sramotu, pa i život svoj da žrtvuje, negoli da otpadne od vjere.

Svakako, jer su takve ženitbe vrlo opasne po dotičnu katoličku stranku i po njezin porod, mora ih se svaki svijesni katolik kloniti, a ujedno i druge svjetovati, da ih se klone. Ako ih Crkva za nevolju dopušta, to je isto kao bolesnik, koji se podvrgava i najtežoj i najopasnijoj operaciji, samo da glavu spasi.

Koliko je pogibelji u mješovitim ženitbama i kako strašnim posljedicama znadu one uroditi, to ćemo vidjeti drugi put u našem „Katoliku".

U kat. Crkvi je najsigurniji spas!

Čita se o Melanktonu i njegovoj majci ovo:

U jednoj čednoj i prostoj sobi nalazi se na svojoj postelji u smrtnoj borbi žena u poodmakloj dobi a to je starica majka Melanktona, prvoga sudruga Luterova. Jadna se žena nalazi na svrsi života. Katkad kao ustravljena strašnom prikazom rastvara svoje poluugasle oči, te nemirno baca pogled uokolo, a katkad obuzeta više teškom tugom negoli istom bolesti, koja joj srce para, duboko uzdiše.,. Melankton, njezin sin, koji nijemo i žalosno stoji kod njezine smrtne postelje, tješi je, da joj olakša one strašne zadnje smrtne časove. Ali zaludu ... Riječi sinovljeve još većma povećavaju boli majčine, koja napokon skuplja sve svoje sile, te se malko podiže na postelji i milo i ljubezno gledajući svoga sina Melanktona zavapi: „Ah! mili sinko, mili sinko, kaži mi u ovom strašnom času, zaklinjem te majčinim srcem, zaklinjem te majčinom ljubavi, kaži mi, molim te, u kojoj vjeri moram umrijeti, da se

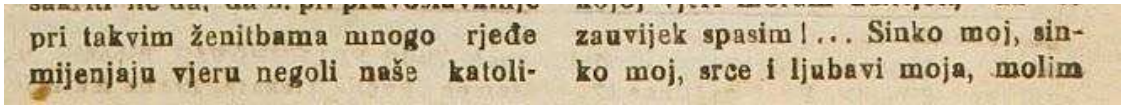
pri takvim ženitbama mnogo rjeđe
mijenjaju vjeru negoli naše katoli-
zauvijek spasim!... Sinko moj, sin-
ko moj, srce i ljubavi moja, molim

NASTAVAK

(*Katolik*, 7. prosinca 1930., br. 26., str. 1.)

Kloni se mješovite ženitbe!

II.

U zadnjem članku pod istim naslovom iznašajući stanovište i nauku katoličke Crkve o mješovitim ženitbama govorili smo svim katolicima, pa makar oni bili i samo po imenu katolici, jer propisi crkvenoga zakonika obvezuju i njih. Danas prikazujući pogibelji i zle posljedice mješovitih brakova govorit ćemo onima koji su riječju i djelom katolici, koji ljube i cijene svoju vjeru.

1. Mješovite su ženitbe pogibeljne već stoga, što ih ne prati Božji ni crkveni blagoslov. Vidjeli smo, da Crkva pri sklapanju takve ženitbe ne dozvoljava, da se čita sv. Misa i da se vjerenicima podijeli uobičajeni blagoslov. Kud ćete gore osude od ove! I što može biti strašnije za dobroga vjernika negoli stupiti u stalež, koji je skopčan s tolikim poteškoćama i križevima, bez toliko potrebitoga blagoslova odozgo? To ne znači više izvrgavati se teškoj pogibelji, nego to znači srtati u očitu propast.

2. U mješovitim ženitbama teško može da bude prave bračne sreće, a nikada potpunoga duševnog jedinstva. Tu se oba druga razilaze u mišljenju i uvjerenju o načinu življenja, o budućem životu, o uzgoju djece i t. d. I dok ta razlika bude postojala, zijevat će među njima nepromostiv jaz, koji se ne će dati zatrpati nikakvim drugim sredstvom. Već uoči vjenčanja katolička stranka osjeća u punoj mjeri svu težinu duševne osamljenosti. Kao udova sama kleči toga dana kod ispovijedaonice i na pričesnoj klupi, nema uza se odabranika svoga srca, komu će sutra povjeriti sreću cijeloga svog života. I taj žalosni prizor nastavlja se i obnavlja kasnije kroz čitav život. Kod kuće sama obavlja svoje molitve, sama ide u crkvu, sama slavi svoje katoličke svetkovine, sama posti, sama božićuje i uskrsuje, i to samo u crkvi, jer kod kuće mora brižno sakrivati pred svojim nekatoličkim drugom najsvetije svoje osjećaje, iz straha, da ne povrijedi njegovih čuvstava. Pa zar se takav život može nazvati sretnim?

njezina vjera, da može svoga katoličkoga druga u izvjesnim prilikama ostaviti i bez ikakvih poteškoća sklopiti drugu ženitbu. U mješovitoj ženitbi katolikinja mora uvijek živjeti u opasnosti i u strahu, da ne postane otpuštenicom. Može li se dakle govoriti o sreći, o zadovoljstvu, o jednakopravnosti, o potpunom duševnom jedinstvu u mješovitim ženitbama?

4. Mješovite su ženitbe velika i trajna pogibelj za vjeru katoličke stranke. Katolička stranka prisiljena je kretati se u društvu nekatolika, živjeti trajno pod istim krovom, i to u najtješnjim obiteljskim vezama. Često će biti primorana, da čuje razne neumjesne šale, a katkada i poruge, osvade i klevete na račun katoličke Crkve i vjere. Isprva teško će je se to doimati, trpjet će zbog toga, a kasnije vremenom priviknut će se na to. Zatim nametnut će joj se razne sumnje i eto ti goleme pogibelji za njezinu vjeru. A naša ljudska narav više je sklona zlu negoli dobru. Zlo je se mnogo lakše prima negoli dobro. Stoga nije isključena mogućnost, da katolička stranka podlegne uplivu nekatoličke stranke i otpadne od vjere.

5. No još najgore prolaze kod mješovite ženitbe jadna djeca. Njihov je položaj očajan. Istina je, da su se roditelji obvezali, da će svu svoju djecu krstiti u katoličkoj Crkvi. No nažalost dosta se često događa, da se nekatolička stranka ne drži obećanja i obaveze, te djeca bivaju krštena u nekatoličkoj crkvi, na teško razočaranje i neizlječivu bol katoličke majke. Ako pak djeca i budu krštena katolički, hoće li biti katolički i odgojena? Ako se uzmu u obzir i žalosne vjerske prilike, koje vladaju u mješovitim ženitbama, to je skoro nemoguće. Jadna katolička majka vrebat će na zgodnu priliku, da u otsutnosti svoga nekatoličkoga muža pouči djecu o vjeri, da skupa s njima moli, ali takvih prilika bit će malo, da uzmogne djecu katolički odgojiti. A što, ako katolička majka umre rano i ostavi iza sebe još nejaku djecu? Tko će se pobrinuti za katolički odgoj te siročadi? Zar nji-

3. U mješovitoj ženitbi nema prave jednakosti među bračnim drugovima. Za katoličku stranku njezina je ženitba nerazrješiva do smrti, dok nekatoličkoj stranci dopušta

hov nekatolički otac? Može se slobodno ustvrditi, da je to isključeno, Više je dakle nego sigurno, da takva djeca ne će biti katolički odgojena. Ako ta siročad ne bude prevedena

biti katolički odgojena, već u potpunom vjerskom nehajstvu.

Da mješovite su ženitbe veliko zlo i zato ih Crkva najstrože zabranjuje. Katolici, klonite se mješovite ženitbe, a i druge nagovarajte, da je se čuvaju!

Ispravan stav za primanje sv. pričesti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/ispravan-stav-za-primanje-sv-pricesti.html

Kada ideš na sv. pričest, možeš se baviti ovim mislima:

1) *Tko dolazi k meni?* — Isus, Gospodar i Kralj neba i zemlje.

2) *Komu dolazi?* — K meni, nevoljnome grešniku.

3) *Zašto dolazi?* — Jer me ljubi te hoće da me spasi.

4) *A zašto sam ga ja danas došao primiti?...*

(Slično možeš razmišljati i dok se poslije pričesti zahvaljuješ.)

(*Radosna vijest*, VIII. izd., Rijeka, 1972., str. 162.)

Kod nas se još početkom 1970-ih sv. pričest primala isključivo klečeći.
Tako su i djeca učila na vjeronauku, što se može vidjeti u ovom udžbeniku.

Za kršćansku školu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/za-krscansku-skolu.html

"Učitelji moraju biti iste vjere kao i djeca i prožeti vjerskim duhom.
Udžbenici moraju biti odobreni od crkvene vlasti.
U knjigama i u nastavi ne smije biti ništa što vrijeđa Crkvu i vjeru, pače cjelokupna nastava mora disati kršćanstvom..."

(*Katolik*, 4. lipnja 1931., br. 23.)

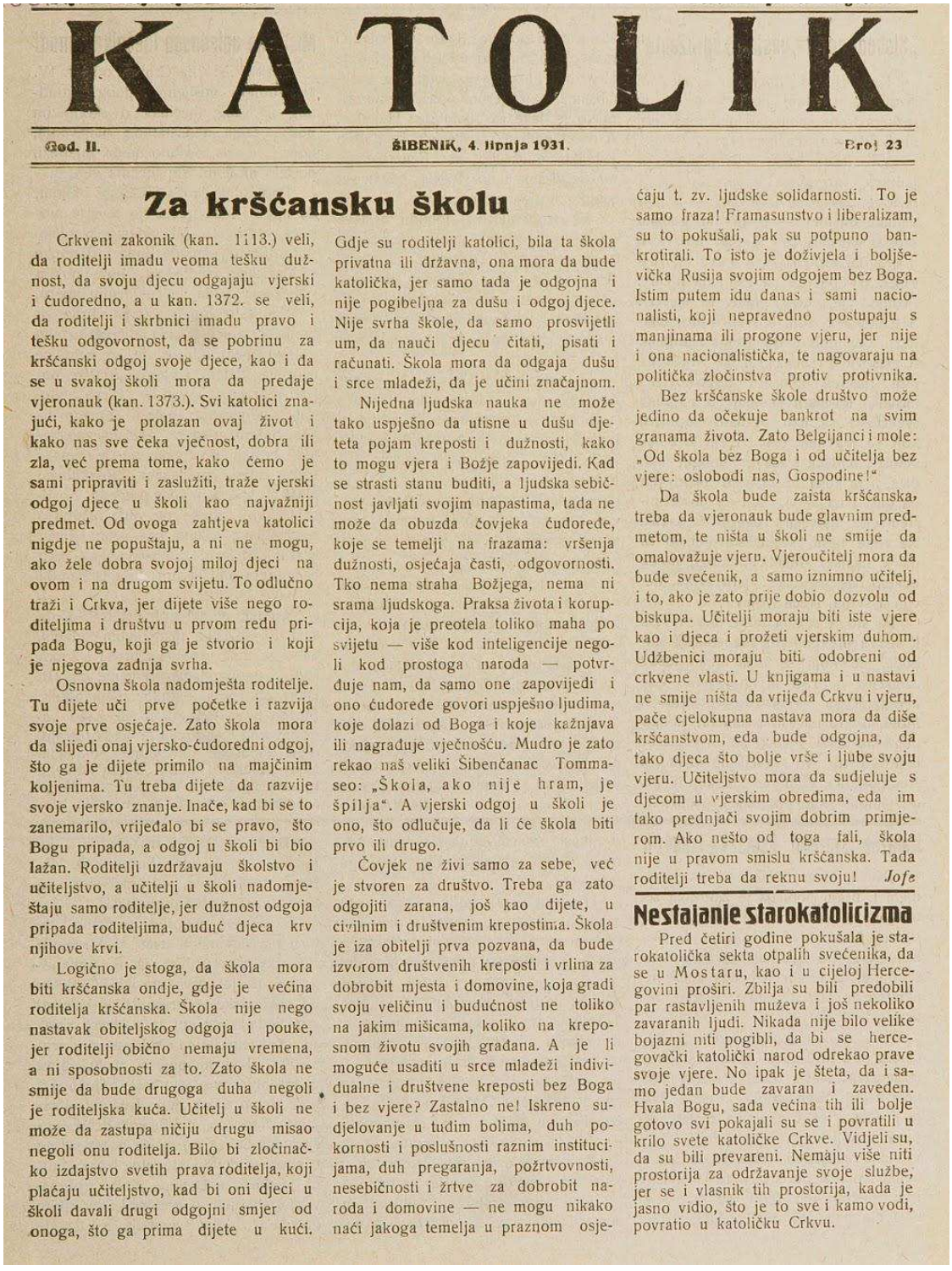

KATOLIK

God. II. ŠIBENIK, 4. lipnja 1931. Broj 23

Za kršćansku školu

Crkveni zakonik (kan. 1113.) veli, da roditelji imadu veoma tešku dužnost, da svoju djecu odgajaju vjerski i čudoredno, a u kan. 1372. se veli, da roditelji i skrbnici imadu pravo i tešku odgovornost, da se pobrinu za kršćanski odgoj svoje djece, kao i da se u svakoj školi mora da predaje vjeronauk (kan. 1373.). Svi katolici znajući, kako je prolazan ovaj život i kako nas sve čeka vječnost, dobra ili zla, već prema tome, kako ćemo je sami pripraviti i zaslužiti, traže vjerski odgoj djece u školi kao najvažniji predmet. Od ovoga zahtjeva katolici nigdje ne popuštaju, a ni ne mogu, ako žele dobra svojoj miloj djeci na ovom i na drugom svijetu. To odlučno traži i Crkva, jer dijete više nego roditeljima i društvu u prvom redu pripada Bogu, koji ga je stvorio i koji je njegova zadnja svrha.

Osnovna škola nadomješta roditelje. Tu dijete uči prve početke i razvija svoje prve osjećaje. Zato škola mora da slijedi onaj vjersko-ćudoredni odgoj, što ga je dijete primilo na majčinim koljenima. Tu treba dijete da razvije svoje vjersko znanje. Inače, kad bi se to zanemarilo, vrijeđalo bi se pravo, što Bogu pripada, a odgoj u školi bi bio lažan. Roditelji uzdržavaju školstvo i učiteljstvo, a učitelji u školi nadomještaju samo roditelje, jer dužnost odgoja pripada roditeljima, buduć djeca krv njihove krvi.

Logično je stoga, da škola mora biti kršćanska ondje, gdje je većina roditelja kršćanska. Škola nije nego nastavak obiteljskog odgoja i pouke, jer roditelji obično nemaju vremena, a ni sposobnosti za to. Zato škola ne smije da bude drugoga duha negoli je roditeljska kuća. Učitelj u školi ne može da zastupa ničiju drugu misao negoli onu roditelja. Bilo bi zločinačko izdajstvo svetih prava roditelja, koji plaćaju učiteljstvo, kad bi oni djeci u školi davali drugi odgojni smjer od onoga, što ga prima dijete u kući. Gdje su roditelji katolici, bila ta škola privatna ili državna, ona mora da bude katolička, jer samo tada je odgojna i nije pogibeljna za dušu i odgoj djece. Nije svrha škole, da samo prosvijetli um, da nauči djecu čitati, pisati i računati. Škola mora da odgaja dušu i srce mladeži, da je učini značajnom.

Nijedna ljudska nauka ne može tako uspješno da utisne u dušu djeteta pojam kreposti i dužnosti, kako to mogu vjera i Božje zapovijedi. Kad se strasti stanu buditi, a ljudska sebičnost javljati svojim napastima, tada ne može da obuzda čovjeka čudorede, koje se temelji na frazama: vršenja dužnosti, osjećaja časti, odgovornosti. Tko nema straha Božjega, nema ni srama ljudskoga. Praksa života i korupcija, koja je preotela toliko maha po svijetu — više kod inteligencije negoli kod prostoga naroda — potvrđuje nam, da samo one zapovijedi i ono čudorede govori uspješno ljudima, koje dolazi od Boga i koje kažnjava ili nagrađuje vječnošću. Mudro je zato rekao naš veliki Šibenčanac Tommaseo: „Škola, ako nije hram, je špilja". A vjerski odgoj u školi je ono, što odlučuje, da li će škola biti prvo ili drugo.

Čovjek ne živi samo za sebe, već je stvoren za društvo. Treba ga zato odgojiti zarana, još kao dijete, u civilnim i društvenim krepostima. Škola je iza obitelji prva pozvana, da bude izvorom društvenih kreposti i vrlina za dobrobit mjesta i domovine, koja gradi svoju veličinu i budućnost ne toliko na jakim mišicama, koliko na kreposnom životu svojih građana. A je li moguće usaditi u srce mladeži individualne i društvene kreposti bez Boga i bez vjere? Zastalno ne! Iskreno sudjelovanje u tuđim bolima, duh pokornosti i poslušnosti raznim institucijama, duh pregaranja, požrtvovnosti, nesebičnosti i žrtve za dobrobit naroda i domovine — ne mogu nikako naći jakoga temelja u praznom osjećaju t. zv. ljudske solidarnosti. To je samo fraza! Framasunstvo i liberalizam, su to pokušali, pak su potpuno bankrotirali. To isto je doživjela i boljševička Rusija svojim odgojem bez Boga. Istim putem idu danas i sami nacionalisti, koji nepravedno postupaju s manjinama ili progone vjeru, jer nije i ona nacionalistička, te nagovaraju na politička zločinstva protiv protivnika.

Bez kršćanske škole društvo može jedino da očekuje bankrot na svim granama života. Zato Belgijanci i mole: „Od škola bez Boga i od učitelja bez vjere: oslobodi nas, Gospodine!"

Da škola bude zaista kršćanska, treba da vjeronauk bude glavnim predmetom, te ništa u školi ne smije da omalovažuje vjeru. Vjeroučitelj mora da bude svećenik, a samo iznimno učitelj, i to, ako je zato prije dobio dozvolu od biskupa. Učitelji moraju biti iste vjere kao i djeca i prožeti vjerskim duhom. Udžbenici moraju biti odobreni od crkvene vlasti. U knjigama i u nastavi ne smije ništa da vrijeđa Crkvu i vjeru, pače cjelokupna nastava mora da diše kršćanstvom, eda bude odgojna, da tako djeca što bolje vrše i ljube svoju vjeru. Učiteljstvo mora da sudjeluje s djecom u vjerskim obredima, eda im tako prednjači svojim dobrim primjerom. Ako nešto od toga fali, škola nije u pravom smislu kršćanska. Tada roditelji treba da reknu svoju! *Jofe*

Nestajanje starokatolicizma

Pred četiri godine pokušala je starokatolička sekta otpalih svećenika, da se u Mostaru, kao i u cijeloj Hercegovini proširi. Zbilja su bili predobili par rastavljenih muževa i još nekoliko zavaranih ljudi. Nikada nije bilo velike bojazni niti pogibli, da bi se hercegovački katolički narod odrekao prave svoje vjere. No ipak je šteta, da i samo jedan bude zavaran i zaveden. Hvala Bogu, sada većina tih ili bolje gotovo svi pokajali su se i povratili u krilo svete katoličke Crkve. Vidjeli su, da su bili prevareni. Nemaju više niti prostorija za održavanje svoje službe, jer se i vlasnik tih prostorija, kada je jasno vidio, što je to sve i kamo vodi, povratio u katoličku Crkvu.

Franjevački Treći Red

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/franjevacki-treci-red.html

"Znamo naime da kod nas ima 80 000 članova ove impozantne Franjine vojske..."

(Dijecezanski list Šibenske biskupije, 1926. god., br. 3.-4.)

Br. 920. i 1038 A.A.

Sedamstogodišnjica smrti sv. Frane Asiškog.

Na 19. decembra 1925. Nj. U. Kard. Bazilij Pompili, opći vikar u Rimu Nj. S. Pape Pija XI., upravio je svim biskupima pismo o što svečanijoj proslavi sedmestogodišnjice smrti Serafinskog Oca, Sv. Frane Asiškog.

Već prije, naime 18. oktobra 1925., potpisani, ujedno s drugim biskupima u našoj državi, poslao je svećenstvu i vjernicim pastirski list. Megju ostalim preporukam u istom stoji i ovo: „Napose pak obraćamo pažnju na Treći Red Sv. Frane, povodom 700. godišnjice smrti serafinskog oca, koja će se proslaviti god. 1926. Treći se je Red širio u svim zemljama, a trećoreci su uvijek služili svakomu za uzor svojim savršenim životom te su, megju prvim stajali u obrani Kristove vjere, kako svjedoči papa Lav XIII. u enciklici „Auspicato" 17. IX. 1882. U svako se doba i u svakom staležu ponosi Treći Red velikim brojem zaslužnih članova i mnogim blaženicim i svecim. Dosta je napomenuti Sv. Ljudevita IX., kralja francuskog, Sv. Margaretu Kortonsku, Sv. Ivana Vianney-a, Kristofora Kolomba, sadanjeg Papu Pija XI., blagopokojne Pape Pija IX., Lava XIII., Pija X. i Benedikta XV. Ovo je najbolji odgovor onima, koji tvrde, da je Treći Red samo za starice i neuku čeljad.

Treći je Red za svakoga kršćanina, jer je svim kršćanima, rečeno: „Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski (Mat. V. 48.)" Doista franjevački Treći Red vodi k savršenosti (Kodeks Kan. 702. §. I) jer „Pravilo Trećeg Reda" olakšava vršenje božjih i crkvenih zapovijedi, a i staleških dužnosti". S ovog razloga Sv. oci pape neizmjerno cijene Treći Red te ga, svakom prilikom, preporučuju vjernicima. Ovo isto čine i biskupi svih katoličkih naroda, kojima se i mi pridružujemo. Znamo naime, da kod nas ima osamdeset tisuća članova ove impozantne franjine vojske pa stoga, prigodom sedamstogodišnjice smrti serafinskog Oca, ovim zajedničkim pastirskim pismom potičemo sve vas, svećenike i svjetovnjake, da visoko cijenite Treći Red. Ako još nijeste članovi istog da se upišete. Treći Red uzgaja crkvi i apostolskoj stolici pokornu djecu. U sadašnjoj pak općoj krizi nestašice svećenstva roditelji, kao članovi Trećeg Reda, pripravljat će svoju djecu za svećenički stalež, molitvom i dobrim primjerom, poput Ane, majke Samuela ili kao roditelji Sv. Terezije Malog Isusa. U karitativnoj akciji pak, koje toliko potrebujemo u naše doba, članovi Trećeg Reda, prožeti ljubavlju prama Bogu i iskrnjemu otrt će bezbroj suza i potpomagat će katoličku akciju na svakom koraku u svakoj župi. Kad bi se, u našim stranama, posvećivalo više pažnje Trećem Redu Sv. Frane, tad bi i on donašao obilnijih plodova i bio bi dušobrižnicim najači oslon za uspješan rad u župama. Stoga preporučujemo svim svećenicim, a napose dušobrižnicim, da Trećem Redu i njegovim kongregacijama posvete što veće brige. (List biskupije 1925. str. 78. - 79.)."

Iz ovih preporuka jasno se razabire, kako naš episkopat cijeni, da je najbolji način proslave ove stogodišnjice ako se oživi i proširi Treći Red u našim krajevima. Ovim se ne isključuju posebne izvanredne svećanosti, koje će se obaviti, tekom ove stogodišnjice, dapače one su nužne, da se, što većma, oživi bogoljubnost prama serafinskom Ocu. Nego, svećanosti su prolazne, dok utemeljenje ili oživljenje Trećeg Reda nosi trajnih plodova za spasenje duša. U Rimu, pa i u mnogim drugim gradovim, podignut će se, kao vjekovna uspomena franjevačke stoljetnice, spomenike na čast serafinskog Oca. Rimski spomenik podignut

će se kod onog Laterana koji je, po vidjenju S. O. Pape Inocencija III, sv. Frane svojim ramenima podupro, da se ne sruši. Naravno, mi, kako smo siromašni, ne možemo sličnih spomenika zamisliti, ali, će za nas biti najbolji i najkorisniji spomenik ako poslušamo poruku našeg episkopata o Trećem Redu.

Dneva 16, ožujka t. g. potpisani je održao posebnu sjednicu o proslavi sedam stogodišnjice smrti Sv. Frane u Šibeniku. Sporazumno s prestavnikom stolnog kaptola, gradskim župnicim i starešinama mjesnih samostana ustanovio se je način, u glavnim potezim, kako da se proslavi ovaj rijetki god u Šibeniku. Nek pošt. dušobrižnici i predstojnici franjevačkih samostana u šibenskoj biskupiji i apostolskoj administraciji slijede ovaj primjer te, na vrijeme, odrede kako će se proslaviti ova rijetka stoljetnica u dotičnim župam. Ponovno se ističe, da treba osobitu pažnju svratiti na ustanovljenje ili oživljenje Trećeg Reda.

Kad je Sv. O. Papa, slavne uspomene, Lav XIII., dneva 17. IX. 1882. objelodanio encikliku „Auspicato", prigodom sedamstogodišnjice rodjenja Sv. Frane, katolički svijet započne gojiti veće štovanje prama ovom velikom svecu kao što i prama uvelike zasužnom franjevačkom redu, te osjeti neku vruću želju, da slijedi načela serafinskog Oca, koji je, bez sumnje, živa slika našeg Spasitelja Isusa Krista. Kad je pak isti papa, konstitucijom „Misericors Dei Filius", 30. maja 1883. ublažio prvobitnu „Regulu" Trećeg Reda Sv. Frane, ostaviv je u bitnosti nepromjenjenom, te je prilagodio našim vremenima, veliko je mnoštvo vjernika prigrlilo Treći Red. Tada oživiše novim životom Kongregacije trećoredaca i trećoredkinja, koje su već postojale, a u mnogim mjestima osnovane su nove tako. da je izgledalo kao da se svijet povratio u ono vrijeme kad je nastao franjevački Treći Red (god. 1221.)

Što se je dogodilo, prigodom sedamstogodišnjice rogjenja Sv. Frane (god. 1882.) nadati se je u Boga da će se, u još većem opsegu, ponoviti i sada, prigodom sedamstogodišnjice smrti serafinskog Oca, te da ćemo se obveseliti onim plodovima, koji su se pokazali u doba kad je bio ustanovljen Treći Red.

Čuveni historičar franjevac Luka Wadding u svojim „Annalia" (god. 1221. br. XII. i slijed.) pripovjeda o izvanrednim plodovima, koje je donio ovaj Red čim se pojavio u svijetu. Kad je Sv. Frane — piše Wadding —, nakon redovničkog kaptola na Duhove 1221. obilazeći mjesta u okolini grada Asizi, poticao i primjerom i riječima vjernike na pokoru, postigao je takav uspjeh da su mnogi, navlastito u Cannara, koji su ženitbenim vezom bili sdruženi, sporazumno ostavljali i obiteljski život i imetak te su ulazili u prvi ili u drugi franjevački red i postajali redovnici (franjevci) i redovnice (klarise). Sv. Frane vidiv ovu pojavu ne dozveli da se, radi redovničkog života, rastave oni, koje je sakramenat sv. ženitbe za uvijek sdružio već ih je upućivao, da ne ostave svoj dom, obećav im, da će im doskora pokazati kako će i u svijetu moći živiti savršeno kao redovnici i redovnice. Svetac je obećao u mnogim mjestima u Toskani, da će sastaviti „Regulu". Dapače u Poggibonzi predade trgovcu Lukeziju, koji se je s grešnog puta obratio a kašnje bio je i proglašen blaženim, kao znak pokore, odijelo sive boje i franjevački pojas. Isto odijelo je primila i njegova žena Buonadona. Ovaj je čin svetac popratio sa nekoliko opomena o svetom življenju, uz obećanje, da će izdati napisanu „Regulu", što je, malo kašnje, i učinio, a pomagao ga je kardinal Hugolin, koji god. 1227. postade papom imenom Grgur IX. „Regulu" Sv. Frane, uz neke dodatke i promjene, potvrdio je godine 1289. papa iz franjevačkog reda Nikola IV. a ova ostade u kreposti sve do Lava XIII., koji je, kako je već istaknuto, prilagodio istu, dneva 30. maja 1883., prama duhu današnjeg doba.

Nije samo u Umbriji i Toskani veliki brol vjernika prigrlio Treći Red Sv. Frane već i po cijeloj Italiji, Francuskoj i Njemačkoj pa i u drugim zemljama. Treći Red ujedno s prvim i drugim mnogi su u velike cijenili te u nj ugjoše mnogi odličnici i dostojanstvenici. Lav XIII. u već naznačenoj enciklici „Auspicato" svjedoči, kako su trećoreci bili na primjer svojim savršenim kršćanskim životom te su, u obrani Kristove vjere, stajali, uvijek, u prvim redovima, protiv krivovjeraca Albigeza i protiv pristaša izopćenog cara Fridrika II. Papa Grgur IX. koji je vodio tešku borbu s Fridrikom II. nazivlje trećorece Kristovom vojskom i novim Makabejcima.

Pastirski list našeg episkopata, dneva 18. listopada 1925. naglašuje takogjer ovu nespornu činjenicu i potvrgjuje sve zasluge, koje je stekao Treći Red za prošlost u borbi za prava crkve kao hrabra „Kristova vojska" i kao „novi Makabejci" te ističe nadu koju polaže katolička crkva u ovo pobožno udruženje za budućnost.

Svakom vjerniku je pristupačan Treći Red. „Regula" naime ovog reda ne obvezuje pod prijetnjom grijeha. Njena jakost je duh evangjelja, koji se osniva na pokori. „Ako ne budete činili pokoru svi ćete propasti (Luk. XIII. 31.)". S druge strane dava shodnih uputa, otklanja poteškoće, olakšava vršenje Božjih i crkovnih zapovijedi, a i staleških dužnosti te vodi k savršenstvu i svetosti, koja ne sastoji nego u ispunjavanju volje Božje, a dosljedno u trajnom i tačnom vršenju općih i staleških dužnosti.

Svak ko je navršio četrnaestu godinu života može se upisati u Treći Red (prema Reg. pogl. I. §. I.) Svaki pak svećenik nemože upisivati članove nego samo onaj, koji je dobio ovu vlast od starešine reda Sv. Frane, i to bilo od onih, koji se kod nas obično zovu franjevci, ili od konventualaca — minorita, ili od kapucina ili od redovnika trećoredaca (Pijo X. list apostolski „Tertium Franciscalium Ordinem" od 8. IX. 1912.).

Kad se radi o upravi Kongregacije trećoredaca ili trećoredkinja, upravitelja iste mora imenovati koji starešina reda Sv. Frane, i to dozvolom dijecezanskog biskupa, ako sami upravitelj ne pripada istom redu. (Pijo X. kao gori.).

Za osnivanje nove Kongregacije Trećeg Reda potrebito je imati pismenu dozvolu dijecezanskog bi-

skupa. Kad je postignuta ova dozvola onda franjevački starešina može slobodno osnovati novu Kongregaciju (Sv. Kongr. Indul. 31. januara 1893. br. II., Can. 686 §. 3. i Can. 703. § 2.) Ove kongregacije mogu se utemeljiti koli u Franjevačkim toli u drugim crkvama, osobito župskim, (Pijo X. kao gori.) Dapače mogu, u isto doba, postojati razne kongregacije Trećeg Reda u istom mjestu, jer Treći Red nije kao koja bratovština, da može biti (prema Kan. 711. §. 1), pod istim naslovom, samo jedna u istom mjestu.

Potpisani stavlja na srce dušobrižnicim onih župa, gdje nije još osnovana Kongregacija Trećeg Franjevačkog Reda, da se obrate starešinstvu Reda, te zamole, pismenom dozvolom dijecezanskog biskupa, utemeljenje nove Kongregacije . . Onim mirskim svećenicim, koje bude starešinstvo reda, dozvolom biskupa, imenovalo upraviteljima već postojeće ili novo osnovane Kongregacije, preporučuje se, da se revno zauzmu za Treći Red, upisivajući nove članove za novicijat i profesiju (Kan. 894. §. 2.) te savjesno vode Kongregaciju, tačno drže mjesečne konferencije i nastoje, da im starešinstvo reda Sv. Frane pošlje, barem jednom na godinu, vizitatora, koji će pregledati Kongregaciju, da li se u njoj vrše pravila Trećeg Reda.

Bilo bi poželjno, da duhovnici naših sjemeništa i profesori pastoralke, od vremena do vremena, drže starijim sjemeništarcim, navlastito bogoslovcima, predavanja o načinu kako se mora voditi Treći Red i o njegovu duhu, te tako oduševe mlade levite za ovu instituciju, koju će oni, kad postanu dušobrižnici, uvesti u župama te istu i voditi.

Treba istaknuti, da Treći Red nije obično pobožno udruženje vjernika ili bratovština. To je pravi Red (Kan. 702. §. 2.) te ima prednost, n. pr. pri obhodima, nad svim nadbratovštinam, bratovštinam, i drugim pobožnim udruženjima. (Kan. 701. §. 1.) Ovu prednost on, po pravu, uživa kad se trećoreci iii trećoredkinje nalaze skupa ili kolegijalno pod svojim križem ili zastavom, u svom odjelu ili znakom (Kan. 701. §. 3.) Članovi Kongregacije Trećeg Reda mogu nositi, kod svetih obreda, posebnu odjeću, ako im to dozvoli dijecezanski biskup (Kan. 701. §. 3.)

Molimo Boga, časna braćo svećenici i mili vjernici, da On blagoslovi ovo naše nastojanje, te, prigodom sedamstogodišnjice smrti serafinskog Sv. Oca Frane, kod nas oživi te se proširi Treći Red, koji će, za stalno, donijeti ploda i doprinijeti kršćanskom preporodu u našem narodu.

Franjevački Treći Red (2. dio) - Izvorno pravilo

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/franjevacki-treci-red-2-dio-izvorno.html

Ovdje dolje možete vidjeti izvornu regulu Trećeg reda, koja je bila na snazi sve do 1883. god.

Regulu je napisao sv. Franjo, a potvrdio ju je papa Nikola IV. 1289. god.

A kao dokaz da je sam sv. Franjo doista autor ove regule, dovoljno je navesti kako je glasila stoljetna prisega kojom se pristupalo u Treći red:
Ego frater N. [vel soror N.] voveo etc. servare mandata Dei toto tempore vitae meae et satisfacere, ut convenit, transgressoribus contra Regulam et vivendi modum Tertii ordinis de poenitentia institutam per beatum Franciscum et per dominum Nicolaum IV confirmatam.

Papa Nikola IV. je samo potvrdio Regulu; on je nije napisao!
Pisac je sv. Franjo.
To treba istaknuti jer dosta prominentnih modernista (i od njih zavedenih neznalica) tvrde da sv. Franjo nije napisao nikakvo posebno pravilo za Treći red. A time pokušavaju opravdati radikalne reforme koje su nakon Drugog vatikanskog koncila u potpunosti promijenile Treći red.
Novo pravilo, uvedeno 1978. god., donosi cijeli niz odredbi koje su u suprotnosti sa izvornim pravilom, kao i običajima kojih su se trećoredci držali stoljećima. Moderno pravilo je pretvorilo Treći red u običnu humanitarnu udrugu, kojoj su "ljudska prava" i ekologija važniji od spasenja duša... Danas je pripadnicima FSR-a glavna aktivnost organiziranje "zajedničkih molitava" sa inovjercima.
No, o tome više drugi put...

Vratimo se staroj reguli. Ona je bila na snazi gotovo 600 godina.
Najslavnije stranice povijesti Trećeg reda ispisali su ljudi koji su se držali te regule, među njima mnoštvo svetaca i blaženika.

Sv. Franjo već u prvoj odredbi propisuje da nijedan heretik ili osoba koja je pod sumnjom za krivovjerje, ne može biti primljen u Treći red.

Prvo poglavlje Regule jasno kaže:

"*...ante assumptionem seu receptionem ipsorum de fide catholica et obedientia erga praefatam Ecclesiam, diligenti examinationi subdantur... Praecavendum est tamen sollicite, ne quis haereticus vel suspectus de haeresi aut etiam infamatus ad vitae observationem istius quomodolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum, assignitur ille quantocyus inquisitoribus pravitatis haereticae puniendus.*"

("*...prije njihovog prihvaćanja ili primanja, neka budu pažljivo ispitani o katoličkoj vjeri i poslušnosti spomenutoj Crkvi... Treba naime budno paziti da nijedan heretik ili osumnjičen za krivovjerje ili također ozloglašen, na bilo koji*

način ne bude primljen u obdržavanje ovog života. I ako se nađe da je takav bio primljen, neka bude predan istražiteljima heretičke zloće [tj. inkvizitorima] da bude kažnjen.")

Današnji "modernizirani" FSB se ističe po promociji liberalnog pacifizma. Što bi na to rekao zaštitnik i najslavniji pripadnik Trećeg reda - sv. kralj Luj IX., koji je vodio križarske vojne protiv muhamedanaca?

Izvorna regula čak ima i odredbu o nošenju oružja (cap. VII.). Ona glasi:
"*Impugnationis arma secum fratres non deferant, nisi pro defensione Romanae Ecclesiae, christianae fidei, vel etiam terrae ipsorum, aut de suorum licentia ministrorum.*"
("*Neka braća ne nose sa sobom napadačko oružje, osim za obranu Rimske Crkve, kršćanske vjere, ili također svoje zemlje, ili po odobrenju svojih poglavara.*")

Sv. Franjo je odredio da pripadnici Trećeg reda nastoje svaki dan slušati sv. Misu (cap. XIII.). I to mora biti u tišini, sabranosti i molitvi:
"*Studeant quilibet dum Missae celebratur officium et praedicationis verbum proponitur, servare silentium, orationi et officio sit intentus...*"
("*Neka svatko nastoji dok se slavi služba Mise i iznose riječi propovijedi, održati tišinu, neka bude predan molitvi i oficiju...*")

Ta odredba se, dakako, ne može izvršiti u novoj misi, koja je zamišljena kao "dijalog" između svećenika i puka.

Evo, bula Nikole IV. *Supra montem catholicae fidei* kojom je odobrena regula Trećega reda (u ***Magnum Bullarium Romanum***, 1655. god., str. 185.-187.)

ad ritum Iudaorum transeuntes & Iudæos conuertes ad illũ reducentes.

Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apoſt. deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos quam etiam per Iudæos, inquiſita diligenter & ſolicitè veritate, contra omnes quos talia inueneritis hactenus commiſiſſe, aut committere in futurum, tamquam contra hæreticos; contra fautores quoque, receptatores, & defenſores eorum, procedere ſtudeatis.

Sanctio contra Iudæos ad eorum ritum Chriſtianos inducentes.

§. 2. Iudæos autem, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inueneritis de cetero inducentes, pœna debita puniatis: contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo; inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

* alias Reate Dat. P. A. 1. die 3. Sept.

Dat. Romæ * Nonis Septemb. Pontificatus noſtri anno primo.

II. Approbatio Tertiæ Regulæ Fratrum & Sororum Tertij Ordinis à B. Franciſco inſtitutæ, pro ſæcularibus in propriis domibus viuentibus, Tertiariis nuncupatis.

Quoad iſtos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias conſtitutiones quas prætermiſi, quia ea attenditur quæ à Leone X. firmata fuit, inf. in conſt. 12. Dum intra, ad finem.

Huic Regulæ addixerunt ſe etiam alij, qui regularem vitam ducebant, ideo eam pro his Regularibus reformauit idem Leo infra in conſtit. 42. Inter cetera. De toto autem Ordine S. Franciſci, notaui ſupra ad conſt. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. 1289.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Chriſto filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Pœnitentia, tam præſentibus, quam futuris. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Præmium.

SVpra montem Catholicæ fidei quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, diſcipulorum Chriſti ſincera deuotio igne caritatis exæſtuans, verbo ſolicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet & ſeruat Eccleſia, ſolidum Chriſtianæ Religionis poſitum noſcitur fundamentum, nullis vmquam concutiendum turbinibus, nullis quaſſandum fluctibus tempeſtatum. Hæc eſt etenim recta, veraque Fides, abſque cuius conſortio nemo in conſpectu Altiſſimi acceptus redditur, nemo gratioſus occurrit. Hæc eſt, quæ ſalutis ſemitam præparat, & fœlicitatis æternæ præmia gaudiaque pollicetur. Ideoque glorioſus CHRISTI Confeſſor B. Franciſcus huius Ordinis Inſtitutor, viam aſcendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonſtrans, ipſius ſinceritate Fidei ſuos filios erudiuit, eoſque illam profiteri, conſtanter tenere, ſimiliter ac opere voluit adimplere, vt per eius ſemitam ſalubriter incedentes, mererentur poſt vitæ præſentis ergaſtulum, æternæ beatitudinis effici poſſeſſores.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem. Cap. I.

Examine recipiendorum.

Nos igitur Ordinem ipſum opportunis fauoribus proſequentes, ad eius augumentum benignius intendentes, ſtatuimus, vt omnes quos ad ſeruandum huiuſmodi vitæ formam aſſumi contigerit, ante aſſumptionem, ſeu receptationem ipſorum, de Fide Catholica, & obedientia erga præfatam Eccleſiam diligenti examinationi ſubdantur. Et ſi eas profeſſi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, ſeu recipi tute poterunt ad eamdem. ¶ Præcauendum eſt tamen ſolicite, hæreticus ne quis, vel ſuſpectus de hæreſi, aut etiam infamatus, ad vitæ obſeruationem ipſius quomodolibet admittatur. Et ſi talem inueniri contigerit extitiſſe receptum, aſſignetur ille quamcitius Inquiſitoribus prauitatis hæreticæ puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem. Cap. II.

Receptionis ad probationem & profeſſionem, ac habilitate in Ordine.

Cum autem Fraternitatem huiuſmodi quis intrare voluerit, Miniſtri ad receptationem talium deputati, eius officium, ſtatum, & conditionem ſolerter explorent, ſibi fraternitatis eiuſdem onera, & præcipuè alienorum reſtitutionem apertius exponentes. Quibus præmiſſis, ſi eidem placuerit, iuxta modum huiuſmodi induatur, & de alienis (ſiqua fuerint apud eum) ſatisfacere ſtudeat in pecunia numerata, vel ſecundùm exhibitam pignoris cautionem. Seque nihilominus proximis reconciliare procuret. ¶. Quibus omnibus ad effectum perductis, poſt vnius anni ſpatium, cum aliquorum diſcretorum Fratrum conſilio, ſi is videbitur ipſis idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, vt promittat ſe diuina præcepta omnia ſeruaturum, ac etiam ſatisfacturum (vt conuenit) de tranſgreſſionibus, quas contra hunc viuendi modum commiſerit, cum interpellatus ad Viſitatoris extiterit voluntatē. Et huiuſmodi ab eo facta promiſſio, per manum publicam in ſcriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Miniſtris recipiatur eiſdem, niſi viſum eis aliter fuerit, conditione perſonæ, ac ipſius inſtantia, ſolicita conſideratione diſcuſſis. ¶ Ordinamus præterea ſtatuentes, vt nullus poſt ipſius fraternitatis ingreſſum de eadem egredi valeat, ad ſæculum reuerſurus. Poſſit tamen tranſitum habere liberum ad Religionem aliam approbatam. ¶ Mulieribus verò viros habentibus (niſi de ipſorum licentia & conſenſu) non pateat ad conſortium dictæ fraternitatis ingreſſus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Habitu & indumentis Fratrum & Sororum.

Fratres inſuper ipſius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorſus albo vel nigro, communiter veſtiantur, niſi fuerit ad tempus in pretio per Viſitatores de conſilio Miniſtri ob cauſam legitimam, & apertam, cum aliquo diſpenſatum. Clamydes quoque ac pelles, abſque ſcollaturis, ſciſſas, vel integras, affibulatas tamen, vel patulas, vt congruit honeſtati, clauſaſque manicas Fratres habeant ſupradicti. ¶ Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de huiuſmod, humili panno factis vel ſaltem cum chlamyde habeant guarnellum, ſeu placentinum, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, ſiue lino, abſque vlla criſpatura conſutum. ¶ Circa humilitatem vero panni, & pelliones Sororum ipſarum iuxta conditionem cuiuſlibet earumdem, ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari. ¶ Bindis, & ligaturis fericis non vtantur, pelles dumtaxat agninas, burſas de corio, & corrigias, ſimpliciter abſque ſerico vllo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quàm Sorores, depoſitis ceteris, (iuxta B. Petri Apoſtolorum Principis ſalubre conſilium) vanis huius ſæculi ornamentis.

Quod non vadant ad inhoneſta conuiuia, & ſpectacula, & quod hiſtrionibus non donent. Cap. IV.

Spectaculis & conuiuijs vitandis.

Sit eis ad inhoneſta conuiuia, vel ſpectacula, ſiue curias, ſeu choreas, acceſſus penitus interdictus. Hiſtrionibus, ſeu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abſtinentia, & ieiunio. Cap. V.

Ieiunia.

Abeſu carnium ſecunda, quarta, & ſexta feria, dieque Sabbati, abſtineant vniuerſi, niſi aliud infirmitatis, vel debilitatis inſtantia ſuaderet. Minutis verò per triduum, carnes dentur, nec ſubtrahantur in itinere conſtitutis. Sit quoque ipſarum comeſtio licita ſingulis cum ſolemnitatem præcipuam interuenire contigerit, in qua ceteri Chriſtiani ab antiquo epulis carneis veſci ſolent. Aliis autem diebus, in quibus ieiunium non ſeruatur, oua, & caſeus non negentur. Sed & cum Religioſis ceteris, in eorum Conuentualibus domibus licitè ſumere valeant de appoſitis ab eiſdem. Sintque prandij, cœnæque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus,

& infirmis. ¶ Sit ſanis cibus moderatus, & potus, cum textus Euangelicus habeat, Attendite ne corda veſtra, crapula & ebrietate grauentur. Prandium autem, vel cœna, niſi præmiſſa ſemel Dominica oratione non ſumatur, poſt ſumptionem cuilibet cum Deo gratias, iteranda, quod ſi omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noſter. ¶ Qualibet verò ſexta feria totius anni ieiunium celebretur, niſi fortè infirmitatis vel alia cauſa legitima excuſentur, niſi Feſtum Natalis Domini feria ipſa occurreret obſeruandum. Sed à feſto omnium Sanctorum vſque ad Paſcha, quarta, & ſexta feria ieiunabunt. Alia, quæ ab Eccleſia ſunt ſtatuta, vel Ordinariis ex cauſa communiter indicta, ieiunia nihilominus ſeruaturi. In Quadrageſima verò B. Martini, vſque ad diem Natiuitatis Domini, & à Dominica Quinquageſimæ vſque ad Paſcha, diebus ſingulis (exceptis Dominicis) ieiunare procurent, niſi aliud fortaſſe infirmitas, vel neceſſitas alia ſuaderet. Sorores grauidæ, vſque ad ſuæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, ſi voluerint abſtinere. ¶ Laborantes autem (propter fatigationis afficientis inſtantiam) à Dominicæ Reſurrectionis feſto vſque ad feſtiuitatem B. Fráciſci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbent, licitè ſumere cibum poſſunt. Cum verò illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appoſitis, die quolibet ſumere licebit eiſdem, niſi ſexta feria, vel dies ſit alia, in qua generaliter ab Eccleſia ieiunium noſcitur inſtitutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & ſumere Corpus Chriſti. Cap. VI.

Confeſſione & Communione.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipſarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Reſurrectione ipſius, & Pentecoſtes feſtiuitatibus, peccata propria confiteri, & Euchariſtiam deuote ſuſcipere non poſtponant, reconciliando ſe proximis, & reſtituendo etiam aliena.

Quod non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armorū delatione.

Impugnationis arma ſecum Fratres non deferant, niſi pro defenſione Romanæ Eccleſiæ, Chriſtianæ Fidei, vel etiam terræ ipſorum, aut de ſitorum licentia Miniſtrorum.

De dicendis horis Canonicis. Cap. VIII.

Horarum recitatione & aliis orationib.

Dicant vniuerſi quotidie ſeptem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperas, & Completorium. Clerici, videlicet ſcientes pſalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, vſque ad Legem pone, ac alios Horarum Pſalmos, iuxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. ¶ Cum verò ad Eccleſiam non accedent, pro Matutino Pſalmos dicere ſtudeant, quos dicunt Clerici, vel Eccleſia Cathedralis, vel ſaltem vt illiterati alij, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora ſeptem vicibus Pater noſter, cum Gloria Patri dicere non omittant. In quibus, videlicet Primæ ac Completorij horis, minus ſymbolum, & Miſerere mei Deus, adiiciant qui nouerunt. Sed ſi Horis non dixerint conſtitutis, dicant tribus vicibus Pater noſter. ¶ Infirmi autem, Horas huiuſmodi non teneantur dicere, niſi velint. ¶ In Quadrageſima verò S. Martini, & etiam in maioribus Eccleſiis in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis perſonaliter adire procurent, niſi cauſa rationabili excuſentur.

Quod omnes, qui de iure poſſunt, faciant teſtamentum. Cap. IX.

Teſtamentis.

Omnes præterea, quibus de iure facultas aſſueuit, condant, ſeu faciant teſtamentum, & de bonis ſuis infra tres menſes poſt eorum ingreſſum immediate ſequentes, ordinent & diſponant, ne quemquam illorum contingat decedere inteſtatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

Pace.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam extraneos in diſcordia poſitos facienda, ſicut Miniſtris videbitur ita fiat, adhibito (ſi facultas affuerit) Epiſcopi Diœceſani conſilio in hac parte.

Quando moleſtantur contra ius, aut eorum priuilegia. Cap. XI.

Vexatione cōtrà priuilegia.

Si verò Fratres, vel Sorores contra ius, vel eorum priuilegia per Poteſtates, ſeu Rectores locorum, vbi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Miniſtri loci ad Epiſcopos, & alios locorum Ordinarios ſtudeant habere recurſum, iuxta conſilium & ordinationem ipſorum in tabulis proceſſuri.

Quod caueant, in quantum poſſunt, à iuramentis ſolemnibus. Cap. XII.

Iuramentis.

A iuramentis autem ſolemnibus omnes abſtineant, niſi neceſſitate cogente in caſibus per indulgentiam Apoſtolicæ Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, vbi videbitur expedire. ¶ In communi quoque loquela, vitent, prout poterunt, iuramenta. ¶ Et qui die aliqua, minus cautè iurauerint lapſu linguæ (prout contingere in multiloquio conuenit) die ipſo in ſero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incaute facta huiuſmodi iuramenta. Memor autem ſit quilibet, vt ad diuina obſequia, familiam propriam exhortetur.

De audienda Miſſa & Congregatione facienda. Cap. XIII.

Miſſa audienda & Congregatione faciendā.

Vniuerſi ſani Fratres & Sorores cuiuſcumque Ciuitatis, aut loci, diebus ſingulis (ſi commodè poterunt) Miſſæ officium audiant, Et menſe quolibet ad Eccleſiam, ſiue loca, ad quam, vel ad quæ Miniſtri curauerint intimare, conueniant, Miſſarum ſolemnia inibi audituri. ¶ vnuſquiſque autem, vſualis monetæ denarium Miſſario tribuat, qui pecuniam huiuſmodi colligat, & eam de conſilio Miniſtrorum inter Fratres, & Sorores paupertate grauatos, & præcipuè infirmantes, ac eos, qui funeris carere dignoſcuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios, diuidant congruenter. ¶ Offerant inſuper de ipſa pecunia, Eccleſiæ memoratæ. Tuncque (ſi commode poterunt) virum religioſum, & in verbo Dei competenter inſtructum habere procurent, qui eos ad pœnitentiam, & miſericordiæ opera exercenda hortetur, ſolicite moneat, & inducat. ¶ Studeat quilibet, dum Miſſæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, ſeruare ſilentium; orationi, & officio ſit intentus, niſi cum communis vtilitas fraternitatis impediat.

De fratribus infirmis, & defunctis. XIV.

Infirmis, & exequiis defunctorum.

Cum autem, quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Miniſtri, per ſe vel per alium, ſeu alios (ſi hoc eis infirmus fecerit intimari) ſemel in hebdomada, viſitare teneantur ægrotum, ipſum ſolicitè ad recipiendum pœnitentiam (prout melius, & efficacius expedire putauerint) inducentes, neceſſaria illi de bonis communibus miniſtrando. ¶ Et ſi præfatus infirmus de præſenti luce migrauerit, Fratribus & Sororibus tunc in Ciuitate, vel loco, vbi eum contigerit mori præſentibus nuntietur, vt defuncti exequiis procurent perſonaliter intereſſe. A quibus, donec Miſſarum fuerint celebrata ſolemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. ¶ Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus obſeruari. ¶ Præterea intra octo dies poſt ipſius ſepulti obitum immediate ſequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipſarum dicat pro anima eius, Sacerdos videlicet, Miſſam vnam; ſciens Pſalterium 50. Pſalmos & illiteratus totidem

totidem Pater noſter,& in fine cuiuſlibet Requiem æternam adiiciant. Et poſt hæc, infra annum,pro Fratrum & Sororum, tam viuorum, quam defunctorum ſalute, tres Miſſas faciant celebrari.Qui verò pſalterium ſciuerint,illud dicant,& ceteri orationem Dominicam centies dicere non omittant,Requiem æternam in fine cuiuſlibet addituri.

De Miniſtris. Cap. XV.

Officijs recte adminiſtrandis.

Miniſteria quoque, ac alia officia, quæ præſentis formulæ ſeries exprimit, impoſita ſibi quiſque deuote ſuſcipiat,curetque fideliter exercere. Officium autem cuiuſlibet,certi temporis ſpatio limitetur. Nullus Miniſter inſtituetur ad vitam, ſed eius miniſterium certum tempus comprehendat.

De viſitatione,& correctione delinquentium. Cap. XVI.

Correctione delinquentium.

Ad hæc,Miniſtri,& Fratres,ac Sorores Ciuitatis,& loci cuiuſlibet, ad viſitationem communem in aliquo loco Religioſo, vel Eccleſia, vbi locum huiuſmodi contigerit deeſſe, conueniant, & Viſitatorem habeant Sacerdotem, qui alicuius approbatæ Religionis exiſtat,quique illis,de commiſſis exceſſibus, iniungat pœnitentiam ſalutarem. Nec quiuis alius poſſit eis huiuſmodi viſitationis officium exhibere. ¶ Quia verò, præſens viuendi forma,inſtitutionem à B. Franciſco prælibato ſuſcepit, conſulimus, vt Viſitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine aſſumantur, quos Cuſtodes, vel Guardiani eiuſdem Ordinis, cum ſuper hoc requiſiti fuerint, duxerint aſſignandos. Nolumus tamen congregationem huiuſmodi à Laïco viſitari. Huiuſmodi autem viſitationis officium,ſemel exerceatur in anno, niſi neceſſitate aliqua ſuadente fuerit pluries facienda. ¶ Incorrigibiles vero, ac inobedientes,monitio trina præueniat,Qui ſi ſe corrigere non curauerint, de ipſius Congregationis conſortio expellantur omnino,de conſilio diſcretorum.

De vitandis litigijs inter ſe, & cum alijs. Cap. XVII.

Litigijs vitandis.

Vitent inſuper Fratres & Sorores (iuxta poſſe) litigia inter ſe, illa (ſi ſuſcitari contigerit) ſolicite dirimendo, alioquin,de iure coram illo reſpondeant,apud quempo teſtas reſidet iudicandi.

Qualiter, & per quos in abſtinentijs poſſit diſpenſari. Cap. XVIII.

Diſpenſatione circa abſtinentias.

Ordinarij autem locorum,vel Viſitator,cum Fratribus, & Sororibus vniuerſis,in abſtinentiis,ieiuniis,& auſteritatibus aliis, ex cauſa legitima (cum expedire viderint) poterunt diſpenſare.

Quod Miniſtri eorum manifeſtas culpas denuncient Viſitatori. Cap. XIX.

Incorrigibilibus.

Miniſtri vero, manifeſtas Fratrum & Sororum culpas Viſitatori denuncient puniendas. ¶ Et ſi quiſque incorrigibilis fuerit,poſt trinæ admonitionis inſtantiam,à Miniſtris(de diſcretorum Fratrum aliquorum conſilio)Viſitatori nuncietur eidem, de fraternitatis conſortio abiiciendus ab ipſo & in Congregatione poſtmodum publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Non obſeruatibus Regulam.

Ceterum in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres veſtri Ordinis non ex diuinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum ipſorum ad mortalem culpam volumus obligari, ſed impoſitam ſibi pœnitentiam, pro tranſgreſſionis exceſſu, prompta humilitate recipiat,& efficaciter ſtudeat adimplere.

Sanctio penalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtri ſtatuti,& ordinationis infringere,vel ei auſu temerario contraire.Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Reate, 16.Kalendas,Septembris; Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *Dat. P. A. 2. die 17. Aug.*

Declarationes Reformationis Gregor. IX. Monachorum Congreg. Cluniacenſis, ordinis S. Benedicti. III.

Huius Greg.conſtit.eſt num.5 ſup.vbi notaui.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Clun. einſque Coabbatibus, Prioribus, & Conuentibus vniuerſis Cluniacenſis Ordinis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1289.*

Exordium.

REgis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordiæ ſtabilis vnitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, ſed potiſſime regularis obſeruantiæ vinculo alligatis, feruentibus votis appetimus, & ſolicitis ſtudiis procuramus, vt diuinorum cultui, cui ſalubris illos dedicauit intentio, liberius & commodius immorentur. Quamobrem vigiles reddimur,& propenſius affectamus, vt inter vos diuinis obſequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna caritas ferueat, animorum identitas perſeueret.

Greg.IX. ſtatuta edidit ad reformatio nē Ordinis in ſua conſt. 5. Beemoth.

§. 1. Sane fœliçis recordationis Gregorius Papa nonus, prædeceſſor noſter, ad veſtrum & Monaſterij veſtri ſtatum proſperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacenſis Ordinis duxit dum viueret auctoritate Apoſtolica ſtatuenda, quæ diſtricte ac inuiolabiliter obſeruari præcepit in Ordine ſupradicto.

Hic Pont. ea declarat. vt ſequitur.

§. 2. Nos autem diligentius attendentes, quod aliquorum ex ſtatutis huiuſmodi quæ nobis non modicum difficilia videbantur, non poterat obſeruatio efficax prouenire, circa illa prout expedire cognouimus; duximus prouidendum. Et volentes ipſius prædeceſſoris veſtigia imitari, auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, vt ſtatuta ipſa iuxta moderationem noſtram prout notatur inferius in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus obſeruentur.

Capitulū generale quando,& quibus & qualiter fieri debeat.

§. 3. In primis itaque ſtatuimus, vt omnes Abbates, & Priores Cluniacen. Ordinis, immediate Monaſterio Cluniacen.ſubiecti,in regno Francię conſtituti annis ſingulis, exiſtentes autem in Anglia, Hiſpania,Alemania & Lombardia, de biennio in biennium, conueniant ad Capitulum generale,vbi ſine perſonarum acceptione,ſecundum Deum, & B.Benedicti regulam & Cluniacen. Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & conſeruatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum.Nec in hoc Priores & Camerarij inuicem ſibi parcant: ſed vnuſquiſque quæ viderit in Ordine corrigenda in perſonis vel rebus, quæ per Viſuatores non fuerint correcta, coram Definitoribus annis ſingulis in publico vel priuatim in caritate proponat. Et hoc idem Viſitatores coram Definitoribus facere teneantur,& correctus hoc moleſte non ferat, ſed correctionem accipiat petienter.Hoc autem Capitulum(in quo volumus vt nullæ fiant exactiones ab aliquo,nulla dentur munera vel recipiantur, ſeu etiam promittantur, ſed omnia in ſyncerita te procedant) modo qui ſequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præfati, modo prædicto per obedientiam venire teneantur(cauſa dumtaxat infirmitatis excepta) niſi caſus inopinatus & multum damnoſus incurreret,Definitorum & Capituli iudicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum ſeu caſum Capitulo & Definitoribus denunciet ſupradictis,Qui verò non venerit,& ſe ſecundum modum legitime non excuſauerit memoratum; poſt ſequens Capitulum ad quod venire ſimiliter, teneatur in clauſtro Cluniacenſis duorum menſium ſpatio aſſidue

Franjevački Treći Red (3. dio) - Regula Leona XIII

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/franjevacki-treci-red-3-dio-regula.html

Papa Leon XIII. već je u enciklici *Auspicato* (17. rujna 1882.) izrazio želju da se što više ljudi iz svih slojeva društva uključi u Treći red. Kako papa ističe u toj enciklici, svi razlozi zbog kojih je osnovan Treći red, postoje i danas. Prije svega, potrebno je pozvati ljude na pokoru za grijehe.

Bit pravila Trećega reda je, kaže Leon XIII., poslušnost Bogu i Crkvi, izbjegavanje sukoba i trzavica u obitelji i društvu, ljubav prema bližnjemu, umjerenost u jelu, skromnost, čistoća, uzdržavanje od opasnih i nemoralnih zabava, predstava, plesova i sl. Također se navodi da je oružje dopušteno koristiti jedino za obranu katoličke vjere i domovine.

Leon XIII. nije skrivao nadu da Treći red opet postane ono što je bio u srednjem vijeku - stup obrane Crkve, "novi Makabejci".
Upravo je takva obrana trebala Crkvi u drugoj polovici 19. stoljeća, kad su neprijatelji Crkve digli glavu; liberali su preuzeli vlast u nizu europskih zemalja, tražili su odvajanje Crkve i države, sekularizaciju školstva, uvođenje civilnog braka, "vjersku slobodu" i ravnopravnost svih religija...

Papa uviđa da se tim opasnostima treba suprotstaviti svim raspoloživim sredstvima, a jedno od njih je Treći red.
No, smatrao je da je potrebno djelomično promijeniti pravilo Trećeg reda, kako bi današnji trećoredac mogao točno znati što mu je činiti u ovom vremenu.

Konstitucijom *Misericors Dei Filius* (3. lipnja 1883.) uvedena je nova Regula Trećega reda.
Ta je regula bila na snazi sve do 1978. godine.

Promjene koje je uveo Leon XIII. bile su posljedica promijenjenih okolnosti u kojima se našla Crkva.
U vrijeme sv. Franje, kad je napisana izvorna regula, glavni su neprijatelji Crkve bili albigenzi, valdenzi i slične krivovjerne skupine, dok su u 19. i 20. stoljeću to postale sekularno-liberalne vlade na Zapadu, a posebno liberalni mediji.

I zato, npr. regula Leona XIII. propisuje (cap. I., 8.):
"*Libros vel diaria, unde pernicies virtuti metuatur, domum suam inferri, ab iisque, qui ipsorum potestati sint, legi ne sinant*."
("*Knjige ili novine, od kojih bi mogla doći opasnost za krepost, neka ne dozvole da se unose u njihov dom i da ih čitaju oni koji su pod njihovom skrbi.*")

Leon XIII. nije promijenio "duh izvorne regule". Promjene su više bile u formi, nego u sadržaju.
Na primjer, sv. Franjo je u izvornoj reguli (cap. XIV.) propisao da za pokojnog brata na godišnjicu njegove smrti, ostala braća izmole psalterij ili (ako ne znaju čitati) da izmole sto puta *Oče naš* i *Pokoj vječni*; dok je Leon XIII. stavio da na tu nakanu izmole krunicu.

Sve u svemu, Regula Leona XIII. je uistinu pomogla da se Treći red s novom svježinom proširi po cijelom svijetu.

I ostali pape su poticali njegovo širenje, osobito sv. Pio X.

Papa Pio XI. koji si je uzeo zadatak da obnovi "mir Kristov u Kraljevstvu Kristovu", vidio Treći red kao važan dio Katoličke akcije.
Kad čitate katoličke novine iz 1920-ih i 1930-ih, vidjet ćete da se stalno članove Katoličke akcije poticalo da se pridruže i Trećem redu. Sve ih je povezivao isti cilj - obnoviti katoličku vjeru u Europi i svijetu.

Pogledajmo sad encikliku Leona XIII. *Misericors Dei Filius* i (novo) Pravilo Trećeg reda.

LEO EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam

Misericors Dei Filius, qui, suavi iugo et leve onere hominibus imposito, omnium vitae et saluti consuluit, Ecclesiam a se conditam non potestatis solum sed etiam misericordiae suae reliqui heredem, ut parta per ipsum beneficia ad omnes saeculorum aetates eodem semper charitatis tenore propagarentur. Propterea quemadmodum in iis, quae Iesus Christus in omni vita vel gessit vel praecepit, mitis illa sapientia et invictae magnitudo benignitas eluxis, sic pariter in singulis christianae reipublicae institutis mira quaedam eminet indulgentia et lenitas, ut plane vel in hac ipsa re similitudinem Dei, qui charitas est [I Ion. IV, 16], gerere Ecclesia videatur. Illud est autem munus pietatis huius maternae maxime proprium, accomodare sapienter leges, quoad fieri potest, ad tempora, ad mores, at in praecipiendo exigendoque summa semper aequitate uti. Atque huiusmodi consuetundine charitatis simul et sapientiae efficitur, ut immutabilitatem doctrinae absolutam et sempiternam cum prudenti disciplinae varietate Ecclesiae coniungat.

Hac Nos ratione animum et mentem Nostram in gerendo Pontificatu conformantes, officii Nostri ducimus eo, quo aequam est, iudicio aestimare naturam temporum, at omnia circumspicere, ne quem difficultas deterreat ab utilium exercitatione virtutum. Et nunc quidem perpendere ad hanc normam placuit sodalitatem Franciscalium Ordinis Tertii, qui secularis dicitur, diligenterque statuere num leges eius modice temperari ob mutata tempora oporteret.

Praeclarum istud Francisci patris institutum vehementer pietati christianorum commendavimus per litteras Encyclicas Auspicato quae die XVII Septemberis anno superiore dedimus. Dedimus autem hac voluntate atque hoc unice proposito, ut quanto plures possent ad sanctitatis christianae laudem invitatione Nostra tempestive revocarentur. Origo quippe est maxima et malorum quae permunt, et periculorum quae metuuntur, neglecta christiana virtus: alteris vero mederi, atque altera depracari non alia homines ratione possunt, quam maturando privatim et publice ad Iesum Christum reditu, qui salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum [Hebr. VII, 25]. Iamvero in curandis Iesu Christi praeceptis instituta Franciscalia tota sunt posita: neque enim quicquam spectavit aliud auctor sanctissimus, quam ut in iis, velut in quadam palestra, diligentius vita christiana exerceretur. Profecto Ordines Franciscales duo priores, magnarum virtutum informati disciplinis, perfectius quiddam diviniusque persequuntur: sed paucorum sunt, nempe eorum quibus Dei munere concessum est ad evangelicorum consiliorum sanctitatem singulari quadam alacritate contendere. Verum Tertius Ordo natus aptus est multitudini: et quantum possit ad mores iustos, integros, religiosos superiorum temporum monumenta et res ipsa declarat.

Auctori autem et adiutori bonorum consiliorum Deo acceptum referre debemus, quod illis cohortationibus Nostris clausae aures populi christiani non fuerunt. Imo vero plurimis ex locis perfertur excitata erga Franciscum Assisiensum pietas, autusque passim numerus sodalitatem Tertii Ordinis expetentium. Quapropter velut incitamenta currentibus praebituri, illus decrevimus cogitationem intendere, unde impediri aut retardari aliquatenus posse animorum salutaris iste cursus videbatur. Et primum quidem perspeximus, Regulam Terii Ordinis quam Nicolaus IV Decessor Noster, probavit confirmavitque Constitutione Apostolica Supra Montem die xviii Augusti MCCLXXXIX, non omnino iis, quibus nunc vivitur, temporibus atque moribus respondere. Hinc cum expleri suscepta officia sine molestia et labore nimio non possint, pleraque legum capita condonare sodalium precibus hactenus necesse fuit: quod quidem sine disciplinae communis detrimento fieri non posse, facile intelligitur.

Deinde alia quoque in aedem sodalitate erat caussa, quae Nostras sibi curas vindicaret. Nimirum Romani Pontifices Decessores Nostri Tertium Ordinem iam inde a natali suo summa benevolentia complexi, Indulgentias complures et satis amplas in expiationem admissorum sodalibus concessere. Quarum ratio effecta est annorum decursu perplexior: atque illud in contentionem saepe veniebat, num de pontificali, indulgentia certis in caussis constaret, et quo

tempore, quove genere eadem uti fas esset. Certe desiderata non est Apostolicae Sedis hac in re povidentia: ac nominatim Benedictus XIV P. M. Constitutione Ad Romanum Pontificem die XV Martii anno MDCCLI tollendas priores dubitationes curavit; non paucas tamen, ut fere fit, denua attulit dies.

Quamobrem huiusmodi incommodorum cogitatione adduct, ex sacro Consilio Indulgentiis sacrisque reliquiis tuendis praeposito aliquot S. E. R. Cardinales destinavimus, qui leges Tertiariorum pristinas cum cura recognoscerent; item Indulgentias et privilegia omnia in commentarium relata examinarent: adhibitoque intelligenti iudicio, hac de re ad Nos referrent, quid retinendum quidve novandum pro temproum conditione censuissent. Transacto, ut imperatum erat, negotio, ii quidem Nobis auctores fuerunt, leges veteres flecti atque accomodari ad has recentes vivendi consuetudines oportere, cum quorumdam capitum immutatione nonnulla. De Indulgentiis vero, ne qui reliquatur haesitandi locus, prohibendique caussa periculi, ne quid non iure fiat, arbitrati sunt, Nos ad exemplum Benedicti XIV sapienter utiliterque facturos, si revocatis abrogatisque Indulgentiis omnibus, quae hactenus valuerant, alias quasdam ex integro eidem sodalitio decreverimus.

Ergo quod bonum felixque sit, Dei gloriam ampliciet, re pietatis virtutumque ceterarum studia magis accendat, Nos his Litteris auctoritate Nostra apostolica Legem Franciscalium Ordinis Tertii, qui secularis dicitur, eo modo quo infra descripta est, novamus et sancimus. Quo tamen facto nihil demptum de ipsa Ordinis natura putetur; quam omnino volumus immutatatm atque integram permanere. Praeterea poenarum remissionibus, seu Indulgentiis, privilegiisque, quae infra in indice recensetur, eosdem sodales uti posse volumus et iubemus, sublatis penitus Indulgentiis privilegiisque universis, quae eidem sodalitio haec Apostolica Sedes quocumque vel tempore, vel nomine, vel forma ante hanc diem concesserat.

Lex Sodalium Franciscalium Tertii Ordinis qui Saecularis dicitur

Cap. I.

DE COOPTATIONE, TIROCINIO, PROFESSIONE.

§ I. Ne quos cooptari liceat, nisi maiores quatordecim annorum, eosque bene moratos, retinentes concordiae, atque in primis sanctitate professionis catholicae probatos, spectatoque erga Ecclesiam Romanam Sedemque Apostolicam obsequio.

§ II. Nuptae, nisi sciente et consentiente viro, ne cooptentur, extra quam si secus videatur faciendum, auctore sacerdote conscientiae ipsarum iudice.

§ III. Adlecti in sodalitatem scapulare parvum unaque cingulum de more gerant: ni gesserint, statis privilegiis iuribusque careant.

§ IV. Qui quaeve Tertium Ordinem inierint, unum ipsum annum tirocinio exigant: mox, Ordinem rite professi, servaturos esse iura Dei, obedientes Ecclesiae dicto futuros; si quid in iis, quae professi sunt, deliquerint, satis

facturos singuli spondeant.

Cap. II

DE DISCIPLINA VIVENDI.

§ I. Sodales Tertii Ordinis in omni cultu hatibuque, sumptuosiore elegantia posthabita, teneant eam, quae singulos deceat, mediocritatis regulam.

§ II. Choreis ludisve scenicis procacioribus, item comissationibus perquam caute abstineant.

§ III. Pastu atque potu utantur frugaliter: neve ante vel accumbant vel assurgant de mensa, quam invocato pie grateque Deo.

§ IV. Ieiunium Mariae Virgini Immaculatae, item Francisco Patri, pridie sacra solemnia, singuli servanto: admodum laudabiles, si qui praeterea vel ieiunium in sextas, vel abstinentiam carnium in quartas quasque ferias servarint, disciplina veteri Tertiariorum.

§ V. Admissa rite expianto permenses singulos; item ad divinum epulum accedant per menses singulos.

§ VI. Tertiarios ex ordine Clericorum, quod Psalmis quotidie dant operam, nihil praeterea hoc nomine debere placet. Laici, qui nec canonicas, neu Mariales preces, vulgo Officium parvum B. V. M., persolvunt, precationem Dominicam cum Salutatione Angelica et Gloria Patri adhibeant duodecies in dies singulos, excepto si per valetudinem non liceat.

§ VII. Quibus est testamenti factio, ii suo quisque tempore de re sua testentur.

§ VIII. In familiari vita studeant ceteros exemplo antecedere: pietatis artes, resque optimas provehere. Libros vel diaria, unde pernicies virtuti metuatur, domum suam inferri, ab iisque, qui in ipsorum potestate sint, legi ne sinant.

§ IX. Charitatem benevolam et inter se et ad alienos sedulo tueantur. Componendas, sicubi possunt, discordias curent.

§ X. Iusiurandum ne iurent unquam, nisi necessario. Turpia dictu, scurriles iocos fando fugiant. Excutiant sese vesperi, num tale quidquam temere fecerint: si fecerint, errorem poenitendo corrigant.

§ XI. Rei divinae, qui commode possunt, quotidie intersint. Ad coetus menstruos, quos Praefectus indixerit, conveniant.

§ XII. Conferant in commune pro facultate quisque sua nonnihil, unde vel tenuiores e sodalium numero, praesertim affecta valetudine, subleventur, vel divini cultus dignitati consulatur.

§ XIII. Ad sodalem aegrotantem Praefecti vel adeant ipsi, vel mittant, qui charitatis officia expleat. Iidem, in morbo ancipiti, moneant suadeant, ut quae ad expiandum animum pertinent, aegrotus tempestive curet.

§ XIV. Ad exequias sodalis demortui sodales municipes hospitesve conveniant, simulque Mariales preces instituto Dominici Patris, id est Rosarium, tertiam partem ad caeleste demortui solatium adhibeant. Item sacerdotes inter rem divinam, laici, si poterunt, sumpta Ecuharistia, pacem fratri defuncto sempiternam pii volentes adprecentur.

Cap. III.

DE OFFICIIS, DE VISITATIONE, DEQUE IPSA LEGE.

§ I. Officia, advocatis ad conventum sodalibus, deferantur. Eadem triennalia sunto. Oblata ne qui sine caussa iusta recuset, ceu oscitanter gerat.

§ II. Curator, qui Visitator audit, diligenter quaerat, satisne salvae leges. Eius rei ergo, sodalitiorum sedes in singulos annos, eoque crebrius, si res postulaverit, pro potestate circumeat, coetumque habeat, Praefectis sodalibusque universis adesse iussis. Si quem Visitator ad officium monendo iubendo revocarit, sive quid, salutaris poenae nomine, in quemquam decreverit, hic modeste accipiat, idemque luere ne abnuat.

§ III. Visitatores ex Primo Franciscalium Ordine, vel ex Ordine Tertio Regulari legantur, quos Custodes seu Guardiani, si id rogati fuerint, designabunt. Visitatoris munere laicis viris interdictum esto.

§ IV. Sodales nec obedientes et noxii iterum et tertium admoneantur officii sui: ni pareant, excedere Ordine iubeantur.

§ V. In his legibus si qui forte quid deliquerint, hoc se nomine culpam suscepturos nullam sciant, exceptis iis quae iuro divino Ecclesiaeve legibus alioqui praecipiuntur.

§ VI. Si quae huius capita legis quemquam servare caussa gravis et iusta prohibeat, eum ex ea parte lege solvi, eademve capita commutari prudenter liceat. Cuius rei Praefectis ordinariis Franciscalium et Primi Ordinis et Tertii, item Visitatoribus supra dictis facultas potestasque sit.

Index indulgentiarum et privilegiorum.

Cap. I.

DE INDULGENTIIS PLENARIIS.

Tertiariis ex utroque sexu singulis, qui ad missorum confessione ritu christiano expiati sacram Eucharistiam sumpserint, Indulgentiam plenariam consequendi ius sit, diebus et caussis quae infra scriptae sunt:

I. Die aditiali.

II. Quo die singuli Ordinem primitus profitentur.

III. Quo die ad concionem menstruam seu Conferentiam conveniunt, si modo templum aliquod publicumve sacrarium pietatis caussa adierint, remque christianam Deo de more commendaverint

IV. Die IV Octobris, natali Francisci Patris legiferi: die XII Augusti, natali Clarae Virginis legiferae: die II Augusti, festo Mariae Angelorum reginae ob Basilicam eius dedicatam: item quo die solemnia anniversario aguntur Sancti caelitis, in cuius templo sedes est sodalitii constituta, si modo ipsum templum pietatis caussa celebraverint, remque christianam Deo de more commendaverit.

V. Semel per menses singulos, quo die cuique placuerit, si modo templum aliquod publicumve sacrarium pietatis caussa adierint, et aliquandiu ad mentem Pontificis maximi obsecrando perstiterint.

VI. Quoties, potioris vitae studio, per octo dies continuos statis animi meditationibus operam daturi secesserint.

VII. Item morituris, si sanctum salutare nomen Iesu aut voce, aut, si loqui posse desierint, voluntate imploraverint. Iidem eodem iure fruantur, si nec compotes sacra Confessione atque Eucharistia, animi dolore culpas expiaverint.

VIII. Bis in anno Benedictionem summi Pontificis nomine accepturis, si ad mentem ipsius Pontificis Deo aliquandiu supplicaverint: itemque, hac ipsa supplicandi lege, accepturis quam appelant Absolutionem, hoc est Benedicionem, per hos dies qui infra scripti sunt:
I. Natiali Domini Nostri Iesu Christi.
II. die solemni Paschatis Resurrectionis.
III. die solemni Pentecostes.
IV. in festo Sanctissimi Cordis Iesu.
V. item Immaculatae Conceptionis B. Mariae Virignis.
VI. Iosephi sponsi sius die XIX Martii.
VII. Impressionis ss. Stigmatum Francisci Patris die XVII Septembris.
VIII. Ludovici regis Galliarum, Patroni caelestis sodalium Tertio Ordine die XXV Augusti.
IX. Elisabeth Hungaricae die XIX Novembris.
IX. Item semel in mense, si qui Pater, Ave et Gloria Patri quinquies pro incolumitate rei christianae, semel ad mentem Pontificis maximi recitaverint, ii iure omni ad expiandas animi labes fruantur, quo fruuntur et qui stativa in Urbe supplicia obeunt, et qui Portiunculam, Hierosolymitana loca sanctissima, aedem Iacobi Apostoli Compostellensem, religionis caussa, celebrant.
X. Quibus diebus stativae supplicationes in Missali Romano designantur, si templum sacrariumve, in quo sedes christianam Deo de more commendaverint, in eodem templo sacrariove per eos ipsos dies amplissimo iure fruantur, quo in Urbe cives hospitesve fruuntur.

Cap. II.

DE INDULGENTIIS PARTIALIBUS.

I. Tertiariis ex utroque sexu singulis, si templum sacrariumve, in quo est sedes sodalitii constituta, celebraverint, Deoque pro rei christianae incolumitate supplicaverint quo die sacra Stigmata Francisco Patri divinitus impressa sunt, item festo sanctorum Ludovici regis, Elisabeth reginae Lusitaniae, Elisabeth Hungaricae, Margaritae Cortonensis, itemque aliis duodecim diebus, quos singuli maluerint et Praefectus Ordinis probarit, ea supplicatio septennis septiesque quadragenae satisfactionis instar sit.

II. Quoties Missae aliisve divinis officiis, vel sodalium conventibus publicis privatisve interfuerint: inopes hospitio acceperint: dissidia composuerint, componendave curarint: in pompam rite ductam prodierint: Sacramentum Augustum, cum circumfertur, vel comitati sint, vel, si comitari nequiverint, ad campani aeris signum precationem Dominicam cum Salutatione Angelica semel recitaverint: quinquies precationem et salutationem eamdem recitaverint rei christianiae, vel animabus sodalium defunctorum Deo commendandis: hominem mortuum extulerint: devium quemquam ad officium reduxerint: Dei praeceptis ceterisque ad salutem necessariis quempiam erudierint: aut aliud quippiam ex hoc genere charitatis egerint, toties singulis eorum, harum rerum singularum caussa, tercentos de poenalium dierum numero expungere liceat. Tertiariis, si malint, omnibus et singulis indulgentiis supra dictis, sive plenariis sive partialibus, labes poenasque defuntorum expiare liceat.

Capt III.

DE PRIVILEGIIS.

I. Sacerdotibus ex ordine Tertiariorum ad quodlibet altare facientibus, tribus ex qualibet hebdomade diebus, perlitare fas sit, modo ne similem perlitandi facultatem in alium diem impetraverint.

II. Qui sacrum fecerit animabus sodalium defunctorum expiandis, is ubicumque veniae defuncto impetrandae perlitato.

Atque haec omnia et singula, uti supra decreta sunt, ita firma, stabilia, rata in perpetuum esse volumus: non obstantibus Constitutionibus, Litteris Apostolicis, statutis, consuetudinibus, privilegiis, alisque Nostris et Cancellariae Apostolicase regulis et contrariis quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat has Literras Nostras ullo modo, ullave ex parte violare. Si quis autem adversus eas tale quicquam ausit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli Apostolorum Eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae Millesimo octongentesimo tertio, III Kalendas Iunias, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Franjevački Treći Red (4. dio) - postkoncilske promjene i pad u besmislenost

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/franjevacki-treci-red-4-dio.html

U prošlom sam dijelu govorio o drugoj Reguli Trećega reda, koju je 1883. god. donio papa Leon XIII. Ta je Regula bila na snazi do 1978. god.; dakle, ukupno 95 godina.

Odmah nakon Drugoga vatikanskog koncila, postalo je očito da Regula Leona XIII. nije u skladu sa "duhom koncila", pod čime se obično misli na ekumenizam, "dostojanstvo čovjeka", "vjersku slobodu" i "dijalog sa svijetom". Leon XIII. je zagovarao borbu protiv sekularizma i liberalizma, dok su novotari iz 1960-ih zagovarali dijalog s liberalizmom, "otvaranje prema svijetu". Ta dva stajališta se ne mogu pomiriti.

Već 1966. godine (tj. samo godinu dana nakon završetka Drugog vatikanskog koncila) počeo je rad na novom pravilu Trećega reda. Proces stvaranja novog pravila trajao je više od deset godina.
To novo pravilo je službeno uvedeno 24. lipnja 1978.

Usporedimo tu regulu sa prvom regulom Trećeg reda (koju je, podsjećam, napisao sv. Franjo, a potvrdio papa Nikola IV.) i sa Regulom Leona XIII.

Prvo što ćemo primijetiti jest da je regula iz 1978. neobično duga i kompliciranа. Prva je regula Trećega reda imala samo 20 kratkih članaka, a regula Leona XIII imala je tri kratka poglavlja i u svakom od njih nekoliko točaka, dok regula iz 1978. ima čak 103 članka!

Iako se u novim pravilima puno govori, malo se toga zapravo kaže. Možemo reći da je to tipični modernistički način izražavanja u kojem se nevažne stvari kompliciraju do besvjesti, dok se ono što je važno uopće ne spominje.
Takav način izražavanja je potpuno suprotan jednostavnom i jasnom stilu kojim je govorio sv. Franjo.

Sv. Franjo je u izvornoj reguli točno propisao što pojedini brat treba učiniti, koje molitve izmoliti, kada treba postiti, koliko se najmanje puta treba ispovijediti i pričestiti, kako i kada treba slušati sv. misu...
Ništa od toga nećete naći u reguli iz 1978.!!!

Na primjer, u vezi posta i nemrsa, izvorna regula (cap. V.) propisuje da braća ne jedu meso ponedjeljkom, srijedom, petkom i subotom. Post je bio propisan za svaki četvrtak i petak od blagdana Svih Svetih do Uskrsa; i svaki dan Došašća i Korizme (osim nedjelja).
A regula iz 1978. samo općenito kaže da se post i nemrs "treba upoznati, cijeniti i živjeti po općim crkvenim smjernicama". To u praksi znači da današnji FSR-ovci ne obavljaju nikakve posebne postove.

Drugi važan primjer je pitanje brige za pokojnu braću i duše u čistilištu. Izvorna regula (cap. V.) propisuje da kad umre jedan brat, ostala braća moraju, u roku od osam dana od njegove smrti, izmoliti za njegovu dušu svih 150 psalama (svećenici) ili 150 puta *Oče naš* i *Pokoj vječni* (laici). I na godišnjicu njegove smrti moraju dati da se služe tri sv. mise "pro fratrum et sororum tam vivorum quam defunctorum salute" ("za spasenje braće i sestara kako živih tako i preminulih"). I opet trebaju izmoliti 150 psalama za njegovu dušu ili sto puta *Oče naš* i *Pokoj vječni*.
A regula iz 1978. samo neodređeno kaže: "Bratstvo se sa zahvalnošću spminje preminule braće te nastavlja zajedništvo s njima u molitvi i Euharistiji." Nigdje se ne navodi što bi točno trebalo učiniti za pokojne. Pa, mnogi moderni FSR-ovci uopće ne mole za pokojne.

Suvremeni je FSR više-manje u cijelosti okrenut sekularnom aktivizmu. Ekologija i briga za okoliš postala je važnija od brige za spasenje duša.

No, najgore od svega je međureligijski sinkretizam koji dolazi do izražaja na "danima duha Asiza", koje organizira upravo FSR.

Možda ste očekivali da ću staviti neku sliku modernističkih FSR-ovaca na međureligijskim skupovima..., ali neću!
Sami ih možete naći koliko hoćete po internetu.
Zapravo, ne možete ih izbjeći ni da želite...

Svećenička ređenja u Šibeniku 1935. godine

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/svecenicka-reenja-u-sibeniku-1935-godine.html

Nije nikakva tajna da južna Hrvatska danas ima velike probleme s krizom svećeničkih zvanja. A tako bi vjerojatno bilo i u Zagrebu da tamo ne dolaze bogoslovi iz drugih dijelova Hrvatske, BiH i dijaspore.

Šibenska biskupija već par godina praktički uopće nema mladomisnika. Plodovi postkoncilskog "proljeća" su više nego vidljivi.

A kako je bilo nekada?
Godine 1935. Šibenska je biskupija imala 15 mladomisnika!
Toliko ih ove godine neće imati ni Zagrebačka nadbiskupija.

A trebate još uzeti u obzir da je Šibenik u ono vrijeme imao upola manje stanovnika nego danas.

Evo vijest o ređenjima u šibenskom tjedniku *Katolik* (14. srpnja 1935., br. 28., str. 3.)...

Ređenje naših mladomisnika

Sveti Red je jedan između sedam svetih Sakramenata koji čovjeka posveti za svećeničku službu. Taj sakramenat mogu podjelijvati samo biskupi, pravi nasljednici prvih apostola.

Sveti Red se ne podjeljuje bilo kome. Biskup prije nego nekoga zaredi za svećenika mora biti uvjeren o njegovom kreposnom življenju i dovoljnom znanju u svjetovnim i bogoslovnim znanostima.

Prije svećeničkog ređenja mladić mora biti primljen među klerike, s tim da dobije tonzuru i svećeničko odijelo.

Crkva postepeno podjeljuje svećeničku vlast. U sedam navrata. Zato razlikujemo četiri niža i tri viša reda. Niži su redovi: Ostiariat, lektorat, eksorcistat i akolitat, — a viši: subđakonat, đakonat i prezbiterat.

Kada klerik primi subđakonat obveže se da će uvijek ostati neoženjen u službi sv. Crkve i da će dnevno moliti časoslov (brevir). S đakonatom se dobije pravo svečanog krštavanja u crkvi, propovijedanja i pričešćivanja, a tek s prezbiteratom se podjeljuje pravo i puno svećeničko ređenje.

Kakvu vlast daje čovjeku prezbiterat ili sveti Red? Ko ima na sebi sakramenat svetog Reda taj može govoriti sv. Misu i podjeljivati sve Sakramente osim sv. Krizme i sv. Reda.

Svećeničko posvećenje se daje mladićima koji su navršili 24 godine i svršili bogoslovne nauke. Samo u iznimnim slučajevima, i to s posebnom dozvolom, može se dati prije.

U ovu nedjelju, dne 14 srpnja, preuz. biskup dr. Jerolim Mileta zarediće za svećenike u katedrali sv. Jakova, dvanaestoricu naših svršenih bogoslova.

Sam obred ređenja je dosta dug, ali zato veoma lijep i misaon.

Mladi klerici, koji su već prije bili posvećeni za đakone, dolaze pred oltar obučeni u dugu albu, s manipulom i štolom. U lijevoj ruci nose planetu, a u desnoj svijeću.

Odmah u početku jedan od prisutnih svećenika obraća se đakonima i kaže im: *„Neka pristupe koji će biti posvećeni za svećenike"*, i onda redom čita njihova imena.

Isti se svećenik zatim obraća biskupu i kaže mu: *„Prepoštovani oče, Sveta majka katolička Crkva želi da ove prisutne đakone posvetite za svećeničku službu."*

Biskup pita: *„Znaš li, da su vrijedni?"*

Isti svećenik odgovara: *„Koliko čovječja slabost može spoznati, znam*

Taj odgovor biskup prihvaća s riječima: *„Bogu hvala!"*

Bistveni obred svećeničkog ređenja se sastoji u prvom polaganju biskupovih ruku na glavu pojedinog ređenika i sazivanju sv. Duha. Kad im po drugi put polaže na glavu ruke predaje im vlast opraštati grijehe u sv. ispovijedi. Na koncu svaki ređenik stavlja svoje ruke u biskupove i obećaje mu doživotnu poslušnost i poštovanje.

Sv. Misu novoređenici govore skupa s biskupom. Tako je to, zapravo, njihova prva sv. Misa.

Danas će biti zaređeni za svećenike ovi bogoslovi:

Ciklić Petar, šib. apostolske administracije; prvu će sv. Misu reći dne 21 o. mj. u rodnom mjestu Dobropoljana na otoku Pašmanu.

Hailo Ante, šibenske biskupije; prvu Misu reći će 16 o. mj. u franjevačkoj crkvi u Hvaru.

Zorić Krešimir, šibenske biskupije; prvu Misu reći će u stolnoj crkvi sv. Jakova u Šibeniku dne 16 o. mj., na blagdan Bl. Gospe od Karmela.

Lovretić Srećko, šib. apost. administracije; prvu će Misu reći 21 o. mj. u rodnom mjestu Molat.

Mašina Zdravko, šib. apost. admin.; prvu će Misu reći u rodnom mjestu Preko u nedjelju 21 o. mj.

Špika Ante, šibenske biskupije; prvu će Misu reći u rodnom mjestu Segetu kod Trogira, dne 21 o. mj.

Paro Frano, šib. apost. admin.; prvu će sv. Misu reći u rodnom mjestu Pagu dne 21 o. mj.

Konatić Eugen, šib. apost. admin.; prvu će sv. Misu reći u nedjelju 28 o. mj. u rodnom mjestu Velom Ižu.

Španić Josip, šib. apost. admin.; prvu će Misu reći u rodnom mjestu Molatu, dne 28 o. mj.

Luketa Mate, šibenske biskupije; prvu će sv. Misu reći u nedjelju 28 o. mj. u rodnom mjestu Primoštenu.

Grgas Nikola, šib. apost. admin.; iz Rođaljica; prvu će Misu reći 21 o. mj. u rodnom mjestu.

Marčelić Josip, šib. apost. admin.; reći će prvu sv. Misu u rodnom mjestu Preku, dne 28 o. mj.

Lajoš Mihovio, dubrovačke biskupije; reći će prvu sv. Misu u rodnom mjestu Široko Polje kod Đakova, dne 28 o. mj.

Primili su, prigodom euharističkog Kongresa u Ljubljani, sv. red

i svjedočim da su dostojni bremena te službe."

koga Kongresa, u Ljubljani sv. red prezbiterata u nedjelju 23 lipnja:

Rodin Damjan, šibenske biskupi-

Rodin Damjan, šibenske biskupije; rekao je svoju prvu Misu na blagdan sv. Petra u Ljubljani u zavodu Marianišče.

Uglešić Lavoslav, šib. apost. admin.; rekao je prvu Misu dne 7 o. mj. u rodnom mjestu Božavi.

Horvat Franjo, šibenske biskupije; rekao je prvu sv. Misu u Sv. Marjeti ob Pesnici u Sloveniji, dne 14 o. mj.

Sv .red đakonata primiće:

Maronić Šime, šibenske biskupije; fra Gabrijel Arko i fra Andrija Bonifačić franjevci provincije sv. Jeronima.

Sv. red subđakonata primiće:

Bujas Ivo, Halbeld Emerik, i Vukušić Juraj, šibenske biskupije; Magjerić Božo Viktor, šib. apost. adm.; Gojnik Emerik, dubrovačke biskupije.

Sekularizacija školstva u Hrvatskoj 1874.-1913. g.

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/sekularizacija-skolstva-u-hrvatskoj.html

Liberalne ideje potekle iz Francuske revolucije širile su se kao kuga Europom tijekom cijelog 19. stoljeća. Te su se ideje prvenstveno širile u višim slojevima društva, što će imati kobne posljedice za cijelo društvo. Ono što su prije bile samo zamisli, počelo se polako pretvarati u državne zakone.

U Austriji su 1868. god. doneseni zakoni o braku, školi i odnosima među vjerskim zajednicama. Školstvo je sekularizirano, uveden je "civilni brak"; protestanti i židovi proglašeni su ravnopravnima s katolicima.
Time je *de facto* Habsburška Monarhija prestala biti katolička država. To je izazvalo prosvjed bl. pape Pija IX. i otpor katoličkog svećenstva. No, liberalne vlasti se nisu na to obazirale.

Kakve je to posljedice imalo u Hrvatskoj?
Prema Hrvatsko-ugarskoj nagodbi iz 1868., Hrvatskoj je bila zajamčena autonomija u pitanjima školstva, sudstva, unutarnje uprave i vjerske politike. Da sasvim izravno kažem, Hrvatska je mogla ostati katolička... Da Hrvati nisu tako povodljivi, kakvi jesu...

Godine 1873., hrvatskim je banom imenovan Ivan Mažuranić, takozvani "ban pučanin".
On si je zacrtao da presadi u Hrvatsku sve liberalne reforme iz Beča. To je slično kako su hrvatski političari za vrijeme pretpristupnih pregovora za ulazak u EU, bez imalo kritike usvajali sve ultraliberalne preporuke briselskih birokrata. Ta sluganska povodljivost je, nažalost, već dugo jedna od glavnih karakteristika hrvatskog političkog mentaliteta.

Hrvatski sabor je 1873. g. donio zakon o građanskoj i vjerskoj ravnopravnosti židova. Možemo reći da je to bio simbolični početak kraja katoličke Hrvatske.

U listopadu 1874. donesen je Zakon o pučkim školama, kojim je Crkvi oduzet nadzor nad školstvom.
Cijelo hrvatsko svećenstvo je ustalo protiv tog zakona, čak i "liberalni" biskup Strossmayer, koji je ne jednom optužio "židove i masone" za sekularizaciju školstva.

No, nije bilo pomoći... Uvedene su interkonfesionalne škole. Hrvatski učenik se prvi put našao u školskim klupama s inovjercima. I tako je ostalo do danas.

Nema nikakve sumnje da takav školski sustav potiče vjerski indiferentizam kod djece.

Podsjećam da Zakonik kanonskog prava iz 1917. izričito propisuje (can. 1374.): "*Pueri catholici scholas acatholicas, neutras, mixtas, quae nempe etiam acatholicis patent, ne frequentent*."

("*Katolička djeca neka ne pohađaju škole [koje su] nekatoličke, neutralne, mješovite, koje su naime otvorene i nekatolicima.*")

Treba ovdje napomenuti da su se Zakonu o pučkim školama iz 1874. protivili i Srbi u Hrvatskoj. Njihova su djeca prije tog zakona pohađala "grko-istočne" (raskolničke) škole. I oni su htjeli ostati odvojeni od ostalih religija. Ni njihova djeca nisu otporna na indiferentizam sekularne škole.

Ovo je bio kratak uvod za razumijevanje ovog dolje članka iz časopisa *Kršćanska škola* (1913. god., br. VIII.). Taj je časopis izlazio u Zagrebu 1913.-1945. Promicao je katoličko školstvo.

Sam članak govori o rezultatima Zakona iz 1888. (koji je djelomično promijenio Zakon o pučkim školama iz 1874.)...

Broj 8. ZAGREB, LISTOPAD 1913. XVII.

KRŠĆANSKA ŠKOLA.

31. X. 1888. — 31. X. 1913.

Mjeseca kolovoza ove godine proslavili su posljedni maturanti predašnje preparandije dvadeset petu godišnjicu mature iz g. 1888. Tom su prilikom proslavili — kako donesoše novine — i dvadeset petu godišnjicu školskoga zakona od 31. listopada 1888. U isto vrijeme, ti isti jubilarci, sastadoše se na X. općoj skupštini „Saveza hrv. učit. društava“, koja je prihvatila rezolucije — protiv toga školskoga zakona. Tako je novi školski zakon od 1888. godine doživio, da ga isti ljudi u isto doba i slave — i kude.

Jednako se događalo i predašnjem zakonu od 1874., kojemu je novi zakon sličan kao dijete ocu, jer do nekih izuzetaka nije novi zakon nego prijepis staroga. Učiteljstvo slavilo je njegovu desetgodišnjicu „Tedeumom“ u crkvi sv. Katarine, a nijesu prošle poslije ni tri godine, kad se stalo na njega tužiti i tražiti novi. Za proslavu dvadeset pete godišnjice novoga zakona ne vidimo nikakih priprema. Po svoj prilici iskustvo je naučilo ljude, da budu oprezni u proslavama.

Svećenstvo nije slavilo zakona od g. 1874. Imalo je i za što. Tim je zakonom uzeta crkvi školska uprava i pridržana državnoj vlasti. Školske zaklade, u kojima je bilo većim dijelom crkveno blago, prenesene su jednostavno na državne škole. Nije čudo, da je i sam nadbiskup pl. Mihalović svečano protestovao na saboru protiv toga čina. Nije toliko kriv bio nemar crkvene uprave, da je država prisvojila sebi potpuni nadzor nad školama, koliko duh vremena. Austrijski liberalizam djelovao je i na naše ljude. Učiteljstvo stalo se tužiti na teški jaram svećeničkoga gospodstva. Taj su vapaj rado poslušali „inače dobri katolici,“ oci današnjih „dosta dobrih katolika.“

Tim je zakonom konfesionalni karakter pučkih škola izgubljen; jer to, što je nauk vjere ostao obligatni predmet i što nauk vjere nadzire duhovna oblast, ne daje školi naravi konfesijske. U zakonu se dopušta priznatim konfesijama, da mogu podizati svoje škole, ali je to vezano uz take uvjete, da je podizanje takih škola bilo veoma oteščano. Pripadnici grčko-istočne vjere u Hrvatskoj i Slavoniji imali su svoje konfesionalne škole, ali su pod zakonom od g. 1874. stale propadati: od 21 pale su za četrnaest godina na 9.

Memorandumi „Srba,“ koji su vidjeli u zakonu od 1874. zapreku razvitku svoje „narodno-crkvene individualnosti,“ pa želja, da se stvori jedinstveni školski zakon za sjedinjenu provincijalnu i krajišku Hrvatsku, bili su glavni povod, da je došlo do novoga zakona g. 1888. Taj je zakon — kako su govorili njegovi

sačinitelji — konfesionalniji od onoga iz god. 1874. Imade u njemu ustanova, koje pogoduju podizanju konfesionalnih škola, napose što oni žitelji, koji imadu konfesionalnu školu, nijesu dužni plaćati za komunalne škole, i što općine mogu pridonositi za podizanje konfesijskih škola.

Novi zakon svojim „konfesionalizmom“ nije donio nikakve koristi katolicima. Oni nemaju konfesijskih škola. Što n. pr. imadu u Zagrebu i drugdje čč. sestre milosrdnice svoje škole, to nijesu uistinu škole konfesijske; jer naučna osnova, knjige, nadzor nije crkveni, nego državni. Još manje može se to reći za općinske škole, gdje su iz štednje namještene čč. sestre; jer se te škole ničim ne razlikuje od drugih, nego tim, što općina mjesto četiri ili tri, plaća dvije ili jednu učiteljicu (obično rade na tim školama dvije tri sestre, a plaća se samo jedna ili dvije).

Ako je tko imao koristi od toga zakona, a to su imali Srbi. U zakonu nalazi se posebno poglavlje „o konfesionalnim i srpskim autonomnim školama.“ Broj se „srpskih autonomnih škola“ doskora digao, te ih ima danas kojih 50; učiteljske škole u Karlovcu i Pakracu, koje su se prije morale zatvorati, dobile su pravo javnosti, te iz njih izlaze učitelji, koji mogu jednako biti namješteni i na komunalnim školama. Ta je autonomna škola i vršila — često i prevršila — svoju zadaću. Tražeći autonomnu školu više je Srbima bilo stalo do narodnosti svoje nego do crkve. To je jasno dokazao u više navrata „zagovornik“ učiteljstva zastupnik Stevo Popović Vasin, koji je istodobno tražio i slavio konfesijsku školu i kudio preparandiju zagrebačkih „kaluđerica“ radi konfesionalizma. Za što su sve služile te autonomne škole, vidjelo se iz glasovite veleizdajničke parnice, na kojoj je bilo suđeno i osuđeno do dvadesetak učitelja Srba.

Katolici, poglavito katolički svećenici, nemaju razloga da slave novi školski zakon, kao što nijesu mogli slaviti ni stari. A imaju li učitelji kao takovi razloga, da slave njegovu dvadeset petu godišnjicu?

Zakon od g. 1874. slavili su učitelji, jer im je — kako govorahu — obezbijedio egzistenciju. „Novi nam je zakon“, govorahu „natovario veće dužnosti, ali nam je dao bolju plaću.“ Ta bolja plaća ostala je i u zakonu g. 1888. Po starom (1874.) zakonu plaća je učiteljska bila između 400—700 for. prema tomu, na kakovim su mjestima učitelji služili. Novi je zakon ustanovio temeljnu plaću od 400 for., i uveo kvinkvenale. Koji su učitelji imali do onda više od 400 for., višak im se računao kao osobni doplatak, te se nadomještao kvinkenalima. Tako su učitelji dobivali kvinkvenale samo na papiru, a plaća im ostala ista, dok nijesu kvinkvenali nadvisili osobni doplatak. Učitelji su kod toga više gubili nego dobili. Sav period od novoga zakona ispunjen je vapajem učitelja, da im se urede beriva. Osobito posljednji decenij bori sa učiteljstvo na skupštinama za povećanje plaće. Ali ni peticije „Saveza“ od g. 1903. i 1906., ni kraljevski reskripti 1906. i 1910. ni osnova bana Rakodzaya od 16. XI. 1907., ni osnova zakona, o kojoj je stao raspravljati sabor pod banom Tomašićem 20. veljače 1911., ni pasivna rezistencija, proklamirana 11. svibnja 1911., nijesu donijeli učiteljstvu polakšice. Višak plaće za 10%, dobiven naredbom bana Tomašića, i

onaj po 25% od kr. povjerenika Cuvaja ne može da zadovolji učitelje, jer prema današnjoj skupoći i prema plaći ostalih činovnika to ostaju samo mrvice.

Jednako je i s p r a v n i m u r e đ e n j e m učiteljskih odnošaja. Učitelji želeći se riješiti nadzora crkvene vlasti pali su iz Scile u Karibdu. Mjesto „nestrukovnog“ crkvenog nadzora dobili su „strukovni“ nadzor političke vlasti. Uzalud učitelji nastoje, da „učitelje nadzire učitelj.“ Zakon od g. 1888. još je više podložio učiteljstvo političkoj vlasti nego zakon od g. 1874. Ako je grof Khuen gledao, da sve činovništvo služi sistemu, to je pogotovo moralo služiti pučko učiteljstvo. Učitelji umirovljeni, ili koji su prestupili u druga zvanja, hvale Bogu, što su mogli odahnuti. Tako se jednomu „staromu školniku“ izvio ovaj poklik: „Braćo, mišljasmo, da smo bogzna kuda utekli, kada smo se riješili nadzora vlade svećeničke. B i l o k a k o b i l o, i p a k, p o d s v e ć e n i č k o m v l a d o m n i j e s m o b i l i d u š e v n i e n u s i, k a k o s m o s a d a p o d s v j e t o v n o m k o m a n d o m.“ („Hrv. Pravo“ 27. veljače 1904. citirano u „Građi“ A. Cuvaja V. str. 845.).

Umnoži svoju gorljivost za njihovo obraćenje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/umnozi-svoju-gorljivost-za-njihovo.html

Sveti papa Grgur Veliki uputio je 601. god. pismo anglo-saksonskom kralju sv. Ethelbertu Kentskom, i dao mu sljedeći poticaj:

"*Et ideo, gloriose fili, eam quam accepisti divinitus gratiam, sollicita mente custodi, christianam fidem in populis tibi subditis extendere festina, zelum rectitudinis tuae in eorum conversione multiplica, idolorum cultus insequere, fanorum aedificia everte...*
Sic etenim Constantinus quondam piisimus imperator Romanam rempublicam a perversis idolorum cultibus revocans omnipotenti Deo Domino nostro Iesu Christo secum subdidit, seque cum subiectis populis tota ad eum mente convertit. Unde factum est, ut antiquorum principum nomen suis vir ille laudibus vinceret, quanto et in bono opere superaret.
Et nunc itaque vestra gloria cognitionem unius Dei, Patris et Filii et Spiritus Sancti, regibus ac populis sibimet subiectis festinet infundere, ut et antiquos gentis suae reges laudibus ac meritis transeat, et quanto in subiectis suis etiam aliena peccata deterserit, tanto etiam de peccatis propriis ante omnipotentis Dei terribile examen securior fiat."

("*I stoga, slavni sine, onu milost koju si primio odozgo pažljivo čuvaj; požuri da proširiš kršćansku vjeru u narodima koji su ti podloženi, umnoži svoju gorljivost za njihovo obraćenje, progoni štovanje idola, sruši kumirske građevine...*
Tako je, naime, nekada najpobožniji car Konstantin rimsku državu odvratio od pokvarenog štovanja idola i zajedno sa sobom podložio ju svemogućemu Bogu Gospodinu našemu Isusu Kristu, i sebe sa podloženim narodima cijelom svojom dušom obratio Njemu. Zato se dogodilo da je ime starijih vladara pretekao svojom slavom, koliko je nadvladao dobrim djelima.
I stoga neka sada vaša slava požuri učvrstiti spoznaju jednoga Boga, Oca i Sina i Duha Svetoga, među kraljevima i narodima vama podložnima, pa da [vaša slava] svojim pohvalama i zaslugama pretekne stare kraljeve vašega naroda, i koliko više u svojim podložnicima iskorjenjuje tuđe grijehe, toliko će biti sigurnija u opravdanju vlastitih grijeha pred strašnim sudom svemogućega Boga.")

Prijepis cijelog tog pisma daje sv. Beda Časni u djelu:
***Historia ecclesiastica gentis Anglorum*, I., 32.**

Muhamed na Istoku, Luther na Zapadu - požar koji se još dugo neće ugasiti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/muhamed-na-istoku-luther-na-zapadu.html

"*Satanas... per Mahumetum in Oriente, per Lutherum in Occidente, tantum incendium excitavit, quantum multis annis et magno labore restingui non poterit.*"

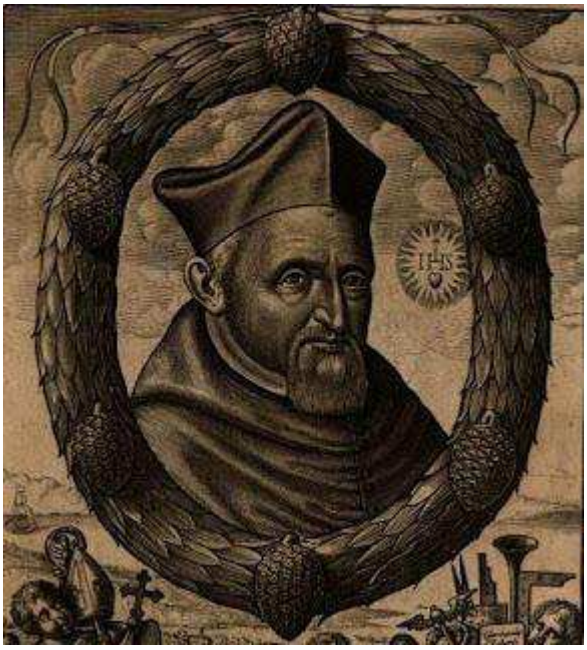

("*Sotona je preko Muhameda na Istoku, a preko Luthera na Zapadu, zapalio takav požar, kakav se još mnogo godina i velikim trudom neće moći obuzdati.*")

- sv. Robert Bellarmin (*Oratio in scholis habita*)

S kojim ciljem su isusovci pozvani u Austriju?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/s-kojim-ciljem-su-isusovci-pozvani-u.html

"*Eaque propter a te clementer petimus, ut tua etiam ex parte hoc propositum nostrum, quod ad gloriam omnipotentis Dei et multarum animarum salutem spectat, iuves et promoveas, consentiendo nimirum et deputando petitos duodecim Societatis tuae fratres, inter quos ad minimum duo sint, qui sacram theologiam profiteantur, ut hoc modo opera et diligentia huius sacri ordinis, ex illo etiam regno nostro haereses, cum quibus iam multos annos dictum regnum gravissime conflictatur, evelli ac exterminari possint et earum loco sana doctrina, orthodoxa nimirum et catholica nostra religio, faveatur et propagetur, prout nobis de tua pietate plane pollicemur.*"

("*I zato od tebe milostivo tražimo, da i sa svoje strane pomogneš i promičeš ovu našu nakanu koja je na slavu svemogućega Boga i za spasenje mnogih duša, da se složiš i pošalješ traženu dvanaestoricu braće iz tvoje Družbe, među kojima neka budu barem dvojica vještih u svetoj teologiji, da se na taj način trudom i marljivošću toga svetoga reda i iz ovoga našega kraljevstva mogu iskorijeniti i istrijebiti hereze s kojima se rečeno kraljevstvo muči već mnogo godina, i da na njihovo mjesto dođe zdravi nauk, dakako, da se naša ispravna i katolička vjera njeguje i širi, kao što nam obećaje tvoja pobožnost.*")

- Iz pisma cara Ferdinanda I. svetom Ignaciju Loyoli, 20. listopada 1554.
(Epistolae sancti Ignatii Loyolae, str. 517.)

Libertas credendi = Libertas errandi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/libertas-credendi-libertas-errandi.html

Sv. Robert Bellarmin, koji kao da ima odgovor na svako životno pitanje, jednako je aktualan danas kao i u svoje vrijeme.

U *De laicis sive saecularibus* (iz II. tom. njegovih *De controversiis*) obračunao se s heretičkim idejama o državnoj politici: vjerska sloboda, odvojenost Crkve i države, lažni pacifizam itd.

Te su se ideje pojavile već u 16. stoljeću, nakon nastanka protestantizma. Naime, neki vladari su išli linijom manjeg otpora, pa su jednostavno dopustili djelovanje svim novonastalim luteranskim i kalvinističkim sektama... u ime nekakvog "mira u državi".

Tu je zapravo korijen političkog liberalizma.

Bellarmin je već tada predvidio sve pogubne posljedice takve politike (koje vrlo dobro vidimo u naše vrijeme).
U pitanjima državne politike dolaze do izražaja vjerske dužnosti laika. Oni su ti koji vode državnu politiku.
Dužnost je laika da spriječe pojavu vjerski indiferentne države.

Pri tome, trebaju imati na umu da:
"*potestas temporalis et spiritualis in Ecclesia non sunt res disiunctae et separatae*"
("*svjetovna i duhovna vlast u Crkvi nisu dvije odijeljene i odvojene stvari*").

Svećenici i laici nisu dvije odvojene crkve, već jedna Crkva.

"*Ergo debet potestas temporalis spirituali servire, eamque ab hostibus suis protegere ac defendere.*"
("*Stoga svjetovna vlast treba služiti duhovnoj vlasti i štititi ju i braniti od njezinih neprijatelja.*")

To su naučavali i mnogi prije Bellarmina, ali kako čovjek u svojoj slabosti često zaboravlja svoje obveze, treba ga uvijek iznova podsjećati na njegove dužnosti.

Što se tiče tzv. vjerske slobode, tu za Bellarmina nema nikakve sumnje: "libertas credendi = libertas errandi".

Ta navodna "sloboda" je najštetnija upravo onima kojima se daje. Svjetovni poglavari je ne smiju dati svojim podanicima... "*sicut non permittitur ovibus libertas vagandi per montes*" ("*kao što se ovcama ne dopušta sloboda da lutaju po planinama*").
Bellarmin stoga predlaže da vladari zabrane širenje heretičke literature u svojim državama. Kao i mnogi drugi crkveni naučitelji (npr. sv. Toma Akvinski) i Bellarmin smatra da okorjele heretike treba i fizički kažnjavati. Neću dublje o tome govoriti, jer znam da takva stajališta danas jednostavno ne prolaze.

Međutim, treba reći da je motiv u svemu tome isključivo spasenje duša.
Kaže Bellarmin:
"*Ecclesia vero zelo salutis animarum, quas haeretici pervertunt, eos persequitur, quo zelo ipse Christus bis flagello eiecit ex templo vendentes oves et boves...*"
("*Crkva gorljivošću za spasenje duša, koje heretici kvare [tj. onemogućuje im spasenje], progoni ih, kojom gorljivošću je sam Krist dvaput bičem izbacio iz hrama trgovce ovaca i volova...*)

"De laicis" možete vidjeti ovdje...**LINK**

Pokloni se!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/pokloni-se.html

"*In nomine Creatoris tui, quem in manibus, licet indignus, revera teneo, tibi praecipio ut confestim humiliter huc accedas et eam, quam par est, illi praestes reverentiam.*"
("*U ime tvojeg Stvoritelja, koga u rukama, iako nedostojan, zaista držim, naređujem ti da odmah ponizno ovdje priđeš i iskažeš mu ono poštovanje koje pristoji.*")

- sv. Antun Padovanski

Bit ćeš slavni mučenik

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/bit-ces-slavni-mucenik.html

"*Ego me libens Deo martyrem obtulissem, sed illi non placuit. De te autem ille mihi revelavit, praeclarum te martyrem fore. Oro itaque, ut ubi ad martyrii agonem perveneris, mei memor esto vellis.*“
("*Ja bih se rado ponudio Bogu kao mučenik, ali njemu nije bilo drago. No, za tebe mi je objavio da ćeš biti slavan mučenik. Molim te stoga, kad dođeš do mučeništva, sjeti se mene.*“)

To je sv. Antun Padovanski rekao ovom objesnom notaru... i to se obistinilo. Notar je sve prodao i otišao kao misionar za jednim biskupom, među Saracene i tamo podnio mučeništvo.

Ovako je njegovo mučeništvo opisano u *Vita sancti Antonii*, cap. 9.:

"*Et ecce divinitus premotus notarius ille, venditis suis rebus omnibus, cum illo iter ingressus est.*
Cum autem pervenisent ad Saracenos et episcopus sic satis frigide haberent conciones, semel quidem et iterum et tertio notarius dissimulavit. At tamen instar beati Vincentii increpat antistitem, quod ita frigide fidem Christi et praedicet et propugnet; divinoque afflatus spiritu, cum multo fervore coepit docere Saracenos, Christum esse verum Deum et Dei Filium, Mahometem autem esse filium Satanae et perditionis. Quod illi non ferentes, rapiunt hominem et per triduum duris eum suppliciis excruciant. Cumque iam ad mortem duceretur, exposuit fratribus Antonium id praedixisse, quod ipse martyr futurus esset.“

("*I eto, potaknut odozgo, taj je notar, prodavši sve svoje stvari, otišao s njim [biskupom] na put.*
No, kad su došli do Saracena, biskup im je dosta mlako propovijedao, ali notar ni prvi, ni drugi, ni treći put nije reagirao. Ali onda je, po uzoru na blaženoga Vincenta, opomenuo biskupa, jer tako mlako propovijeda i brani vjeru Kristovu; i pun Duha Božjega, s velikom gorljivošću počeo naučavati Saracene da je Krist pravi Bog i Sin Božji, dok je Muhamed sin Sotone i propasti. To oni nisu mogli podnijeti; uhvatili su ga i tri dana teško mučili. Kad su ga napokon vodili na smaknuće, otkrio je braći da je Antun to predvidio: da će biti mučenik.“)

Kako bi se redovnik trebao odnositi prema vanjskom svijetu?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/kako-bi-se-redovnik-trebao-odnositi.html

Kako bi se redovnik trebao odnositi prema vanjskom svijetu, objašnjava nam sv. Bonaventura (Regula novitiorum, cap. XI.):

"*Toto tempore vitae tuae studeas, quantum poteris, bono modo familiaritates saecularium devitare: 'generatio enim perversa est et infidelis' (Deut. 32, 20).*
Cum autem fueris cum eis, aliqua necessitate vel utilitate cogente, cave ne unquam loquaris cum eis nisi verba utilia et honesta; et si ipsi loquantur de saeculo vel de guerris vel de aliis inutilibus, nunquam sequaris eos, ...dicens cum Propheta: 'Non loquatur os meum opera hominum.' (Psalm. 16,4)
Et semper sis cum eis timidus, non securus; humilis, breviloquens et honestus ut impleatur in te illud Evangelii: 'Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant vestra bona opera et glorificent Patrem vestrum qui in coelis est.' (Matth. 5, 16)
Mulieres vero fugias sicut serpentes: et nunquam loquaris cum aliqua, nisi urgens necessitas te compellat, nec usquam aspicias in faciem alicuius mulieris..."

PRIJEVOD:
"*Cijelo vrijeme tvog života nastoj koliko možeš na najbolji način izbjegavati društvo svjetovnjaka: 'naraštaj ovaj je naime izopačen i nevjeran' (Pnz 32, 20).*
No, kad budeš s njima, jer te na to prisilila nekakva nužda ili potreba, pazi da nikada s njima ne razgovaraš, osim korisnim i časnim riječima; a ako oni razgovaraju o svijetu ili o ratovima ili o drugim beskorisnim stvarima, nikada ih nemoj slijediti,... reci s Prorokom: 'Neće govoriti usta moja o ljudskim stvarima.' (Ps 16, 4)
I uvijek budi oprezan s njima, a ne bezbrižan; budi ponizan, šutljiv i pristojan, da se ispuni na tebi izreka Evanđelja: 'Neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima

da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.' (Mt 5, 16) No, od žena bježi kao od zmija, i nikada nemoj razgovarati niti s jednom, osim ako te na to prisili krajnja nužda, i nikada nemoj gledati u lice nijedne žene...“

Nema tolerancije prema neprijateljima Božjim!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/nema-tolerancije-prema-neprijateljima.html

Franz Neumayr D.I.

"*Si uxorem tuam diligis, non sustines hominem in domo, qui eam despicit, iniurias affecit aut molestus est illi. Si tu Dei inimicos, blasphemos, trangressores praeceptorum divinorum in domo tua toleras, quomodo potes dicere: 'Ego Deum meum amo.'?*
Iam non mire, si varia infortunia tibi eveniant."

("*Ako voliš svoju ženu, ne bi trpio u kući čovjeka, koji ju prezire, vrijeđa ili muči. A ako ti Božje neprijatelje, bogohulnike, kršitelje Božjih zapovijedi toleriraš u svojoj kući, kako možeš reći: 'Ja volim Boga moga.'?*
I nemoj se čuditi ako te pogode razne nesreće.")

- Franz Neumayr DI
(*Nucleus Christianismi*, pars. II., cap. IV., 2.)

Sveci su svoje tijelo smatrali zatvorom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/sveci-su-svoje-tijelo-smatrali-zatvorom.html

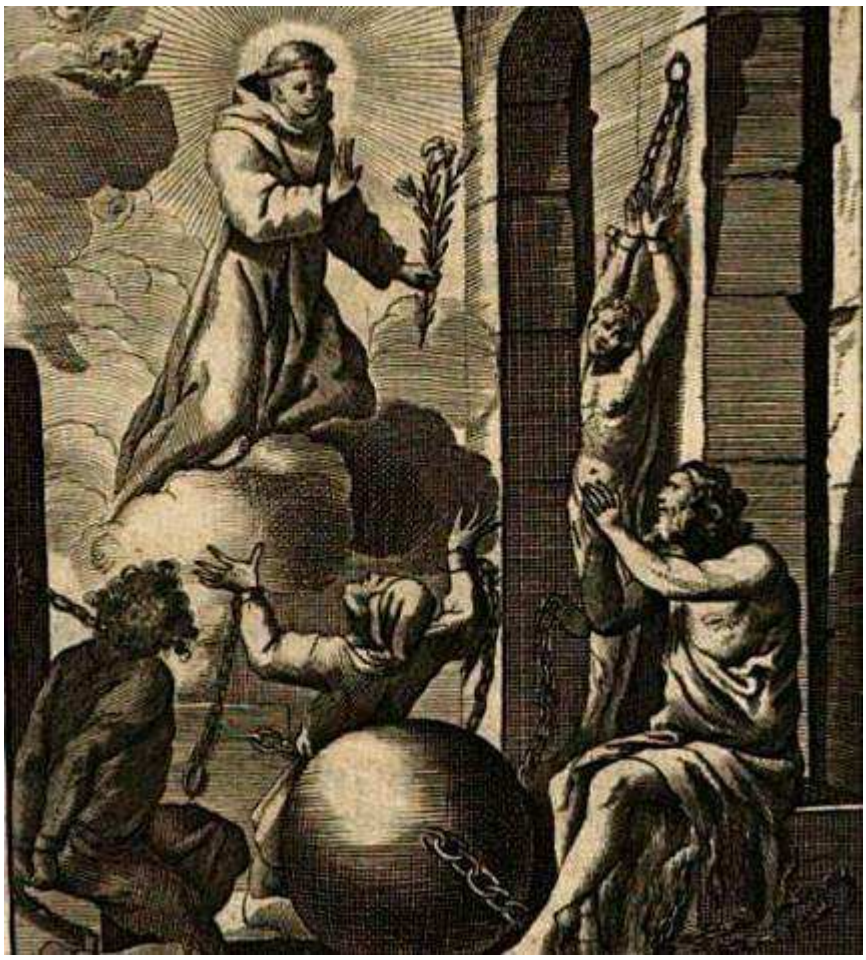

Jedna od glavnih karakteristika modernog teološkog antropocentrizma je kult tijela i tjelesnosti.
Nevjerojatno je da je takvo nešto uopće moglo prodrijeti u današnju pseudo-teologiju... ali, nažalost, i to smo doživjeli!

Malo što je u većoj suprotnosti sa stoljetnim naukom Crkve od toga.

I zato, kao primjer ispravnog nauka, neka nam posluže ove riječi sv. Antuna Padovanskog

(*De martyribus*, serm. I.):

“

Animae igitur sanctorum quandiu sunt in corpore, sunt quasi peregrinae in carcere, in vinculis, in tenebris, in exilio, inter hostes. Quando igitur anima egreditur ad vitam, primum gaudium quod habet a sinistris, habet de carceris, id est, corporis absolutione; caro enim est carcer animae.
'Educ de carcere animam meam.' (Psalm. 141, 8)

Sic corpus suum carcerem existimabat Apostolus: 'Infoelix ego homo! Quis me liberabit de corpore mortis huius?' (Rom. 7, 24)
Hinc vox sanctorum adhuc in carne languentium, qui mortem habent in

desiderio, ad sanctos, qui iam liberati sunt: 'Memento nostri, cum bene tibi fuerit et fac misericordiam, ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere.' (Genes. 40, 14)

Quia igitur sancti corpus suum carcerem reputant, ideo vigiliis et abstinentiis ipsum domant et macerant, ut citius exeat incarceratus spiritus, sentientes quod exitium eius erit ad liberationem et gloriam.
'De carcere cathenisque interdum quis egreditur ad regnum.' (Eccles. 4, 14)

Sic non faciunt impii, sed more insanorum muniunt et roborant toto nisu corpus suum, curam carnis habentes et in desideriis ac delitiis viventes ac munientes se superfluitate cibi et potu, vestis et somni.
Sed diabolus 'super omnem munitionem istam ridebit.' (Abac. 1, 10)
Sed non est mirum. Sciunt enim se fures et latrones merito suo in obscuriorem carcerem detrudendos.
'Ligatis manibus et pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores...' (Math. 22, 13)

PRIJEVOD:
“

Duše svetih dokle god su u tijelu, kao da su strankinje u zatvoru, u okovima, u tminama, u progonstvu, među neprijateljima. Kada stoga duša izađe u život [vječni], prvu radost koju ima slijeva, dobi zbog oslobođenja od zatvora, to jest, od tijela; tijelo je naime zatvor duše.
'Izvedi moju dušu iz zatvora.' (Psalm. 141, 8)

Tako je Apostol svoje tijelo smatrao zatvorom: 'Jadan li sam ja čovjek! Tko će me osloboditi od ovoga tijela smrtonosnoga?' (Rim 7, 24)
Odatle glas svetih koji još boluju u tijelu, koji priželjkuju smrt, upućen svecima koji su oslobođeni: 'Sjeti nas se, kada ti bude dobro i budi milosrdan, da zamoliš faraona, da nas izvede iz ovog zatvora.' (Post 40, 14)

Sveti, dakle, smatraju svoje tijelo zatvorom, pa zato bdijenjima i suzdržavanjima to tijelo ukroćuju i slabe, da što brže izađe zatvoreni duh, znajući da će njegov izlazak biti oslobođenje i proslavljenost.
'Iz zatvora i okova tko izlazi kraljevstvu.' (Prop 4, 14)

Tako ne čine opaki, već kao bezumnici svom svojom ustrajnošću njeguju i goje svoje tijelo, imajući tjelesne brige i živeći u požudama i nasladama, i utvrđuju se u preobilju jela i pića, odjeće i sna.
No, vrag 'će se rugati svim tim utvrdama' (Hab 1, 10).
I nije čudo. Znaju naime da su lopovi i razbojnici, i svojim će zaslugama biti bačeni u još mračniji zatvor:
'Svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu...' (Mt 22, 13)“

Što svaki isusovac mora učiniti za obraćenje protestanata?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/sto-svaki-isusovac-mora-uciniti-za.html

Sv. Ignacije Lojola je 8. kolovoza 1553. odredio da svaki svećenik Družbe Isusove mora jednom mjesečno prikazati svetu misu na nakanu: da se Bog smiluje Njemačkoj i sjevernoeuropskim zemljama i da ih oslobodi od krivovjerja (protestantizma).
A isusovcima-laicima je odredio da moraju predano moliti na tu nakanu.

Sv. Ignacije izričito kaže da to mora trajati dok god postoji potreba za tim, tj. dok god bude hereze protestantizma u tim zemljama.

Naredba u cijelosti glasi ovako:

"*Cum ratio charitatis, qua totum Ecclesiae corpus in ejus capite Christo Jesu, diligere debemus, exigat, ut ei maxime parti remedium adhibeatur, quae graviori morbo ac periculosiori laborat, visum est nobis pro virium nostrarum tenuitate ad Germaniae ac Septentrionalium regionum gravissimo haeresum morbo periclitantium subventionem, operam Societatis nostrae peculiari quodam affectu impendendam esse et quamvis aliis etiam modis hoc ipsum solicite curemus et orationum ac Missarum applicatione jam a multis annis plurimi ex nobis earum regionum necessitati subvenire studuerimus; tamen ut hoc charitatis officium latius pateat, diutiusque praestetur, omnibus fratribus nostris, tam iis, qui nobis immediate subditi sunt, quam aliis rectoribus vel praepositis, qui curam aliorum gerunt, injungimus, ut ipsi et reliqui ipsorum fidei commissi singulis mensibus, si sacerdos sint, offerant Deo Missae sacrificium, si vero ad sacerotium non sunt promoti, orent pro Germaniae spirituali necessitate, ut tandem Dominus ejus et aliarum provinciarum ab ipsa infectarum, misereatur; et ad Christianae fidei ac religionis puritatem reducere dignetur.*
Eaque tandiu durare volumus, quandiu earumdem regionum necessitas ipsa vigebit.
Nec ullam provinciam etiam in extremis Indiarum finibus constitutam ab hoc officio charitatis excludi (ubi quidem Societas nostra fuerit) volumus."

PRIJEVOD:
"*Jer razlog ljubavi, kojim moramo ljubiti cijelo tijelo Crkve u njezinoj glavi*

Kristu Isusu, traži da pružimo lijek njezinom dijelu koji se najviše muči teškom i opasnom bolešću; shvatili smo da zbog slabosti naših vlastitih snaga u pokušaju da pomognemo Njemačkoj i sjevernim pokrajinama koje se muče teškom bolešću krivovjerja, nalaže da se treba upotrijebiti osobita dobrohotnost naše Družbe, i iako se drugim sredstvima predano trudimo da postignemo cilj, te su molitvama i misama nastojali već puno godina mnogi od naših pomoći potrebama tih pokrajina, ipak, da se šire otvori put tom djelu ljubavi i da se kroz duže vrijeme ističe;
određujemo svoj našoj braći, kako onima koji su nam neposredno podređeni, tako i ostalim upraviteljima ili poglavarima, koji vode brigu o drugima, da sami i oni koji su povjereni njihovoj brizi, svaki mjesec, ako su svećenici, prikažu Bogu misnu žrtvu, a ako nisu uzdignuti na čast svećeništva, mole za duhovne potrebe Njemačke, da se Gospodin smiluje njoj i drugim pokrajinama koje su od nje zaražene [krivovjerjem] i da se udostoji vratiti ih kršćanskoj vjeri i čistoći vjere.
I želimo da to traje dok god postoji ta potreba u tim pokrajinama.
I želimo da od ovoga djela ljubavi ne bude isključena nijedna provincija (gdje postoji naša Družba), čak ni one u dalekim krajevima Indije."

Epistolae sancti Ignatii Loyolae, str. 496.

Kako su franjevci suzbijali islamizaciju našeg naroda u Bosni

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/kako-su-franjevci-suzbijali.html

Matija Mažuranić (1817.-1881.), mlađi brat bana Ivana Mažuranića, proputovao je Bosnu 1839-1840. god.

POGLED
U
BOSNU,
ili
KRATAK PUT U ONU KRAJINU,
učinjen 1839—40.
po
Jednom Domorodcu.

Svoje putovanje je opisao u djelu *Pogled u Bosnu*, koje se općenito smatra jednim od naših najboljih putopisa u 19. stoljeću.

Bosna je u ono vrijeme još bila pod turskom vlašću. Društveno uređenje je bilo slično kao danas u islamskim zemljama.
Da, to je bilo pravo šerijatsko društvo.

Mažuranić kaže da su sve najljepše kršćanske djevojke bile prisiljavane da se "poturče" (da prijeđu na islam).

Napominjem da se pod terminom "Turci" misli na bosanske muslimane (poturice).

Bilo je i ljudi koji su dobrovoljno prelazili na islam. Prelazak na islam je značio oslobođenje iz podređenog društvenog položaja, koji je inače u islamskim društvima rezerviran za nemuslimane. To je bilo iskušenje koje je mnoge mamilo da uđu u muhamedanstvo.

Franjevci su to, naravno, svim silama pokušavali spriječiti.
Iz ovog Mažuranićevog citata vidimo kojim su se metodama pri tome koristili:
"*Čuo sam još gdje se o tom razgovaraju Turci, veleći: 'Ima i u Šokaca mlogo prekrasnih djevojaka, ali se neće da turče! - a ovo je sve prator (fratar) kriv... Ako se koja sirota i poturči, a ono prator još prije, dok je saznao njezinu*

namjeru, pozove ju odmah k misi ter ondje na nju viče i hoće da ju odvrati. Ako ona neće da sluša, a on ju iz cijeloga puka sramotno protjera: pak to vidivši druge, teško se koja dade poturčiti."

M. Mažuranić - *Pogled u Bosnu*

Koga trebamo smatrati nevjernikom?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/koga-trebamo-smatrati-nevjernikom.html

Kardinal Lorenzo Brancati daje nam jednostavan način kako ćemo znati tko su nevjernici...

Kardinal Lorenzo Brancati (1612.-1693.)

"Qui dicuntur infideles?

Primo, omnes gentiles, tam ante, quam post adventum Christi, qui nempe idola colebant et colunt Solem, Lunam etc.

Secundo, atheistae qui Deum dari negant.

Tertio, Mahumetani qui colunt quidem unum Deum, non vero Trinitatem, neque Christum quem prophetam asserunt, non Deum, et Mahometem ut prophetam et legislatorem venerantur.

Quarto, Judaei qui Deum credunt, non vero Trinitatem, neque Christum et legem divinam profitentur, sed Mosaicam tantum...

- et hi omnes antonomastice appellantur nunc infideles, quia non sunt baptizati

Quinto, infideles dicuntur haeretici, qui baptizati, in unum Deum et in Christum credunt, sed in aliquo vel aliquibus fidei articulis errant."

PRIJEVOD:

"Koji se zovu nevjernici?

Prvo, svi pogani, kako prije dolaska Kristova, tako i poslije; oni koji su naime štovali idole i štuju Sunce, Mjesec itd.

Drugo, ateisti koji negiraju Boga.

Treće, muhamedanci, koji doduše štuju jednog boga, ali ne Trojstvo, niti Krista za kojega tvrde da je prorok, a ne Bog, a Muhameda štuju kao proroka i zakonodavca.

Četvrto, Židovi, koji vjeruju u Boga, ali ne u Trojstvo, niti ispovijedaju Krista i božanski zakon, već samo Mojsijev zakon...

- i svi ovi se antinomastički nazivaju sada nevjernici, jer nisu kršteni

Peto, nevjernicima se nazivaju i heretici, koji su kršteni, vjeruju u jednoga Boga i Krista, ali su u zabludi o nekoj ili nekim člancima vjere."

IZVOR:
L. Brancati, *Opuscula tria de Deo*, Rouen, 1705., str. 840.

Križanić o javnim i neznanim grijesima i kaznama koje zaslužuju

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/krizanic-o-javnim-i-neznanim-grijesima.html

Spomenik Jurju Križaniću na Kaptolu

Juraj Križanić u svom glavnom djelu "Razgovor ob vladateljstvu", koje još zovemo i "Politika", daje jedno posebno poglavlje pisano latinskim jezikom pod nazivom "De peccatis publicis et de ignoratis" ("O javnim grijesima i o neznanima").

Neki će možda postaviti pitanje: Zašto je uopće pisao o toj temi u jednoj političkoj raspravi?

Križanić odmah na početku navedenog poglavlja odgovara na to pitanje:
"*Ut regnum permaneat felix, necessarius est timor et solicitudo ne offendatur Deus, et praesertim ne offendatur publicis extraordinariis peccatis, propter quae magis et frequentius et principalius solent venire flagella Dei.*"
("*Da kraljevstvo ostane sretno, nužan je strah i briga da se ne vrijeđa Boga, a naročito da se ne vrijeđa javnim osobitim grijesima, zbog kojih i više i češće i prvenstveno dolaze bičevi [kazne] Božje.*")

To je važno, jer moramo zapamtiti da:
"*Nullum peccatum permittit Deus impunitum. Sed ulciscitur omnem malitiam, sive in hac vita, sive in altera, quod est miserius. Aliquando propter peccata mittit Deus super populos flagella sua, seu plagas publicas: pestem, famem, bellum, regni excidium aut ablationem.*"
("*Nijedan grijeh ne ostavlja Bog nekažnjenim. Već kažnjava svaku zloću, bilo u ovom životu, bilo u drugom, što je jadnije. Ponekad zbog grijeha šalje Bog na narode svoje bičeve, ili javne nesreće: kugu, glad, rat, uništenje kraljevstva ili iskorijenje.*")

Križanić je izgleda bio pod dojmom viđenja sv. Brigite, kad je govorio o istočnom raskolu kao javnom grijehu i kaznama koje istočni raskolnici trpe zbog tog grijeha. Naime, u jednom ranijem poglavlju je napisao:
"*In libro revelationum sanctae Brigittae est scriptum: Semper Graeci*

hostibus suis subiecti erunt et ab iis graves oppressiones sustinebunt, donec sese Ecclesiae Romanae subiiciant eiusque praecepta devote suscipiant."
("*U knjizi objava svete Brigite je napisano: Uvijek će Grci biti podložni svojim neprijateljima i od njih će podnositi teška tlačenja, dok god se ne podrede Rimskoj Crkvi i njezine odredbe predano prihvate*.")

A sada o pitanju tajnih i neznanih grijeha.
Križanić kaže:
"*Homines interdum habent poenitentiam facilem; et ipsimet sibi eam faciunt impossibilem. Et hoc ideo accidit, quia nesciunt in quo peccant, et quid sit causa flagelli divini. Praedicatur poenitentia et fiunt vota, preces, ieiunia, eleemosynae, sed omnia non sufficiunt: quia poenitentia fit pro notoriis peccatis in communi, et non fit pro uno aliquo peccato incognito: quod ab omnibus putatur non esse peccatum, sed potius opus pietatis. Et quia non agnoscunt peccatum: ideo non agunt poenitentiam de illo: nec possunt placere Deo*."
("*Ljudi kadšto imaju laku pokoru, i oni je sami sebi čine nemogućom. I to se događa zato što ne znaju u čemu griješe; i što je uzrok Božje kazne. Propovijeda se pokora i čine se zavjeti, molitve, postovi, milostinje, ali sve to nije dovoljno, jer se pokora obavlja samo za očigledne grijehe, a ne za pojedini neznani grijeh, koji se od svih smatra da nije grijeh, već prije djelo blagosti. I jer ne prepoznaju grijeh, zato ne čine pokoru za njega, i ne mogu ugoditi Bogu.*")

Među "neznanim grijesima" prvo mjesto zauzima krivovjerje. Krivovjerci svoja uvjerenja ne smatraju grijehom; naprotiv oni svoja uvjerenja smatraju dobrima i ispravnima. Na primjer, protestanti ne vide da je grijeh to što su protestanti. U naše vrijeme se zbog proklamacije načela "tolerancije prema drugom i drugačijem", izgubila svijest da je krivovjerje grijeh.

Zato dobro zapamtimo ove Križanićeve riječi:
"*Omnes enim haeretici ignorant suum peccatum. Putant se non peccare per suam perfidiam, sed valde bene agere. Sed ignorantia ipsos non excusat coram Deo, quia si vellent diligenter considerare, possent agnoscere suum peccatum*."
("*Svi naime haeretici ne znaju svoj grijeh. Misle da ne griješe svojom nevjerom, već da dobro čine. Ali neznanje ih neće opravdati pred Bogom, jer da žele pažljivo promotriti, mogli bi spoznati svoj grijeh*.")

Križanića sam citirao prema prvom tiskanom izdanju njegove "Politike", koje je objavio P. Bezsonov (Moskva, 1859. g.) pod nazivom ***Russkoe gosudarstvo v polovinje XVII. vjeka***.

Bl. Alojzije Stepinac o važnosti točnog pridržavanja liturgijskih pravila

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/bl-alojzije-stepinac-o-vaznosti-tocnog.html

Bl. Alojzije Stepinac služi sv. misu u crkvi Majke Božje Karmelske u Brezovici

"*Odakle vlast Crkvi da izdaje naredbe?*
Od Isusa Krista, Sina Božjega, koji je osnivač Crkve. Ako slušamo Crkvu, slušamo samoga Boga, u čije ime Crkva govori i izdaje svoje naredbe. Tako i naredbe o bogoštovlju, kao što se samo po sebi razumije.
Sam Isus Krist dao nam je i te kako primjer kako se visoko moraju poštivati te odredbe. Eto, u Starom zavjetu bio je narodu židovskom točno propisan način kako se treba obdržavati svetkovina Pashe. I sve što je tamo bilo propisano o vazmenom janjetu i sve ostalo, to je točno obdržavao Isus Krist kad je održao posljednju večeru sa svojim apostolima."

"Sv. Ignacije Lojola polagao je najveću važnost da u najmanje sitnice ispuni zahtjev Crkve o obredima kod službe Božje. Zato je on osobno svake godine u Velikom tjednu ispitivao i poučavao svoje mlade klerike, prije nego su se razišli po rimskim crkvama, da asistiraju kod obreda Velikog petka.

Velika sv. Terezija Avilska piše sama u svojim uspomenama: 'U stvarima vjere imala sam uvijek svijest spremnosti da za svaku istinu Svetoga pisma i za svaku najmanju ceremoniju svete Crkve pođem tisuću puta u smrt.'

To je eto daljnja pouka Majke Božje prigodom trinaestog ukazanja sv. Bernardici: najveće poštovanje prema naredbama svete Crkve, jer iza njih u zadnjoj liniji stoji Isus Krist, stoji Bog!“

- bl. Alojzije Stepinac
(Propovijedi o lurdskim ukazanjima, Zagreb, 2007., str. 185.-186.)

Četiri vrste umirućih

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/cetiri-vrste-umirucih_10.html

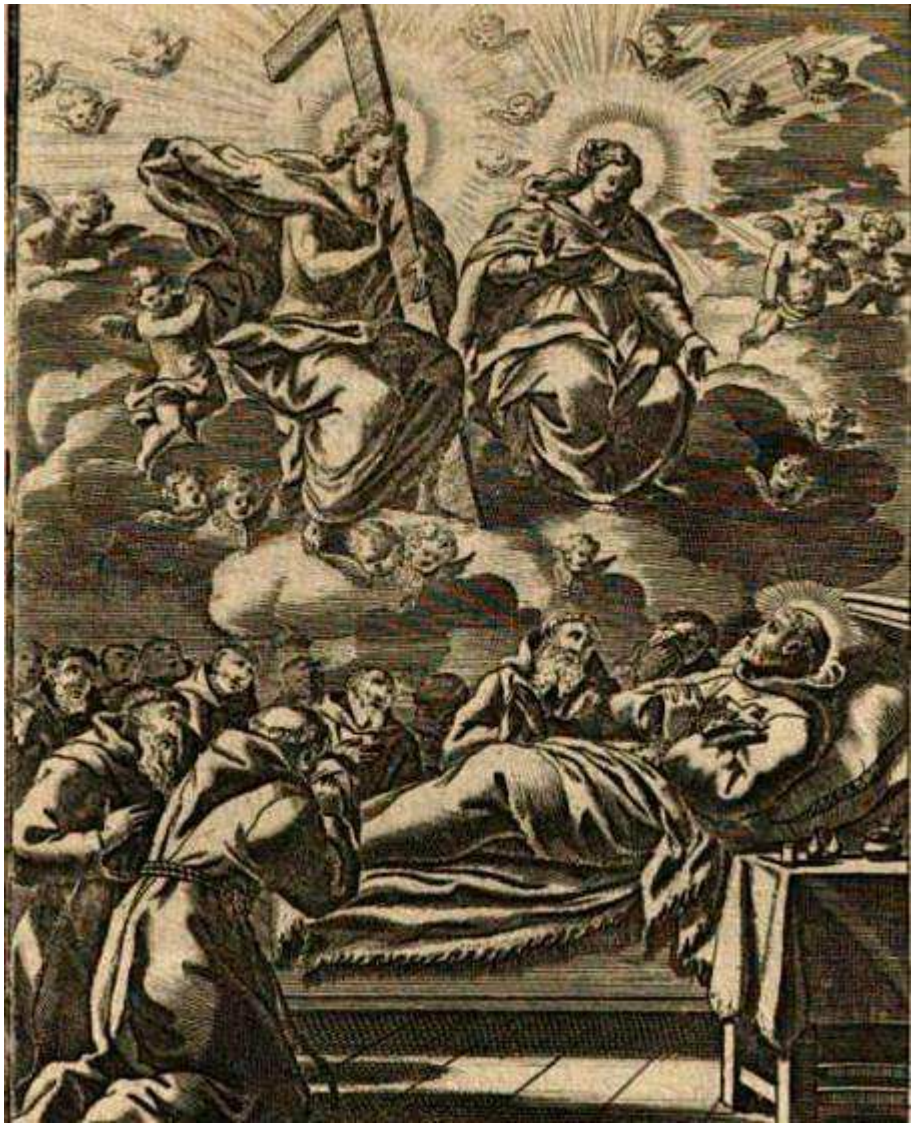

Sv. Antun na samrti

Sv. Antun Padovanski razlikuje četiri vrste umirućih: oni koji umiru Gospodinu, oni koji umiru u Gospodinu, oni koji umiru izvan Gospodina i oni koji umiru protiv Gospodina.

Kaže nam sv. Antun (De commemoratione fidelium animarum):

"*Nota, quatuor esse differentias morientium.*
Moriuntur enim quidam Domino, ut martyres. De quibus Psalmus [ait]:
'Preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.' (Ps. 115, 6)
Isti enim statim ascendunt caelum.

Alii in Domino, ut confessores. 'O mors, bonum est iudicium tuum homini indigenti.' (Eccl. 41, 2)

'Semper mortificationem Iesu Christi in vestro corpore circumferentes' (2 Cor. 4, 10), scilicet, ad quinque corporis sensus. 'Mortui enim estis cum Christo, sed vita vestra vivit cum gloria.'
Et istorum quidam intrant adhuc purgatorium.

Alii moriuntur extra Dominum, ut pueri non baptizati, et isti intrant limbum, quia naturam habent aversam a Deo per culpam originalis peccati: ita ut dicantur 'filii irae' (Ephes. 2, 3).
'Aversio parvulorum interficiet eos' (Prov. 1, 32)
Et isti habent poenam damni et non sensus, quia non sentiunt eam.

Alii moriuntur contra Dominum, ut adulti in mortali decedentes et ita damnati.
'Deus mortem non fecit, nec laetatur in perditione morientium. Impii autem manibus et verbis accersierunt illam.' (Sap. 1, 13-16)
Et isti intrant infernum. Unde numquam sunt liberandi, quia in inferno nulla est redemptio. Quia ut dicitur: 'Si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit.' (Eccles. 11, 3)"

PRIJEVOD:
"*Zapamti da su četiri razlike umirućih.*
Neki naime umiru Gospodinu, kao mučenici. O njima kaže psalam:
'Dragocjena je u očima Gospodnjim smrt svetih njegovih.' (Ps 115, 6)
Oni naime odmah uzlaze u raj.

Drugi [umiru] u Gospodinu, poput ispovjednika. 'O smrti, odluka je tvoja dobrodošla čovjeku ubogu.' (Sir 41, 2)
'Uvijek umiranje Isusa Krista u vašem tijelu pronoseći' (2 Kor 4, 10), dakako, na petero tjelesnih osjetila. 'Umrli ste s Kristom, ali vaš život živi sa slavom.'
A od ovih neki prvo idu u čistilište.

Neki pak umiru izvan Gospodina, kao nekršteni djeca, i oni idu u limb, jer imaju narav okrenutu od Boga po krivnji istočnoga grijeha: tako da se nazivaju 'sinovi gnjeva' (Ef 2, 3).
'Okrenutost malenih ubit će ih.' (Izreke 1, 32)
I oni imaju kaznu osude, ali ne osjeta, jer je ne osjećaju.

Drugi umiru protiv Gospodina, kao odrasli koji umiru u smrtnom grijehu i tako osuđeni.
'Jer Bog nije stvorio smrt niti se raduje propasti umirućih. Ali bezbožnici dozivaju smrt i rukama i riječju.' (Mudr 1, 13-16)
I ovi odlaze u pakao. Odatle nikada neće biti oslobođeni, jer u paklu nema otkupljenja. Kao što se kaže: 'Padne li drvo na jug ili na sjever, svejedno: gdje padne, ondje i ostaje.' (Prop 11, 3)"

Suarez protiv anglikanske sekte

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/suarez-protiv-anglikanske-sekte.html

Veliki španjolski isusovac Francisco Suarez stekao je svjetski glas kao jedan od najvećih teologa 17. stoljeća.

U svojoj čuvenoj knjizi *Defensio fidei catholicae et apostolicae adversus anglicanae sectae errores* (*Obrana katoličke i apostolske vjere protiv zabluda anglikanske sekte*), obračunao se sa anglikanstvom.

Suarez nam objašnjava zašto anglikance i ostale protestante nikada ne smijemo zvati "kršćanima".

Suarez navodi najmanje pet važnih razloga:
- "*Fides autem vere Christiana, non dicitur, nisi quae a doctrina verae Ecclesiae, quae eadem est cum Christi doctrina, nec in re quantumvis minima discrepat.*"
("*Ne može se reći da je doista kršćanska vjera, ako odstupa od nauka prave Crkve, koji je isto što i Kristov nauk, pa makar i u najmanjoj stvari.*")

- "*secta, quam nunc Anglia profitetur, nihil aliud est, quam defectio seu rebellio... ab illa fide*"
("*sekta, koju danas ispovijeda Engleska, nije ništa drugo, nego otpad ili pobuna protiv te (kršćanske) vjere*")

-"*defectio autem a vera fide contraria est ipsi fidei Christianae, ergo non potest, ut contraria secta introducta per defectionem a Christiana fide, eiusdem nomen... usurpare*"
("*otpadništvo od prave vjere je protivno samoj kršćanskoj vjeri, stoga ne može, kao suprotstavljena sekta nastala otpadom od kršćanske vjere, uzurpirati to isto ime*")

- "*divina fides, qualis Christiana est, mutari non potest, neque inconstantiam pati; nam Deus, in cuius veritate nititur, se ipsum negare non potest, vel quod semel dixit, retractare, ergo secta, quae per defectionem a divina et catholica fide introducta est, non potest esse divina fides, sed humana adinventio*

vanaque opinio"
("*božanska vjera, kakva je kršćanska, ne može se mijenjati, niti trpjeti nedosljednost; naime Bog, na čijoj se istini temelji, ne može zanijekati samoga sebe, niti povući ono što je jednom rekao; stoga sekta koja je nastala otpadom od božanske i katoličke vjere, ne može biti božanska vjera, već ljudska izmišljotina i isprazno mišljenje*")

- "*Quia sine vera fide nemini patet aditus ad aeternam gloriam; vera autem fides non est, quae catholica non est.*"
("*Jer bez prave vjere nikome nije otvoren prolaz do vječne slave; a nije prava vjera ona koja nije katolička.*")

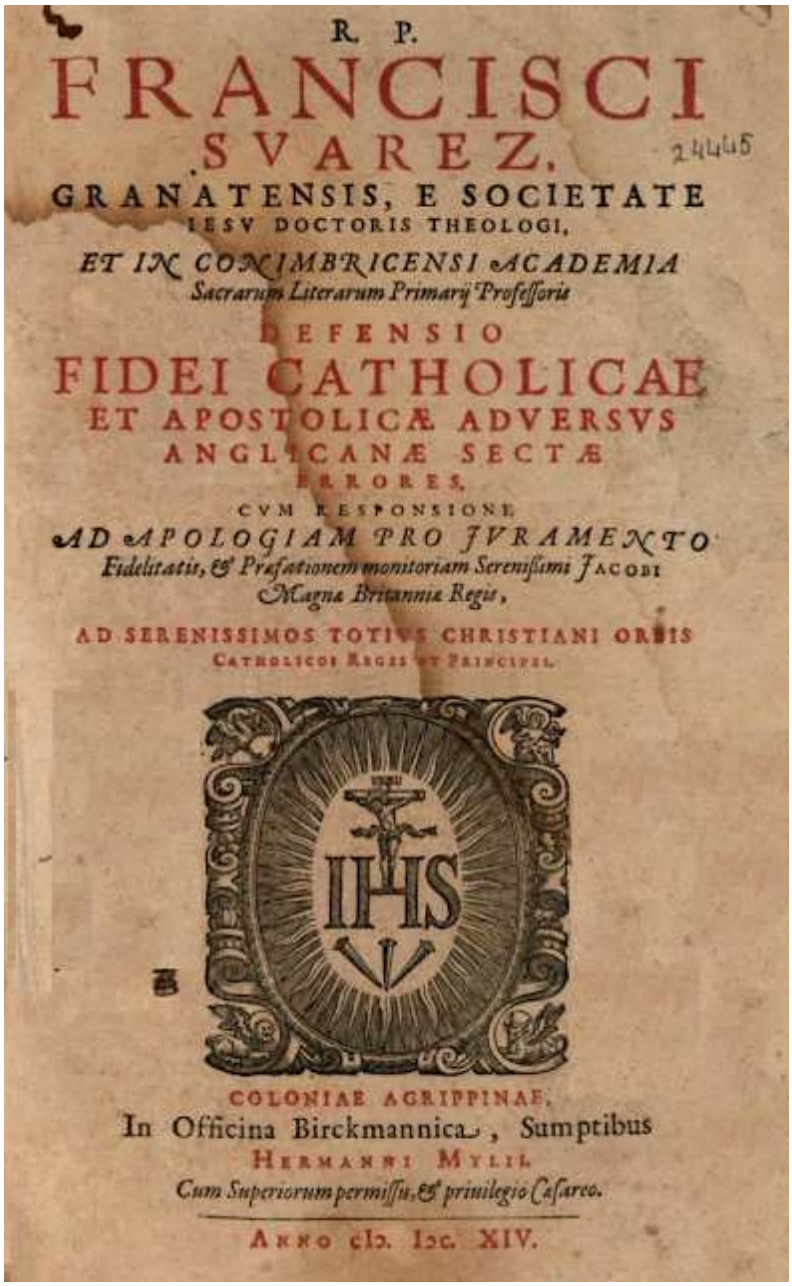
R. P.
FRANCISCI
SVAREZ.
24445
GRANATENSIS, E SOCIETATE
IESV DOCTORIS THEOLOGI,
ET IN CONIMBRICENSI ACADEMIA
Sacrarum Literarum Primarij Professoris
DEFENSIO
FIDEI CATHOLICAE
ET APOSTOLICÆ ADVERSVS
ANGLICANÆ SECTÆ
ERRORES,
CVM RESPONSIONE
AD APOLOGIAM PRO IVRAMENTO
Fidelitatis, & Præfationem monitoriam Serenissimi IACOBI
Magnæ Britanniæ Regis,
AD SERENISSIMOS TOTIVS CHRISTIANI ORBIS
CATHOLICOS REGES ET PRINCIPES.
IHS
COLONIAE AGRIPPINAE,
In Officina Birckmannica, Sumptibus
HERMANNI MYLII
Cum Superiorum permissu, & privilegio Cæsareo.
ANNO clɔ. Iɔc. XIV.

Naslovnica Suarezove knjige *Defensio fidei catholicae*

Ne samo da protestante nikada ne smijemo nazivati "kršćanima", nego i njihove zajednice NIKADA ne smijemo zvati "crkvama".

Suarez piše (lib. I., cap. VIII.):
- "*illi congregationem quam vident falso credunt esse veram Ecclesiam*"
("*oni za zajednicu koju vide, pogrešno vjeruju da je prava crkva*")

- "*nullo modo dicere potest aliquis novorum dogmatum sectator vel Anglicanae sectae defensor, congregationem suam esse Ecclesiam visibilem et veram*"
("*nijedan od sljedbenika tih novih dogmi ili branitelj anglikanske sekte ni na koji način ne može reći da je njegova zajednica vidljiva i prava crkva*")

I za kraj, nemojmo zaboraviti zločinački proces kojim je utemeljena anglikanska sekta. Sjetimo se svih mučenika koji su ubijeni, jer nisu htjeli priznati engleskog kralja kao "glavu Crkve" ili su odbijali novi krivovjerni obred, koji su anglikanci uveli umjesto katoličke mise.

Ono što se u Engleskoj dogodilo tijekom reformacije, Suarez sažima u jednu rečenicu (lib. VI., cap. 10., 11.):

"*si quae imagines aut cruces in Anglia remanserant, partim eversae, partim combustae sunt... Et officia divina ritu haeretico et vulgari sermone recitari coeperunt, atque ita ablato divino sacrificio et altaribus destructis, ecclesiae Catholicorum templa Dei et Christi esse desierunt et in synagogas Satanae communtatae sunt*."

("*ako su koje slike [svetaca] ili raspela ostali u Engleskoj, djelomično su srušeni, a djelomično spaljeni... I bogoslužje su počeli služiti heretičkim obredom i narodnim jezikom, i tako nakon što je iskorijenjena sveta žrtva i oltari porušeni, katoličke crkve su prestale biti hramovi Božji i Kristovi, i pretvorene u sinagoge Sotonine*.")

Bellarmin o protestantskoj preuzetnosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/02/bellarmin-o-protestantskoj-preuzetnosti.html

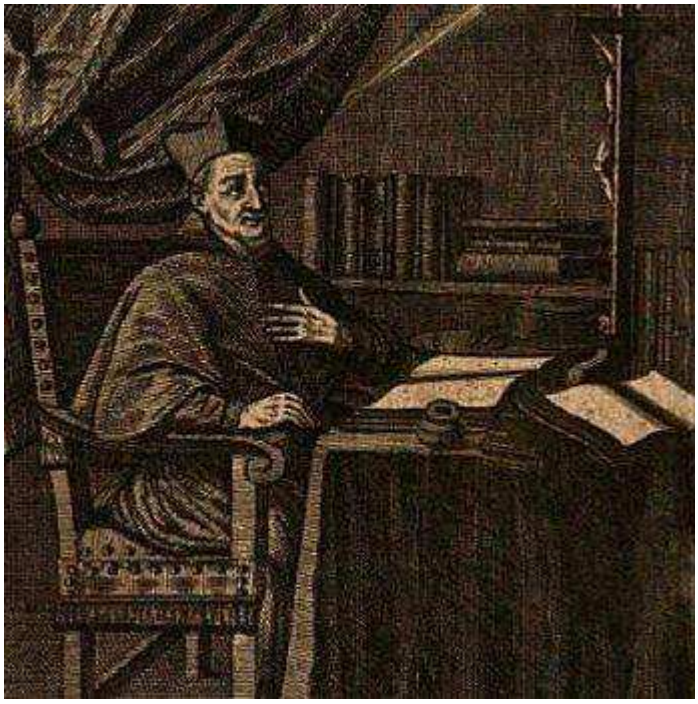

"*Quis non obtupescat, potuisse homines reperiri qui sibi persuaderent, nihil aliud ad iustificationem impiorum requiri, quam, ut certo statuant se esse iustos, sibi remissa esse peccata; ut iam non opinio a veritate rei, sed e contrario, rei veritas ab opinione dependeat?*
Et tamen hoc ipsum incredibile paradoxum est articulus quartus illius celeberrimae Augustanae Confessionis, quae pro evangelio est maxime parti nostri temporis haereticorum."

("*Tko se ne bi zgrozio, što su se mogli pojaviti ljudi koji su sebe uvjerili da ništa drugo nije potrebno za opravdanje grešnika, osim da oni zauzmu čvrsti stav da su pravednici i da su im otpušteni grijesi; kao da mišljenje više ne ovisi o istinitosti stvari, već da istinitost stvari ovisi o mišljenju?*
A ipak, baš taj nevjerojatni paradoks je četvrti članak one razvikane Augsburške konfesije, koja je kao evanđelje za najveći dio heretika našega vremena.")

- sv. Robert Bellarmin

O onima koji ne razmišljaju o smrti...

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/o-onima-koji-ne-razmisljaju-o-smrti.html

"*Inter multos eosque gravissimos errores temere et inconsulte viventium, nihil damnabilius nihilque nocentius, quam quod plerique mortalium cum certo sciant se morituros, diem vero vel horam migrationis ignorent;*
nunquam tamen de morte recogitant, nunquam se ad illud horribile momentum praeparant, a quo pendet aeternitas: ac si pactum cum inferno pepigisset..."

("*Između mnogih preteških zabluda onih ljudi koji žive mlako i nepromišljeno, ništa nije vrjednije osude i ništa štetnije, od toga što mnogi smrtnici, iako sigurno znaju da će umrijeti, a dan i čas prelaska ne znaju; nikada ne razmišljaju o smrti, nikada se ne pripremaju za taj strašni trenutak o kojem ovisi vječnost; takvi kao da su sklopili sporazum s paklom...*")

- kardinal Ivan Bona
(*Testamentum sive praeparatio ad mortem*, 1646. god.)

Naš biskup koji pazi na čistoću obreda

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/nas-biskup-koji-pazi-na-cistocu-obreda.html

Šibenski biskup fra Jerolim Mileta (1922.-1947.)

Nek se zna kakve smo nekada imali biskupe...

(*Katolik*, 3. travnja 1932., br. 14.)

KATOLIK

God. III. ŠIBENIK, 3. travnja 1932. Broj 14.

„Ljubav nas Kristova podžiže!"

1922. 1932.

Prošlo je već deset godina, da je blagopk. Papa Benedikt XV. izabrao učenog i skromnog redovnika dra fra Jerolima Miletu za šibenskoga biskupa. To je bilo 16. siječnja 1922. No bula imenovanja dana je novom biskupu od sv. Oca Pija XI. 14. veljače, nalogom, da bude i upravitelj našega dijela zadarske nadbiskupije. 26. veljače u bazilici XII apostola u Rimu bio je zaređen biskupom od uzoritog kard. Merry del Val-a uz asistenciju redovnika biskupa preuzv. Dominika Jaquet i Pija Leonarda Novarra.

Da ljubav biskupa bude plodonosna za njegovo stado, ona mora da se proteže na sve, što je istinito, čisto, pravedno, sveto i božansko. Preuzv. Mileta došao je k nama 29. marta 1922., a preuzeo je biskupiju 2. aprila 1922., da radi za onaj puk, od koga je i sam potekao. Došao je k nama pun svetih ideala, kojima se zadahnuo živući u blizini sv. Oca, u vječnom gradu katakombâ, mučenika i svetaca. Došao je k nama iz grada Namjesnika Kristova. Svoje ideale stavio je kao ures u svoj biskupski grb. Oni su veoma značajni i lijepi: *Franjevački grb uzajamne ljubavi s raspelom — Monogram Marijin — Papinski ključi i ljubezni pelikan*, a podno štita njegova lozinka: *„Ljubav nas Kristova podžiže"*.

Decenij je već prošao. I on, naš biskup, naš pastir i vođa, ostao je dosljedan izabranim simbolima, izabranoj lozinci.

Franjevački grb s raspelom. Sin velike redovničke obitelji sv. Frane Ašiškoga hoće da ide stopama velikog Oca i Patrijarhe reda sv. Frane, u duhu apostolata i siromaštva, u duhu razapetoga božanskog Učitelja. Katolička Akcija je danas temelj modernog apostolata. Stoga mi nalazimo našega biskupa, odmah iz početka, u obim biskupijama na čelu toga modernog apostolata za vječni spas duša. On bodri, pomaže, sokoli riječima i djelima Marijine Kongregacije. Treći red Orlove, Orlice, Križare, Križarice i sve ostale katoličke organizacije. Prisustvuje njihovim kongresima i priredbama, nagovara mlade duhovnike svojih katoličkih društava, da organizuju sve staleže. Svim silama nastoji, da se katolički pokret raširi. Zauzimlje se i za radništvo svoje biskupije i cijele Dalmacije, da se katolički organizuje. Za napadnute lično posreduje, da ih obrani i zaštiti. Naš je pastir pravi siromah. Njegov je stan skroman kao fratarska ćelija, a ono malo, što ima, dijeli siromasima, svećenicima, pitomcima svoga milog sjemeništa, za „Katolički Dom", eda se što prije osamosvoji ta gradska centrala Katoličke Akcije. Žrtvuje obilne doprinose za dobru štampu, poimence za naš list, za koji je jednom zgodom izjavio, da će prije prodati svoju biskupsku kapicu negoli dozvoliti, da „Katolik" prestane izlaziti.

Monogram Marijin. K Isusu se ide po Mariji. Naš biskup, koji nastoji i pazi na čistoću obreda, na ljubav prema presv. Euharistiji, kao središtu katoličke vjere, žarko ljubi i širi i kult k nebeskoj Majci. Pod Njezino okrilje stavio je svoje stado, kad su grabežljivi vuci došli da razderu ovce njegova ovčinjaka. Njoj se obraća u svim potrebama svojih biskupija. U svojim biskupijama, napose u svom sijelu — u Šibeniku, najsvečanije slavi uspomenu Efeškoga Sabora. Ovoj Ljubavi k Mariji pridružuje i ljubav k Njenom Euharističnom Sinu. Nagovara dušobrižnike, da se svuda drže satovi klanjanja, slavi prvi petak u mjesecu, da se širi u narodu ljubav k Euharistiji. Priređuje prošle godine velebni Euharistični kongres u Krešimirovom gradu — Šibeniku.

Ispit savjesti - nekada i danas

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/ispit-savjesti-nekada-i-danas.html

Vjernik se za sakrament ispovijedi mora dobro pripremiti. Kao pomoć u toj pripremi, već se stoljećima koristi ispit savjesti, koji se obično daje kao dodatak molitveniku ili kao zasebna knjižica.

Kao što se moglo očekivati, moderni relativizam je zahvatio i ispite savjesti.

Opća je tendencija (koja traje već dugo) da ispiti savjesti sadrže sve manji broj pitanja, a sama pitanja prestaju biti izravna, i postaju nekako neodređena. Dobar primjer su pitanja u vezi nečednog odjevanja žena, koja su nakon Drugoga vatikanskog koncila naglo nestala iz ispita savjesti. A posljedica je da se danas "katoličke" žene neprimjereno odjevaju i kad idu u crkvu, čak i kad idu na ispovijed!

To je samo jedan dio općeg razvodnjavanja svih područja vjerničkog života.

Prosječan današnji vjernik teške grijehe smatra lakim grijesima, dok lake grijehe uopće ne smatra grijesima. I kako da se takva osoba valjano ispovjedi???

Pitanje je postoje li uopće danas pravi ispiti savjesti... Kad se danas djeca pripremaju za prvu ispovijed i prvu pričest, obično dobe na vjeronauku neki papirić koji više izgleda kao "ispit lijepog ponašanja", nego kao ispit savjesti. Mladima u višim razredima je još gore: njima dijele primjerke *Youcata* - pseudokatekizma napisanog u duhu Kasperovog nauka. U *Youcatu* i sam termin "smrtni grijeh" pišu pod navodnim znakovima!
Takvi spisi, prožeti duhom relativizma, ne mogu čovjeka pripremiti za valjanu ispovijed.

Cilj ispita savjesti je prepoznavanje smrtnih grijeha.
To nije tek ispit "jesi li se lijepo ponašao prema drugima". Većina smrtnih grijeha koje pojedinac počini, nije baš tako očita njegovoj okolini. Oni se, uglavnom, događaju negdje u dubini srca.
Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu. (Mt 5, 28)

Vratimo se sad par stoljeća unatrag.
Pogledajmo primjerak ispita savjesti iz Eisengreinovog Confessionale (1577. god.).

Ali, prvo par riječi o autoru...
Martin Eisengrein (1535.-1578.) rođen je i odrastao u luteranskoj obitelji. Pod utjecajem isusovaca, obratio se na katoličku vjeru i postao svećenik. S vremenom se razvio u jednoga od najistaknutijih katoličkih teologa svoga vremena. Koliko je bio cijenjen, dovoljno govori to što je upravo on davao aprobacije za djela sv. Petra Kanizija.

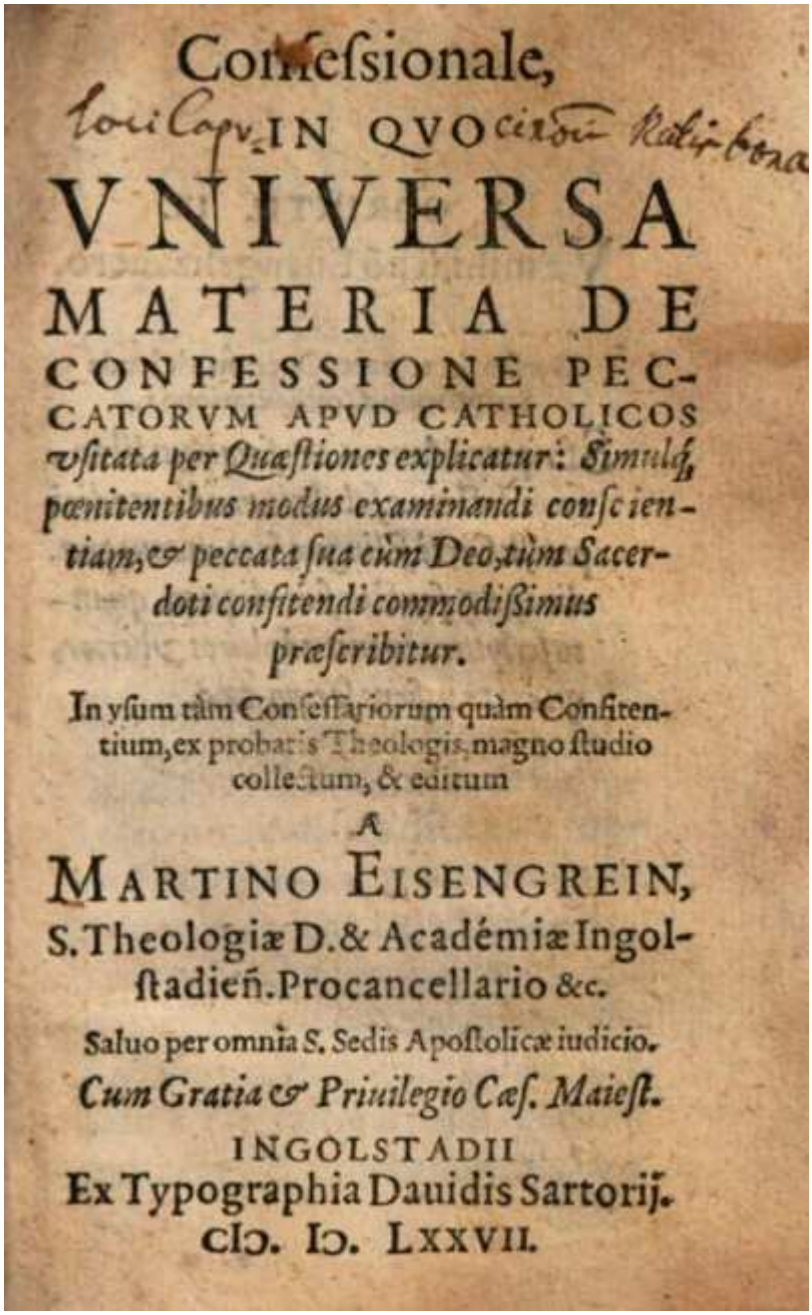

Confessionale,
IN QVO
VNIVERSA
MATERIA DE
CONFESSIONE PEC-
CATORVM APVD CATHOLICOS
vsitata per Quæstiones explicatur: Simulq;
pœnitentibus modus examinandi conscien-
tiam, & peccata sua cùm Deo, tùm Sacer-
doti confitendi commodissimus
præscribitur.

In vsum tàm Confessariorum quàm Confiten-
tium, ex probatis Theologis, magno studio
collectum, & editum

A

MARTINO EISENGREIN,
S. Theologiæ D. & Académiæ Ingol-
stadien. Procancellario &c.

Saluo per omnia S. Sedis Apostolicæ iudicio.

Cum Gratia & Priuilegio Cæs. Maiest.

INGOLSTADII
Ex Typographia Dauidis Sartorij.
CIↃ. IↃ. LXXVII.

U ovom ispitu savjesti, Eisengrein daje točne primjere grijeha (mišlju, riječju, djelom i propustom) protiv svake od 10 Božjih zapovijedi.

Ovdje sam izdvojio početak ispita, koji počinje primjerima grijeha mišlju protiv prve Božje zapovijedi...

CONTRA PRIMVM
PRÆCEPTVM,
Dominum DEVM tuum adorabis,
& illi ſoli ſeruies, peccat.
COGITATIONE.

1. Qui tenuit aliquam hæreſim, ſiue ſentẽtiam, cum orthodoxa fide pugnantem. Contra fidẽ in Deũ.
2. Qui pertinaciter in fidei rebus dubitauit.
3. Qui credidit conſultò, quemcunque infidelem, in Secta, quam profitetur, ſaluari poſſe, ſi moraliter benè viuat.
4. Qui credidit in ſanctiſsima Trinitate Patrem Filio, & Filium Spiritu ſancto eſſe antiquiorem.

Dakako, vidite da je riječ o grijesima krivovjerja i namjernog sumnjanja u vjerske istine.

Obratite posebnu pozornost na ovaj 3. primjer:
"*Qui credidit consulto, quemcunque infidelem, in secta quam profitetur, salvari posse, si moraliter bene vivat*."
("*Tko je namjerno vjerovao da bilo koji nevjernik [nekatolik], u sekti kojoj pripada, može biti spašen ako moralno dobro živi.*")

Dakle, ne samo da nema spasenja izvan Crkve, već je grijeh ako bilo koji katolik u sebi promišljeno misli da je moguće spasenje izvan Crkve (bez obzira na to koliko "dobro" živi ovaj ili onaj nekatolik).

Na žalost, nemam ni vremena ni prostora da izložim redom cijeli Eisengreinov ispit savjesti, ali evo još nekoliko primjera čestih grijeha (koji se posebno tiču osoba koje nisu u braku).

Dakle, griješi onaj:
- *qui noluit obedire in spectantibus... ad salutem animae suae, videlicet, ut fugeret consortia mala, ludum prohibitum, mulieres...*
(*tko nije želio slušati u onome što se tiče spasenja njegove duše; na primjer, da izbjegava loše društvo, zabranjenu zabavu, žene...*)

- *qui se peccandi periculis exponit*
(*tko se izloži opasnosti od grijeha*)

- *qui non retrahit filiam suam a commerciis periculosis castitati*
(*tko ne odvrati svoju kćer od poslova opasnih/štetnih za čednost*)

- *qui consentit filiam suam amasios habere*
(*tko dopusti svojoj kćeri da ima momke/dečke*)

- *qui deliberate voluit exosculari, complecti aut tangere mulierem*
(*tko je namjerno želio poljubiti, zagrliti ili dodirnuti ženu*)

- *qui iactat se de fornicatione*
(*tko se hvali [počinjenim] bludnim grijehom*)

- *qui deliberate exosculatus aut complexus fuit vel tetigit mulierem*
(*tko je namjerno poljubio ili zagrlio ili dodirnuo ženu*)

- *qui se non armat contra tentationes carnis, nec occasiones removet eius peccati*
(*tko se ne „oboruža“ [pripremi] protiv tjelesnih napasti, niti otkloni prilike takvog grijeha*)

Ustraj, sine, kako si započeo

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/ustraj-sine-kao-sto-si-zapoceo.html

Pismo pape Pija IV. svetom Petru Kaniziju (5. ožujka 1561.):

"*Dilecto filio Petro Canisio, ordinis Societatis Iesu Christi.*

Pius PP. Quartus.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.
Ad aures nostras, dilecto filio nostro Othone cardinali Augustano referente, pervenit, quo studio, qua diligentia, qua caritate des istic operam, ut quam plurimos eorum, qui haereticorum fraudibus decepti recta religione aberrarunt, in salutis viam reducas; quantum etiam superna cooperante gratia proficias.
Magna nobis consolationi fuit tam optatus nuntius.
Agimus Omnipotenti Deo gratias, qui pro sua misericordia tam multos iam, sicut audivimus, per ministerium praedicationis suae, in Ecclesiam Catholicam revocavit.
Insta fili, ut coepisti et enitere, ut quam maximum animarum lucrum facias.
Urge tam piam, tam sanctam negotiationem.
Noli defatigari in tam sancto opere…
Si quid vero a nobis desideras, quid conferre aliquid posse credas ad animarum salutem, libenti animo quicquid postulaveris, concedemus.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 5. Martii 1561., Pont. nostri anno secundo."

PRIJEVOD:
"*Ljubljenome sinu Petru Kaniziju, reda Družbe Isusa Krista.*
Pio papa Četvrti.

Ljubljeni sine, pozdrav i apostolski blagoslov.
Do naših je ušiju doprlo, preko voljenoga sina našega Otona kardinala, kojim trudom, kakvom pažljivošću i kakvom ljubavlju radiš da mnoge od onih, koji su zastranili od prave vjere, obmanjeni prevarama heretika, vratiš na put spasenja, te koliko si, uz pomoć milosti odozgo, napredovao u tom radu.
Taj toliko željeni glasnik donio nam je veliku utjehu.
Zahvaljujemo svemogućem Bogu, koji je svojim milosrđem već tolike, kako smo čuli, ponovno pozvao u Katoličku Crkvu, preko svoje službe propovijedanja.
Ustraj, sine, kao što si započeo, i trudi se da postigneš najveći mogući dobitak duša.
Nemoj posustajati u tako svetom radu…
Ako bilo što od nas želiš, za što vjeruješ da može nekako doprinijeti spasenju duša, rado ćemo ti udijeliti što god zatražiš.

Dano u Rimu itd.
dana 5. ožujka 1561., druge godine našega pontifikata."

(F. Sacchio, De vita et rebus gestis p. Petri Canisii, 1616., str. 183.-184.)

Limb

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/limb.html

Prošli tjedan netko me pitao što crkveni nauk kaže o limbu.
Pa evo par riječi o toj temi...

O limbu su najviše pisali srednjovjekovni teolozi (sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura, sv. Antun Padovanski, sv. Bernardin Sienski itd.), ali i kasniji teolozi i crkveni naučitelji (npr. sv. Robert Bellarmin).

Ukratko, u ovome se svi slažu:
Kako se grijesi dijele na tri vrste (smrtni grijeh, laki grijeh, istočni grijeh) - svaka od te tri vrste grijeha ima posebnu kaznu na onom svijetu... Kazna za smrtni grijeh je pakao; kazna za laki grijeh je čistilište; a kazna za istočni grijeh je limb.

Evo kako to izravno kaže sv. Bonaventura (Centiloquium, II., 4.):

"*Triplex autem locus est, sive receptaculum, post hanc vitam ad peccata hominum punienda, secundum triplex genus peccati. Est enim locus purgatorius, et hic debetur peccato veniali; est limbus et hic debetur peccato originali; est infernus et hic debetur peccato mortali. Et creduntur esse sub terra gradatim posita ista loca...*"

("*Trostruko je naime mjesto ili prebivalište, namijenjeno za kažnjavanje ljudskih grijeha poslije ovoga života, prema trostrukoj vrsti grijeha. Postoji naime mjesto čišćenja [čistilište] i ovo se duguje za laki grijeh; postoji limb i on se duguje za istočni grijeh, postoji pakao i on se duguje za smrtni grijeh. I vjeruje se da su ta mjesta položena stupnjevito pod zemljom...*")

Limb je, dakle, mjesto gdje idu oni koji umru sa istočnim grijehom (ako nemaju nijedan drugi grijeh), kao što su nekrštena djeca ili kao što su bili pravednici (npr. starozavjetni proroci) prije Kristova dolaska.
Po tome se razlikuju:
a) limb otaca ("limbus patrum")
b) limb djece ili limb malenih ("limbus infantium", "limbus parvulorum", "limbus puerorum"...).

Gospodin naš Isus Krist oslobodio je svete oce i pravednike iz limba otaca, kad je nakon svoje smrti sašao nad pakao.
Tu istinu nam potvrđuje Evanđelje:
"*...zemlja se potrese, pećine se raspukoše, grobovi otvoriše i tjelesa mnogih svetih preminulih uskrsnuše te iziđoše iz grobova nakon njegova uskrsnuća, uđoše u sveti grad i pokazaše se mnogima.*" (Mt 27, 51-53)

Danas je limb otaca prazan... No, limb nekrštene djece je pun, i svaki dan sve puniji.

Kaže sv. Toma Akvinski (Summa theologica, IIIs, q. 69., a. 6.):

"*...limbus patrum et limbus puerorum absque dubio differunt secundum qualitatem praemii vel poenae. Pueris enim non adest spes beatae vitae, quae patribus in limbo aderat; in quibus etiam lumen fidei et gratiae refulgebat. Sed quantum ad situm, probabiliter creditur utrorumque locus idem fuisse; nisi quod limbus patrum erat in superiori loco quam limbus puerorum...*"

(*...limb otaca i limb djece se bez sumnje razlikuju prema kakvoći nagrade ili kazne. Djeci naime ne pripada nada blaženoga života, koja je pristojala ocima u limbu, jer je u njima [ocima] također svjetlilo svjetlo vjere i milosti. No, što se tiče položaja, dokazivo se vjeruje da su oba mjesta jedno; osim što je limb otaca bio na višem mjestu nego limb djece...*")

Nekrštena djeca koja su u limbu ne trpe nikakvu osjetilnu kaznu, osim što im je uskraćeno gledanje Boga.
Uskrata promatranja Boga jest glavna kazna na onom svijetu za istočni grijeh. To je Crkva oduvijek naučavala.

Pa tako, na primjer, papa Inocent III. kaže (prema navodu u Dekretalima Grgura IX., lib. III., tit. 42., cap. 3.):
"*Poena originalis peccati est carentia visionis Dei, actualis vero poena peccati est gehennae perpetuae cruciatus.*"
("*Kazna za istočni grijeh je uskrata gledanja Boga, a kazna za aktualni grijeh je pakao vječnoga mučenja.*")

Trebamo naglasiti da je limb u širem smislu dio pakla.

Firentinski koncil izričito i autoritativno uči:
"*Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.*"
("*Duše naime onih, koji umiru u aktualnom smrtnom grijehu ili samo u istočnom, odmah silaze u pakao, ali da budu kažnjeni drugačijim kaznama.*")

Pozivajući se upravo na te riječi Firentinskog koncila, zaključuje sv. Robert Bellarmin (De Purgatorio, lib. II., cap. 6.):

"*Quod autem limbus puerorum sit in inferno, probatur; nam Concilium Florentinum sessione ultima diserte definit tam eos qui moriuntur cum peccato mortali, quam eos qui cum solo originali, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendos; et B. Augustinus (De Baptismo parvulorum, lib. 4., cap. 28.) dicit, fidem catholicam non nosse nisi duo loca, ubi homines sint futuri perpetuo: coelum beatorum et infernum damnatorum. Est tamen communis opinio scholasticorum, limbum puerorum esse in loco inferni altiore, quam sit purgatorium, ita ut ad eum ignis non perveniat...*"

("*Da je naime limb djece u paklu, dokazuje se [ovime]: Firentinski koncil je na zadnjoj sjednici jasno definirao da, kako oni koji umru sa smrtnim grijehom, tako i oni koji umru samo sa istočnim, odmah silaze u pakao, no da bi bili kažnjeni drugačijim kaznama; i bl. Augustin (De Baptismo parvulorum, lib. 4.,*

cap. 28.) kaže da katolička vjera ne poznaje druga, osim dva mjesta gdje će ljudi biti u budućnosti zauvijek: raj blaženika i pakao osuđenih. Zajedničko je mišljenje skolastika, da je limb djece na višem mjestu u paklu nego čistilište, tako da do njega ne dopire oganj...")

Dakle, do nekrštene djece u limbu ne dopire oganj, ona ne trpe osjetilne kazne... Ali (naglašavam!) nekrštena djeca u limbu nisu spašena!

Vjernici su dužni vjerovati da se nitko ne može spasiti bez krštenja.

Tridentski koncil (sess. VII., can. 5.):
"*Si quis dixerit, baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem, anathema sit*."
("*Ako netko kaže da je krštenje slobodno, to jest da nije nužno za spasenje, neka bude proklet*.")

Zbog svega ovdje navedenoga, vidimo zašto je važno djecu što prije krstiti.

Evo što o tome kaže Katekizam sv. Pija X. (561.-563.):

■ *561. P. Kada treba odnijeti djecu u Crkvu da se krste?*
O. Djecu treba odnijeti u Crkvu da se krste što je prije moguće.
■ *562. P. Zašto se treba žuriti da se djeca krste?*
O. Treba se žuriti krstiti djecu jer djeca u toj dobi mogu lako umrijeti, a ako nisu krštena ne mogu se spasiti.
■ *563. P. Griješe li očevi i majke ako zbog njihova nemara umru njihova djeca bez krštenja ili ako odgađaju njihovo krštenje?*
O. Očevi i majke koji zbog nemara ne krste djecu, pa se dogodi da bez krštenja umru, teško griješe i tada kad dugo odgađaju krštenje, jer na taj način izlažu djecu opasnosti da umru bez krštenja.

Družba koja vojuje sve do gubitka života

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/druzba-koja-vojuje-sve-do-gubitka-zivota.html

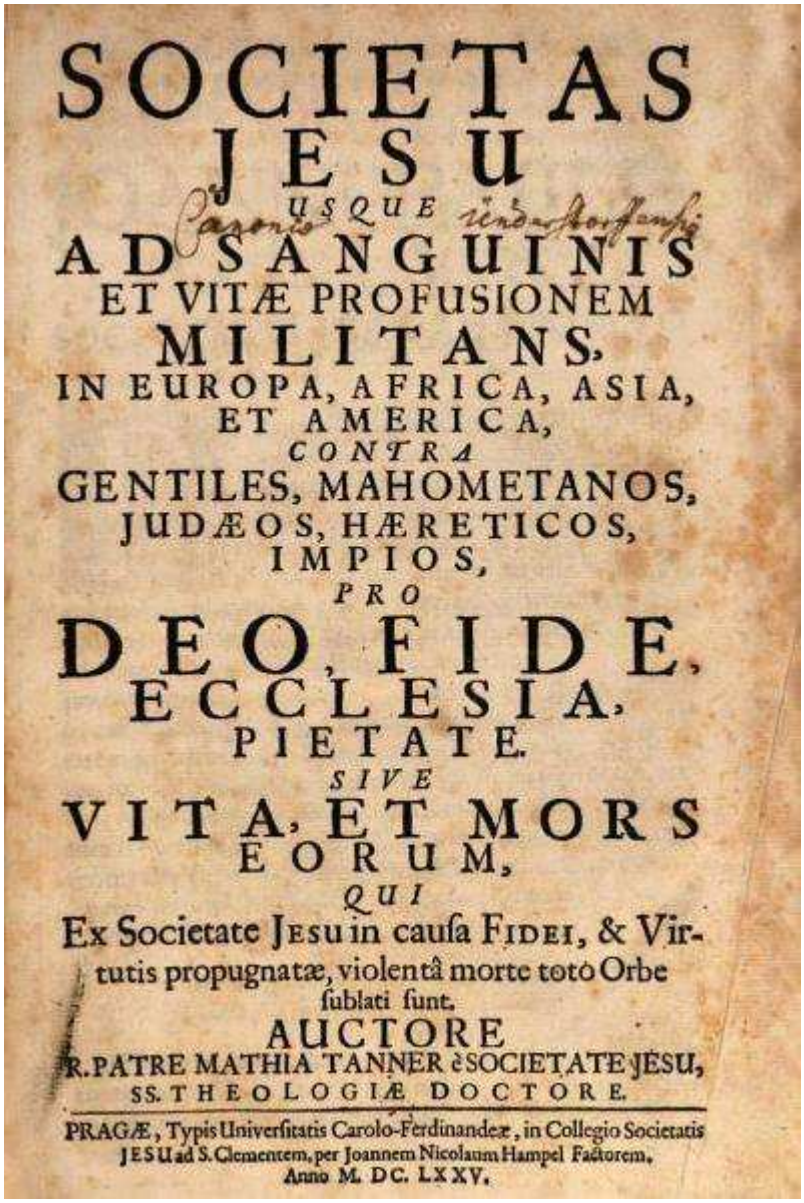
SOCIETAS
JESU
USQUE
AD SANGUINIS
ET VITÆ PROFUSIONEM
MILITANS.
IN EUROPA, AFRICA, ASIA,
ET AMERICA,
CONTRA
GENTILES, MAHOMETANOS,
JUDÆOS, HÆRETICOS,
IMPIOS,
PRO
DEO, FIDE,
ECCLESIA,
PIETATE.
SIVE
VITA, ET MORS
EORUM,
QUI
Ex Societate Jesu in causa Fidei, & Virtutis propugnatæ, violentâ morte totò Orbe sublati sunt.
AUCTORE
R. PATRE MATHIA TANNER è SOCIETATE JESU,
SS. THEOLOGIÆ DOCTORE.
PRAGÆ, Typis Universitatis Carolo-Ferdinandeæ, in Collegio Societatis JESU ad S. Clementem, per Joannem Nicolaum Hampel Factorem.
Anno M. DC. LXXV.

Mathias Tanner D.I. napisao je 1675. god. knjigu pod dugim nazivom:

"*Societas Jesu usque ad sanguinis et vitae profusionem militans*
in Europa, Africa, Asia et America
contra gentiles, Mahometanos, Judaeos, haereticos...
pro Deo, fide, Ecclesia"

("*Družba Isusova koja vojuje sve do gubitka krvi i života*
u Europi, Africi, Aziji i Americi
protiv pogana, muhamedanaca, Židova, heretika...
za Boga, vjeru, Crkvu")

Knjigu možete vidjeti ovdje.

To je opis mučeništva velikog broja isusovaca koji su djelovali na četiri kontinenata u 16. i 17. stoljeću.

Za nas Hrvate je vrijedna jer sadrži i opis mučeništva sv. Marka Križevčanina, koji nije bio isusovac, ali su njegovi suradnici (s kojima je zajedno podnio mučeništvo) bili isusovci sv. Stjepan Pongracz i sv. Melkior Grodziecki. Pa je tako i on dospio u ovu knjigu.

Na početku prvog dijela knjige koji govori o isusovačkim mučenicima u Europi, autor je ustvrdio:
"*Europa tota aliquando catholicae religioni et vicario Christi [fuit] subiecta...*"
("*Cijela Europa je nekada bila podložena katoličkoj vjeri i Kristovu namjesniku...*")

Ali, nesretnom pojavom Lutherove sekte, veliki dijelovi sjeverne i zapadne Europe otpadaju od Crkve i vjere.

Tada je Bog podigao Družbu Isusovu:

> "In hac nata Societas Jesu... tunc potissimum a Domino suscitata, cum maxime Ecclesia militans novo indigeret subsidio roborari, quod sibi per Ignatium contra Lutherum, Calvinum aliosque fidei hostes in tempore a Deo submissum esse..."

> ("Na to rođena Družba Isusova... tada od Gospodina podignuta, kad je vojujuća Crkva trebala najviše pomoći da ojača, koja joj je poslana od Boga u to vrijeme preko sv. Ignacija protiv Luthera, Calvina i drugih neprijatelja vjere...")

Ovako je u Tannerovoj knjizi prikazano mučeništvo M. Grodieckog i S. Pongracza (suradnika sv. Marka Križevčanina).

.

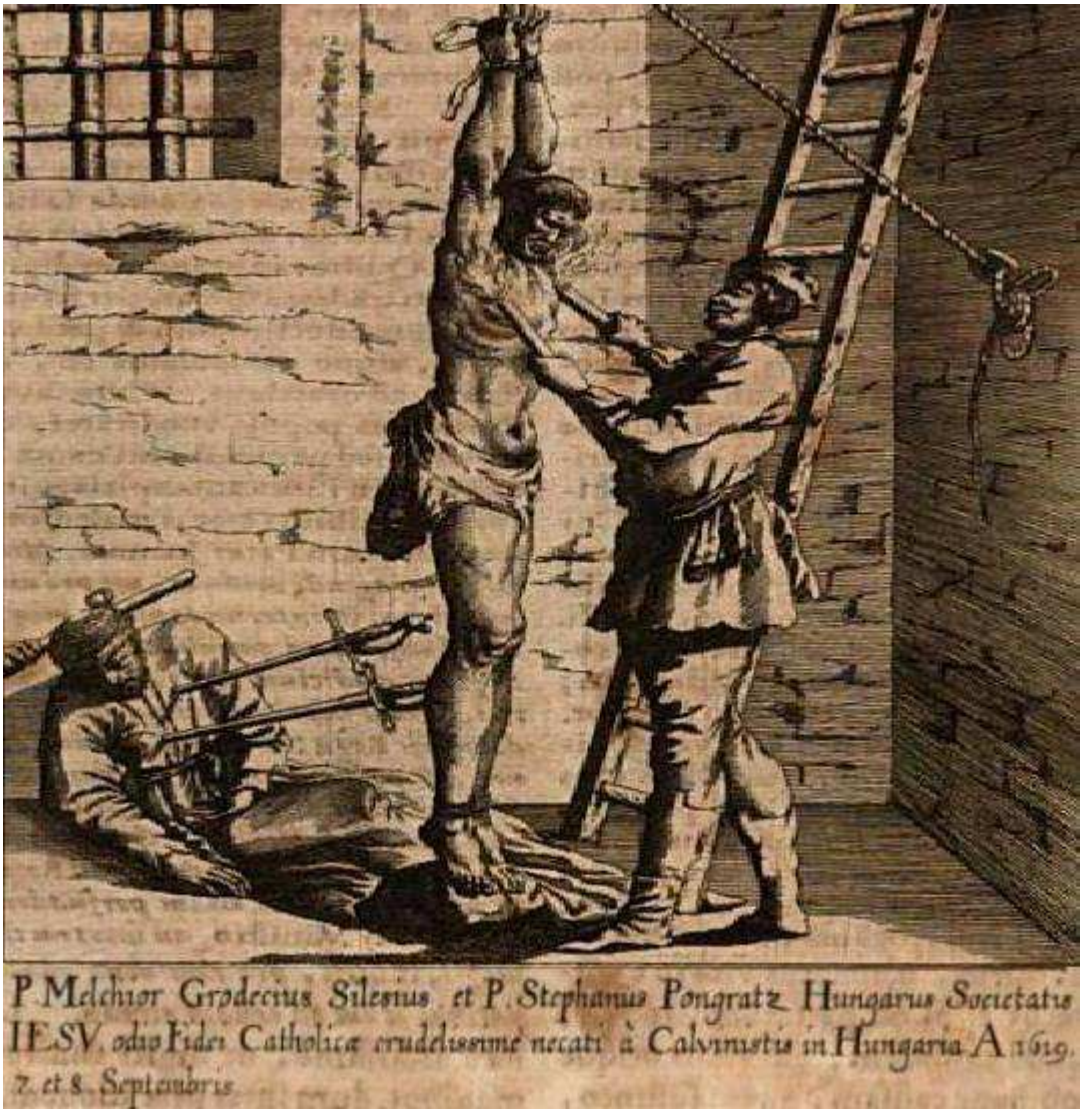

Natpis ispod slike glasi:

> "P. Melchior Grodecius, Silesius, et P. Stephanus Pongratz, Hungarus, Societatis Iesu, odio fidei catholicae crudelissime necati a calvinistis in Hungaria anno 1619., 7. et 8. Septembris."

> ("Pater Melhior Grodiecki, Šlezanin, i pater Stjepan Pongracz, Mađar, Družbe Isusove, najokrutnije pogubljeni od kalvinista iz mržnje prema katoličkoj vjeri, u Mađarskoj godine 1619., 7. i 8. rujna.)

Stavit ću još primjera iz Tannerove knjige da se vidi kako se trpi za katoličku vjeru.

"*P. Edmundus Arousmitboeus, Anglus, Societatis Iesu, pro fide catholica suspensus et dissectus Lancastriae in Anglia 7. Septembris 1628.*"

("*Pater Edmund Arrowsmith, Englez, Družbe Isusove, za katoličku vjeru obješen i raskomadan u Lancasteru u Engleskoj 7. rujna 1628.*")

.

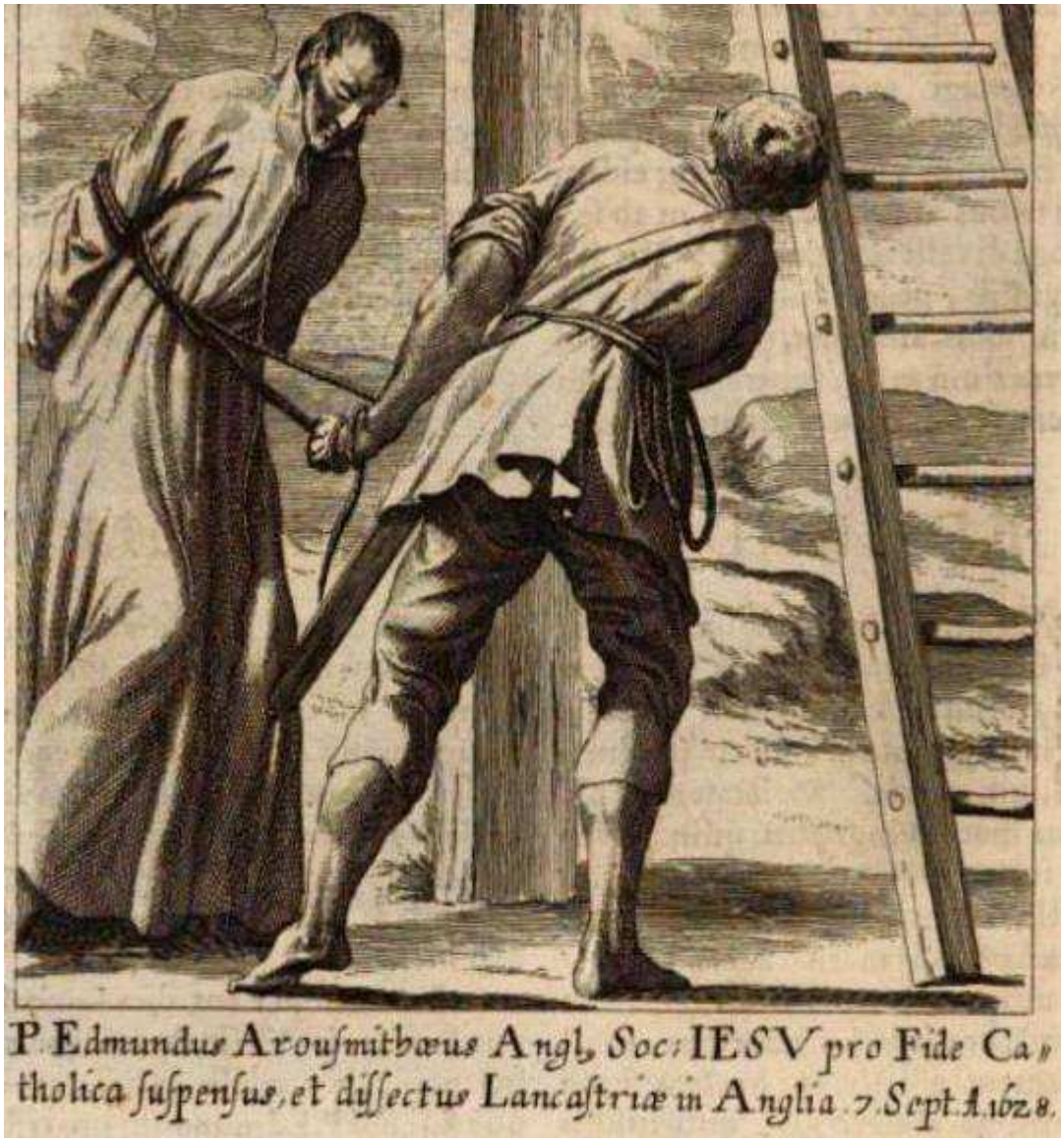

"*Quadraginta socii Iesu, duce P. Ignatio Azvedio, pro catholica fide a calvinistis in itinere Brasilico, mari demersi. Anno 1570., 15. Iulii.*"

("*Četrdeset isusovaca, pod vodstvom patera Ignacija de Azovedo, za katoličku vjeru bačeni u more od kalvinista na putu u Brazil. Godine 1570., 15. srpnja.*)

.

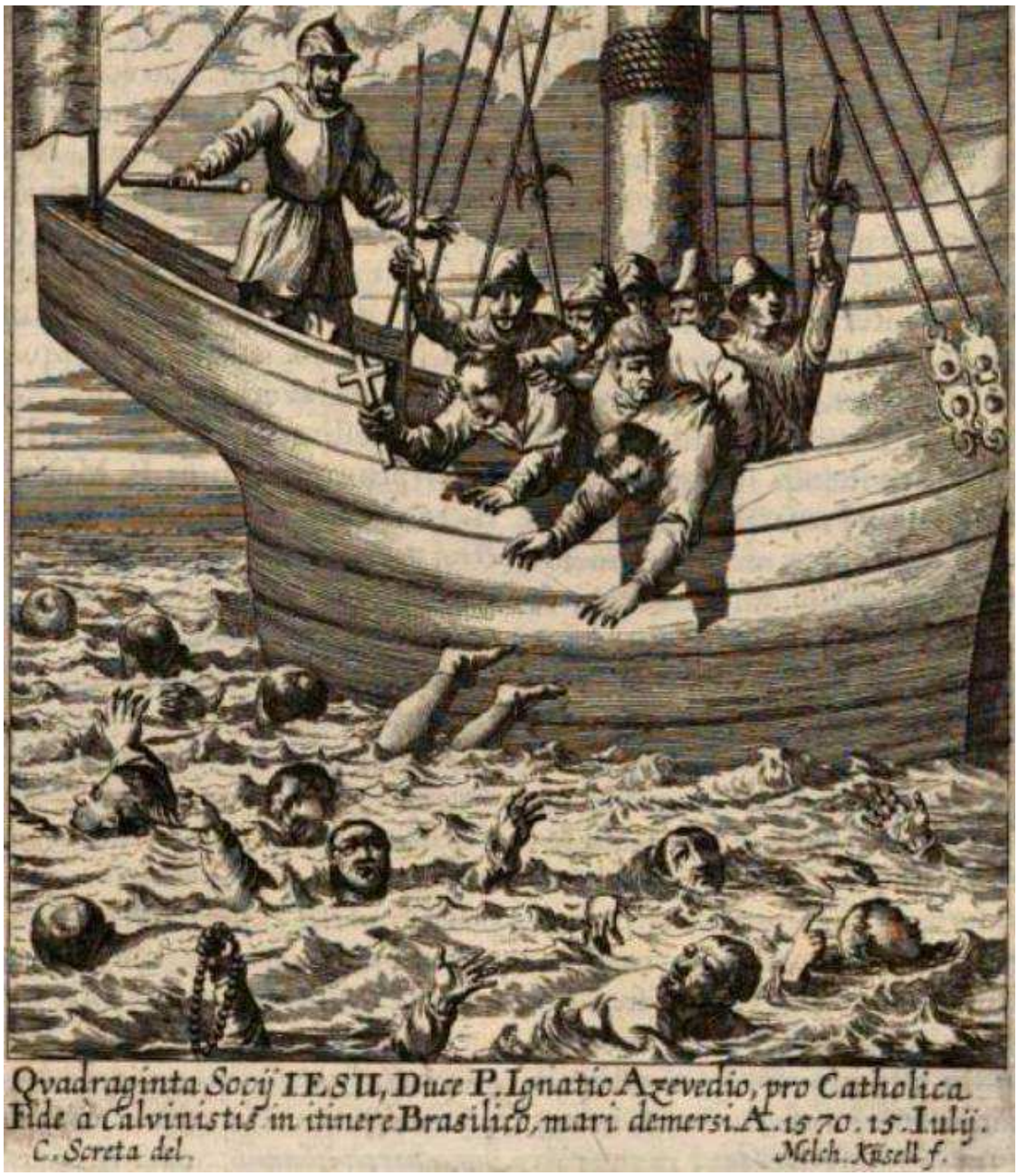

Posebno jak dojam ostavlja mučeništvo isusovaca u Etiopiji, tijekom pokušaja da se etiopski raskolnici (zapravo heretici - monofiziti slični Koptima) privedu jedinstvu s Crkvom, početkom 17. stoljeća.

"*P. Brunus Brunus a S. Cruce, Italus, et p. Ludovicus Cardeira, Lusitanus, Societatis Iesu, pro defensione sanctae Romanae Ecclesiae suspensi et lapidibus obruti a schismaticis in Aethyopia. Anno 1640., 12. Aprilis.*"
("*P. Bruno Bruni od Sv. Križa, Talijan, i p. Ludovik Cardeira, Portugalac, Družbe Isusove, za obranu svete Rimske Crkve obješeni i kamenovani od raskolnika u Etiopiji, godine 1640., 12. travnja.*")

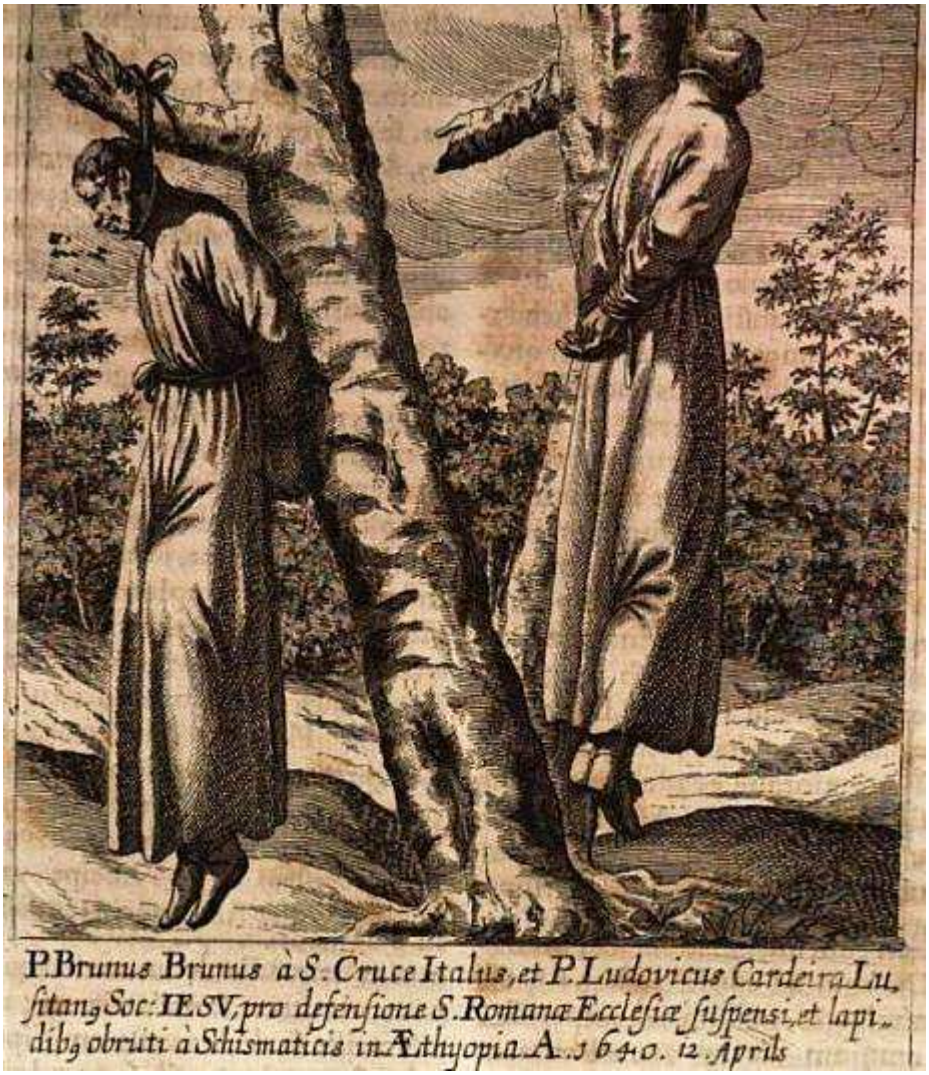

Vrijedno je poslušati što su ova dva isusovca rekli svojim mučiteljima prije svoje smrti (u knjizi na str. 204.):

> "Tum manibus ligatis, facta loquendi potestate, p. Ludovicus Cardeira multitudinem affatus: libenter se omnino mori, dixit, et in tantae multitudinis conspectu multo libentissime, ut Christo Domino suo quaqua ratione assimilari possint, et quidem pro ea fide tuenda, extra quam nemini omnino salus animae sempiterna posset obvenire. Cum vero diceret imperatoris minister, supplicio praefectus, haud esse iam tempus amplius Romanae praedicandae fidei; imo vero, excepit Brunus, iam maxime id agendi tempus est, ut nulli posthac dubium esse possit, quam sincere eam et ex animo in vita praedicarint."

> ("Tada svezanih ruku, dobivši dopuštenje da govori, p. Ludovik Cardeira se obratio svjetini i rekao da vrlo rado umiru, a još radije pred tolikim mnoštvom kako bi mogli na neki način postati slični Kristu svome Gospodinu, i to za očuvanje one vjere izvan koje baš nitko ne može postići vječno spasenje duše. Kad je na to carev službenik, izvršitelj kazne, rekao da više nije vrijeme za propovijedanje rimske vjere, Bruni je odgovorio da je upravo sada najviše vrijeme za to, kada treba smrću i krvlju potvrditi njezinu istinu, da nikome poslije ne može biti dvojbi, kako su iskreno i iz duše propovijedali tijekom života.")

Idemo dalje...

"*P. Gaspar Paes et p. Ioannes Pereira, Lusitani, Societatis Iesu. Fidei catholicae odio a schismaticis Aethyopibus crudeliter necati, prior 25. Aprilis, alter 2. Maii, A. 1635.*"
("*P. Gaspar Paes i p. João Pereira, Portugalci, Družbe Isusove. Iz mržnje prema katoličkoj vjeri okrutno ubijeni od etiopskih raskolnika, prvi 25. travnja, drugi 2. svibnja, 1635. godine.*")
.

P. Bernard Nugveira - posljednji isusovac u Etiopiji.

Izdržao je u tom krajnje neprijateljskom okruženju, brinući se za svoje malo vjerničko stado, sve do 1653. god.
Bio je tada jedini katolički svećenik u toj zemlji.
Trn u oku svećenicima raskolničke sekte zvane "etiopska crkva", koji nisu mirovali dok napokon i on nije smaknut.

"*P. Bernardus Nugveira, illustrissimo ortu Lusitanus, pro fide catholica a schismaticis suspensus, in Aethyopiae regno Goiama. Anno 1653.*"

("*P. Bernard Nugveira, Portugalac vrlo viskog podrijetla, za katoličku vjeru obješen od raskolnika, u etiopskom kraljevstvu Goiama. Godine 1653.*")

.

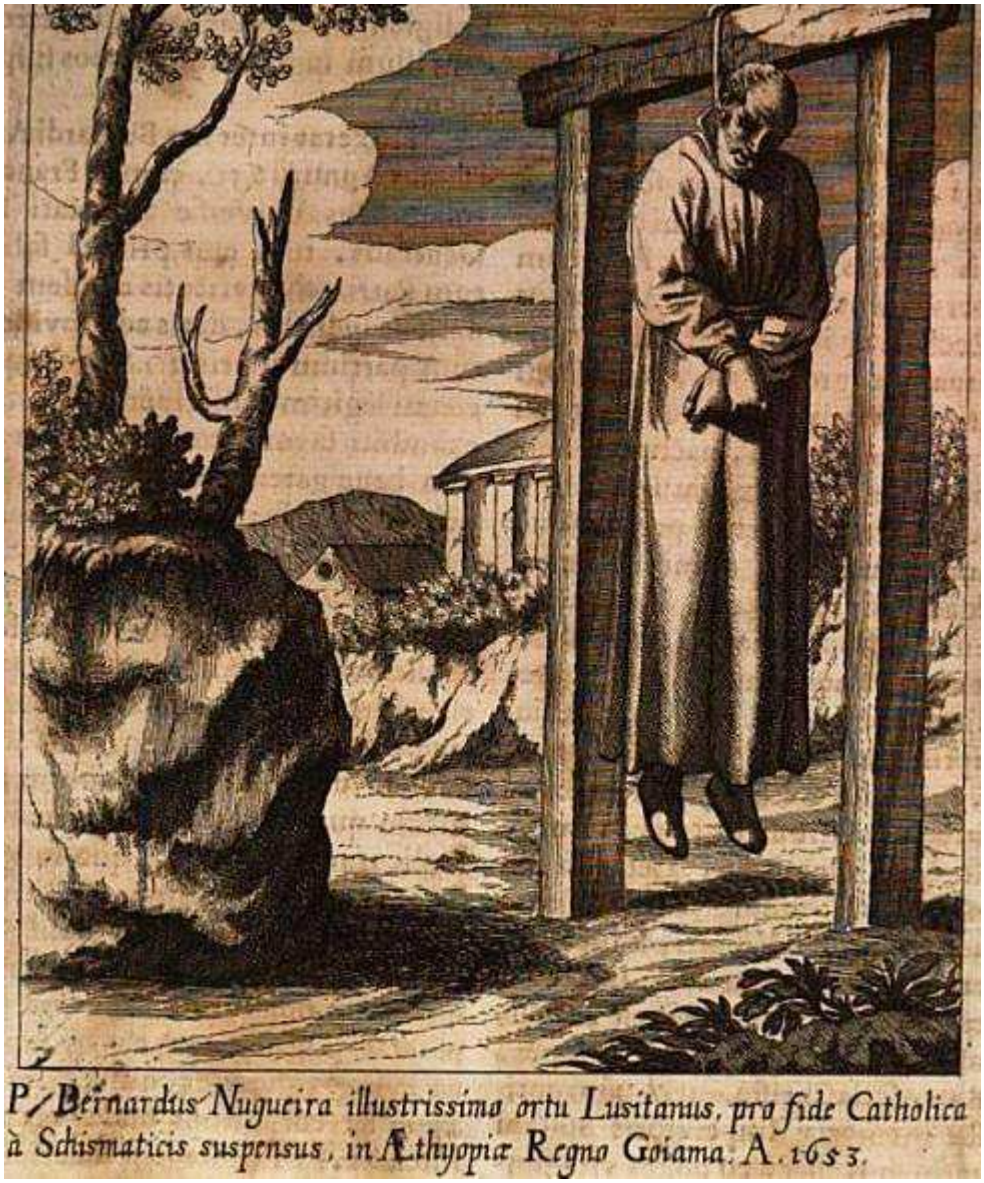

Nisu svi isusovci (pripadnici etiopskih misija) skončali u samoj Etiopiji. Mnogi su stradali na putu u Etiopiju. Naime, trebalo je preći opasna područja pod vlašću Turaka i pojedinih arapskih šeika.

Ovdje treba istaknuti p. Abrahama Georgija.
Rođen je u Aleppu (Sirija), u katoličkoj obitelji podrijetlom iz Libanona. Kao vrlo bistar dječak, poslan je na školovanje u Rim. Tamo je stupio u Družbu Isusovu. Njegov prijatelj u novicijatu je bio i sv. Alojzije Gonzaga.

O njegovom životu se mnogo toga može reći, no skratit ću priču...

Pater Abraham je bio savršen izbor za misije. Izvrsno je govorio turski i arapski, a ni fizičkim izgledom se nije izdvajao od ljudi iz tih krajeva.

I tako je on, preodjeven u armenskog trgovca, krenuo na put u Etiopiju. Nažalost, muhamedanci su ga otkrili.

Prvo su ga pokušali prisiliti da pređe na islam, a kad im to nije uspjelo, ponudili su mu da će ga pustiti ako barem izgovori onu njihovu mantru u kojoj se Muhamed naziva "prorokom".

Pater im je na to odgovorio da nikada neće izreći tu svetogrdnu pjesmicu, i da je Muhamed vrijedan svakog prijezira... točnije, da je "vrijedan svake uvrede" ("omni contumelia dignus").

Muhamedanci su reagirali očekivano (kako i danas reagiraju u takvim situacijama): p. Abraham je osuđen na kaznu smrti, odsjecanjem glave.

No, kad je krvnik zamahnuo mačem prema paterovoj glavi, mač se slomio kao da je grančica. Krvnik je zatim uzeo drugi mač - i opet isto: slomio se kao štapić. Na zaprepaštenje svih koji su gledali!
Tek je s trećim mačem napokon uspio ubiti p. Abrahama.

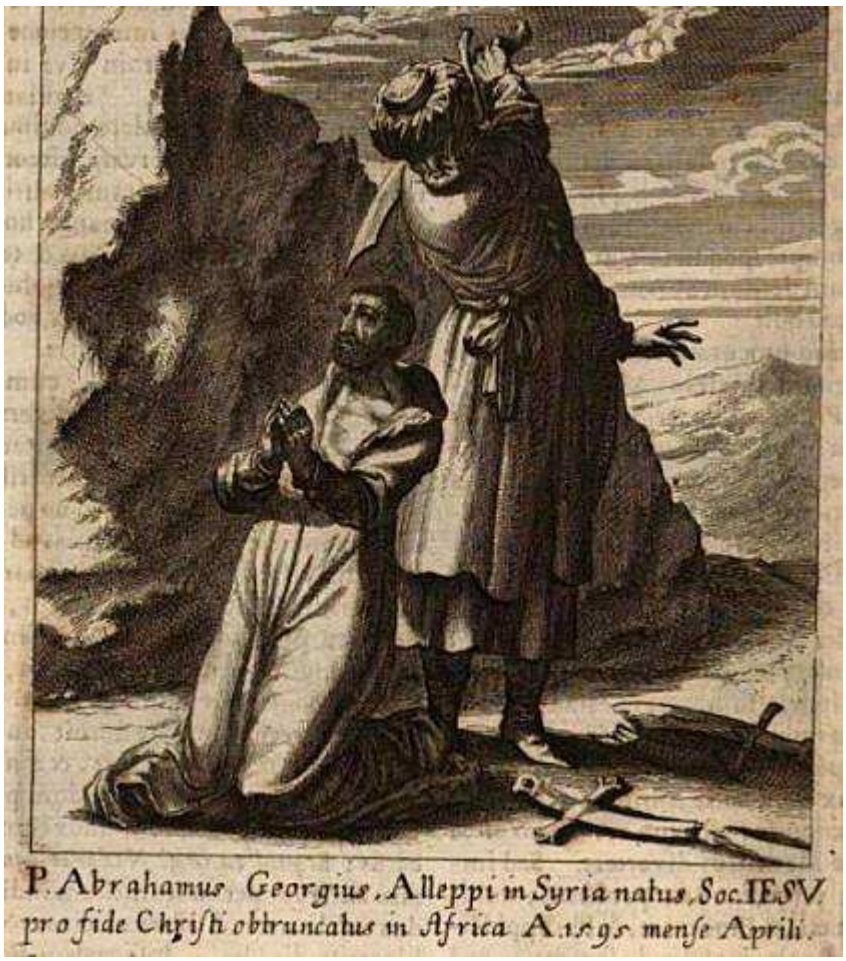

Milošću onoga koji se u Misi žrtvuje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/miloscu-onoga-koji-se-u-misi-zrtvuje.html

Bl. Alojzije Stepinac služi sv. misu na Euharistijskom kongresu u Varaždinu, lipanj 1938.

MISLI BL. ALOJZIJA STEPINCA O EUHARISTIJI

»Mi smo došli na ovaj Euharistijski kongres, da u ovo doba tolikog moralnog truleža u svijetu ojačamo svoju vjeru u prisutnost Kristovu u Presvetom oltarskom sakramentu... da ponovimo svoj krsni zavjet i svoju odlučnost, s Kristom živjeti i umirati.« (*Propovijed na Euharistijskom kongresu u Čazmi 21. srpnja 1940.*)

Kada mu je krašićki župnik savjetovao po uputi liječnika, da za psihičko opuštanje nabavi televiziju, odgovorio je: »*To nije istina, da bi mi toliko dobro došao. Imam Isusa u svetohraništu, što mi drugo treba!*« (*VJD, sv. III, str. 126.*)

»Euharistija je naša najjača obrana, Isus u sv. Euharistiji naša je nesavladiva snaga, naša utjeha i radost u nevoljama života.« (*Propovijed na Euharistijskom kongresu u Samoboru, 12. srpnja 1938.*)

»Na nas, na nas svećenike u prvom redu spada, da preko žrtve svete Mise pomognemo mundo naufrago (potopom ugroženom svijetu.), ne dakako svojim silama, nego milošću Onoga, koji se u Misi žrtvuje i nas ovlašćuje, da ju izrabljujemo za čitav svijet. Nitko drugi ne će bez toga uspjeti i naufragium (potop /propast/) svijeta bio bi siguran, kad bi se na svijetu prestala prinositi Misna Žrtva ... Samo Sanguis Christi (Kristova krv) može donijeti spasenje mundo naufrago. A kad se sjetimo, da se danas »ab ortu solis usque ad occasum et in omni loco sacrificatur et offertur nomini Deo oblatio munda« (»Od istoka do zapada, i na svakom mjestu prinosi se žrtva čista Bogu.«, usp. Mal 1, 11.), ni ne slutimo, kakva je snaga u našim rukama, samo ako se njome, kako treba, poslužimo!« (*Pismo vlč. Vinku KOMERIČKOM, župniku u Desiniću, Krašić, 11. rujna 1957.*)

◆◆◆

Kršćanska jakost

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/krscanska-jakost.html

"Kršćanski je jak tko u svakoj prigodi umije obuzdati svoje strasti, tko se opire svakoj napasti ili zavođenju sa strane svijeta; tko prezire ili ne mari za ismjehivanje ili ljudski obzir; tko otvoreno, bez straha, ispovijeda svoju katoličku vjeru i vrši uvijek savjesno njene zapovijedi; tko ne smalaksa niti klone u vjeri kad ga nesreća bije, tko se u sreći ne uzoholjuje; tko strpljivo i predano volji Božje Promisli snosi breme života, bilo ovo lako ili preteško; tko napokon zna podnijeti i gubitak materijalnih dobara i interesa radije nego da učini nešto protiv Božjeg zakona ili svoje vjere."

- biskup Jerolim Mileta
(iz korizmene poslanice za 1934. god.)

Gabriel García Moreno

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/gabriel-garcia-moreno.html

Gabriel García Moreno (1821 - 1875) bio je jedan od najpoznatijih južnoameričkih državnika 19. stoljeća.
Upravljao je Ekvadorom (što kao predsjednik, što kao potpredsjednik) punih 16 godina (1869.–1875.).
Ustrojio je Ekvador kao katoličku republiku. Aktivno i pasivno pravo glasa ograničeno je na temelju vjerske pripadnosti... svi kandidati na izborima, kao i svi birači, morali su biti katoličke vjere.
Bio je jedini svjetski državnik koji je javno osudio okupaciju papinske države od strane talijanske vojske 1870. god.

Ubijen je u masonskoj uroti 6. kolovoza 1875.
.
Moreno je baš za nas Hrvate bio veliki uzor.
Organizirani katolički pokret u našoj domovini, naročito tijekom 1930-ih, isticao je Morena kao ideal savršenog državnika.

Zašto baš njega?
Tu vidimo razliku između nas i drugih zapadnih naroda. Katolička desnica u drugim zemljama (npr. u Francuskoj i Španjolskoj) bila je izrazito monarhistička. Zalagala se za obnovu tradicionalne monarhije.
Kod nas je, s druge strane, monarhija izazivala određenu nelagodu... zbog naših negativnih iskustava s *monarsima* - Habsburgovcima i Karađorđevićima.
"Monarhizam" je u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji označavao službenu politiku (beogradskog) dvora.
Zato je naš katolički pokret više naginjao republikanskom uređenju države. A Moreno je bio savršen primjer kako se može uspostaviti katolička republika.

Evo jedan tekst o Morenu objavljen u dva broja tjednika *Katolik*, 1932. god. (*Katolik*, 13. ožujka 1932., br. 11., str. 2.-4.)

Dr P. Ivanišić:

Gabrijel Garcija Moreno *)

„Ako Gospod ne čuva države, uzalud bdije, koji je čuva" (Ps. 126$_{1a}$) — bio je svjesni i odrješiti odgovor prijateljima katoličkog državnika i predsjednika ekvadorske republike G. Morena. Te riječi sv. Pisma su bile temelj njegovoga privatnog i javnog života. U njima se ogleda sve biće jednoga genijalnog državnika, iskrenog i žarkog rodoljuba, vjernog muža i odanog prijatelja, uvjerenog i radikalnog katolika, poniznog i pobožnog vjernika. Garcija Moreno je jedan izmedu najvećih i najslavnijih muževa

divskom smionošću navijestio rat liberalnoj misli, koja je triumfovala u Evropi. Kleknuo je u duhu pred mučenika Pija IX., poljubio mu očinsku ruku i ponudio svoj život na obranu vjere i domovine, a svaki dan je ponavljao: „Isuse, Gospode moj, udijeli mi ljubavi i poniznosti i daj da spoznam, što treba danas da načinim za tebe".

Bio je tri puta izabran predsjednikom nemirne republike Ecuador. Dovoljno je i površno poznavanje političkih prilika te zemlje, pa da se uoči teški i opasni predsjednikov položaj. Borio se odvažni katolik sa opasnim bezvjernikom i borba se vodila sa

koje odgovara narodnoj misli i uvjerenju. To je značilo u vjerskom pravcu: katolicizam ima da bude provodna misao nove državne formacije. Takozvani „prosvjetni" liberalizam je imao drugi plan. Uništiti sve, što je Božje, razviti barjak „slobode" i povesti narod „prosvjetnim" putem. Ostvariti taj program — ne ide uvijek posve jednostavno. Uvijek se u takovim prilikama nađu pojedinci zdravoga socijalnog i moralnog mišljenja, koji zaustavljaju neprijatelja. Ali neprijatelj nasrće takovom bezobzirnošću, da on ne bira sredstva. Svejedno mu je. Glavno da se postigne svrha. Ljudski

štvena sijela, gdje se je pristojno zabavljao, brzo je prekinuo te posjete, jer je to bilo ipak gubitak vremena. Zato on svršava redovito studij i stupa u život idealizmom i oduševljenjem mladoga čovjeka lozinkom: Bog i narod.

Nije moguće u nekoliko redaka obuhvatiti taj mnogostrani rad i život ali njegova veličina iskače iz djelomičnog prikaza.

Čim je stupio u život, već prvih dana zalazi u bojnu arenu. Poznavao je prilike nesređenosti, prozreo namjere liberalaca i prihvatio se svom energijom rada. Piše takovom čestinom i vještinom, da su protivnici u

koja je uništila njega, ali spasila domovinu. Neprijatelj je ojačao na vlasti, i on mora da bježi u inozemstvo. Odlazi u Europu, u Pariz. Tu ostaje tri godine, koje su bile ispunjene samo učenjem. Upravo je nevjerojatno — kako se čita iz njegovih životopisa — da je taj mladi čovjek, zdrav, lijep i privlačiv, provodio život samoće i studija. On je došao u Pariz, da na vrelu uči i promatra. Upoznati francusku kulturu, prostudirati političko-ekonomske znanosti, razgovarati i savjetovati se sa ljudima solidnog mišljenja — i samo eto takav život imao je i hotio da provodi budući vođa jednoga naroda. Moli i uči, a

krajevima, prikazuje rijetkom govorničkom spremom položaj i potrebe domovine. U člancima oduševljava pristaše, podiže malodušne i neodlučne, otkrivajući zle namjere i nedjela liberalnih protivnika. Zemlja nema uređene vojske, nema mornarice, nema puteva, nema škola, nema bolnica, nema industrije ni racionalne ekonomije, a puna je prirodnog blaga i bogatstva. Sve te potrebe lebde pred očima smionom borcu. Šta se sve ne zbiva u tom prvom odsjeku njegova rada! Nastaju građanski ratovi. Domaći sinovi — podupirani od inozemstva — prodirali su oružjem i unosili nemir i nered u već toliko nesretne

NASTAVAK - *Katolik*, 20. ožujka 1932., br. 12., str. 2.-3.

Dr P. Ivanišić:

Gabrijel Garcija Moreno *)

(Svršetak.)

Otkud tom čovjeku snage za taj nadčovječni rad i uspjeh? Svaki dan je prisustvovao sv. Misi. Kad bi dolazio umoran s puta, poslao bi svoga adjutanta s konjima kući, a on bi se navratio u crkvu, da pribiva sv. Misi. Dnevno moli krunicu i kad bi noćio vani, kleknuo bi na zemlju i sa svojom pratnjom izmolio krunicu. Jednom je nadgledao radnike, pa u razgovoru ih zapita, da li vole Majku Božju? O da — bio je iskreni odgovor, a predsjednik republike

života i poslije smrti. Svaki tjedan i na blagdan bi se pričešćivao. Pristupao je k oltaru dječjom poniznošću i bio je živa propovijed nemarnima i nestalnima.

Srećom nam se sačuvala njegova knjižica: „Nasljeduj Krista". U njoj je nađen napisan program njegovog privatnog i skrivenog vjerskog života, što nam rasvjetljuje tu divnu pojavu muževnosti.

— Svako jutro ću izmoliti svoju molitvu i molit ću osobito za krepost poniznosti.

— Starat ću se, da se držim, štogod je više moguće, u Božjoj prisutnosti, poimence u razgovorima, da

liti sjedeći, ako mogu stojeći. Činit ću djela poniznosti n. pr.: poljubiti zemlju, želiti svaku vrst ponižena, ali ću nastojati, da to ne zaslužim; radovat ću se, pogrde li se moja osoba ili djelovanje; nikada ne ću o sebi govoriti, osim priznati svoje pogrješke i propuste.

— Nastojat ću, da pogledom na Isusa i Mariju svladam svoju nestrpljivost i da se oduprem svojim prirodnim nagnućima; da budem blag prema onima, koji su mi na teret; da nikada ne rečem što zla o svojim neprijateljima.

— Svakoga dana ću, prije nego pođem na posao, napisati, što treba

— Samo ću jedan sat provesti u igri, ali nikada prije 8 sati naveče.

To je on provodio. Njegov javni život je to dokazao. Kao predsjednik smanjio je predsjedničku plaću i živio posve jednostavno. Supruga je uštedjela novca, pa mu ga dala, da bar jednom priredi svečani banket, a on je otišao u bolnicu i priredio siromasima svečani objed. Uvijek je dijelio sirotinji i zalazio u njihove stanove, razgovarao i jeo s njima. Njegov javni život nije bio parada, izdavanje nemilosrdnih dekreta i kažnjavanje prekršaja. Ljubav je unosio, kamogod je došao. Tješio i bodrio jadne, hranio gladne i štitio siromašne Indijance. Zato su ga svi dočekali suzama i vikali: Naš otac dolazi.

Nepravda bi ga učinila neumoljivim. Sam bi se potrudio i lično zaštitio oštećenoga. Pa kad je napokon čitav svijet zašutio i bez protesta dopustio ropstvo Pija IX. — ustaje Garcia Moreno i protestira najžešće u ime svoje države protiv nasilja.

Ecuador je procvao. Sve se je razvilo do zamjerne visine. Ime Božje je bilo poštivano, a čitav javni život je bio odsjev obiteljskog i društvenog sređenja.

Neprijatelj je opet na pomolu. Ali radikalno nastupa. Atentat nije uspio i predsjednik zna, da to nije zadnji puta. Ali on se ne boji. Radi kao i prije. Izabiru ga treći puta predsjednikom. Moli sv. Oca za blagoslov, da uzmogne još 6 godina vladati katoličkom republikom, da ostane vjerni sin našega Spasitelja i odani i poslušni sluga Njegovoga nepogriješivog Namjesnika. „Koja veća čast, sveti Oče, bi me mogla zapasti, nego da se vidim iz ljubavi prema božanskom Spasitelju prezrenim i ocrnjenim. Ali još veća sreća, kad bi mi Vaš blagoslov prouzročio milost s neba, da prolijem svoju krv za Onoga, koji je, premda Bog, prolio svoju krv za nas na križu!"

— Čuvajte se! — upozoruju ga. On odgovara mirno: „Moja sudba je u Božjim rukama, koji me može uzeti s ovoga svijeta, kadgod se to Njemu svidi". Gospod čuva državu, jer inače je uzaludno sve.

Prije nego bi išao u ured, običavao je da se svrati u crkvu i pozdravi Spasitelja. Jednoga dana čekaju atentatori da izađe. Dugo ga nema. Netko ga prevari da čekaju ministri radi važnih stvari, i on pođe van. Na izlazu ga pozdravi ubojica, iza leđa nasrne na njega s velikim nožem, a drugi iza stupova pomognu s revolverima. Izmrcvarili su ga naprosto.

Na vratu su mu našli relikvije Spasiteljeva križa, dva škapulara i krunicu sa medaljom, na kojoj je bila slika Pija X. Medalja je bila poškropljena krvlju toga vjernog sina sv. Oca i sv. Crkve.

Još su odjeknule zadnje riječi: Diosnomuere (Bog ne umire) i ugasnuo se jedan život molitve i rada za svoj rod.

IZGUBLJENA GENERACIJA (3. dio) - Prodor mlakosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/izgubljena-generacija-3-dio-prodor.html

Nekoliko mjeseci prije uvođenja novog obreda mise 1969. god., mons. Čedomil Čekada je napisao članak pod nazivom "Orate, fratres!", u kojem je upozorio na veliku mlakost pokoncilskih svećenika.

U trenutku kad je Čekada pisao taj članak, on još nije znao kako će izgledati nova misa.

No, ono što je tada gledao i slušao, očito ga je jako uznemiravalo.
Žali nam se:

> "Već su u mnogim sakristijama poskidali table i ploče sa "Orationes ante et post Missam"; ne daju ni svećeniku, koji bi to htio, da koju od njih izmoli. Kao da je to sramota, naivnost, praznovjerje!
> Brzo će iz sakristija i prezbiterija ukloniti i klecala. Ne daju ni drugima oko sebe moliti."

Mislim da je Čekadi bilo lakše podnijeti 12 godina mučenja po zatvorima, nego gledati ovu mlakost i dekadenciju "modernih svećenika":

> "Kad čovjek gleda naše mlade levite oba klera, s koliko bezbrižne ležernosti zbacuju iza mise sa sebe albu i odmah iza toga, u punom civilu, izlaze na ulicu, ne dobiva nikako dojma, ni da oni nose u sebi Boga, ni da na njega misle."

Ti (tada mladi) svećenici danas imaju sigurno preko 65 godina.
Vidite li s kojim su se nemarom oni odnosili prema (tada još uvijek donekle) tradicionalnoj liturgiji?

I sad se postavlja ono "vječno pitanje": Je li nova misa proizvela mlake svećenike ili su pak mlaki svećenici proizveli novu misu? Ili jedno i drugo?

U svakom slučaju, granje je bilo suho i prije nego što je počeo požar... Zato je i zahvatio tolike!

Mlaki svećenici su jedva dočekali novu misu. Novi obred je jednostavan; ne zahtijeva punu koncentraciju, revnost i predanost svećenika (kao tradicionalni obred).
Novus ordo je baš obred za mlake svećenike i mlake "vjernike" - one kojima je "preteško" klečati, moliti u tišini i poniznosti.

Novi obred je svakako plod protestantizacije, ali on je barem u jednakoj mjeri i plod mlakosti koja se uvukla u kler tijekom 1960-ih.
Nevjerojatno je s kojom je brzinom, u samo par godina od II. vatikanskog koncila, nestala svaka revnost i pobožnost kod znatnog dijela klera.

Čekada je to vidio! Sve se to odvijalo pred njegovim očima...

On je smatrao da je jedini lijek protiv te mlakosti - česta i ustrajna molitva.

Neka nam ovo bude pouka, da ne budemo mlaki poput izgubljene generacije s kraja 1960-ih i početka 1970-ih.

(članak je objavljen u Čekadinoj knjizi *Kuća na kamenu - pokoncilski problemi Crkve*, Đakovo, 1970., str. 98.-102.)

»ORATE, FRATRES!«

»Služba Božja«, g. 1969., br. 6., str. 372.—376.

Kolikogod to izgledalo paradoksalno za ovo pokoncilsko vrijeme, koje bi, po volji Crkve, trebalo da bude mobilizatorno i obnovno, činjenica je, da se vjernici, — često i oni najbolji, — sve više tuže i na vladanje nas svećenika, i, možda još više, na našu svećeničku službu. Čini se, da u njihovim očima nijesmo bolji nego prijašnje svećeničke generacije: mnogi nas smatraju gorima, površnijima, nemarnijima. Zamjeraju nam, — osobito mlađemu kleru, — naše previše slobodne manire, — više svjetovnjačke nego duhovničke; i neki dan sam čuo, kako je jedna ugledna osoba tražila župnika, da ga posjeti, ali, kad ga nije bilo kod kuće, poslali su po kapelana, pa, kad se je taj pomolio sa ulice, čupav i u majici bez rukava, prebačenoj preko hlača, ona je u prvi mah pomislila, da je to neki seoski momak: ništa nije na njemu odavalo kakvu duhovnu kulturu; — kritikuju na veliko naše prazne propovijedi, bez unkcije, bez repa i bez glave: odmah vidiš, da ih je propovjednik »pripravio« u subotu pod noć ili u nedjelju ujutro; tuže se, kako nas nikada nema kod kuće i kako svijet, pa i sestre na župi, ostaju, tjedne i tjedne, bez mise radnim danom, dok mi »putujemo« i šetamo; prigovaraju nam, nekima, kako se, pod svim mogućim izlikama, izvlačimo od ispovijedanja; pričaju o »svome župniku«, koji već godinama nije ni zavirio na katehizaciju: to mu rade, polupismene, »sestre«, a on »šofira« i zabavlja se. A ne hvale se previše nama ni naši biskupi: sve je više, tuže se, i u našemu kleru »kontestatora«: onih, koji su sami sebi i zakonoše i zakon; »lajici« i po odijelu i po duši.

A što istom sebi dopuštaju »buntovni svećenici« i svećenici-»ljevičari« na Zapadu! Apostatiraju i »žene se« na hiljade, i na desetke hiljada. Polemiziraju, i u javnosti, s biskupima i s Papom. Provaljuju u tuđe crkve i čitaju u njima, — mjesto

mise, koju su onemogućili, — svoje »manifeste«. Zaposijedaju aule biskupskih konferencija i ne daju biskupima vijećati, dok ne usvoje njihovih zahtjeva i ultimatuma: biskupi moraju ispred njih bježati u druge prostorije. Protestiraju sjeđenjem (»sit-in«) u predvorju kurije, da biskupa prisile na kapitulaciju u pitanju Papine enciklike: »Humanae vitae«. A da im ne bude dosadno, doveli su pjevačicu kancona, da im pjeva i prikraćuje vrijeme. A, teško, da im je pjevala baš svete i duhovne pjesme. I sve to, razumije se, gledaju vjernici; o svemu tome slušaju i čitaju; nad svim tim se sablažnjuju.

Zašto je tako? I dokle će biti tako? Koliko će još trajati ova: »abominatio desolationis — in loco sancto« (Mat 24, 15.)? Ja ne znam, šta drugi o tom misle, ali meni se čini, da je glavni razlog svemu: mi se svećenici danas više ne molimo. Malo se molimo. Rijetko se molimo. Rastreseno se i preko volje molimo. Ne slušamo Gospodinove opomene iz Vrta Maslinskoga: »Bdijte i molite se!« (Mat 26, 41.; Mark 14, 38.; Luk 22, 40. 46.), pa stoga podliježemo napastima svijeta i vremena.

Već godinama, svi mi, koji imamo oči, sa žalošću, pratimo i opažamo taj simptom. Praktično se je skoro izgubio između nas tip svećenika-molitelja. Onoga spontanog. Sve više ograničujemo molitvu na obligatorni minimum. Nije nam više molitva potreba srca. Ne privlači nas razgovor s Bogom. Molitva nam je postala stvar oficioznosti. Sve više prihvaćamo teorije, da je »Ite, Missa est«, »Idite u miru!«, konačna točka pod naš dnevni red molitve: barem uz izuzetak časoslova. Iza Mise počinje »rad«, počinju »poslovi«, počinje »apostolat«. »Štedimo s vremenom«. Prvotno, pa katkada i jedino, u molitvi. U drugim stvarima s njim ne štedimo. Što god imamo manje vremena za molitvu, imamo ga, čini se, više, za razgovore, ručke i televiziju. Kako je danas tečko vidjeti svećenika, da adorira pred Presvetim! A nije baš svagdanja stvar vidjeti ga ni s krunicom u ruci. Živi s tobom u kući, gdje ima kapela i Presveto, — živi dvije, tri, četiri godine, — a nikada ga još u njoj nijesi zatekao. I župska nam je crkva, mnogima, po vas dan zaključana. Velik, — možda i najveći, — dio svećenika od srednje i nove generacije niti se za Misu pripravlja, niti se iza nje zahvaljuje. Već su u mnogim sakristijama poskidali i ploče sa »Orationes ante et post Missam«: ne daju ni svećeniku, koji bi to htio, da koju od njih izmoli. Kao da je to sramota, naivnost, praznovjerje!

Brzo će iz sakristija i prezbiterija ukloniti i klecala. Ne daju se ni drugima oko sebe moliti. Ne daju im, da ih zamijene. Da se barem oni mole mjesto njih i za njih. Za njih i za njihovu župu. Što sam puta već čuo, u ovo zadnje doba, gdje se sestre tuže, kako im svećenici govore: »Pa šta sam vas zvao na župu, ako ćete mi se vas dan samo moliti!« A to »vas dan«, to je sestarsko razmatranje, oficij, njihove propisane komunitarne molitve i adoracije, ispit savjesti. A ne misle, da su sestre još uvijek bolje od nas svećenika samo zato, što su poniznije i što se više i usrdnije mole.

Daju nam za to, te naše svećeničke kolege, i teoretsko objašnjenje. Može ga čovjek koji put i formalno pročitati: u inozemnoj »asketskoj« i »liturgijskoj« literaturi. Boga nosimo u srcu; i to je dosta. Predali smo mu se, jedamput za čitav dan, u žrtvi sv. Mise. On, vele, u nama dalje živi i djeluje. Naš je sav svećenički život i rad molitva. Samo ja ne dobivam dojam, ni da smo se mi, većina, Bogu »predali«, ni da on u nama živi i djeluje. Morali bismo za to biti sveci. Sveci su, iza molitve, ostajali u mističnom zanosu pred Bogom, gdje bi god bili i šta bi god radili: oni su Boga i Isusa uvijek pred sobom gledali i u sebi ga osjećali, osluškivali, »pipali« (Dj. Ap. 17, 27.). I na njihovoj se je vanjštini to opažalo. Ta nutarnja milosna i nadnaravna koncentracija. No, nažalost, mi nijesmo sveci. Kad čovjek gleda naše mlade levite od oba klera, s koliko bezbrižne ležernosti zbacuju iza mise sa sebe albu i odmah iza toga, u punom civilu, izlaze na ulicu, ne dobiva nikako dojma, ni da oni nose u sebi Boga, ni da na njega misle. Ne vidi im se to ni u očima, ni u kretnjama, ni u riječima. Prije se čovjeku nametne misao, da im je glava puna svijeta i svjetskih želja i briga: auta, novina, ekonomije, društva. A koliko smo, i dok misimo, duhom i srcem sjedinjeni sa Isusom i s njegovom križnom i otkupiteljskom žrtvom, to najbolje zna svatko od nas, samo ako hoće da bude iskren. Nijesmo mi sveci. Naša mašta, naše srce, bježe od Boga. Silom ih moramo, što češće, k njemu vraćati. Baš molitvom. Nema druge. Inače ćemo ostati vas dan bez njega. Prazni u duši, jalovi u djelima. Posvjetovnjačeni. Bez velikih misli. Bez ljubavi. Bez blagoslova. Bit ćemo »najamnici« (Iv 10, 12. 13.) u svetištu, »aes sonans aut cymbalum tinniens« (1. Kor 13, 1.), ali nikada »servi Dei« (1. Petr 2, 16.; Ef 6, 6.), vjesnici Dolaska Gospodnjega (1. Kor 1, 8.; 1. Sol 4, 15.; 5, 23.; 2. Sol 2, 1. 8.; 1. Tim 6, 14.; 2. Tim 4, 1. 8.; Tit 2, 13.; Jak

5, 7. 8.; 2. Petr 3, 12.; 1. Iv 2, 28.; Jud 24.), uzori kršćanske pravde: »forma facti gregis ex animo« (1. Petr 5, 3.).

Ne podajimo se u tom pogledu iluzijama! Ne stvarajmo novih molitvenih teorija! Ne falzificirajmo ni liturgijske misli! Uz liturgijsku molitvu potrebna nam je i privatna molitva. I nama svećenicima! Uz mentalnu i ona usmena, oralna. Potrebna nam je to više, što smo jadniji, slabiji, neiskusniji, grješniji, duhom plići. A takvi smo, u većini. Pomalo je i smiješno, kad se tko gerira, kao da je kršćanstvo moralo čekati na svoju autentičnu i auktoritativnu interpretaciju, sve dok se on nije rodio. A kršćanstvo je imalo svoje autentične i auktoritativne interprete od prvoga dana svoga postojanja, pa kroz sva dalja stoljeća do danas. U svojim apostolima i u svojim svecima. A je li i jedan od njih bio, koji se nije mnogo i često molio? I privatno. Na sve moguće načine. Treba samo prolistati Pavlove poslanice. Na svakoj stranici on govori, kako se moli (Rim 1, 10.; 2. Kor 13, 7.; Ef 1, 16.; Filip 1, 9,; Kol 1, 3. 9.; 4, 12.; 1. Sol 1, 2.; 3, 10.), na svakoj stranici on poziva vjernike, da se mole: »orationi instantes« (Rim 12, 12.; Ef 6, 18.; Filip 4, 6.; Kol 4, 2.; 1. Sol 5, 17.; 1. Tim 2, 1. 8.). A ako itko, on je bio svećenik i apostol »kat' exohen«. I radio je, i mučio se, i propovijedao, i hodao više nego svi mi. I nosio je u sebi duh Božji (1. Kor 7, 40.).

Svećenička braćo, molimo se! »Orate, fratres!«

Molimo se, pa se ne ćemo lako posvjetovnjačiti; pa se nitko ne će sablažnjivati na našemu vladanju; naše će lice i naša pojava biti, kao ono jednom Mojsijeva, oduhovljena i preobražena »ex consortio sermonis Domini« (Izl 34, 29.; 2. Kor 3, 7.)! Molimo se, pa ćemo po tim tihim razgovorima s Gospodinom pravo shvatiti Isusovu, evanđeosku, životnu mudrost, »abscondita Scripturarum« (Im. Chr. I. 20, 27.), i propovijedati je s duhom, s uvjerenjem, »cum omni fiducia« (Dj. Ap. 4, 29.); nikada ne ćemo biti među onima, koji je krivotvore: »adulterantes verbum Dei« (2. Kor 4, 2.)! Molimo se, pa nam oči Isusove iz Svetohraništa ne će dati, da se ikada zalijenimo u njegovoj službi; gonit će i nas, kao i sv. Pavla, njegova ljubav i na akciju, i na savjesnost, i na revnost: »Charitas Christi urget nos!« (2. Kor 5, 14.)! Molimo se, pa ćemo od molitve ustajati uvijek jači i neustrašiviji pred svakim protivnikom Evanđelja (Dj. Ap. 23, 11.; 1. Kor 15, 58.; 1. Petr 3, 14. 15.)! Molimo se, pa će nas naš Gospodin, u molitvi, naučiti, da budemo, kao i on, »blagi i ponizni« (Mat

11, 29.)! Nikada se ne ćemo naći među onima, koji dižu bunu u Crkvi i hoće da sa sebe stresu »slatki jaram i lako breme« (Mat 11, 30.) svojih uzvišenih svećeničkih dužnosti: svoga posvećenog svećeničkog djevičanstva! Malo je među svrzimantijama onih pobožnih. A od molitelja u duhu nema nijednoga. Molimo se, pa će na naše ustrajne svećeničke molitvene juriše Bog biti milostiv i Božjemu puku: »obranit će izabrane svoje, koji k njemu vape dan i noć!« I »brzo će ih obraniti!« (Luk 18, 7. 8.). Molimo se, i odmah će, po nama i po našim molitvama, saći Duh Božji i Kraljevstvo Božje u svijet!

Kriza Crkve kriza je molitve. Obnova Crkve, — i njezina koncilska obnova, — sva je u obnovi molitvenog duha i molitvene revnosti u kleru, u redovima, u vjernicima. Ili nam se valja moliti, ili ćemo se osušiti pred Bogom, kao loze otkinute sa božanskoga trsa (Iv 15, 6.). Samo molitelji, — svećenici i vjernici, — mogu spasiti Crkvu i svijet.

»Petite, et dabitur vobis!« (Mat 7, 7.; Luk 11, 9.; Mark 11, 24.). »Orate, fratres!«

Karakteristično obilježje, kojim se razlikuje katolicizam od nekatolicizma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/karakteristicno-obiljezje-kojim-se.html

"Valja ustanoviti razliku, koja postoji između svećenstva i laikata. Ova se razlika osniva na Božjoj naredbi. Kako se jedino svećenstvo posebnim sakramentom osposobljuje za ovu službu (propovijedati riječ Božju, upravljati Crkvom i dijeliti otajstva Božja), tako njemu pripada isključivo pravo vršiti poslove koji odgovaraju ovoj službi, dok se laikatu nameće dužnost, ovu trostruku vlast svećenstva prepoznati i pokoriti mu se u svemu, što ono u opsegu i uslijed svoje vlasti naredi. U tome i stoji karakteristično obilježje, kojim se razlikuje katolicizam od nekatolicizma..."

- biskup Antun Mahnić

Čistilišni oganj

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/cistilisni-oganj.html

"Kako se strašno u čistilišnom ognju okajava i najmanji laki grijeh"

Vjernici često olako shvaćaju lake grijehe... toliko olako da misle kako se za njih ne trebaju kajati ili da ih ne trebaju izbjegavati.

A pritom zaboravljaju Božje upozorenje:
"*A kažem vam: za svaku bezrazložnu riječ koju ljudi reknu dat će račun na Dan sudnji.*" (Mt 12, 36)
"*Sudac će te predati izvršitelju, a izvršitelj baciti u tamnicu. Kažem ti: nećeš izići odande dok ne isplatiš do posljednjega novčića.*" (Lk 12, 58-59)

Crkva nas uči da je upravo čistilište ta tamnica o kojoj ovdje govori Gospodin. Dakle, Sveto pismo nam poručuje da postoji čistilište... I ne samo to! Ono nam govori i o jednoj od glavnih kazni u čistilištu - o čistilišnom ognju.

Polazna točka su riječi sv. Pavla:
"*I kakvo je čije djelo, oganj će iskušati. Ostane li djelo, primit će plaću onaj tko ga je nazidao. Izgori li čije djelo, taj će štetovati; ipak, on će se sam spasiti, ali kao kroz oganj.*" (1 Kor 3, 13-15)

Zajedničko je mišljenje svih svetih otaca i crkvenih naučitelja da sv. Pavao na tom mjestu govori o čistilišnom ognju.

Na temelju tih Pavlovih riječi, sv. Jeronim (*Adversus Iovinianum*, lib. II.) pravi razliku između vječnog ognja u paklu "qui cruciaturus est impios" ("koji će mučiti opake") i čistilišnog ognja "qui emendabit eos qui per ignem salvi erunt" ("koji će očistiti one koji će biti spašeni kroz oganj"). Razlika je u trajanju - oganj u paklu će trajati zauvijek (vječno), a čistilišni oganj traje koliko je potrebno za čišćenje pojedine duše. No, što se tiče muka koje zadaju, smatra se da su vrlo slični.

I sv. Augustin na puno mjesta govori o čistilišnom ognju.
Posebno su važne njegove riječi (u Enarratio in Psalm. 37.) kojima je ustvrdio da je čistilišni oganj gori od bilo čega što čovjek može pretrpjeti na ovom svijetu:
"*Dicitur 'salvus erit quasi per ignem' (1 Cor. 3, 15) et quia dicitur 'salvus erit', contemnitur ille ignis, ita plane quamvis salvi per ignem, gravior tamen est ille ignis, quam quidquid potest homo pati in hac vita.*"
("*Kaže se 'bit će spašen kao kroz oganj' (1 Kor 3, 15), i jer se kaže 'bit će spašen', zanemaruje se ovaj oganj; tako, da jasno, iako spašeni kroz oganj, taj će oganj biti teži od bilo čega što čovjek može pretrpjeti u ovom životu.*")

Slično kaže i sv. Grgur Veliki:
"*Illum transitorium ignem omni tribulatione praesenti existimo intolerabiliorem.*"
("*Smatram da je taj prolazni oganj nepodnošljiviji ["intolerabilior"] od svake ovdašnje muke.*")

Sv. Vinko Ferrerski ovim riječima sumira mišljenje svetih otaca o čistilištu (Serm. 117.):
"*Tantus est ibi dolor, quod dicunt doctores sancti, quod nulla poena huius mundi potest comparari minimae poenae purgatorii...*"
("*Tolika je ondje bol, kako kažu sveti učitelji, da se nijedna kazna ovoga svijeta ne može usporediti s najmanjom kaznom čistilišta...*")

Vidimo po svemu ovome, kolika je ludost onih, inače dobrih, vjernika koji se ne žele okaniti loših navika; koji smatraju da laki grijesi nemaju nikakve posljedice...

U čistilištu duše podnose sve ove kazne, zbog:
a) lakih grijeha
b) smrtnih grijeha koje su ispovijedili, ali nisu za njih dali dovoljnu zadovoljštinu Božanskoj Pravdi. Dakle, krivnja im je otpuštena u ispovijedi, ali je ostala vremenita kazna.

Stoga nemojmo zanemariti pokoru. I naizgled malim pokorničkim djelima na ovom svijetu, možemo se osloboditi teških kazna u čistilištu. Naročito se trebamo truditi da dobimo sve oproste koji su nam dostupni.
Ovaj život je kratak. Nemojmo gubiti vrijeme.

Kaže sv. Toma Akvinski (Summa theologica, IIIs, q. 71., a. 6.):
"*poena purgatorii est in supplementum satisfactionis quae non fuerat plene in corpore consumata*"
("*kazna čistilišta je dopuna zadovoljštine koja nije bila u tijelu u potpunosti dovršena*")

A kao zaključak, neka posluže ove riječi sv. Roberta Bellarmina (De Purgatorio, lib. II., cap. 1.):

"*...manet ultima sententia vera et catholica: purgatorium pro iis tantum esse, qui cum venialibus culpis moriuntur, de quibus agitur I. ad Corinthios, cap. 3. Illi enim sunt, qui aedificant super fundamenta ligna et stipulas, et salvi erunt quasi per ignem. Et rursum pro illis, qui decedunt cum reatu poenae, culpis iam remissis, de quibus agitur Lucae 12, 59: 'Non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem'...*"

("*...ostaje zadnja pouka istinita i katolička: čistilište je samo za one, koji umru s lakim grijesima, o kojima se radi u I. Korinćanima, 3. poglavlju. Oni su, naime, ti koji nadograđuju na temelj drvlje i sjeno, i bit će spašeni kao kroz oganj. I najzad za one koji umiru s teretom kazne, za koju im je krivnja već otpuštena, o kojima se radi kod Luke 12, 59: 'Nećeš izaći odande, dok ne isplatiš do posljednjega novčića'...*")

Petar Barbarić - čovjek koji nije gubio vrijeme

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/petar-barbaric-covjek-koji-nije-gubio.html

Gospodin nas je jasno upozorio: "*Ne zgrćite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagrizaju i gdje ga kradljivci potkapaju i kradu. Zgrćite sebi blago na nebu gdje ga ni moljac ni rđa ne nagrizaju i gdje kradljivci ne potkapaju niti kradu.*" (Mt 6, 19-20)

Blago koje ima vrijednost na nebu - nebesko blago - čiju pravu vrijednost mi sa svojim tjelesim očima još ne možemo vidjeti su, između ostaloga: milostinja, postovi, sv. mise, pobožnosti i molitve (naročito one za koje su vezani oprosti!).

Sluga Božji Petar Barbarić (1874.-1897.) cijeli je svoj život prikupljao upravo to nebesko blago.

On nije gubio nijednu sekundu... Nije propustio nijednu priliku da prikupi što više tog nebeskog blaga.

To je bio njegov životni pravac od najranijeg djetinjstva.

Pogledajmo njegovo ponašanje još kao malog pastira na hercegovačkom kršu (J. Weissgerber, Uskrsna zvona, Zagreb, 2000., str. 26.-27.):

"*Goneći stado na pašu - a to je bio do škole njegov zanat - mali Pero molio krunicu, dugu seljačku krunicu s tvrdim krupnim zrnima. Najprije Gospinu, pa Isusovu (33 Očenaša u čast 33 godine Isusova života i 7 Zdravomarija u čast 7 žalosti Bl. Gospe i 3 Vjerovanja), a na koncu krunicu sv. Ante (13 Očenaša i 13 Zdravomarija i jedno Vjerovanje).*
Gospinu je krunicu molio svaki dan...
Sveta vjera, dragi Bog, Gospa, sv. Ante... vladali su obzorjem toga sretnoga djetinjstva u Božjoj prirodi među kozama i ovcama, a osobito među vjernim seljanima koji Boga priznaju i služe mu."

Petrova marljivost u skupljanju nebeskog blaga još se povećala kad je primljen u travničko sjemenište:
"*U svibnju kitio je oltar Majke Božje u razredu, sastavljao s drugima stihove Gospi koji su anonimno izlazili na svibanjskoj ploči. Njenu je sliku često poljubio, uvijek mu je bila na stolu. Svaki dan, ako nije bio bolestan, 6 puta je*

posjetio Gospinu kapelicu. Razlikovao je ove pohode od pohoda Svetohraništu.
Molio je krunicu kao pravi umjetnik.
Za vrijeme zadnje bolesti, upitao ga o. Puntigam: 'Pero, koliko misa slušaš na dan!?'
- 'Dvije, Velečasni. A kad primam sv. Pričest, tri.'
-'Pa zar ti to nije teško?'
-'Nije, Velečasni, ta ja sjedim. - Ali, molitva? O ne, jer ja molim krunicu, a osobito kod žalosne krunice čovjek ne može lako biti rastresen. Slike su tako žive, da me sasvim zanesu...' " (Weissgerber, str. 48.)

I još (str. 56.):
"*Molio je mnogo, obavljao pohode Svetootajstvu. Tko je njega motrio iz blizine, mogao je primijetiti kako idući u redu hodnikom gotovo nečujno izgovara strelovite molitvice.*"

Vidimo kolika je bila njegova revnost:
"*U sjemeništu je među đacima bilo raznih pothvata da se proširi pobožnost Srcu Spasiteljevu. Petar je uvijek obavljao pobožnost 9 službi Srca Isusova. Čak i u bolesti raspitivao je i tražio, ako bi na nj zaboravili, da dobije jednu od 9 službi za svaki mjesec. Bio je član 'Kola Srca Isusova'. Članovi su se kola razgovarali na prijateljskim sjelima o Srcu Isusovu i apostolatu. Svaki mjesec bilježili su sjemeništarci duhovno cvijeće u čast Presvetoga Srca.*
U Petrovu notesu sačuvao nam se jedan njegov mjesečni prinos: 5 sakramentalnih sv. pričesti, 340 duhovnih, 2 djela milosrđa, 5 djela ljubavi, 590 pohoda Presvetom Otajstvu, 55 pohoda bl. Gospi, 400 prijegora u glavnoj strasti, 3000 strelovitih molitava." (Weissgerber, str. 61.)

Kad govorimo o strelovitim molitvama (koje su pape obdarili velikim oprostima), moramo se sjetiti kako su izgledali molitvenici prije II. vatikanskog koncila, odnosno prije reforme oprosta iz 1967. g. (više o tome govorio sam ovdje).

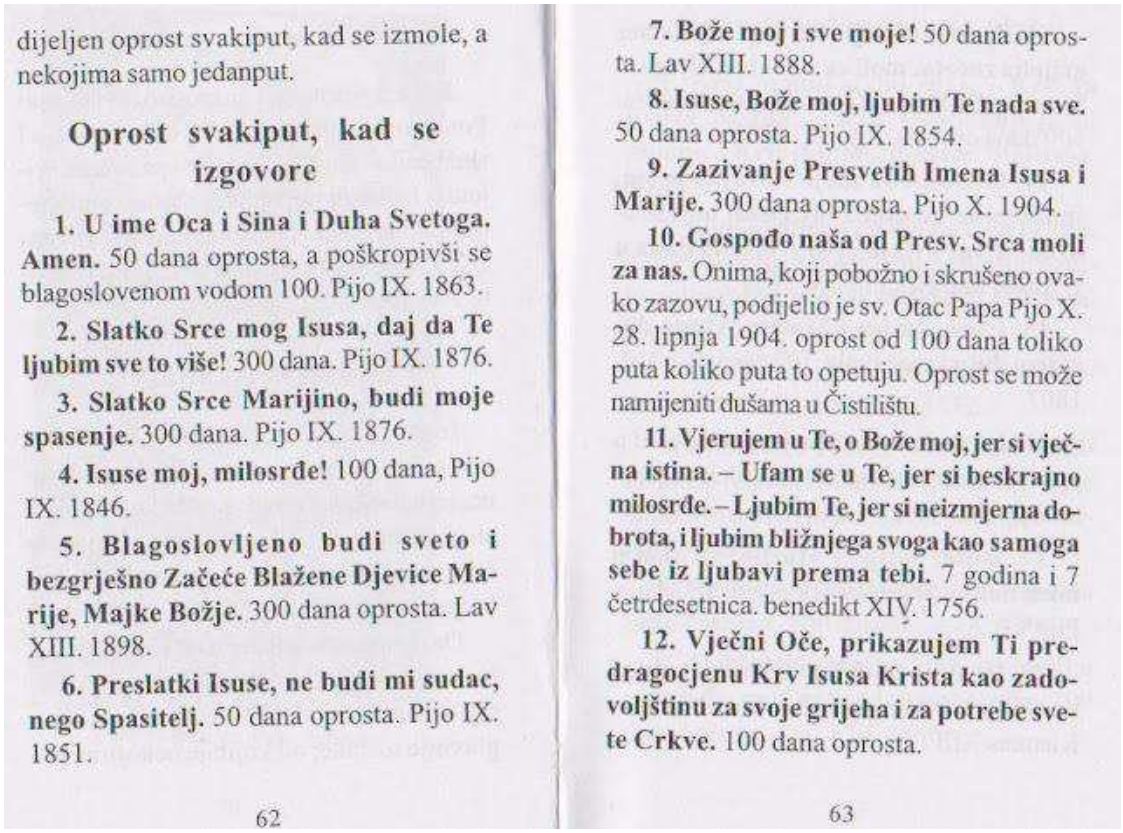

dijeljen oprost svakiput, kad se izmole, a nekojima samo jedanput.

Oprost svakiput, kad se izgovore

1. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen. 50 dana oprosta, a poškropivši se blagoslovenom vodom 100. Pijo IX. 1863.

2. Slatko Srce mog Isusa, daj da Te ljubim sve to više! 300 dana. Pijo IX. 1876.

3. Slatko Srce Marijino, budi moje spasenje. 300 dana. Pijo IX. 1876.

4. Isuse moj, milosrđe! 100 dana, Pijo IX. 1846.

5. Blagoslovljeno budi sveto i bezgrješno Začeće Blažene Djevice Marije, Majke Božje. 300 dana oprosta. Lav XIII. 1898.

6. Preslatki Isuse, ne budi mi sudac, nego Spasitelj. 50 dana oprosta. Pijo IX. 1851.

62

7. Bože moj i sve moje! 50 dana oprosta. Lav XIII. 1888.

8. Isuse, Bože moj, ljubim Te nada sve. 50 dana oprosta. Pijo IX. 1854.

9. Zazivanje Presvetih Imena Isusa i Marije. 300 dana oprosta. Pijo X. 1904.

10. Gospođo naša od Presv. Srca moli za nas. Onima, koji pobožno i skrušeno ovako zazovu, podijelio je sv. Otac Papa Pijo X. 28. lipnja 1904. oprost od 100 dana toliko puta koliko puta to opetuju. Oprost se može namijeniti dušama u Čistilištu.

11. Vjerujem u Te, o Bože moj, jer si vječna istina. – Ufam se u Te, jer si beskrajno milosrđe. – Ljubim Te, jer si neizmjerna dobrota, i ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe iz ljubavi prema tebi. 7 godina i 7 četrdesetnica. benedikt XIV. 1756.

12. Vječni Oče, prikazujem Ti predragocjenu Krv Isusa Krista kao zadovoljštinu za svoje grijeha i za potrebe svete Crkve. 100 dana oprosta.

63

Iako je skupljanje nebeskog blaga vrlo jednostavno, većina ljudi uopće ne mari za to, već se radije muče oko propadljivoga zemaljskog "blaga", koje "rđa nagriza i kradljivci potkapaju i kradu".

Evo što o tome kaže bl. Alojzije Stepinac:
"*Pouka da svi uvijek visoko cijenimo oproste koje daje sv. Crkva i vjerno ispunjamo uvjete pod kojima se daju ili dobivaju oproštenja.*
Vidite koliko ima ljudi katolika na svijetu koji nemaju prave ni najmanje brige za dobivanje tih oprosta. Pa iako imaju molitvenike, gdje su im i mnogi takovi oprosti naznačeni, možda to nikad ni ne pročitaju, a kamoli da bi se revno trudili oko njihova dobivanja. A kad dođe smrt, onda će itekako žaliti svoj nemar, kad vide što su propustili.
Nije mala stvar oprost što ga dobivate, odnosno dobiti možete, poslije svete pričesti, poslije križnoga puta, porcijunkulski oprost i premnogi oprosti, primjerice kod jubileja ili za takozvane strjelovite molitvice.
Da to nije mala stvar, to vam i te kako pokazuje Bogorodica kad je Bernardicu ukorila zašto ima tuđu, a ne svoju krunicu u ruci da zadobije oprost."
(A. Stepinac, Propovijedi o lurdskim ukazanjima, Zagreb, 2007., str. 185.)

Molimo, molimo, trpimo, žrtvujmo se za slavu Božju i spas duša

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/molimo-molimo-trpimo-zrtvujmo-se-za.html

"Molimo, molimo, trpimo, žrtvujmo se za slavu Božju i spas duša, vršimo naše poslanje i sve predajmo Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrešnom Srcu Marijinu. Danas najviše Gospodin traži od nas svetost i da budemo apostoli svetosti i duša. Duše su zrele za ovu misiju samo im moramo postaviti pravi put i naukom i još više primjerom."

- fra Ante Antić

.

Missa pro defunctis

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/missa-pro-defunctis.html

Kardinal Franjo Šeper služi sv. misu zadušnicu za kardinala Stepinca, veljača 1960. g.

Misa za pokojne je najstariji, najvažniji i najuspješniji način, kojim Crkva pomaže dušama u čistilištu.

Jedan od najučenijih papa u povijesti, Benedikt XIV. (1740.-1758.) nabraja svjedočanstva kojima dokazuje koliko je stara tradicija prinošenja svete žrtve za vjerne mrtve, u svojoj knjizi De sacrosancto missae sacrificio (lib. II., cap. 17., 3.):

"*Apertissima sunt testimonia veterum patrum.*
Tertullianus (De corona militis, cap. 3.): 'Oblationes pro defunctis annua die facimus.'
Augustinus (serm. 171. de verbis Apostoli) ita scribit: 'Hoc enim a patribus traditum universa observat Ecclesia, ut pro iis, qui in Corporis et Sanguinis Christi communione defuncti sunt, cum ad ipsum Sacrificium loco suo commemorantur, oretur, ac pro illis quoque id offerri commemoretur.'
Et consentit Chrysostomus (homil. 69. ad populum Antiochenum): 'Non temere ab apostolis haec sancita fuere, ut in tremendis mysteriis

defunctorum agatur commemoratio: sciunt enim illis multum contigere lucrum et utilitatem multam.'
His fundamentis quinta canonis oratio innititur; atque in ea sacerdos praesentes animo eos habere debet defunctos, pro quibus praecipue intendit orare: 'In hoc loco sacerdos, quorum maluerit defunctorum, debet agere memoriam specialem'; verba sunt Innocentii III., ac porro peragens orat pro animabus omnibus, quae detinentur in purgatorio, ut verba illa indicant, 'ipsis Domine', id est pro quibus praecipue oravit, 'et omnibus in Christo quiescentibus', iis scilicet omnibus, qui in purgatorio igne expiantur..."

("*Vrlo su očita svjedočanstva starih otaca.*
Tertulijan (De corona militis, cap. 3.): 'Prinose za pokojne činimo na godišnjice.'
Augustin (serm. 171. de verbis Apostoli) ovako piše: 'Ovo naime od otaca preneseno obdržava Crkva, da za one koji su preminuli u zajedništvu Tijela i Krvi Kristove, kad se kod same žrtve na svom mjestu spominju, moli se i spominje da se također i za njih prinosi.'
I suglasan je [sv. Ivan] Zlatousti (homil. 69. narodu Antiohije): 'Nije ovo slučajno određeno od apostola, da se u veličanstvenim otajstvima čini spomen pokojnih, jer znaju da im donosi veliki dobitak i veliku korist.'
Na tim je temeljima položena peta molitva kanona [mise]: i pri njoj svećenik treba imati na umu pokojne, za koje naročito želi moliti: 'Na ovom mjestu svećenik treba činiti poseban spomen onih pokojnika kojih želi', riječi su Inocenta III., i prelazeći dalje, moli za sve duše koje se nalaze u čistilištu; kao što naznačuju ove riječi 'ipsis Domine', to jest za koje posebno moli, 'et omnibus in Christo quiescentibus', naime onima koji u čistilišnom ognju okajavaju [grijehe]...")

I Tridentski koncil nas uči da je prinošenje svete misne žrtve kao pmoći za duše u čistilištu, tradicija koja potječe od apostola.
Ovo su točne riječi Tridentskog koncila (sess. XXII., cap. 2.):
"*...non solum pro fidelium vivorum peccatis, poenis, satisfactionibus et aliis necessitatibus, sed et pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.*"
"*...ne samo za grijehe, kazne, zadovoljštine i druge potrebe živih vjernika, već i za preminule u Kristu koji još nisu potpuno očišćeni, pravilno se, prema tradiciji apostola, prinosi.*")

No, postavlja se pitanje: Što ako svećenik služi svetu misu za neku dušu za koju misli da je u čistilištu, a ona je već u raju i ne treba joj pomoć?
Evo, npr. vidimo gore na slici kako kardinal Šeper služi sv. misu za kardinala Stepinca.

I na to pitanje nalazimo odgovor u spomenutoj knjizi pape Benedikta XIV. *De sacrosancto misse sacrificio* (lib. II., cap. 17., 5.):

"*...cum autem possit contigere, ut vel pro damnatis, vel pro iis qui in coelo beata vita perfruuntur, sacrificium offeratur, monet [Grimaud] illius fructum sacrificii in Ecclesiae thesauro remanere, quem Deus dispertit et applicat in animabus, quae possint eiusmodi fructum consequi, quibusque Deus levamen aliquod vult afferre*."

("*...jer bi se naime moglo dogoditi, da se prinese žrtva bilo za osuđene ili za one koji već na nebu uživaju blaženi život, opominje [Grimaud] da plod te žrtve ostaje u riznici Crkve, koji Bog raspoređuje i namjenjuje dušama, koje mogu primiti takav plod, i kojima Bog želi dati neko olakšanje*.")

Dakle, misa za pokojne postoji kako bi se pomoglo dušama u čistilištu. Jer, onima koji su u raju ne treba naša pomoć, a onima koji su u paklu ionako ne možemo pomoći (jer u paklu nema otkupljenja).
Duše u čistilištu su jedine kojima možemo i moramo pomoći.

Postale su slavne riječi sv. Augustina:
"*Orationibus sanctae Ecclesiae et sacrificio salutari et eleemosynis, non est dubium mortuos adiuvari*."
("*Molitvama svete Crkve i spasonosnom žrtvom i milostinjama, nema sumnje da se pomaže mrtvima*.")

Oba ova elementa (sveta žrtva i molitva) sadržani su u misi za pokojne, kao što nas uči sv. Toma Akvinski (Summa theologica, IIIs, q. 71., a. 9., ad 5um):

"*...in officio missae non solum est sacrificium, sed etiam sunt ibi orationes. Et ideo missae suffragium continet duo horum quae hic Augustinus enumerat, scilicet orationem et sacrificium. Ex parte ergo sacrificii oblati missa aequaliter prodest defuncto, de quocumque dicatur; et hoc est praecipuum quod fit in missa. Sed ex parte orationum, magis prodest illa in qua sunt orationes ad hoc determinatae*."

("*...u službi mise nije samo žrtva, već su također ondje i molitve. I stoga sufragij mise sadrži dvoje od tih koje ovdje nabraja Augustin, to jest molitvu i žrtvu. Sa strane prinesene žrtve, misa jednako koristi pokojniku, bez obzira o kome se govori, i to je osobito što se događa u misi. Ali sa strane molitava, više koristi ona [misa] u kojoj su molitve za to određene*.")

Ili da se poslužimo riječima sv. Grgura Velikoga (Dialogorum , IV., 55.):
"*Multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiae salutaris adiuvare, ita ut hanc nonumquam ipsae defunctorum animae expetere videantur*."
("*Mnogo običava dušama poslije smrti pomoći prinošenje spasonosne žrtve, tako da se nerijetko čini da i same duše preminulih to traže*.)

U misi za pokojne, posebnu pozornost treba obratiti na molitvu ofertorija:
"*Domine Jesu Christe, libera animas omnium fidelium defunctorum de poenis inferni et de profundo lacu; libera eas de ore leonis, ne absorbeat eas tartarus, ne cadant in obscurum: sed signifer sanctus Michael repraesentet*

eas in lucem sanctam, quam olim Abrahae promisisti et semini eius."

Ta prastara molitva je puna dubokoga značenja.

Inače, neke ljude je zbunjivalo ono "libera animas omnium fidelium defunctorum de poenis inferni." U toj molitvi se pod "poenae inferni" ne misli na kazne pakla, nego na kazne čistilišta (koje su vrlo slične kaznama u paklu).

Evo, kako to objašnjava papa Benedikt XIV. (*De sacrosancto missae sacrificio*, lib. II., cap. 10., 6.):

"*...Ecclesiam ea antiphona seu offertorio in missis defunctorum purgatorii poenas intelligere; et purgatorium ideo infernum appellare, quod idem utrobique sit ignis: orare ut animae liberentur 'de profundo lacu et de ore leonis', hoc est de carcere illo subterraneo, ubi iustorum animae expiantur; denique Ecclesiam a Deo petere 'ne absorbeat eas tartarus, ne cadant in obscurum', id est ne in illo tenebricoso carcere tot cruciatibus conflictae diutius detineantur...*"

("*...Crkva [u] toj antifoni ili ofertoriju u misama pokojnih misli na kazne čistilišta, i čistilište zato naziva paklom, jer je u oba mjesta isti oganj; moli da se duše oslobode 'de profundo lacu et de ore leonis', to jest iz onog podzemnog zatvora, gdje duše pravednih okajavaju [grijehe]; naposljetku Crkva od Boga moli 'ne absorbeat eas tartarus, ne cadant in obscurum', to jest da ne budu duže zadržane u tom mračnom zatvoru izložene tolikim mukama...*")

A ovako tu molitvu objašnjava sv. Robert Bellarmin (De Purgatorio, lib. II., cap. 5.):
"*Ecclesia vere orat, quantum ad intentionem suam, ut animae liberentur a poenis purgatorii, tamen utitur eo modo loquendi, quasi animae migrarent a corpore, et in periculo essent aeternae salutis, quia commemorat et raepresentat die depositionis sive obitus.*"
("*Crkva zaista moli, što se tiče njezine namjere, da se duše oslobode kazni čistilišta, ali koristi se načinom govora, kao da duše tek izlaze iz tijela i kao da se nalaze u opasnosti za vječno spasenje, jer se spominje i predstavlja dan pokopa ili preminuća.*")

U toj molitvi također možete vidjeti da se moli posebna pomoć sv. Mihaela Arkanđela za duše u čistilištu ("sed signifer sanctus Michael repraesentet eas in lucem sanctam").

Inače, na starijim prikazima čistilišta i misa za pokojne, često vidimo kako sv. Mihael Arkanđeo oslobađa pojedine duše iz čistilišta.

Važnost molitve u borbi protiv krivovjerja

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/vaznost-molitve-u-borbi-protiv.html

Sv. Robert Bellarmin

Ako malo pogledate sve velike katoličke borce protiv krivovjerja, poput sv. Dominika, sv. Antuna Padovanskoga, sv. Ignacija, sv. Petra Kanizija, sv. Roberta Bellarmina itd., primijetit ćete da oni nisu smatrali propovijedi, polemike i pisana djela, svojim najvećim oruđem u borbi protiv krivovjerja, već molitvu...! I svoju i tuđu!

Sv. Robert Bellarmin je isticao da su redovnici i redovnice (kao sv. Terezija Avilska) koji su u svojim samostanima marljivo molili Boga da sačuva Europu od luteranskog krivovjerja, dali nemjerljiv doprinos zaustavljanju širenja protestantizma.

Ovako piše Bellarmin (De gemitu columbae, III., 4.):

"*Preces et suspiria ad Deum pro periculo animarum (quibus haeretici non minori pene astutia, quam infernales spiritus, insidiantur) opus bonum commune est omnibus fidelibus, sive viris sive feminis, sive doctis sive indoctis, sive ecclesias publice frequentantibus, sive in coenobiis aut solitudinibus latentibus.*
Sic enim scribit s. Augustinus (De moribus Ecclesiae, lib. I., cap. 31.): 'Videntur nonnullis eremitae plusquam oporteret, deseruisse res humanas, non considerantibus, quantum nobis eorum animus in oratione prosit.'
Et Iustinianus imperator in novella constitutione 133. dicit: 'Imperium, militiam, agros ipsos, et quidquid habent homines saeculares, per orationes conservari sanctorum eremitarum.'
Et nostro tempore beata Theresia, ut habetur in secundo libro capite primo vitae ipsius, saepe largiter flebat in oratione ad Deum pro iis, qui praedicatione, vel scriptis pugnabant adversus haereses Lutheranorum, et ad hoc ipsum excitabat sorores suas. Imo etiam ad hunc praecipuum finem erigebat monasteria religiosorum mulierum, ut socias haberet ad pugnandum adversus haereses, oratione et lacrymis, cum alia ratione non posset... pestem haereses a finibus catholicorum avertere."

("*Molitve i uzdasi Bogu za opasnost duša (koje vrebaju heretici sa ništa manje lukavstva nego pakleni duhovi) dobro je djelo zajedničko svim vjernicima, bili oni muškarci ili žene, učeni ili neuki, bilo da oni javno pohađaju crkve, ili se*

kriju u samostanima i samotnim mjestima.
Ovako naime piše sv. Augustin (De moribus Ecclesiae, lib. I., cap. 31.):
'Nekima se čini da su pustinjaci više nego što je potrebno napustili ljudske stvari, [ti] ne razmišljaju koliko nama koristi njihova ustrajnost u molitvama.'
I car Justinijan je rekao u noveli 133. konstitucije: 'Carstvo, vojska, čak i sama polja i sve što imaju svjetovni ljudi [laici], čuva se molitvama svetih pustinjaka.'
I u naše vrijeme, blažena Terezija, kao što stoji u drugoj knjizi, prvom poglavlju, njezinog životopisa; često je obilno plakala u molitvi Bogu za one koji se propovijedanjem i pisanjem bore protiv luteranskog krivovjerja, i na to poticala svoje sestre. Također je i za taj poseban cilj podizala samostane redovnica, kako bi imala suradnice u borbi protiv krivovjerja, molitvom i suzama, jer na drugi način nije mogla odvratiti kugu krivovjerja sa katoličkih granica.")

Što i kako trebamo moliti?

Bl. Alojzije Stepinac u molitvi pred kipom Majke Božje Lurdske na novouređenom Gospinu oltaru prigodom 100. obljetnice lurdskih ukazanja, u kapeli sv. Ivana pokraj Krašića, godine 1958.

Moramo se naročito moliti Majci Božjoj.
Crkva je uvijek znala da je upravo Majka Božja naša glavna zaštita od opasnosti krivovjerja.
Ta istina je ušla i u liturgiju.
Pa se tako npr. u Gospinim misama (nakon sedamdesetnice) u zavlaci kaže: "cunctas haereses sola interemisti" ("sva si krivovjerja sama uništila").

I naš bl. Alojzije Stepinac je to spomenuo u jednoj propovijedi:

"*Nema ni najmanje sumnje da je ukazanje Majke Božje u Lurdu prije sto godina neizmjerno mnogo pomoglo učvršćenju svete vjere u dušama milijuna ljudi, i to u razdoblju kad su liberalizam, masonstvo, laicizam, modernizam i niz drugih zabluda upleli sve sile da unište vjeru u srcima ljudi i po mogućnosti istrijebe ime Božje sa zemlje.*
I to ukazanje prije sto godina bio je jedan od onih zahvata Presvete Majke Božje, za koju vrijedi riječ: "Sva si krivovjerja sama uništila!" Albigenze i bogumile krunicom koju je dala sv. Dominiku, tursku silu snagom koju je isprosila po krunici kršćanskom oružju (Lepant, Beč, Petrovaradin itd.), a moderne Golijate liberalizma, masonstva i svih zabluda, uz divno vodstvo posljednjih velikih papa [Pija IX., Lava XIII, Pija X...] možda najviše upravo ovim svojim velikim ukazanjima, od kojih bez sumnje jedno od prvih mjesta zauzima Lurd."

(A. Stepinac, Propovijedi o lurdskim ukazanjima, Zagreb, 2007., str. 26.-27.)

Molitva sv. Franje Ksaverskoga za obraćenje pogana, heretika i grešnika

Jedan od najuspješnijih misionara u povijesti, sv. Franjo Ksaverski, često je molio za obraćenje nevjernika. U tome se vjerojatno krije tajna njegovog uspjeha.

Ovo je njegova molitva za obraćenje pogana, heretika i grešnika, u izvorniku:

Aeterne rerum omnium effector Deus, memento abs te animas infidelium, haereticorum et peccatorum procreatas, easque ad imaginem et similitudinem tuam conditas.
Ecce Domine, in opprobrium tuum his ipsis infernus repleatur.
Memento, Jesum dilectum Filium tuum pro illarum salute atrocissimam subiisse necem. Noli, quaeso, Domine,

ultra permittere, ut Filius tuus ab infidelibus, haereticis et peccatoribus contemnatur, sed precibus sanctorum virorum et Ecclesiae sanctae, Filii tui sponsae, placatus recordare misericordiae tuae et oblitus idolatriae, infidelitatis, contumaciae et malitiae eorum effice , ut ipsi quoque agnoscant, timeant, diligant aliquando, quem misisti Dominum nostrum Jesum Christum, qui est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus, cui sit gloria per infinita saecula saeculorum. Amen.

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur.
R. Et renovabis faciem terrae.

Oremus.
Omnipotens sempiternae Deus, qui salvas omnes et neminem vis perire, respice ad animas diabolica fraude deceptas, ut omni haeretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant et ad veritatis tuae redeant unitatem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

(Franz Neumayr, Nucleus Christianismi, 1768., str. 127.-128.)

Papa Pio IX. označio je "liberalni katolicizam" najpogubnijom kugom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/papa-pio-ix-oznacio-je-liberalni.html

"S neprijateljem kakav je liberalizam, kršćanin katolik ne može sklopiti saveza. To bi bilo isto, kao kad bismo samima sebi neprijateljskim mačem probili grudi... Baš zato ne toliko liberalizam, koliko "liberalni katolicizam" u naše je doba najpogubniji neprijatelj pravoga kršćanstva. Papa Pio IX. označio je "liberalni katolicizam" najpogubnijom kugom... U pobijanju ove kuge, dakle, sastoji se naša poglavita zadaća."

(članak "Naše geslo" - u tjedniku *Katolik*, 28. veljače 1932., br. 9.)

KATOLIK

God. III. ŠIBENIK, 28. veljače 1932. Broj 9.

Naše geslo

Ima „da". To je Bog. U Njemu je sve „da", ništa „ne". On je afirmacija bez negacije. „U Bogu nema nikakve tame" (I. Iv. 1, 5). Bog je svjetlo, istina, vječni, sveđerni, apsolutni „da".

Ima i „ne". To je liberalizam, čedo oca laži. Liberalizam je negacija sve istine, laž sviju laži. On se protivi Bogu na svoj liniji, idući za potpunim uništenjem Njegova kraljevstva, kraljevstva istine i svetosti.

Napokon ima „da i ne", t. j. ono sveđerno spajanje nespojivih protivuslovlja: istine i laži, svijetla i tame, Krista i Belijala — koje u naše doba nastoji da ostvari katolički liberalizam.

S neprijateljem, koji ne će da odloži oružja, kojemu je pače prešlo u krv, da mrzi i progoni do kraja, do smrti, nema mira niti primirja. Njega treba suzbijati do kraja, do uništenja. Takav je neprijatelj „liberalizam". On udara na nauke Bogom objavljene istine, koje su predmet one vjere, bez koje apsolutno nema spasa. Kao neprijatelj kršćanske vjere on zajedno obara i kršćansko čudoređe, koje se od dogma (vjerskih istina) razlučiti ne da. Da, liberalizam potkapa temelje vjerskom, moralnom i socijalnom poretku, on krči put boljševizmu i anarhizmu. Zato valja da proti tom liberalizmu jednako tvrdimo i neustrašivo iznosimo, što je istinito i dobro. Negaciji valja da odgovaramo s afirmacijom. Apsolutnome „ne" treba da suprotstavljamo apsolutni „da". Sve to, naravno, bez skanjivanja, s mirnim dostojanstvom katoličkoga uvjerenja, s neumornom ustrajnošću i zdušnošću onoga, koji je u duši uvjeren o konačnoj pobjedi one stvari, što je zastupa, makar on sam u boju i pao.

S neprijateljem, kakav je liberalizam, kršćanin katolik ne može sklopiti saveza. To bi bilo isto, kao kad bismo samima sebi neprijateljskim mačem probili grudi. Toga ne će da shvate liberalni katolici, pa upravo u tome leži zla kob njihove zablude. Baš zato ne toliko sam liberalizam, koliko „liberalni katolicizam" u naše je doba najpogibeljniji neprijatelj pravoga kršćanstva. Papa Pio IX. označio je liberalni katolicizam najpogubnijom kugom. To je on osobito zato, što se zaodijeva u ovčje odijelo kršćanske ljubavi, eda lakše opsjeni bezazlene katolike, dok liberalizam javno ispovijeda svoju nevjeru i ljutu mržnju na sve, što je Božje.

U pobijanju ove „kuge" dakle sastoji naša poglavita zadaća. A kako ova struja nastoji da spoji protivuslovlja, koja se uvijek ni sastaviti ne dadu, to ne smijemo nikada smetnuti s uma, da, ako želimo uspjeti u boju s katoličkim liberalizmom moramo uzeti onaj mač sv. Pavla, koji, oštar s obje strane, prodire do rastavljanja duše i duha i zglobova i mozga, i sudi mislima i namjerama srdačnim... i sve je golo i otkriveno očima onoga, kome treba da dademo račun (Hebr, 4, 12—13). Ne izravnavati, već razlučivati; ne zazirati od protivuslovlja, već posve opredijeljeno isticati razlike; ne pomiješati ono, što je nespojivo, već zdušno čuvati i iznositi sve, što ima božanskoga i nadnaravnoga u kršćanstvu; ne skanjivati se između „da" i „ne", već svagdje i svuda odvažno, cijelo „da" — to su osnovna pravila za nas u borbi s katoličkim liberalizmom. Nije dosta samo ne kriti ono, što svijetu nije poćudno, već treba upravo ono isticati i naglašavati, što valja da prihvati, hoće li da se spasi!

Drugi međunarodni kongres katoličkih radničkih organizacija

Delegati katoličkih organizacija Holandije, Belgije, Luksenburga, Jugoslavije, Njemačke, Poljske, Španije (oko 200) i Švicarske sastali su se prošle godine u Utrechtu na kongres, koji je urodio dobrim plodom. Katolička radnička Internacionala osnovana je god. 1928. sa sjedištem u gradu Utrechtu u Holandiji. Glavna joj je svrha vjersko-kulturna i pripomoćna, a radi paralelno sa Međunarodnim Savezom Kršćanskih Sindikata, komu je sjelo u istom gradu, ali mu je svrha čisto ekonomsko-sindikalna.

Kongres je u ime milijuna radnika, tu zastupanih, brzojavno izrazio sv. Ocu Papi Piju XI. osjećaje zahvalnosti radi njegove enciklike „*Quadragesimo anno*". Ova Papina enciklika bila je baza svih rasprava na kongresu. Stvorene su veoma važne odluke, od kojih su ove važnije:

Kongres ovlašćuje Predsjedništvo Međunarodne katoličke radničke organizacije, da intensificira i ujedini u granicama mogućnosti socijalni rad različitih narodnih radničkih organizacija, te svim silama uznastoji, da se razvije katolički radnički pokret i ondje gdje ga još nema.

Katoličko radništvo osuđuje slobodnu i pretjeranu konkurenciju, ali još više ekonomsku diktaturu. Odbija sve teorije individualizma i komunizma. Odlučno će se posvetiti u teoriji i u praksi radu, da se ekonomski život organično transformira u duhu kršćanstva. Oni su uvjereni, da glavni uvjet ekonomske i socijalne obnove ovisi o tome, da se savjesno vrši kršćanska dužnost pravde i milosrđa u obitelji, u zanatima, u društvenim klasama i u narodu.

Katolička međunarodna internacionala smatra današnju ekonomsku krizu kao prvoklasno međunarodno pitanje radi njezinih posljedica i radi pogibelji međunarodne revolucije, koju komunisti spremaju u svim zemljama, izrabljujući nezadovoljstvo, komu su uzrokom individualizam, kapitalizam i ekonomske diktature, što sve bezodvlačno vodi političkoj i socijalnoj revoluciji. Rješenju ovih svjetskih pitanja ne može doprinijeti nacionalistička politika. Da se može procijeniti važ-

Pazi kako pristupaš sv. pričesti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/pazi-kako-pristupas-sv-pricesti.html

"*Propter quod manifeste colligitur: qui tepide, indevote et inconsiderate accedit, 'iudicium sibi manducat et bibit' (1 Cor. 11, 29) quia tanto sacramento contumeliam facit. Et ideo consilium est his, qui se sentiunt minus mundos mente vel carne, vel etiam indevotos, ut differant, quousque parati ad esum veri Agni, mundi, devoti et circumspecti accedant.*
Propter quod etiam hoc sacramentum praeceptum est celebrari cum solemnitate praecipua, tam quantum ad locum, quam etiam ad tempus, et quantum ad verba et orationes, et quantum ad vestimenta in celebratione missarum..."

("*Zbog čega se jasno zaključuje: tko mlako, nepobožno i nepromišljeno pristupa [sv. pričesti], 'sud sebi jede i pije' (1 Kor 11, 29) jer čini uvredu tolikom sakramentu. I zato je savjet onima koji se osjećaju manje čistima dušom i tijelom, ili također nepobožnima, da odgode [sv. pričest] sve dok ne budu spremni na blagovanje istinskoga Jaganjca; da pristupe čisti, pobožni i promišljeni.*
Zbog toga je također određeno da se ovaj sakrament slavi sa osobitom svečanošću, kako što se tiče mjesta, tako i što se tiče vremena, i isto tako riječi i molitava, pa tako i ruha u slavljenju misa...")

- **sv. Bonaventura** (Breviloquium, VI., 9.)

Bl. Gracija iz Mula

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/bl-gracija-iz-mula.html

Jedan od najsvetijih ljudi koje je dao naš hrvatski narod zasigurno je bl. Gracija iz Mula (1438.-1508.), poznat i kao bl. Gracija iz Kotora. Podsjećam vas da je Boka kotorska u ono vrijeme bila dio Dalmacije.

Bl. Gracija je bio redovnik augustinac, čovjek izrazito strogog pokorničkog života i veliki štovatelj Presvetog Oltarskog Sakramenta, što se očitovalo naročito u njegovom nastojanju da što više puta tijekom dana prisustvuje svetoj misnoj žrtvi.

Izdvajam ovdje nekoliko odlomaka iz službene biografije našega blaženika (u G. Lanteri, *Additamenta ad Crusenii Augustinianum Monasticon*, 1890. g.)...

"*B. Gratia de Catharo in oppido Mula prope Catharum in Dalmatia primam lucem aspexit die 27 Novembris anno 1438. Usque ad aetatis suae annum trigesimum nauticae arti operam dedit in longinquas, remotasque regiones navigando. Cum autem quadam die nostratis celeberimi concionatoris B.*

Simonis de Camerino sermonem audisset apud Augustinensem Montis Ortoni congregationem tum recens ab eodem B. Simone fundatam ceu frater laicus eremitanum habitum induit."

("*Bl. Gracija iz Kotora prvo je svjetlo ugledao u utvrdi Muo blizu Kotora u Dalmaciji dana 27. studenoga, godine 1438. Sve do tridesete godine svoga života bavio se pomorstvom, ploveći po dalekim i udaljenim zemljama. No, kad je jednoga dana čuo propovijed našega slavnog propovjednika bl. Šimuna od Camerina, obukao je pustinjački habit kao brat laik u augustinskoj zajednici Monteortone, koju je nedugo prije osnovao isti bl. Šimun.*")

Odmah se pokazala njegova velika pobožnost prema svetoj misnoj žrtvi:

"*Statim ita se obedientiae studiosum exhibuit ut superiorum praecepta praeveniret, atque adeo pietatis officia adamare coepit ut quam posset pluribus Missis libenter inserviret, quo in munere angeli potius quam hominis speciem sua singulari modestia atque mirabili fervore praeferebat*."

("*Odmah se pokazao tako predan poslušnosti da je prestigao naredbe poglavara, i toliko je zavolio službe pobožnosti, da je rado posluživao u što je više mogao Misa, u kojoj službi je pokazivao prije naličje anđela nego čovjeka, svojom osobitom skromnošću i zadivljujućom gorljivošću.*")

A ovo je opis onog događaja iz života bl. Gracije, koji se najčešće prikazuje na slikama:

"*In coenobio s. Mariae de Monte Ortono cum quadam die non posset Missae interesse eo quia ex obedientia in horto conventur rei campestri vacare debebat, audiens sacrae hostiae elevationis signum in ipso viridario Christum Dominum adoraturus in genua se provolvit, cuius tantam fidem ac pietatem Dominus respiciens illud effecit ut noster Gratia per apertos ecclesiae muros ipsummet Christi Corpus sublato specierum velamine palam in hostia consecrata conspiceret*."

("*U samostanu sv. Marije od Monteortona, kad jednoga dana nije mogao prisustvovati Misi, jer se iz poslušnosti morao baviti poljskim radovima u vrtu; čuvši znak podizanja svete hostije, u samom se vrtu bacio na koljena da se pokloni Kristu Gospodinu; kad je toliku vjeru i pobožnost vidio Gospodin, učinio je da naš Gracija kroz otvorene zidove crkve ugleda samo Tijelo Kristovo, jasno bez zastora prilika.*")

Bl. Gracija je uvijek želio biti najmanji, obavljao je najniže i najteže poslove u samostanu. To je bio samo jedan dio njegovog pokorničkog života:

"*Interea autem rusticanos labores intra coenobii septa non refugiebat, atque viliora quaeque domus ministeria cum humilitatis studio tum caeterorum fratrum amore sibi libenter reservabat. Suum parcum aut frugale prandium quotidie medium dividebat ut portionem alteram pauperibus esurientibus erogare valeret. Religiosae autem paupertatis ita erat sedulus custos ut in cella nullam haberet aliam supellectilem praeter aliquot sacras imagines,*

unam coronam precatoriam, duo flagella, unumque catenulam, atque duas tabulas quae una cum saxo lectum eius conficiebat, super quem non aliud operimentum quam pannosa quaedam..."

("*U međuvremenu, nije bježao od sluganskih poslova unutar samostanskih zidina, i sve gore kućanske poslove ostavljao je sebi, sa svom poniznošću, a tako i ljubavlju prema ostaloj braći. Svoj je oskudni ili bijedni doručak svakodnevno dijelio na dva dijela, kako bi drugi dio mogao dati gladnim siromasima. Bio je tako pomnjiv čuvar redovničkog siromaštva, da u ćeliji nije imao drugoga namještaja, osim nekoliko svetih slika, jednu krunicu za molitvu, dva biča, jedan lančić i dvije ploče koje su zajedno s kamenom činile njegov krevet, nad kojim nije imao drugoga pokrivača, nego nekakve krpe...*")

Kao i svi veliki sveci, i bl. Gracija se odlikovao velikom pobožnošću prema Majci Božjoj:
"*Erga Deiparam mira pietate ferebatur, atque ad illius honorem quotidie rosarium recitabat, et in singulis eius festivitatum vigiliis non aliter quam modico pane et aqua vescebatur, atque magis quam alias se flagellis verberabat.*"
("*Prema Bogorodici se čudesnom pobožnošću zanosio, i u njezinu čast je svakodnevno recitirao krunicu, i u svakoj vigiliji njezinih svetkovina nije jeo drugo, nego malo kruha i vode, i bičevao se više nego inače.*")

Put do savršenosti sastoji se naročito u izbjegavanju naoko malih i lakih grijeha. Izbjegavanje lakih grijeha je najbolja obrana od teških grijeha. Naš bl. Gracija je to uspijevao strogim obdržavanjem redovničke tišine i odlučnim odupiranjem svim napastima:

"*Silentii autem ita erat rigidus custos ut nonnisi caritatis vel necessitatis causa illud unquam frangeret. Conscientiae vero erat adeo timoratae ut nedum quascumque voluntarias veniales noxas devitare, verum etiam ab omnibus involuntariis defectibus praecavere peculiari vigilantia conaretur. Inter haec pluribus variisque daemonis tentationibus saepenumero*

impetebatur; assidua nostratis B. Gratiae membrorum suorum afflictatio cum iugi oratione coniuncta illum semper superiorem atque victorem reddidit."

("*Bio je tako strog čuvar tišine, da ju nikada nije prekršio, osim iz uzroka ljubavi ili nužde. Bio je toliko bojažljive savjesti da ne samo da se trudio izbjeći svaki namjerni laki grijeh, nego se osobitom budnošću nastojao čuvati i od nenamjernih nedostataka. U tome je često bio napadan mnogim i raznovrsnim napastima demona; no ustrajno mrtvljenje udova zajedno s postojanom molitvom našega bl. Gracije, uvijek ga je iznijelo kao nadvladatelja i pobjednika*.")

Ljudske zle sklonosti se suzbijaju tjelesnim postom. I na ovom području je bl. Gracija bio nenadmašan:

"*Praeter caetera ab Ecclesia atque ordinis constitutionibus praescripta ieiunia tribus hebdomadae diebus ieiunabat pane duntaxat et aqua parce se sustentans. Caeteris autem diebus comedebat tantummodo quoddam pulmentm ex herbis confectum...*
Supra nudam carnem cilicium ex equorum crinibus contextum gestabat, ferreaque catena lumbos sibi praecingebat. In summo etiam frigore discalceatus, nudatoque capite incedebat, neque ut se calefaceret unquam prunas accessit."

("*Osim ostalih postova propisanih od Crkve i konstitucija reda, tri dana u tjednu je postio održavajući se samo kruhom i s malo vode. Ostalim je danima jeo samo neko varivo napravljeno od trave...*
Preko golog je tijela nosio kostrijet satkanu od konjskih dlaka i željeznim lancem si je opasao bokove. I u najvećoj hladnoći hodao je bos i gole glave, i nikada se nije približio ognjištu da se ugrije.")

O ćeliji u kojoj je živio:
"*Cellam autem angustiorem sibi elegerat tectum proxime sitam, in qua homo pedibus rectus ambulare nequibat adeo ut non quidem quietis, sed potius poenae locus esse videretur*."
("*Izabrao si je tijesnu ćeliju sa nisko postavljenim stropom, u kojoj čovjek nije mogao uspravan hodati, tako da se to nije činilo kao mjesto odmora, već prije kao mjesto kazne*.")

I za kraj, nešto po čemu bl. Gracija može biti uzor današnjim vjernicima - pobožno primanje svete pričesti.
Bl. Gracija je čak i u zadnjoj bolesti, kad je već bio onemoćao, slab i blizu smrti, skupio dovoljno snage da izađe iz kreveta i klečeći primi sv. pričest:

"*Itaque viva fide roboratus e lectulo repente surgens... SS. Viatico obviam ivit, et in genua provolutus illud ferventi religione recepit.*
Extrema tandem unctione munitus ad meritorum suorum retributionem a Domino recipiendam transivit die 9 Novembris 1508., aetatis suae 70."

("*I tako ojačan živom vjerom, brzo je ustao iz kreveta... pošao ususret sv. popudbini i bacivši se na koljena primio ju je s gorućom vjerom. Posljednjom pomašću pak utvrđen prešao je Gospodinu, da primi nagradu za svoje zasluge, dana 9. studenoga 1508., u 70 godini života.*")

Bl. Alojzije Stepinac: "Vojujte odvažno!"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/bl-alojzije-stepinac-vojujte-odvazno.html

Nadbiskup Stepinac blagoslivlje zastavu prigodom Križarskoga dana (»Merčeva godina«) u katedrali, u svibnju 1938.

Hrvatska katolička mladež je tijekom 1920-ih i 1930-ih bila organizirana u nizu udruga koje su bile sastavni dio Katoličke akcije (pokrenute na poticaj pape Pija XI.).
Najpoznatija je bila orlovska organizacija (pod vodstvom bl. Ivana Merza), a nakon njezine zabrane 1929. god., njenu ulogu preuzima križarska organizacija.

U tim se organizacijama promicao viteški, junački, način razmišljanja (potpuno suprotno od "pacifističkog" hipijevskog stava koji danas prevladava u modernističkim udrugama "katoličke" mladeži).

Nadbiskup Alojzije Stepinac kao sudionik jedne križarske proslave

Naši orlovi i križari su uistinu vojevali protiv liberalizma. Nisu vodili nikakav "dijalog" s neprijateljima katoličke vjere, već su suzbijali njihovu djelatnost.

Bl. Alojzije Stepinac je, prilikom jednog blagoslova križarske zastave 1935. g., potaknuo križare da odvažno vojuju.

Evo vijest o tome u tjedniku *Katolik*, 1. rujna 1935., br. 35.

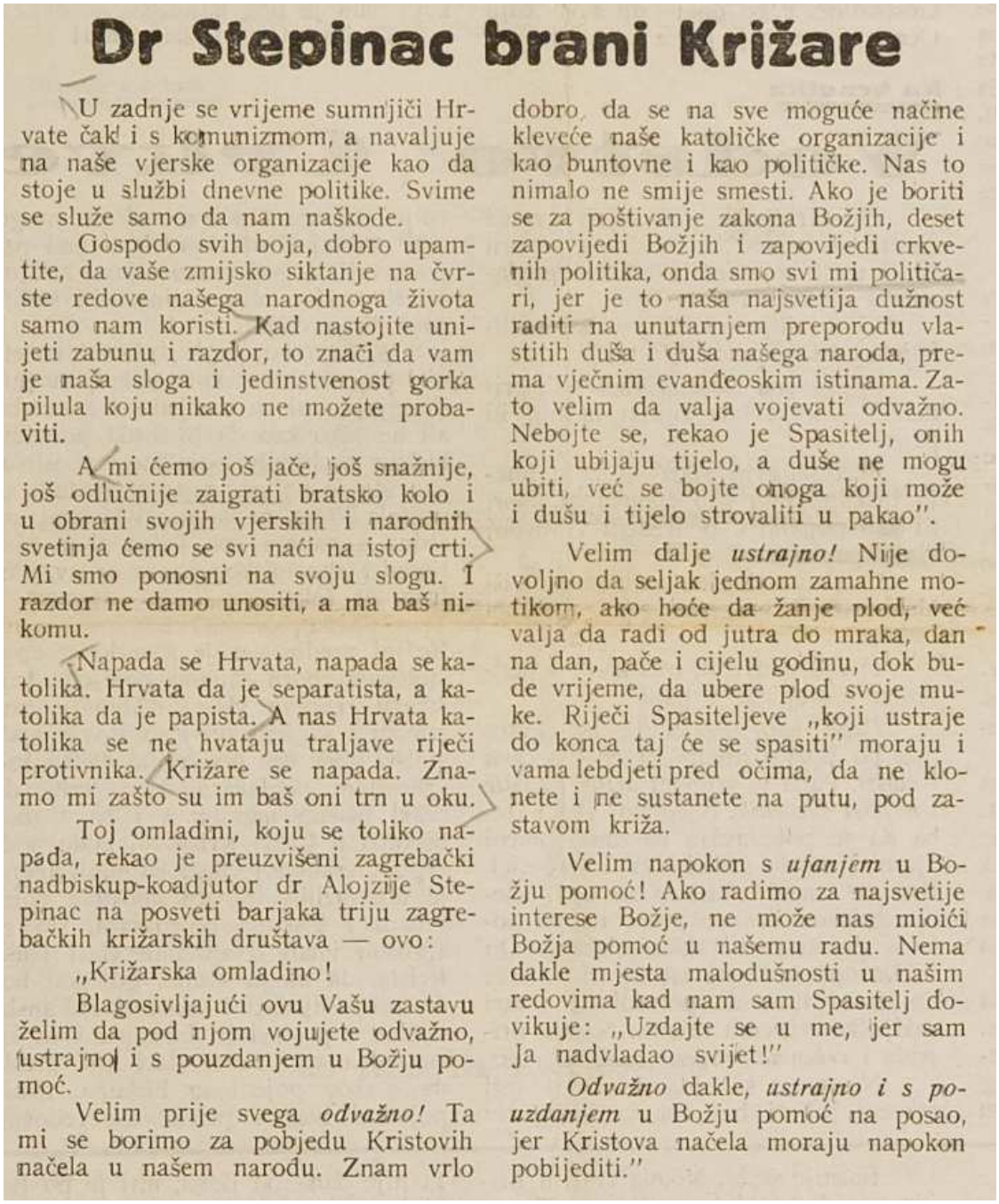

Dr Stepinac brani Križare

U zadnje se vrijeme sumnjiči Hrvate čak i s komunizmom, a navaljuje na naše vjerske organizacije kao da stoje u službi dnevne politike. Svime se služe samo da nam naškode.

Gospodo svih boja, dobro upamtite, da vaše zmijsko siktanje na čvrste redove našega narodnoga života samo nam koristi. Kad nastojite unijeti zabunu i razdor, to znači da vam je naša sloga i jedinstvenost gorka pilula koju nikako ne možete probaviti.

A mi ćemo još jače, još snažnije, još odlučnije zaigrati bratsko kolo i u obrani svojih vjerskih i narodnih svetinja ćemo se svi naći na istoj crti. Mi smo ponosni na svoju slogu. I razdor ne damo unositi, a ma baš nikomu.

Napada se Hrvata, napada se katolika. Hrvata da je separatista, a katolika da je papista. A nas Hrvata katolika se ne hvataju traljave riječi protivnika. Križare se napada. Znamo mi zašto su im baš oni trn u oku.

Toj omladini, koju se toliko napada, rekao je preuzvišeni zagrebački nadbiskup-koadjutor dr Alojzije Stepinac na posveti barjaka triju zagrebačkih križarskih društava — ovo:

„Križarska omladino!

Blagosivljajući ovu Vašu zastavu želim da pod njom vojujete odvažno, ustrajno i s pouzdanjem u Božju pomoć.

Velim prije svega *odvažno!* Ta mi se borimo za pobjedu Kristovih načela u našem narodu. Znam vrlo dobro, da se na sve moguće načine kleveće naše katoličke organizacije i kao buntovne i kao političke. Nas to nimalo ne smije smesti. Ako je boriti se za poštivanje zakona Božjih, deset zapovijedi Božjih i zapovijedi crkvenih politika, onda smo svi mi političari, jer je to naša najsvetija dužnost raditi na unutarnjem preporodu vlastitih duša i duša našega naroda, prema vječnim evanđeoskim istinama. Zato velim da valja vojevati odvažno. Nebojte se, rekao je Spasitelj, onih koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti, već se bojte onoga koji može i dušu i tijelo strovaliti u pakao".

Velim dalje *ustrajno!* Nije dovoljno da seljak jednom zamahne motikom, ako hoće da žanje plod, već valja da radi od jutra do mraka, dan na dan, pače i cijelu godinu, dok bude vrijeme, da ubere plod svoje muke. Riječi Spasiteljeve „koji ustraje do konca taj će se spasiti" moraju i vama lebdjeti pred očima, da ne klonete i ne sustanete na putu, pod zastavom križa.

Velim napokon s *ufanjem* u Božju pomoć! Ako radimo za najsvetije interese Božje, ne može nas mioići Božja pomoć u našemu radu. Nema dakle mjesta malodušnosti u našim redovima kad nam sam Spasitelj dovikuje: „Uzdajte se u me, jer sam Ja nadvladao svijet!"

Odvažno dakle, *ustrajno i s pouzdanjem* u Božju pomoć na posao, jer Kristova načela moraju napokon pobijediti."

Kad je bilo potrebno, naša borbena katolička mladež znala se i fizički suprotstaviti neprijateljima. Dakako, nisu tukli liberale po ulicama... Ali, znali su u nekim situacijama primijeniti određenu silu. Tako su, na primjer, u više navrata silom spriječili održavanje tribina liberalnih i/ili ateističkih predavača.

Možda je najpoznatiji primjer, okršaj naših orlova sa "starokatolicima" u Stenjevcu, u studenom 1926. godine.

Moram ovdje prvo nešto reći o tim "starokatolicima" - jer taj naziv mnoge zbunjuje. Ime "starokatolici" je zavaravajuće. Oni niti su "stari", niti su "katolici". To je zapravo ultraliberalna sekta, koja je nastala u Njemačkoj 1870-ih; protive se svećeničkom celibatu, nerazrješivosti ženidbe, moljenju časoslova, latinskom jeziku u liturgiji... Dakle, sve ono što traže i modernisti!
U Hrvatskoj se ta sekta pojavila početkom 1920-ih, a bila je podržavana od Beograda, koji ju je koristio kao sredstvo za unošenja razdora među hrvatske

katolike.

Ovo dolje je svjedočanstvo stenjevačkog župnika Josipa Mokrovića o sukobu orlova sa sektašima "starokatolicima".
To svjedočanstvo je objavljeno u knjizi isusovca Josipa Vrbaneka *Vitez Kristov - dr. Ivan Merz* (Zagreb, 1943.)

> *Dne 21. XI. 1926. veliki broj zagrebačkih samozvanih starokatolika, okupivši oko sebe neke zavedene Stenjevčane, navalio je pod vodstvom »starokatoličkog« svećenika A. D. na stenjevačku župnu crkvu, da je otmu i da održe u njoj »svoju misu«. No navala je ostala bez uspjeha, jer je naišla na otpor lijepog broja orlova i domagojaca te samih vjernih župljana. Orlove je vodio dr. Ivan Merz i on je dao svu pobudu za tu obranu.*

> *»Starokatolici« bili su zbog svoga neuspjeha tako bijesni, da su svom žestinom stali pogrđivati naše katolike raznim uvredama, osobito predbacujući im papu. Prijetili su se i batinama. Po dr. Merzu, koji im je neustrašivo uskliknuo: »Samo preko naših lešina doći ćete u crkvu!« – oni su svom mržnjom pljuvali. Neki su od naših orlova i domagojaca bili i tvorno napadnuti.*

> *Mi svi, videći njihov uzmak i poraz, oduševljeno zapjevasmo pred župnom crkvom »Tebe Boga hvalimo« i »Liepu našu domovinu!«*

> *Zatim smo ušli u crkvu, gdje sam prikazao sv. Misu i propovijedao.*

> *Borbene naše orlove pod vodstvom dr. Merza slijedili su sada i veoma mnogi iz one grupe, koja se još čas prije pomiješala sa »starokatolicima«, te su bili neodlučni kuda će, a sada su i oni priključili se nama i prisustvovali sv. Misi i propovijedi.*

> *Poslije ove službe Božje razgovarao sam sa dr. Merzom, kakovu da zadovoljštinu pružimo dragomu Bogu, Presvetome Srcu Isusovu i Majci Božjoj za obeščašćenje i svetogrđa »starokatoličkih« svećenika te za mir u župi?*

> *I on pun duboke i nježne vjere i štovanja spram Presvete Euharistije, dao je najljepši prijedlog, da se slijedeće nedjelje odredi kroz čitav dan klanjanje Isusu u izloženom Presvetom Sakramentu. Ja sam sa zahvalom prihvatio njegov prijedlog.*

> *I dne 28. XI. došao je dr. Merz u našu župnu crkvu i više sati proboravio je u sabranom i pobožnom klanjanju pred Presvetim.*

> *Za blagdan pak Bezgrješnog Začeća sam se je ponudio, da će održati predavanje o Lurdu sa slikama. Mnoštvo vjernika pažljivo je slušalo taj dan njegovo lijepo i zanimljivo predavanje, zadojeno djetinjom ljubavlju i odanosti spram Nebeske Gospe, te su se mnogi morali i vratiti kućama, nemajući više mjesta. Iza toga počeli su se duhovi u župi Stenjevec smirivati.*

> *Iz ovih evo događaja vidi se Merčeva velika ljubav Crkvi i papi njegov apostolski duh, osobito pak njegova požrtvovnost te spremnost: i život svoj položiti za pravu Crkvu Kristovu… Smatram, da je on imao junačke kreposti i da bi se mogao započeti proces, da bude proglašen blaženim.*

> *Stenjevec, 25. IX. 1942., Josip Mokrović, župnik*

Treba reći da ovo nisu bile nekakve "sporadične akcije"...
Borbeni stav u suprotstavljanju neprijateljima katoličke vjere bio je izričito propisan u orlovskoj Zlatnoj knjizi!

Bl. Ivan Merz je zacrtao borbenost u Zlatnoj knjizi

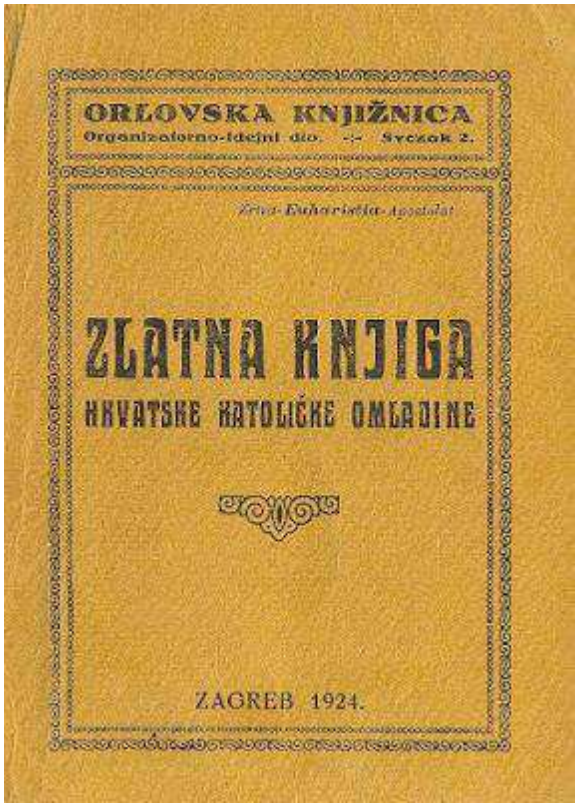

U čemu je veličina bl. Ivana Merza?
Prije svega, u tome što nam je, kao suosnivač Hrvatskog orlovskog saveza i urednik njegovog pravila (Zlatne knjige), ostavio trajan uzor kako bi trebala biti ustrojena jedna organizacija katoličke mladeži. Hrvatski orlovski savez (HOS) je djelovao od 1923. do 1929. god. (kad su ga zabranile vlasti tadašnje Karađorđevićeve Jugoslavije).

U

HOS-u je vladala čelična disciplina - jasna pravila kojih se svaki član morao držati. Sam bl. Ivan Merz je orlove stalno uspoređivao s katoličkim vitezovima. I zato je npr. obred primanja u orlove bio vrlo sličan srednjovjekovnom obredu primanja u vitezove.

Ali, ono što je daleko važnije od toga, HOS je imao jasno definirane ciljeve i sredstva kako da do njih dođe.

Bilo je također jasno definirano kako se pojedini orao mora držati prema neprijateljima katoličke vjere.

Prenosim te odredbe... uz par slika naših orlova:

"*Koje [ljude] mora orao baš posebice držati svojim protivnicima?*
Orao mora baš posebice svojim protivnicima držati one koji hoće narod trovati nevjerom i neprijateljstvom protiv Katoličke Crkve i svećenstva, pa one koji kvare mladež alkoholom, psovkom, nečistoćom, kinematografom,

lošom knjigom, nepristojnim plakatima i slikama, koji gule i koriste se njegovom bijedom."
(Zlatna knjiga, X., 2.)

"*Je li borba protiv neprijatelja kršćanske misli protivna kršćanskoj ljubavi? Borba protiv neprijatelja kršćanske misli nije protivna kršćanskoj ljubavi, već je posve u skladu s kršćanskom ljubavi koja zahtijeva od nas da ljubimo Boga i duhovnu sreću naroda pa da se zato svom snagom opiremo pokušajima nevjernika i narodnih neprijatelja koji hoće pogubiti duše.*"
(Zlatna knjiga, X., 4.)

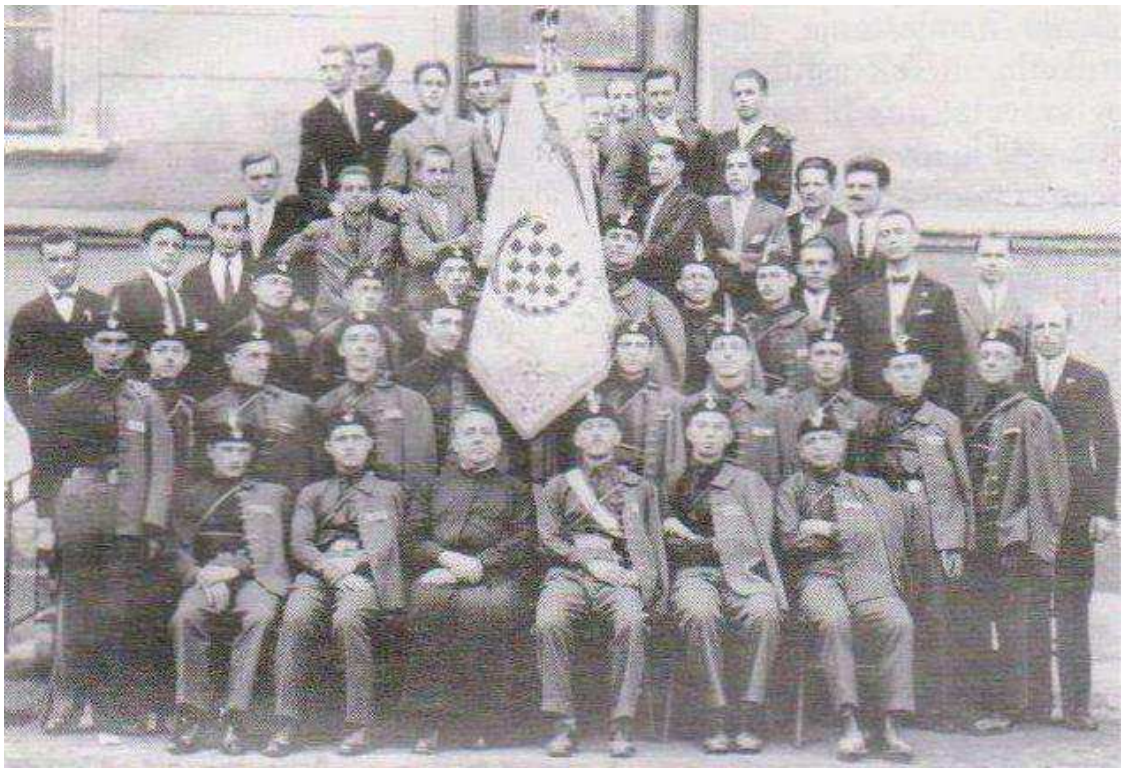

"*Pojedini su zadaci orla u borbi protiv neprijatelja katoličanstva među drugima ovi:*
- mora progoniti časopise i knjige, kinematografe protivne vjeri, Crkvi i

narodu te ljude odvraćati od njih;
- mora otkrivati, pobijati i poticati narod protiv nakana i rada protivna vjeri, Crkvi i narodu protivnih društava i ustanova;
- mora osobito mladež odvraćati od protivnika i takvih osoba koje kušaju svoj poriv i ugled u župi izrabiti da šire nazore protivne vjeri, Crkvi i svećenstvu;
- mora odvraćati puk posebice od prostorija i krčmi gdje se sastaju osobe protivne katoličkoj misli i podrugivači duhovnika i kršćanskih društava;
- mora se odlučno boriti protiv psovke i nastojati je istrijebiti;
- mora ugled protivnika vjere neumorno potkopavati, njihov rad progoniti i njihove osnove za protukatoličku stvar odmah mrsiti da im trud bude u tutanj i da nailaze na sve veće poteškoće;
- ako treba, neka otkrije i mane, zlobu, pokvarenost i neznanje protivnika; samo da je sve istinito i s nakanom da osramoti neprijatelje Crkve i vjere te ne uspiju njihove protunarodne namjere."
(Zlatna knjiga, X., 6.)

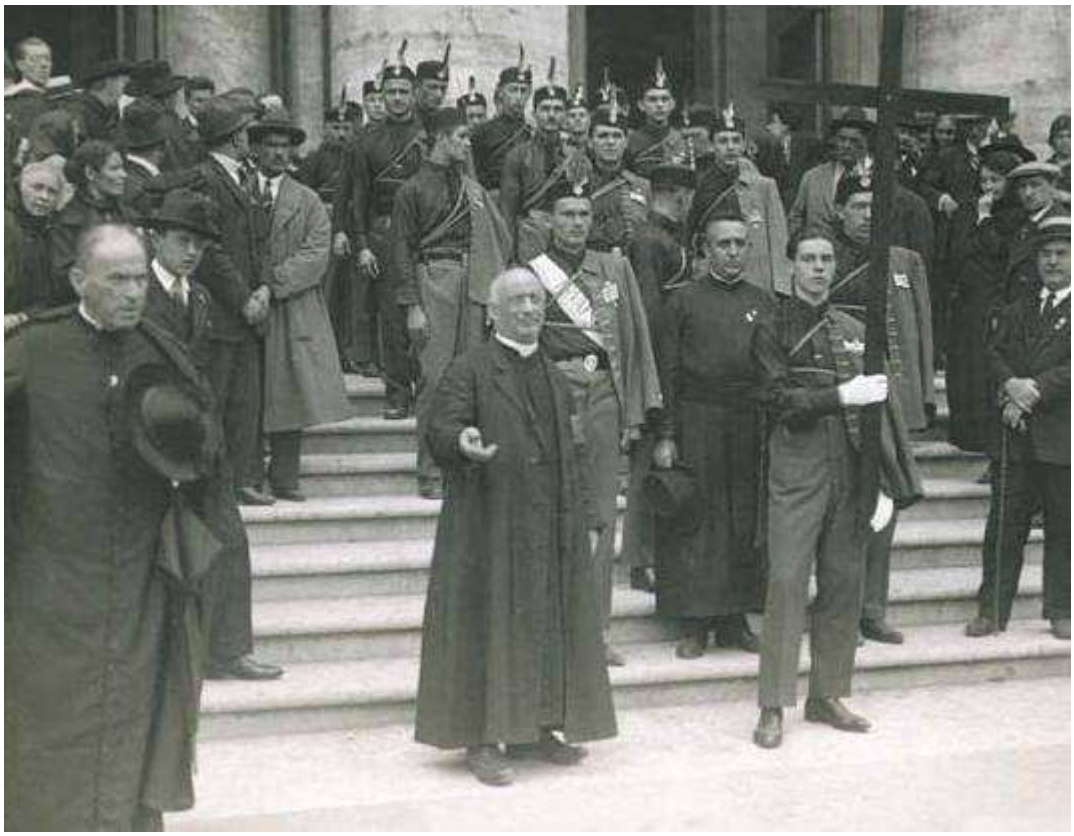

More m.kusnjacic@gmail.com Dashboard Sign Out

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ▶ 2021 (4)
- ▶ 2020 (32)
- ▶ 2019 (47)
- ▶ 2018 (63)
- ▶ 2017 (97)
- ▼ 2016 (174)
  - ▶ prosinca (10)
  - ▶ studenoga (5)
  - ▶ listopada (10)
  - ▶ rujna (9)
  - ▶ kolovoza (1)
  - ▶ srpnja (2)
  - ▶ lipnja (11)
  - ▶ svibnja (13)
  - ▶ travnja (13)
  - ▼ ožujka (28)
    - Svi su pozvani
    - Prava vjera, koju je Krist naučavao, samo je u Crk...
    - Bratovštine duša u čistilištu
    - Samo onda moći ćemo gorjeti kod prikazivanja svete...
    - Izvor života
    - Blaženi koji se u ovom životu pripremaju za sud
    - Klanjanje je dužnost, a ne izbor
    - Marica Stanković: "Križarski pokret se ponosi radi...
    - Bl. Alojzije Stepinac: "Vojujte odvažno!"
    - Bl. Gracija iz Mula
    - Pazi kako pristupaš sv. pričesti
    - Papa Pio IX. označio je "liberalni katolicizam" na...
    - Važnost molitve u borbi protiv krivovjerja
    - Missa pro defunctis
    - Molimo, molimo, trpimo, žrtvujmo se za slavu Božju...
    - Petar Barbarić - čovjek koji nije gubio vrijeme
    - Čistilišni oganj
    - Karakteristično obilježje, kojim se razlikuje kato...
    - IZGUBLJENA GENERACIJA (3. dio) - Prodor mlakosti
    - Gabriel García Moreno
    - Kršćanska jakost
    - Milošću onoga koji se u Misi žrtvuje
    - Družba koja vojuje sve do gubitka života
    - Limb
    - Ustraj, sine, kako si započeo
    - Ispit savjesti - nekada i danas
    - Naš biskup koji pazi na čistoću obreda
    - O onima koji ne razmišljaju o smrti...
  - ▶ veljače (26)
  - ▶ siječnja (46)

srijeda, 23. ožujka 2016.

Marica Stanković: "Križarski pokret se ponosi radikalizmom"

Marica Stanković (1900.-1957.) bila je suradnica bl. Ivana Merza, suosnivačica ženske grane orlovskog pokreta (Savez hrvatskih orlica), potom organizatorica i predsjednica Velikog križarskog sestrinstva.
God. 1938. osnovala je svjetovnu ustanovu Suradnice Krista Kralja.
Sve su se te organizacije zalagale za širenje katoličkog svjetonazora među hrvatskim djevojkama, naročito za čednost u odjevanju i ponašanju.

Komunističke vlasti su je 1948. osudile na petogodišnju robiju. Umrla je 1957. god.

Sprovod Marice Stanković 1957. god.

Njezina pisana ostavština i danas nam može biti jasan putokaz.

U srpnju 1932. god., održao se u Šibeniku susret križarica iz cijele Hrvatske. Susretu je prisustvovao i biskup Jerolim Mileta.
Tijekom susreta održana su razna predavanja. Jedno od njih je bilo predavanje Marice Stanković o križarskom pokretu i euharistiji, na kojem je izrekla ove važne riječi:

"**Križarski pokret se ponosi radikalizmom, ispravnim katoličkim načelima, katoličkom dosljednošću i neovisnošću od svijeta i njegova mišljenja**."

Cijelo predavanje je objavljeno u tjedniku Katolik (7. kolovoza 1932., br. 30.)...

Poštarina plaćena u gotovu

Godišnja pretplata Din 30.— za inozemstvo dvostruko.

Adresa Uredništva i Uprave: Šibenik, p. p. 17.

„Katolik" izlazi svaki tjedan.

God. III. Šibenik, 7. kolovoza 1932. Br. 30. Cijena 50 para

KATOLIK

Vlasnik i odgovorni urednik: Sveć. Joso Felicinović. Šibenik ulica sv. Marina.

Štampa: Pučka Tiskara (Braća Matačić pk. Petra) Predstavnik Vjek. Matačić.

Oglasi po naročitoj tarifi.

Euharistija i križarski pokret

Mi katolici znamo, da za ozdravljenje čovječanstva trebaju jaka i radikalna sredstva. Moralna, vjerska i socijalna anarhija tako je velika, da nas samo Bog može spasiti i privesti opet miru i sreći. Samo u sjeni tabernakula može da se obnovi čovječanstvo, samo u euharistijskom Suncu može ono naći istinu, samo euharistijski Krist izliječit će sve rane i boli savremenog čovjeka. Ako je euharistija potrebna za obnovu svijeta, i ako je u maloj bijeloj hostiji jedin spas čovječanstva, kolikom ljubavi prema njoj treba da bukti ona omladina, koja si je uzela za zadaću preporoditi cijeli svijet u Kristu. A to je kod nas naša *križarska* omladina. Križarska organizacija po svome je postanku posve euharistijska organizacija. Nastala je na želju euharistijskog pape Pija X., koji je želio omladinu euharistijski odgojenu, da po njoj preporodi svijet.

Križarska organizacija uvedena je kod nas prije nepune dvije godine. Kroz to vrijeme ona se uspješno razvila te broji oko 150 društava, a neprestano niču nova. Prosvjetni rad organizacije je zamjeran, a misijskom i karitativnom nastojanju križarice prednjače drugim ženskim organizacijama. Križarska štampa vrlo je razgranjena, a u posljednje vrijeme naročito se sistematizirao rad s djecom. Izgleda, da je križarska organizacija postala općom organizacijom hrv. katol. omladine. Zahvatila je selo i grad, školsku, gradsku i seosku omladinu. I mnogi se pitaju: odakle snaga toj tako mladoj organizaciji. Tajna sviju uspjeha jest u presv. euharistiji. *Izgradnja euharistijskog duha u dušama* je bitna sadržina križarske organizacije. Kad njega ne bi bilo, prosvjetni naš rad ne bi imao smisla, za misijski i karitativan rad ne bi bilo poleta, za apostolsko djelovanje ne bi bilo shvaćanja. U euharistiji, u euharistijskom duhu križarske omladine je ključ sviju naših uspjeha.

Iz euharistijsko odgojene omladine izvire pravi *prosvjetni rad*, kojim križarska organizacija upravo iznenađuje. Taj red razvija se na društvenim sastancima, a poznato je, kako upravo tim radom nastojimo da prodremo i u svoja sela, dižući ih vjerski, moralno i gospodarski. Najveći prosvjetni rezultati naše organizacije razviše se iz požrtvovnosti naše omladine, koja je to naučila od svoga euharistijskog kralja.

Euharistija je izvor *karitativne* i *misijske* djelatnosti. Samo oni, koji nose euharistijskog Krista u srcu, mogu da shvate ljudske boli i mogu da se za njih žrtvuju. Križarstvo hoće da odgoji ljude, koji će živjeti za bližnjega, ali tad treba da tijesno stanu uz onoga, koji je sve neizmjernom ljubavi ljubio.

Križarska ženska organizacija stavila je u svoj program borbu protiv *nečedne mode*. I taj apostolat, može da izvire samo iz euharistijskog srca. Jedna naša članica piše: euharistija djeluje neposredno. Ona produljuje rukave, briše s usta šminku, prekida s pogibeljnim poznanstvima. — Danas je ženski svijet zaražen nepristojnom, nečednom modom i samo euharistijski odgojena djevojka moći će da se bori protiv bujice, koja je sav ženski svijet zahvatila.

Križarski pokret se ponosi *radikalizmom*, ispravnim katoličkim načelima, katoličkom dosljednošću i neovisnošću od svijeta i njegova mišljenja. Tako i treba. Neka nas nazovu tjesnogrudnima, jednostranima. Tražimo 100%tni katolicizam. Takav radikalni katolicizam može i opet samo euharistija dati.

Svaki član križerske organizacije treba da je *apostol*. Mi treba da gospodarimo svijetom. Mi treba da vladamo privatnim i javnim životom. Naše apostolsko djelovanje ne smije prestati, dok se sav javni i privatni život ne bude održao pod svijetlom euharistijskog Sunca. Snagu za takav apostolat dat će nam samo euharistija. Za taj rat treba žrtava, velikih žrtava, traži se sprema na mučeništvo. A odakle će niknuti novovjeki mučenici, ako ne iz krvi, koja je bila prolivena na golgotskom brdu.

Biskup Mahnić rekao je jednom: „Život kršćanski ili je euharistijski ili ga nema". I križarski pokret ili treba da je euharistijski, ili ga uopće ne treba. — Svi mi to znamo, svi mi to razumijemo, i zato se križarstvo od početka razvija uz tabernakul, uz Srce Krista euharistijskog.

M. Stanković.

Častimo sveto ime Božje!

Lijepo je i krasno ovo naše hrvatsko primorje, pitom i dobar narod, ali kako ga blati i sramoti psovka! Godine prolaze, i ova strašna mana, koja zove na nas proktestvo Božje, još ništa ne ide na manje, a ne samo kod pijanih, već i kod mnogo trijeznih muškaraca, i kod žena, pa čak i kod djece.

I ljudi trpe psovku kao iskaljenje bjesnila, kao običan izraz i to ne samo u najnižim slojevima društva već i kod t. zv. *otmenih* krugova, da pokažu i oni, kako je ljudska zvijer uvijek ista. Žena, koja znade sve tajne puteve ljudskog srca, te izgleda zrcalo dobrote i ljubavi, ah, i ona znade da izađe protiv dobrog Boga sa najgrdnim pridjevcima. Dijete psuje, jer je čulo od drugih, kako se psuje, ali jao njemu, ako ga domaće ognjište ne popravi od te sramote; njegova psovka će se brzo čuti i po kući i po ulicama. Čovjek hoće, da se podigne do božanskih visina, a kad tamo često je ispod životinja, jer ne zna, da se digne ni nad đubrište u kojem često živi. — Toliko se bojimo okuženih mjesta, tako rado tražimo čist zrak! Nastojmo također, da uvijek ukorimo psovače, da svuda riječju i primjerom prednjačimo te tako oslobodimo kuće, i ulice od tog blatnog, okuženog i sramotnog govora. Božje ime da bude pohvaljeno!

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 04:10

Oznake: Katolička država, Laici

3 komentara:

Antemurale Christianitatis 23. ožujka 2016. u 04:16

I danas formalno postoji "križarska organizacija", koja se poziva na nasljeđe stare, predratne, križarske organizacije.
Ali, to nije to!

Ovi novi "križari" su podosta uronjeni modernizam i kompromiserstvo sa sekularnim liberalizmom.
Oni se uopće ne zalažu za ostvarenje katoličkog društvenog poretka u ovoj zemlji (što je bio cilj stare, prave, križarske organizacije).

Odgovori

Anonimno 23. ožujka 2016. u 08:47

Onda mi "tradicionalisti" trebamo osnovati svoju "križarsku organizaciju" koja će biti baš poput ove stare. Monika

Odgovori

Anonimno 23. ožujka 2016. u 11:20

Čim sam malo uzrastao u vjeri, pročitao pouka crkvenih otaca, odmah su mi ove suvremene "udruge mladih" postale odbojne... sastoje se većinom od mladih koji misle da imaju zrelu revnost, a nisu ni svjesni svoga neznanja. Naravno, obavezan je liberalni/tolerantni svećenik ili fratar na čelu. Teško će to urodit dobrim plodom.

Odgovori

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjačić

Odjava

Objavi Pregled Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Klanjanje je dužnost, a ne izbor

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/klanjanje-je-duznost-ne-izbor.html

"*Estne venerandum nobis adorandumque hoc sacramentum? Est maxime, sic postulante a nobis officio religionis, ut quem adesse in Eucharistia credimus, cultu quoque debito prosequamur, creaturae Creatorem, servi Dominum atque Redemptorem optimum, maximum! De quo Scriptura ipsa pronunciat: 'Adorent eum omnes angeli Dei' (Psalm. 96.).*
Et rursus: 'Adorabunt eum omnes reges terrae, omnes gentes servient ei' (Psalm. 71.)."

("*Trebamo li štovati i klanjati se ovom sakramentu?*
Da najviše, jer tako od nas traži dužnost vjere, da onoga za koga vjerujemo da je u Euharistiji, slavimo s dužnim štovanjem, kao stvorenja svoga Stvoritelja, kao sluge Gospodara i Otkupitelja najboljega, najvišega!
O kojem samo Pismo proglašuje: 'Neka mu se poklone svi anđeli Božji' (Psalm. 96.).
I opet: 'Klanjat će se njemu svi kraljevi zemlje, svi narodi služit će njemu.' (Psalm. 71.).")

- sv. Petar Kanizije
(Summa doctrinae christianae, IV., 4., 6.)

Blaženi koji se u ovom životu pripremaju za sud

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/blazeni-koji-se-u-ovom-zivotu.html

Mlada misa sv. Ignacija

"*Beati illi qui se in hac vita praeparant ut judicentur et salvi fiant a Divina Majestate: ob cujus amorem et reverentiam vos rogo, ut sine mora studeatis conscientias vestras diligentius corrigere... Facite, quaeso, ut omnes qui me scire volent et animis suis prodesse, a vobis meo nomine visitati et amicissime salutati, hanc sibi conscriptam putent. Finem facio, Deum Dominum nostrum rogando, ut pro sua infinita et summa clementia nos velit gratia sua cumulare ad sanctissimam suam voluntatem pernoscendam et rite exequendam...*
Die Nativitatis praeteritae in Ecclesia Dominae nostrae Majori in sacello, ubi est praesepe in quo infans Jesus positus fuit, suo cum auxilio et gratia dixi meam primam Missam."

("*Blaženi oni koji se u ovom životu pripremaju da budu suđeni i spašeni od Božanskoga Veličanstva: radi čije vas ljubavi i štovanja molim, da bez odgode pažljivo nastojite ispraviti vaše savjesti... Učinite, molim vas, da svi koji me žele poznavati i koristiti svojim dušama, od vas u moje ime budu posjećeni i najprijateljskije pozdravljeni, [i] da smatraju da je ovo njima napisano. Završavam, moleći Boga Gospodina našega da mu se, zbog njegove beskrajne i vrhovne blagosti, prohtje obasuti nas svojom milošću, kako bismo spoznali njegovu presvetu volju i pravilno je izvršili...*

Prošloga Božića u Crkvi naše Velike Gospe, u kapelici gdje su jaslice u kojima se nalazio dijete Isus, s njegovom sam pomoći i milošću rekao svoju prvu Misu.")

- sv. Ignacije Loyola
(iz pisma koje je poslao svojoj braći 2. veljače 1539., u kojem javlja o svojoj mladoj misi - Epistolae sancti Ignatii Loyolae, lib. I., ep. 9.)

Izvor života

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/izvor-zivota.html

Najava Euharistijskog kongresa u Primoštenu 1939. god.
(iz tjednika *Katolik*, 22. lipnja 1939., br. 26.)

Izvor života

Samo geniji, ti vrhunci duha, stvaraju vjekovne pokrete i ostavljaju za sobom vjekovna djela. Ali ono što je Krist stvorio i što je ostavio iza sebe, ne može se pripisati niti najvećem geniju. Jedino Bog je mogao ustanoviti, što je ustanovio Krist! — Ustanovio je, naime, katoličku Crkvu.

Ali što bi bilo od katoličke Crkve, i što bi ona danas, kad se svako malo vremena mijenja obličje zemlje, značila, da joj njezin Ustanovitelj nije obećao: »I, evo, ja sam s vama sve do konca svijeta«.

Zato smo jaki, zato je Crkva mlada, pokretna i borbena, i nakon dvije hiljade godina od svog osnutka, jer je Krist još uvijek s nama, još uvijek u svojoj Crkvi.

Krist je stvarno s nama, a ne samo snagom svojih božanskih ideja; On je stvarno, bistveno prisutan u svojoj Crkvi, a ne samo u sjećanju i uspomeni svojih sljedbenika. — Ta Kristova prisutnost među nama ostvaruje se u tajni Euharistije.

Ne treba nam ni duboke filozofije, ni profinjene dogmatike, da upoznamo moć Euharistije. Dovoljno nam je iskustvo vjekova.

Nas savremene katolike morala bi prožimati plamena čežnja za onom prvom dobom mladoga kršćanstva, kad je još zemljom odjekivala zanosna apostolska riječ svetoga Pavla, kad je još sveti Ivan svaki dan upravljao svojim dragim ovčicama riječi: »Sinci moji, ljubite se među sobom«, kad prvak apostola i njegovi bliži nasljednici upravljahu Crkvom. Tada je Crkva bila mlada kao jednogodišnja lipa, puna životnih sokova kao šuma u proljeću, borbena kao lavica, kad lovac odapinje pušku na njezinu mladunčad.

I onda je nad njima vladala samo ljubav, koja je u ljudskom biću ugasila i zadnju varnicu sebičnosti, i stvorila dobrovoljnu, idealnu i svetu ko-

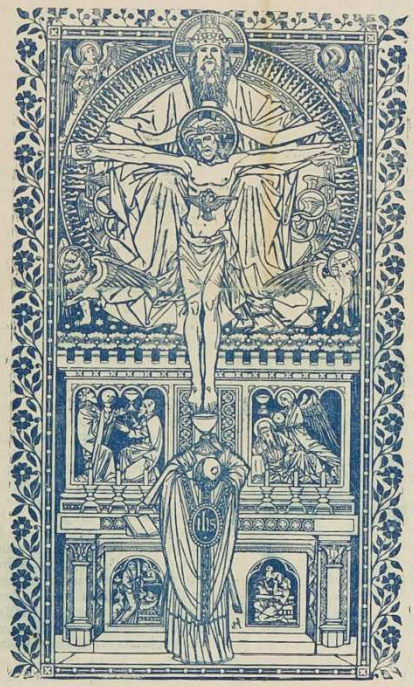

Euharistijski život je katolički život! Župa s rijetkim pričesnicima ne može živjeti pravim duhovnim životom. Ni Božje ni crkvene zapovijedi ne mogu se izvršivati bez snage koja nam dolazi iz Euharistije.

Kad bismo svi, svećenici i svjetovnjaci, to uvidjeli i sproveli u djelo! Tada bismo postali Kristovi. Tada bi opet oživjelo apostolsko, prvovjekovno mlado, svježe, borbeno i ljubezno kršćanstvo.

Za tim idu svi euharistijski, međunarodni, narodni i pokrajinski, kongresi. To je svrha i našem kongresu u Primoštenu.

Ig.

Program kongresnih svečanosti

Četvrtak 22. VI: U 3 sata pp. doček preuzv. biskupa dra J. Milete. S parobroda se odmah kreće u crkvu, gdje će o. Vladislav Brusić, gvardijan iz Krapnja, svojim govorom otvoriti euharistijsku trodnevnicu. Na koncu blagoslov s Presvetim.

Petak 23. VI.: Do 9 sati tihe sv. Mise u župskoj crkvi. U 9 sati počinje svečana sv. Misa, preko koje će preuzv. biskup krizmati oko 600 krizmanika. — Popodne u 4 sata akademija u počast preuzv. biskupa. U 7 sati uvečer drugi dan euharistijske trodnevnice s govorom o. Vl. Brusića.

Subota 24. VI.: U 3 s. pp. doček preuzv. krčkog biskupa dra Josipa Srebrnića. S parobroda se ide u crkvu, gdje će preuzv. Srebrnića pozdraviti naš preuzv. biskup. — U 6 s. uvečer službeni otvor kongresa i treći dan trodnevnice s govorom o. Vl. Brusića. — U 8.30 s. procesija sa

Samo onda moći ćemo gorjeti kod prikazivanja svete Misne Žrtve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/samo-onda-moci-cemo-gorjeti-kod.html

Prenosim dva pisma bl. Alojzija Stepinca svećeniku Vinku Komeričkom (iz Glasnika postulature bl. Alojzija Stepinca, god. 2000., 11. listopada, br. 3.-4., str. 79.-81.).
Pisma govore o važnosti pobožnoga služenja sv. mise, o potrebi dobre pripreme za sv. misu, te o osobnoj pobožnosti svećenika.

I. Pismo vlč. Vinku Komeričkom, župniku u Desiniću. Ovo pismo raspravlja o potrebi razmatranja i kontemplacije da se sačuva vjernost u svećeničkom životu.

Krašić, 1.VI.1957.
Carissime!
Primio sam Tvoje cijenjeno pismo, kojim me obavješćuješ, da ćete naskoro imati svećeničku rekolekciju. Bilo u sto dobrih časova! Kao što i sam vidiš, bezbožni komunizam ne odustaje od svoje nakane, zatrti svaki trag i spomen na Boga na zemlji i istrijebiti Crkvu Kristovu, a to je Katolička crkva.
Nije dakle čudo, da i Vatikan ponavlja ono, što sam neki dan čuo na francuskom jeziku iz Vatikana i dobro si zapisao: "De nouveau... Le communisme est absolument inconciliable avec la religion."

Ponovno se dakle stavlja na srce svima, da se znadu ravnati: komunizam i religija su dva kontradiktorna pojma. Jednoga mora nestati, a to ne će biti

Katolička crkva, jer Kristovo obećanje stoji i dalje: "Et portae inferi non praevalebunt." (Mt 16, 18)
Komunizam je apsolutno nepomirljiv s vjerom.

No kako znadeš, može se desiti i desilo se, da tu i tamo sotona prisvoji vlast bar za neko vrijeme i Crkvu bar za neko vrijeme istrijebi iz kojeg kraja.
Zar nije današnja Turska bila kula kršćanstva u vijeme svetoga Pavla, pa do dolaska Turaka? Egipat, Sirija, Palestina, kakvo cvatuće kršćanstvo za vrijeme onih velikih pustinjaka i stilita! A u Europi, dosta je sjetiti se samo Njemačke, Švedske, Danske, Finske, Norveške, Engleske etc. Danas su to kule hereza, kojima se već ne zna ni broja, ili bolje kule formalnog poganstva, ako stoji, što sam n.pr. čitao za Švedsku, da sedam promille vjeruje u Boga ili prakticira vjeru.

Kad pak stvari tako stoje, onda nema sumnje, da svećenik mora biti spreman na tešku borbu, dok Gospodin ne kaže 'dosta' za ovu kugu (bez borbe ne će svećenik nikada biti na toj zemlji), jer ne veli uzalud Kempenac: "Fili, nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria."

Mislim pak, da Ti ne trebam posebno isticati, da među odlična "arma spiritualia" svećenikova spada meditacija, razmatranje. I kad bi koji svećenik kušao podcijeniti važnost dnevnog razmatranja, stavio bi se iznad autoriteta proroka, koji govori: "Desolatione desolata est terra, quia nullus est, qui recogitet corde." (Jer 12, 11)

Ako je meditacija potrebna redovniku unutar četiri samostanska zida, kud više nama svećenicima, koji smo izvrgnuti svim navalama svijeta i po danu i po noći. Kako možemo izbjeći ruševinama naše duše, ako živimo po svjetski, bez pravog poznavanja naših svećeničkih dužnosti, mlitavi?
A kako su teške i velike dužnosti svećeničke!
A kako će svećenik upoznati mnogostrukost svojih dužnosti i praktična sredstva prihvatiti za njihovo ostvarenje, ako nikada ne razmatra?

Ne kaže uzalud i ne opominje uzalud mudri Sirah: "Cogitatum tuum habe in praeceptis Dei et in mandatis Illius maxime assiduus esto et Ipse dabit tibi cor et concupiscentia sapientiae dabitur tibi." (Sir 6, 37)

Sjećaš se iz Deuteronomiuma, kad je Bog preko Mojsija ponovio narodu izraelskom zapovijedi svoje. I jer je znao, kako će zemaljske brige i rastrešenost brzo baciti u zaborav te zapovijedi u svijesti naroda, zato mu govori: 'Eruntque verba haec in corde tuo et meditaberis in eis sedens in domo tua et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens et ligabis ea quasi signum in manu tua, eruntque et movebuntur inter oculos tuos, scribesque ea in limine et ostiis domus tuae.'

Ako je to Bog naredio već priprostom puku, kud više vrijedi za nas, svećenike Gospodnje. Onda samo moći ćemo gorjeti kod prikazivanja svete Misne Žrtve, kod molitve brevira, "sancta sancte tractare", kao što je dijeljenje svetih sakramenata i sakramentalija, jer će nas upravo meditacija učiniti "ignem urentem", kao što veli Psalmist: "Et in meditatione mea exardescet ignis."(Ps 39, 4)

U protivnom slučaju, smrznut ćemo se i biti slični onome, za kojega kaže Sveto Pismo: "Propter frigus piger arare nolui." (Izr 20, 4)

Ja znam da su svećenici danas preopterećeni poslom. Ali Ti se sjećaš, jer si bio svjedok žalosnih otpada iza Prvoga svjetskog rata, kako su pale neke columnae katoličkog pokreta kod nas među svećenicima. Raditi, raditi, raditi bilo im je geslo.
Da bude uspjeh što veći na oko, radili su, ali zanemarili meditaciju, ili bolje, vlastitu dušu, i rezultat je bila "ruina magna" (Mt 7, 27).

Stavi dakle toplo na srce braći svećenicima, da svi, napose mlađi, kojima predstoje još mnoge borbe i muke, budu ljudi meditacije, da uzmognu sve junački podnijeti i spasiti sebe i povjerene si ovce.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

II. Pismo vlč. Vinku Komeričkom, župniku u Desiniću, o pripravi za slavljenje sv. Mise i potrebi zahvale nakon sv. mise.

Krašić, 2.VI.1957.

Carissime!
Primio sam Tvoje cijenjeno pismo i za drugu mjesečnu svećeničku rekolekciju.

Upravo ovih dana čitao sam knjigu glasovitog apostola ne samo u Njemačkoj, nego poznatog već po svoj Europi, a i izvan, p. Leppicha S.J., koji u formi nagovora iznosi grozne mane našega vremena. Nije dakako mogao obići ni komunizam, najveću herezu današnjeg vremena, pa se obraća Kristu i kaže: "Herr Jesus Christus, angesichts der kommunistischen Weltpropaganda mochten wir fast jenen Stimmen glauben, die uns damit drohen, dass der Kommunismus die ganze Welt verbrennen wird. Aber Du hast Dein auserwahltes Volk auch durch das rote Meer geleitet. Fuhre uns, die Du mit Deinem Blute erlost hast, durch diese rote Flut hindurch. Dein Vater hat nicht Karl Marx den Auftrag und die Gnade gegeben, das Angesicht der Erde zu erneuern, sondern uns Christen, sofern wir mit Deiner Lehre ernst machen."

Kao što znaš, lice zemlje se obnovilo dolaskom Kristovim na svijet i dovršenjem Njegove krvave žrtve na drvetu križa.
"Scientes", veli apostol sveti Petar, "quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis, sed pretioso Sanguine quasi agni immaculati Christi et incontaminati."(1 Pt 1, 18).

Ako je pak tako, a tako sigurno jest, onda moramo i mi svećenici "ernst machen" s najsvetijim činom na zemlji, svetom Misom, po kojoj se u prvom redu obnavlja lice zemlje. A sigurno se ne može govoriti o "ernst machen", ako se svećenik brižno ne pripravlja na svetu Misu i dolično ne zahvaljuje za nju. Što naime kaže Mudrac u Svetome Pismu? "Qui timent Dominum, praeparabunt corda sua et in conspectu Illius sanctificabunt animas suas." (Sir 2, 20)

Za Izraelce u pustinji čitamo, kad su prvi put opazili manu, da su pitali: "Manhu? - Quid est hoc?" (Izl 16, 15)

Koliko više mi, kad kanimo pristupiti k oltaru, moramo da se zamislimo i zapitamo, što kanimo činiti, kad ono, što nama dolazi u ruke nije obična mana u pustinji, nego Kruh života, Isus Krist.

Mojsiju nije bilo dopušteno približiti se ni gorućem grmu: "Ne appropies huc; solve calceamenta de pedibus tuis, locus enim, in quo stas, terra sancta est." (Izl 3, 5)

Nama je dano približiti se ne gorućem grmu, nego Kristu pod prilikama kruha i vina na oltaru. Zar ćemo s manje respekta pristupati nego Mojsije gorućem grmu?
Jakov je nakon sna, u kojem je vidio silaziti i uzlaziti anđele Božje, povikao izvan sebe: "Vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam. Quam terribilis est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei et porta coeli." (Post 28, 16-17)

Što bismo istom morali reći mi, koji ne u snu, nego u zbilji, gledamo, ne ljestve s anđelima, nego Gospodara anđela, stvarno prisutnog na oltaru, kada obavljamo pretvorbu, ili bolje, On preko nas jadnih ljudi, kruha u Tijelo i vina u Krv Kristovu!

Nije dakle potrebno trošiti više riječi, kako se dolikuje dolična priprava za svetu Misu svakom svećeniku, makar ne znam kako bio zaposlen, da ga ne bi možda stigao prijekor, izrečen preko proroka: "Ne offeratis ultra sacrificium frustra; incensum abominatio est Mihi. Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum, quiescite agere perverse." (Iz 1, 13-16)

U protivnom slučaju bila bi neistina, što govorimo kod svake Mise: "Ego in innocentia mea ingressus sum."

A ako se dolikuje priprava, dolikuje se i zahvala. "Benedic, anima mea, Dominum, et omnia quae intra me sunt, nomini sancto Ejus et noli oblivisci omnes retributiones Ejus."

Mojsije zadivljen govori Izraelcima u Deuteronomiumu: "Nec est alias natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris." (Pnz 4, 7)

Što bi rekao Mojsije danas, da mu je dano služiti svetu Misu?
I ako se je Salomon okoristio pitanjem Gospodnjim ili ponudom:
"Postula quod vis, ut dem tibi", zar ne bismo bili ludi, kad se ne bismo zaustavili u društvu Isusovu, onoga Isusa, "de quo virtus exibat et sanabat omnes" (Lk 6, 19)

Ja ne kažem, da svećenik mora izmoliti ono, što je u breviru ili na tabli u sakristiji označeno kao gratiarum actio (makar bi nerazborito bilo ne okoristiti se tolikim divnim i bogatim oprostima), ali otići bez usrdne zahvale od svete Mise, zaslužilo bi ukor: "Domus mea deserta est et vas festinatis unusquisque in domum suam." (Hag 1, 9)

Zar se ne pristoji mnogo više ono: "Inveni, quem diligit anima mea, tenui nec dimittam Eum." (Pj 3, 4)

Ako se budemo Njega držali i Njega držali, onda, i samo onda, bit ćemo u stanju "renovare faciem terrae", jer je samo On put, istina i život.

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu, Tebi i ostaloj braći svećenicima
+ Alojzije kard. Stepinac nadbiskup zagrebački

Sličica iz ostavštine bl. Alojzija Stepinca – uspomena na zlatnu Misu dr. Ivana Šarića, nadbiskupa i metropolita vrhbosanskoga (31. srpnja 1944).

Bratovštine duša u čistilištu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/bratovstine-dusa-u-cistilistu.html

Bratovštine su društveno-vjerska udruženja laika, sa ciljem promicanja posebnih pobožnosti. U našim krajevima poznate su još od srednjega vijeka, a naročito su bile raširene u mjestima uzduž jadranske obale.
Bratovštine su nekada bile u samom središtu duhovnog života našega puka.

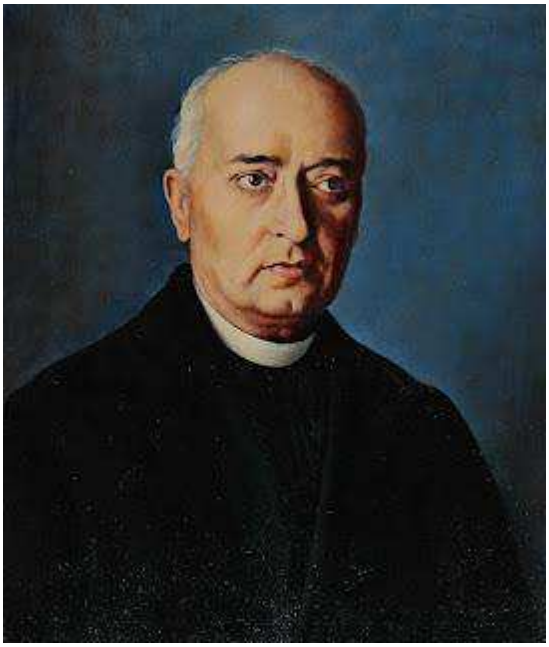

Don Krsto Stošić (1884.-1944.)

Kako su postojale bratovštine za razne pobožnosti, logično je da su se vrlo rano pojavile i one koje su se specijalizirale za pomaganje dušama u čistilištu.

Don Krsto Stošić u svojoj knjizi *Sela šibenskog kotara* (1941.) daje mnoštvo podataka o bratovštinama duša u čistilištu koje su djelovale na području Šibenske biskupije.
Prema tim podacima, vidimo da je svako drugo mjesto imalo takvu bratovštinu. Postojale su u Vodicama, Tisnom, Tribunju, Žirju, Prviću, Jadrtovcu, Skradinu i mnogim drugim mjestima.

Cilj tih bratovština je bila pomoć dušama u čistilištu: dakako, molitvom i sv. misom.
U tu svrhu, mnogi vjernici su im ostavili znatan dio svog imetka.

Na primjer, o bratovštini duša čistilišta u Tisnom, piše don Krsto Stošić (*Sela šibenskog kotara*, str. 209.):
"*Bratovština Duša Čistilišta dobila je g. 1717. iz ostavštine Antice Soline kuću, vrt i neke zemlje. Spisi su pisani glagolicom.*
Andrija Gelpi koji je umro 1742., obnovio je ovu bratovštinu.
Bratovština g. 1809. ima više zemalja i znatnog novca na dugu.
Svaki dan se govori misa za pokojnu braću, a kad netko umre, govore se za nj 20 misa."

Znak bratovštine Duša od čistilišta,
18. stoljeće, Crkvena zbirka, Skradin

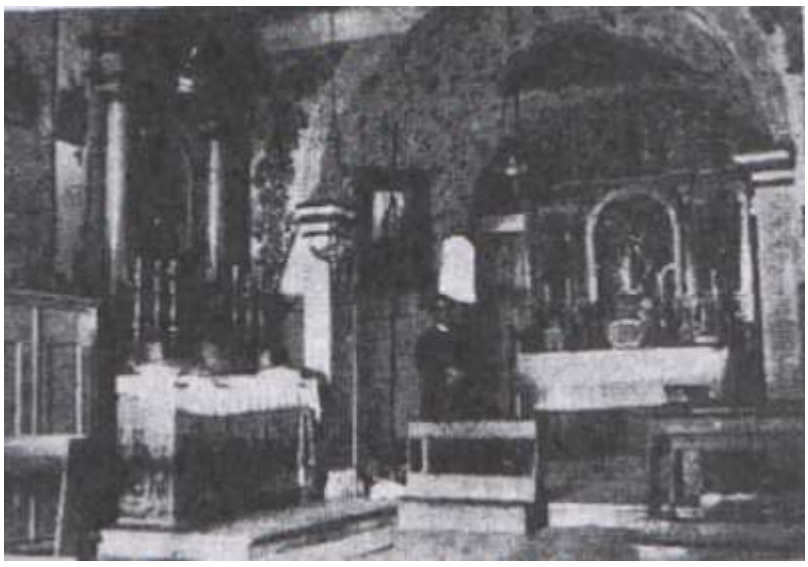

Župna crkva u Jadrtovcu, krajem 1930-ih

U prosjeku je to bilo kao kod bratovštine na Žirju, za koju don Krsto kaže (str. 196.):
"*...bratovština Duša čistilišta, koja 1809. dava misu svakog petka, a 20 misa za umrlog člana.*"

Oprosti za članove bratovština duša u čistilištu

Bratovštine za pomoć dušama u čistilištu bile su vrlo česte i u drugim katoličkim zemljama, a obično su nosile naziv "confraternitas fidelium defunctorum" ili "confraternitas animarum purgatorii".

Papa Klement VIII.

Pape su dijelili obilne oproste članovima tih bratovština.

Imamo primjer pape Klementa VIII. koji je 1594. g. podijelio članovima jedne takve bratovštine sljedeće oproste...

Potpuni oprost:
- na dan upisa u bratovštinu;
- na času smrti, ako "ore vel saltem corde" ("ustima ili barem srcem") prizove ime Isus;
- ako tijekom osmine blagdana Svih Svetih i blagdana Male Gospe pohodi crkvu ili kapelicu bratovštine i pomoli se za spasenje Rimskog Prvosvećenika ("pro salute Romani Pontificis"), za mir Svete Stolice i mir među kršćanskim vladarima, te za oslobođenje duša iz čistilišta;
- svakog prvog ponedjeljka u mjesecu, ako primi sv. pričest "devote et cum contritione" ("pobožno i sa skrušenošću") i izmoli za duše u čistilištu *Miserere* (Psalm. 50.) ili *De profundis* (Psalm. 129.) ili krunicu

Oprost od 7 godina i 7 četrdesetnica:
- ako (pobožno) prisustvuje moljenju oficija za pokojne;
- ako prati pogrebnu povorku preminule braće, moleći psalam *De profundis* ili krunicu;
- svakoga ponedjeljka i petka, ako izmoli za duše u čistilištu psalam *De*

profundis ili krunicu
- ako dade da se služi misa za pokojne;
- svaki put kad posjeti bolesne/nemoćne članove bratovštine

Ima ih još... Ove sam samo naveo kao primjer.

IZVOR:
E. Amort, De origine, progressu, valore ac fructu indulgentiarum, Venecija, 1738., str. 150.

Prava vjera, koju je Krist naučavao, samo je u Crkvi Katoličkoj

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/prava-vjera-koju-je-krist-naucavao-samo.html

Evo kako su na vjeronauku učili naši djedovi i bake... cijelu istinu, kratko, jasno i bez bilo kakvog "ekumenskog" muljanja...

Veliki katolički katekizam za niže pučke škole
(Zagreb, 1921.)

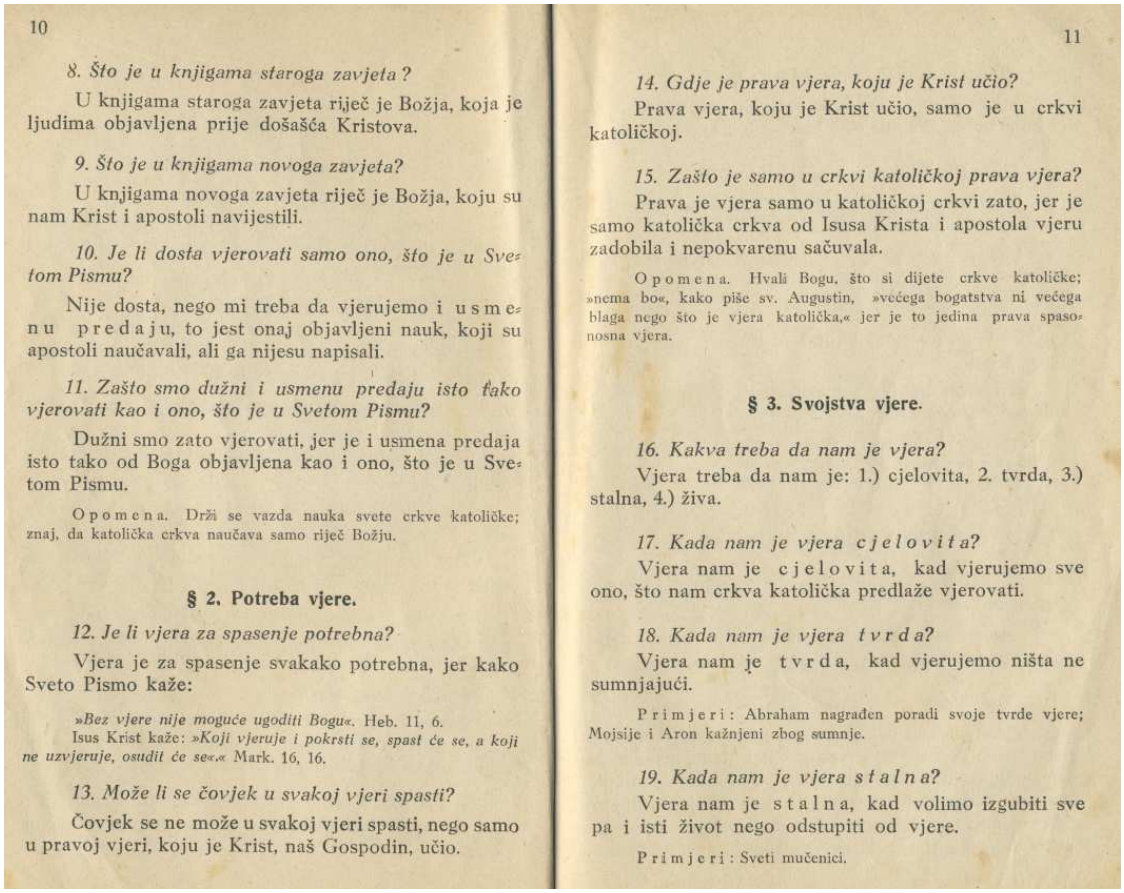

10

8. Što je u knjigama staroga zavjeta?

U knjigama staroga zavjeta riječ je Božja, koja je ljudima objavljena prije došašća Kristova.

9. Što je u knjigama novoga zavjeta?

U knjigama novoga zavjeta riječ je Božja, koju su nam Krist i apostoli navijestili.

10. Je li dosta vjerovati samo ono, što je u Svetom Pismu?

Nije dosta, nego mi treba da vjerujemo i usmenu predaju, to jest onaj objavljeni nauk, koji su apostoli naučavali, ali ga nijesu napisali.

11. Zašto smo dužni i usmenu predaju isto tako vjerovati kao i ono, što je u Svetom Pismu?

Dužni smo zato vjerovati, jer je i usmena predaja isto tako od Boga objavljena kao i ono, što je u Svetom Pismu.

Opomena. Drži se vazda nauka svete crkve katoličke; znaj, da katolička crkva naučava samo riječ Božju.

§ 2. Potreba vjere.

12. Je li vjera za spasenje potrebna?

Vjera je za spasenje svakako potrebna, jer kako Sveto Pismo kaže:

»Bez vjere nije moguće ugoditi Bogu«. Heb. 11, 6.
Isus Krist kaže: *»Koji vjeruje i pokrsti se, spast će se, a koji ne uzvjeruje, osudit će se«.«* Mark. 16, 16.

13. Može li se čovjek u svakoj vjeri spasti?

Čovjek se ne može u svakoj vjeri spasti, nego samo u pravoj vjeri, koju je Krist, naš Gospodin, učio.

11

14. Gdje je prava vjera, koju je Krist učio?

Prava vjera, koju je Krist učio, samo je u crkvi katoličkoj.

15. Zašto je samo u crkvi katoličkoj prava vjera?

Prava je vjera samo u katoličkoj crkvi zato, jer je samo katolička crkva od Isusa Krista i apostola vjeru zadobila i nepokvarenu sačuvala.

Opomena. Hvali Bogu, što si dijete crkve katoličke; »nema bo«, kako piše sv. Augustin, »većega bogatstva ni većega blaga nego što je vjera katolička,« jer je to jedina prava spasonosna vjera.

§ 3. Svojstva vjere.

16. Kakva treba da nam je vjera?

Vjera treba da nam je: 1.) cjelovita, 2. tvrda, 3.) stalna, 4.) živa.

17. Kada nam je vjera cjelovita?

Vjera nam je cjelovita, kad vjerujemo sve ono, što nam crkva katolička predlaže vjerovati.

18. Kada nam je vjera tvrda?

Vjera nam je tvrda, kad vjerujemo ništa ne sumnjajući.

Primjeri: Abraham nagrađen poradi svoje tvrde vjere; Mojsije i Aron kažnjeni zbog sumnje.

19. Kada nam je vjera stalna?

Vjera nam je stalna, kad volimo izgubiti sve pa i isti život nego odstupiti od vjere.

Primjeri: Sveti mučenici.

Svi su pozvani

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/03/svi-su-pozvani.html

"*Veniant igitur qui salvi fieri volunt ad 'columnam et firmamentum veritatis' (1 Tim 3, 15), quod Ecclesia est; veniant scilicet ad veram Christi Ecclesiam, quae in suis episcopis summoque omnium capite Romano Pontifice successionem habet Apostolicae auctoritatis nullo tempore interrumptam, quae nihil unquam potius habuit quam ut praedicaret atque omni ope custodiret ac tueretur doctrinam ex Christi mandato ab Apostolis annunciatam...*"

("*Neka dođu, dakle, koji žele biti spašeni 'stupu i uporištu istine' (1 Tim 3, 15), a to je Crkva; neka dođu pravoj Kristovoj Crkvi, koja u svojim biskupima i vrhovnoj glavi svih, rimskom prvosvećeniku, ima nasljedstvo apostolske vlasti koje ni u jednom vremenu nije bilo prekinuto, i kojoj nikada ništa nije bilo važnije nego da propovijeda i svim nastojanjem čuva i brani nauk, iz Kristovog naloga, naviješten od Apostola...*")

- **bl. Pio IX.** (Ubi primum, 1847. god.)

Takvim pastirima se ne može oduprijeti nijedna sila

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/takvim-pastirima-se-ne-moze-oduprijeti.html

"*Quaecumque unquam tetigerunt Ecclesiam Dei fata, quamcunque crudeles adversus eam exstiterunt persecutiones, quantacunque fuit eam impugnantium seu haereticorum malitia, seu pseudophilosophorum astutia, non modo perseveravit incolumis, sed floruit gloriosa, quoad ministri eius vivae fidei aestuabant igne, zelo animarum indefesso agebantur, innocentia ac sanctimonia vitae non minus, quam cognitione divinae legis semet distinguebant. Talibus altaris ministris, talibus pastoribus nulla resistere potest vis; nulla tela nequissimi ignita destruere possunt...*"

("*Kakve god su nevolje ikada dotaknule Crkvu Božju, kako god su bili okrutni progoni protiv nje, [i] bez obzira kakva bila zloća heretika koji se bore protiv nje, ili lukavstvo pseudofilozofa, ona ne samo da je opstala nepovrijeđena, već je cvjetala slavna, dok god su njezini službenici gorjeli vatrom žive vjere, djelovali nepokolebljivom revnošću za duše, isticali se nevinošću i svetošću života, ništa manje nego poznavanjem božanskoga zakona. Takvim službenicima oltara, takvim pastirima se ne može oduprijeti nijedna sila, nijedna ognjena strijela nečastivoga ne može uništiti...*")

- **kardinal Juraj Haulik**
(Selectiores encyclicae literae et dictiones sacrae, tom. I., Beč, 1850., str. 354.)

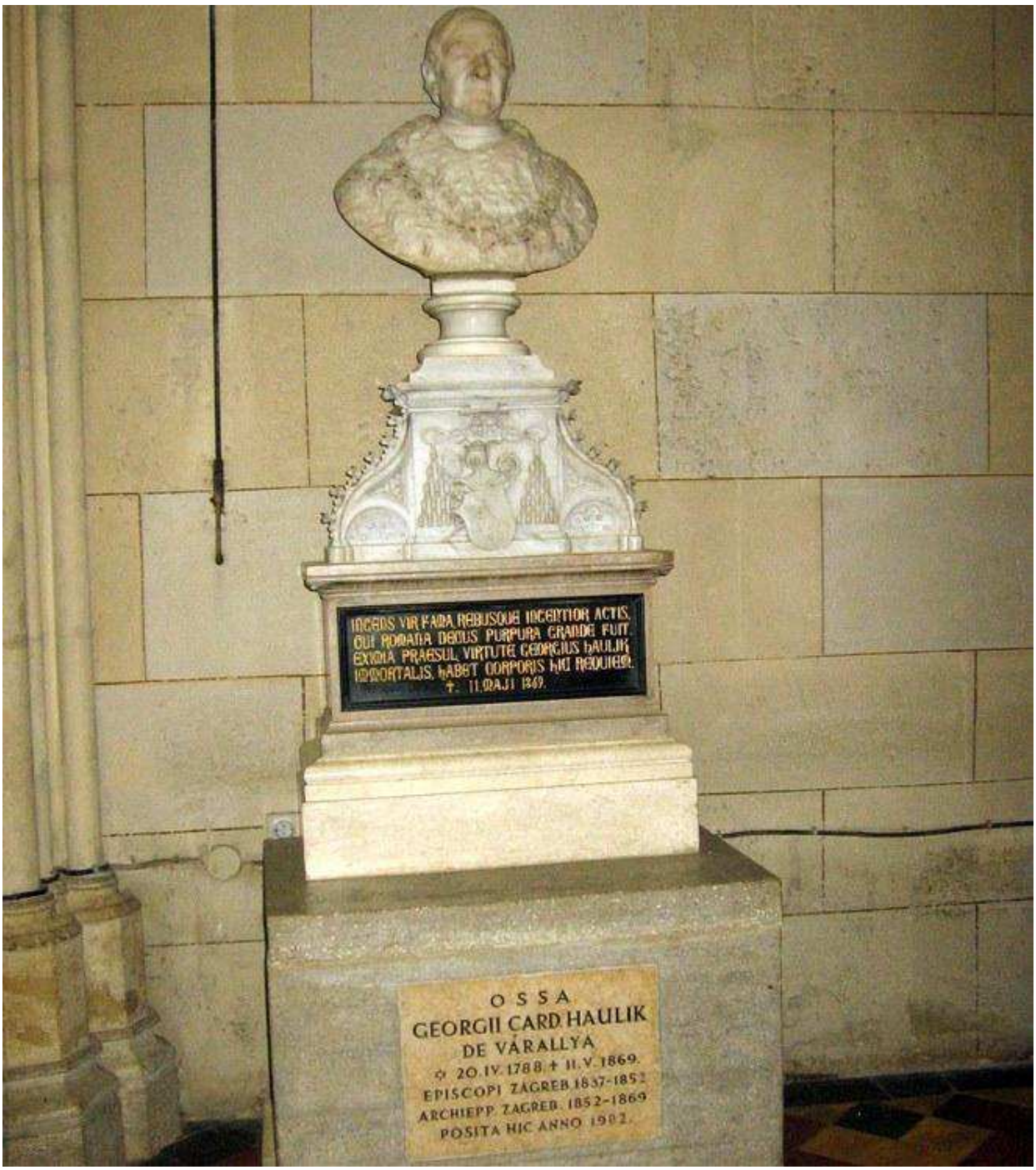

Grob kardinala Haulika u zagrebačkoj katedrali

Što svećenik mora poučiti vjernike?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/sto-svecenik-mora-pouciti-vjernike.html

Bl. Pio IX. često je u svojim enciklikama tražio od biskupa i svećenika da posvete posebnu pozornost poučavanju puka.
Papa je bio svjestan da je "neuki vjernik" najlakši plijen za promicatelje onih zala koja su u teškom 19. stoljeću prvi put digla glavu (a koja i nas danas muče) - liberalizam, socijalizam, modernizam itd.

Biskupi moraju točno poučavati narod, kako bi vjernici znali izbjeći liberalnim zamkama.
Tu je vrlo jasan bl. Pio IX. (*Quibus quantisque*, 20. travnja 1849.):

"*...et nobis et vobis atque aliis venerabilibus fratribus totius catholici orbis episcopis summa cura, studio, contentione in primis est allaborandum, ut fideles populi ab venenatis pascuis amoti, atque ad salutaria deducti ac magis in dies enutriti verbis fidei et insidiantium hominum fraudes et fallacias agnoscant, devitent ac plane intelligentes, timorem Domini bonorum omnium esse fontem et peccata atque iniquitates provocare Dei flagella...*"

("*...i nama i vama i svoj drugoj poštovanoj braći biskupima cijeloga katoličkog svijeta prvenstvena je dužnost da s najvećom brigom, trudom, nastojanjem radimo da vjerni narod, udaljen od otrovne paše i vraćen na spasonosnu [pašu], i tijekom vremena sve više nahranjen riječima vjere, spozna i izbjegne obmane i prijevare ljudi koji ga vrebaju, i da jasno razumije da je strah Gospodnji izvor svih dobara, a da grijesi i opačine izazivaju Božje bičeve [kazne]...*")

I malo kasnije, potiče sve pastire da pozovu vjernike na pokoru:

"*Iuxta haec non desinant adire cum fiducia ad thronum gratiae, ac publicis, privatisque precibus insistere et fidelibus populis sedulo inculcare, ut omnes ubique poenitentiam agant, quo misericordiam a Deo consequantur et gratiam inveniant in auxillio opportuno.*"

("*Prema tome neka ne prestaju prilaziti s pouzdanjem prijestolju milosti i ustrajati u javnim i osobnim molitvama i vjernom narodu marljivo utisnu [u srce], da svi i svugdje čine pokoru, kojom će zadobiti milosrđe od Boga i pronaći milost u prikladnoj pomoći.*")

Dakako, svećenici ne smiju propovijedati što god žele... ili što im padne na pamet.
Od svećenika se očekuje da propovijeda prema Katekizmu Tridentskog koncila. A to izričito zahtijeva i bl. Pio IX. (*Nostis et nobiscum*, 8. prosinca 1849.):

"*...admonendi erunt, ut in suis sive ad pueros sive ad reliquam plebem instructionibus habere ob oculos non omittant Catechismum Romanum, quem ex decreto Tridentini Concilii et s. Pii V immortalis memoriae decessoris nostri iussu editum, alii porro summi pontifices, ac nominatim fel. rec. Clemens XIII cunctis animarum pastoribus denuo commendatum voluit, tanquam ad pravarum opinionum fraudes removendas et veram sanamque doctrinam propagandam stabiliandamque opportunissimum subsidium.*"

("*...neka budu opomenuti, da u svojim poukama bilo djeci bilo ostalom puku, ne propuste imati pred očima Rimski katekizam, koji je izdan po dekretu Tridentskog koncila i odredbi sv. Pija V. našega prethodnika besmrtne uspomene; nadalje i drugi su vrhovni svećenici, a posebno Klement XIII. sretne uspomene, želeći da svim pastirima duša iznova bude preporučen, kao najbolja pomoć za otklanjanje obmana pokvarenih mišljenja, i za promicanje i učvršćenje istinitoga i zdravoga nauka.*")

U istoj enciklici, bl. Pio IX. potiče pastire da bez prestanka govore o nužnosti katoličke vjere za spasenje, kako bi tu istinu svi vjernici imali "impressam in animis" ("utisnutu u dušama"):

"*Speciatim vero procurandum est, ut fideles ipsi impressum in animis habeant alteque defixum dogma illud sanctissimae nostrae religionis quod est de necessitate catholicae fidei ad obtinendam salutem. Hunc in finem summopere conducit, ut in publicis orationibus fideles laici una cum clero agant identidem peculiares Deo gratias pro inaestimabili catholicae religionis beneficio, quo ipsos omnes clementissime donavit, atque ab eodem misericordiarum Patre suppliciter petant, ut eiusdem religionis professionem in regionibus nostris tueri, et inviolatam conservare dignetur.*"

("*Posebno treba brinuti, da sami vjernici imaju utisnutu u dušama i visoko postavljenu onu dogmu naše presvete vjere koja govori o nužnosti katoličke vjere za postizanje spasenja. Za tu svrhu puno koristi, da u javnim molitvama vjernici laici zajedno s klerom neprestano zahvaljuju Bogu za neizmjernu povlasticu katoličke vjere, koju je svima njima milostivo darovao, i da od istog Oca milosrđa ponizno mole, da se udostoji tu ispovijest vjere braniti u našim krajevima i sačuvati ju neokaljanu.*")

Bl. Pio IX. je tražio od svećenika da poučavaju vjernike i o važnosti sv. mise. I tu posebno trebaju biti usredotočeni na propicijatorni karakter misne žrtve.

Kaže bl. Pio IX. (*Singulari quadam*, 9. prosinca 1854.):

"*Hortandi sunt, ut quanta sit divinae hostiae virtus ad propitiandum Deum, et flagitiorum poenas avertendas frequenter explicent fidelibus, ut iisdem salutari Missae sacrificio religiose adesse, uberesque ex illo fructus percipere studeant*."

("*Treba ih poticati, da često objašnjavaju vjernicima kolika je snaga božanske žrtve da umilostivi Boga i odvrati kazne za grijehe; da toj spasonosnoj misnoj žrtvi pobožno prisustvuju i trude se da iz nje prime obilne plodove*.")

Nadbiskup Stadler i poštovanje prema Svetom pismu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/nadbiskup-stadler-i-postovanje-prema.html

Ovih je dana do nas došla vijest o novom nastavku "Youcata", koji su njegovi pisci nazvali "Biblijom za mlade".
Nije tu riječ samo o modernizmu-sinkretizmu-neoprotestantizmu, već i o jednom potpuno neozbiljnom, šaljivom, pristupu Bibliji...

Dakle, isti onakav pristup kakav modernisti imaju prema liturgiji (i prema vjeri općenito), takav imaju i prema Božjoj riječi u Svetom pismu.

Kad sam neki dan razmišljao o tome, sjetio sam se nadbiskupa Stadlera, koji je strogo zabranjivao da se u bilo kakvom nezbiljnom kontekstu spominju riječi Biblije.

Kako kažu Stadlerovi biografi:
"S riječima Svetoga pisma pred njim se nije smjelo šaliti. Pred njim se, prema svemu što se odnosilo na vjeru i Crkvu, moralo postupati sa strahopoštovanjem."
(P. Jurišić, *Sveti budite,* Zagreb-Sarajevo 1997., str. 39.)

Ustav RH je kopija francuskog ustava iz 1958.

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/ustav-rh-je-kopija-francuskog-ustava-iz.html

Juraj Križanić je govorio:

> "Finis quem omnis legislator spectare debet est gloria Dei, salus animarum et publicum gentis bonum; sive utilitates et reputatio gentis. Nos igitur principio generaliter prohibemus in regno nostro fieri quidquam, quod est adversum gloriae Dei, saluti animarum et publico gentis bono."
>
> ("Cilj koji svaki zakonodavac treba gledati je slava Božja, spasenje duša i javno dobro naroda. Mi stoga odmah na početku zabranimo općenito da se u našem kraljevstvu čini bilo što, što je protiv slave Božje, spasenja duša i javnog dobra naroda.")

To su načela koja moraju voditi vjernike, koji imaju utjecaj na donošenje zakona.

A sasvim suprotno razmišljanje je vodilo pisce Ustava RH (Vladimir Šeks, Smiljko Sokol, Krunoslav Olujić, Branko Smerdel...).
Kad su oni 1990. g. krenuli u izradu Ustava RH, nastojali su što je više moguće prepisati rješenja iz Ustava Francuske V. Republike (iz 1958. g.).
Taj je ustav, kako kaže sam Branko Smerdel, "bio uzorom piscima hrvatskog Ustava".

Svatko tko usporedi Ustav RH iz 1990. i Ustav Francuske iz 1958., članak po članak, jasno vidi da je Ustav RH gotovo plagijat francuskog ustava.

E sad, oni koji danas pišu o tom fenomenu, uglavnom su samo usredotočeni na polupredsjednički sustav u RH od 1990. do 2000., a koji je bio preslikan iz francuskog ustava.
Pogledaj, na primjer, tekst prof. Biljane Kostadinov "Predsjednik Republike - mimkrija Ustava RH prema ustavnom modelu Francuske" - LINK.

No, ja ovdje govorim o nekim drugim odredbama Ustava RH, koje su kopirane iz francuskog ustava...
Uveden je liberalizam i sekularizam direktno iz kuhinje Francuske revolucije, a da nitko

nije pitao hrvatski narod što misli o tome.
Je li itko pitao *obične ljude*: "Želite li vi Ustav koji proglašava sve religije jednakima (u čl. 41.)?"

Naravno, klasično opravdanje koje ćete čuti jest da je sličnost ustava "uvjetovana istovrsnošću problema s kojima se suočavaju suvremene države".

Cijela priča o donošenju ustava u zemljama bivšeg istočnog bloka je više nego žalosna. Smerdel i Sokol to ovako opisuju:

> "Kao što je još pedesetih godina 20. stoljeća zaključio francuski pisac Georges Burdeau, sličnost suvremenih ustava uvjetovana je istovrsnošću problema s kojima se suočavaju moderne države. Pri izradi je postsocijalističkih ustava to još više naglašeno, zbog opće tendencije da se pri izradi ustavnih tekstova slijede primjeri zrelih demokracija sa Zapada, a ponegdje i izravnim sudjelovanjem američkih i europskih pravnih stručnjaka u pisanju ustavnih tekstova."
> (B. Smerdel, S. Sokol, *Ustavno pravo*, IV. izd., NN, Zagreb, 2009., str. 81.)

Pitanje je koliko je hrvatski Ustav uopće "hrvatski"?

Zapravo, da nije bilo ustavnih promjena iz 2000. g., ustavni poredak RH i danas bi bio potpuna kopija francuskog modela. No, ono što je promijenjeno 2000. su odredbe strukturalne i formalne prirode (polupredsjednički sustav je zamijenjen "čistim" parlamentarnim sustavom, provedena je i određena decentralizacija itd.)... ali u sadržaju su i dalje ostale "tekovine" Francuske revolucije.

Ono što je (barem za nas katolike) najgore iz "francuskog modela" je i dalje u Ustavu RH - a to je sekularizam.

Kad je Hrvatska bila katolička, to se vidjelo na njenim zakonima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/kad-je-hrvatska-bila-katolicka-to-se.html

U vrijeme dok je Hrvatska još bila katolička zemlja, to se vidjelo na njezinim zakonima.

Imam kod sebe primjerak kaznenog zakona iz 1852. god. (2. izdanje iz 1901.)...

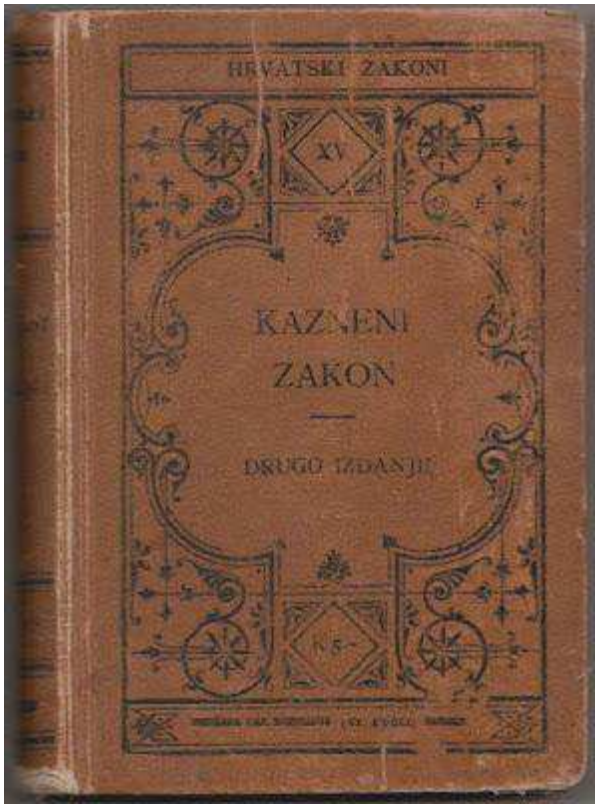

Kazneni zakon iz 1852. god.

HRVATSKI ZAKONI

KNJIGA XV.

KAZNENI ZAKON.

DRUGO IZDANJE.

UREDIO

Dr. JOSIP ŠILOVIĆ

KR. J. R. SVEUČ. PROFESOR.

1901.

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE L. HARTMANA (KUGLI I DEUTSCH)

ZAGREB, ILICA.

KAZNENI ZAKON

O

ZLOČINSTVIH, PRESTUPCIH

I PREKRŠAJIH

OD 31. STJENJA 1852.

SA

ZAKONI I NAREDBAMI,

KOJI SE NA NJ ODNOSE I SA RJIŠITBAMI KR. STOLA SEDMORICE

I VRHOVNOG SUDA U REČU.

DRUGO IZDANJE.

UREDIO

Dr. JOSIP ŠILOVIĆ,

KR. J. R. SVEUČ. PROFESOR.

1901.

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE L. HARTMANA (KUGLI I DEUTSCH)

ZAGREB, ILICA.

Tada se itekako štitio hrvatski vjerski identitet.
Bilo je npr. kazneno djelo pokušati "zavesti" kršćanina na otpad od kršćanstva. Zabranjeno je i djelovanje raznih sekti.

Dosljedno se štitio kršćanski moral - propisana je kaznena odgovornost za razne oblike bludnosti, pedersko ponašanje, prostituciju, pijančevanje, kockanje, javnu sablazan itd.

Citiram cijeli članak. 122. ("Smetanje vjerozakona"):
"*Zločinstvo smetanja vjerozakona tvori:*
a) koji huli Boga riečju, činom, u tiskopisih ili razširenih pismih
b) koji smete ovršivanje kojega vjerozakona, postojećega u državi, ili bezpoštenim oskrnućem sprave određene za službu Božju, ili inim kojim činjenjem, govorenjem, tiskopisi ili razširenimi pismi javno pokaže, da prezire vjerozakon
c) koji nastoji kršćanina zavest na odmet od kršćanstva, ili
d) koji nastoji razprostirat bezvjeru, ili raznositi lažljivi nauk, koji je protivan vjerozakonu kršćanskomu."

Nadalje, kao kaznena djela definirana su:
- oskvrnuće (čl. 128.)
- bludnost suprot naravi - sa živinom ili osobom istog spola (čl. 129.)
- zavedenje na bludnost (čl. 132.)
- promicanje sljedbe vjerozakonske, koju izjavi država kao nedopustnu (čl. 304.)
- javno ponižavanje uredaba, odnosećih se na ženitbu, na obitelj, na vlastničtvo, ili

odobravanje čina nezakonitih ili nećudorednih (čl. 305.)
- povreda ćudorednosti ili sramežljivosti, gruba i uzrokujuća javnu sablazan (čl. 516.)
- zabranjene igre (čl. 522.)
- pijanstvo (čl. 523.)

Zabrana sodomije

.

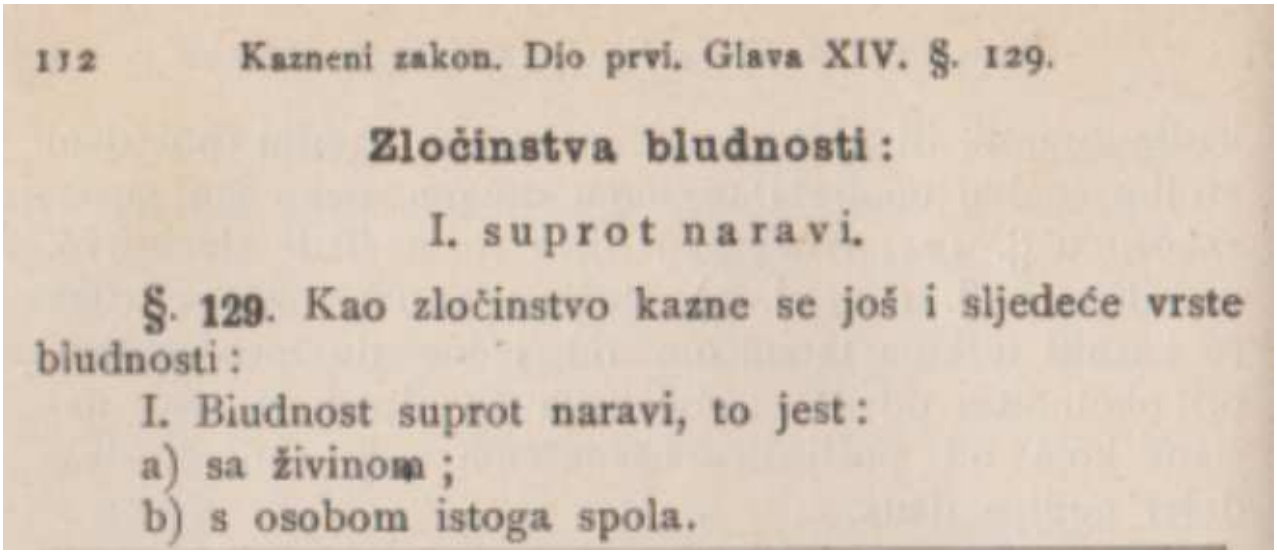

112 Kazneni zakon. Dio prvi. Glava XIV. §. 129.

Zločinstva bludnosti:

I. suprot naravi.

§. 129. Kao zločinstvo kazne se još i sljedeće vrste bludnosti:

I. Biudnost suprot naravi, to jest:
a) sa živinom;
b) s osobom istoga spola.

Kazna za sodomiju

.

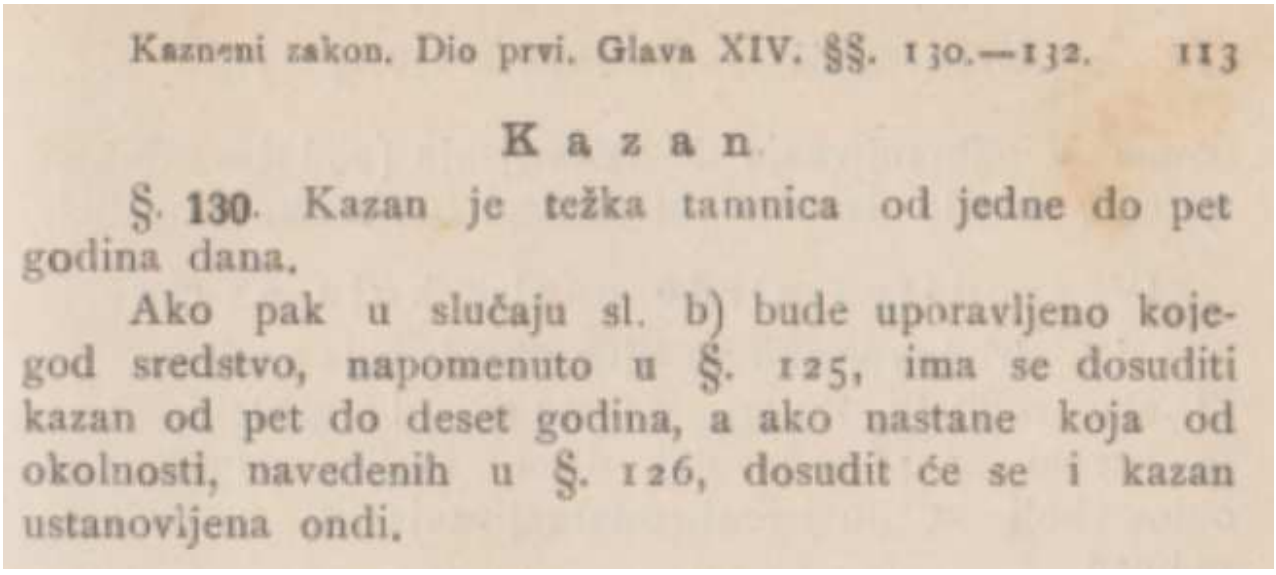

Kazneni zakon. Dio prvi. Glava XIV. §§. 130.—132. 113

K a z a n.

§. 130. Kazan je težka tamnica od jedne do pet godina dana.

Ako pak u slučaju sl. b) bude upotrebljeno kojegod sredstvo, napomenuto u §. 125, ima se dosuditi kazan od pet do deset godina, a ako nastane koja od okolnosti, navedenih u §. 126, dosudit će se i kazan ustanovljena ondi.

Zabrana nepriznatih (protestantskih i drugih) sekti

.

f) Promicanje sljedbe vjerozakonske, koju izjavi država kao nedopustnu.

§. 304. Isto tako čini se krivcem prestupka i ima se kazniti zatvorom od jednoga do tri mjeseca i onaj, koj za utemeljenje ili razširenje takove vjerozakonske družbe (sljedbe), za koju državna uprava izjavi da se priznati i dopustiti ne može, priredjuje skupštine, drži ili na svjetlo izdaje govore, snubi sljedbenike ili u tu svrhu poduzme djelo kakovo mu drago.

Prozelitizam i obraćenja prije II. vatikanskog koncila

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/prozelitizam-i-obracenja-prije-ii.html

Prenosim 16 članaka iz tjednika *Katolik*, koji su pisani u razdoblju od 1930. do 1934. g., a govore o obraćenjima inovjeraca. Pregled tih tekstova daje nam dobar uvid u misionarski žar koji je u ono vrijeme vladao u katoličkom svijetu.
Naš katolički tisak je i inače često donosio vijesti o obraćenjima nekatolika (protestanata, židova i dr.). Mislim da nije izašao nijedan broj *Katolika* u kojem nije bila barem jedna takva vijest. Ja sam ovdje odabrao samo neke od njih.

No, prije nego što ih počnete čitati, par napomena...

Prozelitizam (u pozitivnom smislu) na koji nailazimo u tim člancima, danas više ne postoji.

Nakon što je II. vatikanski koncil donio deklaraciju *Nostra aetate* (28. listopada 1965.), službeno je prestala svaka katolička misionarska aktivnost usmjerena prema židovima i muslimanima.
To nije neka mala promjena... Prije toga vremena, postojali su čak i crkveni redovi i laičke bratovštine kojima je glavna djelatnost bila rad na obraćenju židova i muslimana. Svi su nestali nakon *Nostra aetate*, ili su si pak radikalno izmijenili pravila (i svrhu svoga postojanja).

A nakon što je donesen dekret o ekumenizmu (*Unitatis redintegratio*, 21. studenoga 1964.), formalno je prekinuto nastojanje da se obrate protestanti, kao i stoljetni pokušaji "unijaćenja" istočnih raskolnika.

Sve je to, dakako, zapečatio dekret o vjerskoj slobodi - *Dignitatis humanae*, 7. prosinca 1965., koji je označio odustanak od ideje katoličke države (koju su promicali svi pape do sredine 20. stoljeća).

Ove promjene su se odrazile i na liturgijske reforme 1969. god. - uklonjene su (ili izmijenjene do neprepoznatljivosti) sve molitve za obraćenje heretika, raskolnika židova... Napuštaju se i sami termini "heretici", "raskolnici", "nevjernici"... koji se nikako ne uklapaju u *politički korektni* govor kojim je pisana nova liturgija.

No, pošto ovakvo stanje traje već 50-ak godina, nove generacije vjernika slabo poznaju borbeni misionarski stav koji su katolici imali prije reforma iz 1960-ih.

Baš zato prenosim ove članke, da naša mladež barem osjeti s kakvom su revnošću (i uspjehom!) katolici vojevali za spasenje duša.

Članci su poredani tematski: prvo oni koji govore o obraćenjima protestanata, onda židova, pa istočnih raskolnika... Na kraju stavljam tri članka o obraćenjima u Africi i Aziji.

Katolik, 7. veljače 1932., br. 6., str. 6.

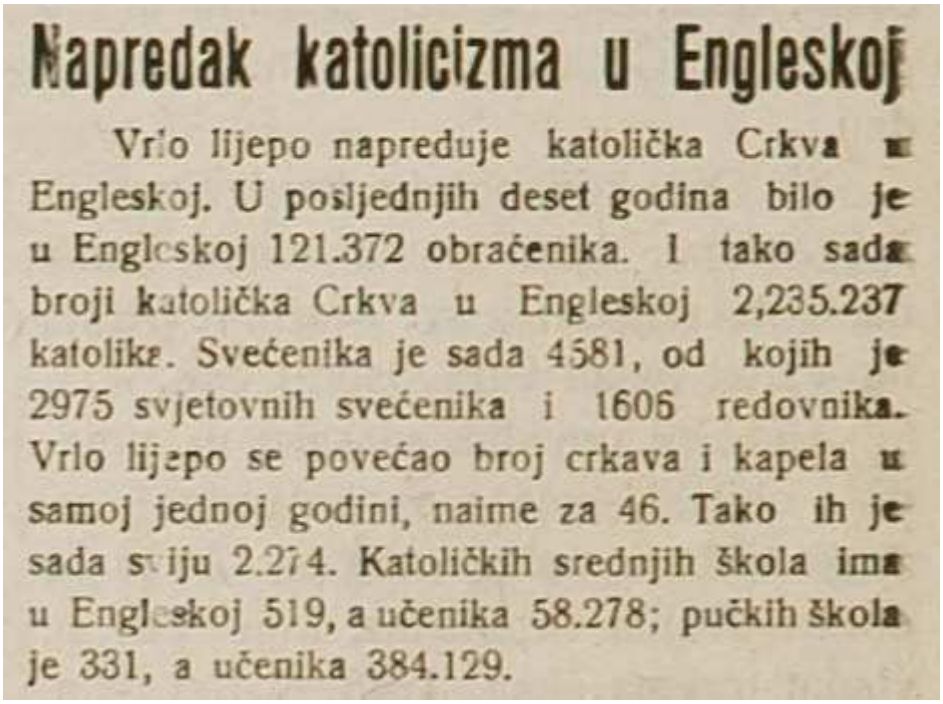

Napredak katolicizma u Engleskoj

Vrlo lijepo napreduje katolička Crkva u Engleskoj. U posljednjih deset godina bilo je u Engleskoj 121.372 obraćenika. I tako sada broji katolička Crkva u Engleskoj 2,235.237 katolika. Svećenika je sada 4581, od kojih je 2975 svjetovnih svećenika i 1606 redovnika. Vrlo lijepo se povećao broj crkava i kapela u samoj jednoj godini, naime za 46. Tako ih je sada svega 2.274. Katoličkih srednjih škola ima u Engleskoj 519, a učenika 58.278; pučkih škola je 331, a učenika 384.129.

Katolik, 17. svibnja 1931., br. 20., str. 2.

Sjajan dokaz istinitosti naše vjere

U prošlom broju smo ustanovili utješljivu pojavu, kako je dnevno sve veći broj onih, koji prelaze na katoličku vjeru, a rođeni su i odrasli izvan katoličke Crkve. A sada pitamo: Kakvi su to ljudi, koji pređoše od drugih k nama?

To su ljudi, koji mole. Umna obraćenica B. A. Bakerova reče: „U katoličke su Crkve niska vrata; tko hoće da uđe, mora pokleknuti!" Kneginja od Yorka reče poslije svoga obraćenja: „Nitko nije zahtijevao, da budem katolikinja. To je milost Boga, koji je uslišao mnoge moje molitve; jer ja sam mu se srdačno molila, da me još prije moje smrti dovede do spoznaje istine". Natanael Chayer, protestantski župnik iz Bostona, došao je u Rim k jednom katoličkom svećeniku, da po njemu bolje upozna katoličku vjeru. A ovaj mu reče: „Molite!" I molio je i postao katolik. — Zar nije već ta činjenica, da oni ljudi postaju katolici, koji ustrajno mole, eda spoznaju istinu, sjajan dokaz za istinitost katoličke vjere? Potiču li i katolike na molitvu oni, koji agitiraju za otpad od katoličke vjere?

To su ljudi, koji misle i proučavaju. Glasoviti njemački grof Stolberg, pošto je prešao sa svojom suprugom na katoličku vjeru, reče jednom protestantskom pastoru: „Ovaj je prelaz konačna nužna posljedica sedamgodišnjeg istraživanja, sedamgodišnjega zazivanja Duha istine". Slavni kardinal Manning tražio je kao protestant 15 godina pravu vjeru. I

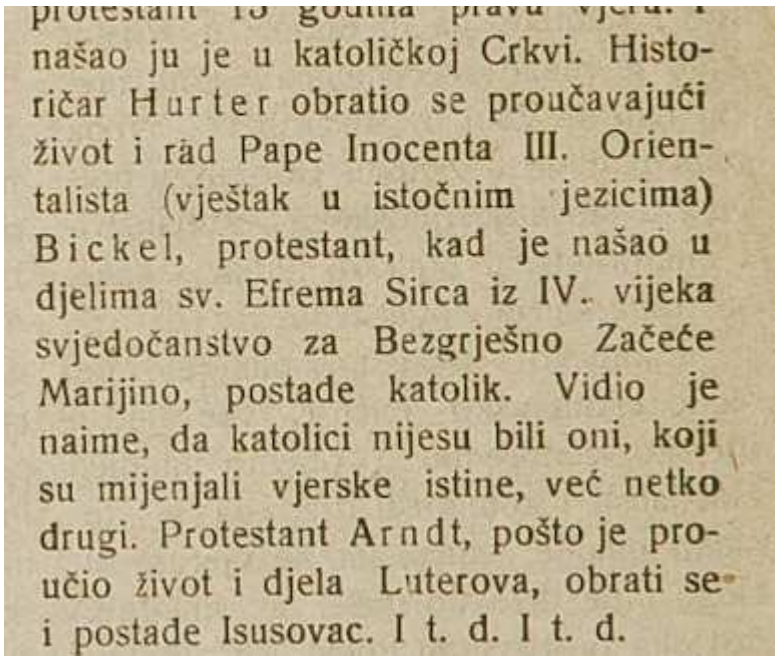

protestant 15 godina prava vjera. I našao ju je u katoličkoj Crkvi. Historičar Hurter obratio se proučavajući život i rad Pape Inocenta III. Orientalista (vještak u istočnim jezicima) Bickel, protestant, kad je našao u djelima sv. Efrema Sirca iz IV. vijeka svjedočanstvo za Bezgrješno Začeće Marijino, postade katolik. Vidio je naime, da katolici nijesu bili oni, koji su mijenjali vjerske istine, već netko drugi. Protestant Arndt, pošto je proučio život i djela Luterova, obrati se i postade Isusovac. I t. d. I t. d.

Katolik, 24. srpnja 1932., br. 29., str. 2.

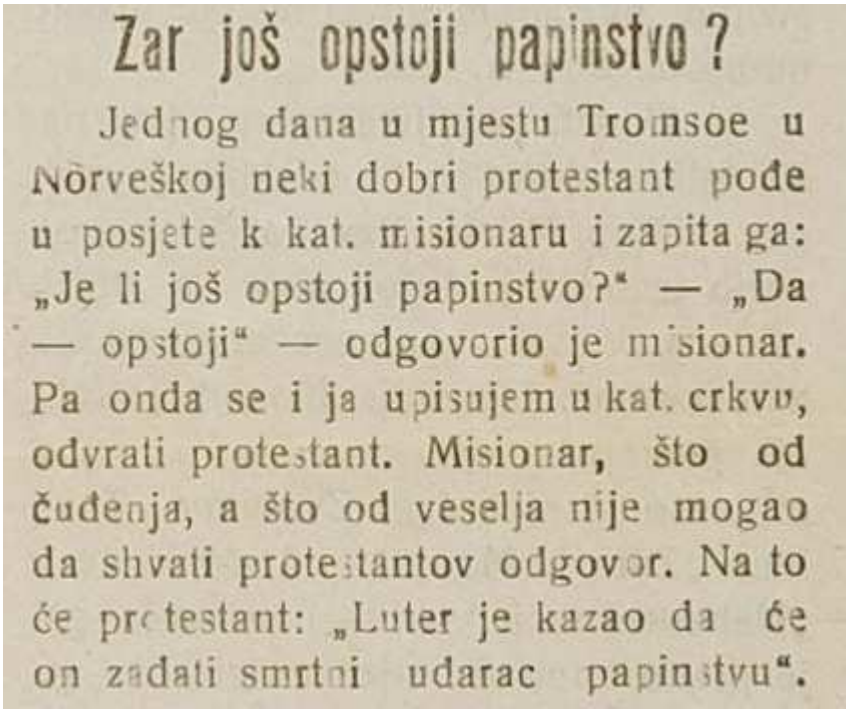

Zar još opstoji papinstvo?

Jednog dana u mjestu Tromsoe u Norveškoj neki dobri protestant pođe u posjete k kat. misionaru i zapita ga: „Je li još opstoji papinstvo?“ — „Da — opstoji“ — odgovorio je misionar. Pa onda se i ja upisujem u kat. crkvu, odvrati protestant. Misionar, što od čuđenja, a što od veselja nije mogao da shvati protestantov odgovor. Na to će protestant: „Luter je kazao da će on zadati smrtni udarac papinstvu“.

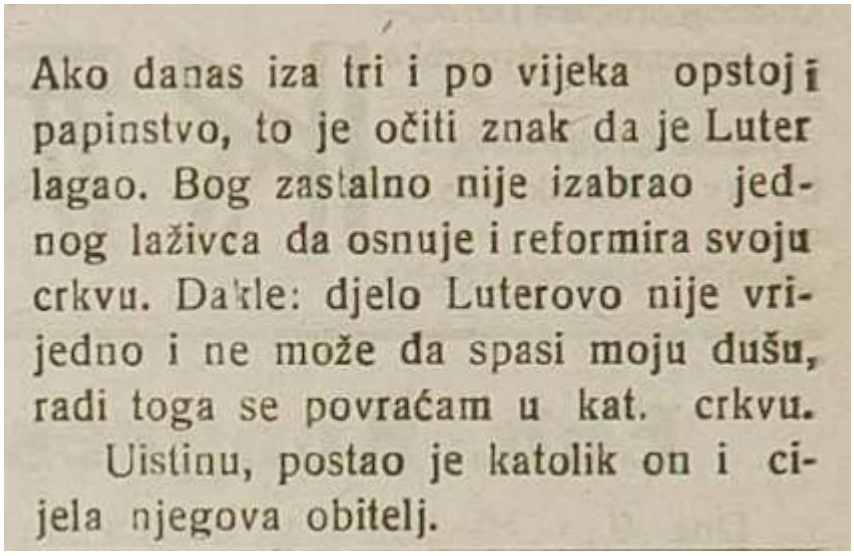

Ako danas iza tri i po vijeka opstoji papinstvo, to je očiti znak da je Luter lagao. Bog zaslalno nije izabrao jednog laživca da osnuje i reformira svoju crkvu. Dakle: djelo Luterovo nije vrijedno i ne može da spasi moju dušu, radi toga se povraćam u kat. crkvu.

Uistinu, postao je katolik on i cijela njegova obitelj.

Katolik, 27. srpnja 1930., br. 7.

Utješljivi pojav

Nekoliko značajnih prelaza na katoličanstvo u katoličkom pokretu u Engleškoj.

Zagrebački „Obzor" donosi u br. 6 ove godine podlistak s naslovom „Katolički pokret u Engleskoj" sledećeg sadržaja:

U posljednje vrijeme postoji jaki katolički pokret u Engleskoj, a posljedica je toga, da mnogi ljudi prelaze na katoličanstvo. I ne samo obični ljudi, već također i mnogi uglednici, a što je najinteresantnije i mnogi anglikanski svećenici. Engleške katoličke novine bilježe posljednih dana još nekoliko slučajeva prelaza u katoličku crkvu. Pred nekoliko dana prešla je na katoličku vjeru engleska spisateljica Sheila Kaje-Smith skupa sa svojim suprugom pastorom Theodorom Penrote-Fry. Cerimonija prelaza obavljena je svečano u katoličkoj crkvi u Farmstreetu. Spomenuta spisateljica izdala je nedavno knjigu pod naslovom „Sin" (Grijeh), u kojem brani mnoge istine katoličke vjeroispovjedi.

Velike tumače u izvjesnim londonskim krugovima izazvao je prelaz na katoličanstvo Vezmina Cecila Johnsona, koji je čak stupio u Franjevački red, te izdao knjigu: „Jedan Bog, jedna vjera" u kojoj razlaže zašto je prešao u katoličku Crkvu i kako se već od god. 1925 u njegovoj duši vodila očajna borba prije nego je odlučio, da postane rimokatolikom kad se je uvjerio, da je Rim u pravu, onda je odlučno primio ispravnu religiju. „Sami katolici". — veli Vernin u svom spomenutom djelu: „neznaju koliko su sretni, da su rođeni u toj vjeri. To je vjera koja jedina spaja sve narode svijeta, to je jedina velika je pod uticajem ne općih ljudskih ideja, već pod uticajem raznih zabluda nacijonalnih i znanstvenih. Oni, ako hoće da pređu na katoličanstvo, moraju da svladaju sve presude da se posvade sa svojim rođacima, i prijateljima, oni su kako reći prognanici, istjerani iz svog vlastitog doma. Ali tek poslije oni vide, da nisu nikakvi prognanici, već da se tek onda nalaze kod svoje kuće, kada pređu na katoličanstvo, a da su bili prognanici u kući svojoj, kada su pripadali nekatoličkoj". V. C. Johnson razlaže nadalje, kako je upravo to prednost rimokatoličke crkve, što je opća svjetska, što nije uokvirena u nacijonalizmu, koji ju stješnjava. I jedino takova vjera može da zbliži narode.

Nadalje prešao je na katoličanstvo pastor Glennie iz Liverpoola i Richard Smith. Ovaj je posljedni primio rimokatoličku ispovijed uz velike cerimonije, koje su se obavile u katedrali u Northamptomu uz sudjelovanje biskupa Carj Elweza.

Posljedni broj Londonskog „Universe" iznosi mnogo imena onih, koji su prešli u katoličku crkvu. Među njima se nalaze mnogi književnici i to oko pedeset njih. Koncem prošle godine prešli su katoličku crkvu književnici: Lewis, Knox, Dickens, Morgan, Douglas, Glarke, Leslie, Granford, itd.

Po ovomu se vidi, da je katolički pokret zauzeo u Engleskoj velikog maha u posljednje vrijeme, jer eto mnoge ugledne ličnosti mahom stupaju u katoličku Crkvu. I taj pokret po pisanju samih engleskih novina zauzet će vremenom još više maha. Neki su ugledniji engleski katolici, a

ideja, koja može u bratskoj ljubavi da spoji ljude i učini ih braćom. Katolik jedino može da osjeti da se snalazi u svojoj vjeri kao u pravoj svojoj kući. Ostali pak sto-

među njima i neki političari, poduzeli da započnu sa intensivnom propagandom, da engleski narod ponovo prizna Papu vrhovnim poglavicom Crkve i da se prekine raskolom, što ga je prouzročio Henrik VIII.

Katolik, 28. veljače 1932., br. 9., str. 3.

Napredak katoličkih škola u Holandiji

U Holandiji katolici imadu 2473 konfesionalne škole i 13,284 nastavnika. Broj učenika neprestano raste, kako se vidi iz ovoga pregleda:

1922. =	273,649	1927. =	345,731
1923. =	293,861	1928. =	360,918
1924. =	311,354	1929. =	382,140
1925. =	325,936	1930. =	416,363
1926. =	331,164	1931. =	441,264

Katolici Holandije mogu zaista da se ponose svojim katoličkim školstvom, kao što i uzornom i jakom katoličkom radničkom organizacijom, brojnim domovima za duhovne vježbe i velikom raširenošću katoličke štampe. Mi Hrvati katolici treba da se od njih mnogočemu naučimo!

Katolik, 1. travnja 1934., br. 6., str. 2.

Obraćenici

U New-Yorku je pravoslavni ruski vladika Vladimir Aleksandrov prešao u krilo katol. Crkve. U Washingtonu je dr Herbert E. Corry, šef biološkog instituta drž. universiteta (viši od dra Zarnikal) prešao na katolicizam. U Beču se obratio židov i vođa socijalista dr Karpeles, u Holandiji učenjak Henrik Barel u Parizu japanski poslanik Sato sa svoje dvije kćeri. U španjolskoj se obratio urednik socijalističkog lista „*Heraldo de Madrid*“, gosp. Valdevieso. Bivši predsjednik kineške vlade Lu Tseng Tsian ostavio je sve svoje časti, postao katolik i stupio u red Benediktinaca. Nedavno je bio zaređen za svećenika. U Milanu se obratio veliki filosof Bernardo Varisco, senator i mnogogodišnji profesor specijalne filosofije na rimskom sveučilištu. Mnogo je pisao protiv rimokat Crkve, ali temeljito proučavajući vjere upoznao je da je jedino rimokatol. vjera prava.

Katolik, 12. travnja 1931., br. 15., str. 2.

Značajna služba Božja u Parizu

Značajna se služba Božja vršila pred više dana u hramu Presv. Srca na Montmartru u Parizu. Šezdeset obraćenih Židova združili su se u molitvi pred oltarom Krista Kralja. Svetu Misu je čitao O. Devaux i pročitao posvetnu molitvu. On je starješina t. zv. Otaca Siona. Služba Božja se vršila u istoj kripti, gdje spomen-ploča sjeća na obraćenje glasovitoga Židova Ratisbonne, koji je osnovao ovo društvo, eda bi molitvom i apostolatom obratio izraelski narod.

Katolik, 1. rujna 1930., br. 12., str. 4.

Tri brata židova u samostanu. Nedavno je rekao prvu sv. misu u karmelićanskoj crkvi u Budimpešti o. Severin, sin židovskoga veletrgovca Ladislava Szedőja. Prije se zvao Ladislav Szedő, a bio je bankovni činovnik. No to ga zvanje nije

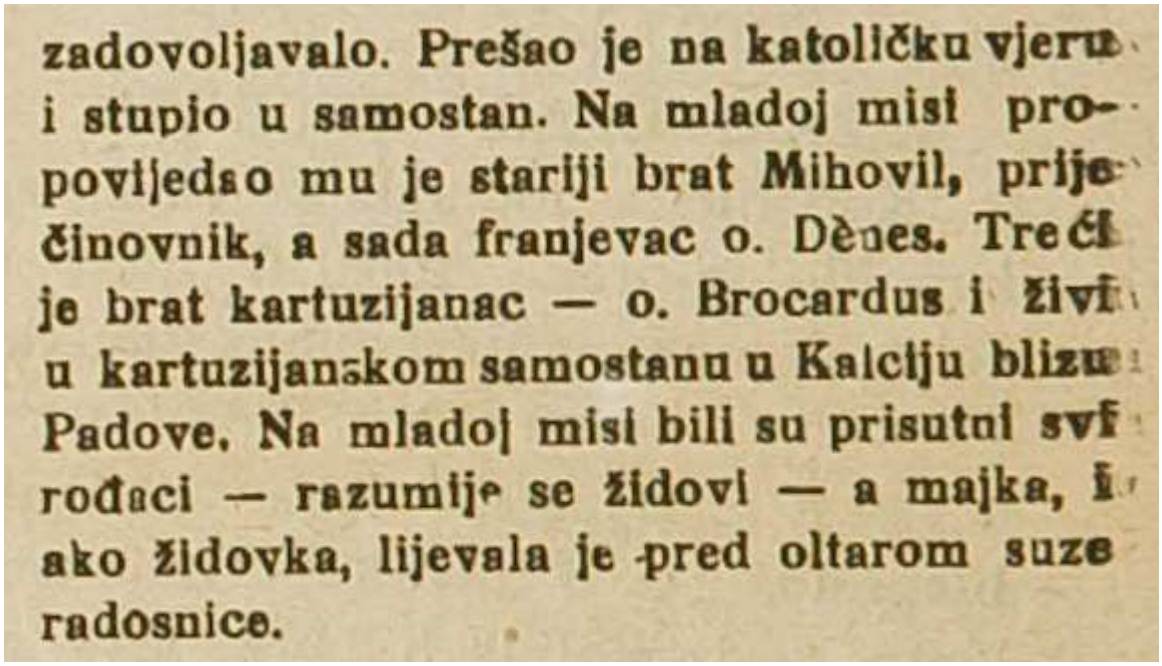
zadovoljavalo. Prešao je na katoličku vjeru i stupio u samostan. Na mladoj misi pro-povijedao mu je stariji brat Mihovil, prije činovnik, a sada franjevac o. Dènes. Treći je brat kartuzijanac — o. Brocardus i živi u kartuzijanskom samostanu u Kalciju blizu Padove. Na mladoj misi bili su prisutni svi rođaci — razumije se židovi — a majka, i ako židovka, lijevala je pred oltarom suze radosnice.

OBRAĆENJA ISTOČNIH RASKOLNIKA

Katolik, 25. lipnja 1933., br. 13.

Pravoslavni za sjedinjenje

U pravoslavnoj Crkvi u Poljskoj opaža se sve veći nered i nezadovoljstvo pučanstva te nižega svećenstva. Vjernici uslijed toga sile svoje župnike, neka pristupe s njima u katoličku Crkvu. U posljednje vrijeme se uistinu sjedinilo s katoličkom Crkvom više pravoslavnih svećenika, od kojih su mnogi odlični predstavnici pravoslavnoga klera, koji svojim primjerom djeluju na druge. Tako je svojevremeno prešao na uniju rektor pravoslavnoga sjemeništa P. Tabinski. Posljednji je prešao na uniju svećenik Teodor Pasičnik, koji je upravio otvoreno pismo varšavskom pravoslavnom metropolitu Dioniziju. U tom mu pismu javlja, da se podvrgao vlasti Sv. Stolice. Poslije poljsko-boljševičkog rata 1920. godine postao je svećenikom, pošto je sretno izbjegao smrti. Kasnije se, pošto je proučio katoličku nauku i praksu, uvjerio, da se istina i živi Krist nalazi samo u katoličkoj Crkvi.

Katolik, 10. siječnja 1932., br. 2., str. 2.-3.

Poziv sv. Oca Pape vjernicima istočne Crkve

Kao zaključak proslave 1500. godišnjice efeškoga sabora sv. Otac Papa Pio XI. izdao je encikliku, koja počinje riječima „Lux veritatis“ — „Svijetlo istine“.

Nakon što Papa u njoj opširno obrazlaže historijsku i dogmatsku stranu pitanja, koje je dovelo do saziva crkvenoga sabora u Efezu, dokazuje dogmatsku nepogrješivost Papâ na temelju dokumenata istočnoga kršćanstva onoga doba. Efeški sabor stvorio je svoje zaključke podlažući se auktoritetu Papinom, tako da crkveni oci na efeškom saboru nijesu nanovo osudili krivovjerstvo Nestorijevo, nego su prihvatili već izrečenu presudu. Pape Celestina, koga su nazvali „čuvarom vjere“ i pobrinuli se, da se ona i izvrši. Nato se Papa obraća toplim pozivom na sve kršćane istočne Crkve, koji slave kao i katolici

Djevicu Mariju, neka se vrate zajedničkom Ocu, koji je u osobi Pape Celestina pred petnaest stoljeća u divnoj slozi duša i srdaca proglasio najstariji privilegij Djevice: božansko materinstvo. Tako bi triumf Majke Božje bio potpun. „Dao Bog — kliče sv. Otac — da bih čim prije mogao navijestiti veseli dan, kad će Djevica i Majka Božja, koju je naš predšasnik Siksto III. dao naslikati u mozaik i koju smo sliku mi dali obnoviti u izvornom obliku, vidjeti, kako su se sinovi, od Nas rastavljeni, vratili, da je skupa s Nama časte jednom dušom i jednom vjerom. To nam je najviša želja."

Da ostavi trajan spomen ovoga Gospinog jubileja, ustanovljuje sv. Otac za čitavu Crkvu oficij i Misu Materinstva Marije, kako to na kraju ove enciklike oglašuje.

Katolik, 3. siječnja 1932., br. 1., str. 2.

Obraćenje

U subotu 21. studenoga pr. g. u Ženevi u kapeli talijanske katoličke misije izvršio se dirljiv obred. Ruskinja gospođa Sofija Lang prešla je od pravoslavlja na katolicizam. Iza kako je položila ispovijed vjere, slušala je pobožno sv. Misu, na kojoj je primila i sv. pričest.

Katolik, 30. 8. 1931., br. 35., str. 4.

Dva značajna obraćenja

12. VI. t. g. primio je u 28. godini života sv. krst u bolnici na sv. Duhu u Zagrebu perzijski student Abulghasan kan Mohagheghi. Budući poganin, živio je u bezvjerju dulje vremena. Potaknut nadnaravnom silom tražio je Istinu, koju je napokon i našao u katoličkoj Crkvi. Na sv. krstu uzeo je ime velikog i učenog sv. Efrema Sirskog. Na dan sv. Ante primio je prvu sv. pričest.

Pred nekoliko vremena obavio se ganutljiv obred u stolnoj crkvi sv. Lovre u Genovi. Bivši konzul ruskog carstva g. Aleksandar Aleksejev prešao je sa svojom gospođom Heldom Zorom iz pravoslavlja na katolicizam. Obred je na njih, kao i na sve prisutne, jako djelovao. Novo obraćenicima je katolička Crkva tako zasjala među drugim vjerama i sektama, te oni vide jasno, da je samo u njoj prava sreća i siguran spas.

Katolik, 7. veljače 1932., br. 6., str. 6.

Obraćenje

Bivši rektor pravoslavnoga sjemeništa u Krzemilnici, Petar Talinski, pisao je svom pravoslavnom metropoliti, da napušta pravoslavnu crkvu, jer prelazi na katolicizam. Da se usavrši u bogoslovnim naukama, otišao je za godinu dana u Rim, pa će se posvetiti radu za zbliženje istočne i zapadne crkve.

AFRIKA I AZIJA

Katolik, 25. lipnja 1933., br. 13.

Porast katolika u istočnoj Africi

Po najnovijim izvještajima apostolske delegacije iz Mombase u engleskoj istočnoj Africi ima 1 milijun 86 hiljada 385 katolika. To znači, da je prošle godine broj katolika povećao za 50 hiljada duša. U muhamedanskim krajevima i pri obali kršćanstvo prodire vrlo sporo, dok je napredak u unutrašnjosti, osobito u Ugandi, sve veći. Između 300 hiljada pokrštenika otpada ih na samu Ugandu 137 hiljada.

U istom broju na str. 2.

Pet novih azijskih biskupa

Sv. Otac Papa je u nedjelju 11. t. mj. sam lično posvetio pet novih azijskih biskupa. Tri su Kinezi, a dva Indijca. Sv. Stolica hoće da tim simbolično naglasi, od kolike je važnosti za katoličke vjernike na dalekom Istoku da imaju svoje domaće svećenstvo. U Indiji je n. pr. 2.000 domaćih svećenika i 1.500 inozemskih.

Isusovci su samo 1932. g. obratili 209 914 ljudi diljem svijeta!

Katolik, 24. rujna 1933., br. 19.

.

Jedan misijski red - Družba Isusova

Godine 1932. brojila je Družba Isusova 22.337 članova. Od tih je 2681 u misijama: dakle svaki deveti Isusovac je misijonar. Družbi Isusovoj je povjerena od sv. Crkve jedna petina svih misijskih zemalja svijeta. U misijama vode Isusovci 9 771 nižih škola, 517 građanskih i zanatlijskih škola, 129 gimnazija i srednjih škola, 12 sveučilišta i kolegija, a broj učenika iznosi 400.090. Osim toga imadu 104 veća sirotišta sa 9.050 sirota, 43 bolnice sa 4.683 bolesnika, 350 ljekarna, gdje se podijelilo kroz 1931. godinu lijeka u 2,018.670 slučajeva. Obraćenja kroz spomenutu godinu bilo je 209.914, sv. pričesti podijeljeno 23,817.024 itd. — Eto to je trenutačni pogled u misijski rad Družbe Isusove.

Družba Isusova je dakle misijski red ne samo po svojem ustrojstvu i povijesti, nego daje najviše misijonara od svih ostalih redova. Ima misija u svakom kraju svijeta: 47 velikih misijskih područja, od kojih su pojedini često mnogo puta veće od cijele Jugoslavije.

Biskup Ćolnić o čišćenju Slavonije od muhamedanstva

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/biskup-colnic-o-ciscenju-slavonije-od.html

Josip Antun Ćolnić je na poseban način obilježio povijest Slavonije u 18. stoljeću. U 22 godine na biskupskoj stolici u Đakovu, dao je velik doprinos obnovi vjerskog života na istoku naše zemlje.

Josip Antun Ćolnić, biskup đakovački 1751.-1773.

Ćolnić je od mladosti bio dobar prijatelj (za nas Hrvate veoma zaslužnog) talijanskog isusovca Danijela Farlatija.
Napisao je opis svoje biskupije, koji je Farlati objavio u IV. tomu svoga velikog dijela *Illyricum sacrum*.

Taj opis je vrijedan izvor za proučavanje povijesti Đakovačke biskupije.
U njemu se, između ostalog, može vidjeti kako su Ćolnićevi prethodnici na biskupskoj stolici - Juraj Patačić i Petar Bakić - čistili Slavoniju od ostataka muhamedanstva, nakon oslobođenja od Turaka.

No, treba prvo nešto reći o širem kontekstu u kojem se to događalo...

Slavonija je ukupno 163 godine provela pod turskom okupacijom (1526.-1689.).
Kao i u svim drugim područjima pod turskom vlašću, i u Slavoniji se provodila intenzivna islamizacija.

Dovoljno je samo pogledati kako je Osijek izgledao za vrijeme turske vladavine... sve džamija do džamije...

Do preokreta dolazi tijekom Velikog bečkog rata (1683.-1699.). Tada i kod nas počinje ono što bi Španjolci nazvali *Reconquista*. Oslobađenje Slavonije je trajalo desetak godina, što dovoljno govori kako je žilav bio otpor Turaka i domaćih muhamedanaca-poturica.

Nakon oslobođenja, uslijedio je proces čišćenja tih krajeva od islama. Slično čišćenje se istovremeno odvijalo i u drugim našim oslobođenim krajevima (pogledaj npr. što o tome kaže fra Stipan Zlatović ovdje).

A sad dolazimo do spomenutog Ćolnićevog opisa.
Kao što sam rekao, on donosi važne podatke o deislamizaciji koju su provodili njegovi prethodnici, Patačić i Bakić.

Nisu sve džamije porušene... neke su pretvorene u crkve.
Trebalo je, dakako, obnoviti i crkve koje su Turci srušili.

Izdvajam nekoliko rečenica...

Za biskupa Jurja Patačića (1704.-1716.) piše Ćolnić (*Illyricum sacrum*, tom. IV., str. 89.):

"*Cum statim ac gubernare coepisset, feliciter omnes eo intendit vires, ut profanatam Mahometana barbarie et solo aequatam apostolorum principi dicatam ecclesiam Diacovae super ruderibus excitaret et consecraret 1709...*
Patres Franciscanos introduxit primus Diacovam, fundis sufficientibus dotavit et

moscheam Turcicam in formam ecclesiae aedificavit iisdem patribus Franciscanis, quam Immaculatae Concepte Dei Genitricis Virginis Mariae titulo decoravit ac consecravit in qua expectat resurrectionem mortuorum."

("*Čim je počeo upravljati [biskupijom], sretno je usmjerio sve snage da crkvu posvećenu prvaku apostola [sv. Petru] u Đakovu, koja je oskvrnjena muhamedanskim barbarstvom i sravnjena sa zemljom, opet podigne na temeljima i posveti 1709...
Oce franjevce je prvi doveo u Đakovo, obdario ih sa dovoljno zemlje i dao istim ocima franjevcima tursku džamiju koju je pregradio u crkvu, ukrasio i posvetio Bezgrješno Začetoj Bogorodici Djevici Mariji, i u kojoj čeka uskrnuće mrtvih*.")
Za biskupa Petra Bakića (1716.-1749.) piše Ćolnić:
"*Capellam extruxit Diacovae, ubi prius moschea Turcica, posuit in ea elegans omnium sanctorum altare et turrim proportionatam erexit; haec ecclesia modo Diacovae parochialis...*"
("*Izgradio je kapelu u Đakovu, gdje je prije bila turska džamija, postavio je u nju uglađen oltar svih svetih i izgradio skladan zvonik; ta crkva je sada župna u Đakovu...*")

Ti termini dolaze iz Svetoga pisma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/ti-termini-dolaze-iz-svetoga-pisma.html

Na mom postu o prozelitizmu prije II. vatikanskog koncila, ostavio mi je neki Tvrtko (da nije možda p. Tvrtko Barun?) jedan prilično neprijateljski nastrojen komentar.
Nisam objavio taj komentar, ali ću ipak ovdje odgovoriti na prigovore tog Tvrtka.

Naime, Tvrtku smeta ova moja rečenica:
"*Ove promjene su se odrazile i na liturgijske reforme 1969. god. - uklonjene su (ili izmijenjene do neprepoznatljivosti) sve molitve za obraćenje heretika, raskolnika židova... Napuštaju se i sami termini "heretici", "raskolnici", "nevjernici"... koji se nikako ne uklapaju u politički korektni govor kojim je pisana nova liturgija.*"

Tvrtko se buni protiv korištenja termina "heretik", "raskolnik", "nevjernik"...

Dragi Tvrtko, jesi li ikada čitao Sveto pismo?
Ti termini dolaze iz Svetoga pisma!

Termin "heretik" je prvi upotrijebio sv. Pavao u poslanici Titu (3, 10-11):
"Haereticum hominem post unam et secundam correptionem devita: sciens quia subversus est, qui eiusmodi est, et delinquit, cum sit proprio iudicio condemnatus."

Ili kako je Bonaventura Duda preveo tu rečenicu:
"S krivovjercem nakon prvog i drugog upozorenja prekini znajući da je izopačen i da griješi: on sam sebe osuđuje."

I termin "nevjernici" preuzeli smo iz Svetoga pisma.
Da navedem nekoliko primjera iz Novoga zavjeta...

> "No rekne li taj sluga u srcu: 'Okasnit će gospodar moj', pa stane tući sluge i sluškinje, jesti, piti i opijati se, doći će gospodar toga sluge u dan u koji mu se ne nada i u čas koji i ne sluti; rasjeći će ga i dodijeliti mu udes među nevjernicima." (Lk 12, 45-46)

> "Zar nema među vama ni jednoga mudra koji bi mogao rasuditi među braćom? Nego brat se s bratom parniči, i to pred nevjernicima?" (1 Kor 6, 5-6)

> "Ne ujarmljujte se s nevjernicima. Ta što ima pravednost s bezakonjem? Ili kakvo zajedništvo svjetlo s tamom? Kakvu slogu Krist s Belijarom? Ili kakav dio vjernik s nevjernikom? Kakav sporazum hram Božji s idolima?" (2 Kor 6, 14-16)

> "Kukavicama pak, nevjernima i okaljanima, ubojicama, bludnicima, vračarima i idolopoklonicima i svim lažljivcima udio je u jezeru što gori ognjem i sumporom. To je druga smrt." (Otk 21, 8)

Moguće je da se Tvrtko doista nikada nije susreo s tim dijelovima Svetoga pisma, jer su se sastavljači nove liturgije dobro pobrinuli da se takvi pasusi što manje pojavljuju u misnim čitanjima.

Nasuprot tome, sve prošle generacije katolika držale su te riječi Svetoga pisma duboko zapisanima u svijesti i savjesti.

Dovoljno je spomenuti najvećeg hrvatskog pisca svih vremena - Marka Marulića.

Već sam jednom naveo što je Marulić napisao o hereticima u svojoj slavnoj knjizi *De institutione bene vivendi* (LINK)... Dobro je da to ponovim i ovdje, jer se odnosi na spomenute dijelove Svetoga pisma...

> "Sic etenim et Paulus apostolus ad Titum scribens monet ac dicit: 'Hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita, sciens quia subversus est, qui eiusmodi est, et delinquit proprio iudicio condemnatus.' (Tit. 3, 10-11)
> Et ipse Ioannes epistula secunda: 'Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert nolite recipere eum in domum nec ave ei dixeritis; qui enim dicit illi ave communicat operibus illius malignis.' (II. Ioan. 10-11)
> Et in Apocalypsi (2, 14-16), angelus, id est, episcopus Pergami ecclesiae arguitur, non quod fidem negavit, fidelis enim erat, sed quod prope se habeant tenentes doctrinam Balaam, doctrinam Nicolaitarum. Quod si cohabitare cum illis crimini est datum, quanto gravius peccant, qui familiaritate et consuetudine eorum utuntur?"
>
> ("Tako naime i apostol Pavao pišući Titu, upozorava i kaže: 'S krivovjercem nakon prvoga i drugog upozorenja prekini znajući da je izopačen i da griješi: on sam sebe osuđuje.' (Tit 3, 10-11)
> I sam Ivan u drugoj poslanici kaže: 'Ako tko dolazi k vama i ne donosi tog nauka, ne primajte ga u kuću i ne pozdravljajte ga. Jer tko ga pozdravlja, sudjeluje u njegovim zlim djelima.' (2 Iv 10-11)
> I u Otkrivenju (2, 14-16) prekorava se anđeo, to jest, biskup crkve u Pergamu, ne zato što je zanijekao vjeru, bio je naime vjeran, već zato što kod sebe ima one koji drže nauk Bileama, nauk nikolaitski. Ako je samo biti zajedno s njima zločin, koliko teže griješe oni koji prijateljuju i druguju s njima?")
>
> - Marko Marulić (De institutione bene vivendi, II., 11.)

Konfesijske škole

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/konfesijske-skole.html

Alfirević, Ante, književnik (Kaštel Sućurac, 26. I. 1875 – Zagreb, 17. I. 1945). Studirao filozofiju i teologiju na Gregorijanskom sveučilištu u Rimu; za svećenika zaređen 1901. Nakon povratka u Hrvatsku djeluje kao prof. na raznim vjerskim i svjetovnim školama. Bio upravitelj mnogih kat. društava i kongregacija. Kao suradnik biskupa Mahniča uredio dvije knjige njegovih članaka. God. 1904. u Splitu pokrenuo vjerski list *Dan*; bio (s F. Biničkim) prvi ured. *Hrvatske straže* (1903–07), a od 1923. do 1929. uređivao *Život*.

Ante Alfirević

Evo dolje nekoliko isječaka iz vrlo opširnog članka istaknutog hrvatskog isusovca Ante Alfirevića o konfesijskim školama, objavljen u časopisu *Život*, 4. travnja 1935. (LINK).

Alfirević opširno navodi crkvene odredbe koje traže uspostavu katoličkog školstva u svakoj zemlji gdje ima katolika.

Dvije stvari su za katolike neprihvatljive:
a) vjerski mješovite škole (koje zajedno pohađaju katolici i nekatolici)
b) koedukacija (škole u kojima su zajedno dječaci i djevojčice)

Konfesijske škole

KAKOVA će biti narodna budućnost, odlučuje škola. Zato razne kulturne i političke struje hoće, da učitelji budu njihovi pouzdanici. A mi katolici? Hoćemo li mi skrstiti ruke te pustiti, da nam protivnici katolicizma truju i otimlju mladež? Tu se radi o biti i ne biti. U svoj se Evropi — sada kao nikad prije — kroji sudbina narodâ i katoličke Crkve. To je doba, koje ni malo ne zaostaje za šesnaestim vijekom. Svijesni katolici moraju ustati proti svega, što potkopava sv. Crkvu; treba da podignemo moćan bedem na obranu ove Božje ustanove. Taj je bedem: k o n f e s i j s k a š k o l a.

Da se o tome uvjerimo, ogledajmo malo p o v i j e s t k a t o l i č k o g š k o l s t v a kod raznih naroda, zatim što veli C o d e x i u r i s c a n o n i c i i P i j o XI., napokon što traži p r i r o d n o p r a v o katoličkih obitelji i sv. Crkve.

Malo povijesti.

Crkva je vazda bila vjerna nalogu svog božanskog Osnivača: »Idite i naučavajte sve narode«[1] i poučavala je sve staleže u nauci spasenja. Ona je prva namijenila školovanje širim masama. U 13. vijeku proširili su i povećali bogati gradovi broj ondašnjih škola pod crkvenim nadzorom. I tadašnje državne vlasti, ako namještaju učitelje ili nadzornike, rade to s dopuštenjem Crkve. Ta načela vladaju još i u početku 16. vijeka. No kako su protestanti toga vijeka prenijeli crkvenu vlast na državne poglavice, predali su državnoj vlasti i školsku upravu. Tako je država preuzela i pravo na škole. Stoga se država u 17. i 18. vijeku i brine za škole. Na tlu protestantizma nikla je i ideja državnog apsolutizma 18. vijeka. Čak su i neki biskupi počeli smatrati škole državnom svojinom. Dakako, u to doba nije bilo u državnim školama sukoba s vjerom, jer su pojedine zemlje, pa i u Njemačkoj, imale konfesijski karakter. Ni nova filozofija nije još bila prevladala u javnom životu, pa su se i škole još ubrajale u »causae ecclesiasticae«. Ugledni protestantski jurista Böhmer ubraja škole još uvijek u crkvene ustanove.[2] Neugodne posljedice podržavljene škole javljaju se sve to očevidnije tek u 19. vijeku, pa stoga i katolici počinju sve jače reagirati proti te ustanove. Napoleon I. uveo je najjači državni školski monopol. Dekretom od 17. III. 1808. podvrgao je on svu javnu nastavu carskom sveučilištu u Parizu. Od tog vremena ne smije se u francuskim zemljama otvoriti ni jedna nova škola bez državne dozvole niti smije tko javno poučavati,

[1] Mat. 28, 19.

[2] *Principia iuris can.* 1802., § 456.

ako nije član sveučilišta, i ako nije postigao gradus na kojem fakultetu. Biskupi su dakako ustali protiv te naredbe i tražili slobodu pouke na osnovu prirodnog prava roditelja. U Belgiji je čak ustav od 25. II. 1831., a u Francuskoj školski zakon od 28. II. 1833. usvojio slobodu školstva. Katolici u Irskoj, Italiji i Sjedinjenim Državama Sjev. Amerike ustaju na isti način na obranu slobodnih škola i protiv državnog monopola poučavanja. Biskupska konferencija u Würzburgu g. 1848., a slijedeće godine i pruski biskupi zastupaju isto stanovište. Bavarski biskupi traže god. 1850. za se pravo, da oni imenuju profesore filozofije, povijesti i crkvenog prava na dvama sveučilištima, koja su po svojoj ustanovi namijenjena katolicima. Za srednje škole zahtijevaju pravo, da sastave školske knjige za vjeronauk, nadzor nad njegovom poukom i nad školskim povijesnim knjigama. Za pučke škole traže pravo, da nadziru pouku, da izdavaju knjige za vjeronauk i da s vjerskog gledišta cenzuriraju i ostale školske knjige. Konfesijske su škole ostale netaknute u Hanoveru, Schleswig-Holsteinu, Würtembergu, Oldenburgu i u Saskoj. Austrija i Baden uveli su kao obvezatnu simultanu školu god. 1868., a god. 1874. povede se za njima i Hessen. U Bavarskoj god. 1873. i u Elsass-Lotaringiji uvedena je simultana škola kao fakultativna. U Bavarskoj je to 1883. nešto ublaženo, te su konfesijske škole pravilo, a simultane su samo izuzeci.

Što vele pape o simultanim školama?

Papa Grgur XVI. upravio je 16. I. 1841. posebno pismo na irske biskupe te u njemu veli, da te škole tolerira uz neke klauzule, da bi tako zapriječio veće zlo. Pijo IX. osudio je načela, na kojima se osniva ondašnji školski zakon u Sardiniji (od god. 1848.), u Badenu i Austriji. Isti je papa osudio god. 1864. u S i l a b u teze 45. - 48., koje vele: »Državnoj vlasti može se i mora predati cijela uprava javnih škola, u kojima se poučava mladež koje kršćanske države, izuzevši jedino biskupijska sjemeništa u nekim stvarima i to tako, da nitko nema vlasti miješati se u školsku disciplinu, nastavni plan, davanje svjedodžbi, biranje ili imenovanje učitelja.« (teza 45.) — »Metoda je pouke i u sjemeništima podvrgnuta civilnoj vlasti.« (teza 46.) — »Iziskuje napredak (optima ratio) državni, da se pučke škole, koje su otvorene svoj djeci svih slojeva u narodu, te uopće svi javni zavodi, kojima je svrha poučavati mladež, otmu svakoj crkvenoj vlasti, upravi i utjecaju i da se podlože sasvim zapovijedima civilne i političke vlasti na volju poglavara i prema općim vremenskim zasadama.« (teza 47.) — »Katolici mogu odabrati onu odgoju mladeži, koja se ne brine za kat. vjeru i crkvenu vlast te ide samo ili barem u prvom redu za poznavanjem prirode i ciljevima zemaljskoga socijalnoga života.« (teza 48.) — Leon XIII. piše 8. II. 1884. francuskim biskupima: »Ecclesia semper scholas, quas appellant mixtas vel neutras, aperte damnavit.«

Što je k o n f e s i j s k a š k o l a? — To je škola u kojoj učenici i učitelj pripadaju istoj vjeri (konfesiji). To je vanjsko obilježje. N u t a r n j a je o z n a k a važnija: pouka i odgoja prožeti

su idejama i snagom dotične vjere.

Stav katolika u raznim zemljama.

Loža je u novije doba bacila u svijet krilaticu: za sve konfesije zajedničku školu! Time bi ona željela dokinuti privatne i javne konfesijske škole u onim krajevima, gdje još postoje. Tako u Francuskoj odzvanja riječ: »école unique«, a u Njemačkoj »Einheitsschule«. Za to vojuju socijalni demokrati, komunisti i liberalci raznih smjerova. Svijesni katolici ne daju se prevariti. U Njemačkoj je 1922. od 11,061.004 katolika s pravom glasa ustalo njih 8,697.766 ili 78,76% na obranu konfesijskih škola. Još prije novoga konkordata bilo je u Njemačkoj od svih škola 84% konfesijskih.

U Francuskoj je došlo u 20. vijeku do rastave države od Crkve, ali nijesu dokinuli privatne konfesijske škole. Katolici uzdržavaju o svom trošku pučke i srednje škole i nekoliko sveučilišta pa u tu svrhu kupe po crkvama kod sv. Mise novčane doprinose, kako to čine i katolici u Sjedinjenim Državama Sjev. Amerike.

U Italiji je potpisan 11. II. 1929. konkordat izmedu sv. Stolice i države. Po njemu je kat. vjera jedina državna vjera, vjeronauk se poučaje u svim pučkim i srednjim školama, školski su tekstovi u skladu s kat. naukom, odgoja je u državnim školama katolička. Ipak je i tu zakonom zajamčena sloboda osnivanja privatnih konfesijskih škola, koje uživaju ista prava kao i državne škole. Država je pače priznala privatnom katoličkom sveučilištu Srca Isusova u Milanu, da može podjeljivati i doktorat poput državnih sveučilišta. No rektor toga sveučilišta P. Gemelli izjavio je prigodom davanja te povlastice, da katolici ne će mirovati, dok ne postignu, da država bude plaćala i profesore tog sveučilišta kao i kod državnih sveučilišta.

U Austriji su škole po novom konkordatu skroz katoličke, no pripuštene su i priznate konfesijske škole, koje će država uzdržavati svojim novcem.

Sv. Stolica ne će uopće da sklapa konkordata s državom, koja ne će da dade katolicima potpunu slobodu u osnivanju svojih javnih konfesijskih škola. Ta tu temeljnu slobodu daju eno i bez konkordata pretežno nekatoličke zemlje, kakove su Sjed. Države Sjev. Amerike i Engleska!

Zanimljivo je, kako su katolici u Holandiji izvojštili sebi velika prava na školskom polju. U tom slučaju možemo s pravom reći: Hollandia docet!

Kanon 1113. veli: »Roditelji su obvezani pod vrlo težak grijeh (gravissima obligatione tenentur!) da se pobrinu, koliko im je moguće, kako za vjersku i ćudorednu tako za fizičku i gradansku pouku djece, i da se poskrbe za njihovo vremenito dobro.« Roditelji se dakle ove dužnosti ne mogu nikada odreći.

Kanonsko pravo ima poseban odlomak (Titulus XXII.) o školi. Odatle vadimo ono, što se tiče konfesijske škole ili njezinih načela.

Kan. 1372. § 1. kaže: »Sve vjernike valja od djetinjstva tako poučavati, da im se ne samo ništa ne predaje, što se protivi katoličkoj vjeri i ćudorednosti, nego da vjerska i ćudoredna pouka bude na prvom mjestu (praecipuum locum obtineat).« — § 2.: »Nije samo pravo i stroga dužnost roditelja da se brinu za kršćansku odgoju djece, nego i svih onih, koji roditelje zastupaju.«

Kan. 1373. § 1. propisuje: »U svakoj pučkoj školi mora se djeci predavati nauk vjere već prema njihovoj dobi.« — § 2.: »Mladež, koja polazi srednje ili više škole, valja da se potpunije izobrazi u kršćanskom nauku, a mjesni Ordinariji (biskupi) neka se pobrinu, da to čine svećenici, koji se odlikuju gorljivošću i znanjem.«

Kan. 1374.: »Katolička djeca neka ne polaze škola nekatoličkih, neutralnih, mješovitih t. j. za nekatolike. Jedini mjesni Ordinarij može odlučivati prema napucima sv. Stolice o tom, u kojima se prilikama i uz koje opreznosti, što uklanjaju pogibao perverzije, smije trpjeti, da se takove škole polaze (celebrentur).«

Kan. 1375.: »Crkva ima pravo otvarati škole za kojugod struku (cuiusvis disciplinae) i to ne samo pučke, nego i srednje i više.«

Kan. 1379. govori o svetoj dužnosti s obzirom na škole ovako: § 1. »Ako ne bi bilo katoličkih škola prema kanonu 1373. bilo pučkih bilo srednjih, valja nastojati, a osobito valja da nastoje biskupi, da se osnuju.« — § 2. »Isto je tako poželjno, da se osnuju narodna ili pokrajinska katolička sveučilišta, ako državna nijesu prožeta katoličkim duhom.« — § 3. »Neka vjernici ne zaborave (ne omittant) pomagati, koliko mogu, osnivanje i uzdržavanje katoličkih škola.«

Kan. 1381.: § 1. »Vjerska pouka mladeži u svim školama pripada crkvenoj vlasti.« — § 2. »Mjesni Ordinariji imaju pravo i dužnost bdjeti, da se u školama na njihovu teritoriju ne uči ili ne dogodi išta protiv vjere ili ćudorednosti.« — § 3. »Jednako imaju pravo odobriti učitelje i školske knjige za nauk vjere; isto tako zahtijevati iz vjerskih i ćudorednih razloga, da se uklone bilo učitelji, bilo školske knjige.« — I župnici u svojoj župi imaju sličnu dužnost (kan. 469).

Iz ovoga se vidi, da katolicima k o n f e s i j s k a š k o l a nije samo ideal, nego ozbiljna d u ž n o s t. Ako Crkva tolerira mješovite škole, to je za nevolju. Ali ona nikada i ni uz koje uvjete ne dopušta, da katolička djeca pohađaju škole bez vjeronauka, bile te škole privatne ili državne.

Pijo XI. o odgoji.

U svojoj enciklici od 31. XII. 1929., gdje raspravlja o bistvu kršćanske odgoje i kome pripada pravo uzgajanja (roditelji, Crkva, država), govori Papa, kako država mora postupati sporazumno s Crkvom. Papa osuđuje naturalizam i daje upute o spolnoj odgoji mladeži, zabacuje koedukaciju, ustaje protiv neutralne škole i govori o svrsi odgoje.

Među ostalim naglasuje Pijo XI., da roditeljima pripada sveto i neosporivo pravo odgajati svoju djecu.

»U ovoj je stvari tako jednodušan zdrav razum ljudskog roda, da se u očitu opreku s njim stavljaju svi oni, koji bi se usudili tvrditi, da djeca pripadaju državi prije nego obitelji, i da država ima bezuvjetno pravo na uzgajanje. Ne valja razlog, što ga takovi navađaju: kako se naime čovjek rađa kao građanin i stoga da prvenstvo pripada državi. Ti ljudi ne uvažuju kod toga, da čovjek mora opstojati prije nego postane građaninom, a opstanka svog nema od države već od roditelja.«

Iz toga izvodi Papa, da roditelji imaju prirodno pravo odlučivati o odgoji svoje djece. Papa nastupa protiv obligatnog školskog monopola države. On pita: Što mora biti škola? i odgovara:

»Ona je *po svojoj prirodi moćna* i dopunska ustanova obitelji i Crkve. I stoga je dosljedno moralno prisiljena ne samo ne stavljati se u opreku s druga dva faktora (obitelj i Crkva), nego se mora s njima zbiljski složiti u što savršeniju moralnu jedinicu. Tako će moći sačinjavati skupa s obitelju i Crkvom jedno samo svetište, posvećeno kršćanskoj odgoji. Drukčije će se iznevjeriti svojoj svrsi i mjesto toga postati djelom razaranja. Iz ovog slijedi, da je t. zv. *neutralna* ili *lajička škola*, iz koje je isključena vjera, protivna temeljnim načelima. Takova je škola nemoguća, jer postaje uistinu bezvjerskom.«

Pijo XI. zabacuje i mješovitu školu, koju pohađaju i inovjerci, makar se u njoj poučavao vjeronauk.

»Za katolike se ne može dopustiti, ni ona mješovita škola (još gore, ako je jedina i obvezatna), u kojoj — makar da se za njih uredila posebna pouka u vjeri — primaju ostalu pouku od učitelja nekatolika zajedno s nekatoličkim učenicima. Samo time naime, što se predaje vjeronauk (i to često s prevelikom škrtošću), ne postaje škola već usklađena s pravima Crkve i kršćanske obitelji. U tu je svrhu potrebito, da čitava obuka i čitav uređaj škole: učitelji, naučne osnove, školske knjige u svakoj struci — da sve to bude rukovodeno kršćanskim duhom, pod materinskim ravnanjem i nadzorom Crkve. Treba da nam na taj način vjera bude doista temeljem i kormilom čitavog poučavanja, u svim stupnjevima, ne samo osnovnog, nego i srednjeg i višeg školovanja.«

Papa zagovara dalje konfesijske škole te veli:

»I neka se ne rekne, da je u jednom narodu, razdijeljenu na razne vjere, državi nemoguće da se pobrine za pouku drukčije osim neutralnom ili mješovitom školom. Ta za državu je i razumnija obaveza i lakša mogućnost pobrinuti se time, da pusti slobodu poduzetnosti i djelovanju Crkve i obitelji, a ona da im u tome ide na ruku pravednim pomoćnim sredstvima. A činjenice dokazuju, da je to ostvarivo, na zadovoljstvo obitelji i na uhar obuci, miru i javnom poretku.«

Katolička Crkva i njezin odgoj.

Hoće li konfesijske škole pod vodstvom sv. Crkve znati suvremeno odgajati? — Na to pitanje odgovara sv. Augustin početkom 5. vijeka. On već tada piše na osnovi činjenicâ:

»O sveta Crkvo katolička, istinska i prava Majko kršćanâ, ti posve pravo naviještaš, da treba potpuno čisto i neokaljano štovati Boga, i jednako si prisvajaš pravo voljeti i ljubiti bližnjega, te se kod tebe nalazi silno uspješan svaki lijek za mnoga zla, od kojih radi grijeha trpe duše. Ti vježbaš i učiš djecu djetinski, mladiće snažno, starce obazrivo, već prema potrebama tijela i duše. Ti, rekao bih gotovo, slobodnim ropstvom podvrgavaš djecu roditeljima, roditelje naoružane vlašću ljubavi stavljaš nad djecu. Ti vezom vjere, jačom i tjesnijom od veze krvi, spajaš braću s braćom. Ti ne samo vezom društva, nego i nekoga bratstva, povezuješ građane s građanima, narode s narodima, jednom

. nekoga bratstva, povezujes gradane s gradanima, narode s narodima, jednom

riječju, sve ljude uspomenom na prve zajedničke roditelje. Učiš kraljeve da dobro paze narode; opominješ narode da slušaju kraljeve. Pomnjivo učiš, kome strah, kome utjeha, kome opomena, kome ponuka, kome kazna, kome ukor, kome smaknuće; pokazujući, kako se ne duguje sve svima, ali svima ljubav, nikome uvreda.«[4]

Ove su Augustinove riječi od vječne vrijednosti. Ta upravo je u našim danima, našem suvremenom društvu toliko potrebito međusobno povjerenje među ljudima i narodima. Današnje društvo bez Crkve luta kao brod bez kormilara, kormila i busole. Strasti i nastranosti vuku ga kao vjetrovi na sve strane, a nemir i nezadovoljstvo haraju kao bolest. Ljudsko se društvo odalečilo od Crkve, a Bog ga eto prepušta valovima njegovih nemirnih strasti. Natrag k Bogu! Natrag k utjecaju Crkve! To je jedini pravi lijek. A put, koji tamo vodi, jesu k o n f e s i j s k e š k o l e.

Konfesijske škole i zdrav razum.

Ima više razloga, koji opravdavaju konfesijske škole.[5] Istaknut ćemo ih samo dva tri.

1. Roditelji imaju sveto i neotudivo pravo da odgajaju svoje dijete. Škola im mora u tome pomagati. Stoga obitelj, škola i Crkva moraju ići uporedo i gledati na isti cilj: iz djeteta, kršćanskog mladića i djevojke stvoriti kršćanski karakter. No što se događa, gdje je škola, bilo pučka bilo srednja, bez vjeronauka, gdje je učitelj druge vjere ili čak bezvjerac, gdje djeca pripadaju raznim konfesijama? U najpovoljnijem slučaju katolička se vjera ne napada. Ali o katoličkoj odgoji u takovoj školi nema ni govora. Takva škola nije za nas katolike ideal niti je možemo zavoliti.

Škola, u kojoj se predaje sedmično 1 ili 2 sata vjeronauk, slična je zgradi, koja ne stoji na čvrstom temelju, nego su joj pukotine na zidovima samo malo prikrivene. To je samo prividan kompromis između neutralne ili poganske i nepoganske škole. To je možda kršćanska škola samo po imenu. To je mali panteon za sve konfesije.

Mi se katolici ne možemo zadovoljiti s 2 sata vjeronaučne obuke. Mi tražimo školu s č i s t o k a t o l i č k o m a t m o s f e r o m, školu, koja je nastavak i usavršenje domaćeg katoličkog ognjišta. A to nam mogu dati samo katoličke škole.

Ova škola upotrebljava dakako sve tekovine modernih znanosti i metoda i u njihovoj primjeni natječe se sa školama drugih pravaca. Ta najveći pedagozi bili su baš učitelji privatnih škola. Konfesijske škole ne znače dakle korak natrag, nego samo naprijed.

2. P e d a g o š k i r a z l o g. Dandanas hoće škola da pruži produbljenu odgoju. Ali to je moguće samo onda, ako su tijesno sjedinjeni svi odgojni faktori: roditeljska kuća, škola i konfesija.

---

[4] *De moribus Ecclesiae catholicae*, 1, 30. [5] Por. *Život* 1930, str. 1 - 19.

A to jedinstvo pada u vodu, gdje u odgoji hoće da na isto biće djeluju protuslovni nazori o svijetu. Znanstvena pedagogika raznih pravaca priznaje to u novije doba sve jače, pa stoga i teži za nutarnjom koncentracijom, koja bi pridigla na više stanovište i prevladala odgojnu atomistiku. Toj težnji najbolje odgovara i najbolje je zadovoljava konfesijska škola.

3. U parlamentarnim državama natječu se i bore međusobno razne političke, socijalne i kulturne struje. A te borbe i pobjede nalaze vazda odjeka u državnim neutralnim školama. Nije ni čudo! Sve struje hoće da utječu na razvoj mladeži. Obično je pače ministar prosvjete odvjetnik, koji nije ni učitelj ni profesor. Nekoje su države zabranile učiteljima pučkih i srednjih škola da sudjeluju u javnoj politici, jer žele, da škola ostane sakrosanktna kao i domaće ognjište. No time je slabo pomoženo. Jer čim socijalisti ili komunisti dobiju gdjegod vlast, odmah navale, da u škole uvedu svoje nazore i eto sukoba sa savješću katoličkih roditelja! A toga nema, gdje postoje konfesijske škole, koje su u svemu izjednačene s državnima.

4. Kako je kod nas? — Prošle smo godine čuli, kako su udruženja učitelja pučkih škola i profesorske skupštine digle glas, da se dokine vjeronaučna pouka u državnim školama. Ti glasovi ne će ostati osamljeni niti će zamrijeti, oni će naprotiv rasti i jačati. A mi katolici možemo u skoroj budućnosti doživjeti, da se jednog dana državne škole otresu vjeronauka i svećenika. Što će onda djeca katoličkih roditelja? Odgoja bez vjere samo je poganska ili nekatolička. Pa zar da milijun katoličke djece pustimo te postanu mali pogani, što će brzo postati pogansko pokoljenje boljševičke Rusije. Vigilantibus iura! Katolici moraju već sada na to misliti, jer konfesijske škole ne će u tren kao iz zemlje izniknuti. Stoga kadgod liberalni učitelji zaviknu: »Van s vjeronaukom iz državnih škola!«, zaviknimo i mi: »Hoćemo konfesijske škole!«

Fra Augustin Miletić

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/fra-augustin-miletic.html

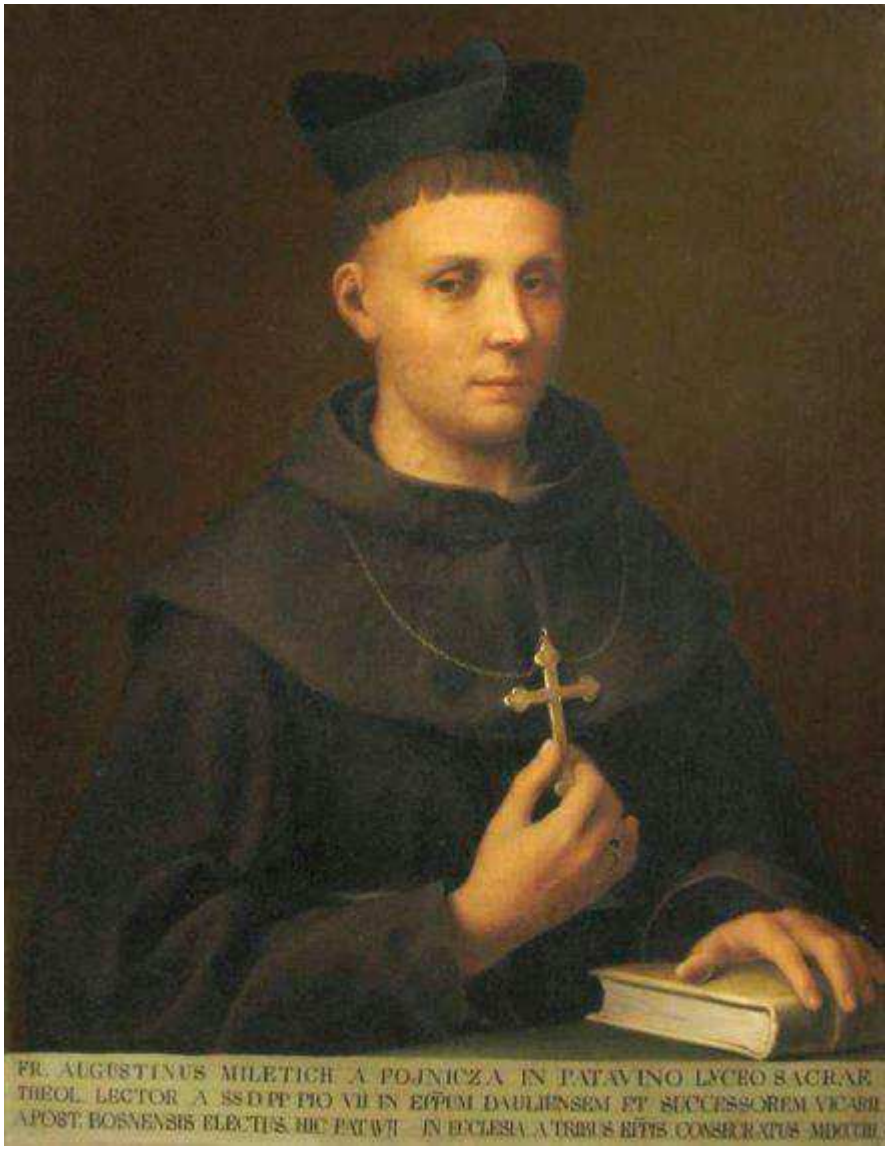

Fra Augustin Miletić (1763.-1831.) jedan je od najvećih franjevaca koje je dala provincija Bosna Srebrena.
Rođen je u Fojnici, 16. veljače 1763. Nakon što je kao mladić ušao u franjevački red, poslan je na školovanje u Austriju i Italiju. Brzo je napredovao i postao profesor u Padovi.
Glas o njegovoj učenosti i pobožnosti je došao i do pape Pija VII., koji ga je imenovao biskupom daulskim i apostolskim namjesnikom u Bosni.

Njegov učenik fra Marijan Šunjić napisao je na latinskom jeziku biografiju pod nazivom ***De vita illustris viri Augustini Milletichii***, koja je tiskana u Rimu 1835. god.

Šunjić donosi vrijedne podatke o životu fra Augustina iz prve ruke.

Navodim neke od njih...

Prvo, zašto je pojava fra Augustina toliko impresionirala cijelu okolicu?
"*Erat omnino novum in Bosnia phenomenon; audire in publico virum... cum prudentia et acumine, et venustate et gravitate, tum vero eloquentia, copia, invicto dicendi robore...*"
("*Bijaše to potpuno novi fenomen u Bosni; čuti u javnosti čovjeka... sa [takvom] mudrošću i oštroumljem i finoćom i težinom, a tako i elokvencijom, bogatstvom, nepobjedivom snagom govora...*")

Dakako, fra Augustinu nije bio cilj zadiviti ljude svojim znanjem i elokvencijom. Njegov jedini cilj je bila slava Božja i spasenje duša.

"*Hoc spiritu plenus, incredibile dictu est, quam ardua pro sui salute populi susciperet, qua cura, qua virium contentione omnes viva, ut ajunt, voce in Dei lege instituere, errantesque ab exitio retrahere, et propriis velut humeris ad caulam Domini referre sui fidelis satageret pastor.*"
("*Pun toga duha, nevjerojatno je reći, kakve je teškoće prošao za spasenje svoga puka, kakve brige, kakve napore; dok je sve poučavao, kako kažu, živim glasom u zakonu Božjem, odvraćao zabludjele od propasti i kao vjeran pastir na vlastitim ih ramenima prenosio u ovčinjak svoga Gospodina.*")

Borba za spasenje duša bila je vrlo opasan posao u Bosni, koja je tada još uvijek bila pod turskom vladavinom. No, te opasnosti nisu mogle zaustaviti fra Augustina..."nulla vitae pericula ardorem ejus poterant retardare" ("nijedna životna opasnost nije mogla zaustaviti njegov žar").

Posjećivao je i najzabačenija sela kako bi narod učvrstio u katoličkoj vjeri:
"*...incredibili ardore omnium sitiens salutem, singulas gregis partes semper sedulusque circumibat...*"
("*...nevjerojatnim žarom žeđajući spasenje svakoga, obilazio je sve dijelove stada uvijek budan i marljiv...*")

Nikada nije polazio na put prije nego što bi pobožno služio sv. misu.

"*Et quamvis more suo, mox a media fere nocte se viae cum comitatu soleret commitere, nunquam tamen iter est aggressus, non oblato prius devoto Missae sacrificio.*"

("*I iako je po svom običaju, gotovo odmah poslije ponoći običavao krenuti na put sa svojom pratnjom, nikada nije započinjao putovanje, ako nije prije pobožno prinesao misnu žrtvu.*")

Propovijedi fra Augustina imale su snažan utjecaj na ljude. Događalo se da su i muslimani i raskolnici potajno slušali njegove propovijedi; mnogi od njih su se obratili na katoličku vjeru.

"*...copiosi utriusque sexus schismatici, ipsique adeo Turcae multi, bonae odore fame, virtutisque illius exciti, et data opportunitate, coetui admixti catholicorum, aut vicinis dumentis subinde latitantes, sonum apostolici oris, arrectis auribus saepe avidi*

captabant; concione autem soluta, redibant pectora tundentes, plerique de rerum veritate persuasi, nec pauci ex prioribus postmodum conversi."

("*...brojni raskolnici oba spola, čak i sami Turci, potaknuti su njegovim dobrim glasom i krepostima, i kad bi dobili priliku, pomiješani sa skupom katolika ili krijući se u obližnjem grmlju, otvorenih ušiju bi često željno slušali glas apostolskih usta; a kad bi završila propovijed, vraćali bi se udarajući se u prsa, mnogi od njih uvjereni o istini, i nemalo od tih se kasnije obratilo.*")

No, činjenica što katolici na tom prostoru žive među muhamedancima i raskolnicima (ili kako bi rekao fra Marijan Šunjić, "inter maxime superstitiosas gentes") uvijek je predstavljalo posebnu opasnost za katoličku vjeru.
Ta je činjenica izazivala oprez kod fra Augustina...
"*Nihil Augustinum tam solicitum tenebat, quam ne quis lupus sub pelle ovina suum invaderet gregem; neve satan aliquis in commisso sibi agro lolia misceret, et insereret zizania...*"
("*Ništa Augustina nije držalo tako zabrinutim, kao [briga] da ne bi koji vuk pod ovčjim runom navalio na stado; da ne bi sotona pomiješao ljulj na njivi koja mu je povjerena, i primiješao kukolj...*")

Fra Augustin je bio pod stalnom paskom turskih vlasti,
"*Neque enim, ob sinistras Mahummedanorum suspiciones, limites regni umquam audebat transire...*"
("*I nije se, zbog zlokobnih sumnji muhamedanaca, nikada usuđivao prijeći granice kraljevstva...*")

Što se tiče fra Augustinove osobne pobožnosti, ona je najviše bila usredotočena na krunicu, križni put i sv. misnu žrtvu.
Iako se fra Augustin uvijek prvi dizao i dolazio u crkvu, puštao je ostale fratre da prije njega služe sv. mise. I tek nakon što bi pobožno slušao sv. misu svakoga od njih, onda bi posljednji i sam služio sv. misu.

"*Fuit vero vitae illius haec perpetua ratio, a cujus rigida observantia fortis viri animus vix umquam, gravissimis etiam incommodis potuit dimoveri: summo mane auroram semper antevertens, primus omnium ecclesiam petebat, fervidas de more preces fusurus: auditisque pluribus saepe sacris, ipse deinde celebrabat tanta pietate, tam exacta SS. caeremoniarum observatione, ut durum admodum cor esse deberet, quod solo ejus aspectu ad devotionem non moveretur...*"

("*Bilo je naime ovo stalno pravilo njegova života, od čijeg se strogog obdržavanja njegov jaki duh nije mogao maknuti čak ni tijekom najvećih neprilika: u rano je jutro uvijek prestižući zoru, prvi od svih dolazio u crkvu, da po običaju uputi žarke molitve; i nakon što je često put slušao više bogoslužja, potom je on celebrirao s takvom pobožnošću, tako točnim pridržavanjem svetih obreda, da bi nečije srce trebalo biti potpuno otvrdnuto ako ga sam pogled na njega ne bi potaknuo na pobožnost...*")

Fra Augustin je možda najpoznatiji kao pisac pučkog katekizma (koji je doživio četiri izdanja).
Katekizam nosi naslov ***Istomačenje stvarih potribitih nauka krstjanskoga***

ISTOMAČENJE

STVARIH POTRIBITIH NAUKA KRSTJANSKOGA

SASTAVLJENO OD PRISVITLOGA,

I PRIPOŠTOVANOGA GOSPODINA

FRA AUGUSTINA MILETIĆA BISKUPA

PRISLOVOTIŠTENO NASTOJANJEM

FRA ANGJELA KRALJEVIĆA BISKUPA

METELOPOLITANSKOG I NAMISTNIKA APOŠTOLSKOG
U HERCEGOVINI

U RIMU

SLOVA VJEROPLODNIČINA
U RUKU VITEZA PETRA MARIETTIA

1867.

Djelo je napisano jednostavnim pučkim jezikom - štokavskom ikavicom, koja je u ono vrijeme bila raširena od Dalmatinske zagore, preko Hercegovine, Bosne, Slavonije... sve do Bačke i Banata.

Evo nekoliko izvadaka iz fra Augustinovog katekizma, da se vidi jezik i teme kojima se bavio...

Što je kršćanin? - str. 61.

Up. Što je Kršćanin?

Od. Kršćanin jest Učenik Isusov.

Up. Zašto se zoveš Katolik?

Od. Zovem se Katolik, jer virujem, i izpovidam sve ono, što viruje, i izpovida crkva sveta Rimska Katoličanska.

Up. Zašto veliš, da si Kršćanin Katolik po milosti Božjoj.

Od. Velim, da sam kršćanin katolik po milosti Božjoj; jer je ovo privelika milost Božia, da sam rodjen u viri svetoj, i u Zakonu Isusovu; budući ovi jedini pravi Zakon, u kom se može zadobit vikovičnje spasenje.

O Crkvi - str. 71.-72.

Up. Što se zadrži u devetom članku Virovanja Apoštolskoga ?

Od. U devetom članku: *Svetu Crkvu Katoličansku : i Svetih općinu* zadrži se nauk istiniti, da ima na svitu ovom jedna Crkva iliti jedna jedina prava Skupština Pravovirnih , koji drže, izpovidaju, i obslužuju jedan jedini pravi Zakon , to jest Isukrstov. I ova Skupština jest Sveta; jer je Svet, i vrilo svetinje Gospodin Isukrst njezin Temelj , Paglavar , i Vladaoc. Zove se ova Skupština Katoličanska iliti obćina, jer je po svem okolišaju zemaljskom razširena, i gdigod se nalazi, svagdi jednako drži istu Viru, iste Sakramente, iste običaje, i poznaje jednoga samoga Poglavara Isukrsta na Nebu, i Isukrstova Namistnika Svetoga Otca Papu Rimskoga na Zemlji. Virujemo po isti način, i izpovidamo, da u ovoj jedinoj Skupštini nalazi se Svetih Obćinstvo; zašto bo svi Pravovirni u obćenu, i svaki na pose bivaju dionici svih dobarah duhovnih, koja se čine od svih dobrih, i svetih Kršćanah, i Kršćanakah po svem okolišaju Zemaljskom razplodjenih.

Up. Koje su dužnosti Krizmanih ?

Od. Dužnosti krizmanih jesu.

1. Izpovidat ričju , i dilom slobodno svega vrimena života svoga Viru Svetu, i Zakon Isusov.
2. Čuvat se od svake prigode grišne, i uklonjat se , koliko je veće moguće, od družtva poganoga priopaki, grišnikah, Neznabožacah, i Krivoviracah, koji bi ih mogli od Vire Isusove odvratit.
3. Zakon sveti Isusov , i Zapovidi njegove podpuno obsluživat.

O onima koji primaju pričest u stanju smrtnoga grijeha - str. 95.

Up. Koi grih čine oni, koji nalazeći se u grihu smrtnom usudjuju se pričestit?

Od. Koji se u grihu smrtnom usude pričestit, čine grih strašni, i priopaki svetogrdja, jer blaguju prisveto Tilo Isusovo na osudjenje vikovičnje, i postaju krivci Tila, i Krvi Isusove većma nego isti Žudije, koji su ga mučili, i na smrt dali.

Jesmo li dužni ljubiti nevjernike i heretike? - str. 140.

Up. Jesmo li dužni ljubit Neznabožce, Nevirnike, krivovirce, zločince, i grišnike, koji očito nepristaju zlo činit, Boga uvridjivat, i kršćane progonit?

Od. Jesmo dužni ljubit sve gori rečene, i njima prilične, ne porad Nevirstva, Krivovirstva, i drugih njihovih zloćah, i opačinah, nego samo jer su stvorenja Božja razložita, i jer bi mogli, da bi hotili, nevirstvo, i druge opačine s Božjom pomoćju ostavit, i vikovičnje spasenje zadobit: zato nas Bog zadužuje, da i nji ljubimo.

Naša tri glavna neprijatelja protiv kojih se moramo boriti cijeli život su: svijet, tijelo i vrag. Evo što fra Augustin kaže o ta tri neprijatelja (str. 168.-169.):

Up. Koliko je stvarih koje nas najveće na grih pritežu?

Od. Stvari, koje nas najveće na grih pritežu jesu tri, to jest:

1. Svit.
2. Tilo.
3. Vrag pakleni.

Up. Što zlamenuje ova rič Svit?

Od. Ova rič Svit zlamenuje:

1. Ljude svitovnjake, koji svu njihovu čestitost, i zadovoljnost u stvarima izpraznim, i vrimenitim stavljaju: na kriposti, i na svetinju mrze: vikovičnju duhovnu čestitost malo, oli ni malo procinjuju.
2. Zlamenuje ista razkošja vrimenita, nasladjenja, dostojanstva, i bogatstva.

Up. Kako nas navodi Svit na grih?

Od. Navodi nas Svit na grih zločestim prilikam, i nepodobnim običajim, koji se suprotive Zakonu Božjemu i Naredbam Crkvenim.

Up. Kako nas navodi Tilo na grih?

Od. Navodi nas na grih Tilo, želeći sveudiljno zadovoljnost, i nasladjenja od Boga zabranjena.

Up. Kako nas Vrag pakleni navodi na grih?

Od. Navodi nas na grih Vrag pakleni nevidjenim načinom napastujući nas, i potičući na svaku zloću, i opačinu, prikazujući nam pod obličjem dobra sve ono, što je zlo u sebi,

i s takom privarom obara nas u propast od izgubljenja vikovičnjega; kako je bio oborio naše prve Roditelje u Raju Zemaljskomu.

Život vječni - str. 73.

Up. Što se zadrži u dvanestom članku Virovanja Apoštolskoga?

Od. U dvanestom članku: *Zivot vičnji. Amen.* zadrži se nauk istiniti, da će dobri, i pravedni Naslidnici Isusovi s Dušom i s Tilom zajedno s Gospodinom Isusom, i s Angjelim svetim otić gori u Visine Nebeske, gdi će uživat svaku slavu, i veselje za uvike vikovah: a zločesti, i opaki Neznabožci, Nevirnici Krivovirci, i svi grišnici, i grišnice s Dušom, i s Tilom biti će strpani u oganj pakleni, gdi će se mučit s Vrazim brez ikakva utišenja, i pokoja za uvike vikovah.

O čistilištu ("purgatoriju") - str. 172.-173.

Up. Što je to Purgatorie, iliti misto od Očištenja?

Od. Purgatorie, iliti misto od Očištenja jest jedna strahovita propast: iliti jedna peć ognjevita od Boga odredjena, u kojoj se prže na mukam strahovitim Duše pravovirnih, koje nisu podpuno pravdi Božjoj na ovomu svitu za grihe ispovidjene, i oproštene s pokorom pristojnom zadovoljile.

Up. Koja je različitost medju mukam paklenim, i medju mukam od purgatoria?

Od. Različitost je golema medju mukam paklenim, i mukam od purgatoria; jer će muke paklene durat za uvike vikovah; a muke od purgatoria nisu vikovičnje, nego imaju svoj dospitak.

O paklu - str. 174.-175.

O Paklu.

Up. Što je Pako?

Od. Pako jest jedna propost pristrašna, jedna tavnica vikovičnja, jedna peć ognjevita, u koju stavio je svemogući Bog svu srdžbu neizmirne pravde svoje, da se u njoj muče za uvike, brez ikakva pokoja s Vrazim zojedno svi zločinci od ovoga svita, koji se nisu hotili Gospodinu Isusu poklonit, i Zakona njegova svetoga obsluživat.

Up. Dokle će se Osudjeni mučit u paklu?

Od. Mučit će se za uvike vikovah; jer u paklu odkupljenje neima.

Up. Što imamo činit za nepropast u vikovičnje muke paklene?

Od. Za nepropast u muke paklene imamo:

1. Ljubit Boga iz svega srca više nego ikakvu stvar stvorenu: a Iskrnje naše ljubit, kako nas iste.
2. Čuvat se od svakoga griha više nego od ikakva drugoga zla od ovoga svita.
3. Podpuno obsluživat zapovidi svete Božje i Crkvene.
4. Činit dobra dila, napridujući u kripostima, i u svetinji.
5. Za prošaste grihe činit dostojnu pokoru.

Up. Što se prikazuje na posvetilište u svetoj Misi ?

Od. U svetoj Misi prikązuje se po ruke Misnika isti Gospodin Isus s Dušom, i s Tilom, s Božanstvom, i s Čovičanstvom, i Muka njegova, i smrt na križu za naše odkupljenje podnešena; i tako priobilati plod iste Muke i smrti po svetoj Misi prima se.

Up. Kolika je cina, i dostojanstvo ovoga Posvetilišta svete Mise?

Od. Tolika je cina, i dostojanstvo Posvetilišta svete Mise, kolika je cina, i dostojanstvo Muke Isusove, to jest, neizmirna: buduć da se ísti Gospodin Isus pravi Bog, i Čovik u svakoj Misi na Posvetilište Bogu Otcu prikazuje.

Kako trebamo slušati sv. misu? - str. 148.-149.

Up. Za koje svrhe imamo Misu slišat?
Od. Imamo Misu slišat.

1. Za poštovat Boga, jer je dostojan neizmirne slave i poštenja.
2. Za zahvalit mu na tolikim neizbrojenim milostima, i darovim, koje smo od neizmirnę dobrote njegove primili.
3. Za izplatit pravdi Božijoj dug pritežki porad naših grihah i opačinah.
4. Za isprosit one milosti, pomoći, duhovne, i vrimenite, od kojih svaki čas potribu imamo, i brez kojih nikakva dobra dila učinit nemožemo.

Up. Kako se ima Misa sveta slišat?
Od. Ima se Misa sveta slišat s pomnjom, i s bogoljubstvom, koliko je ikad moguće većim.

1. Čuvajući se od razgovora, šaptanja, i od razgledanja tamo amo po Puku, ili po Crkvi.
2. Čuvajući se od svake misli izvanske, i raztrkanja pameti.
3. Potribito je s družiti odluku našu s odlukom Misnika, razmišljat s bogoljubstvom diele Mise svete, i Otajstva, koja se u različitim dielim prikazuju.

Što trebamo činiti za vrijeme podizanja? - str. 152.

Up. Što imamo činit, kad Misnik podiže k Nebu prisveto Tilo, i Krv Gospodina Isukrsta posli ričih posvećenja.

Od. Imamo promišljat Isusa na križu uzdignuta, koi je sebe porad našega spasenja prikazao Otcu Vikovičnjemu na Posvatilište; i iznova prikazat ga s Misnikom u ovom prisvetom Posvetilištu Otarskom za sve svrhe malo pria spomenute.

Up. Zašto se u prsa udaramo, kad se podiže prisveti Sakramenat Tila, i Krvi Isusove?

Od. Udaramo se u prsa, za zlamenje, da smo mi uzrokovali muku, i smrt Gospodinu Isusu po našim grisim za koje se kajemo.

Kolektivne kazne

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/kolektivne-kazne.html

Sv. Ivan Kapistran i sv. Bernardin Sienski

Sv. Ivan Kapistran je napisao životopis sv. Bernardina Sienskog, koji mu je bio učitelj i najbolji prijatelj.
Taj se životopis obično tiska na početku sabranih djela sv. Bernardina. Tako je barem bilo kod svakog izdanja Bernardinovih djela u zadnjih 400 godina (pogledaj npr. ovdje).

Iz tog životopisa možemo vidjeti ne samo utjecaj sv. Bernardina na puk, već i njegov veliki utjecaj na najznačajnije svjetovne vladare onoga vremena.

Evo, na primjer, što sv. Ivan Kapistran piše o utjecaju sv. Bernardina na cara Žigmunda Luksemburškog (koji je, usput budi rečeno, bio i hrvatsko-ugarski kralj):

"*...qui quum Italiam pro suscipienda corona imperialis dignitatis intrasset, Senam adveniens et de sancto Dei viro fama per orbem undique convolasset, adeo affectus est ad virum Dei et amicitia copulatus, quod ea die qua s. Bernardinum propriis oculis non vidisset, aut in praedicationibus vel in missis sive alibi non visitasset, diem illum sine luce transisse decerneret.*"

("*...koji kad je ušao u Italiju da primi krunu carskog dostojanstva, prišavši u Sienu, a već se glas o ovom svetom Božjem čovjeku [sv. Bernardinu] proširio svugdje po svijetu, toliko je zavolio Božjeg čovjeka i povezao se prijateljstvom, da svaki onaj dan kad sv.*

Bernardina nije vidio vlastitim očima ili ga nije posjetio na propovjedima ili na misama ili drugdje, smatrao je da je taj dan prošao bez svjetla.")

Što je sv. Bernardin govorio vladarima?
Pa, isto što je govorio i puku: da iskorijene krivovjerja; da iskorijene nemoral, pederastiju, nepravde, sablazni... Tražio je od njih da ne ulaze ni u kakve saveze sa "službenicima grijeha".

Treba samo čuti kako je o tome odlučno propovijedao sv. Bernardin
(*De evangelio aeterno*, serm. 65., art. 2.):

"*...ideo Apostolus ad quosdam ait: 'Nondum usque ad sanguinem restitistis adversus peccatum repugnantes.' (Hebr. 12, 4)*
Talis utique debet esse zelus servi Christi contra peccatum et ministros ejus; ut malit innocens sanguinem suum fundere, quam falsum foedus in contumeliam Christi cum inimicis ejus componere."

("*...zato Apostol nekima kaže: 'Još se do krvi ne oduprijeste u borbi protiv grijeha.' (Heb 12, 4)*
Takva svakako treba biti revnost sluge Kristovog protiv grijeha i njegovih službenika; da bi radije nevin prolio svoju krv, nego da sklopi lažni savez na uvredu Kristovu s njegovim neprijateljima.")

Ali, zašto bi bilo tko poslušao sv. Bernardina?
Sad dolazimo do naslova ovoga teksta: *kolektivne kazne*. Zemlje u kojima se dozvoljava da se opačine čine javno i nekažnjeno, zaslužuju mnoge i teške kazne.
Božje kazne ne pogađaju samo pojedince, već i kolektivitete - države, narode, gradove, sela... To vidimo u cijelom Svetom pismu, od prve knjige, Knjige postanka (opći potop, uništenje Sodome i Gomore...) pa sve do zadnje knjige Biblije, knjige Otkrivenja, koja spominje mnoge kazne koje će pogoditi čovječanstvo u kasnijim vremenima.

Sv. Bernardin je često propovijedao o kolektivnim kaznama. Nabrojao je 12 grijeha zbog kojih Bog kažnjava cijele narode i zemlje. U ono vrijeme, kao i danas, bilo je dosta ravnodušnih ljudi koji su mislili da se to njih ne tiče.
Zatvaranje oči pred zlom neće nikoga opravdati. Ignoriranje javnih grijeha i sablazni samo doprinosi njihovom širenju. A najgore od svega je tolerancija prema zlu. Takva tolerancija je sablazan, jer zbunjuje mlađe, tako da više ne znaju razlikovati dobro i zlo.

No, poslušajmo što o tome kaže sv. Bernardin (*De evangelio aeterno*, serm. 18.):

"*Tria vero sunt principalia peccata Dei et proximi charitatem extinguentia quibus totus mundus infectus est; scilicet, superbia qua offenditur Deus per animam, luxuria qua offenditur Deus per corpus et avaritia qua Deus offenditur per substantiam temporalem. Unde I. Joan. 2, 16: 'Omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, vel concupiscentia oculorum, aut superbia vitae', et sic proposito verbo Apostolus ait: 'Vindex est Dominus de omnibus his' (I. Thess. 4, 6), nam secundum haec tria peccata, tria sunt generalia judicia Dei.*

Primum est quod jam exercuit contra superbiam, superbientes angelos ejiciendo de coelis. Unde Apoc. 12, 7: 'Factum est proelium magnum in coelo.' Et sequitur: 'Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui dicitur diabolus et sathanas, qui seducit universum orbem et projectus est in terram et angeli ejus cum illo missi sunt.'...
Secundum judicium quod etiam factum est fuit contra luxuriam, unde Gen. 6, 6: 'Videns Dominus quod multa malitia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore: poenituit eum quod hominem fecisset in terra.' Et sequitur 'quia induxit diluvium ad delendam omnem carnem.'
Tertium judicium quod futurum est contra avaritiam fiet, unde Psalmus 96.: 'Ignis ante ipsum praecedet et inflammabit in circuitu inimicos ejus' et merito correspondent judicia culpis.
Nam superbientes angeli sunt humiliati, luxuriosi homines aquis diluvii sunt submersi et avari, qui insatiabili igne avaritiae incensi sunt, ipsi et eorum substantiae igne irremediabili comburentur. Haec sunt tria generalia judicia Dei.
Sed alia habet, quae licet sint minora, tamen sunt crebriora.
Primum est bellorum ad comprimendum et conterendum et ad humiliandum elatas animas superborum. Secundum est pestilentiarum ad puniendam luxuriam lascivorum. Tertium est consumptionis substantiarum per rapinas, sive per incendia civitatis, aut per praedationes, aut per grandines, aut per sterilitates et sic de aliis ad confundendum animas avarorum."

PRIJEVOD:
"*Tri su, naime, prvenstvena grijeha koji gase ljubav prema Bogu i bližnjemu, kojima je cijeli svijet zaražen, i to: oholost kojom se vrijeđa Boga preko duše, bludnost kojom se vrijeđa Boga preko tijela i pohlepa kojom se vrijeđa Boga po vremenitom imetku. Zato kaže 1 Iv 2, 16: 'Sve što je u svijetu je požuda tijela, ili požuda očiju ili oholost života', i tako postavljenim stvarima Apostol kaže: 'Osvetnik je Bog za sve ovo' (1 Sol 4, 6), naime, prema ta tri grijeha, tri su općenita suda Božja.*
Prvi je koji je već izvršio protiv oholosti, kad je uzoholjene anđele izbacio sa neba. Stoga kaže Otk 12, 7: 'Nastao je veliki rat na nebu.' I slijedi: 'I zbačen je taj veliki zmaj, stara zmija, koji se zove đavao i sotona, koji zavodi cijeli svijet, i zbačen je na zemlju i anđeli njegovi su bačeni s njim.'...
Drugi sud koji je također već izvršen bio je protiv bludnosti, stoga kaže Post 6, 6: 'Vidjevši Gospodin da je velika zloća ljudi na zemlji i da je svaka pomisao srca usmjerena na zlo u svako vrijeme, požalio je što je načinio čovjeka na zemlji.' I slijedi: 'jer je doveo potop da uništi svako tijelo.'
Treći sud koji će doći, bit će protiv pohlepe, zato kaže Psalam 96.: 'Oganj pred njim stiže i spalit će uokolo sve neprijatelje njegove', i zasluženo se poklapaju sudovi s krivnjama. Naime, oholi anđeli su poniženi, razbludni ljudi su utopljeni vodama potopa, a pohlepni, koji su zapaljeni neutaživom vatrom pohlepe, oni i njihov imetak bit će spaljeni neizlječivim ognjem. To su tri općenita suda Božja.
Ali ima i drugih, koji iako su manji, znatno su brojniji.
Prvi je ratova, kako bi se skršile i slomile i ponizile podignute duše oholih. Drugi je

boleština kako bi se kaznila bludnost pohotnika. Treći je proždiranja imetka preko otimačina, ili preka požara u gradu, ili preko krađa, ili po tuči, ili po suši, i tako i drugim načinima, da se skrše duše pohlepnih."

***Congregatio taurorum in vaccis populorum* (Psalm. 67, 31)**

Malo kasnije, sv. Bernardin govori o četiri vrste grijeha "zbog kojih se domovine istrebljuju" ("propter quae patriae exterminantur"). Opisuje bludnike oštrim riječima Psalma 67. "congregatio taurorum in vaccis populorum":

"*Secundum vitium increpandum est luxuria, unde subdit: 'congregatio taurorum in vaccis populorum' (Psalm. 67, 31). Tauri sunt indomiti juvenes et lascivi viri, in suis luxuriis indurati. Vaccae populorum sunt proprie meretrices, vel sunt juvenculi ephoebi atque effeminati, qui vaccae dicuntur propter eorum fragilitatem et debilem conditionem.*
Omnes hujusmodi sunt increpandi, et maxime propter quatuor genera peccatorum propter quae patriae exterminantur; quae omnes in luxuria radicata sunt. Primum est sodomia, secundum est lascivia vel luxuriosa vita, tertium est insipientia, quartum est injustitia: et de his omnibus 'vindex est Dominus' (I. Thess. 4, 6)."

("*Druga opačina koju treba prekoriti je bludnost, stoga dodaje [Psalmist]: 'krdo bikova u kravama naroda' (Ps 67, 31). Bikovi su neukroćeni mladići i pohotni muškarci, okorjeli u svojim bludnostima. Krave naroda su osobito bludnice, ili mladići razmaženi i poženstvenjeni, koji se nazivaju kravama zbog njihove krhkosti i slabog stanja.*
Sve ovakve treba prekoriti, i najviše zbog četiri vrste grijeha radi kojih se domovine istrebljuju, koji su svi utemeljeni na bludnosti. Prvi je sodomija, drugi je raskalašenost ili razbludan život, treći je mahnitost, četvrti je nepravda: i za sve ovo 'osvetnik je Gospodin' (1 Sol 4, 6).")

Poruka je jasna: Ako vi ne ustanete protiv tih zala, bit ćete kažnjeni zajedno sa zlikovcima koji čine ta zla. I na ovom svijetu i na drugom!

Kako izbjeći kolektivne kazne?

Što, dakle, trebamo učiniti da i sami ne budemo zahvaćeni kaznama koje prijete opakim narodima?
Ne trebamo izmišljati ništa novoga. Ugledajmo se na sv. Bernardina i ostale svece. Jednostavno, radimo ono što su i oni radili.

Sv. Ivan Kapistran u gore spomenutom životopisu kaže da je sv. Bernardin neprekidno oplakivao i svoje vlastite grijehe i grijehe naroda:
"*et in terram ante se nonnunquam devotis lachrymis aspergebat, nunc se peccatorem accusans, nunc de offensione divina propter peccata populorum se affligens...*"
("*i zemlju ispred sebe je nerijetko pobožnim suzama zalijevao, sad se optužujući kao grešnika, sad se udarajući zbog uvrede Bogu nanesene grijesima naroda...*")

Iz svega ovdje navedenoga, vidimo da je sv. Bernardin koristio dva oruđa:
a) bez prestanka je činio pokoru za grijehe naroda
b) tražio je od svjetovnih vlasti da iskorijene javne opačine

Zanimljivo je da sličan način razmišljanja nalazimo i kod našega bl. Ivana Merza. Pogledajte npr. kako je izgledala borba protiv psovke, koju je Merz propisao za orlovsku organizaciju u *Zlatnoj knjizi* (X., 10.):

> "Kako će se orao uspješno boriti protiv psovke?
> Orao će se uspješno boriti protiv psovke:
> - ako često moli za psovače i djelima samoprijegora nastoji odvratiti srdžbu Božju od hrvatskoga naroda;
> - ako privatno i javno žigoše psovače kao najveće zločince naroda;
> - ako, napokon, gdje je to moguće, traži od javnih vlasti da zabrane kletvu."

Bl. Alojzije Stepinac: "Prva je korist pokore što je ona najsigurniji put za odvraćanje kaznenih sudova Božjih"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/bl-alojzije-stepinac-prva-je-korist.html

Zašto pokora?
Zato jer, kako veli prorok Izaija Židovima, a to vrijedi dakako za sve ljude: "Opačine vaše rastavljaju vas s Bogom vašim. Grijesi vaši zaklonili su lice Njegovo od vas da ne čuje." (Iz 59, 2)
A što je čovjek ako se Bog odvrati od njega?
Ništica u naravnom redu, a ništica, ako se tako smije reći, još više u vrhunaravnom redu. Riba bez vode mora uginuti. A kud više čovječanstvo bez Boga mora propasti kad u njemu, prema riječima apostola, živimo, mičemo se i jesmo. (Dj 17, 28)
A kako će se uvrijeđeni Bog obratiti opet milostivim pogledom prema grešnom čovjeku, ako taj ne pokaže ni trunka kajanja za svoje grijehe, ako ni ne misli na pokoru?
I zato je pokora bitan sadržaj poruka Božjih čovječanstvu, počam onamo od raja zemaljskoga do naših dana, a tako će biti i do konca svijeta. Hoćete li se uvjeriti u to? Otvorite samo malo stranice Svetoga pisma!
Što je drugo nego zahtjev pokore, kada je Bog, istina, oprostio Adamu i Evi njihov grijeh i nije ih upropastio kao (pale) anđele, ali im govori i naviješta neizbježnu sudbinu: "Mnoge ću ti muke zadati (govori Evi) kad zatrudniš. U bolovima ćeš rađati djecu... "
A Adamu: Jer si popustio molbi žene svoje i jeo s drveta, za koje sam ti zapovjedio: "ne smiješ jesti s njega", to neka je prokleta zemlja poradi tebe! S mukom ćeš se od nje hraniti sve dane života svojega. Trnje i korov rađat će ti, i ti ćeš jesti zelje poljsko. U znoju lica svoga jest ćeš kruh dok se ne vratiš u zemlju od koje si uzet. Jer prah si i u prah se vraćaš. (Post 3, 16-19).
Zar nije to pokora?
I te kakva pokora za Adama i Evu! I vršili su je do smrti.

Što je bio glavni sadržaj svih propovijedi onih velikih starozavjetnih proroka ako ne upravo pokora?
Zar nije najvažnija svrha velikog Izaije proroka da knezove izraelske, kraljeve njihove, ratnike njihove, djevojke, muževe, žene, jednom riječju sav narod da gane na pokoru naviještanjem kazna Božjih za njihove zločine?

Knezove i kraljeve opominje da vrše pravdu prema svima, napose sirotama; vođe opominje da ne zavode narod na zlo, nego da mu prednjače dobrim primjerom; djevojke da ne upropašćuju sebe i druge svojom bezbožnom modom.
Što je svrha tolikim govorima velikoga svetoga proroka Jeremije, ako ne pokora naroda izraelskoga koji se grijesima svojim potpuno otuđio Bogu svome? I da ga je taj jadni narod kojom srećom poslušao, ne bi bile poskidane glave njegovim grešnim knezovima kad ih je uhvatio Nabukodonosor kralj, ne bi posljednji njihov kralj morao gledati svojim očima, kako mu Nabukodonosor kolje sve sinove pred njegovim očima, kako mu sve žene odvodi u ropstvo, a njemu prije izvadi oči, da pođe u Babilon, a ipak ga više ne vidi, kao što je prorekao prorok.
Što je bio glavni cilj i svrha skoro svih propovijedi velikoga Ezekiela proroka, nego ganuti na pokoru tvrda srca zarobljenih Judejaca? Za čim drugim idu i svi ostali proroci, kao što su Ilija prorok, kao što je Joel prorok... i toliki drugi?

(A. Stepinac, Propovijedi o lurdskim ukazanjima, Zagreb, 2007., str.130.-131.)

O načinima pokore

Danas vam želimo ukratko pokazati načine pokore, kako nam ih prikazuje Sveto pismo i povijest sv. Crkve u ove dvije tisuće godina.
Ona može biti izvanjska ili unutarnja. Ona se može vršiti ili za svoje vlastite grijehe ili za grijehe naših bližnjih.
Ona se može odabrati ili vlastitom slobodnom voljom, ili može biti nametnuta od Boga, a čovjek je ponizno p

rimi iz ruke Božje.
Bila ona koje god vrste, ako se pravilno vrši, uvijek je velika i sveta stvar u očima Božjim.

Svi znate da je Bog biće svemoguće i da nema te sile, koja bi Njega mogla prisiliti na bilo kakvu promjenu Njegove svete odluke što ju je zasnovao.
Pa ipak, pred nečim, kao da se i Bog mora sagnuti. Što je to?
"Srca skrušena i ponizna ne ćeš prezreti, o Bože!" (Ps 50, 19), rekao je veliki pokornik kralj David, nakon što je teško sagriješio, ali se i iskreno pokajao, i na neki način još do današnjega dana vrši pokoru po onom divnom psalmu, "Smiluj mi se, Bože", što ga je ispjevao nakon svoga grijeha.

O, kad bi svi ljudi bili svjesni kako je divna i velika stvar u očima Božjim pokora!... Pogledajmo barem u najkraćim crtama vrste pokore, da se oduševimo za njih i dademo slavu Bogu, a pribavimo spas dušama svojim i naših bližnjih.

Rekli smo da pokora može biti izvanjska ili unutarnja. Dobra je i jedna i druga, ali je vrjednija unutarnja.

Izvanjske su, primjerice, bile pokore za Adama i Evu: porođajne boli kod Eve, trnje i korov koji su nicali usprkos njihovu trudu i muci, znoju i umoru, koji je slijedio njihov rad da si priskrbe potrebno za život...
Izvanjska je pokora bila za sv. Ivana Krstitelja npr. boravak u pustinji, bez pravoga stana, bez pravoga odijela, bez prave hrane, bez kreveta i tolikih drugih udobnosti što ih pozna ljudski život.

Izvanjska je pokora za sv. Pavla Pustinjaka ili Antuna bio boravak u pustinji bez ikakve ljudske udobnosti, a uz mnoge neugodnosti, kao što su žeđ, glad, studen, vrućina.

A onda, ako prođemo samo letimično povijest Crkve, naći ćemo nebrojene primjere izvanjskih pokora kod velikih svetaca i svetica Božjih. Kod jednih strašno bičevanje, čak svakodnevno, kao kod bl. Heinricha Susoa, kod drugih stajanje desetljećima na stupu, na suncu i studeni, vjetru i tišini, danju i noću, kao sv. Simeon Stilit.
Neki su nosili na glavi krunu trnovu po primjeru Isusovu, neki su se mjesecima izlagali ubodima komaraca, kao sv. Makarije Pustinjak, neki je klečao na golim koljenima po čitave sate svaki dan u molitvi, neki si nisu priuštili više od jednog sata sna, neki su se dali zazidati u tijesnu ćeliju i tu su živjeli do smrti, kao sv. Abraham Kidunaja, neki su se znali prodati za roba da spase iz ropstva bližnjega, kao što je učinio sv. Paulin biskup, neki nisu nikada kušali mesa u životu, neki nisu nikada pili vina, neki su hodali bosi cijeli život.
Samo Bog zna sve te brojne izvanjske pokore što su ih činili sveci i svetice Božje kroz stoljeća.

Ali, je li sve to vrjednije od unutarnje pokore?

Velika je pokora za sv. Vinka Paulskoga bila što je punih šest godina bio ozloglašen pred svijetom kao tat, a bio je potpuno nevin. Ali on je šutio, sve dok Bog nije pokazao njegovu nevinost i pravoga tata.

Velika je pokora za sv. Franju Saleškoga, čovjeka sklona srdžbi, bila da se nikada ne da zavesti na čin srdžbe.

Velika je pokora za sv. Ivana de La Sallea bila biti optužen i osuđen kao prevarant, a biti potpuno nevin. Ali on je strpljivo snosio svoju bol, dok se Bogu nije svidjelo da prokaže pravoga krivca.

Samo još jedan mali primjer unutarnje pokore. Sv. Mala Terezija piše kako ju je snašla napast da pita svoje poglavarice o dojmu što ga vrijedni duhovnik samostana ima o njezinu duševnom stanju. Znatiželja zna biti silna napast. Pa ipak je svetica odrezala tu napast riječima: "To je znatiželja, i ja ne ću ništa učiniti da saznam za taj sud svoga duhovnika. Ako Bog to hoće, On će to već otkriti."
I nikada nije pitala.

Vidite u očima svijeta možda sitnu stvar, ali veliku u očima Božjim, jer Bog ima drugo mjerilo nego ljudi.
A sad si sami možete bar približno predočiti, koliko se tisuća prilika za takvu unutarnju pokoru pruža čovjeku svaki dan i gotovo na svakom koraku."

(A. Stepinac, Propovijedi o lurdskim ukazanjima, Zagreb, 2007., str. 136.-138.)

"Pokora, pokora, pokora!"

Tri puta je Presveta Bogorodica ponovila svetoj maloj Bernardici potrebu pokore. Tri puta je i ova odabranica Božja, kao što smo rekli, sa suzama u očima ponovila Bogorodičine riječi okupljenu mnoštvu. Pravo je da se po treći put i mi vratimo na ovu temu, jer je od najveće važnosti u ljudskome životu, kao što ste vidjeli iz onih riječi Spasiteljevih Židovima: "Ako ne budete pokore činili, svi ćete slično izginuti!" (Lk 13, 3)

Pretprošli puta smo govorili kako potrebu pokore toliko naglašava Sveto pismo i čitava povijest Crkve, da bi bio ili lud ili skroz propao čovjek koji bi se usudio poricati njezinu potrebu. Prošli puta smo govorili o vrstama pokore, kako su je kroz vjekove vršili sveti ljudi od svoje volje ili im ju je nametala ljubezna providnost Božja, bilo za njihove osobne grijehe, bilo za grijehe drugih, bila to unutarnja ili vanjska pokora. Danas vam pak želimo progovoriti o uspjehu i koristi pokore, koja je tako velika i divna da bi je ljudi morali prihvatiti kao najveći dar iz ruke Božje, a ne bježati od nje kao od najvećega zla.

1. Prva korist pokore jest da je ona naisigurniji put odvraćanja kaznenih sudova Božjih od nas, koji nam prijete radi naših grijeha. Nemojte misliti da mi to samo onako kazujemo. To nas uči Opći crkveni sabor u Tridentu. A taj je Opći crkveni sabor našao kao dokaz tome obilje primjera u Svetom pismu.

Mi ćemo samo nekoliko njih staviti pred oči. Za kralja izraelskoga Ahaba Sveto pismo kaže izričito da "nikada nije bilo čovjeka koji bi se tako kao Ahab dao na to da čini što se nije dopadalo Gospodu." (1 Kr 21, 25). Grijeh je počinio kad je unatoč zabrani Božjoj u zakonu Mojsijevu uzeo sebi za ženu zloglasnu Izabelu, kći sidonskoga kralja Etbaala, čovjeka ubojice i poganskoga svećenika. Pod vladavinom Ahabovom, a na Izabelina podjarivanje, poubijana je na stotine proroka Gospodnjih u njegovu kraljevstvu, sagrađeni su hramovi poganskom bogu Baalu i Ašeri, bludništvo je cvalo u zemlji i po štovanju te božice, nasilja

svake vrste bila su svaki dan na redu. Među ostalim kralj je na nagovor te Izabele dao ubiti pravednika Nabota kako bi sebi prisvojio, protiv svakoga prava, njegov vinograd. Pa što vidimo? Kad je ubijen Nabot po Izabelinu nalogu, a Ahab pošao prisvojiti vinograd Nabotov, izlazi mu u susret sveti prorok Ilija i naviješta mu kaznu Božju: "Psi će proždrati Izabelu na polju jizreelskom, a tko od Ahabova roda umre u gradu, toga će psi proždrati, tko umre vani u polju, toga će izjesti ptice nebeske!" Kad je Ahab čuo te riječi, razdrije, kaže Sveto pismo, haljine svoje, oko gologa tijela stavi pokorničku haljinu i postio je. On je dapače spavao u odjeći pokorničkoj i zabrinut se povlačio naokolo (1 Kr 21,27). I tko bi vjerovao? To je bila samo sjena prave pokore, pa ipak Bog na taj trunak pokore smjesta mijenja svoju odluku, pa on reče proroku Iliji: "Vidiš li kako se Ahab ponizuje preda Mnom? Pa stoga neću pustiti ovu nesreću za života njegova. Istom za sina njegova pustit ću ono zlo na kuću njegovu" (1 Kr 21, 28 29). Kamo sreće da je Ahab ustrajao u toj pokori i da je njoj dodao još barem nešto dobre volje, Bog se sigurno ne bi bio dao nadmašiti u velikodušnosti i milosrđu ni od ovako grješnoga stvora kakav je bio Ahab. "Ali, kao što se svinja, koja se okupala, opet valja u kaljuži, a pas povraća na bljuvotinu svoju" (2 Pt 2, 22), kaže sv. Petar, tako se i ovaj mizerni vladar vratio k svome grješnom životu i žalosno svršio. Bog je ipak za ono malo pokore ostao kod svoje riječi i zlo kojim mu je zaprijetio nije pustio na njega za njegova života.

Čuli ste, kakvo je strahovito zlo zaprijetilo gradu Betuliji. Holoferno je s ogromnom vojskom opsjeo grad, žeđa je morila stanovnike, pogibija ili barem žalosno ropstvo bila je neizbježna sudbina svega stanovništva. A ipak? Ne, nego najsjajnija pobjeda uz nečuveni plijen koji im je pao u ruke. Tko je izveo tu čudesnu promjenu? Pokora svete udovice Judite, kao što smo već prošli puta spomenuli. Dok su sve starješine i poglavari narodni izgubili glavu, ona ih kori i stavlja pred oči veliku istinu: "Gospod je strpljiv. Zato ćemo se pokajati i sa suzama moliti oproštenje od njega. Bog ne prijeti kao čovjek. Zato ćemo se poniziti pred njim i ponizna duha služiti mu i plačući moliti Gospoda, kako bi nam po svojoj volji iskazao milosrđe svoje da se mognemo isto tako podičiti poniznošću svojom, kao što se srce naše dalo smesti ohološću njihovom" (Jdt 8, 14). Događaji su pokazali da je Judita imala pravo, a ne starješine i poglavari narodni, a njezina pokora bila je jača od četvrtmilijunske vojske neprijateljske.

Čuli ste, kakva je strahovita pogibelj zaprijetila narodu židovskom u za vrijeme Asvera, perzijskoga kralja, a na nagovor bezbožnog Amana. Imali su biti istrijebljeni u jedan dan do posljednjega čovjeka. U zadnji se čas sudbina promijenila. Tko ju je promijenio? Pokora svete kraljice Estere. Ona je na žalosnu vijest o dekretu uništenja svoga naroda poručila Mardoheju i svim Judejcima u glavnom gradu Suzi: "Idi i skupi sve Judejce što se nalaze u Suzi, postite za me, tri dana i tri noći ništa ne jedite i ne pijte! I ja ću sa svojim sluškinjama postiti. Onda ću otići kralju... " (Est 4, 16), to jest izmoliti milost. I uspjela je. Narod je njezin bio spašen, a na vješala otišao Aman, začetnik toga zla.

David je počinio preljub i ubojstvo nevinoga čovjeka. Grijeh to strašniji što ga nije počinio običan čovjek, nego najmoćniji i najslavniji kralj tadanjega vremena. Pa ipak? Čim je prorok Natan po nalogu Božjem navijestio kralju njegov zločin i kaznu koju Bog kani izvršiti nad njim, David je iz punine srca zavapio: "Sagriješih Gospodu!" Mali čin pokore, ali

duboke i iskrene pokore. I već mu u isti mah prorok u ime Gospodnje progovara: "I Gospod je tebi oprostio grijeh tvoj. Nećeš umrijeti" (2 Sam 12, 13).

Petar je sa zakletvom zatajio Krista Gospodina u onoj noći, kad su Isusa uhitili. Počinio je težak grijeh, višestruki grijeh, jer je tu zataju uz zakletvu ponovio nekoliko puta. Ali, tek što su se suze pokajnice počele kotrljati niz njegovo lice, Isus sve oprašta. I ne samo oprašta, nego toga istoga Petra malo kasnije nakon uskrsnuća postavlja vrhovnim poglavarom čitave svete Crkve, govoreći mu: "Pasi jaganjce Moje, pasi ovce Moje!" (Iv 21,17).

Nije prazna riječ što govori opći crkveni Sabor tridentski: "Kao najsigurniji put za odvraćanje kaznenih sudova Božjih smatralo se u svako vrijeme u Crkvi Božjoj da čovjek u pravom pokajničkom osjećanju vrši djela pokore. Za kršćanina pridolazi daljnji razlog k tomu što po zadovoljštini postajemo slični Gospodinu Isusu Kristu, koji je činio zadovoljštinu za grijehe naše ... Tako imamo najsigurniji zalog za našu buduću proslavu s njime ako smo s njime trpjeli."

2. Čuli ste evo odmah i drugu korist pokore. Ona nas čini sličnima našem božanskom Spasitelju, Gospodinu Isusu Kristu. On nije nikada počinio grijeh. A ipak je vršio strahovitu pokoru cijeloga svoga života. Sjetite se betlehemske štalice! Sjetite se bijega u Egipat! Sjetite se života u Nazaretu, u siromaštvu i mučnom radu do tridesete godine! Sjetite se njegova posta četrdeset dana u pustinji! Sjetite se njegovih neprospavanih noći u molitvi za nas grješnike! Sjetite se što je trpio tri godine od farizeja, saduceja i drugih! Sjetite se što je prepatio na Maslinskoj gori, u dvorištu velikih svećenika kad je bio uhićen, u sudnici Pilatovoj, u palači Herodovoj, na križnom putu, na Golgoti!

Kakve god pokore činimo, sve je to samo nasljedovanje Isusa Krista, koji je prije nas trpio, nevin i samo radi nas. A ima li veće časti, nego biti sličan Kristu Gospodinu?

Zato su svi sveti ljudi, kad su trpjeli, primjerice siromaštvo i oskudicu, imali oči uprte u Krista Gospodina. Onda su slični Isusu. Kad je Papa ponudio sv. Klari Asiškoj da će olakšati veliko siromaštvo njoj i njezinim duhovnim kćerima, svetica je to odmah otklonila riječima: "Sveti Oče, nikada ni za sav svijet ne bih se htjela odreći sličnosti s Kristom Gospodinom, koji je radi nas postao siromašan."

Bilo da nas kleveću, bilo da trpimo siromaštvo, bilo da podnosimo druge kakve boli, bilo da nas progone, bilo što mu drago, sve te pokore čine nas sličnima našem božanskom Uzoru, Isusu Kristu, što je najveća čast za čovjeka.

3. Ali nemojte misliti da Bog u nagradi za pokoru ostaje samo kod toga. Čuli ste što kaže sveti crkveni Sabor tridentski: "Tako imamo najsigurniji zalog za našu buduću proslavu s njime ako smo s njime zajedno trpjeli."

A znate li što znači ta buduća proslava? Ni više ni manje nego život vječni. Život vječni, za koji kaže sv. Pavao: "Nit' je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo, što je Bog

pripravio onima koji njega ljube." (1 Kor 2,9) A ljubav se dakako ne dokazuje praznim riječima, nego pokorničkim djelima, patnjama i mukama za svoga Boga na ovome svijetu. Kakva je ta naša buduća proslava, možete donekle predstaviti riječima sv. Petra Alkantarskog, jednoga od najvećih pokornika što ih poznaje Crkva. Poslije smrti ukaza se velikoj sv. Tereziji u rajskoj slavi i reče: "Blažena pokora koja mi je pribavila takvu krunu slave u nebu!"

Evo, dragi vjernici, u kratkim crtama što znači poziv Majke Božje u Lurdu: "Pokora, pokora, pokora!"? Nikada nije ponestalo niti će ponestati plemenitih duša koje će i te kako rado slijediti poziv svoje nebeske Majke, jer znaju dobro ako je drvo pokore gorko i mučno, plod je toga stabla izvanredno slastan, kao što dokazuju riječi apostola Pavla: "Nit' je oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je u srce ljudsko ušlo što je Bog pripravio onima koji Njega ljube."

Rekli smo da je uvijek bilo i bit će takvih plemenitih duša koje se i te kako rado odazivaju zovu Majke Božje. Evo samo malen primjer iz godine 1956. Zrakoplovni pukovnik španjolske vojske Manuel Aleman da la Sota živio je u sretnom braku sa svojom suprugom, dakako ne u kakvom god, nego pravom kršćanskom braku koji poštuje zakone Božje. I gledajući ovaj žalosni svijet koji luta daleko od Boga, a i u želji da usavrše i sebe što više u kršćanskom životu, dogovorno su se sporazumjeli da će ona stupiti u samostan, a on se posvetiti Bogu u svećeničkoj službi. I rečeno - učinjeno! Supruga je stupila u najstroži red, Red karmelićanki Majke Božje u samostanu Bezgrješnog Začeća u Avili, gdje je rođena sv. Terezija Velika. Suprug, zrakoplovni pukovnik, pošao je na studij teologije i 1956. služio svoju prvu misu u prisutnosti mnogih prijatelja i osoba iz javnoga života. Gdje? Upravo u kapeli samostana Bezgrješnog Začeća u Avili, gdje je njegova supruga živjela kao redovnica u najstrožoj pokori, prema pravilima karmelskoga reda. Nakon svršene mise uslijedio je mladomisnički blagoslov. Prva ga je primila, dakako iza rešetaka samostanskih, njegova dobra supruga, a onda svi ostali prisutni.

Rekli smo da nikada nije nestalo niti će nestati plemenitih duša koje slijede poziv nebeske Majke: "Pokora, pokora, pokora!" Odazvao se njezinu pozivu i ovaj, nekad, bračni par. Čine pokoru i za sebe i za tolike druge ljude: jedno kao svećenik, drugo kao redovnica strogoga reda. Ne bismo li njihov primjer slijedili i mi, svaki na svoj način, prema zvanju, u koje nas je pozvao i stavio dobri Bog? Hoćemo! To neka bude naša tvrda odluka na poziv naše nebeske Majke prigodom sto pedesete godišnjice lurdskih ukazanja. Koristit ćemo u prvom redu sebi, a onda i svome narodu i svojoj domovini. Pokora - to je u ovome času i najveći patriotizam!

Prozelitizam franjevaca u Slavoniji 1696.-1822.

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/04/prozelitizam-franjevaca-u-slavoniji.html

U prijašnjim sam postovima malo dotaknuo temu franjevačkog prozelitizma u Dalmatinskoj zagori i BiH. Malo, kažem, jer bi se o toj temi mogle napisati cijele knjige.

Sad je došao red na Slavoniju.

Slavonija je u razdoblju nakon oslobođenja od Turaka bila vjerski vrlo izmiješana. Osim ostataka muhamedanaca, bilo je tu i srpskih raskolnika, kao i protestanata mađarske nacionalnosti.

Franjevci su svim silama nastojali da sve ove obrate na katoličku vjeru.
Njihov misionarski rad je dobro dokumentiran u knjigama fra Grgura Čevapovića.

Fra Grgur Čevapović (1786.-1830.)

Fra Grgur je bio provincijal franjevačke provincije sv. Ivana Kapistrana. Napisao je dvije knjige o povijesti te provincije. Obje su napisane na latinskom i obje su danas dostupne preko interneta.

Prva je ***Recensio observantis minorum provinciae s. Ioannis a Capistrano.***

Druga, kojom ću se koristiti u ovom tekstu, nosi naslov
Synoptico-memorialis catalogus observantis minorum provinciae s. Ioannis a Capistrano

SYNOPTICO - MEMORIALIS

CATALOGUS

OBSERVANTIS MINORUM PROVINCIAE

S. IOANNIS A CAPISTRANO,

OLIM

BOSNAE ARGENTINAE;

A DIMIDIO SECULI XIII. USQUE RECENTEM AETATEM,

EX ARCHIVO ET CHRONICIS EIUSDEM

RECUSUS.

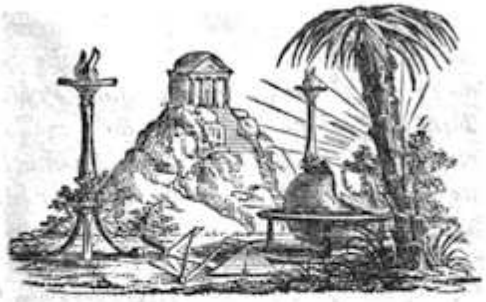

BUDAE,

TYPIS REGIAE UNIVERSITATIS HUNGARICAE.

1 8 2 3.

U knjizi se nalazi puno podataka i o provinciji Bosni Srebrenoj, jer su slavonski franjevci formalno spadali pod tu provinciju sve do 1757. god. (kad je utemeljena provincija sv. Ivana Kapistrana).

Knjiga ima posebno poglavlje o misionarskoj djelatnosti franjevaca, na str. 236.-241. To poglavlje donosi čitav niz autentičnih dokumenata o obraćenjima raznih inovjeraca. Ja ću ovdje redom navesti sve dokumente koji se odnose na Slavoniju.

Prvo dolazi pisana izjava dana 10. srpnja 1696., i potpisana od trojice provizora (Mihaela Milekovića, Jurja Strojovića i Emerika Sedeckog), koja glasi:

"*Nos infrascripti ad fidem catholicam et puram conscientiam nostram vigore praesentium fatemur et recognoscimus; quod a. r. p. Antonius Markovich, parochus Miholjcensis, provinciae Bosnae Argentinae regul. s. Francisci... in oppido Miholjacz homines 200, in pago Podagrovczi homines 100, in pago Rakitovczi homines 100, in pago Morosavlje homines 50, in pago Varas homines 150, in pago Cherkovczi et*

Kanisnovczi homines 100, in pago Benicsanczi homines 150, in Marjanovczi vero homines 150, ac in aliis pagis circumiacentibus quam plures homines ex haeresi Lutheranica et Calvinistica in praemissis locis... ad veram Romano-Catholicam fidem convertit."

("*Mi doljepotpisani na katoličku vjeru i našu čistu savjest pred prisutnima očitujemo i priznajemo da je m. p. o. Antun Marković, župnik miholjači, redovnik sv. Franje provincije Bosne Srebrene, u utvrdi Miholjac ljudi 200, u selu Podagrovci ljudi 100, u selu Rakitovci ljudi 100, u selu Morosavlje ljudi 50, u selu Varaš ljudi 150, u selu Čerkovci i Kanižnovci ljudi 100, u selu Beničanci ljudi 150, a u Marjanovcima ljudi 150, i u drugim okolnim selima više ljudi sa krivovjerja luteranskog i kalvinističkog u rečenim mjestima... obratio na pravu rimokatoličku vjeru.*")

Druga je potvrda od 22. prosinca 1699., koju je dao pukovnik Mihael Siba, zapovjednik posavske krajine, uz potpis biskupa Nikole Ogramića. Ona glasi:

"*Sincere in Domino attestor, provinciae Bosnae Argentinae religiosos patres in his Slavoniae et Hungariae plagis commorantes, honeste, pie ac religiose, non sine notabili maximoque animarum fructu et sanctae fidei catholicae propagatione, conversatos fuisse; ac innumeros Mahometanos, schismaticos, Calvinistas et Lutheranos ad agnitionem sanctae orthodoxae fidei catholicae, suis assiduis concionibus, admonitionibus, ac religiosis exemplis, adduxisse et s. Matri Ecclesiae incorporasse*."

("*Iskreno u Gospodinu svjedočim, da su pobožni oci provincije Bosne Srebrene koji borave u ovim stranama Slavonije i Ugarske, djelovali časno, predano i pobožno, ne bez istaknute i vrlo velike koristi za duše i širenje svete katoličke vjere, i nebrojene su muhamedance, raskolnike, kalviniste i luterane privukli svojim ustrajnim propovjedima, poticajima i pobožnim primjerima i pridružili ih sv. Majci Crkvi.*")

Zatim Čevapović navodi pisanu izjavu fra Jakova Tvrtkovčanina (nekadašnji gvardijan u Kraljevoj Sutjesci, izbjegao u Slavoniju za vrijeme Bečkog rata) od 22. siječnja 1700., koju su svojim potpisima potvrdili Ivan Sekula, vrhovni kapetan u Slavoniji, i biskup Nikola Ogramić. Izjava glasi:

"*Ego fr. Iacobus Tvertkovcsanin cum essem gvardianus in Conventu s. Ioannis Baptistae in Sutiska provinciae Bosnae Argentinae, ad fidem converti et baptisavi 337 Turcas, ad an. 1686., omnes etiam supra nominati patres quidam plures, nonnulli pauciores, Turcas et schismaticos, divina adiuvante gratia, ad nostram veram sanctamque fidem catholicam converterunt, ut in ipsis et per ipsis honorificetur verus Deus et Dominus noster Iesus Christus*."

("*Ja fr. Jakov Tvrtkovčanin dok sam bio gvardijan u Konventu sv. Ivana Krstitelja u Sutjesci provincije Bosne Srebrene, obratio sam na vjeru i krstio 337 Turaka, do g. 1686., također su i svi gorespomenuti oci, neki više a neki manje Turaka i raskolnika, uz pomoć Božje milosti obratili na našu pravu i svetu katoličku vjeru, da se u njima i po njima časti pravi Bog i Gospodin naš Isus Krist.*")

Iza toga dolazi izjava vukovarske općine od 20. siječnja 1700., koju su potpisali trojica vojvoda. Ona glasi:

"*Nos infrascripti universis, quibus expedit, notum et indubitatum facimus, per m. v. p. Iosephum Mathievich, ordinis s. Francisci provinciae Bosnae Argentinae, qua Vukovariensem parochum annis 1689. et 1699. ab infidelitate et haeresi exemtas et ad gremium s. Matris Ecclesiae Catholicae receptas fuisse quinquagintas personas.*"

("*Mi doljepotpisani svima kojima pristoji, obznanjujemo i činimo nedvojbenim, da je po m.p.o. Josipu Matijeviću, reda sv. Franje provincije Bosne Srebrene, dok je bio vukovarski župnik godina 1689. i 1699., oslobođeno od nevjere i krivovjerja i primljeno u krilo sv. Majke Katoličke Crkve pedeset osoba.*")

Zatim slijedi jedna izjava od 4. prosinca 1711., koja svjedoči da je:
"*p. Hieronymum Tomicsevich Velicensem 180 personas Turcicas ad fidem convertisse, baptisasse, et eapropter a Turcis capite truncatum fuisse*"
("*o. Jeronim Tomičević Velički 180 turskih osoba obratio na vjeru, krstio, i zbog toga mu je od Turaka odrubljena glava*").

Službenici iz Orahovice, 14. prosinca 1722., svjedoče da:

"*E patribus Provinciae Bosnae Argentinae, p. Augustinus ad fidem convertit Turcas novem, quos simul baptisavit in pago Luxani, duos quoque schismaticos redire fecit ad Ecclesiam et sub conditione baptisavit;*
p. Antonius a Cotor unam schismaticam unumque Calvini asseclum convertit ad fidem."

("*Od otaca provincije Bosne Srebrene, o. Augustin je na vjeru obratio devet Turaka, koje je zajedno krstio u selu Lužani, također je učinio da se dvojica raskolnika vrate u Crkvu i krstio ih pod uvjetom;*
o. Antun iz Kotora je obratio na vjeru jednu raskolnicu i jednog Calvinovog sljedbenika.")

Čevapović navodi izvadak iz posebnog priznanja koje je car Karlo VI. dao fra Šimunu Mečiću iz Požege (2. ožujka 1731.), koji glasi:

"*Benigne itaque considerantes... quia frequentibus in Christi fideles devotis exhortationibus, publicisque hinc inde in regnis nostris Hungariae et Slavoniae peractis concionibus, quindecim achatolicos ad fidem orthodoxam reducendo narasti operam... dignum te sana iudicavimus, quem in bene meritae Provinciae tuae decus.*"

("*Blagohotno stoga promatrajući... da si čestim pobožnim poticajima među Kristovim vjernicima, i javnim propovjedima ovdje ondje u našim kraljevinama Ugarske i Slavonije, vratio na pravu vjeru pedeset nekatolika... s pravom te doista smatramo uresom tvoje vrlo zaslužne provincije.*")

Komandant Wachtendonck sa drugim službenicima svjedoči za fra Luku Karagu Čilića (lipanj 1733. god.):
"*eum verbo et exemplo a 27. Decemb. 1731. usque 6. Iunii 1733. ad orthodoxam fidem convertisse 117 personas, cum abiurationibus publicis ac privatis Lutheranae et Calvinae sectae, uti commoditas temporum permisit*"
("*da je on riječju i primjerom od 27. prosinca 1731. do 6. lipnja 1733. obratio na pravu vjeru 117 osoba, sa javnim i privatnim odricanjem od luteranske i kalvinističke sekte, kako je to dopuštala prikladnost vremena*")

Čevapović daje kraću statistiku za sredinu 18. stoljeća:

"*Testantibus abhinc ordinis actis, per patres huius provinciae a capitulo generali Mediolanensi usque ad 14. Novembr. an. 1739. ex variis sectis ad fidem Romano-Catholicam conversi sunt 494; et ab anno praefato usque ad capitulum generale, Romae an. 1750. celebratum, 700; ab eodem anno vero usque ad Mantuanum capitulum plusquam 400.*"

("*Po svjedočenju akata reda od tada, preko otaca ove provincije od generalnog kapitula u Milanu sve do 14. studenog 1739. g. iz raznih sekti su na rimokatoličku vjeru obraćeni 494; a od spomenute godine sve do generalnog kapitula održanog u Rimu 1750. g., 700; a od te godine sve do mantuanskog kapitula više od 400.*")

Što se pak tiče vremena u kojem je on živio, Čevapović kaže:

"*Sed nec provectiore aetate deerant hac in provincia viri, qui omni virium contentione, gloriam Dei salutemque animarum ex aequo zelantes, conversioni ad fidem studuerunt; ac hodiedum pro sua religiosa pietate studere non desinunt.*"

("*Ali ni tijekom odmaklog vremena nije nedostajalo u ovoj provinciji muževa, koji su svim snagama revnovali za slavu Božju i spasenje duša, trudili se oko obraćenja na vjeru, a ni danas se sa svojom redovničkom pobožnošću ne prestaju truditi.*")

Na kraju navodi statistiku za svoje vrijeme, prema protokolima i župnim matrikulama, te opću sumu za ukupni vijek provincije:

"*...ab anno 1760. usque ad praesens, huius provinciae patrum opera ad fidem catholicam conversos fuisse plus quam 360 et quidem confessionis Augustanae 220, Helveticae 64, schismatici 53, Iudaei 23...*
Itaque praeter hos aliosque indefinitos, numerus conversorum, quos solliciti huius provinciae patres caulae Christi Ecclesiae adsociarunt, inde a sua coalitione usque an. 1822. ad 253577 facile ascendit..."

("*...od godine 1760. sve do sadašnje, djelima otaca ove provincije na katoličku vjeru je obraćeno više od 360, i to sa Augsburške konfesije [luterani] 220, sa helvetske [kalvinisti] 64, raskolnika 53, židova 23...*

Nadalje, osim ovih i drugih neutvrđenih, broj obraćenika koje su marljivi oci ove provincije pridružili ovčinjaku Kristove Crkve, od svoga osnutka sve do 1822. g., lako se penje do 253577...")

Da nije bilo franjevaca...

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/da-nije-bilo-franjevaca.html

Turska osvajanja u Hrvatskoj do 1606. god.

U dijelovima Hrvatske, koji su bili pod turskom okupacijom, nije bilo nikakvih drugih katoličkih svećenika, osim franjevaca. Turci nisu dopuštali na svom području djelovanje crkvene hijerarhije, tako da tamo nije bilo ni redovitih biskupa, ni "običnih" dijecezanskih svećenika.
Ne trebam ni govoriti kakva je to bila opasnost za vjeru našeg puka.

Nije lako obratiti nevjernika na katoličku vjeru, a još teže održati čovjeka u katoličkoj vjeri do kraja života, pored svih napasti svijeta, tijela i vraga.
"Ali, tko ustraje do kraja, taj će biti spašen." (Mt 10, 22)

Franjevci su uspjeli sačuvati katoličku vjeru u znatnom dijelu našega naroda pod turskom vladavinom. Ne kod svih! Velik broj ljudi se poturčio, prodao vjeru za večeru, pognuo vrat pred crvenim polumjesecom...

Pa ipak, franjevci su uspjeli sačuvati jezgru našeg naroda na okupiranim prostorima, do onog povoljnog trenutka, krajem 17. stoljeća, kad je opće slabljenje Osmanskog Carstva ohrabrilo i naše ljude da zgrabe oružje i zbace sa svojih leđa mrski muhamedanski jaram.

U knjizi fra Grgura Čevapovića ***Synoptico-memorialis catalogus*** (1822. g.), o kojoj sam govorio prošli put, nalazimo brojna izvorna svjedočanstva naših katolika koji su živjeli pod turskom vlašću.
Sva svjedočanstva se slažu u jednom: *da nije bilo franjevaca, teško bismo se oduprli muhamedanskom utjecaju.*

Fra Grgur navodi svjedočanstva iz svih važnijih mjesta u Slavoniji.
Stavit ću ta svjedočanstva ovdje u izvorniku... Za svako mjesto po jedno...

OSIJEK

Na str. 148., nalazi se pisana izjava službenika grada Osijeka od 10. siječnja 1712., koja kaže:

"*Nos iudex caeterique iurati Superioris Varosh Essek... iuramentaliter et conscientiose attestamur, qualiter religiosi patres Franciscani Provinciae Bosnae Argentinae, non tantummodo hocce moderno tempore, verum et temporibus, quibus hoc inclytum Regnum iugo Turcico erat subiectum, proavos, avos, parentes nostros nosque baptisaverunt, atque in Fidem Romano-Catholicam reduxerint, omniaque administrando gratis sacramenta nos in eadem firmaverint, atque conservaverint; ita quidem, si hi reverendi patres non fuissent nostrum nemo fuisset Christianus, prouti ipsi ex Turcis baptisati fatentur.*"

("*Mi, sudac i drugi zaprisegnuti Gornje varoši Osijek... pod prisegom i savjesno svjedočimo, kako su pobožni oci franjevci provincije Bosne Srebrene, ne samo u ovo novije vrijeme, već i u vremenima u kojima je ovo slavno Kraljevstvo bilo podčinjeno turskom jarmu, naše pradjedove, djedove, roditelje i nas krstili i vratili rimokatoličkoj vjeri, i besplatno nam poslužujući sakramente učvrstili su nas u istoj vjeri i sačuvali; tako da zaista, da nije bilo ovih poštovanih otaca, nitko od nas ne bi bio kršćanin, kao što priznaju i sami krštenici od Turaka.*")

SLAVONSKI BROD

Na str. 147.-148., imamo izjavu od 25. srpnja 1746., potpisanu od 18 časnika iz Broda, koja kaže:

"*Nos infrascripti officiales, sub-officiales et gregarii Confinii Brodensis antiqui et novi, omnibus quorum interest notum facimus, quod religiosi patres Franciscani... Provinciae Bosnae Argentinae, iam a tot centenis annis et praesertim tepore Turcarum in maximis nostris afflictionibus, ubi sese pro incolumitate tam corporis quam animae nostrae exposuere, zelantissime in vinea Domini laborarint, imo plurimi sanguinem suum pro animabus sibi creditis ac pro fide catholica profuderint; alii vero verbera omnisque generis persecutiones nobiscum et cum nostris antenatis sustinuerint: et ut verum*

fateamur, nostri antecessores ob tyranidem, quam immanis sanctissimae Crucis inimicus in Christi fideles exercebat, relicta salutifera fide catholica amplexi fuissent Mahometicam, nisi praementionati patres Franciscani suis salutaribus monitis nos cum iis confirmassent et in fide Christi stabilivissent."

("*Mi doljepotpisani časnici, podčasnici i vojnici Brodske krajine, stari i novi, svima kojih se to tiče dajemo na znanje, da su pobožni oci franjevci... provincije Bosne Srebrene dosljedno već toliko stotina godina i naročito za vrijeme Turaka u našim najvećim mukama, kad su se izložili za sigurnost kako naših tijela tako i duša, najgorljivije radili u vinogradu Gospodnjem, dapače mnogi su svoju krv prolili za duše koje su im povjerene i za katoličku vjeru, drugi su podnijeli batine i svaku vrstu progonstva zajedno s nama i s našim precima, i da istinu priznamo, naši bi preci zbog tiranstva koje je protiv Kristovih vjernika provodio veliki neprijatelj presvetoga Križa, napustivši spasonosnu katoličku vjeru, prihvatili muhamedansku, da nisu prijespomenuti oci franjevci svojim spasonosnim poticajima utvrdili nas zajedno s njima, i učvrstili u vjeri Kristovoj.*")

OTOK

Stanovnici općina Otok i Privlaka dali su 18. srpnja 1746. pismeno svjedočanstvo potpisano od satnika Jurja Matješevića i 12 službenika, koje glasi:

"*Namque patres Franciscani Provinciae Bosnae Argentinae non solum nos sobolemque, sed et avos, proavos et atavos nostros in salvifica fide Romano-Catholica educarunt et foverunt pacatis sub temporibus, ac etiam sub durissimo iugo Turcico diuturno tempore ipsa praefata SS Ministeria maioribus nostris impendebant zelanter; unde etiam contigit, quod, dum nostros genitores sub Turcis in fide continerent, saevitiam eorundem Turcarum non semel experti sint, utpote ab illis vapulando, per eosque vincula et carceres experiendo: adeo, ut frequentius facultatibus nostrorum antenatorum redimi debuerint*."

("*Naime, oci franjevci provincije Bosne Srebrene su ne samo nas i naše potomstvo, već i naše djedove, pradjedove i šukundjedove odgojili u spasonosnoj vjeri rimokatoličkoj i podupirali; i u mirnodopskim vremenima, i za dugoga vremena najokrutnijeg turskog jarma, gorljivo su posluživali svete službe našim precima; tako da se također događalo da, dok su naše roditelje čuvali u vjeri pod Turcima, ne jednom su iskusili divljaštvo istih Turaka, jer su od njih batinani i od njih su iskusili okove i tamnice: dotle, da su često imanjima naših predaka morali biti iskupljivani.*")

ĐAKOVO

Na str. 207.-208., imamo dokument potpisan od sudaca grada Đakova, 7. kolovoza 1746. Taj dokument kaže:

"*Nos infrascripti cives civitatis et parochiae Diakovarensis... ex parte totius communitatis sincere in Domino attestamur, quod patres Franciscani Provinciae Bosnae Argentinae fidelissime et zelosissime in cura animarum non solum moderno*

tempore sub benignissima Regia potestate, verum etiam sub durissimo iugo Turcico in tot calamitatibus et aerumnis, cum maximo vitae periculo et effusione sanguinis, a tot centenis annis nobis inservierint et in fide orthodoxa nos conservarint."

("*Mi doljepotpisani građani grada i župe đakovačke... od strane cijele zajednice, iskreno u Gospodinu svjedočimo, da su oci franjevci provincije Bosne Srebrene najvjernije i najrevnije u brizi za duše, ne samo u novije vrijeme pod dobrostivom kraljevskom vlašću, nego također pod najokrutnijim turskim jarmom među tolikim opasnostima i mukama, uz vrlo veliku opasnost za život i prolijevanje krvi, od tolikih stotina godina služili nam i očuvali nas u pravoj vjeri.*")

KOBAŠ

Na str. 200.-201., imamo izjavu kapetana Ivana Sekule od 18. siječnja 1700.
Sekula je inače bio jedan od vođa protuturskog ustanka u Slavoniji 1688. god. U ovoj izjavi on prosvjeduje protiv pokušaja da se u Kobašu maknu franjevci i dovedu svjetovni svećenici (što se događalo svugdje nakon oslobođenja od Turaka):

"*...nostros patres, qui nos in Christo regenerarunt, et in fide nostra sanctissima velut rosas inter spinas a duobus seculis et ultra, innumeras persecutiones et tribulationes sustinendo, suis efficacissimis ferventissimisque exhortationibus publicis ac privatis, nec non vitae exemplis conservarunt, ex hac patria noviter a Turcis recuperata eliminare et exturbare conentur. Quapropter notum sit omnibus... quod praefati patres Franciscani nostrates omnibus nobis sint acceptissimi atque utilissimi... Propterea nostros patres Franciscanos nobis nullo modo eripi patiemur: si autem attentare placuerit potentibus hoc efficere contra totius populi consensum, profecto sciant eventuram ingentem corruptelam morum huius nationis; quod avertere dignetur Divina Maiestas, cui sit honor et gloria in sempiternum*."

("*...naše oce [franjevce], koji su nas u Kristu preporodili i u našoj presvetoj vjeri kao ruže među trnjem u dva stoljeća i više, podnijevši nebrojene progone i muke, sačuvali svojim najučinkovitijim i najrevnijim propovjedima javnim i privatnim kao i životnim primjerima, [neki] pokušavaju iz ove domovine koja je u novije vrijeme oslobođena od Turaka, izbrisati i istjerati. Zbog čega neka je znano svima... da su spomenuti naši oci franjevci svima nama najprihvatljiviji i najkorisniji... Zbog toga ni na koji način nećemo trpjeti da nam oduzmu naše oce franjevce: a ako bi se prohtjelo moćnicima da to učine protiv suglasnosti cijeloga puka, neka znaju da će doći do velikog kvarenja običaja ovoga naroda, od čega neka nas se udostoji sačuvati Božje Veličanstvo, kome neka je čast i slava u vječnost.*")

ORIOVAC

Na str. 205.-206., dolazi izjava od 14. prosinca 1722., koju su potpisali prefekt Marko Harpača, zastavnik Mihael Terzić, kapetan Petar Katić, kapetan Stjepan Pešić sa petoricom desetnika i tri ordinarija. Izjava kaže:

"*Non esse mirum, si fides Christi a ducentis fere annis inter Turcas aliosque quamplurimos infideles velut rubens rosa inter spinas floruerit, quia apti et capaces ad ecclesiarum huius patriae gubernacula sederunt, puta patres ordinis Seraphici Provinciae Bosnae Argentinae alumni, pastores animarum nostrarum fidelissimi, qui eas regere et administrare noverunt... Hi plurimos Iesu Christo non sine ingenti molestia ac magna dificultate pepererunt, et in gremio S. Matris Ecclesiae conservarunt, sicut etiam nunc sancte et catholice conservant. Et quis posset sufficienter verbis aut litteris exprimere, quos illi labores exantlarint? Quos sanguinis torrentes in tam atroci praelio effuderint?*"

("*Ne treba se čuditi, da je vjera Kristova gotovo dvjesto godina usred Turaka i brojnih drugih nevjernika cvjetala kao crvena ruža među trnjem, jer su se prikladni i sposobni brinuli za upravljanje crkvama ove domovine, to jest oci serafskoga reda provincije Bosne Srebrene, najvjerniji pastiri naših duša, koji su ih znalu ravnati i upravljati... Oni su mnoge preporodili Isusu Kristu, ne bez znatnih muka i velikih teškoća, i sačuvali ih u krilu sv. Majke Crkve, kao što ih i sada sveto i katolički čuvaju. I tko može dovoljno riječima ili pismima izraziti koje su oni muke pretrpjeli? Kolike su bujice krvi u tako teškom boju prolili?*)

CERNIK

Na str. 114.-115., Čevapović navodi jedan dokument od 4. prosinca 1711., sastavljen pred Franjom Heymannom i potpisan od dvojice sudaca i petorice starješina. Taj dokument kaže:

"*Antequam inimicus iratusque hostis Crucis Christi, Turca, hanc patriam invasisset, nosque tyrannico suo imperio subiugasset, non ambigitur fuisse inter catholicos viros religiosos nonnullarum religionum alumnos praesbiterosque seculares; sed ingruente tumultu bellico hostilique exercitu, videntes se in morte confinio constitutos, evidentibusque perdendae temporalis vitae periculis circumvalatos... omnes aufugerunt: at, soli viri Seraphicae Religionis Provinciae Bosnae Argentinae alumni se ad instar leonum validos et magnanimos, singularique quadam heroica constantia armatos ostendentes, non fugerunt, sed maluerunt cum populo Dei variis tribulationibus et aerumnis involvi, quam eundem in periculis abiurandae fidei perdendaeque salutis aeternae reliqui...*"

("*Prije nego što je Turčin, neprijatelj i bijesni protivnik Križa Kristova, navalio na ovu domovinu i nas podložio svojoj tiranskoj vlasti, nema sumnje da je među katolicima bilo redovnika pripadnika raznih redova i svjetovnih svećenika; ali dolaskom ratnog vihora i neprijateljske vojske, videći da se nalaze na granici smrti, okruženi očitim opasnostima gubitka vremenitog života... svi su pobjegli, a jedino pripadnici serafskoga reda provincije Bosne Srebrene, čvrsti i hrabri poput lavova, i svi pokazujući da su naoružani nekom junačkom upornošću, nisu pobjegli, već su radije s pukom Božjim trpjeli razne nevolje i muke, nego da ga ostave u opasnosti da napusti vjeru i izgubi vječno spasenje...*")

POŽEGA

Na str. 117.-118., imamo svjedočanstvo službenika grada Požege od 5. kolovoza 1746., koje glasi:

"*Nos infrascripti iudex et magistratus ac tota communitas inclytae regiaeque civitatis Poseganae, per praesentes omnibus, quorum interest, notum facimus, ex quo religiosi patres ordinis minorum... antiquissimae Provinciae Bosnae Argentinae iam a tot centenis annis, praesertim tempore infensissimi Christiani nominis hostis, Turcae, in maximis nostrorum antenatorum nostrisque afflictionibus sese pro salute animarum exposuere; ea sedulitate in vinea Domini laborantes, plurimi sanguinem suum pro animabus sibi creditis fideque catholica profuderunt; alii vero intrepide et constanter, spreta propria vita temporali, verbera omnisque generis persecutiones a Turcis sustinendo, per valles, dumeta, montes, speluncas, ac deserta, cum evidentissimo vitae suae periculo, populum sibi concreditum diu noctuque pabulo spirituali nutrientes, constantissimum in fide catholica conservarunt. Imo non tantum per traditionem, verum etiam per ipsam experientiam multorum nunc in vita existentium indubitatum est, nisi praementionati patres Franciscani suis salutaribus suasionibus et spiritualibus consolationibus nostros antenatos nosque in vera fide stabiliissent, fere omnes ob insuperabilem tyrannidem inimicorum Crucis Christi, relicta vera fide, ad sectam illorum conversi fuissent*."

("*Mi doljepotpisani, sudac i magistrat i cijela zajednica slavnoga i kraljevskoga grada Požege, po ovome svima kojih se tiče dajemo na znanje, od kad su se pobožni oci reda manje braće... najdrevnije provincije Bosne Srebrene, već toliko stotina godina, osobito u vrijeme Turčina, najogorčenijega neprijatelja kršćanskog imena, u najvećim mukama naših predaka i nas, izložili za spasenje duša, sa takvom su marljivošću radili u vinogradu Gospodnjem, mnogi su svoju krv prolili za duše koje su im povjerene i za katoličku vjeru, a drugi su neustrašivo i postojano, prezrevši vlastiti prolazni život, pretrpjeli batine i svaku vrstu progona od Turaka, po dolinama, šikari, planinama, špiljama i pustari, sa vrlo očitom opasnošću za život, narod koji im je povjeren su danju i noću hranili duhovnom hranom i sačuvali ga čvrstim u katoličkoj vjeri. Zato, ne samo po predaji, već i po samom iskustvu mnogih koji su i sada još na životu, nedvojbeno je, da nisu spomenuti oci franjevci svojim spasonosnim uvjeravanjima i duhovnim utjehama naše pretke i nas učvrstili u pravoj vjeri, gotovo bi svi zbog nepodnošljivog tiranstva neprijatelja Križa Kristova, ostavivši pravu vjeru, prešli na njihovu sektu.*")

PLETERNICA

Na str. 119.-120., nalazi se svjedočanstvo službenika Pleternice iz 1702. god., koje glasi:

"*Nos infrascripti iudices, iurati ac seniores populi dominii Pleternicensis, omnibus, quorum interest notum facimus, quod religiosi patres Franciscani... Provinciae Bosnae Argentinae iam a tot centenis annis, et praesertim tempore Turcarum, in maximis afflictionibus nostris sese pro incolumitate tam corporum quam animarum nostrarum exposuerint, et impigra sedulitate in vinea Domini laboraverint; imo plurimi sanguinem*

suum pro animabus sibi concreditis nec non pro fide catholica profuderint; alii quoque verbera omnisque generis persecutiones nobiscum et cum antecessoribus nostris sustinuerint: imo testamur, plurimos Christicolas in superstitiosam Mahometicam sectam prolabi potuisse, nisi praementionati patres Franciscani suis salutaribus monitis, suasionibus et exhortationibus eos confirmassent stabilivissentque."

("*Mi doljepotpisani suci, zaprisegnuti i starješine naroda vlastelinstva pleterničkoga, svima kojih se to tiče dajemo na znanje, da su se pobožni oci franjevci... provincije Bosne Srebrene, već toliko stotina godina, a naročito u vrijeme Turaka, u našim najvećim mukama, izložili za sigurnost kako naših tijela tako i duša, i neumornom marljivošću radili u vinogradu Gospodnjem; nadalje, mnogi su prolili svoju krv za duše koje su im povjerene i za katoličku vjeru, drugi su pretrpjeli i batine i svaku vrstu progonstva zajedno s nama i našim precima; zato svjedočimo da su mnogi kršćani mogli pasti u praznovjernu muhamedansku sektu, da ih nisu prijespomenuti oci franjevci svojim spasonosnim poukama, uvjeravanjima i ohrabrenjima učvrstili i utvrdili.*")

ILOK

Na str. 204.-205., dolazi izjava službenika iz Iloka, Sotina i ostalih mjesta u Srijemu, dana 14. prosinca 1711. pred zapovjednikom Andrijom Petronijem koji ju je i potpisao. U izjavi se navodi šest velikih dobročinstava franjevaca u tamošnjem puku. Izjava glasi:

"*Universis, quibus opus fuerit, sit manifestum, qualiter knezii seu iudices locorum infrascriptorum, suo et communitatum nomine, in praesentia mei etiam infrascripti, conscientiose et sponte fassi sunt sequentia:*
1. Non tantum ipsos, sed et eorundem antenatos, avos videlicet, proavos, atavos per patres Franciscanos Provinciae Bosnae Argentinae in orthodoxa fide fuisse educatos.
2. Summa cum diligentia atque promtitudine semper eisdem omnibus SS. Sacramenta a praedictis patribus fuisse administrata.
3. Quoties necessitas urgebat, maxime tempore Turcarum, variare sedes et habitationes, semper iidem patres populum sequebantur, animarum saluti prospexerunt, non obstantibus tantis periculis.
4. Si iidem patres praefato populo in salutis negotio a manu non fuissent, populus praefatus in periculo perversionis aeternaeque damnationis extitisset.
5. Praedictos patres vigilantiam eorundem habuisse inter schismaticos aliosque haereticos, et defectu ipsorum patrum nec unam animam absque sacramentis obiisse; quin imo per eosdem patres Turcas et schismaticos ad veram Catholicam Fidem fuisse reductos et conversos.
6. Patres praefatos quietam et Apostolicam vitam semper duxisse, ita ut nullius inquietudinis aut praeiudicii sive in spiritualibus sive in temporalibus authores unquam exstiterint."

PRIJEVOD:

"Svima, kojima je potrebno, neka bude očito, kako su knezovi ili suci doljenapisanih mjesta, u svoje i ime zajednica, također u nazočnosti mene doljepotpisanoga, savjesno i dobrovoljno priznali sljedeće:
1. Ne samo oni, već i njihovi preci, to jest djedovi, pradjedovi, šukundjedovi, bili su odgojeni u pravoj vjeri po ocima franjevcima provincije Bosne Srebrene.
2. S najvećom pomnjom i spremnošću uvijek su im svi sveti sakramenti bili posluživani od spomenutih otaca.
3. Kad god je potreba tražila, najviše za vrijeme Turaka, da se mijenjaju prebivališta i boravišta, uvijek su ti oci pratili narod; gledali su na spasenje duša, ne obazirući se na tolike opasnosti.
4. Da isti oci nisu bili rečenom narodu pri ruci u radu za spasenje, spomenuti bi narod došao u opasnost kvarenja i vječne osude.
5. Spomenuti oci su istu budnost imali među raskolnicima i drugim hereticima, i propustom tih otaca nijedna duša nije preminula bez sakramenata; dapače, preko istih otaca su Turci i raskolnici bili vraćeni i obraćeni na pravu katoličku vjeru.
6. Spomenuti oci su uvijek vodili miran i apostolski život, tako da nikome nikada nisu bili uzrok nemira i lošeg primjera, bilo u duhovnim bilo u vremenitim stvarima."

Ispovjednikovo pitanje kojim se uklanja paklena zmija

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/ispovjednikovo-pitanje-kojim-se-uklanja.html

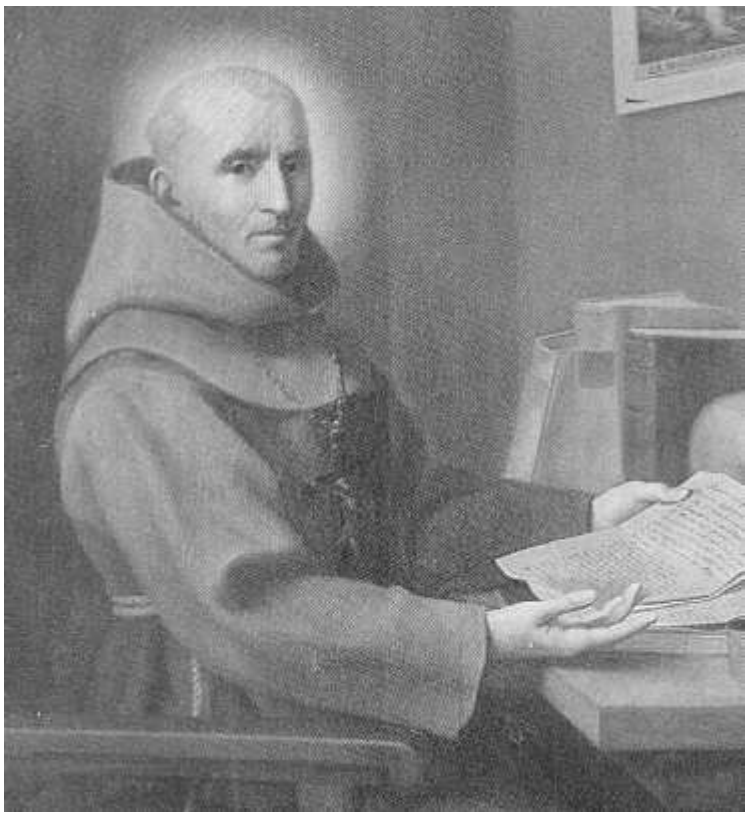

Dobar ispovjednik će uvijek pitati pokornika je li mu se ikada prije dogodilo da je na ispovijedi zatajio neki smrtni grijeh.
To je naročito problem kod djece i mladih koji ne shvaćaju ozbiljnost i opasnost prešućivanja grijeha (koje čini ispovijed nevaljanom!), a pogotovo danas kad na modernističkom pseudo-vjeronauku usvajaju relativistički ("kasperovski") pogled na grijeh.

Lako se može dogoditi da netko u mladosti na ispovijedi zataji neki smrtni grijeh, pa da zato sve do starosti (ili čak do smrti) vuče dugi niz nevaljanih i svetogrdnih ispovijedi (i pričesti!).

Na to je još u 18. stoljeću upozoravao sv. Leonard iz Porto Maurizija.
I ne samo on! Bilo je tada još dosta svećenika koji su znali kako pristupiti pokorniku koji nosi takav dugogodišnji opasni teret na duši.

Obraćajući se ispovjednicima, sv. Leonard kaže
(u ***De administratione poenitentiae***, 1769., str. 23-24.):

"*Quidam Dei servus mihi retulit, se unica interrogatione plures capillis capitis sui animas Deo fuisse lucratum. Quando enim poenitens antea non visus pedibus ejusdem accedebat, isque ex contextu confessionis, aut alio ex capite prudens formare poterat dubium, ne forte is cordis fundo peccatum quodpiam stagneret occultum, poenitentem interrogabat inquiens: 'Nunquamne verecundia victus peccatum tacuisti? An non id*

factum, dum puerilem agabas aetatem? Quid videtur? Edic, obsecro, ne dubites, auxilium et solatium me tibi omne impensurum.'
Atque isthoc modo apprehensum serpentem infernalem, qui longam sacrilegarum, invalidarumque confessionum sarcinam post se trahebat, feliciter foras extraxit, impletum fuit Spiritus Sancti effatum: 'Obstetricante manu ejus eductus est coluber tortuosus.' (Job 26, 13)
O praxim dignam! Amplectamini hanc, obsecro, et prudentiae dictamen, vobis campum, eam sequendi aperiat; grande profecto inde lucrum vestrae, aliorumque animabus comparaturi."

PRIJEVOD:
"*Jedan Božji sluga mi je rekao da je s jednim pitanjem stekao za Boga više duša nego što ima kose na glavi. Naime, kad bi pokornik koga prije nije vidio, prišao njegovim nogama, on je iz konteksta ispovijedi ili iz nekog drugog razloga, mogao oblikovati sumnju da taj možda u dubini srca skriva neki grijeh, pa je pokornika ispitivao govoreći: 'Zar nikada nisi, pobjeđen od srama, prešutio grijeh? Nisi li to možda učinio dok si bio dječačke dobi? Što ti se čini? Reci, molim te, nemoj sumnjati da ću ti dati svaku pomoć i utjehu.'*
I na taj način uhvaćenu paklenu zmiju, koja je vukla iza sebe dugačku prtljagu svetogrdnih i nevaljanih ispovijedi, sretno izvukao van; ispunjeno je bilo proroštvo Duha Svetoga: 'Obstetricante manu ejus eductus est coluber tortuosus.' (Job 26, 13)
O dostojne li prakse! Prigrlite je, molim vas, i pouka razboritosti neka vam otvori polje da je slijedite, da odatle priskrbite veliku korist za svoje i duše drugih."

Oni su obični laici!!!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/oni-su-obicni-laici.html

Jedna od najiritantnijih pojava u modernom "ekumenskom dijalogu" je ono kad se katolički predstavnici odnose prema protestantskim "biskupima" s počastima, kao da su oni pravi biskupi... Ili, na primjer, kad protestantske pastore zovu "velečasni"... Kao da oni imaju neku duhovnu vlast!

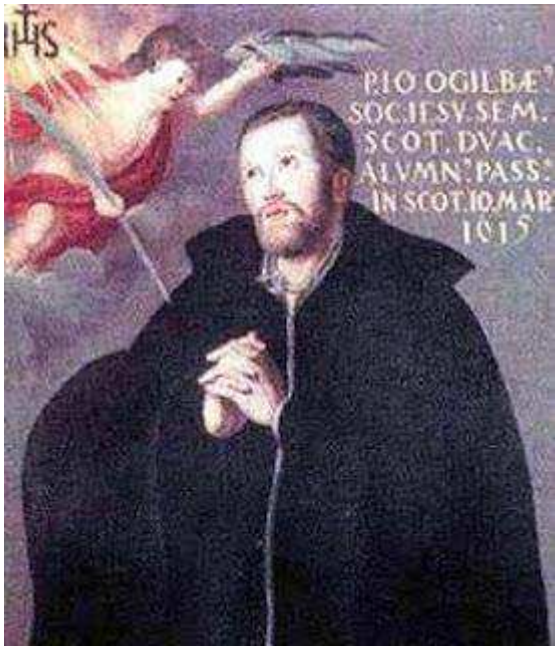

Sv. John Ogilvie (1579.-1615.)

Ekumenisti, ako kojim slučajem ovo čitate, dajte shvatite već jednom da su protestantska "ređenja" nevaljana.
Luteranski i anglikanski "svećenici" i "biskupi" nisu pravi svećenici. Oni su obični laici!
I to krivovjerni laici, heretici. Oni nemaju nikakvu duhovnu vlast!
Nema apsolutno nikakvog razloga da pred njima padate na koljena i da glumite kao da se nalazite pred nekakvim autoritetima.

Ekumenisti bi rado zaboravili papu Leona XIII., koji u buli *Apostolicae curae* (1896. god.) jasno i definitivno kaže da su anglikanska "ređenja" - *irritas prorsus omninoque nullas*!

Ugledajmo se na sv. Johna Ogilviea, škotskog isusovca koji je podnio mučeništvo u borbi protiv protestantizma.
On je otvoreno u lice rekao protestantskim biskupima da oni nisu nikakvi biskupi i da nemaju nikakvu duhovnu vlast.

Sv. John Ogilvie je iz zatočeništva poslao pismo generalu Družbe, u kojem je opisao svoje suđenje.
Navest ću dva citata iz tog pisma, prema knjizi Matthiasa Tannera D.I.
Societas Iesu usque ad vitae et sanguinis profusionem militans (Prag, 1675., str. 85.-87.)

Kad su Ogilviea ispitivali zašto je došao u Škotsku, otvoreno je rekao da se došao boriti protiv krivovjerja (protestantizma):

"*Quaerunt quare in Scotiam venerim? Respondeo: ut dedocerem haeresim. Quaerunt quis mihi jurisdictionem dedisset, cum neque rex neque ullus episcopus. Ridens respondeo omnes illos una cum rege laicos esse, nec ullam jurisdictionem habere.*"

("*Pitaju me zašto sam došao u Škotsku? Odgovaram: Da otklonim krivovjerje. Pitaju me tko mi je za to dao ovlasti, kad nije ni kralj ni bilo koji biskup. Smijući se odgovaram da su svi oni zajedno sa kraljem laici i da nemaju nikakve ovlasti.*")

Za vrijeme suđenja, pred Ogilviea su na stol stavili knjige Bellarmina i Suareza. Vjerojatno zato što su Bellarmin i Suarez bili isusovci, kao i Ogilvie, pa su htjeli njemu suditi za ono što su oni pisali.
Naime, Bellarmin i Suarez su dokazali u svojim djelima da papa (u nekim situacijama!) ima vlast nad svjetovnim vladarima i da ih može kazniti. To je, naravno, protestantima bilo nepodnošljivo.

Ovim riječima Ogilvie opisuje taj dio suđenja:

"*Glasguam in pervigilio Nativitatis Domini reductus sum... Vocor deinde ad conventum magnatum, ubi in mensa jacuit Suarius et Bellarminus.*
Quaerunt: 'Positne rex excommunicatus papae jussu interfici?'
Respondi: 'Vos jurisdictionem spiritualem nullam habetis, quare ne videar illam in rege agnoscere, nolo ad quaestionem de christiana religione respondere. Si instructionis gratia me consuleritis, dicerem, sed cum tanquam judices interrogetis, non possum salva conscientia dicere, quid sentiam.'
Quaerunt: 'Habetne papa potestatem super regem?'
Respondi: 'Si christianus baptizatus est, habet.'
Urgentibus: 'Quomodo potest excommunicare hominem qui non est in ejus Ecclesia?'
Respondi: 'Est in Ecclesia haereticus, quoad possibilitatem punitionis, non quoad communionem donorum et charismatum salutis. Sicut enim bannitos et latrones potest rex capere et punire, sic papa rebelles haereticos.'
'At hoc', inquit 'archiepiscopus', 'faciet multos abhorrere a baptismo.'
Respondi: 'Ita est, sed superbos duntaxat, qui Christi humile jugum spernunt et cum patre diabolo, non Christi, sed suam gloriam quaerunt.'"

PRIJEVOD:
"*Odveden sam u Glasgow na uočnicu blagdana Rođenja Gospodnjega... Prizvan sam zatim na skupštinu velikaša; tamo su na stolu ležali Suarez i Bellarmin.*
Pitaju me [velikaši]: 'Smije li se ubiti kralja koji je po papinoj odredbi izopćen?'
Odgovorio sam: 'Vi nemate nikakvu duhovnu vlast, i zato, da ne bi ispalo da je priznajem u kralja, ne želim odgovoriti na pitanje o kršćanskoj vjeri. Ako me pitate kao pouku, reći ću vam, ali ako me ispitujete kao suci, ne mogu vam čiste savjesti reći što mislim.'
Pitaju me: 'Ima li papa vlast nad kraljem?'
Odgovorih: 'Ako je kršteni kršćanin, ima!'
Navaljivali su: 'Kako može izopćiti čovjeka koji nije u njegovoj Crkvi?'
Odgovorih: 'Heretik je u Crkvi što se tiče mogućnosti kažnjavanja, ali nije što se tiče zajedništva darova i milosti spasenja. Naime, kao što kralj može uhvatiti i kazniti lopove i razbojnike, tako i papa može pobunjene heretike.'
Onda je rekao 'nadbiskup': 'Ali to bi mnoge odvratilo od krštenja.'
Odgovorih: 'Tako je, ali samo ohole ljude koji odbacuju ponizan jaram Kristov, i, sa svojim ocem đavlom, ne traže slavu Kristovu, nego svoju slavu.'"

Mučeništvo sv. Johna Ogilviea

P.Ioannes Ogilbeus, Scotus, Societatis Iesu, pro catholica religione suspensus et dissectus Glasci in Scotia, 10. Martii, Anno 1615.
(*P. Ivan Ogilvie, Škot, Družbe Isusove, za katoličku vjeru obješen i rasiječen u Glasgowu u Škotskoj, 10. ožujka, godine 1615.*)

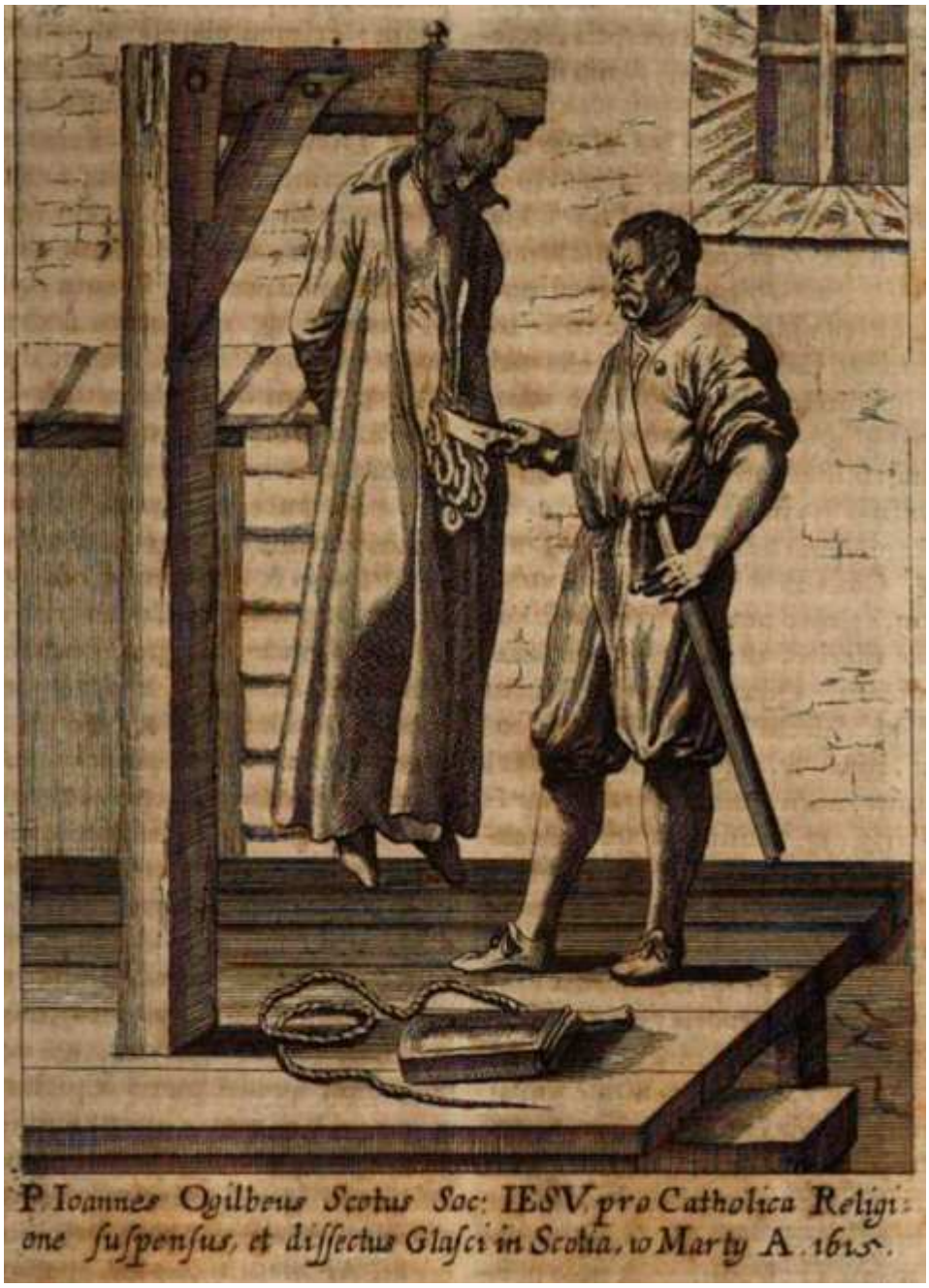

Koga je bilo više - mučenika ili otpadnika?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/koga-je-bilo-vise-mucenika-ili-otpadnika.html

Kad god su u povijesti kršćane zahvatili progoni, uvijek bi se iskristalizirale dvije skupine: oni koji nisu htjeli odstupiti od vjere ni pod cijenu smrti i oni drugi - koji su pristajali na zahtjeve progonitelja samo da sačuvaju prolazni ovozemaljski život ili materijalna dobra.

Koga je bilo više - pripadnika prve ili druge skupine?
Ne možemo sa sigurnošću reći za sva povjesna razdoblja, ali barem bi se za neka to moglo dosta precizno utvrditi.

Progoni su ono ultimativno iskušenje, koje uvijek pokaže tko je pravi vjernik, a tko je samo glumac.

Za vrijeme Francuske revolucije došlo je do poznate podjele između "zaprisegnutih svećenika" i "nezaprisegnutih svećenika".
Naime, revolucionarne vlasti su 12. srpnja 1790. donijele zakon pod nazivom *Građanski ustav o svećenstvu* (*Constitution civile du clergé*). To je bio pokušaj nasilnog uvođenja demokracije u Crkvu. Po tom zakonu bi svećenike birali građani na izborima (a na tim izborima su mogli sudjelovati i nekatolici!). Izabrani svećenik bi prije preuzimanja službe trebao dobiti potvrdu od biskupa, potom prisegnuti na vjernost tom ustavu (tj. prisegnuti na vjernost Revoluciji). Ako bi biskup odbio potvrdu izabranog svećenika, ovaj ga je mogao tužiti. Konačna odluka je pripadala državnom sudu.

Svećenici koji su odbili prisegnuti na vjernost tom zakonu bili su proganjani, protjerivani, zatvarani i ubijani.

Papa Pio VI. je na sve načine pokušavao spriječiti donošenje tog zakona. Izopćio je biskupa Talleyranda, koji je bio jedan od vođa Revolucije i predlagač Građanskog ustava o svećenstvu.

Nisu u pravu oni povjesničari koji kažu da je Pio VI. "oklijevao da se izjasni o ustavu", kao što to tvrdi Š. Kurtović (*Opća povijest prava i države*, II. knjiga, Zagreb, 2005., str. 160.):

> "Papa je oklijevao da se izjasni o Građanskom ustavu o svećenstvu; tek nakon skoro godinu dana od njegova donošenja, i tek nakon što je skoro polovina nižeg svećenstva priseglo na Građanski ustav o svećenstvu (tzv. zaprisegnuti svećenici), papa je (u ožujku 1791. god.) taj akt označio heretičkim i takvim da znači šizmu (otpadništvo od Crkve); taj papin postupak je značio suspenziju svih zaprisegnutih svećenika. Tada je odnos Crkva-država poprimio (u ljeto 1791. god.) vrlo oštar oblik: Ustavotvorna skupština je nezaprisegnutim svećenicima naredila da se isele iz svojih župa, oduzela im plaće i mirovine."

Na ovoj karti Francuske možete vidjeti postotak zaprisegnutih svećenika 1791. god., u pojedinim departmanima. Postotak je varirao od regije do regije. Negdje ih je bio zanemariv broj, a negdje zastrašujuće velik.

Žalosna je činjenica da je među samim vođama Revolucije bilo klerika. To su, uglavnom, bili ljudi koji su postali svećenici za vrijeme starog režima iz čisto karijerističkih razloga. Osim već spomenutog biskupa Talleyranda, ističu se i opat Sieyès i agresivni Grégoire (prvi svećenik koji je prisegnuo na ustav).

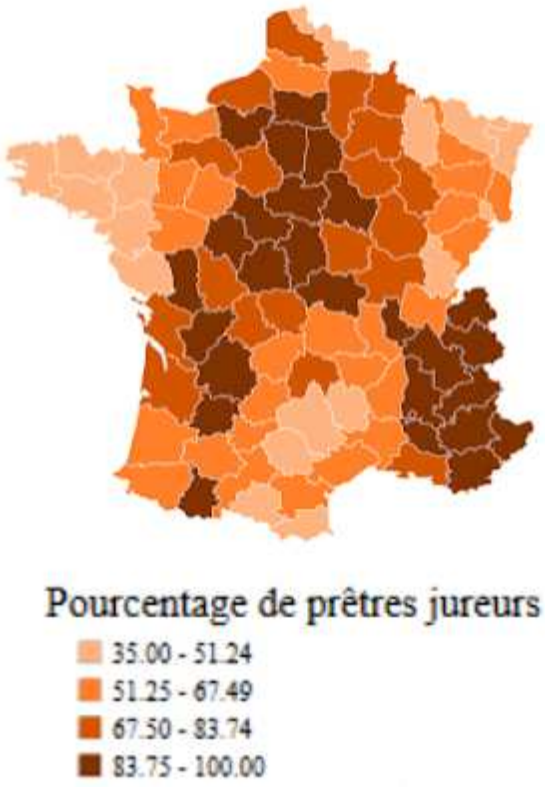

Dodajmo tome da su, kao pravi heretici, željeli ukloniti i rimsku liturgiju i uvesti svoju revolucionarnu "liturgiju".
Evo što o tome kaže naš bl. Ivan Merz u svojoj doktorskoj disertaciji *Utjecaj liturgije na francuske pisce*:

> "Ako promotrimo da se godine 1791., 80 crkava od njih 130, odreklo rimske liturgije i nadomjestilo je djelima bez ikakve doktrinalne ili estetske vrijednosti, koja su čak ponekad sastavljali i libertinci, može se vrlo lako zamisliti da takva epoha nije ni mogla inspirirati velike umjetnike."

A malo kasnije, Merz opisuje oduševljenje vjernika zbog povratka tradicionalne liturgije (nakon sklapanja konkordata 1801. god.):

> "Ponovno se otvoriše crkve što su bile zatvorene bogoštovlju za vrijeme burnih godina revolucije. Ponovno se vidjelo kako se sjajne ceremonije odvijaju u brojnim francuskim katedralama. One su u ljudima uzrokovale neopisivo veselje, te je to bila kao jedna eksplozija liturgijskog oduševljenja po čitavoj Francuskoj. Liturgijske manifestacije bile su tim više cijenjene, što su nekoliko godina ranije bile zabranjene drakonskim zakonima."

Sve ovo o Francuskoj revoluciji spominjem iz samo jednog razloga: zato što se nešto vrlo slično dogodilo u istočnoj Europi za vrijeme komunizma.
Kao što je u Francuskoj za vrijeme Revolucije došlo do rascjepa u kleru između "zaprisegnutih svećenika" i "nezaprisegnutih svećenika", tako je u nekim istočnoeuropskim državama došlo do razdvajanja na "udruženjaše" (svećenike koji su se učlanili u staleška udruženja pod kontrolom režima) i one svećenike koji su dosljedno odbijali bilo kakvu suradnju s komunizmom.

Nigdje to nije bilo toliko izraženo kao u BiH.
Godine 1950. osnovano je Udruženje katoličkih svećenika "Dobri pastir" u kojem su tijekom njegovog 40-godišnjeg postojanja (1950.-1990.) bile učlanjene doslovno stotine svećenika.

Cilj tog udruženja je, prema riječima biskupa Ratka Perića, "bila ideološka suradnja s državnim protucrkvenim vlastima, podržavanje političkoga protunarodnog sustava, kontakti državnih predstavnika sa svećenicima mimo i protiv biskupa, u svakom slučaju svrha mu je sve veće slabljenje domaće Crkve do njezina odcjepljenja od Apostolske Stolice sv. Petra."

I bez obzira što neki njegovi (bivši) članovi danas govorili, činjenica je da je udruženje "Dobri pastir" bilo životno vezano uz komunistički režim. A najbolji dokaz za to je sama činjenica što je padom komunizma nestalo i to udruženje.

S druge strane, BiH je imala proporcionalno veća stradanja svećenika u ratnim i poratnim komunističkim progonima, nego bilo koja druga republika SFRJ.

Dakle, imamo dvije skupine:
a) mučenici (svećenici koji su stradali u komunističkim progonima)
b) udruženjaši (svećenici koji su se pokorili jugokomunističkim vlastima)

Pitanje koje nas ovdje zanima glasi: **Koga je bilo više?**

Prije nego što odgovorimo na to pitanje, moramo ukratko iznijeti neke relevantne činjenice o obje skupine.
Prvo o mučenicima...

MUČENICI

Prema I. Lučiću (*Komunistički progoni Katoličke crkve u BiH 1945.-1990.*):

> "Tijekom Drugoga svjetskog rata partizani su ubili 314 katoličkih svećenika, a poslije rata po nalogu vrha Komunističke partije Jugoslavije ubijeno je 118 crkvenih osoba. Na Križnom putu stradale su 64 crkvene osobe, a na odsluženju vojnog roka u JNA ubijeno je 15 katoličkih bogoslova. Partija je, dakle, odgovorna za smrt 511 osoba iz struktura Katoličke crkve.
> Najbrojnika stradanja svećenika bila su u Bosni i Hercegovini. U BiH je ubijeno 136 svećenika, 39 bogoslova i sjemeništaraca, 4 redovnika laika, 5 svećenika umrlo je u zatvoru.
> U Zagrebačkoj nadbiskupiji ubijeno je 60 svećenika i 4 bogoslova, 6 svećenika umrlo je u zatvoru, a trojica su umrla od posljedica zatvorske torture. Ukupno je stradalo oko 18% svećenika Zagrebačke nadbiskupije.
> U Banjalučkoj biskupiji ubijeno je 11 svećenika i 5 bogoslova, 2 svećenika umrla su u zatvoru, što je bilo oko 73% svećenika.
> U Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanjskoj biskupiji ubijeno je 12 svećenika i 2 bogoslova, 1 svećenik umro je u zatvoru, stradalo je oko 70% svećenika.
> U franjevačkoj provinciji Bosna Srebrena ubijeno je 37 svećenika, 9 bogoslova, 6 sjemeništaraca i 1 laik, 1 svećenik je umro u zatvoru, stradalo je oko 37% redovnika.
> U Hercegovačkoj provinciji ubijeno je 55 svećenika, 7 bogoslova i tri laika. Stradalo je oko 43% svećenstva."

Najveća brutalnost je bila usmjerena protiv Hercegovačke franjevačke provincije:

> "...prilikom ulaska partizanskih jedinica u Mostar pobijena je uprava Hercegovačke franjevačke provincije na čelu sa provincijalom o. fra Leonom dr. Petrovićem i još šestoricom fratara.
> U veljači 1945. pri zauzimanju Širokoga Brijega i Mostara partizani su poubijali 46 fratara. Samo u samostanu u Širokom Brijegu i oko njega ubijeno je 30 fratara, među kojima je bilo i 12 profesora širokobriješke gimnazije. Osmoricu fratara sa Širokoga Brijega partizani su odveli i ubili u mjestu Zagvozd ispod Biokova. Fra Marka Barbarića-Leska, bolesna i nepokretna starca, odnijeli su do skloništa i ubili ga s ostalim fratrima širokobriješkog samostana...
> Hercegovačka franjevačka provincija bila je gotovo uništena, njezino čelništvo zajedno s provincijalom poubijano je, dio fratara otišao je u emigraciju, a preostali su svećenici bili stalno na udaru vlasti gotovo bez ikakve mogućnosti konsolidacije."

Možda je za one koji su preživjeli najgora tortura bila atmosfera straha i neizvjesnosti. To je dobro opisao fra Blago Karačić (*Ratne i poratne uspomene 1945.-1952.*):

> "Čini mi se da je to bilo 1947. Tada je u Zenici na izdržavanju kazne bilo oko 40 svećenika fratara iz naše provincije. I biskup naš dr. Petar Čule osuđen je 1947. na jedanaest i pol godina zatvora. Uvijek stižu glasovi: Onog zatvorilo, onom suđenje, onaj pod istragom... Atmosfera upravo strašna. Ako si na nekakvoj slobodi, čekaš kad ćeš u ćuzu, ako si na robiji, čekaš kad ćeš izići. Strašno je bilo i onima koji su bili po župama. Malo svećenika, nema vozila, posao golem, strah zašao u kosti.
> Takva je uglavnom bila i 1946. godina."

Strah inače ima nevjerojatno velik utjecaj na donošenje odluka kod ljudi. Velika većina ljudi je spremna učiniti sve, pristati na sve, samo da sačuva ovaj bijedni ovozemaljski život.

Taj sveprisutni strah je sigurno bio i glavna motivacija za osnivanje udruženja "Dobri pastir".
Evo što Lučić kaže o tome:

> "Atmosferu u kojoj je osnivano Udruženje najbolje oslikava izjava fra Bone [Ostojića] na koncu razgovora kojim je nastojao za Udruženje pridobiti don Andriju Majića, svećenika i biskupskog delegata Mostarsko-duvanjske biskupije. Nakon što je Majić ideju odbio, fra Bono je rekao: 'Pregazit će nas.' "

Pa kad sam već počeo govoriti o njima, pređimo na udruženjaše...

UDRUŽENJAŠI

Iako ću ovdje najviše govoriti o udruženjašima u BiH, treba reći da se korijeni suradnje jednog dijela našeg klera sa komunistima nalaze u Zagrebu. Valjalo bi ih tražiti u krugu oko Svetozara Rittiga, nekadašnjega župnika crkve sv. Marka na Gornjem gradu.

Rittig je cijeli svoj život bio uvjereni Jugoslaven ("Strossmayerova linija"). Moglo se očekivati da će se za vrijeme Drugog svjetskog rata pridružiti onima koji su se pobunili protiv NDH.

I tako je on već 1941. g. pobjegao iz Zagreba, a ubrzo se našao u šumi...

Svetozar Rittig s partizanima

Rittig je bio član ZAVNOH-a i predsjednik njegove Komisije za vjerske poslove. Nakon rata, obavljao je niz visokih funkcija u vlasti komunističke Jugoslavije.

Kako bismo upoznali njegovo ponašanje za vrijeme rata, pogledat ćemo što je radio u Šibeniku od prosinca 1944. do veljače 1945. godine.
Kad su partizani sredinom 1944. g. zauzeli Šibenik, Rittig je zajedno s njima ušao u grad.

Franjevački samostan u Šibeniku vodio je ljetopis za vrijeme rata, koji objavljen 1996. g. u obliku knjige - Fra Petar Bezina, *Ljetopis samostana sv. Lovre u Šibeniku 1923.-1945.* (Split, 1996.).

U Ljetopisu se na par mjesta spominje Rittig. Prenosim te vijesti...

Na str. 210., nalazi se upis od 24. prosinca 1944., koji kaže:

> "Upozorili smo ga [biskupa Miletu] da je nekidan zagrebački krugoval kazao da je krčki biskup dr. Srebrnić osudio partizanstvo i sve koji ga pomažu, a da je suspendirao svakog svećenika koji je sa partizanima. I na to da mu je odgovorio župnik sv. Marka u Zagrebu, dr. S. Rittig, koji je još od početka partizanstva otišao u šumu, da su to sitničarije."

Na str. 217.-218., dolazi upis od 1. veljače 1945., koji dokazuje da je Rittig još za vrijeme rata pokušavao formirati grupe svećenika koje bi bile povezane s komunističkim vlastima:

> "Danas popodne sazvao je presv. Pian sastanak užeg svećenstva svoje biskupije kod člana ZAVNOH-a msgr. Svetozara Rittiga. Bili su prisutni, osim tri gradska župnika i: vlč. don Alfonz Cvitanović, Veljko Jadronja i o. Budislav Benvin-konventualac. Presv. Pian je srdačno pozdravio msgr. Rittiga i zaželio da bi se preko njega moglo doći do partizanskih vlasti.
> Msgr. Rittig zahvaljuje na pozdravu i veli između ostaloga: 'Ja sam pravi, uvjereni partizan. Opazio sam da je partizanski pokret pravi, pošteni i pravedni pokret, pa sam im se pridružio... Ako Vi - govori o odabranom šibenskom svećenstvu - hoćete da spasite, što se spasiti dade, trebalo bi da učinite veliku žrtvu... Valjalo bi da od ove tri biskupije (koje su pod partizanskom vlašću): hvarska, splitska i šibenska, izaberete istaknute ljude i da oni budu u vezi sa vlašću."

Došlo je do podjela i trzavica među svećenicima.
Kao primjer, neka posluži događaj u Šibeniku 26. studenoga 1944. Komunisti su organizirali tečaj za šibenske nastavnike, na koji su bili pozvani i neki svećenici. Glavnu riječ na tom tečaju je vodio komunist Gušte Šprljan, koji je u svojim predavanjima napadao Crkvu. Suprotstavio mu se don Alfons Cvitanović, ali je zatim ustao fra Budislav Benvin, i dogodilo se ovo (Ljetopis, str. 203.):

> "Poslije njega ustaje konventualac fra Budislav Benvin i dokazuje kako je svećenstvo kod nas falilo ne htijući surađivati sa narodnooslobodilačkim pokretom. On (o. Benvin) osobno da je ipak koliko je mogao svugdje potpomagao i da ga je imao tko zamijeniti u samostanu, veli, da bi i on pošao u šumu i borio se."

Nakon rata, stvaranje udruženja je krenulo prvo u onim krajevima gdje je veći broj svećenika bio skloniji komunistima, kao u Istri i Sloveniji.

Što se tiče situacije u najvećem dijelu Hrvatske, neka posluži ovaj kraći prikaz M. Akmadže (*Prilog poznavanju djelovanja biskupa Bonefačića*):

> "U Dalmaciji je u nižeg svećenstva postojao veliki interes za udruženje, ali je biskup Bonefačić (kao i biskupi Ćiril Banić, Mihovil Pušić i poslije Frane Franić) bio ustrajan u borbi protiv udruženjaštva. Biskupa Bonefačića tijekom 1952. i 1953. nekoliko su puta priveli i saslušavali djelatnici SUP-a, a jednom je i novčano kažnjen zbog odnosa prema svećeničkom udruženju.
> Poticajni odbor za staleška udruženja katoličkih svećenika Hrvatske osnovan je u prosincu 1952., a osnivačka skupština udruženja održana je u Zagrebu tek 12. studenoga 1953.
> Biskupi Jugoslavije su u rujnu 1952. na Biskupskoj konferenciji jednoglasno donijeli izjavu 'Non licet', kojom oštro osuđuju staleška udruženja katoličkih svećenika i zabranjuju njihovo osnivanje.
> U ožujku 1953., biskup Bonefačić donio je odluku kojom se zabranjuje Inicijativni odbor Staleškog društva katoličkih svećenika za grad i kotar Split. Na tu odluku pismom mu se požalio navedeni Inicijativni odbor, ističući da se njegova zabrana ne može odnositi i primjenjivati na Staleško udruženje svećenika, nego samo na čisto crkvena udruženja. O navedenome su obavijestili i Komisiju za vjerske poslove tražeći pomoć za svoj rad...
> Pojedini dalmatinski biskupi kažnjavali su članove udruženja i suspenzijama. Međutim, u jednom trenutku je biskup Bonefačić popustio u svojim stajalištima te je poslao pismo predsjedniku Inicijativnog odbora svećeničkog udruženja Ivi Delalleu u kojem navodi da dopušta opstojnost i rad udruženja. No po izjavi biskupa Mate Garkovića, biskup Bonefačić se ubrzo pokajao zbog tog pisma te prepustio pomoćnom biskupu Frani Franiću da on vodi administrativne poslove biskupije.
> Biskup Franić je 7. srpnja 1953. izdao zabranu vršenja bogoslužja i dijeljenja sakramenata svim članovima udruženja."

Svetozar Rittig je, naravno, cijelo to vrijeme bio središnja osoba "udruženjaštva". Evo jedan kratki opis Miroslava Akmadže (*Svetozar Rittig - svećenik ministar u komunističkoj vladi*):

> "Posebno važnu ulogu Rittig je imao kod osnivanja staleških udruženja katoličkih svećenika, kojima se crkvena vlast oštro protivila jer je iza osnivanja tih udruženja stajala državna vlast, s ciljem narušavanja jedinstva u redovima Katoličke crkve i rušenja autoriteta crkvene vlasti, s krajnjim ciljem odvajanja Katoličke crkve u Jugoslaviji od Svete Stolice.
> O tome SDS u navedenom elaboratu piše: 'Rittig i drugi napredni sveštenici su se trudili da sprovedu širenje ovog udruženja, osnovanog od vlade radi koncentriranja lojalnog svećenstva i na Hrvatsku.'
> Rittig je bio nazočan na gotovo svim osnivačkim skupštinama navedenih udruženja i na njima aktivno sudjelovao, a bio je i počasni predsjednik Staleškog udruženja katoličkih svećenika Hrvatske."

Toliko zasada o udruženjaštvu u Hrvatskoj. Prelazimo na udruženjaštvo u BiH.

Udruženje katoličkih svećenika "Dobri pastir"

Početkom 1950. g. u BiH je osnovano Udruženje katoličkih svećenika "Dobri pastir". Pod tim je nazivom djelovalo do 1975. g., a od tada, kroz sljedećih 15 godina, pod nazivom

Udruženje katoličkih vjerskih službenika u Socijalističkoj Republici Bosni i Hercegovini "Dobri pastir".

Svetozar Rittig je isticao da posebne zasluge za osnivanje udruženja "Dobri pastir" ima Đuro Pucar-Stari, tadašnji predsjednik vlade NR BiH i jedan od čelnika Komunističke partije Bosne i Hercegovine.

U Pravilima udruženja, usvojenim na osnivačkoj skupštini, kao jedna od svrha udruženja u čl. 4. u točkama b) i c) navedeno je:

> "b) okupljati katoličke svećenike svoga područja, koji će u duhu tradicije svećenika-rodoljuba iz prošlosti međusobno gajiti osjećaj ljubavi i odanosti prema domovini i svom narodu, te pomagati narodu u izgradnji zemlje u okviru opće narodne organizacije NF-a
> c) u duhu tekovina velike narodnooslobodilačke borbe raditi na produbljivanju ljubavi i bratstva među svim narodima Jugoslavije"

Istaknuti članovi "Dobrog pastira" dobili su čak i državna odličja.
1955. g. fra Josip Markušić i fra Bono Ostojić dobili su od Tita *Orden bratstva i jedinstva*, a 1959. isto odličje su dobili fra Karlo Karin, fra Mile Leko, fra Serafin Dodig i Rastislav Drljić.

Udruženjaši na primanju kod Josipa Broza Tita

Što su o svemu tome mislili drugi svećenici i vjernici?
Da se poslužimo Lučićevim riječima:

> "...u dijelu svećenstva, posebno dijecezanskoga, pa i dijelu naroda, članovi Udruženja smatrani su režimskim ljudima. Loš glas pratio ih je i među katoličkim svećenstvom u inozemstvu. Smatrali su ih 'otpadnicima i izdajnicima'. Takvoj ocijeni, barem među domaćim katoličkim svijetom, pridonijela je i Titova slika, te poneka komunistička promidžbena parola na stranicama časopisa 'Dobri pastir'. Zbog toga su mnogi svećenici tajili članstvo u Udruženju, naročito što su to članstvo vlasti eksponirale i nastojale što više iskoristiti za svoje ciljeve.
> Skupština je redovito slala pozdrave Titu i drugim partijskim i državnim dužnosnicima: Đuri Pucaru, Uglješi Daniloviću, Osmanu Karabegoviću; objavljivani su tekstovi svećenika koji su u svojim 'sjećanjima' veličali NOB i slično."

Možda je najvažnije pitanje: Koliko je uopće bilo tih svećenika-udruženjaša?

Prema fra Velimiru Blaževiću (*Kontroverze oko osnivanja i djelovanja Udruženja "Dobri pastir"*):

> "Već kod samog osnivanja, Udruženje 'Dobri pastir' je okupilo velik broj članova, njih 169, a tijekom iste godine učlanilo ih se još 28, pa je na kraju te godine ukupan broj bio 197.
> Prema dr. fra Ignaciju Gavranu, od ukupnog broja članstva, bilo ih je 57% bosanskih franjevaca, 29% hercegovačkih franjevaca i 14% dijecezanskih svećenika.
> Kasnije su neki svećenici napuštali Udruženje, a drugi su mu pristupali, ali se broj članova uglavnom povećavao. Tako je godine 1955. Udruženje brojilo 198 članova; godine 1960. bilo ih je 206; godine 1965. ima ih 214; godine 1970. broj se popeo na 244; a 1975. doseglo je brojku od 310 članova.
> Ovakav porast članstva, posebno poslije 1970., tumači se time što su se u udruženje 'Dobri pastir' počeli učlanjivati i svećenici izvan Bosne i Hercegovine. Za kasnije godine nemam podataka, ali broj vjerojatno nije opadao, nego je i dalje blago rastao."

Udruženjaša je bilo toliko puno, da se biskupi u BiH nisu usuđivali protiv njih poduzimati nikakve ozbiljnije mjere, jer bi, primjerice, u slučaju suspenzije tih svećenika, vjerojatno pola župa u Bosni ostale bez župnika.

Prema tome, nisu u pravu oni koji govoreći o udruženju "Dobri pastir", tvrde da je to samo "jedna mala skupina", "šačica bosanskih franjevaca" i sl.

Ekstremniji oblici suradnje s komunističkim režimom

Dok većina članova "Dobrog pastira" nije ulazila u ozbiljnije veze s vlastodršcima, bilo je i onih (uglavnom, u vodstvu organizacije) koji su se tješnje povezali sa strukturama vlasti SFRJ.

Već godinama po internetu kolaju razne priče o prošlosti pojedinih bosanskih franjevaca, koji su bili u vrhu udruženja "Dobri pastir". Mislim, dakako, na one famozne "daidže", "crvene fratre".

Vjerojatno ste se susreli s takvim tekstovima, jer se dosta često pojavljuju na *desnim* portalima. Iako se u njima ponekad prenapuhavaju neke stvari, ima tu i netočnosti, ali i dosta točnih stvari.

Na primjer, u tekstu Ilije Zovka iz srpnja 2010. (hrsvijet. net):

> "Profesorskim zborom provincije Bosne Srebrene ravnaju ljevičari
>
> Kroz udruženje 'Dobri pastir' vremenom se profilirala jedna skupina bosanskih franjevaca koja po svome svjetonazoru značajno odudara od pojma klasičnog franjevca u bilo kojoj od franjevačkih provincija u Hrvata.
> Na sjemenu koje su u poratnim godinama posijali jugoslavenski komunisti, je stasala skupina bosanskih franjevaca predvođena fra Markom Oršolićem i fra Petrom Anđelovićem. U početku nisu imali nikakav značajniji utjecaj. Fra Marko Oršolić je bio profesor povijesti na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Većini svojih učenika, danas franjevaca srednje životne dobi, ostao je u sjećanju kao profesor koji je svako svoje predavanje vodio ka temi Drugog svjetskog rata i navodno negativnoj ulozi Katoličke Crkve u tom razdoblju. Poglavito je rado govorio o blaženom kardinalu Alojziju Stepincu, ističući pri tome Stepinčevu ulogu kao izrazito negativnu i štetnu.
> Za Oršolića je vezan još jedan nesvakidašnji raritet. Ekskurzije polaznika Visovačke franjevačke gimnazije redovito je vodio Titovim stazama revolucije, tako da su Kozara, Neretva, Sutjeska i Jasenovac bila redovita odredišta njegovih učenika.
> Nekadašnji provincijal Bosne Srebrene fra Petar Anđelović, dugi je niz godina bio miljenikom jugoslavenskih komunističkih vlasti. Za svoj rad u očuvanju 'bratstva i jedinstva' odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom. Prema napisima nekih tiskovina, Anđelović je sedamdesetih godina prošlog stoljeća navodno bio i član Socijalističkog saveza, te istaknuti član uprave beogradske Crvene zvezde."

Optužbe koje iznosi Vice Vukojević su još ozbiljnije (LINK):

"Pojašnjavajući razloge objavljivanja ove knjige, Vice Vukojević se osobito osvrnuo na aktivnosti UDBA-e uperene prema Katoličkoj crkvi.

-Nedavno sam imao prigodu slušati prigovore fra Luke Markešića vezane za suradnički karton njegovog istomišljenika fra Marka Oršolića – kazao je Vukojević, navodeći kako između Markešića i Oršolića postoji velika razlika. „Analizom dokumenata utvrđeno je kako je fra Marko Oršolić bio nazočan jednom skupu u Njemačkoj na kojem su se pjevale hrvatske pjesme. Međutim, nije to prijavio, ali je umjesto njega to prijavio netko drugi, pa je Oršolić od partnera Komunističke partije, što su bili svi članovi Udruženja Dobri Pastir, za kaznu preveden u suradnika, što je bio najniži oblik suradnje“ – kazao je Vukojević. Ustvrdio je kako nije bilo nikakve potrebe takve mjere primijeniti i prema fra Luki Markešiću.

-Markešić je bio lojalan partner Saveza komunista a od takvih se ne prave obični suradnici. Svoje partnerstvo Markešić je dokazao i dokazuje nizom postupaka pa tako i knjigom „Crkva u samoupravnom socijalizmu“, što je puno više nego je Partija tražila od svojih partnera unutar Crkve – istaknuo je Vukušić.

Govoreći o samim počecima tog partnerskog odnosa između Komunističke partije i određenih skupina unutar Crkve, Vukojević je ukazao na razdoblje nakon II. svjetskog rata, kada su određeni svećenici slijedili primjere sasvim suprotne onom uzoritog kardinala Alojzija Stepinca i mnogih drugih njegovih supatnika.

-Dostupni arhivski dokumenti nedvojbeno pokazuju da su Komunistička partija i UDB-a u poratnom razdoblju osnovali Udruženje Dobri pastir i preko njega kontrolirali procese – kazao je Vukojević.

Kao primjer te suradnje naveo je fra Josipa Markušića, poratnog provincijala Bosne Srebrene i gosta na II. zasjedanju AVNOJ-a.

-Iz Markušićevih prijepiski s Vatikanom vidljivo je kako je Sveta Stolica zabranjivala suradnju s komunističkim vlastima i osnivanje udruženja bez dozvole papinske nuncijature, na što su se čak tri franjevačka provincijala oglušila – kazao je Vukojević, istaknuvši kako je suradnja koju je koncem četrdesetih godina s KPJ i UDBA-om uspostavio fra Josip Markušić još uvijek ostala aktualna jedino unutar jedne skupine franjevaca u provinciji Bosni Srebrenoj."

Internetom također kola preslika nekog (navodnog) dokumenta UDBE, koji pokazuje da je fra Marko Oršolić 1971. g. angažiran kao suradnik UDBE pod kodnim imenom "Prometej", a 1973. dobio je novi pseudonim "Oskar".

CENTAR: SDB SARAJEVO Reg. br. D-820 MB

UPITNIK S

1	Prezime, očevo ime i ime	ORŠOLIĆ/Tunje/MARKO
2	Pseudonim	"OSKAR"
3	Godina, mjesto, općina i SR rođenja (za strane državljane i država)	1943.g.Tolisa,Orašje,SRBiH
4	Mjesto i adresa boravka (prebivališta)	Sarajevo,Nurije Pozderca br.6.
5	Bračno stanje	Neoženjen
6	Narodnost	Hrvat
7	Državljanstvo	
8	Zanimanje (vrsta posla)	Svećenik-franjevac
9	Naziv i mjesto ustanove ili preduzeća gdje je zaposlen	Samostan-"SV-Anto"
10	Vrsta (grana) djelatnosti	Vjerska zajednica
11	Školska sprema, odnosno stručna kvalifikacija	Teološki fakultet
12	Znanje stranih jezika	Grčki,engleski,francuski,njemački,latinski
13	Individualne osobine — sklonosti mane, hobi	Inteligentan,društven,komunikativan,uživa veliki ugled,imponuje mu materijalni stimu
14	Da li je član SK	Ne
15	Podaci iz prošlosti i druge karakteristike vezane za prošlost	

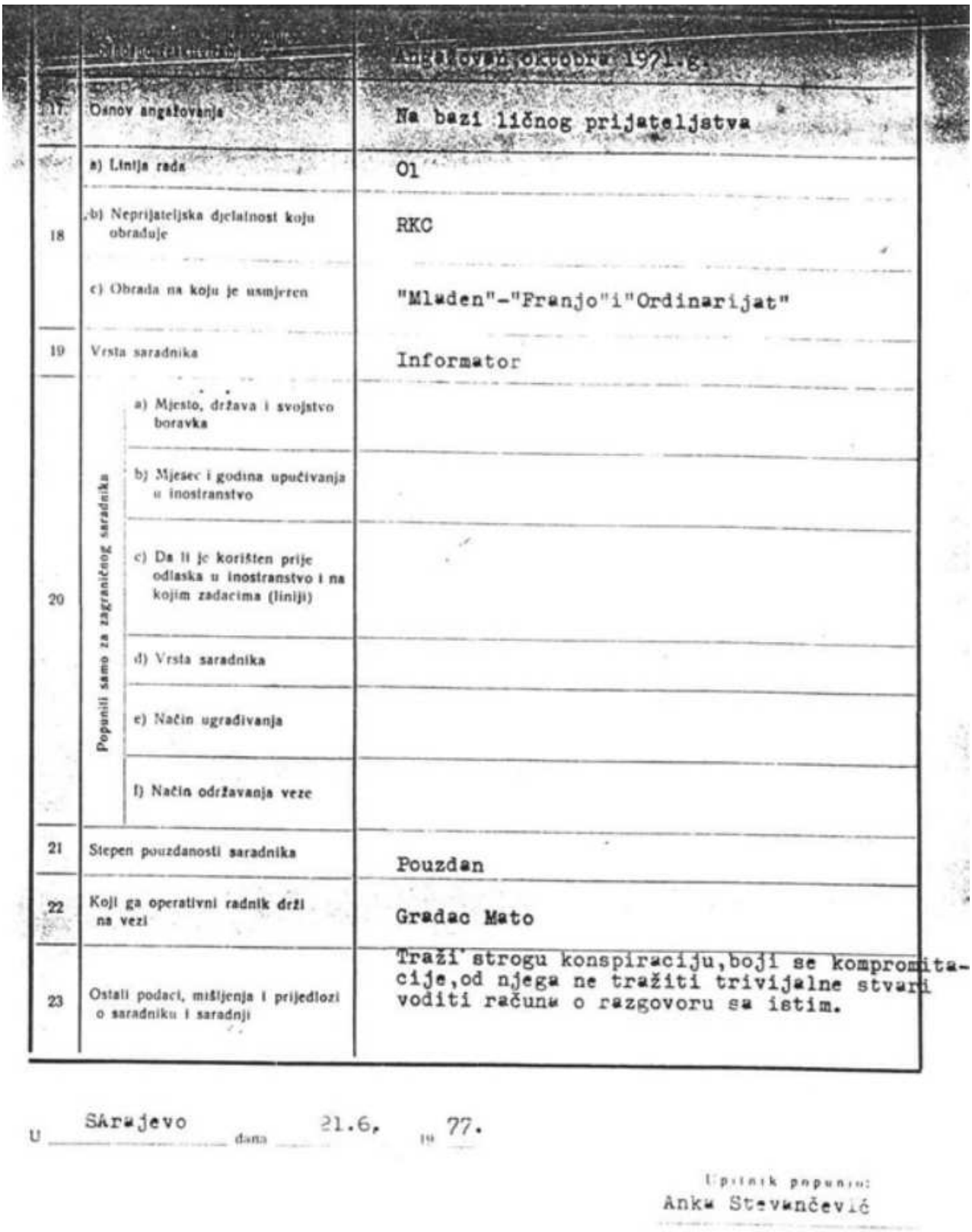

	Angažovan oktobra 1971.g.	
17.	Osnov angažovanja	Na bazi ličnog prijateljstva
18	a) Linija rada	O1
	b) Neprijateljska djelatnost koju obrađuje	RKC
	c) Obrada na koju je usmjeren	"Mladen"-"Franjo"i"Ordinarijat"
19	Vrsta saradnika	Informator
20	Popuniti samo za zagraničnog saradnika: a) Mjesto, država i svojstvo boravka	
	b) Mjesec i godina upućivanja u inostranstvo	
	c) Da li je korišten prije odlaska u inostranstvo i na kojim zadacima (liniji)	
	d) Vrsta saradnika	
	e) Način ugrađivanja	
	f) Način održavanja veze	
21	Stepen pouzdanosti saradnika	Pouzdan
22	Koji ga operativni radnik drži na vezi	Gradac Mato
23	Ostali podaci, mišljenja i prijedlozi o saradniku i saradnji	Traži stogu konspiraciju,boji se kompromitacije,od njega ne tražiti trivijalne stvari voditi računa o razgovoru sa istim.

U Sarajevo dana 21.6. 19 77.

Upisnik popunio:
Anka Stevančević

Neću dublje ulaziti u ovo, jer nisam za to kompetentan...

Nego, govorit ćemo sad o nečemu što je daleko važnije: o teološkim stavovima (bivših) udruženjaša.

OD TITOIZMA DO NOVE LJEVICE
("BOSANSKA TEOLOGIJA OSLOBOĐENJA")

Druga generacija članova udruženja "Dobri pastir", koja stupa na scenu poslije II. vatikanskog koncila, uvelike se inspirirala idejama nove ljevice, Frankfurtske škole i posebno krivovjerne južnoameričke "teologije oslobođenja".
Početkom 1970-ih, među sarajevskim pseudofranjevcima su u potpunosti prevladali ultramodernisti i ultraljevičari. Neki od njih toliko zaraženi sekularnom ideologijom da ih samo nijanse dijele od potpune apostazije od kršćanske vjere.

A ipak, osobe iz tog miljea preuzele su sve važnije položaje u franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj.

Tadašnji vrhbosanski nadbiskup Smiljan Čekada je otvoreno osuđivao to ljevičarenje, i čak odbio svećeničko ređenje dvojici franjevačkih bogoslova, optuživši ih za modernizam.

Evo kako taj događaj opisuje Lučić (*Komunistički progoni Katoličke crkve u BiH*, str. 63.):

> "Franjevačka teologija u Sarajevu izdavala je zbornik *Jukić*, u čijem su izdanju za 1971. izišli tekstovi fra Mile Babića, fra Grge Velića i fra Rude Barišića, koje je sarajevski nadbiskup Smiljan Čekada proglasio krivim, uvrjedljivim i sablažnjivim, jer 'iznose misli, teorije i teze koje nisu u skladu s crkvenom naukom, nego svojom konfuznošću, odsutnošću dogmatske preciznosti i modernističkim mentalitetom i mnogim pogrdama na adresu Crkve i njezine hijerarhije, vrijeđaju katoličku vjersku povijest.'
> Tekstovi su doživjeli kritiku i unutar franjevačke zajednice, a nadbiskup Čekada, osim zabrane zbornika, odbio je i svećeničko ređenje Barišiću i Babiću, što je izazvalo reakciju svih sedamdeset i četvoro franjevačkih studenata na teologiji, koji su uputili pismo nadbiskupu, u kojem ga obavještavaju da se oni solidariziraju s kažnjenim kolegama i s njima u potpunosti dijele stavove iznesene u *Jukiću*."

A taj zbornik "Jukić" nije bio ništa drugo nego plod hipijevskog duha 68-maša, kojim se ponose i sarajevski "crveni fratri":

> "U tekstu objavljenom u povodu tridesetogodišnjice izlaska časopisa *Jukić*, napisano je da je časopis nastao potaknut 'studentskom revolucijom iz 1968.', a u njemu se zrcali svijest i duhovnost šezdesetosmaša.
> Fra Luka Markešić napisao je i 1980. objavio u zborniku *Jukić* rad *Crkva u samoupravnom socijalizmu*, a zatim ga je izdao kao posebnu knjižicu. Bio je to pokušaj određenja filozofske podloge za snošljivost i suradnju Crkve i socijalističke države."

Sve tiskovine koje je izdavalo udruženje "Dobri pastir" od samih početaka, odišu modernizmom. Još godinama prije II. vatikanskog koncila, oni su otvoreno širili međureligijski sinkretizam. To je bio pokušaj da se titoističko "bratstvo i jedinstvo" prenese na vjersku razinu.
Moram reći da je ta pojava isprva bila neovisna o teološkom neomodernizmu, koji se u isto to vrijeme javljao na Zapadu.

No, nije trebalo dugo čekati da se naši titoisti povežu sa zapadnim neomodernistima. Tako je npr. upravo fra Marko Oršolić vodio onaj poznati intervju s Karlom Rahnerom, koji je objavljen u *Glasu koncila* u ožujku 1972. god.

Napominjem da je Glas koncila kroz cijele 1970-e bio izrazito lijevo orijentiran. Na njegovim su stranicama najviše prostora uvijek dobivali modernisti i "progresisti".

Oršolić je također tijekom 1970-ih nastojao popularizirati južnoameričku "teologiju oslobođenja", u čemu mu je opet pomagao Glas koncila, koji je objavljivao njegove intervjue sa istaknutim predstavnicima tog južnoameričkog krivovjerja.

Lučić je i to dobro uočio:

> "Dio svećenika koji je prihvatio komunistički sustav, kao realnost s dugim vijekom trajanja, tražio je načine kako bi sustav prihvatio njih. S tim ciljem nastojali su pronaći i afirmirati crkvene ljude koji bi poslužili kao primjer. Tako su isticali Camila Torresa, koga fra Marko Oršolić naziva 'Che Gevara u mantiji', a o kome je napisao i knjigu *Kršćanin u službi revolucije*.
> Zatim su popularizirali i brazilskog biskupa Heldera Camara, koga su zvali 'crveni biskup'. On je dao intervju *Glasu koncila*, u kojem se pozitivno izrazio o socijalizmu i posebno istakao jugoslavenski primjer."

A do kuda je to išlo...

> "Budući da u Jugoslaviji nije bilo moguće pronaći 'crvenog biskupa' kao u Južnoj Americi, pronađen je 'crveni fratar'; bio je to hercegovački franjevac fra Zlatko Sivrić. On je od države dobio *Orden bratstva i jedinstva sa srebrnim vijencem* i nadimak 'crveni fratar', što je bio i naslov feljtona, a zatim knjige koju je o Sivriću napisao Branko Ignjac.
> U časopisu Udruženja, popularizirana je i Leonardo Boff i teologija oslobođenja..."

Što se tiče Oršolićeve knjige *Kršćanin u službi revolucije*, koju je izdala "Kršćanska sadašnjost", dobila je razne osvrte i u "vjerskom" i komunističkom tisku.

Evo osvrt u *Reviji za sociologiju* iz lipnja 1978. god.

Marko Oršolić:

CAMILO TORRES — KRŠĆANIN U SLUŽBI REVOLUCIJE

Biblioteka »Znakovi i gibanja«, »Kršćanska sadašnjost«, Zagreb 1976.

Iako nam je ova knjiga dospjela u ruke sa stanovitim zakašnjenjem, čini se da je ipak ne bi trebalo prešutjeti. Riječ je, naime, o instruktivnom primjeru kolumbijskog svećenika Camila Torresa koji je, boreći se s puškom u ruci, pao za stvar revolucije. Knjiga je podijeljena u tri dijela. U prvom dijelu, Katolička crkva i suvremeni proletarijat, autor iscrpno iznosi genezu odnosa opterećenog međusobnim optužbama stvorenim zbog samoobrane. »Međusobna propagandistička klevetanja mnogo su više doprinijela nego što se obično misli kompliciranju odnosa između katoličke crkve i suvremenog proletarijata ... Antikomunistička propaganda samo je kao po zakonu spojnih posuda

Oršolić danas više ne veliča revoluciju. Njegov ljubljeni komunizam se srušio kao kula od karata. Ali zato su on i ostatak daidža pronašli novog idola - multikulturalizam.

U zadnjih 20 godina, bivše vodstvo Udruženja "Dobri pastir", uglavnom se kreće u krugovima "civilnog društva", "udruga za ljudska prava" i sl.

O njihovim političkim stavovima ne trebam pričati, jer su drugi o tome već sve rekli.

Vjernike bi trebalo daleko više zabrinjavati što oni cijelo ovo vrijeme šire modernističko krivovjerje, a da ih nitko iz crkvenog vrha ne sankcionira.

Može se reći da su se daidže danas skladno stopili sa sveopćom liberalnom dekadencijom. Sve što oni govore i rade usmjereno je na relativizaciju katoličke vjere i njezino stapanje s ostalim vjerama u nekakvu "multireligiju".

AUDIATUR ET ALTERA PARS

A sada poslušajmo što sami (bivši) udruženjašikažu o svojim postupcima za vrijeme komunizma, kakoopravdavaju Udruženje "Dobri pastir" i svoje tadašnje (i sadašnje) vjerske i ideološke stavove.

Fra Ivan Šarčević u intervjuu za *lupiga.com*(siječanj 2014.):

> "Bosanske franjevce mnogi danas, od Nine Raspudića pa nadalje, optužuju zbog svećeničkog udruženja 'Dobri pastir', da smo, eto, bili suradnici komunističkog režima, pa i Udbe.
> A tko je bio heroj u to vrijeme, kao prvo da upitamo?
> I što su to i koga su doista bosanski franjevci izdali?
> Budući da u nas nije provedena nikakva lustracija, skoro najlošiji ljudi iz prošloga sistema popravljaju svoju lošu prošlost nastavljajući slične nemoralne rabote: optuživanje nevinih.
> Ne spominju pritom da je u 'Dobrom pastiru' bio i dio hercegovačkih franjevaca, zatim dio dijecezanskog klera.
> Nikada to udruženje nije izrijekom zabranjeno ni od Crkve.
> Nije tu u pitanju bila nikakva sistematska suradnja s režimom, kao što je kasnije bila ona s Tuđman-Bobanovim projektom, nego se radilo o želji da se preživi, a to je tražilo neki dijalog.
> U konačnici, ono što je Drugi vatikanski sabor potvrdio u odnosu prema drugim vjernicima i ateistima, pročitajte deklaraciju *Nostra aetate*, konstituciju *Gaudium et spes*..."

Fra Mile Babić o sukobu s nadbiskupom Smiljanom Čekadom početkom 1970-ih oko zbornika *Jukić* (prenosim pitanje i odgovor iz njegovog intervjua, 24. svibnja 2014., za *autograf.hr*.):

> "Član ste Internacionalnog uredničkog vijeća 'Conciliuma'. Što vam to znači, tim više što ste kao mlad teolog, još za vrijeme bivše Jugoslavije, upravo nadahnuti 'Conciliumom' pokrenuli časopis 'Jukić', što je izazvalo burne reakcije tadašnje crkvene, ali i političke nomenklature?
>
> Prije dvije godine izabran sam u uredništvo časopisa koji čitam od 1968., kad sam postao student na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. To je bila i godina studentske revolucije u Europi. Iz 'Conciliuma' i iz studentske revolucije naučio sam i postao svjestan da je temeljna čovjekova sloboda - sloboda savjesti. Nijedna institucija na ovoj zemlji i nijedno ljudsko stvorenje nemaju pravo dovoditi u pitanje tu temeljnu čovjekovu slobodu. Na slobodi savjesti se temelji sloboda misli i sloboda govora. Nadahnuti time, franjevački studenti u Sarajevu, koji su bili članovi zbora Jukić, pokrenuli su zbornik 'Jukić', koji objavljuje tekstove u duhu te temeljne slobode i sveopćeg humanizma. Protivnici slobode misli i govora na svim stranama osuli su paljbu na prvi broj 'Jukića' koji se pojavio 1971."

A u intervjuu 15. veljače 2012., Babić doslovno kaže "Crkva je tu da služi svijetu" (LINK):

> "Prošle godine je bila 40-ta obljetnica trajanja zbornika 'Jukić', čiji ste glavni urednik preko 30 godina. Koje su osnovne poruke svih dosadašnjih brojeva 'Jukića'?
>
> Dr. fra Mile: Osnovna poruka zbornika Jukić od početka do danas ostaje ista: pisati u skladu s vlastitom savješću; biti intelektualno pošten i odmjeren; biti krajnje otvoren prema svemu što je drugo i drugačije. Članovi uredništva od početka do danas se bore iz iskrenoga nagnuća za vjerodostojnost kršćanskoga života, za ljudsko dostojanstvo i slobodu, jer je sloboda bit ljudskog bića. Oni ističu da je Crkva radi svijeta, ona je tu da svijetu služi. Obogatiti nas mogu samo oni drugačiji od nas, otvorenost drugome nas obogaćuje, a ne osakaćuje."

Fra Marko Oršolić pak gotovo nikad ne govori o svojim aktivnostima za vrijeme komunizma, iako se u intervjuu za Slobodnu Dalmaciju (lipanj 2006.) suočio s pitanjem o svojim marksističkim stajalištima:

> "Smeta li Vam kad Vas zovu 'crveni fratar'?
> - Ne smeta mi, a ne znam ni što to znači. Pa svi smo crveni ispod kože. Mislim da me zovu tako jer sam se bavio studijem marksizma, ja sam više marksolog.
>
> Imate li problema u crkvenoj hijerarhiji zbog svojih stajališta?
> - Nemam nikavih problema unutar Crkve. Zašto bih imao, zar govorim nešto krivo? Neka me demantiraju - bit će mi drago."

U tom grmu leži zec!
U tome i jest cijeli problem. Oršolić i njemu slični nikada nisu bili sankcionirani za svoje javno širenje krivovjerja.
I zato su osobe u crkvenom vrhu, koje toleriraju krivovjerni rad raznih Oršolića, najviše krive za cijelu ovu situaciju.

Ali, to je taj "aggiornamento"... tolerancija prema svemu i svačemu. Teška anarhija... u kojoj kao da ne postoji službeni crkveni nauk, već svaki svećenik može izmisliti svoju vlastitu teologiju i svoj vlastiti nauk.
I takvo stanje traje već desetljećima...

ZAKLJUČAK

Možda sam previše proširio ovu temu. No, bilo je potrebno navesti sve one podatke o udruženjašima, da se vidi da to nipošto nije bila jedna "mala skupina" (kako se to tješe neki konzervativci), već jedna prilično brojna skupina svećenika, čiji je utjecaj dopirao do velikog broja vjernika.

Pitanje koje sam postavio na početku glasi: Koga je bilo više - svećenika koji su stradali od jugokomunističkog režima ili svećenika koji su surađivali s tim režimom?

Ovdje sam uzeo slučaj svećenstva u BiH, jer se na njemu najlakše može istraživati to pitanje.
A pitanje s početka možemo postaviti još preciznije:
Koga je bilo više - svećenika koje je ubio Titov režim ili svećenika koji su bili članovi Titove udruge "Dobri pastir"?

Ovo su rezultati:
Ukupan broj svećenika ubijenih od strane komunista u BiH **=136**
Broj svećenika-članova udruženja "Dobri pastir" (1970. god.) = **244**

Treba uzeti u obzir da je i nakon 1970. g. broj članova "Dobrog pastira" stalno rastao (1975. g. bilo ih je 310), no tada su se, kako kaže fra Velimir Blažević, u udruženje počeli učlanjivati i svećenici izvan BiH. Zato je za realnu procjenu najbolje uzeti 1970. godinu.

Kako god okrenete, broj titoista daleko nadmašuje broj mučenika.

Najveća šteta koju je jugokomunistički režim zadao vjeri na ovim prostorima je to što je proizveo ovu gomilu izdajnika, koji su svi redom kasnije postali ultramodernisti.
Od njihovog se otrovnog utjecaja nećemo oporaviti još desetljećima...

Bl. Alojzije Stepinac je tražio izopćenje udruženjaša

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/bl-alojzije-stepinac-je-trazio.html

Prenosim dva pisma bl. Alojzija Stepinca biskupu Smiljanu Čekadi, u kojima ga ohrabruje da zauzme čvrst stav protiv komunizma (i njegovih pomagača u svećenstvu).

U prvom pismu, od 23. srpnja 1954., bl. Alojzije Stepinac traži da svi hrvatski biskupi zajedno udare udruženjaše "gladio excommunicationis" ("mačem izopćenja") i da se ta "trulež izbaci iz zdravog organizma Crkve Božje".
Pismo je objavljeno u Glasniku postulature (god. XV., 2008., 21. rujna, br. 3.-4., str. 46.-47.):

> Dragi Preuzvišeni!
> Primio sam Tvoje cijenjeno pismo i brzojav prigodom imendana. Hvala na jednom i na drugom!
>
> Pažljivo sam pročitao pismo. Slažem se s Tobom da neprijatelj ne će mirovati. Ali ga se ne treba bojati! Ni najmanje!
> Ako dođe taj udarac, onda neka sav Episkopat jedinstveno zamahne "gladio excommunicationis" i izbaci trulež sa zdravog organizma Crkve Božje.
>
> Pa što ostane, ostane.
>
> Sjećaš se, kako je moj predšasnik zamahnuo "eodem gladio" ["istim mačem"] 1919. I koristilo je. Što je ostalo od "starokatolicizma"? Gotovo ništa.

> Ako pak danas režim krvavim nasiljem podupire otpadnike, ne zaboravite, svi biskupi, da taj režim nema u narodu nikoga. Dnevno dolaze seljaci k našim župnicima, da pitaju da li Crkva odobrava to udruženje?
> Prezreli bi i Crkvu kad bi popustila.
> Ovako će ju još više respektirati i ljubiti, kao što svi znaci kazuju.
>
> Da se je kod prvog pokušaja učinilo što sam gore rekao, ne bi danas bilo pitanja.
> To je moje skromno mišljenje.
> Naš bivši đakovački brat u Episkopatu vjerujem da je imao najbolje nakane, ali je njegova akcija daleko više škodila nego koristila Crkvi.
> Nije shvatio što je komunizam.
>
> Budite odlučni!
> Ako je potrebno pod mač, ići ćemo. Ako na križ, idemo i tamo uz milost Božju, ali popuštanja sotoni nema! Čim bi dobili u svoje ruke kler preko ĆMD, gotovo je s Crkvom.
> ĆMD je čista igračka u njihovim rukama. To je baš ovih dana tako krasno ocrtao jedan svećenik sar. bisk., koji kod nas radi i nesrećom je upao u to. Zinuo bi od čuda kad bi mogao propovijedati neke stvari iza kulisa, iz kojih se vidi kako je đavolsko djelo komunizam i kako je slab kraj sve snage kojom se nadimlje pred svijetom.
> Radije ovdje dalje trpim i umirem negoli se vratiti na položaj uz uvjete koje bi oni željeli. Meni bi krvavo trebala promjena radi zdravlja.
> Ali ne tražim milosti od sotone niti idem izvan zemlje na njegovu želju, već ostajem sa svojim klerom i pukom u životu i smrti.
>
> Bog nas ne će napustiti. Napustio bi nas kad bi mi njega napustili iz straha ili koristi pred komunizmom. Bog naš ostaje! Nemo speravit in Domino et confusus est!
>
> Uz bratski pozdrav u Kristu
> + A. Stepinac

U drugom pismu (13. siječnja 1959.), bl. Alojzije Stepinac ističe primjer sv. Pija X., koji je početkom 20. stoljeća poticao francuske biskupe na ustrajnost (u vrijeme kad se Crkva u Francuskoj našla u sukobu s ljevičarima na vlasti).
Pismo je objavljeno u Glasniku postulature (god. XIII., 2006., 10. veljače, br. 1., str. 38.):

Dragi Preuzvišeni!
Primio sam Tvoju cijenjenu brzojavnu čestitku, na kojoj Ti srdačno zahvaljujem, makar će pismo kasno doći, jer pošta za mene ne postoji u FNRJ.

Nova godina počastila nas sa novom zapljenom crkvene imovine, što je još ostalo: to jest, mnoge će crkvene institucije ostati bez kuća. Ti si to uostalom već iskusio ondje. Zato znam, da se ne ćeš uzrujati na ovu novu navalu.

Baš sam ovih dana imao pri ruci krasne riječi svetog Pija X. od 18.X.1908., dakle pred pedesetak godina, kad su oduzimali biskupske rezidencije francuskim biskupima. Tada je progovorio sveti Pontifex: "Moja je jedina žalost, da me nema među vama, da trpim i sa vama bijem bojeve Božje... Ostavite vaše palače... Ne primajte ništa od onoga koji hoće da od Crkve učini ropkinju, pa niti jedne pare, da utažite svoju glad. U vašim kušnjama, u vašoj boli gledajte samo Krista Isusa, lišena svega, gola, raspeta!"

Nisam dakle ni ja oklijevao dati mig p. koadjutoru i kleru: neka nose sve, ako hoće i katedralu, ali duša nikada!

Zgrade se lako vrate i vratit će se, ukoliko budu potrebne. Izgubljene duše nikada.

Ne samo, dakle, da me nije prestrašio ovaj potez bezbožnog komunizma, nego me je još više učvrstio u vjeri u pobjedu kršćanske misli u svijetu.

Eto iza pedeset godina imamo baš mi priliku gledati Crkvu u Francuskoj jaču nego je ikada bila u zadnjih tristo godina ondje.

Pija X. nema živa, istina. Ali je Petar živ!
A od francuske masonerije, koja se tada nadala da nosi Crkvu u grob, sama je odnesena danas u grob u Francuskoj. Ne znači ni 5 procenata, što je značila, kad je oduzimala crkvenu imovinu.

Stoj, dakle, dragi preuzvišeni, čvrsto, kao što si i dosada i ne treni niti okom na sve njihove zahtjeve ili eventualna obećanja. Možda su i donijeli taj zakon, ne bi li "smekšali" Katoličku crkvu.

Bratski Te pozdravlja u Kristu
+ Alojzije kard. Stepinac, nadbiskup zagrebački

Zašto se to događa?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/zasto-se-to-dogaa.html

Sv. Vinko Ferrerski kaže da kad Bog želi kazniti narod zbog grijeha, prvo dopusti da padnu svećenici.
Dobri svećenici su kao bedem koji štiti narod od Božjih kazni. Da bi se narod mogao kazniti, prvo treba srušiti bedem.

Ovako to objašnjava sv. Vinko u svojoj čuvenoj propovijedi *De fine mundi*:

"*Sed hic oritur quaestio scilicet utrum tantum propter peccata clericorum Deus hoc permittet. Et dico quod non, imo etiam propter peccata populi. Et ut intelligatis, exemplum dabo tale.*
Nam sit una civitas bene murata et habeat circumqunque turres pro defensione sua, efficiaturque civitas illa rebellis contra regem suum. Unde rex ponit tendiculas circumquaque contra civitatem et parat bombardas suas et alia artificia et aedificia ad habendam illam civitatem. Dicatis mihi ubi rex primo incipiet percutere cum bombardis, vel ad populum vel ad turres et muros primo incipiet bombardare? Et quam culpam habent turres et muri quod sic debeant corruere? Certe quia protegant populum rebellem contra regem suum. Ideo ut faciet iustitiam de populo suo, habet primo destruere turres et muros.
Ita vult Deus facere de populo suo huius mundi, quia rebellis est contra eum propter peccata, ut dixi, quia nullus vult se emendare."

PRIJEVOD:
"*Ali ovdje nastaje pitanje: dozvoljava li ovo Bog samo zbog grijeha klerika. I kažem da ne, već i zbog grijeha naroda. A da ovo razumijete, dajem ovakav primjer.*
Recimo da je neki grad dobro utvrđen i da ima uokolo kule za svoju obranu, i da se taj grad pobunio protiv svoga kralja. Stoga je kralj postavio katapulte okolo grada i pripremio svoje bombarde i ostale bojne sprave i građevine kako bi zauzeo grad. Recite mi gdje će kralj prvo početi udarati s bombardama, da li na narod ili će kule i zidove prvo početi bombardirati? I kakvu krivnju imaju kule i zidovi da tako trebaju pasti? Zasigurno, jer štite narod koji se pobunio protiv svoga kralja. Stoga kako bi izvršio pravdu na svom narodu, treba prvo srušiti kule i zidove.
Tako želi Bog učiniti sa svojim narodom na ovom svijetu, jer se pobunio protiv njega sa svojim grijesima, kao što rekoh, jer se nitko ne želi popraviti."

Hrvati i Španjolski građanski rat

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/hrvati-i-spanjolski-graanski-rat.html

Za Španjolski građanski rat (1936.-1939.) često se kaže da je bio posljednja križarska vojna.
Bio je to zadnji put da su katolici cijeloga svijeta zajednički i jednoglasno stali za obranu jedne katoličke zemlje. I to izričito za očuvanje katoličke države, a protiv sekularizma.

Koja je bila uloga Hrvata u tom sukobu?

Svi znamo za onu grupu hrvatskih komunista koja se borila na strani ljevičara u Španjolskoj - tzv. španski borci ili "španci". Nažalost, o njima danas uče i djeca u našim školama; imaju spomenike u nizu naših gradova (ostatak iz jugokomunističkih vremena). Navodno je i sam Josip Broz Tito bio u Španjolskoj... mada je to dvojbeno (kao i sve ostalo iz njegove biografije).

Danas se premalo govori o stavu hrvatskih katolika prema Španjolskom građanskom ratu. Kad čitate današnje školske udžbenike, dobijete dojam kao da nitko u Hrvatskoj (osim "španskih boraca") nije ni razmišljao o tom ratu.
A što je još gore, uporno se prešućuju masovni zločini ljevice, CRVENI TEROR u Španjolskoj.

Cijeli sukob je bio iznimno kompleksan i počeo je zapravo već 1931. godine.
Kroz cijele 1930-e razne su ljevičarske, anarhističke i komunističke skupine u terorističkim napadima rušile crkve, ubijali svećenike i časne sestre.
Općenito govoreći, ono što su ljevičari radili u Španjolskoj tijekom 1930-ih, bio je jedan od najvećih progona Crkve u povijesti.

Katolički tisak u Hrvatskoj pozorno je pratio događaje u Španjolskoj. A imao je i važan zadatak da suzbija dezinformacije domaćeg liberalnog tiska, koji je uglavnom podržavao ljevičare.

Prenosim nekoliko članaka iz tjednika *Katolik*, koji govore o situaciji u Španjolskoj. Iz njih se dobro može vidjeti stajalište hrvatskih katolika o tamošnjem sukobu.
Na kraju stavljam okružnicu bl. Alojzija Stepinca o Španjolskom ratu iz rujna 1936. god.

Krenimo prvo s godinom 1931.

Katolik, 11. lipnja 1931., br. 24., str. 2.-3.

Vierska svijest Španjolaca

Komunisti i slobodni zidari, neprijatelji Boga i svoje domovine, iskališe svoj bijes na katoličku Crkvu, čim je u Španjolskoj bila proglašena republika. Narod nije toga trpio, te je htio dati oduška svoje vjere, a ujedno i svoga ogorčenja protiv komunističkih zlikovaca. Zato vladi stižu sa svih strana i od svih slojeva žestoki protesti. Dugo bi bilo sve nabrojiti.

U provincijama junačke Baške, poznate radi žive svoje vjere, žene se naoružale, da brane crkve i s mostane,

budući njihovi muževi zaposleni poljskim radom. Tako se u tim pokrajinama nije dogodio nikakav ni najmanji nered. Nije bilo nereda ni u velikom industrijalnom gradu Bilbao, i ako je u gradu na tisuče radnika, a ima i komunista.

Međutim su župe sv. Sebastijana i Aspecije energično tražile od vlade, da se što prije vrati u svoje sjedište njihov biskup.

U to vrijeme u Madridu, tri dana iza velikih komunističkih razbojničkih demonstracija, na Uzašašće, svijet je u izvanrednom broju pristupio na svete sakramente, da dade zadovoljštinu Bogu za strašna svetogrđa.

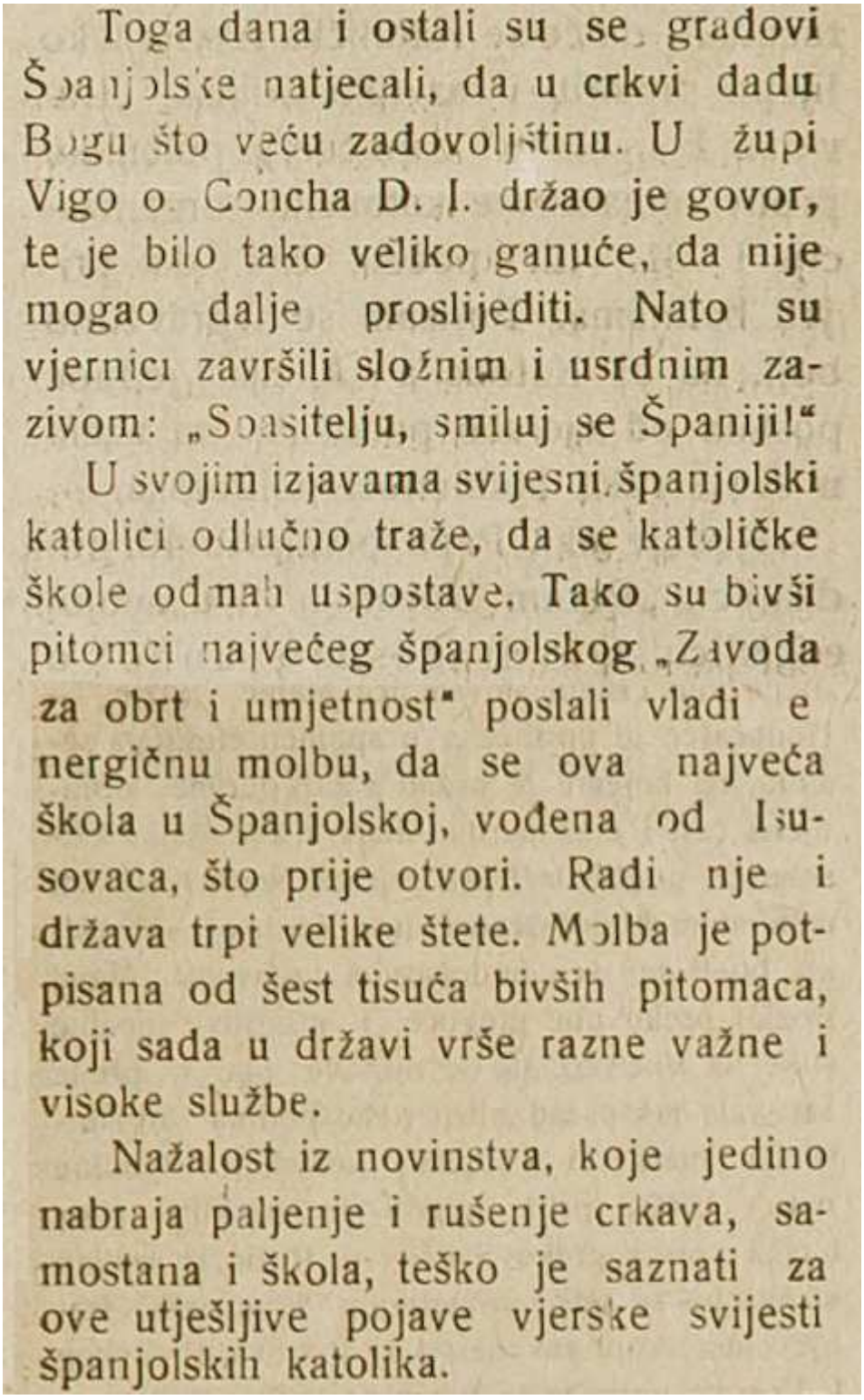

Toga dana i ostali su se gradovi Španjolske natjecali, da u crkvi dadu Bogu što veću zadovoljštinu. U župi Vigo o. Concha D. I. držao je govor, te je bilo tako veliko ganuće, da nije mogao dalje proslijediti. Nato su vjernici završili složnim i usrdnim zazivom: „Spasitelju, smiluj se Španiji!"

U svojim izjavama svijesni španjolski katolici odlučno traže, da se katoličke škole odmah uspostave. Tako su bivši pitomci najvećeg španjolskog „Zavoda za obrt i umjetnost" poslali vladi energičnu molbu, da se ova najveća škola u Španjolskoj, vođena od Isusovaca, što prije otvori. Radi nje i država trpi velike štete. Molba je potpisana od šest tisuća bivših pitomaca, koji sada u državi vrše razne važne i visoke službe.

Nažalost iz novinstva, koje jedino nabraja paljenje i rušenje crkava, samostana i škola, teško je saznati za ove utješljive pojave vjerske svijesti španjolskih katolika.

U studenom 1931., svijetom se proširila vijest da lijeva vlada namjerava zabraniti isusovce (što se i dogodilo 1932. g., kad je 3000 isusovaca protjerano iz Španjolske).

Evo vijest o tome (*Katolik*, 1. studenoga 1931., br. 44., str. 1.-2.):

„Jadna Španjolsko!“

Poznati francuski nacionalistički, a nekada ateistički i anarhistički, publicista Gustav Hervé u svom listu „La Victoire“ piše o prilikama u Španjolskoj:

„Naravna je stvar, da su masonskoj republici bile na udaru prve crkvene kongregacije (redovi). U prvom redu Družba Isusova. Nju progoni međunarodna masonerija neutaživom mržnjom i zato ona ima čast, da uvijek bude prva otjerana. Gdjegod masonerija dođe na vlast, prva je njezina briga, da otjera Isusovce. Zašto? Isusovački je red jedna od prvih moralnih i duhovnih snaga Crkve.

To je crkvena vojska, koja je u 16. i 17. vijeku spasila Evropu od protestantske revolucije.

Ona je apsolutno odana Glavi katoličke Crkve, ona hoće, da se Papine direktive u religioznim stvarima izvršavaju od jednoga kraja svijeta do drugoga. Ona rekrutira svoje redove iz najboljeg intelektualnog i socijalnog ambijenta. Nemoguće je dekristianizirati jedan narod, dok je tu isusovački red.

Kad sam bio dječak, pripovijeda Hervé, na dan 14. srpnja (dan republike) u mom rodnom mjestu priređivala se povorka sa bakljama. U njoj je sudjelovalo nekoliko stotina poštenih republikanaca.

Prolazeći mimo škola, iz kojih su istjerali Isusovce, povorka je pjevala pjesmu, koja mi je još u ušima: Isusovce na tanjur, Isusovce ćemo pojesti... Onoga dana sam shvatio, da dobar republikanac ne voli Isusovce.

Dobri republikanci ne vole ni druge redove, koji se bave školstvom. Kao što bi dobri republikanci moga mjesta bili pojeli Isusovce, tako su pojeli i siromašnu braću „Quatre Bras" za javne škole, koja su me naučila čitati, pisati, računati i koja su me upućivala duhu milosrđa i žrtve. Jednoga 1. listopada dobili su nalog, da isprazne javne škole, ali do g. 1904., t. j. do Combesova dolaska mogli su ostati i držati svoje siromašne i slobodne (katoličke) škole na trošak katolika te župe. Combes je donio zakon, po kome su morali napustiti i t. zv. slobodne škole. Školskoj je braći bilo zabranjeno da poučavaju i u slobodnoj školi. Ako hoće poučavati, neka sele! Na primjer neka sele u Španjolsku.

Uistinu su mnogi otišli i u Španjolsku. Eto ni tamo neće dugo ostati. Slobodni zidari odlučili su, da oni moraju ostaviti Španjolsku, kao što su ostavili i Francusku, ako se hoće baviti školom u odori, koju im je dao za Luja XIV. njihov osnivač osnovnih škola u Francuskoj, sv. Ivan Krstitelj Saleski.

Bijedna Španjolska, jadna Španjolska! Na mjesto otaca Isusovaca poučavat će omladinu profesori masoni i ateisti. Umjesto školske braće imat će za učitelje kolektiviste, komuniste i anarhiste.

Španjolska će nam kazati, što to znači, za jedno dvadesetak godina.

Zbilja smo mi Francuzi napravili lijepo djelo od 18. vijeka amo. Mi smo doslovno našom „slobodnom" religioznom i ateističkom mišlju otrovali latinske zemlje. Iščupali smo iz sebe i iz drugih vjeru, koja jedina može dati utjehe u časovima velike žalosti, koje svaki ima u životu i u času smrti. Uzdrmali smo, odnosno razorili i u nama samima i u drugim latinskim zemljama, a i drugdje, sve moralne i socijalne discipline, bez kojih nema civilizacije.

Zbilja se možemo ponositi svojim djelom!

Barem da smo, pošto smo se tako teško prevarili, sačuvali dovoljno snage, da organiziramo takav moralni preporod, da bi taj služio za spasonosnu pouku onim mladim narodima, koje je naš primjer odveo na stramputicu.

Bijedna i jadna Španjolsko!

Mi, koji znamo, što je čeka, bratski je sažaljevamo u ovim danima kušnje."

Članak don Josipa Felicinovića (koji je redovito koristio pseudonim "Jofe") o izborima u Španjolskoj 1933. god. i općoj situaciji u zemlji
(*Katolik*, 24. prosinca 1933., br. 25., str. 4.-5.)...

Španija je katolička

Na zadnjim izborima se je Katolička Španija opošteniia. Radikalno-socijalistička ljevica dobila je tek 99 poslaničkih mandata od 471. Nakon 30 mjeseci teških progonstava sa strane framazunerije i boljševika katolici su se napokon. osvjestili i pobijedili.

Na čelu pobjedonosne desnice stoji mladi, poletni i borbeni dr Gil Robles. On je vođa španjolskih katolika. Učenik je Herrere, bivšega urednika glavnoga španjolskoga katoličkoga dnevnika „El Debate", a sada predsjednika španjolske Katol. Akcije.

Dr Gil Robles je profesor prava na sveučilištu u Salamanci. Odgojen je od Isusovaca, i danas je član „Marijine Kongragacije". Njegov je politički program: „Državi što je državno a Crkvi crkveno; u zajedničkim dodirnim točkama lojalni sporazum!"

Zato kani što prije ukinuti protuvjerske zakone i sklopiti konkordat sa sv. Stolicom.

Gil Robles je veliki protivnih framazunerije koja iz Pariza vodi bezvjersko komunistički pokret u Španjolskoj. U parlamentu je više puta borbeno nastupio proti toj mračnoj organizaciji, pozivajući se na lijepu, vitešku, katol. tradiciju i nacijonalni ponos Španjolaca.

U Španiji je socijalno pitanje teško i zamotano radi toga što je u njoj liberalizam već dugo imao osjetljivi štetni upliv. Zato je Roblesov program: „Zaustavili smo revoluciju, a sad obnovimo domovinu u naprednu i moćnu državu koja će satrijeti glavu anarhiji i željeznom rukom ustanoviti kraljevstvo socijalne pravice".

Robles je iskreni republikanac, a, kao što i njegov saveznik agrarac Goincoehia, pristaše su korporativnog sistema u duhu papine socijalne enciklike „Quadragesimo Anno". Tako, eto, kao što Belgija, Italija, Portugal, Austrija i Njemačka, tako i Španjolska hoće da uvede korporativnu državu.

Nitko ne uživa u Španiji veći popularitet kod omladine kao što Robles, koji pokazuje izvanredne organizatorske sposobnosti. On je u same dvije godine organizirao a Španiji jaku katol. štampu, koja je prije bila bez upliva na javni život. Danas glavno glasilo katolika „El Debate" izlazi u 200.000 primjeraka na 48 stranica a vlasnik je najmodernije tiskare u Evropi. Osnovao je i druga četiri katol. dnevnika, i to: „La Gaceta del Norte" u Bilbau, „El Noticiero" u Saragosi, „La Verdad" u Murciji i „El Ideal" u Grenadi. Za informativnu službu svih katol. novina ustanovio je agenciju „Logos" koja im dnevno šalje bezžične i telefonski najnovije vijesti. — Katolici imaju i svoju radiostanicu!

Središte Katol. Akcije je „Junta central de Accion Catolica" osnovana u Madridu god. 1900. čije je glasilo dnevnik „El Universo". Ona organizira katol. kongrese, provada njihove resolucije i vrši katoličku socijalnu propagandu po cijeloj zemlji.

Oci Isusovci su „Apostolado de la prensa" širu vjersku i zabavnu lektiru. Već su izdali mnogo stotina brošura u mnogo milijunima primjeraka, od kojih neki dostižu 10—15 izdanja. I „Ekonomična Biblioteka" izdaje vjersku i zabavnu literaturu, španjolsku i svjetsku.

Po svim španjolskim sjemeništima postoji institucija „Ora et Labora" koja sprema sjemeništarce za katolički apostolat u svim granama javnog života sa glasilima: „Ora et Labora" (međunar. revija apostolata) „La palestra" (za sjemeništarce) i „La Cruzada de la Prensa" (za institucije i organizacije katol. štampe). Ovo društvo organizira svake godine 29. VI. po svim crkvama. „Dia de la Prensa — dan štampe. 10% sabranog novca dade se za Petrov novčić.

Za katol. socijalno djelovanje veoma je važna organizacija za proučavanje i obranu interesa radništva u Madridu: Associacion general pa-

ra el estudio y la defensa de la classe obrera" koja je izradila skoro svi nacrti radničkog socijalnog zakonodavstva u Španiji.

Sve to lijepše se razvija i organizacija katol. mladeži, osnovana u Madridu god. 1920. za napredak „vjere i otadžbine" sgeslom: Fides, Scientia, Libertas Ova „Confederacion de estudiantes catolicos de espana" ima 20.000 članova udruženih u 25 saveza, koji izdavaju revije i letke.

Seljaci su organizirani u „Confederation National Catolico Agraria". Osnovana je u Madridu god. 1917., a broji 600.000 članova sa preko 5000 sindikata. Ima vlastite banke brojne štedionice, asiguracije, pripomoćna društva za bolest, nezgode i starost. Organizacija je vlasnica četrju dnevnika.

Radništvo imaju svoju „Confederation nacional de sindicatos catolicos de obreros" osnovanu god. 1919., koja još nije dosegla broj od 100 000 članova. Katolicima dosad nije uspjelo da odaleče radničke mase od social-komunističkih i anarhističkih organizacija, koje su jake u Španiji. Ruska „Pravda" od 26 aprila ove godine piše da je u Španiji 171.000 upisanih komunista; ali tko bi izbrojio socijaliste koji rade za komunizam? Katoličke su žene organizirane u „Accion catolica de la mujer" sa sijelom u Madridu sa 100.000 članica i brani vjerske, čudoredne, juri'i'ne i ekonomske interese žena i širi katol. socijalnu akciju. Radnice su udružene u: „Instituto de la mujer que trabaja" Svrha im je štititi interese radnica i pomagati ih u bolesti i za vrijeme poroda. Broji 20 000 članica. Za kulturni rad i naobrazbu katolici imaju, po uzoru njemačkog „Volksvereina", svoju „La Accion Social Popular" sa sijelom u Barceloni. „La Accion Social Popular" vlasnik je velikih tiskara koje istiskavaju na milijune raznih letaka i veoma dobro uređivanu reviju „Revista Social". Priređuje glasovite Socijalne Sedmice, slične francuskim. Španja ima brojne konfesijonalne pučke, srednje i visoke škole. Sami Isusovci su imali u svojim pučkim i srednjim skolama 65.000 pitomaca. U njihovim je rukama bilo i „Trgovačko Sveučilište" u Deustu kod Bilbao. „Viši biološki i kemični institut" u Sarriu (Barceloni) (sada u Francuskoj). „Institut za radnike i inženijere" u Madridu (sada u Belgiji) pa još druge više škole, uz mnoge znanstvene inicijative i organizacije.

Iza nedavnih krvavih događaja vidimo kako val katol. idealizma preplavljuje omladinu i mase. Španjolska politička ličnost je rekla: Evropa će se uvjeriti, kako se viteška Španjolska

znade boriti protiv barbarstva. Kao što se je znala u Srednjem Vijeku osloboditi Maure, tako će se znati osloboditi emisara moskovskog boljševizma i pariške framazunerije. Uvjeren sam, da će Španjolska proslijediti na putu veličine i civilizacije i kulture koju je uvijek crpila i crpi, iz Katoličke Crkve.

Jozo

Poruka španjolskih biskupa kojom pred cijelim svijetom opravdavaju i podržavaju ustanak vojske protiv ljevičarske republikanske vlade. Kažu da nije bilo drugog načina. Španjolski narod se našao pred izborom: ili ustanak ili komunizam!
Poruku je prenio i naš katolički tisak.
(*Katolik*, 22. kolovoza 1937., br. 34., 1.-2.)

Španjolski biskupi o strahotama u Španjolskoj

Dva kardinala, 6 nadbiskupa i 35 biskupa Španjolske uputili su zajedničko pismo biskupima čitavoga svijeta. U tom pismu se tuže, što veliki dio stranoga mnijenja nema ni pojma o onome, što se događa u Španjolskoj.

U tom dokumentu ističe se, da se Crkva prije građanskoga rata odlučno bila stavila o bok vlade i da je unatoč toga bila napadana, progo-

njena te u ratu bila prva žrtva bijesa republikanske ratne stranke. Naglašuje se nadalje, da se politički režim demokratske slobode raspao u prah poradi samovolje državnih upravljača. Činjenica je, da su u doba izbora u veljači 1936. desničari, iako su dobili pola milijuna glasova više negoli ljevičari, postigli 118 zastupnika manje, jer su samovoljno ukidani mandati za čitave pokrajine. Iz toga se može već u samom početku ocijeniti zakonitost novoga parlamenta.

Neki tvrde, da bi bez vojničkoga ustanka u Španjolskoj bio sačuvan mir. Španjolski biskupi kažu, da to nije točno. Polovinom godine 1936. nije bilo izbora do li: komunizam ili ustanak. To je bila dilema, pred koju je stavljen španjolski narod. Povijesno je utvrđena činjenica, da je istovremeno sa nacionalističkim ustankom buknuo i komunističko-anarhistički ustanak i da zakonite vlasti više nije bilo.

Nacionalistički vojnički ustanak odmah u prvom času naišao je na potporu naroda. Ljevičarska pak revolucija bila je promišljena i izvanredno okrutna. Godinu dana događaju se u Španjolskoj strahovita zločinstva i okrutna progonstva:

Više od 20 hiljada je porušenih i opljačkanih crkava i kapela. Oko 40 posto, pa čak i 80 posto svećenika je u nekim biskupijama poubijano, i to na najokrutniji i najkrvoločniji na-

čin. Više od 300 hiljada svjetovnjaka je poubijano. Mnogi i mnogi su okrutno mučeni, a sve to samo radi njihovoga političkog mišljenja i nadasve radi njihovoga katoličkog uvjerenja. Čast žena, pa i čast Bogu posvećenih djevica nije bila poštovana. I sami grobovi su obešćašćeni. Bilanca je grozna. Nikada nijedan drugi rat, nijedna druga nesreća nisu u Španjolskoj nagomilali toliko ruševina.

Moderna sredstva progona i uništavanja u rukama zločinaca omogućila su, da se u par tjedana poruši djelo, koje je civilizacija stvarala stoljećima. Uništene su čitave umjetničke zbirke, muzeji, knjižnice, arhivi.

Revolucija je prije svega bila protukršćanska. To je bio žalosni fenomen kolektivne ludosti, koju ostali Zapad nije nikada doživio u tako jakom

stepenu. Crveni su bili zahvaćeni tim ludilom, koje se pretvorilo u strahovitu eksploziju mržnje protiv Krista, Majke Božje, Boga i same vjere. To je pojava, kakvu kršćanstvo vjerovatno nije nikada doživjelo.

Za sve te užase odgovoran je jedino komunizam. Sva krvoprolića su bila unaprijed smišljena. Malo prije toga je iz Rusije stiglo 79 agitatora specijalista. „Crne liste" žrtava, koje prve moraju stradati, bile su unaprijed spremljene od revolucionarne milicije, koja je bila osnovana u svakom mjestu. Bili su do u tančine izradeni i planovi o uništenju crkava. Jedino tako se sve, što se dogodilo moglo izvrvršiti onako sistematski. To je bilo ubijanje i rušenje u serijama.

Španjolskim crkvenim dostojanstvenicima je mnogo do toga, da se o dogadajima u Španjolskoj dozna prava istina.

Još o pismu španjolskih biskupa...
(*Katolik*, 5. rujna 1937., br. 36.)

Tko će donijeti spas Španjolskoj?

Dva kardinala, šest nadbiskupa i 35 biskupa Španjolske u svom zajedničkom pismu biskupima čitavoga svijeta ističu još i ovo:

Španjolski komunisti, koji su bili kao opsjednuti perverznim idejama orijentalnoga boljševizma u svojoj golemoj većini su, kad su pali u ruke nacionalista i kad su bili osuđeni na smrt, tražili svećenika i izmirivali se s Bogom. Umirali su žaleći svoja zločinstva. Zar to nije svim ljudima dobre volje dokaz, da je komunizam velika zabluda?

Neki strani listovi su za sve te događaje okrivljivali Crkvu u Španjolskoj. Oni je optužuju, da je izazvala rat i da je konspirirala skupa sa buntovnicima. Sasvim obratno. Ona je bila progonjena i prije početka rata. Ona je bila žrtva jedne strane i prije sukoba. Crkva nije tražila sukob. Ona je molila i moli, da bi mir bio što prije uspostavljen.

Rat je uvijek vrlo veliko zlo, koje često posljedice pobjede nikada ne nadoknađuju. No rat je ipak ponekad herojski lijek, koji je jedini u stanju, da uspostavi pravdu i vladu mira.

Jedino triumf nacionalističkoga pokreta može u Španjolskoj donijeti pravednost i mir. Jer koji je stvarni, duboki razlog revolucije? To je pomanjkanje vlade, i to nacionalne vlade.

Vlast je prepustila svoju ulogu masi. Jedna strana velika vlast (Rusija) surađujući sa Pučkom frontom pomagala je novcima nered i nastojala je oko odnarođenja Španjolske. Zemlja je sve više i više srtala u anarhiju. U času, kada je izbio ustanak, da bi se spasilo opće dobro, preostala je samo upotreba sile. Druge pomoći nije bilo.

Nacionalni i vojnički ustanak je u svijesti puka imao dvostruko korijenje. Na jednoj strani je bio snažni patriotski osjećaj, koji je u ustanku vidio jedino sredstvo, da se Španjolska spasi od propasti i da se pridigne. Na drugoj strani je bio vjerski osjećaj, koji je u ustanku vidio

snagu, koja će uništiti neprijatelje Crkve, i koji će biti jamstvo kontinuiteta vjere i vjerske organizacije.

Episkopat se u godinama prije građanskoga rata stavio na stranu zakonitih vlasti. No legitimitet posljednjega parlamenta bio je dvojben. U čitavim pokrajinama je iskrivljena narodna volja. Strane vlasti i protuzakonite organizacije radile su na rušenju poretka i išle su za nasilnom uspostavom komunizma. Javne vlasti, i ako su bile upozorene, nisu ništa učinile, da bi poduprle pobornike nacionalnoga pokreta, koji su predlagali zakonita sredstva, kojima bi se narod morao oduprijeti neizbježivoj komunističkoj revoluciji.

Kako bi Crkva kod takvoga stanja stvari mogla ostati ravnodušna i neutralna u dosadašnjem sukobu? Ona to ne može radi svoje nauke, radi svoga duha, radi smisla za očuvanje dobroga, što već postoji, kao i radi iskustava u Rusiji. Na jednoj strani uklanjaju Boga, čije djelo u svijetu pretstavlja i realizira Crkva; napadaju se njezini članovi, njezina prava i njezina dobra. Na nju se oboriše takva zla, da je teško vjerovati, da gora medu ljudima mogu postojati. Na drugoj strani, usprkos svim ljudskim slabostima, postoji veličajni pokret za

čuvanje staroga španjolskog i kršćanskog duha. Ako je i nacionalni pokret imao ekscesa, biskupi te ekscese osuđuju u ime pravde i kršćanske ljubavi. No i tada upozoravaju na golemu razliku, koja dijeli komuniste i nacionaliste, kad se radi o shvaćanju i primjeni načela pravde.

Danas, još više nego na početku revolucije, nema druge nade, da će biti uspostavljena pravda, mir i sve blagodati, koje od njih dolaze, osim ako uspije nacionalni pokret. Protivna strana, usprkos svim nastojanjima ljudi u vladi, ne pruža nikakvoga jamstva za političku i socijalnu stabilnost.

Ne uskraćujući izraze divljenja prema građanskim i vjerskim teko-

nama baskijskih katolika, biskupi osuđuju sljepoću nekih baskijskih vođa, koji su se oglušili pozivu sv. Oca, koji osuđuje neslogu među katolicima i svaku suradnju sa komunistima.

Zajedničko pismo svih hrvatskih i slovenskih biskupa primasu Španjolske. (*Katolik*, 7. studenoga 1937., br. 45.)

Solidarnost sa španjolskim katolicima

Pismo naših biskupa primasu Španjolske

Naši biskupi sa svojih nedavnih Biskupskih Konferencija upravili su ovo pismo kardinalu Izidoru Goma y Tomasu, toledskom nadbiskupu i primasu Španjolske:

»Uzoriti Gospodine! Katolički biskupi kraljevine Jugoslavije na posljednjoj biskupskoj konferenciji održanoj u Zagrebu mjeseca listopada, proučili su i kolektivnu poslanicu španjolskog Episkopata, upravljenu na Katolički Episkopat čitavoga svijeta.

Nije potrebito, da vas uvjeravamo, kako nismo ni časak sumnjali o ispravnom držanju katoličke Crkve u Španjolskoj i tokom zadnjih godina, kad su počela opasna previranja u Vašoj toliko ljubljenoj domovini. Ali kad bi i tračak sumnje ostao bio u našoj duši, njega bi bez sumnje raspršila vaša Poslanica. Jer analiza uzroka, koju nam dajete u njoj, a koji su doveli do strašnoga klanja, rušenja spomenika klasične umjetnosti, paljenja mirnih domova, omogućuje svima ljudima dobre volje, jasan pogled, zašto je došlo do besprimjernog bratoubilačkog rata. Ali analiza, koju ste dali u vašoj Poslanici istodobno je upozorenje, kojemu ne treba dokaza, kamo vodi demoralizacija puka, nemarnost vlada i vlasti, da zakoni ljudski budu u skladu sa zakonima Božjim.

Iz vaše Poslanice vidimo jasno, da praktički ateizam vlasti i društva znači isto što i samoubijstvo roda ljudskoga.

Koje dakle čudo, uzoriti go-

spodine, da smo mi jednodušni s vama u naziranju, da ovo nije građanski rat, nego borba dviju civilizacija, kršćanske i boljševičke, ako se može govoriti o civilizaciji, kad se govori o materijalističkom marksizmu.

Mi stoga podižemo ruke k Bogu, k Bogu mira, da dade Crkvi svojoj u Španjolskoj mir. I mi smo uvjereni, da će Bog uslišati molitve naše i svega katoličkog svijeta. Dobri pak Bog neka iz razvalina sadanje Španjolske stvori novu, pomladenu Španjolsku. Iz Španjolske klanja i mržnje, Španjolsku mira i ljubavi.

Uvjereni smo, da nije daleko čas, kad će njezini sinovi jedan drugome pružiti ruke i oprostivši medusobne nepravde prionuti na posao oko ponovne izgradnje Španjolske. One tradicionalne Španjolske, poznate svuda sa svoje duboke religioznosti, znanstvenog rada i kršćanskog umjetničkog stvaranja i djelovanja.

I dok završujemo naše pismo, izričemo Vam osjećaje svoje iskrene i trajne ljubavi u Kristu.

DR. ANTE BAUER, *nadbiskup predsjednik Biskupskih Konferencija.*«

Podrška generalu Franciscu Francu
(naš katolički tisak mu ponekad kroatizira ime u "Franjo Franko")
- *Katolik*, 5. prosinca 1937., br. 49., str. 2.

ZASLUŽUJE NJIHOVO POVJERENJE

General Franjo Franko Bahamonde, koji je spasio Španjolsku od komunističkih kliješta, čovjek je, u koga katolici mogu imati povjerenje. Isusovac o. Robert Caynela, koji lično dobro pozna ovoga španjolskog junaka, opisao je njegov život i istaknuo, kako je kršćanski odgajao kadete, dok je još bio ravnatelj vojne akademije u Saragozi. Dozvolio je, da se među pripravnicima ustanovi Marijina Kongregacija i pobrinuo se, da je prvo primanje bilo što svečanije. U domaćoj kapelici je Franko s najvećom pobožnošću pristupao sv. pričesti. Imao je vrlo pobožnu majku, a kad mu je umrla, postao je još vjerniji.

Danas je poznato, da je Franko uvjereni katolik. U njegovoj se kući svaki dan moli krunica i prisustvuje sv. Misi, koja se tu prikazuje.

Oko sebe je okupio kao vladine pomoćnike samo odlične katoličke muževe.

Isusovac o. Robert završava: „Franko je duboko vjeran čovjek. uvjereni katolik, koji katolički živi, i to ne samo kao privatnik, nego i kao državnik."

Njegov životopisac D. J. Arrarás je uvjeren, da je svo mišljenje i djelovanje generalovo u skladu s naucima svete Crkve.

General Franco objavljuje svijetu: "Prije svega smo katolici. Vjerujemo u univerzalizam katoličke vjere."
A primas Španjolske najavljuje: "Sutrašnja Španjolska bit će katolička Španjolska!"
(*Katolik*, 18. prosinca 1938., br.51., str. 1.-2.)

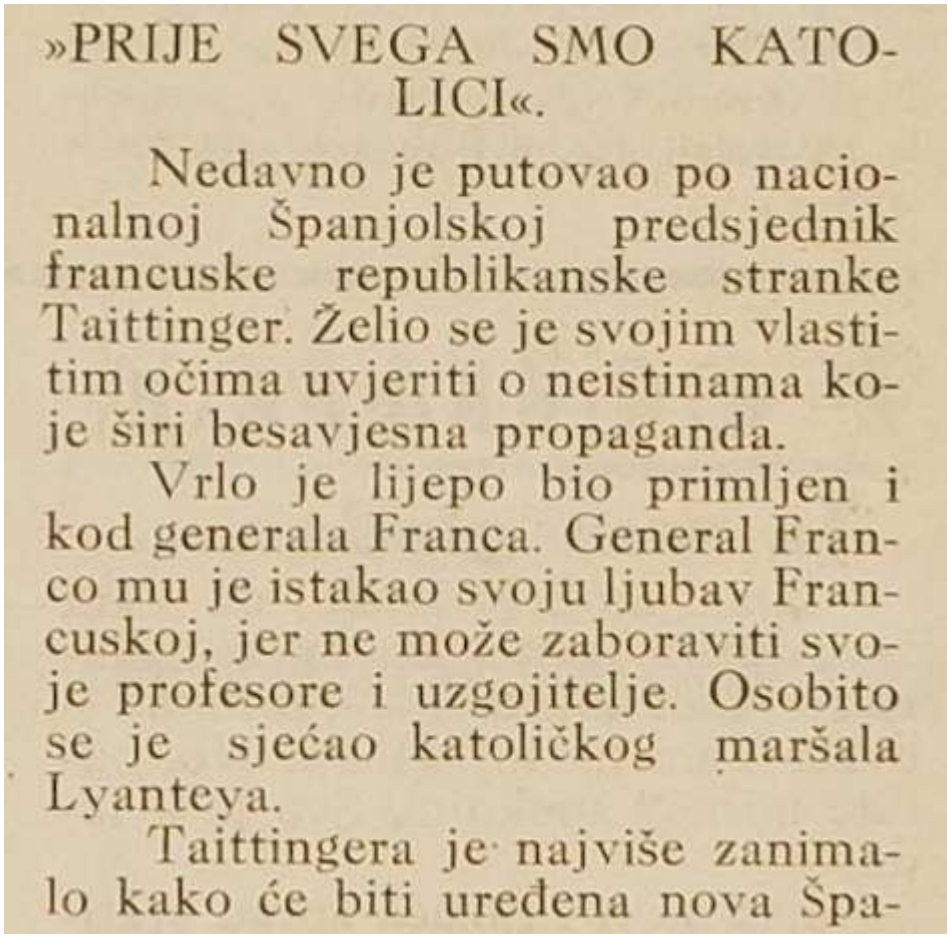

»PRIJE SVEGA SMO KATOLICI«.

Nedavno je putovao po nacionalnoj Španjolskoj predsjednik francuske republikanske stranke Taittinger. Želio se je svojim vlastitim očima uvjeriti o neistinama koje širi besavjesna propaganda.

Vrlo je lijepo bio primljen i kod generala Franca. General Franco mu je istakao svoju ljubav Francuskoj, jer ne može zaboraviti svoje profesore i uzgojitelje. Osobito se je sjećao katoličkog maršala Lyanteya.

Taittingera je najviše zanimalo kako će biti uređena nova Špa-

njolska. Na to mu je general Franco izjavio da je bez temelja strah onih koji misle da će Španjolska biti totalitarna država. Rekao je: »Kao što je naša zahvalnost do Italije i Njemačke velika, isto tako ne zaboravljamo das mo prije svega katiloci. Mi vjerujemo u univerzalizam katoličke vjere«.

K ovoj izjavi uzmimo još riječi španjolskog kardinala primasa Gomà. y Tomasá koji je rekao: »Sutrašnja Španjolska će biti katolička Španjolska bez svakog ograničenja u bilo kojem smjeru.«

Zato više vjerujmo ovim izjavama nego komunističkim plaćenicima koji govore o fašizmu.

Okružnica bl. Alojzija Stepinca iz rujna 1936. g.
(objavljena u Glasniku postulature, god. III. (1996.), 10. veljače, br. I.)

Nadbiskup Stepinac i Crkva u Španjolskom građanskom ratu

U tom su strašnom ratu kao dobrovoljci Komunističke internacionale sudjelovali i mnogi jugoslavenski komunisti. Nakon povratka s tog bojišta hvalili su se odličjima dobivenim za stečene zasluge. Sluga Božji Alojzije Stepinac, slušajući stravične vijesti o ubojstvima biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i Kristovih vjernika laika, na zvjerski način ubijenih u tom ratu, obratio se vjernicima Zagrebačke nadbiskupije posebnom okružnicom, koju je objavio Katolički List, u br. 39. od 24. rujna 1936. Žalostilo ga je, kad je kasnije čuo, kako su se pojedini jugoslavenski dobrovoljci hvalili brojem ubijenih svećenika i Kristu odanih vjernika. Solidarnost s Crkvom progonjenom u Španjolskoj predočio je svećenstvu i vjernicima, ovim riječima:

OKRUŽNICA Br. 130/Pr

Svima vam je poznato, kako već preko dva mjeseca bijesni u Španjolskoj strašni građanski rat. Njega su izazvali oni, koji nisu poštivali osobne, građanske i vjerske slobode, i koji se u provedbi svojih ciljeva nisu žacali ni zasjedničkih ubojstava, ni bezobzirnoga uništavanja najdragocjenijih spomenika španjolske katoličke i narodne kulture. I taj duh razvratnosti, koji se opire zdravom društvenom poretku i svemu onomu što je Božje, počinio je kroz krvave ruke svojih sljedbenika u ovom građanskom ratu najstrašnija i najodvratnija djela. Krvavo pogansko doba rimskih careva obnovilo se u gorem obliku u Španjolskoj. Kao što je nekoć Neron smolom obljepljivao kršćanska tjelesa te ih palio kao baklje, tako danas španjolski anarhisti i komunisti puni bezbožnoga bijesa i nasilja javno spaljuju tjelesa katoličkih biskupa, svećenika, redovnika i vjernika građanskoga i seljačkog staleža. Oni bez ikakve krivnje poubijahu na stotine svećenika i redovnica. Izgubivši svaki naravni stid, obeščašćuju kršćanske djevice, koje obeščašćene mrtve bacaju kroz prozore iz njihovih domova. Svete i požrtvovne redovnice, kojima je sav životni rad i djelovanje u službi odgoja djece i dvorbe bolesnika, bezobzirno ubijaju. Štoviše i mrtve vade iz grobnica, da ih obeščaste.

Ovaj su građanski rat u Španjolskoj već godinama spremali pokreti, koji su na svojim zastavama napisali bezboštvo; koji su si postavili za cilj uništenje katoličke Crkve, osnova kršćanstva, svih moralnih i vjerskih

uništenje katoličke Crkve, osnova kršćanstva, svih moralnih i vjerskih vrednota. Na čelo tih pokreta stupili su komunisti, koji su smatrali, da je došao čas da dignu revoluciju u *katoličkoj* zemlji Španjolskoj, pa da onda iz te komunističke tvrđave mogu svoju bezbožnu misao prenijeti i na afrički kontinent, da tamo unište cvatući kulturni rad katoličke Crkve u misijama. Baš u *katoličkoj* Španjolskoj htjeli su boljševici dati primjer čitavom svijetu, kako se preko noći dade srušiti utvrda najstarije katoličke kulture i civilizacije i kako tim putem treba poći i u ostalim *katoličkim* zemljama. Ali komunisti i ostali bezbošci, Bogu hvala, prevarili su se u svojim računima. Posljednji događaji dokazali su svemu svijetu, da se katolicizam u Španjolskoj ne da slomiti nikakvom silom. Herojstvo prvih kršćanskih mučenika tu se pokazalo u svem svom sjaju i veličini na tisućama mučenika, koji su dali svoju krv za svete ideale kršćanske kulture i civilizacije. Bez-

božnici su ubijali biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, da bi tako zastrašili vjernike, ali su tim svojim krvavim djelima baš protivno polučili, jer su se iza mučeničke smrti vođa javljale tisuće drugih mučenika, koji su se oprli ubijanju, klanju i barbarstvu. Komunisti i anarhisti ubijaju goloruke katoličke građane i seljake, ali na njihova mjesta stupaju hiljade drugih heroja, mučenika i boraca. I ovdje se obistinila ona Tertulijanova riječ, koju je izrekao u vrijeme rimskih progona: 'Krv mučenika je sjeme kršćana'.

Španjolski je primjer pokazao čitavom svijetu što je komunizam i kakva je njegova razorna barbarska sila. Španjolski primjer morat će sve narode odvratiti od komunističkoga bezboštva i od svih onih struja, koje možda u dobroj vjeri drže, da se dade provesti suradnja za socijalnu obnovu čovječanstva ne na osnovu nauke katoličke Crkve, nego na osnovu nauke materijalističkog marksizma. Hrvatski narod, a u prvom redu hrvatski seljaci, moraju se učiti na ovom primjeru i uvidjeti, kako je neistinito sve ono, što komunistički agitatori pod raznim oblicima i u raznim prilikama potajno i javno pripovijedaju po našim hrvatskim mjestima i selima o tobožnjem »komunističkom raju«. Hrvatski seljaci moraju znati, da danas u Španjolskoj baš seljaci spašavaju svojom poštenom borbom staru katoličku kulturu i civilizaciju. Seljaci su se stavili na čelo te borbe i oni će izvojevati pobjedu.

Španjolski primjer mora otvoriti oči i onima, koji ravnaju sudbinom naroda, a koji na razne načine prieče blagotvorni rad katoličke Crkve; koji njen ugled i utjecaj nastoje što više umanjiti, osobito u katoličkom odgoju mladeži.

Nadbiskup Stepinac propovijeda vojnicima u vojarni u Ljubljanskoj ulici u Zagrebu, 1938.; ministrirao mu je, sada već pokojni, gosp. Miroslav Premmerl; hvala njegovu bratu Marijanu za ovu slikovnu uspomenu

To je lijepo istkao Otac kršćanstva Sveti Otac Papa Pijo XI., kad je održao ovih dana govor španjolskim bjeguncima, u kojem je prikazao teško stanje katolika u Španjolskoj, pohvalio herojsko mučeništvo španjolskih biskupa, svećenika i vjernika, te pred čitavim svijetom najoštrije osudio krvava nedjela bezbožaca. On je ujedno preporučio svemu katoličkom svijetu molitve za ustrajnost u mučeništvu i borbi španjolskih katolika za prava Božja i prava društvenoga poretka. Štoviše u svojoj velikoj ljubavi naložio je svim katolicima, da prema progoniteljima katolika u Španjolskoj ne pokazuju mržnju, nego ljubav, i da se za njih mole nebeskom Ocu, da se u njihove pameti, kako izričito kaže Sveti Otac, »vrati jasno gledanje istine, da se njihova srca otvore k želji i bratskom traženju istinitoga zajedničkoga dobra i da se povrate k Ocu, koji ih željno očekuje i kojemu će biti najsvečaniji čas njihova povratka«.

Izvršavajući želju vrhovnoga glavara i zajedničkog oca svega kršćanstva, a potaknut kraj toga toplim i vrućim molbama vjernika ove nadbiskupije, određujem, da se ova poslanica pročita vjernicima na pjevanoj svetoj misi u nedjelju 27. rujna nakon evanđelja; zatim da se istoga dana zvonjenjem pozovu vjernici poslije podne na blagoslov u crkvu, da se izloži Presveto Otajstvo i da se pred izloženim Presvetim Otajstvom izmoli sa čitavim narodom Sveta Krunica na nakanu, da milosrdni Bog skrati dane teške kušnje u Španjolskoj, a njezinim neprijateljima otvori oči i dade milost obraćenja. Ujedno neka se upozore vjernici, da kroz čitav mjesec listopad prigodom listopadske pobožnosti mole na ovu istu nakanu.

U Zagrebu, dne 20. rujna 1936.

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup-koadjutor

Sluga Božji iste je godine još jednom, okružnicom br. 187/Pr., od 2. studenoga 1936., na molbe mnogih katolika Zagrebačke nadbiskupije, odredio da se »kod svakog Blagoslova u crkvama izmoli Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu za potrebe sv. Crkve u Španjolskoj. Na Božić pak ove godine želim da što veći broj katolika, napose cjelokupno članstvo Katoličke akcije, pristupi k sv. Pričesti na nakanu, da Bog mira što prije dade mir i slobodu katolicima nesretne Španjolske.«

Ne samo da je tom prigodom druge poticao na molitvu i solidarnost s progonom katolika u Španjolskoj, već je napomenuo kako će se i on sam pridružiti toj molitvenoj akciji, napominjući: »U tu ću svrhu i sam na Božić služiti svečanu sv. misu u prvostolnoj crkvi zagrebačkoj.«

Na znanje svim kandidatima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/na-znanje-svim-kandidatima.html

Kad u današnje vrijeme pokušavate pojedine svećenike i redovnike nagovoriti da mole tradicionalni časoslov, nerijetko ćete se susresti s komentarima na račun njegove dužine: "Pa trebalo bi mi dva-tri sata na dan da ga izmolim! I onda tako svaki dan; dan za danom..."

Drugim riječima, pojedinci čak niti ne skrivaju svoju lijenost... Zar je moguće da je zavladala ovolika nespremnost i za najmanju žrtvu? Ovolika težnja za bezbrižnim životom i odbijanje svega što "ugrožava" komociju pojedinca?

Obveza svakodnevnog moljenja časoslova je nešto o čemu čovjek treba razmišljati prije nego što krene za svećenika. Ako vidiš da u sebi nemaš snage, sabranosti i predanosti da svaki dan moliš časoslov, onda bi bilo bolje da nikada nisi postao svećenik.

No, ako su sve prošle generacije mogle tu obvezu ponizno prihvatiti, zašto ne bi mogao i ti?

U tom pogledu, vrijedne su riječi koje je napisao mons. Čedomil Čekada u članku *Onus breviarii* (objavljen u knjizi *Za Crkvu; za papu! Protiv modernizma i kontestacije!*, 1975., str. 117.-119.):

> "Nekada se u crkvenom jeziku govorilo o svećeničkom časoslovu kao teretu: 'onus breviarii'. Osjećali su svećenici i tada, da im je s ređenjem legao još jedan teret na leđa. Moralni, dakako. Ali ipak teret.
> Svaka je moralna obveza čovjeku teret: već zato što mu veže slobodu, što ga na nešto sili. A pogotovu, kada ta obveza dolazi od Božje strane; kad je čovjeku nameće Crkva, kao auktoritativni tumač volje Božje: u Božje ime.
> A Crkva ju je, u ovom slučaju, barem na Zapadu, uvijek svećenicima nametala. I kao formalni, crkveni, zakon. I pod tešku dužnost; pod smrtni grijeh.
> Svi smo mi svećenici - i oni najbolji među nama - instinktivno to osjećali. Visio nam je časoslov na rukama kao lanac, od jutra do mraka. Nikada i nikamo nijesmo mogli od njega pobjeći. I na put je morao s nama. Bio je neprestani pratilac, 'socius', kamo bismo god odlazili od kuće, na dulje vrijeme. Putni nam je inventar bio: kao češalj, i olovka, i notes.
> Nije nam dao da ikada na njega zaboravimo. Iza stola bi nas i sa veselice dizao. I iz postelje, kojiput. Ne bi nam ni u kasnu večer dao zaspati. U svako bi nam se doba dana javljao: 'A brevijar? Jesam li ga izmolio?'
> Teret je uvijek bio časoslov nama svećenicima. Od prvoga dana ređenja (nekada za podđakona, danas za đakona), pa sve do smrti. Odgovorni smo bili za njega: Bogu, savjesti, Crkvi."

Teret, dakako, ali sveti teret.
Naš Gospodin kaže: "Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako." (Mt 11, 29-30)

Nastavlja mons. Čekada o časoslovu:

> "Samo bio nam je to - svima koji smo se bojali Boga - i drag i svet teret. Nije se nitko od nas protiv njega bunio ni od njega branio. Nije ga nitko od muke bacio na pod kao kakvu dosadnu knjigu ili prazne novine.
> Bili smo svjesni da je u njemu božansko blago. Gledali smo u njemu nešto kao garantno pismo svećeničke ustrajnosti i spasenja. S Bogom nas je, svaki dan iznova, vezao naš brevijar. Dok smo ga molili, znali smo da još vjerujemo i da se bojimo Boga. Priznavali smo ga gospodarom. Davali smo mu makar minimum hvale.
> On nam je iz njega govorio. Čitali smo i slušali iz njega riječ Božju i mudrost Pisma. Javljao nam se je iz njega Gospodin, u Evanđelju, javljali su nam se patrijarhe i proroci, apostoli i hagiografi, crkveni oci i učitelji, javljali sveci i svetice, svojim životom.
> Uporno javljali; i onda, kad bismo mi bili voljeli da nam se ne javljaju. Svi su nas oni, uvijek iznova, sjećali da smo Božji ljudi i sluge Kristove (1 Kor 4, 1). I sluge Crkve: koji Crkvu slušaju, ali je i predstavljaju i brane.
> Znali smo da ispred Crkve molimo, kad molimo svoj časoslov. I za nju. I za duše. Za sve duše. A za one kojima smo pastiri i za koje smo pred Bogom najdirektnije odgovorni, još posebno.
> Možemo to još konkretnije izreći. I kad je svećenik bio mlak i pun pogrešaka, on nije ipak, dokle je god molio časoslov, posve prekidao ni s Bogom ni s Crkvom: priznavao je njihov auktoritet, pokazivao je da vjeruje, pružao je, duhovnim načinom, ruke za nebesima. I bio je svjestan da ga moli za općinu vjernika."

A ovo mons. Čekada kaže o svećenicima koji zanemaruju tu obvezu:

> "Konsekventno nemoljenje brevijara bilo je teška moralna desordinacija: gruba povreda jednako svećeničkih obveza, kao i Božjih prava i interesa Crkve i duša. Morala je logično biti i sankcionirana najtežom sankcijom: smrtnim grijehom.
> Apsurdno bi bilo i pomisliti da Crkva to prepušta 'uviđavnosti' i 'slobodi' pojedinoga svećenika i da je za to praktično nezainteresirana. Očito je, da ona to mora i urgirati. I obvezom u savjesti, i sredstvima svoje vanjske discipline, i moralnom prisilom.
> Nitko ozbiljan u Crkvi nije toga, sve do nedavno, ni osporavao, ni povlačio u sumnju."

Ovo trebaju imati na umu oni koji razmišljaju o svećeničkom pozivu.
A trebalo bi to stalno ponavljati zbog ljudske slabosti i nestalnosti. Mnogi su na početku bili revni, a kasnije se ohladili.
"Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? Nije više ni za što, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze." (Mt 5, 13)

Ili da se poslužimo riječima sv. Leonarda iz Porto Maurizija
(*De administratione poenitentiae*, 1769., str. 18.):

"*Finis primarius amplectendi sacerdotii debet esse ut quis totaliter se Deo consecret, dedicet servitio divino et grande salutis aeternae negotium in tuto ponat; alias iter ad sacerdotium plana erit vobis via ad praecipitium aeternum.*"

("*Prvenstveni cilj za prihvaćanje svećeništva treba biti da se netko u potpunosti posveti Bogu, preda božanskome služenju i posve dade velikom poslu vječnoga spasenja; u suprotnom, ulazak u svećeništvo bit će vam otvoren put u vječnu propast.*")

.

Koga je bilo više - mučenika ili otpadnika? (2. dio)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/koga-je-bilo-vise-mucenika-ili.html

Ovaj put idemo malo dalje u našu prošlost... U doba turske vladavine na ovim prostorima.

Rado se sjećamo naših junaka i mučenika koji su ustrajno sve do smrti svjedočili katoličku vjeru. Njihova su imena zauvijek zapisana u narodnima pjesmama i lokalnim martirologijima.

Ali što je s onim našim drugim sunarodnjacima, koji nisu pokazivali takvu ustrajnost?
Što je s poturicama i ostalim otpadnicima?

Iz proučavanja otpada pojedinih svećenika možete ponekad više naučiti, nego iz života mučenika.
Naime, otpadnici su daleko sličniji prosječnoj (statističkoj) većini ljudi, nego mučenici (koji su najčešće izuzetni pojedinci).

Ljudi su većinom vrlo nestalni, bez čvrstih uvjerenja, i povode se za svim vjetrovima.
Čovjek lako padne. Vrlo, vrlo lako.
Nitko se ne bi trebao pouzdavati u sebe i umišljati si da je hrabar, ili umišljati si da će baš on ustrajati do kraja.
Trebamo moliti za dar ustrajnosti u vjeri.

Kad čitamo o otpadnicima i njihovom nesretnom udesu, dolazi nam u sjećanje ozbiljno upozorenje sv. Pavla:
"Oni su zbog nevjere odlomljeni, a ti po vjeri stojiš. Ne uznosi se, nego strahuj! Jer ako Bog ne poštedje prirodnih grana, ni tebe neće poštedjeti. Promotri dakle dobrotu i strogost Božju: strogost na palima, a dobrotu Božju na sebi ako ostaneš u toj dobroti, inače ćeš i ti biti odsječen." (Rim 11, 20-22)

Imajte, dakle, te riječi na umu kad razmišljate o "palima".

Turci su tijekom 16. stoljeća osvojili, između ostalih naših krajeva, i velik dio Podravine.
Neki od slabijih ljudi odmah su prešli na muhamedanstvo, a među klerom se postupno počeo širiti kalvinizam, koji je prodirao iz susjedne Mađarske.
Turci su inače podržavali širenje kalvinizma po Mađarskoj, isto kao što su na središnjem balkanskom području podržavali širenje istočnog raskolništva, na štetu katoličanstva.
Posljedice se osjećaju i danas.
I danas u istočnoj Mađarskoj (na prostorima koji su u 16. i 17. stoljeću bili pod turskom vlašću) prevladava kalvinističko krivovjerje. Dok je zapadni dio Mađarske (koji nikada nije bio pod turskom okupacijom) čisto katolički.

Što se tiče situacije u Podravini, prenosim par stranica iz knjige Radoslava Lopašića *Dva hrvatska junaka Marko Mesić i Luka Ibrišimović*, koju je objavila Matica hrvatska 1888.godine (LINK)

Tursko nasilno vladanje nemilo je katolikom u Vaški dotužilo, pa da je dulje potrajalo, bilo bi ih sasvim raztočilo i uništilo. Osobito svećenici prepatiše mnogo od pojedinih pokvarenih Turaka, kojih ne mogaše nitko obuzdati, a to je bilo povodom, da su pojedini svećenici i u vjerskom obziru znatno popuštali, brineći se više za lagodan i udoban život, koji mogahu jedino u prijateljstvu s Turci uživati. Po izvještajih onoga doba bili su Muhamedovci u slavonskih krajevih dosta razuzdani, razkalašeni i pijanice, trošeći žestoka pića, rakiju i vino, što danas Muhamedovci u Bosni riedko čine.

Pojedini pokvareni svećenici, a medju ovimi i fratrovi, u slavonskoj Podravini, nastojeći postati što neodvisniji te se i oženiti, priznaše Kalvinovu i Luterovu nauku, te joj privedoše i povjerene im katolike. Sasvim su riedki bili u Podravini slavonskoj katolički popovi, koji bi odolieli napasti obližnjih kalvina i luterana, te su ostali

pravi kalvin). Meše ne služi, ali zlo čini, zakaj ljudi, koteri bi bili dobri katolici, po kalvinski način izpoveda i kruhom ih pričešća i ostale sakramente, koteri se sameh popov dostoje, administruje (podjeljuje); a na to od nijednoga biskupa blagoslov ni licencije (dozvole) nema, niti se izpoveda; sedam let ima, kak se ne izpovedal. Sabo Balaš i Mikula Vinčetić govorili su vašem gospodstvu, da su Vaška sv. Martinčani z ostalimi na okolo selmi kršćenici stare vere katoličanske. Dobro bi bilo,

vjeri uzdrže. Siromašni Vidoc nije se mogao vratiti iz Vaške, a da ne bi bili Turci posumnjali, kako je on pogubno radio za njihovu državu i vjeru Muhamedovu u Vaški, pa da je „harače“ za tudju državu pobirao. Kakovi su ga jadi zadesili, pripovieda nastavak pisma na biskupa:

„Sigetvarski zahimi, spahije i age, kada začuše, da sam ja u Vašku sv. Martin hodil i da su se vsa okolo sela onde k mene skupila bila, moj tamo dohodak na veliko zlo razvrgoše, i velikim zlom mene obnesoše, ter me nevernikom i izdajnikom turskoga cara imenuvaše. Dogovor učiniše, ter kajmakama, koteri je u Sigetu najveći poglavica, na zlo navrkaše. Koteri za menom u Turbet nemilosrdne Turke posla, a ovi hižu pritisnuše, ladice mi razbiše, kaj sem gde malo dobra imel, to mi vse uzeše, knjige mi porazderaše, a listove pokupiše i mene listmi zajedno u Siget odpeljaše i kajmakamu me u ruke daše. Med ostalimi listmi i vašeg go-

voga svoga nigdar neće ostaviti, nego kako pravu i čistu Suzanu jest obranil od smrti, onako i mene grešna i nedostojna slugu svoga od smrti težke očuva, taknu u srce duhom milosrdnosti po velikih molbah i prošnjah kršćanskih agu bešlinskoga („bešlije": vrst turskih soldata), koteri za bašom Sigetskim gradom vlada, koj pak utiša veliku viku i krič vnogih ljudi ter njih zlu volju i ljuto srce razvlači i kajmakama na milosrdnost obrati, govoreći njemu i ostale gospode: O ovom siromahu od sedam let, kak med nami stoji, izvan ovoga jednoga lista veće krivice ne najdosmo, s koterim listom ako je v Podravinu hotel, zla nijednoga nije včinil, smrt mu oprostemo, z malom kaštigom ga odpustemo; i tako ga posluhnu kajmakam i ostala gospoda, mene pustiše živa, ali uzeše sto i četrdeset i dva tvrda talera izvan vse moje prateži. Oveh talerov ja imel nesam, nego su je kršćenici Sigetski od Turak pozajmili."

Živa ali i užasna je to slika, kako se kršćanskomu svećeniku na sudu turskom dogadjalo.

Što su naše patnje prema njihovima?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/sto-su-nase-patnje-prema-njihovima.html

"Zar nemam priliku svaki dan čitati u martyrologiju, zbijenu doduše, ali punu sadržaja, povijest tisuća svetih mučnika naše Crkve? Što su naše patnje prema njihovima?
Ta misao me često zahvaća, kada čitam martyrologij. Kod prime u breviru čitamo crvenim slovima ispisanu opasku: 'Deinde in choro legitur Martyrologium, quod laudabiliter fit etiam extra chorum.' Ja bih iza 'laudabiliter' dodao još i 'valde utiliter', baš za ove naše dane, kad se sotona preko svojih crvenih šegrta napinje iz petnih žila, da ulije strah u kosti vjernicima Crkve, u prvom redu dakako svećenicima, prema onoj: 'Percute pastorem et dispergentur oves.' (Mt 26, 31)"

- bl. Alojzije Stepinac
(Pismo p. Ivanu Kukuli, 9. rujna 1959.)

Bl. Alojzije Stepinac, kao sužanj, moli Časoslov ispred župnog dvora u Krašiću

Don Srećko Pavić - protiv udruženjaša i civilnog braka

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/don-srecko-pavic-protiv-udruzenjasa-i.html

Prenosim tekst o don Srećku Paviću (1900.-1988.) iz glasnika Šibenske biskupije "Mihovil" (br. 25-26., str. 92.-93.).

Don Srećko je ostao zapamćen kao žestoki borac protiv udruženjaštva, zbog čega je bio u neprekidnom sukobu s komunističkim vlastima.

Pamti se i danas još jedna (ne)zgoda iz njegovog života. 1957. god. završio je u zatvoru jer je propovijedao protiv civilnog braka:

> "1957. godine sudac za prekršaje osudio ga je na 15 dana zatvora ili 12 000 dinara globe pod optužbom da je 21. studenoga u propovijedi govorio protiv civilnog braka. Pojedini vjernici bili su spremni skupiti novac da se može platiti globa. Međutim, don Srećko se odlučio za zatvor."

MSGR. SREĆKO PAVIĆ, NEPRIJ

PIŠE:
MR. DON ANTE SKRAČIĆ

Rodio se u Tisnomu 26. 09.1900. Za svećenika je zaređen 1924. Prva služba bila mu je župni pomoćnik u Vodicama.

1926. - 1929. župnik Šepurine.

1929. - 1930. župnik Brbinja i Savra (Dugi otok).

Od 1930. - I934. župnik Primoštena. U to vrijeme sagradio je župni stan i organizirao križare.

1934. - 1936. župnik u Solinama (Dugi otok). Neko vrijeme posluživao je Veli Rat.

1936. - 1945. župnik Zlarina. Nabavio je nove orgulje. Formirao limenu glazbu. U Zlarinu je proživio II. svjetski rat. Posebno je pomagao ljudima koji su bili u talijanskom logoru. Nakon kapitulacije Italije, spasio je Zlarin od Nijemaca. Doživio je bombardiranje Zlarina. Četnici su mu bili poručili da će mu oderati kožu.

1945. - 1948. župnik Filip-Jakova.

1948. - 1960. župnik Katedrale u Šibeniku. Osim službe u katedrali rado je eskurirao župe, koje su tada bile bez svećenika: Žirje, Kaprije, Raslina, Zablaće, Vrpolje. To je često puta bilo povezano s velikim neugodnostima. Tako su ga jednom izbacili iz broda kad je polazio u Žirje. Napali su ga kad se vraćao iz Zablaća. U Raslini su mu činili mnoge neprilike. Na primjer, kad je prekrivao kuću da se u nju može useliti novi župnik „napredni elementi“ preko noći bi rušili zid, što ga je on danju gradio. Ipak, to ništa nije slomilo njegovu odlučnu volju. Uz to je polazio i na župe na kojima su se pojavile momentalne teškoće.

Kroz to vrijeme brinuo se i za bolesnike u bolnici u Šibeniku. Ni to nije bilo bez teškoća. Nekada ga ne bi puštali na odjel. Jednom se tako snašao pa unišao kroz prozor.

U vrijeme krize za Trst biskup Ćiril Banić bio je potjeran iz Šibenika (4. rujna 1953.), a don Srećko je bio njegov generalni vikar. Tako je - uz ostale svoje poslove - upravljao Biskupijom do Biskupova povratka u Šibenik (15. ožujka 1954.). To je bilo vrijeme velikih iskušenja. "Narodna vlast" tražila je od njega da dopusti svećenicima stupiti u Udruženje, ali je on energično odbio. UDBA se poslužila i zamkom. Poslala je k njemu delegaciju naivnih vjernika s molbom da dopusti svećenicima odlazak na Skupštinu Udruženja. Don Srećko ni njima nije popustio.

ATELJ BR. 1

Evo kako je teklo jedno ispitivanje: "... Od njih šestorice, svaki je postavljao pitanje. Na kraju im je don Srećko rekao da im više neće odgovarati. Jedan mu je ponudio čašu vode. Odgovorio je : "Ne!" Oni su mu na to rekli: "Mislite da ćemo Vas otrovati?". Don Srećko se digao s fotelje i zapitao ih: "Gospodo, jesam li uhapšen? Ako jesam, vodite me u ćeliju. Ako nisam, idem kući". Rekli su mu: "Izvolite poći, ali sutra ćete opet ovamo." Odgovorio im je: "Ne dolazim, osim ako me dovedete". P. BEZINA, Šibenska biskupija kroz dva rata, Šibenik 1998, 109.

1957. godine Sudac za prekršaje osudio ga je na 15 dana zatvora ili 12 000 Dinara globe pod optužbom da je 21. studenoga u propovijedi govorio protiv civilnoga braka. Pojedini vjernici bili su spremni skupiti novac da se može platiti globa. Međutim, don Srećko se odlučio na zatvor.

1960. - 1969. župnik u župi Šibenik-Dolac. Primao đake na stanovanje. Sve je učinio da im sačuva vjeru.

1969. službeno je umirovljen.

1977. preuzima upravu župe Zlarin (upravlja iz Šibenika).

1984. proslavio je u Katedrali dijamantni jubilej.

Umro 09. 04. 1988. Pokopan u Tisnomu.

Don Srećko nije bio osuđivan na velike kazne. To ne znači da nije stalno bio uznemiravan. UDBA je budno pratila njegov rad.

Dok je bio župnik Katedrale u Šibeniku, župna kuća bila je zauzeta. Don Srećko tražio susret s Predsjednikom Općine u želji da mu se kuća vrati. Predsjednik mu je odgovorio: "Kako mi Vama možemo dati kuću, kad ste Vi naš neprijatelj br. 1."

Njegov život bio je pun malih zgoda i nezgoda. Iz svega je vidljiva njegova volja da Bogu služi čitavim svojim bićem.

Poradi njegova bogatog svećeničkoga života, papa Ivan Pavao II. imenovao ga je Monsinjorom, a Biskup Prepozitom Stolnoga kaptola.

1984. proslavio je u Katedrali svoj zlatni jubilej. Osjetilo se da ga fizičke sile polako napuštaju. Umro je 9. travnja 1988. u Šibeniku, a pokopan u Tisnomu.

Obavljajući svećenički službu (u župama koje su bile bez stalnoga svećenika) don Srećko je puno puta doživio neugodnosti. Međutim, bilo je i lijepih doživljaja. Tako Prva pričest u Raslini 1958. (priložena fototgrafija).

I u Žirju bio je jedan lijepi doživljaj. Don Srećko je u reverendi prolazio kroz selo, a jedan dječak je za njim trčao, uhvatio ga za reverendu i vikao: „Pope, krsti me! Neću te pustiti dok me ne krstiš". Don Srećko mu je rekao da mora pitati majku (otac je bio odsutan, na brodu). Dječak je otrčao kući, dobio pristanak od majke, a don Srećko ga je krstio.

Pogotovo mu je bila utjeha što je mnoge bolesnike pred smrt sklonio da se izmire s Bogom.

Životna opredjeljenja

U prvom dijelu našega prikaza naveli smo različite datume koji su odredili život don Srećka. Međutim, ima životnih stavova, upravo životnih opredjeljenja koji se ne mogu odrediti datumima. Takvi stavovi naprosto određuju život. Pokušat ću navesti neke od njih

Bio je veoma komunikativan. Njegovo poznanstvo i povezanost s ljudima omogućile su mu da prodre u pojedina mjesta u kojima nije bilo svećenika. To je omogućilo da se kasnije u tim župama razvije normalni vjerski život.

Bio je dobar pjevač. Ta okolnost doprinijela je ljepoti bogoslužja koje bi predvodio.

Nacionalno je bio izrazito svjestan. Hrvatska mu je bila u srcu. Dočekao je uspostavu slobodne Hrvatske, ali i „porođajne boli slobode".

Na sebi je štedio, ali ako se negdje popravljala crkva prema svojim mogućnostima rado je pomagao.

Bio je pobožan. Misa, Časoslov, krunica bile su njegove dnevne obveze, ali i duhovne radosti.

Prvi je nabavljao tehnička pomagala za vjeronauk. Bila je izreka da mu je aparat za projekcije bio na ugljen.

Sve u svemu: Ljubio je Krista, slušao je Crkvu, služio je svom narodu.

Molitva na nakanu pape

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/molitva-na-nakanu-pape.html

Jedan od uvjeta za dobivanje potpunog oprosta je molitva na nakanu pape.

Što je to "nakana pape"?

Prije reforme discipline oprosta (1967.-1968.), postojao je vrlo precizan odgovor na to pitanje.

Kongregacija za oproste je 1847. g. dala jasnu definiciju:

"*Intentio pontificis est exultatio sanctae Ecclesiae, extirpatio haereseum, propagatio fidei, peccatorum conversio, pax et concordia inter principes christianos.*"

("*Nakana prvosvećenika je uzvišenje svete Crkve, iskorijenje krivovjerja, proširenje vjere, obraćenje grešnika, mir i sloga između kršćanskih vladara.*")

Taj se odgovor kasnije ponavljao u teološkim knjigama - sve do 1960-ih.

Na primjer, evo kako to izgleda u knjizi istaknutog isusovca Arthura Vermeerscha *Theologiae moralis principia - responsa - consilia* (tom. III., Rim, 1948., str. 377.):

583. — Intentio seu mens Pontificis est *exaltatio S. Ecclesiae, extirpatio haereseum, propagatio fidei, peccatorum conversio, pax et concordia* inter principes christianos. Satis autem est, ut orans velit preces offerre ad intentionem S. Pontificis vel ad indulgentias lucrandas (*S. C. Indulg.*, 12 iul. 1847 ad 3. *Decr. auth.*, n. 344).

Quantum vero est orandum? Rem diu disputatam definivit S. Pontifex PIUS XI, declaratione promulgata [15], die 10 sept. 1933 qua definivit, sufficere unum *Pater, Ave* et *Gloria*. Ceterum quaelibet oratio *vocalis* seligi potest, sed mentalis tantum non sufficit (c. 934 § 1).

Vidimo i dodatak koji je se s vremenom počeo dodavati definiciji:
"*Satis est ut orans velit preces offerre ad intentionem summi pontificis vel ad indulgentias lucrandas.*"
("*Dovoljno je da molitelj želi molitve prikazati na nakanu vrhovnog prvosvećenika ili za dobivanje oprosta.*")
Taj dodatak pripada novijem vremenu.
Ako čitate odredbe o potpunim oprostima starije od 19. stoljeća, vidjet ćete da se najčešće izričito traži molitva za uzvišenje svete Crkve, iskorijenje krivovjerja i slogu među kršćanskim vladarima.
Evo, na primjer, potpuni oprost koji je u lipnju 1734. g. papa Klement XII. podijelio za kapucinske crkve (francuskih i irskih kapucina) u misijama među nevjernicima.
Klement XII. daje potpuni oprost vjernicima koji na spomendan sv. Ludovika Kralja (sv. Luja IX.) pobožno pohode neku kapucinsku crkvu u tim krajevima "et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint" ("i ondje za slogu kršćanskih vladara, iskorijenje krivovjerja i uzvišenje svete Majke Crkve pobožne molitve Bogu upute").
(E. Amort, *De origine, progressu, valore et fructu indulgentiarum*, 1735. god.)

CLEMENS PP. XII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Oeleſtium munerum theſauros, quorum diſpenſationem fidei noſtræ credidit divina dignatio, libenter erogamus, cùm ad augendam in terris Sanctorum in Cœlis cum Chriſto regnantium, fovendámque, & excitandam erga illos fidelium devotionem ſalubriter expedire in Domino arbitramur. Supplicationibus itaque Dilecti Filii Cherubini de Noves Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Capuccinorum nuncupatorum Profeſſoris, ac dilectorum Filiorum Miſſionariorum Gallorum ejusdem Ordinis in partibus Infidelium exiſtentium in Romana Curia Procuratoris nomine Nobis ſuper hoc humilliter porrectis inclinati, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi; Omnibus utriusque ſexûs Chriſti fidelibus verè pœniten., & confeſſis, ac Sacra Communione refectis, qui aliquam ex Eccleſiis, ſeu Oratoriis dictorum Fratrum Miſſionariorum. Mulieribus verò, quibus ad illas, ſeu illa liber non patet acceſſus, ſeu ingreſſus, quæ aliam Eccleſiam, ſeu Oratorium Catholicorum earumdem partium, à Cuſtode, ſeu Præfecto Miſſionum hujusmodi deſignandam, ſeu deſignandum, die Feſto S. Ludovici Regis, à primis Veſperis usque ad Occaſum Solis Feſti hujusmodi ſingulis annis devotè viſitaverint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum transſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorsùs fides ubique locorum habeatur, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die quarta Junii MDCCXXXIV. Pontificatûs Noſtri Anno Quarto.

Iste ili slične uvjete naći ćete i u odredbama drugih papa o oprostima.
Da ih ne nabrajam sve, navest ću još samo jedan primjer... iz naših krajeva.

Ponos vrpoljačke bratovštine

Matrikula župe Vrpolje

U Vrpolju kod Šibenika je nekada postojala bratovština, čija matrikula potječe iz 1630-ih. Matrikula je pisana (tadašnjim) hrvatskim jezikom.
Bratovština je bila posebno ponosna na bulu pape Urbana VIII. iz ožujka 1634. god., koja je također prevedena na hrvatski.
Tom je bulom papa Urban VIII. podijelio potpuni oprost članovima vrpoljačke bratovštine, na dan upisa u bratovštinu i na času smrti.
Podijelio im je potpuni oprost i na blagdan Velike Gospe, ako se ispovijede, pričeste i u vrpoljačkoj crkvi pobožno pomole "za jedinstvo principov karstijanskih, za iskorenje odmetnikov i za uzvišenje svete Matere Crikve".

Zašto ne bismo i dalje mogli moliti da Gospodin ponizi neprijatelje Crkve?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/05/zasto-ne-bismo-i-dalje-mogli-moliti-da.html

Glavni prigovori mons. Čedomila Čekade u vezi postkoncilske nove liturgije vezani su uz loše prijevode liturgijskih knjiga. Posebno mu je smetalo to što je u kanonu "pro multis" krivo prevedeno kao "za sve ljude". On u tome vidi samovolju prevoditelja, i kaže: "Pogibeljno je to, pa, za moj ukus, i preuzetno i neukusno." Vidio je problem i u tome što je Duda-Kaštelanov prijevod Biblije unesen u liturgijske tekstove. Čekada nikada nije prihvatio taj prijevod, i u svojim je tekstovima citirao Sveto pismo isključivo prema Vulgati.

No, jesu li za njega sporni samo loši prijevodi? Ako malo pažljivije čitate Čekadine članke, primijetit ćete da tu nisu u pitanju samo prijevodi, već i sveopća razvodnjenost i relativizam koji se nalaze u samim molitvama novoga misala (i u latinskom izvorniku!). Svakome je više nego jasno da su one sastavljene s očitim motivom ugađanja ovome svijetu. Uklonjene su sve molitve koje su "preoštre" za liberalni svijet.
Primjerice, mons. Čekada pita: "Zašto ne bismo i dalje smjeli moliti da Gospodin ponizi neprijatelje Crkve?"
Ovo su Čekadine riječi (*Za Crkvu; za Papu! Protiv modernizma i kontestacije!*, 1975., str. 95.-96.):

> "Što je u Crkvi posvećeno legitimnim, stoljetnim, uzusima, to treba da bude norma i našoj generaciji. Preči je auktoritet Crkve i kontinuitet u njezinu vjerovanju i molitvi, nego reformatorska pamet samosvijesnih (ali i samozvanih) teoloških i liturgijskih stručnjaka.
> Zašto - da navedem još samo jedan primjer - ne bismo i dalje smjeli moliti da Gospodin 'ponizi' neprijatelje Crkve, kad se taj isti izraz nalazi na bezbroj mjesta u Svetome Pismu i Staroga i Novoga Zavjeta, pa i u Gospodinovim ustima?
> Barem Bog ne mrzi, ni kad ponizuje. Poniženje je kod njega uvijek i poziv na obraćenje i pokoru, i obećanje oproštenja i spasenja (Ez. 18, 23). A elementarni je postulat etičkog reda, da grijeh i pobuna protiv Boga budu poniženi, pa i kažnjeni."

Naravno, nisu svi razmišljali kao mons. Čekada.
Bilo je i dosta onih koji su s oduševljenjem dočekali *novusordo*-razvodnjenost. Prije svih, udruženjaši - oni koji su se prodali ovome svijetu davno prije II. vatikanskog koncila - i njihovi učenici.

Ovdje moram spomenuti neke od njih, jer je njihov utjecaj i danas velik.
Grupa "crvenih fratara" okupljena oko zbornika "Jukić" još je u ono vrijeme otvoreno napadala tradicionalnu liturgiju. Smetalo im je što je tradicinalna liturgija u potpunosti teocentrična i okrenuta prema vječnom životu.
Tako je fra Rudo Barišić (u zabranjenom broju "Jukića", 1972. g.) napao tradicionalnu misnu molitvu: "Bože, daj da preziremo zemaljsko, a ljubimo nebesko."

Mons. Čekada je odgovorio *Jukić*-modernistima u članku "Ovdje i sad ili ondje u vječnosti?" (1973. g.):

> "Nemaju [ti] ljudi ni kršćanskoga duha, ni prirodne logike. Nemaju ni smisla za odgovornost. Nijesu to samo plitke fraze; to su i teške religiozne zablude. Vrlo lošu svjedodžbu tim sebi daju.
> A ima ih, nažalost, i kod nas takvih. Najprije je, pod tom parolom, Tihomir Zovko izveo na pozornicu svoje riječke 'neofite', a onda nas je, lanjske godine, fra Mile Babić u 'Jukićevu' zborniku ponovo, u ime 'koncilske' novine, sve pozvao na slobodu i odgovornost: 'Za ovaj svijet ovdje i sada'. Debelo je majuskulama otisnuo taj svoj slogan; imala bi to, očito, biti srž, 'quinta essentia', njegova famoznog članka 'Teologija nekad i danas'.
> A u istom se je stilu njegov kolega i sumišljenik fra Rudo Barišić sav okomio na starinsku crkvenu misnu, molitvu: 'Bože, daj nam prezirati zemaljsko, a ljubiti nebesko!'
> Potpuno ignorantski okomio...
> Ne ćemo ih poslušati, te 'ideologe' sekularizacije u Crkvi. Ne ćemo za njima."

Podsjećam vas da je u to vrijeme vrhbosanski nadbiskup bio Smiljan Čekada (Čedomilov brat).
Nadbiskup S. Čekada je optužio Babića i Barišića za modernizam i odbio im svećeničko ređenje. No, Babić je onda otišao u Njemačku po ređenje... A danas nam se predstavlja kao nekakva moralna vertikala... Ali, to je već druga tema.

Stavovi modernista o liturgiji samo su odraz njihovog općenitog relativističkog metaliteta. Mons. Čekada je još 1967. g. odlično opisao taj mentalitet (*Kuća na kamenu - pokoncilski problemi Crkve*, str. 13.):

> "...pod krinkom humanitarnosti i pacifizma, samilosti prema ljudskim bijedama, pomaganja ljudskom društvu, reklamiraju naturalizam; deificiraju čovjeka i ljudska društvena ostvarenja i povlače u sumnju kršćansko shvaćanje grijeha i otkupljenja. Od apostolske prilagodljivosti napravili su lajicizaciju kršćanstva, koja bi od strane Crkve licencirala sve svjetske poroke i duhu svijeta širom otvorila vrata u svetište."

Znate i sami da nije reformirana samo liturgija, nego i sve ostalo.
Evo, na primjer, što Čekada kaže o reformama duhovnih vježbi
(*Kuća na kamenu*, str. 82.-83.):

> "Ponegdje su već bili počeli u tom smislu reformirati duhovne vježbe. Pravili su mnoge koncesije tome novom tipu duhovnosti. U slobodno se vrijeme i pod ručkom i večerom razgovaralo. Ignacijansku, sistematičku, metodu zamjenjivali su slobodnim improvizacijama svake vrsti. I duhovne su vježbe postajale sve više pozorištem individualne samoafirmacije, slobodnog izbora, religioznog ekshibicionizma. "Karizmatičari" su i u njima vodili prvu riječ.
> Međutim, eksperimenti s tim novim tipom duhovnih vježbi nijesu uspjevali. Ljudi ozbiljnijih zahtjeva u duhovnom životu nijesu bili zadovoljni. Sve je manje bilo plodova obraćenja i posvećenja, a sve više šupljeg 'ideologiziranja', 'debate', 'kontestiranja'. I u eksperimentima na najvišem niveau-u; i u režiji velikih, kao što je bio p. Lombardi.
> Što su god više modernizirali duhovne vježbe, to su one donosile manje ploda. A sekularizacija i lajicizacija u svećenstvu, po samostanima, među vjernicima, hvatala je, međutim, sve više maha."

Mislim da ne možemo govoriti o reformama, a da ne spomenemo "ekumenizam". Zato je zanimljivo vidjeti što je mons. Čekada mislio o "ekumenizmu".
On je svoje stajalište iznio 1970. g. u članku "Ekumenizam i njegovo naličje":

> "I u koliko tu još uopće ima pozitivnoga kršćanstva, taj mu je 'ekumenizam' dao više protestantski nego katolički tip. Sve je u njemu bliže protestantizmu i idejama reformatora nego katolicizmu i nauci Tridentinskog sabora.
> Od protestanata se uopće ne traži nikakvo približavanje katolicizmu, ne traže nikakve koncesije Rimu - nažalost, oni u većini nijesu na njih ni spremni - koncesije čine samo katolici: oni prihvaćaju protestantske teze...
> Modernistički 'ekumenizam' okrenuo se je, vidimo, sav prema protestantizmu i reformaciji. I riješio je problem okupljanja i ujedinjenja kršćanstva na najjednostavniji - ali i, sa katoličkog stanovišta, najgori i najneprihvatljiviji - način: totalnom kapitulacijom katolicizma; naknadnim, zakašnjelim, prihvaćanjem reformacije. I to manje one stare, Lutherove, a više one nove: racionalističke, 'prosvjetiteljske' i, u stvari, bezvjerske. Od kršćanstva je ostalo samo ime. Pod njim se krije naturalizam i pobuna protiv svega što je nadnaravno.
> A neka nam se ne kaže, da pregonimo! Nedavno je preda mnom govorio jedan naš mladi svećenik: 'Luther je u stvari samo za 450 godina anticipirao reformu II. vatikanskog sabora: ona bi bila već onda provedena, da nije bilo tridentinskog nerazumijevanja i reakcije.'...
> Nije, mi opet kažemo, 'ekumenizam' rodio pokoncilskog modernizma. Proces je obratan. Modernizam je stvorio svoj tip 'ekumenizma' i učinio od njega još jedno oruđe u borbi za praktičnu, najprije dekatolizaciju, a onda i dekristijanizaciju Evrope i zapadnog svijeta."

Vratimo se sad na *novus ordo*.
Trebamo reći da mons. Čekada, unatoč svim iznesenim kritikama, nije ulazio otvorene sukobe s novom liturgijom. Bio je vrlo oprezan kad je pisao o toj temi. Čak je jednom napisao da skupine kao *Una voce* "pretjeruju".

Međutim, što je Čekada doista mislio o *novus ordo* liturgiji, možda je nehotice otkrio kad je u članku "Je li II. vatikanski sabor zatajio?" napisao:

> "Nitko ne bi, prije Sabora, povjerovao da ćemo samo za tri, četiri godine, doživjeti totalni liturgijski zaokret prema skupnoj i pučkoj liturgiji na narodnom jeziku; zaokret od čitavih 180 stupnjeva, a na račun milenijske dotadašnje liturgijske prakse, pa donekle i teorije. I uz rizik mnogih i teških zloraba.
> Zloraba, na koje, dakako, mjerodavni krugovi reagiraju. Moraju reagirati. U interesu svetosti same liturgije.
> Na ulicu su već stali, u Americi, iznositi misu, i davati joj socijalno-revolucionarnu funkciju, mjesto one otkupiteljske i žrtvene, koju joj je dao Krist."

Što se promijenio u ovih skoro 50 godina nove liturgije?

Tko je "vere poenitens"?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/tko-je-vere-poenitens.html

Mnogi crkveni dokumenti koji govore o oprostima, jasno kažu da oprost može dobiti samo "vere poenitens" ("zaista pokajan, "uistinu pokajan", "pravi pokajnik", "istinski pokornik", "pravi pokornik"...).

To vrijedi uvijek za potpune oproste, a vrlo često i za djelomične oproste.

Već stoljećima traje rasprava među teolozima o pitanju tko bi se trebao smatrati kao "vere poenitens".

Tim se pitanjem naročito bavio njemački teolog Eusebius Amort.
Njegova knjiga *De origine, progressu, valore ac fructu indulgentiarum* (1735. g.) vjerojatno je najopširnija, najdeblja, knjiga koja je ikada napisana o oprostima. On sam u predgovoru kaže da je obišao više od 50 knjižnica i nebrojene arhive, kako bi svu dostupnu građu o oprostima unio u ovu knjigu.

Eusebius Amort (1692.-1775.)

Osnovna Amortova teza je da će oprosti malo koristiti vjerniku, ako on sam ne nastoji dati zadovoljštinu za svoje grijehe. Dakle, Amort smatra da vjernik, osim što se treba truditi da dobije oproste, treba još dodatno činiti pokornička djela i prikazivati ih kao naknadu za svoje grijehe.
Drugim riječima, oprosti ne mogu biti izgovor vjerniku da prestane činiti pokoru. Kad bi neki vjernik mislio da dobivanjem oprosta prestaje njegova obveza na zadovoljštinu, onda takav vjernik, smatra Amort, nije "vere poenitens".

Amort potkrepljuje svoje teze dugim nizom citata raznih crkvenih otaca, naučitelja, svetaca, papa i koncila.

Na primjer, na str. 378., citira papu Pavla II. i kaže:

"*Paulus II. in bulla Jubilaei 1475. expresse docet, cum indulgentiis adhibenda esse alia opera expiatoria, si velimus introire beatitudinem. 'Attendant', inquit, 'fideles et ponderent peccatorum suorum sarcinam, et ut mortis aeternae ac damnationis detrimenta evitent, bis, atque aliis meritoriis operibus peccata sua omni ex parte*

studeant expiare, ut saltem per haec media, atque remissionum et indulgentiarum largitionem hujusmodi ac sanctorum meritis et intercessionibus adiuti ad aeternam mereamur beatitudinem pervenire.'"

("*Pavao II. u buli jubileja 1475. izričito naučava, da je s oprostima potrebno koristiti i druga iskupljujuća djela, ako želimo ući u blaženstvo. 'Neka paze', kaže, 'vjernici i procjene prtljagu svojih grijeha, i da izbjegnu opasnosti vječne smrti i osude, dvaput trude i drugim zaslužnim djelima sa svake strane okajati svoje grijehe, da barem preko tih sredstava, i ovakvog dara otpuštenja i oprosta, i pomognuti zaslugama i zagovorima svetaca, zaslužimo doći do blaženstva.'* ")

Amort navodi slične odredbe drugih papa (str. 378.-379.):

"*Varii summi pontifices in suis bullis indulgentiarum hortantur fideles ut 'redimant sua peccata operibus poenitentiae, ut his placent iram Numinis, ut iisdem promereantur divinam clementiam'; hoc autem verum non esset, si opera poenitentiae in ordine ad indulgentias tantum essent conditio, qua posita per indulgentiam totaliter redimerentur peccata.*
S. Pius V. 1566. sic ait: 'Ante omnia, ut flectamus justam Dei vindicis iram, a poenitentia sumendum principium. Quare adhortamur omnes, ut conscientiam emundent, orationi et eleemosynarum largitioni juxta consilium confessarii incumbant; ut vero hos salutaris poenitentiae fructus promptius proferant, plenariam indulgentiam concedimus.'
Sixtus V. 1590. ait: 'Placanda est ira divina poenitentia, contestante Scriptura,... hinc in Urbe ordinavimus supplicationes, ut inveniamus misericordiam etc.' Promulgatio vero hujus bullae facta in Dioecesi Ratisbonensi sic habet: 'Parochi populum, cum iam alias sit tempus quadragesimae, ad majorem abstinentiam et temperantiam, preces, eleemosynas, adhortentur, ut sic per dignos poenitentiae fructus placetur Deus.'
Clemens VIII. 1592. sic in sua bulla ait: 'Deum per poenitentiam placandum esse existimavimus. Dignos itaque fructus poenitentiae faciamus, et in hoc quadragesimali tempore ad pensum sanctae institutionis aliquid addamus, corda nostra scindamus, et in oratione, jejunio, caeterisque pietatis operibus unanimiter perseveremus, ut mutuis poenitentium suffragiis adiuvemur.'
Idem 1599. in bulla ait: 'Revertimini ad Dominum in toto corde, in jejunio, et fletu, et planctu, ite ad Matrem gratiarum, ite ad principes apostolorum, plorate coram Domino, et preces cum lachrymis fundite, ut per merita et intercessionem sanctorum veniam atque indulgentiam impetremus.'
Urbanus VIII. 1628. in bulla ait: 'Thronum gratiae adeuntes, peccata, jejunio, fletu, orationibus et eleemosynis redimamus.'
Innocentius XI. in bulla 1681. ait: 'Adeamus thronum gratiae, scindamus corda nostra, et expiatis per veram poenitentiam peccatis divinam indignationem placere, jejuniisque et eleemosynis... studeamus.'
Alexander VIII. in bulla 1689. ait: 'Adeamus mente contriti ad thronum gratiae, dolentes per veram poenitentiam veniam petamus, instemus obsecrationibus die ac nocte, sanctificemus jejunia, eleemosynas in sinu pauperum abscondamus, aliisque pietatis operibus divinam clementiam conciliemus.'

Clemens XI. in bulla 1706. ait: 'Adeamus ad thronum gratiae; obsecrationibus, jejuniis, eleemosynis divinam iram placare studeamus.'
En! Summi pontifices in ipsis indulgentiarum bullis nos adhortantur ad opera poenitentiae, etiam non praescripta in bulla, idque eo fine, ut redimamus nostra peccata, vel generalem iram Dei in populum Christianum placemus, agendo talem poenitentiam. Adeoque clarum est, indulgentias non velle tollere omnem obligationem ad poenam temporalem, sed requirere ad hanc tollendam ulteriora opera poenitentiae."

PRIJEVOD:
"*Razni vrhovni prvosvećenici u svojim bulama o oprostima potiču vjernike da 'iskupljuju svoje grijehe pokorničkim djelima, da njima ugode božanskom gnjevu, i da njima zasluže božansku milost'; a to ne bi bilo pravo, da su pokornička djela u odnosu prema oprostima samo uvjet, postavljanjem kojih se po oprostima potpuno iskupljuju grijesi.*
Sv. Pio V. 1566. ovako kaže: 'Prije svega, da odvratimo pravedan gnjev Boga osvetnika, treba početi od pokore. Zbog čega potičemo sve, da pročiste savjest, predaju se molitvi i darivanju milostinja, prema savjetu ispovjednika; a da doista što brže donesu te spasonosne plodove pokore, udjeljujemo potpuni oprost.'
Siksto V. 1590. kaže: 'Treba pokorom ublažiti božanski gnjev, kako svjedoči Pismo,... ovdje u Gradu [Rimu] odredili smo molitve da dostignemo milosrđe itd.' A promulgacija ove bule u regensburškoj biskupiji ovako kaže: 'Neka župnici potiču puk, jer je inače već vrijeme korizme, na veću uzdržljivost i umjerenost, molitve, milostinje, da se tako po dostojnim plodovima pokore umilostivi Bog.'
Klement VIII. 1592. ovako kaže u svojoj buli: 'Smatramo da treba umilostiviti Boga preko pokore. Donosimo dakle dostojne plodove pokore, i u ovom vremenu korizme dajmo nešto nadoknadi svete uredbe, razderimo naša srca, i jedinstveno ustrajmo u molitvi, postu i drugim pobožnim djelima, da se međusobno pomoćima pokore pomažemo.'
Isti [papa] 1599. u buli kaže: 'Vratite se Gospodinu svim srcem, u postu, i plaču, i jecanju, idite Majci milosti, idite prvacima apostola, plačite pred Gospodinom, i uputite molitve sa suzama, da po zaslugama i zagovoru svetaca postignemo milost i oprost.'
Urban VIII. 1628. u buli kaže: 'Pristupajući prijestolju milosti, iskupimo grijehe postom, plačem, molitvama i milostinjama.'
Inocent XI. u buli 1681. kaže: 'Pristupimo prijestolju milosti, razderimo naša srca, i trudimo se ublažiti božanski gnjev okajavši grijehe pravom pokorom, i postovima i milostinjama...'
Aleksandar VIII. u buli 1689. kaže: 'Pristupimo skrušenim stavom prijestolju milosti, sa boli preko istinske pokore molimo milost, ustrajmo u molitvama danju i noću, posvetimo post, milostinju sakrimo u krilo siromaha, i drugim pobožnim djelima pomirimo božansku milost.'
Klement XI. u buli 1706. kaže: 'Pristupimo prijestolju milosti, trudimo se prošnjama, postovima, milostinjama ublažiti božanski gnjev.'
Evo! Vrhovni prvosvećenici nas u svojim bulama o oprostima potiču na pokornička djela, također i ona koja nisu propisana u buli, i to s ciljem da iskupimo svoje grijehe ili

da čineći takvu pokoru ublažimo općeniti gnjev Božji prema kršćanskom puku.
I stoga je jasno, oprostima se ne želi oduzeti cijela obveza na vremenitu kaznu, već su za njezino oduzimanje potrebna daljnja pokornička djela."

Sigurnije je hodati s dvije noge nego samo s jednom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/sigurnije-je-hodati-s-dvije-noge-nego.html

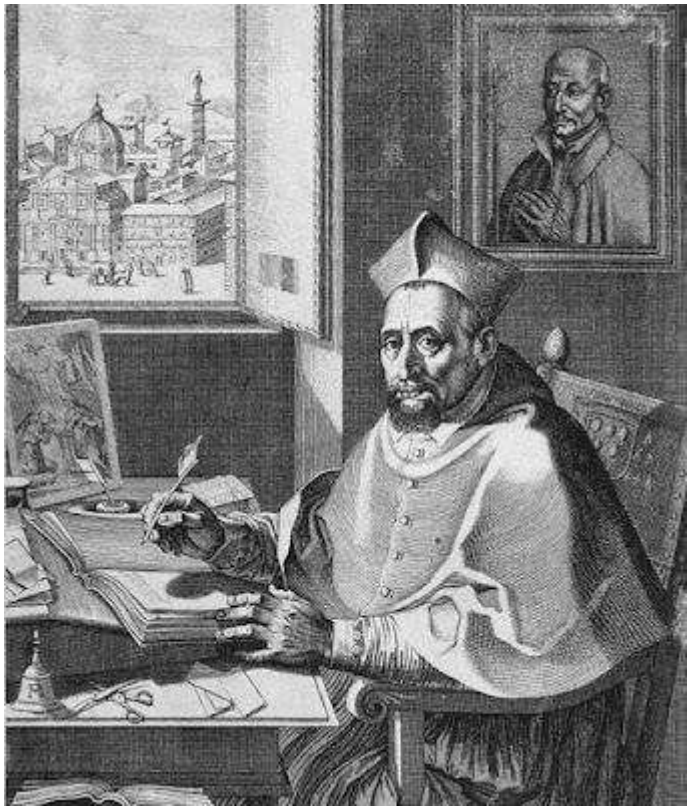

Proširit ću malo temu koju sam otvorio svojim prošlim postom. Navest ćemo savjete sv. Roberta Bellarmina o praksi pokore i oprosta u vjerničkom životu.

Bellarminov stav je nešto blaži od Amortovog. Ne inzistira toliko na unutarnjim motivima vjernika u dobivanju oprosta (kao Amort).

Međutim, i on kaže da uz trud oko oprosta, vjernik ne bi trebao zanemariti pokoru.
E sad, što je korisnije vjerniku: pokornička djela ili oprosti?

Ovako odgovara Bellarmin (*De indulgentiis*, lib. I., cap. 26.):

"*Utilius quidem est et tutius, pro se satisfacere, quam indulgentias quaerere: sed utroque utilius est, illud facere et istud non omittere. Et hoc est quod boni auctores consulunt, ut qui suscipiunt indulgentiam non cessent a poenitentiae fructibus producendis... utilius est, duobus pedibus iter facere quam uno tantum.*"

("*Korisnije je doduše i sigurnije, naknađivati za sebe, nego tražiti oproste: ali oboje je korisno; ovo činiti, a ono ne propustiti. I to je ono što dobri pisci savjetuju, da oni koji primaju oprost ne prestanu donositi plodove pokore... korisnije je s dvije noge krenuti na put, nego samo s jednom.*")

Dakle, potrebno nam je i jedno i drugo - i oprosti i pokora. Sigurnije je hodati s dvije noge, nego samo s jednom.
A put kojim mi hodamo nije lagan. "O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze." (Mt 7, 14)

Zato nam kaže i Bellarmin (*De indulgentiis*, lib.II., cap. 8.):

"*...in eo sensu quod Daniel regem quendam admonuit 'peccata tua eleemosynis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum' (Dan. 4, 24) nimirum existimamus per eleemosynas, ut etiam per ieiunia, aliaque pia opera, praesertim laboriosa et poenalia, remitti poenas temporales, quae remanent post culpam remissam...*"

("*...u onom smislu u kojem je Danijel potaknuo kralja 'grijehe svoje iskupi milostinjama i opačine svoje milosrđem siromasima' (Dan 4, 24) svakako procjenjujemo da se preko milostinja, kao također preko postova i drugih pobožnih djela, osobito teških i napornih, otpuštaju vremenite kazne, koje ostaju nakon otpuštenja krivnje...*")

Dobro.
Kad smo ovo shvatili, želim vam skrenuti pozornost na još jednu važnu stvar o kojoj je također dosta pisao sv. Robert Bellarmin, a vezana je uz ovu temu.

Ovo pišem zbog mlađih čitatelja kojima se, nažalost, na današnjem modernističkom pseudovjeronauku ne prenosi pravi katolički nauk.

Razlika između pojmova "ablutio" i "absolutio"

Bellarmin je dobro primijetio (u *De purgatorio*, lib. I., cap. 14.) da je nepoznavanje razlike između pojmova "ablutio" i "absolutio" uzrok svih zabluda i krivih mišljenja o zadovoljštini, oprostima i čistilištu.

"Ablutio" se događa na krštenju. To je cjelovito i potpuno brisanje svih grijeha i kazna za grijehe (na budućem svijetu).
Ono se događa jednom u čovjekovom životu: na krštenju.

Na ispovijedi se ne događa "ablutio"!!!
Na ispovijedi svećenik daje "absolutio" - "odrješenje". Oprašta se i otpušta grijeh, ali često preostaju kazne za grijehe.
Ili još preciznije rečeno, vječna kazna u paklu koju čovjek zaslužuje smrtnim grijehom, zamjenjuje se vremenitom kaznom koju treba okajati ili na ovom svijetu ili nakon smrti u čistilištu.

Pokora i oprosti su sredstva kojima se rješavamo tih vremenitih kazni (koje ostaju nakon što je grijeh oprošten).

Što mislite zašto su svi veliki sveci činili tako stroge pokore?
Zar mislite da su oni uživali u boli i patnjama? Ne!
Oni su činili te pokore, jer je to najsigurniji način da se čovjek riješi vremenitih kazni. Što više dobrovoljno pretrpiš na ovom svijetu, to ćeš manje trpjeti u čistilištu.
Ljudi to ne vole čuti, ali to je tako...

Sveci nisu tražili sreću na ovom svijetu, nego su radili ono što je potrebno kako bi što prije došli do vječne sreće u raju.

Jedna od glavnih zabluda protestanata je to što negiraju da nakon oproštenja grijeha preostaje vremenita kazna. A na toj zabludi se temelji i njihovo negiranje čistilišta i katoličkog nauka o oprostima.

Kako kaže Bellarmin (*De indulgentiis*, lib. II., cap. 7.):
"*radix totius Lutherani et Calviniani erroris in eo posita est, quod negant, post remissam culpam remanere poenae temporalis reatum expiandum in hac vita vel in alia*"
("*korijen cijele luteranske i kalvinističke zablude se nalazi u tome što niječu da nakon otpuštene krivnje preostaje obveza vremenite kazne, koju treba okajati na ovom svijetu ili na drugom*")

Tu protestantsku zabludu je osudio Tridentski koncil (sess. VI., can. 30.):

"*Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori poenitenti ita culpam remitti et reatum aeternae poenae deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus poenae temporalis, exolvendae vel in hoc saeculo vel in futuro in purgatorio, antequam ad regna caelorum aditus patere possit, anathema sit.*"

("*Ako netko kaže da se nakon primljene milosti opravdanja kojem god raskajanom grešniku, krivnja tako otpušta i briše dug vječne kazne, da ne preostaje nikakav dug vremenite kazne koji treba platiti bilo na ovom svijetu bilo na budućem u čistilištu prije otvaranja ulaza u kraljevstvo nebesko, neka bude proklet.*")

Katolički nauk o tom pitanju je potvrdio i sam papa Pavao VI. (*Indulgentiarum doctrina*, 1967. god.):

"*Poenas vero luendas vel reliquias peccatorum purificandas manere posse et revera frequenter manere etiam postquam culpa iam remissa est, doctrina de purgatorio luculenter ostendit: in hoc enim animae defunctorum, quae vere paenitentes in Dei caritate decesserint... post mortem poenis purgatoriis purificantur.*"

("*Kazne koje treba okajati ili ostaci grijeha koje treba očistiti, mogu ostati i zaista često ostaju i nakon što je krivnja već otpuštena, što zorno pokazuje nauk o čistilištu: u njemu naime duše umrlih, koje su se doista pokajale i preminule u ljubavi Božjoj... nakon smrti čiste se kaznama čistilišta.*")

O svemu ovom sam već pisao na ovom blogu. Ali treba to stalno ponavljati...

Za kraj trebam reći da se katolički nauk o ovom pitanju temelji na Svetom pismu.
Evo najpoznatiji primjer iz Biblije: kralj David je sagriješio s Batšebom. Gospodin mu je oprostio grijeh, ali ga je kaznio smrću njegovog sina. Ta kazna je došla nakon što je grijeh već bio oprošten!

Ovako kaže Sveto pismo (2 Kr 12, 13-15):

> 'Tada reče David Natanu: 'Sagriješih Gospodu.'
> Natan odgovori Davidu: 'I Gospod je tebi oprostio grijeh tvoj. Nećeš umrijeti. Ali jer si tim djelom bio povodom spoticanja neprijateljima Gospodnjim, umrijet će sin, koji ti se rodio.'
> Potom se Natan vrati u svoju kuću. A Gospod udari bolešću dijete, što ga je bila Davidu rodila žena Urijina."

Zaključujem s prorokom Nahumom:
"Ne, Gospodin neće pustiti krivca nekažnjena." (Nah 1, 3)

Pokore starih Zagrepčana

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/pokore-starih-zagrepcana.html

Od vremena prvih kršćana pa sve do srednjeg vijeka, za javne grijehe su određivane javne i dugotrajne pokore.
A i za tajne grijehe su svećenici određivali znatno teže pokore, nego što se u današnjem "mlakom kršćanstvu" uopće mogu zamisliti.

Cilj je bio da se doista, koliko je moguće, da puna naknada za počinjeni grijeh. Kod svih je vjernika u to vrijeme postojala jaka svijest da je za grijeh potrebno dati naknadu (stvarnu naknadu, a ne tek nekakvu "simboličnu naknadu").
Isto tako, javna pokora je trebala popraviti javnu sablazan koja je izazvana javnim grijehom.

U ono vrijeme su se oprosti davali puno rjeđe, nego u kasnijim vremenima. Možda su ih zato ljudi puno više cijenili.

Međutim, i nakon što je Crkva počela češće dijeliti oproste, njezina namjera nikada nije bila da time ukine ozbiljnu pokoru. Dobivanje oprosta bi trebalo biti poticaj vjerniku da i sam čini pokoru za svoje grijehe.

Zagrebačka biskupija je još od srednjeg vijeka imala svoj posebni obred, kao i neke specifičnosti u dijeljenju sakramenata, te drugim običajima i pastoralnoj praksi.

Dragutin Kniewald u svojoj *Liturgici* (1937.g., str. 364.) navodi točno kako je glasila jedna odredba iz 12. stoljeća o pokori koju bi morao izvršiti vjernik koji je javno izgovorio tešku psovku:

"*ut VII diebus dominicis pre foribus ecclesiae manifesto, dum aguntur missarum solepnia, plasphemus [blasphemus] existens ultro illorum dominicorum pallium et calciamenta non habeant, ligatus corigia circha collum.*
VIIque precedentibus feriis in pane et aqua ieiunet ecclesiam nullatenus ingressurus.
Quodlibet predictorum dierum tribus si poterit allioquin duobus refitiat pauperes, sive uno et si nec ad hoc suppetant facultates, id in penam alliam commutetur cui etiam si renuerit recipere ac perragere penitentiam supradictam ecclesie interdicatur ingressus et in obitu ecclesiastica careat sepultura."

("*da VII nedjelja na očigled stoji hulitelj pred vratima crkve, dok se služe misne svečanosti, da stojeći preko tih nedjelja ne nosi ogrtač ni obuću, sa svezanim remenom oko vrata.*
I da VII prethodnih dana posti o kruhu i vodi ne ulazeći u crkvu. Da svaki od rečenih dana nahrani trojicu siromaha, ako može, inače dvojicu ili jednog, a ako ni za to nema sredstava, da se to zamijeni drugom kaznom, a ako i tu odbije primiti i izvršiti rečenu pokoru, neka mu se zabrani ulazak u crkvu i neka mu se na smrti uskrati crkveni sprovod.")

Ovdje vidimo da su kao pokora određeni i fizičko trpljenje (post, stajanje bez obuće i ogrtača na hladnoći) i dijeljenje milostinje siromasima (trebao je nahraniti 3 siromaha svaki dan).

Takve pokore su nadahnute riječima Svetoga pisma:
"*grijehe svoje iskupi milostinjama i opačine svoje milosrđem siromasima*" (Dan 4, 24)
"*Udijeljena milostinja oslobađa od smrti i ne dopušta da odeš u tmine.*" (Tob 4, 10)
"*Dobra je molitva s postom, s milostinjom i s pravednošću.*" (Tob 12, 8)
"*Kao što voda gasi uzbuktali oganj, tako i milostinja čisti od grijeha.*" (Sir 3, 33)

Zagrebačka biskupija, naravno, nije bila neki izuzetak. Slične su pokore vršene po cijelom kršćanskom svijetu.

Odredbe o javnoj pokori za različite grijehe možete vidjeti i u odlukama starih crkvenih koncila, te u penitencijalima (koji se pojavljuju od 5. stoljeća).

U knjizi E. Amorta, o kojoj sam govorio prošli tjedan, imate prijepis jednog penitencijala iz 10. stoljeća. Bilo je detaljno propisano točno vrijeme koje je za pojedini grijeh potrebno provesti u pokori.
Na primjer, za pobačaj 3 godine, za svetogrđe 5 godina, za pijanstvo 40 dana, za krađu 40 dana, za palež 3 godine, za kamatarenje 5 godina, za kršenje posta određenog od Crkve 40 dana ili 1 godina (ako je prekršaj učinjen u vrijeme korizme), za lažno svjedočanstvo 3 godine itd.
Određeno je i da svećenik koji učini bilo kakvu nemarnost u služenju mise, mora vršiti pokoru 100 dana.

Takva shvaćanja vidimo i u starijim zbirkama kanonskog prava.
Kratku i jasnu odredbu o tome nalazimo u Dekretalima Grgura IX. (lib. V., tit. 38., cap. 1.):
"*Pro manifesto peccato poenitentia publica imponi debet.*"
("*Za očigledni grijeh treba odrediti javnu pokoru.*")

Bilo bi dobro da svaki vjernik, barem općenito, nešto zna o praksi javne pokore iz ranijih kršćanskih vremena. Sve je to povezano s oprostima.
To dobro možete vidjeti kod starijih odredbi o djelomičnim oprostima. Kad, na primjer, vidite da je za neku molitvu ili dobro djelo određen oprost od 100 dana, ili 1 godinu, ili 7 godina, itd... to na neki način odgovara razdoblju u kojem su prvi kršćani vršili pokoru za grijehe.

Evo što o tome kaže Kniewald (*Liturgika*, str. 286.):

> "...oprosti [su] u svom razvitku najuže povezani s disciplinom javne pokore.
> Kad su pokornički kanoni postali toliko strogi, te su konačno određivali toliki zbroj godina, što ih je trebalo sprovesti u pokori, da ne bi za izvršenje te pokore dostajao čitav život, počelo se pokoru te vrste nadomještavati drugim dobrim djelima: milostinjama, hodočašćima i polaskom u križarske vojne.
> Sv. Petru Daminani bila je naložena veoma duga kanonska pokora toga radi, što se odrekao biskupske stolice u Ostii, ali on ju je izvršio u nekoliko mjeseci pjevajući psalme i bičujući se."

Znamo: liberali, humanisti i ostali bezvjerci za cijelu ovu praksu kažu da je "okrutna", "nehumana"...
Njima možemo odgovoriti: "Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!" (Mt 16, 23)

Vjernici moraju znati da je bolje i lakše, trpljenjem na ovom svijetu dati naknadu za svoje grijehe, nego nakon smrti provesti desetljeća u čistilištu, gdje se grijesi okajavaju u ognju za koji kaže sv. Augustin:
"*gravior est ille ignis, quam quidquid potest homo pati in hac vita*"
("*teži je taj oganj od bilo čega što čovjek može pretrpjeti u ovom životu*")

A ovdje možemo opet uputiti na riječi našega blaženika...
Bl. Alojzije Stepinac: "Prva je korist pokore što je ona najsigurniji put za odvraćanje kaznenih sudova Božjih"

Pavao Lončar o ukopu heretika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/pavao-loncar-o-ukopu-heretika.html

Tekst dr. Pavla Lončara *Ukop heretika i katolička moralka*, objavljen u Bogoslovskoj smotri (travanj 1924. god.).

Ukop heretika i katolička moralka.

(G. kapelanu N. odgovor pismeni, jer ga nije zadovoljio usmeni.)

U mjestu X. umro odlični građanin protestanske konfesije. Pozvali su iz obližnjega grada protestanskoga pastora, da ga sprovede na vječni počinak. Ispričao se, zapriječen je, ne može da dode, te je ovlastio pismeno katoličkoga svećenika, da ga zamijeni i povede sprovod. Rodaci pokazali pismo, zamolili katoličkoga kapelana u tome mjestu, prijatelja pokojnikova, da mu učini tu uslugu.

Kapelan je ovako mudrovao: »I poslije smrti se prijatelj poznaje. Ipak je pokojnik krštena duša, pa kad već nema svoga pastora, nije zgodno da se samo ovako bez svećenika ukopa. To bi danas u ovo vjerski indiferentno vrijeme zlo djelovalo. Bio bi ujedno znak vjerske intolerancije, a ovako će rodbina javno pokazati poštivanje svoje religije prema tomu i uopće religije, a ujedno će se dokumentirati kršćansku ljubav prema bližnjemu. Ja ću ovršiti djelo milosrđa: mrtva pokopati. Poći ću dakle, samo treba da promislim, što ću i kako ću se ponijeti kod samoga sprovoda. Učinit ću sve, što je potrebno, da ne povrijedim propise katoličke Crkve i njezinog morala, a opet da iskažem čin pieteta prijatelju i udovoljim želji pokojnikovih rodaka.« Otpremi se obučen u talar. Došao je u kuću žalosti, gdje su sakupljeni učesnici na sprovodu već čekali na njega i razglasili, da će katolički kapelan zamijeniti pastora. Glasno se prekrsti i povede molitvu Očenaš, a nakon toga dade znak i povorka krene. Došavši na groblje prekrsti grob samo rukom, izmoli ponovno glasno s ostalim prisutnima: Očenaš, vrati se kući zadovoljan sam sobom, što je učinio dobro djelo, ukrijepio dobre odnošaje s inovjercima, uvjeren, da nije ništa uradio protiv katoličkih principa, pa je i danas spreman, da u zgodi jednako učini.

Pita se, je li dobro radio katolički kapelan i mora li korigirati svoju spremnost, da jednako radi u jednakoj zgodi? Kapelan nije dobro radio, pa treba da korigira svoje nazore i raspoloženje. Evo tomu razloga.

1. Da se može kazati, te je nekoga pokojnika katolička Crkva ispratila nomine suo do hladnoga groba, valja imati na umu, u čem stoji bit crkvenoga sprovoda. O tomu govori rimski ritual,[1] iz koga je jasno, što spada na bit pogrebne svečanosti. Župnik ili drugi delegirani katolički svećenik u propisanom odijelu s roketom i stolom uz križ i svetu vodu preuzima tijelo pokojnikovo, prati ga uz sudjelovanje općine do groba, blagosivlje grob i moli propisane psalme i molitve, te prinosi žrtvu.

Tako prati Crkva do groba sve one, koji nijesu isključeni od njezinoga pogreba. Koji su isključeni, o tome opet govori ritual.[2] Među tima se nalaze i heretici. Dapače Codex kaže, da pada pod

---

[1] Rituale romanum, Ratisbonae et Romae MCMXIII. tit. VI. c. 3.

[2] Op. cit. tit. VI. c. 2.

udar crkvene kazne onaj, koji zapovijeda ili sili nekoga, da heretiku dade crkveni pogreb, pa i onaj, koji sam svojevoljno to učini.[3]

Drugi jedan kanon[4] novoga Codexa limitira onu prijašnju generalnu odredbu rituala onamo, što se zabrana crkvenoga pogreba odnosi samo na one krštene, ali nekatolike, koji nijesu dali prije smrti znakove pokajanja. Prema tomu i crkvene kazne zahvaćaju samo one, koji takovima priređuju crkveni pogreb. Dakle niti svima krštenim dušama ne dopušta Crkva katolička svoj sprovod.

U našem se slučaju kapelan ne može pohvaliti, da je svojim prijateljstvom sklonio inovjerca na prijelaz ili barem na pokajanje zbog hereze prije smrti. Zato je, možda i nesvijesno, našao jedan drugi ekspediens, kako će ipak ispratiti prijatelja do groba baš on, kad već nije došao pastor. Tako se ugnuo propisima katoličke Crkve, jer nije kao njezin zastupnik i u njezino ime dao inovjerniku ono, čime ona daruje i tješi djecu svoju na polasku u vječnost. T. j.

dapače danas u ogromnim postocima već i božanstvo Kristovo, primat, odnosno bitno uređenje i disciplinu katoličke Crkve i t. d. Zato je čin kapelanov bio cooperatio ad malum subjective et objective sumptum formalis, implicita, immediata et proxima, a ta nije nikada dopuštena.[5]

Cooperatio formalis imade dvostruku zloću: i proti kreposti, kojoj se protivi i proti ljubavi bližnjega, koga pomaže u zlu, odnosno učvršćuje. U našem slučaju je povrijedena virtus religionis t. j. krepost, koja daje Bogu dužno poštivanje u pravoj vjeri. Kapelan je svojim činom doduše iskazao poštivanje vjerske sljedbe

Više je prilike imao, da izvrši duhovna djela milosrđa: docere ignorantes, dare consilium dubitantibus, corrigere peccantes, ta prijatelj je bio pokojnikov. Zato je imao jaču i veću pozitivnu dužnost ljubavi prema bližnjemu baš u ovoj točki.

4. Čin pijeteta prema pokojnom prijatelju konačno je i prevladao krzmanje kapelanovo i eformirao njegovu savjest u odnošaju prema jasnim propisima katoličke Crkve. Zato se pita, kakovo je to prijateljstvo katoličkoga svećenika s inovjercem i smije li se naći, te je tako jako?

Nije baš rijetka pojava, da katolički svećenici sklapaju prijateljstva s lajcima, pa i s inovjercima. Stoga nas upravo sili dvostruka nužda, da u ovoj točki govorimo potanje o prijateljstvu. Jedan je razlog, što je potrebno, da promotrimo i kvalificiramo ovaj konkretni slučaj, a drugi, da našim čitateljima prikažemo što preglednije principe katoličkoga morala i askeze s obzirom na sklapanje pri-

pada, pa makar se čini, da isto zlo radi onaj, koji ga ništi, kao i onaj, koji sunce otimlje svijetu.[12]

I prijateljstvo mora da pada, ako rodi grijehom, jer nema grijeha, koji bi se smio da učini poradi prijateljstva.[13] Mora da se raskine, jer pravo prijateljstvo ne počiva na koristi, nego na kreposti, premda iz prijateljstva slijede same sobom mnoge koristi.[14] A krepost je tako mila i privlačiva, da zbog nje ljubimo i one, koje nijesmo nikad vidjeli.[15] I krepost je ono, što ljubimo kod prijatelja; ona čini prijateljstvo vječnim.[16] Zato prijateljstvo može da bude samo među dobrima.[17] Izaberi dakle takove, koji su čvrsti, nepromjenljivi i značajni, a tih je malo[18]; ne počni ljubiti onoga, koga možeš jednoć mrziti.[19] Sva snaga prijateljstva leži Ciceronu, koji

Osnovica pravoga prijateljstva jest naravna sklonost prema onima, koji su si slični zbog pravednosti i kreposti.[21] Ali ipak: »Prijateljstvo nije ništa drugo, nego u svim božjim i ljudskim stvarima suglasje povezano dobrohotnošću i ljubavlju.«[22]

Tako visoko i strogo govori o prijateljstvu t. j. o njegovom izvoru, slobodi i granicama već jedan poganin, koji nije znao za ljubav k Bogu i bližnjemu, te se na njoj nije mogao niti sunčati niti ogrijati, nego je mogao tek naravne osjećaje i uspomene zadovoljiti, koji su bili izvor i svrha te ljubavi prijateljske.[23]

Koliko više ima da cijeni pravo prijateljstvo jedan kršćanin, koji mora ili da ga postavi na svrhunaravni temelj i dade mu svrhunaravni cilj ili ga nema. Temelj, na komu počiva pravo prijateljstva jest svrhunaravan t. j. potencirana kršćanska ljubav prema bližnjemu, koja izvire iz vjere i ljubavi k Bogu, a svrha joj je moralno dobro.

Velimo pravo prijateljstvo, jer katolički moraliste[24] razlikuju prijateljstvo od prijateljstva prema onomu dobru, koje je spojka prijateljski duša. To je dobro raznovrstno. Zato razlikujemo prijateljstvo: a) sensualno, karnalno, puteno, nedopušteno, jer je osnovano na zajednici tjelesnih naslada; b) sensibilno, sjetilno, predmet mu je sjetilno tjelesno dobro: ljepota, lijepi glas, privlačivo vladanje, dobroćudnost, dodir i t. d., ne počiva dakle na kreposti, dapače je vrlo opasno, jer je mali razmak od sjetilnosti do karnalnosti; c) vulgarno t. j. prijateljima često zovemo one, koji nam bilo u čem iskažu naklonost ili pomoć, dapače, koji nas prijazno češće nagovore ili se zanimaju za onu struku ljudskoga znanja i umijeća, što nas zanima; ta se prijateljstva temelje na konvencijonalnoj gradanskoj susretljivosti i pristojnosti, pa imade jedan prijazan i dobar čovjek gotovo toliko prijatelja, koliko ljudi pozna; d) napokon pravo prijateljstvo ili savršeno, kako veli moralista Staff,[25] a definira ga: »Savršeno je prijateljstvo, koje nastaje iz

---

[21] § 50. Quid, si illud etiam addimus, quod recte addi potest, nihil esse, quod ad se rem ullam tam alliciat et attrahat quam (ad amicitiam) similitudo? concedetur profecto verum esse, ut bonos boni diligant adsciscantque sibi quasi propinquitate coniunctos atque natura. Nihil est enim appetentius similium sui nec rapacius quam natura. — § 23. Verum enim amicum qui intuetur, tamquam exemplar aliquod intuetur sui.

[22] § 20. Est enim amicitia nihil aliud nisi omnium divinarum humanarumque rerum cum benevolentia et caritate consensio.

[23] § 103. Equidem ex omnibus rebus, quas mihi aut fortuna aut natura tribuit, nihil habeo, quod cum amicitia Scipionis possim comparare. — § 104. Quarum rerum recordatio et memoriam si una cum illo occidisset desiderium coniunctissimi atque amantissimi viri ferre nullo modo possem.

[24] Scavini, Theologia moralis, Mediolani 1882. II. n. 717.

[25] Stapf, Epitome theologiae moralis, Oeniponti 1863., I. § 244.

vjere i iz nastojanja oko kreposti, čije je sam Bog početak, svrha i centar«. Zato i veli, da veze neprijateljske i opasne vjeri i kreposti uz najveću nepravdu sebi usurpiraju ime prijateljstva, jer ako mu se krepost ne postavi kao cilj, ne smije se barem potpuno isključiti, a nikako napadati. Uostalom navodi potanko ove oznake pravoga prijateljstva: 1. ne budi brz i nepromišljen u izboru prijatelja, nego dulje vrijeme ispituj narav i navike bližnjega. Eccli 6, 6—9., 9, 15.; 2. ne sklapaj prijateljstva sa zlima, Prov. 1, 10., 22, 24. et sq.; 3. niti s onima, koji doduše nijesu opaki, ali inak nemaju potrebnih svojstava, nego su: lakoumni, ne-

prijatelji kao laste, koje ostaju kod nas i vesele se s nama, dok im je toplo, a čim opaze, da se primiče opora zima nevolje, ostavljaju nas i lete u toplije krajeve. (Spirago, Volkskatechismus, II. p. 21.).

Iz svega je ovoga jasno, što nam valja držati o prijateljstvu našega kapelana kao katolika, a kamoli kao svećenika. Schneider[27] nam podaje veoma lijepe upute, u kojima upozoruje, da svećenik uopće što manje prijateljski druži s lajcima, jer preveliko takovo prijateljstvo veoma mnogo smeta u vršenju svećeničkih dužnosti. Već je sv. Bazilije opominjao, da je svećeniku mnogo nastojati oko toga, te u saobraćaju s vanjskim ljudima bude veoma oprezan i

Onda ne može da podnosi išto, što se protivi njezinoj istinitoj nauci, koju je jedino ona od Krista primila i nepokvarenu čuva. Onda mora, da zabranjuje sve ljudske uredbe, koje stoje i u koliko stoje na putu njezinoj spasavajućoj misiji ljudskih duša po toj nauci. Tako je i Bossuet priznavao, da je katolička vjera najstrožija i najnesnosnija od svih ostalih vjera, kad se radi o dogmatskim zabludama.[29]

Odmah u početku svoga saobraćaja konstatirao je kapelan sigurno, da njegovo prijateljstvo s pokojnim protestantom nije moglo postati »duhovno prijateljstvo, gdje si dvije, tri ili više duša saopćuju uzajamno pobožnost i duhovne osjećaje, pa postanu samo jedna duša«, kako veli sv. Franjo Saleski.[30] Tada je trebao odmah uvažiti riječi sv. Pavla: »Haereticum hominem post unam et secundam correptionem devita: Sciens, quia subversus est, qui

Zanimljiva usporedba

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/zanimljiva-usporedba.html

Sv. Ivan Kapistran je jedan od najboljih primjera kako vojujuća Crkva pobjeđuje sve svoje neprijatelje.
On je doista pobijedio u svim bitkama protiv tijela, svijeta i vraga.

No, on nije pobijedio samo one unutarnje i nevidljive neprijatelje, nego i one vanjske i vidljive neprijatelje: krivovjerce i muhamedance.

Prava je šteta što je njegova pisana ostavština danas zaboravljena.
Smatram da bi se barem franjevci iz Iloka trebali pobrinuti da djela sv. Ivana Kapistrana budu tiskana i u hrvatskom izdanju.... Da se opet u našem narodu proširi pobožnost prema ovom velikom svecu, koji je odabrao upravo Ilok kao mjesto svoga ukopa.

Sv. Ivan Kapistran u svojim djelima izlaže crkveni nauk na pristupačan i lako razumljiv način, često se koristeći zanimljivim usporedbama.
Tako npr. uspoređuje sakramente koji ostavljaju biljeg u duši sa oznakama u vojsci (*De papae et concilii auctoritate*, I., 3.):

"*Sic quilibet christianus habet in hac militia signum commune, scilicet baptismum, qui facit etiam eum habilem ad alia sacramenta. Est autem in eo signum distinctivum, quia per illud distinguitur ab infidelibus inhabilibus ad gratiam et reliqua sacramenta.*
Sunt etiam in bello aliqui plus parati ad resistendum vel pugnandum et isti habent suum signum et vexillum. Tale est signum repraesentatum per confirmationem in fronte, per quam roboratur non solum ad pugnam pro salute propria contra concupiscentias, quae remanent post baptismum, sed et ad constantem confessionem nominis Christi et defensionem fidei.
Unde in primitiva Ecclesia eligebantur quidam ad publice manendum in loco persecutionis, aliis occulte latentibus in cavernis, ut patet in legenda s. Sebastianti, iuxta quod dicit Apostolus: 'Alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem: alii vero ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in melotis et in pelibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus, in solitudine errantes et in montibus et in speluncis, et in cavernis terrae' (Hebr. 11, 35-38)

Sunt et alii, qui habent alios regere, ut duces belli, et isti habere solent spirituale vexillum et talle est quod imprimitur in ordine, per quem aliquis fit habilis ad regendum alios et ad sacramenta aliis ministranda."

PRIJEVOD:
"*Tako svaki kršćanin ima u ovoj vojsci zajednički znak, dakako krštenje, koje ga također čini sposobnim za druge sakramente. U njemu je, naime, znak razlikovanja, jer se po njemu razlikuje od nevjernika koji su nesposobni za milost i ostale sakramente.*
I u ratu su neki više spremni za otpor ili za borbu i oni imaju svoj znak ili zastavu.
Takav se znak predstavlja po potvrdi na čelu [krizma], po kojem se učvršćuje ne samo za borbu za vlastito spasenje protiv požuda, koje preostaju i nakon krštenja, već i za postojano ispovijedanje imena Kristova i obranu vjere.
Zato su u prvoj Crkvi neki birani da javno ostanu u mjestu progona, dok su se drugi skrivali po špiljama, kako je to očito u legendi o sv. Sebastijanu, prema onome što kaže Apostol: 'Drugi pak, stavljeni na muke, ne prihvatiše oslobođenja da bi ih zapalo bolje uskrsnuće. Drugi su opet iskusili izrugivanja i bičeve, pa i okove i tamnicu. Kamenovani su, piljeni, poubijani oštricom mača, potucali se u runima, u kozjim kožusima, u oskudici, potlačeni, zlostavljani – svijet ih ne bijaše dostojan – vrludali po pustinjama, gorama, pećinama i pukotinama zemaljskim.' (Heb 11, 35-38)
Ima i drugih, koji moraju drugima upravljati, kao vojskovođe, i ovi običavaju imati duhovnu zastavu i takva se utiskuje u [svetom] redu, po kojem netko postaje sposoban da ravna drugima i da dijeli sakramente drugima."

Istočna Crkva i nauk o oprostima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/istocna-crkva-i-nauk-o-oprostima.html

Svi veliki katolički teolozi koji su pisali o crkvenom nauku o oprostima, pozivali su se jednako na djela zapadnih, kao i istočnih crkvenih otaca.

I općenito kad govorimo o odnosu krivnje i kazne, o pokori, zadovoljštini, vremenitim kaznama itd. - lako nalazimo argumente i kod latinskih i kod grčkih otaca.

Tako i Katekizam Tridentskog koncila govoreći o toj temi (pars II., cap. V., 69.), poziva se i na autoritet sv. Ivana Zlatoustoga i sv. Augustina:

"*Quemadmodum enim, sanato vulnere, cicatrices quaedam remanent, quae et ipsae curandae sunt; ita in anima, culpa condonata, supersunt peccatorum reliquiae purgandae. Idem plane divi Chrysostomi sententia confirmat cum ait: 'Non satis est sagittam e corpore extrahi, sed plaga quoque a sagitta inflicta sananda est; sic etiam in anima post acceptam peccati veniam, poenitentia curanda est plaga relicta.' (homil. 80. ad populum Antiochiae)*
Frequentissime enim a sancto Augustino docemur, duo haec in poenitentia animadvertenda esse: Dei misericordiam et iustitiam; misericordiam qua peccata et poenas aeternas illi debitas condonat; iustitiam qua poenis tempore definitis hominem punit."

("*Kao što naime, nakon izliječenja rane, ostaju neki ožiljci, koje također treba zaliječiti, tako i u duši, nakon oproštenja krivnje, preostaju ostaci grijeha koje treba očistiti. Isto jasno potvrđuje pouka svetoga [Ivana] Zlatoustoga kad kaže: 'Nije dovoljno izvući strijelu iz tijela, već i ranu koja je nanesena od strijele treba izliječiti; tako i u duši nakon primljenog oproštenja grijeha, pokorom treba izliječiti preostalu ranu.' (homil. 80. narodu Antiohije)*
Vrlo često nas i sveti Augustin poučava da u pokori trebamo paziti na ovo dvoje: Božje milosrđe i pravdu; milosrđe kojim otpušta grijehe i vječne kazne koje se za njih duguju, a pravdu kojom kažnjava ljude kaznama ograničenima vremenom.")

Naš poznati grkokatolički biskup Dionizije Njaradi (1874.-1940.) napisao je tekst u Bogoslovskoj smotri (veljača 1914. g.) pod nazivom *Zgodan predlog za rješenje pitanja o oprostu* u kojem se naglašava da su se današnje "pravoslavne crkve" udaljile od starog crkvenog nauka o tom pitanju.
Time su "pravoslavci" došli u očitu kontradikciju s nekim svojim (prijašnjim) praksama.

Njaradi citira pitanja koja je o tome postavio ruski profesor N. Glubokovskij ruskim teolozima.
4. pitanje glasi:

> "Kako tumače pravoslavni bogoslovi to, da liturgičke i druge crkvene knjige dozvoljavaju djelomično i potpuno oproštenje naložene epitimije?
> U tome je bitna poteškoća. Epitimija se naime određuje, da se udovolji pravdi, i ona se mora točno izvršiti, da se izgladi krivnja. Međutim, ona se katkada skraćuje, a učinak se njezin ubraja u potpunoj mjeri.
> Stara Crkva dozvoljavala je to radi zagovora mučenika, kojih su se stradanja upisivala pokornicima kao nadopunjak njihova kajanja.
> Vidi n. pr. kod sv. Ciprijana u pismu 18. i u djelu 'O palima' 18, 19 i dr., a ta vlast smanjivati kanonske kazne pripadala je biskupima (Sabor u Ankiri prav. 2., Nikejski sabor prav. 12.).
> Proizlazi, kao da se tu radi o upisivanju zasluga svetih u korist onih, koji su činili pokoru; prema tomu te zasluge kao da su bile za svece Božje preizobilne - *supererrogatoria*."

I naš drugi istaknuti grkokatolički biskup iz toga vremena, Janko Šimrak (Njaradijev nasljednik), više puta je dotaknuo ovu temu.
Analizirajući slučaj arhimandrita Sime Kordića iz 1655. g., Šimrak je došao do zaključka da je još u 17. stoljeću u srpskoj crkvi postojala "ista praksa glede oprosta, koja je vazda vrijedila u zapadnoj Crkvi."

Ovo su točne Šimrakove riječi (*Marčansko-svidnička eparhija za vrijeme vladika Gabre i Vasilija Predojevića*):

> "...krenuo je [Sime Kordić] patrijarhi Gavrilu u Peć, da izmoli od njega rješavanje od Savine ekskomunikacije. Patrijarha ga je zavolio i bez pitanja Save izdao mu je 1655. god. pismo, kojim ga oslobođa kletve.
> Zanimiva je svečana forma odrješenja, koja glasi: 'Ot onjeh (apostola i Gospodinovih učenika) ubo i na nas drugi primatelie prišadšei toiže božestvenei blagodati imami proščeno i sie po duhu čedo naše ieromonaha Simeona arhimandrita, elikože on iako čelovjek sagrješi i k Bogu pregrješi slovom, djelom, pomišleniem, volieiu ili nevolieiu i svjemi svoimi čiustvi, ašče pod kletvoiu otčeiu ili materieiu, ašče pod otločeniem arhiereiskim ili iereiskim bist ili svom prokletiu podpade ili kletvom zakle se i siiu prjestupi inemi nekimi sgrješenii prjerzie, sia duhovnim otcem ispovjeda, ieže ot nih pravilo ot srdca priet i isplniti usrdstvova... ielikaže zabvenia radi ne ispovjedana ostavi i ona sva da prostit iemu...'
> Iz posljednjih se riječi vidi, da je u ono vrijeme bila svuda u običaju ispovijed i da se davala pokora, koju je morao pokajnik ispuniti. Ovo odrješenje je zapravo neke vrste indulgencija, jer se daje samo za one grijehe, koji su već na ispovijedi oprošteni i za koje je izvršena naređena pokora.
> Prema tomu je u ono doba bilo u običaju u srpskoj crkvi i podjeljivanje oprosta za vremenske kazne grijeha. Ovo je vrlo važno sa dogmatskoga stanovišta, jer se danas pravoslavni bogoslovi u nauci o oprostu povode za protestantima.
> U sedamnaestom dakle vijeku nalazimo u Peći kod patrijarhe istu praksu glede oprosta, koja je vazda vrijedila u zapadnoj Crkvi."

I u fusnoti ispod teksta na idućoj stranici, Šimrak kaže:

> "Što je drugo nego indulgencija, kad patrijarha srpski Gavrilo oprašta grijehe Kordiću, koje je on ispovijedio pred duhovnim ocem i za koju je izvršio nametnutu pokoru?
> Iz jednoga drugoga pisma patrijarhe Maksima vidi se, da je vezao kletvom Kordića za ovaj i onaj svijet i prema tomu, da je i za mrtve dijelio oproste."

Nažalost, danas srpski raskolnici odbacuju katolički nauk o oprostima, i kako kaže biskup Šimrak, "povode se za protestantima".

Opasnost na samrti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/opasnost-na-samrti.html

Mislim da je najgora pojava s kojom se suočavaju svećenici koji se bave umirućima, kad naiđu na okorjelog grešnika koji se niti na samrti ne želi pokajati za svoje grijehe.
Danas je to češće nego ikada prije, jer je već narasla cijela jedna generacija "vjernika" koji u grijehu ne vide ništa loše.

A da bi stvar bila još gora, đavao napastuje ljude na samrti još jače i upornije, nego tijekom cijelog proteklog života.

Na to nas upozorava i Katekizam Tridentskog koncila (pars. II., cap. VI., 15.):

"*Nam etsi humani generis hostis quoad vivimus, numquam desinit de interitu et exitio nostro cogitare; nullo tamen tempore, ut nos omnino perdat, ac, si fieri possit, spem nobis divinae misericordiae eripiat, vehementius omnes nervos contendit, quam cum supremum vitae diem appropinquare animadverterit*."

("*Naime, iako neprijatelj ljudskoga roda, dok god živimo, nikada ne prestaje smjerati o našem padu i propasti, ni u jedno vrijeme tako žestoko ne upire sve snage da nas posve upropasti i, ako je moguće, oduzme nam nadu božanskog milosrđa, kao kad vidi da se približava zadnji dan života.*")

Možda ste mislili da su tim opasnostima najviše izloženi alkoholičari, narkomani i slične osobe s "dna društva"... No, višestoljetno iskustvo nas uči da su đavolskim prevarama vjerojatno najviše izložene visokoobrazovane osobe u tzv. višim slojevima društva.

Crkveni naučitelji upozoravaju da đavao često baš intelektualce napastuje na samrti, nastojeći im pobuditi sumnje u vjerske istine, kako bi im u tom sudbonosnom času oduzeo vjeru i povukao ih u propast.

Sv. Alfonz Liguori poručuje osobama koje se nalaze u takvim napastima da nipošto ne ulaze u rasprave s napasnikom, naročito neka ne traže u svojoj glavi nikakve argumente "za" i "protiv", dokaze... i slično na što su znanstvenici naviknuti.
Moraju paziti da im se ne dogodi ona situacija, koju najbolje opisuju ove riječi Biblije: "...ishlapiše u mozganjima svojim, te se pomrači bezumno srce njihovo." (Rim 1, 21)

Sv. Alfonz im preporučuje da samo ponavljaju strelovitu molitvicu:
"*Ego credo quod sancta mater Ecclesia credit, quae veritatem credit et confitetur.*"
("*Ja vjerujem ono što vjeruje sveta majka Crkva, koja vjeruje i ispovijeda istinu.*")

Treba vjerovati u vjerske istine čvrsto, bez bilo kakvog kompliciranja, pouzdano i sa jednostavnošću malog djeteta. I sam Gospodin govori:
"Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko." (Mt 18, 3)

A trebamo poslušati i sv. Pavla:
"...ne dajte se brzo pokolebati u svom shvaćanju, niti uznemiriti ni nekim duhom, ni nekom riječju..." (2 Sol 2, 2)
"U svemu imajte uza se štit vjere: njime ćete moći ugasiti ognjene strijele Zloga."
(Ef 6, 16)

Međutim, najveći problem predstavljaju ti "intelektualci", filozofi, znanstvenici, ljudi istraživačkog mentaliteta. Oni koji nikada ništa ne vjeruju bez "čvrstih dokaza".

Sv. Bernardin Sienski je isticao da je svaki katolik dužan vjerovati sve vjerske istine, bez ikakvih dokaza. Štoviše, kaže da je uporno traženje nekakvih "dokaza" za istinitost vjere, vrijeđanje autoriteta Boga i Crkve.
On uspoređuje ljude koji ne žele vjerovati bez očitih dokaza, sa trgovcima koji ne žele ispuniti svoju ugovornu obvezu ako prije toga ne dobe jamstvo.

Pravu, iskrenu vjeru, ovako opisuje sv. Bernardin (*De evangelio aeterno*, serm. XIII., art. 3., cap. 2.):
"*Sinceritas fidei nostrae in hoc stat, quod homo credat alicui veritati praesentatae propter auctoritatem praecipientis.*"
("*Iskrenost naše vjere u ovome stoji, da čovjek vjeruje nekoj predstavljenoj istini, zbog autoriteta onoga tko je određuje.*")

Drugim riječima, naša vjera mora biti kao vjera bl. Ivana Merza, koji je govorio:
"Da meni Crkva kaže da je crno bijelo, a bijelo crno, ja bih to vjerovao."

A oni "katolici" koji nemaju takvu vjeru, mogu očekivati lavinu napasti o vjerskim pitanjima, naročito na samrti.

Vrijedi ovdje poslušati riječi sv. Alfonza Liguorija o napastima koje "učenjaci" često doživljavaju na samrti (pogledaj Praxis confessarii, t. 238.):

"*Ab hac terribili tentatione praesertim agitantur, qui cum perditam egerint vitam, sibi suoque iudicio nimium adhaeserunt; praecipue si viri eruditi fuerint.*
Hic sedulo advertendum, quod si daemon aliquod eis circa fidem dubium aut subtilitatem suggerat, statim constanti animo tantum generatim respondeant: 'Ego credo quod sancta mater Ecclesia credit, quae veritatem credit et confitetur.'
Horteurque sacerdos infirmum, ut maximas Deo gratias agat, quod ipsum in Ecclesiae sinum ab incunabulis accipere dignatus sit; ideoque in ipsa fide usque ad extremum vitae

perseverare velle profiteatur.
Praecipuus tamen modus et utilior ab huiusmodi tentationes regellendas erit mentem alio divertere, aliosque varios elicere actus, nempe contritionis, spei, charitatis erga Deum...
Cuiusdam doctoris, Bellarminus refert, quod hic dum in morte cum daemone disserere de quodam fidei articulo voluerit, deceptus succubuit et mortuus est."

PRIJEVOD:
"*Od te strašne napasti naročito su gonjeni oni, koji nakon što su proveli promašen život, previše prijanjaju uz sebe same i svoju prosudbu, naročito ako su obrazovani ljudi.*
Ovdje pomno treba paziti, ako bi im demon sugerirao neku sumnju ili potankost u vezi vjere, da odmah postojane volje općenito odgovore: 'Ego credo quod sancta mater Ecclesia credit, quae veritatem credit et confitetur.'
I svećenik treba ohrabriti bolesnika da najviše zahvaljuje Bogu što se udostojao primiti ga još od kolijevke u krilo Crkve, i da zato ispovijeda da želi ustrajati u istoj vjeri sve do kraja života.
Osobit i korisniji način za odbijanje takvih napasti bit će da misli odvrati na nešto drugo, i da obavi druge čine, dakako, čin kajanja, ufanja, ljubavi prema Bogu...
Bellarmin spominje da se neki doktor, dok je na samrti želio s demonom raspravljati o nekom članku vjere, obmanjen srušio i umro."

Svećeničko zvanje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/svecenicko-zvanje.html

Ovo je tekst Dragutina Kniewalda *Svećeničko zvanje* objavljen u *Bogoslovskoj smotri* u lipnju 1926. godine.

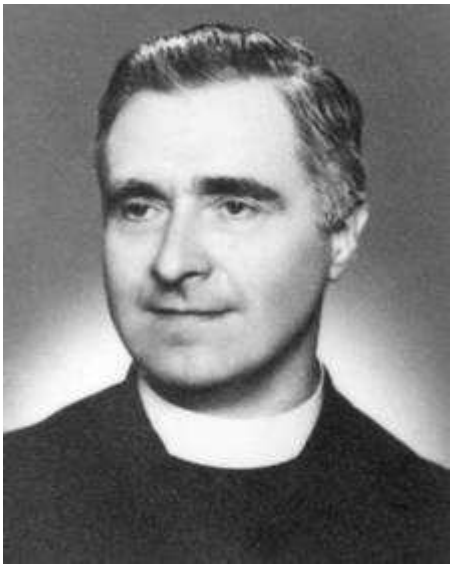

Iznosi nauk Crkve o zvanjima, s posebnim osvrtom na upute sv. Pija X.

Svećeničko zvanje.

Dr. Dragutin Kniewald.

De vocatione ad statum sacerdotalem.

SUMMARIUM.

1. Deus est, qui in Veteri et in Novo Testamento eligit sibi sacerdotes, sed vario modo. — 2. Vocatio debet per signa externa cognosci tum a candidato, tum ab Ecclesia. — 3. Variae sententiae. Litterae card. Merry del Val 26. Junii 1912. — 4. Experientia personalis internae cuiusdam adspirationis seu invitamenti Spiritus Sancti ad sacerdotium ineundum non constituit, saltem necessario et de lege ordinaria, vocationem sacerdotalem. — 5. Sed e contra nihil plus in Ordinando, ut rite vocetur ab Episcopo, requiritur, quam recta intentio simul cum idoneitate. Analysis theologico-psychologica huius duplicis elementi. — 6. Deus est, qui in ordine executionis Providentiae suae vocationem rite conceptam in vocatis operatur. — 7. Processus psychologicus cognitionis divinae vocationis, de lege ordinaria. — 8. Peccatne, et quomodo, negligens divinam vocationem, vel intrans in sacerdotium sine vocatione. »Amissio« vocatonis. — 9. Monitum S. Alphonsi confessariis.

1. U s t a r o m je zavjetu odabrao Bog posrednike izmedu sebe iz židovskog naroda, da budu svećenici. »Applica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum filiis suis de medio filiorum Israel ut sacerdotio fungatur mihi: Aaron Nadab et

spode ... pokaži, koga si odabrao, da primi mjesto ove službe i apostolstva ... I pade kocka na Matiju« (Dj. Ap. 1. 24. 26). I Savla je Gospod odabrao za svoj sud izabrani i za apostola naroda (Dj. Ap. 9. 15).

Od kako je Spasitelj uzašao na nebo i nakon što su apostoli pomrli trebalo je da se drugim nekim načinom odaberu oni, koje je Gospod pozvao, da mu služe u njegovu svetištu. U starom su zavjetu bili svećenici krvni potomci Aaronovi i to po odredbi Božjoj, a u novom zavjetu nije Bog sebi više odabirao svećenike po krvnom srodstvu. Ipak je sigurno, da je Bog i u novom zavjetu onaj koji sebi odabire svoje svećenike.

Stoga i odreduje Can. 968. § 1. »Sacram ordinationem ... licite recipit, qui ad normam sacrorum Canonum debitis qualitatibus, iudicio proprii ordinarii, praeditus sit«. A u pismu kardinala Merry del Vala, što ga je potvrdio papa Pijo X. 26. VI. 1912., naglasuje se: »Neminem habere unquam ius ullum ad ordinationem antecedenter ad liberam electionem episcopi« (A. A. S., 1912. 485). Budući dakle, da je svećenik službenik i Boga i Crkve, traži se ne samo t. zv. nutarnje, nego i vanjsko zvanje.

3. Po čemu će pak i odabranik i Crkva upoznati nutarnje zvanje? Objava je Božja prestala smrću zadnjega apostola. Govorimo o javnoj objavi, jer privatna objava pojedincima ne obvezuje Crkvu u njezinom djelovanju. Znademo doduše za više primjera u crkvenoj povijesti, gdje su pojedinci nagnani

koja vodi računa u glavnom o ljudskim osjećajima, čuvstvima, sklonostima i emocijama, a o životu razuma i volje ljudske duše malo što zna i pita.

Da spomenem i navedem mišljenja nekih autora: Tako veli n. pr. Anton Zupančić u svom Duhovnom Pastirstvu (Ljubljana 1885.) na str. 11.: »Sme nam pa znamenje poklica biti: nagnjenje in veselje, pravi namen in naturna sposobnost«. Slično kaže i dr. Martin Štiglić: »Znakovi zvanja jesu: 1. Nutarnje nagnuće za svećenički stalež i službu; 2. Čista nakana i 3. Sposobnosti duševne i tjelesne. Čim je jače nagnuće, čišća nakana, veće sposobnosti, tim je zvanje i sigurnije« (str. 9). Tako isto veli i Schüch-Polz: »Božanski poziv k službi pastirskoj očituje se 1. unutrašnjim, t. j. ... sklonošću

bata, quae spem fundatam faciant fore ut sacerdotii munera recte obire eiusdemque obligationes sancte servare queat. (A. A. S. 1912. 485).

Ove dvije vlastitosti: sposobnost i dobru volju, traži i novi crkveni zakonik od svećeničkih kandidata: »In Seminarium ab Ordinario ne admittantur, nisi... quorum indoles et voluntas spem afferant eos cum fructu ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros.« (Can. 1363 § 1.).

Iz svega ovoga jasno slijedi, da je u svećeništvo pozvan i da ima svećeničko zvanje svaki onaj, koji je pravilno odabran

Drugi je elemenat nutarnjega zvanja »idoneitas«, kako kaže gornja odluka zajedno sa sv. Tomom, sposobnost.

Da netko uopće bude sposoban za primitak sv. reda, traži Crkva ponajprije, da nije irregularis i da nema druge koje kanonske zapreke. Prema novom su crkvenom pravu iregularni nezakoniti, ako nisu pozakonjeni, ili ako nijesu položili svečane zavjete, zatim oni, koji imadu takvu tjelesnu manu, te ne mogu sigurno i dostojno služiti oltaru, zatim epileptičari, ludi, od đavla posjednuti sada ili prije, bigami (successive), obilježeni »infamia iuris«, sudac, koji je izrekao smrtnu osudu i krvnik kao i njegovi svojevoljni i neposredni pomagači u izvršenju smrtne osude. To su iregularnosti ex defectu prema Can. 984. A Can. 995. nabraja iregularnosti ex delicto. Iregularnost je prema Can. 968., 983., takva pravna zapreka, koja sama po sebi uvijek priječi primitak i izvršavanje sv. reda. Od iregularnosti može oprostiti sveta stolica (S. C. Sacramentis i S. C. de Religiosis), a u pojedinim slučajevima nunciji i apostolski delegati, biskupi i ispovjednici. Veoma se rijetko daje dispenza za iregularnost ex bigamia vera, ex homicidio voluntario, quod in iudicio probari posset (extra bellum), ex valde notabili et aparente corporis vitio (A. Vermeersch S. J. Theologiae moralis Thomus III. Romae 1923. n. 721).

Dok je iregularnost vječna zapreka, koja prestaje samo oproštenjem, obične su zapreke, o kojima govori Can. 987. privremene, pa prestaju s prestankom svoga uzroka, bez dispenze. Dok je tko spriječen kanonskom zaprekom, a naročito, ako je iregularan, pa ne može dobiti od zakonite crkvene vlasti zakonitim putem dispenzaciju od iregularnosti, nema prava da bude zaređen, pa prema tomu ne može imati ni sigurnosti u svom svećeničkom pozivu; što više, može se mirne duše reći, da barem za sada još nema zvanja.

Svećenik treba, da kao posrednik između Boga i ljudi i djelitelj božanskih tajna bude prije svega čovjek žive vjere (skupna poslanica iz biskupske konferencije u Zagrebu 1921., Vrhbosna 1921. br. 9. str. 113.). On treba da provodi svetiji život nego li katolički svjetovnjaci, kojima treba da prednjači svojim primjerom. (Can. 124.; Epistola pastoralis collectiva Ordinariorum in regno S. H. S. ad omnes sacerdotes 23. VIII.

1923.). Kad klerik prima sv. red subđakonata kaže mu biskup: »Iterum atque iterum considerare debetis attente quod onus hodie ultro appetitis; quod si hunc ordinem susceperitis, amplius non licebit a proposito resilire, sed Deo perpetuo famulari, et castitatem, illo adiuvante servare oportebit.« A prema Can. 132. § 1. vezan je svaki klerik od časa, kad je primio sv. red subđakonata obvezom potpune i vječne čistoće, te (bez zakonite dispenze, koja se svećenicima, u koliko ostaju u svećeničkoj službi, nikad ne daje) ne može sklopiti valjanog braka (Can. 1072). Nije svatko — pa ma bio inače i najbolji i najpobožniji — takve tjelesne, živčane i duševne konstitucije, nije svatko tako ni uzgojen, a nije svatko ni voljan držati ovu veliku obvezu celibata, koju Pijo X. u svojoj »Exhortatio ad clerum catholicum« zove »nostri ordinis lectissimum ornamentum«, i od koje po opetovanim izjavama Svete Stolice katolička Crkva ne odstupa. Tu vrijedi Spasiteljeva riječ: »Ne razumiju svi te riječi, do oni, kojima je dano« (Mat. 19, 11). Celibat je u praksi ponajčešće zapravo ona točka, koja u duši pojedinca odlučuje o tomu, hoće li poći u sjemenište i dati se zarediti, ili ne. U spomenutoj već »Exhortaciji« traži Pijo X. od svećenika da budu muževi molitve, a Can. 125. i 126. izričito propisuje neke pobožne vježbe, koje svi klerici i svećenici treba da vrše i povrh svete mise i časoslova. Can. pak 127. naročito naglasuje, da su svećenici dužni iskazivati poštovanje i poslušnost svome biskupu, kako su to svečano obećali kod sv. ređenja; a Pijo X. posebice još ističe i osobitu dužnost svećenikovu, da se od srca pokorava odredbama Sv. Stolice. Nadalje upozoruje Pijo X. svećenike i zaklinje ih, da ne slijede onih novotara, koji razlikuju »aktivne« i »pasivne« kreposti govoreći, da se svećenikova hvala u današnje doba sastoji u tom, da vrši »aktivne« kreposti radeći neumorno oko spasa drugih, a malo se ili ništa ne obazirući na one kreposti, što ih krivo zovu pasivnima. »Est igitur nobis persona Christi gerenda: Legatio vero ab ipso data sic obeunda, ut quo ille intendit, eo nos pertingamus... (K. L. 1908. br. 36. str. 434). Summum igitur studium nostrum sit in vita Jesu Christi meditari (K. L. 1908. 446). Ad omnium aetatum homines pertinet illud: Discite a me, quia mitis sum et humilis corde; nulloque non tempore Christus se nobis exhibet factum obedientem usque ad mortem; valetque quavis aetate Apostoli sen-

tentia: Qui... sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscientiis. Quae si quidem spectant unum quemque fidelium, propius tamen ad sacerdotes attinent...« (K. L. 1908. 435). Osim toga treba da svećenik izbjegava svako sumnjivo društvo, tašte i svjetske zabave, plesove, kazališta, gostione i slično (Can. 133., 138., 140.; Epistola pastoralis collectiva 23. VIII. 1923). Klerik treba da se nosi jednostavno, da bude prema odredbama svoga biskupa uvijek odjeven u dostojno crkveno odijelo (Can. 136. § 1.; isp. Ep. past. col. 23. VIII. 1923.), da ne nosi prstenja ni drugog suvišnog nakita (Can. 136. § 2.). Klerik ne smije bez naročitog dopuštenja sv. Stolice izvršavati liječničke ili kirurške poslove (Can. 139. § 2.) Uopće u svemu treba da se ravna prema odredbama svoga biskupa, a čitav se njegov život sastoji u službi Božjoj i nastojanju oko spasenja svoje duše i onih vjernika, koji su povjereni njegovoj brizi. Zato određuje Papa Pijo X. u pismu o uzgoju mladih klerika, da voditelji sjemeništa posebno paze na to da li su kandidati svećeništva: »ad parendum dociles, in pietatem proni, de se non alte sentientes, disciplinae retinentes; rectone sibi fine proposito, an humanis ducti rationibus ad sacerdotii dignitatem contendant; utrum denique convenienti vitae sanctimonia doctrinaque animo conentur acquirere.« Nema li klerik ovih kreposti, to će se brzo opaziti. Pobožnosti će vršiti ficto animo, a discipline će se držati servili timore, ili će je naprosto prezirati. Ne koriste li opomene, neka ga poglavari nakon godinu dana otpuste, jer takav ne pokazuje znakove zvanja (Motu proprio 1. IX. 1910. A. A. S. 1910. 666.) »E seminario dimittantur [illegible]

meništu, a redovito su dužni proboraviti u sjemeništu barem kroz čitavo vrijeme bogoslovskog studija (Can. 972. § 1.) Novi crkveni zakonik govori opširno o ustanovi sjemeništa, o uzgoju i naukama klerika u Can. 1352.—1371. Još je opširnije govorio Pijo X. u svom »Motu proprio« od 1. IX. 1910. i Pijo XI. u svojoj apostolskoj poslanici kardinalu Kajetanu Bisletiu, prefektu svete kongregacije za sjemeništa, od 1. VIII. 1922.

Da sakupimo dakle sve, što smo dosad rekli, navesti ćemo odredbe crkvenog zakonika:

Sacram ordinationem valide recipit solus vir baptizatus; licite autem, qui ad normam sacrorum Canonum debitis qualitatibus, iudicio proprio ordinarii, praeditus sit, neque ulla detineatur irregularitate aliove impedimento. — Can. 968. § 1.

Episcopus ordines sacros nemini conferat quin ex positivis argumentis moraliter certus sit de eius cannonica idoneitate; secus non solum gravissime peccat, sed etiam periculo sesse committit alienis communicandi peccatis. — Can. 973. § 3.

Ut quis licite ordinari possit, requiruntur:

1. Recepta sacra confirmatio.
2. M o r e s ordini recipiendo congruentes.
3. Aetas cannonica (Cf. Can. 975., 976.)
4. Debita s c i e n t i a.
5. Ordinum inferiorum suscepcio (Cf. Can. 977).
6. Interstitiorum observatio (Cf. Can. 978.)
7. Titulus cannonicus, si agatur de ordinibus maioribus. — Can. 974. § 1.

Svatko dakle, koji je god pravilno i zakonito poslan od biskupa, može mirno stupiti u svetište i u savjesti biti siguran, da je pozvan od Boga (barem voluntate Dei consequente ipsam externam asumptionem (cf. Vermeesch O. C. III. 556.). Stoga katekizam koncila tridentskog i kaže nadovezujući na Hebr. 5. 4.: »Vocari a Deo dicuntur qui a legitimis Ecclesiae ministris vocantur«.

A onaj, koga Crkva ne zove, ili ga, što više, i odbija, jer nema zakonitih uvjeta, neka i opet bude siguran, da nije od Boga pozvan u svetište. Naročito treba da ovdje istaknem: »Nemo ad sacrum ordinem permittatur accedere, nisi aut virgo aut probatae castitatis existat.« (Decr. Urbani II.).

To isto opetuje i tridentski koncil (s. XXIII. c. 13): »Subdiaconi et diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium et in minoribus ordinibus probati ... qui sperent, Deo auctore, se continere posse.« Slično je tražio već u prvo doba kršćanstva sv. Pavao (I. Tim. 3.). To jasno naglasuje i biskup kod ređenja subdjakona: »Si usque nunc fuistis ebrii, amodo sobrii; si usque nunc inhonesti, amodo casti.« Sigurno je, da bi onaj ordinand teško griješio, koji bi se dao zarediti in habituali peccato turpi, ako možda od zadnje ispovjedi i nije pao u težak grijeh ove vrste. Kako će ispovjednik postupati stakvim vidi Vermersch, o. c. III. 33.

Svatko sposoban (idoneus) može dakle uz dobru nakanu želiti i moliti od Crkve sv. red svećeništva. Svećenički stalež odabire svatko slobodno izborom svoje volje. Tu slobodu pretpostavlja čitav obred ređenja, a biskup je i naročito ističe u psihološki najveličanstvenijem času čitavog ređenja: »Filii dilectissimi, ad sacrum Subdiaconatus ordinem promovendi, iterum atque iterum considerare debetis atente, quod onus hodie ultro appetitis. Hactenus enim liberi estis, licetque vobis pro arbitrio ad saecularia vota transire; quod si hunc ordinem susceperitis, amplius non licebit a proposito resilire, sed Deo, cui servire, regnare est, perpetuo famulari et castitatem, illo adiuvante, servare opportebit ... Proide, dum tempus est, cogitate, et, si in sancto proposito perseverare placet, in nomine Domini, huc accedite.« A novi crkveni zakonik određuje: »Nefas est quemquam, quo vis modo ob quamlibet rationem, ad statum clericalem cogere, vel cannonice idoneum ab eodem avertere.« Can. 971.

6. Zar se dakle č i t a v o zvanje u svećenički stalež sastoji samo od ovih elemenata: Kanonska sposobnost, dobra nakana slobodna volja i poziv (izbor) sa strane Crkve — isklju-

Očito je, da se ova misao Pavlova ne odnosi samo na apostole, niti samo na prva kršćanska vremena, već u opće na sve pomagače Božje u djelu spasenja (I. Cor. 3, 9.). »On (Krist) je dao jedne apostole, a jedne proroke, a jedne evanđeliste, a jedne pastire i učitelje, da se sveti priprave za djelo službe, na sazidanje tijela Kristova: dokle stignemo s v i u jedinstvo vjere i poznanje Sina Božjega . . .« (F. 4. 11—13.)

Tko nije imao prilike, da u dobrim kršćanskim porodicama vidi po više dječaka, ili mladića, koji bi imali sposobnosti, što ih Crkva traži za svećenički stalež. Ali oni nemaju »sklonosti«, nemaju »volje za to«. Poznavao sam uglednu porodicu s dva sina, od kojih je jedan ostao svjetovnjak, i to uzoran katolički svjetovnjak, a drugi je odabrao svećenički stalež. Danas su jedan i drugi već pokojni. Svi, koji su ih poznavali, bili su uvjereni, da je onaj svjetovnjak trebao poći u svećenike, a onaj svećenik da je trebao ostati u svijetu. No život i životne prilike odlučile su drukčije, kao u tolikim drugim slučajevima. Moramo priznati, da i u ovakvim naoko sličnim ili jednakim prilikama, postoje i djeluju na odluku mladoga čovjeka različiti nevidljivi razlozi i uzroci, koji su često za ljudsko opažanje imponderabilni No onaj glavni »imponderabile«, koji stvara »nagnuće«, »sklonost, volju i odluku: »postat ću svećenik« — to je nevidljiva i nečujna i nesvijesna djelatna milost Božja. Jer ako bez milosti Božje ne možemo učiniti ništa za spasenje (Iv. 15, 5), ako ne možemo ništa spasonosno misliti sami od sebe, nego je naša vrsnoća od Boga (2. Cor. 3, 5), koji nam daje Duha premudrosti i objavljenja, da ga poznamo; i bistre oči srca našega, da bismo mogli vidjeti, koja je nada njegova zvanja, i koje je bogatstvo slave nasljedstva njegova u svetima (F. 1, 17. 18), tada je jasno, da ni ove velike odluke ne može čovjek učiniti ni izvršiti bez djelovanja milosti Božje. Tako i ovdje imade svoju primjenu riječ sv. Pavla: »Ja posadih, Apolo zalije, a Bog dade da to uzraste. Tako niti je onaj što, koji sadi, ni onaj, koji zalijeva, nego Bog, koji daje te uzraste.« (1. Cor. 3, 6, 7). Tako dakle niti stoji do onoga, koji hoće, ni do onoga, koji trči, nego do Boga, koji pomiluje (Rom. 9, 16). Stoga i moli sv. Crkva: Actiones nostras quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adjuvando prosequere: ut cuncta nostra

oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur.« (In litaniis oo. sanctorum). A u misi za mir moli svećenik: »Deus a quo sancta desideria, recta consilia et iusta sunt opera ...« Isto moli svećenik na osmu nedjelju poslije Duhova: »Largire nobis, quaesumus, Domine, semper spiritum cogitandi quae recta sunt, propitius et agendi: ut, qui sine te esse non possumus, secundum te vivere valeamus.« Konačno u molitvi »pro seipso sacerdote« (or. div. 20.) moli svećenik: »Omnipotens et misericors Deus... me famulum tuum, quem, nullis suffragantibus meritis, sed immensa clementiae tuae largitate celestibus mysteriis servire tribuisti, dignum sacris altaribus fac ministrum...« Pa i kod samoga dijeljenja svetih redova pripisuje biskup samomu Bogu izbor ređenika, dakako ne ekskluzivno, nego pozitivno. »Deum Patrem omnipotentem... deprecemur, ut hos famulos suos benedicere dignetur, quos in officium ostiariorum eligere dignatus est; ... quos in ordinem lectorum a s s u m e r e dignatur; ... quos ad officium subdiaconatus vocare dignatus est — ... quos ad officium subdiaconatus eligere dignatus es — ... quos ad officium diaconatus dignatur a s s u m e r e, et quos sacris mysteriis pro nostra intelligentia credimus offerendos, ... quos ad nostrum adiutorium (ad sacerdotes) fratrum nostrorum arbitrium cosecrandos eligit; a onda odmah nastavlja u slijedećoj molitvi: Oremus D. P. O., ut super hos famulos suos, quos ad Presbyterii munus eligit, coelestia dona multiplicet; et quod eius dignatione suscipiunt, ipsius consequantur auxilio.« Obred ređenja pripisuje dakle izbor ređenika i Bogu i Crkvi,[1] koja svojim izborom i ređenjem odabranike Bogu posvećuje i prikazuje. Ovaj dvojaki smisao imade i molitva: ut hos electos benedicere digneris. Kako je od uvijek lex orandi ujedno i lex credendi, to nema sumnje, da Bog nutarnjim, nevidljivim, nečujnim, pa zbog toga nesvijesnim djelovanjem svoje milosti zove svoje odabranike k službi žrtvenika, dajući im sve potrebne sposobnosti i dobru volju, a crkvene poglavare svojom milošću vodeći tako, da svojom slobodnom voljom odabiru dostojne i vrijedne kandidate.[2]

---

[1] Et ideo propositum de ingressu religionis non indiget probatione, utrum sit a Deo (ex parte subjecti; sed hoc probare debent superiores. S. Th. II. II. Q. 189. a. 10. ad 1.)

[2] »Quod ita Deus in cordibus hominum atque in ipso libero operetur

No nije li to u protuslovlju s onim, što smo malo prije uglavili i što naglasuje kardinalska komisija, potvrđena od Pija X., 26. VI. 1912.? Nipošto. Ni komisija, u kojoj su bili sami najučeniji kardinali, pa i sam veliki dogmatičar kardinal Billot, ni Pijo X., nijesu imali na umu poricati nutarnjeg djelovanja milosti Božje u izabranikovoj duši. To bi značilo suprostaviti se samoj srži kršćanstva i poricati najelementarnije osnove čitavog traktata de gratia.[3] Jasno je iz čitavog konteksta i iz cilja te izjave, da se radilo samo o tome, što se ima zvati svećeničkim zva-

---

arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium omnisque motus bonae voluntatis ex Deo sit, quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus.« Coelestinus I. (Ep. 21, C. 9.) — »Si quis per naturae vigorem bonum aliquid, quod ad salutem pertinet vitae aeternae, cogitare ut expedit, aut eligere, sive salutari, i. e. evangelicae praedicationi consentire posse confirmat absque illuminatione et inspiratione Spiritus Sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo et credendo veritati, haeretico fallitur spiritu.« Concilium arausicanum II. can. 7.

[3] »Natura humana communiter ad diversa officia et actus inclinat, ut jam dictum est. Sed quia est diversimode in diversis, secundum quod individuatur in hoc vel in illo: unum magis inclinat ad unum illorum officiorum, et aliud magis ad aliud, ex diversitate complexionum diversorum individuorum. Et ex hac diversitate simul cum divina providentia, quae omnia moderatur, contingit quod unus eligat unum officium, ut agriculturam, alius aliud. Et sic etiam contingit quod quidam eligant matrimonialem vitam et quidam contemplativam.« S. Th. A. Suppl. Q. XLI. a II. ad 4. — Slično veli i Cornelius a Lapide: »Bog ostavlja često pojedincu slobodu u izboru njegova staleža. Ipak se za takav izbor staleža može kazati, da je od Boga, u

njem: da li nutarnja sklonost i nagnuće (svijesno) i nutarnji »pozivi« (invitamenta) Duha Svetoga, ili pak sposobnost i prava nakana kandidatova. U kontinuitetu s katekizmom koncila tridentskog i s čitavim djelovanjem Pija X. protiv modernizma riješila je ta komisija ne samo, da je vocatio externa potrebna, nego je i fiksirala ona vidljiva svojstva, po kojima može crkvena vlast da odabire svećenike, i koja su ujedno siguran znak beneplaciti divini. Odredba ove komisije zapravo i nije ništa drugo, nego samo zadnja karika u lancu, kojim je Pijo X. sputao modernizam. Modernizam svada svu religiju samo na činjenice subjektivnih svjesnih ili potsvjesnih doživljaja (Decr. Lamentabili 3. VII. 1907. 21. Denz. 2020./2021.). Tako je i čitava nauka o zvanju, u koliko se osniva na sklonosti i nagnućima ljudskog srca, kao karakterističnog i potrebitog elementa za svećeničko zvanje, i nehotice samo primjena moderne iracionalne filozofije čuvstva, što ju je modernizam prihvatio, na pitanje o zvanju. A Pijo X., koji je tolikom snagom ustao proti modernizmu u svim njegovim oblicima i primjenama, postupao je također sasvim dosljedno, kad je u pitanju svećeničkog zvanja izlučio čuvstvovanje, sklonosti i nagnuća, kao da nam ona očituju Božju volju kod izbora svećeničkog staleža, pa je čitavo to pitanje postavio na intelektualno-voluntaristički osnov, istaknuvši izričito, da nutarnja nagnuća i sklonosti nijesu siguran, jasan i potreban znak poziva Božjeg u svećenički talež, i da ne davaju nikakvih prava na redenje, dok nijesu ispitana i prokušana od crkvene vlasti.

7. Govoreći o zvanju u svećenički talež, treba da dobro razlikujemo ne samo t. zv. nutarnje i vanjsko zvanje, nego treba da tačno razlikujemo: (moralno) sigurne znakove zvanja (signa vocationis, canonica idoneitas, cf. Can. 973. § 3., Can. 971.); vjerojatne znakove zvanja (indicia vocationis, cf. Can. 1353); klicu zvanja (germen vocationis, cf. Can. 1353)); prvi povod, da netko uopće misli stupiti u taj talež; konačnu spoznaju zvanja; i odluku kojom netko hoće da bude svećenik Božji. Jednom riječi: Obično se zvanje u sveć. talež ne prepoznaje u jednom č a s u, niti se odluka stvara odjednom. Konačna je spoznaja i odluka obično rezultat oduljeg psihološkog procesa i vanjskih prilika pod ravnanjem Božje milosti. Božja će pro-

vidnost svakoga onoga, kojega želi imati kao slugu žrtvenika postaviti u takve prilike i upoznati s onim ličnostima, koje će ga privesti k oltaru. Taj je put često krivudast, ali sigurno vodi k svome cilju, premda to pozvanik jasno uvida možda tek onda, kad vjerom prosvijetljen pogled baca unatrag u prošli svoj život. Iz toga jasno vidimo od kolike su važnosti dječačka sjemeništa, gdje se po želji Crkve upoznavaju, razvijaju i formiraju zvanja. Povod, da mladić prviput misli stupiti u sjemenište, može biti i jedan sasvim obični događaj, naoko bez veće važnosti, a može biti, — ali ne mora — i sklonost k svećeničkim funkcijama. Više od svih sklonosti vrijedi valjan uzgoj. Samo je u rijetkim izvanrednim slučajevima zvanje sasvim jasno i sigurno od početka. Obično taj psihološki proces, koji prethodi konačnu spoznaju i odluku traje dulje vremena, a često je puta izložen većim ili manjim krizama. Budući pak da u tim stvarima obično ne možemo imati, naročito, kad se radi o samomu sebi, veće jasnoće i sigurnosti, nego moralne, to je razumljivo, kad Lehmkuhl (O. c. I. 306) kaže za redovnički (reduktivno i svećenički) stalež, da dostaju vjerojatni znakovi zvanja s čvrstom voljom izvršavati dužnosti, što ih prima, a ostalo neka prepusti onima, koji ga primaju, dakle spiritualu, rektoru i biskupu — pretpostavljajući, da ga poznaju i da im je glede svoje duševnosti bio iskren. Crkveni poglavari imadu daleko veću obvezu nego sam kandidat, »et ideo debent accedentem probare, utrum Spiritu Dei ducatur, an simulate accedat (S. Th. II. II. Q. 189. a. 10. ad. 1. — Can. 937. § 3.)

8. Je li grijeh ne odgovoriti na sigurna znaka

hoće ući u život vječni. A slijediti čistog i siromašnog Isusa kao redovnik ili kao svećenik nije pod grijeh nitko dužan. Zato i kaže Spasitelj, kad se radi o zapovijedima: »Ako hoćeš da uđeš u život...«, a kad se radi o tom, da taj dobri mladić bude drugom Isusovih učenika, tad mu kaže Isus samo: »Ako hoćeš savršen da budeš, dođi, idi za mnom«. Po našem je mnijenju ipak dosta pogibeljno, ako i nije samo po sebi grešno, ne odazvati se sigurno spoznatom pozivu Božjem, jer držimo ispravnim mišljenje, da je sveznajući Bog, koji je voluntate beneplaciti u nacrtu svoje providnosti odredio ovoga za svećenički stalež i dao mu tu spoznaju, ujedno označio i milosti, koje će on dobiti, odazove li se tom pozivu. Ne odazove li se pak, tada se ipak može spasiti, jer Bog voluntate beneplaciti hoće da se svi ljudi spase, ali milosti, koje su mu u tu svrhu potrebne, a koje tako reći nijesu određene u nacrtu divini beneplaciti ovog zbiljskog poretka, što ga je Božja providnost odabrala, treba da si sam zasluži, možda većim naporom, nego li u svećeničkom staležu, koji je sam po sebi doduše vezan većim dužnostima, ali su te dužnosti pomoću Božjom lake onima, koje je Gospod pozvao. U svakom pak slučaju i ovdje vrijedi: Facienti quod est in se, Deus non denegat gratiam.

»Pred šatorom zavjetnim, to će reći s istoka, neka staju u oko Mojsije i Aron sa sinovima svojim čuvajući svetinju među sinovima Izraelovim; ako tko drugi pristupi, neka se pogubi« (IV. Mojs. 3, 38). Ta se riječ strahovito ispunila u

sobnosti, ili nema prave nakane. U jednom se i drugom slučaju izvrgava teškoj pogibli, da ne bude kadar vršiti teških svećeničkih dužnosti, niti snositi teških tereta svećeničke službe, koji često vežu pod teški grijeh. Takav je svećenik ponajčešće nesretan u svom životu i na sablazan vjernicima i nevjernicima. Ipak ni on nije quasi reprobatus, jer može sebi, ako i vrlo teško, dobrom svojom voljom zaslužiti milosti i povrh onih na koje već ima pravo samim primitkom svetoga reda. Uopće je lakše onima, koji su stupili u sveć. stalež s pravom nakanom, ako možda i nijesu mnogo pazili jesu li sposobni za to. Nakon primitka sv. reda suplira tako reći manjak ovih sposobnosti njegova dobra volja i Božja milost, koju dobiva voluntate Dei consequente electionem episcopi et ordinationem. Za ove vrijedi: si non es vocatus, fac ut voceris, to će reći: nemaš li svih potrebnih sposobnosti za vršenje svećeničke službe, a primio si sv. red, nastoj dobrom svojom voljom da ih stekneš.

Što će pak oni da učine, koji kažu, da su »izgubili zvanje«? Ova se fraza ne može odnositi na Božju odredbu u nacrtu providnosti, jer je ta nepromjenjiva. Ne može se odnositi ni na izbor biskupov, kad je sv. red već podijeljen, već je očito, da tu može biti govora samo o potrebnim sposobnostima i o dobroj nakani, a te se ne gube bez vlastite krivnje. Krilatica, da je »bolje biti dobar svjetovnjak, nego li loš svećenik«, obično se odnosi na celibat. Nakon primitka sv. reda

Deo, aut lapsus emendandi anteactae vitae, aut saeculi pericula vitandi? Quod si principalis finis esset mundanus, vitam agendi commodiorem, aut se liberandi a propinquis durae conditionis, aut complacendi parentibus, qui ad hoc eum impellunt, caveat ne permittat religionem ingredi; nam eo casu illa non est vera vocatio, sine qua eiusmodi ingressus malum habebit eventum. Si autem finis est bonus et abest impedimentum, nec potest nec debet confessarius nec alius ut docet S. Th. sine culpa gravi illi impedire aut dissuadere vocationem, quamvis prudenter aget aliquando, si executionem illi differat ad melius experiendum, an resolutio sit firma et perseverans.« (H. AP. Tract. ult. 39).

Zabluda na kojoj se temelji "karizmatski pokret"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/zabluda-na-kojoj-se-temelji-karizmatski.html

"Karizmatski" pokret se temelji na krivom tumačenju pojedinih mjesta u Djelima apostolskim.

Naime, u Djelima apostolskim čitamo:

> "Tada [apostoli] polagahu ruke na njih i oni primahu Duha Svetoga."
> (Dj 8, 17)
>
> "pa kad Pavao položi ruke na njih, dođe Duh Sveti na njih te stanu govoriti drugim jezicima i prorokovati" (Dj 19, 6)

O čemu je ovdje riječ?

Crkva je kroz cijelu svoju povijest naučavala da se tu govori o sakramentu sv. potvrde.

No, u 16. stoljeću protestanti (koji ne priznaju sakrament sv. potvrde) počeli su izmišljati nova tumačenja tih mjesta iz Djela apostolskih.
Luther i Calvin su dali cijeli niz kontradiktornih interpretacija i mišljenja o tim mjestima. Oni zapravo nisu ni bili sigurni što bi te rečenice trebale značiti, ali su obojica negirali da se tu radi o sakramentu sv. potvrde.

I tako su protestanti počeli širiti novo tumačenje prema kojem se ovdje ne radi o sakramentu sv. potvrde, nego o nekakvom posebnom darivanju darova Duha Svetoga (bez sakramenta!).

Na tom krivom protestantskom tumačenju se temelji cijeli današnji "karizmatski" pokret.

To protestantsko-"karizmatsko" mišljenje je u potpunoj suprotnosti sa stoljetnim naukom Crkve, koja je oduvijek naučavala da je *polaganje ruku apostola* (opisano na spomenutim mjestima Djela apostolskih) - sakrament sv. potvrde.

Evo par svjedočanstva crkvenih naučitelja...

Sv. Izidor Seviljski (*De ecclesiasticis officiis*, II., 26.):
"*Sed quoniam post baptismum per episcopos datur Spiritus Sanctus cum manuum impositione, hoc in Actibus apostolorum fecisse meminimus apostolos.*"
("*Jer se nakon krštenja preko biskupa daje Duh Sveti polaganjem ruku, sjećamo se, to su činili apostoli u Djelima apostolskim.*")

Sv. Toma Akvinski (Summa theologica, III, q. 72., a. 1., 1.):

"*Hoc enim sacramentum institutum est a Christo promittente discipulis Spiritum Sanctum... apostoli hoc sacramentum conferebant per solam manus impositionem absque chrismate; dicitur enim (Act. 8, 17) quod apostoli imponebant manus super*

baptizatos et accipiebant Spiritum Sanctum."

("*Taj je, naime, sakrament [sv. potvrda] ustanovljen od Krista kad je obećao učenicima Duha Svetoga... Apostoli su taj sakrament dijelili samim polaganjem ruku bez ulja; kaže se naime (Dj 8, 17) da su apostoli polagali ruke na krštenike i primali su Duha Svetoga.*")

Sv. Petar Kanizije (*Summa doctrinae christianae*, IV., 2.):

"*Testimonium habet a divina Scriptura, secundum patrum et Ecclesiae concordem sententiam atque interpretationem. Huc enim spectat, quod Lucas Evangelista semel atque iterum scribit de apostolis, qui super baptizatos manus imposuerunt: hoc signo utentes visibili, divinitusque instituto, quod Christo iam initiatus nova et amplior Spiritus Sancti gratia conferretur... Nunc vero, ubi apostolorum vicem episcopi gerunt et locum tenent, non fraudat Deus Ecclesiam suam hac tam salutari gratia, sed per eosdem episcopos in hoc sacramento efficaciter operatur...*"

("*Imamo svjedočanstvo [o sakramentu sv. potvrde] iz Sv. Pisma, prema zajedničkom sudu i tumačenju sv. otaca i Crkve. Tu pripada, što je evanđelist Luka prvi i drugi put pisao o apostolima, koji su polagali ruke na krštenike, koristeći taj vidljivi znak, ustanovljen od Boga, kojim se daje onome tko je već obilježen od Krista nova i obilnija milost Duha Svetoga... A ni sad, kako položaj i mjesto apostola imaju biskupi, ne uskraćuje Bog svojoj Crkvi spasonosnu milost, već preko tih biskupa u tom sakramentu učinkovito djeluje...*")

To je službeno učenje Crkve, koje je Firentinski koncil potvrdio ovim riječima:

"*Ordinarius minister est episcopus. Et cum caeteras unctiones simplex sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi episcopus debet conferre; quia de solis apostolis legitur (quorum vicem tenent episcopi) quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuum apostolorum lectio manifestat. Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia confirmatio*."

("*Redoviti djelitelj [sakramenta sv. potvrde] je biskup. I dok je ostala pomazanja ovlašten dati običan svećenik, sv. potvrdu ne može dijeliti nitko osim biskupa, jer čitamo samo za apostole (čije mjesto drže biskupi) da su polaganjem ruku davali Duha Svetoga, kao što pokazuje lekcija Djela apostolskih. Na mjesto tog polaganja ruku u Crkvi se daje sv. potvrda.*")

Dobra propovijed

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/dobra-propovijed.html

Zakonik kanonskog prava iz 1917. g. točno je propisivao što i kako svećenici trebaju propovijedati.
Najvažnija je bila odredba can. 1347.:
"*In concionibus exponenda in primis sunt quae fideles credere et facere ad salutem oportet*."
("*U propovijedima prvenstveno treba objašnjavati što vjernici trebaju vjerovati i činiti za spasenje*.")

Upravo je to ono što ćete vidjeti u propovijedima većine svećenika prije II. vatikanskog koncila.

Čitajte propovijedi bl. Alojzija Stepinca. Naći ćete u njima stotine praktičnih savjeta i uputa kako da spasimo svoju dušu.

No, zašto je takav tip propovijedi danas krajnja rijetkost?
Je li to samo zbog nekakvih "promjena mentaliteta" ili su se promijenila i sama pravila?

I novi Zakonik kanonskog prava iz 1983. g. (u kanonu 768.) traži od svećenika da propovijedaju o slavi Božjoj i spasenju duša.
Međutim, odmah nakon te odredbe dolazi jedan antropocentrični dodatak kojim se, između ostaloga, nalaže svećeniku da propovijeda o "dostojanstvu i slobodi ljudske osobe" ("de personae humanae dignitate et libertate").

Ako dovedete tu odredbu u vezu s kanonom 747., § 2., gdje se spominju i "personae humanae iura fundamentalia" ("temeljna prava ljudske osobe"), onda vam je jasno da se od današnjih svećenika očekuje da propovijedaju o "ljudskim pravima".

Ove promjene kanonskog prava su više-manje ozakonile dvoznačni modernistički tip propovijedi. Dakle, danas svećenik može (ili mora?) propovijedati o "ljudskim pravima"... kao da je djelatnik UN-a, a ne svećenik.

Napominjem da koncept "ljudskih prava", "prava čovjeka", nema nikakve veze s kršćanstvom. To je sekularni koncept. Ideja koja potječe iz Francuske revolucije.
I sam termin "prava čovjeka" nastao je 1789. g., kad je revolucionarna ustavotvorna skupština donijela *Deklaraciju o pravima čovjeka i građanina*.

Inače, ta je Deklaracija (u čl. 4.) definirala pojam "sloboda" ovako:
"sloboda se sastoji u tome da čovjek može raditi sve što ne šteti drugome".

Dakle, "ljudsko pravo" je da možeš počiniti bilo koji grijeh, samo da "ne šteti drugome".
Zar bi to trebali propovijedati svećenici?
Ili bi možda trebali propovijedati o UN-ovoj Općoj deklaraciji o ljudskim pravima!?

Ovdje je očita tendencija prodora sekularno-liberalnih ideja u vjerski život; pokušaj da se vjera pretvori samo u sudionika "civilnog društva" ili da se ravna po njegovim principima. Infiltracija demokratskih načela!

Dobro je to opisao mons. Čedomil Čekada još 1970. g. (*Kuća na kamenu*, str. 166.-167.):

> "Danas su, sigurno, takve ideje u modi. Iz svijeta, koji je u naše vrijeme pun revolta protiv svakog auktoriteta, one se spontano i nesvijesno infiltriraju i u Crkvu; i u mentalitet katoličkih svećenika i vjernika.
> Modernisti ih, 'progresisti' ih i 'kontestatori' nose masovno na svojoj zastavi. Samo, Božje i evanđeoske nijesu, sigurno.
> Crkva je od početka, po volji i odredbi Kristovoj, hijerarhijska, auktoritativna, monarhijska, institucija. I božanska institucija. Njezini su temeljni zakoni objavljeni zakoni. Kroz nju ljude uči, vodi, spasava, Bog.
> Ne mogu se na nju primijeniti norme koje vrijede za civilno društvo.
> Ne može u njoj biti demokracije, odglasavanja, vlade naroda..."

Uvođenje demokracije i "ljudskih prava" u vjerski život može samo dezorijentirati vjernike... Što je opet odlično primijetio mons. Čekada (*Kuća na kamenu*, str. 153.):

> "A ima danas, po katoličkom svijetu, puno toga što nas desorijentira. U modi je 'teologija oslobođenja': mnogi hoće da socijalnu akciju, pa i onu direktno političku, pa i onu revolucionarnu, stave na prvo mjesto; pred otkupljenje duša, pred posvećenje, pred službu Bogu.
> U modi je i 'demokratizacija' crkvenoga života. Za nju se agitira kao za prvu potrebu Crkve, kao za prvu dužnost: i službenicima oltara i vjernicima-svjetovnjacima. U to se nemilice troše energije i talenti...
> Njihovi se interesi vežu više uz zemaljsko i vremenito, nego uz nebesko i vječno."

To je zapravo neka potpuno nova vjera: "horizontalno kršćanstvo", "humanitarno kršćanstvo", "socijalno kršćanstvo".

Mons. Čekada je napisao odličan članak 1969. g. *"Horizontalno kršćanstvo"*, u kojem je kritizirao te nove vjerske principe:

> "...kršćanstvo i Crkva ne mogu pretpostaviti socijalnog rada, radu na vječnom spasenju duša. Socijalni rad nikada ne može zamijeniti onog religioznog. I nikada ne smiju oni koji Crkvu predstavljaju - biskupi i svećenici - glavni svoj interes posvetiti društvenim procesima ni socijalnim reformama...
> Slijedi da kult Božji mora, u načelu, precedirati svemu ostalome na svijetu. I vanjski kult Božji. I vanjska proslava Božja. Nitko nema prava da Boga, suverena i gospodara života, konfinira, zatvara samo u kuću ili u srce...
> U zabludu će nas i u katastrofu odvesti oni koji principe kršćanstva i Evanđelja relativiziraju: prekrajaju ih po ljudskim ocjenama, ukusima, teorijama, hipotezama.
> Ne mogu ljudi biti pametniji od Boga: ne mogu ga ispravljati. Tko to pokuša, razbit će mu se sve, što je stvorio, o onaj ugaoni kamen, izvan kojega nijedan drugi nije postavljen (Mat. 21, 42; Mark. 12, 10; Luk. 20, 17; Dj. Ap. 4, 11-12; 1. Petr. 2, 4). Podrovit će jedini valjani temelj zgrade čovječanstva. I zgrade kršćanstva (1. Kor. 3, 11). Protuslovi 'soli sapienti Deo' (Rim 16, 27).
> 'Horizontalno kršćanstvo'. Ono uopće nije kršćanstvo. Više je naturalizam. Humanizam, nevješto prebojen etiketom kršćanstva.
> Kršćanstvo je veliko i životvorno samo, dok u sebi kultivira ono božansko. Vrati li se na zemlju, zaboravi li na Boga i na vječnost, ono se je profaniralo. Postat će u najboljem slučaju, jalovom socijalnom politikom, koja ljudsku bol i ljudsku glad za srećom liječi samo morfijem i drogama za samouspavljivanje."

Mons. Čekada najviše zamjera tom "horizontalnom kršćanstvu" što pokušava izjednačiti Boga i čovjeka:

> "Nikada te dvije kategorije ne će biti kršćanstvu ni jednako vrijedne, a kamo li da bi čovjek - u čemu bilo, i u običnom životu - izbio pred Boga.
> Bog je uvijek neizmjerno i neprispodobivo veći od čovjeka. Od čovjeka pojedinca, ali i od čitava čovječanstva: od svih ljudi skupa.
> On je jedini apsolutan; on nužno postoji i sam u sebi nosi razlog svome bivovanju: bit i postojanje u njemu su jedno - on je po svojoj naravi punina istine, i dobrote, i ljepote, pa prema tome i nužan i punopravan predmet čežnje i ljubavi.
> On nikome drugome ništa ne duguje, ni o kome drugome ne ovisi, nitko mu drugi nije potreban (Rim 11, 34-36). Ni svijet. Ni stvorenja. Ni čovjek.
> On svima daje - po nutarnjem diktatu svoje vječne dobrote i komunikativnosti - a ni od koga ništa ne prima. Ako mu - razumna stvorenja - nešto uzvraćaju, uzvraćaju mu samo ono što je njegovo i što je on njima prvi dao (1 Kor 4, 7).
> On je po naravi svojoj gospodar; svi su ostali njegove sluge: nikada mu ne mogu biti drugovi, nikada ne mogu stati s njim u isti red. Razlika je uvijek neizmjerna.
> Sve je to neposredno evidentno već iz sama pojma i definicije božanstva: kao bića sama od sebe i sama po sebi: 'ens a se'.
> 'Ego sum qui sum. - Ja sam koji jesam!' (Izl 3, 14) rekao je Bog za sebe, jedanput za vazda.
> A ako se je Bog, po objavi i po otkupljenju, približio ljudima i snizio do njih - postao im Otac i, u Kristu, brat - on je i dalje svijestan svoga božanskoga položaja i svoga jedinog i jedinstvenog, dostojanstva: on i dalje traži od te svoje nove djece, sinovsko istina, ali i duboko štovanje; on se ne odriče svoga prvoga - i posve iznimnoga - mjesta u svijetu i u životu.
> On odlučno afirmira: 'Ja sam Gospod... i slave svoje ne ću dati drugome!' (Iz 42, 8)"

Neka ovo bude odgovor svim antropocentristima. Svima onima koji stavljaju "ljudska prava" ispred Božjih zapovijedi.

A sada se vraćamo naslovu ovog teksta: Dobra propovijed.

Pogledat ćemo kakav učinak imaju dobre propovijedi na duše slušatelja.

Sermo ex illius ore tanquam ex ardenti camino

Sv. Antun Padovanski je jedan od najboljih propovjednika u povijesti Crkve.
U njegovom životopisu čitamo o čudesnom djelovanju njegovih propovijedi čak i na najokorjelije grešnike. On je sve znao privući pravom pokajanju i pokori.

Ovako kaže *Vita sancti Antonii* (cap. 21.):

"*Quando ad populum concionabatur eximius praeco Christi, sermo ex illius ore, tanquam ex ardenti camino proficiscens, solebat mirabiliter movere auditores, ipsasque animorum penetrare medullas ita ut plerumque alter alteri diceret cum multo gemitu: 'Heu me miserum! Qui nunquam ante hac istud putarim esse peccatum, quod si scivissem, certe numquam illud admisissem.'*
Mutuoque se hortabantur ad faciendam confessionem, ad suscipiendas peregrinationes religionis ergo, ad ieiunia certis diebus amplectenda in honorem Matris Dei, aut similia pietatis studia sectanda.
Quis vero possit dicendo consequi, quae illic fusae sint lachrymae, quae ab imo pectore ducta suspiria, quae pectorum tunsiones in obstinatis peccatoribus conspectae?"

PRIJEVOD:
"*Kad je propovijedao narodu taj izuzetni glasnik Kristov, govor je iz njegovih usta kao iz goruće peći izlazio, običavao je čudesno pokrenuti slušatelje i ulazio u samu nutrinu duša, i poticao u njima veliku pobožnost i skrušenost, te mržnju i gađenje prema opačinama, tako da su mnogi od njih govorili jedan drugome s puno jecanja: 'Jao meni bijedniku! Jer nikada prije ovaga nisam mislio da je to grijeh, jer da sam znao, sigurno ga nikada ne bih počinio.'*

Međusobno su se ohrabrivali da obave ispovijed, na polazak na vjerska hodočašća, na obavljanje postova određenim danima u čast Majke Božje, ili na slična pobožna djela. Tko bi mogao govorom izraziti kolike su tamo izlivene suze, koliki iz dubine grudi izvedeni uzdasi, kolika su viđena udaranja u prsa okorjelih grešnika?"

PRIMJER DOBRE PROPOVIJEDI

Da ne bi sve ostalo na teoriji, već i da pokažemo jedan praktičan primjer dobre propovijedi, ne možemo izabrati boljeg propovjednika od našega bl. Alojzija Stepinca.

Baš je u ovo vrijeme aktualna njegova 16. propovijed u seriji *Propovijedi o lurdskim ukazanjima* (Zagreb, 2007., str. 123.-128.).
Propovijed je održana 1958. god., u vrijeme kad je bio u kućnom pritvoru u Krašiću, a nosi naslov *Razmišljaj o onome što ti je naloženo, jer se skriveno ništa ne tiče tebe (Sir 3, 22)*

Izdvajam jednu opomenu bl. Alojzija iz te propovijedi:

> Kad je sv. Pavao apostol došao u Atenu, nije htio ni časka ostati besposlen, pogotovo kad je vidio taj grad pun i prepun idola, likova lažnih bogova, kojima su se klanjali Atenjani na sramotu Stvoritelja svijeta. Zato je počeo odmah raspravljati u sinagogama sa Židovima i s onima koji su svaki dan bili na trgu. A što veli pisac Djela apostolskih za te Atenjane? Ne baš osobitu pohvalu jer kaže: "Svi Atenjani, i tuđinci došljaci, nemaju ni za što drugo vremena, nego da što nova kazuju ili slušaju." (Dj 17, 21)
>
> A recite mi iskreno, nije li i danas tako?

Što se danas mnogim ljudima čini važnije, negoli saznati kako je prošla ova ili ona nogometna utakmica?

Što im se čini tako važno kao što prije saznati koji je motorist ili automobilist na motornoj ili automobilskoj utakmici postigao najveću brzinu? Što im se čini tako važno kao saznati što prije koliko je ljudi stradalo prilikom ove ili one željezničke nesreće? Što im se čini tako važno kao saznati što prije kako se daleko vidio odsjev eksplozije ove ili one atomske bombe? Što im se važnije čini negoli saznati što prije tko je nova filmska zvijezda u Hollywoodu? Što im se čini tako važno kao saznati što prije tko je izabran za Miss Europe ili Miss Amerike ili čak Miss svijeta za ovu godinu?

Vidite li u kakvim se tricama gubi dragocjeni život ljudski?
A što kaže Duh Sveti? Kaže: "Razmišljaj o tom što ti je naloženo, jer se sakriveno ništa ne tiče tebe."

I toga se držala sv. Bernardica, te je marljivo razmišljala što joj je Gospa i Bog preko Gospe naložio, a drugo za nju gotovo nije ni postojalo na svijetu. Kamo sreće da su se i drugi držali toga, umjesto da joj pod svaku cijenu nastoje ugrabiti povjerene joj tajne.

A recite mi iskreno, koja korist od tih novosti za kojima svijet trči?

I koliko puta te novosti prate krvavi i čovjeka nedostojni događaji! Nije tome dugo što su u Napulju prigodom jedne nogometne utakmice, kad je izgledalo da će pobjeda izmaknuti momčadi za koju su "drukali" mnogi, došlo do takvih izgreda, da je 180 ljudi otišlo krvavih glava s igrališta, ali mnogi najprije u bolnicu, a tek onda kući poslije duga ležanja zbog teških ozljeda koje su zadobili. Nije tome dugo što je u Francuskoj prilikom jedne automobilske utrke više od četrdeset ljudi ostalo bez glave, jer je rekorder u stanovitom času izgubio vlast nad volanom i zabio se svojim automobilom u tribine, prouzročivši smrt više od četrdeset ljudi, a suze, tugu i bol u tolikim obiteljima koje su plakale nad poginulima. Nije tome dugo što je jedna filmska zvijezda počinila samoubojstvo nakon što je izmijenila nekoliko muževa i na koncu u očaju učinila kraj svome životu, makar je vlasnik života samo Bog, a ne čovjek, zvao se kako mu drago.

Koja korist od te lude čovjekove znatiželje?
Kad dođe smrt, Bog nas neće pitati na sudu svome tko je postigao najveću brzinu na ovoj ili onoj automobilskoj utrci, nego kako smo živjeli na ovome svijetu.
Kad dođe čas smrti, Bog nas neće pitati tko je izabran za Miss Europe ili svijeta te i te godine, nego jesi li vršio savjesno svoje službene dužnosti.

Kad dođe smrt, Bog nas neće pitati koliko je žrtava bilo prigodom ove ili one avionske, pomorske, željezničke nesreće, nego koliko si žrtava ti doprinio za Boga, za bližnjega svoga, da ga odvedeš s krivoga puta i osiguraš život vječni sebi i njemu.

Kako je korisna opomena Duha Svetoga: "Razmišljaj o tom što ti je naloženo; jer se skriveno ništa ne tiče tebe!"

> Poznat je svijetu glasoviti francuski bezbožac Voltaire. Jednom zgodom smatrao je neki otac da će osobito počastiti Voltairea ako tomu izrugivaču svega lijepa i dobra predstavi svoga sina riječima: "Ovdje vidite jednoga mladoga znanstvenika, koji je pročitao sva vaša djela." "O, to je jako zlo," odgovori otvoreno ovaj bezbožac. "Bilo bi puno bolje, da je temeljito proučio katekizam."
> Za milijune ljudi moglo bi se to reći u času smrti.
> Bilo bi tisuće puta bolje za njih da su temeljito proučili katekizam i prema njemu se ravnali u životu, tisuću puta bolje nego da su saznali sve novosti ovoga svijeta, bilo nogometne, bilo automobilske, avionske, filmske i sve druge, a grješnoga života svoga ni za dlaku promijenili nisu.

Vrijedi razmisliti o ovim riječima našega blaženika, zar ne?

"Brachium saeculare" - uloga katoličkih laika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/06/brachium-saeculare-uloga-katolickih.html

Kad govorimo o ulozi laika u Crkvi, onda prvenstveno trebamo govoriti o laicima koji se nalaze na višim društvenim (i državnim!) položajima; o laicima koji imaju utjecaj na društvene i političke procese.

Od njih se opravdano očekuje da iskoriste svoj utjecaj za obranu i širenje katoličke vjere. Ako su pravi vjernici, oni ne mogu biti indiferentni prema vjersko-moralnim pitanjima.

Sv. Augustin nas pita:
"*Quis mente sobrius regibus dicat: 'Nolite curare in regno vestro, a quo teneatur vel oppugnetur Ecclesia Domini vestri. Non ad vos pertineat in regno vestro, quis velit esse religiosus, sive sacrilegus.'?*"
("*Koji čovjek zdravog uma bi kraljevima rekao: 'Nemojte brinuti u vašem kraljevstvu od koga je zarobljena ili od koga je napadnuta Crkva vašega Gospodina. Ne tiče vas se tko u vašem kraljevstvu želi biti pobožan, a tko svetogrdnik.'?*")

Dakle, katolički laici (napose katolički političari) moraju braniti Crkvu.

Oni su svjetovna ruka Crkve - "brachium saeculare".
Ili kako se to još nazivalo: "gladius temporalis" ("vremeniti mač").

Katoličke države nisu osnovali klerici, nego laici. Dobri samosvjesni katolički laici.
Laici su kroz cijelu povijest Crkve imali tu državotvornu, pa ako baš hoćete, i političku ulogu.

To je specifičan zadatak laika, koji samo oni mogu izvršiti.
Klerici se u načelu ne bi smjeli baviti svjetovnim poslovima. Njihov zadatak je da služe Bogu u svetištu. I zato moraju držati distancu prema svemu što ih odvlači od svetišta, od molitve i pokore.
"Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus." (2 Tim 2, 4)

Svaki stalež ima svoju posebnu ulogu.
Što je uloga laika? - to je pitanje na koje ću pokušati dati odgovor u ovom tekstu.

Počeci kršćanske države

Već u Djelima apostolskim i u Pavlovim poslanicama vidimo kako se prvi kršćani organiziraju i počinju osnivati ustanove, koje već pomalo nalikuju na tijela javne vlasti.

U prvoj poslanici Korinćanima, sv. Pavao prekorava kršćane koji se parniče "pred nevjernicima", i traži da kršćani osnuju svoje vlastite sudove:

> "Tko bi se od vas u sporu s drugim usudio parničiti se pred nepravednima, a ne pred svetima?
> Ili zar ne znate da će sveti suditi svijet? Pa ako ćete vi suditi svijet, zar niste vrijedni suditi sitnice?
> Ne znate li da ćemo suditi anđele, kamoli ne ono svagdanje?
> A vi, kad imate sporove o svagdanjem, sucima postavljate one do kojih Crkva ništa ne drži!
> Vama na sramotu govorim. Tako?
> Zar nema među vama ni jednoga mudra koji bi mogao rasuditi među braćom? Nego brat se s bratom parniči, i to pred nevjernicima?"
> (1 Kor 6, 1-6)

Da su već prvi kršćani počeli uvoditi svoj poseban javni poredak u nekim mjestima, možemo vidjeti i po onom događaju u Efezu, kad su obraćenici javno spaljivali poganske knjige.
Ovako je to opisano u Djelima apostolskim:

> "Mnogi pak od onih koji su povjerovali dolazili su ispovijedati svoja djela. I podosta onih koji su se bavili praznovjerjem donosili su knjige i spaljivali ih pred svima. Procijeniše ih te nađoše da vrijede pedeset tisuća srebrnjaka." (Dj 19, 18-19)

Taj događaj je u kasnijim vremenima prikazivan na naslovnici Indeksa zabranjenih knjiga. To mu je bio moto.

No, ono što je ovdje bitno jest da vidimo da su kršćani od samog početka imali svijest o potrebi uvođenja kršćanskih načela u javni život.

Nakon razdoblja višestoljetnih progona, 313. g. Crkva napokon dobiva mir.
Kršćanstvo postepeno postaje državnom vjerom Rimskog Carstva.

I tada se ispunilo ono što je vidio još prorok Izaija:
"K tebi će, sagnuti, dolaziti sinovi tvojih tlačitelja, pred noge ti padati koji te prezirahu.
I nazivat će te gradom Gospodnjim..." (Iz 60, 14)

Čim su kršćani došli u položaj vlasti, odmah su sve učinili da iskorijene sve poganske religije u državi.

Car Teodozije I. Veliki (379.-395.) proglasio je kršćanstvo jedinom dozvoljenom religijom u Rimskom Carstvu.
I zato ga hvali sv. Augustin u *De civitate Dei* (V., 26):

"*Ecclesiae se membrum esse magis quam in terris regnare gaudebat.*
Simulacra gentilium ubique evertenda praecepit, satis intelligens nec terrena munera in daemoniorum, sed in Dei veri esse posita potestate."

("*Više se veselio što je član Crkve, nego što vlada na zemlji.*
Naredio je da se posvuda poruše poganski idoli, znajući da zemaljski darovi nisu u vlasti demona, već u vlasti pravoga Boga.")

Sve je ovo ostavilo znatne tragove u liturgiji.

Ako odete na grkokatoličku liturgiju, nekoliko puta ćete čuti kako svećenik moli "za pretpostavljene naše vlasti i za svu vojsku".
To je ostalo još iz vremena nastanka kršćanskih država.
U starijim izdanjima liturgije sv. Ivana Zlatoustoga, ta je molitva duža, i glasi ovako:

Ὑπε῾ρ τῶν εὐσεβεστάτων και῾ Θεοφυλάκτων βασιλεων ἡμῶν, παντος τοῦ παλατιοῦ και῾ τοῦ στρατοπέδοῦ αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Χορο῾ς: Κύριε, ἐλέησον.
Ὑπε῾ρ τοῦ συμπολεμησαι και῾ υποταξαι υπο τους ποδας αὐτων παντα εχτρὸν και῾ πολεμιον, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Χορο῾ς: Κύριε, ἐλέησον.

("*Za najpobožnije naše i od Boga čuvane kraljeve, za cijeli dvor i njihovu vojsku, molimo Gospodina. Kor: 'Gospodine, smiluj se.' [Gospodi, pomiluj.]*
Da zajedno povede rat i svakoga neprijatelja i protivnika podloži pod njihove noge, molimo Gospodina. Kor: 'Gospodine, smiluj se.' ")

Pogledaj J. Goar, *Euchologion sive rituale Graecorum*, 1730., str. 52.

Dakako, i u tradicionalnoj rimskoj liturgiji možete vidjeti molitve za kršćanske vladare. Bilo ih je nekada puno više, ali su tijekom 20. stoljeća većinom izbrisane. No, to je već druga tema...

Pogledajmo sada biblijske temelje kršćanskih država.

"Jer propast će narod i kraljevstvo koje ti ne bude htjelo služiti." (Iz 60, 12)

Nastanak kršćanskih država bio je potreban i nužan. To se moralo dogoditi. Nije moglo biti drugačije. Ovo naglašavam zbog onih vjernika koji su (možda i nesvjesno) zaraženi modernim liberalizmom, pa ne razumiju zašto je važno da imamo kršćansku vlast.

Sveto pisma zahtijeva od vlastodržaca da služe Bogu:

> "Opametite se sada, vi kraljevi; urazumite se, suci zemaljski. Služite Gospodinu sa strahom, s trepetom se pokorite njemu." (Ps 2, 10-11)
>
> "Klanjat će se njemu svi vladari zemlje, svi će mu narodi služiti."
> (Ps 71, 11)
>
> "Narodi će hoditi u svjetlosti njegovoj, a kraljevi zemaljski u nj donositi slavu svoju." (Otk 21, 24)
>
> "Jer propast će narod i kraljevstvo koje ti ne bude htjelo služiti, i ti će se narodi sasvim zatrti." (Iz 60, 12)

Shvaćate li sada zašto je svakome tko doista vjeruje u riječi Svetoga pisma, neprihvatljiva liberalna, vjerski indiferentna, država?

Doktrina o dva mača

Nastanak i razvitak kršćanskih država potaknuo je pitanje o odnosu svjetovne i duhovne vlasti.

Najpoznatije učenje koje je pokušalo objasniti taj odnos je doktrina o dva mača.

Ona potječe od sv. Bernarda.
Izvedena je iz pojedinih pasusa njegovog djela *De consideratione*, koje je namjenjeno njegovom učeniku papi Eugenu III.

Doktrinu je formulirao papa Bonifacije VIII. u buli "Unam sanctam" (1302. god.) ovim riječima:

"*In hac eiusque potestate duos esse gladios, spiritualem videlicet et temporalem, evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus apostolis: 'Ecce gladii duo hic' (Luc. 22, 38), in Ecclesia scilicet, quum apostoli loquerentur, non respondit Dominus, nimis esse, sed satis. Certe qui in potestate Petri temporalem gladium esse negat, male verbum attendit Domini proferentis: 'Converte gladium tuum in vaginam' (Ioan. 18, 11).*
Uterque ergo est in potestate Ecclesiae, spiritualis scilicet gladius et materialis. Sed is quidem pro Ecclesia, ille vero ab Ecclesia exercendus. Ille sacerdotis, is in manu regum et militum, sed ad nutum et patientiam sacerdotis.
Oportet autem gladium esse sub gladio, et temporalem auctoritatem spirituali subiici potestati."

("*U ovoj i njezinoj moći su dva mača, naime, duhovni i svjetovni, što potkrepljujemo izričajima evanđelja. Naime, apostolima koji su rekli: 'Evo ovdje dva mača' (Lk 22, 38), to jest u Crkvi; kad su apostoli to izrekli, Gospodin nije odgovorio da je 'previše', nego da je 'dosta'. Zasigurno, onaj koji niječe da je svjetovni mač u Petrovoj moći, taj loše shvaća riječ Gospodina koji govori: 'Vrati svoj mač u korice' (Iv 18, 11).*
I jedan i drugi su, dakle, u vlasti Crkve, duhovni naime mač i materijalni. Prvi se, zaista, mora micati za Crkvu, a drugi od Crkve. Prvi je u ruci svećenika, a drugi u ruci kraljeva i vojnika, ali na zapovijed i po dozvoli svećenika.
Treba pak da jedan mač bude pod drugim, i da svjetovna vlast bude podvrgnuta duhovnoj.")

Što su, dakle, sv. Bernard i papa Bonifacije VIII. mislili pod "dva mača"?
Na to pitanje odgovara sv. Robert Bellarmin (*De Romano Pontifice*, lib. V., cap. 7.):

"*Volunt enim significare, pontificem habere per se et proprie gladium spiritualem et quia gladius temporalis subiectus est spirituali, posse pontificem regi imperare aut intercedere usum gladii temporalis, quando id requirit Ecclesiae necessitas.*"

("*Željeli su naznačiti da prvosvećenik ima po sebi i vlastito duhovni mač, a jer je svjetovni mač podložan duhovnom, može prvosvećenik narediti ili zabraniti kralju upotrebu svjetovnog mača, kad to zahtijeva potreba Crkve.*")

Naglasak je na riječima "quando id requirit Ecclesiae necessitas" ("kad to traži potreba Crkve").
Jasno da upotreba svjetovnog mača može doći u obzir samo u ozbiljnim slučajevima.

"Brachium saeculare" u Hrvatskoj

Kao u drugim katoličkim zemljama, i u starim hrvatskim zakonima nailazimo na termin "brachium saeculare". Kod nas se taj termin, uglavnom, koristio za pomoć koju bi hrvatski ban pružio Crkvi svojom svjetovnom vlašću.

Najbolji primjer je ban Toma Erdődy (1558. - 1624.), čiji grob možete vidjeti u zagrebačkoj katedrali.

Nadgrobna ploča bana Tome Erdödya u zagrebačkoj katedrali

On je zaista mnogo učinio za obranu Hrvatske od Turaka i od krivovjeraca-protestanata.

Poznat je njegov odlučan istup na požunskom saboru. Nakon što su mađarski protestantski zastupnici tražili proširenje protestantizma i u Hrvatsku, ban Toma Erdődy je izvukao mač iz korica pred svima i izrekao ove odlučne riječi:

> "Ovim ću mačem istjerati tu luteransku kugu iz svoje zemlje, te ćemo se prije i odvojiti od Ugarske nego li dopustiti da se ona ukorijeni u našim krajevima. Imamo još tri rijeke: Savu, Dravu i Kupu, pa ćemo jednu dati tim novim gostima, da je piju."

Za vrijeme njegovog banovanja, Hrvatski sabor je 1608. god. donio vjerski zakon kojim je katolička vjera proglašena jedinom dozvoljenom vjerom u Hrvatskoj.
Nekatolicima je zabranjeno naseljavanje i vlasništvo nad nekretninama u našoj zemlji.
Kraljevu potvrdu tog zakona iz 1609.g. možete naći u knjizi Ivana Kukuljevića Sakcinskog *Iura regni Croatiae* (II. dio, str. 68.).

Odmah prvi članak iz vjerskog zakona kaže:

"*Status et ordines unanimi voto et consensu priores articulos de non admittenda libertate exercitiorum in hoc regno alienae religionis confirmant; et si quispiam praedicatorum haereticorum... in hoc regnum venerit et zizania seminaverit, praedicatorem liceat unicuique capere, captumque ad dominum banum vel episcopum dioecesis deducere*."

("*Staleži i redovi jedinstvenim glasom i suglasnošću potvrđuju prijašnje članke o nedozvoljavanju slobode vršenja strane vjere u ovome kraljevstvu, i ako bilo koji heretički propovjednik... dođe u ovo kraljevstvo i sije [svoj] kukolj, svakome je dozvoljeno da uhvati tog propovjednika i uhvaćenog dovede gospodinu banu ili biskupu.*")

Kroz čitavo 17. stoljeće, Hrvatski je sabor kontinuirano donosio odredbe o zabrani naseljavanja nekatolika u Hrvatskoj.

Pogledaj u Kukuljevićevoj knjizi, na primjer, str. 74., čl. 24., koji kaže:
"*ut haeretici nulli unquam in hoc regnum recipi queant, aut in eo sedes figere, bona vel domos emendo; unde et emptio talis eis vetita est.*"
("*da nikakvi heretici nikada ne mogu biti primljeni u ovo kraljevstvo, niti se u njemu naseljavati, kupovati dobra ili kuće; odakle im je i takva kupovina zabranjena*")

Saborska odredba na str. 73. (članak 26.) izričito spominje termin "brachium saeculare", u kontekstu pomoći koju bi hrvatski ban trebao pružiti zagrebačkom biskupu u suzbijanju useljavanja krivovjeraca:

"*Ratione haereticorum renovatur articulus anni 1628., ne videlicet in hoc regnum recipi queant, aut in eo sedes figere, bona vel domos emere valeant, sub amissione eorundem bonorum, pro regno cofiscandorum. Pro cuius articuli executione praefatus reverendissimus dominus episcopus, tanquam pastor fidelis populi, invigilabit. Cui etiam illustrissimus dominus banus brachio saeculari, si necesse fuerit, auxilio erit.*"

("*Što se tiče heretika, obnavlja se članak godine 1628., da se ne mogu primiti u ovo kraljevstvo, niti naseliti, niti kupovati dobra ili kuće, pod prijetnjom gubitka tih dobara, koja će biti konfiscirana u korist kraljevstva. Za izvršenje tog članka neka se brine poštovani gospodin biskup, kao pastir vjernog naroda.*

Kome također, ako bude potrebno, neka pomogne presvjetli gospodin ban svjetovnom rukom ['brachio saeculari'].")

Ovdje vidimo katoličku državu na djelu. Suradnja svjetovne i duhovne vlasti na spasenju duša i suzbijanju hereza.

Da bismo uopće shvatili taj članak zakona, moramo imati u vidu riječi sv. Roberta Bellarmina (*De laicis*, lib. III., cap. 22.):

"*sicut Ecclesia habet principes ecclesiasticos et saeculares, qui sunt quasi duo Ecclesiae brachia, ita duos habet gladios, spiritualem et materialem; et ideo quando manus dextera gladio spirituali non potuit haereticum convertere, invocat auxillium brachii sinistri, ut gladio ferreo haereticos coerceat...*"

("*kao što Crkva ima crkvene i svjetovne poglavare, koji su kao dvije ruke Crkve, tako ima i dva mača, duhovni i materijalni; i zato kad desna ruka s duhovnim mačem ne može obratiti heretika, zove pomoć lijeve ruke da sa željeznim mačem obuzda heretike...*")

Takva su stajališta bila općeprihvaćena sve do vremena Francuske revolucije, kad liberalizam naglo počinje prodirati u sve slojeve društva.

No, katolička reakcija na liberalne ideje krajem 19. stoljeća, ponovno ih pokušava afirmirati (u ponešto izmijenjenom obliku).

U tom smislu, zanimljiva je djelatnost Katoličke akcije tijekom 1920-ih i 1930-ih.
Iako se Katolička akcija predstavljala kao nepolitička organizacija (ograđujući se od stranačke politike), ne može se reći da ona nije imala i neke političke ciljeve.
Sigurno su i njezini vođe bili svjesni da se cilj rekristijanizacije društva ne može ostvariti bez političkih promjena.

To se najbolje vidi u spisima bl. Ivana Merza.

Bl. Ivan Merz: "Političko društvo mora promicati vjeru i mora joj staviti svoju vlast - svoj vremeniti mač - na raspolaganje"

Bl. Ivan Merz je 1927. god. napisao knjižicu *Katolička akcija*, kojom je našoj javnosti približio djelovanje Katoličke akcije. Tiskana je u Šibeniku uz potporu biskupa Jerolima Milete, koji joj je napisao i predgovor.

Bl. Ivan Merz se uvijek ograđivao od strančarstva i dnevnopolitičkih igrica.
Međutim, on je jasno u toj knjižici naveo i političke ciljeve Katoličke akcije. Otvoreno kaže da država mora priznati i prigrliti katoličku vjeru i staviti joj svoj vremeniti mač na raspolaganje:

> "...političko društvo se ne smije zadovoljiti [samo] time da Bogu odaje čast, već je ono dužno da prizna i prigrli pravu vjeru, to jest katoličku vjeru, i da Bogu odaje čast po zakonima koje određuje ta vjera... Političko društvo mora promicati tu vjeru i mora joj staviti svoju vlast - svoj vremeniti mač - na raspolaganje, da ona širi unutarnje Kraljevstvo Božje. Ista načela možemo primijeniti na školstvo koje valja odgajati u strahu Božjem i osjećaju s Crkvom."

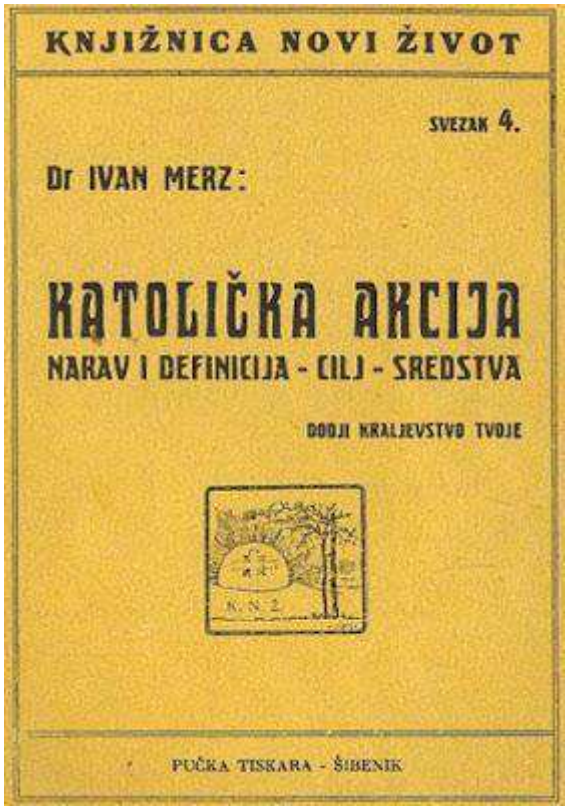

Merz se ovdje jasno poziva na tradicije iz prijašnjih stoljeća:

> "Isto tako će morati biti i u cijelome ljudskom društvu; i u njemu će Crkva imati onaj utjecaj na sve čine privatnoga i javnoga života, tamo od pojedinca preko obitelji i zvanja do države kao što je to već donekle bilo ostvareno u Europi u XIII. stoljeću.
> I tamo će morati vladati sličan odnos između Crkve i države kao što je u Katoličkoj akciji npr. između duhovnika i društvenog predsjednika; idealom mora biti da i u državi katolička vjera postane državnom vjerom..."

Naravno, sve to nisu samovoljne želje bl. Ivana Merza: to su načela koja su Katoličkoj akciji dali pape - od Leona XIII. do Pija XI.
To su sredstva za obnovu srušenog ljudskog društva:

> "Pape su u svojim enciklikama upozorili na suvremenu anarhiju koja vlada u ljudskome društvu. Enciklike Leona XIII., Pija X., Benedikta XV., Pija XI., te prijašnjih papa na veleban način slikaju ruševine sadašnjega društvenog poretka i pokazuju način kako će se opet uspostaviti socijalno Kraljevstvo Kristovo. Leon XIII. dao je veličajne teorijske smjernice što su ih kasniji pape i praktično počeli provoditi u život. Jedno od najuspješnijih sredstava da se ostvari plan obnovljenja što ga Pape iznose u svojim enciklikama jesu organizacije Katoličke akcije...
> Ta Katolička akcija ide za tim da laicizirano liberalno ljudsko društvo opet učini kršćanskim..."

Sve to što je bl. Ivan Merz napisao u ovoj knjižici (i drugim svojim spisima), on je i provodio u orlovskoj organizaciji.

Orlovsku organizaciju je kasnije naslijedila križarska organizacija, tako da su upute bl. Ivana Merza i dalje oblikovale katolički aktivizam u našem narodu.

Misija križarstva je borba protiv neprijatelja Crkve

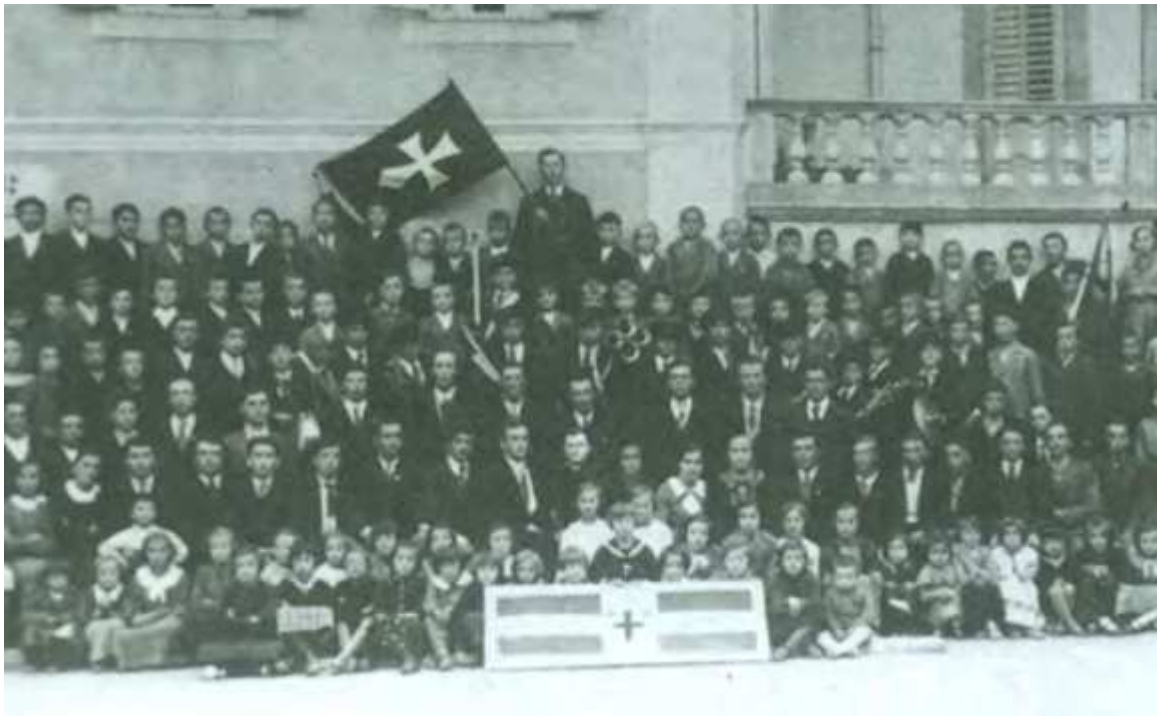

Mons. Čedomil Čekada je kao mladi svećenik u međuratnom razdoblju djelovao kao duhovnik prvo orlovske, a zatim križarske organizacije.
Malo tko je tako dobro poznavao križarski pokret kao on.

Mons. Čekada je 1937. g. napisao u *Katoličkom tjedniku* (br. 13.) članak pod nazivom "Misija križarstva" u kojem ovako opisuje utjecaj križarstva u tadašnjem hrvatskom društvu:

> "Križarstvo je danas u našem katoličkom životu faktor s kojim se mora računati.
> Ono nije samo broj; ono je realna snaga. U njemu su danas okupljeni mnogi deseci tisuća hrvatske omladine, muške i ženske, iz svih naših krajeva.
> To je pokret koji već ima tradiciju, koji zna šta hoće, koji je uspio da očuva kompaktnost svojih redova i koji nama, to izgleda najvažnije - iskreno osvojio dušu omladine.
> Križarstvo nije pokret odozgor, pokret etike i pisanih programa; ono je danas pokret puka; ono je aktivan, svjestan, ekspanzivan dio živog našeg narodnog i vjerskog organizma. Mase omladine žive s tim svojim pokretom i za nj duboko osjećaju; u našem katoličkom i narodnom životu nailazimo svagdje na njegove utjecaje...
> Križarstva ne može danas nitko ignorirati. Kako se god u detaljima normiralo pitanje hrvatske Katoličke akcije, križarstvo će u njoj ostati jedan od glavnih sastavnih dijelova."

Mons. Čekada otvoreno kaže u tom članku da je misija križarskog pokreta - borba protiv neprijatelja Crkve - "borba protiv zabluda njegov je poziv":

> "Križari moraju biti karakteri - kršćanski karakteri.
> Misija je križarstva da čisti, filtrira naše običaje. Da čuva ono što valja, a čupa ono što ne valja. Da podiže, oplemenjuje, profinjuje. Čuvari morala i tradicija treba da budu naši križari.
> Misija je križarstva da bude cenzor ideja koje traže kod nas zavičajno pravo. Njegovo je da drži stražu na granici. Da bistri pojmove. Da luči zlo od dobra. I da u naš narodni život pušta samo ono što valja.
> Jasnoća u idejama mora biti odlika križarstva; borba protiv zabluda njegov poziv...
> Misija križarstva je borba. Idejna i društveno-građanska borba protiv rušitelja kršćanskog poretka; protiv neprijatelja Crkve."

Mislim da ovo pokazuje da i običan puk, ako je dobro organiziran, može djelovati kao "brachium saeculare" koji brani Crkvu od njezinih neprijatelja.

A naš hrvatski puk, napose mladi, bio je odlično organiziran tijekom 1920-ih i 1930-ih.

Mons. Čekada se potkraj života sa neskrivenom nostalgijom prisjećao nekadašnje snage hrvatskog katoličkog pokreta (*Kuća na kamenu*, 1970., str. 164.):

> "Mnoštvo katoličke omladine, muške i ženske, - možda i do pedeset tisuća, - bilo je obuhvaćeno katoličkim omladinskim organizacijama: na stotinama župa i po svim skoro krajevima postojale su kojiput i snažne, skupine svijesnih i bojovnih katolika - i starijih, ali pogotovu mlađih; - imali smo i, relativno, jaku katoličku štampu, i opću i lokalnu; bili smo očito faktor u javnom životu s kojim se je računalo..."

A pogledajte današnju situaciju!
Jesmo li mi danas faktor u javnom životu?
Predstavljamo li išta na društvenoj sceni? Da li nas itko doživljava?

U tome leži razlog zašto vladajuće garniture mogu nesmetano donositi antikršćanske zakone... Jer znaju da im mi katolici ne predstavljamo nikakvu opasnost... Ili da ćemo se mi pomiriti sa svime što oni rade.

Neomodernizam je toliko oslabio katoličke redove da oni više nisu u stanju da se suprotstave liberalizmu.

Jedna od glavnih karakteristika neomodernističke teologije je podrška političkoj i pravnoj ravnopravnosti svih religija, kao i potpunom odvajanju Crkve i države.

Neomodernisti zapravo slijede učenja herezijarha Calvina, koji je prvi na Zapadu sustavno nijekao da Crkva ima pravo na vremeniti mač.

Žalosno je da su profesori na našim teološkim fakultetima od 1960-ih nadalje, sluganski i bez ikakve kritike prihvaćali sve modernističke novotarije koje su dolazile sa Zapada. Tako su prihvatili i njihov "napredni" liberalni pogled na odnos Crkve i države.

Pogledaj, na primjer, članak Mije Škvorca *Congarova vizija Crkve* iz 1964. g., gdje piše hvalospjeve modernističkim hereticima: Congaru, Rahneru, Teilhard de Chardinu itd. Pa, između ostaloga, ponavlja i Congarov kategorčki stav: "Crkva mora ostati vjerna načelu da posjeduje samo jedan mač".

Izrečeno je to u vrijeme kad je u Europi još bilo katoličkih država (Španjolska, Portugal, Irska...), ali su neomodernisti učinili sve u svojoj moći da one prestanu biti katoličke, i postanu "otvorene za sve religije".

ZAKLJUČAK

Negativna iskustva koja je naša vjera doživjela u liberalnom tipu države, uči nas koliko nam zapravo treba katolička država.

Katolička država nije sama sebi cilj; ona je sredstvo - jedino sredstvo koje može uspješno ukloniti javni nemoral; javne sablazni koje ugrožavaju spasenje vaše djece.

Nijedan društveni poredak ne može opstati bez određene prisile.
Ni današnji liberalni poredak ne može bez prislile.
Što mislite zašto nameću zakone poput "Zakona o suzbijanju diskriminacije"?
Zašto nameću "građanski odgoj" (čitaj: liberalnu idoktrinaciju")?
Zato što ni njihov liberalni poredak ne može bez prisile, kontroliranog školstva, pa i cenzure medija!

Svaki politički sustav to treba! Naravno, ako želi ostati stabilan...

Prema tome, ne trebamo se mi katolici ustručavati reći da želimo državnom silom štiti katoličku vjeru i katolički društveni poredak.

Snagom zakona kao što je bio stari hrvatski Kazneni zakon iz 1852. god.
Pogledaj: ***Kad je Hrvatska bila katolička, to se vidjelo na njenim zakonima***

TDKS i modernističko divljanje na KBF-u

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/07/tdks-i-modernisticko-divljanje-na-kbf-u.html

Borba koju je Crkva u Hrvata vodila protiv kriptokomunističkih "staleških udruženja svećenika" tijekom 1950-ih, ponovno je oživjela sredinom 1977. godine.
Te je godine, naime, osnovano "Teološko društvo Kršćanska sadašnjost".
Ili još preciznije rečeno, čelnici "Kršćanske sadašnjosti" odlučili su sami (bez znanja biskupa) napisati nova pravila i registrirati se po zakonima SFRJ, čime je to društvo, po riječima nadbiskupa Frane Franića, "palo pod jurisdikciju totalitarne komunističke države".

No, krenimo redom...

TDKS je osnovan 31. svibnja 1977.
Osnivanje ovako opisuje A. Barišić (*Dekanska služba T. J. Šagi-Bunića*, BS, 85, 2015., str. 110.):

> "31. svibnja 1977.
> Toga je datuma u samostanu franjevaca-trećoredaca u Odri kraj Zagreba na inicijativu dekana Šagi-Bunića i njegovih najužih suradnika, osobito profesora Josipa Turčinovića i Vjekoslava Bajsića, zatim Živka Kustića, Bonaventure Dude, Danijela Labaša i drugih, nakon vrlo opsežnih priprema osnovano Teološko društvo *Kršćanska sadašnjost*, čiji je prvi i dugogodišnji predsjednik bio dekan Šagi-Bunić...
> U izvještaju o osnivanju TDKS-a stoji da je na osnivačkoj skupštini TDKS-a dana 31. svibnja 1977. godine 'bilo pozvano 77 teologa, od kojih je na Osnivačku skupštinu došlo 48. Desetorica su se ispričala zbog bolesti ili neodložnih poslova...'
> U novoosnovanom društvu bila je većina profesora s Fakulteta.
> Na Fakultetu je poslije osnutka TDKS-a dolazilo do različitih napetosti i trzavica koje su kulminirale upravnom krizom u smislu poteškoće pri izboru najvažnijih službi fakultetskog vodstva, dekana i prodekana, te do drugih neočekivanih iznenadnih promjena."

Sveta Stolica je odmah prepoznala TDKS-ovce kao sluge komunističkog režima, i zato Šagi-Bunić preko 10 godina nije mogao dobiti *nihil obstat* za dekansku službu (Barišić, str. 113.):

> "Nekoliko mjeseci kasnije, veliki kancelar Fakulteta Kuharić dekanu Šagi-Buniću dana 3. veljače 1978. godine šalje dopis s prilogom odgovora Svete kongregacije za katolički odgoj iz kojeg je odgovora vidljivo da je Kuharić više puta od dotične Kongregacije za izabranog dekana u ak. god. 1977./1978. Šagi-Bunića tražio, 'inzistirao' potvrdu dekanske službe, ali je nije dobio. Kuharić u istom dopisu piše kako mu je 'usmeno poručeno da sv. Kongregacija za katolički odgoj smatra da je Fakultet u akademskoj godini 1977./78. bio bez dekana i da će trebati sanirati važne akte potpisane od dekana koji nije imao *Nihil obstat* od sv. Kongregacije.' "

TDKS-ovcima je zabranjeno napredovanje na fakultetu (Ibid, str. 116.):

> "...Kongregacija za katolički odgoj dana 5. kolovoza 1978. uputila Kuhariću dopis iz kojeg se, između ostalog, moglo iščitati da profesori koji su članovi TDKS ne mogu biti u upravi Fakulteta. Uslijedile su ostavke.
> Veliki kancelar u svojem dopisu dekanatu KBF-a od dana 26. srpnja 1978. obavijestio je prečasni naslov da 'prihvaća ostavku g. dra Josipa Turčinovića na dužnost predstojnika Instituta za teološku kulturu laika'. Tri mjeseca kasnije Kuharić novom dekanu dr. Tomiću šalje dopis u kojem ga obaviještava da mu je 'veleučeni o. dr. Tomislav Šagi-Bunić OFMCap. svojim dopisom od 19. listopada o. g. predao ostavku na službu prodekana Fakulteta.' U istom dopisu veliki kancelar moli dekana da Vijeće izabere novog prodekana. Vijeće KBF-a je primilo na znanje te dvije ostavke na svojoj I. redovnoj sjednici održanoj dana 21. listopada 1978. godine (pod 2. točkom priopćenja za Turčinovića i 15. točkom za Šagi-Bunića).
> Na istoj sjednici dekan Tomić je pročitao Dekret sv. Kongregacije od dana 5. kolovoza 1978. godine (850/69/47). Dekan izjavljuje da je 'osobno bio na Kongregaciji gdje mu je rečeno da članovi TDKS-a ne mogu biti u upravnim funkcijama fakulteta i napredovati.' "

Ovo treba zapamtiti.
Kongregacija za katolički odgoj je izričito zabranila napredovanje članovima TDKS-a, a oni su unatoč tome preuzeli KBF, tako da praktički nitko tko nije bio član TDKS-a nije mogao postići ništa na tom fakultetu.

Metode TDKS-a: prikrivanje, taktiziranje, "vika i dreka"

Članovi TDKS-a su se redovito koristili metodom "uđi - izađi" kad god bi im to odgovaralo. Kad je trebalo doći na neku poziciju, taktički bi se iščlanili iz TDKS-a, a onda bi se kasnije opet učlanili.

Metode kojima su se služili TDKS-ovci dobro je opisao preč. Stanislav Vitković (*Druga strana istine o TDKS-u*):

> "Od samog početka događale su se neobične stvari: jedan član inicijativnog odbora TDKS-a sam se nije učlanio u to društvo; g. Živko Kustić izabran je za dopredsjednika TDKS-a, a godinu dana kasnije istupio je iz tog društva, da bi kasnije opet počeo o njima najpohvalnije govoriti i pisati. (Kardinal Šeper pripovijedao mi je o jednom svom susretu s g. Kustićem dok je ovaj bio dopredsjednik TDKS-a; možda se i g. Kustić sjeća tog susreta i što mu je tom zgodom kardinal Šeper rekao.)
> I neki drugi članovi TDKS-a istupili su kasnije iz njega; neki možda potaknuti stavom kardinala Šepera, nadbiskupa Franića i nekih drugih biskupa, a neki možda iz taktičkih razloga."

TDKS-ovi su se ponekad koristili baš divljačim i agresivnim pristupom, kako kaže preč. Stanislav Vitković:

> "Cijelu jednu akademsku godinu predsjednik TDKS-a vršio je službu dekana nepotvrđen od Svete Stolice. A kad je kasnije trebalo birati dekana i prodekana, događali su se na izbornim konferencijama nedostojni prizori vike i dreke članova i simpatizera TDKS-a (i to u nazočnosti predstavnika studenata!) i osporavanja prava Svete Stolice da donosi takove odluke."

Pazite, to su ljudi koji su provodili "pokoncilsku obnovu" u Hrvatskoj!

TDKS - "pogibeljnije za Crkvu nego ono staro Staleško udruženje"

Nadbiskup Frane Franić je (uz kardinala Šepera) bio najžešći protivnik TDKS-a. Odmah u srpnju 1977. g., nadbiskup Franić je zabranio svim svećenicima Splitsko-makarske nadbiskupije učlanjenje u TDKS.

Franić je proširio zabranu iz 1953. g. (koja se odnosila na ona prva staleška udruženja) - i na TDKS.
Tako da zagrebački TDKS-ovci uopće nisu smjeli služiti misu i dijeliti sakramente na području Splitske nadbiskupije.

Prisjećajući se tih vremena, nadbiskup Franić piše 1999. g.
(*Zabrana Teološkog društva "Kršćanska sadašnjost"*):

> "Činilo nam se da je TDKS pogibeljnije za Crkvu nego ono "staro" Staleško udruženje jer ovo novo nije bilo, po Statutu, samo svećeničko, pa su mogli biti njegovi članovi i laici. Kako se vidi, ovdje se radilo o politizaciji teologije i stavljanju Crkve pod jaram totalitarne ateističke države."

Najvažnije u ovom Franićevom osvrtu je to što daje do znanja da je TDKS zavladao zagrebačkim KBF-om:

> "Većina profesora na zagrebačkom Teološkom fakultetu učlanila se u TDKS. Onaj, koji nije bio član toga društva nije, de facto, mogao postati profesorom na tom fakultetu.
> TDKS preuzelo je i izdavanje liturgijskih knjiga, što je donosilo znatan prihod.
> Ja sam odmah pošto sam se vratio iz Rima, dotično čim je završilo jednomjesečno zasjedanje Biskupske sinode, od svršetka rujna do svršetka listopada, u skladu s kardinalom Šeperom protegnuo zabranu i sankcije donesene u našem dijecezanskom zakonu 7. VII. 1953. godine, na TDKS.
> To je značilo, da velika većina profesora zagrebačkog Teološkog fakulteta nije smjela služiti svetu misu u splitsko-makarskoj nadbiskupiji, a isto tako i bilo koji drugi članovi toga društva, pa bili i redovnički provincijali, a bili su uglavnom svi."

Ovo govori o cijeloj apsurdnosti pokoncilske situacije u Hrvatskoj.
TDKS-ovci koji su bili suspendirani "a divinis" u nekim našim biskupijama, istodobno su uređivali i izdavali liturgijske knjige iz kojih se služila misa u tim istim biskupijama!

I dalje na stazama revolucije...

Čini mi se da (bivši) TDKS-ovci nikada nisu posve prekinuli s komunističkom partijom, ili barem s njihovom strankom-nasljednicom.

Sjetimo se kako je Bono Zvonimir Šagi na izborima 2000. g. agitirao za SDP.

Možda je zbog toga dobio odlikovanje od Ive Josipovića 2014. god.
- izvješće Večernjeg lista:

> "Josipović je poručio kako nagrađene povezuje doprinos koji su dali europejstvu u Hrvatskoj te kako odlikovani simboliziraju poštenje, ekumenizam, suradnju i uspjeh. Fra Bono Zvonimir Šagi odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge za znanost i njeno promicanje u Hrvatskoj i svijetu, promicanje socijalnog nauka i ekumenizma.
> Predsjednik Josipović naglasio je kako je riječ o čovjeku koji kroz svoje brojne knjige i djelovanje zagovara univerzalnu etiku, koji se bori za ostvarenje socijalnog nauka crkve i ističe dobrohotnost, razumijevanje i ekumenizam kao načelo djelovanja.
> - Zasigurno je obilježio našu teološku misao, ali sasvim sigurno dao i doprinos europskim vrijednostima koje zagovaramo - kazao je Josipović."

A sjetimo se poruka Adalberta Rebića uoči izbora 2011., u njegovom intervjuu *Jutarnjem listu*, 3. listopada 2011.

INTERVJU S ADALBERTOM REBIĆEM

Povijesni preokret u crkvenom stavu: SDP nije crvena nego nacionalna stranka. Morao bi se približiti katolicima

AUTOR Vlado Vurušić OBJAVLJENO 03.10.2011. u 11:34

Na izborima više izgleda ima stranka koja će se boriti za hrvatsku ekonomiju

ZAGREB - Predizborna kampanja se zahuktava, a obje strane radikaliziraju svoju retoriku u nadi da će privući birače. Predsjednica HDZ-a Jadranka Kosor tako u izbornoj kampanji apokaliptično upozorava na "opasnost od crvene Hrvatske".

8 m
5
pop
na mj.
am
amis.hr

Proslava blagdana Velike Gospe u Vrpolju kod Šibenika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/07/proslava-blagdana-velike-gospe-u.html

Vrpolje je glavno marijansko svetište Šibenske biskupije.
To je mjesto u 16. i 17. stoljeću stajalo na granici turskih osvajanja. Nije čudo da središnji dio mjesta nosi naziv "Megdan" - tamo su se vodile bitke s Turcima.
Vrpolje je dalo čitav niz junaka koji su se istaknuli tijekom Kandijskog rata (1645.-1669.). Njihovi potomci još i danas ondje žive.

Glavni oltar u vrpoljačkoj crkvi, 1941. god.

U samoj crkvi se kao svojevrsna relikvija čuvaju okovi hajduka Radojice, koga je Majka Božja oslobodila iz turske tamnice. Naime, taj je hajduk bio zatvoren u turskom zatvoru u Kninu (tada još pod turskom vlašću) i čekalo ga je vješanje. On se usrdno molio Gospi Vrpoljačkoj, i odjednom su mu okovi pali s ruku, a vrata tamnice su se sama otvorila. Možete vidjeti te okove gore na slici oltara, odmah ispod svetohraništa.

Vrpoljani su nekada bili vrlo vrlo pobožni.
Nažalost, nakon Drugog svjetskog rata, zbog komunističkog terora, u mjestu 11 godina nije bilo župnika. Pa je i pobožnost naroda znatno pala, da ne kažem nestala.

No, župnici iz susjednih župa povremeno su dolazili služiti sv. misu.
Oni su održavali svetište, tako da prinošenje svete misne žrtve na prekrasnom Gospinom oltaru nikada nije prestajalo.

Vrpoljačka crkva krajem 1960-ih (prije "novus ordo" promjena)

Nakon uvođenja novog obreda mise 1969. g., ispred glavnog oltara je stavljen stol, i danas se na njemu služi misa.
I tako je stari žrtvenik ostao zanemaren i zaboravljen.
To je svakako kardinalna greška!

Inače, imam nekoliko prijedloga za današnjeg vrpoljačkog župnika (ako kojim slučajem ovo čita).

Trebalo bi vratiti neke običaje i pravila koja su stoljećima poticala i održavala pobožnost puka:

1. vratiti post na žežin.
Na uočnicu Velike Gospe se uvijek postilo. Prije reforma iz 1960-ih, post je bio obvezan na uočnicu svih velikih blagdana. No, i nakon tih reformi, u puku je ostalo nepisano pravilo da

se na uočnicu Velike Gospe treba postiti.
Nažalost, ta starija generacija vjernika je pomrla, pa je i ova pobožnost nestala.

2. vratiti molitvu večernje na žežin.
Danas se na žežin u Vrpolju služi misa na večer. Toga prije nije bilo.
Prije II. vatikanskog koncila, na uočnicu Velike Gospe se u vrpoljačkoj crkvi (oko 7 popodne) molila svečana večernja na latinskom.
Misa je eventualno bila ujutro. I općenito govoreći, prije nije bilo misa na večer. Mise su se uvijek služile prijepodne.
To je i logično, jer je nekada za pričesnike vrijedio pravi predpričesni post. Tko se želio pričestiti, nije smio ništa jesti ni piti tog dana - od ponoći pa sve do pričesti.

3. što sam rekao za vespere, vrijedi i za ostale časove. Ukratko, treba vratiti tradicionalni časoslov.

4. strože paziti na odijevanje vjernika u crkvi. Ne može se dozvoliti izazovno odjevenim ženama da ulaze u crkvu! Nekada se na to itekako strogo pazilo, kao što ćete vidjeti iz nastavka ovog teksta.

Prilažem nekoliko članaka o proslavi blagdana Velike Gospe u Vrpolju iz šibenskog tjednika *Katolik*. Prva dva su iz 1931., drugi je iz 1932., a treći iz 1940. godine.

Vidjet ćete da je anonimni pisac članaka (a to je vjerojatno don Josip Felicinović) ponosno ustvrdio da je tijekom blagdana podijeljeno gotovo 1000 pričesti, što je on smatrao rekordom.
Danas se u Vrpolju na Veliku Gospu podijeli 10 puta više pričesti!
Kako je to moguće?

Pa vrlo jednostavno, prije se ljudi nisu usuđivali pristupiti na sv. pričest, ako se prije toga nisu temeljeto ispovijedili (po mogućnosti tog istog dana).
Dok danas ljudi masovno trče na pričest, možda i sa najtežim grijesima. A ako se i ispovijede, te su ispovijedi vrlo često mlake, polovične, neozbiljne - pa zato i nevaljane!
To je posljedica sveopće relativizacije sakramenata s kojom se danas suočavamo.

I zato trebate pažljivo pročitati ove članke.

Ovo je najava blagdana Velike Gospe 1931. g. (*Katolik*,1931., br. 33., str. 4.):

Svetkovina Vel Gospe u Vrhpoljcu

U petak na 14. kolovoza, uoči Velike Gospe, je strogi post i nemrs zbog sutrašnje Svetkovine, koja je zapovjedni blagdan, te je svaki rad zabranjen. Također na Veliku Gospu je veliko i čuveno prošteništе u Vrhpoljcu kod Šibenika. Radi toga pobožnim hodočasnicima daje se na znanje da će na sam blagdan kao i uoči samog blagdana biti u promet više vlakova kojima će moći ugodno doći i vratiti se.

Šibenčani, dođite u što većem croju! Pokažite se, da ste dostojni sinovi svojih pređa.

Ovako je prošla proslava (*Katolik*, 23. kolovoza 1931., br. 34., str. 4.):

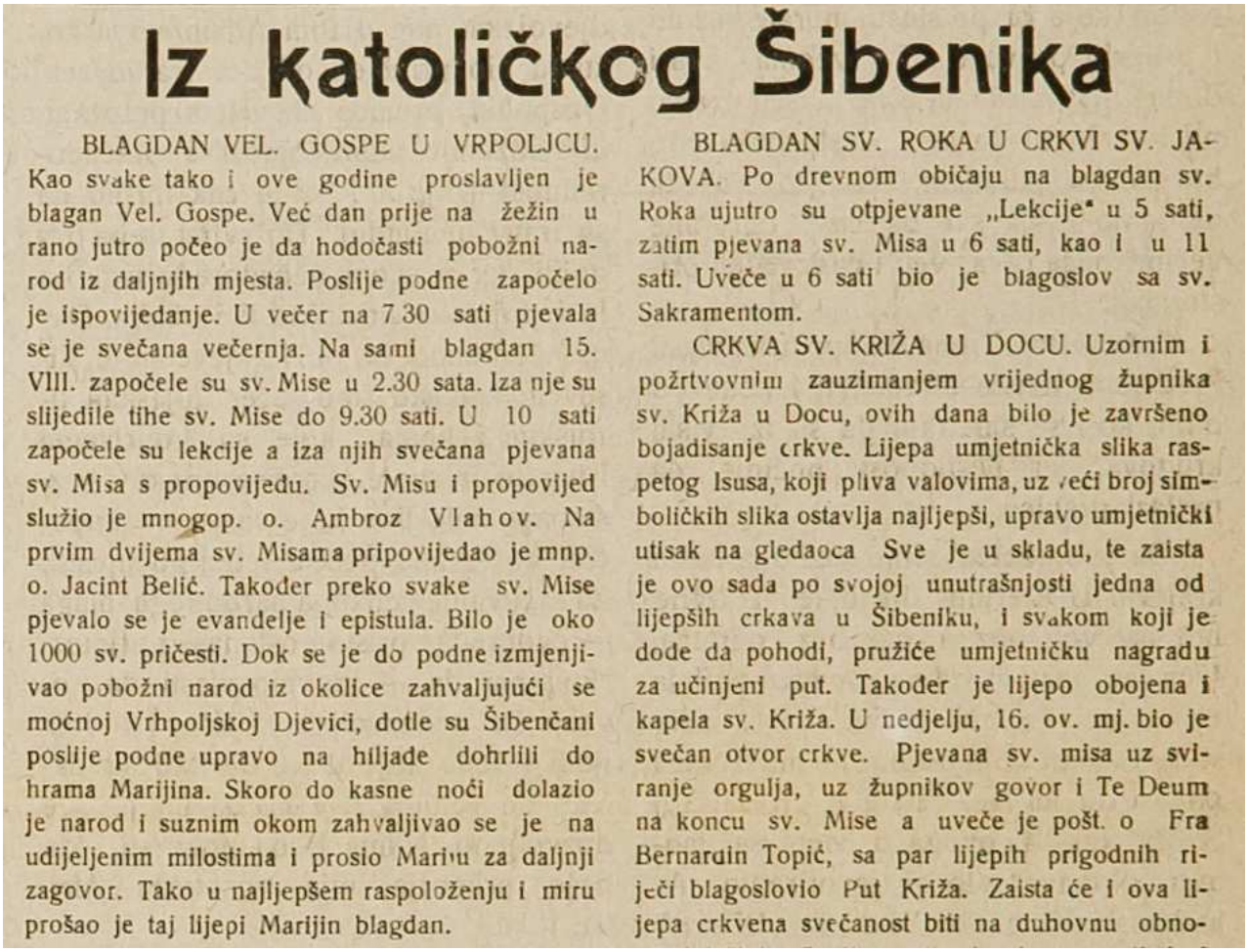

Iz katoličkog Šibenika

BLAGDAN VEL. GOSPE U VRPOLJCU. Kao svake tako i ove godine proslavljen je blagan Vel. Gospe. Već dan prije na žežin u rano jutro počeo je da hodočasti pobožni narod iz daljnjih mjesta. Poslije podne započelo je ispovijedanje. U večer na 7.30 sati pjevala se je svečana večernja. Na sami blagdan 15. VIII. započele su sv. Mise u 2.30 sata. Iza nje su slijedile tihe sv. Mise do 9.30 sati. U 10 sati započele su lekcije a iza njih svečana pjevana sv. Misa s propovijedu. Sv. Misu i propovijed služio je mnogop. o. Ambroz Vlahov. Na prvim dvijema sv. Misama pripovijedao je mnp. o. Jacint Belić. Također preko svake sv. Mise pjevalo se je evandelje i epistula. Bilo je oko 1000 sv. pričesti. Dok se je do podne izmjenjivao pobožni narod iz okolice zahvaljujući se moćnoj Vrhpoljskoj Djevici, dotle su Šibenčani poslije podne upravo na hiljade dohrlili do hrama Marijina. Skoro do kasne noći dolazio je narod i suznim okom zahvaljivao se je na udijeljenim milostima i prosio Marinu za daljnji zagovor. Tako u najljepšem raspoloženju i miru prošao je taj lijepi Marijin blagdan.

BLAGDAN SV. ROKA U CRKVI SV. JAKOVA. Po drevnom običaju na blagdan sv. Roka ujutro su otpjevane „Lekcije" u 5 sati, zatim pjevana sv. Misa u 6 sati, kao i u 11 sati. Uveče u 6 sati bio je blagoslov sa sv. Sakramentom.

CRKVA SV. KRIŽA U DOCU. Uzornim i požrtvovnim zauzimanjem vrijednog župnika sv. Križa u Docu, ovih dana bilo je završeno bojadisanje crkve. Lijepa umjetnička slika raspetog Isusa, koji pliva valovima, uz veći broj simboličkih slika ostavlja najljepši, upravo umjetnički utisak na gledaoca Sve je u skladu, te zaista je ovo sada po svojoj unutrašnjosti jedna od lijepših crkava u Šibeniku, i svakom koji je dođe da pohodi, pružiće umjetničku nagradu za učinjeni put. Također je lijepo obojena i kapela sv. Križa. U nedjelju, 16. ov. mj. bio je svečan otvor crkve. Pjevana sv. misa uz sviranje orgulja, uz župnikov govor i Te Deum na koncu sv. Mise a uveče je pošt. o Fra Bernardin Topić, sa par lijepih prigodnih riječi blagoslovio Put Križa. Zaista će i ova lijepa crkvena svečanost biti na duhovnu obno-

Proslava blagdana Velike Gospe 1932. (*Katolik*, 21. kolovoza 1932. br. 31., str. 4.):

SVETKOVINA GOSPE VRPOLJAČKE. Kazao je jedan veliki pjesnik da su vjera i ljubav krila za velika djela. I zbilja je tako. Vrhpolje to potvrđuje. Ljubav štovatelja Marijinih kano da je zaboravila na tešku novčanu krizu, na nesnosnu vrućinu i na dalečinu puta. Povećani broj hodočasnika koji su počeli dolaziti već od noći u nedjelju pa do kasne večeri u ponedjeljak svakoga je začudio. Treba da se spomene da su Segećani svake godine prvi hodočasnici koji cijeli put prevale pješice i to bosonogi. Na Veliku Gospu od 2.30 sati do 10 s. redale su se sv. mise. U 10 s. započele su lekcije i velika sv. misa s blagoslovom. Preko prve sv. mise propovijedao je o. fr. Š. Jelinčić a na zadnjoj o. fr. G. Cvitanović. Preko svake mise dijelila se je sv. pričest. Tako je ovogodišnji broj sv. pričesti bio oko 1000. Upravo rekordan broj. Još je bilo nešto utješljivoga. Stotine i stotine vjernika koji nažalost vrlo rijetko posjećuju crkvu ovih su dana svakog zadivili svojim pokajničkim i skrušenim vladanjem. No, bilo je nešto žalosnoga. Mnoge gospođe i gospođice iz grada naprosto nijesu računale na čednost naših seoskih djevojaka. Njihova golotinja i nepristojna odjeća bila je sablazan za mnogu čistu dušu. Izgledalo je kao da su došle na kakvo mješovito kupalište a ne svetište najčednije Majke i Djevice. Hoće li do

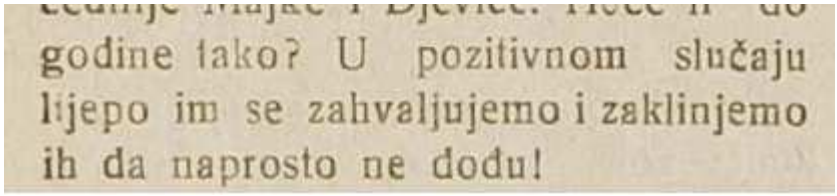
godine tako? U pozitivnom slučaju
lijepo im se zahvaljujemo i zaklinjemo
ih da naprosto ne dodu!

Najava proširenja vrpoljačkog svetišta i proslave blagdana Velike Gospe 1940. godine. Zanimljivo je da biskup Jeronim Mileta u toj najavi spominje i drevne liturgijske stihove "cunctas haereses sola interemisti" ("sva si krivovjerja sama uništila"). Podsjećam vas da je i bl. Alojzije Stepinac isticao te riječi. Prema tome, očito je za što se moramo moliti Majci Božjoj.

Proširenje Gospinog svetišta u Vrpolju

Gospina crkva pod Vrhpoljcem od pamtivijeka je omiljelo *Svetište* ne samo grada Šibenika, njegove okolice i biskupije, već je i poznato širom naše domovine.

Ono je meta pobožnih hodočasnika, koji svake godine, na blagdan Velike i Male Gospe, iz raznih mjesta dolaze *dragoj Gospi,* da se Njoj poklone i zatraže od Nje milosti i pomoći u svojim potrebama i tjeskobama!

Ono je sveto mjesto, gdje se okupljaju vjernici, da slave svoju *nebesku Majku* te da pred Njezinim nogama istuže svu tugu svoga bijednog srca i prime utjehu!

Ono je milo prebivalište *Marije,* gdje je Ona bliža, da sasluša naše vapaje, otare naše suze i ublaži naše jade!

Ono je šator, pod kojim boravi *Kraljica Neba,* jer hoće ovdje da nam iskazuje svoju ljubav i moć!

Povijest Vrhpoljačkog Gospinog Svetišta puna je molitava i uzdaha, puna je suza i boli, ali je puna i milosti i dobročinstava, koja, kroz vijekove, primiše vjernici, kad se njemu pobožno i s puno vjere približe. Govore o tome mnogobrojni skupocjeni zavjeti i velikodušni darovi, koje vjernici polože i polažu pred čudotvornu Sliku vrhpoljačke Gospe. Štovaoci Marijini uvijek su željeli, da ovo Svetište bude što ljepše, što dostojnije, a i što prostranije prebivalište za hodočasnike. Odavna je opća i živa želja, da se Vrhpoljačko Svetište proširi. Evo nadošao je sada toliko željkovani čas! Evo se sada napokon ispunjaju želje od mnogo godina!

Blagdan Velike Gospe u Vrhpolju ove će se godine neobično svečano proslaviti, jer će se toga dana obaviti blagoslov temeljnoga kamena za proširenje ovoga dragog Svetišta. Ja ću lično poći u Vrhpoljac i obaviti sveti obred, koji će zastalno svi hodočasnici u ogromnom broju radosno pozdraviti i pobožno mu prisustvovati.

U ove sudbonosne dane, kad izmučeno čovječanstvo i zavađeni narodi trebaju nebeske pomoći a nadasve mira, mi ćemo započeti gradnjom proširenja Svetišta Kraljice Mira, e da Ona sačuva, svojim moćnim odvjetovanjem pred Bogom, našu dragu domovinu i isprosi svim narodima što skoriji, pravedni mir!

U nemirnoj sadašnjici, kad se razvratni i bezvjerski nauk i pogubna načela šire te zahvaćaju naš narod i naša dosada dobra i kršćanska sela, mi hoćemo da podignemo ljepši hram *Onoj koja je uvijek,* kako pjeva sv. Crkva, *skršila sva krivovjerstva i zablude u čitavom svijetu.*

U jubilejskoj godini, kad hrvatski narod slavi 1300. obljetnicu početka svoje kršćanske vjere, dakle i štovanja Marije, i kršćanske kulture, mi hoćemo, da sazidamo kao naš *jubilejski zavjet Našoj Nebeskoj Odvjetnici prostranije Svetište i tako naglasimo pred cijelim svijetom vjekovnu vjeru svojih preda, koji su toliko ljubili i štovali Vrhpoljačku Gospu!*

Dođite dakle na Veliku Gospu u Vrhpolje, eda uzveličamo Našu Majku Mariju i Njoj očitujemo svoju ljubav, iskažemo svoje nevolje i boli, koje nas tište, i zatražimo od Nje pomoć!

Ja ne sumnjam, da će vjernici — kako su i dosada — svojim obilnim doprinosima omogućiti, da se naumljeno proširenje Gospine Crkve pod Vrhpoljcem što prije završi, što svima toplo preporučujem.

Raspored svečanosti na Veliku Gospu u Vrpoljcu je ovaj:

Srijeda, 14. VIII.: U 7 s. uvečer svečana večernja, a zatim slavljenje i iluminacija crkve.

Četvrtak, 15. VIII.: U 2 s. u noći prva sv. Misa s propovijedu, a zatim sv pričest.

U 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 9.30 s. tihe sv. Mise.

U 9 s. pjevanje lekcija Vrhpoljske Gospe.

U 10 s. doček biskupa kod slavoluka Dočeku sudjeluje Zaštita, konjica, kler i vjernici.

U 10.30 s. svečani blagoslov temeljnoga kamena. Blagoslov obavlja preuzv. biskup.

U 11 s. na otvorenom svečana sv Misa u trojci. Sv. misu služi dolački župnik preč don I. Berak.

U 12 s. Gospina se slika postavlja svečano opet na oltar.

Šibenik, 8. kolovoza 1940.

Dr Jeronim Mileta

vinu i hrvatski narod od strahote rata te

biskup i apost. adm.

Očito je!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/08

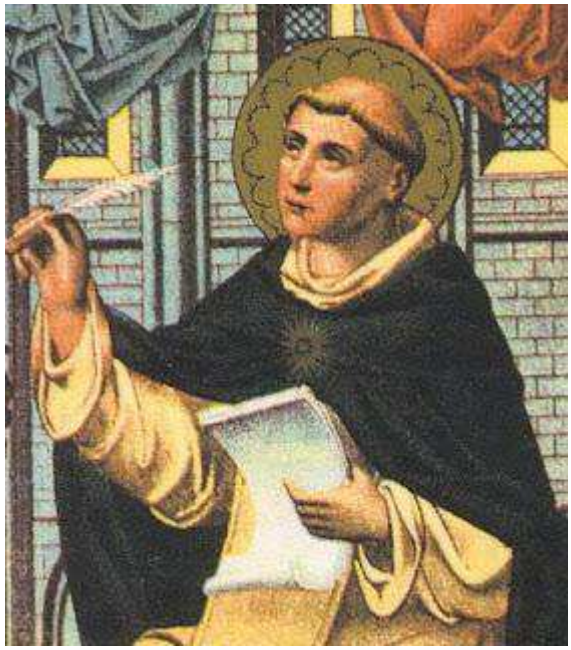

U starijim ispitima savjesti, sudjelovanje u nekatoličkim obredima navođeno je kao teški grijeh protiv Prve Božje zapovijedi.
Da! Vjernici koji bi upali u taj grijeh, to su morali reći na ispovijedi.
Danas pak takve grijehe nitko više niti ispovijeda, niti okajava. Čak štoviše pojedini prelati ustupaju crkve inovjercima da u njima vrše svoje obrede.

Zakonik kanonskog prava iz 1917. određivao je u kan. 2316. da onaj koji pomaže širenju krivovjerja na bilo koji način ili protivno kan. 1258. sudjeluje u krivovjerskim obredima, automatski pada pod sumnju za krivovjerje.

Nekatolički obredi nisu samo grijeh za katolike koji im prisustvuju/sudjeluju, već su grijeh samih tih inovjeraca koji ih vrše.

Sv. Toma Akvinski kaže da je očito da su nekatolički obredi grijeh sami po sebi. Toliko očito da to nije trebao ni dokazivati (Summa theologica, II-II, q. 10., a. 11., 1.):
"*Manifestum est enim quod infideles in suis ritibus peccant eos servando.*"
("*Očito je naime da nevjernici u svojim obredima griješe obdržavajući ih.*")

Sv. Bonaventura je još izravniji, pa nabraja pojedine nekatoličke religije kao grijeh protiv Prve Božje zapovijedi.
Ovako kaže sv. Bonaventura (*Centiloquium*, I., 26.):
"*Primo videndum est de peccatis quibus inhonoratur divinae maiestatis omnipotentia superstitione colendi, quae sunt: idolatria, ritus iudaicus, ritus saracenicus, apostasia, schisma, haeresis.*"
("*Prvo treba vidjeti o grijesima kojima se obeščašćuje svemoć Božanskog Veličanstva praznovjerjem u štovanju, koji su: idolatrija, židovski obred, saracenski obred* [islam], *apostazija, raskol, krivovjerje.*")

Zašto su svi ti njihovi obredi grijeh?
Zato što se ne može na zabludama temeljiti pravo štovanje.
Kako kaže sv. Bernardin Sienski (*De christiana religione*, serm. III., art. 1., cap. 2.):
"*Super errores enim neque sincerus cultus, neque vera religio aliquo modo fundari potest, quum error pertinax in rebus huiusmodi impietas sit et blasphemia adversus Deum.*"
("*Na zabludama se, naime, nipošto ne može temeljiti ni iskreno štovanje, niti prava vjera, jer tvrdoglava zabluda u takvim stvarima je opačina i blasfemija protiv Boga.*")

Ovdje se trebamo sjetiti definicije praznovjerja. Što je praznovjerje?
Prema katekizmu sv. Pija X. (■ 361.): "Praznovjerjem se naziva svako štovanje protivno nauku i običajima Crkve..."

Iz dubokog uvjerenja da se samo u Crkvi čovjek spašava

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/iz-dubokog-uvjerenja-da-se-samo-u-crkvi.html

Bl. Ivan Merz je najpoznatiji po motu: "Katolička vjera je moje životno zvanje, i to mora biti svakom čovjeku bez iznimke."

Njegov ispovjednik, p. Josip Vrbanek D.I., napisao je u knjizi o Ivanovom životu (*Vitez Kristov*, Zagreb, 1943.) da je nakon studija u Parizu, Merzu misao rada za Crkvu postala glavni životni cilj.
Vrbanek naglašava da taj cilj dolazi iz Ivanovog dubokog uvjerenja da samo Crkva ispravno slavi Boga i da se samo u njoj čovjek spašava:

> "Misao rada za Crkvu Ivanu je nakon Pariza glavni cilj života. Odlučio se na to iz dubokog uvjerenja, da jedino ona pravo Boga slavi i da se jedino u njoj čovjek spašava."
> (*Vitez Kristov*, str. 93.)

Inače, Vrbanekova knjiga je najbolji i najobjektivniji životopis bl. Ivana Merza, iz barem dva razloga:
a) jer je p. Vrbanek kao Ivanov ispovjednik najbolje poznavao sve tajne njegove duše
b) jer je knjiga napisana 1943. god., kad još nije bilo "političke korektnosti", ušminkavanja i razvodnjavanja

Dobro je da su drugi isusovci nastavili putem p. Vrbaneka, što se tiče isticanja bl. Ivana Merza kao uzora hrvatske mladeži.

Zahvala isusovcima iz Palmotićeve

Hrvatski narod duguje zahvalnost isusovcima iz Palmotićeve, jer su praktički 75 godina uporno radili na beatifikaciji bl. Ivana Merza, i neumorno širili njegovo štovanje u puku.

Evo jedne sličice iz 1964. god....

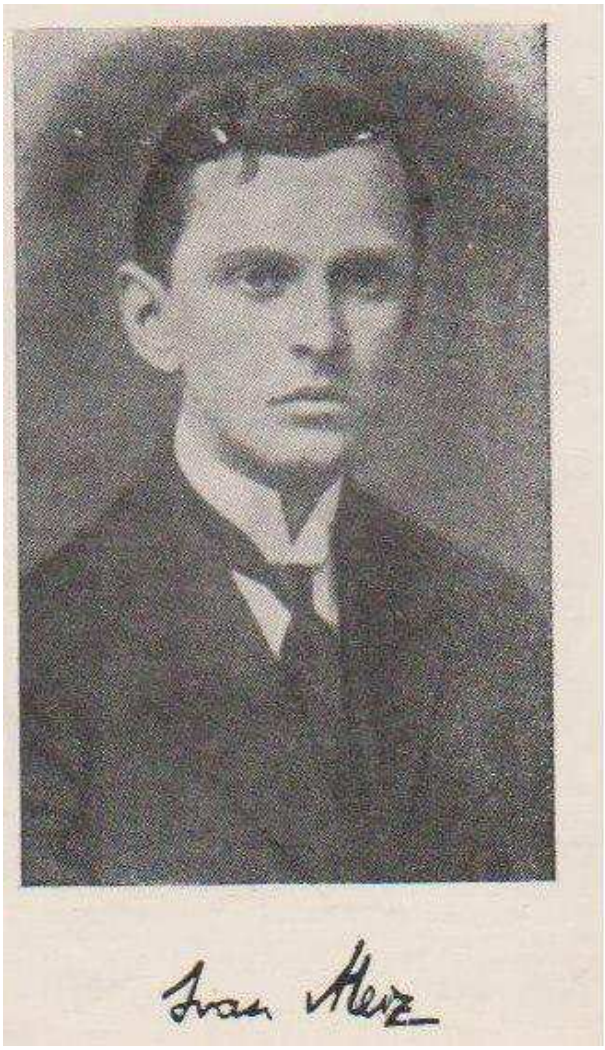

Ivan Merz

Dr IVAN MERZ

rodio se 16. XII 1896.. u Banja Luci. Pod vodstvom milosti Božje sačuvao je vjeru i poštenje kao student u rodnom gradu, na vojnoj akademiji u Bečkom Novom mjestu, na sveučilištu u Beču, na fronti u Italiji, na sveučilištu u Parizu.

Vraća se kao izgrađen i potpuni katolik u Zagreb.

Kao profesor i ideolog katoličkog gibanja unosi papinske misli u našu mladu generaciju, te je oduševljava za Krista, Gospu i Crkvu.

Čovjek neobično duhovnog razmatranja žive vjere, izvanredne molitve, dnevne pričesti i adoracije, posta i samoodricanja, križa i boli — daje našem katolicizmu pečat zrelosti i snage.

Umro je na glasu svetosti 10. V. 1928. u Zagrebu. 30 godina poslije njegove smrti započe biskupijski proces proglašenja blaženim. Milosti i uslišenja po njegovom zagovoru množe se i tješe mnoge duše.

Molimo da toga svoga divnog brata u vjeri što prije ugledamo na našim oltarima.

MOLITVA

Gospode Isuse Kriste, koji si, kako se ufamo, dušu vjernoga službenika svoga Ivana učinio dionikom života presvetoga Trojstva u nebeskoj slavi, molimo, da po njegovu primjeru, a po zagovoru svetoga Ivana, apostola i Evanđeliste, u nerazrješivoj zajednici sa svetom katoličkom Crkvom i rimskim Papom živimo, radimo i trpimo za slavu i proširenje kraljevstva Tvoga, koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

S dopuštenjem Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu od 11. IV 1964. br. 1293.

Isusovci su kasnije tijekom 1970-ih izdali i niz Ivanovih kratkih biografija i zbirka citata.

No, kad danas čitamo te knjižice iz 1970-ih, možemo primijetiti dosta autocenzure kod njihovih pisaca.
Ta autocenzura je jednim dijelom bila motivirana strahom od komunističkih vlasti. Tako su, na primjer, ime Dušana Žanka pisali samo inicijalima D. Ž.
Drugi, možda i važniji, razlog bila je želja da se prilagode "koncilskom duhu" tolerancije i pluralizma. Iz tog razloga nastojali su izbjegavati sva ona mjesta u tekstovima bl. Ivana Merza gdje on govori protiv nekatoličkih religija.

I bez obzira koliko su neki od njih pokušavali prikazati bl. Ivana Merza kao "preteču Koncila", nikada nisu u tome uspjeli. To jednostavno ne ide, jer u tekstovima bl. Ivana Merza nećete naći nijednu lijepu riječ o nekatoličkim religijama.
Jednako je proziran i pokušaj da Merza prikažu kao nekakvog "nagovjestitelja liturgijske reforme". Baš naprotiv, bl. Ivan Merz je bio najveći promicatelj tradicionalne liturgije u nas. Dovoljno je samo spomenuti da su franjevci na Kaptolu, upravo na Ivanovu inicijativu, uveli gregorijansko pjevanje.

Unatoč svemu ovome, kažem da su te knjižice dobre i korisne za mlade duše kojima su namijenjene.

Naveo bih samo knjižicu "Put k suncu" iz 1978. god. (prvo izdanje), koju je sastavio p. Božidar Nagy.

Malo mi je čudno kako se p. Nagy usudio staviti u tu knjižicu i neke "netolerantne" tekstove bl. Ivana Merza. Tekstovi su doduše izrezani, ali se ipak pojavljuju i "politički nekorektni" citati...

Na primjer, na str. 127. imamo uputu bl. Merza o pogubnosti druženja s nekatolicima:

> "To neprekidno drugovanje naposljetku dovodi do toga da oni postupno primaju običaje svog društva, da paktiraju s njima, sklapaju kompromise, a često i otpadnu.
> Zato valja staviti princip, da jedan naš član ne može imati prijatelja (u pravom smislu te riječi) izvan naših redova, jer pravo prijateljstvo počiva na vjeri u iste vječne istine. Sve ostalo može da je sklad raznih zemnih interesa, egoizma - ali nije prijateljstvo.
> Naš član može imati prijatelje samo među uvjerenim katolicima..."

P. Nagy je stavio (na str. 44.-45.) i zapis bl. Ivana Merza iz ožujka 1926. god. o međureligijskim udruženjima:

> "Strahovita opasnost prijeti omladini u udruženjima interkonfesionalnim. Grijeh, koji čovjeka izlaže vječnim mukama, tamo je neopažen. Ne samo to, već omladina dobiva prigodu da proigra svrhu radi koje je stvorena. Kad bi samo biskupi svom odvažnošću upozorili na tu najveću opasnost!"

Samo zbog ove rečenice knjižica "Put k suncu" zaslužila je da ju čita naša mladež.
Hvala p. Nagy!

I za kraj, evo dvije stare slike bazilike u Palmotićevoj, na kojima vidimo (stari) glavni oltar u punom sjaju.
To je ono što je gledao i bl. Ivan Merz kad je svakodnevno u toj bazilici slušao (tradicionalnu) sv. misu, primao sv. pričest, i klanjao se Bogu u Presvetom Sakramentu.

Da, otpor ima svoje nasljednike

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/da-otpor-ima-svoje-nasljednike.html

Nedavno sam kopajući po starim novinama naišao na primjerak časopisa "Kana" iz svibnja 2010. god.
Prolistam malo, i naletim na izvješće o izlasku zbornika "Nastanak i razvitak Kršćanske sadašnjosti".

To je zbornik u kojem nekadašnji TDKS-ovci (i njihovi sljedbenici) hvale svoj modernistički rad.

Autor tog članka (koji se potpisao samo inicijalima M. I.) je spomenuo da je KS od samog početka nailazila na protivljenje konzervativnih biskupa i svećenika, te da taj otpor i danas "ima svoje nasljednike".

Nadobudni "M. I." iz nekog razloga "Kršćansku sadašnjost" naziva pokretom:

> "Turčinović, Šagi i Bajsić postavili su pitanje teološke izobrazbe onih koji će provoditi odluke Koncila, a to je značilo posredovati europsku teološku misao našoj sredini. Tako se krenulo s osnivanjem časopisa 'Svesci - Kršćanska sadašnjost' 1966... Teolozi okupljeni oko tog projekta stvorili su zasebnu teološku školu iz koje su izašli mnogi hrvatski teolozi i intelektualci.
> Nažalost, od samog početka taj je pokret nailazio na mnoga protivljenja onih koji nisu bili željni ništa mijenjati i kojima je sam Koncil bio uznemiravatelj stečene pozicije. Rebić u svojem prilogu u Zborniku piše: 'Neki su biskupi i svećenici zamjerili KS-u što je objavio 'progresističku' knjigu *Uvod u kršćanstvo* mladoga njemačkog teologa Josepha Ratzingera. Kolikogod nam se to danas činilo smiješnim, a svi napadi neosnovani i iracionalni, otpor nažalost ima svoje nasljednike. Možda baš ta dinamika odnosa, koja je eskalirala u konfrontaciji s TDKS-om, daje ovom Zborniku svojevrsnu napetost..."

U jednom se slažemo: OTPOR IMA SVOJE NASLJEDNIKE!

Otpor (TD)KS-u su pružali i pružaju svi pravi vjernici, koji ne prihvaćaju modernističku relativizaciju katoličke vjere.

Otpor su pružali i svi oni ljudi koji su bili zgroženi načinom na koji je "Kršćanska sadašnjost" povlađivala komunističkom režimu.

Koketiranje s komunizmom počelo je još i prije osnivanja TDKS-a.
"Kršćanska sadašnjost" je 1976. izdala knjigu "crvenog fratra" i notornog udbaša Marka Oršolića *Kršćanin u službi revolucije*, u kojoj se veliča komunizam i heretička "teologija oslobođenja". Kao uzor se predstavlja otpali kolumbijski svećenik Camilo Torres, koji se pridružio ljevičarskoj terorističkoj organizaciji ELN, i poginuo s puškom u ruci "za stvar revolucije".
Više o Oršoliću i njegovoj knjizi ovdje.

To je samo jedna kap u ogromnom moru modernističke literature koju je KS odaslala u hrvatsku javnost.

Dakako da je i glasilo TDKS-a "Kana" pisalo u istom ljevičarskom duhu. A ništa bolji nije bio ni "Glas koncila".
Stalno su se trudili da našu vjerničku javnost informiraju o svim koracima "dijaloga" s komunizmom.

Da samo navedem primjer o kojem sam već govorio...
Članak u "Kani" (prosinac 1978., str. 13.) koji javlja o predavanju komunističkog zločinca Mitje Ribičiča na Teološkom fakultetu u Ljubljani...

RELIGIOZNOST MOŽE BITI TAKOĐER U SOCIJALISTIČKOM DRUŠTVU PRAVA VREDNOTA — predsjednik Socijalističkog saveza SR Slovenije održao predavanje na Teološkom fakultetu u Ljubljani

LJUBLJANA, studenoga (AKSA) — Prema izvještaju u slovenskom vjerskom tjedniku »Družina« od 5. studenoga u ponedjeljak 23. listopada na poziv Teološkog fakulteta i Ćirilskog društva bogoslova predsjednik Socijalističkog saveza radnog naroda Slovenije Mitja Ribičić održao je predavanje na Teološkom fakultetu o ulozi Socijalističkog saveza u samoupravnom društvu. Uz studente i profesore predavanju su prisustvovali mnogi svećenici i ljubljanski metropolita Pogačnik.

Predsjednik Ribičić je kratko prikazao politički razvitak kod nas. Istaknuo je značenje dolomitske izjave za sadašnje vrijeme i vrijednost Kardeljevog djela »Pravci socijalističkog razvitka« koje je program za neposrednu budućnost. Ribičić je izjavio da je Jugoslavija jedina među socijalističkim državama prevladala kompleks manje vrijednosti u odnosu prema kapitalističkim državama. Jugoslavija postaje iznutra tako jaka i jedinstvena te može lako poći u veću demokratizaciju nutarnjeg života.

Ribičić je pozitivno ocijenio sređivanje odnosa s vjerskim zajednicama i činjenicu da je većina svećenika pozitivno raspoložena prema našem samoupravnom društvu. Za Socijalistički savez istaknuo je da ovo nije marksistička organizacija i da u sebi udružuje kao ravnopravne članove građane različitih svjetonazora. Socijalistički savez kao takav utječe također na Savez komunista. »Družina« ističe da je posebno radosna bila misao koju je Ribičić izrekao na kraju da naime religioznost ne samo da ne koči naš socijalistički razvitak nego da religiozna svijest može biti prava društvena vrednota i idejna podloga za uključivanje vjernika u samoupravnu socijalističku preobrazbu našeg društva.

»Družina« nadalje napominje da se poslije predavanja Ribičića razvila zanimljiva debata koja je pokazala da na ravnopravnost vjernika u našem društvu moramo gledati dinamično. U zakonskim odlukama ravnopravnost je zajamčena, a u praksi potrebno ju je ostvarivati sa sve većim angažiranjem vjernika naročito u Socijalističkom savezu i njegovim koordinacijskim odborima. Pokazalo se da je potreban širi dijalog koji bi mogao ukloniti mnoge nesporazume.

(opširnije: *A kad će lustracija u Glasu koncila?*)

Je li vam sada jasno zašto je svaki pravi vjernik bio dužan pružati otpor TDKS-u?

Otpadi i otpadnici

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/otpadi-i-otpadnici.html

Masovni otpadi svećenika i redovnika koji su uslijedili ubrzo nakon Drugoga vatikanskog koncila, šokirali su mnoge. Pogotovo u našim krajevima gdje se malo znalo o revoluciji koja se tada odvijala na Zapadu.

Izgleda da je razvodnjavanje, labavljenje pravila i "sloboda" koju su reformama dobili svećenici i redovnici, mnoge potaknula da i sami sebe "oslobode" od svih moralnih zakona, pa i samih svećeničkih i redovničkih zavjeta.

Zgrožen tim događanjima, mons. Čedomil Čekada je 1969. napisao tekst pod nazivom "Otpadi i otpadnici" (objavljen prvo u *Vjesniku Đakovačke biskupije*, a zatim u knjizi *Kuća na kamenu-pokoncilski problemi Crkve*, 1970., str. 86.-92.).

Navodim jedan dio tog teksta koji mi se čini posebno važnim, jer svjedoči o neugodnoj atmosferi koja je vladala krajem 1960-ih i početkom 1970-ih.

Nakon što je u prvom dijelu teksta ukratko objasnio pojam otpada u tradicionalnom smislu, mons. Čekada nastavlja ovim riječima...

Puno je više danas u Crkvi otpadnika druge vrsti. Otpadnika od svećeničke službe i od celibata. Uvijek smo i takve nazivali »otpadnicima«. Po analogiji kanonskog prava, koje je otpale redovnike doživotnih zavjeta i formalno tituliralo kao »apostate« (kan. 644.—645.; kan. 2385.). Njihovo je ime danas »legija«. Ima ih na hiljade; i na desetke hiljada. Postali su u Crkvi problem, koji mnoge zbunjuje i dezorijentira. A svakakvih ih ima. I takvih, koji bi htjeli, da, i iza kako su se »oženili«, ostanu i dalje u aktivnoj svećeničkoj službi, — uz uvjet dakako, da m se pozakoni »brak«. I takvih, koji bi voljeli, da ih se pusti natrag u svijet: da dobiju redukciju »ad statum laicalem«, ali i dopuštenje, da odmah mogu sklopiti valjanu ženidbu, odnosno konvalidirati svoje »veze«. I takvih, koji uopće više ni ne haju ni za Crkvu ni za dušu, pa im ne treba ni crkveni brak ni mir s Crkvom: oni su to sami »uredili«, »po svojoj savjesti«, pa se i geriraju i žive kao pravi bezvjerci i bezbošci.

U tom smislu, s te strane, problem je svećenika-apostata i danas vrlo vruć. I, aktualan: na svoj način. Toliko ih ima, — i ljudi od imena u Crkvi, — pa pojavu tih uvijek novih svećeničkih apostazija uzimlju za povod, da traže dokidanje obligatnog svećeničkog celibata, i u zapadnoj Crkvi, i njegovo pretvaranje u fakultativni. A dok se to ne uzakoni, oni takve nesretne svećenike-apostate praktično oslobađaju od svake moralne odgovornosti i smatraju ih samo »nevinim žrtvama« »protunaravne«, »nemoguće«, »okrutne«, »besmislene« crkvene, celibatarske, discipline. Predlažu, ili da im se, bez daljega, odmah dopusti ženidba i ostavi ih se i dalje na njihovim dosadašnjim mjestima, u pastoralnoj službi Crkve, ili da im se, barem, — automatski, bez puno formalnosti, — odobri prijelaz u svjetovnjački stalež, s pravom na zakonitu ženidbu, ali i osigura eksistencija, na račun i u režiji Crkve: na primjer u pomoćnim duhov-

nim službama; kao đakonima, katehetima, kancelarijskim službenicima.

Rim, dakako, otklanja »a limine« takve prijedloge. Ali i on danas mnogima od tih svećeničkih otpadnika-konkubinaraca, puno lakše nego prije (kan. 211.—214., 2303.—2305.), podjeljuje »reductionem ad statum laicalem«, pa im i konvalidira brak, uz, — obično vrlo slabo respektiranu, — obavezu, da to ostane u tajnosti. I materijalno ih pomaže. No mnogi od njih, mjesto da se ponizno povuku i čine pokoru, ne smatraju, da su se uopće tim kompromitirali, geriraju se kao neki junaci i mučenici, daju toj svojoj »rehabilitaciji« publicitet. Katkada i vrlo bučan publicitet: upriličuju »svečana vjenčanja«, sa čestitanjem, buketima, »interview«-ima, slikaju se sa svojim novim ženama, — pa i s pompom, i pred oltarom, i na pričesnoj klupi, — prave od toga senzacije u bulevarskoj i »informativnoj« štampi. A mnogi ih od njihovih svećeničkih kolega, sumišljenika i simpatizera u tom još podržaju: ne obazirući se nimalo na sablazan javnosti i vjernika, ni na podrivanje i potkopavanje crkvene i svećeničke stege. I vjernicima znadu sugerirati i govoriti, kako je to zapravo svejedno, ostaje li svećenik do smrti u celibatu, ili se kasnije oženi, »po zovu svoga srca«, »iz ljubavi«, »po svojoj savjesti«. Može se danas, govore, — ja sam to čitao, u jednom »pobudnom« svećeničkom pismu, — svatko i od svećenika, i od biskupa, zakonito oženiti, »samo ako hoće. Crkva to dopušta«.

A Crkva to ne dopušta. Crkva nad tim plače. Nad tim tolikim svojim nevjernim slugama, koji su »ostavili prvu ljubav« (Otkr 2, 4.) i tako ružno i slabićki izdali, onesvetili, uprljali, njezinu zastavu i profanirali tu tisućljetnu svetinju i ponos njezina svećeništva na očima čitava svijeta: svetinju, tako svu u duhu Evanđelja i Pavlova kršćanstva (Mat 5, 8.; 19, 11. 12.; 1. Kor 7, 25.—40.), svetinju tako plodnu duhom, idealizmom, apostolskom vitalnošću. Crkva se toga stidi. I svi mi, njezini svećenici, s njom. Na sramotni nas stup vežu, — i Crkvu, i nas svećenike, — te tolike svećeničke apostazije. Crvenimo se zbog njih. Gledamo zbog njih u zemlju. Plačemo. Pustošenje unose u svetište. Ubijaju auktoritet i Crkvi i nama u očima dobronamjernih inovjeraca; možda njezin i naš najtradicionalniji autoritet. Sablažnjuju i dezorijentiraju vjerni puk.

A pomoći sebi ne možemo. Stara metoda »prikrivanja« svećeničkih sablazni i grijeha, — sa svim onim izrazito neevanđeo-

skim elementima licemjerja, koje je uključivala, — ne pali više. Nitko nas više ne štedi. Ni politika, ni sud, ni štampa. A publika samo uživa u toj našoj sramoti i blatu: kao i u svim drugim skandalima ove vrsti. I još više nego u drugima: svećeničke afere uvijek su za nju pikantnije i senzacionilističnije. Za svaki se naš svećenički grijeh danas zna: osobito za one sa, za nas najdelikatnijeg, područja seksusa. Svaki će izaći u novinama. Reklamirat će ga i u inozemstvu: ako je papren. Pobrinut će se za to »informativna« štampa. Eksploatirat će ga i na ekranu, i na televiziji, i na kazališnim daskama. To je danas, u doba »crnoga« i »gologa« kazališta i filma, i onako najtraženija roba, najpopularnija i najrentabilnija tema.

Šta da protiv toga uradimo? Samo jedna solucija dolazi tu ozbiljno u obzir. Ponizno ćemo to trpjeti kao Božju kaznu za naše tolike svećeničke grijehe i nevjere. Javne i tajne. »Quoniam abundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum!« (Mat 24, 12.), »Hostis et inimicus per portas Jerusalem, propter peccata prophetarum eius et iniquitates sacerdotum eius!« (Tuž 4. 12, 13.). Pokora nam je to i opomena. »Tu enim fecisti abscondite, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel et in conspectu solis!« (2. Kralj 12 ,12.). »Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias et vestimentis albis induaris, et non appareat confusio nuditatis tuae . . .!«(Otkr 3,18.).

Koliko je zapravo teško okajati grijeh?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/koliko-je-zapravo-tesko-okajati-grijeh.html

Sv. Antun Padovanski je u svojim propovijedima isticao da nije dovoljno samo žaliti zbog grijeha, nego je potrebno dati punu naknadu za počinjeni grijeh:
"*non sufficit dolere, nisi impleatur satisfactio*"
("*nije dovoljno žaliti, ako se ne ispuni naknada*").

Mislim da su upravo na tom području najviše podbacili današnji vjernici. A glavni razlog za to je što ljudi nisu svjesni koliko je zapravo teško dati naknadu za grijeh. Teško je naknaditi i za laki grijeh, a kamoli za smrtni.
U životima mnogih svetaca vidimo koliko su morali trpjeti samo zbog nekih lakih grijeha. I onda se pitamo: Koliko se onda mora trpjeti za smrtni grijeh?

Ima i danas vjernika koji žele činiti pokoru za svoje grijehe. Ali, prečesto se događa da takvi započnu s pokorom, a onda stanu negdje na pola puta... Ili se, zavedeni od svijeta, vrate u grijehe. Tako da na kraju završe s još većim teretom na leđima.

Sv. Antun je dobro opisao to jadno stanje ljudskih bića:
"*cum vix pro uno mortali possumus satisfacere, mirum est quomodo sumus ita ausi et fatui, quod quotidie peccatorum fascem aggravamus*"
("*kad jedva možemo za jedan smrtni grijeh naknaditi, čudno je da smo toliko drski i glupi, da svakodnevno još otežavamo snop grijeha*").

Možda se ovdje krije odgovor na pitanje zašto netko, tko se recimo ispovijedio na samrti, mora još godinama trpjeti u čistilištu.

Pouke starih penitencijala

Sv. Beda Časni (672.-735.g.) sastavio je jedan od najpopularnijih penitencijala u srednjem vijeku. U penitencijalima je bilo detaljno propisano koliko za koji grijeh treba provesti vremena u pokori: u danima, mjesecima i godinama.
(Zato u starijim odredbama o djelomičnim oprostima, oprosti glase na dane, mjesece, godine... Pisao sam već o tome ovdje i ovdje).

Sv. Beda Časni na kraju svog penitencijala daje mogućnost zamjene pokore određene na dane, nekim drugim pokorničkim djelima. Na primjer, pokornik može umjesto jednog dana posta, klečeći izmoliti 50 psalama ili podijeliti tri milostinje trojici siromaha, i sl.
Ovako piše sv. Beda:

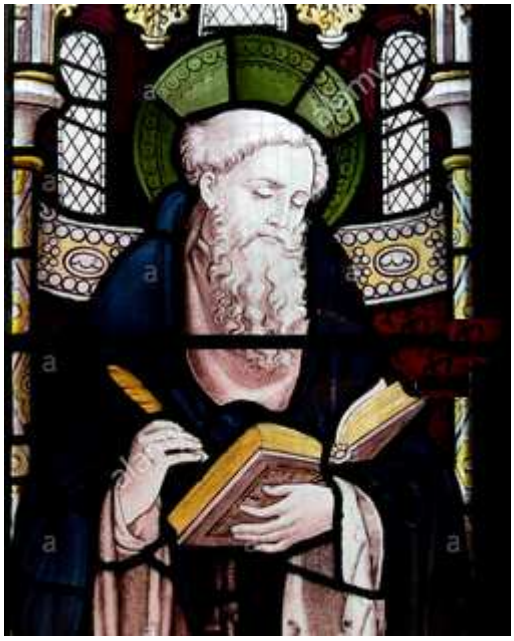

"*qui quod in poenitentiale scriptum est implere poterit, bonum est; qui autem non potest, consilium damus per misericordiam Dei: in primis, pro uno die in pane et aqua quinquaginta psalmos genuflectendo; aut sine flexu sexaginta psalmos, infra ecclesiam, vel in uno loco per ordinem psallat; et pro uno die valent ducentae genuflexiones, vel unus denarius... et tres eleemosynae tribus pauperibus valent; quidam dicunt quinquaginta percussiones, quinquaginta psalmi pro uno die valent*."

("*tko ono što je napisano u penitencijalu može ispuniti, dobro je; a tko ne može, dajemo mu savjet po milosrđu Božjem: prije svega, za jedan dan [posta] o kruhu i vodi, pedeset psalama klečeći, ili bez klecanja šesdeset psalama, unutar crkve, ili na jednom mjestu po odredbi neka ispjeva; i za jedan dan vrijedi dvjesto kleknuća, ili jedan denar... i tri milostinje trojici siromaha; a neki kažu da pedeset udaraca, pedeset psalama vrijedi za jedan dan.*")

Dobro je ovo znati, jer po tome vidimo koliko je današnji naraštaj jadan.
Koliko onda današnji čovjek, koji se valja u blatu nečistoće, duguje za svoje grijehe?

Napominjem da je 1899.g. papa Leon XIII. proglasio sv. Bedu Časnog crkvenim naučiteljem. Prema tome, njegove riječi trebamo ozbiljno razmotriti.

Znakovito je da je originalan naslov Bedinog penitencijala: "De remediis peccatorum" ("O lijekovima za grijehe").
I doista, pokornička djela su jedini dugoročni lijek protiv grijeha. Onaj koji ne čini pokoru, zapravo se i ne kaje za svoje grijehe. Takvi ljudi će uvijek upadati u iste grijehe.

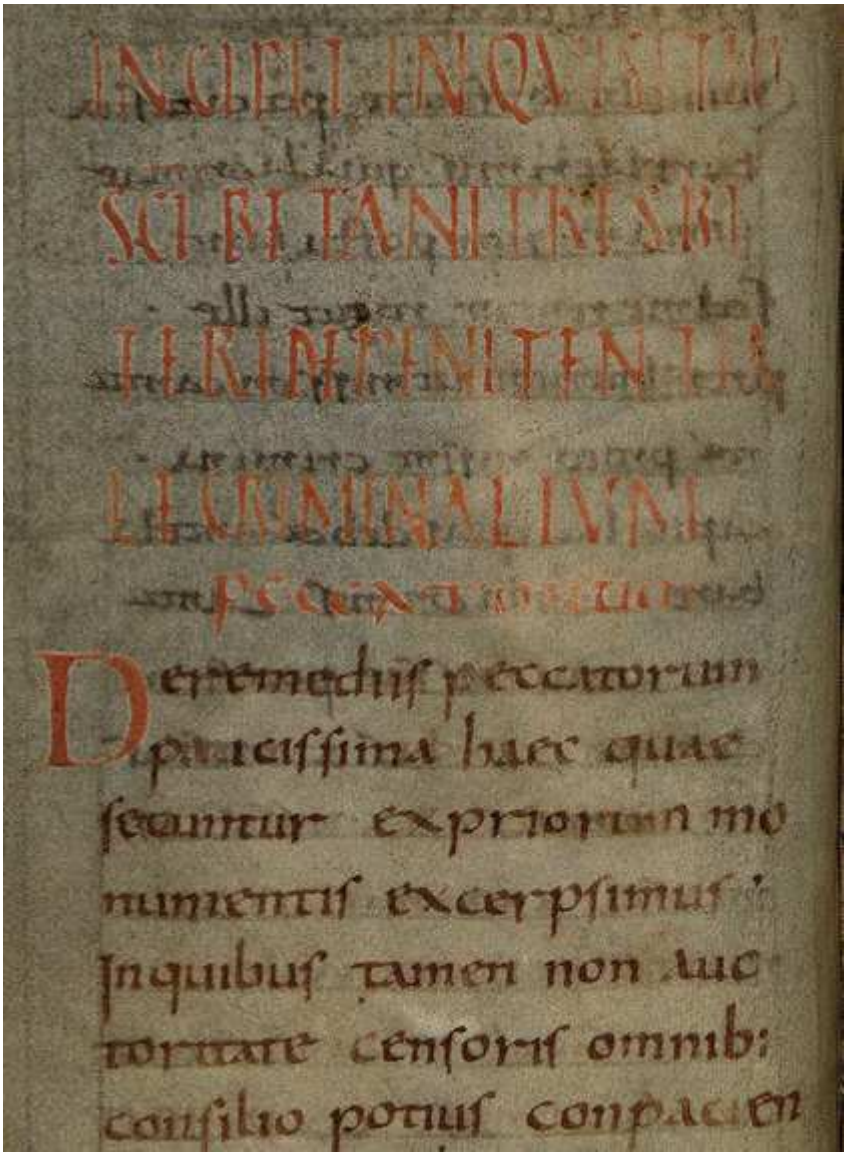

Rukopis Bedinog penitencijala iz 9. stoljeća

Vademecum pobožnog svećenika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/vademecum-poboznog-svecenika.html

Španjolski biskup Josip Caixal i Estradé (1803.–1879.) bio je bliski suradnik i prijatelj bl. pape Pija IX.

Po svom političkom uvjerenju, pripadao je monarhističkoj i antidemokratskoj desnici. I to upravo onoj najdesnijoj struji španjolskih monarhista - karlistima.

Nikada i nigdje nije prihvaćao ma i najmanji kompromis s liberalizmom.
Dobro je znao da je ključ borbe protiv liberalnih zabluda (koje je osudio bl. Pio IX. u Syllabus errorum), da katolička strana nikada ne da mjesta za širenje otrovnog liberalnog utjecaja.

Za ostvarenje tog cilja potrebno je prije svega dobro i pravovjerno svećenstvo.
Zato je biskup sastavio molitvenik na latinskom pod nazivom Veni-mecum pii sacerdotis (Barcelona, 1856.) - danas svima dostupan na internetu.
To je istovremeno i molitvenik i priručnik (gotovo katekizam) za mladomisnike i buduće svećenike.

U predgovoru, biskup otkriva razloge za njegovo pisanje:
"*Desiderabatur a nostris liber, in quo omnia quae ad plenam augustissimi missae sacrificii cognitionem, ad illudque rite ac salubriter celebrandum sacerdotibus necessaria sunt...*"
("*Priželjkivana je od naših [svećenika] knjiga, u kojoj će biti sve što je potrebno svećenicima za pravo spoznanje najuzvišenije misne žrtve, i za njeno pravilno i spasonosno celebriranje...*")

A sve to zato što: "Ecclesia Catholica Sacrificio altaris augustius habeat nihil" ("Katolička Crkva nema ništa uzvišenije od oltarske Žrtve").

Poučni dio ove knjižice obiluje citatima crkvenih naučitelja i velikih teologa (sv. Augustin, sv. Ivan Zlatousti, sv. Atanazije, sv. Bonaventura, sv. Karlo Boromejski, kardinal Bona...).

Bit svega je razviti u svećeniku ispravan životni stav, pravilan katolički način razmišljanja i djelovanja.

U samom molitveniku, kako je to uvijek bio običaj, kod svake su molitve detaljno označeni oprosti i pape koji su ih podijelili.
Jasno možete vidjeti da se za potpuni oprost (osim samog djela i uobičajenih uvjeta) traži molitva za uzvišenje svete Crkve, za slogu kršćanskih vladara i za iskorijenje krivovjerja. Nigdje se ne spominje posebna molitva na nakanu pape, jer je upravo ovo navedeno - nakana pape.

(Na to sam već ukazao u postu: ***Molitva na nakanu pape***.)

Nepokolebljivo se odupirao pokvarenim prijedlozima opakih ljudi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/nepokolebljivo-se-odupirao-pokvarenim.html

Kod naših modernih pseudoteologa postoji tendencija stalnog veličanja pojedinih liberalnih prelata iz prošlosti, npr. Strossmayera i njegovog već poslovičnog suprotstavljanja bl. papi Piju IX. Dok se istovremeno prešućuju svi oni dosljedno-pravovjerni i tradicionalni prelati, koji su živjeli i djelovali u to vrijeme, kao što je bio naš kardinal Juraj Haulik.
Prešućuju se i svi drugi hrabri biskupi koji su zajedno s papom Pijom IX. vojevali protiv ovoga svijeta, protiv liberalizma; i zbog toga trpjeli progone, zatvaranja, konfiskaciju imovine i egzile.

Manuel José Mosquera, nadbiskup Bogote 1835.- 1853.

Jučer sam spomenuo primjer španjolskog biskupa Josipa Caixal i Estradé, a danas navodim još jednog heroja iz tog vremena - kolumbijskog biskupa Manuela Joséa Mosquera.

Manuel José Mosquera, nadbiskup Bogote 1835.- 1853. god., bio je simbol borbe protiv sekularizma i liberalizma u Južnoj Americi.

U ono su vrijeme Kolumbija i Panama činile jednu državu, koja se zvala Republika Nova Granada. Kao i drugdje po svijetu, i tamo su liberalne snage postepeno preuzimale vlast. Tadašnji se liberalizam inspirirao na dva izvora - na idejama Francuske revolucije (1789.) i na načelima Ustava SAD-a iz 1787. god. U Južnoj Americi čak i više na principima američkog ustava.
Naime, američki ustav je prvi ustav koji propisuje odvajanje Crkve i države, potpunu vjersku slobodu i apsolutnu slobodu govora. Južnoamerički i europski liberali to su željeli prekopirati u svoje zemlje.
Tu pojavu će kasnije papa Leon XIII. nazvati herezom amerikanizma.

Nadbiskup Mosquera našao se u teškoj borbi s liberalnim vlastima Republike, kad su ove donijele novi ustav koji je bio kopija američkog ustava (uvedena je vjerska sloboda i sloboda govora i tiska).

Kao u sličnim situacijama u drugim državama, i taj je ustav osudio pap

a Pio IX., koji kaže (*Acerbissimum vobiscum*, 27. rujna 1852.):

"*Neque silentio praetereundum, per novam illius reipublicae constitutionem postremis hisce temporibus sancitam inter alia ius quoque liberae institutionis defendi et omnimodam omnibus tribui libertatem, ut quisque suas cogitationes ac monstrosa quaeque opinionum portenta typis quoque in vulgus edere et privatim publiceque quemlibet cultum profiteri valeat. Videtis profecto, venerabiles fratres, quam teterrimum ac sacrilegum bellum Catholicae Ecclesiae a Neogranatensis Reipublicae moderatoribus sit indictum, et quae quantaeque iniuriae, eiusque sacris iuribus, pastoribus, ministris ac supremae nostrae et sanctae huius sedis auctoritati fuerint illatae.*"

("*I ne možemo prešutjeti, da je novim ustavom te republike, u ovo zadnje vrijeme, uvedeno, između ostalog, pravo slobodne uredbe, koje brani i svima daje potpunu slobodu da bilo tko svoje misli i čudovišna mišljenja izdaje tiskom u puk, i da privatno i javno svatko može ispovijedati bilo koju vjeru. Vidite zaista, poštovana braćo, kako je grozan i svetogrdan rat nametnut Katoličkoj Crkvi od upravitelja Republike Nove Granade, i koje i kolike se uvrede nanose njoj i njezinim svetim pravima, pastirima, upraviteljima i vrhovnoj našoj i svetoj vlasti ove [Svete] Stolice.*")

Na istom mjestu, bl. Pio IX. hvali čvrsto i nepokolebljivo držanje nadbiskupa Mosquere:

"*Atque in primis venerabilis frater Emanuel Iosephus de Monsquera, vigilantissimus sanctae fidei de Bogota archiepiscopus gravioribus fuit angustiis et laboribus exagitatus eam scilicet ob causam quod praestantissimus ille antistes singulari pietate, doctrina, prudentia, consilio praecellens, et apostolico zelo plane incensus... contra illas impias leges sapienter fortiterque protestari... et pravis impiorum hominum consiliis invicte resistere ac Dei et Ecclesiae causam strenue propugnare nunquam intermisit.*"

("*I među prvima, poštovani brat Manuel Jose de Monsquera, najbudniji nadbiskup svete vjere od Bogote, bio je izložen teškim preprekama i mukama, naime zato što je taj istaknuti poglavar, koji se odlikuje osobitom pobožnošću, učenošću, razboritošću, i potpuno zapaljen apostolskim žarom... prosvjedovao mudro i čvrsto protiv tih opakih zakona... i nepokolebljivo se odupirao pokvarenim prijedlozima opakih ljudi, i nikada nije propustio da se postojano bori za pravo Boga i Crkve.*")

Ovdje bl. Pio IX. pod "pokvarenim prijedlozima opakih ljudi" misli na vjersku slobodu i slobodu tiska.
Ne trebamo to skrivati. Crkva se zalagala za to da katolička vjera bude jedina vjera u državi, a da tisak bude pod kontrolom cenzure.
Da! Cenzura u tisku! (a ne da se svatko ima "slobodu" da napiše bilo koju gnjusobu koja mu padne na pamet).

Za to se zalagao i nadbiskup Mosquera.
Zbog toga je trpio progone, i na kraju bio prisiljen napustiti svoju zemlju.

U istoj su borbi protiv liberalizma nevjerojatne žrtve podnijeli i toliki drugi biskupi i svećenici, ali i katolički državnici, kao **Gabriel García Moreno**.

Odnos jugoslavenskih komunista prema Drugom vatikanskom koncilu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/odnos-jugoslavenskih-komunista-prema.html

Komunisti nikada nisu krili zadovoljstvo razvojem događaja na Drugom vatikanskom koncilu. To pogotovo vrijedi za komuniste u bivšoj Jugoslaviji.

Jugoslavija je bila jedina od komunističkih država istočne Europe, koja je imala predstavnike na završnim svečanostima Drugoga vatikanskog koncila.
Poslanstvo SFRJ, koje su činili Ivo Vejvoda (veleposlanik SFRJ u Italiji) i državni podsekretar Petar Ivičević, bila je nazočna 7. prosinca 1965. zadnjoj javnoj sjednici Koncila, prijemu kod pape Pavla VI. i kod državnog tajnika Cicognanija, te 8. prosinca na svečanoj sjednici zaključivanja Koncila.

Što su komunisti vidjeli u Drugom vatikanskom koncilu, saznat ćemo iz njihovih vlastitih riječi.
Izdvajam izjave trojice istaknutih hrvatskih komunista: Vladimira Bakarića, Mike Tripala i Jakova Blaževića. Iako su ovi ljudi pripadali različitim frakcijama u Partiji, svi su bili (kao uvjereni komunisti) neprijatelji Crkve.

Pogledajmo, dakle, zašto su ti neprijatelji Crkve pozitivno gledali na "koncilska zbivanja".

VLADIMIR BAKARIĆ

Vladimir Bakarić je bio najmoćniji čovjek u Hrvatskoj za vrijeme komunističke diktature, sve do svoje smrti 1983. Sudjelovao je dakako i u progonu Crkve, od 1945. nadalje.

Pa ipak, i on se ugodno iznenadio kad je vidio kojim je smjerom krenuo Drugi vatikanski koncil i "postkoncilska obnova".
Bakarić je izazvao prilično veliku buru u javnosti svojom izjavom 15. kolovoza 1978., koju su prenijeli i državni mediji i *Glas koncila*:

> "Mi smo stvorili dobre odnose s papom Pavlom VI. Što nas je vezalo?
> On je bio borac za mir, on je bio borac za koegzistenciju, i to kako među velikim silama tako i u religiji, među različitim vjerama.
> Zatim, uspostavljao je normalne odnose sa socijalističkim zemljama. U tim svjetskim razmjerima, promijenio je politiku jednog od svojih prethodnika, Pija XII., koji je bio antikomunist i protagonist hladnog rata.
> S Ivanom XXIII., Katolička crkva je napustila hladnoratovsku politiku, što se ne bi moglo reći i za većinu biskupa u Hrvatskoj. Zbog toga mi smo kao komunisti, imali bolje veze s papom Pavlom VI., nego što su ih imali neki naši biskupi, bili smo mu bliži.
> To nam je davalo mogućnost da postavimo jasnije i pitanje našeg odnosa prema Katoličkoj crkvi kod nas, to jest da zahtijevamo od tih biskupa da se drže barem linije pape Pavla VI., a ne one Stepinčeve, i da u tom slučaju možemo s njima surađivati na svim točkama na kojima smo surađivali s pokojnim papom.
> Oni nas optužuju da smo borbeni ateisti koji se bore protiv vjere - ovo je značilo ne; mi nismo borci protiv vjere, za suradnju smo, ali uz ove i ove uslove.
> I kad bi mene netko pitao kako ide suradnja, kad bi me to pitao papa ili njegov izaslanik, ja bih rekao: ide slabo, ide slabo zato što se naši biskupi ne drže baš uvijek vaše linije."

Redovito ćete vidjeti u izjavama komunista kako hvale Koncil, jer je napustio antikomunistički stav Pija XII. (i svih prethodnih papa).
Postoji mišljenje da je komunistički režim upravo zato i dozvolio hrvatskim biskupima da sudjeluju na Koncilu, jer je dobio informaciju da će Koncil zauzeti pomirljiv stav prema komunizmu.
Inače, prije tog vremena nijedan hrvatski biskup nije uopće mogao dobiti putovnicu!

MIKO TRIPALO

Tripalo je, kao što znate, pao u Titovu nemilost nakon Karađorđeva (1971.).
Međutim, to je za ovu temu nebitno. Mi ćemo se ovdje usredotočiti na jedan njegov govor iz 1965., kad je još bio žestoki titoist.
Tripalo je kao sekretar Gradskog komiteta SK Zagreb, u govoru 9. veljače 1965., rekao ovo:

Tripalo na ugodnom druženju sa Savkom i Titom 1968. god.

> "Nama je u interesu da razbijemo današnju priličnu homogenost rukovodstva Katoličke crkve u Hrvatskoj, koja čak ima vrlo reakcionarnu ulogu u okviru cjelokupne međunarodne Katoličke crkve, što se vidjelo po stavu naših biskupa na Koncilu. Ne treba prema tome administrativnim, divljačkim i nepolitičkim mjerama u našoj zemlji da pružamo hranu takvim najreakcionarnijim tendencijama u okviru katoličkog klera, ne samo u našoj zemlji.
> Znamo da reforme Katoličke crkve nisu, razumije se, na komunističkoj liniji. To je svima jasno. Te reforme imaju za cilj prilagođavanje Katoličke crkve savremenom razvitku društva. One nemaju za cilj da unište crkvu, nego da joj produže vijek. Ali postoji u svakom slučaju naš interes da se takva evolucija odvija ne samo u Katoličkoj crkvi, nego i u drugim crkvama."

Dakle, jedan komunist u govoru pred drugim komunistima kaže: "postoji naš interes da se takva evolucija odvija u Katoličkoj crkvi". Znamo svi o kojoj evoluciji on ovdje govori: o modernističkoj "evoluciji nauka", o razvodnjavanju nauka, koje bi učinilo Crkvu bezopasnom za komunistički režim (ali i za svaki drugi protuvjerski režim).

JAKOV BLAŽEVIĆ

Od svih hrvatskih komunista, možda je najzanimljivije mišljenje Jakova Blaževića o Drugom vatikanskom koncilu, s obzirom da je on bio glavni tužitelj u procesu protiv bl.Alojzija Stepinca.

Blažević je 1986. napisao predgovor za II. (beogradsko) izdanje zloglasne knjige Viktora Novaka *"Magnum crimen - pola vijeka klerikalizma u Hrvatskoj"*, u kojem je, između ostalog, napisao ovo:

"U međuvremenu razdoblje vojujuće crkve završava otprilike sa smrću Stepinca. Već 1960. godine Predstavkom SIV-u biskupi Jugoslavije prihvaćaju društveni sistem i pravni poredak SFRJ kao okvir u kojem će djelovati crkva.
Politika pape Pia XII počinje odzvanjati u prazno. Na razvalinama kolonijalizma, pregaženim 50-godišnjim naporima da se zaustave pokreti masa, ideološki možda nepročišćeni i politički šaroliki, ali usmjereni na revolucionarni preobražaj kapitalizma, na činjenici da politički, društveni i ekonomski ravoj afirmira socijalizam kao svjetski proces, pojavi masovne sekularizacije u svim društvima - konačno prevladavaju shvaćanja da vrijeme gazi i udaljava crkvu u izolaciju i da ona mora izaći iz zatočeništva ideologije davno pokojnog Leona XIII i njegove enciklike "Rerum novarum" (1891.) socijalno-političke doktrine očuvanja kapitalizma i zaoštravanja prema marksizmu.
Ivan XXIII Roncalli i Pavao VI Montini pape su ažurnog velikog prilagođavanja - dovođenja crkve u sklad sa vremenom, u povjesnu primjerenost.
Enciklike "Pacem in terris" i "Populorum progressio" i ostale silne pisanije koncila koji se protegao na četiri godine (1962-1965) grčeviti su pokušaji aggiornamenta: ekumenizma, priznavanja prava radničke klase, zalaganje za socijalnu pravdu i napuštanje antisocijalizma, dijaloga različitih ideoloških pozicija, napuštanje klerikalizma, zalaganja za novi ekonomski poredak u svijetu, za mir, nuklearno razoružanje i gašenje ratnih žarišta, za jačanje UN i uspjeh KEBS-a.
Na toj platformi, Sveta Stolica mogla je normalizirati odnose sa socijalističkim zemljama.
Iz zatvorenosti i izolacije kreće se prema postupnoj normalizaciji odnosa. Jedan od prvih bilateralnih akata koji je Vatikan nakon koncila zaključio sa nekom državom je "Protokol" potpisan u Beogradu 25. juna 1966.
Prvi puta zaključuje Vatikan sporazum o pravnom položaju katoličkih vjernika u jednoj samoupravnoj socijalističkoj zemlji, o međusobnim obavezama i pravima, koji je "stavio u stranu" famozni Konkordat oko kojeg je za vrijeme stare Jugoslavije bilo toliko peripetija.
Sveta je Stolica priznala Ustav, zakonodavstvo, socijalistički poredak, što znači da se saglasila sa slobodnim prostorom za isključivo vjersko djelovanje i sa odustajanjem od upotrebe crkvenih funkcija i vjerskih osjećaja u političke svrhe.
Duh Protokola je smrt klerikalizma.
Protokolom su državno pravno utvrđeni odnosi socijalističke Jugoslavije i Vatikana kao i preuzimanje međusobnih obaveza u ponašanju jedne i druge strane.
Vrhunac trenda dobrih odnosa bio je susret Tita i Pavla VI 29. marta 1971. godine u Vatikanu, kad Papa potvrđuje svoj pozitivni stav prema našoj socijalističkoj, samoupravnoj, nezavisnoj i nesvrstanoj poziciji i izražava da visoko cijeni ugled, autoritet i povijesnu ulogu Tita.
Sve to otvara široke perspektive za djelovanje Katoličke crkve u našem socijalističkom društvu.
Ali vrag ne miruje...
Tradicionalne snage otpora, netolerancije i mržnje su žilave. Kompromisi s njima dovode do dominacije praznog verbalizma različitih interpretacija i krize realizacije obnoviteljstva.
Umjesto "krasnog sunčanog dana za povijest Crkve" nakon koncila došli su "dani oblaka, oluje, sumnji, traženja i nesigurnosti" kako to reče Pavle VI.
Otpora je bilo još za života Ivana XXIII, ali se oni ofanzivnije manifestiraju za Pavla VI. Ova dvojica Papa "popuštaju bezbožnom komunizmu" i organizirane snage mračne klerikalističke tradicije, snage socijalno-ekonomske doktrine pupčane vezanosti crkve uz kapitalizam - dižu glavu.
Kakav je realan odnos snaga lako je zaključiti iz zadnjeg izbora Pape. Vojtila, papa Ivan Pavle II

> bliži je papama od Leona XIII do Pia XII, nego ovima čija je imena uzeo. S njime je rimska Katolička crkva ponovno u kandžama politike stege i vlasti.
> Na sceni je katolička ljevica koncilskih lojalista i desnica "apokaliptički uplašena komunizmom". U Katoličkoj crkvi kod nas koja dugo vremena nosi naziv "Crkva šutnje" javljaju se tzv. "slučajevi", jer hijerarhija očigledno ne trpi dijalog. Politička suština sukoba je u alternativi: koncilsko otvaranje prema socijalizmu ili pretkoncilski anti-socijalizam."

Evo... ovako je Stepinčev tužitelj vidio postkoncilsku situaciju.
Vidimo, uglavnom, isto mišljenje kao kod Bakarića i Tripala. Hvaljenje "koncilskog otvaranja", a napadanje "tradicionalnih snaga otpora i netolerancije".
To je zapravo zapanjujuće slično stavu modernista u crkvenoj hijerarhiji.

Kontinuitet nauka

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/kontinuitet-nauka.html

Postoji li kontinuitet crkvenog nauka od vremena prije i poslije "reformskih zahvata" iz zadnjih 50-tak godina?
Mislim ovdje na praktični nauk: dakle, na nauk koji se u praksi prenosi vjernicima.
To se može testirati na cijelom nizu različitih pitanja.
Mi ćemo danas odabrati kao temu: četiri grijeha koji vapiju u nebo.
Pa neka svatko od vas razmisli što su ga o tome naučili na vjeronauku, i to usporedi s onim što o toj temi kažu stari katolički katekizmi.
Da vam olakšam posao, stavio sam ovdje pouku o tom pitanju iz najstarijih pučkih katekizama (katekizam sv. Roberta Bellarmina i katekizam sv. Petra Kanizija - 16. st.), te iz tri stara hrvatska katekizma - tako da budu obuhvaćena i 18., 19. i 20. st.

Katekizam sv. Roberta Bellarmina (izvorno napisan 1597. god)

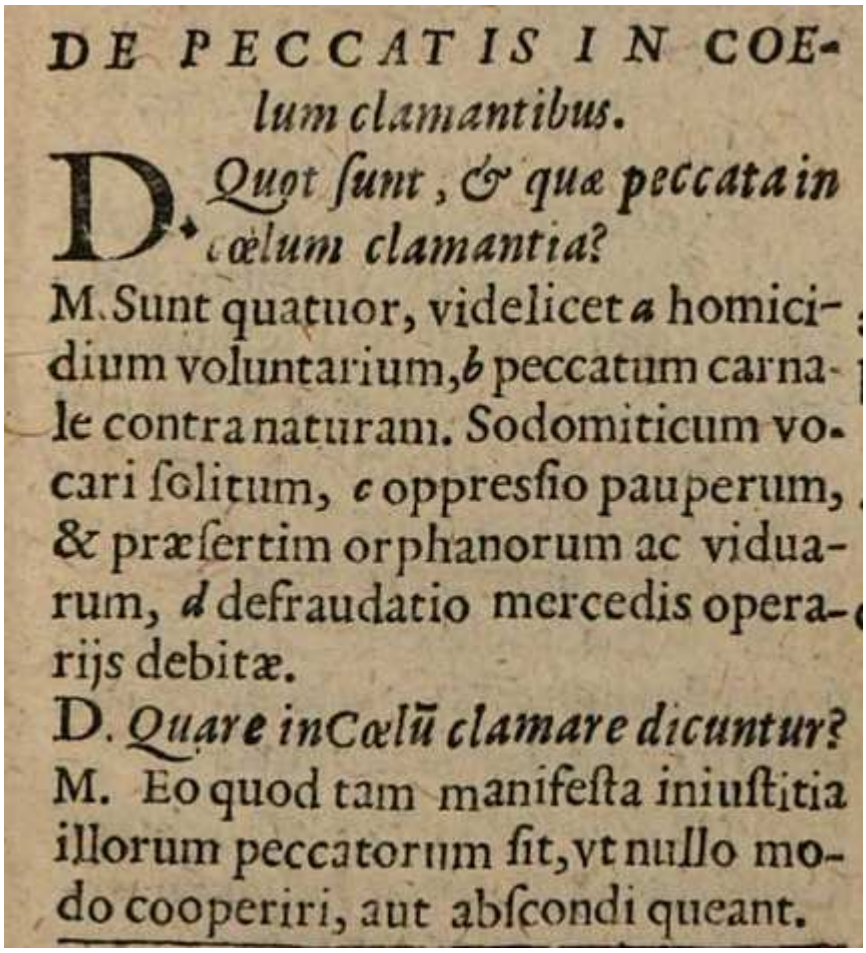

DE PECCATIS IN COE-
lum clamantibus.

D. Quot ſunt, & quæ peccata in cœlum clamantia?

M. Sunt quatuor, videlicet a homicidium voluntarium, b peccatum carnale contra naturam. Sodomiticum vocari ſolitum, c oppreſsio pauperum, & præſertim orphanorum ac viduarum, d defraudatio mercedis operarijs debitæ.

D. Quare in Cœlũ clamare dicuntur?

M. Eo quod tam manifeſta iniuſtitia illorum peccatorum ſit, vt nullo modo cooperiri, aut abſcondi queant.

PRIJEVOD:
O grijesima koji vapiju u nebo
D. Koliko je i koji su grijesi koji vapiju u nebo?
M. Ima ih četiri, i to: a) namjerno ubojstvo; b) puteni grijeh protiv naravi, koji se obično naziva sodomski; c) tlačenje siromaha i posebno siročadi i udovica; d) uskraćivanje dužne plaće radnicima.

D. Zašto se kaže da vapiju u nebo?
M. Zato što je toliko očita nepravda tih grijeha, da se ni na koji način ne može pokriti ni sakriti.

Mali katolički katekizam sv. Petra Kanizija (*Parvus catechismus catholicorum*)
PRIJEVOD:
Za koje se grijehe kaže da vapiju u nebo?
- Koji su po sebi izrazito odvratni i očito krše prava ljudske ljubavi; zato se očituje da vapiju za osvetom, i često se na strašan način od Boga kažnjavaju već u ovom životu.

Koliko je grijeha koji vapiju u nebo?
- Ova četiri: namjerno ubojstvo, sodomski grijeh, tlačenje siromaha, udovica i siročadi, i naposljetku plaća uskraćena radnicima.

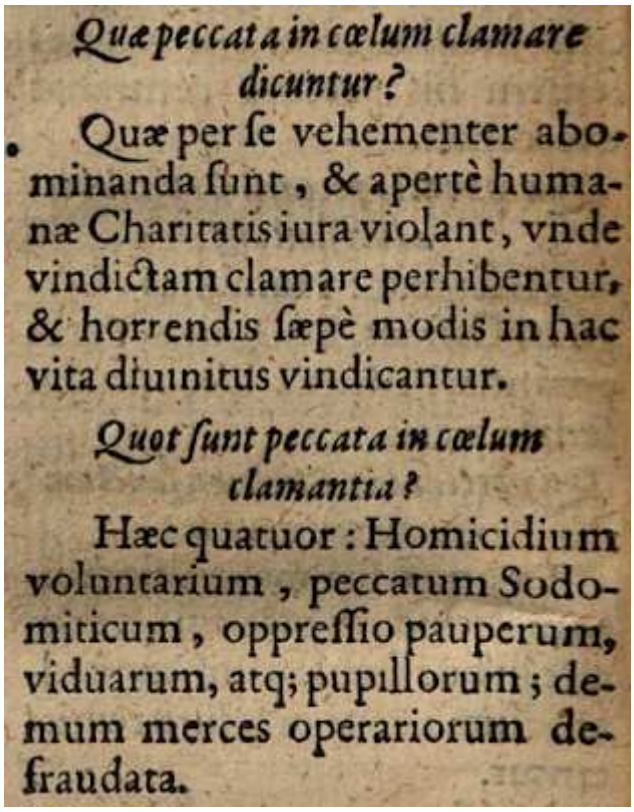
Quæ peccata in cœlum clamare dicuntur?
Quæ per ſe vehementer abominanda ſunt, & apertè humanæ Charitatis iura violant, vnde vindictam clamare perhibentur, & horrendis ſæpè modis in hac vita diuinitus vindicantur.
Quot ſunt peccata in cœlum clamantia?
Hæc quatuor: Homicidium voluntarium, peccatum Sodomiticum, oppreſſio pauperum, viduarum, atq; pupillorum; demum merces operariorum defraudata.

Fra Toma Babić - *Cvit razlika mirisa duhovnoga* (originalno tiskano 1726.)

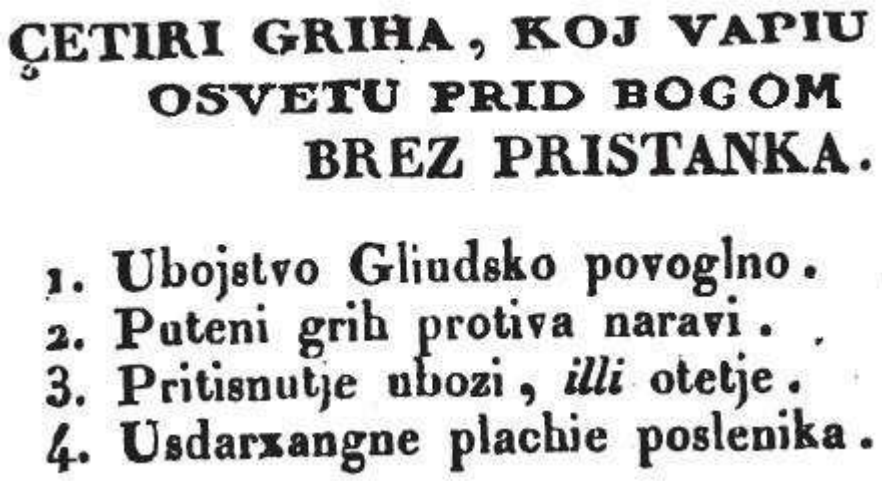
ÇETIRI GRIHA, KOJ VAPIU
OSVETU PRID BOGOM
BREZ PRISTANKA.

1. Ubojstvo Gliudsko povoglno.
2. Puteni grih protiva naravi.
3. Pritisnutje ubozi, *illi* otetje.
4. Usdarxangne plachie poslenika.

Katekizam fra Augustina Miletića (originalno izdan 1818. god.)

Ceteri griha, koja vapiu osvetu prid Bogom.

1. Ubojstvo povoljno.
2. Puteni grih protiva naravi.
3. Pritisnutje Sirotah i Ubogih.
4. Uzdržanje plaće Težačke iliti Najmeničke.

Veliki katolički katekizam za niže pučke škole (Zagreb, 1921.)

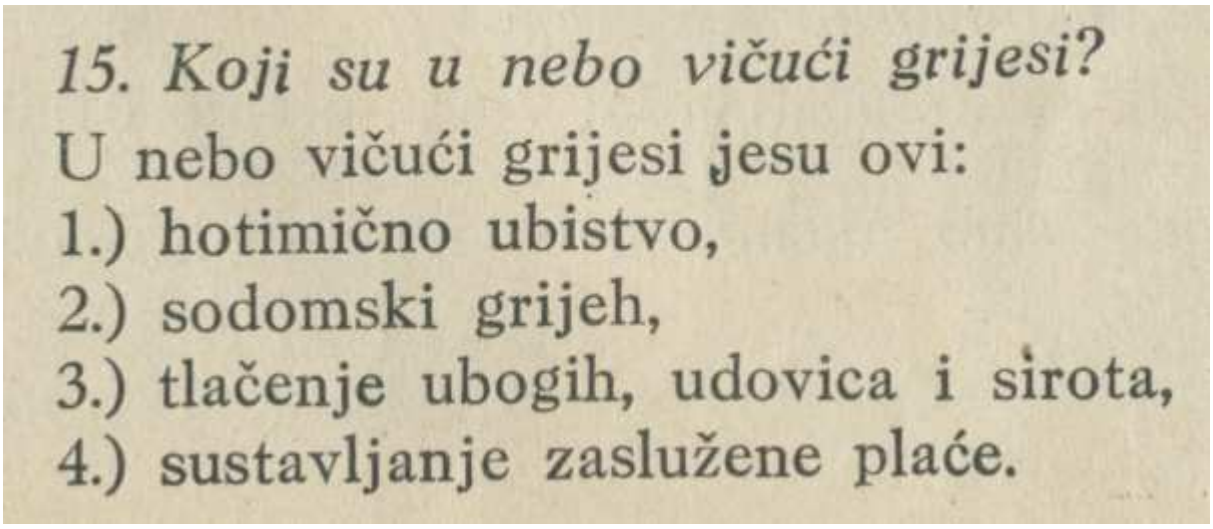

15. Koji su u nebo vičući grijesi?

U nebo vičući grijesi jesu ovi:
1.) hotimično ubistvo,
2.) sodomski grijeh,
3.) tlačenje ubogih, udovica i sirota,
4.) sustavljanje zaslužene plaće.

Konzervativni udar na Glas Koncila 1971. - dvije verzije priče

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/09/konzervativni-udar-na-glas-koncila-1971.html

Od samih svojih početaka, *Glas Koncila* je, svojim lijevo-liberalnim stajalištima, iritirao konzervativne katolike.
Promicanje svih mogućih novotarija, veličanje "progresivnih teologa", rušenje i osporavanje crkvene tradicije u svakom pogledu - bilo je i ostalo vrhovno pravilo *Glasa Koncila*.
Konzervativni katolici su ispočetka tiho izražavali svoje nezadovoljstvo, prosvjednim pismima uredništvu i apeliranjem na "više instance". No, kad se vidjelo da se tako ništa ne može postići, krenulo se u otvoreni napad.

Tu "ofenzivu konzervativaca" (kako bi rekao Bajsić) predvodila su braća Čekada.
Mons. Čedomil Čekada je 1971. objavio knjižicu *Proigrana šansa - fenomen Glasa Koncila*, u kojoj optužuje *Glas Koncila* da je lijevo usmjeren i da piše suprotno crkvenom nauku.
Čedomila je podržao njegov brat, vrhbosanski nadbiskup Smiljan Čekada, koji je predložio poduzimanje represivnih mjera protiv *Glasa Koncila* i *Kršćanske sadašnjosti*, tj. zabranu njihovih izdanja.

Kasnije se doznalo da je i kardinal Šeper još krajem 1960-ih često privatno izražavao ogorčenje nad pisanjem *Glasa Koncila* i pojedinih publikacija *Kršćanske sadašnjosti*. Čak je razmišljao o otkazivanju svoje pretplate na *Glas Koncila*.

Posljedica svega je bila da je tadašnji glavni urednik *Glasa Koncila*, Vladimir Pavlinić, dobio nogu. To je nekako smirilo tenzije.
No, nažalost, *Glas Koncila* je i dalje nastavio pisati u modernističkom duhu. Tako je ostalo sve do danas, što ne ublažava čak ni njegova novija "domoljubna" fasada (naglo usvojena početkom 1990-ih).

Vladimir Pavlinić, danas 87-godišnji starac, prošlog je srpnja dao intervju Express.hr-u, u kojem je, između ostalog, iznio i svoje viđenje udara iz 1971.

Ovo su zadnja dva pitanja i odgovori tog razgovora:

> *"Express: Široj javnosti slabo je znano kakvi su sve obračuni postojali u samoj Crkvi tih godina...*
>
> - Moje 'kormilarenje' Glasa Koncila išlo je u znaku obnove ili osuvremenjivanja prema smjernicama Koncila. To je bila linija vodećeg teološkog kruga Šagi-Bunić, Turčinović, Bajsić, Duda, Fućak i drugi, koji se organizacijski okupljao u Kršćanskoj sadašnjosti. Epiteti napredan, pogotovu liberalan, pa novotar ili reformator bili su u Crkvi tada pogrdni i nitko se njima nije prsio. Ali su nam ih sve upornije lijepili i optuživali nas za rušenje Crkve konzervativni krugovi – i ne samo klerički, nego upravo s otrovnom virulencijom dotad paralizirani laici iz predratnih katoličkih organizacija. Otvoreni protuudar na naše djelovanje dogodio se objavom knjižice 'Proigrana šansa. Fenomen Glasa Koncila u svjetlu činjenica i dokumenata', od doajena predratnog katoličkog novinarstva i znamenitog polemičara dr. Čedomila Čekade. Knjižica je lansirana istodobno s Titovim udarom na reformske hrvatske političare u Karađorđevu. Doživjeli smo to kao naše crkveno Karađorđevo. Oblikom i formulacijama spis je bio ordinarna optužnica, u efektu konzervativni manifest, koji je obilježio obrat u gibanju naše skupine za pokoncilsku obnovu u Hrvatskoj. Sarajevski nadbiskup, Čedomilov brat Smiljan, predlagao je da se poduzmu represivne mjere protiv Glasa Koncila i Kršćanske sadašnjosti, da se zabrani raspačavanje njihovih izdanja. Protukoncilske snage su se počele konsolidirati, krila su dobili i stari bojovni katolički laici.
>
> *Express: Kako ste uspjeli izbjeći teže sankcije ili, čak, udaljavanje iz lista?*
>
> - Nasreću da je na vrhu Crkve u Hrvatskoj tada stajao nadbiskup Kuharić, čovjek staložen i pravdoljubiv. On je na opetovane dopise konzervativnih grupica i pojedinaca s traženjem sankcija protiv nas odgovarao tihim solidariziranjem s nama, iako se nije u svemu slagao s našim radom. Jednostavno nam je prosljeđivao ta pisma s potpisima uglednika.
> Na Čekadinu optužnicu odgovorili smo u novinama kolektivno i odlučno jasno. Nazvali smo to 'inkvizitorskom optužnicom', koja je ubojita, kao da je sročena u stara vremena bojovnog katolicizma. Onaj koji je bio najoštriji u svojem komentaru te izazvao nov prosvjed jednoga laičkog kruga kod nadbiskupa, Živko Kustić, počeo se poslije pomalo omekšavati.
> U tome ozračju ja sam kao urednik trajao još nepunu godinu. Nije bilo nikakva otkaza. Znak za kraj moje karijere zazvonio je državni tužilac – zapljenom jubilarnog broja Glasa Koncila od 22. listopada 1972. Po zakonu o štampi treća zapljena publikacije povlačila je za sobom krivično gonjenje odgovornog urednika, a ta zabrana bila je po redu treća. Nakon iskustva triju zatvora, počevši od svoje 17. godine, nekako nisam više imao ambicije da to iskustvo još obogaćujem. Privremeno sam se sklonio u inozemstvo, a to je postalo trajno. U inkriminiranom broju bila je objavljena vijest sa slikom o mojem primanju kipića kardinala Stepinca iz ruku kardinala Kuharića kao priznanje uredništvu za plodan desetogodišnji rad. U pukom spomenu Stepinčeva imena čuvari poretka vidjeli su prijetnju državnoj sigurnosti. Pao sam na pravovjernosti protivničkoga tabora."

To je Pavlinićeva verzija priče.
Znatno drugačije glasi verzija koju iznosi dr. Miroslav Akmadža u knjizi *Katolička crkva u komunističkoj Hrvatskoj 1945.-1980.* (Zagreb, 2013., str. 344.-345.).
Po dokumentima koje navodi dr. Akmadža, vidimo da je "napad konzervativaca" na *Glas koncila* počeo još 1969. godine.

Akmadža priopćava sadržaj pisma kardinala Šepera od 28. srpnja 1969., u kojem se Šeper žali da je *Glas koncila* skrenuo previše ulijevo. Šeperu je posebno smetalo to što je *Glas Koncila* uporno glorificirao liberalne i modernističke teologe sa Zapada, poput belgijskog kardinala Suenensa.
Ovako kaže dr. Akmadža:

"Pisanje pojedinih izdanja *Kršćanske sadašnjosti* sve je češće izazivalo kritike pojedinih crkvenih krugova, ali i samih biskupa. Sve su češće bile kritike pojedinih crkvenih krugova i na pisanje *Glasa Koncila*, koje je opisivano kao proliberalno i ljevičarsko, zbog utjecaja članova uredništva iz redova *Kršćanske sadašnjosti*.

Takvom uređivačkom politikom bio je razočaran i kardinal Šeper, koji je u svezi s tim 28. srpnja 1969. poslao pismo biskupu Kuhariću, koji je bio i odgovorni urednik *Glasa Koncila*. Šeper u pismu ističe da je pisanjem *Glasa Koncila* uznemiren, kao i mnogi drugi, među kojima i svećenici i biskupi, koji mu se sve češće žale. Ustvrdio je kako ima dojam, da *Glas Koncila* skreće ulijevo i sve više piše senzacionalistički, te dodaje: "Oni će dakako reći da moraju objektivno informirati svoje čitaoce. Ali oni imaju i odgojnu ulogu, pa bi morali, kod različitih vijesti, iznijeti i svoj ispravni stav. A toga je malo." Upozorio je kako se zaboravlja, da je izdavač lista Nadbiskupski duhovni stol i da je odgovorni urednik biskup, što novinarima ne daje pravo za ljevičarske senzacije iz katoličkog svijeta.

Ustvrdio je da nije vidio ni jedan članak, koji prigovara pojedinim teolozima na zapadu, koji unose nered i smutnju, kao ni jedan članak, koji spominje pozitivnu struju, koja se bori protiv takvoga nereda. Prigovorio je i zbog tiskanja brošure s intervjuom kardinala Lea Jozefa Suenensa, zbog čega je poslao pismo i uredniku Pavliniću, kojem, kao i njegovim savjetnicima, nije bitno što misli njihov nadbiskup.

Na to pismo dobio je Pavlinićev odgovor u vidu otvorenog pisma, a *Glas Koncila* nastavlja posvećivati veliku pozornost Suenensu, s puno hvalospjeva.

No Šeper upozorava "ali neka Pavlinić & Co. ne misle da je Papa s takvim sredstvima presije od strane jednog kardinala oduševljen".

Šeper je bio toliko razočaran, da je pomišljao na otkazivanje daljnje svoje pretplate na *Glas Koncila*. Postavio si je i pitanje može li *Glas Koncila* u takvom stanju više izlaziti kao list Nadbiskupskog duhovnog stola, i može li Kuharić više biti odgovorni urednik, te misleći na članove uredništva iz redova *Kršćanske sadašnjosti*, dodaje "oni su svjesni da nešto znače, da stvaraju javno mnijenje, pa ih nije briga za drugo". Zatim je predvidio: "Vidjet ćete da će Vam se popeti na glavu i da će postati glavni faktor u nadbiskupiji. Nešto slično kao nekadašnji seniorat."

Šeperovim kritikama pridružio se i ugledni katolički novinar Čedomil Čekada u knjižici *Proigrana šansa* tiskanoj 1971. u Đakovu, u kojoj optužuje *Glas Koncila* da je lijevo usmjeren i ne radi po uputama crkvenog učiteljstva.

Uredništvo *Glasa Koncila* navedene je kritike nazvalo "inkvizitorskom optužnicom", koja je strašna i ubojita, kao da je sročena u stara vremena bojovnog katolicizma.

Čedomila Čekadu podržao je njegov brat, sarajevski nadbiskup Smiljan, koji je predlagao poduzimanje represivnih mjera protiv *Glasa Koncila* i "Kršćanske sadašnjosti", tj. zabrane rasturanja njihovih izdanja.

Za razliku od Šepera i braće Čekada, državne vlasti su bile sve zadovoljnije pisanjem *Glasa Koncila*, te se u izvješću o njihovom pisanju tijekom 1968. i 1969. godine zaključuje, da se "zapaža jedna pozitivna evolucija".

I Biskupska konferencija je morala poduzimati mjere protiv takvoga pisanja, te je 21. travnja 1972. ocijenila, da je dvobroj 19-20 revije *Svesci* donio zbirku članaka od kojih neki teško vrijeđaju katolički nauk. Zbog tih članaka biskupi su zatražili od svećenika, da navedeni dvobroj revije *Svesci* ne raspačavaju.

Kada je 1973. Šeperu produžen mandat na dužnosti predstojnika Zbora za nauk vjere, izjavio je jugoslavenskom veleposlanstvu pri Sv. Stolici kako je zadovoljan s tim priznanjem, tim više što se

> neki crkveni krugovi u zemlji prema njemu nekorektno ponašaju. Spomenuo je *Glas Koncila*, koji je pisao kako će biti smijenjen, a u istom su smislu pisali *AKSA* i slovenska *Družina*. Šeper je posebice bio ogorčen na *AKSU*.
> Izvršni komitet CK SKH utvrdio je na sjednici 15. prosinca 1970., da je *Kršćanska sadašnjost* važno uporište reformističkog krila u Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj. Istaknuo je da su sukobi reformista i tradicionalista u Katoličkoj crkvi poprimili šire razmjere, s prijetnjom da prijeđu granice snošljivosti, koje može podnijeti tradicionalna crkvena vlast."

Iz gore spomenutog Šeperovog pisma, treba istaknuti njegove proročke riječi kojima upozorava Kuharića na moderniste okupljene u *Kršćanskoj sadašnjosti*: "Vidjet ćete da će Vam se popeti na glavu i da će postati glavni faktor u nadbiskupiji".
To se, nažalost, ostvarilo.
Oni su zavladali KBF-om, tako da su mogli prenositi svoje ideje na mlađe. Nitko im ništa nije mogao, čak ni kad su kao osnivači i članovi TDKS-a, pali pod osudu Svete Stolice (izjava *Quidam episcopi*, 1982. god.).
Pogledajte tko danas vodi glavnu riječ u Zagrebačkoj nadbiskupiji: sve sami teološki nasljednici modernističkog trija Šagi-Bajsić-Turčinović (ljudi kao Matulić, Šaško, Crnčević, Zečević itd., itd.).

Pobjeda nevjernika je već u tome što odbijaju proglasiti katoličku vjeru vladajućom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/pobjeda-nevjernika-je-vec-u-tome-sto.html

Papa Pio VI. imao je nesreću da je za vrijeme njegova pontifikata izbila Francuska revolucija.
Papa je dakako osudio i Revoluciju i sve liberalne ideje i zakone koji su iz nje proizašli. To nije ostalo samo na razini nekakvih deklarativnih osuda, već je on ušao u stvarni sukob s revolucionarnim snagama. Poduzeo je oštre mjere protiv svećenika koji su se priklonili Revoluciji; izopćio je biskupa Talleyranda i njemu slične.

Sve to nije prošlo bez velikih osobnih žrtava. Pio VI. je pao u francusko zarobljeništvo 1798., i umro u progonstvu (Valence, 29. kolovoza 1799.).

Čini se da se povijest ponovila 1870., kad je talijanska vojska okupirala Rim, a tadašnji se papa bl. Pio IX. našao opkoljen; "zatočenik u Vatikanu".
Tada su se u Svetoj Stolici sjetili pape Pija VI. i njegove borbe protiv francuskih revolucionara.
Godine 1871., Kongregacija za širenje vjere je objavila knjigu *"Pii VI acta quibus Ecclesiae Catholicae calamitatibus in Gallia consultum est"*, koja donosi tekst svih dokumenata u kojima Pio VI. osuđuje Revoluciju, te pojedina njegova pisma francuskim biskupima.

Knjigu imate ovdje.
Citati koje ću iznijati u nastavku ovog teksta, navode se prema toj knjizi.

Francuska revolucija je donijela dvije nove ideje u kontinentalnu Europu - ideju sekularne države i ideju "ljudskih prava".

Papa Pio VI. je te ideje osudio.

Za sekularnu državu kaže (str. 24.):

> "incredulorum... triumphum iam in eo [est], quod recusarunt catholicam religionem dominantem declarare..."
> ("pobjeda nevjernika je već u tome što odbijaju proglasiti katoličku vjeru vladajućom...")

Papa je osudio i ideju "ljudskih prava i sloboda", i to konkretno:

> - "libertas cogitandi etiam de religione prout cuique libeat"
> ("sloboda mišljenja čak i o vjeri, kako se kome prohtje")
>
> - "suaque cogitata impune proferendi"
> ("i svoja [protukatolička] mišljenja nekažnjeno izlagati")

Tu je i problem "ravnopravnosti religija" koju su promicali revolucionari:

> "habiles facti sunt acatholici ad omnia gerenda municipalia, civilia, militaria munera"
> ("nekatolici su proglašeni sposobnima za sve pokrajinske, građanske i vojne položaje")

Netko će možda pomisliti da je Pio VI. reagirao prekasno; da je progovorio kad je već sve bilo gotovo. Međutim, takva razmišljanja nisu točna.

Pio VI. je od početka svog pontifikata upozoravao na opasnost koju za katoličku vjeru predstavljaju liberalni "filozofi-prosvjetitelji", koji su još od polovice 18. stoljeća pripremali tlo za revoluciju.
Već u svojoj prvoj enciklici *Inscrutabili divinae Sapientiae* (1775.) traži od svih biskupa da suzbijaju širenje liberalnih knjiga:
"*Auferte malum de medio vestri, id est venenatos libros ab oculis gregis magna vi et sedulitate extorquete; animos autem infectos prompte fortiterque segregate ne sint ceteris nocumento...*"
("*Uklonite zlo iz svoje sredine, to jest, velikom silom i marljivošću maknite otrovne knjige od očiju stada; a zaražene duše brzo i odlučno odvojite da drugima ne naštete...*")

Pio VI. je bio razočaran biskupima koji se nisu borili protiv zablude "ljudskih prava".
Neki takvi biskupi su pali pod sumnju da su članovi masonskih loža.
Pišući jednom takvom biskupu, upozorava ga Pio VI. (

Priores litterae, 23. veljače 1791):

"*Quis enim non videat constitutionem nationalem, dum libertatem relinquit homini, ea quae velit cogitandi et scribendi de rebus ad religionem spectantibus*

, praefracte cum religione ipsa pugnare; dum vero tot alias novitates inducit, funditus evertere auctoritatem Ecclesiae...?
Tuum erat hisce resistere erroribus, sequique exemplum collegarum tuorum; nam veritas, quae non defenditur, opprimitur; et erranti consentit, qui ad resecanda, quae corrigi debent, non occurit; et ipse sanctus Felix III. docet, quod negligens deturbare perversos, nihil agit aliud, quam eos fovere; nec caret suspicione societatis occultae, qui evidenter facinori desinit obviari."

PRIJEVOD:
"*Tko naime ne vidi da se narodni ustav [Francuske], dok ostavlja čovjeku slobodu da ono što želi misli i piše o stvarima koje se tiču vjere, bezobzirno sukobi sa samom vjerom; i dok uvodi druge novotarije, nastoji iz temelja uništiti autoritet Crkve...? Tvoje je bilo da se odupreš takvim zabludama i da slijediš primjer tvojih kolega; naime, istina koja se ne brani - zatire se; i uz onoga tko je u zabludi pristaje onaj koji ne priskoči da ispravi ono što je dužan ispraviti; i sam sveti Feliks III. uči da onaj koji propusti srušiti pokvarene, ne čini ništa drugo nego da ih podržava; a ne nedostaje ni sumnja pripadnosti tajnom društvu [masoneriji] kod onoga tko očito propušta spriječiti [taj] zločin.*"

Prijatelji tijela, neprijatelji duše

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/prijatelji-tijela-neprijatelji-duse.html

"*...avertunt faciem suam, ne videant in finem; oculos habent et non vident; aures habent et non audiunt; diu se vivere arbitrantur. Et quia mortem indispositam non metunt; ideo miseri praevidere ipsius damna contemnunt.*
Dum nuncius mortis - infirmitas - adest, conveniunt amici et socii ad aegrotum gratia visitandi. Omnes quae bona sunt, prophetando promittunt; et nequaquam mortem adesse, sed neque omnino sibi timendum esse, vel etiam periculum sibi imminere attestantur, sed fluxum transeuntem... in brevi transituram.
Sic amici corporis, inimici animae fiunt, et miserum negligunt; quia, dum singulis momentis infirmitas ingravescit et aegrotus semper de convalescentia sperat, tandem exhaustus improvise deficit, et sine fructu salutis spiritum infelicem exhalat."

("*...okreću svoje lice da ne vide kraj; oči imaju i ne vide, uši imaju i ne čuju; misle da će dugo živjeti. I jer se ne boje nespremne smrti, zato jadnici preziru predvidjeti njene štete. Kad glasnik smrti - bolest - dođe, okupe se prijatelji i društvo da posjete bolesnika. Svi mu prorokujući obećavaju ono što je dobro, a nipošto da mu smrt dolazi, čak mu govore da se ne treba uopće bojati, ili također da mu nikakva opasnost ne prijeti, već da je to prolazna slabost... koja će brzo proći.*
Tako prijatelji tijela postaju neprijatelji duše, i zanemaruju jadnika; jer, dok u svakom trenutku bolest jača, a bolesnik se stalno nada da će ozdraviti, naposljetku iscrpljen, premine nespreman, i bez ploda spasenja izdahne nesretni duh.")

- **bl. Henrik Suso** (Horologium aeternae Sapientiae, lib. II., cap. 2.)

IIAS
B. HENRICVS SVSO,
qvi et FR. AMANDVS dictus, Ord.
Præd.tm qvâ Sanctitate, qvâ doctrinâ
inclytus, Minister Æternæ Sapientiæ,
Obÿt Ulmæ 1366, et ibidem corpus
ejus incorruptum repertum
est 1613.

Sv. Ivan Trogirski

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/sv-ivan-trogirski.html

Sv. Ivana Trogirskog obično ne ubrajamo u hrvatske svece, jer je bio došljak iz Italije.
I on je sam na samrti rekao: "Fratres et filii, voluntas Dei fuit usque modo ut vobiscum viverem, peregrinus et advena" ("Braćo i sinovi, volja Božja je bila da dosada živim s vama, stranac i pridošlica").

Ipak, uvijek smo ga smatrali svojim svecem, jer:
- njegovo tijelo leži u Trogiru;
- jer su ga Hrvati stoljećima štovali, i primali obilne milosti po njegovom zagovoru;
- jer je imao značajnu ulogu u političkim zbivanjima u Dalmaciji u vrijeme hrvatskih narodnih kraljeva, i kasnije za vrijeme ugarskog zauzimanja naše obale. Naime, sv. Ivan Trogirski je 1105. g. obranio Zadar od uništenja kojim mu je prijetio kralj Koloman.

Sv. Ivan je došao u Hrvatsku kao član papinog poslanstva u vrijeme kralja Petra Krešimira IV. Sudjelovao je u crkvenim saborima u Splitu (1075., 1089.-1090.) i u Zadru (1095.). Bio je trogirski biskup 1062.-1111. god.
Neka vas ne čudi toliko duga biskupska služba. Izvori nam svjedoče da je bio vrlo mlad kad je postao biskup (Farlati smatra da je tada ima tek nešto više od 30 godina).

U ovom ću tekstu pokušati prikazati osnovne činjenice o ovom svecu, koje bi svaki hrvatski katolik trebao znati (barem općenito).

Podijelio sam tekst na sljedeće dijelove:
1. Izvori o životu sv. Ivana Trogirskog
2. Prijatelj hrvatskih kraljeva
3. Život u pokori
4. Obrana Zadra 1105. g.
5. Smrt sv. Ivana Trogirskog
6. Relikvije
7. Oprosti za blagdan sv. Ivana Trogirskog
8. Oficij sv. Ivana Trogirskog
9. Crkva sv. Ivana Trogirskog na rtu Planka

1. Izvori o životu sv. Ivana Trogirskog

Glavni izvor o životu i radu sv. Ivana Trogirskog je životopis koji je napisao neki njegov (anonimni) suvremenik ubrzo poslije njegove smrti. Taj je životopis prepisao i proširio trogirski biskup Treguan 1203. g., dodavši mu izlaganje o pronalasku svečevih relikvija i njegovim čudima.

Naš veliki povjesničar iz 17. stoljeća, Ivan Lucius (Lučić), dao je tiskati taj svečev životopis 1657. god., pod nazivom *"Vita beati Ioannis Confessoris episcopi Traguriensis et eius miracula"*.
Možete ga naći na Google Books (link).

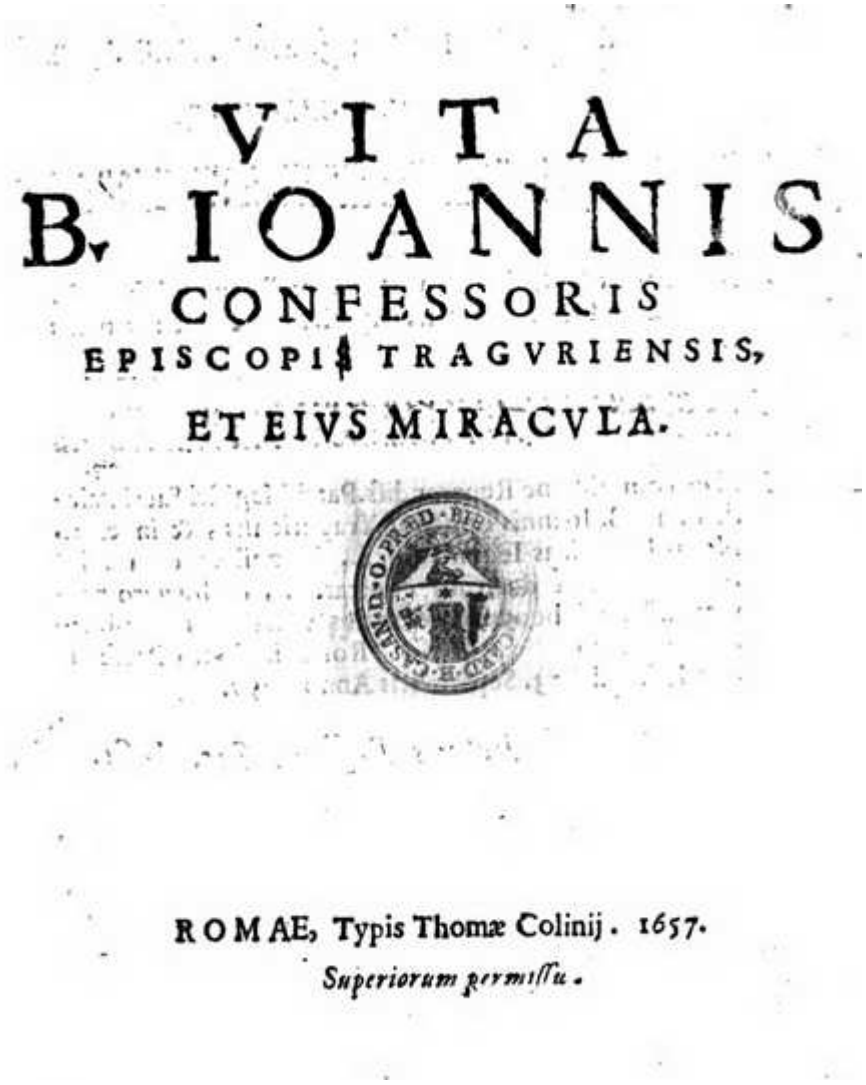
VITA
B. IOANNIS
CONFESSORIS
EPISCOPI TRAGVRIENSIS,
ET EIVS MIRACVLA.

ROMAE, Typis Thomæ Colinij. 1657.
Superiorum permissu.

Drugi važan izvor je slavno djelo Tome Arhiđakona *Historia Salonitana* (napisana 1266. god.). Iako Toma piše prvenstveno o salonitanskim i splitskim biskupima, na nekoliko mjesta govori i o sv. Ivanu Trogirskom.

Značajan izvor su i isprave hrvatskih kraljeva, Petra Krešimira IV., Zvonimira i Stjepana II., u kojima se sv. Ivan Trogirski često spominje kao svjedok.

Sve izvore o životu i čudima sv. Ivana Trogirskog, skupio je na jedno mjesto isusovac Daniel Farlati (1690.-1773.), u IV. tomu svog velikog djela *Illyricum sacrum*.
I tu knjigu imate na Google Books (ovdje).
Tko god želi ozbiljno istraživati našeg sveca, mora početi s Farlatijem.

2. Prijatelj hrvatskih kraljeva

Kao što sam već rekao, sv. Ivan Trogirski se često spominje u ispravama hrvatskih kraljeva Petra Krešimira IV., Zvonimira i Stjepana II.

Njegovo ime redovito dolazi iza imena tadašnjeg splitskog nadbiskupa Lovre, koji mu je bio metropolit (i od koga je primio biskupsko ređenje). Njih dvojica su bili bliski suradnici.

O njihovom zajedničkom apostolskom žaru ovako piše Farlati (*Illyricum sacrum*, tom. IV., str. 322.):

"*Neuter sine alterius consilio et auxilio quidquam decernere aut aggredi solebat; idem sentiebat uterque, idem volebat, in id unum intenti conspirantesque, ut Dei cultus et gloria, plebis christianae religio ac pietas magis semper magisque augeretur.*
Itaque in monumentis illorum temporum Joannes fere semper cum Laurentio reperitur, huiusque 'comitem perpetuum' vocat Joannes Lucius. Nullum hic concilium provinciale convocavit, quin ille interfuit: Cresimiri, Svinimiri, Stephani regum Croatiae diplomata cum Laurentio approbavit et subscripsit."

("*Nijedan od njih nije običavao bez savjeta ili pomoći drugoga bilo što odlučiti ili pokrenuti; obojica su mislili isto, isto željeli, usmjereni jedino na to, i složno djelujući, da se kult Božji i slava, vjera i pobožnost kršćanskog puka, uvijek više i više povećava. Stoga se u ispravama onoga vremena Ivan gotovo uvijek nalazi s Lovrom, i njegovim ga 'stalnim pratiteljem' naziva Ivan Lucius. Nijedan provincijski sabor nije sazvao, a da na njemu nije nazočio: isparave Krešimira, Zvonimira, Stjepana, kraljeva Hrvatske, zajedno je s Lovrom odobravao i potpisivao*.")

Ja ću ovdje staviti dva primjera, koje možete naći na stranicama Hrvatskog državnog arhiva: Monumenta antiquissima.

Podebljao sam u transkripciji isprava ime sv. Ivana Trogirskog, koji se u njima pojavljuje kao svjedok.

Darovnica kralja Zvonimira samostanu opatica sv. Benedikta (1076. g.)

Isprava glasi ovako:

> In Christi nomine. Ego Suinimir nutu dei Chroatorum et Dalmatinorum rex. Nobis diuina clementia concedente in regali solio inuiolabiliter residentibus unidique uterque sexus militum uidelicet utriusque uite laicorum, seruorum et ancillarum, nostram affluens pro rebus sibi oportunis curiam ac causis sibi necessariis perquirens semper astabat. Inter quos quedam sanctimonialium mater Maria uidelicet cenobii sancti Benedicti in sollempnitate consecrationis ecclesie nostri episcopatus sancte Marie uocabulo auxilium immo subsidium memorati cenobii a nobis perquirens ex regali throno cum suis quibusdam sororibus coram nobis astitit. Unde consultu omnium seruorum dei et nobilium nostrorum, qui gratia dei dicte sollempnitati aduenerant, pro pensione et uoluntate prefate abbatissse et quia locus territorii eidem monasterio contiguus uidebatur nostra regali potestate, quod Pustiza nominatur, perpetuo iure possidendam sibi inuiola[biliter conce]ssimus in Lazani. Actum est hoc in uilla regali, quo in loco iam dicta ecclesia sancte Ma[rie sita uidetur, his] coram testibus. Inprimis coram Laurentio, venera[bili archiepiscopo, Petro, Chroatensi episcopo, Stephano, Iaderensi episcopo, **Johanne Traguriensi episcopo**, Johanne, sancti Bartholomei abbate, Petro, Belgradensi abbate, Dominico tep]zi, Iurrina Tenenstico, Uiseno Polstico. Isti [ad nostram confirmacionem cum innumerabili multitudine ibidem astan]te sufficiant. Iacobum uero ducem Marianorum ex [parte nostra legatum et intr]oductorem abbatisse fieri immemoratis terris permisimus. Si quis uero regum uel principum, iupanorum, parua siue magna persona, huic nostre donationi contraire temptauerit, trinum et unum deum habeat iratum et CCC decem et octo sanctorum patrum consequatur maledictionem. Et molendinum, que est uita ipsorum, similiter fiat. Ego Theodorus, presbiter et ecclesie sancti Domnii et eiusdem regis cancellarius, scripsi et sum testis ibidem.

Potvrda kralja Stjepana II. samostanu opatica sv. Benedikta u Splitu (1089. god.)

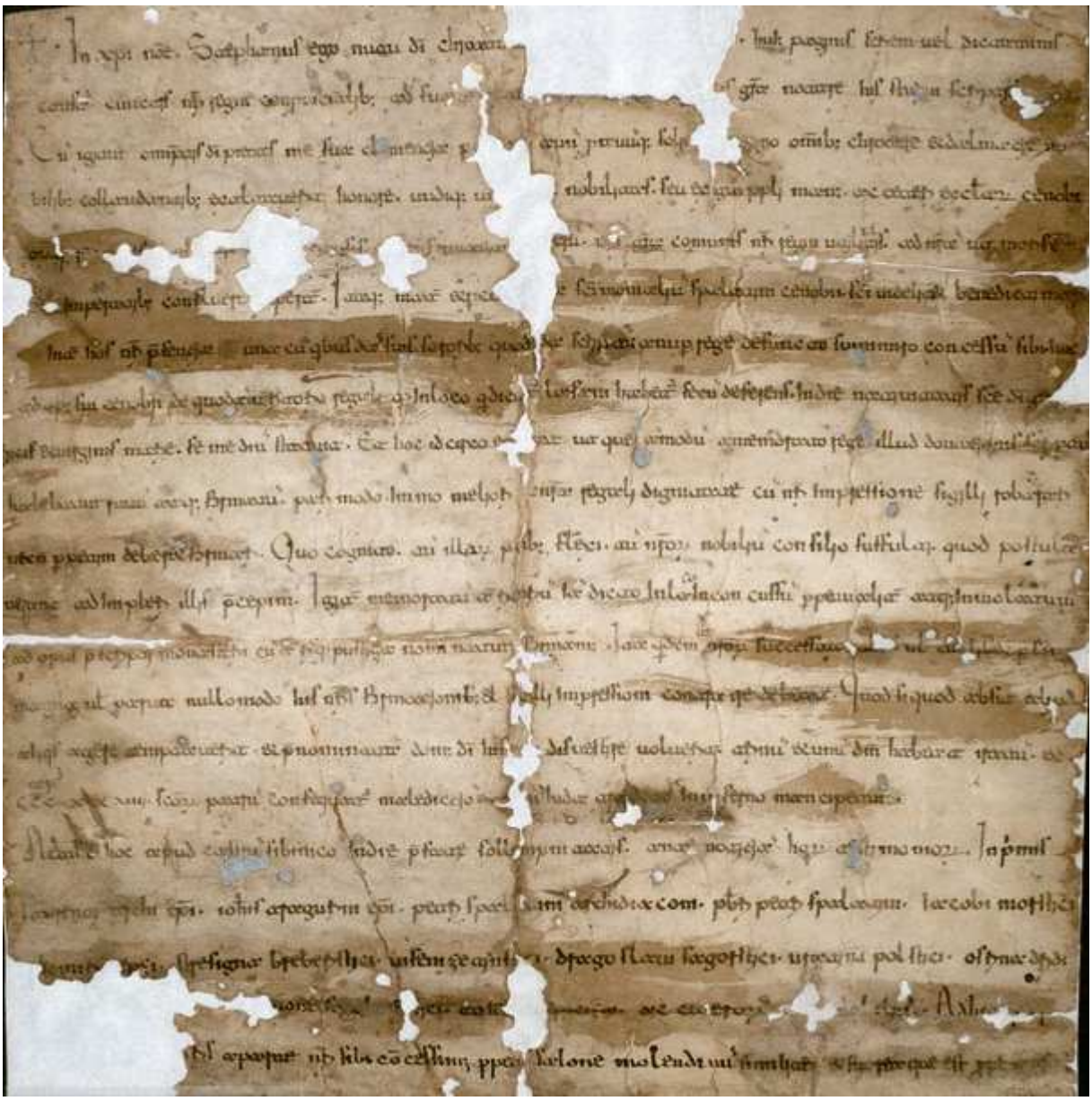

Iprava glasi:

> In Christi nomine. Stephanus ego, nutu dei Chroato[rum et Dalmatinorum rex,] huius paginis seriem uel dictaminis causam cunctis nostri regni conprouincialibus ad fut….. s gratia notare his studui scriptis. Cum igitur omnipotentis dei pietas me sua clementia p[atrum], auum proauumque solio [nostro r]egio omnibus Chroatie et Dalmatie nobilibus collaudantibus exaltauerit honore, undique un[iuersa] nobilitas seu exigui populi manus ac ceteri ecclesiarum cenobiorumque rectore]s [u]el [retroactis pro] causis e[t co]nfirmatio[nis]…. arum uel gratia comunis nostri regni utilitatis ad nostram, ut moris est o[mnibus] imperantibus, confluere [ce]perunt. Itaque mater et procu[ratri]x sanctimonialium Spalatini cenobii sancti uidelicet Benedicti m….. inter hos nostri presentia una cum quibusdam suis sororibus quoddam scriptum a nuper rege defuncto Suinimiro concessum sibi hoc ad opus sui cenobii de quodam territorio regali, quod in loco, qui dicitur Lasani, habetur, secum deferens in die natiuitatis sancte dei ge[nit]ricis et uirginis Marie se medium statuit. Et hoc idcirco e….. at ut quem ammodum a memorato rege illud donationis scriptum habebatur ratum atque firmatum pari modo immo meliori a nostra regali dignitate cum nostri impressione sigilli robarari (!) nec non perpetim deberet firmari. Quo cognito tum illarum precibus flexi, tum nostorum nobilium consilio suffulti, quod postulauerant, adimpleri illis precepimus. Igitur memoratum territorium iam dicto in loco inconcussum perpetualiter atque inuiolatum ad opus prescripti monasterii cum terris, quod Pustica nominatur, firmamus, ita quidem, ut nostrorum successorum [n]ul[lus] uel cuiuslibet persona magna uel parua nullo modo his nostris firmationibus et sigilli impressioni contraire debeat. Quod si, quod absit, aliud aliquis agere temptauerit et prenominatam domus (!) dei his r[ebus] disuestire uoluerit, trinum et unum deum habeat iratum et CCC X et VIII sanctorum patrum consequatur maledictionem [et] cum Iuda traditore in inferno mancipetur. Actum est hoc apud castrum Sibinico in die prefate sollempnitatis ante notitiam horum testimoniorum: in primis Laurenti archiepiscopi, **Iohannis Tragurini episcopi**, Petri, Spalatini archidiaconi, presbiteri Petri Spalatini, Iacobi Morstici, [Lu]bimiri [t]epci, Stresigna Breberistici, Uiseni Zetinstici Dragoslaui Sagorstici, Uratina Polstici, Osrina Dridi[stici]. [Desimiri ubrusari]……uone..s…..cici, Tole…. epkiza ac ceterorum [nostrorum] nobilium. Ad hee quoque [causa diuini amo]ris a parte nostri sibi concessimus perpetim Salone molendinum similiter et starea, que est propria nostra…….testibus confirmantibus. Quibus eis omnibus legatum iupanum Zentene Uisenum uidelicet…

Dakle, sv. Ivan Trogirski je nesumnjivo bio važna osoba u doba navedenih kraljeva, kad se tražila i njegova koroboracija na kraljevskim ispravama. Ime mu uvijek dolazi među najznačajnijim velikašima Hrvatskog Kraljevstva.

3. Život u pokori

Sv. Ivan Trogirski je vodio strog pokornički život. Cijeli je život vojevao protiv svoga tijela. Ali, u skrovitosti! Tek kad je umro, njegovi su sugrađani vidjeli ispod odjeće tragove mrtvljenja: rane, modrice itd., da od glave do pete na njemu nije bilo nijednog zdravog dijela tijela.

Njegove stroge pokore spominju svi izvori.

O tome piše Toma Arhiđakon (*Historia Salonitana*, cap. XVI.):

"*Pro amore caelistis patriae cuncta carnis blandimenta contemnens asperrimam vitam ducebat; et sicut asserunt, ad tantam virtutum gratiam excrevit, ut quaedam in eo sanctitatis insignia eniterent: unde et in vita et post mortem in magna veneratione habitus est a civibus suis.*"

("*Za ljubav nebeske domovine vodio je strog život prezirući sve naslade tijela; i kako kažu, porastao do tolike milosti vrlina, da su se u njemu isticali neki znakovi svetosti; stoga je i u životu i nakon smrti bio u velikom štovanju svojih sugrađana.*")

Svrha pokore je okajavanje grijeha. A to su svi dužni, bez obzira jesu li biskupi, svećenici ili obični laici.
Zato o našem sv. Ivanu kaže stara *Vita beati Ioannis Confessoris* (pars. I., cap. 2.):
"*Sublimatus igitur cathedra pontificali, non dedit se corrumpendum inertiae, veluti plerique adepti causam desidiosae quietis solent; sed jugi meditationi intentus totius vitae suae cursum jejuniis, orationibus, vigiliis et eleemosynis adorsus est.*"
("*Uzdignut dakle pontifikalnom katedrom, nije se dao lijenosti da ga pokvari, kao što mnogi običavaju zgrabiti priliku za lijenu besposlicu; nego predan neprekidnom razmatranju cijeli je tijek svog života izgladio postovima, molitvama, bdijenjima i milostinjama.*")

U starim dalmatinskim časoslovima, imate oficij za blagdan sv. Ivana Trogirskog (14. studenog), gdje se u II. nokturnu, u 4. čitanju, kaže:
"*Acriore enim bello coepit in corpus suum et amorem sui dimicare: jejuniis saepius ac diutius instabat; ciliciis continuo operiebatur; vigilias, orationes, contemplationesque ad multam noctem protrahebat; inde super duram humum, asparagorum vepribus stratam, furtim carpebat somnum; et nonnunquam, rigescente hyeme, nocturno tempore domo egredi, atque in proximo mari, nudatis membris, longo temporis spatio sese continere deprehensus est.*"
("*Žestokim je naime ratom stao vojevati na svoje tijelo i sebeljublje: postovima je često i dugo ustrajao, kostrijetom se neprestano odijevao; bdijenja, molitve, i razmatranja produžio je na mnogu noć; odatle bi na tvrdoj zemlji prekrivenoj trnjem šparga, potajno uhvatio san; i nerijetko je bio zatečen kako, dok bjesni zima, noću izlazi iz doma i u obližnjem se moru zadržava golih udova tijekom duljeg vremenskog razmaka.*")

4. Obrana Zadra 1105. god.
Kao što znate, 1102. g. ugarski kralj Koloman je zavladao Hrvatskom. No, dalmatinski gradovi su još bili izvan njihove vlasti. Tek 1105. g. on kreće u osvajanje dalmatinskih gradova. Došao je pred Zadar s golemom vojskom, okružio ga katapultima i drugim bojnim spravama.
Sv. Ivan Trogirski se pridružio braniteljima grada koji su već bili očajni zbog spoznaje da se neće moći obraniti. Osim toga, velik je dio grada već bio srušen. Sv. Ivan Trogirski je na čudesan način onesposobio ugarske bojne sprave, i sam je poveo pregovore o miru s kraljem Kolomanom.
O tome govori 5. čitanje (II. nokt.) oficija sv. Ivana Trogirskog:
"*...in id tamen praesertim ac speciatim incumbere solebat, ut dissidentium animos sedaret atque componeret. Insigne hoc sibi munus erat et labor perjucundus. Tunc lubentissime idipsum praestitit, quum a Jadretinis, durissima obsidione a Colomano rege ad extrema redactis, accitus, hostiles conatus elisit, furorem demulsit et odium in amicitiam convertit.*"

("*...na to se osobito i naročito dao, da posvađene duše pomiri i složi. Osobit mu je to bio dar i radostan trud. To je najbolje pokazao onda kad je pozvan od Zadrana, dovedenih na rub okrutnom opsadom kralja Kolomana, suzbio neprijateljski pokušaje, izgladio srdžbu, i mržnju pretvorio u prijateljstvo.*")

Nakon sklapanja mira u Zadru, kralj Koloman i sv. Ivan Trogirski su zajedno krenuli prema Trogiru. Zadržali su se u Šibeniku, gdje je sv. Ivan služio misu u crkvi sv. Mihovila. Tada se dogodilo jedno od najpoznatijih čuda tog vremena. Dok je sv. Ivan služio misu, kralj Koloman je vidio kako s neba silazi bijeli golub, koji je sletio na glavu sv. Ivana. Kad je završila misa, golub se uzdigao na nebo i nestao. To je vidio samo kralj Koloman.

Ovako taj događaj opisuje *Vita beati Ioannis Confessoris* (pars. I., cap. 7.):
"*Honoravit autem eum muneribus plurmis, et pariter cum illo gradiens pervenit ad oppidum Sibenicum, ubi ecclesia beati Archangeli Mihaelis usque ad praesens cernitur esse constructa; in qua dum sacra missarum celebraret mysteria, columba nive candidior, solo rege vidente, descendit super caput sancti praesulis, et ei tandiu insedit, donec initiata sacrificia consummarentur: quibus peractis elevata est usque ad caelos nusquam ultro comparens. Quo viso miraculo rex obstupuit, et idipsum circumstantibus revelans ait: 'Vere nunquam audivi talia, qualia de hoc viro viderunt oculi mei hodie.' Post haec vero rex ingressus Tragurium, dona quae ecclesia cathedralis illius loci a Croatiae regibus seu a Salonitanis principibus promeruerat, ampliavit, et privilegiorum munimine roboravit; et vale faciens praesuli sancto, accepta benedictione discessit.*"
("*Počastio ga je mnogim darovima, i zajedno s njime hodeći došao do utvrde Šibenik, gdje se do danas vidi podignuta crkva blaženoga Mihovila Arkanđela, u kojoj je, dok je slavio sveta otajstva mise, golub bjelji od snijega sišao na glavu svetoga prezula, i tamo je tako dugo ostao sve dok započeta žrtva nije bila dovršena; a kad je dovršena, uzdigao se do neba dok nije posve iščezao.*
Kad je vidio to čudo, kralj se zapanjio, i otkrivajući to okolo stojećima, rekao: 'Zaista, nikada nisam čuo za nešto ovakvo što su danas o ovom čovjeku vidjele moje oči.' Nakon toga kralj je, ušavši u Trogir, darove koje je katedralna crkva tog mjesta zadobila od kraljeva Hrvatske i od salonitanskih prvaka, proširio i potvrdio snagom privilegija; i pozdravivši svetoga prezula, primivši blagoslov otišao.")

5. Smrt sv. Ivana Trogirskog
Kad je sv. Ivan Trogirski osjetio da mu se približava posljednji dan na ovom svijetu, pozvao je k sebi sve trogirske klerike i vodeće laike. Tada im je održao kratki govor u kojem im je objasnio što im je činiti, ali i prorekao neke buduće događaje.
Prema *Vita beati Ioannis Confessoris* (pars. I., cap. 7.), taj govor glasi ovako:
"*Fratres et filii, voluntas Dei fuit usque modo, ut vobiscum viverem peregrinus et advena. Nunc vero tempus incumbit, ut commendem terrae corpus et reddam animam Creatori.*
Considerate igitur dilecti, animadvertite carissimi, quam fragilis, quam sit labilis imago vitae praesentis. Quae cum incautis gaudium de praesenti, non spem offerat de futuro, nil aliud exercet, nisi ut cum repentino superveniat interitu; et quos incautos post se

male illuxerat, male faciat interire: et ita est, ut qui hesterna die quasi flos vernans egrediebatur, hodie tanquam foenum exeat arefactus.
Neque ponatis spem in mundanis opibus aut gloria, quam cum homo interierit, non sumet aliquid, neque descendit cum illo gloria mundi. Nudi enim sumus egressi de matris utero, nec dubium, quia nudi revertemur illuc, nihil nobiscum praeter virtutes seu peccata portantes.
Quaecumque enim seminaverit homo, haec moriendo metet; et ut dixi vobis, redemptor vitae meae Deus vocare me dignetur de mundi medio, cujus vocationem tam laetus mente concipio quantum labori perituri saeculi laetabundus finem impono.
Vos autem, filii, pacem habete et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum. 'Aprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus et pereatis de via justa.' (Psal.2, 12)
Post mortem vero meam de pastoris deliberate successione, cujus vita vobis proficiat et doctrina. Corpus meum intra corpus terrae occulite; futurum est enim, ut propter peccata post generationem hanc surgentium visitet Deus in virga irae suae locum istum, et destructis moenibus ejus universis, incolae per aliena loca dispersi tempore non modico exulabunt. Post huc iterum redeuntes civitatem reaedificabunt..."
PRIJEVOD:
"*Braćo i sinovi, volja Božja je bila da dosada živim s vama, stranac i pridošlica. A sada je došlo vrijeme da predam tijelo zemlji, a dušu vratim Stvoritelju.*
Razmotrite dakle ljubljeni, uočite predragi, kako je krhka, kako je nestalna, slika ovoga života. Koja kad nesmotrenom srećom o sadašnjemu, ne nudi nadu budućega, ne čini ništa drugo, nego da kad brzo nadođe kraj, one koje je neoprezne navela da ju slijede na zlo, učini i da zlo propadnu: i tako je da tko jučerašnjeg dana izađe cvjetajući kao cvijet, danas usahne kao trava.
I nemojte stavljati nadu u zemaljski imetak ili slavu, jer kod čovjek umre, ne uzima ništa od toga, i ne prelazi s njime svjetska slava. Goli smo naime izašli iz majčine utrobe, i nema sumnje da se goli vraćamo, ništa ne prenoseći sa sobom, osim vrlina ili grijeha. Što god čovjek posije, to će kad umre žeti; i kao što sam vam rekao, otkupitelj moga života, Bog, udostojao se pozvati me s ovog svijeta, čiji poziv toliko sretan prihvaćam, koliko sam sretan da trud oko propadljivog svijeta privodim kraju.
A vi, sinovi, imajte mir, i Bog mira i ljubavi bit će s vama. 'Držite se stege, da se ne razgnjevi Gospodin i ne propadnete s puta pravednoga.' (Psal. 2, 12)
Nakon moje smrti odlučite o nasljedniku pastirske službe, čiji će vam život i nauk koristiti.
Moje tijelo sakrite u tijelo zemlje. Dogodit će se naime, da će Bog posjetiti ovo mjesto u palici svojeg gnjeva, zbog grijeha naraštaja koji će ustati poslije ovoga, i pošto budu uništeni svi njegovi zidovi, stanovnici će se raspršiti po drugim mjestima, nemalo vrijeme bit će u izgnanstvu. Nakon toga vratit će se i obnoviti grad..."

6. Relikvije sv. Ivana Trogirskog

Sv. Ivan Trogirski je na samrti prorekao da će Trogir biti uništen zbog grijeha svojih stanovnika. To se dogodilo 1123. g., kad su Saraceni opustošili Trogir. U ono su vrijeme saracenski gusari pljačkali po cijelom Sredozemlju, pa tako ni naši krajevi nisu bili pošteđeni.

Kako su se stanovnici tek nakon mnogo godina vratili i obnovili grad, nije se više znalo gdje se nalazi grob sv. Ivana Trogirskog. I kad se činilo da je i sam svetac u potpunosti zaboravljen, dogodilo se čudo.
Jednom jednostavnom čovjeku, po imenu Teodor, ukazao se sv. Ivan Trogirski i naložio mu da obavijesti trogirskog biskupa gdje se nalazi njegov grob. Inače, taj Teodor je proveo ostatak svog života kao pustinjak na otoku Čiovu.
Biskup mu isprva nije vjerovao, ali nakon što mu se još dva puta ukazao sv. Ivan, morao je popustiti. Svečev je grob pronađen točno kako je opisano u Teodorovom viđenju.
Bilo bi previše da sad izlažem cijeli tijek viđenja, ali evo ovdje opis prvog viđenja, zajedno s uvodom o saracenskom pustošenju Trogira, prema *Vita beati Ioannis Confessoris* (pars. II., cap. 1.):
"*Ut autem ea, quae prophetico spiritu praedixerat, implerentur, evolutis paucis annorum circulis post ejus obitum, civitas a Saracenis non modo capta, verum etiam funditus est eversa; cujus incolae diversi non paucis temporibus exulaverunt.*
Post multum vero temporis cum et civitatis reficiendae tempus et Confessoris esset gloria precanda profutura; nonnulli cives superstites ad propria redierunt, et intendentes propriis et publicis reaedificationis usibus, Confessoris memoriam oblivioni penitus tradiderunt.
Cumque post reaedificatam urbem nulla de ipso vel fabula vulgaretur, essetque illo tempore in eadem civitate quidam pauper spiritu, nomine Theodorus, quam ob vitae ejus innocentiam emancipaverat dominus suus, ei per visum Sanctus apparuit, dicens: 'Theodore frater.' At ille in visu respondens ait: 'Quis es, domine?' Cui Sanctus: 'Ego sum Joannes hujus civitatis quondam episcopus. Surge, vade, dic episcopo Traguriensi, ut meum educat corpus de loco illo, ubi jacet sepulcro contectum, ut orem pro populo et civitate ista.' Quibus dictis repente disparuit."
PRIJEVOD:
"*Da se naime ono, što je u proročkom duhu predvidio, ispuni: nakon što je prošlo nekoliko godina od njegove smrti, grad je bio od Saracena ne samo zauzet, već i do temelja porušen, čiji su stanovnici proveli nemalo vremena u izbjeglištvu na raznim mjestima.*
Nakon mnogo vremena, kad je došlo vrijeme da se obnovi grad i navijesti slava Ispovjednika, nemali broj preostalih građana vratio se na svoje, i usredotočeni na ponovnu izgradnju vlastitih i javnih zgrada, sjećanje na Ispovjednika u potpunosti su predali zaboravu.
Iako nakon obnove grada o njemu nije ostala čak ni priča, bio je u to vrijeme u istom gradu neki čovjek siromah duhom, imenom Teodor, koga je zbog nevinosti njegova života oslobodio njegov gospodar. Njemu se u viđenju ukazao Svetac, govoreći: 'Teodore brate.' A on je u viđenju odgovarajući rekao: 'Tko si, gospodine?' A njemu Svetac: 'Ja sam Ivan, nekadašnji biskup ovoga grada. Ustani, idi, reci biskupu trogirskom da izvadi moje tijelo iz onoga mjesta, gdje leži grobom pokriveno, da molim za narod i ovaj grad.' To rekavši odmah je nestao."

Kapela sv. Ivana Trogirskog u trogirskoj katedrali

Kad je pronađen grob sv. Ivana Trogirskog, nitko ga nije mogao otvoriti, čak ni najsnažniji ljudi, ni više njih...
Tada je pozvan spomenuti Teodor. On je s lakoćom otvorio grob.
A evo u kakvom je stanju pronađeno tijelo (*Vita beati Ioannis Confessoris*, p. II.,c.3.):
"*Aperta itaque sacra tumba, tantus, tantaeque suavitatis odor, ut non modo vicina, verum etiam longe distantia loca mirando fragore compleret. Invenitur sanctum corpus illaesum et incorruptum, excepto cubito sinistro...*"
("*Kad je dakle otvorena sveta grobnica, proširio se takav miris takve slatkoće, da je ne samo obližnja, već i daljnja mjesta, ispunio čudesnim mirisom. Pronađeno je sveto tijelo netaknuto i neraspadnuto, osim lijevog lakta...*")
Napominjem da je ove riječi biskup Treguan napisao 1203. g.!
Dakle, mi smo imali jednog takvog sveca već tada!

7. Oprost za blagdan sv. Ivana Trogirskog

Papa Eugen IV. je 1438. podijelio oprost od 7 godina i 7 četrdesetnica vjernicima koji na blagdan sv. Ivana Trogirskog pobožno posjete trogirsku katedralu.
Cijeli tekst papine isprave donosi Farlati (*Illyricum sacrum*, tom. IV., str. 328.-329.).
Ne mogu, naravno, prenijeti ovdje cijeli tekst isprave, ali evo barem same odredbe o oprostu:
"*...de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus vere poententibus et cofessis, qui die quartodecimo mensis Novembris, in qua memoria b. Joannis Confessoris Traguriensis episcopi honorifice et cum maxima populi devotione inibi celebretur, a primis vesperis usque ad secundas ecclesiam ipsam devote visitaverit annuatim, et ad conservationem, constructionem et ornamenta hujusmodi manus porrexerint adjutrices, septem annos et totidem quadragenas de injunctis eis poenitentiis misericorditer relaxamus...*"

Papa Eugen IV.

("*...od milosrđa svemogućega Boga i oslonjeni na autoritet blaženih Petra i Pavla njegovih apostola, svima zaista pokajanima i ispovjeđenima koji četrnaestoga dana mjeseca studenoga, u kojem se spomen bl. Ivana Ispovjednika, biskupa trogirskoga, časno slavi i s velikom pobožnošću tamošnjeg puka, od prve večernje do druge, pobožno godišnje posjete tu crkvu, i za njeno očuvanje, izgradnju i ukras pruže pomoćne ruke, milosrdo otpuštamo sedam godina i toliko četrdesetnica od naloženih im pokora...*")

8. Oficij sv. Ivana Trogirskog

Za razliku od nekih starih lokalnih dalmatinskih brevijara, u rimskom brevijaru nema posebnog oficija za blagdan sv. Ivana Trogirskog.
Zato se taj oficij često tiskao kao posebna knjižica - kojom su se, dakako, gotovo isključivo služili hrvatski svećenici (koji su uvijek smatrali sv. Ivana svojim svecem).
Evo ovdje primjerak jedne takve knjižice, izdane u Dubrovniku 1805. god. - LINK.

OFFICIUM

PROPRIUM

B. JOANNIS URSINI

CONFESSORIS

EPISCOPI TRAGURIENSIS

SUB RITU DUPLICI

OFFICIO VETERI,

DE SPECIALI APOSTOLICA AUCTORITATE

SUBROGATUM.

RAGUSII, MDCCCV.

TYPIS ANTONII MARTECCHINI.
SUPERIORUM PERMISSU.

Postavlja se pitanje: tko je i kada sastavio oficij sv. Ivana Trogirskog?
Lucius i Farlati smatraju da ga je sastavio 1192. god. neki član papinskog poslanstva, koje je baš te godine putovalo u Ugarsku, a zadržalo se cijele te zime u Trogiru. Voditelj poslanstva je bio kardinal Grgur de Crescentio.
Ovako kaže Lucius:
"*...cum in secunda antiphona officii b. Joannis ad vesperas legatur: 'Joannem Gregorius optans venerari, per Martinum pauperum jussit praedicari'; tunc secutis his probationibus a Martino quopiam suae legationis comite officium b. Joannis componere fecisse facile credi potest; cum adhuc reperiantur hymni et antiphonae rudi verborum serie compositi, illorumque temporum antiquitatem redolentes, nunc autem a quopiam viro erudito in meliorem formam reducti, nihil tamen de sensu mutato, quibus utitur Ecclesia Traguriensis.*"
("*...jer se u drugoj antifoni oficija bl. Ivana u večernjoj čita: 'Joannem Gregorius optans venerari, per Martinum pauperem jussit praedicari'; tada se lako može vjerovati, slijedeći ove dokaze, da je neki Martin, pratitelj njegovog [kardinalovog] poslanstva,*

sastavio oficij sv. Ivana, jer se još nailazi na himne i antifone načinjene jednostavnim riječima i odrazuju starost tih vremena, a danas su od nekog učenog čovjeka stavljeni u bolji oblik, ali ništa nisu izgubili od svog smisla, kojima se koristi trogirska crkva.")
Ovdje se pod *trogirskom crkvom* misli na Trogirsku biskupiju, koja je postojala do 1828., kad je njezino područje podijeljeno između Splitske i Šibenske biskupije.

9. Crkva sv. Ivana Trogirskog na rtu Planka

Drevna crkvica sv. Ivana Trogirskog kod Rogoznice, podignuta je početkom 14. stoljeća, u blizini mjesta gdje je naš sv. Ivan učinio jedno od svojih najpoznatijih čuda.
Evo što o tome piše don Krsto Stošić (*Sela šibenskoga kotara*, 1941., str. 278.):

> "Ispod brda Movara (123 m, Maurus) spušta se goli rt, zvan Ploče, što su Talijani iskrivili u Planka. U staro se doba zvao Peninsola Hilis (O. G. Vinjalić). Ploče su pogibeljne mornarima radi morskih struja i uzburkanog otvorenog mora.
> Na rtu stoji osamljena crkva sv. Ivana Trogirskoga, bez vegetacije naokolo. Podigli su je neki pobožni ljudi g. 1324. na uspomenu sveca, koji je ondje na moru učinio veliko čudo. Legenda pripovijeda, da je sv. Ivan bio u lađi, koja je kod Ploča doživjela brodolom. Bijesni se valovi razlijevali preko lađe i razbili je o gole grebene. Na lađi je bio sv. Ivan Trogirski, koji je spasio sve mornare iako izranjene te je sam došao suhim nogama na kopno. Ljudima je bilo teško, što im propade teret i lađa, ali im svetac reče: 'Ne bojte se, sinci!' Na to umiri more, brod postane cio i teret vina bi spašen na obali.
> Ovaj je prizor lijepo opjevao Bernardin Prodi klasičnim jezikom:
> *Cymbula pontificem Sicensem vexit ad urbem,*
> *Quae fors hybernis Adriae superata procellis*
> *Mergitur ad syrtem, quae nostris Plancula fertur.*
> *Merguntur comites manibusque tumentia verrunt*
> *Caerula; vel tabulis haerent terraeque propinquant*
> *Funditur atque cadus, glaucis et fluctuat nudis,*
> *Vino quem nauta infelix onerarat eundo.*
> *Omnia Joannem agnoverunt numina ponti.*
> *Visus est ire pedes tumidas renare procellas,*
> *Evasit, liquido nec mersit in aequore plantas;*
> *Fluctibus eripuit navem hominesque merumque*
> *Ac tandem incolumis Tragurii remeavit ad urbem.*
> Danas je u kapeli sv. Ivana misa treći dan Uskrsa, te blagoslov polja."

Ovo je don Krsto napisao 1941. godine. Danas je nažalost ta drevna crkva prilično zapuštena.

Ovo i Mi želimo i zapovijedamo

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/ovo-i-mi-zelimo-i-zapovijedamo.html

Kapucini u Rijeci, 1912. god.

"*De capuccinis autem Paulus V., Urbanus VIII., Clemens XII. eos 'esse vere fratres minores', et 'originem seu principium illorum esse realiter et cum effectu computandum a tempore primaevae et originalis institutionis Regulae Seraphicae, cuius observantiam ipsi fratres capuccini semper et sine aliquo interruptione continuarunt', eosdemque 'fuisse et esse ex vera et numquam interrupta linea, ac veros et indubitatos fratres Ordinis sancti Francisci, et illius Regulae observatores, subque ipsius b. Francisci Regula militasse et ad praesens quoque militare' statuunt.*
Haec ipsa Nos affirmantes, volumus, iubemus..."

("*O kapucinima naime Pavao V., Urban VIII., Klement XII. određuju da 'su oni prava manja braća', i da 'njihovo podrijetlo i početak stvarno i s učinkom treba računati od vremena prvobitne i originalne uspostave serafskog Pravila, čije su obdržavanje sami fratri kapucini uvijek i bez ikakvog prekida održavali', i da su oni 'bili i jesu iz prave i nikada prekinute linije, i pravi i nesumnjivi fratri Reda svetoga Franje, i obdržavatelji njegovog Pravila, i da su pod istim Pravilom bl. Franje vojevali i do danas vojuju'. Ovo isto Mi potvrđujući želimo, zapovijedamo...*")

- **papa sv. Pio X.** (*Septimo iam*, 4. listopada 1909.)

Riječki kapucini u svojoj staroj crkvi

Makabejci - pralik i uzor kršćanske vojske

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/makabejci-pralik-i-uzor-krscanske-vojske.html

Sv. Bernard propovijeda križarima

Kršćanski borci su se uvijek uspoređivali sa starozavjetnim Makabejcima.
To je posebno došlo do izražaja tijekom križarskih ratova, i u kasnijim stoljećima u vrijeme ratova s Turcima.

Sv. Bernard je bio "duhovni vođa" Drugog križarskog rata (1147.-1149. g.). Cilj pohoda bilo je oslobođenje Edese i nekih drugih područja na Bliskom istoku, koja su muhamedanci nedugo prije toga osvojili.

Da upravo primjerom Makabejaca ohrabri križare, govori im sv. Bernard
(*De laude novae militiae*, cap. IV.):

"*At vero ubi ventum fuerit ad certamen, tum demum pristina lenitate postposita, tanquam si dicerent. 'Nonne qui oderunt te, Domine, oderam, et super inimicos tuos tabescebam?' (Psal. 138, 21) irruunt in adversarios, hostes velut oves reputant; nequaquam, etsi paucissimi, vel saevam barbariem, vel numerosam multitudinem formidantes. Noverunt siquidem non de suis praesumere viribus, sed de virtute Domini sabaoth sperare victoriam: cui nimirum facile esse confidunt, juxta sententiam Macchabaei, 'concludi multos in manus paucorum, et non esse differentiam in conspectu Dei coeli liberare in multis, et in paucis; quia non in multitudine exercitus est victoria belli, sed de coelo fortitudo est' (I Mach. 3, 18-19).*"

("*A gdje naime dođe do borbe, tada odbacivši prijašnju blagost, kao da kažu: 'Zar da ne mrzim one koji te mrze, Gospodine, i zar da mi se ne gade tvoji neprijatelji?' (Psal.138, 21); navale na protivnike, neprijatelje smatraju kao ovce; nipošto se, iako malobrojni, ne boje ni divljeg barbarstva niti njihove ogromne brojnosti. Znaju naime da se ne usuđuju svojim snagama, već pomoću Gospodina nad vojskama, nadati pobjedi: kome je vrlo lako, prema izreci Makabeja, 'uklještiti mnoštvo u rukama malobrojnih; nema razlike u očima Boga neba osloboditi s mnogima ili s malobrojnima; pobjeda u ratu ne ovisi o veličini vojske, već od neba dolazi jakost.'(1 Mak 3,18-19).*")

***"Accipe sanctum gladium!" - "Prihvati sveti mač!"* (2 Mak 15, 16)**

Krajem 17. stoljeća, europske katolike je zahvatio jedan veliki val optimizma. Bilo je to vrijeme velikih oslobodilačkih ratova protiv Turaka. Napokon je došao kraj turskim osvajanjima. Narodi koji su stenjali pod Turcima, redom su dizali ustanke i uspješno zbacili

sa svojih leđa okrutni muhamedanski jaram.
Kao da su i naši ljudi čuli drevne riječi Svetoga pisma: "Prihvati ovaj sveti mač: Božji je dar, njime ćeš slomiti neprijatelje!" (2 Mak 15, 16)

U tim vremenima velikog oslobodilačkog rata, biskup Johannes P. Verhorst piše svoju čuvenu knjigu *Sacrae militiae typus et historia*, u kojoj izlaže i doslovno i mističko tumačenje starozavjetne Prve knjige o Makabejcima.

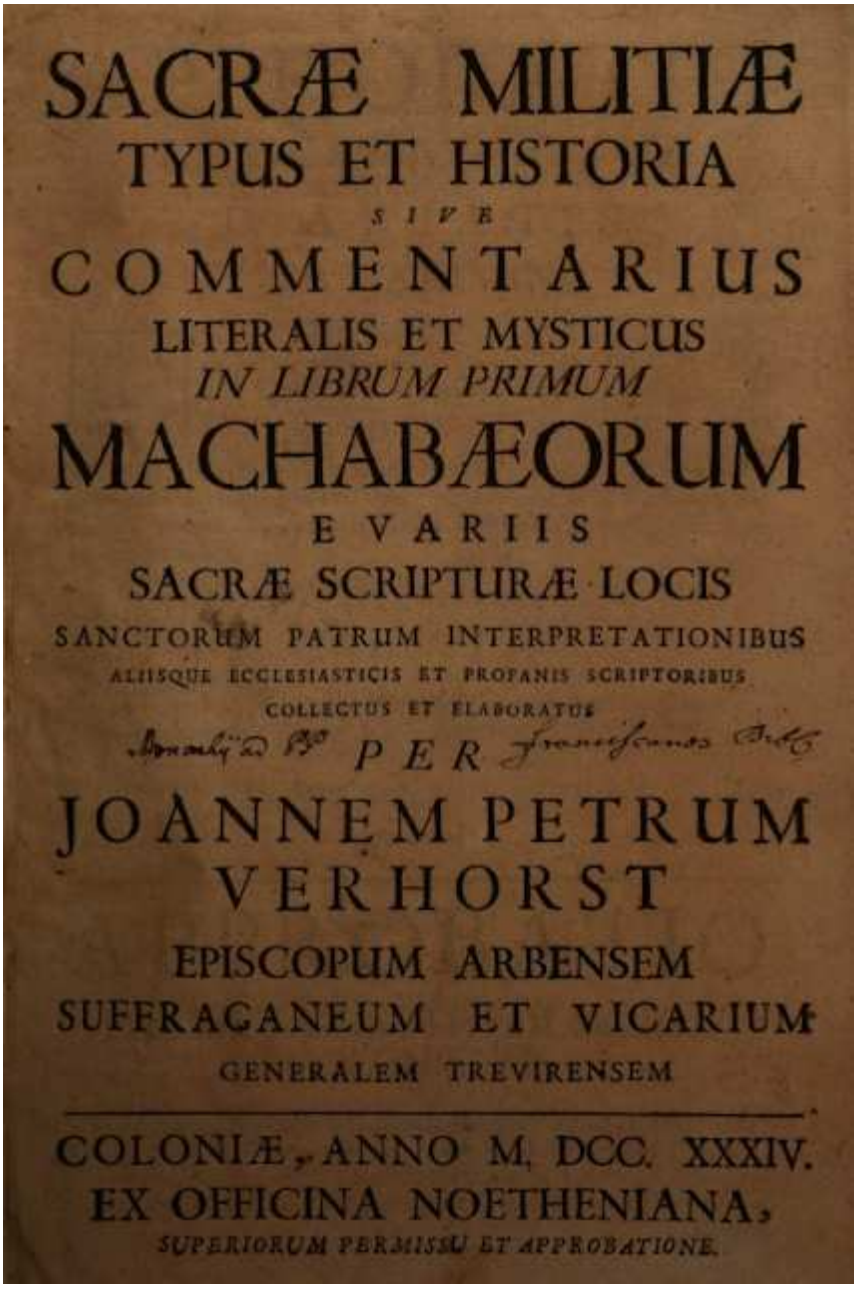
SACRÆ MILITIÆ
TYPUS ET HISTORIA
SIVE
COMMENTARIUS
LITERALIS ET MYSTICUS
IN LIBRUM PRIMUM
MACHABÆORUM
E VARIIS
SACRÆ SCRIPTURÆ LOCIS
SANCTORUM PATRUM INTERPRETATIONIBUS
ALIISQUE ECCLESIASTICIS ET PROFANIS SCRIPTORIBUS
COLLECTUS ET ELABORATUS
PER
JOANNEM PETRUM
VERHORST
EPISCOPUM ARBENSEM
SUFFRAGANEUM ET VICARIUM
GENERALEM TREVIRENSEM
COLONIÆ, ANNO M. DCC. XXXIV.
EX OFFICINA NOETHENIANA,
SUPERIORUM PERMISSU ET APPROBATIONE.

Makabejci su uzor pobune protiv vlasti inovjeraca. Pobune protiv nametnutog poganskog sistema. Odlučne borbe protiv kompromiserstva s lažnim religijama.

Makabejci su i dokaz da ne može vjera živjeti u suživotu s nevjerom i krivovjerjem. Ne može moral biti u suživotu s nemoralom. Ne može pobožnost živjeti u suživotu sa svetogrđem. Ne može čistoća biti u suživotu s nečistoćom. Tu ne može biti "suživota", "tolerancije", "dijaloga", "uvažavanja".
Protiv zla treba zaratiti, a ne s njime voditi dijalog.

I sam naš Spasitelj najavljuje rat svojim neprijateljima: "Obrati se dakle! Inače dolazim ubrzo k tebi da ratujem s njima mačem usta svojih." (Otk 2, 16)

Prema tome, ne trebaju se vjernici bojati rata s neprijateljima, kako se nisu bojali ni Makabejci.

Biskup Verhorst piše u predgovoru svoje knjige:

"*Tum quia inter tubarum et armorum strepitus, inter tonitrua et ignes, quibus haec tempora horruerunt, non utique intempestivum fuit, ad bellicas virtutes scribendo deflectere: ut dum mundus pene totus in seipsum armatus insurgebant, prisci illae Divinae virtutis et gloriae milites redivivi apparerent docerentque, quid in bello suscipientes primum spectare oporteat, qua fortitudine quibusque auxiliis dimicandum, qua patientia sustinendum, qua promptitudine Divinae voluntati acquiescendum, qua charitate fraternis periculis subveniendum, qua denique animi constantia moriendum. Ostendat Mathathis belli gerendi finem praecipuum non in terrenae gloriae quaestu nec in ampliandis terrarum spatiis, sed tuendo dilatandoque Divini nominis honore situm esse. Dicat ille filiis suis: 'Estote, o filii, aemulatores Legis et date animas vestras pro testamento patrum vestrorum.' (I. Mach. 2, 50)*
Addat animum Iudas Machabaeus et auxilia de coelo timentibus promittat: 'Non est differentia in conspectu Dei coeli liberare in multis vel paucis... Cadat timor Iudae ac fratrum eius et formido super omnes gentes in circuitu eorum.' (I. Mach. 3, 18-25)
Et nihilominus si ita Domino exercituum placuerit, ut et ipsi vincantur, dicant omnes alterutrum se consolantes: 'Melius est nos mori in bello, quam videre mala gentis nostrae et sanctorum. Sicut fuerit voluntas in caelo sic fiat.' (I. Mach. 3, 59-60)...
Sint haec litteralia militum saecularium documenta, quibus inter corporis pericula suarum salutem procurent animarum."

PRIJEVOD:
"*Jer usred trublji i oružja, usred grmljavine i ognja, kojima se tresu ova vremena, nije nikako bilo neprikladno skrenuti na pisanje o ratnim krepostima: da se, dok gotovo čitav svijet ustaje oružjem na sebe, pokažu oživljenima oni prijašnji vojnici božanske kreposti i slave, i da pouče na što u pokretanju rata treba prvo gledati, kojom snagom i kojim pomoćima treba vojevati, kojom strpljivošću trpjeti, kojom spremnošću se treba prilagoditi Božjoj volji, kojom ljubavlju treba priteći pogibelji brata, kakvom napokon postojanošću duše treba umrijeti.*
Neka pokaže Matatija da glavni cilj vođenja rata nije u traženju zemaljske slave, niti u proširenju prostora zemalja, već se nalazi u obrani i proširenju časti Božjega imena. Neka kaže on svojim sinovima: 'Budite, sinovi, revnitelji Zakona i živote svoje dajte za Savez vaših otaca.' (1 Mak 2, 50)
Neka doda odlučnost Juda Makabej i obeća pomoć s neba onima koji se boje: 'Nema razlike u očima Boga neba osloboditi s mnogima ili s malobrojnima... I zavlada strah pred Judom i braćom njegovom i obuze prepast sve okolne narode.' (1 Mak 3, 18-25)
I ništa manje, ako se tako svidi Gospodinu nad vojskama, da i sami budu poraženi, neka kažu svi međusobno se tješeći: 'Bolje nam je u boju izginuti, nego da gledamo zlo svog

naroda i svojih svetinja. Bit će onako kako Nebo hoće.' (1 Mak 3, 59-60)
Neka ovo budu pisani spomenici svjetovnih vojnika, koji se među opasnostima za tijelo, brinu za spasenje duša."

Ad praeliandum praelium Domini cum laetitia, ut faciebant generosi Machabaei

Nešto prije tog vremena, u prvim godinama Velikog bečkog rata, isusovac Leonard de Vaux napisao je knjigu *"Bellum sacrum Ecclesiae militantis contra Turcum communem hostem christianorum"* (*"Sveti rat vojujuće Crkve protiv Turčina zajedničkog neprijatelja kršćana"*), koju možete vidjeti ovdje.

Ta je knjižica u osnovi molitvenik za kršćanskog vojnika, a sadrži i opširno izlaganje o povijesti borbe kršćana protiv muhamedanstva (od 7. stoljeća, pa sve do Bečkog rata).

BELLUM SACRUM
ECCLESIÆ
MILITANTIS
CONTRA TURCUM
COMMUNEM HOSTEM
CHRISTIANORUM.

TESSERA
SACRÆ MILITIÆ
CRUCIGERORUM.

DEUS VULT:

Nova bella elegit Dominus. Judicum 3.

LEODII,
Apud Guilielmum Henricum Streel,
Suæ Sereniſſimæ Celſitudinis Typog.
M. DC. LXXXV.

Superiorum Permiſſu.

I p. Leonard se sjetio Makabejaca.
On piše sljedeći poticaj križarima (str. 346.-347.):

"*Milites christiani, qui pro gloria Crucis Christi Deo exercitum impellente ad bellum sacrum contra Ecclesiae militantis inimicos procedunt; aemulari debent sanctos martyres, omni desiderio exoptando totum sanguinem effundere pro imperatore suo optimo, rege regum Jesu Christo, qui in Cruce semetipsum obtulit pro omnibus: proponant igitur sibi quotidie exemplum regis martyrum et omnium qui pro eius Nomine sanguinem suum effunderunt: illorum heroum magnanimis actibus semetipsos compellant, ad praeliandum praelium Domini cum laetitia, ut faciebant generosi Machabaei: quos non solum imitatus est, sed etiam superavit sanctus Mauritius...*"

("*Kršćanski vojnici, koji za slavu Križa Kristova, poticajem Boga nad vojskama, polaze na sveti rat protiv neprijatelja vojujuće Crkve, trebaju oponašati svete mučenike: da sa svim htijenjem priželjkuju da cijelu svoju krv prole za svog vrhovnog zapovjednika,*

kralja kraljeva Isusa Krista, koji je na Križu sebe prinesao za sve; neka si dakle napominju svakodnevno primjer Kralja mučenika i svih koji su za njegovo Ime prolili svoju krv; neka sami sebe potiču velikodušnim djelima tih heroja na ratovanje boja Gospodnjega sa srećom, kako su to činili velikodušni Makabejci, koje je ne samo oponašao, već i nadišao sveti Mauricije...")

Povratak na početak

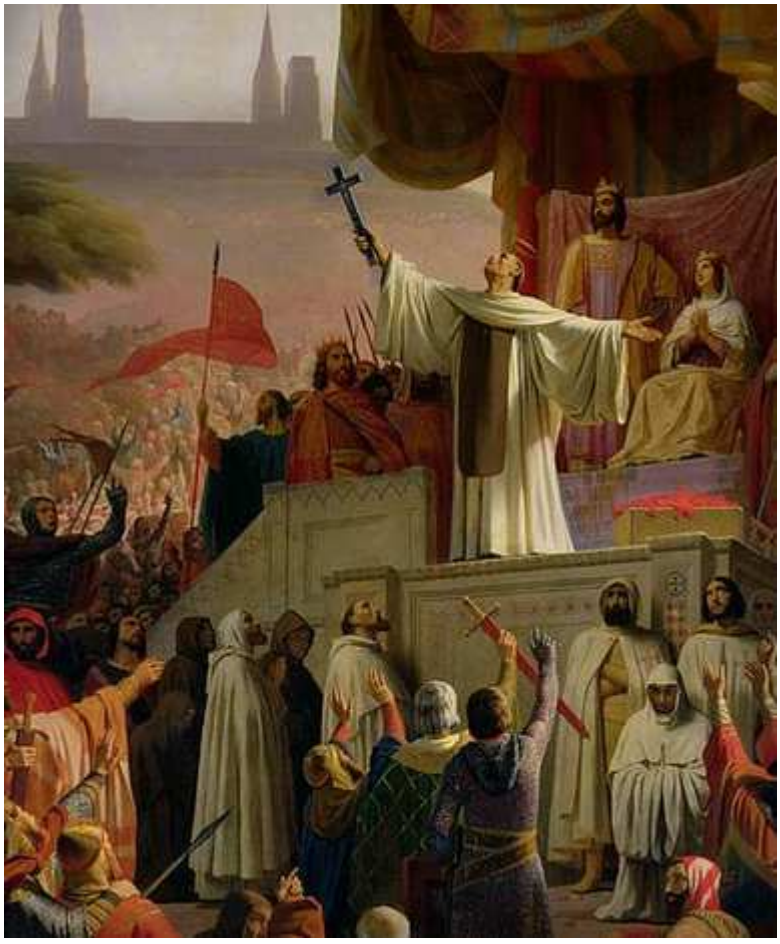

Vraćam se malo na početak, i zaključujem sa sv. Bernardom (*De laude novae militiae*, cap. 1.):
"*Securi igitur procedite, milites, et intrepido animo inimicos crucis Christi propellite, certi quia neque mors, neque vita poterunt vos separare a charitate Dei, quae est in Christo Jesu; illud sane vobiscum in omni periculo replicantes: 'Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus' (Rom. 14, 8). Quam gloriosi revertuntur victores de praelio! Quam beati moriuntur martyres in praelio! Gaude, fortis athleta, si vivis et vincis in Domino: sed magis exsulta et gloriare, si moreris et jungeris Domino... Nam si 'beati qui in Domino moriuntur' (Apoc. 14, 13), num multo magis qui pro Domino moriuntur?*"
("*Sigurni dakle pođite, vojnici, i neustrašivo potisnite neprijatelje Križa Kristova, sigurni da vas ni smrt, ni život, ne mogu odvojiti od ljubavi Božje, koja je u Kristu Isusu; ovo svakako u sebi u svakoj opasnosti ponavljajući: 'Bilo da živimo, bilo da umiremo, Gospodinovi smo' (Rim 14, 8). Kako se slavni vraćaju pobjednici iz boja! Kako blaženi*

umiru mučenici u boju! Raduj se, snažni junače, ako živiš i pobijediš u Gospodinu: ali još više usklikni i hvali se, ako umreš i pridružiš se Gospodinu... Naime, ako su 'blaženi koji u Gospodinu umiru' (Otk 14, 13), zar nisu onda mnogo više oni koji za Gospodina umiru?")

Zahvala za Božje kazne

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/zahvala-za-bozje-kazne.html

"*O Domine, tibi gratias habeo ob immensum tuum erga me amorem et charitatem, quam et nunc clarius manifestas. Punis namque peccata in hac vita, ut condones in futura. Ego quod ad me attinet, prompto animo adsum, ut alacriter sustineam quamcumque tribulationem et poenam, quam divinae tuae maiestati placuerit infligere propter mea peccata.*"

("*O Gospodine, tebi sam zahvalan zbog tvoje neizmjerne ljubavi i milosti prema meni, koju i sada jasnije pokazuješ. Kažnjavaš naime grijehe u ovom životu, da poštediš u budućem. Ja što se mene tiče, spremne duše pristajem, da veselo podnesem bilo koju nevolju i kaznu, koju se tvojem božanskom veličanstvu prohtje meni nametnuti zbog mojih grijeha.*")

- **sv. Franjo**

(L. Wadding, Opuscula beati patris Francisci, Antwerpen, 1623., str. 442.)

Problem sekularne države i vjerske slobode

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/problem-sekularne-drzave-i-vjerske.html

Sva apsurdnost "vjerske slobode" najbolje se vidjela u ustavima bivših socijalističkih zemalja.

U Ustavu SSSR-a iz 1936. doslovno je pisalo (čl. 124.):
"Svim građanima priznaje se sloboda vršenja vjerskih obreda i sloboda protuvjerske propagande."

Iako ovakvu formulaciju nećete naći u ustavima suvremenih liberalnih država, oni prešutno podrazumijevaju točno takav stav.
Dakle, vi imate slobodu vjere, ali isto tako i neprijatelji vaše vjere imaju punu slobodu da rade protiv vaše vjere. To dvoje se onda u praksi poništava.

Što vama vrijedi da vaše dijete ide na vjeronauk jedan sat tjedno, ako je ono cijelo ostalo vrijeme (24 sata na dan, svih 7 dana u tjednu) izloženo sadržajima koji se protive katoličkoj vjeri i katoličkom moralu?
Ne trebam niti spominjati kakva se izopačenost promiče putem liberalno-lijevih medija, ali i, nažalost, često puta preko nastave u državnim školama.

Sekularna država daje slobodu djelovanja svima: i vjernicima, i nevjernicima, i otvorenim neprijateljima vjere. Sloboda govora vrijedi za sve. Točno onako kako je pisalo u Ustavu SSSR-a: "Svim građanima priznaje se sloboda vršenja vjerskih obreda i sloboda protuvjerske propagande."

Koji katolik može reći da je takva država "dobra"?

Što se tiče današnje RH, ona je građena po principu: "Kud svi Turci, tu i mali Mujo."

Pisci Ustava RH čak se i javno hvale da su prepisivali sekularistički francuski ustav.
Više o tome ovdje: **Ustav RH je kopija francuskog ustava iz 1958.**

Treći red - vojska Crkve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/treci-red-vojska-crkve.html

Sv. Franjo je osnovao tri reda. Osim prvog (za redovnike) i drugog (za redovnice-klarise), utemeljio je i treći red - za svjetovnjake, muškarce i žene.
O Trećem (svjetovnom) redu bilo je dosta govora na ovom blogu (ovdje, ovdje i ovdje), kao i o nesretnim promjenama koje je doživio nakon II. vatikanskog koncila (ovdje).

Treći je red od svog osnutka imao posebnu ulogu u obrani Crkve od njenih neprijatelja. Pape su oduvijek visoko cijenili tu obrambenu ulogu Trećeg reda. Tako papa Leon XIII. u enciklici *Auspicato* (17. rujna 1882.) ističe da su trećoredci još u 13. stoljeću stajali u prvim redovima obrane katoličke vjere, protiv krivovjeraca albigenza i protiv pristaša izopćenog cara Fridrika II.
Papa Grgur IX. koji je vodio tešku borbu s Fridrikom II., naziva trećoredce Kristovom vojskom i novim Makabejcima.

Sv. Franjo je dao dopuštenje trećoredcima da nose oružje, kad je to potrebno za obranu Crkve (izvorno Pravilo Trećeg reda, cap. VII.):
"*Impugnationis arma secum fratres non deferant, nisi pro defensione Romanae Ecclesiae, christianae fidei, vel etiam terrae ipsorum, aut de suorum licentia ministrorum.*"
("*Neka braća ne nose sa sobom napadačko oružje, osim za obranu Rimske Crkve, kršćanske vjere, ili također svoje zemlje, ili po odobrenju svojih poglavara.*")

Trećoredci su sudjelovali u križarskim ratovima. Gdje god je trebalo braniti katoličku vjeru - bili su tamo!
Član franjevačkog Trećeg reda bio je i francuski kralj sv. Ljudevit (Luj IX.), pokretač sedmog i osmog križarskog rata.

Treći red je nosio naziv "pokornički red". Život u pokori je jedna od glavnih svrha članstva u redu.
A kad malo bolje razmislite, poći u rat za obranu katoličke vjere je sigurno najteži oblik pokore. To znači riskirati vlastiti život, trpjeti u rovovima, blatu, na kiši i vjetru, ili pak na pustinjskoj vrućini; uz sve ratne opasnosti. Postoji li teža pokora od toga?
I zato je sasvim razumljivo da su pape dijelili potpune oproste za polazak u križarsku vojnu.

Sv. Ivan Kapistran i franjevački Treći red

Sv. Ivan Kapistran je u svoje vrijeme neumorno radio na širenju Trećeg reda po cijeloj srednjoj Europi (naročito u Poljskoj i Mađarskoj). Sačuvana su brojna njegova pisma pojedim istaknutim trećoredcima.
I oni križari koje je sv. Ivan Kapistran poveo u obranu Beograda 1456. god., dobrim su dijelom bili članovi Trećeg reda.

Sv. Ivan Kapistran je bio i jedan od najvećih branitelja Trećeg reda, u vrijeme kad su im pojedini svjetovni vladari pokušavali oduzeti privilegije.
U tu svrhu, napisao je djelo *Defensorium Tertii ordinis beati Francisci*, u kojem je dokazao da je franjevački Treći red - pravi crkveni red (a ne tek nekakva bratovština ili pobožno udruženje), te da zato njegovi pripadnici imaju iste povlastice kao i ostali crkveni redovi.

Djelo je prvi put tiskano u Veneciji, 1580. god. - to izdanje možete vidjeti ovdje.

DEFENSORIVM
TERTII ORDINIS
Beati Franciſci,
B. IOANNE A' CAPISTRANO,
è Minorum Obſeruantium familia,
Auctore:
Nunc primùm in lucem proditum,
CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.
VENETIIS,
Apud Antonium Ferrarium. M D LXXX.

Zanimljivi su termini kojima sv. Ivan Kapistran opisuje Treći red i njegovu ulogu u Crkvi i svijetu. Tako na jednom mjestu kaže da su:"tanquam pugiles ad bella doctissimi, sub imperiali Regis regum Iesu Cristi, ex decreto sanctae matris Ecclesiae viriliter militantes" ("kao borci najvještiji za rat, muževno vojujući pod carskom zastavom Kralja kraljeva Isusa Krista, prema dekretu svete majke Crkve").

Mislim da nam te riječi stvarno predočuju što je Treći red nekada bio, i što bi danas trebao biti.

Naravno, nitko danas ne očekuje da će se članovi FSR-a boriti s oružjem u ruci protiv neprijatelja Crkve, ali postoje i druga sredstva borbe.
A ako se već ne žele boriti protiv neprijatelja Crkve, onda neka im barem ne pomažu. Ovo pišem zato što je Treći red uslijed pokoncilskih promjena (kad je i preimenovan u

Franjevački svjetovni red) postao sušta suprotnost od onoga što je bio.
No, slične stvari su se dogodile i s drugim redovima, pa zato nema smisla da o tome ovdje naširoko raspravljamo.

Rekao sam da postoje i druga sredstva borbe, osim željeznog oružja.
Ta je sredstva propisao papa Leon XIII. u konstituciji *Misericors Dei Filius* (1883.), kojom je dao novu svježinu franjevačkom Trećem redu.
Leon XIII. je zadao Trećem redu posebnu zadaću - borbu protiv liberalizma.
I njegovi nasljednici, sv. Pio X. i Benedikt XV., traže od trećoredaca da suzbijaju liberalnu pokvarenost u društvu.
Na tom tragu, papa Pio XI. uključuje Treći red u Katoličku akciju.

"Vjerna vojska Crkve u borbi protiv njenih neprijatelja"

Franjevački Treći red je u Hrvatskoj i BiH tijekom 1920-ih imao oko 80 000 članova.
Kako bi svaki hrvatski trećoredac točno znao svoja prava, obveze i dužnosti, izdan je **Katekizam Trećega reda sv. Franje**.

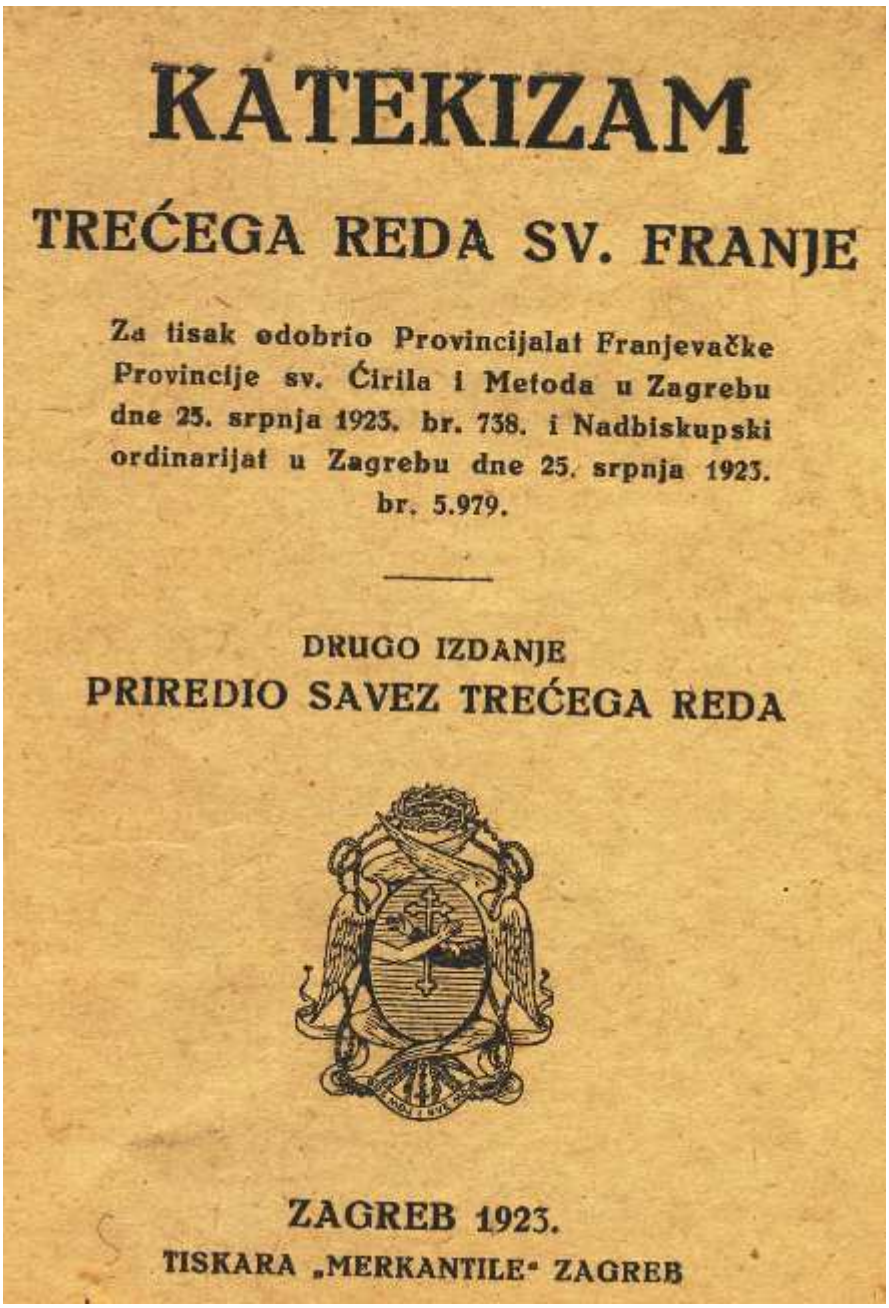

KATEKIZAM

TREĆEGA REDA SV. FRANJE

Za tisak odobrio Provincijalat Franjevačke Provincije sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu dne 25. srpnja 1923. br. 738. i Nadbiskupski ordinarijat u Zagrebu dne 25. srpnja 1923. br. 5.979.

DRUGO IZDANJE

PRIREDIO SAVEZ TREĆEGA REDA

ZAGREB 1923.

TISKARA „MERKANTILE" ZAGREB

Ta knjižica sadrži: prijevod Pravila Trećega reda (prema konstituciji Leona XIII.*Misericors Dei Filius*); zatim katekizam u obliku pitanja i odgovora, koji detaljno objašnjava Pravilo; sve oproste (potpune i djelomične) koje mogu dobiti članovi Trećega reda; i na kraju, križni put.

Znakovito je objašnjenje koje katekizam daje za motive koji su vodili papu Leona XIII. u izdavanju spomenute konstitucije:

> "Zato da Treći red sv. Franje osobito podigne i svim vjernicima preporuči, jer je vidio u njemu najljepše sredstvo, kojim se može izliječiti ćudoredna pokvarenost ljudi."

I ovaj je katekizam istaknuo da je Treći red: "vjerna vojska svete Crkve u borbi protiv njezinih neprijatelja".

ticanja na pobožnost; u zajednici se naime u skupu sluša tumačenje sv. pravila, primaju se posebne pouke i pobude, da članovi mogu lakše vršiti serafske kreposti.

16. P. Zašto je papa Leo XIII. 30. svibnja 1883 glede trećega reda izdao Ustanovu t. j. papinsku naredbu?

O. Zato, da treći red sv. Franje osobito podigne i svim vjernicima preporuči, jer je vidio u njem najljepše sredstvo, kojim se može izliječiti ćudoredna pokvarenost ljudi.

17. P. Donosi li dakle treći red u višestrukom pogledu korist?

O. Svakako donosi. On je: 1. od velike koristi za vlastitu dušu, jer je svojim sv. pravilom, koje osobito preporučuje i goji poniznost — poslušnost — pokoru — ljubav prema bližnjemu i duh molitve, izvrsno sredstvo, da čovjeka preporodi i posveti; zatim nuka trećorece, da se što tjesnije sjedine s presvetim Srcem Isusovim i bezgrješnim Začećem Majke Božje; — zatim ih hrabri na putu kreposti bezbrojnim primjerima svete braće i sestara istoga reda. On je: 2. od velike koristi ljud-

skom društvu, jer s uspjehom liječi društvena zla našega vremena tim, što nagoni svakoga svog člana na što savjesnije ispunjavanje dužnosti, tako n. pr. roditelje, da u što boljem kršćanskom duhu odgajaju svoju djecu; — što nastoji, da izravna jaz među bogatašima i siromasima; — što svojski preporučuje podlagati se odnošaju, koga je Bog ustanovio među poglavarima i podanicima, među pretpostavljenim i podložnicima; — što svoje članove nuka da dobro čine bijednicima i siromasima. Treći red je vjerna vojska sv. crkve u borbi proti njezinim neprijateljima kako svojim duhom molitve, tako i usrdnom privrženošću sv. apostolskoj stolici, odvažnim branjenjem istine i pravednosti te poštenim i značajnim življenjem.

18. P. Što sadržaje papinska naredba Leona XIII.?

O. Sadržaje dva dijela: prvi raspravlja o pravilu trećoredaca sv. Franje; drugi sadržaje popis oprosta i povlastice ovoga reda.

19. P. Sadržaje li papinska naredba Leona XIII. čitavo pravilo i sve oproste i povlastice trećega reda?

A ovo je ono što je možda najpotrebnije za današnje vrijeme...

Drugo poglavlje.

O vrsti i načinu života.

57. P. Što kaže pravilo i papinska naredba o javnoj nošnji trećoredaca?

O. Članovi trećega reda moraju u odijevanju biti razboriti i umjereni, da se ne oblače preskupo i raskošno, već kako zahtijeva stalež pojedinca.[1]

58. P. Kakve svjetske zabave i ugodnosti zabranjuje pravilo?

---

[1] Pravilo, gl. I. § 4.

O. Zabranjuje polaziti bal, ples, bestidne predstave i pijanke, jer su se trećoreci odrekli ispraznih i pogibeljnih radosti svijeta.[2]

59. P. Je li Trećorecima svaka zabava i veselje zabranjeno?

O. Nije, jer se mogu uvijek pristojno zabavljati, ići u društvo svojih rodaka, doći na svadbu; no ipak neka se drže uvijek pametnog savjeta svoga duhovnog vođe.

60. P. Što nalaže papinska naredba gledom na svagdanje uživanje jela?

O. Trećoreci moraju biti umjereni u jelu i pilu, te prije i poslije jela moliti.[3]

61. P. Što se propisuje trećorecima glede posta?

O. Trećoreci moraju postiti uoči svetkovine bezgrješnog Začeća bl. djev. Marije t. j. 7. prosinca i u predvečerje svetkovine sv. Franje, 3. listopada. — Hvale su vrijedni, koji osim toga po starom običaju trećoredaca poste u sve petke ili se svake srijede uzdrža-

---

[1] Pravilo, gl. II. § 2.
[2] Pravilo, gl. II. § 3.

Obveze božanskog kulta i briga za duše prema starom Statutu zagrebačkog kaptola

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/obveze-bozanskog-kulta-i-briga-za-duse.html

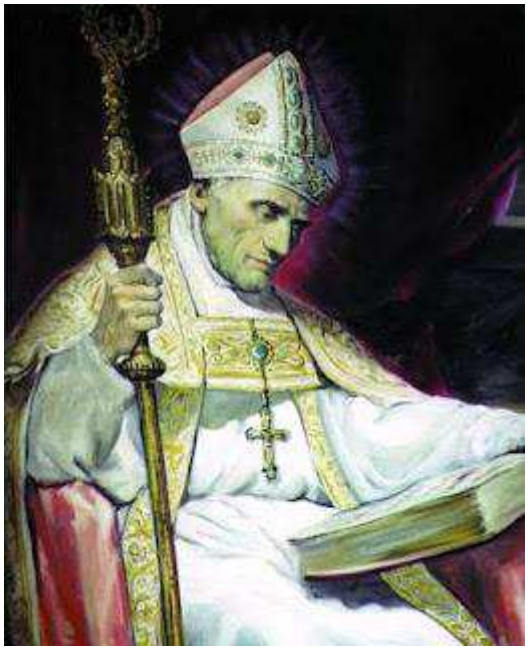

Nasljeđe bl. Augustina Kažotića je stoljećima živjelo u zagrebačkoj crkvi.
Osim što je imao značajnu ulogu u razvoju "zagrebačkog obreda", dajući mu izvjesne dominikanske elemente (bl. Augustin je bio dominikanac), on je autor čitavog niza odredaba koje su dugo uređivale crkvene i društvene odnose na zagrebačkom Kaptolu.

Podsjećam vas da je bl. Augustin Kažotić bio zagrebački biskup 1303.-1322.

Jedan od njegovih najbližih suradnika, Ivan Arhiđakon Gorički, izradio je 1334. g. Statut zagrebačkog kaptola (*Statuta capituli zagrabiensis*).
Utjecaj bl. Augustina je i više nego očit u tom Statutu. Osim što sadrži brojne izvorne prijepise njegovih pisama, pobudnica, odredaba..., on donosi i nešto više - duh njegovog razmišljanja, njegove pobožnosti i želje da štovanje i klanjanje Bogu budu iznad svih zemaljskih stvari.

Da doista odredbe Statuta o obvezama časoslova i služenja misa, potječu od samog bl. Augustina, zaključujemo po ovim riječima (Statut, p. II., cap. 2.):

"*Pium est et meritorium ea in memoria retinere et sequi pro posse quae ille pater sanctus, dominus Augustinus, felicissime recordationis, olim ecclesiae nostrae dignissimus episcopus, non solum servandum instituit, sed etiam gessit...*"

("*Pobožno je i zaslužno zadržati ono u sjećanju i slijediti koliko se može, što je onaj sveti otac, gospodin Augustin, najsretnije uspomene, nekada najdostojniji biskup naše crkve, ne samo odredio da se obdržava, već i sam činio...*")

Inače, Statut zagrebačkog kaptola bio je u rukopisu sve do 1874. g. kad ga je tiskom objavio Ivan Krstitelj Tkalčić u Monumenta historica episcopatus zagrabiensis (vol. II.).

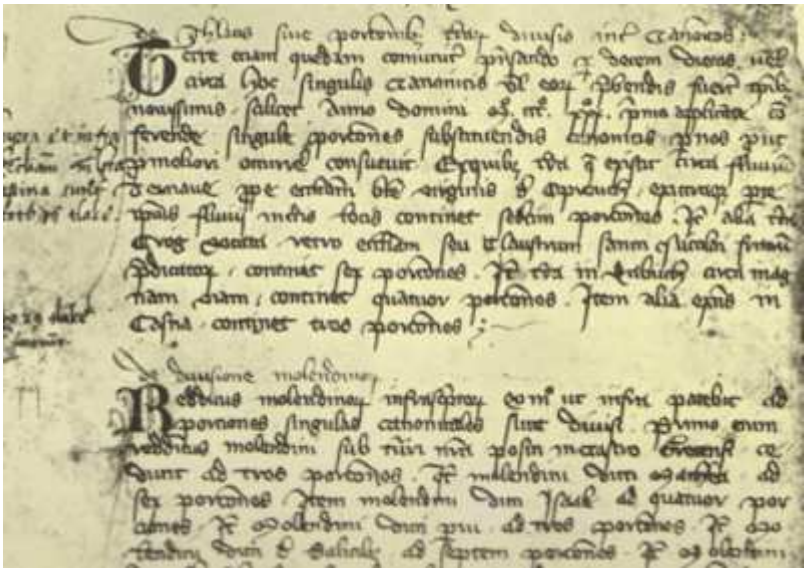

Rukopis Statuta zagrebačkog kaptola

U Statutu vidimo kako su sjajno bili organizirani prebendari - dakako, u danonoćnom klanjanju i služenju Bogu, te čašćenju svetaca-zaštitnika biskupije i moljenju njihovog zagovora.
Prebendari su bili podijeljeni u tri skupine: prva grupa od 9 prebendara bila je zadužena da svakodnevno služe sv. mise o Blaženoj Djevici, drugih 9 prebendara da služe posebne mise, i treća skupina od 9 prebendara da služe mise za pokojne.

Ovako je izgledao tadašnji poredak svetih misa koje su prebendari morali služiti u zagrebačkoj katedrali (*Statuta capituli zagrabiensis*, p. I., cap. 38.):

"*Suave iugum Domini, quod portare prebendariis in nostra ecclesia, in missis celebrandis, principaliter conpetit, propter eorum numerum novissimis temporibus satis augmentatum noscitur esse tale, quod tres ex eis primi... suas semper ebdomadas inchoabunt a dominica prima, kalendis januarii proxima sequenti et observabunt in missis celebrandis tali modo et ordine:*
Primo ebdomadarius primus missarum Beatae Virginis debet semper celebrare, cantando missam suam in aurora, et similiter quilibet in suo ordine eum sequens.
Item primus ebdomadarius in missis peculiaribus, debet, sine nota, suam celebrare missam statim et sine intervallo, finita missa Beatae Virginis... scilicet, die dominico quolibet de Sancta Trinitate, feria secunda de Sancto Spiritu, feria tertia de angelis, feria quarta de sancto rege Stephano, feria quinta de sancto rege Ladislao, feria sexta de Sancto Cruce, et sabbato de Benedicta Virgine gloriosa et similiter quilibet in suo ordine eum sequens. Item ebdomadarius in missis defunctorum celebrandis, debet suam celebrare missam, sine nota, statim finito officio horae primae..."

("*Slatki jaram Gospodinov, čije nošenje prvenstveno spada na prebendare naše crkve, u služenju misa, zbog znatnog povećanja njihovog broja u zadnje vrijeme, neka se zna da je ovakav, da trojica od njih prvi... uvijek započinju svoje tjedne od prve nedjelje, koja slijedi najbližu siječnja i obdržavat će u služenju misa ovakvim redom i poretkom:*

Prvo, prvi hebdomadar misu Blažene Djevice treba uvijek celebrirati, pjevajući svoju misu u zoru, i slično svaki koji ga po svom redu slijedi. Isto tako, prvi hebdomadar u posebnim misama, treba, bez zadrške, celebrirati svoju misu odmah i bez razmaka, po završetku mise Blažene Djevice... i to, svake nedjelje misu o Svetom Trojstvu, ponedjeljkom o Svetom Duhu, utorkom o anđelima, srijedom o svetom kralju Stjepanu, četvrtkom o svetom kralju Ladislavu, petkom o Svetom Križu, i subotom o slavnoj Blagoslovljenoj Djevici i slično svaki [prebendar] koji ga slijedi prema svom redu. Isto tako, hebdomadar u celebriranju misa za pokojne, treba služiti svoju misu, bez zadrške odmah po završetku oficija prvog časa...")

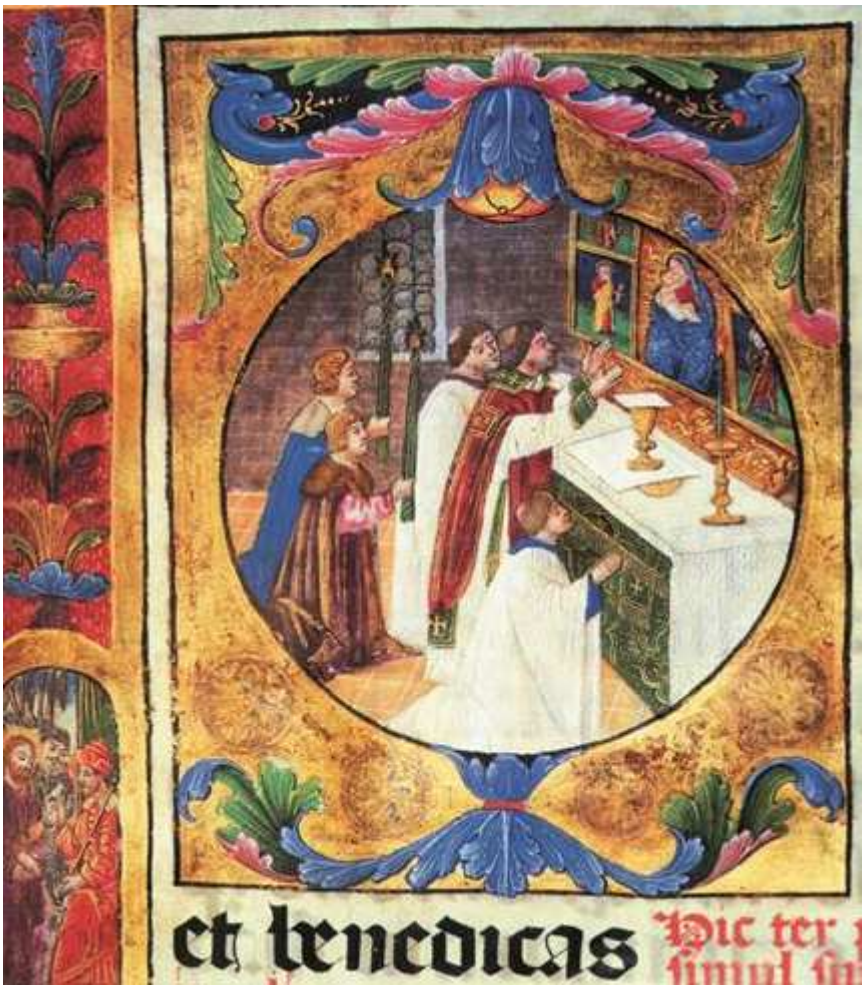

Sitnoslika u Misalu Jurja iz Topuskog (1495. g.)

U trećem dijelu Statuta, cijelo 5. poglavlje govori o obvezama zagrebačkog arhiđakona. Njemu je bilo stavljeno u dužnost da nadzire sve župnike zagrebačkog područja. Morao je strogo paziti kako se župnici odjevaju i ponašaju, "quia deformitas habitus sive vestium, deformis animi est indicium" ("jer je nagrđenost habita ili odjeće, naznaka nagrđenosti duše").

Arhiđakon je morao bdjeti nad tim "quomodo se habeat in cultu divino, si divinum officium diuturnum et nocturnum implet sicut debet" ("kako se drži u božanskom kultu, ispunjava li božanski oficij dnevni i noćni kako bi trebao").

Ali, najviše od svega, arhiđakon je morao paziti da se svaki župnik brine za spasenje svake pojedine duše: "specialissime cavendum est circa confessiones et poenitentias morientium" ("posebno treba paziti oko ispovijedi i pokora umirućih").

Malo dalje dolazi jedna vrlo aktualna pouka:

"*non solum intus ardeat per amorem, sed etiam exterius luceat bonorum operum per splendorem; cavens illud quod dicit Isidorus scribens sic: Sacerdotes populorum iniquitate dampnantur, si eos aut ignorantes non erudiunt, aut peccantes non arguunt, testante Domino in Ezechiele: 'Speculatorem dedi te domui Israel, si non fueris locutus ut se custodiat impius a via sua, ille in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram' (Ezech. 3, 17-18).*"

("*neka ne gori samo iznutra ljubavlju, već i izvana svjetli sjajem dobrih djela; čuvajući se onoga što kaže sv. Izidor pišući ovako: Svećenici se osuđuju opačinama naroda, ako ih kad su u neznanju ne poučavaju, ili kad griješe ne prekoravaju, po svjedočanstvu Gospodina u Ezekielu: 'Postavio sam te za čuvara doma Izraelova; ako ne opomeneš opakoga da se kloni svoga puta, on će umrijeti u svojoj opačini, ali ću iz tvojih ruku tražiti račun za krv njegovu.' (Ez 3, 17-18)*")

Statut također naglašava obvezu svakog svećenika da se brine za duše u čistilištu:

"*Ultimo archidiaconus debet inquirere utrum sacerdos singulis diebus, quibus debet, exerceat orationes et vigilias mortuorum; gravissimum enim est peccatum vel non solvere vel diminuere vel tarde solvere... quod defunctis debetur, de quorum eleemosynis clerici vivunt, iuxta illud Osee: 'peccata populi mei comedunt' (Os. 4, 8), et cetera.*
Unde contra tales dicit beatus Bernardus: 'Venient, venient ante tribunal Iudicis, ubi audietur eorum querela gravis et accusatio dura, quorum vixere stipendiis, nec diluere peccata, caeci duces, fraudulenti mediatores. Quid est ergo, quod cum tanto risu et applausu tot et tanta peccata comedunt, qui manducant panem doloris et de rebus pauperum, hoc est eleemosynis, nimis delicate vivunt et superfluas expensas faciunt, pauperes suo iure et sua portione defraudando et largitores in poenis purgatorii gementes debito suffragio."

("*Naposljetku arhiđakon treba ispitati da li svećenik svakog dana, u kojem je to dužan, obavlja molitve i bdijenja za mrtve; naime, vrlo je težak grijeh ne ispuniti, ili umanjiti, ili rastreseno ispuniti... ono što se duguje pokojnima, od čijih milostinja žive klerici, prema onoj Hošee: 'Grijesima mog naroda oni se hrane' (Hoš 4, 8), i ostalo.*
Stoga protiv takvih kaže blaženi Bernard: 'Doći će, doći će pred sud Suca, gdje će se čuti teška tužba i tvrda optužba, onih od čijih su plaća živjeli, a nisu izbrisali grijehe: slijepi vođe, prevarantski posrednici. Što je dakle da s toliko smijeha i pljeskanja tolike i takve grijehe proždiru, koji blaguju kruh boli i od stvari, to jest od milostinja, žive vrlo raskošno i rade velike troškove, uskraćujući siromahu njegovo pravo i njegov dio i darovateljima koji tuguju u kaznama čistilišta njihove dužne pomoći.")

Pod "molitve i bdijenja za mrtve" misli se na oficij za pokojne (u časoslovu), koji su nekada svećenici i redovnici morali vrlo često moliti.

Krist koji je sve stvorio mora biti kralj svih ljudi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/10/krist-koji-je-sve-stvorio-mora-biti.html

Bl. Ivan Merz je u svojoj poznatoj knjižici *Katolička akcija* (1927. g.) napisao:

> "Krist koji je sve stvorio mora biti Kralj svih ljudi; slijedi da je Kralj svih obitelji, zvanja, političkih zajednica i cijeloga međunarodnog društva. On je svim ovim organizmima dao naravne zakone života i razvoja. Ti zakoni dolaze od Krista. Prema tome sve te zajednice trebaju djelovati prema tim od Krista danim naravnim zakonima. Tako se na primjer obitelj po naravi mora brinuti za rađanje i odgajanje djece; država se mora po naravi brinuti za javno blagostanje građana.
> Takav naravni društveni poredak je dobar, ali nije dovoljan jer čovjek nije stvoren da postigne svoju svrhu u naravnim dobrima već u vrhunaravnima. Da uzmogne nastati katoličko ili Kristovo socijalno Kraljevstvo potrebno je da sve organizacije računaju s vrhunaravnim ciljem čovjeka: potrebno je da brak bude sakramentom i da djeci olakša da postignu svoj vrhunaravni cilj; roditelji moraju odgajati djecu u duhu Crkve Božje.
> Isto se i političko društvo ne smije zadovoljiti time da Bogu odaje čast, već je ono dužno da prizna i prigrli pravu, to jest katoličku, vjeru i da Bogu odaje čast po zakonima koje određuje ta vjera. Političko društvo mora promicati tu vjeru i mora joj staviti svoju vlast - vremeniti mač - na raspolaganje da ona širi unutarnje Kraljevstvo Božje."

Nalazimo se pred blagdanom Krista Kralja. Trebamo se svi iznova podsjetiti koja je bit tog blagdana.

Papa Pio XI. je ustanovio blagdan Krista Kralja enciklikom Quas primas 1925. god.
Tom istom enciklikom, papa je osudio laicizam, ideju sekularne države i "ravnopravnosti religija", i to ovim riječima:

“*Iam si Christum Regem ab universitate catholici nominis coli iusserimus, eo ipso et horum temporum necessitati prospecturi et pesti, quae societatem hominum infecit, praecipuum quoddam remedium adh*

ibituri sumus.
Pestem dicimus aetatis nostrae laicismum, quem vocant, eiusdemque errores et nefarios conatus: quod quidem scelus, venerabiles fratres, nostis non uno maturuisse die cum iam pridem in visceribus civitatum lateret. Christi enim in omnes gentes imperium negari coeptum; negatum, quod ex ipso Christi iure exstitit, ius Ecclesiae docendi humanum genus, ferendi leges, regendi populos, ad aeternam utique beatitudinem perducendos.
Tum vero paulatim Christi religio aequari cum falsis in eodemque genere, prorsus indecore, poni...
Nec civitates defuere, quae censerent, posse se Deo carere et religionem suam in impietate negligentiaque Dei esse positam.”

(“*Ako sad odredimo da cijeli katolički svijet štuje Krista Kralja, pružit ćemo lijek potrebi ovih vremena i kugi koja je zarazila ljudsko društvo.*
Kugom našega doba nazivamo laicizam i njegove zablude i opake pokušaje: za taj zločin, poštovana braćo, znate da nije narastao u jednom danu, jer se već skrivao u utrobama država. Započevši negiranjem Kristove vlasti nad svim narodima, negiralo se što stoji od samog Kristovog zakona – pravo Crkve da naučava ljudski rod, donosi zakone, ravna narodima koje treba voditi prema vječnom blaženstvu.
Onda se malo-pomalo izjednačavalo Kristovu vjeru s lažnim religijama i sramotno stavljalo na istu razinu...
Nije nedostajalo ni država, koje su zaključile da mogu bez Boga i da je njihova religija u nepobožnosti i zanemarivanju Boga.”)

"A moje neprijatelje - one koji me ne htjedoše za kralja - dovedite ovamo i smaknite ih pred mojim očima." (Lk 19, 27)

U Evanđelju po Luki, u 19. poglavlju, Gospodin je u prispodobi o mnama, spomenuo ljude koji ne žele da on kraljuje nad njima:

> "Neki je ugledan čovjek imao otputovati u daleku zemlju da primi svoje kraljevstvo pa da se vrati. Dozva svojih deset slugu, dade im deset mna i reče: 'Trgujte dok ne dođem.' A njegovi ga građani mrzili te poslaše za njim poslanstvo s porukom: 'Nećemo da se ovaj zakralji nad nama.' "
> (Lk 19, 12-14)

I na kraju te prispodobe, Gospodin kaže što čeka te njegove neprijatelje:

> "A moje neprijatelje - one koji me ne htjedoše za kralja - dovedite ovamo i smaknite ih pred mojim očima." (Lk 19, 27)

Kršćani su stoljećima razmišljali o tom zaista ozbiljnom upozorenju, a naročito o pitanju: Tko su ti neprijatelji, koje čeka tako strašan kraj?
Tko su ti neposlušni građani koji govore "ne želimo da ovaj kraljuje nad nama"?

Sv. Antun Padovanski je analizirao to pitanje u svojoj 104. propovijedi o Psalmima.
Ovo je Antunov odgovor:

"*Cives sunt peccatores, qui eum odientes, mittunt legationem dicentes: 'nolumus hunc regnare super nos'. Hi sunt qui in scriptione tituli Regi Judaeorum contradicunt (Joan. 19, 21); de quibus Job: 'Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt, qui dixerunt Deo: 'Recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.' (Job 21, 13-14)*
Hi sunt qui in deliciis mundi vivunt..."

("*Građani su grešnici, koji ga [Gospodina] mrzeći, šalju poslanstvo govoreći: 'ne želimo da ovaj kraljuje nad nama'. To su oni koji su se bunili protiv naslova [na križu] kralj židovski (Iv 19, 21); o kojima kaže Job: 'Vode u dobrima dane svoje, i u trenu silaze u pakao, koji su rekli Bogu: 'Odstupi od nas, ne želimo znati o tvojim putovima.' (Job 21, 13-14)*
To su oni koji žive u užicima svijeta...")

Ovdje vrijedi spomenuti potresni povik Williama Stanyhursta, poznatog isusovca iz 17. stoljeća, koji u svojoj knjizi *Dei immortalis in corpore mortali patientis Historia* (cap. VIII., 6.) piše:

"*O quam est homini noxium, nolle sibi Christum habere regem! Patet hoc ex verbis Christi: 'Verumtamen inimicos meos, illos qui noluerunt me regnare super se, adducite huc et interficite ante me.' (Luc. 19, 27)*
Audis verba illa: 'Qui noluerunt me regnare super se'? Audesne affirmare, quod Christus regnet super te?"

("*O kako je čovjeku štetno, ne željeti sebi Krista za kralja! Očito je to iz riječi Kristovih: 'A moje neprijatelje, one koji nisu željeli da kraljujem nad njima, dovedite ovdje i smaknite ih preda mnom.' (Lk 19, 27)*
Čuješ li te riječi: 'Koji nisu željeli da kraljujem nad njima'? Usuđuješ li se potvrditi da Krist kraljuje nad tobom?")

I za kraj, dobro je podsjetiti se kako su Hrvati nekada slavili blagdan Krista Kralja:
Proslava blagdana Krista Kralja u Šibeniku 1931. g.

Mlakonje će biti pregaženi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/11/mlakonje-ce-biti-pregazeni.html

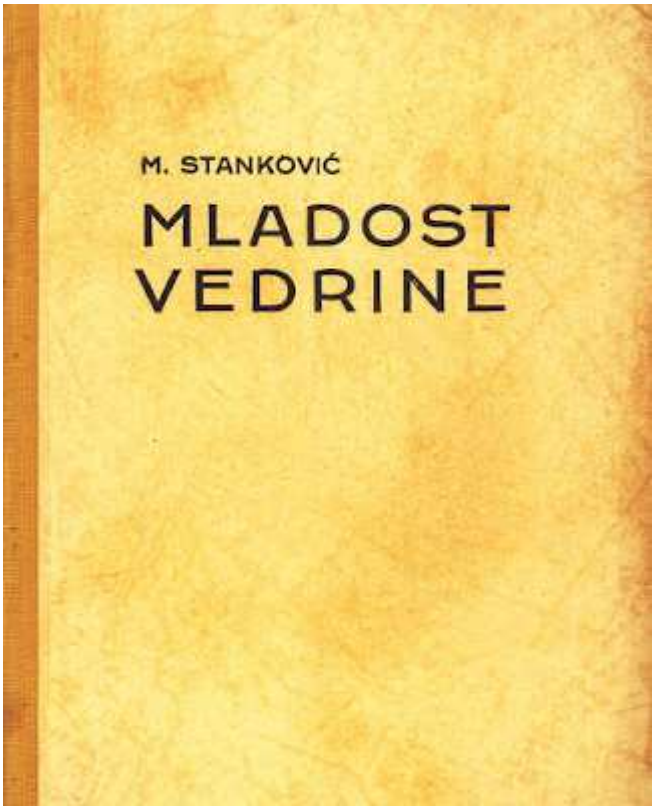

Marica Stanković (1900.-1957.) bila je suradnica bl. Ivana Merza, suosnivačica ženske grane orlovskog pokreta (Savez hrvatskih orlica), potom organizatorica i predsjednica Velikog križarskog sestrinstva. God. 1938. osnovala je svjetovnu ustanovu Suradnice Krista Kralja.
Pisao sam o njoj ovdje.

Nedavno sam primijetio da je na *archive.org* dostupna njezina knjiga ***Mladost vedrine*** (1944.).
Knjiga iznosi cijelu povijest ženskog dijela orlovskog i križarskog pokreta.
Preporučujem svima da je pročitate.
Govori o mnogim moralnim pitanjima sa tradicionalnog katoličkog stajališta.
Posebno o borbi katoličkog pokreta protiv liberalizma, feminizma i "emancipacije žena", a za očuvanje tradicionalne uloge žene i patrijarhalne obitelji.

Meni je osobno najzanimljivije poglavlje "Div sa Jadrana" (str. 11.-15.), koje govori o biskupu Antunu Mahniću...

Div sa Jadrana

Mariborski slet znači početak Orlovstva u Hrvatskoj, početak najjačega, najbujnijega katoličkog gibanja među hrvatskom mladeži, koja i danas živi i djeluje u Križarstvu. Prvo desetljeće 20. stoljeća donielo je u Hrvatsku val liberalizma, koji se prelio k nama iz susjednih zemalja, a nosioci su mu bili oni hrvatski sinovi, koji su na stranim sveučilištima završili svoje nauke. Taj liberalni val zahvatio je našu javnost silnim naletom, naletom tako svojstvenim za mlade ljude i mladenačke njihove snage. Dok se naši dobri, ali polagani »stari« borci pravo ni ne osviestiše od toga novog vihora, koji je stao drmati Hrvatskom, »mladi« su već zaposjeli sva uredničtva novina i časopisa, sveučilištne katedre, političke govornice, profesorska, odvjetnička i liečnička najodgovornija mjesta, ukratko, sve one položaje, s kojih je trebalo pucati u tradicionalni katolicizam hrvatske javnosti i unieti borbeno naprednjačtvo, borbeni liberalizam u javni i privatni život Hrvatske.

Ta je bujica liberalizma s javnih govornica i preko uredničtava najuglednijih novina i časopisa strujila silnim naletom prema onima, za koje se otima svaki pokret, ako hoće uspjeti. To je naša sveučilištna, srednjoškolska i građanska mladež. I dok su valovi liberalizma rušili s jedne strane posljednje bedeme tradicionalnog katolicizma u Hrvatskoj, dotle su s druge strane, u dušama mladeži, nasilno brisali tragove svega onoga, što su u srdca mladeži naše upisale hrvatske žene i

majke, divne i neustrašive čuvarice našega katolicizma kroz stoljeća.

I tko zna, dokle bi ta bujica liberalizma stigla, što bi sve porušila i izbrisala, da nije digao svoj glas biskup dr. Antun Mahnić. Iz sjedišta svoje male biskupije, iz pitomog Krka, promatrao je on taj ljuti boj između dobra i zla, istine i laži, katolicizma i liberalizma. Pobiedi li zlo, Hrvatska će u mraku liberalizma izgubiti samu sebe, svoju poviestnu ulogu, svoju značajnu misiju na međi dviju kultura i dvaju svjetova. I tada se maknuo div sa kršnih goleti Krka, a glas njegov razliegao se čitavom Hrvatskom.

»*Aut — aut! Ili — ili! Ili Krist ili Belial!*« Hrvatski narod mora se opredieliti za Boga ili protiv Boga. Hrvatska mladež mora sliediti barjak Krista ili barjak Lucifera. Energično na jednu ili drugu frontu, među jednu ili drugu vojsku. Mlakonje će biti pregaženi. Njih će povući za sobom neprijatelj Krista. Ili će biti izbačeni iz divovske borbe kao zabačene krpe ili neupotrebljivo smeće.

»Naše geslo neka bude: dioba duhova«, govorio je Mahnić. »U liečničkoj se praksi dandanas uobičajila takozvana operacija. To je jedan od najradikalnijih liekova. Nezdravi se ud, ako se ne može liečiti, a mogao bi i ostali organizam zaraziti, odsieče, izreže, spali. Činimo i mi tako!« (Knjiga Života str. 49.).

Na drugom mjestu piše: »Ušli smo u XX. viek. Na prielazu iz staroga u novi viek vjerni se sinovi katoličke Crkve pokloniše Kralju vjekova, Odkupitelju svomu Isukrstu, zaklevši se na njegov barjak. No i protivničke se sile okupiše, da pod barjakom slobodne misli učine novi juriš na kulu Kristovu. Podvostručenom snagom obćenite međunarodne akcije i jedinstvenom organizacijom napokon će se u XX. vieku postići, što nije uspjelo

kroz devetnaest vjekova: da se razvali Kraljevstvo Božje na zemlji!« (K. Ž. str. 75.).

Neprijatelje katolicizma i cilj katoličke borbe protiv njih crta on ovako: »Javni život! Tu treba da usredotočimo svoje sile. Liberalizam je oteo javni život Kristu i Crkvi, proglasivši vjeru privatnom stvari. Pojedinac može za se vjerovati i Bogu se moliti, dok država, znanost, umjetnost, zakonodavstvo, javna nastava i škola ne priznavaju nad sobom ni Boga ni Krista, niti se pokoravaju ičijem višem zakonu! — Prema tomu se i čovjek podielio dvostruko: na privatnog i javnog čovjeka. Po tomu se čovjeku izkalupio dvostruki moral, dala mu se dvostruka savjest: javna i privatna . . . Javni život valja opet osvojiti za Krista, koga je Otac postavio Kraljem ne samo pojedincima, nego i narodima i državama — dakle i javnom životu.« (K. Ž. str. 149.).

A tad je gromko doviknuo svima, a napose mladeži: »Sve se organizira. Organiziraju se masoni, socialisti, slobodomislioci — organizujmo se također i mi.«

Hrvatska mladež, a napose hrvatsko đačtvo, poslušalo je rieč velikoga biskupa. Po svim našim krajevima niknule su katoličke đačke organizacije. Mladi borci počeli su provoditi diobu duhova u Hrvatskoj: Za Krista i protiv Krista. I kad se rad njihov najviše razmahao, kad se već stadoše pokazivati uspjesi njihove borbe, planuo je svjetski rat i unio zastoj i u katoličke redove.

Iza rata počeli su se oni ponovno prikupljati i obnavljati svoje organizacije, no opazilo se, da s katoličkim organiziranjem treba početi i među radničkom, građanskom i seljačkom mladeži. I prije rata tragovi liberalizma zašli su i među radničku i seljačku mladež, ali iza rata, koji je donio obći metež u načelima i sveobću krizu duša, napose duša mladeži, ti su razorni elementi postali još jači. Radničke mase stale su se oduševljavati

za komunizam, a u selima su zavist, svađe, pravdaštvo, alkohol i nemoral stali podgrizati zdrave narodne snage.

Da, i radnička i građanska i seljačka mladež morala se organizirati, da i ona postane aktivan borac za Kraljevstvo Kristovo, njegovu istinu i njegovu pravdu. Tu potrebu uočio je i biskup Mahnić, pa je katoličkom organiziranom đačtvu upravio ove rieči: »Bih li mogao gojiti svetiju želju, nego da se što skorije oko Vašega barjaka okupi sva hrvatska mladež? Dosele Vaš je rad obuhvatao đačke redove... No uz Vaše bih redove, pod istim barjakom, rado vidio gdje koraca također ostala hrvatska mladež; ona mladež, koju doduše ne miluju muze kao Vas, no koja je zajedno s Vama dionica prirodnih i nadprirodnih dobara. S Vama ih spaja ista krv i jezik, ista Kristova milost i vjera, u njihovim grudima plamti ista vatra kršćanskog idealizma kao i u Vama. Jasno je, da imam tuj na umu našu seosku i radničku mladež.« (K. Ž. str. 249.).

I opet je mladež razumjela svoga biskupa. Đačka mladež stala je okupljati u katoličke redove i mladež ostalih staleža. Klice sviju tih gibanja bile su već tu uoči mariborskog sleta. Iza njega će one snažno proklijati i donieti rod u novoj organizaciji Hrvatske, koja će okupiti sve zdrave katoličke mladenačke snage — u Orlovstvu.

Upravo u Orlovstvu gledao je biskup Mahnić onu organizaciju, koja će idealnim jedinstvom povezati svu hrvatsku mladost. Zato je i napisao: »U sadanje Vam doba osobito preporučam, da proučavate i širite ideju i organizaciju Orlovstva, i to ne samo u vlastitim redovima, nego i među seoskom i gradskom mladeži. Orlovska će ideja ne samo jačati vaše tielo, nego će također unieti u Vaše redove još više samopriegora i stege, a od vanredne će Vam koristi biti i kasnije u radu među kršćanskim pukom« (K. Ž. str. 259).

Sv. Antun Padovanski - Expositio in Psalmos

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/11/sv-antun-padovanski-expositio-in-psalmos_4.html

Prvo djelo koje je napisao sv. Antun Padovanski nosilo je naslov "Expositio in psalmos". To je skup propovijedi od kojih svaka kao početnu i glavnu misao uzima neki stih iz psalama. Djelo je napisano 1224. godine.
Sv. Antun je u to vrijeme imao 29 godina, a već je bio široko poznat kao jedan od najboljih propovjednika na svijetu.

Sam rukopis tog djela se stoljećima štovao kao relikvija.
Tekst je tiskom objavljen prvi put tek 1757. g., na čemu možemo zahvaliti fra Antoniju Azzoguidiju i tadašnjem papi Benediktu XIV.
To je izdanje u ovo naše vrijeme skenirano i dostupno cijeloj svjetskoj javnosti na Google Books (link).

Vdjet ćete da je tiskano pod nazivom "Sermones in psalmos"... Ali, ponavljam, originalni naslov djela je "Expositio in psalmos".

U ovom ću postu pokušati ukratko proći kroz glavne teme o kojima je pisao sv. Antun u tom djelu.
Prije svakog citata, naznačujem u zagradi iz koje je propovijedi uzet, prema redoslijedu u knjizi (npr. "serm. 133." = propovijed br. 133.).

Podijelio sam ovaj tekst na tri dijela, prema tri najčešće teme o kojima sv. Antun ovdje govori: opasnost navezanosti na ovozemaljsko, nužnost mrtvljenja tijela i (danas vrlo aktualni) problem loših prelata.

"Amor terrenorum est caecitas oculorum"

Sv. Antun ističe da je ljubav prema ovozemaljskom jedna od najvećih prepreki, koja čovjeku stoji na putu spasenja i onemogućuje mu da traži vječni život (serm. 96.):
"amor terrenorum est caecitas oculorum" ("ljubav prema zemaljskom je sljepoća očiju").

I ovdje čovjek treba napraviti radikalan rez (serm. 127.):
"*necesse est omnia mundana pertransire, ad hoc ut inveniatur Deus*"
("*nužno je zaobići sve zemaljsko, za to da se pronađe Boga*")

Sv. Antun ovozemaljsku sreću naziva "paralizom", koja čovjeka paralizira i čini ga nevoljkim za traženje vječne sreće (serm. 76.):
"*Paralysis ergo, id est quies temporalis delectationis ostium claudit divinae gratiae, et sic hominem reddidit inutilem quod nullo opere suo quod faciat, vitam mereatur aeternam.*"
("*Paraliza dakle, to jest odmaranje u vremenitim nasladama, zatvara vrata Božjoj milosti, i tako čovjeka ostavlja nesposobnim da nijednim djelom koje čini neće zaslužiti vječni život.*")

Takav je često učinak zemaljske sreće na čovjekovo spasenje:
"*Sicut enim paralysis debilitat membra et dissolvit: sic quies temporalis felicitatis hominem debilitat et dissolvit luxuria et aliis vitiis.*"
("*Kao što naime paraliza oslabljuje i razara udove: tako odmaranje u vremenitoj sreći oslabljuje i razara čovjeka bludništvom i drugim opačinama.*")

Zemaljska sreća je kao lanac za vratom:
"*Tempore vindemiae canes habent in collo perticam, ne vineam possent intrare. Sic multi habentes peccatum vel amorem temporalium quasi perticam in collo, vineam Domini intrare non possunt.*"
("*U vrijeme berbe, psi imaju uzicu za vratom, da ne mogu ulaziti u vinograd. Tako mnogi koji imaju grijeh i ljubav prema zemaljskom kao uzicu na vratu, ne mogu ući u vinograd Gospodnji.*")

Takvi su najlakša meta za neprijatelja (serm. 82.):
"*Illos scilicet infirmat diabolus, et de illis triumphat, qui sunt saginati saeculari lascivia.*"
("*One dakle oslabljuje đavao, i nad onima pobjeđuje, koji su opterećeni svjetovnom*

požudom.")

Nasuprot tome, sveti ljudi ne samo da ne traže zemaljsku sreću, već bježe od nje... Čak se može reći da strahuju da će na ovom svijetu biti pošteđeni od kazni (što znači teže kazne na onom svijetu).
Tako je nekako razmišljao sv. Antun (serm. 17.):
"*Timent enim sancti hic sibi parci, ne dum vindicta in praesenti suspenditur, gravior in futuro servetur.*"
("*Boje se naime sveci da će ovdje biti pošteđeni, da se ne bi, dok se odgađa kazna u sadašnjosti, čuvala stroža za budućnost.*")

Bojimo se dakle... (serm. 90.):

"*Timeamus ergo futurum judicium, ne illud nobis contigat, quod de malis dicit Isaias: 'Eritque repente confestim: visitabitur a Domino in tonitruo et commotione terrae, in turbine et in tempestate, et flamma ignis devorantis.' (Isa. 29, 6)*"

("*Bojimo se dakle budućeg suda, da nam se ne bi dogodilo ono, što o zlima govori Izaija: 'Pohodit će te Gospodin grmljavinom, tutnjem, bukom velikom, vihorom, olujom i plamenim ognjem što proždire.' (Iz 29, 6)*")

"Maceratio carnis"

Sv. Antun Padovanski rijetko koristi termin "mrtvljenje" ("mortificatio").
On koristi jedan puno izravniji termin: "maceratio carnis", što se prevodi na razne načine kao: "oslabljivanje tijela", "izjedanje tijela", "mučenje tijela", "mrcvarenje tijela", "slabljenje tijela", "iscjeđivanje tijela".

Je li to nešto samo za svece ili je to potrebno svim vjernicima?
Sv. Antun kaže (serm. 42.):
"*Si tu vis venire ad arcam aeternae beatitudinis, oportet te incipere a maceratione carnis.*"
("*Ako ti želiš doći do kovčega vječnog blaženstva, trebaš početi od maceracije tijela.*")

Izgleda da se sv. Antun vodio onom izrekom sv. Franje: "Maximus hominis inimicus est caro." ("Najveći neprijatelj čovjeka je tijelo.")

Vojujuća Crkva vojuje protiv tijela, svijeta i vraga.
Što ćete drugo naći kod svetaca nego taj rat?

Zanimljivo je kako sv. Antun (serm. 109.) tumači stih iz Pjesme nad pjesmama: "Što ćeš vidjeti u Sulamki, osim zborova tvrđava?" (Pj 7, 1):

" *'Quid videbis in Sulamite, nisi choros castrorum?' (Can. 7, 1)*
Sulamitis, quae interpretatur mortificans vel mortificata, designat Ecclesiam, quae choris orationis et castris macerationis carnis, et concupiscentiae mortificatione se

munit quibus impugnet tentationes adversarii. Moyses siquidem contra Amalec pugnans orationibus, vincebat; et Paulus carnis maceratione, sicut ipse dicit ad Corinthios: 'Castigo corpus meum et in servitutem redigo.' (I. Cor. 9, 27)"

(" *'Što ćeš vidjeti u Sulamki, osim zborova tvrđava?' (Pj 7, 1)*
Sulamka, što se prevodi kao mrtvljujuća ili umrtvljena, označava Crkvu, koja se naoružava zborovima molitava i tvrđavama maceracije tijela i mrtvljenjem požude, kojima se bori protiv napasti neprijatelja. Mojsije je naime pobijedio boreći se molitvama protiv Amaleka; i Pavao maceracijom tijela, kao što sam kaže Korinćanima: 'Krotim svoje tijelo i vraćam u sužanjstvo.' (1 Kor 9, 27).")

Sv. Antun naglašava da upravo crkveni prelati moraju predvoditi u borbi protiv tijela (serm. 94.), tumačeći riječi proroka Izaije: "Vrata tvoja stavljam od isklesanog kamena." (Iz 54, 12)

"*Sequitur: 'Portas tuas ponam in lapides sculptos.' (Isa. 54, 12)*
Lapides sculpti non sine incisione et violentia aliquam scripturam recipiunt: et praelati, qui portae sunt Ecclesiae, vel debent esse, ut per eas ad Deum ingrediamur, ut Deus ad nos, quasi lapides sculpti debent esse, ut cum maceratione et afflictione corporis formam accipiant caelestem."

("*Slijedi: 'Vrata tvoja stavljam od isklesanog kamenja.' (Iz 54, 12)*
Isklesano kamenje ne dobiva nikakve natpise bez rezanja i nasilja: i prelati, koji su vrata Crkve, ili bi to trebali biti, da preko njih ulazimo Bogu i Bog nama, trebaju biti kao isklesano kamenje, da s maceracijom i udaranjem tijela dobiju nebeski oblik.")

Svećenici moraju sve to poticati kod vjernika (serm. 83.):
"*Deberent siquidem sacerdotes victimare subditos Deo per macerationem carnis, quam in ipsos verbo et exemplo effunderent, et sic eos ad caelestia elevarent.*"
("*Trebaju stoga svećenici žrtvovati podložnike Bogu preko maceracije tijela, koju trebaju u njih izliti riječju i primjerom, i tako ih podići do nebeskoga.*")

Sv. Antun je vidio da velika većina svećenika to ne radi, i zato ih je često kritizirao.
Odatle dolazi možda najvažnija tema cijelog ovog djela, a to je: kritika loših prelata.

"A evo, ruka mog izdajice sa mnom je na stolu." (Lk 22, 21)

Sv. Antun Padovanski kaže da bi se o lošim prelatima moglo reći ono što je Gospodin rekao o Judi: "Ruka mog izdajice sa mnom je na stolu." (Lk 22, 21)

Kad čitate što sv. Antun govori o lošim prelatima, ponekad imate dojam kao da govori o današnjim modernistima.

I u ono je vrijeme bilo prelata koji su pojam "milosrđa" pretvarali u preuzetnost.
Sv. Antun nam pokazuje (serm. 121.) da je još Sveto pismo upozorilo na takve prelate:

"*Unde in Parabolis. 'Multi viri misericordes vocantur, virum autem fidelem quis inveniet?' (Prov. 20, 6)*
Sunt perplures praelati, qui misericordia moti, stulta compassione, vitia subditorum palpant, et fatua doctrina sua non sufficiunt corripere..."

("*Odatle u Izrekama: 'Mnogi se ljudi nazivaju milosrdnima, ali čovjeka vjerna tko će pronaći?' (Izr 20, 6)*
Premnogi su prelati, koji potaknuti milosrđem, ludim suosjećanjem, dragaju opačine podložnika, i svojim ih ludim učenjem nisu kadri prekoriti...")

Klasičan primjer nedopustivog ponašanja prelata, jest kad moralna pitanja prepuštaju "savjesti" pojedinaca: kad "savjest" (dakle, nečije subjektivno mišljenje) postaje važnija od Božjih zapovijedi.
Sv. Antun kaže da su savjesti grešnika - "kćeri demona", i kao takve nikada ne mogu biti mjerilo razlikovanja dobra i zla (serm. 133.):
"*conscientiae peccatorum, quae sunt filiae daemonum per peccatum, accipientes excusationem et audaciam in peccato*"
("*savjesti grešnika, koje su kćeri demona po grijehu, primajući izgovore i drskost u grijehu*").

Pitate se zašto su liberalni prelati danas tako popularni u medijima?
Slušajte što je rekao sv. Antun (serm. 133.) prije skoro 800 godina:
"*Multum gaudent mali, cum vident praelatos Ecclesiae sibi similes, et inde sumunt audaciam gravius delinquendi.*"
("*Mnogo se vesele zli ljudi, kad vide sebi slične prelate Crkve, i odatle dobivaju drskost da još teže griješe.*")

I što je još gore (serm. 62.):
"*qui optimi debent esse in Ecclesia sanctitate, aliis praeeminent in malitia, tanquam spinae aculeis peccatorum pungentes, quia cadentes exemplo pravo alios alliciunt in peccatis*"
("*koji trebaju biti najbolji u Crkvi svetošću, druge predvode u zloći, kao trnje koje bode žalcima grijeha, jer padajući lošim primjerom druge primamljuju na grijehe*").

I da ne bi bilo nikakve sumnje da iza svega toga stoji naš nevidljivi neprijatelj:
"*...capit plures diabolus per malum exemplum praelatorum, quam caeterorum.*"
("*...uhvati više ljudi đavao po zlom primjeru prelata, nego drugih [ljudi].*")

Posljedice svega toga su lako vidljive, a (pred)vidio ih je i sv. Antun (serm. 4.):

"*Sequitur: 'Confusa est mater vestra nimis, et adaequata pulveri quae genuit vos.' (Jer. 50, 12)*
Confunditur quasi in eis Mater Ecclesia, adaequatur ita ut jam non habeat lapides, qui aedificentur in Ecclesiam triumphantem, sed pulverem quem rapit ventus a facie terrae."

("*Slijedi: 'Teško je osramoćena majka vaša, i sravnjena sa zemljom, ona koja vas je rodila.' (Jer 50, 12)*
Sramoti se u njima Majka Crkva, sravnjuje se toliko da više nema kamena, koji bi se izgrađivali u pobjedničku Crkvu, već prah kojeg odnosi vjetar s lica zemlje.")

Kakavi bi, dakle, trebali biti prelati?
Vrlo jednostavno, prelat treba biti "nedužnih ruku i čistog srca" (Psalm. 23, 5)
Što znači da je biskup ili svećenik "nedužnih ruku"?
Kada svećenik ima "nedužne ruke"?

Sv. Antun daje sljedeći odgovor (serm. 41.):

"*Innocens siquidem fuit manibus, non timens verbum illud Isaiae: 'Cum multiplicaveritis orationes vestras, non exaudiam: manus enim vestrae sanguine plenae sunt.' (Isa. 1, 15)*
Illo videlicet sanguine, de quo in Ezechiele: 'Si dicente me ad impium: 'morte morieris', non annunciaveris ei, ipse in iniquitate sua morietur, sanguinem eius de manu tua requiram.' (Ezech. 3, 18)
Felix ergo ille qui curam animarum sibi traditam sic procurat et peragit, ut non timeat imperium verbi hujus, ne possit requiri sanguis de manibus eius."

("*Nedužnih je naime bio ruku, ne bojeći se one riječi Izaije: 'Kad umnožite vaše molitve, neću vas uslišati: jer vaše su ruke pune krvi.' (Iz 1, 15)*
One naime krvi o kojoj se govori u Ezekielu: 'Kad kažem opakome: 'umrijet ćeš', i ne opomeneš ga, on će umrijeti u svojoj opačini, ali ću krv njegovu tražiti sa tvojih ruku.' (Ez 3, 18)
Sretan zato onaj koji brigu za duše, koja mu je povjerena, tako obavlja i izvršava, da se ne treba bojati prijetnje te riječi, da se ne može tražiti krv s njegovih ruku.").

Kronologija borbe sv. Antuna Padovanskog protiv albigenza i valdenza

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/11/kronologija-borbe-sv-antuna-padovanskog.html

Ono što su pape uvijek najviše cijenili kod sv. Antuna Padovanskog je njegova beskompromisna borba protiv krivovjerja.
Kad se 1931. god. slavila 700 obljetnica njegovog prelaska u vječni život, papa Pio XI. je objavio apostolsko pismo *Antoniniana sollemnia*, u kojem ističe:

"*In haereticos autem, Albigenses scilicet, Catharos et Patharenos, eo tempore paene ubique furentes ac germanae fidei lumen in Christifidelium animis restinguere conantes, tam strenue feliciterque decertavit, ut 'haereticorum malleus' iure merito nuncupatur.*"

("*A protiv heretika se, to jest albigenza, katara i patarena, koji su u ono vrijeme gotovo posvuda bjesnili i pokušavali ugasiti svjetlo rođene vjere u dušama Kristovih vjernika, tako čvrsto i uspješno borio, da je s punim pravom nazvan 'maljem heretika'.*")

Trebamo priznati da su u borbu protiv albigenza u Španjolskoj i južnoj Francuskoj, prvi krenuli dominikanci.
No, iako je sv. Dominik bio iznimno uspješan u suzbijanju albigenškog krivovjerja, nije ih uspio sve iskorijeniti. Bilo je još ostataka u nekim područjima.
Tada su se u borbu uključili franjevci.
Sv. Franjo je 1224. poslao sv. Antuna u južnu Francusku da propovijeda protiv albigenza, i

da proširi franjevački red i na te prostore.
Još i danas imate franjevačke samostane po južnoj Francuskoj koji čuvaju predaju da ih je osnovao upravo sv. Antun Padovanski.

U uvodu one knjige o kojoj sam pisao u prošlom postu, fra Antonio Azzoguidi je stavio kronološki pregled svega što je sv. Antun Padovanski radio od godine 1222. do 1231. (na temelju svih izvora).
Izdvajam iz tog pregleda njegove riječi koje govore o borbi sv. Antuna protiv albigenza i valdenza... U obliku kratke kronologije...

1224. g.
"*Exinde in Gallias ad Albigensium haeresim profligandam et propagandum ordinem, s. Francisci jussu proficiscitur: eo successu ut 'indefessus haereticorum malleus' sit appellatus...*"
("*Odanle je pošao u Francusku da razbije albigenško krivovjerje i proširi red, po odredbi sv. Franje, s takvim uspjehom da je nazvan 'neumornim maljem heretika'...*")

1225. g.
"*Eodem anno Tolosam profectus, theologiam publice docuit, conciones habuit, Albigenses verbo, exemplo et miraculis ad sinum Ecclesiae revocavit.*"
("*Iste je godine pošao u Toulouse, javno je naučavao teologiju, držao propovijedi, i albigenze riječju, primjerom i čudima vratio u krilo Crkve.*")

1226. g.
"*Anno MCCXXVI ad Bituriges transit Albigensium haeresi infectos. In synodo, cui legatus praeerat pontificius, archiepiscopum libere objurgat, omnesque tum sermonum tum admirabilium operum vi ad catholicam fidem perducit.*"
("*Godine MCCXXVI pošao je Biturgcima zaraženima albigenškim krivovjerjem. Na sinodu, kojim je predsjedao poslanik prvosvećenika, otvoreno je prekorio nadbiskupa, i sve, kako propovijedima tako čudesnim djelima, priveo katoličkoj vjeri.*")

1227. g.
"*...Ariminum recta contendit, ubi et piscibus ad concionem evocatis, ac miro ordine dispositis verba faciens, et venenatum cibum sine noxa sumens, aliaque splendidissima patrans miracula, insignem de pertinacia haereticorum egit triumphum.*"
("*...požurio ravno u Rimini, gdje je i ribama pozvanima na propovijed, i postrojenima na čudesan način, uputio riječi, i uzevši otrovanu hranu bez da mu je naudila, i učinivši druga sjajna čuda, odnio znamenitu pobjedu nad tvrdoglavošću heretika.*")

1229. g.
"*Subinde post Pascha, quod anno MCCXXIX die XV Aprilis fuit celebratum, provinciae sibi comissae visitationem resumens, cisalpinae Galliae urbes peragat, Mediolanum adit, ac Valdensium erroribus profligatis, Vercellas proficiscitur...*"
("*Odmah zatim nakon Uskrsa, koji je godine MCCXXIX. proslavljen dana XV. travnja, ponovno se primivši vizitacije provincije koja mu je povjerena, prošao je gradove prialpske Francuske, došao u Milano i razbivši zablude valdenza, pošao u Vercelli...*")

1230. g.

"*Lustratis demum Veronae et Benaci lacus conventibus, Valdensium errores late ibidem grassantes exterminat...*"

("*Obišavši napokon kotare Verone i Beinasca, iskorijenio je zablude valdenza koje su tamo naširoko vrebale...*")

Ništa ti neće koristiti ako si izvan Crkve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/11/nista-ti-nece-koristiti-ako-si-izvan.html

"Uskočki svećenici" - u knjizi J. Valvazora *Die Ehre des Hertzogthums Crain* (1689.)

Grkokatolički biskup Janko Šimrak (1883.-1946.) u svom djelu *Povijest marčansko-svidničke eparhije* posvetio je cijelo jedno poglavlje djelatnosti fra Rafaela Levakovića u promicanju unije.

Fra Rafael Levaković je i inače jedna od najznačajnijih osoba crkvene povijesti hrvatskog naroda. Ističe se po širini i raznovrsnosti svojih interesa.
Najpoznatiji je kao urednik glagoljskih crkvenih knjiga - misala iz 1631. (koji je bio i uzor Vajsovom misalu), brevijara (1648.) i pučkog katekizma (1628.).
Druga Levakovićeva specijalnost bio je rad na privođenju istočnih raskolnika katoličkom jedinstvu. Da ne ulazim sad u pojedinosti njegovog rada, izdvojit ću ovdje jedan detalj koji oslikava kakvim se argumentima Levaković koristio u svojim raspravama sa "nesjedinjenima".

Šimrak navodi sadržaj nekih Levakovićevih razgovora s vladikom Maksimom Predojevićem iz lipnja 1641. god.
Levaković je odlučno isticao da čovjek koji se nalazi izvan Crkve, nema nikakve koristi za vječno spasenje - ni od molitve, ni od pokore, ni od posta, niti od liturgije:

"Poslije podne poveo je vladika Levakovića u svoj vinograd i odande mu pokazao gorje Baba i ostale gore prema istoku i jugu i rekao mu: 'Svuda ovuda stanuju Vlasi.'
Levaković je mislio da je sad na osami došlo vrijeme da govori s Maksimom o vjerskim pitanjima i on mu razloži, kako će morati teško odgovarati pred Bogom, što će biti njegovom krivnjom upropaštene tolike duše, jer se nitko ne može spasiti tko se nalazi izvan Katoličke Crkve, čija je glava rimski Papa. To mu je dokazivao iz riječi Hrizostomovih, Ciprijanovih i Augustinovih.
Biskup je na to rekao: 'Dakle, svi moji postovi, sve moje molitve i pokore, ne će mi ništa pomoći; ni meni ni mojem narodu?'
'Ništa' - odgovorio je Levaković - 'ako su učinjeni izvan jedinstva Crkve. Da proliješ i krv za ljubav Hristovu, ne bi se mogao spasiti, kako veli Hrizostom i Ciprijan, ako si izvan crkvenog jedinstva.'
Maksimu je bilo vrlo žao, što kod ovoga razgovora nije mogao biti prisutan njegov arhiđakon Gabre Mijakić.
Kod večere bio je vladika silno uzbuđen i ponovo je pitao, zar će on biti osuđen uza sve svoje molitve, pokore i postove. Na to se ustao i sam otišao od stola, a svi su ga kaluđeri gledali začuđeno i ustrašeno. Levaković je na to kaluđerima dokazivao istinitost katoličke nauke o primatu.
Sutradan na svetkovinu opet je svima govorio o povijesti raskola. Ovoj konferenciji prisustvovale su i vlaške vojvode, koji su izjavili nasamo Levakoviću, da bi oni prešli na katoličku vjeru, da ih ne priječi vladika i kaluđeri. Radi toga neka mu zabrani ili Papa ili kralj, da ne priječi prelaze na rimsku vjeru. Osim toga, neka se zabrani dolazak kaluđera iz Turske u ove krajeve. Levaković je to tražio od generala Schwarzenberga...
U pismu, što ga je Levaković pisao tajniku Kongregacije de propaganda Fide 10. septembra 1641. god., nalazi se opis jako zanimive dispute između Maksima Predojevića i Gabre Mijakića s jedne strane, Levakovića i Ratkaja s druge strane. Maksim je naime s Gabrom došao na biskupov dvor kao gost. Razlog prve njihove posjete bio je u tome da se nađe neki sporazum između obojice. Tu je priliku upotrijebio Levaković, da razgovara s jednim i drugim o jedinstvu Crkve.
Na disputu je bio pozvan i Ratkaj, koji je nekada bio član Družbe Isusove, a sada bijaše kanonikom zagrebačkim, a koji se smatrao kao okretan disputator. Ratkaj je imao govoriti s Maksimom, a Levaković s Gabrom. Međutim, Ratkaj je odviše učeno raspravljao, tako da ga Maksim nije pravo mogao ni razumjeti. Posvadili su se na pitanju Florentinskoga koncila. Maksim se silno razljutio radi riječi Ratkajevih i prekinuo raspravu.
Levaković je dotle govorio s Gabrom o običnim domaćim stvarima. Opisuje ga ovako: živahan je i pametan. Voli knjige i razumije ono malo knjiga, što ih kaluđeri u Marči imadu. Sofista je, uporno se drži svojih riječi. Tvrdoglav je. Visoka stasa, duga lica, oko trideset godina star.
Nakon izlaganja Levakovićeva o primatu i beskvasnom kruhu u liturgiji, priznao je Gabre sve, ali je izjavio: 'Sve su te stvari istinite, ali bi ja radije postao Turčinom, nego da držim s vama Latinima, jer nas vi mrzite i proganjate.' Levaković je odgovorio: 'Ne isplati se, da postaneš Turčinom, kad ti je dostatno da pođeš u kuću đavolju, jer vidim da si upoznao i priznao istinu, ali je ne ćeš prihvatiti. Mi vas ne mrzimo niti proganjamo, nego mrzimo vaš raskol i tvrdoglavost.'
Zatim mu je Levaković predložio da radije studira, i ne da sluša grčke laži. Pozvao ga je da dođe u Rim na nauke. Tu će naučiti latinski, grčki i talijanski jezik. Troškove će platiti Sveta Stolica."

IZVOR: Janko Šimrak - *Povijest marčansko-svidničke eparhije* (1925.)

I najbolji prijevod je samo prijevod

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/11/i-najbolji-prijevod-je-samo-prijevod.html

Jedan od glavnih razloga zašto Crkva stoljećima nije dozvoljavala da se liturgija služi na živim narodnim jezicima jest njihova nestalnost - oni se stalno mijenjaju ("razvijaju"). Vi biste praktički morali za svaku generaciju izrađivati nove liturgijske prijevode, jer svaka generacija govori drugačije od svojih predaka. Što mislite zašto se današnja djeca muče u školi čitajući naše stare pisce (Marulića, Zoranića, Gundulića itd.)? - njima je to praktički kao strani jezik.

Odlično je taj problem opisao Dragutin Kniewald u svojoj *Liturgici* (1937., str. 31.):

> "Govoreći o bogoslužju u narodnom živom jeziku treba skrenuti pažnju na veliku teškoću, kojom se takvi prijevodi izrađuju. Još je teže da sv. Stolica sve te različite prijevode tačno pregleda, da u njima ne bi i nehotice bilo štogod nezgodno. A onda, nakon nekoliko pokoljenja, treba opet prevoditi iznova, jer se jezik, upravo zato što je živ, dalje razvio, mnoge su riječi dobile čak i drugi smisao, pa je nekadašnji prijevod u živom jeziku sam od sebe postao arhaičnim, neukusnim, mrtvim, čak i krivim."

No, najveći problem u vezi prevođenja liturgijskih tekstova je ovaj: I najbolji prijevod je samo prijevod!
Prijevod nikada ne može u potpunosti izražavati smisao izvornog teksta.

Izuzetak od tog pravila su donekle naši glagoljaški crkvenoslavenski prijevodi.
I to iz jednog posebnog razloga. Crkvenoslavenski jezik nije (niti je ikada bio) "narodni jezik", "pučki jezik". Nitko nikada nije kod kuće govorio crkvenoslavenski.
To je umjetan jezik, koji su sv. Ćiril i Metod načinili na temelju govora Slavena koje su oni susretali u okolici svog rodnog Soluna. No, gramatika tog jezika u mnogo aspekata više odgovara gramatici grčkog ili pak latinskog jezika, nego živim (narodnim) slavenskim jezicima.
Zato je točnije taj jezik zvati "crkvenoslavenski", nego "staroslavenski".
Taj jezik je nastao upravo s ciljem da bude liturgijski jezik. Njegova je svrha bila: dati Slavenima jedan liturgijski jezik koji će razumjeti, a da ipak u prijevodu crkvenih knjiga ne odstupa od grčkog ili latinskog izvornika.

Za razliku od narodnih jezika, crkvenoslavenski jezik je vrlo pogodan za prevođenje latinskih liturgijskih tekstova. Dat ću vam jedan primjer.
U latinskom jeziku se često pojavljuju veznici: "autem", "enim", "tamen", "quidem", "quippe", "quoque"..., koji prevoditeljima nanose velike muke, jer u mnogim jezicima ne postoje izrazi kojima bi se te riječi mogle prevesti.
Tako su i same riječi pretvorbe u kanonu Mise često bile problem prevoditeljima:
"Hoc est enim Corpus meum".
Kako da vi točno prevedete na narodne jezike izraz "enim" u kontekstu te rečenice, a da to ima isti smisao kao u latinskom izvorniku?

E vidite, u crkvenoslavenskom jeziku nema tih problema, jer on ima veznike "že", "bo", "ubo", koji savršeno odgovaraju latinskim: "enim", "autem", "tamen"...
I tako lako možete prevesti riječi pretvorbe:
"Hoc est enim Corpus meum" = "Se bo jest Tělo moje"

Evo u Vajsovom misalu...

272 Pravilo Misi

Iže dan prěđe neže postrada, vazmet Oštiju, prijet hlěb va svetěi i častněi rucě svoi: vazdvignet oči k nebu, i vazved oči na nebo, k tebě Bogu Otcu svojemu vsemogućumu, tebě hvali vzdav, znamenujet vrhu Oštije, blago ✠ slovi, prělomi i dast učenikom svoim, glagoļe: Priměte i jadite ot sego vsi.

Drže oběma rukama Oštiju medu ukazalcema i palcema, prověćajet slovesa posvećenja v taj, bistro i vnimateļno vrhu Oštije a vkup vrhu vsěh, ašće ih veće imat na posvećenje:

Se bo jest Tělo moje.

Prověćav slovesa posvećenja, abje prěkloń kolěno poklonit se Oštii posvećeněj: vstanet, pokažet ljudem, položit na Tělesnik, paki poklonit se: i ne rastavļajet palcu i ukazalcu, takmo jegda osezati imat Oštiju, daže do umivenja prstov. Togda otkriv Kalež, glagoļet:

Podobnim obrazom po večeri, oběma rukama primet Kalež, prijem i sju državnu Čašu va svetěi i častněi rucě svoi: takođe tebě hvali vzdav, Lěvoju drže Kalež, desniceju znamenujet vrhu jego, blago ✠ slovi i dast učenikom

Crkvenoslavenski jezik daje mogućnost da prevedete latinsku rečenicu sa točno istim redoslijedom i brojem riječi kao u izvorniku. Na primjer, ona rečenica iz časoslova:
"Tu autem, Domine, miserere nobis", lako se prevodi na crkvenoslavenski:
"Ti že, Gospodi, pomiluj nas." Isti redoslijed riječi, isto značenje, isti smisao.

Nasuprot tome, u liturgijskim prijevodima na narodne jezike, vidimo pogreške na svakom koraku.

Da navedem samo jednu... Kod nas su one riječi iz Vjerovanja koje govore o štovanju koje pripada Duhu Svetom: "qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur", nespretno prevedene kao "koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi".

Naglašavam da "simul adoratur" ne znači *"[koji se] skupa časti"*. To je nezgodno (pa i netočno) prevedeno.
"Adorare" znači klanjati se. Pod "simul adoratur" misli se na katolički nauk da Duhu Svetome pripada isto klanjanje kao i Ocu i Sinu, tj. da se klanjamo zajedno Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.
Zato svećenik kad izgovara "simul adoratur" mora nakloniti glavu.

U crkvenoslavenskom jeziku je to odlično prevedeno: "kupno poklanjajema" - dakle, doslovno "simul adoratur".
Ovdje opet vidimo zašto su puno bolji crkvenoslavenski prijevodi liturgijskih tekstova, nego oni "narodni prijevodi".

Nezgodnost i nepreciznost prijevoda na narodne jezike, pokazat ćemo na još jednom primjeru: crkvene pjesme.
Kad pogledate prijevode (ustvari prepjeve) crkvenih pjesama Milana Pavelića, odmah ćete primijetiti da u njima ima previše pjesničke slobode, često i na štetu izvornog smisla tih pjesama.

Uzmimo euharistijsku pjesmu *Tantum ergo* (prevedenu pod nazivom "Divnoj dakle").
Zadnja kitica te pjesme glasi:
"Genitori, Genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedictio:
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.
Amen."

To je pravo malo remek-djelo, jer s malim brojem riječi izražava istinu o Presvetom Trojstvu, a istovremeno mu iskazuje štovanje i klanjanje.
"Genitor" (*"Roditelj"*) je Otac.
"Genitus" (*"Rođeni"*) je Sin (koji je rođen od Oca prije svih vjekova).
"Procedens ab utroque" (*"[koji] izlazi od obojice"*) je Duh Sveti (koji izlazi od Oca i Sina).
Dakle, tim pomno odabranim terminima se izražava katolički nauk o Presvetom Trojstvu.

A tih termina uopće nema u Pavelićevom prepjevu, koji se danas koristi u našim crkvama, a koji glasi:
"Bogu Ocu, Bogu Sinu
Hvala s pjesmom radosnom,
Slavimo im veličinu,
Častimo ih dušom svom,

K Duhu Svetom nek se vinu
Glasi s dikom jednakom.
Amen."

Pazite ovu zadnju rečenicu: "K Duhu Svetom nek se vinu glasi s dikom jednakom".
Ovdje ima previše pjesničke slobode. U tom se nespretnom prijevodu uopće ne izražavaju katoličke istine.
U latinskom izvorniku se Duh Sveti naziva "Procedens ab utroque", upravo da se naglasi vjerska istina da Duh Sveti izlazi od obojice (od Oca i Sina). A u Pavelićevom prepjevu se to nigdje ne vidi.

Pogledajmo sad kako je ta pjesma odlično prevedena na crkvenoslavenski. Precizno i vjerno latinskom izvorniku.
Svi ključni termini su točno prevedeni:
"Genitor" - "Roditelj"
"Genitus" - "Roždeni"
"Procedens ab utroque" - "Ot oboju ishodeći"

Stavljam ovdje stranice 93. i 95. iz molitvenika Kruh nebeski (1941.), pa usporedite...

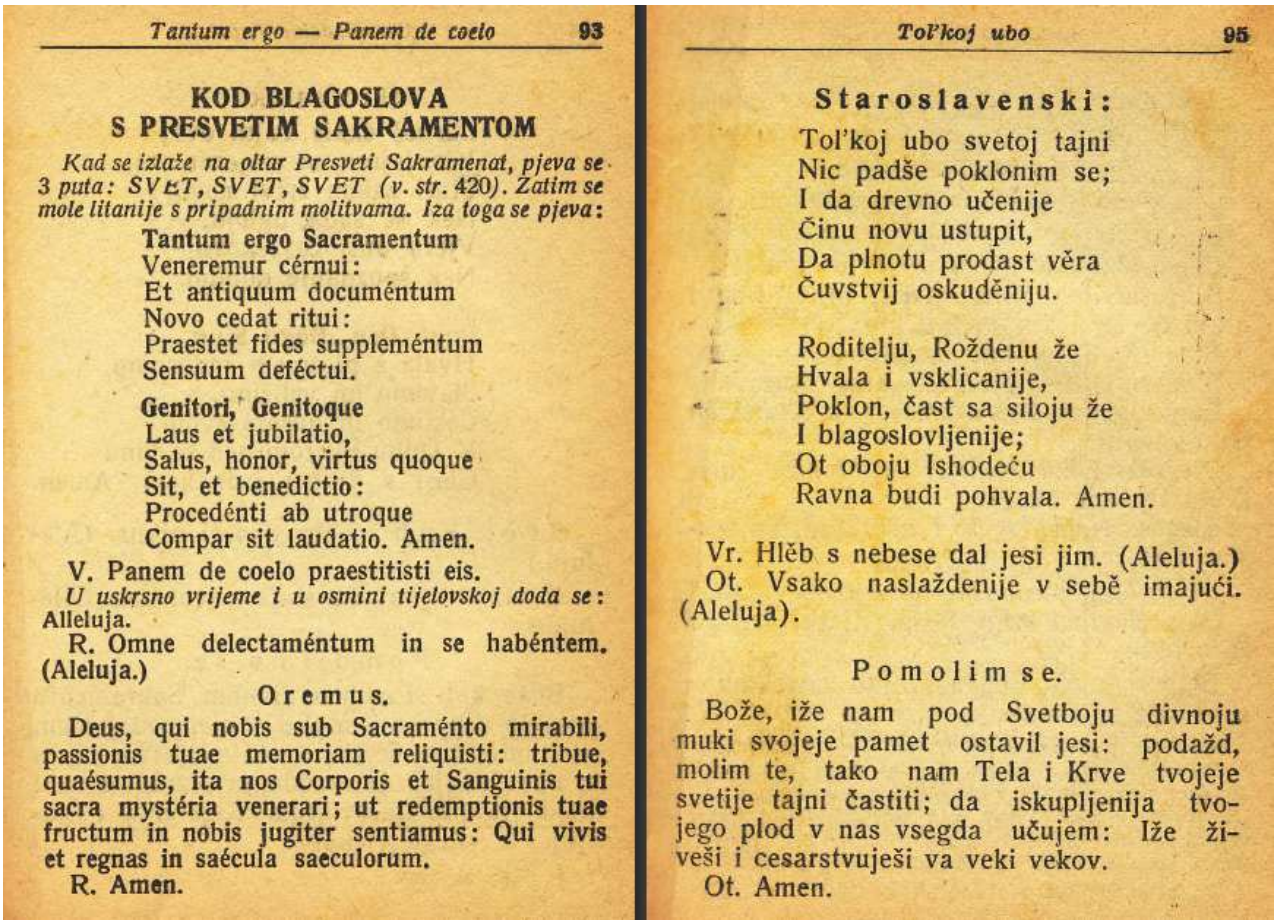

Tantum ergo — Panem de coelo 93

KOD BLAGOSLOVA
S PRESVETIM SAKRAMENTOM

Kad se izlaže na oltar Presveti Sakramenat, pjeva se 3 puta: SVET, SVET, SVET (v. str. 420). Zatim se mole litanije s pripadnim molitvama. Iza toga se pjeva:

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cérnui:
Et antiquum documéntum
Novo cedat ritui:
Praestet fides suppleméntum
Sensuum defectui.

Genitori, Genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, et benedictio:
Procedénti ab utroque
Compar sit laudatio. Amen.

V. Panem de coelo praestitisti eis.
U uskrsno vrijeme i u osmini tijelovskoj doda se: Alleluja.
R. Omne delectaméntum in se habéntem. (Aleluja.)

Oremus.

Deus, qui nobis sub Sacraménto mirabili, passionis tuae memoriam reliquisti: tribue, quaésumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mystéria venerari; ut redemptionis tuae fructum in nobis jugiter sentiamus: Qui vivis et regnas in saécula saeculorum.
R. Amen.

Tol'koj ubo 95

Staroslavenski:

Tol'koj ubo svetoj tajni
Nic padše poklonim se;
I da drevno učenije
Činu novu ustupit,
Da plnotu prodast věra
Čuvstvij oskuděniju.

Roditelju, Roždenu že
Hvala i vsklicanije,
Poklon, čast sa siloju že
I blagoslovljenije;
Ot oboju Ishodeću
Ravna budi pohvala. Amen.

Vr. Hlěb s nebese dal jesi jim. (Aleluja.)
Ot. Vsako naslaždenije v sebě imajući. (Aleluja).

Pomolim se.

Bože, iže nam pod Svetboju divnoju muki svojeje pamet ostavil jesi: podažd, molim te, tako nam Tela i Krve tvojeje svetije tajni častiti; da iskupljenija tvojego plod v nas vsegda učujem: Iže živeši i cesarstvuješi va veki vekov.
Ot. Amen.

I da se razumijemo, nemam ja ništa protiv Milana Pavelića i njegovih prijevoda odnosno prepjeva. Činjenica jest da je praktički nemoguće prevesti neku pjesmu s latinskog, a da joj se ne oduzme nešto od izvornog smisla i značenja. Kao što rekoh, i najbolji prijevod je samo prijevod.

Treba naglasiti da su svi ti (predkoncilski) prijevodi crkvenih pjesama i molitava, načinjeni radi privatne upotrebe laika.
Njihova namjena nikada nije bila da ih koriste svećenici u javnim i svečanim obredima.

Počeo sam ovaj tekst s Kniewaldom, pa ću i završiti s ovim njegovim riječima (*Liturgika*, 1937., str. 75.):

> "Pučko pjevanje u crkvi, t. j. pjevanje u pučkom jeziku, dozvoljeno je pod tihom misom i kod t.zv. pučkih pobožnosti, t. j. pobožnosti, koje se s dozvolom crkvenih vlasti vrše u crkvi pučkim jezikom. Takve su pobožnosti n. pr. večernja (ali samo onaj dio u kojem se mole litanije s odnosnim molitvama, krunica, ili slično, a nipošto onaj dio u kojem je izloženo Presveto) i križni put.
> U liturgijskim je pobožnostima upotreba živog jezika, dakle i pučkog pjevanja u tom smislu zabranjena, osim u slučaju, da postoji zakoniti običaj i da pučko pjevanje ne smeta liturgijsko pjevanje. Pučko pjevanje ne može i ne smije nikada da naprosto zamjenjuje liturgijsko pjevanje."

Praktički sva pravila koja je Kniewald tu naveo, danas se svakodnevno krše u općoj liturgijskoj anarhiji koja traje od 1969. naovamo.

Otpor krivovjernom biskupu - slučaj nadbiskupa Markantuna de Dominisa

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/otpor-krivovjernom-biskupu-slucaj.html

Markantun de Dominis (1540.-1624.) bio je senjski biskup (1600.-1602.), te splitski nadbiskup (1602.-1616).
Čovjek nesumnjivo izrazito obrazovan i inteligentan, ali isto tako i veoma nestalan i prevrtljiv. On je dosada jedini hrvatski biskup koji je javno osuđen za krivovjerje od Svete Stolice.

Kao i kod svih ostalih heretika, i kod njega primjećujemo onu tipičnu nesigurnost, tako karakterističnu za herezijarhe. Mnogo puta je mijenjao svoje stavove o pojedinim vjerskim pitanjima. Više puta se i javno odricao svojih hereza, a onda nakon nekog vremena ponovno u njih upadao.

Zanimljivo je da su njegove teze (još i prije nego što je javno oglašen kao heretik) nailazile na otpor dalmatinskog svećenstva i puka. Upravo zbog otpora dalmatinskog klera, de Dominis napušta stolicu splitskog nadbiskupa i odlazi u protestantsku Englesku, gdje najavljuje rat katoličkoj vjeri.

Svi kasniji pisci se slažu da je katolička vjera sačuvana u Dalmaciji upravo zato što su obični svećenici i vjernici pružili otpor svom krivovjernom nadbiskupu.

Isusovac Daniele Farlati piše u svom djelu Illyricum sacrum (tom. III., 1765., str. 500.):

"*Hic praetermittere nequeo illustre testimonium sincerae religionis atque incontaminatae fidei, quod Spalatensibus ac Dalmatis tributum invenio in quodam codice MS., qui extat apud P. M. Stephanum Ferrarium ex ordine Franciscano PP. conventualium coenobii Spalatensis: 'Dalmatae semper catholicam fidem tenuerunt; et licet Marcus Antonius de Dominis, archiepiscopus Spalatensis, a fide aberravit, contaria praedicans, unum homunculum, unam faemellam non invenit, quae ipsum secuta sit in errore contra catholicam fidem; imo ei praedicanti contra dogmata fidei catholicae in templo Metropolitanae Ecclesiae Spalatensis responsum fuit: 'Mentiris in gutture.'*"

("*Ovdje ne mogu zaobići svjetlo svjedočanstvo iskrene pobožnosti i neokaljane vjere, koju pronalazim pripisanu Splićanima i Dalmatincima u jednom rukopisnom kodeksu, koji se nalazi kod P.M. Stjepana Ferrarija iz franjevačkog reda oo. konventualaca samostana splitskoga: 'Dalmatinci su uvijek držali katoličku vjeru; i iako je Markantun de Dominis, nadbiskup splitski, zastranio od vjere, propovjedajući suprotno [vjeri], nije našao ni najmanjeg čovjeka, ni jednu ženicu, koja bi njega slijedila u zabludi protiv katoličke vjere; štoviše dok je on propovijedao protiv dogmi katoličke vjere u hramu metropolitanske crkve splitske, odgovoreno mu je: 'Lažeš u grlu.' *")

Fra Andrija Kačić Miošić u svom djelu *Korabljica* (napisano 1760.) uvrštava de Dominisa među heretike 17. stoljeća, i kaže:

> "Bihu mnogi ovoga vika odmetnici, ma su svi ili u svemu ili u komu dilu, naslidovali Lutera i Kalvina. Biše ovoga vika Antun Dominis, arcibiskup od Splita, koji učaše da papa nejma veće oblasti od biskupa.
> Ali ovo je slava i dika Dalmacije, a najveće grada Splita, jer se ne nađe nitko koji bi mu virovao, pače jedan pop od klera splitskoga, kad rečeni arcibiskup neharno pripovidaše, ovako mu odgovori: 'Lažeš u glavu tvoju!' "

Dakle, i veliki Kačić smatra da je otpor tom krvovjercu osvjetlao obraz Dalmaciji. Taj otpor je "slava i dika Dalmacije, a najveće grada Splita"!

Napokon treba reći: istine katoličke vjere su objektivna istina.
I ne može ih promijeniti nijedan čovjek - ni biskupi, ni nadbiskupi, ni kardinali, ni sam papa!

Dobro je to izrazio trogirski biskup Marzio Andreucci (1604.-1624.), koji je bio u žestokom sukobu s nadbiskupom Markantunom de Dominisom.
Andreucci kaže u pismu nadbiskupu de Dominisu (15. prosinca 1613.):

"Superior meus es tu, nec sum te major, imo omnium minimus. Verum recordare, Pater, quod canones et responsa patrum sunt te majores; et majoribus est obtemperandum. Non est indignum, cum a semita justitiae deflectitur, ab inferioribus argui. Paulus aliquando restitit in faciem Cephae (Gal. 2, 11), eo quod non recto pede incederet in Evangelium."

("*Ti si moj nadređeni, nisam viši od tebe, štoviše ja sam najmanji od svih. Ali sjeti se, Oče, da su kanoni i odgovori otaca viši od tebe; a višima se treba pokoravati. Nije nedostojno, da kad netko odstupi od puta pravednosti, bude prekoren od nižega. Pavao se jednom usprotivio u lice Kefi (Gal 2, 11), jer nije ispravno hodio u Evanđelju.*")

Ono što se događalo u Splitu tijekom 1610-ih, bila je jedna onih situacija u povijesti, kad su obični svećenici i laici morali braniti katoličku vjeru od svog (krivovjernog) biskupa.
Svi ćemo se složiti, to je jedna vrlo teška situacija. Ovce moraju braniti vjeru od svog

pastira, koji se polako pretvara u najamnika, a zatim u otvorenog vuka.
Otpor je u takvoj situaciji - dužnost. Katoličku vjeru treba braniti, bez obzira s koje strane dolazili napadi.

Ovdje je važno napomenuti da su kasniji splitski nadbiskupi često izražavali zahvalnost splitskom kleru i puku, što su sačuvali katoličku vjeru, unatoč krivovjernom nadbiskupu de Dominisu.

Nadbiskup Stjepan Cupilli piše u svom pismu Kongregaciji za širenje vjere, 1713. god.:

"*Ipsa vero civitas Spalatensis gaudet, se nulla unquam haeresis labe infectam, vel tactam, Romanam fidem a Domnio, Petri discipulo, haustam, illibatam semper servasse, etiam inter sui praesulis (Marci Antonii de Dominis) transacti saeculi exordio notos errores.*"

("*Sam se naime grad Split raduje da nikada nije bio zaražen ni dodirnut zarazom krivovjerja, [i] da je rimsku vjeru primljenu od Dujma, učenika Petrova, uvijek sačuvao neokaljanom, čak i usred poznatih zabluda svog poglavara (Markantuna de Dominisa) početkom prošloga stoljeća.*")

Pogledaj: Farlati, *Illyricum sacrum*, tom. III., str. 546.;
i A. Ciccarelli, Opuscoli, 1811., str. 65.

Prozelitizam kapucina u Osijeku

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/prozelitizam-kapucina-u-osijeku.html

Kapucini su došli u Osijek 1702. g. Samostan je izgrađen 1710. g., a 1721. započela je gradnja kapucinske crkve sv. Jakova, koja je dovršena 1727. g.

Stari arhivi kapucinskog samostana kriju mnoge vrijedne podatke o stanovništvu istočne Slavonije u 18. i 19. stoljeću.

Osječki povjesničar Josip Bösendorfer je 1916. god. objavio samostanski dijarij "Historia domestica" konventa kapucinskog 1702.-1859. (Starine JAZU, knj. 35.).

Ovako opisuje original:

> "Original našega dijarija ispisan je u debeloj, koricama vezanoj knjizi kvartnoga formata, a čuva se u biblioteci kapucinskoga konventa. Mi smo iz dijarija ispisali vijesti od godine 1702., kada se kapucini spremaju doći u Osijek, pa redom važnije zgode sve do god. 1859.
> Konveritite, koji su postali praoci današnjih osječkih građana, ispisali smo sve."

Osječki kapucini su većinom bili njemačke narodnosti. To je dobro, jer su tako mogli lakše raditi na obraćenju njemačkih protestanata, koji su se u velikom broju doselili u istočnu Slavoniju, nakon što je to područje oslobođeno od turske vlasti krajem 17. stoljeća.

Bösendorfer kaže u uvodu:

> "Kako je u utvrđeni Osijek došlo silu stranaca gotovo iz čitave srednje Evrope, pretežno govora njemačkoga, a vjere luterovske i kalvinske, dali su se kapucini na propagandu katoličku, u čemu su - budući sami Nijemci - imali vanrednih uspjeha. Kako su ti konvertiti postali i jezgra osječkog žiteljstva govora njemačkoga, ja sam ih iz historije svih ispisao."

Zadatak osječkih kapucina bio je, kako kaže dijarij (str. 15.):
"*ut secundum statuta regularia... sacram observent Regulam, non alio, quam missionariorum privilegio gaudentes, exercere siquidem incumbit iisdem Missiones in RR. dominorum parochorum: concionando, confessiones excipiendo, haereticos et schismaticos convertendo*"
("*da prema redovničkim statutima... obdržavaju sveto Pravilo, ne drugačije, nego uživajući povlasticu misionara, naime, na njih spada izvršavati misije u RR. gospode župnika: propovijedajući, slušajući ispovijedi, [i] obraćajući heretike i raskolnike*").

Neka obraćenja se detaljno opisuju, ali puno se češće samo spominju imena obraćenika, uz naznaku iz koje su se sekte obratili na katoličku vjeru. U ono vrijeme je bilo uobičajeno da se sve nekatoličke religije nazivaju "sektama". Tako se židovstvo naziva "secta judaica", islam "secta Mahometica", protestantizam "secta Lutheranica" odnosno "secta Calvinistica".

Navest ću prvo neke od zanimljivijih obraćenja (čisto da se vidi kako se to zapisivalo), a malo kasnije popise obraćenika po godinama.

6. ožujka 1731.
"*Conversio Joannis Georgii Celler... qui die 6. Martii abjurata Lutheri secta s. romano-apostolicae fidei adnumeratus est.*"
("*Obraćenje Ivana Jurja Cellera... koji je dana 6. ožujka, odrekavši se Lutherove sekte, pribrojen sv. rimsko-apostolskoj vjeri.*")

1734. g.
"*Abjurata Lutheri secta romanam-catholicam fidei professionem sequebantur: Martinus Grill, Silesita, incola Esseckiensis et Elisabetha Putzbach...*"
("*Odrekavši se Lutherove sekte, ispovijest rimokatoličke vjere slijede: Martin Grill, Šlezanin, stanovnik Osijeka, i Elizabeta Putzbach...*")

1752. g.
Ovdje imamo obraćenje jedne muhamedanske obitelji:

"*Conversio specialis: Parens fuerat Mustapha dictus et ex pago Bistra, ditionis Scopiensis, oriundus, cui uxor ejus nomine Aikuna 3 filios genuit. Majoris nomen fuerat Usein, minori Hasan bas Hasan, minimo natu Mehmed. Filii primi uxor Aikuna, secundi Fatia dicta est. Omnes isti ab hara Turcica ad fidem salvificam per venerandum patrem Tiburtium instructi sunt. Sic christianas veritates edocti ab illustrissimo domino Josepho Antonio Chiolnich baptizati sunt, qui patri nomen Antonius Vukovicz, filiis - Georgii, Joannis, Josephi, feminis vero Magdalenae, Annae et Joannae imposuit*."

("*Posebno obraćenje: Bio je otac zvan Mustafa, podrijetlom iz sela Bistra, u skopljanskom vladanju, kome je njegova žena, imenom Aikuna rodila 3 sina. Najstarijemu je bilo ime Usein, mlađemu Hasan bas Hasan, a najmlađemu Mehmed. Žena prvog sina zvala se Aikuna, a drugoga Fatia. Svi ovi su iz turske hare, poučeni spasonosnoj vjeri po poštovanom ocu Tiburtiju. Tako poučeni kršćanskim istinama, kršteni su od presvjetlog gospodina [biskupa] Josipa Antuna Ćolnića, koji je ocu nadjenuo ime Antun Vuković, sinovima - Juraj, Ivan, Josip, ženama Magdalena, Ana i Ivana.*")

Vidite na ovom primjeru da su obraćenicima nerijetko davali nova imena, a ponekad i nova prezimena.
Evo jedan primjer iz 1774. god.:

"*21. Maii baptizatus est quidam Judaeus Loew, Nicolspurgo oriundus, 16 annorum. In baptizmo accepit nomen Michaelis, cognomen vero sortitus Ernst, utrumque a suo patrino Michaele Ernst cive et sartorum magistro in superiore civitate Essekinensi...*"

("*21. svibnja kršten je neki Židov Loew, podrijetlom iz Nicolsburga, od 16 godina. Na krštenju je primio ime Mihael, a dobio prezime Ernst, jedno i drugo od svog kuma Mihaela Ernsta, građanina i majstora krojača u gornjem gradu Osijeku...*")

A sad jedan slučaj koji je obilježio godinu 1771.
U travnju 1771., skupina od 33 Roma bila je osuđena na smrtnu kaznu vješanjem (u dijariju se ne spominje zašto). Pa kad im već nisu mogli spasiti tijela, redovnici su odlučili da im barem spase duše. Naime, ti su Romi bili "pravoslavci". Po čemu je očito da su došli negdje s istoka.
U njihovom obraćenju sudjelovali su tri kapucina, jedan isusovac i dva franjevca (opservanta).
Ovako kaže samostanski dijarij:

"*Mense Aprili suspensi sunt 33 Zingari, ex quibus circiter 29 amplexi sunt fidem catholicam abjurantes nefandam schisma Graecorum; caeteri jam antea conversi... Haec triduo executa sunt assistentibus tribus capucinis, uno e Societate Jesu et duobus Franciscanis.*"

("*Mjeseca travnja obješena su 33 Cigana, od kojih su otprilike 29 prihvatili katoličku vjeru, odričući se opakog grčkog raskola; ostali su već prije obraćeni... Ovo je izvršeno u tri dana uz asistenciju trojice kapucina, jednog iz Družbe Isusove i dvojice franjevaca.*")

Obraćenjima su u pravilu prisustvovali svjedoci.
Pa tako vijest iz 1781. g. kaže:
"*Joannes Bapt. Mihajlovich, Semliensis, schismaticus conversus sub testibus Georgio Jankovich notario comitatensi et Josepho Szutlich...*"
("*Ivan Krst. Mihajlović, Zemunjanin, raskolnik obraćen pod svjedocima Jurjem Jankovićem, županijskim bilježnikom, i Josipom Sutlićem...*")

Najvažnije je da revnost kapucina nikada nije popuštala. Koliko vidim iz dijarija, nije prošla nijedna godina, od osnutka samostana do 1741., da barem neke od inovjeraca nisu obratili na katoličku vjeru. Dakako, bilo je i u kasnijim godinama dosta obraćenja...

Evo imena obraćenika od 1736. do 1757. god.:

1736. g.
- Susanna Nagy ("ex secta Calvini" - "iz Calvinove sekte")
- Joannes Philippus Geigl, luteran
- Sigismund Mentzl, luteran
- Hermann Gärstenbach, luteran
- Mihael Bugarin, raskolnik

1737. g.
- Maria Anna Pircher, luteranka
- Georg Teofil Grass, luteran

1738. g.
- Georg Junghans, luteran
- Heinrich Joseph de Billen, luteran
- Andrija Szabo, kalvinist mađarske nacionalnosti iz Vukovara
- Jannes Pischker i njegova žena Terezija, kalvinisti iz Vukovara
- Christian Tschiederall, luteran
- Konrad Mück, luteran
- Joannes Proinger i žena Elizabeta, luterani
- Anna Sophia de Elsner, luteranka
- Heinrich Schlöger, luteran
- Nicolaus Knotter, luteran
- Christian Rudolf, luteran
- Joannes Christian Bung, luteran
- Michal Frey, kalvinist
- Joannes Konrad Perblinger, luteran
- Filip Pflug, luteran
- Joannes Friedrich Wittman, luteran

1739. g.
- Georg Heinrich Mayer, luteran
- Joannes Michael Steyrhemer, luteran
- Jacob Liperth, luteran
- Jacob Friedrich, luteran
- Joannes Georg Franz, luteran
- Christophor Schliffer sa ženom, luterani
- Konrad Apel, luteran
- Christophor Richter, luteran
- Karol August Schueman, luteran
- Daniel Pilstieger, luteran
- August Jäger, luteran
- Joannes Adam Dietrich, luteran
- Joannes Friedrich Schwarzburg, luteran
- Joannes Jacob Nothnagel, luteran
- Joanna Fridericia Engel, luteranka

1740. g.
- Georg Alex Ehrfurth, luteran
- Georg Peringer, luteran
- Simon Klepauer, luteran

1741. g.
- Friedrich Wendt, luteran
- Sebastian Harmon, luteran
- Joannes Hermann Sam, luteran
- Joannes Georg Schmidt, luteran

1743. g.
- Katarina Terkovin, mađarska kalvinistkinja

1745. g.
"*Conversi: Michael Nikolay vexilifer et nonulli milites gregarii ex regimine Muroliano, omnes Lutherani.*"
("*Obraćeni: Michael Nokolay zastavnik i nekoliko običnih vojnika iz murolijanske regimente, svi luterani.*")

1748. g.
- Rosina Pataki, kalvinistkinja
- Balthasar Rösage, luteran

1750. g.
- Joannes Rutz, za njega piše "Wallachus coelebs schismaticus" ("Vlah neženja raskolnik")
- Michael Doko, Mađar, kalvinist
- Stefan Strajnović ("natus schismaticus in confiniis Turcicis" - "rođen kao raskolnik u turskim granicama")

1751. g.
- Elisabetha Bognar, mađarska kalvinistkinja
- Joannes Hüszeg, Mađar, luteran

1753. g.
- Friedrich August Hannsen, luteran

1755. g.
- Christian Reither, luteran
- Gregor Köhrer, luteran
- Maria Barbara Goll, luteranka
- Albert Minderlein, luteran
- Wolfgang Heidingsfelder, luteran

1756. g.
- Marija Besaković, raskolnica
- Joannes Georg Hoffmann, luteran
- Christiana Zabertin, luteran
- Konrad Pöcker, kalvinist

1757. g.
- Stephan Wilf Franz, luteran
- Joannes Ernst Helferstorff, kalvinist
- Catharina Hoffmann, luteranka
- Martin Schuhwaldt, luteran
- Stefan Rostantin, raskolnik

1759.
- Michael, Maria i Joseph Kaleich, kalvinisti
- Andreas Tingelmayer, luteran
- Alexander Pletrsa, kalvinist
- Georgius Bitter, luteran

Koga zanima za daljnje godine, neka potraži u samostanskom dijariju (na gore navedenom linku).

Još malo o prozelitizmu franjevaca u Slavoniji

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/jos-malo-o-prozelitizmu-franjevaca-u.html

Najveći poticaj za katoličke misije i prozelitizam uvijek je bila dogma "Extra Ecclesiam nulla salus". Spoznaja da se nitko ne može spasiti izvan Crkve, poticala je dobre ljude da učine sve u svojoj moći da obrate inovjerce na jedinu pravu vjeru.

Ta svijest je uvijek bila živa kod slavonskih franjevaca.
Kako kaže čuveni fra Ivan Velikanović (*Uputjenja katoličanska*, Osijek, 1787., str. 244.):

> "Izvan Cerkve nejma spasenja. Gubi se i gine tko god izvan Cerkve umira; kakogod u vrime potopa, u vodu utopljeni poginuli su, koji god su izvan korablje bili."

Na ovom blogu su dosada objavljena četiri posta o prozelitizmu franjevaca u našoj zemlji:
- Prozelitizam franjevaca u Slavoniji 1696.-1822.
- Da nije bilo franjevaca...
- Prozelitizam naših franjevaca u 17. i 18. stoljeću
- Prozelitizam kapucina u Osijeku

I još uvijek ova tema nije ni približno iscrpljena.
Kad god uzmete u ruke stare kronike naših franjevačkih samostana, uvijek ćete naići na obilje vijesti o obraćenjima inovjeraca.

U onom broju *Starina* (1915., knj. 35.) u kojem je objavljen dijarij osječkih kapucina (o kojem sam govorio prošli put), objavljen je i dnevnik osječkih franjevaca opservanata. Dnevnik nosi naziv: Diarium sive prothocolum venerabilis conventus s. Crucis Essekini.

Za razliku od kapucina, franjevci opservanti su većinom bili Hrvati. Uvijek ih je bilo mnogo. Tijekom 18. stoljeća, u osječkom je samostanu redovito bilo preko 50 fratara.

U ono vrijeme su franjevci još uvijek živjeli od prosjačenja. Nisu imali ništa, osim brevijara, i zato se ničega nisu bojali - jer ništa nisu mogli izgubiti. Takvi redovnici su idealni za misionare.

U dijariju se navode mnogi slučajevi obraćenja. Prenosim neke od njih...

10. listopada 1750. - obraćenje dvojice muhamedanaca

"*Baptizavit et ad fidem nostram orthodoxam duxit R. P. guardianus Ambrosius a Brodio unum natum Turcam Jussuf Adumam in ecclesia nostra solemniter; patrini fuere: ill. dom. Joannes Fredericus Heiss collonellus..., secundus vero Fridericus Rammer vicecollonellus et plotzmajor.*
Eodem die et supra Joannes a Pastrovich objuravit sectam et fidem Mahometicam, in qua a juventute fuit, licet alius a catholicis parentibus progenitus et rite baptizatus. Fuit autem in objuratione testis dom. Andreas Jankovich mercator Essekiensis. Objuratio facta est in ecclesia."

("*Krstio je i priveo našoj pravoj vjeri p. o. gvardijan Ambrozije iz Broda jednog rođenog Turčina, Jusufa Aduma, svečano u našoj crkvi; kumovi su bili: pres. gosp. Joannes Friedrich Heiss, pukovnik..., a drugi Friedrich Rammer potpukovnik i plotzmajor.*
Istoga dana se Ivan iz Paštrovića odrekao sekte i vjere muhamedanske, u kojoj je bio od mladosti, iako je inače potekao od katoličkih roditelja i valjano kršten. A u odricanju je bio svjedok g. Andrija Janković, osječki trgovac. Odricanje je obavljeno u crkvi.")

15. ožujka 1783. - obraćenje sedmeročlane turske obitelji iz Bosne

"*Una familia Turcarum ex septem personis, patre, matre, 4 filiis, uno ex his uxorato, Brodium ad lemochonium pro fide orthodoxa suscipienda transiit...*"

("*Jedna turska obitelj od sedam osoba, oca, majke, 4 sina, od kojih je jedan oženjen, prešla je u Brod kako bi primila pravu vjeru...*")

15. listopada 1750. - obraćenje Josipa Kovačevića, istočnog raskolnika iz Dalmacije

"*Inter missarum solemnia fidem romano-catholicam in manibus RP. Bernardino ab Essek publice et solemniter professus est et suam sectam schismaticam abnegavit Josephus Kovacsevich, Dalmata oriundus milesque gregarius 9. regiminis Muroliani, coram domino Francisco Stipanovich ejusdem conthorali Catharina ex arce adstantibus etiam pluribus prioribus et fratribus ex ordine Seraphico.*"

("*Unutar svečanosti mise, vjeru rimokatoličku u ruke p. o. Bernardina iz Osijeka, javno je i svečano priznao i svoju raskolničku sektu zanijekao Josip Kovačević, podrijetlom Dalmatinac, i običan vojnik 9. murolijanske regimente, pred gospodinom Franjom Stipanovićem i njegovom suprugom Katarinom, prisutnih iz utvrde, i također mnogih priora i braće iz serafskog reda.*")

16. travnja 1752. - obraćenje luterana Friedricha Adama Siberssa

"*Sectam suam Lutheranicam abnegavit ac fidem orthodoxam suscepit et professionem fidei emisit in manibus vicarii Medardi Psorer coram testibus duobus Wenceslao Weber et Georgio Planer ex arce, Fredericus Adamus Siberss miles...*"

("*Svoju luteransku sektu je zanijekao i prihvatio pravu vjeru, i dao ispovijest vjere u ruke vikara Medarda Psorera, pred dvojicom svjedoka, Vjenceslavom Weberom i Georgom Planerom iz tvrđave, vojnik Friedrich Adam Siberss...*")

23. travnja 1752. - obraćenje još jednog vojnika - Johannesa Folkmanna

"*Sectam suam Lutheranicam abnegavit ac fidem orthodoxam suscepit nec non professionem fidei emisit in manibus vicarii Medardi a Sopronio coram duobus testibus: Wenceslao Weber et Carolo Kreutzfellder ex arce - Johannes Folkmann ex Döring miles regiminis Kollenfradtiani.*"

("*Svoju luteransku sektu je zanijekao i prihvatio pravu vjeru, i dao ispovijest vjere u ruke vikara Medarda iz Soprona pred dvojicom svjedoka: Vjenceslavom Weberom i Karlom Kreutzfellderom iz tvrđave - Johannes Folkman iz Döringa, vojnik kollenfradtianske regimente.*")

28. listopada 1753. - obraćenje Andrije Schmiera

"*In festo s. Simonis et Judae Apostolorum, Lutheranicam sectam abnegavit et fidei professionem emisit, in praesentia RP. Joachimi Rutsch - Andreas Schmier, natus Wittenbergensis, cujus testes erant: d. Petrus Heuber faber et d. Laurentius Schmidt pistor, ambo cives hujus fortalitii Essekiensis.*"

("*Na svečanosti sv. Šimuna i Jude Apostola, zanijekao je luteransku sektu i dao ispovijest vjere, u nazočnosti p. o. Joakima Rutscha - Andrija Schmier, rođen u Wittenbergu, čiji su svjedoci bili: g. Petar Hueber, kovač, i g. Lovro Schmidt, mlinar, obojica građani ove tvrđave osječke.*")

17. ožujka 1754. - obraćenje jednog kalvinista
"*Convertit ad romanam orthodoxam fidem Thadaeus Kökeli... Sopronii natum, abnegando sectam Calvinicam.*"
("*Obratio se na rimsku pravilnu vjeru Tadej Kökeli... rođen u Sopronu, niječući kalvinsku sektu.*")

12. travnja 1754. - na Veliki četvrtak - obraćenje kalvinista Hermana Kraffta

"*In coena Domini, abnegans Calvinicam sectam Hermanus Krafft ex inclyti regiminis Badensi emisit solemnem professionem fidei in manibus p. Joachimi Ruscht praesentibus testibus ill. dominis Frederico Heyss collonello fortalitii et Carolo Pökh locumtenenti ejusdem regiminis.*"

("*Na večeri Gospodnjoj, niječući kalvinsku sektu Herman Krafft, iz slavne badenske regimente, dao je svečanu ispovijest vjere u ruke p. Joakima Ruschta, pred svjedocima presv. gospodinom Friedrichom Heyssom, pukovnikom tvrđave, i Karlom Pökhom obnašateljem dužnosti u istoj regimenti.*")

31. travnja 1762. - obraćenje jednog Srbina

"*Nicolaus Nestich Sarvassiensis, abjurato schismate, in manibus Caspari Andelsperger... fidem romano-catholicam in nostra ecclesia professus fuit. Testibus Bartholomaeo Hecker et Michaele Posavac...*"

("*Nikola Nestić iz Sarvaša, odrekavši se raskola, u ruke Gašpara Andelspergera... ispovijedio je rimokatoličku vjeru u našoj crkvi. Pred svjedocima Bartolomejem Heckerom i Mihaelom Posavcem...*")

24. prosinca 1768. - obraćenje mađarskog kalvinista

"*Objurata haeresi Calvina, Joannes Löre Pestiensis in batallionis Ferdinandaee miles, professionem deposuit. Testes: Jacobus Pinterovich et Bernardinus Moslovich ex inferiori civitate cives.*"

("*Odrekavši se kalvinskog krivovjerja, Joannes Löre iz Pešte, vojnik ferdinandskog bataljuna, položio je ispovijest vjere. Svjedoci: Jakov Pinterović i Bernardin Moslović, građani iz donjeg grada.*")

11. kolovoza 1782. - obraćenje još jednog mađarskog kalvinista

"*Csepini, Stephanus Isaak, Calvinista Mohacsino oriundus, in manibus p. Ladislai Jesik, ejurata secta calviniana, nostrae Ecclesiae ingremiatus est.*"

("*U Čepinu, Stjepan Isaak, kalvinist podrijetlom iz Mohača, u ruke p. Ladislava Jesika, odrekavši se kalvinske sekte, pridružen je našoj Crkvi.*")

24. travnja 1770. - obraćenje jedne Srpkinje iz Borova

"*Anna Riscich ex Borovo, nupta, schismate objurato, fidem nostram catholicam in ecclesia nostra professa fuit. Testibus Corparo Franck et Elia Petrovich civibus inferioris suburbii Essekinensis.*"

("*Ana Rišić iz Borova, udana, odrekavši se raskola, ispovijedila je našu katoličku vjeru u našoj crkvi. Pred svjedocima Korparom Franckom i Ilijom Petrovićem, građanima donjeg predgrađa osječkoga.*")

Izgleda da su u akciji obraćenja istočnih raskolnika, franjevci ponekad surađivali s grkokatoličkim biskupima, koji su, razumije se, bili najviše zainteresirani za obraćenje "nesjedinjenih".
Dijarij nam donosi jednu vijest iz listopada 1776. god. o posjetu vladike Bazilija Božičkovića, koji je u franjevačkoj crkvi u Somboru obratio raskolničku obitelj Damjanović i primio ih u Katoličku Crkvu.

Ovako kaže taj zapis (31. listopada 1776.):

"*...guardianus et lectores generales hora 8. mat. adiverunt veneraturi illustrissimum dominum Basilium Boxichkovich, episcopum Svidnicensem graeci ritus catholicorum, in domo Junkovichiana in inferiori suburbio interea commemorantem. Hic circa medium*

hujus mensis accepit possessum dominii Ssid et Berkasovo sibi ab aula augusta recenter collati. Inde ivit ad possessiones unitorum Kuczora in Bacska, ubi ecclesiarum pariter possessum accepit. Denique divertit Zomborinum, ubi in ecclesia nostra ad professionem fidei admisit familiam d. Damianovich, primi ibidem, potentissimi et doctissimi mercatoris inter schismaticos."

("*...gvardijan i generalni lektori, u 8 uri ujutro, pošli su u susret presvjetlom gospodinu Baziliju Božičkoviću, svidničkom biskupu katolika grčkog obreda, koji je tada boravio u kući Junkovića u donjem predgrađu. On je oko sredine ovoga mjeseca primio posjed u Šidu i Berkasovu koji su mu nedavno dodijeljeni od uzvišenog dvora. Odande je pošao na posjed sjedinjenih Kucura u Bačkoj, gdje je također primio posjed crkava. Od tamo je krenuo u Sombor, gdje je u našoj crkvi primio na ispovijest vjere obitelj g. Damjanovića, u tom mjestu prvog, najmoćnijeg i najučenijeg trgovca među raskolnicima.*")

Jedini kriterij podjele

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/jedini-kriterij-podjele.html

Ovo je prvi dio članka mons. Čedomila Čekade "Nova granična linija" iz 1970. god.
(Č. Čekada, *Kuća na kamenu - pokoncilski problemi Crkve*, 1970., str. 188.-189.)

NOVA GRANIČNA LINIJA

»Vjesnik«, g. 1970., br. 11., str. 198.—200.

Nekada smo se u Crkvi i u katoličkom životu okupljali i diferencirali po puno sporednijim i manje bitnim kriterijima nego danas. Po pripadništvu ovoj ili onoj dijecezi, od kojih je svaka imala svoju historijsku i pastoralno-organizacijsku tradiciju, ovom ili onom crkevnom Redu s njihovim karakterističnim stilom redovničkog i apostolskog života. Po teološkim školama: tomističkoj, molinističkoj, skotističkoj. Po »moralnim sistemima«: tucioristočkom, ekviprobabilističkom, probabilističkom. Po više manje standardnim asketskim teorijama i praksi. Po organizacijskim formama, od kojih je svaka preferirala ovaj ili onaj momenat, ovo ili ono područje katoličkog života i rada. A sve su te skupine bile, uglavnom, homogene. Tko im je pripadao, bio je jasno opredijeljen i specifično obojen. Znalo se je dobro u Crkvi, što znači biti isusovac, a što franjevac, dominikanac, salezijanac, karmelićanin. Čovjek je unaprijed znao, s čim mora računati, kad bi se u životu sreo s jednim od njih. Bili su to tipovi. Svi su, iz iste skupine, jednako nastupali; svi se držali istih principa i istih radnih metoda. Znalo se, i šta je karakteristično za svećenike iz raznih zemalja, krajeva, dijeceza: koji se odlikuju po ovome, a koji po onome; koji su od njih, općenito, na boljem glasu; koji su, poprijeko, boljeg duha; gdje je svećenički odgoj solidniji i dublji. Znalo se, koje su prednosti, a koje slabe strane raznih »katolicizama«: romanskog (talijansko-španjolskog), francuskog, njemačkog, američkog. Znalo se, i šta nose, šta hoće, pojedini katolički »pokreti«: na pr., kod nas, »domagojci« ili »križari«. Sve su te skupine bile iznutra kompaktne i solidarne.

Danas je to vrijeme očito prošlo. Situacija je danas drukčija. Fizionomije su se na svim tim starim skupinama izmiješale i pobrkale. Homogenih skupina u Crkvi, u tom starom

smislu, gotovo više ni nema. Stari tabori danas su, svi, iznutra podijeljeni. Nekadanjim centralnim pitanjima nitko više ne pridaje velike pažnje. Mjesto toga prolazi danas katoličkim svijetom, kroz sve njegove slojeve, nova granična, razvodna, linija. Oko nje se lome koplja. I stvaraju nove fronte. Jedna zapravo. Univerzalna. Kroz čitavu Crkvu. U svim njezinim sastavnim dijelovima.

Kriterij je danas, — jedini kriterij, — opredjeljenje za »staro« ili za »novo«.

Bellarmin o Lutherovom uništenju europskog jedinstva

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/bellarmin-o-lutherovom-unistenju.html

Sv. Robert Bellarmin je na početku IV. toma svog najvećeg djela De controversiis stavio jedan svoj govor u kojem je opisao sva zla i nesreće koje je donijela Lutherova "reformacija" (deformacija).

Jedno od tih zala je uništenje vjerskog jedinstva Europe. Naime, prije Deformacije, cijela je zapadna Europa bila katolička. Svi su bili katolici - od Sicilije do Norveške, od Lisabona do Varšave. Unatoč svim nedostacima toga vremena, barem je postojalo jedinstvo vjere na cijelom tom prostoru. To europsko vjersko jedinstvo je uništila Lutherova deformacija.

Vidjet ćemo kako to objašnjava Bellarmin, ali prvo jedna napomena.
Katolički teolozi onoga vremena većinom su smatrali da je Luther ona pala zvijezda o kojoj govori knjiga Otkrivenja:

> "Peti anđeo zatrubi. I vidjeh: zvijezda je s neba na zemlju pala i dani su joj ključi zjala Bezdanova. Ona otvori zjalo Bezdanovo i vinu se iz zjala dim kao dim iz peći goleme te pomrča sunce i zrak od dima iz zjala." (Otk 9, 1-2)

Kao i drugi katolički pisci, i Bellarmin je bio uvjeren da je protestantizam ono veliko zlo koje najavljuje peta trublja u 9. poglavlju Otkrivenja.

Ovako kaže Bellarmin u spomenutom govoru:

"*Lutherus abyssi clave infernalem puteum aperiret ac tetros inde errores, antiquarum haeresum colluviem, dogmata perniciosa, tartareaque deduceret. Atque hoc est quod sequitur in Apocalypsi: 'Et aperuit puteum abyssi et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnae et obscuratus est sol et aer de fumo putei.' (Apoc. 9, 2)*
Fumum istum, qui Lutheri casum consecutus est, plane est caecus et stupidus, qui non sentit. Antequam enim stella ista laberetur e coelo, totus ferme Occidens, vel potius

Latina Ecclesia universa, uno Boemiae angulo excepto, ejusdem fidei et religionis erat, et quocumque aliquis iret fratres suos continuo agnoscebat. Siquidem omnes versabantur in lumine. Una erat omnium fides, eadem praedicatio, iidem ritus sacramentorum, eodem jejuniorum festorumque observatio. Non erat altare contra altare, nec domus contra domum, sed ubique ad unum atque idem sacrificium a sacerdotum Principe colligebamur, atque in unum ovile ab uno pastore congregabamur... At posteaquam stellae hujus fulgor in tenebras est plangenda conversione mutatus et abyssi clave puteum tenebrarum aperuit: tantus est fumus haeresum, schismatum, sectarum exortus, ut jam nec eadem provincia, nec in eadem civitate, vel domo, unus alium internoscat."

PRIJEVOD:
"*Luther je ključevima bezdana otvorio pakleno zjalo i odatle izveo grozne zablude, smjesu starih krivovjerja, pogubne i tartarske dogme. I to je ono što slijedi u Otkrivenju: 'I otvori zjalo bezdana i vinu se iz zjala dim kao dim iz peći goleme te pomrča sunce i zrak od dima iz zjala.' (Otk 9, 2)*
Taj dim koji je pratio Lutherov pad; tko ga ne osjeća je posve slijep i glup. Jer prije nego što je ta zvijezda pala s neba, gotovo je cijeli Zapad ["totus ferme Occidens"] *ili bolje cjelokupna Latinska Crkva, s izuzetkom jednog ugla Češke, bio iste vjere i religije, i gdje god je netko pošao, svugdje je nailazio na svoju braću. Doista, svi su hodili u svjetlu. Svima je bila jedna vjera, isto propovijedanje, isti obred sakramenata, isto obdržavanje postova i svetkovina. Nije bio oltar protiv oltara, niti kuća protiv kuće, već smo se svugdje okupljali na jednu i istu žrtvu Poglavara svećenika, i skupljali u jedan ovčinjak od jednog pastira... A nakon što se sjaj te zvijezde, žalosnim preokretom, pretvorio u tamu i ključevima bezdana otvorio zjalo tmina, izašao je toliki dim hereza, raskola, sekti, da više ni u istoj pokrajini, niti u istom gradu ili kući, jedan čovjek drugoga ne prepoznaje*."

Nevjernike je pozivao na vjeru, a grešnike na pokoru

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/nevjernike-je-pozivao-na-vjeru-gresnike.html

Bl. Augustin Kažotić je bio zagrebački biskup (1303.-1322.) i biskup Lucere u Italiji (1322.-1323.). Kako je on veoma zaslužan za obje biskupije, nakon njegove smrti nastale su dvije verzije oficija za njegov spomendan.

Kip bl. Augustina Kažotića na pročelju crkve sv. Martina u Zagrebu

Prvu verziju, koja potječe još iz 14. stoljeća, koristi Crkva u Luceri. Drugu verziju iz 17. stoljeća, koristila je zagrebačka crkva, i to sve do liturgijskih reformi iz 20. stoljeća.

Biskup Martin Borković (1667.-1687.) odredio je da se u cijeloj Zagrebačkoj biskupiji 3. kolovoza slavi kao spomendan bl. Augustina Kažotića, sa posebnom misom i oficijem u časoslovu.

Stavljam ovdje čitanja iz II. nokturna, koja govore o životu bl. Augustina.
Obratite pozornost koliko se naglašava misionarski žar bl. Augustina Kažotića, koji nije mirovao dok nije sve muhamedance u Luceri obratio na katoličku vjeru.

IV. ČITANJE
"*Augustinus Traguriae in Dalmatia, sub Spalatensi Archiepiscopatu, parentibus nobilitate ac orthodoxae fidei pietate illustribus, natus est. Adolescens, ut totum se Deo manciparet, saeculari patrimonio dimisso, sacrae praedicatorum familiae nomen dedit, ibique in sectandis sancti Dominici, quem sibi patrem elegerat, vestigiis adeo incubuit, ut adhuc juvenis tanquam regularis observantiae exemplar omnibus proponeretur. Exacto tyrocinio Parisios, una cum fratre Jacobo Ursini studiorum causa missus, sanctum Thomam Aquinatem magistrum habuit: sub quo mirum est, quantum in scientia, pietate, ceterisque virtutibus profecerit.*"

PRIJEVOD:
"*Augustin je rođen u Trogiru u Dalmaciji, pod Splitskom nadbiskupijom, roditeljima istaknutima plemstvom i pobožnošću prave vjere. Mladić, kako bi se potpuno predao Bogu, odbacivši svjetovnu imovinu, pridružio se svetoj obitelji propovjednika, i ondje se toliko predao slijeđenju stopa svetoga Dominika, koga je sebi izabrao za oca, da je već kao mladić svima istican kao primjer redovničke stege. Obavivši novaštvo, poslan je u Pariz, zajedno s bratom Jakovom Ursinijem, na studije; imao je Tomu Akvinskoga za učitelja: pod kojim, čudesno je koliko je u znanju, pobožnosti i drugim vrlinama napredovao*."

V. ČITANJE
"*In patriam reversus superiorum jussu, praedicationi verbi Divini addictus est, maxime interim salutis animarum studio inardescens, nihil unquam omisit, quo infideles ad fidem, peccatores ad poenitentiam revocaret. In oratione assiduus, cui incumbens plures noctes ducebat insomnes, illud sancti doctoris Augustini frequenter usurpabat: 'recte novit vivere, qui recte novit orare'. Ne vero sub modio virtutum ejus lucerna delitesceret, a Benedicto Undecimo ad Zagrabiensem episcopatum promotus fuit. Quo in munere humilitatis, poenitentiae, misericordiae erga pauperes laude, et praecipue indefessus in custodiendo grege sibi comisso, laboribus adeo enituit; ut Robertus rex Neapolis, audita ejus fama, summis precibus a Joanne Vigesimo secundo impetravit, pastorem illum praefici Ecclesiae Lucerinae, ut eam a Saracenorum erroribus, quibus infecta fuerat, expurgaret.*"

PRIJEVOD:
"*Vrativši se u domovinu po odredbi poglavara, dao se na propovijedanje riječi Božje, najviše je međutim izgarao trudom oko spasenja duša; ništa nije nikada propustio da pozove nevjernike na vjeru, a grešnike na pokoru. U molitvi postojan, kojoj predan mnoge je noći proveo bez sna, onu izreku svetoga učitelja Augustina često je uzimao: 'recte novit vivere, qui recte novit orare'. Ali da ne bi njegova svjetiljka bila skrivena pod posudom vrlina, od Benedikta Jedanaestog je promaknut na zagrebačko biskupstvo. U kojoj se službi toliko isticao poniznošću, strpljivošću, milosrđem prema siromasima, i osobito neumoran u čuvanju stada koje mu je povjereno; da je Robert kralj Napulja, čuvši glas o njemu, ustrajnim zamolbama izmolio Ivana Dvadesetdrugoga da se taj pastir postavi u Lucersku Crkvu, da ju očisti od saracenskih zabluda, kojima je bila zaražena.*"

VI. ČITANJE
"*Ad Lucernam Ecclesiam profectus, novae sponsae suae maculas a Saracenorum labe expurgaturus, mirum quas aerumnas, quos labores perpessus sit: donec orationis fervore, praedicationis efficacia, morum sanctitate, universum ovile suum catholicum videre meruit. Utque illud a quolibet futuro inquinamento servaret immune, Deiparae Virginis potenti patrocinio submisit totam Dioecesim, ac praecipue urbem Lucerinam, quam mutato nomine, civitatem sanctae Mariae appellari voluit: qua nomenclatura nostris etiam temporibus dicta civitas decoratur. Tandem meritis plenus, et miraculorum fama illustris, animam reddidit Creatori die tertia Augusti circa annum*

salutis 1323., aetatis vero suae 70; cujus corpus in ecclesia quam suo ordini aedificaverat, honorifice conditum, tot prodigiis a Deo insignitum ferunt: ut paucis post ejus obitum annis Carolus dux Calabriae supplices dederit litteras Joanni Vigesimo Secundo pontifici maximo, ut Augustinum beatorum fastis adscribere dignaretur. Clemens vero undecimus, ut in toto ejus ordine cum officio et missa de communi unius confessoris pontificis, benigne concessit."

PRIJEVOD:
"*Pošavši u Lucersku Crkvu da očisti mrlje svoje nove zaručnice od saracenske propasti, čudesno je kolike je jade, kolike muke, prošao; dok nije gorljivošću molitve, učinkovitošću propovijedanja i svetošću ponašanja, zaslužio da vidi cijelo svoje stado katoličkim. I da ga sačuva od svake buduće nečistoće, podložio je cijelu biskupiju moćnoj zaštiti Bogorodice Djevice, a naročito grad Luceru, koji je promijenivši ime, želio nazvati gradom svete Marije; kojim se nazivom i u naše vrijeme rečeni grad ponosi. Napokon, pun zasluga, slavan glasom o čudima, dušu je vratio Stvoritelju, trećeg dana kolovoza oko godine spasenja 1323., a svoga vijeka 70; njegovo je tijelo s počastima sahranjeno u crkvi koju je izgradio svom redu, [i] kažu da je toliko slavno znamenjima od Boga, da je par godina nakon njegove smrti Karlo knez Kalabrije dao zamolbena pisma Ivanu Dvadesetdrugom, vrhovnom svećeniku, da se udostoji Augustina upisati u popis blaženika. A Klement Jedanaesti je blagohotno dopustio da se u cijelom njegovom redu slavi s oficijem i misom 'de communi unius confessoris pontificis'*."

Oficij bl. Augustina Kažotića, kao i sve posebne oficije Zagrebačke crkve, možete vidjeti u dodatku časoslovu koji je po odredbi nadbiskupa Jurja Haulika proglašen za cijelu Zagrebačku nadbiskupiju:

J. Haulik, **Officia varia sanctorum**, Zagreb, 1858. god.

Augustinov se nalazi na str. 197.-199.

In tertio Nocturno. Homilia S. Gregorii Papae in Evangel. Designavit Dominus: *ut in communi Evangelistarum cum* ℟℟. *ex comm. Confess. Pontif.*

Lectio nona et com. in Laud. de S. Steph. Pp. M.

Die III. Augusti.

In Festo Beati Augustini Gazzotti, Episcopi Zagrabiensis. Dupl.

Omnia de communi Confessoris Pontificis.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiæ tuæ in Beato Augustino Confessore tuo, atque Pontifice boni Pastoris exemplum providere dignatus es; concede propitius: ut ejus intercessione in loco pascuæ tuæ perpetuo collocari mereamur. Per Dominum nostrum.

Lect. I. Noct. Fidelis sermo. *Conf. Pont. I. loco. Ut in communi.*

Lect. II. Nocturni.

Lectio IV.

Augustinus Traguriæ in Dalmatia sub Spalatensi Archi-Episcopatu, Parentibus nobilitate, ac orthodoxa fidei pietate illustribus, natus est. Adolescens, ut totum se Deo manciparet, saeculari patrimonio dimisso, sacrae Prædicatorum familiæ nomen dedit, ibique in sectandis Sancti Dominici, quem sibi Patrem elegerat, vestigiis adeo incubuit, ut adhuc Juvenis tanquam Regularis observantiæ exemplar omnibus proponeretur. Exacto tyrocinio Parisios, una cum Fratre Jacobo Ursini studiorum causa missus, sanctum Thomam Aquinatem Magistrum habuit: sub quo mirum est, quantum in scientia, pietate, ceterisque virtutibus profecerit.

℟. Inveni David.

Lectio V.

In patriam reversus superiorum jussu prædicationi verbi Divini addictus est, maxime interim salutis animarum studio inardescens, nihil unquam omisit, quo infideles ad fidem, peccatores ad pœ-

nitentiam revocaret. In oratione assiduus, cui incumbens plures noctes ducebat insomnes, illud sancti Doctoris Augustini frequenter usurpabat: *recte novit vivere, qui recte novit orare.* Ne vero sub modio virtutum ejus lucerna delitesceret, a Benedicto Undecimo ad Zagrabiensem Episcopatum promotus fuit. Quo in munere humilitatis, patientiæ, misericordiæ erga pauperes laude, et præcipue indefessus in custodiendo grege sibi commisso, laboribus adeo enituit; ut Robertus Rex Neapolis, audita ejus fama, summis precibus a Joanne Vigesimo secundo impetrarit, Pastorem illum præfici Ecclesiae Lucerinæ, ut eam a Saracenorum erroribus, quibus infecta fuerat, expurgaret.

℟. Posui adjutorium.

Lectio VI.

Ad Lucerinam Ecclesiam profectus, novae sponsae suae maculas a Saracenorum labe expurgaturus, mirum! quas ærumnas, quos labores perpessus sit: donec orationis fervore, praedicationis efficacia, morum sanctitate, universum ovile suum Catholicum videre meruit. Utque illud a quolibet futuro inquinamento servaret immune, Deiparae Virginis potenti Patrocinio submisit totam Diœcesim, ac praecipue Urbem Lucerinam, quam, mutato nomine, Civitatem sanctae Mariæ appellari voluit: qua nomenclatura nostris etiam temporibus dicta Civitas decoratur. Tandem meritis plenus, et miraculorum fama illustris, animam reddidit Creatori die tertia Augusti circa annum salutis 1323. ætatis vero suæ 70.; cujus corpus in Ecclesia, quam suo Ordini aedificaverat, honorifice conditum, tot prodigiis a Deo insignitum ferunt: ut paucis post ejus obitum annis Carolus Dux Calabriae supplices dederit Litteras Jo-

anni Vigesimo Secundo Pontifici Maximo, ut Augustinum Beatorum fastis adscribere dignaretur. Clemens vero undecimus, ut in toto Praedicatorum ordine ejus festum cum Officio, et Missa de communi unius Confessoris Pontificis celebraretur, benigne concessit.

℟. Iste est.

Lectio III. Noct. Homo peregre. *ut in comm. Conf. Pont. I. Loco.*

Die XIX. Augusti.

S. Ludovici Tolosani Episcopi Confess. Semiduplex.

Omnia de communi Confessoris Pontificis, præter sequentia.

Oratio.

Deus, qui beatum Ludovicum Confessorem tuum, atque Pontificem cœleste Regnum terreno præponere docuisti, ac puritate illibata, et eximia in pauperes charitate, mirabilem efficere dignatus es: concede nobis, famulis tuis, imitari, quem colimus, ut ejusdem virtutes æmulantes in terris, coronari cum ipso mereamur in cœlis. Per Dominum.

In I. Noct. Lect. de Script. ocurr.

In II. Nocturno.

Lectio IV.

Ludovicus, nobillissimo genere natus, Patrem habuit Carolum secundum Siciliæ Regem, Matrem vero Mariam, Hungariae Regis filiam. Adhuc puer in sortem Domini vocatus, ætatis illius posthabitis oblectamentis, divino cultui sese totum mancipavit. Decimum quartum agens annum, una cum duobus fratribus pro Genitoris libertate in bello navali a Rege Aragoniae captus, obses ductus in Cathalauniam, Barcinonae apud Minores sancti Francisci fere septennio est commoratus, sub eorumque disciplina in scientiarum studiis, ac sacrae paginæ adipiscenda eruditione eo progressus est, ut con-

Poslušnost obvezuje samo u onome što nije grijeh

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/poslusnost-obvezuje-samo-u-onome-sto.html

Ljudi danas žive brzo, pa zato često i razmišljaju brzopleto. Kad danas čovjek (sa barem nekakvom vjerskom naobrazbom) pomisli na evanđeoske savjete, samo mu brzo prođu mislima riječi: "siromaštvo, čistoća, poslušnost".
I tu se često zaboravlja na one druge izraze koji se vežu uz te riječi.

Ako pogledate što stari katekizmi kažu o evanđeoskim savjetima, primijetit ćete da se uz one tri ključne riječi nalaze još neke, koje im pobliže određuju sadržaj.

Evo što kaže Katekizam sv. Pija X. (■ 514.):

> "Evanđeoski savjeti su dragovoljno siromaštvo, doživotna čistoća i poslušnost u svemu što nije grijeh."

To je već nešto znatno drugačije od samih riječi: "siromaštvo, čistoća, poslušnost".
Ovdje se ne radi o apsolutnoj poslušnosti, nego o "poslušnosti u svemu što nije grijeh".

Takve izraze ćete redovito vidjeti u starim katekizmima.

Evo, npr., glagoljski katekizam fra Rafaela Levakovića iz 1628. (Nauk karstjansk kratki), ovako nabraja evanđeoske savjete:

"Ka su ta svitovanja?
a) uboštvo dobrovoljno
b) čistoća vikovnja i udiljna
v) posluh u svakoj stvari, ka ni grih"

U originalu to ovako izgleda...

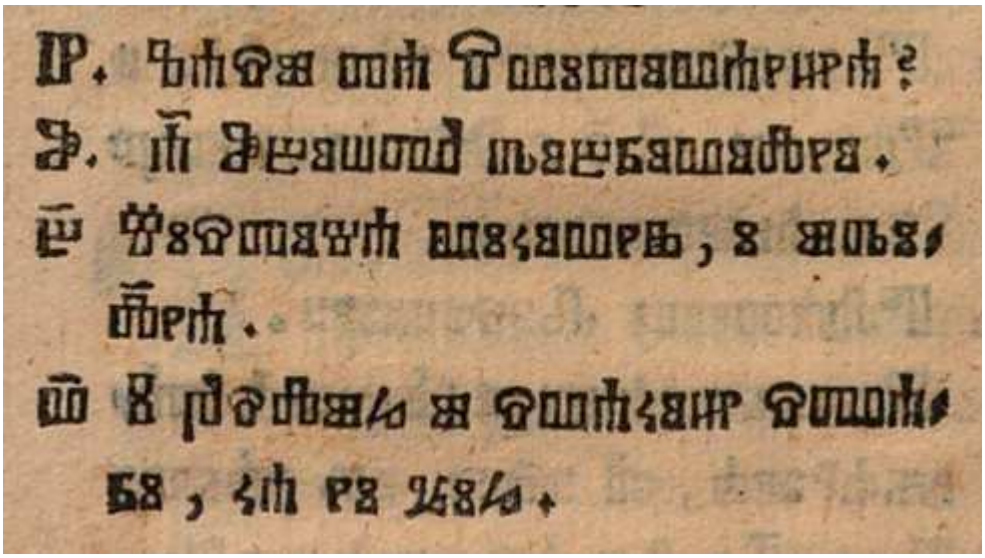

Da navedem još jedan primjer...
Sjećate li se dok sam prije pola godine govorio o fra Augustinu Miletiću?
Ovako njegov katekizam nabraja evanđeoske savjete (str. 48.):

Dakle, vidimo da su prošli katolički naraštaji izričito učili da posluh obvezuje samo u onome što nije grijeh.
Posluh koji dugujemo crkvenim poglavarima nije neograničen i bezuvjetan.
Ako oni nama nalože nešto što je protiv Božjih zapovijedi, mi ih ne smijemo poslušati.

Sv. Toma Akvinski to jasno i izričito kaže (*Summa theologica*, II-II, q. 104., a. 5.):
"*dicitur: 'Obedire oportet Deo magis quam hominibus' (Act. 5, 29). Sed quandoque praecepta praelatorum sunt contra Deum: ergo non in omnibus praelatis est obediendum.*"
("*kaže se: 'Treba se više pokoravati Bogu nego ljudima' (Dj 5, 29). Ali ponekad su naredbe prelata protiv Boga: stoga, ne treba u svemu slušati prelate.*")

Čak i sv. Franjo, koji je jedan od najvećih uzora poslušnosti, poručuje svim vjernicima (Epistola II. ad universos Christi fideles, cap. VIII.):
"*nullus tenetur ad obedientiam in eo, ubi committitur delictum vel peccatum*"
("*nitko nije dužan na poslušnost u onome gdje bi se počinio prijestup ili grijeh*").

Štoviše, Pravilo sv. Franje izričito traži od poglavara da braći ne nalažu ništa što bi bilo protiv njihove duše (*Regula*, cap. 10.):

"*Fratres qui sunt ministri et servi aliorum fratrum, visitent et moneant fratres suos, et humiliter et charitative corrigant eos, non praecipientes eis aliquid quod sit contra animam suam et Regulam nostram.*"

("*Braća koja su poglavari i sluge druge braće, neka posjećuju i opominju svoju braću, i ponizno i s ljubavlju ih ispravljaju, ne nalažući im ništa što bi moglo biti protiv njihove duše i našega Pravila.*")

Iz svega vidimo da poslušnost doista obvezuje samo u onome što nije grijeh.
Ako bi ti bilo koji autoritet naložio nešto što jest grijeh, ti ga nisi dužan poslušati. Ili bolje rečeno, ne smiješ ga poslušati.

Na primjer, ako ti autoritet naredi da sudjeluješ u nekakvoj "međureligijskoj molitvi", ti to ne smiješ poslušati. "Međureligijski obredi" su uvijek bili kvalificirani kao teški grijeh protiv katoličke vjere.

Zakonik kanonskog prava iz 1917. je u can. 1258. izričito zabranjivao vjernicima sudjelovanje u nekatoličkim obredima, a u can. 2316. određivao da oni koji sudjeluju u takvim obredima, automatski padaju pod sumnju za krivovjerje.

Znam, znam... sad će se netko javiti pozvajući se na "moderne reforme" i reći da je sve to ukinuto, da to više ne vrijedi, da su sve te zabrane "srušene" i sl.

Ja pitam takve: Tko to ima vlast da proglasi zlo dobrim, a dobro zlim?
Tko ima ovlasti da proglasi grijeh vrlinom, a vrlinu grijehom?
Tko si uzima za pravo da ruši stoljetni nauk Crkve?

Ovdje mogu samo ponoviti riječi sv. Tome Akvinskog (*Summ.theol.*, III, q. 74., a.2.,2):

"*ministris Ecclesiae non est a Christo data potestas ad ea quae pertinent ad irrisionem fidei et sacramentorum eius, secundum illud: 'Secundum potestatem quam dedit nobis Deus in aedificationem et non in destructionem' (2. Cor. 10, 8).*"

("*službenicima Crkve nije od Krista dana vlast za ono što bi spadalo u pogrđivanje vjere i njenih sakramenata, prema onoj: 'Vlašću koju nam je Bog dao za izgrađivanje, a ne za rušenje' (2 Kor 10, 8).*")

Zagrebačka nadbiskupija i ugarski kraljevi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/zagrebacka-nadbiskupija-i-ugarski.html

Svaka naša biskupija ima zasebnu povijest, a u neku ruku i zasebnu tradiciju. Jedna od posebnosti Zagrebačke nadbiskupije jest što se u njoj štuju trojica mađarskih kraljeva: sv. Ladislav (utemeljitelj Zagrebačke biskupije), sv. Stjepan (kome je posvećena zagrebačka katedrala) i sv. Emerik (u narodu poznat kao sv. Mirko).

Ova slika koju gore vidite, nalazi se na početku Misala zagrebačke crkve iz 1511., koji inače predstavlja vrhunac "zagrebačkog obreda" i koji se koristio u zagrebačkoj katedrali sve do 1794. god.

Na slici vidimo Majku Božju na prijestolju, kako je krune anđeli; na podnožju piše:
"S. Maria patrona regni Hungariae" ("sv. Marija zaštitnica kraljevine Ugarske"). Na lijevoj strani su sv. Stjepan i sv. Emerik, a na desnoj sv. Ladislav.
Zanimljivo je da sv. Emerik drži mač na kojem piše: "S. Emericus dux Sclavoniae" ("Sv. Emerik knez Slavonije"). Odmah ću reći da je u starim zagrebačkim liturgijskim knjigama sv. Emeriku redovito pripisivana titula "dux Slavoniae". No, o tome više kasnije...

Prema starim Statutima zagrebačkog kaptola, u katedrali su se svake srijede služile mise o sv. Stjepanu, a svakog četvrtka o sv. Ladislavu. U zagrebačkim brevijarima, svako je tromjesečje imalo poseban oficij o ovim svetim kraljevima.

Zagrebačka je crkva i u litanije svih svetih uključila ova tri sveca.
Evo iz svečanih litanija koje su se pjevale na Veliku subotu:

> "Sancte rex Stephane, ora pro nobis.
> Sancte Emerice, ora pro nobis.
> Sancte Ladislai, ora pro nobis."

I nakon što je u zagrebačku katedralu uveden rimski (tridentski) obred 1794. god., zadržani su posebni obrasci službi za blagdane sv. Stjepana, sv. Ladislava i sv. Emerika.

Štovanje svetih kraljeva nije jenjavalo, što se vidi i po uresima zagrebačke katedrale...

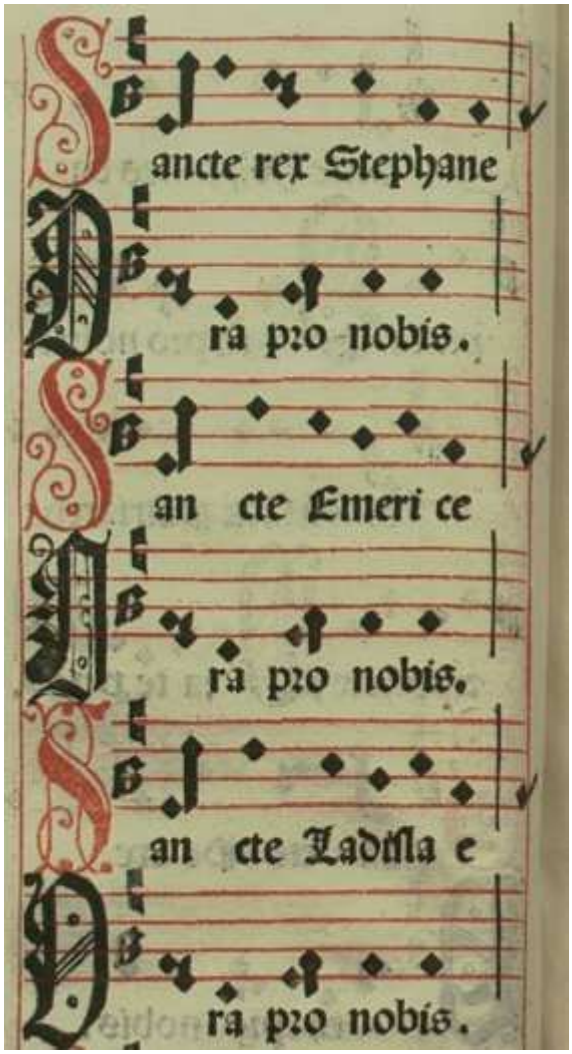
ancte rex Stephane
ra pro nobis.
an cte Emeri ce
ra pro nobis.
an cte Ladisla e
ra pro nobis.

Sv. Stjepan i sv. Ladislav između Krista Učitelja

Vidimo da ti sveci zaslužuju da ih pobliže upoznamo. Odlučio sam zato napisati par riječi o svakome od njih.
Počinjemo sa sv. Ladislavom...

Sv. Ladislav - "naš kralj a Tvoj ispovjednik"

Sv. Ladislav je utemeljitelj Zagrebačke biskupije. On je za Zagreb otprilike ono što je sv. Dujam za Split.

Kako je došlo do osnivanja Zagrebačke biskupije?
Sv. Ladisav je bio mađarski kralj 1077.-1095., njegova sestra Jelena bila je žena hrvatskog kralja Zvonimira. Ladislav je, dakle, bio Zvonimirov šurjak. Kao takav, smatrao je sebe Zvonimirovim nasljednikom i legitimnim pretendentom na hrvatsku krunu. Zauzeo je prostor između Drave i Save, i tu 1094. osnovao Zagrebačku biskupiju.

Ali, da ne bi ispalo da pričam napamet, evo što srednjovjekovni izvori kažu o tome...

Počet ćemo s Tomom Arhiđakonom, koji u svom djelu *Historia Salonitana* (cap. XVII.) piše da je Ladislava u Hrvatsku pozvao neki velikaš iz Slavonije:

"*Eo namque tempore rex Suinimirus mortis debitum solvit, nullumque suae posteritatis heredem reliquit. Sic ergo tota regalis sanguinis deficiente prosapia, non fuit ulterius, qui in Regno Chroatorum rite succedere debuisset. Cepit itaque inter omnes regni proceres magna discordia suboriri, et cum divisim modo hic, modo ille, regnandi ambitione sibi terrae dominium vendicaret, innumerabiles rapinae, praedationes, caedes, et omnium facinorum seminaria emerserunt, alter enim alterum insequi, invadere, trucidare quotidie non cessabat. Verum his temporibus extitit quidam ex magnatibus Sclavoniae, qui cum a suis esset contribulibus multis lacessitus iniiuriis multisque damnis attritus, non sperans aliter se posse tantis resistere malis in Ungariam profectus est. Tunc ad regem Vladislavum ingressus eum aloqui cepit, persuadens ei, ut ad capiendum Chroatiae Regnum, et suo dominatui subiugandum exiret, dans ei plenam fiduciam id facile posse complere, cum Regnum illud vacuum et sine tutela regalis providentiae remansisset*."

("*U ono je naime vrijeme kralj Zvonimir platio dug smrti, i nikoga od svoga potomstva nije ostavio za nasljednika. Tako je dakle utrnula cijela kraljevska loza, nije bilo nikoga tko bi ga u Kraljevstvu Hrvata trebao po pravilima naslijediti. Počela je tako nicati velika nesloga među velikašima kraljevstva, i kako su odvojeno, sad ovaj sad onaj, željom za vladanjem sebi prisvajali vlast nad zemljom, izbile su nebrojene otimačine, krađe, ubojstva i sjemenje svih zločina; jedan drugoga nije prestajao svakodnevno proganjati, napadati, ubijati. A bio je u to vrijeme jedan od velikaša Slavonije koji, kako je bio od svojih suplemenika satrt mnogim udarcima i mnogim štetama, ne nadajući se da bi se na drugi način mogao oduprijeti tolikim zlima, pošao je u Ugarsku. Tada je ušao kralju Ladislavu i počeo s njime pregovarati, uvjeravajući ga da krene na zauzeće Kraljevine Hrvatske i podloži je svojoj vlasti, dajući mu puno uvjerenje da to lako može postići, jer je to Kraljevstvo ostalo upražnjeno i bez zaštite kraljevske providnosti.*")

Nakon toga se, prema Tomi Arhiđakonu, dogodilo ovo:

"*His ergo Vladislavus rex inductus consiliis, absque mora, coadunato exercitu copioso, venit et occupavit totam terram a Dravo fluvio usque ad alpes, quae dicuntur ferreae, nullo obice resistente. Post haec transivit alpes, et caepit impugnare munitiones et castra, multaque praelia committere cum gentibus Chroatiae. Sed cum alter alteri non ferret auxilium, essentque divisi ab invicem, facilem victoriam rex potuit obtinere; nec tamen usque ad maritimas regiones pervenit, sed audiens quod quaedam gens sui regni fines intraverat, in Ungariam repedavit*."

("*Potaknut dakle tim savjetima, kralj Ladislav je bez odgađanja, okupivši veliku vojsku, došao i zauzeo cijelu zemlju od rijeke Drave sve do planina, koje se zovu željezne, bez ikakvog otpora. Nakon toga je prešao planine i počeo napadati tvrđave i utvrde, i*

mnoge bojeve voditi s hrvatskim plemenima. Ali kako jedan drugome nije pružao pomoć i bili su odvojeni jedan od drugoga, kralj je mogao dobiti laku pobjedu, ali nije dospio do primorskih pokrajina, već se čuvši da je neki narod prešao granice njegova kraljevstva, vratio u Ugarsku.")

Naposljetku, Toma Arhiđakon dodaje i ovo:
"*Fuit autem rex iste non solum armis strenuus, sed religione et sanctitate insignis.*"
("*Bio je taj kralj ne samo snažan na oružju, već i vjerom i svetošću istaknut.*")

Srednjovjekovni mađarski pisci daju malo drugačiji opis tih događaja. Oni su više isticali da je Ladislav, kao šurjak kralja Zvonimira, imao pravo na hrvatsku krunu.
Pa tako piše kroničar Ivan Turčanski (*Chronica Hungarorum*, cap. 56.):

"*Cum enim rex Zolomerus sine liberis decesisset, uxor eius, soror regis Ladislai, ab inimicis viri sui multis iniiuriis praegravata, auxilium fratris sui, regis Ladislai, in nomine Iesu Christi imploravit. Cuius iniurias rex graviter vindicavit et Croatiam atque Dalmatiam integraliter sibi restituit, quam postea praedicta regna suo subdidit dominio. Quod tamen rex non fecit propter cupiditatem, sed quia secundum regalem iustitiam sibi competebat haereditas, quoniam rex Zolomerus in primo gradu affinitatis eidem attinebat et haeredem non habuit.*"

("*Kad je naime kralj Zvonimir preminuo bez djece, njegova je žena, sestra kralja Ladislava, opterećena mnogim nepravdama od neprijatelja svoga muža, prizvala u ime Isusa Krista, pomoć svoga brata Ladislava. Njene je rane kralj strogo osvetio i u potpunosti sebi prisvojio Hrvatsku i Dalmaciju, koja je poslije spomenuta kraljevstva podložio svojoj vlasti. Ali to kralj nije učinio zbog pohlepe, nego zato što je prema kraljevskoj pravdi njemu pripadalo nasljedstvo, jer mu je kralj Zvonimir bio u prvom stupnju svojte i nije imao nasljednika.*")

A sad dolazimo do onoga što je najvažnije - osnivanje Zagrebačke biskupije.

Najstariji dokument u kojem se spominje Zagrebačka biskupija je tzv. Felicijanova isprava iz 1134. god.
U njoj se navodi:

"*Rex Ladisclauus... zagrabiensem constituit episcopatum, videlicet ut quos error idolatriae a Dei cultura extraneos fecerat, episcopalis cura ad viam veritatis reduceret. Ad instruendam ergo huius plebis ignorantiam quemdam boemicum venerabilis vitae virum, nomine Duch, idoneaum repperit, quem ecclesiae pastorem per suum capellanum Fancicam delegavit...*"

("*Kralj Ladislav... je uspostavio zagrebačku biskupiju, da naime one koje je zabluda idolopoklonstva udaljila od štovanja Boga, biskupska briga vrati na put istine. Da pouči dakle neznanje ovoga puka, našao je prigodnim jednoga Čeha časnoga života, po imenu Duh, koga je po svom kapelanu Fanciki postavio za pastira crkve...*")

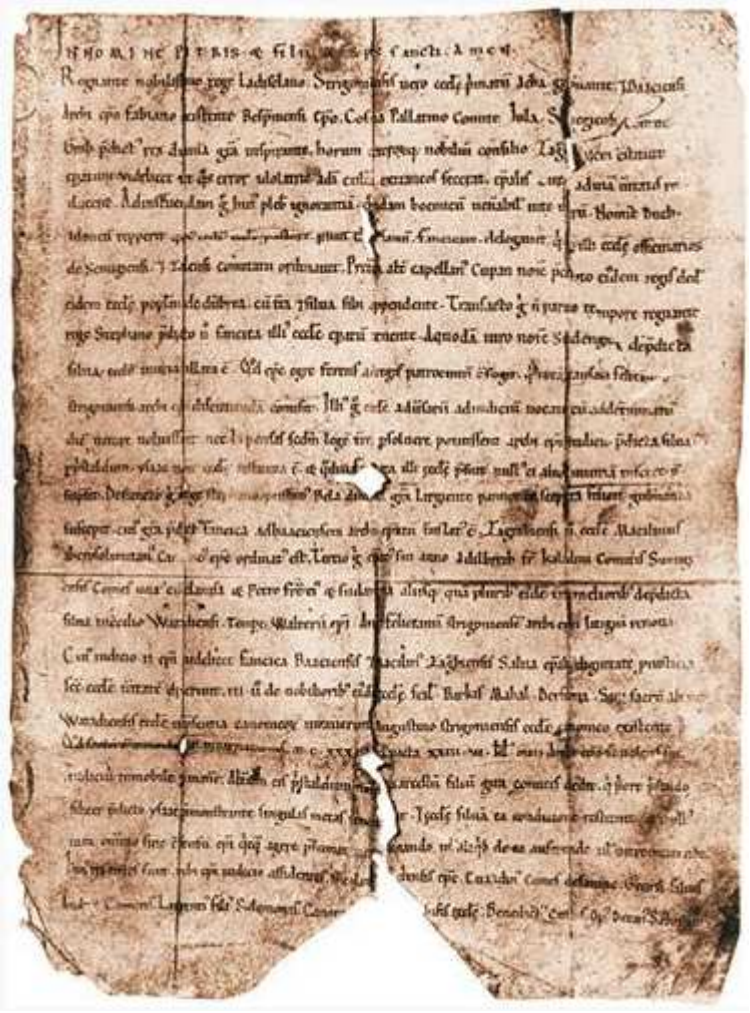

Felicijanova isprava (1134. god.)

A sad je vrijeme da pogledamo kako su sami stari Zagrepčani gledali na sve ovo. Vrijeme je da pogledamo pisane izvore zagrebačke crkve.

Na početku Statuta zagrebačkog kaptola iz 1334. god., Ivan arhiđakon gorički napisao je kratku kroniku ugarskih kraljeva i zagrebačkih biskupa.

Ovako on piše o počecima Zagrebačke biskupije:

"*Ante omnia autem est nota dignum, quod ecclesiae zagrabiensis kathedralis est fundator rex Hungariae sanctissimus Ladizlaus, cuius festum colitur quinto kalendas julii et eius obitus recolitur anno dominicae incarnationis M. nonagesimo quinto, quarto kalendas augusti, feria prima. Tempore autem eius regiminis notabilius in aliqua parte Sclavoniae et in aliqua totaliter cepit vigere nomen Christi. Ipse etiam zagrabiensem ecclesiam in honore sanctissimi regis Stephani fundaverat, et multis possessionibus, iuribus et prerogatis dotaverat...*"

("*Prije svega je vrijedno spomena, da je utemeljitelj katedralne crkve zagrebačke kralj Ugarske presveti Ladislav, čiji se blagdan slavi petoga dana mjeseca srpnja, i njegovo se preminuće dogodilo godine Gospodnjeg utjelovljenja M. [tisuću] devedeset pete,*

četvrtoga dana mjeseca kolovoza, u nedjelju. U vrijeme njegova vladanja je istaknutije u jednom dijelu Slavonije i u jednom potpuno počelo jačati ime Kristovo. On je također utemeljio zagrebačku crkvu u čast presvetoga kralja Stjepana, i mnogim ju je posjedima, pravima i dobrima nadario...")

Kao što sam već napomenuo, u zagrebačkoj katedrali je svaki četvrtak bio posvećen štovanju svetoga kralja Ladislava.
U zagrebačkom misalu iz 1511. nalazi se nekoliko obrazaca mise sv. Ladislava. Imamo i posebnu sekvencu (posljednicu) za njegov blagdan.

U svim molitvama se sv. Ladislava naziva: "rex noster et confessor tuus" ("naš kralj i tvoj [Božji] ispovjednik").

In feſto beati Ladiſlai Regis et cõfeſſoris Introitus. Os iuſti cum ceteris in ſuo ordine infra de communi confeſſore ſeculari perſona. Sed Oratio. Eus q beatũ Ladiſlaũ regem noſtrũ: pium cõfeſſorem tuum diuerſis decoraſti miraculis: tribue q̃s vt ei? ſuffragantibus meritis: ab oĩbus muniamur aduerſis: et gaudijs perfruamur eternis. Per dñm noſtrũ. i.x.fi.t.q.t.v.

Oltar sv. Ladislava u zagrebačkoj katedrali...

A ovo je oficij sv. Ladislava Kralja koji su sve do novijeg vremena, morali moliti klerici Zagrebačke nadbiskupije na njegov blagdan, 27. lipnja.

(J. Haulik, **Officia varia sanctorum**, Zagreb, 1858., str. 369.-371.)

Die XXVII. Junii.

S. Ladislai Regis Confess. In Metrop. ubi Fest. Fori dupl. I. Classis cum Octav. non privil. Extra Metrop. dupl. 2. Class. sine Octav.

Omnia de communi Confessoris non Pontificis praeter ea quae hic sunt propria.

Oratio.

Deus, qui beatum Regem Ladislaum Confessorem tuum, diversis decorasti miraculis: præsta quaesumus; ut ejus suffragantibus meritis, ab omnibus semper muniamur adversis, et gaudiis perfruamur aeternis. Per Dominum.

In primo Noct. Lect. Justus, si morte, *de commun. Confess. non Pontif.*

In II. Nocturno.

Lectio IV.

Ladislaus, primus hujus nominis Hungariae Rex, Bela primo, ex filia Regis Poloniae prognatus, cunctis animi et corporis dotibus fuit ornatissimus. Regale solium invitus conscendit: Salomonem enim praeferri optabat. Cui, et postea saepius cedere volens, a Proceribus Regni fuit prohibitus. Creatus in Regem, omnia boni Principis officia explevit: beneficentia in egentes, comitate, justitia, ac liberalitate eminebat. Praesentissimis vitae suae periculis, subditos ab immani barbararum gentium populatione vindicavit, fusis non una vice Cumanorum agminibus. Dalmatiam et Croatiam Regno Hungariae adjunxit; volente id Sorore ipsius, quae rerum potiebatur, marito Regnorum illorum Domino vita functo. Regias virtutes, christianae pietatis opera excellebant. Posteaquam enim Dei monitu, ad Chrysium fluvium Basilicam Dei Genitrici erexisset, oppidoque Varadino adjecto munivisset, totum se deinceps ad cultum Religionis amplificandum

convertit. Episcopatus amplissimos, Monasteria, Templaque magnifica construxit, regiaque munificentia dotata, omnibus ornamentis auxit.

℟. Honestum fecit illum.

Lectio V.

Divinarum rerum contemplationi Rex sanctus ita deditus erat, ut interdum in aëra sublimis raperetur, nimioque circumfusus splendore Varadini in Templo a suis quandoque conspiceretur. Adversus Tartaros bellum gerens, cum fugientes barbari, ut militem sancti Regis ab insequendo distinerent, ingentem pecuniae vim dolose sparsissent: Ladislai precibus pecunia omnis in lapidem commutari visa est. Exercitui suo, victus inopia laboranti, fusis ad Deum precibus, cervorum et bubalorum gregem impetravit. Fontes etiam aquae recentis, e saxis, ad extinguendam suorum sitim pari modo a Deo obtinuit. Voverat pius Rex profectionem cum validis copiis ad Terram sanctam, a saevissimis Christiani nominis hostibus vindicandam: sed sancta mors pios conatus antevertit. Eum igitur, anno Salutis millesimo nonagesimo quinto, ex hac vita sublatum, universa Hungaria integro triennio veste pulla et squallida luxit: ludis, choreis, omnique musico instrumento per id tempus relegatis.

℟. Amavit eum.

Lectio VI.

Locum sepulturae in Ecclesia Varadinensi, a se constructa, ipse sibi delegerat: quo cum sacrum corpus deveheretur, fessi labore ministri, ut somno vires reficerent, substiterant. Vectoribus igitur dormientibus, currus, in quo collocatum erat sacrum pignus, sine ullius jumenti adminiculo tam rapidis rotis Varadinum defert corpus, ut ab

excitatis vectoribus assequi nequiverit. Ipso sepulturae tempore, cum quidam ejus corpus foetere dixisset, os in tergum torqueri repente sensit: sed poenitentia ductus, sancti Regis opem implorans, pristinae sanitati restituitur. Multi praeterea caeci, muti, ac morbis fatigati, ad sepulchrum sancti Regis sanitatem receperunt. Quibus rebus permotus Coelestinus tertius, ipsum in Sanctorum numerum adscripsit.

℟. Iste homo perfecit.

In tertio Nocturno.

Homilia S. Gregorii, Papae in Evang. Sint lumbi vestri praecincti. *Ut in Breviario de communi Confessoris non Pontificis primo loco.*

In secundis Vesperis, omnia ut in communi Confess. non Pontif. cum commem. S. Leonis Papae et Confess. tantum.

Die XIII. Julii.

S. Margaritæ Virginis et Mart. Duplex.

Omnia de communi Virginum et Martyrum, praeter ea, quae hic annotantur.

Oratio.

Deus, qui Beatam Margaritam Virginem, per martyrii palmam, tui regni fecisti consortem: concede nobis, quæsumus; ut per ejus exempla ad te pervenire mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Et fit commem. S. Joannis Gualberti Abbatis.

In primo Nocturno, Lectiones de Scriptura occurrente.

In secundo Nocturno, sermo S. Ambrosii Episcopi. Quoniam hodie natalis est, *ut in communi Virginum.*

In tertio Nocturno, Homilia S. Gregorii Papae in Evangel. Simile est regnum coelorum thesauro, *ut in communi non Virginum.*

Zanimljivo je da se u IV. čitanju kaže:
"*Dalmatiam et Croatiam regno Hungariae adjunxit, volente id sorore ipsius...*"
("*Dalmaciju i Hrvatsku je pridružio kraljevini Ugarskoj, po želji svoje sestre...*")

Prelazimo sad na kralja Stjepana, kome je posvećena zagrebačka katedrala.

Sv. Stjepan - zaštitnik svete Crkve

Sv. Ladislav je zagrebačku katedralu posvetio sv. Stjepanu.
Sv. Stjepan je bio prvi mađarski kralj (997.-1038.). Dovršio je proces pokrštavanja Mađara, iskorijenio je ostatke poganstva; pod njegovom se zaštitom Crkva proširila i učvrstila u Mađarskoj. Sv. Stjepan je postao uzorom kršćanskog vladara.

U tradicionalnom rimskom obredu, njegov se blagdan slavi 2. rujna. Tada nas Crkva poziva da slijedimo stope sv. Stjepana, kako se moli u popričesnoj molitvi:

"*Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut beati Stephani confessoris tui fidem congrua devotione sectemur; qui pro eiusdem fidei dilatatione, de terreno regno ad coelestis regni gloriam meruit pervenire. Per Dominum...*"

("*Podaj, molimo, svemogući Bože da prikladnom odanošću slijedimo vjeru blaženoga Stjepana ispovjednika tvoga, koji je za proširenje iste vjere, zaslužio iz zemaljskog kraljevstva doći do slave nebeskog kraljevstva. Po Gospodinu...*")

Sv. Stjepan se u širenju katoličke vjere nije samo služio svojom vlašću, već i upornim i dugotrajnim molitvama.
U rimskom brevijaru se na njegov blagdan u V. čitanju kaže:
"*Humilimis interim precibus in cinere et cilicio Deum deprecans, ut universum Hungariae regnum, antequam e vita migraret, catholicum videre mereretur.*"
("*Poniznim je međutim molitvama u pepelu i kostrijeti molio Boga da cijelu kraljevinu Ugarsku, prije nego što pređe iz života, zasluži vidjeti katoličkom.*")

U starom zagrebačkom obredu bilo je više blagdana posvećenih sv. Stjepanu Kralju. Osim što se u katedrali svake srijede služila misa o sv. Stjepanu, na poseban način se slavio blagdan našašća desne ruke Stjepana kralja (30. svibnja) i blagdan njegovog prelaska u vječni život (20. kolovoza).

Kao što je već spomenuto, zagrebački misal iz 1511. ima posebne sekvence (posljednice) za blagdane sv. Stjepana, sv. Ladislava i sv. Emerika.

Ovo je sekvenca sv. Stjepana...

A sada nekoliko riječi o sinu sv. Stjepana: o sv. Emeriku....

Sv. Emerik (Mirko)

Sv. Emerik, u našem narodu poznatiji kao sv. Mirko, bio je sin sv. Stjepana. Mladić istaknut svetim životom umro je u 24 godini.

Kip sv. Stjepana na kapelici sv. Križa

Zanimljivo je da stare zagrebačke liturgijske knjige sv. Emeriku pripisuju titulu "dux Slavoniae".

Naime, u Zagrebačkoj biskupiji je stoljećima postojalo mišljenje da je sv. Emerik bio oženjen za kćer hrvatskog kralja i da je odatle nosio naslov "kneza Slavonije".
Takva mišljenja su iznijela i dva istaknuta zagrebačka kanonika: Juraj Ratkaj (1612.-1666.) i Baltazar Adam Krčelić (1715.-1778.).

Juraj Ratkaj piše u svojoj knjizi Memoria regum et banorum (Beč, 1652., str. 50.):

"*Hic princeps in omnibus sane laudandus, naturae fortunaeque bonis aeque insignis, sed praecipue in Deum observantia atque cultu, publiceque pacis amantissimus, cuius virtutum famam cum divus Stephanus Pannoniorum rex inaudivisset et ut preterea Bulgarorum atque Sclavorum animos ob Cheanum interfectum, vastatamque Bulgariam concitatos sedaret, filiam Crescimiri in connubium Emerico filio postulavit, unde postea divus Emericus ducis Sclavoniae titulo decoratus est.*"

("*Ovaj vladar [Krešimir] u svemu zaista vrijedan hvale, jednako istaknut vrlinama ćudi i sreće, ali osobito pobožnošću i štovanjem Boga, ljubitelj javnog mira; kad je sveti Stjepan, kralj Panonaca, čuo glas o njegovim vrlinama, i da osim toga umiri zabrinutost Bugara i Slavena zbog ubojstva Cheana i opustošene Bugarske, zamolio je kćer Krešimirovu za ženidbu svoga sina Emerika, odatle je poslije sveti Emerik ukrašen naslovom kneza Slavonije.*")

A ovako piše B. A. Krčelić (De regnis Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae notitiae praeliminares, str.103.-104):

"*S. Emericum ducem Sclavoniae fuisse, firmare aliunde nequimus, quam ex breviario vetusto Ecclesiae Zagrabiensis, ubi die 2da Septembris est officium solenne depositionis s. Emerici ducis', notatque rubrica, ad mox dictam diem 'de sancto Emerico confessore duce Sclavoniae'... Die autem quinta Novembris habet: 'De sancto Emerico duce Sclavoniae'. Ad vesperas antiphona sequens est: 'Laetare Pannonia, mater et nutricia, cole cum laetitia tuae prolis gaudia. Gaude et Sclavonia de tui ducis gloria'... Lectio*

primi nocturni incoat: 'Beatus Emericus dux Sclavoniae, gloriosus primogenitus sanctissimi Stephani primi regis Hungariae'... In Missali aeque, s. Emericum ducem Sclavoniae fuisse rubrica exprimit: 'In festo b. Emerici ducis Sclavoniae introitus'."

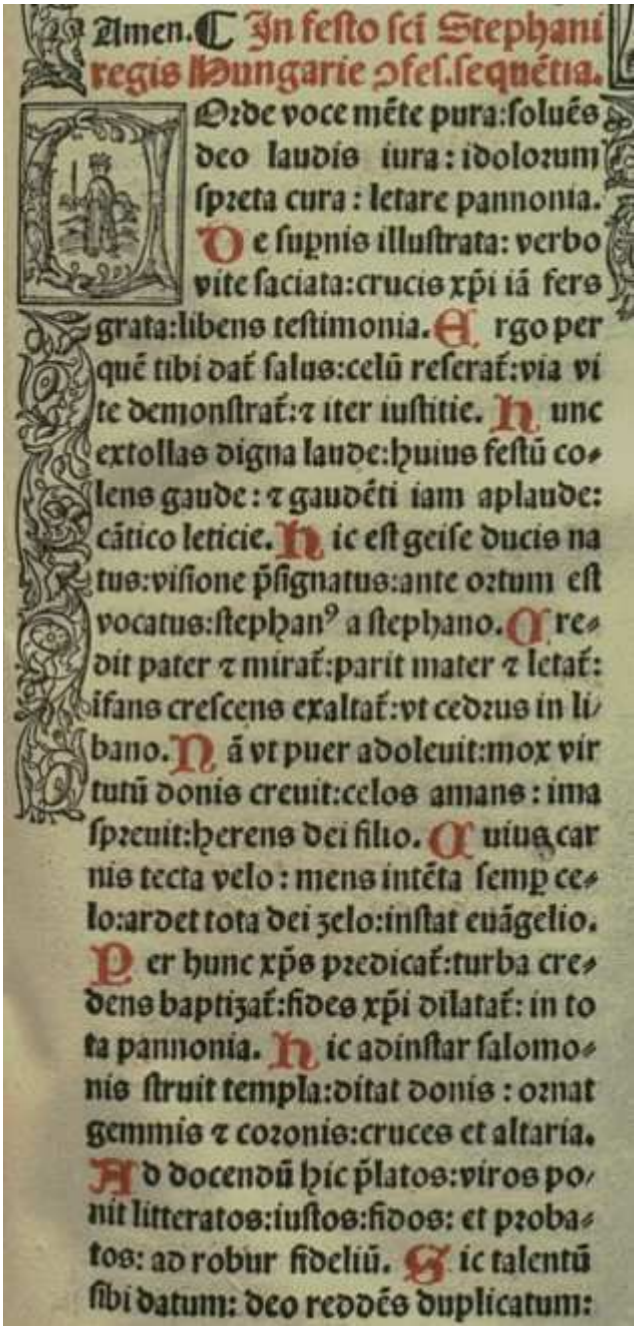
Amen. In festo sci Stephani regis Hungarie cfes. sequétia.
Orde voce mête pura: soluês deo laudis iura: idolorum spreta cura: letare pannonia.
Oe supnis illustrata: verbo vite saciata: crucis xpi iã fers grata: libens testimonia.
Ergo per quê tibi dat salus: celũ referat: via vite demonstrat: t iter iustitie.
Hunc extollas digna laude: huius festũ colens gaude: t gaudéti iam aplaude: cãtico leticie.
Hic est geise ducis natus: visione psignatus: ante ortum est vocatus: stephan⁹ a stephano.
Qre dit pater t mirat: parit mater t letat: ifans crescens exaltat: vt cedrus in libano.
Nã vt puer adoleuit: mox virtutũ donis creuit: celos amans: ima spreuit: herens dei filio.
Quiuq; carnis tecta velo: mens intẽta semp celo: ardet tota dei zelo: instat euãgelio.
Per hunc xps predicat: turba credens baptizat: fides xpi dilatat: in tota pannonia.
Hic adinstar salomonis struit templa: ditat donis: ornat gemmis t coronis: cruces et altaria.
Ad docendũ hic platos: viros ponit litteratos: iustos: fidos: et probatos: ad robur fideliũ.
Sic talentũ sibi datum: deo reddẽs duplicatum:

("*Da je sv. Emerik bio knez Slavonije ne možemo potvrditi niotkuda, osim iz staroga brevijara zagrebačke crkve, gdje je dana 2ga rujna 'officium solenne depositionis s. Emerici ducis', i rubrika ističe na rečeni dan 'o svetom Emeriku ispovjedniku knezu Slavonije'... A dan peti rujna ima: 'O svetom Emeriku knezu Slavonije'. U večernjoj je sljedeća antifona: 'Veseli se Panonijo, majko i hraniteljice, štuj s radošću veselje svog potomstva. Raduj se i Slavonijo zbog slave tvoga kneza'... Čitanje prvog nokturna počinje: 'Blaženi Emerik, knez Slavonije, slavni prvorođenac presvetoga Stjepana, prvoga kralja Ugarske'... U Misalu jednako rubrika kaže da je sv. Emerik bio knez Slavonije: 'In festo b. Emerici ducis Sclavoniae introitus'.*")

Krčelić donosi i fragment iz (danas izgubljene) kronike Ivana arhiđakona goričkog (str. 101.-102.) u kojem se navodi da je sv. Emerik umro prije nego se oženio kćerkom hrvatskog kralja Krešimira III. Inače, o tom fragmentu i danas traju rasprave među povjesničarima.

No, nas katolike bi više trebalo zanimati jedno drugo pitanje...

Je li Zagrebačka nadbiskupija zaboravila svoje svece zaštitnike?

Sad dolazimo do onog pitanja koje me i potaknulo da napišem ovaj tekst. Naime, lako je uočiti da se ova tri sveca danas u Zagrebačkoj nadbiskupiji ne štuju ni približno onoliko kao nekada.

Čak štoviše, kladim se da većina današnjih Zagrepčana uopće ne zna da je zagrebačka katedrala posvećena sv. Stjepanu Kralju. To je kao da Split zaboravi sv. Dujma ili kao da Padova zaboravi sv. Antuna.

Zašto je do toga došlo?
Nemojmo imati nikakve iluzije. Postoje dvije skupine kojima odgovara marginalizacija ovih svetaca.
S jedne strane, novopečeni kvazi-domoljubi kojima sad odjednom smeta čašćenje "mađarskih svetaca". S druge strane, modernisti kojima najviše smeta to što je ovdje riječ o katoličkim kraljevima, koji su oličenje katoličkog monarhizma i katoličke države - nasuprot "vjerskoj slobodi".

Ovo drugo je možda i glavni razlog. Jer... kako bi netko mogao propovijedati "vjersku slobodu", a istovremeno slaviti sv. Stjepana koji je iskorijenio nekršćanske religije u Mađarskoj?

Pozivam dobronamjerne svećenike Zagrebačke nadbiskupije da ne upadaju u modernističke zamke, i da se vrate iskrenom štovanju svetaca-zaštitnika nadbiskupije.

Treba častiti te svece onako kako su se uvijek častili - od kad je kralj Ladislav utemeljio biskupiju.

Ugledajte se na primjer svih prošlih naraštaja...

Primjer kardinala Jurja Haulika

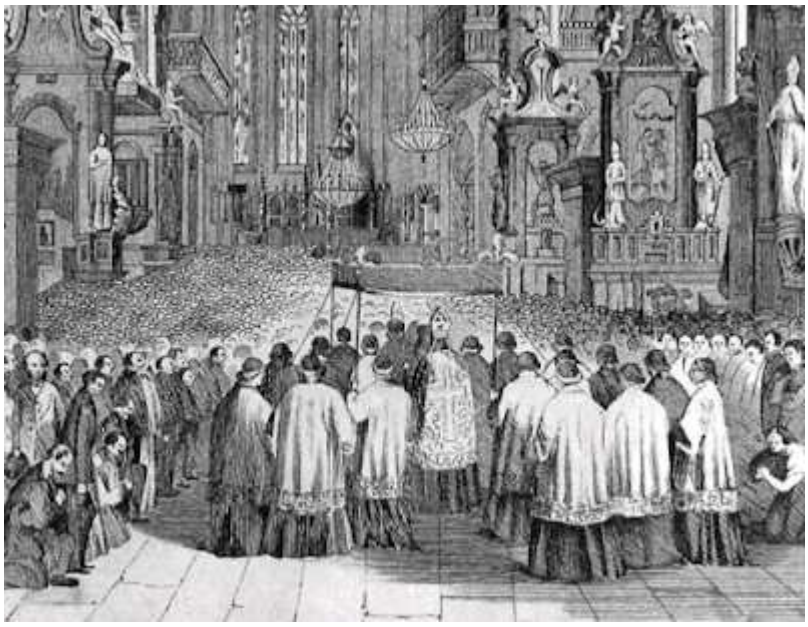

Iako su mnogi poznati zagrebački biskupi osobito štovali sv. Stjepana i sv. Ladislava, izdvajam ovdje primjer kardinala Jurja Haulika, jer je u njegovo vrijeme zagrebačka biskupija uzdignuta na čast nadbiskupije.

Kad bi barem svaki zagrebački nadbiskup rekao ono što je kardinal Haulik izrekao u propovijedi na svojoj prvoj pontifikalnoj misi u zagrebačkoj katedrali (7. siječnja 1838.):

"*Introibo nunc ad altare Dei, et sacrificabo Domino hostiam laudis, qui, ut mirabilem faceret gratiam suam, in eam munera sua contulit, in quo meritorum suffragia non invenit. Invocata intercessione beatissimae Dei Genitricis, Virginis Mariae, sanctorum item regum Stephani et Ladislai, dioecesis huius tutelarium...*"

("*Uzaći ću sada k oltaru Božjem, i žrtvovat ću Bogu žrtvu hvale, koji, da čudesnom pokaže svoju milost, daje svoje darove onome u kome ne nailazi na pomoć zasluga. Prizvavši zagovor preblažene Bogorodice, Djevice Marije, isto tako i svetih kraljeva Stjepana i Ladislava, zaštitnika ove biskupije...*")

IZVOR:
J. Haulik, Selectiores encyclicae literae et dictiones sacrae, tom. I., 1850., str. 81.

O borbi protiv neprijatelja prema Tridentskom katekizmu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/o-borbi-protiv-neprijatelja-prema.html

Od svih katoličkih katekizama najveći je autoritet uvijek imao Katekizam Tridentskog koncila (napisan 1566. g.), poznat još pod nazivima *Rimski katekizam*, *Katekizam Pija V.* ili jednostavno *Tridentski katekizam*.

CATECHISMVS
EX DECRETO
SACROSANTI CONCILII
TRIDENTINI.
Iussu Pij V. Pontificis Maximi editus.
In Capita, & sectiones distinctus, variisque SS. Patrum Sententijs, & vtriusque tùm noui, tùm veteris Testamenti auctoritatibus munitus, & omni cura emendatus.
Cui etiam duo Indices adiecti, Alter earum rerum, quæ ad Euangelia Dominicalia, & aliquot Festorum accommodari possunt.
Alter earum, quæ in toto opere continentur.
BASSANI, M.DCC.
Ex Typographia Io: Antonij Remondini.
SVPERIORVM PERMISSV.

Od svećenika se očekivalo da propovijedaju puku prema tom katekizmu, na što su uvijek iznova upozoravali pape, osobito Klement XIII. i Pio IX. Župnici su se na propovijedima morali držati katekizma (a ne kao danas kad mnogi propovijedaju što god im padne na pamet). Tako je katekizam osiguravao jedinstvo u propovijedanju katoličke istine, isto kako je Misal Pija V. osiguravao jedinstvo (zapadne) liturgije.

Ovom prilikom želim skrenuti vašu pozornost na pouke Tridentskog katekizma o borbi protiv neprijatelja. Naši neprijatelji su: svijet, tijelo (put) i đavao.

O borbi protiv đavla raspravlja se u poglavlju katekizma koje govori o šestoj molbi Očenaša ("ne uvedi nas u napast"). Ono se sastoji od 20 pitanja, koja govore o napastima. Posebna se pozornost daje zamkama koje đavao postavlja ljudima, kako bi ih naveo na grijeh i odvukao u pakao.

Rado bih ovdje stavio svih 20 pitanja, ali to bi bio preveliki pothvat. No, zato stavljam ona pitanja i odgovore koji mi se čine posebno važnima. Izdvojio sam 4., 5., 10., 15. i 18. pitanje.

4. Quot quantisque tentationum periculis hominum vita sit exposita?
Quare proponat fideli populo parochus praelia et pericula, in quibus assidue versamur, dum anima est in hoc mortali corpore, quos undique caro, mundus et satanas oppugnant. Quid ira, quid cupiditas in nobis possit, quotusquisque est, qui magno suo malo non experiri cogatur? Quis non his lacessitur stimulis? Quis non sentit aculeos? Quis subiectis non uritur ardentibus facibus?
Et quidem tam varii sunt ictus, tam diversae petitiones, ut difficilimum sit gravem

aliquam plagam non accipere. Et praeter hoc inimicos qui habitant et vivunt nobiscum, sunt praeterea illi hostes acerrimi, de quibus scriptum est: 'Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem; sed adversus principes, et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus.' (Ephes. 6, 12)

PRIJEVOD:
"*4. Kolikim i kakvim opasnostima od napasti je izložen čovjekov život?*
Zato neka župnik izloži vjernom puku o borbama i opasnostima, u kojima se neprestano nalazimo, dok je duša u ovom smrtnom tijelu, koju sa svih strana napadaju put, svijet i sotona. Što srdžba, što požuda u nama može napraviti: koliko ih je koji nisu prisiljeni iskusiti svoje veliko zlo? Koga ne probadaju te bodlje? Tko ne osjeća te žalce? Tko ne izgara od podmetnute goruće žeravice?
A tako su raznovrsni udarci, tako raznolike navale, da je teško ne zadobiti neku tešku ranu! A osim toga, neprijatelji koji borave i stanuju s nama su uz to oni najgori protivnici o kojima je pisano: 'Nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv vrhovništava i vlasti, protiv upravljača ovoga svijeta tmina, protiv duhova opakosti po nebesima.' (Ef 6, 12)."

5. Quam graves sint daemonum in nos insultus ex sententia divi Pauli exponitur.
Accedunt enim ad intimas pugnas externi impetus et impressiones daemonum, qui et aperte nos petunt, et per cuniculos influunt in animas nostras, vix ut ab illis cavere possimus. Illos et 'principes' appellat Apostolus propter naturae excellentiam, nam natura hominibus, et ceteris, quae sub sensum cadunt, creatis rebus antecellunt; et 'potestates' vocat, quod non solum naturae vi, sed et potestate etiam superant; et 'rectores' nominat mundi 'tenebrarum': non enim clarum et illustrem mundum regunt, id est bonos et pios, sed obscurum et calliginosum, nempe eos, qui flagitiosae et facinorosae vitae sordibus ac tenebris obcaecati, duce tenebrarum diabolo delectantur. Nuncupat etiam daemones 'spiritualia nequitiae': est enim et carnis et spiritus nequitia. Carnalis quae dicitur nequitia, incendit appetitum ad libidines et voluptates, quae percipiuntur sensibus. Spiritualia nequitiae sunt mala studia et pravae cupiditates, quae ad superiorem pertinent animae partem; quae tanto peiores sunt quam reliquae, quanto mens ipsa, et ratio altior est atque prestantior.
Quae satanae nequitia, quia maxime spectat illuc, ut caelesti nos hereditate privet; propterea dixit Apostolus, 'in caelestibus' (Ephes. 6, 12). Ex quo licet intelligere, magnas esse hostium vires, invictum animum, immane in nos et infinitum odium, bellum etiam perpetuum eos gerere nobiscum, ut nulla pax esse cum illis, nullae induciae fieri possint.

PRIJEVOD:
"*5. Kako su teški napadi demona na nas objašnjava se iz izreke svetoga Pavla.*
Pristižu naime na unutarnje borbe vanjski napadi i navale demona, koji nas i otvoreno napadaju, i iz rovova navaljuju na naše duše; jedva da se možemo od njih čuvati. Njih i 'vrhovnicima' naziva Apostol zbog uzvišenosti naravi, jer po svojoj naravi pretežu nad ljudima i ostalim stvorenim stvarima što se opažaju osjetilima; i zove ih 'vlastima' jer ih ne samo snagom naravi već i vlašću nadilaze; i 'upravljačima' ih zove svijeta 'tmina': jer

oni ne vladaju svjetlim i bjelodanim svijetom, to jest dobrima i pobožnima, nego tamnim i mračnim, naime onima koji zasljepljeni prljavštinama i tminama grešnoga i sramotnoga života, uživaju u đavlu vođi tmina.
Naziva također demone 'duhovima opakosti': a tu je opakost i tijela i duha. Ono što se naziva tjelesnom opakošću, zapaljuje žudnju za pohotama i nasladama koje se primaju osjetilima. Duhovne opačine su zle težnje i pokvarene požude, koje spadaju u gornji dio duše, koje su toliko gore od drugih, koliko je sam um i razum viši i odličniji.
A ta sotonina opakost, jer je najviše usmjerena na to da nas liši nebeske baštine, zato kaže Apostol 'po nebesima' (Ef 6, 12). Iz čega se može zaključiti da su velike snage neprijatelja, neslomljiva volja, divljačka i beskrajna mržnja prema nama; i stalni rat vode protiv nas, da ne može biti nikakvog mira s njima, ne mogu biti nikakva primirja."

10. Quo modo daemon homines tentet?
In malam partem tentantur homines, cum ad peccatum aut exitium impelluntur; quod proprium diaboli officium est. In enim eo animo tentat homines, ut decipiat, agatque praecipites: quamobrem 'tentator' in divinis literis appellatur (Matth. 4, 3). In iis vero tentationibus modo intimos nobis admovens stimulos, animae affectiones et commotiones adhibet administratas; modo nos exagitans extrinsecus, externis rebus utitur, vel prosperis ad efferendos, vel ad frangendos adversis: nonnunquam habet emissarios et excursores, perditos homines, in primisque haereticos, qui sedentes in 'cathedra pestilentiae' (Psal. 1, 1) malarum doctrinarum mortifera semina dispergunt, ut illos, qui nullum delectum aut discrimen habent virtutis et vitiorum, homines per se proclives ad malum, nutantes ac praecipitantes impellat.

PRIJEVOD:
"*10. Na koji način demon napastuje ljude?*
Na zlu stranu su napastovani ljudi, kad su gonjeni na grijeh ili opačinu, što je vlastita služba demona. U toj namjeri napastuje ljude da ih prevari i upropasti; zbog čega se naziva 'napasnikom' u svetim pismima (Mt 4, 3). A u tim napastima, sad pokrećući unutarnje ponuke koristi postavljene naklonosti i nepostojanosti duše, sad nas pak uznemiruje izvana koristeći se vanjskim stvarima, bilo uspjesima kako bi nas uzoholio, bilo protivštinama kako bi nas slomio; a nerijetko ima emisare i uhode, opake ljude, prije svega heretike koji sjedeći na 'katedri propasti' ('cathedra pestilentiae' - Psal. 1, 1) rasijavaju smrtonosno sjemenje zlih nauka, da one koji ne znaju razliku i razmak između vrlina i opačina, ljude koji su po sebi skloni na zlo, koji se naginju i ruše, strmoglavi."

15. Quo modo a Deo in nostris tentationibus opem implorare debemus?
Quare et generatim Dei opem implorare debemus in omnibus tentationibus, et nominatim, cum a singulis affligimur, ad precationem consurgere oportet. Quod a Davide factum legimus pene in unoquoque tentationum genere; nam in mendacio sic precabatur: 'Ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque' (Psal. 118, 43).
In avaritia in hunc modum: 'Inclina cor meum in testimonia tua, et non in avaritiam.' (Psal. 118, 36).
In rebus vero inanibus huius vitae et illecebris cupiditatum, hac prece utebatur: 'Averte oculos meos ne videant vanitatem.' (Psal. 118, 37)

Ergo postulamus, ne morem geramus cupiditatibus, neve defatigemur in tentationibus sustinendis (Hebr. 12, 3), ne declinemus de via Domini (Deut. 31, 29), ut tam in rebus incommodis, quam in prosperis, aequitatem animi, constantiamque servemus, et nullam nostri partem Deus sua tutela vacuam reliquat. Petimus denique 'ut satanam conteret sub pedibus nostris' (Rom. 16, 20)."

PRIJEVOD:
"*15. Na koji način trebamo od Boga moliti pomoć u našim napastima?*
Po čemu i općenito trebamo moliti Božju pomoć u svim napastima; i izričito kad smo napadnuti od pojedinih napasti, treba ustati na molitvu. Što je David učinio, čitamo, u gotovo svakoj vrsti napasti; naime u laži je ovako molio: 'Ne oduzimaj iz mojih usta riječ istine uvijek i posvuda.' (Psal. 118, 43)
U lakomosti na ovaj način: 'Prikloni moje srce na tvoja svjedočanstva, a ne na lakomost.' (Psal. 118, 36)
A u ispraznim stvarima ovoga svijeta i dražilima požuda, koristio je ovu molitvu: 'Odvrati moje oči da ne vide ispraznost.' (Psal. 118, 37)
Stoga molimo, da ne zatežemo u požudama i da se ne premorimo u podnošenju napasti (Heb 12, 3), da ne skrenemo s puta Gospodnjeg (Pnz 31, 29), da kako u neprilikama tako i u probitcima, jednakom voljom i postojanošću služimo, i Bog nas ni u čemu neće ostaviti bez zaštite. Molimo dakle 'da sotonu satre pod našim nogama' (Rim 16, 20)."

18. Quo modo diabolus a nobis superari possit?
Vincitur autem satanas non otio, somno, vino, commesatione, libidine; sed oratione, labore, vigilia, abstinentia, continentia, castitate. 'Vigilate et orate', inquit ut iam diximus, 'ut non intertis in tentationem' (Matth. 26, 41). Qui iis armis ad illam pugnam utuntur, in fugam convertunt adversarios: qui enim resistunt diabolo, is fugiet ab eis. In his tamen sanctorum hominum victoriis, quas diximus, nemo sibi placeat, nemo se efferat insolentius, ut se suis viribus hostiles daemonum tentationes impetusque sustinere posse confidat: non est hoc naturae nostrae, non humanae imbecillitatis, sed solius divinae potestatis.

PRIJEVOD:
"*18. Na koji način možemo nadvladati đavla?*
Pobjeđuje se naime sotonu ne besposlicom, snom, vinom, prežderavanjem, požudom; nego molitvom, radom, bdijenjem, uzdržljivošću, trijeznošću, čednošću. 'Bdijte i molite', kaže kako smo rekli, 'da ne padnete u napast' (Mt 26, 41). Koji se ovim oružjem koriste u toj borbi, tjeraju u bijeg protivnike: koji se naime odupru đavlu, on bježi od njih.
Ali u tim pobjedama svetih ljudi koje smo spomenuli, neka nitko sebi ne ugađa, neka se nitko ne uznese oholo, da se pouzda da svojim snagama može izdržati napasti i navale demona: nije to do naše naravi, nije do ljudske slabosti, već jedino do Božje moći."

Rubrike misala kao izvor vjerske pouke

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2016/12/rubrike-misala-kao-izvor-vjerske-pouke.html

Rubrike crkvenih knjiga obično govore o onome što treba učiniti, reći, izmoliti..., ali ne i zašto to treba učiniti/reći/izmoliti.
U prošlosti je bilo malo drugačije. Ako malo pogledate predtridentinske misale, primijetit ćete da rubrike nerijetko sadrže i kratke pouke o smislu i svrsi pojedinih liturgijskih radnji.

U Misalu zagrebačke crkve iz 1511. (koji sam spominjao prošli tjedan), u rubrikama imate čitave male rasprave, citate sv. Tome Akvinskoga, bl. Dunsa Scota i dr.
Možete naći i odredbe o pokorama koje su morali izvršiti svećenici, ako bi počinili neku pogrešku u služenju sv. mise.

Taj zagrebački misal je 60-ak godina stariji od Misala sv. Pija V.
Njegov sadržaj dobrim dijelom potječe od liturgijskih pravila koja je u zagrebačku crkvu uveo biskup bl. Augustin Kažotić početkom 14. stoljeća. A koristio se u zagrebačkoj katedrali sve do 1794. godine.

Stavljam ovdje neke od zanimljivih (i korisnih) pouka iz rubrika zagrebačkog misala.

Počinjemo s osnovama...
Prvo i osnovno što ćete naći u svakom starom misalu je stroga odredba da svećenik smije služiti misu samo u stanju posta...

> "Primo, Missa debet celebrari a sacerdote ieiuno, et ita ieiuno quod a medio noctis nihil sumpserit quantuncunque modicum, etiam de quacunque re ut medicina."
>
> ("Prvo, misu treba celebrirati svećenik natašte, i tako natašte da od ponoći ništa nije uzeo, bez obzira kako malo, također ni od bilo koje stvari poput lijeka.")

"Primo, Missa debet celebrari a sacerdote ieiuno..."

U vezi toga dolazi zanimljivo objašnjenje za slučaj ako bi se svećeniku dogodilo da ujutro pere usta i slučajno proguta kapljicu vode...

> "Item si presbyter in mane lavando os casualiter deglutiat guttam aquae, nec fecerit ex proposito potest celebrare, quia ea quae propter bonum et licitum facimus, si in eis aliquid praeter voluntatem acciderit, nobis non imputatur. (XXIII., q. V., cap.lo de accidendis). Deus enim amplius respicit ad cogitationes et spontaneas voluntates quam ad actus quod per simplicitatem aut necessitatem fiunt: adhiberi tamen debet diligentia."
>
> ("Isto tako, ako prezbiter ujutro dok pere usta slučajno proguta kapljicu vode, a nije to učinio s namjerom, može celebrirati, jer ono što činimo zbog dobroga i dopuštenoga, ako se u tome dogodi nešto mimo naše volje, neće nam se imputirati (XXIII., q.V., cap.lo de accidendis). Bog naime više gleda na misli i spontane volje nego na čine koji se događaju slučajnošću ili nužnošću; ali treba biti oprezan.")

Vidimo da je tim objašnjenjima bila svrha da umire osjetljivu savjest koja karakterizira svakog dobrog svećenika, ako bi im došao koji skrupul ovoga tipa.

Imali su osjetljivu savjest, jer se doista nastojalo da svećenik koji namjerava služiti misu, bude što čišći dušom i tijelom.
Poticalo se svećenike i da se ispovijede prije služenja mise...

> "Quamvis quilibet Christi fidelis omni tempore et hora, quam cito se recognoverit alicuius criminis macula infectum, debet recurrere contritus ad confessorem si salutis suae imemor non existit. Hoc tamen praecipue debet meditari ac opera adimplere sacerdos sacrificium Domino oblaturus."
>
> ("Iako svaki Kristov vjernik u svako vrijeme i čas, čim se nađe zaraženim ljagom bilo kojeg zločina, treba skrušen požuriti ispovjedniku, ako nije zaboravio na svoje spasenje. Ali na to treba naročiti misliti i djelom izvršiti svećenik koji namjerava primijeti žrtvu Gospodinu.")

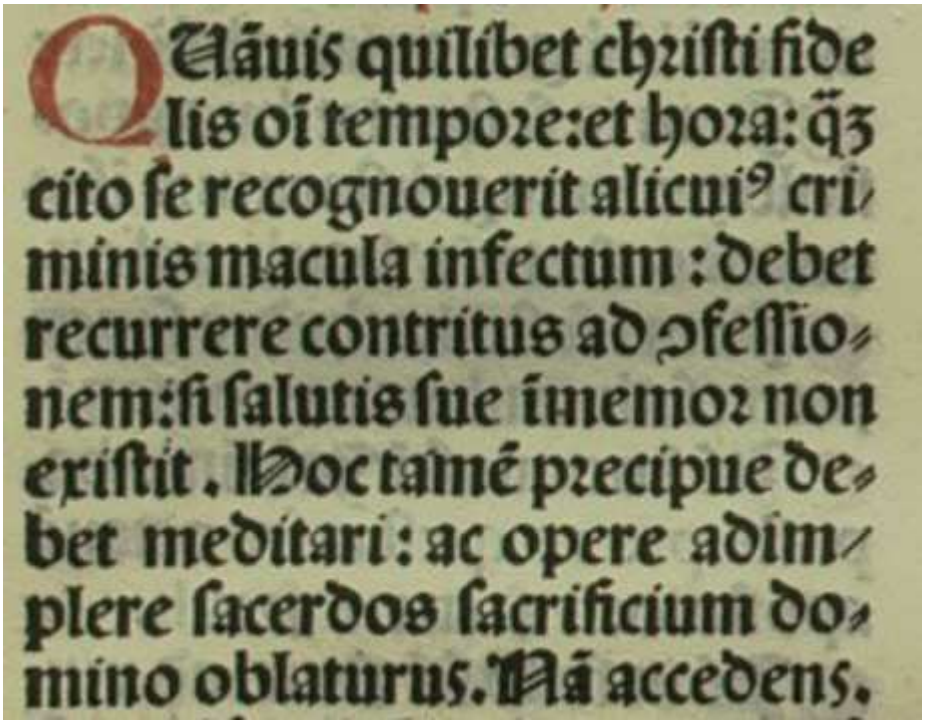
Quis quilibet christi fide
lis oi tempore:et hora: q̃z
cito se recognouerit alicui⁹ cri
minis macula infectum : debet
recurrere contritus ad ꝯfessio
nem:si salutis sue imemor non
existit. Hoc tamē precipue de
bet meditari : ac opere adim
plere sacerdos sacrificium do
mino oblaturus. Mā accedens.

Poticaj za ispovijed

A sad evo jedan primjer kako se u rubrikama zagrebačkog misala navodi mišljenje sv. Tome Akvinskog (u ovom slučaju iz *Summa theologica*, III, q. 83., a. 6., ad 4um):

> "Si autem non advertit aquam in calice loco vini, nisi posteaquam sumpserit, tunc secundum intentionem sancti Thomae parte tertia, quaestione LXXXIII., alia hostia et aliud vinum sumendum est et consecrandum. Alii autem tenent, quod propter scandalum nihil est reiterandum et maxime cum non sit ieiunus."
>
> ("A ako naime nije primijetio da je voda u kaležu na mjestu vina, osim tek nakon uzimanja, tada prema mišljenju svetoga Tome, u trećem dijelu, u pitanju LXXXIII., treba uzeti drugu hostiju i drugo vino i posvetiti. No, drugi drže da zbog sablazni ništa ne treba ponovno činiti i najviše zato što nije natašte.")

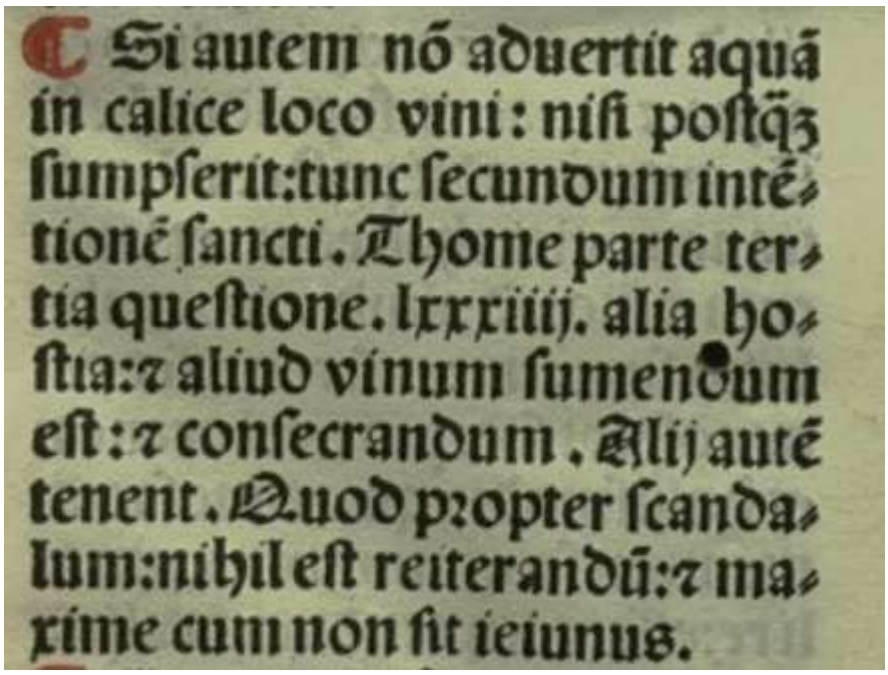
Si autem nō aduertit aquā
in calice loco vini: nisi postq̄
sumpserit: tunc secundum inté-
tionē sancti. Thome parte ter-
tia questione. lxxxiiij. alia ho-
stia: z aliud vinum sumendum
est: z consecrandum. Alij autē
tenent. Quod propter scanda-
lum: nihil est reiterandū: z ma-
xime cum non sit ieiunus.

Treba naglasiti da se stari zagrebački obred nije previše razlikovao od rimskog obreda. Razlike su uglavnom u rasporedu nekih molitava i nekih drugih liturgijskih čina.
Tako, na primjer, u zagrebačkom obredu svećenik moli psalam "Judica me Deus" dok se približava oltaru; hodajući od sakristije prema oltaru.

Svećenik je imao mogućnost da odmah na početku mise ulije vino i vodu u kalež (slično kao u dominikanskom obredu). Rubrika ovako propisuje:

> "Antequam sacerdos incipiat introitum missae si ei placuerit mittat vinum et aquam in calicem vel id facere poterit imediate ante evangelium, aut tempore hyemali et frigoris imediate post offertorium semper dicendo ut sequitur..."
>
> ("Prije nego što svećenik započne introit mise, ako mu odgovara neka ulije vino i vodu u kalež ili to može učiniti neposredno prije evanđelja, ili za vrijeme zime i hladnoće, neposredno poslije prikazanja, uvijek govoreći kako slijedi.. [slijede propisane molitve]...")

Dakako, Zagreb je imao i svoj posebni Confiteor. Ovako glasi Confiteor zagrebačkog misala:

> "Confiteor Deo omnipotenti et beatae Mariae Virgini et beatis apostolis Petro et Paulo et omnibus sanctis et vobis fratribus quia ego peccator peccavi nimis contra legem Dei mei: cogitatione, locutione, delectatione, consensu, visu, risu, verbo, tactu, opere et omissione, mea culpa. Ideo precor beatam Virginem Mariam, beatos apostolos Petrum et Paulum et omnes sanctos et vos fratres orare Deum pro me peccatore."
>
> ("Ispovijedam se Bogu svemogućemu i blaženoj Mariji Djevici i blaženim apostolima Petru i Pavlu i svima svetima i vama braćo, da sam ja grešnik sagriješio mnogo protiv zakona Boga moga: mišlju, govorom, uživanjem, pristankom, pogledom, smijehom, riječju, dodirom, djelom i propustom, moj grijeh. Stoga molim blaženu Djevicu Mariju, blažene apostole Petra i Pavla i sve svete i vas braćo, da se molite Bogu za mene grešnika.")

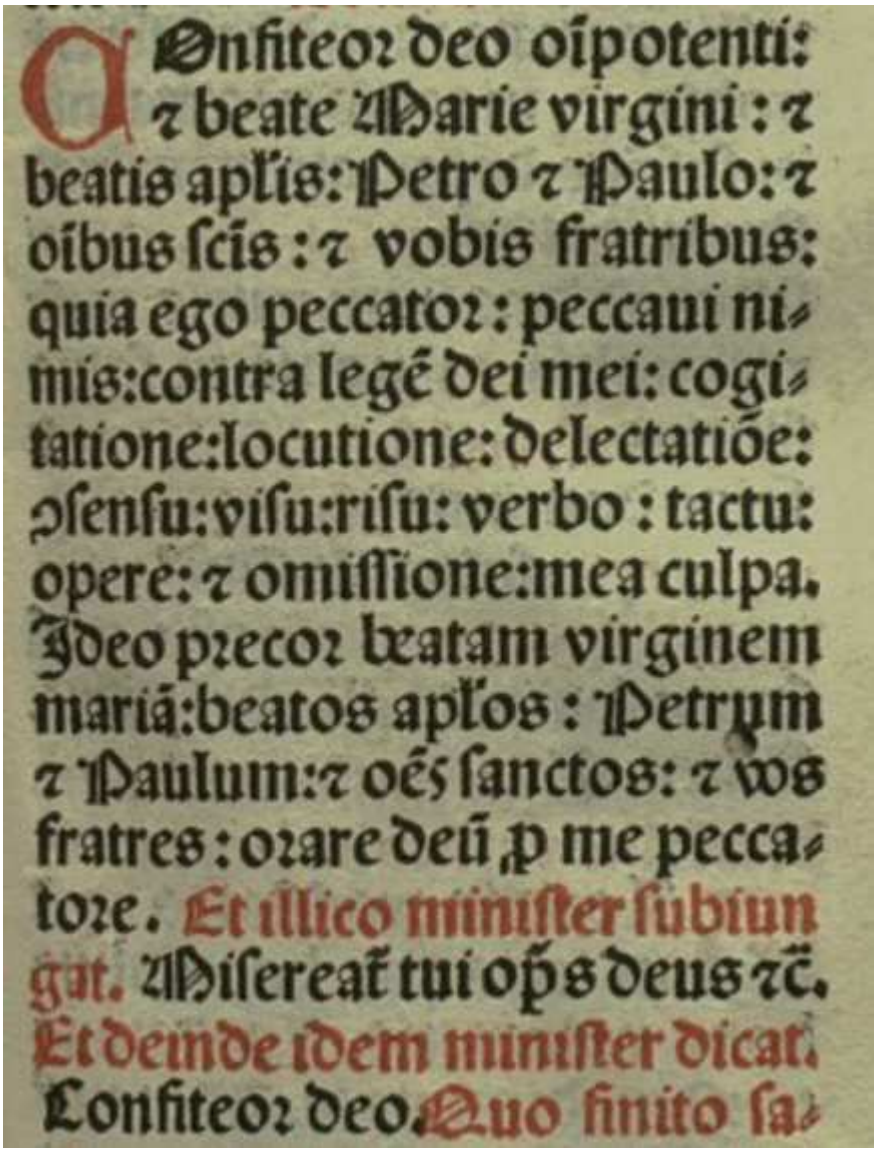
Confiteor deo oipotenti:
7 beate Marie virgini: 7
beatis aplis: Petro 7 Paulo: 7
oibus scis: 7 vobis fratribus:
quia ego peccator: peccaui ni-
mis: contra legē dei mei: cogi-
tatione: locutione: delectatiōe:
consensu: visu: risu: verbo: tactu:
opere: 7 omissione: mea culpa.
Ideo precor beatam virginem
mariā: beatos aplos: Petrum
7 Paulum: 7 oēs sanctos: 7 vos
fratres: orare deū p me pecca-
tore. Et illico minister subiun
gat. Misereat tui ops deus 7c.
Et deinde idem minister dicat.
Confiteor deo. Quo finito sa-

Zagrebački Confiteor

Kanon mise je, naravno, isti kao na cijelom Zapadu...

Te igitur...

Posebno je zanimljivo da se u zagrebačkom misalu izričito u rubrikama spominje termin transsupstancijacija.

Iznad riječi pretvorbe nalazi se napomena:

> "Verbis sequentibus panis transsubstanciatur in Corpus Christi verum"
> ("Sljedećim riječima kruh se transupstancira u pravo Tijelo Kristovo")

> "Verbis subsequentibus vinum transsubstantiatur in Sanguinem Christi verum"
> ("Riječima koje slijede vino se transupstancira u pravu Krv Kristovu")

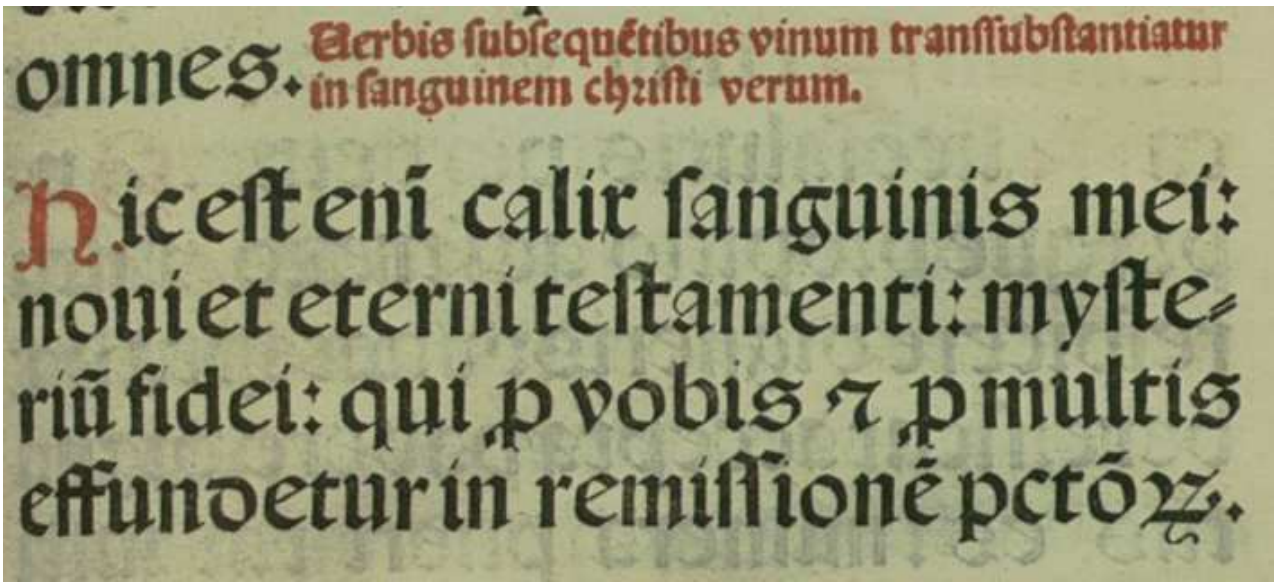
omnes. Verbis subsequentibus vinum transsubstantiatur in sanguinem christi verum.

Hic est enim calix sanguinis mei: noui et eterni testamenti: mysterium fidei: qui p vobis & p multis effundetur in remissionem pctorum.

Ono što je mene osobno najviše impresioniralo u zagrebačkom misalu su mise za pokojne. Naime, mise za pokojne se u tom misalu doslovno nazivaju: "Missae pro liberatione a poena purgatorii" ("Mise za oslobođenje od kazne čistilišta").

Taj naziv dolazi kod gotovo svake molitve za pokojne i svakog obrasca mise za pokojne. Misa za pokojne roditelje se naziva: "Missa pro liberatione de poena purgatorii animarum parentum" ("Misa za oslobođenje od kazne čistilišta duša roditelja").

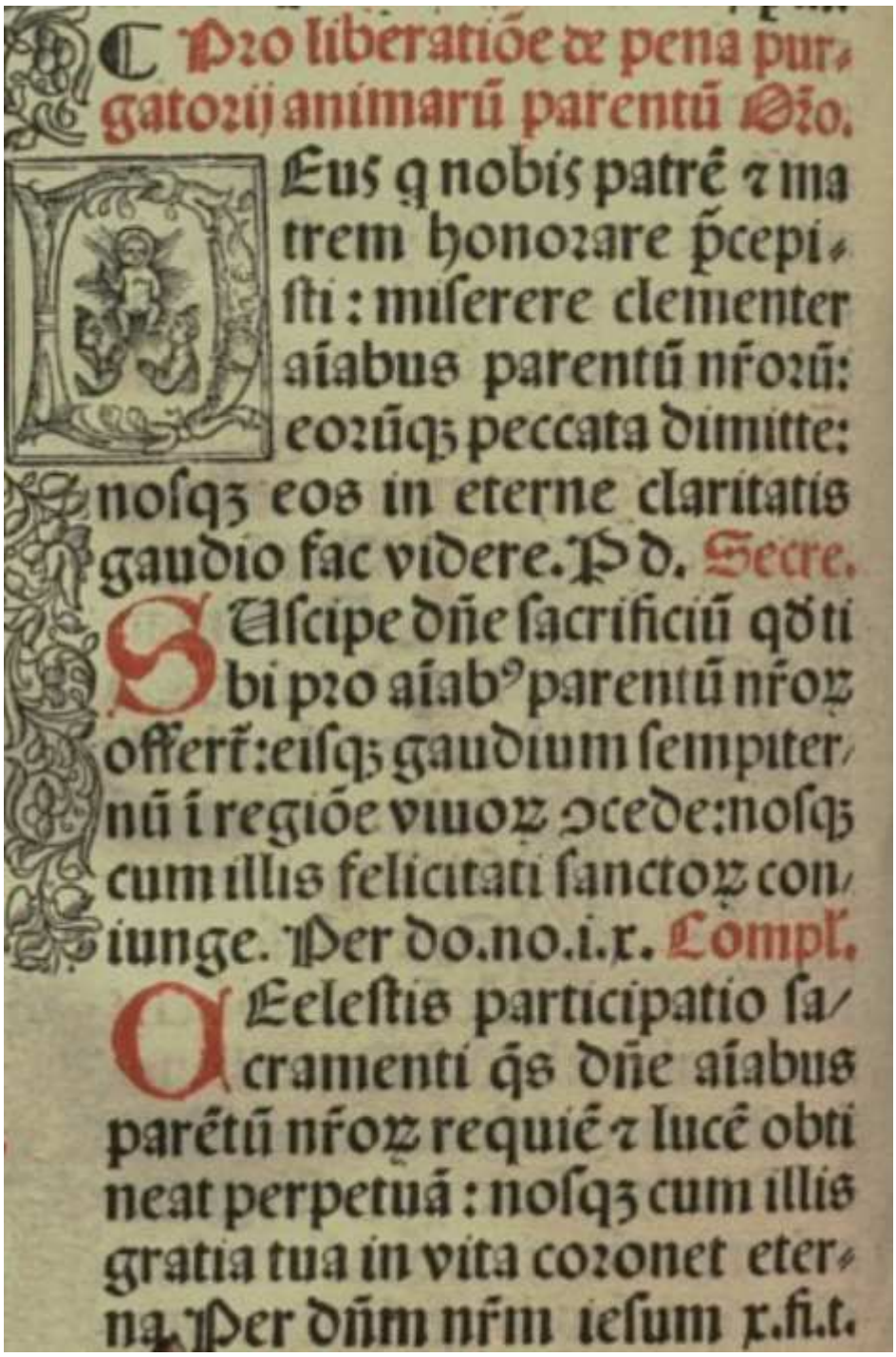

¶ Pro liberatiõe de pena purgatorij animarũ parentũ Oro.

Deus q nobis patrẽ ⁊ matrem honorare p̃cepisti: miserere clementer aĩabus parentũ nr̃orũ: eorũq; peccata dimitte: nosq; eos in eterne claritatis gaudio fac videre. Pd. Secre.

Suscipe dñe sacrificiũ qđ tibi pro aĩab⁹ parentũ nr̃oꝝ offert̃: eisq; gaudium sempiternũ ĩ regiõe viuoꝝ ɔcede: nosq; cum illis felicitati sanctoꝝ coniunge. Per do.no.i.x. Compl.

Celestis participatio sacramenti q̃s dñe aĩabus parẽtũ nr̃oꝝ requiẽ ⁊ lucẽ obtineat perpetuã: nosq; cum illis gratia tua in vita coronet eterna. Per dñm nr̃m iesum x.fi.t.

"Pro liberatione a poena purgatorii animarum fratrum, sororum, familiarium, et benefactorum"
("Za oslobođenje od kazne čistilišta duša braće, sestara, rođaka i dobročinitelja")

Pro liberatione a pena pur
gatorij animarū fratrū: sororū:
familiariū ⁊ benefactorū Oro.
Deus venie largitor ⁊ hu
mane salutis amator: q̄s
īmēsam clementiā tuā:
vt nr̄e ꝯgregatiōis frēs
⁊ sorores q ex hoc scl̄o
transierunt: btā maria semp vir
gine ītercedēte cū oīb⁹ scīs: ad
ꝑpetue btītudinis ꝯsortiū ꝑue-

Za kraj, dok čitamo zagrebački misal, trebamo imati na umu da u njemu dolazi do izražaja revnost bl. Augustina Kažotića. On je uredio liturgijske knjige zagrebačke crkve i zacrtao smjer koji je stoljećima slijedila Zagrebačka biskupija.
Čitajući stari zagrebački misal, mi zapravo upoznajemo bl. Augustina Kažotića.

Fra Karlo Nola - Gregorijanske mise

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/01/fra-karlo-nola-gregorijanske-mise.html

Fra Karlo Nola (1894.-1973.) preko pola stoljeća je obnašao najviše dužnosti u franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja. Bio je gvardijan u Omišu, Zaostrogu, Imotskom i Splitu, zatim provincijal 1949.-1955. Istaknuti profesor i duhovni pisac.

Ovo je njegov članak o gregorijanskim misama, objavljen u studenom 1965. u Bogoslovskoj smotri.

III GRGURSKE MISE

Svećenik Grgur Grgurević govori Grgurske mise. Već ih izgovorio 14. Te noći umre mu otac, i on će ujutro reći misu za pk. oca, a nije se ni sjetio da mora proslijediti Grgurske mise, Kada se već sjetio, u gradu nije bilo više svećenika koji bi zadovoljio toj Grgurskoj misi.

Sada ga uhvatila muka, da li bi morao početi iznova govoriti Grgurske mise.

Stao je gledati razne moraliste i proučio je ova pitanja:

I Što su Grgurske mise?
II Je li njihov učinak posve siguran?
III Koje sve uvjete one sobom nose?
IV Što autori kažu o dužnosti da se iznova počnu govoriti mise, ako su se prekinule?
V Ad casum?

ODGOVOR

Ad I — Grgurske mise jesu 30 misa koje se moraju izgovoriti jedna za drugom kroz 30 dana i namijeniti ih za jednoga stalnog i određenog pokojnika.

Mise su dobile to ime od sv. Grgura, pape, koji u svojim Dijalozima (Liber IV Dialogorum s. 55) pripovijeda ovo: U njegovu samostanu (sv. Grgur, prije nego je postao papa, bio je opat benediktinske opatije u Rimu) jedan redovnik, imenom Just, bavio se liječništvom, pa je više puta liječio i sv. Grgura. U svojoj liječničkoj praksi zaradio je 3 zlatna cekina i sakrio ih. Pred smrt on očitova svome rođenom bratu Kopiozu gdje se nalaze ti cekini pa da ih uzme poslije njegove smrti. Kopiozo, po ljudsku, bio je neopre-zan. Kazao to drugim redovnicima, a Bog je to pripustio na skrušenje i obra-ćenje Justovo. Za to je doznao i opat Grgur i sablaznio se što je Just tako griješio protiv zavjeta siromaštva. I da to bude na skrušenje Justu, a i svim ostalim redovnicima na usviještenje, naredi upravitelju samostana Preciozu da nitko ne smije pristupiti u ćeliju Justovu, a kada umre, neka se ne po-kopa na groblju, nego u đubrištu; a rođeni brat Kopiozo neka kaže Justu što je opat Grgur naredio i što će mu se iza smrti dogoditi.

Kopiozo je upozorio Justa, i ovaj se pokajao za grijeh; ali je ipak poslije smrti zakopan u đubrištu, neka bude trajna opomena monasima kako se ima čuvati zavjet siromaštva. — Prošlo je već 30 dana od Justove smrti, a opata Grgura uhvatilo smilovanje na pomisao što je od Justove duše, te pozove upravitelja Precioza i naredi mu: »Davno je umro naš brat Just, i treba po-moći njegovoj duši. Idi, i odsutra neka se svaki dan za 30 dana prikaže žrtva svete mise za Justovu dušu.« I bi tako tačno izvršeno.

Iza toga se obnoć Just prikaže svome bratu Kopiozu, i ovaj ga upita: »Kako ti je?« Just mu odgovori: »Sve do sada bio sam slabo, a evo od danas dobro jer sam ušao u nebesku zajednicu.«

Kopiozo nije znao za izrečenih 30 misa, a braća su tek sada doznala da se Just bratu objavio. Kada se sve isporedilo, uspostavilo se da je baš poslije 30-te mise Justova duša bila oslobođena od čistilišta i ušla u nebesku slavu.

Prema tome Grgurovu pripovijedanju nastao je među vjernicima običaj da se dade izreći 30 misa za pokojnika, uz pobožno pouzdanje da će Bog, po zagovoru sv. Grgura, odmah osloboditi tu dušu od muka čistilišta.[1]

Sv. Kongregacija Oprosta izjavila je 11. II 1884.: »Pouzdanje, kojim vjernici drže da Grgurske mise (po primjeru sv. Grgura Velikoga) po privoljenju i blagonaklonosti božanskoga milosrđa jesu posebno djelotvorne za oslobođenje duše od muka čistilišta, jest pobožno i pametno; pa i običaj da se te mise izgovaraju, u Crkvi je odobreno«.[2]

Ad II — Sličan je upit stavio Dr Kuničić u zadnjoj »Bogoslovskoj Smotri« u odnosu na »Veliko Obećanje« pobožnosti devet prvih petaka. Ovo pitanje Dr Kuničić rješava na temelju ovih dvaju načela:

1) — Svi darovi Božje dobrote prema ljudima ovise o planovima Providnosti, tako i dar konačne ustrajnosti. Sve se odvija prema planu Providnosti. Interesi kraljevstva nebeskoga ostaju uvijek na prvome mjestu. Nijedna molitva niti pobožnost nije toliko moćna da bi mogla promijeniti vječne Božje odredbe.

2) — »Istaknimo još: ta sigurnosti uvijek ovisi i o vjerskom životu na drugim područjima kršćanskoga življenja — da li je revno, dosljedno, ili nije«.[3] Po mišljenju dakle Dr-a Kuničića konačna ustrajnost onih koji učine »pobožnost devet prvih petaka« ovisi o planu Božje Providnosti te uopće o načelima ekonomije spasenja kao i o dobroj volji i pobožnom i kršćanskom životu onih koji obavljaju tu pobožnost!

Nešto slična mogli bismo i mi reći i o uspješnom učinku gregorijanskih misa.

U pogledu plana Božje Providnosti prema dušama umrlih nauku Crkve iznosi Noldin ovim riječima: »Žrtva Mise može se uopće prikazati za duše u čistilištu, i članak je vjere da im to koristi, ali nije stalno da li se plod mise primjeni baš onoj pojedinoj duši za koju je misa prikazana: može se naime dogoditi da Božja pravda zbog otajnih razloga z a p r i j e č i, a da plod ne dođe u njezinu korist. Isto nije sigurno u kojoj se m j e r i taj plod duši primjenjuje. Ovo naime Bog određuje prema njezinoj spremnosti i zaslugama.[4] S ovim se slaže neka p r i v a t n a objava: U čistilištu su tri stupnja trpljenja ili kao tri stanja kako se trpi. U prvom stanju trpe neke duše teške muke, pa i vatru, i to kroz stalno vrijeme određeno od Božje pravde, a kroz to vrijeme ne koriste im ni molitve ni sv. Mise; u drugom stupnju trpe duše muke, pa i vatru ali im tu koriste i molitve i sv. Mise, pa tim osjećaju olakšanje; u trećem stanju duše ne trpe vatre, nego samo neku tugu i čežnju za Bogom i nebeskom domovinom, a koriste im molitve. I ta sigurnost da će brzo doći k Bogu uz tugu daje im i veselje. Objava kaže da u ovo treće stanje dolaze konačno i one duše iz prva dva stanja. A dobre duše, osobito redovničke, samo trpe u trećem stanju. Ovo nam se čini i posve razložito. Inače bi se moglo dogoditi da umre koji bogataš, koji je u zadnji čas života učinio atriciju i ispovjedio se — pa onda umro. Ako sada rodbina dade za njega namijeniti npr. hiljadu svetih Misa, on bi odmah došao u raj, a dobre duše

1. PISCETTA—GENNARO, **Elementa theologiae moralis** V. Torino 1936. br. 996.
2. JORIO, **Theologia moralis** III Neapoli 1953. br. 293.
3. DR KUNIČIĆ, »Veliko obećanje i konačna ustrajnost« u »Bogoslovskoj Smotri«. Zagreb, br. 2 1964. str. 270.
4. NOLDIN, **Summa theol. moralis**, Oeniponte — 1964. III br. 172.

morale bi dugo čekati u trećem stanju, ako nemaju tko će im dati izreći svetih Misa.

Prvotno dakle mora se zadovoljiti pravdi Božjoj, a ta će se onda obzirati i na dispoziciju umrlih kao i na molitve živih.

Posve bistro i lapidarno ovo je izrazio sv. Augustin: »Nema sumnje da će molitve živih koristiti mrtvima koji su još za života ovdje na zemlji zaslužili da im te molitve budu koristile poslije ovoga života.[5]

Vidimo, dakle, da uopće plod molitava i žrtava svetih Misa mrtvima koristi prema odredbi Božje providnosti — i njihovoj kreposti i kršćanskome životu, dok su živjeli na zemlji.

Ovo je općenita nauka Crkve o dušama u čistilištu. A kad se radi baš o uspješnosti gregorijanskih Misa, onda je Cappello postavio upit: »Koji je zapravo temelj tog pouzdanja u uspjeh sv. Misa? — I odgovara: »Non constat.«

»Vjerojatnije izgleda je sv. Grgur isprosio od Boga ovo posebno dobročinstvo da po njegovu zagovoru ona duša, za koju se prikaže žrtva sv. Mise kroz neprekidnih 30 dana, oslobađa se od čistilišta.«[6]

Ne smije se reći da će posve sigurno duša izići iz čistilišta poslije izgovorenih 30 Misa, jer tim dolazimo u sukob s naukom Crkve o molitvama za duše u čistilištu; ali se ne smije omalovažiti da i to »pouzdanje« ima jak temelj u zagovoru sv. Grgura, pa je posve razložito Crkva izjavila, da je to »pouzdanje« pametno, pobožno i od Crkve odobreno, jer se temelji na posebnoj blagonaklonosti božanskog milosrđa i velikom zagovoru sv. Grgura.

Božje milosrđe već je oduvijeke predvidjelo i za koga će se dati izgovoriti sv Mise — i kako je pokojnik živio — pa je kadikada znalo ujediniti pravdu i milosrđe »iustitia et pax osculatae sunt«.[7]

I ovome smislu ima se suditi o uspješnosti grgurskih Misa.

Ad III — Tih 30 misa mora se izgovarati bez prekida jedna za drugom, i to za jednoga te istoga pokojnika.

Ne traži se da ih izgovara jedan te isti svećenik; ne mora to biti na istome oltaru, pa ni u istoj crkvi; pače, ne mora misa biti ni de requiem, pa i onda kada to rubrike dozvoljavaju, iako se to preporučuje.

Ne smije se ni jedan dan propustiti, pa sutra reći 2 mise; niti se smije podijeliti te mise na više svećenika, koje bi oni izgovorili kroz mjesec dana. Mise, dakle, moraju biti izrečene neprekidno kroz mjesec dana, i to svaki dan po jedna.

Ipak je dopušteno prekinuti ih kroz tri dana Velike sedmice, pa taman se mogla reći na Veliki četvrtak ili eventualno i na Veliku subotu.[8]

Ad IV — Noldin na to odgovara: »Ako se broj 30 misa prekinuo izgubio se je bitni uvjet. Pa, iako se to dogodilo bez krivnje, svećenik mora iznova početi izgovarati 30 misa ako je primio izvanredni stipendij, jer, primajući toliki stipendij, smatra se da se na to tim obvezao. Ako li je pak primio samo obični stipendij, čini se da ne bi morao iznova početi s misama, barem

5. Recordantis et precantis affectus cum defunctis a fidelibus carissimis exhibetur, eum prodesse non dubium iis, qui cum in corpore viverent, talia sibi post hanc vitam prodesse meruerunt« — u oficiju na Dan Mrtvih, 5 lekcija.
6. CAPPELLO, **De Sacramentis**, I Roma, 1945. br. 722.
7. Ps. 89, 11.
8. JORIO, n. dj. III br. 234.

ako bi morao ponoviti znatan broj misa, jer se nije obvezao primiti na se toliki teret zbog negrešnoga propusta. Tada bi bilo dovoljno da ispuni broj 30 misa, i od njih da reče jednu na privilegiranom oltaru.«[9]

Posve isto mišljenje zastupa i Jone[10].

Jorio kaže: »Ako je svećenik primio veći stipendij za Grgurske mise, mora iznova početi mise ako onaj bogatiji višak stipendije može zadovoljiti i naknaditi izrečene mise po redovitoj taksi biskupije za manualne mise. Ako pak stipendij za Grgurske mise nije veći negoli je taksa za obične manualne mise, onda, po strogoj dužnosti, mora izgovoriti svega samo 30 misa, a samo ex fidelitate morao bi početi iznova. Ali kako ova »fidelitas« ne obvezuje cum glavi incommodo, dovoljno bi bilo da reče jednu misu na privilegiranom oltaru«.[11]

Aertnys-Damen piše: »Ako je hotimice prekinuo broj 30, dužan ih je sve ponoviti. Ako je pak nehotice prekinuo, tj. ako li npr. naglo obolio, a nema drugoga svećenika, probabilius nije dužan ponoviti mise, nego je dovoljno da nastavi dalje do ukupno 30 Misa. Ipak se preporučuje da namijeni jedan potpuni oprost za pokojnikovu dušu«[12]

Lojano kaže: »Ako li je nastao prekid (Grgurskih misa), tada se ima tražiti sanatio od Sv. Stolice ili da se izreče jedna misa na oltaru sv. Grgura na Monte Coelio, koji ima privilegij za svaku misu. Ipak, ako netko to ne učini, čini se da ne mora povratiti stipendij jer je uistinu izrekao mise; najviše da bi morao naknaditi jednim potpunim oprostom ili misom na privilegiranom oltaru«.[13]

Piescetta-Gennaro misli ovako. Na upit, je li dopušteno ne ponoviti Grgurske mise ako je netko slučajno zaboravio, odgovara: »Općenitije mišljenje misli da to nije dopušteno, osim da je netko primio diecezansku taksu za obične mise. A manje općenito mišljenje misli da se može ne ponoviti.«[14] Sam se priklanja tome drugom mišljenju.

Cappelo je sa svojom uobičajenom akribijom proučio sva ta mišljenja. On donosi najšire: »Neki misle da probabilius svećenik, koji je nehotice prekinuo red misa, nije ih dužan ponoviti, nego je dovoljno da iza zadnjih misa odmah izreče neizrečene. Ipak preporučuje da se dobije potpuni oprost za pokojnikovu dušu«. Iza toga Cappello konačno donosi svoje mišljenje: »Horum sententia non solum probabilior, sed certa, omnibus perpensis, videtur«

Cappello obrazlaže svoju tvrdnju ovim razlozima: Ne vidi se zbog kojega bi se zakona morale ponoviti rečene mise. Ne voljom onih koji su dali stipendij, jer nemaju prava tražiti toliku žrtvu od svećenika (a osobito ako je siromašan, kako su danas gotovo svi svećenici. Ako je i dan malo veći honorar negoli za običnu misu, to je zato, jer već tim što se mora paziti da se ne propusti i što se kroz cijeli mjesec dana toj misi daje prednost pred drugima, zaslužuje honorar).

---

9. MOLDIN, n. dj. III br. 329.
10. JONE, **Compendio di teologia morale**, Torino, 1955. br. 534.
11. JORIO, n. dj. III br. 234.
12. AERTYNUS — DAMEN, **Theologia moralis**, II Taurini 1939. br. 210.
13. LOJANO, **Institutiones theologiae moralis**, IV Taurini 1940. br. 191.
14. PISCETTA — GENNARO, n. dj. V br. 997.
15. CAPPELLO, n. dj. I br. 722.

Ne voljom Crkve, jer ni njezini zakoni non obligant cum gravi incomodo.

Ne voljom samoga naravnog zakona jer se ne bi mogao prekršiti ni kroz tri dana Velike sedmice; a ovo ipak, po izjavi Crkve, može.

Ad V — Neka sam svećenik odabere bilo koje mišljenje i neka ga slobodno slijedi.

Karlo Nola

(Ne)vjera i ispovijed

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/01/nevjera-i-ispovijed.html

Razvodnjavanje vjerske pouke ima izravne negativne posljedice na spasenje duša. Danas se u sklopu vjeronauka često miješaju vjerske istine sa modernističkim lažima, npr. preko "katekizma za mlade" *Youcata*, napisanog po mjeri starih heretika Schönborna i Kaspera. Rezultat takvog "vjeronauka" su zbunjeni mladi ljudi, kod kojih nikada ne možete biti sigurni što oni ustvari vjeruju ili ne vjeruju.

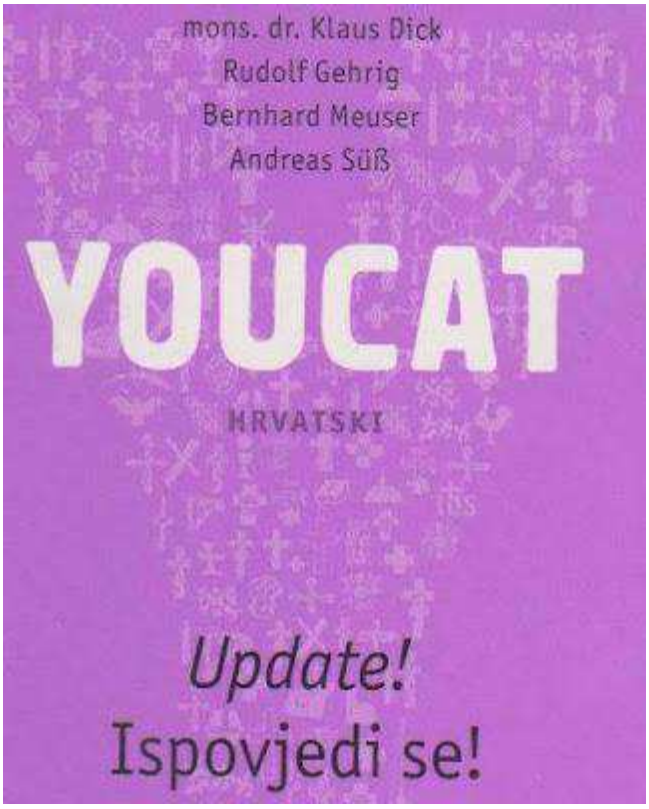

Schönborn-Kasperov "Katekizam za mlade" - dio o ispovijedi

Uz *youcat*-vjernike, danas možete uočiti i tzv. Hoolywood-vjernike: one koji praktički ništa ne znaju o vjeri, osim onoga što su vidjeli na holivudskim filmovima "biblijske tematike" (nerijetko od protestantskih i/ili židovskih redatelja).

Sve to stvara ogromne probleme na mnogim područjima, a posebno u ispovijedi. Naime, svećenik ne može dati odrješenje čovjeku koji ne poznaju osnovne istine katoličke vjere.

To su isticali svi veliki ispovjednici.

Na primjer, sv. Alfonz Liguori (Praxis confessarii, t. 22.):

"*Interroget poenitentem an mysteria fidei calleat; nam, si quatuor mysteriorum principalium ignorantia teneatur, nempe Deum esse, remuneratorem esse boni et mali, mysteria Sanctissimae Trinitatis et incarnationis et mortis Jesu Christi, erit absolutionis incapax, iuxta propositionem 64. proscriptam ab Innocentio XI. Item si sciat symbolum fidei, praecepta decalogi, sacramenta etc. - saltem in substantia.*"

("*Neka pita pokornika zna li otajstva vjere; jer ako ga drži neznanje o četiri poglavita otajstva, naime da Bog postoji, da je nagraditelj* ["uzvratitelj"-"remunerator"] *dobra i zla, otajstva Presvetog Trojstva i utjelovljenja i smrti Isusa Krista; bit će nesposoban za odrješenje, prema 64. propoziciji propisanoj od Inocenta XI. Također, zna li vjerovanje, zapovijedi dekaloga, sakramente itd. - barem u suštini.*")

Ili da se poslužimo riječima sv. Leonarda iz Porto Maurizija (De administratione poenitentiae, 1769., str. 76.):
"*Imprudentia confessariorum improvide indisciplinatos absolventium immensum affert miseris animabus detrimentum...*"
("*Nerazboritost ispovjednika, koji neoprezno odrješuju neuke, nanosi neizmjernu štetu jadnim dušama...*")

Kako bi doskočio tom problemu, sv. Leonard je običavao pokornike na kraju ispovijedi potaknuti na čin vjere, ufanja i ljubavi. Ovako bi ih potaknuo na čin vjere (ibid., str. 174.-175.):

"*...corde et ore repete quae tibi suggeram: 'Credo mi Deus, quia tu Veritas infallibilis id revelasti Ecclesiae sanctae, quod sis unus Deus, solus in tribus personis aequalibus, quae nominantur Pater, Filius et Spiritus Sanctus. Credo quod Filius factus sit homo, mortuus pro nobis fuerit in cruce, resurrexerit et ascendit in coelum, unde venturus est ad judicandum omnes, ut det bonis paradisum sanctum et malis aeternas inferni poenas. Credis toto corde haec mysteria?*"

("*...srcem i ustima ponavljaj, što ti govorim: 'Vjerujem moj Bože, da si ti, nepogrešiva Istina, ovo objavio svetoj Crkvi: da si jedan Bog, jedini, u tri jednake osobe koje se zovu Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem da je Sin postao čovjekom, umro za nas na križu, uskrsnuo i uzašao na nebesa, odatle će doći kako bi sudio svima: da dade dobrima sveti raj, a zlima vječne kazne pakla. Vjeruješ li čitavim srcem ova otajstva?*")

Još sto godina prije sv. Alfonza i sv. Leonarda, o ovoj je tematici pisao Ludovik Bail. On je ovako govorio ispovjedanju neukih (u De triplici examine, Pariz, 1668.,p.II., s.136.):

"*...quando hominis rudis excipitur confessio, qui probabiliter apparet ignarus articulorum fidei, interrogandum esse de praecipuis articulis fidei, saltem quoad eorum substantiam... Ratio est, quia requiritur fides explicita praecipuorum articulorum fidei, iuxta illud d. Athanasii: 'Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem'; ubi verbum 'tenere' idem significat ac scire vel cognoscere.*"

("*...kad se sluša ispovijed neukog čovjeka, za koga je vjerojatno da ne zna članke vjere, treba ga pitati o poglavitim člancima vjere, barem što se tiče njihove suštine... Razlog je to što je potrebna eksplicitna vjera poglavitih članaka vjere, prema onoj sv. Atanazija: 'Tko god želi biti spašen, prije svega je potrebno da drži katoličku vjeru'; gdje riječ 'držati' znači isto što znati ili poznavati.*")

Bilo bi dobro da se Atanazijevo vjerovanje uči na vjeronauku. Tada biste mogli biti 100% sigurni da su djeca (vjerski) spremna za primanje sakramenata (ispovijedi, pričesti, potvrde).

Nažalost, modernisti su učinili sve u svojoj moći da uklone Atanazijevo vjerovanje iz vjerskog života katolika. Upravo je u tome jedan od glavnih nedostataka postkoncilskog "novog" časoslova - to što se u njemu nikada ne moli Atanazijevo vjerovanje.
O toj temi pogledaj post: **Sv. Bonaventura o rasporedu vjerovanja u liturgiji**.

Acedia

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/01/acedia.html

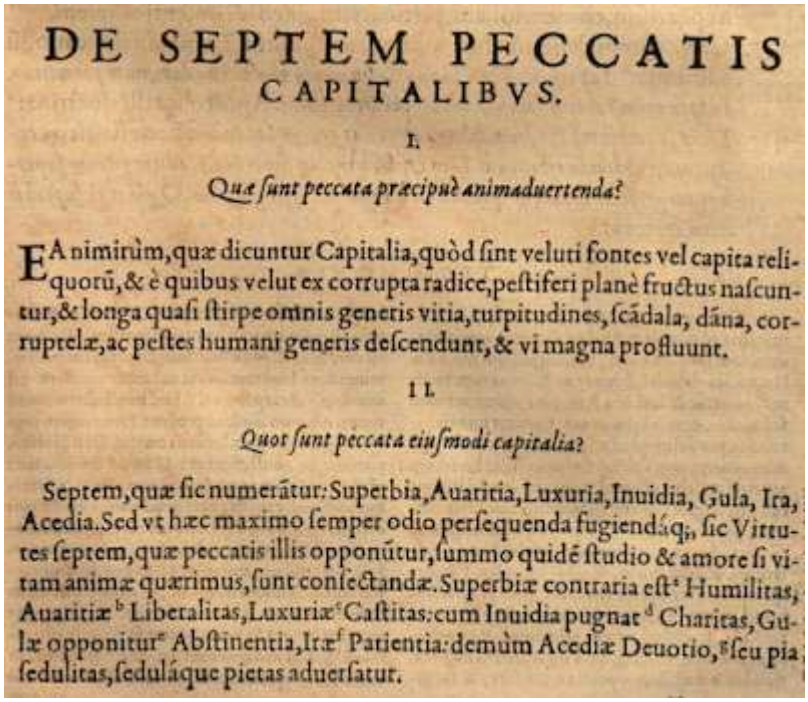

DE SEPTEM PECCATIS
CAPITALIBVS.

I.

Quæ ſunt peccata præcipuè animaduertenda?

EA nimirùm, quæ dicuntur Capitalia, quòd ſint veluti fontes vel capita reliquorũ, & è quibus velut ex corrupta radice, peſtiferi planè fructus naſcuntur, & longa quaſi ſtirpe omnis generis vitia, turpitudines, ſcãdala, dãna, corruptelæ, ac peſtes humani generis deſcendunt, & vi magna profluunt.

II.

Quot ſunt peccata eiuſmodi capitalia?

Septem, quæ ſic numerãtur: Superbia, Auaritia, Luxuria, Inuidia, Gula, Ira, Acedia. Sed vt hæc maximo ſemper odio perſequenda fugiendáq;, ſic Virtutes ſeptem, quæ peccatis illis opponũtur, ſummo quidẽ ſtudio & amore ſi vitam animæ quærimus, ſunt conſectandæ. Superbiæ contraria eſt[a] Humilitas, Auaritiæ[b] Liberalitas, Luxuriæ[c] Caſtitas: cum Inuidia pugnat[d] Charitas, Gulæ opponitur[e] Abſtinentia, Iræ[f] Patientia: demùm Acediæ Deuotio,[g] ſeu pia ſedulitas, ſeduláque pietas aduerſatur.

Jedan od sedam glavnih grijeha nosi naziv "acedia". To se kod nas obično prevodi kao "lijenost". No, definitivno bi trebalo pronaći neku drugu riječ za taj termin.
Naime, ovdje se ne radi o bilo kakvoj lijenosti, već o duhovnoj lijenosti: o nemarnom odnosu prema molitvi, liturgiji, vjerskim dužnostima itd. Govorimo o stanju čovjeka koji bi sve prije radio nego molio, sve mu je važnije od duhovnih stvari; briga za propadljivo tijelo mu je važnija od brige za besmrtnu dušu. Vjerske dužnosti obavlja nerado i preko volje. Rastužuje ga i iritira svaki iole veći napor na vjerskom području. To je acedia!

Ovako taj grijeh opisuje sv. Petar Kanizije u Summa doctrinae christianae:

"*Acedia est remissi animi languor ad bene operandum; praesertim vero tristitia est de re spirituali. Quae has gignit filias: malitiam, rancorem, pusillanimitatem, desperationem, torporem circa praecepta necessaria, mentisque circa res illicitas evagationem.*
Huic peccato sunt obnoxii homines otiosi, inertes et quos tepidos Scriptura vocat, ac omnes demum qui tempus hoc gratiae diemque salutis rebus ac studiis vanis transigunt. Finis autem huius peccati est quem docet in Evangelio Christus: 'Omnis arbor quae non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur.' (Matth. 7, 19). Tum alibi: 'Inutilem servum eiicite in tenebras exteriores.' (Matth. 25, 30) "

("*Acedia je mlitavost trome volje u činjenju dobra; a naročito je to tuga oko duhovnih stvari. Koja rađa ove kćeri: zlobu, nemarnost, malodušnost, očaj, nebrigu oko važnih odredaba i lutanje misli prema nedopuštenim stvarima.*
Ovome su grijehu podložni besposleni ljudi, tromi i koje sv. Pismo naziva mlakima, i napokon svi oni koji ovo vrijeme milosti i dan spasenja trate u ispraznim stvarima i

brigama. Kraj kojemu vodi ovaj grijeh je onaj koji otkriva Krist u evanđelju: 'Svako stablo koje ne rađa dobrim plodom siječe se i u oganj baca.' (Mt 7, 19). I na drugom mjestu: 'Beskorisnoga slugu izbacite van u tamu.' (Mt 25, 30) ")

Strašno je i kad se običan laik nalazi u tom grijehu, ali kad su u tome svećenici i redovnici - onda je to stvarno apsolutna katastrofa! Danas je to već prava pošast.

Nažalost, mnogi ljudi nisu ni sami svjesni koliko su mlaki. Nalaze svakakva opravdanja za svoju nemarnost prema vjerskim dužnostima. Neki čak kažu da ih crkveni propisi ne obvezuju: da su to samo nebitne formalnosti i sl. Pojavio se i nemali broj svećenika koji (čak i namjerno!) krše sve moguće rubrike u misalu, svećeničko odijelo im je mrsko, uopće ne mole časoslov... I uz sve to, sami sebe proglašavaju i dobrima i "revnima" (!?).

Nasuprot tome, sve velike svece naše Crkve odlikovalo je nastojanje da svoje dužnosti izvrše što točnije i što pobožnije. Pa opet, nikome od njih nije padalo na pamet da sebe proglasi "revnim", "pobožnim"... Već su govorili: "Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!" (Lk 17, 10)

Imamo primjer sv. Benedikta, koji je zadao smjer razvoju redovništva na Zapadu. On je utvrdio staro načelo da se svaki tjedan mora izmoliti svih 150 psalama - načelo koje je slijedio tradicionalni časoslov.
Sv. Benedikt je to izričito propisao u pravilu svoga reda (Regula sancti Benedicti, c. 18.):
"*...id adtendat, ut omni hebdomada psalterium ex integro numero centum quinquaginta psalmorum psallantur*"
("*...neka na to pazi, da se svaki tjedan psalterij u cijelom broju od sto pedeset psalama otpjeva*")

Sv. Benedikt je čak smatrao da je to malo. Da je to zapravo minimum minimuma koji je svaki redovnik dužan. Benedikt ističe da su kršćani prijašnjih generacija običavali u samo jednom danu izmoliti svih 150 psalama. Prema tome, 150 psalama na tjedan je lagan teret i slatki jaram.
Nastavlja sv. Benedikt:

"*Quia nimis inertem devotionis suae servitium ostendunt monachi qui minus a psalterio cum canticis consuetudinariis per septimanae circulum psallunt, dum quando legamus sanctos patres nostros uno die hoc strenue implesse, quod nos tepidi utinam septimana integra persolvamus.*"

("*Jer suviše mlitavu službu svoje devocije pokazuju redovnici koji manje od toga mole iz psalterija s običajnim pjesmama tijekom tjednoga kruga; kad čitamo da su naši sveti oci u jednom danu to odlučno izvršili, što mi mlaki jedva u cijelom tjednu ispunimo.*")

Što da onda kažemo o poskoncilskom "novom" časoslovu?
Razmišljanje o tom pitanju nužno povlači za sobom i pitanje o odnosu cijele liturgijske reforme i acedije.

Je li acedija uzrok liturgijske reforme?

Pa... sigurno nije glavni uzrok. Nema nikakve sumnje da je glavni uzrok liturgijske reforme iz 1960-ih ipak "ekumenske prirode", čitaj: nastojanje da se katolička liturgija učini što sličnijom protestantskoj pseudoliturgiji. To su otvoreno priznali i sami autori liturgijske reforme.

Uz taj glavni razlog, postoji i čitav niz drugih uzroka, bez kojih se reforma ne može potpuno razumjeti. Među njima je i acedija koja je zavladala u znatnom dijelu svećenstva tijekom 1960-ih. Da se izrazim sasvim otvoreno: Nije im se više dalo moliti "duge molitve", pa su jednostavno skratili (osakatili?) sve molitve u misi i časoslovu. Radi se o čistoj lijenosti i mlakosti. Acedija u punom smislu riječi!

Pa, iako acedija nije glavni uzrok liturgijske reforme, ona je zasigurno glavni razlog zašto je reforma bila tako široko prihvaćena u svećenstvu. Po liniji manjeg otpora, uzeli su ono što je lakše, ne gledajući kakve će to imati dugoročne posljedice.

O atmosferi mlakosti koja je vladala u vremenu oko II. vatikanskog koncila pisao je mons. Čedomil Čekada. On je u jednom svom tekstu ustvrdio da su mnogi tadašnji svećenici s pljeskom pozdravljali svaku abrevijaciju (skraćivanje) časoslova i obreda mise.
O temi acedije u svećenstvu opširno je pisao i u članku iz kobne 1969. godine
- **"Orate fratres"**.

Eliminirati samovolju

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/eliminirati-samovolju.html

Ako bismo mogli u jednu rečenicu sažeti veliki zadatak koji je izvršio sveti papa Pio V., onda bi ona glasila: "Eliminirati samovolju!"

Proglašenjem Rimskog misala (1570.) eliminirao je samovolju i "improvizacije" u služenju sv. mise; donošenjem Rimskog brevijara (1568.) suzbio je samovolju onih koji su u svojoj lijenosti "skraćivali" časoslov. Donošenjem pak Rimskog katekizma (1566.) uklonio je samovolju u propovijedanju, odredivši da svećenici moraju propovijedati prema tom katekizmu (a ne što god kome padne na pamet).

Crkva je tako dobila tri čvrsta stupa, koji će njenim službenicima davati jasan smjer ispravnog djelovanja: Misal koji će im precizno određivati kako da služe sv. misu; Brevijar po kojem će pravilno i katolički moliti; i katekizam po kojem će pravovjerno propovijedati istine katoličke vjere.

Zašto je to bilo potrebno? Zašto je potrebno čovjeku do najmanjeg detalja odrediti što mora činiti? Zato što je čovjek jedno vrlo slabo i nestalno biće, opterećeno napastima tijela, svijeta i vraga.
Čim vi čovjeka pustite da radi što želi, možete biti sigurni da će se ogromna većina odlučiti na zlo. Tako i u liturgiji - ako vi dozvolite svećeniku da radi što želi, budite sigurni da će on napraviti nešto nedostojno (što je u "Novus ordu" i više nego očito).

Eto, zato je sv. Pio V. propisao stroge rubrike u misalu i brevijaru, da "prisili" svećenika da pravilno izvrši svoju službu.

Pogledat ćemo sad riječi sv. Pija V. u bulama "Quo primum" (kojom je proglasio Rimski misal) i "Quod a nobis" (kojom je proglasio Rimski brevijar), u kojima se ističe kako su ovi jasni i precizni propisi obnovili božanski kult i učvrstili stoljetne liturgijske tradicije Crkve.

Da se sačuva čistim crkveno bogoslužje

Objava Rimskog misala bila je kruna cijelog rada sv. Pija V. Još je prije toga izdao Rimski katekizam (1566.) i Rimski brevijar (1568.), tako da je proglašenjem misala dovršio svoj životni zadatak.

Njegove riječi na početku bule "Quo primum" otkrivaju želju za čistoćom obreda:

"*Quo primum tempore ad apostolatus apicem assumpti fuimus, ad ea libenter animum viresque nostras intendimus et cogitationes omnes direximus, quae ad ecclesiasticum purum retinendum cultum pertinerent, eaque parare, et, Deo ipso adiuvante, omni adhibito studio efficere contendimus. Cumque inter alia Sacri Tridentini Concilii decreta, nobis statuendum esset de sacris libris, catechismo, missali et breviario edendis atque emendandis: edito iam, Deo ipso annuente, ad populi eruditionem catechismo, et ad debitas Deo persolvendas laudes breviario castigato, omnino, ut breviario missale responderet, ut cogruum est et conveniens, cum unum in Ecclesia Dei psallendi modum, unum Missae celebrandae ritum esse maxime deceat...*"

("*Od prvog vremena što smo primljeni u apostolsku čast, rado smo svu našu volju i snage uperili i usmjerili na ono što se tiče očuvanja čistim crkvenoga kulta, za što smo se pripremali i, uz pomoć samoga Boga, upotrijebivši sav naš trud nastojali učiniti. Budući da je među ostalim dekretima svetoga Tridentskoga koncila, na nama bilo da odredimo o izdanju i pročišćenju svetih knjiga: katekizma, misala i brevijara. Izdavši već, uz pomoć samoga Boga, katekizam za pouku puka, i pročistivši brevijar za hvale dužne Bogu, u svemu da brevijaru odgovara misal, kako je prikladno i skladno, jer veoma dolikuje da je u Crkvi Božjoj jedan [jedinstven] način pjevanja psalama, jedan obred celebriranja Mise...*")

Sv. Pio V. nije išao za tim da stvori neki novi obred, nego da popravi misal prema starim izvornim obrascima, tj. da učvrsti tradiciju: "ad pristinam Missale ipsum sanctorum Patrum normam ac ritum"!

A sve to, kao što sam rekao, da eliminira samovolju u liturgiji. Da svećenik zna što točno mora raditi - i da to učini!

Što je, dakle, bio cilj sv. Pija V.?
"*ut sacerdotes intelligant quibus precibus uti, quos ritus, quasve caeremonias in missarum celebratione retinere posthac debeant*"
("*da svećenici znaju nakon ovoga koje da molitve koriste, koje obrede i koje ceremonije trebaju držati u celebriranju misa*").

Da, to je svrha Misala Pija V.!

Dvije godine prije misala, sv. Pio V. je objavio Rimski brevijar, čime je i na tom području eliminirao samovolju.

Ut Breviarium ubique inviolatum et incoruptum habeatur

Sv. Pio V. je bulom "Quod a nobis" (1568.) odredio obvezu upotrebe Rimskog brevijara svakoj rimokatoličkoj crkvi, koja nije imala vlastiti brevijar stariji od 200 godina. Svrha te odredbe bila je uklanjanje razlika u molitvama ("ad tollendam orandi varietatem"). No, što je još važnije - da se ukloni samovolja u moljenju časoslova.

Sv. Pio V. vidio je problem u crkvenim službenicima koji su sami sebi birali kraće časoslove, radi "komotnosti" i "udobnosti":
"*specie officii commodioris allecti*" - "*primamljeni prilikom komotnijeg oficija*".

U buli se oštro kritiziraju oni koji su "osakatili" brevijar uvođenjem promjena i skraćivanja, kako bi ga prilagodili svojoj udobnosti:
"*Alii enim praeclarum veteris breviarii constitutionem, multis locis mutilatam, alii incertis et alienis quibusdam commutatam, deformarunt...*"
("*Jedni su naime izvrsnu konstituciju staroga brevijara deformirali, osakativši je na mnogo mjesta, a drugi unošenjem nesigurnih i stranih stvari...*")

Što bi onda sv. Pio V. tek rekao za "novus ordo" časoslov?

Taj je sveti papa vidio da skraćivanje časoslova može proizvesti samo zle plodove. Zato je u ovoj svojoj buli gotovo uzviknuo o zlima koja proizlaze iz skraćivanja i pojednostavljivanja:

"*Hinc illa tam multis in locis divini cultus perturbatio, hinc summa in clero ignoratio caeremoniarum ac rituum ecclesiasticorum, ut innumerabiles ecclesiarum ministri, in suo munere indecore, non sine magna piorum offensione, versarentur.*"

("*Odatle dolazi to pomućenje božanskoga kulta, u mnogim mjestima; odatle veliko nepoznavanje crkvenih ceremonija i obreda u kleru, da se nebrojeni crkveni službenici nalaze u sramoti svoje službe, ne bez velike uvrede za pobožne ljude.*")

Kako bi toj opasnosti stao na kraj, sv. Pio V. je propisao precizne i strogo-obvezujuće rubrike u brevijaru. I povijest je pokazala da je bio u pravu: dobri plodovi su došli ubrzo nakon objave Rimskog brevijara i Rimskog misala. Posvuda je obnovljen božanski kult!

Zato Crkva zahvalno moli na blagdan sv. Pija V. (5. svibnja):

"*Deus, qui ad conterendos Ecclesiae tuae hostes et ad divinum cultum reparandum, beatum Pium pontificem maximum elegere dignatus es: fac nos ipsius defendi praesidiis, et ita tuis inhaerere obsequiis; ut omnium hostium superatis insidiis perpetua pace laetamur. Per Dominum...*"

("*Bože, koji si se udostojao, da satreš neprijatelje svoje Crkve i da obnoviš božanski kult, izabrati blaženoga Pija vrhovnoga svećenika: učini da se obranimo njegovom zaštitom, i da tako prionemo uz tvoju poslušnost; da se, svladavši sve zasjede neprijatelja, radujemo u vječnom miru. Po Gospodinu...*")

"Ne pomiči stare međe, koje su postavili oci tvoji." (Izr 22, 28)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/ne-pomici-stare-mee-koje-su-postavili.html

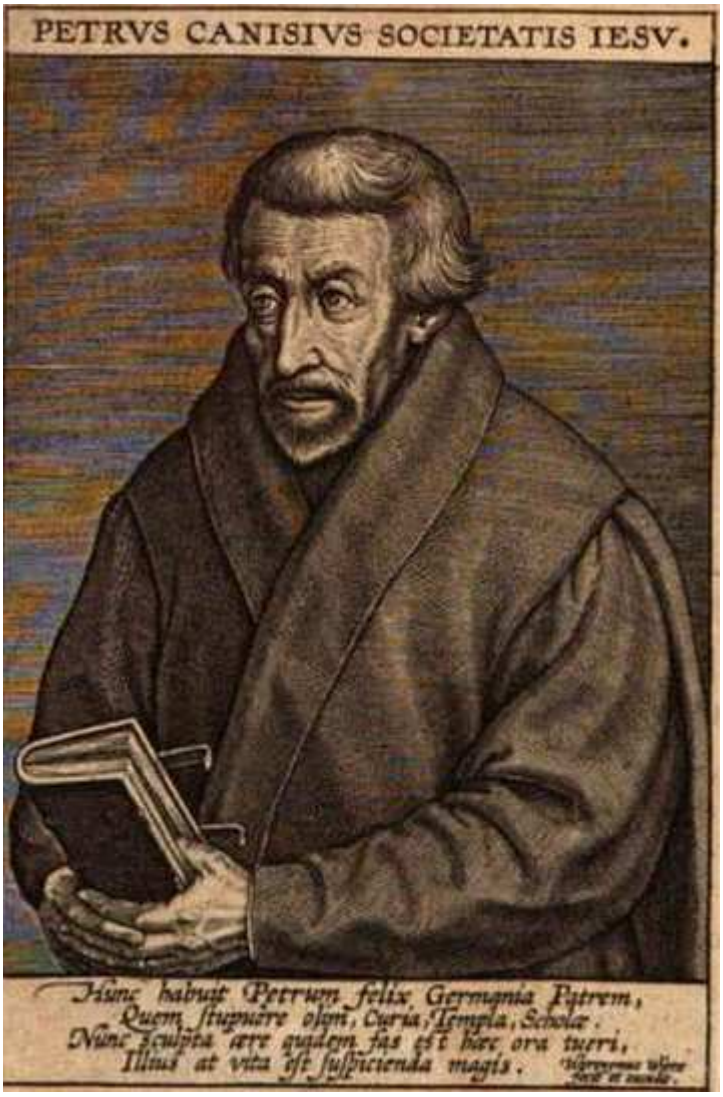

Ako čitate velikane protureformacije, posebno isusovačke pisce (sv. Petra Kanizija, sv. Roberta Bellarmina, Francisca Suareza i dr.), naići ćete na obilje građe koja govori o veličini, potrebi, ljepoti i važnosti crkvene tradicije.

U ono je vrijeme trebalo braniti crkvenu tradiciju od protestantske deformacije i krivovjerja. Tako da su velikani protureformacije danas vrlo aktualni. Lako se možemo s njima poistovjetiti, jer smo danas opet u situaciji da moramo braniti crkvenu tradiciju od onih koji je napadaju, ruše i uništavaju (bilo iz neznanja, bilo iz zlobe i pokvarenosti).

Budući da je modernizam dijete protestantizma (jer se obje hereze temelje na odbacivanju crkvene tradicije), mi se danas u polemikama s modernistima možemo koristiti onim argumentima kojima su se u svoje vrijeme koristili velikani protureformacije, u borbi protiv protestantskog krivovjerja.

Ovdje se u prvom redu ističe beskompromisni sv. Petar Kanizije.
Njegovo djelo Summa doctrinae christianae ima cijelo jedno poglavlje koje nosi naziv "De traditionibus". Ono je dio šireg poglavlja koje govori o crkvenim zapovijedima, o autoritetu Crkve i svetih otaca. Jer: nema autoriteta Crkve bez tradicije, niti tradicije bez autoriteta Crkve. Prema tome, oni koji ruše crkvenu tradiciju, svjesno ili nesvjesno dokidaju i crkvene zapovijedi, te potkopavaju sam autoritet Crkve.

Na kraju toga poglavlja, sv. Petar Kanizije postavlja pitanje:
"Quis est doctrinae totius de Ecclesiae praeceptis et traditionibus usus ac fructus?"
("Koja je od cijelog ovog učenja o zapovijedima i tradicijama Crkve korist i plod?")

On nabraja tri glavne koristi koje imamo od tradicije:
1) crkvena tradicija (predaja) je izvor objave, uz Sveto pismo
2) uči nas kako da se pravilno koristimo kršćanskom slobodom; uči nas i kako da ispravno "serviamus Deo in iustitia et sanctitate" ("služimo Bogu u pravednosti i svetosti")
3) po prihvaćanju ili odbijanju Tradicije raspoznaje se razlika između pravovjernih kršćana (katolika) i krivovjeraca (heretika)

Upravo je ovaj treći razlog danas posebno značajan. Tradicija je ključan kriterij raspoznavanja i razlikovanja između katolika i heretika. Zajednička karakteristika svih heretika bila je u tome da su odbacivali crkvenu tradiciju i uvodili novotarije. To im je zajednički nazivnik, znak raspoznavanja - još od nikolaita, za čije je krivovjerje i sam Gospodin rekao da ga mrzi ("mrziš nikolaitska djela koja i ja mrzim" - Otk 2, 6), pa sve do heretika protestanata.

Vrijedi prenijeti kako taj treći razlog objašnjava sv. Petar Kanizije:

"*Postremus est ut verum inter legitimos et nothos Ecclesiae filios, seu inter catholicos et haereticos, dicrimen inde accipiamus. Illi enim simpliciter in doctrina Ecclesiae, sive scripto ea, nempe Biblicis literis tradita sit, sive patrum traditione comprobata, acquiescunt. Sequuntur enim verbum Dei: 'Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.' (Prov. 22, 28)*
Hi vero qui sunt haeretici, ab hac simplicitate fidei et a venerandae matris Ecclesiae sanctorumque patrum probata sententia discedunt, nimiumque sibi vel desertoribus Ecclesiae fidunt, adeoque ne moniti quidem resipiscunt. Quare Paulus de iis tam serio sanxit, dum ait: 'Haereticum hominem post unam et secundam correptionem devita, sciens quia subversus est, qui eiusmodi est.' (Tit 3, 10-11)."

("*Posljednji je [razlog] da odatle dobivamo razliku između zakonite i nezakonite djece Crkve, ili između katolika i heretika. Ovi prvi [katolici] jednostavno pristaju uz nauk Crkve, bilo pisani, koji je predan biblijskim slovima, bilo onome koji je potvrđen tradicijom otaca. Slijede naime riječ Božju: 'Ne prelazi stare međe, koje su postavili oci tvoji.' (Izr 22, 28)*
Ovi drugi koji su heretici, odstupaju od te jednostavnosti vjere i od pouzdanog stajališta majke Crkve i svetih otaca, i pretjereno vjeruju sami sebi ili onima koji su napustili

Crkvu; dotle da se, niti kad su upozoreni, neće obratiti. Zato je Pavao tako ozbiljno odredio o njima, kad kaže: 'S krivovjercem nakon prvog i drugog upozorenja prekini, znajući da je izopačen koji je takav' (Tit 3, 10-11).")

Molitva na nakanu pape (II.) - u praksi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/molitva-na-nakanu-pape-ii-u-praksi.html

Uputa iz molitvenika **Kruh nebeski** (13. izd., Zagreb, 1941.):

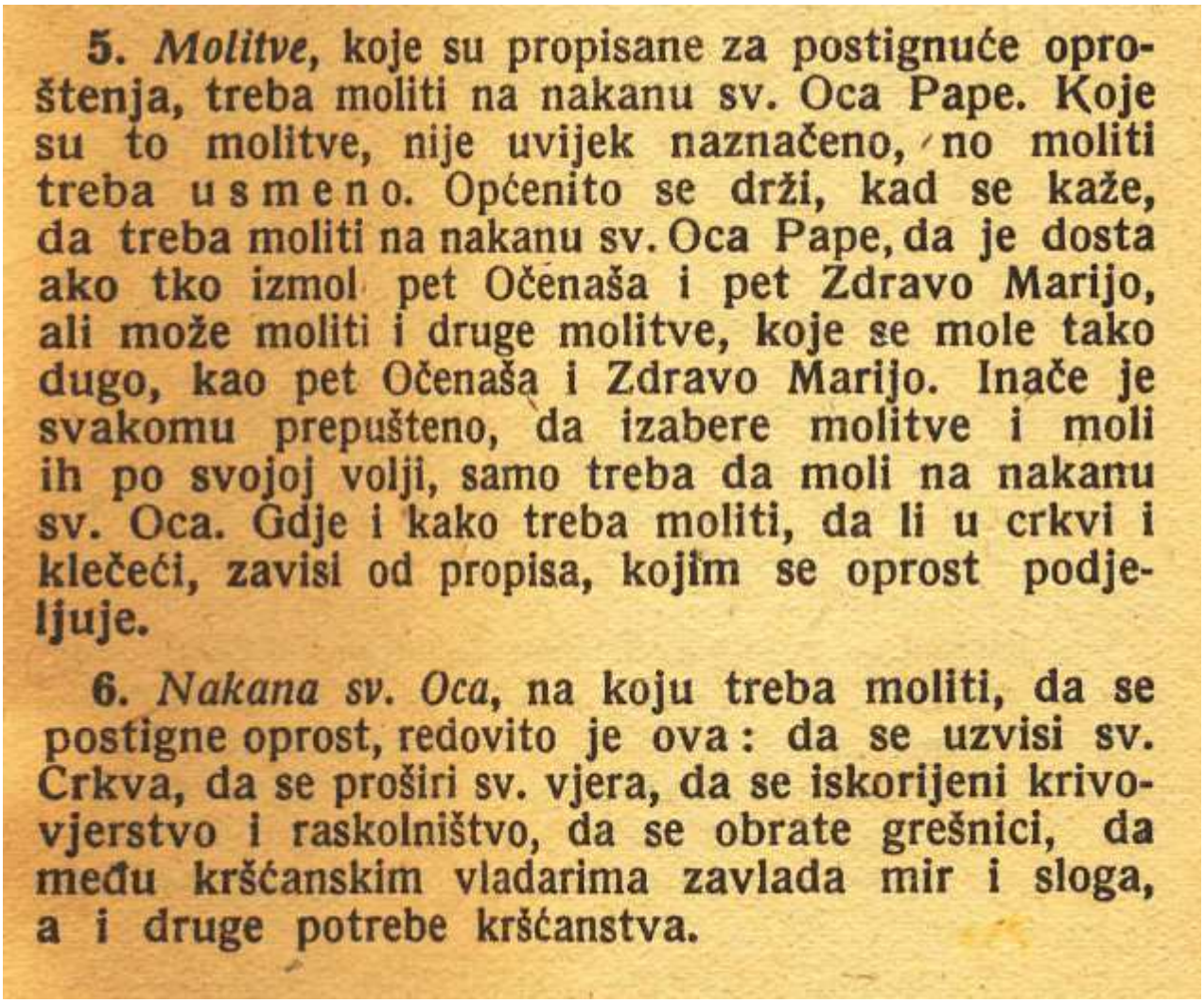

5. *Molitve*, koje su propisane za postignuće oproštenja, treba moliti na nakanu sv. Oca Pape. Koje su to molitve, nije uvijek naznačeno, no moliti treba usmeno. Općenito se drži, kad se kaže, da treba moliti na nakanu sv. Oca Pape, da je dosta ako tko izmoli pet Očenaša i pet Zdravo Marijo, ali može moliti i druge molitve, koje se mole tako dugo, kao pet Očenaša i Zdravo Marijo. Inače je svakomu prepušteno, da izabere molitve i moli ih po svojoj volji, samo treba da moli na nakanu sv. Oca. Gdje i kako treba moliti, da li u crkvi i klečeći, zavisi od propisa, kojim se oprost podjeljuje.

6. *Nakana sv. Oca*, na koju treba moliti, da se postigne oprost, redovito je ova: da se uzvisi sv. Crkva, da se proširi sv. vjera, da se iskorijeni krivovjerstvo i raskolništvo, da se obrate grešnici, da među kršćanskim vladarima zavlada mir i sloga, a i druge potrebe kršćanstva.

Obnoviti kršćanski život znači obnoviti crkveni život - crkvene običaje i predaje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/obnoviti-krscanski-zivot-znaci-obnoviti.html

Bl. Ivan Merz je jednom zapisao: "A obnoviti kršćanski život, znači obnoviti crkveni život - crkvene običaje i predaje." Drugim riječima, obnoviti kršćanski život, znači obnoviti Tradiciju.

Sv. Misa u župi sv. Jakova (Prelog, Međimurje), 1956. god.

Ivan je to pokazao vlastitim primjerom. Ne samo time što su na njegovu inicijativu izdani liturgijski molitvenici za laike (za praćenje tradicionalne mise) ili time što su njegovim poticajem neke crkve vratile gregorijansko pjevanje (koje su bile zapustile), nego i time što je tražio od svećenika da se strogo drže rubrika.

Evo jedan primjer iz 1923., kad je javno kritizirao kršenje rubrika u zagrebačkoj katedrali (izvor na stranici postulature):

> Kritizirajući izvođenje lamentacija u zagrebačkoj katedrali kada su priređivači ispuštali neke tekstove da bi dali više mjesta umjetničkom izvođenju drugih liturgijskih tekstova Velikoga tjedna, Merz ovako piše u Narodnoj politici:
> "Čudno je da oni (priređivači) ne znaju da Crkva zabranjuje ispuštanje i preskakanje liturgijskih tekstova. Oni ne znaju s kakvom je pomnjom sveta Crkva kroz cijelu svoju povijest branila najmanju riječ iz sv. Liturgije, jer je uvijek bila uvjerena da se u njoj kroz tisućljeća čuva njezina nauka. Nastavite s ispuštanjem tekstova, pa ćete s vremenom izopačiti i sam nauk sv. Crkve."
> (Ivan MERZ, «Domaće vijesti», Narodna politika, Zagreb, 6/1923., br.75)

Zar ovo nisu proročke riječi, koje odlično opisuju i one koji su nakon II. vatikanskog koncila "reformirali liturgiju"?

To vrijedi ponoviti još jednom:

> "Oni ne znaju s kakvom je pomnjom sveta Crkva kroz cijelu svoju povijest branila najmanju riječ iz sv. Liturgije, jer je uvijek bila uvjerena da se u njoj kroz tisućljeća čuva njezina nauka. Nastavite s ispuštanjem tekstova, pa ćete s vremenom izopačiti i sam nauk sv. Crkve."

Dakle, ako je Crkva "kroz cijelu svoju povijest branila najmanju riječ iz sv. Liturgije", onda to moramo činiti i mi.
Imali smo mi nekada i biskupe koji su budno pazili na čistoću obreda.
Nije slučajno, da ovdje u prvom redu treba spomenutii bliskog prijatelja bl. Ivana Merza: šibenskog biskupa Jerolima Miletu - **Naš biskup koji pazi na čistoću obreda**.

No, da uključimo i drugog našeg velikog blaženika...
Bl. Alojzije Stepinac, osim što može biti uzor svakom svećeniku u služenju sv. mise, može naučiti i svakog običnog vjernika kako pravilno i plodonosno slušati misu.

Pogledaj dobro ovu sliku... Pronađi bl. Alojzija Stepinca, i dobro promotri cijeli njegov stav...

Što se dogodilo s Propagandom?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/sto-se-dogodilo-s-propagandom.html

Staro sjedište Kongregacije za širenje vjere u Rimu

Jadna od najmoćnijih institucija u cijelom katoličkom svijetu, stoljećima je bila Kongregacija za širenje vjere (*Congregatio de propaganda fide*). Šire je poznata pod skraćenim nazivom "Propaganda". S time da riječ "propaganda" nije imala nikakve negativne konotacije. Propaganda jednostavno znači "širenje", "promicanje" (od lat. "propagare" = "rasprostraniti", "širiti") - širenje vjere, katoličke vjere.

Imali smo s jedne strane Inkviziciju koja je bila zadužena za zaštitu vjere, a s druge strane Propagandu, zaduženu za širenje vjere.

Propaganda je nadzirala sav misijski rad i sva misijska područja. U ta su područja spadali i naši krajevi koji su bili pod turskom okupacijom. Odatle velika važnost Propagande za hrvatsku povijest.

Misijskim područjima smatrana su i područja pod protestantskom vlašću. Zato je, na primjer, Crkva u Irskoj bila pod nadzorom Propagande, dok god je Irska bila pod britanskom vlašću.

Dakako, nekatoličke države su nastojale na sve načine spriječiti utjecaj Propagande na svom području. Kako u tome nisu uvijek uspijevale, okretale su se ponekad nasilnim sredstvima (ubijanje misionara).

S druge strane, glavno oružje Propagande bila je pisana riječ. Čuvena je njena tiskara iz koje su izašle tisuće vjerskih knjiga, katekizmi na raznim jezicima itd., koje su potom širene po cijelom svijetu.

Aktivnosti Kongregacije ponajviše su bile vezane uz misije u prekomorskim zemljama i promicanje unije među nesjedinjenima u istočnoj Europi i na Bliskom istoku.

Kako bismo razumjeli Propagandu, trebamo poći od dokumenta koji je temelj njenog postojanja: bula pape Grgura XV. "Inscrutabili divinae providentiae" (1622.)

"Da svi budu jedno." (Iv 17, 21)

Kongregaciju za širenje vjere ustanovio je papa Grgur XV. bulom "Inscrutabili divinae providentiae".
U toj buli Grgur XV. odmah na početku ističe da je dužnost pape:
"*sedulo invigilandi et quantum nobis ex alto conceditur intentis studiis adnitendi ut oves miserabiliter errantes ad Christi ovile adducantur*"
("*pomnjivo bdjeti i koliko nam odozgo bude dano većim trudom nastojati da se ovce koje jadno lutaju, privedu u Kristov ovčinjak*")

Da se nevjernici oslobode od nevjere, a krivovjerci od krivovjerja...

"*...divina adspirante gratia, desinant per infelicia pascua infidelitatis et haeresum vagari et aqua mortifera pestilentiae potari, sed in loco pascuae verae fidei ac salutaris doctrinae collocentur et adducentur ad vitae fontes aquarum.*"

("*...da, nadahnućem božanske milosti, prestanu lutati nesretnim pašnjacima nevjere i krivovjerja i piti smrtonosnu vodu propasti, već da se premjeste na mjesto ispaše prave vjere i spasonosnog nauka, i privedu na izvore voda života.*")

Papa Grgur XV. je vidio da se nevjernici nalaze na sve četiri strane svijeta.
Na istoku: muhamedanci - koje ovako opisuje:

"*Si enim mentis nostrae aciem convertimus ad innumerabilem populorum multitudinem, iam tot saeculis Agarenorum impurissima dementia captam, insanique erroris ac mendaci tenebris obcaecatum, miseratione commoventur viscera nostra, cernentes, tam multis ac variis caelestibus donis olim celebres nationes per ignorantiae et pestilentis persuasionis stuporem humanitatem in bestiarum naturam fere mutasse atque ad aeterna incendia diabolo et angelis eius parata...*"

("*Ako, naime, svratimo pogled naših misli na nebrojeno mnoštvo naroda, koji su već toliko stoljeća zarobljeni od prljavog bezumlja Agarana i zasljepljeni tminama mahnite zablude i laži, to nas potiče na sažaljenje, kad vidimo da su narodi, koji su nekada bili obdareni tako mnogim i raznim nebeskim darovima, preko neznanja i ludosti pogubnih uvjerenja, ljudsku narav gotovo zamijenili zvjerskom, i pripravljeni na vječni plamen đavlu i njegovim anđelima...*")

Na istoku imamo još jedan problem: raskolnici. Njih Grgur XV. označava ovim riječima:

"*Et licet inter has aliquae sint gentes, in iustitia detentae, quae Christi nomen invocant; tamen ita antiquarum haeresum veneno sunt infectae, ut sinceram veritatem paucissime agnoscant, ac fere omnes in multis nedum uno peccantes, factae sint omnium reae.*"

("*I iako među njima ima nekih naroda, koji se drže u pravednosti, koji prizivaju ime Kristovo, ali su toliko zaraženi otrovom starih hereza, da čistu istinu vrlo malo poznaju; i gotovo svi griješeći u mnogo toga, a ne samo u jednom, postali su krivci svega.*")

A na sjeveru, heretici protestanti. Deformacija je otela velike dijelove sjeverne i zapadne Europe i odvojila ih od Crkve.

Ovako je Grgur XV. objašnjavao događanja na sjeveru:

"*...inimicus homo super bonum semen in septentrionalibus partibus seminavit haeresum zizania, ita dira contagia grassata sunt, ut animas innumerabiles iamdiu perdiderit, ac provincias et regna Christo per summam iniuriam erepta, suae tyrannidi mancipavit.*"

("*...neprijatelj čovjek [đavao] preko dobroga je sjemena u sjevernim krajevima posijao kukolj krivovjerja, tako da su se proširile tolike užasne zaraze, da je već nebrojene duše upropastio, i velikom uvredom oteo Kristu pokrajine i kraljevstva i podložio ih svojoj tiraniji.*")

Dakle, papa Grgur XV. je osnovao Kongregaciju za širenje vjere, da sve te lutajuće narode obrati na katoličku vjeru. Zadatak je te Kongregacije bio: prozelitizam!

A da je to doista dužnost papinstva, Grgur XV. dokazuje vizijom sv. Petra opisanom u Djelima apostolskim (Dj 10, 10-16), u kojoj je sv. Petar vidio kako s neba silazi posuda puna četveronožaca, gmazova, ptica...

"*Quapropter et uni Petro vas illud, quasi linteum, ostenditur quatuor initiis de caelo submitti ad terram, in quo erant omnia quadrupedia et serpentia terrae et volatilia caeli, quodque illa vox sequuta est, 'surge Petre, occide et manduca', ut praefiguraretur Petri et successorum eius munus ex quatuor mundi partibus homines varia impietate insipientes congregandi quo eos quasi occidendo, hoc est, veteri vita exuendo et exutos manducando, id est in sua membra, qui visibile erat caput Ecclesiae, convertendo, etiam membra Christi redderet, invisibilis Ecclesiae capitis...*"

("*Zbog toga je jedino Petru bila prikazana ona posuda poput platna s četiri okrajka kako silazi s neba na zemlju, u kojoj bijahu svi četveronošci i gmazovi zemlje i ptice nebeske, i da je slijedio onaj glas, 'ustani Petre, kolji i jedi', da se predoči dužnost Petra i njegovih nasljednika: okupljati ljude sa četiri kraja svijeta koji lutaju u raznim opačinama, i da ih kao zakolje, to jest svuče sa njih stari život, i svučene pojede, to jest pretvori u svoje udove, koji bijaše vidljiva glava Crkve, također da ih načini udovima Kristovim, nevidljive glave Crkve...*")

Inače, bulu "Inscrutabili divinae providentiae", kao i ostale dokumente pape Grgura XV. (i Urbana VIII.) vezane uz uspostavu Propagande, možete pronaći u zbirci, tiskanoj u obliku knjižice, **Constitutiones apostolicae Congregationis de propaganda Fide** (Rim, 1642.)

Obratite pozornost na amblem Kongregacije. Prikazuje uskrslog Krista kako šalje svoje apostole uz riječi: "Euntes in mundum universum, praedicate evangelium omni creaturae".

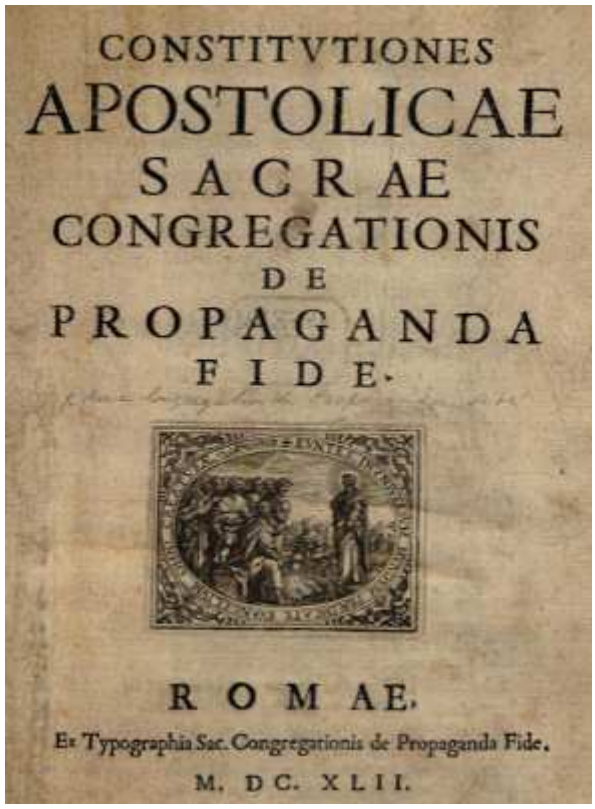

To je iz zaključne poruke Markovog evanđelja:

> "Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se." (Mk 16, 15-16)

Kristova zapovijed je jasna, i ona mora biti izvršena. Ta je zapovijed bila temelj cijeloga rada Kongregacije za širenje vjere.

No, gdje smo mi u svemu tome? Malo je koji europski narod bio toliko vezan uz Propagandu, kao naš hrvatski narod. Zato ćemo sad malo pogledati u te veze...

Hrvati i Propaganda

Veze Hrvata s Propagandom imale su dva glavna aspekta. S jedne strane, naši krajevi koji su bili pod turskom vlašću smatrani su misijskim područjima, i kao takvi bili su od direktnog interesa za Propagandu.
S druge strane, brojni su Hrvati na ovaj ili onaj način bili "zaposlenici" Propagande - kao misionari, tiskari itd.

O ovom prvom aspektu, treba reći da je Propaganda dala velik doprinos opstanku katoličke vjere na prostorima okupiranim od Turaka. Mi obično kažemo da su franjevci zaslužni za opstanak katolicizma u okupiranim krajevima. Da! franjevci jesu najzaslužniji,

ali bi teško u tome uspjeli bez stalne podrške i pomoći Propagande.

U nedostatku redovite crkvene hijerarhije na tim područjima, Propaganda je organizirala apostolske vikarijate za Ugarsku, Bosnu, Srijem itd. Brinula se za imenovanje biskupa (apostolskih vikara). Organizirala i nadzirala sav misionarski rad na okupiranim prostorima. Slala je vizitatore, koji su se vraćali u Rim sa iscrpnim izvješćima. Ta su izvješća i danas važan izvor informacija o životu pod turskom vlašću. I općenito govoreći, arhiv Propagande u Rimu je jedan od najbogatijih izvora za hrvatsku povijest 17. i 18. stoljeća.

Posebno je važno što je Propaganda o svom trošku školovala franjevački podmladak iz okupiranih krajeva.

Fra Filip Lastrić piše u *Epitome vetustatum Bosnensis provinciae* (Ancona, 1776., s. 32.):

"*Ab immemorabili vel saltem ex quo Bosna a Turcis mancipata, Sacra Congregatio de Propaganda Fide, accedente voto pientissimorum superiorum nostri generalium saepius privilegio donavit provincialem Bosnensis Provinciae quantum possit mittere juvenes in provincias sub catholicis principibus pace fruentes, tam studiis altioribus, quam victu et vestitu providendos, ut proprios filios; quo usque odiernum potimur...*"

("*Od vremena koje se ne pamti ili barem otkad je Bosna zauzeta od Turaka, Sveta Kongregacija za širenje vjere je, 'accedente voto' naših pobožnih vrhovnih generala, često davala povlasticu provincijalima bosanske provincije da mogu slati mlade u pokrajine koje uživaju mir pod katoličkim vladarima, opskrbila ih kako višim naucima, tako prehranom i odjećom, kao vlastite sinove; što uživamo do današnjeg dana...*")

Lastrić na idućim stranicama daje primjerke dekreta Propagande koji govore o tim povlasticama Provincije Bosne Srebrene. Iako iz njih saznajemo da broj bosanskih franjevaca na inozemnim studijima nije bio ne znam kako velik, ipak su ti fratri koji su se vani školovali o trošku Propagande, postali nakon svog povratka lideri franjevačke zajednice u Bosni, a time i cijelog katoličkog puka na tim prostorima.
Pada mi na pamet primjer fra Augustina Miletića, a i samog fra Filipa Lastrića.

I Hrvati koji su živjeli na slobodnom području bili su blisko vezani uz Propagandu. Možda i više nego što su to sami bili svjesni.

Kad malo pogledate naše poznate crkvene osobe 17. i 18. stoljeća - Levaković, Kašić, Križanić, Paštrić, Karaman... svi su oni na ovaj ili onaj način bili zaposlenici Propagande.

Iz njezine je tiskare izašao Kašićev obrednik.
Isto tako, i svi glagoljski misali i brevijari od 1631. pa nadalje, tiskani su upravo u tiskari Kongregacije za širenje vjere.
Katekizmi također!

Pogledajte samo kako su istaknuli amblem Kongregacije na naslovnici Levakovićevog katekizma iz 1628. god.

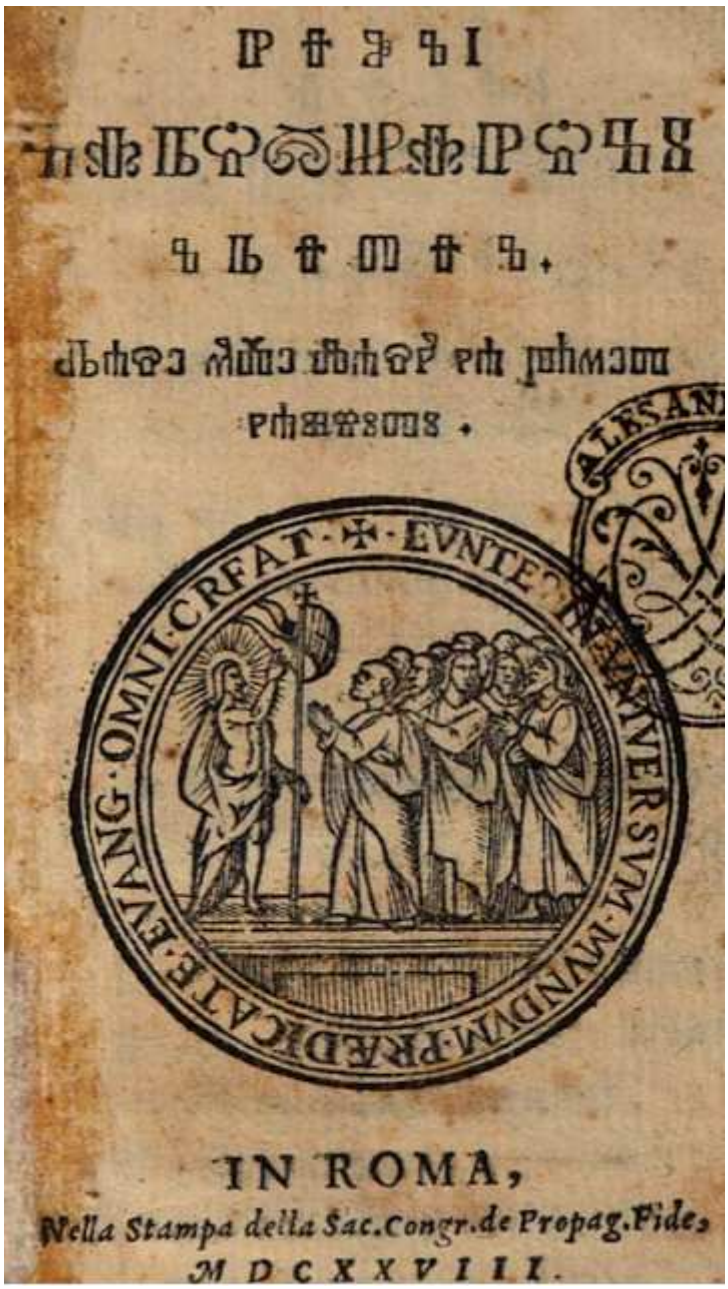

Da ne zaboravim još jednu stvar. Sjećate li se onoga što sam pisao o prozelitizmu franjevaca u oslobođenoj Slavoniji (ovdje, ovdje i ovdje) i u Dalmatinskoj zagori (ovdje). E pa jedan od glavnih izvora naših saznanja o tome su izvješća koja su naši franjevci slali Propagandi.

Dobro, sad kad smo vidjeli zašto je Propaganda važna za cijeli katolički svijet (a napose za Hrvate), možemo se pitati: Gdje je danas Propaganda? Zašto o njoj danas ništa ne čujemo?

Ili da da se vratim na pitanje iz naslova...

Što se dogodilo s Propagandom?

Kao kongregacija kojoj je svrha bio prozelitizam, Propaganda se nikako nije uklapala u "koncilski aggiornamento". Nakon II. vatikanskog koncila, zamrla je katolička misionarska

djelatnost. Dokumenti "Nostra aetate" i "Dignitatis humanae" proglasili su liberalni koncept vjerske slobode (svih religija!) vrhovnim načelom: elementom "dostojanstva ljudske osobe".

Time je obustavljena katolička misionarska aktivnost usmjerena prema muhamedancima, židovima, hinduistima, budistima... Danas "misije" postoje još samo u dalekim zemljama trećeg svijeta, a i to nisu prave misije, nego više nekakvi servisi za socijalnu pomoć.

U tim novim okolnostima, utrnula je i Kongregacija za širenje vjere.
Reformirana je 1967., a 1982. preimenovana u "Kongregaciju za evangelizaciju naroda". Mislim da ta promjena imena puno govori. Nekadašnji jasan i precizan zadatak "širenje katoličke vjere" zamijenjen je širokim i ne baš uvijek jasnim terminom "evangelizacija". Naime, teško je utvrditi kome je ta "nova evangelizacija" uopće upućena. Jedno je sigurno, nije usmjerena na obraćenje nekrsta: muhamedanaca, židova, budista itd.

Sve u svemu, to je bio kraj stoljetne Kongregacije za širenje vjere, čuvene Propagande.

Stara evangelizacija

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/stara-evangelizacija.html

Cijela priča oko "nove evangelizacije" prilično je nejasna. Nejasna je zato što se ne može utvrditi koga se tu uopće "evangelizira".
Protagonisti te "nove evangelizacije" sami otvoreno govore da oni ne žele obratiti inovjerce (muhamedance, židove, protestante...). Kome onda oni uopće navještaju?
Ah, zaboravio sam... oni ne navještaju; oni dijalogiziraju!

Neki kažu da je ta "nova evangelizacija" doživjela totalni neuspjeh: da ništa nije postigla. Međutim, možda bi bolje pitanje bilo: Što bi za provoditelje "nove evangelizacije" uopće bio uspjeh? Što oni žele postići? Koje su ciljeve oni sebi zadali?
Ne znam odgovore na ta pitanja, ali poznavajući ljude koji su uključeni u "novu evangelizaciju", možda je i bolje da ne znam.

Vrijeme je da počnemo govoriti o staroj evangelizaciji.
Kako su apostoli navještali pravu vjeru narodima tadašnjeg Rimskog Carstva, možemo čitati u Djelima apostolskim.

Da izdvojim par rečenica...

> "Petar će im: 'Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oproste grijesi i primit ćete dar, Duha Svetoga.' " (Dj 2, 28)
>
> "Apostoli pak velikom silom davahu svjedočanstvo o uskrsnuću Gospodina Isusa..." (Dj 4, 33)
>
> "I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti." (Dj 4, 12)
>
> "Filip tako siđe u grad samarijski i stade im propovijedati Krista." (Dj 8, 5)

> "...te [sv. Pavao] odmah stade po sinagogama propovijedati Isusa, da je on Sin Božji." (Dj 9, 20)

> "Savao pak, sve silniji, zbunjivaše Židove koji prebivahu u Damasku dokazujući: 'Ovo je Krist!' " (Dj 9, 22)
>
> "Tri je subote s njima raspravljao na temelju Pisama. Tumačio je i izlagao: 'Trebalo je da Krist trpi i uskrsne od mrtvih. Taj Krist jest Isus koga vam ja navješćujem.' "(Dj 17, 2-3)
>
> "Svake je pak subote raspravljao u sinagogi i uvjeravao Židove i Grke. Kad iz Makedonije pristigoše Sila i Timotej, Pavao se potpuno posveti Riječi svjedočeći Židovima da Isus jest Krist." (Dj 18, 4-5)
>
> "Onda Pavao uđe u sinagogu te je tri mjeseca hrabro raspravljao i uvjeravao o kraljevstvu Božjem. Ali kako neki, okorjeli i nepokorni, ocrnjivahu ovaj Put pred mnoštvom, odstupi od njih, odvoji učenike i danomice raspravljaše u školi nekog Tirana. Trajalo je to dvije godine, tako da su svi azijski žitelji, Židovi i Grci, čuli riječ Božju." (Dj 18,4-5)

> "upozoravao sam Židove i Grke da se obrate k Bogu i da vjeruju u Gospodina našega Isusa" (Dj 20, 21)

> "Nato urekoše dan pa dođoše mnogi k njemu u stan. Izlagao im je i svjedočio o kraljevstvu Božjemu te ih od jutra do večeri iz Mojsijeva Zakona i Prorokâ uvjeravao o Isusu." (Dj 28, 23)
>
> "Pavao osta pune dvije godine u svom unajmljenom stanu, gdje je primao sve koji su dolazili k njemu,propovijedao kraljevstvo Božje i naučavao o Gospodinu Isusu Kristu..." (Dj 28, 30-31)

Što je sve ovo, ako ne prozelitizam? Mi ovdje vidimo da su apostoli nastojali obratiti sve ljude - i pogane i židove.
Posebno bi trebalo obratiti pozornost na Pavlovo propovijedanje židovima. Sv. Pavao nije s njima vodio ugodne i opuštene "međureligijske" razgovore, nego žustre rasprave:

> "Tri je subote s njima raspravljao na temelju Pisama. Tumačio je i izlagao: 'Trebalo je da Krist trpi i uskrsne od mrtvih. Taj Krist jest Isus koga vam ja navješćujem.' " (Dj 17, 2-3)
>
> "snažno je pobijao Židove javno pokazujući iz Pisama da Isus jest Krist." (Dj 18, 28)
>
> "Izlagao im je i svjedočio o kraljevstvu Božjemu te ih od jutra do večeri iz Mojsijeva Zakona i Proroka uvjeravao o Isusu." (Dj 28, 23)

I sve to uz velike žrtve. Njegova je revnost išla uz cijenu trpljenja, muka i progona. Vrijedi se podsjetiti što je sve sv. Pavao pretrpio od židova, navješćujući im istinu...

> "Kad su Židovi ugledali mnoštvo, puni zavisti psujući suprotstavljali su se onomu što je Pavao govorio. " (Dj 13, 45)
>
> "Govorio je i raspravljao sa Židovima grčkog jezika pa i oni snovahu pogubiti ga." (Dj 9, 29)
>
> "Židovi potakoše ugledne bogobojazne žene i prvake gradske te zametnuše progon protiv Pavla i Barnabe pa ih izbaciše iz svoga kraja." (Dj 13, 50)
>
> "nepokorni Židovi razdražiše i podjariše pogane protiv braće" (Dj 14, 2)
>
> "Pogani i Židovi sa svojim glavarima navališe da zlostave i kamenuju apostole." (Dj 14, 5)
>
> "Uto iz Antiohije i Ikonija nadođu neki Židovi, pridobiju svjetinu te kamenuju Pavla i odvuku ga izvan grada misleći da je mrtav." (Dj 14, 19)
>
> "navališe Židovi jednodušno na Pavla, dovukoše ga u sudnicu" (Dj 18, 12)
>
> "Upravo kad je htio otploviti u Siriju, postaviše mu Židovi zasjedu pa odluči vratiti se preko Makedonije." (Dj 20, 3)
>
> "skovaše Židovi urotu i zakleše se da neće ni jesti ni piti dok ne ubiju Pavla" (Dj 23, 12)
>
> "Hoteći ugoditi Židovima, ostavi Feliks Pavla u okovima." (Dj 24, 27)

Pitanje koje se danas postavlja glasi: Tko je spreman svjedočiti kršćansku istinu, uz rizik da se zamjeri neprijateljima Crkve?
Apostoli su na to bili spremni, i zato je njihov rad donosio obilne plodove.
Rezultati se vide u rastu Crkve i broju spašenih duša...

> "I oni prigrliše riječ njegovu i krstiše se, te im se u onaj dan pridruži oko tri tisuće duša." (Dj 2, 41)
>
> "I sve se više povećavalo mnoštvo muževa i žena što vjerovahu Gospodinu." (Dj 5, 14)
>
> "kad povjerovaše Filipu koji navješćivaše evanđelje o kraljevstvu Božjemu i o imenu Isusa Krista, krštavahu se – muževi i žene." (Dj 8, 12)
>
> "Tako se crkve učvršćivahu u vjeri i broj im se danomice povećavao." (Dj 16, 5)
>
> "A nadstojnik sinagoge Krisp povjerova Gospodinu zajedno sa svim svojim domom. I mnogi od Korinćana koji su to slušali povjerovaše i pokrstiše se." (Dj 18, 8)
>
> "Doznaše to svi žitelji efeški, Židovi i Grci, pa ih sve obuze strah te se stade veličati ime Gospodina Isusa.Mnogi pak od onih koji su povjerovali dolazili su ispovijedati i očitovati svoja djela. I podosta onih koji su se bavili praznovjerjem donosili su knjige i spaljivali ih pred svima. Procijeniše ih te nađoše da vrijede pedeset tisuća srebrnjaka.Tako se snagom Gospodnjom Riječ širila i jačala." (Dj 19, 17-20)

Cilj prave evangelizacije nalazi se u riječima: "povjerovaše i pokrstiše se" (Dj 18, 8).
Bez tog rezultata, nema evangelizacije. I bez toga, nemamo o čemu pričati!

No, krenimo dalje...
Možemo reći da je apostolsko vrijeme bilo doba prve velike evangelizacije.
Drugo veliko razdoblje evangelizacije bilo je za vrijeme (i nakon) seobe naroda (5-10. st.), kad su pokršteni svi germanski i slavenski narodi.

Iz tog je vremena sačuvano dosta sjajnih djela koja govore o kristijanizaciji europskih naroda.
Među njima se ističe djelo sv. Bede Časnog Historia ecclesiastica gentis Anglorum, u kojem je detaljno opisano pokrštavanje anglosaksonskih plemena, koja su se naselila u Britaniji tijekom 5. stoljeća.

To je djelo vrlo vrijedan izvor, jer nam daje dubinski pogled u proces obraćenja jednog naroda.
Prvo što ćete opaziti čitajući sv. Bedu jest njegova zahvalnost rimskim papama. Pape su rukovodili cijelom akcijom pokrštavanja europskih naroda. Za pokrštavanje Engleza najzaslužniji je sv. papa Grgur Veliki. On je 596. g. poslao sv. Augustina Kenterberijskog sa 40 redovnika da izvrše to veliko djelo.

Kako su pridobili pogane da se obrate na kršćanstvo?
Prvo i osnovno: isticali su što je obećano onima koji prihvate pravu vjeru i krste se:
"*aeterna in caelis gaudia et regnum sine fine cum Deo vivo et vero*"
("*vječno veselje na nebesima i kraljevstvo bez kraja s Bogom živim i istinitim*")

Ovdje treba posebno naglasiti način na koji su sv. Augustin i tih 40 redovnika pristupili ljudima koje su došli obratiti. Ovako to opisuje sv. Beda:
"*...veniebant crucem pro vexillo ferentes argenteam, et imaginem Domini Salvatoris in tabula depictam, laetaniasque canentes pro sua simul et eorum, propter quos et ad quos venerant, salute aeterna...*"
("*...došli su noseći srebrni križ za zastavu, i sliku Gospodina Spasitelja naslikanu na ploči, pjevajući litanije za svoje i onih, zbog kojih su došli i za koje su došli, vječno spasenje...*")

Taj trijumfalni dolazak pojavljuje se i danas kao motiv u katoličkim crkvama u Engleskoj.

Malo kasnije sv. Beda precizira koju su točno molitvu molili:

"*Fertur autem quia adpropinquantes civitati, more suo cum cruce sancta et imagine magni regis Domini nostri Iesu Christi hanc laetaniam consona voce modularentur: 'Deprecamur te, Domine, in omni misericordia tua, ut auferetur furor tuus et ira tua a civitate ista, et de domo sancta tua, quoniam peccavimus. Alleluia.'*"

("*Priča se naime da su, približavajući se gradu, po svom običaju sa svetim križem i slikom velikoga kralja Gospodina našega Isusa Krista, pjevali ovu litaniju složnim glasom: 'Molimo te, Gospodine, u svemu tvome milosrđu, da se otkloni gnjev tvoj i srdžba tvoja sa ovoga grada, i sa tvoga svetoga doma, jer smo sagriješili. Aleluja.'*")

Ljude je uvijek privlačila revnost redovnika. Najbolja je propovijed kad ljudi vide da svećenici i redovnici gorljivo i točno izvršavaju svoju službu.

Ovakav su život vodili tih 40 redovnika usred pogana:

"*At ubi datam sibi mansionem intraverant, coeperunt apostolicam primitivae Ecclesiae vitam imitari; orationibus videlicet assiduis, vigiliis ac ieiuniis serviendo, verbum vitae quibus poterant praedicando, cuncta huius mundi velut aliena spernando; ea tantum quae victui necessaria videbantur ab eis quos docebant, accipiendo, secundum ea quae docebant, ipsi per omnia vivendo, et paratum ad patiendum adversa quaeque, vel etiam moriendum pro ea, quam praedicabant veritate, animum habendo.*"

("*A kad su ušli u boravište koje im je dano, stali su oponašati apostolski život prvobitne Crkve; naime služeći u žarkim molitvama, bdjenjima, postovima, propovijedajući riječ života kome su mogli, odbacujući sve stvari ovoga svijeta kao tuđinske; primajući od*

onih koje su učili samo ono što se činilo potrebnim za prehranu; prema onome što su propovijedali sami su u svemu živjeli, i imajući volju spremnu na trpljenje svih protivština, također i da umru za onu istinu koju su propovijedali.")

I papa Grgur Veliki se nastavio brinuti za uspjeh misije. Kao papa koji je pridavao veliku važnost liturgiji, poslao im je sve ono što je potrebno da se uspostavi redoviti božanski kult: liturgijske knjige, misno ruho, relikvije mučenika itd.

Riječima sv. Bede Časnog:

"*Praeterea, idem papa Gregorius Augustino episcopo, quia suggesserat ei multam quidem sibi esse messem, sed operarios paucos, misit cum praefatis legatariis suis plures cooperatores ac verbi ministros; in quibus primi et praecipui erant Mellitus, Iustus, Paulinus, Rufinianus: et per eos generaliter universa quae ad cultum erant ac ministerium ecclesiae necessaria, vasa videlicet sacra, et vestimenta altarium, ornamenta quoque ecclesiarum, et sacerdotalia vel clericalia indumenta, sanctorum etiam apostolorum ac martyrum reliquias, nec non codices plurimos.*"

("*Osim toga, isti papa Grgur je Augustinu biskupu, pošto mu je predočio da mu je velika žetva ali malo radnika, poslao sa spomenutim svojim poslanicima brojne suradnike i poslužitelje riječi; među kojima su prvi i istaknuti bili Melit, Just, Paulin, Rufinijan: i preko njih općenito sve ono što je potrebno za kult i službu crkve, to jest, sveto posuđe, i pokrivala oltara, također i uresi crkvi, i svećenička i klerička odjeća, također relikvije svetih apostola i mučenika, te mnoge knjige.*")

Eto, tako je izgledala evangelizacija u 6. stoljeću.
Novo razdoblje velikih misija počelo je u 16. stoljeću, nakon velikih zemljopisnih otkrića (i trajalo je do duboko u 18. stoljeće). Tada su krenule misije u sjevernoj i južnoj Americi, subsaharskoj Africi, u Indiji i na dalekom istoku.

Kako su izgledale misije u Novom svijetu možemo vidjeti na primjeru hrvatskog isusovca Ivana Ratkaja.
O toj temi pogledaj: **Misije kakve su nekada bile**.

Nemogućnost da kreativno prihvatimo pluralizam?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/nemogucnost-da-kreativno-prihvatimo.html

U bilo kojem poslu (naročito ako radite kod privatnika), ako vi konstantno pokazujete loše rezultate, naći ćete se u ozbiljnoj opasnosti od otkaza. Na primjer, ako vi neprekidno iskušavate nekakve svoje "nove metode" koje ste na brzinu izmislili, a svaka od njih donese još gore rezultate od prethodne.
Poslodavac će vas upozoriti: Ili počni raditi kak spada ili letiš van!

U "crkvenim karijerama" stvari stoje drugačije. Vi možete pokazivati ne znam kako loše rezultate dugi niz godina, a da vam se ništa ne dogodi.

To su misli koje su mi prolazile kroz glavu, kad sam nedavno čitao članak prof. Nediljka Ančića Crkva u Hrvatskoj i unutarnji pluralizam iz kolovoza 2003.

Ančić na jednom mjestu u članku nabraja sve one gorke rezultate pokoncilskih reformi u našoj zemlji (Zadarski slučaj, otpadi svećenika, TDKS, sukobi i kriza upravljanja na KBF-u itd. itd.), i on svejedno traži još više "koncilskog pluralizma".

To je tako tipičan stav za pobornike aggiornamento-revolucije.
Kao ono: nije problem u reformi, nego u "krivom shvaćanju reforme". A problem ćemo riješiti još dosljednijim provođenjem reforme (da se sruši i ono, što još nije...).

To me podsjeća na ljevičarske političare u zapadnim zemljama... Vide katastrofalne rezultate multikulturalizma i masovnog useljavanja muslimana (getoizacija, islamske četvrti, tiho uvođenje šerijata, ulični kriminal, terorizam...). I pokraj svega, tvrde da problem nije u useljavanju, nego u "krivom shvaćanju useljavanja i integracije". A kao rješenje predlažu još više muslimanskog useljavanja.

Tako se u ovom Ančićevom članku iz 2003., kao rješenje za nedaće koje je donio postkoncilski "pluralizam", predlaže: kreativno prihvaćanje i provođenje pluralizma.

Izdvajam dio članka koji se odnosi na situaciju u Hrvatskoj...

4. Pluralizam unutar Crkve u Hrvatskoj

Sve do sloma komunizma Crkva je u Hrvatskoj živjela u sustavu političkog totalitarizma koji nije dopuštao niti tolerirao nikakve oblike društvenog pluralizma. Zato je naš pokoncilski razvoj bio lišen demokratskog okoliša i protekao drukčije nego u zemljama zapadne demokracije. Pitanje pluralizma u Crkvi i demokratizacije crkvenih struktura ili pak reforme upravljanja nije moglo značajnije dolaziti od strane vjernika jer u ondašnjem našemu društvu te vrednote nisu bile prisutne. Osim toga u uvjetima progona i represije ponajprije je valjalo sačuvati vjeru i crkveno jedinstvo te obraniti ono malo preostalog prostora vjerske slobode. Ugroženost vjernika izvana te nepoznavanje funkcioniranja zapadne demokracije nije dopuštala da se ni iznutra ozbiljnije postavi pitanje pluralizma jer se smatralo da bi i takve rasprave mogle ugroziti i opstanak Crkve.[29] I u takvim uvjetima bilo je djelomice različitih pristupa nekim teološkim i crkvenim pitanjima. Valja imati na umu da je Koncil u hrvatskoj Crkvi izazvao burna previranja. Nedvojbeno je prevagnuo pozitivni prihvat koncilskih smjernica i duha kako među hrvatskim vjernicima tako i među teolozima i biskupima o čemu svjedoči mnoštvo pokrenutih inicijativa, nastalih ustanova i osnovanih publikacija koje su

se zdušno zauzimale za crkvenu obnovu.[30] Nije bilo otvorenih i snažnijih osporavanja Koncila i njegovih reformi, ali je očito bilo pritajenih neprihvaćanja njegova duha i optuživanja da je upravo on izazvao nepovoljni razvoj u Crkvi. Pojavila su se sporenja oko pravog tumačenja koncilskih dokumenta a zbog različitih predodžaba o njima nastale su nejasnoće kamo koncilska obnova zapravo smjera.[31] To se osobito odnosi na koncilski stav o vjerskoj slobodi i dostojanstvu ljudske osobe, o pitanju ateizma i autonomiji svjetovnih stvarnosti, o kolegijalnosti biskupa i novom poimanju Crkve, o dijalogu sa svijetom i konačno o izostanku jasnih osuda (tj. izopćenja). Više svjetla na te skrivene otpore bacilo je nedavno posthumno objavljeno poduže pismo, zapravo članak, poznate katoličke spisateljice, prevoditeljice i novinarke Smiljane Rendić, upućeno Radovanu Grgecu glavnom uredniku časopisa Marulić. Ona izričito navodi upravo tri točke koncilske nauke: o vjerskoj slobodi, o crkvi i o biskupskom kolegijalitetu, tvrdeći da u njima ne postoji kontinuitet s prethodnim koncilima »nego je to druga, drukčija nauka«.[32] Ima razloga za tvrdnju da je takav stav, koji usput rečeno ne skriva velike simpatije i puno razumijevanje za suspendiranoga francuskog biskupa Lefebvrea, znakovit za ne baš beznačajnu skupinu hrvatskih katoličkih vjernika kojih je bilo ne samo neposredno nakon Koncila nego ih ima i danas. Oni u duši nisu privatili spomenuta koncilska načela osobito priznanje vjerske slobode i dijalog kao način ophođenja Crkve ad extra i ad intra pa ne mogu prihvatiti ni sve ono što proizlazi iz tih načela njihovim praktičnim ostvarenjem u crkvenom životu.[33]

Potvrdu za ovu tezu našao sam kod Paul M. Zulehnera koji u svojim istraživanjima pokazuje da Crkva ima problema s modernom slobodarskom kulturom i kreativno-kritičkim promišljanjem te kulture življenja posebice u tzv. tranzicijskim društvima. Sve veći stupanj ostvarivane slobode dovodi do sve većeg stupnja upravljanja vlastitim životom. Povećanje individualne slobode zahtijeva izgradnju pluralne demokracije. No unatoč iskoraku II. vatikanskog sabora glede kreativnog odnosa prema slobodarskoj kulturi ipak u važnim crkvenim strukturama, tvrdi Zulehner, ostaje duboka sumnjičavost prema tijelima participacije (su-

---

30 Vidi osobito Bonaventura DUDA, Prihvat Koncila u Hrvatskoj, u: *Koncil u Hrvatskoj*. Zbornik radova teološkog simpozija u povodu 30. obljetnice Drugoga vatikanskog sabora, Crkva u svijetu Split, 1996., str. 29-77.

31 Kao primjer navodim prijepor između Vjekoslava Bajsića i Stanka Vasilja oko tada na hrvatskom objavljene knjižice Norberta Greinachera »Crkvene strukture pred sutrašnjicom« u *Vjesniku Đakovačke biskupije*, 23 (1970), S. Vasilj, Kriza ili nešto drugo?, str. 93-96; V. BAJSIĆ, Ništa drugo, str. 163-165; S. VASILJ, Ipak nešto drugo, str. 180-184.

32 Pismo je naslovljeno »Mon Église... « u: *Marulić*, 35 (2002) br.4, str. 764-781, ovdje 769.

33 Može se reći da je najistaknutiji predstavnik takve oporbe Koncilu bio dr. Čedomil ČEKADA, vidi njegovu knjigu, *Kuća na kamenu*. Pokoncilski problemi crkve, Đakovo, 1970. i u njoj kritiku intervjua s kardinalom Suenensom pod naslovom *»Pluralizam« u Crkvi*, str. 103-126.

odlučivanja) u okviru Crkve.[34] Vjernici su nadprosječno skloni autoritarizmu koji se očituje u upitnoj kulturi posluha širokih krugova. Tome pak na razini crkvene strukture odgovara autoritarno centralistički stil vođenja crkvene zajednice. S tim u svezi ne bi trebalo prečuti glas onih koji nam iz svojega vjerničkog iskustva s pluralizmom dobronamjerno poručuju: »Mi na Zapadu zacijelo nismo nepogrešivi učitelji, no ipak smijemo savjetovati da se u današnjim društvima zahtjev vjere više prenosi pozivom, argumentacijom i uvjerljivim djelovanjem nego putem pretežno monoloških izjava ili autoritativnih smjernica koje u pojedinim pitanjima čak mogu imati svoju opravdanost.«[35]

No vratimo se previranjima i raznim »slučajevima« koje je II. vatikanski sabor izazvao u Hrvatskoj. Ona su znak početka pluralizma u našoj Crkvi i odraz naših tadašnjih (ne)mogućnosti da ga kreativno prihvaćamo.[36] Pojedine skupine svećenika i profesora otvoreno su tražile raspravu o unutarcrkvenim problemima i pitanjima crkvenoga života, zahtijevali otvorenost i dijalog umjesto autoritarnih odluka. Što zbog izvanjske neslobode u kojoj se Crkva tada nalazila, a što zbog slabo razvijene kulture unutarcrkvenoga dijaloga većina takvih slučajeva nasilno je prekinuta administrativnim činima crkvene vlasti. Prisjetimo se Bijele knjige skupine svećenika đakovačke biskupije (1970.)[37], zatim dominikanca fra Ilije Zovka koji je u Rijeci okupio studentsku zajednicu Synaxis zahtijevajući bratstvo umjesto tutorstva, tražeći dijalog i otvorenost umjesto diktata. Optužen je da je prenaglasio neke istine vjere na račun drugih, oduzeta mu je ovlast propovijedanja a zajednica se raspala. Skupina mladih profesora oko koncilske tribine u Zadru uputila je otvoreno pismo tražeći veću slobodu u Crkvi i iznoseći smiona teološka gledišta o sakramentima, predbračnom i bračnom moralu te o svećeništvu. Njihovo je djelovanje izazvalo podjelu među svećenstvom, 25 svećenika napustilo je službu a zadarska je teologija zatvorena.[38] Skupina svećenika oko teologa Čedomila Čekade suprotstavljala se koncilskim strujanjima u Glasu Koncila i Kršćanskoj sadašnjosti te grupi teologa na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Čekada je svoje kritičke i dijelom polemičke članke protiv

---

[34] Usp. P. M. ZULEHNER, »Die Fremdheit des Menschen im Hause Gottes«, u: *Gott – ein Fremder in unserem Haus? Die Zukunft des Glaubens in Europa*, QD 165, Herder 1996., str. 193-195.

[35] Karl kardinal LEHMANN, Kršćanski korijeni europskog društva, u: *Crkva u svijetu* 37 (2002), str. 320-334, ovdje 326.

[36] Usp. Tomislav IVANČIĆ, *Prihvaćanje Drugog vatikanskog koncila u Hrvatskoj, nav. dj.*, 32-34 i ovdje navedena literatura.

[37] Radi se o nekoj vrsti tužbe Svetoj Stolici koju su potpisala desetorica svećenika đakovačke biskupije protiv postupaka tadašnjega svoga biskupa, usp. Vjesnik đakovačke biskupije 23 (1970), str. 53-54. Vidi također Izjavu katoličkih biskupa Jugoslavije o đakovačkom slučaju i Hercegovini, u: AKSA od 11. IV. 1970., Prilog II.

[38] Konflikt je započeo oko pripreme biskupijske sinode o svećeničkoj službi, vidi AKSA 31. X. 1970., str. 1.

»modernizma«, »progresizma« i »kontestatora« objavio u tri knjižice.[39] Na samom KBF bilo je suprotstavljanja između tzv. progresivne i konzervativne teološke struje, nekoliko mladih profesora napustilo je fakultet. Nastala su razmimoilaženja između KS i GK; jedni su više inzistirali na koncilskoj obnovi, drugi na masovnim okupljanjima i pučkoj Crkvi. Bilo je konflikata i oko premještaja svećenika gdje su biskupi tražili poslušnost – a vjernici i dotični svećenici da ih se sasluša i udovolji njihovim zahtjevima. Na kraju među samim biskupima izbio je sukob oko utemeljenja Teološkog društva Kršćanska sadašnjost (TDKS 1977.). Društvo je zapravo osnovano radi dobivanja povlastica u poreznom sustavu države, no neki su u njemu vidjeli obnavljanje svećeničkog udruženja iz poratnih godina koje su osnivali komunisti da bi odvojili kler od Rima. Biskupi Splitske metropolije zabranili su učlanjivanje u to društvo (i njegovo djelovanje na tome području) »dok god ne bi bilo odobreno od mjerodavne crkvene vlasti«.[40]

Biskupije u Hrvatskoj nisu provele biskupijske sinode što je svakako usporilo proces zaživljavanja demokratskih elemenata i uključivanja vjernika laika u crkveno poslanje i suodgovornost za evangelizaciju. Samo je u Splitu 1986., održana sinoda, u Đakovu je u fazi zasijedanja, a Zagrebačka se nadbiskupija za svoju priprema. Bez dodatnih istraživanja teško je prosuditi kako su ustrojena i u kojoj su mjeri aktivna biskupijska vijeća u pojedinim dijecezama. Vijeća na razini župnih zajednica pokazala su se u drugim zemljama kao vrlo korisne ustanove. Ne mogu prosuđivati stanje u Hrvatskoj ali poznajem niz župa gdje ne postoji niti djeluje nijedno od predviđenih vijeća. Posljednjih se godina pojačano djeluje prema obnovi i preustroju crkvenih župnih zajednica što nije moguće ostvariti bez spomenutih tijela suradnje i suodgovornosti između svećenika i laika. U našoj Crkvi su se razvile brojne laičke zajednice i pokreti kako oni što su izrasli na domaćemu prostoru tako i oni koji su došli k nama izvana. To je znak vitalnosti duhovnog života i izraz određenog pluralizma. Djeluju i različita tijela za koordinaciju pastorala na razini biskupske konferencije. No nemamo pravih institucionaliziranih oblika poput dijecezanskih foruma u drugim zemljama koji bi služili kao mjesto susreta, inicijativa, dijaloga i razmjene iskustava između različitih vjerničkih skupina i udruga jedne mjesne Crkve.

Između biskupa i teologa u Hrvatskoj bilo je »nakon Koncila napetosti i nesporazuma i to kako teološkog tako i političkog karaktera« ponajprije oko Te-

---

[39] Dr. Čedomil ČEKADA, *Kuća na kamenu.* Pokoncilski problemi Crkve, Đakovo 1970.; ISTI, Za Crkvu; za Papu! Protiv modernizma i kontestacije. Članci i rasprave, Đakovo 1975.; ISTI, Pšenica i kukolj na Božjim njivama. Osvrti i replike, Đakovo 1979.

[40] Odluka Konferencije biskupa metropolije splitske od 26. srpnja 1977., u: *Vjesnik nadbiskupije splitsko-makarske* 1977., br. 4, str. 9.

ološkog društva KS.[41] Nakon demokratskih promjena takvih je napetosti gotovo nestalo. Među nekim teolozima postoje različiti pristupi sadašnjim crkvenim i društvenim problemima ali takva divergentna teološka promišljanja i stavovi, čini se, ne ulaze u međusobni dijalog i kritičku raspravu, niti ima dovoljno razvijene tzv. crkvene javnosti kao važnog demokratskog elementa gdje bi se različita stajališta bistrila i stvarao potrebni konsenzus. Hrvatski su teolozi svojevremeno raspravljali o vatikanskim smjernicama o službi i zadaći teologa »Dar istine«.[42] Osnovane su i pojedine teološke strukovne udruge na nacionalnoj razini koje bi mogle pospješiti međusobni dijalog.[43] Ulaskom u državna sveučilišta teologiji se pruža prilika da snažnije interdisciplinarno surađuje, da bude više okrenuta društvenim problemima ne zaboravljajući dakako njezinu službu koju ima u Crkvi da kritički promišlja vjerničku praksu. Te novootvorene mogućnosti trebalo bi svakako dobro iskoristiti. Mi teolozi imamo dojam da pojedini poticaji i inicijative koje dolaze s naše strane kod crkvenih pastira ne nailaze na dostatan sluh ni odjek što u nama stvara osjećaj nemoći i frustriranosti. S druge strane zahtjevi i prijedlozi teologa nisu tako radikalni i ne prelaze granice dobrog ukusa da bi posebno zaokupljali biskupe.

Koncil je aktivirao i potaknuo punopravni status svakoga kršćanskog vjernika u Božjemu narodu. Ta teološka spoznaja ima pastoralne posljedice jer zahtijeva preuzimanje aktivne uloge i suodgovornost sviju u crkvenoj zajednici.[44] Da bi se ove zadaće ostvarile potrebna je pastoralna preobrazba župnih zajednica koja u sadašnjim promijenjenim društvenim uvjetima zadire u duhovnu i strukturalnu stranu župa. U svezi s tim dosadašnje rasprave iznijele su na vidjelo neke nove spoznaje i ukazuju na putove djelovanja. Samo ona zajednica koja je sama odrasla u vjeri, može postati mjestom odgoja u vjeri. Briga za rast u kršćanskoj vjeri postaje brigom svih članova župne zajednice. Zato je potrebna koordinirana suradnja svih onih koji djeluju u pastoralu. Da bi se pospješili i unaprijedili procesi vjerskog odgoja i rasta na župnoj su razini potrebni novi strukturni elementi i suradnička tijela koja treba uvoditi a ona već postojeća oživjeti i razvijati. Ovdje se ponajprije radi o osnivanju većeg broja malih živih zajednica ili živih vjerničkih krugova koji bi bili pojedinom vjerniku potpora u vjerskom odgoju i for-

---

41 T. IVANČIĆ, *nav dj.*, 38-39. (vidi bilj. 29).

42 Smjernicu »Donum veritatis« o crkvenom pozivu teologa izdao je Zbor za nauk vjere 1990., hrvatski prijevod je izašao 1997. u izdanju Crkve u svijetu iz Splita. Simpozij profesora teologije raspravljao je na svome godišnjem skupu o temi »Mjesto teologije u Crkvi i društvu« (Zagrebu 9. i 10. travnja 1996.) uključujući i spomenutu tematiku.

43 Ovdje mislim primjerice na Konferenciju profesora teologije, zatim Hrvatsku sekciju Europskog društva za katoličku teologiju, teologe okupljene oko nekih časopisa ili učlanjene u druge asocijacije i sl.

44 Usp. N. ANČIĆ, Novo lice župe, u: *Svjedok*. Glasilo Javnog vjerničkog društva svjetovnih vjeroučitelja u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji br. 9, Split, 2002., str. 9.

Zahtjev ćudoređa

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/02/zahtjev-cudorea.html

U ovoj hercegovačkoj crkvi vidimo da žene i muškarci sjede odvojeno: žene na jednoj strani, a muškarci na drugoj. To je stara norma koja je dugo vrijedila kako u našim krajevima, tako i vani.

Zakonik kanonskog prava iz 1917. ovako govori u can. 1262., §1:
"*Optandum ut, congruenter antiquae disciplinae, mulieres in ecclesia separatae sint a viris.*"
("*Poželjno je da, u skladu sa starom disciplinom, žene u crkvi budu odvojene od muškaraca.*")

Nekada su oko ovog pitanja osobito revni bili franjevci.
Sv. Bernardin Sienski je ne samo zahtijevao da muškarci i žene sjede odvojeno u crkvi, već je i rasprostro dugački zastor između njih, da se ne mogu međusobno vidjeti.

Poslušajmo što kaže njegov životopis (L. Surius, *Vita sancti Bernardini Senensis*, c. 49.):

"*quum in urbibus concionaretur, ferre non potuit ut viri et feminae inter se pariter considerent, ne qua libidini praeberetur occasio, sed sedere cogebantur separatim, atque inter utrosque ingens suspendebatur tapetum, ne alii alios respicerent, sed ad sermonem animos attentiores adhiberent.*"

("*dok je u gradovima propovijedao, nije mogao podnijeti da muškarci i žene međusobno zajedno sjede, da se ne bi dala prigoda požudi, već ih je silio da sjede odvojeno, i između njih je rasprostro golemi zastor, da se ne bi međusobno vidjeli, nego da pažljivije prate*

propovijed.")

Malo kasnije životopisac sv. Bernardina stavlja jedan primjer, koji pokazuje kako je tragično završio jedan mladić koji nije htio poslušati sveca...

"*Concionabatur aliquando vir sanctus apud Senenses, sedebantque hunc in modum seiuncti viri ac mulieres eum auscultantes: at tamen quidam lascivus adolescens, illo invito, stabat tali in loco qui esset feminis oppositus, ut animo suas expeleret libidines. Sensit id vir Dei, hortatusque est eum ut assideret inter mares. At ille contempsit hoc, mansitque confidenter in loco suo. Eum contemptum optimae institutionis suae non ferens vir sanctus, ait palam ad eum: 'Ecce, ego dico tibi, adolescens, qui isthic stas impudenter et audacter auratis indutus vestibus, non parum vereri me mala te morte periturum.' Idque sic accidit, quando postea ob sua flagitia et maleficia, tanquam latro, apud Anconam capite plexus est.*"

("*Jednom je svetac propovijedao u Sieni, i sjedili su na ovaj način odvojeni muškarci i žene, slušajući ga; ali jedan je pohotni mladić, protiv njegove volje, stajao na takvom mjestu koje je bilo nasuprot žena, kako bi u mislima vršio svoje požude. Osjetio je to Božji čovjek, i potaknuo ga da sjedne među muškarce. Ali ovaj je to prezreo i ostao tvrdoglavo na svom mjestu. Ne mogavši podnijeti taj prezir svoje dobre pouke, svetac mu je otvoreno rekao: 'Eto, ja tebi kažem, mladiću, koji ovdje stojiš besramno i drsko odjeven u zlatnoj odjeći, nemalo mi je žao da ćeš umrijeti zlom smrću.' Tako se i dogodilo, kada mu je poslije, zbog njegovih zločina i zlodjela, kao razbojniku, u Anconi odrubljena glava.*")

Znamo da miješanje muškaraca i žena stavlja ljude u kušnje i grešne prigode. Zato je Crkva uvijek tražila odvajanje muškaraca i žena - ne samo u crkvi, nego i u školi, u vjerskim udrugama itd.
Katoličke škole su uvijek bile odvojene: posebno muške i posebno ženske.

Isto tako, katoličke udruge strogo su se odvajale na muške i ženske. Sjetimo se bl. Ivana Merza i Hrvatskog orlovskog saveza. Imali smo posebno Hrvatski orlovski savez za mladiće, i odvojeno Savez hrvatskih orlica za djevojke. To se kasnije nastavilo u križarskoj organizaciji: križari za muškarce, a križarice za žene.

To se smatralo ključnim načelom: jednim od glavnih pravila za moralnu obnovu društva.

Tim više je neshvatljivo zašto danas oni koji se navodno zalažu za "obiteljske vrijednosti" tako olako napuštaju ovo pravilo, koje je uvijek bilo glavni stup obrane protiv promiskuiteta.

E sad, znamo da danas nije baš popularno govoriti o suzbijanju požuda, a još manje provoditi ga u praksi...
Ali to se mora učiniti, jer je to zahtjev Svetoga pisma!
Dobro je to objasnio kardinal Juraj Haulik u svom pastoralnom pismu iz veljače 1859.:

"*Est in sacris paginis nostris vocabulum quoddam, idque saepius repetitum, quod cunctas humanae corruptelae causas in nucleo, ut dici amat, exhibet. Vocabulum hoc est funestum concupiscentiae vocabulum. Concupiscentia in operibus philosophorum, tum veterum tum recentium, vario sumitur significatu. Nos eam sumimus sensu, quo illam sumpsit s. Joannes Evangelista in prima sua epistola, cap. 2. dicens: 'omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, et concupiscentia oculorum, et superbia vitae; quae non est a Patre, sed ex mundo est' (I. Joan. 2, 16), cui quidem sensui perfecte congruit classica illa in epistola s. Jacobi cap. 1. occurens, et totam humanae naturae philosophiam paucis exprimens sententia: 'Unusquisque tentatur a concupiscentia sua abstractus et illectus. Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem' (Jac. 1, 14-15). Nimirum humana societas ut prosperitate perfrui, finemque suum assequi possit, necessario scire, intelligere, et tota sentiendi agendique sua ratione amplecti debet magnas illas veritates, quae fundamentum constituunt moralis vitae populorum.*"

("*Ima u našim svetim pismima jedan izraz, i to koji se često ponavlja, koji pokazuje u srži sve uzroke ljudske pokvarenosti. Taj izraz jest poguban izraz požude. Požuda se u djelima filozofa, kako starijih tako novijih, uzima pod raznim značenjima. Mi je uzimamo u smislu u kojem ju je uzeo sv. Ivan Evanđelist u svojoj prvoj poslanici, pog. 2., govoreći: 'sve što je svjetovno požuda je tijela, i požuda očiju, i oholost života: što nije od Oca, nego od svijeta' (1 Iv 2, 16), kojem smislu savršeno odgovara ona klasična izreka koja dolazi u poslanici sv. Jakova, pog. 1., koja u malo riječi objašnjava filozofiju ljudske prirode: 'Svakoga napastuje njegova požuda koja ga privlači i mami. Požuda zatim zatrudnjevši, rađa grijehom, a grijeh izvršen rađa smrću.' (Jak 1, 14-15)*
Jamačno, ljudsko društvo da bi moglo napredovati i dostići svoj cilj, nužno mora znati, razumjeti i sa svim svojim mislima i djelima prihvatiti te velike istine, koje sadrže temelj moralnog života naroda.")

Ako već ne možemo ovaj svijet natjerati da se drži kršćanskog ćudoređa, držimo ga se barem mi! Oživimo stare moralne norme u katoličkim redovima.

Tantum valent, quantum sonant

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/tantum-valent-quantum-sonant.html

Staro pravilo o oprostima, ili bolje reći o učinku i vrijednosti oprosta, kaže: *tantum valent, quantum sonant* (*toliko vrijede, koliko glase*).
Dakle, ako npr. oprost glasi na 100 dana, on vrijedi kao 100 dana stroge pokore iz prvih kršćanskih vremena.

Izreka "tantum valent, quantum sonant" potječe od skolastičkih teologa.
Sv. Toma Akvinski se (u *Summa theologica*, IIIs, q. 25., a. 2.) bavi pitanjem: "Utrum indulgentiae tantum valeant, quantum pronuntiantur?"
I na kraju zaključuje: "indulgentiae simpliciter tantum valent, quantum pronuntiantur".

No, sv. Toma upozorava pape da ne budu predarežljivi u davanju velikih oprosta za lagana djela, jer bi time mogli ljude odvartiti od činjenja pokore za svoje grijehe.
Sv. Toma čak kaže da bi papa počinio grijeh ako bi dijelio prevelike oproste za prelagana djela:

"*...in arbitrio dantis indulgentiam est taxare, quantum per indulgentiam de poena remittitur. Si tamen inordinate remittat, ita quod homines quasi pro nihilo ab operibus poenitentiae revocentur, peccat faciens tales indulgentias*"

("*...u izboru je onoga koji daje oproste da odredi koliko će se po oprostu otpustiti od vremenite kazne. No, ako neumjereno otpušta, tako da se ljudi kao za ništa odvraćaju od pokorničkih djela, griješi onaj koji daje takve oproste*")

Takva neumjerenost bila bi grijeh na strani pape, ali i tako dan oprost vrijedi točno onako kako glasi, prema pravilu: "tantum valent, quantum sonant".

Možda i zbog ovog upozorenja sv. Tome, pape su tijekom stoljeća često naglašavali u svojim bulama o oprostima da im nikako nije namjera da dijeljenjem oprosta olabave pokoru vjernika, već upravo suprotno: oprosti trebaju potaknuti ljude da i sami čine pokoru i djela zadovoljštine.

Ovdje treba spomenuti što Katekizam sv. Pija X. (■ 802.) kaže o cilju davanja oprosta:

> "■ 802. P. Što Crkva želi postići davanjem oprosta?
> O. Davanjem oprosta Crkva želi pomoći našoj nesposobnosti da bismo na ovom svijetu izvršili svu vremenitu kaznu, pa nam daje da preko pobožnih djela i milosrdne kršćanske ljubavi postignemo ono što se u prvim stoljećima kršćanstva dobivalo strogo prema zakonima o pokori."

Već u idućoj točki, Katekizam sv. Pija X. potvrđuje pravilo "tantum valent, quantum sonant":

> "■ 803. P. Što označuje oprost od četrdeset ili sto dana, ili pak od sedam godina i slično?
> O. Oprostom od četrdeset ili sto dana ili pak od sedam godina i slično, označuje se otpuštanje toliko vremenite kazne, koliko bi se učinilo s četrdeset ili sto dana ili pak sedam godina pokore, kakvu je u staro doba određivala Crkva."

Kao što znate, u pokoncilskoj reformi oprosta (1967.) napušteno je staro načelo "tantum valent, quantum sonant" za djelomične oproste.
U postkoncilskim molitvenicima najčešće uopće nisu niti naznačeni djelomični oprosti... A ako kojim slučajem jesu (u skladu s novim naukom) ne spominju se dani, mjeseci ili godine na koje su nekada glasili djelomični oprosti. Tako su se vjernici prvi put u povijesti našli u situaciji da ne znaju koliki je učinak kojeg djelomičnog oprosta.
I za najteže i za najlakše djelo, samo piše "partialis indulgentia" ("djelomični oprost"), ako i to...

Kakav je efekt ovakva promjena imala na vjernike?
Tko zna što su si mislili mladi vjernici, koji su još 1966. učili na vjeronauku stari nauk?

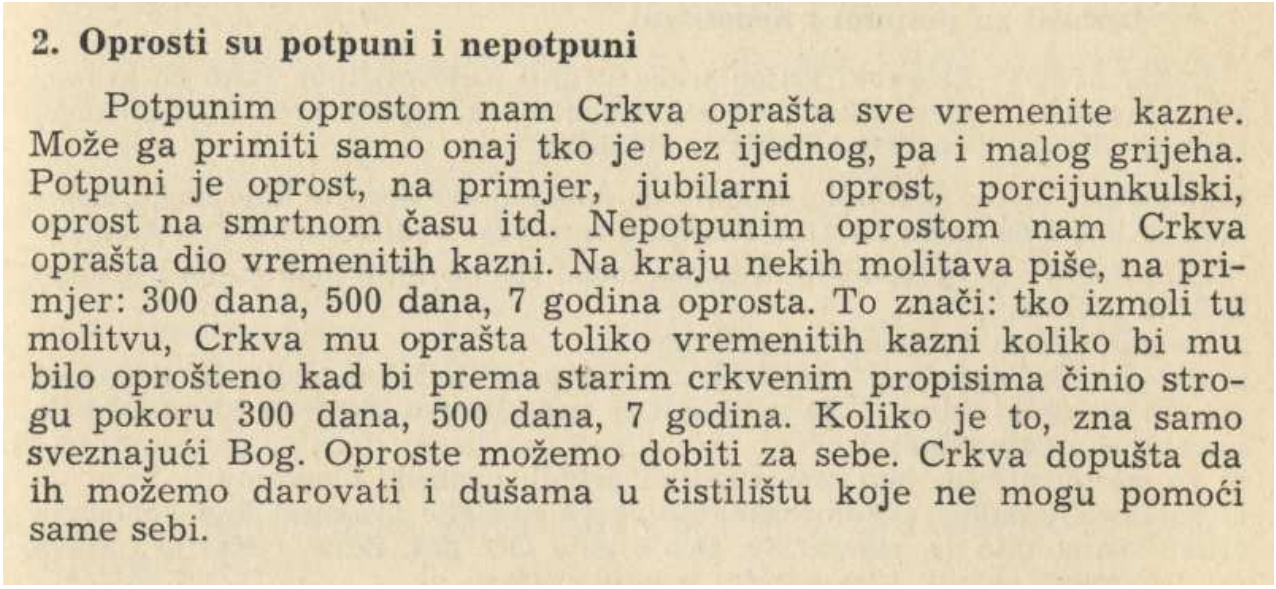

2. Oprosti su potpuni i nepotpuni

Potpunim oprostom nam Crkva oprašta sve vremenite kazne. Može ga primiti samo onaj tko je bez ijednog, pa i malog grijeha. Potpuni je oprost, na primjer, jubilarni oprost, porcijunkulski, oprost na smrtnom času itd. Nepotpunim oprostom nam Crkva oprašta dio vremenitih kazni. Na kraju nekih molitava piše, na primjer: 300 dana, 500 dana, 7 godina oprosta. To znači: tko izmoli tu molitvu, Crkva mu oprašta toliko vremenitih kazni koliko bi mu bilo oprošteno kad bi prema starim crkvenim propisima činio strogu pokoru 300 dana, 500 dana, 7 godina. Koliko je to, zna samo sveznajući Bog. Oproste možemo dobiti za sebe. Crkva dopušta da ih možemo darovati i dušama u čistilištu koje ne mogu pomoći same sebi.

Tako su učila hrvatska djeca na vjeronauku neposredno prije reforme. I sad zamislite da im odjednom netko dođe i kaže: "To više ne vrijedi. Oprosti su reformirani."

Razumijete li da se tako postkoncilskim reformama relativizirao vjerski nauk?
Zapanjujuće je s kakvom su lakoćom i brzinom ukidana pravila koja su vrijedila stotinama godina. Što su drugo takve promjene mogle proizvesti, nego osjećaj kao da je sve u vjeri relativno i podložno promjenama?

Bilo kako bilo, rezultat reforme oprosta jest to da se u praksi više uopće ne spominju djelomični oprosti. Kao da ih više nema.
Kad se danas govori o oprostima, onda je to gotovo isključivo o potpunim oprostima. I to na neki način... kao da je lako dobiti potpuni oprost.

Mislim da bi ljudi puno više cijenili djelomične oproste, kad bi znali kako je zapravo teško dobiti potpuni oprost.
Naime, jedan od glavnih uvjeta za dobivanje potpunog oprosta jest da čovjek ne smije biti vezan ni uz koji grijeh, čak niti uz laki grijeh. Taj uvjet je ostao i nakon reforme iz 1967. god.
I u sadašnjem Enchiridion indulgentiarum jasno piše da je za dobivanje potpunog oprosta potrebno imati: "omnimodam exclusionem affectus erga quodcumque peccatum, etiam veniale" ("potpuno isključenje navezanosti prema bilo kojem grijehu, također i lakom").

I sad ja vas pitam: Koliko ima ljudi na svijetu koji ispunjavaju ovaj uvjet?
Teško je reći...
I u najstrožim samostanima možete naći ljudi koji su navezani na neke lake grijehe... A da ne govorimo o ljudima koji žive o svijetu.

Ovdje je možda glavni problem što novo-vjernici koji su prošli kroz modernističku školu razvodnjavanja, ne razlikuju teške i lake grijehe. Ili kako bih ja rekao: mnogi danas teške grijehe smatraju lakim grijesima, dok lake grijehe uopće ne smatraju grijesima.

Pa evo zato jedan primjer: laki grijeh je npr. brbljavost, blebetanje bezveze... čemu su osobito sklone žene. I sad ako se takva osoba nema namjeru odreći svoje navezanosti na brbljavost, može li ona dobiti potpuni oprost?

S druge strane, kod djelomičnih oprosta nema ovog uvjeta o isključenju navezanosti na lake grijehe.
Da bi čovjek dobio djelomični oprost dovoljno je da bude "corde saltem contritus" ("barem skrušena srca") - dakle, da se barem kaje za grijehe (na manjoj razini nego kod potpunog oprosta).

Za razliku od potpunog oprosta, dobiti djelomični oprost je prilično jednostavno. Pogledajte samo sve strelovite molitvice u starim (predkoncilskim) molitvenicima.
Zar nije, stoga, krajnje vrijeme da se opet počne propovijedati o djelomičnim oprostima?

No, pritom nemojmo zaboraviti da bi čovjek uvijek trebao nastojati biti ***vere poenitens***.
O toj temi pogledaj: **Tko je "vere poenitens"?**

Mali oficij Blažene Djevice Marije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/mali-oficij-blazene-djevice-marije.html

Sve do 1568. god., klerici su imali strogu obvezu da u određene dane mole Mali oficij Blažene Djevice Marije, kao i oficij za pokojne, pokorničke psalme itd.
Sv. Pio V. je bulom "Quod a nobis" (kojom je proglasio Rimski brevijar) odredio da moljenje tih oficija više ne obvezuje pod grijeh, tj. da više klerik ne čini smrtni grijeh ako koji put propusti izmoliti te oficije. No, sveti je papa toplo preporučio svima da mole te oficije, podijelivši oprost od 100 dana onima koji izmole Mali oficij Blažene Djevice Marije i Oficij za pokojne, te oprost od 50 dana za one koji izmole pokorničke psalme. Drugi su pape kasnije dodali druge oproste - tako da je uz Mali oficij Blažene Djevice Marije vezan cijeli niz oprosta.

U našem hrvatskom narodu, moljenje Malog oficija Blažene Djevice Marije ima dugu tradiciju. Molili su ga i laici, a ne samo klerici.

Ističe se primjer bana Ivana III. Draškovića (živio 1603.-1648.; ban 1640.-1646.), koji je poznat po svojim pobjedama nad Turcima. Njegov prijatelj Juraj Ratkaj piše u svom djelu Memoria regum et banorum da je ban Drašković običavao pobožno moliti Oficij Blažene Djevice Marije ("pie attenteque recitabat" - "pobožno i pažljivo je recitirao").
Drašković je 1646. imenovan ugarskim palatinom (najviša služba u Ugarskoj; kao ban u Hrvatskoj). Koristio je svoj položaj da učvrsti katoličku vjeru među Mađarima, boreći se protiv širenja protestantske kuge. S tim ciljem, Drašković je preveo Oficij Blažene Djevice Marije na mađarski i promicao ga kod naših sjevernih susjeda.

Kod nas pak u Hrvatskoj još su davno prije toga vremena postojali prijevodi Oficija na narodni jezik.

No, kako nijedan prijevod ne može biti jednako dobar kao latinski izvornik, tiskale su se i knjižice koje donose Oficij usporedno na latinskom i hrvatskom.

Ako možda još niste primijetili, jedno takvo izdanje (iz 1929. god.) dostupno je na internetu: **Mali oficij Blažene Djevice Marije**.

I samo još jedna mala napomena. Ovo što u uvodu piše "prema novom brevijaru", misli se na izdanje Rimskog brevijara usklađenog s bulom sv. Pija X. "Divino afflatu" (1911.).

Marijo, bez grijeha začeta,
moli za nas.

MALI OFICIJ
BLAŽENE DJEVICE MARIJE

LATINSKI I HRVATSKI
PO NOVOM RIMSKOM BREVIJARU

PRIREDIO
O. PETAR VLAŠIĆ
FRANJEVAC.

II. POVEĆANO IZDANJE.

NAKLADA EUHARISTIJSKOG GLASNIKA
DUBROVNIK 1929.

Broj **149.**

Imprimatur !

Split-Poljud, 28. siječnja 1929.

Fra **Mauricije Gugić,**
provincijal.

Št. 700.

Natisk se dovoljuje.

Ljubljana, dne 22. februarja 1929.

† **Anton Bonaventura,**
škof.

Predgovor
(drugom izdanju).

Da se proširi pobožnost prama Bl. Dj. Mariji, koja je pobožnost najuže spojena sa pobožnošću prama Euharistiji, izdajemo, uz pomoć božju, ovo drugo izdanje Malog Oficija Bl. Dj. Marije, O. Petra Vlašića.

U drugom izdanju unijelo se je sve ono što su pismeno zaželile Matice ČČ. Sestara u Đakovu, Sarajevu, Splitu i t. d., tako da će iste ČČ. Sestre imati u ovom drugom izdanju sve što trebaju pri molenju Malog Oficija Bl. Dj. Marije.

Tko izričito želi, može da uz Mali Oficij Bl. Dj. Marije dobije ujedno uvezan i Oficij za Mrtve uz razmjerno veoma malenu višu cijenu.

Dao euharistijski Isus, da Mali Oficij mole sve osobe pobožne Bl. Dj. Mariji, a stalni smo da će te iste osobe uvelike biti pobožne prama euharistijskom Utamničeniku Ljubavi naših oltara.

Dubrovnik 1929.

Uprava
Euharistijskog Glasnika.

Oprosti osobama koje mole Mali Oficij Bl. Dj. Marije.

Svojim riješenjem od 7. ožujka 1888. sv. Kongregacija za oproste izjavila je, da sve redovničke osobe, čije Pravilo ne obvezuje pod grijeh, mogu dobiti sve oproste, koji su spojeni s molitvama i dobrim djelima, pa i u slučaju da im njihovo Pravilo naređuje te iste molitve ili dobra djela. Traži se samo, da imaju nakanu dobiti oprost.

Ista Kongregacija svojim otpisima od 6. svibnja 1887. i od 13. rujna 1888. objavila je, da se oprosti, koji su podijeljeni molenju Maloga Oficija Bl. Dj. Marije dobivaju jedino, ako se isti Oficij moli na latinskom jeziku. — Sa novom izjavom od 28. kolovoza 1903. spomenuta Kongregacija razjasnila je, da se svi oprosti, podijeljeni molenju Malog Oficija Bl. Dj. Marije dobivaju i onda, ako ga se moli u **narodnom** (hrvatskom) jeziku. Ovo pak vrijedi samo za slučaj, da se Mali Oficij moli **privatno**, a ne u koru. — Privatno molenje smatra se i ono, što ga obavljaju redovničke osobe prostih zavjeta kada mole zajednički, pa i na posvećenom mjestu, kamo nema pristupa javni svijet.

Oprosti za molenje Malog Oficija Bl. Dj. Marije su slijedeći:

I. Papa Pijo VI. podijelio je:

1. 100 dana oprosta svim vjernicima, koji su obvezani, da mole Mali Oficij i uistinu ga mole prema rasporedu Rimskog Časoslova;

2. 50 dana oprosta svim vjernicima, koji ga mole iz same pobožnosti;

3. 15 dana oprosta svim vjernicima, koji izmole bilo koji dio Malog Oficija.

II. Papa Lav XIII. gore naznačenim oprostima podijelio je još i slijedeće:

1. **Potpuni oprost** svim vjernicima, koji kroz čitav jedan mjesec mole cijeli Mali Oficij Bl. Dj. Marije (t. j. Jutarnju, koja se sastoji od jednog Nokturna, i sve druge dijelove Malog Oficija.) Ovaj oprost može se dobiti u koji se hoće dan preko mjeseca, samo se još k tome zahtijeva ispovijed i pričest uz molitvu (nekoliko Očenaša) na odluku sv. Oca Pape.

2. Oprost od 7 godina i 7 četrdesetica svim vjernicima svakog dana, kad izmole pobožno i skrušena srca Mali Oficij,

3. 300 dana oprosta onima, koji izmole Jutarnju i Pohvale (otpis sv. Kongregacije za oproste od 17. studenoga 1887.).

Sve se ove oproste može namjeniti i za duše od čistilišta.

III. Subotnja povlastica.

Milost subotnje povlastice sastoji se u tome, da će one duše, koje:

a) pripadaju Bratovštini Gospe od Karmena;

b) nose škapular ili medalju Bratovštine uvijek na sebi;

c) obdržavaju sv. čistoću prema svome staležu;

d) ako znadu čitati, mole svakog dana Mali Oficij Bl. Dj. Marije prema rasporedu Rimskog Časoslova, biti oslobođene od muka čistilišta, već prve subote iza svoje smrti.

(Za sve ove oproste sravni Beringer-Hilger: Ablässe 1910.)

Skrižaljka anticipiranja Matutina sa Laudama

(kod zajedničke molitve).

Dne	1.	siječnja	u 2	sata	i 30	časaka.
»	14.	»	u 2	»	i 30	»
»	27.	»	u 2	»	i 45	»
»	9.	veljače	u 2	»	i 45	»
»	22.	»	u 3	»		
»	7.	ožujka	u 3	»		
»	20.	»	u 3	»	i 15	»
»	2.	travnja	u 3	»	i 15	»
»	15.	»	u 3	»	i 30	»
»	22.	»	u 3	»	i 30	»
»	11.	svibnja	u 3	»	i 45	»
»	24.	»	u 3	»	i 45	»
»	11.	lipnja	u 4	»		
»	15.	srpnja	u 4	»	i 45	»
»	1.	kolovoza	u 4	»	i 45	»
»	11.	»	u 3	»	i 30	»
»	21.	»	u 3	»	i 30	»
»	31.	»	u 3	»	i 15	»
»	8.	rujna	u 3	»	i 15	»
»	16.	»	u 3	»		
»	24.	»	u 3	»		
»	4.	listopada	u 2	»	i 45	»
»	13.	»	u 2	»	i 45	»
»	22.	»	u 2	»	i 30	»
»	4.	studenoga	u 2	»	i 30	»
»	26.	»	u 2	»	i 15	»
»	28.	prosinca	u 2	»	i 15	»

Opaska: Kod privatnog molenja Matutina sa Laudama, može se anticipirati kroz čitavu godinu već u 2 sata.

Znamenje svetoga križa.

In nómine Patris † et Fílii et Spíritus Sancti. Amen.

U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Oče naš.

Pater noster, qui es in cœlis: sanctificétur nomen Tuum: advéniat regnum Tuum: fiat volúntas Tua, sicut in cœlo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie: et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris: et ne nos indúcas in tentatiónem: sed líbera nos a malo. Amen.

Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje. Dođi kraljestvo tvoje. Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdašnji daj nam danas. I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas odà zla. Amen.

Zdravo Marijo.

Ave, María, grátia plena, Dóminus tecum: benedícta tu in muliéribus: et benedíctus fructus ventris tui, Jesus. Sancta María, Mater Dei, ora pro nobis peccatóribus, nunc et in hora mortis nostræ. Amen.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom; blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, Majko Božja moli za nas grješnike, sada i na čas smrti naše. Amen.

Slava Ocu.

Glória Patri et Fílio, et Spirítui sancto. Sicut erat in princípio, et nunc et semper, et in sæcula sæculórum. Amen.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada, i vazda, i u vijeke vijekova. Amen.

Vjerovanje.

Credo in Deum, Patrem omnipoténtem, Creatorem cœli et terræ. Et in Jesum Christum, Fílium Ejus únicum, Dóminum nostrum: qui concéptus est de Spíritu Sancto, natus ex María Vírgine: pas-

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod

sus sub Póntio Piláto, crucifíxus, mórtuus, et sepúltus: descéndit ad ínferos: tértia die resurréxit a mórtuis: ascéndit ad cœlos, sedet ad déxteram Dei Patris omnipoténtis: inde ventúrus est judicáre vivos et mórtuos. Credo in Spíritum Sanctum, sanctam Ecclésiam cathólicam, Sanctórum communiónem, remissiónem peccatórum, carnis resurrectiónem, vitam ætérnam. Amen.

Poncijem Pilatom, propet, umro i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Oca svemogućega; otud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijehâ, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen.

Upozoravam vas da u knjižici (vjerojatno nepažnjom onoga koji je skenirao) nedostaje prva stranica: početak matutina i invitatorijalnog psalma.
Zato evo nadoknada... koju sam uzeo odavde.

Officium parvum Beatæ Mariæ Virginis[1]

I — PER ANNUM

AD MATUTINUM

AVE, María, grátia plena; Dóminus tecum. ℟. Benedícta tu in muliéribus, et benedíctus fructus ventris tui.

℣. Dómine, lábia mea apéries. ℟. Et os meum annuntiábit laudem tuam.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde. ℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen. Allelúja.

¶ *Sic dicitur* Allelúja *ad omnes Horas per totum Annum, præterquam a Completorio Sabbati ante Dominicam Septuagesimæ, usque ad Nonam Sabbati sancti inclusive; tunc enim dicitur:* Laus tibi, Dómine, Rex ætérnæ glóriæ.

Sequens Invitatorium bis ante Psalmum et in repetitione post Psalmum dicitur flexis genibus.

Invitat. Ave, María, grátia plena; * Dóminus tecum. (Allelúja.)

Et repetitur

Invitat. Ave, María, grátia plena; * Dóminus tecum. (Allelúja.)

[1] Ind. 500 d. pro qualibet hora; Ind. 10 ann. pro integro Officio; Ind. plenaria suetis conditionibus, si quotidie per integrum mensem totius Officii recitationem persolverint (S. C. Indulg. 17 nov. 1887 et 8 dec. 1897; S. Pœn. Ap. 28 Mart. 1935).

Psalmus 94

VEníte, exsultémus Dómino, jubilémus Deo, salutári nostro : præoccupémus fáciem ejus in confessióne, et in psalmis jubilémus ei.

Ave, María, grátia plena; * Dóminus tecum. (Allelúja.)

Quóniam Deus magnus Dóminus, et Rex magnus super omnes deos : quóniam non repéllet Dóminus plebem suam : quia in manu ejus sunt omnes fines terræ, et altitúdines móntium ipse cónspicit.

Dóminus tecum. (Allelúja.)

¶ *In sequenti Psalmi versu, ad verba* veníte, adorémus, et procidámus ante Deum, *genuflectitur.*

Quóniam ipsíus est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundavérunt manus ejus : veníte, adorémus, et procidámus ante Deum : plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus, Deus noster; nos autem pópulus ejus, et oves páscuæ ejus.

Ave, María, grátia plena; * Dóminus tecum. (Allelúja.)

Hódie, si vocem ejus audiéritis, nolíte obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secúndum diem tentatiónis in desérto : ubi tentavérunt me patres vestri, probavérunt et vidérunt ópera mea.

Dóminus tecum. (Allelúja.)

Quadragínta annis próximus fui generatióni huic, et dixi : Semper hi errant corde; ipsi vero non cognovérunt vias meas : quibus jurávi in ira mea : Si introíbunt in réquiem meam.

Dalje je sve u redu... od str. 3. nadalje...

deos; quóniam non repéllet Dóminus plebem Suam, quia in manu Ejus sunt omnes fines terræ, et altitúdines móntium Ipse cónspicit.

Dóminus tecum.

Quóniam Ipsíus est mare, et Ipse fecit illud, et áridam fundavérunt manus Ejus; **veníte, adorémus et procidámus ante Deum**; plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia Ipse est Dóminus Deus noster, nos autem pópulus Ejus, et oves páscuæ Ejus.

Ave, Maria, grátia plena: * Dóminus tecum.

Hódie, si vocem Ejus audiéritis, nolíte obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secúndum diem tentatiónis in

i ne odbija Gospod puk svoj: jer su u ruci njegovoj svi krajevi zemaljski i visine gorske on gleda.

Gospod s tobom.

Jer njegovo je more i on ga je stvorio, i kopno su načinile ruke njegove: **dodjite, poklonimo se, i padnimo nice pred Bogom**; plačimo pred Gospodom, koji nas je stvorio, jer je On Gospod Bog naš; a mi smo puk njegov i ovce pastve njegove.

Zdravo, Marijo, milosti puna: * Gospod s tobom.

Danas, kad čujete glas njegov, nemojte da otvrdnu srca vaša, kao kad se pobuniste u dan iskušanja u pustinji: gdje me

desérto, ubi tentavérunt Me patres vestri, probavérunt, et vidérunt ópera Mea.

Dóminus tecum.

Quadragínta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde ; ipsi vero non cognovérunt vias Meas, quibus jurávi in ira mea, si introíbunt in réquiem Meam.

Ave, María, grátia plena: * Dóminus tecum.

Glória Patri, et Filio, et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen.

Dóminus tecum.

Ave, María, grátia plena : * Dóminus tecum.

iskušaše oci vaši, ogledaše i vidješe djela moja.

Gospod s tobom.

Četrdeset godina bio sam s narodom ovim, i rekoh: Ovi vazda lutaju srcem: i oni ne spoznaše pute moje, za to im se zakleh u srdžbi svojoj, da ne će ući u pokoj moj.

Zdravo, Marijo, milosti puna: * Gospod s tobom.

Slava Ocu, i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše u početku, tako i sada i vazda, i u vijeke vijekova. Amen.

Gospod s tobom.

Zdravo, Marijo, milosti puna: * Gospod s tobom.

Pjesma.

Quem terra, pontus, sídera * Colunt, adórant, prædicant, * Trinam regéntem máchinam, * Claustrum Mariæ bájulat.

Cui luna, sol, et ómnia * Desérviunt per témpora, * Perfúsa cœli grátia, * Gestant puéllæ víscera.

Beáta Mater, múnere * Cujus supérnus Artifex * Mundum pugíllo cóntinens, * Ventris sub arca clausus est.

Beáta cœli núntio, * Fœcúnda Sancto Spíritu, * Desideratus géntibus, * Cujus per alvum fusus est.

Jesu, Tibi sit glória, * Qui natus es de Vírgine, * Cum

Kog zemlja, nebo, i more * S poklonom slave, poštuju. * Tog vladaoca svemira * Marijin zatvor sakriva.

Kog dvori sunce i mjesec, * I svaki stvor kroz viekove, * Nebeske puna milosti * Djevice nosi utroba.

O Majke darom blažene, * Što u svom krilu malenom * Sakriva Tvorca višnjega * Što rukom sav sviet zahvaća.

Blažena s viesti nebeske, * Plodna po Duhu Svetomu, * Rodila jesi Onoga, * Za kim su ljudi čeznuli.

Slava ti budi, Isuse, * Kog' rodi čista Djevica, * S Ocem i

Patre, et almo Spíritu * In sempitérna sæcula. Amen.

s Duhom presvetim * U vjekovječne viekove, Amen.

PRVI NOKTURN.

Tri slijedeća psalma govore se u nedjelju, ponedjeljak i četvrtak.

Ant. Benedícta tu.

Ant. Blagoslovljena ti.

Psalam 8.

Dómine, Dóminus noster, * quam admirábile est nomen Tuum in univérsa terra!

Gospode, gospodaru naš, * kako je divno ime tvoje po svoj zemlji.

Quóniam eleváta est magnificéntia Tua * super cœlos.

Jer je uzvišeno veličanstvo tvoje * nad nebesima.

Ex ore infántium et lacténtium perfecísti laudem propter inimícos Tuos, * ut déstruas inimícum et ultórem.

Iz ustiju male djece i koja sisaju činiš sebi hvalu zbog neprijatelja tvojih: * da uništiš neprijatelja i osvetnika.

Quóniam vidébo cœlos Tuos, ópera digitórum Tuórum: * lunam et stellas, quæ tu fundásti.

Jer kad gledam nebesa tvoja, djela prsta tvojih; * mjesec i zvijezde, koje si stvorio.

Quid est homo, quod memor es ejus? * aut fílius hóminis, quóniam vísitas eum?

Što je čovjek, da ga se opominješ: * ili sin čovječji, da ga pohodiš?

Minuísti eum paulo mínus ab Angelis, glória et honóre coronásti eum: * et constituísti eum super ópera mánuum Tuárum.

Učinio si ga malo manjim od anđela: slavom si ga i čašću okrunio: * i postavio si ga nad djela ruka svojih.

Omnia subjecísti sub pédibus ejus, * oves et boves univérsas: ínsuper et pécora campi:

Sve si metnuo pod noge njegove: * ovce i volove sve, kao i divlje zvijeri;

Vólucres cœli et pisces maris, * qui perámbulant sémitas maris.

Ptice nebeske i ribe morske: * koje idu putovima morskim.

Dómine, Dóminus noster, * quam admirábile est nomen Tuum in univérsa terra!

Gospode, gospodaru naš, * kako je divno ime tvoje po svoj zemlji!

Glória Patri, et Fílio, * et Spirítui Sancto!

Slava Ocu, i Sinu, * i Duhu Svetomu.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, * et in sæcula sæculórum.
Amen.

Ant. Benedícta tu in muliéribus, et benedíctus fructus ventris tui.

Ant. Sicut myrrha elécta.

Kako bijaše u početku, tako sada i vazda, * i u vijeke vijekova.
Amen.

Ant. Blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovljen plod utrobe tvoje.

Ant. Kao mira izabrana.

Psalam 18.

Cœli enárrant glóriam Dei, * et ópera mánuum Ejus annúntiat firmaméntum.

Dies diéi erúctat verbum, * et nox nocti índicat sciéntiam.

Non sunt loquélæ, neque sermónes, * quorum non audiántur voces eórum.

In omnem terram exívit sonus eórum, * et in fines orbis terræ verba eórum.

Nebesa kazuju slavu Božju: * i djela ruka njegovih navješta svod nebeski.

Dan danu to govori: * i noć noći javlja znanje.

Nijesu to jezici, nijesu riječi: * kojih se glas ne bi čuo.

Po svoj zemlji razliježe se zvuk njihov: * i riječi njihove na kraj kruga zemaljskoga.

In sole pósuit tabernáculum Suum; * et ipse tamquam sponsus procédens de thálamo suo.

Exsultávit ut gigas ad curréndam viam, * a summo cœlo egréssio ejus;

Et occúrsus ejus usque ad summum ejus: * nec est, qui se abscóndat a calóre ejus.

Lex Dómini immaculáta, convértens ánimas; * testimónium Dómini fidéle, sapiéntiam præstans párvulis.

Justítiæ Dómini rectæ, lætificántes corda; * præcéptum Dómini lúcidum, illúminans óculos.

Timor Dómini sanctus, pérmanens in

U suncu je postavio šator svoj: * i on je kao zaručnik, koji izlazi iz ložnice svoje.

Uzigrava kao div, kad trči putem, * s kraj neba je ishodište njegovo:

A hod mu je do drugoga kraja: * nema ga, tko da se sakrije od topline njegove.

Zakon je Gospodnji savršen, osvaja duše: * svjedočanstvo je Gospodnje vjerno, daje mudrost malahnima.

Naredbe su Gospodnje pravedne, vesele srca: * zapovijed Gospodnja svijetla, prosvijetljuje oči.

Strah je Gospodnji svet, ostaje u

..itd., itd...
Neću ovdje stavljat dalje, nego preuzmite oficij s gornjeg linka.

Laki grijeh

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/laki-grijeh.html

U prošlom sam postu spomenuo prof. Martina Štiglića. Danas ću navesti jedno njegovo razmatranje iz njegove najpoznatije knjige **Duhovna razmatranja** (1890.).
To djelo je klasik hrvatske katoličke literature, i svakako bi ga svi hrvatski katolici trebali pročitati.
Dovoljno je reći da je knjiga dobila *imprimatur* i pohvale čak četvorice istaknutih hrvatskih biskupa: kard. Josipa Mihalovića, Jurja Posilovića, J. J. Strossmayera i Josipa Stadlera.

Izdvajam ovdje Štiglićevo razmatranje o lakim grijesima, jer danas, nažalost, mnogi ne shvaćaju kakvo su zlo laki grijesi.

RAZMATRANJE ČETRNAESTO.

O malom grijehu.

Dvije su vrsti grijeha, jedni su veliki a drugi mali. Prvi se zove takogjer smrtni, jer nam ubijaju dušu, i oni se opraštaju samo u sakramenta pokore; drugi pako zovu se i laki ili lako oprostljivi, jer nam se i izvan sakramenta pokore opraštaju dobrim djelima, ili ako se za nje pokajemo. Kad je koji grijeh smrtni, a kad mali, to se uči u učioni. Katekizam veli: Smrtni grijeh učini, tko svojevoljno prestupi zapovijed Božju u velikoj stvari, a laki, kad tko prestupi zapovijed Božju ili u maloj stvari ili ne posve svojevoljno. Tako n. pr. tko ukrade veliku svotu, kao dvadesetak forinti, taj počinja veliki grijeh; dočim tko ukrade samo koji novčić, lako griješi. Tko bližnjega mrzi i veliko mu zlo želi, taj smrtno griješi; lako pako griješi, tko ga malo bez razloga uvrijedi ili nedopušteno ogovori. Smrtan je grijeh psovati Boga, angjele svece, itd.; a mali je grijeh malo slagati. Smrtno griješi, tko jede meso u petak i zabranjene posne dane, ako ga ne ispriča dovoljan razlog, a lako griješi, tko je u jelu i pilu neumjeren; smrtno, tko iz nemarnosti ne sluša mise u nedjelju i zapovjedan blagdan, a malo, tko je pod misom svojevoljno rastresen i t. d. Dosele smo razmatrali o grijehu uopće i o smrtnom grijehu napose, danas pako razmatrajmo o malom grijehu.

Jedne se stvari moraš najviše čuvati, o kršćanine, i to grijeha, bio on kakav mu drago, veliki ili mali, jer grijeh je jedino i najveće zlo na svijetu. Sva druga zla s grijehom isporegjena, nijesu prava zla, već samo nesreće, kojima nas Bog često puta pohagja na korist

naše duše. Mali grijeh, istina, malen je, ali je veliko zlo toli glede na Boga, koli glede na nas.

I mali grijeh vrijegja Boga, protivi se njegovoj svetoj volji, njegovoj svetosti, pak je zato veliko zlo, veće nego su sva druga zla i nesreće ovoga svijeta. I najmanji grijeh vrijegja i žalosti Boga. Pak što Boga vrijegja i žalosti, da se toga ne čuvaš? Ti se bojiš uvrijediti i ražalostiti svoje roditelje, prijatelje, poglavare, dobročinitelje, a ne bojiš se uvrijediti i rastužiti Boga svoga, koji te više ljubi i više ti dobra čini nego tvoji roditelji, svi prijatelji i dobročinitelji!

Kako se Bog i malim grijehom vrijegja, moći ćeš najbolje zaključiti iz kazni, kojom ga je toliko puta kaznio i još ga uvijek kazni. Lotova se žena samo iz radoznalosti proti Božjoj volji ogledala, da vidi kako gori Sodoma i Gomora, pak ju Bog za taj mali grijeh naglom smrću kaznio. Za čas pretvori se u stup soli. Mojsija, taj veliki Božji prijatelj, posumnjao je, hoće li Bog za Izraelce odmetnike učiniti čudo te izvesti vodu iz pećine, kad on štapom u nju udari, pak ga Bog zato kaznio time, da, premda je svoj narod izveo iz misirskoga sužanjstva u obećanu zemlju, u ovu sam nije došao. David, taj pobožan kralj po srcu Božjem, stao je jednom iz naslade brojiti svoj narod, da znade, koliko ga ima, pak ga Bog za taj mali grijeh tako kazni, da mu je u narod poslao kugu, koja mu porazi 70.000 ljudi. Jednom su Židovi na kolima vozili kovčeg zavjetni, pa kad su se kola nagnula i kovčeg bio u pogibli da padne preko ceste, pristupi čovjek imenom Oza, upre rame svoje o kovčeg, i sretno ga pridrža, da se ne sruši. No Bogu se taj čin Oziu ne svidje, jer njemu nije bilo dopušteno dotaći se kovčega, pak ga za taj mali grijeh strašno kazni. On čas, kad se dotakne kovčega, sruši se mrtav na zemlju. Pobožnoga kralja Eze-

kiju Bog je zbog jednoga samo maloga grijeha, a to što se nije prema gostovima svojim dosta uljudno vladao, kaznio tja do trećega koljena. Jednom se četrdeset i dvoje djece stalo rugati proroku Elizeju, pak ih je Bog kaznio time, da su dva medvjeda dotrćala iz bližnje šume, te su svu onu djecu podavila. A tko bi nabrojio sve kazni, kojima je Bog kaznio ljude za male grijehe već na ovom svijetu?

Da, tako kazni Bog mali grijeh već na ovom svijetu; nu mnogo više kazni ga na drugom, a to strahovitim mukama u čistilištu. One pobožne duše Božje su prijateljice, djeca njegova, koja ga ljube, a i on njih ljubi, pak ipak ih strogo kazni. One duše žele ga vidjeti, teže za njim, a ne mogu k njemu; željno čekaju, da se oslobode one tamnice i da dogju u nebo, a ne znaju, kad će to biti. Osim ove muke trpe one duše još i druge velike muke. Neki sv. oci vele, da su muke u čistilištu jednake onima u paklu, samo što su ove vječne a one vremenite, i da je najmanja muka u čistilištu veća, nego što su koje muke ovoga svijeta. Pak zašto se one duše tako muče? Za kakve grijehe? Za male grijehe, jer je članak vjere, da duša ma još manje okaljana ili malim grijehom opterećena ne može u nebo, već se mora ili na ovom svijetu ili u čistilištu prije očistiti, kao što se čisti zlato u vatri, s toga se i zove ovo mjesto na drugom svijetu, gdje se duše čiste, čistilište. Ako se dakle i za male grijehe, pa i za jedan samo, dolazi u čistilište, u velike muke, a što će tek od tebe biti, o kršćanine, koji si već takvim grijesima posve navikao i piješ ih kao vodu? Nestrpljiv si, bez uzroka se jediš, navadu imaš da lažeš, neposlušan si i nepokoran, govoriš i slušaš riječi isprazne, dragocjeno vrijeme uzalud tražiš, dužnosti svoga staleža nemarno vršiš, bližnjega svoga ogovaraš, s njim se svagjaš,

njega bez dovoljnog uzroka sumnjičiš, u jelu i pilu si neumjeren, u nošnji ponosit, u razgovoru ohol, pod molitvom svojevoljno rastresen, u crkvi nečedan, Božje ime bez potrebe zazivlješ, radoznal si, te sve hoćeš da znaš i vidiš i t. d. i. t. d. To su tvoji mali grijesi, u koje svaki dan padaš i dobavljaš sebi velike kazni Božje na ovom ili na drugom svijetu, a ti na to ni ne misliš. Ne spokoriš li se za te svoje grijehe na ovom svijetu, morat ćeš se za njih sigurno mučiti mnogo jače na drugom svijetu, u čistilištu. Pak kako ćeš se dugo morati tamo mučiti? Kad bi se za svaki mali grijeh morao mučiti samo jedan čas, kako dugo bi se morao mučiti? Koliko dana? godina? Sv. pismo veli, da i pravedan sedam puta pada na dan, a ti, koliko puta? Tko bi izbrojio? Ni sam ne znaš koliko puta; pak to već kroz tolike godine, možda otkad si k razumu došao, pak sve do danas. Oh da znaš, kako bi lako mogao na ovom svijetu za male grijehe Bogu zadovoljiti, onim kaznama izbjeći! Mnogo lakše mogao bi zadovoljiti za svoje grijehe na ovom svijetu, nego na drugom, jer Bog ti je ovdje milosrdan otac, dok će ti tamo biti samo strog i pravedan sudac. Malo više tople molitve, zatajenja sama sebe i t. d. eto ti načina, kako da zadovoljiš za prošle grijehe. Sačuvaš li još k tomu u buduće dušu svoju od grijeha, eto te sretna i presretna i na ovom i na drugom svijetu!

Kad dakle Bog ovako strogo kazni male grijehe, bud na ovom bud na drugom svijetu, koliko zlo mora da je i mali grijeh! S toga čuvaj se i malih, da i najmanjih grijeha. No čuvaj ih se i zato, jer ti i inače neizmjerno škode. Istina, mali ti grijesi ne otimlju milosti posvećujuće, ali te lišavaju mnogih inih milosti, kojima bi mogao napredovati u krjeposti i svetosti. Mali te grijesi ne rastavljaju od Boga, ali čine, da ti on

nije više onako sklon, kao prije. Mali te grijesi ne isključuju iz neba, ali te lišavaju većega blaženstva. Oni ti, istina, ne ubijaju duše, ali ti je slabe i velike joj nanašaju rane i bolesti. Oni te baš ne osugjuju u pakao, ali te u nj malo po malo vode, tako da te mogu napokon dovesti do ruba pakla; pak koliko će ti onda manjkati, da se u nj srušiš? Jedan možebit samo korak, pak si u nutri.

A što bi rekao o sinu, koji bi u sebi ovako odlučio: Ja ću se čuvati, da svoga oca samo u toliko ne uvrijedim, da me iz kuće svoje ne protjera, malo pak svaki ću ga dan jediti. Bi li takav sin zaslužio očevu ljubav? A takav je spram Boga svaki onaj, koji se samo velikih grijeha čuva, a za male ne haje.

Nu znaj nadalje, da mali grijesi malo po malo vode na veliki grijeh. Čovjek se s početka i maloga grijeha boji, ali ako za nj ne mari, malo po malo na nj se nauči, progje mu u drugu narav, pada u grijeh, a on se na to niti ne obazire, ne ćuti više nikakve grižnje savjesti, srce mu otvrdne, i tako napokon lako padne i u veliki grijeh. Svjedoči za to sv. pismo, koje veli: „Tko je nevjeran u malom, i u velikom bit će nevjeran.“ (Luk. 16, 10.) Koliki nijesu tako marili za male grijehe, pak su malo po malo pali u veliki grijeh! A nije ni čudo, jer kad se mali grijesi često opetuju, čovjek malo po malo popušta od svoje revnosti u dobru, milost Božja nema više one snage, kao prije što je imala, Bog mu krati veće milosti, koje daje svojim pravednicima i ugodnicima, napokon napade ga velika napast, i on joj podlegne — sagriješi smrtno. — Kap vode kad pade na kamen, to se niti ne pozna, ali ako bude ona dugo kapala na isto mjesto, napokon će ga izdubsti i prošupljiti. Kad se na užetu ili lancima vuče voda iz zdenca, to se s početka niti ne pozna na kamenu, kud se uže

ili lanac vuče, ali s vremenom ga tako ispili, da nije više za nikakovu porabu. Premda mali grijesi, koliko ih god ima, ne čine niti jednoga samo smrtnoga grijeha, to ipak n. pr. kod kragje, ako tko često i na brzo jedno za drugim ponavlja malene kragje, može napokon malo po malo tim malim kragjama doći do velike svote t. j. do takove svote, koja je dovoljna za smrtni grijeh, i onda će zbilja počiniti time veliki grijeh. N. pr. da jedan sluga prevari svoga gospodara svaki dan za 50 nvč., to bi bio mali grijeh, no da taj sluga tako vara gospodara kroz dva mjeseca, to bi se onda nabralo 30 for., što bi bila velika svota, i po tom smrtni grijeh. Repično zrnje dosta je maleno, ali više tisuća metričkih centa toga zrnja može i najveći brod protisnuti i potopiti. A napokon svejedno je, ubio koga jedan jak razbojnik ili mnogo slabih, kao što je svejedno, potonuo brod, pošto je malo po malo puštao vodu, ili ga valovi na jednom poklopili.

Zato čuvaj se i malih grijeha. Budeš li ih se čuvao, ne ćeš tako lako upasti u veliki grijeh; ne budeš li ih se čuvao, lako ti se može dogoditi, da padneš u veliki grijeh. Nitko na jedanput ne pada u smrtni grijeh, nego se sve malo po malo na nj nauči. I najveća zla imadu obično mali početak, kao što i velike rijeke iz malih vrela proizviru, a velikima postaju tim, što mnogi potočići u nje pritječu. Ne misli, dragi kršćanine, da su mali grijesi po sebi malo zlo. Maleni se oni zovu samo glede na velike smrtne grijehe; u sebi pako tako su veliko zlo, da su sva druga zla na svijetu manja od grijeha pa i najmanjega. Čuvaj se dakle i malih grijeha, jer ćeš morati, kako sam Isus veli, na sudnjem danu dati račun za svaku praznu riječ. (Mat. 12, 36.)

Da o ovoj stvari samo još jedno spomenem. Premda nam se mali grijesi mogu oprostiti i izvan sakra-

menta pokore, to je ipak najbolje, da ih ispovjedimo, jer tada smo najsigurniji, da su nam oprošteni, samo ako se za njih skrušeno pokajemo i tvrdo odlučimo, da ćemo ih se čuvati. K tomu, u sakramentu pokore umnožava nam se posvećujuća milost, ako je nijesmo bili prije izgubili, a dobivamo i djelujuću milost, da se možemo lakše oprijeti grijesima i napastima i svladati ih; osim toga prema većem stupnju skrušenosti i ljubavi k Bogu opraštaju nam se i vremenite kazni grijesima zaslužene, koje bismo morali trpjeti na ovom svijetu ili u čistilištu. Nadalje veseli nas, znajući da smo se po sakramentu pokore tjesnije združili s Bogom, početnikom i zadnjim ciljem svojim. Napokon ispovjednik će nas najbolje uputiti, kako da se čuvamo malih grijeha; propisati nam sredstva, kako da ih se zbilja i očuvamo. A ispovijedajmo se često, jer čim češće budemo prali dušu svoju pokorom, tim će se teže duše naše prihvatiti duševna rgja, a ako se i prihvati, lakše će se očistiti i u milosti Božjoj uzdržati.

Primjer.

Sv. Terezija rodi se god. 1515. u Avili u Španiji. Već za rana posveti se službi Božjoj. Bila je osobita štovateljica bl. djevice Marije. Iz ljubavi k njoj namjesti u svojoj sobici njezinu sliku, koju je čestoputa resila najljepšim ružama i pred njom se vruće molila; k tomu je neopisivom radošću čitala pobožne knjige. U dvanaestoj godini izgubi majku. Tada se Terezija baci pred onu sliku Majke Božje i ovu si odabere za majku. Njezin otac, vrlo pobožan, povjeri kćerku svoju njezinoj tetki na odgoju. No pošto tetka bješe još dosta mlada, a k tomu tašta i ohola, Terezija se počela malo po malo povagjati za njom, i mjesto da ide moliti pred onu sliku, i bez nužde išla bi pred ogledalo, da

se vidi. Napokon se tako u sebe zaljubila, da je postala tašta, kao što i njezina odgojiteljica. I pobožno čitanje zamijenila je čitanjem kojekakovih romana. A trajalo je to pune dvije godine. Nego dosele je Terezija padala samo u male grijehe, a da nije pala u veliki grijeh, pripisuje to jedino mogućoj zaštiti bl. dj. Marije. Kad vidi otac, kojim mu je putem pošla kćerka, i kolika joj duševna pogibia prijeti od tetke, predade je na odgoju u samostan i to duvnama karmelićankam. U društvu s pobožnim duvnama brzo dogje k sebi, malo po malo poče popuštati od svoje taštine, i samostanski joj život tako omili, da se zavjetovala postati duvnom. Ocu to ne bi po volji, jer se, poznavajući njezinu taštinu, bojao, da nema pravoga zvanja za samostanski život, pak ju odgovarao od naumljena koraka, a odgovarala ju je od toga i sva druga rodbina. Nu ona osta stalna u svojoj odluci te posta duvnom karmelićankom. Tu je za one svoje male grijehe činila najstrožu pokoru pedeset godina. Prve dvadeset i dvije godine samostanskoga života sprovela je u teškim tjelesnim bolestima i žestokim duševnim napastima, kojima je napokon bila tako navikla, da bez muke i trpljenja nije mogla živjeti, pak je molila Boga: Gospodine ili trpjeti ili umrijeti! Nego poslijednjih dvadeset i osam godina obilovala je na vizijama i ekstazama. Megju ostalim molila je jednoga dana Boga i to, da joj pokaže pakao. Što je molila, to je i isprosila. Bog joj prikaže pakao; ali kako ga se preplaši! Okameni se od straha, kad opazi mjesto, koje bijaše i njoj pripravljeno, da je u onim svojim malim grijesima napredovala, da ih se nije ostavila.

Eto, dragi kršćanine, kamo napokon vode i mali grijesi. Čuvaj ih se dakle, da te ne dovedu u pakao. A moli i blaženu djevicu Mariju, da ti u tom bude u pomoć. Amen.

Imajmo to na umu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/imajmo-to-na-umu.html

Evo još dva zanimljiva razmatranja prof. Martina Štiglića...
(Duhovna razmatranja, str. 26.-31.)

Naslov je, inače, uzet iz Poslanice Filipljanima: "sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja!" (Fil 2, 12)

RAZMATRANJE ĆETVRTO.

Sa strahom i trepetom treba raditi o spasenju duše.

Jućer smo razmatrali o spasenju duše uopće, danas pako razmatrajmo, kako treba sa strahom i trepetom raditi o spasenju njezinu. Da, sa strahom i trepetom treba da radimo o spasenju duše, kad vidimo okolo sebe tolike prigode, koje nas na grijeh vuku; tolike neprijatelje (nečiste duhove), koji hoće da nam dušu upropaste. Svijet nas zaslijepljuje a vlastito naše tijelo na zlo mami, a mi smo tako slabi, da nas može jedna jedina riječ, kojom bližnjemu poštenje uzmemo, jedna psovka, kojom veličanstvo Božje pogrdimo, jedan nečisti pogled, jedna nečista želja strmoglaviti u propast. Slijep je dakle svaki onaj, koji misli, da će se lako spasti, ako i bez straha žive. Pad angjela, prvih naših praroditelja, svetoga kralja Davida, mudroga Salomona, najjačega Samsona, Petra prvaka apostola neka nam budu primjerom, kako može čovjek pasti u teške grijehe. Koliki ljudi bili su svetiji od nas, pak su pali i za vijekove se srušili u pakao, a mi da se ne bojimo? Ako to biva s jelvama, a što će tek biti s trstikom? Ako to biva sa zelenim drvom, a što će tek biti sa suhim? „Ako će se pravednik jedva spasti, bezbožnik i grješnik gdje će se javiti?“ (I. Pet. 4, 18.)

Kad pomislimo kako malo ljudi ide putem spasa, strah nas mora spopasti i trepet. Kad jednom neko zapita Isusa: „Gospode! Da li ih malo ima, koji će se spasti?“ Odgovori Isus: „Vi se trsite unići na uska vrata; jer vam kažem, mnogi će tražiti da unigju, ali ne će moći“. (Luk. 13, 23. 24.) „Ugjite na uska vrata,

jer su široka vrata i širok je put, što vodi u propast i mnogo ih ima, koji njim idu. Kao što su uska vrata i tijesan put, što vodi u život i malo ih je, koji ga nalaze". (Mat. 7, 13. 14.) To je rekao Isus svojim učenicima, koji ga rado slušahu i vjerovahu u njegov nauk. A koliko ih ima, koji ne poznaju Isusa, ili ako ga poznaju, srame ga se; samo imenom su kršćani a činom pogani.

Da se osvjedočimo, kako se mnogo ljudi izgubi, povirimo samo na vrata pakla, pak prebrojimo one proklete, ako možemo. O koliki se tamo muče, koji su živjeli prije Isusa! Gledajte tamo Kaina, najstarijega sina naših prvih roditelja. Gledajte one tolike proklete, koje je pakao zbog nečistoga grijeha progutao za vrijeme općega potopa. A koji su ono dalje? To su stanovnici Sodome i Gomore i cijele one okolice, koje je Bog zbog gadnoga grijeha sumporom i ognjem s neba popalio, a duše njikove strmoglavio u pakao. A koji su ono tamo dalje? To su Egipćani, Amalečani, Kananejci, Asirijanci, Feničani, Filisteji, Grci i Rimljani, koji su se klanjali krivim bogovima, a imade ondje i mnogo Židova, premda su bili narod Bogom odabran.

Sad pako prebrojite one proklete, koji su živjeli za vrijeme Isusovo. Gledajte one tolike Židove, koji su Isusa progonili; pogane, koji se nijesu htjeli obratiti. Oh, koliki su ondje, koji su s Isusom govorili, čuli njegov nauk, vidjeli njegova čudesa! Tamo je kralj Irud, koji ga je htio pogubiti; Pilat, koji ga je na smrt osudio; Kaifa veliki svećenik; Juda apostol; razbojnik, koji se na križu Isusu rugao i psovao ga itd.

Napokon brojite i one, koji su živjeli poslije Isusove smrti. Gledajte one tolike proklete, koji se ne htjedoše obratiti na Isusov nauk, koji njegovu crkvu progoniše. Gledajte one rimske careve počev od Nerona pak do Dioklecijana, koji su kroz tri stoljeća to-

like kršćane poubijali. Gledajte one tolike mudrace i govornike, koji su na daleko slovili sa svojega znanja, a Isusovu se nauku oglušiše. Gledajte i one tolike odmetnike, krivovjerce, šismatike, koji se odcijepiše od katoličke crkve. A gledajte i one silne katolike, koji premda bijahu članovi Isusove crkve, srušiše se ipak u pakao. Jadni, čuli su tolike propovijedi, ispovijedali se i pričešćali, pa su ipak došli u pakao! Tamo ima kršćana i katolika svake vrsti i staleža kao: okrunjenih glava i podložnika, Bogu posvećenih osoba i svetovnjaka.

Hoće li se od sada živućih kršćana i katolika svi ili barem mnogo spasiti? Na to ćemo pitanje najbolje odgovoriti, ako pogledamo, kako živu današnji kršćani. Isus veli, da su uska vrata i tijesan put, koji u nebo vodi. Živu li pako danas svi ili barem mnogi kršćani tako, te se može reći, da se trse unići u nebo na uska vrata i tijesnim putem? O kako je malo takovih! Nadalje kaže Isus, da se kraljevstvo nebesko silom uzima i samo siledžije da ga otimlju. (Mat. 11, 12.) A koliko ih je, koji tu silu upotrebljuju tako, te se može reći, da kraljevstvo nebesko otimlju na silu? Isus veli: „Ako se ne obratite i ne budete kano djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko". (Mat. 18, 3.) Treba dakle da budemo priprosti i ponizni kao djetešce, a mi ni ne znamo što je poniznost, a prostotu ismjehivamo. Tu treba bližnjega svoga pa i neprijatelja ljubiti kao sebe i činiti mu dobro, a mi ga ne možemo živa vidjeti, u žlici vode, što no je riječ, bismo ga utopili. Sv. Pavao piše Rimljanima (12, 2.): „Nemojte se vladati po ovome svijetu", a mi smo mu dušom i tijelom privrženi; na svjetsku mislimo, govorimo, radimo, svijetu se bojimo zamjeriti. Isus veli, da moramo odtrgnuti srce od dobara ovoga svijeta, a ono nam je dobrima ovoga svijeta sasvim prilijepljeno. Sv. Pavao piše Korinćanima (I. 9,

27.), kako trapi i zasužnjuje svoje tijelo, da ne bude zabačen, a mi najvolimo ugagjati tijelu i slijediti njegove požude. Isus nam nalaže, da budemo savršeni, kao što je i Otac njegov savršen, a mi ni neznamo što je savršenost. Isus kaže, ako hoćemo biti njegovi učenici, da moramo križ svoj nositi i Njega slijediti, a mi se križa bojimo a Isusa sramimo. Tko dakle živi po duhu Isusovu i njegovu nauku? O kako rijetki su takovi! S toga i veli Isus: „Mnogi su zvani, ali malo je izabranih.“ (Mat. 22, 14.) Da bi se od stotine kršćana samo jedan imao pogubiti, a u toj stotini bi bio koji nas, tko se ne bi bojao: nijesam li možda upravo ja onaj, koji ću se pogubiti? Da koji angjeo dogje sada s neba k nama, te nam reče, da će se jedan od nas izgubiti, tko se ne bi preplašio? A što, da nam reče, da će se mnogo nas izgubiti, a samo malo spasti? Da nas tko pozove na objed i stavi pred nas deset jela, pa nam reče, da je u jednoj zdjeli otrov, tko bi se usudio jesti? A što da reče, da je u devet zdjela otrov, a samo u jednoj nije? Kad dvanaestorici apostola proreče Isus, da će ga jedan izdati, svi se preplaše i ražalošćeni pitahu Isusa: Jesam li ja učitelju? a mi kad znamo, da će ih se malo spasti, ne trsimo se ni najmanje, da se spasimo, već živimo rastreseno tako, da već unaprijed možemo predvidjeti, da bismo se mogli prije izgubiti nego spasti. Da nas sada Bog pozove s ovog svijeta, bismo li se spasili ili izgubili?

Nego mnogi se tješe veleći: ako se izgubim, ne ću biti sam. Nu ja vas pitam, što će biti vam bolje, ako se i drugi izgube? Zar će vam drugi olakšati muke? Oh kamo sreće, kad bi ih se čim manje izgubilo, jer bi manje trpjeli. Ali upravo zato, što ih se mnogo izgubi i veće su njihove muke. Sv. pismo veli, da je u paklu plač i škrgut zubâ. Kako je neugodno slušati

dijete cijelu noć plakati ili pseto čitavu noć lajati i urlikati, da zaspati ne možemo, a što tek mora biti u paklu, gdje toliki prokleti plaču i zubima škripiju ne jednu noć, ne jednu godinu, već neprestance, u vijeke? Kamo sreće dakle, kad bi se samo jedan mučio!

Budući da se po tom tako teško spasti i prokletih je tako neizmjeran broj, tko će se onda spasti? Kod Boga je sve moguće. Premda će ih se po nauku sv. evanđelja malo spasti, ipak se možemo svi spasti, samo ako hoćemo. Kako su se toliki sveti mogli spasti, možemo se i mi; niti je nam to teže, nego je njim bilo. Sveti je Augustin bio veliki grješnik, tek u trideset i trećoj godini obrati se k Bogu, i njemu bijaše teško spasiti se, ali on se osili, te sam sebi reče: Ako su mogli ovi i ove, a zašto ne biš mogao i ti Augustine? Bog sva moguća čini, da se spasimo i daje nam svoju svetu milost, samo mi treba da s njom sudjelujemo. On veli: „Nije mi milo da umre bezbožnik, nego da se vrati bezbožnik sa puta svoga i živi.“ (Ezek. 33, 11.); „Obratite se k meni . . . i ja ću se k vam obratiti.“ (Zak. 1, 3); „Nijesam došao da zovem pravednike već grješnike na pokoru.“ (Mat. 9, 13). „Sin čovječji došao je da nađe i spasi što je izgubljeno.“ (Luk. 19, 10) „Zdravi ne trebaju liječnika nego bolesni.“ (Luk. 5, 31.); „Kažem vam da će biti veća radost na nebu za jednoga grješnika, koji se kaje, nego li za devetdeset i devet pravednika, kojim ne treba pokore.“ (Luk. 15, 6.); „Ako budu grijesi vaši kao skrlet, postat će bijeli kao snijeg, i ako budu crveni kao crvac, postat će bijeli kano vuna“. (Iz. 1, 18.) Tko da se na ovo ne osokoli i ne obrati? Može li nam Bog ljubežljivije i pouzdanije govoriti? O kako dobar je Bog, kako milostiv! Nego uza sve to treba da živimo u strahu, jer jedino onda, ako se budemo bojali izgubiti dušu, spasit

ćemo ju. Koliki su se srušili u pakao, jer se za života nijesu bojali! A tko da se ne boji, kad vidi tolike pogibli, koje se mogu svladati jedino sveudiljnom borbom. S toga i veli ustrpljivi Job (7, 1.): „Borba je čovječji život na žemlji“. Borimo se dakle, borimo do smrti, da osvojimo kraljevstvo nebesko; ono to zaslužuje.

Primjer.

Sv. je Franjo, ženevski biskup u Švicarskoj, bio osobiti štovatelj b. dj. Marije, slijedeć njezine krjeposti. Već u mladosti odabra ju sebi za zaštitnicu, jer ga je izbavila velike napasti. Nečisti duh prestavi mu, kao da i on spada u broj onih, koji će biti na vijeke osugjeni. Ta ga je misao tako mučila, da već nikakove ljubavi niti dopadnosti nije ćutio k Bogu i svetim stvarima. Činilo mu se da je već od Boga zapušten. On se po cijeli mjesec žalostio i plakao nad svojim tužnim stanjem. Na jednom nadahne ga Bog, da ide u crkvu bl. dj. Marije, u kojoj se zavjetovao na doživotnu čistoću, i potakne ga da ondje otvori Majci Božjoj svoje srce. On posluša, ugje u crkvu i baci se pred sliku Majke Božje, i počne je moliti, neka mu bude zaštitnicom kod sinka svoga Isusa, i neka mu isprosi milost, ako baš i ima biti poslije smrti proklet, da ne proživi ni jednoga časa, kad ne bi Isusa svim silama ljubio. Ovu molitvu nije mogla prezreti bl. dj. Marija. Srce mu se odmah umiri. Od ovoga časa podvostruči ufanje svoje k prečistoj Djevici, i ne propusti ni jednoga dana, da nebi njoj na čast štogod govorio, pisao ili činio. Poimence njoj na čast, premda je kao biskup mnogim poslovima bio opterećen, svaki dan bi izmolio krunicu.

Utecimo se i mi bl. dj. Mariji; nju si odaberimo za zaštitnicu; slijedimo je u krjepostima, pak se ne ćemo izgubiti. Amen.

I drugo, o važnoj temi o kojoj se danas premalo govori (str. 72.-78.)...

RAZMATRANJE JEDANAESTO.

O kazni grijeha.

Kakogod Božja svetost zahtijeva, da na grijeh mrzi, isto tako zahtijeva i njegova pravednost, da ga kazni, i grijeh, kako veli sv. Augustin, prestao bi biti grijehom, kad se ne bi morao kazniti. Bog pako kadgod što radi, radi kao Bog; dakle i kad grijeh kazni, kazni ga kao Bog t. j. on ga kazni neizmjerno po najvećoj svojoj pravednosti, ne gledeći ni na čiju osobu. Sv. Pavao veli: „Bog ne gleda tko je tko.“ (Rim. 2, 11.)

Bog već na ovom svijetu kazni grijeh. Čim je Adam sagriješio, odmah ga je Bog kaznio: dušu mu je lišio vrhunaravne milosti, a tijelo mu podvrgao svakojakim bolestima i nevoljama a napokon smrti i protjerao ga iz raja zemaljskoga. A kaznio je ne samo njega, nego i sve njegove potomke; kazni i nas i kaznit će ljude dokle god bude Adamu zadnjega potomka na svijetu. I ova je kazan posve pravedna i Boga dostojna, jer grijeh vrijegja Boga, koji je neizmjerno pravedan i svet, pak kad ga ne bi kaznio, ne bi bio ni pravedan ni svet, dosljedno prestao bi biti Bog. Ako se sada ljudi tako malo boje Boga, kad znadu, kako strogo grijeh kazni, što bi bilo tek onda, kad ga ne bi kaznio? Ako se sada poslije tolikih i tako velikih kazni toliko grijeha počinja, što bilo tek onda, kad nebi bilo nikakve kazni?

Kako strogo kazni Bog grijeh već na ovom svijetu, pakazao je i inače nebrojeno puta. Kaina, ubojicu brata svoga, prokle, da nigdje nije mogao sebi naći mira ni pokoja. Zbog nečistog grijeha potopi sve ljude izuzev Noema i njegovu porodicu. Zbog istoga grijeha popali

sumporom iz neba Sodomu i Gomoru i svu bližnju okolicu, izuzev Lota i njegovu obitelj. Zbog jedne kragje uništi čitavu izraelsku vojsku, o pedeset tisuća Betsamićana, jer su se nedostojno ponesli spram njegove korablje. Senakeribu, kralju asirskomu, zbog jedne psovke porazi u jednoj noći sto osamdeset i pet tisuća vojnika, a Ananiju i Safiru zbog jedne laži smaknu naglom smrću. A tko bi izbrojio sve kazni, kojima je Bog grijeh kaznio i još ga uvijek kazni? Kolike se nesreće i zla na svijetu dogagjaju! Ljudstvo je, tako reći, u vječnim ratovima zapleteno. Krv ljudska već je toliko puta na potoke tekla. Sad izgibamo od vrućine a sad se opet od zime smrzavamo. More guta brodove i mornare, zemljom drmaju potresi, gradove i sela uništuju požari, a cijela polja i pokrajine su poplavljene. Živež je poskupio, a novac nema vrijednosti. Kuga se i kolera šire. Odasvuda taru nas bolesti, nevolje i zla svake vrsti. A to su sve kazni grijeha. Da, tako kazni Bog grijeh, jer grijesi su čitavim svijetom neizmjerno zavladali. Ljudi se kolju i ubijaju, jedan drugomu ne vjeruje, već hoće da ga prevari samo ako može, jedan drugoga mrzi i nenavidi, te bi ga u žlici vode utopio. Već se ne štuju ni Božje ni crkvene zapovijedi; iz srdaca ljudskih nastoji se iščupati vjeru u besmrtnost duše i u budući život, pače i samoga Boga srušiti sa prijestola. Grozota je pako samo pomisliti kako se psuje i proklinja. Najsvetije stvari na najgadniji se način obešćašćuju. Tu se ne prašta ni svecima ni angjelima, ni Majci Božjoj, ni Kristu, ni Bogu. A psuje sve: staro i mlado, muško i žensko, bogatac i siromah, učen i neuk, gospodar i sluga, prostak i gospodin, ratar i zanatlija, seljak i činovnik. Psuje se na selu i u gradu, kod kuće i vani, na polju i u šumi, u tvornici i dućanu. Psuje se sebe i drugoga, nebo i zemlju, vrućinu i zimu, Boga

i stvorenje. Psuje otac sina, sin oca, majka kćerku, kćer majku, brat brata, sestra sestru, susjed susjeda. Nema stvari, koje nijesmo prokleli. A za čudo je upravo, da najviše psuju kršćani, koji bi najviše morali štovati Boga, jer ga najbolje poznaju. Židov ne psuje svoje vjere, ni Turčin Mohameda, ni pogani svojih bogova, a samo kršćanin pljuva na svoj vlastiti obraz, na najgadniji način huli na vjeru svoju i Boga svoga; psuje sve, što je najsvetije na nebu i na zemlji. Čovjeka samo groza hvata, kad čuje one tolike mrske kletve, te se čudi, kako Bog još trpi takve nezahvalne stvorove i da se zemlja pod njima ne otvori i proguta ih. No ne plaća Bog svake subote. A sv. Pavao veli: „Strašno je upasti u ruke Boga živoga.“ (Žid. 10, 31.)

A što da rečem o bludu ili nečistoći, koja je, tako reći, čitavim svijetom zavladala. Proti čistoći, ovoj angjeoskoj krjeposti, griješi se od mlagjahne dobe pak do sijede starosti, i vrlo su rijetki oni, koji samu mladost svoju neokaljanu sačuvaju. Proti ovom grijehu nijedno mjesto nije zaštićeno, pa ni ista crkva.

Ispovijed se i pričest ostavila prostijemu staležu kano da za više staleže ta zapovijed više ne opstoji. Do posta se već malo ili ništa ne drži, za vjeru se ne haje, nedjelja i blagdani obeščašćuju se. Zloća i opačina već su tolik mah preotele, da se zlo hvali a krjepost kudi.

Sve su to kazni grijeha. Velika su kazan nesreće, kojima nas Bog pohagja, ali još veća kazan jesu sami grijesi, u koje sve više padamo, pa si tako sve veću kazan pribavljamo Kazni nas pako Bog već na ovom svijetu, ne bi li nas obratio i jao onomu, koji ne ćuti njegove teške desnice, već jednako ostaje tvrdokoran i otvrdnut grješnik, jer takovoga čeka prava i najveća kazan na drugom svijetu. Kazni pako Bog sva-

koga, koji u smrtnom grijehu umire, vječnim mukama u paklu, a koji umire u malom grijehu ili za grijehe nije jošte zadovoljio, vremenitim mukama u čistilištu. Jedne i druge muke su velike, veće nego ikakve muke ovoga svijeta. Što sve ne pretrpiše mučenici! Jedni bijahu na živu pečeni, drugi u ulju kuhani, treći smolom namazani i paljeni. Jedni biše na križ raspeti, drugi u vreće s otrovnim zmijama sašiti i u more pobacani, treći od grabežljive zvjeradi raskomadani i pojedeni. A tko bi izbrojio sve muke, kojima bijahu mučeni? Koliko pako muka ne pretrpiše ljudi od postanka svijeta pak do danas! A kolike ih još muke čekaju do konca svijeta! Sjetimo se samo na tolike nesreće na moru i na kopnu, na tolike ratove, na sve moguće bolesti. Sve su to kazni grijeha, ali sve skupa nijesu tolike, kolika je najmanja muka u paklu. A tako isto i za kazni čistilišne jednoglasno uče sv. oci, da su tako oštre, te se s njima ne mogu sravniti nikakove muke svijeta ovoga. Da, tako strogo kazni Bog grijeh, a i pravo je tako, jer mu se grijehom zadaje neizmjerna uvreda, pak ga kao najpravedniji sudac i mora neizmjerno kazniti.

Smrtnim grijehom gubimo posvećujuću milost, najveće blago što čovjek za Bogom pomisliti može. Čovjek, koji je u milosti Božjoj, bogat je i sretan, pa bio inače najsiromašniji i najnevoljniji, dok bez nje i najbogatiji i najsretniji jest siromah i nesretnik. Milost Božja jest, koja nas čini prijateljima Božjim i baštinicima neba, a to više vrijedi nego sve blago ovoga svijeta, jer što koristi čovjeku sav svijet, ako je neprijatelj Božji, ako nema prava na nebo, a takav je svaki, koji je u smrtnom grijehu, u nemilosti Božjoj. Kako čovjeka boli i kako je nemiran, kad padne u nemilost svoga poglavara, a što tek mora biti pasti u neprijateljstvo Božje? Kako je teško podložniku biti

samo nekoliko vremena u nemilosti kraljevoj, koji ga može svaki čas kazniti, a što tek mora biti živjeti dugo vremena u neprijateljstvu s Bogom, u čijim je rukama život naš i smrt, i koji nas može svaki čas strmoglaviti u pakao! Pa ipak, kako mnogi ljudi bezbrižno žive godine i godine u smrtnom grijehu, smiju se, zabavljaju, mirno spavaju!

Nadalje smrtnim grijehom g u b i m o s v e z a s l u g e z a n e b o. Da je Adam od početka svijeta pak do danas najsvetije živio i zaslužio sebi najviše mjesto u nebu, pak da danas prvi put smrtno sagriješi, izgubio bi sve zasluge za nebo, tako da mu sva njegova dobra djela ne bi ništa koristila, i da u tom stanju umre, tako bi se izgubio, kao da nije nikad ništa dobra učinio. Da dakle i ti od prvoga svoga djetinjstva najsvetije živiš: marljivo pohagjajuć crkve, često i dostojno primajuć svete sakramente, dijeleć obilne milostinje, posteć najstrože, podnašajuć strpljivo sve nevolje i nesreće ovoga svijeta i uopće služeć Bogu najrevnije, pak da danas smrtno sagriješiš, sve tvoje molitve, svi tvoji postovi, sve tvoje pobožnosti, sve tvoje milostinje ništa ti ne bi koristile za nebo, sve bi izgubio. Kolika je to šteta! „Ti plačeš — veli sv. Augustin — kad kakvu stvar izgubiš, a ne plačeš, kad izgubiš sva svoja dobra djela, sve svoje zasluge, a ne znaš li, da kad si to izgubio, sve si izgubio“. Nu to još nije dosta. Ti dokle god si u smrtnom grijehu, ne možeš ništa sebi zaslužiti za nebo. Ti možeš postiti, moliti, dijeliti milostinje i t. d., ali to ti sve ništa ne pomaže za nebo, jer to su samo mrtva djela, kao što si i ti pred Bogom t. j. na duši mrtav, a tko je mrtav, taj ne može raditi. Nu zato nemoj zaključiti: e onda ne treba dobro raditi; ne, nego radi dobro, da tako isprosiš u Boga milost obraćenja, pak kad opet dobiješ posvećujuću milost, oživjet će ti

opet sva ona dobra djela, koja si bio u milosti Božjoj učinio; a kasnije si ih smrtnim grijehom usmrtio.

Ako si dakle kada u smrtni grijeh pao, pomisli, što si učinio i što si izgubio. Počinio si najveće zlo, što čovjek pomisliti može, a izgubio si milost Božju; izgubio sve zasluge za nebo i postao si nesposoban, da štogod sebi za nj zaslužiš. Jesi li možebit i sada u smrtnom grijehu, oh kolika je to nesreća! Neprijatelj si Bogu, svomu najvećemu gospodaru i uništio si sva svoja dobra djela, koja si dosad učinio. Sve ti ništa ne koristi. No ti to možeš sve popraviti. Pokaj se samo i pomiri s Bogom u sakramentu pokore, pak će ti sve oprostiti; usmrćena dobra djela opet će ti oživjeti i dobit ćeš opet pravo na nebo i novih ćeš sebi zasluga za nj steći. Učini to brzo, čim brže, jer, kako kaže sv. pismo, još noćas mogli bi uzeti dušu tvoju od tebe. (Luk. 12, 10.)

Primjer.

Sv. Filip Neri, rogjen g. 1515. u Firenci, stekao je sebi svojim neumornim revnovanjem za slavu Božju i spasenje ljudi neizmjernih zasluga za kršćanstvo. Glavno pozorište njegova djelovanja bješe središte kršćanstva — Rim. — Tamo još i danas stoji soba, u kojoj je živio, kapela i žrtvenik, na kom je misio; a kao ostanci pokazuju se još uvijek njegova postelj i ostalo posobije. Ovaj veliki svetac već od malih nogu prionu uz nježnu pobožnost i ljubav k prečistoj djevici Mariji, po kojoj i sebi i drugima pribavi neizmjernih milosti. On je ovu Božansku Majku nazivao svojom ljubavlju, veseljem i utjehom svojom, a govorio je o njoj tako srdačno, da bi svakoga, koji ga je slušao, duboko ganuo. Dušama, kojim bijaše vogja na putu spasenja, preporučivao je osobito pobožnost k Mariji, kano naj-

jače sredstvo, kojim će steći sebi najviše milosti. Da joj postane što sličniji; marljivo se vježbao u njezinim uzvišenim krjepostima, a navlastito u poslušnosti. Već kano dijete bješe roditeljima svojim u svemu poslušan. S vremenom se pako u ovoj krjeposti tako uvježbao, da je običavao reći: „Poslušnost je najkraći i najsigurniji put k savršenstvu.“ Ljubav k Bogu pokazao je u mnogim tugama i nevoljama, koje je uvijek strpljivo podnašao podvrgnuvši se volji Božjoj. Rad bi njegov zlo tumačen i neprijatelji njegovi naoštriše svoje zločeste jezike proti njemu, ali sve to nimalo ga ne smete, već jednako osta odan u volju Božju. Premda bijaše slaboga zdravlja te je često i jako bolovao, to se ipak nikada nikomu ne potuži; dapače i u najvećoj bolesti bio je uvijek veseo. U velikoj starosti prikvači ga teška bolest k postelji, tako da se nitko više nije nadao, da bi mogao ozdraviti. Pa kad su svi mislili, da mu se približuje zadnji čas života, prikaza mu se blažena djevica Marija. U ovom času sav ushićen od radosti povika: „O premila kraljice, ja nijesam vrijedan tvoga posjeta; ne zaslužujem, da me dolaziš liječiti.“ Prisutni ostaše osupnuti, a liječnik ga zapita, što želi. Na to će im svetac: „Zar nijeste vidjeli Majku Božju, koja je došla, da me ove boli oslobodi?“ I zbilja od teške bolesti na jednom ozdravljen, ustade i nastavi svoj obični posao na slavu Božju i spasenje ljudi, dok napokon u osamdesetoj godini svoga trudnoga i svetoga života u Marijinu naručaju blaženo ne preminu 26. svibnja 1595.

I ti si možebit, dragi kršćanine, često puta bolestan ne toliko na tijelu, koliko na duši. Grijeh pako najveća je bolest, koja ti najviše duši škodi. Deder dakle uteci se i ti u moguću zaštitu blažene djevice Marije i moli ju svesrdno, da ti pomogne osloboditi se te teške tvoje bolesti. Amen.

Budućnost je naša

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/buducnost-je-nasa.html

Glasnik sv. Josipa, veljača 1939., br. 2.

Sedamnaesta godišnjica papinstva Pija XI.

U ponedjeljak, 6. veljače 1939. navršit će se sedamnaest godina, što je poslije smrti Benedikta XV. izabran za vrhovnu glavu katoličke Crkve kardinal Ahile Ratti, koji je uzeo sebi ime Pija XI. U nedjelju pak šezdesetnicu, 12. veljače, bit će sedamnaest godina, što je Pijo XI. okrunjen za Papu. Radostan je to događaj i jedan i drugi za cijelu katoličku Crkvu, za sve Kristove vjernike, jer slave svečanost zajedničkoga oca, jer slave svečanost Pape, s kojim se može i mora ponositi svaki katolik. Pijo XI. Papa, starac je, osamdesetgodišnji starac, koji je nedavno prepatio tešku bolest, pa baš zato tjelesno veoma oslabio, a prošlih božićnih dana doživio i šezdesetu godišnjicu misništva. Starac je Pijo XI., ali samo tijelom starac, jer mu je duh bodar, pamet i pamćenje svježe. Svi se dive, koji dolaze od njega, kako bistro sudi i prosuđuje sve velike događaje, što se u svijetu zbivaju. Kad govori, tek glas ga odaje, da je starac, no riječi izgovara mladenačkim žarom, misli pak, što ih iznosi, i danas su mu duboke pune zanosa. Dosta je, da čitaš, kako govori pojedinim skupinama različitih vrsta ljudi, što dolaze, da mu se poklone, da ga pozdrave. Baš u tim zgodama Pijo XI. zadivljuje svakoga. Za svaku skupinu, kakova god bila zvanja, on imade riječi pobude i to baš prema zvanju njihovu. Bili su kod njega kemičari, fizičari, arheolozi... U svim tim znanostima pokazao je Pijo XI., da mu nisu tuđe, da je i u njih upućen.

Silno je zabrinut radi velike mržnje na Crkvu, koja se u nekim zemljama tako teško opaža. Uvrede, što se nanose Crkvi i Kristu Gospodinu, duboko ranjavaju njegovo očinsko srce. Kad je nedavno bio naš zagrebački nadbiskup kod njega, živo se zanimao za sve prilike hrvatskoga naroda, a kad je stao govoriti o prilikama katolika u nekim državama, napose u Njemačkoj, zadrhtao mu je glas od velike uzbuđenosti, spustio je glavu, neko se vrijeme zamislio, a onda kao iza sna uzdignuo glavu, oči su mu zasjale posebnim sjajem, a on izrekao kao proročkim glasom: »Budućnost je naša«. Tako Pijo XI. u visokoj starosti kao budan čuvar bdi i pazi na sve, što se u svijetu zbiva, i u cijelom ovom vrtlogu svjetske politike drži čvrsto u rukama kormilo Petrove lađe, čvrsto i sa živim pouzdanjem u Boga ravna Kristovom Crkvom.

U starosti je doživio Pijo XI., neočekivanu sreću, da preko radija može govoriti svim vjernicima katoličke Crkve, pa i u najudaljenijim krajevima svijeta. On to i čini u svim svečanostima, a osobito, gdje se drže veliki euharistijski kongresi. Vjernici slušaju riječi Namjesnika Kristova. I posebnim osjećajima, jer ih čuju, kao da su okupljeni oko samoga Pape. Nijedan dosele Papa nije mogao biti u tako uskom saobraćaju sa svojim vjernicima, kako je eto Papa Pijo XI. Živom riječju on bodri katolike u svim krajevima svijeta, pa bili oni ne znam kako daleko od njega, on ih bodri, sokoli, diže, da budu i ostanu vjerni svetoj Crkvi, Isusu Kristu.

Sveti Otac Papa Pijo XI. — Rodio se 31 svibnja 1857 g. u Desiu kod Milana. — 6 veljače 1922 g. postade Kristov Namjesnik, a 12 veljače bi svečano okrunjen. Dan krunidbe slavi se po čitavom svijetu kao Papin dan.

Pijo XI. kao Papa uživa veliki ugled ne samo kod katolika, već i kod inovjeraca. Umom svojim, velikim znanjem svojim on se snalazi u svim prilikama, u najzamršenijim pitanjima, koja danas pokreću svijetom koja danas i uznemiruju svijet. Danas, kad se oni, koji ravnaju sudbinom naroda, ne drže zapovijedi Božjih, kad nosioci najviše državne vlasti zaboravljaju, da i narodi imadu svoja prava, kako ih imadu i pojedinci ljudi, jedino Papa Pijo XI. propo-

vijeda neustrašivo zakon Božji, nauča, što je pravo, kako bi se morala pravda poštivati i među narodima. Da nosioci državne vlasti nisu slobodni zidari, da se ne dadu voditi od slobodnih zidara, koji iz dna duše mrze na katoličku Crkvu i njezinu vrhovnu glavu, prilike, pa i političke prilike u svijetu bile bi sasvim druge, nego što jesu. Brzo bi se na obzorju svijeta rasplinuli crni oblaci, koji neprestano prijete najljućom olujom, a u svijetu bi zasjalo sunce mira i međusobne sreće.

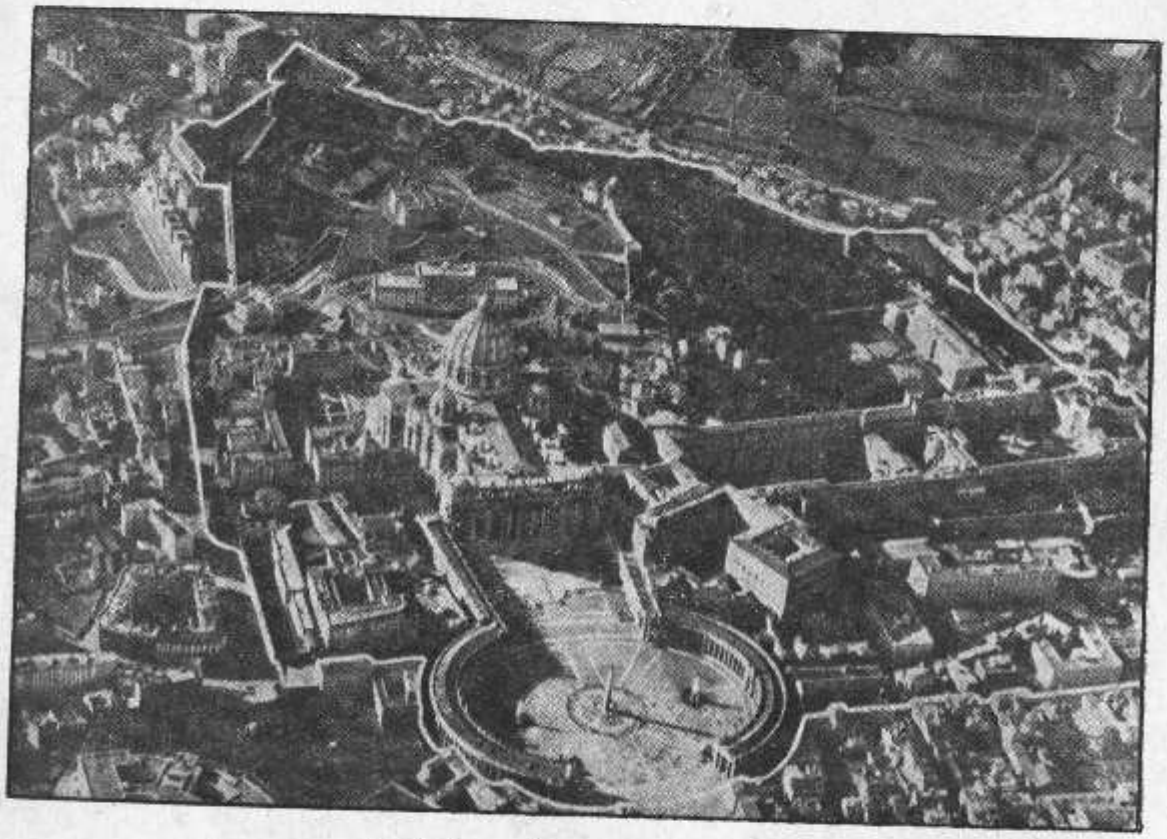

Pogled na Vatikanski Grad.

Mi Hrvati imademo posebnih razloga, da se veselimo svečanosti Pape Pija XI. On je u raznim zgodama pokazao, a pokazuje i sada, da je iskreni prijatelj hrvatskoga naroda. Mi Hrvati imademo mnogo razloga, da se i ponosimo, što smo kao Hrvati eto već tisuću tri stotine godina u najužoj vezi sa Svetom Stolicom, što smo baš u toj vezi zadržali narodnost svoju, što smo pomoću Svete Stolice vazda ostali, što i jesmo, Hrvati, hrvatski narod. Zato, velim, imademo razloga, da se veselimo sedamnaestoj godišnjici izbora Pija XI. za Papu, sedamnaestoj godišnjici njegove krunidbe za Papu. Ali nije dosta, da se veselimo. Sa svim katoličkim narodima i mi se Hrvati molimo za Pija XI., jer se molimo ne samo za vrhovnu glavu katoličke Crkve, već i za osobitoga prijatelja svih nas Hrvata. Neka nam ga Bog dobri uzdrži, neka nam ga čuva, neka Pijo XI. živi za dobro naše, za dobro cjelokupne Crkve Kristove.

Sveti Otac Papa Pijo XI. i katekizam.

12. listopada 1938. primio je Sv. Otac Papa Pijo XI. skupinu katoličkih djevojaka, koje su uzele sebi za posebnu zadaću, da napose proučavaju katekizam. Sv. Otac je tu njihovu namisao osobito pohvalio, jer je u katekizmu znanost nad svim znanostima. To je zlatna knjiga, koju nije dosta samo dobro poznavati, nego treba i po njoj živjeti. Kršćanski je nauk znanost, u koju nikad dosta ne može da zaronimo. I Sv. Otac je još dodao, tim riječima i ovo priznanje. Rekao je:

»Ja sam star, a Vi ste u cvijetu mladosti; ja sam Papa i otvoreno Vam kažem, da sam uvijek što sam najbolje mogao, proučavao kršćanski nauk, ali kad bih i opet mogao iznova početi, još bih revnije i dublje nastojao da proniknem katekizam, jer je u toj maloj knjizi sve, što nam je potrebno za ovaj i za vječni život.«

A dijete je raslo i bilo je duhom jako, jer je bilo puno mudrosti i milost je Božja bila na njemu. (Lk. 2, 40).

A kako ti, dragi čitatelju Glasnika, cijeniš katekizam? Imaš li biblijsku povjesnicu u svojoj kući? Ako nemaš, a ti ih odmah nabavi, pa nedjeljom i blagdanom, a i za dugih zimskih večeri čitaj te svete knjige sa svojim ukućanima, te ih upućuj, kako će po nauku tih knjiga živjeti. Imaš li djece, koja idu u školu, a ti se osobito zanimaj za to, kako napreduju u nauku vjere. Sretna kuća u kojoj se tako radi!

I katekizam i biblijsku povjesnicu možeš za veoma male novce dobiti kod društva sv. Jeronima.

Pokušaj otpora sekularizaciji školstva u Hrvatskoj

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/pokusaj-otpora-sekularizaciji-skolstva.html

Obično ne razmišljamo o tome koliko događaji iz prošlosti utječu na našu situaciju u sadašnjosti. Jedan od takvih prijelomnih događaja zbio se 1874. god., kad je liberalna Mažuranićeva vlada donijela *Zakon o pučkim školama*, kojim je Crkvi oduzet nadzor nad školstvom u Hrvatskoj.

Donosim članak tadašnjeg *Zagrebačkog katoličkog lista* (30. prosinca 1875.) koji opširno obrađuje tu temu. Postavljalo se pitanje: Kako da svećenici postupe u novim okolnostima? I daje se sljedeći odgovor:

> "Crkvi dakle katoličkoj nastale su u školi velike težkoće; no ona zato ne može napustiti škole, niti budne brige i djelatnosti oko škole. Pače čim je Crkvi stvorem mučniji položaj, čim većma napreduje nastojanje Crkvu sasvim iztisnuti iz škole: tim mora biti u njezinih službenika trud uztrajniji i oduševljeniji."

Ipak, uočava se da je članak prožet određenim pesimizmom. Autori se zabrinuto pitaju: Što donosi budućnost sa bezvjerskim školstvom?
Daljnji je razvoj događaja pokazao da je pesimizam bio više nego opravdan. Sekularizacija školstva je uzrokovala pad broja svećeničkih i redovničkih zvanja.
Naime, dok je školstvo bilo katoličko, očekivalo se da će se najbolja djeca odlučiti za svećeničko i redovničko zvanje. Tako je uvijek bio siguran dotok mladih u bogoslovije i samostane.
Nesuprot tome, sekularno školstvo sa svojim indiferentizmom i bezvjerskom atmosferom, upravo guši potencijalna svećenička zvanja. Ovdje treba tražiti jedan od glavnih uzroka "krize zvanja"... kako u Hrvatskoj, tako i drugdje na Zapadu.

Dakako, to je samo jedna od loših posljedica sekularnog školstva. Ima ih još puno... Na primjer, to što se djecu izlaže propagandi vladajućih političkih struktura. Koja god stranka prigrabi vlast, dobiva mogućnost da nameće svoju ideologiju malenima.

No, da ne duljim... Pročitajte članak da vidite kako je to izgledalo na samom početku sekularizacije školstva u Hrvatskoj.

Broj 52.] U Četvrtak, 30. Prosinca 1875. [Tečaj XXVI.

Ovaj list izlazi svakoga četvrtka na cielu arku. — Ciena mu je za Zagreb na cielu godinu 5 stot. a za predplatnike, kojim se pošilja poštom. 6 stot. na cielu, a 3 stot. na pol godine.

Predbrojiti se može i na pol, pače i na četvrt godine kod svake kr. pošte, a u Zagrebu kod uredničtva u nadbiskupskom sjemeništu. — Predplata prima se kroz svu godinu.

Zagrebački KATOLIČKI LIST.

Naša pučka škola.

Godinom, koja evo iztiče, učinjen je u pučkom školstvu okret od silna zamašaja. Pučka škola prestala je po zakonu biti konfesionalna; crkvenim je organom uticaj na odgoj katoličke omladine znamenito otegoćen. Kakvo će lice biti toj pučkoj školi za koju godinu, kakve-li će glede kršćanske religioznosti i morala donieti plodove? To nam je još tajnom. Zato-li što se bojimo oštro pogledati, ili zato, što nas obsjenjuju varave nade? Na to si neusudjujemo odgovoriti. Novih knjiga za pučke škole još nismo vidjeli: je-li će te biti sasvim bezkonfesionalne ili tja antikonfesionalne? Za članove zemaljskoga školskoga vieća još ništa neznamo: je-li će ti biti po izbor zastupnici moderne crkvi neprijazne, ili pače neprijateljske škole? Naše pučko učiteljstvo, je-li će si smatrati svetom zadaćom katoličke roditelje i katoličkoga svećenika podupirati u katoličkom odgoju katoličke omladine, ili će smatrati svojom zadaćom da zastupa u školi indiferentnost, pače da se konfesionalnomu djelovanju svećeničkomu opire u školi i izvan škole? Naši školski odbori od kakovih će biti ljudi sastavljeni: je-li dobrih katolika, koji će svoga župnika tvrdo podupirati, ili pako od ono malo bezvjernika, što se može naći i u najboljoj občini? Napokon naši župnici je-li će sbilja revnovati za katolički odgoj kat. omladine, te se neće dati ni zastrašiti, ni utruditi od protivnika, ili će jim borba dodijati, da se povuku u kut? — Mi si na takova pitanja, kako rekosmo, neusudjujemo odgovoriti — ali bi težak grieh bio da na njih ni nemislimo, da na njih naše štioce nesjetimo, ni na koncu ove prve godine!

Jedna je stvar sasvim nedvojbena: da se bez organizovana i složna djelovanja od strane svećenstva neimamo nadati dobru. Tako je već u ljudskih stvarih, da dobro samo iz truda niče, a zlo se bez truda iz istoga dobra razvija. Ako nebude prigledanja i truda, na najboljoj zemlji neće izrasti pšenica, a korov hoće; praznovjerje, zločeste navade, opačine zaleći će se u duši ljudskoj, premda je ona, kakono davno reče Tertullian, po naravi kršćanska – ako se nebude pomno priredila i u nju posijalo čisto sjeme rieči božje To bi medjutim stojalo i onda, kad nebi bilo nastojanja ko što jest, da se srce omladine glede religije i kršćanskoga morala izkvari; kad i nebi bilo neprijatelja, koji, kakono reče Gospodin hoće da na silu posije kukolj. U evangjelju tuže se sluge gospodaru, da je neprijatelj posijao kukolj dok su oni spali; Gospodnjim slugam kod nas nebi bilo ni takova izpričavanja, jer na bielu danu, na očigled Isusovih sluga radi neprijatelj. Tu dakako nehasni ni oči zatisnuti ni uši začepati, ni pričinjat se, da neznaš što biva, da spavaš; nego valja ustati odvažno na obranu one imovine, koju je Gospodin kupio svojom dragocjenom krvlju, te ju metnuo pod našu upravu.

Ja mislim da su štioci ovoga lista, naročito svećenici, glede školskoga pitanja na čistu. Pučkoj je školi povjerena obuka i odgoj cjelokupne naše omladine, u školu bo, po zakonu barem, mora ići svako diete. Ondje se polaže temelj svemu budućemu životu. No po kršćanskom nauku sav se život kršćanina mora osnivati na vjeri u Sina božjega, njegov nauk i njegove institucije. Svećenici su tomu učitelji i zatočnici; to je specifična zadaća njihovu životu, njihovoj existenciji; odreknu-li se je ili je nevrše, oni sami podsiecaju korjen svomu obstanku. Jest pako silno i silovito nastojanje mnogih, da nebude vjera temelj životu našega naroda, i zato bi najvoljeli izbaciti posve njezin nauk iz

pučke škole. To biva pod svakojakimi izlikami. Nije mučno naći takovih izlika; no mora biti na svoju i morda mnogih drugih nesreću vrlo kratkovid, koji kakovim god izlikam vjeruje. Kod nas nije istina baš dotle došlo; ali jih ima dosta, koji nastoje, da se stvari, spadajuće ili sjećajuće na vjeru, izključe iz svih ostalih nauka, izuzam katekizam; katekizam sám da dobije što manje sati, a religiozne vježbe, ako se već nemogu posve izbaciti, da se što se samo može stegnu; napokon sav uticaj svećenikov na školsku mladež da se što većma stisne i što podpunije paralizira. Koji budu to htjeli izvoditi, moći će se dosta upirati na novi školski zakon, barem na duh mu, ako ne na slovo; ili ako se javno i nebi zakonom krili, moći će crkvi posao kvariti mnogo i dugo, da se lasno ni neopazi. Crkva bo nemože svoga nadzora izvršivati u onoj mjeri, u kojoj mogaše prije.

Crkvi dakle katoličkoj nastale su u školi velike težkoće; no ona zato nemože napustiti škole, niti budne brige i djelatnosti oko škole. Pače čim je crkvi stvoren mučniji položaj, čim većma napreduje nastojanje crkvu sasvim iztisnuti iz škole: tim mora biti u njezinih službenika trud uztrajniji i oduševljeniji. No da to podje u boljem redu i dosljedno da uspjeh bude sjegurniji, treba sa strane crkvene ne samo nepomičnosti u kršćanskih načelih nego i dobre organizacije. Mi smo to već jednom izrazili u ovom listu. Crkvene oblasti valja da razviju veću energiju i dosljednost nego-li do sada, i to na sve strane i u svakom smjeru, naročito pako naprama podčinjenom si svećenstvu. Netreba nigdje trpjeti ni člana kakova školskoga vieća, ni nadzornika, ni katekete, koji nečini podpunoma svoje dužnosti. Valja pohvaliti razborita i revna, pokarati nemarna, potaknuti mlohava, poučiti nevješta, podići vriedna, skinuti nevriedna. U tu svrhu valja da je dobro uredjena i najboljimi muževi providjena crkvena uprava i nadzor. Biskup Strossmayer je obećao u posljednjoj svojoj okružnici, da će za svoju biskupiju stvoriti posebno školsko vieće. Uredilo se ovako ili onako, svakako u centru uprave ima biti najtvrdje i najdosljednije zastupanje pravih kršćanskih načela glede odgoja omladine i škole. Tu ima biti takodjer najveća providnost i najuztrajniji rád i nadzor. Do sada nije uviek tako bivalo. Mi nećemo da za to ovdje navodimo dokaza, da se komu nedade na žao, pa da onda sav uspjeh naših rieči bude — vika na „Zag. Katol. list“! Nego se u tom naprosto pouzdavamo u naše vrhovne pastire, koji „bdiju te imaju račun dati o naših dušah“!

Svećenici pako kano članovi raznih školskih vieća, i katehete kano članovi učiteljskih sborova valja da nastoje u svom krugu širiti kršćanska i katolička pedagogička načela. Pa to, tko bolje umije, neka čini i štampom. Tko zna da se je tako činilo i prije, nebi-li morda i u občinstvu i napose u pučkom učiteljstvu danas vladali više kršćanski nazori! U tom smo mi svećenici dosta skrivili, hoćemo-li da nam taj grieh ostane?! Istina jest, da je u njekih krugovih tolik uticaj protivničkih načela i nazora, da svećenik nemože mnogo učiniti; no on neka barem onoliko odbija koliko može, sa svom razboritošću i revnošću. Usuprot u drugih krugovih, a tih će biti najviše, osobito na selih, slušat će se i primiti svećenikova, ako ju bude izricao razborito, odrešito i uztrajno. Svećenik se u takovih pitanjih nesmije povući u kut, jer i sami protivnici od njega očekuju, da će religiozno stanovište držati i braniti, a kako neće toga očekivati dobri katolici? Neka dakle o nijednom od nas, nikad nitko neposumnja, kao da nam nije stalo za zadaću našega života! Usuprot neka svatko vidi, da mi radimo i da se žrtvujemo, pa ćemo na brzo imati dobre pomoći i od laika. Zar samo u Njemačkoj crkva obstoji od sviestnih, naobraženih, odlučnih laika? zar to neima biti svigdje, dakle i kod nas? Radimo i molimo se Bogu, pa će biti i kod nas.

Odnošaj svećenstva napram pučkomu učiteljstvu zahtieva osobite razboritosti i — ljubavi. Pučki je učitelj danas izvrgnut mnogim napastim. Netreba da bude već otrovan protukršćanskimi nazori; dosta je, ako mu se neprestano viče u svakojakoj formi: da je škola emancipirana od crkve i učitelj da nije sluga župnikov. To mnogi učitelj brzo tako razumije, kan da je absolutni gospodar u školi, i da se onamo župnik neima ništa pačati; usuprot da na učitelja ništa nespada crkva. i zato da on nije dužan biti organistom, ili ma kakovih religioznih čina vršiti. Pače nastoji se školu dići proti crkvi i od učitelja načiniti protužupnika (anticuré, kako je nekoć rekao Thiers), pak nije baš težko gdjekojemu učitelju takovu zadaću zabiti u glavu. Pa da i nije ništa drugo: ovo samo, što je župnik kano organ crkve prestao biti ravnateljem škole, dosta je da se pomrse pojmovi. — Zato svećenik kano stariji i naukom i službom i čašću, neka bude takodjer pametniji i strpljiviji; neka liepim načinom nastoji poučiti onoga, koji je još takovoj pouci pristupan. Neka mu pokaže, da je učitelj kano kršćanin i katolik dužan javno i otvoreno izpoviedati svoju vjeru, te u odgoju kršćanskom

i katoličkom sdužno podupirati župnika i katoličke roditelje. Nisu odnošaji medju crkvom i školom svigdje onakovi, kakove nastoje stvoriti s Bismarckom njemački liberalci. U Englezkoj, zemlji slobode, tomu je drugačije lice. Nedavno je u svetomaryskom kolegu u Hammersmithu, kako svake godine, bilo dieljenje nagrada pod predsjedničtvom kardinala Manninga. Tom prilikom rekao je svečan govor „o dužnostih katoličkoga učitelja“ glasoviti markis Ripon, bivši englezki ministar, i što je još znamenitije, bivši predsjednik svih englezkih slobodnozidarskih loža, a sada vjeran katolik. Muževe, kô što je markis Ripon, prisiljeni su štovati isti neprijatelji njegovih načela, kamo-li mi katolici, koji Bogu hvalimo za veliku milost njegovu, koja je onoga učinila katolikom, i prevriednim katolikom. Markis dakle izreče u svom govoru ovakove misli: Djelo je učiteljevo vrlo važno te mu dnevice i kod puka raste ciena. No učitelji nebi razumjeli svoje zadaće, kad nebi bili osvjedočeni, da je njihova prva i najveća dužnost djecu katoličkih roditelja odgojiti vjernimi članovi katoličke crkve. Katolički roditelji pošilju svoju djecu u školu, a učitelj im mora odgovarati za to, da se temelji njihove vjere usade duboko, tvrdo i trajno djeci u srce. U katoličkoj školi ima disati čist duh. Uticaj i primjer katoličkoga učitelja nesmije biti kano uticaj i primjer kakova čovjeka, koji bi samo za plaću radio, nego on treba da djeluje iz ljubavi prama Bogu i prama malenim

Mi svećenici valja napokon da pokažemo svigdje i svakom prilikom otvoreno, da nismo nipošto voljni dopustiti, da od katoličke škole postane u istinu bezkonfesionalna škola. Ona neće biti u istinu bezkonfesionalna: ako se u njoj kat. vjera bude sbilja štovala kao svetinja, ako u školi bude katoličkomu nauku vjere i katoličkomu kateheti prvo mjesto, ako bude učitelj pokazivao svakom prilikom, da vjerno i revno izpovieda katoličku vjeru, ako djeca nebudu ni najmanje smetana, da prama crkvenim propisom ovršuju vjerske čine. O tom moramo nastojati svi, ali najpače o tom moraju sa svom energijom nastojati diecezanske oblasti.

Dobri katolici nesmiju biti kano naši liberalci. Ovi pogledavaju na njemačke liberalce, te jih u svem nastoje kopirati, nepazeć mnogo na okolnosti svoje domovine. No njemački liberalci, i njim još sada sveudilj na čelu Bismarck, znadu što hoće; neznam koliko znaju naši liberalci. Bismarck i njegovi stavili su si za zadaću, da liberalizmom sruše katoličku crkvu: je-li takovu zadaću mogu imati naši liberalci?! A oni su ipak nastojali i nastoje, da smanje što većma upliv svećenstvu na naš narod. I novomu školskomu zakonu, ako takova morda i nije bila svrha, ali će biti posljedica, ako se svećenstvo tvrdo neupre i liberalci sami ako nedodju do bolje uvidjavnosti. Koliko-li je slab naš narod i koliko ima neprijatelja! Ako nebudemo svi složno i tvrdo držali, brzo ćemo biti raztepeni. Nedao Bog da porad izvadjanja ovoga zakona nastane sukob medju našimi crkvenimi oblastmi i našom narodnom zemaljskom vladom, niti medju svećenstvom i našimi naobraženijimi laici! Čudno-li bi se tomu smijali naši neprijatelji! A ipak zakon kan da je stvoren prama tomu, nebude-li u izvadjanju vladala mnogo veća pažnja na faktični položaj i okolnosti naše zemlje.

Ludo rade po svoj narod oni Mladočesi, koji od sebe odbijaju narodno česko svećenstvo; ali starac Palacky i Rieger nečine onakove ludosti. Što biste tekar rekli o ugarskom Slovaku, koji bi se gradio narodnjak, a sve iz liberalizma napadao na slovačko svećenstvo, koje je vjerno svomu narodu?! Fiat applicatio! Naše svećenstvo shvaća svoj položaj bolje. Ono nije do sada stvaralo narodnoj vladi nikakove oposicije. Ono nije ostavilo pučke škole u nijednom obziru, premda su njeki namjeravali izagnat ga odanle, — jer je vidjelo, da bi to bilo na štetu narodu. No ono zato niti neodbacuje niti smije odbaciti kršćanskih načela u ničem, dakle ni u odgoju hrvatske omladine, a ta su načela, gospodo liberalci, neizmjerno bolja od Bismarckovih, i onih listova, koji Bismarcku služe, a naši jih liberalci čitaju i nasljeduju kano da služe, Bog zna, koliko uzvišenu cilju. Kršćanska je i katolička vjera nedvojbeno spasonosna za sve narode i jezike; Bismarckova pako politika kad bi podpuno savladala, sjegurno bi naš narod spravila u robstvo! Hoćete-li dakle da svećenstvo dodje u prieku nuždu, da pravi oposiciju?!

Karol Antoniewicz.

(J. R.)

(Dalje.)

Sljedeće već godine poduze Antoniewicz drugo putovanje na Karpate. Plod toga putovanja bijaše njemačka pjesma: „Ein Ausflug in die Karpathen“ i Poljska Bielany. „Bielany“ imenuje se samostan Kamaldulanski, jednu milju od Krakova udaljen. S oduševljenjem opisuje Antoniewicz mir, u kojem živu pustinjaci, mir koj je uvjek još dosti jak privući mnogoga, da ostavi sviet da udaljen od ljudi nadje srcu sladak mir: „Ako želiš naći sigurnu luku, bježi u Bielany.“ Tu prolazi mirno dan za danom, ali nedonosi gorke žalosti, neiztiskuje iz očiju

Političke hereze

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/politicke-hereze.html

Od naših starijih pisaca, termin "političke hereze" često je koristio Juraj Križanić, i to kad je branio monarhijski oblik vladavine protiv onih koji su ga napadali.
Kao uvjereni monarhist, Križanić piše u svojoj *Politici*:

"*Sicut contra Ecclesiam Christi et fidem catholicam salutiferam, daemon exerit omnes suas vires, semperque eam oppugnat haeresibus spiritualibus; ita contra regimen monarhicum (quod inter omnia optimum est et in quo maxima viget iustitia et disciplina politica) similiter exerit omnes vires et conatur illud destruere haeresibus politicis.*"

("*Kao što protiv Crkve Kristove i spasonosne katoličke vjere, demon upire sve svoje snage i stalno je napada duhovnim herezama; tako protiv monarhijske vladavine (koja je od svih najbolja i u kojoj vlada najveća pravda i politička disciplina) slično upire sve snage i pokušava je uništiti političkim herezama.*")

Ovdje je, kao i u nekim drugim stvarima, Križanić bio dalekovidan. Ako pogledamo što se u kasnijim stoljećima događalo, vidimo da su političke hereze koje su na kraju uspjele srušiti stare monarhije u Europi, iste one hereze koje su uništile i katoličke države.

Među političkim herezama, na prvom mjestu je ono osnovno načelo liberalno-demokratske države: da vlast proizlazi iz naroda.
Temeljni dokument Francuske revolucije - *Deklaracija o pravima čovjeka i građanina* - kaže u čl. 3:

> "Začetak svakog suvereniteta bitno je u narodu. Nijedno tijelo, nijedan pojedinac, ne može vršiti vlast koja izrijekom iz njega ne proizlazi."

Ustavi koji slijede ideje Francuske revolucije obično svečano proklamiraju to načelo već u svom prvom članku. Tako i Ustav RH u čl. 1. kaže:

> "U Republici Hrvatskoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih građana."

Tezu da vlast "proizlazi iz naroda" uobličili su u 18. stoljeću francuski "prosvjetitelji" (Rousseau, Montesquieu...). Ona je direktna pobuna protiv kršćanstva.
Sveto pismo kaže da vlast dolazi od Boga, a ne "od naroda".
Sv. Pavao jasno kaže u Poslanici Rimljanima:

> "Nema vlasti, osim od Boga: koje postoje, od Boga su postavljene." (Rim 13, 1)

Zbog toga su katolički monarsi u svim službenim dokumentima isticali da vladaju *milošću Božjom*. Time su priznavali da je Bog vrhovni vladar, koji im je po svojoj milosti dopustio

da vladaju na zemlji.

Francuska revolucija je bila pobuna upravo protiv tog tradicionalnog poretka.
Žalosno je da su njene antikršćanske ideje upisane i u Ustavu RH (koji zapravo i nije ništa drugo nego kopija francuskog ustava).

Za nas katolike stvari su jasne. O državnom ustrojstvu i odnosu Crkve i države, autoritativno se izjasnila Sveta Stolica.
Papa Leon XIII. je razjasnio ta pitanja u enciklici *Immortale Dei* (1885.), koja nosi podnaslov "de civitatum constitutione christiana" ("o kršćanskom ustavu država" ili bolje o "kršćanskom ustroju država").

U toj enciklici, papa Leon XIII. jasno osuđuje zabludu "da vlast proizlazi iz naroda", i kaže:

"*Ex quo illid consequitur, potestatem publicam per se ipsam non esse nisi a Deo. Solus enim Deus est verissimus maximusque rerum dominus, cui subesse et servire omnia, quaecumque sunt, necesse est: ita ut quicumque ius imperandi habent, non id aliunde accipiant, nisi ab illo summo omniumque principe Deo: 'Non est potestas nisi a Deo' (Rom. 13, 1). Ius autem imperii per se non est cum ulla reipublicae forma necessario copulatam: aliam sibi vel aliam assumere recte potest, modo utilitatis bonique communis reapse efficientem. Sed in quolibet genere reipublicae omnino principes debent summum mundi gubernatorem Deum intueri, eumque sibi metipsis in administranda civitate tamquam exemplum legemque proponere.*"

("*Iz čega ovo slijedi, da javna vlast sama po sebi nije od drugdje, nego od Boga. Jedini je naime Bog pravi i najviši gospodar stvari, kojemu je nužno da se podlože i služe sve stvari, koje god postoje: tako da tko god ima pravo vladanja, ne prima ga od drugdje, nego od vrhovnog vladara Boga: 'Nema vlasti, osim od Boga' (Rim 13, 1). Pravo pak vladanja po sebi nije nužno vezano s bilo kojim oblikom države: jednu ili drugu može se s pravom uzeti, dok god je pogodna za koristi i zajedničko dobro. Ali, u svakoj vrsti države, vlastodršci trebaju u svemu gledati na vrhovnog upravitelja svijeta Boga, i Njega sebi postaviti u upravljanju državom kao primjer i zakon.*")

Vidimo da papa Leon XIII. kaže da je manje bitno pitanje vrste vladavine, tj. je li monarhija ili republika ili što drugo... Bitno je da vlastodršci izričito priznaju Boga vrhovnim vladarom i gospodarom, i da u donošenju zakona slijede Njegove zapovijedi.

Iako su Crkva i država dva neovisna društva, one moraju biti povezane kao duša i tijelo.
To su riječi Leona XIII.:
"*inter utramque potestatem quaedam intercedat necesse est ordinata colligatio: quae quidem coniunctioni non immerito comparatur, per quam anima et corpus in homine copulantur*"
("*između obje vlasti nužno je da postoji određena povezanost: koja se naime ne bez razloga uspoređuje s onom povezanošću, kojom se duša i tijelo spajaju u čovjeku*").

Ovim je papinim riječima osuđena i ona druga velika hereza u Ustavu RH (čl. 41.), koja glasi: "Sve vjerske zajednice jednake su pred zakonom i odvojene od države."

Tu političku herezu je osudio još na samom početku Francuske revolucije, papa Pio VI. (*Pobjeda nevjernika je već u tome što odbijaju proglasiti katoličku vjeru vladajućom*), zatim Grgur XVI. (*Mirari vos*, 1832. god.) i bl. Pio IX. (u Syllabus errorum).

Poznavajući nauk tih papa, ne možemo se i ne smijemo pomiriti sa sadašnjim liberalnim političkim ustrojem država.

Bl. Ivan Merz je napisao u jednom svom pismu iz kolovoza 1927. godine:

> "...kako je sav naš sadanji politički sustav bitno loš, jer je sazdan na herezi da sva vlast dolazi od naroda, da je svaki pojedinac potpuno autonoman, te se iz tih premisa izvodi opće pravo glasa. Katolički sociolozi tvrde obratno, a pogotovo ističu, da se država ne sastoji od pojedinaca već od organskih (ne mehaničkih) jedinica, koje imadu svoj zaseban život i svoju autonomiju: obitelj, općine, staleži i t.d. Katolički sociolozi stoga smatraju sadanje opće pravo glasa, koje zbacuje norme jedinice, kao veoma nesavršeno."

I ono što je još značajnije, bl. Ivan Merz dodaje već u idućoj rečenici: "kao katolici nikada ne smijemo odobriti sve sadašnje političke prilike."

Hrvati i Španjolski građanski rat (II. dio)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/hrvati-i-spanjolski-graanski-rat-ii-dio_18.html

Pregledavajući stare brojeve *Glasnika sv. Josipa* (iz 1939. god.), naišao sam na priličan broj članaka o Španjolskom građanskom ratu. Odlučio sam ovdje staviti one najzanimljivije, da ih imamo na jednom mjestu.
Naka to bude dodatak postu: Hrvati i Španjolski građanski rat.

Ova tema je uvijek interesantna, jer govori o borbi za katoličku državu. I to o uspješnoj borbi! Španjolcima je tada uspjelo ono što se u malo kojoj drugoj zemlji ostvarilo: provesti potpunu restauraciju.
Nakon pobjede generala Franca, jednim su potezom ukinuti svi štetni zakoni koje su donijeli ljevičari za vrijeme svoje revolucionarne "Republike". Katolička vjera je opet postala službenom državnom vjerom, vratila se vjerska pouka u škole, vraćen je obvezan crkveni brak, a ukinut "civilni brak" (svi "civilni brakovi" sklopljeni za vrijeme Republike proglašeni su pravno ništetnima, tj. nepostojećima), zabranjene su antikršćanske organizacije i mediji itd.
Koliko je meni poznato, katolička obnova ovakvih razmjera uspjela je još samo jedan put u povijesti: u Francuskoj za vrijeme Burbonske restauracije (1814.-1830.), kad su poništene gotovo sve (vidljive) posljedice Francuske revolucije.

Imali smo mi Hrvati i konkretne koristi od svega toga. Francova Španjolska je 1945. pružila utočište brojnim hrvatskim emigrantima koji su bježali pred komunističkim terorom. Među njima i nadbiskupu Ivanu Ev. Šariću, koji je u Španjolskoj objavio svoj prijevod Svetoga pisma.

A da su i kod običnih Španjolaca postojale simpatije i suosjećanje prema patnjama hrvatskog naroda pod komunističkim režimom, pokazuje jedan primjer iz krašićkog sužanjstva bl. Alojzija Stepinca.
Stepinčev domaćin, vlč. Josip Vraneković, piše u svom dnevniku 12. siječnja 1954. (prema Glasniku postulature, listopad 2010., str. 50.-51.):

> "Gore spomenuti Glasnik [*Glasnik Srca Isusova* iz Salzburga] javlja o jednoj Španjolki-djevojci, koja je molila i život mladi žrtvovala za Hrvatsku. Za naš ju je narod oduševio jedan naš svećenik emigrant. - 'Eto' - veli Eminencija - 'kako nam dragi Bog vraća. Mi smo tri godine molili za Španjolsku, dok je tamo harao građanski rat. Nijedne novine, osim *Hrvatske straže*, nisu prenijele moju okružnicu i poziv na molitvu.' "

Dosta dobar članak o poslijeratnim hrvatskim emigrantima u Španjolskoj možete vidjeti ovdje.
Simpatična je autorova opaska o nadbiskupu Šariću:

> "Nadbiskup je živio vrlo skromno u rezidenciji španjolskih biskupa. Iako je bio pozvan da sudjeluje u nekim vijećanjima španjolske crkvene hijerarhije, nadbiskup se klonio toga, ali je ipak primao na razgovore sve strance koji su ga htjeli vidjeti, razgovarajući s njima na latinskom, kojim je besprijekorno vladao za razliku od nekih španjolskih kolega. Rado se susretao i s Hrvatima, održavajući pismenu vezu s mnogim izbjeglim svećenicima"

Što se tiče ovih dolje članaka iz *Glasnika sv. Josipa*, iz njih dobro vidimo da su hrvatski katolici 1939. jednodušno slavili pobjedu generala Franca. Tema o kojoj su često pisale tadašnje katoličke novine su zločini ljevičarske, republikanske, strane. Svakodnevno su stizale šokantne vijesti o otkrićima masovnih zločina koji su se događali na prostorima pod "crvenom" vlašću: masovna ubojstva biskupa, svećenika, vjernika... O tome danas nećete vidjeti ni riječ u školskim udžbenicima. Zašto? Možda je nezgodno priznati da je Ernest Hemingway bio član jedne zločinačke bande, a skupa s njim i svi oni jugokomunistički "Španci" (Ivan Krajačić, August Cesarec, Ivan Gošnjak itd.).

Neka nam ovi članci budu spomen, ne samo na stradanja španjolskih katolika u ratu, nego i na njihovu pobjedu i obnovu katoličke države.

Glasnik sv. Josipa, siječanj 1939., br. 1.

Nadbiskup Šarić u Madridu

Iz Španije. Prije neko godinu dana španjolski su biskupi razaslali svim katoličkim vjernicima cijeloga svijeta, napose katoličkim biskupima, okružnicu o bratoubilačkom ratu, koji se vodi u Španiji već eto tako dugo između španjolskih nacionalista i komunista. Sada dobivaju biskupi odgovore na ovu svoju okružnicu. Dobili su ih od više nego tisuću biskupa. Svi se biskupi slažu u trim stvarima: 1. da katolička Španjolska u ovom boju vojuje za vjeru, da spasi katoličku vjeru; 2. da je Španjolska zemlja mučenika, država mučenička, jer su tisuće biskupa, svećenika, redovnika i redovnica i drugih vjernika prolile krv za vjeru u Isusa Krista; 3. da Španjolska, katolička Španjolska, ovim ratom spasava zapadnu kulturu, koju hoće da uništi ruski komunizam.

Glasnik sv. Josipa, srpanj 1939., br. 7.

Iz Španjolske. Španjolska, ova zemlja tolikih svetaca Božjih, zemlja, u kojoj su se rodili jedan sveti Dominik, jedan Ignacij, jedna sv. Terezija Avilska, koja je tako dugo patila od grozota boljševika i komunista, sada je opet slobodna, ona je opet katolička zemlja. Cijela je Španjolska sada u vlasti generala Franka. Čim je on postao gospodar Španjolske, odmah je stupio na snagu konkordat, koji je kraljevina Španjolska sklopila još 1851. god. sa Svetom Stolicom. Prema tomu konkordatu mora biti pouka u svim školama, pa i u najvišim, prožeta duhom vjere. General Franko je katolik na djelu i na riječi, pa će se toga jamačno i držati.

Kako se sada pronašlo, boljševičke rulje ubile su i barcelonskoga biskupa Emanuela i teruelskoga biskupa Anzelma.

Sada, kad je veliki i glasoviti grad Barcelona oslobođen, a boljševici i komunisti pobjegli prema Francuskoj, sada se vidi, kako su strašno pustošili taj prekrasan grad komunisti, dok su gospodovali u tom gradu. »Osservatore Romano«, list Svete Stolice, 29. je siječnja 1939. napisao ovo: »U Barceloni je bezbožna vlada upravo sotonski iskalila svoju mržnju na sve, što je katoličko. Katolicima najmilije svetinje komunisti su najgroznije oskvrnuli i obeščastili, a samu vjeru htjeli su ugušiti u potocima krvi. Tri dana i tri noći, to jest 19., 20. i 21. srpnja 1936., zabilježit će povijest kao najgroznije časove u povijesti naših dana. Ta tri dana je pod vodstvom ruskih komesara Torkina i Nina komunistička rulja, u kojoj je bilo 1500 ljudi, ugrabila četiri tisuće automobila i oboružana strojnim puškama navalila na sve crkve, samostane i druge crkvene zavode, sve razrušila, opljačkala, a onda zapalila. Stolnu crkvu su obeščastili i pretvorili u skladište. Tako su postupali i s bolnicama crkvenih redova, s vjerskim školama i sa stanovima svećenika. Koga su zatekli u svećeničkom ili u redovničkom odijelu, njega su naprosto ubili.«

Iz strašnoga ovoga progonstva Crkva je ipak izišla pomlađena, obasjana zorom nedužne mučeničke krvi.

Glasnik sv. Josipa, listopad 1939., br. 10.

„Živio Krist Kralj!“

Dirljiv testamenat jednoga španjolskoga mučenika.

Bilo je to 18. prosinca 1936., kad su »crveni« u Bilbaou u Španiji ubili časnika Ramosa. Malo sati prije svoje smrti pisao je on svojoj obitelji ovo:

»Draga moja djeco!

U najozbiljnijem času svoga života dajem Vam svoje posljednje opomene. Opomene su to Vašega oca na samrti. One neka budu program Vašega života.

Ja sam živio za Boga, domovinu i Vašu majku, koju Vam sada ostavljam. Gospodin je nju odabrao, da Vam bude primjer u ljubavi i odanosti. Za to troje radio sam ja u duhu vjere. Ja sam za Španiju mnogo molio, za nju se borio i žrtvovao za nju krv i život svoj.

Ja Vas danas ostavljam. Vi ste još premladi, a da biste mogli shvatiti, što znači izgubiti oca i odgojitelja. No Vaša će dobra majka mene nadoknaditi. U nebu ću za nju i za Vas moliti. Radite marljivo i budite ljudi. To je pravi put. Ustrajte u vjeri u Boga; to je najvažnije od svega. Po vjeri u Boga spasavamo svoju dušu, a zato smo došli na svijet.

Budite vjerni i pobožni katolici. U službi Božjoj prezrite obzir ljudski. Priznajte Boga svetim ponosom u privatnom i javnom životu. Ja Vam ne ostavljam velike imovine. To nije potrebno, da se dobro služi Bogu. Možda bi Vam bogatstvo samo škodilo. Krepost niče iz žrtvi i stradanja.

Slijedite živi primjer Vaše radine i štedljive majke. Ona je uvijek tako mudro upravljala našom malom imovinom, da nam je uvijek svega dostajalo, što smo za život trebali. Za Vašu majku neka Vam nijedna žrtva ne bude preteška.

Vlast je Njegova vlast vječna, koja se neće skršiti i kraljevstva Njegova neće nestati. (Dan. 7, 14).

Živite međusobno u slozi i ljubavi. Budite čisti na duši i tijelu. Doći ćete u mnoge pogibli, zato budite oprezni, da u napast ne padnete i ne okaljate duše svoje i tijela svoga da ne upropastite.

Temeljno načelo Vašega života neka bude nepokolebljivo poštenje i najvjernije vršenje dužnosti. Šta god odlučite, prije svega dignite oči svoje k Bogu. Za jedno dobri Bog daje stostruko.

Snade li Vas nesreća i bijeda, stojte čvrsto uz svoju majku; budite joj u pomoći. Pravi sin ponosan je, kad može svojoj majci naplatiti njezine žrtve.

Moja djeco, ja umirem za sigurnost i slobodu katoličke vjere i za veličinu Španije. Za Španiju neka Vam nijedna žrtva ne bude preteška. Ja za nju dajem život svoj, budite i Vi pripravni da svoj život žrtvujete za nju. Imajte na umu, da Vaš otac, koji Vas je tako žarko ljubio, nije ni časak oklijevao, da svoj mir, svoju imovinu, pače i sam život žrtvuje za domovinu — za svoju ljubljenu Španiju, i da Vama ostavi veliku katoličku Španiju. Ja umirem kao mučenik za tu ideju i najveća mi je slava, što pripadam rimokatoličkoj Crkvi. Ako Bog da, ja ću umrijeti s poklikom:

— Živio Krist Kralj!
Živjela Španija! —

Opraštam svojim neprijateljima. Neka se izvrši pravda, ali ne osveta ni mržnja. Te strasti kaljaju pravdu, koja ima da bude slika Božje pravde.

Uvjeren sam, da će se Španija preporođena dići iz svoje krvi. Nad njom će zasjati sunce novim sjajem. Molim Boga, da moja krv, koju ću za njega i za Španiju proliti, oplodi tu zemlju, koju žarko ljubim.

Napokon, moja ljubljena ženo, ovo je pismo i za Te. Poznavao sam u svome životu mnogo odličnih i bogatih gospođa, ali samo Ti jedina bila si odabranica moga srca. I Bog me je bogato nadario. Jer nijedna nije tako kršćanska, tako skromna i odana, tako čista. Ja sam Te žarko ljubio sve do posljednjega časa.

Rado bih Ti više pisao, da Ti više od sebe ostavim, da Te utješim. Ali uvjeravam Te: u nebu bit ću Tvoj vitez, Tvoj zagovornik, da Te Bog svim milostima obdari.

Zovem Boga za svjedoka, pred čije ću lice za koji sat stupiti, da sam uvijek bio katolik,- a to sam i sada, i da rado umirem za Boga i Španjolsku.

S Bogom ostaj, ljubljena ženo, s Bogom ostajte, moja draga djeco! Ljubite Boga, ljubite svoju majku!

A Ti, dušo moje duše, ljubavi moje ljubavi, uzorna ženo, kao jaka žena Svetoga Pisma, Ti možeš biti uvjerena, što Ti kažem ja u posljednjem času svoga života, da si me sretnim učinila.

Živio Krist Kralj! Živjela Španija!«

U istom broju *Glasnika sv. Josipa*, dvije stranice kasnije, nalazi se ovaj članak...

Mač na oltar. Vođa i osloboditeli Španije, general Franco, za koga znademo, da je uvjeren katolik, je posebnim načinom pokazao svoju vjeru, da je sva vlast od Boga. Nedavno je u madridskoj crkvi sv. Barbare u nazočnosti nadbiskupa i kardinala Thomasa uz dirljivi obred stavio svoj mač na oltar i tako svoju vlast predao u ruke Božje. Stavivši mač na oltar izmolio je kratku molitvu: »Gospodine Bože, primi i nagradi trud i nauku tvoga naroda, koji je sa mnom u tvome imenu junački nadvladao neprijatelja istine. Gospodine Bože, u tvojim je rukama sva vlast. Pomozi mi, da dovedem svoj narod u potpunu slobodu na slavu tvoju i tvoje Crkve«.

Nadbiskup i kardinal je na to generala blagoslovio i rekao: »Neka bude s Tobom Gospodin Bog, od kojega dolazi sav zakon i sva vlast. Neka Te blagoslovi i čuva i unaprijed u svojoj ljubavi. S Tobom neka čuva i štiti i narod, koji je izručen Tvomu vodstvu. U to Te ime i ja blagoslivljem.

Proslava blagdana sv. Josipa

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/proslava-blagdana-sv-josipa.html

Pročitajte kako izgleda istinska i dostojna proslava blagdana sv. Josipa, zaštitnika Hrvatske.
Bilo je to 19. ožujka 1939. u župi sv. Josipa na Trešnjevci. Bl. Alojzije Stepinac je služio svečanu pontifikalnu misu, a pomoćni biskup Franjo Salis-Seewis svečane vespere.

Glasnik sv. Josipa, travanj 1939., br. 4.

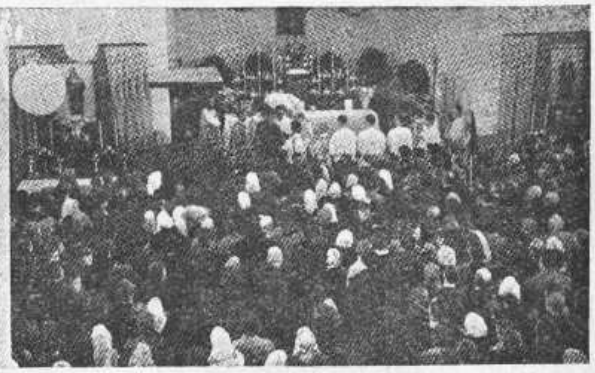

Prvo proštenje u župi sv. Josipa.

Iz župe sv. Josipa na Trešnjevki.

Već se dugo nismo ništa javili. Čitatelji Glasnika sigurno očekuju, da ih barem ukratko izvijestimo o radu župe sv. Josipa na Trešnjevki u prošloj godini. To je i posve razumljivo, jer da nije bilo požrtvovnih štovatelja sv. Josipa, Trešnjevka još danas ne bi imala ni ove privremene crkve sv. Josipa ni župe.

Župa sv. Josipa na Trešnjevki pod moćnim okriljem svoga uzvišenoga Patrona, hvala Bogu, sve se ljepše razvija i napreduje. To je najveća od svih novih župa u Zagrebu. U 95 ulica, koliko ih imade u župi, stanuje više od 15.000 žitelja. Velika je prednost za Trešnjevku to, što je sa tramvajskom prugom povezana sa središtem grada. To je i razlog, da se u župi još uvijek grade nove kuće i tako povećava broj župljana. Druga je prednost za župu u tom, što je crkva točno u sredini župe, pa nije župljanima daleko do crkve i zato je crkva dobro posjećena osobito na nedjelje i blagdane, kada imademo redovito četiri sv. Mise i tri propovijedi.

U prošloj godini bilo je u župi 177 pari vjenčanih. Kršteno je 167 djece. Taj bi broj bio znatno veći, kad bismo mu pribrojili onu djecu, koja su rođena u rodilištu, a roditelji im spadaju u župu sv. Josipa. Umrle su 103 osobe. Sv. Pričesti primljeno je 25.010. Ovo je sigurno vrlo lijep i utješni broj za jednu novu radničku periferijsku župu. — Župa se brine i za svoje siromašne i nezaposlene župljane. Neke obitelji podupire redovito mjesečno, a druge prigodice prema potrebi. Za Božić 1938. nadarene su 173 obitelji. Ukupno je u prošloj godini sabrano i razdijeljeno sirotinji 19.102 dinara u novcu, a u naravi 10.000 kg drva i 100 kg brašna. U dobrotvornom radu župe sudjeluju osobito Društva hrvatskih katoličkih žena i hrv. kat. muževa, a najviše novčanih sredstava donosi »Kruh sv. Antuna« (škrabica u predvorju crkve).

Najsvjetlija točka u prošlogodišnjem vjerskom životu župe bila je upravo veličanstvena proslava blagdana sv. Josipa, patrona župe. Bilo je to jedno pravo otkrivenje, koliko naš hrvatski narod, a naročito Zagrepčani štuju sv. Josipa, a ujedno je ta proslava najočitije

dokazala, kako je bilo opravdano, da Zagreb dobije crkvu sv. Josipa. Svečano iskićena crkva bila je čitav taj dan dupkom puna štovatelja sv. Josipa: ne samo župljana, nego i drugih Zagrepčana, dapače i vjernika izvan Zagreba. Jednom riječju bilo je to pravo veliko narodno proštenje. Svečanu Misu služio je sam preuzv. gosp. nadbiskup dr. Alojzije Stepinac, a večernjicu preuzv. gosp. posvećeni biskup dr. Franjo Salis-Seewis. Tom se prilikom jasno pokazalo i to, da je sadanja privremena crkva daleko premalena, da bude dostojno svetište i žarište pobožnosti i štovanja sv. Josipa, i da treba što prije izgraditi konačnu veliku i lijepu crkvu sv. Josipa.

Od drugih značajnih zgoda u vjerskom životu župe u prošloj godini mogli bismo još spomenuti lijepo uvedene i dobro posjećene pobožnosti sv. Križnoga puta, svibanjsku pobožnost i listopadsku pobožnost sv. Krunice. U župi se mnogo promiče najsavremenija pobožnost: štovanje Presv. Srca Isusova. To se i lijepo opaža po brojnim naknadnim sv. Pričestima svakoga prvoga petka.

Nadalje je župa svečano proslavila prvu godišnjicu svoga osnutka (20. VI. 1937.). Osim crkvene proslave na nedjelju 19. VI. održan je u crkvi veliki duhovni koncerat, koji je bio na umjetničkoj visini a bio je i vanredno posjećen.

Zahvaljujući požrtvovnim župljanima i drugim štovateljima sv. Josipa, koji su se i kroz čitavu prošlu godinu svojim darovima sjećali naše crkve, mogli smo da nutrinju crkve još ljepše uredimo i da nabavimo sva potrebna crkvena odijela pa i za svečane zgode.

Oko pridizanja vjerskog života župe živo su pomagale župniku svojim radom razne organizacije Katoličke akcije, u kojoj su organizirani već svi staleži. Veliku uslugu čini crkvi i župi mješoviti pjevački zbor župe sv. Josipa pod vodstvom g. Ivana Mlinarića.

Na koncu prošle godine imali su dakle župljani puno razloga, da iz dna duše pjevaju »Tebe Boga hvalimo«.

Uzdajući se u pomoć Božju i moćnu zaštitu sv. Josipa i požrtvovnost njegovih štovatelja idemo naprijed s velikim ciljem pred očima: vjerski preporod župe, izgradnja velikoga i dostojnoga svetišta sv. Josipa na Trešnjevki.

I. Gašpert, župnik

Inače, kamen temeljac za izgradnju crkve sv. Josipa položio je bl. Alojzije Stepinac 10. svibnja 1936.

A ovo je slikano prilikom blagoslova i otvaranja te crkve 21. lipnja 1942.

Misionarski žar

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/misionarski-zar.html

Aleksandar Gahs (1891.-1962.)

Kao i drugdje u Europi, i Hrvatskoj je nekada djelovala Družba sv. Petra Klavera, kojoj je glavni zadatak obraćenje afričkih naroda na katoličku vjeru. Imali su sjedište u Zagrebu, u Draškovićevoj 12.
Izdavali su mjesečnik *Crnče* ("misijski mjesečnik sa slikama za katoličku mladež"), kojemu je urednik bio požeški svećenik i etnolog Aleksandar Gahs.

Čitajući tiskovine Družbe sv. Petra Klavera, čovjeku postane jasno zašto su misije prije bile toliko uspješne. A istovremeno se rastužite, shvativši da postkoncilske "misije" zapravo uopće nisu misije.
Gdje su nestali pravi misionari? Kako je nestao misijski žar? Nestao je zbog sustavnog relativiziranja dogme *Extra Ecclesiam nulla salus*; za što su najviše odgovorni modernistički profesori na teološkim fakultetima (koji su bili "periti" na II. vatikanskom koncilu!).

Pravi misionari su imali svijest da oni dolaze osloboditi pogane od vlasti Sotone.
Da! Svi nekršteni ljudi su zaista u vlasti Sotone. Nije uzalud egzorcizam važan dio tradicionalnog obreda krštenja.

Stavit ću ovdje nekoliko stranica iz misijskog kalendara sv. Petra Klavera za godinu 1939., da se vidi mentalitet i način razmišljanja pravih misionara.

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

CRNČE

IZDAJE:
DRUŽBA SV. PETRA KLAVERA
ZA AFRIČKE MISIJE.

GOD. II. RUJAN 1951. BR. 1.

Afriku Isusu!

O kako dugo — skoro 2000 vladao je u Africi sotona, neprijatelj roda ljudskoga, a bijedni stanovnici žarkoga kopna stenjali pod strahovladom toga tirana.

Došlo je vrijeme oslobođenja. Na hiljade misionara i misionarki, rasplamćeni ljubavlju prema Bogu i dušama, djeluju u Africi, — koja je tri puta veća od Evrope — i nastoje, da duše crnaca predobiju za Boga i vječno blaženstvo. Pomozimo im molitvom i žrtvama, da svijetlo sv. evanđelja što prije posvuda sine.

I za narode Evrope došlo je vrijeme odluke. Hoće li učiniti onako kao židovi za vrijeme Božanskoga Spasitelja? Oni su tada mislili, da je spas samo za njih. Nijesu upoznali vrijeme pohođenja i ostali su nesmireni sve do današnjega dana.

Milost djeluje u srcima crnaca. Oni čeznu za svijetlom vjere, a trud vjerovjesnika uzvraćaju revnošću i vjernošću. Žetva dozrijeva. Pomozimo je unijeti u Božje žitnice našom moralnom i materijalnom suradnjom.

Treba spasiti još jednu dušu!...

Sprema se oluja. Teška sparina leži nad lukom i trgovačkim gradom Kartagenom u novome svijetu. Na dalekom obzorju tu i tamo zabljesne.

Dva čovjeka u crnim talarima stupaju cestom; misionar Otac Klaver iz Družbe Isusove i njegov pratilac brat laik. Hoće li stići do kolegija prije oluje?

Iznenada zastane Petar Klaver, duboko uzdahne i reče moleći: »O brate, još samo časak ustrpljenja! Treba spasiti još jednu dušu!« Onda pođe snažnim korakom i zakrenu pokrajnim putem. Brat ga je slijedio ne pitajući kamo ni zašto. Ta znao je već iz iskustva, da svetoga svećenika zove više nadahnuće onamo, gdje se ostavljene duše bore sa smrću. Tako je bilo i danas.

Vani pred gradom u nekoj bijednoj kolibi nađu staroga crnca na umoru. Sretno se još mogao ispovijediti Ocu Klaveru i primi posljednju pomast, a onda mirno izdahnu u njegovome naručaju.

Međutim navali strašna oluja. Posve prokisli i uprljani vratiše se oba redovnika kući. Otac Klaver je zabrinut, da odmah priskrbi dobrome bratu suho odijelo, a na sebe ni ne misli. On je smio da spasi jednu dušu! O najveća sreće!...

Minuo je Uskrs. Otac Klaver dao je robovima u gradu prigode, da izvrše uskrsnu dužnost. Sada je vani na prostranim plantažama, gdje rade hiljade crnaca. Svake godine drži njima u ovo vrijeme misije, kao pripravu na uskrsnu pričest.

Već je nastala tama, kada domaćin opazi misionara, gdje ostavlja kuću i žuri u brda. On nastoji da ga odvrati, upućuje ga na opasnosti, koje mu prijete od otrovnih zmija i drugih životinja. Ali čovjek Božji ne da se zadržati. »Pustite me, gospodine moj, mene zove dužnost!«

Nakon dugoga i mučnog puta dospije do osamljene kolibe, gdje nađe jednu Indijanku u smrtnoj stisci. S

ljubavlju dobroga Pastira pomogne joj revni svećenik da ovrši posljednju ispovjied. Zatim je pomaza sv. uljem i ne ostavi je, dok uz njegove molitve i svećenički blagoslov blago ne usnu.

34 godine napornoga junačkoga apostolskog rada!... Klonuo i napola uzet časni je starac privezan na svoju samotnu sobicu. Jako drhtanje ruku ne da mu više ni da

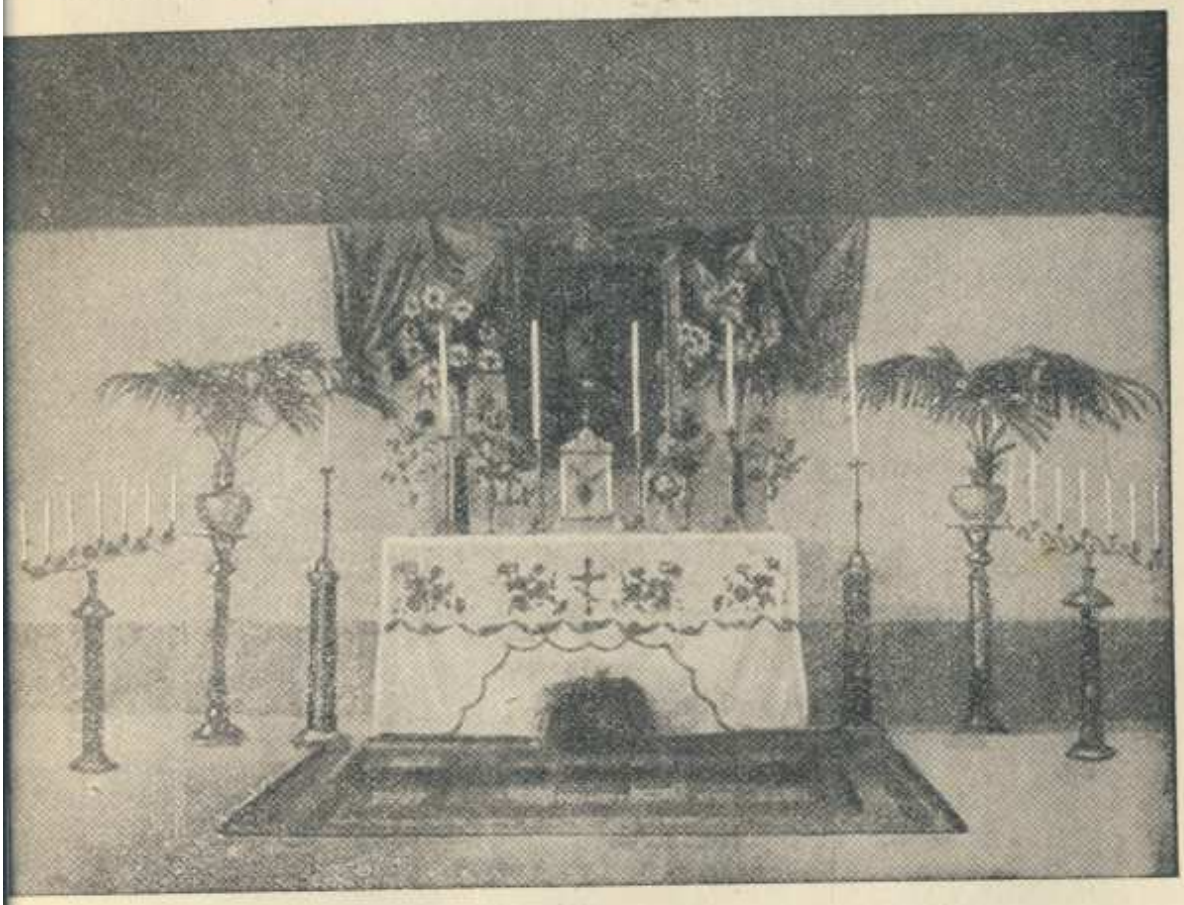

Soba sv. Petra Klavera pretvorena u kapelicu.

prinosi svetu Žrtvu. Ali i sada misli on na duše... Za njih se dižu njegove molitve k nebu, za njih čini on teška pokornička djela.

»Oče, — strašno!...« Jedan Maur osuđen je na smrt. Vlada se kao bijesan, nitko ne može da mu se približi. Ako u tome stanju umre?...

»Odnesite me k njemu!«...

Bolesni starac popne se na nosiljku i dva jaka crnca ponesu ga u zatvor. Njemu je to dobro poznato, drago mjesto. Mnogoj je duši mogao ovdje pomoći. Mnogi na smrt osuđeni umro je pun pouzdanja i kajanja. Kako često dao se zatvoriti u tijesne zatvore do velikih zločinaca; i njih bi ostavio utješene. Sada treba opet spasiti jednu dušu.

Drščućim korakom ali srcem punim pouzdanja stupi on u ćeliju razjarena čovjeka. Ovaj se odmah smiri i sluša blagi nagovor Bogom poslana svećenika, očisti pred njim svoju dušu i potpuno je spreman, da primi smrtnu kaznu kao zadovoljštinu za svoje grijehe...

Treba spasiti dušu! Ne jednu, nego tisuće, milijune! Samo u Africi kojih 140 milijuna!!!!

»Dođi i pomozi nam!« tako uzdišu bijedne duše s onim macedonskim mužem, koga je gledao apostol naroda u prikazanju.

Dođi, ti mladiću, koji si pun nade u život. Divno te polje rada čeka u Africi, a sjajni nebeski prijesto kao nagrada za sve žrtve odricanja.

Dođi i ti, mlada srčana kćeri! Kao pomoćna misionarka možeš mnogo duša privesti do vječne sreće. Služba pomoćne misionarke u Družbi sv. Petra Klavera puna je doduše žrtava i odricanja. Ali zar može jedna duša biti preskupa da se otkupi?... I — »tko spasi jednu dušu« — veli sv. Augustin — »preodredio je svoju za spasenje.«

Pobliža razjašnjenja o pomoćnoj misijskoj službi u Družbi sv. Petra Klavera daje knjižica »Zvanje pomoćne misionarke za Afriku«. Prva pomoćna miisonarka, službenica Božja Marija Terezija Ledóchowska opisuje u njoj žrtve i poteškoće ali i prednosti, ljepotu zasluga i sposobnosti, koje se zahtijevaju za ovo zvanje. Napisala ju je za mlade djevojke, koje su spoznale, da imadu zvanje za redovnički stalež, samo treba još da znadu, kamo ih Bog u svojoj dobroti zove. (Cijena 3 Din.)

Pazite u idućem tekstu glavnu misao: **"Glavna svrha ovih apostolskih izleta je ta, da se predobiju pogani za kršćanstvo."** Svrha cijelog misionarskog rada je obraćenje pogana na kršćanstvo, a ne nekakva socijalna pomoć, kao kod današnjih "misija".

Apostolski izlet.

(Pripovijeda vlč. O. Mors, iz Družbe Bijelih Otaca, misionar u Bukobi).

Jedan dan u tjednu raziđu se misionari po selima da pohode urođenike. Samo jedan ostaje na misiji. Glavna svrha ovih »apostolskih izleta« jest ta, da se predobiju pogani za kršćanstvo. Bogu hvala, taj trud nije uzaludan! U zadnja 2 mjeseca upisali smo oko 200 novih pripravnika za sv. krst. Osim toga pokršteno je i mnogo djece poganskih roditelja. Poslije dolazimo u pohode k našim malenim kršćanima. Tako lakše ulazimo u poganske obitelji, gdje potičemo roditelje da slijede primjer dječice.

Uspeo sam se danas na strmu uzvisinu do stanovnika u gajevima banana. Svaka crnačka kolibica okružena je ovdje bananama. Ima tri vrste bananâ: Za jelo, za kuhanje i za pivo. Glavna hrana naših ljudi jesu kuhane banane s grahom.

Polja banana odijeljena su trnovom živicom, pa je teško naći put. Obično obavijestim katehistu da mi dođe ususret, ali danas me prati samo jedan od većih đaka.

Kolibice ovih stanovnika su okrugle, prema gore šiljaste; načinjene su od bambusove trstike, što raste u mnogim močvarama ovoga kraja. Razdijeljene su obično na 2 dijela: sprijeda je sobica za goste, dakle »salon«, a u pozadini t. j. u drugome dijelu stana nalazi se kuhinja, spavaonica a više puta i štala. Pred kolibom je maleno usko dvorište, koje je uvijek čisto.

Kad stignemo do stana, treba da najprije vidimo, nijesu li možda ukućani kod jela. I crnački »bonton« zahtijeva, da se u tom slučaju odgodi pohod.

»Jeste li ovdje?« Viknemo stojeći pred kolibom. Ako je posjet poželjan, onda se odazovu iznutra: »Tu smo!

Dođi i stanuj ovdje!« Kao Evropljane ne puste nas tako lako da sjednemo na pod, koji je posut travom. Ne! Za počasne goste nađe se i jedan stolac ili škrinja ili barem svežanj. Ali ako nema sjedala, zadovoljimo se i s rogožinom, ili zemljanim podom, da ne dođu ljudi u nepriliku.

Kad se stupi u kolibu, počinje pozdravljanje sa svih strana. Onda dolaze na red razne novosti. Kao ravnatelj škole potsjetim roditelje da revno šalju djecu u školu, no mnogi nemaju zato smisla.

Visi li na stupu kolibe mnogo vrećica s grahom, kavom itd. treba da pohvalim domaćicu. Nažalost vide se često i razni amuleti. Rado bih to izbacio napolje, ali nemam na to pravo. Ali da imam nekoliko svetih sli-

Na trgu banana u Africi.

čica, ljudi bi ih rado postavili u svoje kolibe. Djeca nas često mole medaljice; ne će više da nose amulete oko vrata. Ali odakle meni medaljice? ... I u seoskim školama više bi se postiglo, kad bi revni đaci dobili medaljice ili sličice za nagradu. Siromašni smo, ništa im ne možemo darovati ...

Gotovo u svakoj kolibi nalazim starih ljudi, okorjelih pogana. Ne smijem da ih prepustim đavlu ...

Sa starim mamicama počinjem obično s prepirkom. »Iva mave (moja majko), ne bi li i ti malo molila«? — »E, prestara sam ti ja za to; ne mogu više da mislim pametno«. »Ne, mave, ti hoćeš dakle u pakao, da budeš đavlima kuharica, zar ne?« Na to se strašno smiju i niječu. — »Ne treba da mnogo učite. Samo najglavnije istine vjere. Ima kršćana u selu, koji će vas poučiti ...«

I u Africi ljube bake i djedovi unučad. Ozbiljno ih opominjem, da svoje mile unučiće ne će vidjeti u vječnosti, ako se ne pokrste. Time se može najviše postići. Djeca me često prose, neka zovnem i njihove roditelje da i oni mole. No to nije uvijek lako. Ipak je mnogo dijete iza toga došlo presretno s ocem i majkom, da ih upiše kao pripravnike za sv. krst (katekumene).

Samo jednom rekao mi jedan stari poganin: »Ne, ja ne ću da se krstim, hoću da se poslije smrti vratim.« Ovi pogani, naime vjeruju, da se duša poslije smrti vraća na pr. u obliku zmije, da se osvete djeci, ako nijesu dobro ispunila četvrtu zapovijed Božju. Zato pogani ne ubijaju neke zmije — premda su vrlo otrovne — da ne rasrde duhove svojih preda. Jedan naš dječak bio je kod ispovijedi. Kad se vraćao kući, ujela ga močvarna zmija. Jedva se dovukao do misijske postaje i za četvrt sata već je preminuo.

Dok sam još boravio u Evropi, opazio sam, da se ne moli dosta za misionare. Zato, dragi čitatelju, moli mnogo za nas!

Razveselimo malene crnce lijepim sv. sličicama i medaljicama.

Evo jedna misao za pamćenje...

Zdravo Križu, nado jedina!

Križ nam daje srčanosti.

Zabilježio jedan misionar (oblat Bezgrešne) u Natalu.

»Djeco, juče je Otac misionar smjestio na brdu Epuzana veliki križ«, — govorila je Sestra djeci u školi.

»O znamo, Sestro!« uskliknuše djeca. »Ta mi smo bili tamo!...«

»Kako vam se sviđa?« upita Sestra Pia dalje. Nastane kratka šutnja. Nato se podiže mala osamgodišnja Marija Terezija i reče: »Sestro, mi se radujemo križu..« »Mi katolici moramo mnogo trpjeti. Pogani nas ismjehivaju radi medaljicâ i vele: »To je stvar davolska.« No neka se smiju! Mi sada gledamo križ na brdu i trpimo s Isusom. Sestro, križ nam daje srčanosti...«

»Križ nam daje srčanosti!« Kako lijepe, značajne riječi! Neka križ Isusov dade srčanosti i drugima. Srčanosti da ostave poganstvo, da budu vojnici Kristovi.

Molimo, da se ispune riječi dragoga Spasitelja: »Kada budem uzvišen na križ, sve ću privući k Sebi.«

Prijašnje su misije bile uspješne, jer su brojni pobožni katolici svakodnevno molili za uspjeh misija. Svećenici su prikazivali svetu misu žrtvu na tu nakanu.
Gore spomenuti svećenik, Aleksandar Gahs, bio je osobito poznat po tome.

Imali smo i *Misni savez u korist afričkih misija*. Zanimljivo je da su i za vrijeme NDH, hrvatske kune išle u Afriku za misije. Iako se možemo pitati: koliko je uopće valuta NDH vrijedila u inozemstvu? No, to je manje važno... Bitno je da su naši ljudi davali od srca što imali za uspjeh misija.
Evo jedna sličica iz 1943. god.:

Otkupio si nas, Gospodine, u svojoj Krvi iz svakoga koljena i jezika i plemena i naroda i učinio nas kraljevstvom Bogu našemu. (Otkr. 5.)

Misni savez

u korist afričkih misija,
osnovan po Družbi sv. Petra Klavera, te 5. svibnja 1908, crkveno ustanovljen po Vrhovnom Vikaru Sv. Oca Pija X.

Misni savez u korist afričkih misija, sastoji od 300 svetih Misa, koje se svake godine služe po nalogu Družbe sv. Petra Klavera.

Članovi Misnog saveza daju samo jednom milostinju od 5 kuna po osobi. Svi ovi prinosi pripadaju izravno i potpuno afričkim misijama.

Ovih se 300 sv. Misa čitaju na nakanu članova Misnog saveza, živih i mrtvih.

Nikola i Marija Barišić

primljen-a ..... je u Misni savez za Afriku

dne 30. IV. 1943

Vrhovna upraviteljica:

Naklada Družbe sv. Petra Klavera

Sv. Franjo u Zagrebu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/sv-franjo-u-zagrebu.html

Spomenica prigodom sedamstote godišnjice blažene smrti sv. Franje, Zagreb, 1927., str. 41.-43.

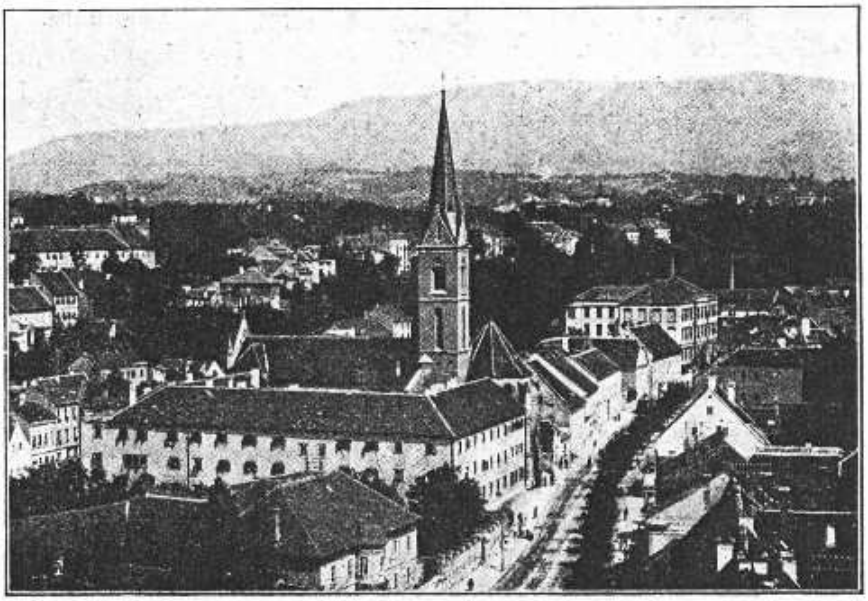

Franjevački samostan — Conventus FF. Minorum. Zagreb.

P. Apolinar Braničković. O. F. M.

Sv. Franjo u Zagrebu.

Stalno se znade, da je sv. Franjo Asiski boravio neko vrijeme u hrvatskim krajevima. Bilo je to šeste godine njegova obraćenja, kada se g. 1212. poslije skupštine sv. Mihaela ⟨29. sept.⟩ zaputio u Svetu zemlju da propovijeda sv. evanđelje muslimanima. U lađu se ukrcao u Ascoli ili vjerojatnije u Anconi. Međutim nije došao do cilja, jer se nakon nekog vremena plovidbe digao silan vjetar i bacio lađu na slavensku obalu. Tako se Svetac s ostalim suputnicima našao na našim stranama. Ovo pripovijeda Toma de Celano, prvi životopisac sv. Franje.[1] Sv. pak Bonaventura izričito tvrdi, da se Franjo u tim krajevima neko vrijeme zadržao.[2] Ne zna se, kuda je sve hodao Franjo, dok je ovdje boravio, ali je sigurno ljudima propovijedao o ljubavi siromašnog i raspetog Isusa i upoznao ih s novim načinom evanđeoskog života.

Dok je ovdje Franjo čekao zgodu, da uzmogne nastaviti put prema Istoku ili se vratiti u Italiju, pohodio je više gradova u hrvatskoj zemlji, kako vele razni pisci. U našoj hrvatskoj franjevačkoj provinciji postoji predaja, da je sv. Franjo pohodio Trsat i Zagreb. Na Trsatu mu je bilo objavljeno, da će ovamo biti prenešena sv. kućica iz Nazareta i da će se njegovi sinovi ovdje nastaniti.[3]

Predaju, da je sv. Franjo lično pohodio grad Zagreb, među drugima navađa i i Fr. Gonzaga, stari naš povjesničar.[4] Premda je to samo predaja i nema bar za sada

[1] I. Celano n. 55.
[2] S. Bonav. Leg. maj. IX. n. 5.
[3] Glavinić: De orig. Prov. Bosnae-Croatiae, fol. 8.
[4] De orig. Seraph. Religionis. Venetiis 1603. p. 592.

snažnih pisanih dokaza, ipak je ne treba na temelju nagađanja naprosto zabaciti. Prema ovoj predaji došao je sv. Franjo i u Zagreb u pratnji brata Iluminata. Imućna udova Katarina Galović, rodom iz Sv. Šimuna, gdje je imala i svoj posjed, primila ga je na stan davši mu na raspolaganje dvije sobice. Ime ove udovice, kaošto i godinu i dan smrti njezine, spominje stari nekrolog zagrebačkog samostana. Kaže se također, da je sv. Franjo kod tog stana blagoslovio i bunar. Mnogi, koji su iz toga bunara pili, ozdravili su od groznice i drugih tjelesnih bolesti. Iza malo vremena vratio se sv. Franjo u Italiju, ali je ostavio u Zagrebu dva svoja nova učenika. Dok je prolazio kroz današnju vrapčansku okolicu, neki su mu zlikovci oteli plašt. Franjo se ništa nije zbog toga uzrujao, nego je samo rekao tim ljudima, da su štetni vrapci i molio je za njihovo obraćenje. To bi imao biti bio početak imenu sela Vrapče.

Poslije Franjine smrti pretvorili su njegov bivši stan u Zagrebu u kapelicu, koja i danas stoji na ulazu u samostan s kaptolske strane. Pošto ju je tečajem više stoljeća zub vremena gotovo porušio, dade je obnoviti, proširiti i ukrasiti g. 1683. druga odlična udova Helena Ručić, rođena Patačić, a svečano je posveti u nedjelju među osminom blagdana sv. Franje zagrebački biskup Martin Borković.

Nad ulazom u kapelu čita se odlomak ovih stihova:

Hic locus ille ipse est, humilis pauperque perennem
Quem sibi Franciscus fecit in hisce plagis,
Cum reducem Illyrium Turcis suscepit ab oris,
Nec visus talis religiosus erat.
Dat vidua hospitium hic, mendicantique negare
Non potuit, petiit quem Pater iste locum.
Ex post ornavit vidua altera. Maximus ergo
Ambabus requiem det Deus ipse suam.

〈Ovo je ono mjesto, što ga je ponizni i siromašni Franjo u ovim krajevima ovjekovječio, kad se vratio iz muslimanskih krajeva u Ilirik, takoga redovnika nije se vidjelo do sada. Udova ga je ovdje primila na stan, i nije mu mogla uskratiti ovog mjesta. Kasnije je druga udova uresila ovo mjesto. Višnji Bog jednoj i drugoj podijelio pokoj vječni〉.

Iznutra je kapelica urešena krasnim slikarijama, koje predstavljaju razne prizore iz života sv. Franje. Osobito su dvije zanimive: 1. Franjin dolazak na hrvatsku primorsku obalu iza burne vožnje po moru i 2. njegov razgovor s Katarinom Galovićkom blizu stolne crkve zagrebačke.

Ova je kapela sv. Franje uvijek uživala veliko štovanje i kod velikaša i kod puka. Vjernici su je u velikom broju i rado posjećivali i primali u njoj po zagovoru sv. Franje mnoge milosti. Još i danas jedna stara slika u samostanu predočuje župnika iz Mrežnice, kako se zahvaljuje sv. Franji, što je po njegovu zagovoru ozdravio od teške bolesti.

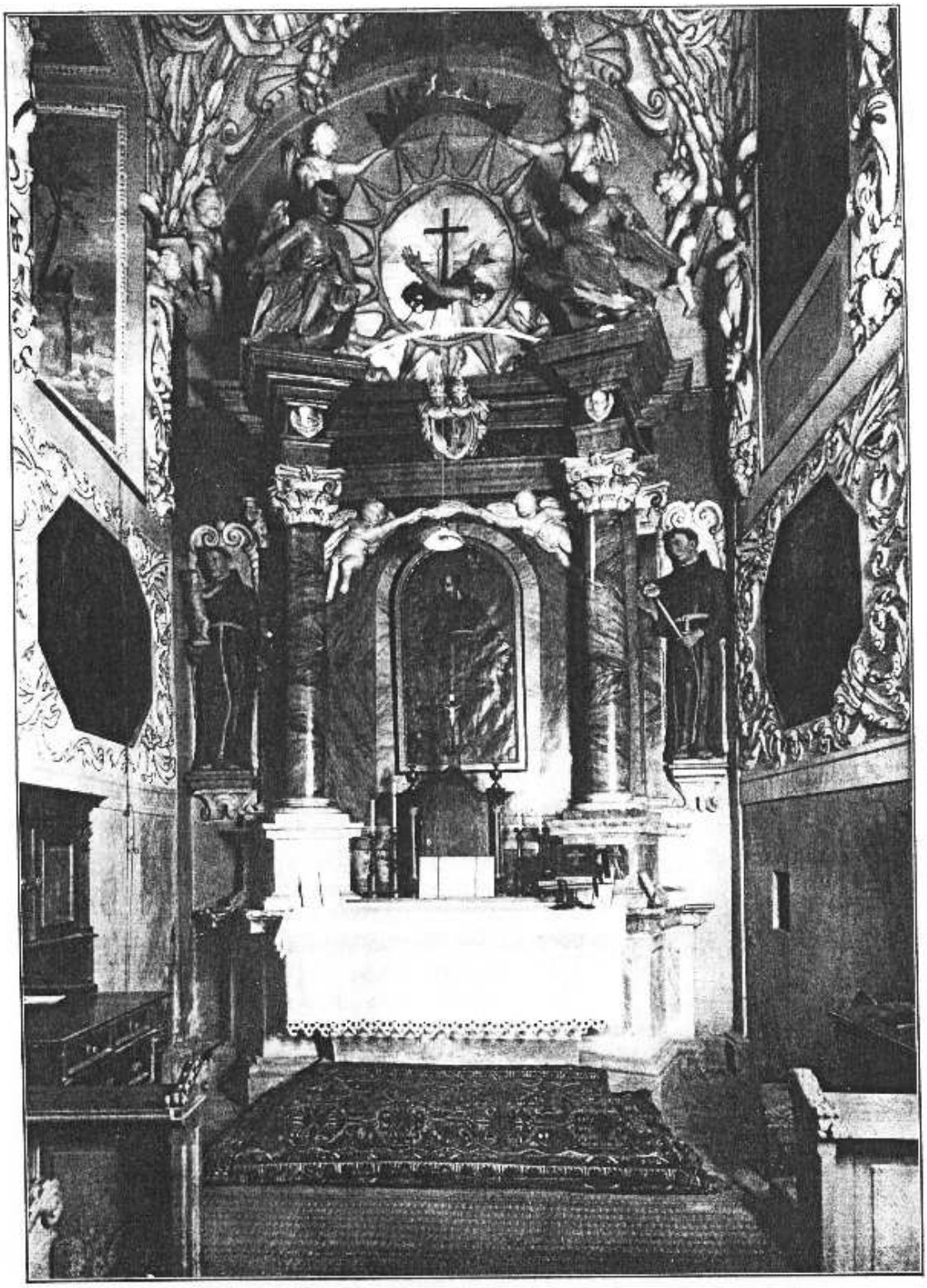

Kapela sv. Franje u franjev. samostanu u Zagrebu. – Sacellum s. Francisci in Conv. O. F. M., Zagreb.

Kršćanska demokracija

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/krscanska-demokracija.html

Kad smo prošli tjedan govorili o politici, potegnulo se pitanje o tzv. demokršćanstvu. Ondje sam rekao da je to "demokršćanstvo", kako se danas shvaća, prilično besmisleno. Sam pojam *kršćanske demokracije* u svom izvornom smislu je nešto potpuno drugačije od današnjeg "demokršćanstva".

Papa sv. Pio X. je u motupropriju *Fin dalla prima* (18. prosinca 1903.) autoritativno definirao 19 načela kojih se moraju držati pokreti kršćanske demokracije.
Talijanski izvornik motuproprija možete vidjeti ovdje, a engleski prijevod ovdje.

Prvo i osnovno, prema sv. Piju X., kršćanska demokracija nije i ne smije biti politički pokret, niti smije služiti bilo kakvim političko-stranačkim ciljevima: "...la Democrazia Cristiana non deve mai immischiarsi con la politica, né dovrà mai servire a partiti ed a finì politici..." (načelo XIII.)

Za sv. Pija X., kršćanska demokracija je socijalno-ekonomski pokret, koji djeluje na društvenoj pozornici, ali izvan (stranačke) politike.
Nadalje, što je sv. Piju X. osobito važno, cijela kršćanska demokracija mora biti pod izravnim nadzorom crkvene hijerarhije: "la Democrazia Cristiana ha obbligo strettissimo di dipendere dall'Autorità Ecclesiastica" (načelo XIV.).
To se naročito odnosi na katoličke pisce i novinare, koji moraju dobiti izričito odobrenje crkvene vlasti za objavu svojih tekstova. Ili da se izrazimo ovako: Nijedan pisac koji sebe naziva katoličkim ne smije napisati nijedno slovo, ako za to nije dobio odobrenje crkvene vlasti (biskupa).

Na kraju motuproprija, sv. Pio X. ističe kako je važno da se svaki član katoličkih organizacija točno i skrupulozno pridržava Božjeg i crkvenog zakona ("scrupolosa osservanza delle leggi di Dio e della Chiesa").

U našim krajevima, odrednice sv. Pija X. o kršćanskoj demokraciji promicali su biskup Antun Mahnić i bl. Ivan Merz.

Bl. Ivan Merz je napisao 1927. članak pod nazivom *Mahnićevim putem*, u kojem ističe ovo:

> Politički odgoj morat će naravno imati kao podlogu velike načelne smjernice Svete Stolice, kao enciklike: "Immortale Dei" (o kršćanskom ustavu država), "Humanum genus" (o framasonima), "Diuturnum illud" (o autoritetu), mnoge poslanice Leona XIII. francuskim biskupima i dr. Bez temeljitoga poznavanja tih dokumenata nije uopće moguće zamisliti temeljitu načelnu političku izobrazbu jednoga katoličkog intelektualca. I kad biskup Mahnić tako često govori o enciklikama i poziva katolike da ostanu ljudi enciklika i silaba (K. Ž. 108-111), tada on ne misli samo na poslušnost tim izjavama i papinskim smjernicama, nego i to u prvomu redu on hoće i želi da ih upoznamo, već stoga jer ne možemo biti poslušni onomu što ne poznamo. Mahnićev je katolički pokret bio hrvatski katolički izvanstranački pokret u smjeru Katoličke akcije Pija X. i kršćanske demokracije te je takav trebao i ostati.
>
> Jedinstvo se Mahnićeva katoličkoga pokreta nije sastojalo u uskoj međusobnoj povezanosti katoličke prosvjetne i socijalno-ekonomske akcije s djelatnošću koje mu drago stranke niti je ta veza morala biti u kojoj mu drago osnovnoj zajedničkoj ideji, osim jedinstva u stvarima vjere i morala, "jer u ovima moraju svi katolici biti jednodušni" ("Luč" 1914/5,14). Veza je ovog jedinstva rimski Papa ("Hrv. Straža" XIII., 102), kao i u svim ostalim stvarima koje Papa odredi (Ib. 190, 87). U ostalim stvarima koje su katolicima slobodne, u pitanjima tehničke administracije i taktike, želi biskup Mahnić da se manjina pokori većini ("Luč" 1914/5.,14), jer u organizacijskomu radu "nema mjesta diktatorstvu" (Ib. K. Ž. 220)...
>
> O katoličkoj ekonomskoj akciji, koju on s Pijom X. zove "kršćanskom demokracijom", kaže biskup Mahnić ovo: "Promicat će socijalnu (ekonomsku) organizaciju u smislu naputaka što ih je dao Leon XIII. te ih odobrila Njegova Svetost Pio X. poznatim Motu propriem" (Hrv. Straža II. 328). "U svojem motu proprio od dana 18. prosinca 1903. uglavio je Pio X. u 19 točaka temeljne zakone kršćanske narodne akcije, a katolici su dužni u savjesti ove zakone opsluživati i držati se unutar granica koje je Crkva zasjekla kršćanko-demokratskom pokretu" (Temeljni zakoni naše organizacije, listopad 1918, 64). "Odatle proizlazi za "kršćanske demokrate dužnost da se pokoravaju crkvenoj vlasti: "Razvijajući svoje djelovanje, kršćanska je demokracija najstrože dužna pokoriti se duhovnoj oblasti iskazujući biskupima i njihovim zamjenicima potpunu pokornost i ne smije činiti makar po sebi lijepe i dobre stvari, ako ih vlastiti pastir nije odobrio" (Čl. XIV, Ib. 65). U tom motu propriu određuje Pio X.: "Kršćanska demokracija (kat. soc. ekonomska akcija) ne smije se miješati u politiku niti smije kada služiti političkim strankama i u političke ciljeve, nije to njezino polje".
>
> I opet nije moguće zamisliti katoličkoga stručnjaka za ekonomske poslove koji nije temeljito proučio taj glasoviti "motu proprio" Pija X. od 18. XII. 1903. što ga biskup Mahnić toliko naglašava.

Eto, to bi otprilike bila kršćanska demokracija. Dobro vidimo da to nema veze s današnjim "demokršćanstvom".

Kako razmatrati pod sv. misom?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/kako-razmatrati-pod-sv-misom.html

Jedan od najboljih i najplodonosnijih načina sudjelovanja u sv. misi jest tiho razmatranje misnih otajstva, u stavu skrušenog i poniznog klanjanja pred veličanstvom presvete misne žrtve.
Kako to postići? Odgovor se nalazi u izvrsnim starim molitvenicima.

Koliko to snažno djeluje na duše vidi se iz primjera tisuća i tisuća svetih ljudi, koji su znali kako *slušati sv. misu*. Imamo primjer sluge Božjega Petra Barbarića.
Jedan Petrov vršnjak, koji je kasnije postao franjevac, opisuje kako je na njega djelovalo Petrovo sabrano i vrlo pobožno slušanje sv. mise uz molitvenik
(prema M. Vanino-A. Puntigam, *Petar Barbarić*, II. izd., 1936., str. 55.-56.):

> "Petar gdje bi prispio, tu bi i ostao usred puka, od početka pak do svršetka Mise, propovijedi, naredaba, opomena, navješćenja: ko nepomičan kip; klečao bi uvijek 'na velikim koljenima' (t. j. ne bi sio na pete) sa rastvorenim molitvenikom. Ja sam vas razdragan u duši gledao na njega gdje prevrće listove, i na listovima sam opazio češće da ljubi - valjda su bile slike u molitveniku. Molitvenik kako sam kasnije mogao nagađati, bio je 'Isus, prijatelj malenih'... Pobožno držanje Petrovo kod Mise, kao i ljubezno i očinsko postupanje fra Ambre Miletića, kada bi dolazio u Veljake nama u školu, upravo kao magnetička sila osvojila je moje srce, da sam stekao želju i volju da pošto poto idem učiti za 'pratra', da dušu spasim."

Spominje se molitvenik *Isus - prijatelj malenih*. Jedno izvrsno izdanje tog molitvenika možete preuzeti ovdje: ***Isus prijatelj malenih ili pustite k meni malene*** (1917.).
To je molitvenik za dječake, koji sadrži sve važnije katoličke molitve i kratki katekizam.

Na str. 33.-69., nalaze se razmatranja za sve glavne dijelove mise, uz njihove fotografije - kako bi ih djeca (koja ne znaju latinski) lakše prepoznala.
Za svaki dio sv. mise na početku stoji kratka pouka, a onda molitva koju dijete u tom trenutku kaže u srcu.

Izuzetak je, dakako, ona molitva na početku koju svećenik moli sa cijelim pukom, a u kojoj se između ostaloga moli i za sve one nakane koje su potrebne za dobivanje oprosta:

> "Raširi katoličku vjeru, obrati neznabošce i krivovjernike, složi kraljeve i vladare kršćanske. Zatri, o Bože, krivovjerstvo, pogibeljne bune, nepokornost poglavarima: zatri zavist, zlobu, srditost i svađe, kletve, psovke, razdor i neslogu; zatri lakomost, krivice i sva grješna djela."

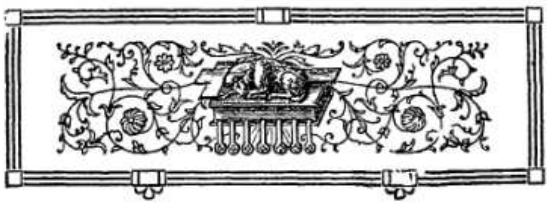

II. Misne molitve.

Sveta je misa žrtva Novoga Zavjeta, u kojoj se Isus Krist pod prilikama kruha i vina neprestano prikazuje svome nebeskome Ocu. Sveta je misa po tom ona ista žrtva, koju je Isus Krist prikazao na križu, samo je način prikazanja različit. Na križu se prikazao Isus krvnim načinom, a u svetoj misi prikazuje se nekrvnim načinom; jer u sv. misi ne proliva krvi kao što ju je prolio na križu. Po tome, kad ideš k svetoj misi, pomisli, da sprovodiš Isusa, gdje nosi teški križ na Kalvariju. Kod mise pak misli, da stojiš pred raspetim Isusom na Kalvariji. Kao što nema svetije i dragocjenije stvari od tijela i krvi Isusove, isto tako nema svetijega i Bogu ugodnijega, a za tebe spasonosnijega čina, nego li je slušanje svete mise. U svetoj misi dolazi sam Isus Krist s nebeskoga prijestolja ta žrtvenik, da ti udijeli zasluge svoje neprolivenjene krvi, što ju je prolio na križu.

Pa ipak toliki su dječaci pod sv. misom svojevoljno raztreseni, smiju se, razgovaraju se, okolo gledaju, pa tako samo druge sablažnjavaju.

Ti se, drago dijete, vladaj pod sv. misom čedno i pobožno, kao da si pod Isusovim križem na Kalvariji. Za cijele sv. mise budi sabran, te se ničim ne daj rastresti. Duh tvoj, srce tvoje, čutila tvoja neka budu upravljena samo na to, kako ćeš bolje proslaviti Boga. Već se putem pripravi za to. A idi ranije od kuće, da ne zakasniš

Molitva, koju običavaju moliti duhovni pastiri po nedjeljama prije svete mise s bogoljubnim pukom.

U ime Oca † i Sina † i Duha svetoga. † Amen.

Svemogući, vječni Bože, Bože jedan u božanstvu, a troj u osobama, Oče, Sine i Duše sveti: Klanjamo Ti se mi nevoljni grješnici, i ponizujemo se pred Tobom, Bogom, Gospodinom i Ocem svojim. Hvalimo Ti za sve darove i milosti, što nam ih milostivo udjeljuješ, a osobito što smo othranjeni u svetoj vjeri katoličkoj, i što nas grješnike milostivo čekaš na pokoru.

Prikazujemo Ti sve trude i tegobe, bolesti i nevolje, što smo ih pretrpjeli do sada; neka bude Tebi na hvalu i slavu.

Ponizno Te molimo, oprosti nam grijehe naše, podijeli nam milost prave pokore, poboljšanje života našega i stalnost u svojoj svetoj službi.

Raširi katoličku vjeru, obrati neznabošce i krivovjernike, složi kraljeve i vladare kršćanske. Zatri, o Bože, krivovjerstvo, pogibeljne bune, nepokornost poglavarima; zatri zavist, zlobu, srditost i svađe, kletve, psovke, razdor i neslogu; zatri lakomost, krivice i sva grješna djela.

Blagoslovi nas, družinu, kuće, blago, gospodarstvo i sav imetak naš. Oslobodi nas od kuge, glada, vojske i rata, teških bolesti, nagle i nepripravne smrti.

Smiluj se svim živima, za koje smo dužni moliti, i svim vjernim mrtvima podijeli pokoj vječni.

Za ovo Te, dobri Bože, danas ponizno molimo, i na ovu namjenu prinosimo Ti današnju svetu službu; prinosimo Ti sve svoje misli, riječi i djela budućega tjedna (mjeseca).

O preljubežljivi Oče, usliši prošnje i uzdahe naše, daj nam milost, da Te nikad više hotimice ne uvrijedimo, nego da

uvijek Tvoju svetu volju ispunimo, istinski Te ljubimo, i poslije smrti u nebo dođemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva u nedjelje kvaterne, da se izmoli oproštenje grijeha i plodnost zemlji, a osobito da se isprose dobri duhovni pastiri.

R. Mi grješnici.
O. Molimo Te, usliši nas.
R. Da nam oprostiš.
O. Molimo Te, usliši nas.
R. Da se dostojiš plodove zemlji dati i uzdržati.
O. Molimo Te, usliši nas.

Pomolimo se.

Gospodine Isuse Kriste, koji si vrata ovcama, kroz koja treba svakomu unići, tko hoće da se spase; pastiru dobri, koji si dušu svoju položio za ovce svoje, smiluj se puku svomu, koji se nalazi u potrebi i tuguje kao ovce bez pastira raspršane.

Gle, žetva je velika, a poslenika je malo, zato molimo Tebe, gospodara od žetve, pošlji radljivih duhovnih poslenika u žetvu

svoju; pokazuj njima i (nad)biskupu našemu put istine i pravde, da po njemu stalno idući i nas dovedu k Tebi, koji živiš i kraljuješ u vijeke vijekova. Amen.

Pet puta „Oče naš“ i pet puta „Zdravo Marijo“.

Pristup.

Pristup.

Na početku svete mise stoji svećenik pred oltarom, ispovijeda svoje grijehe, te moli za oproštenje i pomilovanje.

Bože, sad ću biti pri svetoj misi. Mislit ću na Isusa, koji je po Tvojoj odluci umro za me na križu. Kolika je, Oče, Tvoja ljubav, a kako sam ja nedostojan tolike ljubavi! Ja se nijesam još ni rodio, kad si se Ti već za me brinuo, pa ipak toliko puta zaboravljam na tebe!

Oče, evo pred Tobom padam na koljena i priznajem, da nijesam dobro dijete! Sa svećenikom se udaram u prsa i vapijem k Tebi: Oče, pomiluj me! Isuse, pomiluj me! Kajem se za sve zlo, što sam ga počinio. Pomiluj me, Gospodine, po velikom milosrđu svojem i oprosti mi grijehe moje! O Isuse, ufanje naše, udijeli mi milost, da okajem grijehe svoje. Daj mi, slatki Isuse, da se, misleći na Tvoju smrt, poboljšam. Oče, nebeski Bože, Sine otkupitelju svijeta Bože, Duše sveti Bože, pomiluj nas! Amen.

Početak sv. mise.

Početak sv. mise.

Iza svršenih pristupnih molitava uzlazi svećenik na oltar, poljubi ga, pristupi ka knjizi i počne svetu misu. Zatim se vrati u sredinu oltara, gdje moli: „Kyrie, eleison“ t. j. „Gospodine, smiluj se!“

Velika je i neizmjerna ljubav Tvoja, o presveto Trojstvo, napram nama, bijednim stvorovima! Ti si nas, Oče, tako ljubio, da si poradi nas svoga jedinorođenoga Sina poslao na zemlju. O božanski Spasitelju, Isuse Kriste, Ti si od ljubavi k nama grješnicima sišao na zemlju, da nas tako spaseš. Po Tvojoj ljubavi i milosti, Duše sveti, danas prikazuje svećenik presvetu žrtvu.

Za tu preveliku ljubav, o presv. Trojstvo, hvalim Ti iz dna svojega djetinjega srca. Nastojat ću danas, a i u napredak, da nikad ne zaboravim prevelike ljubavi Tvoje.

Sjećat ću se uvijek zahvalna srca onih velikih milosti, što ih dobivam, slušajući pobožno sv. misu. Gledat ću, da kod sv. mise što više ploda uberem i zasluga stečem za nebesko kraljevstvo.

Slava Ocu i Sinu i Duhu svetomu; kako bijaše u početku, tako i sada i vazda i u vijeke vijekova. Amen.

Slava.

Slava.

„Slava“ („Gloria“) je ona vesela pjesma, koju su pjevali anđeli kod rođenja Isusova. Svećenik slavi Boga tom molitvom i hvali mu za sve milosti.

Mogu se doista nadati, da ćeš se Ti, dobri Oče, smilovati na mene. — Tvoj Sin Isus došao je s neba; po njemu si nam rekao, da ćeš svakome oprostiti, koji se od svojih grijeha iskreno pokaje, ispovjedi ih i život svoj popravi. Oče, neka Ti bude slava, čast i poštenje. Što Ti radiš, to je ljubav, što se po Tvojoj volji događa, to je za čovječanstvo blagoslov. Da ne bismo samo mi nikada na Tebe zaboravili!

Slava i čast neka bude i Tebi, Isuse Kriste, Sine Božji, prijatelju svih ljudi, a osobito djece! Ti si sišao na zemlju, da nas razveseliš, — da nam kažeš, da je Tvoj Otac i naš Otac. Ti si nam nebo otvorio, pa se u njem brineš za nas, koji vjerujemo u Tebe. Daj, da uvijek tako živim, kako to uči Tvoja sveta vjera. Slava Bogu Ocu, slava Bogu Sinu, slava Bogu Duhu svetome u sve vijeke vijekova. Amen.

Čitanje poslanice.

Čitanje poslanice.

Poslanica je kratak odlomak Svetoga Pisma Novoga ili Staroga Zavjeta.

Kako svećenik moli kod žrtvenika, tako ću i ja moliti, Bože moj! Ti rado slušaš, kad djeca mole; slušaj dakle dobrostivo i moju molitvu!

Čuvaj me Oče, jer sam slabašno dijete, pa bi me lako tkogod zaveo na zlo. Vodi me, Oče moj, ja ne znam, koja je staza za mene najbolja. Blagoslovi me, Oče; bez Tvojega blagoslova ne mogu da budem sretan, jer svaka sreća dolazi od Tebe. Udijeli mi jakost, da uzmognem uvijek živjeti po Tvojem nauku. Ne daj, Oče, da budem ikada zao. Daj, da u svakoj napasti i pogibli mislim na Tebe i na Tvojega jedinoga Sina, da me ta pomisao u svakom dobru krijepi. Znadem, Oče, da će dobra djeca jednoć doći k Tebi u nebo. Daj mi, da ostanem za svega života svoga dobar, tako dobar, kako je to bio mali Isus; naročito, da tako slušam svoje roditelje i glavare, kao što ih je on slušao. Ne dopusti, da me zli primjeri smute i zavedu, nego daj, da ostanem uvijek čvrst u ljubavi Tvojoj. Amen.

Evanđelje.

Evanđelje.

Evanđelje je također odlomak Svetoga Pisma, no uzima se uvijek samo iz Novoga Zavjeta. Dok se evanđelje čita, narod se u crkvi križa i stoji iz počitanja k riječi Božjoj.

Ti si, Bože, doista Otac svih ljudi. Moj otac, kojega imam ovdje na zemlji, kaže mi uvijek uz Tvoju milost, što imam raditi, a što ne; a to zato, što me ljubi. Tako si i Ti, Bože, svim ljudima, jer ih ljubiš, po svojem Sinu kazao, što imaju raditi, a što ne, da budu dobri i Tebi dragi.

Slušat ću Tvojega Sina Isusa. No ne ću ga samo slušati, nego ću i činiti sve, što mi zapovijeda. Ako slušam Isusa, slušam i Tebe, Oče nebeski!

Slušat ću Isusa u propovijedi i u nauku kršćanskom. S tihom radošću usadit ću u srce svoje njegove opomene; nikad ih ne ću zaboraviti, nego ću se svagdje onako vladati, kako mi je Isus rekao, da Ti želiš.

A Ti mi, slatki Isuse, udijeli milost, da Tvoj sveti nauk dobro shvatim, uvijek po njemu živim, pa se tako živeći spasem. Amen.

Vjerovanje.

„Vjerovanje" („Credo") je način ispovijedanja vjere, naređen od Crkve, a sadržava glavne istine i članke naše sv. vjere.

Ja sam zato kršten, da u Te, o Bože moj, vjerujem, da slušam Tvojega Sina Isusa, i da po Tvojoj volji živim. Što su moji kumovi umjesto mene na krstu obećali, to ću sada sam da ispovjedim.

Vjerujem u Te, Bože moj! Ti si otac svim ljudima, Ti si stvorio nebo zemlju, Ti se za sve braneš i sve uzdržavaš.

Vjerujem u Te, Isuse Kriste! Ti si Sin Oca svemožnoga. Ti si sišao na zemlju, rodio si se od Marije djevice, bio si najbolje i najpobožnije dijete. Kad si navršio tridesetu godinu počeo si naučati ljude, kazivati im, kako moraju živjeti po volji Oca nebeskoga. No ljudi nijesu htjeli da budu tako dobri, kako si Ti želio. Umjesto da Te slušaju, propeše Te na križ. Na križu si umro, a tada Te staviše u grob. No treći si dan slavno uskrsnuo, pa se k svojim učenicima i prijateljima živ povratio, a četrdeseti si dan opet uzašao k Ocu svome na nebesa. Tvoji su Te učenici i prijatelji

vidjeli, kako si uzašao. No Ti ćeš doći opet na nebeskim oblacima, da sudiš žive i mrtve.

Vjerujem u Duha svetoga. Duh sveti mora prosvijetliti svakoga, koji želi, da u Boga i u Isusa Krista vjeruje. Duh sveti je prosvijetlio i ojačao apostole. S toga su oni išli po svem svijetu i svagdje naučali ljude, da vjeruju u uskrsnuloga Isusa.

Vjerujem u kršćansko-katoličku Crkvu. Isus se skrbi za svoju Crkvu; stoga se svi oni, koji su u njegovoj Crkvi, moraju međusobno pomagati, jedan za drugoga moliti.

Vjerujem, da će Bog grješnicima oprostiti, ako se od svojih grijeha pokaju, ispovjede ih, te se poprave.

Vjerujem, da će svi mrtvi uskrsnuti. Isus će ih opet oživjeti. Oni će ustati iz grobova i neće više umrijeti.

Vjerujem u život vječni. Svi će oni doći u život vječni i beskonačnu radost uživati, koji na zemlji kreposno i pobožno žive. Pomozi mi, Bože, da po toj vjeri živim i u njoj da umrem. Amen.

Prikazanje.

Prikazanje.

Prikazanje je prvi glavni dio svete mise. Svećenik prikazuje Bogu sada kruh i vino, koje će se kasnije pretvoriti u tijelo i u krv Isusovu.

Kruh i vino prikazuje sada svećenik kod žrtvenika Tebi, Bože, i moli za sebe, za sve ovdje nazočne i za sve ostale žive i mrtve kršćane.

I ja vapijem sa svećenikom k Tebi: Pogledaj milo na ovo, što Ti prikazujemo! Neka nam bude korisno za život vječni! — No i sam sebe prikazujem Tebi, Bože moj! Od Tebe je sve, što imam. Tebi ću služiti dušom i tijelom. Bježat ću svako zlo, pa ću samo dobro raditi. Sav svoj život izručujem u Tvoje ruke. Kreposno ću i pobožno živjeti, a kad bude Tvoja volja, rado ću umrijeti.

Primi milostivo, o slatki Isuse, tu moju dragovoljnu žrtvu i molim Te, da mi udijeliš svoju svetu milost, da budem uvijek s Tobom sjedinjen i prost od svakoga zla na duši i na tijelu, pa da tako dođem k Tebi, koji si put, istina i život. Amen.

Svet.

Svet.

„Svet“ je svečana molitva, kojom se slavi Božja svetost. Pred „Svet“ pjeva svećenik (u tihoj misi samo čita) svečan slavospjev nazvan „predslavlje“.

Ti si, Bože, svet. Sveti bi morali da budu svi ljudi, svet bih morao da budem i ja.

Tebe vječnoga Oca sva zemlja poštuje. Tebi svi anđeli, tebi nebesa i svekolike vlasti, tebi Kerubini i Serafini neprestano kliču: „Svet, svet, svet je Gospod Bog nad vojskama.“ — I ja Ti kličem s anđelima nebeskim: „Svet, svet si, Ti o Bože!“ Bože, slušaj glas moj, premda nijesam dostojan, da Te slavim i dičim. Koliko sam puta pokazao činom, da mi nije uvijek na pameti samo Tvoja slava! Koliko puta sam Te uvrijedio! Koliko puta sagriješio! O Bože, oprosti mi! Od danas ću nastojati, da se posvetim, da se od svakoga zla očistim, da na svako zlo mrzim, a samo se dobru veselim. Amen.

Pred podizanjem.

Pred podizanjem.

Sada se svećenik pripravlja za najsvetiji čin u misi, za samu pretvorbu kruha i vina u presveto tijelo i krv Isusovu.

Ti, Bože, ljubiš sve ljude, sve si od ljubavi stvorio, svi su Tvoja djeca, svi bi morali jednoć da dođu k Tebi u nebo. Ja ne bih bio dobro dijete, kad ne bih svih ljudi ljubio. Tvoj Sin Isus reče: „Ljubite se među sobom, kao što sam ja ljubio vas.“ Jest, on je sve ljubio; za sve je umro na križu, pa će se sada opet na žrtveniku za sve žrtvovati. Bože, usliši molitvu moju! Ja ću za sve moliti. Učini, da budu svi ljudi dobri i podaj svima što trebaju! Podaj gladnome hljeba, bolesnome zdravlje, a tužnome utjehu. Blagoslovi moje roditelje, daj im dug život, naplati im sve, što za mene čine.

Blagoslovi one, koji me uče. Uputi ih u ono, što moraju da me uče, da postanem dobro dijete.

Blagoslovi sve, koji me ljube i meni dobro čine. Ti imadeš svega, zato nadari dobre ljude, kojima ja ništa ne mogu da dadem.

Podizanje.

Daj, da se sva braća uzajamno ljube, da složno i mirno međusobno žive.

Budi otac nevoljnim siroticama, pa ne daj, da imatnik zaboravi ubogara.

Ne dopusti, da budu djeca zla, nepokorna i svojevoljna, već pomozi meni i svoj djeci, da budemo tako dobri kao Isus što je bio, da budemo srećni i da dođemo k Tebi u nebo. Amen

Za podizanja.

Podizanje je drugi glavni dio svete mise. Po vlasti od Isusa Krista dobivenoj pretvara svećenik kruh u presveto tijelo, a vino u presvetu krv Isusovu, služeći se pri tom istim riječima, kojima je sam Isus na posljednjoj večeri sv. misu kao nekrvnu žrtvu naredio. Za podizanja kleči, križaj se i udaraj se u prsa!

Pred Tebe, Isuse, padam na koljena. Sad si Ti nazočan na žrtveniku. — Kruh se pretvorio u Tvoje tijelo. Budi mi milostiv, budi sa mnom milosrdan. Pomozi mi, da tako živim, da Te jednoć vidim u nebu. — Ti si za nas svetu krv prolio. Tvoja je sveta krv sada u kaležu. U Tebi ću živjeti i umrijeti. Neka me očisti Tvoja presveta krv od svakoga zla.

Poslije podizanja.

K Tebi podižem oči svoje, o premilosrdni Bože moj, koji živiš na nebesima. Kako upire sluga oči u svojega gospodara, tako i ja u poniznosti podižem svoje oči k Tebi, dok se na me ne smiluješ. Pomiluj me, Gospodine, pomiluj, jer mnogo sagriješih.

Poslije podizanja.

Svećenik moli Boga Oca, da bi se udostojao primiti ovu nekrvnu žrtvu i udijeliti nam njezine plodove.

Sada mogu misliti samo na Tebe, ranjeni moj Isuse. Ti si bio tako dobar, pa su Ti ljudi ipak toliko zla učinili. Ti si sa svima prijazno govorio, mnogima si pomagao, bolesne si liječio, slijepima si vraćao vid, a mrtvima život; pa si ipak morao toliko trpjeti. Vidim, kako Te konopcima vežu, kako Te psuju i pljuskaju. Vidim, kako Te bičuju, kako Te trnjem krune, kako Ti stavljaju teški križ na ramena. Vidim, kako trgaju odijelo s Tebe, kako si legao na križ, da Ti ruke i noge na nj pribiju čavlima. Kako su velike bile muke, što si ih trpio! No Ti si ih rado podnosio, ni malo se nijesi

Za mrtve.

potužio, dapače si oprostio svima, koji su s Tobom tako okrutno postupali. — Već si visio na križu, pa Te još nijesu prestali psovati, ali Ti si bio i tada strpljiv, dok nijesi glavom klonuo i umro.

O moj Isuse! sramim se pred Tobom. Ti si bio tako strpljiv u najvećim mukama, a ja sam tako zao prema drugoj djeci. Ja ne ću ništa da podnosim, ništa da trpim. Oprosti mi, moj Isuse! Amen.

Za mrtve.

Sada se svećenik spominje svih vjernih pokojnika, koji su u Gospodinu usnuli i moli, da bi im Bog bio milostiv.

Doći će vrijeme, kad ne ću moći ići više u crkvu, niti biti kod svete mise. — Da, svi ćemo morati ostaviti ovaj svijet, no kad umremo, bit će nam dobro, ako smo kreposno živjeli.

Spomeni se Gospodine, svojih sluga i službenica, koji su otišli pred nama u vječnost, da počivaju u miru. Osobito molim Tvoje milosrđe za dušu N. N. (misli ovdje na pokojnika, za kojega hoćeš da moliš.) Oslobodi je od muka čistilišnih, dopusti,

Oče naš.

da joj svijetli svjetlost vječna i da počiva u miru kod Tebe.

O moj Isuse, budi milostiv svima, koji su umrli. Oprosti im grijehe. Uzmi ih u nebo. Podaj im pokoj vječni, daj im vječno dobro. A kad prispije čas i moje smrti, pomiluj i mene, pa mi oprosti grijehe moje. — Dopusti mi u dan sudnji, da čujem Tvoje utješne riječi, što ćeš ih reći: „Dođite blagosloveni Oca mojega i posjednite kraljevstvo, što vam je pripravljeno od postanka svijeta.“ Amen.

Oče naš.

„Oče naš“ („Pater noster“) je ona divna molitva, koju je sam Spasitelj naučio apostole i zapovijedio im, da tako svi vjerni imadu moliti.

Moj Isuse, Ti nijesi samo umro za nas, već si nas i naučio sve, što moramo znati, da budemo dobri. Tako si nas također naučio, kako treba da molimo. Molit ću dakle, kako si me ti naučio:

„Oče, svih ljudi Oče, koji si na nebesima. Ti se brineš za svako svoje dijete. Daj nam, da se u Tebi veselimo i da Te

sve bolje upoznamo. — Dopusti, da budem dobar ja i svi ljudi; daj nam, da tako pobožno živimo, da svojim primjerom ganemo na dobar i pošten život one, koji su zli i nepobožni. Ne daj, da zaboravimo na to, da nam je svima jednoć doći u nebesko kraljevstvo. Daj nam, da već na zemlji u nekom kraljevstvu zajedno živimo — u kraljevstvu kreposti — u kraljevstvu, u kojem jedan drugoga na dobro nagovara, gdje je uvijek jedan od drugoga bolji i ponizniji.“

„Da, Oče! Neka se ispuni volja Tvoja; daj nam, da svi radimo ono, što Ti hoćeš.“

„Daj nam kruh naš svagdanji, udijeli nam ono, što trebamo za uzdržavanje života.“

„Oče nebeski, mi nijesmo uvijek Tvoja dobra djeca. Mi smo već mnogo, vrlo mnogo sagriješili. — Oprosti nam, otpusti nam duge naše. I mi ćemo oprostiti svima, koji su nam što zla učinili ili će nam učiniti.“

„Budi nam u pomoći, dobri Oče, pak odvrati od nas sve ono, što bi nas moglo navesti u zlo. Osobito pak oslobodi nas

Pričest.

od grijeha, jer samo po grijehu pada čovjek u golemu nevolju.“

„Dà, Oče, tako neka bude! — Mi se ufamo, da ćeš nam to dati, jer si naš predobri Otac.“ Amen.

Pričest.

Pričest je treći glavni dio svete mise. Svećenik se pričešćuje presvetim tijelom i krvlju Isusovom. — Probudi sada u sebi živu želju za ovom nebeskom hranom.

Sad se svećenik kod žrtvenika može od srca radovati. — Isus Krist dolazi u njegovo srce. — O da sam ja sada na mjestu ovoga svećenika, tad bi Isus i k meni došao, pa bi i meni donio nove moći i jakosti, da ostanem dobro dijete!

Za tobom čeznem, moj Isuse! Ja sam sâm slabo dijete, zato trebam tvoje pomoći. Dođi k meni i ostani pri meni! U svome ću Ti srcu pripraviti mjesta, ništa drugo u njem ne smije stanovati, nego Ti. Ti ćeš biti moja jedina radost. O Tebi ću samo misliti, za Tobom ići i Tebe slušati. Dođi dakle, slatki Isuse, pa se sjedini sa mnom. Ako se Ti sa mnom sje-

Blagoslov

diniš, bit ću Tebi i nebeskome Ocu milo dijete. Ja bih od svega srca rado, da budem takav, jer će se samo takvo dijete jednom s Tobom sjediniti. Amen.

Blagoslov.

Sveta se misa završuje molitvom, svećeničkim blagoslovom i zadnjim evanđeljem.

Blagoslovio nas Bog Otac, Sin i Duh sveti! Blagoslovi nas, Oče nebeski, da budemo uvijek Tvoja dobra djeca! Isuse Kriste, Sine Božji, blagoslovi nas, da budemo pokorni Ocu nebeskome, kao Ti što si bio! Ti si od pokornosti prema njemu umro na križu. Duše sveti, blagoslovi nas, da budemo takva djeca, kakav bijaše nekoć Isus.

Bože, blagoslovi sav svijet i sve čovječanstvo! Utješi sve, koji plaču. Daj, da se zli poboljšaju; daj, da se svi uzajamno ljubimo i kao dobri ljudi da umremo! Amen.

Poslije svete mise.

Daj, Bože, da mi bude na korist, što sam opet bio kod sv. mise. Sveta misa, koja ništa drugo ne prikazuje nego smrt Isusovu na križu, neka me sve čvršće spaja s Tobom, o Bože, i s Tvojim Sinom Isusom Kristom. Videći Isusa, gdje visi na križu, moram misliti: „Bože, Ti si moj najbolji Otac. Ti tako ljubiš svoju djecu, da je Isus morao trpjeti i umrijeti, samo da joj pomogne. Tko Tebe sluša i za Tobom ide, tome će biti doista dobro!“ Jest, Oče, tko za Tobom ide, toga Ti vodiš onamo, gdje si Ti radost vječna. — Oče, k Tebi podižem ruke: vodi mene, neuko dijete, u nebesko svoje kraljevstvo! Tebe ću ljubiti, Tebe slušati i ono raditi, što mi Tvoj sin Isus zapovijeda, koji također hoće da me dovede u nebo.

Blagoslovi me, Oče! Blagoslovi me, Isuse! Često ću dolaziti k svetoj misi, da po njoj vazda u dobru jačam, i da tako ojačan uzmognem izvršivati, što sam sada odlučio. Amen.

III. Molitve za sv. ispovijed i pričest.

1. Za svetu ispovijed.

Jedan samo smrtni grijeh, sinko, dosta je, da te za vijeke strmoglavi u pakao, ako si ga nesrećom učinio, te ako se prije smrti za nj ne pokaješ i ne ispovjediš ga. Stoga ničega se ne moraš toliko čuvati, koliko smrtnoga grijeha; a ako si ga počinio, ni za što se toliko ne moraš brinuti, koliko, da ti se oprosti. Za oproštenje pak smrtnih grijeha poslije krsta učinjenih naredio je Isus sakramenat pokore, u kojem nam svećenici po vlasti od Isusa Krista dobivenoj opraštaju grijehe.

Tko hoće da dostojno primi sakramenat pokore, treba: 1. da ispita svoju savjest; 2. da se pokaje; 3. da odluči ne griješiti više; 4. da se ispovjedi; 5. da zadovolji za grijehe.

Jedan dan u sjemeništu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/03/jedan-dan-u-sjemenistu.html

Travničko sjemenište utemeljio je 1882. nadbiskup Josip Stadler i predao na upravu isusovcima. Izvorna mu je namjena bila školovanje klera za biskupije: vrhbosansku, banjalučku i mostarsku. No, dolazili su na školovanje i kandidati za svećeništvo iz drugih biskupija, naročito isusovci.

U sklopu zavoda djelovala je i gimnazija s pravom javnosti. U gimnaziju su se mogli upisati i nekatolici, iako su u razredima bili odvojeni od katolika, a i nisu smjeli razgovarati sa sjemeništarcima.

U travničom sjemeništu školovali su se mnogi značajni ljudi naše Crkve: sluga Božji Petar Barbarić, p. Ante Gabrić, p. Petar Perica, nadbiskup Ivan E. Šarić, braća Čedomil Čekada i nadbiskup Smiljan Čekada, i mnogi drugi.

Zanimljivo je stoga pogledati kako je izgledao jedan običan dan u travničkom sjemeništu, od buđenja ujutro do polaska na počinak na večer.
To je na simpatičan način opisano u knjizi:
A. Puntigam-M. Vanino, *Petar Barbarić*, Zagreb 1936., str. 63.-66.

Prije nego što počnete čitati, uzmite u obzir da su u sjemeništu većinom bili dečki mlađe srednjoškolske dobi...

12. JEDAN DAN U SJEMENIŠTU.

Uredbe su dragocjeni kami,
Zapt je zlato, posluh biser sami.
Sundečić.

Osvanulo jutro, pet je sati. Stupimo — ali polagano! — u jednu od tri velike spavaonice. Kad tamo, tu vlada mrtva tišina, a i neki tajinstveni polumrak vije se naokolo po bijelim zidinama. Slabo svjetlucanje jedne svjetiljke rasvjetljuje ove prostorije. Uz stijene vidiš sve postelju do postelje; u svakoj tiho sniva po jedno dijete Božje; u duhu gledaš uz svakoga po jednog Anđela čuvara, kako raskriljenih krila bdije nad štićenikom svojim.

Ali najedamput trgne te tanki cilik zvonca, kojega zvuci brzo prhnu s kraja u kraj duge spavaonice. A iz pokrajne sobice, što je sa staklenim prozorcem na vratima, pomoli se nadstojnik. Na prvi glas zvonca vidiš, gdje mnogi junački iskoči iz postelje, dok se gdjekoji po malo izvlači protežući se i uzdišući. Ali zaludu! Sve to otezanje i tromo previjanje ne pomaže ti ništa, tä eto nadstojnika, već se i tvojoj postelji dobrano primakao:

Laganim napr'jed spješi on krokom,
I bistrijem okolo kružeći okom
Tad gore sad dolje oblazi redom,

da ti pomogne izaći iz tople postelje, ako je od potrebe. Kako koji ustane, onako se odmah i znamenjuje znakom sv. križa ili će poljubiti škapular Bl. Gospe, što ga svaki nosi. Dok se umivaju, ne smije nijedan riječi prozboriti. Do taštine, rekao bih, da ovi đaci baš mnogo ne drže; tek iznimice jednoga ili drugoga ćeš zateći s ogledalom u ruci, ili gdje stoji uz otvoren prozor, tražeći po staklu svoj lik, možda jedino zato, da vidi, nisu li mu se od sinoć osule

gole usne sitnim brčićima. Kad je koji gotov, onda će on u veliku jednu sobu za učenje, u »muzej«. No uz to će mnogi pohoditi Spasitelja svoga u kapelici i pozdraviti Gospu barem jednom Zdravom Marijom.

Iza dvadeset časova, od kako su ustali, dade se znak na zajedničku jutarnju molitvu. Ova se moli u muzeju. Jedan od većih đaka, obično koji osmoškolac, moli naprijed; tako biva i kod svake zajedničke pobožnosti. A da se prije i poslije učenja, prije i poslije škole itd. na glas moli, to se samo sobom razumije. Knjige se otvorile i »študija« započinje. Za vrijeme učenja sjedi nadstojnik na ponešto uzvišenoj »katedri«, kao vidljivi duh-čuvar svojih pitomaca. On je uvijek s njima izuzev vrijeme školsko; i tako je neprestani svjedok i vidok kako njihove marljivosti tako u opće i vladanja njihova. Za učenja ne smije niko bez dopuštenja ni s kim govoriti. Iza kratog doručka oko 7 sati valja se spremati na sv. Misu; pa onda hajde u školu.

U 7½ sati našla se već cijela gimnazija — dakako samo katolici — u crkvi, a poredali su se po razredima. Svaki gimnazijalac ponese molitvenik i krunicu. Pod sv. Misom najprije se moli krunica, a onda se pjeva. Nedjeljom i blagdanima služi se za seminarce sv. Misa odmah u 5½ sati, pod kojom će se mnogi od njih i pobožno pričestiti. Za sve gimnazijalce katolike propisana je mjesečna sv. ispovijed. Na velike svetkovine izvodi sjemeništi pjevački zbor kod velike Mise skladbe od Witta i drugih znamenitih skladatelja.

Iza sv. Mise valja u školu, gdje »mudrost raste,« kako jednom reče neki Turčin. U zadnjim klupama sjede vanjski đaci bez razlike vjeroispovijesti. Bez osobitog dopuštenja ne smiju ovi sa seminarcima nikako općiti. U nižim su razredima mjesta u klupama porazdijeljena prema znanju tih malih pregalaca. U prvoj klupi i na krajevima drugih sjede oni junaci, koji su se na polju znanosti najviše istakli. Dična imena njihova sjaju na ukusno izrađenim pločama, što rese školske zidove.

Poslije škole, koja prije podne obično traje od 8 do11 sati, valja opet sjediti mirno uz knjigu sve, dok kucne željno očekivano podne. Dok se pitomci ugodno zabavljaju u blagovaonici, uvijek je uz njih »generalni prefekt«, koji

se brine, da mu svaki od tih mladih i živahnih gostiju dobije, što treba, i da drži red među njima. Za ručka se 3 puta na nedjelju čita.

Najugodnije i đacima najdraže vrijeme jest vrijeme odmora, koje sprovede na velikom igralištu. Okolo igrališta zasađeni su drvoredi oraha i sjenatih topola, a imaju tude i dvije udobne kuglane. Jâ da ti je istom vidjeti, kako poslije objeda i poslije škole u 4 sata vesela mladež juri kroz vrata na čisti Božji zrak, na svoje drago igralište. Ni slavlje ni glasno klicanje pobjedonosne vojske, ulazeći u osvojeni grad, rekao bih, ne proistječe iz radosnijih i zanositijih srdaca. Ovdje slavi mladenački zanos najveća svoja slavlja: ovdje se dobivaju lovor-vijenci za natjecanja u igri i pjevanju i trčanju; tu je vike, dozivanja, smijeha, a kadšto i plača. Svaki je dužan igrati se. Najradije se igraju lopte (»pále«). Za svaku sedmicu izaberu po dva »bega«, koji ostale među se razdijele na dvije stranke. Koji je ispričan od igre, on se može na drugi način zabavljati.

U vrtiću, što no si ga zasadiše sami đaci, može se ko hoće zabaviti i uživati slasti drugarskog pričanja. U sredini toga skromnog vrtića uzdiže se slika Bl. Gospe, a naokolo cvate preko 40 raznih miomirisnih ruža.

Zimi grade pitomci velike utvrde od snijega, na koje onda jurišaju grudama. No najviše ih veseli vozanje na ledu. Sa strme »obale« iznad igrališta otisneš se u »legušama« strmo, pa eto te za tili čas preko svega igrališta.

Vrijeme odmora poslije podne traje do 1¼ sata, a onda opet na posao, pripravljaj se za školu, koja traje od 2 do 4 sata. Poslije škole dobije svaki za užinu po dobar komad kruha, a tad se opet veseli i skači do mile volje; ali samo do 5 sati. Poslije podne, kad ne ima škole, a to je nedjeljom i svecem, zatim utorkom i četvrtkom, propisane su sad dulje, sad kraće šetnje.

Kad se čovjek tako okrijepi i odmori, onda može lako ustrajati i kroz najdulje vrijeme dnevnog učenja, a to je od 5 — 7 sati navečer. U ovo doba može svaki učenik pozvati svoga profesora, da mu riješi koju poteškoću ili bolje razjasni, što se već u školi predavalo, a on nije sasvim dobro shvatio. Iza večere u 7 sati kratki je odmor, tad se malo uči ili čita, a onda slijedi kratko duhovno či-

tanje i večernja molitva. Lijepo je i hvale vrijedno, što se mnogi, prije nego će poći spavati, još jednom uputi prema kapelici, da se Božanskom Spasitelju pokloni pred noć i preporuči Presvetom Srcu sve svoje mile i drage.

Oko 9 sati vlada opet spavaonicom mrtva tišina. Prefekt se malo udalji laganim korakom, ostaviv djecu zaštiti njihovih sv. Anđela čuvara i maloj svjetiljci, koja zastrta lakom ogradicom od papira svakoga opominje plamenim natpisom:

»Bog te vidi.«

Glavni oltar u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage...

Veliki oltar sjemenišne crkve sv. Alojzija.

Pri ovom je oltaru ministrirao na sv. misama i Petar Barbarić.

Preč. Stjepan Pašalić koji je išao s Petrom u razred, ovako je opisao Petrovu pobožnost (str. 182.):

se vlada pri molitvi. Bio je kod molitve nepomičan, sabran, lica vesela i izgledao je kao da opći s nekim dalekim, nevidljivim svijetom. Nikakav slučajni štropot kod molitve nije ga ganuo ni uznemirio. U našem razredu on je prvi dobio veniam ministrandi (dopuštenje da ministrira) kod svete Mise, jer je prvi naučio ceremonije i točno izgovarati latinske odgovore. U crkvi nitko nije mogao opaziti, da bi se pri klečanju u klupama poslužio olakšicom oslona za zadnju klupu, premda su klupe nespretno skrojene za dugo ispravno klečanje — prava pokora. U pobožnosti je vrlo napredovao. Opažalo se često, kako upadno dobiva rumenilo lica kada moli. Molio je mnogo, obavljao pohode Svetotajstvu. Tko je na njeg pazio iz blizine, mogao je primijetiti, kako iduć u redu hodnikom gotovo nečujno izgovara ‚strelovite molitvice', a to je činio i u školi, što su opazili i neki profesori . . . U kasnijoj dobi svog života imao je običaj držati desnu ruku blizu prsa, pa bi se njome nervoznom brzinom lako u prsa tukao i pritom usnicama micao. Mi bi govorili tada: ‚Nešto se Pero opet m u h a !«

Neki su mislili, kad je već bio teško bolestan, da mu je škodilo prsima, što je tolike godine klečao i molio uz onolik napor. Kad mu je to jedan Otac napomenuo, odgovori: »O ne, to mi nije škodilo. Ja doduše običajem odmah suzbiti rastresenost, ako mi dođe za molitve, no to bi najviše bilo škodilo mojoj glavi, a ne prsima. Što se pak tiče slobodnoga klečanja, bilo je doduše ponešto naporno, ali mi nije naškodilo«. Dok je bolovao, zabranilo mu se dakako onakovo naporno držanje kod molitve.

Petrovo je tijelo 1935. preneseno u crkvu sv. Alojzija. Ostala nam je fotografija tog događaja.

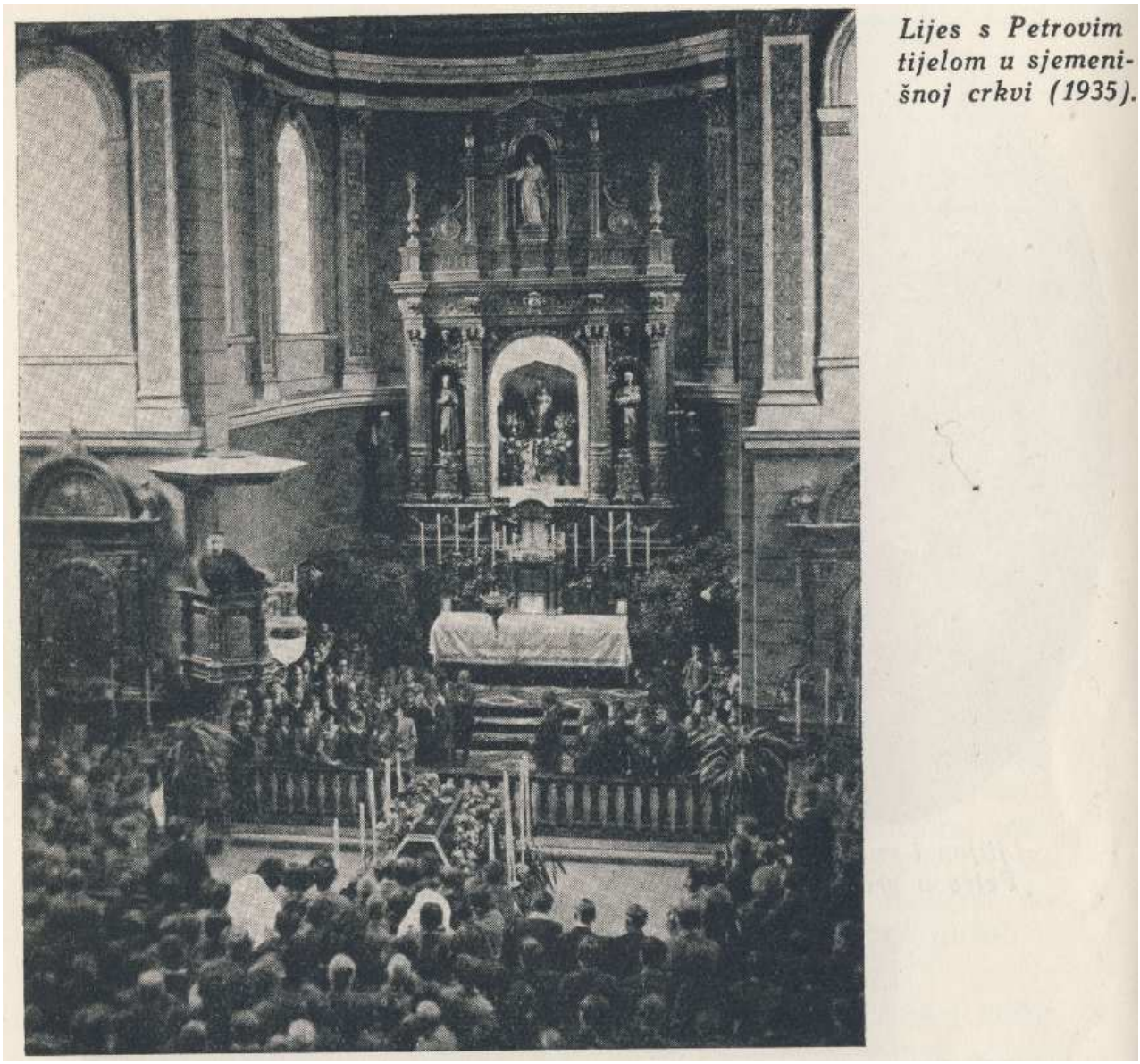

Lijes s Petrovim tijelom u sjemenišnoj crkvi (1935).

O sahrani Petrovog tijela ovako piše p. Miroslav Vanino (str. 283.):

Petrovo se tijelo sahranilo u jednom ogranku podzemnog hodnika, koji se odvaja od podruma i seže uz temelje crkve do oltara prečistoga Srca Marijina. Tako eto taj veliki štovatelj Blažene Gospe počiva u sjeni Njezina oltara, gdje se svaki dan služi nekrvna žrtva Novoga Zavjeta. Na zidu između tog oltara i ispovjedaonice pričvršćena je ovelika ploča, na kojoj piše, da tu leže smrtni ostanci Petra Barbarića, koji se rodio u Klobuku u Hercegovini 19. svibnja 1874. i umro kao seminarac osmoga gimnazijskog razreda 15. travnja 1897.

Za kraj, evo još zanimljivih slika iz knjige...

Travnik: Seminarci gornjih razreda (1932).

Travnik: Seminarci donjih razreda (1932).

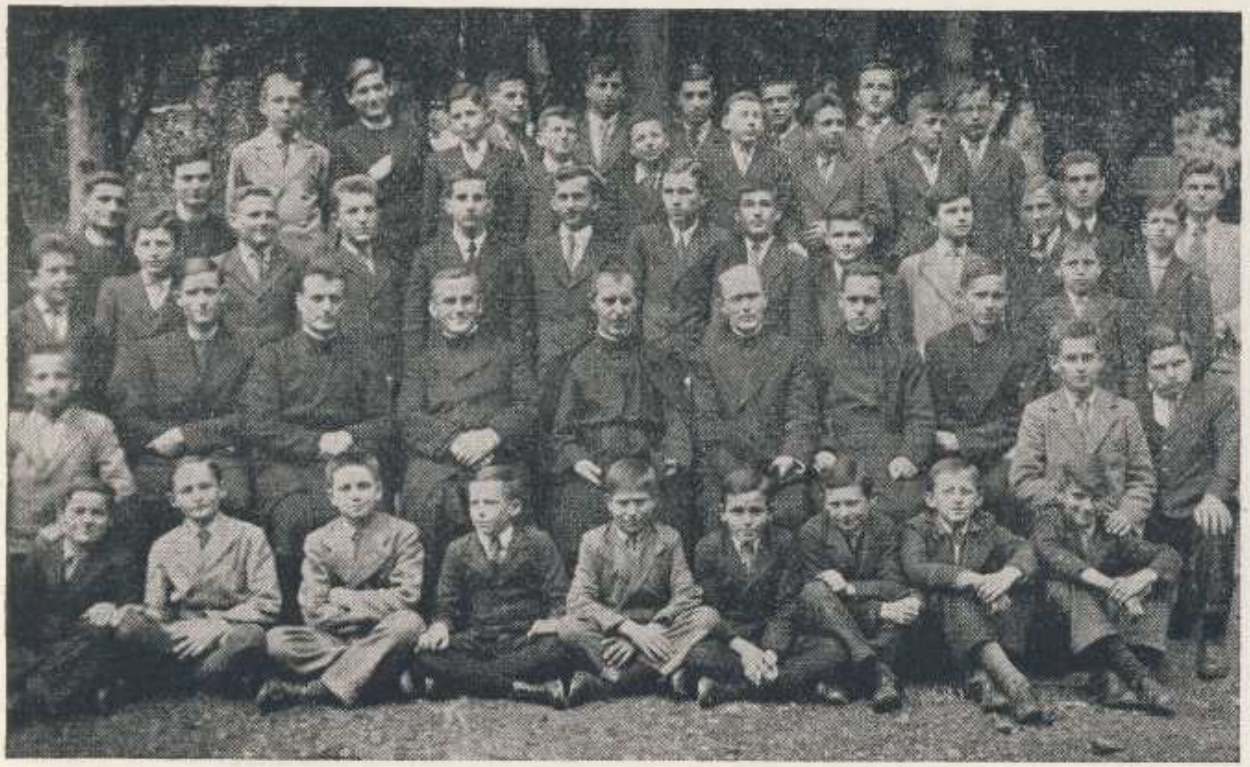

Travnik: Seminarci Isusovačkoga Sjemeništa.

Travnik: O. Fr. Hamerl, prvi razrednik Petra Barbarića (1935).

Đaci na igralištu.

Maturanti ispekli janje... (geni geni kameni... hehe...)

BIVŠI ĐACI O 50-GODIŠNJICI TRAVNIČKE GIMNAZIJE 1932.

Nekadanja kapela Marijine Kongregacije.

O turizmu i moralnoj razvratnosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/o-turizmu-i-moralnoj-razvratnosti.html

Svi znamo da ljetni turizam spada među najvažnije dijelove hrvatskog gospodarstva. Od njega danas živi značajan dio stanovništva uz našu obalu. Možda je zbog toga naša vjernička javnost sklona žmiriti na jedno oko, kad su u pitanju pojave moralne razvratnosti koju turizam vuče sa sobom.

I ne samo to. U ime "gostoljubivosti" prema turistima, naše crkve se doslovno pretvaraju u kuće trgovačke. Zar vas srce ne zaboli, kad vidite mase turista kako ("u razgledavanju") maršriraju kroz crkve i prolaze pokraj svetohraništa potpuno ravnodušno, bez ikakvog poštovanja?
Čovječe, "razgledavanja" se vrše čak i kad je izloženo Presveto! To se doslovno događa svaki četvrtak u crkvi sv. Franje na Kaptolu. Četvrtkom je u toj crkvi izložen Presveti Sakrament na cjelodnevno klanjanje... No, što se događa? Cijelo to vrijeme turisti ulaze i izlaze iz crkve i "razgledavaju", na sablazan vjernika koji se pokušavaju klanjati Presvetome.

Valjda sada razumijete zašto su u prvim stoljećima kršćanstva, čuvari stajali na vratima crkvi dok se služila misa, kako bi spriječili da bilo koji nevjernik uđe u crkvu dok se obavljaju sveti obredi - odatle naziv *missa fidelium* (*misa vjernika*) za dio mise u kojem se prikazuje sveta žrtva (jer su mu mogli prisustvovati samo kršteni vjernici, a nikako nevjernici, ni katekumeni).
U istočnoj liturgiji se i dan danas održao svečani uzvik kojim su istjerivani katekumeni iz crkve prije liturgije vjernih (u grčkom izvorniku): "Ὅσοι κατηχούμενοι, προέλθετε· οἱ κατηχούμενοι, προέλθετε· ὅσοι κατηχούμενοι, προέλθετε. Μή τις τῶν κατηχουμένων." ("Koji god ste katekumeni, odlazite! Katekumeni odlazite! Koji god ste katekumeni, odlazite! Da nijedan od katekumena [ne ostane].")
Na crkvenoslavenskom je to onaj poznati uzvik: "Jelici oglašeniji izidite! Oglašeniji, izidite!", koji danas, nažalost, naši grkokatolički svećenici obično izostave...

No, vratimo se pitanju o moralnoj razvratnosti u ljetnoj sezoni. Naši su biskupi nekada često upozoravali na taj problem. No, nakon II. vatikanskog koncila, to praktički više nitko ne spominje.

Zato evo apel naših primorskih biskupa iz svibnja 1937.
(prema šibenskom listu *Katolik*, 16. svibnja 1937.).

Ponovni apel naših primorskih biskupa

Proti pojavama javnog nemorala!

Opet se obraćamo na Vas, jer se ljetna sezona približava i s njome moralna razvratnost, koju materijalistično shvaćanje čovjeka i njegova života u našim kupališnim mjestima i na našim obalama uporno uvađa, podržava i širi. Poslanica, što smo je prošle godine na obranu javnoga morala i čestitih običaja izdali i Vama upravili, pobudila je doduše mnogo pažnje, novine su pisale o njoj i čitala se, ali željenog uspjeha nije bilo. Pojave sramotnoga nemorala zapažale se u svim svojim odurnim i najodurnijim oblicima skoro jednako kao i prije; nadležne vlasti su većim dijelom mirno dopuštale, da se posvuda u javnosti nameću, jer — to je nažalost do sada bilo načelo — stranim gostima treba dopustiti punu slobodu, dok se našemu čovjeku na tome polju često niti toliko ne dozvoljava, da brani one svetinje svoje, što ih imade i gleda u kršćanskom moralu, u nevinoj djeci, u poštenju života i njegovih običaja!

Poznato je, kako se komunizam posvuda širi. Ne samo Crkva nego i državna vlast duboko je svijesna, koje pogibli prijete društvu od njega. Ali dok Crkva u borbi proti njemu ide za tim, da se snošaj između Boga i čovjeka uspostavi te da pravednost i ljubav između čovjeka i čovjeka ponovno zavlada, kako jedno i drugo prema njezinoj nauci zapovijedi dekaloga nareduju, primjenjuju državne vlasti proti njemu samo zakon o zaštiti države, kao da su kazna i zatvor najuspješnije sretstvo u suzbijanju komunizma. Ljuto se vara, tko tako misli. Pa i s visoke strane kod nas već se istaklo, da sve to u borbi protiv komunizma nije dostatno. Istina je, da komunizmu pogoduju i neugodne današnje gospodarske prilike, ali glavni je razlog njegova širenja, i u tome je također bit njegove snage, što promiče pod prividnom borbom za bolje uređenje ljudskog društva sve loše instinkte u čovjeku. Spolna razvratnost zauzimlje među njima prvo mjesto:

mjestima i na mnogim našim obalama, te je opće uvjerenje, da je razvratna sloboda onaj faktor, koji silno promiče širenje komunističkog pokreta posvuda pa i u našim stranama.

Opetujemo, niti jesmo niti možemo da budemo proti prometu stranaca, jer nema dvojbe, da je turizam lijepo vrelo materijalnih prihoda i za žitelje u našem krasnom Primorju. „Ali ako Gospodin ne zida kuće, uzalud se trude, koji je zidaju" — veli Bog sam (Ps. 126, 1), i naša je dužnost, da u svijetlu te od Boga zajamčene činjenice gledamo i na turizam i njegov pokret, ako hoćemo, da donese narodu i državi istinskih koristi. Samo novac tih koristi ne će nikada donijeti! Moralna razvratnost, kojoj se radi novca u ljetnoj sezoni dopušta sva sloboda, ne može da zazivlje blagoslov Božji na naše prilike i na narod dotično na državu, koja tu slobodu mirno gleda i snosi.

Ponovno dižemo glas i tražimo od svih nadležnih javnih vlasti, da dogovorno s ostalim faktorima, kojima je briga i dužnost za čuvanje kršćanskog morala povjerena, a ti su faktori zastupnici Crkve, roditelja i vjerskih organizacija, sve shodne mjere poduzmu, kako bi se zapriječile sve one pojave nemoralnog vladanja, nastupanja i kretanja u javnosti, što smo ih potanje u prošlogodišnjoj poslanici nabrojili. To je naša zajednička dužnost, koju imamo prema Bogu i prema narodu!

Napose pozivljemo sve one pojedince i organizacije, koje pripadaju Katoličkoj Akciji, da prema svojim ciljevima i u smislu svojih pravila energično i sustavno započnu organizirani rad za suzbijanje nemoralnih pojava, gdjegod se one pojavljuju za vrijeme kupališne sezone, dakle bilo to na kopnu bilo na plažama, na moru ili na parobrodima. Sve treba svrsishodno mobilizirati, da se nemoral iz javnosti ukloni, da se djeca i mladež, da se narod uopće od njegove zaraze

zanimanje među njima prvo mjesto, spolna razvratnost dominira u ljetnoj sezoni i u mnogim našim kupališnim

da se narod dopće od njegove zaraze očuva, da se strani svijet nauči štovati naše vjerske i moralne osjećaje i sveti-

nje i računati s njima, te da se Bogu dade u javnosti ona čast, koja Ga ide kao našega vrhovnoga Gospodara i Zakonodavca!

Budno ćemo stražiti i mi sami i u tome smjeru podupirati Vas, te se možemo nadati, da ćemo uz pomoć Božju i uz odlučnu volju razne zapreke svladati i uspjehe postići, koje će Bog sa svojim blagoslovom bez dvojbe popratiti.

6. svibnja 1937.

Dr Fr. Jeronim Mileta v. r., biskup šibenski, adm. ap.

Dr Kvirin Kl. Bonefačić v. r., biskup splitski jednoć solinski i makarski.

Dr Josip Srebrnić v. r., biskup krčki.

Miho Pušić v. r., biskup hvarski.

Dr Josip M. Carević v. r., biskup dubrovački.

Dr Viktor Burić v. r., biskup senjski i modruški.

Ivo Stijepčević v. r., generalni provikar kotorski.

Desetljeće sv. Nikole Tavelića

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/desetljece-sv-nikole-tavelica.html

Mogli bismo reći da je deset godina 1930.-1940. bilo u hrvatskom narodu: desetljeće Nikole Tavelića. To je bilo razdoblje najintenzivnijeg širenja pobožnosti prema našem mučeniku.

U kratkom vremenu, diljem naše domovine raširili su se oltari, kapelice, crkve, slike i kipovi u njegovu čast. Vrhunac je bilo hrvatsko hodočašće u Svetu zemlju 1937., na čelu s bl. Alojzijem Stepincem, kada je u Jeruzalemu svečano posvećen oltar sv. Nikole Tavelića, u blizini mjesta njegovog mučeništva.
Mučenik koji se do tada štovao samo u franjevačkom redu i u svom rodnom kraju (Šibenik i okolica) - postao je općehrvatski svetac.

U katoličkom tisku počele su gotovo svakodnevno izlaziti njegove slike, crtice iz njegovog života, opisi mučeništva... U molitvenike su uvedene molitve njemu u čast (osobito za njegovu kanonizaciju), tražeći nebeski zagovor za hrvatski narod.

Bl. Nikola Tavilić.

MOLITVA, DA BL. NIKOLA TAVILIĆ BUDE PROGLAŠEN SVECEM.

Isuse, u Jerusalemu raspeti Spasitelju, koji tražiš, da Te ljubimo onako, kako si Ti sve nas ljubio, koji si Krv svoju prolio za nas na Golgoti, čuj: Hrvatski narod, koji je iz ljubavi prema tebi uvijek težio, da Hrvatska bude Tvoje kraljevstvo, te je najbolje svoje sinove žrtvovao za taj sveti cilj, daj, da najdivniji od tih sinova Hrvatske, bl. Nikola Tavilić, koji je život svoj dao za Tebe podno Tvoje Golgote, bude što skorije proglašen svetim. I kao što je on svojom mučeničkom smrću u Jerusalemu povezao našu domovinu Hrvatsku s Tvojom zemaljskom domovinom svetim vezom ljubavi, tako neka svetačko njegovo uzveličanje bude vječni vez naše hrvatske domovine s Tvojim Kraljevstvom nebeskim. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

MOLITVA BL. NIKOLI TAVILIĆU ZA HRVATSKI NAROD.

Blaženi Nikola Taviliću, Ti, koji si od Jadrana do Srijema Kristovom riječju suzbijao nevjeru, što je s Istoka stala da rastače Hrvatsku, čuj nas, koji Te evo, ovjenčana mučeničkom krunom Kristova grada Jerusalema, širom hrvatske domovine velikom slavom slavimo i zaštitu Tvoju zazivamo: moli za hrvatski narod. Po Kristu Gospodinu našem. Amen. (50 dana oproštenja svaki put.)

Naši su biskupi polagali velike nade u širenje pobožnosti prema sv. Nikoli Taveliću. Budući da je sv. Nikola Tavelić cijeli svoj život posvetio borbi protiv krivovjerja, a i podnio mučeništvo u borbi protiv islama; postao je uzor novim hrvatskim naraštajima za borbu protiv krivovjerja našega doba - modernizma, liberalizma, vjerskog indiferentizma itd.

Kao primjer, evo naslovnica tjednika *Obitelj* (14. studenoga 1937.).

Kad malo pogledate opise njegovog mučeništva, koji su izlazili u tadašnjem katoličkom tisku, naglasak se stavljao upravo na borbu protiv heretika i muhamedanstva.

Evo opis mučeništva iz *Glasnika sv. Josipa* (lipanj 1939., br. 6.):

Želeći da muhamedancima propovijeda nauku Isusa Krista, podoše četiri franjevca 11. studenoga 1391. pred židovski hram u Jerusalemu, koji su muhamedanci pretvorili u džamiju, i zamoliše, da smiju govoriti s kadijom. Kad su došli pred kadiju, stadoše mu tumačiti kršćansku vjeru. Govorahu kadiji i muhamedancima, koji su bili s njima, da muhamedanski zakon nije od Boga niti je zakon Božji, da je taj zakon građen na laži, ne na istini, da muhamedance vodi k propasti, ne k spasenju. Dakako da je to kadiju i nazočne muhamedance silno raspalilo i oni stadoše vikati, psovati, ali naši franjevci se na to nisu obazirali, već su stali i dalje iznositi pred njih zablude njihove vjere, njihova zakona, a protiv tih zabluda propovjedali su im čistu istinu Božju.

To je sve silno razbjesnilo kadiju i ono silno mnoštvo muhamedanaca, koje se međutim skupilo oko kadije, kad se pročulo, što ovi franjevci govore. Bude pozvan i gvardijan samostana Sionske gore. Pred svim tim mnoštvom zapita kadija franjevce:

»Jeste li riječi, koje ste izrekli, kazali promišljeno ili nepromišljeno?«

»Sve, što smo rekli, odgovoriše redovnici, kazali smo promišljeno pri potpunoj svijesti i zdravom razumu iz vjerske gorljivosti i radi spasenja duša.«

Na to će kadija ljutito:

»Hoćete li opozvati, što ste rekli?«

»Ne, nećemo nikako opozvati, odgovoriše franjevci odvažno, nijedne riječi, jer smo govorili potpunu istinu. Pripravni smo poći u okove, spremni smo, da nas linčujete, da nas bacite u tamnicu, pa i same smrti se ne bojimo, ali ne ćemo izreći ništa protiv onoga, što smo ustvrdili«.

Na to se kadija dogovori sa svojim savjetnicima i osudi odvažne Kristove učenike na smrt.

Kad je ono veliko mnoštvo muhamedanaca čulo, da su franjevci osuđeni na smrt, stane vikati: »Smaknite ih! Neka ne žive, neka umru!«

Odmah navališe na njih i stanu ih batinjati. Bili su tako isprebijani i izranjeni, te ih je svjetina držala mrtvima, pa ih je ostavila ležati na zemlji. No kad su mučenici iza nekoga vremena otvorili oči i stali nešto govoriti, zapovjedi kadija, da im ruke i noge okuju u gvožđa. Oko ponoći dade im skinuti haljine i naredi, neka ih još jače izbiju, a onda ih dade baciti u strašnu tamnicu. Tu ih dade prikovati o četiri stupa, da nisu ni časka imali počinka. Tako su u tim strašnim mukama ostali tri dana bez jela i pića. Tješila ih je

samo misao, da trpe za Gospodina Isusa Krista. Nakon trećega dana ih izvedoše na trg, gdje je bila naložena velika vatra. Kad ih je kadija opet pozvao, da opozovu, što su pred njim i tolikim narodom govorili, a oni to odlučno odbiše, navale na njih oružani ljudi i tako ih izmrcvariše, te nije bilo moguće raspoznati, da su to ljudi. Tako izmrcvarene baciše ih u vatru.

Kad je vatra utrnula, nadoše tjelesa mučenika sasvim neozlijeđena i od ognja neopržena. Zato im baciše tjelesa opet u još veću vatru, a kasnije i po treći put, ali tjelesa nisu izgorjela, pače ostala su od vatre posve netaknuta. To je na masu veoma djelovalo, a i sam se kadija tomu silno začudio. Napokon dade vatru sasvim ugasiti, a tjelesa potajno zakopati, da ih kršćani ne bi našli.

To se dogodilo 14. studenoga 1391.

»Isus, u Jeruzalemu raspeti Spasitelju, daj, da bl. Nikola Tavilić što prije bude proglašen svetim na slavu Tvoju i spas hrvatskoga naroda. Amen.«

Odmah poslije mučeničke njegove smrti stadoše Nikolu Tavilića štovati i moliti mu se kao mučeniku u mnogim franjevačkim crkvama i samostanima, a osobito ondje, gdje je Tavilić boravio.

Gotovo je prošlo pet stotina godina od mučeničke smrti Nikole Tavilića, kad ga je pokojni Papa Leon XIII. 6. lipnja 1889. proglasio blaženim, kako smo to već spomenuli.

Otkako je Sveta Stolica odredila, da se 14. studenoga slavi blaženi Nikola Tavilić kao mučenik u svim hrvatskim krajevima, stala se pobožnost prema njemu među Hrvatima širiti sve više i više, pa su već poduzeti i koraci, da ovaj naš hrvatski blaženik bude proglašen i svetim.

Kao što sam rekao, vrhunac štovanja sv. Nikole Tavelića, bilo je hrvatsko hodočašće u Svetu zemlju 1937. i podizanje oltara našem mučeniku u Jeruzalemu.

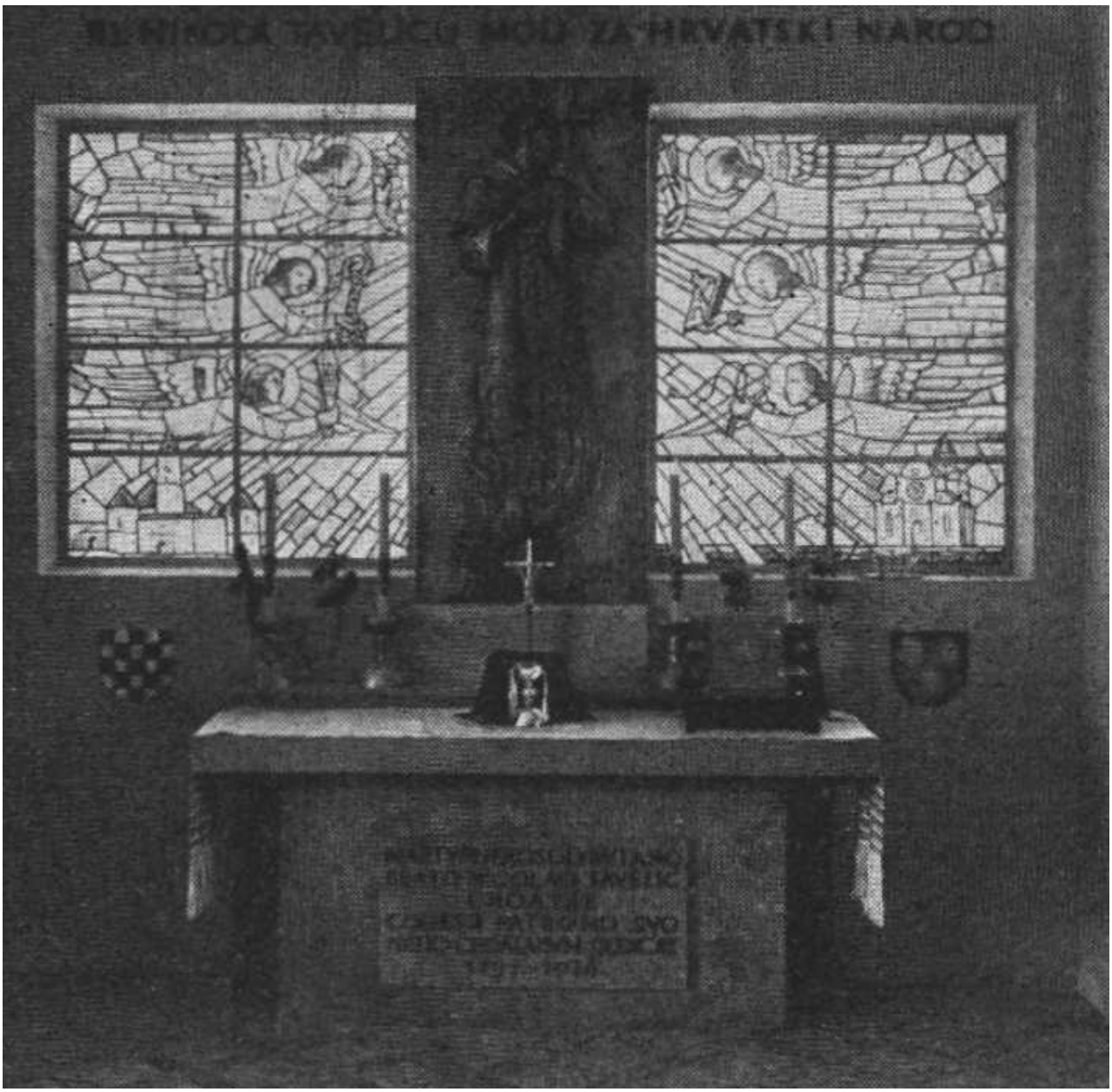

Oltar je posvetio bl. Alojzije Stepinac i na njemu služio sv. misu za hrvatski narod.

MOLI ZA HRVATSKI NAROD

Nakon uspješno završene svečanosti, bl. Alojzije Stepinac je poslao pismo šibenskom biskupu Jeronimu Mileti, u kojem je naglasio da će se na tom žrtveniku služiti stalne sv. mise za sreću hrvatskog naroda.

Pismo je objavljeno u šibenskom tjedniku *Katolik*, 8. kolovoza 1937.

Pismo Zagreb. koadjutora iz Jerusalema

PRE-VELEČASNI GOSPODINE!

Vama i Vašim dobrim vjernicima šaljem u ime sviju hrvatskih hodočasnika pozdrav iz Isusova svetoga grada Jerusalema na dan, kad je svečano obavljena posveta hrvatskog oltara bl. NIKOLE TAVELIĆA, našeg mučenika jerusalemskog.

Albume sa sto tisuća potpisa duhovnog hodočašća hrvatskoga naroda postavili smo na grob Spasiteljev i pomolili se za sve, koji su ma i najmanji darak pridonijeli za naš hrvatski oltar. I kod posvete tog našeg narodnog oltara dokazali smo s tih sto tisuća potpisa, da je velika ljubav hrvatskoga naroda prema Svetoj Zemlji postavila ovaj krasni žrtvenik, na kojem će se odsad služiti stalne sv. mise za sreću hrvatskog naroda. U tom golemom broju potpisa osjećali smo da nas je dopratilo srce čitavog hrvatskoga naroda na ovu divnu i nezaboravnu današnju našu hrvatsku jerusalemsku svečanost. Sviju, koji su se potpisom svojim upisali u to duhovno hodočašće hrvatskoga naroda, spomenuo sam se služeći prvu svetu misu na našem jerusalemskom oltaru, izakako sam obavio posvetu.

Neka ovaj svečani hrvatski jerusalemski dan ostane upisan u srcu sviju Hrvata katolika, jer je danas više nego ikada dosad proslavljeno ime hrvatskoga naroda u Spasiteljvoj domovini. I neka odsada u svim hrvatskim dušama sve više raste ljubav prema Svetoj Zemlji, toj kolijevci sve.e vjere naše, najvećeg blaga hrvatskoga naroda. I neka Spasitelj dragi po zagovoru bl. Nikole Tavelića, jerusalemskog zaštitnika hrvatskoga naroda, uslîši sve molitve, koje se s hrvatskog jerusalemskog oltara budu odsada dizale prema nebu za sreću sviju, koji su omogućili ostvarenje tog hrvatskog oltara u Jerusalemu, i za spas cijelog dragog nam hrvatskoga naroda.

Primite ovaj hrvatski jerusalemski pozdrav u domovini svi, koji ste za ovu hrvatsku svečanost u Jerusalemu bilo na koji način pridonijeli svoj dio, i kojih se iz ovih dalekih sve ih krajeva rado sjećamo.

Dr Alojzije Stepinac v. r.,
nadbiskup koadjutor zagrebački,
konsekrator hrvatskog jerusalemskog oltara

Ovaj događaj je bio poticaj da su se posvuda po Hrvatskoj počeli graditi oltari na čast sv. Nikole Tavelića, na kojima su revni svećenici služili svete misne žrtve za spasenje hrvatskog naroda.

Evo vijest iz *Katolika*, 14. studenoga 1937.

U čast bl. Nikole Tavelića

Oltari se grade

Nakon osvarenja hrvatskog oltara bl. Nikole Tavelića, Šibenčanina, u Jerusalemu te nakon lijepe jerusalemske njegove proslave, koja je odjeknula po cijelom hrvatskom narodu, veoma se stalo širiti štovanje toga velikog hrvatskog ugodnika Božjega. Odbor za Svetu Zemlju razvio je propagandu, da se bl. Nikoli u čast svuda podižu oltari i postavljaju njegove slike i kipovi po crkvama. I hvala Bogu, uspjeh je već u prvom početku lijep.

U Zagrebu se izrađuje kopija jerusalemskog *oltara*, koji će biti postavljen u novoj župnoj crkvi bl. Marka Križevčanina, kojoj se temelj posvećuje 31. listopada. — Posebni se oltari već grade u franjevačkoj crkvi u Splitu na Dobrome, u franjevačkoj crkvi u Požegi, a u novoj crkvi u Cerovcu kod Požege postavlja se glavni oltar u čast bl. Nikole. To će biti prva crkva bl. Nikole Tavelića. Još se pripravljaju oltari bl. Nikole u župnoj crkvi u Moroviću u Srijemu, u franjevačkoj crkvi u Osijeku i u franjevačkoj crkvi u Crkvenici. *Kipovi* se bl. Nikole postavljaju u župnim crkvama u Čuntiću, Cerniku kod Nove Gradiške i Sisku, a *slike* bl. Nikole u konventualskoj crkvi u Splitu, u župnoj crkvi u Brestovskom u Bosni, u Preseki kod Bjelovara, u Lovrečini, u Jakšiću kod Požege, u Peći i u Kotoribi. Još i drugdje se slično sprema.

Bl. Nikola Tavelić postaje tako najpopularniji hrvatski Blaženik!

A kakvo je ushićenje vladalo u Hrvatskoj, dok je bl. Alojzije Stepinac prinosio svetu misnu žrtvu na oltaru sv. Nikole Tavelića u Jeruzalemu, neka nam posvjedoči primjerak tjednika *Obitelj* (25. srpnja 1937.).

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 25. SRPNJA 1937

IX. GODIŠTE BROJ 30.

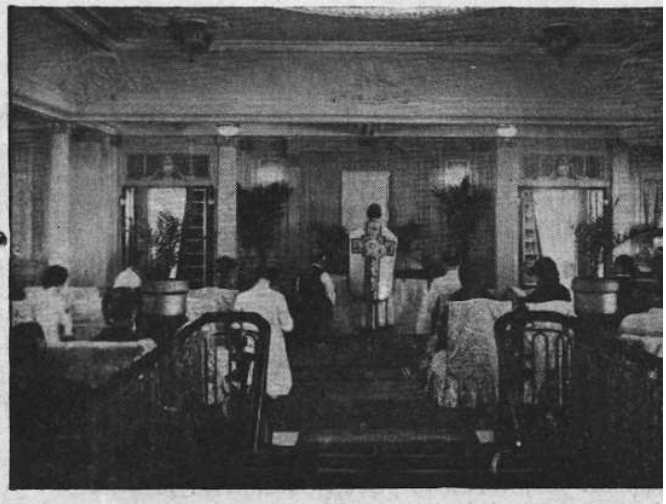

Slika desno: NADBISKUP DR ALOJZIJE STEPINAC služi sv. Misu na parobrodu „Princesa Olga" putujući na čelu hrvatskog hodočašća u Svetu Zemlju Foto Lj. Griesbach

HRVATSKO SLAVLJE U JERUSALEMU

Danas je radosna duša svakog Hrvata katolika, danas je ponosno svako hrvatsko srce! Danas pred očima cijelog kršćanskog svijeta obavlja Nadbiskup Dr Alojzije Stepinac posvetu prvog hrvatskog narodnog svetišta u svetoj Kristovoj Domovini. Danas se žarko mole za bolju budućnost hrvatskoga naroda naši hodočasnici pred posvećenim oltarom hrvatskog Blaženika u Jerusalemu, a njima se pridružuju sa svojim molbama i tisuće Hrvata, koji ih iz domovine prate na putu po zemlji posvećenoj stopama i riječju Spasiteljevom.

Svakog kršćanina srce vuče u one daleke krajeve, u kojima se Krist rodio, živio, naučavao i umro, a svaki narod nastoji, da na tim svetim mjestima podigne kakvo svoje narodno svetište. Hrvati su u svojoj katoličkoj prošlosti imali tijesnih veza sa Svetom Zemljom, a sada se evo u gradu Jerusalemu sitnim doprinosima iz svih hrvatskih krajeva podiglo i prvo naše narodno svetište — oltar Bl. Nikole Tavelića. Misao za podignuće hrvatskog oltara u Jerusalemu pala je za vrijeme prvoga hrvatskog hodočašća u Svetu Zemlju g. 1931. i nakon šest godina evo je oltar na današnji dan svečano posvećen.

Taj je oltar divno umjetničko djelo hrvatskog umjetnika Ive Kerdića, a prije otpreme u Svetu Zemlju bio je izložen u Zagrebu, gdje ga je između mnoštva posjetnika posjetio i politički vođa hrvatskoga naroda dr Vlatko Maček, te tom prigodom vlastoručno napisao značajnu molitvu: »Kriste Bože, neka hrvatskom narodu dođe kraljevstvo Tvoje!«

Oltar je posvećen hrvatskom blaženiku Nikoli Taveliću iz Šibenika, koji je u 14. stoljeću u Spasiteljevu gradu Jerusalemu dao svojom mučeničkom smrću svjedočanstvo za gorljivu vjeru hrvatskoga naroda. Hrvati su za obranu vjere Kristove dali u prošlosti svojoj mnogo dičnih sinova snažnih duhom i srčanošću, a između njih ističe se i gorljivi franjevac Tavelić, koji je prodičio naš narod u Svetoj Zemlji. Svetište, podignuto njemu u počast, dostojno predstavlja hrvatsku ljubav prema vjernim sinovima svoje prošlosti i prema ugodnicima Božjim, a ujedno i suvremenu hrvatsku umjetnost i hrvatska kulturna nastojanja.

Oltar je podignut u slavenskoj katoličkoj crkvi, koja je sazidana na obronku Maslinske Gore u Jerusalemu. A u budućoj crkvi hrvatskih blaženika, koja će se sagraditi u Zagrebu (na Trešnjevki), bit će izrađen posve takav isti oltar posvećen bl. Taveliću.

Naši su hodočasnici ponijeli sa sobom u Svetu Zemlju nove darove, koji će krasiti prvi hrvatski oltar u Svetoj Zemlji, a između njih i albume sa stotinu tisuća potpisa i s bezbroj želja i molitava vjernika iz svih hrvatskih krajeva. Jer današnje jerusalemsko slavlje u čast hrvatskog blaženika Tavelića — slavlje je katoličke vjere u našim dušama, slavlje je čitavog hrvatskoga naroda!

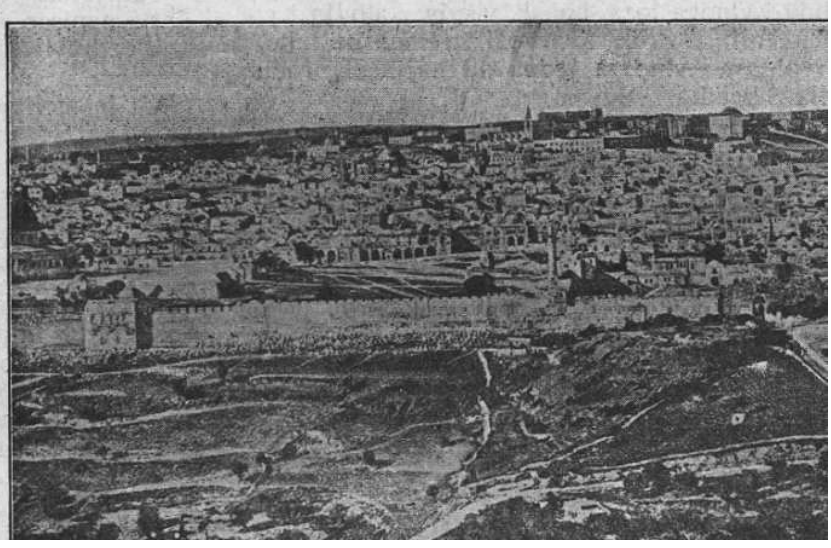

Slika desno: POGLEDNA JERUSALEM

Baš te 1937. godine, prvi se put u svim hrvatskim biskupijama svečano slavio blagdan Nikole Tavelića. Zato evo pisma koje je tim povodom poslao vjernicima šibenski biskup Mileta (listopad 1937.).
Biskup Mileta je naglasio u čemu je suvremenost i značenje sv. Nikole Tavelića za naše vrijeme - jer nam je uzor u borbi protiv modernističkih hereza i bezvjerstva, i poticaj na ustrajnost u pravoj vjeri:

> "Mučenički lik bl. Nikole svijetli danas svojim svetim životom u poganskom življenju našega doba, svojom revnošću i žarom u obrani katoličke vjere protiv sadanjih modernih hereza i bezvjerstva..."

Sam blagdan je proslavljen - kako i dolikuje - trodnevnicom i svečanom pontifikalnom misom u katedrali.

Pismo preuzv. Milete

Ovogodišnji blagdan bl. Nikole Tavilića

Svetkovinu *Bl. Nikole Tavilića* mi smo u Šibeniku, biskupiji i apost. administraciji, prošle godine svečano proslavili u nedjelju 15. novembra.

Lijepo je i radosno bilo vidjeti kako su rodni grad Našega Blaženika i vjernici po našim biskupijama primili i shvatili pastirsko pismo, koje sam upravio na Sve Svete 1936. god. i potaknuo da se oživi i proširi kult prama Jeruzolimskom Mučeniku Šibenčaninu.

Ove godine, Bogu hvala, blagdan Bl. Nikole, dozvolom Sv. Stolice od 19. marta 1937., proslaviće se, po prvi put, po svim biskupijama u našoj državi, i to u nedjelju 14. novembra, baš na dan Njegove mučeničke smrti novembra 1391.

Proslava ovoga dana biće svugdje nadasve svečana. Po mnogim mjestima već se dižu oltari Bl. Nikoli, postavljaju se slike ili kipovi, zazivlje se Njegov zagovor pred Bogom i moli se za Njegovu pomoć. Priprave su dakle po svim našim biskupijama da ova svetkovina uspije što ljepše.

Ova sveta akcija, ovaj pokret da se propagira štovanje Našega Jeruzolimskog Mučenika uvelike veseli njegov rodni grad, koji je, po svom biskupu blagopokojnom Antunu Fosco, radio i nastojao te i postigao da je 25. maja 1889. Sv. Stolica, svojim vrhovnim auktoritetom, potvrdila javni crkveni kult koji se od pamtivijeka davao slugi Božjemu Nikoli Taviliću, reda Sv. Frane, Šibenčaninu, Mučeniku Blaženiku.

Ako igdje to ovaj dan mora da bude svečan i radostan za grad Šibenik!

U njemu je Bl. Nikola ugledao svijetlo Božje. U njemu je čuo Božji poziv za redovnički život!

U samostanskim zidinama Sv. Frane u Šibeniku i Bribira sazrela je u duši ovoga Heroja vjere misijska ideja obrane katoličke Crkve i širenja Božjega kraljevstva među nevjernicima!

U ovim mjestima najprije je osjetio Naš Mučenik žar Božje ljubavi koja ga je još u mladim godinama pozivala na mučeništvo za spas duša i širenje katoličke vjere!

Šibenik dakle ima biti prvi u ovom štovanju. Šibenik i njegova biskupija treba da što jače razbukte u srcima vjernika kult i pouzdanje u ovoga Božjeg Slugu i Mučenika.

Nedokučivi su putevi i osnove Božje! U istoriji katoličke Crkve vidi se jasno kako se Bog, tokom vijekova, služio odabranim osobama, uzorima i pobožnostima da u narodima probudi vjeru Svetoga Groba u Jeruzalimu, preko naših hodočasnika, da naš hrvatski narod, koji je u naše doba izložen tolikim iskušenjima te mu prijete sa raznih strana pogibelji za njegovu vjeru, baš učvrsti u katoličkoj vjeri i ljubavi prama katoličkoj Crkvi?

Mučenički Lik Bl. Nikole svijetli danas svojim svetim životom u poganskom življenju naše dobe; svojom revnošću i žarom u obrani katoličke vjere protiv sadanjih modernih hereza i bezvjerstva koje se šire te svojom mučeničkom smrću u divnoj ljubavi za Krista Gospoda i Njegovu svetu božansku nauku!

Dragi vjernici! Pozivljem Vas da da ove godine što svečanije proslavite ovaj blagdan i tim pokažete koliko štujete svoga Mučenika, Blaženika, sina hrvatskog naroda!

Po svim župama šibenske biskupije i apostolske administracije slaviće zvona tri dana prije svečanosti, naime 11., 12. i 13. novembra. Na sami blagdan, naime u nedjelju 14. novembra, služba Božja mora da bude svečana, a preko ove dušobrižnici i svećenici po crkvama propovijedaće o Bl. Nikoli Taviliću.

U katedrali u Šibeniku, gdje je već od godine 1889. oltar Blaženika,

obaviće se trodnevna pobožnost i to 11., 12. i 13. novembra. Na blagdan Bl. Nikole u stolnoj bazilici biće pontifikalna Misa u 11 sati, a u 6 sati propovijed i blagoslov sa Presvetim.

Preporučuje se revnosti dušobrižnika i svećenstva da porade te svetkovina Bl. Nikole uspije na veću slavu Božju i duhovnu korist vjernika.

Ovo se pismo ima pročitati po svim crkvama u šibenskoj biskupiji i apostolskoj administraciji u nedjelju 7. novembra o. g.

Šibenik, dne 29. oktobra 1937.

BISKUP i APOST ADM.

† *DR JERONIM MILETA*

Četiri pravila katoličkog radikalizma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/cetiri-pravila-katolickog-radikalizma.html

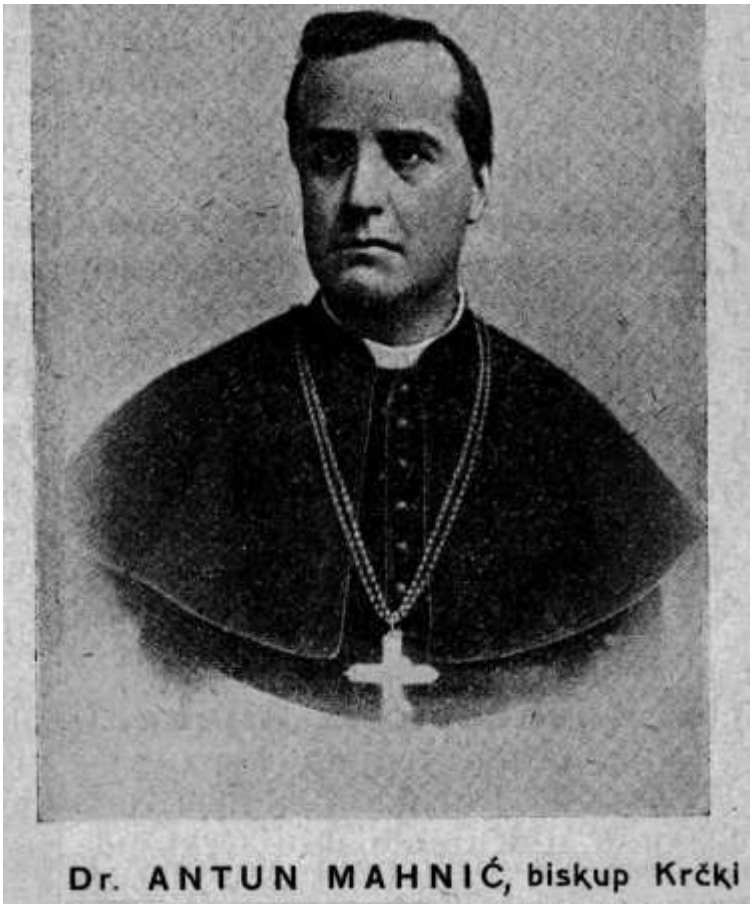

Prije nekoliko mjeseci na internetu je postala dostupna najveća ostavština velikoga biskupa Antuna Mahnića - njegova ***Knjiga života***.
To je zbirka njegovih tekstova i poruka koje je upućivao hrvatskoj katoličkoj mladeži i katoličkim intelektualcima, nadajući se da će oni jednoga dana preuzeti odlučne javne položaje u našoj domovini - i tako obnoviti katoličku Hrvatsku.

Tekstove je skupio Mahnićev dugogodišnji suradnik, isusovac Ante Alfirević, i objavio ih u obliku knjige 1923. god.

Biskup Mahnić je utemeljitelj i ideolog hrvatskog katoličkog pokreta. U ovim njegovim tekstovima nalaze se načela koja su vodila katolički pokret od njegova osnutka početkom 20. stoljeća, pa dalje kroz međuratno razdoblje. Aktualna su dakako i danas... Zapravo, možda i više danas nego u Mahnićevo vrijeme.

Mahnić označava liberalizam kao neprijatelja protiv koga se treba boriti. U članku "Radikalizam i liberalizam" (str. 38.) ističe:

> "Liberalizam je proglasio načelo: 'Crkva neka se rastavi od države. Slobodna crkva u slobodnoj državi!' No, netom što se to provelo, on je Crkvu okovao u željezne okove državnih paragrafa i nesnošljiva birokratizma, otevši joj svaku slobodu. Onda joj se poče rugati: 'Gle, kako je ostarjela Crkva, kako ne daje ni znaka života od sebe!' I osvoji si škole, što ih bila Crkva podigla... Oskvrnuo je svetište kršćanske obitelji, otevši ženidbi značaj sakramenta i proglasiv je ugovorom civilnim. Na mjesto nepokolebivih vječnih principa naravskog i kršćanskog prava postavio je pravo surove sile i svršenih djela. Raskršćanio je i književnost i umjetnost, oslobodiv je vjere i zakona Božjih. Državu je proglasio vjerski indiferentnom; za sve što ona naredi ili uradi, niti Bogu niti Božjemu zakonu ona ne odgovara!"

I malo kasnije, u članku "Zvanje katoličkih svjetovnjaka" (str. 67.):

> "Pravo čedo revolucije je moderni liberalizam; njemu je temeljnim načelom da se javni život riješi svakog vjerskog utjecaja, a država da se potpuno ocijepi od Crkve. I doista, liberalizam je oteo javni život svakom utjecaju Crkve i evanđelja Isusova. Liberalizam je dokinuo konkordate između Crkve i države, i proglasio 'slobodnu Crkvu u slobodnoj državi', s namjerom dakako da Crkvu, lišenu svake državne pomoći, istisne sa svim njezinim uplivom iz javnoga života. Liberalizam je također prihvatio načela 'slobodne znanosti' i udesio je prema njemu javnu nastavu. I samome kršćanskom braku, na kojem se temelji kršćanska obitelj i čitavo ljudsko društvo, oduzeo je liberalizam sakramentalni značaj. Liberalizam promiče u filozofiji, u umjetnosti, čak i u nacionalnoj ekonomiji, i u svim granama javne djelatnosti, protukršćanska načela. Koja se filozofija predaje na sadašnjim državnim sveučilištima Evrope? Materijalizam, darwinizam, hegelijanizam, herbertizam i slične nauke istisle su stare filozofske sustave..."

Biskup Mahnić je rano prepoznao opasnost modernističke infiltracije u crkvenu hijerarhiju. Štoviše, Mahnić je optužio za modernizam tadašnjeg dekana KBF-a Frana Barca, i s njime vodio javnu polemiku oko tog pitanja.
Biskup Mahnić je uvijek i svugdje zahtijevao čistoću katoličkog načela - i kod klerika i kod laika. Tako u članku "Katolički svjetovnjaci i svećenici" kaže (str. 207.):

> "Načelo! Čistoća katoličkog načela sačinjava, regbi, vrhunac zahtjeva što ih Crkva dandanas stavlja na katoličkog lajika izobražene ruke, koji stupi u javni život. Naš vijek zaplovio je strujom modernizma. Dvoličnost modernističke teosofije rađa skrajnom pometnjom vjerskih pojmova, tako te drma istim temeljima pozitivnog kršćanstva. Čistoća je katoličkog načela dandanas izvrgnuta većoj pogibelji, negoli za Voltaire-a.
> Okružnica Pia X. 'Pascendi Dominici gregis' otkriva ovu pogibelj u cijeloj svojoj ozbiljnosti. I od 'čuvara hrama Božjega' mnogi padoše žrtvom modernističke zaraze."

Stavljam ovdje iz *Knjige života* članak "Četiri pravila katoličkog radikalizma"- to su smjernice koje biskup Mahnić daje katoličkim laicima.

10. Četiri pravila katol. radikalizma.

Nije teško ustanoviti nekoja pravila, kojih se valja držati u boju sa radikalnim neprijateljskim silama, hoćemo li da održimo pobjedu nad njima i spasemo katoličku stvar.

1. Katolička načela valja, čista i cjelotna, očito i svečano ispovijedati kano ona, što ih usvajamo za direktivu svojemu djelovanju. Nemojmo svijetla metati pod sud, nego postavimo ga visoko na svijećnjak, neka vide svi ljudi, te znadu, da vojujemo pod znakom vjere, koja pobjeđuje svijet. Katoličko načelo javno ispovijedano i svečano proglašeno djeluje na duhove božanskom, neodoljivom radikalnom silom, dok će sakriveno pod sud potamnjeti i zakržljati, a da nikad ne urodi zaželjenim plodom.

Učenje bogoslovskih struka, napose dogmatike (u prvom redu za bogoslove) kao i duboka filozofska naobrazba postaju danas, poradi radikalne opreke izmedu kršćanskog i modernističkog svjetovnog nazora, neuklonjivi postulat za katoličkog inteligenta, bio on laik ili svećenik. Osobito bez temeljite filozofske naobrazbe (filozofija uključuje uostlaom i teologiju, u koliko je prirodna znanost) katolički je inteligenat nesposoban dandanas krepko, a kamo li za katoličku stvar uspiješno poseći u epohalnu borbu izmedu dvaju skrajnosnih principa.

Ujedno valja, kada se načelo svečano proglasilo, svom odvažnošću neuklonive energije, svom bezobzirnošću na koje mu drago prigovore ili kritiku prionuti uz provađanje načela u praksi. Ničesa se neprijatelji više ne boje, nego kad vide, da načelo nije katolicima samo mrtvo slovo, već da se u povodu njihove djelatnosti sve više ostvaruje primajuć konkretan oblik zbiljskih tvorevina. Radikalizmu načela treba da odgovara radikalizam pozitivnog rada i stvaranja.

2. Naše geslo neka bude: dioba duhova! U liječničkoj se praksi dandanas uobičajila takozvana »operacija«. To je jedan od najradikalnijih lijekova. Nezdravi se ud, ako se ne može izliječiti, a mogao bi i ostali organizam zaraziti, odsječe, izreže, spali. Činimo i mi tako! Zašto liberalizam i nemoral sve više zarazuju redove Bogu odanih katolika? Premalo se uvažuje opomena Apostola: »Si is, qui frater nominatur, est idolis serviens, aut maledicus . . .: cum eiusmodi nec cibum sumere . . .«[1] »Maledicus« je liberalac. Opet: »Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam (Christi) non affert, nolite recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis.«[2] Šta dakle da reknemo o katolicima ili čak o svećenicima, koji se upisuju u čitaonice, gdje se naručuju i čitaju svakojake liberalne i radikalne novine? O svećenicima predbrojnicima ili čak suradnicima i dopisnicima ovakvih novina? O svećenicima pristašama naprednjačkih stranaka? Svećenicima radićevcima? Obzorašima?! »Si in viridi ligno haec fiunt in arido quid fiet?« Što ćemo onda očekivati od laika? Je li po tom čudo, što se katolički život u nas sve više zarazuje? I ako se od jedne strane nastoji narod kršćanski osvijestiti i uzgojiti

[1] I. cor. 5, 11.
[2] II. Jo. 10.

u duhu katoličke Crkve, te se u ovu svrhu doprinose velike žrtve: valja ipak u drugu ruku sa žalosnim srcem priznati, da se zaželjeni uspjesi ne postizavaju, pače da zlo zahvata sve šire krugove. Što je tome uzrok, ako ne upravo to, što se ne možemo odvažiti, e bi jednom na našem katoličkom narodnom tijelu proveli operaciju diobe duhova? Operaciju izlučenja zaraznih liberalnih elemenata do narodnog tijela!

Osobna simpatija, apoteoza i kult ličnosti, krivo shvaćena kršćanska ljubav, želja za podržanjem prividnog trulog mira: to čini te vučemo jaram s nevjernicima, dok odvažnim pobornicima katoličke stvari mećemo klipove pod noge. To je upravo što gotovo posve paralizuje našu katoličku akciju.

Hoćemo li dakle da ojačamo, da velikim koracima kročimo putem pobjede: a mi provedimo na svim linijama diobu duhova. Odbacimo od sebe heterogene elemente, odijelivši se od svega, što pozitivno ne unapređuje našu svetu stvar. Dioba svijetla od tame bijaše već kod stvorenja prvi uvjet, da iz prvobitne nesređenosti u vasioni izađe onaj kosmos, čija nas harmonija i ljepota zadivljuje. Lučenje istine od neistine te dioba duhova isto je tako prvi neophodni uvjet, ako smo radi obnoviti i uspostaviti u nas kraljevstvo Božje.

3. Naši lijekovi moraju da dopru do samog korijena moralnog zla, biva do volje i srca; odakle grijeh i svako moralno zlo potječe. To stoji već u pojmu radikalnog (radix-korijen) liječenja. Bezuspješno je nastojanje jedan narod moralno izliječiti i preporoditi, ako se ne ide u prvom redu za osnaženjem volje i oplemenjenjem srca. Prosvjeta, umjetnost, škola, unapređivanje materijalnog blagostanja, narodnog gospodarstva, industrije i trgovine

— slična sredstva ostat će, zanemarimo li volju i srce, is toliki palijativi. Zato zaprema kod moralnog liječen naroda uvijek prvo mjesto vrhunaravna sredstva obja ljene riječi Božje i milosti, koje nam pruža katolička Crkv Takva sredstva jesu: vjerska pouka, napose katekizar nabožne udruge ili bratovštine, sv. poslanstva, vjerski u goj; u prvom pak redu sakramenti, po kojima Bog vo saopćuje svrhunaravnu snagu, eda se uzmogne klon zla i činiti dobro, među sakramentima opet zauzima pr mjesto sv. Euharistija, ovo »stablo života« posađeno usre Crkve »za iscjeljivanje narodima«.[1] Oltarski je sakr menat najradikalniji ustuk protiv svih duševnih bolest kako pojedinaca tako i čitav narod iz korijena obnavlja preporada.

4. Za radikalno se izliječenje katoličkog naroda i pokon neophodno hoće duševna obnova i preporod n rodnog svećenstva. Na svećenstvu se i njegovu radu n pokon osniva sav vjerski i ćudoredni život jednog kat ličkog naroda. Svećenstvo je svijetlo, bez koga će nar dom zavladati tama neznanja; svećenstvo je so bez ko će narodni organizam zaraziti kuga moralne iskvarenos Zato je više manje bezuspješan sav prosvjetni rad, s žrtve, savko nastojanje, oko moralnog podignuća naro od koje mu drago strane poteklo, dok narodno svećenst ostane, što no veli evanđelje »bljutava so«. Jer po svećenstvu preporodna se milost saopćuje svijetu; svećenst je postavljeno, eda svijetli narodima ne samo propovi danjem riječi Božje, već i primjerom svetog života; a B sam zapovijeda narodima svećenstvo slušati i za njim povoditi.

[1] Apok. 72, 2.

Iz članka "Katolička sloga" (str. 104.-106.):

17. Katolička sloga.

Sinteza socijalno političkih prevrata počevši od 1789. dade se svesti na ove glavne točke: Svrći s vlasti zakonite vladare; obaliti postojeći državni i socijalni poredak postavivši državu i društvo na socijalističku osnovu; ukinuti pravo privatnog vlasništva proglasivši komunizam.

No kako se postojeći državni i socijalni poredak osniva na principu auktoriteta, kojega je glavna predstavnica i čuvarica katolička Crkva: zato se oštrac novijih socijalno političkih revolucija obraća proti Crkvi i religiji katoličkoj. Progonstvo katoličke Crkve do istrage Alfa im je i Omega. Povijest nas modernih prevrata svuda konačno vodi pred alternativu, kojoj se ne može nitko uklonuti: Ili Bog ili vrag, ili Krist ili Belial. Aut-aut. Time smo označili predstojeću socijalno političku katastrofu.

Mi ne dvoumimo, kako će se svršiti katastrofalni sukob između dvije radikalne sile. Pobijedit će Onaj, koji reče: »Ja sam nadvladao svijet. (Iv. 16, 33.) Crkvi je Božjoj opstanak osiguran do svršetka svijeta, ona će

izići iz boja nepobijeđena, ojačana; dok će se tvorba čovječjih ruku i diplomatske mudrosti razbiti kao lončarski sud. (Ps. 2, 9.)

No uznemiruje nas pomisao: Hoće li Krist i u nas pobijediti? Kraljevstvo Njegovo nije vezano na izvjesne narode, niti na Evropu. Crkva katolička putuje diljem svijeta, od naroda do naroda, s jednog dijela zemlje na drugi. Poznate su riječi, kojima se je Isus zaprijetio farizejima: »Kažem vam, da će se od Vas uzeti kraljevstvo Božje i dat će se narodu, koji donosi rodove njegove«. (Mat. 21, 43.) Gdje toga ploda nema, ondje će vjera doskora malaksati, a nasljedstvo će Božje preći drugamo.

Ta nas pomisao, rekosmo, uznemiruje, jer vidimo, kako se sve više oko nas smrkava. On Gospod i Bog naš, kao da nas ostavlja, a mi zabrinuto kličemo: »Ostani s nama, jer blizu je večer, a dan je već na izmaku!« (Luk. 24, 28 s.)

Međutim uzaludno je kričanje i zapomaganje, jer stoji pisano, da kraljevstvo nije onih, koji mnogo viču. I ona dva učenika, kojima se idući u Emaus, Isus pridruži, ne zadovoljiše se riječima, nego ustaviše Ga i primidiše, »et coegerunt illum«, da ostane s njima.

Kraljevstvo Božje trpi silu i otimaju ga samo sile-džije (Mat. 11, 12.). Uz vapaj: »Gospodine, spasi nas, pogibosmo!« uz molitvu treba da upotrebimo silu ustrajnoga neumornoga rada, hoćemo li da zaustavimo Gospoda kod nas. Samo osviješteni, ojačani i preporođeni radikalnom i energičnom katoličkom akcijom moći ćemo se u sukobu, što nas čeka, ogledati s neprijateljem te ga nadvladati.

Akcijo katolička! Koliko se o tebi već pisalo i govorilo! Pa opet, kako sporo napreduješ! Tek što danas

kročiš jedan korak naprijed, sutra dva koraka nazad . . Čovjek bi morao, da ga ne sokoli vjera u nepobjedivi barjak Isusov, uza sav optimizam klonuti duhom, očajati.

Zar ćemo da opet govorimo o akciji, o organizaciji katoličkoj? Jest. Ali da ne opetujemo starih argumenata, kojima se obrazlaže potreba i narav katoličke akcije, predajemo riječ velikomu Apostolu, za koga je netko rekao, da bi živući u naše vrijeme postao bez sumnje urednikom, katoličkim organizatorom.

Sv. Pavao! To je Apostol, kojega Crkva naziva velikim — »magnus sanctus Paulus«, kojeg odlikuje časnim naslovom naučiteljem naroda — »Doctor gentium«, kojeg slavi kao propovjednika istine po cijelom svijetu — »praedicator veritatis in universo mundo«, a slaveći njegovu spomen upravlja mu molitvu: »Egregie Doctor Paule mores instrue!«

»Egregius Doctor!« Poslanice njegove odaju duboko shvaćanje vjerskih misterija, na kakvo ne nailazimo ni kod jednog velemuža kršćanske dobe; a uz to divni smisao za praktičnu primjenu evandeoskih nauka na život, za priljubljivanje kršćanskih načela savremenim prilikama. S načelnim se radikalizmom podudara radikalizam volje; krajnja odvažnost, neslomiva energija i ustrajnost sve dotle, dok ne vidi ostvareno ono, što je zamislio: to su značajke apstolskoga rada Pavlova. To su eto — da govorimo jezikom XX. vijeka — i vrline, koje se traže od katoličkog uzor-urednika, uzor-organizatora!

Stalno se govori o *katoličkim načelima*. No, netko će pitati: "Koja su to načela? Gdje ćemo ih naći?"

Katolička načela o kojima govori biskup Mahnić su ona koja su izražena u enciklikama bl. Pija IX., Leona XIII. i sv. Pija X.

Uz poseban naglasak da se moramo boriti protiv zabluda koje je osudio bl. Pio IX. u *Syllabus errorum*.

Zato biskup Mahnić piše članak "Ljudi enciklika i silaba" (str. 108.-111.), tražeći od katoličkih boraca da budu ljudi enciklika i silaba.

Da izdvojim jedan citat iz tog članka (str. 110.-111.):

4. Glas papinskih enciklika glas je vrhovnog voda katol. vojske. Enciklikama i sličnim izjavama Papa ne običaje proglašavati nove dogme, nego njima daje pouku i naputke za boj proti neprijateljima Boga i Kristove Crkve, propisuje bojnu taktiku, koje se valja držati, oružje, koje valja rabiti, razreduje vojsku, određuje poslove, te bodreći sile katoličkih vojnika upravlja k zajedničkom cilju. Sila i konačna pobjeda vojske zavisi o zaptu, zapt stoji u taktičnom izvršivanju naredbi, koje dolaze od višeg zapovjednika. Kad neprijatelj navaljuje, treba da prestane svako kritikovanje, prigovaranje i krzmanje. Vojskovođa je govorio, on tako hoće — i dosta! Da

je Evropa pred 50 godina srcem primila Syllabus i poslušala Pija IX., zacijelo ne bi bila doživjela užasne katastrofe, koja danas drma temeljima državnog i socijalnog poretka. Da su francuski katolici uvažili naputke Leona XIII., ma kako bili više političke no vjerske naravi, Crkvu u Francuskoj ne bi jamačno bila zadesila tako sramotna kob, te je postala podnožjem framazunskoj sekti.

Zato, o vojnici katolički na fronti i iza fronte, ostanite ljudi enciklike i silaba!

Zaključujem sa člankom "Radikalizam života" (str. 111.-115.):

19. Radikalizam života.

Sjajni su bili dani hrv.-slov. katoličkog sastanka g. 1913. u Ljubljani. Ovaj ssatanak zaprema bez sumnje prvo mjesto medu katoličkim sastancima, što su se do sada održali na našem slavenskom jugu.

Katolički se sastanak u Ljubljani održavao u znaku katoličkog radikalizma; prije svega načelnog radikalizma. A to je u doba modernističkih zabluda, u doba »interkonfesijonalnog kršćanstva« i »kršćanskih baza«, dakako utješljivo. Svijetlo čisto, nepomućeno načelo prvi je i neophodno nuždan uvjet zdravom stvaranju i svakom organizacionom preporodnom radu.

No pored radikalizma u načelu ima još jedan drugi radikalizam, to je radikalizam volje i djela. Ovaj radikalizam sastoji u životu, koji se do skrajnosti podudara s načelima ,što smo ih usvojili kao istinita i prava, ma stajalo nas to najvećih žrtava, pa i samog života. A radikalizam se djela na katol. sastanku naglasivao kao nikada prije. Na svečanim se sjednicama, kako i u sekcijama od slovenskih tako i od hrvatskih govornika, u raznim into-

nacijama, izravno i neizravno opetovalo: Budimo katolici ne samo načelom, nego i djelom, životom; budimo katolici značajni! Tko katolički govori, a nekatolički živi, neka ne stupa u naše redove; a ako se tu već nalazi, van s njime!

U tom su se naglasavanju praktičnog katoličkog radikalizma isticali u prvom redu lajici. I to je značajno.

Potreba se praktičnog radikalizma sve više osjeća ne samo u nas, nego i u braće Slovenaca. Ma i bili uspjesi, što ih braća Slovenci postigoše kako veliki u dva od zadnjih 20 godina, ma kako si katoličkim načelom preporođena i organizovana Slovenija na dan velikog slavlja obraz osvjetlala pred svijetom; ipak iz riječi se mnogih govornika moglo razabrati, da i u Slovenaca nije baš sve čisto zlato. Homines sumus . . . To vrijedi i za one, koji zapremaju u katoličkoj akciji ugledna mjesta. Mnogi dobro misleći motrioci naših prilika nalaze u redovima katoličke vojske svakojake heterogene elemente, biva ljude, koji vojuju i rade u službi katoličke ideje, dok sami ne vjeruju u božanski izvor i istinitost ove ideje, pa stoga i život njihov stoji u opreci s naukom katoličkom. Motreći ovu činjenicu čovjek se boji, da se prije ili kasnije na velebnom djelu, što ga stvori katolički pokret, ne bi ispunile riječi sv. Pisma: »Omne regnum divisum contra se, desolabitur: et omnis civitas, vel domus divisa contra se, non stabit.«[1] To je ono što dobrog katolika dandanas u velike zabrinjuje, pa se je toj zabrinutosti i na katoličkom sastanku dalo izražaja u zahtjevu: »Tko radi za katoličku stvar, neka kao uvjeren katolik i sam katolički živi; Svetoj stvari valja sveto služiti;

[1] Mat. 12. 25.

stoga ako ima u nas, što ne odgovara ovoj svetosti, dužnost je naša, da se u službi katoličke stvari sve više posvetimo i usavršimo.« Taj je vapaj za praktičnim kršćanstvom i usavršivanjem samoga sebe opravdan, pače neophodno nuždan postulat za svaku zdravu katoličku akciju. Da vidimo!

»Error in principiis minimus, in consequentiis fit maximus« — glasi poznata zasada u filozofiji; ozbiljna opomena svakome, tko se dade na posao intelektualnog umovanja. Jedno samo krivo osnovno načelo, kakovo je na pr. ono o sintetičkim sudovima a priori, koje je Kant postavio za bazu i ishodište svome filozofskom sustavu, obara temelje metafizici, a s njom i religiji i etici, te stvara sasvim novi, kršćanskomu skroz oprečni svjetovni nazor.

Na nešto slično nailazimo i u praktičnom životu. Tu mjesto razuma zaprema volja, mjesto intelektualne zablude grijeh, te neuredna sklonost i požuda. Tu se dade gornja na filozofa upravljena, opomena formulirati ovako: Neuredna sklonost, neukrođena strast, ma kako se činila neznatnom ili ništetnom, rada u javnom životu najužasnijim posljedicama za čitavu zajednicu. Nesnosan čovjek, dok ostane među zidovima privatne kuće, zavadat će i vatru nesloge piriti tek među nekolicinom; no postaviš li ga na ugledno mjesto u javnom životu, on će razdvajati i zavadati čitave općine, narode, države. Ako ga postaviš na prijestolje, vrijeđat će druge vladare, izazivat će međusobne sukobe i ratove. Kako malo zahtjeva slavohleplje jednoga seoskog načelnika, da se stiša i zadovolji; no uzmi jednog slavohlepnog kralja ili vojskovodu: koliko prolivene krvi, uništenih eksistencija, koliko opustošenih zemalja, unesrećenih obitelji past će mu

žrtvom! Bludnik će unesrećiti svoju ženu, upropastiti obitelj; zlim primjerom okužit će uski krug svoje bližnje okolice, okrunjeni će bludnik zaraziti čitava kraljevstva, povući za sobom u bezdan nemorala narode. Dosta je spomenuti jednog Henrika VIII., kralja engleskoga.

Grijeh postavljen na svijetnjak javnosti širi svuda svoje kraljevstvo zarazujući sve na daleko i uokolo zlim primjerom. Grijeh i požuda po svojoj su naravi pohlepni, egoistični, pa podređuju zajednicu osobi žrtvujući općenitu korist privatnoj koristi.

Ovo su istine, koje potvrđuje na žalost svagdanje iskustvo od onoga časa, kada se je ljudski rod odmetnuo od Boga, te je njime zavladala trostruka požuda. Kada pak u novije doba težište ljudske djelatnosti od privatnog života sve više prelazi u javni život: postaju ove istine od sve to veće zamašitosti, a treba da ih prije svega uvaže oni, koje Providnost zove, da preuzmu ulogu voda javnog života i raznih struka javne djelatnosti.

Robovi grijeha, zlih sklonosti i neukroćene strasti loši su vode naroda, oni ne će promicati opće koristi, nego časno mjesto, što ga zapremaju, pouzdanje što ga narod stavlja u njih, bit će im tek sredstvo za postignuće privatnih aspiracija. Narod će im biti krava muzara. Rob je grijeha upregnut u jaram egoizma, u njega nema idealnog zanosa, nema smisla za žrtve. Usta su mu puna slobode; sam ne podnosi ni najmanjeg prigovora, on vlada nesnošljivim apsolutizmom; pod devizom demokratizma domogao se uglednog, unosnog mjesta, a neukroćena ga strast od demokrata čini demagogom.

S velikim se oduševljenjem pozdravila radosna vijest kršćanskog demokratizma; ta došla je katoličkom svijetu iz samog Rima. No već danas kršćanski je demo-

kratizam u mnogim zemljama ozloglašen, a od onoga, što se je od njega očekivalo ispunilo se malo. Miesto slobode, mjesto promicanja kulturnih i materijalnih probitaka naroda, mjesto osvješćivanja i odgajanja nižih slojeva za umno sudjelovanje u javnom životu i kod javnih posala: — nailazimo na iskorišćivanje narodnog imetka u privatne svrhe ili vlastite ili nekolicine užih pristaša, na zaglupljivanje pučkih slojeva, aristokratsko preziranje proste plebejske ruke, na diktatorstvo i apsolutistično nametanje vlastite volje, na neukroćeno hlepljenje za častima i naslovima.

To danas paralizuje požrtvovni rad tolikih katoličkih pobornika na socijalnom, političkom i prosvjetnom polju; to osujećuje ostvarenje kršćansko demokratskih ideala, a od kršćanskog demokratizma čini pravu pravcatu karikaturu.

Proti tome zlu valja upotrebiti radikalan ustuk: po dekalogu valja i živjeti. O tome ću niže govoriti u II. dielu u poglavlju o askezi.

Bernardin Škrivanić - apostol Gospe Lurdske

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/bernardin-skrivanic-apostol-gospe.html

Nitko nije toliko učinio za proširenje pobožnosti prema Gospi Lurdskoj među Hrvatima kao kapucin Bernardin Škrivanić. Organizirao je 16 hrvatskih narodnih hodočašća u Lurd.
Pokrenuo je 1908. list *Naša Gospa Lurdska*, u kojem su iz broja u broj temeljito opisivana Lurdska ukazanja, kao i brojna ozdravljenja koja su se diljem svijeta događala po zagovoru Gospe Lurdske. U listu se može pratiti kako se u Hrvatskoj širila pobožnost prema Gospi Lurdskoj.

Brojeve *Naše Gospe Lurdske* iz 1908. i 1909. možete vidjeti ovdje.

Evo uvoda iz 1. broja, u kojem se objašnjava svrha pokretanja lista...

Bernardin Škrivanić (1855.-1932.)

Godina I. RIJEKA, dne 11. siječnja 1908. Br. 1.

NAŠA GOSPA LURDSKA

Urednik i izdavatelj **O. Bernardin Škrivanić**, Provincijal.

«Rajska Djevo, svih milosti puna,
Vječnog Sunca ogrnu Te sjaj;
Oko čela zvjezdana Ti kruna,
Ispod nogu stenje pakla zmaj.
Rajska Djevo, kraljice Hrvata,
Naša Majko, naša zoro zlata:
Odanih Ti srca primi dar,
Primi čiste ljubavi nam žar!»

Zašto pokrećemo ovaj list?

Zato, jer smo uvidjeli veliku potrebu, da se već jednom izdaje takov list na Hrvatskom jeziku.

Znamo naime, i to vrlo dobro, da med našim narodom živi na stotine i hiljade duša, koje su primile uprav izvanrednih milosti od *Prečiste Djevice Lurdske*. Takove duše gore od ljubavi i zahvalnosti spram premile Djevice, nu ipak ne mogu da joj svoju zahvalnost i ljubav *javno* iskažu samo s toga, jer nema u njihovoj domovini lista, koji bi se *isključivo* bavio širenjem pobožnosti prema Neokaljanoj Djevici Lurdskoj, koja po cijelome svijetu tako zauzimlje mah.

Za takove duše, mi, eto prigodom **Pedesetgodišnjice** Djevičinih Prikazanja skromnoj Bernardici, izdajemo listić **„Naša Gospa Lurdska“.**

Osim toga znamo, da ima mnoštvo duša, kojima je poznato ime *Gospe Lurdske*, koje su čule štošta i pripovijedati o njezinim *prikazanjima*, ali su im ipak slabo ili nikako poznata *vanredna čudesa*, koja se danomice dogagjaju — sad u samome Lurdu, gdje se Bl. Djevica objavila — sad u raznim svetištima, podignutim na slavu Gospe Lurdske, sve tamo od Oostackera u Belgiji do Carigrada, od Evropskih gradova i sela do daleke Amerike.

Spomenuti će listić: **Naša Gospa Lurdska** svaki mjesec takvim dušama uvijek tačno, istinito, temeljito i zanimljivo pripovijedati o svim milostima, koje dragi Bog po zagovoru Neporočne Djevice dijeli kršćanskome narodu: opisivat će im čudesna ozdravljenja i nenadana obraćenja, pripovijedat će im, kako dobrostiva Marija podjeljuje jakost slabim, kako povraća mir nemirnim srcima i kako pruža utjehu žalosnima.

Napokon — to nam je nemoguće tajiti — u miloj nam Hrvatskoj još živi nemaleni broj ljudi svake dobe i staleža, koji upravo *ništa ne znoju o Lurdu.*

Do njih nije doprla ni jedna zraka *Sunca dvadesetoga vijeka* — Lurda, koji već pedeset godina oživljuje i rasvjetljuje na miljune srca i koji je po riječima blagopokojnog Leona XIII: *„Nada potištene Francuske i cjelokupne Crkve.“*

Oni ne znaju, da je Lurd ne samo *srce* Francuske — kako ga je nazvao jedan odlični diplomat — nego da je on jedan od najglasovitijih svetišta, gdje se na najdivniji način ispovijeda ljepota i velebnost *sv. Vjere.*

Takovi još ništa nijesu čuli o onoj čuvenoj Lurdskoj Špilji, koju je svojom prisutnosti posvetila Kraljica Angjelâ.

Njima nije poznat *Novi Jeruzalem* — Marijin Lurd, u kojemu Isus u Presv. Hostiji na vapaje i poklike oduševljena naroda odgovara čudesima, koja tresu svijetom.

Ovi inače dobri ljudi ne znaju, da sad u dvadesetom vijeku, kao nekad u Svetoj Zemlji, dragi Isus po zagovoru svoje preljubljene Majke podjeljuje slijepima vid, gluhima sluh i hromima hod.

Mi dakle hoćemo, da ih upoznamo sa tako velebnim i divnim prizorima, e da u njihovim dušama probudimo *vjeru*, koja im možda u srcima somo tinja, da im oživimo *ufanje* u veliku dobrotu Marijinu i da ih rasplamtimo neograničenom i srdačnom *Ljubavi* spram *lijepe Gospe* nevine Bernardice.

Sami uz najbolju volju nikad ne ćemo uspjeti; stoga svesrdno i najtoplije molimo sve svoje prija-

telje, osobito *časno i požrtvovno naše svećenstvo* diljem Hrvatske nam domovine, hoje je spram nas Kapucina uvijek pokazalo srce puno ljubavi i veledušnosti, da nas u ovome pothvatu, koji jedino smjera na čast i slavu Djevice Lurdske, što izdašnije potpomogne šireći **Našu Gospu Lurdsku** med dragi naš Hrvatski narod.

Naša je svrha, da *Predzigje Kršćanstva,* lijepu nam Hrvatsku, dovedemo k Isusu po Mariji — *Per Mariam ad Jesum!* Eto vam naše lozinke! . . .

Hoćemo li u svome pothvatu uspjeti! To dobri Bog zna.

Mi ćemo s naše strane učiniti sve moguće. Ne ćemo se strašiti uz milost Božju ni truda ni muke. Na svaku smo žrtvu pripravni, kad se radi o slavi One, koju nazivljemo najslagjim imenom *Majke svoje.* Uz to ne će uzmanjkati ni pomoć ni zaštita Marijina, koja će sa nebeskih visina blagosljivljati sav naš napor i nastojanje. Potom smo čvrsto uvjereni, da će nas svi štovatelji Djevice Lurdske potpomagati suragjujući u **Našoj Gospi Lurdskoj.** Najveća će naša utjeha biti, kad vidimo, kako se pretplatnici sve izmegju sebe natječu, samo da što zanimljivija bude **Naša Gospa Lurdska.**

Dovršujemo sa kratkom molbom, da bi svaki, koji ove retke pročita, *preporučio ovo naše najnovije* poduzeće Neokaljanoj Djevici Lurdskoj. Nek ta moćna Djevica učini, da naš listić posvuda: *milom Hrvatskom, ravnom Slavonijom, dičnom Dalmacijom, kršnom Hercegovinom i srebrnom Bosnom zbori o dobroti i moći Marijinoj, kojoj budi na vijeke slava! Amen.*

Rijeka, dne 10. siječnja 1908.

Uredništvo.

Otac Bernardin je uložio veliki trud za izgradnju nove kapucinske crkve u Rijeci posvećene Majci Božjoj. Sam tijek izgradnje možete pratiti u listu...

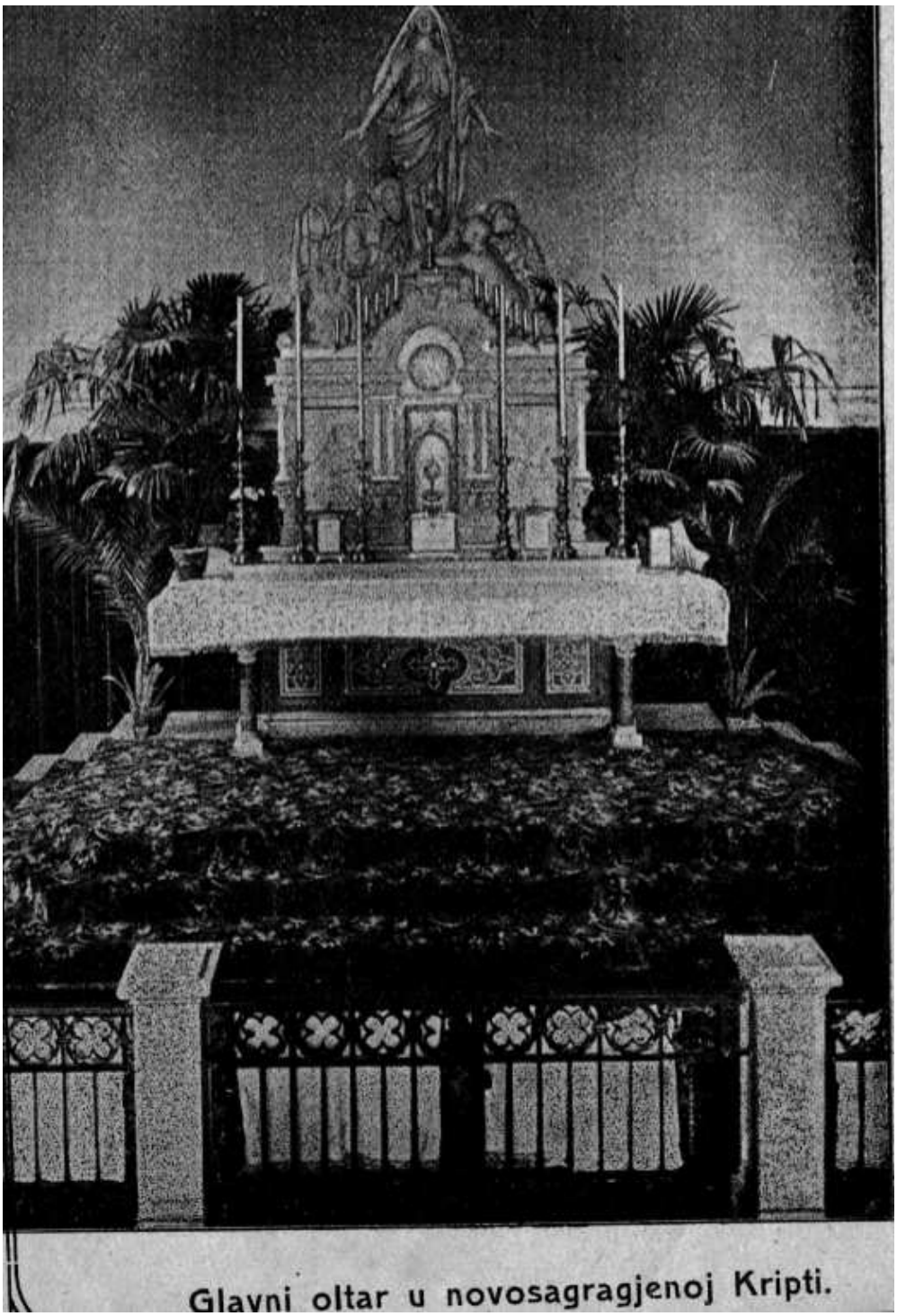

Glavni oltar u novosagragjenoj Kripti.

Ovdje je dolazila do izražaja i kapucinska revnost oko pomoći dušama u čistilištu. Podsjećam da su onaj Molitvenik za duše u čistilištu izdali upravo rječki kapucini.

Mnogo nam govori uvodnik N. G. L. iz veljače 1909.:

Prožeti istom ljubavi i zadojeni neograničenim pouzdanjem u moćnu zaštitu Marijinu i mi Kapucini, sinovi sv. Franje, postavismo temelj novoj Crkvi u čast Kraljice Nebeske.

Kripta je već, hvala Bogu i miloj našoj Pomoćnici Mariji, dovršena. O njenoj ljepoti mi ovdje ne velimo ništa, samo ćemo spomenuti ono, što nam je pred mjesec dana neki odlični Zagrepčanin rekao: **„Nigdje nijesam tolikim žarom molio, kao što u Vašoj veličajnoj Kripti... Vidio sam veliki broj crkava, no ni jedna se nije tako dojmila moga srca, ni jedna nije pobudila žarče čuvstvo sabranosti i pobožnosti, kao ovaj hram, koji ste podigli u čast MAJCI DUŠA, KOJE SU U ČISTILIŠTU. Doći na Rijeku, a ne pohoditi Vaše Kripte i ne prisustvovati službi Božjoj, koja se kod vas Kapucina takovim** sjajem obavlja, znači doći na Rijeku i ne vidjeti njezina najljepšega, najkrasnijega uresa.“

Gradnjom će se Gornje Crkve, koja će biti vječni i sjajni spomenik naše ljubavi i odanosti prema dragoj Gospi Lurdskoj, ovih dana ozbiljno početi.

Neka dakle svi pa makar i neznatnim darom doprinesu, e da Gornja Crkva — koja će biti najljepša Crkva, podignuta u čast drage Gospe iza one u Lurdu — što prije podigne svoje lijepo čelo.

Tko daruje barem **2** kr. za gradnju nove Crkve, postaje dionikom **260 Vječnih sv. Misa,** koje se već služe pred glavnim oltarom, koji je posvećen: **MAJCI DUŠA U ČISTILIŠTU.**

Svaki onaj, koji doprinese jednom **200** kr. ili tu svotu isplati u više navratâ, postaje članom **UTEMELJITELJEM.**

Majka Božja Lurdska u Kripti OO. Kapucina u Rieci.

Spomenuo sam da je o. Bernardin organizirao 16 hrvatskih hodočašća u Lurd.
U brojevima N. G. L. koji su dostupni, možemo pratiti tijek prvog hodočašća (1908.), koje su vodili krčki biskup Antun Mahnić i pomoćni biskup splitski Juraj Carić.

Najava hodočašća...

Dolazak hrvatskih hodočasnika u Lurd (14. kolovoza 1908.) - N. G. L., rujan 1908., br. 9.

Pred Masabjelskom Hridi....

Hrvati sad evo k Tebi pritiču,
Bez poroka Djevo, gromko Ti kliču:
Zdravo, zdravo, zdravo Marijo!

Dne 14. kolovoza u 5 sati poslije podne *četiri stotine* Hrvata stupi na posvećeno od same Majke Božje tlo.

Svima su oči sijevale od veselja, svima su srca življe kucala, svima si na licu mogao čitati izraz neizrecive radosti i oduševljenja.

Blagoslovljen, divan i sladak bio je to čas!....

Drugiput sam u dosta kratkome razmaku vremena stupao na Lurdsko zemljište.

Sa mnom je skoro u isti čas istupio i Organizator prvoga Hrvatskoga hodočašća. I nehotice pomislih: O Bože! ali su nedokučivi sudovi Tvoji!...

God. 1902. isti je redovnik silazio kao hodočasnik sa vlaka. Tada je bio blijed, istrošen tako, da se je jedva držao na nogama. Tri bolesti, koje su ga tištile, bile su iscrpile i posljednje njegove sile.

Došao je bio u Lurd, da ište od drage Gospe zdravlje....

I Djevica ga uslišala... Teških bolesti, koje su morale presjeći nit njegova života, posvema nestane, iza kako se okupao u *piscini*.

Šest godina kasnije isti redovnik vodi četiri stotine svojih domorodaca, da i oni, kao nekada on, pjevaju slavu na mjestu Prikazanja One, koju Angjeli nazivlju svojom Kraljicom.

* * *

Na blagdan Velike Gospe, pomoćni biskup Carić je služio sv. misu pred Lurdskom spiljom...

Na blagdan Uznešenja.

Bilo je 6 sati, kad se prenem iza sna... Skočim odmah iz kreveta, obučem se i krenuh put Svetišta.

Teško mi je bilo pri duši, kad sam spazio, da je nebo još sveudilj tmurno, kao što je bilo juče.

U 7 sati imali smo mi Hrvati sv. Misu pred Spiljom, koju je odslužio presvij. biskup Carić.

Preko sv. Mise imalo se predati srebreno, zlatom okićeno srce, u kojem se nalaze upisana na pergameni imena svih hodočasnika i svih onih, koji su doprinijeli bar 1 kr. za nj.

Sama svetost mjesta mnogima je za čitave sv. Mise mamila suze; kad se pak okrenuo k svojim domorocima presvij. biskup te izmegju ostaloga i ovo rekao: «Naš je narod siromašan, ali upravo zato mi moramo biti čvrsto uvjereni, da će Presveta Djevica svrnuti svoje milostive oči na nas», svi briznuše u plač...

Mi se megjutim moramo cijeniti sretnima, što srce poklonjeno od Hrvatskoga naroda resi sada Masabjelsku Hrid.

Ovo je to srce koje su predali hrvatski hodočasnici...
Gore piše: *Natio Croatica - 1858.- Antemurale Christianitatis - 1908.*

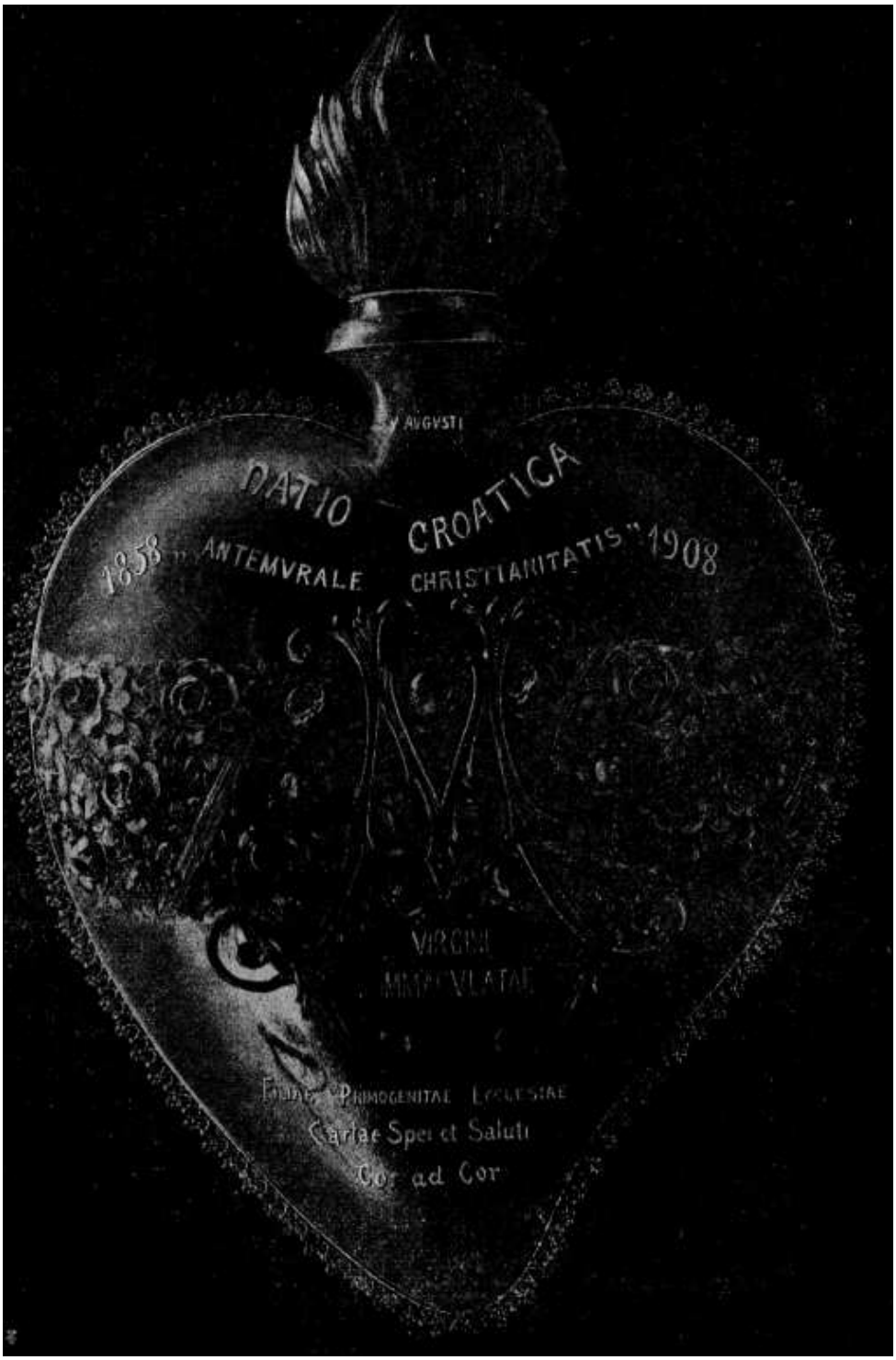

16. kolovoza 1908. - misa biskupa Mahnića u Lurdskoj bazilici

Dne 16. kolovoza — Posljednji naši časovi — Rastanak.

U nedjelju osvanuo nam lijep i vedar dan. To je sve napunilo velikim veseljem. Onoga smo dana mi Hrvati imali više toga izvesti, milo nam je dakle bilo, da nas tako lijepo vrijeme prati...

Sjećam se vrlo dobro toga dana... Nekoji će mi doživljaji, koje sam toga dana doživio, vijekom ostati u pameti. Ovdje ih sada ne ću ni spomenuti, bit će bolje, da ih što opširnije kasnije opišem u omiljeloj „N. G. L.“

U 10 sati služio je svečanu sv. Misu predsjednik Hodočašća presvj. biskup u Bazilici t. j. u onoj Crkvi, koja je sagragjena, da se udovolji želji Majke Božje, koju je izrazila maloj Bernardici: «*Idi i reci svećenicima, da mi ovdje sazidaju kapelu*».

Ugodnih i slatkih sam ura i časova sproveo u Lurdu, ali mogu reći, da sv. Misa i propovijed, koje su iza toga slijedile, tvore najmilije časove moga boravka u Lurdu.

Preko čitave sv. Mise pjevalo se od srca i gromko.... Iza sv. Mise popne se na propovjedaonicu učeni i na daleko poznati sa svojega svetoga življenja kao i rijetke učenosti, presvj. *biskup Mahnić.*

Da su slušatelji imali kameno srce, morali bi proplakati.... Nikad nijesam čuo propovijedi, koja bi bila izrečena takovom ljubavlju, takovim žarom, kao što su bile riječi miloga našega Bi-

skupa... Nezaboravnih li časova! ... Nekoji su hodočasnici rukama zastirali lice . . . nekoji su rupcem otirali suze . . . nekoji su pak glasnim jecajem prekidali mramornu tišinu, koja je vladala bazilikom... Samome je ljubljenom Biskupu od ganuća podrhtavao glas i niz lice kapale suze... Posljednji je dio govora bio vanredno ganutljiv.... Teško da itko izbriše iz pameti one riječi, kojim se naš junački Biskup, kao pravi i iskreni prijatelj naroda, obratio k seljačkom staležu.... A ti, o Hrvatski patniče, mukotrpni seljače, koji znojem lica svoga natapaš rodnu svoju hrvatsku grud, da pošteno preživiš; kad dogješ kući k svojim milim, ne prestani svima pripovijedati, što si ovdje u Djevičinu Gradu, *zemlji čudesa*, vidio i čuo. *Reci svijetu, da slijepi progledavaju, hromi hode, gubavci se čiste, gluhi čuju, mrtvaci ustaju!* . . .

Ganuću taj čas nije bilo niti kraja niti konca, tako da su Francuzi, koji su tome dirljivom prizoru bili svjedoci, jedan drugome šaptali: «Mora, da su Hrvati vrlo pobožan narod, kad na njih tako spasonosno djeluje riječ njihova Biskupa??

To nam služi na čast i mi se tim možemo ponositi!...

Nadamo, da će svaki hrvatski hodočasnik i svaki čitatelj «N. G. L.» držati za svetu dužnost, da se svagdano sjeti biskupa dra. Mahnića, e da mu moćna Djevica Lurdska, čiji je On toli gorljiv apoštol, dade snage, e da i buduće godine bude na čelu ne četiri stotine Hrvata, koji budu hodočastili u Lurd, nego bar dvostrukom broju!

Živio presv. biskup Mahnić!

* * *

Sjutradan rano bio je putni Križ na brdu Kalvarije. Osobe na pojedinoj postaji toga križnoga puta jesu u naravnoj veličini od bronza. Taj je putni Križ zamislio čuveni O. Marija-Antun, svetac kapucin, koji je prošle godine umr'o u Tuluzi. (1)

Bit će sigurno milo našim čitateljima, ako mi spomenemo nešto, što se zbilo, kad se prviput obavljao svečano putni križ.

Jedan od pobožnijih hodočasnika nosio je veliki križ, koji su imali postaviti na vrh brda Kalvarije. Putić, koji im se prolazilo, bio je pun kamenja i neuregjen. Istom se dakle mnoštvo, počelo uspinjati, kad se začu jak i mili glas. . . Bio je to O. Marija-Antun. «Draga moja braćo — doviknuo je on svima — kad je dragi naš Isus, nosio križ na Kalvariju, nije nosio postola (cipela).

I hiljadu osoba iz najotmenijih obitelji svuče postole. . .

Braćo moja, Krist, naš mili Otkupitelj, nije nosio niti bječava (čarapa). . .

I isti čas svi prisutni svukoše čarape. . .

Kad se je mnoštvo vraćalo sa brda, čitav je put bio poškropljen krvlju, koja je protekla iz nogu, koje nikad nijesu ni koraka učinile bez obuće. . .

Odlazak iz Lurda; Hrvati su pozdravili Francuze povikom: "Živjela katolička Francuska!"

Iza nekoliko gromkih: *Vive la France Catholique — Živjela katolička Francuska,* kojima smo pozdravili okolo stojeće Francuze, vlak se počne kretati. Oni, koji su bili na prozorima, nijesu još dugo prestali mahati rupcima, a drugi u vagonima sa skladnim: *Zdravo, zdravo, zdravo Marijo,* pozdravljahu Djevicu Lurdsku, dok ih je većina ronila suze i tako davali oduška ražalošćenome srcu svome zbog rastanka sa *»kutićem neba«* — slatkim Djevičinim Lurdom...

Kako su Francuzi ocijenili hrvatsko hodočašće...

Što sude Francuzi o I. Hrvatskom hodočašću.

Francuzi su, kako se po svima znakovima dade zaključivati, bili jako zaneseni za Hrvatima. Svjedok su tomu naklonost i ljubav, koju su posvuda Hrvatskim hodočasnicima iskazivali. Tako su već drugi dan iza njihova dolaska u Lurd pisale Francuske novine: „Vidjeli smo Hrvate. Narod je to lijep, učtiv, prijazan i ljubezan. A vidjeli smo megju njima i jednoga gorostasa, Dalmatinca 2 metra visoka, u narodnome odijelu. Razumljivo nam je, kako je ban Hrvatski Jelačić mogao lako s ovakovima junacima svladati neprijatelje, ugušiti bunu i osloboditi Austrijsku carsku kuću od propasti".

— „Iz raznih pokrajina Hrvatskih", piše *Journal de la Grotta* „prispjeli su Hrvati u petak, dne 14. kolovoza, u Lurd. Hodočašće Hrvatsko broji 400 učesnika. Nekoji su od njih morali i po sedam dana neprekidno putovati, što dokazuje u njih, priznat će svatko, veliku ljubav prema našoj bijeloj Djevici Pirenejskoj.

„Dva su biskupu predsjedala ovome hodočašću, koje je *s velikom ljubavi* (Francuzi potcrtali) priredio preč. O Bernardin Škrivanić, Provincijal Manje braće Kapucina, naime presvj. g. dr. Mahnić, Krčki biskup, i presvj. g. Carić, pomoćni biskup Makarski. — Na samu Veliku Gospu prikazao je našoj Gospi Lurdskoj u ime svojih zemljaka presvj. g. Carić srce od zlata i srebra, na kome je napisana posveta Hrvatskoga naroda Bezgrješnoj Djevici. Imena od četiri hiljade darovatelja, koji su bud što doprinijeli za srce, upisana su i stavljena u ovo zavjetno srce.

„Sjutradan, dne 16. kolovoza, služio je svečanu sv. Misu presvj. g. Mahnić, poslije koje je tako oduševljeno i ganutljivo propovijedao, da je sve: svećenici i vjernici, plakalo kao mala djeca. Svuda po veličanstvenoj Bazilici čuli su se zagušljivi i duboki jecaji. — Poslije toga pošli su k presvj. biskupu Lurdskomu, da ga pozdrave. Presvj. g. biskup Carić držao je govor u Francuskomu jeziku, našto se presv. g. Šepfer nojtoplije zahvalio obadvojici biskupa, kao i preč. g. Provincijalu na njihovoj i sviju hodočasnika ljubežljivosti i opomenuo ih, da se vrate natrag u Hrvatsku kao pravi

Apoštoli Gospe Lurdske, kojiće posvuda širiti Njezinu slavu i ljubav rasplamćivati u srcima svojih zemljaka prema Bogu, sv. Crkvi i svojoj domovini Hrvatskoj.

„Gromorni" *Živio*! poprati riječi presv. g. Šepfera, koji potom izruči presvj. biskupima Hrvatskim medaljice od Pedesetgodišnjice s molbom, da ih predadu hodočasnicima.

U drugo slobodno vrijeme miješali su se Hrvatski hodočasnici s drugim narodnostima, da proslave Neokaljanu. Uspomena na sjajne svečanosti, a osobito na čarobnu rasvjetu na večer, kada se razvila jedna od najljepših procesija *sa sviječama* (auxflambeaux), što smo ih igda vidjeli za ove svete godine, ostat će za uvijek po svjedočanstvu njihovih biskupa neizbrisiva u pameti Hrvatskih hodočasnika.

Osim drugih imali su Hrvati i tu radost, da su rimilip od sv. Oca Pape i svoga vladara brzojave, koji su odisali najvećom dobrotom, kao odgovor na sinovske izražaje štovanja i ljubavi, što su im hodočasnici bili priposlali.

Valjalo se napokon i Hrvatimá dijeliti sa Lurdskom Gospom. Oprosno je slovo držao presvj. g. Carić. Riječ mu je tekla od srca. Svi su prisutni plakali. Započeo je s onim riječima Bernardičinim, što ih je izrekla, kad je vidjela kip Djevičin, isklesan od g. Fabischa: „Lijepa je, ali to nije Ona!" — *„Tako ćete i vi, kad se povratite u domovinu svoju Hrvatsku, svuda naći slikâ i Špilja Djevice Masabjelske, ali ćete i vi govoriti:* **„Lijepo je sve; ali nije kao u Lurdu!"** Zatim u ime svojih zemljaka izreče zakletvu Prorokovu: **„Neka se moja ruka osuši i moj jezik zalijepi, ako Tebe zaboravim, Djevice Lurdska!"** I žavrši: „Valja nam nešto ovdje ostaviti a nešto opet ponijeti sa sobom. Ostavit ćemo kod Špilje svoje srce, da ga ne uzmemo nikad, osim na času smrti, da ga prikažemo Bogu. Ponijet ćemo pak sa sobom sliku i misao na Lurd, jer je Lurd za našu dušu jakost, radost i pobuda u službi Božjoj.

Bio je doista vrlo ganutljiv prizor, kad su pobožni Hrvati pali na koljena i sa suzama u očima i glasom jecajućim opetovali istu zakletvu za svojim biskupom! — Nu još obilnije potekoše suze i plač još jače obuze mah, kad im se valjalo oprostiti s Gospom i posljednji puta poljubiti svetu hrid. Opet i opet bi se dobri Hrvati obraćali k Spilji, da posljednji puta bace svoj pogled na bijelu sliku Neokaljane, dok su megjutim sve slabije odjekivali, prekidani jecajima, njihovi posljednji i tako slatki: **„Zdravo, Zdravo, Zdravo Marije! Ave, Ave, Ave Maria!"**

Kao plod širenja pobožnosti prema Gospi Lurdskoj, diljem Hrvatske su počele nicati replike lurdske spilje i oltari u čast Majke Božje Lurdske.
List je, dakako, pratio taj razvoj i objavio mnoge slike tih žrtvenika...

Evo par primjera:

U Blatu na Korčuli...

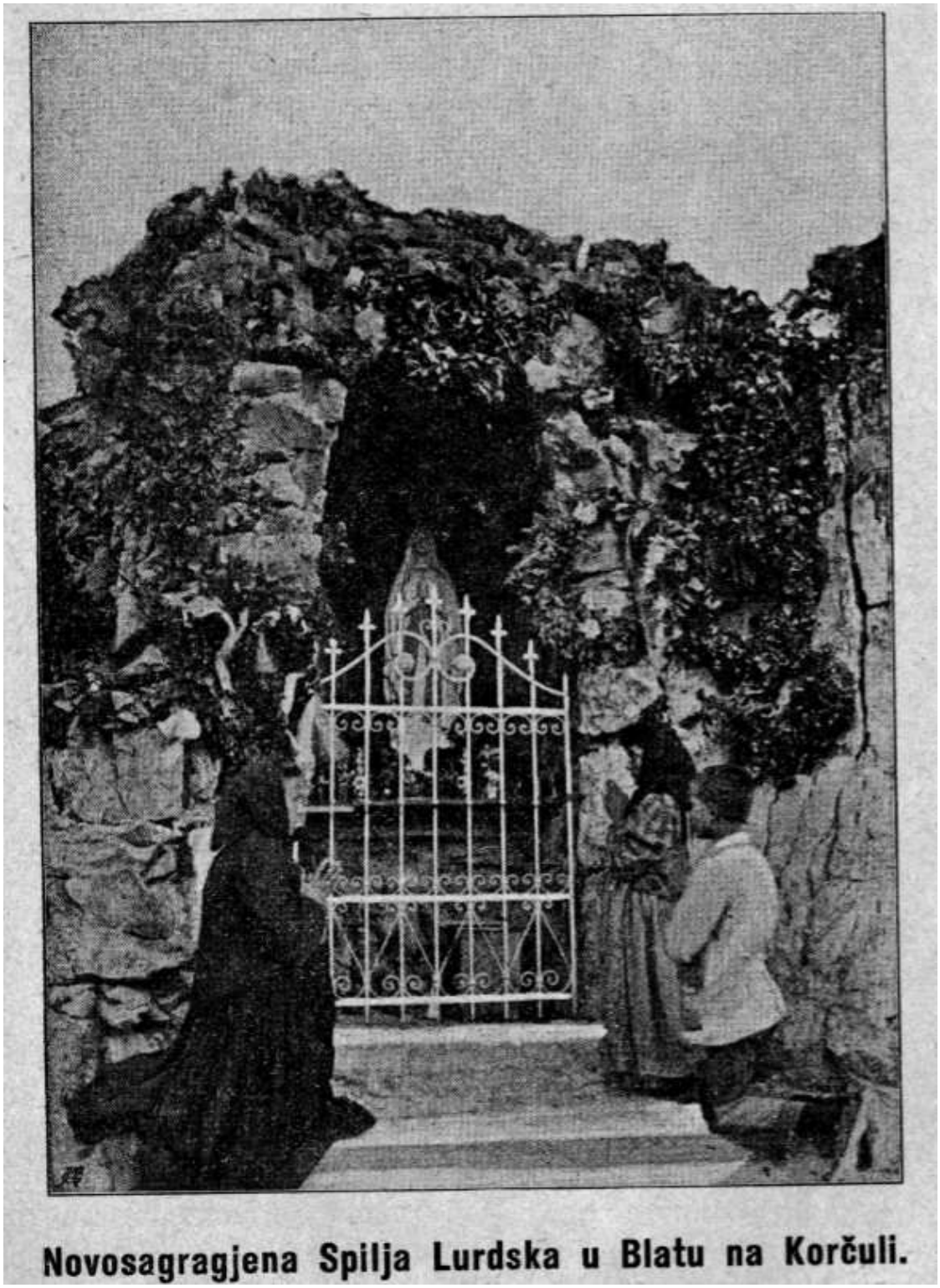

Novosagragjena Spilja Lurdska u Blatu na Korčuli.

U Gružu...

Oltar u čast Majke Božje Lurdske u Gružu.

U Veloj Luci...

Špilja lurdska u Velojluci (Korčula).

Društvo djevojaka za naknadnu sv. pričest...

Društvo djevojaka za naknadnu sv. Pričest u Praputniku.

A u blizini Makarske...

...Bio sam proših dana u Makarskoj i vidio Lurdsku Spilju, za koju se toliko brine **Presvij. biskup Carić. Za čudo je vrlo slična Spilji u Lurdu,** *a nalazi se na divnome položaju. Postavljen je kip i oltar sa ogradom. Sprijeda se nalazi krasan prostor od cementa sa stupovima i stubama. Iz okolnih sela krenulo su već više hodočašća k lijepoj Gospi, za čiju se slavu narod sve više oduševljava. Sve će to mnogo doprinijeti ljubavi i štovanju provoga Lurda... (Iz lista veleč. gosp. M. Šabiča, hrv. kodočasnika.)*

I za kraj: jedan poučan događaj iz Rijeke...
(N. G. L., svibanj 1908., br. 5.):

Pred nekoliko godina opazi skupina radnika, kako jedan svećenik, pučki sin, nosi presv. Hostiju ulicama grada Rijeke, nekome bolesniku. Radnici se svi ponajprije poklone, a onda jedan od njih zavapi:

„Eto Gospodara sviju nas!“

Braćo, dok se ovaj poklik ne vine iz svih sela, gradova, dapače dok čitavi naš mili Hrvatski narod jednoglasno i gromko ne zavapi pokazujući na Krista u presv. Hostiji:

„Eto našega Gospodara!“

dotle ne prestanimo ni za čas požrtvovno raditi, žarko moliti, neprestano širiti dobre knjige i poštene kršćanske novine, i Hrvatska će ostati, što je i nekad bila:

Predzigje Kršćanstva.
Braniteljica sv. Vjere.
Pouzdanica svete Crkve!

Koji je papa toliko ljubljen kao Pio X.?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/koji-je-papa-toliko-ljubljen-kao-pio-x.html

U dostupnim brojevima *Naše Gospe Lurdske* iz 1908. i 1909. često se spominje tadašnjeg papu - sv. Pija X. Pa, evo, da skupimo sve te članke na jedno mjesto... Iz kojih vidimo koliko su Hrvati voljeli sv. Pija X.

N. G. L., 8. studenoga 1908., br. 11.

Godina I. RIJEKA, dne 8. studenoga 1908. Br. 11.

NAŠA GOSPA LURDSKA

Urednik i izdavatelj **O. Bernardin Škrivanić**, Provincijal.

PAPA, PIJO X.

Ti si Petar, t. j. pećina, i na toj Pećini sagradit ću svoju Crkvu i vrata paklena ne će je nadvladati! — Vijekovi i stoljeća prohujiše, carstva se i kraljestva oboriše, nebrojena krivovjerstva iščeznuše, stupovi se jaki uzdrmaše i strovališe, a ti, Petre, jedini stojiš i odbijaš kao čvrsta pećina burne valove vremena i stoljeća, o Tebe se, nesavladiva Pećino, odbija sve, sto na tebe udari. — Vijekovi netragom minuše..., a Petar, nepom čna Pećina još danas onako strši, kao pr je devetnaest vijekova, u osobi Pape Pija X. Činjenica je to očevidna, istinita, nepobitna, radi koje mora da bude ponosno svako kat. srce. Zato će svi vjerni narodi uprijeti dne 16. svoje oči prema vječnome Gradu, gdje će slavno vladajući Pijo X., glava kršćanstva, **dne 16. proslaviti svoj zlatni Jubilej misništva.**

Na taj dan mora da uzigra od veselja svačije srce; svaka duša mora da bude opojena radošću i veseljem... I **„Naša Gospa Lurdska"**, kojoj je svrha, da sve privede **po Mariji Isusu** prema onoj lozinki Sv. Oca, Pija X.: **„Sve obnoviti u Kristu"**, pridružuje se općenitom veselju svega kršć nskoga puka, te pozivlje svoje čitatelje, da se u ovo burno doba puno mole za sv. Oca, da mu dragi Bog i Prečista Djevica Lurdska — čiji se Jubilej Prikazanja iste godine slavi kad i njenoga žarkoga štovatelja, Pija X. — dade jakost te kô

što i do sada sretno upravlja Petrovom lagjicom; da ga Gospodin sačuva i poživi i blažena učini na zemlji, a ne dade ga u ruke neprijateljima njegovim.

U to ime neka odjekne u svačijem kat. srcu trokratni, pun ljubavi i odanosti, pun štovanja i vjernosti, vatreni i oduševljeni: **„Živio naš sv. Otac Papa, Pijo X, naš dobri otac, naš vrhovni glavar, naš kralj!!!“**

N. G. L., lipanj 1908., br. 6. - Kako sv. Pio X. tješi francuske biskupe koji su se našli pod udarom tadašnje francuske liberalno-socijalističke vlade (koja je proglasila odvajanje Crkve i države, oduzela Crkvi škole, zabranila i protjerala neke redove itd.).

Papa tješitelj.

Svi se slažu u tome, da se Crkva u Francuskoj nalazi u žalosnome stanju, kao nikada prije. Ta kako i ne bi, kad su svi redovnici — taj miomirisni cvijet sv. Crkve — prognani, kad se Crkve zatvaraju i priprodavaju, kad se 16 hiljada zavoda, koje su uzdržavali redovi, zatvorilo, kad je 50 hiljada svećenika ostalo bez plaće i stana, kad su klerici iz sjemeništa protjerani i pozvani u vojništvo i kad su napokon i sami biskupi iz svojih stanova izbačeni!? Riječ u jedno: u Francuskoj se čitav pakao zdvojno digao proti Crkvi i ogorčeni rat navijestio svima onima, koji ne prignuše svoga koljena pred Belijalom.

Uza sve to progonstvo katolici u Francuskoj, na čelu im njihovi junački biskupi, ne smalaksavaju.

U strašnoj borbi, koju moraju voditi proti bijesnim neprijateljima Kristovim, najveći im je pomoćnik namjesnik Isusov na zemlji — Sv. Otac Papa.

Usprkos svim olujama, koje se dižu proti njemu, njegova usna ne prestaju izgovarati riječi, koje podižu, bodre i krijepe na obranu sv. Vjere neustrašive katolike Francuske.

Pijo X. kao vjeran opslužitelj Isusovih riječi: **„Pokrijepi svoju braću“** često običava reći: **„Što se bojite malovjerni — Crkva je neumrla?!...“**

Pred nekoliko je dana isti Sv. Otac izrekao ove riječi jednome biskupu: „Ne gubite nade! Bog je s nama.! Mi trpimo za njega, nu On nas zato ne će zapustiti, a budući da zlikovci ne će nikad nadvladati Boga, mi smo uvjereni, da će napokon Crkva iznijeti pobjedu nad svojim protivnicima. Kada će se to zbiti? Ne znamo. Megjutim neumorno radimo i čekajmo puni pouzdanja uru pobjede!“

Oh! kad bi čovječanstvo shvatilo, što je Papinstvo i što su Pape!

Kad bi narodi upirali svoj pogled prema Namjesniku Isusovu te vršili naredbe i savjete, koje im on daje, brzo bi zavladao mir svijetom.

Mi katolici megjutim zahvaljujmo Providnosti Božjoj, koja nam je dala Papu, čije ime sjaji po vasionome svijetu kao zvijezda mira. U njemu se krije neka tajna sila, koja sjedinjuje duhove, utišaje strasti i razoružava mržnje.

On je štit, on je bedem i snaga Crkve!

Koji je papa ljubljen kao Pijo X? Njegovo ime sa počitanjem izgovaraju i sami bezvjerci, a za nj kuca na milijune srdaca.

Papa, koji tako radi i ne prestaje preporučivati, da se molimo za svoje protivnike, e da im dragi Isus udijeli milost obraćenja, prije nego ih pozove na strašni sud, koji svakoga čovjeka čeka — ne zaslužuje li, da mu svakom zgodom iskazujemo svoju ljubav i odanost, te ga nazivljemo Papom tješiteljem?

N. G. L., srpanj 1908., br. 7.

Papine riječi.

Posljednji smo put naveli nekoje Papine riječi, kojima on krijepi i bodri biskupe, svećenstvo i uopće sve katolike, koji se bore, e da što prije zavladaju Kristova načela javnim i privatnim životom svih naroda kao i pojedinaca.

Ovajput nam se ponovno pruža prigoda, e da ponovno iznesemo nekoje njegove riječi, što će sigurno biti milo našim pretplatnicima, koji se moraju osjećati sretnima, što čuju riječi Glave Kršćanstva.

»Da podignemo i popravimo ove ruševine — govorio je Sv. Otac Presv. biskupu Dozienu — neophodno je potrebito, da **molimo,** da se **sjedinimo** i da **radimo.** Treba da Krist ponovno zavlada dušama, obiteljima i svećenstvom; jedino ćemo tada slaviti pobjedu.

Nada sve je upozorio biskupa, e da opomene svoje sunarodnjake Francuze na slogu, jer je nesloga jedino uzrokom, što se Crkva u Francuskoj nalazi u tako žalosnome stanju. »Kad bi se oni okupili oko svojih biskupa i Pape — nastavio je sv. Otac — odmah bi oni postali nesavladiva vojska, koja bi izvojštila slobodu i prava vjeri«.

Uredništvo *Naše Gospe Lurdske* je bilo posebno ponosno što je sv. Pio X. osobno blagoslovio taj list. Evo vijesti o blagoslovu... (N. G. L., veljača 1909., br. 2.)

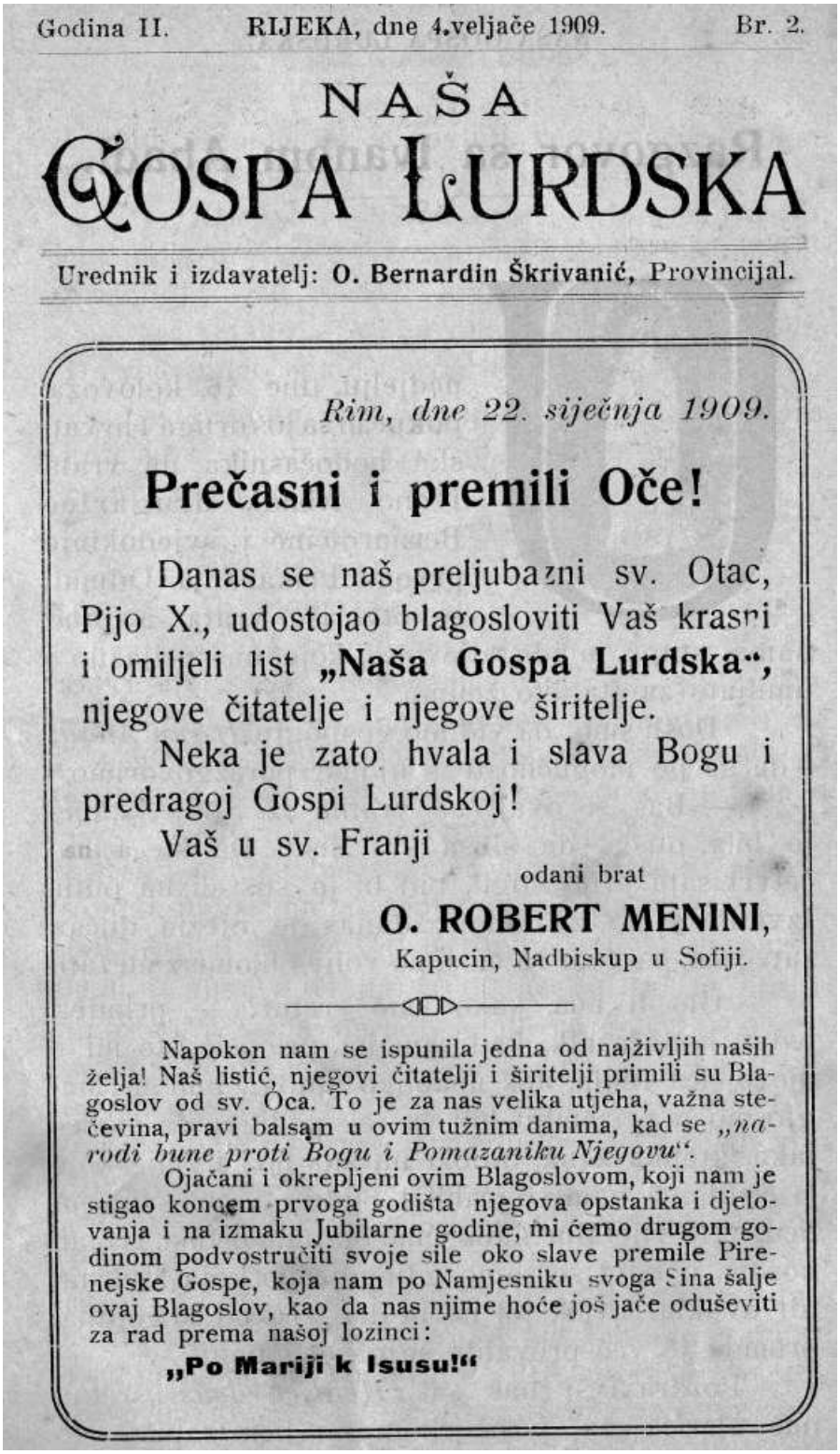

Godina II. RIJEKA, dne 4.veljače 1909. Br. 2.

NAŠA GOSPA LURDSKA

Urednik i izdavatelj: **O. Bernardin Škrivanić**, Provincijal.

Rim, dne 22. siječnja 1909.

Prečasni i premili Oče!

Danas se naš preljubazni sv. Otac, Pijo X., udostojao blagosloviti Vaš krasni i omiljeli list **„Naša Gospa Lurdska“**, njegove čitatelje i njegove širitelje.

Neka je zato hvala i slava Bogu i predragoj Gospi Lurdskoj!

Vaš u sv. Franji

odani brat

O. ROBERT MENINI,
Kapucin, Nadbiskup u Sofiji.

Napokon nam se ispunila jedna od najživljih naših želja! Naš listić, njegovi čitatelji i širitelji primili su Blagoslov od sv. Oca. To je za nas velika utjeha, važna stečevina, pravi balsam u ovim tužnim danima, kad se *„narodi bune proti Bogu i Pomazaniku Njegovu“*.

Ojačani i okrepljeni ovim Blagoslovom, koji nam je stigao koncem prvoga godišta njegova opstanka i djelovanja i na izmaku Jubilarne godine, mi ćemo drugom godinom podvostručiti svoje sile oko slave premile Pirenejske Gospe, koja nam po Namjesniku svoga Sina šalje ovaj Blagoslov, kao da nas njime hoće još jače oduševiti za rad prema našoj lozinci:

„Po Mariji k Isusu!“

Zaključujem s vješću o biskupskom jubileju sv. Pija X.
(N. G. L., 1909., br. 10.)

Godina II. RIJEKA, dne 1. studenoga 1909. Br. 11.

NAŠA GOSPA LURDSKA

Urednik i izdavatelj: O. Bernardin Škrivanić, Provincijal.

Biskupski jubilej Pija X.

LJEPO slavlje slavi drevni Rim, a njemu se pridružuje čitavi svijet katolički, veseo i radostan u ova tužna vremena...

Dneva 16. ovoga mjeseca časni vatikanski Utamničenik slavi **dvadesetpet godišnjicu** svoga biskupovanja. Istoga dana otrag 25 godina, naime 16. studenoga 1884., u crkvi sv. Apolinara u Rimu prvi put zasjala biskupska mitra na glavi don Josipa Sarta, danas slavno vladajućeg sv. oca, Pija X.

Sretni svečar pod sjajnom tijarom radosno se sjeća toga dana, a slavi i radosti Oca pridružuju se odana djeca Grada i svijeta.

Slavlje slavi katolički svijet, a pakao i njegovi sljedbenici nastoje iz svih sila, da osujete radost slavlja; udaraju na crkvu i Papu, jurišaju protiv vjere i Boga...

Ali dok nepozvano mnoštvo neprijatelja Boga i crkve najpodlije napada i ocrnjuje vrhovnog našeg vogju, dignimo naš glas i pokažimo čitavu svijetu, da sva sila pakla crna ne će iz srdaca naših išćupati poštovanje, odanost i posluh naprama onome, koga je Krist postavio učiteljem nepogrješivim pucima krvlju svojom otkupljenim. Pače moramo pokazati, da koliko jača sila nastoji, da nas od Pape odaleči, toliko ćemo mi bolje uza nj pristajati, ljubiti ga i braniti.

K Papi neka su dakle uvijeke upravljeni pogledi naši, upravljeni uvijeke, a osobito prigodom svečanog mu jubileja. Našim štovanjem, iskazima odanosti, vrućim molitvami gledajmo, da počastimo časnu osobu vladajućeg Pape toli blaga, toli dobra, toli sveta. Nastojmo, da time utješimo očinsko mu

srce, ožalošćeno s tolikih zabluda vremena, s tolike nevjere sinova odmetnika!...

Upravimo k nebu vruće prošnje i zatražimo od Gospoda, da obilje milosti izlije nad glavom našeg sv. Oca, da biskupski njegov jubilej bude za nj i za crkvu svetu dan pravog slavlja, pun čiste radosti, novih, velikih utjeha!...

Pijevo društvo i borba za medije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/pijevo-drustvo-i-borba-za-medije.html

Sv. Pio X. je upozoravao da ćemo uzalud graditi crkve i škole, ako su novine u bezvjerskim rukama. Što je sveti papa tada govorio o novinama, možemo danas reći i za sve ostale vrste medija (TV, radio, internet-portali itd.).
Uzalud gradimo crkve, ako je medijima dopušteno da protuvjerskim i/ili nećudorednim sadržajem truju i ubijaju duše.
Treba jasno reći jednu stvar: Crkva je uvijek bila protiv "slobode govora".
Ne možemo priznati slobodu neprijateljima vjere da u medijskom prostoru šire nečistoću i opačine. Mi odlučno odbijamo takvo "ljudsko pravo".
Što mislite zašto je Crkva imala Indeks zabranjenih knjiga? Zašto se Crkva zalagala za cenzuru tiska? Upravo zato da obrani malene i nevine duše od otrova nećudorednog tiska.

Tko ima medije, taj ima i "javno mnijenje".

U Zagrebu je 1908., na poticaj biskupa Antuna Mahnića, osnovano *Pijevo društvo* za promicanje dobrog, katoličkog, tiska među Hrvatima.

Evo vijest o osnivanju Pijevog društva u listu *Naša Gospa Lurdska* (travanj 1908., br. 4.)

Pijevo Društvo.

„Samo srčano i odvažno naprijed, ljepši će dani osvanuti domovini!“

Ove nam riječi, izrečene od čuvenoga katolika, grofa de Mina, padoše na um, kad dočusmo, da se je u Zagrebu osnovalo **Pijevo Društvo za promicanje kat. štampe megju Hrvatima,** *pod pokroviteljstvom žarkog štovatelja Dj. Lurdske, biskupa* **Mahnića.**

Jedino pomoću **valjane, rasprostranjene i jake štampe,** *katolička misao u Hrvatskoj može pobijediti.*

Pijevo je društvo upravo zato i osnovano, da od sadanje naše kat. štampe, dosta slabe i rascjepkane, učini jaku, močnu štampu, koja će u svakom pogledu dorasti bezbožnoj štampi, što danomice otima Crkvi na stotine njezinih vjernika. U tu će svrhu Društvo držati sastanke, osnivati zborove diljem Domovine, izdavati zgodne knjižice, a sav novac, koji sakupi, upotrebit će za promicanje kat. štampe.

Mi ne možemo, a da upravo svetim zanosom ne pozdravimo osnutak takova društva. Njime katoličkoj Hrvatskoj sviće ljepša i bolja budućnost....

Uspjeh **Pijeva Društva** *tako nam je na srcu, da njegov uspjeh smatramo svojim vlastitim uspjehom.*

S toga svim pretplatnicima »Naše Gospe Lurdske«, u čijim srcima plamti oganj Vjere i Ljubavi, preporučujemo, neka svom dušom podupru ovo mlado kat. društvo (1) i njegov krasni, bogat sadržajem i najbolji u Hrvatskoj uregjivani list »Jutro« od glasovitoga i prvoga našeg kat. novinara, **Otona Szlavika.**

O tisku kao suvremenom oružju u borbi za vjeru (N. G. L., kolovoz 1908., br. 8.).

Savremeno oružje.

Da se čovjek uzmogne uspješno boriti, potrebito je, da bar ima isto oružje kao i njegov neprijatelj, dosljedno branioci Isusovih načela — a kao tako treba da se u svakoj zgodi pokaže pojedini katolik — ne smije nikada da zaboravi na najpotrebitije savremeno oružje: *štampu.*

Neprijatelji svete Crkve to i te kako dobro znaju, za to svim svojim silama nastoje, da u svaku pa i najsiromašniju potleušicu, *kamo bi se ti tobožnji »prijatelji puka« stidjeli zaći, prodre njihov otrovni list.* Proti tome pogubnome nastojanju moraju svi kô jedan ustati pravi vjernici. Nitko zapravo ne može ni pomisliti, koliko zla prouzrokuje i samo jedan istisak pokvarena lista ili knjige u gradu, varoši i u selima.

Upamtimo, što je rekao jedan od najučenijih Francuskih kardinala, kardinal Pié: *„Najpobožniji i najvjerniji narod na svijetu, koji bude čitao zle novine, postat će u samih 30 g. bezbožan narod. Ljudski govoreći ne ima sile ni propovjednika, koji bi bio kadar uništiti pogubnoga djelovanja zle štampe“.*

Što se ovdje govori o jednome narodu, to se isto može primijeniti i na jednu *župu.* Više sam puta pomislio: kad bi u koju župu zašao koji *protestanski svećenik* te stao propovijedati proti kojem članu sv. Vjere, što bi na to župnik i uopće svi vjernici?!.... Ne ima dvojbe, da bi se svi listom proti njemu digli i ne bi mirovali, dok ga ne bi otjerali. *Ali, braćo moja, što bi htio svojim propovijedanjem učiniti dotični protestant, to i mnogo više čini pokvarena novina.* Ona bo upravno ili neupravno širi *bezboštvo, nećudoregje, neposluh* prema *starijima i vlastima,* a ipak se *ne nagje* višeput ni samo jedna duša, koja bi toj strašnoj bujici stala na kraj šireći neumorno dobru novinu i dobru knjigu i odvraćajući od čitanja zle.

Često bi morao brižljivi župnik i uopće svaki, kome je na srcu dobro sv. Vjere i domovine, pogledati i prebrojiti, koliko po prilici zlih knjiga, osobito gnjusnih romana, zalazi go-

dimice u njegovu župu i prema tome svoj rad udesiti.

Hrvati, katolici, ne mirujte, dok iz vašega rodnoga mjesta ne iskorijenite sve pokvarene listove i knjige ili bar dok svaki od vas ne odvrati makar jednoga svoga sugragjanina od najvećega neprijatelja vjere, domovine i čovječanstva: zle štampe.

I. Borite se proti zloj štampi.

1.) Ne čitajte nikada, ne kupujte nikada lista, romana knjižice, koja ruši ćudoregje i piše proti vjeri.

2.) Uništite sve pokvarene knjige i novine u kući.

3.) Odvraćajte sve, e da ih ne kupuju i ne čitaju.

II. Pomažite dobru štampu.

1.) Molite i činite, da i drugi mole, e da še što više razširi. Vjernici su dužni, da sva svoja djela stave pod zaštitu Božju.

2.) Kupujte listove, romane, brošure, koje naučavaju istinu i uzdržavaju ćudoregje.

3.) Stavljajte ih na srce svojim prijateljima i roditeljima.

4.) Namjesto da prigodom koje rijetke zgode darujete tko zna što kojemu prijatelju ili prijateljici, vi ga radije pretplatite na koji list. (Djeca u. pr. uvelike ljube glasnike.

5.) Posugjujte vaše listove i knjige onima, koji ih nemaju, a u pogibli su da dogju do zlih knjiga.

6.) Pomažite društva, koja rade za kat. štampu, uvjereni, da će ona toliko više nastojati oko njenoga procvata, koliko više budu imali sredstava i pomoći[1]).

7.) Šaljite dopise i vijesti dobrim listovima. Što ne dragi čitatelji, da je široko i otvoreno polje Vašega rada! Požurite se dakle u pomoć braći, koja u toj njivi već rade, a Bog i mila Gospa naša će blagosloviti Vaš rad!....

Kraljice Apoštolâ, moli za nas!

Jedna važna napomena o liberalnom tisku (N. G. L., srpanj 1908., br. 7.)...

Sasvim tim uza svu ljepotu, sjaj, čar, koji odsijeva u ovoj sv. kat. Crkvi, ima ljudi, ima novina, dapače i Vladâ, koje je progone i koje danomice kleveću njezinoga vrhovnoga *Glavara* — *sv. Oca Papu* i njezine službenike — *Svećenstvo.*

Tako neki Leon Martin reče dne 30. svibnja g. 1904 na sastanku Pariških *slobodnozidarskih loža:*

„Mi slobodni zidari — *već je svima poznato, da i u Hrvatskoj ima slobodnih zidara* — **moramo nastojati oko konačnoga uništenja katoličke Crkve“.**

Kako dakle, da čovjeku krv ne uskipi proti ovim bezbožnicima, koji se neprestano dižu proti Spasitelju roda ljudskoga, da njegovo ime izbrišu sa lica zemlje i da mu zatvore svaki utjecaj i ulaz k srcu čovječjemu?

Vi pokvareni romanopisci, vi novinari, koji svagdano štrcate otrov laži i klevete proti sv. Vjeri u dušu našega miloga naroda, vi zastupnici, koji izjavljujete, da ste za **rastavu Crkve od države,** za **gragjanski brak,** — što činite danomice od Abela, brata vašega? Ne zaboravite, da njegova Vjera, koju je izgubio čitajući vaše pogubne knjige, vapi mnogo više k Bogu, nego li njegova **krv!...**

Pokvaren od vas on je zaboravio na nebo — svoju vječnu domovinu — na svoju dušu, na svoga Stvoritelja i postao kao nijema životinja podavajući se najogavnijim strastima.

Upamtite, što vam dovikuje Onaj dragi Isus, koji je o sebi rekao, da je *Put, Istina i Život*:... «*Onaj, koji sablazni jednoga od ovih malenih, koji vjeruju u mene, bolje bi mu bilo, da sveže mlinski kamen o vrat i da se baci u dubinu morsku!*»

Molitva sv. Pavlu za uništenje zlog tiska (koja je, kasnije, redovito uvrštavana u pučke molitvenike - sve do 1970-ih).

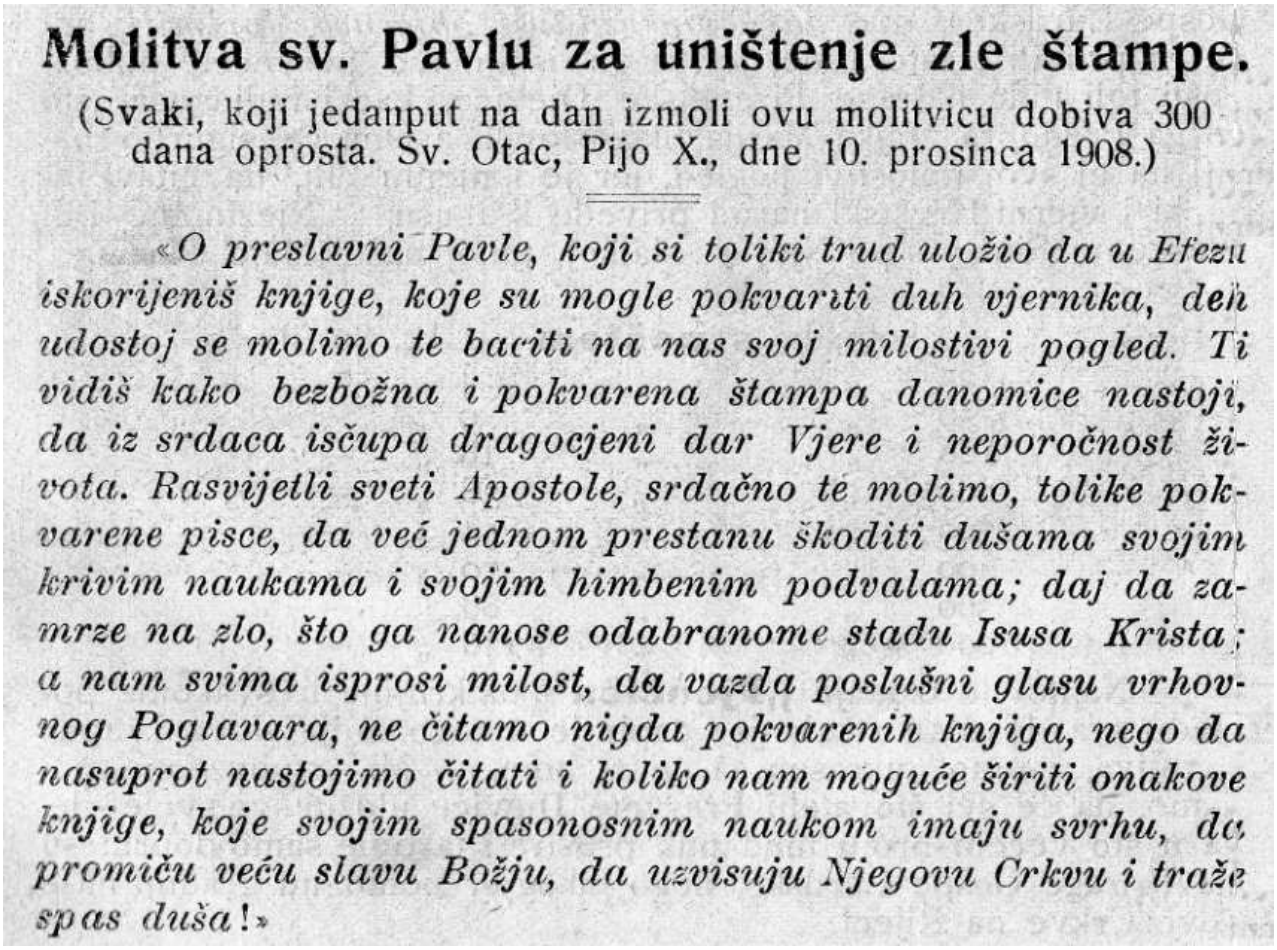

Molitva sv. Pavlu za uništenje zle štampe.

(Svaki, koji jedanput na dan izmoli ovu molitvicu dobiva 300 dana oprosta. Sv. Otac, Pijo X., dne 10. prosinca 1908.)

«O preslavni Pavle, koji si toliki trud uložio da u Efezu iskorijeniš knjige, koje su mogle pokvariti duh vjernika, deh udostoj se molimo te baciti na nas svoj milostivi pogled. Ti vidiš kako bezbožna i pokvarena štampa danomice nastoji, da iz srdaca iščupa dragocjeni dar Vjere i neporočnost života. Rasvijetli sveti Apostole, srdačno te molimo, tolike pokvarene pisce, da već jednom prestanu škoditi dušama svojim krivim naukama i svojim himbenim podvalama; daj da zamrze na zlo, što ga nanose odabranome stadu Isusa Krista; a nam svima isprosi milost, da vazda poslušni glasu vrhovnog Poglavara, ne čitamo nigda pokvarenih knjiga, nego da nasuprot nastojimo čitati i koliko nam moguće širiti onakove knjige, koje svojim spasonosnim naukom imaju svrhu, da promiču veću slavu Božju, da uzvisuju Njegovu Crkvu i traže spas duša!»

Mediji svih vrsta su novo oružje, koje i katolički borci trebaju koristiti...
(N. G. L., kolovoz 1909., br. 8.)

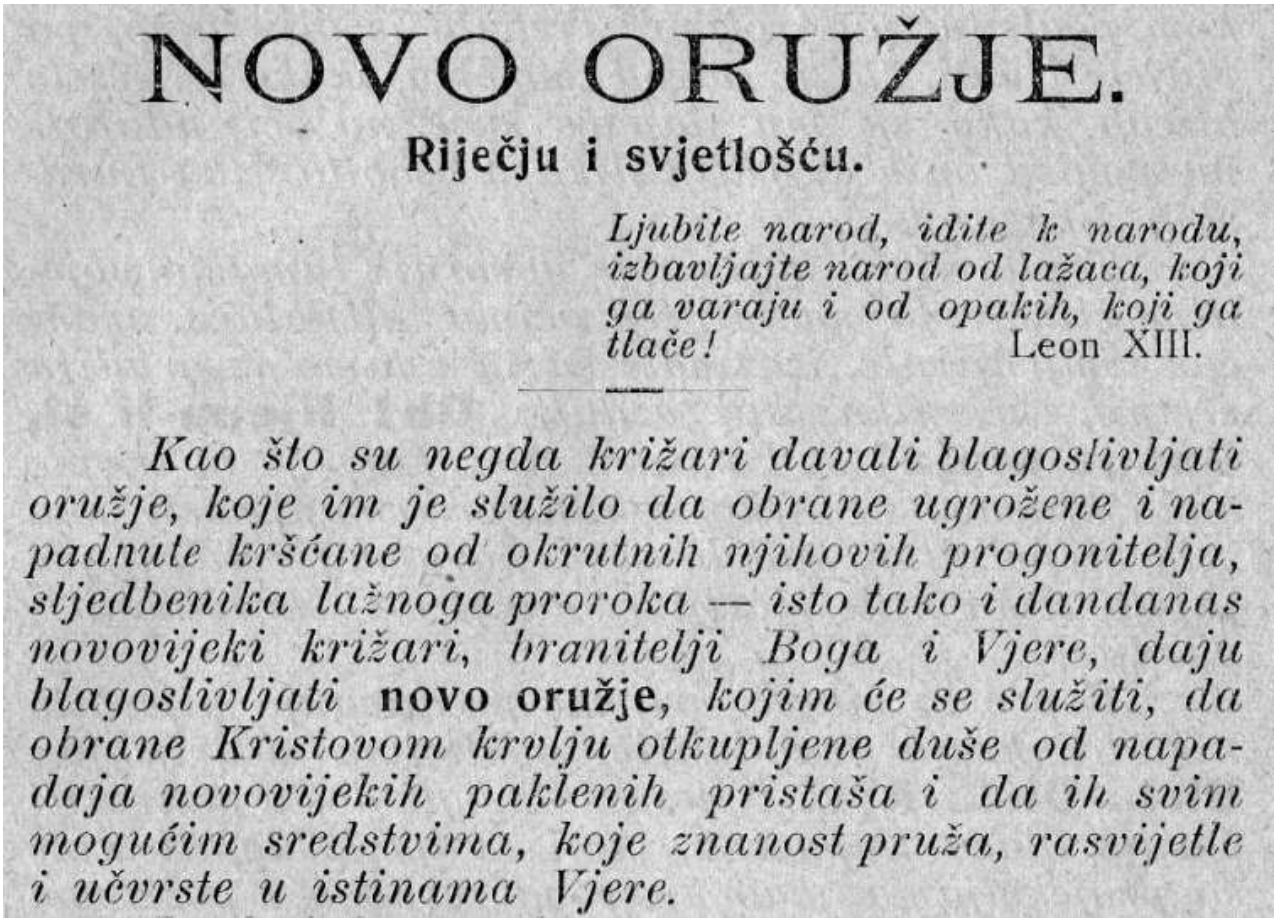

NOVO ORUŽJE.

Riječju i svjetlošću.

Ljubite narod, idite k narodu, izbavljajte narod od lažaca, koji ga varaju i od opakih, koji ga tlače! Leon XIII.

Kao što su negda križari davali blagoslivljati oružje, koje im je služilo da obrane ugrožene i napadnute kršćane od okrutnih njihovih progonitelja, sljedbenika lažnoga proroka — isto tako i dandanas novovijeki križari, branitelji Boga i Vjere, daju blagoslivljati **novo oružje**, *kojim će se služiti, da obrane Kristovom krvlju otkupljene duše od napadaja novovijekih paklenih pristaša i da ih svim mogućim sredstvima, koje znanost pruža, rasvijetle i učvrste u istinama Vjere.*

Upozorenje "vjernicima" koji kupuju i čitaju liberalni tisak...
(N. G. L., svibanj 1909., br. 5.)

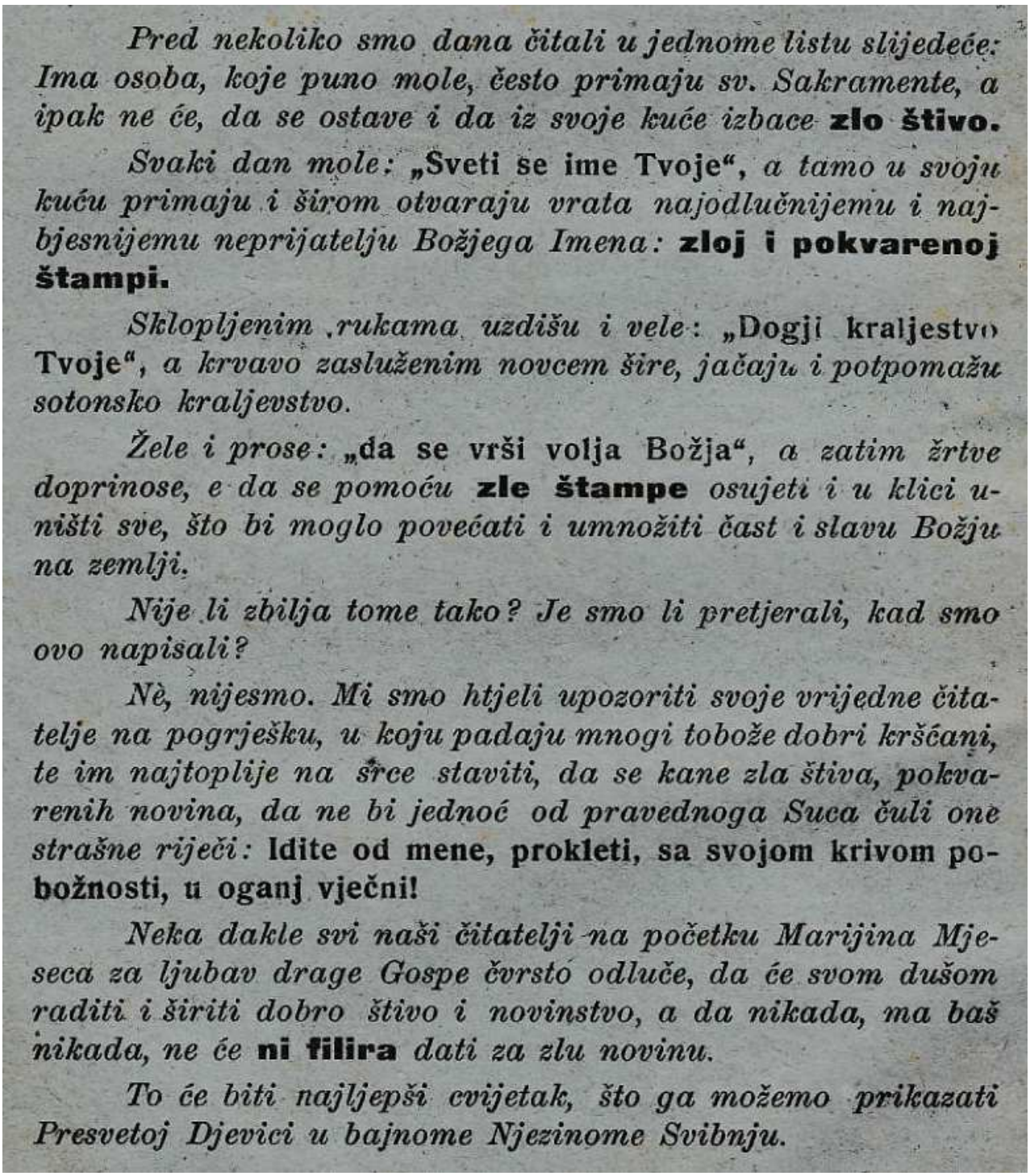

Pred nekoliko smo dana čitali u jednome listu slijedeće: Ima osoba, koje puno mole, često primaju sv. Sakramente, a ipak ne će, da se ostave i da iz svoje kuće izbace **zlo štivo.**

Svaki dan mole: **„Sveti se ime Tvoje“,** *a tamo u svoju kuću primaju i širom otvaraju vrata najodlučnijemu i najbjesnijemu neprijatelju Božjega Imena:* **zloj i pokvarenoj štampi.**

Sklopljenim rukama uzdišu i vele: **„Dogji kraljestvo Tvoje“,** *a krvavo zasluženim novcem šire, jačaju i potpomažu sotonsko kraljevstvo.*

Žele i prose: **„da se vrši volja Božja“,** *a zatim žrtve doprinose, e da se pomoću* **zle štampe** *osujeti i u klici uništi sve, što bi moglo povećati i umnožiti čast i slavu Božju na zemlji.*

Nije li zbilja tome tako? Je smo li pretjerali, kad smo ovo napisali?

Nè, nijesmo. Mi smo htjeli upozoriti svoje vrijedne čitatelje na pogrješku, u koju padaju mnogi tobože dobri kršćani, te im najtoplije na srce staviti, da se kane zla štiva, pokvarenih novina, da ne bi jednoć od pravednoga Suca čuli one strašne riječi: **Idite od mene, prokleti, sa svojom krivom pobožnosti, u oganj vječni!**

Neka dakle svi naši čitatelji na početku Marijina Mjeseca za ljubav drage Gospe čvrsto odluče, da će svom dušom raditi i širiti dobro štivo i novinstvo, a da nikada, ma baš nikada, ne će **ni filira** *dati za zlu novinu.*

To će biti najljepši cvijetak, što ga možemo prikazati Presvetoj Djevici u bajnome Njezinome Svibnju.

O ovom je pitanju često pisao i sam biskup Antun Mahnić... Pa, evo što Mahnić kaže o dužnosti katoličkih laika u borbi za medije (*Knjiga života*, str. 227.):

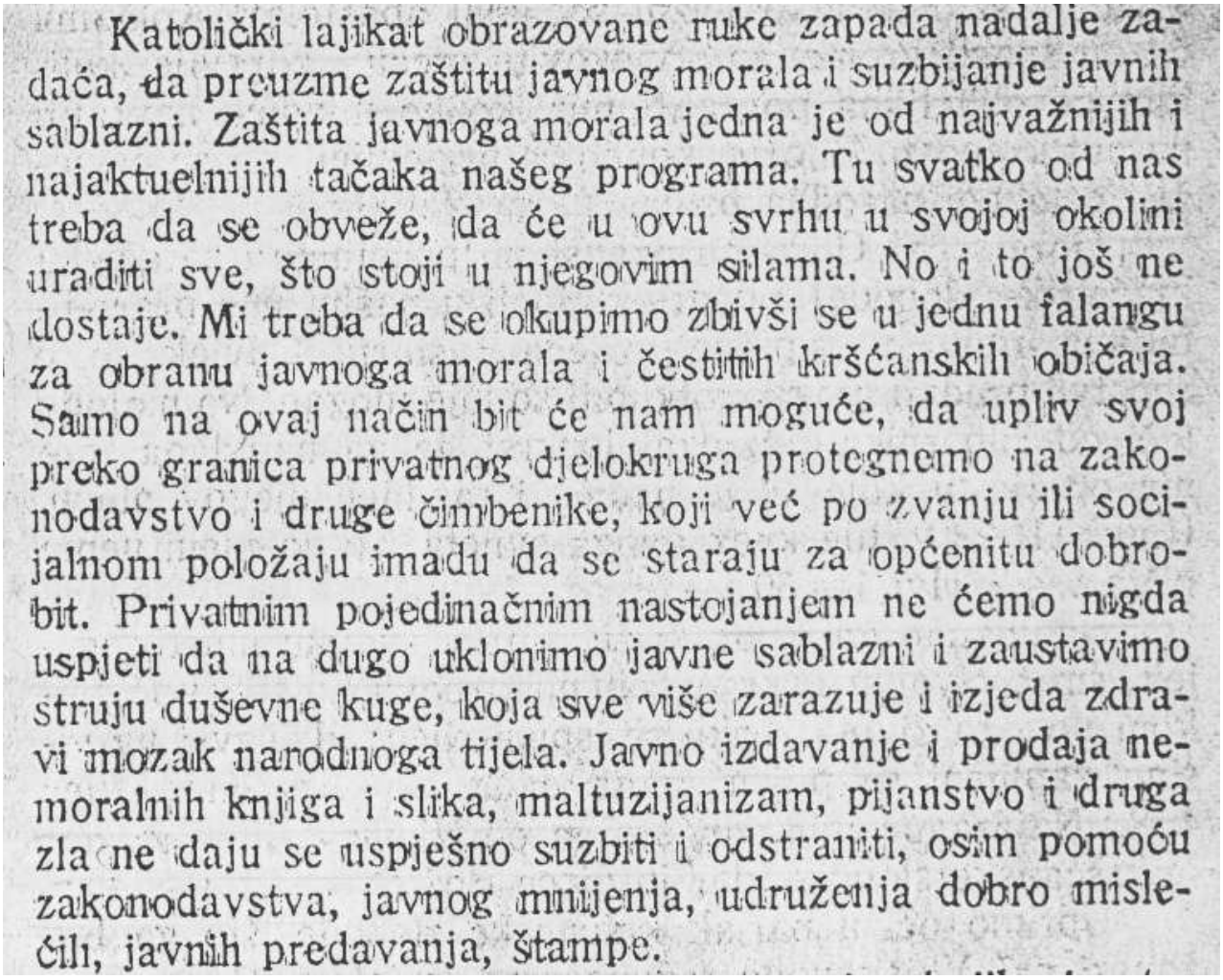

Katolički lajikat obrazovane ruke zapada nadalje zadaća, da preuzme zaštitu javnog morala i suzbijanje javnih sablazni. Zaštita javnoga morala jedna je od najvažnijih i najaktuelnijih tačaka našeg programa. Tu svatko od nas treba da se obveže, da će u ovu svrhu u svojoj okolini uraditi sve, što stoji u njegovim silama. No i to još ne dostaje. Mi treba da se okupimo zbivši se u jednu falangu za obranu javnoga morala i čestitih kršćanskih običaja. Samo na ovaj način bit će nam moguće, da upliv svoj preko granica privatnog djelokruga protegnemo na zakonodavstvo i druge čimbenike, koji već po zvanju ili socijalnom položaju imadu da se staraju za općenitu dobrobit. Privatnim pojedinačnim nastojanjem ne ćemo nigda uspjeti da na dugo uklonimo javne sablazni i zaustavimo struju duševne kuge, koja sve više zarazuje i izjeda zdravi mozak narodnoga tijela. Javno izdavanje i prodaja nemoralnih knjiga i slika, maltuzijanizam, pijanstvo i druga zla ne daju se uspješno suzbiti i odstraniti, osim pomoću zakonodavstva, javnog mnijenja, udruženja dobro mislećih, javnih predavanja, štampe.

Pijevo društvo je nastavilo rad kroz iduća desetljeća.
Evo članak koji je izašao u tjedniku *Obitelj* (1. veljače 1938., br. 5.) u povodu 30-godišnjice Pijevog društva.

DR VELIMIR DEŽELIĆ ST.,
sadašnji predsjednik PIJEVA DRUŠTVA

BISKUP ANTUN MAHNIĆ,
prvi pokrovitelj Pijeva Društva

DR STJEPAN MARKULIN,
glavni stup Pijeva Društva od početka

JUBILEJ DRUŠTVA ZA PROMICANJE DOBRE ŠTAMPE

Trideset godina postoji već u Zagrebu Pijevo Društvo za promicanje dobre štampe među Hrvatima. Dne 31. siječnja 1908. održana je osnivačka skupština toga društva. Za prvog predsjednika bio je izabran odvjetnik Mijo Tkalčić, kojega je iza njegove smrti na tome mjestu g. 1913. naslijedio Dr Velimir Deželić st. stojeći sve do danas na čelu toga društva. Pokrovitelj je društvu bio biskup dr Antun Mahnić sve do svoje smrti g. 1920. Kao prvi potpredsjednik istakao se radom svojim Stjepan Hartman, koji je međutim već god. 1909. umro. Kontinuitet društva od početka do danas čuva dr Stjepan Markulin, koji cijelih tih 30 godina vrši službu blagajnika i vodi svu

MIJO TKALČIĆ,
prvi predsjednik Pijeva Društva

akciju Pijeva Društva. To društvo je isprva izdavalo tjednik »Jutro«, a neko vrijeme i ilustrovani polumjesečnik »Prosvjetu«. Glavni rad Pijeva Društva nije međutim nakladnički (izdalo je i divot-izdanje Deželićevih pjesama »Zvuci iz katakomba«), nego podupiranje i širenje dobre štampe. Tako je ono potpomagalo osnutak knjižnica, a već skoro punih 20 godina provodi akciju Dana Katoličke Štampe sabravši i razdijelivši kao potporu katoličkim listovima preko 1 milijun dinara. Zaista lijepa svota, koju je Društvo pomalo sakupljalo. Ta bi bila daleko veća, kad bi ljudi, koji mogu, shvatili i potpomagali lijepu svrhu Pijeva Društva.

Preporod Portugala nakon Fatime

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/preporod-portugala-nakon-fatime.html

Početkom 20. stoljeća, obrazovane slojeve društva u Portugala zahvatio je liberalni duh, slično kao i drugdje na Zapadu.
1910. god. srušena je monarhija i proglašena republika. Ubrzo je nastupila nasilna sekularizacija, zatvaranje samostana, istjerivanje crkvenih redova. Izgledalo je kao da će se u Portugalu ponoviti francuski slučaj: potpuna dekristijanizacija države i javnog života. No, onda se dogodila - Fatima!

Nakon fatimskih događaja 1917., povijest Portugala krenula je u sasvim drugačijem smjeru od onoga koji su zamišljali liberali i sekularisti. Portugalsko je društvo ponovno postalo izrazito religiozno, a utjecaj Crkve je ojačao. Sve se to odrazilo na političke promjene u zemlji koje su kulminirale uvođenjem "Nove države" 1933., kojoj je na čelu bio António de Oliveira Salazar sve do 1968. god.

Glas o preporodu Portugala proširio se po cijeloj Europi.
Stigao je, dakako, i do Hrvatske.
U časopisu *Život*, koji su izdavali zagrebački isusovci, nailazimo na dva članka iz 1934. o Fatimi i preporodu Portugala. Autor je Ivan Petar Bock, isusovac njemačkog podrijetla koji je djelovao u Bosni (umro je u Sarajevu 17. lipnja 1944.).

Tekstove imate ovdje:
- Duhovni preporod Portugalske po Fatimskoj Gospi
- Portugalski narod, hijerarhija i Fatima

Članci su opširni, i nema smisla da ih ovdje prenosim cijele (koga zanima može ih sam pogledati). Navest ću ovdje samo one dijelove koji govore o promjenama portugalskog društva i države.

Iz prvog članka...

Duhovni preporod Portugalske po Fatimskoj Gospi

1. Preokret od g. 1910. do g. 1917.

TKO JE barem nešto zavirio u povijest modernih evropskih naroda, mogao je lako opaziti, kako je nekoć tako moćna i sjajna te katoličkoj Crkvi »najvjernija« Portugalska diljem posljednjih stoljeća u mnogom pogledu sve više nazadovala. Puštamo ovdje s vida sve veće opadanje političkoga značenja ove države, koja se u 16. vijeku po svojim golemim prekomorskim kolonijama bijaše popela do ugleda prave velevlasti. Prelazimo također preko dubokih i gotovo neizlječivih rana, što su ih katoličkoj Portugalskoj zadali apsolustički i bezbožni ministri poput markiza Pombala i njegovih podlih štićenika u drugoj polovici 18. vijeka.[1] Natuknut ćemo samo jednom riječju posljedice gubitka mnogih bogatih kolonija: osiromašenje portugalskog naroda i sve veću seobu starosjedilačkog pučanstva u tuđe i prekomorske krajeve.

Nego posebne je pažnje vrijedno nesnosno progonstvo, kojim su slobodnozidarski vlastodršci poslije ukinuća kraljevske vlasti (g. 1910.) u novoj portugalskoj republici protiv volje katoličkog puka stali sve više bjesniti na Crkvu, dok to progonstvo nije postiglo svoj vrhunac u »bezbožnom zakonu« (nefaria lex), kojim se pri koncu g. 1910. proglasila takva rastava države od »opljačkane i potlačene Crkve«, da je papa Pijo X. kao cilj toga zakona javno ožigosao »rastavu portugalskog katoličkog naroda od vrhovnog Namjesnika Kristova«. Potanko to razlaže okružnica istog pape, »Jam dudum in Lusitania«.[2]

»Apsurdna je nakaza,« veli Pijo X. u tom pismu, temeljna izjava ovog zakona, da »je republika bez ikakva bogoštovlja,« naročito u zemlji, gdje gotovo svi građani ispovijedaju katoličku vjeru. I dalje ističe papa teške nepravde toga zakona protiv Crkve, koje u mnogočem još nadilaze poznate oštrine francuskog zakona o rastavi Crkve i države, osobito s obzirom na obuku mladeži i samih klerika kao i s obzirom na pravu ropsku ovisnost svih crkvenih organa i izjava o državi. Gorko se tuži Pijo X., što se crkvene svetkovine ne priznaju, što se hijerarhija uopće ignorira, što su dva ponajuglednija biskupa i premnogi redovnici te svećenici protjerani iz zemlje, što se svakoj redovničkoj osobi oduzimlje pravo građanstva, što se zakletva u ime Božje ukinula, što civilni zakonik radi o posvemašnjem razvrgnuću braka, i što se svaka

---

[1] Vidi: Pastor, Geschichte der Päpste, 16. Bd., I. Teil, 399 ssq.

[2] Acta Ap. Sed. III (1911.), 217 ssq.

vjeronaučna obuka ukida u svim školama. To su samo neki paragrafi ovoga novog zakona, što ga papa svečano osuđuje i odbija.

Na temelju takvog ustavnog zakona lako pojmimo, kako su se slobodni zidari u toj periodi svoje vladavine u Portugalu i odveć uzobijestili te već sanjali o posvemašnjem rasulu katoličke vjere u svemu narodu, koji, premda u dnu srca duboko religiozan, ipak nije bio dovoljno organiziran za takove napadaje.

Ali, kad je zlo najjače pritislo, Božja je pomoć često najbliža. Kadikad se ta pomoć Božja očituje tako vanrednim i neočekivanim sredstvima i tako naglim uspjehom, te svi trijezni duhovi moraju priznati čudesan utjecaj Božanstva. Sjetimo se samo krvavih progonstava Pracrkve i pobjede Križa pod Konstantinom I., nadalje uspješne obrane Italije po nenaoružanom papi Leonu I. protiv »biča Božjega«, okrutnog Atile i njegovih Huna; onda sjajne pobjede slabo naoružanih kršćana protiv premoćnih turskih navala kod Beograda (g. 1456.), kod Lepanta (g. 1571.) te kod Beča (g. 1883.); k tomu i dívne pobjede utamničenog patnika pape Pija VII. protiv gordog silnika Napoleona I.; napokon preporodne moći nebrojenih čudesa Gospe Lurdske protiv modernog bezvjerstva.

Na ova moralna i fizička čudesa u Lurdu divno se nadovezuju autentička čudesa Fatimske Gospe od sv. Ružarija, po kojima je naglo došlo do divnog preokreta i duhovnog preporoda svih slojeva pučanstva u modernoj Portugalskoj. Bog se i ovdje posluži blaženom Gospom, koja je vazda širom svijeta satrla sve vjerske zablude te je napose u Portugalu tako čudesno pomogla vjernom puku, da su čak i sami nekoji bezvjerski vlastodršci od bijesnih vukova postali krotki janjci, koji sada grade željeznice i drumove do novoga prošteništa Fatimske Gospe pa i drukčije pozitivno pomažu Crkvi u njezinu preporodnom radu.

I to je upravo »najveće moralno čudo« Fatimske Gospe od sv. Ružarija, kako se izrazuje rođeni Portugalac i učeni profesor rimskog biblijskog zavoda, o. Alojzije da Fonseca D. I. u krasnoj knjizi »Le Meraviglie di Fatima«.[3] Prije nego s apologetskog gledišta protumačimo »Divote Fatimske«, istaknuti nam je dvije posve oprečne činjenice, koje nam prikazuju vrhunac krize i radikalnog preokreta vladina od progonstva do pozitivne suradnje s Crkvom u Portugalskoj. Čujmo dakle spomenutog Isusovca i učesnika kod nacionalnog hodočašća u Fatimu, gdje pripovijeda:

»26. svibnja 1911., šest mjeseci poslije prevrata, koji je pripravio puteve novoj vladi u Portugalu, u jednoj generalnoj skupštini slobodnih zidara i u nazočnosti zastupnika francuskih loža, začetnik je svetogrdnog zakona o rastavi Crkve i države izrigao

iz svoje crne duše ovaj izaziv protiv zdravoga razuma i protiv neba:

»S o v i m ć e z a k o n o m P o r t u g a l s k a u n u t a r d v i j u g e n e r a c i j a p o s v e i s t i s n u t i k a t o l i c i z a m.«

Nebo je čulo taj bogohulni izaziv, i evo njegova odgovora odozgor:

Još nije odonda prošla ni p r v a generacija, i kraj svih progonstva, nepravda i nagomilanih ruševina, poradi kojih jedan stari republikanac i napola već opamećeni bezvjerac, po imenu Guerra Junqueiro, zove začetnika toga zakona velikim narodnim krivcem: kraj svega toga, velim, k a t o l i c i z a m u P o r t u g a l u ž i v i i t a k o p o n o s n o u s p i j e v a, k a k o s e t o v a l j d a k r o z d v a (p o s l j e d n j a) s t o l j e ć a n i j e j o š v i d j e l o.«[4]

Konačno je sadašnji predsjednik portugalske republike, g. general Oskar Carmona, s predsjednikom ministarstva i s drugim vladinim ličnostima pošao u Fatimu na 12. svibnja 1929. uoči velikog nacionalnog hodočašća. I odonda pod pritiskom javnog mnijenja i sveopćeg oduševljenja svega naroda za novo presjajno prošteništе Gospino u Fatimi sama vlada posješuje hodočašća i unapređuje taj novi Lurd u Portugalskoj, gradeći cijelu mrežu zgodnih željeznica i drumova u onim neprohodnim gorskim krajevima.

Ali je ovo samo početak sretnog i dosta naglog preokreta. Već je g. 1918. vojni diktator Sidonio Paes ublažio protivucrkvene zakone i uspostavio diplomatske odnose s Vatikanom. Neki bezbožni zakoni formalno još nisu ukinuti, premda se posljednjih godina u praksi sve više ignoriraju, te katolička reakcija snažno napreduje, vodeći sav narod ususret novoj periodi duhovnoga preporoda, mira i blagostanja. Vratili su se protjerani redovnici, a biskupi mogu nesmetano razviti svoju natpastirsku djelatnost.

Sav ovaj preokret na bolje u prvom je redu z a s l u g a G o s p e o d s v e t o g R u ž a r i j a.

S neba je ona sašla na blagoslovljenu goru kod Fatime u sredini Portugalske i kao Misijonarka Božja, kako je zove O. da Fonseca, duhom je obilazila sve pokrajine zemlje, kucala na sva vrata i sama se pozvala u goste svakom ognjištu. Gotovo su joj sva vrata otvorena, a zna se, kamo uđe Majka, tamo će ući i Isus.

Danas, veli isti Otac, nema u Portugalu gotovo nijedne kapelice, koja ne bi imala koji oltar ili barem svetu sliku Gospe Fatimske. Na mnogim mjestima slavi se 13. dan svakog mjeseca zajedničkom sv. Misom, sv. pričešću, molenjem krunice, izlaganjem presvetog oltarskog Sakramenta, s blagoslovom. A dvaput na godinu, u svibnju i u listopadu obavljaju se i vanredne svečanosti uz najimpozantnija narodna hodočašća do svetišta Fatimskoga.

Izvan Portugalske pobožnost Gospi Fatimskoj širi se brzo u Belgiji, Francuskoj, Španjolskoj, Italiji, Švicarskoj... U Njemač-

---

[4] Fonseca, La Meraviglie Di Fatima, str. 108.

koj napisao je sveučilišni profesor Dr. Ludwig Fischer dvije temeljite knjige »Fátima, das portugiesische Lourdes« i »Fátima im Lichte der Autorität«, te se u Bambergu otvorila posebna naklada »Fátima-Verlag« (Langestrasse 22) za širenje ove pobožnosti u njemačkim krajevima. I u prekomorskim zemljama, naročito u portugalskim misijama krasno napreduje ista pobožnost. Sam sv. Otac papa Pijo XI. udostojao se 13. studenog 1929. blagosloviti poseban prekrasan kip Gospe Fatimske za portugalski kolegij u Rimu.

Poruka milosrđa, koju je donijela Gospa Fatimska, namijenjena je nesamo Portugalu, kaošto se i Lurdska poruka nije ticala samo Francuske. Uvažimo okolnost, da se je iste godine ukazala Gospa Fatimska, kad zavlada boljševizam u Rusiji (g. 1917). Kada na krajnjem istoku Evrope, u Rusiji, antikrist strese sve svoje okove, da se zarati ne samo protiv prave vjere nego i protiv same ideje o Bogu i protiv građanskoga društva: na krajnjem zapadu pojavljuje se velika i vječna Neprijateljica paklene zmije. Ona nam prstom pokazuje jedini put spasenja svojim pozivom na pokoru i na mržnju grijeha, poimence nečistoga grijeha i bestidne mode, nadalje po svojoj svesrdnoj preporuci, da svaki dan pobožno izmolimo svetu krunicu, koja je ključ riznice Božje.[5]

Iz drugog članka, o napadima slobodnozidarskih sektaša na Fatimu...

Masonsko-sektarska akcija.

Doista, sektarske su sile hitro skovale protivucrkvenu urotu, da pobiju »sve veće fatimsko praznovjerje«. A nisu ostale samo kod kleveta i poruga u slobodnozidarskoj štampi; utekli su se i krutoj sili po zloupotrebi javne vlasti, koja bijaše tada pokorna slobodnim zidarima. Zaustavimo se samo kod epizode 13. svibnja 1920., koja je bolje poznata i nasilnim pokušajima i svojim naglim neuspjehom.

Portugalska republikanska vlada izdala je načelnicima obližnjih pokrajina strogu zapovijed, da zaustave sva kola i druga vozila, što se voze prema Fatimi, a na osvitku onog dana postavi jake konjaničke i pješačke čete iz republičke Garde okolo »Cova da Iria«, da onemoguće hodočasnicima pristup do prošteništa.

Ali sveta žilavost hodočasnika svlada sve zapreke. Kad su im zaustavili kola, pošli su dalje pješke i prodrli kroz kordone vojnika, koji su većinom bili dobroćudni seljaci; i ovi su hitro i drage volje izjavili, da su svladani. Konačno su mnogi i od samih vojnika tražili i dobili dopuštenje od svojih časnika da i sami pođu do kapele, da se pomole. Jedan od njih izrazio je na samom mjestu povjesničaru Fatimskog svetišta, vikontu di Montelo prava čuvstva svoja i svojih drugova ovako: »Oh, kad bi Vaša Ekselencija znala, kako mi je teško stajati ovdje na straži! Činim, što mi je naloženo; ali ... vjerujte, da mi je sve ovo grozno. Ja sam vjernik, a ne mogu shvatiti, kakvu korist može to donijeti, kad zapriječimo taj siromašni narod, da ne pođe tamo dolje na molitvu ...

To mi tjera suze na oči . . .« I kroz plač je pridometnuo: »Imam jednu sestru, kojoj je Gospa Fatimska spasla život.«

Na taj dan prispješe mnoge hiljade hodočasnika sve do »Cova da Iria« i povratiše se uz tvrdu odluku, da će još intenzivnije širiti propagandu svečanih prosvjeda. Sektarci, time još razjareniji, porušiše 6. ožujka 1922. dinamitom malu kapelicu. Jednu okolnost tumačio je puk kao znak s neba: Između pet postavljenih bomba samo jedna nije eksplodirala, i to ona, koja je bila metnuta na korijenje malog drvca, na kojem se Gospa bila ukazala.

Vijest o tom svetogrdnom napadaju brzo se raširila po svoj Portugalskoj, te ga je štampa odlučno osudila. Sa svih strana dizali se glasovi prosvjeda pa i u parlamentu, premda je ministarstvo prijetilo još većom surovošću. Počela su se organizirati i naknadna hodočašća. Već osam dana kasnije, 13. istog mjeseca, nakon propovijedi župnika Fatimskoga, pošla je naknadna procesija od 10.000 lica do ruševina one kapele, da dadnu Gospi časnu zadovoljštinu.

Ali to nije bilo dosta. Htjedoše narodnu naknadnu zadovoljštinu; i ova bi priređena slijedećeg 13. svibnja. Civilni upravitelj onoga kotara smatrao je vlastitom inicijativom zgodnim, da se opre ovoj manifestaciji, u kojoj je gledao razvitak svih reakcionarnih sila ovoga kraja. Ali gradonačelnik od Villa Nova de Ourem, o kojem je Fatima ovisna, odazvao se ovaj puta boljoj inspiraciji i smatrao razboritijim, da ne posluša svoga neposrednog poglavara, čiji je protivni korak uostalom osudio i predsjednik ministarstva.

Kod ovoga naknadnog hodočašća sudjelovalo je oko 60.000. A bile su u njemu obilno zastupane sve pokrajine i svi razredi i staleži portugalske države. Velika njihova pobožnost silno je porasla, kad su ugledali ruševine kapele, podignute na Gospin zahtjev. Na taj su se dan nagomilavale milostinje toliko, te nisu nimalo oklijevali sagraditi drugu kapelicu, čim je crkvena oblast to dopustila. Ali i u tu se stvar umiješale zatorne nakane prevratnika.

Osujećeni daljni atentati i spletke.

Jednoga je dana neki gospodin putovao prema Fatimi u pratnji dviju sestara. Jedna od njih opazi, da joj brat u džepu nosi nešto nalik na bombu. Sluteći njegovu zlobnu nakanu, ta je junačka sestra nastojala, da mu bez njegova znanja izvadi tu stvar iz džepa. I uspjela je. Na mjesto bombe spusti mu neopaženo u džep krunicu svetog Ružarja. Prispjevši u Fatimu, združili su se s drugim hodočasnicima, i dok je ta sestra pozorno pratila i najmanje bratove kretnje, ugleda brata, gdje je najedamput duboko dirnut pao na koljena na zemlju i stao plakati. Tako mu se Gospa osvetila na svoj način.

Upravo je značajno, kako su se sve neprijateljske spletke i svi siloviti pokušaji preokrenuli i služili na veću slavu Fatimskog prošteništa.

Klevete, raširene po štampi, nisu bolje uspjele. Neki su dnevnici pače složno tvrdili, da je troje vidjelaca bilo upućeno, neka se igraju komedije, te da su ih zainteresirani začetnici ove komedije u zgodno vrijeme uklonili od

straha, da djeca ne bi konačno priznala, kako su bili samo oruđe njihovih spletaka.

Istina je, u razmaku od tri do četiri godine dvoje mališa iščeznulo je sa pozorišta ukazanja, ali nipošto ne tajinstvenim ili neopravdanim načinom. Imali su svi vremena i prigodâ, da ih vide, da ih pitaju i da se o njima dobro informiraju. I tako su svi, koji su im se približili, jednoglasno izjavili, kako im je iza razgovora s djecom nemoguće sumnjati o njihovoj iskrenosti.

Među pukom prosulo se mnijenje, da je blažena Djevica mališima unaprijed navijestila njihovu skoru smrt i smrt nekih njihovih rođaka. Bilo s izvorom ovoga mnijenja kako mu drago, sigurno je, da mali Franjo i sestrica mu Jacinta i neki drugi članovi njihove obitelji umriješe već prije treće obljetnice prvog ukazanja.

*

Prije nego opišemo spori, ali dobro promišljeni utjecaj crkvenog auktoriteta kao drugim razlogom silnog razvitka novog prošteništa, čujmo *riječ o daljnoj sudbini vidjelaca.*

23. prosinca 1918. **mali Franjo** teško oboli od španjolske bolesti ili gripe, koja je baš tada silno harala po svoj Evropi, pa i u našim krajevima. Prizdravio je istina iza 14 dana utoliko, da je mogao ustati iz kreveta, ali je kraj svega toga ipak iz dana u dan slabio. Sjetit će se čitači, kako je Lucija za drugog ukazanja pitala Gospoju, hoće li i Franjo ući u nebo, i kako je ona to potvrdila uz uvjet, da mu treba prije izmoliti još mnogo krunica.

Odonda mali Franjo nije više nijednoga dana propustio, da ne bi Kraljici neba prikazao ovaj dar svoje pobožnosti. No brzo je toliko oslabio, da nije više mogao izmoliti svaki dan čitavu krunicu te je uz izraz svoje žalosti priznao svojoj majci, da ne može izmoliti više od polovice. Mališ je često preporučivao *majci, da izmoli molitvicu, na koju je Gospa djecu uputila*... Kad su mu govorili, da će ozdraviti, odgovorio bi odlučno: »Ne ću«. I svojoj je kumi tako odgovorio, kad je ona jednoć u njegovoj prisutnosti obećala Gospi, da će joj prikazati toliko kilograma žita, koliko važe Franjo, ako on ozdravi. Bio je vanredno nježne savjesti, iako je bio još mlad i priprosto odgojen.

2. travnja 1919. morade Franjo i opet u krevet, iz kojega više nije ustao. Još nije bio primio prvu sv. Pričest i bojao se, da ne bi mogao primiti Našega Gospodina prije smrti. Stoga poruči po g. župnika. Kako se silno obradovao, kad mu ovaj obeća, da će mu sutradan donijeti svetu popudbinu. Htjede da ostane natašte, i kad je svećenik došao s Presvetim Sakramentom, htjede da sjedne na krevet, da se iznova ispovjedi i da primi svetu Pričest s većim poštovanjem. S obzirom na njegovu slabost nisu mu toga dopustili, ali kad je primio prvu sv. Pričest, zasjalo mu se lice od sreće.

Naveče krenula je bolest na gore, ali se nije nikako tužio na bolove. U petak, 5. travnja 1919., oko 10 sati u jutro izdahnu Franjo bez smrtne borbe i bez znaka boli s lakim *smiješkom na usnama. Nije još* bio navršio jedanaest godina — rodio se naime 11. lipnja 1908. Posljednje riječi upravio je svojoj kumi, koja mu se približila prije smrti. Molio ju je, da ga blagoslovi i da mu oprosti sve neugodnosti, što ih joj je možda zadao. Smrtne mu ostanke pokopaše na groblju u Fatimi.

Poput čitave obitelji osim oca oboli također i **Jacinta** od španjolske bolesti, kod koje su značajni simptomi gnojna upala pluća uz druge komplikacije. G. 1919. liječili su je u bolnici grada Villa Nova de Ourem, ali bezuspješno, i zato je dovezoše natrag kući. Glasovit specijalista, koji je baš bio na prolasku kroz Fatimu, posjeti je i dade je otpremiti u Lisabon u nadi, da će je operacijom moći spasti.

Prije nego je pošla u lisabonsku bolnicu, bila je primljena kod jedne dosta siromašne osobe, koju je po običaju onoga kraja nazvala svojom kumom. Dok je kod nje boravila, rekla je mala, da joj se Gospa ukazala i rekla joj, da će umrijeti. Prema tomu mislila je, da će operacija biti uzaludna. Premda je svesrdnim molbama to otklanjala, ipak je došlo do operacije, i to naoko s potpunim uspjehom; ali konačni rezultat nije bio sretan.

Mala se brzo još jače razboljela, te joj se u muci potkrale i jadikovke. Nova kuma nagovarala ju na strpljivost u patnji, jer da će to dragom Bogu biti veoma milo. Tri dana prije svoje smrti reče Jacinta dobroj gospođi: »*Čuj, kumo! Sada više ne jadikujem. Gospa mi se iznova ukazala i rekla, da će brzo doći po mene i da će me onda osloboditi.*«

Uistinu, odonda nije se više nikako tužila niti odavala znaka boli na licu. Kad je kuma onuda prolazila ili sjedjela kod njezina kreveta, nedaleko od mjesta, gdje je Jacinta tvrdila da je vidjela Gospu, usklikne mala: »*Ukloni se, kumo, tu je stajala Gospa!*« Isto je rekla, kad je onuda prolazila koja bolničarka.

Bolno ju se dojmilo, da su neke osobe, koje su joj dolazile ili pohađale druge bolesnike, bile *nečedno odjevene* i što je pače i po koja bolničarka pokazivala pretjeranu brigu u nošnji. I pokazujući prema ogrlicama, kojima su bile urešene, znala bi reći: »*A što će im sve to pomoći? O kad bi znale, što je vječnost!*« Govoreći o nekim liječnicima, što ih je držala za bezvjerce, reče puna sažaljenja: »*Bijednici! Ne znaju, što ih čeka!*« Osim toga uvjeravala je prisutne, da je Gospa rekla: »*Grijesi, koji najviše duša strovaljuju u propast, jesu nečisti grijesi. Treba se okaniti raskoši; ne valja otvrdnuti u grijehu, kako se dosada činilo, nego se treba požuriti s pokorom.*«

Čini se, da je Gospa kod ovih svojih riječi bila žalosna, jer je mala dodala: »*Oh, kako mi je žao drage Gospe! Kako je žalim!*«

Dok je Jacinta bila još u kući one kume, živjela je skupa s drugom djevojčicom, kojoj je preporučivala, da bude poslušna, marljiva i da vazda govori istinu. Kad su je malo prije smrti pitali, da li želi opet vidjeti svoju majku, odgovorila je, da će je njezina obitelj samo malo vremena preživjeti, i da će se svi brzo opet vidjeti na nebu. Dodala je, da će se Gospa još ukazati, ali ne njoj, jer da će ona sigurno umrijeti, kao što je Gospa rekla.

Molila je, da se ispovjedi, premda se bijaše već prije dolaska u bolnicu ispovjedila i pričestila. Doista opet je obavila ispovijed, ali bez nove sv. Pričesti, jer je malo iza toga umrla — 20. veljače 1920. Bilo joj 10 godina. Neke su milosrdne osobe skupile toliko novaca, te joj se mrtvo tijelo moglo sahraniti u Fatimi, gdje počiva kraj pokojnoga joj brata Franje.

Dodajem još i naslovni tekst iz tjednika *Obitelj* od 16. rujna 1938., koji govori o obnovi katoličke države u Portugalu...

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 16. RUJNA 1938.

X. GODIŠTE BROJ 35 i 36

Slika desno: DR ANTONIO DE OLIVEIRA SALAZAR, predsjednik portugalske vlade

PREPOROD PORTUGALSKE DRŽAVE

Napisao Luka Perinić

Na Pirinejskom poluotoku nalaze se dvije države s velikom i slavnom katoličkom tradicijom: Španjolska i Portugal. O Španjolskoj se danas mnogo govori i piše zbog rata, koji se u njoj vodi između dva oprečna naziranja na svijet; no nije manje važna ni duhovna revolucija, koja se pred našim očima odvija u Portugalu, a kojoj je na čelu veliki portugalski državnik Oliveira Salazar. Ta revolucija od nekadašnjeg nesređenog i nemirnog Portugala stvara Novu Državu reda, mira i sigurnosti, u kojoj se preuređuje sav društveni poredak po načelima kršćanskog korporativizma i provodi veliki narodni preporod na svim poljima javnog i privatnog života.

Portugal se u starom vijeku zvao — Luzitanija, a već su Feničani u njemu imali svoje kolonije. Pred osam stotina godina portugalski vladar Alfonso Henrik uzeo je naslov kralja i time udario temelje nezavisnoj i samostalnoj portugalskoj državi (g. 1139.). Uz velike borbe s vanjskim i unutarnjim neprijateljima kraljevina se održala sve do g. 1910., kad je žadnji portugalski kralj Manuel potjeran iz zemlje i kad je proglašena — republika. Na taj udarac već su se davno pripremali razni liberalni elementi zajedno s tajnim i revolucionarnim udruženjima; ali je republika — namjesto da poboljša stanje — dovela državu do ruba propasti. Od proglašenja republike, pa kroz prvih 15 godina njezina života bilo je u Portugalu 20 revolucija i državnih udara, a izmijenile su se 44 vlade. Nered u političkom životu i nerazborito raspolaganje državnom imovinom dovelo je do financijske krize i prevelike državne zaduženosti, a paralelno s time počelo je opće nazadovanje i socijalna nevolja.

Kad se tako dalje više nije moglo, preuzela je vlast vojska, ukinula političke stranke i napravila mir i red. No vojska nije znala riješiti ekonomsku, financijsku i socijalnu bijedu, pa se obratila na Oliveira Salazara, sveučilišnog profesora u Coimbri, da zauzme ministarstvo financija. Salazar se tom pozivu odazvao tek izakako je dobio neograničene ovlasti u državnim financijama, pa je već prve godine svoga ministrovanja uravnotežio budžet, a kasnije postigao znatan budžetski suficit. To se u Portugalu nije dogodilo kroz čitavo zadnje stoljeće! Salazar je iza financijskih uspjeha počeo gospodarski pridizati svoj narod, a ujedno se dao na rješenje socijalnih pitanja. Za kratko vrijeme sva je vlast došla pod njegov utjecaj te je on stao po određenom planu provoditi temeljite državne reforme. Državi je dao novi ustav g. 1933., po kojemu je Portugal uređen na korporativnoj bazi, a po smjernicama papinskih enciklika. Novi Portugal izgrađuje se i danas neprestano — uz suradnju svih pozitivnih narodnih snaga, a pod vodstvom portugalskog narodnog preporoditelja— Salazara.

Portugal nije velika zemlja, a ima stanovnika za polovinu Jugoslavije. No zato ima velike kolonijalne posjede u Africi, Aziji i Oceaniji — ostatke nekadašnjeg velikog portugalskog kolonijalnog imperija. Portugalska je zemlja na istoku (prema Španjolskoj) gorovita, a na zapad se spušta u terasama prema nizini, što se pruža uz obale Atlantskog oceana. Portugalski jezik ima sličnosti sa španjolskim i francuskim jezikom, a narod ima originalnu svoju kulturu i običaje. Jedna od glavnih provincija zove se Beira, a leži u središnjem dijelu Portugala. Iz te provincije donosimo jednu karakterističnu sliku na naslovnoj stranici ovoga broja »Obitelji.« Kroz g. 1939. Portugal će slaviti 800. godišnjicu svoje državne samostalnosti, pa ćemo imati zgode, da se još koji put osvrnemo na tu naprednu državu i na taj katolički narod.

Za zagrebačke bogoslove može se mirne duše reći da poznaju rubrike i da ih točno vrše

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/za-zagrebacke-bogoslove-moze-se-mirne.html

Mons. Josip Salač upućuje jednog mladomisnika (1963. god.)

Čitam ovih dana Sabrana djela mons. Janka Penića.
Penić je bio rektor zagrebačkog bogoslovnog sjemeništa punih 18 godina, tijekom 1950-ih i 1960-ih.
Na kraju knjige (str. 453.-460.) opisuje svoja iskustva kao rektora sjemeništa. Govori dosta detaljno i o tadašnjim istaknutim osobama u vodstvu sjemeništa.

Penić kaže da je zagrebačko sjemenište bilo nadaleko poznato po tome što je mlade svećenike odgajalo da se strogo i točno drže rubrika.
Ističe da je za to bio posebno zaslužan mons. Josip Salač (budući pomoćni biskup zagrebački) - str. 457.:

> "Posebno su ga veselili sveti obredi. Za rubrike, upute ili propise za obavljanje obreda, imao je naročitu volju i sposobnosti, pa je i na bogoslove djelovao da su pazili na rubrike. Za svećenike, koji završavaju bogoslovski odgoj u Zagrebačkom sjemeništu, može se mirne duše reći da poznaju rubrike i da ih točno vrše."

To se, dakako, odnosi na vrijeme prije uvođenja novog obreda mise. Znakovito je da je 1969. (kad je uveden *Novus Ordo*) rektorom postao Ivan Golub, koji se baš trudio da uništi sve što je "staro" (i unese što više šagijevskog modernizma u sjemenište).
Tako da ni od stare reputacije "rubrikama vjernog sjemeništa" danas nije ostalo ništa.

No, vratimo se malo Josipu Salaču. Penić kaže da je on ozbiljno promatrao bogoslove i da se nije ustručavao reći bogoslovu da napusti sjemenište, ako bi opazio da nema sposobnosti da bude svećenik:

> "Kao duhovnik je bio realan. Računao je s ljudima kakvi jesu. Kad je komu od bogoslova savjetovao da ostavi sjemenište, bogoslovi bi ga poslušali i nije bilo prigovora njegovim sudovima."

E takva razboritost bi nam i danas trebala...

Slabosti ljudske naravi i državna vlast

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/slabosti-ljudske-naravi-i-drzavna-vlast.html

O strašnim posljedicama istočnog grijeha možemo čitati već na prvim stranicama Svetoga pisma (Post 3, 16-24). O posljedicama istočnoga grijeha govori se i na mnogim mjestima u Novom zavjetu.
Sv. Pavao kaže da smo "po naravi djeca gnjeva" (Ef 2, 3).

Čovjek se naime, kako kaže sv. Bonaventura (*Centiloquium*, I., 4.):
"*nascitur 'natura filius irae' (Ephes. 2, 3) quia privatus est rectitudine divinae iustitiae, propter cuius absentiam incurrit, quantum ad animam: infirmitatem, ignorantiam, malitiam et concupiscentiam; quantum vero ad corpus: poenalitates, labores, dolores, defectus, morbos multiplices...*"
("*rađa se 'po naravi dijete gnjeva' (Ef 2, 3) jer je lišen ispravnosti božanske pravde, zbog kojeg lišenja ga pogađaju, što se tiče duše: slabost, neznanje, zloća i požuda; a što se tiče tijela: kazne, muke, bolovi, klonulost, mnogobrojne bolesti...*")

Dakle, uz vječnu osudu, istočni grijeh uzrokuje u čovjeku i čitav niz drugih negativnih posljedica već na ovom svijetu..
Sv. Antun Padovanski kaže da su iz neposluha Adama i Eve izašli nečisti potoci koji nam potamnjuju i pomračuju razum, zbog kojih čovjek sam od sebe ne može ispravno gledati na stvari (serm 27. in Psalmos):

"*de ea exierunt duo rivi turbantes et fere excaecantes oculos homini interioris. Rivi sunt: concupiscentia et imaginatio mundalium. De iniquitate primorum parentum processerunt duo torrentes conturbantes lumen nostrae rationis*"

("*iz njega [istočnog grijeha] su izašla dva potoka koji poremećuju i gotovo osljepljuju čovjekove unutarnje oči. Potoci su: požuda i maštanje o svjetovnome. Od opačine prvih roditelja izašle su dvije bujice koje poremećuju svjetlo našega razuma*")

Ili, kako kaže Katekizam sv. Roberta Bellarmina:

"*Est igitur peccatum originale inimicitia cum Deo, divinaequae gratiae privatio, qua cum privatione nos nascimur. Ex qua ignorantia procedit, item mala inclinatio, difficultas faciendi boni, faciendi mali facilitas...*"

("*Istočni grijeh je, dakle, neprijateljstvo s Bogom i lišenje božanske milosti, sa kojim lišenjem se mi rađamo. Iz kojega proizlazi neznanje, isto tako i zlo nagnuće, teškoća u činjenju dobra, a lakoća u činjenju zla...*")

To je ono što svakodnevno gledamo u ljudskom društvu: čovjek se opire svemu što je dobro, a teži prema svemu što je zlo. Zla su nagnuća čovjeku urođena. Zato je đavlu tako lako manipulirati ljudima i navesti ih na grijeh.
Čovjeku je potrebno uložiti puno veći trud da učini nešto dobro, nego da učini nešto zlo. Dapače, sasvim mu je lako i ugodno činiti zlo, zbog njegove pokvarene naravi.

Zbog svega toga, nema ništa opasnije nego dati čovjeku slobodu da radi što želi, govori što želi, piše što želi itd.
Gledajući tu žalosnu realnost, nameće nam se samo jedan zaključak: Potrebna su čvrsta pravila da obuzdaju ljudsku zloću.

Juraj Križanić je upravo zbog toga pisao da je monarhija najbolji oblik vladavine; jer daje najmanje mogućnosti ljudima za činjenje zla. I baš zbog toga kaže da zli ljudi odbacuju monarhiju, jer žele slobodu da čine grijeh.

Ovako piše Križanić u svojoj *Politici*:

"*Sicut haeretici calumniantur legem Dei, et conclamant eam esse nimis duram et hominibus impossibilem, quod idem est ac si apertius dicerent esse tirannicam; ita etiam homines propter corruptam naturam suam (cum sit per peccatum corrupta, et impatiens imperii facta) gaudent effreni licentia peccandi et monarchiam calumniose appellant tiranniam.*"

("*Kao što heretici pogrđuju zakon Božji i uzvikuju da je previše strog i nemoguć ljudima, što je isto kao da otvoreno kažu da je tiranski; tako i ljudi zbog svoje pokvarene naravi (jer je pokvarena po grijehu i učinjena nestrpljivom prema vlasti) raduju se dopuštenju da neobuzdano griješe, i monarhiju uvredljivo nazivaju tiranijom.*")

Križanić nadalje kaže da bi svaki pravi kršćanin trebao priželjkivati da živi pod strogom vlašću, koja zabranjuje i kažnjava opačine:

"*...quilibet homo prudens et qui desiderat salutem animae consequi, deberet sibi optare potius sub severo, quam sub licentioso regimine vivere. Si enim voluptates creant animae perditionem, et si in licentioso regimine maior est occasio voluptatum, quam in severo: certe vir prudens, et qui aeternam vitam pluris aestimat quam praesentem, potius optabit vivere in severo regimine, ubi securior expeditiorque est via ad salutem. Ac proinde, si omnes subditi nostri essent sapientes, neque ipsi sibi optarent, neque nos deberemus concedere, ullas novas libertates, sed regimen potius nostrum ita constituere, ut essent aptissimum pmnibus ad agendam salutarem poenitentiam: de qua Salvator ait: 'Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis.' (Luc. 13, 3)*
Omnes igitur christiani deberent gaudere de severo regimine: eo quod magis est conforme legi Christi, et perducit ad salutem."

("*...svaki razborit čovjek i koji želi postići spasenje svoje duše, treba sebi priželjkivati da radije živi pod strogom nego pod popustljivom vlašću. Ako naime požude uzrokuju propast duše, i ako je pod popustljivom vlašću veća prilika za požude, nego pod strogom vlašću: zasigurno će se pametan čovjek, i kojemu je važniji vječni život od sadašnjeg, radije odlučiti da živi pod strogom vlašću, gdje je sigurniji i pogodniji put do spasenja. I zato, da su svi naši podanici mudri, niti bi oni sebi tražili, niti bismo mi trebali dozvoliti, bilo kakve nove slobode; nego radije ustrojimo tako našu vlast da bude svima najpogodnija za vršenje spasonosne pokore, o kojoj Spasitelj kaže: 'Ako ne budete vršili*

pokoru, svi ćete zajedno propasti.' (Lk 13, 3)
Svi se, dakle, kršćani trebaju radovati strogoj vlasti: jer je više usklađena sa zakonom Kristovim i vodi do spasenja.")

O odnosu ljudske naravi i državne vlasti izjasnila se i Sveta Stolica. Ovdje trebamo prije svega istaknuti encikliku pape Leona XIII. ***Humanum genus*** (1884.).
U toj su enciklici osuđeni naturalizam i masonerija.

Naturalizam je naziv kojim su označavana učenja koja negiraju istočni grijeh i tvrde da ljudska narav nije pokvarena, tj. da se čovjek "rađa dobar". Iz toga se onda izvodi da čovjek mora imati "slobodu" i ne smije biti "sputavan" zabranama i zapovijedima. Riječ je zapravo o sekularnom humanizmu. Masonerija je bila nositelj takvog svjetonazora.
Crkva osuđuje takave ideje i uči nas da se čovjek doista rađa sa istočnim grijehom. Istočni grijeh je potamnio ljudski um, oslabio mu volju, zamračio oči... Ako se čovjeka pusti da ide kamo hoće, on će lutati krivim stazama. Čovjeku je potrebna Crkva da ga pouči pravom putu i pravoj vjeri, i da ga svetim krštenjem očisti od istočnoga grijeha, te pouči kako da se bori protiv tijela, svijeta i vraga, i osvoji vječni život.

Kaže papa Leon XIII. u spomenutoj enciklici:

"*...quoniam est homini natura primi labe peccati inquinata et ob hanc causam multo ad vitia quam ad virtutes propensior, hoc omnino ad honestatem requiritur, cohibere motus animi turbidos et appetitus obedientes rationi. In quo certamine despicientes saepissime adhibenda est rerum humanarum, maximique exhauriendi labores et molestiae, quo suum semper teneat ratio victrix principatum. Verum naturalistae et massones, nulla adhibita iis rebus fide quas Deo auctore cognovimus, parentem generis humani negant deliquisse: proptereaque liberum arbitrium nihil viribus attenuatum et inclinatum putant.*"

("*...jer je ljudska narav okaljana ljagom prvog grijeha i zbog tog razloga puno više sklona opačinama nego vrlinama; zato je za čestitost izrazito potrebno suzbiti uzburkana nagnuća i požude učiniti poslušnima razumu. U toj je borbi često potreban prezir ljudskih stvari i primjena najvećih napora i muka, kako bi razum kao pobjednik zadržao poglavarstvo [nad požudama]. No, naturalisti i masoni ništa ne vjerujući u te stvari, koje znamo po Božjoj objavi, negiraju da je praroditelj ljudskog roda [Adam] sagriješio: i zato smatraju da slobodan izbor nije nimalo u snagama oslabljen i iskrivljen.*")

Budući da naturalisti negiraju istočni grijeh (i njegove posljedice) i tvrde da je čovjek već po svojoj naravi dobar, iz toga izvode zaključak da mu ne treba Crkva kao voditeljica i učiteljica. Po takvom shvaćanju, ljudskom izboru se ne smiju stavljati nikakva ograničenja, te je čovjek slobodan da misli, govori i radi što želi. To je filozofski temelj liberalne države.

Katolička Crkva je uvijek stajala kao prepreka ostvarenju tih liberalnih snova. Zato su sve revolucije u zadnjih 200 godina bile usmjerene protiv Crkve.
Zaključujem ovaj tekst s Leonom XIII:

"*Quoniam autem munus est Ecclesiae Catholicae singulare sibique unice proprium doctrinas divinitus acceptas auctoritatemque magisterii cum ceteris ad salutem caelestibus adiumentis plene complecti et incorrupta integritate tueri, idcirco in ipsam maxima est inimicorum iracundia impetusque conversus.*"

("*Jer je naime posebna zadaća Katoličke Crkve i jedino njoj vlastita, da nauk primljen od Boga i autoritet učiteljstva, sa ostalim nebeskim sredstvima za spasenje, posve prigrli i čuva u nepokvarenoj cjelovitosti; zbog toga su na nju okrenuta najveća srdžba i navale neprijatelja.*")

Misa za blagdan sv. Dujma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/misa-za-blagdan-sv-dujma.html

Glavni oltar u splitskoj katedrali (1947. god.)

Nijedan se blagdan u prošlosti Splita i Dalmacije nije slavio s takvim sjajem i pompom kao blagdan sv. Dujma (7. svibnja).
Dalmatinske biskupije imaju prastari obrazac mise i oficija u časoslovu za taj blagdan. Stavljam danas pred vas obrazac tradicionalne mise za blagdan sv. Dujma, a u idućem ću postu staviti oficij iz časoslova (koji su svi dalmatinski svećenici i redovnici morali moliti na taj dan).

MISSA PROPRIA PRO FESTO SANCTI DOMNII EPISCOPI ET MARTYRIS

Introitus

Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes sub honore beati Domnii martyris, de cuius passione gaudent angeli et collaudant Filium Dei. Alleluia. Alleluia. Exultate iusti in Domino, rectos decet collaudatio.
Gloria Patri...
Gaudeamus...

(*Radujmo se svi u Gospodinu slaveći blagdan u čast blaženoga Dujma mučenika, o čijem se mučeništvu raduju anđeli i zajedno slave Sina Božjega. Aleluja. Aleluja.*
Kličite pravednici u Gospodinu, pravednima dolikuje pohvala.
Slava Ocu...
Radujmo se...)

Oratio

Omnipotens sempiterne Deus, Ecclesiae tuae votis propitius aspira, ut beati Domnii ponificis et martyris tui precibus adiuvemur, cuius natalitia celebramus. Per Dominum...

(*Svemogući vječni Bože, želje svoje Crkve milostivo podupri, da nam pomognu molitve blaženoga Dujma prvosvećenika i mučenika tvoga, čiji nebeski rođendan slavimo. Po Gospodinu...*)

Epistola - Poslanica (Mudr 5, 1-5)

Stabunt iusti in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt, et qui abstulerunt labores eorum. Videntes turbabuntur timore horribili, et mirabuntur in subitatione insperatae salutis; dicentes intra se, poenitentiam agentes, et prae angustia spiritus gementes: Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum, et in similitudinem improperii. Nos insensati, vitam illorum aestimabamus insaniam, et finem illorum sine honore. Ecce, quomodo computati sunt inter filios Dei, et inter sanctos sors illorum est.

(*Stajat će pravednici u velikoj ustrajnosti nasuprot onima koji ih tlačiše i koji prezirahu muke njihove. Gledajući ih, uzdrhtat će od silna straha, zapanjeni njihovim iznenadnim spasenjem; govoreći među sobom, puni kajanja, i uzdišući u tjeskobi svoga duha: 'To su oni kojima smo se nekoć podsmijevali i koji su nam bili za porugu. Mi, bezumnici, smatrali smo njegov život ludošću i svršetak njihov nečasnim. Eto, kako su se ubrojili među sinove Božje, i među svecima je njihov udio.'*)

Alleluia
Alleluia, Alleluia. Ave, beate Domni, firma spes gentis tuae. Ave Pontifex et Apostole credulitatis nostrae. Ave speculum sanctitatis et iustitiae. Alleluia. Per te Christo credidimus. Per te in Christo salvemur. Ora pro populo, interveni pro clero, ut nullus de tuis praeda fiat hostis. Alleluia.

(*Aleluja, Aleluja. Zdravo blaženi Dujme, čvrsta nado naroda tvoga. Zdravo, prvosvećeniče i apostole našega uzvjerovanja. Zdravo, ogledalo svetosti i pravednosti. Po tebi smo povjerovali Kristu. Po tebi se u Kristu spašavamo. Moli za narod, posreduj za kler: da nijedan od tvojih ne postane plijen neprijatelju. Aleluja.*)

Evangelium - Evanđelje (Lk 10, 1-9)

In illo tempore designavit Dominus et alios septuaginta duos: et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum, quo erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite: ecce, ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum neque peram neque calceamenta; et neminem per viam salutaveritis. In quamcumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui: et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. Et in quamcumque civitatem intraveritis, et susceperint vos, manducate quae apponuntur vobis: et curate infirmos, qui in illa sunt, et dicite illis: Appropinquavit in vos regnum Dei.

(*U ono vrijeme odredi Gospodin i drugu sedamdeset i dvojicu i posla ih dva po dva u svaki grad i u svako mjesto kamo je kanio doći. Govorio im je: "Žetva je velika, ali radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da radnike pošalje u žetvu svoju. Idite: Evo, šaljem vas kao janjce među vukove. Ne nosite sa sobom ni kese, ni torbe, ni obuće. I nikoga putem ne pozdravljajte. U koju god kuću uđete, najprije recite: 'Mir kući ovoj!' Bude li tko ondje prijatelj mira, počinut će na njemu mir vaš. Ako li ne, vratit će se na vas. U toj kući ostanite, jedite i pijte što se kod njih nađe. Ta vrijedan je radnik plaće svoje. Ne prelazite iz kuće u kuću. Kad u koji grad uđete pa vas prime, jedite što vam se ponudii liječite bolesnike koji su u njemu. I kazujte im: 'Približilo vam se kraljevstvo Božje!' "*)

Credo (moli se Vjerovanje)

Offertorium

Ave beate Domni, firma spes Spalati. Ave gemma fidei nostrae. Ave lumen Dalmatiae. Ora pro nobis Christum omni tempore. Alleluia.

(*Zdravo blaženi Dujme, čvrsta nado Splita. Zdravo, biseru naše vjere. Zdravo, svjetlo Dalmacije. Moli za nas Krista u svako vrijeme. Aleluja.*)

Secreta

Hostias tibi, quaesumus Domine, beati Domnii pontificis et martyris tui dicatas meritis benignus assume et ad perpetuum nobis tribue provenire subsidium. Per Dominum...

(*Žrtve tebi, molimo Gospodine, predane zaslugama blaženoga Dujma prvosvećenika i mučenika tvoga, primi i podaj da nam koriste kao pomoć.*)

Communio

Te summe praesul poscimus, corde, ore et vocibus, ut nos venturo Judici commendes prece supplici. Alleluia.

(*Tebe vrhovni poglavare molimo, srcem, ustima i glasovima; da nas poniznom molitvom preporučiš Sucu koji dolazi. Aleluja.*)

Postcommunio

Beati Domnii pontificis et martyris tui, Domine, precibus confidentes, praesta quaesumus, ut per ea quae sumpsimus, aeterna remedia sentiamus. Per Dominum nostrum...

(*Pouzdajući se u molitve blaženoga Dujma prvosvećenika i mučenika tvoga, Gospodine, podaj molimo, da po onome što smo primili, osjetimo vječni lijek. Po Gospodinu našemu...*)

Oficij sv. Dujma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/04/oficij-sv-dujma.html

Svaka biskupija ima svoje svece zaštitnike i svece koje štuje s osobitim žarom i pobožnošću. Zato su nekada gotovo sve biskupije imale *dodatke* tradicionalnom misalu i brevijaru, u kojima se nalaze te posebne službe.
Naime, kad je sv. Pio V. unificirao zapadni obred, pojavilo se pitanje: što će biti sa blagdanima onih svetaca koji se štuju u pojedinim biskupijama, a kojih nema u općem rimskom kalendaru?
To je riješeno jednostavno tako da je Sveta Stolica odobravala za pojedine biskupije njihove vlastite svetačke službe, koje su tiskane kao dodaci Rimskom misalu i Rimskom brevijaru.

Splitska nadbiskupija je tako imala posebnu misu i oficij za blagdan sv. Dujma. Obrazac za misu sam stavio prošli put, a sad par riječi o oficiju u časoslovu...
Dvije stvari na koje trebamo posebno obratiti pozornost su himni u čast sv. Dujmu (koji imaju korijen u radu Adama Parižanina u 11. stoljeću) te na čitanja iz II. nokturna, koja govore o životu sv. Dujma.

Evo čitanja iz II. nokturna... Vrlo su zanimljiva jer otkrivaju mnogo o širenju vjere na ovim prostorima još u antička vremena.

IV. ČITANJE

"*Domnius ex Theodosio homine Syro et Mygdonia Graeca, nobilissimis ac ditissimis, sed adhuc gentilibus, optime tamen ad virtutem propensis ortus parentibus, puer vix septennis cum utroque parente, qui ad praedicationem Petri apostolorum principis Antiochiae Christi Domini fidem susceperant, baptizatus est; statimque coepit Apostoli domum quotidianis obsequiis frequentare, atque in dies magis penes tantum magistrum in eo et erga Petrum dilectio et erga Deum fervens amor ac proinde terrenarum rerum contemptus succrescebat. Nec multo post penitus adhaesit Petro, simul cum sanctissimis viris Pancratio et Apollinare.*"

("*Dujam je potekao od roditelja Teodozija čovjeka Sirca i Migdonije Grkinje, vrlo plemenitih i bogatih, ali tada još pogana, no, veoma naklonjenih vrlinama; kad je dječak bio jedva sedmogodišnjak, s oba je roditelja na propovijed Petra, prvaka apostola, u Antiohiji primio vjeru Krista Gospodina, kršten je; i odmah je stao svakodnevno posjećivati kuću Apostola, i tijekom vremena je sve više pokraj takvoga učitelja rasla u njemu - i ljubav prema Petru i goruća ljubav prema Bogu, i odatle je rastao prezir prema zemaljskim stvarima. Nije prošlo mnogo vremena, i on se u potpunosti pridružio Petru, zajedno sa presvetim muževima Pankracijom i Apolinarom.*")

V. ČITANJE

"*Petrum, Antiochia relicta, Romam proficiscentem simul cum Pancratio et Apollinare secutus est Domnius. Cumque de fide Christi propaganda, ut ei munus erat, sollicitus esset Petrus, ut Pancratium iam in Siciliam, Apollinarem vero Ravennam direxisset, concredita ipsis solvendi atque ligandi potestate, Domnium in Dalmatiam trans Adriaticum mare navigare iubet, ut ibi Christi fidem disseminaret. Paruit iussis; recto primum Salonas appulit, quae erat tunc maxima et locupletissima totius Dalmatiae metropolis. In eam ingressus Domnius brevi tempore multos ab idolorum vano cultu revocatos ad Christi fidem convertit et baptizavit: philosophum quemdam Pyrgum nomine confutavit atque Deus per manus sancti viri ad solam nominis Iesu invocationem, plurimorum languentium aegritudines propulit*."

("*Petra, kad je napustio Antiohiju i pošao u Rim, slijedio je Dujam zajedno s Pankracijem i Apolinarom. Kako se Petar brinuo oko proširenja vjere Kristove, kao što mu je bila dužnost, i uputio je Pankracija na Siciliju, a Apolinara u Ravenu, davši im vlast da odrješuju i svezuju; Dujmu je naredio da preplovi Jadransko more u Dalmaciju, da ondje raširi vjeru Kristovu. Poslušao je naredbe; prvom prilikom pošao ravno za Salonu, koja je tada bila najveća i najbogatija metropola čitave Dalmacije. Ušavši u nju Dujam, u kratkom je vremenu mnoge, odvrativši ih od ispraznog štovanja idola, obratio na vjeru Kristovu i pokrstio. Nekog je filozofa, imenom Pigra, posramio. I Bog je po rukama svetoga čovjeka, na sam priziv imena Isusova, istjerao bolesti iz mnogih nemoćnika.*")

VI. ČITANJE

"*Aucto credentium numero, placuit omnibus ecclesiam sub invocatione sanctissimae Dei Genetricis Mariae construere, in qua ministros plures ordinavit, per quos brevi tempore tota fere provincia Christo nomen dedit: quam ecclesiam praesul sanctus satis longo tempore gubernavit. Cumque iam coelo maturus esset, idolorum sacerdotes in ipsum concitarunt iram Maurilii praefecti urbis, in cuius conspectu cum intrepidus Christum verum Deum praedicasset, et mortuum etiam ad vitam precibus revocasset, fuissetque occasio ut quadraginta quinque martyres ante ipsum coronarentur: ipse quoque, datis fortiter cervicibus, praefecti iussu obtruncatus est nonis Maii extra civitatem, ubi etiam a Christianis sepultus est. Non multo post intra urbem collocatus; ac demum, urbe ipsa Salonarum a barbaris dissipata, Spalatum translatus, honorifice colitur*."

("*Kad se povećao broj vjernika, svidjelo se svima da sagrade crkvu s naslovom presvete Bogorodice Marije, u kojoj je [sv. Dujam] zaredio mnoge službenike, po kojima se u kratko vrijeme gotovo cijela provincija obratila Kristu: i kojom je crkvom sveti poglavar dosta dugo vremena upravljao. Kad je već bio zreo za raj, poganski su svećenici potaknuli srdžbu Maurilija, gradskoga prefekta, pred čijim je pogledom nepokolebljiv propovijedao Krista pravoga Boga, i također mrtvaca molitvama prizvao u život, i bila je povod da je četrdeset i pet mučenika okrunjeno pred njim: a njemu samom, nakon što je neustrašivo ispružio vrat, po prefektovoj je naredbi odrubljena glava, devetoga svibnja, izvan grada, gdje je također i pokopan od kršćana. Nemalo poslije, premješten je u grad; i naposljetku, nakon što je sam grad Salona opustošen od barbara, prenesen je u Split, gdje se časno štuje.*")

Trebamo naglasiti da je oficij sv. Dujma bio obvezan i u drugim dalmatinskim biskupijama, a ne samo u splitskoj.
Evo, npr., kako to izgleda u ***Proprium sanctorum*** **Šibenske biskupije**, 1860., str. 65.-69.

FESTA MAJI.
DIE VII.
In festo
Sancti Domnii Episcopi M.
Duplex Maj.

Omnia de Communi unius Martyris pro temporum diversitate, præter ea, quæ hic propria adnotantur.

In utrisque Vesperis.

Hymnus.

Astra qui Cœli colitis serena,
Spiritus, lætum resonate carmen
Domnio, ut nostras veniens ad aures,
Pectora tangat.
Præsul hic Petri manibus sacratus,
Jussus et nostras properare ad oras,
Eminet verbo, tribuitque mira
Dona salutis.
Jam tremunt falsis fabricata formis
Templa; jam sacra renovatur unda,
Et Crucis signo décorat minacem
Dalmata frontem.
Victor et dives spoliis Deorum,
Pontifex Christo monumenta tollit,
Cultus et vani reprimens furorem,
Tartara torquet.
Haud timet trucis faciem tyranni,
Sanguine at fuso generosus heros
Lætus exquirens Superum triumphos,
Sidera scandit.
Lumen, o Domni, decus atque nostrum:
Vosque quos primos memorat magistros,
Hoc solum, semper referat beatos,
Poscite, fructus.
Sint Tibi grates, Tibi sint honores,
Une, qui regnas Deus, atque Trine;
Te Redemptorem celebrent perenni
Laude redempti. Amen.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per beatum Domnium Martyrem tuum atque Pontificem multos ad agnitionem tui sancti nominis venire tribuisti: ejus, quæsumus, meritis et intercessione concede; ut, quæ verbo et exemplo docuit, corde semper diligere, et opere exercere valeamus. Per Dominum.

Ad Matutinum.

Hymnus. **Astra qui Cœli,** ut in Vesperis.

In primo Nocturno.

De Epistola prima Beati Pauli Apostoli ad Corinthios. c. 4.

Lectio I.

Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. Mihi autem pro minimo est, ut a vobis judi-

cer, aut ab humano die: sed neque meipsum judico: Nihil enim mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum: qui autem judicat me, Dominus est. Itaque nolite ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a Deo.

Tempore Paschali.

℟. Beatus vir.

Extra Tempus Pasch.

℟. Iste sanctus.

Lectio II.

Hæc autem, fratres, transfiguravi in me, et Apollo, propter vos: ut in nobis discatis, ne supra quam scriptum est, unus adversus alterum infletur pro alio. Quis enim te discernit? Quid autem habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Jam saturati estis, jam divites facti estis; sine nobis regnatis: et utinam regnetis, ut et nos vobiscum regnemus! Puto enim quod Deus nos Apostolos novissimos ostendit, tamquam morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo, et Angelis, et hominibus.

Tempore Paschali.

℟. Tristitia vestra.

Extra Temp. Pasch.

℟. Justus germinabit.

Lectio III.

Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos nobiles, nos autem ignobiles. Usque in hanc horam et esurímus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus, et laboramus operantes manibus nostris: maledicimur, et benedicimus: persecutionem patimur, et sustinemus: blasphemamur, et obsecramus: tamquam purgamenta hujus mundi facti sumus, omnium peripséma usque adhuc. Non ut confundam vos hæc scribo, sed, ut filios meos charissimos, moneo. Nam si decem millia pædagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres. Nam in Christo Jesu per Evangelium ego vos genui.

Tempore Paschali.

℟. Pretiosa in conspectu.

Extra Tempus Pasch.

℟. Iste cognovit.

In secundo Nocturno

Lectio IV.

Domnius, ex Theodosio homine Syro et Mygdonia Græca, nobilissimis ac ditissimis, sed adhuc gentilibus, optime tamen ad virtutem propensis ortus parentibus, puer vix septennis cum utroque parente, qui ad prædicationem Petri Apostolorum Principis Antiochíæ Christi Domini fidem susceperant, baptizatus est; statimque cœpit Apostoli domum quotidianis obsequiis frequentare, atque in dies magis penes tantum Magistrum in eo et erga Petrum dilectio, et erga

Deum fervens amor, ac proinde terrenarum rerum contemptus succrescebat. Nec multo post penitus adhæsit Petro, simul cum sanctissimis viris Pancratio et Apollinare.

Tempore Paschali.

℟. Lux perpetua.

Extra Tempus Pasch.

℟. Honestum fecit.

Lectio V.

Petrum, Antiochía relicta, Romam proficiscentem simul cum Pancratio et Apollinare secutus est Domnius. Cumque de fide Christi propaganda, ut ei munus erat, sollicitus esset Petrus, et Pancratium jam in Siciliam, Apollinarem vero Ravennam direxisset, concredita ipsis solvendi atque ligandi potestate, Domnium in Dalmatiam trans Adriaticum mare navigare jubet, ut ibi Christi fidem disseminaret. Paruit jussis; recto primum Salonas appulit, quæ erat tunc maxima et locupletissima totius Dalmatiæ Metropolis. In eam ingressus Domnius brevi tempore multos ab idolorum vano cultu revocatos ad Christi fidem convertit, et baptizavit: philosophum quemdam Pyrgum nomine confutavit, atque Deus per manus sancti Viri, ad solam nominis Jesus invocationem, plurimorum languentium ægritudines propulit.

Tempore Paschali.

℟. In servis suis.

Extra Temp. Pasch.

℟. Desiderium animæ.

Lectio VI.

Aucto credentium numero, placuit omnibus Ecclesiam sub invocatione Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ construere, in qua ministros plures ordinavit, per quos brevi tota fere provincia Christo nomen dedit: quam Ecclesiam Præsul sanctus satis longo tempore gubernavit. Cumque jam Cœlo maturus esset, idolorum sacerdotes in ipsum concitarunt iram Maurilii Præfecti urbis, in cujus conspectu cum intrepidus Christum verum Deum prædicasset, et mortuum etiam ad vitam precibus revocasset, fuissetque occasio ut quadraginta quinque Martyres ante ipsum coronarentur: ipse quoque, datis fortiter cervicibus, Præfecti jussu obtruncatus est Nonis Maji extra civitatem, ubi etiam a Christianis sepultus est. Non multo post intra urbem collocatus; ac demum, urbe ipsa Salonarum a barbaris dissipata, Spalatum translatus, honorifice colitur.

Temp. Pasch.

℟. Filiæ Jerusalem.

Extra Temp. Pasch.

℟. Stola jucunditatis.

In tertio Nocturno.

Lectio Sancti Evangelii secundum Lucam. c. 10.

Lectio VII.

In illo tempore: Designavit Dominus et alios septuaginta duos, et misit illos binos ante faciem suam in o-

mnem civitatem et locum quo erat ipse venturus. Et reliqua.

De Homilia
Sancti Gregorii Papæ.
Ex Homil. 17. in Evangel.

Missis prædicatoribus, quid Dominus dicat, audiamus: Messis quidem multa, operarii autem pauci. Ad messem multam operarii pauci sunt, quod sine gravi mœrore loqui non possumus; quia etsi sunt qui bona audiant, non desunt tamen qui dicant: Ecce mundus Sacerdotibus plenus est, sed tamen in messe Dei rarus valde invenitur operator; qui officium quidem sacerdotale suscipimus, sed opus officii non implemus. Sed pensate, fratres charissimi, pensate quod dicitur: Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Vos pro nobis petite, ut digna vobis operari valeamus; ne ab exhortatione lingua torpeat; ne, postquam prædicationis locum suscepimus, apud Justum Judicem nostra nos taciturnitas addicat.

Temp. Pasch.

℟. Ego sum vitis.

Extra Temp. Pasch.

℟. Corona aurea.

Lectio VIII.

Sed quomodo nos vitam corrigere valeamus alienam, qui negligimus nostram? Curis enim sæcularibus intenti, tanto insensibiliores intus efficimur, quanto ad ea, quæ foris sunt, studiosiores videmur. Usu quippe curæ terrenæ a cœlesti desiderio animus obdurescit; et dum ipso suo usu durus efficitur per actionem sæculi, ad ea emolliri non valet, quæ pertinent ad charitatem Dei. Sacerdos enim non distat a populo quando nullo vitæ suæ merito vulgi transcendit actionem. Ploremus Jeremiæ lacrymis: Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum? Aurum quippe obscuratum est; quia sacerdotum vita, quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infirmas ostenditur reproba.

Temp. Pasch.

℟. Candidi facti sunt.

Extra Temp. Pasch.

℟. Hic est vere Martyr.

Lectio IX.

Color optimus est mutatus, quia ille sanctitatis habitus per terrena et abjecta opera ad ignominiam despectionis venit. Lapides vero Sanctuarii intrinsecus habebantur, nec sumebantur in summi Sacerdotis corpore, nisi cum Sancta Sanctorum ingrediens, in secreto sui conditoris apparebat. Nos ergo sumus lapides sanctuarii, qui apparere semper debemus in secreto Dei, quos numquam necesse est foris conspici, i-dest numquam in extraneis

actibus videri; sed dispersi sunt in capite omnium platearum; quia hi, qui per vitam probam et orationem intus semper esse debuerant, per vitam reprobam foris vacant. Ecce jam pene nulla est sæculi actio, quam Sacerdotes non administrent.

Te Deum laudamus.

AD LAUDES,

Hymnus.

Iste Vir magnus celeberque miris,
Pontifex Petri veniens ab ulnis,
Dalmatis lætus reserat supernæ
Lumina vitæ.
Firmat exemplo, reficitque voce
Omnium mentes, fidei nitorem
Protegit fervens, docet alta, sævum
Conterit hostem.
Inclytus signis, meritisque fulgens
Migrat ad Cœlos Pater ac Patronus,
Candidis cinctus simul atque rubris
Tempora sertis.
Sint Tibi grates, Tibi sint honores,
Une, qui regnas Deus, atque Trine;
Te Redemptorem celebrent perenni
Laude redempti.
Amen.

DIE X. MAJI.

In festo
Primæ Translationis
Almæ Domus
Beatissimæ Virginis Mariæ
Tersactum.
Duplex Maj.
et commemoratio simp.
In primis Vesperis.

Ant. **Domum tuam,** cum reliquis ut infra ad Laudes; in quibus, extra Tempus Paschale, omittitur **Alleluja.**

Psalm. **Dixit Dominus,** cum reliquis ut in Officio parvo B. M. V.

℣. Capit. Eccl. 24.

In omnibus requiem quæsivi, et in hæreditate Domini morabor. Tunc præcepit, et dixit mihi Creator omnium, et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo.

Hymn. **Ave, maris Stella.**

℣. **Hæc est Domus Domini firmiter ædificata, alleluja.**

℟. **Bene fundata est supra firmam petram, alleluja.**

Ad Magnificat.

Ant. **Sanctificavit Dominus tabernaculum suum; quia hæc est Domus Dei, in qua invocabitur nomen ejus, de quo scriptum est: Et erit nomen meum ibi, dicit Dominus, alleluja.**

Oratio.

Deus, qui beatæ Mariæ Virginis Domum per incarnati Verbi mysterium misericorditer consecrasti, eamque in sinu Ecclesiæ tuæ mirabiliter collocasti; concede,

Vijenac na oltar Svibanjske Kraljice

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/vijenac-na-oltar-svibanjske-kraljice.html

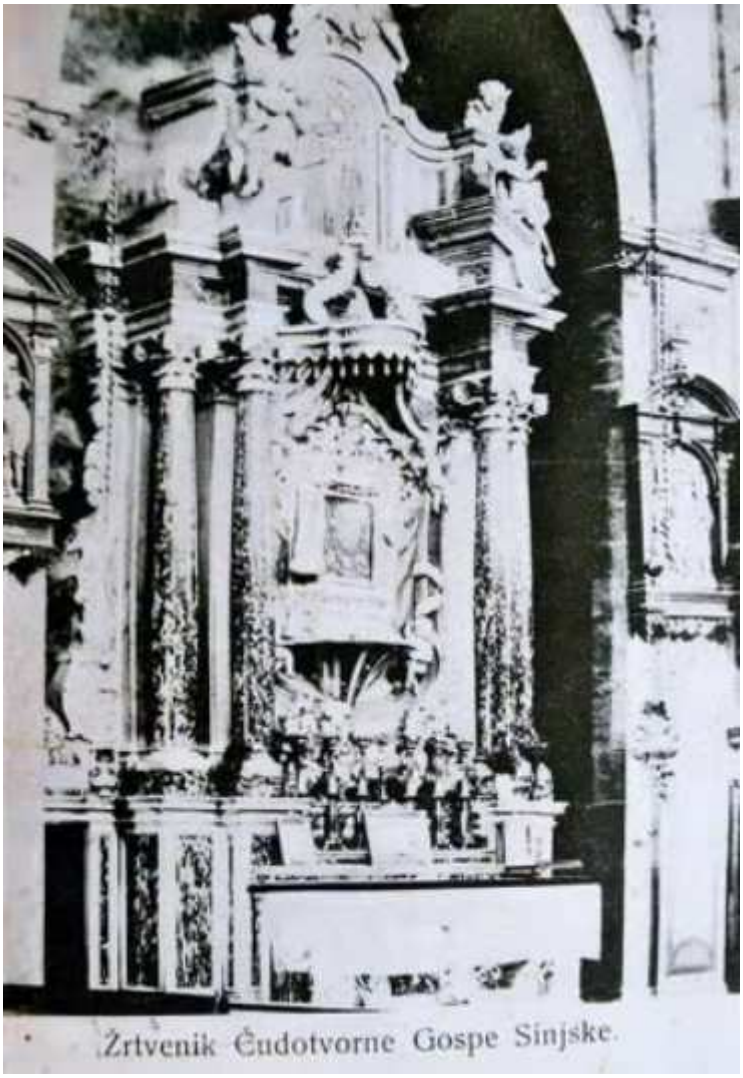

Evo nas u mjesecu svibnju - Gospinom mjesecu!
Biskup Antun Mahnić je 1915. napisao odličan tekst o svibanjskim pobožnostima: *Vijenac na oltar Svibanjske Kraljice*, koji prenosim u nastavku.

Prije nego što počnete čitati, jedna napomena... Za razumijevanje nekih termina u tekstu potrebno je malo bliže poznavanje tradicionalne liturgije.
Naslovi i epiteti kojima biskup Mahnić govori o Gospi, bit će vam poznati ako molite tradicionalni časoslov.
Da navedem dva primjera...

U Malom oficiju Blažene Djevice Marije, srijedom i subotom, u prvoj antifoni u matutinu molimo:
"*Gaude, Maria Virgo: cunctas haereses sola interemisti in universo mundo.*"
("*Raduj se, Djevice Marijo: sva si krivovjerja sama uništila u cijelom svijetu.*")

U kompletoriju glasi capitulum (Eccl. 24, 24):
"*Ego mater pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, et sanctae spei.*"
("*Ja sam majka lijepe ljubavi, i straha, i spoznaje, i svete nade.*")

Biskup Mahnić često koristi te termine, naročito: *Majka lijepe ljubavi* i *Majka svete nade*.

Članak je malo duži (vjerojatno najduži članak koji Mahnić napisao), ali ga vrijedi pročitati, jer ovakve pouke danas više nećete pronaći drugdje.

Tekst je uzet iz Mahnićeve *Knjige života*, 1923., str. 154.-171.

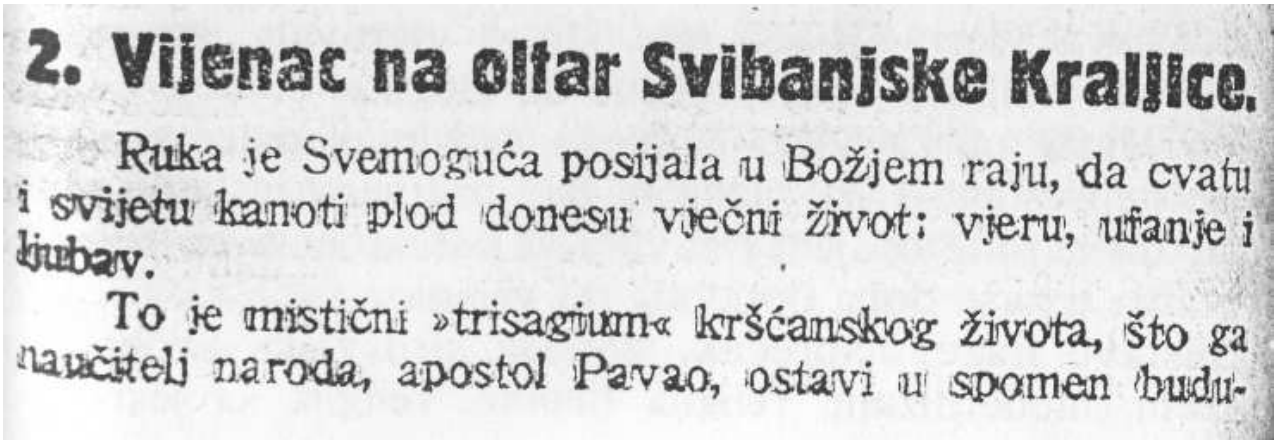

2. Vijenac na oltar Svibanjske Kraljice.

Ruka je Svemoguća posijala u Božjem raju, da cvatu i svijetu kanoti plod donesu vječni život: vjeru, ufanje i ljubav.

To je mistični »trisagium« kršćanskog života, što ga naučitelj naroda, apostol Pavao, ostavi u spomen budu-

ćim vjekovima: » A sada ostaje vjera, ufanje i ljubav, ovo troje«. (I. Kor. 13, 13.) Vrijeme zemaljskog putovanja u vječnost valja provoditi u vjeri, nadi i ljubavi. U tome sastoji vrhunaravni kršćanski život, koji ide za neposrednjim gledanjem i uživanjem Boga kao konačnom svrhom. Za ovu nas svrhu usposobljuje vjera, nada i ljubav; jer njima je Bog neposrednim predmetom, pa se zato i zovu »bogoslovne« kreposti.

Ako ikada, a to je pogotovo u naše doba od prijeke potrebe, da upremo oči u ovaj kršćanski trisagium. U njemu nam nebo podaje ustuk protiv triju, poglavitih zala, koja truju i ugrožavaju kršćanski život: proti racijonalizmu, pesimizmu, egoizmu. Vjerom treba da svladamo racijonalizam, nadom pesimizam, ljubavlju egoizam.

Racijonalizam se zove vjersko filozofski nazor, koji čovječji razum proglasuje najvišom, neprizivnom spoznajnom instancijom, ne priznajući za istinu drugo nego ono, što se izvodi iz naravskih spoznajnih vrela. Racijonalizam zabacuje sve, što nadvisuje umsku spoznaju.

Prema tome racijonalizam otklanja i vjeru u objavljenu riječ Božju, napose vjeru u misterije. Kršćanska je katolička vjera racijonalizmu nerazložita, jer sadržava nauke, što ih um čovječji ne dokučuje. Ovo je poglaviti prigovor, kojim racijonalizam obrazlaže svoje vjeri oprečno stanovište. Zato treba da se s njime pobliže pozabavimo.

Tvrdnja je racijonalizma neosnovana. Mi nasuprot tvrdimo. Vjeru pa i onu u otajstva, razum ne samo da ne zabacuje kao nerazboritu, što više, razum vjeru iziskuje kao neuklonivi postulat vlastitih zakona mišljenja.

Jedan takov osnovni zakon mišljenja glasi: nema ništa bez dovoljnog uzroka. »Nihil sine causa sufficienti.«

Što je prolazno ili slučajno, ne može imati dovoljnog uzroka u sebi. Stvari, koje sačinjavaju vasionu, jesu prolazne (kontingentne). Zato moramo da vasioni potražimo dovoljan uzrok izvan nje, u nečem neprolaznom. Radi slučajnosti ili prolaznosti vasione dakle zaključuje razum, da opstoji biće kao dovoljan uzrok vasione.

Do toga zaključka nije prvi došao ne znam kojim predrasudama obuzeti »kršćanski« razum, nego razum najbistrijeg mislioca poganskog vijeka — Aristotela. Neprolazni uzrok prolazne vasione, Aristotel označuje kao »Nepomični micatelj« t. j. kao biće, koje od vijeka o sebi bivstvujuć sve drugo izvan sebe miče, ostvaruje.

Za razum stoji neosporivo: jer nešto bivstvuje, mora nešto i od vijeka bivstvovati; jer inače bi se moralo uzeti, da je ono, što bivstvuje, samo sebe stvorilo, prije nego je bivstvovalo. To je apsurd. Nešto vječna mora opstojati. No vječnost je bez početka, dakle neizmjerna, stoga konačnom razumu nedohvatna. Ova je vječnost Bog.

Razum dakle traži bivstvovanje Boga kao vječnoga bića, nedokučljivoga. Bog ili je tajinstven ili nije Bog. Budući da je potonje isključeno, stoji prvo. Bog, kojega bi čovjek mogao svojom pameću doumiti, ne bi bio Bog.

Stoga i vjera u istine, koje nadmašuju spoznajnu moć razuma, nije nerazložita, nego potrebit postulat razuma i njegove logike. Vjera je u misterij racijonalna, a neracijonalan jest racijonalizam, koji ovu vjeru proglasuje nerazložitom. Filozofija zdravog razuma i vjera pružaju prijateljsku ruku jedna drugoj u nerazdruživo savezništvo.

Ako dakle Bog nešto objavi, posvjedočiv svoju objavu nesumnjivim znakovima, to je čovjek dužan objavu Božju usvojit kao istinitu, ma kako sadržavala stvari,

što nadvisuju umsku spoznaju. Netom se ustanovila činjenica objave, nameće se čovjeku dužnost, da vjeruje.

Suvišno je razlagati, kako je Bog svoju objavu posvjedočio znakovima, koji isključuju svaku sumnju o njezinoj vjerodostojnosti. Dosta je ustanoviti, da je prvi racijonalist bio onaj, što ga sv. Pismo zove »ocem laži«. Vrag je istom ucijepio čovjeku otrov sumnje o istinitosti riječi Božje. Nevjerstvo nije postulat razuma, nego plod laži i neposlušnosti. Zato i sv. Pismo riječi »nevjerstvo« i »neposlušnost« upotrebljava često izmjenice.

Neposlušnošću je pao čovjek u nevjerstvo: poslušnošću vraća se k Bogu. Poklon je poslušnosti riječi Božjoj prva prikazala Bl. Dj. Marija, kada joj je objavio Bog po Anđelu upućenje svoga Sina. »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj«. (Luk. 1, 38.)

Ovom je ispoviješću vjere u otajstvo nad otajstvima Bl. Dj. Marija udarila temelj kršćanskom vjerovanju i vrhunaravskom poretku. Marija je početnica vjere; jer je privolom na poziv Božji i osjenjenjem Najvišega rodila Riječ vječnoga Oca. Marija je i učiteljica vjere, jer svojim primjerom prednjači vjekovima, kako valja razum podvrći riječi Božjoj. Zato i slavi sv. Crkva Mariju, da je satrla sve krive nauke i hereze na cijelom svijetu. A njezino neizmjerno dostojanstvo materinstva Božjega pripisuje Crkva vjeri: »Blago tebi, što si vjerovala, jer se ispunilo na tebi, što bijaše rečeno od Boga.«

Po Mariji održa vjera pobjedu nad racijonalizmom, koji se neprestano i na razne načine pretvara u Anđela svijeta, da narode opsjeni i zavara. Vještina se ovog opsjenjivanja u naše doba dotjerala do vrhunca.

Blistave fraze: napredak, sloboda, prosvjeta, evolucijonizam, modernizam, religija ljepote, religija savjesti,

ljubavi, i t. d. — kojima se zavarava naš vijek, — podsjeća nas na apokaliptičnu ženu, koja sjedi na crvenoj zvijeri punoj hulnih imena, sa sedam glava i devet rogova. »I žena bijaše obučena u porfir i skerlet, i nakićena zlatom i dragim kamenjem i biserom na čelu njezinom napisano je ime: tajna, Babilon veliki« . .[1] One fraze, što su drugo no raznolik nakit, kojima se resi mnogoglavi racijonalizam, da zavede narode u bezvjerstvo odmećući ih od Boga.

Tu ne preostaje drugo nego boj. Izmedu svijetla i tame, izmedu Boga i Beliala, vjere i racijonalizma nema zajednice. Za ovaj nas boj usposobljuje i oboružava Bl. Dj. Marija. Sv. Oci Mariju nazivlju »štitom prave vjere« — »scutum orthodoxae fidei«, a sv. Crkva primjenjuje na Mariju riječi Pjesme nad pjesmama: »Vrat je tvoj nalik na Davidovu tvrdu, koja je uzidana s braništima; o njoj visi tisuću štitova, i svako viteško oružje«.[2] Ovu je tvrdu s braništima, gdje Bezgrješna brani katoličku vjeru, u naše vrijeme Providnost Božja sagradila u Lurdu. Nepredobitna tvrda! Već pola vijeka juriša racijonalistička znanost, potpomagana od bezvjerske štampe gotovo cijelog svijeta, na lurdsku kulu; ali uzalud. Ušutkana je, nemoćna je. Neoboriva činjenica od stotina i stotina čudesa, istraženih i potvrdenih od prvih liječnika i prirodoslovnih kapaciteta pokazuje modernoj, racijonalizmom zadojenoj, inteligenciji istinitost katoličke vjere u sjajnijem svijetlu, nego to ikad bijaše sve od apostolskog doba. U svijetlu ovih činjenica mi se ponosimo, što smo katolici.

Bezgrešna se u Lurdu pojavila moleći krunicu, a katolička je pobožnost ispod Njezina svetišta sagradila

[1] Apok. 17.
[2] Cl. 4.

crkvu Presvetog Ružarja. Krunica je ono »viteško oružje«, kojim Marija oboružava svoje vojnike protiv bezvjerskoga racijonalizma. Razmatrajući kršćanska duša otajstva Isusova i Marijina života, koja joj prikazuje krunica, crpe iz njih svjetlo i jakost. Marijina krunica prosvjetljuje i osvješćuje katolike, čini ih razboritim i odvažnim. To i jest, što mi katolici u današnje doba najviše trebamo.

I nije li bila Marijina krunica ono »viteško oružje«, kojim su se naši oci slavodobitno borili »za krst časni i slobodu zlatnu«. Pobjeda Krstova nad polumjesecom pobjeda je poglavito Marijine krunice; to nam svjedoči svaka strana turskih ratova. — Turske je pogibli već davno nestalo. Mnogo veća pogibao prijeti danas »krstu časnome« od bezvjerskog racijonalizma, koji je na žalost i hrvatsku inteligenciju zarazio. U naše dane; gdje se topovima i mačem rješava istočno pitanje, kao da Providnost opet pozivlje Hrvate na obranu »krsta časnog« i jedino spasonosne rimo-katoličke vjere. Bezvjerski se racijonalizam sjedinjuje s bizantinizmom, da zavlada Balkanom. Na nas Hrvate katolike kao da Providnost upravlja poziv, e da nastavimo slavenskim blagovjesnicima povjerenu zadaću. »Slavicas servare gentes Numini« — sve dok: »Errore mersos unicum — Ovile Christi congreget — Factis avitis aemula — Fides virescat pulchrior.«

Ova zadaća savremenog hrvatstva idealizuje žrtve, što ih prinose sinovi Hrvatske. Radi se o najsvetijim našim idealima.

Primite dakle, mili sinovi, iz Marijinih ruku »viteško oružje«, da se utvrdite i nepokolebivo ustrajete u svetoj katoličkoj vjeri! Vjerom, da govorim riječima sv. Pavla,

pobijediše junaci Božji kraljevstva, učiniše pravdu, steкoše obećanja, zatvoriše usta lavovima, ugasiše silu ognjem, utekoše od oštrice mača, ojačaše od nemoći, postaše jaki u bitci, rastjeraše tuđe vojske.[1] Nijedna sila ne može svladati vojnike, koje oživljuje duh Isusove vjere.

Na požunskom saboru g. 1597. dovikuje ban Ivan II. Drašković revnitelјima protestantizma, da voli s čitavom svojom kraljevinom razvrći svaku vezu sa svojim saveznicima nego dopustiti, da se u Hrvatsku uvede »duševna i smrtonosna kuga«, a za njegovu domovinu »najsramotnija ljaga«. A kad počeše protestanski propovjednici iz Ugarske da unose novu hereziju i u Hrvatsku, ban će Toma Erdödy g. 1608. opet na požunskom saboru trgnuti mač: »Ovim ćemo mačem istrijebiti tu kugu, ako nam stupi na vrata. Još imamo tri rijeke: Savu, Dravu i Kupu; jednu ćemo dati piti tim novim gostima.«

Držimo se čvrsto Petrove stijene, koja kroz vjekove sve do svršetka svijeta nepokolebivo stoji usred uzburkanog mora ljudskih umovanja i zabluda! Odvažno neka glasi svim protivnicima svetih katoličkih načela, ma od kud nam se nametali, odgovor što ga dade 17. lipnja 1647. protonotar hrvatskog kraljevstva na saboru u Požunu: Hrvatska otklanja »vagam et fluctuautem, liberamque, ut vocant, religionem« (mi bismo rekli: religiju »slobodne misli«), nego hoće da, kao dosele tako i unaprijed; ispovijeda neosporivu rimokatoličku vjeru — »sed potius uni certae Chatholicae Romanae fidei sicut hactenus ita etiam in posterum, inhaerere et semper inhaerere velle.«

Iz kršćanske katoličke vjere niče kao naravni plod kršćanska nada. Vjera nam otvara vrata u nebesa k Bogu

[1] Hebr. 11, 33.

Ocu, koji je poslao svoga Jedinca na zemlju, da spase ljudstvo iz ropstva grijeha i smrti, te ga opet privede u izgubljeni raj. Razmatrajući sv. Pavao ovu ljubav Božju sav ushićen kliče: Ako je Bog s nama, tko će biti proti nama? Ako predade za nas svoga Sina, nije li nama njime darovao sve? (Rim. 8, 31 s.) Čemu se ne smijemo nadati od Boga, koji nas je tako ljubio?

U Kristu je naš spas, naš život i blaženstvo. Stoga nije teško razumjeti, da je u istoj mjeri, kako je u novom vijeku ponestalo vjere, oslabila i kršćanska nada. S nevjerstvom se sve više zamagljuje pogled u vedro, ljupko i nasmijano nebo, a počinje sve dublje zjati ponor beznađa i očaja. Duhovima zavlada nazor o svijetu poznat pod imenom »pesimizma«. Pesimizam je plod bezvjerskog racijonalizma, kao što je kršćanska nada i kršćanski optimizam naravni plod vjere. Bilo bi suvišno dokazivati, da je uistinu moderni pesimizam iznikao iz njive, u koju je prije racijonalizam posijao sjeme bezvjerstva.

Kao glavni predstavnici modernog pesimizma, koji nastojaše pesimizam filozofski obrazložiti, spominju se Schopenhauer i Ed. Hartmann. Njima se pridružuju moderni budhisti, koji presađuju budhističku nauku na evropsko tlo. Pesimistički nazor izbija osobito u modernoj lijepoj knjizi i umjetnosti. Poznata su imena Byron, Ugo Foscolo, Leopardi, Heine. Ruskih pesimističkih beletrista ima legija. Kod Slovenaca prvi je pravcem pesimizma krenuo Stritar. U nas Hrvata glavni je predstavnik pesimizma Kranjčević, koji ima i svoju školu.

Ništa se više ne protivi duhu Kristova Evanđelja nego pesimistični nazor o svijetu. Gdje se Bog-ljubav objavlja, gdje Sin Božji otvara vrata nebeska, da prognanu djecu Evinu iz doline suza uvede u raj, pred lice

Božje; tamo nema mjesta žalosti, očaju. Apostol pozivlje vjernike: Veselite se, opet vam velim, veselite se! (Fil. 4, 4.) Pa i kad nas svijet proklinje i progoni pravde radi, treba da se veselimo i radujemo, jer je plaća naša velika na nebesima. (Mat. 5, 11.) Apostol je pun utjehe i izobilan radošću uza sve brige, koje mu zadaje apostolsko zvanje. (II. Kor. 7, 4.)

Pesimizam je filozofija crnog »fatuma«, koja rađa klonulošću i očajem. Pesimizam ugušuje svaku inicijativu, slabi i priječi djelatnu energiju, a čovjeka čini svačijim bezvoljnim oruđem. Pesimizam je grobar idealizma.

Idealizma nema bez nade. Jedino nada u nepobjedivu silu ideje, daje duhu krila, kojima se penje u visine, te ga jača, da ustraje u pouzorivanju niže realnosti po slici, koja mu se pokaza na gori. (II. Mojs. 25, 10.) Što su ptici krila, to je idealizmu nada u Boga.

Zašto uvene dandanas mnogi mladi život, prije nego se razvije i rasplodi? Ubija ga slana pesimizma: »ceu turbo nascentes rosas«. Uz vjeru nestane u mladom srcu nade budućeg života, nade »plaće u nebesima«; zato odvraća svoje težnje od neba na zemlju, ne bi li si što ugodnijim učinio kratki boravak na zemlji. »Post mortem nulla voluptas!« Za užitkom, za blaženstvom čezne čovječje srce neodoljivom silom. Srce ne može ostati prazno; ako ga ne puni nada budućeg života, ono će svim silama i sredstvima poraditi oko toga, da si steče i obezbijedi blaženstvo na zemlji.

Zato se i toliko mladih inteligenata, koji su nekoć, za svojih gimnazijskih i sveučilišnih studija, puni zanosa plamtjeli ognjem oduševljenja za domovinu i narod, kasnije iznevjeri idealima svoje mlade dobe, davši se u ja-

am podlih, izdajničkih aspiracija. Utrnula im je zvijezda kršćanske nade! Zato su pokopali svoje ideale, klanjajući se Molohu udobnosti, bogatstva i časti: »Sve ovo ću ti dati, ako padneš te mi se pokloniš.« (Mat. 4, 9.)

Kad ponestane vjere i kršćanske nade, onda se rađaju narodu beznačajni izdajice i svake vrsti podle duše. Zato dolje s pesimizmom, smrt modernom budhizmu.

Pred nekoliko godina čuveni njemački biskup Keppler napisao je knjigu s naslovom: »Mehr Freude!« Više veselja! Ovaj poziv pisac upravlja na modernu inteligenciju, u koje je s vjerom nestalo i kršćanske nade. Duševni se horizont moderne Evrope, koji je prije nebeskom verinom rastjerao očaj i duhove razvedrivao, sve više zatire tamnim oblacima očajnog pesimizma.

Više veselja! Žalost, očaj prouzrokuju smrt, veli Apostol (II. Kor. 7, 10.) Nad nama bdije oko Oca, koji se brine i za vrapca, a kamo li ne za djecu svoju, koju mu je Sin otkupio svojom božanskom krvlju. Istina, mi ne shvaćamo sve, što vjerujemo; nemamo još, čemu se nadamo — jer inače bi vjera prestala biti vjerom, nada prestala biti nadom — još vrijedi za nas, štono pjeva Crkva u blagdan sv. Pavla: »Velata dum meridiem cernat fides«; ali uza sve to vjera je naša jasnija od sunca, nada je naša vedrija od vedrog neba, a mi puni ove vjere i nade odgovorimo podrugačima naših svetih načela i ideala riječima, što ih u doba krvavog progonstva svojim mučiteljima upravi vatreni kršćanski idealist, mučenik Lovrencije: »Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt.«

Da se pak predragi u Isusu očuvate od zaraze ružnog pesimizma, te ostanete vjerni uzvišenim idealima, kojima ste se zavjerili, uprite oči u zvijezdu kršćanske

nade — Bl. Dj. Mariju. Marija, kako je početnica i učiteljica kršćanskog vjerovanja, tako je i majka kršćanske nade: »Ego mater sanctae spei«. A nije se zacijelo desilo bez posebne naredbe Božje Providnosti, što se Marija u Lurdu ukazala moleći krunicu, očima uprtim u nebo. Šta bi tražila na zemlji ona, koja je popevši se nad anđeoske zborove, u krilu Oca moćju Duha Svetoga začela Sina Božjega? Zaručnica mišlju i željom boravi kod zaručnika, majka kod sina. Na Mariji se obistinjuju u najpotpunijem smislu riječi sv. Pavla: »Naše je življenje u nebesima«. (Fil. 3, 20.) Mislite na ono, čeznite za onim, što je gore, a ne što je na zemlji. (Kol. 3, 2.)

Marija ustraja u nepokolebivoj nadi, u očekivanju pobjede istine i pravde, za koju se Isus žrtvovao, ustraja crpeći jakost iz vjere sve do Kalvarije, gdje nju, kraljicu mučenika, nalazimo pod križem Sina svoga. U Mariji slave vjera i nada triumf. Vjerom i nadom osvaja Marija nebesa, uspinje se do dostojanstva kraljice neba i zemlje. Na njoj se u potpunom smislu obistinjuje riječi Duha Svetoga: Ustrpljivo vam je čekanje od potrebe, da volju Božju savršivši, primite obećanje.« (Hebr. 10, 36.)

Kao majka kršćanskog ufanja Marija je također majka i čuvarica kršćanskog idealizma. Zato je i od tolike potrebe, da se u atmosferi bezvjerstva uzgojena mladež uteče pod zaštitu »majke svete nade«. Ovu joj zaštitu pruža Marija u svojoj kongregaciji. Marijina se kongregacija u naše vrijeme katoličkoj omladini upravo imperativno nameće kao prijeki postulat, kao ustuk proti otrovnim materijalističkim i pesimističkim naukama, što ih usisava iz savremene knjige. Marijinu kongregaciju smatram najvažnijom točkom našeg organizacijskog programa, točkom, o kojoj po mojem dubokom uvjerenju

u prvom redu zavisi sav naš uspjeh i budućnost Hrvatske. Naša je zastava zastava kršćanskog idealizma. No ne varajmo se: idealizam će naš ostati šuplja fraza, te će se prije ili kasnije izvrći u najrđaviji materijalizam, ako ga ne obasjava zvijezda mora Marija, ako ga ne podržaje i oplođuje sinovska ljubav i odanost prema njoj, Majci upućenog Logosa — Ideje. Exempla docent.

Treće glavno zlo našeg vijeka jest egoizam. Egoizam stavlja vlastiti »ja« kao svrhu, za čije postignuće ima da sve drugo služi poput sredstva. Egoizam podređuje sve sebi, sve žrtvuje svojoj koristi. Apostol veli, da je korijen svih zala lakomost — egoizam. (I. Tim. 6. 10.) a egoista nazivlje idolopoklonikom. (Ef. 5, 5.) Egoist kadar je da svuda i svagdje probitak zajednice zapostavi ličnoj koristi, za novac ili slavu pogazi Božja i ljudska prava, izdade domovinu, pa ako ustreba, prodade i Boga. Egoist je okrutnik, koji zatvara srce bijedi, na zlo upotrebljuje u sebične svrhe oskudicu brata, tlači udovice i sirote, uskraćuje zasluženu plaću.

Egoizam se protivi ljubavi. Dok egoizam teži jedino za osobnom korišću, ljubav zapostavlja i žrtvuje sebe probitku zajednice. »Amor est sindiffusivus«, vele teolozi. Ljubav se izlijeva, saopćuje. Ljubav se žrtvuje.

Sv. Ivan, apostol ljubavi, podaje najdublju definiciju ljubavi riječima: »Bog jest ljubav«. (I. Iv. 4. 16.) Bog je sam o sebi apsolutno blaženstvo, komu se ne može ništa dodati. Ako je dakle Bog čovjeka stvorio i otkupio, nije ga ni mogla potaći na to nikoja korist, nego najčišća ljubav. On to čini jedino iz ljubavi, jer je sam Ljubav.

Bog-Ljubav rodi se od Bl. Dj. Marije. Tako postade Marija kao Majka Božja majkom ljubavi. Uz to pruža Marija i svojim životom svijetu uzor ljubavi prema Bogu

i bližnjemu. Za lijepu ljubav veli Duh Sveti: »Ordinavit in me caritatem« — uredio je u meni ljubav. Poredak ljubavi zahtijeva prvo, da ljubimo Gospoda Boga svoga nada sve, svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom misli svojom. Marija je ljubila Boga, kao što ga ne može ni iz daleka ljubiti nijedan drugi stvor Božji. Njezino srce i duša boravi neodjeljivo kod Boga, onamo upravlja sve misli i želje, jedino joj je ljubav Božja poticajem za sve, što radi i podnosi. Red ljubavi zahtjeva, da radi Boga sjetilnost podređujemo duhu, da u svemu slijedimo sud razuma i savjesti. Sveta je ljubav djevičanska. A da takva ljubav bijaše ljubav Djevice djevica, zaručnice Duha Svetoga i Majke Onoga, koji se od Oca rađa »u sjaju svetosti« — ne može se drukčije ni pomisliti. Red ljubavi napokon zahtijeva, da se čovjek dade u službu Božje slave i spasa bližnjega; jer stvorenju svrha jest Bog; niti je zajednica radi pojedinca, nego pojedinac radi zajednice. To je i smisao Isusovih riječi, koji govoreći o ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu veli: »O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav zakon i proroci«. (Mat. 22.)

— Sva svojstva međutim, koja rese uređenu ljubav, sve dužnosti, što ih treba ljubav da vrši, pretpostavljaju jedan uslov: odricanje, žrtvu. Žrtva je suština djelatne ljubavi. Sv. Apostol govoreći o ljubavi Isukrsta prema Crkvi, ističe, kako je sebe predao za nju. (Ef. 5, 25.) U ovoj žrtvi nasljedova Isukrsta majka ljubavi Marija. Ta što i bijaše cijeli njezin život nego svedrna žrtva, što je ona prinese, udružena sa Sinom za spas ljudstva? Otkako joj u hramu pravedni Simeon proreče, da će joj probosti dušu mač, slijedi ona neustrašivo Isusa sve do Kalvarije, gdje dijeli s Njime muku i smrt za spas čovječanstva.

Mi živimo u vijeku egoizma. To je vijek, o kome proreče Isus: »I ustat će mnogi lažni proroci i prevarit će mnoge. I jedan će drugoga izdati i jedan će na drugog omraziti. I što će se bezakonje umnožiti, ohladnjet će ljubav u mnogima. (Mat. 24.) Što možemo drugo i očekivati od vijeka, koji se je odvratio od sunca Istine i Ljubavi? Od vijeka, u kojem kroji pravicu fizička sila, sretno uspjela činjenica, od vijeka »neposredovanja«, vijeka, koji se kune na evanđelje »borbe za opstanak«, komu je kodeks »pravo jačega«, vijeka nitzscheanizma.

Tko će nas spasti od ovoga vijeka zla? Idimo k Majci lijepe ljubavi! Koje će sunce ogrijati djecu, ako ne sunce majčino? Tko će djecu opet sklonuti na ljubav Oca i braće, tko oduševiti za sve, što je uzvišeno i plemenito, ako ne ona, u čijem se djevičanskom krilu nebo sa zemljom poljubi i izmiri?

Suština djelatne ljubavi sastoji u odricanju i žrtvi. Vijek naš ne pozna žrtve. »Svi traže, što je njihovo« (Fil. 2, 21.) Toliko se danas govori o narodu i domovini, o narodnim idealima i dužnostima i t. d., i to je sve: ostaje se pri frazi. Ljubavi, djelatne ljubavi nema, a ova se ne dade pomisliti bez žrtve.

Hoćemo li da nam sveta katolička i hrvatska stvar ne propadne, onda moramo da ozbiljno prionemo uz posao. Tu treba sjekirom na korijen. Iščupati i satrti valja egoizam. U tu nam svrhu služi samo jedno sredstvo: odricanje, žrtva. Žrtva ova mora biti žrtva paljenica t. j. odreći se valja nesamo onoga, što svijet nuđa, što godi pohlepi, očiju i sjetila; bogatstva, novca, udobnosti, naslova, visokih unosnih karijera; nego i onoga, što jesmo: svoje volje, svog suda i omiljelih nazora. Ovo potonje

upravo jest, u čemu sastoji jezgra žrtve čovjeka kao razumnog bića.

Žrtva vlastite volje i razuma! Mnogima je to — »sermo durus«. Teško se je odvažiti na ovu žrtvu. Ali u službi je to dobre stvari od prijeke potrebe, jer bez ove žrtve nema jedinstva i sloge, a to su opet neotklonjivi uvjeti za uspješan rad i konačnu pobjedu.

Ima često među katoličkim pobornicima i takovih, koji rade dan i noć, koji u naporu za dobru stvar troše duševne i tjelesne sile, podnose ogovaranje, klevete, progonstvo, žrtvuju novac, trpe glad i nestašicu: a ipak tvrdokorno ustraju kod svojih nazora. Ne govorim o nazorima, koji se odnose na načelna pitanja, jer u ovima jesu i moraju biti svi katolici jednodušni; nego o nazorima, koji se tiču taktike, ili primjene katoličkih načela na sadanje prilike javnog života. Pa ako ne prodru sa svojim nazorom, oni su u stanju ostaviti redove katoličkih vojnika povukavši se u privatni život: Ili neka vrijedi moja ili ja odstupam!

Lijepo, zaista! To su žrtve na oltar katoličkih ideala! Uz ovakav li će se jogunluk uzdržati disciplina, učvrstiti katolička vojska?! Onda zaista ne preostaje drugo, nego proglasiti diktatorstvo za vladavinu katoličke zajednice!

Daleko neka su jogunice od naše organizacije! Jogunice ruše disciplinu, paralizuju katoličku akciju, cjepkaju braću. Organizacija na polju javnoga života sačinjava skupinu jednakopravnih članova, koji određuju pravac njezinom radu. Tu nema mjesta diktatorstvu. Kakav će se način postupanja, koja će se sredstva, koja taktika upotrijebiti u pojedinim slučajevima: to ne stoji do pojedinca, nego do većine članova, koji očituju svoju volju ili

neposredno na glavnoj skupštini, ili posredno u upravnom vijeću po svojim slobodno izabranim pouzdanicima. Ovoj većini treba da se pokori pojedinac, ma kako se sam sebi činio mudar. Kakav bi to metež nastao, kada bi iza kako je većina državnog vijeća zaključila jedan zakon, pojedinac istupio proti većini nametući nasilno svoju volju! »Svako kraljevstvo razdijeljeno u sebi, opustjet će, i svaki grad ili dom razdijeljen u sebi, propast će«. (Mat. 12, 25.) Hoćemo li da izgradimo hrvatskom narodu nešto stalno, vjekovito: onda ne zaboravimo, da je najljuća rakrana na tijelu hrvatstva dosada bila nesloga, strančarstvo. Dosta toga! Lađa nam tone. Jedinstvo i slogu valja uz ma koju cijenu uzdržati u našem taboru. Tu valja da rušiteljima jedinstva i sloge zagrmimo sa sv. Pavlom: Maran atha! Anathena!

Prinesimo dakle na oltar svete katoličke i hrvatske stvari žrtvu paljenicu vlastitog suda i volje! U oganj s tvrdoglavošću! Jogunice treba bezuvjetno upreći u jaram discipline; to je zakon od koga nema oprosta ni za koga. Ugledajmo se u našeg vrhovnog vojvodu Isusa. »Ne moja volja, nego tvoja neka bude«, tako se on moli Ocu. »Ostavši poslušan do smrti, do smrti na križu«, (Fil. 2, 8.) održi Isus pobjedu nad grijehom — smrću.

Mnogi dandanas slabo cijene pasivnu krepost, kao da sav uspjeh katoličke akcije ovisi jedino o aktivnom čimbeniku. To je velika zabluda. Bog, istina, hoće da ne stojimo prekrštenih ruku, nego da neumorno radimo; ali nemojmo misliti, kao da je naš rad Bogu neiskazano potreban. Bog je bez nas stvorio nebo i zemlju, on i od kamenja podiže djecu Božju. Što i koristi graditi bez temelja? No temelj stalnosti i vjekovitosti čovječjeg djela stoji u pasivnoj kreposti. Ova i jest, koju traži Bog od nas

prije svega. A jezgru pasivne kreposti sačinjava odricanje samozataja.

Gledajući u duhu prorok-pjesnik Starog Zavjeta veliko djelo Otkupljenja, navodi Isusa, kako upravlja Bogu Ocu molitvu: »Žrtve i darova ne ćeš; ti si mi uši usavršio . . . Potom rekoh: Evo idem — Na čelu knjige pisano je o meni, da činim volju Tvoju. Bože moj, hoću, a zakon je Tvoj meni u srcu«. (Ps. 39.) — Povedimo se za njegovim primjerom!

»Sada dakle, o sinovi, revnujte za zakon Božji, i žrtvujte svoj život za zavjet svojih otaca, i sjetite se djela svojih starijih, što ih činiše u svoje doba, a steći ćete veliku slavu i vjekovito ime«. (I. Mak. 2, 50s.)

Ove riječi, kojima se umirući Matatija oprostio od svojih sinova, upravljam i ja vama, premili i predragi sinovi. Ta one kazuju sve što sam imao da Vam na srce stavim. Za zakon su Evanđelja vaši oci revnovali i žrtvovali se. Na to ih je poticala i junačila vjera, podržavalo ih ufanje, užigala ih ljubav.

To troje ostaje i vama potomcima hrvatskih junaka. Vjera, ufanje i ljubav. To je znak, u kojem pobjeđuju pobornici Božje pravde. Da pak ustrajete u boju pod ovim znakom, idite u školu početnici i učiteljici vjere, majci sv. ufanja i lijepe ljubavi: K Mariji!

Vi se sada nalazite u najkritičnijoj dobi čovječjeg života, koja odlučuje o vremenitom i vjekovitom udesu Vašem. U vama se počinju buditi strasti, raspaljivati se plamen požude, dok u razumu sve više nestaje samostalnog mišljenja i prosudivanja. Mlado će se stablo nagnuti ili na lijevo ili na desno; tako će ostati kroz život i u vječnosti.

Blago mladomu čovjeku, koji se uteče pod zaštitu Marijinu. Ona ne će dopustiti, da njezino dijete živi u ropstvu grijeha i grdne požude, da se, zaboravivši na dostojanstvo Sina Božjega, dade u službu krutog gospodara, da mu pase svinje. O koliko mladih ljudi danas umire od gladi u tuđoj zemlji, jer su ostavili kuću svoje majke! Mnogi bi i htjeli natrag, ali ih kruti gospodar drži prikovane. Ne preostaje im drugo nego — očaj.

Čujte poziv, što vam ga upravlja Majka svete nade i lijepe ljubavi:

Nunc ergo, filii audite me:
Beati, qui custodiunt vias meas.
Audite disciplinam, et estote sapientes,
et nolite abicere eam.
Beatus homo, qui audit me,
et qui vigilat ad fores meas quotidie,
et observat ad postes ostii mei.
Qui me invenerit, inveniet vitam,
et hauriet salutem a Domino. — (Prov. 8.)

A u ovom mjesecu okupljajate se oko oltara svibanjske kraljice, kitite ga svježim cvijećem iz proljetnog vrta svoje mlade dobe. Nema štovatelja, čija bi je blizina više obradovala, čiji bi joj poklon i molitva više ugodili, nego što joj ih prinose katolički akademnik i đak. Neka diljem Hrvatske posvuda, gdje se slavi svibanjska Kraljica, odjekuje iz ustiju i srca katoličke hrvatske mladeži Njoj, čuvarici naših ideala: »Zdravo Kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo!«

(Ratna knjiga Luči 1914/15.)

Sveta Stolica je željela da se zagrebački KBF očisti od članova TDKS-a

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/sveta-stolica-je-zeljela-da-se.html

Reakcija Svete Stolice na osnivanje TDKS-a krajem 1970-ih bila je vrlo oštra. Za to je zasigurno zaslužan kardinal Šeper.
Budući da su vodeći članovi TDKS-a bili ujedno i profesori na KBF-u, odluke Svete Stolice su se ponajviše bavile njihovim položajem na fakultetu.

Kongregacija za katolički odgoj donijela je tri odluke o zagrebačkom KBF-u:
- članovi TDKS-a ne mogu vršiti službu dekana i prodekana
- profesori članovi TDKS-a ne mogu biti unaprijeđeni u službi
- na fakultet ne smiju biti primljeni novi profesori koji su članovi TDKS-a

Vrhunac je bila izjava *Quidam episcopi*, koju je objavila Kongregacija za kler 8. ožujka 1982., u kojoj se nedvosmisleno zabranjuje svakom svećeniku da se učlani u društvo koje nije odobreno od kompetentnog crkvenog autoriteta.

Tadašnji splitski nadbiskup Frane Franić u jednom svom tekstu kaže da je namjera Svete Stolice bila da se zagrebački KBF očisti od članova TDKS-a.

Taj tekst (*Drukčije ekleziologije*) objavljen je u listu *Crkva u svijetu* (rujan 1982. - LINK)

RAZGOVORI

DRUKČIJE EKLEZIOLOGIJE

Frane Franić

Uvodne napomene

Dne 31. VII. ove godine izašao je moj razgovor sa splitskim novinarom Vojkom Mirkovićem u zagrebačkoj novini *Vjesnik — Sedam dana* i u splitskoj *Slobodnoj Dalmaciji* pod naslovom »Što sam govorio u Zapadnoj Njemačkoj«.

Na taj su razgovor dali odgovore Predsjedništvo TDKS-a (Teološko društvo Kršćanska Sadašnjost) i novinar Nenad Ivanković u spomenutim zagrebačkim novinama od 7. VIII. ove godine.

Začudio sam se oštroj agresivnosti i radikalnom odbijanju svih mojih dobronamjernih, u prijateljskom tonu izrečenih prijedloga. Očito iz tih odgovora proizlazi da TDKS čvrsto stoji na svojim Statutima koje ne kani nimalo mijenjati niti za njih tražiti potvrdu od mjesnih biskupa na kojih teritoriju želi TDKS postojati i raditi, kako to traži Izjava BKJ, od 22. IV. ove godine. Također je jasno, iz tih odgovora, da TDKS nikako ne želi ponovno ući u crkvene strukture tako da uspostavi »organsko jedinstvo« s mjesnim biskupima na kojih teritorijima kani postojati i raditi, što također traži od njih spomenuta Izjava BKJ. To znači da TDKS, prema traženju BKJ, treba da postane organ mjesnih biskupa u teološkom istraživanju i širenju teologije, a ne organ društvene javnosti, gdje bi TDKS tražilo svoje polje rada, tobože u stvaranju jugoslavenske kulture kojoj bi ta nova teologija, koja se ima razvijati, prema svojim Statutima, bez obzira na konfesionalnost, poslužila. Vjerojatno bi tu dakle mogao, kao član, surađivati netko tko nije vjernik a bavi se teologijom, a ne samo pravoslavni, protestantski, židovski, muslimanski i ini teolog.

Time katolička teologija, u organizaciji TDKS, izlazi iz okvira Katoličke Crkve i ulazi u javno-društvene strukture, zbog slobodnijeg i efikasnijeg djelovanja u korist same Katoličke Crkve i hrvatskog naroda, kako kažu predstavnici TDKS-a. O toj namjeri dakle nisam nikada sudio. Ali BKJ, u gore spomenutoj Izjavi, ne govori apstraktno, nego čisto konkretno, imajući pred očima naše konkretne prilike i naša konkretna staleška svećenička društva i TDKS. Pošto je dakle BKJ nabrojila KRITERIJE za opstanak i rad tih društava (tj. dozvola mjesnih biskupa i organsko jedinstvo s mjesnim biskupima), ona kaže: »Dosljedno tome svećenička udruženja i teološka društva ne mogu unutar Crkve zakonito postojati ni djelovati, ako za svoje Statute i za svoje djelovanje ne dobiju odobrenje od svakog pojedinog Ordinarija na čijem području namjeravaju djelovati, a nakon što Statuti budu proučeni u gremiju BKJ«.

Budući da Statuti TDKS-a nemaju odobrenja od nijednog Ordinarija, to znači da TDKS zakonito ne postoji i zakonito ne radi na području bilo kojeg Ordinarija u Jugoslaviji. To znači da TDKS zakonito ne postoji unutar Crkve u Jugoslaviji. To je evidentna činjenica, svakome poznata, i ne treba da tu činjenicu ispituje posebna komisija, ustanovljena od BKJ. Ta komisija treba da ispituje POPRAVLJANJE STATUTA TDKS-a, ukoliko to društvo prihvati kriterij jednoglasno potpisan od naših biskupa, tj. da TDKS postane organ mjesnih biskupa, tj. Crkve, a ne organ našega Društva, u kojemu TDKS sada zakonito postoji i radi.

Izjava BKJ je vrlo logična i jasna za svakoga koji je bez predrasuda pročita. Jedino bi moglo unijeti zabunu »saopćenje za javnost« dano od Tajništva BKJ, prema kojemu saopćenju može izgledati da biskupima nije još jasno, da li TDKS ima odobrenje od pojedinih Ordinarija i da li ima »organsko jedinstvo s pojedinim biskupima na čijem teritoriju želi postojati i raditi«.

Za to saopćenje je odgovorno samo Tajništvo, jer Sabor BKJ to saopćenje nije odobrio. Ali treba pretpostaviti da Tajništvo ne može i ne želi promijeniti smisao Izjave BKJ, nego ga pojasniti, pa svako tumačenje koje bi unosilo zabunu u tumačenju Izjave BKJ bilo bi pogrešno.

Baš zbog mogućnosti zabune u tumačenju IZJAVE BKJ, koja (zabuna) može nastati iz spomenutog Saopćenja Tajništva BKJ, dao sam »Kratki komentar Izjave BKJ« u dijecezanskom Vjesniku splitsko-makarske nadbiskupije, pa sam pravi smisao Izjave BKJ kušao rastumačiti njemačkom i splitskom novinaru, koji su me za taj smisao pitali. Da nije bila stvorena zabuna o tom smislu, ja ne bih bio nikome ništa o tom govorio, ni u Zapadnoj Njemačkoj ni u Splitu.

I. TEŠKOĆE TDKS-a U CRKVI

TDKS ima velike teškoće u Crkvi: sa Svetom Stolicom, s BKJ i s pojedinim našim biskupima. Od Svete Stolice postoji zabrana da nijedan član TDKS ne može unaprijed postati član gremija profesorskog zbora Bogoslovskog fakulteta u Zagrebu, ni dekan, ni prodekan istog fakulteta. Tom zabranom, naime, Sveta Stolica daje na znanje da bi željela da se Teološki zagrebački fakultet očisti od članova TDKS-a, iako na jedan blaži način.

S BKJ ima teškoće TDKS, što dokazuje Izjava BKJ od 22. IV. ove godine. Naši biskupi izražavaju zabrinutost i tjeskobu, kada govore o TDKS-u. To je svakome dobronamjernom promatraču naše Crkve očito.

Dosta se je sjetiti Izjave, koju je dao pok. kardinal dr. Franjo Šeper na Radio Vatikanu, nažalost nakon one Izjave BKJ u Zadru. Pokojni se je kardinal naime odrekao Kršćanske sadašnjosti, koji je sam ustanovio i na toj je izjavi trajno ostao do smrti. To znamo svi biskupi koji smo s pok. kardinalom imali kontakta do njegove smrti, bilo da je taj kontakt bio prijateljski, bilo samo službeni.

S pojedinim biskupima TDKS ima velike teškoće, jer je ono formalno zabranjeno na području nekih naših biskupija, a na području triju naših biskupija članovi TDKS-a ne smiju ni služiti sv. misu.

Ova zabrana potječe, u splitsko-makarskoj nadbiskupiji, od pokojnog biskupa dra Kvirina Klementa Bonefačića, dičnog starine u to vrijeme; zabrana je izdana 7. srpnja 1953. Taj sam dekret potpisao ja, kao tadašnji skromni pomoćni biskup pok. Bonefačića i njegov generalni vikar. Mogu s ponosom izjaviti da sam ne samo ja osobno, nego i čitavo splitsko-makarska dijeceza dali vjerno svjedočanstvo za taj dekret, jer smo zbog njega podnijeli mnoge teškoće, od 1953. do, uključno, 1958. godine. Mislim da nema mjesta ismijavanju toga dekreta.

Ponovno opetujem da ne vidim nikakve bitne razlike između TDKS-a i starih staleških svećeničkih društava, koja su bila zabranjena jednoglasno od Sabora BKJ 1952. na jesenskom zasjedanju, na kojem ja tada nisam sudjelovao, jer sam tada bio pomoćni biskup, a po ondašnjem zakonodavstvu pomoćni biskupi nisu imali pravo sudjelovati u Saborima BK.

Ako sam dakle ja, svojim autoritetom, protegao dekret biskupa Bonefačića na TDKS, čim je ono ustanovljeno, učinio sam to uslijed svakome evidentne logike. Ta TDKS prima u svoje redove članove starih staleških svećeničkih društava, šalje svoje delegate na njihova zasjedanja itd. Ne znam, zašto bi bilo uvredljivo to ustvrditi.

Zaustavimo se ovdje...

Dakle, ako je zagrebački KBF trebao biti očišćen od članova TDKS-a ("iako na jedan blaži način" - kako kaže nadbiskup Franić), zašto to nije provedeno?

Zašto su TDKS-ovci i dalje žarili i palili po fakultetu?

Zašto su propuštene prilike da ih se isključi s fakulteta?

Vjerojatno zbog straha od komunističkog režima, koji je osnovao i podržavao TDKS.

Da prinosite ugodne žrtve za grijehe i uvrede naroda

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/da-prinosite-ugodne-zrtve-za-grijehe-i.html

Abelova i Melkisedekova žrtva - mozaik u bazilici sv. Vitala u Raveni (6. stoljeće)

Zadaća je svećenika kako kaže sv. Pavao: *da prinosi darove i žrtve za grijehe* (Heb 5, 1). Sve žrtve o kojima čitamo u Starom zavjetu (Abelova, Melkisedekova, Abrahamova, te sve žrtve propisane u Mojsijevom zakonu) bile su najava, pralik i proročanstvo novozavjetne žrtve koju je ustanovio sam Gospodin Isus Krist.

Ovdje posebno trebamo naglasiti Melkisedekovu žrtvu, jer je on prikazao kruh i vino (Post 14, 18). Dakle, već u Knjizi postanka imamo proročansku najavu nekrvne žrtve svete mise, koja se prinosi pod prilikama kruha i vina.

Crkveni naučitelji su mnogo pisali o Melkisedekovoj žrtvi i svećeništvu, kao praliku žrtve i svećenstva Novoga zavjeta, koje je zamijenilo starozavjetno, Aronovo, svećenstvo i žrtve Mojsijevog zakona.
Novozavjetno je svećenstvo "prema redu Melkisedekovu" (Ps 109, 4), jer kao Melkisedek prinosi žrtvu pod prilikama kruha i vina.
Tako piše sv. Augustin (*De civitate Dei*, XVI, 22):

> “Ibi quippe primum apparuit sacrificium, quod nunc a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum, impleturque illud quod longe post hoc factum per Prophetam dicitur ad Christum, qui fuerat adhuc venturus in carne: 'Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedec.' (Psalm. 109.) Non scilicet secundum ordinem Aaron: qui ordo fuerat auferendus illucescentibus rebus, quae illis umbris praenotabantur.“
>
> (“Ondje se naime prvi put pojavila žrtva, koju danas kršćani prinose Bogu po cijelome krugu zemaljskom; ispunjuje se ono što će daleko poslije toga po Proroku biti rečeno za Krista, koji je tek trebao doći u tijelu: 'Ti si svećenik dovijeka po redu Melkisedekovu.' (Psalm. 109.) Nije, dakle, svećenik po redu Aronovu; koji red je trebao prestati kad se ispune stvari, koje su predviđene u ovim pralikovima.“)

I još u *De civitate Dei*, XVII, 20:

> “Id enim sacrificium successit omnibus illis sacrificiis Veteris testamenti, quae immolabantur in umbra futuri; propter quod etiam vocem illam in psalmo 39. eiusdem mediatoris [Christi] per prophetam loquentis agnoscimus: 'Sacrificium et oblationem noluisti, corpus autem perfecisti mihi', quia pro illis omnibus sacrificiis et oblationibus corpus eius offertur et participantibus ministratur.“
>
> (“Ta je žrtva zamijenila sve one žrtve Staroga zavjeta, koje su se žrtvovale kao praslika buduće; zbog koje također prepoznajemo onaj glas u psalmu 39. istoga posrednika [Krista] koji kaže po proroku: 'Žrtvu i paljenicu nisi htio, već si mi tijelo pripravio', jer se za sve te žrtve prinosi njegovo tijelo i poslužuje dionicima.“)

Ili kako je govorio sv. Jeronim:

> “neque carnis et sanguinis victimas immolaverit et brutorum animalium sanguinem dextera susceperit, sed pane et vino simplici puroque sacrificio, Christi dedicaverit sacramentum.“

> (“nije [Melkisedek] žrtvovao mesne i krvne žrtve, i nije desnicom primao krv bezumnih životinja, nego je jednostavnom i čistom žrtvom kruha i vina očitovao Kristov sakrament.“)

I Melkisedekova žrtva i aronske žrtve su pralik različitih aspekata novozavjetne žrtve. Razliku između njih ovako tumači Sv. Robert Bellarmin (*De Missa*, lib. V., cap. 6.):

> “Sacrificia enim Aaronica cruenta erant et sub specie animantium occisorum, Christi mortem repraesentabant. Melchisedechi sacrificium incruentum fuit et sub specie panis et vini eiusdem Christi corpus et sanguinem figuravit.
> Quare si Christus sacerdos est secundum ordinem Melchisedech et non Aaronis, sacrificium instituere debuit incruentum et sub specie panis et vini, ut Ecclesia Catholica recte canit... *'Sacerdos in aeternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem et vinum obtulit.'* “
>
> (“Aronske žrtve su naime bile krvne i pod prilikama zaklanih životinja predstavljale Kristovu smrt. Dok je Melkisedekova žrtva bila nekrvna i pod prilikama kruha i vina predstavljala samo Kristovo tijelo i krv.
> Stoga, ako je Krist svećenik po redu Melkisedekovu, a ne po redu Aronovu, trebao je ustanoviti nekrvnu žrtvu pod prilikama kruha i vina, kao što točno pjeva Katolička Crkva... *'Sacerdos in aeternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem et vinum obtulit.'* “)

Čak i ako ne poznajete djela crkvenih naučitelja, ove će vam istine biti vidljive ako samo pogledate Rimski kanon.
Svećenik u kanonu mise spominje i žrtve Staroga zavjeta, te moli da Gospodin primi misnu žrtvu kao što je nekada primio žrtve Abela, Abrahama i Melkisedeka:

> "Supra quae propitio et sereno vultu respicere digneris et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti Abel, et sacrificium patriarchae nostri Abrahae, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech: sanctum sacrificium, immaculatam hostiam."
>
> ("Dostoj se milostivim i vedrim licem pogledati na njih [žrtvene darove] i primiti ih, kao što si se dostojao milostivo primiti darove pravednoga svojega sluge Abela i žrtvu patrijarha našega Abrahama i onu koju ti je prinesao veliki svećenik tvoj Melkisedek: svetu žrtvu, neokaljani prinos.")

Slično imate i kod Grka.
U liturgiji sv. Bazilija Velikoga, u molitvi prikazanja svećenik moli, između ostalog, i ovo:

> "ίνα γενώμεθα άξιοι τού προσφέρειν σοι την λογικήν ταύτην και αναίμακτον θυσίαν υπέρ των ημετέρων αμαρτημότων, και των του λαού αγνοημάτων... Επίβλεψον εφ' ημάς, ο Θεός, και έπιδε επί την λατρείαν ημών ταύτην, και πρόσδεξαι αυτήν, ως προσεδέξω Άβελ τα δώρα, Νώε τας θυσίας, Αβραάμ τάς ολοκαρπώσεις, Μωϋσέως καί Ααρών τας ιερωσύνας, Σαμουήλ τας ειρηνικός. Ως προσεδέξω εκ των αγίων σου Αποστόλων την αληθινήν ταύτην λατρείαν..."
>
> ("da budemo dostojni prinositi Tebi ovu razumnu i nekrvnu žrtvu za naše grijehe i neznanja naroda... Pogledaj na nas, Bože, i pogledaj na ovu našu službu i primi ju, kao što si primio Abelove darove, Noine žrtve, Abrahamove prinose, Mojsijevo i Aronovo svećeništvo, Samuelove pomirnice. Kao što si primio od svojih svetih apostola ovu istinsku službu...")

Želim naglasiti još jednu stvar. Žrtve ne može prinositi bilo tko...
Svećenici su poseban stalež koji ima pravo i dužnost da prinosi misnu žrtvu.

Nerazdruživu povezanost svećenstva i žrtve je naglasio Tridentski koncil (sess.23., c.1.):

> "Sacrificium et sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in novo Testamento sanctum eucharistiae sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea novum esse visibile, et externum sacerdotium, in quod vetus translatum est."
>
> ("Žrtva i svećenstvo su toliko po Božjoj odredbi povezani, da su oboje postojali u svakom zakonu. Kad je stoga u Novom zavjetu vidljivu svetu žrtvu euharistije, po ustanovi Gospodnjoj, primila Katolička Crkva; treba također priznati, da je u njoj novo vidljivo i vanjsko svećeništvo, u koje je prešlo staro.")

Zadatak je, dakle, svećenstva - prinošenje oltarske žrtve. Gdje nema ove žrtve, tamo nema ni svećenstva.
Baš zato, luteranska i anglikanska "ređenja" su nevaljana, ništetna (nepostojeća!).
Jer protestanti ne vjeruju u Presveti Sakrament i oltarsku žrtvu.
Zato su smiješni izrazi: "anglikanski svećenik", "anglikanski biskup"... To ne postoji! Mogu oni sebe nazivati "biskupima" i "svećenicima" koliko god žele, ali oni to nisu.
Oni su obični laici, i to krivovjerni laici; heretici.

U pravoj Crkvi, svećenicima se uvijek stavljala pred oči dužnost da prinose žrtvu za grijehe. Davalo im se na znanje da upravo prinošenjem misne žrtve kao pomirnice i naknade za grijehe, najviše pomažu narodu, jer od njega otklanjaju kazne i nesreće koje zaslužuje svojim grijesima.

Pogledajte samo kako je naš hrvatski katolički tisak nekada donosio vijesti o ređenjima mladomisnika.

Evo, na primjer, iz lista *Naša Gospa Lurdska* (1935., br. 6.).

Život s Crkvom

Mladomisnici i njihovo ređenje

Dne 29. lipnja ove godine, na blagdan sv. Petra i Pavla, zaredit će zagrebački Nadbiskup u stolnoj crkvi u Zagrebu svoje bogoslove, koji su svršili bogoslovske nauke, za svećenike. Bit će to uistinu veliki i svečani dan ne samo za mladomisnike, nego i za čitav hrvatski narod, u koji će oni poći da propovijedaju riječ Božju i da Bogu služe. Sjetimo se stoga s nekoliko riječi važnosti sakramenta sv. Reda, koga im Nadbiskup taj dan podijeljuje.

Isus je ustanovio sakramenat sv. Reda.

Isus Krist je dao apostolima veliku vlast. Dao im je vlast opraštati grijehe i prinositi Bogu najsvetiju žrtvu — sv. Misu. Isus je htio da ova vlast bude uvijek u Crkvi. Zato je naložio apostolima, da ovu vlast predaju poslije i drugima. I apostoli su uistinu kasnije zaređivali neke za biskupe, postavljali ih svojim zamjenicima i predavali im svu svoju vlast. Jedne su zaređivali za svećenike i predali im veliki dio svoje vlasti. Druge su opet zaređivali za đakone — pomagače svećenicima, kojima su isto tako dali jedan dio svoje vlasti. Ova je bila ipak daleko manja od svećeničke vlasti.

Primanjem vlasti dobili su zaređenici i mnoge milosti od Boga da uzmognu dužnosti svoga zvanja vjerno izvršivati. Zato i piše sveti apostol Pavao Timoteju, koga je posvetio za biskupa: „Opominjem te, da ponovno probudiš milost Božju, koja je u tebi polaganjem mojih ruku." Kao što je apostol Pavao, tako su kasnije apostolski nasljednici, biskupi, zaređivali neke za biskupe, neke za svećenike i đakone.

Tko ide u svećenike, mora biti od Boga pozvan za ovu veliku svećeničku službu. Sveti

apostol Pavao piše: „I niko sam sebi ne daje časti, nego koji je pozvan od Boga, kao i Aron." (Hebr. 5, 4). Poziv Božji očituje se u sposobnostima i privrženosti za svećenički stalež. Najobičniji i najredovitiji put da neko postane svećenik je ovaj: najprije se kroz mnogo godina sprema u različitim naukama, napose bogoslovskima. Kroz to se vrijeme mora vježbati u kršćanskim krijepostima. Iza toga prima od biskupa niže redove, po kojima prima različite dužnosti u službi Božjoj. Neko vrijeme iza toga postaje subđakon, to jest podđakon — manji od đakona u vlasti.

Subđakon kod svečane svete Mise čita poslanicu i poslužuje đakonu. Ko je zaređen za subđakona, obvezan je kroz čitav život svaki dan moliti svećeničku molitvu, tako zvani brevijar i ostati neoženjen. Subđakon bude kratko vrijeme iza toga zaređen za đakona. Đakon ima vlast krstiti, propovijedati i dijeliti sv. Pričest. Napokon bude đakon zaređen za svećenika.

Kako biskupi zaređuju đakone za svećenike.

Nije nam moguće ovdje iznijeti čitav onaj prekrasni obred, koji se vrši, kad biskup podjeljuje zaređenicima sakramenat sv. Reda. Iznijeti ćemo samo ono, što je glavno kod svega toga.

Biskup čita sv. Misu. Zaređenici stoje pred njim kod oltara. Nakon mnogo prošnja i molitava, maže im biskup ruke posvećenim uljem. Zatim im daje kalež s patenom (zlatnim tanjurićem), na kojem je hostija. Dok zaređenici drže kalež s patenom na kojoj je hostija, govori im biskup: „Primite vlast prinositi svetu Misu kako za žive tako i za mrtve!"

Poslije stavlja ruke na glavu svakom pojedinom i govori mu: „Primi Duha Svetoga! Kome oprostiš grijehe, bit će im oprošteni; a kojima zadržiš, bit će mu zadržani!" Pri koncu sv. Mise kleknu svi mladomisnici, a biskup ih blagoslovi riječima: „Blagoslov svemogućega Boga Oca i Sina i Duha Svetoga sašao na vas, da budete blagoslovljeni u svećeničkom staležu; i da prinosite ugodne Žrtve za grijehe i uvrede naroda svemogućemu Bogu, kome neka je čast i slava u sve vijeke vjekova. Amen."

Iza ovoga svečanoga blagoslova govori im biskup: „Predragi sinovi! Brižno razmišljajte o redu koji ste primili, kao i o teretu koji vam

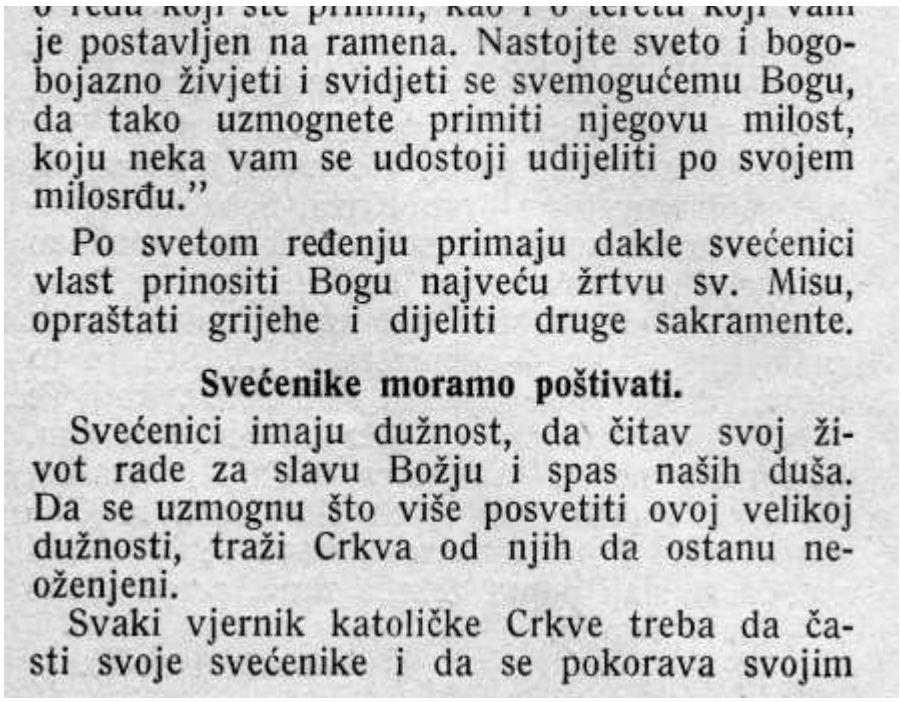

o redu koji ste primili, kao i o teretu koji vam je postavljen na ramena. Nastojte sveto i bogobojazno živjeti i svidjeti se svemogućemu Bogu, da tako uzmognete primiti njegovu milost, koju neka vam se udostoji udijeliti po svojem milosrđu."

Po svetom ređenju primaju dakle svećenici vlast prinositi Bogu najveću žrtvu sv. Misu, opraštati grijehe i dijeliti druge sakramente.

Svećenike moramo poštivati.

Svećenici imaju dužnost, da čitav svoj život rade za slavu Božju i spas naših duša. Da se uzmognu što više posvetiti ovoj velikoj dužnosti, traži Crkva od njih da ostanu neoženjeni.

Svaki vjernik katoličke Crkve treba da časti svoje svećenike i da se pokorava svojim

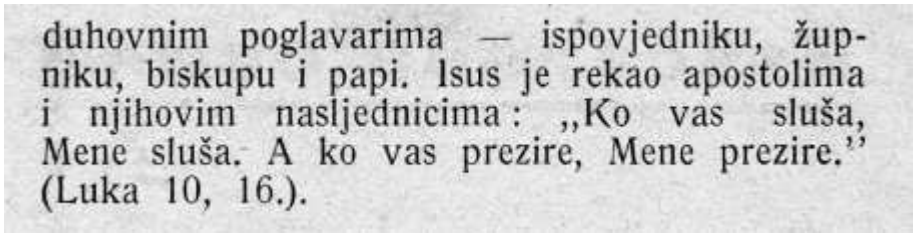

duhovnim poglavarima — ispovjedniku, župniku, biskupu i papi. Isus je rekao apostolima i njihovim nasljednicima: „Ko vas sluša, Mene sluša. A ko vas prezire, Mene prezire." (Luka 10, 16.).

Dodajem dvije slike mladomisnika Bogdana Pintara iz Donje Zeline (iz tjednika *Obitelj*, 1932., br. 16.).

MLADOMISNIK IDE K PRVOJ SVOJOJ SV. MISI

praćen u procesiji do crkve

PRVO PODIZANJE MLADOMISNIKA B. PINTARA

Sustavno, redovito, obavezno

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/sustavno-redovito-obavezno.html

Bilo je nekada uobičajeno da svećenik posveti barem neko vrijeme svakog dana klanjanju pred svetohraništem. Ponizno, u samoći i tihoj molitvi.
Nije to bila nikakva "meditacija", niti "relaksacija" i sl., nego dužnost i obveza klanjanja pred Stvoriteljem.

Onako kako je molio sv. Bonaventura:
"*Domine, tu es quem debemus adorare, cui debemus servire. Tu es qui nos creasti; tu es qui nos redemisti.*"
("*Gospodine, ti si komu smo se dužni klanjati, kome smo dužni služiti. Ti si onaj koji nas je stvorio, ti si koji nas je otkupio.*")

Po pohodima Presvetom bili su poznati naši biskupi: Stadler, Mahnić i bl. A. Stepinac.

O biskupu Mahniću kaže njegov tajnik Bonefačić (budući splitski biskup):

> "I biskup Mahnić, koji je nama svećenicima uopće bio u mnogom pogledu uzor i ogledalo za života, pa je to ostao i poslije smrti, bio je na osobiti način *vir orationis*, ali ne *ore* nego više *mente et corde* - a napose je bio gorljivi klanjalac Presvetog Sakramenta, bio je najvjerniji i najsavjesniji svećenik-klanjalac... [B]rzo su opazili Krčani da se novi biskup - što prije nije bio običaj - češće i po više puta tjedno navraća u stolnu crkvu koja je samo preko puta biskupske palače i da tamo ostaje duže vremena, po cio sat. Djeca kao djeca radoznala, dovikujući jedno drugomu: 'Il vescovo è dentro', povirivala su na vrata da bi vidjela što on u crkvi radi, pa opazivši kako on mirno poniknute glave kleči u koru ili pred oltarom Presvetoga; s prstom na usnama udaljavala su se. Svi su u Krku naskoro znali zašto biskup sam polazi u crkvu tako često i u razno doba i što tamo radi."

Krajem 19. stoljeća proširio se diljem katoličke Europe pokret svećenika-klanjatelja. I u Hrvatskoj su te ideje našle plodno tlo.
U Krčkoj je biskupiji biskup Mahnić 1900. god. osnovao *Assotiatio sacerdotum adoratorum* (*Društvo svećenika klanjatelja*).

Mahnić je pokrenuo list *SS. Eucharistia*, kao zajednički vjesnik hrvatskih i slovenskih svećenika klanjatelja.
Moto lista je bio na crkvenoslavenskom: *Pridi cesarstvo tvoje euharistično*.

Na kraju svakog broja donosile su se i zajedničke molitvene nakane za svećenike klanjatelje u rubrici: *Preporuča se u molitve svećenika klanjalaca*.
Zanimljivo je koju je molitvenu nakanu list preporučio svojim čitateljima 1904. (br. 8.): "za obraćenje mnogih grešnika te zabludjelih i otpalih svećenika; za svećenike u službi liberalaca i bezvjeraca".

Osim lista *SS. Eucharistia*, pokrenute su i druge novine koje su bile posvećene promicanju pobožnog klanjanja Presvetom Sakramentu.

U Zadru je 1908. počeo izlaziti *Euharistični glasnik*.
Na naslovnici je izričito isticano da je cilj klanjanja naknada za uvrede koje se grijesima nanose Gospodinu.

Zajednice svećenika-klanjatelja postojale su u različitim oblicima u Hrvatskoj sve do Drugoga svjetskog rata. Poslije rata sve je nekako zamrlo.

Početkom 1970-ih, mons. Čedomil Čekada je predlagao da se opet uvedu takve zajednice svećenika, koje bi imale dužnost klanjanja pred Presvetim: "Sustavno, redovito, obavezno".

Evo tog prijedloga iz teksta *Svećenici-adoratori*, 1971. god.
(iz knjige *Za Crkvu, za papu: protiv modernizma i kontestacije*, str. 39.-41.)

Da na jednu stvar i konkretno upremo prstom! Zar ne bi bilo vrijeme, da opet oživimo adoracije pred Presvetim po župama i samostanima? Adoracije, koje kod nas imaju tako lijepu tradiciju? I da opet, i sami, stanemo adorirati. Sustavno, redo-

vito, obavezno. U zajednicama »svećenika-adoratora«. Kao negda pred rat. Kao u doba biskupa Mahnića.

Opet bi trebalo, da u svim našim biskupijama organiziramo takve svećeničke zajednice. Sa fiksnim obvezama na adoraciju pred Presvetim, svakoga tjedna, jedan sat. Pojedinačnu adoraciju pred Tabernakulom. Samo onda, ako bi se negdje držale svećeničke rekolekcije, korone, sastanci, mogla bi je zamijeniti skupna adoracija pred izloženim Presvetim. I evidenciju bi o tom trebalo voditi. I ispunjati »cedulje«, kao i negda. Bila bi nam to opomena i potpora, da se ne zalijenimo: da ne ohladimo. A ako netko baš nikako ne bi mogao, da ni kroz tjedan sebi osigura sat vremena za adoraciju »in continuo«, morao bi svoj sat »otklečati« makar na prekide, kroz jedan dan. Glavno je, da pred Isusom klečimo i da mu se molimo. Za svoju svećeničku ustrajnost, za svećeničku subraću, za dijecezu, za duše, za misije, za Crkvu.

Hoće li do toga doći, ne ovisi o nama. Ali, dok toga nema, — ili ako to više ne odgovara nečijoj averziji protiv »juridizma« i »kolektivnosti«, — mi apeliramo na sve pobožne i revne svećenike, da, barem »ex privata« i anonimno, budu »svećenici-adoratori«. Nije prvo forma i organizacija: prvo je ljubav i vjera. Da ne propuste nijedan dan, a da se, barem kojiput, nijesu navratili u »svoju« crkvu i ostali neko vrijeme u molitvi i poklonstvu pred Gospodinom. I u razgovoru s njim. Da izmole u crkvi, ako ništa drugo, a ono jednu horu časoslova: »Vespere« na primjer, kako svojim kolegama predlaže jedan njemački župnik (»Der Fels«, 1970., br. 3., str. 14.); »inače će pustošenje (po Crkvi) postati još gore«.

Modernistima Euharistija smeta. Mnogi od njih ni ne vjeruju više u stvarnu Isusovu prisutnost na oltaru: neće ni da pokleknu pred Tabernakulom; istresaju iza mise partikule po podu. Neka ih naša živa, učenička, vjera, postidi, razoruža, obrati! Neka Isus iz Euharistije, bude brana dušama i Crkvi Božjoj od njihovih zabluda, zasjeda, sablazni!

Modernisti napadaju na djevičansko svećeništvo Crkve: proglašuju ga nemogućim i protunaravnim. Neka nam naš djevičanski Gospodin iz Svetohraništa dadne snagu, da mu mi budemo apologija: činom, primjerom, životom!

Povući će to onda i naše vjernike za nama k oltaru i kultu kršćanske duhovnosti. I k adoraciji. Euharistija i adoracija stvorit će oko nas novi kršćanski svijet. Okrenut će današnju krizu Crkve u njezin triumf i pobjedu. Vratit će opet u svijet Kraljev-

stvo Božje. Po paradoksalnoj dinamici Milosti, koju je sv. Ivan od Križa formulirao onom svojom klasičnom gnomom: »Jedan pokret najčišće ljubavi korisniji je Crkvi od svih akcija zajedno!«

»Amen. Veni, Domine Iesu!« (Otkr. 22, 20.). »Mane nobiscum, quoniam advesperascit!« (Luk. 24, 29.). »Adoro te devote, latens Deitas!«

Pokažite puku vašim djelima, vašom pomnjom, vašim pregaranjem - što ste!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/pokazite-puku-vasim-djelima-vasom.html

Dubrovački biskup Josip Marčelić (1847.-1928.) bio je učenik pape Leona XIII., primjer kako se upute papa Leona XIII. i sv. Pija X. mogu uspješno provesti u biskupiji.
Osnovao je mnoge ustanove za pomoć siromašnima, obnovio je mnoge stare crkve i izgradio brojne nove crkve.

Biskup Marčelić je bio duhovni otac bl. Marije Petković i suutemeljitelj njenog reda *Kćeri milosrđa sv. Franje*.
Danas se često navode njegova pisma blaženici, u kojima do najsitnijih detalja uređuje vođenje redovničke zajednice.

Izdvojio bih jednu biskupovu rečenicu koja se danas često preskače. Marčelić je u pismu 18. kolovoza 1919. tražio oprez u prepoznavanju pravog redovničkog zvanja:

> "Prije nego koju djevojku primiš, otvori dobro oči. I provjeri, vodi li je k vama samo slava Božja, spas svoje duše i drugih duša."

Po tome se prepoznaju prava zvanja, kao i po volji za stvarnim odvajanjem od ovozemaljske ispraznosti.
Evanđelje kaže: "Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!" (Mt 5, 3)
Danas, nažalost, malo tko razumije tu vrstu siromaštva.

U pismu bl. Mariji Petković od 5. kolovoza 1919., biskup Marčelić ističe:

> "Pravo siromaštvo je u duhu najprije, blaženi duhom siromašni, tj. oni koji su svoje srce, svoj duh odcijepili od stvari ovoga svijeta. Ti su ljudi tako slobodni duhom, slobodni da se bore protiv svakoj napasti, da slobodno uzdignu svoje srce, svoj duh Bogu."

Potrebno je, dakle, da čovjek odvoji svoje misli od svega ovozemaljskoga kako bi mogao služiti Bogu. To se, dakako, odnosi prije svega na biskupe, svećenike, redovnike i redovnice.

U istom pismu biskup Marčelić poručuje redovnicama:

> "Držite u redu crkvu, napose oltar sv. Vincence. Neka vam crkva uvijek bude čista. Pokažite tu puku vašim djelima, vašom pomnjom, vašim pregaranjem - što ste."

Cijela je zapravo Dubrovačka biskupija u vrijeme biskupa Marčelića bila u tome pravi uzor.

Sv. misa ispred crkve sv. Vlaha, 1912. god.

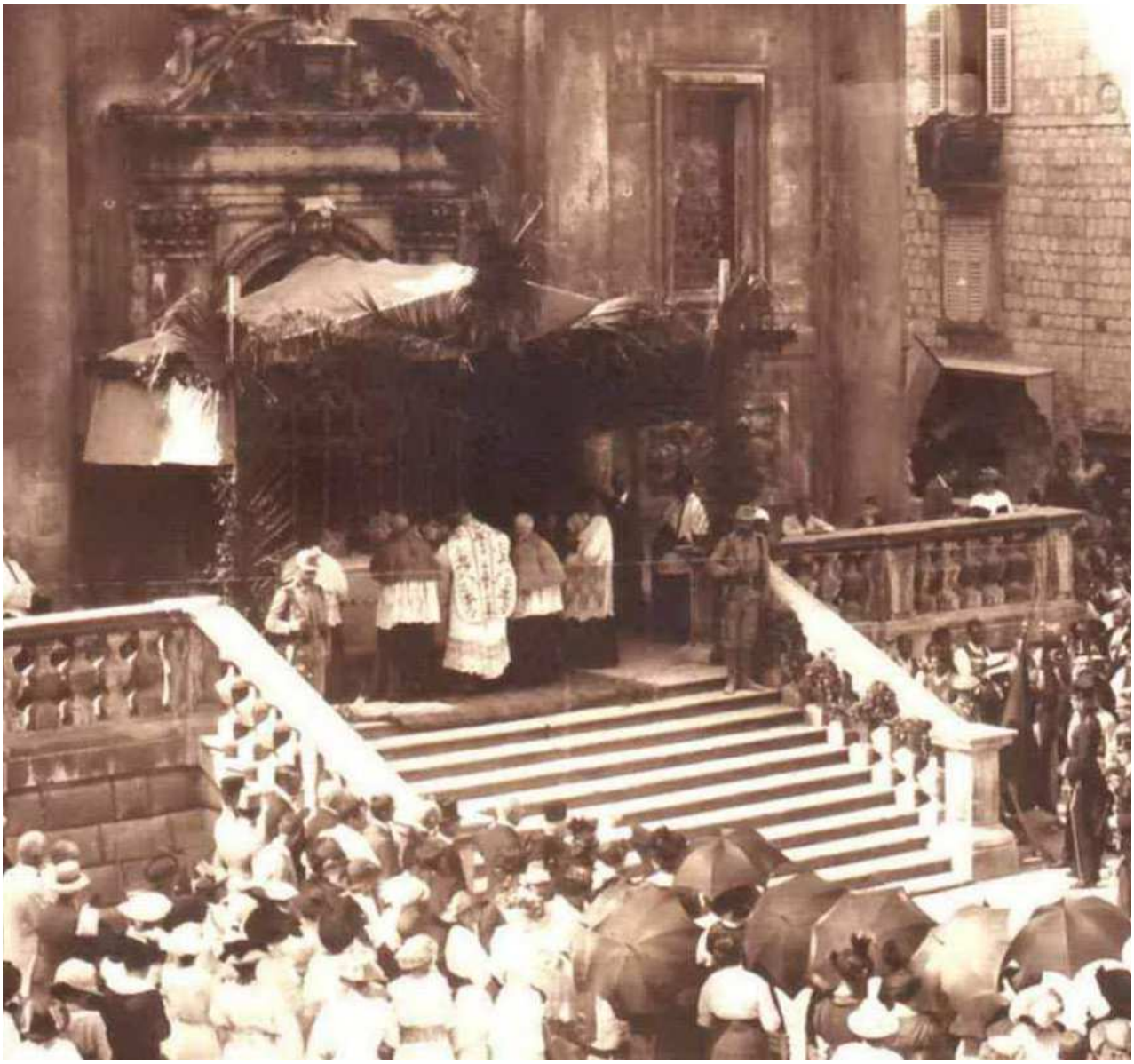

Cultus latriae

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/cultus-latriae.html

Evanđelje stavlja pred svakog vjernika obvezu klanjanja i služenja Bogu: "Gospodinu Bogu svom se klanjaj i njemu jedinomu služi!" (Mt 4, 10)
Ta zapovijed glasi na grčkom: "Κύριον το`ν θεόν σου προσκυνήσεις και` αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις."
Zato se vrsta štovanja koju čovjek duguje Bogu naziva *latrija* (grč. λατρεία).

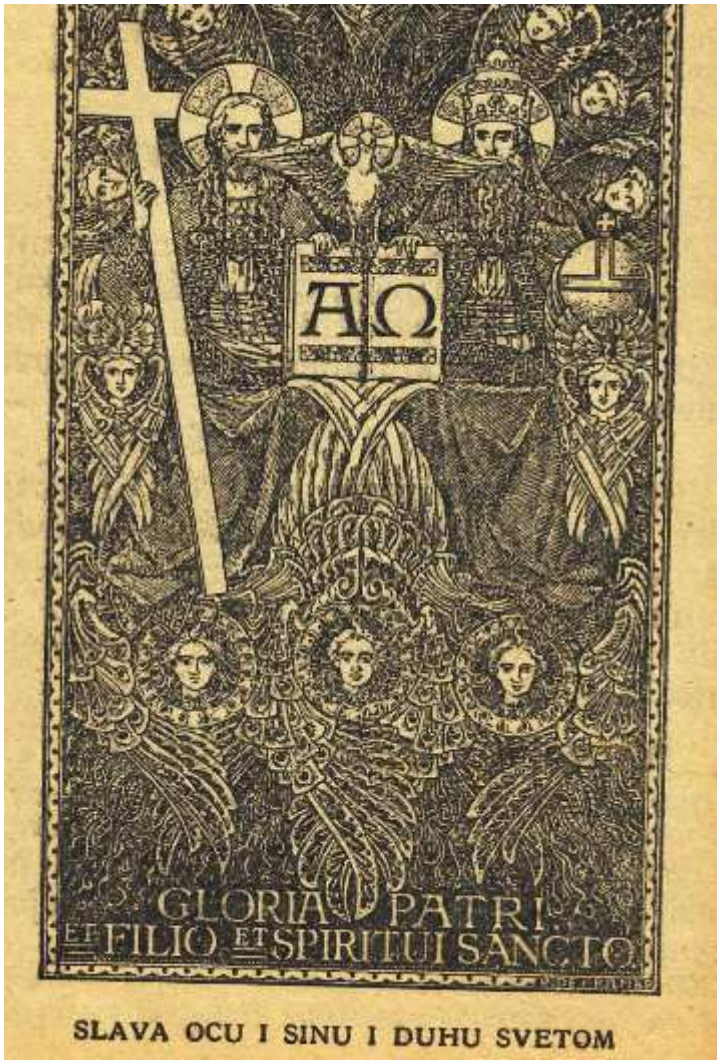

SLAVA OCU I SINU I DUHU SVETOM

Katolička Crkva obvezuje svoje vjernike na tri vrste štovanja:
1. štovanje (kult) latrije koje se duguje samo Bogu
2. kult hiperdulije koji se duguje Majci Božjoj
3. kult dulije koji dugujemo svecima i anđelima

To izrijekom propisuje Zakonik kanonskog prava iz 1917., u can. 1255.:

"*Sanctissimae Trinitati, singulis eiusdem personis, Christo Domino, etiam sub speciebus sacramentalibus, debetur cultus latriae; Beatae Mariae Virgini cultus hyperdulie; aliis autem cum Christo in caelo regnantibus cultus duliae.*"

("*Presvetom Trojstvu, pojedinim njegovim Osobama, Kristu Gospodinu, također pod sakramentalnim prilikama, duguje se kult latrije; Blaženoj Mariji Djevici kult hiperdulije; a drugima koji s Kristom vladaju na nebu kult dulije.*")

Cijeli taj dio Zakonika kanonskog prava nosi naslov "De cultu divino" ("O božanskom kultu"). Liturgija je glavni izraz božanskog kulta. Dakle, misa i časoslov nisu ničije privatne pobožnosti (čak i ako se vrše privatno) - nego javni čin božanskog kulta.

Vrlo je važno, stoga, da misa i časoslov imaju točno propisana pravila (rubrike), kao i svoj zasebni liturgijski jezik.

Kult latrije dugujemo, dakle, samo svemogućem Bogu - Presvetom Trojstvu: Ocu, Sinu i Duhu Svetomu.

Svijest o toj dužnosti je oblikovala liturgiju Crkve. Ona je toliko vidljiva i u istočnoj i u zapadnoj liturgiji, da samo jedan površan i sumaran pogled na liturgijske molitve stavlja pred nas desetke poklonstvenih prošnji koje izviru iz dubine kršćanskog srca.

Izdvojit ću neke standardne molitve iz bizantske i rimske liturgije kojima se izražava čast i klanjanje Presvetom Trojstvu.

U bizantskoj liturgiji...

U bizantskoj liturgiji prvo trebamo istaknuti zaključke kojima završavaju pojedine molitve u liturgiji, a kojima se redovito iskazuje slava i čast Presvetom Trojstvu:

> - Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
> (*Jer Tebi dolikuje svaka slava, čast i klanjanje: Ocu i Sinu i Svetomu Duhu, sada i vazda i u vijeke vjekova.*)
>
> - Ὅτι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
> (*Jer Tvoja je vlast, i Tvoje je kraljevstvo i moć i slava: Oca i Sina i Svetoga Duha, sada i vazda i u vijeke vjekova.*)
>
> - Ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
> (*Jer si svet, Bože naš, i Tebi iskazujemo slavu: Ocu i Sinu i Svetomu Duhu, sada i vazda i u vijeke vjekova.*)

Treba izvojiti i dvije molitve kojima se izravno izražava klanjanje Presvetom Trojstvu.

Prije anafore, nakon što svećenik kaže: Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ ("Zahvalimo Gospodinu"), narod na to odgovara:

> Άξιον και Δίκαιον εστί προσκυνείν Πατέρα καὶ Υἱόν και Άγιον Πνεύμα - Τριάδα Ομοούσιον και Αχώριστον.
> ("*Dostojno je i pravedno klanjati se Ocu i Sinu i Svetomu Duhu -Trojstvu istobitnom i nerazdjeljivom.*")

Nakon pričesti, kad svećenik kaže: "Σῶσον, ὁ Θεός, το᾽ν λαόν σου και᾽ εὐλόγησον τη᾽ν κληρονομίαν σου" ("Spasi, Bože, narod svoj i blagoslovi svaju baštinu"), narod odgovara:

> Εἴδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον, εὕρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες· αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν.
> ("*Vidjeli smo svjetlost istinsku, primili smo Duha nebeskoga, našli smo istinitu vjeru, klanjamo se nerazdjeljivom Trojstvu, jer ono nas je spasilo.*")

Ovo je dovoljno da shvatite o čemu govorim.
Prelazimo sad na rimsku liturgiju. Tu ću se prvo poslužiti jednim od najboljih srednjovjekovnih djela o sv. misi - knjigom pape Inocenta III. De sacro altaris mysterio.

U rimskoj liturgiji...

Ovdje vidimo naslovnicu prvog tiskanog izdanja djela pape Inocenta III. *De sacro altaris mysterio* (izdanje iz 1517.). Kao što sam rekao, to je jedno od najvrijednijih i najvažnijih srednjovjekovnih djela o liturgiji.

Inocent III. je inače bio najmoćniji papa u povijesti (u pogledu svjetovne moći i utjecaja). Nijedan drugi papa nije imao toliku svjetovnu vlast. Njemu su se pokoravali kršćanski vladari cijele Europe. No, Inocent III. je bio i veliki intelektualac i duhovni pisac. Siguran sam da bi njegova djela i danas rado čitali katolici, kad bi im bila dostupna (ali izgleda da današnje "katoličke" izdavačke kuće imaju neke druge prioritete...).

Evo objašnjenja Inocenta III. o razlikama između *kulta latrije* i *dulije* (*De sacro altaris mysterio*, lib. III., cap. 11.):

"*Duae sunt species servitutis, una quae debetur soli Deo creatori, et dicitur latria. Et alia quae creaturis impeditur et dicitur dulia. Utranque speciem determinat Dominus dicens: 'Reddite quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo'. Ad latria pertinent templa, altaria, sacerdotia, sacrificia et huiusmodi, quae soli Deo exhibenda, qui 'glorificatur in consilio sanctorum magnus et metuendus super omnes qui in circuitu eius sunt' (Psal. 88, 8). Non enim in sanctis, ad honorem Dei, sed Deo potius ad honorem sanctorum dedicantur templa, consecrantur altaria, sacerdotia statuuntur, sacrificia offeruntur... Hinc ergo Deus in lege praecepit: 'Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies' et soli Deo servientem orationem impendes.*"

("*Dvije su vrste službe: jedna koja se duguje samo Bogu stvoritelju, i zove se latrija. I druga koja pripada stvorenjima i zove se dulija. I jednoj i drugoj je vrstu odredio Gospodin govoreći: 'Podajte što je carevo caru, a što je Božje Bogu'. U latriju spadaju hramovi, oltari, svećeništva, žrtve i slično, što se treba iskazivati samo Bogu, koji se 'proslavljuje u zboru svetih, velik i strašan nad svima koji su u njegovom okruženju' (Psal. 88, 8). Ne posvećuju se naime hramovi svecima na čast Boga, nego se prije Bogu na čast svetaca određuju hramovi, posvećuju oltari, postavljaju svećeništva, prinose žrtve... Odatle stoga Bog u zakonu zapovijeda: 'Gospodinu Bogu svomu se klanjaj i njemu jedinomu služi' i samo onome koji Bogu služi molitve upravljaj.*")

Kako je Inocent III. dao detaljnu analizu cijelog reda i kanona mise, precizirao je pitanja: kome se prinosi misna žrtva, za koga, kako i zašto...
(*De sacro altaris mysterio*, lib. III., cap. 5.):

"*Hinc primo investigandum occurrit: quibus videlicet et pro quibus, qualiter et quare sacrificium laudis debeamus offerre. Quae quatuor ex ipso canone possumus evidenter advertere. Quibus? Soli Deo, scilicet individuae Trinitati. Pro quibus? Pro Ecclesia sancta catholica, videlicet pro omnibus orthodoxis. Qualiter? In unitate fidei, videlicet in communione sanctorum. Quare? Pro beneficiis temporalibus et spiritualibus et aeternis, sed omnibus propter Deum.*"

("*Odatle prvo spada da istražimo: kojima naime i za koje, kako i zašto trebamo prikazati žrtvu hvale. Ovo četvero možemo očito primijetiti iz samog kanona. Kojima? Samo Bogu, to jest nerazdjeljivom Trojstvu. Za koje? Za Crkvu svetu katoličku, to jest za sve pravovjerne. Kako? U jedinstvu vjere, to jest u općinstvu svetih. Zašto? Za blagodati vremenite i duhovne i vječne, ali sve radi Boga.*")

Sve ovo o čemu govori papa Inocent III., postat će vam očito kad pogledate one molitve u tradicionalnom redu mise, koje su izravno upućene Presvetom Trojstvu. To su dvije molitve: jedna kao završetak prikaznih molitava (*Suscipe sancta Trinitas*), a druga na završetku mise (*Placeat tibi, sancta Trinitas*).

Na kraju prikaznih molitava, svećenik naklonjen pred sredinom oltara moli:

"*Suscipe sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Iesu Christi Domini nostri; et in honorem beatae Mariae Virginis, et beati Ioannis Baptistae, et sanctorum apostolorum Petri et Pauli, et istorum et omnium sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in caelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.*"

("*Primi, sveto Trojstvo, ovaj prinos, koji Ti prikazujemo za spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla, i ovih i svih svetih, da njima koristi na čast, a nama na spasenje: da se oni dostoje posredovati za nas na nebesima, kojih spomen činimo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.*")

Na kraju mise, prije nego što blagoslovi narod, svećenik prignut pred oltarom potiho moli:

"*Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae, et praesta ut sacrificium, quod oculis tuae maiestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile mihique et omnibus pro quibus illud obtuli sit, te miserante, propitiabile. Per Christum Dominum nostrum. Amen.*"

("*Neka Ti ugodi, sveto Trojstvo, služba koju ti prinijeh, i podaj da žrtva koju ja nedostojan prikazah pred očima Tvoga veličanstva, bude Tebi ugodna, a meni i svima onima za koje je prikazah, po Tvome milosrđu, bude pomirbena. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.*")

Jedno od stvari koju ćete primijetiti - jednako i kod bizantske i rimske liturgije - izražavanje čovjekove nemoći i malenkosti pred Božjim Veličanstvom. Primijetio sam da to upada u oči onima koji su odrasli u *Novus Ordu*. Očito je da su antropocentrične reforme nakon II. vatikanskog koncila ostavile duboke tragove na cijeloj jednoj generaciji.
A to nas navodi na pitanje...

Novus Ordo = ukidanje božanskog kulta?

Čitajući tradicionalne liturgijske molitve koje su gore spomenute, vjerojatno ste i sami uvidjeli jedan od glavnih problema postkoncilskog "novog reda mise".
U *Novus ordu* nema niti jedne molitve u kojoj se spominje Presveto Trojstvo. Čak se nigdje ne moli ni *Slava Ocu*...
Kakav je to obred mise bez standardnih trinitarnih formula?
To je jedan od važnijih razloga zašto nepremostiv jaz odvaja *Novus Ordo* od svih tradicionalnih obreda Crkve (jednako istočnih i zapadnih).

Ni *Novus ordo časoslov* nije puno bolji...
Kakav je to časoslov bez Atanazijevog vjerovanja?
Kakav je to časoslov bez ispravnog rasporeda vjerovanja?

Vjerna djeca Crkve hoće i nastoje da što više, dostojnije, sjajnije i veličanstvenije iskažu svome Spasitelju najsmjernije poklonstvo

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/vjerna-djeca-crkve-hoce-i-nastoje-da.html

PRESVIJETLI GOSP. BISKUP DR. LANG, predsjednik euharističkoga kongresa otvara njegovo zasijedanje.

U Zagrebu je u kolovozu 1923. održan prvi veći, svehrvatski, euharistijski kongres. Nadbiskup Antun Bauer je povjerio cijelu organizaciju kongresa pomoćnom biskupu Josipu Langu, koji je u ono vrijeme već bio teško bolestan. Lang je ipak svu svoju snagu i energiju uložio u pripremanje kongresa - i doživio njegov veliki uspjeh.

Početak Kongresa (*Narodna straža*, 25. kolovoza 1923., br. 32.)

Zborovanje kongresa.

U 9 sati započeo je euharistijski kongres svečanom pontifikalnom cv. Misom u prvostolnoj crkvi, koju je pjevao preuzv. g. nadbiskup zagrebački dr. Ante Bauer. Kratko prigodno slovo govorio je predsjednik centralnog odbora za ovaj kongres presvj. biskup dr. Lang. U 10 i pô sati bilo je u nadbiskupskom vrtu prvo zborovanje i viječanje o rezolucijama pod predsjedanjem dra Lončarića. Predavao je o. Petar Vlašić, prof. bogoslovlja u Dubrovniku o Presv. Euharistiji i crkvi, a odvjetnik dr. Matija Bełić o katoličkom svećenstvu i njegovom odnošaju prema narodu, te su primljene odnosne rezolucije, koje su sutra dan bile proglašene na svečanom zborovanju sviju učesnika.

IZLAZ EUHARISTIČKE PROCESIJE IZ STOLNE CRKVE:

Narodna straža, 1. rujna 1923., br. 33.

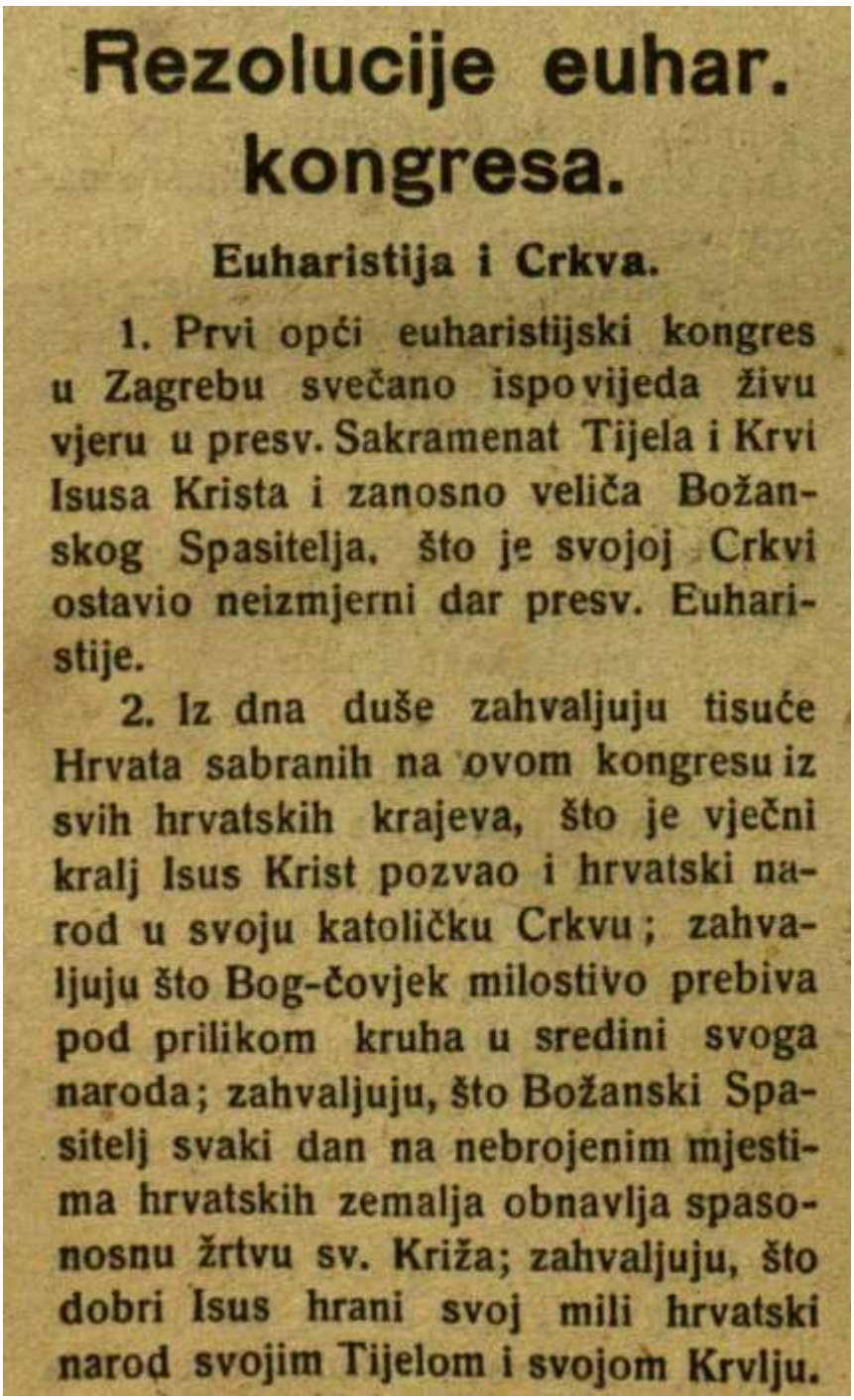

Rezolucije euhar. kongresa.

Euharistija i Crkva.

1. Prvi opći euharistijski kongres u Zagrebu svečano ispovijeda živu vjeru u presv. Sakramenat Tijela i Krvi Isusa Krista i zanosno veliča Božanskog Spasitelja, što je svojoj Crkvi ostavio neizmjerni dar presv. Euharistije.

2. Iz dna duše zahvaljuju tisuće Hrvata sabranih na ovom kongresu iz svih hrvatskih krajeva, što je vječni kralj Isus Krist pozvao i hrvatski narod u svoju katoličku Crkvu; zahvaljuju što Bog-čovjek milostivo prebiva pod prilikom kruha u sredini svoga naroda; zahvaljuju, što Božanski Spasitelj svaki dan na nebrojenim mjestima hrvatskih zemalja obnavlja spasonosnu žrtvu sv. Križa; zahvaljuju, što dobri Isus hrani svoj mili hrvatski narod svojim Tijelom i svojom Krvlju.

Sv. Pričest na Euharistijskom kongresu u Zagrebu, 1923. god.

Još u pripremi za euharistijski kongres, u ožujku 1923., biskup Josip Lang je kao organizator kongresa poslao pozivnicu u sve hrvatske biskupije u kojoj je naveo ciljeve kongresa. Biskup Lang je, između ostalog, upozorio da se mnogi zli ljudi odbijaju pokloniti svome Stvoritelju u Presvetom Sakramentu. No, što više zli ljudi uskraćuju dužno poklonstvo Presvetom Sakramentu, to više dobri ljudi moraju nastojati da se što sabranije i pobožnije klanjaju Presvetom Sakramentu.
Ovako kaže biskup Lang:

> "Ali ako tako bezdušnici i zlobnici uskraćuju svome Spasitelju i Bogu nužno poklonstvo i odanost, to vjerna djeca svete katoličke Crkve hoće i nastoje, da to većma i dostojnije i sjajnije i veličanstvenije iskažu svojemu Spasitelju i najsmjernije poklonstvo i najnježniju ljubav i najusrdniju zahvalnost. Pa kako neprijatelji Kristovi i očito i u zajedini jurišaju na Krista Gospodina, tako i vjernici hoće da otvoreno i u najvećem broju očituju svoju ljubav i odanost i poklonstvo Kralju vjekova neumrlome. To da bude mala naknada za grijehe svijeta; za uvrede, koje ljudi nanose Isusu, osobito u Presvetom Oltarskom Sakramentu."

Kao što kaže biskup Lang, treba uvijek "i više i dostojnije i sjajnije i veličanstvenije i najsmjernije" iskazivati poklonstvo Spasitelju u Presvetom Sakramentu. Eto zašto se svi obredi i svečanosti vezane uz Presveti Sakrament moraju obavljati sa strahopoštovanjem i dostojanstvom koje im pristoji...

SLAVA PRESV. OLTARSKOG SAKRAMENTA

Misa sv. Nikole Tavelića

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/misa-sv-nikole-tavelica.html

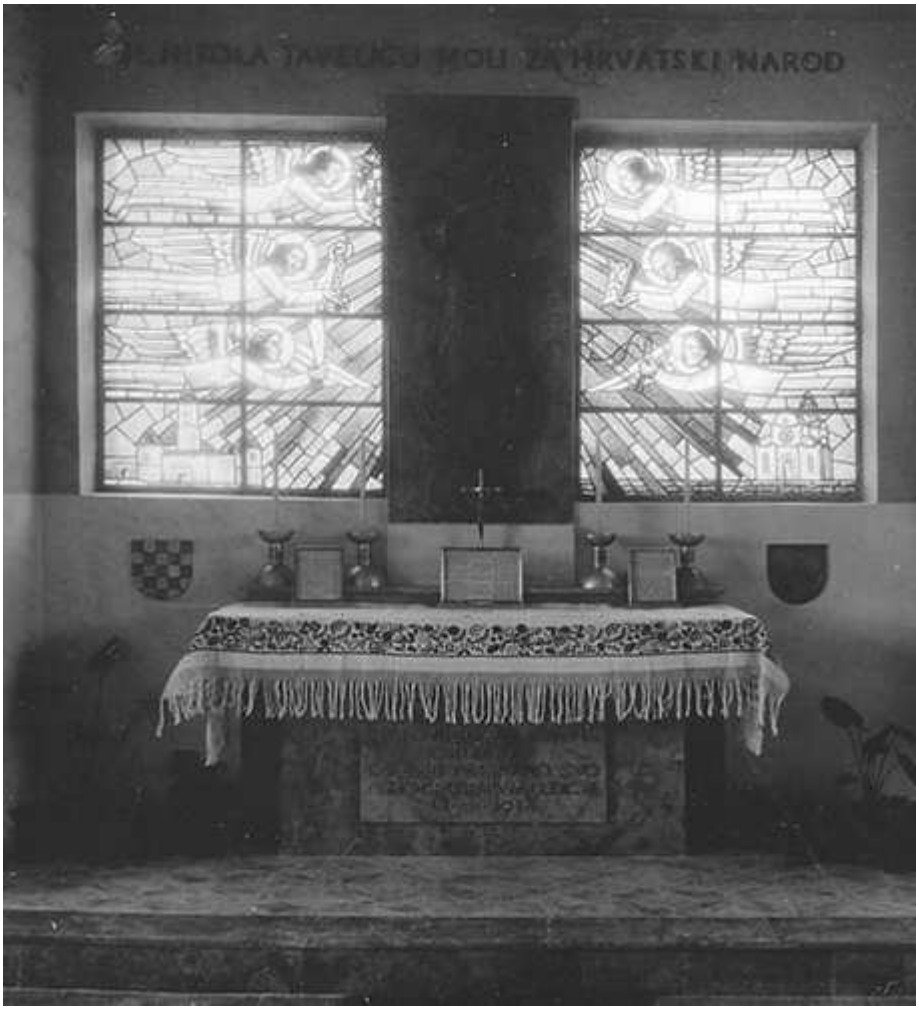

Jeruzalemski oltar sv. Nikole Tavelića

Kad je papa Leon XIII. proglasio našega Nikolu Tavelića blaženim 1889., uvedena je posebna misa i oficij za njegov blagdan, koji se slavio u Šibenskoj biskupiji i u franjevačkom redu (ali na različite datume). Papa Pio XI. je 1937. odredio da se blagdan Nikole Tavelića slavi u svim hrvatskim krajevima sa spomenutom misom i oficijem, i to 14. studenoga ili u najbližu nedjelju.

Misa slijedi obrazac "de uno martyre non pontifice", uz svoje vlastite molitve (oratio, secreta i postcommunio). U molitvama se slavi Nikolina gorljivost za proširenje katoličke vjere, koja je išla sve do mučeništva.
Kao što znate, sv. Nikola Tavelić i njegovi suradnici-franjevci podnijeli su mučeništvo, jer su u lice rekli muhamedancima da svatko tko slijedi lažnu vjeru Muhamedovu odlazi u pakao na vječne muke.

Misna molitva nas poziva da slijedimo Nikolin primjer: "ut eius exemplo et intercessione viam mandatorum currentes, aeternae vitae bravium accipere mereamur".

Evo obrasca tradicionalne MISE NIKOLE TAVELIĆA

Introitus

Laetabitur iustus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde. Exaudi Deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.
Gloria Patri...
Laetabitur...

(*Radovat će se pravednik u Gospodinu i uzdat će se u Njega: i proslavit će se svi pravednoga srca. Usliši, Bože, molitvu moju kad prosim: od straha neprijateljeva izbavi dušu moju.*
Slava Ocu...
Radovat će se...)

Oratio

Deus, qui beatum Nicolaum fidei propagande zelo et martyrii palma gloriosum effecisti: praesta nobis, quaesumus, ut eius exemplo et intercessione viam mandatorum tuorum currentes, aeternae vitae bravium accipere mereamur. Per Dominum...

(*Bože, koji si blaženoga Nikolu gorljivošću za proširenje vjere i palmom mučeništva slavnim učinio, podaj molimo, da njegovim primjerom i posredništvom, hrleći putem Tvojih zapovijedi, zaslužimo primiti vijenac vječnoga života. Po Gospodinu...*)

Epistola - Poslanica (2 Tim 2, 8-10; 3, 10-12)

Lectio Epistolae beati Pauli Apostoli ad Timotheum: Carissime: Memor esto Dominum Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum Evangelium meum, in quo laboro usque ad vincula, quasi male operans: sed verbum Dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, quae est in Christo Iesu, cum gloria caelesti. Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt Antiochiae, Iconii, et Lystris: quales persecutiones sustinui, et ex omnibus eripuit me Dominus. Et omnes, qui pie volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem patientur.

(*Čitanje poslanice blaženoga Pavla Apostola Timoteju: Predragi! Sjeti se, da je Gospodin Isus Krist, koji je od Davidova roda, uskrsnuo od mrtvih po mom evanđelju, za koje kao zločinac trpim sve do okova. Ali riječ Božja nije okovana. Zato sve podnosim radi izabranih, da i oni s nebeskom slavom postignu spas, koji je u Kristu Isusu. A ti si primio moju nauku, način života, odluku, vjeru, ustrajnost, ljubav, strpljivost, progonstvo, trpljenja, što su me zadesila u Antiohiji, Ikoniju i Listri; kakve sam podnio progone i od svih me je izbavio Gospodin. I svi koji žele pobožno živjeti u Kristu Isusu, podnijet će progonstvo.*)

Graduale

Iustus cum ceciderit, non collidetur: quia Dominus supponit manum suam. Tota die miseretur, et commodat: et semen eius in benedictione erit. Alleluia, alleluia.
Qui sequitur me, non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vitae aeternae. Alleluia.

(*Pravednik kad padne, neće se razbiti: jer je Gospodin postavio ruku svoju. Čitav dan se smiluje i posuđuje: i potomstvo njegovo bit će u blagoslovu. Aleluja, aleluja.*
Tko mene slijedi, ne hoda u tminama, već će imati svjetlo života vječnoga. Aleluja.)

Evangelium - Evanđelje (Mt 10, 26-32)

Sequentia sancti Evangelii secundum Mattheum: In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Nihil est opertum, quod non revelabitur: et occultum, quod non scietur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: et quod in aure auditis, praedicate super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse veneunt? Et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro. Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui in caelis est.

(*Slijedi sveto Evanđelje po Mateju: U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: Ništa nema sakrivena, što se ne će otkriti, niti tajna, što se ne će saznati. Što vam kažem u tami, govorite na svijetlu, i što čujete na uho, propovijedajte na krovovima. Ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo, ali ne mogu ubiti duše, nego se više bojte onoga, koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu. Ne prodaju li se dva vrapca za jedan novčić? I nijedan od njih ne će pasti na zemlju bez vašega Oca. A vaše su vlasi na glavi sve izbrojene. Ne bojte se dakle: Vi ste vrjedniji nego mnogo vrabaca. A svakoga, koji mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja pred svojim Ocem, koji je na nebesima.*)

Offertorium

Posuisti, Domine, in capite eius coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te, et tribuisti ei. Alleluia.

(*Postavio si, Gospodine, na glavu njegovu krunu od dragoga kamena: život je tražio od tebe, i udijelio si mu. Aleluja.*)

Secreta

Clementissime Deus, munera haec tua benedictione perfunde, et nos in ea fide confirma, quam beatus Nicolaus martyr tuus, effuso sanguine adseruit. Per Dominum...

(*Preblagi Bože, obaspi Tvojim blagoslovom ove darove, i učvrsti nas u onoj vjeri koju je blaženi Nikola mučenik Tvoj prolivenom krvlju potvrdio. Po Gospodinu...*)

Communio
Qui mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit.
(*Tko meni služi, neka me slijedi: i gdje sam ja, ondje će biti i moj služitelj.*)

Postcommunio

Fulciat nos, quaesumus Domine, iuge gratiae tuae praesidium; ut, imitantes beatum Nicolaum martyrem tuum, discamus terena cuncta pro tui nominis amore despicere, et exoptare caelestia. Per Dominum...

(*Neka nas utvrdi, molimo Gospodine, obrana Tvoje nepresušne milosti; da nasljedujući blaženoga Nikolu mučenika Tvoga, učimo za ljubav Tvoga imena prezirati sve što je zemaljsko i tražiti nebesko. Po Gospodinu...*)

ŠIRENJE ŠTOVANJA NIKOLE TAVELIĆA

Sad kad smo vidjeli obrazac mise na čast našega sveca, pogledat ćemo kako je i kada nastao.
Fra Ante Crnica je detaljno opisao kako se proširilo Tavelićevo štovanje u svojoj knjizi *Bl. Nikola Tavelić - dika i ponos hrvatskog naroda* (Zagreb, 1944.).
Nakon lokalnog postupka za proglašenje blaženim koji je na razini šibenske biskupije počeo već sredinom 19. stoljeća, Sveta Stolica je donijela odluku o beatifikaciji 1889., a 1890. uvedena je posebna misa i oficij za blagdan Nikole Tavelića (isprva samo za Šibensku biskupiju i franjevački red).

O tome ovako piše fra Ante Crnica u spomenutoj knjizi, na str. 105.-106.

Proučavanje pitanja kod Sv. Kongregacije trajalo je sve do god. 1889. Kad je sve dobro izpitala i proučila, doniela je Sv. Kongregacija 25. svibnja 1889. odluku, kojom potvrđuje presudu biskupskog suda u Šibeniku, da se našem Nikoli zaista izkazivalo javno štovanje kao Blaženiku od dana njegova mučeničtva do tada. Tu je odluku Papa Lav XIII. potvrdio 6. lipnja iste godine. Time je našem Nikoli službeno dozvoljeno izkazivanje javnog crkvenog štovanja; s drugim riečima, time je uključivo službeno proglašen »blaženim«.

6. Čim se u Šibeniku doznalo za tu radostnu viest, zagruvaše mužari i zazvoniše zvona sa sviju crkava, uz pjevanje »Tebe Boga hvalimo« u zahvalu, što je Kristov Mučenik Nikola službeno uvršten među Blaženike. Isto se ponovilo po cieloj biskupiji. U stolnoj crkvi bi podignut oltar sa slikom bl. Nikole, koju je napravio spomenuti umjetnik Mihaljević. Sv. Kongregacija Obreda odobrila je 17. svibnja 1890. posebnu misu, molitve i pjesme na čast bl. Nikole za šibensku biskupiju. Blagdan bl. Nikole slavi se u Šibeniku prve nedjelje mjeseca

rujna. Toga dana, uz druge svete čine, sve do u najnovije doba držala se i procesija s Blaženikovom slikom. U ostalim mjestima biskupije slavi se 16. studenoga. Franj. konventualci slave ga na dan njegove smrti 14. studenoga. U franjevačkom Redu, po dozvoli Sv. Kongregacije Obreda od 28. svibnja 1898., slavio se iz početka 14. studenoga, a kasnije za sav Red svetkovanje je preneseno na dan 5. prosinca. Budući da Blaženikovo rodno mjesto Velim spada u područje franjevačke provincije Presv. Odkupitelja, koja tu ima svoju župu,[32] to je starješinstvo provincije molilo Sv. Stolicu, da bi članovi provincije smjeli svetkovati njegov blagdan na dan njegove smrti, i to s obredom većim, nego se svetkuje u Redu, naime s dvostrukim obredom 2. stupnja (duplex 2. classis). Sv. Kongregacija Obreda molbu je blagostivo uvažila za uviek 13. siečnja 1909., pa je već iste godine blagdan bl. Nikole proslavljen tim visokim obredom.[33]

Kao što sam još na početku spomenuo, papa Pio XI. je 1937. proširio ovo štovanje na sve hrvatske biskupije.

Uz misu sv. Nikole Tavelića vezano je i jedno čudesno ozdravljenje, koje se koristilo kao argument u procesu njegove kanonizacije.

Čudo navodi fra Ante Crnica na str. 116.-117.

3. Zvonko Panić iz Podturna u Međumurju ozdravio od upale mozgovne opne (meningitis). Mali Zvonko Panić vraćao se dneva 31. srpnja 1940. od svog strica preč. g. Josipa Panića, tadašnjeg župnika u Sv. Klari kraj Zagreba, kući. Osjećao se nešto slabije. Stanje se naglo pogoršalo. Što je pojeo, to je doskora povratio. Temperatura je bila visoka. Njegov otac Nikola, pekar u Podturnu, odvezao je težko bolestno diete u bolnicu u Čakovec. Dr. Blažić, ravnatelj bolnice, pregledao je dječaka i spomenuo otcu, da je upala mozgovne opne, te da je stanje opasno. Diete je odmah uzeto u bolnicu, gdje ga je pregledala i tamošnja liečnica. Od toga časa mališ je bio u ne-

svjestici pet dana. Uz bolestno diete ostao je u bolnici i zabrinuti otac. Dne 4. kolovoza uputio je Dr. Blažić otca s djetetom u Zagreb na kliniku. Izjavio je, da je stanje veoma opasno; zato preporuča stručno liečenje u Zagrebu na dječjoj klinici. Otac je maloga odnio u Zagreb k Dru Mayerhoferu, u njegovu kućnu ordinaciju. Ovaj je odmah izdao cedulju za kliniku. Ondje je Zvonko primljen u veoma težkom stanju. Sliedeći dan čuo je otac od nekog tamošnjeg liečnika pred drugim ljudima smrtnu osudu svog sina: »Vašem sinu nema pomoći. Ako bi ipak ostao u životu, posljedice su strašne. Ostat će gluh ili sliep. Izbije li to k srdcu, ne možemo pomoći mi svi, koliko nas god ovdje ima.« Otac je nato pošao u velikoj boli, da pogleda sinčića, jamačno po zadnji put. Mali je otvorio oči, nešto piljio, no nije progovorio ni rieči. Otac mu je spomenuo, da pred vratima čeka i majka, bi li i nju pozvao u sobu; ali dječak nije mogao ništa reagirati. Plač raztuženih roditelja nije isto tako na njega djelovao ništa. Iz klinike su se roditelji zaputili k preč. g. Paniću u Sv. Klaru, Na njegov priedlog, otac je s ostalim članovima obitelji zavjetovao maloga bl. Nikoli Taveliću. Sliedećeg dana svi su prisustvovali sv. misi, koja je služena na čast bl. Nikole za težko bolestna dječaka. Kad se nakon toga otac zaputio u Zagreb na kliniku, imao je što čuti i vidjeti. Častna sestra bolničarka pripovieda mu: »Zvonko je dobro. U jutro mu je još bilo jakc zlo. Nepomično je ležao. Nije reagirao ni na što. Oko pola deset sati dignuo se u krevetu, sjedio ondje, molio hrane i sam je uzeo«. Neizrecivo veseo otac i stric pođoše u bolestničku sobu, a Zvonko ih pozdravlja sa »Hvaljen Isus«, i uvjerava, da je zdrav, i to posvema zdrav. Mali je Zvonko odpremljen iz bolnice posvema zdrav. Posljedica nema nikakvih. Normalan je, uzima hranu, veselo skakuće i marljivo uči. Ozdravljenje se pripisuje zagovoru i pomoći bl. Nikole Tavelića.

Izvan Hrvatske, štovanje sv. Nikole Tavelića bilo je snažno prisutno u franjevačkom redu. Kako je nekada svaki molitvenik sadržavao prikaz reda mise (usporedno na latinskom i narodnom jeziku, da laici mogu pratiti sv. misu), tako su i pojedini crkveni redovi izdavali

svoje posebne molitvenike i misaliće, koji su sadržavali njihove vlastite svetačke službe.

Evo ovdje jedan franjevački misalić izdan 1942. god. za katolike engleskog jezika: **LINK**. Cilj je bio da vjernici koji idu na sv. misu u franjevačke crkve mogu pratiti posebne svetačke blagdane franjevačkog reda.

Evo kako je tamo naveden blagdan Nikole Tavelića, koji se u franjevačkom redu, po tradicionalnom obredu, slavi 5. prosinca.

DECEMBER 5

BL. NICHOLAS OF TAVILEI

Martyr, of the First Order

(Semi-double)

Nicholas was born in Sebenico, Dalmatia. In his early youth he entered the Order and later worked as a missionary in Bosnia. Here for twelve years he strove to root out heresy and bring heretics back to the True Fold. His ardent desire for martyrdom led him to beg permission to preach to the Mohammedans in Palestine. His plea was granted, and having reached his goal, he suffered a cruel death at the hands of the infidels in 1391.

Mass Lætabitur, *from the Common of One Martyr, in the fourth place, with the following:*

Oratio

DEUS, qui beátum Nicoláum fídei propagándæ zelo, et martýrii palma gloriósum effecísti: præsta nobis, quæsumus; ut, ejus exémplo et intercessióne viam mandatórum tuórum curréntes, ætérnæ vitæ bravíum accípere mereámur. Per Dóminum.

Collect

O GOD, who hast glorified blessed Nicholas with zeal for the spreading of the Faith and with the palm of martyrdom: grant us, we beseech Thee, that walking the way of Thy commandments after his example and through his intercession, we may deserve to receive the crown of eternal life. Through our Lord.

Commemoration is made of the Feria; and of St. Sabbas, Abbot.

Secreta

CLEMENTÍSSIME Deus, múnera hæc tua benedictióne perfúnde, et nos in ea fide confírma, quam beátus Nicoláus Martyr tuus, effúso sánguine adséruit. Per Dóminum.

Secret

O MOST gracious God, pour forth Thy blessing on these gifts and strengthen us in that faith which blessed Nicholas, Thy Martyr, proclaimed with the outpouring of his blood. Through our Lord.

Commemorations as above.

Postcommunio

FÚLCIAT nos, quæsumus, Dómine, juge grátiæ tuæ præsídium: ut imi-

Postcommunion

WE BESEECH Thee, O Lord, that the enduring protection of Thy grace may

tuæ præsídium; ut, imitántes beátum Nicoláum Mártyrem tuum, discámus terréna cuncta pro tui nóminis amóre despícere, et exoptáre cæléstia. Per Dóminum.

protection of Thy grace may sustain us; so that, in imitation of blessed Nicholas, Thy Martyr, we may learn to despise all earthly things for love of Thy name, and to strive after heavenly things. Through our Lord.

Commemorations as above.

Opasnosti za vjeru: miješanje s nevjernicima i krivovjercima, vjerska sumnja i kritika, moderni "duh vremena"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/05/opasnosti-za-vjeru-mijesanje-s.html

Prof. Andrija Živković kao rektor Zagrebačkog sveučilišta (1938.-1940.)

Andrija Živković (1886.-1957.) bio je dugogodišnji profesor moralne teologije na zagrebačkom KBF-u (skoro 30 godina, 1924.-1953.), četiri puta biran je za dekana fakulteta, a 1938.-40. obnašao je službu rektora Zagrebačkog sveučilišta. Glavno Živkovićevo djelo, udžbenik *Katoličko moralno bogoslovlje* (objavljen u tri sveska, 1938.-1946.), dostupno je na internetu već godinama (**LINK**).

Prenosim iz II. sveska Živkovićevog *Katoličkog moralnog bogoslovlja* stranice 104.-114., na kojima govori o opasnostima koje prijete vjeri, kako pojedinaca, tako i cijelih naroda. Živković kao opasnosti za katoličku vjeru označava: miješanje s nevjernicima i krivovjercima, vjersku sumnju i kritiku, te liberalni "duh vremena".

§ 2. OPASNOSTI ZA VJERU

Katolici vjernici dolaze često u životu u prilike po njihovu vjeru opasne.

Osim unutrašnjih opasnosti za vjeru, što ih svaki čovjek nosi u sebi samome (oholost, posebna odanost kojoj mani, osobito nečistoći), katolički se vjernici u životu često nalaze u opasnim izvanjskim prilikama. Opasnost za vjeru postoji radi neposredna utjecaja izvana na duševne moći čovjekove u negativnom smjeru; bliza je mogućnost zgriješiti protiv vjere, jer se mnogi u tom položaju ne će ili ne zna oteti uplivu što ga izvode okolina i događaji. Zapasti i nalaziti se u opasnosti za vjeru, nije samo po sebi još nikakav grijeh, ukoliko tko do toga položaja nije došao vlastitom svojom krivnjom. Tek zbog mogućnosti da čovjek izgubi najdragocjeniji zalog svoga spasa, treba mu se čuvati i svih izvanjskih opasnosti. Najčešće su: vjersko miješanje (općenje) s nevjernicima i krivovjercima, sumnja o vjeri i kritika u vjerskim stvarima te vjeri neprijateljski moderni duh vremena.

I) VJERSKI DODIR, MIJEŠANJE (SAOBRAČAJ) S NEVJERNICIMA I KRIVOVJERCIMA.

Razlikujemo dodir ili miješanje: a) ugrađanskim i b) u crkvenim poslovima (communicatio civilis — religiosa). Prvi zahvaća u običan, redovan ljudski život (promet, trgovina, razgovor, sud i sl.); drugi se tiče samo stvari, što se odnose na Boga i Crkvu, štovanje Boga uopće.

Dodir se ili općenje u vjerskim stvarima naziva: a) aktivnim, kad katolici sudjeluju kod bogoštovnih čina nevjernika ili krivovjernika; b) pasivnim, kad nekatolici sudjeluju kod katoličkih svetih obreda.

Aktivno sudjelovanje može biti: a) formalno, kad se zbiva uz trijezno i namjerno odobravanje njihova naučavanja; b) materijalno, kad je tko tjelesno kod njihovih obreda prisutan, ali bez unutrašnjeg sudjelovanja; c) javno, kad njihova priredba ili obred ima službeni značaj (n. pr. u hramu); d) privatno, kad se pojedinci nađu zajedno pri činu, koji je posve posebničkog značaja.

Za katoličke vjernike vrijede u tim slučajevima ova pravila:

1) Građanski dodir s nevjernicima i krivovjercima nije crkveno zabranjen. Tu su danas uključeni i Židovi. Za općenje s njima je u staro doba postojala crkvena zabrana, a danas postoji u nekim državama građanska zabrana, koja ih isključuje iz redova činovništva, vojske, trgovine i sl.

2) Djelatni (aktivni) jevjerski dodir: a) s nevjernicima po sebi zabranjen. Osim što pokazuje neko izvanjsko odobravanje njihova krivovjerstva, nosi uvijek sa sobom opasnost, da oslabi vlastitu vjeru. Na to se spotiče već sv. Pavao kad kaže: Quae pars fideli cum infideli? (2 Kor 6, 15); b) s krivovjercima pak:

formalni — nije nikada dozvoljen; značio bi pravu izdaju svoje vjere i priznanje krivovjerja, bio izvršen s namjerom (izričito), bilo činom gdje se namjera i odobravanje od čina ne dadu odijeliti: kumovati (kan. 1258, § 1), primiti pričest iz ruku krivovjerničkog službenika, sklopiti brak pred njim (kan. 1063, § 1);

materijalni javni — po sebi je zabranjen pod teški grijeh. Značio bi naime a) odobrenje krivovjerja; b) pobudio bi sablazan kod kod vjernika i kod nevjernika: prvi bi se mogli u svojoj vjeri pokolebati, a drugi u zabludi ojačati; c) izravno nosi sobom opasnost za vjeru;

materijalni privatni (tajni) — nije zabranjen, ako se radi o stvari u sebi dobroj, a nema kod toga sablazni, kao kad katolik i grčko-istočnjak zajedno mole Očenaš.

3) Vjerski pasivni dodir bilo s nevjernicima, bilo s krivovjercima: a) po sebi nije dozvoljen s razloga: 1) što svako zajedništvo odaje neko istovjetovanje u načelnom pogledu, pa bi se moglo smatrati kao da između katolika i nekatolika nema u vjeri nikakove razlike ili barem da nema velike razlike; 2) što su krivovjerci pod kaznu lišeni sudjelovanja u našim obredima (kan. 2259); b) iz dostatna (teška) razloga se može trpjeti t. zv. materijalno prisustvovanje kod pokopa, vjenčanja i sl. i to kao čin građanske dužnosti (70).

Međutim kako je pasivni dodir krivovjeraca s katolicima, osobito u crkvama kod bogoštovnih čina, najbolja prilika da oni upoznaju pravu Kristovu vjeru, da je zavole i k njoj se obrate, postupak se Crkve s krivovjercima i njihovo pripuštanje ravna i tom mišlju. Valja ipak točno razlikovati što se i dokle se smije popustiti, a da ne nastane povreda za vjeru, ni šteta za Crkvu.

Zato općenito vrijedi ovaj crkveni propis: »Svaki izopćenik gubi pravo prisustvovati Božanskoj službi, ali ne navješćivanju Božje riječi. Ako trpljeni (toleratus) pasivno prisustvuje, ne treba ga izagnati; ako prisustvuje izbjegavani (vitandus), valja ga izagnati ili prekinuti službu ako ga nije moguće izagnati; od aktivna prisustvovanja t. j. bilo kakova sudjelovanja kod obavljanja sv. službe, valja odstraniti ne samo izopćenoga kao izbjegavanog, nego svakoga nakon deklaratorne ili kondemnatorne odsude ili inače javno izopćenoga« (71).

Postoji zatim cio niz odredaba prema kojima krivovjerci ne mogu:
1) biti katolicima krsni kumovi (72) ni vjenčani kumovi (svjedoci) osim u nuždi (73);
2) sudjelovati i pjevati u koru, primati poljubac mira, blagoslovljeni pepeo, svijeće, palme i sl. (74);
3) postati članovima pobožnih društava i bratstava (75);
4) aktivno sudjelovati kao pjevači (76) ili nosioci svijeća kod liturg. obreda (77).
Mogu se pripustiti raskolnici (šizmatici, dekret spominje djevojke u župskoj

(70) kan. 1258, § 2 C. Z.
(71) kan. 2259 C. Z.
(72) kan. 765, § 2 C. Z.; S. Off. 2. 8. 1900.
(73) S. Off. 19. 8. 1891.
(74) S. Off. 22. 8. 1859.
(75) kan. 693 C. Z.
(76) S. Off. 1. 5. 1889.
(77) S. Off. 20. 11. 1850.

crkvi), kad je to teško zapriječiti (78). Svirati na orguljama mogu, kad je svaka pogibao za vjeru isključena (79);

5) primati sakramentale a pogotovo sakramente (80), te biti crkveno pokopani (81).

Radi važnosti predmeta ističemo ovdje kako se katolicima valja ponijeti u nekim pojedinim slučajevima. Prema tome će svatko u danoj prilici moći opredijeliti svoj postupak.

I. S obzirom na sv. Sakramente:

a) k r š t e n j a: niti sâm niti po zastupniku ne može katolik biti k u m djetetu koga krsti krivovjerac službenik. Može biti s v j e d o k (testis) ili počasni kum kao građanska osoba (82). Isto tako ne smiju katolici dozvoliti da im nekatolički službenik krsti djecu; ako pak toga ne mogu spriječiti bez teških posljedica, neka se drže pasivno.

b) E u h a r i s t i j e: nije slobodno katoličkom svećeniku sv. misu služiti u crkvama nekatolika (83) osim u prijekoj nuždi (84); ovo ne vrijedi za crkvu sv. Groba u Jeruzalemu. — Nije slobodno presv. Euharistiju primati iz ruku nekatoličkog službenika, osim na smrtnom času. Kad bolesnik nekatolik traži svoga dušobrižnika, bolnički pomoćnik ili pomoćnica se imaju držati pasivno (85): na opetovano traženje mogu ga obavijestiti ne samo preko drugoga nego i sami, jer je obavijest (dojava) u sebi indiferentan čin, koga nitko nije dužan izostaviti uz neku osobnu neugodnost. — U Engleskoj je napose dozvoljeno kod blagoslova s presv. Sakramentom i poslije svečane mise javno moliti za kralja krivovjerca (86). Tako je i u bivšoj Jugoslaviji bilo dozvoljeno javno moliti za kralja.

c) ž e n i d b e: sklopiti brak pred nekatoličkim dušobrižnikom skopčano je s izopćenjem pridržanim biskupu (87). Prisustvovati ženidbi nekatolika kao građanska osoba radi iskazivanja počasti i sl., slobodno je (88). Isto tako vršiti ulogu djevera ili djeveruše i sl., da prisustvovanje svadbenoj gozbi i ne spominjemo.

(78) S. Off. 24. 1. 1906.

(79) S. Off. 23. 2. 1820.

(80) kan. 1149 C. Z.

(81) kan. 1240, § 1 C. Z.

(82) S. Off. 10. 4. 1770.

(83) S. Off. 10. 5. 1753.

(84) S. Off. 5. 7. 1889.

(85) S. Off. 14. 12. 1898.

(86) Reskript od 23. 2. 1820.

(87) kan. 2319 C. Z.

(88) S. Off. 14. 1. 1874; kan. 1258, § 2 C. Z.

II. **S obzirom na hramove, obrede, zavode i sl.:**

a) slobodno je katoliku posjećivati hramove nekatolika kad se ondje ne vrši obred, radi umjetničkih predmeta u njima ili radi glazbe (89); s razmjerno dostatna razloga slobodno ih je pohađati i za vrijeme obreda, čak i govore slušati ako nema opasnosti za vjeru; ta opasnost međutim redovno danas postoji kod većine ljudi, zato je treba posve izbjegavati; tek tamo gdje se ne može izbjeći ili poradi odredbe građanske vlasti (dvorkinje, vojnici) može se trpjeti (90). Nikada pak nije dozvoljeno za vrijeme obreda u njima ikako djelatno sudjelovati (pjevati, svirati i sl.), niti se pokoriti vlasti, ako izda nalog s otvorenom namjerom da pogrdi katoličku vjeru (91)

b) pohađati nekatoličke zavode (škole, akademije i sl.) nije zabranjeno po sebi, nego poradi opasnosti koju ono sobom nosi. Zato ga može opravdati samo težak razlog. Učiti u takovim školama strani jezik, nije još opravdan razlog pohađanja, osim u slučaju gdje je potpuno isključena svaka opasnost po vjeru djece. Pohađati priredbe (javne i privatne) u svrhu iskazivanja domovinskih osjećaja, skopčanih s čašćenjem osoba, kipova i sl. (u Japanu (92), Mandžukuo, Kini) (93) slobodno je, jer danas te priredbe nemaju prvotna praznovjerna značaja, nego su izraz vjernosti i odanosti domovini, te dobrohotnosti prema sugrađanima.

c) pohađati groblja i sudjelovati kod sprovoda nekatolika, slobodno je iz dužnih građanskih obzira kao čisto materijalno sudjelovanje (94). Formalno sudjelovanje kod spaljivanja tjelesa (krematorij) nije slobodno (95), materijalno da; sprovodu slobodnih zidara (masona) gdje se napadno ističe njihova pripadnost toj sekti i veličanje, nije slobodno prisustvovati. Katoličkom svećeniku nije slobodno obaviti ukopa tamo gdje nekatolici nemaju svoga dušobrižnika, niti je dozvoljeno u katoličkim crkvama dati zvoniti na mrtvaca nekatolika (96).

d) voditi s nekatolicima javne rasprave o vjerskim pitanjima, zabranjeno je kako laicima tako svećenicima, bez izričnе dozvole sv. Stolice ili u naglom slučaju dozvole biskupa ordinarija (97).
Prema smislu toga crkvenoga propisa ne idu ni posebničke (privatne) takove rasprave u hatar vjere i Crkve, zato ih redovno treba izbjegavati.

(89) S. Off. 13. 1. 1818.
(90) 4 Reg 5, 18 i sl.
(91) S. Off. 26. 4. 1894.
(92) S. C. de prop. fide 26. 5. 1936.
(93) S. C. de prop. fide 28. 5. 1935.
(94) S. Off. 3. 1. 1818.
(95) S. Off. 27. 7. 1892.
(96) S. Off. 26. 1. 1886. Takav je običaj prije postojao n. pr. u đakovačkoj biskupiji, a na mjestima je postojao sve do nedavna sa znanjem i privolom nadležne crkvene vlasti. Razlog: za tadanje prilike se nije smatralo prikladnim ukinuti stari običaj.
(97) kan. 1325, § 3 C. Z.

II) VJERSKA SUMNJA I KRITIKA.

Vjerske sumnje u životu pojedinca katolika ne samo da nisu isključene, nego su, štoviše, u moderno vrijeme općenito vrlo česte. To dolazi s jedne strane otuda što u predmetu vjere nema neposredne očevidnosti, a s druge strane što se u moderno doba na svakom koraku dižu neopravdani prigovori protiv vjere. Pod uplivom prigovora koji rijetko dolaze dobronamjerno, nego obično s izvjesnim prizvukom omalovažavanja, prijezira, i podcjenjivanja, uvriježio se običaj podvrgavati kritici pojedine članke vjere, manje javno, a više privatno. I javni su i privatni prigovori redovno dokaz ili posvemašnjega nepoznavanja kršćanske vjere uopće, ili nespremna i potom površna poznavanja i poimanja koje te kršćanske istine. I sumnja i kritika odvode mnogoga katolika od vjere, te ga bacaju u naručaj indiferentizma pa čak i nevjere; mnogoga pak nekatolika spriječavaju na putu k spoznanju istine i na povratku u luku spasa. Zato opasnostima što vjernicima prijete s ove strane, treba danas posvetiti mnogo veću pažnju nego u prijašnja vremena.

1. — **Sumnja** kao određeni stav razuma prema istini, stoji: u zadržavanju suda (suspensio iudicii) između dva protuslovna gledišta. Obično se naziva negativnom sumnja, kad razum nema razloga ni za jedno ni za drugo stanovište, niti da se više prikloni jednom nego drugom. Ako su stvarni razlozi za jednu i drugu stranu jednaki, naziva se sumnja pozitivnom. Bitno je dakle u slučaju stroge sumnje (dubium strictum) da ne postoji nikakav sud; kako pak vjera stoji u čvrstom prihvaćanju istine t. j. u sudu da je nešto istinito, sumnjač ne vjeruje jer nema suda. Ne samo da nema čvrsta suda, nego nema nikakova, jer ga ne oblikuje, nego ga zadržava.

Iz činjenice utvrđene na vatikan. saboru (de fide) da »oni što prihvatiše vjeru pod učiteljstvom Crkve nikada ne mogu imati ikakova opravdana razloga da mijenjaju ili sumnjaju o vjeri« (98) slijedi da:

a) Vjerniku katoliku nije nikada slobodno sumnjati o svojoj vjeri.

Razlog: Osnovica vjere jest Božji ugled. Razlozi izneseni za stanovište vjeri protivno, ne mogu nikada ni u čemu uzdrmati Božjega

(98) DB. n. 1794 i n. 1815; kan. 1325, § 2 C. Z.

ugleda. Nikada dakle ne može katolik vjernik slobodno sumnjati o svojoj vjeri. Ne mogu ga uzdrmati n i p o z i t i v n o: kad bi sudio (držao) da su razlozi protiv vjere jednako jaki kao oni za vjeru, formalno bi vrijeđao Boga, izjednačivši ga sa svojim ili ljudskim ugledom. Ni u čemu se ne bi razlikovao od krivovjerca koji to isto čini; n i n e g a t i v n o: ugled Božji t. j. sveznanje i apsolutna istinitost Njegova takovi su razlozi pristanka, da drugih većih i jačih ne može vjernik ni zamisliti. Teško bi dakle Boga uvrijedio ako bi te razloge pristanka smatrao lakima i nedostatnima.

Negativnom sumnjom nazivaju neki neodlučnost u opredjeljivanju prigodom n a p a s t i u vjeri i kod javljanja v j e r s k i h p o t e š k o ć a. Ustezanje ili uzdržanje od suda vele, ne potječe od uvjerenja da su razlozi za oprečna stanovišta slabi ili nikakovi, nego od neznanja, neupućenosti, straha ili nespretnosti. Krivovjernikom se takav ne smije smatrati, jer nije »pertinax« t. j. ne uskraćuje svoga pristanka k istini vjere, nego traži rješenje i čvrsti oslon. To želimo napose naglasiti za poteškoće što se javljaju s obzirom na znanstveno istraživanje (n. pr. biblički izvještaj u Genezi i nauka moderne antropologije i paleontologije). Uočiti treba bitnu razliku između s u m n j e i p o t e š k o ć e. Poteškoća ćemo uvijek imati, ali sumnjati ne smijemo nikada; između vjere i prave znanosti nijesu moguće suprotnosti, jer je Istina (Bog) izvor jednoj i drugoj (99). Dužnost nam je zato nastojati svim silama ukloniti i te negativne sumnje o vjeri; ako je tko nemaran, griješi teže ili lakše prema veličini vlastita nehaja.

b) N e k a t o l i k u j e s l o b o d n o s u m n j a t i o s v o j o j v j e r i, č a k m u j e t o i s p a s o n o s n o.

U pitanju sumnje o vjeri katolik su i nekatolik u posve oprečnom položaju. Za katolika smo utvrdili da nikada ne može sumnjati bez grijeha (100). Za nekatolika je p o z i t i v n a sumnja početak spasenja. Ako se baci na ozbiljno ispitivanje, što mu je razumna dužnost, Božjom će milošću doći do pravih, čistih izvora. Zanemari li daljnje istraživanje i rješenje svojih sumnja, griješi i ostaje materijalni krivovjernik, ali formalni ne, doklegod se nije navodno uvjerio o neispravnosti svoje vjere. N e g a t i v n a sumnja redovno ne dovodi do uspjeha i nema za nj osobite važnosti. Katkada ipak znade biti početak spasonosna ispitivanja.

(99) Fr. T i l l m a n n, n. dj. str. 92 i sl.

(100) Crkva je odsudila učenje Georga H e r m e s a o pozitivnoj sumnji kao osnovi svega bogoslovskog istraživanja, DB. n. 1619.

2. — **Kritički stav prema vjeri** (dogmama) i prema vjerskim odredbama (ustanovama) kako se danas u društvu razmahao, posljedica je vjerskog nehaja (indiferentizma) našega doba. Nije nikakova novost slušati — pa i od katoličkih vjernika — gdje iznose svoje opaske: kako nije suvremena dogma o nepogrješivosti sv. Oca Pape, nauka o uznesenju Bl. Dj. Marije u nebo, kako nije pametno dokidanje nekih blagdana, ograničenje strogoga posta, česta i svagdanja sv. pričest, zabrana modernih plesova, cenzura knjiga i dr.
Kritika se redovno izvrgava u to, da kritičar ne prihvaća bilo kritizirane istine same, bilo da njezino iznosenje ne smatra prikladnim, a odredbe nezgodnima po život katoličkih vjernika. Ne ulazeći ovdje u postanak ove žalosne pojave vjerskog života našega doba, potrebno je ustanoviti da:

a) katoliku nije slobodno kritizirati vjeru kao skup istina koje Crkva predlaže na vjerovanje, s istoga razloga s kojega mu nije slobodno sumnjati o vjeri. Nikada se mjerilo ljudskoga razuma ne može bez povrede Božjeg ugleda suprotstaviti Božjoj mudrosti.

b) kritizirati odredbe i propise Crkve kao čuvarice Božje objave, izdane kao smjernice vjerskoga života vjernika — nije doduše krivovjerje, ali je znak slabe vjere i slaba pouzdanja u Kristovu skrb za Crkvu. Zato je neoprezno i neuputno (»temerarium«); osim što postaje sablažnjivim činom, ako se zbiva pred drugima. Katoliku vjerniku valja ne samo izravne odredbe sv. Oca Pape, nego i odredbe sv. Kongregacija kao organâ crkvene vlasti, primati s dužnim štovanjem i savjesno privoditi u život, jer sve njihove odluke trebaju odobrenje vrhovnoga poglavara Crkve (101).

III) MODERNI »DUH VREMENA«.

Pod pojmom »duh vremena« misli se na utjecaj, što ga na mišljenje pojedinca u pitanjima vjere izvodi liberalno shvaćanje suvremene inteligencije. Liberalizam je 18. vijeka urodio u dušama vjernika filozofskim prevratima, koji su na svim poljima duševna djelovanja doveli do pada. Otrgnuvši se od svake metafizičke norme, ljudska je misao prošla sve do u naše dane najraznoličnije stepene: od intelektualizma preko empirizma do skepticizma, naturalizma i materijalizma; zatim od idealizma preko evolucionizma do pozitivizma i

(101) kan. 244, § 2 C. Z.

panteizma; uz male iznimke potresla je stubokom čitavim duševnim životom 19. stoljeća, da — evo nema još ni 50 godina u tijeku dvadesetog vijeka — sama posvuda živo osjeti proces općega rastrovanja i ugleda tužne plodove svoga djelovanja.

To snažno kovitlanje na idejnom polju, daleko od Božjeg svijetla, unijelo je u život skupinâ i pojedinacâ strahovitu tamu. Vjera je postala vrijednost prepuštena posvema privatnoj brizi pojedinca; usto: vrijednost na posljednjem mjestu, o kojoj da se ne isplati voditi računa, jer da joj je predmet i onako čista imaginacija. Daleko je mnogima realnija estetika nego religija, vjera u čovjeka nego vjera u Boga.

Pod utjecajem toga i takova »duha vremena« pogibli se za vjeru ukazuju jednim dijelom u privatnom, a daleko većim u javnom životu.

a) U p r i v a t n o m ž i v o t u je najveća i po čitav budući život mnogoga vjernika najodsudnija uloga obitelji. Obiteljski vjerski odgoj najbolji je štit što ga roditelji mogu dati djetetu na putu u život. Pokazalo se točnim, da najveći broj vjerskih stradalnika ima svoj nesretni položaj pripisati pomanjkanju zdrava vjerskog odgoja u obitelji. Rđav obiteljski život — prva je pogibao za vjeru.

Utjecaj majke je na prvom mjestu. Ali ni uloga oca se nipošto ne smije podcijeniti; isto tako ni ostalih članova obitelji, braće i sestara. Otud odskače visoka važnost i dužnost roditelja: shvatiti u l o g u v j e r e u obiteljskom (domaćem) odgoju, ozbiljno je čuvati u dušama svojima i svoje djece, savjesno izbjegavati svaki izvanjski negativan upliv.

Stari običaji naših hrvatskih obitelji o zajedničkoj molitvi kod jela i na večer, o strogom pohađanju sv. mise nedjeljom i blagdanom, o primanju sv. sakramenata za velikih svetkovina (Božić, Uskrs, Duhovi i Velika Gospa), o čuvanju stida i osobna poštenja, o štovanju starijega i sl. najbolji su štit za čuvanje vjere u seoskim domovima.

Opasnosti za vjeru nastaju u obiteljskom životu ako članovi obitelji:

a) omalovažavaju, potpuno zanemaruju ili se čak izrugivaju molitvi; b) neobdržavaju ni Božjih ni Crkvenih zapovijedi, ne prisustvuju sv. misi na naređene dane, ne drže posta, nemrsa, uskrsne ispovijedi i pričesti; c) psuju pred djecom, ružno govore, lažu, kradu, sablažnjivo žive, opravdavaju priležništvo, pometnuće, samoubijstvo, rastave braka i sl.; d) omalovažavaju, preziru ili pogrđuju svećenika, Crkvu, sv. Oca Papu, redovnike i redovnice; e) drže u kući liberalne novine, sablažnjive časopise, slike i kipove.

U takovoj intimnoj okolini niti je moguće othraniti niti sačuvati vjere, osim uz izvanrednu Božju pomoć.

b) U javnom životu su dandanas pogibelji za vjeru daleko veće nego u prijašnje doba. Vođeni krivim zasadama o ulozi i zadaći države, a ne imajući u svojim dušama čvrsta etičkog oslona, moderni su upravljači dozvolili, da je javni društveni i državni život ne samo ugrožavao, nego upravo zatirao vjeru u Boga bez milosrđa. Napose su to činili:

a) moderni tisak (štampa): novinstvo sa svojim često protukršćanskim, lascivnim i nekritičnim sadržajem, te sablažnjivim oglasima i preporukama; lijepa knjiga (romani, novele, pjesme, »stripovi«); znanstvena i popularno-znanstvena knjiga, u pretežnom dijelu izravno ili neizravno bezbožna (marksistička, sektaška). Crkva je s obzirom na ovu veliku opasnost po vjeru izdala svoje propise: što je i kada je katolicima dozvoljeno, a što zabranjeno čitati (102);

b) zavodi, ustanove (institucije) za razonodu. Grobari vjere su na prvom mjestu kinematografi i kazališta; zatim zabavišta razne ruke (varieté, dancing i sl.). Ne jačaju je ni plesne zabave (»srednjoškolske čajanke«), ni sportski izleti;

c) ideološki pokreti s određenim stavom prema vjeri. Ne uzimajući u obzir staro doba, ističemo samo pokrete novijeg vremena po svim državama i kontinentima: slobodnih zidara (103) (»masonerija«), komunista, reda Good Templars (104), spiritista, rasista, antropozofa, rotara, YMCA organizacije, prijatelja »upepeljivanja« (za podizanje krematorija) i dr.

d) škole. Danas su škole u nekim državama postale rasadište bezvjerstva. I to ne samo visoke nego i srednje, a u nekim državama (Francuskoj prije rata) i pučke. Tri su vrsti škola: a) vjerske, b) bezvjerske (pozitivno nekatoličke) i c) neutralne.

S obzirom na opasnosti po vjeru djece, imaju za katoličke vjernike vrijediti ove norme:
1) u pozitivno nekatoličke škole nije slobodno slati katoličku djecu radi vrlo blize opasnosti po njihovu vjeru;
2) u neutralne (mješovite, »simultane«) škole nije također slobodno slati djecu, osim u slučaju kad to dozvoli mjesni biskup uz mjere opreza i poradi osobitih okolnosti. Razlog: neutralne škole privode u dušu djece vjerski nehaj (indiferentizam), kad vide da učitelji ne daju vjeri ono

(102) kan. 2335 C. Z.
(103) S. Off. 9. 8. 1893.
(104) kan. 1374 C. Z.

poštovanje koje treba ili čak da se vjerskim istinama i obredima izruguju. Da katolik preuzme službu učitelja na visokima i srednjima pozitivno nekatoličkim ili neutralnim školama, ušlo je u običaj danas posvuda, osobito u konfesionalno mješovitim krajevima. Na pučkim takovim školama služiti može katolik samo ako tim ne pobuđuje smutnje među vjernicima. — Uvijek će katolik učitelj morati nastojati da svojim postupkom u vršenju školskih i vjerskih dužnosti bude na duhovnu korist inovjercima, a na čast svojoj sv. Crkvi;

3) u vjerske (konfesionalne) škole dužnost je roditelja slati djecu gdjegod je to omogućeno. Ispričaje ih samo stvaran težak razlog; među takove se za protivan postupak jedva može ubrojiti okolnost: »da mi dijete nauči strani jezik«.

Svi koji pripadaju Crkvi moraju odlučno vojevati

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/svi-koji-pripadaju-crkvi-moraju-odlucno.html

Iz članka biskupa Antuna Mahnića ***Zvanje katoličkih svjetovnjaka*** (*Knjiga života*, 1923., str. 61.-64.)

DR. A. MAHNIĆ

13. Zvanje katoličkih svjetovnjaka.

Od resolucija, koje je prihvatio prvi hrvatski katolički sastanak, cijenimo najvažnijom onu o katoličkim svjetovnjacima. Pitanje o katoličkim svjetonjacima za nas je dan danas životno pitanje. Žalosnim srcem opažamo, kako je naš javni život općenito lišen duha Isusova. U politici, u znanosti i umjetnosti ne će se, da se evanđelju prizna onaj utjecaj, koji mu dolikuje kao božanskoj nauci; vjera je postala privatna stvar. Baš stoga svi osjećamo potrebu reakcije. Već je skrajnje vrijeme, da se katolici otresu mrtvila, te stupe iz domaćeg skrovišta i iznesu u javnost svoje uvjerenje. U srcima Hrvata, hvala Bogu, plamti svijetlo vjere Isusove; ali što žalimo, jest to, da je ovo svijetlo poznato isključivo domaćem ognjištu; ovo svijetlo treba postaviti na svijetnjak, treba s njime stupiti u javnost.

Da to urade, pozvani su u prvom redu naši svjetovnjaci; to je danas veličanstvena zadaća katoličkog laji-kata.

Nu čujèmo već unapred, gdje nam se prigovara: »Zar nije rekao Isus Apostolima: Vi ste svijetlo svijeta, vi ste so zemlje? Reakcija protiv bludnja i grijeha, u opće svaki preporod kršćanskog života, mora potjecati od onih, preko kojih Gospodin Isus nastavlja svoj božanski rad na zemlji.

Laici se punim pravom mogu izgovarati: »Što je nama do toga? To je popovski posao!«

Ovaj je prigovor (da u kratko rečemo) bez ikakova temelja. Ta isto sv. Pismo nameće svjetovnjacima dužnost, da sudjeluju sa svećenicima pri ostvarenju kraljevstva božjega, a povijest nas s druge strane uči, kako su vrsni svjetovnjaci vršili zdušno ovu svoju dužnost u svako doba, i time koristili svojoj Crkvi u velike. Dapače upravo u naše doba prilike su takove, da se bez pripomoći svjetovne naobražene ruke jedva možemo nadati radikalnoj i potpunoj preobrazbi javnih prilika prema duhu Isusova evandelja. Laici pak sami morali bi s veseljem i oduševljeno prihvatiti ovo sudjelovanje; jer oni upravljaju javnim životom, a baš taj javni život treba da opet oživi duhom Isusovim.

Po nauci sv. Pavla Crkva je tijelo Isusovo, pojedini su vjernici udovi toga tijela. Kako na čovječjem tijelu svaki ud ima svoju službu, posao, tako je i svaki vjernik dobio od Boga posebno zvanje i zadaću. Odnošaj tjelesnih udova je zamjenit; po odredbi Stvoriteljevoj: udi se brinu jedan za drugoga, te ako strada jedan ud, s njime stradaju svi udi, a ako li se slavi jedan ud, s njime se raduju svi udi.« (I. Kor. 12, 26.) Isto vrijedi i za Crkvu. Ne opstojimo svaki za se, već svaki za sve, a svi za svakoga. Tijelo Crkve Isusove tako je sastavljeno, da svaki sa svoje strane toliko doprinosi za unapređenje zajednice (Ef. 4.), koliko može. Stoga se ništa više ne protivi duhu Crkve Isusove, nego li nehajstvo. — Svima nam mora biti do napretka, do sreće i slave Crkve katoličke, svi valja da učestvujemo pri tijelu Isusovu (Ef. 4, 12) onako, kako je kome podijelio Gospodin (I. Kor. 3, 5.). Tjelesni se udovi razlikuju među sobom, a tako i crkveni udovi. U Crkvi vjernici ni-

jesu svi apostoli, nijesu svi proroci ili učitelji nego samo oni, koje je postavio Bog (I. Kor. 12.) Tako razlikuje veliki apostol Crkvu učeću i slušajuću. Prvoj je povjerio Isus svoju božansku nauku, da je čuva i nepogriješivo tumači i naviješta ljudima; drugoj je naredio naš Spasitelj. da učeću Crkvu sluša. Svećenici spadaju u učeću, a svjetovnjaci u slušajuću Crkvu.

Gospodin Isus govori o Crkvi, kojoj treba da kažemo, ako nas ne posluša koji naš brat, koji je sagriješio; i »ako ne posluša ni Crkve, neka nam bude kao neznabožac i carinik.« Uz te riječi rekao je Gospodin Apostolima: »Štogod vežete na zemlji, bit će vezano i na nebu, i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu«. (Mat. 18.) To je tako zvana «zapovijedajuća Crkva«, koju sačinjavaju samo apostoli i njihovi nasljednici. Ovoj Crkvi treba da se svi vjernici pokoravaju.

No u Crkvi Isusovoj ima i drugih zadataka, koji su zajednički svim katolicima bez razlike. Crkva Isusova na ovoj zemlji zove se »vojujućom«, i zato svi, koji pripadaju ovoj Crkvi, moraju odlučno vojevati. Dapače sav kršćanski život prikazan je u sv. Pismu kano neprestana borba proti požudama puti, očiju i protiv oholosti života (I. Iv. 2, 16.). »Neće dobiti nagradu, tko ne vojuje pravo«. (II. Timot. 2, 15.)

Ovo je zajedničko polje, na kojemu treba da rade u zajednici svećenik i laik, e da suzbiju neprijateljske navale i obrane Crkvu i vjeru i vrhunaravna dobra, koja je stekao Sin Božji s vlastitom krvlju. Cijela kršćanska obitelj je velika vojska, kršćanski život neprestani rat, koji mora svršiti sa sjajnom pobjedom nad grijehom i vlašću tmina. Sv. Pismo, razlikujući dvije Crkve, glede zapovijedanja i slušanja, ne razlikujući ih ni najmanje, kad se radi o borbi

proti zla duha i pokvarenosti ljudske naravi. Ako tko hoće za mnom da ide, neka se odreče sebe i uzme križ svoj.« Ako tko izgubi dušu svoju radi mene, naći će ju.«(Mat. 16.) »Tko ne mrzi na svoga oca i mater i ženu . . . i samu dušu svoju, ne može biti moj učenik.« (Luk. 14.) »Nijesam došao, da donesem mir na zemlju, nego mač.« (Mat. 10, 34.) To su riječi, koje je Isus upravio ne samo svojim apostolima, nego i svim svojim sljedbenicima.

I sv. Pavao u borbi s vlastima ovoga svijeta, bodri sve vjernike bez razlike: »Uzmite sve oružje Božje, da biste se mogli braniti u zli dan . . . Stanite opasavši bedra svoja istinom i obukavši se u oklop pravde . . . a vrh svega uzmite štit vjere, o koji ćete moći pogasiti sve raspaljene strijele nečastivoga«. (Ef. 6.)

Obraćenici

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/obracenici.html

Iz udžbenika za pastoralnu teologiju Dragutina Kniewalda (Pastirsko bogoslovlje, Zagreb 1943., str. 133.-134.).

OBRAĆENICI.

Obraćenikom se u strogom smislu rieči smatra onaj, tko se odrekao nevjere, krivovjerja ili razkola, pa postao katolikom. U najširem se smislu može smatrati obraćenikom i onaj katolik, koji je dulje vremena živio u habitualnom smrtnom griehu, pa se na pr. u misijama, duhovnim vježbama, ili drugom kojom prigodom obratio na nov život i započeo revno kršćanski živjeti. I jedni i drugi obraćenici imadu neke zajedničke crte. Oni su u jednu ruku često osobito revni, te u svojoj revnosti mogu kadšto i prevršiti mjeru razboritosti. U drugu se ruku kod njih mogu opaziti i neki zaostatci njihovih prijašnjih zabluda ili grieha, ako je to u njihovom sadašnjem stanju obično i nesviestno, ili barem nehotično. Odveć velika i kojiput nerazborita se revnost neofita i konvertita znade očitovati u nekoj potenciranoj dinamici života, koja bi htjela sve odjednom preokrenuti u svetce. Neofiti i konvertiti gledaju sve životne pojave očima svog obraćenja i kao da ne razumiju ljudskih slabosti kršćana, pa postaju odveć strogi i tvrdi u žaru svoje revnosti. Dušobrižnik će dakle i nakon krštenja, odnosno prielaza na katoličku vjeru, zadržati dobre veze s obraćenikom, njetit će njegovu ljubav k Bogu i zahvalnost za veliku milost obraćenja, ali će istodobno i možebitnu nerazboritu revnost svesti na pravu mjeru. Nesviestne ili nehotične ostatke iz prijašnjeg života, kad obraćenik nije još bio katolik, dušobrižnik će oprezno i obzirno, ali isto tako jasno, nastojati odstraniti, a to ne će biti težko, jer su obraćenici, osobito u prvo doba iza obraćenja, u takovu razpoloženju, da će sve učiniti, što sveta vjera traži od njih. Jer oni su, potaknuti milošću Božjom, tražili Boga i Kristovu Crkvu i kad su našli, za čim su žudjeli, puni su dobre volje, da izpunjaju ono, što od njih Bog i Crkva traži. Ali neriedko dospie-

vaju u dvoumice, jer ne znaju, što im je činiti. Tu treba blagim i obzirnim načinom dušobrižnik pomoći.

Znatno je teže dušobrižniku s onima, koji su možda prešli na katoličku vjeru iz sebičnih ili sasvim ovozemskih razloga, jer moraju, na pr. radi ženidbe s katolikinjom na njezin zahtjev, izvršiti, kako oni misle, ovu vanjsku formalnost. Ovakovi se prielazi ne bi smjeli dešavati, ali time nije rečeno, da u praksi nema takvih prielaza. Ovakovi »obraćenici« ostaju u svojoj duši i u svom životu onakvi, kakvi su bili prije »obraćenja«. U njima se nije ništa promienilo i oni i ne misle da bi se trebalo što promieniti. Kojiput će možda, na pr. ženidbenom drugu za volju, doći u crkvu, ali to ništa ne mienja na stvari. Na djecu i na čitavu okolinu mogu ovakovi »obraćenici« samo nepovoljno djelovati. S dušobrižnikom će ih obično vezati samo prieka potreba, kad možda trebaju kakove dokumente od župnoga ureda. I to je sve. Obično bi svako približavanje sa strane dušobrižnika bilo uzaludno. On će biti ljubezan i uslužan, ali se radi možebitne uljudnosti s druge strane ne će podavati nikakvim nadama. Sve, što može učiniti, jest, da moli i samo da moli za ovog »obraćenika« i njegova bračnog druga i djecu.

Da ne dođe do ovakvih slučajeva, odnosno, da broj ovakvih slučajeva bude stegnut na najmanje, što je moguće, držat će se dušobrižnik točno upute RO II, III, 1.: »Odrastli neka se krsti, samo ako zna i hoće i ako je dobro poučen«. Ovo ne vriedi samo za krštenje, nego i uobće za prielaz na katoličku vjeru. RO II, III, 12. izriekom propisuje, da onaj koji prelazi na katoličku vjeru, treba prije toga priznati zloću svojih zabluda, zamrziti na njih i marljivo se poučiti u katoličkoj vjeri. Osim dobre pouke, koja obično ne može biti dovršena u nekoliko dana, nego će trajati dulje vremena, traži RO da obraćenik »zna i hoće« prieći na katoličku vjeru. To će reći, da je pri sviesti, da znade, o čemu se radi, i da on sam hoće postati katolikom. Ne radi se o tomu, da obraćenik jednostavno kaže, da želi postati katolikom, nego treba izpitati i njegovu nakanu, njegove motive, koji ga nukaju na taj čin. Ako su motivi nečastni, tada dušobrižnik ne smije popustiti i ne smije ga primiti, sve dok zbiljski motivi ostaju nečastni. Ako motivi nisu doduše nečastni, ali se ne odnose na vjersko područje, dakle na spasenje vlastite duše, nego na pr. na sklapanje braka s određenom osobom, tada je u praksi razumljiva sklonost nekih dušobrižnika, da budu blaži, pa da se ograniče samo na dobru pouku, a da sve drugo prepuste Božjoj milosti i bračnom drugu, koji je imao toliko energije, da zatraži i provede prelaženje svog zaručnika na katoličku vjeru. Ali tko će u budućem njihovu zajedničkom životu utjecati na drugoga, i na djecu, da li katolički bračni drug, ili onaj, koji je bez prave volje prešao na katolicizam, samo da udovolji želji drugoga? Zbilja i praksa pokazuju, da je vrlo često upravo blagost pri prelaženju skrivila mnogo zla u obiteljima. Katekumenat, koji je u prvim kršćanskim vremenima predhodio krštenju, trajao je i više godina, i katekumeni su morali proći težke kušnje prije krštenja. A nakon krštenja nije ih čekala nikakva zemaljska dobrobit, nego samo progoni i smrt. Danas je katekumenat i kraći i blaži od onoga u prvim kršćanskim vremenima, ali on ne smije biti puka formalnost. A da to ne bude samo puka formalnost, treba se dušobrižnik uvjeriti, da katekumen iskreno želi postati katolikom, da je dobro poučen i da ozbiljno želi živjeti onako, kako to od njega traži katolička vjera. Zato ne će

dusobrižnik smatrati, da je posao obraćenja gotov, kad je katekumen formalno primljen u katoličku Crkvu, nego će mu i dalje, koliko mu to prilike dopuštaju, posvetiti svoju pažnju i brigu.

Ova je vjera stožerna os kršćanskog života i temeljni preduvjet blažene vječnosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/ova-je-vjera-stozerna-os-krscanskog.html

IN FESTO SS. TRINITATIS.

Introitus. Tob. 12.

Benedícta sit sancta Trínitas, atque indivísa únitas: confitébimur ei, quia fecit nobíscum misericórdiam suam.

Ps. 8. Dómine Dóminus noster, quam admirábile est nomen tuum in univérsa terra!

℣. Glória Patri.

Oratio.

Omnípotens sempitérne Deus, qui dedísti fámulis tuis in confessióne veræ fídei, ætérnæ Trinitátis glóriam agnóscere, et in poténtia majestátis adoráre unitátem: quæsumus; ut ejúsdem fídei firmitáte, ab ómnibus semper muniámur advérsis. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat.

Deinde fit commemoratio de Dominica prima post Pentecosten.

Oratio.

Deus in te sperántium fortitúdo, adésto propítius invocatiónibus nostris: et quia sine te nihil potést mortális infírmitas, præsta auxílium grátiæ tuæ; ut in exequéndis mandátis tuis, et voluntáte tibi et actióne placeámus. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Romános. c. 11.

O Altitúdo divitiárum sapiéntiæ et sciéntiæ Dei: quam incomprehensibília sunt judícia ejus, et investigábiles viæ ejus! Quis enim cognóvit sensum Dómini? Aut quis consiliárius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, et retribuétur ei? Quóniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt ómnia: ipsi glória in sæcula. Amen.

Graduale. Dan. 3. Benedíctus es Dómine, qui intuéris abyssos, et sedes super Chérubim.

Misa za blagdan Presvetog Trojstva (Rimski Misal)

Zanimljive su pouke koje Dragutin Kniewald donosi uz hrvatske prijevode misnih obrazaca. Najvrijednija je svakako ona koju stavlja za blagdan Presvetog Trojstva... (*Nedjeljni misal*, III. izd., Zagreb 1939., str. 139.-141.)

Blagdan Presvetog Trojstva

(I. nedjelja po Duhovima)

U poduhovsko nas doba nade, rada i priprave za sretnu smrt nije mogla sv. Crkva ljepše uvesti nego stavivši nam najprije pred oči Veličanstvo Trojednoga Boga. »Tko vjeruje, spasit će se!« Isus je donio svijetu vjeru u jedinoga pravoga Boga: Oca, Sina i Duha Svetoga i otkrio nam neizrecivu tajnu vječnoga života presvetoga Trojstva. Ovu vjeru propovijeda i danas još katolički misionar bijednome poganinu. Ova je vjera stožerna os kršćanskog života i temeljni preduvjet blažene vječnosti. Čuvajmo je dakle kao zjenicu oka svoga. Ne dopustimo nikada, da se pred nama govori proti Bogu i vjeri. Ne držimo i ne čitajmo knjiga i novina, koje napadaju ili vrijeđaju naše vjerske svetinje!

Ulaz (Tob. 12, 6). Blagosloveno budi *sveto Trojstvo, i nerazdijeljeno jedinstvo,* slavimo ga, jer učini s nama milosrđe svoje. (Ps. 8, 2) Gospode, Gospode naš, kako je divno ime Tvoje po svoj zemlji. Slava Ocu . . . Blagosloveno . . .

Slava.

Molitva. Svemogući, vječni Bože, koji si dao vjernima svojim, *da u ispovijedanju prave vjere spoznaju slavu vječnoga Trojstva,* i da se u moći veličanstva klanjaju *jedinstvu:* molimo, da nas čvrstoćom iste vjere uvijek obraniš od svih protivnosti, po G. n.

Čitanje poslanice bl. Pavla apostola Rimljanima (11, 33-36). O dubljine bogatstva i mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučljivi sudovi njegovi,

i neistražljivi putovi njegovi! Jer tko je upoznao misao Gospodnju? Ili tko mu je bio savjetnik? Ili tko mu je prije što dao, da mu se uzvrati? Jer je sve od njega i po njemu i u njemu. Njemu slava u vijeke Amen.

Na stepenicama (Dan. 3, 55, 56). Blagosloven si Gospode, koji gledaš bezdna i stoluješ nad kerubinima: Blagosloven si, Gospode, u svodu nebeskom i pun slave u vjekove. Aleluja, aleluja. Blagosloven si, Gospode, Bože otaca naših, i pun slave u vjekove, aleluja.

† **Slijedi sv. Evanđelje po Mateju** (28, 18-20). U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite dakle, učite sve narode, krsteći ih *u ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga:* učeći ih, da opslužuju sve, što sam vam zapovjedio. I eto ja sam s vama u sve dane, do konca svijeta.

Vjerujem.

Prikazanje (Tob. 12, 6). Blagosloven da je Bog *Otac*, i jedinorođeni *Sin Božji, Sveti* također *Duh,* jer učini s nama milosrđe svoje.

Tajna. Posveti, molimo, Gospode, Bože naš, po zazivanju svetoga imena svojega žrtvu ovoga prinosa i po njoj nas same sebi savrši za svoj vječni dar, po G. n.

Predslovlje presvetog Trojstva.

Pričesna (Tob. 12, 6). Blagosivajmo Boga nebeskoga i slavimo ga pred svima, što živu, jer učini s nama milosrđe svoje.

Popričesna. Koristilo nam zdravlju tijela i duše, Gospode Bože naš, primanje ove tajne i ispovijedanje *vječnoga svetoga Trojstva* i istoga nerazdjeljivoga *jedinstva,* po Gospodu . . .

Mjesto početka sv. evanđelja po Ivanu čita se danas kao posljednje evanđelje:

† **Slijedi sv. evanđelje po Luci** (6, 36-42). U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Budite milosrdni, kao što je i Otac vaš milosrdan. Ne sudite, i ne će vam se suditi; ne osuđujte i ne ćete biti osuđeni; opraštajte, i bit će vam oprošteno. Dajte, i dat će vam se, mjeru dobru, nabijenu, stresenu, preobilatu, dat će u naručje vaše; jer kakvom mjerom mjerite, onakvom će se vama odmjeriti. A kaza im i priču: Može li slijepac voditi slijepca? Ne će li obadva pasti u jamu? Nije učenik nad učiteljem, a svaki će biti savršen, kao što je učitelj njegov. A zašto vidiš trun u oku brata svoga, a grede u oku svome ne opažaš? Ili kako možeš reći bratu svomu: Brate, daj da izvadim trun iz oka tvojega, kad sam ne vidiš grede u oku svomu? Licemjere, izvadi najprije gredu iz oka svoga, pa ćeš onda vidjeti da izvadiš trun iz oka brata svoga.

"Kao biskupu dužnost mi je da budem vođa i zaštitnik svima koji hoće vojevati bojeve Gospodnje"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/kao-biskupu-duznost-mi-je-da-budem-voa.html

Nadbiskup Ivan Ev. Šarić napisao je ove riječi iz naslova u svojoj poruci Hrvatskom orlovskom savezu 1924. godine. Šarić je bio veliki podupiratelj Katoličke akcije, napose orlovske, i kasnije križarske, organizacije.

Među člancima bl. Ivana Merza nalazimo i jedan iz 1926. pod nazivom ***Crkva i orlovstvo***.
Merz je taj članak sastavio od raznih citata hrvatskih biskupa i pape Pija XI. koji govore o orlovskom pokretu. Koliko vidim, među njima je najviše citata nadbiskupa Šarića. Budući da tu ima puno vrijednih misli i poruka, prenosim ovdje neke od tih Šarićevih citata, uz par slika tog velikog biskupa (koje sam preuzeo sa stranica Vrhbosanske nadbiskupije)...

> »Ne može imati Boga za Oca, tko nema Crkvu za Majku. Prisloniti se moramo što tjesnije uz tu blagu Majku, koja će nas nježnom rukom uvijek upravljati sigurnim putom vječnomu cilju naših duša, k Bogu. I zato je i mene i sav naš prečasni episkopat tako radosno dirnula Vaša odlučna volja da se što uže priljubite k starješinstvu Crkve i, preko svojih vođa svećenika, uspostavite neprestani idejni kontakt s biskupima koje je *sam Duh Sveti postavio da ravnaju Crkvom Božjom*«.

»Kao biskupu dužnost mi je da budem vođa i zaštitnik svima koji hoće vojevati bojeve Gospodnje. A to su naši Orlovi. Uvijek vjerni Crkvi i njezinim pastirima, uvijek spremni na rad i žrtve za pobjedu Božje stvari. Četa Božja koja je na svoje zastave napisala preporod naše hrvatske domovine u Kristu. I ja se čvrsto uzdam da će ova četa izvesti taj preporod. I ja samo najljepše nade vežem uz vas, mlada braćo!«

»Orlovski pokret neka bude pokret praktičnog, djelotvornog, proživljenog kršćanstva. Pa će onda biti vječan. Nepridobiv i nepobjediv kao Krist pod čijim zastavama vojuje, a komu je rekao Bog: "Sjedi o desnu moju, dok ne položim neprijatelje Tvoje za podnožje nogama Tvojim."
Pa će onda naš pokret zbilja biti pokret Orlova Božjih, koji će junačkim zamahom voditi mladi rod naš ravno k Suncu Istine i Ljubavi. Pa će onda naš pokret biti Makabejsko koljeno narodu našem koje će opet ostvariti zavjet slavne starine i učiniti Hrvatsku opet kršćanskom i katoličkom.«

»Na temeljnoj zasadi kršćanstva da svaki preporod mora početi od samoga sebe, najprije moramo ostvariti kraljevstvo Božje, izraditi što savršeniju sliku Kristovu u svojoj duši, utjeloviti se u Kristu da mognemo onda postati oruđem Providnosti Božje u obnovi društva, apostolima, solju i svijetlom svijeta. "Regnum Dei intra vos est" - "Kraljevstvo Božje je u vama". I stoga s posebnim veseljem pozdravljam baš tu najizrazitiju crtu Vašega programa: Prvenstveno odgojni značaj Orla. Odgojiti sebe, njegovati vjerski život i crkveni duh u svojim članovima, stvarati kršćanske značaje: to je uzvišena zadaća na koju jamačno smjera i kojoj konačno služi sav ostali vaš rad. – A to je zalog Vašega uspjeha na polju katoličke obnove. Stvorimo li pojedince pune duha Božjega i pune oduševljenja za Božje sinove i za pobjedu Kraljevstva Božjega, preporod javnoga života doći će sam od sebe, jer će nas ljubav Božja i žar milosti goniti na rad i čeličiti na žrtve: "Charitas Christi urget nos." – Po sjedinjenju s Isusom postat ćemo i mi dionici snage i svemoći njegove. – "Sve mogu u onome koji me jača. Ali ne ja, nego milost Božja sa mnom".«

»A među svim katoličkim organizacijama, jedna je kojoj moramo prije svega posvetiti svoju brigu. To je organizacija katoličke omladine. Ova je organizacija i najzahvalnija i najpotrebitija i najvažnija. Najzahvalnija je jer se mladosti najlakše primaju uzvišene misli, i jer se mladost lako oduševljava i jer je mladost uvijek spremna na rad i žrtve. Najpotrebitija, jer su godine mladosti pune pogibelji i jer mladeži već po naravi njezinoj treba odgoja i vodstva. Najvažnija, jer ono što se u mladosti utisnulo u srce, ostaje najtrajnije, nikad se ne da posve iščupati i daje temeljni smjer čitavome životu čovjeka: "Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea." Duh mladosti, to je duh koji će vladati budućnošću. I tko osvoji mladost, osvojio je svijet za buduće naraštaje. – I ništa nam ne mora biti toliko na srcu, koliko baš to da stvorimo bujnu cvjetnu organizaciju katoličke mladeži i da onda tu organizaciju postavimo na zdrave i vječne temelje evanđeoske istine.«

Ad Orientem, id est ad Christum

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/ad-orientem-id-est-ad-christum.html

Propovijedi sv. Antuna Padovanskoga su odličan putokaz kroz crkvenu godinu (prema tradicionalnom obredu, naravno). One točno prate razne obrasce za sv. misu, te su po njima i dobile nazive, npr. za svetačke blagdane: "De uno martyre", "De uno confessore", "De una virgine et martyre" itd.
Sv. Antun je većinu svojih propovijedi izrekao 1228. godine. Iz te godine potječu njegove propovijedi "De tempore" (slijede liturgijske obrasce *proprium de tempore*). Čitajući te propovijedi, shvatit ćete da su se od vremena sv. Antuna do danas u tradicionalnom rimskom obredu održali, uglavnom, potpuno isti obrasci svetih misa.

Kad sam nedavno listao korizmene propovijedi sv. Antuna, upao mi je u oči njegov izraz "Ad Orientem, id est ad Christum" iz propovijedi na ponedjeljak prvog tjedna korizme.
Cijeli taj pasus glasi ovako:

"*Ponitur igitur paradisus in oriente, per orientem intellige adventum ad iudicium: Vel pro oriente Christum, qui 'vir oriens nomen eius' (Zach. 3, 12). Ita igitur debet plantari mens fidelis ad orientem ut semper habeat divinum iudicium prae oculis, semperque formidet et timet, quia: 'Populе meus, qui beatum te dicunt, ipsi te decipiunt' (Isa. 3, 12). Et Leviticus primo, praeceptum est ut vesicula oviculae poneretur in oriente altaris in loco ubi erant cineres, innuens ad memoriam iudicii motus elationis reprimere. Item quando motus elationis surgit in te et inflaris ad modum vesicae quae nihil continet nisi ventum, pone te ad Orientem, id est ad Christum...*"

("*Postavljen je dakle raj na istoku, a po istoku shvati dolazak na suđenje: 'I bit će dolazak Sina Čovječjega kao munja koja izlazi od istoka' (Lk 17, 24). Ili za istok shvati Krista, koji je 'čovjek kome je ime Istok' (Zah 3, 12). Tako dakle treba biti posađen um vjernika prema istoku, da uvijek ima pred očima Božji sud, i da uvijek dršće i strahuje, jer: 'Narode moj, oni koji kažu da si dobar, oni te varaju' (Iz 3, 12). I u prvom poglavlju Levitskog zakonika, određeno je da se mijeh ovčice postavi na istok žrtvenika, na mjesto gdje je bio pepeo, naznačujući da na spomen Suda treba suzbiti nagnuća uzdizanja. Isto tako, kad u tebi ustane nagnuće prema vlastitom uzdizanju i napuhneš se kao mijeh koji ništa nema u sebi osim vjetra, [obrati se] okreni se prema istoku, to jest, prema Kristu...*")

[Ioannes de la Haye, ***Sancti Francisci et sancti Antonii opera omnia***, 1653., str. 55.]

Želim da se ova presveta otajstva iznad svega časte i štuju

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/zelim-da-se-ova-presveta-otajstva-iznad.html

Sv. Franjo je u svojoj oporuci naglasio, govoreći o Presvetom Sakramentu: "haec sanctissima mysteria volo super omnia honorari et venerari" ("ova presveta otajstva želim da se iznad svega časte i štuju").

Još u čuvenom pismu svećenicima svoga reda, sv. Franjo piše:

"*Rogo etiam in Domino omnes fratres meos, sacerdotes qui sunt et erunt et esse cupiunt Altissimi, quod quandocunque voluerint Missam celebrare, puri et pure faciant cum reverentia verum sacrificium sanctissimi Corporis et Sanguinis Domini nostri Iesu Christi, sancta intentione et munda, non pro ulla terrena re, neque timore vel amore alicuius hominis, quasi placentes hominibus. Sed omnis voluntas, quantum adiuvat gratia Omnipotentis, ad eum dirigatur, et soli ipsi Deo summo tantum placere desideratis, quia ipse solus operatur ibi, sicut sibi placet.*
Quoniam sicut ipse Dominus dicit: 'Hoc facite in meam commemorationem' (Luc. 22,

19), si quis aliter fecerit, Iudas traditor efficitur. Recordamini fratres sacerdotes, quoniam scriptum est in Lege Moysi, quod transgredientes in corporalibus sine ulla miseratione per sententiam Domini moriebantur."

("*Molim također u Gospodinu svu braću svoju, koji jesu i bit će i žele biti svećenici Svevišnjega, da kad god namjeravaju služiti Misu, to čine čisti i čisto sa štovanjem: pravu žrtvu presvetoga Tijela i Krvi Gospodina našega Isusa Krista, sa svetom i čistom nakanom, ne za bilo kakvu zemaljsku stvar, niti zbog straha ili ljubavi bilo kojeg čovjeka, poput onih koji ugađaju ljudima. Nego, sva volja, koliko pomogne milost Svemogućega, neka se usmjeri na Njega, i jedino samome višnjemu Bogu nastojite ugoditi, jer samo On djeluje ondje, kako se Njemu sviđa.*
Jer, sam Gospodin kaže: 'Ovo činite meni na spomen' (Lk 22, 19), a ako netko drugačije čini, postaje Juda izdajnik. Sjetite se, braćo svećenici, da je pisano u Mojsijevom zakonu da su prijestupnici bez ikakve milosti, po odredbi Gospodnjoj, bivali smaknuti.")

Osim velike brige oko što dostojnijeg služenja svete misne žrtve, franjevački je red karakteriziralo i nastojanje oko što dostojnijeg primanja svete pričesti. S kakvom pobožnošću su nekada franjevci pristupali svetoj pričesti, dobro možemo vidjeti u pravilima sv. Bonaventure za franjevačke novake (***Regula novitiorum***).
Sv. Bonaventura traži da se pojedinac cijeli tjedan duhovno priprema za dan kad je odlučio primiti sv. pričest (*Regula novitiorum*, cap. IV.):

"*Cum Apostolus dicat quod qui illud incogitabile sacramentum 'indigne manducat, iudicium sibi manducat et bibit' (I. Cor. 11, 29): idcirco quandocumque proponis, studeas per totam hebdomadam praecedentem te praeparare, per peccatorum contritionem continuam, confessionem et devotam orationem. Nam de hac praeparatione loquebatur Apostolus, cum dicebat: 'Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat et de calice bibat' (I. Cor. 11, 28). Quod si in die dominico proponis communicare, studeas te ante per triduum ad fervorem spiritus ordinare, ut sis in sexta feria praecedenti ab omni cogitatione immunda abstractus... Sabbato proponas penitus fratrum consortia declinare, et quietem mentis eligere, dies enim requietionis est: et pone strictum ori tuo silentium, ut saltem illo die non solum otiosa verba succidas, sed ipsa necessaria vix loquaris. Nam, teste Hieremia: 'Bonum est praestolari cum silentio salutare Dei nostri'. Et usque ad completorium exerceas te, aut in lectione, aut in bona meditatione. Post completorium vade in ecclesiam, et ibi revoca mentem tuam, et quidquid contra Creatorem tuum fecisti recogita cum dolore et amaritudine cordis, dicendo cum Propheta: 'Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae' (Isa. 38, 15). Et semper quando communicare proponis, die praecedenti ieiunes: et post matutinum non dormias, sed vigila in oratione...*"

("*Jer Apostol govori da tko taj neobuhvatni sakrament 'nedostojno jede, sud sebi jede i pije' (1 Kor 11, 29), stoga kad god se odlučiš* [pričestiti]*, trudi se preko cijeloga prethodnog tjedna pripremati, po neprestanom kajanju za grijehe, ispovijedi i pobožnoj molitvi. Naime, o toj je pripremi govorio Apostol, kad je rekao: 'Neka se iskuša čovjek, i tako od toga kruha jede i od kaleža pije' (1 Kor 11, 28). Jer ako si odlučio pričestiti se u nedjelju, trudi se prije toga tri dana držati u gorljivosti duha, da budeš u prethodni petak*

odvojen od svake nečiste misli... U subotu se trudi u potpunosti izbjegavati društvo braće, te tražiti spokoj duše, jer je to dan odmora: i postavi strogu tišinu svojim ustima, da barem toga dana ne samo izbjegavaš besposlene riječi, već da i one koje su potrebne jedva govoriš. Naime, po svjedočanstvu Jeremije: 'Dobro je čekati s tišinom spasenje Boga našega'. I sve do kompletorija zaokupi se, bilo u čitanju, bilo u dobrom razmatranju. Nakon kompletorija pođi u crkvu i ondje si sredi misli, i razmisli što god si učinio protiv svoga Stvoritelja s boli i gorčinom srca, govoreći s Prorokom: 'Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae' (Iz 38, 15). I uvijek kad se odlučiš pričestiti, prethodnog dana posti: i nakon matutina nemoj spavati, već bdij u molitvi...")

Sv. Bonaventura zatim traži da se nakon pričesti novak vrati u svoju ćeliju i tamo iz brevijara izmoli pokorničke psalme i litanije svih svetih:

"*Cum communicatus fueris, statim vade in cellam tuam, et cum gaudio magno ipsius communicationis, affectes illum quem quidem ipsa veritas promittit, dicens: 'Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam' (Ioan. 6, 55); et immediate dicas poenitentiales cum litaniis, et cave illa die similiter ne egrediantur verba nociva vel otiosa de ore tuo...*"

("*Nakon što se pričestiš, odmah pođi u svoju ćeliju, i s velikom radošću te pričesti, pohvali onoga koga je naime sama istina obećala, govoreći: 'Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni' (Iv 6, 55); i odmah reci pokorničke psalme s litanijama; i pazi se slično toga dana da ti ne izlaze riječi štetne i besposlene iz usta...*")

Teško je možda očekivati od današnjih ljudi da se drže svega što je gore propisao sv. Bonaventura, ali svakako se trebaš **dobro pripremiti za svetu pričest**.

Bijela kuga

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/bijela-kuga.html

Otkad postoji katolički tisak u Hrvatskoj, on bez prekida piše o problemu bijele kuge. Još je *Zagrebački katolički list* u 19. stoljeću pisao o toj moralnoj i narodnoj propasti. Sekularizacija država koja je dovela do smanjenja utjecaja Crkve na svakodnevni život ljudi (uz istodobno povećanje protuvjerskih liberalnih utjecaja) pokazala se naročito pogubnom na ovom području.

Međutim, tog zla nije još tada bilo u svim krajevima naše domovine (kao danas). Znalo se gdje toga ima, a gdje nema. Znakovito je da su najzdraviji krajevi bili oni najsiromašniji, dok su oni bogatiji bili pokvareniji.
Slavonija je bila zloglasna po bijeloj kugi.

Stavljam ovdje tri teksta iz našeg katoličkog tiska, koji pokrivaju razdoblje od gotovo 65 godina (1875.-1939.).

Prvo, evo jedan tekst o bijeloj kugi u Slavoniji koji je izašao na samoj naslovnici *Zagrebačkog katoličkog lista*, 10. lipnja 1875.

Broj 23.] U Četvrtak. 10. Lipnja 1875. **[Tečaj XXVI.**

Ovaj list izlazi svakoga četvrtka na cielu arku. — Ciena mu je za Zagreb na cielu godinu 5 stot. a za predplatnike, kojim se pošilja poštom, 6 stot. na cielu, a 3 stot. na pol godine.

Predbrojiti se može i na pol, pače i na četvrt godine kod svake kr. pošte, a u Zagrebu kod uredničtva u nadbiskupskom sjemeništu. — Predplata prima se kroz svu godinu.

Zagrebački
KATOLIČKI LIST.

Kako ćemo Slavoniji pomoći?

I. Š.

1. U nekojih krajevih Slavonije, mogao bi reći u najvećem dielu, navlastito u Slavonskoj krajini, nepropada narod od ničega toliko, koliko od toga, što žene plod u svojoj utrobi duše. Brojiš parove, brojiš zaručnike u najsnažnijoj čovječanskoj dobi pa misliš, bit će na stotine poroda; a nebude ga nego koja desetica. To je očita propast naroda, koje netreba dokazivati, sama se sobom kaže užasnim načinom. Pa je o tom u javnih listovih već razpravljano, ali neimadoh prilike opaziti, da je što koristilo. Kano da se tu oblasti nemogu odvažiti na nikakov odlučan korak! No već jednom treba da se što odlučna čini, te su tomu namienjeni i ovi moji redci.

Ako ičemu, to sjegurno tomu zlu jedino je radikalno sredstvo sveta vjera. Istina, gledaš-li nabožnu ćud Slavonca krajišnika, nebis rekao, da je ta vjera sva izbrisana. On je pobožan i smatra grieh zlom. Veliki kršćanski godovi su mu mili. Ponosi se liepom crkvom; a u starosti svojoj (osobito ženskinje) čini velike i dosta težke zavjete za pokoru svojih grieha. (Mužkarci to takodjer čine, da dobiju od Boga u zemaljštini blagoslov). Slavonac krajišnik je pokoran crkvenim zapoviedim glede sv. uzkrsne izpoviedi i posta; svojoj se djeci veseli, kada rado mole a sablažnjiva se mnogo puta nad otvorenim kakovim bezvjercem. Ali je to samo polovično, jer mu je vjera bez one liepe misli a i temeljne: da ju vjeruje božanskomu ugledu za volju, koji no je u ugledu sv. crkve. Po svojoj ju volji prikladjuje onim religioznim potrebam, kojih se nijedan narod odreći nemože. Samo jedno za primjer. Zagrebački biskupljan dužan je u oči neoskvrnutoga začeća bl. d. M. postiti; reci to Slavoncu, ali te nesluša. Kad pako dodj kakova svetkovina, koju si je sám napravio za povjednom, nju će dočekati suhim postom. Kako malo vriedi vjersko osvjedočenje u velikoj česti slavonske negda krajine, vidi se po tom, što jim je u krv i mozak prešlo slaviti svoje svetkovine mjestne ni misom sv. ni sv. izpoviedju nego pravimi pravcatimi bakanali. A ipak čuje-li se gdje od kakove babe, da ima koji čudotvoran kip, onamo će zavjetovan poći pa nastojati vršiti čudo od pokore.

Ja bih rekao, da je takovu njegovu vjerskom osvjedočenju mnogo krivo njegovo soldatstvo: čemu ga tjerala vojnička komanda, tomu se je glede svoje vjere naučio; kad je pako prošao vrieme svoga službovanja, odabirao si je pojedine dužnosti po svojoj volji. Po svom reglamanu morao se je izpoviedati o uzkrsu, ići u crkvu uskrsom i brašančevom; a sve drugo ostajalo mu je na volji. Zato i dan danas kano pravu dužnost samo to vrši, jer se je tomu kano vojnik naučio. Po tom bih skoro rekao i to, da nije Slavonac, za to u poganluku, što mu je na ognjištu sjedio Turčin; već je onda postao pogan, kakav je sad, kad je na kordunu stražu stražeć zaboravio, zašto mu je babo njegov udarao na Turčina. I danas cvili kršćanin pod turskiem jarmom; ali raja nije pogana, i život joj je svjetliji nego-li Slavončev.

Prijašnji krajiški sustav je doduše prestao, ali su ostali njim zadani jadi. Ako sada želimo narodu pomoći, izpravljajmo ponajprije i utvrdjujmo u Slavoncu pravu čistu vjeru Kristovu, jer će se samo tim moći izliečiti njegove grdne rane, navlastito ona, koju spominjem na čelu.

Savjest je u čovjeku svemu dobru bolji čuvar i proti svemu zlu budniji stražanin, nego-li ikakova sila. U vojnika iztjeruje se vjernost kralju zakletvom, jer je premalo prietiti se sámom

smrću za nevjeru. I gušenje djece može samo čestita savjest u narodu odstraniti. Gdje ćeš ju pako bolju dobiti, nego-li u vjeri, koja nemože da ti rieč kaže a da te ma čime nesjeti na onoga velikoga sudca Boga, komu neostaje ništa skrovna, koj neumoljivo svakomu plaća po njegovih djelih, koj nepromjenivo dopituje pravedniku vječno carstvo svjetla, a bezbožcu, ubojici i zlotvoru vatru vječne osvete. Ova vjera dade se uzpostaviti tek zajedničkim u narodu radom škole, države i crkve: u tom radu leži Slavoncu jamstvo najbrže, i najsigurnije pomoći. Otaj bi se rad tako udesiti morao, da *a*) školom ravna crkva i država, i to crkva u onolikom djelokrugu, kakov dolikuje sv. vjeri, učiteljici i odgojiteljici mladosti i narodâ; *b*) da se civilni činovnici onakovi ponamieste, koji će vjeru svoga naroda i svojom smatrati svetinjom, kano i sam narod što ju smatra izčekujuć od nje i vremenito i vjekovito zadovoljstvo; *c*) da se u svakoj općini uglave posebni odbori, kano stražari nad javnim moralom sa svojimi posebnimi preimućtvi naprama oblastim upravnim; a u tih odborih da stalno svoje mjesto imadu svi župnici općine.

S ovimi predlozi neka bude jedan kamečak više k onoj hrpi gradje, što su patriote hrvatski lani snosili u dva naša lista. Uz veći izbor bit će i bolji izbor. Izim trećega nejma u njih nikakove novosti; svaki katolik, koji svoju vjeru cieni po pravici, morao je ma iole njihove se naravi taknuti, kadgodj je razmišljavao o zapriekah proti javnim griehom. Ali jih treba opetovati, jer nam treba izbjeći osudu: da je narod morao propasti ne rad svoje krivnje, nego zato, što mu je ponestalo prijatelja, koji bi mu bili imali priteći.

2. Škola je prva, u koje valja tražiti u prvom redu njegovanje vjeri Slavenskoga krajišnika a onda i njegovomu dalnjemu bitisanju. Izrekneš-li danas ovako rieč škola, nemožeš je izreći, a da nespomeneš, kako je krivi duh obladao školom na štetu vjeri i crkvi. Pa kako je danas posvuda, tako je, nu jedino u inakom izdanju, bilo u granici odprije. Prva je mana tuj bila, što nisu imali pravih učiteljâ. Oni tromjesečni kurzi usposobili su mladića u štopu, da ga strah trga jedino pred vojničkom absolutijom. Dovoljno je ako tu samo spomenem, da su jednomu takvomu učitelju, da ga tobože nagrade za revno službovanje, dali naslov počastnoga kaprala. Je-li je pako budući učitelj u onom kurzu našao dovoljnu naobrazbu, naročito je-li je on tuj slušao i učio, da sve na temelju vjere ima osnovati, ako traži svoju čovječansku plemenšćinu? Tako daleko nije se dovinuti mogao, jer mu se to valjda ni kazalo nije. Tako zvani pako carski učitelji imali su doduše i veću naobrazbu i više možda samosviesti naprama vojničtvu. Ali jer su pozvani bili širit niemštinu, nije jim dakako ni na kraj pameti bilo, da u srcu djece materinskim jezikom, bez dvojbe za to najsposobnijim, uzbude, ukriepe i utvrde čuvstvo prave vjere i pravoga kršćanskoga života. Posljedica biaše, da bi se djače, a kašnje frajt, kapral itd. ponosio znanjem nekoliko njemačkih rieči, ne pako častnim imenom kršćanina i poznavanjem katol. istine. Žalostno današnje stanje vjere i ćudorednosti u našega krajišnika dovoljno pokazuje, da škola u tom nije ništa dobra stvorila.

Gdje je falinga, tuj se mora izpravljati. Dajte nam učiteljâ naobraženih, al i punih pobožnosti k svojoj vjeri te će oni vratiti narodu vjeru. Ali žalibože kako je na zao glas izašlo petrinjsko učiteljište, svatko se može bojati, da se kroza nje nebude vjera u narodu popravila. Narod materijalističan neka dobije učitelje kakav je i sám, kako da mu odatlen bude spasa! Ja bih se usudio zamoliti preuzviš. gospodina barona Mollinaryja, zapoviednika krajine, da bi izvolio svoju poznatu veledušnu revnost za blagostanje krajine razviti i u ovom pravcu. Na škole se mnogo troši u krajini, napose na naobrazbu učiteljstva; ali za Boga, neka se budući učitelj nenaobrazuje tako, da bude apostolom materializmu i bezbožnosti! da se ruga sv. vjeri, i grdi njezine službenike. Momenat religiozni usuprot valja u učiteljištih i u drugih školah budno i energički štititi i urgirati, a crkvi i njezinim službenikom dopustiti oko krajiških škola veću vlast, nego-li dosada. Tim samo mogli bismo se nadati preporodu Slavonije. Pokojni Relković bio je velik patriota; živuć u tudjem svietu trudio se naći lieka poganû životu svojih sunarodnikâ pa po Satiru poručuje braći svojoj:

. . . molite vaše obrstare
I biskupe crkve poglavare,
Neka mole svietlu cesaricu
Vašu majku i vašu kraljicu
Baš Mariju dragu Tereziju
— — — — — —
Milostivo neka zapovjedi,
Svaka župa da s' meštrom providi;
— — — — — —
— — — — — —
Koji bi Vam mladež naučili
— *Da bi bolje Bogu poslužili* —
Štiti. pisat i Boga moliti.

Nakon Prvog svjetskog rata, bijela kuga se postupno širila i na druge dijelove Hrvatske. Kao svjedočanstvo može nam poslužiti ovaj tekst iz tjednika ***Katolik*** od 21. srpnja 1933.

Život protiv života

(BIJELA KUGA)

Nakon što je dragi Bog stvorio čovjeka, da ne bude sam, dao mu je ženu, drugaricu na putu života. Blagoslovio je ovaj prvi brak u zemaljskom raju i zapovijedio im je: „*Rađajte, množite se i napunite zemlju*“ (Gen. I. 28.). Rađanje i odgoj djece su glavna svrha braka i stvaraju za oba supruga brojne i važne dužnosti, radi kojih je potrebita, e da se uspije, nerazriješiva veza supruga. Bolno je gledati, kako danas mnogi roditelji ne znaju ili potpuno iskrivljeno poznavaju svoje dužnosti, tako da treba podučavati i oce i majke u njihovim najvažnijim prirodnim dužnostima očinstva i materinstva.

Za mnoge moderne supruge, a osobito za one koje žive daleko od upliva života Crkve i svetih sakramenata, brak nema drugog cilja osim putenog uživanja. Njima su djeca nepoželjni teret. Zato neće ni da ih imaju. Onaj prirodni čin koji po naredbi Stvoritelja, mora da služi visokoj svrsi — da daje život novom stvorenju — da bude suradnja čovjeka s Stvoriteljem u pomnožavanju novih života, ljudska sebičnost je iskrivila nastojeći raznim sredstvima, zaustaviti ruku Stvoritelja i spriječiti Božju namisao baš u času određenu za postanak novih stvorenja. Ovo promišljeno sprječavanje novih života, kao i zločinačka umorstva nevine dječice pobačajem, zove se „*bijela kuga*“ dok Englezi zovu: „*Birth-Control*“.

Što kod nas Hrvata *bijela kuga* nema još onaj katastrofalni opseg, kako vidimo u protestanskim narodima i u boljševističkoj Rusiji, moramo da zahvalimo jedino katoličkoj Crkvi, koja u intimnosti savijesti opetuje glas prirode i zapovijedi Božje: „*Ne griješi bludno! — Ne ubij!*“

Raspuštenost iza rata, a u prvom redu čežnja za putenim uživanjem bez odgovornosti i tereta, prouzročiše gubitak pojma o dužnom štovanju obitelji i života, zaboravili su mnogi čudoredne zakone, vjeru odbacište, pa su ostali bez straha Božjega i ljudskog stida. Grabitkom pošlenja i tim životinskim napretkom, cvate i nečudoredna literatura, bestidni kino, egsibicijonistična moda, mješovita kupališta, ogavni plesovi i rastave brака sa slobodnom ljubavlju. Kao gljive iza kiše raširile su se kod nas knjige, brošure i reklame liberalnog novinstva za sprječavanje poroda. Sve pod firmom: što manje djece to udobniji život. Brzo se našlo širitelja i trgovaca raznih antikoncepcijonalnih sredstava. Neke babice i neki liječnici, mjesto da čuvaju živote, spremaju grobove za one, koji bi morali doći na svijet, jer ubijanje je zanat unosniji od sačuvanja zdravlja.

One brojne knjige i brošure, latinicom i ćirilicom, pod krinkom higijene ili medicine — da se zaštite od zapljene — za skupe pare upućuju naš svijet i najzabitnijih sela, kako će se žena očuvati od začeća ili osloboditi od trudnoće. Od antikoncepcijonalizma, do rat a drudnoći nema nego jedan korak!

Moderni supruzi koji ne će djece, malo mare što veli Malthus, higijena i moralka. Oni samo jedno su dobro shvatili i zapamtili iz ove raširene materijalističke i sebične filozofije: da se može potpuno uživati strastima, uživati sve naslade sjetine ljubavi, bez prozaične „*dosade*“ djece, bez „*troškova*“ prebrane, bez „*briga*“ odgoja.

Ne pitaju, da li ovakvo izrabljivanje života škodi značaju supruga, da li može savjest da ostane mirna pred ovim tajnim zločinačkim ubojstvima, da li se time ruši prava sreća obitelji, osjećaj dužnosti, poštenja, pravice, čudoreda, pa i vjera i civilizacija? Niti se vodi brige dali ili koliko to škodi ženskom zdravlju, a osobito živcima obojice? Glavno je uživati i uživati . . . pa ako će iza nas doći i sveopći potop.

Bijela kuga je još prije rata bila poznata u bogatoj Slavoniji, gdje još danas nalazimo sela bez jednog djeteta. Odanle nam je došla čak i u pjesmi, uputa kako žena vrši taj pakleni zločinački posao:

Daj mi majko sekser, dva
Da si kupim otrova,
Da ubijem čedo malo
Da ne viče — mamo!

Brzinom kužnih bolesti, osobito poslije rata, uz propovijedanje i zao primjer onih koji su se vratili iz Amerike, ili si rada iz Francuske, raširila se i u najzabitnijim varošicama a po malo osvaja i sela, bič „*bijele kuge*“. Žena kad hoće da pobaci, ne pita, kako daleko stanuje taj liječnik i koliko pita. Glavno je da joj ubije plod i da je oslobodi djeteta koje neće . . . Ime ovog liječnika i njegovo boravište ide među ženama i ocevima bez savjesti od usta do usta. Vidimo tada kako ti liječnici imadu dnevno brojne pacijentice i iz najudaljenijim krajeva.

Da se je kod nas Hrvata *bijela kuga* već svuda raširila po našoj lijepoj domovini uvjerila su me moja lična istraživanja u ovom pitanju, kao što i n. pr. pismo veoma odlične gospođe koja ima brojna poznanstva u Dalmaciji i u Hrvatskoj, i kojoj sam se bio obratio za točnije informacije u ovom pitanju. Ona mi je odgovorila: „. . . Na delikatni vaš upit, prama intimnim priznanjima mojih prijateljica i znanica, moram Vam kazati, da je bijela kuga veoma raširena, i da se mal ne sve građanske obitelji ograničuju na jedno, dvoje djece, služeći

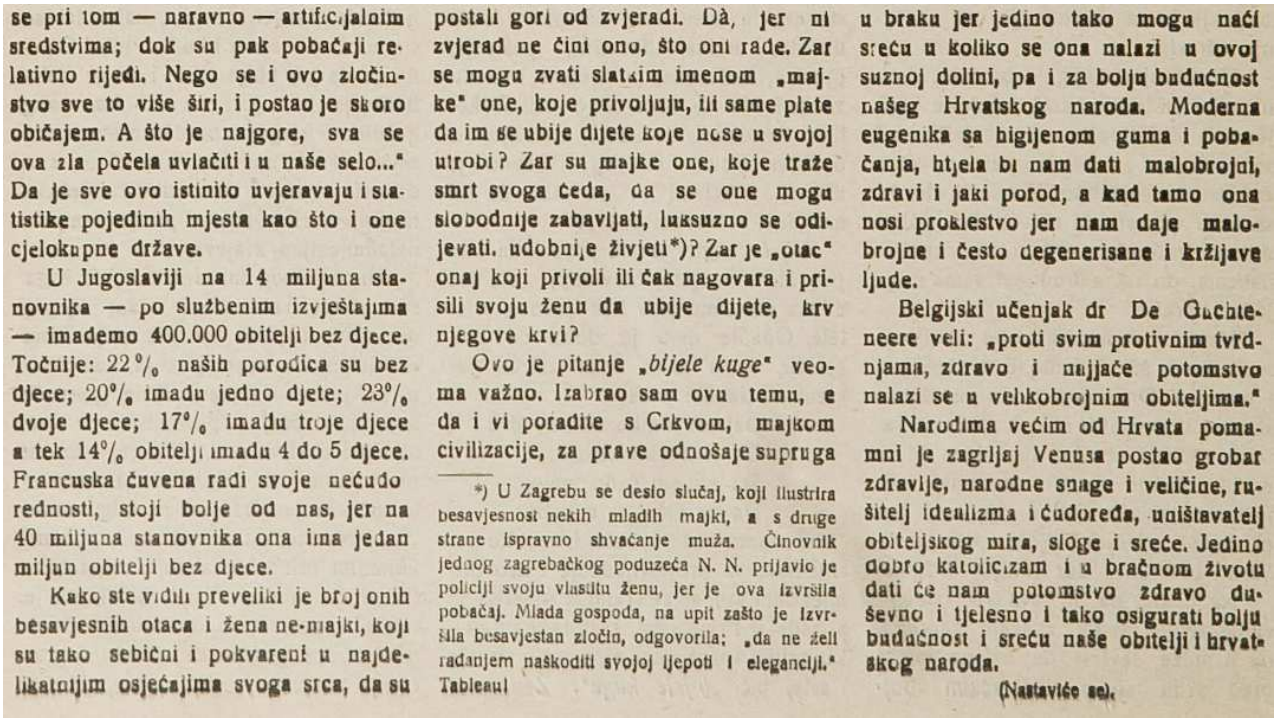

se pri tom — naravno — artificijalnim sredstvima; dok su pak pobačaji relativno rijedi. Nego se i ovo zločinstvo sve to više širi, i postao je skoro običajem. A što je najgore, sva se ova zla počela uvlačiti i u naše selo..." Da je sve ovo istinito uvjeravaju i statistike pojedinih mjesta kao što i one cjelokupne države.

U Jugoslaviji na 14 miljuna stanovnika — po službenim izvještajima — imademo 400.000 obitelji bez djece. Točnije: 22% naših porodica su bez djece; 20% imadu jedno djete; 23% dvoje djece; 17% imadu troje djece a tek 14% obitelji imadu 4 do 5 djece. Francuska čuvena radi svoje nečudorednosti, stoji bolje od nas, jer na 40 miljuna stanovnika ona ima jedan miljun obitelji bez djece.

Kako ste vidili preveliki je broj onih besavjesnih otaca i žena ne-majki, koji su tako sebični i pokvareni u najdelikatnijim osjećajima svoga srca, da su postali gori od zvjeradi. Dà, jer ni zvjerad ne čini ono, što oni rade. Zar se mogu zvati slatkim imenom „majke" one, koje privoljuju, ili same plate da im se ubije dijete koje nose u svojoj utrobi? Zar su majke one, koje traže smrt svoga čeda, da se one mogu slobodnije zabavljati, luksuzno se odijevati, udobnije živjeti*)? Zar je „otac" onaj koji privoli ili čak nagovara i prisili svoju ženu da ubije dijete, krv njegove krvi?

Ovo je pitanje *„bijele kuge"* veoma važno. Izabrao sam ovu temu, e da i vi poradite s Crkvom, majkom civilizacije, za prave odnošaje supruga u braku jer jedino tako mogu naći sreću u koliko se ona nalazi u ovoj suznoj dolini, pa i za bolju budućnost našeg Hrvatskog naroda. Moderna eugenika sa higijenom guma i pobačanja, htjela bi nam dati malobrojni, zdravi i jaki porod, a kad tamo ona nosi proklestvo jer nam daje malobrojne i često degenerisane i kržljave ljude.

Belgijski učenjak dr De Guchteneere veli: „proti svim protivnim tvrdnjama, zdravo i najjače potomstvo nalazi se u velikobrojnim obiteljima."

Narodima većim od Hrvata pomamni je zagrljaj Venusa postao grobar zdravlje, narodne snage i veličine, rušitelj idealizma i čudoređa, uništavatelj obiteljskog mira, sloge i sreće. Jedino dobro katoličizam i u bračnom životu dati će nam potomstvo zdravo duševno i tjelesno i tako osigurati bolju budućnost i sreću naše obitelji i hrvatskog naroda.

(Nastaviće se).

*) U Zagrebu se desio slučaj, koji ilustrira besavjesnost nekih mladih majki, a s druge strane ispravno shvaćanje muža. Činovnik jednog zagrebačkog poduzeća N. N. prijavio je policiji svoju vlastitu ženu, jer je ova izvršila pobačaj. Mlada gospoda, na upit zašto je izvršila besavjestan zločin, odgovorila: „da ne želi radanjem naškoditi svojoj ljepoti i eleganciji." Tableau!

Najoštriji članak protiv bijele kuge izašao je u *Glasniku sv. Josipa* u siječnju 1939. god.

I Hrvati treba da otvore oči i pogledaju istini u oči. Sigurno jest, da je za svaki kraj, gdje se sve manje rađa djece, a to vrijedi i za naše hrvatske krajeve, da je to znak, da su roditelji toga kraja, i muževi i žene njihove, već otrovani modernim otrovnim duhom materijalizma, lagodnosti, komotnosti u životu, sebičnosti i prezira volje Božje, zakona Božjega. Sve isprike, da su tomu krive socijalne prilike, a naročito što roditelji nemaju tobože čime bi prehranjivali djecu, ne vrijede ništa. Roditelji, koji tako govore, nemaju prave vjere, nemaju pouzdanja u Boga. Bog hoće, da roditelji imadu djece. To on hoće, to je njegova zapovijed, njegova stroga zapovijed. Prvi čovjek, koji je sagriješio protiv ove zapovijedi, Onan, koji je tako bračno općio sa svojom ženom, da nije mogla postati majka, taj prvi grešnik protiv ove zapovijedi Božje, odmah je poslije grijeha naglo umro. Bog je smrću kaznio toga čovjeka. A sada razmislite dobro. Bog traži od roditelja, da imadu djece. On to njima strogo zapovijeda. Roditelji, koji svojom krivnjom nemaju djece, teško griješe, vječno su u smrtnim grijesima, jer kad se god služe svojim bračnim pravom, a služe se protiv zakona Božjega, vrše to tako, te žena ne može postati majkom, počinjaju novi smrtni grijeh. Kad dakle Bog Gospodin zapovijeda roditeljima pod smrtni grijeh, da imadu djece, ako roditelji Boga slušaju i bračnim se pravom služe prema zakonu Božjemu, pa imadu djece, možemo li, smijemo li samo i pomisliti, da se taj isti Bog neće i pobrinuti, da takovi roditelji budu imali čime djecu i othranjivati i postaviti ih na noge? Drukčije misliti bila bi teška uvreda za Boga, koji je svima nama dobar otac, prema svima nama pun ljubavi. Nemaju dakle pravo roditelji, koji neće da imadu djece, ili neće da imadu više od jednoga ili dvoje djece, a ispričavaju se time, što žive u takim materijalnim prilikama, te nemaju sredstava, da bi brojniju djecu mogli valjano uzdržavati. Neka ti roditelji vrše roditeljsku svoju dužnost, kako traži zakon Božji, pa će se Bog pobrinuti, da će djecu, koju će imati, moći i valjano staviti na noge. Bog ne može samoga sebe tjerati u laž, on ne može biti čovjeku tiranin, a to bi bio, kad bi od roditelja tražio, da imadu i više djece, pa i brojnu djecu, a onda bi ih prepustio njima samima u nevolji i bijedi. No pazite dobro. Roditelji s brojnom djecom mogu računati na sigurnu pomoć Božju, ako su prijatelji Boga, ako žive kao dobri katolici. Ako kunu i psuju, ako gomilaju na dušu grijehe za grijesima, ako žive neprestano u smrtnim grijesima — takovi roditelji ne mogu računati na pomoć Božju, pa imali ne znam koliko djece. Takovi su roditelji neprijatelji Božji, pa ih Bog prepušta njima samima. Tu je onda eto razlog, zašto često puta tolika bijeda u obiteljima s brojnom djecom. Ljubite Boga, držite u svemu njegove zapovijedi, pak će Bog ljubiti vas, ljubit će i vaše obitelji i brinuti se za njih.

Da nije siromaštvo razlog, zašto mnogi roditelji nemaju djece, ili ako imadu, imadu samo jedno ili dvoje djece, vidi se jasno i otale, što su baš bogate obitelji bez brojnije djece, kadikad i uopće bez djece. Roditelji tih obitelji su se otuđili Bogu, njih nije briga ni za domovinu ni za narod, ne misle, da time i te kako škode hrvatskome narodu, kojega biva sve manje, a na mjesto djece, koje oni nemaju, dolaze tuđinci. Takovi su roditelji najveći neprijatelji svoga naroda.

Roditelji, koji neće da imadu djece, neprijatelji su Boga, neprijatelji su svoga naroda, roditelji Hrvati, koji neće da imadu djece, neprijatelji su Boga, neprijatelji su svoga hrvatskoga naroda.

I za kraj, jedno pitanje ispita savjesti iz jednog starog molitvenika...

Oženjeni neka se pitaju: Jesi li se čuvao u braku od djece na nedopušten način? Koliko puta? Namjeravaš li se toga ostaviti? Ako se ne namjeravaš, znaj, da ti je ispovijed nevaljana, makar i priznao sam grijeh, jer bez čvrste odluke, da ćemo se ostaviti grijeha, nema valjane ispovijedi.

To je naša općenarodna pobožnost

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/to-je-nasa-opcenarodna-poboznost.html

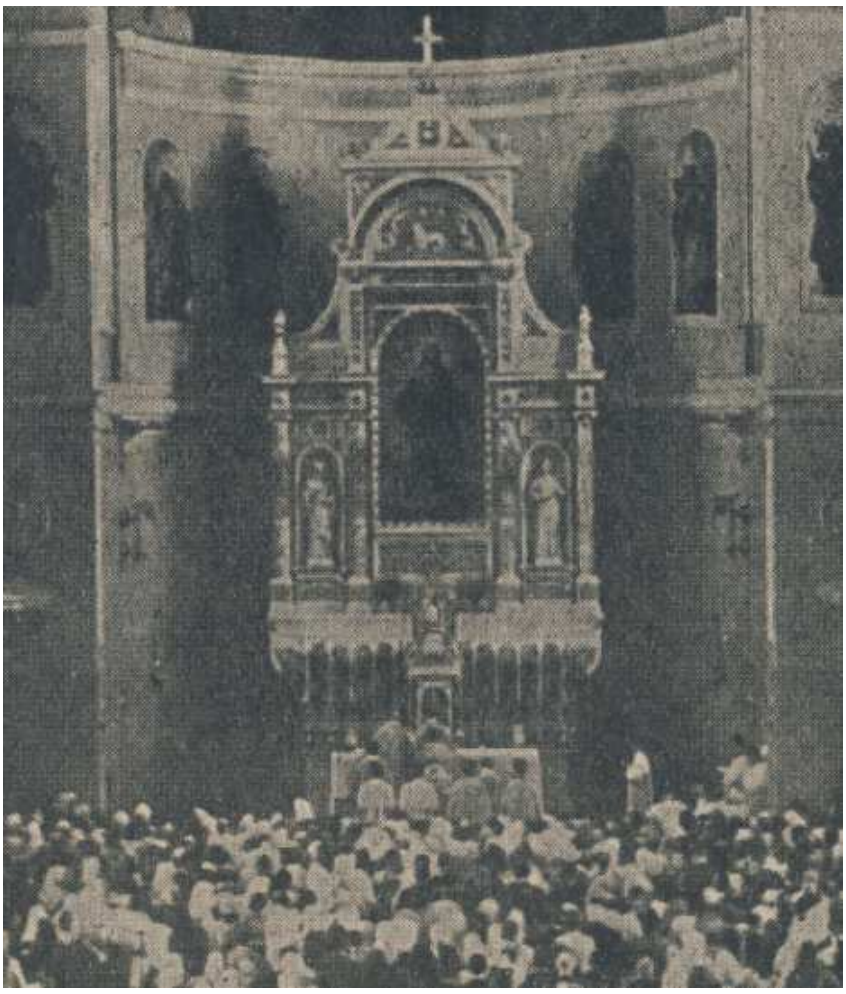

Iz Glasnika Srca Isusova, 1941., br. 12.

O narodu, koji hvali Isusa

Hrvati su taj narod!

Ima među njima i odmetnika, i Juda — dosta, ko dosta — ali se i ti barem u zadnji čas kaju i skruše, zazovu Isusovo ime. Pa nisu Jude, ne, jer se kaju. Petri su, rasplakani su izdajnici, jer se kaju — Gospodin ih je u posljednjem trenu pogledao svojim božanskim očima.

Ima među Hrvatima i vjernika, puno, ko puno. Kod njih je Isus uvijek u svojoj Cvjetnici. Uvijek pohvaljen, ljubljen, blagoslivan. I u pozdravu »Hvaljen Isus«; i u uzdahu »Isuse moj«; i u jecaju »Smiluj se, Isuse«; i u samrtnom trzaju »U tvoje ruke, Isuse . . .«; i u konačnom izdisaju: »Primi duh moj«; a blijede ruke, što na grudima stišću križ, na ostavljenom su žrtveniku tijela posljednja molitva Isusu, Sucu živih i mrtvih, da ih se udostoji uzeti k sebi.

Ti su sveti običaji dobro i posjed cijeloga naroda. Čuvaju se od koljena do koljena, da hrvatska Cvjetnica Isusove hvale nikada ne pređe u Veliki Petak njegove muke. I naša mala dobra djeca tako skladno i umilno pozdravljaju s »Hvaljen Isus«. Naš obični dobri puk još je uvijek u svojoj većini množina jeruzalemskih hodočasnika, što ide Isusu ususret ispreplićući svoj govor i svoj život zazivanjem Božjeg imena. A dobrani dio naobraženih, ako ništa drugo, a ono barem nasljeduje Nikodema noćnika, štuje i zaziva Isusovo ime, makar i u tišini i samoći, da ih drugi ne bi vidjeli.

I Bog je htio, Isus je htio, da se ta naša ljubav k Isusu zapiše na takvom mjestu i s takvom pohvalom, te i svijet dozna, da su Hrvati narod, koji hvali Isusa. Veliki talijanski pjesnik srednjega vijeka Dante zabilježio je u svojoj »Božanskoj igri«, da je bio u nebu.

Ko čovjek, možda iz Hrvatske, koji
Veroniku nam vidjet došao je,
Pa pred tom slavom starodavnom stoji
Sav zadivljen; a misli mu se roje:
»Gospodine moj, Isukrste Bože,
Takvo je dakle bilo lice tvoje?« (Dante, Raj 31)

Od davnih dakle dana Isus je ušao u naš život i spleo svoju povijest s našom povijesti; svoj Kruh s našim kruhom u miru dijelio; svoju Krv s našom krvi prolijevao na obranu vjere i doma. Pa se Isusovo ime tako uíkalo s koncima crvenim, bijelim i plavim hrvatske narodne duše i prošlosti, da ga se ne može izvući, a da toga tkanja ne raniš i ne oslabiš. Bez Isusa hrvatska prošlost gubi svu svoju dušu — umire dakle i nestaje je.

Zato ćemo mi na koncu svete jubilejske godine hrvatskog naroda u svetom strahu i pobožnoj skrbi pokupiti baštinu vjekova onako, kako se kupe sveti ostanci, i sigurni u pomoć i zaštitu odozgo dati se na put u budućnost, krenuti na hodočašće u četrnaesti vijek svoje hrvatske povijesti noseći sa sobom časne relikvije djedova:

sveto Isusovo Ime i
sveto Isusovo Srce.

Sveto Isusovo Ime. Isus je ime kneza i vladara pravde, vjesnika pravde u miru i učitelja mira u pravdi. Isusovo Evanđelje — to će reći Isusova povijest — nije drugo nego izvještaj blagovijest i pravednog mira i umirujuće pravde. Posjed vječnog kraljevstva, i ovdje na zemlji, obećan je siromasima duhom, onima, koji se ne čopore, da grabe i plijene, nego se ujedinjuju da dadnu i ostave svakom svoje; onima, koji ispunjaju pravdu.

Mi smo Hrvati narod pravde. Mi nikad nismo pljačkali. Nas su drugi pljačkali, mi druge ne. Naša je povijest niz pregaranja, borbe i patnja za pravicu. Mi smo tražili uvijek pravdu, svoje staro pravo. Nama tuđeg ne treba, samo bi nas otrovalo. Naša himna u povijesti nije bila »Lijepa naša domovina«. Mi nismo imali vremena, da uživamo dar Božji u lijepoj domovini, jer su nam ga drugi htjeli ugrabiti. Zato smo ga branili vjerni poslanju odozgo, da svjedočimo za pravdu.

I On je svjedočio i umro za pravdu. Isus Krist, Gospodin. Zbog toga je Isus nama bio tako blizu. I On i njegovo Evanđelje. Čim smo ga upoznali, još tamo u zoru naše povijesti primili smo krštenje i razumjeli mironosni pohod njegove pravde! Mi smo odmah u Njemu sklopili mir sa svim narodima na temelju pravde, i u ruke njegova Zamjenika Agatona Pape položili narodni zavjet s dvostrukim obećanjem:

da ne ćemo na druge narode navaljivati
ali da ćemo braniti svoju domovinu i mačem i ognjem.

I s jedinstvenim zaufanjem, nepamćenim u povijesti naroda, da će Božja Pravda bdjeti nad našom sudbinom i pomoći nam, da očuvamo svoju djedovinu, počeli smo živjeti vjerujući u svoju budućnost, jer »od Pape smo zato dobili molitvu, da će se za nas boriti

Pobožno i bez ljudskog obzira prigibaju pravi Hrvati u skrušenoj molitvi koljena pred Bogom svojim i časte ga

i na pomoć nam biti Bog Hrvata, kadgod drugi narodi provale na hrvatsko tlo, a Petar, Kristov učenik, da će ih obdariti pobjedom«. (To nam je zabilježio Porfirogenet, car bizantski).

I eto, Bog je bio vjeran. Krist je bio vjeran hrvatskome narodu po slovu starih naših ugovora. Sve do danas . . . I osobito danas . . .

Ali ugovor još traje! Zato je naša sudbina i naša budućnost vezana uz Isusa i uz njegovu pravdu. Da to vrijedi za sve narode, stara je istina, no moću našeg povjesnog zavjeta, vrijedi za nas na poseban i izniman način. I nama u uzburkanosti događaja i u svesvjetskom talasanju ne preostaju nego dva sredstva kao nada u spas

Isusova pravda i
pravedni Isus.

A koji blate, psuju, pogrđuju pravednog Isusa — a to su svi psovači; ponavljam, da to svi znadu, i molim one, koji znaju, nek reknu onima, koji ne znaju — ti, to jest, psovači i bogohulnici ne ulaze u četrnaesti vijek naše povijesti s Isusovim Imenom; ti, to jest psovači i bogohulnici, odbacuju i gaze naš zavjet s Kristom Gospodinom; ti, to jest psovači i bogohulnici, svojim psovačkim bljuvotinama prljaju najsvetiju stranicu naše povijesti, brišu naš zavjet, oslobađaju Gospodina Boga od obveze, da nas štiti, i dovode nas na rub ponora, na obalu provalije, tik do brida bezdana i propasti. Da im se Bog smiluje, da ne pokara naroda — uđimo barem mi u četrnaesto stoljeće našeg narodnog života s Isusovim Imenom.

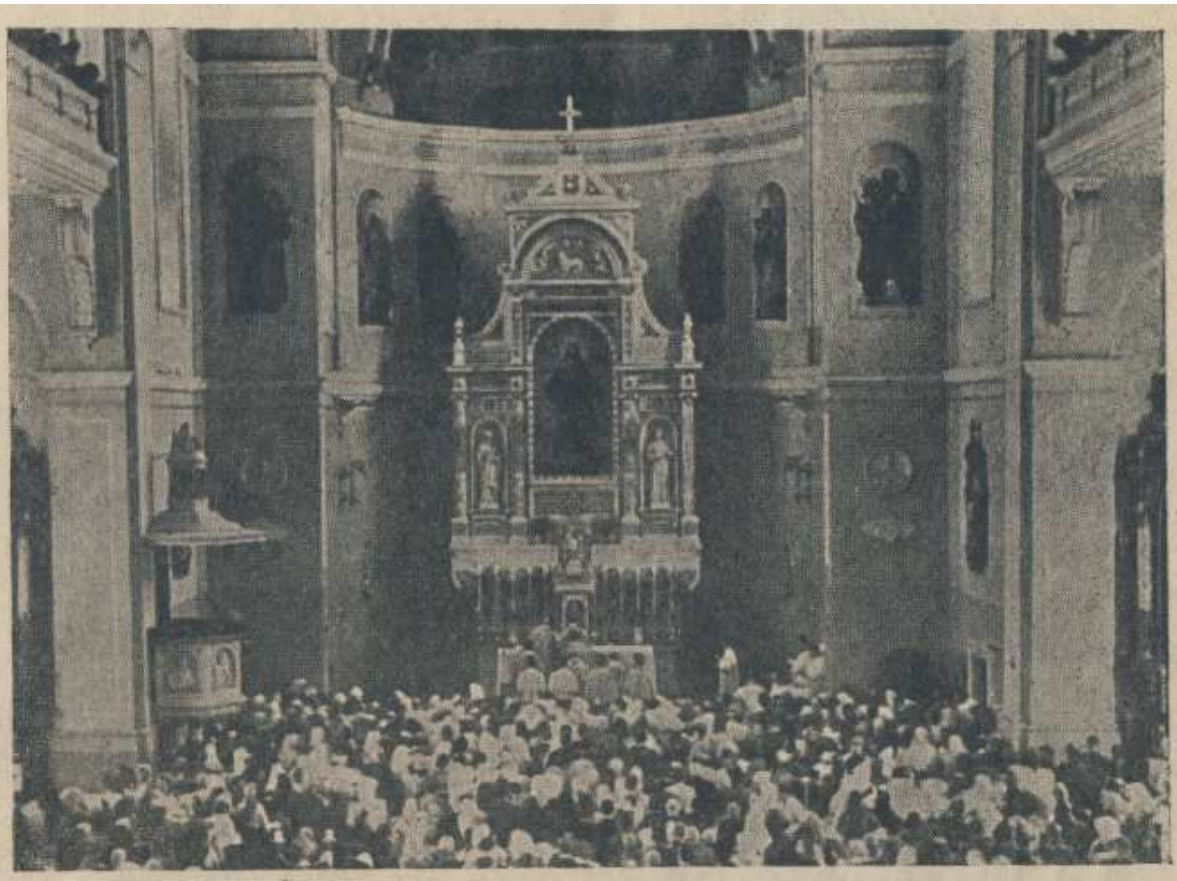

Predstavnici cijele katoličke Hrvatske okupljaju se godimice oko bož. Srca Isusova u njegovom Svetištu i Bazilici u Zagrebu

S a s v e t i m I s u s o v i m S r c e m — ući ćemo u četrnaesti vijek svoje povijesti. Isusovo Srce!

To je dobro srce. To je Dobrota — to je Ljubav, koja je Srce postala i među nama prebivala. To je vatrena rana Dobrote. V a t r e n a je rana, jer je sve ogrijao svojom toplinom: i Nazaret, i Betlehem, i Jeruzalem, i Golgotu. Dobar je bio prema svima kao i njegov Otac, koji istom zrakom svoga sunca grije i dobre i zle, i istom kišom svojih oblaka škropi njive pravednika i usjeve bezbožnika. Vatrena je r a n a Isusovo Srce, jer su tu ljubav naplatili mržnjom. Narod, koga je nasitio kruhovima, dignuo je na nj kamenove, a kad mu je govorio o novom životu, dao mu staru smrt — i na križ mu pribio tijelo i probio Srce.

Hrvati su narod dobrote, narod požrtvovnosti. Primali su druge i davali im kruha u svojoj zemlji. Borili se za druge i stajali u borbi kroz četirista godina stalno i bolno kao obala, o koju su zapljuskivali talasi osmanlijskog povodnja, koji je prijetio Zapadu. Ginuli su na granici, na Krajini, na Kordunu, rijedili se, dok ne ostadoše tužni »ostaci ostataka nekad slavnog hrvatskog kraljevstva«. Rušila se pomalo obala, izjedalo se vremenom »predziđe kršćanstva«. Ali o ove stijene hrvatskih gora i prsa razbio se val turske sile. Eto borili smo se za druge! — A platili su nam ropstvom — da ropstvom — što smo im mi na svoj trošak očuvali slobodu.

Ali ove su borbe i najljepši dio naše povijesti. Borili smo se naime za Krista, i njegovu i našu svetu vjeru. Dug krvi, koji je On za

nas prolio i predao, otkupili smo, kao malo tko, krvlju, svojom rođenom krvlju. Zato su oni naši junaci sveti Isusovi mučenici, mali i nepoznati, ali opet mučenici, i naša povijest je povijest mučenika, to jest ljudi, koji su Dobroti i Ljubavi i Krvi vratili ljubav i krv.

Zbog toga je nama Hrvatima Isusovo Srce blizu. Vezao nas je s Isusovim Srcem jednaki životni put i jednaka ljubav. Pa smo to ranjeno Srce zavolili. Pobožnost prema Presv. Srcu naša je pučka i opće narodna pobožnost, i njegov »Glasnik« ulazi kao dragi i rado čekani znanac u svaku poštenu hrvatsku kuću. (Ako se još nisam pobrinuo, da uđe u dom moga susjeda, to ću o Božiću svakako učiniti: da što više poštenih Hrvata dođe u vezu s božanskim Srcem!) A zato i Presv. Srce voli naš puk i jači ga u borbi i rosi blagoslovom po hrvatskim brežuljcima, koji vječno čeznu za njim.

★

Sveta hrvatska godina blagoslova Gospodnjega već pomalo zapada, tone, u prošlost, ulaže se u 1300 godišnju povijest kao blagoslov na kraju Mise. I taj blagoslov otaca ostaje. I mi ostajemo, koji ćemo taj blagoslov pohranjen u škrinji Presv. Srca ponijeti u četrnaesti vijek svoga opstanka hodočasteći kroz budućnost sve do prijestolnice Države Božje.

Josip Dinko Mravak D. I.

Tisuće vjernika pred zagrebačkom katedralom obavljaju svečanu zakletvu vjernosti Srcu božanskoga Kralja

Molimo za vjerne mrtve, a ne za nevjerne mrtve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/06/molimo-za-vjerne-mrtve-ne-za-nevjerne.html

Danas često možete vidjeti situacije u kojima se negdje na svijetu dogodi neka nesreća u kojoj pogine mnogo ljudi ili teroristički napad, i odmah se jave pojedini prelati s izjavama: "Molimo za sve poginule", "Molimo za sve žrtve bez obzira na vjersku pripadnost" i slično.

To je totalno nekatolički stav.
Trebamo jasno reći: Crkva ne moli za preminule nekatolike.

Moramo razlikovati molitvu za žive od molitve za mrtve. Mi se molimo za sve žive, ali se ne molimo za sve mrtve (već samo za one koji su umrli kao katolici).
Crkva moli za žive nekatolike - dok god su živi - da se obrate na jedinu pravu i spasonosnu vjeru. No, onoga trenutka kad oni umru u svojoj nevjeri, onda prestaje i svaka molitva za njih, jer im više nema pomoći. Izvan Crkve nema spasenja.

Dakle, nije ista stvar: molitva za žive i molitva za mrtve.
Lijepo to objašnjava sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, IIIs, q. 71., a. 5., ad 3um):

> "quantum ad hoc, vivus est melioris conditionis, quia potest transferri de statu culpae mortalis in statum gratiae, quod de mortuis dici non potest, et ideo non est eadem causa orandi pro mortuis et pro vivis"
>
> ("što se toga tiče, živ čovjek je u boljem položaju, jer se može premjestiti iz stanja smrtnoga grijeha u stanje milosti, što se ne može reći za mrtve; i zato nije ista svrha molitve za mrtve i za žive")

Nije slučajno Crkva uvijek isticala da moli *za vjerne mrtve* ("pro fidelibus defunctis") - drugim riječima: za pokojne vjernike, a ne nevjernike.
Sv. Augustin u svom djelu *De cura pro mortuis* jasno kaže da Crkva moli "pro omnibus in christiana et catholica societate defunctis" ("za sve preminule u kršćanskom i katoličkom zajedništvu").
Dakle, **ne molimo** za one koji su umrli izvan katoličkog zajedništva.

I baš se taj pasus iz Augustinovog djela *De cura pro mortuis* čita u tradicionalnom časoslovu na Dušni dan (2. studenoga), u matutinu u II. nokturnu (V. čitanje).

mea. ℣. Commíssa mea pavésco, et ante te erubésco: dum véneris judicáre, noli me condemnáre. Quia. ℟. Réquiem ætérnam dona eis, Dómine: et lux perpétua lúceat eis. Quia.

In II Nocturno

Ex libro
sancti Augustíni Epíscopi de cura pro mórtuis gerénda

Lectio iv Cap. 2 et 3

Gurátio fúneris, condítio sepultúræ, pompa exsequiárum magis sunt vivórum solácia quam subsídia mortuórum. Nec ídeo tamen contemnénda et abjiciénda sunt córpora defunctórum, maximéque justórum ac fidélium, quibus tamquam órganis et vasis ad ómnia bona ópera sancte usus est spíritus. Si enim patérna vestis et ánulus, ac si quid hujúsmodi, tanto cárius est pósteris, quanto erga paréntes major afféctus: nullo modo ipsa spernénda sunt córpora, quæ útique multo familiárius atque conjúnctius quam quælibet induménta gestámus. Hæc enim non ad ornaméntum vel adjutórium, quod adhibétur extrínsecus, sed ad ipsam natúram hóminis pértinent. Unde et antiquórum justórum fúnera officiósa pietáte curáta sunt, et exséquiæ celebrátæ, et sepultúra provísa; ipsíque, cum víverent, de sepeliéndis vel étiam transferéndis suis corpóribus fíliis mandavérunt.

℟. Meménto mei, Deus, quia ventus est vita mea, * Nec aspíciat me visus hóminis. ℣. De profúndis clamávi ad te, Dómine: Dómine, exáudi vocem meam. Nec.

Lectio v Cap. 4

Recordántis et precántis afféctus cum

defúnctis a fidélibus caríssimis exhibétur, eum prodésse non dúbium est iis, qui, cum in córpore víverent, tália sibi post hanc vitam prodésse meruérunt. Verum, etsi áliqua necéssitas vel humári córpora, vel in sacris locis humári nulla data facultáte permíttat, non sunt prætermitténdæ supplicatiónes pro spirítibus mortuórum: quas faciéndas pro ómnibus in christiána et cathólica societáte defúnctis, étiam tácitis eórum nomínibus, sub generáli commemoratióne suscépit Ecclésia; ut, quibus ad ista desunt paréntes aut fílii aut quicúmque cognáti vel amíci, ab una eis exhibeántur pia matre commúni. Si autem deéssent istæ supplicatiónes, quæ fiunt recta fide ac pietáte pro mórtuis, puto, quod nihil prodésset spirítibus eórum, quámlibet in locis sanctis exánima córpora poneréntur.

℟. Hei mihi, Dómine, quia peccávi nimis in vita mea: Quid fáciam, miser? ubi fúgiam, nisi ad te, Deus meus? * Miserére mei, dum véneris in novíssimo die. ℣. Anima mea turbáta est valde, sed tu, Dómine, succúrre ei. Miserére.

Lectio vi Cap. 18

Quæ cum ita sint, non existimémus ad mórtuos, pro quibus curam gérimus, perveníre, nisi quod pro eis sive altáris, sive oratiónum, sive eleemosynárum sacrifíciis sollémniter supplicámus: quamvis non, pro quibus fiunt, ómnibus prosint; sed iis tantum, pro quibus, dum vivunt, comparátur, ut prosint. Sed quia non discérnimus qui sunt, opórtet ea pro regenerátis ómnibus fácere, ut nullus

Zapanjujuća sličnost između zahtjeva "žutog pokreta" i postkoncilskih reformi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/zapanjujuca-slicnost-izmeu-zahtjeva.html

Žuti pokret
je bio
liberalni

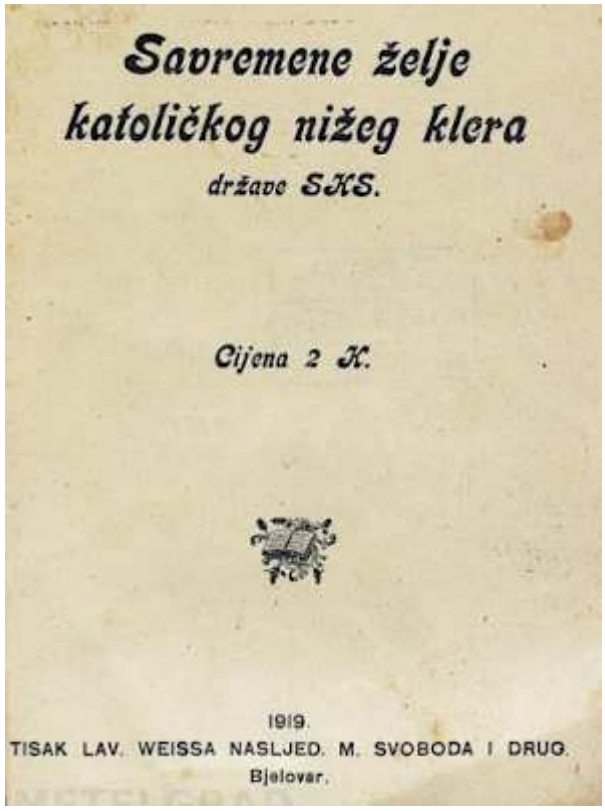

Naslovnica knjižice "Savremene želje katoličkog nižeg klera države SHS"

modernistički pokret koji se proširio u jednom dijelu hrvatskog svećenstva nakon Prvog svjetskog rata. Dobio je naziv po žutim koricama knjižice "Savremene želje katoličkog nižeg klera Države SHS" (Bjelovar, 1919.) u kojem su pripadnici tog pokreta iznijeli svoje zahtjeve.

Žuti pokret je tražio "demokratizaciju" Crkve, ukidanje obveznog svećeničkog celibata, ukidanje obveze molitve časoslova, ublažavanje discipline posta i nemrsa, ukidanje obveze nošenja svećeničkog talara i dopuštenje da svećenici nose civilnu odjeću, te uvođenje narodnog jezika u liturgiju.
Među zahtjevima je bilo i uvođenje međureligijskog programa u sjemeništa. Oni su doslovno tražili (citiram): "da se sve teološke discipline uče s osobitim obzirom na nauke i ustanove anglikanske te srpsko-pravoslavne crkve".

Evo prve stranice te njihove "rezolucije" u žutoj knjižici...

Rezolucije

užeg odbora jugoslavenskog katoličkog svećenstva primljene na sjednici od 10. veljače 1919. u Zagrebu u pogledu uređenja crkv. i staliških prilika na teritoriju države SHS.

§. 1.

Konkordat.

Izmedju države SHS. i biskupske stolice u Rimu sklapa se konvencija o uredjenju crkvenih prilika unutar teritorija države SHS.

Svećenstvo predlaže, da u tom konkordatu bude crkvi katol.

a) zagarantovana suverena vlast u pitanjima vjere i čudoređa, discipline i liturgije;

b) pripoznato pravo crkvè katol. na stjecanje pokretnog, a na pravo posjedovanja nepokretnog imutka potrebnog kao minimuma župnicima i kapelanima.

c) Konkordat imade kod određivanja nastavne osnove za biskupska sjemeništa, te bogoslovne fakultete odrediti, da se sve teološke discipline uče s osobitim obzirom na nauke i ustanove anglikanske, te srpsko-pravoslavne crkve. Još se imade na sveučilištu i biskup. sjemeništima otvoriti a) stolica za komparativnu teologiju i b) stolica za socijalno-karitativni rad.

Da se na čitavom teritoriju države SHS. što više realizuje jedinstvo duhova, a da se po mogućnosti pospješi zbliženje istočne crkve sa zapadnom, predlaže niži kler,

d) da konkordat poprimi ustanovu, da svi biskupi, kanonici i svećenici mogu nositi brade;

e) da se uvede fakultativno moljenje časoslova ili ne bar pod smrtni grijeh,

A što tek kažete na ove zahtjeve? Zvuči poznato?

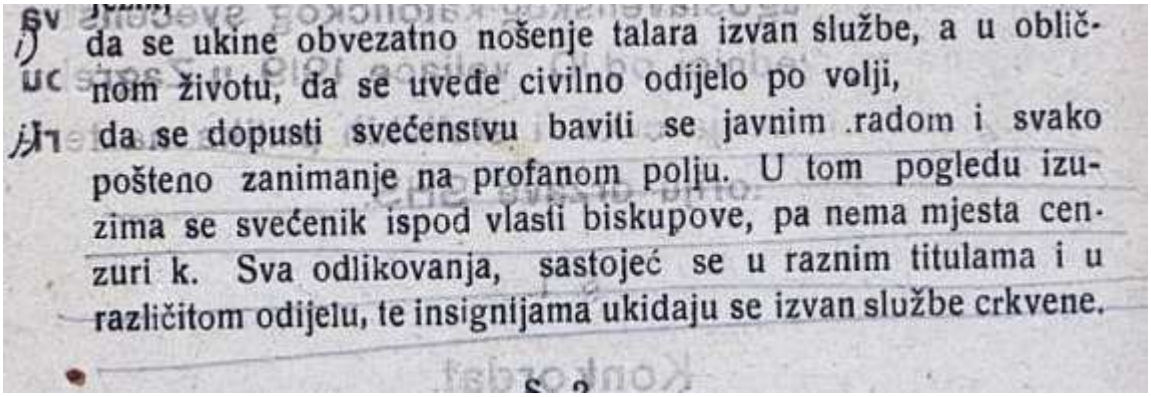
da se ukine obvezatno nošenje talara izvan službe, a u obličnom životu, da se uvede civilno odijelo po volji,
da se dopusti svećenstvu baviti se javnim radom i svako pošteno zanimanje na profanom polju. U tom pogledu izuzima se svećenik ispod vlasti biskupove, pa nema mjesta cenzuri k. Sva odlikovanja, sastojeć se u raznim titulama i u različitom odijelu, te insignijama ukidaju se izvan službe crkvene.

Tadašnji papa Benedikt XV. oštro je osudio ideje "žutog pokreta", kao i zahtjeve sličnog pokreta koji se još prije pojavio među svećenicima u Češkoj.
Zagrebački nadbiskup Antun Bauer u okružnici iz svibnja 1920. osuđuje žuti pokret, a za "reformske ideje" kaže: "Neke su od njih bar na oko bezazlene, ali ako se uzme na um duh, kojim odiše čitav taj pokret, vodi on nužno do otpada od Crkve, do skizme."

Katolički tisak je pisao da žuti pokret djeluje s podrškom slobodnozidarskih medija, koji ga koriste za rušenje morala, vjere i Crkve. Stjepan Bakšić je u *Katoličkom listu* (ožujak 1920.) napisao da je "žuti pokret zli plod nezdravog društvenog millieua i odraz nezdrave duševnosti pojedinaca".

Pokušaji da se "žuti svećenici" dovedu u red bili su različitog uspjeha. Na tome se naročito angažirao biskup Josip Lang, koji je uspio obratiti neke od njih i vratiti ih na pravi put. Biskup Lang je silno patio zbog onih svećenika koji su tvrdokorno ostali pri svojim zabludama - u krivovjerju i otpadu.

Na kraju je nadbiskup Bauer počeo energično primijenjivati crkvene kazne protiv pripadnika žutog pokreta: neke je suspendirao, a neke izopćio iz Crkve.
Tako je skršen "žuti pokret" u Hrvatskoj.
Biskupi su također pozivali da se pokorničkim djelima dade zadovoljština za uvrede koje su žuti otpadnici nanijeli svojim sablažnjivim ponašanjem i zahtjevima.

No, što se dogodilo 50 godina poslije ovih događaja?
U reformama poslije Drugoga vatikanskog koncila uvedeno je praktički sve ono što je "žuti pokret" tražio:
- uveden narodni jezik u liturgiju
- ukinuti su svi postovi (ostao je još samo post na Čistu srijedu i Veliki petak)
- časoslov skraćen do krajnosti i *de facto* postao fakultativan
- dopušteno da svećenici nose civilnu odjeću
- uvedeni srdačni "ekumenski" odnosi s krivovjercima ("anglikancima") i raskolnicima
- demokratizacija preko kolegijalizma
- "otvaranje prema svijetu"

Sve ono što su tražili "žuti svećenici" (i zbog čega su na kraju izopćeni iz Crkve!) uvedeno je postkoncilskim reformama!
Što su si o tome samo mislili stariji vjernici krajem 1960-ih, koji su se dobro sjećali kako je

zagrebački nadbiskup Bauer izopćio "žute svećenike", a sad se odjednom uvode stvari zbog kojih su oni izopćeni?

Možda to i ne bi bilo toliko šokantno da crkveni autoriteti u Hrvatskoj nisu cijelo vrijeme (praktički sve do II. vatikanskog koncila) odlučno tvrdili da nikada neće pristati na zahtjeve žutog pokreta.
Tako, na primjer, Dragutin Kniewald još 1937. u svojoj *Liturgici* (str. 31.) kaže glede zahtjeva otpalih "žutih" svećenika oko uvođenja narodnog jezika u liturgiju:

> "Razumljivo je da Katolička Crkva ne prihvaća tražbine otpadnika i svojih neprijatelja; tražbine koje praktički potkapaju srž cijelog kršćanstva."

To je tada bilo razumljivo i samo po sebi očito. Zašto? Zato što to nije prvi put da se Crkva morala boriti protiv takvih zahtjeva. Praktički svi heretici u zadnjih tisuću godina imali su vrlo slične zahtjeve: od albigenza, preko husita, do protestanata, pa do modernista, žutog pokreta i neomodernista - svi su tražili skraćenje liturgije i ukidanje latinskog jezika (a time i uništenje jedinstva rimske liturgije), zatim ukidanje posta i nemrsa, drastično skraćenje odnosno ukidanje časoslova, ukidanje svećeničkog celibata, "demokratizaciju Crkve" i "otvaranje svijetu".

Težnje tih skupina nisu imale u sebi neku posebnu filozofsku pozadinu (iako se često maskiraju filozofskim i teološkim "argumentima") već su najčešće rezultat obične sirove želje za uživanjem u životu i vlastitom komocijom, koja želi maknuti sve ono što joj stoji na putu (kao post, namrs i obvezni časoslov).

Odakle takva nepostojanost?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/odakle-takva-nepostojanost.html

Sveci su nam ostavili primjer ustrajnosti u katoličkoj vjeri - unatoč svim nevoljama - sve do kraja života. Pogledajmo samo našu crkvenu povijest: bl. Alojzija Stepinca, bl. Ivana Merza, sv. Nikolu Tavelića, sv. Marka Križevčanina i tolike druge.

Gledajući te pozitivne primjere može nam se dogoditi da zaboravimo da je bilo i suprotnih primjera - negativnih primjera, i to puno, strahovito puno...
Uzmimo samo žalosne slučajeve u zadnjih 100 godina: žuti pokret početkom 1920-ih, zatim filokomunistička svećenička udruženja u 1950-ima, pa TDKS u 1970-ima i 80-ima.

Nije ni među laicima situacija bila bajna. Sjetimo se svih onih desetaka tisuća laika koji su se učlanili u Komunističku partiju. Dakle, ljudi koji su kršteni i odgojeni kao katolici, odjednom napuštaju vjeru i uključuju se u Partiju, za koju znaju da se bori protiv vjere. A sve zbog prolaznih materijalnih probitaka.
Što reći o tim ljudima? Možemo ih usporediti s onima koji su za vrijeme turske vladavine prelazili na islam; samo zbog materijalne koristi: prodali vjeru za večeru.

I mnogi istaknuti vođe komunističke partije, poput Vladimira Bakarića, Jakova Blaževića, pa i samog Josipa Broza Tita, kršteni su u Katoličkoj Crkvi i slušali su vjeronauk u pučkoj školi - i to onaj pravi vjeronauk, ne ovaj današnji modernistički pseudo-vjeronauk, nego onu pravu tradicionalnu pouku katekizma. I opet ih to nije spriječilo da postanu progonitelji Crkve.

No, ipak su najveće razočaranje svećenici koji su se pridružili komunistima, kao Svetozar Ritig i ostali udruženjaši. I danas se čudimo nad okorjelošću tih udruženjaša, koji su se oglušili na tolike molbe svojih biskupa da ne ulaze u udruženje.

Pada mi na pamet pismo koje je biskup Josip Pavlišić poslao u svibnju 1953. jednom svećeniku koji se namjeravao učlaniti u Udruženje. U tom pismu biskup otvoreno govori tom svećeniku da će biti suspendiran, ako uđe u udruženje. Dojmljive su riječi kojima biskup Pavlišić upozorava tog svećenika da ne vjeruje komunistima:

> "Ako vam neki bezbožac danas nešto obećava, naročito u materijalnom pogledu, budite uvjereni, da to ne čini ni iz ljubavi prema vama, a još manje iz ljubavi prema Svetoj Crkvi... [N]emojte govoriti o vjernosti Crkvi, nego to pokažite činjenicama. Trpljenje i muke, koje nećemo izbjeći, kratkog su roka, a radosti što ih Bog sprema poslušnima ostaju u vijeke."

No, ova biskupova upozorenja nisu ništa pomogla, i taj se nesretni svećenik uključio u Udruženje, gdje je postao jedan od vodećih članova.

Odakle takva nepostojanost... čak i kod svećenika i redovnika?
Rekao bih, od prevelike izloženosti ovome svijetu: od previše kontakta s pokvarenošću ovoga svijeta.

Sv. Ljudevit Marija Grignion je još u 18. stoljeću napisao:

> "Teško je ustrajati u stanju milosti zbog pokvarenosti svijeta. Svijet je danas toliko pokvaren, da i sama redovnička srca nužno mrlja, ako ne i njegovo blato, ali barem njegova prašina: tako da je neka vrsta čuda, ako netko ostaje postojan posred ove silne bujice, a da ga ona ne zanese; posred ovoga burnoga mora, a da ga ne potope valovi ili ne orobe gusari i razbojnici; posred ovoga okuženoga zraka, a da se ne zarazi."

Ako je to vrijedilo u 18. stoljeću, onda znate da to danas vrijedi još sto puta više, jer je danas svijet daleko pokvareniji nego u prijašnjim stoljećima. Današnji je svijet upravo izopačen.

Osim izloženosti svijetu, problem je i u urođenoj pokvarenosti koju čovjek nosi u sebi, a koja je posljedica istočnog grijeha. Zbog te urođene pokvarenosti, čovjek je izrazito sklon na zlo i grijeh. Samo mu daj priliku, i on će sagriješiti.

Ove istine o čovjeku ne čuju se baš često u naše vrijeme. Od vremena "postkoncilske obnove", preko svake mjere se veliča "dostojanstvo ljudske osobe".
Taj novi humanistički i antropocentrični kvazi-kult ne dopušta realan pogled na pravo stanje čovjeka.

Kao protulijek za modernistički humanizam, navodim riječi sv. Ljudevita Marije Grigniona o pokvarenosti čovjeka (prema starijem hrvatskom prijevodu svečeve ***Rasprave o pravoj pobožnosti*** iz 1944. god.)

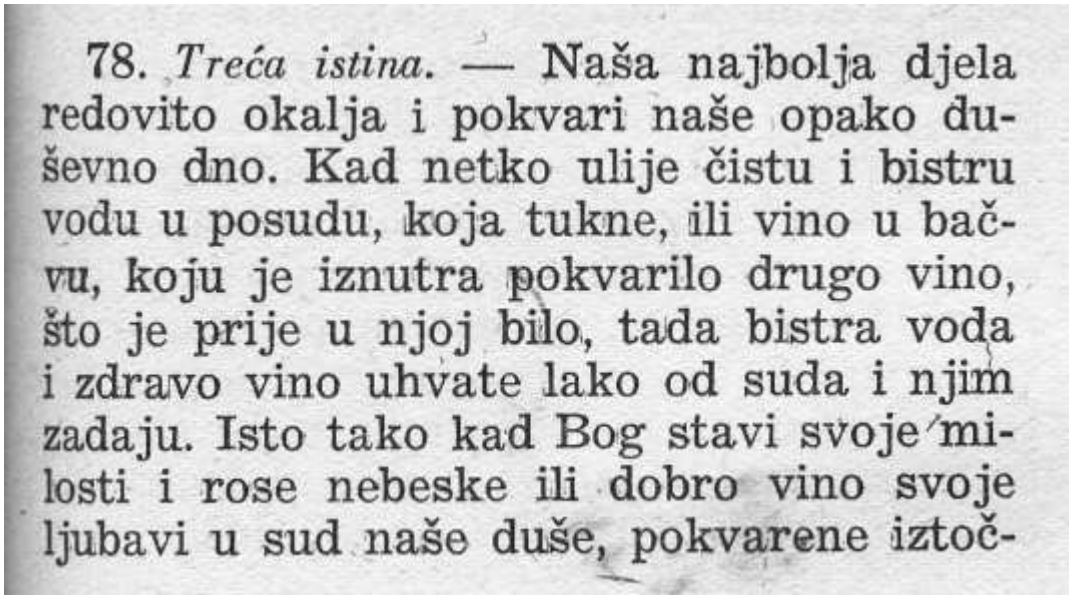

78. *Treća istina.* — Naša najbolja djela redovito okalja i pokvari naše opako duševno dno. Kad netko ulije čistu i bistru vodu u posudu, koja tukne, ili vino u bačvu, koju je iznutra pokvarilo drugo vino, što je prije u njoj bilo, tada bistra voda i zdravo vino uhvate lako od suda i njim zadaju. Isto tako kad Bog stavi svoje milosti i rose nebeske ili dobro vino svoje ljubavi u sud naše duše, pokvarene iztoč-

nim i osobnim griehom, tada njegove darove redovito pokvari i okalja opaki kvasac i opaki talog, koje je grieh ostavio u nama; tada tim zadaju naša djela, pače i ona, koja potječu iz najuzvišenijih kreposti. Da dakle postignemo savršenost, koja se stječe samo u sjedinjenju s Isusom Kristom, veoma je važno, da se izpraznimo od onoga, što je zlo u nama: inače će nas naš Gospodin, koji je neizmjerno čist i koji neizmjerno mrzi svaku i najmanju mrlju na duši, odbaciti izpred svojih očiju te se ne će s nama sjediniti.

79. Da se izpraznimo od samih sebe, treba nam najprije svietlom Duha Svetoga dobro upoznati naše opako dno, našu nesposobnost za ikakovo dobro, našu slaboću u svim stvarima, našu sveđernu nepostojanost, našu nedostojnost ijedne milosti i našu posvemašnju zloću. Grieh našega prvoga otca sve nas je izštetio, ukiselio, naduo i pokvario, kao što kvas ukiseli, nadme i ukvasa sve tiesto, u koje se stavi. Lični griesi, koje smo počinili, bili to smrtni ili lagani, ma koliko bili oprošteni, uvećali su našu požudu, našu slaboću, našu nepostojanost i našu pokvaru, i ostavili su zle ostatke u našoj duši

Naša su tjelesa tako izkvarena, da ih Duh Sveti nazivlje grješna tjelesa,[1]) jer su začeta u griehu, odhranjena u griehu i samo za grieh sposobna. Ta su tjelesa podložna tisućama i tisućama bolesti, svakoga se dana kvare i u njima se zameće samo šuga, crvi i trulež.

Naša duša spojivši se s našim tielom postala je tako tjelesna, da je nazvana tielom: Svako tielo bijaše pokvarilo svoje ponašanje.[2]) Naša je baština samo oholost i zasliepljenost u duhu, okorjelost u srdcu, slaboća i nepostojanost u duši, a požuda, pobuna strasti i bolesti u tielu. Mi smo po naravi oholiji od paunova, prilieplieni smo uza zemlju više od zapuhača, gadniji smo od jaraca, zavidniji od zmija, proždrvljiviji od svinja, ljući od tigrova, lieniji od kornjača, slabiji od trstika i nestalniji od vjetrokazâ. Svoga u sebi nemamo ništa nego ništavilo i grieh, pa ne zaslužujemo drugo nego Božju srčbu i vječni pakao.

80. Prvo. Treba li se onda čuditi, što naš Gospodin kaže, da se onomu, koji hoće njega sliediti, valja odreći sebe i mrziti na se; i da će, koji ljubi svoj život, izgubiti ga, a da će ga spasiti, koji ga mrzi.[1]) Ova ne-

izmjerna Mudrost, koja ne daje svojih zapoviedi bez razloga, naređuje nam mrziti na se, jer smo jako dostojni mržnje. Ništa nije tako dostojno ljubavi kao Bog, a ništa tako dostojno mržnje kao mi sami.

81. Drugo. Da se izpraznimo od samih sebe, treba nam također vazda umirati samima sebi, to jest treba nam se odricati djelovanja naših duševnih moći i naših tjelesnih osjetila. Moramo gledati kao da ne gledamo, slušati kao da ne slušamo i služiti se stvarima ovoga svieta kao da se njima ne služimo. To sveti Pavao nazivlje svakidanjim umiranjem: „Svakoga dana umirem“,[1]) veli on. „Ako pšenično zrno padnuvši u zemlju ne umre, ono ostaje samo i ne donosi dobra ploda.“[2])

I ono što svetac kaže na 87.-89.:

Vrlo nam je težko sačuvati milosti i darove Božje.

87. *Peta istina.* — Vrlo nam je težko kod naše slaboće i krhkosti sačuvati u sebi milost i blago, koje smo primili od Boga. Prvi je razlog tomu, jer nosimo to bla-

go, koje vriedi više od neba i zemlje, u krhkim posudama,[1]) u razpadljivu tielu i u slaboj nestalnoj duši, koju svaka sitnica obori i poništi.

88. Drugi razlog. Vragovi, ti vješti lupeži, hoće da nas nenadanim napadajem orobe i opliene. Dan i noć vrebaju zgodan čas za taj posao. Neprestano oblieću, da nas prožderu[1]) i da nam u tren, jednim griehom, otmu sve milosti i darove, što smo ih god mogli dobiti za više godina. Njihova zloća, njihovo izkustvo, njihove zasjede i njihov broj treba da nam utjeraju u kosti silan strah od tolike nesreće, kad znademo, da su neke osobe, punije milosti, bogatije krepostima, utvrđenije izkustvom i veće svetosti, bile iznenađene i nesretno orobljene i oplienjene. Ah, koliko se je vidjelo libanskih cedara i zviezda na nebu, kako biedno padaju i gube svu svoju visinu i sav svoj sjaj u jedan tren! Odakle ta čudna promjena? Nije doista od nedostatka milosti, jer ona nikomu ne uzmanjkava, nego od nedostatka poniznosti. Te su se osobe držale jačima i sposobnijima nego su bile. Smatrale su se kadrima sačuvati svoje blago. Pouzdale su se u se i oslonile se na se. Držale su svoju kuću

dosta sigurnom i svoje kovčege dosta jakima, da mogu sačuvati dragocjeno blago milosti. Zbog toga neosjetljivoga oslanjanja na svoje sile — premda im se činilo, da se oslanjaju samo na Božju milost — dopustio je prepravedni Gospodin, da budu obrobljene, prepustivši ih samima sebi. Jao! da su bile upoznale divnu pobožnost, koju ću prikazati poslije, bile bi povjerile svoje blago moćnoj i vjernoj Djevici, a ona bi im ga bila sačuvala kao svoje vlasničtvo, dapače bi to čuvanje smatrala svojom strogom dužnošću.

89. Treći razlog. Težko je ustrajati u stanju milosti zbog čudne pokvarenosti svieta. Sviet je dandanas tako pokvaren, da ista redovnička srdca gotovo nuždno mrlja, ako i ne njegovo blato, ali barem njegova prašina; tako da je neka vrsta čuda, ako netko ostaje postojan posred ove silne bujice, a da ga ona ne zanese; posred ovoga burnoga mora, a da ga ne potope valovi ili ne orobe gusari i razbojnici; posred ovoga okuženoga zraka, a da se ne zarazi. Djevica, koja je jedina vjerna, i kojoj zmija nigda nije mogla ništa, samo ona čini to čudo svima onima, koji joj služe, što mogu bolje.

Posljednja molitva sv. Ćirila

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/posljednja-molitva-sv-cirila.html

Stari životopisi sv. Ćirila i Metoda spominju jednu osobito nadahnutu molitvu, koju je sv. Ćiril izgovorio na svojoj samrti. Ta je molitva dospjela i u čitanja u nekim starim hrvatskim glagoljskim časoslovima.

Jedna od najpoznatijih sačuvanih glagoljskih knjiga je II. novljanski brevijar iz 1495., kojemu je glavni autor čuveni pop Martinac. U tom se brevijaru inače nalazi i ono potresno svjedočanstvo o kobnoj bitci na Krbavskom polju 1493. i o turskim zločinima nad hrvatskim narodom.

II. novljanski brevijar (1495. god.)

Među mnogobrojnim svetačkim službama u novljanskom brevijaru, nalazimo i oficij za blagdan sv. Ćirila i Metoda. U staro vrijeme, naši su svećenici-glagoljaši slavili blagdan sv. Ćirila i Metoda 14. veljače, na blagdan sv. Valentina (zato što je sv. Ćiril umro 14. veljače 869.).

Oficij za 14. veljače u tom brevijaru je prvenstveno o sv. Ćirilu i Metodu, uz spomen sv. Valentina.
Čitanja u prvom i drugom nokturnu govore o misiji sv. Ćirila i Metoda u Moravskoj.
Najdojmljiviji je opis posljednje molitve sv. Ćirila, koju je izgovorio na samrti.
U toj molitvi, sv. Ćiril moli za svoje vjerno stado, zapravo za sve slavenske narode, da ih Gospodin Bog sačuva u pravoj vjeri i izbavi "ot vsakoje bezbožnije i poganskije zlobi".
I da uništi krivovjerje krivovjeraca: "i pogubi jeretičasku jeres" - ili kako je to nadbiskup Karaman preveo na latinski: "et destrue haereticorum haeresim".

Cijeli taj dio čitanja u brevijaru glasi ovako, u crkvenoslavenskom izvorniku:

> "I jako približi se vrěme odšastija jego ot sego věka, vazdvig ručě svoji k nebesi i pomoli se k Gospodevě, sa slzami reki: 'Gospodi Bože, iže jesi anjeli tvoje bespltnije va službu istavil sebě , nebo propev, zemlju osnoval, i vsa sušćaja ot nebitija v bitije privel, iže vsegda tvoriši volju bojećih se tebe i hranećih zapovědi tvoje, usliši molitav moju, i věrnije stado tvoje. I nimže me bě pristavil nekljućimago i nedostojnago raba svojego, izbavi je ot vsakoje bezbožnije i poganskije zlobi, i ot vsakago hulnago i jerětičaskago jazika glagoljuća hulu na te, i pogubi jeretičasku jeres, i vzrasti Crkve tvojeje množastvo. I vse jedinodušnije sakupiti stvori, izredi ni ljudi jedinomisleše v rěsnotivnoj věri tvojej, i pravu ispověd vdahni v srdca ih, i slovo tvojego učenija. Tvoj bo jest dar, ašće i nas prijal jesi nedostojnije na propovědanije Hrista tvojego. Blagodějanija že tvorešća, ugodnija tebě, ježe mi bě prědal, jako tvoje tebi predaju, ustroji silnoju desnicu tvoju, da vsi proslavet ime tvoje vlasti, Trojičraja.'
> Celov že vse celovom svetim i reče: 'Blagosloven Gospod iže ne dast nas v ručě nenavidimim vragom našim, na i sět lečućih nam skruši se, i izbavi ni ot istlenanih.' I sije rek uspja o Gospodě."

Na hrvatskom bi to glasilo ovako:

> "I kako se približilo vrijeme njegova odlaska sa ovoga svijeta, podigao je svoje ruke k nebesima i pomolio se Gospodinu, sa suzama govoreći: 'Gospodine Bože, koji si anđele svoje bestjelesne sebi ostavio na službu, rasprostirući nebo, osnivajući zemlju, i sve što postoji izveo iz nepostojanja u postojanje, koji uvijek činiš volju onih koji te se boje i čuvaju tvoje zapovijedi, usliši molitvu moju i svoje vjerno stado. I kome si me postavio, beskorisnoga i nedostojnoga sluga svoga, izbavi ga od svake bezbožne i poganske zloće, i od svakoga huliteljskog i krivovjerskog jezika koji govori hulu protiv tebe; i uništi krivovjerje krivovjeraca, i umnoži brojnost tvoje Crkve. I učini da se svi jednodušno skupe, i ujedini ljude u jednomišljenju i istinitoj tvojoj vjeri, i udahni pravu ispovijest u njihova srca i riječ tvoga nauka. Jer tvoj je dar što si nas nedostojne primio na propovijedanje Krista tvoga. Blagodati čineći koje su tebi ugodne, koje si mi dao, kao tvoje vraćam tebi; postavi svoju moćnu desnicu da svi slave ime tvoje vlasti, sveto Trojstvo.'
> A poljubivši sve svetim poljupcem, reče: 'Blagoslovljen Gospodin, koji nas nije predao u ruke naših nevidljivih neprijatelja, već je i uništio zamku koju su nam postavili oni koji vrebaju na nas, i izbavi nas od propadljivoga.' To rekavši, usne u Gospodinu."

U jednom prastarom brevijaru u Zaglavu na Dugom otoku, nalazio se vrlo sličan oficij sv. Ćirila i Metoda, sa više-manje identičnim čitanjima. Taj je oficij zadarski nadbiskup Matej Karaman u 18. stoljeću preveo na latinski. Tako da imamo i latinski tekst ovih čitanja o sv. Ćirilu i Metodu.

Ovako glasi onaj gore navedeni dio s molitvom sv. Ćirila, prema Karamanovom prijevodu:

> "Utque appropinquavit tempus discessus eius ab hoc saeculo, elevatis manibus suis ad coelum oravit ad Dominum cum lacrymis dicens: 'Domine Deus, qui angelos tuos incorporeos in ministerium servasti tibi, coelum extendens, terram fundans, et omnia quae sunt de non esse ad esse perduxisti, qui semper facis voluntatem timentium te et custodientium mandata tua, exaudi orationem meam et fidelem gregem tuum. Ad quos me, Deus, praefeceras inutilem et indignum servum tuum, libera eos ab omni impia et pagana malignitate, et ab omni blasphema et verbosa haeretica lingua loquente blasphemiam in te, et destrue haereticorum haeresim, et redde Ecclesiae tuae multitudinem. Et omnes unanimes fac congregentur et conjunge homines unanimiter cogitantes in veraci fide tua, et veram confessionem inspira in corda eorum; et eloquia tuae doctrine. Tuum enim est donum, si et nos indignos asumpsisti ad praedicationem Christi tui. Beneficia autem facientia gratos tibi, quae mihi tradidisti, tamquam tua tibi trado; dispone potentem dexteram tuam, ut omnes glorificent nomen tuae potentiae, Trinitas.'
> Et osculatus omnes osculo sancto, dixit: 'Benedictus Deus, qui non dedit nos in manus invisibilium hostium nostrorum, sed et laqueus insidiantium nobis contritus est, et libera nos de corruptibilibus.' Hoc dicto obdormivit in Domino."

Ako možda želite ponešto detaljnije znati o svemu ovome, pročitajte rad Ivana Berčića: **Dvie službe rimskog obreda za svetkovinu sv. Ćirila i Metuda**. Rad je objavljen nakon Berčićeve smrti, pa je na početku stavljen nekrolog Vatroslava Jagića (koji možete slobodno preskočiti, jer Jagić previše ideologizira stvari).

Prijedlozi bl. Ivana Merza za obnovu pobožnosti bističkog svetišta

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/prijedlozi-bl-ivana-merza-za-obnovu.html

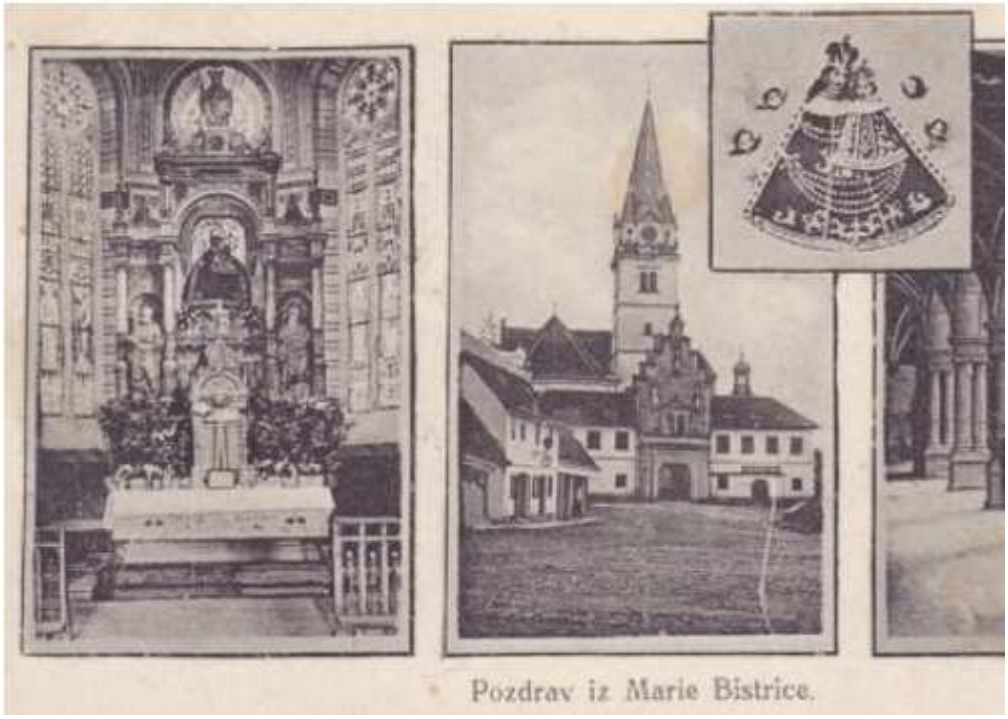

Bl. Ivan Merz je u tekstu ***Bističko prošteništе*** (1922.) iznio niz vrijednih prijedloga kako da se obnovi pravi duh pobožnosti na našim pučkim proštenjima, naročito u Mariji Bistrici.

Prvo, da izdvojim ono najvažnije, što je svojevrsni "conditio sine qua non":

> "Katoličko društvo, koje je od Mahnićeve epohe imalo tu providencijalnu misiju da zaustavi naglu dekristijanizaciju našega naroda i bude uvijek prvoborcem za njegovu vjersku obnovu, moralo bi prvom zgodom organizirati jedno narodno proštenje u kojemu bi ono prednjačilo svojom pobožnošću. Tom prilikom se ne bi morao samo očigledno bojkotirati alkoholizam koji je na žalost još uvijek bitno vezan uz naša prošteništa, već bi morao narod, vođen svojim dušobrižnicima, provesti cijelo vrijeme u molitvi i u postu pjevajući vjerske pjesme i položivši zavjet da će svaki pojedinac sebe obnoviti i nastojati pridobiti za Isusa Krista okolinu u kojoj živi."

Bl. Ivan Merz predlaže da Marija Bistrica postane središte gregorijanske glazbe u našim krajevima, u duhu motuproprija sv. Pija X. *Tra le sollecitudini* (od 22. studenog1903.):

> "Marija Bistrica bi osim toga mogla postati jedno središte za obnovu naše crkvene glazbe u gregorijanskome duhu. Mnogi svećenici, koji se tamo sastaju za velikih proštenja, mogli bi pjevati u zboru (barem tercu, misu, sextu, vespere i kompletorij) i tako uputiti i sâm narod u ljepotu crkvene glazbe. Za tim treba težiti to više što su prijašnji župnici imali pravo služiti pontifikalne mise. Kad bi se to sve provelo i u tu svrhu sakupilo milodarâ, Marija Bistirica bi mogla postati jedan veličanstven umjetnički Kredo katoličkih Hrvata."

Na kraju Merz program obnove tog marijanskog svetišta sažima u tri točke:

> "Ako dakle želimo da Marija Bistrica zadobije onaj prestiž koji jedno katoličko proštenište mora imati, trebalo bi za sada:
> 1. osnovati jedan odbor stručnjaka na svim područjima katoličkoga života koji bi djelom i savjetom nastojao pridići ovo svetište,
> 2. uvesti za vrijeme proštenja obrede kako ih propisuje motu proprio od 22. studenoga 1903.
> 3. organizirati što prije jedno uzorno proštenje katoličkog đaštva."

Katančićeva Biblija - rješenje aktualnih problema oko izbora prijevoda Biblije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/katanciceva-biblija-rjesenje-aktualnih.html

Katančićev prijevod Svetoga pisma (1831. god.)

Kako bi propovjednik mogao naviještati riječ Božju, on prvo sam mora znati što govori riječ Božja. Za izvršenje te zadaće, neophodno je poznavanje Svetoga pisma i svete Tradicije. Prvo i osnovno, treba znati koja je verzija Svetoga pisma autoritativna za katolike.

Među dogmatskim dekretima Tridentskog koncila, vrlo važno mjesto pripada dekretu o Svetom pismu (sess. IV.), koji određuje da je latinska Vulgata autentični i autoritativni tekst Svetoga pisma:

"*statuit et declarat, ut haec ipsa vetus et vulgata editio, quae longo tot saeculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, praedicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur; et ut nemo illam reiicere quovis praetextu audeat*"

("*određuje i objavljuje da upravo to staro izdanje vulgate, koje je dugom upotrebom kroz tolika stoljeća prokušano u Crkvi, treba držati za autentično u javnim čitanjima, raspravama, propovijedima i tumačenjima, i da se nitko ne usudi da ga odbacuje pod kojim god izgovorom*")

Tridentski koncil osuđuje one koji odbacuju bilo koji dio Svetoga pisma (kako je sadržan u latinskoj Vulgati):

"*Si quis autem libros ipsos integros, cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, et in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris et canonicis non susceperit; et traditiones praedictas sciens et prudens contempserit, anathema sit*."

("*Ako netko ne prihvaća za svete i kanonske cijele te knjige, sa svim njihovim dijelovima, kako se običavaju čitati u Katoličkoj Crkvi, i kako su sadržane u starom latinskom izdanju vulgate, i svjesno i namjerno odbacuje rečene tradicije; neka bude proklet*.")

Tridentski koncil također zabranjuje da bilo tko tumači Sveto pismo suprotno smislu kojeg se uvijek držala Crkva:

"*ut nemo suae prudentiae innixus, in rebus fidei et morum, ad aedificationem doctrinae Christianae pertinentium, sacram scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat*"

("*da se nitko ne usudi tumačiti Sveto pismo upirući se u vlastitu razboritost, u stvarima vjere i ćudoređa koje se tiču izgradnje kršćanskog nauka, izokrećući smisao Svetoga pisma protivno onom smislu kojega se držala i drži sveta majka Crkva, na koju spada suditi o pravom smislu i tumačenju Svetoga pisma, ili također protivno jednoglasnom mišljenju otaca*")

Da ovo bolje shvatite, dajem vam jedan primjer.
Crkva je npr. uvijek one Kristove riječi *"Ako se tko ne rodi iz vode i Duha, ne može ući u Kraljevstvo Božje"* (Iv 3, 5) shvaćala i tumačila kao jasno učenje da se nitko bez krštenja ne može spasiti. Tako to mjesto tumače svi sveti oci. Prema tome, nitko ne smije davati tim riječima nekakva suprotna tumačenja. Nitko ne smije izmišljati nekakva "svoja tumačenja" (kao što to danas rade modernisti i "karizmatici").

Odredbe Tridentskog koncila o Svetom pismu i Tradiciji potvrdio je Prvi vatikanski koncil u dogmatskom dekretu *Dei Filius* (24. travnja 1870.), koji kaže:

"*Quoniam vero, quae sancta Tridentina Synodus de interpretatione divinae Scripturae ad coercenda petulantia ingenia salubriter decrevit, a quibusdam hominibus prave exponuntur, nos, idem decretum renovantes, hanc illius mentem esse declaramus, ut in rebus fidei et morum, ad aedificationem doctrinae christianae pertinentium, is pro vero sensu sacrae Scripturae habendus sit, quem tenuit ac tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione Scripturarum sacrarum; atque ideo nemini licere contra hunc sensum aut etiam contra unanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari*."

("*Budući da ono što je sveti Tridentski sabor spasonosno odredio o tumačenju Svetoga pisma kako bi suzbio objesnu dosjetljivost [u tumačenjima], neki ljudi krivo objašnjavaju, mi obnavljajući isti dekret objavljujemo da je njegova nakana da u stvarima vjere i ćudoređa koje se tiču izgradnje kršćanskog nauka, treba držati za pravi smisao Svetoga pisma onaj kojeg je držala i drži sveta majka Crkva, na koju spada suditi o pravom smislu i tumačenju Svetoga pisma; i stoga nikome nije dopušteno tumačiti Sveto pismo suprotno tom smislu ili također suprotno jednoglasnom mišljenju otaca.*")

Što da sad radi jedan današnji mladi svećenik, kome modernistički profesori na KBF-u nikada nisu pružili priliku niti da pogleda Vulgatu, a kamoli da je čita i proučava?
Što da radi netko kome se nameće Duda-Fućakov prijevod, kao da je to autoritativni tekst Biblije!?
Što da čini jedan student teologije kome se uskraćuju sami temelji za razumijevanje Svetoga pisma?
Ili netko kome nikada nije pružena prilika da prouči izvorna djela svetih otaca, pa da tako usvoji pravilno tumačenje Svetoga pisma?

Izlaz iz ovih teškoća nalazi se u onom prvom hrvatskom tiskanom prijevodu Biblije. Odgovor se krije kod jednog skromnog slavonskog franjevca, koji je živio prije 200 godina.

Fra Matija Petar Katančić (1750.-1825.) načinio je prvi cjeloviti tiskani prijevod Svetoga pisma na hrvatski jezik. Objavljen je 1831. u šest svezaka - Stari zavjet u četiri sveska, i Novi zavjet u dva sveska. To je hrvatski prijevod Vulgate: paralelno su postavljeni latinski tekst i hrvatski prijevod.

Iako je hrvatski tekst pisan starijom grafijom, lako se čita, jer je Katančić promicao štokavsko narječje novijeg izgovora.

Na primjer, početak Evanđelja po Marku:

SVETO
ISUSA KERSTA
EVANGJELJE PO MARKU.

SANCTUM
JESU CHRISTI EVANGELIUM
SECUNDUM MARCUM.

POGLAVJE I.

Ivan u oshtrini xivota pripovida, i kersti vodom; Kerst pako duhom svetim: koi od Ivana kerstjen, sa zviradima zaderxajese u pustinji, posli cseterdeset dana posta od sotone napastujese; i posli pridatog' Ivana, pripovidati pocse u Galilei: i zovnuv' Shimuna i Andriu, Jakoba i Ivana Zebedeova, ulize u Kafarnau, i ostala Galilee mista, i ondi pripovidajuch licsi punicu Shimuna, i gubbavca, koga shalje k'Sveshtenicim, i primnoge obsidnute i zlo imajuche, s'velikim sviuh zacsudjenjem.

1. Pocsetak Evangjelja Isusa Kersta Sina Boxjeg'.

2. Kakoje pisano u Isaii Proroku: evo ja shaljem angjela mog' prid licem tvoim, koiche pripravit' put tvoj prid tobom.

1. Initium Evangelii Jesu Christi Filii Dei.

2. Sicut scriptum est in Isaia Propheta: ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te, *Mal.* 3. 1.

Najveći dio Katančićeva prijevoda možete preuzeti na *Google Books*. Nedostaju III. i VI. svezak Staroga zavjeta, ali najvažnije je da možete naći kompletan Novi zavjet.

Stari zavjet: **Svezak I.** i **Svezak II.**.

Novi zavjet:
Svezak I. (Evanđelja i Djela apostolska)
Svezak II. (Poslanice apostola i Knjiga otkrivenja)

Kod Katančića nije toliko važan sam prijevod, već je bitno da svladaš latinski tekst Vulgate. Prijevod je tu da početnici koliko-toliko shvate što piše na latinskom.
Dakako, to je tek prva faza.
Kad svladaš latinski tekst Vulgate, onda trebaš naučiti kako da ga ispravno tumačiš. Jasno je da nemaš vremena čitati sva djela svetih otaca, ali onda barem prouči **Katekizam Tridentskog koncila**.

O krivovjerju kao grijehu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/07/o-krivovjerju-kao-grijehu.html

Krivovjerje spada među grijehe protiv Prve Božje zapovijedi.
Sv. Toma Akvinski kaže da je krivovjerje vrsta nevjere (*Sum. the.*, II-II, q. 11., a. 1.):
"*haeresis est infidelitatis species, pertinens ad eos qui fidem Christi profitentur, sed eius dogmata corrumpunt*"
("*krivovjerje je vrsta nevjere, koja spada na one koji ispovijedaju vjeru Kristovu, ali njegove dogme iskrivljuju [kvare]*")

I ne samo da je krivovjerje vrsta nevjere, već je krivovjerje najgora od svih vrsti nevjera.
Kako također kaže sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, II-II, q. 10., a. 6.):
"*simpliciter loquendo, infidelitas haereticorum est pessima*"
("*jednostavno govoreći, nevjera krivovjeraca je najgora*")

Sv. Bonaventura kaže da su krivovjerju vlastite tri stvari: odstupanje od vjere, krivo tumačenje Svetoga pisma, i naposljetku ono što slijedi kao kazna za to: izopćenje iz Crkve.
Tako piše sv. Bonaventura (*Centiloquium*, I., 26.):

"*Haeresis idem est quod divisio, et sic dicitur haeresis propriissime: recessus a fide; proprie, falsa interpretatio Scripturarum; minus proprie, excommunicatio.*"

("*Hereza je isto što i odjeljenje [razdor], i tako se kaže da je za herezu najvlastitije: odstupanje od vjere; vlastito, krivo tumačenje Pisama; manje vlastito, izopćenje.*")

Sv. Bonaventura naziva heretika: "subversor Ecclesiae", "rušitelj Crkve", tj. onaj koji potkapa Crkvu.

Naravno, nije svaki grijeh protiv vjere odmah hereza.
Treba biti vrlo oprezan u tome koga se naziva heretikom. Tu nas ozbiljno upozorava Katekizam Tridentskog koncila (p. I., c. 10.):

"*Non, enim, ut quisque primum in fide peccaverit, haereticus dicendus est; sed qui, Ecclesiae auctoritate neglecta, impias opiniones pertinaci animo tuetur.*"

("*Ne treba se, naime, kad netko prvi put sagriješi protiv vjere, nazvati heretikom, nego onaj koji, zanemarujući autoritet Crkve, okorjelo drži opaka mišljenja.*")

Sjetimo se da Hus i Luther nisu bili odmah izopćeni iz Crkve, nego tek nakon što se vidjelo da oni s prezirom odbacuju sve opomene crkvenih vlasti i da se okorjelo drže krivovjerja.
Isto tako, nije sv. Pio X. odmah izopćio moderniste, nego ih je prvo pokušao obratiti blagim opomenama, zatim ozbiljnim upozorenjima, a tek kad je vidio da njihovoj okorjelosti nema pomoći, onda je počeo primijenjivati crkvene kazne.
I u Hrvatskoj kad se pojavio "žuti pokret", naši biskupi su ih prvo pokušali obratiti. No, kad se vidjelo da "žuti svećenici" tvrdokorno odbacuju sve opomene, onda je nadbiskup Bauer presjekao to bolesno tkivo mačem izopćenja.

Kad se uvidi okorjelost krivovjeraca, ne preostaje ništa drugo, nego da ih se izopći iz Crkve. Treba im onemogućiti da dalje šire svoje krivovjerje. Dužnost je crkvenih vlasti da spriječe heretike koji zavode naivne na krivi put.
Ovdje Crkva slijedi riječi sv. Pavla: *"S krivovjercem nakon prvog i drugog upozorenja prekini, znajući da je izopačen i da griješi; on sam sebe osuđuje."* (Tit 3, 10-11)

Dosad smo govorili o problemu javnog krivovjerja; no, što je sa situacijama kad netko osobno drži krivovjerja, ali ih ne otkriva u javnosti?
Krivovjerje kao smrtni grijeh šteti čovjeku i kad je u tajnosti; i kad nitko drugi za nj ne zna.

Sv. Robert Bellarmin u svom djelu ***De arte bene moriendi*** kaže da je prva napast kojom vrag napastuje čovjeka na samrti upravo napast krivovjerja, kojom mu pokušava oduzeti pravu vjeru (koja je temelj spasenja):

"*Propinquante morte, diabolus adversarius noster 'tanquam leo rugiens' non deest sibi, sed tanquam ad praedam velox accurit et totis viribus in extrema illa lucta moribundum aggreditur. Primum vero praelium inchoare solet a tentatione circa fidem. Nam et res quas credimus, non solum supra sensum, sed etiam supra rationem naturalem accendunt; et ipsa eadem fides fundamentum iustificationis nostrae est, et eo fundamento everso omnis aedificatio bonorum operum corruit. Est autem haec tentatio facile omnium gravissima, quia proelium nobis est cum adversario non solum doctissimo et acutissimo, sed etiam in eiusmodi praeliis assueto ab exordio mundi. Ipse omnes principes haereticorum seduxit, quorum non pauci viri optimi et sapientissimi fuerant.*"

("*Kad se približava smrt, naš neprijatelj đavao 'poput ričućeg lava' ne drži se za sebe, već kao na plijen brzo dođe i svim snagama nasrće na umirućega u toj posljednjoj borbi. Prvi boj običava započeti sa napašću oko vjere. Naime, stvari koje vjerujemo ne samo da su iznad osjetila, nego se također uzdižu i iznad naravnog razuma; i baš ta vjera je temelj našeg opravdanja, i ako se sruši taj temelj, ruši se i cijela zgrada dobrih djela. Ta bi napast lako mogla biti najteža od svih, jer se moramo boriti s njeprijateljem ne samo vrlo učenim i vrlo lukavim, već i iskusnim u ovakvim bojevima još od početka svijeta. On je zaveo sve vođe heretika, od kojih su nemali broj prije bili ljudi dobri i vrlo mudri.*")

Bellarmin i neki drugi katolički pisci navode primjere nekih ljudi, koji su tijekom života bili dobri vjernici, ali ih je vrag na samrti naveo da povjeruju u neku herezu i tako umru bez prave vjere.
Sv. Alfonz Liguori ističe u svojoj *Praksi ispovjednika* (*Praxis confessarii*) da se vrag naročito često služi takvim varkama kad napastuje intelektualce na samrti, o čemu sam pisao u tekstu **Opasnost na samrti**.

Himan "Belli tumultus" i molitva papi sv. Piju V.

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/08/himan-belli-tumultus-i-molitva-papi-sv.html

Kad nevolje pritisnu, pobožni se kršćani u svojim molitvama obično obraćaju onim svecima koji su za vrijeme svog zemaljskog života znali uspješno riješiti iste ili slične probleme. Tako se već par stoljeća katolici utječu zaštiti sv. Pija V. u vrijeme rata ili u slučajevima izbijanja protukršćanskih revolucija i progona, jer je sv. Pio V. u svoje vrijeme znao ujediniti europske katolike u borbi protiv Turaka i protestantskih krivovjeraca.
Isto tako, katolici mole pomoć sv. Pija V. u slučajevima pojave opasnosti kvarenja ili nestanka liturgije i umanjivanja božanskog kulta. Tko bi u toj situaciji bio bolji zagovornik od sv. Pija V. koji je sve svoje napore uložio u to da obnovi i učvrsti božanski kult, i eliminira svaku samovolju iz liturgije?

Kad su za vrijeme Francuske revolucije, liberalni uzurpatori nastojali potisnuti rimsku liturgiju iz crkvi i uvesti "svoju liturgiju", zabrinuti su se katolici opet utekli zagovoru velikog pape Pija V.
I kasnije, kad je Napoleonova vojska širila revolucionarne ideje po cijeloj Europi, papa Pio VII. preporučio je molitvu sv. Piju V.
Naročito se popularizirao himan *Belli tumultus*. Taj himan je usrdna molitva sv. Piju V., u kojoj se nabrajaju nevolje koje pritišću Crkvu i moli nebeski zagovor ovog velikog i svetog pape.

Već prva kitica ukazuje u čemu je problem revolucijom opustošene Europe, gdje revolucionarci veličajući "ljudska prava", umanjuju i dokidaju božanski kult; a zbog toga svijetu prijeti Božja kazna...

"Belli tumultus ingruit,
cultus Dei contemnitur;
ultrixque culpam persequens
iam poena terris imminet."

(*"Nemir rata navaljuje,*
prezire se kult Božji;
osvetnica koja prati krivnju
kazna već prijeti zemlji.")

Nakon toga, kao i nakon svake kitice, slijedi zaziv sv. Piju V.:
"Quem nos in hoc discrimine coelestium de sedibus praesentiorem vindicem quam te, Pie, invocabimus?"
(*"Koga ćemo u ovoj nevolji sa nebeskih sjedišta boljeg zaštitnika, nego tebe Pio, prizvati?"*)

Na kraju se moli uobičajena molitva sv. Pija V.:

"*Deus, qui ad conterendos Ecclesiae tuae hostes et ad divinum cultum reparandum, beatum Pium pontificem maximum eligere dignatus es: fac nos ipsius defendi praesidiis, et ita tuis inhaerere obsequiis; ut omnium hostium superatis insidiis perpetua pace laetamur. Per Dominum...*"

("*Bože, koji si se udostojao, da satreš neprijatelje svoje Crkve i da obnoviš božanski kult, izabrati blaženoga Pija vrhovnoga svećenika: učini da se obranimo njegovom zaštitom, i da tako prionemo uz tvoju poslušnost; da se, svladavši sve zasjede neprijatelja, radujemo u vječnom miru. Po Gospodinu...*")

Papa Pio VII. podijelio je 1801. potpuni oprost svakom vjerniku koji na blagdan sv. Pija V. (5. svibnja) izmoli ovaj himan pred oltarom ili relikvijama sv. Pija V., a oprost od 40 dana vjerniku koji ga izmoli u neko drugo vrijeme, na nekom drugom mjestu...

Izdvojite tri minute svog vremena i izmolite ovaj himan i molitvu, za obnovu božanskog kulta u pravoj katoličkoj liturgiji, i za obnovu katoličkih država.
Činite to što češće!

Belli tumultus ingruit,
Cultus Dei contemnitur;
Ultrixque culpam persequens
Jam poena terris imminet.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Nemo, beate Pontifex,
Intensiore robore
Quam tu, superni numinis
Promovit in terris decus.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Ausisve fortioribus
Avertit a cervicibus,
Quod Christianis gentibus
Jugum parabant barbari.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Tu comparatis classibus,
Votis magis sed fervidis
Ad insulas Echinadas
Fundis tyrannum Thraciae.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Absensque eodem tempore,
Hostis fuit quo perditus,
Vides, et adstantes doces
Pugnae secundos exitus.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Majora qui coelo potes,
Tu supplices nunc aspice,
Tu civium discordias
Compesce, et iras hostium.

Quem nos in hoc discrimine
Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Precante te, pax aurea
Terris revisat; ut Deo
Tuti queamus reddere
Mox laetiora cantica.

Quem nos in hoc discrimine

Coelestium de sedibus
Praesentiorem vindicem,
Quam te, Pie, invocabimus?

Tibi, Beata Trinitas
Uni Deo sit gloria,
Laus, et potestas omnia
Per saeculorum saecula. Amen.

V. Ora pro nobis, beate Pie.
R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.
Deus, qui ad conterendos Ecclesiae tuae hostes, et ad divinum cultum reparandum beatum Pium pontificem maximum eligere dignatus es: fac nos ipsius defendi praesidiis, et ita tuis inhaerere obsequiis, ut omnium hostium superatis insidiis perpetua pace laetemur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Motiv katoličke države u crkvenim pjesmama

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/09/motiv-katolicke-drzave-u-crkvenim.html

Za vrijeme pontifikata Pija XI. proširile su se po našim krajevima crkvene pjesme koje su sadržavale otvorene molitve za uspostavu katoličke vlasti i katoličke države. Bio je to dio šireg trenda koji je dobio poticaj u enciklikama Pija XI. *Ubi arcano* (1922.) i *Quas primas* (1925.), te u uspostavi blagdana Krista Kralja.

Posebno se proširila pjesma *Hoćemo Boga*, koja je postala jednom od najpopularnijih katoličkih pjesama tijekom 1920-ih i 1930-ih. Nijedan katolički susret nije mogao proći bez nje. Ako samo malo prolistate stariji katolički tisak, opazit ćete da gotovo svako izvješće s katoličkih slavlja i proštenja spominje da se pjevalo *Hoćemo Boga*. U tome su se naročito isticali skupovi orlovske i križarske mladeži.

U pjesmi *Hoćemo Boga* imate izravan zahtjev za uvođenjem načela katoličke vjere u sve sfere javnog života - u zakone, u pravosuđe, u školstvo itd.
Tako treća i peta kitica glase:

"Hoćemo Boga u svoje škole,
Nek blista križa presveti trak,
Hoćemo djecu koja se mole,
kršćansku kuću, kršćanski brak.

Hoćemo Boga tamo gdje sude:
Neka nam zakon prodahne On,
Gdje je vjenčanje neka ga bude,
I kada zadnji zazvoni zvon!"

Iza toga slijedi otvoreni zahtjev da samo katolička vjera bude jedina vjera na svijetu:

"Hoćemo Boga i Crkvu svetu,
Nek satre vraga istine glas,
Nek jedna vlada po cijelom svijetu,
Jedino po njoj vječni je spas."

Ovo ističem zbog mlađih generacija, koje možda nikada nisu imale priliku čuti tu pjesmu, jer je iščezla iz većine naših crkava.

1. **Hoćemo Boga,** Djevice sveta, * O slušaj, Majko, vjere nam glas, * Naša se molba diže i sreta * Na svome putu tebe, svoj spas!

Pripjev: O Majko blagoslovi žive nam vjere jek, * Hoćemo Boga za Oca svoga, * Hoćemo Boga za kralja vijek, * Hoćemo Boga za Oca svoga * Hoćemo Boga za kralja vijek!

2. Hoćemo Boga! Dušmani brojni * Protiva Bogu podižu bijes; * I protiv Krista u red su bojni * Stali i pale idolu krijes!

3. Hoćemo Boga u svoje škole, * Nek blista Križa presveti trak, * Hoćemo djecu, koja se mole, * Kršćansku kuću, kršćanski brak.

4. Hoćemo mladež iskrenu, smjelu, * Nek djevu resi ljiljana čar, * Hoćemo Boga pri svome djelu, * Hoćemo žive muževnosti žar!

5. Hoćemo Boga, tamo gdje sude: * Neka nam zakon prodahne On, * Gdje je vjenčanje neka ga bude, * I kada zadnji zazvoni zvon!

6. Hoćemo Boga i Crkvu svetu, * Nek satre vraga istine glas; * Nek jedna vlada po cijelom svijetu, * Jedino po njoj vječni je spas.

7. Hoćemo Boga, kada se zmije * Podigne izrod lažan i ljut, * Katolik dušom, srcem se bije * Kad rimski papa kazuje put.

8. Hoćemo da nas presvetog Hljeba * Okrijepi često nebeska slast! * Isusu Kristu pričesnom treba, * Da se kod ljudi pribavi čast.

9. Hoćemo Boga, zavjere stare, * Presadi, Majko, na sveto tlo, * Hoćemo Boga, tvoje oltare, * Djevice sveta, Bog hoće to!

Kruh nebeski, 1941., str. 460.

Drugi dobar primjer je pjesma *Ti, Kriste, Kralj si vjekova,* koja je uzeta iz časoslova (iz večernje za blagdan Krista Kralja). Ta je pjesma izmijenjena nakon Drugog vatikanskog koncila, i to na način da su iz nje uklonjeni neki antiliberalni i antisekularni stihovi - tako da njezinu izvornu poruku ne možete cjelovito prepoznati u novoj postkoncilskoj "politički

korektnoj" verziji (koja je unesena u NovusOrdo-časoslov).
Zbog toga je važno poznavati pravi, izvorni, tekst te pjesme. Govorim to zato što se danas po našim crkvama pjeva, uglavnom, NovusOrdo-verzija, koja izostavlja "politički nekorektne" stihove.

U izvornoj verziji pjesme, druga kitica ukazuje na problem sekularizacije država:

"Svijet opaki povikuje:
'Mi nećemo da vlada Krist.'"

U latinskom tekstu još je jača aluzija na liberalne revolucionare:
"*Scelesta turba clamitat: 'Regnare Christum nolumus.'*"
("*Zločinačka rulja uzvikuje: 'Nećemo da kraljuje Krist.'*")

Ovdje vidimo poveznicu s onim buntovnicima o kojima govori prispodoba o mnama (u Lukinom evanđelju):

> "A njegovi ga građani mrzili te poslaše za njim poslanstvo s porukom: 'Nećemo da ovaj kraljuje nad nama.' " (Lk 19, 14)

I što dalje kaže evanđelje? Kako završavaju ti buntovnici?

> "A moje neprijatelje - one koji me ne htjedoše za kralja - dovedite ovamo i smaknite ih pred mojim očima!" (Lk 19, 27)

Stoga, svi se pravi vjernici dobrovoljno podlažu pod vlast Krista Kralja i mole da se obrate buntovnici, kako nastavlja pjesma:

"A mi ti evo kličemo:
Ti višnji Kralj si sviju nas!
O Kriste, mira vladaru,
pokori srca buntovna.
U jedno stado skupi sve,
od tebe što odlutaše."

Iznimno je važna šesta kitica, gdje se jasno moli za katoličku državu - da države i poglavari svih naroda javno štuju Krista Kralja:
"*Te nationum praesides honore tollant publico.*"
("*Neka te poglavari naroda veličaju javnom čašću.*")

I ne samo političari, nego i svi ljudi od položaja - suci, profesori, novinari, umjetnici...
"Colant te magistri, iudices. Leges et artes exprimant."
("*Neka te štuju učitelji, suci. Neka te priznaju zakoni i umjetnosti.*")

Ili kako je to kod nas prevedeno:

"Glavari svih te naroda
pred svijetom častili.
Poštivala te škola, sud,
Priznavao te zakon, umjetnost."

Bit poruke te pjesme je u tome da država mora biti uređena po pravilima katoličke vjere. Svaka sastavnica društva - od politike i zakonodavstva do medija i umjetnosti - mora biti podložena Božjim i crkvenim zapovijedima.

Evo napokon i cijele pjesme... kako se kod nas pjevala prije NovusOrdo-reformi...

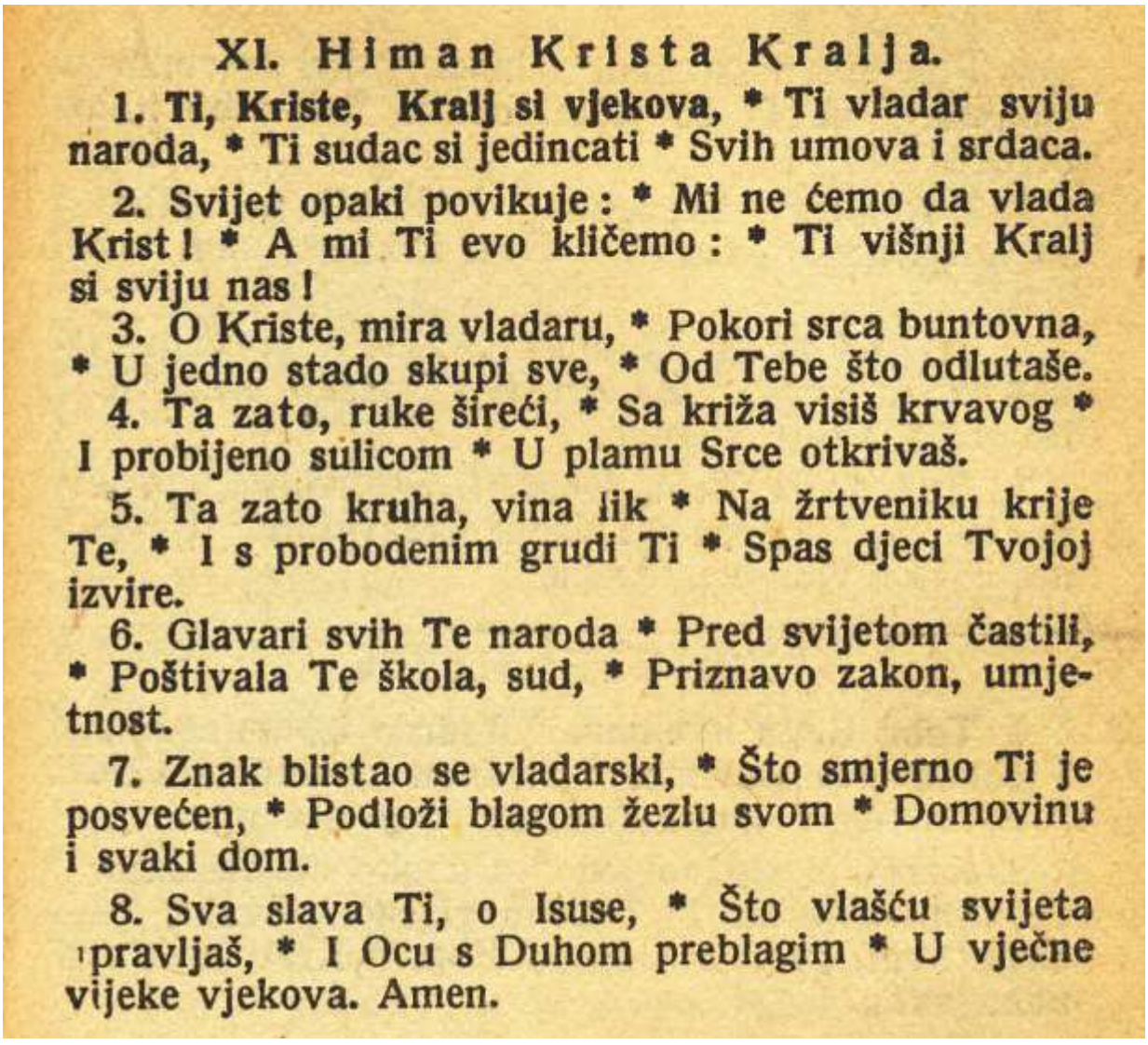

XI. Himan Krista Kralja.

1. Ti, Kriste, Kralj si vjekova, * Ti vladar sviju naroda, * Ti sudac si jedincati * Svih umova i srdaca.

2. Svijet opaki povikuje: * Mi ne ćemo da vlada Krist! * A mi Ti evo kličemo: * Ti višnji Kralj si sviju nas!

3. O Kriste, mira vladaru, * Pokori srca buntovna, * U jedno stado skupi sve, * Od Tebe što odlutaše.

4. Ta zato, ruke šireći, * Sa križa visiš krvavog * I probijeno sulicom * U plamu Srce otkrivaš.

5. Ta zato kruha, vina lik * Na žrtveniku krije Te, * I s probodenim grudi Ti * Spas djeci Tvojoj izvire.

6. Glavari svih Te naroda * Pred svijetom častili, * Poštivala Te škola, sud, * Priznavo zakon, umjetnost.

7. Znak blistao se vladarski, * Što smjerno Ti je posvećen, * Podloži blagom žezlu svom * Domovinu i svaki dom.

8. Sva slava Ti, o Isuse, * Što vlašću svijeta upravljaš, * I Ocu s Duhom preblagim * U vječne vijeke vjekova. Amen.

Svako se nasilje može konačno opravdati pozivanjem na "ljudska prava"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/09/svako-se-nasilje-moze-konacno-opravdati.html

Četvrto izdanje vjerskog vodiča ***Katolički đak***, koji je priredio Dragutin Kniewald (uz nemalu pomoć bl. Ivana Merza) dobio je *imprimatur* i preporuku petorice tadašnjih najvažnijih hrvatskih biskupa...

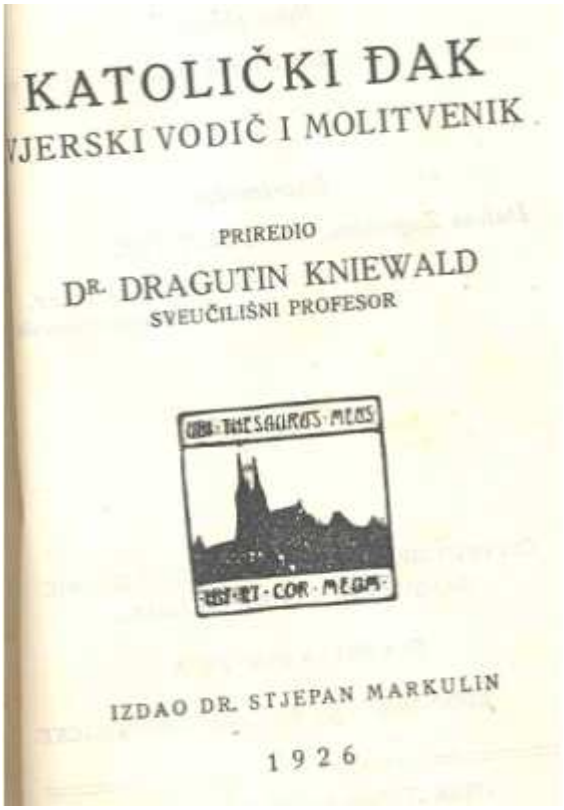
KATOLIČKI ĐAK

VJERSKI VODIČ I MOLITVENIK

PRIREDIO

DR. DRAGUTIN KNIEWALD

SVEUČILIŠNI PROFESOR

IZDAO DR. STJEPAN MARKULIN

1926

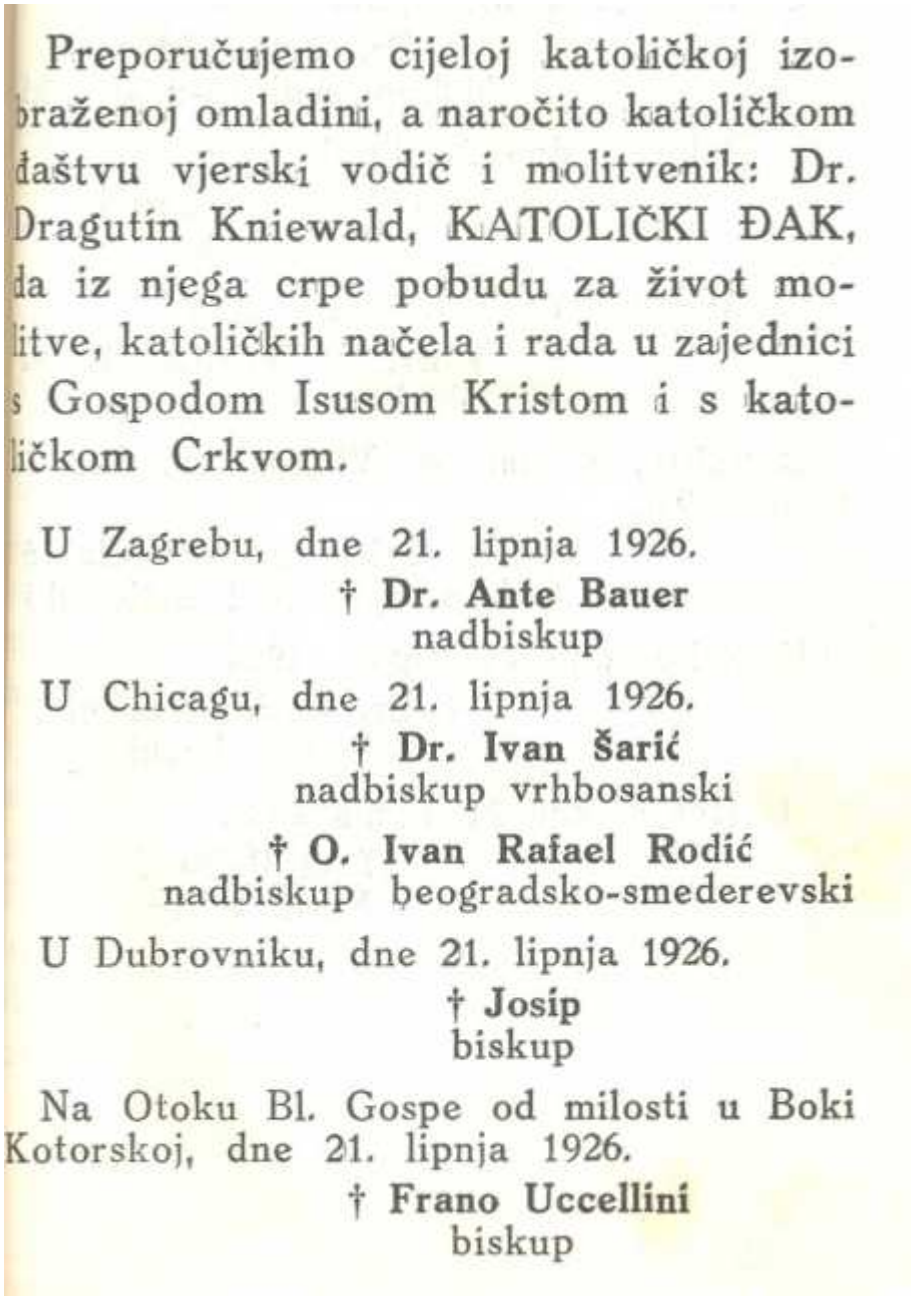

Preporučujemo cijeloj katoličkoj izobraženoj omladini, a naročito katoličkom đaštvu vjerski vodič i molitvenik: Dr. Dragutin Kniewald, KATOLIČKI ĐAK, da iz njega crpe pobudu za život molitve, katoličkih načela i rada u zajednici s Gospodom Isusom Kristom i s katoličkom Crkvom.

U Zagrebu, dne 21. lipnja 1926.

† **Dr. Ante Bauer**
nadbiskup

U Chicagu, dne 21. lipnja 1926.

† **Dr. Ivan Šarić**
nadbiskup vrhbosanski

† **O. Ivan Rafael Rodić**
nadbiskup beogradsko-smederevski

U Dubrovniku, dne 21. lipnja 1926.

† **Josip**
biskup

Na Otoku Bl. Gospe od milosti u Boki Kotorskoj, dne 21. lipnja 1926.

† **Frano Uccellini**
biskup

Prenosim ovdje stranice 74.-89. iz vodiča, koje govore o liberalizmu. Na to su me potaknule već same prve rečenice ovog poglavlja: "Svako se nasilje može konačno opravdati pozivajući se na 'čovječja prava'."

Liberalizam.

Ne ću da služim Bogu živomu!
Jer. 2. 20.

Francuska je revolucija — hoteći srušiti apsolutizam — provela misli »enciklopedista« d' Alemberta, Diderota, Voltairea, Rousseaua. Narodna je skupština 27. VIII. 1789. proglasila čovječja prava, u prvom redu liberté, slobodu. Što je u tom proglasu dobro, nije novo, a što je novo, nije dobro. Svako se nasilje može konačno opravdati pozivajući se na ova »čovječja prava«. I tako se doista ovaj »pokret za slobodom«, kako se naziva francuska revolucija, izrodio u najgora nasilja i gušenje svake slobode. Apsolutizam pojedinaca,

koji je sve to brzo shvatio, prihvatio je načela revolucije i upotrebio ih u svoje svrhe. Tako je nastao liberalizam ili slobodarstvo.[1]

Što je liberalizam? Zapravo sve i ništa. Despota i rob. Kameleon, koji prema potrebi mijenja boje. Beznačajnik, pa ipak se njegova načela protežu na čitav život XX. vijeka. Liberalizam je težnja za oslobođenjem i neovisnošću od svakog autoriteta, i upravo time podvrgava sve nezasitnoj hijeni, sebi samomu.

Razlikujemo politički, ekonomski (gospodarski), vjerski i »katolički« liberalizam (»liberalni katolicizam«).

Politički liberalizam zahtijeva, da čitav život u svim svojim pojavama i granama imade biti isključivo vlasništvo države. Država je svemoćna, vladao njom apsolutni vladar kako to veli engleski slobodni mislilac Hobbes, ili je upravlja skupna savezna volja čitave zajednice, kako to nauča Rousseau. Pojedinac ima nekih neotuđivih prava prema drugima pojedincima, ali naprama državi nema u zbilji nikakvih prava, nego samo dužnosti. A država opet prama pojedincu nema nikakvih dužnosti,

se pojedinac mora u liberalnoj svemoćnoj državi potpuno izgubiti i bezuvjetno podložiti državnoj vlasti. Svaki pojedinac mora i svoju slobodu i svoju savjest i svoje mišljenje i sebe čitavoga i svoju obitelj i svoju djecu žrtvovati državi. Ovu su teoriju svemoćne države izgradili liberalni filozofi od Machiavellia, Hobbesa, Rousseaua, Montesquieua, sve do njihovih neznatnih učenika kod nas. Ti ljudi gledaju u kršćanstvu najvećeg neprijatelja roda ljudskoga, jer »propovijeda vjeru u besmrtnost duše i time počinja najveći zločin pogodujući egoizmu pojedinaca«.[2] A liberalni državnici provađaju ove teorije u svim državama, pa i kod nas. Stvari, koje su danas mnogima sasvim obične i razumljive, ali koje nijesu uvijek potpuno opravdane, ili su posve krive, kao na pr. sloboda savjesti, sloboda govora, sloboda štampe, p r i s i l n a d r ž a v n a školska nastava, nadzor države nad vjerskim i crkvenim ustanovama i društvima (na pr. Marijinim kongregacijama, osobito đačkim),[2a] državni nadzor nad propovijedima i uopće nad vršenjem svećeničke službe, to su sve samo pojedini pojavi cjelokupnog sustava političkog liberalizma, koji stavlja sav gospodarski, državn-

ni, uzgojni i vjerski život u isključivu vlast države. I tako — sve u ime slobode — vlada nekolicina i narivava svoju volju i svoje mnijenje svima ostalima zatirući pravu slobodu i ljudsko dostojanstvo.

Gospodarski je liberalizam proglasio slobodu trgovine bez stručne izobrazbe, uništio cehove (stručna obrtnička udruženja) i uveo slobodu obrta i trgovine. Time je uništeno poštenje i red u gospodarskom životu. Liberalizam je skrivio, da se danas gotovo sav novac i trgovina usredotočila u rukama nekolicine, koji stiču bogatstvo i plijene pošteni svijet. Ovo je strahovito gospodarsko stanje izazvalo socijalističke i komunističke teorije, da je svako privatno vlastništvo krađa i da jedino država može posjedovati, a pojedinac ne. To znači padati iz jedne krajnosti u drugu, iz jednoga zla u drugo. Treba opet u život privesti stručne organizacije radnika, obrtnika i t. d. i tako pomalo popraviti ono zlo, što ga je prouzročio gospodarski liberalizam.

Vjerski je liberalizam najbolje označio sam Voltaire: »Svakomu se mora dozvoliti, da se moli Bogu i da vjeru-

je, što i kako hoće, kao što svaki čovjek smije jesti što hoće«. Iz ovoga — na prvi pogled možda zavodljivog stavka — slijedi sloboda savjesti, sloboda vjeroispovijesti, sloboda štampe, sloboda govora, »vjera je privatna stvar« — sve krilatice tako moderne, da već i katolici češće misle, da su to posve dobre stvari, jer im ne znadu pravoga značenja i jer ne znadu, da je Crkva katolička sve te stvari često osudila, osobito Pijo IX., Leo XIII. i Pijo X.[3] Tu se ne radi o građanskoj snosljivosti, kako izričito ističe Leo XIII.,[4] nego o načelu, i načelo je krivo. Liberalizam smatra naime čovječanstvo potpuno slobodnim i neovisnim, osim od državne vlasti: nema zakona, osim državnog, i nad državnim zakonom nema zakona, koji bi vezao i državu i svakog čovjeka, i sve ljude, jer su ljudi stvorovi Božji. Boga za liberalce nema i zato čovjek nije zavisan od Boga. Čovječanstvo je autonomno, ono sebi samo stvara zakone, kakve hoće; ovisno je samo o sebi samomu. Nema jedne objektivne, u zbilji prave i istinske vjere. I zato je vjera za liberalce privatna stvar. Zato svaki može sebi sastaviti vjeru, koju hoće i kakovu hoće. Nijedna vjera nije

kriva, jer nijedna nije prava. Zato je i savjest i govor i štampa slobodna — ne pred državom, jer jao onomu, tko ustane proti ustavu i državnim odredbama — nego pred Bogom. Zato nastoji liberalizam skučiti katoličku Crkvu i dobiti je u svoju vlast, da je može zlorabiti u svoje političke svrhe... Zato podupire liberalizam sve one »narodne crkve«, koje i nijesu vjerske crkve, nego državna ustanova, ovisna i podložna vlastodršcima.

Posebna oznaka liberalca jest to, što on nikada ne zadire u ustanove drugih vjera i vjerskih udruženja, već se buni jedino proti katoličkoj Crkvi i njezinim ustanovama.

Liberalac ne ide u crkvu, jer da se može Bogu moliti i kod kuće i u lijepoj božjoj prirodi — uistinu on se nigdje i nikada ne moli.

Liberalac se rado pozivlje na Sveto Pismo, ali ga nikada nije čitao.

Liberalcu smeta crkveni »indeks« zabranjenih knjiga, jer da treba čitati i dobro i zlo, pa onda prosuđivati — a on u zbilji čita samo protukatoličke, liberalne knjige i novine, dok je čitavu katoličku štampu stavio na svoj liberalni indeks zabranjenih knjiga...

Liberalac rado raspravlja o crkvenoj povijesti i o srednjem vijeku, a nije pročitao još nijednoga ozbiljnoga povjesničkoga djela, već crpe sve svoje znanje iz plitkih novinskih članaka, brošura, romana, filmova i drama i radio-govora.

Liberalci traže neograničenu slobodu mišljenja, ali napadaju na svakoga, koji misli drugačije od njih.

Liberalcima su sve vjere jednako dobre, ali se ne drže nijedne.

Liberalac »poštuje svačije vjersko uvjerenje«, ali se ruga onima, koji se u vjerskim stvarima pokoravaju rimskomu Papi i katoličkim biskupima.

On veli, da nije framasun, ali u istinu nitko ne služi framasunskim ciljevima bolje od njega.

Tako bismo mogli nastaviti još dalje. Ali je i ovo dosta. Po ovim značajkama možeš lako razlikovati liberalca od poštenih kršćana.

Liberalizam je kameleon, ili bolje, jedna ogavna beskarakterna neman sa sto glava, koje jedna drugu proždiru, a sve zajedno hoće da prožderu katolicizam. Kako da se katolički đak bori protiv te nemani?

Dobar katolički đak ne će bez prave potrebe zalaziti u liberalna društva; ne

će čitati novina, što ih čitaju i izdaju liberalci; kod izbora ne će dati svoga glasa onoj stranci, za koju se liberalci zalažu. Molit će se za liberalce, da im Bog prosvijetli pamet i da ih obrati na pravi put.

Liberalizam je beznačajan — zato naglasuj načela!

Liberalizam je kompromis najsuprotnijih načela — zato nekompromisnost u načelima. Svaki je kompromis u načelima od đavla. Neka ne bude pusta riječ: »I sam život za načelo žrtvovat će svaki nas!«

Liberalizam veli: »vjera je privatna stvar« — zato vrši valjano svoje vjerske dužnosti i budi katolik svagdje i svuda, ne samo u svojoj sobici i u crkvi, nego i školi, na ulici, u salonu, u lektiri i na zabavama.

Liberalizam je nedosljedan — zato budi uvijek dosljedan u katoličkim načelima i u njihovoj provedbi.

Nemoj nigdje i nikad jaram vući s nevjernicima![5]

Liberalni katolicizam.

Kakvu zajednicu ima svijetlo s tminom?
Kako se slaže Krist s Belialom?
II. Kor. 6. 14. 15.

Naročitu pozornost treba da svratimo liberalnom katolicizmu, ili, kako ga drugi zovu, katoličkom liberalizmu.[1] Kako već samo ime kaže, liberalni je katolicizam neko spajanje katolicizma i liberalizma, nastojanje oko izmirenja katoličkih načela s liberalizmom. Osnovna je misao liberalnog katolicizma, da se Crkva mora izmiriti s liberalizmom. Već je papa Grgur XVI. 1832. i 1834. upozorio na »indiferentizam, t. j. na kobno mišljenje, da se možeš u kojoj mu drago vjeroispovijesti spasiti, ako si pošten... Iz ovoga mutnoga izvora potječe besmisleno i krivo mnijenje, da se svakomu mora zajamčiti sloboda savjesti... A koja je gora smrt za dušu, negoli sloboda zablude, kako veli sv. Augustin?«[2] Pijo IX., nasljednik Grgura XVI. na biskupskoj stolici rimskoj, osudio je u više navrata, a osobito svojim znamenitim Silabom samu jezgru liberalnog katolicizma i sve njegove pojave, koje su se do onda bile razvile. A kad se kasnije liberalni katolicizam pojavio u novom

obliku t. zv. amerikanizma i modernizma, upozorili su pape Leo XIII., Pijo X., Benedikto XV. i Pijo XI. na ove zablude i osudili ih.

Liberalni katolici hoće da budu liberalci, ali ujedno hoće još ostati katolici. Oni preporučuju mirno i strpljivo podnašanje svih napadaja na katolicizam, pa i onda, kad je jasno, da će katolici imati samo toliko prava u javnom životu, koliko ga sebi izvojšte. Kad moraju biskupi ili Sv. Stolica odlučno govoriti, liberalni se katolici boje za mir i osuđuju takav odlučan nastup kao »neumjestan« ili »nezgodan«.

Liberalni katolici hoće, da se privatni život dijeli od javnoga. Privatno budimo katolici, ali da to budemo i u javnom svom radu, to tim ljudima nije više savremeno . . . ! Tako je jedan te isti čovjek u crkvi i u svojoj sobici katolik, a u uredu, kod izbora, u različitim udruženjima . . ., savremeni liberalac, koji krotko podnaša sve napadaje na katoličke svetinje u tom društvu . . .

Osobito naučaju liberalni katolici, da vjera nema nikakva posla ni s politikom, ni sa socijalnim pitanjem, ni s kulturom, ni s literaturom, ni s umjetnoš-

ću... I zato oni slušaju Papu samo u čisto vjerskim stvarima, ali ne onda, kad Papa govori o socijalnom pitanju i t. d. Zato liberalni katolici ne glasuju kod izbora za katoličkog narodnog poslanika, nego za otvorene liberalce.* Zato su pretplaćeni doduše i na koji katolički časopis, ali marljivo čitaju i kupuju liberalne i bevjerske knjige, romane i novine. Zato idu doduše nedjeljom k sv. misi, a nedjeljom poslije podne idu onda i na liberalne skupštine i zabave.

Liberalni katolici hoće svakako da budu katolici, ali — tako oni vele — pravi Kristovi katolici, a ne rimski katolici.

Liberalni katolici kažu, da su katolici, ali dakako i širokogrudni, liberalni katolici, a ne klerikalci.

Lberalni katolici nijesu proti katolicizmu, ali su protivnici »klerikalizma«.

Liberalni katolici nijesu protivnici kršćanske prosvjete, ali je ruše u svojoj kući.

Liberalni katolici nijesu protivnici katoličkih društava, ali nijednoga ne podupiru.

---

* Političko je mišljenje svakomu posve slobodno, u koliko je samo političko, a ne dira u vjeru i ćudoređe, u Boga ili crkvena prava. Pijo X. 25. 8. 1910.

Čitav je liberalizam, a još više liberalni katolicizam jedno veliko protuslovlje. Ne čudimo se dakle, što je liberalni katolicizam poprimio i oblik t. zv. amerikanizma. Amerikanizam traži, da način i smjer katoličkog života mijenjaju i uvađaju pojedinci, svaki prema svome uvjerenju i spretnosti, mimo, pa i protiv zakonite vlasti u Crkvi katoličkoj, mimo, pa i protiv biskupa i Pape. Ovi liberalni katolici dijele kršćanske kreposti u radne i trpne. Radne su im kreposti: junaštvo, oduševljenje, borbenost, revnost u organizovanju katoličkih društava, priredaba i svečanosti... A među trpne kreposti ubrajaju: strpljivost, poniznost, poslušnosa, molitvu, privatni kršćanski život... Za »trpne kreposti« vele, da su bile zgodne u prošlim vremenima, a danas da treba više njegovati »radne kreposti«. Ovu zamamnu zabludu osuđuje veliki Papa Leo XIII. ovim riječima:[3] »Način života u crkvi i crkvenu disciplinu uređuje crkvena vlast, a ne privatnici. Samo onaj može misliti da su jedne kršćanske kreposti zgodne u jedno vrijeme, a druge u drugo, tko se ne spominje riječi apostola Pavla: »koje unapred pozna, one i odredi da budu jednaki obličju Sina njego-

va«.[4] Krist je učitelj i uzor svake svetosti... A Krist se ne mnijenja u tijeku vremenâ, već je »isti i danas i u vijekove«.[5] Svima je dakle ljudima sviju vijekova rečeno: »Učite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem!«[6] I nikad nam se ne će Krist pokazati u drugoj pojavi, nego »poslušan do smrti na križu«.[7] Za sva vremena dakle važi apostolova riječ: »Koji su Kristovi, tijelo su svoje razapeli s manama i strastima«.[8] Jasno je, da je iz ovoga preziranja evanđeoskih kreposti, koje se krivo nazivaju trpnima, moralo slijediti takvo shvaćanje kršćanskoga života i rada, koje prezire, ili barem zapušta i zanemaruje život duše u Kristu i praktični kršćanski život...«

Tako možemo kadgod susresti kojeg katoličkog radenika, koji je sav u radu, i u toj »herezi rada«,[9] kako je zove kardinal Mermillod, pomalo napušta katolička načela — on, koji ih toliko naglasuje!

Ovi liberalni katolici ističu katolicizam u javnome radu, ali ga zanemaruju u svom privatnom životu.

Oni se bore protiv liberalizma i pro-

tiv liberalnog katolicizma, a sami su — i nesvijesno — samo liberalni katolici...

Ne zaboravimo, da je začetnik liberalnog katolicizma nesretni Lamennais, osnivač velikih katoličkih novina »L' avenir« i oduševljeni radnik za slobodu francuskih katolika. Kad su mu počeli prigovarati, da zastupa kriva načela, sam je zatražio presudu Sv. Stolice. A kad je Papa osudio njegova načela o slobodi, pokorio se s početka, ali nerado. Doskora je počeo pozivati u borbu »protiv svećenika i tirana« protiv klerikalizma... Papa je Grgur XVI. osudio ove Lamennaisove spise, a ovaj je na to istupio iz katoličke Crkve i umro nepomiren s Crkvom. Lamennais je žrtva onoga duha, koji je u Francusku uveo Ljudevit XVIII. († 1824.) tražeći vanjski sjaj Crkve, a zapuštajući nutarnji vjerski život.[10] Lamennais je žrtva svoje silne volje, koja je htjela da provede s v o j e ideje. Lamennais je žrtva »hereze rada« za katoličku stvar.

Što je u Francuskoj bio Lamennais, to je početkom XX. vijeka bio u Italiji Romolo Murri.[11]

Ima još i treća vrsta liberalnih katolika, modernisti. Nijesu to dogmatički modernisti. Ali Sv. Stolica odlučno za-

bacuje ne samo dogmatski, nego i moralni, juridički i socijalni modernizam«.[12] Ovi su »moderni« katolici »revni reformatori Crkve i vjerskoga života«, ali oni djeluju mimo, pa i protiv crkvene vlasti, mimo, pa i protiv biskupa i Pape. O njima veli sv. Otac Papa Pijo X.: »Oni hoće širiti kršćansku prosvjetu nesamo ne pokoravajući se crkvenoj vlasti, nego ustajući i protiv izričite volje crkvenih poglavara. Oni govore, da uzdižu barjak Kristov. Ali njihov barjak nije barjak Kristov, jer na njemu nema nauke Božanskog Spasitelja, koja i ovdje ima svoju primjenu: »Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire«,[13] jer ne poznaju poniznosti, pokornosti i djetinje odanosti prama crkvenim poglavicama«.[14]

O suglasju s Crkvom govorit ćemo opširnije u poglavlju: Katolicizam.

Pijo IX. nazvao je liberalni katolicizam najpogubnijom kugom. Ta se kuga raširila po čitavome svijetu i otrovala je javni i privatni život čitavih naroda. Kod nas je biskup Mahnić ustao velikom žestinom protiv liberalizma i liberalnog katolicizma. Počeo je dijeliti duhove.

Između istine i laži nema izmirenja. Ako je kršćanstvo istina, tada je liberalizam laž. Ako je u katolicizmu Krist, tada je u liberalizmu Antikrist.

Između katolicizma i liberalizma nema sredine. I ako tkogod traži sredinu između rimskog katolicizma i liberalizma, to nije n a š put.

Liberalni katolici vele: »Ja sam katolik, ali . . .« Budi dakle katolik bez »ali«! Nastoj da spasiš svoju dušu — to je prvo i najglavnije. A onda nastoj, da proširiš i učvrstiš kraljevstvo Božje i u srcima svojih bližnjih — podvrgavajući svoj sud uvijek, bezuslovno i potpuno odredbama Crkve katoličke, mjesnog biskupa i Sv. Stolice u stvarima vjere, ćudoređa i crkvene discipline.

Obratili bi se, ali nemaju snage podnijeti muke koje bi uslijedile

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/09/obratili-bi-se-ali-nemaju-snage-za.html

Fra Ivan Ančić rođen je u selu Lipa na Duvanjskom polju 11. veljače 1624., a umro u Anconi 24. srpnja 1685. Školovao se u Italiji, a nakon povratka u domovinu djeluje kao župnik u Velikoj, Našicama, Brodu, te u Bosni kao gvardijan u Rami i župnik u Duvnu.
On je vjerojatno do danas najpoznatiji franjevac duvanjskoga kraja. Postao je na neki način i simbol svoga zavičaja.

Njegova djela *Svitlost karstjanska i naslađenje duhovno* (1679.) i *Ogledalo misničko* (1681.) pokazuju da duhovna literatura bosanskih franjevaca nije nimalo zaostajala za ondašnjim velikim katoličkim piscima europskog Zapada.

Ančićevo najpoznatije djelo ***Vrata nebeska i život vični*** (1678. god.), danas je, kao što vidite, dostupna na internetu. Knjiga je pisana starijim štokavsko-ikavskim narječjem, osim citata raznih katoličkih pisaca koji se redovito navode u latinskom izvorniku.

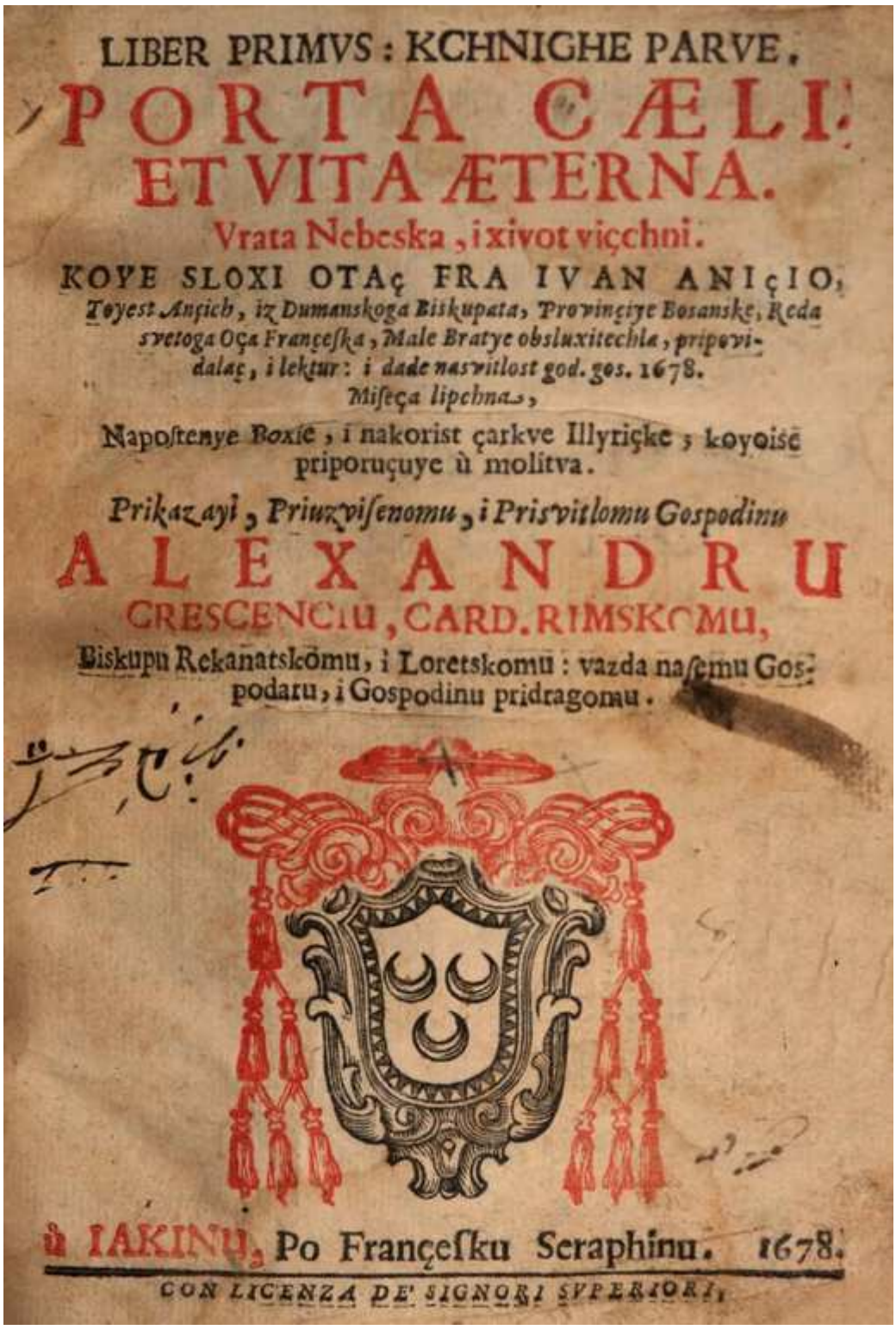
LIBER PRIMVS : KCHNIGHE PARVE.

PORTA CÆLI:
ET VITA ÆTERNA.

Vrata Nebeska, i xivot viçchni.

KOYE SLOXI OTAç FRA IVAN ANIçIO,
Toyest Ançich, iz Dumanskoga Biskupata, Provinçiye Bosanske, Reda svetoga Oça Françeska, Male Bratye obsluxitechla, pripovidalaç, i lektur: i dade nasvitlost god. gos. 1678.
Miseça lipchna.,

Napostenye Boxie, i nakorist çarkve Illyriçke; koyoisè priporuçuye ù molitva.

Prikazayi, Priuzvisenomu, i Prisvitlomu Gospodinu

ALEXANDRU

CRESCENCIU, CARD. RIMSKOMU,

Biskupu Rekanatskòmu, i Loretskomu: vazda nasemu Gospodaru, i Gospodinu pridragomu.

ù IAKINU, Po Françeſku Seraphinu. 1678.

CON LICENZA DE' SIGNORI SVPERIORI.

Vidi se da je Ančić puno čitao. Djelo obiluje citatima svetih otaca: sv. Augustina, sv. Jeronima, sv. Ivana Zlatoustoga, sv. Bernarda, pa pape Inocenta III., sv. Alberta Velikog, sv. Tome Akvinskoga, a napose bl. Dunsa Skota i ostalih franjevačkih pisaca.

Jedna od najvažnijih informacija koju saznajemo u ovoj knjizi jest da je u ono vrijeme bilo mnogo bosanskih muslimana koji su se željeli obratiti na katoličku vjeru, ali se nisu usudili. Obraćenje na katoličku vjeru je u Osmanskom Carstvu značilo automatsku konfiskaciju čitave imovine i mnoge druge neprilike. Još i danas većina islamskih zemalja propisuje smrtnu kaznu za obraćenje na kršćanstvo. I tako ti nesretni ljudi nisu smogli snage da

podnesu ovozemaljske muke koje bi ih pogodile da su se oslobodili Muhamedove nevjere. Kako kaže fra Ivan Ančić "nisu imali milosti za podniti muke"
(str. 60.):

> "Ova se zgađaju sada većekrat fratrom bosanskim, gdi ji zovu nekaršćenici, i druge mole da im govore: je da bi nad njima Boga molili. Mnozi bi se obratili, ali neimadu te milosti za podniti muke, koje bi im se dale; također tko bi ji karstio i njegovu svemu rodu. A pak i ne razume kolika dobra gube, kolika li zla dobivaju..."

Da, nažalost, ti ljudi nisu razumjeli "kolika dobra gube, kolika li zla dobivaju", jer bez krštenja nema spasenja. Pogledajte kršćanske obraćenike u prvim stoljećima Crkve. Oni su vrlo dobro znali da će im obraćenje na kršćanstvo donijeti ovozemaljske muke, uz veliku mogućnost okrutne smrti. Bili su spremni izgubiti sva ovozemaljska dobra i ovozemaljsku "sreću", kako bi stekli vječni život u raju.

Već na prvoj stranici svoje knjige, Ančić naglašava da vjera traži trpljenje "tuga i nevolja" te "svaki trud, muku i progonstvo", pa ističe da to simbolizira znak križa koji svećenik čini na djetetu prilikom egzorcizma u (tradicionalnom) obredu krštenja:

> "Tko oće dobro živiti u Isusu, od potribe mu je podnositi tuge i nevolje zaradi vire i zakona Božjega. Evo riči: *'Crux et tribulatio necessaria est omnibus pie viventibus'*, jer Isus podnese najprija učeći po usta svetoga Matija Evanđelista na poglavju 19. govoreći: 'tko oće sliditi mene, nek uzme križ svoj i slidi mene', to jest, nek uzme svaki trud, muku i progonstvo, cića ljubavi Božje i radi svoga spasenja. Zato nas uči sveta majka Carkva, kada karstimo, da dici (kako izarnemo đavla iz diteta koji je ulizao po grihu istočnomu, dišući trikrat na njega od strane triju kipa Trojstva nerazdiljnoga, govoreći: *'exi spiritus immunde et da locum Spiritui Sancto Paraclito'*, 'izađi duše nečisti i daj misto Duhu Svetomu Utišitelju') zlamenje svetoga križa štampamo na čelu onoga koji se karsti; također, na parsi. Na čelu: nek se ne stidi i nek se poznaje od koga je stada; na parse, nek mu je sve Križ u sarcu. Kad dišemo na obraz, izgonimo đavla i mećemo duh Božji, kako u knjiga od naroda učini Gospodin Bog kad udahnu duh u Adama: *'inspiravit spiraculum vitae'*; zato i mi činimo, nek ljubi Križ - i ovo je parvo zlamenje vire, zašto zdarže se mnoga otajstva u njemu od vire karstjanske."

Ovdje vas opet podsjećam na prve kršćane. Nijedna ih prepreka nije mogla spriječiti da se obrate na kršćanstvo, jer su znali da bez krštenja nema vječnog spasenja. Kako piše fra Ivan, izvan krštenja nema ni spasenja, ni vjere, ni zakona (str. 16.):

> "Niti je izvan karštenja spasenja, ni vire, ni zakona; niti se more Bog naći, ni prid Boga doći. Tko nije najprija karšten, pak ne čini dobri dila, brez koji zaludu je biti karstjanin. Sveti Pavao k Titu: *'confitentur se nosse Deum, factis autem negant'* [Tit 1, 16]. Potvarđuje sveti Jakov da vira bez dobri dila umarla je: *'fides sine operibus mortua est'* [Jak 2, 26]. Zato je potriba tko oće u raj, da je karšten, paka da čini dili karstjanska, a ne poganska: dila karstjanska zovu se dobra dila..."

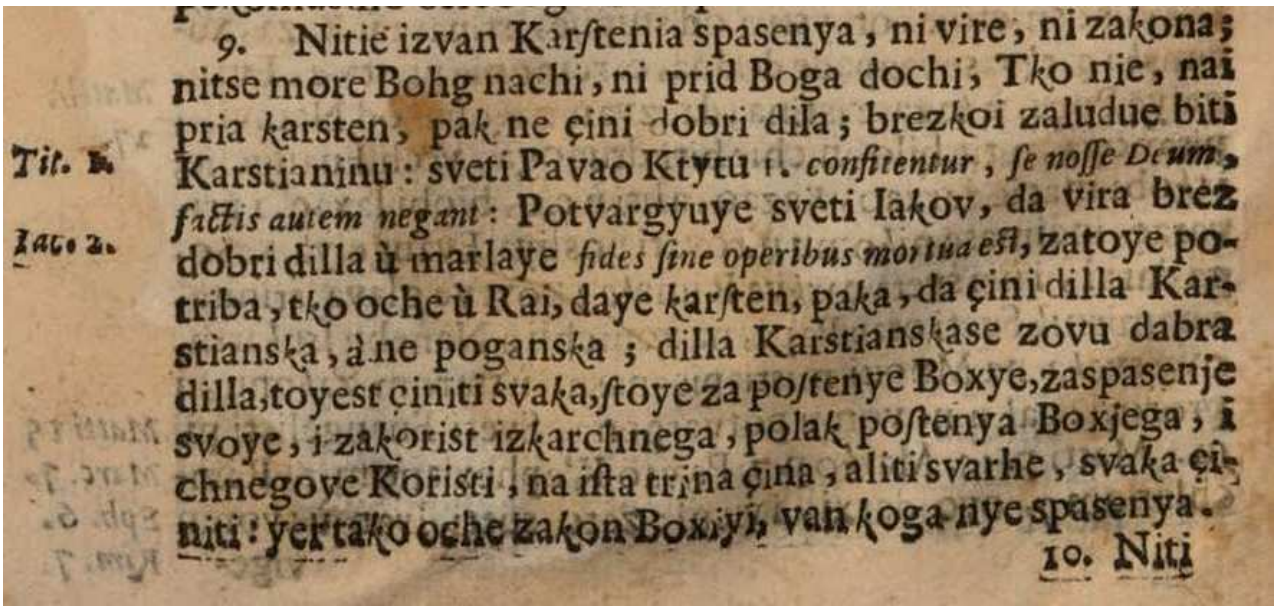

9. Nitie izvan Karſtenia ſpasenya, ni vire, ni zakona; nitse more Bohg nachi, ni prid Boga dochi, Tko nie, nai pria karsten, pak ne çini dobri dila; brezkoi zaludue biti Karstianinu: sveti Pavao Ktytu Tit. 1. *confitentur, ſe noſſe Deum, factis autem negant*: Potvargyuye sveti Iakov, da vira brez dobri dilla ù marlaye *fides ſine operibus mortua eſt*, zatoye potriba, tko oche ù Rai, daye karſten, paka, da çini dilla Karstianska, à ne poganska; dilla Karstianskase zovu dabra dilla, toyest çiniti svaka, ſtoye za poſtenye Boxye, zaspasenje svoye, i zakorist izkarchnega, polak poſtenya Boxjega, i chnegove Koristi, na iſta trina çina, aliti svarhe, svaka çiniti: yer tako oche zakon Boxiyi, van koga nye spasenya. Iac. 2.

10. Niti

Traži se, dakle, krštenje i pokora. Da se izrazimo Ančićevim riječima: Neka nitko ne misli doći u raj bez krštenja i bez pokore! - str. 62.

> "Zato ne misli nitko doći u raj brez pokore i brez karštenja. Karštenje nas čisti od griha istočnoga, a pokora od učinjenoga."

I opet kaže na str. 216.: "tko se ne opere karštenjem, nikada neće prid Boga doći."

U dijelu knjige gdje iznosi nauk Crkve o sakramentima, ovako piše o krštenju (str. 212.):

> "Karštenje bi naređeno od Isusa u svetoga Matija evanđelju, poglavju najposlidnjemo, kadano Isus reče: pođite: *'docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.'* - učeći sve narode, karsteći njih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen. Govori Isus: idite, najprija ji učite viru, zakon i što je karštenje. Isto govori po svetom Ivanu u p. 3. gdi reče: *'Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei'* [Iv 3, 5]. Pita ga Nikodem Farizeo, tko će u raj ulisti. Odgovara mu Isus: O Nikodeme, nitko ne more u raj ulisti brez karštenja. Zato je potriba svakomu karstiti se vodom i Duhom Svetim: i ovo učite paka ji karstite naučene u mom zakonu, kako sam rekao po Matiju ozgora. Ovo je od razumni, a mali se imadu karstiti udilje kad se rode, da ne bi po nesrići umarli brez karštenja i otišli u pakao, kano idu svi koji umiraju brez karštenja..."

Čitajući Ančićevu knjigu, primijetio sam da on muslimane zove "poganima". Za njega su pogani svi ljudi koji nisu kršteni. Vrlo oštro govori i o protestantskim hereticima i istočnim raskolnicima. Svi su ovi *"cathedra pestilentiae"* (Psalm. 1, 1). Ančić kaže da na istom kužnom prijestolju sjede Muhamed, Luther, Calvin i svi drugi "zli i opaki naučitelji". Sve te opake sljedbe su put grijeha. Tako piše na str. 165.-166.:

> "Puti su od griha sve slidbe opakih ljudi, kano su svi izvan Isusa: pogani koji se nisu oprali karštenjem svetim; heretici koji su karšteni paki zaode s pravoga puta, kano su luterani, kalviniste, ebionite i mnozi druzi koji ne slide dvanajst članak od vire; šizmatici aliti odpadnici, koji ne darže svetoga oca pape za namisnika Isusova, kome Isus, po svetome Matiju u p. 16. dade svoju oblast: *'quodcunque solveris super terram erit solutum et in coelis et quodcunque ligaveris erit ligatum'* [Mt 16, 19]. Što je izvan oblasti papine, ništo nije odrišeno, sve je svezano, sve je na pristolju kužnomu... Na istom pristolju kužnomu sidiše Maumet, Sergio, Martin Luter, Kalvin i svi zli i opaki naučitelji, koji nisu pod pristoljem rimskoga pape."

Sve su ovo imali na umu franjevci, naročito u brizi za umiruće. Naime, bilo je važno pravilo da se u sobu gdje leži katolik na samrti, ne smije puštati osobe koje bi ga mogle navesti na grijeh - pa tako ni muhamedanci, heretici i raskolnici, čija bi nazočnost mogla izazvati sablazan. Ovdje ističe fra Ivan (str. 81.):

> "ne valja na čas smarti pušćati da ulaze k boniku očiti grišnici, koji su uda đavaoska, kano su zli aliti u komu proklestvu karstjani očito; drugo, pogani koji nisu oprani od griha istočnoga svetim karštenjem; treće su u proklestvu svi heretici, to jest, stranputnici; šizmatici, to jest, odpadnici..."

To su vrlo važne mjere opreza, jer je čovjek na samrti najslabiji, a napasti su najjače. Stoljetno iskustvo uči Crkvu da posebnu pozornost posveti umirućima, koji se muče u smrtnoj borbi. Zato Ančić piše na str. 79.-80.:

> "Neimade čovik veće vojske ni arvanje, nego je na smarti, protiva svojim neprijateljom, govori Merkancio u l. 7. *'potentissimum bellum est animae in egressu a corpore'*. Tada đavao, neprijatelj ljudski, svu svoju jakost postavi, sva oružja uzme protiva grišniku; sa svi ga strana obastre."

A kako bismo dočekali sretnu smrt potrebna nam je pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. U molitvi *Zdravo Marijo* na kraju kažemo: "moli za nas grešnike, sada i na čas smrti naše". Evo što o tome kaže fra Ivan Ančić (III., str. 76.):

> "Veoma sveta majka Carkva vazda nas uči prositi pomoć od Marije, pomoćnice karstjanske. Zato u prošastomu poglavju zabiliži dva vrimena: jedno *sadanje*, to jest, da sve udilje molimo, i u pameti, sarcu i usti daržimo, ono *sada*, da ga nigdi iz usta, pameti i sarca ne bismo ispustili, do one ure od smarti, nego sastavivši ono 'sada i u vrime smarti naše. Amen.' Ovom ričju: 'budi', utvardimo svu našu građu od života umarloga do života vičnjega, vazda govoreći: *'nunc et in hora mortis nostrae. Amen.'* Evo riči Jakova Merkancija u l. 7. *'quia licet semper aegemus auxilio, maxime autem in hora mortis nostrae: ideo alia oratio dicitur: tu nos ab hoste protege et mortis hora suscipe'*.
> O Marija, zaštiti nas i sačuvaj od neprijatelja vazda, pak nas na čas od smarti primi i k Isusu privedi. Jere gdi Marija dođe, daleko đavao pobigne. Dakle, tko želi doći k Bogu, i da mu đavli ne naude, sve udilje neka govori Zdravo Mariju, i ovu drugu: 'Marija, Majko od milosti, Majko od molosarđa, slatka porodice od dobrote: ti nas od neprijatelja zaštiti i na čas od smarti primi.' "

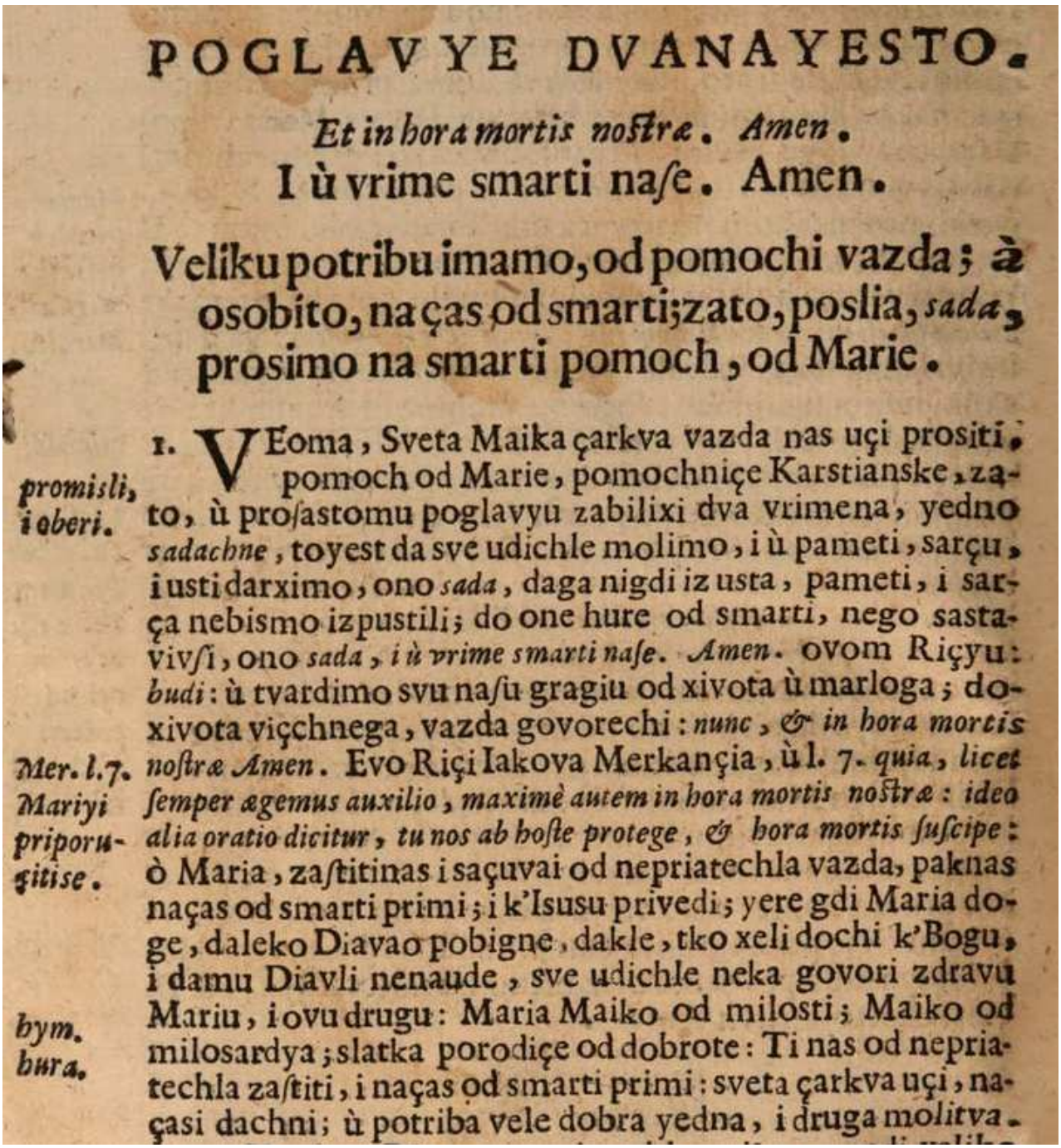

POGLAVYE DVANAYESTO.

Et in hora mortis noſtræ. Amen.
I ù vrime smarti naſe. Amen.

Veliku potribu imamo, od pomochi vazda; à osobito, na ças od smarti; zato, poslia, *sada*, prosimo na smarti pomoch, od Marie.

promisli, i oberi.

1. VEoma, Sveta Maika çarkva vazda nas uçi prositi, pomoch od Marie, pomochniçe Karstianske, zato, ù proſastomu poglavyu zabilixi dva vrimena, yedno *sadachne*, toyest da sve udichle molimo, i ù pameti, sarçu, i usti darximo, ono *sada*, daga nigdi iz usta, pameti, i sarça nebismo izpustili; do one hure od smarti, nego sastaviviſi, ono *sada*, *i ù vrime smarti naſe. Amen.* ovom Riçyu: *budi*: ù tvardimo svu naſu gragiu od xivota ù marloga; do-xivota viçchnega, vazda govorechi: *nunc, & in hora mortis noſtræ Amen.* Evo Riçi Iakova Merkançia, ù l. 7. *quia, licet ſemper ægemus auxilio, maximè autem in hora mortis noſtræ: ideo alia oratio dicitur, tu nos ab hoſte protege, & hora mortis ſuſcipe:* ò Maria, zaſtitinas i saçuvai od nepriatechla vazda, paknas naças od smarti primi; i k'Isusu privedi; yere gdi Maria doge, daleko Diavao pobigne, dakle, tko xeli dochi k'Bogu, i damu Diavli nenaude, sve udichle neka govori zdravu Mariu, i ovu drugu: Maria Maiko od milosti; Maiko od milosardya; slatka porodiçe od dobrote: Ti nas od nepriatechla zaſtiti, i naças od smarti primi: sveta çarkva uçi, naçasi dachni; ù potriba vele dobra yedna, i druga molitva.

Mer. l. 7. Mariyi priporuçitise.

bym. bura.

Kako su sretno umrli ljudi koji su imali veliku pobožnost prema Majci Božjoj. Fra Ivan Ančić u svojoj knjizi navodi, između ostalog, primjere sv. Antuna Padovanskog, sv. Nikole Tolentinskog, sv. Stjepana Kralja i druge preuzete od raznih katoličkih pisaca. Prenosim dio tih svjedočanstava:

"Govori Gaspardus Ruez, otac naučen od reda jezuitskoga, da na 1524. u Burgu, jedna žena, devota Mariji, umri od kuge brez ispovidi; bi ponesena na sud Božji, gdi siđaše Isus i veliko mnoštvo anđela staše. Ona privedena bi od prilipa mladića, u taj čas se prikaza B. D. Marija. Gdi đavao osvađaše umarlu ženu, da je u grihu umarla, zato pravda oće da ju nose u pakao, jere je u grisi; niti odgovara ona, ni anđeo stražanin. Pogleda neboga na Mariju da ju pomoze, a Marija Isusu poče govoriti: *'deh fili, concede ei tempus poenitentiae, per viscera misericordiae tuae, supplico'*. O Marijina moguća molitvo! Povrati se duša u tilo, koje jurve biše doneseno u carkvu, da ga metnu u grob, side i poče govoriti: *'ei mihi, vocate confessorem!'*, 'dajte mi ispovidnika!'. I tako bi doveden ozgora imenovani Gaspardus, komu se ispovidi, imade milost za tri dni, paka: *'ea hora multis verberibus affecta a daemonibus, ut satisfaceret divinae iustitiae'*. Na istu uru, svaršiv svu pokoru, pomoćju blažene Marije otiđe na nebesa, u vična uživanja. Ona biše devota Mariji, kuga ju privari, da se ne more ispoviditi; Marija isprosi da se povrati na svit i ispovidi, i da ju biju đavli, neka pravda imade svoje misto; učini milosarđe, da su svaka zadovoljna: po molbami Marijinim. O Marija, pomozi nas!

Naučitelj Platus govori da u annali male bratje štije se da B. D. M. prikaza se Adulfu, dužđu od Alsačije, koji ostaviv svit, ponizni život svetoga Frančeška sliđaše. A kada dođe na smart, bojaše se i strašiše se umriti; tada mu reče Marija: *'Quid times, fili, aut cur ob imminentem mortem angeris? Veni securus, quoniam filius meus, cui fideliter in sancta religione servisti, dabit tibi coronam gloriae.'* Ne boj se, sinko, smarti ni đavla, odi sigur, zašto si virno u svetomu redu služio moga sina Isusa: dat će ti krunu od slave nebeske. I tako odstupi od njega svaki strah ter imade veselje i radost neizmirnu; da udilje poče čutiti vičnje uživanje. I nami po svojoj milosti i po dostojanstvi B. D. Marije, isto dopustio naš prislatki Gospodin Isus na čas od smarti. Amen.

Na istomu mistu se štije, od svetoga Antuna od Padue, da na čas od smarti, rekavši pisne pokorne svetoga kralja Davida i pričestivši se, poče govoriti pisnu Blažene Divice Marije od hvali: *O prislavna od divica* [*O gloriosa virginum*] do svarhe. I ukaza mu se B. D. Marija, *'mirae claritatis, consolans eum, quia eius impetratione meruit videre filium Iesum, ante mortem'*: u jednu priveliku svitlost obučena, pokripljujući ga, ukazujući mu svoga pridobroga sina Isusa, i čineći ga istinita od njegova vičnjega spasenja - koje molimo da i nami, po svomu milosarđu, dopusti. Amen.

Od svetoga Nikole Tolentinčanina (koga sam gledao ruke od lakata u Tolentinu, kano živa čovika) štije se da za šest dana ne progovori prid smart, nego u duhu iznesen na nebesa, slušaše nebeski dvorana prilipe pisne, kojim hvaljahu i proslavljahu Boga; najposlija: *'ultimo vocem elevans, laetans et gestiens'*, uzdigav glas: *'en Christus, B. V. M. et S. P. Augustinus mihi dicunt, euge, serve bone'*: reče: 'evo Isus, B. D. Marija Mati njegova i sveti otac Augustin govore mi: Raduj se i veseli se, slugo dobra i virna, ulizi u veselje Gospodina tvoga. Odi za tvoje male trude uživati neizmirna i vičnja dobra; koja prosimo i mi grišnici, je da bi se i nami reklo. Amen.

Također, sveti Stipan, kralj ugarski, na Veliku Gospojinu priporučujući sebe i svoje kraljestvo B. D. M. *'obdormivit in Domino'*: zaspa u Gospodinu, i otiđe mu duša na nebesa, kadano njegova devota bi uznesena Marija. Onda ga k sebi primi; i od tada bi zazvan oni dan: Velika Gospojina, jere onda su najveće stvari od Boga Mariji učinjene..."

Ančićeva knjiga sadrži vjerojatno najstariju bosansku uputu za ministriranje.
Kažem "bosansku" jer je služila ministrantima koji su ministrirali na misama bosanskih franjevaca. To je, dakako, klasičan rimski obred - s time da se u *Confiteoru* među svecima spomene i sv. Franjo. Zato je Ančić stavio napomenu kod *Confiteora*:

> "Ime stavlja se svetoga oca Frane u Bosanskoj provinciji, jere ga naredi sveti otac Bonaventura, generalom bivši u Kaptolu Narbone god. 1260."

Stari su govorili da je ministriranje na svetoj misi - anđeosko djelo.
Same upute sadrže onih 34 odgovora na latinskom, koje ministrant mora naučiti napamet kako bi mogao odgovarati svećeniku (u ime puka).

DILLO ANGEOCKO;

Obsluxiti nasvetu Misu.

1. AD Deum, qui lætificat iuuentutem meam.
2. Quia tu es Deus, fortitudo mea: quare me repulisti? Et quare tristis? Incedo dum affligit me *inimicus*.
3. *Et introibo ad Altare Dei*: ad Deum, qui lætificat iuuentutem meam.
4. Spera in Deo, quoniam adhuc, confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.
5. Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula, ſæculorum Amen.
6. Ad Deum, qui lætificat iuuentutem meam.
7. Qui fecit Cœlum, & Terram.
8. Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam.
9. CONfiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ ſemper Virgini, Beato Michaeli Archangelo, Beato Ioanni Baptiſtæ, ſanctis Apoſtolis, Petro, & Paulo, atque Beato Franciſco, omnibus ſanctis, & tibi Pater: quia peccaui nimis cogitatione, verbo, & opere (*ovdese udara trikrat desniçom ù parse govorech*) Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo præcor Beatam

tam Mariam, ſemper Virginem, Beatum Michaelem Archangelum, Beatum Ioannem Baptiſtam, ſanctos Apoſtolos, Petrum, & Paulum, atq; Beatum Franciſcum, omnes ſanctos, & te Pater, orare pro me ad Dominum Deum noſtrum. *Ime, na. N. stavchlase Svetoga Oça Frane ù Bosanskoi Provinçiyi, yerga naredi Sveti Otaç Bonaventura Generalom bivſi ù Kapitolu Narbone god. gosp.* 1260. *Reda god.* 53. *govori ù Annali. O. F. Luka Vadingo f.* 89.

10. *Dva* Amen, amen.
11. Et pleps tua lætabitur in te.
12. Et ſalutare tuum da nobis.
13. Et clamor meus ad te veniat.
14. Et cum ſpiritu tuo.
15. Kirie eleison: Chriſte eleison: Chriſte eleison: kirie eleison.
16. Et cum ſpiritu tuo.
17. Amen. *Vazda za molitvam. Amen.*
18. *Na Dominus vobiſcum*, & cum ſpiritu tuo. *Ovdise prinosi Misao od desne Misnika, à live otara, na desnu.*
19. SVſcipiat Dominus ſacrificium, de manibus tuis ad laudem, & gloriam nominis ſui; ad vtilitatem quoque noſtram, totiusque Eccleſiæ ſuæ ſanctæ.
20. Amen.
21. Et cum ſpiritu tuo.

22. Habemus ad Dominum:
23. Dignum, & iuſtum eſt. *Zvonomse glasi trikrat na 3.* ſanctus. *Na poklon yednom, na podignutye, yednom, i poklon yednom Hoſtie, i Kalexa, çini devetkrat; ù sve, Koga slavi devet Kora Angeoçki, zlamenuye: i govorese povhale.*
24. Amen.
25. Sed libera nos à malo.
26. Amen.
27. *Et cum* ſpiritu tuo. *Ovdise na Misa sveçani daye Misniku Krix çelivati, pak ostalim po izvarsnosti, na molitve.* 28. Amen.
29. & cum ſpiritu tuo.
30. Deo gratias. *Kad nie reçena gloria. Zamartve.* Amen.
31. Prid *Evang. naip.*
32. Et cum ſpiritu tuo.
33. gloria tibi Domine.
34. Deo gratias. *Vazda, i V. B.*

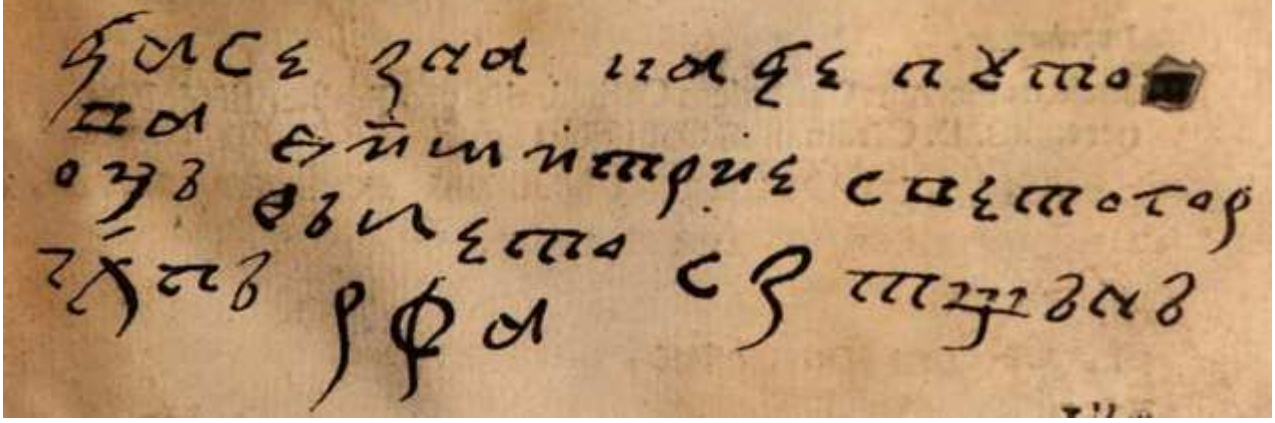

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ► 2021 (4)
- ► 2020 (32)
- ► 2019 (47)
- ► 2018 (63)
- ▼ 2017 (97)
  - ► prosinca (9)
  - ► studenoga (13)
  - ► listopada (10)
  - ▼ rujna (4)
    - Nismo toliko na vulkanu, koliko na močvarama
    - Obratili bi se, ali nemaju snage podnijeti muke ko...
    - Svako se nasilje može konačno opravdati pozivanjem...
    - Motiv katoličke države u crkvenim pjesmama
  - ► kolovoza (1)
  - ► srpnja (6)
  - ► lipnja (9)
  - ► svibnja (9)
  - ► travnja (11)
  - ► ožujka (14)
  - ► veljače (8)
  - ► siječnja (3)
- ► 2016 (174)

ponedjeljak, 25. rujna 2017.

Nismo toliko na vulkanu, koliko na močvarama

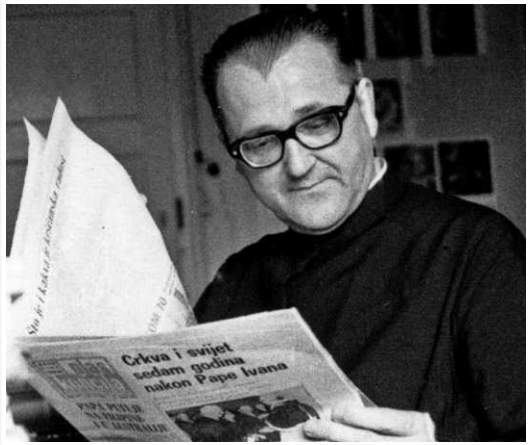

Prošlo je 50 godina otkad je Mijo Škvorc napisao svoj ambiciozni plan vjerske obnove *Kako probuditi indiferentne?* (objavljen u *Bogoslovskoj smotri* 1967.).
Kad ga danas čitamo pojavljuje nam se samo jedno pitanje u glavi: "Evo, prošlo je 50 godina, a što se promijenilo, osim što je dekadencija još gora nego prije?"

Same Škvorčeve prijedloge za vjersku obnovu ne bih komentirao. Ne sviđa mi se to što nigdje ne spominje pokoru. Možemo li uopće govoriti o vjerskoj obnovi bez pokore? Pa, ne može biti jedini cilj vjerske obnove da se samo "probude ravnodušni", već bi oni trebali pokorom dati barem kakvu-takvu zadovoljštinu za sve grijehe koje su počinili. Sjetimo se samo kakve su teške pokore određivane povratnicima u prvim stoljećima Crkve (Pouke starih penitencijala, Pokore starih Zagrepčana).

Možda je i najveći problem reformi tijekom i nakon II. vatikanskog koncila to što je ukinuto sve ono što je pokorničko (ukidanje svih postova, napose pretpričesnog posta; pa razvodnjavanje pokajničkih molitava - koje više uopće ne izražavaju pravo kajanje, itd.).

Osim toga, netko bi čitajući Škvorčev plan vjerske obnove mogao pomisliti: "Pa, Škvorc je bio pomoćni zagrebački biskup tijekom 1970-ih i 1980-ih. Zašto nije proveo taj svoj plan u djelo?"

Nitko ne sumnja da je Škvorc imao dobre namjere, ali dobre namjere nisu dovoljne za pravu obnovu. Dosadašnje iskustvo nas je naučilo da ne može biti nikakve katoličke obnove u okvirima *NovusOrdo*-a i pokoncilskog liberalizma i protestantizacije.
I još kad uzmete u obzir specifične hrvatske okolnosti, gdje su pola profesora na KBF-u

bili članovi (ili simpatizeri) udbaškog TDKS-a, vidite da nije bilo previše prostora za nekakvu obnovu.

Iz Škvorčevog teksta ipak treba nešto izdvojiti: njegov opis vjerskog stanja hrvatskog naroda 1967. godine. Vrijedna pouka za sve one koji misle kao da je dekadencija i propadanje naroda počela jučer. Ona je tu već desetljećima...

»MRTVE ŽUPE«

Ne velimo: »gogoljevski« mrtve duše, kakvih je bilo od Adamove katastrofe svagda i svuda. Kažemo — »mrtve župe«, pa proširujemo na mrtve biskupije, narode, blokove. To je, znamo dobro, novovjeko osebujno zlo. Oprostimo svima koji se hvale »kršćanskom tradicijom«, a premalo dršću pred raskršćanjenom današnjicom. Bilo bi bolje da se zamisle nad mračnom kartom praktične nevjere. Ne treba sve naše krajeve, gradove i naselja otpisivati u bezboštvo. Ateisti u punom smislu riječi prilično su tanak sloj. Oni su i danas iznimka unutar čovječanstva. Nešto drugo je vampirski naleglo na naš katolicizam i siše mu krv. To je stvarna apostazija masa, dnevni život bez Boga, stvaranje jedne civilizacije i skupnog pogleda na svijet bez prisutnosti Krista i Crkve. To je ravnodušnost, nehaj, svakodnevni neinteres bilo za što u čemu se očituje Bog. To je naš indiferentizam.

O njemu, na žalost, dosta škrto govore ili ga kažnjivo prešućuju čak i najmodernije pastoralke. Ta pojava, naša najbolnija muka, ne nalazi dovoljno refleksije kod misaonih, ni dovoljno pokreta kod aktivnih svećenika. Kao da tupo i nemoćno stojimo pred anemijom koja razara župske zajednice, hara po školama, uvlači se u domove, gospodari radi-

lištima. »... sve češća i sve veća mnoštva praktično otpadaju od vjere — upozorava pastoralna uredba Gaudium et Spes. Zanijekati Boga i religiju, ili ne brinuti se za njih, nije više nešto neobično i pojedinačno kao u proteklim vremenima. Danas to zahtijevaju nerijetko kao izraz znanstvenog napretka i nekog novog humanizma. Na više strana o tome ne samo da govore filozofske rasprave nego je to prodrlo naširoko u književnost, umjetnost, humanističku znanost, tumačenje povijesti i same građanske zakone. Mnogi su zbog toga u zabuni.«

Mi ne bismo smjeli ostati zbunjeni. Moramo religiozno-sociološki odrediti vanjske postotke katolicizma, prazninu naših crkvi, nemoć našeg utjecaja, udaljenost pojedinih četvrti, sela, kuća, duša od katoličkog uvjerenja i života. Treba zaći u nutarnje stanje koje pojedince priječi, smućuje i odvraća od nas. Moramo doznati i u mapu unijeti koja sela vrše — recimo — natpolovično najosnovnije dužnosti, koji gradovi nisu pali ispod 30 posto u svojoj religioznoj praksi. Pod praksom se razumije nedjeljno i blagdansko bogoslužje, uskrsna dužnost, vjerska pouka mladeži i odraslih, sakramentalni raspon života, pomirenje s Bogom prije smrti, dnevna molitva, praktična ljubav prema bližnjima. Takva bi nam karta očito pokazala da je naša zemlja u biti misijska (»Croatie, pays de mission«), jer u većim gradovima broj polaznika crkve jedva da preskoči 10 do 15 posto, a u nekim se selima naglo obara. Znači da se religiozni val, potjeran i dignut prošlovjekovnim vjetrom slobodne misli, zanjihao i od Krista odvukao i do 85 posto našeg svijeta, koji se stišće u aglomerate mamut-naselja. A baš ona neprirodno debljaju za budućnost i žderu nam sela. Proždiru sela i odnose svu tradiciju, pa i tradicionalnu vjeru, ukoliko je bila plitka i nedovoljno prosvijetljena. »Bretonac napušta vjeru na kolodvoru Montparnasse«, kaže p. Desqueyrat. A naš Zagorac i Prigorac na zagrebačkom, Bosanac na sarajevskom, Ličanin na riječkom, Dalmatinac možda na splitskom ili šibenskom ...

Uza sav pad religiozne temperature — nadasve u javnom životu — ne bih rekao da živimo na vulkanskom tlu bezboštva. Kod nas je erupcija službenog ateizma izbila, ona najteža možda i prošla. Može se s usputnim potresima ponoviti, ali mi imamo već nešto iskustva. Nismo toliko na vulkanu, koliko na močvarama. Mi nismo religiozno uništeni, nego tonemo. Tonemo u vjerski nehaj a da toga pravo ne registriramo. Tonemo kao otočići, bespomoćno i stalno. Bolujemo od istjecanja religiozne krvi. Slabimo. Jauk prisebnih župnika i kapelana, koji često sami (kao don Camilo) razgovaraju s Kristom, čekajući da netko poviri u crkvu običnim danima, da se nedjeljama okupi nešto više svijeta, da djeca revnije i obilatije dolaze na vjeronauk, da mladež ne ode tako brzo i tako daleko — takav je jauk svećenika kojima je do duša (zar ih ima kojima to nije?) mora nas potresti.

Ovaj čas koncilske budnosti i daha valjda je pravi trenutak i psihološki optimum da zajedno uvidimo i reknemo istinu o svome stanju i potražimo lijek za svoje stvarne rane. Ne kažemo da je sve izgubljeno, nego da se gubi. Ne volimo da nema dobrih vjernika, ali se množe praktični nevjernici. Ne optužujemo se da ne radimo, ali vidimo da nam posao nije uspješan kako bismo željeli. A ipak na našoj svećeničkoj sa-

vjesti leži sudbina i onih izvan kruga vječnog svjetla, a ne samo duše preostalih . . .

»Mrtve duše« znače distrikte oko pojedinih crkvi, bogomolja i svećenika (kadikad u njima nema svećenika) u kojima manje od 30 do 40 posto ljudi vrši vjerske dužnosti. To nisu dakle župe pobuna, nego nehaja. Sve se misli odbjegloga mnoštva svijaju oko kućice, posjeda, posla, karijera, žene, novca, zabavica, odmora... Od nas uglavnom otpada svijet srednjih godina. Djeca još nisu sposobna za tako kobne odluke. Starci i starice znadu se predgrobno podsjetiti kamo idu . . . Ali ljudi najjačih godina i tobože izgrađenog životnog nazora, svijet proizvodnje, tvornica i rudnika, ureda i uprave, radilišta i trgovine, prosvjete i umjetnosti . . . sve više i svijet sela, osobito u nekim našim stranama... taj svijet ne zna kako nam crkve iznutra izgledaju, makar ih mi ukusno obnovili.

Problem svih naših migracija — bilo u gradovima, kad se traže novi stanovi; bilo u naseljima, kad se traži novi život, bilo u inozemstvu, kad se traži nova valuta — raste, prijeti i ne popušta. Nestalnost vjerničkog »mnoštva« jača. Gomilišta ljudske bijede, sva ta predgrađa i osiromašena sela, nemaju više ravnovjesja. Sve je poljuljano. Od vanjskog stana i sigurnosti, do nutarnjeg uvjerenja. Što samo znači — eno u Bosni — gomilanje svijeta oko rudnika i tvorničkih dimnjaka. Hiljade što odjednom nahrupe, socijalno se neuravnoteženo natalože, jedva da se idejno mogu pravo odrediti i voditi. Sve uglavnom poprima podjednaku sivu boju dima, ukus neprovjetrenog ureda, religioznog siviła i neukusa. U svima sve jače udara želja za zaradom bez želje za vjerom. Utjeha vjere uzmiče pred utjehom dinara. Teško je misliti na stanove neba dok nemaš za obitelj stana na zemlji . . .

A same trbušine gradova, ukoliko prekuhavaju sav taj svijet bez prave i određene misli, stvaraju od činovništva — robove posla i karijere, društva i zabave; od trgovaca — najmljenika koji umorni od stajanja i podvorbe čeznu za okrepom i krevetom; od žena — ako su opterećene dvostrukim poslom u prvom redu — sve nervozniju tupost, koja se teško odmara u familiji, a druge razonode bez propusta dužnosti nema. Djeca i mladi ne dolaze u crkvu zbog utjecaja obitelji, škole i ulice.

Svakako, na stadionu, pred kinima, na korzu — vidjet ćemo mnoštvo i mladog i muškog svijeta. Stoje ili hodaju satima, plaćaju i ostaju na kiši. Pred našim ih svetištem nema. Ljudi više računaju sa zabavom nego s milošću; više sa socijalnim nego sa sakramentalnim osiguranjem; više s liječnikom i advokatom nego sa svećenikom — čak i onda, kad se radi o najtežim i sudbonosnim problemima kontracepcije, abortusa, rastave, psihoneuroznih pojava . . . Kad bi se našao katolički Zola, pa da mjesto »trbuha Pariza« opiše trbuhe naših megapola! Što bismo sve tu čitali?

ODAKLE »MRTVE ŽUPE«

Odakle indiferentizam u narod koji je nekoć gradio crkve da ih napuni i živio je na zemlji da stigne u nebo? Odakle nehaj u naše novovjeke tzv. »otvorene« župe, kojima je srušena ograda tradicije, a nije pro-

nađena zaštita i pomoć? Nije lako na to odgovoriti. Što je sve kroz posljednje stoljeće i pô prostrujalo našim katolicizmom. Što je sve grmjelo i lomilo se našim religioznim nebom, i kako je naša religija iz tradicionalne čvrstoće i zatvorenosti prebačena na racionalističku i romantičnu trasu, da se pod sve izazovnijim udarcima socijalnih, nacionalnih, nutarnjepolitičkih, vanjskokulturnih, civilizacijskih, tehničko-industrijskih, američkih i otvoreno bezbožnih utjecaja nađe u kritičnom stanju? Kod nas je liberalno vodstvo naroda sa radićevskim parolama »popovi-lopovi«, uz pomoć masonske štampe i sve dubljeg nadiranja nemorala razdvojilo narod i kler, puk i Crkvu. U našim krajevima napose osjetismo tutanj apokaliptičkih jahača — bluda, psovke i alkohola. U toj tjeskobi svećenik motri jedan seksualno znatno izopačen narod (nismo li denatalitetom prodrli među najjalovije zemlje?). Strahujemo nad jednim istaknuto psovačkim narodom, kome ništa nije sveto ni u crkvi ni oko nje; tugujemo nad alkoholičarskim narodom, u kome je na stotine hiljada ljudi stavljeno na popis pijanica... Otkako razni »amerikanci« i drugi povratnici iz daleka svijeta posijaše nepovjerenje u Boga, želju za bračnom slobodom i autonomijom misli — sve je po zakonu »psihologije masa« pošlo nizbrdo. Najprije pojedinci »sugestijom masa« zarobiše ono malo misli i volje što je čovjek ima. Demagogijom, parolama, panikom, velikim skupnim sredstvima, pobunom došlo je do osebujne »situacije mase«.

Pri tom nisu ni svećenici bili posve nevini. (Nisu možda još ni danas.) Koliki su se zapleli u političke trzavice i borbe, na obračune u tzv. KA i drugim pokretima; koliki su nesmiljeno bacali anateme na protivnike, tražeći ubir uz ogromne posjede...; koliki zanemariše svaki liturgijski i moralni život svojih vjernika — podižući nemoral vlastitim slomljenim životom, o čemu je bolje šutjeti.

Svi smo odnjihani u ovakvim tužbalicama. Neko smo se vrijeme isprazno hvalisali da smo »vjerni katolički narod« i da pripadamo svi ko jedan nerazorivoj Crkvi Kristovoj. Crkva je napokon ostala nalik na tužnu sionsku udovicu, koju mnoštva napustiše. Svećenici međutim još ne zaboraviše na propovjedaonicama puste samohvale, makar ispred ono 5 do 10 posto duša koje ne napustiše crkve.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 04:32

2 komentara:

Anonimno 26. rujna 2017. u 10:26

"...još ne zaboraviše puste samohvale..."

Moram o tome nešto reći. Jeste li ikada vidjeli kod modernista ijednu riječ samokritike?
Oni neprekidno jedan drugoga hvale! Gotovo sve što se piše po modernističkom tisku je pusta samohvala, po principu: Ivan Golub napiše tekst u kojem hvali Šagija, pa Matulić napiše tekst u kojem hvali Goluba, pa Šaško napiše tekst u kojem hvali Matulića... I tako se međusobno veličaju i hvale u nedogled... Gotovo sav njihov "znanstveni", a i "pastoralni" rad, svodi se na međusobno veličanje.

Odgovori

Anonimno 1. listopada 2017. u 09:58

U boj! U boj!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/u-boj-u-boj.html

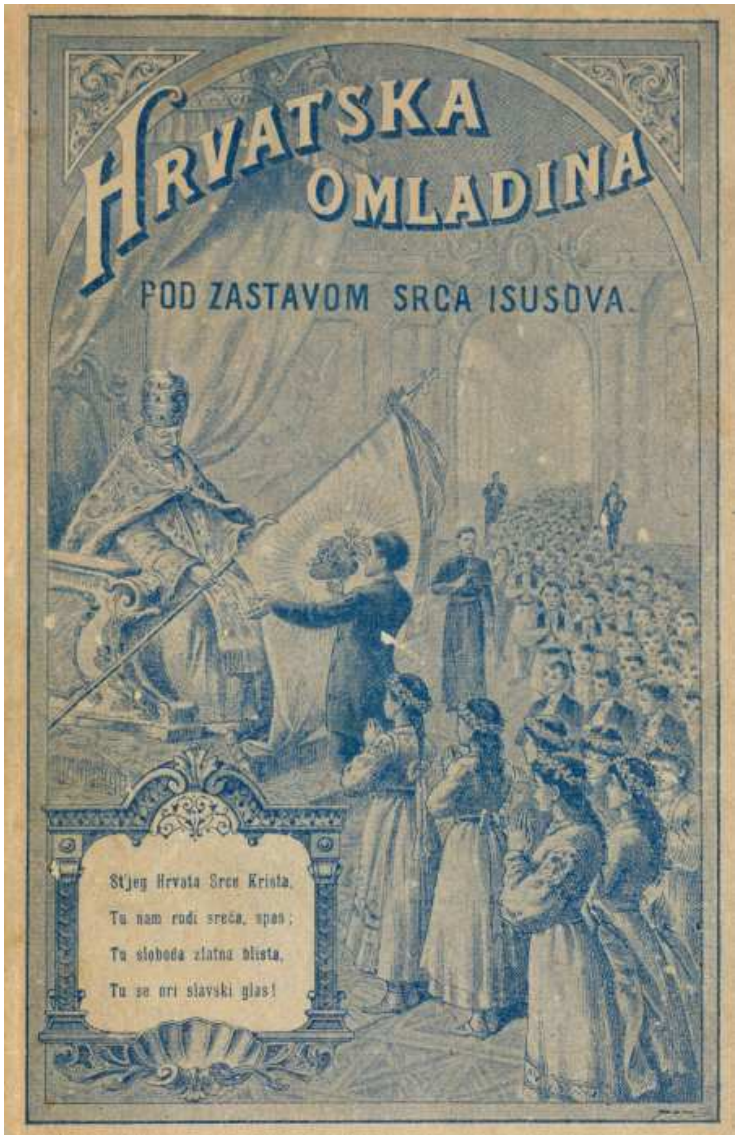

Iz spomen-knjige ***Hrvatska omladina pod zastavom Srca Isusova*** (Zagreb, 1901.), koja je nastala u povodu hrvatskog jubilejskog hodočašća u Rim papi Leonu XIII., kojem je tom prigodom predan album sa 160 000 potpisa hrvatske mladeži (koja se posvetila Presvetome Srcu Isusovu), i još zlatno srce u kojem je bilo pohranjeno *duhovno cvijeće* za svetoga oca: molitve i dobra djela (njih 1 189 500!). Papa Leon XIII je sam izjavio da mu je to bio najdraži dar koji je primio za vrijeme jubileja.

Odabrao sam za danas par stranica iz III. dijela te knjige koji govori borbi
(str. 187.-189.)

III. DIO.

U boj!

1. „Bog to hoće!“

Bilo je 18. stud. 1093., kad je papa Urban II. na crkvenom saboru u Klermont-u pozvao kršćanski svijet na križarsku vojnu. Sakupilo se iz čitave Francuske toliko svećenika i lajika, da je cijela nepregledna ravnica, na kojoj se je držao sabor, bila puna biskupa, knezova, vitezova i naroda bez broja.

Tronutim glasom i vatrenom besjedom prozbori namjesnik Kristov o jadnom stanju svetih mjesta i crkve katoličke u istoku, predoči im kršćanske junake prošlih vremena, koji su za krst časni i za slobodu matere crkve hrlili u boj, i potaknu ih napokon žarkim riječima, da bi se kao vojnici Kristovi složnim silama borili proti neprijateljima svete vjere; jer oslobode li svetu zemlju da će si neumrlu slavu i vječno blaženstvo steći.

Sve većim i većim ganućem sluša narod goruće riječi oca kršćanstva; a kad je svršio, zaori čitavom nepreglednom ravnicom, poput šuma morskih valova, iz tisuću i tisuću grla: „Bog to hoće, Bog to hoće!“ Poziv namjesnika Kristova bio im je volja, objava Božja. Sve ište znamen svetoga križa, sve ostavlja svoje mile i drage — većina za uvijeke — sve hrli u boj za krst časni i za slobodu svete zemlje.

Mila mladeži! Devet sto godina minulo je od onoga događaja. Mnogo se je promijenilo na zemlji. Mnoge su se i silne države podigle i opet propale. Jedno je ostalo u svim olujama vremena: pećina, na kojoj je Krist sagradio svoju crkvu, oduševljena ljubav prema Isusu i njegovoj crkvi u srcu milijuna vjernih kršćana; ali i paklena vrata, koja još uvijek na svetu vjeru i crkvu nasrtaju.

A kao što Urban II. prije 900 godina, tako pozivlje njegov nasljednik, Leon XIII., i dan danas sve kršćane, da idu u boj proti tom dušmaninu Isusa Krista i njegove crkve. Mila omladino hrvatska! Ti si se odazvala glasu svetoga Oca, ti si se svecano zaklela, da ćeš pod zastavom Božanskoga Srca „pro aris et focis, za vjeru i za dom“ ustrajno i odvažno se boriti. U boj dakle, mila omladino! Bog to hoće! Čula si, kako te Kristov namjesnik na zemlji izrijekom opominje, da se nepomično držiš svoje odluke, da pod zastavom Srca Isusova hrliš u boj Pokaži sada djelom, da tvoja zavjera nije bila isprazna riječ, nego svet zavjet, na koji ne ćeš nikad zaboraviti, nego ćeš ga ispuniti po što po to. A prvo i najbolje sredstvo, da na nj ne zaboraviš, već da ga ispuniš, bit će bez sumnje:

2. Godišnja smotra ili obnova posvete.

Pisac ovih redaka zapita jednom na putu velečasnoga g. župnika u bosanskom Brodu: „Kako ste, Velečasni, proslavili slavlje hrvatske omladine?“ Vrijednome gospodinu zasja oko, i pun radosti klikne:

„Prekrasno, divno, nikad ljepše! Sve su nam župe naokolo došle u procesijama; sve bilo oduševljeno, ganuto.

Ljudi su rekli, da takova što još nijesu doživjeli. Oni, koji su morali kuću čuvati, došli su kasnije pitajući, hoće li i do godine biti ovakova svečanost? A čuvši, da valjda ne će, otišli su veoma ražalošćeni.“ I s drugih strana čuje se živa želja, da bi se posveta mladeži svake godine na blagdan Srca Isusova obnovila. To bi najljepša i najkorisnija uspomena bila na lanjsku prvu zavjeru. Ali

Što će na to hrvatska omladina?

Hoće li ona biti voljna, da Božanskomu Srcu pripravi i ove godine, na osvitu novoga stoljeća, slično slavlje. Da vidimo! Dogjite dakle vi 200,000 mladih Hrvata i Hrvatica, koji ste se lani tako svečano posvetili Presvetom Srcu Isusovu, i odgovorite na moje pitanje: Hoćeš li, mila omladino hrvatska, ove godine, na početku novog stoljeća, Božanskome Srcu što svečanije obnoviti svoju zavjeru? Hoćeš li to i do godine i svake godine u novom stoljeću? Ko to hoće, neka digne ruku!

Divna li prizora! Dvijesta hiljada dižu ruku u vis. Iz nebrojenih mladenačkih grla ori se do nebesa: „Hoćemo! hoćemo!“

Neka dakle bude! Molimo se samo i radimo, da ova tvoja volja postane i djelom. Ovim ćeš si, mila omladino, istom okruniti prvašnje svoje slavlje; ovom ćeš obnovom svake godine u mjesecu lipnju, kada ruže najljepše cvatu, prikazati Presvetom Srcu najdivniju ružu: svoje mladenačko nevino srce. Ovom ćeš obnovom usaditi u hrvatsko tlo nebesko stablo, koje će svake godine na novo listati, cvasti i roditi preobilnim plodom; ovom ćeš si obnovom na megji dvaju vjekova podići „monumentum aere perennius“, spomenik, što ne će nikad propasti, nego će sve sjajnije, sve veličanstvenije blistati. Jer svake će se godine ogromnoj vojsci, što pod zastavom Srca Isusova svoju zavjeru obnavlja, pridružiti velika četa sitne djece — tvoja mlagja braća i sestrice — koja će tek prvi put pred kralja vjekova, prvi put mu prikazati svoja nevina srdašca i njemu se zavjeriti. A od kolike će koristi i blagoslova biti ova tvoja godišnja obnova ne samo za pojedince, nego za čitave općine i župe, za sav narod hrvatski!

Da još samo dodam praktične upute na str. 199.-204.

4. Svagdanja borba.

„Odlučio sam!“

Na starodrevnoj kuli Frankopanskoj na Trsatu čita se još i dandanas latinska riječ: „Decrevi!“ odlučio sam. To je bila lozinka ovoga glasovitoga hrvatskoga junaka; tim on htjede reći: odlučio sam, zavjetovao sam se, da ću ići na križarsku vojnu, u boj „za krst časni i slobodu svete zemlje“. A da ne bi nikad zaboravio na ovu svoju odluku, već da bi mu vazda lebdila pred očima, dao si ju Frankopan napisati na pročelje svoje gradine.

Mili naraštaju hrvatski! Ova riječ: „Decrevi!“ valja da je i tebi vazda pred očima i na pameti! Jer i ti si odlučio, i ti si se zavjetovao pod zastavom Srca Isusova poći u boj „za krst časni i slobodu zlatnu“. Samo ti, mila omladino, ne treba da ideš put dalekog istoka. Kraljevstvo, što imaš zauzeti, blizu je. Re-

gnum Dei intra nos est, kraljevstvo je Božje u nama. Tvoje srce, mladi moj prijatelju, to je kraljevstvo Kristovo, što ga imaš podvrći Isusu Kristu. Kolišno je tvoje srce! Možeš ga držati u ruci; pa ipak je ono kraljevstvo, u kojem se bije sto ljutih bojeva, kraljevstvo, za koje se bori nebo i pakao. Ko će nadvladati? Ti si na ovo pitanje već odgovorio. Jer reci mi, dragane moj, što si učinio, kad si svoje srce Presvetom Srcu Isusovu posvetio? Zar nijesi time svoje srce za uvijeke predao i poklonio Božanskome Spasitelju? Tu, na tvrgjici tvoga srca lepršala je onaj dan veselo zastava Srca Isusova u znak, da u ovom srcu od sada stanuje i kraljuje Sin Boga živoga, kao neograničeni vladar i gospodar. Ili zar nijesi se i ti sa cjelokupnom omladinom Božanskom Srcu posvetio? Ali

Slavlje pedesetgodi

na ovu tvrgjicu navaljuju silni neprijatelji, saveznici kneza ovoga svijeta, koji svakako hoće, da zavlada tvojim srcem. To ti je pred očima lebdilo, kad si svečano obećao, da ćeš pod zastavom Srca Isusova u boj; da ćeš se boriti protisvim onima, koji nastoje, da te rastave s Isusom i njegovim Srcem. Upravo s toga može se posveta Srcu Isusovu i punim pravom nazvati zavjerom. Ko je svoje malo kraljevstvo, svoje srce, poklonio vječnom kralju, ne smije ga više predati gjavlu; taj bi bio izdajica. Prije svega dakle, mila omladino, imaš se starati, da u tvome srcu ostane i kraljuje Isus: njegov zakon mora da bude tvoj zakon, njegova želja — tvoja želja, njegov neprijatelj — tvoj neprijatelj; njegovo Srce — tvoje srce. Tä, Srce Isusovo i srce tvoje

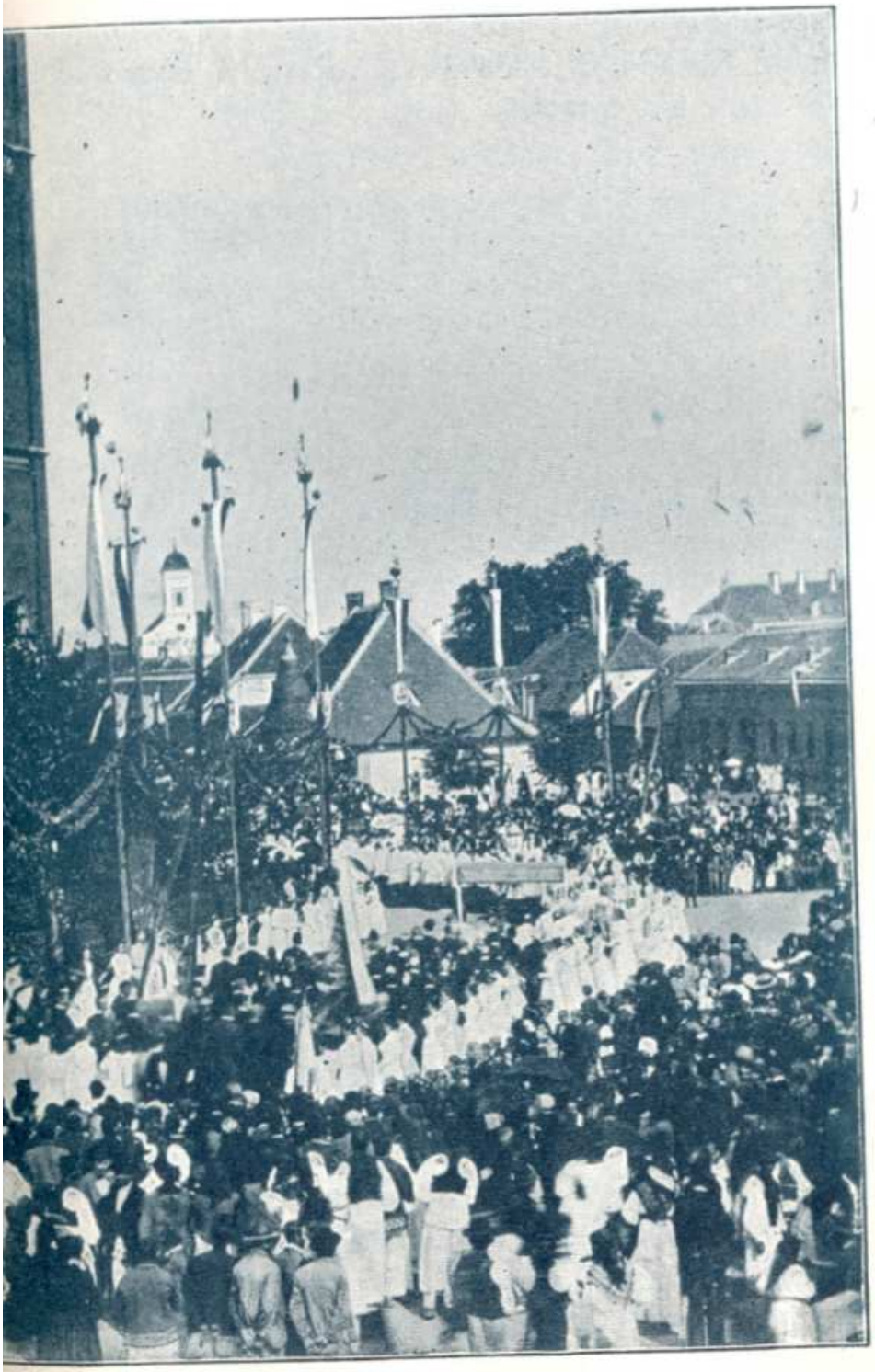

u Djakovu 1900.

— jedno je srce; Srce Isusovo i srce hrvatske omladine — jedno srce!

Ali to ne može biti bez svakidanje neprestane borbe. S toga u boj mila omladino! Koji su pako oni neprijatelji, štono se trude da te otrgnu od Isusa, koji hoće da osvoje kraljevstvo srca tvoga?

Nevjera.

Prvi je nevjera. Širom svijeta, a i u našoj Hrvatskoj planula je borba izmegju vjere i nevjere, Krista i Antikrista. Ta je borba užestila već i u našim krajevima. Bezvjerje diže kao nemila aždaja crnu svoju glavu na sveučilištima i u pučkoj školi, u narodnom saboru i u gostioni, u sjajnim palačama i u najsiromašnijoj radionici. Šta više i u svetište obitelji uvlači se ta grdna neman. Dok su otac i majka još pobožni kršćani, ruga se njihov sin, tobože „prosvjetljena glava“, vječnim istinama kao kakvim bajkama. O koliko su bezvjerni učitelji, zločeste knjige i zla društva današnju mladež već otrovali!

A što je čovjek, što li narod bez vjere? Čuj, mila omladino, što ti tvoj brat i drug, Petar Barbarić još iz groba dovikuje:[1])

„Istina, da bez rada i truda ne ima spasa nama, ne ima boljka milom nam narodu; ali je istina i to, da bez vjere ne ima napretka, ne ima sreće, ne ima blagostanja. Palača bez temelja srušit će se, narod bez vjere propast će; bez vjere prave, katoličke vjere ne ima trajna opstanka ni nama Hrvatima. Zato hoćemo li koristiti svome rodu, to sami budimo nepokolebivi pobornici i zatočnici djedovinske svete vjere naše; i što više prokleta slobodnozidarska mistrija sijeva, a zlokobni čekić prijeti zatorom i porazom svemu, što se pravome Bogu klanja, to se mi, braćo, i uže i tjesnije privinimo uz grudi svete crkve, te jedino spasonosne majke, i hrabro joj branimo milu dječicu od ljutih nasrtaja krvoločne zvjeradi. Borimo se smjelo, hrabro i neustrašivo proti kletim neprijateljima; pa ako ustreba, branimo i krvlju vjeru, za koju su i oci naši krv svoju lijevali. S toga braćo, baš u mladeži treba, da se ova vjera utvrdi i ukorjeni, da mladež bude vjerom proniknuta i za nju oduševljena; tek tada imamo se nadati sreći i boljku naroda.“

[1]) Petar Barbarić, hrvatski uzor-mladić str. 175.

Putenost.

Drugi neprijatelj, koji na te, mila omladino, sa svojim otrovnim strijelama još ljuće nasrće, jest putenost. Apoštol mladeži glasoviti otac de Doss, koji je megju ostalim napisao i onu lijepu knjižicu: „Biser-krjepost“,[1]) davao je jedanput sveučilišnim gjacima duhovne vježbe. Govorio je, kako je on to umio, ganutljivo, oduševljeno, zanosno. Kod razmatranja o rasipnom sinu prekine na jedanput govor, i stane gorko plakati. Svi su prisutni bili duboko tronuti. Iza podulje stanke nastavi dobri otac ovako: „Oprostite, moja gospodo! ja sam već preduboko zavirio u bijedu mladenačkih srdaca.“ — Pripovijedajući taj dogagjaj primjeti neki drugi prijatelj mladeži: „Da, da! Za ovo dvadesetak godina kako često sam i ja osjetio u dnu duše duboku bol i čuvstvo neizrecive sućuti i neopisive žalosti radi nesreće i bijede, što su grijeh i strast prouzročili u mlagjanim srcima. Ali kad pomislim na sve nevolje, koje mladeži nanosi zavist i mržnja, srditost i laž, oholost i lijenost, lakoumlje i nehaj, te na svekolike strasti i pohote, koje u mladom srcu igraju gjavolsko svoje kolo, što je sve to prema najljućem i najopasnijem, prema smrtnom neprijatelju mladeži, prema nečistoći?

Mladi moj prijatelju! Ja mislim, da ti ne trebam toga opširnije dokazivati; držim, da si o tom i sam uvjeren. Ja te samo molim i zaklinjem iz ljubavi prema tebi: ostaj čist! Odbaci svaku nečistu misao odmah kano ljutu otrovnicu guju! Čuvaj se nečistih knjiga i drugova više nego li kuge; moli se, primaj često i dostojno sv. sakramente i bori se — ma bila ova borba još tako teška, dosadna, dugotrajna; — nedaj se ma stajalo te i krvi; brani svoju tvrgjicu, na koju si zasadio stijeg Božanskoga Srca, brani ju kano junak do zadnje kapi krvi, to će reći: vjeran ostati svojoj zavjeri.

Beznačajnost.

Treći tvoj neprijatelj, mila omladino, zove se beznačajnost. Koliko ima danas mladih — a i starih — ljudi bez stalnih načela, bez čvrste volje, bez ikakva karaktera! Gotovo svagdje igraju opaki glavnu ulogu; — „dobri“ boje se ili tvrde kako se

[1]) Preveo Dr. J. Pazman. Zagreb, tiskara A. Scholz. Ovu knjižicu najtoplije preporučamo hrvatskoj omladini.

svijet kvari, i — povagjaju se malo po malo za primjerom svojih nevaljalih drugova! — Nije li tako prečesto već u školama, zavodima, radionicama i knjigama? Na noge, mila omladino pod zastavom Srca Isusova! Pokaži, da se u Hrvatskoj sv. vjera, za koju su naši oci lijevali krv, još ne smije izvrći ruglu, da je još nevinost u većoj cijeni nego razkalašenost, da opačina još ne slavi slavlja nad krjepošću. To nije bilo u starih Hrvata, a ne daj Bože, da se mladi naraštaj postidi vrlina svojih otaca.

Nehaj.

Četvrti napokon neprijatelj, koji ti je mila omladino, u velike pogibeljan, zove se mlitavost, nemar, nehaj za sve, što se tiče svete vjere i vječnoga spasa. Ne varajmo se! Taj je neprijatelj miloj našoj Hrvatskoj više škodio, nego ikoji drugi. On ju je na svim udovima svezao, često dakako zlatnim verigama; on ju je uljuljao u slatki duboki san. Probudi se iz mrtvila, mila omladino, mladenačkim žarom svoga srca! Rasplamti sebe, i u koliko možeš cijelu domovinu, onom svetom vatrom, što bukti i plamti u Presvetom Sreu; ispuni obećanje: boreći se, moleći se, radeći sve za vjeru i dom.

Bl. Ivan Merz: "Doba križarskih vojni spada među najljepše stranice povijesti europskih naroda"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/bl-ivan-merz-doba-krizarskih-vojni.html

Jučer smo vidjeli kako je naš katolički pokret za vrijeme pape Leona XIII. isticao srednjovjekovne križare kao svoje uzore. Takav se stav još povećao za pontifikata sv. Pija X., Benedikta XV. i Pija XI.

Bl. Ivan Merz u svom tekstu ***Križari novoga vijeka*** (1928. god.) uzvisuje križare kao uzore katoličkog idealizma i nadnaravnog razmišljanja:

> "Bilo je to godine 1096. Papa Urban II. pozivao je kršćane vatrenim govorima i pismima u križarsku vojnu, to jest vojnu na neprijatelja kršćanstva koji je ugnjetavao kršćanske narode u Svetoj zemlji i na Istoku. Propovjednici su išli od mjesta do mjesta, od kraja do kraja, i oduševljavali vladare i narode za veliku misao križarske vojne. I doskora se čitavom Evropom začuo glas: *Deus lo volt!* - *Bog to hoće!* - i velikaši, i vitezovi i ljudi iz nižih staleža prišili su na svoje odijelo crveni križ kao znak da će krenuti protiv neprijatelja kršćanstva.
> Napori križara bili su neizrecivi. Jedini veliki idealizam kojim su bili prožeti može nam protumačiti njihove žrtve. I unatoč najvećih teškoća, oni su korak za korakom prodirali u neprijateljsku zemlju i osvajali mjesto za mjestom. Nakon što su zarazne bolesti uništile velik dio njihovih četa, a glad i izmorenost uništili njihove sile, čovjek bi pomislio da će podleći neprijatelju. Međutim, nađoše koplje kojim je Longin probio Spasiteljevo srce i ova ih je relikvija tako oduševila da su kod Antiohije (1098.) nametom potukli pet puta jaču vojsku. Nakon što su zauzeli Antiohiju valjalo je još osam punih mjeseci pješačiti prema svetomu gradu - Jeruzalemu. Ponovni napori, bolesti, glad, borbe nisu skršile njihov idealizam. I napokon 6. lipnja 1098. ugledaše zidine svetoga grada Jeruzalema. Zaboraviše na sve svoje napore; zaboraviše da ih je ostalo tek 20.000 - došli su do cilja svojih želja sa svojim oboružanim proštenjem. Ovi ratnici, koji su navikli na borbe i smrt, proplakaše suzama vjere i ljubavi pri pomisli da će stupati nogama po onome tlu gdje je stupao sâm Sin čovječji. Sva je vojska pala ničice kada je ugledala taj grad, a velik dio je preostali put prešao na koljenima.
> Pred Jeruzalemom: križari su upotrijebili sva naravna sredstva da se domognu grada. Ipak se nisu dovoljno pouzdavali u svoje sile. Stoga 8. srpnja pođu bosonogi u velikoj procesiji oko grada. Za tjedan dana bio je sveti grad u njihovim rukama. - Križari će ostati u ljudskoj povjesnici znamenom pravoga vrhunaravnog duha.
> O srčanosti križara nije potrebno mnogo govoriti.
> Njih više nema. Ali križari će ostati u ljudskoj povijesti znamenom pravoga idealizma.
> I doba križarskih vojni spada među najljepše stranice povijesti evropskih naroda. To je vijek idealizma, vrhunaravnosti i srčanosti.
> Posljedice križarskih vojni bile su neprocjenjive. Križari su otvorili put katoličkim misionarima na Istok i daleki Istok. Sv. Franjo pošao je za križarima i nastanio je u samome Jeruzalemu svoju braću koja su ostala čuvarima sv. groba do današnjega dana. A odatle se kršćanstvo širilo dalje. A sama posljednja križarska vojna svetoga Ljudevita IX. tek je prividno svršila neuspjehom i mirovni ugovor između kršćana i muslimana zajamčio je katoličkim svećenicima slobodu boravka u Tunisu i slobodu da smiju posve otvoreno propovijedati kršćansku vjeru.
> Križarske vojne su prema tome postigle svoj bitan cilj: slobodu misionarima u naviještanju riječi Božje nevjercima."

U nastavku članka, Merz uspoređuje orlovsku organizaciju s križarima:

> "Katolička Crkva treba danas u Hrvatskoj svoju juriš-četu. U novomu poganskom društvu naše domovine potrebne su čete pune idealizma, vrhunaravnosti i srčanosti koje će Crkvi i svećeniku otvoriti put do indiferentnih ili protivnih narodnih masa. Ta avangarda Crkve kod nas je bez dvojbe, uz mnoge druge katoličke vjerske i svjetovne organizacije, također i Orlovstvo. Orlovstvo na poseban način na sebi oživotvoruje ideal modernoga viteštva i modernih križara, jer Orlovstvo na osobit način i posebno ističe duh heroizma koji je bio značajkom križara. Činjenice su dovoljno dokazale da je taj duh odlučnosti i heroizma orlovskoj manjini često zajamčio neviđene uspjehe. Valja se samo sjetiti nekih naših sletova, prigodom kojih dobismo dojam da je sva okolica i cijeli grad u kojemu se održava slet, katolički."

Blaženikove riječi mogle bi dati dobru lekciju današnjem depresivnom dobu bez idealizma, a naročito modernističkim prelatima koji se besramno obrušavaju na katoličku prošlost, pa tako i na križare. Kao i onima koji se u svom neznanju, zlobi ili lažnom pacifizmu "ispričavaju" muhamedancima za križarske vojne.

Raskolnici, "eparhija dalmatinska" i Napoleon Bonaparte

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/raskolnici-eparhija-dalmatinska-i.html

U vezi mog prošlomjesečnog posta ***Uvjet za doseljenje***, jedan mi je komentator postavio sljedeće pitanje:

> "Ovo je prvi put da mi je došla informacija kako su Mlečani uvjetovali dolazak istočnih shizmatika na njihov teritorij samo ako prekinu shizmu.
> Jel to razlog zašto su dobili od rimokatolika neke crkve i samostane (manastir na Krki?)?
> I zašto se taj uvjet nije ispoštovao?
> Mlečani su po mojem sudu uvijek bili više usmjereni na trgovinu nego na širenje katoličke vjere, te pretpostavljam da su taj uvjet stavili shizmaticima samo da ne budu sumnjivi papi te da su ga napravili s figom u džepu."

Budući da odgovor na ovo pitanje zahtijeva jedno malo šire objašnjenje, odlučio sam napisati poseban post o toj temi. Prvo ću ukratko izložiti glavne crte odnosa između katoličke crkvene hijerarhije i istočnih raskolnika u Dalmaciji u 18. stoljeću, na primjeru nekadašnje Skradinske biskupije. Nakon toga, opisat ću kako je nastala raskolnička "eparhija dalmatinska".

Na početku, da odgovorim na ovu opasku:

> "Mlečani su po mojem sudu uvijek bili više usmjereni na trgovinu nego na širenje katoličke vjere, te pretpostavljam da su taj uvjet stavili shizmaticima samo da ne budu sumnjivi papi..."

Uvjet prelaska na katoličku vjeru postavljen je doseljenim raskolnicima, ne toliko voljom Mlečana, nego prvenstveno zbog inzistiranja dalmatinskih biskupa.
Ova tema je vrlo široka, ali ja ću se ovdje ograničiti samo na odnos skradinskih biskupa prema raskolnicima. Na području Skradinske biskupije živjela je najveća koncentracija doseljenih raskolnika, i zato je upravo ona idealna za istraživanje ovog pitanja.

Za one koji ne znaju, Skradinska biskupija je obuhvaćala prostore oko rijeke Krke, a postojala je sve do 1828., kad je ukida papa Leon XII. i priključuje Šibenskoj biskupiji.

Prije nego što pokažemo kako su skradinski biskupi nastupali prema istočnim raskolnicima, trebamo imati u vidu neke stvari. Cijelo područje Skradinske biskupije palo je pod tursku vlast 1522. godine. Čitav taj kraj je razoren i raseljen: domicilno hrvatsko stanovništvo izbjeglo je u priobalje i na otoke. Svjedočanstvo iz prve ruke o tim događajima imate u prvom hrvatskom romanu *Planine* Petra Zoranića (napisan 1536., a tiskan 1569.). Zoranić je proputovao cijeli tok rijeke Krke 1520-ih, i u svom romanu opisuje svu tu groznu prazninu opustošenih sela.

S Turcima u te krajeve pristižu i vlaški raskolnici, i tako se u potpunosti promijenila etnička i vjerska slika tog prostora. Za malobrojne preostale katolike brinuli su se franjevci sa Visovca, kojima možemo zahvaliti što je katolička vjera uopće uspjela tamo opstati, pa makar i u tako skučenim okvirima.

Područje Skradinske biskupije je 1683. oslobođeno od Turaka i došlo pod mletačku vlast. Biskup se vraća u Skradin, gradi crkve i općenito nastoji oko obnove katoličkog života. U sklopu te obnove, skradinski biskupi zahtijevaju da im se podlože i raskolnici grčkog obreda.

Raskolnici su u prethodnim godinama okupirali mnoge izvorno rimokatoličke crkve i pretvorili ih u svoje. Također je istina da su sami dalmatinski biskupi dali raskolnicima neke katoličke crkve na upotrebu. Ali, to su učinili iz jednog jedinog razloga: zato što se očekivalo skoro sjedinjenje vjernika grčkog obreda s Katoličkom Crkvom.
Je li taj optimizam bio neutemeljen?
Uspjeh unije na Žumberku davao je nadu da će uspjeti unija i u drugim našim krajevima. No, to se nije dogodilo. Zašto?
Potkraj Bečkog rata, Hrvatsku (i Ugarsku) zapljusnuo je novi val doseljavanja raskolnika, i to duboko iz same Srbije. Velika skupina Srba pod vodstvom patrijarha Arsenija Crnojevića dolazi 1690. na prostore južne Ugarske, istočne Slavonije i Srijema. Ovi novi doseljenici nisu htjeli ni čuti za uniju. Štoviše, oni su svim silama radili protiv unije, proganjali su grkokatolike, a 1739. spalili su grkokatolički samostan i biskupsko sjedište u Marči.

U Dalmaciji pak izgledalo je kao da će unija uspjeti.
U nekim je trenucima zapravo bilo nejasno je li unija uspjela ili nije, jer su srpski svećenici znali vrlo lukavo manipulirati situacijom. Poznat je slučaj jednog njihovog monaha koji se, želeći postati biskupom, pred papinim nuncijem odrekao raskola i svih istočnih zabluda, te svečano priznao katoličku vjeru i poslušnost papi. No, nakon što je primio posvećenje za biskupa, otišao je srpskom patrijarhu i pred njim se odrekao svega što je nedugo prije toga ispovijedio pred papinim nuncijem.

Taj slučaj opisuje skradinski arhiđakon Karlo de Rubeis u svom izvješću Kongregaciji za širenje vjere (objavljeno kod Farlatija, ***Illyricum sacrum***, tom. IV., str. 31.):

"*Unus ex illis divitiis inhians et ut episcopatum acciperet, ficta fide coram nuncio Apostolico et patriarcha Venetiarum multisque nobilibus viris approbavit quae sancta mater Ecclesia Romana approbat et damnavit quae ipsa damnat, juravitque se in posterum veram summo pontifici, uti totius Ecclesiae capiti et vicario Christi praestare obedientiam. Sed vix ab Archiepiscopo Philadelphiae Venetiis consecratus et in Dalmatia reversus, nescio quo spiritu ductus in Serbliam se recipit; ibique coram patriarcha schismatico in loco dicto de Pech omnia, quae coram Nuncio Apostolico professus est, abjuravit*."

("*Jedan od njih, težeći za bogatstvom i da uzme episkopat, pretvarajući se, pred apostolskim je nuncijem i patrijarhom Venecije i pred mnogim plemićima odobrio ono što sveta majka Rimska Crkva odobrava i osudio što ona osuđuje, i prisegnuo da će ubuduće iskazivati pravu poslušnost vrhovnom prvosvećeniku, kao glavi cijele Crkve i namjesniku Kristovom. Ali, jedva što je posvećen u Veneciji od filadelfijskog nadbiskupa i vratio se u Dalmaciju, ne znam od kojeg duha potaknut, otišao je u Srbiju i ondje se pred raskolničkim patrijarhom, u mjestu zvanom Peć, odrekao svega što je ispovijedio pred apostolskim nuncijem.*")

Što se tiče katoličkih crkvi koje su raskolnici uzurpirali za vrijeme turske vladavine, moramo priznati da je Venecija pomogla da se neke od njih vrate katolicima. Primjerice, staru crkvu sv. Ivana Krstitelja na Bribiru, koja je prije turske okupacije bila zavjetna crkva Šubića Bribirskih (izgradio ju je ban Pavao Šubić u 13. stoljeću).

O njoj u spomenutom izvješću Kongregaciji za širenje vjere piše Karlo de Rubeis:

"*Extat unica abbatia nuncupata sancti Joannis Baptistae in castro Bribir a fratribus Subich comitibus dicti castri erecta, fundisque perpetuis satis provisa, pro quibus olim magistratui decimarum ecclesiasticarum centum viginti quatuor libras monetae Venetae persolvebat. Nunc conflictata malis, bellorumque catastrophas passa, nec fundos nec redditus habet; et vix ecclesiae non exiguae extant vestigia, quae quatuor abhinc annis a schismaticis occupata, Dei gratia cooperante et me instante, auctoritate principis erepta et in antiquum Catholicorum ritum confirmata fuit; in qua singulis annis ad augendum fidelium Catholicorum devotionem et schismaticorum confusionem, magno concursu populi sollemniter Missae celebrantur et indulgentiae a Sancta Sede concessae publicantur.*"

("*Postoji jedna opatija koja se zove svetoga Ivana Krstitelja u utvrdi Bribir, podignuta od braće Šubića, knezova rečene utvrde, podosta nadarena zemljištima, za koja je nekada plaćala magistratu crkvenih desetina sto dvadeset četiri libre mletačke monete. Sada pak udarena zlima i porušena ratnim katastrofama, nema ni zemljište ni prihoda; i jedva da još stoje tragovi crkve, koji su do prije četiri godine bili okupirani od raskolnika, a uz pomoć Božje milosti i na moje inzistiranje, autoritetom vrhovnika izbavljena je i potvrđena u prvobitni katolički obred; u toj se [crkvi] svake godine svečano služe mise uz veliko mnoštvo puka, za povećanje pobožnosti katolika i za pomutnju raskolnika, i proglašavaju se oprosti podijeljeni od Svete Stolice.*")

Među skradinskim biskupima koji su se žestoko borili protiv raskolnika, treba istaknuti dvojicu velikana: Ivana Vidovića (1714.-1716., kasnije trogirski biskup 1716.-1721.) i Mateja Ivaniševića (1717.-1720.).

Kad su raskolnici tražili dozvolu mletačkih vlasti da im se dopusti izgradnja crkve u Skradinu, biskup Ivan Vidović je osobno pisao Senatu Venecije da se to ni pod koju cijenu ne dozvoli. O tome kaže Farlati (*Illyricum sacrum*, tom. IV., str. 31.-32.):

"*Joannes igitur libello supplici Senatum edocuit quo cogitata et molimina schismaticorum spectarent... si quod petebant impetrarent; quot et quam periculosae discordiae hinc essent oriturae quanta denique pernicia e schismatica contagione gregi Catholico immineret, nisi illorum cupiditas et arrogantia cohibentur*."

("*Ivan je stoga molbenicom poučio Senat na što smjeraju misli i nastojanja raskolnika... ako dobiju ono što traže, koliki će i kakvi razdori iz toga proizaći, kakva nadalje opasnost prijeti katoličkom stadu od raskolničke zaraze, ako se njihova požuda i arogancija ne obuzdaju*.")

Vidovićev nasljednik na biskupskoj stolici, Splićanin Matej Ivanišević bio je jednako nepopustljiv.

Ivanišević još nije ni stigao u Skradin, a već su raskolnici moljakali generalnog providura Angela Ema da im dopusti gradnju crkve u Skradinu. Providur je, međutim, cijelu stvar prepustio biskupu Ivaniševiću, i javio mu da su raskolnici opet obećali podložnost i poslušnost biskupu (*"Graecos illos omni asservatione professos esse... se futuros semper episcopi potestate, eique subiectos atque obedientes"*).
Biskup Ivanišević je prepoznao da raskolnici nemaju iskrene namjere i odbio je dozvoliti gradnju crkve.

Biskup je napisao izvješće Kongregaciji za širenje vjere, koje je u cijelosti objavio Farlati (u *Illyricum sacrum*, tom. IV., str. 33.-34.). To izvješće ovako opisuje tadašnje raskolnike nastanjene na području Skradinske biskupije:

"*In hac vinea reperiuntur mille octingenti et duodecim de schismaticis, qui a calogeris seu monachis nullam obedientiam Sancti Sedi praestantibus, falsis dogmatibus imbuuntur et habent etiam conventum in ripa positum Titii fluminis, octo millia passurum a civitate Tiniensi...*"

("*U ovom se vinogradu nalazi tisuću osamsto i dvanaest raskolnika, koji se od kaluđera ili monaha - koji nikakvu poslušnost ne iskazuju Svetoj Stolici - napajaju lažnim naucima; i imaju također konvent koji se nalazi na obali rijeke Krke, osam milja od grada Knina...*")

Biskup Ivanišević je u izvješću istaknuo da velika opasnost prijeti katoličkoj vjeri od miješanih brakova između katolika i raskolnika:

"*Irrepserat enim promiscuus quidam abusus et licentia sponsalia inter Catholicos et schismaticos contrahendi, quod interdicere tunc praesertim studeo, cum periculum subversionis Catholici conjugis imminere timeo*."

("*Uvukla se, naime, jedna zajednička zloupotreba i odobravanje da se sklapaju zaruke između katolika i raskolnika, što nastojim zabraniti, naročito onda kad se bojim da postoji opasnost kvarenja katoličkog supružnika*.")

Koliko god su se raskolnici trudili da dobiju svog vlastitog biskupa u Dalmaciji, oni to nisu uspjeli za vrijeme cijelog trajanja mletačke vladavine u tom dijelu Hrvatske. Mletačke su vlasti uporno odbijale sve njihove molbe, a ponekad su bile prisiljene i otjerati pojedine osobe koje su se htjele nametnuti kao episkopi.
Tako da su raskolnici grčkog obreda ostali podloženi katoličkim biskupima Dalmacije sve do dolaska Francuza.

Napoleon je 1797. osvojio Veneciju i time dokinuo Mletačku Republiku. Dalmacija je isprva pripala Habsburškoj Monarhiji. To je trajalo par godina, do novog austro-francuskog rata. Mirom u Požunu 1805. Napoleon je dobio Dalmaciju, a francuska vojska je "usput" okupirala i Dubrovnik, te tako dokinula stoljetnu Dubrovačku Republiku.

Francuzi su za civilnog upravitelja Dalmacije postavili Vincenza Dandola, liberalnog talijanskog grofa židovskog podrijetla. Dandolo je promicao liberalne ideje Francuske revolucije, pa tako i vjersku sloboda. Tada su raskolnici u Dalmaciji "oslobođeni" od katoličke dominacije.

Napoleon je osobno naredio da se osnuje "eparhija dalmatinska". Tako su pod okriljem francuske vlasti raskolnici u Dalmaciji prvi put dobili svog biskupa.

Zanimljivo je kako su kasnije, za vrijeme komunizma, prorežimski povjesničari slavili te postupke Francuza: to da su zaustavili "zelotizam katoličkog klera".
Na primjer, ovako piše profesor Ferdo Čulinović:

> "U crkvenom pogledu za francuske uprave osjetno je smanjen zelotizam katoličkog visokoga klera. Skradinski biskup nije dopuštao javne crkvene ophode šibenskim pravoslavcima, te je 1806. bila uzaludna i intervencija vlasti. Pošto je jurisdikcija katoličkog biskupa nad pravoslavnim svećenstvom (i pastvom) postala već i oštrim političkim problemom, Napoleon je posebnim aktom od 19. rujna 1808. odlučio: prvo, da "grčko-istočnjaci" ("di Rito Greco") imaju svog episkopa; drugo, da se za Dalmaciju formira jedan grčko-istočni kaptol, odnosno Sinod, te jedan Seminarij, teološki fakultet za obuku klera. Dandolo je odobrio sastav prvog pravoslavnog Sinoda za Dalmaciju, koji je uz vojne svečanosti otvoren 30. studenoga 1808., a prvi pravoslavni episkop (Benedikt Kraljević) ušao je svečano 20. svibnja 1810. u svoju tadašnju rezidenciju, u Šibenik, gdje je obrazovan i Semminario teologico za grčko-istočni kler."
>
> (F. Čulinović, *Šibenik od pada Venecije do sloma francuske vlasti 1797.-1813.*, Šibenik - spomen zbornik, 1976., str. 310.)

Dakle, raskolničku "eparhiju dalmatinsku" je utemeljio sam Napoleon Bonaparte.
Ovdje nije neobično to što je jedan svjetovni vladar osnovao biskupiju (sjetimo se da je Zagrebačku biskupiju osnovao sv. Ladislav Kralj), nego kakav je taj vladar i što su bili njegovi motivi.

Znamo da Napoleon nije bio nikakav vjernik... Papa Pio VII. ga je izopćio iz Crkve (i to baš negdje u ono vrijeme kad je osnovana "eparhija dalmatinska"). Napoleonovi motivi u osnivanju "eparhije dalmatinske" bili su da pridobije istočne raskolnike na svoju stranu, i

da oslabi katolicizam u Dalmaciji.

Sekularizacija nije donijela mir

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/sekularizacija-nije-donijela-mir.html

Francuski "prosvjetitelji" zanosili su se idejom da će sekularizacija društva donijeti svijetu mir. Mislili su da će nestankom "vjerskog fanatizma" prestati svi sukobi u društvu. Povijest je pokazala da su bili u krivu.

Da se nadovežem na svoj prethodni tekst... Spomenuto je da je za vrijeme napoleonsko-francuske vladavine u Dalmaciji (1805.-1813.), zaustavljeno nastojanje dalmatinskih biskupa oko obraćenja istočnih raskolnika na katoličku vjeru, te je (po osobnom nalogu Napoleona) osnovana posebna raskolnička "eparhija dalmatinska" (koja je danas u sastavu raskolničke i heretičke "Srpske pravoslavne crkve").

Katolički misionarski duh nije se obnovio ni nakon prestanka francuske vlasti i ulaska Dalmacije u sastav Habsburške Monarhije. Društvo se sve više liberaliziralo. Katolička revnost je utrnula pred vjerskom tolerancijom.

Ali, sve to nije donijelo mir u područjima gdje su katolici i raskolnici živjeli izmiješani. Pogledajte kninski kraj. Je li sekularizacija društva okončala tamošnje sukobe? NE!

Ono što je prije sekularizacije bio vjerski sukob između katolika i raskolnika, nastavio se i kasnije - ali, sada kao nacionalni sukob između Hrvata i Srba. Taj će sukob trajati kontinuirano, s većim ili manjim intenzitetom, sve do Oluje 1995.

Činjenica je da suživota nikada nije bilo. Odnose između dviju zajednica karakterizirale su neprekidne trzavice i napetosti. Ogledan su primjer: napadi na fra Miju Kotaraša tijekom 1920-ih.

Prije nego što navedem jedan takav slučaj, prvo da upoznam čitatelje s likom i djelom fra Mije Kotaraša.
Ovo je crtica o njemu u zborniku iz 1925. ***Znameniti i zaslužni Hrvati 925.-1925.***:

KOTARAŠ o. MIJO (NIKOLA), Franjevac. Rodio se 11. VI. 1867. u Topolju kod Knina od pravosl. roditelja Početne nauke svrši u Kninu, gdje stupi u franj. red u 13. g. godine 1885. svrši gim., zafratari se na Visovcu i uze ime fra. Mijo u spomen svoga dobročinitelja (O. Mije Bronića). Bogosl. je učio u Šibeniku i Makarskoj. Od g. 1893. do 1900. kapelan u Drnišu, zatim u Kijevu župnik i dušobrižnik dalekog bosan. sela Uništa. G. 1900.—1904. gvardijan i nadžupnik u Imotskome, onda poslan u Sinj za gvardijana. Tri god. bijaše i definitor. Poslije župnik u Otoku kod Sinja (1908.), te se 1917. povrati u Sinj, gdje živi do danas. Kroz ovo vrijeme bio je opet biran gvardijanom (1919.—1923.). Kotaraš je čovjek velike energije, ustrajnosti i čovjek neumorna rada. Dvije su glavne misli vodilice njegova života i rada: katoličtvo i hrvatstvo. Dizao je i resio crkve i kapele, osnivao dobra društva, unapredivao pobožnost, trijebio zle običaje, popravljao i zidao redov. kuće, otvarao škole, osnivao blagajne, sadio drveća, probijao puteve, brinuo se za gospodar. napredak svojih župljana, a u polit. borbi bio je u prvim redovima. U Cetini on je opće priznati vod goleme većine puka noseći zastavu čistoga hrvatstva. Napisao je i nekolike knjižice polit. smjera. — F. S. P. —

KOTARAŠ O MIJO (NIKOLA)

U listu ***Narodna straža*** od 1. rujna 1923. naišao sam na vijest o jednom srpskom napadu na fra Miju Kotaraša 16. kolovoza 1923.

Naši dopisi.

Knin, 20 kolovoza.

(Veliko-srpsko nasilje u Kninu.). — U četvrtak, 16. kolovoza, u Kninu, staroj prijestolnici Hrvata, zbio se je gadni zločin, koji vjerno prikazuje unutarnju ličnu slobodu građana ove države. O. Mijo Kotaraš je u Kninu od srpske mafije zaplotnjački isčekan i sramotno napadnut. kad se je u društvu sa župnikom Potravlja, o. Anđelom Frankićem, bivšim nar. posl. M. Milanovićam i glavarom sela Potravlja M. Bilandžićem ukrcao u auto za Gračac, da prisnstvuje velebnem euharističnom i katoličkom slavlju u Zagreb-Ljubljani. Čim se ukrcaše, banda od dvadesetak zločinaca, predvođena braćom Pokrajc, nasrnula je na auto. Štapovima i kamenjem porazbijaše stakla auta, te sasuše kišu jaja i pomidora na putnike, izmedju kojih je bilo čeških gospođa i 3 šibenčanke. Svi putnici od glave do pete bili su izmazani jajima i pomidorima, a Kotaraš i Bilandžić na dva mjesta, kamenom zamotanim u papir ranjeni u glavu. Borba je u autu trajala 20 časa, uz vrisak i plač čeških iznečišćenih gospođa. Za vrijeme ove borbe presvj. biskup dr. Mileta je bio

u I. razredu auta, te mu se nije ništa dogodilo..

Pred ovom razbojničkom bandom morao se O. Kotoraš i njegovi suputnici sklonuti u hotel „Knin", gdje se je odigrao drugi čin ovog infamnog nasilja. Tri put su napadači jurišali na sobu, da je otvore i svoj zločin dovrše, ali im uza svu neiskrenost gospodara hotela nije uspjelo, hvaleći snazi napadnute četvorice, koji su morali iznutra držati vrata, da ih ne provale.

Kad su o. Kotaraš i suputnici, pod pratnjom petorice oružnika popodnevnim vlakom krenili za Split, bilo je šta vidjeti. Masa od 300 pravoslavnih Srba uz užasne psovke i ogavne riječi, čekala ih je na kolodvoru. Bio je toliki i taki bjes, da je željeznica morala krenuti pet časa prije, poslije nego su zločinci porazbivali sva stakla na vagonima. Kad je sva ta bjesna masa jurišala na željeznicu, da kidiše na život nevinih ljudi, oružnici napokom zapucaše u zrak. Kamenje je ranilo i 2 vlakovođe. Pa kao da je i to bilo malo, trojica su se od ove dične družine ukrcali u vlak i više puta na silu pokušali da provale vrata kupèa, u kojem su se nalazili o. Kotaraš i drugovi. Tek se na junačkom Kosovu iskrcaše neobavljena posla. Ovako se je zbio ovaj gadni zločin u Kninu; ovako napadoše našeg odlučnog i neustrašivog borca hrvatskih prava o. Kotarsša, u po bijela dana, bez ikakova razloga. Zašto? Da on katolički svećenik i neustrašivi Hrvat, ne prisustvuje katoličkom i hrvatskom slavlju! Nek znadu pravoslavna srpska braća. da je ovakav

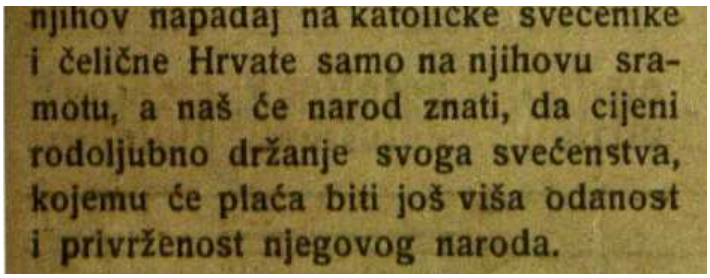
njihov napadaj na katoličke svećenike i čelične Hrvate samo na njihovu sramotu, a naš će narod znati, da cijeni rodoljubno držanje svoga svećenstva, kojemu će plaća biti još viša odanost i privrženost njegovog naroda.

Kako su u to vrijeme razni režimski listovi krivo izvještavali, pa čak i odobravali napade na fra Miju Kotaraša, on je bio prisiljen slati ispravke i demantije.
U gore navedenom broju *Narodne straže* objavljen je jedan njegov ispravak poslan listu *Dalmatinski radikal* (jer ga ovaj nije objavio).

Priposlano.

Gospodinu

Špiri Čakiću Uredniku „Dalm. Radikala“

Šibenik.

U Vašem listu „Dalm. Radikal“ br. 112. donijeli ste vijest, u pogledu napadaja na me pod naslovem „Incident u Kninu“, posve netačno. Prema propisima § 19. tiskovnoga zakona tražim, da uvrstite u vašem listu slijedeći :

I s p r a v a k:

1. Nije istina, da sam bio napadnut samim jajima, već sam bio napadnut i kamenjem, dapače sam i kamenom u glavu bio ranjen.

2, Nije istina, da sam ja kninski „odrod“, niti je istina, da sam bilo kad crnio i napadao svoje rodno mjesto Knin.

3. Nije istina, i puka je izmišljotina, da sam ja godine 1914. prigodom strijeljanja Onisina Popovića govorio, da tako treba suditi svim Srbima, a osobito Kninjanima, koji da su zakleti neprijatelji ćesara i Austrije.

4. Nije istina, da sam samo ja bio smetan i napadnut, već su još ujedno napadnuti i moja tri druga: fra Angjeo Frankić, župnik Potravtja, Mate Milanović, bivši zastupnik Hrvatske Pučke Stranke, glavar Maljkov, Bilandžić, tri gospođe i jedan gospodin iz Šibenika, pet Čehinja i jedan Čeh.

Fra Mijo Kotaraš.

Ovaj ispravak pošt. O. Kotaraša bio je u propisnom roku upravljen „Dalm. Radikalu“. Zamoljeni da ga donesemo u prepisu, ako ga „D. R.“ ne uvrsti, to činimo, buduć nijesmo opazili, kroz ovo vrijeme, da bi ga isti donio.

Ispit savjesti - nekada i danas (II.)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/ispit-savjesti-nekada-i-danas-ii.html

U jednoj zagrebačkoj župi krajem 1990-ih, u tijeku pripreme za prvu ispovijed i pričest, prvopričesnici su dobili nekakve papiriće koji su trebali predstavljati ispit savjesti. Na tim papirićima nije bilo pitanja, nego su samo napisane neke riječi (pojmovi) povezane crticama. Izgledalo je više kao igra asocijacija, nego kao ispit savjesti.

Njihovi su vjeroučitelji očito zaključili da ne treba djecu "plašiti" ili "mučiti" sa "strogim ispitom savjesti". Nisu ih čak niti naučili čin kajanja, već neku novoizmišljenu molitvu (koja uopće nema elemente koji se traže za pokajanje).
Možemo se pitati (sa strahom!): Koliko je nevaljanih ispovijedi proizašlo iz ovakvog neozbiljnog pristupa. Neozbiljan ispit savjesti i neozbiljno kajanje (bolje rečeno, nedostatak kajanja) rezultiraju nepotpunom ispovijeđu, upitne valjanosti. I onda kad nakon nevaljane ispovijedi pristupaju pričesti: čine svetogrđe!
Dodajmo tome, da su ih svećenik i časna izričito učili da se pričešćuju na ruku. Svećenik koji je inače zaređen 1965. (u vrijeme zaključenja Drugoga vatikanskog koncila) provodio je bez ustručavanja sve revolucionarne novosti.

Ta djeca, tada prvopričesnici, danas imaju oko 27-28 godina. Većina ne ide u crkvu, niti mare previše za vjeru. Pojavit će se u crkvi možda na vjenčanju ili u sličnim prigodama. To je realnost "vjerskog života" današnje Hrvatske.

Vratimo se sada 150 godina unatrag - u vrijeme kad je zagrebačkom crkvom upravljao veliki kardinal Haulik.
Godine 1862., Zbor duhovne mladeži zagrebačke izdao je molitvenik ***Duševna okrepa***, uz *imprimatur* kardinala Haulika.

Evo ispit savjesti iz tog molitvenika, uz kratku uvodnu pouku (str. 63.-72.).

XII.

Svetotajstvo pokore.

Nauk.

Pokora je sakramenat, po kojem za to odredjen svećenik prašta grešniku mjesto Boga sve po svetom krstu učinjene griehe, o kojih se iskreno izpovjedi, te čvrsto odluči život poboljšati i činiti pravu pokoru. To svetotajstvo naredi Isus poslie svoga uzkrsnuća, rekši svojim Apoštolom: „Primite Duha svetoga, kojim odpustite griehe, bit će jim odpušteni; a kojim jih zadržite, bit će jim zadržani.“ Kolika je to utjeha za nas nevoljne grešnike! Ako smo zlosrećno bielu odjeću svete nedužnosti, koju na svetom krstu pri mismo, griehom oskvrnuli, pojdimo k nasliednikom svetih apoštolah, k biskupom i redovnikom i pokažimo jim svoju duševnu gubu, da nam se njihovim odriešenjem u ime premilosrdnoga Boga duša opet očisti.

Za pravu pokoru je petero potrebito: 1. Izpitanje duševnosti ili sviesti; 2. skrušenje; 3. odluka; 4. izpoviedi 5. zadovoljština.

Valja da pomnjivo izpitaš svoju sviest, ali ne onda istom, kad si već kod izpovjedaonice, nego prije kod kuće, bar

onu večer prije, nego si se nakanio izpovjediti. Moli za to Duha svetoga, da ti prosvietli pamet, pak razmišljaj, kako si i koliko putah od zadnje dobro učinjene izpoviedi sagriešio. Ako nemožeš točno iznaći, koliko si putah koj smrtni grieh učinio, a ti gledaj bar da se sjetiš: koliko putah na ljeto, mjesec ili tjedan. Drugo t. j. skrušenje ili pokajanje je najpoglavitija stvar u svetoj pokori. Bez kajanja neima oprostnika! — bez njega nemožemo nikako steći oproštenja griehah. Moli Boga da ti srce i onda na pravu pokoru gane, kad se spominješ samo malih griehah. Valja da ti bude bolje žao, što si Boga uvriedio, nego da si sva dobra ovoga svieta izgubio. Ta što bi koristilo čovjeku, da dobije sav sviet, a izgubi dušu za uviek, da izgubi svoga Boga, da dopane strašnih vječnih mukah. Za skrušenjem sliedi odluka više negriešiti. Znaš-li što je za to potrebno? O mnogo više, nego možda misliš. Tvoja volja mora biti tako stalna, da voliš umrieti, nego Boga uvriediti; ako se nahodiš u zloj družbi, valja da ju odmah ostaviš; ako imaš s kim grešno poznanstvo ili prijateljstvo, valja ti ga bježati; ako imaš nepravedno kod sebe tudju robu, valja da ju vratiš; ako živiš u neprijateljstvu, moraš se pomiriti; ako si bližnjemu svojim otrovnim jezikom oteo ili ukrao poštenje, valja da mu ga vratiš; ako si dao zao izgled, moraš gledati da to popraviš; ako si koga naveo na grieh, treba ti nastojati, da mu spasonosnom opomenom i molitvom spasiš dušu. Valja da se proti putenosti zlim požudam i griešnim sklonostim hrabro boriš, te se svih griešnih prigodah čuvaš kao ljute zmije. Evo dragi, takova valja da bude tvoja odluka! —

Ali skrušenje i odluka nije još dosta, valja da nas krv i milost Božja od griehah opere i očisti: „Evo janjca Božjega, koji uzima griehe svieta!“ Da pak budemo dionici dostojanstvah Isukrstovih, moramo se izpovjediti; to jest, svoje griehe potanko i jasno odredjenu misniku očitovati, da nas od njih odrieši. Kaži mu i broj smrtnih griehah, je-li si na zadnjoj izpoviedi odriešenje griehah dobio i odredjenu po-

koru ovršio. Neizgovaraj se okolo i nekrivi drugih. Ako za cielo neznaš, jesi-li ovo ili ono sagriešio, izpovjedi i to. O mislih i željah kaži: jesi-li se dragovoljno s njimi zabavljao, i u njih privolio. Odkrij izpovjedniku i napasti, koje te osobito uznemiruju. Navlastito, ako ti što iz prošastoga života pokoja neda, kaži iskreno, da ti se pomože! Nebudi te ni strah ni sram svoje griehe kazati. Ta ako se nisi sramio učiniti jih pred Bogom, zašto da se sramiš kazati jih čovjeku? Nije-li ti bolje sada potajno svoje griehe očitovati, nego da te Bog njimi osramoti na sudu pred cielim svietom?

Ta svećenik je milostivan, on te samo nastoji poboljšati — a osim toga ostat će ti griesi za uviek zaboravljeni. Da koj smrtni grieh navlaš ali iz griešne nemarnosti zatajiš, česa te Bog občuvao, izpovied ti nebi ništa valjala, te bi se nedostojno pričestio i načinio nov strašan grieh, grieh svetogrdja. Zato bi morao zatajen grieh izpovjediti, i naročito kazati: da si ga navlaš zamučao, koliko si se putah poslie izpovjedio, i jesi-li koj drugi sveti sakramenat primio! U takovu žalostnu slučaju najbolje je, ako načiniš izpovied obćenu od cieloga života. Obična izpovied je i onda potrebna, kad nisi, istina, nijednoga težkoga grieha zatajio, ali se ipak nisi nikad poboljšao, nego vazda a možda i više godinah u griehu napredovao. Takove izpoviedi su bez skrušenja, bez temeljite odluke; zato i ništa nevaljaju. Bog neće, da se s njim šalimo.

Po svećenikovom odriešenju odpušća nam se krivina vječna kazan; ali još ostaje kazna vremenita. Za nju treba zadovoljština. Sveta crkva hoće, da nam zadovoljština bude stranom kazna za griehe, a stranom sredstvo k poboljšanju. Isukrst je doista podpuno zadovoljio na križu za naše griehe i čovjek svojimi silami nemože nikad Bogu za griehe zadovoljiti; jer je uvrieda neizmjerna. Ali je on ipak dužan činiti zadovoljštinu; jer ako želi biti dionik Isukrstove zadovoljštine, mora i on sudjelovati s Isukrstom, te od svoje strane raditi, koliko najviše može. Naša zadovoljština dobiva cienu

od zadovoljštine Isukrstove. Gospodin Bog prima od nas za zadovoljštinu: 1. Kazne, koje nam on sam nalaže, 2. kazne, koje nam nalaže izpoviednik 3. kazne, koje si nalažemo sami i 4. druga dobra djela kao što su: molitva, post, milostinja i t. d. Draga dušo! vidiš kako je Bog milostiv. On ti je dao tako liepu priliku očistit se od griehah, te se s njim pomiriti. Neodnašaj dugo svete izpoviedi, navlastito, ako si u staležu smrtnoga grieha. Kako možeš do uzkrsa čekati, ako si već sada u pogibelji vjekovite smrti? Ako si pako krivac samo malih griehah, i ove izpoviedaj više putah; jer naša sebičnost često veli, da je malahno i lahko ono, što je zaista težko i smrtno; a pazi još i na to, da nas mali griesi, ako jih se pomnjivo nečuvamo, zavode na smrtne. Neodnašaj izpoviedi više od tri, četiri mjeseca; dapače nastoj, ako ti je moguće, da se svaki mjesec izpovjediš. Pobožne duše, koje na prvu kršćansku savršenost teže, izpoviedaju se još češće! Nehodi sada k jednomu sada drugomu svećeniku; nego ako ti je moguće, izaberi si s pomoću Božjom izpovjednika pobožna i razborita, koj je ljubezniv i svjestan u ovršivanju svojih dužnostih. Poštuj ga kao angjela; odkrij mu posve i pouzdano svoje sroe, i izruči mu dušu svoju ponizno i poslušno. Nemienjaj izpovjednika bez vrlo važna razloga!

Izpitavanje sviesti.

Proti vjeri. Nisi-li dragovoljno sumljao o vjeri; nedostojno pretresao koj članak ili istinu vjere, tumačio i slutio što iz njih; čitao zabranjene knjige i spise, koji ili javno ili potajno na fini način niječu ili grde Božje objavljenje, svetu crkvu, red i ćudorednost?

Nisi-li šale sbijao sa svetimi stvarmi, nisi-li propustio vjeronauka, nisi-li zanj mlačan?

Proti ufanju. Nisi-li dvojio o milosrdju Božjem ili drzovito se ufao u njegovu dobrotu, ili u svoje sile; mrmljao proti njegovoj providnosti; nisi-li bio malodušan ili nezadovoljan?

Proti ljubavi. Jesi-li mario za Božje opomene budi nutarnje, kad nas n. pr. svojom milošću nuka, da ostavimo ovu ili onu zlu prigodu, da ostavimo griešni život i t. d. budi vanjske kô što n. pr. sveta poslanja (misije), propovjedi i t. d.? Nisi-li bio nezahvalan na primljenih dobročinstvih? Jesi-li izkorjenio zlo, koje bi izkorjeniti mogao i morao; nisi-li propustio molitvu, službu Božju iz stida pred ljudmi; nisi-li zemaljštinu više od Boga ljubio, ili ju prezirao, ali ne radi Boga?

Proti svemu trojemu. Jesi-li bar svaki mjesec probudio čin vjere, ufanja i ljubavi? O tom mnogo visi naš duševni život. —

Proti službi Božjoj. Nisi-li propustio molitvu, svetu misu, izpovied? Nisi-li se nevaljalo izpovjedio, a stoga i svetogrdno pričestio? Kako si se u crkvi ponašao; nisi-li možda po svetcih i blagdanih radio? Nisi-li radi koje zabave izostao od službe Božje? Nisi-li krivo kleo, zaklinjao se, prisigao? Nisi-li koj put sámu uzkrsnu izpovied zanemario?

Proti iskrnjemu.

Mišlju. Nisi-li o kom krivo bez važna razloga sudio ili nanj mrzio? Nisi-li prezirao njega, njegov

posao i ponašanje? Nisi-li komu zavidio, osvetio se, ili osvetit se želio; nisi-li sve to možda i činom pokazao?

Riečju. Nisi-li iskrnjega ocrnio (što neistinita o njem razglasujuć) njegove griehe (premda istinite) drugim pripoviedao, ili pripoviedati slušao, i negledao takove ogovore zapriečiti? Nisi-li proti komu porugljive pjesme ili listove sastavljao; ili po drugih sastavljene rasprostranjivao-i zašto? Koliko jih je slušalo tvoje ocrnjivanje, izsmjehavanje i t. d.? Kakve su bile iz toga za onoga, kojega si ocrnio, posljedice? Nisi-li medju drugimi razdor pravio, prisluškivao, gdje tko koga kudi, pak to poslie onomu javio? Jesi-li bio prama svakom ljubezljiv? Nisi-li drugoga sve u šali bockao, izsmjehivao, ili ga sramotio? Nisi-li komu davao zločestih svjetah; nisi-li komu laskao, odobravao tudja zla djela? Nisi-li krivo svjedočio, tajne pogreške i opačine svoga iskrnjega drugim priobćivao? Nisi-li ga sramotio, psovao, grdio, spoticao mu što; nisi-li mu zla želio ili proklinjao ga?

Činom. Nisi-li tudje blago ili imetak tajno ili silom uzeo — drugoga u kupovanju ili prodavanju prevario; nepravične kamate tražio, što na posudu uzeo, znajući, da nemožeš vratiti? Nisi-li si našastu stvar zadržao, ni nepotraživ gospodara? Nisi-li od razsipnosti ili proždrlosti dugove pravio? Za nevaljalo djelo veliku plaću tražio, pokvarenu robu znajući pod dobru prodao? Poglavare mitio i t. d.

Zanemarenjem. Jesi-li tudje blago vratio, jesi-li drugom pošten glas vratio; jesi-li se nastojao s neprijateljem pomiriti? Ako si podložnik, jesi-li bio svojim poglavarom u svem pokoran, što nije bilo proti tvojoj sviesti? Jesi-li jih štovao i ljubio; nisi-li jim što zla poželio?

Kakav si bio prama svojim roditeljem? Nisi-li jih koj put uvriedio nemarnošću u poslovih, neposlušnošću, mrmljanjem proti njihovim nalogom? i t. d.

Proti sámu sebi.

Ohološću. Nisi li se gizdao; nisi-li se hvalio? za častim hleptio, samu se sebi dopadao a drugoga zametavao i poprieko gledao? Varao sviet licumrstvom — čineć se pobožnim, gdje u istinu nisi bio pobožan, poštenim i pravednim, gdje se za duševnu čistoću nisi ništa brinuo.

Skupošću. Jesi-li po mogućnosti milostinju dielio, nisi-li više, no sve drugo, tražio blago i dobro ovoga svieta? Nisi-li se odviše za budućnost starao; nisi-li sebi ili bližnjemu i ono, što je pravedno i dopušteno, uztegnuo?

Zavišću. Nije-li ti žao bilo, ako je iskrnji bio sretan u svom poslu i podhvatu? Nisi-li se možda radovao nad njihovom nesrećom; nisi-li tudje blago želio?

Bludnošću. Nisi-li sam srtao u napasti, prekomjerno jeo i pio, vrieme u dangubi tratio, nesramne knjige čitao ili pjesme pjevao? Po noći

se klatio, hodio u nepoštena družtva, gdje se nepošteno govori? Nisi-li se bez potrebe ili iz zle namjere s osobami drugoga spola družio i s njimi nečisto govorio? — Nisi-li se o nesramnih stvarih razgovarao ili takove razgovore slušao i u njih privolio? Druge bludne pjesme učio, s nečiste namjere listove pisao, primao ili donosio? Nisi-li nesramnim ponašanjem, nepristojnim odievanjem druge na grieh poticao i to možda još hotice te iz zle namjere a možda i u samoj crkvi? Nisi-li bludne poglede bacao, sebe ili druge nesramno ticao, ili to drugim dopustio; sam sobom ili s drugim nesramno se ponašao, bludnimi čini, željami, misli ili predstavami ugadjao? Nisi-li se starimi griesi, kad su ti na pamet pali, nasladjivao? i t. d. Zatim valja još da izpitaš vrieme, sgodu, broj, i okolnosti, koje grieh povečavaju i još strašnijim čine; valja kazati i stalež onih osobah, koji su dionici tvoga grieha i način, kojim su dionici postali.

Lakomošću. Nisi-li bio neumjeren u jelu i pilu; nisi-li možda tražio izabrane drage jestvine; nisi-li post prekršio, i to nisi-li mrsio, kad je prepovjedano; ili se možebiti one dane, kad je samo jedan obrok do sitosti dopušten, više putah do sita najeo? Nisi-li se kada opio, kakove su bile posljedice?

Srditošću. Nisi-li se koj put podao srditosti; nisi-li u srditosti drugoga psovkami i spočitavanjem vriedjao; nisi-li kleo, nisi-li želio svomu iskrnjemu,

da ga vrag uzme, da ga zemlja proždre i t. d.? Nisi-li drugoga na srditost podticao; nisi-li bio tvrd u srditosti proti svomu iskrnjemu, premda je on želio pomirit se?

Lienošću. Jesi-li nastojao izkorjeniti zle požude i strasti? Jesi-li primao svetotajstva, kako bi valjalo? Nisi-li možda u svojih zlih navadah i strastih tvrdokoran bio? Nisi-li prezirao opomene i ponuke, da se popraviš? Jesi-li bježao griešne prigode; briniš-li se za svoje dužnosti, za dušu, za svoje spasenje?

Ovo je ogledalo sviesti samo za ravnanje. Netreba misliti, da je evo ovdje sve kazano, što čovjek ikada može sagriešiti; već neka svatko osim ovoga promisli vrieme prigode ili okolnosti svoga staleža i posebnu sklonost srca.

Prije izpoviedi.

Ozbiljna opomena na pokoru.

Od sv. Anzelma.

Dušo moja, želiš-li, da jednom na sudnji dan procvate tvomu mlohavomu tielu duhovno, neporušivo i odičeno uzkrsnuće, to ustani, služi Bogu, i živi sveto u tom zatvoru svoga tiela, pače i njega posveti pobožnim životom. O neplodna dušo! kamo si dospjela? što si za nebo postigla? Ništa, jer si bila liena za svako dobro! Probudi se jednom nesretnice! Neka te probudi grom pravde i suda Bo-

žjega, kad te nisu dirnula dobročinstva, koja je Višnji poput rieke na te izlio.

Griešna dušo, osviesti se na grobovih pokojnikah; sjeti se, da ćeš i ti umrieti, te nastoj činiti pravu pokoru, da nebudeš na sudu radi svoga siromaštva kažnjena, ili pače radi okorjelosti za uviek prokleta! Eto! sve ti se bolje približava sudnji dan — onaj veliki dan gospodnji, dan srdjbe, dan tuge i straha, dan biede i jauka, dan tmine i škripanja zubih, dan trubaljah i uzkrsnuća!

Dušo moja! ti spavaš u svojoj okorjelosti; zašto se nestrašiš i neprotrneš; zašto se nestrešeš kao list na drvu, kad s njim potrese silni vjetar? Zašto si tako mlačna, te još uviek oklievaš? nećeš da se latiš velikoga posla svoga spasenja! Zašto se opiraš Bogu i svemu, što je Božje, te ga tako siliš, da te baci iz ustijuh svojih. Zašto, ah-zašto obumiraš u tom strašnom snu? Znaj da onaj, kog je Bog tako zvao, te se još nije probudio, nespava više, nego je već mrtav. O neplodno drvo, gdje ti je plod, mirišeći mirisom vječnoga života? Neplodno drvo, koje nisi za drugo, nego da se posiečeš i baciš u oganj; gdje ti je plod? Rodilo si trnjem, jer su ti veliki griesi sav plod! Kamo sreće, da ti bar ono sad do živa dodje, te ozdraviš! Bježi odsele radosti ovoga svieta, te unidji po pravoj pokori u raj vječnoga života, u koj će ti zatim i tielo uzkrsnuti na sudnji dan. Amen.

Fra Lovro Karaula: "Jedna je prava vjera katolička, a sve druge su razdor, cijepanje, opadci, oderačine, izmišljotina, laž, himba i prijevara"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/fra-lovro-karaula-jedna-je-prava-vjera.html

Fra Lovro Karaula (1800.-1875.) najistaknutiji je livanjski franjevac 19. stoljeća. Posebno se angažirao na izgradnji crkvi, župskih kuća i samostana, za što je znao vješto pridobiti pomoć stranih donatora (posebno iz Habsburške Monarhije).

Prilikom blagoslova nove župne crkve u Vidošima 8. prosinca 1856., fra Lovro je izrekao znamenitu propovijed u kojoj je, između ostalog, rekao i ove riječi koje vidite u naslovu.
Cijelu propovijed prenio je *Zagrebački katolički list*, u dva nastavka 2. i 9. svibnja 1857.

U prvom dijelu propovijedi, opisuje kako je turska okupacija u jednom trenutku dovela skoro do nestanka katoličke vjere u livanjskom kraju:

> "Osim ovih mogao bi vam u prste izbrojit još šestdeset i dvije razvaline crkvah kršćanskih i bogomoljnicah u ovoj krajini, koje sve pohara i sa zemljom poravna barbarstvo protivnikah križa Isusova, i ratovi mletački s Turčinom, tako da na svrhi 17. stoljeća, osim jedne male crkvice sv. Petra Apostola u Rapovini, ne bijaše u cijeloj krajini ni crkve, ni kapele, ni župe stalne, ni kuće župske. Kršćani, koji ne htješe turčit se, jedni radi vjere svete izgubiše svoje glave; jedni uskočiše u susjednu Dalmaciju; jedni ostadoše na domaćem ognjištu, ali izgubiše svoja dobra, zemlje i sve svoje imanje, i postadoše turski kmeti i robovi; koji pako vjerom prevrnuše, kao Filipovići, Kositerovići, Firdusovići, Atlagići i drugi premnogi poturice, oni postadoše domaći podkopnici, i najžešći progonitelji bijednih kršćanah."

Malo kasnije fra Lovro podsjeća katolike livanjskog kraja kako im je bilo teško u ono vrijeme naći svećenika i doći do toliko željene svete mise:

> "Sad s vami razgovaram, moji dragi varošani livanski! Jeste li već zaboravili Guber, Rapovinu, Drenovu Među, Vrelo Žabljak, Osjećane, Dobro, Planinu Orlovaču, i druga mjesta sat hoda udaljena od Varoša, u koje ste za više stotinah godinah usilovani bili srljati s vašimi zaručnicami i s nejakom dječicom: i po blatu, i po snijegu, i po kiši, i po suncu, za vidjeti samo od želje svoga zakonošu i slišat svetu misu u nedjelje i blagdane zapovjedne? Jeste li već zaboravili, koliko je vaše dječice, netom na svijet rođene, tražeći misnika od nemila do nedraga, da ih krsti, u naručju svojih kumovah i kumah brez svetoga krštenja pomrlo?
> Jeste li već zaboravili ono tužno doba, kad ste za najveće blago od ovoga svijeta cijenili, viditi kakogod u godini danah misnika u svojoj kućici, da kradom i čvrsto zatvorenih kućnih i dvorskih vratah, svetu misu reče, i vaše umiruće bolestnike sa svetimi otajstvi pokrjepi, i na put vječnosti opremi?"

Izgradnjom crkve u Vidošima, situacija se mijenja, jer: "stekoste misnike i pastire među vami, stekoste mjesto stalno i kapelicu za slišat sv. misu, i primat sveta otajstva u suhu; stekoste odjeljenu za se župu i župnika", pa zaključuje kako se počinje osjećati katolička prevlast u livanjskom kraju, ali tek nakon stoljetne borbe protiv islama, kojeg fra Lovro zove "nevjera polumjesečna", "pakost polumjesečna" (jer je simbol islama polumjesec):

> "Ovo je, kršćani moji, ona divna promjena koja nam svjedoči, da u ovoj krajini od dvadeset i šest godina narod katolički u svemu i po sve, osim zuluma i zulumom stečena bogatstva, mah preuzima polumjesečnom nevjerstvu. Ovo su plodi i otčinskog blagoslova Miletićeva, i truda onih misnikah, koje on još u djetinjstvu svojem apostolskim duhom zadahnu, i svojim pastirskim blagoslovom okrjepi."

Kao što vidimo, fra Lovro ovdje vidi zasluge **fra Augustina Miletića**.

Najvažnija misao cijele propovijedi fra Lovre Karaule su ove važne riječi:

> "Prava i jedina spasonosna vjera na ovome svijetu poznaje se po pravom jedinstvu. Kad bi bilo više pravih vjerah na zemlji, imalo bi i na nebu bit više bogovah: pa i jedan samo Bog tad bi nas uveo u težku i nepodnošljivu dvoumnost, po kojoj vazda bi istraživali, a nikad ne bismo naišli na pravu vjeru. Za ovo sveto jedinstvo Isus je višeput molio Otca svoga nebeskoga ovako: 'Otče! molim te, da svi koje si predao meni, budu jedno.'
> Ovo sveto jedinstvo sjajnije je i vidljivije od žarkog sunca, koje nas grije, i vi ga možete lasno poznati u prilici verugah, od kojih prva i temeljna vitica je Isus na nebu, druga vitica je sv. otac papa na zemlji, treća jesu biskupi, četvrta župnici, a peta vitica jesu svi pravovjerni. Ove zlatne vitice spojene su čvrsto sve jedna za drugu božanstvenim kalom jednog vjerovanja i jednog ćudorednog djelovanja, tako da tko od ovih viticah jednu raztrgne, on je izvan svetog jedinstva, on je krivovjerac za života i poslije smrti. Tako isto tko uz ove veruge svete ne penje se na nebo, on strmoglav pada upravo u pakao.
> Držite se dakle, sinci, objeručke ovog svetog jedinstva. Jedan pravi Bog na nebu, jedno pravo krštenje i jedna vjera katolička na zemlji, a druge sve jesu razdor, cijepanje, opadci, oderačine, izmišljotina, laž, himba i prevara starih i novih laži-prorokah i laži-zakonošah, koji po prednavještenju Isusovu dođoše kao vuci pokriveni runom ovčijim, obmamiše ludi svijet, i odvukoše čete nebrojene odpadnikah sa sobom zajedno u propast vječnu."

Fra Lovro je za svoje uvjerenje i krv prolio. Ubili su ga muslimani 20. srpnja 1875. Detalje o njegovoj mučeničkoj smrti neću ovdje iznositi; o tome možete čitati i na drugim stranicama.
Ja ću vam ovdje radije spomenuti nešto drugo... o čemu, na žalost, ne možete danas drugdje čitati.

Kako se izgradnja katoličkih crkava u BiH u 19. stoljeću provodila uz financijsku pomoć katoličkih biskupa Habsburške Monarhije, Francuske itd., ali sama izgradnja crkve nije dovoljna (crkvu treba i urediti - svijećnjaci, slike, kaleži itd.), franjevci su molili da im se pošalju i slike.

Naime, bilo im je nepodnošljivo vidjeti gole bijele zidove bez slika, jer previše podsjećaju na krivovjerja ikonoklazma i protestantizma. Zato su molili da im se pošalju slike, ukazujući da mnoge lijepe slike i uresi stoje diljem Europe, zabačene po kutovima, u prašini... Zašto ih se, prema tome, ne bi poslalo u Bosnu da ukrase zidove siromašnih crkvi?

Tako je konkretno što se tiče crkve u Vidošima, zavapio narod u siječnju 1857. god.:

> "...da i ona namami pozornost oka pojedinih obdariteljah i štokojih pobožnih družbah, zavodah i propagandah europejskih, da ju ukrase uresom crkvenim, da nam iz golih zidinah oči ne para parožak protestantizma i ikonoklastizma."

Čujete li taj glas: "da nam iz golih zidinah oči ne para parožak protestantizma i ikonoklastizma"!!!
Pravome katoliku je nepodnošljivo vidjeti gole zidove, bez svetih slika i kipova!

A pogledajte kako su građene nove crkve nakon Drugoga vatikanskog koncila. Potpuno suprotno svim stoljetnim katoličkim uzusima: kao nekakve dvorane, golih bijelih zidova, bez svetih slika i kipova, jednom riječju: ikonoklazam (i protestantizacija).
A kako su tek devastirane stare crkve? Razbijani stari oltari i na njihovo mjesto stavljani stolovi. Uklanjane su stare lijepe slike, a umjesto njih stavljana apstraktna "umjetnost"; uklanjani su stari skladni kipovi, a na njihovo mjesto stavljana su nedostojna modernistička djela.

Molitve za uzvišenje svete Crkve, iskorijenje krivovjerja i slogu kršćanskih vladara

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/molitve-za-uzvisenje-sv-crkve.html

Prošle godine u nekoliko smo navrata razgovarali na ovom blogu o tome kako je prije 1960-ih uvjet za dobivanje potpunog oprosta bio molitva za uzvišenje svete Crkve, za iskorijenje krivovjerja i slogu kršćanskih vladara (kao konkretizacija molitve na nakanu pape).

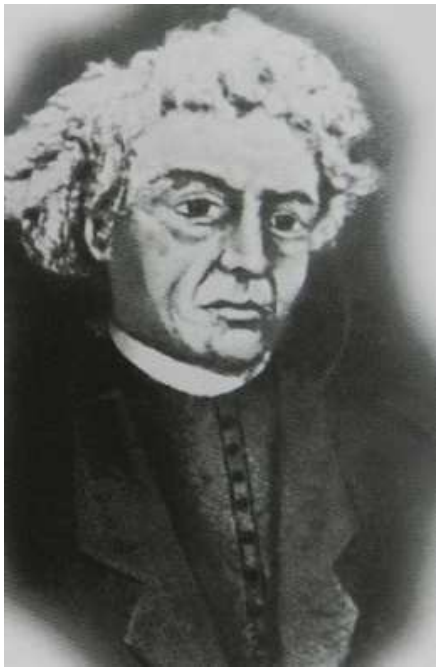

Vlč. Tomo Mikloušić (1767.-1833.)

Danas stavljam pred vas jedan primjer kako su te molitve nekada izgledale.
Uzeo sam ih iz starog zagrebačkog molitvenika za mladež, koji je početkom 19. stoljeća sastavio svećenik iz Jastrebarskog (inače poznati književnik i kulturni djelatnik) Tomo Mikloušić: ***Liber precum et hymnorum*** (3. izd., 1815. god.).

1. Molitva za uzvišenje svete Majke Crkve

Omnipotens et misericors Deus, benigno favore prosequere familiam tuam, protege militantem Ecclesiam: memento, Pater, congregationis tuae, quam possedisti ab initio: exorna eam decore sanctitatis, auge gratiarum opibus, illustra haereditatis amplitudine, ut digna appareat Sponso suo tantoque redemptionis pretio. Respice in nos, ejusdem sanctae Matris Ecclesiae filios, associa nobis gentes universas, ut corda omnium te coelestem Patrem cognoscant, laudent ac glorificent, et quem misisti, Christum Jesum Filium tuum, cum Sancto Spiritu, Deum verum, unum et trinum, qui vivis et regnas in saecula. Amen.
Visita, Domine, et perfice vineam tuam electam, quam plantavit dextera tua.
Oremus.
Respice, quaesumus Domine, super hanc familiam tuam pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum.
- 2X Pater et Ave

PRIJEVOD:
Svemogući i vječni Bože, blagom naklonošću prati svoju obitelj, zaštiti vojujuću Crkvu; sjeti se, Oče, svoje zajednice koju si posjedovao od početka, ukrasi je uresom svetosti, uvećaj imetkom milosti, proslavi je obiljem nasljedstva, da se dostojna pokaže svom Zaručniku i tolikoj cijeni otkupljenja. Pogledaj na nas, sinove iste Majke, pridruži nam sve narode, da srca svih priznaju, hvale i slave, tebe nebeskog Oca i koga si poslao Krista Isusa Sina tvoga, sa Svetim Duhom, pravoga Boga, koji je jedan [u božanstvu] *i troj* [u osobama], *koji živiš i kraljuješ u vijeke. Amen.*
Posjeti, Gospodine, i dovrši svoj izabrani vinograd, koji je posadila desnica tvoja.
Pomolimo se.
Pogledaj, molimo Gospodine, na ovu zajednicu za koju se Gospodin naš Isus Krist nije oklijevao predati u ruke mučiteljima i podnijeti muku križa.
- 2X Oče naš i Zdravo Marijo.

2. Molitva za iskorijenje krivovjerja

Domine Jesu Christe, pastor bone, confirma nos in vera fide: extirpa haereses et schismata, ut pulsis errorum tenebris veritatis tuae lumen omnes amplectantur, gremioque Ecclesiae adunentur. Respice animas diabolica fraude deceptas, ut pravitate haeretica deposita errantium corda resipiscant et ad sanctae fidei redeant unitatem. Protege, Domine, nos et contra insidias defende eorum, qui veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus sunt lupi rapaces. Mane nobiscum, Christe, uti promisisti te nobiscum futurum usque

consumationem saeculi. Amen.
Ne tradas bestiis animas confitentes tibi, et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.
Oremus.
Ecclesiae tuae, quaesumus Domine, preces placatus admitte, ut destructis adversitatibus, et erroribus universis secura tibi serviat libertate, per Christum Dominum nostrum. Amen.
- 2X Pater et Ave.

PRIJEVOD:
Gospodine Isuse Kriste, dobri pastiru, učvrsti nas u pravoj vjeri, iskorijeni krivovjerje i raskole; da svi, odbacivši tmine zabluda, prigrle svjetlo tvoje istine i budu pridruženi krilu Crkve. Pogledaj duše obmanjene đavolskom prevarom, daj da se srca zabludjelih obrate odbacivši heretičku zloću, i da se vrate jedinstvu svete vjere. Zaštiti nas, Gospodine, i obrani od zasjeda onih koji dolaze u ovčjem odijelu, a izunutra su vukovi grabežljivi. Ostani s nama, Kriste, kao što si obećao da ćeš biti s nama do svršetka svijeta. Amen.
Pomolimo se.
Primi umilostivljen, molimo Gospodine, molitve tvoje Crkve, da uništivši sve protivštine i sve zablude, tebi služi u sigurnoj slobodi, po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
- 2X Oče naš i Zdravo Marijo

3. Molitva za slogu kršćanskih vladara

Spiritus alme, Deus charitatis, pacis et unionis, qui diversas gentes in unitate fidei congregasti, largire regi nostro N. et omnibus rectoribus Christianis pacem sanctam et concordiae abundantiam, eorum ministris inspira salutaria consilia, everte benignus cuncta noxia molimina, quae divinae tuae gloriae, sanctae Ecclesiae aut religioni Romano-Catholicae ullatenus adversantur, sed unitis potius animis ad pacis aeternae fruitionem populum sibi subjectum una secum feliciter deducant. Amen.
Fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis.
Oremus.
Deus a quo sancta desideria, recta consilia et justa sunt opera, da servis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem, ut et corda nostra mandatis tuis dedita et hostium sublata formidine tempora sint tua protectione tranquilla, per Christum Dominum nostrum. Amen.
- 2X Pater et Ave.

PRIJEVOD:
Duše blagi, Bože ljubavi, mira i jedinstva, koji si različite narode skupio u jedinstvu vjere, daruj našemu kralju N. i svim kršćanskim poglavarima sveti mir i obilje sloge, njihovim ministrima nadahni spasonosne savjete, uništi sve štetne pokušaje koji se na bilo koji način protive tvojoj božanskoj slavi, svetoj Crkvi ili rimokatoličkoj vjeri, daj pak da ujedinjenim željama sretno dovedu narod koji im je podložen zajedno sa sobom u uživanje vječnog mira. Amen.
Pomolimo se.
Bože, od koga su svete želje, ispravni savjeti i pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, koji svijet ne može dati, da i srca naša budu zapovijedima tvojim poslušna, i sadašnja vremena, bez straha od neprijatelja, po tvojoj zaštiti mirna, po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
- 2X Oče naš i Zdravo Marijo.

4. Prikazanje djela koje je propisano za dobivanje oprosta
(onaj dodatak dolje u zagradi je ako se želi namijeniti oprost za dušu u čistilištu)

Misericordiarum Pater, suscipe has preces et pia opera, ut peccatorum indulgentiam, virtute clavium Ecclesiae hodie concessam, poenarumque temporalium remissionem (quam tui amore adplicari supplico pro NN.) mihi clementer impertiri digneris, per merita vitae, passionis et mortis unigeniti Filii tui, Beatae Virginis Mariae et sanctorum omnium, queis jungo, quidquid ego, divina gratia, boni fecero, malive patienter sustinuero, cum efficaci desiderio Divinae Justitiae pro delictis universis plene satisfaciendi, tibique Deo meo fideliter serviendi. Amen.
- Pater, Ave, Credo.

PRIJEVOD:
Oče milosrđa, primi ove molitve i pobožna djela, da se oproštenje grijeha, snagom ključeva Crkve danas dodijeljenom, i otpuštenje vremenitih kazni (koje tvojom ljubavlju molim da se namijeni za NN.) udostojiš meni milostivo udijeliti, po zaslugama života, muke i smrti jedinorođenoga Sina tvoga, Blažene Djevice Marije i svih svetih, kojima pridružujem štogod ja, Božjom milošću, dobroga učinim i zla koja strpljivo podnesem, sa stvarnom željom da potpuno naknadim Božanskoj Pravdi za sve grijehe, i da tebi Bogu mojemu vjerno služim. Amen.
- Oče naš, Zdravo Marijo, Vjerovanje

I samo još jedna napomena. Prijevodi su moji. Pa, ako namjeravate moliti ove molitve, molite ih na latinskom izvorniku, a ne prema prijevodima.

PRECES
pro lucrandis Indulgentiis.

I.

Pro Exaltatione S. Matris Ecclesiae.

Omnipotens, et misericors Deus! benigno favore prosequere familiam tuam — protege militantem Ecclesiam: memento, Pater! congregationis tuae, quam possedisti ab initio: exorna eam decore Sanctitatis, auge gratiarum opibus, illustra haereditatis amplitudine, ut digna appareat sponso suo, tantoque Redemptionis pretio — respice in nos, ejusdem S. Matris filios, associa nobis gentes universas, ut corda omnium te coelestem Patrem cognoscant, laudent ac glorificent, et quem misisti, Christum Jesum Filium tuum, cum S. Spiritu Deum

verum, unum et trinum, qui vivis et regnas in ſaecula. Amen.

Visita, Domine! et perfice vineam tuam electam, quam plantavit dextera tua.

Oremus.

Respice, quaesumus, Domine! ſuper hanc familiam pro qua Dominus noſter, Jesus Chriſtus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis ſubire tormentum.

2. *Pater*, *et Ave.*

II.

Pro Exſtirpatione haeresum.

Domine Jesu Chriſte! Paſtor bone! confirma nos in vera fide: exſtirpa haereses et ſchismata, ut pulsis errorum tenebris veritatis tuae lumen omnes amplectantur, gremioque Ecclesiae adunentur — respice animas diabolica fraude deceptas, ut pravitate haeretica deposita errantium corda resipiscant,

et ad S. fidei redeant unitatem — protege, Domine! nos et contra insidias defende eorum, qui veniunt in veſtimentis ovium, intrinsecus ſunt lupi rapaces — mane nobiscum, Chriſte! uti promisiſti te nobiscum futurum usque consumationem ſaeculi. Amen.

Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi; et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

Oremus.

Ecclesiae tuae, quaesumus, Domine! preces placatus admitte, ut deſtructis adversitatibus, et erroribus universis ſecura tibi ſerviat libertate per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

2. *Pater, et Ave.*

III.

Pro Concordia Principum Chriſtianorum.

Spiritus alme! Deus charitatis, Pacis et unionis, qui diversas gentes in unitate Fidei congregaſti, largire Regi noſtro N. et omnibus Rectoribus Chriſtianis pacem ſanctam, et concordiae abundantiam eorum miniſtris inspira ſalutaria Consilia, everte benignus cuncta noxia molimina, quae divinae tuae gloriae, S. Ecclesiae aut Religioni Romano-Catholicae ullatenus adversantur, ſed unitis potius animis ad pacis aeternae fruitionem populum ſibi ſubjectum una ſecum feliciter deducant. Amen.

Fiat pax in virtute tua, et abundantia in turribus tuis.

Oremus.

Deus! a quo ſancta desideria, recta consilia, et juſta ſunt opera, da ſervis tuis illam, quam mundus

dare non poteſt, pacem, ut et corda noſtra mandatis tuis dedita et hoſtium ſublata formidine tempora ſint tua protectione tranquilla, per C. D. N. Amen.

2. *Pater, et Ave.*

Oblatio operum pro Indulgentiis praescriptorum.

Misericordiarum Pater! ſuscipe has preces et pia opera, ut peccatorum indulgentiam, virtute clavium Ecclesiae hodie concessam, poenarumque temporalium remissionem (quam tui amore adplicari ſupplico pro NN.) mihi clementer impertiri digneris, per merita vitae, Passionis, et mortis unigeniti Filii tui, B. V. Mariae, et Sanctorum omnium, queis jungo, quidquid ego, divinâ gratiâ, boni fecero, malive patienter ſuſtinuero, cum efficaci desiderio Divinae Juſtitiae pro delictis universis plene ſatisfaciendi, tibique Deo meo fideliter ſerviendi. Amen.

Pater, Ave, Credo.

Čin vjere, ufanja i ljubavi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/cin-vjere-ufanja-i-ljubavi.html

Kratke molitve kojima možemo na brzinu izraziti našu vjeru, ufanje i ljubav nazivaju se jednostavno čin vjere, ufanja i ljubavi. Pape su naročito u 18. stoljeću poticali vjernike na česti čin vjere, ufanja i ljubavi, te dijelili obilne oproste za ta djela. Bio je to i svojevrstan odgovor na bezvjerje koje su u ono doba širili tzv. prosvjetitelji.

Stavit ću dolje primjere čina vjere, ufanja i ljubavi iz raznih hrvatskih molitvenika kroz zadnjih 200 godina. Uočit ćete da se često razlikuju riječima, ali im je smisao isti.

U činu vjere izražava se vjera u Presveto Trojstvo, utjelovljenje druge Božanske Osobe - Isusa Krista - njegovo otkupiteljsko djelo (muka, smrt, uskrsnuće).
Često se iskazuje i važnost vjere u to da je Bog "remunerator" - što možemo prevesti kao "nagraditelj" ili "uzvratitelj", to jest, da će Bog one koji umru u stanju milosti nagraditi vječnom nagradom u raju (dakako, mnogi prije toga moraju podnijeti i čistilište), a one koji umru u stanju smrtnog grijeha kazniti vječnim mukama u paklu. Također je važna općenita vjera u *sve što naučava Katolička Crkva* ili *sve što nalaže Katolička Crkva*.

U činu ufanja ističe se nada u vječni život. To je kršćanska nada.
Nije kršćanska nada kad se netko nada ovozemaljskim užicima, uspjesima i slično.

Za čin ljubavi je najvažnije istaknuti da čovjek mora ljubiti Boga više od svega drugoga, više od svakog stvorenja, više nego sama sebe i više nego bilo kojeg čovjeka.
Sam je Gospodin rekao: *"Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan. Tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan."* (Mt 10, 37)

Dakle, Boga treba ljubiti bez mjere, a bližnjega sa mjerom. Mjera ljubavi prema bližnjemu je: "kao samoga sebe". A Boga moramo ljubiti više nego sebe i više nego bližnjega.

Sada pređimo na konkretne primjere čina vjere, ufanja i ljubavi.

Za početak, stavljam čin vjere, ufanja i ljubavi, koji sv. Alfonz Liguori donosi u svom djelu ***Praxis confessarii*** (t. 286.):

Čin vjere

Deus meus, infallibilis veritas, quia tu quod credere debeam sanctae Ecclesiae revelasti, credo quod ad credendu

m mihi proponit Ecclesia, credo te esse Deum meum, omnium Creatorem, qui per totam aeternitatem paradiso justos remuneras, peccatores vero castigas inferno. Credo mysterium sanctissimae Trinitatis, id est Patrem, Filium et Spiritum Sanctum, tres personas, sed unum Deum. Credo secundam personam, id est Filium Dei, hominem factum in utero Mariae semper Virginis, inde resurrexit et nunc sedet ad dexteram Patris: et inde venturus est judicare vivos et mortuos. Credo septem sancta sacramenta, et praecipue baptismum, poenitentiam, eucharistiam et extremam unctionem. Credo omnes resurgere habere cum corporibus suis, et denique credo omne id, quod credit sancta Ecclesia catholica romana, in qua sola credo esse veram fidem.

(*Bože moj, nepogrešiva istino, budući da si Ti objavio svetoj Crkvi ono što trebam vjerovati, vjerujem ono što mi određuje vjerovati Crkva, vjerujem da si Ti moj Bog, Stvoritelj svega, koji za cijelu vječnost pravednike nagrađuješ rajem, a grešnike kažnjavaš paklom. Vjerujem u otajstvo Presvetoga Trojstva, to jest, u Oca, Sina i Duha Svetoga, tri osobe, ali jednoga Boga. Vjerujem da je druga osoba, to jest, Sin Božji, postao čovjekom u utrobi Marije vazda Djevice, i umro za nas grešnike. Odatle je uskrsnuo, i sada sjedi zdesna Ocu: i odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u sedam svetih sakramenata, a naročito krštenje, pokoru, euharistiju i*

posljednju pomast. Vjerujem da svi ljudi imaju uskrsnuti sa svojim tijelima, i napokon, vjerujem sve ono što vjeruje sveta Crkva katolička rimska, vjerujem da je samo u njoj prava vjera.)

Čin ufanja

Deus meus, confisus tuis promissis, quia tu fidelis, potens et misericors es, propter merita Jesu Christi peccatorum meorum veniam spero, perseverantiam finalem et gloriam paradisi.

(*Bože moj, pouzdajući se u Tvoja obećanja, jer si Ti vjeran, moćan i milosrdan, radi zasluga Isusa Krista, nadam se oproštenju mojih grijeha, konačnoj ustrajnosti i slavi raja.*)

Čin ljubavi

Deus meus, quia tu es bonitas infinita, infinito amore dignus, toto corde meo te diligo super omnia. Et omnium peccatorum meorum, quia tuam infinitam bonitatem offendi, tota anima mea me poenitet et displicet. Potius mori quam peccare propono, cum gratia tua, quam, ut nunc mihi des et semper, te precor. Et propono sancta sacramenta recipere in vita et in morte.

(*Bože moj, jer si Ti beskrajno dobro, dostojan beskrajne ljubavi, cijelim svojim srcem ljubim Te iznad svega. I cijelom svojom dušom kajem se i grozim svih svojih grijeha, jer uvrijedih Tvoju beskrajnu dobrotu; odlučujem radije umrijeti nego sagriješiti, uz tvoju milost, za koju te molim da mi daš sada i uvijek, i odlučujem primati svete sakramente u životu i na času smrti.*)

A sada napravimo kratak pregled po starim hrvatskim molitvenicima. Ograničit ćemo se na razdoblje zadnjih 200 godina.

U Mikloušićevom *Liber precum et hymnorum* iz 1815. (o kojem sam govorio prošli put), čin vjere, ufanja i ljubavi dolazi na str. 159.-161., i glasi ovako:

Čin vjere

Credo in te Deum meum, vivum et verum, trinum in personis, unum in Deitate. Credo Deum Patrem Creatorem, Filium Redemptorem, Spiritum Sanctum Sanctificatorem meum; credo et confiteor fidem illam sanctissimam, quam Jesus Christus docuit, quam Apostoli praedicarunt, quam sancta Romana Catholica tenet Ecclesia; et in hac sancta salvifica fide protestor me vivere et mori velle, quia tu Deus illam revelasti, qui ut omniscius nec falli, nec ut aeterna veritas fallere potest.

(*Vjerujem u tebe Boga moga, živoga i pravoga, koji si troj u osobama, a jedan u Božanstvu. Vjerujem u Boga Oca Stvoritelja, Sina Otkupitelja, Duha Svetoga Posvetitelja moga; vjerujem i ispovijedam onu presvetu vjeru koju je Isus Krist naučavao, koju su apostoli propovijedali, koju drži sveta Rimska Katolička Crkva, i izjavljujem da u toj svetoj spasonosnoj vjeri želim živjeti i umrijeti, jer si ju objavio ti, Bože, koji se kao sveznajući ne možeš prevariti, niti bi, kao vječna istina, mogao nas prevariti.*)

Čin ufanja

Spero in misericordia tua infinita, o Deus, auxiliator unice et potentissime corporis et animae meae, et spero in pretioso sanguine Jesu Christi, Salvatoris mei, cum tanta charitate pro me fuso, quod remissurus mihi sis omnia et singula peccata totius vitae meae, et daturus mihi vitam aeternam; quia promisisti, et fidelis ac omnipotens es in tuis promissis adimplendis.

(*Uzdam se u tvoje beskrajno milosrđe, o Bože, jedini i najjači pomagatelju tijela i duše moje, i uzdam se u dragocjenu krv Isusa Krista, Spasitelja moga, koja je s tolikom ljubavlju prolivena za mene, da ćeš mi otpustiti sve i svaki pojedini grijeh cijeloga moga života, i da ćeš mi dati vječni život, jer si to obećao, i vjeran*

si i svemoguć u ispunjavanju svojih obećanja.)

Čin ljubavi

Amo te, o amabilissime Deus, summum et infinitum bonum, abyssum omnis perfectionis, propter solam tuam essentialem et intrinsecam bonitatem, pulchritudinem et amabilitatem! Quia tu es, qui es! Omni possibili amore et honore dignissimus. Et utinam possem te amare omni illo ardentissimo amore, quo te amant et in aeternum amabunt omnes sancti angeli et beati in coelo, quo te amant et amare possunt omnes creaturae actuales et possibiles in terra: cum quorum omnium ardentissimo amore conjungo imperfectissimum amorem meum.
Et ex hoc conjuncto ardentissimo tui amore, o Deus, cordicitus doleo de omnibus peccatis meis; abominor, execror, et retracto omnia et singula: utinam facere possem, ut ea nunquam fecissem! Malo mori, quam te, o amabilissime Deus, post hac unquam ullo peccato, praesertim mortali, offendere.

(*Ljubim te, o najljubljeniji Bože, vrhovno i beskrajno dobro, dubino svakoga savršenstva, radi same tvoje esencijalne i unutarnje dobrote, ljepote i ljubljenosti* [amabilitas]*! Jer ti si, koji jesi! Svake moguće ljubavi i časti najdostojniji. I da te barem mogu ljubiti svom onom gorućom ljubavlju, kojom te ljube i kojom će te zauvijek ljubiti svi sveti anđeli i blaženici na nebu, kojom te ljube i mogu ljubiti sva postojeća stvorenja i stvorenja koja bi uopće mogla postojati na zemlji: sa svom njihovom gorućom ljubavlju ujedinjujem svoju nesavršenu ljubav.*
I iz ove ujedinjene ljubavi prema tebi, o Bože, iz svega srca žalim zbog svih mojih grijeha; gade mi se, mrzim i prezirem sve i svaki pojedini grijeh: kad bih barem mogao učiniti, da ih nikada nisam počinio! Radije umrijeti, nego tebe, o najljubljeniji Bože, nakon ovoga bilo kojim grijehom, naročiti smrtnim, uvrijediti.)

U molitveniku ***Duševna okrepa*** iz 1861. god.

Tri bogoslovne kreposti.

Čin vjere, ufanja, i ljubavi zovu se bogoslovne kreposti; jer se upravo tiču Boga. One su temelj, i jezgra krsćanskoga života i neobhodno potrebne za spasenje. Valja jih dakle često, ako je moguće svaki dan, uzbuditi, a osobito prije sv. izpoviedi i pričesti, u vrieme napasti, i pogibelji života. Bolestnikom jih treba više putah moliti.

Vjera.

Vjerujem u te Bože moj, da si ti jedan jedini u Božanstvu, a troji u osobah: Otac, Sin, i Duh sveti. Vjerujem, da je druga osoba, sin božji krepošću Duha svetoga čovjekom postao, rodio se i sve nas odkupio, i da će doći sudit žive i mrtve, da će dobre nadariti slavom nebeskom, a grešnike kazniti mukami paklenimi. Vjerujem nadalje sve ono, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati crkva rimokatolička. Sve to zato vjerujem, što si ti Bože ovo navjestio, koji si neizmjerna mudrost, i vjekovita istina, koji nemožeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. O Bože uzmnoži vjeru moju.

Ufanje.

Ufam se u te, premilosrdni Bože moj, da ćeš mi po zaslugah, i dostojanstvu muke i smrti Isukrstove, i po mojih dobrih djelih, pomoćju tvojom učinjenih, oprostiti sve griehe moje, i dati slavu nebesku; a to se zato ufam, jer ti Bože svemoguć i možes dati, što si obećao, i u obećanju svojem stalan i vjeran jesi, o Bože! pokriepi ufanje moje.

Ljubav.

Ljubim te Bože moj svim srcem i dušom svojom vrhu svih stvarih, i više nego sam sebe; jer si ti sam po sebi, svake ljubavi dostojan, i sbog tebe ljubim bližnjega svoga kano sam sebe. O Bože užeži ognjem ljubavi svoje srce moje; te iz ove goruće prama tebi ljubavi kajem se, što sam tebe neizmjerno dobro ikada uvriedio.

Mrzim na sve griehe života svoga više, nego na ikoje drugo zlo. O, da te nisam nikada uvriedio! Obećajem temeljito, da ću se od sada po milosti tvojoj poboljšati, i od svakoga grieha paziti i čuvati, te volim prije umrieti, nego tebe najveće dobro ikojim griehom, a navlastito smrtnim, uvriediti. Sve pako učinjene hoću po milosti tvojoj istinito izpovjediti, i za nje dostojnu pokoru učiniti. Smiluj mi se dakle, svemogući Isuse, i budite mi u pomoć milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

U molitveniku don Zvonimira Kirigina ***Gori srca*** (1899.):

Djelo Vjere.

(Tko govori djela Vjere, Uhvanja i Ljubavi svaki mu put sedam godina i sedam četrdesetica Proštenja. Tko ih govori svaki dan, Potpuno mu Proštenje jednom na mjesec i na čas smrti, ispovijedi li se i pričesti. Papa Benedikt XIV g. 1756).

Gospodine Bože moj! ja vjerujem sve ono, što vjeruje i uči nas Sveta Mati Crkva, jer si joj ti objavio, vječna istino, koji ne možeš prevariti ni prevaren biti. Navlastito vjerujem da si ti jedan sam Bog u tri božanstvena Sobstva, koji se zovu Otac, Sin i Duh Sveti; da se je drugo Sobstvo božanstveno, tvoj jedinorođeni Sin uputio i čovjekom postao u utrobi prečiste Djevice Marije, po krjeposti Duha Svetoga, da je umro na križu, da nas spasi, i da ima doći suditi žive i mrtve, i dati dobrim raj, a zlim pakao za uvijeke.

Djelo Uhvanja.

Gospodine Bože moj! jer si ti svemoguć i vjeran u svojem obećanju, ja se uhvam stanovito da ćeš mi ti po neizmjernom dostojanstvu muke i smrti Spasitelja našega Isukrsta, prostiti moje grijehe i dati nebesku slavu; kako si milostivo obećao svakom, koji bude činio dobra djela, što i ja odlučujem da ću, s tvojom svetom pomoći, do smrti činiti.

Djelo Ljubavi.

Gospodine Bože moj! jer si ti neizmjerna dobrota i dostojan najveće ljubavi, ja te ljubim sa svim srcem, i rad tebe ljubim iskrnjega svojega kako samoga sebe. Hotjeo bih imati srce svijû ljudi, svijû anđela i svijû blaženih, da te mogu više ljubiti; i bolje ispuniti tvoje svete zapovijedi.

Djelo Skrušenja.

Milosrdni Bože moj! ja se kajem i bolim sa svim srcem za sve moje grijehe. Ne kajem se samo

što sam griješeći raj izgubio a pakao zadobio, nego se najviše kajem i bolim što sam uvrijedio tebe dobrotu neizmjernu. Odlučujem stanovito s tvojom svetom pomoći da te ne ću više nikada uvrijediti, i spravan sam prije umrijeti i svako zlo podnijeti nego Tebe moga Boga u ičem uvrijediti.

Četiri Bogoslovna Djela u kratko.

Gospodine Bože moj! ja vjerujem u Tebe, jer si ti vječna istina, koji ne možeš prevariti, ni prevaren biti; uhvam se u Tebe, jer si ti svemoguć, milostiv i vjeran u svom obećanju; ljubim te jer si ti neizmjerna dobrota, i zato se kajem što sam te uvrijedio. Sagriješio sam, Gospodine, smiluj se meni.

U molitveniku ***Isus prijatelj malenih*** (1917.), str. 200.-202.

Čin vjere, ufanja i ljubavi.

Čin vjere.

Vjerujem u Te, Bože moj, | da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama: | Otac, Sin i Duh Sveti. | Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, krjepošću Duha Svetoga, čovjekom postao, | rodio se i sve

nas otkupio; | da će doći suditi žive i mrtve; | da će dobre naplatiti slavom nebeskom, | a grješnike kazniti mukama paklenima. | Vjerujem dalje sve, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati Crkva rimokatolička. | A sve to vjerujem zato, | što si to navijestio Ti, Bože, | koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, | koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. | O Bože, umnoži vjeru moju! |

Čin ufanja. |

Ufam se u Te, premilostivi Bože moj, | da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove | i po mojim dobrim djelima, s pomoću Tvojom učinjenima, | oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. | A to se ufam zato, | što Ti, svemogući Bože, dati možeš, što si obećao, | i u obećanju svojem stalan si i vjeran. | O Bože, objači ufanje moje! |

Čin ljubavi. |

Ljubim Te, o Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, | i više nego samoga sebe; | jer si Ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, | i radi Tebe ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe. | O Bože,

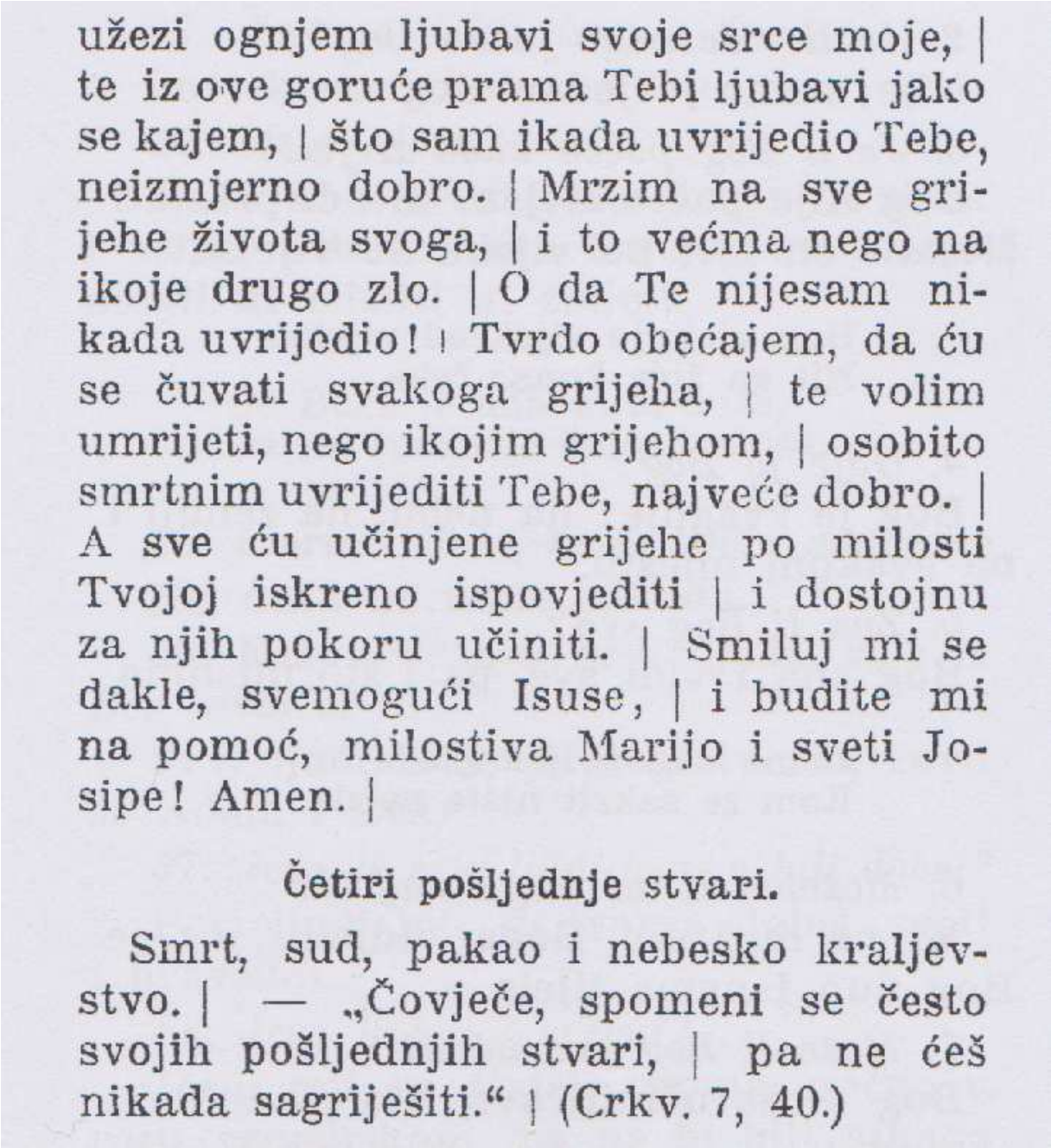

užezi ognjem ljubavi svoje srce moje, | te iz ove goruće prama Tebi ljubavi jako se kajem, | što sam ikada uvrijedio Tebe, neizmjerno dobro. | Mrzim na sve grijehe života svoga, | i to većma nego na ikoje drugo zlo. | O da Te nijesam nikada uvrijedio! | Tvrdo obećajem, da ću se čuvati svakoga grijeha, | te volim umrijeti, nego ikojim grijehom, | osobito smrtnim uvrijediti Tebe, najveće dobro. | A sve ću učinjene grijehe po milosti Tvojoj iskreno ispovjediti | i dostojnu za njih pokoru učiniti. | Smiluj mi se dakle, svemogući Isuse, | i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen. |

Četiri pošljednje stvari.

Smrt, sud, pakao i nebesko kraljevstvo. | — „Čovječe, spomeni se često svojih pošljednjih stvari, | pa ne ćeš nikada sagriješiti.“ | (Crkv. 7, 40.)

Ovaj čin vjere ufanja i ljubavi dolazi u većini molitvenika do sredine 20. stoljeća.

Da usporedimo situaciju prije Drugoga vatikanskog koncila sa "pokoncilskim promjenama" (koje donose skraćivanja i razvodnjavanja na svim područjima), donosim vam čin vjere, ufanja i ljubavi iz dva izdanja molitvenika ***Srce Isusovo - spasenje naše***, koji izdaju isusovci iz Palmotićeve.

Prvo iz zadnjeg predkoncilskog izdanja (1946.), a zatim iz prvog pokoncilskog izdanja (1971.).

Evo, čin vjere, ufanja i ljubavi iz izdanja 1946. ***Srce Isusovo - spasenje naše*** (s. 6. -8.).

Čin vjere

Vjerujem u te, Bože moj, ✶ da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama, ✶ Otac, Sin i Duh Sveti. ✶ Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, ✶ djelovanjem Duha Svetoga, čovjekom postao, ✶ rodio se i sve nas otkupio; ✶ i da će doći suditi žive i mrtve; ✶ da će dobre naplatiti slavom nebeskom, ✶ a grješnike kazniti mukama paklenim. ✶ Vjerujem nadalje sve ono, ✶ što vjeruje i vjerovati uči sveta Majka Crkva rimokatolička. ✶ A sve to vjerujem zato, ✶ što si to objavio ti, Bože, ✶ koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, ✶ koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, ✶ jer sve znaš i vidiš. ✶ O Bože umnoži vjeru moju!

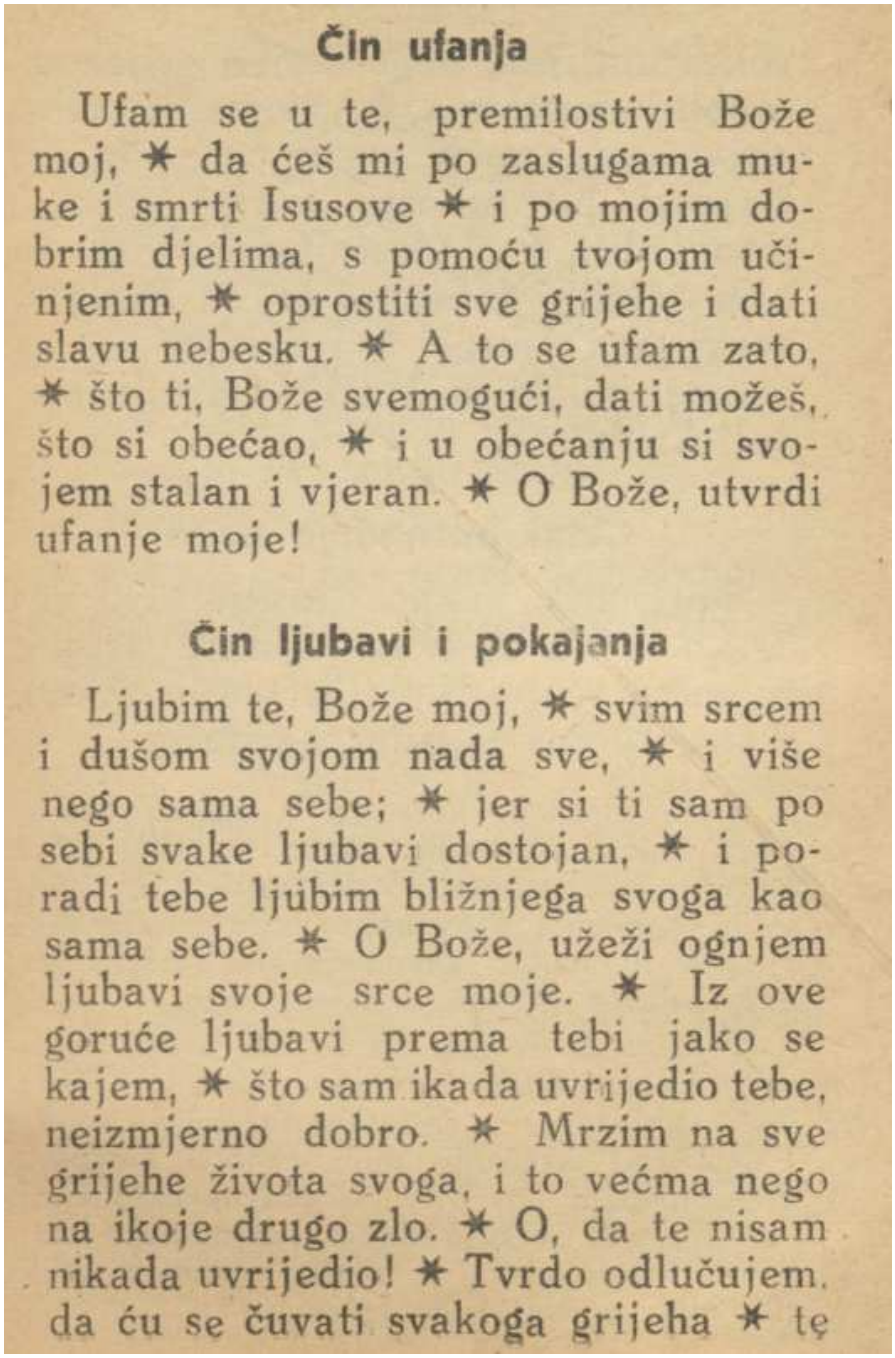

Čin ufanja

Ufam se u te, premilostivi Bože moj, ✶ da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove ✶ i po mojim dobrim djelima, s pomoću tvojom učinjenim, ✶ oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. ✶ A to se ufam zato, ✶ što ti, Bože svemogući, dati možeš, što si obećao, ✶ i u obećanju si svojem stalan i vjeran. ✶ O Bože, utvrdi ufanje moje!

Čin ljubavi i pokajanja

Ljubim te, Bože moj, ✶ svim srcem i dušom svojom nada sve, ✶ i više nego sama sebe; ✶ jer si ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, ✶ i poradi tebe ljubim bližnjega svoga kao sama sebe. ✶ O Bože, užeži ognjem ljubavi svoje srce moje. ✶ Iz ove goruće ljubavi prema tebi jako se kajem, ✶ što sam ikada uvrijedio tebe, neizmjerno dobro. ✶ Mrzim na sve grijehe života svoga, i to većma nego na ikoje drugo zlo. ✶ O, da te nisam nikada uvrijedio! ✶ Tvrdo odlučujem, da ću se čuvati svakoga grijeha ✶ te volim umrijeti, nego ikojim grijehom, osobito smrtnim, ✶ uvrijediti tebe, najveće dobro. ✶ A sve ću počinjene grijehe po milosti tvojoj iskreno ispovjediti ✶ i dostojnu pokoru za njih učiniti. ✶ Smiluj mi se dakle, o svemogući Isuse, ✶ i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

A ovako izgleda čin vjere, ufanja i ljubavi u prvom pokoncilskom izdanju istog molitvenika iz 1971. Uočite detalje koji su izostavljeni.

ČIN VJERE

Vjerujem čvrsto sve što je Isus Krist učio i što sveta Katolička Crkva predlaže vjerovati, jer si to objavio Ti, Bože, koji si nepogrješivo istinit. U toj vjeri želim živjeti i umrijeti. O Bože, umnoži moju vjeru!

ČIN UFANJA

Ufam se u Te, Bože moj, da ćeš mi po zaslugama Isusove muke i smrti i po mojim dobrim djelima, učinjenima Tvojom pomoću, oprostiti grijehe i dati nebesku slavu. A to se ufam zato, jer si to obećao Ti, Bože moj, koji si u svojem obećanju stalan i vjeran. O Bože, učvrsti moje ufanje!

ČIN LJUBAVI

Ljubim Te, Bože moj, svim svojim srcem i dušom više nego sve drugo na svijetu, jer si dostojan svake ljubavi, i radi Tebe ljubim svoga bližnjega kao sama sebe. O Bože, užezi ognjem svoje ljubavi moje srce!

Extra Ecclesiam nulla salus - Tako glasi dogma protiv koje se podižu svi neprijatelji Crkve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/extra-ecclesiam-nulla-salus-tako-glasi.html

BROJ 15. — TEČAJ VIII. DNE 11. TRAVNJA 1857.

Ovaj list izlazi svaku subotu na cielom arku.

Cěna mu je za domaće 4 for. — za vanjske po- štom 5 for. 20 kr. u sr. na cěle godinu.

Predbrojiti se može i na pol, puče i na četvrt god. kod svake c. kr. pošte, a u Zagrebu kod duhovnog stola ili kod uredničtva. Predbrojenje prima se svemilij kroz čitavu godinu.

ZAGREBAČKI KATOLIČKI LIST.

Extra Ecclesiam catholicam nulla salus.

(Nadalje.)

Convertamus nos primum ad eam Ecclesiae partem, qua Christum repraesentari, ejusque opus continuari et perfici, supra jam innuimus. Utrum Christus revera talem substitutionem in locum sui ipsius decreverit, nec ne: sacrarum litterarum erit edisserere. Ilae narrant, eum die 50. post resurrectionem, Spiritum S., quem Apostolis pollicitus fuerat (Act. 1. Joan. 14.), misisse, cujus operatione merita redemptionis singulis fidelibus communicarentur. Quemadmodum ergo redemptionis maturimus fructus est, ita redemptionem ipsam maturescere facit, atque granum sinapis, manu Christi satum et sanguine Christi irrigatum, calore

transire debet. Successores Apostolorum sunt Episcopi; successor Petri vero in eadem cathedra erit quaerendus, quam hic, quum vivis excederet, in Sede Romana tenuerat. — Apostolatus itaque junctus Petro, seu Episcopatus unitus Romano Pontifici munus Christi regium gerit ac continuat. Quis jam sine noxa ab iis discedet aut manebit segregatus, qui missi sunt, sicut Christus, qui ligant et solvunt, sicut Christus, in quibus Christus ipse auditur vel spernitur, qui positi sunt, a Spiritu S. Episcopi, regere Ecclesiam Dei? — Porro Apostolatus seu Episcopatus in locum Christi suffecti munus erit, ut spiritualem Domino discipulorum progeniem excitet, ignorantiae caliginem in rebus divinis dispellat, et omnem terram scientia Dei illuminet, testimonium perhibendo de gratia et veritate, quae in Christo apparuit. (Joan. 1. c.) Quem in finem ei Christus munus suum propheticum seu magisterium infallibile

U travnju 1857. god., Zagrebačka nadbiskupija je objavila jedno priopćenje na latinskom jeziku pod nazivom *Extra Ecclesiam catholicam nulla salus* (*Izvan Katoličke Crkve nema spasenja*). Tiskano je u četiri nastavka *Zagrebačkog katoličkog lista*, od 4. do 25. travnja 1857.

Neću dublje ulaziti u njegov sadržaj; navest ću samo neke njegove dijelove koji su posebno vrijedni naše pažnje. Ovdje mislim prije svega na dijelove koji govore o borbi neprijatelja Crkve protiv vjerske dogme da izvan Katoličke Crkve nema spasenja.

Naime, širenje liberalnih ideja nakon Francuske revolucije (1789.) dalo je poticaj otvorenom napadu liberalnih intelektualaca na dogmu *Extra Ecclesiam nulla salus*. Taj je napad trajao kroz cijelo 19. stoljeće, a zatim se u obliku teološkog modernizma i neomodernizma nastavio nesmanjenom žestinom sve do danas.
Liberalni su filozofi u toj dogmi vidjeli izvor katoličke netolerancije i prepreku prema stvaranju utopijskog društva slobode, jednakosti i bratstva.

Počinjem sa samim početkom teksta (objavljenim u *Zagrebačkom katoličkom listu*, 4. travnja 1857.). Odmah ispod naslova *Extra Ecclesiam catholicam nulla salus*, dolaze ove rečenice:

"*Ita sonat dogma, quod tempore nostro sicut tuba hostilis omnes Ecclesiae adversarios excitat et unit, atque ad pertinacissimum certamen armat. Ad ejus solam mentionem et ii, qui nil minus, quam religionem curare solent, adtendunt, ardent, quasi aris ipsorum et focis ruina minaretur. Ad ejus tenuissimam suspicionem et hi, quos secus nulla fidei tela pungere valent, de gravi vulneratione cordis queruntur. - Ea quidem Ecclesiae invitabilis sors est, ut opprobrii et ignominiae Christi socia, signum sit, cui contradicetur (Luc. 2, 34); at tamen impugnatio recte hujus dogmatis tali ac tanto studio et ira suscepta et continuata, nonnisi ex singulari morbo aevi nostri explicari posse videtur.*"

("*Tako glasi dogma, koja u naše vrijeme kao bojna trublja podiže i ujedinjuje sve neprijatelje Crkve, i naoružava ih za najuporniju borbu. Na sam njezin spomen čak i oni koji inače ne mare za vjeru, napinju se, izgaraju, kao da prijeti uništenje njihovim žrtvenicima i domovima. Na njenu najmanju slutnju i oni, koje inače ne diraju nikakve opomene vjere, ponašaju se kao da im je teško ranjeno srce. - No, to je neizbježna sudbina Crkve, da kao družica uvreda i pogrda koje se nanose Kristu, bude 'znak kojemu se protive' (Lk 2, 34); ali izgleda da se ne može ispravno objasniti borba protiv te dogme koja se vodi s tolikom i takvom pristranošću i srdžbom, ako ne iz osobite bolesti našega doba.*")

Odmah nakon toga, naglašava se da se korijeni liberalizma nalaze u protestantskoj pobuni u 16. stoljeću ("reformacija" = deformacija):

"*Cum post magnum saeculi XVI. ab Ecclesiae portu discessum novatores, fracto auctoritatis gubernaculo, vela darent ventis subjective licentiae, et scripturarum lectione, solius rationis lumine nixa, procellas errorum in dies saeviores concitarent, nec haberent unitatis ancoram fessi: a pharo revelationis desperantes navem avertunt, atque alii, ad syrtes naturalismi ac rationalismi appulsi, Christum amittunt, alii ad scopulos atheismi et materialismi dejecti, Deum abjiciunt, alii denique, ad voragines pantheismi abrepti...*"

("*Kad su nakon velikog otpada od luke Crkve u XVI. stoljeću novotari, odbacivši vodstvo autoriteta, dali jedra vjetrovima subjektivne samovolje, i čitanju Pisama upirući se samo u svjetlo razuma, izazvali su danomice sve veći vihor zabluda, i jer nisu imali sidro jedinstva, očajavajući okrenuli su svoj brod od objave, pa su jedni pristali na greben naturalizma i racionalizma, ostavivši Krista, drugi su bačeni na hridi ateizma i materijalizma, odbacili Boga, treći su pak uvučeni u vir panteizma...*")

Potom se ističe da ima i ljudi, koji su formalno "katolici", a drže ista liberalna protukatolička načela kao i nekatolici, te se čak ujedinjuju s njima, da zajedničkim snagama ruše katoličku vjeru:

"*Etiam inter eos, qui Ecclesiae corpori manserint juncti, nunquam deerant, qui spiritu Ecclesiae destituti, in suo sensu carnali abundantes, nimis libenter illos auscultarent, et quod ore profiteri timebant, corde tamen probatum tenerent. Post tantum vero novatorum in religione ac fide naufragium aut in utriusque pereundum erat contemptu, ut v.g. Brunoni Bauer et Ludovico Feuerbach cum sociis accidit; aut ad ultimam fracte navis confugiendum trabem: ad indifferentismum, quo religiones omnes et sectae aeque verae, bonae et hominibus salutares declarantur.*"

("*Također i među onima koji su ostali povezani s tijelom Crkve, nikada nije nedostajalo takvih koji su odstupivši od duha Crkve, a obilujući u svom tjelesnom mišljenju, prerado slušali [novotare], i ono što su se bojali izreći ustima, držali su dokazanim u srcu. Nakon takvog brodoloma novotara u vjeri i religiji, završili su u preziru prema obojemu, kako se dogodilo Bruni Baueru i Ludwigu Feuerbachu s njihovim suradnicima, ili bijegom na posljednju gredu srušenog broda: na indiferentizam, koji proglašava sve religije i sekte jednako istinitima, dobrima i čovjeku spasonosnima.*")

U trećem nastavku teksta (ZKL, 18. travnja 1857.) detaljno se iznose argumenti u prilog dogme *Extra Ecclesiam nulla salus*.
Prije svega, pozivanjem na sveto evanđelje:

"*Dogma nostrum e claris Christi ipsius et Apostolorum verbis colligitur. 'Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus' (Math. 18, 17); 'qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit, qui autem me spernit, spernit eum qui misit me' (Luc. 10, 16); 'qui non crediderit, condemnabitur' (Marc. 16, 16), 'qui non crediderit, jam judicatus est' (Joan. 3, 18)...*"

("*Naša dogma se razumije iz jasnih riječi samoga Krista i apostola. 'Ako Crkvu ne posluša, neka ti bude kao poganin i carinik' (Mt 18, 17); 'tko vas [apostole] sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire; a tko mene prezire, prezire onoga koji me je poslao' (Lk 10, 16); 'tko ne uzvjeruje, osudit će se' (Mk 16, 16); 'tko ne vjeruje, već je osuđen' (Iv 3, 18)...*")

Također se navode definicije te dogme od općih crkvenih koncila: IV. lateranskog koncila i Firentinskog koncila:

"*Ecclesia... determinate et solenniter saepius hoc dogma declaravit. Ita in Concilio Lat. IV. (decr. de fide) definivit: 'Una est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur'. Et in Conc. Florent.: 'Sacrosancta Romana Ecclesia firmiter credit, nullos extra Ecclesiam catholicam exeuntes, nec paganos nec Judeos, nec haereticos, nec schismaticos aeternae vitae fieri posse participes, sed in ignem aeternum ituros, nisi ante finem vitae eidem fuerint aggregati; tantumque valere ecclesiastici corporis unitatem, ut nemo, quantascunque eleemosynas fecerit, possit salvari, nisi in catholicae Ecclesiae gremio et unitate permanserit.' Nemo qui ingenuam hanc et liberam Ecclesiae vocem auribus pacatae mentis exceperit, eam intolerantiae insimulabit. Qui carnem tantum et sanguinem consulit, durum ejus sermonem putabit; qui rationem et fidem sequitur, serium quidem, sed verum inveniet.*"

("*Crkva je... često odlučno i svečano deklarirala ovu dogmu. Tako je na IV. lateranskom koncilu (dekret o vjeri) definirala: 'Jedna je sveopća Crkva vjernika, izvan koje se baš nitko ne spašava.' I na Firentinskom koncilu: 'Sveta Rimska Crkva čvrsto vjeruje da nitko izvan Katoličke Crkve - ni pogani, ni židovi, ni heretici, niti raskolnici - ne mogu biti dionici vječnog života, već da idu u oganj vječni, osim ako joj ne budu pridruženi prije kraja života; i toliko vrijedi jedinstvo crkvenog tijela, da se nitko, bez obzira kolike milostinje dijelio, ne može spasiti, ako ne ostane u krilu i jedinstvu Katoličke Crkve.' Nitko tko pažljivo posluša ovaj velikodušni i otvoreni glas Crkve, neće joj pripisati netoleranciju. Oni koji slušaju samo glas puti i krvi, smatrat će njen govor tvrdim; no, onaj koji slijedi razum i vjeru, naći će da je taj govor doduše ozbiljan, ali istinit*.")

Ovo je, dakle, odgovor liberalima koji su optuživali Crkvu za netoleranciju. Crkva ne može promijeniti svoj stoljetni nauk kako bi ugodila nekakvim novopečenim liberalima i pobornicima Francuske revolucije.
Kroz cijeli tekst proteže se misao da se Crkvu ne može optužiti za netoleranciju prema ljudima koji se bez svoje krivnje nalaze u krivim ili lažnim religijama. To je možda i središnja misao, i glavni razlog zašto je Zagrebačka nadbiskupija uopće izdala ovaj dokument.

Crkva je otvorena! Ona moli i radi da se svi ljudi obrate, da odbace lažne nauke i da se pridruže njoj: pravoj Crkvi. Šelje misionare diljem svijeta, gradi hramove u svim zemljama.

Posebno je zanimljivo da se u tekstu kao glavni argument u prilog tolerantnosti Katoličke Crkve navodi sveopća molitva na Veliki petak, gdje se moli za obraćenje heretika, raskolnika i židova. Upravo ta molitva pokazuje otvorenost Crkve, *"koja želi sve prigrliti jednakom prisnošću i oplakuje propast onih koji ne žele doći"*.
U tom dijelu teksta, Zagrebačka nadbiskupija uputila je poziv liberalnim sumnjivcima da dođu u crkvu na Veliki petak i poslušaju sveopću molitvu:

"*Hoc postulant, velint nolint, ii qui Ecclesiam solam salvificam esse negant, sive indifferentismo faveant, qui omnes religiones aeque salutares depraedicat, sive male intellectum tolerantiae patrocinium affectent. Hi forte minus malo, quam importuno studio benignitatis acti, tantum acquiescant. Veniant ad templa catholica, quam late patet orbis, invenienda; auscultent feria 6. in parasceve universali Ecclesiae, quid millenis et millenis sacerdotum vocibus haereticis, quid schismaticis, quid paganis, quin imo Judaeis Sponsi occisoribus precetur. 'Oremus', suspirat pietate materna: 'oremus et pro haereticis et schismaticis, ut Deus et Dominus noster eruat eos ab erroribus universis, et ad sanctam matrem Ecclesiam catholicam revocare dignetur.' 'Oremus', ingeminat, 'et pro perfidis Judaeis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum, ut et ipsi agnoscant Jesum Christum Dominum nostrum.' 'Oremus et pro paganis, ut Deus omnipotens auferat iniquitatem a cordibus eorum; ut relictis idolis suis, convertantur ad Deum vivum et verum, et unicum Filium ejus Jesum Christum Deum et Dominum nostrum'.*
Ubi hac in voce Ecclesiae, quae die mortis dilectissimi Sponsi manus extendit ad populum non credentem et contradicentem sibi, omnes pari affectu constringit et venire nolentem luget ruinam, vel levis intolerantiae suspicio?"

("*To traže, htjeli nehtjeli, oni koji niječu da je samo Crkva spasonosna, bilo da su skloni indiferentizmu koji propovijeda da su sve religije jednako spasonosne, bilo da postupaju iz krivog razumijevanja tolerancije. Ovi koji možda ne toliko zlobno, koliko vođeni nespretnim shvaćanjima dobrohotnosti, neka se umire. Neka dođu u katoličke hramove širom cijeloga svijeta; neka poslušaju što se na Veliki petak u sveopćoj Crkvi, iz glasova tisuća i tisuća svećenika moli za heretike, što za raskolnike, što za pogane, što čak i za Židove, ubojice Zaručnika. 'Molimo', uziše majčinskom blagošću, 'molimo i za heretike i raskolnike, da ih Bog i Gospodin naš izbavi od svih zabluda, i udostoji se ponovno ih pozvati u svetu majku Katoličku Crkvu'. 'Molimo', uzdiše, 'i za nevjerne Židove, da Bog i Gospodin naš podigne zastor sa njihovih srdaca, da i oni priznaju Isusa Krista Gospodina našega.' 'Molimo i za pogane, da svemogući Bog makne zloću iz njihovih srdaca, da se, napustivši svoje idole, obrate Bogu živomu i pravomu, i njegovom jedinom Sinu Isusu Kristu, Bogu i Gospodinu našemu.'*
Gdje je u ovom glasu Crkve, koja na dan smrti ljubljenoga Zaručnika pruža ruke narodu koji ne vjeruje i koji joj se protivi, i koja želi sve prigrliti jednakom prisnošću i oplakuje propast onih koji ne žele doći, ma i najmanja sumnja za netoleranciju?")

Dakle, u Zagrebačkoj nadbiskupiji u ono su se vrijeme te molitve na Veliki petak smatrale vrhunskim primjerom katoličke tolerancije.
Zar nije onda paradoksalno da su nakon Drugoga vatikanskog koncila te molitve proglašene "izrazom krajnje netolerancije"? - i kao takve maknute iz novog obreda za Veliki petak. - Uostalom, kao što je iz "nove liturgije" uklonjeno i sve drugo što bi na bilo koji način moglo smetati inovjercima.
Valjda su modernisti računali da bez promijenjene *politički korektne liturgije,* ne bi mogli krenuti u ostvarenje svog ekumensko-međureligijskog sna...

Sva sreća da kardinal Haulik i svi ostali koji su djelovali pri vrhu Zagrebačke nadbiskupije nisu ni slutili što će se dogoditi stotinjak godina nakon njihove smrti.
Ostaje nam njihova pisana ostavština, koja i danas djeluje kao snažno upozorenje i svjedok vremena kad su se crkveni prelati još uvijek žestoko borili protiv liberalizma. Ovdje istaknuto mjesto zauzima i dokument o kojem smo danas govorili.

Evo cijeli tekst: **Extra Ecclesiam catholicam nulla salus**.

NAUK CRKVE PROTIV SLOBODE GOVORA - "njima treba začepiti usta" (Tit 1, 11)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/10/nauk-crkve-protiv-slobode-govora-njima.html

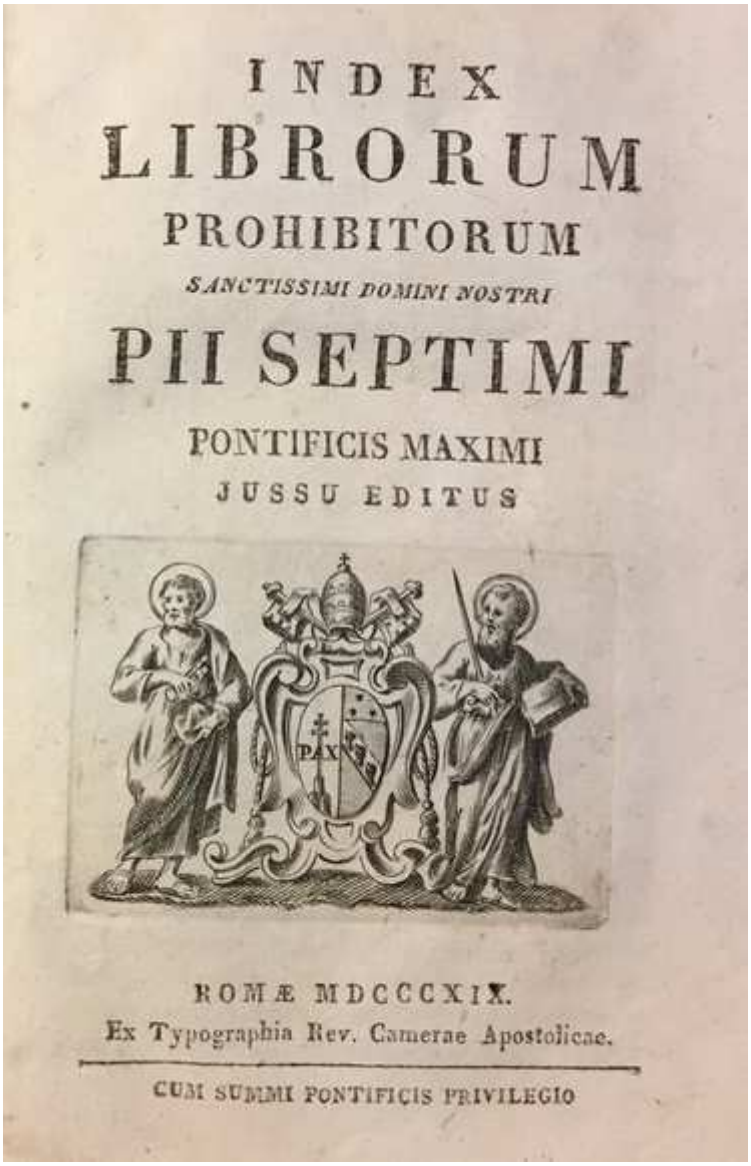

Indeks zabranjenih knjiga (izdanje 1819. god.)

Od svih izmišljenih "ljudskih prava" koja je proglasila Francuska revolucija, malo je koje toliko naštetilo vjeri kao sloboda govora. Dati slobodu otrovnom ljudskom jeziku da radi što želi očito je izraz krajnje pokvarenosti.

Već početkom 1791., kad se Europom proširio glas da francuski revolucionari namjeravaju staviti u ustav pravo da čovjek govori i piše što god želi, papa Pio VI je ustvrdio da su to pogubne zablude protivne katoličkoj vjeri (o tome više **ovdje**).

I doista, u Svetom pismu nećete naći ni jednu jedinu rečenicu kojom bi se mogla opravdati "sloboda govora". Baš naprotiv, Sveto pismo na toliko mjesta govori o opasnosti od otrovnog ljudskog jezika... Zar ćete tom jeziku dati punu slobodu?
Gospodin Bog kaže u evanđelju: *"A kažem vam: za svaku bezrazložnu riječ koji ljudi reknu dat će račun na Dan sudnji."* (Mt 12, 36)

Sv. Jakov Apostol piše u svojoj poslanici:

> "I jezik je vatra, svijet nepravdâ jezik je među našim udovima, kalja cijelo tijelo te, zapaljen od pakla, zapaljuje kotač života. Doista, sav rod zvijeri i ptica, gmazova i morskih životinja dade se ukrotiti, i rod ih je ljudski ukrotio, a jezik – zlo nemirno, pun otrova smrtonosnog – nitko od ljudi ne može ukrotiti." (Jak 3, 6-8)

Imajući na umu ovu žalosnu istinu o ljudskom jeziku, lako se moglo predvidjeti koje će posljedice izazvati "sloboda govora". Danas ih vidite na svakom koraku, napose u medijima: laži, klevete, uvrede, blasfemije, pornografija... Sve to dolazi od ustavom zajamčenog prava na slobodu govora i izražavanja.

Crkva nikada nije dozvoljavala tu divlju slobodu govora. Crkva je kroz sva stoljeća, suzbijajući krive nauke, zatvarala usta svim zavodnicima i huliteljima, vodeći se izrekom sv. Pavla - "njima treba začepiti usta":

> "Jer mnogi su nepokorni, praznorječni i zavodnici, ponajpače oni iz obrezanja. Njima treba začepiti usta jer cijele domove prevraćaju naučavajući što ne bi smjeli..." (Tit 1, 10-11)

Ovo je vrlo jasan poziv na cenzuru svih nepodobnih i krivovjernih elemenata...
Tu je cenzuru Crkva uvijek dosljedno i temeljito provodila. Jeste li se ikada pitali: Zašto nije sačuvana ogromna većina spisa starih krivovjeraca (arijanaca, donatista itd.)?
Zato što ih je Crkva sve uništila!

Novi izazov došao je s pojavom tiska u 15. stoljeću.
Crkva je uvijek bila pobornik stroge cenzure tiska.
Glavno sredstvo kojim je Crkva na globalnoj razini provodila cenzuru bio je Indeks zabranjenih knjiga. Ne samo da je Indeks obvezivao u savjesti katolike kao pojedince, već je tražio i od svjetovnih vlasti da zabrane dotične knjige.

U Predgovoru izdanju Indeksa iz 1761., papa Benedikt XIV. lijepo označava svrhu zabrane knjiga, a to je spasenje duša:

"*laudabili Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum zelo ac vigilantia provisum et cautum fuit, ne ullum propter pravos exitiososque libros quibus fides et pietas labefactari solent, Christifidelium animabus praejudicium ac detrimentum irrogaretur.*"

("*pohvalnom revnošću i budnošću rimskih prvosvećenika, naših prethodnika, koji su se zauzeli i pobrinuli da nijednu od duša Kristovih vjernika ne stigne šteta ili osuda zbog opakih i pogubnih knjiga, kojima se često običava rušiti vjera i pobožnost*")

I još jasnije to kaže u konstituciji *Sollicita ac provida* (1753.):

"*ut Christi fideles ab eorum lectione averteret, ex quibus incauti ac simplices detrimenti quidpiam capere possent, imbuique opinionibus ac doctrinis, quae vel morum integritati vel Catholicae religionis dogmatibus adversantur*"

("*da Kristove vjernike odvrati od čitanja onih knjiga, iz kojih bi neoprezni i jednostavni ljudi mogli izvući štetu, i okaljati se mišljenjima i naucima, koji se protive neporočnosti običaja ili dogmama katoličke vjere*")

Zašto je onda nakon Drugoga vatikanskog koncila ukinut Indeks zabranjenih knjiga?
Vjerojatno je glavni motiv bio isti onaj kao i kod svih drugih postkoncilskih reformi:
da se ugodi inovjercima!
Naime, na Indeksu zabranjenih knjiga bile su sve protestantske knjige, muhamedanski Kuran, židovski Talmud i židovska kabalistička literatura.
Indeks je, dakle, bio smetnja za "međureligijski dijalog", jednako kao i stara liturgija, stari katekizam, stari Zakonik kanonskog prava itd.

Na početku Indeksa obično su navođena pravila Tridentskoga koncila o zabranjenim knjigama, koja, između ostaloga, određuju:

"*Haeresiarcharum libri, tam eorum qui post praedictum annum haereses invenerunt vel suscitarunt, quam qui haereticorum capita aut duces sunt vel fuerunt, quales sunt Lutherus, Zwinglius, Calvinus, Balthasar Pacimontanus, Schwenckfeldius et his similes, cuiuscumque nominis, tituli aut argumenti existant, omnino prohibentur.*"

("*Knjige herezijarha, kako onih koji su nakon rečene godine izumili ili pokrenuli hereze, tako i onih koji jesu ili su bili poglavice ili vođe heretika, kakvi su Luther, Zwingli, Calvin, Balthasar Pacimontanus, Schwenckfeld i njima slični, bez obzira pod kojim se imenom, naslovom ili sadržajem pojavljuju, u cijelosti se zabranjuju.*")

REGVLÆ INDICIS
Sacroſanctæ Synodi Tridentinæ iuſſu editæ.

REGVLA I.

LIBRI omnes, quos ante annum M. D. XV. aut ſummi Pontifices, aut Concilia œcumenica damnarunt, & in hoc Indice non ſunt, eodem modo damnati eſſe cenſeantur, ſicut olim damnati fuerunt.

REGVLA II.

HÆreſiarcharum libri, tam eorum, qui poſt prędictum annum, hæreſes inuenerunt, vel ſuſcitarunt, quam qui hæreticorum capita, aut Duces ſunt, vel fuerunt, quales ſunt, Lutherus, Zvvinglius, Caluinus, Balthaſar Pacimontanus, Shvvencfeldius, & his ſimiles, cuiuſcunque nominis, tituli, aut argumenti exiſtant, omnino prohibentur.

Indeks zabranjenih knjiga, izdanje 1664., str. 9.

Da danas još postoji Indeks, na njemu bi zasigurno, osim knjiga, bili i filmovi, serije, pjesme... sve ono što sadržajem krši norme katoličkog morala, a to znači: praktički sve što dolazi iz Hollywooda.

Uz Indeks zabranjenih knjiga, Crkva je koristila i niz drugih metoda kojima je vjernike upozoravala na opasnost zlog tiska. Svi stari molitvenici sadrže upozorenja o zlim knjigama.

Evo, na primjer, iz molitvenika ***Gori srca*** iz 1899. god. (str. 389.-392.):

VIII. Knjige.

Zle knjige kvare dobru ćud. Razgovor Srca Isusova s mladićem.

1. Jeli moguće sinko moj, da pogledaš mene na propelu, a mašiš se rukom za zlom knjigom

na ugodnu zabavu? Kako možeš gledati mene, gdje krvlju obliven sav u ranam izdišem, da otarem osudu, kojom je tebi suđena vječna smrt; a ti, ne mareć za to čitaš mrske knjige, one uzice, kojima neprijatelj, osim što je očito stupio na vidik, gleda, da ti još srce trgne od mene, ter da moja muka i smrt za te nema koristi? Divi se sinko, kako od ljubavi gorim za te, i dajem ti dara, kad se samo tebi prohtjedne; a ti za mene da ni ne mariš, pače još moje darove i opomene izvraćaš meni na uvredu? Ne bi li ti bio okrutan i kano bez srca, tražeć zabavu i nasladu u tom: da čitaš psovke, klevete i poružna pisma proti svomu ocu; a kamo li te ne bi išlo ime mahnitac i budala, da si na otrovnu a pusta zabavu duši na kvar vrijeme tratiš čitanjem zlih knjiga, klevećući na me i na moj zakon, smijerajući na to, da razove djelo moje, a djeci mi iz srca izvade lijepu, ljubeznu i nad sve dragu krijepost - čistoću?

2. Pazi dakle, sinko, i poslušaj me; jer te ljubim i želim te spasiti; kažem ti: zle knjige sve su one, što jih iz sramotne pohlepe za dobitkom izdavaju varalice, te kvare svojim piskaranjem neoprezne duše. Množina ovakovih knjiga ima, što kradu drago vrijeme i dušu, a razuma ti ne obogate ničim korisnim. Neki opet umješaju u slatki ubojit za te otrov po nešto dobra; ali baš ovakovih valja da se okaniš; nude ti bo pod laštavom lupinom lijepe pouke skrovnim ali ubojitim otrovom. Sve su navadno napisane nekom tanahnom vještinom; ali ni to nije za drugo, van da nesmotreno popiješ otrov, ni sam ne znajući

kako. Gode ti strastim varavom čarobijom i zaslijepe te, da ne možeš više ni da razlučiš što je istina, što laž, što pošteno, što li nepošteno. Crkva, moja zaručnica, vraća te, opominje, prijeti ti i zabranjuje ovakove knjige; a da i nemaš zašto drugo odbijati nje od sebe: zar te ljubav ovako milostive majke i strah njezina proklestva nebi imala sklonuti na posluh? Da ti mene pravo ljubiš, ova pogibelj bi li bila nesnosnija, nego i najteža druga pogrješka. Dakle pozor sinko! jer otvoreno ti velim: ako budeš čitao zle knjige, morati ću i ja da izbrišem tvoje ime iz knjige života.

3. Slab je i tašt tvoj izgovor. Uzdaš li se u tvoj razum, čvrstoću i dobrotu? Bi li smio primiti knjigu okuženiku iz ruke? Ne bi. Samo gdje ti spas duše dođe na kocku, ondje moram da te vidim nesmotrena i drzovita. Ne znaš li pako, da ja oholici i preuzetnjaku kratim milost, te on propada. Treba zabave! Prava je istina da treba; ali hudo je zabavljati se na moju uvredu, gdje ćeš otu zabavu morati da platiš drugom, gorkom ali prekasnom pokorom. Treba li ti ovakove knjige za nauk ili zvanje, zašto je ne rabiš po mudru savjetu i dozvoli, i tada još s razborom? Vuče li te znaličnost i želja za znanjem, čemu bi ti ova kaljužina, kad imaš moje duboke virove prebistre istine te možeš do volje gasiti žeđu. Kakva je to muka meni za ljubav i za spas svoje duše držati se umjerenosti, okani se onakova znanja, što bi bolje po tebe bilo da ne znaš. Ne vidiš li, da ovim načinom stečeno znanje ne

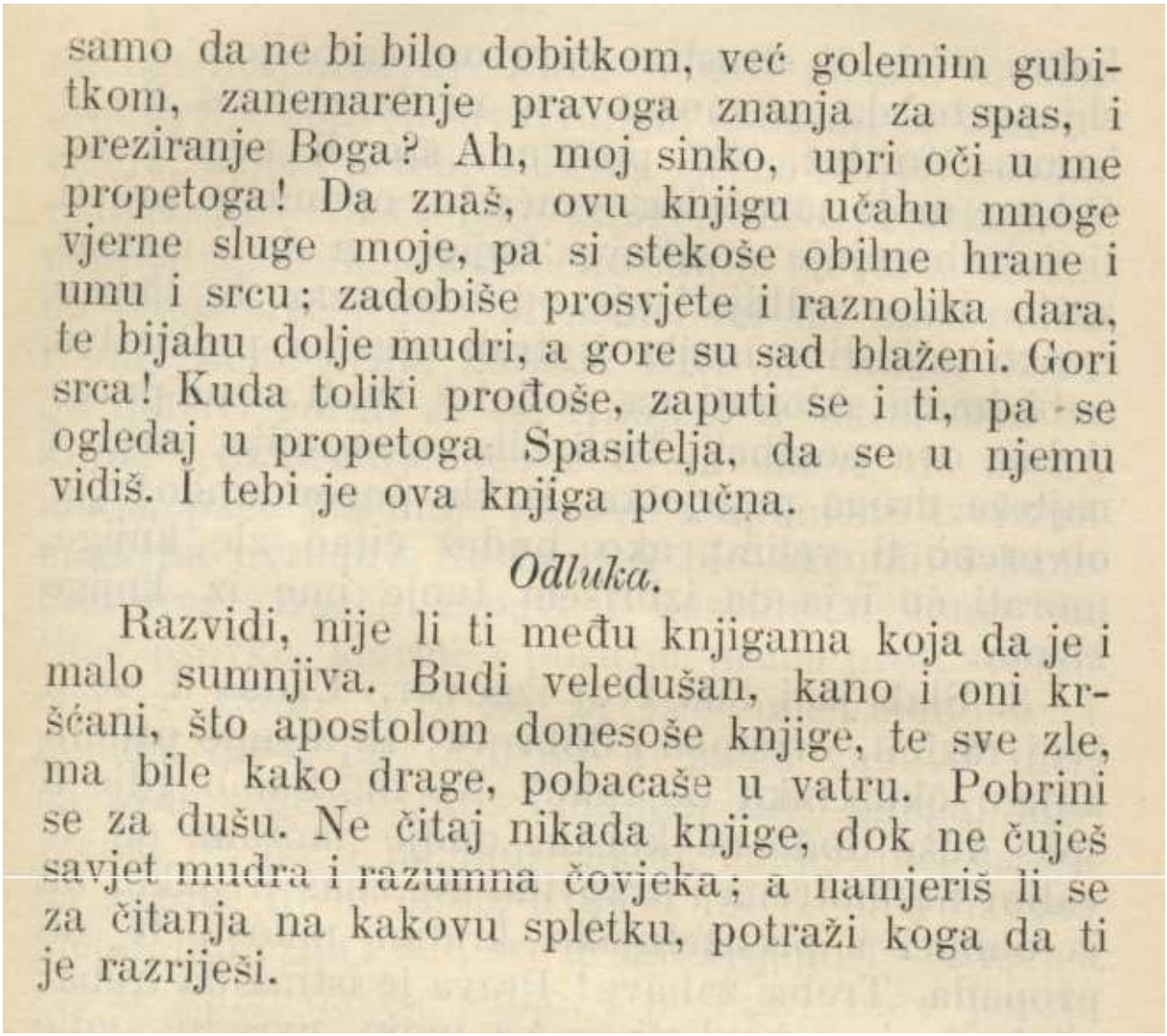

samo da ne bi bilo dobitkom, već golemim gubitkom, zanemarenje pravoga znanja za spas, i preziranje Boga? Ah, moj sinko, upri oči u me propetoga! Da znaš, ovu knjigu učahu mnoge vjerne sluge moje, pa si stekoše obilne hrane i umu i srcu; zadobiše prosvjete i raznolika dara, te bijahu dolje mudri, a gore su sad blaženi. Gori srca! Kuda toliki prođoše, zaputi se i ti, pa se ogledaj u propetoga Spasitelja, da se u njemu vidiš. I tebi je ova knjiga poučna.

Odluka.

Razvidi, nije li ti među knjigama koja da je i malo sumnjiva. Budi veledušan, kano i oni kršćani, što apostolom donesoše knjige, te sve zle, ma bile kako drage, pobacaše u vatru. Pobrini se za dušu. Ne čitaj nikada knjige, dok ne čuješ savjet mudra i razumna čovjeka; a namjeriš li se za čitanja na kakovu spletku, potraži koga da ti je razriješi.

Ima jedna priča da je p. Petar Perica jednom kao mladić na praznicima čitao neku Šenoinu knjigu (ako se dobro sjećam) i da je u jednom trenutku došao do neke rečenice koja je u njemu pobudila nečiste misli. Perica je istog trena ustao, uzeo tu knjigu i bacio je u vatru. Možemo se sada pitati: Što onda učiniti s knjigama "modernih" pisaca ili s današnjim filmovima, serijama...?

Nauk Katoličke Crkve o ograničenju slobode govora i cenzuri najbolje se vidi u odredbama **Zakonika kanonskog prava iz 1917.** - kan. 1384.-1405.

NASLOV XXIII.

PREDPREGLEDBA KNJIGA I NJIHOVO ZABRANJIVANJE

Kan. 1384. - § 1. Crkvi pripada pravo zahtijevati, da vjernici ne izdaju knjige, koje ona nije predhodno podvrgla svojoj ocjeni, te bilo od koga izdane iz pravednog razloga zabraniti.

§ 2. Propisi o knjigama sadržani u ovomu naslovu, moraju se, ako drugačije nije utvrđeno, primjenjivati i na tiskopise dnevnika, časopisa, te drugih bilo kakovih štampanih izdanja.

GLAVA I.

PREDPREGLEDBA KNJIGA

Kan. 1385. - § 1. Dok nije najprije izvršen crkveni pregled ne smiju se, pa niti od svjetovnjaka, izdati:

1.° Knjige svetoga Pisma ili pribilješke uz nje i tumačenja;

2.° Knjige, koje se odnose na sveto Pismo, sveto bogoslovlje, crkvenu povijest, kanonsko pravo, naravno bogoslovlje, etiku ili na druge takove vjerske i ćudoredne nauke; veći i manji molitvenici, knjige određene za pobožnost ili poduku, te odgoj vjerskog, ćudorednog, ascetičnog i mističnog značaja i druge sličnog sadržaja, pa i onda kada se vidi, da gaje pobožnost; te uopće svi spisi, u kojima se nalazi bilo što, što je posebnoj vezi s vjerom i ćudoređem;

S. C. S. Off., decr. 13 mart. 1625, § 2; decr. «*Lamentabili*», 4 iul. 1907, prop. 1, damn.; S. C. de Prop. Fide (C. P. pro Sin.), 28 dec. 1770; (C. P. pro Sin. - Sutchuen.), 3 ian. 1777: S. C. Indic., 27 mart. 1855, ad 1, 2; S. R. C., *Neo-Eboracen.*, 4 aug. 1877; *Buscoducen.*, 24 apr. 1896, ad I; decr. 21 mart. 1914; S. C. pro Neg. Eccles. Extraordin., 27 ian. 1902, n. 3.

3.° Svete slike koje se imaju umnožiti na bilo koji način, bilo da su im pridodane molitve, bilo da se izdaju bez njih.

§ 2. Dozvolu izdati knjige ili slike, o kojima je riječ u § 1, može dati bilo vlastiti mjesni Ordinarij piščev, bilo Ordinarij onoga mjesta, gdje se knjige ili slike predavaju javnosti, bilo Ordinarij mjesta, gdje se tiskaju, ali tako da pisac u slučaju, kada mu je koji od ovih Ordinarija uskratio dozvolu, ne može ovu tražiti od drugoga Ordinarija, a da ga ne obavijesti o tom, da mu je od drugoga dozvola bila uskraćena.

§ 3. Redovnici moraju dobiti najprije dozvolu i od svojega višega Poglavara.

Kan. 1386. - § 1. Zabranjeno je svjetovnim duhovnicima bez pristanka njihovih Ordinarija, a redovnicima bez dozvole njihovog višega Poglavara i mjesnoga Ordinarija, izdati i takove knjige, koje rade o svjetovnim stvarima, te pisati u dnevnicima, listovima i časopisima ili ih uređivati.

§ 2. A u takovim dnevnicima, listovima ili časopisima, koji običavaju napadati katoličku vjeru i ćudoređe, ne smiju ni katolici svjetovnjaci ništa napisati, osim kada za to postoji pravedan i razuman razlog uz odobrenje mjesnoga Ordinarija.

Kan. 1387. - Ono što se bilo kako odnosi na sudski postupak za proglašivanje Službenika Božjih Blaženima i svetima, ne može se izdati bez dozvole od strane Zbora za Svete Obrede.

Kan. 1388. - § 1. Nikakove se knjige, koje sadržavaju podijeljena oproštenja, skraćene izvatke njihove, knjižice, glasnici itd. ne smiju izdati bez dozvole mjesnoga Ordinarija.

---

l'animo», 28 iul. 1906; litt. encycl. *«Pascendi»*, 8 sept. 1907; motu propr. *«Sacrorum antistitum»*, 1 sept. 1910, n. IV; S. C. de Religiosis, 15 iun. 1911; S. C. pro Neg. Eccles. Extraordin., 27 ian. 1902, n. 2, 3.

1386 § 2: Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 22.

1387: Urbanus VIII, const. *«Coelestis Hierusalem»*, 5 iul. 1634, § 1; Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 32; S. C. S. Off., decr. 13 mart. 1625, § 2; S. R. C., decr. gen. 31 iul. 1821.

1388 § 1: Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 17; S. C. Indulg., *Petrocoren.*, 22 ian. 1858; S. C. Indic., 7 aug. 1897.

§ 2. A potrebna je dozvola Apostolske Stolice, da se smije, bilo na kojemu jeziku, tiskom izdati, kako vjerovna zbirka molitava i pobožnih djela, s kojima su od strane Apostolske Stolice spojena oproštenja, tako i popis apostolskih oproštenja, kao i skraćeni izvadak o oproštenjima, bilo da je takav već bio načinjen prije, ali nikada nije bio odobren, bilo da je sada istom sačinjen iz raznih podjelnica.

Kan. 1389. - Ponovna se izdanja za zbirke rješidaba Rimskih Zborova ne mogu prirediti bez predhodne dozvole odnosnoga Zbora, a moraju se pri tom izvršiti uvjeti propisani od strane Upravitelja dotičnih Zborova.

Kan. 1390. - Pri izdanjima bogoslužnih knjiga i njihovih dijelova, a i litanija odobrenih od Svete Stolice, mora biti posvjedočeno od strane mjesnoga Ordinarija, gdje se tiskaju ili predavaju javnosti, da se točno slažu s odobrenim izdanjima.

Kan. 1391. - Prijevodi svetoga Pisma na živi jezik ne smiju se tiskom izdati bez odobrenja od strane Apostolske Stolice, odnosno samo pod nadzorom Biskupa, ako su dodane bilješke uzete u prvom redu od crkvenih svetih Otaca i od učenih katoličkih pisaca.

Kan. 1392. - § 1. Odobrenje dano za izvornik nekoga djela ne vrijedi niti za njegove prijevode u drugi koji jezik niti za daljnja izdanja; stoga moraju i prijevodi i nova izdanja već odobrenog djela dobiti novo odobrenje.

§ 2. Posebni otisci članaka iz časopisa ne smatraju se novim izdanjima, pa stoga ne trebaju novog odobrenja.

Kan. 1393. - § 1. U svima biskupskim Kurijama moraju biti postavljeni ocjenjivači, koji će ocjenjivati djela određena za tisak.

III-VII; decr. 14 aug. 1905; declar. 14 febr. 1906; decr. 7 aug. 1907; decr. 8 apr. 1908; *Ratisbonen.*, 24 febr. 1911; decr. 11 apr. 1911; decr. 17 maii 1911; decr. 8 dec. 1912; decr. 23 apr. 1913; decr. 25 mart. 1914.

1391: Pius IX, ep. encycl. «*Nostis et Nobiscum*», 8 dec. 1849; Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 7, 30; S. C. C., *Galliae*, 2 iun. 1629; S. C. Indic., 13 iun. 1757; 27 mart. 1855, ad 1; litt. encycl. 24 aug. 1864.

1392 § 1: Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 44; S. R. C., *Congregationis SS. Redemptoris*, 4 sept. 1875; *Neo-Eboracen.*, 4 aug. 1877.

1392 § 2: S. C. Indic., 23 maii 1898, ad 3.

1393 § 1: Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 38; Pius X, litt. encycl. «*Pascendi*», 8 sept. 1907; motu propr. «*Sacrorum antistitum*», 1 sept. 1910, n. IV.

§ 2. Ispitači moraju pri izvršivanju svoje službe imati pred očima, bez ikakvoga osobnoga obzira, isključivo samo crkvene vjerske istine i usvojenu katoličku nauku, kako je ona sadržana u odlukama općih Sabora odnosno u uredbama ili propisima Apostolske Stolice, te jednodušnom mišljenju uvaženih naučitelja.

§ 3. Ocjenjivače treba izabrati iz obojega duhovništva, takove koji su za tu službu posebice prikladni po svojoj dobi, naobrazbi i razboritosti, a oni su dužni da se kod prihvaćanja odnosno zabacivanja iznešenih nauka drže srednjega i sigurnoga puta.

§ 4. Ocjenjivač mora svoje mišljenje dati pismeno. Ako je ovo povoljno, neka Ordinarij dade ovlaštenje za izdanje, gdje se ipak mora sprijeda objaviti ocjena ispitača s oznakom njegovog imena. Samo u izvanrednim prilikama i vrlo rijetko može se, po sudu Ordinarija, ispustiti spominjanje ispitača.

§ 5. Piscima se nikada ne smije otkriti ime ocjenjivačevo, prije no što dade povoljno mišljenje.

Kan. 1394. - § 1. Dozvola, kojom Ordinarij daje ovlaštenje za izdanje, mora se izdati pismeno i ima se otisnuti na početku ili na kraju knjige, lista ili slike, s oznakom imena onoga, koji je daje, kao i mjesta i dana, kojega je dana.

§ 2. A ako bi trebalo uskratiti dozvolu, moraju se piscu na njegov zahtjev, ako protiv toga nema važnoga razloga, priopćiti razlozi.

1393 § 5: Pius X, litt. encycl. *«Pascendi»*, 8 sept. 1907; motu propr. *«Sacrorum antistitum»*, 1 sept. 1910, n. IV.

1394 § 1: Conc. Trident., sess. IV, *de editione et usu sacrorum librorum;* Leo X (in Conc. Lateranen. V), const. *«Inter sollicitudines»*, 4 maii 1515, § 2; Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 36, 40; Pius X, litt. encycl. *«Pascendi»*, 8 sept. 1907; motu propr. *«Sacrorum antistitum»*, 1 sept. 1910, n. IV; S. C. Indic., 9 maii 1912.

1394 § 2: S. C. Indic., 3 sept. 1898.

GLAVA II.

ZABRANA KNJIGA

Kan. 1395. - § 1. Pravo i dužnost zabranjivati knjige, kada za to postoji pravedan razlog, pripada ne samo vrhovnoj crkvenoj vlasti za cijelu Crkvu, nego također u pogledu njihovih potčinjenih i krajevnim Saborima i mjesnim Ordinarijima.

§ 2. Protiv takove zabrane može se uložiti pritužba na Svetu Stolicu, ali bez odgodne moći.

§ 3. I Opat samosvojnog samostana kao i vrhovni Starješina izuzete duhovničke družbe, sa svojom Skupštinom odnosno Savjetom, mogu svojim potčinjenima zabraniti knjige iz pravednog razloga, to isto mogu, ako je s odgađanjem skopčana pogibao, i drugi viši Poglavari s vlastitim Savjetom, no s obvezom, da o stvari što prije izvijeste vrhovnoga Starješinu.

Kan. 1396. - Knjige, koje su osuđene od Apostolske Stolice, imaju se smatrati zabranjenima svagdje i u prijevodu na bilo koji jezik.

Kan. 1397. - § 1. Svi vjernici, a u prvom redu duhovnici i crkveni dostojnici, te oni koji imaju veću naobrazbu, dužni su prijaviti mjesnim Ordinarijima ili Apostolskoj Stolici knjige, koje smatraju pogubnima; to pako iz posebnog naslova spada na Poslanike Svete Stolice, mjesne Ordinarije, te na Rektore katoličkih Sveučilišta.

§ 2. Poželjno je, da se u prijavi nevaljanih knjiga označi ne samo naslov knjige, nego da se, koliko je to moguće, izlože i razlozi, zbog kojih bi trebalo knjigu zabraniti.

§ 3. Onima, kojima je prijava učinjena, neka je svetom dužnošću, da imena prijavitelja drže u tajnosti.

1396: Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 45; S. C. Indic., litt. encycl. 24 aug. 1864.

1397 § 1: Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 27; Pius X, allocut. «*Accogliamo*», 15 apr. 1907; litt. encycl. «*Pascendi*» 8 sept. 1907; motu propr. «*Sacrorum antistitum*», 1 sept. 1910, n. III.

1397 § 2: Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 28.

1397 § 3: Benedictus XIV, const. «*Sollicita ac provida*», 9 iul. 1753, § 12; Leo XIII, const. «*Officiorum ac munerum*», 25 ian. 1897, n. 28.

§ 4. Mjesni Ordinariji neka osobno ili, ako treba, po svećenicima za to sposobnima, pripaze na knjige, koje se u njihovom području izdavaju ili prodavaju.

§ 5. Knjige koje bi trebalo temeljitije ispitati odnosno takove, kod kojih se smatra, da je za uspješni učinak potrebna odluka vrhovne vlasti, neka mjesni Ordinariji podnesu sudu Apostolske Stolice.

Kan. 1398. - § 1. Zabrana knjige ima taj učinak, da se knjiga bez potrebnog dopuštenja ne smije ni izdati, ni čitati, ni kod sebe držati, ni prodavati, ni prevesti u drugi jezik, ni bilo na koji način dati drugima na upotrebu.

§ 2. Knjiga koja je bilo kojim načinom zabranjena ne smije se ponovno izdati, dok nije, pošto su učinjeni ispravci, dao dozvolu onaj, koji je bio knjigu zabranio odnosno njegov Poglavar ili nasljednik.

Kan. 1399. - Snagom samoga zakona zabranjuju se:

1.° Izdanja izvornika i starinskih katoličkih prijevoda svetoga Pisma, pa i onih Istočne Crkve, koja su objavljena od strane bilo kojih nekatolika; isto tako njegovi prijevodi na bilo koji jezik, koji su od takovih sačinjeni ili izdani;

2.° Knjige svih takovih pisaca, koji uzimaju u obranu krivovjerje ili raskolništvo, ili bilo kako idu za tim, da razore vjeru u samim temeljima;

3.° Knjige koje namjerice napadaju na vjeru ili ćudoređe;

4.° Knjige koje su napisali nekatolici, a rade posebice o vjeri, osim ako je sigurno, da ne sadržavaju ništa, što bi se protivilo vjeri katoličkoj;

---

pertum», 24 aug. 1734, dub. XVI; litt. ap. *«Concredita Nobis»*, 13 maii 1739; Benedictus XIV, const. *«Omnium sollicitudinum»*, 12 sept. 1744, § 14, dub. XVI, § 40; Pius VI, const. *«Auctorem fidei»*, 28 aug. 1794, prop. 68, Synodi Pistorien., damn.; Pius VII, const. *«Ecclesiam»*, 13 sept. 1821, § 11; Pius IX, const. *«Apostolicae Sedis»*, 12 oct. 1869, § I, n. 2; Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 12, 23, 24; Pius X, litt. encycl. *«Pascendi»*, 8 sept. 1907; motu propr. *«Sacrorum antistitum»*, 1 sept. 1910, n. III; S. C. S. Off., decr. 18 mart. 1666, prop. 45, damn.; 29 ian. 1817; (Malacen.), 26 iul. 1848; instr. (ad Vic. Ap. Myssurien.), 1 febr. 1871, n. 3; 13 ian. 1892, ad 1; S. C. de Prop. Fide, decr. 13 apr. 1807, n. I; (C. G. - Ceylan), 23 aug. 1852, ad 7.

1398 § 2: Benedictus XIV, const. *«Sollicita ac provida»*, 9 iul. 1753, § 9; Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 31, 45.

5.° Knjige o kojima je riječ u kan. 1385, § 1, br. 1. i u kan. 1391; isto tako one, koje se spominju u navedenom kan. 1385, § 1, br. 2, knjige i knjižice, koje iznose nova ukazanja, objavljivanja, viđenja proročanstva, čudesa, ili koja zavode nove pobožnosti, pa bilo i pod izlikom, da su sukromne, ako su izdane bez obdržavanja kanonskih propisa;

6.° Knjige koje napadaju ili ruglu izvrgavaju koju bilo katoličku vjersku istinu, koje uzimaju u obranu od Apostolske Stolice osuđene zablude, koje s porugom govore o bogoštovlju, koje idu za rušenjem crkvene stege, te koje namjerice izvrgavaju ruglu crkveno poglavarstvo odnosno stalež duhovnički ili redovnički;

7.° Knjige koje naučavaju ili preporučuju bilo kakovo praznovjerje, čarolije, kazivanje budućnosti, vradžbine, dozivanje duhova i slične stvari;

8.° Knjige koje se zalažu za dopuštenost dvoboja ili samoubojstva, ili razvoda ženidba, koje pišu o slobodnozidarskim sljedbama prikazujući ih kao korisne, a ne pogubne za Crkvu i državu;

9.° Knjige koje posebice pričaju i naučavaju stvari razvratne i besramne;

10.° Izdanja bogoslužnih knjiga odobrenih od Apostolske Stolice, u kojima je štogod izmijenjeno, tako da se ne slažu s vjerovnim od Svete Stolice odobrenim izdanjima;

11.° Knjige u kojima se razglašuju oproštenja, koja su krivotvorena ili od strane Svete Stolice zabranjena ili opozvana;

12.° Slike na kojigod način otisnute, koje prikazuju Gospodina Našega Isusa Krista, Blaženu Mariju Djevicu, Anđele i Svece odnosno druge Službenike Božje, a protive se duhu i odredbama Crkve.

---

ep. 15 febr. 1867; instr. (ad Vic. Ap. Myssurien.), 1 febr. 1871, n. 3; 13 ian. 1892, ad 1; S. C. C., *Galliae,* 2 iun. 1629; S. C. Indic., 27 mart. 1855; litt. encycl. 24 aug. 1864; 23 maii 1898, ad 2; S. R. C., *Ariminen.,* 7 apr. 1832, ad 4; *Novarien.,* 7 apr. 1832; *Namurcen.,* 16 mart. 1833; decr. gen. 26 apr. 1834; *Clericorum Regularium Congregationis Somaschae,* 18 febr. 1843; *Molinen.,* 12 sept. 1857, ad XVI; *Societatis Presbyterorum SS. Sacramenti,* 11 mart. 1871, ad II; *Sancti Iacobi de Chile,* 6 febr. 1875, ad I; *Capuana, Portus Aloisii et Ssmae Conceptionis de Chile,* 12 maii 1877, ad II; *Neo-Eboracen.,* 4 aug. 1877.

Kan. 1400. - Služiti se knjigama o kojima je riječ u kan. 1399, br. 1, te knjigama izdanima protivno propisu kan. 1391, dopušteno je samo onima, koji se kakogod bave naukama bogoslovskim ili svetopisamskim, pod uvjetom, da su ove knjige izdane vjerno i cjelovito, te da se u njihovim predgovorima i bilješkama ne napadaju katoličke vjerske istine.

Kan. 1401. - S. R. C. Stožernici, Biskupi, također i naslovni, te drugi Ordinariji nisu, uz upotrebu nužnih mjera opreza, vezani crkvenom zabranom knjiga.

Kan. 1402. - § 1. Ordinariji mogu, što se tiče knjiga zabranjenih snagom samoga zakona ili odlukom Apostolske Stolice, podijeliti svojim potčinjenima dozvolu samo za pojedine knjige i isključivo u hitnim slučajevima.

§ 2. U slučaju da su od Apostolske Stolice dobili općenito ovlaštenje davati dozvolu svojim potčinjenima, da kod sebe drže i čitaju zabranjene knjige, neka je davaju pazeći komu i iz pravednog i razumnog razloga.

Kan. 1403. - § 1. Oni koji su dobili apostolsko ovlaštenje čitati i kod sebe držati zabranjene knjige, ne smiju zato ipak ni čitati ni kod sebe držati takovih knjiga, koje su zabranili njihovi Ordinariji, osim ako im je u apostolskoj ovlastici dana izričita ovlast čitati i držati knjige bilo one od kogagod osuđene.

§ 2. Povrh toga ih obvezuje teška zapovijed zabranjene knjige tako čuvati, da ne dođu drugima u ruke.

Kan. 1404. - Prodavači knjiga neka ne prodavaju, ne posuđuju, ne drže takovih knjiga, koje posebice rade o besramnim stvarima; a drugih zabranjenih knjiga neka ne izlažu za prodaju, ako nisu dobili za to propisnu dozvolu od Apostolske Stolice, i neka ih ne prodavaju nikomu, osim takovom kupcu, za kojega mogu razborito držati, da ih zakonito traži.

1403 § 2: Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 26.

1404: Leo XIII, const. *«Officiorum ac munerum»*, 25 ian. 1897, n. 46; Pius X, litt. encycl. *«Pascendi»*, 8 sept. 1907; motu propr. *«Sacrorum antistitum»*, 1 sept. 1910, n. III; S. C. S. Off. (Oregon), 6 aug. 1856, ad 1; S. C. de Prop. Fide (C. P. Sin. - Siam), 26 iun. 1820.

Kan. 1405. - § 1. Time što je bilo od kogagod dobio dozvolu nitko nije nikako oslobođen od zabrane prirodnoga prava čitati takove knjige, koje za njega pretstavljaju neposrednu duhovnu pogibao.

§ 2. Mjesni Ordinarij i ostali dušobrižnici dužni su na primjeren način opominjati vjernike na pogibao i štetu od čitanja knjiga nevaljanih, a osobito od zabranjenih.

Bl. Ivan Merz se u svojim tekstovima često pozivao na te kanone.
Merz je u listopadu 1924. u *Katoličkom listu* napisao članak ***Zabrana čitanja nekih novina*** u kojem je izložio sadržaj kanona 1384. i 1399.:

> »ZABRANA ČITANJA NEKIH NOVINA
>
> Kanon 1399. - glasi:
> Istim su pravo zabranjene:
>
> 3° Knjige koje nastoje (data opera) napadati vjeru i ćudoređe.
>
> 6° Knjige koje napadaju ili se rugaju jednoj katoličkoj dogmi, koje zaštićuju zabludu što ju je osudila Apostolska Stolica, koje ne pokazuju poštovanje prema službi Božjoj, koje nastoje uništiti (evertere) crkvenu disciplinu i koje nastoje posuti pogrdama crkvenu hijerarhiju ili svećenički te redovnički stalež.
>
> Ove se odredbe protežu i na novine, časopise i druge spise prema Kanonu 1384, § 2 koji glasi:
>
> "Jedino ako se drukčije odredi (Nisi aliud constet), sve što se određuje u ovomu poglavlju o knjigama, neka se primjeni na *dnevni tisak*, časopise i druge razne spise".
>
> Budimo iskreni: kada bi se kod nas svećenstvo i vjernici držali crkvene discipline, već davno bismo imali katolički dnevnik i ne bi se dogodilo da novinstvo, koje svećenstvo i vjernici svojim novcem uzdržavaju, da ono (novinstvo) na tako perfidan način, kao što se to sada događa, napada na naše crkvene učitelje.
>
> Na katolicima je u prvome redu krivnja da se je tako što moglo dogoditi. Potrebno je da svi skupa izrečemo svoj *mea culpa* i spoznamo apsurdni položaj u kojemu se nalazimo. Sve su hrvatske novine odreda (osim glasila Pučke Stranke) napale na naše biskupe. Zato je svaki svećenik po savjesti dužan od sebe odstraniti takvu štampu i odstraniti ju od drugih vjernika. Nameće mu se stoga druga moralna dužnost: da svojski po uputi biskupa radi za što skorije ostvarenje novoga zamišljenog katoličkog dnevnika. Već je prigustilo: Vodi se borba za opstanak sv. Crkve u hrvatskomu narodu.«

U istom broju *Katoličkog lista* (16. listopada 1924.), bl. Ivan Merz je također napisao članak ***Biskup zabranjuje čitanje loših novina*** u kojem je prenio vijest o jednom primjeru provedbe navedenih kanona:

»BISKUP ZABRANJUJE ČITANJE LOŠIH NOVINA

Strasburški Biskup, pozivljući se na kanon 1399, (3, 6, 9) i 1384 (2) (vidi gornji članak!), izdao je slijedeću okružnicu:

"Prema ovoj strogoj mjeri koju Crkva mora poduzeti, ne želi li izdati spas duša i interes Božji, ne želi li sama sebe unesrećiti, ni jedna osoba ne može u dobroj vjeri poreći slijedeće zaključke:
- Crkva zabranjuje katoliku čitanje novina, ilustriranih listova i izdanja koja su pornografska ili nemoralna bilo po člancima, bilo po slikama, bilo po podliscima.
- Crkva zabranjuje katoliku čitanje komunističkih i socijalističkih novina jer je ovima namjera napadati kršćansko ćudoređe i propagirati zablude što ih je osudila Apostolska Stolica; jer se većina ne zadovoljava iznijeti samo ekonomska načela, već ovom ili onom prilikom napada Crkvu u svojim dogmama, svojemu bogoslužju i svojoj hijerarhiji.
- Crkva zabranjuje katoliku čitanje novina koje se same nazivaju antiklerikalnima jer im je namjera voditi borbu protiv katoličke vjere i nastoje ju uništiti i traže da se ova podvrgne izazovnim i progonskim zakonima.

Može li se reći kako pod osudu malo prije spomenutoga crkvenog zakona spadaju novine koje ne spadaju ni pod jednu od triju opisanih kategorija i koje se štoviše nazivaju neutralnima, a ipak rade na tome da se u Elzasu uvede laičko zakonodavstvo. Jer su tako nazvani zakoni, odredbe i druge mjere masonskoga podrijetla: jer ih nadahnjuju načela protivna katoličkoj nauci; jer je više među njima Sveta Stolica izričito i svečano osudila jer nastoje oslabiti i po mogućnosti uništiti Crkvu; jer u stvari, tamo gdje se primjenjuju, škode vjeri, ćudoređu i vjerskomu životu vjernika, prisiljeni smo zaključiti da ove novine nastoje napadati vjeru i radi toga spadaju pod općenitu osudu na koju smo podsjetili.

Da poslušaju jednu izričitu (ordre formel) naredbu svete Crkve (kanon 1465, § 2.), pastiri "koji se bave dušobrižništvom u zgodno vrijeme (opportune) će upozoriti vjernike na opasnost i zlo, koje prouzrokuje čitanje" zabranjenih novina. Mi se zahvaljujemo i čestitamo našim premilim svećenicima za sva nastojanja, koja poduzimaju u privatnim razgovorima i skupštinama, kod vjeronauka, u propovjedaonici, na sudištu ispovjedaonice da rasprše iluzije i poduče vjernike o veličini opasnosti, važnosti zakona i dužnosti da ga se drže. Mi ih pozivamo da udvostruče svoju revnost i žar i djeluju s jednakom energijom i spretnošću. U svakoj župi, gdje se mora poslušati pravilo Crkve, dužnost je gospode župnika i štoviše njihovo pravo da javno imenuju i u samoj kršćanskoj propovjedaonici, što prema gore navadenome općem zakonu katolici ne smiju čitati. Razumije se: to označavanje imenom mora biti jednostavno primjenjivanje općega pravila Crkve što smo ga gore označili i to pod uvjetom da se protiv osoba ne upotrijebi ni jedna riječ što vrijeđa pravednost i ljubav; izjavljujemo da u tom slučaju smatramo ove izjave kao svoje vlastite i za njih odgovaramo.

Nemoguće nam je sastaviti popis svih novina i časopisa na francuskome i njemačkome jeziku raširenih u biskupiji i koje padaju pod osudu Crkve. Ako gospoda župnici jednoga dekanata drže kako je potrebno, radi točnije upute vjernika povjerenih njihovoj brizi, da mi osobno izrečemo

> imeničnu i javnu osudu listova protivnih vjeri, oni to s pouzdanjem od nas mogu zatražiti. Mi ćemo ispitati njihovu molbenicu i sa svom pažnjom koju zaslužuje i s pomoću Božjom učinit ćemo našu dužnost.
>
> Od danas, jer novine Dernieres Nouvelles (Zadnje novosti) vode brobu za laičke zakone i njihovu primjenu u Elzasu; jer dobar broj katolika drži da se mogu na njih pretplatiti i čitati ih jer te novine nisu proširene samo u jednome dijelu, već u cijeloj biskupiji, poslušati nam je našu savjest i izvršiti našu dužnost pastira duša i čuvara Crkve, služeći se pravima koje nam je dao sam Bog, i jer smo se kroz više tjedana molili, razmišljali ili posavjetovali, držimo da moramo poručiti cijeloj biskupiji kako ove novine spadaju među one koje se trse napadati vjeru i koje poradi toga osuđuje općenit zakon Crkve. Tako dugo dok potraje ovo njihovo držanje, katolici ih ne mogu čitati, a ne priznavši, barem implicite, zablude što ih je osudila Crkva, ne surađujući pri oslabljivanju i postupnom uništavanju katoličke vjere i ne bivajući bolnom sablazni svojoj vlastitoj braći i možda svojemu vlastitom ognjištu.
>
> Ovo upozorenje mora se čitati u svim župnim crkvama i kapelama biskupije, kod propovijedi glavne mise, u nedjelju 14. rujna. Ovo će se obnoviti prema tome kako će to prilike vremena od nas zatražiti, svake godine u uskrsno vrijeme u našoj poslanici (mandement) za sveto korizmeno vrijeme.
>
> Dano u Strassbourgu, 8. rujna 1924., na svetkovinu Rođenja Bl. Djevice Marije. – Charles – Joseph - Eugene, biskup Štrasburški."
>
> Kada se kod nas primjenila ova naredba, koje novine ne bi uskliknule s Tomom Čelanskim:
> *Ingemisco, tamquam reus: Culpa rubet vultus meus.*
> A ipak: ako želimo da u našim biskupijama procvate katolički život, u njima će se morati provoditi crkveni zakoni. To je danas nemoguće sve dok mi katolici nemamo naš dnevnik. Zaključak nam se sam imperativno nameće i to kao stvar savjesti svakoga pojedinca i svih nas kao jedne zajednice - radimo i molimo se za što skorije ostvarenje katoličkoga dnevnika.«

Eto, tako su katolički biskupi (i laici poput našeg bl. Ivana Merza) revnovali za obdržavanje svetih kanona o zabrani zlog tiska i slobode govora. Možemo se diviti njihovoj gorljivosti, koja je toliko suprotna mlakosti ovoga doba u kojem mi živimo.

Dobro, sad kad smo postavili sve stvari na svoje mjesto, vrijeme je da i ja odgovorim p.Petru Nodilu, koji je nedavno napisao:

> "Dobro je znati da je sloboda govora jedan od najvažnijih stupova modernih zapadnih društava. Kad nestane slobode govora, znak je da se bliži neki totalitarizam i da fundamentalisti izlaze na svjetlo dana."

Po ovome vidimo da p. Nodilo nikada nije čitao stari Zakonik kanonskog prava.
Pitao bih ga: Jesu li oni gore navedeni kanoni po njegovom mišljenju - totalitarizam?

Kad su se tijekom 1920-ih organizacije naše Katoličke Akcije pod vodstvom hrvatskih biskupa (iako zapravo pod *de facto* vodstvom bl. Ivana Merza) borile za kršćanski društveni poredak (pa tako i za cenzuru tiska - za zabranu nepristojnih predstava, plesa, filmova, napisa itd.), njihovi su im liberalni protivnici govorili upravo ovo što je Nodilo poručio Batarelu.

Oni koji tvrde da je sloboda govora nekakav "temelj zapadne civilizacije", očito smatraju da je liberalizam = *zapadna civilizacija*.
Po tome "zapadna civilizacija" i nije baš stara: nastala je na Francuskoj revoluciji 1789., a sve ono prije toga nije Zapadna civilizacija (!?). Onda ni Habsburška Monarhija ne pripada Zapadnoj civilizaciji, jer je tijekom cijelog svog postojanja ograničavala slobodu govora i provodila cenzuru tiska...

No, da izbjegne takvo zaključivanje, p. Nodilo je naglasio "moderna zapadna društva"...
A ja bih rekao: upravo je *sloboda govora* jedan od glavnih uzroka zašto ta "moderna zapadna društva" više nisu kršćanska.
Ako je išta pokazatelj da neko društvo nije kršćansko, to je nekažnjeno dopuštanje blasfemija.

Moderni katolici koji podržavaju slobodu govora, slični su onim političarima koji kažu da su "osobno protiv pobačaja", ali ga ne bi zabranili. Tako i ovi kažu:
- "Ja sam osobno protiv blasfemije, ali je ne bih zabranio."
- "Ja sam osobno protiv pornografije, ali je ne bih zabranio."
- "Ja sam osobno protiv prostačkih oglasa, ali ih ne bih zabranio."
itd., itd.

Ti ljudi očito misle da sve norme katoličkog morala mogu ostati jedino na razini osobnog mišljenja, a da se nipošto ne smiju provoditi u praksi.
O čemu se tu zapravo radi? Radi se o želji da se pod svaku cijenu izbjegne sukob s neprijateljima vjere. Nije tajna da bi provođenje katoličkog morala u praksi izazvalo bijes svih neprijatelja Crkve, a to je ono što svi ovi nazovi-pacifisti žele spriječiti.

Dajte shvatite: Sukob se ne može izbjeći. Izbjegavanjem borbe protiv neprijatelja vjere, prelazite na njihovu stranu.

Da opet navedem jedan primjer iz 1920-ih. Kad se već naziralo da vlasti namjeravaju zabraniti orlovsku organizaciju, Avelin Ćepulić je otišao ministru Pribičeviću i raznim argumentima pokušavao dokazati kako su katolički orlovi korisni cijelom društvu, i da ih ne bi bilo mudro zabraniti. A Pribičević mu je odgovorio:

> "Naša su stanovišta dva protivna svjetska nazora. Među nama ne može biti izmirenja. Vi se borite za svoje vjersko, mi za svoje slobodoumno. Vidjet ćemo tko će pobijediti."

Ovdje Pribičević ima pravo. Ne može biti koegzistencije između kršćanskog društva i slobodoumnog liberalnog društva.

Ili ćemo imati kršćansko društvo bez slobode govora, ili ćemo imati liberalno društvo sa slobodom govora - ali bez kršćanskog morala. Ne možeš imati jedno i drugo!

Zamolio bih sve katolike koji podržavaju slobodu govora da malo razmisle i onda odgovore na ovo **pitanje p. Franza Neumayra**.

Pusti vjerni puk da moli u tišini

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/pusti-vjerni-puk-da-moli-u-tisini.html

Ovdje vidimo pokaznicu iz 1495., koju je hrvatski ban Ivaniš Korvin (sin kralja Matije Korvina) poklonio pavlinima u Lepoglavi. Danas se nalazi u riznici zagrebačke katedrale.
U našim starim crkvama sačuvan je velik broj pokaznica iz 15., 16., 17. i 18. stoljeća, što pokazuje da pobožnost javnog klanjanja Presvetom Oltarskom Sakramentu ima vrlo dugu tradiciju u Hrvatskoj.

No, dok su nekada u euharistijskom klanjanju sudjelovali i banovi i knezovi, kraljevi i carevi, danas nažalost samo još niži slojevi društva idu na klanjanje.
Kad ste zadnji put vidjeli nekog političara ili tajkuna na klanjanju?
Tragedija je da nad nama vladaju ljudi koji ne priznaju Božju vlast nad sobom, i koji očito nemaju potrebu da se poklone Bogu.
Zašto se onda čudimo što današnji zakoni izgledaju tako kako izgledaju?

Isto tako, moramo reći da je nakon Drugoga vatikanskog koncila pobožnost na klanjanju pala vrlo nisko. Danas vlada mišljenje kao da vi možete pred izloženim Presvetim raditi što god hoćete. Pa tako vidite slučajeve da se na klanjanju pjevaju nekakvi novokomponirani pjesmuljci, a raznorazni "voditelji klanjanja" drže govorancije koje nemaju veze s vezom.

Pokušava se progurati antropocentrično gledište kao da je klanjanje nekakva relaksacija, terapija, duhovna obnova, opuštanje i slično. Drugim riječima, oni stavljaju sami sebe na prvo mjesto, i te nekakve svoje potrebe, hirove, želje, prohtjeve...
To je nedopustivo! Ta zloupotreba mora prestati!

Euharistijsko klanjanje spada u javni božanski kult (**cultus latriae**).
Prema tome, ne mogu mu se davati ciljevi koji su s time nespojivi.

Dragi "voditelji klanjanja", ako već ne znate što da radite, onda barem šutite i pustite vjerni puk da moli u tišini.
Ne tražim da se držite svih predkoncilskih pravila o euharistijskom klanjanju (iako bi to

stvarno bilo lijepo i primjereno), ali onda se barem za početak držite postkoncilskih pravila.

Postkoncilska su pravila znatno "blaža" od predkoncilskih, ali je i to bolje, nego da se ne držite nikakvih pravila i sve radite po svojim hirovima i samovolji...

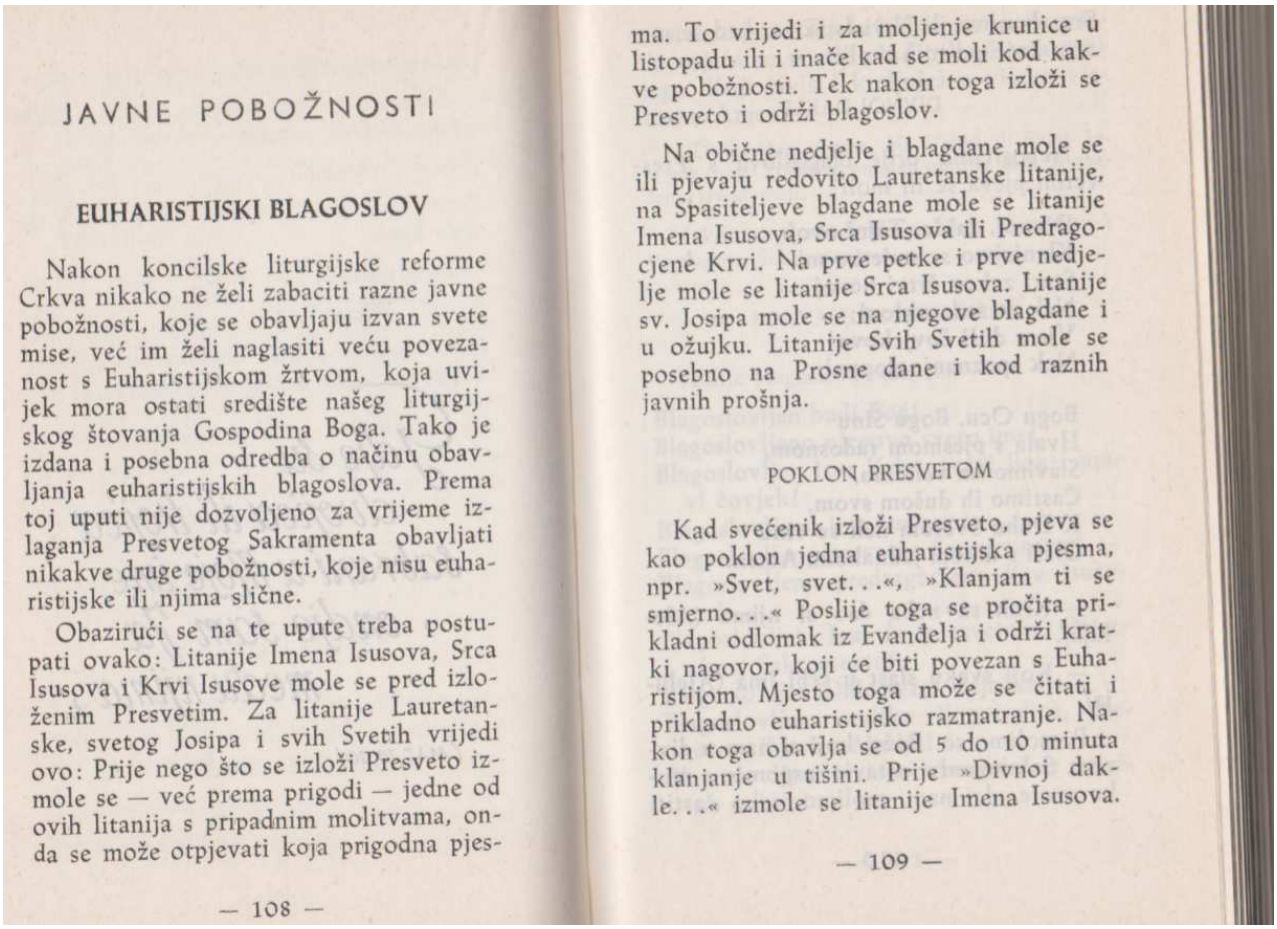

JAVNE POBOŽNOSTI

EUHARISTIJSKI BLAGOSLOV

Nakon koncilske liturgijske reforme Crkva nikako ne želi zabaciti razne javne pobožnosti, koje se obavljaju izvan svete mise, već im želi naglasiti veću povezanost s Euharistijskom žrtvom, koja uvijek mora ostati središte našeg liturgijskog štovanja Gospodina Boga. Tako je izdana i posebna odredba o načinu obavljanja euharistijskih blagoslova. Prema toj uputi nije dozvoljeno za vrijeme izlaganja Presvetog Sakramenta obavljati nikakve druge pobožnosti, koje nisu euharistijske ili njima slične.

Obazirući se na te upute treba postupati ovako: Litanije Imena Isusova, Srca Isusova i Krvi Isusove mole se pred izloženim Presvetim. Za litanije Lauretanske, svetog Josipa i svih Svetih vrijedi ovo: Prije nego što se izloži Presveto izmole se — već prema prigodi — jedne od ovih litanija s pripadnim molitvama, onda se može otpjevati koja prigodna pjesma. To vrijedi i za moljenje krunice u listopadu ili i inače kad se moli kod kakve pobožnosti. Tek nakon toga izloži se Presveto i održi blagoslov.

Na obične nedjelje i blagdane mole se ili pjevaju redovito Lauretanske litanije, na Spasiteljeve blagdane mole se litanije Imena Isusova, Srca Isusova ili Predragocjene Krvi. Na prve petke i prve nedjelje mole se litanije Srca Isusova. Litanije sv. Josipa mole se na njegove blagdane i u ožujku. Litanije Svih Svetih mole se posebno na Prosne dane i kod raznih javnih prošnja.

POKLON PRESVETOM

Kad svećenik izloži Presveto, pjeva se kao poklon jedna euharistijska pjesma, npr. »Svet, svet...«, »Klanjam ti se smjerno...« Poslije toga se pročita prikladni odlomak iz Evanđelja i održi kratki nagovor, koji će biti povezan s Euharistijom. Mjesto toga može se čitati i prikladno euharistijsko razmatranje. Nakon toga obavlja se od 5 do 10 minuta klanjanje u tišini. Prije »Divnoj dakle...« izmole se litanije Imena Isusova.

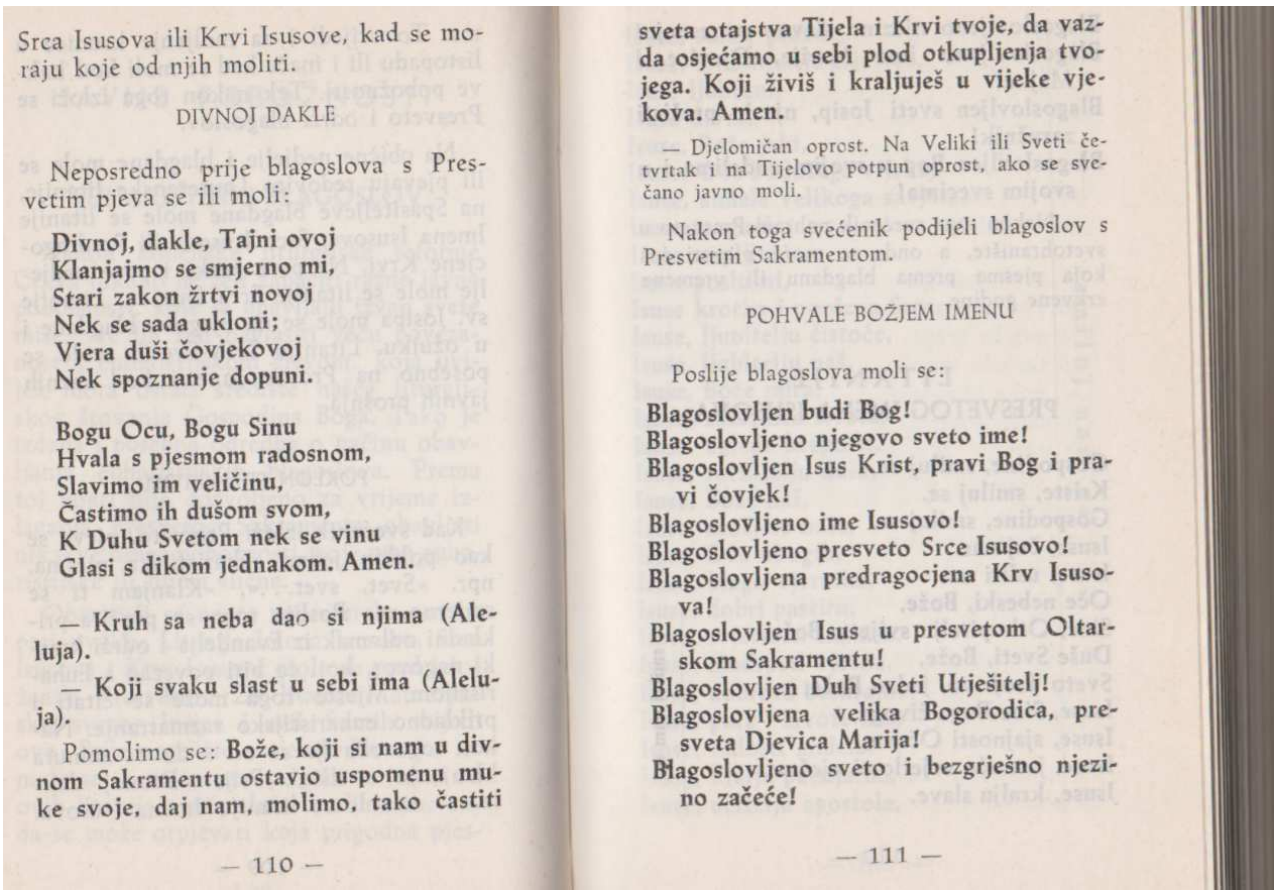

Srca Isusova ili Krvi Isusove, kad se moraju koje od njih moliti.

DIVNOJ DAKLE

Neposredno prije blagoslova s Presvetim pjeva se ili moli:

Divnoj, dakle, Tajni ovoj
Klanjajmo se smjerno mi,
Stari zakon žrtvi novoj
Nek se sada ukloni;
Vjera duši čovjekovoj
Nek spoznanje dopuni.

Bogu Ocu, Bogu Sinu
Hvala s pjesmom radosnom,
Slavimo im veličinu,
Častimo ih dušom svom,
K Duhu Svetom nek se vinu
Glasi s dikom jednakom. Amen.

— Kruh sa neba dao si njima (Aleluja).

— Koji svaku slast u sebi ima (Aleluja).

Pomolimo se: **Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, daj nam, molimo, tako častiti**

sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

— Djelomičan oprost. Na Veliki ili Sveti četvrtak i na Tijelovo potpun oprost, ako se svečano javno moli.

Nakon toga svećenik podijeli blagoslov s Presvetim Sakramentom.

POHVALE BOŽJEM IMENU

Poslije blagoslova moli se:

Blagoslovljen budi Bog!
Blagoslovljeno njegovo sveto ime!
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek!
Blagoslovljeno ime Isusovo!
Blagoslovljeno presveto Srce Isusovo!
Blagoslovljena predragocjena Krv Isusova!
Blagoslovljen Isus u presvetom Oltarskom Sakramentu!
Blagoslovljen Duh Sveti Utješitelj!
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Djevica Marija!
Blagoslovljeno sveto i bezgrješno njezino začeće!

(iz prvog postkoncilskog izdanja molitvenika *Srce Isusovo - spasenje naše*, 1971., str. 108.-111.)

Cjelovita vjera je temelj crkvenog jedinstva

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/cjelovita-vjera-je-temelj-crkvenog.html

Koliko god vam to danas zvučalo nevjerojatno, među srpskim patrijarsima u prošlosti našao se i jedan koji je bio ozbiljno zainteresiran za puno zajedništvo s Katoličkom Crkvom. Bio je to patrijarh Jovan Kantul (1592.-1613.).

Planirajući ustanak protiv Turaka, Jovan se počeo sve više približavati Svetoj Stolici.
O tome ovako piše Janko Šimrak u svojoj ***Povijesti marčansko-svidničke eparhije***:

> "Unija, koja je počela da cvjeta u gornjoj Hrvatskoj, nije bila osamljeni pojav onih vremena. To je bila opća želja kršćana, koji su u ono teško doba težili za ujedinjenjem crkvi u borbi protiv turskog nekrsta. Pećki patrijarha Ivan šalje dva svoja monaha papi Klementu VIII. s pismom, u kojem traži pomoć protiv turskih zuluma i želi ujedinjenje sa Svetom Stolicom.
> Papa mu odgovara 10. aprila 1598. i veli da je primio njegov list s velikim veseljem: *'Jucundum autem nobis fuit agnoscere pietatem tuam et devotionem, quam geris erga hanc sanctam Romanam Ecclesiam, omnium ecclesiarum caput, matrem et magistram, cui ut scribis, etiam praedecessores tui omnem obedientiam et venerationem adhibuerunt... Itaque gaudemus in Domino et tibi gratulamur, quod in huius Ecclesiae communione, extra quam non est salus, te perseverare et huic petrae fide te adhaerere profiteris.'*
> Pomenuti patrijarh i mitropolita Srbije Besarion poslali su papi ponovno pisma po dvojici monaha, od kojih se jedan zvao Damjan. Poslanici su stigli u Rim 1599. i papa Klement odgovara iste godine 24. aprila, da je primio njihove listove, u kojima govore o jedinstvu sa Rimskom Crkvom. On će ih primiti kao braću i udove tijela Hristova."

U spomenutom pismu koje je patrijarh Jovan uputio papi Klementu VIII. (pisano ćirilicom na starijem srpskom jeziku), iznosi se ukratko povijest srpskog naroda. Zanimljivo je da se navodi kako je Stefan Nemanja bio katolik ("i bio je vere rimske").

U pismu se nabrajaju srpska plemena koja su spremna da se dignu na ustanak protiv Turaka, i tvrdi da bi ih se diglo na noge "do sto tisuć i veće, da nije tu zločesta junaka, nego sve izabrano na boj".

Pismo završava ovim riječima:

> "I mole se vašoj svetinji, blaženi otče, vsi crkovni ljudi i vas narod veliki i mali, i Boga mole za vaše presvijetlo gospodstvo. Ako biste poslali vašega človeka, da je gospodin ovoj zemlji, pošlji nam dobra krstijanina, koji će crkve ljubiti i krstijane milovati, a mi da smo vazda vašoj svetinji podložni i materi Crkvi. I od sada ako blagoizvoli vaša milost da napišemo vaša sveta imena u naših crkvah, da se pomenuju na svetih molitvah i na svetih misah, kako jesu i prvi sveti otci pape napisane te da se pomenuju s preždnimi svetimi. I mi ljubimo da se napišu našijeh episkupa imena u rimskoj velikoj crkvi..."

No, zašto na kraju nije uspio ovaj pokušaj srpskog povratka jedinstvu Crkve?
Jedan razlog je svakako to, što su Turci ubili patrijarha Jovana, prije nego što je uspio ostvariti svoje planove. Ali, to nije bio jedini problem.

Glavni problem je bila nevoljkost Srba da napuste neke svoje zablude, a bez cjelovite katoličke vjere - ne može biti crkvenog jedinstva!

U pismu od 24. travnja 1599., papa Klement VIII. poručuje onoj dvojici prvaka srpske crkve:

"*Vos autem omnes errores et schismata abiicere et detestari oportet, et fidem catholicam, quam diximus, corde credere ad iustitiam ore autem profiteri ad salutem ex ea formula, quam haec Apostolica Sedes praescripsit*."

("*Vi, naime, morate sve zablude i raskole odbaciti i prezirati; a katoličku vjeru, kako smo rekli, vjerovati srcem na opravdanje, a ustima ispovijedati na spasenje, prema onoj formuli koju je propisala ova Apostolska Stolica.*")

Šimrak hvali ove papine riječi, ističući da je dužnost pape da naglašava katolički nauk:

> "U onom velikom oduševljenju i želji za jedinstvom sviju kršćana, morao je papa jasno i precizno naglasiti katoličku nauku, da se ne bi ljudi prenaglili, i da ne bi poslije rekli da su bili prevareni. Ništa se ne može toliko pohvaliti baš kao ova papina otvorenost. Istina se mora donijeti na sredinu sa kršćanskom ljubavi, ali odrješito."

U sažetku na početku *Povijesti marčansko-svidničke eparhije*, Šimrak ovako sažima uvjet koji je papa postavio povratnicima:
"necesse est ut integram doctrinam catholicam amplectatur, sine qua nulla unio ecclesiastica existere potest"
(*"nužno je da se prihvati cjeloviti katolički nauk, bez kojega ne može postojati nikakvo crkveno jedinstvo"*)

Pogledajte naše grkokatolike. Kako su oni u isto to vrijeme došli do crkvenog jedinstva? Jednostavno tako što je njihov vladika Simon Vratanja otišao 1611. u Rim i tamo pred svetim kardinalom Bellarminom ispovijedio cjelovitu katoličku vjeru.
To je jedini pravi način za ostvarenje jedinstva.

Inače, sam kardinal Bellarmin je zaredio Vratanju za biskupa, i to po rimskom obredu - što Šimrak smatra malo nezgodnim:

> "Sime Vratanja stigne u Rim u pratnji Martina Dubravića početkom novembra 1611. god. Tu se prvo imalo riješiti teško pitanje njegove konsekracije. Premda je bio već jednom posvećen od pravoslavnog episkopa, ipak je po drugi put posvećen u Rimu, i to od kardinala Belarmina. Svakako je u ovom slučaju trebalo prije svega točno ispitati od Sime Vratanje, na koji je način obavljena njegova konsekracija po pravoslavnom episkopu, da li je upotrijebio valjanu materiju i formu sakramenta. Poznato je, naime, da Katolička Crkva priznaje valjanost sakramenta svetog reda podijeljenog po istočnim biskupima, samo što se u svakom konkretnom slučaju mora ispitati, da li se dotični episkop držao obrednika propisanog u istočnoj crkvi i da li u njemu nije samovoljno što izmijenio. Možda je ispitivanje u ovom slučaju bilo teško radi toga, jer se nije pravo ni znalo, ko je bio pravoslavni biskup u Đuru, koji je Vratanju posvetio za vladiku. Međutim, kako god bilo, ova posveta nije bila najsretnija za prvi početak unije, to više, što je ona obavljena po rimskom obredu i na latinskom jeziku."

No, ta unija je trajala i traje do danas: u obliku Križevačke eparhije.
Uporište njene čvrstoće leži u cjelovitom ispovijedanju katoličke vjere.

Koliko je to različito od ovog današnjeg modernističkog ekumenizma, koji u svakom pogledu zanemaruje važnost priznavanja i ispovijedanja katoličke vjere!
Pseudo-jedinstvo kako ga sebi zamišljaju moderni ekumenisti je otprilike nešto ovakvo - skupe se modernistički "katolici" sa hereticima i raskolnicima i svi zajedno viču: "Više je toga što nas spaja nego razdvaja".

To je fraza koju ekumenisti neprekidno ponavljaju: "Više je toga što nas spaja nego razdvaja".
Takvo zaključivanje se temelji na potpuno krivim pretpostavkama.
Pazite, ne može čovjek dodavati i oduzimati dogme kako mu se sviđa - i onda zbrajati koliko toga ima zajedničkog s drugima.

Ako netko svjesno odbacuje samo jednu istinu kršćanske vjere, on je već time heretik (pa makar priznavao sve ostale vjerske istine).
Evo, ponavljanje gradiva sa osnovnog vjeronauka: Što je heretik?
Klasična definicija iz katekizma kaže: "Heretik je krštena osoba koja se ustrajno protivi priznatoj istini kršćanske vjere."

Dakle, ako netko primjerice počne uporno negirati postojanje čistilišta, on time postaje heretik i prestaje biti kršćanin (pa makar priznavao sve ostale dogme).
Shvaćate li sada koliko je besmislena fraza: "Više nas toga spaja nego razdvaja"?

Iscjepkana i polovična vjera nema nikakve vrijednosti. To zapravo uopće nije vjera.
Kako bi rekao Bellarmin: "Onaj koji negira čistilište, nikada neće ni doći u čistilište, jer ide ravno u pakao."

Čim se bolje pripraviš, tim ćeš više primiti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/cim-se-bolje-pripravis-tim-ces-vise.html

I ove godine krenuo je po župama vjeronauk i priprava za krizmanike. I odmah trebamo napomenuti: Ako se ponovi scenarij od prijašnjih godina - ne bu bilo dobro.
Neozbiljnost s kojom se pristupa ovom sakramentu, jednostavno zapanjuje.

Pitamo se koliko će i ove godine mladih ljudi pristupiti sakramentu potvrde u stanju smrtnog grijeha... Nemojmo imati iluzije kad je u pitanju čistoća današnje mladeži. Dovoljno je da čujete u tramvaju kakve razgovore vode među sobom - i sve vam je jasno. A one ispovijedi koje se obavljaju prije krizme, većinom su obična formalnost, bez iskrene želje za napuštanjem grijeha. Ovdje *mutatis mutandis* vrijedi ono što sam napisao u postu: Ispit savjesti - nekada i danas.

Toj je neozbiljnosti sigurno doprinijelo i to što je nakon II. vatikanskog koncila, obred sakramenta potvrde u cijelosti promijenjen - do te mjere da je izmijenjena i sama formula sakramenta! To je stvarno bila reforma bez presedana u cijeloj crkvenoj povijesti: da se toliko radikalno zadire u jedan crkveni obred koji je stoljećima bio na snazi!

Ove mi misli uvijek prolaze kroz glavu, kad god god u starim katekizmima i molitvenicima vidim pouke o sakramentu svete potvrde.

Prije se doista puno držalo do svetosti ovoga sakramenta.
Pogledajmo samo kako 1899. govori don Zvonimir Kirigin u molitveniku ***Gori srca***:

> "A ti, dragi krizmaniče, znaj da čim se bolje pripraviš, tim ćeš više primiti kod sv. potvrde darova i milosti Duha Svetoga. Najmanja od njih vrijedi više, nego sve zlato i blago ovoga svijeta."

Vrijedi zato ponoviti pouke o svetoj potvrdi iz tog molitvenika (str. 323.-328.):

Sveta Krizma ili Potvrđenje.

Pripravnikom za svetu Krizmu.

Sveta Krizma jest Sakramenat, u kojem se kršteniku polaganjem biskupovih ruku, mazanjem sv. Krizme i molitvam daje Duh Sveti, koji ga jači, da može vjeru svoju stalno priznavati i po njoj živjeti. — Zove se Krizma, što znači pomazanje, jer nas biskup na čelu maže svetim uljem govoreći: „Signo te signo crucis et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen — Pax tecum!“

„Znamenujem te znamenjem sv. križa i po-

tvrđujem te krizmom spasenja u ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen. — Mir s tobom!“

Krizma zove se još i potvrđenje, jer nas Duh Sveti utvrđuje u katoličkoj vjeri, da ju i u pogibelji života ispovijedamo, i po njoj živemo.

Kako nas svećenik u sv. Krštenju vodom opere za pokazati, da nam grijehe odnese; tako u krizmi maže se čelo za pokazati, da nas ona božjom milošću ojača i okrijepi, da se uzmognemo boriti proti đavlu, i hrabro ispovijedati svoju svetu vjeru bez straha ikakvoga, i iste smrti. Sv. Krizmu prima osoba, koja je došla do razuma, jer onda može svoju vjeru javno ispovijedati. Ne može se nitko dva ili više puta krizmati, jer sv. Krizma ostavlja nam u duši, kako i sv. Krštenje, biljeg neizbrisivi. Po sv. Krštenju bivamo kršćani, iliti sinovi Božji; a po sv. Krizmi postajemo vojnici Isusovi, te u duši nosimo biljeg, kako ga vojnici nose na odjeći. Kako će se pokajati oni kršćani, koji budući krizmani, upali su u pakao; bili su vojnici Isusovi, pak su ga izdajice ostavili! Sram ih budi! Sami biskupi redovito mogu potvrđivati, ali gdje nema biskupa ovlašćeni su misionari od sv. Oca Pape, da dijele sv. Krizmu. Valja paziti, da u sv. Krizmi osim što među Biskupom i krizmanikom nastaje duhovno rodstvo među krizmanikom, kumom, i među roditeljim krizmanika, isto kako u Sakramentu Krštenja, te Crkva zabranjuje među istim ženitbu, koja bi s rečena rodstva bila nevaljana.

Kum za muške ili kuma za ženske moraju biti katolici krizmani, dobra ponašanja i odrasli,

da mogu kao kumovi svoje dužnosti ispuniti. Njihova je zadaća da svoje kumče pouče u istinama vjere i da ga upućuju na pobožan i svet život. S toga treba paziti, koga si tko izabere za kuma. Ne smije se izabrati onoga koji je kumovao na krstu. U tjelovnim potrebama valja da kumovi po mogućnosti pruže pomoćnicu ruku.

Kad biskup dijeli ovaj Sakramenat, potvrđenik kleči na oba koljena, te svim žarom srca moli Duha Svetoga. U rukuh među prstima drži cedulju dobivenu od svoga župnika, ili katekete, na kojoj je napisano i ime kuma. Kum pako drži desnu ruku svoju na desnom ramenu kumčeta, dok biskup ne obavi sv. čin kod njega i dok svećenik, koji ide za biskupom, ne otare sv. ulje na čelu potvrđenikovu.

Roditelji ne mogu kumovati svojoj djeci — Sv. Krizma nas ojača proti grijehu, proti đavlu i proti napastima! Kako nije dosta, da je dijete rođeno i da živi, već mora rasti i ojačati se; tako i nama nije dosta Krštenje, već se i Krizma hoće da nas krijepi u vjeri. Apostoli kad dočuše da je Filip obratio Samaritance i da ih je krstio, poslaše odmah biskupe Petra i Ivana, da ih krizmaju, te da prime Duha Svetoga. Po tomu se vidi da je isti Isus postavio ovaj Sakramenat; Apostoli, učenici Gospodinovi, sjegurno je da nijesu stvarali Sakramente po sebi, već da su ih dijelili po Isusovu nauku. Biskup polaže ruke nad svima skupa i govori: Primite Duha Svetoga, zato nitko ne smije izaći iz Crkve, prije nego je svršen sasvim sveti čin. U svetoj Krizmi primamo

Duha Svetoga, ili treću osobu presv. Trojstva, na *osobiti način*. On nas pojačava u vjeri, uhvanju i ljubavi. Apostoli prije dolaska Duha Svetoga bili su strašivice, a kašnje jaki i neustrašivi. Tako i mi iza sv. Krizme hrabro moramo se boriti proti đavlu, prcti grijehu i proti napastima. Svaki kršćanin mora da primi sv. Krizmu, i ako nije baš potrebita za spasenje, tko zapušta, da ju primi, griješi smrtno. Prijatelju, što bi ti rekao od putnika, koji ide kroz puteve pune lupeža, pa ne će noža ni puške?! tako i mi imamo napasti i neprijatelja, proti kojim se moramo junački boriti. Roditelji griješe smrtno, ne će li djecu da čine krizmati. Drago je roditeljima, da im djeca rastu jaki u tijelu, a za dušu ne mare, te ih puštaju, da budu uvijek djeca, iza svetog Krštenja u duhovnom životu. Jednom su se djeca krizmala odmah iza Krštenja. Sada od 7 do 8 godine svaki, koji je dobro izučen u potrebitim stvarima, može se krizmati. Budući da su Apostoli na Duhove Duha Sv. primili, to je i sada običaj sv. potvrdu dijeliti na taj blagdan; no ona se može u svako vrijeme podijeljivati. Prije sv. Krizme valja moliti Duha Svetoga, da dođe, i da nam podijeli milostivo svoje darove; jeli se u smrtnom grijehu, valja se ispovijedit, ili barem se skrušeno pokajati, jer inače tko bi se usudio taj Sakramenat sv. Potvrde primiti svjestan si teškoga grijeha, taj bi počinio svetogrđe. Nu općeniti je običaj, da krizmanik i ako se ne nalazi u smrtnome grijehu, ipak da se ispovijedi, te ako je od Pričesti, da se pričesti.

Sveta Krizma:

1. umnožava u nama milost posvećujuću,

2. daje nam Duha Svetoga, koji nas jači, da možemo vjeru svoju javno ispovijedati, i po njoj živjeti.

3. bilježi nam dušu neizbrisivim biljegom.

Krizmanik valja da znade stvari potrebite, to jest; Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu, Vjerovanje, 10. Zapovijedi Božjih, 5. Zapovijedi sv. Matere Crkve, 2. Poglavita Otajstva naše sv. Vjere; 7. sv. Sakramenata, 7. Dara Duha Svetoga; Djelo skrušenja, i suviše sve ono, što se tiče sv. Krizme. Krizmu svečano posvećuje biskup na Veliki Četvrtak. Krizma (smjesa od ulja i balsama) naznačuje milost, koju dijeli sv. potvrda. *Ulje* znači *jakost* u borbi, a *balsam ugodni miris* dobrih djela, kojima nam je po vas život mirisati.

Biskup krizmajući zlamenuje krizmanika sv. križem, da se njega nikada ne srami. Krizmanika udari biskup po licu za pokazat mu, da mora biti pripravan trpjeti sve za vjeru. *Mir s tobom* (pax tecum) reče mu biskup; želeći, da ostaje dugo milost božja u njegovom srcu. Krizmanik mora nastojati, da Duha Svetoga grijehom ne uvrijedi. Roditelji napokon moraju nastojati, da im se djeca krizmaju; jer kad su dobra djeca, biti će i bolji ljudi!

A ti, dragi krizmaniče, znaj da čim se bolje pripraviš, tim ćeš više primiti kod sv. potvrde darova i milosti Duha Svetoga. Najmanja od njih vrijedi više, nego sve zlato i blago ovoga svijeta.

Svaka milost božja pripravlja nam na nebesima sve bliže mjesto Bogu!

Pripravljaj se dakle marljivo! Pristupi na sv. Sakramente; uči katekizam i nastoj, da se okaniš zlih navada. Moli ovih dana: „Priđi duše Presveti!“ Gori srca!

Pokorom do pobjede

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/pokorom-do-pobjede.html

Splitski nadbiskup Stjepan Cupilli (1708.-1719.) u mnogome je značajan za našu crkvenu povijest. Njegovu je službu obilježilo teško doba mletačko-turskog rata 1714.-1718., ali i slavna obrana Sinja 1715. god., koji je čudesno oslobođen od turske opsade po zagovoru Majke Božje (na spomen te pobjede nastala je viteška igra alka).

No, kako je ta velika pobjeda izmoljena od neba? Izmoljena je pokorom!
Ovdje je bila ključna uloga nadbiskupa Cupillija.

Velika je sreća za nas to što kad želimo proučavati živote naših starih biskupa, ne trebamo kopati po arhivima tražeći izvore. Sve glavne izvore skupio je i objavio još u 18. stoljeću isusovac Daniel Farlati. To stalno naglašavam: hrvatski narod mora biti zahvalan tom čovjeku, jer je obavio jedan stvarno preteški posao. Ljudi ne shvaćaju kako je teško pretraživati stare arhive, gdje ti među tisućama dokumenata, ne možeš naći baš onaj koji te zanima (kao da tražiš iglu u sijenu).

Podatke o nadbiskupu Cupilliju objavio je Farlati u III. tomu svog djela ***Illyricum sacrum***.
Tu možemo čitati kako je za vrijeme rata s Turcima, nadbiskup Cupilli naredio pokoru (ne samo riječima, nego prvenstveno vlastitim primjerom), potaknuo je sve vojnike na kajanje i ispovijed, svjestan činjenice da su grijesi uzrok nesreća koje nas pogađaju.

Ovako piše Farlati:

"*primum illi maximae curae fuit, ut cives omnium ordinum ad veniam delictorum, opemque divinam exposcendam excitaret, publicis precibus et supplicationibus indictis, quibus ipsemet demisso capite, plenus lacrymarum, pedibus aliquando nudis, totiusque oris et corporis habitu ad religionem ac poenitentiam composito, interfuit ac prefuit. Tentoria et stationes militum frequens obibat; gravibus et vehementius concionibus adeo illorum animas permovebat, ut lacrymis perfusi, et acri scelerum suorum dolore confixi ad pedes sacerdotum, quos secum adduxerat, sese confitendi caussa abjicerent. Et ipse quoque confitentibus aures dabat; inde divinis mysteriis expiatos armatosque ac plenos bonae spei hortabatur, ut fortiter animoseque cum hostibus Christiani nominis pugnarent, ut pro Christo, si res ferat, gloriosam mortem non dubitarent.*"

("*prvo, najviše se brinuo da građane svih staleža potakne na kajanje za svoje grijehe, i moljenje Božje pomoći, odredivši javne molitve i prošnje, u kojima je on sam sudjelovao i predvodio ih, otkrivene glave, pun suza, ponekad i bosih nogu, i čitavim ustima i držanjem tijela usmjerenim na vjeru i pokoru. Često je obilazio šatore i postaje vojnika; svojim ozbiljnim i žestokim propovijedima toliko je dirnuo njihove duše, da su se u suzama i velikoj boli zbog svojih grijeha, bacali pred noge svećenicima, koje je sa sobom doveo, kako bi se ispovijedili. I on je sam ispovijedao; a zatim ih je, okrjepljene i ojačane božanskim otajstvima, i pune dobre nade, hrabrio da se čvrsto i ustrajno bore s neprijateljima kršćanskoga imena, i da za Krista, ako bude potrebno, ne oklijevaju umrijeti.*")

Za vrijeme turske opsade Sinja, nadbiskup Cupilli pošao je u selo Dicmo, u neposrednoj blizini bojišnice:

"*Obsessos ut quoquo posset modo succurerret, Stephanus explicato erectoque crucis vexillo cum delecta clericorum manu advolavit. Haud longe ab arce substitit in quadam villula, cui nomen est Dicmo; ac licet undique a barbaris pericula impenderent, ibidem opperiri statuit, dum aditus aliquis patefieret, qua se suosque in oppidum intromitteret, ut obsessis solatio et auxillio esset, eosque suis verbis et exemplis ad sustinendos et repellendos Turcarum impetus accenderet.*"

("*Da nekako pomogne onima pod opsadom, Stjepan je prišao s razvijenom i uzdignutom zastavom križa, sa odabranom četom klerika. Zadržao se nedaleko od utvrde, u jednom malom selu koje se zove Dicmo; i iako je posvuda prijetila opasnost od barbara [Turaka], odlučio se ondje kriti; dok se ne otvori neki prolaz, kojim bi se mogao sa svojima prebaciti u utvrdu, da ljudima pod opsadom donese utjehu i pomoć, i da ih svojim riječima i primjerom potakne na otpor i odbijanje turskih navala.*")

Iz Dicma, biskup Cupilli piše pismo papi Klementu XI. (9. kolovoza 1715.) u kojem moli papinu pomoć za borbu protiv Turaka. To pismo možete naći i na drugim stranicama, pa nema potrebe da ga ovdje navodim.

Nakon čudesne pobjede nad Turcima, nadbiskup Cupilli služi svečane mise zahvalnice u Splitu i Sinju:

"*Tunc Stephanus Spalatum regressus primum in aede Metropolitana ingenti civium eo confluentium frequentia, deinde Signum profectus in templo ejus oppidi primario ritu solemni et rem divinam fecit, et gratias pro Arce extremis obsidionis periculis exempta Deo sospiti persolvit; utrobique concione ad populum habita, in qua tam insignis beneficii divinitus accepti magnitudinem gravissimis verbis et sententiis explicavit.*"

("*Tada je Stjepan vrativši se u Split, prvo u metropolitanskom hramu, uz veliko mnoštvo građana, a zatim pošavši u Sinj, u hramu te utvrde svečanim obredom održao bogoslužje, i iskazao zahvalu Bogu što je tvrđava oslobođena krajnjih opasnosti opsade; i tamo održao propovijed puku, u kojoj je značajnim riječima objasnio svu veličinu tog dara primljenog od Boga.*")

Krunjenje čudotvorne Gospe Sinjske

Nadbiskup Cupilli se također iskazao kao gorljivi širitelj katoličke vjere.
Zapravo, više od 60% biografskih podataka koje je Farlati iznio o Cupilliju odnose se na njegovo nastojanje oko obraćenja protestanata, istočnih raskolnika, muhamedanaca i židova.
Ne znam zašto to današnji povjesničari zaobilaze. Očito im ta tema nije interesantna. To je jedan dobar primjer kako se danas piše povijest. Mnogi povjesničari čitajući izvore, uzmu samo ono što je njima zanimljivo i to objave, a sve ostalo zanemare. I onda do publike dopre samo polovična slika o pojedinim događajima... Zato se uvijek moramo vraćati izvorima. I sva sreća da su nam danas svi glavni izvori pri ruci. Ovo je bila jedna mala digresija. Vratimo se na temu...

Farlati daje jednu zanimljivu informaciju koja može biti poticaj za daljnje istraživanje:

"*Extat accurate descriptus catalogus illorum , quos Stephanus vel a schismate, vel ab haeresi Lutherana et Calviniana, vel denique a Mahometana et Judaica superstitione ad rectam in Deum fidem sinumque Ecclesiae Catholicae traduxit. Hi autem numero fuerunt fere ad qingentos...*"

("*Postoji točno popisani katalog onih koje je Stjepan bilo od raskola, bilo od luteranskog i kalvinističkog krivovjerja, bilo pak od muhamedanskog i židovskog praznovjerja, privukao na ispravnu vjeru u Boga i u krilo Katoličke Crkve. Ovih je naime brojem oko petsto...*")

Nadbiskup Cupilli je također pratio zbivanja u Crkvi u drugim zemljama. S velikom je boli promatrao kako se u Francuskoj širi jansenističko krivovjerje.

U pismu jednom francuskom biskupu u studenom 1717., Cupilli tvrdi da se takvo krivovjerje nikada ne bi moglo pojaviti u Dalmaciji - i to zahvaljujući ćudi ovdašnjih ljudi. Daje zanimljiv opis našeg puka u Dalmatinskoj zagori. Opisuje ih kao snažne ljude, zauzete borbom protiv Turaka, i vrlo sumnjičave prema novotarijama:

"*Hic siquidem fides orthodoxa ab Apostolorum discipulis plantata, aliorumque martyrum irrigata cruore, altas adeo defixit radices, ut omnium haeresum ventos eluserit. Quinimo strenuus Dalmata, de reprimenda Turcarum immanitate sollicitus, inutilium scholasticorum certaminum incuriosus, mavult Christiana catechesi instructus militari virtute, nec non praestita Christo Domino ejusque Vicario obedientia gloriari, quam novarum opinionum multitudine et subtilitate tempus contendere, pietatis fervorem imminuere, fideique puritatem discrimini exponere.*"

("*Ovdje je, naime, prava vjera posađena od učenika apostola i zalivena krvlju drugih mučenika, postavila toliko visoke korijene da je odbila vihore svih krivovjerja. Štoviše, snažni Dalmatinac, zauzet obranom od turskog divljaštva, nezainteresiran za beskorisne prepirke učenjaka, radije se poučen kršćanskim naukom hvali vojničkim vještinama i poslušnošću iskazanom Kristu Gospodinu i njegovom namjesniku, nego da gubi vrijeme na mnoštvo novih mišljenja i potankosti, koje izlažu opasnosti da umanje revnost pobožnosti i čistoću vjere.*")

Ovo je svakako zanimljiva crta karaktera ljudi u Dalmatinskoj zagori, koji traže kratke i jasne odgovore, a ne trpe filozofiranja, muljanja, izvrtanja... Nego, kaži jasno: "što smijem, a što ne smijem".
Možda je baš zbog toga u Dalmaciji bio tako popularan Katekizam sv. Roberta Bellarmina. Raširili su se brojni njegovi prijevodi (i preradbe) baš u tim krajevima, u 17. i 18. stoljeću.

No, da se vratimo malo na pokoru...
Važno je naglasiti da sve mjere koje je u pogledu pokore poduzimao nadbiskup Cupilli imaju temelj u nauku Crkve. To nisu bila nekakva njegova privatna mišljenja.

O nužnosti pokore i zadovoljštine autoritativno govori Tridentski koncil (sess. XIV., c.8.):

"*Procul dubio enim magnopere a peccato revocant, et quasi fraeno quodam coerceant hae satisfactoriae poenae, cautiores et vigilantiores in futurum poenitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis et vitiosis habitus, male vivendo comparatos... Neque vero securior ulla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem a Domino poenam, quam ut haec poenitentiae opera homines cum vero animi dolore frequentent.*"

("*Bez sumnje, ove kazne zadovoljštine uvelike odvraćaju od grijeha i na neki ih način obuzdavaju poput uzde, te pokornike čine opreznijima i budnijima za budućnost; također, liječe ostatke grijeha i opake navike koje su ljudi usvojili zlim življenjem... I nije u Crkvi Božjoj nijedan drugi način ikada bio smatran sigurnijim za odvraćanje kazni koje prijete od Gospodina, nego kad ljudi ova pokornička djela često čine sa pravom boli u duši.*")

A sad se možemo pitati: Koja su to pokornička djela? Što, gdje, kako?

Prvo i osnovno, da se čovjek ponizi u srcu i obavi čin kajanja (što bismo zapravo trebali činiti prije svake molitve).
Zatim, stoji nam na raspolaganju čitav niz pokorničkih molitava iz bogate crkvene tradicije.

Ovdje prvo mjesto pripada pokorničkim psalmima. Klečeći izmoliš sedam pokorničkih psalama i Litanije svih svetih. To je sve skupa oko 25 minuta klečanja i molitve.
Mislim da to nije puno.

Taj način pokore vidimo već kod sv. Augustina, koji se pripremao za smrt moleći pokorničke psalme. Ova metoda je kroz sva stoljeća zadržala poglavito mjesto u kršćanskoj pokori. Pa tako, npr. iz spisa sv. Roberta Bellarmina možemo zaključiti da je u njegovo vrijeme (16.-17. stoljeće) uobičajena pokora koju su svećenici određivali ljudima na ispovijedi bila da par dana poste o kruhu i vodi, i mole pokorničke psalme i Litanije svih svetih.

Rimski brevijar sv. Pija V. nalagao je klericima da mole pokorničke psalme u korizmene petke, iako je sv. Pio V. odredio da ta dužnost ne obvezuje pod smrtni grijeh (da tim više mogu obavljati tu pobožnost s ljubavlju, a ne pod pritiskom). Neki su pak crkveni redovi imali strogu obvezu da mole pokorničke psalme svaki petak kroz cijelu godinu.

U svim starim molitvenicima (koji su uređeni u duhu Rimskog brevijara), uvijek dolaze pokornički psalmi prije Litanija svih svetih.

Evo iz jedne **odlične knjižice** iz 1925., koja sadrži Mali oficij Blažene Djevice Marije, Oficij za pokojne (uključujući i cijeli oficij za Dušni dan), gradualne psalme, pokorničke psalme, te Litanije svih svetih - a sve po Rimskom brevijaru sv. Pija X. (usklađeno s konstitucijom *Divino afflatu* iz 1911.).

tis auxílii: ut te toto corde perquírant, et, quæ digne póstulant, cónsequi mereántur. Per Christum, Dóminum nostrum. ℟. Amen.

SEPTEM PSALMI PÆNITENTIALES
CUM LITANIIS

Sicubi recitentur in Choro, congrue dicuntur post Matutinum et Laudes diei flexis genibus, dicto Benedicámus Dómino et Deo grátias; extra Chorum pro temporis opportunitate.

Litaniæ similiter, quando in Festo S. Marci et in triduo ante Ascensionem dicendæ sunt sine Psalmis Pœnitentialibus, ubi non fit Processio, dicuntur flexis genibus in Choro post Matutinum et Laudes diei, dicto Benedicámus Dómino et Deo grátias; extra Chorum vero pro temporis opportunitate. Sed neque in Choro neque extra Chorum anticipari possunt de sero.

Ant. Ne reminiscáris.

Psalmus 6

Dómine, ne in furóre tuo árguas me, * neque in ira tua corrípias me.

Miserére mei, Dómine, quóniam infírmus sum: * sana me, Dómine, quóniam conturbáta sunt ossa mea.

Et ánima mea turbáta est valde: * sed tu, Dómine, úsquequo?

Convértere, Dómine, et éripe ánimam meam: * salvum me fac propter misericórdiam tuam.

Quóniam non est in morte qui memor sit tui: * in inférno autem quis confitébitur tibi?

Laborávi in gémitu meo, lavábo per síngulas noctes lectum meum: * lácrimis meis stratum meum rigábo.

Turbátus est a furóre óculus meus: * inveterávi inter omnes inimícos meos.

Discédite a me, omnes, qui operámini iniquitátem: * quóniam exaudívit Dóminus vocem fletus mei.

Exaudívit Dóminus deprecatiónem meam, * Dóminus oratiónem meam suscépit.

Erubéscant, et conturbéntur veheménter omnes inimíci mei: * convertántur et erubéscant valde velóciter.

Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 31

Beáti, quorum remíssæ sunt iniquitátes: * et quorum tecta sunt peccáta.

Beátus vir, cui non imputávit Dóminus peccátum, * nec est in spíritu ejus dolus.

Quóniam tácui, inveterávérunt ossa mea, * dum clamárem tota die.

Quóniam die ac nocte graváta est super me manus tua: * convérsus sum in ærúmna mea, dum confígitur spina.

Delíctum meum cógnitum tibi feci: * et injustítiam meam non abscóndi.

Dixi: Confitébor advérsum me injustítiam meam Dómino: * et tu remisísti impietátem peccáti mei.

Pro hac orábit ad te omnis sanctus, * in témpore opportúno.

Verúmtamen in dilúvio aquárum multárum, * ad eum non approximábunt.

Tu es refúgium meum a tribulatióne, quæ circúmdedit me: * exsultátio mea, érue me a circumdántibus me.

Intelléctum tibi dabo, et ínstruam te in via hac, qua gradiéris: * firmábo super te óculos meos.

Nolíte fíeri sicut equus et mulus, * quibus non est intelléctus.

In camo et freno maxíllas eórum constrínge, * qui non approximant ad te.

Multa flagélla peccatóris, * sperántem autem in Dómino misericórdia circúmdabit.

Lætámini in Dómino et exsultáte, justi, * et gloriámini, omnes recti corde.

Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 37

Dómine, ne in furóre tuo árguas me, * neque in ira tua corrípias me.

Quóniam sagíttæ tuæ infíxæ sunt mihi: * et confirmásti super me manum tuam.

Non est sánitas in carne mea a fácie iræ tuæ: * non est pax óssibus meis a fácie peccatórum meórum.

Quóniam iniquitátes meæ supergréssæ sunt caput meum: * et sicut onus grave gravátæ sunt super me.

Putruérunt et corrúptæ sunt cicatríces meæ, * a fácie insipiéntiæ meæ.

Miser factus sum, et curvátus sum usque in finem: * tota die contristátus ingrediébar.

Quóniam lumbi mei impléti sunt illusiónibus: * et non est sánitas in carne mea.

Afflíctus sum, et humiliátus sum nimis: * rugiébam a gémitu cordis mei.

Dómine, ante te omne desidérium meum: * et gémitus meus a te non est abscónditus.

Cor meum conturbátum est, derelíquit me virtus mea: * et lumen oculórum meórum, et ipsum non est mecum.

Amíci mei, et próximi mei * advérsum me appropinquavérunt, et stetérunt.

Et qui juxta me erant, de longe stetérunt: * et vim faciébant qui quærébant ánimam meam.

Et qui inquirébant mala mihi, locúti sunt

vanitátes: * et dolos tota die meditabántur.

Ego autem tamquam surdus non audiébam: * et sicut mutus non apériens os suum.

Et factus sum sicut homo non áudiens: * et non habens in ore suo redargutiónes.

Quóniam in te, Dómine, sperávi: * tu exáudies me, Dómine, Deus meus.

Quia dixi: Nequándo supergáudeant mihi inimíci mei: * et dum commovéntur pedes mei, super me magna locúti sunt.

Quóniam ego in flagélla parátus sum: * et dolor meus in conspéctu meo semper.

Quóniam iniquitátem meam annuntiábo: * et cogitábo pro peccáto meo.

Inimíci autem mei vivunt, et confirmáti sunt super me: * et multiplicáti sunt qui odérunt me iníque.

Qui retríbuunt mala pro bonis, detrahébant mihi: * quóniam sequébar bonitátem.

Ne derelínquas me, Dómine, Deus meus: * ne discésseris a me.

Inténde in adjutórium meum, * Dómine, Deus salútis meæ.

Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 50

Miserére mei, Deus, * secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, * dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab iniquitáte mea: * et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: * et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: * ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim, in iniquitátibus concéptus sum:

* et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim, veritátem dilexísti: * incérta et occúlta sapiéntiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium et lætítiam: * et exsultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: * et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: * et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.

Redde mihi lætítiam salutáris tui: * et spíritu principáli confírma me.

Docébo iníquos vias tuas: * et ímpii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus, Deus, Deus salútis meæ: * et exsultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: * et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique: * holocáustis non delectáberis.

Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum, et humiliátum, Deus, non despícies.

Benígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua Sion: * ut ædificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrifícium justítiæ, oblatiónes, et holocáusta: * tunc impónent super altáre tuum vítulos.

Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 101

Dómine, exáudi oratiónem meam: * et clamor meus ad te véniat.

Non avértas fáciem tuam a me: * in quacúmque die tríbulor,

inclína ad me aurem tuam.
In quacúmque die invocávero te, * velóciter exáudi me.
Quia defecérunt sicut fumus dies mei: * et ossa mea sicut crémium aruérunt.
Percússus sum ut fœnum, et áruit cor meum: * quia oblítus sum comédere panem meum.
A voce gémitus mei * adhæsit os meum carni meæ.
Símilis factus sum pellicáno solitúdinis: * factus sum sicut nyctícorax in domicílio.
Vigilávi, * et factus sum sicut passer solitárius in tecto.
Tota die exprobrábant mihi inimíci mei: * et qui laudábant me, advérsum me jurábant.
Quia cinerem tamquam panem manducábam, * et potum meum cum fletu miscébam.
A fácie iræ et indignatiónis tuæ: * quia élevans allisísti me.
Dies mei sicut umbra declinavérunt: * et ego sicut fœnum árui.
Tu autem, Dómine, in ætérnum pérmanes: * et memoriále tuum in generatiónem et generatiónem.
Tu exsúrgens miseréberis Sion: * quia tempus miseréndi ejus, quia venit tempus.
Quóniam placuérunt servis tuis lápides ejus: * et terræ ejus miserebúntur.
Et timébunt gentes nomen tuum, Dómine, * et omnes reges terræ glóriam tuam.
Quia ædificávit Dóminus Sion: * et vidébitur in glória sua.
Respéxit in oratiónem humílium: * et non sprevit precem eórum.
Scribántur hæc in generatióne áltera: * et pópulus, qui creábitur, laudábit Dóminum:
Quia prospéxit de excélso sancto suo: * Dóminus de cælo in terram aspéxit:
Ut audíret gémitus compeditórum: * ut sólveret fílios interemptórum:
Ut annúntient in Sion nomen Dómini: * et laudem ejus in Jerúsalem.
In conveniéndo pópulos in unum, * et reges ut sérviant Dómino.
Respóndit ei in via virtútis suæ: * Paucitátem diérum meórum núntia mihi.
Ne révoces me in dimídio diérum meórum: * in generatiónem et generatiónem anni tui.
Inítio tu, Dómine, terram fundásti: * et ópera mánuum tuárum sunt cæli.
Ipsi períbunt, tu autem pérmanes: * et omnes sicut vestiméntum veteráscent.
Et sicut opertórium mutábis eos, et mutabúntur: * tu autem idem ipse es, et anni tui non defícient.
Fílii servórum tuórum habitábunt: * et semen eórum in sæculum dirigétur.
Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 129

De profúndis clamávi ad te, Dómine: * Dómine, exáudi vocem meam:
Fiant aures tuæ intendéntes, * in vocem deprecatiónis meæ.
Si iniquitátes observáveris, Dómine: * Dómine, quis sustinébit?
Quia apud te propitiátio est: * et propter legem tuam sustínui te, Dómine.
Sustínuit ánima mea in verbo ejus: * sperávit ánima mea in Dómino.
A custódia matutína usque ad noctem: * speret Israel in Dómino.
Quia apud Dóminum misericórdia: * et copiósa apud eum redémptio.

Et ipse rédimet Israel, * ex ómnibus iniquitátibus ejus.
Glória Patri.
Sicut erat.

Psalmus 142

Dómine, exáudi oratiónem meam: áuribus pércipe obsecratiónem meam in veritáte tua: * exáudi me in tua justítia.
Et non intres in judícium cum servo tuo: * quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.
Quia persecútus est inimícus ánimam meam: * humiliávit in terra vitam meam.
Collocávit me in obscúris sicut mórtuos sæculi: * et anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.
Memor fui diérum antiquórum, meditátus sum in ómnibus opéribus tuis: * in factis mánuum tuárum meditábar.
Expándi manus meas ad te: * ánima mea sicut terra sine aqua tibi.
Velóciter exáudi me, Dómine: * defécit spíritus meus.
Non avértas fáciem tuam a me: * et símilis ero descendéntibus in lacum.
Audítam fac mihi mane misericórdiam tuam: * quia in te sperávi.
Notam fac mihi viam, in qua ámbulem: * quia ad te levávi ánimam meam.
Eripe me de inimícis meis, Dómine, ad te confúgi: * doce me fácere voluntátem tuam, quia Deus meus es tu.
Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram rectam: * propter nomen tuum, Dómine, vivificábis me, in æquitáte tua.
Edúces de tribulatióne ánimam meam: * et in misericórdia tua dispérdes inimícos meos.
Et perdes omnes, qui tríbulant ánimam meam: * quóniam ego servus tuus sum.
Glória Patri.
Sicut erat.

Ant. Ne reminiscáris, Dómine, delícta nostra vel paréntum nostrórum, neque vindíctam sumas de peccátis nostris.

Litaniæ

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.
Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.
Pater de cælis, Deus, miserére nobis.
Fili, Redémptor mundi, Deus, miserére nobis.
Spíritus Sancte, Deus, miserére nobis.
Sancta Trínitas, unus Deus, miserére nobis.
Sancta María, ora pro nobis.
Sancta Dei Génetrix, ora.
Sancta Virgo vírginum, ora.
Sancte Míchael, ora.
Sancte Gábriel, ora.
Sancte Ráphael, ora.
Omnes sancti Angeli et Archángeli, oráte pro nobis.
Omnes sancti beatórum Spirítuum órdines, oráte.
Sancte Joánnes Baptísta, ora pro nobis.
Sancte Joseph, ora.
Omnes sancti Patriárchæ et Prophétæ, oráte.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andréa, ora.
Sancte Jacóbe, ora.
Sancte Joánnes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Jacóbe, ora.
Sancte Philíppe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.
Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thaddæe, ora.
Sancte Matthía, ora.
Sancte Bárnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes sancti Apóstoli et Evangelístæ, oráte.
Omnes sancti Discípuli Dómini, oráte.
Omnes sancti Innocéntes, oráte.

Sancte Stéphane, ora.
Sancte Laurénti, ora.
Sancte Vincénti, ora.
Sancti Fabiáne et Sebastiáne, oráte.
Sancti Joánnes et Paule, oráte.
Sancti Cosma et Damiáne, oráte.
Sancti Gervási et Protási, oráte.
Omnes sancti Mártyres, oráte.
Sancte Silvéster, ora.
Sancte Gregóri, ora.
Sancte Ambrósi, ora.
Sancte Augustíne, ora.
Sancte Hierónyme, ora.
Sancte Martíne, ora.
Sancte Nicoláe, ora.
Omnes sancti Pontífices et Confessóres, oráte.
Omnes sancti Doctóres, oráte.
Sancte Antóni, ora.
Sancte Benedícte, ora.
Sancte Bernárde, ora.
Sancte Domínice, ora.
Sancte Francísce, ora.
Omnes sancti Sacerdótes et Levítæ, oráte.
Omnes sancti Mónachi et Eremítæ, oráte.
Sancta María Magdaléna, ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lúcia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcília, ora.
Sancta Catharína, ora.
Sancta Anastásia, ora.
Omnes sanctæ Vírgines et Víduæ, oráte.
Omnes Sancti et Sanctæ Dei, intercédite pro nobis.
Propítius esto, parce nobis, Dómine.
Propítius esto, exáudi nos, Dómine.
Ab omni malo, líbera nos, Dómine.
Ab omni peccáto, líbera.
Ab ira tua, líbera.
A subitánea et improvísa morte, líbera.
Ab insídiis diáboli, líbera.
Ab ira, et ódio, et omni mala voluntáte, líbera.
A spíritu fornicatiónis, líbera.
A fúlgure et tempestáte, líbera.
A flagéllo terræmótus, líbera.

A peste, fame et bello, líbera.
A morte perpétua, líb.
Per mystérium sanctæ Incarnatiónis tuæ, líbera.
Per advéntum tuum, líbera.
Per nativitátem tuam, líbera.
Per baptísmum et sanctum jejúnium tuum, líbera.
Per crucem et passiónem tuam, líbera.
Per mortem et sepultúram tuam, líbera.
Per sanctam resurrectiónem tuam, líbera.
Per admirábilem ascensiónem tuam, líbera.
Per advéntum Spíritus Sancti Paráclíti, líb.
In die judícii, líbera.
Peccatóres, te rogámus, audi nos.
Ut nobis parcas, te rogámus, audi nos.
Ut nobis indúlgeas, te rogámus, audi nos.
Ut ad veram pœniténtiam nos perdúcere dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut Ecclésiam tuam sanctam régere et conserváre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut domnum Apostólicum et omnes ecclesiásticos órdines in sancta religióne conserváre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut inimícos sanctæ Ecclésiæ humiliáre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut régibus et princípibus christiánis pacem et veram concórdiam donáre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut cuncto pópulo christiáno pacem et unitátem largíri dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut omnes errántes ad unitátem Ecclésiæ revocáre, et infidéles univérsos ad Evangélii lumen perdúcere dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut nosmetípsos in tuo sancto servítio confortáre et conserváre

dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut mentes nostras ad cæléstia desidéria érigas, te rogámus, audi nos.
Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retríbuas, te rogámus, audi nos.
Ut ánimas nostras, fratrum, propinquórum et benefactórum nostrórum ab ætérna damnatióne erípias, te rogámus, audi nos.
Ut fructus terræ dare et conserváre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut ómnibus fidélibus defúnctis réquiem ætérnam donáre dignéris, te rogámus, audi nos.
Ut nos exaudíre dignéris, te rogámus, audi nos.
Fili Dei, te rogámus, audi nos.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.
Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.
Kýrie, eléison.
Christe, eléison.
Kýrie, eléison.

Pater noster secreto usque ad

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem. ℟. Sed líbera nos a malo.

Psalmus 69

Deus, in adjutórium meum inténde: * Dómine, ad adjuvándum me festína.

Confundántur et revereántur, * qui quærunt ánimam meam.

Avertántur retrórsum, et erubéscant, * qui volunt mihi mala.

Avertántur statim erubescéntes, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exsúltent et læténtur in te omnes qui quærunt te, * et dicant semper: Magnificétur

Dóminus: qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus, et pauper sum: * Deus, ádjuva me.

Adjútor meus, et liberátor meus es tu: * Dómine, ne moréris.

Glória Patri.

Sicut erat.

℣. Salvos fac servos tuos. ℟. Deus meus, sperántes in te.

℣. Esto nobis, Dómine, turris fortitúdinis. ℟. A fácie inimíci.

℣. Nihil proficiat inimícus in nobis. ℟. Et fílius iniquitátis non appónat nocére nobis.

℣. Dómine, non secúndum peccáta nostra fácias nobis. ℟. Neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nobis.

℣. Orémus pro Pontífice nostro N. ℟. Dóminus consérvet eum, et vivíficet eum, et beátum fáciat eum in terra, et non tradat eum in ánimam inimicórum ejus.

℣. Orémus pro benefactóribus nostris. ℟. Retribúere dignáre, Dómine, ómnibus, nobis bona faciéntibus propter nomen tuum, vitam ætérnam. Amen.

℣. Orémus pro fidélibus defúnctis. ℟. Réquiem ætérnam dona eis, Dómine, et lux perpétua lúceat eis.

℣. Requiéscant in pace. ℟. Amen.

℣. Pro frátribus nostris absséntibus. ℟. Salvos fac servos tuos, Deus meus, sperántes in te.

℣. Mitte eis, Dómine, auxílium de sancto. ℟. Et de Sion tuére eos.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam. ℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio

Deus, cui próprium est miseréri semper et párcere: súsci-

pe deprecatiónem nostram; ut nos, et omnes fámulos tuos, quos delictórum caténa constríngit, miserátio tuæ pietátis cleménter absólvat.

Exáudi, quæsumus, Dómine, súpplicum preces, et confiténtium tibi parce peccátis: ut páriter nobis indulgéntiam tríbuas benígnus et pacem.

Ineffábilem nobis, Dómine, misericórdiam tuam cleménter osténde: ut simul nos et a peccátis ómnibus éxuas, et a pœnis, quas pro his merémur, erípias.

Deus, qui culpa offéndéris, pæniténtia placáris: preces pópuli tui supplicántis propítius réspice; et flagélla tuæ iracúndiæ, quæ pro peccátis nostris merémur, avérte.

Omnípotens sempitérne Deus, miserére fámulo tuo Pontífici nostro N., et dírige eum secúndum tuam cleméntiam in viam salútis ætérnæ: ut, te donánte, tibi plácita cúpiat, et tota virtúte perfíciat.

Deus, a quo sancta desidéria, recta consília et justa sunt ópera: da servis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem; ut et corda nostra mandátis tuis dédita, et, hóstium subláta formídine, témpora sint, tua protectióne, tranquílla.

Ure igne Sancti Spíritus renes nostros et cor nostrum, Dómine: ut tibi casto córpore serviámus, et mundo corde placeámus.

Fidélium, Deus, ómnium Cónditor et Redémptor, animábus famulórum famularúmque tuárum remissiónem cunctórum tríbue peccatórum: ut indulgéntiam, quam semper optavérunt, piis supplicatiónibus consequántur.

Actiónes nostras, quæsumus, Dómine, aspirándo præveni et adjuvándo proséquere: ut cuncta nostra orátio et operátio a te semper incípiat, et per te cœpta finiátur.

Omnípotens sempitérne Deus, qui vivórum domináris simul et mortuórum, ómniúmque miseréris quos tuos fide et ópere futúros esse prænóscis: te súpplices exorámus; ut, pro quibus effúndere preces decrévimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne rétinet vel futúrum jam exútos córpore suscépit, intercedéntibus ómnibus Sanctis tuis, pietátis tuæ cleméntia, ómnium delictórum suórum véniam consequántur. Per Dóminum nostrum.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Exáudiat nos omnípotens et miséricors Dóminus. ℟. Amen.

℣. Et fidélium ánimæ per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Pobožni katolici to obavljaju na ovaj način

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/pobozni-katolici-to-obavljaju-na-ovaj.html

Prošli tjedan na Dušni dan, većina hrvatskih svećenika ipak se sjetila podsjetiti vjernike na mogućnost dobivanja potpunog oprosta za duše u čistilištu. To je dobar pokazatelj da, unatoč svemu, većina naših svećenika još uvijek nosi negdje u dubini srca pravi katolički osjećaj. Barem što se tiče ovog pitanja, možemo reći da je svima srce na pravom mjestu.

Dobre namjere su tu, ali je problem u nedostatku znanja o praktičnoj primjeni - i to jednako na strani svećenika i običnih vjernika.

Nadam se da se hrvatski katolici još uvijek sjećaju kako su njihovi preci koristili ovu veliku milost.

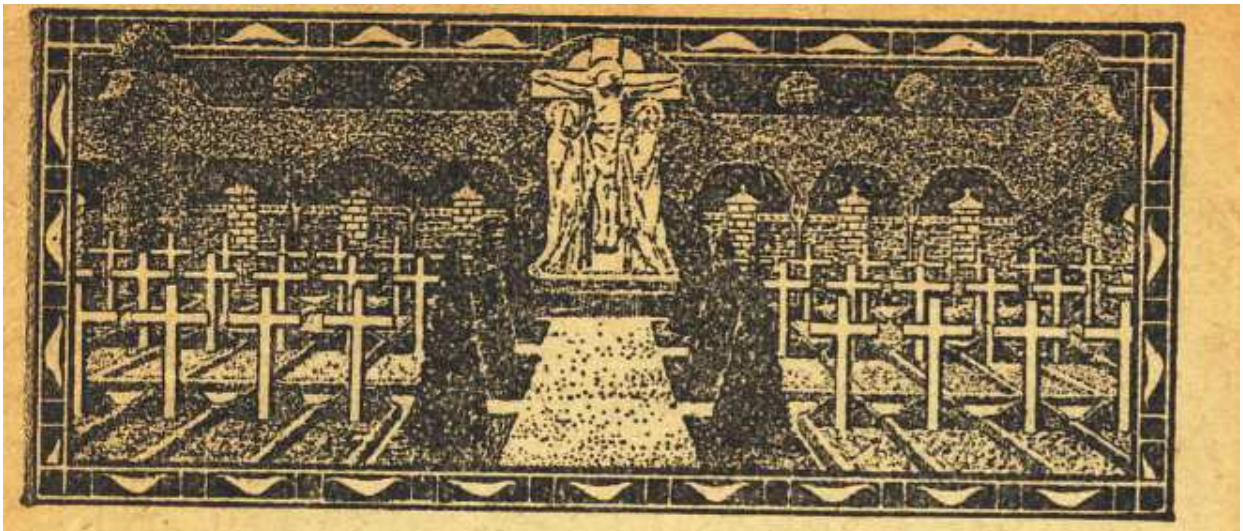

MOLITVA UOČI DUŠNOGA DANA

Mole se litanije lauretanske, a iza blagoslova sa Presvetim Sakramentom krunica za pokojnike, a zatim:

Pomolimo se.

Bože, Stvoritelju i Otkupitelju svih vjernih, udijeli slugama i službenicama svojim otpuštenje sviju grijeha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molitvama postignu. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

Potpuno oproštenje „Toties quoties“

Svi, koji su se ispovjedili i pričestili, mogu dobiti potpun oproštenje za duše u čistilištu od podneva Svih Svetih do ponoći Dušnoga dana, i to toliko puta, koliko puta pohode kojugod javnu ili polujavnu crkvu ili kapelu i ondje izmole šest Očenaša, Zdravomarija i Slava Ocu na nakanu Sv. Oca Pape.

Pobožni katolici obavljaju to na ovaj način: Na glavna vrata dolaze u crkvu, idu prema glavnom oltaru te odrede, kojoj će duši namijeniti potpuno oproštenje, što će ga steći propisanom molitvom. Nato izmole propisanih šest Očenaša i t. d. na nakanu Sv. Oca Pape i izađu na pokrajna vrata, pa opet uđu u crkvu, da steknu novo oproštenje za koju drugu dušu.

Iz molitvenika **Kruh nebeski**, Zagreb 1941., str. 144.

I da još jednom ponovimo što taj molitvenik podrazumijeva pod nakanom pape (u općim odredbama na početku, t. 6.)...

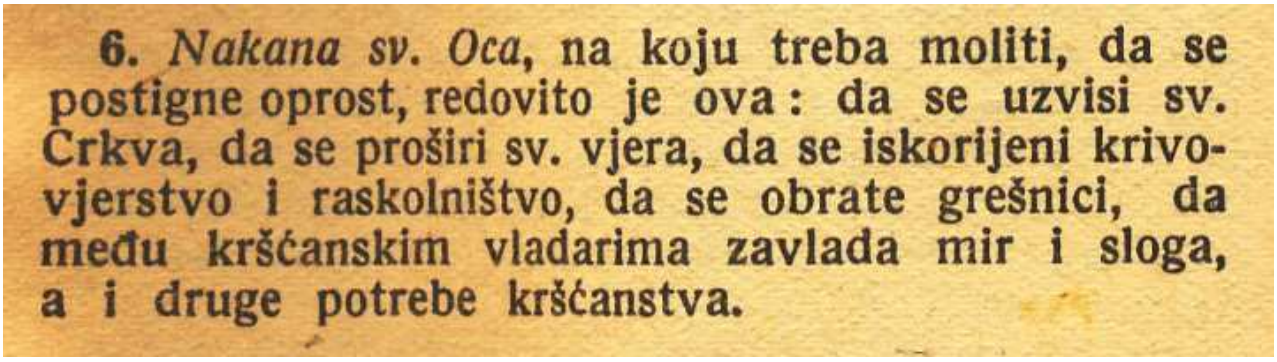

6. *Nakana sv. Oca*, na koju treba moliti, da se postigne oprost, redovito je ova: da se uzvisi sv. Crkva, da se proširi sv. vjera, da se iskorijeni krivovjerstvo i raskolništvo, da se obrate grešnici, da među kršćanskim vladarima zavlada mir i sloga, a i druge potrebe kršćanstva.

Pregled sadašnjeg stanja

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/pregled-sadasnjeg-stanja.html

Naslovnica molitvenika *"Srce Isusovo - spasenje naše"* iz 1971.

Nakon što je krajem 1960-ih uvedena nova disciplina oprosta, isusovci iz Palmotićeve su napravili detaljnu analizu novih odredaba, koja je izašla u prvom postkoncilskom izdanju molitvenika *Srce Isusovo - spasenje naše* (Zagreb 1971., str. 30.-38.).

To je, po mom mišljenju, dosada najbolji hrvatski pregled novih (danas važećih) odredaba o oprostima. Vidi se da su patri pristupili čitanju i tumačenju novih odredaba sa "tradicionalnim stavom". Ipak je u Palmotićevoj početkom 1970-ih još uvijek vladala dosta konzervativna atmosfera (pričest se dijelila isključivo klečeći, još nije bio ni postavljen "Novus-ordo oltar", ni razorena pričesna ograda itd.).

Patri starog kova su brinuli prije svega o spasenju duša.

Vrijedi stoga prenijeti ovaj detaljan i potpuni pregled discipline oprosta...

O OPROSTIMA

U valjanoj ispovijedi oprašta Bog svaki pa i najveći grijeh. Isto tako oprašta on grijehe i po savršenom pokajanju, ali pod uvjetom da teške grijehe ispovjedimo na prvoj slijedećoj ispovijedi. No svaki grijeh prouzrokuje osim uvrede Bogu nanesene — koja se uvijek i posve oprašta u ispovijedi i po savršenom pokajanju — još i vremenitu kaznu, koju Bog ne otpušta uvijek, ili je otpušta samo djelomično. Da se, dakle, udovolji tom zahtjevu Božje pravde, valja za počinjene grijehe činiti i pokoru na ovom svijetu ili u čistilištu.

U prvim stoljećima običavali su kršćani činiti javne i dugotrajne pokore za svoje grijehe, a i Crkva ih je nalagala za javne prestupke. S vremenom je taj način zadovoljavanja za grijehe bio sve više ublaživan zbog ljudske slaboće i novih okolnosti života. Ali jer za grijehe ipak treba Bogu dati dužnu zadovoljštinu, Crkva je sve više počela posizati za preobilnim blagom zasluga i zadovoljštine, koje su nam zaslužili Spasitelj, Blažena Djevica Marija i sveci. To primjenjivanje zasluga i zadovoljštine Spasitelja, Gospe i svetaca pojedinim vjernicima nazivamo oprostima.

Da netko dobije takav oprost, Crkva je postavila neke uvjete. To su određena dobra djela ili određene molitve.

Oprosti se dijele u potpune i djelomične. Tko dobije potpuni oprost, Crkva mu je iz svoje duhovne riznice namijenila toliko duhovnih zasluga i zadovoljštine, koliko je potrebno da se Božjoj pravdi zadovolji potpuno za sve ono što smo mi bili dužni do sada zadovoljiti za svoje grijehe bilo ovdje bilo u čistilištu. Za djelomičan oprost Crkva nam daje iz svoje duhovne riznice toliko zasluga i zadovoljštine, koliko smo već samim određenim činom zaslužili. Ako je dakle neki čin, propisan od Crkve, učinjen s većim žarom vjere, ufanja i ljubavi, to i od Boga dobivamo veće povećanje milosti i veći oprost od kazna, što smo ih zaslužili svojim grijesima. Crkva taj oprost od kazna podvostručuje dajući nam još toliko iz svoje duhovne riznice, koliko nam je već sam Bog dao za učinjeni čin. Prema tome, što je neko određeno propisano djelo obavljeno većim žarom, to se dobiva za njega i veći oprost.

Za potpuni oprost traži se sakramentalna ispovijed barem u roku od 15 dana, sveta pričest u roku od osam dana, da izvršimo propisano djelo, uz koje je vezan potpuni oprost, da izmolimo neku molitvu na nakanu Sv. Oca, npr. Očenaš i Vjerovanje, i da nismo duhovno privezani uz nijedan, pa ni laki grijeh.

Za djelomičan oprost ne traži se ispovijed ni pričest, nego samo milost posvetna i izvršenje određenog propisanog čina.

Potpuni oprost može se primiti samo jedanput na dan. Prema tome, tko je primio potpuni oprost za jedno određeno djelo, ne može ga primiti taj dan za drugo, makar je inače uz njega vezan potpuni oprost. No kako nam je teško znati, jesmo li za jedno djelo primili taj oprost ili nismo, može se u istom danu učiniti više djela uz koja je vezan oprost. Ako za svako od njih ne dobijemo potpuni oprost, dobivamo djelomičan.

Oprosti se ne mogu namijeniti za drugu živu osobu, ali se mogu namijeniti za pokojne kao molitva.

Zbirka oprosta donosi na prvome mjestu Opće oproste, koji potiču vjernike na kršćanski život i duh ljubavi. Zatim donosi popis molitava i pobožnih djela, koja su obdarena potpunim ili djelomičnim oprostom.

OPĆI OPROSTI

1. Djelomični oprost dobiva vjernik koji u obavljanju svojih dužnosti i podnošenju životnih teškoća u poniznom pouzdanju digne duh Bogu i doda makar u sebi, koji pobožni uzdah. Podjeljivanjem toga oprosta želi Crkva vjernike sjetiti na Kristovu zapovijed: »Treba uvijek moliti i ne prestajati«.

Isto tako želi ih potaći, da svoje dužnosti obavljaju sjedinjeni s Kristom.

2. Djelomični oprost dobiva vjernik koji u duhu vjere iz milosrđa nešto učini ili nešto od svoga daruje braći, koja su u potrebi. — Ovaj oprost potiče vjernike na djela ljubavi prema braći, kojima je potrebno duhovno ili tjelesno milosrđe.

3. Djelomični oprost dobiva vjernik, koji se u duhu pokore dragovoljno odreče dozvoljenih stvari, užitaka, koje voli. — Oprost potiče vjernike na samozataju, na nasljedovanje Krista u patnji. Samozataja je još vrednija, ako je spojena s djelima ljubavi.

POSEBNE MOLITVE SPOJENE S OPROSTIMA

Potpuni oprost možemo dobiti:

1. ako se barem pola sata klanjamo Presvetome;
2. ako barem pola sata čitamo Sveto pismo;
3. ako obavimo Križni put;
4. ako izmolimo u crkvi ili u obitelji Gospinu krunicu;
5. ako pobožno primimo preko radia Papin blagoslov;
6. ako u dane od 1. do 10. studenoga po-

božno pohodimo groblje te, barem u srcu, molimo za pokojne, možemo svaki dan dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti za duše u čistilištu;

7. na Veliki petak, ako pobožno prisustvujemo kod bogoslužja čašćenja križa i križ poljubimo;
8. ako smo tri dana obavljali duhovne vježbe;
9. na koncu misija, ako smo slušali nekoliko propovijedi;
10. na dan prve pričesti prvopričesnici i svi prisutni;
11. na dan svečane mlade mise mladomisnik i svi prisutni;
12. svećenik jubilarac na dan svoje srebrne, zlatne ili biserne mise, ako obnovi odluku da će savjesno izvršivati dužnosti svoga zvanja, kao i svi vjernici koji prisustvuju jubilejskoj misi;
13. ako pohodimo župsku crkvu na dan glavnog proštenja (titulara); ako pohodimo župsku crkvu na dan 2. kolovoza. Oba puta potrebno je izmoliti Očenaš i Vjerovanje.
14. na Dušni dan u svim crkvama, ali samo za duše u čistilištu.
15. na Novu godinu i na Duhove, ako javno u crkvi izmolimo himan »O dođi, Stvorče Duše Svet«;

16. na vigiliju Velike subote i na godišnjicu vlastitog krštenja tko obnovi krsni zavjet. Na vigiliju Velike subote to mora biti kod svetih obreda svečano s drugim vjernicima;

17. na Staru godinu, tko javno u crkvi izmoli ili pjeva himan »Tebe Boga hvalimo«. Mora biti službeni himan, a ne pučka pjesma;

18. u sve petke u korizmi, tko pred raspelom poslije pričesti izmoli molitvu »Evo ja, o dobri i preslatki Isuse«;

19. na blagdan svetog Ignacija, 31. srpnja, tko pohodi koju isusovačku crkvu i izmoli barem Očenaš i Vjerovanje. Isto tako, na blagdan svetog Dominika, 7. kolovoza, tko pohodi koju dominikansku crkvu; kao i na blagdan svetog Franje Asiškog, 4. listopada, tko pohodi koju franjevačku crkvu. To vrijedi za blagdane svih utemeljitelja redova, kao sv. Velika Terezija, sv. Ivan Bosko. . .

20. tko na Veliki četvrtak ili na Tijelovo u crkvi javno izmoli »Divnoj dakle. . .«

Djelomični oprost možemo dobiti:

1. ako izmolimo »Anđeo Gospodnji« ili u uskrsno vrijeme »Kraljice neba«;

2. ako izmolimo Vjerovanje apostolsko ili misno;
3. ako čitamo Sveto pismo manje od pola sata kao duhovno štivo;
4. ako probudimo čin vjere, ufanja i ljubavi i molimo pokajanje;
5. ako pobožno slušamo propovijed;
6. ako poučavamo druge u vjeri ili sami slušamo vjeronauk;
7. ako se pobožno prekrižimo;
8. ako izmolimo psalam 119. »Iz dubine« ili psalam 50. »Smiluj mi se, Bože«;
9. ako obavimo devetnicu pred Božić, Duhove, Uskrs i blagdan Bezgrješnog Začeća;
10. nakon duhovne pričesti;
11. ako izmolimo molitvu »Dušo Kristova, posveti me«;
12. ako izmolimo »Evo ja, o dobri i preslatki Isuse«. U korizmene petke potpun oprost;
13. za molitvu »Pokoj vječni daruj im, Gospodine«;
14. za molitvu »K tebi se, o sveti Josipe, utječemo«;
15. za sve odobrene litanije;
16. tko izmoli Gospin »Veliča duša moja Gospodina«;

17. tko izmoli mali oficij Majke Božje ili Srca Isusova;
18. za himan »Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš«;
19. tko izmoli koju odobrenu molitvu za svećenička ili redovnička zvanja«;
20. tko izmoli misnu molitvu sveca, koji se taj dan slavi;
21. tko izmoli »O sveta Gozbo, na kojoj se Krist blaguje«;
22. za molitve Gospi: »Pod tvoju se obranu«, »Spomeni se« i »Zdravo, Kraljice«;
23. za svaku obnovu krsnog zavjeta, osim godišnjice krštenja i Velike subote, kad se dobije potpuni oprost;
24. za razmatranje;
25. tko izmoli »Dođi, Duše Presveti« ili »O dođi Stvorče, Duše Svet«;
26. za svaki pohod Presvetome kraći od pola sata;
27. za himan »Tebe Boga hvalimo«;
28. tko pjeva ili moli »Divnoj dakle tajni ovoj«; na Veliki četvrtak i na Tijelovo može se dobiti potpuni oprost, ako se moli javno u crkvi;
29. tko izmoli »Anđele Božji, čuvaru moj. . .«;
30. Za molitvu »Zahvaljujemo ti, svemo-

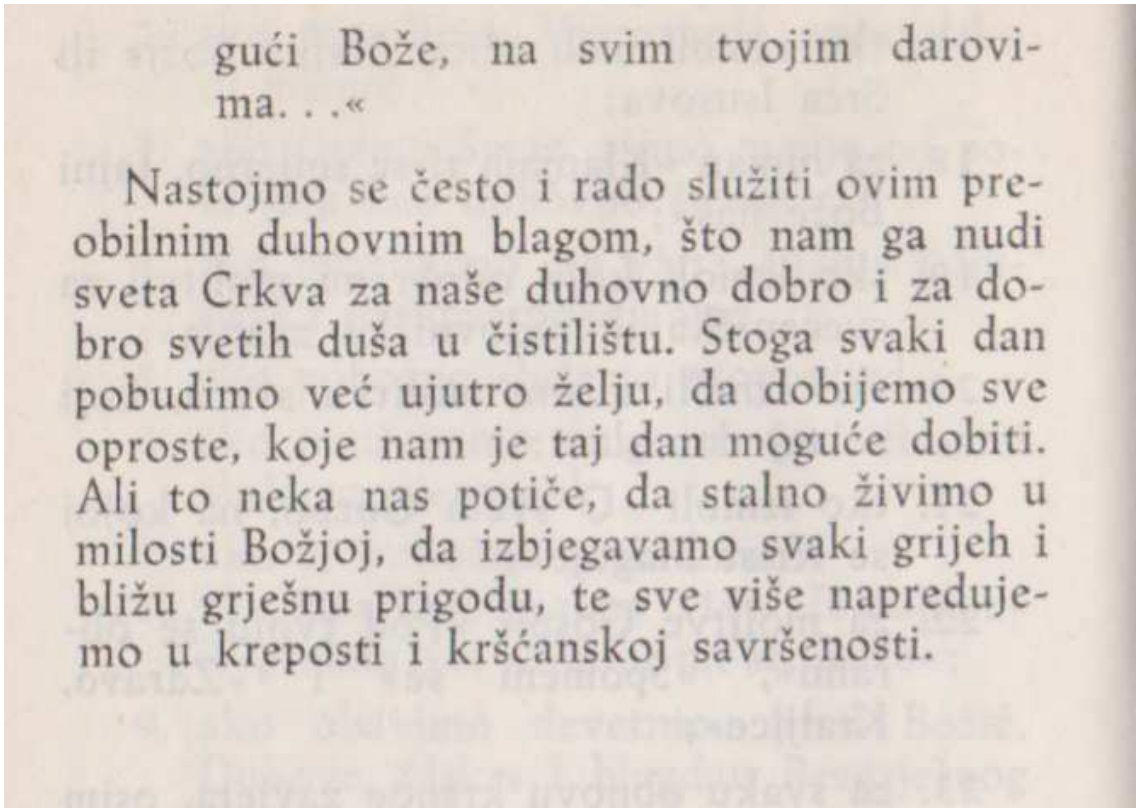

gući Bože, na svim tvojim darovima. . .«

Nastojmo se često i rado služiti ovim preobilnim duhovnim blagom, što nam ga nudi sveta Crkva za naše duhovno dobro i za dobro svetih duša u čistilištu. Stoga svaki dan pobudimo već ujutro želju, da dobijemo sve oproste, koje nam je taj dan moguće dobiti. Ali to neka nas potiče, da stalno živimo u milosti Božjoj, da izbjegavamo svaki grijeh i bližu grješnu prigodu, te sve više napredujemo u kreposti i kršćanskoj savršenosti.

Ovdje nije spomenuta jedna važna stvar, koja se prije uvijek naglašavala.
Samo dobivanje oprosta, pa čak i potpunog oprosta, ne oslobađa čovjeka od one općekršćanske dužnosti da čini pokoru. Govorim o onoj dužnosti svakoga kršćanina da čini pokoru dok god je na ovome svijetu.
"Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum coelorum!" - *"Činite pokoru, jer se približilo kraljevstvo nebesko!"* (Mt 4, 17)

O tome sam pisao u tekstu: ***Tko je "vere poenitens"?***

A lijepo je to rekao, na primjer, biskup Bouvier (*Treatise on Indulgences*, art. I., q. 3.).

QUESTION 3. *Do indulgences release us from the obligation of doing penance?*

By no means; for, in the first place, penance is commanded to all men without exception; secondly, we ought to imitate our Saviour and the Saints, whose lives were one continued penance; and, thirdly, the conditions on which indulgences are granted are burdensome, and thus in themselves are works of penance. Therefore an indulgence is a means of assisting the sinner in making satisfaction to God, by supplying the insufficiency of such satisfaction, and not in freeing him from this obligation.

Many have so multiplied their sins, or have committed crimes of such enormity, that entire centuries of the most austere penance would not discharge the debt: God commands them to perform what is in their power, and the Church comes to their assistance, and presents them with the means of increasing their satisfaction by indulgences. Indulgences are thus of infinite value; but they do not release from the obligation of performing penance.

Neće dopustiti da se u Hrvatsku uvuče sekta protestantska

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/nece-dopustiti-da-se-u-hrvatsku-uvuce.html

U mjesecima uoči onog velikog dana 15. siječnja 1905., kad je sv. Pio X. proglasio blaženim Marka Križevčanina, hrvatski se narod sve više oduševljavao primjerom tog našeg mučenika.

Mons. Karlo Horvat je 1904. u Rimu napisao knjigu ***Život blaženog Marka Križevčanina***, koja je ubrzo potom tiskana i u Zagrebu pod pokroviteljstvom Zagrebačke nadbiskupije.

U zaključku na kraju knjige, mons. Horvat je povezao borbu sv. Marka Križevčanina protiv protestantskog krivovjerja, sa općehrvatskom borbom za čistoću katoličke vjere u katoličkoj Hrvatskoj.
Horvat je kao vrsni povjesničar dobro znao da nije bilo gotovo nijedne sjednice Hrvatskog sabora u 16. i 17. stoljeću na kojoj se ne bi isticalo da je katolička vjera jedina vjera u Hrvatskoj, i da se treba pod svaku cijenu spriječiti ulazak protestantskim krivovjercima:

> "Nema gotovo sabora hrvatskoga u XVI. i XVII. vijeku, na kojem ne bi oci naši izjavili na prvom mjestu, da im je vjera katolička najveća svetinja, te da ne će nikako dopustiti, da se u starodnevno Kraljevstvo Hrvatsko uvuče sjeme raskolničko (pod tim misle na sektu protestantsku). Pače svojim poslanicima, što ih šalju na zajedničke sabore u Ugarsku, uvijek prvu uputu daju, da svečano izjave, da od sv. vjere katoličke ni pod koju cijenu ne odstupaju i da druge vjere osim katoličke u kraljevstvu svom ne poznaju."

Zaglavak...

Zaglavak.

Iz života i iz slavne mučeničke smrti blaženoga Marka Križevčanina jasno se razabira, što i koliko je držao bl. Marko do svete svoje vjere rimo-katoličke. S najvećim udivljenjem gledamo, kako on visoki crkveni dostojanstvenik, komu se nugjaju časti i zemaljska dobra, samo da se odreče svete vjere — sva ta zemaljska dobra odbacuje i prezire, jer mu je vjera njegova najveća svetinja. Rumenimo čitajući poruge i navale, kojima ga objegjuju neprijatelji njegovi, dok on postojan i nepokolebiv ne odstupa od svetinje otaca svojih, pače on ih sve kao pravi vojnik Kristov podnosi krotko i strpljivo. Srce nam plače sa strašnih i groznih muka, koje je samo izmisliti moglo opako i pokvareno ljudsko srce, a što ih sve junački i odvažno trpi naš zemljak, radije, nego da se iznevjeri Gospodu Bogu svojemu. A kad se te sve strašne muke završe tad radosni hvalimo Gospodu, što je dao milosti slugu svome blaženome Marku, zemljaku našemu, da za Njega podnese mučeničku smrt i steče mučeničku lovoriku. I gledajući malo dublje u povijest naroda hrvatskoga, dolazimo do toga, da se u blaženom Marku jasno odsijeva čitavo onodobno vjersko mišljenje

i oduševljenje hrvatskoga naroda. Dà, visoko su cijenili i poštivali djedovi naši baš u ono doba svetu vjeru svoju. U svakoj prigodi privatno i javno oni svoju vjeru s ponosom ističu.

Nema gotovo sabora hrvatskoga u XVI. i XVII. vijeku, na kojem ne bi oci naši izjavili na prvom mjestu, da im je vjera katolička najveća svetinja, te da ne će nikako dopustiti, da se u starodrevno kraljevstvo hrvatsko uvuče sjeme raskolničko (pod tim misle sektu protestantsku). Pače svojim poslanicima, što ih šalju na zajedničke sabore u Ugarsku, uvijek prvu uputu daju, da svečano izjave, da od sv. vjere katoličke ni pod koju cijenu ne odstupaju i da druge vjere osim katoličke u kraljevstvu svom ne poznaju. „Vjera je, kako lijepo veli naš hrvatski povjesničar, »ukrasa povijesti hrvatske ovoga vijeka«. Pak baš to oduševljenje za sv. vjeru, a po njoj i za domovinu, spasilo je hrvatski narod, da nije potpao pod turski jaram.

Blaženi naš Marko, onodobni mučenik, sjaje nam kao najljepša i najsjajnija zvijezda, kao prekrasan primjer kako treba ljubiti, cijeniti i štovati vjeru svoju, kako treba u njoj gledati najveću svetinju svoju.

Čvrstu vjeru treba da napose sačuva u ovo doba hrvatski naš narod, kad se danas sa svih strana po našoj domovini radi, da se hrvatskome narodu iz srca iščupa ta najveća svetinja njegova. Zaboravlja se, da hrvatski narod jedino u vjeri može crpati i nalaziti utjehe u teškim nevoljama i patnjama svojim, da je vjera čuvala i čuva narod hrvatski, da ne podlegne i ne zdvoji u raznim bijedama, što ga odasvud tište. Evo nam sjajnoga primjera, evo nam zemljaka bl. Marka, koga nam Gospod stavlja za primjer baš u dane ove, gdje su neprijatelji vjere najžešće na nju udarati stali. Molimo se blaženomu Marku, da nas

on pomogne svojim zagovorom kod Gospoda, da protivnici sv. vjere naše zlim namjerama ne uspiju. Molimo se njemu, da on moli u Gospoda za Hrvatsku domovinu našu i za cijeli naš narod, da po zagovoru njegovu Gospod pogleda na silne i velike potrebe naše te da nas u njima pomogne. Napokon neka nam blaženi Marko Križevčanin svojim zagovorom isprosi, da poslije ovoga bijednoga i nevaljaloga života postignemo vječni cilj i svrhu svoju.

Ponavljanje gradiva o kršćanskoj ženidbi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/ponavljanje-gradiva-o-krscanskoj-zenidbi.html

Za kršćansko razumijevanje ženidbe iznimno je važna starozavjetna Knjiga Tobije, i to naročito ona upozorenja koja daje arkanđeo Rafael u ***Tob 6, 16-17*** i ***Tob 6, 22***.

U Vulgati ovako glasi **Tob 6, 16-17**:

> "Tunc angelus Raphael dixit ei: Audi me, et ostendam tibi qui sunt, quibus praevalere potest daemonium. Hi namque qui coniugium ita suscipiunt, ut Deum a se et a sua mente excludant, et suae libidini ita vacent, sicut equus et mulus, quibus non est intellectus - habet potestatem daemonium super eos."
>
> ("Tada mu je anđeo Rafael rekao: 'Poslušaj me, i pokazat ću ti koji su oni, koje može nadvladati demon. Oni, naime, koji ženidbu tako primaju, da Boga isključuju od sebe i svoga uma, i tako se predaju svojoj požudi, poput konja i mule, koji nemaju razuma - nad njima ima vlast demon.' ")

Mislim da po ovim riječima možemo dobro prosuditi koliko danas ima brakova nad kojima vlada đavao. Je li onda čudno što ima toliko razvoda?

Drugo važno mjesto su one riječi iz **Tob 6, 22**, koje u Vulgati glase:
"accipies virginem cum timore Domini, amore filiorum magis quam libidine ductus"
(*"uzet ćeš djevicu sa strahom Gospodnjim, vođen više ljubavlju prema djeci [potomstvu], nego prema požudi"*)

Ova mjesta iz Tobije citira i ***Katekizam Tridentskog koncila*** u poglavlju o ženidbi (kad govori o razlozima zašto muškarac i žena sklapaju sakrament ženidbe), i napominje:

"*Atque una etiam haec causa fuit cur Deus ab initio matrimonium instituerit. Quare fit ut illorum sit scelus gravissimum, qui matrimonio iuncti, medicamentis vel conceptum impediunt vel partum abigunt: haec enim homicidarum impia conspiratio existimanda sit.*"

("*I ovo je također jedan razlog zašto je Bog od početka ustanovio ženidbu. Zbog toga je najteži zločin onih, koji združeni u braku, lijekovima bilo sprječavaju začeće, bilo čine pobačaj: ovo naime treba smatrati opakom urotom ubojicâ.*")

Vrijedi ovdje opet ponoviti svrhu ženidbe prema Zakoniku kanonskog prava iz 1917. (Can. 1013. § 1.):

"*Matrimonii finis primarius est procreatio atque educatio prolis; secundarius mutuum adiutorium et remedium concupiscentiae.*"

("*Prva svrha ženidbe je rađanje i podizanje potomstva; druga, međusobno pomaganje supružnika, i lijek protiv požude.*")

Kao što vjerojatno znate, modernistički su heretici (naročito kardinal Suenens) poveli pravi rat protiv ovog nauka na Drugom vatikanskom koncilu. Nažalost, djelomično su uspjeli, ubacivanjem raznih dvosmislenosti u neke dokumente.
Odraz toga je i novi Zakonik kanonskog prava 1983., koji je pomiješao svrhe ženidbe, tako da stavlja apstraktni pojam "zajedničko dobro supružnika" ispred dužnosti rađanja i podizanja djece!

Nekoliko misli o papinoj svjetovnoj vlasti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/nekoliko-misli-o-papinoj-svjetovnoj.html

Papa osim duhovne vlasti ima i svjetovnu vlast. I danas pape obnašaju svjetovnu vlast - ako ništa drugo, a ono barem kao poglavari vatikanske države.
U ovom tekstu pogledat ćemo jedan drugi aspekt papine vlasti: njegovu vlast nad narodima i državama.

Pravu kršćansku poziciju o tom pitanju najbolje je i najtočnije izrazio veliki franjevački učitelj, sv. Bonaventura u djelu *De ecclesiastica hierarchia* (p. II., cap. 1.):

"*...sicut spiritus dignitate et officio praecellit corpus, sic potestas spiritualis dignior est quam saecularis, et ideo bene sortitur nomen dominationis. Unde regalis potestas subiacet potestati et auctoritati spirituali, sicut in prima canonica Petri dicitur: 'Vos estis gens sancta, regale sacerdotium' (I. Petr. 2, 9). Nam temporale regnum velut quoddam adiectum subiacet sacerdotio in Novo testamento, sed in Veteri testamento sacerdotium subfuit regno; unde dicitur in Exodo: 'Elegi vos in populum peculiarem, in sacerdotale regnum' (Exod. 19, 6) ubi regnum ponitur substantive, sed sacerdotium adiective, et ideo reges tunc poterant amovere ab officio summos sacerdotes, sicut Salomon amovit Abiathar (III. Reg. 2, 27). Iam vero possunt sacerdotes et pontifices ex causa amovere reges et deponere imperatores, sicut saepius accidit et visum est, quando scilicet eorum malitia hoc exigit et reipublicae necessitas sic requirit. Summus*

vero Pontifex, penes quem prima in terris residet auctoritas, non a rege, non a principe saeculari, non ab homine iudicatur; sed solius Dei iudicio reservatur. 'Spiritualis' enim 'homo iudicat omnia, et a nemine ', nisi a solo Deo, 'iudicatur' (I. Cor. 2, 15)."

("*...kao što duh po dostojanstvu i službi nadilazi tijelo, tako je i duhovna vlast dostojnija od svjetovne, i zato joj dobro pristaje naziv gospodstvo. Stoga se kraljevska vlast podlaže duhovnoj vlasti i autoritetu, kao što se kaže u prvoj kanonskoj Petrovoj poslanici: 'Vi ste sveti narod, kraljevsko svećenstvo' (1 Pt 2, 9). Naime, vremenito [zemaljsko] kraljevstvo se kao neki pridjev podlaže svećenstvu u Novom zavjetu, dok je u Starom zavjetu svećenstvo bilo podloženo kraljevstvu; zato se kaže u Knjizi izlaska: 'Izabrao sam vas za baštinjeni narod, za svećeničko kraljevstvo' (Izl 19, 6), gdje se kraljevstvo stavlja kao imenica, a svećeništvo kao pridjev, i zato su tada kraljevi mogli maknuti velike svećenike iz službe, kao što je Salomon smijenio Ebjatara (3 Kr 2, 27). A sada svećenici mogu iz važnog razloga smijeniti kraljeve i svrgnuti careve, kao što je često viđeno i događalo se, kada naime tako traži njihova zloća i potreba države. A vrhovni prvosvećenik, kome pripada prva vlast na zemlji, ne može biti suđen ni od kralja, ni od svjetovnog poglavara, niti od ijednog čovjeka, već je ostavljen jedino Božjem sudu. Jer: 'duhovni čovjek sudi sve, a njega nitko ne sudi' (1 Kor 2, 15), osim samoga Boga.*")

To ste mogli vidjeti na djelu u nekadašnjoj kršćanskoj Europi, kad su pape znali svrgnuti pojedine kraljeve, ako bi ovi činili nešto protiv Crkve. Kojom metodom? - primjerice, da ih izopće iz Crkve i time razriješe njihove podanike prisege vjernosti, ili tako da podrže neke njihove konkurente koji bi bili lojalniji Crkvi (recimo, kao kad danas na izborima svećenici podrže nekog konzervativnog kandidata).

Kad su u 16. stoljeću, protestantski otpadnici krenuli u svoj mrziteljski pohod protiv svega što je kršćansko i katoličko, stali su osporavati ne samo papinu duhovnu vlast, već i njegovu svjetovnu vlast. Oko toga se razvio jedan od najžešćih prijepora između katoličkih teologa i protestantskih heretika onoga vremena.

Sv. Robert Bellarmin smatra da je hereza negirati papinu svjetovnu vlast. Tako opisuje protestantsku poziciju o tom pitanju, u I. tomu Kontroverzija - *De Summo Pontifce*, lib. V., cap. 1.:

"*non tam sententia, quam haeresis, in altero extremo posita, duo docet. Primo, pontificem ut pontificem, et ex iure divino, nullam habere temporalem potestatem, nec posse ullo modo imperare principibus saecularibus, nedum eos regnis et principatu privare, etiamsi illi privari alioqui mereantur. Secundo docet, non licuisse pontifici, aliisque episcopis accipere temporale dominium, quod nunc habent in quasdam urbes et provincias... Prohibet enim ius divinum uni homini gladium spiritualem et temporalem simul commiti. Ita docent haeretici omnes huius temporis, ac praecipue Calvinus*"

("*ne toliko stajalište, koliko krivovjerje, postavljeno u drugoj krajnosti, naučava dvoje. Prvo, da prvosvećenik kao prvosvećenik, i po božanskom pravu, nema nikakvu vremenitu vlast, niti da može na bilo koji način zapovijedati svjetovnim vladarima, niti ih*

lišiti kraljevstva i poglavarstva, čak i ako inače zaslužuju da ih se liši. Drugo, uči da nije bilo dozvoljeno prvosvećeniku i drugim biskupima primiti vremenito poglavarstvo, koje sada imaju u nekim gradovima i pokrajinama... Zabranjuje, naime, božansko pravo jednom čovjeku istovremeno povjeriti duhovni i vremeniti mač. Tako naučavaju svi heretici ovoga vremena, a naročito Calvin")

No, protestantskim krivovjercima stajale su na putu nepobitne povjesne činjenice. Činjenica da su pape doista puno puta kroz povijest znali lišiti pojedine svjetovne vladare njihove vlasti, i što je još važnije - prenositi carstva s jednog naroda na drugi (kad je to bilo potrebno za zaštitu Crkve).

Ovdje je nezaobilazno pitanje o *prijenosu Rimskog Carstva*.
Kada je 800. god. papa Leon III. okrunio Karla Velikog za rimskog cara, je li on tim činom prenio Rimsko Carstvo na Franke?
Potom, kada je 962. god. papa Ivan XII. okrunio Otona I. (iz saske kraljevske kuć

e) za cara, je li tim činom papa dalje prenio Carstvo sa Franaka na Saksonce?
Pitanje je to o korijenima one političke cjeline koja je nosila naziv Sveto Rimsko Carstvo Njemačkog Naroda.

To je i važno teološko pitanje, jer dokazuje da papa može, u određenim okolnostima, prenositi carstva i kraljevstva, sa jednog vladara na drugog, sa jednog naroda na drugi. Teološka prepirka o tom pitanju dosegla je vrhunac sredinom 16. stoljeća.

Sa protestantske strane, javio se buntovni istarski otpadnik Matija Vlačić Ilirik sa svojim spisom *"De translatione Imperii Romani ad Germanos"* (*"O prelasku Rimskog Carstva na Germane"*) iz 1566. god., u kojem negira da je papa autor prelaska Carstva.

Sa katoličke strane, odgovorio mu je sv. Robert Bellarmin ovim djelom *"De translatione Imperii Romani a Graecis ad Francos adversus Matthiam Flaccium Illyricum"* (*"O prijenosu Rimskog Carstva sa Grka na Franke, protiv Matije Vlačića Ilirika"*), koje je tiskano kao dodatak njegovom djelu *"De Summo Pontifice"*... **LINK**.

Krenimo od početka...
Zapadno Rimsko Carstvo je palo 476. god., pod naletima germanskih plemena, koja su još desetljećima prije toga, uslijed prvog vala seobe naroda, naselila ogromne dijelove Carstva. Konačni udarac zadao je germanski vođa Odoakar koji je svrgnuo posljednjeg cara Romula Augustula, i sebe proglasio kraljem Germana u Italiji.
Cijelo to vrijeme na istoku je i dalje postojalo Istočno Rimsko Carstvo (Bizant), koje se uspješno odupiralo germanskim napadima. Bizant je za vrijeme cara Justinijana I. (527.-565. god.) toliko ojačao da je odlučio obnoviti Carstvo u nekadašnjim granicama. Justinijan je pokrenuo niz uspješnih ratnih pohoda protiv Germana, i uspio je zavladati Italijom i nekim drugim područjima na Zapadu.
Međutim, u 7. stoljeću gotovo cijelu Italiju osvajaju Langobardi. Pape su se onda okrenuli Francima, tražeći pomoć protiv Langobarda. Franački vladari su se tim pozivima,

uglavnom, odazivali.
Napokon, papa Leon III. je u Rimu 800. god. okrunio Karla Velikog za cara, i tako prenio Carstvo sa Grka (tj. Bizanta) na Franke.

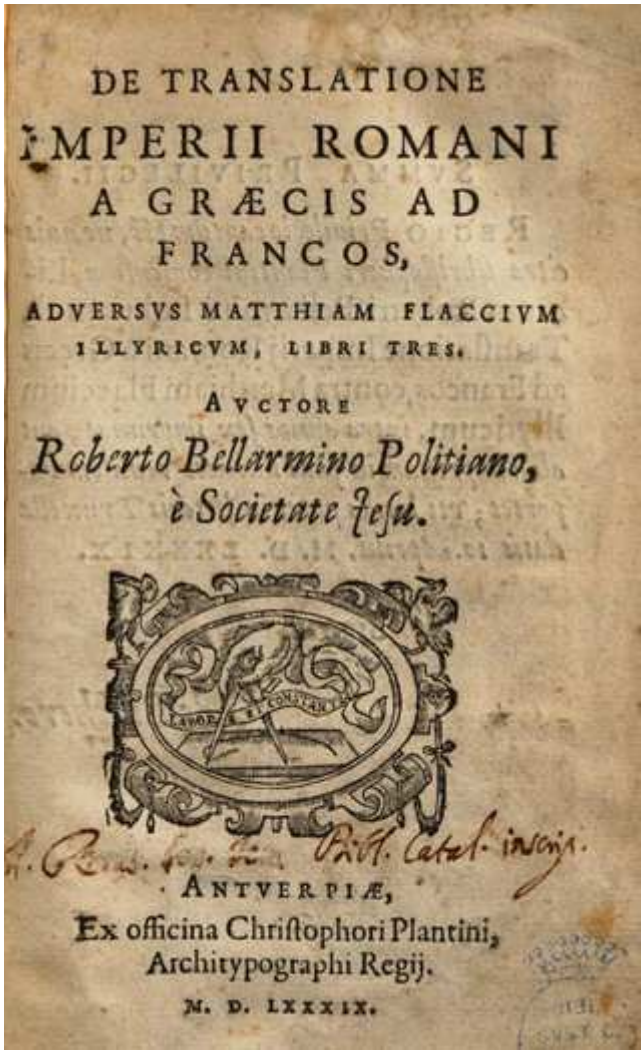
DE TRANSLATIONE
IMPERII ROMANI
A GRÆCIS AD
FRANCOS,
ADVERSVS MATTHIAM FLACCIVM
ILLYRICVM, LIBRI TRES.
AVCTORE
Roberto Bellarmino Politiano,
è Societate Iesu.
ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij.
M. D. LXXXIX.

Što se dalje događalo?
Sv. Robert Bellarmin (lib. II, cap. I.) izlaže cijelo rodoslovlje Karolinga, od Karla Velikog nadalje, pokazujući da je svakog cara iz te loze okrunio papa. Kad je ta loza izumrla, papa Ivan XII. je prenio carsku titulu na sasku vladarsku kuću, okrunivši Otona I. 962. godine.

Ovdje, dakle, vidimo dva navrata u kojima je papa prenio Carstvo sa jednog naroda na drugi.

Cijelu je tu istinu M. Vlačić-Ilirik pokušavao dovesti u pitanje, izmišljajući nevjerojatna objašnjenja za prelazak Carstva na Germane. Pa tako, na primjer, na jednom mjestu tvrdi da je Carstvo prešlo na Germane kad je Odoakar zavladao Italijom (iako Odoakar sebe nikada nije nazvao carem!) ili čak da je posljednji zapadnorimski car Romul Augustul "mirno predao" carsku titulu Odoakru!!??

Dakle, Vlačić-Ilirik je iznosio čiste gluposti, koje nikakvu podlogu nemaju u povjesnim činjenicama.
Bellarmin je razbio sve njegove laži, navodeći obilnu povjesnu dokumentaciju - prije svega, službene isprave samih franačkih i njemačkih vladara, ali i istaknutih pisaca iz tih vremena, teologa, kanonista itd., koji svi jednoglasno potvrđuju da je upravo papa bio taj, koji je svojom vlašću, prenio Carstvo na Germane.

Istinu o prijenosu Carstva, možemo skratiti u dvije rečenice kojima je sv. Robert Bellarmin započeo 12. poglavlje, 1. knjige, *De translatione Imperii*:

"*Demonstravimus hactenus, Carolum Magnum, quem Imperatorem Romanorum fuisse nemo negat, eiusmodi Imperium nullo alio titulo adeptum, nisi Pontificis Maximi auctoritate. Nunc quoniam Illyricus inter alia argumenta, quib*

us efficere nititur, Imperium non pervenisse ad Carolum Magnum pontificia auctoritate, etiam illud affert, quod Romanus Pontifex non habeat ius imperia transferendi; nos contra, Deo adiuvante, ad demonstrandum aggrediemur, posse Romanum Pontificem, si

causa postulit, id facere, non quidem regia, aut imperatoria, sed apostolica, id est, summa atque eminentissima ecclesiastica potestate."

("*Već smo pokazali, da Karlo Veliki, za kojega nitko ne negira da je bio rimski car, nije stekao to Carstvo nijednim drugim naslovom, osim autoritetom rimskoga prvosvećenika. A sada, jer [Vlačić] Ilirik, između drugih argumenata, kojima nastoji pokazati da Carstvo nije došlo na Karla Velikoga autoritetom prvosvećenika, tvrdi također da rimski prvosvećenik nema pravo prenositi carstva; a mi ćemo naprotiv, uz Božju pomoć, pokazati da rimski prvosvećenik može, ako tako traži potreba, to učiniti, ali ne kraljevskom ili carskom, već apostolskom, to jest, vrhovnom i najvišom crkvenom vlašću.*")

I druga, jednako važna, rečenica (koja je objašnjenje prve):

"*Pendet autem tota haec res ex duabus sententiis: altera, Romanum Pontificem totius Ecclesiae, id est omnium Christianorum patrem et pastorem esse, altera, summum Ecclesiae totius pastorem, ita non modo privatis hominibus, sed etiam regibus et imperatoribus christianis praeesse, ut si causa Christi et Ecclesiae id exigat, possit eos regnis atque imperiis exuere, eaque regna et imperia ab aliis ad alios transferre. Nemo est enim, qui non intelligat, si hae duae sententiae verae sint, continuo illud etiam effici, ut Romanus Pontifex certis de causis Imperia transferre possit*."

("*Cijela ova stvar ovisi o dvije postavke: jedna, da je rimski prvosvećenik otac i pastir svih kršćana, i druga, da kao vrhovni pastir cijele Crkve, ne predstoji samo privatnim osobama, već i kršćanskim kraljevima i carevima, i da ih može, ako razlog Kristove [vjere] i Crkve to traži, lišiti kraljevstva i carstva, i ta kraljevstva i carstva od jednih prenijeti drugima. Nema nikoga tko ne razumije, da, ako su ove dvije postavke točne, od toga proizlazi, da rimski prvosvećenik iz određenih razloga može prenositi carstva.*")

Iz naše današnje perspektive, postavlja se pitanje: Zašto pape već dugo vremena nisu koristili svoju vlast nad državnim poglavarima kako bi obranili katoličku vjeru od njenih neprijatelja?
Odgovor na to pitanje je jednostavan: Jer više nemaju efikasnih sredstava prisile prema svjetovnim vladarima.
Duhovni mač koji je u papinoj ruci u post-prosvjetiteljskom sekulariziranom društvu ne ostavlja više onakav dojam na ljude (da se tako izrazim) kao u vrijeme kad je Europa bila kršćanska.

Da to shvatimo, evo jedan primjer...
Kad je 1076., papa sv. Grgur VII izopćio cara Henrika IV., ovaj se toliko ponizio da je tri dana čekao pred papinim dvorom u Canossi, samo kako bi se ukinulo izopćenje. Po tome vidimo koliko je to tada značilo.
Osamsto godina poslije, 1870. talijanska vojska ulazi u Rim i dokida Papinsku Državu, i blaženi Pio IX. izopćuje talijanskog kralja Viktora Emanuela II. - ali ovaj uopće ne reagira,

ravnodušan je prema tome: nije ga briga.
Ili na primjer, kad je papa Pio VII izopćio Napoleona, ovaj je samo postao još bahatiji i bezobzirniji nego prije.

Ovi primjeri pokazuju velike promjene koje su proizveli "prosvjetiteljstvo" i Francuska revolucija: novi tip "slobodoumnog čovjeka" koji se ne boji duhovnih kazni.

Ako imate vladare koji su samo nominalno kršćani, i koji zapravo uopće ne brinu o spasenju svojih duša, što onda u toj situaciji može učiniti papa?
Kojim sredstvima da ih prisili na poslušnost?

Isti je problem i sa liberalnim klericima.
Na to su se žalili i sami pape! Pio IX se čudio kako to da se pripadnici zabranjenog talijanskog udruženja "slobodoumnih svećenika" ne boje ni suspenzija ni izopćenja.
A sv. Pio X. se zagražao nad okorjelošću modernista, koje nisu mogle obratiti ni blage opomene ni najstrože kazne.

Iz svega ovoga vidimo, da je danas Crkvi više nego ikada prije potreban, osim duhovnog mača, i materijalni svjetovni mač. Budući da se današnji ljudi ne boje duhovnih kazni, preostaju još samo fizičke kazne. To je jedino čega se oni boje: sirova fizička sila.

"Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova, niti nevaljalo stablo dobrih plodova." (Mt 7, 18)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/ne-moze-dobro-stablo-donijeti-zlih.html

Kroz cijelu crkvenu povijest vjernost tradiciji je uvijek smatrana sigurnim pokazateljem pravovjerja. Svi su crkveni koncili (osim II. vatikanskog koncila) potvrđivali tradicionalni nauk, a osuđivali novotarije. Nije slučajno jedan od uobičajenih naziva za krivovjerce bio "novotari".
Ne može netko biti kršćanin, tko odbacuje crkvene tradicije.

Sjetimo se znamenite odredbe II. nicejskog koncila iz 787. god., koja glasi na grčkom:
Εἴ τις πᾶσαν Παράδοσιν Ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφον, ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ανάθεμα ἔστω.

Na latinskom:
Si quis omnem ecclesiasticam traditionem sive scriptam sive non scriptam reiicit, anathema sit.

U prijevodu na hrvatski:
"Ako netko odbacuje svu crkvenu tradiciju bilo pisanu bilo nepisanu, neka bude proklet."

Da budemo još jasniji, taj je koncil osudio sve one koji...

> "...**τους τολμώντες ετέρως φρονείν ή διδάσκειν, ή κατά τους εναγείς αιρετικούς τας εκκλησιαστικάς παραδόσεις αθετείν και καινοτομίαν τινά επινοείν**..."
>
> ("...koji se usuđuju drugačije shvaćati ili naučavati, ili poput pokvarenih heretika odbacivati crkvene tradicije i kakvu novotariju smišljati...")

Po tome vidimo da su napadi modernističkih pseudoteologa na tradicionalno crkveno učiteljstvo, liturgiju i disciplinu - nešto posve antikršćansko. Besramnost s kojom se modernisti obrušavaju na tradicionalno učiteljstvo posebno dolazi do izražaja na području tzv. ekumenizma i "međureligijskog dijaloga".

Ogledan primjer te besramnosti je članak tada mladog Jurja Kolarića iz 1970. pod nazivom ***Ekumenizam danas***, objavljen u listu *Crkva u svijetu* (2./1970., s. 171.-178.).

Kolarić je u tom članku nahvalio protestante kao utemeljitelje ekumenizma, a vrlo pohvalno govori i o *Srpskoj pravoslavnoj crkvi*, o njenoj višedesetljetnoj suradnji s protestantima u ekumenskom pokretu.

I dok hvali krivovjerce i raskolnike, Kolarić napada Katoličku Crkvu i njena stoljetna nastojanja oko obraćenja otpadnika.
Pri tome, katolički prozelitizam naziva "atentatom na ekumenizam".

Izgleda da Kolariću strahovito smeta enciklika pape Pija XI. *Mortalium animos*, koja je osudila ekumenizam, i to u vremenu dok su se protestanti i istočni raskolnici već dobrano ekumenski "bratimili":

> »U tom razdoblju ekumenskog djelovanja, koje je više od 40 godina nastojalo razne crkvene zajednice čitavog svijeta zbližiti i dovesti ih do međusobnog boljeg poznavanja, izbjegavala je Katolička Crkva suočenje s ekumenskim pitanjem. Ekumenska angažiranja pojedinih katoličkih teologa bila su praćena velikim nepovjerenjem. Enciklika Pija XI. *Mortalium animos* (6. 1.1928.) naziva ekumenski pokret "urota nekatolika, koja... teži za ujedinjenjem kršćanskih crkava", a ekumenski se sastanci nazivaju "šarenim". Katolici ne smiju ni pristajati ni sudjelovati u ekumenskim pothvatima, jer "ako bi to učinili, davali bi autoritet kojoj krivoj vjeri, sasvim stranoj od jedne Kristove Crkve. Zar ćemo mi dozvoliti - što bi bilo potpuno nepravo - da se istina, i to od Boga objavljena istina, ponizi do pogađanja?" (*Katolički list* 79, Zagreb 1928., br. 4, 38-39). Jedini put k jedinstvu crkve je da se "odmetnički sinovi" vrate k Apostolskoj Stolici, jer "ujedinjenje naime kršćana nije slobodno nikako drukčije unapređivati, nego unapređujući povratak odmetnika u jednu pravu Kristovu Crkvu, jer su se nekoć od nje u zao čas odmetnuli." (*Katolički list*, cit. mj. 40).
> U komentaru enciklike, Matija Petlić piše u *Katoličkom listu* (79, 1928, br. 8, 93) o ekumenskom gibanju: "U tome pokretu leži veoma teška zabluda, koja razara do dna temelje katolicizma... Za jedinstvo kršćana ne može se drukčije raditi, nego radeći na povratku svih odijeljenih u pravu Kristovu Crkvu, jer su oni nekoć od nje otpali." (*Katolički list*, cit. mj., 94). God. 1948. i 1954. Sveta Stolica je zabranila da katolici kao promatrači učestvuju u radu ekumenskih konferencija u Amsterdamu i Evanstonu.«

Kolariću je također trn u oku nekadašnje "unijaćenje" istočnih kršćana. Ovo je njegova ocjena o grkokatolicima:

> "Oni, koji su trebali postati pioniri ekumenizma kod nas, postali su zbog latinizacije i katoličkog prozelitizma - njegovi grobari. Nisu oni sami za to krivi. Postali su žrtva službenog katoličkog stava prema stvari ujedinjenja."

Na koga on ovdje konkretno misli, ostaje nepoznato... Možda na vladiku Janka Šimraka, zbog njegove nepopustljivost? Ili nekog drugoga? Nemam pojma...

Od svega što je Kolarić napisao u tom tekstu, samo je u jednoj stvari u pravu, kad kaže:

> "Općenito je poznato da smo mi Hrvati dobri presađivači tuđih ideja, a svoju neoriginalnost, servilnost i duhovnu inerciju rado prikrivamo plaštem poslušnosti i vjernosti višem autoritetu i onda kada to nije potrebno, pa se čak i time hvalimo i ponosimo."

Ovdje je Kolarić zapravo savršeno opisao samoga sebe i ostale modernističke profesore na KBF-u, koji žele na naše tlo presaditi ideje kojekakvih Rahnera, Congara, Schönborna, Kaspera itd., itd. I sam taj ekumenizam je jedna strana ideja, koju u Hrvatsku uvoze modernisti.

Cjelokupno "ekumensko djelovanje" Jurja Kolarića kroz sve ove godine samo je simptom onoga što je tako točno opisao mons. Čedomil Čekada te iste 1970. godine, u tekstu pod nazivom "Ekumenizam i njegovo naličje":

> "I u koliko tu još uopće ima pozitivnoga kršćanstva, taj mu je 'ekumenizam' dao više protestantski nego katolički tip. Sve je u njemu bliže protestantizmu i idejama reformatora nego katolicizmu i nauci Tridentinskog sabora.
> Od protestanata se uopće ne traži nikakvo približavanje katolicizmu, ne traže nikakve koncesije Rimu - nažalost, oni u većini nijesu na njih ni spremni - koncesije čine samo katolici: oni prihvaćaju protestantske teze...
> Modernistički 'ekumenizam' okrenuo se je, vidimo, sav prema protestantizmu i reformaciji. I riješio je problem okupljanja i ujedinjenja kršćanstva na najjednostavniji - ali i, sa katoličkog stanovišta, najgori i najneprihvatljiviji - način: totalnom kapitulacijom katolicizma; naknadnim, zakašnjelim, prihvaćanjem reformacije. I to manje one stare, Lutherove, a više one nove: racionalističke, 'prosvjetiteljske' i, u stvari, bezvjerske. Od kršćanstva je ostalo samo ime. Pod njim se krije naturalizam i pobuna protiv svega što je nadnaravno.
> A neka nam se ne kaže, da pregonimo! Nedavno je preda mnom govorio jedan naš mladi svećenik: 'Luther je u stvari samo za 450 godina anticipirao reformu II. vatikanskog sabora: ona bi bila već onda provedena, da nije bilo tridentinskog nerazumijevanja i reakcije.'...
> Nije, mi opet kažemo, 'ekumenizam' rodio pokoncilskog modernizma. Proces je obratan. Modernizam je stvorio svoj tip 'ekumenizma' i učinio od njega još jedno oruđe u borbi za praktičnu, najprije dekatolizaciju, a onda i dekristijanizaciju Evrope i zapadnog svijeta."

> (Č. Čekada, *Kuća na kamenu - pokoncilski problemi Crkve*, s.149.-151.)

Na kraju, dodao bih da "ekumenizam" nije ni mogao donijeti nikakvih drugih plodova osim onih koje ovdje vidimo. Nije moglo biti drugačije.
Ekumenizam je u korijenu jedan nekatolički pokret.
Podsjećam vas da je "ekumenski pokret" nastao u okviru protestantizma kao nastojanje za objedinjavanjem raznih protestantskih sekti. Loš korijen, loše stablo, loši plodovi.
"Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova, niti nevaljalo stablo dobrih plodova."
(Mt 7, 18)

Zagrebački brevijar

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/zagrebacki-brevijar.html

Kako je sve do 1794. Zagrebačka crkva imala svoj posebni obred mise, tako je imala i svoj vlastiti časoslov. Sačuvan je veći broj zagrebačkih rukopisnih brevijara iz 13., 14. i 15. stoljeća. Nakon pojave tiska, Zagrebačka crkva daje tiskati svoj brevijar (prvo u Veneciji, zatim u Beču). Zagrebački brevijar je tiskan ukupno tri puta: 1484., 1505. i 1688. god.

Zadnjih godinu dana uporno sam tražio ono prvo tiskano izdanje iz 1484. god., jer me zanimalo kako su tamo opisani životi sv. Ladislava Kralja i sv. Emerika u čitanjima II. nokturna.

Nedavno sam napokon uspio pronaći taj brevijar u mađarskoj državnoj knjižnici.
Ovom prilikom moram zahvaliti Mađarima - jer su skenirali, digitalizirali i objavili na stranicama svojih knjižnica praktički sve sačuvane srednjovjekovne knjige koje posjeduju. I naše bi biskupije trebale napokon digitalizirati svoje stare liturgijske knjige da postanu dostupne široj javnosti. Siguran sam da bi mnogi htjeli vidjeti npr. Splitski evanđelistar iz 8. stoljeća, šibenski *Liber sequentiarum* iz 11. st., ili npr. bribirski franjevački brevijar iz 1304. god. itd., itd.

No, vratimo se na našu današnju temu.
Naš je zagrebački brevijar, kao što sam rekao, tisakan 1484. god. To znamo po napomeni na zadnjoj stranici kojom završava brevijar:

"*Explicit breviarium secundum usum ecclesiae Zagrabiensis, magna cum diligentia revisum et fideli studio emendatum per venerabilem dominum Blasium, decretorum doctorem, archidiaconum de Kemleck et canonicum ecclesiae Zagrabiensis. Impressum Venetiis... Anno salutiferae incarnationis M.CCCC.LXXXIIII...*"

("*Završava brevijar prema običaju Zagrebačke crkve, pregledan s velikom pomnjom i vjernom pažnjom od gospodina Blaža, doktora dekreta, arhiđakona kalničkoga i kanonika crkve zagrebačke. Tiskano u Veneciji... Godine spasonosnog Utjelovljenja M.CCCC.LXXXIIII...*")

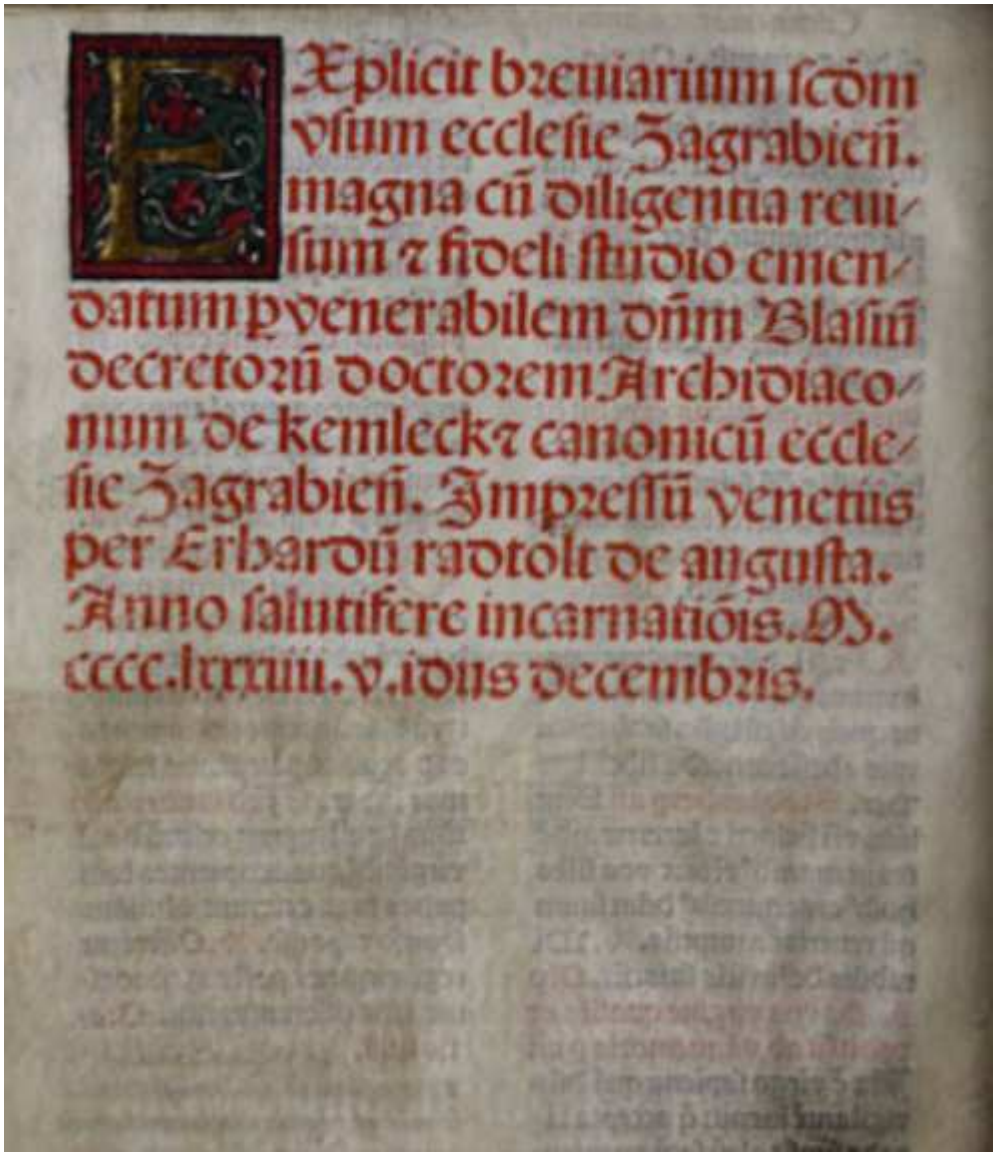
Explicit breuiarium scdm
vsum ecclesie Zagrabien.
magna cū diligentia revi-
sum z fideli studio emen-
datum p venerabilem dñm Blasiū
decretoꝝ doctorem Archidiaco-
num de kemleck canonicū eccle-
sie Zagrabien. Impressū venetiis
per Erhardū radtolt de augusta.
Anno salutifere incarnatiōis. M.
cccc.lxxxiii. v. idus decembris.

Recimo prvo nešto o oficiju sv. Ladislava, zbog kojeg nam je posebno zanimljiv ovaj brevijar.
Začudio sam se da čitanja za blagdan sv. Ladislava skoro uopće ne spominju njegove vojne uspjehe, ni njegove političke poteze, čak niti njegove obiteljske prilike.
U čitanjima se praktički jedino govori o njegovom unutarnjem vjerskom životu: o njegovim pokorama, molitvama, bdijenjima i odricanju od svih užitaka ovoga svijeta.

Tako se već u prvom čitanju kaže:

"*Erat namque fidei catholicae cultor eximius: et pura semper mentis devotione Christo servire studuit. Illustratus enim Spiritus Sancti gratia arridentis sibi atque blandientis mundi gloriam caducam reputans et transitoriam: esuriit et sitivit iustitiam ut ad aeternam felix perveniret patriam.*"

("*Bio je naime izuzetan štovatelj katoličke vjere; i uvijek je nastojao služiti Kristu sa čistom pobožnošću duše. Prosvjetljen milošću Duha Svetoga, smatrao je propadljivom i prolaznom slavu ovoga svijeta koji mu je pljeskao i laskao; a on je gladovao i žeđao za pravdom, da sretan dospije u vječnu domovinu.*")

Slično je i u drugom čitanju:

"*Quamvis enim sibi mundus fores alluderet: in eius tamen corde iam aruerat, cuius ipse concupiscentiis crucifixus fuerit. In suo itaque corpore vivens: iam non ipse, sed in ipso Christus; fidem rectam veram catholicam in Christo fundatam tota mente fideliter amplectendo tenuit.*"

("*Iako mu je svijet izvana laskao: u njegovom je srcu već ishlapio, jer je prema njegovim požudama bio raspet. I tako živeći u svom smrtnom tijelu: nije živio on, već u njemu Krist; držao je svom dušom pravu istinitu katoličku vjeru koja je utemeljena na Kristu Isusu.*")

U 5. čitanju piše da je sv. Ladislav činio pokoru za cijeli svoj narod, "plakao za grijehe puka":

"*Hic beatus rex non quae sua, sed quae Iesu Christi sunt quaerebat... Ieiuniis denique orationibus instebat: peccata populi plangebat: et in ara cordis semetipsum Deo hostiam vivam offerebat.*"

("*Ovaj blaženi kralj nije tražio svoje, nego ono što je Isusa Krista... Postojano je nastojao u postovima i molitvama, oplakivao je grijehe puka: i na žrtveniku svoga srca samoga sebe prinosio Bogu kao živu žrtvu.*")

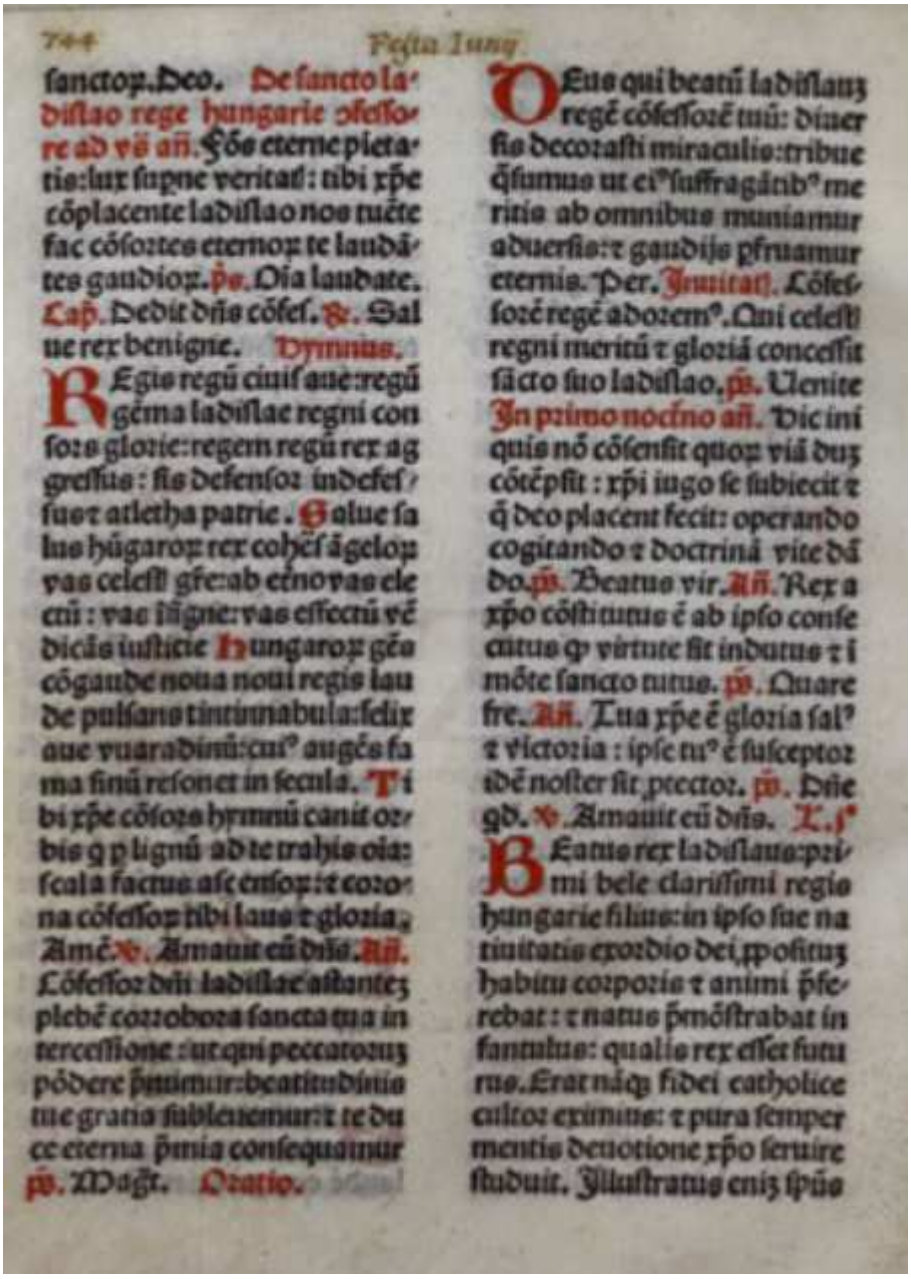

744 Festa Iuny

sanctoꝝ. Deo. De sancto ladislao rege hungarie ꝯfessore ad vs̄ añ. Fōs eterne pietatis: lux supne veritatis: tibi xp̄e cōplacente ladislao nos tuēte fac cōsortes eternoꝝ te laudātes gaudioꝝ. ps̄. Oia laudate. Cap̄. Dedit dn̄s cōfes. R. Salue rex benigne. Hymnus.

Regis regū ciuis aue: regū gēma ladislae regni consors glorie: regem regū rex aggressus: fis defensor indefessus ⁊ atletha patrie. Salue salus hūgaroꝝ rex cohēs āgeloꝝ vas celestis gr̄e: ab eterno vas electū: vas īūgne: vas effectū vēdicās iustitie Hungaroꝝ gēs cōgaude noua noui regis laude pulsans tintinnabula: felix aue vuaradinū: cui⁹ augēs fama sinū resonet in secula. Tibi xp̄e cōsors hymnū canit orbis q̄ p lignū ad te trahis oia: scala factus ascensoꝝ: ⁊ corona cōfessoꝝ tibi laus ⁊ gloria. Amē. V. Amauit eū dn̄s. Añ. Cōfessor dn̄i ladislae astantez plebē corrobora sancta tua intercessione: ut qui peccatoruz pōdere p̄nimur: beatitudinis tue gratia subleuemur: ⁊ te duce eterna p̄mia consequamur ps̄. Magr̄. Oratio.

Deus qui beatū ladislauz regē cōfessorē tuū: diuersis decorasti miraculis: tribue q̄sumus ut ei⁹ suffragātib⁹ meritis ab omnibus muniamur aduersis: ⁊ gaudijs p̄fruamur eternis. Per. Inuitat. Cōfessorē regē adorem⁹. Qui celestis regni meritū ⁊ gloriā concessit sācto suo ladislao. ps̄. Uenite In primo noctno añ. Vic iniquis nō cōsensit quoꝝ viā duz cōtēpsit: xp̄i iugo se subiecit ⁊ q̄ deo placent fecit: operando cogitando ⁊ doctrinā vite dādo. ps̄. Beatus vir. Añ. Rex a xp̄o cōstitutus ē ab ipso consecutus q̄ virtute sit indutus ⁊ i mōte sancto tutus. ps̄. Quare fre. Añ. Tua xp̄e ē gloria sal⁹ ⁊ victoria: ipse tu⁹ ē susceptor idē noster sit ꝓtector. ps̄. Dn̄e q̄d. V. Amauit eū dn̄s. L. s.

Beatus rex ladislaus: primi bele clarissimi regis hungarie filius: in ipso sue natiuitatis exordio dei ꝓpositu habitu corporis ⁊ animi p̄ferebat: ⁊ natus p̄mōstrabat infantulus: qualis rex esset futurus. Erat nāq; fidei catholice cultor eximius: ⁊ pura semper mentis deuotione xp̄o seruire studuit. Illustratus eniz sp̄ūs

***"De sancto Ladislao rege Hungariae, confessore"* - početak oficija o sv. Ladislavu**

I u oficiju sv. Emerika slavi se pokornički život, odricanje od ovoga svijeta i prezir ovozemaljskih ispraznosti. Ovdje moram napomenuti da je u starim zagrebačkim liturgijskim knjigama, sv. Emeriku redovito pripisivana titula "dux Slavoniae" ("knez Slavonije"). Kako je do toga došlo, objašnjavao sam prije godinu dana, pa ne trebam ponavljati.

U prvom čitanju oficija za blagdan sv. Emerika piše da je taj sveti mladić svake noći bdio, moleći psalme:

"*Beatus Emericus, dux Slavoniae, gloriosus primogenitus sanctissimi Stephani primi regis Hungariae, modico contentus sopore per singulas noctes cunctos se in lecto collocantibus, et ut regiam decet sobolem duobus candelabris ante lucentibus in psalmis*

Deo decantandis vigilabat: et uniuscuiusque psalmi fine veniam delictorum cum cordis contritione a Deo postulabat."

("*Blaženi Emerik, knez Slavonije, slavni prvorođenac presvetoga Stjepana prvoga kralja Ugarske, zadovoljan s malo sna, svake je noći, dok su svi drugi spavali, bdio u pjevanju psalama Bogu pred dva svijećnjaka, kako dolikuje kraljevskom porodu, i na kraju svakog psalma sa skrušenošću srca molio oproštenje od Boga.*")

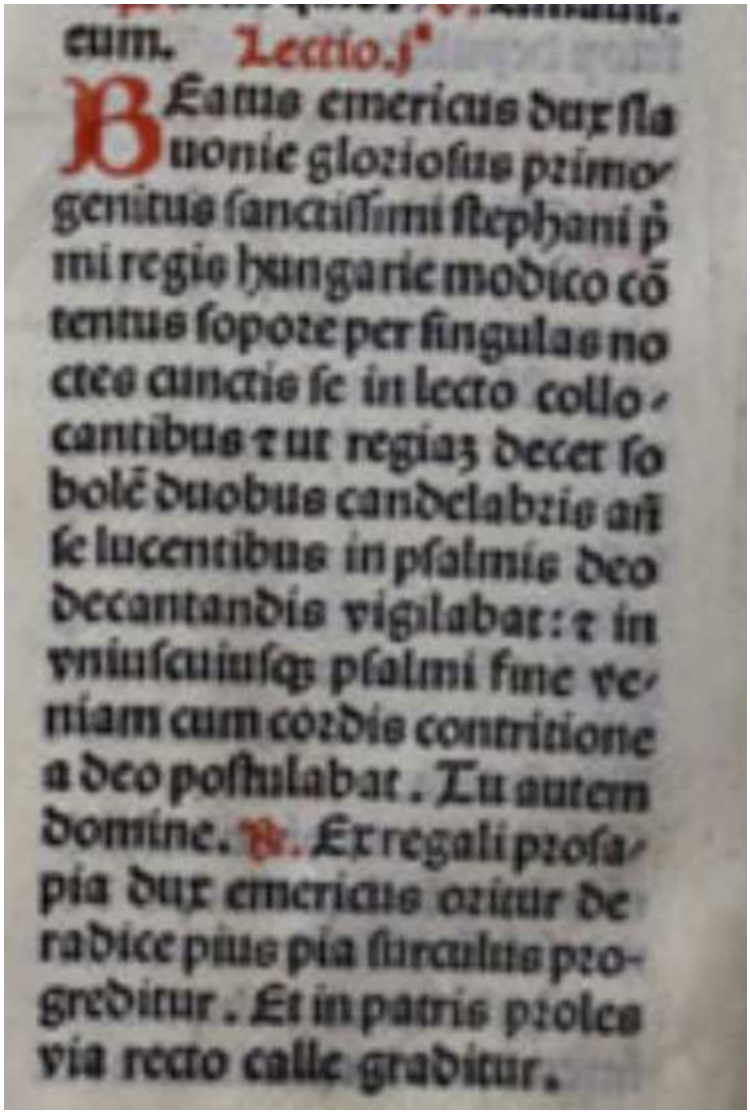
cum. Lectio.j

Beatus emericus dux sla
uonie gloriosus primo
genitus sanctissimi stephani p̄
mi regis hungarie modico cō
tentus sopore per singulas no
ctes cunctis se in lecto collo
cantibus ⁊ ut regiaꝫ decet so
bolē duobus candelabris añ
se lucentibus in psalmis deo
decantandis vigilabat: ⁊ in
vniuscuiusq; psalmi fine ve
niam cum cordis contritione
a deo postulabat. Tu autem
domine. ℟. Ex regali prosa
pia dux emericus oritur de
radice pius pia surculus pro
greditur. Et in patris proles
via recto calle graditur.

Koliko sam vidio i kod drugih svetaca, zagrebački brevijar ističe poglavito njihovu pokoru i odricanje od ovozemaljskih udobnosti i užitaka. To se svakako smatra jednim od glavnih kriterija svetosti.

U ono su vrijeme katolici vrlo često razmišljali o ozbiljnim riječima Svetoga pisma:
- "Ne ljubite svijeta ni što je u svijetu. Ako tko ljubi svijet, nema u njemu ljubavi Očeve." (1 Iv 2, 15)
- "Ne znate li da je prijateljstvo sa svijetom neprijateljstvo prema Bogu? Tko god dakle hoće biti prijatelj svijeta, promeće se u neprijatelja Božjega." (Jak 4, 4)
- "Za onim gore težite, ne za zemaljskim!" (Kol 3, 2)
- "Naša je domovina na nebesima..." (Fil 3, 20)
- "jer nemamo ovdje trajna grada, nego onaj budući tražimo" (Heb 13, 14)

- "sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja" (Fil 2, 12)

Ovo uvijek trebate imati na umu, ako želite shvatiti tradicionalni časoslov, pa tako i zagrebački brevijar. Jer ljudi koji su vezani za ovozemaljsko ("amatores mundi" - "ljubitelji svijeta") ne razumiju i ne mogu razumjeti klerike i redovnike svih prošlih stoljeća, koji su cijeli dan, od jutra do mraka, gotovo neprekidno molili časoslov.

Što se tiče strukture zagrebačkog časoslova, mogu reći da je vrlo slična tradicionalnom rimskom časoslovu. Opazit ćete u njemu sve one iste molitve i himne kao u rimskom brevijaru. Dakako, zagrebački brevijar sadrži i posebne himne i molitve posvećene svojim svecima zaštitnicima: sv. Ladislavu, sv. Stjepanu i sv. Emeriku, i još neke druge.

Ipak, ima i nekih značajnijih razlika između zagrebačkog i rimskog brevijara.
Na primjer, Atanazijevo vjerovanje koje se tradicionalno moli u prvom času (prima) - po rimskom se brevijaru moli nedjeljom (kad je tako propisno), dok se po zagrebačkom brevijaru moli i tijekom tjedna, u ferijalnom oficiju.

Zagrebački brevijar naziva Atanazijevo vjerovanje: ***"Fides Athanasii episcopi"*** (***"Vjera Atanazija biskupa"***). I doista, to je prava vjera - i važnost te vjere najbolje izražavaju prve riječi toga simbola:

"*Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem. Quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in aeternum peribit*."

("*Tko god želi biti spašen, prije svega je potrebno da drži katoličku vjeru. Koju ako netko ne sačuva cjelovitu i nepokvarenu, bez sumnje propast će zauvijek*.")

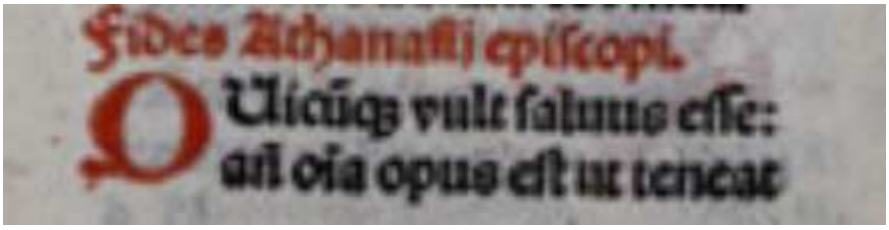

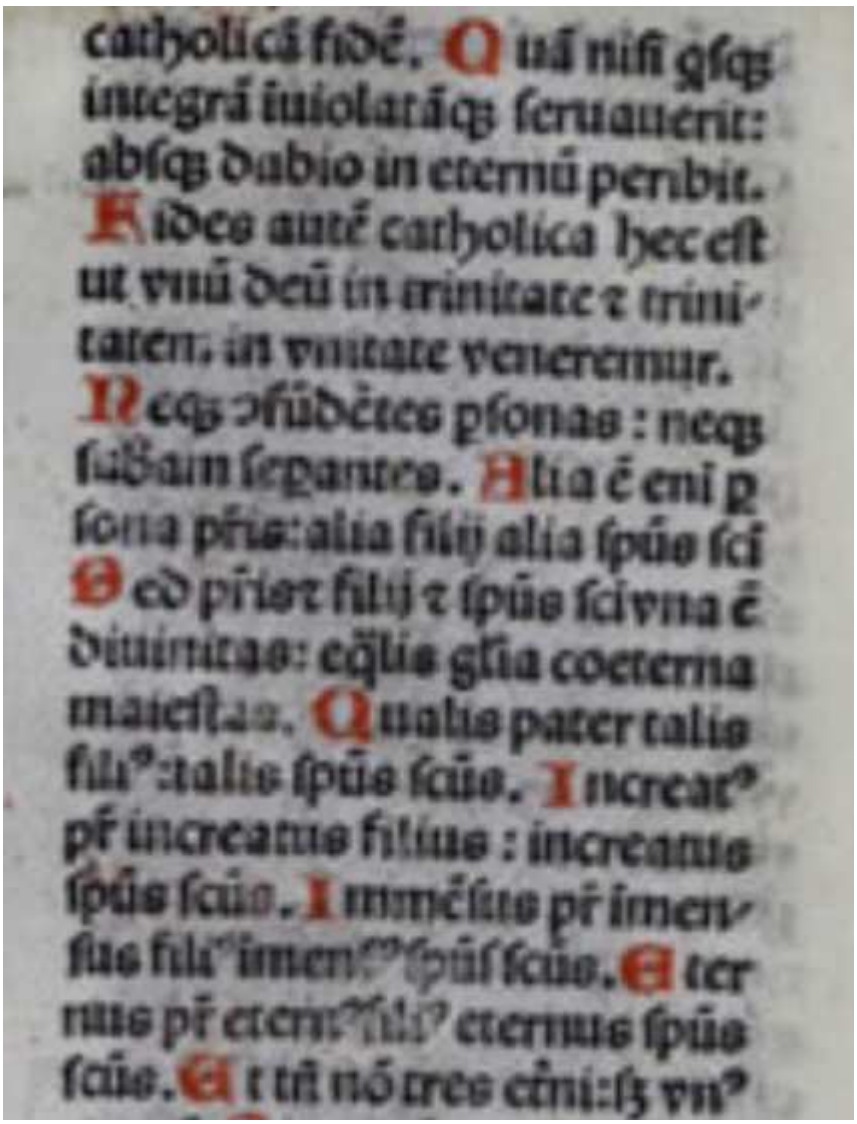
catholicā fidē. Quā nisi q̄sq̄
integrā iuiolatāq̄ seruauerit:
absq̄ dubio in eternū peribit.
Fides autē catholica hec est
ut vnū deū in trinitate ⁊ trini-
tatem in vnitate veneremur.
Neq̄ ꝯfūdētes ꝑsonas: neq̄
substam separantes. Alia ē enī ꝑ
sona pr̄is: alia filij alia spūs sci
Sed pr̄is ⁊ filij ⁊ spūs sci vna ē
diuinitas: eq̄lis glia coeterna
maiestas. Qualis pater talis
filiꝰ: talis spūs scūs. Increatꝰ
pr̄ increatus filius: increatus
spūs scūs. Immēsus pr̄ imen-
sus filiꝰ imensꝰ spūs scūs. Eter
nus pr̄ eternꝰ filiꝰ eternus spūs
scūs. Et tn̄ nō tres eternī: sz vnꝰ

Rubrike zagrebačkog brevijara često donose razne vjerske pouke, objašnjenja o nastanku nekih blagdana, kao i o svrsi i cilju pojedinih molitava (vrlo slično je bilo i u rubrikama zagrebačkog misala).

Na primjer, na početku oficija za pokojne, stoji između ostaloga i ova pouka:

"*Oratione etenim sicut et eleemosyna ac ieiunio mortuis subvenimus. Quo respectu officium mortuorum per Ecclesiam institutum est... Imitat autem ipsum officium triduanam Christi sepulturam: et illius sequitur vestigia, quia sicut in illo triduo: ita et in hoc officio omnia cantica laudis sicut 'Domine, labia mea', 'Deus, in adiutorium', 'Gloria Patri', 'Tu autem', 'Deo gratias' et similia. Sed loco 'Tu autem' dicitur 'Beati mortui', loco 'Gloria Patri' dicitur 'Requiem aeternam', loco 'Deo gratias' dicitur 'Requiescant in pace', ut inferius suis in locis apparebit.*"

("*Molitvom naime, kao i milostinjom i postom, pomažemo mrtvima. Iz tog je razloga Crkva ustanovila oficij za mrtve... A taj oficij nalikuje trodnevnom Kristovom ukopu, i slijedi njegove tragove, jer kao i u tom trodnevlju, tako se i u ovom oficiju izostavljaju svi usklici hvale, kao 'Domine, labia mea', 'Deus, in adiutorium', 'Gloria Patri', 'Tu autem',*

'Deo gratias' i slično. Već se umjesto 'Tu autem' kaže 'Beati mortui', umjesto 'Gloria Patri' kaže se 'Requiem aeternam', umjesto 'Deo gratias' kaže se 'Requiescant in pace', kao što će niže biti navedeno na tim mjestima.")

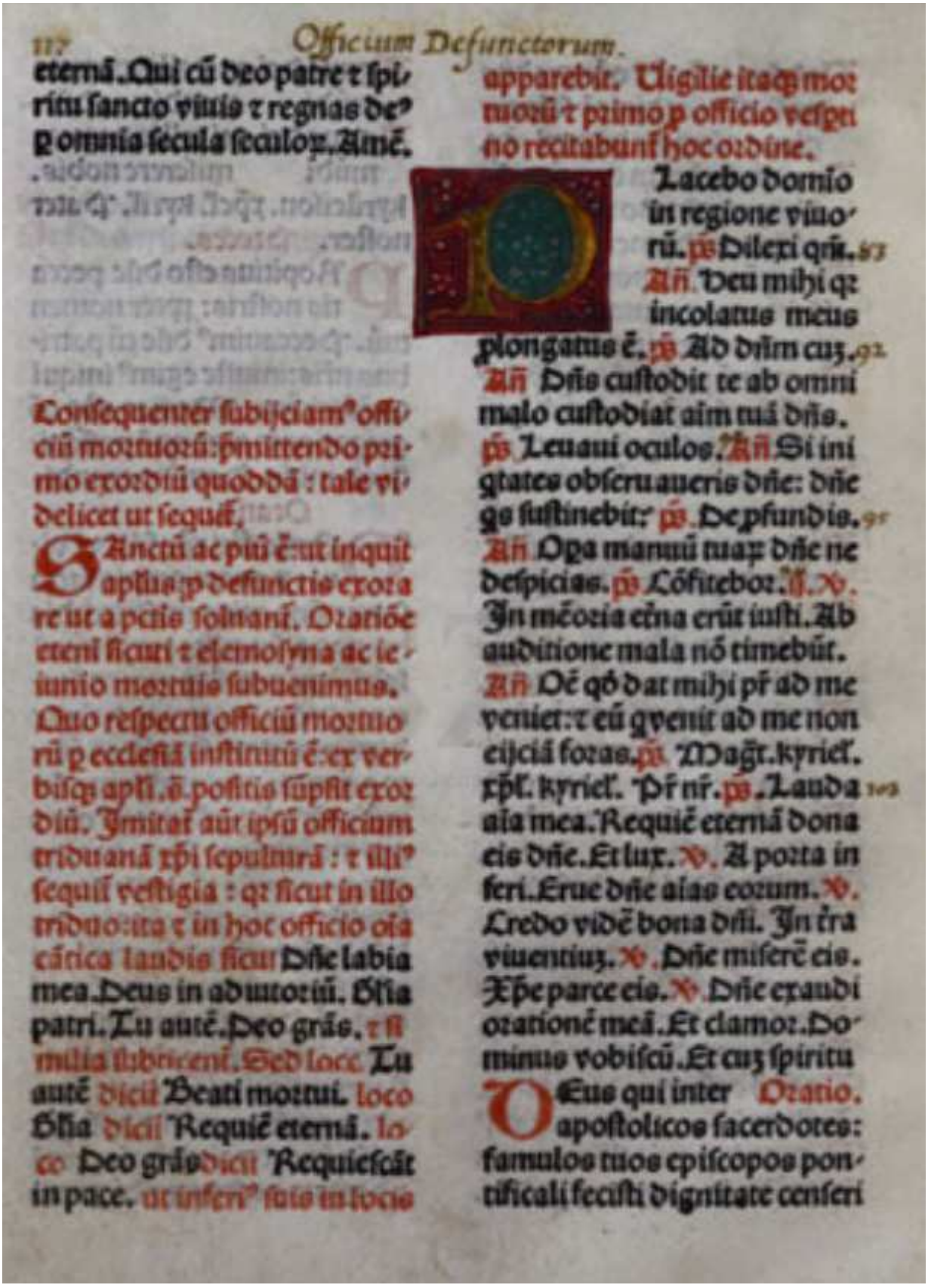

Nakon oficija za pokojne dolazi oficij Blažene Djevice Marije. Ta dva oficija na neki način povezuje pouka iz rubrike koja napominje da se prelazi na drugi oficij nakon što je prvi dovršen:
"*Completo officio defunctorum quos nostris precibus ut de poena purgatorii liberentur conamur continue adiuvare*"
("*Dovršivši oficij za pokojne kojima našim molitvama uvijek nastojimo pomoći da se oslobode od kazne čistilišta*").

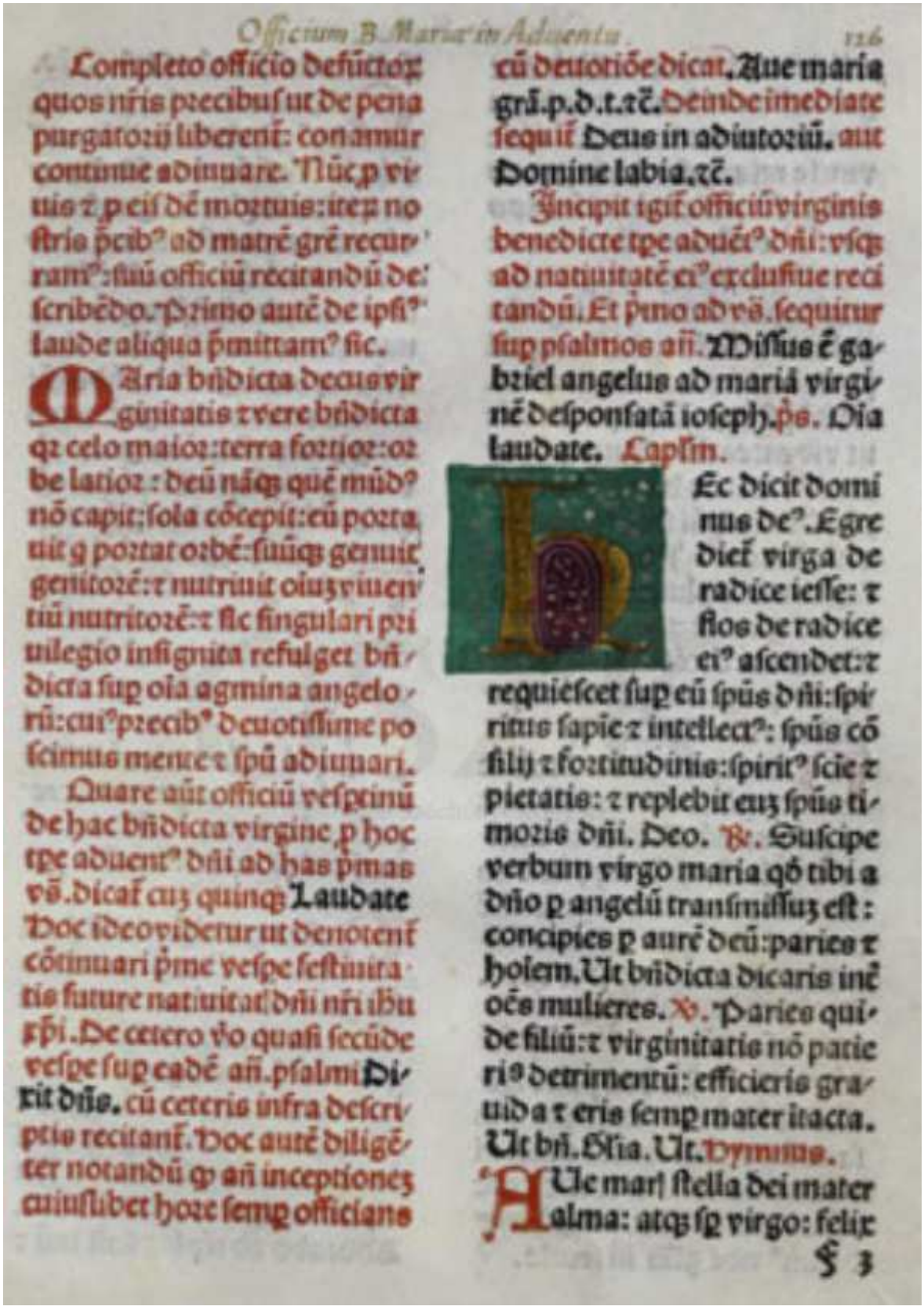

Prelazimo sad na pokorničke psalme. U zagrebačkom brevijaru dolaze u jednom pasusu pod naslovom "Incipit ordo recitandi septem psalmos poenitentiales" ("Počinje red recitiranja sedam pokorničkih psalama").

Ovdje nam zagrebački brevijar daje svoju možda i najljepšu pouku:

"*omni cum devotione orat et orare debet psalmos poenitentiales exemplo David, qui eos in spiritu humilitatis corde contrito orabat assidue pro adulterio cum Betsabee et homicidio in Uriam perpetrato: et misericordiam Domini consecutus est. Sunt autem septem psalmi poenitentiales, ut ostendant per septiformam Spiritus Sancti gratiam posse deleri quicquid in septenario huius vitae committimus... Hi psalmi a lachrymis et amaritudine penitudinis incipiunt et in certitudine veniae terminantur. Quam veniam ut pro delictis nostris obtinere possumus, cum omni devotione oremus: et cum lachrymis psalmos poenitentiae recitemus cum David hoc ordine...*"

("*sa svom pobožnošću moli [Crkva] i treba moliti pokorničke psalme, po primjeru Davida koji ih je molio u duhu poniznosti, srca skrušena, zbog preljuba s Batšebom i ubojstva Urije: i postigao je milosrđe Gospodnje. A sedam je tih psalama, da pokažu da se preko sedmerostruke milosti Duha Svetoga može otpustiti što smo god počinili tijekom sedmodnevlja ovoga života... Ovi psalmi počinju od suza i gorčine pokornika, a završavaju u sigurnosti oproštenja. A kako bismo postigli to oproštenje za naše prijestupe, molimo sa svom pobožnošću i sa suzama pokorničke psalme zajedno s Davidom po ovom redu...*" [slijedi red pokorničkih psalama])

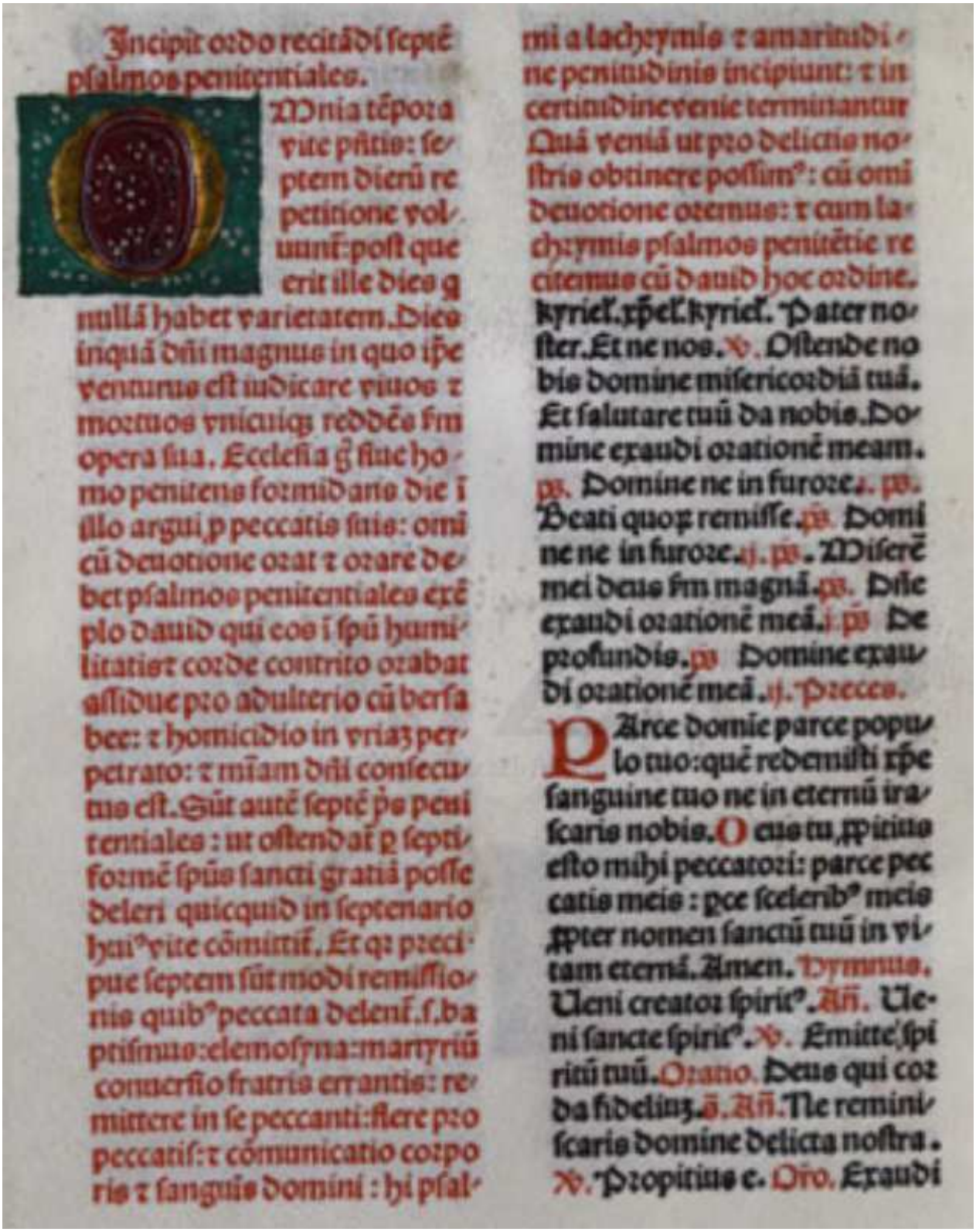

Incipit ordo recitādi septē psalmos penitentiales.

Omnia tēpora vite pñtis: septem dierū repetitione voluunt̄: post que erit ille dies q̄ nullā habet varietatem. Dies inquā dñi magnus in quo ip̄e venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos vnicuiq; reddēs s̄m opera sua. Ecclesia g̃ siue homo penitens formidans die ī illo argui ꝑ peccatis suis: omī cū deuotione orat ⁊ orare debet psalmos penitentiales exēplo dauid qui eos ī spū humilitatis ⁊ corde contrito orabat assidue pro adulterio cū bersabee: ⁊ homicidio in vriaz perpetrato: ⁊ mīam dñi consecutus est. Sūt autē septē p̄s penitentiales: ut ostendat̄ ꝑ septiformē spūs sancti gratiā posse deleri quicquid in septenario hui⁹ vite cōmittit̄. Et q̄ precipue septem sūt modi remissionis quib⁹ peccata delent̄. s. baptismus: elemosyna: martyriū conuersio fratris errantis: remittere in se peccanti: flere pro peccatis: ⁊ cōmunicatio corporis ⁊ sanguīs domini: hi psalmi a lachrymis ⁊ amaritudine penitudinis incipiunt: ⁊ in certitudine venie terminantur Quā veniā ut pro delictis nostris obtinere possim⁹: cū omī deuotione oremus: ⁊ cum lachrymis psalmos penitētie recitemus cū dauid hoc ordine. kyriel̄. xp̄el̄. kyriel̄. Pater noster. Et ne nos. ℣. Ostende nobis domine misericordiā tuā. Et salutare tuū da nobis. Domine exaudi orationē meam. ps. Domine ne in furore. i. ps. Beati quoꝝ remisse. ps. Domine ne in furore. ij. ps. Miserē mei deus s̄m magnā. ps. Dñe exaudi orationē meā. i. ps De profundis. ps Domine exaudi orationē meā. ij. Preces.

Parce domīe parce populo tuo: quē redemisti xp̄e sanguine tuo ne in eternū irascaris nobis. O eus tu ꝓpitius esto mihi peccatori: parce peccatis meis: ꝑce scelerib⁹ meis ꝓpter nomen sanctū tuū in vitam eternā. Amen. Hymnus. Ueni creator spirit⁹. Añ. Ueni sancte spirit⁹. ℣. Emitte spiritū tuū. Oratio. Deus qui corda fidelium. s̄. Añ. Ne reminiscaris domine delicta nostra. ℣. Propitius e. Oro. Exaudi

I za kraj, evo u zagrebačkom brevijaru i Litanija svih svetih, koje su inače najstarije od svih litanija - javljaju se u časoslovu od pamtivijeka.

Symbolū duodecim aplor.

Credo in deū patrē omnipotentē creatorem celi ⁊ terre. Et in ihm xpm filiū ei⁹ vnicū dominū nostrum. Qui cōceptus est de spū sancto: natus ex maria virgine. Passus sub pōtio pylato crucifix⁹ mortuus ⁊ sepultus. Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad celos: sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Inde ventur⁹ est iudicare viuos ⁊ mortuos. Credo in spiritū sanctū. Sanctā ecclesiā catholicā: sanctor cōmunionē. Remissionē peccatorū. Carnis resurrectionē Et vitam eternā. Amen.

Completis pmissis: subiungamus letaniā recurrendo ad suffragia sanctor hoc ordine.

Kyrieleison X pel. Kyrieleison Christe audi nos X pe exaudi nos. Pat de celis de⁹. Miserere nobis. Fili redēptor mūdi deus. Miserē nobis. Spūs sancte benigne deus. Miserere nob. Sancta trinitas vnus deus. Miserere nobis. Saluator mūdi adiuua nos.

Sancta maria oꝝ.
Sancta dei genitrix oꝝ.
Sancta virgo virginū oꝝ.
Scē michael oꝝ.
Scē gabriel oꝝ.
Scē raphael oꝝ.
Scē vriel oꝝ.
Oēs sci āgeli ⁊ archāgeli oꝝ.
Oēs sancti beatorū spirituū ordines orate ꝓ nob.
Scē iohes baptista oꝝ.
Oēs sci pr̄iarche ⁊ ꝓphe oꝝ.
Scē petre oꝝ.
Scē paule oꝝ.
Scē andrea oꝝ.
Scē iohānes oꝝ.
Scē iacobe oꝝ.
Scē philippe oꝝ.
Scē bartholomee oꝝ.
Scē thoma oꝝ.
Scē iacobe oꝝ.
Scē symon oꝝ.
Scē mathee oꝝ.
Scē mathia oꝝ.
Scē luca oꝝ.
Scē marce oꝝ.
Oēs sci apl'i ⁊ euāgeliste oꝝ.
Oēs sci discipuli dn̄i oꝝ.
Scē stephane ꝓthomr̄ oꝝ.
Scē line oꝝ.
Scē clete oꝝ.
Scē clemens oꝝ.
Scē sixte oꝝ.
Scē corneli oꝝ.
Scē cypriane oꝝ.
Scē laurenti oꝝ.

Scē vincenti oꝝ.
Scē georgi oꝝ.
Scē blasi oꝝ.
Scē fabiane oꝝ.
Scē sebastiane oꝝ.
Scē dionysi cū socijs tuis oꝝ.
Oēs sci martyres orate.
Scē siluester oꝝ.
Scē gregori oꝝ.
Scē ambrosi oꝝ.
Scē augustine oꝝ.
Scē hieronyme oꝝ.
Scē nicholae oꝝ.
Scē martine oꝝ.
Scē bricci oꝝ.
Scē benedicte oꝝ.
Scē rex stephane oꝝ.
Scē dux emarice oꝝ.
Scē rex ladislae oꝝ.
Oēs sci ꝯfessores orate.
Oēs sci sacerdo. ⁊ hēmite oꝝ.
Scā maria magdalena oꝝ.
Scā anna oꝝ.
Scā felicitas oꝝ.
Scā ꝑpetua oꝝ.
Scā margaritha oꝝ.
Scā agnes oꝝ.
Scā agatha oꝝ.
Scā cecilia oꝝ.
Scā lucia oꝝ.
Scā clara oꝝ.
Scā katherina oꝝ.
Scā dorothea oꝝ.
Scā barbara oꝝ.
Scā elyzabeth oꝝ.
Oēs scē v̄gines ⁊ vidue oꝝ.
Oēs sancti orate.
Propiti⁹ esto ꝑce nobis dn̄e.
Propiti⁹ esto libera nos dn̄e.
Ab ira tua libera nos dn̄e.
Ab insidijs diaboli Li.n.
A subitānea ⁊ ꝓuisa morte li.
A peste ⁊ fame li.n.d.
A morte ꝑpetua li.n.d.
Ab oī malo li.n.d.
Per annūciationē ⁊ incarnationē tuā libera.n.d.
Per natiuitatē ⁊ circumcisionem tuā libera.n.d.
Per baptismū ⁊ sanctuz ieiuniū tuū libera.n.d.
Per crucē ⁊ passionē tuā li.
Per mortē ⁊ sepulturā tuā li.
Per gloriosam resurrectionē tuā libera.n.d.
Per admirabilē ascensionez tuā libera.n.d.
Per aduentuz spiritus sancti paracliti libera.n.d.
In die iudicij libera.n.d.
Pctōres te rogam⁹ audi nos
Ut pacē ⁊ sanitatē nobis dones te rogam⁹ audi nos.
Ut nobis miseris ꝑcas te.
Ut mīa ⁊ pietas tua nos custodiat te rogam⁹.
Ut ecclesiā tuā regere ⁊ defendere digneris te rogam⁹.

Dužnosti kanonika i prebendara - neprekidni božanski oficij u katedrali

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/duznosti-kanonika-i-prebendara.html

Najpoznatiji kanonik u povijesti Zagrebačke nadbiskupije zasigurno je Baltazar Adam Krčelić (1715.-1778.). Njegova su djela nezaobilazan izvor za povijest Hrvatske u 18. stoljeću, a naročito za povijest zagrebačke crkve.

Obitelj Krčelić je inače podrijetlom iz Like i Krbave, odakle su zbog divljačkog turskog terora u 16. stoljeću izbjegli na sjever - u krajeve između rijeka Krapine i Sutle. Krčelić je imao vrlo jaku svijest o svom podrijetlu, pa se uvijek potpisivao kao "Kercselich de Corbavia" ("Krčelić od Krbave").

Neću danas detaljno ulaziti u njegov život i djelovanje, nego ću se samo osvrnuti na neke važne podatke o dužnostima zagrebačkih kanonika i prebendara, iz njegove knjige ***De regnis Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae notitiae praeliminares***.

DE REGNIS
DALMATIÆ CROATIÆ
SCLAVONIÆ
NOTITIÆ
PRÆLIMINARES.
PERIODIS IV. DISTINCTÆ
QUIBUS EX SCOPO ET FINE
Post veteris Pannoniæ præcipue *Saviæ* sub Florente decrescenteque Romano Imperio; deinde succedentis Sclavoniæ Croatiæque, notitias: Regno Hungariæ stabilito; Sacræ Coronæ, hujusque Apostolicorum Regum, in memorata Regna: *Serviam* item & *Bosniam*, sive *Ramam* aut *Rasciam*, ac fatorum Regnorum appertinentias, *Jura*: cum *Possessorio*; serie Regum: Gubernationis quoque ratio: MAJESTAS Regalis, cæteraque: ex Diplomatibus, aliisque justis ac legalibus, Historicæ veritatis fundamentis, cum Scriptorum variorumque præjudiciorum examine: ac demum *actualis utriusque Sclavoniæ Croatiæque*, secundum multiplices jurisdictiones relatione, exponerentur
Studiô, labore, ac impensis
NOBILIS HONORABILISQUE VIRI.
BALTHASARIS ADAMI
KERCSELICH DE CORBAVIA.
Regiæ Apostolicæ Majestatis clementiâ, Abbatis Insulati SS. Apostolorum Petri & Pauli de Kács, ac in Regnis Dal. Croat. & Sclavoniæ Tabulæ Judiciariæ Assessoris: & Cathedralis Ecclesiæ Zagrabiensis humilis Canonici:
Ex Privilegio Regio, & Superiorum, Regiæque Excel. Commissionis, Censuræ librorum Facultate.
LABORE ET FAVORE
ZAGRABIÆ 1768.
TYPIS DEMUM ANTONII JANDERA, V.C.E.Z. TYPOGRAPHI.

U poglavlju u kojem opisuje zagrebačku katedralu, daje nam detaljan opis kako funkcionira zagrebački kaptol: a napose prava i obveze kanonika i prebendara.

Krčelić kaže da zagrebački prebendari imaju sljedeće dužnosti (str. 412.):

"*horas canonicas cum alumnis in cathedrali decantare, matutina sacrificia absolvere, et quidem Missam se Beata Virgine Maria cantatam, de sanctissima autem Cruce et de sancto rege Stephano lectam... Sacra item ferialia et certorum festorum. Ipsi ad aram majorem missas conventuales pro canonicis peragunt.*"

("*pjevati kanonske časove s bogoslovima u katedrali, služiti jutarnje žrtve, i dakako pjevanu misu o Blaženoj Djevici Mariji, a čitanu o presvetom Križu i o svetom kralju Stjepanu... Također ferijalne službe i određenih svetkovina. Oni služe konventualne mise za kanonike na velikom žrtveniku.*")

Čini se da Krčelić i sam termin "prebendar" izvodi iz tih njihovih dužnosti:

"*In hac vero Zagrabiensi Basilica, ad laudem et honorem omnipotentis Dei cum continua sint in cantu divina officia, haec peragentes, praebendarii vocantur.*"

("*U ovoj, naime, zagrebačkoj bazilici, kako je neprekidno pjevanje božanskog oficija na slavu i čast svemogućega Boga, oni koji to obavljaju, nazivaju se prebendari.*")

Naglasak je ovdje na neprekidnom božanskom oficiju u zagrebačkoj katedrali, a to znači svaki dan - cijeli dan.
Krčelić to opisuje na str. 415., kao jedan neprekidan kor ("chorus perpetuus"):

"*Chorus autem prope perpetuus est, nam mane intrant cum praebendariis alumni, incoantque a sacro cantato de Beata Virgine Maria, post hoc hora prima absolvitur. Haec maior est ac in Romano, praecipue diebus dominicis. Festisque diebus a Prima incoant, tum missa solemnis, concio. Ferialibus autem diebus post Primam, si sint anniversaria defunctorum, absolvuntur. Hora nona intrant alumni, praebendarii, absolvuntque Tertiam. Canonici quoque adveniunt estque sacrum conventuale, pro ratione festi, saepe cum processione post 'Asperges', intra vel extra ecclesiam. Post hanc sacrum cantatum, et hoc finito, absolvitur Sexta. Haec festivitatum solenniis, ultra horam undecimam aguntur. Hora iterum 2da, aut in aestate 3. intratur et decantata Nona, incoant Vesperae, secundum rubricas (haec in quadragesima post missam conventualem sunt). Tum si non sit festum solenne et occurrant Vesperae defunctorum, absolvantur. Post Completorium, cum antiphona conveniente Salve Regina. Incoat sequentis diei Matutinum cum Laudibus, quae majoribus festivitatibus ad horam sextam et ultra protrahuntur.*"

("*Kor je, naime, gotovo neprekidan, jer ulaze ujutro s prebendarima bogoslovi, započinju od pjevane službe o Blaženoj Djevici Mariji, a poslije toga odsluži se prvi čas [prima]. Ova je veća nego u rimskom obredu, naročito nedjeljama. I svetkovine počinju od Prime, zatim svečana misa, pa propovijed. A ferijalnim danima nakon Prime, ako dođu godišnjice za pokojne, služe se. U devet sati ulaze bogoslovi i prebendari, i obave Terciju [treći čas]. Pristižu također i kanonici, i služi se konventualna misa, prema svetkovini, često s procesijom nakon 'Asperges', unutar ili izvan crkve. Nakon toga, pjevana misa, a poslije njenog završetka, obavlja se Seksta [šesti čas]. Ovo se na svečane blagdane čini iza jedanaest sati. Opet se ulazi u dva sata ili ljetom u tri, i nakon pjevanja None [deveti čas] započinju Vespere, prema rubrikama (one se u korizmi obavljaju nakon konventualne mise). Tada, ako nije svečani blagdan, i dospiju Vespere za pokojne, odsluže se. A nakon kompletorija, Salve Regina s pripadajućom antifonom. Zatim započinje Matutin sljedećega dana s Laudama, koji se na veće blagdane protežu do šest sati i više.*")

Krčelić posebno opisuje službu Božju za Božić:

"*In vigilia Nativitatis Domini, hora noctis undecima intratur, durantque caeremoniae et cantus, cum sacro ultra horam secundam. Sexta hora propter Primam intratur, duratque devotio cum concione ad octavam. A nona ultra horam undecimam, sacrum*

summum est. Ab hora prima, Vesperae Nativitatis, tum de sequenti, Completorium; alterius diei Matutinum. Quaevis haec cantu chorali et saepe cum organo."

("*Na vigiliju Rođenja Gospodnjega, ulazi se u crkvu u jedanaest sati navečer, i traju ceremonije i pjevanje, sa žrtvom, do preko dva sata [ujutro]. U šest sati ulazi se zbog Prime, i traje pobožnost s propovijedi do osam sati. Od devet sati do jedanaest, služi se glavna žrtva. Od jedan sat [popodne], Vespere Porođenja, a nakon kompletorija slijedi Matutin idućega dana. Sve ovo s koralnim pjevanjem, i često uz pratnju orgulja.*")

Kad ovo danas čitamo, pitamo se u čudu: Što se dogodilo sa zagrebačkom katedralom? Danas je to jedan sasvim drugi svijet. Nije ostalo ništa od nekadašnje revnosti.

Nakon postkoncilske liturgijske reforme, zavladala je neopisiva lijenost i acedija. Utihnule su stare molitve i himni, a nemar u liturgiji dosegao je vrhunac. Nemarnost je to koja dolazi iz samog relativističkog "opcionalističkog" karaktera "novog misala" i "novog časoslova". Pod egidom "uključivanja laika u liturgiju" sve je razvodnjeno, a klerici su prestali obavljati svoje dužnosti.

Danas zagrebačka katedrala u 90% vremena služi kao razgledavalište za turiste, koji se nerijetko ponašaju neprimjereno i sablažnjivo.
Nekadašnji dom molitve postao je kuća trgovačka.

Što danas rade kanonici? Što rade prebendari? Čime se ti ljudi bave?

Budući da ova nenormalna situacija traje već dugo, mnogi je uzimaju kao normalnu. Zato trebamo stalno ponavljati: ovo nije normalno. Nije normalno da katedrala služi svemu, samo ne onom cilju radi kojeg je izgrađena.

Nepregledno more opasnog materijala

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/11/nepregledno-more-opasnog-materijala.html

Činjenica da je ljudska narav pokvarena istočnim grijehom očituje se posebno u tome što je čovjeku lako i privlačno činiti grijeh, a teško suzdržavati se od grijeha.
To je taj "fomes peccati" s kojim se čovjek mora boriti dok god je živ.

I zato je ključ borbe protiv grijeha - izbjegavanje grešnih prigoda.
Djelovanje Crkve na moralnom području kroz sva ova stoljeća sastojalo se poglavito u nastojanju eliminiranja grešnih prilika. Odatle inzistiranje na odvajanju dječaka i djevojčica u školi (borba protiv koedukacije), suzbijanje nemoralnog odijevanja, plesa, zabava itd. Ovdje govorimo o mjerama za suzbijanje bludnih grijeha.

Isto tako, Crkva je uspostavila cijeli jedan sustav za suzbijanje grijeha protiv katoličke vjere (to jest, grijeha protiv Prve Božje zapovijedi). Te mjere uključuju: Indeks zabranjenih knjiga, obvezno pregledavanje i cenzuru tiska, te obvezni *imprimatur* nadležne crkvene vlasti - koji je bio uvjet za izlazak bilo koje knjige vjerskog sadržaja. Bio je to mehanizam koji je štitio vjernike od prodora krivovjerja.

Nažalost, cijeli je taj mehanizam razmontiran i ukinut u liberalnim reformama nakon Drugoga vatikanskog koncila. Posljedice toga danas su više nego jasne: svijet je preplavilo ogromno nepregledno more "vjerske literature" sumnjivog, dvojbenog ili čak otvoreno krivovjernog sadržaja.

Ukidanje crkvenog nadzora nad tiskanjem knjiga teološke i vjerske tematike, opravdavalo se standardnim liberalnim parolama "demokracije" i "slobode".

Tu se nije vidjelo ili se nije htjelo vidjeti koliko je to zapravo opasna igra. Uvijek je opasno davati slobodu na onim područjima gdje bi neznanje, neiskustvo ili pak zloća protagonista mogla dovesti do nesagledivih posljedica.

I ovdje vrijedi ono što je biskup Mahnić svojedobno rekao o davanju sloboda nezrelom puku:

> "Ništa nije opasnije, ništa ubitačnije, nego nezrelome puku dati političke i druge sloboštine. On će nalik na luđaka i druge i sebe upropastiti. Veoma nerazborito postupaju oni, koji bi htjeli puku bez razlike preko noći dati najširа politička i druga autonomna prava, a da ni najmanje ne pitaju kakvo je intelektualno i moralno stanje u kojem se nalazi puk. Mi si ne možemo zamisliti opasnije igre."

Tim više, modernistička kampanja za "demokratizaciju Crkve" je u stvari rat protiv vjere, jer vjera nije i ne može biti demokratska.Vjera se mora prihvatiti u cijelosti.

Zanimljivo je da su neki naši biskupi i nakon Drugoga vatikanskog koncila povremeno davali izjave protiv "demokratizacije Crkve". Tu mislim prvenstveno na splitskog nadbiskupa Franića u vrijeme njegove borbe protiv TDKS-a.

Nadbiskup Franić je u svojoj poruci za Novu godinu 1980. izjavio da bi neki (misleći na TDKS) htjeli Crkvu i njezin pastoralni i teološki rad reformirati tako da se sve to uklopi u "strukture socijalističke demokracije, a u nas posebno u strukture samoupravnog socijalističkog društva".
Usprotivio se demokratizaciji Crkve, ističući da je to (citiram):

> "hereza i shizma naših dana, pogibeljnija za Crkvu nego što je bio u svoje vrijeme protestantizam, jer demokratizacija Crkve ukida ili bitno umanjuje transcedenciju cjelokupne vjersko-moralne nauke i vlasti u Crkvi."

Nedostatak ozbiljnog nadzora nad izdavaštvom vjerske literature dovodi do slučajeva kao što su modernističke izdavačke kuće poput "Kršćanske sadašnjosti", na čijim se policama nalazi barem polovica knjiga krivovjernog sadržaja.

Još je kardinal Šeper u svom poznatom govoru na Radio Vatikanu 12. listopada 1977., kojim je osudio TDKS, konstatirao da mnoge publikacije "Kršćanske sadašnjosti" iznose stavove *"koji su u najmanju ruku netočni i dvojbeni sa stanovišta nauka i prakse Crkve"* i istaknuo da je to kod mnogih katolika prouzročilo opravdano negodovanje.

Kad smo već kod toga, naši biskupi su još tijekom 1970-ih znali ponekad zabraniti izdavanje krivovjernih publikacija.

Vrhbosanski nadbiskup Smiljan Čekada je 1971. zabranio zbornik *"Jukić"*, jer su u njemu izašli tekstovi fra Mile Babića, fra Grge Vilića i fra Rude Barišića, koje je Čekada proglasio krivima, uvredljivima i sablažnjivima, jer *"iznose misli, teorije i teze koje nisu u skladu s crkvenim naukom, nego svojom konfuznošću, odsutnošću dogmatske preciznosti i modernističkim mentalitetom i mnogim pogrdama na adresu Crkve i njezine hijerarhije, vrijeđaju katoličku vjersku svijest"*.

Da navedem samo još jedan slučaj. Godine 1976. tada mladi fra Zvjezdan Linić dao je intervju modernističkom listu *"Kana"*, u kojem je iznio niz krivovjernih stavova o sakramentu ispovijedi.
O tom slučaju se raspravljalo i na biskupskoj konferenciji, i zbog toga je čak otkazana katehetska ljetna škola za tu godinu.

Po tome vidimo da su naši tadašnji biskupi još imali svijest da je njihova dužnost da bdiju nad točnim naviještanjem crkvenog nauka.

Nakon što je otišla ta stara generacija biskupa, više nitko ne nadzire "vjerski tisak" - i tu se danas piše svašta. Ali stvarno, svašta!
Bojim se da novi biskupi (koji su školovani u modernom sustavu) nisu dovoljno teološki obrazovani da prepoznaju razliku između pravovjerja i krivovjerja. A i druge položaje, kojima bi u opisu posla trebao biti nadzor nad pravilnim naviještanjem vjere, prečesto zauzimaju osobe ne baš blistavih kvalifikacija.

Ili, da opet navedem jedno upozorenje biskupa Mahnića:

> "Tko nije na čistu glede vjerskih pitanja, kako će druge voditi sigurnim i spasonosnim putem? Filozofski je aksiom: Nitko ne daje drugome, što sam nema."

Problem o kojem danas govorimo postaje sve gori i gori. Svake godine iziđe novi val krivovjernih knjiga. Već se nakupilo, kako sam rekao na početku, ogromno nepregledno more opasnog i štetnog materijala - koji se naivnim vjernicima nudi pod naslovom "vjerske" ili "duhovne" literature.

Oglasi za duhovna zvanja

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/oglasi-za-duhovna-zvanja.html

Čitajući katolički tisak iz 1920-ih i 30-ih, primijetio sam da se često pojavljuju oglasi za duhovna zvanja raznih redova, smostana, sjemeništa itd.

Bilo bi zanimljivo da se netko potrudi pa sve skupi na jedno mjesto.
Ja za to nemam vremena, ali - primjera radi - navodim ovdje nekoliko oglasa iz 1939., iz ***Glasnika sv. Josipa***.

Je li ovo bio dobar način za traženje zvanja? Pa, odnekud se mora krenuti.

Iz lipanjskog broja - **SALEZIJANSKA SVEĆENIČKA ZVANJA**

SALEZIJANSKA SVEĆENIČKA ZVANJA. Družba Salezijanaca ima kod Hrvata svoje sjemenište u Zagrebu, Omiška ul. 2 (Knežija). To sjemenište je osnovano g. 1930. U nj se primaju oni mladići koji osjećaju u sebi želju da postanu svećenici i posvete svoj život i rad u salezijanskoj Družbi, kojoj je glavna svrha katolički odgoj naše moderne mladeži, u prvom redu radničke. Sjemenište ima pet razreda klasične gimnazije, s posebnim odjelom i za učenike realnoga smjera. Učenici uče privatno u sjemeništu pa na koncu svake školske godine polažu ispite na zagrebačkim državnim gimnazijama, klasičnim i realnim. Po svršenom petom razredu pitomci se primaju u novicijat i na daljnje školovanje na trošak Družbe. U sjemeništu primaju se i oni mladići koji su prekoračili određenu životnu dob za upis u prvi razred državnih gimnazija, tj. 12 godina, ako osjećaju poziv za svećeničko zvanje i smisao za učenje, budući da i oni mogu privatno polagati državne ispite. Svaki onaj koji želi biti primljen mora: 1. imati čistu nakanu i tvrdu volju svoj život posvetiti Bogu u salezijanskoj Družbi, 2. biti iz poštene obitelji, zakoniti sin, a blaga i otvorena značaja, 3. imati s odličnim ili barem vrlo dobrim uspjehom svršenu pučku školu, 4. biti krepak i zdrav. Ko je bio otstranjen iz kakvog zavoda ili je već bio član kojega reda, ne može biti primljen. — Molbe valja poslati na **Omladinski dom Salezijanaca, Zagreb 11, Omiška ul. 2.**

U istom broju, **franjevci konventualci** objavljuju sljedeći oglas...

OBAVIJEST RODITELJIMA. Provincija franjevaca konventualaca, koja imade sjedište svoga provincijala u Zagrebu, Sv. Duh, redovno prima za svoj pomladak djecu zdravu i čestitih roditelja, koja su svršila odlično ili vrlo dobrim uspjehom propisanu osnovnu školu. Roditelji, kojih djeca imadu sklonost za redovničko zvanje franjevaca, neka se obrate, što hitnije, na adresu: Franjevci Konventualci, Zagreb, Sv. Duh 29. Svojoj prijavi neka prilože preporuku svog župnika ili katehete djeteta, školsku svjedodžbu, ako je dijete svršilo osnovnu školu, a ako sada polazi 4. razred osnovne škole, neka pošalje obavjesnicu, zatim krsni list, domovnicu, liječničku svjedodžbu. Dijete ne smije biti starije od 12 godina. Treba da je sposobno za dalje nauke, jer će morati pod konac lipnja ove godine praviti propisani prijamni ispit u državnoj gimnaziji, za upis u srednju školu, da uzmogne od jeseni polaziti klasičnu gimnaziju.
Provincijalat Franjevaca Konventualaca u Zagrebu, Sv. Duh 29.

U dvobroju za mjesece kolovoz i rujan, Kartuzija Pleterje daje ovaj oglas...

Kartuzijanski samostan Pleterje u Sloveniji (ispod Žumberka) prima **braću** lajike između 20. i 35. godine. Prednost imadu obrtnici i zemljoradnici. Pretpostavlja se osnovna škola. Pobliže upute daje: K a r t u z i j a Pleterje, p. **Št. Jernej**, Dravska ban.

A u istom broju je i oglas varaždinskih kapucina...

Kapucinski đački konvikt, Varaždin. Primaju se đaci na stan i opskrbu koji imaju volju posvetiti se svećeničkom zvanju u kapucinskom redu. Upute daje (ako je priložena marka za odgovor): Kapucinski đački konvikt, Varaždin.

Neki drugi KBF

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/neki-drugi-kbf.html

Iz ***Spomenice Zagrebačkog sveučilišta 1874.-1899.***, str. 30.-35.

BOGOSLOVNI FAKULTET.

Sveučilište bijaše sretno, što se u zemlji nalazio zavod, koji se bez ikakvih poteškoća mogao prometnuti u bogoslovni fakultet. Bijaše to nadbiskupski licej u Zagrebu, u kojem se bogoslovi naučahu i pripravljahu za svoje svećeničko zvanje. Kako je taj licej bio udešen na četiri godine i kako je ustrojem svojim odgovarao sličnim duhovnim bogoslovskim učilištima i bogoslovnim fakultetima u našoj monarkiji, upotrijebljen bi naprosto za bogoslovni fakultet našega sveučilišta.

No pošto su se u nadbiskupski licej primali bogoslovi i bez ispita zrelosti, nije se ova tradicija mogla na prečac prekinuti. Za to se slušačima bogoslovnoga fakulteta morala ostaviti pogodnost, da se i kao izvanredni slušači mogu upisati u bogoslovni fakultet. Ovo bijaše tim nužnije, što je postojala pogibao, da će frekventacija bogoslovnoga fakulteta u prvom početku biti preslaba, bude li redovito vezana uz ispit zrelosti.

Budući da se slušači bogoslovlja odgajaju za uzvišenu duhovnu službu, to je bogoslovni fakultet i u našem sveučilištu

kao i na drugima spojen s internatom, poradi česa su mu i slušači većinom samo diecezanski pitomci nadbiskupskoga sjemeništa zagrebačkoga.

Osim njih polaze redovno predavanja u bogoslovnom fakultetu i pitomci biskupskoga grčko-katoličkoga sjemeništa biskupije križevačke i klerici reda sv. Franje, a mimo to ima — premda u malom broju — i klerika iz drugih biskupija, poimence: senjsko-modruške i banjalučke.

Premda se po ustrojnom zakonu i bogoslovnog fakulteta tiču općeniti propisi, kojima se uređuje najbitniji život sveučilišta, ipak imade i biskupski ordinarijat neki utjecaj na bogoslovni fakultet.

Taj utjecaj vrši on kod imenovanja profesora, kod podjeljivanja veniae legendi i kod polaganja strogih ispita, a ne manje i kod discipline nad slušačima, jer su isti u internatu nadbiskupskom.

Bogoslovi slušaju redovno predavanja samo na bogoslovnom fakultetu. Ako ipak žele na drugom fakultetu polaziti kolegija, dužni su sebi za to pribaviti dopuštenje ordinarijata. Oni, koji su na drugom diecezanskom učilištu svršili bogoslovne nauke te žele polagati stroge ispite, imadu se prije u bogoslovnom fakultetu imatrikulirati.

Iz obligatnih svojih predmeta imadu bogoslovi praviti semestralne i godišnje ispite.

Zakon o uređenju sveučilišta određuje načelno, da se svi predmeti u sveučilištu imadu predavati hrvatskim jezikom, ali dopušta, da se neke nauke u bogoslovnom fakultetu mogu predavati i na drugom jeziku.

Za to je na prijedlog profesorskoga zbora bogoslovnoga fakulteta, podastrt u prvom mjesecu prve školske godine, kr. zemaljska vlada naredbom od 12. listopada 1874. i dopustila, da se opći i posebni dio dogmatike, moralno bogoslovlje, crkveno pravo i liturgika tako obzirom na dogmatičku narav, njihovu terminologiju, izvore, službu i obrede katoličke crkve kao u opće obzirom na interese crkve imadu predavati latinskim jezikom.

U isto je vrijeme zaključio profesorski zbor, da se na bogoslovnom fakultetu predaju još kao izvanredni predmeti: *Ontologija i pedagogija* radi sveze s drugim naukama.

Bogoslovac, koji na semestralnom ispitu ne uspije, imade nedovoljan red popraviti tečajem prvoga mjeseca u prvom idućem semestru.

Na prijedlog profesorskoga zbora odredila je kr. zemaljska vlada naredbom od 24. ožujka 1875., da bogoslovci, koji iz više od dva predmeta dobiju drugi red, imadu tražiti dozvolu za popravak od kr. zemaljske vlade.

Bogoslovi, koji ne bi popravili o određenom roku nedovoljnoga reda, gube redovno onaj semestar, a kad se radi o cjelogodišnjem predmetu, pače i cijelu godinu.

Na predstavku profesorskoga zbora dopustila je ipak kr. zemaljska vlada naredbom od 28. svibnja 1877., da se u slučajevima osobitoga uvaženja vrijednim od rečene ustanove iznimno može i odustati.

Kako u pastvi dolaze svećenici u službeni doticaj ne samo s duhovnim nego i drugim javnim oblastima, pak im je potrebno da kao dušobrižnici budu upućeni u poznavanje uredovanja i pismenoga saobraćaja i dopisivanja — odredila je kr. zemaljska vlada naredbom od 22. srpnja 1890., da se bogoslovima III. tečaja predaje u zimskom semestru *naputak za sastavljanje zvaničnih spisa.*

Koliko bogoslovi nijesu zakonom oprošteni od plaćanja naukovine, imadu po ustrojnom zakonu kao i slušači svjetovnih fakulteta naukovinu podmirivati.

Sve nauke propisane ustrojnim zakonom obvezatne su, te su ih predavali od kako postoji sveučilište, ovi profesori:

Profesorsku stolicu *općega dijela dogmatike* zastupao je prvi dr. Josip *Stadler,* imenovan god. 1874. javnim izvanrednim, a god. 1876. javnim redovitim profesorom.

Po njegovu promaknuću na čast nadbiskupa vrhbosanskoga i metropolite bosanskoga i hercegovačkoga, povjerena je suplencija rečenoga predmeta god. 1882. dru. Franji *Kucenu,* koji je zatim god. 1886. imenovan javnim izvanrednim profesorom iste struke.

Poslije njegove smrti u lipnju 1887. zapremio je stolicu opće dogmatike u škol. godini 1887|88. dr. Ante *Bauer* kao suplenat, a u povodu previšnjeg riješenja od 7. lipnja 1888. kao javni izvanredni profesor.

Prva profesura *biblijskih nauka staroga zavjeta i jezika hebrejskoga* zapala je dra. Franju *Ivekovića*, koji je za nju god. 1874. bio imenovan javnim redovitim profesorom. Tu je čast vršio do konca god. 1886|87., kad je imenovan kanonikom prvostolne crkve zagrebačke, zahvalivši se na stolici; a onda je preuzeo suplenciju od škol. god. 1887|88. do uključivo škol. god. 1890|91. dr. Josip *Volović*.

Godine 1891. imenovan je dr. Juraj *Dočkal* javnim izvanrednim profesorom iste struke, a god. 1893. promaknut je na javnoga redovitoga profesora. Po njegovoj smrti u svibnju god. 1899. nastavio je njegov predmet naučati kao suplenat do konca škol. godine 1898|99. dr. Mijo *Medjimorec*.

Za posebni dio dogmatike imenovan je god. 1874. kao javni redoviti profesor dr. Antun *Kržan*, koji je ovu stolicu pridržao do godine 1878., kad je postao kanonikom prvostolne crkve zagrebačke; no predavao je svoj predmet u svojstvu suplenta do konca naučne godine 1879|80.

Poslije njega suplirao je tu struku Matija *Stepinac* od zimskoga poljeća 1880|81. do konca naučne god. 1881|82., a tad je god. 1882. imenovan javnim redovitim profesorom istoga predmeta dr. Antun *Franki*. No taj nije rečene stolice ni zapremio, jer je nakon kratkoga vremena god. 1883. uz previšnje odobrenje zauzeo stolicu crkvene povjesti; a stolicu posebnog dijela dogmatike suplirao je u I. semestru 1882|83. dr. Ivan *Bujanović*, koji je god. 1883. imenovan izvanrednim, a god. 1889. redovitim profesorom.

Stolicu *biblijskih nauka novoga zavjeta* zapremao je prvi dr. Juraj *Posilović*. Imenovan u nizu prvih profesora 27. travnja 1874. javnim redovitim profesorom, naučao je u sveučilištu do konca I. poljeća škol. god. 1875|76., i tad se sa sveučilištem rastao, podignut previš. riješenjem od 23. ožujka 1876. na čast biskupa senjsko-modruške biskupije.

U II. poljeću iste školske godine povjerena je ta stolica ponajprije kao suplentu dru. Gavri *Smičiklasu,* a god. 1876. kao izvanrednom profesoru.

Na žalost završi dr. Gavro Smičiklas svoj nauci posvećeni život već god. 1877., te je suplenciju biblijskih nauka novoga zavjeta preuzeo dr. Gustav *Baron,* koji je naknadno god. 1878. promaknut najprije na čast izvanrednoga, a za tim god. 1881. na redovitoga profesora.

Kad je dr. Baron god. 1895. postao kanonikom prvostolne crkve zagrebačke i prestao svršetkom god. 1895|96. naučati, imenovan je god. 1896. dr. Rudolf *Vimer* javnim izvanrednim profesorom iste struke; a za tim god. 1899. redovitim profesorom.

Za katedru *crkvene povjesti* imenovan je dr. Josip *Rieger* iznajprije god. 1874. kao javni izvanredni, a god. 1876. kao javni redoviti profesor.

Koncem škol. god. 1881|82. dao je on ostavku, a njegovu je stolicu preuzeo god. 1883. prev. odobrenjem javni redoviti profesor dogmatike dr. Antun *Franki.* Kad je ovaj prev. rješenjem od 24. veljače 1891. dignut s profesorske stolice u sveučilištu, imenovan je iste godine dr. Antun *Maurović* javnim redovitim profesorom crkvene povjesti.

Zamijenivši dr. Antun Maurović koncem naukovne godine 1894|95. stolicu profesorsku sa čašću biskupa senjsko-modruške biskupije, predavao je poslije njega crkvenu povjest od I. poljeća 1895|96. do uključivo II. poljeća 1898|99. u svojstvu suplenta dr. Mirko *Marchetti.*

Stolicu *moralnoga bogoslovlja* zapremio je prvi dr. Feliks *Suk,* koji je god. 1874. imenovan najprije javnim izvanrednim, a god. 1879. javnim redovitim profesorom.

Koncem godine 1890|91. ostavio je on sveučilište, postavši kanonikom zagrebačkim, a na njegovo mjesto imenovan je god. 1891. javnim izvanrednim profesorom dr. Josip *Modrić.*

Po ranoj smrti potonjega u listopadu 1893., suplirao je moralno bogoslovlje u škol. god. 1893|94. profesor dr. Ante *Bauer,* a škol. god. 1894|95. i 1895|96. dr. Josip *Pazman,* koji

je za tim imenovan god. 1896. javnim izvanrednim profesorom rečene struke.

Stolicu *pastoralnog bogoslovlja, pedagogike i katehetike* zaprema od otvorenja sveučilišta pa do danas dr. Martin *Štiglić*, i to neprestano u svojstvu javnoga redovitoga profesora, kakovim je imenovan 24. kolovoza 1874. On jedini od profesora bogoslovnoga fakulteta slavi sa sveučilištem 25-godišnjicu svoga službovanja u sveučilištu.

Za struku *crkvenoga prava* imenovan je god. 1874. javnim izvanrednim profesorom dr. Janko *Koharić*, koji je za tim god. 1879. promaknut na javnoga redovitoga profesora.

Ali ni dru. Kohariću, od kojega je znanost po njegovim umnim darovima mnogo očekivala, i koji je literarno mnogo radio, ne bijaše suđeno, da dugo nauča, jer je mladi svoj vijek završio u lipnju god. 1880.

Njegovu je stolicu suplirao od II. semestra škol. g. 1879|80. do uključivo I. semestra 1881|82. najprije dr. Andrija *Jagatić;* a za tim u II. poljeću 1881|82. dr. Ferdinand *Belaj*, koji je iste godine 1882. imenovan javnim izvanrednim, a g. 1886. javnim redovitim profesorom crkvenoga prava.

Kao *docenti* naučahu *jezik sirski, kaldejski i arapski* za vrijeme svoga profesorovanja dr. Franjo *Iveković*, dr. Gavro *Smičiklas*, dr. Gustav *Baron* i dr. Rudolf *Vimer*.

Napokon je od škol. god. 1890|91. do 1898|99. Ivan *Pliverić* kao učitelj naučao, kako se imadu *sastavljati zvanični spisi*.

S priznanjem spominjemo, da su svi profesori, koji su iz sveučilišta prešli u prvostolni kaptol zagrebački kao kanonici, još i nakon svoga promaknuća barem godinu dana predavali u fakultetu, pričekavši tako, da im se nađe spremna zamjena.

S malom iznimkom bijahu gotovo svi profesori svećenici nadbiskupije zagrebačke. Na druge su biskupije otpala šestorica: na đakovačko-srijemsku i senjsko-modrušku po dva, na križevačku grčko-sjedinjenu i krčku po jedan.

Početak došašća u starom zagrebačkom obredu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/pocetak-dosasca-u-starom-zagrebackom.html

Sad kad smo u vremenu došašća, zanimljivo je pogledati neke specifičnosti staroga zagrebačkog obreda, glede adventske liturgije i običaja. Došašćem počinje crkvena godina, pa tako i zagrebački misal i časoslov.

Uoči službe za prvu nedjelju došašća, rubrike **zagrebačkog brevijara** daju naznaku da tu počinje brevijar i donose tumačenje o značenju četiri adventska tjedna:

"*Incipit breviarium iuxta consuetudinem ac quotidianam observantiam chori ecclesiae Zagrabiensis moderatum. Et primo poendit seu incipit officium de adventu Domini. Quod quidem officium inchoat a dominica primori festo beati Andreae Apostoli quovis ordine duratque ac agitur per quatuor septimanas: ad significandum quod quatuor sunt adventus Domini: in carnem, in mentem, in mortem, et ad iudicium.*"

("*Počinje brevijar uređen prema običaju i svakodnevnom obdržavanju kora crkve zagrebačke. I prvo... započinje oficij o došašću Gospodnjem. Taj naime oficij započinje od nedjelje najbliže svetkovini blaženoga Andrije Apostola, kojim god redom, i traje i obavlja se četiri tjedna, da označi kako ima četiri dolaska Gospodnja: u tijelu, u dušu, u smrt, i na sud.*")

Incipit breuiariū iuxta cō
suetudinē ac quotidianā ob
seruātiā chori ecclie Zagrabi
ensis moderatū. Et primo p̄ce
dit seu incipit officium de ad
uētu dñi. Quod quidē officiū
inchoat a dñica p̄ximori festo
beati Andree apli quouis or
dine: duratq; ac agitur p̄ qua
tuor septimanas: ad significā
dum q̄ quatuor sūt aduentus
dñi scz in carnem: in mentē: in
mortē: ⁊ ad iudiciū. vltima tñ
septimana interdū vix finitur
quia scōr̄ gloria que dabit̄ in
vltimo aduentu nunq̄ termi
natur. Et inde etiā ē q̄ primū
&c. p̄me dñice aduent⁹ dñi cō
putato Gloria patri. quatuor
&c. continet: ut p̄dictos q̄tuor
aduentus designet. Licz autē
quadruplex aduent⁹ dñi sit tñ
ecclesia specialiter de dupli
ci scz in carnē ⁊ ad iudiciū vi
detur memoriā facere: sicut in
officio ei⁹ dē tp̄is patet. Hinc
etiā est q̄ ieiuniū aduent⁹ dñi
partim exultatiōis ē ⁊ partim
meroris: nā rōne aduēt⁹ i carnē
dicit̄ ieiuniū exultationis. sed
rōne aduēt⁹ ad iudiciū dr̄ ieiu
niū meroris. Et ad hoc inuen
dum ecclesia cātat tūc quedā
cātica leticie: puta Alla: ⁊ hoc
p̄pter aduentū misericordie ⁊
exultationis. Quedā v̄o depo
nit puta Gloria in excelsis Te
deū laudam⁹ ⁊ similia: ⁊ hoc
p̄pter aduētū seuere iusticie ⁊
meroris. Dñica p̄ma in ad
uentu dñi sabbato preceden
ti ad vesp̄as añ.

Diebus
antiquis
nos audi
uim⁹ ex
ore p̄phe
tarū: qm̄
ip̄e ē qui
ventur⁹ ē
cui⁹ vir
ga floru
it de radice iesse habens im
periū regni sup̄ omnia regna
mundi. ps. Bñdict⁹. Añ. Dñm
saluatorē nr̄m expectam⁹: qui
dat salutē corpori nr̄o ut cōfir
met in nobis claritatē suā. ps.
Exaltabo. Añ. Gabriel angel⁹
locutus est marie dicens: Aue
gratia plena dñs tecum: bñdi
cta tu inter mulieres ⁊ bñdict⁹
fructus ventris tui. ps. Lauda
aīa. Añ. Maria dixit putas q̄
lis est ista salutio: quia cōtur
bata est anima mea ⁊ quia pa
ritura sū regē qui claustrū vir
ginitatis mee non violet. ps.

a

Objašnjavajući Spasiteljev četverostruki dolazak, rubrike ističu da se u Crkvi posebno obilježavaju dva dolaska (Utjelovljenje i dolazak na posljednji Sud).
Zbog toga adventski post ima obilježja radosti, ali i straha:

"*Licet autem quadruplex adventus Domini sit, in Ecclesia specialiter de duplici: in carnem et ad iudicium videtur memoriam facere: sicut in officio eius... patet. Hinc etiam est quod ieiunium adventus Domini partim exultationis est et partim maeroris. Et ad hoc innendum Ecclesia cantat tunc quaedam cantica laetitiae, puta 'Alleluia', et hoc propter adventum misericordiae et exultationis. Quaedam vero deponit puta 'Gloria in excelsis', 'Te Deum laudamus' et similia: et hoc propter adventum severae iustitiae et maeroris.*"

("*Iako je, naime, četverostruk dolazak Gospodnji, izgleda da se u Crkvi posebno obilježavaju dva: u tijelu i na sud, kako je očito iz njegovog oficija. Odavde je također i to što je post došašća Gospodnjega, djelomično post radosti, a djelomično post žalosti. I radi toga, Crkva tada pjeva i neke pjesme radosti, poput 'Aleluja', i to zbog dolaska milosrđa i radosti. A neke izostavlja, kao 'Gloria in excelsis', 'Te Deum laudamus' i slične: a to radi dolaska stroge pravde i žalosti.*")

Pogledajmo sad misu za prvu nedjelju došašća u **Zagrebačkom misalu iz 1511.**

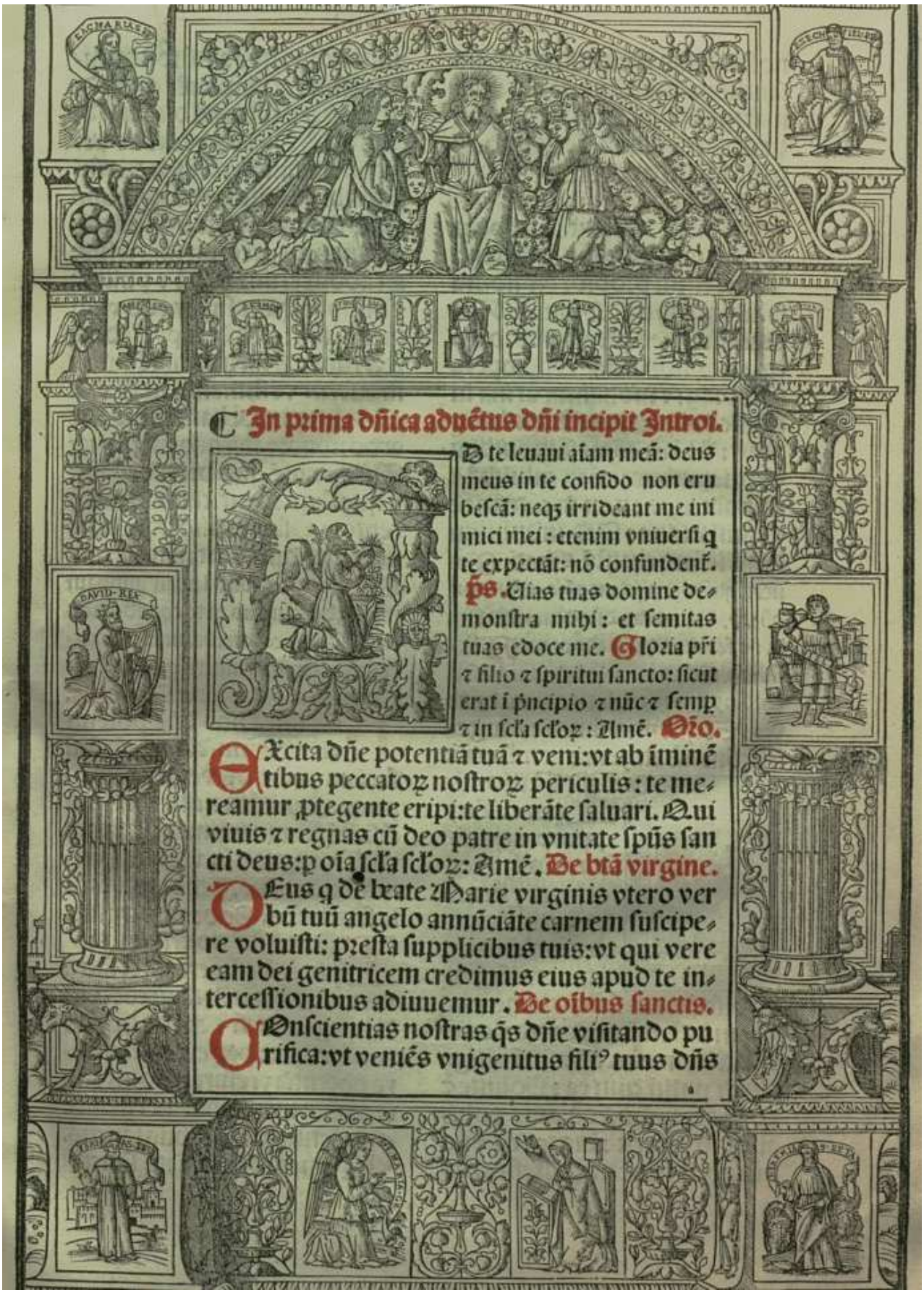

¶ In prima dñica aduẽtus dñi incipit Introi.

Ad te leuaui aĩam meã: deus meus in te confido non erubescã: neq; irrideant me inimici mei: etenim vniuersi q te expectãt: nõ confundent̃. Ps. Vias tuas domine demonstra mihi: et semitas tuas edoce me. Gloria pr̃i ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: sicut erat i p̃ncipio ⁊ nũc ⁊ semp ⁊ in scl'a scl'oꝝ: Amẽ. Oro.

Excita dñe potentiã tuã ⁊ veni: vt ab iminẽtibus peccatoꝝ nostroꝝ periculis: te mereamur ꝓtegente eripi: te liberãte saluari. Qui viuis ⁊ regnas cũ deo patre in vnitate spũs sancti deus: ꝑ oĩa scl'a scl'oꝝ: Amẽ. De btã virgine.

Deus q de beate Marie virginis vtero verbũ tuũ angelo annũciãte carnem suscipere voluisti: presta supplicibus tuis: vt qui vere eam dei genitricem credimus eius apud te intercessionibus adiuuemur. De oĩbus sanctis.

Conscientias nostras q̃s dñe visitando purifica: vt veniẽs vnigenitus filiꝰ tuus dñs

noſter ieſus chriſtus: cū oībus ſanctis: paratā ſibi ī nobis inue niat manſionē. Qui tecuz viuit ꝛ regnat in vnitate ſpūs ſcī deꝰ: p oīa ſcła ſcłoꝝ. Lectio epłe bti pauli apłi ad Romanos. c. xiij.

FRatres: Scientes qꝛ hora eſt iā nos de ſōno ſurgere. Nunc enim propioꝛ eſt noſtra ſalus: q̄ꝫ cuz credidimus: Noꝛ preceſſit: dies autem appꝛopinquabit: Abijciamꝰ ergo opera tenebraꝝ: ꝛ induamur arma lucis: ſic vt ī die honeſte ambulemus: Nō in cōmeſſationibus ꝛ ebꝛietatibus: nō in cubilibꝰ ꝛ impudicitijs: non in cōtentiōe ꝛ emulatione: Sed induimini dn̄m ieſum chriſtū. Grad. Uniuerſi qui te expectant nō confundent dn̄e. ℣. Uias tuas dn̄e demonſtra mihi: ꝛ ſemitas tuas edoce me. Alleluia. ℣. Oſtēde nobis domine miſericordiaꝫ tuam: ꝛ ſalutare tuum da nobis. Sequentia ſancti euangelij ſcōm Matthēum. capło. xxi.

IN illo tēpoꝛe. Luz appꝛopinquaſſet ieſus hieroſolymis ꝛ veniſſet bethphage ad montē oliueti: tunc miſit duos diſcipulos ſuos dicens eis: Ite in caſtellū qđ contra vos ē: ꝛ ſtatim inuenietis aſinā alligatam: ꝛ pullū cum ea: Soluite ꝛ adducite mihi: Et ſi quis vobis aliquid dixerit: dicite: qꝛ dn̄s his opus habet: ꝛ confeſtim dimittet eos: hoc autē totum factuz eſt: vt adimpleret quod dictū eſt per pꝛophetā dicentē: dicite filie ſyon: ecce rex tuus venit tibi manſuetus: ꝛ ſedens ſuper aſinā ꝛ pullum filiuz ſubiugalis: Euntes autē diſcipuli fecerunt ſicut pꝛecepit illis ieſus: Et adduxerunt aſinā ꝛ pulluz: ꝛ impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua: ꝛ eū deſuper ſedere fecerunt: Plurima autē turba ſtrauerūt veſtimenta ſua ī via: Alij autem cedebant ramos de arboꝛibus: ꝛ ſternebant in via: Turbe autē que pꝛecedebant: ꝛ que ſequebant: clamabant dicentes: Oſanna filio dauid: benedictus qui venit in noīe dn̄i. Offer. Ad te dn̄e leuaui animam meam: deus meus in te confido: non erubeſcam: neq; irrideant me inimici mei: etenim vniuerſi qui te expectant non confundentur. Secretuz. Hec ſacra nos dn̄e potenti virtute mundatos: ad ſuū faciant puꝛioꝛes venire pꝛincipium. Per dn̄m noſtruz ieſum chriſtū filium tuum: qui tecum viuit ꝛ regnat: in vnitate ſpiritus ſancti deus: per omnia ſecula ſeculoꝛuz. Be beata virgine. TA mētibꝰ noſtris omnipotēs deꝰ: vere fidei ſacramenta cōfirma: vt qui cōceptū de virgine deū veruz ꝛ hoīem confitemur: per eius ſalutifere potentiaz reſurrectionis: ad eternam mereamur peruenire Letitiaz. Be oībus ſanctis. Uenera dn̄e oblata ſancti-

Primjećujete da je sve isto kao u rimskom obredu, osim evanđelja - koje je u zagrebačkom obredu iz Matejevog opisa slavnog Gospodnjeg ulaska u Jeruzalem.
Još jedna važna razlika je to što se u molitvama dodaje spomen o Blaženoj Djevici Mariji i o svima svetima.
Odredbu o tome nalazimo već u općim rubrikama zagrebačkog misala, koji ima posebno poglavlje *"Quo ordine dicendae sint collectae infra tempore officii adventus Domini"* (*"Kojim redom treba govoriti kolekte [zborne molitve] unutar vremena službe došašća Gospodnjega"*), gdje izrijekom piše:

fica:noſqz per hec a peccatoꝛũ
noſtroꝛ maculis emũda: vt ve
niente filio tuo ſaluatoꝛe nr̃o:
imaculati occurram⁹ illi in ei⁹
ſanctoꝛũ comitatu. ℙer eundẽ
dn̄m noſtrũ ieſum chriſtũ filiũ
tuuz qui tecũ viuit ꝛ regnat in
vnitate ſpũs ſci de⁹: per oĩa ſe-
cula ſeculoꝛ. Amẽ. ℒoñ. O o
minus dabit benignitatẽ: ꝛ terra nr̃a
dabit fructum ſuum. ℙoſtcoñ.
Aſcipiam⁹ dn̄e miſericoꝛ-
diã tuam in medio templi
tui: vt reparationis nr̃e ventu-
ra ſolẽnia: congruis honoꝛib⁹
p̃cedam⁹. ℙer dn̄m nr̃m ie-
ſum xp̃m filium tuũ qui te. vi. ꝛ
re. in vni. ſſ. d. p o. ſ. ſ. ℬe btã vir
Gratiã tuaz q̃s dn̄e gine.
mentibus nr̃is infunde: vt
qui angelo nũciãte xp̃i filij tui
incarnationẽ cognouim⁹: per
paſſionẽ eius ꝛ crucẽ ad reſur-
rectiõis gloꝛiã p̃ducamur. ℬe
Perceptis dn̄e ſa oib⁹ ſcis.
lutaribus ſacramẽtis hu-
militer deprecamur: vt qui de
aduentu filij tui fm carnem le-
tamur: i ſecũdo cũ venerit i ma
ieſtate ſua: p̃miũ eterne vite
p̃cipiam⁹. ℙer eundẽ dn̄z nr̃m
ieſum xp̃m filiũ tuũ qui tecum
vi. ꝛ re. i. vni. ſſ. d. p. o. ſ. ſ. ℂ Bñ

"*Tempore adventus Domini, et in dominicali et in feriali officio ordinario, semper prima collecta dominicalis. Secunda de Beata Virgine. Tertia de omnibus sanctis. Quando autem festum totum solenne aut sollenne occurrit, tunc prima collecta de festo, secunda de adventu et tertia de Beata Virgine. In festo autem simplici, secunda collecta de adventu, tertia de Beata Virgine et quarta de omnibus sanctis. Quodsi occurrat festum memoriae infra octavam aut utriusque, tunc prima collecta dominicalis sive de tempore. Secunda de Beata Virgine, tertia de octava vel memoriae aut utraque; una post aliam; et ultima de omnibus sanctis.*"

("*U vremenu došašća Gospodnjega, i u nedjeljama i u ferijalnom oficiju, uvijek je prva kolekta nedjeljna. Druga je o Blaženoj Djevici. Treća o svima svetima. A kada je blagdan u cijelosti svečan ili svetkovina, tada je prva kolekta o svetkovini, druga o došašću i treća o Blaženoj Djevici. Kada je pak jednostavna svetkovina [simplex], druga je kolekta o došašću, treća o Blaženoj Djevici, a četvrta o svima svetima. A ako dođe spomendan unutar osmine ili obojega, tada je prva kolekta nedjeljna ili 'de tempore'. Druga je o Blaženoj Djevici, treća o osmini ili spomenu ili oboje, jedna za drugom, i posljednja o svima svetima.*")

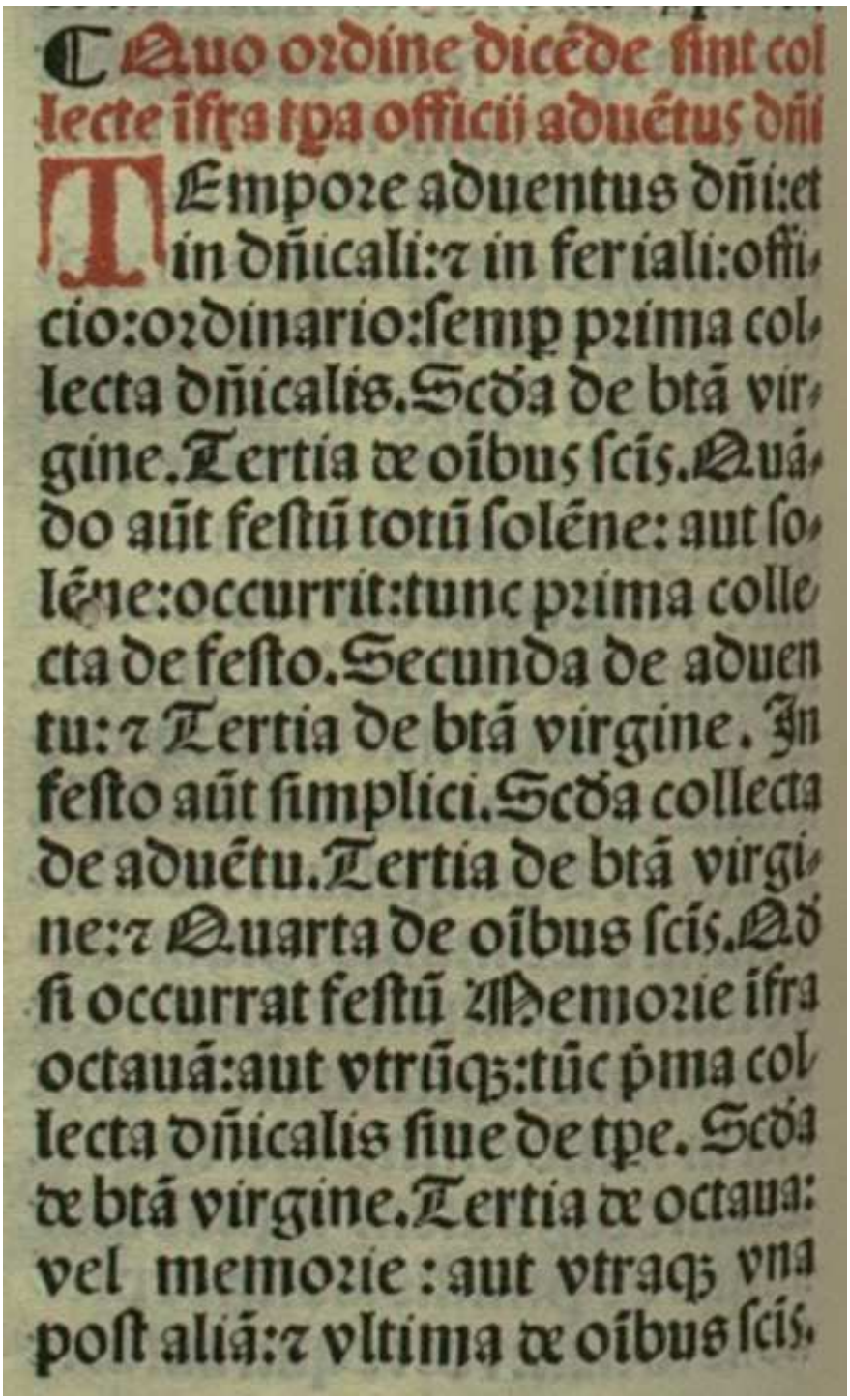

¶ Quo ordine dicēde sint collecte īfra tp̄a officij aduētus dñi

Tempore aduentus dñi: et in dñicali: ⁊ in feriali: officio: ordinario: semp̄ prima collecta dñicalis. Scd̄a de btā virgine. Tertia de oībus scīs. Quādo aūt festū totū solēne: aut solēne: occurrit: tunc prima collecta de festo. Secunda de aduentu: ⁊ Tertia de btā virgine. In festo aūt simplici. Scd̄a collecta de aduētu. Tertia de btā virgine: ⁊ Quarta de oībus scīs. Qd̄ si occurrat festū Memorie īfra octauā: aut vtrūq̄: tūc p̄ma collecta dñicalis siue de tp̄e. Scd̄a de btā virgine. Tertia de octaua: vel memorie: aut vtraq̄ vna post aliā: ⁊ vltima de oībus scīs.

Zagrebački misal ima i posebnu posljednicu za adventske nedjelje. Podsjećam vas da su nekada misali sadržavali velik broj posljednica (gotovo za svaki veći blagdan).
Sv. Pio V. je odredio u svom izdanju Rimskog misala (1570.) da se zadrži pet glavnih posljednica, dok su sve ostale izostavljene.

Zagrebački misal iz 1511. donosi ukupno 107 posljednica.

Ovo je posljednica za adventske nedjelje...

ĩfrascripto. ¶ Et primo ĩ p̃ma dñica de aduẽtu dñi: ⁊ seq̃ntib⁹. ¶ In officio de tp̃e Sequitur.

Alue porta p̃petue lucis: fulgida maris stella: inclita domina: virgo dei mr̃qz maria. Pre electa ipsius gratia: añ secularia tẽpora. Qui mis/

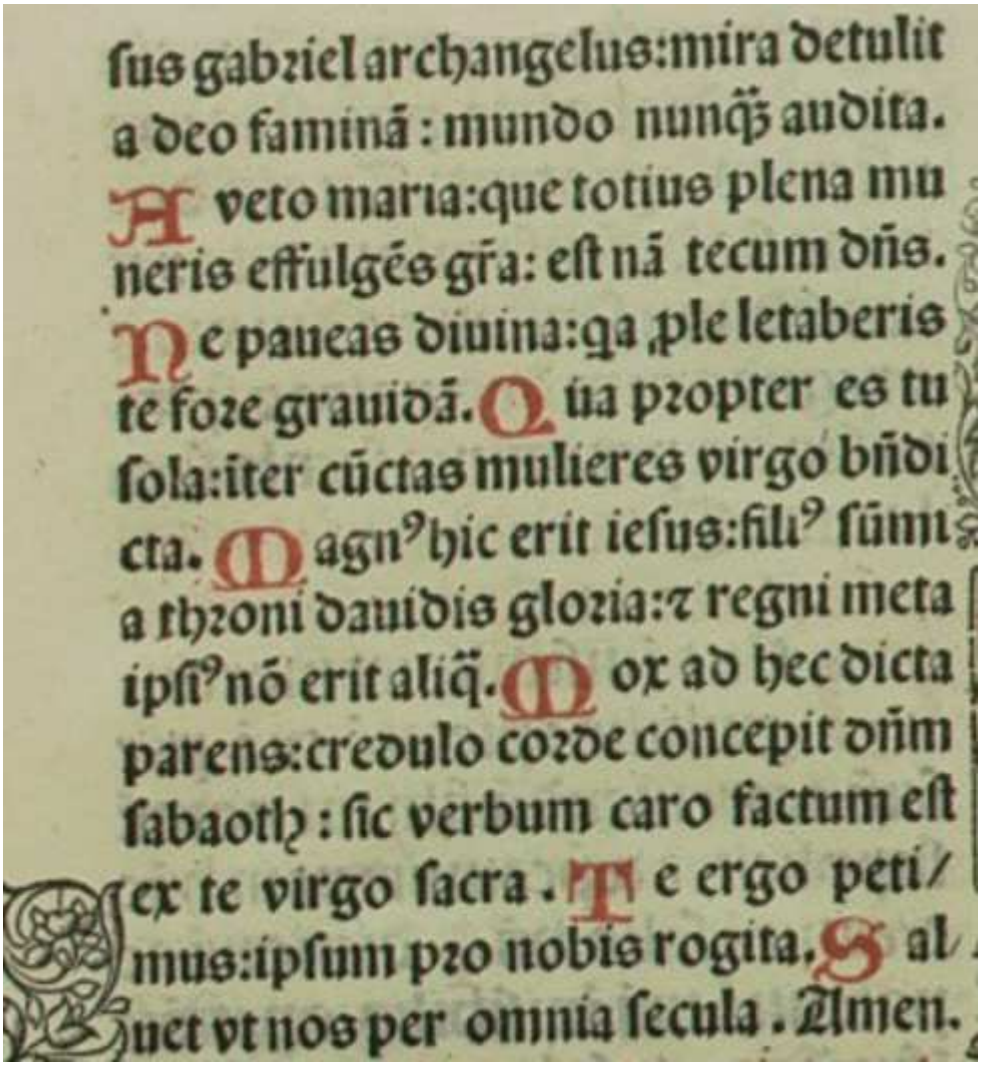
sus gabriel archangelus:mira detulit
a deo faminā : mundo nunq̄ audita.
Aveto maria:que totius plena mu
neris effulgés gr̄a: est nā tecum dñs.
Ne paueas diuina:qa ple letaberis
te foze grauidā. Qua propter es tu
sola:iter cūctas mulieres virgo bñdi
cta. Magn⁹ hic erit iesus:fili⁹ sūmi
a throni dauidis gloria:t regni meta
ipsi⁹ nō erit aliq̄. Dox ad hec dicta
parens:credulo corde concepit dñm
sabaoth : sic verbum caro factum est
ex te virgo sacra . Te ergo peti/
mus:ipsum pro nobis rogita. Sal
uet vt nos per omnia secula . Amen.

Zanimljivo je također i to da je posljednica *Dies irae*, koja se pjeva ili moli na misama za pokojne, izvorno bila adventska pjesma.
O tome piše Dragutin Kniewald u svojoj *Liturgici* (1937., str. 137.) govoreći o adventskim himnima:

> "Ali iz ovih se himana vidi, da strah nije ono čuvstvo koje odgovara došašću; nasuprot je i u ovim himnima, kao i u antifonama u časoslovu, došašće doba pouzdane nade u spasenje i u oslobođenje od paklenih muka upravo po prvom dolasku Spasiteljevu. Slično završuje i prvotni tekst proze Dies irae: *Voca me cum benedictis - Gere curam mei finis*. Ova je molitva bila privatna molitva, koja je kasnije, radi svoje potresne snage, našla put i u javno bogoslužje. No, ova posljednica nije prvotno bila određena za mise za pokojne, nego se ranije (prije dodatka zadnjih šest stihova, koji su kasnije dodani i koji se odnose na pokojne) pjevala upravo u I. nedjelju u došašću, radi evanđelja o zadnjem sudu. Bit će da se s istog razloga pjevala i na današnju XXIV. nedjelju po Duhovima, a možda i na XXIII.
> U zagrebačkom MR 133 (g. 1323.) nema sekvencije *Dies irae*, premda su na kraju zabilježene mnoge sekvencije. Ipak nije sasvim isključeno da je proza *Dies irae* bila zabilježena možda na onim listovima koji danas nedostaju. Posljednje su sekvencije u MR 133: *O Maria, rubens rosa*, *Hodierne lux diei* i *Salve dulcis o Maria, que es stella matutina*, ali ovdje je prekinuta ova sekvencija, jer nema prvotnih listova, koji su dovršavali sekvencije i čitav misal. U MZ 1511 slijedi još dugačka sekvencija *Salve mater Salvatoris* i proza: *Ave cella nove legis*, a zatim fol. 276: *Item in missis solemnibus defunctorum quando expedit sequitur prosa: Dies irae...*"

Da, u zagrebačkom misalu iz 1511. nalazimo *Dies irae* na str. 276.-277. Ovdje više nije adventska pjesma, već je posljednica na misama za pokojne.
Evo kako to izgleda:

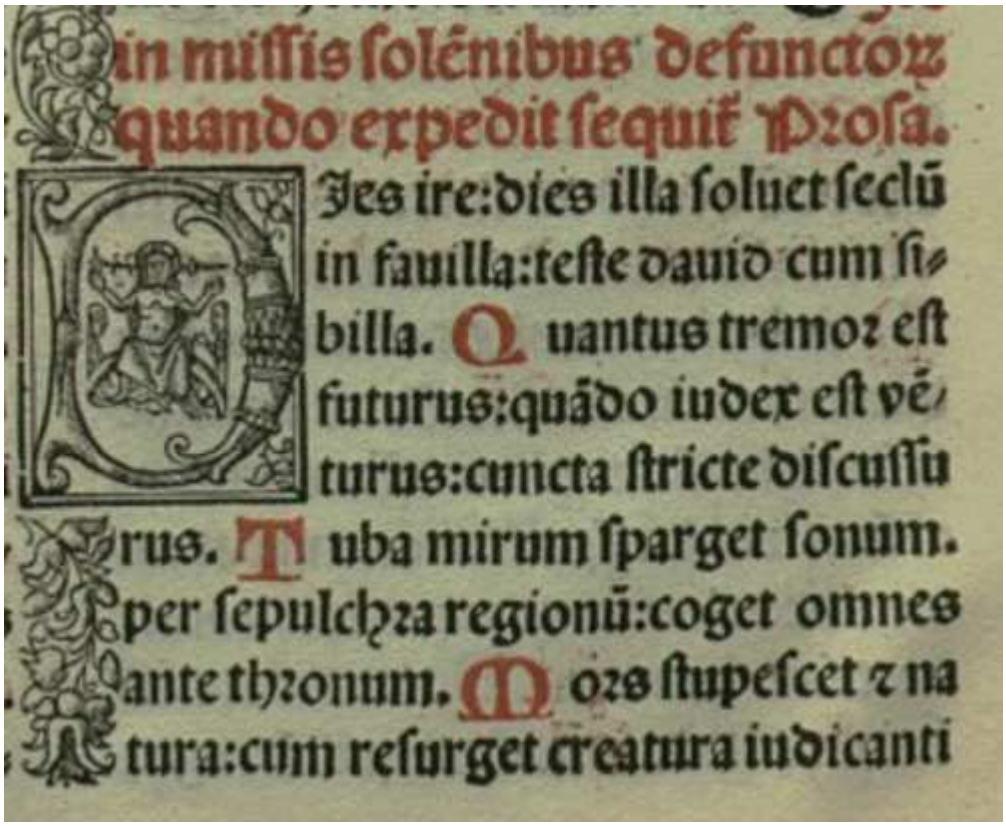
in missis solēnibus defunctoꝝ
quando expedit sequiť Prosa.
Jes ire: dies illa soluet seclū
in fauilla: teste dauid cum si-
billa. Q uantus tremor est
futurus: quādo iudex est vē-
turus: cuncta stricte discussu
rus. T uba mirum sparget sonum.
per sepulchra regionū: coget omnes
ante thronum. M ors stupescet ⁊ na
tura: cum resurget creatura iudicanti

reſponſura. Liber ſcriptus proferetur:in quo totum continetur: vnde mundus iudicet. Iudex ergo cū ſedebit:qcq̄ latet apparebit:nil inultū remanebit. Quid ſum miſer tūc dicturus: quem patronum rogaturus:dum vix iuſtus ſit ſecurus. Rex tremende maieſtatis: qui ſaluandos ſaluas gratis:ſalua me fons pietatis. Recordare ieſu pie: q̄ ſum cauſa tue vie:ne me perdas illa die. Querens me ſediſti laſſus redemiſti crucē paſſus:tantus labor non ſit caſſus. Iuſte iudex vltionis:donum fac remiſſionis:ante diem rationis. Ingemiſco tanq̄ reus:culpa rubet vultus meus:ſupplicāti parce deꝰ. Qui mariā abſoluiſti:⁊ latronem exaudiſti:mihi quoq; ſpem dediſti. Preces mee non sūt digne:ſed tu bonus fac benigne:ne perhēni cremar igne. Inter oues locum preſta: et ab eis me ſequeſtra:ſtatuens in parte dextra Confutatis maledictis:flāmis acribus addictis: voca me cum benedictis. Oro ſupplex ⁊ acliuis:cor contritum quaſi cinis:gere curam mei finis. Lachrymoſa dies illa:cum reſurget ex fauilla. Iudicandus ho-

mo reus: huic ergo parce deus. Pie
iesu domine: dona eis requiē. Amen.

Kada državna vlast ne štiti javni moral, građani su ga dužni sami braniti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/kada-drzavna-vlast-ne-stiti-javni-moral.html

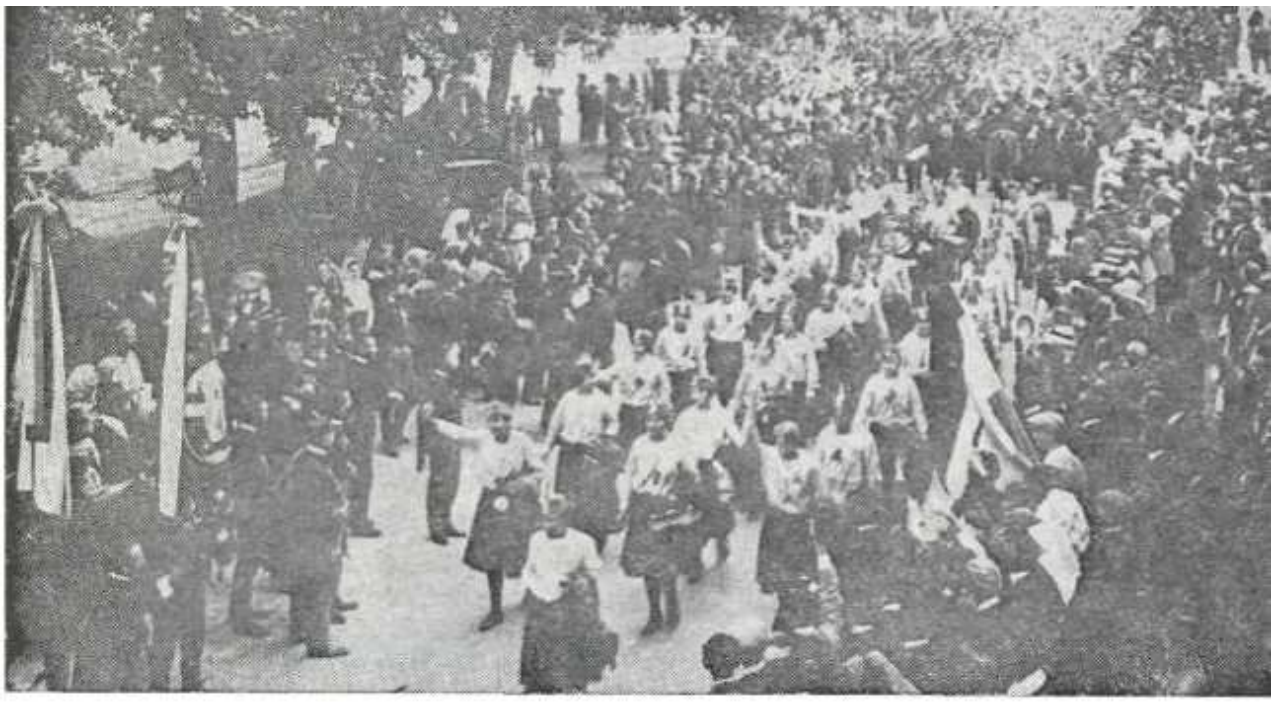

Orlovi i orlice za vrijeme jedne od svečanih proslava stupaju ulicama Zagreba

Bl. Ivan Merz nastojao je ustrojiti djelovanje Hrvatskog orlovskog saveza po uzoru na tadašnje francuske i belgijske katoličke organizacije. Bio je posebno impresioniran belgijskim katoličkim organizacijama, osobito u pogledu njihovih izravnih uličnih akcija za obranu javnog ćudoređa.

Merz je 1927. napisao u *Orlovskoj straži* članak ***Apostolat naše belgijske braće***, gdje hvali akcije belgijske katoličke mladeži protiv pojava javnog nemorala...

> »Savez belgijske katoličke omladine o kojemu smo govorili u pretprošlome broju "Straže" razvio je vrlo uspješnu djelatnost u javnosti.
> Zaslugom toga Saveza je krabuljenju (maškaranju) u mnogim krajevima Belgije zadan smrtan udarac. Poslali su svoje predstavnike mnogim načelnicima i uspjelo im je da su načelnici uvidjeli nećudoredne posljedice krabuljenja i zabranili taj loš običaj. Poznato je, da se pod plaštem krabulja (maškara) nećudorednost širi ulicama i javnim trgovima.
> Isti Omladinski Savez je češće, a osobito kada se počela u kinu prikazivati "Bećarica" (Garçonne) prosvjedovao kod javnih vlasti, priredio protestne zborove, a omladinci su često zviždanjem spriječili prikazivanje nemoralnih filmova. Taj Savez je ovaj nadzor nad bezobraznim kino-predstavama tako dobro organizirao da se u mnogim mjestima posjednici kina više ni ne usude izvjesiti sramotne plakate jer znaju da će ih omladinci poderati ili namazati mastilom. Mnogi su došli i pred sud koji ih je u mnogo slučajeva i odriješio jer sami zakoni štite javno ćudoređe. Kada javna vlast ne štiti ćudoređe, građani su često dužni zaštititi sebe i svoju djecu od duševne kuge i sami sebe braniti.
> Savez je isto organizirao natjecanja pučkih predavanja. Društvo koje priredi za puk više zgodnih (vjerskih, apologetskih, poučnih i sličnih) predavanja dobije od Saveza nagradu. Naravno da se društva trse tu nagradu dobiti. Isto je organizirano natjecanje između društava koje će raspačati što više dobrog tiska. Ovo se natjecanje obavlja svake godine.
> Za misije se sakupljaju doprinosi. U mjesecu prosincu i siječnju skupi se oko 50.000 franaka, to jest oko tisuću franaka dnevno. Jednim dijelom te svote belgijska omladina izdržava na svoj trošak jednoga svog misionara.
> Svakom važnijom zgodom se ulice Belgije oblijepe plakatima omladinskoga saveza: prigodom narodnih svečanosti, zatim kada se radi protiv nećudoređa ili neumjerenosti, za kršćanske škole itd.
> Osobito veliku važnost imaju javne svečanosti belgijske omladine - bilo pokrajinske, bilo narodne. Na posljednjem zborovanju u gradu Šarleroa prisustvovalo je trideset tisuća omladinaca. Služba Božja bila je pod vedrim nebom, a propovijed su raznosili megafoni (električne sprave za pojačanje glasa) tako da je i najudaljeniji prisutni omladinac mogao čuti svaku riječ propovijedi. Divno li je bilo gledati kako trideset bataljona te Kristove vojske stupa ulicama grada Šarleroa. Zebnja i zabrinutost obuzela je srca socijalista i starih liberala jer su vidjeli da se obistinjuju riječi narodnoga zastupnika Tschoffena: "Ne proričem pobjedu katoličkoj ideji u Belgiji, već je vidim."«

Iz ovih zadnjih riječi vidimo koliko je nezahvalno predviđati buduće događaje. Kad danas pogledamo Belgiju, vidimo da je ona postala nešto sasvim suprotno od onoga što su o njoj prognozirali i Tschoffen i bl. Ivan Merz.

To je upozorenje za sve nas da se suzdržimo od predviđanja budućnosti. Moramo se suočiti sa činjenicom da mi jednostavno ne znamo što će donijeti budućnost. Mnogi su se prevarili pokušavajući predvidjeti budućnost na temelju sadašnjosti.
To što je sadašnjost blistava, ne znači da će takva biti i budućnost. Ali, isto tako, ni tmurna sadašnjost, ne znači automatski tmurnu budućnost.

Molitve nakon tihe sv. mise

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/molitve-nakon-tihe-sv-mise.html

Mislim da je potrebno razjasniti neke stvari o svrsi i namjeni molitava nakon tihe mise, koje je uveo papa Leon XIII.

Danas možete čuti razna mišljenja o tom pitanju.
No, pogledajmo radije što se o tome pisalo u stručnoj liturgijskoj literaturi.

Dragutin Kniewald u svojoj *Liturgici* (1937. god., str. 281.) kaže ovako:

Molitve iza tihe sv. mise. Iza posljednjeg evanđelja moli svećenik zajedno s pukom 3 put Zdravo Marijo, zatim Zdravo Kraljice, Bože, utočište naše i kreposti, Sveti Mihaele arhanđele i na kraju opet tri put: Presveto Srce Isusovo, Smiluj nam se.

Ove su molitve bile namijenjene za oslobođenje Sv. Stolice od teškog pritiska, koji je nastao zauzećem Rima, a prestao je Lateranskim sporazumom između Sv. Stolice i kraljevine Italije. Budući da je namjena ovih molitava time bila ostvarena odredio je Pijo XI. u tajnom konzistoriju 30. VI. 1930. da se ove molitve ubuduće imadu namijeniti za Rusiju.

Vijest o tome da je svrha molitava (što se tiče Italije) 1929. ispunjena, i da se ubuduće trebaju namjeniti za Rusiju, javio je i tadašnji katolički tisak.

Evo u tjedniku ***Katolik***, br. 23. od 16. studenoga 1930.

Molitva za Rusiju

U tajnom konzistoriju od 30. lipnja o. g. zapovjedio je sv. Otac, da se molitve iza sv. Mise (3 Zdravo Marijo, Zdravo Kraljice itd.) imaju primijeniti za mukotrpnu i kršćansku Rusiju. Duhovni pastiri neka što češće opominju vjernike na molitvu za Rusiju. To vrijedi za svećenike zapadnog obreda. Svećenstvo istočnih obreda ima se moliti za Rusiju u „Velikoj Ekteniji“. Na ovaj novi dokaz ljubavi sv. Oca prema Rusiji svjetska štampa nije se nažalost ni osvrnula.

"Dignitatis humanae" u praksi - izmjena Lateranskih ugovora i sekularizacija Italije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/dignitatis-humanae-u-praksi-izmjena.html

Kardinal Casaroli i talijanski premijer Craxi potpisuju *"Accordo di Villa Madama"* 1984., kojim je Italija i formalno postala sekularna država

Ako pogledate kako se u zadnjih nekoliko godina u Hrvatskoj pisalo o deklaraciji Drugoga vatikanskog koncila *"Dignitatis humanae"*, mogla bi vas zbuniti kontradiktorna mišljenja i interpretacije koje se iznose o tom dokumentu.

S jedne strane, imate **Bitno.net** koji je 2015. objavio prijevod jednog članka Thomasa Pinka pod nazivom: ***Sloboda savjesti i Dignitatis Humanae – o (navodnom) zaokretu II. vatikanskog po pitanju vjerske slobode***.
Tu se u osnovi tvrdi da "Dignitatis humanae" ne dira u tradicionalni nauk Crkve o odnosu države i vjere.

S druge strane, docent na Teologiji u Rijeci, Marko Medved piše 2013. članak ***Katolici i politika: od Syllabusa Pija IX. do Drugog vatikanskog koncila***,gdje utvrđuje da "Dignitatis humanae" donosi jedan novi nauk o odnosu Crkve i države, i da je taj novi nauk potpuno suprotan učenjima bl. Pija IX., Leona XIII., sv. Pija X. i svih ostalih predkoncilskih papa.

Medvedu je apsolutno jasno da "Dignitatis humanae" nedvojbeno podupire koncept sekularne države, nasuprot tradicionalnom učenju o katoličkoj državi. I dakako, to njega kao riječkog ljevičara veseli - što on i ne skriva.

Nevezano uz sve ovo, čini mi se da oni koji su dosad pisali o "Dignitatis humanae" previše zanemaruju činjenicu da taj dokument nije ostao samo na razini nekakvih teoretskih rasprava, nego je uzrokovao sasvim konkretne, opipljive, posljedice u našoj stvarnosti.

Glavni primjer je izmjena Lateranskih ugovora iz 1984., kojom je Italija i formalno prestala biti katolička država. Ta je izmjena službeno objašnjena kao "prilagođavanje odlukama Drugoga vatikanskog koncila".
To nisu tajne! - dovoljno je usporediti originalni tekst Lateranskih ugovora iz 1929. i izmjene iz 1984., i odmah vam je jasno kakve je promjene donio Drugi vatikanski koncil.

Radi čitatelja koji možda nisu upućeni u sve ovo, treba prvo iznijeti neke osnove o tradicionalnom nauku o odnosu Crkve i države, te u tom kontekstu, ponešto o povijesti Lateranskih ugovora.

Kršćanski nauk o odnosu države i vjere najlakše ćeš shvatiti ako pogledaš zadnje stihove Psalma 2.:

> "Opametite se sada, vi kraljevi, urazumite se, suci zemaljski.
> Služite Gospodinu sa strahom, s trepetom se pokorite njemu"

Prema tome, državni poglavari dužni su se podložiti Kristu Bogu, kao svome vrhovnom Kralju, zakonodavcu i sucu. On je "Kralj kraljevâ i Gospodar gospodarâ" (Otk 19, 16).

Ili, kako to lijepo kaže sv. Robert Bellarmin (*De Romano Pontifice*, lib. V., cap. 7.):

"quando reges et principes ad Ecclesiam veniunt ut christiani fiant, recipiuntur cum pacto expresso vel tacito, ut sceptra sua subiiciant Christo et polliceantur se Christi fidem servaturos et defensuros"

("*kad kraljevi i poglavari dolaze Crkvi, kako bi postali kršćani, primaju se s izričitim ili prešutnim ugovorom, da svoja žezla podlože Kristu i obećavaju da će Kristovu vjeru čuvati i braniti*")

Da ne navodim sad sve papinske dokumente koji govore o dužnosti svjetovnih vladara da štite i promiču katoličku vjeru, izdvajam jednu rečenicu pape Leona XIII. iz enciklike *Immortale Dei* (1885.):

"Sanctum igitur oportet apud principes esse Dei nomen: ponendumque in praecipuis officiis religionem gratia complecti, benevolentia tueri, auctoritate nutuque legum tegere, nec quippiam instituere aut decernere, quod sit eius incolumitati contrarium."

(*"Treba dakle biti sveto ime Božje među vladarima: i treba staviti među njihove glavne dužnosti da vjeru milošću prigrle, dobrohotnošću čuvaju i štite ju autoritetom i odredbama zakona, i da ništa ne odlučuju ili određuju što bi moglo biti protivno njenoj nepovrjeđenosti."*)

Papa Leon XIII. je i uveo one molitve na kraju tihe svete mise upravo kako bi se u Italiji ponovno uspostavio kršćanski poredak, koji je bio narušen nakon talijanskog zauzeća Rima i nasilnog ukidanja Papinske Države 1870. (pogledaj: Molitve nakon tihe sv. mise).

Neumorno nastojanje papa oko konačnog uređenja odnosa između države i Crkve u Italiji trajalo je gotovo 60 godina (1870.-1929.).
Napokon je 1929., za pontifikata Pija XI., došlo do sporazuma između Italije i Svete Stolice. Lateranski ugovori sklopljeni 11. veljače 1929. sastoje se od tri sporazuma koji čine cjelinu: politički ugovor (kojim je utemeljena država Vatikan), zatim konkordat kojim se uređuje položaj Katoličke Crkve u Italiji, te financijska konvencija kojom je uređeno pitanje naknade koju je Italija dugovala Svetoj Stolici od ukidanja Papinske Države.

Prvi članak originalnog političkog Lateranskog ugovora glasi ovako:

> L'Italia riconosce e riafferma il principio consacrato nell'articolo 1° dello Statuto del Regno 4 marzo 1848, pel quale la religione cattolica, apostolica e romana è la sola religione dello Stato.
>
> ("Italija priznaje i potvrđuje načelo određeno u članku 1° Statuta Kraljevine od 4. ožujka 1848., prema kojem je vjera katolička, apostolska i rimska jedina vjera države.")

Ovo je imalo vrlo važne posljedice za svakodnevni život ljudi, jer je prema Lateranskim ugovorima i odgoj u državnim školama morao biti katolički. Sve u svemu, Lateranski ugovori smatraju se najvećim diplomatskim uspjehom pape Pija XI., ali i pape Pija XII. - čiji je brat Francesco Pacelli bio pravni savjetnik Pija XI. i aktivno sudjelovao u pregovorima o sklapanju ugovora.

Posebno je važno to što talijanski ustav iz 1947. izričito priznaje da su odnosi imeđu Crkve i države uređeni Lateranskim ugovorima iz 1929.
Prema tome, dok god su (originalni) Lateranski ugovori bili na snazi, Italija je bila katolička država. To je liberalnim snagama bio trn u oku. Govorim ovdje jednako o liberalima u političkom životu, kao i o liberalima u crkvenoj hijerarhiji, koji su se u ono vrijeme još prikrivali.

Na Drugom vatikanskom koncilu liberalni prelati i njihovi "periti" izlaze na svjetlo, uzimaju mah u koncilskim raspravama, te sudjeluju u pisanju koncilskih dokumenata - koji će, uglavnom, odražavati njihove stavove.

Deklaracija o vjerskoj slobodi "Dignitatis humanae" iz prosinca 1965. donesena je pod prevladavajućim utjecajem "perita" iz vjerski-miješanih društava (SAD, Kanada, Nizozemska, Njemačka itd.). Cijeli njezin način zaključivanja i izražavanja je potpuno stran mentalitetu katoličkih zemalja i katoličkih društava.

I nemojte misliti da je zahtjev za vjerskom slobodom iz "Dignitatis humanae" bio upućen prema svim zemljama jednako. Ne! Nitko nije tražio, na primjer, od islamskih država da prestanu biti islamske. Taj je zahtjev bio upućen samo prema katolicima: tražio je samo od katoličkih država da uvedu tu "vjersku slobodu"; to jest, da prestanu biti katoličke.
To je bio zahtjev za sekularizacijom tadašnjih katoličkih država: Italije, Španjolske, Portugala, Irske itd.

Praktična primjena direktiva iz "Dignitatis humanae" u godinama nakon Drugoga vatikanskog koncila samo je potvrdila da je ovdje namjera doista bila sekularizirati katoličke zemlje.

U Italiji se vrlo brzo pojavio zahtjev za izmjenom Lateranskih ugovora. - Da se "prilagode" odredbama II. vatikanskog koncila.
No, kako je ovdje riječ o međunarodnom ugovoru, za izmjenu je bila potrebna suglasnost talijanske države.

Prostor se otvorio 1983. kad je talijanskim premijerom postao socijalist Bettino Craxi... I uskoro su započeli pregovori o izmjeni Lateranskih ugovora.

Pregovore je s vatikanske strane vodio kardinal Agostino Casaroli. Liberal čija je "teologija" bila na liniji Teilharda de Chardina.

Mi Hrvati pamtimo Casarolija kao predvodnika prokomunističke "istočne politike", tj. politike uspostavljanja miroljubivih odnosa s komunističkim režimima u istočnoj Europi.

Razgovor kardinala Casarolija i Josipa Broza Tita (dijalog s komunizmom)

Casarolijeva politika se u osnovi svodila na to da se katolici prestanu boriti protiv komunizma, i da umjesto toga uđu u "dijalog" s komunistima (kapitulacija pred komunizmom?).
Ali, nije li sve to bilo samo provođenje u djelo koncilskih dokumenata "Gaudium et spes" i "Dignitatis humanae"?

Casaroli i danas ima fanove u Hrvatskoj, osobito u krugovima oko "Kršćanske sadašnjosti", koja je 2001. izdala njegove memoare ("Mučeništvo strpljivosti").

No, malo smo odlutali od teme... Vratimo se pregovorima oko izmjene Lateranskih ugovora 1983.-1984. god. Pregovori su dugo trajali, jer je trebalo uskladiti Konkordat s novim Zakonikom kanonskog prava.

18. veljače 1984. sklopljen je tzv. *Accordo di Villa Madama*, kojim je izmijenjen Konkordat iz 1929. Potpisali su ga kardinal Casaroli i premijer Craxi.
Fotografija koja je izašla u novinama sve govori...

U Accordu izričito piše da se time Konkordat prilagođava odlukama Drugoga vatikanskog koncila.
Možete ga sami pročitati na službenim stranicama Vatikana.

Evo što kaže sam uvodni dio tog sporazuma....

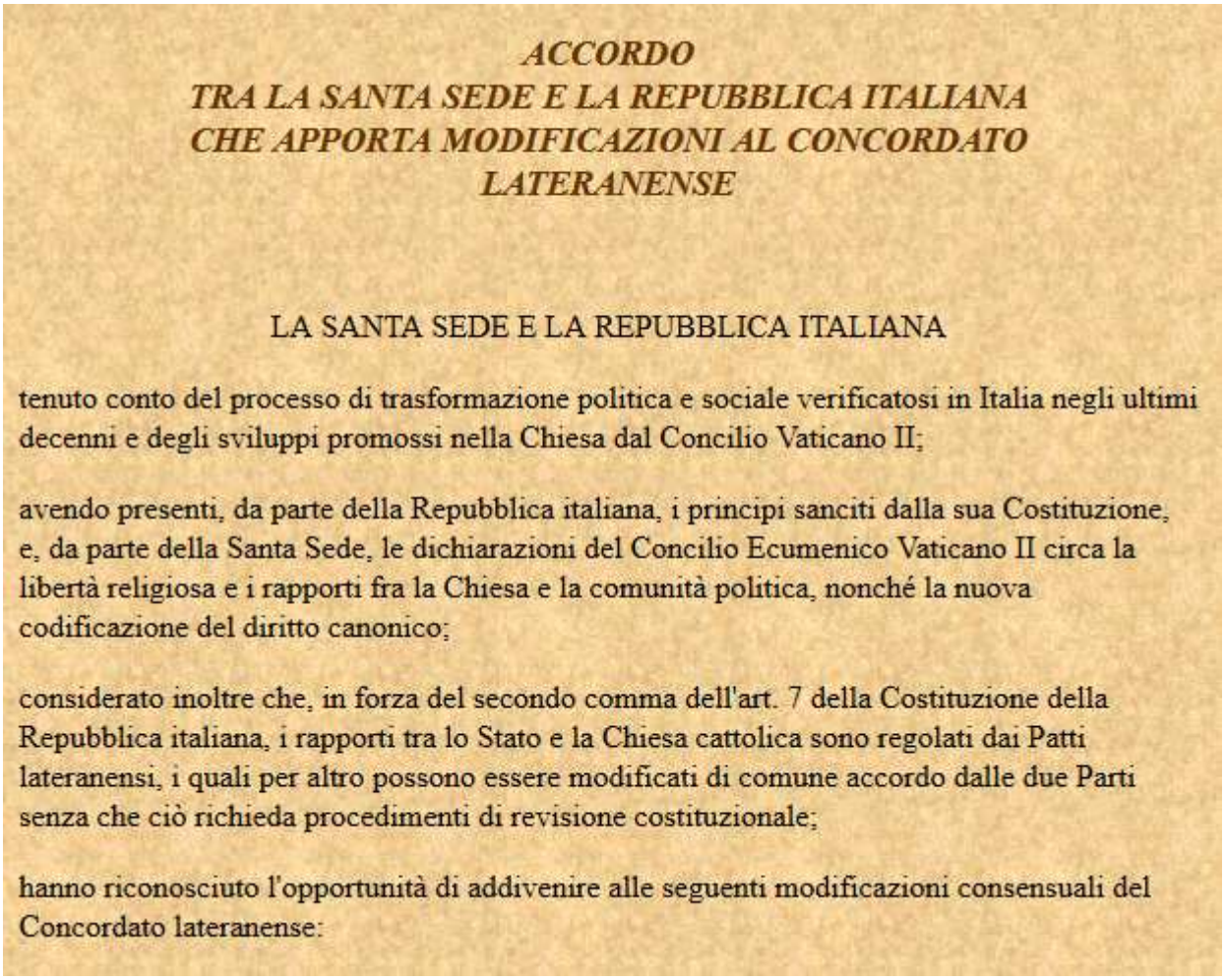

ACCORDO
TRA LA SANTA SEDE E LA REPUBBLICA ITALIANA
CHE APPORTA MODIFICAZIONI AL CONCORDATO
LATERANENSE

LA SANTA SEDE E LA REPUBBLICA ITALIANA

tenuto conto del processo di trasformazione politica e sociale verificatosi in Italia negli ultimi decenni e degli sviluppi promossi nella Chiesa dal Concilio Vaticano II;

avendo presenti, da parte della Repubblica italiana, i principi sanciti dalla sua Costituzione, e, da parte della Santa Sede, le dichiarazioni del Concilio Ecumenico Vaticano II circa la libertà religiosa e i rapporti fra la Chiesa e la comunità politica, nonché la nuova codificazione del diritto canonico;

considerato inoltre che, in forza del secondo comma dell'art. 7 della Costituzione della Repubblica italiana, i rapporti tra lo Stato e la Chiesa cattolica sono regolati dai Patti lateranensi, i quali per altro possono essere modificati di comune accordo dalle due Parti senza che ciò richieda procedimenti di revisione costituzionale;

hanno riconosciuto l'opportunità di addivenire alle seguenti modificazioni consensuali del Concordato lateranense:

Prema tome, ne može biti apsolutno nikakve sumnje da je Drugi vatikanski koncil temeljni uzrok za izmjene Lateranskih ugovora iz 1984.

Dodatni protokol uz Accordo, koji donosi tumačenje njegovih odredaba, izrijekom kaže da prestaje važiti čl. 1. iz originalnih Lateranskih ugovora koji je određivao da je katolička vjera jedina vjera talijanske države:

> Si considera non più in vigore il principio, originariamente richiamato dai Patti lateranensi, della religione cattolica come sola religione dello Stato italiano.
>
> ("Smatra se da više nije na snazi načelo, na koje se izvorno pozivaju Lateranski ugovori, o katoličkoj vjeri kao jedinoj vjeri talijanske države.")

Eto! Crno na bijelo! To je potpisao Casaroli kao predstavnik Vatikana. Potpisao je dekatolizaciju i sekularizaciju Italije.

Otad je prošlo više od 30 godina. Cijelo je to vrijeme Italija sve više i više propadala u vjerskom i moralnom smislu. Sekularizacija uvijek donosi svoje tipične nusproizvode: poplavu razvoda brakova, seksualni promiskuitet, vjerski indiferentizam i moralni relativizam.

Je li moguće da kardinal Casaroli nije znao što radi?
Ali, nije on ovdje jedini krivac. Ta on je samo "prilagođavao" konkordat smjernicama Drugoga vatikanskog koncila.

Naša je nemoć najbolja opomena

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/nasa-je-nemoc-najbolja-opomena.html

Crkva sv. Franje na Kaptolu (prije "Novus Ordo" promjena)

Crkva sv. Franje na Kaptolu bila je jedna od pet zagrebačkih crkava koje su 1756. god. bile određene za javnu pokoru, kako bi se otklonile Božje kazne koje je čovječanstvo zaslužilo svojim grijesima.
Naime, u jesen 1755. Europu je pogodio niz potresa, koji su prouzročili ogromne materijalne i ljudske gubitke. Glavni grad Portugala, Lisabon, bio je gotovo sravnjen sa zemljom. Potresi su se osjetili i u Habsburškoj Monarhiji.

Iako je u ono vrijeme na europskim dvorovima već polako prevladavalo "prosvjetiteljstvo" i "racionalizam", ljudi suočeni sa svojom nemoći pred silama prirode, shvatili su da im jedino preostaje pasti na koljena i činiti pokoru.

Sam je bečki dvor naredio da se u svim većim gradovima obavljaju javne pokorničke pobožnosti. Naredba je, dakako, stigla i u Zagreb.

Prošli mjesec predstavio sam vam kanonika Baltazara Adama Krčelića.
Jedno od Krčelićevih glavnih djela su ***Annuae*** - neka vrsta kronike u kojoj je zabilježio sve važnije događaje od 1748. do 1767.

Ovako Krčelić opisuje što se događalo te 1756. godine:

"*... sub Februarii mensis medium ob ingentes terraemotus, qui non tantum Ulisipponam in Portugallia destruxissent, sed ubique auditi fuere per Italiam, Germaniam, Galliam, Austriam, in Croatia quoque nostra frequentius, jussu aulae publicae eatenus preces sic institutae sunt, ut primo in cathedrali, tum apud Franciscanos, dein sanctum Marcum, postea patres Capucinos, demum apud patres Jesuitas, 40 horarum preces essent. In cathedrali ob conciones, quas ego triduo habui, et quidem primo die de gravitate terraemotus, 2. de ejus causis, 3. de remediis, et quae per me primo sunt institutae occasione talis devotionis, ingens fuit populi concursus.*"

("*...oko sredine mjeseca veljače, zbog velikih potresa, koji su uništili ne samo Lisabon u Portugalu, već se i posvuda za njih čulo po Italiji, Njemačkoj, Francuskoj, Austriji, a često i u našoj Hrvatskoj, po naredbi dvora uvedene su javne molitve, tako da su se prvo u katedrali, zatim kod franjevaca, onda kod sv. Marka, potom kod otaca kapucina, naposlijetku kod otaca isusovaca, održale molitve 40 sati. U katedrali se okupilo veliko mnoštvo puka zbog propovijedi koje sam držao u trodnevlju, i to, naime, prvoga dana o težini potresa, 2. o njegovim uzrocima, 3. o lijekovima, i koje su propovijedi prvo bile uvedene s moje strane radi ovakve pobožnosti.*")

Krčelić je, kao i ostali propovjednici, propovijedao protiv plesa, balova, karnevala i ostale grešne zabave:

"*Unde dum ad sanctum Marcum ultima fuisset concio, ego a nobilibus matronis pro eadem invitatus eram, quam et dixi, tali populi totius concursu, ut praeter amplissimum templum forum etiam adjacens populo plenum foret. Dixi autem concionem de mundi vanitate, et res hujus saeculi non esse nisi deceptiones, atque hoc ex illo psalmo: 'Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus' (Ps. 31, 9). Defectus omnes supra plurimorum captum exposui, applausu eo, ut concionem hanc typis edendam petierint, civitas per suos exmissos mihi gratiaa egerit, magnates quoque, uti comes Orsich et Sermage, fructu quoque tali, ut domum regnicolarem, quae in templum libertatis conversa erat, ejus antea amici protectoresque deseruerint, neque ad baal sive saltum, aut mascheras eo amplius profecti sint, nihilque inconveniens sit auditum, immo defensores libertatum antea osores effecti sunt earundem, impleveruntque confessionalia, immo sub ipsa concione lacrymis templum. Neque vel postea ac subsequis annis Zagrabiae visa sunt et audita priora.*"

("*Stoga, dok je trebala biti zadnja propovijed kod svetoga Marka, ja sam za to pozvan od plemenitih gospođa, koju sam i rekao, uz takvu navalu puka, da je osim prostranog hrama i okolni trg bio pun puka. A rekao sam propovijed o ispraznosti svijeta i da stvari ovoga svijeta nisu drugo nego varke, a to iz onog psalma: 'Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus' (Ps 31, 9). Objasnio sam sve poroke prema mnogim shvaćanjima, i to s takvim odobravanjem, da su tražili da ovu propovijed dam tiskati. Grad mi je zahvalio po svojim poslanicima, pa čak i magnati, kao grof Oršić i Sermage, i to s takvim plodom, da su i kraljevsku kuću, koja je bila pretvorena u hram slobode, napustili njeni prijatelji i zaštitnici, i nisu više išli na bal ili ples, niti na maškare, i nije se više čulo ni za što neprimjereno; štoviše, branitelji sloboda su se obratili i napunili ispovjedaonice, a tijekom same propovijedi i suzama crkvu. I nije se poslije i narednih godina vidjelo i čulo u Zagrebu ono što je bilo prije.*")

Posljednji dio ovih javnih pokora držao se u crkvi sv. Katarine, koja je u ono vrijeme pripadala isusovcima.

Crkva sv. Katarine na Gornjem gradu, prije "Novus Ordo"-promjena

Možemo pretpostaviti da su se pokore obavljale u "zagrebačkom stilu", koji je dio širega srednjoeuropskog katolicizma. Ako malo pažljivije razmislite o glavnim karakteristikama tog starog srednjoeuropskog katolicizma, kao što su npr. naš tradicionalni izgovor latinskog jezika (nasuprot talijanskom izgovoru) ili naše bogato ukrašene barokne crkve, tu biste trebali ubrojiti i onaj nekada najraširenij molitvenik u Habsburškoj Monarhiji, čuveni **Officium Rakoczianum**.

Taj molitvenik potječe od erdeljskog kneza Franje Rákóczija (1645.-1676.).
Rákóczijevi su bili obraćenici na katolicizam. Obitelj je prethodno bila protestantska (kalvinistička). Štoviše, Franjin djed - Juraj Rákóczi (1593.-1648.) - bio je veliki progonitelj katoličke vjere. On je najodgovorniji za mučeničko ubojstvo sv. Marka Križevčanina.
No, vjerska situacija u obitelji se s vremenom promijenila. Franji je rano umro otac, tako da ga je majka, Sofija Báthory, odgojila kao katolika. Postao je revni katolik i promicatelj protureformacije u Mađarskoj.
Vidite kako čudesno djeluje Božja Providnost. I sv. Pavao je u mladosti bio progonitelj Crkve (i odobravao ubojstvo sv. Stjepana Prvomučenika), a poslije je sam postao kršćaninom i dao život za vjeru Kristovu.

Franjo Rákóczi je inače bio oženjen za Jelenu Zrinsku, kćer hrvatskog bana Petra Zrinskog, i sudjelovao je u Zrinsko-Frankopanskoj uroti. Ali, za razliku od Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, odmah se predao i položio oružje - i zato je izbjegao njihovu sudbinu.

No, ovdje je tema njegov molitvenik.
Smatra se da autor popularnog molitvenika *Officium Rakoczianum* nije bio sam Rákóczi, već jedan isusovac koji je djelovao na njegovom dvoru. Bilo kako bilo, to je postao najraširenij molitvenik u cijeloj Habsburškoj Monarhiji u 17., 18. i 19. stoljeću.

Nekoliko je izdanja tiskano i u Zagrebu, kao ovo iz 1772. god.

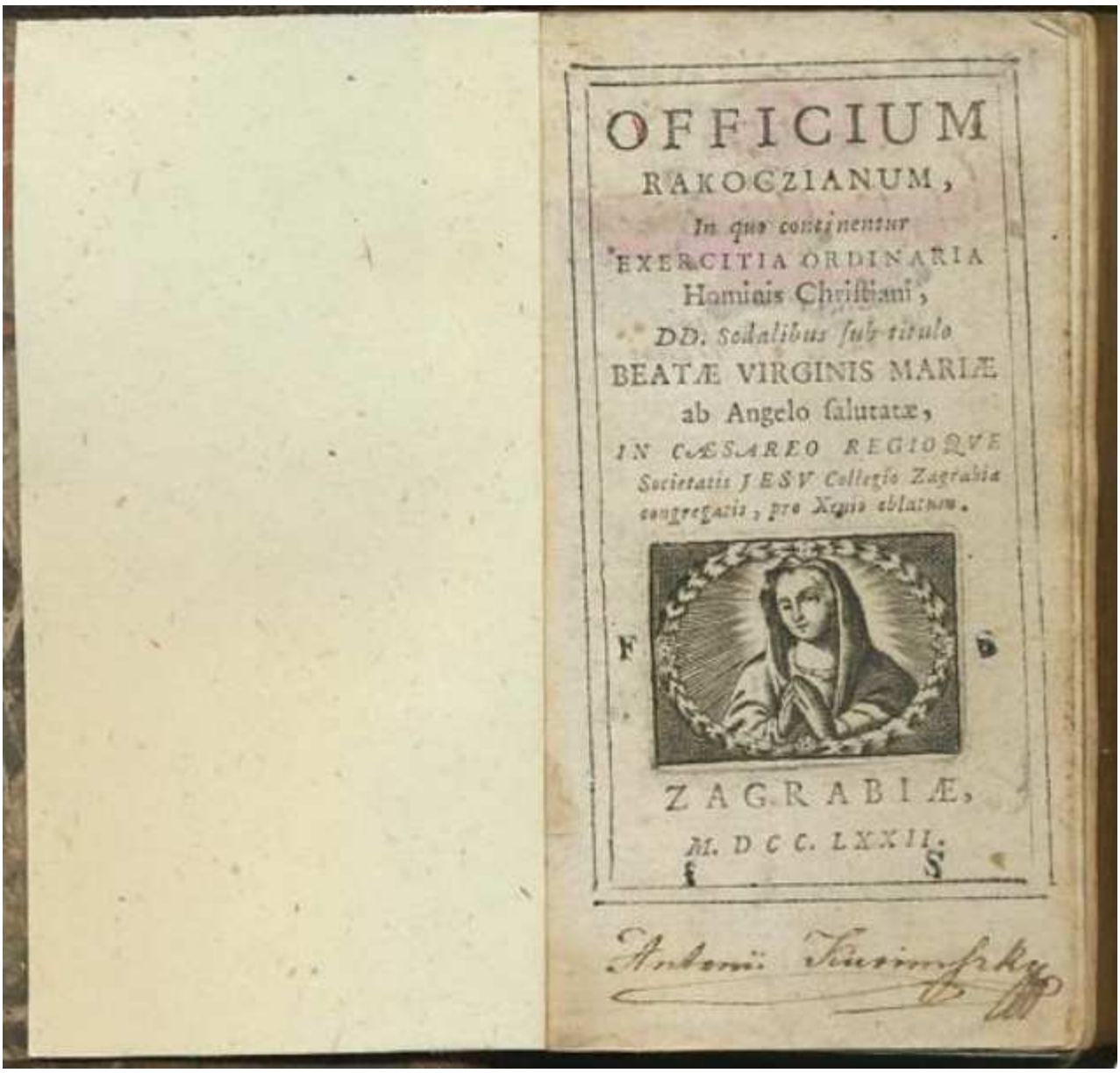

OFFICIUM
RAKOCZIANUM,
In quo continentur
EXERCITIA ORDINARIA
Hominis Christiani,
DD. Sodalibus sub titulo
BEATÆ VIRGINIS MARIÆ
ab Angelo salutatæ,
IN CÆSAREO REGIOQVE
Societatis JESV Collegio Zagrabiæ
congregatis, pro Xenio oblatum.

ZAGRABIÆ,
M. DCC. LXXII.

Pokornički psalmi u zagrebačkom Rakoczijevom oficiju...

SEPTEM PSALMI
POENITENTIALES.

Antiphona. Ne reminiscaris.

Psalmus. 6.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine usquequò?

Convertere Domine, & eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei.

Exaudivit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur & erubescant valdè velociter.

Gloria Patri, &c.

Psalmus 31.

BEati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea: dum clamarè tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

Dixi; Confitebor adver-

Evo još jedno na internetu dostupno izdanje, koje je 1737. izdao isusovački kolegij u Zagrebu: LINK.

Molitvenici, dakako, trebaju pružiti vjernicima pouku o metodama pokore, kao što ih poučavaju i o ostalim pobožnostima. A dalje, odgovornost stoji na samom vjerniku: da se prene iz svoje lijenosti i nešto poduzme.

Nesreće koje pogađaju čovječanstvo trebale bi mu otvoriti oči, da uvidi svoju malenkost i slabost, te potpunu ovisnost o Gospodinu Bogu. Zar nije onda nerazumno grijesima izazivati moguće kazne?

Blaženi papa Pio IX. dodao je Litanijama svih svetih zaziv: *"A flagello terraemotus, libera nos Domine"* (*"Od biča potresa, oslobodi nas Gospodine"*).
U crkvenoj tradiciji, izraz "bič" ("flagellum") označava kazne koje već na ovom svijetu stižu čovječanstvo zbog njegovih grijeha, u obliku raznih katastrofa (potresi, poplave, suše, ratovi).
Prema psalmistu: ***Multa flagella peccatoris*** - ***Mnogi (su) bičevi grešnika*** (Ps 31, 10)

Možete to dobro vidjeti u molitvama za ophode u Rimskom obredniku (pogledaj, na primjer, naš **Obrednik iz 1929.**, str. 330.-344.).
Tu imate ophode za slučaj raznih nevolja: za vrijeme oskudice i gladi, za vrijeme pomora i kuge, za ratno vrijeme i svaku drugu nevolju.

U svim se molitvama uvijek ističe da nas nevolje stižu zbog naših grijeha, a da je pokora jedini izlaz.

Evo, na primjer, ophod za vrijeme rata... (str. 339.-343.).

Glava XI.

OPHOD ZA VRIJEME RATA.

Kad se svrši sve kao gore na ophodu Velikih prošnja (str. 321.), reče se na svršetku litanija

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast.

O. Nego izbavi nas od zla.

Psalam 45.

Bog nam je utočište i krepost, * pomoćnik u tjeskobama, koje nas ljuto stiskuju.

Zato se ne bojimo i da bi se zemlja uzljuljala, * i gore se survale u dubine morske.

Neka buče i kipe vode njihove, * i nek se tresu planine od sile njihove.

Udaranje rijeke veseli grad Božji, * u kojem je posvetio stan svoj Višnji

Bog je usred njega, ne će se pomaknuti, * pomaže mu Gospodin od rane zore.

Bune se narodi i ljuljaju se kraljevstva, * javlja se glasom svojim, potresa se zemlja.

Gospodin nad vojskama s nama je, * branitelj je naš Bog Jakovljev.

Dođite i vidite djela Gospodnja, kakva čudesa čini na zemlji, * uklanja ratove do kraja zemlje.

Prebija luk i lomi oružje * i štitove sažiže ognjem.

Stanite i vidite, da sam ja Bog, * ja sam uzvišen među narodima, uzvišen na zemlji.

Gospodin nad vojskama s nama je, * branitelj je naš Bog Jakovljev.

Slava Ocu.

R. Ustani, Gospodine, pomozi nas.

O. I izbavi nas radi imena svoga.

R. Spasi narod svoj, Gospodine.
O. Bože moj, koji se ufa u te.

R. Neka bude mir u zidovima tvojim.
O. I obilje u dvorima tvojim.

R. Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa.
O. Protiv neprijatelja.

R. Prebij luk i slomi oružje.
O. I štitove sažezi ognjem.

R. Pošalji nam, Gospodine, pomoć iz svetišta.
O. I brani nas sa Siona.

R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.

R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Bože, ti satireš ratove i svojom moćnom obranom pobjeđuješ napadače onih, koji se uzdaju u te, pomozi slugama svojim, koji zazivaju milosrđe tvoje, da oborimo ljute neprijatelje svoje pa ti neprestano zahvaljujemo i slavimo te.

Bože, od koga su svete želje, pravi savjeti i pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, kojega svijet ne može dati, da i srca naša budu zapovijedima tvojim poslušna, i sadanja vremena, bez straha od neprijatelja, po tvojoj zaštiti mirna.

Slomi, molimo, Gospodine, oholost neprijatelja naših i obori njihov prkos silom desnice svoje. Po Gospodinu. *O.* Amen.

2. Ako li se ratuje protiv neprijatelja svete Crkve, neka se u litanijama reče dva puta:

Da se dostojiš neprijatelje svete Crkve poniziti, tebe molimo, usliši nas.

A na svršetku se reče:

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast.

O. Nego izbavi nas od zla.

Psalam 78.

Bože, narodi prodiru u nasljedstvo tvoje, skvrne sveti hram tvoj, * pretvaraju Jeruzalem u razvaline.

Truplje sluga tvojih daju za hranu pticama nebeskim, * tjelesa svetaca tvojih zvijerima zemaljskim.

Prolijevaju krv njihovu kao vodu oko Jeruzalema, * i nema tko da ih ukopa.

Postali smo podsmijeh susjedima svojim, * rug i prezir onima, koji su oko nas.

Dokle ćeš se, Gospodine, gnjeviti bez prestanka, * dokle će jarost tvoja gorjeti kao oganj?

Izlij gnjev svoj na narode, koji te ne poznaju, * i na kraljevstva, koja ne prizivlju imena tvoga.

Jer izjedoše Jakova * i naselje njegovo opustošiše.

Ne opominji se predašnjih bezakonja naših, već neka nas brzo preteče milosrđe tvoje, * jer smo postali veoma ubogi.

Pomozi nam, Bože spasitelju naš, i radi slave imena svoga izbavi nas, Gospodine, * i očisti nas od grijeha naših radi imena svoga.

Da možda ne reknu u narodima: gdje je Bog njihov? * Neka se pokaže pred očima našim

Osveta nad neznabošcima za prolitu krv sluga tvojih, * neka izađu pred lice tvoje uzdasi sužanjski.

Snagom mišice svoje * spasi osuđene na smrt.

Sedmerostruko vrati u njedra susjedima našim * ruženje, kojim ruže tebe, Gospodine.

A mi narod tvoj i ovce paše tvoje * hvalit ćemo te do vijeka,

Od koljena na koljeno * javljat ćemo hvalu tvoju.

Slava Ocu.

R. Spasi sluge svoje.
O. Bože moj, koji se ufaju u te.

R. Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa.
O. Protiv neprijatelja.

R. Ništa ne uspio neprijatelj protiv nas.
O. Ni sin bezakonja ne naudio nama.

R. Slomi oholost neprijatelja imena svojega, Gospodine.
O. I obori njihov prkos silom desnice svoje.

R. Neka budu kao prah na vjetru.
O. I neka ih progoni Anđeo Gospodnji.

R. Izlij gnjev svoj na narode, koji te ne poznaju.
O. I na kraljevstva, koja imena tvoga ne prizivlju.

R. Pošalji nam, Gospodine, pomoć iz svetišta.
O. I brani nas sa Siona.

R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.

R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Daj, molimo, milosrdni Bože, Crkvi svojoj, da je združenu Svetim Duhom ne uznemiruju neprijateljske navale.

Bože, koga grijeh vrijeđa a pokora ublažuje, pogledaj milostivo na ponizne molbe puka svoga i odvrati bičeve srdžbe svoje, što ih zaslužujemo za svoje grijehe.

Svemogući, vjekovječni Bože, u tvojoj je ruci svačija vlast, u njoj su prava sviju kraljevina: ogledaj se za pomoć kršćanima, da tvoja moćna desnica satre neprijatelja, koji se uzda u svoju silu. Po Gospodinu. *O.* Amen.

R. Uslišio nas Gospodin. *O.* Amen.

Kršćanski Jeruzalem

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/krscanski-jeruzalem.html

Ustoličenje latinskog patrijarha u Jeruzalemu 1908. god.

Nedavna odluka američkog predsjednika Trumpa da veleposlanstvo preseli iz Tel Aviva u Jeruzalem, potakla je nove rasprave o pitanju državno-pravnog statusa Jeruzalema. Danas se borba oko prevlasti nad Jeruzalemom vodi između nevjernih Židova i muhamedanaca.

Gdje su kršćani u svemu tome**?** Mislim na prave kršćane, a ne na američke protestante poput Trumpa, koji su uvijek na židovskoj strani. Protestanti su židovske sluge. Primijetit ćete kod tih američkih protestanata: što su veći "fundamenalisti", to su veće židovske sluge. To je jedno od glavnih obilježja američkog cirkus-protestantizma.

Srećom, u Svetoj zemlji nema protestanata. Tamošnji kršćani drže jednaku distancu i prema muhamedancima i prema Židovima.

Nažalost, kršćani danas vrlo slabo stoje Jeruzalemu, i ne predstavljaju faktor koji bi mogao odlučivati o budućnosti grada. Ali, nije uvijek bilo tako.

Pogledamo li demografsku prošlost Jeruzalema u zadnjih sto godina, vidimo kako se neprekidno smanjuje broj kršćana, dok se istovremeno povećava i broj muhamedanaca i broj nevjernih Židova.
Prije 100 godina, u Jeruzalemu je živjelo više kršćana nego muhamedanaca.
Prema popisu stanovništva iz 1922. bilo je 14 669 kršćana, a 13 413 muhamedanaca.
A danas u Jeruzalemu živi jedva 12 000 kršćana, dok je muhamedanaca preko 300 000.
Dakle, od 1922. broj kršćana je pao, dok se broj muhamedanaca povećao 23 puta!

Po mom skromnom mišljenju, problem je u tome što kršćani u Svetoj zemlji nemaju nikakve vanjske zaštitnike. Nema kršćanskih država koje bi štitile i promicale njihove interese, dok palestinski muhamedanci imaju podršku cijelog islamskog svijeta, a nevjerni Židovi uživaju podršku SAD-a.
Neću dalje o ovome, i molim vas da ne povlačite tu temu u komentarima.

Tema mog današnjeg posta su neka druga, svjetlija vremana - kad je Jeruzalem bio isključivo kršćanski grad. Govorim o vremenu prije muhamedansko-arapskih osvajanja iz 7. stoljeća, koja su islamizirala Bliski istok.

Vratit ćemo se u vrijeme kad je Sveta zemlja bila kršćanska, da vidimo kako je izgledao vjerski život tadašnjih kršćana - i što možemo naučiti od njih.

Od pobjede kršćanstva u Rimskom Carstvu za vrijeme cara Konstantina Velikog, pa sve do 637. godine (kad ga osvajaju muhamedanci) Jeruzalem je bio kršćanski grad.

Pogledat ćemo stoga neke kršćanske izvore iz 4. stoljeća, koji govore o svakodnevnom životu u tadašnjem kršćanskom Jeruzalemu.

Prvo trebamo istaknuti zasluge sv. Jelene (Helene), majke cara Konstantina. Ona je dala srušiti sve poganske hramove i idole u Jeruzalemu (koje su podigli Rimljani prije obraćenja na kršćanstvo), i nagovorila svog sina Konstantina da izgradi veličanstvene bazilike na svetim mjestima, kako u Jeruzalemu, tako i drugdje po Svetoj zemlji.

Kršćanski pisac Sulpicije Sever (363.-425.) kaže u svojoj **Kronici** (II. knj.):

"*...hoc temporum tractu mirum est quantum invaluerit religio Christiana. Tum siquidem Hierosolyma horrens ruinis frequentissimis ac magnificentissimis ecclesiis adornata. Namque Helena, mater principis Constantini, quae Augusta cum filio conregnabat, cum Hierosolymam agnoscere concupisset, reperta ibi idola ac templa protrivit; mox usa regni viribus basilicas in loco Dominicae passionis et resurrectionis et ascensionis constituit.*"

("*...protekom ovog vremena, čudesno je koliko je ojačala kršćanska vjera. Tada je, naime, Jeruzalem, koji je bio u ruševinama, ukrašen premnogim i veličanstvenim crkvama. Jer je Jelena, majka vladara Konstantina, koja je kao augusta vladala zajedno sa sinom, želeći upoznati Jeruzalem, uništila idole i hramove koje je tamo zatekla, te je ubrzo, koristeći se snagama vlasti, podignula bazilike na mjestima Gospodnje muke i uskrsnuća i uzašašća.*")

Možda i najvažniji izvor iz tog vremena za poznavanje svakodnevnog života u kršćanskom Jeruzalemu je izvješće hodočasnice Egerije (Eterije), koja je posjetila Svetu zemlju oko 390. god. (*Peregrinatio Aetheriae* ili ***Itinerarium Egeriae***).

Prema Egeriji, tadašnji su se kršćani brinuli da crkve budu vrlo bogato ukrašene, do te mjere da u crkvama: "osim zlata i dragulja, ništa drugo i ne vidiš ("extra aurum et gemmas, nihil aliud vides").

Pa, ako su se i obični vjernici toliko trudili oko lijepog uređenja crkava, logično je da su se vladari morali brinuti još više.

Za uređenje crkava u Svetoj zemlji, a napose u Betlehemu i Jeruzalemu, najviše su se pobrinuli sam car Konstantin i sv. Jelena.

Tako Egerija, ne skrivajući svoju zadivljenost ukrasima jeruzalemskih crkava, piše:

"*Nam quid dicam de ornatu fabricae ipsius, quam Constantinus sub praesentia matris suae, in quantum vires regni sui habuit, honoravit auro, musiuo et marmore pretioso, tam ecclesiam maiorem quam Anastasim uel ad Crucem uel cetera loca sancta in Ierusolima?*"

("*A što da kažem o uresu te građevine, koju je Konstantin u nazočnosti svoje majke, počastio svim snagama svoje vlasti: zlatom, slikama i dragocjenim mramorom; kako veliku crkvu, tako i hram Uskrsnuća, tako kod Križa, tako i ostala sveta mjesta u Jeruzalemu?*")

Egerija vrlo detaljno opisuje svakodnevne obrede koji su se služili na svetim mjestima, osobito javno moljenje časoslova koje je predvodio sam biskup.
Razumije se, zbog dužine teksta, ne mogu ovdje prenijeti sve što je zabilježila ta hodočasnica. Ali evo jedan detalj da se vidi barem dio atmosfere, koja je vladala na svetim mjestima:

"*Nam singulis diebus ante pullorum cantum aperiuntur omnia ostia Anastasis et descendent omnes monazontes et parthene, ut hic dicunt, et non solum hii, sed et laici praeter, viri aut mulieres, qui tamen volunt maturius vigilare. Et ex ea hora usque in luce dicuntur hymni et psalmi responduntur, similiter et antiphonae: et cata singulos hymnos fit oratio. Nam presbyteri bini vel terni, similiter et diacones, singulis diebus vices habent simul cum monazontes, qui cata singulos hymnos vel antiphonas orationes dicunt. Iam autem ubi coeperit lucescere, tunc incipiunt matutinos hymnos dicere. Ecce et supervenit episcopus cum clero et statim ingreditur intro spelunca et de intro cancellos primum dicet orationem pro omnibus... Item hora sexta denuo descendent omnes similiter ad Anastasim et dicuntur psalmi et antiphonae, donec commonetur episcopus; similiter descendet et non sedet, sed statim intrat intra cancellos intra Anastasim, id est intra speluncam, ubi et mature, et inde similiter primum facit orationem, sic benedicet fideles, et sic exiens de intro cancellos similiter ei ad manum acceditur. Ita ergo et hora nona fit sicuti et ad sexta.*"

("*Naime, svakoga dana prije nego se oglase pjevci, otvaraju se sva vrata crkve Uskrsnuća [Anastasis] i silaze svi monazonti i partene, kako ih ovdje zovu, i ne samo oni, nego i laici osim njih, muškarci i žene koji žele ozbiljnije bdjeti. I od toga časa sve do zore, govore se himni i odgovaraju psalmi, a slično i antifone: i prema svakom himnu bude molitva. Naime, svećenici po dvojica ili trojica, a slično i đakoni, svakoga se dana izmijenjuju zajedno s monazontima, koji nakon svakoga himna ili antifone govore molitve. Kad već počinje svitati zora, tada počinju govoriti jutarnje himne. Evo, dolazi i biskup s klerom, i odmah ulazi u špilju, i iza rešetaka govori prvu molitvu za sve... Isto tako, šestog časa svi iznova silaze u Anastasis, i govore se psalmi i antifone, dok ne dade znak biskup, koji se opet spusti, i ne sjedi, već odmah ulazi iza rešetaka u Anastasis, to je unutar špilje, i odatle slično govori prvu molitvu, tako blagoslovi vjernike, i tada izlazeći iz prostora iza rešetaka, prilaze mu do ruku. Tako se dakle obavi i deveti čas, kako i šesti.*")

Dalje Egerija opisuje vrlo složene i dugotrajne obrede, koji su trajali cijele dane. Ti su obredi zahtijevali velik trud - kako klerika, tako i običnih vjernika.

Egerija kaže da je sam biskup u svojim propovijedima bodrio vjernike da ustraju u tom svetom trudu, znajući da će zato primiti plaću na nebu:

"*Postmodum autem alloquitur episcopus populum confortans eos, quoniam et tota nocte laboraverint et adhuc laboraturi sint ipsa die, ut non lassentur, sed habeant spem in Deo, qui eis pro eo labore maiorem mercedem redditurus sit. Et sic confortans eos, ut potest ipse, alloquens dicit eis: 'Ite interim nunc unusquisque ad domumcellas vestras, sedete vobis et modico, et ad horam prope secundam diei omnes parati estote hic, ut de*

ea hora usque ad sextam sanctum lignum crucis possitis videre ad salutem sibi unusquisque nostrum credens profuturum. De hora enim sexta denuo necesse habemus hic omnes convenire in isto loco, id est ante Crucem, ut lectionibus et orationibus usque ad noctem operam demus'."

("*Nakon toga govori biskup narodu bodreći ih, jer su se cijelu noć trudili i još se imaju truditi toga dana, da ne klonu, već da imaju nadu u Boga, koji će im za taj trud dati veću plaću. I tako ih ohrabrujući, koliko je samo mogao, obraćajući im se, kazao je: 'Idite zasada svatko svojoj kući, odmorite se malo, a kad se približi druga ura dana, svi budite spremni ovdje, da od toga časa sve do šeste ure možete vidjeti sveto drvo križa za koje svatko od nas ima vjerovati da mu je na spasenje. O šestom naime času trebamo se opet svi okupiti na ovom mjestu, to jest ispred Križa, da se damo čitanjima i molitvama sve do noći.*"')

Zatim Egerija opisuje javno štovanje relikvija Svetoga Križa. Kao što znate, sv. Jelena je pronašla Kristov Križ u Jeruzalemu. Po tome je zapravo najpoznatija u cijelom kršćanskom svijetu...

Dijelovi sv. Križa javno su se štovali u Jeruzalemu još od vremena kad je pronađen. Egerija detaljno opisuje kako je to izgledalo. Za vrijeme čašćenja sv. Križa, đakoni su morali budno paziti da ne bi nitko rukama dodirnuo drvo Križa, jer je postojala opasnost da otrgnu i odnesu pojedine čestice. Vjernici su smjeli dodirnuti relikvije sv. Križa čelom i očima.

Egerija kaže da je štovanje sv. Križa nadgledao biskup:

"*Et sic ponitur cathedra episcopo in Golgotha post Crucem, quae stat nunc; residet episcopus in cathedra; ponitur ante eum mensa sublinteata; stant in giro mensa diacones et affertur loculus argenteus deauratus, in quo est lignum sanctum crucis, aperitur et profertur, ponitur in mensa tam lignum crucis quam titulus... consuetudo est, ut unus et unus omnis populus veniens, tam fideles quam cathecumini, acclinantes se ad mensam osculentur sanctum lignum et pertranseant. Et quoniam nescio quando dicitur quidam fixisse morsum et furasse de sancto ligno, ideo nunc a diaconibus, qui in giro stant, sic custoditur, ne qui veniens audeat denuo sic facere. Ac sic ergo omnis populus transit unus et unus toti acclinantes se, primum de fronte, sic de oculis tangentes crucem et titulum, et sic osculantes crucem pertranseunt, manum autem nemo mittit ad tangendum.*"
.
("*I tako se postavlja visoki stolac ["cathedra"] biskupu na Golgoti poslije Križa, koji stoji sada; sjedi biskup na stolcu, donosi se ispred njega stol prekriven platnom; oko stola stoje đakoni i donosi se srebrna pozlaćena posuda u kojoj je sveto drvo Križa. Otvara se i donosi, stavlja se na stol: kako drvo križa, tako i natpis... Običaj je da sav narod, dolazeći jedan po jedan, kako vjernici tako i katekumeni, prigibljući se nad stolom, poljube sveto drvo i prođu. I jer se priča da je netko, ne znam kada, odgrizao i ukrao dio svetoga drva, zato sada đakoni, koji stoje okolo, tako stražare da se nitko tko dolazi ne usudi takvo što opet učiniti. I tako, dakle, sav narod prolazi, jedan po jedan, svi se prigiblju: prvo čelom, a zatim očima dotičući Križ i natpis, i nakon što poljube Križ, prolaze dalje, a nitko ne pruža ruku kako bi ga dotaknuo.*")

Hodočašće Egerije je također važno i zato što je to jedan od najstarijih izvora koji izričito koristi termin "missa" za nekrvnu žrtvu koju prinose kršćanski svećenici.
Egerija je obišla cijelu Svetu zemlju, te sve okolne krajeve - Siriju, Mezopotamiju, Egipat... I svugdje opisuje kako je tada cvjetao kršćanski život: posvuda su bili monasi, samostani, crkve.

Zapeo mi je za oko jedan detalj, gdje Egerija opisuje mjesto Sedimu, gdje je bila crkva sv. Melkisedeka.
Ovdje Egeriji njeni vodiči kažu: *"hic est locus, ubi obtulit Melchisedech hostias Deo puras, id est panes et vinum"* (*"ovo je mjesto gdje je Melkisedek prinio Bogu čiste žrtve, to jest kruh i vino"*).

Zar vas to ne podsjeća na one riječi iz Rimskog kanona: *"et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam"*?

Cijeli taj pasus Egerije glasi ovako:

"*Nam in ea valle vicus erat grandis, qui appellatur nunc Sedima... Ego autem cum viderem locum tam gratum, requisivi, quisnam locus esset ille tam amoenus. Tunc dictum est mihi: 'haec est civitas regis Melchisedech, quae dicta est ante Salem, unde nunc corrupto sermone Sedima appellatur ipse vicus. Nam in isto colliculo, qui est medio vico positus, in summitatem ipsius fabricam quam vides ecclesia est, quae ecclesia nunc appellatur Graeco sermone +OPU+ Melchisedech. Nam hic est locus, ubi optulit Melchisedech hostias Deo puras, id est panes et vinum, sicut scriptum est eum fecisse'. Statim ergo ut haec audivi, descendimus de animalibus, et ecce occurrere dignatus est sanctus presbyter ipsius loci et clerici; qui nos statim suscipientes duxerunt suso ad ecclesiam. Ubi cum venissemus, statim iuxta consuetudinem primum facta est oratio, deinde lectus est ipse locus de libro sancti Moysi, dictus est etiam psalmus unus competens loco ipsi, et denuo facta. Oratione descendimus. Cum ergo descendissemus, ait nobis ille sanctus presbyter iam senior et de scripturis bene instructus, id est qui ipsi loco praeerat ex monacho, cui presbytero et episcopi plurimi, quantum postmodum cognovimus, vitae ipsius testimonium grande ferebant, nam hoc de ipso dicebant, dignus qui praesit in hoc loco, ubi sanctus Melchisedech advenientem sanctum Abraham hostias Deo puras primus obtulit...*"
.
("*Naime, u toj je dolini bilo veliko mjesto, koje se sada noziva Sedima... A ja sam, kad sam vidjela tako dražesno mjesto, zapitala koje je to mjesto tako ugodno. Tada mi je rečeno: 'ovo je grad kralja Melkisedeka, koji se nekada zvao Šalem, zato se sada to mjesto iskrivljeno naziva Sedima. Na ovome, naime, brežuljku koji je u središtu mjesta, ova građevina koju vidiš na njegovom vrhu je crkva; ta se crkva danas naziva grčkim jezikom +OPU+ Melhisedek. Jer, ovo je mjesto gdje je Melkisedek prinio Bogu čiste žrtve, to jest, kruh i vino, kao što je pisano da je učinio.' Odmah kad sam to čula, sišli smo sa životinja, i eto, udostojao se doći nam ususret sveti svećenik toga mjesta i klerici; koji su nas odmah prihvatili i odveli gore prema crkvi. Kad smo ondje došli, odmah je prema običaju rečena molitva, a zatim je pročitano to mjesto u knjizi svetoga Mojsija, rečen je također jedan prikladan psalam za to mjesto, i onda smo nakon još jedne molitve otišli.*

Kad smo se, dakle, spustili, rekao nam je onaj sveti svećenik, koji je bio već star i vrlo upućen u Pisma, i koji je od monaha postao nadglednik toga mjesta, a o kom svećeniku su i mnogi biskupi, kako smo kasnije saznali, dali divno svjedočanstvo. A govorili su o njemu da je dostojan predstojiti u onom mjestu, gdje je sveti Melkisedek, dok mu je prilazio sveti Abraham, prvi prikazao Bogu čiste žrtve...")

Moram također spomenuti običaje vezane uz post i nemrs tadašnjih kršćana u Svetoj zemlji.
Egerija ih opisuje ovim riječima:

"*Ieiuniorum enim consuetudo hic talis est in quadragesimis, ut alii, quemadmodum manducauerint dominica die post missa, id est hora quinta aut sexta, iam non manducent per tota septimana nisi sabbato ueniente post missa Anastasis hi, qui faciunt ebdomadas. Sabbato autem quod manducauerint mane, iam nec sera manducant, sed ad aliam diem, id est dominica, prandent post missa ecclesiae hora quinta uel plus et postea iam non manducant nisi sabbato ueniente, sicut superius dixi. Consuetudo enim hic talis est, ut omnes, qui sunt, ut hic dicunt, aputactite, uiri uel feminae, non solum diebus quadragesimarum, sed et toto anno, qua manducant, semel in die manducant. Si qui autem sunt de ipsis aputactites, qui non possunt facere integras septimanas ieiuniorum, sicut superius diximus, in totis quadragesimis in medio quinta feria cenant. Qui autem nec hoc potest, biduanas facit per totas quadragesimas; qui autem nec ipsud, de sera ad seram manducant. Nemo autem exigit, quantum debeat facere, sed unusquisque ut potest id facit; nec ille laudatur, qui satis fecerit, nec ille uituperatur, qui minus. Talis est enim hic consuetudo. Esca autem eorum quadragesimarum diebus haec est, ut nec panem, qui delibari non potest, nec oleum gustent, nec aliquid, quod de arboribus est, sed tantum aqua et sorbitione modica de farina.*"

("*Ovdje je običaj postova ovakav u korizmi: da jedni, nakon što su jeli u nedjelju poslije mise, to jest, pete ili šeste ure, više ne jedu kroz cijeli tjedan, osim u iduću subotu nakon mise u Anastasis: i to oni koji obdržavaju hebdomade. A u subotu koji su jeli ujutro, više ne jedu kasnije, nego idućega dana, to jest u nedjelju, doručkuju nakon mise u crkvi, u petoj uri ili kasnije, i nakon toga više ne jedu do iduće subote, kako sam prije rekla. Običaj je ovdje takav da svi koji su, kako ovdje kažu, aputaktite, muškarci ili žene, ne samo u dane korizme, već i cijele godine, kad jedu, jedu jednom u danu. A ako su neki među tim aputaktitima, koji ne mogu držati cijele tjedne posta, kako smo gore rekli, u cijeloj korizmi blaguju u sred četvrtka. A oni koji ni to ne mogu, drže dva dana posta [u tjednu] kroz cijelu korizmu; a koji ni to ne mogu, jedu od večeri do večeri. Nitko, naime, ne zahtijeva koliko tko treba postiti, već svatko koliko može, toliko i čini: niti se hvali onoga koji dosta posti, niti se kudi onoga koji manje posti. Takav je ovdje običaj. A hrana u te korizmene dane je ova: da niti kruh, koji se može birati, niti ulje ne kušaju, niti išta što je od ploda drveta, već samo voda i malo kaše od brašna.*")

Na kraju, treba istaknuti da one crkve koje se danas nalaze na svetim mjestima u Jeruzalemu, kao spomenuta Bazilika svetoga groba, nisu one originalne koje je podigao car Konstantin. Te su crkve srušili muhamedanci. Crkve koje danas tamo vidimo plodovi su kasnijih obnova.

Postkoncilska devastacija crkava - 10 primjera

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2017/12/postkoncilska-devastacija-crkava-10.html

Budući da neprekidno dolaze novi čitatelji, koji se pitaju što se to dogodilo s mnogim crkvama tijekom "koncilske obnove", evo nekoliko primjera koji će barem djelomično pokazati o čemu je riječ.
Prvo, nekoliko uvjetno rečeno "blažih primjera", a zatim par ekstremnijih primjera... Prva dva primjera su tipična za katedrale i starije crkve, koje se modernisti obično nisu usuđivali cijele devastirati, ali su redovito uklanjali svetohranište i kipove sa glavnih oltara. Ostali su primjeri karakteristični za župne crkve, gdje su često u cijelosti uništeni stari oltari.
Sve su slike (osim jedne) javno dostupne na internetu, pa ih svatko može provjeriti...

1. PRIMJER: Trogirska katedrala - glavni oltar prije II. vatikanskog koncila

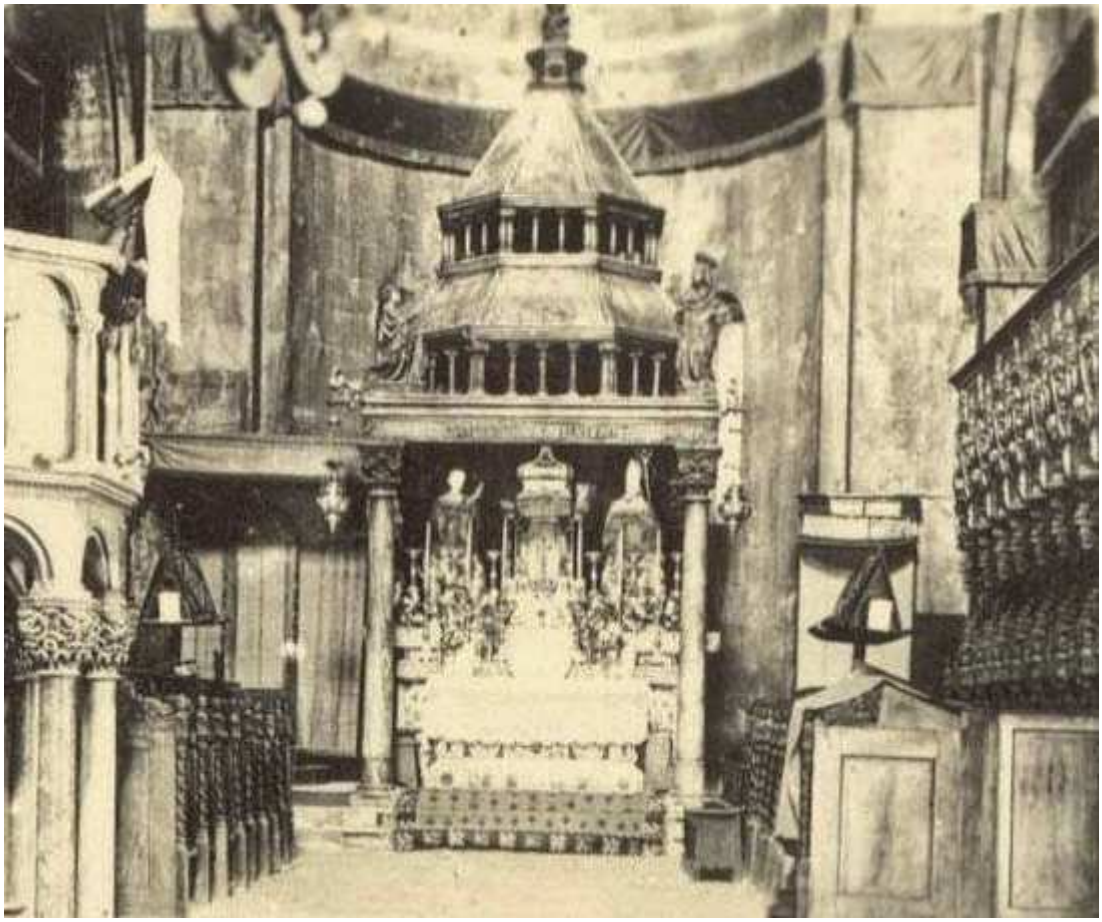

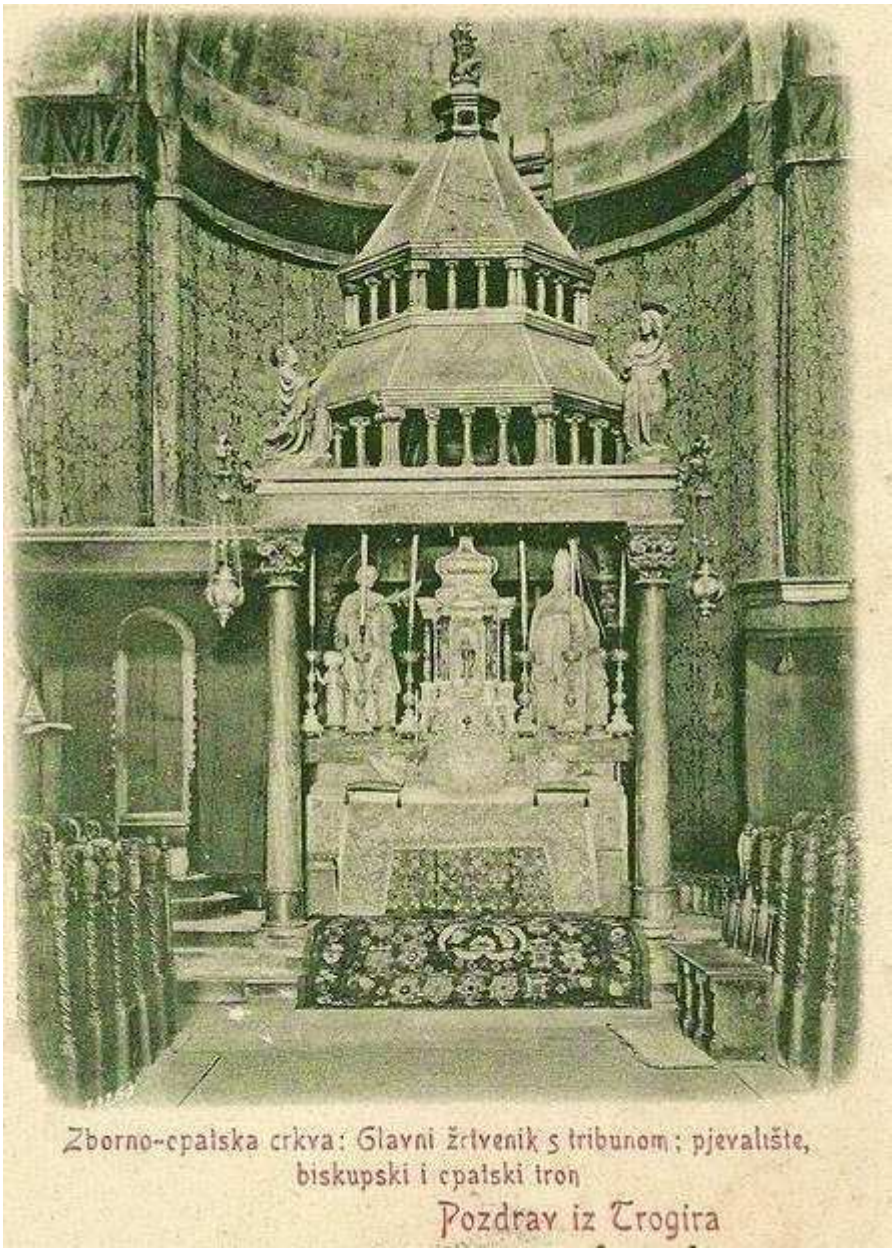

E sad, nakon II. vatikanskog koncila, pola je ovoga oltara odjednom nestalo, vjerojatno da se napravi prostor za "Novus Ordo".
Gdje je svetohranište? Gdje su kipovi? Svjećanjaci?

2. PRIMJER: Hrvatska crkva sv. Jeronima u Rimu
1934. god.- mons. Juraj Mađerec služi sv. misu...

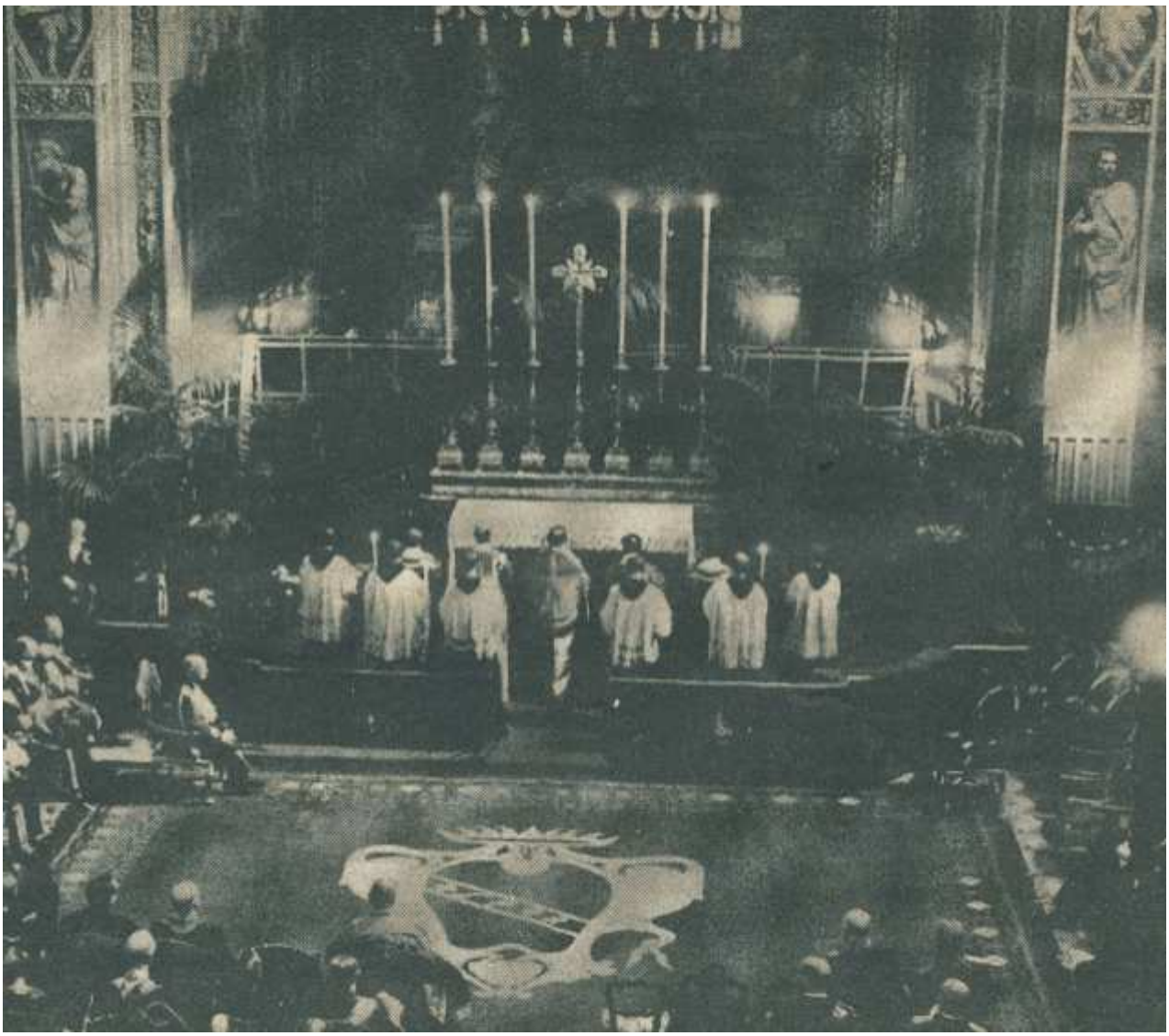

A danas izgleda ovako... Što se dogodilo?

[Sad prelazimo na ostalih 8 primjera, gdje su u cijelosti uništeni stari oltari.]

3. PRIMJER: Crkva Čudotvorne Gospe Sinjske - glavni oltar (prije)

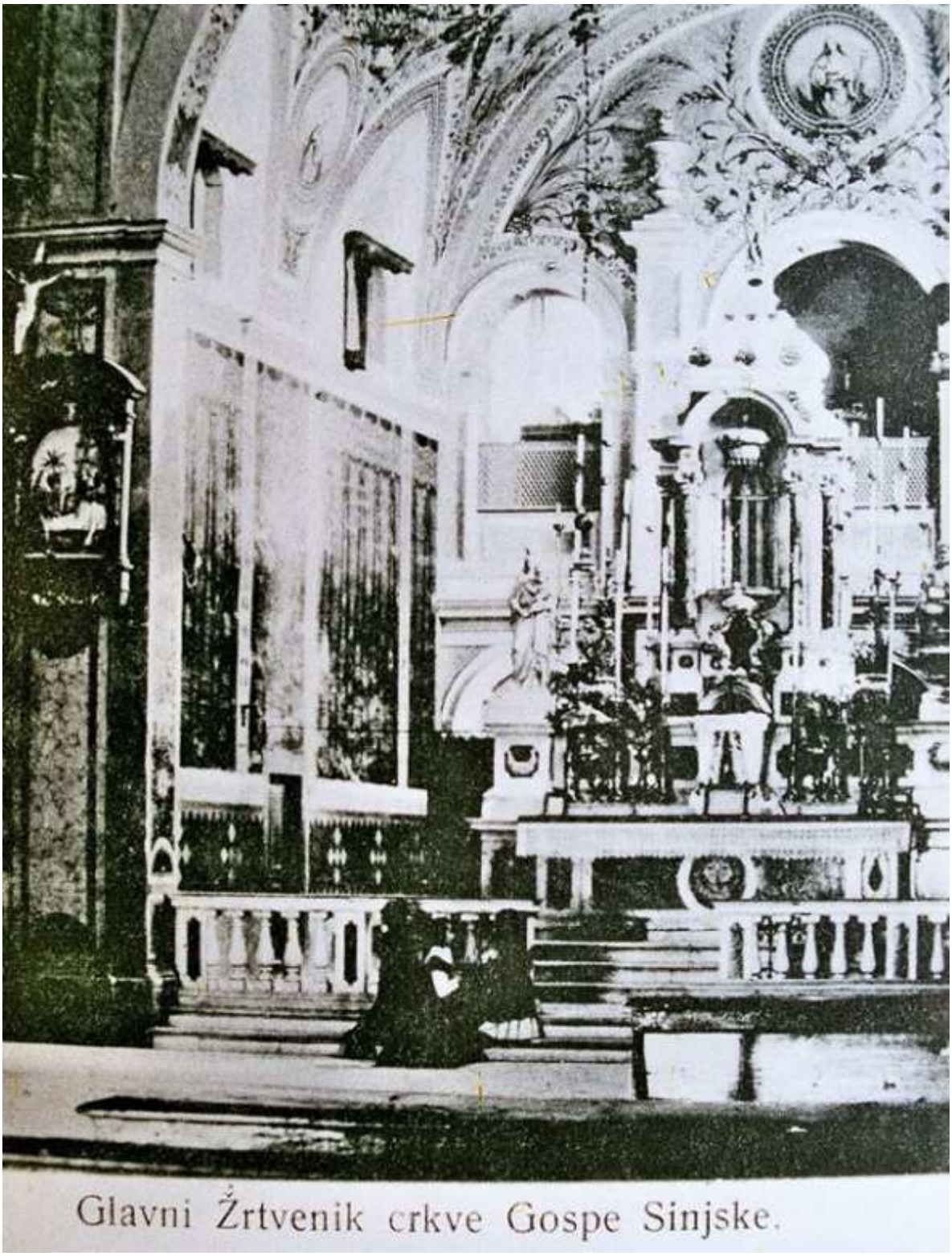

Glavni Žrtvenik crkve Gospe Sinjske.

A ovo je glavni "oltar" DANAS...

4. PRIMJER: Kapucinska crkva sv. Mihaela Arkanđela u zagrebačkoj Dubravi - izvorni izgled

A ovako danas izgleda glavni oltar, nakon što su ga sredili Šagi-Bunić i njegovi sateliti...

5. PRIMJER: Crkva Gospe Karmelske u Rijeci - nekada...

A DANAS!

Odgovor na pitanje što se dogodilo s tom crkvom objasnio je sam "preuređitelj" Gabrijel Bratina za ***Drenovski list***: - (čudne stvari sam podebljao)...

> "Na Drugome vatikanskom saboru koji se održavao od **1961.** do 1965. godine donesena je, između ostaloga i **uredba da oltari u crkvi moraju biti okrenuti prema puku, versus populum**, tako da svećenik služi misu okrenut licem prema vjernicima. Odlučeno je da se uredba što prije provede u djelo. Slijedom toga, u riječkom Sjemeništu u Tizianovoj 15, odlučili su da se dotadašnji oltar, koji je bio uz sam zid u kapeli, makne i postavi novi prema propisima Vatikanskoga sabora. Godine 1970. postavljen je novi oltar – stol (menza), a stari kameni oltar srušen je i kameni blokovi stavljeni su u dvorište gdje su stajali 2 godine. Pitao sam ekonoma što s time namjeravaju i da li im je potrebno, jer bih ja to rado postavio u našu crkvu. Odgovorio mi je da imaju novi oltar i da te blokove slobodno mogu uzeti. Čim sam uspio dobiti kamiončić ukrcali smo kamene blokove i odvezli na Drenovu. Bilo je to 1972. godine. Ti blokovi stajali su kod nas do vremena kada se prišlo proširenju crkvei kada smo, u sklopu radova na proširenju crkve, 2002. godine postavili i novi oltar. Oltar sam složio od blokova koje smo dovezli iz Sjemeništa, s tim da sam stražnji, otvoreni dio koji je nekada bio prema zidu, nadogradio i ukrasio kamenim intarzijama na način da se skoro nije ni razlikovao od postojećeg. Još bih nadodao kako je još prilikom rušenja jedan kameni blok sadašnjeg oltara okrnjen što nam je popravio klesar Veljko Katić iz Viškova i to tako stručno da se jedva primjećuje.
> *P. To znači da je crkva sve do te 2002. imala klasičan oltar?!*
> - Ne, do tada misu sam služio na oltaru–menzi kojega sam ja osobno napravio. Kako se oduvijek volim baviti kamenom i sakupljam kamene izratke, nabavio sam klesarski alat i odlučio napraviti oltar. Uspio sam i, kako sam rekao, služio ja za održavanje službe Božje sve do početka proširenja crkve 2002. godine i postavljanja novoga. Oltar kojega sam napravio prenesen je u kapelu Svih Svetih na Centralnom gradskom groblju Drenova. gdje se svojim rustikalnim oblikom lijepo uklopio u staru arhitekturu naše najstarije crkve i gdje i sada služi svrsi."

Ima u Rijeci i drugih primjera.

6. PRIMJER: Crkva Presvetoga Srca Isusova na Zametu u Rijeci

- neposredno prije II. vatikanskog koncila 1962. god. (mons. Viktor Burić služi sv. misu)

A ovako izgleda danas...

7. PRIMJER: Crkva sv. Josipa u Rankovićima (Novi Travnik, BiH)
Slika izvornog izgleda crkve iz 1937. - preč. Franjo Vrebac služi sv. misu

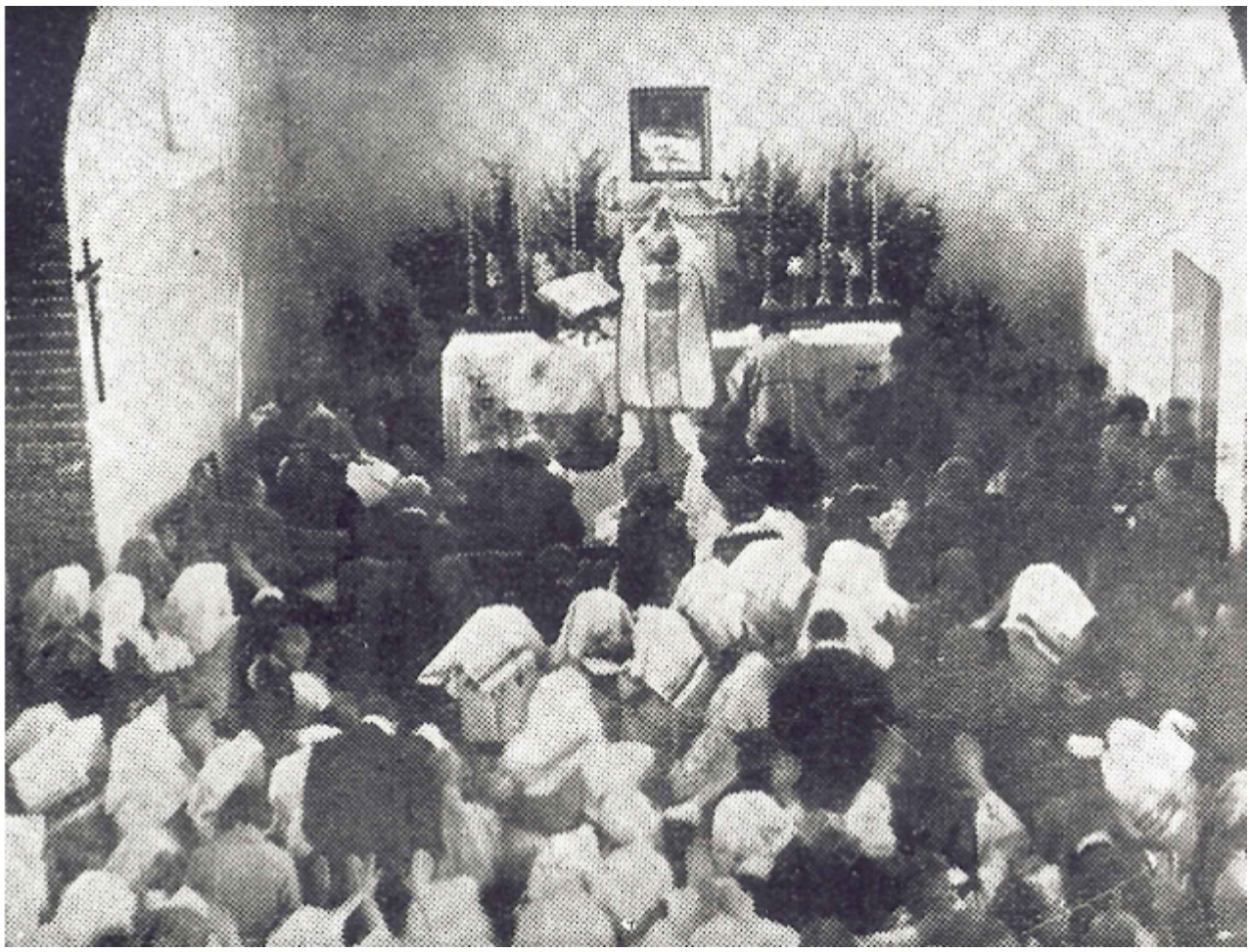

A ovo je slika iz 1988., nakon "koncilskog preuređenja" - stol umjesto oltara, svetohranište gurnuto u stranu itd. (inače, cijela je ta crkva srušena prije par godina, kad je izgrađena nova - još modernija)

8. PRIMJER: Crkva sv. Jurja u Kaniškoj Ivi - prije II. vatikanskog koncila

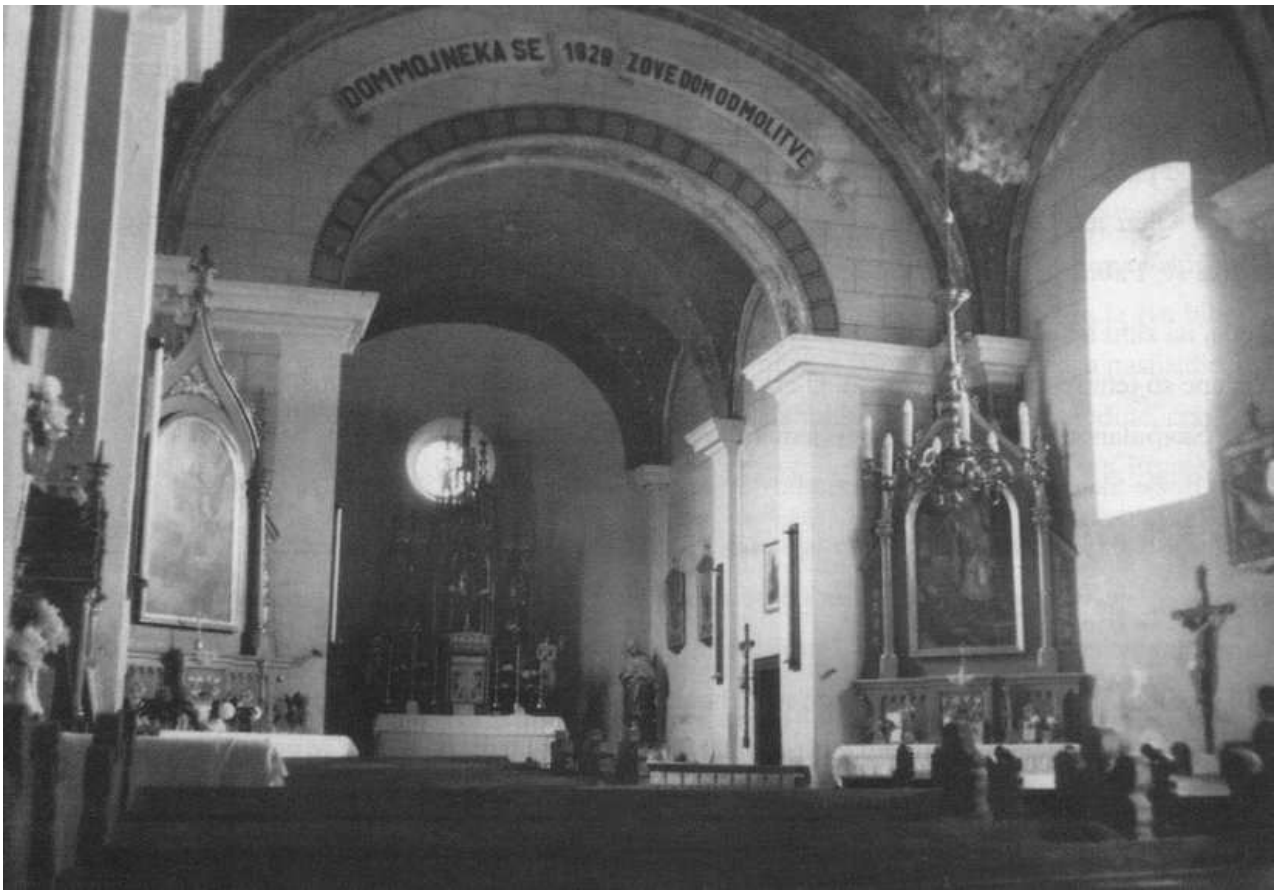

A ovako je "preuređena" nakon II. vatikanskog koncila: uklonjeni su svi oltari (i glavni i pobočni) i uveden "novus ordo-oltar".

9. PRIMJER: Crkva sv. Mirka u Šestinama
Jedan od ekstremnijih primjera devastacije dogodio se u crkvi sv. Mirka 1972.-1973.

Što se dogodilo s glavnim oltarom otkriva nam Monografija župe Šestina, koju je 1987. izdala "Kršćanska sadašnjost"... str. 62.

Iste godine postavljen je i oltar prema smjernicama II vatikanskog sabora. Skinuta je pričesna ograda, podignuto svetište, skinut stari oltar i od menze staroga napravljena menza novoga, ali je retabl s kipom sv. Mirka ostao. Od staroga oltara su upotrijebljeni i stupići ispod menze oltara. Radove je izveo klesar Božo Martinčević, a bili su završeni 20. travnja 1973.

Nigdje ne navodim svote za koju su radovi izvršeni jer se ona neprestano mijenjala, pa ne bi bilo prave slike utrošenih sredstava, a bila su za svaki posao velika.

A ovo je taj "oltar prema smjernicama II. vatikanskog sabora", koji je stavljen 1973

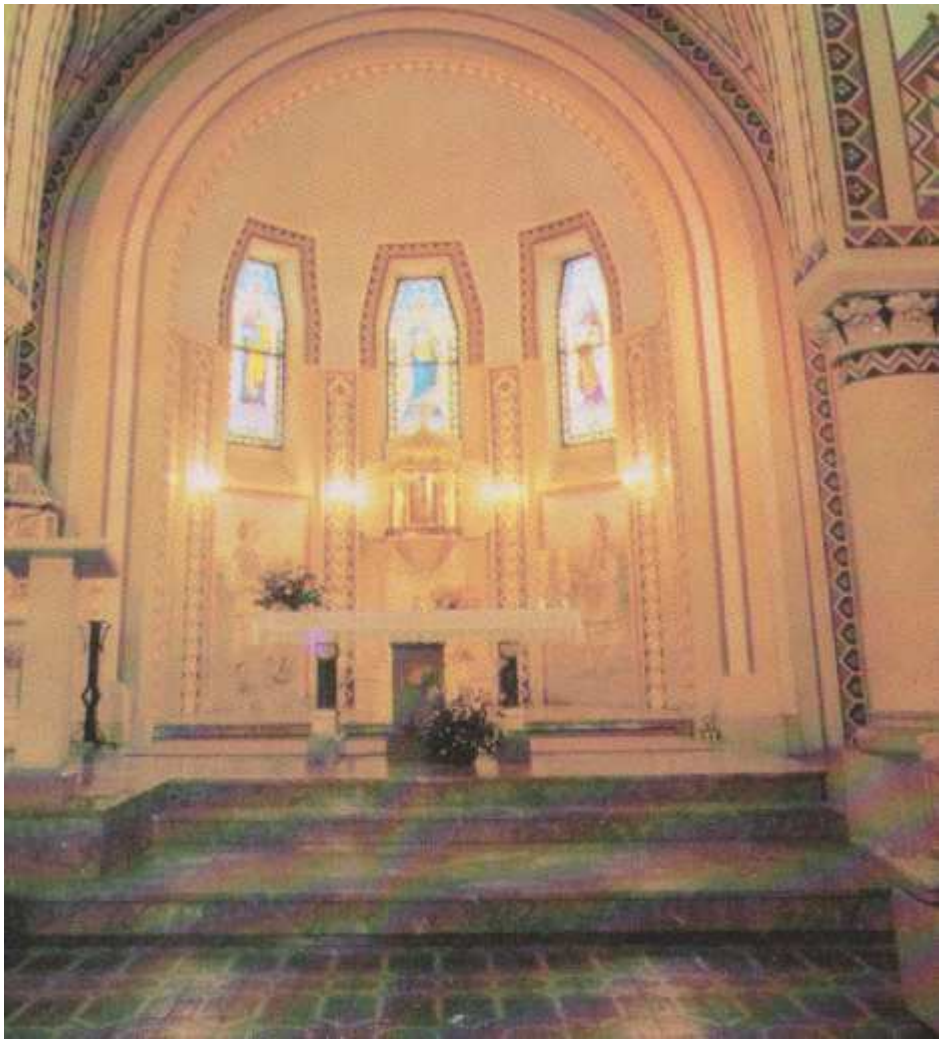

Danas pak ovako izgleda oltar u crkvi sv. Mirka.

10. PRIMJER: Crkva sv. Petra u Zagrebu - primjer svima dobro poznat, ali vrijedi ga i ovdje navesti.

Izgled glavnog oltara prije II. vatikanskog koncila...

Izgled nakon "obnove"...

Uzimajući u obzir sve okolnosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/uzimajuci-u-obzir-sve-okolnosti.html

Mogli bismo se malo uplašiti čitajući djela svetih otaca, koja opisuju kakve su stroge pokore izvršavali kršćani u tim starim vremenima. Neugodno nam je to čitati, jer po tome vidimo kako je ova pokora koju mi danas pokušavamo - mala i neznatna.

Sv. Beda Časni u svom kapitalnom djelu ***Historia ecclesiastica gentis Anglorum*** (IV., 23) opisuje jednog redovnika imenom Adamnan, koji je vodio život *"in continentia et orationibus multum Deo devotam, ita ut nil umquam cibi vel potus, excepta die dominica et quinta sabbati, perciperet, saepe autem noctes integras pervigil in oratione transigeret"* (*"u uzdržljivosti i molitvama, veoma pobožan Bogu, tako da nikada nije uzimao ništa hrane ili vode, osim u nedjelju i petoga dana od subote* [četvrtak], *a često je provodio cijele noći bdijući u molitvi"*).

Ono što je ovdje zanimljivo jest da je taj redovnik krenuo u takav život kao pokoru za neki grijeh koji je počinio u mladosti (ne navodi se koji). On je kao mladić sam došao svećeniku i sam je tražio da mu se odredi pokora *"quo posset fugere a ventura ira"* (*"kojom će moći izbjeći nadolazeći gnjev"*).

Ovako taj slučaj opisuje sv. Beda Časni:

"*Siquidem in adolescentia sua sceleris aliquid commiserat, quod commissum, ubi ad cor suum rediit, gravissime exhorruit, et se pro illo puniendum a districto Iudice timebat. Accedens ergo ad sacerdotem, a quo sibi sperabat iter salutis posse demonstrari, confessus est reatum suum, petiitque, ut consilium sibi daret, quo posset fugere a ventura ira. Qui audito eius commisso dixit: 'Grande uulnus grandioris curam medellae desiderat; et ideo ieiuniis, psalmis, et orationibus, quantum vales, insiste, quo praeoccupando faciem Domini in confessione propitium eum invenire merearis.' At ille, quem nimius reae conscientiae tenebat dolor, et internis peccatorum vinculis, quibus gravabatur, ocius desiderabat absolvi: 'Adulescentior', inquit, 'sum aetate, et vegetus corpore; quicquid mihi inposueris agendum, dummodo salvus fiam in die Domini, totum facile feram, etiam si totam noctem stando in precibus peragere, si integram septimanam iubeas abstinendo transigere.' Qui dixit: 'Multum est, ut tota septimana absque alimento corporis perdures; sed biduanum uel triduanum sat est obseruare ieiunium. Hoc facito, donec post modicum tempus rediens ad te, quid facere debeas, et quamdiu poenitentiae insistere tibi plenius ostendam.' Quibus dictis, et descripta illi mensura poenitendi, abiit sacerdos, et ingruente causa subita secessit Hiberniam, unde originem duxerat, neque ultra ad eum iuxta suum condictum rediit. At ipse memor praecepti eius, simul et promissi sui, totum se lacrimis paenitentiae, vigiliis sanctis, et continentiae mancipauit; ita ut quinta solum sabbati et dominica, sicut praedixi, reficeret, ceteris septimanae diebus ieiunus permaneret. Cumque sacerdotem suum Hiberniam secessisse, ibique defunctum esse audisset, semper ex eo tempore, iuxta condictum eius memoratum, continentiae modum observabat...*"

("*Pošto je u svojoj mladosti počinio neko zlodjelo, za taj je čin, kad je došao k sebi, teško zažalio, i bojao se da će biti kažnjen od strogoga Suca. Pristupivši stoga svećeniku, od koga se nadao da će mu moći pokazati put spasenja, ispovjedio je svoju krivnju, i zamolio da mu dade savjet kojim bi mogao izbjeći dolazeći gnjev. Koji je čuvši njegov čin, rekao: 'Velika rana traži još veći lijek, i zato nastoj koliko možeš u postovima, psalmima i molitvama; da to radeći uzmogneš naći milosrdno lice Gospodnje u ispovijedi.' Ali on je, koga je držala velika bol okrivljujuće savjesti i opterećen unutarnjim lancima grijeha, zaželio da bude što prije odriješen. I rekao je: 'Mlade sam dobi i zdravoga tijela, što god mi narediš da učinim lako ću podnijeti, samo da budem spašen na Dan Gospodnji, pa makar morao provesti cijelu noć stojeći u molitvama, ili makar zapovjedio da cijeli tjedan provedem uzdržavajući se od hrane.' A on mu je rekao: 'Previše je da cijeli tjedan izdržiš bez hrane za tijelo, već je dovoljno da obdržavaš dvodnevni ili trodnevni post. To čini dok za neko vrijeme ne dođeš k sebi, a onda se vrati, i potpunije ću ti pokazati kakvu pokoru trebaš činiti i koliko dugo.' To rekavši i propisavši mu mjeru pokore, otišao je po važnom poslu u Hiberniju* [današnja Irska] *odakle je vukao podrijetlo, i nije se više vratio prema dogovoru. A ovaj sjećajući se njegove odredbe, a isto tako i*

svoga obećanja, cijeli se dao suzama pokore, svetim bdjenjima i uzdržljivosti: tako da je jeo samo četvrtkom i nedjeljom,a druge dane u tjednu ostajao je na tašte. I kad je čuo da je njegov svećenik otišao u Hiberniju i tamo umro, uvijek je od toga vremena, prema dogovoru kojeg se sjećao, obdržavao način uzdržljivosti...")

Ovo bi svakako trebalo posramiti današnje humaniste, koji se nazivaju "kršćanima", a ne podnose pokoru. Dapače, oni su deklarirani uživatelji života, ljubitelji svijeta, robovi životnog standarda... Oni ne razmišljaju poput ovoga mladića, kako da daju naknadu za svoje grijehe, "quo posset fugere a ventura ira" ("kojom će moći izbjeći nadolazeći gnjev").

Pravi kršćani trebaju razmišljati kako je pisao sv. Bonaventura (*Breviloquium*, VII., 3.):
"honor divinus exigit opera satisfactoria et poenalia sibi persolvi pro culpa"
(*"božanska čast traži da joj se pruže djela zadovoljštine i pokore za grijeh* [krivnju]*"*)

Da je činiti djela pokore i zadovoljštine, ne samo poželjno, već i **prava zapovijed svetoga evanđelja**, kaže sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, IIIs, q. 13., a. 1.):
"satisfactio est in praecepto (Luc. 3, 8): Facite dignos fructus poenitentiae"
(*"zadovoljština je u zapovijedi (Lk 3, 8): Činite dostojne plodove pokore"*)

Osim konkretnih pokorničkih djela, zadovoljština za grijehe može biti i strpljivo podnošenje nesreća ovoga života.
Sv. Toma Akvinski se bavi pitanjem (u *Summa theologica*, IIIs, q. 15., a. 2.):
"Utrum flagella praesentis vitae sint satisfactoria?" ("Jesu li bičevi sadašnjega života zadovoljština?)

I zaključuje da jesu, ako ih čovjek podnosi strpljivo - uz svijest da je svojim grijesima zaslužio biti kažnjen i da prihvati te nesreće kao čišćenje od grijeha. Ako je pak čovjek nestrpljiv, otima se tim kaznama (ili smatra da nije zaslužio biti kažnjen) - tada te nedaće više nemaju karakter zadovoljštine, već čiste odmazde.

Točno tako kaže sv. Toma:

"*Unde si flagella, quae pro peccatis a Deo infliguntur, fiant aliquo modo ipsius patientis, rationem satisfactionis accipiunt. Fiunt autem ipsius, inquantum ea acceptat ad purgationem peccatorum, eis utens patienter. Si autem omnino eis per impatientiam dissentiat, tunc non efficiuntur aliquo modo ipsius, et ideo non habent rationem satisfactionis, sed vindicationis tantum.*"

("*Stoga ako bičevi, koji su za grijehe nametnuti od Boga, na neki način pripadaju onome koji ih strpljivo podnosi, onda primaju obilježje zadovoljštine. A postaju njegovi, ukoliko ih prima kao očišćenje od grijeha, podnoseći ih strpljivo. A ako im se posve opire nestrpljivošću, tada nisu ni na koji način njegovi, i zato nemaju obilježje zadovoljštine, već samo odmazde.*")

Ovo učenje je potvrdio Tridentski koncil (sess. XIV., cap. 9.):

"*Quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, et a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Jesum satisfacere valemus.*"

("*Što je najveći argument ljubavi, da vremenitim bičevima nametnutima od Boga, a od nas strpljivo podnesenima, možemo zadovoljiti* [za grijehe] *kod Boga Oca po Kristu Isusu.*")

U tom smislu, rubrike Rimskog obrednika na nekoliko mjesta potiču svećenika koji pohodi bolesnike, da ih potakne da prihvate svoje teškoće kao zadovoljštinu za grijehe i čišćenje od grijeha.

Pogledajte, npr., obred apostolskog blagoslova na smrtnom času (Rimski obrednik, 1929., str. 137.-139.), gdje rubrika traži da svećenik pouči bolesnika:

> "...da rado podnese neugodnosti i muke bolesti kao pokoru za prošli život, i da se prikaže Bogu gotov primiti sve što se njemu svidi, pa podnijeti strpljivo i samu smrt, da zadovolji kaznama što ih je zaslužio grijesima."

Svećenik će dalje tješiti bolesnika ulijevajući mu nadu da će zadobiti otpuštenje kazni i vječni život.

Glava VI.

OBRED APOSTOLSKOGA BLAGOSLOVA S POTPUNIM OPROSTOM NA SMRTNOM ČASU.

Apostolski se blagoslov s potpunim oprostom na smrtnom času obično podjeljuje poslije sakramenta pokore, Euharistije i posljednjega pomazanja onim bolesnicima, koji su ga iskali, dok su bili pri zdravom razumu i dok su im bila zdrava sjetila, ili bi ga po svoj prilici bili iskali ili su dali znakove skrušenja. Njima ga treba podijeliti, pa i ako su poslije izgubili govor i onesvijestili se ili upali u delirij ili ludilo. Ipak se ima uopće zakratiti izopćenicima, nepokornima i onima, koji umiru u očitom smrtnom grijehu.

2. Župnik ili drugi svećenik, koji pomaže bolesniku, nek ima na sebi kotu sa ljubičastom štolom i ulazeći u sobu, gdje leži bolesnik, neka reče: Mir kući ovoj i t. d. Potom poškropi bolesnika, sobu i nazočne blagoslovljenom vodom govoreći antifonu: Poškropi me i t. d.

3. Ako bolesnik hoće, da se ispovjedi, neka ga ispovjedi i odriješi. Ako ne traži ispovijedi, neka ga potakne, da probudi čin pokajanja. Ako ima kad, neka mu reče koju o moći i kreposti ovoga blagoslova. Onda neka ga pouči i nagovori, da presveto ime Isus zazove barem u srcu, da rado podnese neugodnosti i muke bolesti kao pokoru za prošli život i da se prikaže Bogu gotov primiti sve, što se njemu svidi, pa podnijeti strpljivo i samu smrt, da zadovolji kaznama, što ih je zaslužio grijesima.

4. Tada neka ga tješi pobožnim riječima ulijevajući mu nadu, da će po obilju božanske blagodati zadobiti otpuštenje kazni i vječni život.

5. Poslije neka reče:

R. Pomoć je naša u imenu Gospodina.
O. Koji stvori nebo i zemlju.

Antifona: Ne spominji se, Gospodine, prestupaka službenika svoga (službenice svoje) i ne osvećuj se njegovim (njezinim) grijesima.

Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast.
O. Nego izbavi nas od zla.
R. Spasi slugu svoga (sluškinju svoju).
O. Bože moj, koji (koja) se ufa u te.
R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Premilostivi Bože, Oče milosrđa i Bože sve utjehe, koji ne ćeš, da propadne itko, koji u te vjeruje i ufa se, pogledaj dobrostiv po velikoj samilosti svojoj na službenika svoga I. (službenicu svoju I.), kojega (-ju) ti preporučuje prava vjera i kršćansko ufanje. Pohodi ga (je) spasenjem svojim, i radi muke i smrti svojega Jedinorođenca blago mu (joj) udijeli otpuštenje i oproštenje sviju njegovih (njezinih) prestupaka, da mu (joj) duša u času svoga izlaska nađe u tebi milostiva suca i oprana u krvi istoga Sina tvoga od svake ljage zavrijedi prijeći u život vječni. Po istom Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

6. Tada jedan od nazočnih klerika reče Ispovijedam se, a svećenik neka kaže: Smilovao ti se i Oproštenje. Onda:

Gospodin naš Isus Krist, Sin Boga živoga, koji je blaženome Petru svome apostolu dao vlast vezati i odrešivati, po svojem preblagom milosrđu primio tvoju ispovijed i povratio ti prvu odjeću, što si je primio (-la) na krštenju. A ja ti vlašću, koju mi je dala Apostolska Stolica, podjeljujem potpuni oprost i otpuštenje sviju grijeha. U ime Oca i Sina ✠ i Duha Svetoga. *O.* Amen.

Po presvetim tajnama ljudskoga otkupljenja otpustio ti svemogući Bog sve kazne sadašnjega i budućega života, otvorio ti vrata raja i doveo te u vječnu radost. *O.* Amen.

Blagoslovio te svemogući Bog, Otac i Sin ✠ i Duh Sveti. *O.* Amen.

Još samo da kažem nekoliko riječi o onoj pokori koju svećenici zadaju vjernicima na ispovijedi. Danas se često događa da svećenici, kao po nekom automatizmu, svima daju iste pokore - bez obzira dolazi li im vjernik s jednim smrtnim grijehom ili sa sto smrtnih grijeha.

Pazite, ako su vjernici dužni reći sve smrtne grijehe, po vrsti i broju (kao i posebne okolnosti koje čine grijeh težim ili lakšim), onda je logično da svećenik odredi pokoru prema navedenim vrstama i broju grijeha.

Rimski obrednik u poglavlju o sakramentu pokore upozorava svećenika:

> "Neka pazi da ne daje prelakih pokora za teške grijehe, da ne bi velikom popustljivošću postao dionik tuđih grijeha. Neka pače ima na pameti, da pokora nije samo pomagalo novome životu i lijek bolesti, već i kazna za prošle grijehe."

Rimski obrednik također napominje da se svećenik pri tome mora "obazirati na stalež, prilike, spol i dob pokornika, pa i na njihovu pripravnost".
To nam govori i sam zdravi razum. Možda ovo nije dobra usporedba, ali pogledajte kako sude državni sudovi. Razmislite malo što sve sud mora uzeti u obzir kad određuje sankciju počiniteljima kaznenih djela ili prekršaja.

Na primjer, Prekršajni zakon RH ima čl. 36. koji nosi naziv *Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne*, koje glasi:

> (1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju prekršaja određuje sud u granicama koje su određene propisom za počinjeni prekršaj, a na temelju stupnja krivnje, opasnosti djela i svrhe kažnjavanja.
> (2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja prekršaja (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je prekršaj počinjen, ranije ponašanje počinitelja, njegovo ponašanje nakon počinjenog prekršaja, te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju prekršaja. Izričući počinitelju prekršaja novčanu kaznu, sud će uzeti u obzir i njegovo imovinsko stanje.

Vidite što sve državni sudovi uzimaju u obzir kad određuju kazne. I sad zamislite situaciju da sud svim okrivljenicima, bez obzira na težinu njihova djela, automatski određuje iste kazne. Zar ne biste rekli da je to skandal, nered u pravosuđu?

Što onda reći o situacijama u kojima svećenik svim vjernicima koji mu dolaze na ispovijed određuje uvijek iste pokore, bez obzira na težinu grijeha i ostale posebne okolnosti?

Sigurno da nije lako odrediti nekome pravu pokoru, jer je komplicirano spoznati težinu grijeha i stupanj krivnje, i to samo na temelju nečijeg kratkog kazivanja na ispovijedi. Upravo je zato potrebno da svećenik ima što veće teološko znanje (mislim na pravu katoličku teologiju, a ne na modernističku pseudoteologiju).

Rimski obrednik potiče svećenika da usvoji što više znanja proučavajući dobre pisce (npr. sv. Alfonz Liguori), a osobito Rimski katekizam (Katekizam Tridentskog koncila).

Da ne duljim, evo što kaže Rimski obrednik...

NASLOV III.

Glava I.

SAKRAMENAT POKORE.

Sveti je sakramenat pokore naredio Krist Gospodin, da povrati milost Božju onima, koji su sagriješili poslije krštenja. Treba ga to pomnije služiti, što se češće dijeli i što se više toga hoće, da se vrši i prima pravo i dostojno. Troje ga čini sakramentom: tvar, lik i djelitelj. Daljna su mu tvar grijesi, a bližnja pokornikova djela: kajanje, ispovijed i zadovoljština. A lik su one riječi odrešenja: Ja te odrešujem i t. d. Napokon djelitelj je svećenik, koji ima redovitu ili delegiranu vlast da odriješi. No ako nastane smrtna pogibao, svi svećenici, ako i nisu odobreni za ispovijedanje, valjano i dopušteno odrešuju sve pokornike od sviju grijeha ili cenzura, pa da su i pridržane i posve poznate, premda je nazočan odobreni svećenik. U djelitelja se ište dobrota, znanje i razboritost. K tome mora tajnu ispovijed zapečatiti tvrdom i vječnom šutnjom. Ispovjednici se moraju trsiti svim silama, da steku to i sve, što je prikladno za tu službu.

2. Ponajprije neka ispovjednik pamti, da je i sudac i liječnik, i da ga je Bog postavio za služitelja božanske pravednosti i milosrđa zajedno, da se kano sudija među Bogom i ljudima brine za božansku čast i za spasenje duša.

3. Mora dakle pravo suditi, mora razlikovati gubu od gube i kao vješt liječnik razborito liječiti duševne bolesti, te za svaku naređivati zgodan lijek. Stoga treba da steče što više znanja i razboritosti u jednu moleći se neprestano Bogu, u drugu proučavajući dobre pisce, osobito Rimski katekizam, i pitajući vješte ljude za savjet.

4. Neka znade slučajeve i cenzure, što ih je pridržala Sveta Stolica i njegov Ordinarij, pa ustanove svoje crkve, i neka sve savjesno vrši.

5. Napokon neka nastoji da dobro upozna svu nauku o ovom sakramentu i drugo, što je potrebno znati, da se on pravo služi. A u službi neka postupa, kako se dolje naređuje.

Kako treba služiti sakramenat pokore.

Pozovu li svećenika da ispovijeda, neka se odazove spremno i lako. Ima li kada, prije nego počne ispovijedati, neka se pobožno pomoli Bogu, da mu pomogne pravo i sveto ovršiti tu službu.

7. Vlastito je mjesto za sakramentalnu ispovijed crkva i javna ili polujavna bogomolja.

8. Ispovijedaonica za ispovijed žena neka se uvijek smjesti na otvorenu i vidljivu mjestu, i uopće u crkvi ili javnoj ili polujavnoj bogomolji određenoj za žene.

Na ispovijedaonici neka bude između pokornika i svećenika stalna i sitno bušena rešetka.

9. Žene neka se ne ispovijedaju izvan ispovijedaonice, osim radi bolesti ili druge prave potrebe i uz oprez, koji mjesni ordinarij bude držao zgodnim.

Muški se mogu ispovijedati i u privatnim kućama.

10. Neka se služi kotom i ljubičastom štolom, kako zatraži vrijeme ili mjesni običaj.

11. Zatreba li, valja opomenuti pokornika, da pristupi kao što dolikuje, ponizna duha i vladanja, pa da klekne i prekriži se.

12. Ako nije poznat ispovjedniku, neka ga pita, kakva je staleža, kada se ispovjedio i je li izvršio zadanu pokoru? Je li se drugda pravo i potpuno ispovijedao; je li prije, kao što treba, svoju savjest pomnjivo ispitao?

13. Ako je pokornik udáren cenzurom ili ima pridržani grijeh, od kojega ispovjednik ne može odriješiti, neka ne odrešuje, dok ne dobije prije vlast od poglavara.

14. Ako ispovjednik, već prema kakvoći osoba, upozna, da pokornik ne zna prvih istina kršćanske vjere, pa ako ima kada, neka ga pouči ukratko o člancima vjere i o drugom, što se mora znati za spasenje. Neka ga ukori radi neznanja i opomene, da te stvari unaprijed bolje nauči.

15. Tad neka pokornik izgovori općenu ispovijed latinskim ili domaćim jezikom, to jest: Ispovijedam se i t. d., ili neka se služi barem ovim riječima: Ispovijedam se Bogu svemogućemu i tebi, oče. Neka zatim ispovijeda svoje grijehe, a kadgod zatreba, neka mu svećenik pomaže i neka ne prekorava pokornika, dok ne svrši

ispovijedi, kao što će se reći. Ne će ga ni prekidati pitanjima, osim ako treba da neku stvar bolje razumije. Nek mu pokazuje pouzdanje i prijazno ga potiče, da pravo i potpuno ispovjedi sve grijehe odbacivši onu ludu stidljivost, zbog koje neki po đavolskom savjetu ne usuđuju ispovjediti grijeha.

16. Ako pokornik ne kaže kod grijeha broja, vrste i prilika, koje se moraju istaknuti, neka ga svećenik razborito pita.

17. Ali neka se čuva, da ne zadržava nikoga radoznalim ili nekorisnim pitanjima. Ne smije osobito mladeži obojega spola, pa ni drugih, nerazborito pitati za ono, čega ne znadu, da se ne sablazne i ne nauče tako griješiti.

18. Kad napokon sasluša ispovijed, neka prosudi veličinu i množinu grijeha, što ih je taj počinio, prema njihovoj težini i pokornikovim prilikama. Zatim neka pokornika prikladno ukori i opomene s očinskom ljubavlju, kako mu se učini potrebno. A nastojat će ga krepkim riječima skloniti i da se pokaje i skruši; potaknut će ga, da se popravi i počne bolje živjeti, i dat će mu i lijek za grijehe.

19. Napokon neka mu naloži spasonosnu i prikladnu zadovoljštinu, koliko mu nadahne duh i razboritost. A mora se obzirati na stalež, prilike, spol i dob pokornikâ, pa i na njihovu pripravnost. Neka pazi, da ne daje prelakih pokora za teške grijehe, da ne bi velikom popustljivošću postao dionik tuđih grijeha. Neka pače ima na pameti, da pokora nije samo pomagalo novome životu i lijek bolesti, već i kazna za prošle grijehe.

20. Neka stoga nastoji, koliko se može, da nalaže pokoru protivnu grijesima, na pr.: lakomcima milostinju, bludnicima poslove ili drugo morenje tijela, oholicama ponizne službe, lijenčinama pobožna dijela. A koji se rjeđe ili okasno ispovijedaju ili lako iznova padaju u iste grijehe, za te će biti najkorisnije, da ih svjetuje, neka se ispovijedaju često, recimo jednom na mjesec ili u neke svečane dane, pa bude li korisno, neka se i pričeste.

21. Neka ispovjednici ne namjenjuju pokore u novcu sebi u korist i neka od pokornika ne ištu i ne primaju ništa u ime nagrade za svoju službu.

22. Javne pokore neka ne nameću za tajne grijehe, pa bili ne znam koliko teški.

23. A neka svećenik dobro pazi, kada i komu treba dati, uskratiti ili odgoditi odrešenje, da ne odriješi onih, koji su nesposobni za takvu milost. Takvi su ovi: koji ne daju nikakova znaka bola, koji ne će da se okane mržnje ili neprijateljstva, koji ne će da vrate tuđe, ako mogu, ne će da se klone bližnje grješne prigode, ili da se kako drugačije okane grijeha i poprave život; isto, koji su dali javnu sablazan, osim da zadovolje i uklone sablazan. A ne smije odriješiti ni onih, kojih su grijesi pridržani poglavarima.

24. Ako se pak tko ispovjedi u smrtnoj pogibli, treba ga odriješiti od sviju grijeha i cenzura, pa bili kako mu drago pridržani (jer tada prestaje svaki pridržaj). Ali neka prije namiri, komu što duguje, ako može. A izmakne li pogibli i mora li bilo zbog čega poći pred poglavara, koji bi ga inače imao odriješiti, neka pođe što prije bude mogao preda nj, da izvrši, što mora.

25. Ako bolesnik ispovijedajući se, ili prije nego se počne ispovijedati, izgubi glas i govor, neka ispovjednik nastoji migom i znacima, koliko se bude dalo, saznati pokornikove grijehe. A kad ih sazna kako mu drago, ili po rodu ili po vrsti, ili također ako pokornik pokaže sam ili po drugima, da se želi ispovjediti, treba ga odriješiti.

26. Neka se svećenik još sjeti, da bolesnima ne valja nametati teške ili mučne pokore, nego samo takovu, koju će ovršiti, kad im bude zgodno, ako ozdrave. Neka im međutim prema težini bolesti naredi kakvu molitvu ili laku zadovoljštinu, pa ako prihvate, neka ih odriješi, kako zatreba.

Glava II.

LIK ODREŠENJA.

Kada ispovjednik hoće da odriješi pokornika, najprije mu naredi spasonosnu pokoru, i kad je ovaj primi, reče ispovjednik:

Smilovao ti se svemogući Bog, otpustio ti grijehe tvoje i priveo te u život vječni. Amen.

2. Zatim podigne desnicu prema pokorniku i kaže:

Oproštenje, odrešenje i otpuštenje grijeha tvojih podao ti svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.

Gospodin naš Isus Krist odriješio te i ja te njegovom ovlašću odrešujem od svake veze izopćenja, suspenzije i interdikta, koliko mogu, a ti potrebuješ. Zatim ja te odrešujem od grijeha tvojih u ime Oca i Sina ✠ i Duha Svetoga. Amen.

3. Ako je pokornik svjetovnjak, izostavlja se riječ suspenzije. A biskup odrešujući vjernike, pravi tri puta znamenje križa.

Muka Gospodina našega Isusa Krista, zasluge blažene Djevice Marije i sviju svetih, štogod dobra učiniš i zla podneseš, sve to neka ti bude na otpuštenje grijeha, umnoženje milosti i nagrada za život vječni. Amen.

4. S pravedna se uzroka može izostaviti: Smilovao ti se i t. d. Dosta će biti da se rekne: Gospodin naš Isus Krist i t. d., kako je spomenuto sve do: Muka Gospodina našega i t. d.

5. A kad navali kakva teška potreba u smrtnoj pogibli moći će svećenik reći ukratko:

Odrešujem te od sviju cenzura i grijeha u ime Oca i Sina ✠ i Duha Svetoga. Amen.

Borba je teška i uporna

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/borba-je-teska-i-uporna.html

Šibenski biskup Ćiril Banić (1890.-1961.) jedan je od naših biskupa koji su najviše pretrpjeli za vrijeme komunističke vladavine. Zatvori, protjerivanja, premlaćivanja, huškanje svjetine, konstantna agresivna kampanja režimskih medija... sve je to morao podnositi biskup Banić.

Glavni uzrok komunističke mržnje prema ovom hrvatskom biskupu bilo je njegovo odlučno protivljenje bilo kakvom obliku suradnje s režimom. Banić je zasigurno, uz bl. Alojzija Stepinca, bio najodlučniji od svih naših biskupa u tom pogledu.

Prije godinu i pol, mons. Mile Vidović je objavio knjigu ***"Mons. Ćiril Banić, biskup šibenski (1951.-1961.) u raljama Udbe"***, koja donosi cjelokupnu izvornu dokumentaciju iz dosjea koji je UDBA vodila o biskupu Baniću. To su, uglavnom, izvješća koja su razni agenti i doušnici pisali o svakoj biskupovoj radnji (kuda se kreće, što govori, s kime se druži...). Pratili su ga doslovno na svakom koraku. Bilo je 20-tak osoba koje su bile zadužene za nadzor nad biskupom Banićem. Među doušnicima je bilo i svećenika (uglavnom, oni koji su bili bliski prorežimskom svećeničkom udruženju).

Po ovim izvješćima možemo upoznati Banića izbliza, jer su doušnici javljali svaku njegovu riječ, koju bi god rekao o političkoj situaciji, o društvu, situaciji u Šibenskoj biskupiji, pa čak i o običnim svakodnevnim stvarima.

Zabilježene Banićeve izjave doista pokazuju koliko je bio odlučan i nepokolebljiv u svojim stavovima. Posve svjestan da se nalazi u borbi protiv režima, jednom prilikom izjavljuje:

> "Teška je i uporna borba. Vi ne birate sredstva - rekao sam jednom istražitelju dok sam bio u zatvoru. Vi mi ne možete ništa učiniti. Imam 60 godina. Dakle, vi mi možete oduzeti samo još nekoliko godina života, i ništa više."

Ovo je preslika Banićevih osobnih podataka u dosjeu, iz 1946. kad su ga prvi put počeli nadzirati...

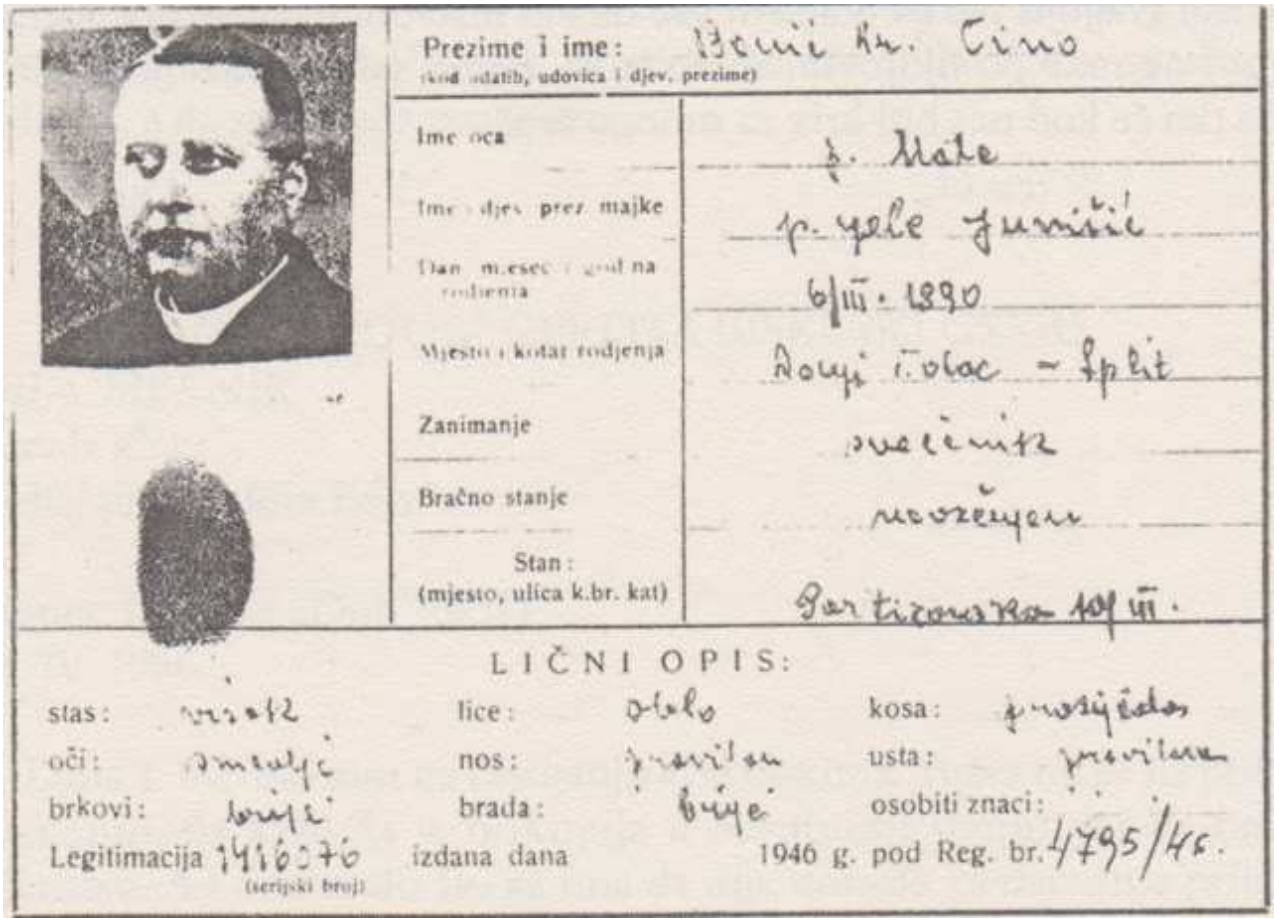

Prezime i ime: Banić kr. Cvino
(kod udatih, udovica i djev. prezime)

Ime oca: ž. Mate
Ime djev. prez. majke: r. Vele Jurišić
Dan, mjesec i god. rođenja: 6/III. 1890
Mjesto i kotar rođenja: Donji Tolac - Split
Zanimanje: svećenik
Bračno stanje: neoženjen
Stan: (mjesto, ulica k.br. kat): Partizanska 10/III.

LIČNI OPIS:

stas: visok | lice: okrugao | kosa: prosijeda
oči: smeđe | nos: pravilan | usta: pravilna
brkovi: bijeli | brada: bijela | osobiti znaci:
Legitimacija 141076 (serijski broj) izdana dana 1946 g. pod Reg. br. 1795/46.

Banić je od početka bio žestoki protivnik prokomunističkih svećeničkih udruženja. Poznato je da je upravo njegovim zalaganjem biskupska konferencija 1952. donijela čuvenu deklaraciju *"Non licet"* ("Nije dopušteno") kojom se zabranjuje svećenicima uključivanje u udruženja. To mu komunisti nikada nisu oprostili. U tome je uzrok svih napada na njega.

No, Banić nije popuštao. Zabranio je svećenicima i vjernicima Šibenske biskupije čitanje lista "Dobri pastir", koji je izdavalo istoimeno prorežimsko svećeničko udruženje iz Bosne i Hercegovine.
Zbog toga je protiv njega pokrenut kazneni postupak, što samo pokazuje kakvim je sredstvima režim podržavao udruženje "Dobri pastir".

Kad su Baniću predlagali osnivanje udruženja tipa "Dobri pastir", on im je otvoreno rekao:

> "Mislim da je čestitije i karakternije da vam otvoreno kažem u lice, da među nama uopće ne može biti suradnje. Naši se putovi razilaze i naša su načela i nazori u dijametralnoj opreci."

Biskup Banić je izazvao poseban bijes komunista, kad je na blagdan Krista Kralja, 30. listopada 1955., u svojoj propovijedi govoreći o Kristu Kralju, istaknuo:

> "Njemu ima da se pokorava sav svijet, i svi narodi i sve države. Blago onim državama koje su njemu podložne i koje njega priznaju. Blago onim državama koje slušaju 10 Božjih zapovijedi i vrše njegove zapovijedi, jer to vršeći mladež se uzgaja u poštenju i moralu. Mladost uzdržava svoju nevinost i ona se pokorava roditeljima i državi i zakonu, jer vlada mir i Božji blagoslov, a toga danas nema. Ljudi su se odmetnuli od Boga i Crkve... neka društva neće da ga priznaju za svoga Kralja."

Najveći problem s kojim se Banić suočavao tijekom svoje biskupske službe bio je nedostatak svećenstva, koje je bilo prorijeđeno uslijed komunističkog terora, ali i vala sekularizacije koji se naglo širio.

U okružnoci o listopadskoj pobožnosti 1955. god., biskup Banić ističe koliko je važno moliti za svećenike:

> "Posebno molimo za naša sjemeništa i svećenički pomladak, koji je u pogibli da izgubi svoju nevinost i svećeničko zvanje. Za njih treba da molimo, jer im je potrebna nadnaravna snaga da bi ostali vjerni Kristu i Crkvi. Svoju nadu polažemo u Mariju, koja je satrla zmijsku glavu. Od pomoćnice kršćana očekujemo, da će ona pomesti peklensku osnovu koja ide za tim da ukloni pastire i raspršiBožje stado.
> Iza ružarija svakoga dana zazovimo Neoskvrnjenu:
> Sveta Marijo, posreduj za svećenstvo!"

Biskup Banić dijeli sakrament svetog reda, 1957. god.

Da povežem malo ovu temu s onime o čemu sam pisao jučer, ističem da je biskup Banić često u svojim okružnicama i propovijedima govorio o nužnosti pokore i zadovoljštine za grijehe. On je jasno govorio da su prvi i drugi svjetski rat, kao i ostale nesreće koje su zadesile svijet, bile kazne za grijehe čovječanstva.

U okružnici o listopadskoj pobožnosti za 1959., Banić govori ovako:

> "I mi kršćani se strašimo poplava, kužnih bolesti i ratova, a naročito atomskog rata, koji bi mogao uništiti ne samo našu kulturu, nego i uopće život na zemlji. A zašto se bojimo, kad znamo da nam je Bog utočište i zaštita, pomoćnik u nevoljama (Ps. 45, 1)?!
> Bojimo se zato, što ljudi izazivlju srdžbu Božju navješćujući rat Bogu i njegovim zapovijedima, kao da jedan drugoga pozivlju: *'Raskinimo sveze njihove, zbacimo sa sebe lance svoje' (Ps. 2, 3).* Rugaju se s Božjim zapovijedima, a osobito zapovijedi VI. i IX., pa govore: *'Život naš prolazi kao sjena. Nema povratka svršetku našem, jer je zapečaćen i nitko se više ne vraća iza smrti. Zato dođite! Uživajmo dobra, što su tu! Požurimo se okoristiti se stvorenjima kao u mladosti. Poslužimo se skupocjenim vinom i pomastima. Ovjenčajmo se pupoljcima ružinim, dok ne uvenu. Nijedan od nas neka ne izostane od raskošnog življenja našega. Svuda ćemo oko sebe ostaviti znakove radosti, jer ovo je dio naš i ovo sudbina naša.'* (Knj. Mudrosti II., 5-9)
> Tako su govorili ljudi u vrijeme Noevo, pa je nastao opći potop i svi su izginuli, osim onih koji su bili u Noevoj lađi. Tako su i za vrijeme Abrahama govorili stanovnici Sodome i Gomore. Nije se u tim gradovima našlo ni pet pravednika i zato je Gospodin sažgao i uništio te gradove ognjem, sumporom i smolom. Tako su govorili ljudi i u sadašnjem vijeku, pa su došla dva svjetska rata, u kojima je čovječanstvo moralo piti gorku čašu stradanja i boli, ogrezlo u vlastitoj krvi.
> I iza zadnja dva rata mnoštvo ljudi i dalje ne priznaju Boga; pohlepno traže grješna uživanja, pa time izazivaju srdžbu Božju i strašnu kaznu. Mi pak koji Boga ljubimo, koji u Njega vjerujemo, dajmo Bogu zadovoljštinu za vlastite grijehe i za grijehe drugih, da nam se smiluje i odvrati od nas kaznu, koja nam prijeti.
> Dođimo, dakle, bliže Gospodinu. Poklonimo mu se i padnimo ničice, te prignimo koljena pred Gospodinom, koji nas je stvorio, jer je on Bog naš, a mi smo narod paše Njegove i ovce, koje vodi ruka Njegova. (Ps. 94.)
> Kao što je nekada Isus zaprijetio Galilejcima, tako govori i nama: *'Ako se ne pokajete, svi ćete izginuti.'* Stoga se moramo pokajati za grijehe i činiti pokoru. Na to nas je pozvala Blažena Djevica u Lurdu, kad je tri puta uskliknula: *'Pokora! Pokora! Pokora!'* Ako se tome odazovemo, vrijedit će i za nas obećanje Božje, dano već preko proroka Ezekijela: *'Ako li se i bezbožnik obrati od svih grijeha svojih, što ih je počinio, i drži se uredbe i čini pravo i pravdu, on će doista živjeti. On neće poginuti.'* (Ezek. 18, 21)
> Nije nam dosta da se pokajemo i činimo pokoru samo za vlastite grijehe, nego treba da odvratimo srdžbu Božju, što su toliki odbacili Boga, što mu navještaju rat i preziru njegove zapovijedi. To možemo postići dobrim djelima i pokorom, a osobito molitvom. Zato, eto, sveta Crkva poziva sve vjernike čitavog svijeta da sa molitvom Gospine Krunice razoružaju srdžbu Božju i odvrate strašne kazne od ljudskog roda."

S tim u vezi, i Banićeva okružnica o pouci vjeronauka iz 1955. traži da se mladež mora poučiti kolika je "ogavnost grijeha, koji vode u vječnu propast".
Treba "spremiti mladež za borbu protiv strasti, koje ih vuku u propast".

OKRUŽNICA O POUCI VJERONAUKA

BISKUPSKI ORDINARIJAT
ŠIBENIK
Br. 595/55.

Velečasnim župnicima i svim svećenicima u našoj dijecezi

Naše su škole već otvorene i čitava mladost marljivo uči iz raznih područja znanja i umjetnosti. Mi smo osvjedočeni, da im je to potrebito, ali i m je još potrebnije upoznat oca nebeskog, koji nad njima bdije te im želi svako dobro, tjelesno i duševno. Mladi ljudi na prvim koracima života ne smiju lutati, već treba da znadu od kuda dolaze, kamo idu i kojim će putem doći do konačne svrhe. Potrebno im je upornost i uzvišenost duše, koja je otkupljena Predragocjenom krvlju Isusa Krista. Još od mladosti treba da upoznaju ogavnost grijeha, koji ih vode u vječnu propast. Grijesima vrijeđaju veličanstvo Božje, onoga koji ih je ljubio do smrti i to smrti na križu radi čega mu moraju uvijek zahvaljivati i njemu se klanjati.

Potrebno je podučiti mladež, da ljubi bližnjega kao samoga sebe te da opće dobro pretpostavlja privatnom, a do potrebe da i svoj život žrtvuje za vjeru i domovinu.

O svemu tome će ih podučiti jedino vjerska pouka, a sveti Sakramenti obuzdati će mladenačke strasti da ih ne obore u blato te da ne postanu igračkom slijepih nagona.

Sveta nam je, dakle dužnost da vjerskom poukom probudimo svijest, a Svetim Sakramentima da spremimo mladež za borbu protiv strasti koje

ih vuku u propast. Zanemariti ovu dužnost bio bi zločin, a ako mladež propadne radi naše nemarnosti, od nas će Gospodin tražiti račun.

Stoga strogo naređujemo svim župnicima i pomoćnicima, da imaju poučavati učenike kršćanski nauk u crkvi svakog tjedna. U tu svrhu neka naprave raspored i odrede program, kojega će se držati. Taj raspored i program treba dostaviti ovom Ordinarijatu do 1. studenoga.

Često upozoravajte roditelje na dužnost, da šalju djecu na kršćanski nauk.

Oni župnici, koji ne stanuju u župi, neka poučavaju djecu kršćanski nauk prije blagdanske svete mise, kao i svake nedjelje. Nije, naime, dosta poučavati djecu samo za vrijeme velikih ljetnih praznika.

Nijedan svećenik neka se ne smatra sposobnim poučavati djecu u kršćanskom nauku ako se za to ne pripremi. Prije sata ima mu biti jasno o čemu će govoriti i na koji način. Pri tome neka se osobito posluži primjerima iz Svetog pisma, a to treba marljivo potražiti.

Molim od Boga da blagoslovi Vaš rad i da spasi našu mladež od duševne katastrofe.

Apostolski administrator:
Biskup Ćiril, v. r.

Pogledajte tu svijest o pastirskoj odgovornosti za spasenje vjernika, kad biskup Banić kaže:

> "Zanemariti ovu dužnost bio bi zločin, a ako mladež propadne radi naše nemarnosti, od nas će Gospodin tražiti račun."

Volio bih da i današnji biskupi imaju tu svijest: da će oni odgovarati ne samo za svoju dušu, nego i za spasenje duša svojih vjernika. To je ozbiljna, upravo strašna odgovornost! I tu neće pomoći pokoncilski (Schönbornov) novo-katekizam, koji relativizira pojam grijeha i kazni za grijehe. Modernistička pseudoteologija ne može pastira osloboditi od odgovornosti za spasenje povjerenog mu stada. Tek toliko da znate.

Biskup Banić je vidio opasnost za vjeru i u nekim stvarima koje na prvi pogled izgledaju kao sitnice, ali zapravu ljude udaljuju od crkve i od vjerskog pogleda na svijet.
Na novu godinu 1961., mjesec dana prije svoje smrti, Banić se, prema jednom izvješću žalio što komunisti promiču "djeda mraza" kako bi time djeci dali zamjenu za radosti kršćanskog Božića, pa dodaje:

> "Sva moguća sredstva upotrebljavaju samo da svakoga odstrane iz crkve. Sad se kod komunista sveo njihov program, ne da radniku bude bolje, jer to oni nisu nikad ni željeli, nego na jednu beskompromisnu borbu protiv Boga i svega što je u vezi s njime. Ovdje se obistinjuju riječi sv. evanđelja o antikristu, jer je komunizam njegova personifikacija. Molimo Boga da skrati ovu tešku kušnju i da sotonu i njegove sluge protjera u pakao."

Mislim da se ovdje biskup poziva na molitve iza tihe mise (tj. molitvu sv. Mihaelu kojom se moli "da protjera u pakao sotonu i druge zle duhove").

Sv. Mihovil Arkanđeo je zaštitnik Šibenika, pa je biskup Banić svake godine na blagdan sv. Mihovila služio svečanu pontifikalnu misu u šibenskoj katedrali, uz prigodnu propovijed. Propovijed iz 1951. završio je riječima:

> "Mi trebamo uvijek biti uz Krista i njegovu Crkvu, a sv. Mihovil će nas i dalje braniti kao i dosada, jer on još svoj mač nije stavio u korice."

Banić je imao tu milost (kao i bl. Alojzije Stepinac) da je umro prije II. vatikanskog koncila, pa nije doživio postkoncilsku izdaju i šurovanje s komunizmom (Casaroli, Protokol iz 1966., Sporazum iz 1970., dijalog s komunizmom, TDKS...).

Biskup Banić je iznenada umro 3. veljače 1961., u 71. godini života.

Biskup Banić na odru

U oporuci poručuje: “Uz zadnji pozdrav svome ljubljenom stadu, molim vas i zaklinjem, da ne okrenete leđa svetoj vjeri. Neka vam bude glavna briga kako da ne izgubite vječno spasenje“.

Kako je "Sacrosanctum Concilium" relativizirao časoslov

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/kako-je-sacrosanctum-concilium.html

Konstitucija Drugoga vatikanskog koncila ***Sacrosanctum Concilium*** (4. XII. 1963.) pokrenula je revoluciju u liturgiji i obredima sakramenata; revoluciju kojoj još ni danas ne vidimo kraja.

I dok se često govori o revoluciji u obredu mise (jer se s njom obični vjernici često susreću - svaki put kad idu na "Novus Ordo"), puno se manje govori o revoluciji u časoslovu (jer se časoslov tiče ponajprije klerika i redovnika). A ona je bila možda i radikalnija nego revolucija u novom obredu mise.

Da to shvatimo, potrebno je prvo istaknuti neke osnove o rimokatoličkom časoslovu. Osnovno načelo na kojem se temelji časoslov je to da se svaki tjedan izmoli svih 150 psalama.

Princip je izrazio još sv. Benedikt u pravilu svog reda (Regula sancti Benedicti, c.18.):
"*ut omni hebdomada psalterium ex integro numero centum quinquaginta psalmorum psallantur*"
("*da se svaki tjedan psalterij u cijelom broju od sto pedeset psalama otpjeva*")

Sveti papa Pio X. naziva to "zakonom koji nam je predan od otaca" ("lex a patribus tradita"), i ističe da je to pravilo potvrđeno kroz tolike stoljetne kanone, dekrete raznih papa i redovničke zakone.

Ovako kaže sv. Pio X. u apostolskoj konstituciji *Divino afflatu* (1911.):

"*Iure igitur optimo provisum est antiquitus, et per decreta Romanorum Pontificum, et per canones conciliorum, et per monasticos leges, ut homines ex utroque clero integrum Psalterium per singulas hebdomadas concinerent vel recitarent. Atque hanc quidem legem a patribus traditam decessores nostri S. Pius V., Clemens VIII., Urbanus VIII. in recognoscendo Breviario Romano sancte servarunt.*"

("*Najboljim je stoga pravom određeno u starini, i prema dekretima rimskih prvosvećenika, i prema kanonima koncila, i prema redovničkim zakonima, da ljudi iz oba klera svakoga tjedna cijeli psalterij otpjevaju ili izrecitiraju. I ovaj su zakon, predan od otaca, naši prethodnici sv. Pio V., Klement VIII., Urban VIII. u uređivanju Rimskog brevijara sveto obdržavali.*")

To je, dakle, jedno prastaro crkveno pravilo, koje smo naslijedili od svetih otaca. Nažalost, Drugi vatikanski koncil je okrenuo leđa tom načelu.

Dokument *Sacrosanctum Concilium* izričito određuje u čl. 91.:
"psalmi non amplius per unam hebdomadam, sed per longius temporis spatium distribuantur"

(*"neka se psalmi više ne preko jednog tjedna, nego preko dužeg razdoblja raspoređuju"*)

A koje je to "duže razdoblje"**?** Po "novom časoslovu" to bi deklarativno bilo mjesec dana, ali u njemu se zapravo niti ne nalaze cjeloviti psalmi... Tako da se u tom "novom časoslovu" uopće ne moli cijeli psalterij!

Također, *Sacrosanctum Concilium* je ukinuo **prvi čas (primu)**: "Hora prima supprimatur" (89., d.) I možemo se sad sa čuđenjem pitati: S kojim pravom oni ukidaju cijeli jedan čas u časoslovu? Što oni sebi uzimaju za pravo?

Relativizam je još jače izražen u odredbi koja dolazi nakon toga, a koja se odnosi na treći, šesti i deveti čas:
"In choro, horae minores tertia, sexta, nona serventur. Extra chorum e tribus unam seligere licet, diei tempori magis congruentem."
(*"U koru, neka se obdržavaju manji časovi: treći, šesti, deveti. Izvan kora, dopušteno je odabrati jedan, koji najviše odgovara dobu dana."*)

Ovo je bio prvi put u povijesti Crkve da se dopušta klericima da sami izaberu hoće li izmoliti neke časove ili neće. Bio je to masivni zahvat relativizacije.
Razvodnjavanje bez presedana.

I kao da sve to nije dovoljno, *Sacrosanctum Concilium* još kaže u čl. 97.:

"Opportunae commutationes divini officii cum actione liturgica a rubricis definiatur. In casibus singularibus iustaque de causa, ordinarii possunt subditos suos ab obligatione officium recitandi ex toto vel ex parte dispensare vel id commutare."

(*"Prikladne zamjene božanskoga oficija s liturgijskim činima neka se definiraju u rubrikama. U pojedinim slučajevima i iz poštenog razloga, ordinariji mogu svoje podložnike osloboditi od obveze recitiranja oficija, u cijelosti ili u dijelu, ili ga zamijeniti."*)

Sve ovo pogoduje lijenosti. Eto! Ako ste se pitali zašto danas pola klerika uopće ne moli časoslov, odgovor potražite na II. vatikanskom koncilu.

Međutim, nas muči jedna druga stvar. Kako da sa pokoncilskim "novim časoslovom" ispune svoje dužnosti redovnici, čiji su utemeljitelji redova izrijekom u svojim temeljnim pravilima propisali upotrebu tradicionalnog časoslova?

Imate gore primjer pravila sv. Benedikta. A možete razmotriti i Pravilo sv. Franje.
Kad sv. Franjo govori o časoslovu, on izričito spominje sve časove tradicionalnog časoslova: matutinum, laudes, prima, tertia, sexta, nona, vesperae, completorium.

Prema tome, kako da neki franjevac udovolji onome što traži sv. Franjo, ako koristi "novi časoslov" koji uopće nema primu (prvi čas)? I koji nema onu strukturu na koju je mislio sv. Franjo?

Rješenje ove dvojbe može biti samo jedno! Vratiti se tradicionalnom (predkoncilskom) franjevačkom časoslovu: **Breviarium Romano-Seraphicum**.

BREVIARIUM
ROMANO-SERAPHICUM

EX DECRETO S. CONCILII TRIDENTINI RESTITUTUM

S. PII V PONTIFICIS MAXIMI

JUSSU EDITUM

ALIORUMQUE PONTIFICUM CURA RECOGNITUM

PII PAPÆ X

AUCTORITATE REFORMATUM

OFFICIIS TRIUM ORDINUM S. P. N. FRANCISCI

NOVITER APPROBATIS LOCUPLETATUM

AC RMI P. BONAVENTURÆ MARRANI

TOTIUS ORDINIS FF. MINORUM MINISTRI GENERALIS

SOLLICITUDINE IMPRESSUM

AUGUSTÆ TAURINORUM

TYPIS MARIETTI

Sanctæ Sedis Apost., S. RR. C. et Archiep. Taurinen. Typographi

(Officina anno 1820 condita)

MCMXXX

Bez njih niti bi se mogla očuvati vjera u katoličkim zemljama, niti bi se mogli obratiti krivovjerci i raskolnici

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/bez-njih-niti-bi-se-mogla-ocuvati-vjera.html

Zanimljive su riječi kojima je don Zvonimir Kirigin (tadašnji duhovnik nadbiskupskog sjemeništa u Zadru) potiče roditelje i župnike da se pobrinu za svećenička zvanja.

- u molitveniku ***"Gori srca"*** (Zadar, 1899., str. 348.-349.)

Zvanje svećeničko.

NAUK.

Crkvi Krstovoj trebaju svećenici. Ta bez njih niti bi se mogla usčuvati sveta vjera u zemljama katoličkim; niti bi se dali u ovčarnicu Krstovu privesti krivovjerci i raskolnici; niti bi doprle istine evanđeoske do naroda poganskih.

Polje, što ga crkovnjaci imaju da obrade, već je i otprije bilo golemo; sada ne samo da se dnevice proširuje, nego ga i kud i kamo teže obrađivati. S toga valja da puk kršćanski Bogu prikaže sinove svoje, koji će poslovati u vinogradu Gospodnjem.

Poziv ovaj prije svega vrijedi roditeljima. Koliko puta ovi se bez razloga boje, da im se sinovi ne bi možda posvetili službi sv. Crkve; da ne bi postali svećenici! Pa opet je to najveća čast, do koje ih Bog može uzdignuti, izabravši si jednoga člana njihove obitelji da mu povjeri tajne svoje, da ga učini dionikom mogućstva svoga. Jednima - a to su obično siromašni roditelji - ne da probitak materijalni, da dopuste sinovima svojim odabrati si svećenički stalež; drugima opet smeta oholost, bogatstvo, prevelika - no kriva -

ljubav, da im se sinovi ne posvete oltara. Nego kad bi jedni i drugi dobro shvatili : što je svećenik, što Isus u presv. Sakramentu, što sv. Crkva, koliko vrijedi duša čovječja; za stalno bi oni gojili uzvišenije misli i plemenitija čuvstva!

Iza roditelja u prvom su redu pozvani sami svećenici, poglavito oni, koji su u pastvi, da priberu Crkvi vrijednih službenika. Njihova je dužnost odlučiti, obrazovati, privesti k svetištu takovu djecu, u kojoj nazrijevaju već od rane mladosti klicu krjeposti svećeničkih.

Najzad su i kršćanski učitelji pozvani, da sudjeluju u ovome svetom djelu. U zavodima katoličkim gdje se izravno doduše ne uzgaja mladež za svećenički stališ, ipak treba, makar i neizravno, pripravljati milosti Božjoj zemljište, treba klicu zametnuti i dalje njegovati zvanje svećeničko u mladahnom srcu; mudro i razborito istina, ali zajedno i neustrašivo i krijepko.

Sudjelujmo i mi, braćo, prama silama svojim, da sveta Crkva dobije što više vrijednih službenika, t. j. gorljivih svećenika, koji će revnovati za slavu Božju i za spas neumrlih duša! Molimo barem s prečistim Srcem Marijinim, Božansko Srce Isusovo, neka pošalje mnoge i vrle radnike u žetvu svoju!

MOLITVA

da se isprose dobri svećenici.

℣. Mi grješnici.
℟. Tebe molimo, usliši nas.
℣. Da nam oprostiš.
℟. Tebe molimo, usliši nas.

Pomolimo se.

Gospodine Isukrste, koji si vrata ovcama, kroz koja treba svakomu unići, tko hoće da se spasi; pastire dobri, koji si dušu svoju položio za ovce svoje, smiluj se puku svomu, koji se nalazi u potrebi i tuguje kao ovce bez pastira raspršane.

Nu to žetve je mnogo, a poslenika malo, zato molimo tebe, Gospodara žetve, da pošalješ radljivih duhovnih poslenika na žetvu svoju; pokaži njima i biskupu našemu put istine i pravde, da po njemu stalno idući i nas k tebi dovedu. Koji živeš i kraljuješ u vijeke vijeka. Amen.

3 Oče naš, 3 Zdravo Marijo, 3 Slava Ocu.

Ne možemo izbjeći sukob

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/ne-mozemo-izbjeci-sukob.html

Ostala je čuvena ona oštra i beskompromisna misao sv. Jeronima, koju je napisao u prologu svog djela Dialogus adversus Pelagianos: *"Numquam me haereticis pepercisse, et omni egisse studio, ut hostes Ecclesiae mei quoque hostes fierent"* (*"Nikada nisam štedio heretike, i sav sam trud upirao, da neprijatelji Crkve budu i moji neprijatelji"*).

To će reći, da se nikada nije držao po strani kad bi vidio opasnost od krivovjeraca i drugih neprijatelja Crkve, nego bi se uvijek uključio u borbu protiv istih.

Pa opet, ne iz mržnje prema tim ljudima, nego iz mržnje prema njihovim zabludama: *"ut omnibus probarem me non odisse homines, sed errores"* (*"da svima dokažem da ne mrzim ljude, nego zablude"*).

Nadalje, sv. Jeronim ovdje izričito kaže da svi mi katolici tražimo da se osude krivovjerja, a da se krivovjerci obrate:

"*omnes qui catholicam sectamur fidem, optamus et cupimus damnari haeresim, homines emendari. Aut certe si in errore voluerint permanere, non nostram culpam esse qui scripsimus, sed eorum, qui mendacium praetulerunt veritati.*"

("*svi mi koji slijedimo katoličku vjeru, tražimo i želimo da se osudi krivovjerje, a da se ljudi obrate. No zasigurno, ako žele ostati u zabludi, to nije krivnja nas koji pišemo, već njih koji stavljaju laž ispred istine.*")

Upravo je taj drugi slučaj danas vrlo aktualan. Slučaj okorjelih krivovjeraca: onih koji žele ostati u zabludi, onih koji žele ostati u grijehu. Oni koji žele ostati neprijatelji Crkve do kraja.

Možemo li izbjeći sukobe s takvima? Možda bi bilo bolje pitanje: Smijemo li izbjegavati sukobe s njima? Je li nam dopušteno da se držimo po strani, dok ovi ruše vjeru i ćudoređe?

Kad sam na ovome blogu pisao o mjerama koje bi trebalo poduzeti u tom neizbježnom sukobu (npr. u tekstovima Brachium saeculare i Nauk Crkve protiv slobode govora), znali su mi doći pojedini neprijateljski nastrojeni komentari, koje naravno nisam puštao, a koji su me optuživali da bih ja ograničio slobodu "kao u islamskim zemljama".

A ja sam samo govorio ono što je Crkva uvijek učila. Samo sam citirao pape, svece i crkvene naučitelje, (stari) Zakonik kanonskog prava itd.
No, to su samo neke naše male rasprave na mikrorazini. Nije to toliko bitno. Opasnije je ono što se događa u stvarnosti, na svjetskoj razini. Tu se intenzivira sukob između ljudi koji traže da se poštuju Božje zapovijedi i onih koji smatraju da su sami sebi zakonodavci u vjerskim i moralnim pitanjima.

Pravi uzrok svih ovih sukoba je dubinska podijeljenost ljudskoga roda. Tu podijeljenost neće riješiti nikakav pacifizam, nikakve mirovne inicijative, demokracija i sl.
Uzrok te podijeljenosti je nadnaravan.

Tu podijeljenost čovječanstva najbolje je objasnio sv. Augustin u djelu ***De civitate Dei***. Na jednoj strani stoji "civitas terrena" ("zemaljski grad") koji obuhvaća sve opake ljude, a na suprotnoj strani stoji "civitas Dei", "grad Božji" - ili, kako se to kod nas ponekad krivo prevodi: "država Božja". Svakako, riječ "civitas" u latinskom jeziku može značiti i država, ali u kontekstu u kojem je koristi sv. Augustin znači **grad**.

Tu se misli na onaj grad Božji o kojem govori Sveto pismo:
- *"Ne može se sakriti grad što leži na gori."* (Mt 5, 14)
- *"onaj utemeljeni Grad kojemu je graditelj i tvorac Bog"* (Heb 11, 10)
- *"vi ste pristupili gori Sionu i gradu Boga živoga, Jeruzalemu nebeskom... Crkvi prvorođenaca zapisanih na nebu"* (Heb 12, 22-23)

Dakle, Crkva je taj grad Božji - "civitas Dei" (grč. **πόλις τοῦ θεοῦ**).

A sad da kažemo nešto i o njenom neprijatelju, "zemaljskom gradu". Taj grad čine svi ljudi kojima je na prvom mjestu ovozemaljsko. Utemeljitelj tog zemaljskog grada je bratoubojica Kajin, koji je, kako kaže sv. Augustin, osnovao grad "koji se odmara u vremenitom miru i sreći" ("in temporali pace ac felicitate quiescens").
Riječ je o ljudima kojima je najvažnija ovozemaljska sreća.

Sv. Augustin nadalje kaže (*De civitate Dei*, XV, 17):

"*Sicut autem Cain, quod interpretatur dedicatio, terrenae conditor civitatis, et filius eius, in cuius nomine condita est, Enoch, quod interpretatur dedicatio, indicat istam civitatem et initium et finem habere terrenum; ubi nihil speratur amplius, quam in hoc saeculo cerni potest...*"

("*Kako je naime Kajin, što se prevodi kao 'posjed', utemeljitelj zemaljskog grada, i njegov sin, u čije je ime utemeljen, Henok, što se prevodi 'posveta', označuje da je ovome gradu i početak i kraj zemaljski; gdje se ničemu višemu ne nadaju, osim onome što se može vidjeti na ovome svijetu...*").

Ovdje moram navesti i one čuvene riječi sv. Augustina o dvije suprotne ljubavi koje su zapravo osnovale ova dva grada (*De civitate Dei*, XIV., 28):

"*Fecerunt igitur civitates duas amores duo, terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei, coelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui.*"

("*Načinile su, dakle, dva grada dvije ljubavi: zemaljski grad ljubav prema sebi sve do prezira Boga, a nebeski grad ljubav prema Bogu sve do prezira samoga sebe.*")

Između ta dva grada ne može biti nikakve sloge, nikakav dijalog, nikakva tolerancija, nikakav ekumenizam, suživot, zajedništvo...
A ovako sv. Augustin razlaže u čemu se razlikuju građani ova dva grada:

"*Unde iam apparet utcumque, quales esse debeant in hac peregrinatione cives Civitatis Dei, viventes secundum spiritum, non secundum carnem, hoc est, secundum Deum, non secundum hominem: et quales in illa, quo tendunt, immortalitate futuri sint. Civitas porro, id est, societas impiorum non secundum Deum, sed secundum hominem viventium, et in ipso cultu falsae contemptuque verae divinitatis, doctrinas hominum daemoniumve sectantium, hic affectibus pravis tanquam morbis et perturbationibus quatitur.*"

("*Stoga je već očito, kakvi trebaju biti u ovome progonstvu građani grada Božjega, živeći prema duhu, a ne prema puti; to jest prema Bogu, a ne prema čovjeku: i kakvi će biti u onoj besmrtnosti kojoj teže. A Grad, to jest, društvo opakih koji žive ne prema Bogu, nego prema čovjeku, i koji u samome kultu prezirući pravo Božanstvo, slijede lažne nauke ljudi i demona, trese se ovim pokvarenim nagnućima kao bolestima i nemirima.*")

I kao što je Kajin progonio brata Abela, tako zemaljski grad neprekidno proganja grad Božji (*De civitate Dei*, XV., 15):

"...Abel, quem maior frater occidit, praefiguratione quadam peregrinantis Civitatis Dei, quod ab impiis et quodam modo terrigeris, id est, terrenam originem diligentibus, et terrenae Civitatis terrena felicitate gaudentibus, persecutiones iniquas passura fuerat, primus ostendit."

("*...Abel, koga je ubio stariji brat, prvi je pokazao u određenoj praslici izgnanoga Grada Božjega da će pretrpjeti nepravedne progone od opakih i svojevrsno pozemljenih ljudi, to jest, od onih koji ljube zemaljsko podrijetlo i pripadaju zemaljskom gradu, koji se raduju zemaljskoj sreći.*")

Tu ne trebamo samo misliti na progone kršćana kroz povijest, već i na svakodnevne neugodne situacije u današnjim obiteljima i društvu općenito. Koliko trpe članovi obitelji koji žele živjeti pobožno, kad imaju u obitelji psovače, bludnike, pijance itd.!
Kad moraju živjeti u istom kućanstvu s takvima...

Ili još gora situacija (koja je posebno česta u našoj dijaspori): netko u obitelji se ženi za pripadnika druge vjere, sklapa miješani brak bez dopuštenja Crkve; štoviše, ženi se u protestantskoj "crkvi", krsti djecu kod heretičkog pastora.
A roditelji i rodbina to moraju gledati!
Ima, nažalost, i vjerski indiferentnih roditelja, kojima to uopće ne smeta ("ionako je doba ekumenizma"). Ali, onima kojima je stalo do katoličke vjere i do spasenja duša, nepodnošljivo je gledati da im se unuci odgajaju u heretičkoj sekti. I tu nužno mora doći do sukoba unutar rodbine, pa i do podjela.

Na kraju krajeva, nije li i sam Gospodin najavio podjele?

> "Ne mislite da sam došao mir donijeti na zemlju. Ne, nisam došao donijeti mir, nego mač. Ta došao sam rastaviti čovjeka od oca njegova i kćer od majke njezine i snahu od svekrve njezine; i neprijatelji će čovjeku biti ukućani njegovi." (Mt 10, 34-36)
>
> "Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje. Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice – otac protiv sina i sin protiv oca, mati protiv kćeri i kći protiv matere, svekrva protiv snahe i snaha protiv svekrve." (Lk 12, 51-53)

Zašto se to događa? Zato što često imate u istoj obitelji i građane Grada Božjega i građane onog zemaljskog grada. To ne može proći bez sukoba. Kajin i Abel u istoj kući!

Nije to samo u obiteljima. Takvih pojava imate i u crkvenim redovima, samostanima, sjemeništima... Događaju se prizori gdje posvjetovnjačeni svećenici i redovnici u civilnim odijelima napadaju svećenike koji nose reverendu ili koji žele živjeti i raditi pobožno (u skladu sa svojim pozivom). Modernjaci kritiziraju pobožne svećenike, nazivaju ih "tridentinci" (što bi zapravo trebala biti najveća čast), nastoje im naći tisuću mana itd. To postaje posebno oštro, kad modernjaci zauzmu rukovodeće položaje.
A da to nije posve bezopasno, pokazuje nam sudbina franjevaca Bezgrješne.

Očito je da ljubitelji svijeta ne trpe one kojima su oči usmjerene prema nebu.
Ako se ljudski rod dijeli prema toj liniji, onda ona prolazi kroz sve sfere društva.
Teško je ostati neutralan.
Ili pripadaš Gradu Božjemu ili pripadaš zemaljskom gradu. Trećega nema!

Kao što sam rekao, između ta dva grada ne može biti suživota, ni dijaloga, niti ekumenizma.

Papa Leon XIII je svoju poznatu encikliku *Humanum genus* (1884.) započeo upravo Augustinovom podjelom čovječanstva na dva grada, izlažući zašto ne može prestati sukob između ta dva dijela ljudskog roda.
Ovo su te riječi velikoga pape:

"*Humanum genus, posteaquam a Creatore munerumque caelestium largitore Deo, invidia diaboli, miserrime defecit, in partes duas diversas adversasque discessit: quarum altera assidue pro veritate et virtute propugnat, altera pro iis, quae virtuti sunt veritatique contraria. Alterum Dei est in terris regnum, vera scilicet Iesu Christi Ecclesia, cui qui volunt ex animo et convenienter ad salutem adhaerescere necesse est Deo et Unigenito Filio eius tota mente ac summa voluntate servire; alterum Satanae est regnum, cuius in ditione et potestate sunt quicumque funesta ducis sui et primorum parentum exempla secuti parere divinae aeternaeque legi recusant et multa posthabito Deo, multa contra Deum contendunt. Duplex hoc regnum, duarum instar civitatum contrariis legibus contraria in studia abeuntium, acute vidit descripsitque Augustinus, et utriusque efficientem causam subtili brevitate complexus est, iis verbis: 'fecerunt civitates duas amores duo: terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei;*

caelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui'. Vario ac multiplici cum armorum tum dimicationis genere altera adversus alteram omni saeculorum aetate conflixit quamquam non eodem semper ardore atque impetu."

("*Ljudski rod, nakon što je, zavišću đavla, jadno otpao od Stvoritelja i darovatelja nebeskih darova Boga, podijelio se na dva različita i protivna dijela: od kojih se jedan dio postojano bori za istinu i kreposti, a drugi za ono što je suprotno istini i krepostima. Jedan je Božje kraljevstvo na zemlji, to jest, prava Crkva Isusa Krista, kojoj oni koji se žele pridružiti iskreno i prikladno za spasenje, nužno je da svim umom i svom svojom voljom služe Bogu i njegovom Jedinorođenom Sinu; a drugi dio je kraljevstvo Sotone, u čijoj su službi i vlasti koji se god, slijedeći pogubne primjere svoga vođe i prvih roditelja, odbijaju pokoriti božanskomu i vječnomu zakonu, i posve odbacivši Boga, mnogo toga pokušavaju učiniti protiv Boga. Ova dva kraljevstva, na primjeru dva grada koji se protivnim zakonima kreću u suprotnim djelima, oštroumno je vidio i opisao Augustin, i uzrok njihovog nastanka obuhvatio je finom kratkoćom, ovim riječima: 'načinile su dva grada dvije ljubavi: zemaljski grad ljubav prema sebi sve do prezira Boga, a nebeski grad ljubav prema Bogu sve do prezira sebe'. Raznim vrstama kako oružja tako i bojeva, borio se jedan grad protiv drugoga tijekom svih stoljeća, iako ne uvijek istom snagom i žestinom.*")

Postoji, dakle, neprekidna borba između ova dva grada. Tu borbu možete prepoznati čitajući Sveto pismo, naročito dakako u Knjizi otkrivenja, ali zapravo već i u Starom zavjetu.

Neprekidni ratovi starozavjetnog izabranog naroda sa svim okolnim narodima, bili su proročanska najava da će i novi izabrani narod - Crkva Božja - imati neprekidne sukobe s vanjskim i unutarnjim neprijateljima: nevjernicima, hereticima, raskolnicima, bezbožnicima...

Iz važnog razloga se Crkva na ovome svijetu naziva **vojujuća Crkva** (Ecclesia militans). Stoga nema smisla pristajati na kompromise, naivno misleći da ćemo time izbjeći sukobe. Sukobe ne možemo izbjeći.

Prolaznici ne slute kakvi su se ovdje obavljali uzvišeni i sjajni obredi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/prolaznici-ne-slute-kakvi-su-se-ovdje.html

Ovo je govor dr. Lovre Katića (1887.-1961.), poznatog splitskog svećenika i povjesničara, održan u katedrali sv. Dujma, 6. svibnja 1950.
(preuzeto iz knjige ***Davni glasovi iz solinskih ruševina***, str. 23.-37.)

Opisuje stare kršćanske obrede u antičkoj Saloni (današnji Solin), na mjestima današnjih ruševina (grad je razoren za vrijeme seobe naroda).

Molim vas da pažljivo pročitate...

OSTACI CRKVENIH OBREDA U RUŠEVINAMA SOLINSKIH CRKAVA*

Jednoga sam predvečerja prolazio kroz solinske ruševine, upravo mimo glavnu gradsku baziliku, zapravo biskupsku katedralu. Velika crkva — duga preko 58 m, široka preko 28 m — leži u hrpi kamenja vlastitih ruševina. Toga časa misao me zanijela u onu večer, kad je između golemih stupova, koji sada leže polomljeni po zemlji, zamro posljednji glas pobožnog psalma. Zamišljeni, zaplašenih pogleda, pognute glave poslije prekinute večernje izlazili su iz toga divnog hrama biskup, svećenici i vjernici. — Iza zidina gradskih čuo se divlji urlik barbara, koji je već opustošio okolinu grada, izvrtao i opljačkao grobove, zapalio crkve i bijesan lupa na gradska vrata. Tko bi znao, što nosi nastupajuća noć i budući dan...

Od one večeri u toj crkvi, majci svih crkava slavne solinske metropolije, nikada se nije više čuo glas psalma i himne. Ostavljena od razbjegle se djece, popaljena od barbara, srušena, zavita u tisućljetnu tugu, čuvala je sjetnu uspomenu na posljednji otpjevani psalam.

One večeri zašao sam među ruševine, sjeo na sačuvano kameno sjedalo u koru, izvadio časoslov i nakon više od 1300 godina u crkvi bez krova i vrata izmoljeni su večernji psalmi. Od onda više sam puta, gotovo svaki dan, obilazio i druge solinske crkve i opažajući razne ulomke kamenja obnavljao sam uspomenu na negdašnje obrede i običaje, koji su se u njima vršili. Sve te uspomene povezao sam zajedno i evo ih donosim pred vas, da i vi, makar u blijedoj slici, sa mnom dočarate negdašnji bujni kršćanski život stare Salone.

U glavnoj biskupskoj crkvi, o kojoj je sada govor, u blizini gradskog kupatila, posjedajmo na kamena svećenička sjedala iza oltara oko biskupskog prijestolja. Tko je vidio takva kamena sjedala u Zadru u crkvi sv.

---

* Konferencija održana u splitskoj katedrali sv. Duje 6. svibnja 1950.

Stošije, na kojima sjede za oltarom klerici, ili ona u sv. Ivana u Trogiru, može imati jasnu sliku, kako je to izgledalo u ovoj solinskoj crkvi. Gdje u današnjim crkvama stoje pričesne klupe, tu je u ondašnjim bila postavljena ograda od kamena s visokim pločama između stupova. Ta je ograda dijelila puk od svećenstva.

I baš u vrh apside, toga polukružnog kora, pred biskupskim prijestoljem blistala su u mozaiku zlatna slova povijesnog natpisa, koji danas kazuje kršćanskom potomstvu, tko je sagradio tu na našem južnom hrvatskom tlu najveću crkvu svih vjekova.

Tu se čita ovo: »Nova post vetera coepit Synferius, Esychius, eius nepos, cum clero et populo fecit; haec munera domus, Christe, grata tene.« — To znači: »Nad starim zgradama novu je počeo Simferij, a Hezihije, njegov sinovac dovršio je zajedno s klerom i pukom; Kriste, primi dragovoljno ovu crkvu na dar!«

Ova pisana molitva upravljena Kristu sjećala je don Franu Bulića na običaj, koji je, čini se, vladao u Solinu, da su se zgrade stavljale pod Kristovu zaštitu.

Našao je don Frane jedan natpis sa zgrade: »Jesu Christe, rex regum, domine dominantium, sint oculi tui aperti die ac nocte super domum istam clementer« — »Isuse Kriste, Kralju kraljeva, gospodaru gospodara, neka bdiju oči tvoje nad ovom kućom blagostivo.«

I prve i druge riječi u vezi su s obredom posvećenja crkve, pa je vjerojatno, da su i ove posljednje bile uklesane nad vratima koje crkve. U obredu posvećenja crkve moli se: »Usliši, Gospodine, molitve slugu svojih, da bdiju oči tvoje danju i noću nad ovim domom.«

Ovakvih posvetnih natpisa ima mnogo u crkvama u Rimu i Španjolskoj, a u nas u Zadru u srednjem vijeku prokonzul Grgur moli sv. Petra, da primi njegov zavjetni dar. U istom Solinu u Zvonimirovoj krunidbenoj bazilici nađen je natpis: »Presveti Petre, primi dar od časnog Mojsija sluge svojega.«

S biskupskom bazilikom neposredno su povezane dvije prostorije: prva je dijakonikon ili sakristija, a druga je prothezis. Ove su dvorane vrlo dobro sačuvane. U sakristiji ili dijakonikonu bilo je pohranjeno crkveno

ruho i tu je biskup primao poslanstva iz grada i sa sela; tu je dakle održavao audijencije. Iz dijakonikona su prolazile procesije na glavna vrata, pa ulazile u prezbiterium, prostor uz oltar određen za samo svećenstvo. Dok je prolazila crkvom procesija, dotle je kor pjevao današnji pristup, koji nije bio kratak kao naš već se sastojao od nekoliko psalama.

U drugoj prostoriji »prothesisi« — dakle dvorani prislonjenoj uz crkvu — po sredini još je na mjestu stol, na koji su vjernici postavljali svoje darove: vino, kruh i ulje. Od postavljanja darova dobila je ova prostorija grčko ime: »prothesis« — postavljanje, prikazivanje, a latinski se onaj stol zove »mensa propositionum«, t. j. stol darova. Jedan dio vina i kruha đakon bi prenio na oltar za posvećenje i blagoslov, a ostalo se ostavljalo za hranu svećenstvu, to je dakle bila prvotna redovina. Ulje je služilo za kandilo u crkvi. Uspomena na ovaj starinski obred sačuvala se u svečanoj misi, kada se posred vjerovanja digne đakon i pođe u sakristiju te donese kalež na oltar.

Po sredini sjevernog zida dvoja su vrata, jedna vode u biskupov stan, valjda u biblioteku i dalje, a kroz zapadnija dolazilo se u protyron, predvraće krstionice. Iz ovoga predvraća, urešena s lijepa četiri stupa s bizantskim krasnim kapitelima ulazilo se desno u veću dvoranu zvanu katekumeion, a ravno u samu krstionicu. U katekumeionu uokolo zidova bila su kamena sjedala, na kojima su sjedili katekumeni, t. j. pripravnici za krštenje. U sjevernom kutu dvorane povišeno je mjesto, odakle je poučavao kateheta. Sve je ovo dobro sačuvano. — Druga vrata ravno vode u krstionicu ispod onih stupova i kapitela od šarenog mramora. Kapiteli prikazuju neke fantastične ptice. Danas se čuvaju u splitskom arheološkom muzeju.

Tisuće su ovuda prolazile, da prime sveti sakramenat krštenja. Ovaj se podjeljivao vrlo svečano u noći između Velike subote i Uskrsa, da se pokaže, kako krštenik ustaje iz groba svojih grijeha na nov život, kao što je Isus one noći u zoru uskrsnuo iz groba, pa kako je uskrsnuće Isusovo glavni temelj vjere kršćanske, tako je i krštenje ulaz u tu kršćansku zajednicu.

Iz male su sobice, gdje su odlagali odijela — i ta se i danas vidi između krstionice i katekumeiona — dolazila tri po tri krštenika u krstionicu između zavjesa, da ih nitko nije vidio, silazili su u zdenac posred krstionice, i onda bi ih biskup iza zavjese porinuo tri puta u vodu dodirujući im se glave. Ovu svetu noć uskrsnu spominje jedan lijepi natpis iz grobišta na solinskim Manastirinama. To je grob male Flavije koji nosi na sebi ove riječi: »Slatkoj djevojčici Flaviji, koja je *potpuno svjesna* na spasonosni dan uskrsnuća Gospodinova primila milost slavnoga vrela, a iza toga preživjela 5 mjeseci, ukupno pak 3 godine, 10 mjeseci i 7 dana. Roditelji Flavijan i Arhelais postaviše vrlo pobožnoj kćerki.«

Čudnovato, u istoj pogrebnoj kapeli gdje je sarkofag male Flavije nalaze se još dva sarkofaga male djece — sve krunski svjedoci starog kršćanskog običaja, da se podjeljuje sveti krst već u nevinoj dobi. Tu je u susjedstvu grob Petronije koju je smrt ugrabila u 9. godini života, a natpis upravlja pokojnici na kraju ove riječi: »Ti se u pobožnoj duši, (kršćanska) vjernice, nadaj nebu!« U neposrednoj blizini je sarkofag Verule, djevojčice od samih 11 mjeseci, koja je na krštenju namjesto poganskog imena Verula — Proljetka — dobila kršćansko ime Anastazija. Uz nju je pokopan brat joj Valerius Crescentius od blizu 5 godina, kojemu su promijenili ime na krštenju u Valentinianus. Nedaleko odatle izvanredno je lijep natpis na grobu male Euzebije, koja je po natpisu »*pistē*«, t. j. vjernica djevojčica. Evo tog natpisa: »Euzebije čiste vjernice gledaš grob. Ova je djevojčica navršila drugu godinu, a u trećoj je ostavila život ne okusivši zloće ljudske. I zato ima sjedište sa svetim dušama.« Grčki natpisi u ovim recima s grobova male djece sadržavaju čitave traktate teološke.

Poslije krštenja krštenici obučeni u bijelu odjeću polazili su u krizmaonicu, koja je malim hodnikom vezana s krstionicom. Tu ih čeka biskup u svečanom ornatu sjedeći među svećenstvom, da im podijeli svetu krizmu. Već su na krštenju bili pomazani obilato po tijelu svetim uljem i krizmom na tjemenu, ali sada u krizmaonici biskup će ih potvrditi, da prime Duha Sve-

toga. Poslije potvrde u svečanoj procesiji kreću iz krizmaonice u crkvu niz upravo kraljevske stube, 6 m široke.

Krstionica je dobro sačuvana, pa je arheolog Armelini nazivlje jednom od najznamenitijih u kršćanskom svijetu. I zaista, ona se izvanredno doima i u svom ruševnom stanju, bez uresa, bez mramora, kojim je bila sva popločana i po zidovima obložena, bez dragocjenih pomasti, kojima je negda mirisala.

Krizmaonica je sačuvala dobrim dijelom svoj vrlo lijepi valoviti mozaik. Kad je pred više od 100 godina dr. Frano Carrara, svećenik našega Splita, otkrio solinsku krstionicu i krizmaonicu, pronašao je na rubu krizmaonice lijepu predstavu, simboličku sliku krštenja. U mozaiku prikazana je amfora, posuda s vodom, a sa dvije strane dva jelena. Odozgor natpis: »Kao što jelen žudi za vrutkom vode, tako duša moja za tobom, Gospodine!« Naša neukost i nemarnost krive se, da je nestalo ovoga prvorazrednog dokumenta žarke i žive vjere starih kršćana. Pred nekih 40 godina otvoren je preko širokih stuba i crkvenog predvorja kroz krizmaonicu seoski put. Koliko prolaznika domaćih i stranih tuda prolazi, a da i ne slute, kakvi su se tu obavljali uzvišeni i sjajni obredi. Izlazeći iz krstionice i penjući se na bedeme grada prolazimo mimo jednu veću dvoranu, u kojoj je u doba progonstva Dioklecijanova sv. Dujam vršio vjerske obrede. Ta je dvorana adaptirana za bogomolju, a jedna su je vrata spajala s kupkama. I po ostalom kršćanskom svijetu za doba progonstva ovakve bi se tajne crkvice priređivale uz kupke, da bi se lakše sveto krštenje u tajnosti podjeljivalo u kupkama, koje su bile privatno vlasništvo vjernika. Tako su terme, kupke, koje su poganima bile mjesto svake razvratnosti, kršćanima postale zdenac duševnog preporoda. I kad je Konstantin Veliki podijelio Crkvi slobodu, pa i kad je već bila podignuta crkva Simferijeva i Hezihijeva, još i onda je ova dvorana služila kao crkvica zbog uspomene na slavno djelovanje mučenika Dujma.

Izašavši na gradske bedeme, zakrećemo lijevo prema Bulićevu Tuskulumu i eto nas kod groba sv. Duj-

ma, oko kojega se natiskalo stotine kršćanskih grobova, jer su vjernici željeli počivati što bliže mučeniku. Dapače, ponose se, ako im uspije postaviti sarkofag i ne baš tik do groba Dujmova. Honorija, vrlo kreposna žena, uzorna majka, nazivlje se još više slavnom, jer je »martyribus adscita« — pribrojena mučenicima. Jedan pokojnik kaže da je postavio svoj grob prema sredini mučenika — ad medianos martyres. Biskup Simferij i Hezihij izabrali su mjesto za pokop pod samim oltarom, zajedno s tjelesima svetih mučenika, slijedeći u tome primjer sv. Ambrozija, koji je u Milanu u svojoj glasovitoj crkvi položio pod oltar tjelesa mučenika Gervazija i Protazija, a uz njih pripremio mjesto i za sebe, a zašto je to učinio, sam kaže ovako: »Ovo sam mjesto za sebe odabrao, da ondje počiva svećenik, gdje je običavao prinositi žrtvu, ali desnu stranu prepuštam svetim žrtvama, to mjesto pripada mučenicima.« Ovaj običaj bijaše raširen osobito po kršćanskom istoku. Sv. Efrem Sirski, pjesnik iz IV. stoljeća, crkveni naučitelj, nazvan citara Duha Svetoga, u svojoj oporuci odbija zbog poniznosti tu počast.

Nad grobom sv. Dujma podigao je crkvu isti onaj biskup Simferije, koji je sagradio i gradsku baziliku. Još strše visoko zidovi ove crkve. Ograda pred oltarom još je na mjestu, a pred njom je lijep četvorokutni kamenom okruženi prostor, u starini zvan »schola cantorum«, današnji kor za crkvene pjevače. U Gradskoj bazilici nije se ništa sačuvalo od takve scholae cantorum, a i u drugim solinskim crkvama malo. U scholi cantorum kod groba sv. Dujma vide se tragovi dvaju ambona — današnjih stalaka za čitanje. S jednog se pjevala poslanica, s drugoga evanđelje. Ova crkva ima jednu osobitost, koju ne zapažamo u drugima. Između stupova, koji su je dijelili na tri lađe bile su od stupa do stupa postavljene rešetke, udubine na kolonama dobro su vidljive, a služile su da se u njih umetnu rešetke. Neki arheolozi drže, da je to učinjeno zato, da u crkvi budu odijeljeni muškarci od žena, dok drugi misle, da je srednja lađa bila odijeljena od pokrajnih, da vjernici ne nagrnu u srednju lađu, gdje je bio položen mrtvac, oko kojega je svećenstvo molilo pogrebne molitve.

Tako se je slobodnije i urednije obavljao sprovodni obred.

Ne treba ni spominjati, da je za crkvene obrede potrebno svećenstvo. I evo preostali natpisi solinskih grobova svjedoče za sve stepene crkvene hijerarhije; spominju biskupe, svećenike, đakone, subđakone, ostijarije (vratare) i sluge. Pragovi nadvratnici pokazuju rupe, u koje je bila udjevena željezna šipka, o kojoj je visio zastor, a nađeni su i olovni utezi koji su bili pri dnu zastora obješeni.

Ostijariji (vratari) otkrivali su i zatvarali zastorom vrata i visokim glasom javljali puku, u kojoj će solinskoj crkvi biti slijedeća služba Božja. To je bilo potrebno, jer do VI. st. još nisu crkve imale zvona.

Do sada smo govorili uz ostale obrede o tragovima svetih sakramenata u solinskim ruševinama, i to: o krštenju, krizmi, svetom redu, o ženidbi, a sad ćemo potražiti, što nam je ostalo o ispovijedi i pričesti.

Sve solinske crkve imaju predvorje, atrium. U atriumu uokolo poredana su i još su na mjestu sjedala od kamena. Čemu ta sjedala? Na njima su počivali katekumeni i javni grešnici, koji su ili samo jedan dio mise mogli u crkvi slušati ili uopće u crkvu nisu smjeli ući. To je, dakle, mjesto pokore.

Stari crkveni pisci i anonimni spisi spominju ispovijedanje grijeha već u I. st. (t. zv. *Didahe ton dodeka apostolon).* »Nauka dvanaest apostola« potječe iz 90—100. g. poslije Krista, i ovo naređuje u 4. paragrafu: U crkvi ćeš ispovijedati grijehe svoje i ne ćeš pristupiti na molitvu zle savjesti. U članu 14. opet naređuje: »U nedjelju, kad se sastanete, lomite kruh i prikažite euharistiju pošto ispovijedite svoje grijehe, da bude čista vaša žrtva.« Pisci II. i III. stoljeća, na pr. Tertulijan, Ciprijan i Origen, potanko opisuju obred pokore i izbor ispovjednika. Crkva je tražila od svojih vjernika, da se uzdrže čisti od svakog grijeha, ali ako bi koji pao, onda ga je biskup prizvao k sebi i zajedno s njim oplakivao njegove grijehe. Jedna stara knjiga o pokori zahtijeva, da i svećenik, ispovjednik, zajedno s pokornikom posti. Kalist papa (218-222) to traži od svećenika kao od dobrih pastira na pobudu vjernicima.

Posebna vrsta pokore bila je za tri glavna i najteža grijeha: za apostaziju, dakle odmetnuće od vjere, za ubojstvo i preljub. Krivci ovih grijeha nisu smjeli zajedno prisustvovati s ostalim vjernicima službi Božjoj. Ako je grijeh dokazan na crkvenom ili državnom sudu, morali su ga pred svim vjernicima u crkvi ispovjediti i onda vršiti javnu pokoru u predvorju crkve 5, 10, 20 godina, a neki čitava života. Sv. Ambrozije u tome nije prostio ni caru Teodoziju. Jedina je nada grešnicima bila u zagovoru kojega mučenika, koji nije podlegao smrti.

Pomirenje s Crkvom poslije izvršene pokore i primanje u crkvenu zajednicu vršilo se na Zapadu na Veliki četvrtak. Pokornici u traljavim odijelima stajali bi oko ambona, biskup bi uzišao na ambon, a đakon bi mu upravio ove riječi: »Časni biskupe, sad je vrijeme prijatno, dan milosrđa Božjega i spasenja ljudskoga.« Potom bi ga zamolio da oprosti pokornicima. Biskup bi izmolio tri molitve, položio pokornicima ruke na glavu i time im podijelio odrješenje.

U predvorjima solinskih bazilika i pred njihovim ambonima vidjeli su se ovakvi potresni prizori: pokajani grešnici i uzvišena moć biskupa, koja ih u ime apostolske vlasti pomiruje s Crkvom i Bogom.

Uspomena na sakramenat Presvete Euharistije sačuvala nam se u više obrednih predmeta među ruševinama crkve sv. Anastazija u Marusincu u Solinu. Našlo se ulomaka lijepo izgrađenih dijelova plitkih posuda poput tanjura od bijelog mramora. Arheolozi vide u njima komade patena za Euharistiju. U istoj crkvi nađena su dva velika ulomka mramornih stupova, ovita, vrlo umjetnički, u reljefu isklesanim lozovim lišćem i grožđem, što je u ono doba bio simbol Euharistije. Ti komadi stupova pripadali su ciboriju — šatoru ili baldakinu nad oltarom. Iz istoga doba, kad je nastala crkva sv. Anastazija — iz V. st. — nalaze se takvi stupovi u Carigradu, pa u Rimu u crkvama sv. Klementa i sv. Petra.

Po ruševinama svih solinskih bazilika nađeni su mramorni komadi oltarskih ploča, što se liturgijski zove mensa (stol). Dvije-tri mense su dapače restaurirane

od tih komada i nalaze se u splitskom arheološkom muzeju. Karakteristika je solinskih oltara da su im ploče udubljene tako, da su strane mense izvišene. Tim se je spriječilo, da se ne prolije posvećeno vino, pa po tome zaključujemo, kako su velik oprez i počitanje imali stari kršćani prema Presv. Euharistiji.

Uz sv. sakramente potrebna je kršćanima riječ Božja. Ova se je čula s ambona, koje smo već spomenuli; nađeni su u Manastirinama. U crkvi sv. Anastazija jedan je nađen sa zavjetnim natpisom na jednoj od ploča, kojima je bio ograđen. Natpis glasi: »Od tvojih darova tvoje tebi prinesoh, Gospodine. Odvjetovanjem sv. Ivana spomeni se sluge svojega!« Ovaj nam natpis svjedoči da je u crkvi sv. Anastazija bio štovan i sv. Ivan, evanđelist, a nađen je u blizini komad kamena s imenom sv. Jakova apostola. Eto početka običaju, da se jedna te ista crkva posvećuje dvama pa i trima svecima, što je prevladalo u srednjem vijeku. Gotovo iste riječi napisali su car Justinijan i carica Teodora na svom zavjetnom daru iz VI. stoljeća.

Izgovorenu riječ Božju potpunjuju i prate kršćanski simboli, u prvom redu znak sv. križa. To je najsvetiji i najodličniji znak Crkve. U spisima svetih otaca u II. st., na pr. u sv. Klementa Aleksandrijskog, križ se zove znakom Gospodnjim, a prvi kršćani za doba progonstva kriju znak križa pod oblikom grčkoga slova Tau, jer ono sliči križu. Ovakvo slovo T nalazimo na jednom kapitelu u oratoriju sv. Dujma. Kad su se križem stale resiti i vladarske krune, onda se križevi posvuda javljaju: na gornjim i pokrajnim pragovima crkvenih vrata, na stupovima, na zidovima, po podu mozaika, na grobovima izvana i iznutra. Čitava crkva sjaje od znaka sv. Križa i s pravom pjeva kršćanski pjesnik VI. st. Fortunatus himnu sv. Križu, koja počinje: Barjak kraljev kreće sada — a završava — Zdravo, Križu, nado jedina! (Vexilla regis prodeunt — Ave crux spes unica!)

Drugi znak je golubica. Ona se vrlo često javlja kao simbol kršćanskih kreposti. Nalazimo je u grobovima, u katakombama, na sarkofazima, na mozaicima i zgradama. Na grobovima ona označuje čistu dušu

pokojnika, pa je zato često okružuje natpis: Anima innocens, anima simplex (nevina duša, priprosta duša). U Solinu su se vidjele golubice nad vratima jedne vrlo karakteristične grobišne crkve, o kojoj će biti poslije govora, i u apsidi iste crkve. Ta je crkva služila za pokopište.

I tako smo dospjeli do spomenika najbrojnijih među ruševinama solinskim, do groblja. Nadgrobni spomenici i natpisi daju nam najviše materijala, po kojemu možemo predstaviti život i vjeru starih kršćana. O tome sam već govorio, a ovdje ću se ograditi prema postavljenoj temi jedino na poseban pogrebni obred, koji su stari kršćani zvali: *agape*.

Pogrebne svečanosti i obrede nalazimo kod svih kulturnih i nekulturnih naroda — pa kako bi bili kršćani bez njih? Židovi bi se okupili u kući žalosti na daću (karmine). Tu su gozbu zvali kruh žalosti, vino utjehe. Kršćanski pogrebni obredi — agape — imaju svoj začetak na grobovima mučenika. Ti su se obredi sastojali od službe Božje, mise, uz grob mučenika, a poslije mise bila bi mala gozba. Sv. Augustin u svome djelu: *Confessiones — Ispovijesti* pripovijeda, kako je njegova majka sv. Monika častila sv. mučenike. Evo njegovih riječi: »Kad bi ona donijela košaricu s jelom, da se kod svečanosti kuša i podijeli, ona ne bi stavila više od jedne čašice kojom će počastiti svece, pa i ta je bila dosta razvodnjena. Ako je na taj način valjalo počastiti uspomenu više svetaca, svuda je ona okolo nosila i stavljala istu čašicu. Sa svojim pratiocima dijelila bi je na male gutljaje, mada je vino bilo ne samo razvodnjeno, nego je već vrlo slabo. Ona je ondje tražila pobožnost, a ne nasladu« (Conf. VI, 2). Eto to je agape — gozba ljubavi. Na jednom solinskom grobu na Manastirinama naknadno je uklesana ova riječ kao oznaka, da tu počiva jedna kršćanka, jer agape je specijalno kršćanska pogrebna gozba. No drukčije su katkada ovu gozbu slavili obični ljudi nego sveta Monika. Kad je popustila kršćanska strogost, onda su nekoji prelazili granicu, pa i sam sv. Augustin molio je kartaškog biskupa, da barem s grobova mučeničkih ukloni ove gozbe, premda i sam

veliki crkveni naučitelj brani načelo agape, kad ovo piše: »Naše agape hrane siromahe kruhom i mesom« (*Contra Faustum* XX, 80). Jednako u II. st. tvrdi Tertulijan, a sv. Ignacije Antiohijski, pisac I. st., kaže, da se agape ne smiju slaviti bez biskupa. Poslije se pak uvelo, da se ne slavi bez svećenika, koji su znali čuvati red i trijeznost sudionika.

Ipak su pojedini biskupi zabranili ove gozbe, n. pr. sv. Ambrozije u Milanu, a to su činili i neki pokrajinski crkveni sabori, dok ih konačno nije nestalo.

Kako je bilo u Solinu, ne znamo, ali da su se slavile agape sigurno je. O tome imamo jedan jedinstveni i u kršćanskoj povijesti rijedak spomenik o agapama. To je masivna ploča na grobu svetih mučenika u crkvi Petorice mučenika u blizini amfiteatra. Pod tom pločom bio je grob, u kojem su prvotno bila pokopana četiri mučenika: Antiohianus, Gaianus, Telius i Paulinianus. Ploča je rustički izrađena, neugledna i od običnog kamena. Pa ipak, kad je crkveno tlo bilo pokrito mozaikom, nije ova ploča maknuta sa svojega mjesta, nego je ostala tako neugledna oblika posred umjetničkih figura mozaika. To je dokaz, da je ona za kršćane bila vrednija negoli visoko cijenjena mozaička umjetnost. Ipak je sa četiri strane bila ograđena s mramorom, da se istakne njezino značenje. Na samoj ploči uklesane su četiri plitke i jedna jača udubina u obliku križa. Neki arheolozi vide u tim oblicima tanjura znakove agapa na grobu mučenika. Takvi su se spomenici našli i u sjevernoj Africi.

Mnogo je duhovniji način štovanja mučenika koji nalazimo u solinskim ruševinama. Ovakav način zasvjedočen izjavama svetih Otaca i ostacima na grobovima sastojao se u tome, da su ploče na grobovima mučenika imale jedan otvorić, kroz koji se na svete kosti lijevao balsam i druge dragocjene pomasti. U grobu nije moralo biti čitavo tijelo, nego samo jedan dio. Arheolog Arsi našao je na jednoj ploči mučenika u Sirakuzi još na mjestu cjevčicu u rupi, kroz koju su kršćani ulijevali pomast u grob. Stari kršćanski pjesnik Prudencije opisuje, kako se na taj način častio grob svetog Hipolita u Rimu. Arheolog Egger pomišlja

da se takvo čašćenje odvijalo i na grobu sv. Dujma u Solinu. Grob sv. Dujma privukao je kasnije i druge mučeničke kosti iz drugih solinskih crkava.

Prostor u kojem su bile smještene njihove kosti bio je zidom ograđen, a vjernici su kroz malen prozorčić mogli gledati njihove grobove i staviti rupčić na njih, da tu ostane jedan dan i onda bi to ponijeli sa sobom kao svete relikvije. Sarkofag sv. Anastazija u Marusincu u Solinu još je na mjestu pod oltarom u veličanstvenoj svečanoj bazilici. Na sarkofagu je pri dnu četverokutni otvor kroz koji se mogla uvući ruka, da se rupčić dotakne mučeničkih kostiju. Pred grobovima mučenika gorjele su uljanice i žižak. To se zvalo »luminaria«. Takvih luminaria našlo se na kriptama i u katakombama, a u Solinu pred grobom sv. Dujma. Još je na mjestu velika posuda za takva luminaria.

Spomenuo sam kripte. Što su to kripte? To su podzemne male prostorije, većinom presvođene u koje su se polagala tjelesa mučenika. Ovakva jedna pseudo-kripta posebnog četverokutnog oblika nađena je u crkvi Petorice mučenika kod amfiteatra; u njoj je bio pokopan sveti Asterij. Mnogo je veličanstvenija kripta u kojoj je pobožna Asklepija položila tijelo sv. Anastazija.

To je mali mauzolej, koji je imao kriptu i jedan kat — nešto u malome kao Dioklecijanov mauzolej. U kripti je bila obiteljska grobnica Asklepije, a u istoj i sarkofag sv. Anastazija, ali on je bio smješten u apsidi i odijeljen zidom od drugih pokojnika. Kroz jedan prozorčić bio je slobodan pogled na sarkofag, a gore na katu stajao je oltar nad grobom mučenikovim. Na ishodnji dan na tom oltaru vršila se služba Božja. Tako se ovaj mauzolej pretvorio u oratorij. Grob sv. Anastazija najljepši je od svih solinskih grobova, to je čitava lijepa crkvica. Ima i rijetkosti u kršćanskom svijetu, da mučenik počiva u istom prostoru sa svojim suvjernicima.

Poslije, u V. st., uz grob sv. Anastazija podigla se velika crkva, čitava popločana izvanredno lijepim mozaikom. Crkveni povjesničar IV. st. Euzebije piše da su se u njegovo doba pokapali mučenici u sjajnim

crkvama, da im se tako sačuva živa uspomena među kršćanskim pukom.

Iz prvotnog groba u mauzoleju prenesen je sarkofag sv. Anastazija u crkvu i smješten pod sami oltar, gdje se još danas čitav vidi.

Rekoh, da je crkva urešena mozaikom, a taj je tako raspoređen, da je sve to ljepši što je bliži svečevu sarkofagu. Don Frane Bulić je našao u grobu nešto kostiju i te se čuvaju u limenoj kutijici u solinskoj župnoj crkvi.

U crkvi sv. Anastazija sačuvalo se i drugih objekata kršćanskih obreda. U južnom dijelu njezina predvorja nađen je četverokutni stupić odozgor izdubljen. Tumači se, da je to posuda za svetu vodu.

U istoj crkvi uzidana je i druga posuda za vodu. U vanjsku stranu pročelnog zida.

Stari kršćani, kao i mi, uzimali su blagoslovljenu vodu na ulazu u crkvu, kao simbol čišćenja.

Uz baziliku sv. Anastazija sa sjeverne strane leže ruševine one »otkrivene bazilike«, koju sam već spomenuo. Ta je crkva osobitog oblika. Srednja joj je lađa bez krova, a pokrivene su bile samo dvije postrane. Daleko bi nas odvelo, kad bismo govorili o tome, kako se to može dokazati. Ali arhitekt Dygve i arhitekt Egger sigurno su utvrdili, da je tako bilo.

Takve crkve spominju već stari izvori, na pr. putopis po svetim mjestima na istoku iz VI. st. Taj bilježi t. zv. Abrahamovu baziliku na Hebronu u Palestini. Solinska crkva bez krova ima polukružnu apsidu, povišeno mjesto za oltar, sjedala u polukrugu za svećenstvo — to je prava crkva, ali je puna sarkofaga i to dobrim dijelom biskupskih.

Već sam rekao kako je urešena simbolima golubice. Ova je crkva dakle bila određena za pokopište i u njoj su se vršili jedino pogrebni obredi.

Takvih crkava gotovo nema na Zapadu, pa se i u ovoj liturgijskoj pojavi vidi utjecaj Istoka na solinsku Crkvu, koju je ustanovio istočnjak sv. Dujam.

Obje crkve oko mauzoleja svetog Anastazija bile su urešene divnim mozaicima: Tri tisuće metara kvadratnih bilo je popločano mozaikom raznovrsnih obli-

ka i boja. Riječima se ne da opisati ljepota ovakva umjetničkog djela. Boje su i danas poslije 1300 godina svježe i prelijevaju se pod nogama, te se čini da ne hodaš po čvrstom tlu nego po vodenim valovima.

Tako sjajna crkva privukla je svake godine na blagdan sv. Anastazija veliko mnoštvo hodočasnika i osobito na dan posvećenja crkve, koje se slavilo 29. siječnja, kako drži arheološka nauka. Taj dan je i ova splitska crkva slavila u srednjem vijeku, kako svjedoče njezine stare liturgijske knjige.

Hodočastilo se i na mjesta mučenja u amfiteatru, kako se dade zaključiti po maloj kapelici u njegovim ruševinama, gdje su na zidu naslikani sv. Asterij i drugovi u mučeništvu. I k crkvi Petorice mučenika kršćani su dolazili i postavljali zavjetne darove, kako nam o tome sačuvaše uspomenu dva natpisa u istoj crkvi na mozaičkom podu. Jedan je zavjet u čast sv. Asterija, a drugi u čast sv. Antiohijana.

No najdulje je ostao grob sv. Anastazija u uspomeni. On je bio cilj hodočasnika i poslije nego je pala slavna Salona. Kod mauzoleja sv. Anastazija nađena su dva stalka za procesionalne križeve; ti stalci ne potječu iz starog doba, dok je postojao Solin, već iz srednjovjekovnog. To znači da su svetom Anastaziju dolazili i Hrvati poslije pokrštenja. Arhitekt Dyggve dapače tvrdi da su naše srednjovjekovne crkvice VII.—X. st. građene po uzoru na mauzolej sv. Anastazija!

I posljednji natpis iz starog Solina u vezi je sa srednjovjekovnim crkvenim obredom, t. zv. Pohvalama — Laudes. S vratiju neke nepoznate zgrade pronađen je gornji prag na kojem stoji pisano: »Vita Maximo archiepiscopo« — Život (daj, Gospodine) Maksimu nadbiskupu. Ovaj nas poklik sjeća aklamacija, koje su se pjevale u našim primorskim crkvama kroz srednji i novi vijek u čast crkvenim i svjetovnim starješinama, a imale su refren: Život, slava i pobjeda. — Vita Maximo archiepiscopo — a Maksim je bio posljednji solinski biskup. Valjda su ga pokrile ruševine vlastite katedrale.

Solinske su crkve izgorjele zajedno sa svojim gradom; prestali obredi, zamuklo crkveno pjevanje,

zasuli se grobovi, prelomili se oltari, ali onaj vrutak žive vjere, koju traži čovjek, kao jelen vodu, taj nije presahnuo. Ako je presahnuo u solinskoj krstionici, probio je novom snagom u hramu, koji je podigao onaj car, koji se hvalio da je uništio kršćansko ime, a koji je svoje počivalište morao ustupiti Dujmu mučeniku, mauzolej katedrali.

Tužna je slika svake ruševine, a pogotovo ruševine crkve zidane ljudskom rukom. No Crkva, koju je sazidao Krist na čvrstoj pećini, nigda se neće oboriti u gomilu ruševina, jer je to duhovna zgrada, a duh je neslomiv. — I kad je pala stara Salona, preživjela ju je Crkva, i kad se zemlji pokloni ova ovdje veličanstvena zgrada Dioklecijanova (mauzolej — katedrala u Splitu), Crkva će i dalje cvasti, pa i kad santa leda dovuče na ekvator križ, bilo s kupole sv. Petra ili sv. Sofije, kako pjeva Kranjčević, na sprovod svijetu i posljednjem Adamu, i onda će ostati Crkva Kristova nepomična u novom Jeruzalemu nebeskom, jer, kako reče starozavjetni mudrac:

»U početku, Gospodine, ti si osnovao zemlju i djela su ruku tvojih nebesa. Ona će proći i izmijenit će se, a ti si onaj isti i tvojih godina ne će nestati.«

Briga za bolesne i umiruće

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/briga-za-bolesne-i-umiruce.html

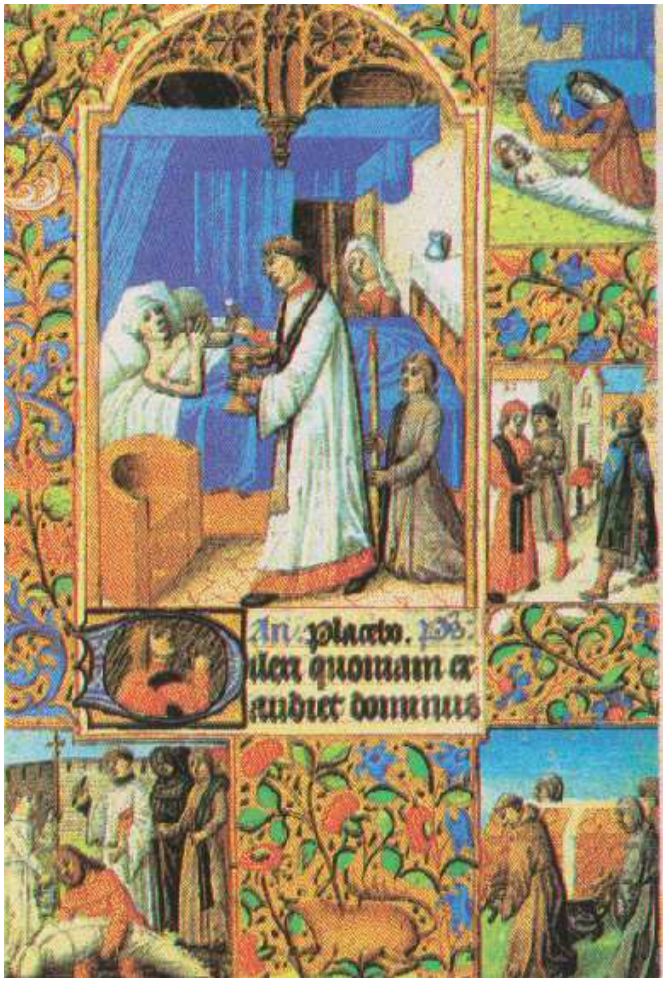

Briga za umiruće jedna je od najviše obrađivanih tema u povijesti katoličke literature, ali istodobno jedna od danas najviše zanemarenih i prešućivanih tema.
A tema je prevažna, jer o smrti umnogome ovisi i vječnost.
I što više današnji "moderni teolozi" izbjegavaju o tome pričati, to mi više moramo inzistirati na toj temi.

Nažalost, za moderniste se cijela briga oko bolesnih i umirućih svodi na brigu za tijelo i tješenje tugujuće rodbine, dok brigu za vječno spasenje umirućega stavljaju u drugi plan. Takav pristup proizlazi iz njihovog izokrenutog i nekršćanskog stava, koji stavlja ovaj prolazni život ispred vječnog života.

Bilo bi dobro kad bi svi odgovorni pročitali barem nešto od onoga što su pisci prošlih vjekova pisali o ovoj temi (npr. bl. Henrik Suso, sv. Alfonz Liguori i sv. Leonard Portomauricijski).

Ali, ako već ne mogu ili im se ne da (ili ne žele), neka barem dobro prouče odredbe našega **Rimskog obrednika iz 1929.**, koje govore o pohađanju bolesnika i skrbi za njih (str. 123.-127.).

Glava IV.

POHAĐANJE BOLESNIKA I SKRB ZA NJIH.

Župnik mora ponajprije imati na umu, da nije posljednja od njegovih dužnosti skrbiti za bolesnike. Zato čim sazna, da boluje koji vjernik u njegovoj župi, nek ne čeka, da ga pozovu k njemu, već neka pođe sam, i to ne jednom nego češće, kako već zatreba. A neka nagovara svoje župljane, da mu jave, čim tko u župi oboli, osobito ako bi bolest bila teža.

2. Za taj će posao biti dobro, osobito u većim župama, imati popis ili kazalo bolesnika, da sazna svačiji stalež i stanje, da može bolesnike lakše pamtiti i zgodno im pomagati.

3. Ako li je župnik zakonito zapriječen pa nema kada pohoditi bolesnika n. pr. kad ih je više, nastojat će da to čine drugi svećenici, ako ih ima u njegovoj župi, ili barem pobožni svjetovnjaci, u kojih je kršćanske ljubavi.

4. Kad pohađa bolesnike, neka se vlada čedno i ozbiljno, kao što dolikuje svećenicima Gospodnjim, da riječju i primjerom koristi za spasenje nesamo bolesnicima, nego i ukućanima.

5. A osobito će se skrbiti za one, koji nemaju pomoći od ljudi, pa trebaju ljubavi i pomoći od blaga i brižljiva pastira. Ako im on sam od svoga ne može pomagati ni, kao što mora, ako može, dijeliti milostinje, neka gleda, koliko se dade, da im potrebe namiri ili s pomoću karitativnih ili kakvih drugih bratovština, ako ih ima u gradu ili u mjestu, ili da to bude s pomoću privatnih ili javnih sabiranja i milostinje.

6. Ali najprije neka se prihvati duhovne skrbi za bolesnike. Neka pregne iz svih sila, da ih uputi na put spasenja i da ih spasonosnim pomagalima obrani i zaštiti od đavolskih zasjeda.

7. A neka k bolesniku dolazi tako spreman, da ima pri ruci razloge, kojima ga može uvjeriti, a navlastito primjere svetaca, koji vrijede najviše; neka ga tim u Gospodinu tješi, hrabri i krijepi. I neka ga opominje, da svu svoju nadu stavi u Boga, da se kaje za svoje grijehe, prizivlje božansko milosrđe, da strpljivo nosi tegobe svoje bolesti, kojima ga je Bog očinski posjetio, i vjeruje, da su mu došle za spasenje, ne bi li poboljšao svoj život i vladanje.

8. Zatim neka bolesnika što razboritije i ljubeznije navede, da se ispovjedi, pa neka sasluša njegovu ispovijed, makar htio ispovijedati grijehe svega života.

9. A gledat će, da se pazi pomnjivo i na to, da ne bi tkogod bolesniku preporučio ili upotrebio za tjelesno zdravlje, što bi naudilo duši.

10. Kad pak nastane pogibao, župnik će opomenuti bolesnika, neka se ne da nikako zavarati đavolskom lukavštinom ni liječničkim obećanjima ni laskama rođaka i prijatelja, a da se ne bi za vremena opskrbio onim, što je za spasenje duše. Opomenut će ga, neka primi svete sakramente kao što dolikuje, pobožno, navrijeme i savjesno, dok je pri zdravom razumu i dok su mu zdrava sjetila. Neka se kani onoga varavog i opasnog odgađanja, što je premnoge dovelo i svaki dan dovodi po đavolskoj prijevari u vječne muke.

11. Ako li se koji bolesnik ne može skloniti nagovorima i opomenama svećenika ili savjetima prijatelja i ukućana, da ispovjedi svoje grijehe, ne treba očajavati. Dok je god živ, treba da ga često, na različne načine i krepko nagovaraju svećenici i drugi pobožni ljudi. Neka mu prikazuju gubitak vječnoga spasenja i muke vječite smrti. Neka mu pokazuju neizmjerno milosrđe Boga, koji ga poziv̌lje na pokoru, te je posve pripravan da mu oprosti. A treba se i privatno i javno moliti Bogu, da jadnome bolesniku dade milost, te se spasi.

12. Najposlije će svećenik razvidjeti, koje napasti i krivi nazori najviše dodijavaju bolesniku, pa će se zato, kako bude potreba, razborito poslužiti i prikladnim lijekovima.

13. Gledat će, da mu se metnu pred oči svete slike raspetoga Krista Gospodina, blažene Djevice Marije i sveca, kojega bolesnik osobito štuje. A neka ondje bude i posudica blagoslovljene vode, kojom neka se često poškropi.

14. Preporučit će bolesniku, već prema njegovim prilikama, i kratke molitve i pobožne uzdahe k Bogu; osobito stihove psalama ili Molitvu Gospodnju i Anđeoski pozdrav, Vjerovanje ili razmatranje muke našega Gospodina, mučeništva i primjere svetaca i blaženstvo nebeske slave. Ali neka to svjetuje prikladno i pametno, da ne bude bolesniku muka već olakšica.

15. Neka tješi nemoćnika govoreći, da će se za nj moliti u Misi i u drugim molitvama i nastojati, da se i drugi mole za nj. A to će doista i činiti.

16. Ako bolest bude teža ili opasna, neka svjetuje bolesnika, da sve svoje stvari pravo uredi i napravi oporuku, dok je pri zdravu razumu. Ima li što tuđe, neka povrati, a neka i za svoju dušu naredi, što mu se svidi u Gospodinu, prema svome imutku. Ali dok to spominje, neka se čuva i sjenke lakomosti.

17. Neka ga napokon nagovara, ako ozdravi, da najprije dođe u crkvu i zahvali Bogu na povraćenom zdravlju te pobožno primi svetu pričest, a kasnije da se drži boljega reda u životu.

18. Svećenik može po volji reći sve molitve, koje ovdje dolaze, ili samo neke, već prema vremenu i prema stanju bolesnika, ili ih može izostaviti.

19. Kad dakle svećenik uniđe u bolesnikovu sobu, neka najprije reče:

R. Mir kući ovoj.

O. I svima, koji prebivaju u njoj.

20. Nato odmah poškropi blagoslovljenom vodom bolesnika i njegovu postelju i sobu govoreći antifonu:

Poškropi me, Gospodine, hisopom, da se očistim, operi me, da budem bjelji od snijega.

Zatim neka izvrši svoju dužnost prema bolesniku, kao što je rečeno gore. Kad to učini, ili prije nego otide, može nad bolesnikom izmoliti koji od prva četiri pokorničkа psalma (str. 109.) ili psalam Koji živi (str. 133.), a na kraju Slava Ocu. Onda reče:

Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast.

O. Nego izbavi nas od zla.

R. Spasi slugu svojega (sluškinju svoju).

O. Bože moj, koji (koja) se ufa u te.

R. Pošalji mu (joj), Gospodine, pomoć iz svetišta.
O. I brani ga (je) sa Siona.
R. Ništa ne uspio neprijatelj protiv njega (nje).
O. Ni sin bezakonja ne naudio mu (njoj).
R. Budi mu (joj), Gospodine, jaka tvrđa.
O. Protiv neprijatelja.
R. Gospodin mu (joj) pomogao.
O. Na postelji bolovanja njegova (njezina).
R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Bože, komu je vlastito vazda se smilovati i praštati, primi moljenje naše i milostivo odriješi svojom blagom samilosti nas i ovoga službenika svoga (službenicu svoju), od verige grijeha, koja nas veže.

Bože, osobiti pomoćniče bolesnih ljudi, pokaži silu svoje pomoći na bolesnom službeniku svojem (bolesnoj službenici svojoj), da se po tvojem milosrđu izliječi i opet se zdrav (zdrava) pokaže pred svetom Crkvom tvojom.

Daj, molimo, Gospodine Bože, ovome službeniku svojem (ovoj službenici svojoj), da se raduje trajnomu zdravlju duše i tijela i slavnim se zagovorom blažene Marije vazda Djevice izbavi od sadašnje tuge i uživa vječno veselje. Po Kristu Gospodinu našem.
O. Amen.

Blagoslov Boga svemogućega Oca i Sina ✠ i Duha Svetoga sašao na te i ostao vazda. *O.* Amen.

Zatim ga poškropi blagoslovljenom vodom.

21. Svećenik može po svojoj volji reći psalme i evanđelja s molitvama, što slijede, ako dopusti vrijeme, a bolesnici pobožno zažele.

Važne su i odredbe Rimskog obrednika o pomoći umirućima, među kojima bih posebno istaknuo ove. Obratite pozornost da se umirućega potiče na čin vjere, ufanja i ljubavi...

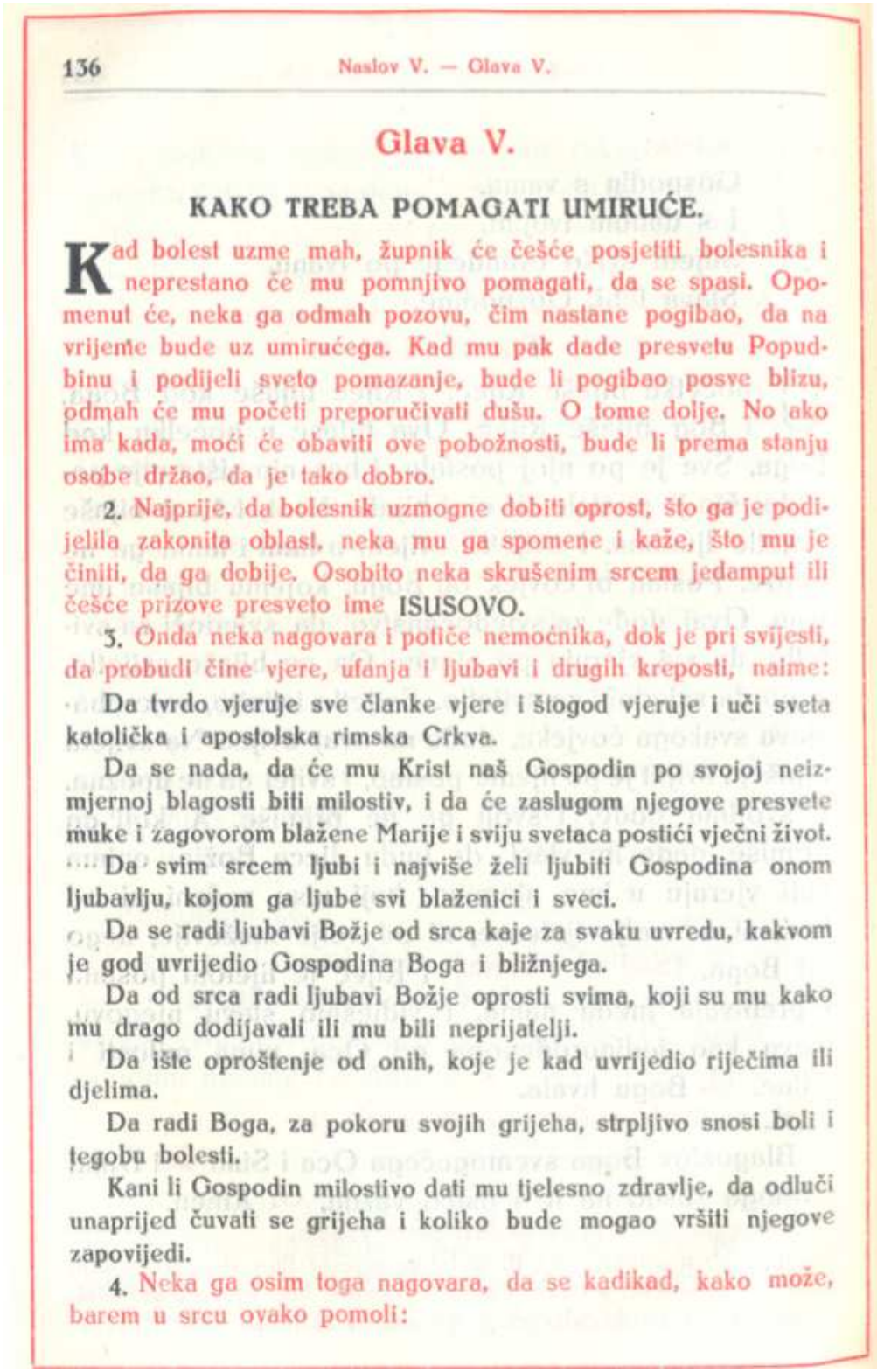

Glava V.

KAKO TREBA POMAGATI UMIRUĆE.

Kad bolest uzme mah, župnik će češće posjetiti bolesnika i neprestano će mu pomnjivo pomagati, da se spasi. Opomenut će, neka ga odmah pozovu, čim nastane pogibao, da na vrijeme bude uz umirućega. Kad mu pak dade presvetu Popudbinu i podijeli sveto pomazanje, bude li pogibao posve blizu, odmah će mu početi preporučivati dušu. O tome dolje. No ako ima kada, moći će obaviti ove pobožnosti, bude li prema stanju osobe držao, da je tako dobro.

2. Najprije, da bolesnik uzmogne dobiti oprost, što ga je podijelila zakonita oblast, neka mu ga spomene i kaže, što mu je činiti, da ga dobije. Osobito neka skrušenim srcem jedamput ili češće prizove presveto ime ISUSOVO.

3. Onda neka nagovara i potiče nemoćnika, dok je pri svijesti, da probudi čine vjere, ufanja i ljubavi i drugih kreposti, naime:

Da tvrdo vjeruje sve članke vjere i štogod vjeruje i uči sveta katolička i apostolska rimska Crkva.

Da se nada, da će mu Krist naš Gospodin po svojoj neizmjernoj blagosti biti milostiv, i da će zaslugom njegove presvete muke i zagovorom blažene Marije i sviju svetaca postići vječni život.

Da svim srcem ljubi i najviše želi ljubiti Gospodina onom ljubavlju, kojom ga ljube svi blaženici i sveci.

Da se radi ljubavi Božje od srca kaje za svaku uvredu, kakvom je god uvrijedio Gospodina Boga i bližnjega.

Da od srca radi ljubavi Božje oprosti svima, koji su mu kako mu drago dodijavali ili mu bili neprijatelji.

Da ište oproštenje od onih, koje je kad uvrijedio riječima ili djelima.

Da radi Boga, za pokoru svojih grijeha, strpljivo snosi boli i tegobu bolesti.

Kani li Gospodin milostivo dati mu tjelesno zdravlje, da odluči unaprijed čuvati se grijeha i koliko bude mogao vršiti njegove zapovijedi.

4. Neka ga osim toga nagovara, da se kadikad, kako može, barem u srcu ovako pomoli:

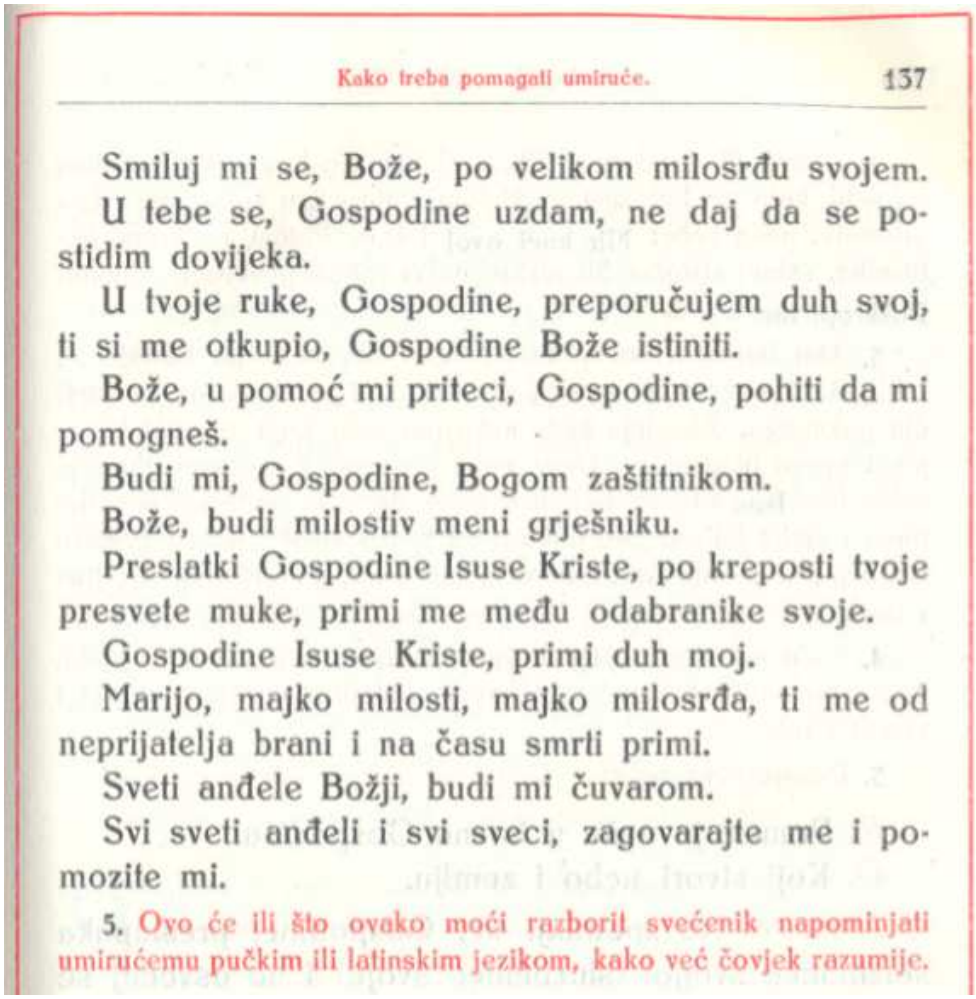

Smiluj mi se, Bože, po velikom milosrđu svojem.

U tebe se, Gospodine uzdam, ne daj da se postidim dovijeka.

U tvoje ruke, Gospodine, preporučujem duh svoj, ti si me otkupio, Gospodine Bože istiniti.

Bože, u pomoć mi priteci, Gospodine, pohiti da mi pomogneš.

Budi mi, Gospodine, Bogom zaštitnikom.

Bože, budi milostiv meni grješniku.

Preslatki Gospodine Isuse Kriste, po kreposti tvoje presvete muke, primi me među odabranike svoje.

Gospodine Isuse Kriste, primi duh moj.

Marijo, majko milosti, majko milosrđa, ti me od neprijatelja brani i na času smrti primi.

Sveti anđele Božji, budi mi čuvarom.

Svi sveti anđeli i svi sveci, zagovarajte me i pomozite mi.

5. Ovo će ili što ovako moći razborit svećenik napominjati umirućemu pučkim ili latinskim jezikom, kako već čovjek razumije.

Ovdje bih istaknuo jednu važnu knjigu sv. Roberta Bellarmina.
Kad se Bellarmin u svojoj starosti približavao smrti (i pripremao za taj trenutak) napisao je vrlo vrijednu knjigu ***De arte bene moriendi*** ("O umijeću dobrog umiranja").

U knjizi su iznesena glavna pravila koja bi čovjek trebao imati na umu kako bi umro u milosti Božjoj.

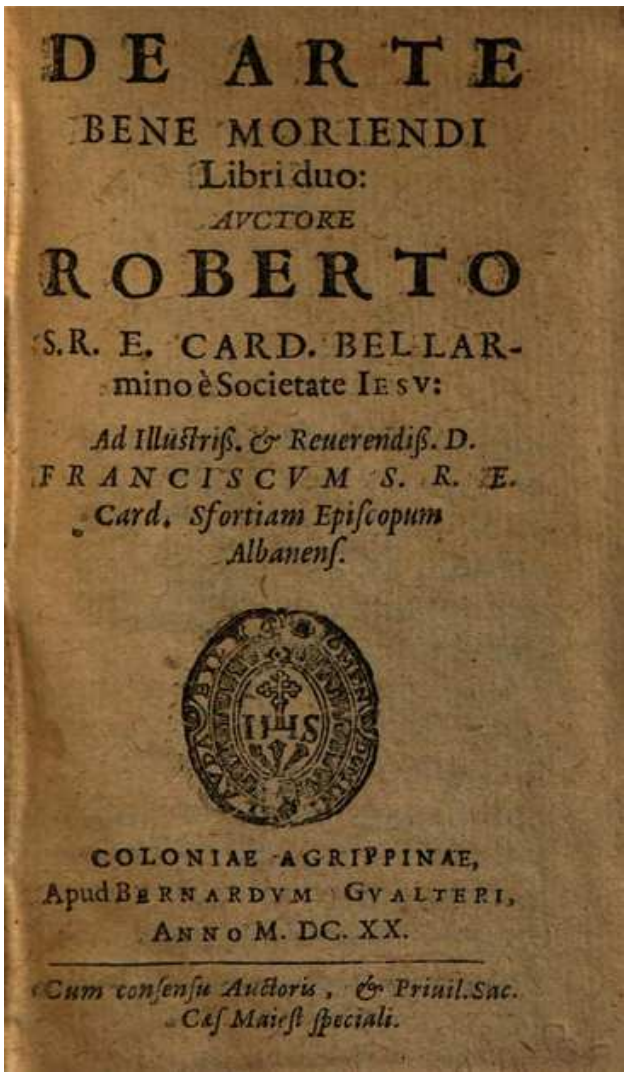
DE ARTE
BENE MORIENDI
Libri duo:
AVCTORE
ROBERTO
S.R. E. CARD. BELLAR-
mino è Societate IESV:
Ad Illuſtriſ. & Reuerendiſ. D.
FRANCISCVM S. R. E.
Card. Sfortiam Epiſcopum
Albanenſ.
COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud BERNARDVM GVALTERI,
ANNO M. DC. XX.
Cum conſenſu Auctoris, & Priuil. Sac.
Cæſ Maieſt ſpeciali.

Naravno, ne mogu ovdje izložiti sve vrijedne misli i upute koje sadrži ova knjiga, ali barem da dotaknem neke važne momente. Najbolja briga za umiruće je zapravo nastojanje da se vjernici tijekom svog života, dok su još mladi i zdravi, počnu pripremati za smrt.

Kako bi netko dobro umro, mora prije toga dobro živjeti. A da bi netko zaista dobro živio, mora prvo umrijeti svijetu. Prema tome, da bi netko dobro umro, treba prije toga u svom životu umrijeti svijetu.

Ovako to obrazlaže sv. Robert Bellarmin:

"...ut quis bene vivat, necesse in primis est, ut moriatur mundo, antequam moriatur vitae corporali. Omnes qui mundo vivunt, mortui sunt Deo; neque fieri ullo modo potest, ut quis incipiat vivere Deo, nisi prius moriatur mundo. Haec autem veritas in scripturis sanctis tanta evidentia praedicatur, ut nisi ab infidelibus et incredulis in dubium revocari possit. Ac ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum, producam sanctos apostolos Ioannem, Iacobum et Paulum, testes omni exceptione maiores, quippe in quibus Spiritus Sanctus, qui Spiritus est Veritatis, apertissime loquebatur. Sic igitur scribit Ioannes Apostolus et Evangelista Christum ipsum loquentem inducens: 'Venit princeps huius mundi et in me non habet quidquam' (Ioan. 14, 30). Ubi mundi principem inelligit diabolum, qui princeps est omnium iniquorum et per mundum intelligit coetum omnium peccatorum, qui diligunt mundum et diliguntur a mundo."

(*"...da netko dobro živi, nužno je prije svega, da umre svijetu prije nego što tjelesno umre. Svi naime koji žive svijetu, mrtvi su Bogu; i nije nikako moguće da netko počne živjeti Bogu, ako nije prije umro svijetu. Ova se, naime, istina u Svetim pismima tako očito propovijeda, da je u sumnju mogu dovoditi samo nevjernici i smutljivci. A kako u ustima dvojice ili trojice svjedoka stoji svako svjedočanstvo, navodim svete apostole: Ivana, Jakova i Pavla, svjedoke bez izuzetka najveće, budući da je u njima Duh Sveti, koji je Duh Istine,*

najočitije govorio. Ovako dakle piše Ivan apostol i evanđelist, navodeći samoga Krista koji govori: 'Dolazi knez ovoga svijeta i sa mnom nema ništa' (Iv 14, 30). Gdje pod knezom svijeta razumijeva đavla, koji je knez svih opakih, a pod svijetom razumijeva skup svih grešnika, koji ljube svijet i ljubljeni su od svijeta.")

Nakon toga Bellarmin navodi dijelove Svetoga pisma koji govore protiv prijateljstva s ovim svijetom (Iv 15, 18-19; Iv 17, 9; 1 Iv 2, 15-17; Jak 4, 4; 1 Kor 5, 10; 1 Kor 11, 32; Gal 6, 14), te Gospodnje riječi o uskim vratima i tijesnom putu koji vodi u vječni život (Lk 13, 24; Mt 7, 13-14).

I napokon, na kraju tog poglavlja zaključuje:

"Igitur omnis, qui serio cupit artem bene moriendi perdiscere, ex qua arte pendet salus aeterna et omnis vera felicitas; non differat exire de mundo et plane mori mundo, cum fieri nullo modo possit, ut quis mundo vivat et Deo, et terra fruatur et caelo."

(*"Stoga svatko, tko ozbiljno želi naučiti umijeće dobrog umiranja, o kojem umijeću ovisi vječno spasenje i svaka prava sreća, neka ne odgađa izaći iz svijeta i posve umrijeti svijetu, jer nikako ne može biti da netko istodobno živi i svijetu i Bogu, i da uživa i zemlju i nebo."*)

Vrlo je važno tijekom života činiti pokoru za grijehe. Trebamo se naviknuti na stalno kajanje i pokoru. Netko tko se tijekom života nije navikao na kajanje i pokoru za grijehe, teško da će se pravilno pokajati na smrtnom času.

Bellarmin navodi jedno vlastito iskustvo s okorjelim grešnikom na samrti (lib. II, c. 6.):

"Saepe enim accidit, ut sacramentum poenitentiae, quo tempore magis est necessarium, illo ipso tempore minus accurate suscipiatur. Qui enim gravi morbo laborant, vel doloribus impediti vel debilitate, aut deficiente iudicio, vel horrore propinquae mortis, vel amore charorum quos inviti relinquunt; satis imperfectam confessionem peccatorum faciunt, et valde aegre contritionem veram et perfectam in illis angustiis in se ipsi excitare queunt. Testis ego possum esse huius difficultatis, quam aegroti ut plurimum patiuntur. Nam cum aliquando inviserem amicum, virum divitem et nobilem, qui ex peccato quodam gravi perpetrato in morbum lethalem inciderat, atque ei dicerem, nihil ei salutarius in eo temporis articulo esse posse, quam veram peccatorum suorum poenitentiam et contritionem, quia Deus cor contritum et humiliatum nunquam despicit. Respondit ille: 'Et quid est contritio? Non capio quid a me requiras.' Subieci ego: 'Hoc requiro ut ex vero corde displiceat tibi quod in Deum peccaveris et omnino statuas, si diutius vixeris, nunquam amplius Deum offendere, idque totum procedat ex vero amore Dei, qui tibi innumerabilia beneficia praestitit, cui tu ingratissimus pro beneficiis iniurias reddidisti.' Respondit ille: 'Non intelligo, non sum capax rerum istarum.' Ita obiit, signa damnationis suae satis aperta nobis relinquens. Haec et similia exempla nos monent, ut cum bene valemus, sic conscientiam nostram exoneramus et poenitentiam veram agamus, ac si illa confessio ultima nobis esset futura."

(*"Često se naime događa, da se sakrament pokore baš u ono vrijeme kad je nepotrebniji, prima najmanje pravilno. Jer oni koji se nalaze u teškoj bolesti, bilo spriječeni bolovima ili slabošću, bilo zbog slabljenja razbora, bilo zbog straha od nadolazeće smrti ili pak zbog ljubavi prema svojim milima koje nevoljko napuštaju; čine dosta neispravnu ispovijed, i teško da mogu u sebi probuditi istinsko i savršeno pokajanje usred tih tjeskoba. Ja mogu biti svjedok ove teškoće, koju bolesnici često trpe. Naime, kad sam jednom posjetio prijatelja, čovjeka bogata i plemenita, koji je radi nekog teškog grijeha koji je počinio pao u smrtonosnu bolest; i kad sam mu rekao da mu ništa u tom trenutku ne može biti spasonosnije, nego prava pokora za grijehe i pokajanje, jer Bog nikada ne odbacuje srce skrušeno i ponizno. A on je odgovorio: 'A što je to kajanje? Ne razumijem što tražiš od mene.' Ja sam odvratio: 'Ovo tražim, da ti iz iskrenoga srca bude žao što si sagriješio protiv Boga, i čvrsto odlučiš da, ako dulje živiš, nikada više nećeš uvrijediti Boga, i da sve to izlazi iz istinske ljubavi prema Bogu, koji ti je pružio nebrojene darove, a ti si mu veoma nezahvalan za darove uzvratio uvredama.' A on je odgovorio: 'Ne razumijem, nisam sposoban za ovakve stvari.' Tako je umro, ostavljajući nam sasvim očite znakove svoje osude. Ovaj i slični slučajevi opominju nas, da dok smo zdravi, tako rasteretimo svoju savjest i činimo pravu pokoru, kao da će nam ta ispovijed biti posljednja."*)

Po ovome vidimo kakav su promašaj sve one "moderne duhovnosti" koje žele čovjeka "relaksirati" i, kako oni kažu, "osloboditi od osjećaja krivnje" - a zapravo izgleda kao da ga žele lišiti kajanja za grijehe (bez kojega nema oproštenja).
Zato ovdje treba reći otvoreno: Nema ništa lošega u osjećaju krivnje! Dobro je imati osjećaj krivnje za grijehe. To je sasvim realan i potreban osjećaj. I sveci su imali izražen osjećaj krivnje za svoje grijehe, i cijeli im je život bio neprekidna pokora za grijehe.

A ovi današnji modernistički "duhovni vođe", koji ljude "oslobađaju od osjećaja krivnje" su obični slijepci koji slijepce vode (Mt 15, 14). Oni ne znaju što rade.
Tome pogoduje i pokoncilska "nova liturgija" iz koje su uklonjeni skoro svi pokornički elementi. U "karizmatskim" je "susretima" (koji nerijetko imaju oblik zabave) to još i izraženije.

Iz istih krugova dolazi i ona velika zloupotreba gdje potpuno zdravim ljudima dijele sakrament posljednje pomasti, i to kolektivno u crkvi. A sve to dok stvarno bolesni ljudi, kojima zaista treba taj sakrament, najčešće umiru bez njega.

Trebamo stoga reći nešto i o tom sakramentu. Kome treba dijeliti sakrament posljednje pomasti odredio je još Firentinski koncil: "infirmus de cuius morte timetur" ("bolesnik za čiju bi se smrt bojalo"). Dakle, nemoćnik koji se zbog bolesti ili starosti nalazi u opasnosti od skore smrti.

Firentinski koncil nadalje određuje kako se taj sakrament treba dijeliti:

"...extrema unctio, cuius materia est oleum olivae per episcopum benedictum. Hoc sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet: qui in his locis ungendus est: in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem. Forma huius sacramenti est haec: 'Per istam unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, etc.' Et similiter in aliis membris. Minister huius sacramenti est sacerdos."

(*"...posljednje pomazanje, čija je materija maslinovo ulje blagoslovljeno od biskupa. Ovaj se sakrament ne treba dati osim onome o čijoj se* [skoroj] *smrti ima bojati: koga treba pomazati na ovim mjestima: na oči zbog vida, na uši zbog sluha, na nosnice zbog mirisa, na usta radi okusa ili govora, na ruke radi dodira, na noge radi koraka, na bubrege zbog naslade koja je ondje bila. Forma ovog sakramenta je ova: 'Ovim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin štogod si sagriješio vidom, itd.' I slično na drugim udovima. Služitelj ovoga sakramenta je svećenik."*)

Evo i odredbe Rimskog obrednika o sakramentu posljednje pomasti...

NASLOV V.

Glava I.

SAKRAMENAT POSLJEDNJEGA POMAZANJA.

Krist je Gospodin naredio sakramenat posljednjega pomazanja kao nebeski lijek, spasonosan nesamo duši nego i tijelu. Ako i nije on sam po sebi potreban kao sredstvo za spasenje, ipak ga ne smije nitko zanemariti. A treba ga opasno bolesnima dijeliti vrlo revno i brižljivo, i to, ako je moguće, još dok su posve pri pameti i razumu, da se i sami pridruže svojom vjerom i pobožnom voljom, dok budu pomazivani svetim uljem, pa tako prime obilatiju milost sakramenta.

2. U tom po općenitom običaju Crkve treba najprije paziti, da se bolesnicima prije posljednjega pomazanja podijele sakramenti pokore i Euharistije, ako dopusti vrijeme i bolesnikovo stanje.

3. Neka dakle župnik drži sveto bolesničko ulje u crkvi na čistu i pristojno urešenu mjestu u srebrnoj ili kositrenoj posudi. Neka ga brižljivo čuva pod ključem i neka svake godine spali staro, a zamijeni ga novim, koje biskup blagosiva na Veliki četvrtak, i neka se ne služi starim, osim u potrebi. Čim počne nestajati blagoslovljenoga ulja, neka se u nj, pa i ponovno, ulije neblagoslovljenoga maslinova, ali manje nego ima blagoslovljenoga.

4. Župnik mora zamoliti sveto ulje od svoga Ordinarija. A neka ga ne drži u kući osim radi potrebe ili drugoga pametna uzroka, s dopuštenjem Ordinarija.

5. A to se ulje može držati ili samo zase ili u pamuku ili u sličnoj stvari. Ali se k bolesnicima mnogo lakše nosi u pamuku, da se ne bi prolilo.

6. Ovaj sakramenat dijeli valjano svaki svećenik i samo on.

Redoviti je djelitelj župnik mjesta, u kojem boravi bolesnik, a u potrebi ili s dopuštenjem, barem pametno predmnijevanim, istoga župnika ili mjesnoga Ordinarija može svaki drugi svećenik dijeliti ovaj sakramenat.

7. Od redovitoga djelitelja traži pravednost, da podjeljuje ovaj sakramenat sam ili po drugom, a kad je potreba traži to ljubav od svakoga svećenika.

8. Posljednje se pomazanje može dati samo vjerniku, koji je došao k razumu, pa je u smrtnoj pogibli radi bolesti ili starosti.

U istoj se bolesti ovaj sakramenat ne može ponoviti, osim ako bolesnik primivši pomazanje ozdravi i zapadne u drugu životnu pogibao.

9. Kad se sumnja, je li bolesnik došao k razumu, je li doista u smrtnoj pogibli ili je li umro, neka se ovaj sakramenat podijeli pod uvjetom.

10. Ovaj se sakramenat ne smije podijeliti onima, koji tvrdokorno ustraju bez pokajanja u očitom smrtnom grijehu. Bude li se o tom sumnjalo, neka se podijeli pod uvjetom.

11. A bolesnicima, koji su ga zaiskali barem implicite, dok su bili pri sebi, ili bi ga vjerojatno bili zaiskali, premda su zatim i izgubili sjetila ili porabu razuma, neka se ipak dade bezuvjetno.

12. Ako se pak tko već dijeli s dušom, pa se je bojati, da bi mogao preminuti prije nego se dovrši pomazanje, neka se brzo pomaže. Počne se od onoga mjesta: Ovim svetim pomazanjem i t. d. kao dolje. Ako još ostane u životu, neka se reku izostavljene molitve, što se nalaze na svome mjestu.

13. Ako pak bolesnik premine, dok se pomazuje, neka svećenik dalje ne maže i nek izostavi spomenute molitve.

14. Ako sumnja, da li jošte živi, neka nastavi pomazanje izričući lik pod uvjetom i govoreći: Ako živiš, ovim svetim pomazanjem i t. d. kao dolje.

15. Ako se desi, da se bolesnik ispovjedi, pa mu se brzo približava kraj, moći će k njemu sa svetom Popudbinom ponijeti bolesničko ulje isti onaj svećenik, koji nosi presvetu Euharistiju. No ako ima drugi svećenik ili đakon, koji bi ponio sveto ulje, neka ga taj ponese; obučen u kotu neka potajno nosi sveto ulje za svećenikom, koji nosi Popudbinu. A kad bolesnik primi Popudbinu, neka ga svećenik pomaže.

16. A treba pomazati osobito pet dijelova tijela, što ih je dala priroda čovjeku kao oruđe za osjećanje, naime oči, uši, nosnice, usta i ruke. Ipak treba pomazati i noge, no to se mazanje nogu može izostaviti zbog svakoga pametna razloga. A izvan teške potrebe neka djelitelj pomazuje svojom rukom ne služeći se nikakvom spravom.

17. Ruke valja mazati svećenicima izvana a ostalim bolesnicima na dlanu.

18. Kad svećenik maže oči, uši i druge udove tijela, kojih ima po dva, neka pazi, da mažući jedan od njih ne izgovori lika sakramenta, dok ne pomaže obaju.

19. A ako je tko bez kojega uda, neka se pomaže dio, koji je tom udu najbliži, i neka se izgovaraju iste riječi.

20. A lik, kojim se kod ovoga sakramenta služi sveta Rimska Crkva, jest ona svečana molitva, što je upotrebljava svećenik za svako pojedino pomazanje, kad govori:

Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio gledanjem ili slušanjem i t. d. Amen.

21. A u prijekoj je potrebi dovoljno jedno pomazanje na jednom sjetilu, ili pravije, na čelu s ovim kraćim likom:

Ovim svetim pomazanjem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio. Amen.

Ostaje ipak dužnost dopuniti pojedina pomazanja, kao gore (br. 12.), kad prestane pogibao.

22. Kad više nemoćnika zajedno prima ovaj sakramenat, neka svećenik pojedinim bolesnicima dade križ da ga pobožno poljube, neka izmoli u množini jedamput sve molitve prije pomazanja, neka pojedine bolesnike pomaže s dotičnim likovima, a sve molitve iza pomazanja neka izmoli jednom u množini.

Glava II.

KAKO SE PODJELJUJE SAKRAMENAT POSLJEDNJEGA POMAZANJA.

Kad svećenik hoće da podijeli sakramenat posljednjega pomazanja, neka, koliko je moguće, dade kod bolesnika pripraviti stô, pokriven bijelim stolnjakom, te posudu, u kojoj je pamuk ili što slično podijeljeno u šest kugljica, da tim otare pomazane dijelove. Nek bude tu sredine kruha, kojom će otrti prste, i vode, kojom će svećenik oprati ruke; k tomu i svijeća, kojom će mu se svijetliti, dok bude mazao. Napokon će gledati, da se ovaj sakramenat služi što je moguće čistije i ljepše.

2. Onda će pozvati klerike ili poslužnike, ili barem jednoga klerika, da nosi križ bez kopljišta, blagoslovljenu vodu sa škropilom i Obrednik. Sam župnik uzme pristojno posudu sa svetim bolesničkim uljem, zatvorenu u svilenu torbicu ljubičaste boje. Neka ga nosi oprezno, da se ne bi prolilo. Treba li ići dalje ili možda i jahati ili je inače pogibao, da bi se ulje prolilo, neka posudu s uljem zatvorenu u torbicu ili tobolac objesi o vrat, kako je rečeno, da ga nosi lakše i sigurnije. Neka ide bez zvonjenja zvoncem.

3. Kada dođu do mjesta, gdje leži bolesnik, svećenik ulazeći u sobu reče:

R. Mir kući ovoj.

O. I svima, koji prebivaju u njoj.

4. Onda metne ulje na stô, te obučen u kotu s ljubičastom štolom pruži bolesniku križ, da ga pobožno poljubi. Nato križajući poškropi njega i sobu i nazočne blagoslovljenom vodom i govori antifonu: Poškropi me, Gospodine, i t. d. Ako se bolesnik ushtjedne ispovjediti, neka ga ispovjedi i odriješi. Neka ga zatim tješi blagim riječima, pa ako ima kada, neka mu ukratko štogod

spomene o moći i djelovanju ovoga sakramenta. A koliko zatreba, neka mu pokrijepi dušu i uzdigne nadu u vječni život.

5. Poslije reče:

R. Pomoć je naša u imenu Gospodina.
O. Koji stvori nebo i zemlju.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Unišla, Gospodine Isuse Kriste, u ovu kuću s ulaskom tvoga neznatnog sluge vječna sreća, božanski napredak, vedro veselje, plodna ljubav, vječito zdravlje. Nemali u ovo mjesto pristupa đavli, anđeli mira bili ovdje i nestalo iz ove kuće svake opake nesloge. Proslavi u nama, Gospodine, sveto ime svoje i blago ✠ slovi naše drugovanje. Posveti ulazak svoga neznatnog sluge ti, koji si svet i dobrostiv, i ostaješ s Ocem i s Duhom Svetim u vijeke vjekova. *O.* Amen.

Molimo i prosimo Gospodina našega Isusa Krista, da obilno blago ✠ slovi ovaj stan i sve, koji prebivaju u njemu, i da im dade dobroga anđela za čuvara i skloni ih, da mu služe razmatrajući čudesa njegova zakona. Odvratio od njih sve neprijateljske vlasti, izbavio ih od svakog straha i svake smetnje i udostojao se očuvati ih zdrave u ovom stanu. Koji s Ocem i s Duhom Svetim živi i kraljuje, Bog u vijeke vjekova. *O.* Amen.

Pomolimo se. Molitva.

Usliši nas Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože i dostoj se poslati svoga svetog anđela s nebesa, da čuva, krijepi, štiti, pohađa i brani sve,

koji prebivaju u ovom prebivalištu. Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

6. Ne dopušta li vrijeme, mogu se te molitve izostaviti dijelom ili sve. Zatim se po običaju izmoli općenita ispovijed latinskim ili pučkim jezikom, a svećenik kaže u jednini: Smilovao ti se i t. d. Oprošćenje ... tvojih podao ti i t. d.

7. Prije nego župnik počne mazati bolesnika, neka opomene nazočne, da se za nj mole. A gdje se bude dalo prema mjestu, vremenu i broju ili sposobnosti nazočnih, neka mole sedam pokorničkih psalama s litanijama svih svetih ili druge molitve, dok on služi sakrament pomazanja. Nato pruži desnu ruku nad bolesnikovu glavu i rekne:

U ime O ✠ ca i Si ✠ na i Duha ✠ Svetoga uništila se u tebi svaka đavolska sila polaganjem naših ruku i zazivanjem slavne i svete Bogorodice Djevice Marije, Njezina prečistoga zaručnika Josipa, svih svetih anđela, arkanđela, patrijarha, proroka, apostola, mučenika, priznavalaca, djevica i svih skupa svetih. Amen.

8. Onda umoči palac u sveto ulje te križajući maže bolesnika na ovdje označenim mjestima i govori na svakome mjestu ovako:

Kod očiju.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) gledanjem. Amen.

9. Iza svakoga pomazanja neka poslužnik, ako je zaređen, ili sam svećenik otare pomazana mjesta novom kuglicom pamuka ili čega slična pa to metne u čistu posudu i ponese poslije u crkvu, spali i baci pepeo u sakrarij.

Kod ušiju.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) slušanjem. Amen.

Kod nosnica.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) mirisanjem. Amen.

Kod usta na stisnute usne.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) kušanjem i govorom. Amen.

Kod ruku.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) ticanjem. Amen.

10. A pazi, da se svećeniku, kao što je rečeno, ne mažu ruke iznutra nego izvana.

Kod nogu.

Ovim svetim poma ✠ zanjem i svojim preblagim milosrđem oprostio ti Gospodin, štogod si sagriješio (-la) hodom. Amen.

11. No kako je rečeno, ovo se mazanje nogu može izostaviti iz svakog pametna uzroka.

12. Kad sve to svrši, otare svećenik palac sredinom kruha, opere vodom i obriše ubrusom. A vodu, kojom se oprao, i kruh neka u svoje vrijeme baci u sakrarij ili ako ga nema, u oganj. Onda reče:

Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast.

O. Nego izbavi nas oda zla.

R. Spasi slugu svoga (sluškinju svoju).
O. Bože moj, koji (koja) se ufa u te.
R. Pošalji mu (joj), Gospodine, pomoć iz svetišta.
O. I štiti ga (je) sa Siona.
R. Budi mu (joj), Gospodine, jaka tvrđa.
O. Protiv neprijatelja.
R. Ništa ne mogao neprijatelj protiv njega (nje).
O. Ni sin bezakonja ne naudio mu (joj).
R. Gospodine usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Gospodine Bože, ti si govorio po svojem apostolu Jakovu: Boluje li tko među vama, neka dovede svećenike Crkve, da mole nad njim i mažu ga uljem u ime Gospodnje, pa će pouzdana molitva spasiti bolesnika, Gospodin će mu olakšati, i ako je u grijesima, oprostit će mu se. Izliječi, molimo, Otkupitelju naš, milošću Duha Svetoga slabosti ovoga bolesnika (ove bolesnice), iscijeli njegove (njezine) rane, otpusti mu (joj) grijehe i odagnaj od njega (nje) sve boli duše i tijela te mu (joj) milosrdno povrati potpuno zdravlje iznutra i izvana, da ozdravi s pomoću tvoga milosrđa i oporavi se za prijašnje dužnosti. Koji s Ocem i s istim Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog u sve vijeke vjekova. *O.* Amen.

Pomolimo se. Molitva.

Pogledaj, molimo, Gospodine, na službenika svojega, (službenicu svoju) I., koji je obnemogao (koja je obnemogla) od bolesti svoga tijela, i okrijepi dušu, koju si stvorio, da se kaznama popravi i uvidi, da je tvojim lijekom ozdravio (-la). Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

Pomolimo se. Molitva.

Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože, koji ulijevaš u bolesno tijelo milost svoga blagoslova i s velikom blagošću čuvaš svoje stvorenje, na zaziv tvoga imena dobrostivo pomozi svoga službenika (svoju službenicu), oslobodi ga (je) od bolesti, obdari zdravljem, desnicom ga (je) svojom uzdigni, krepošću ojači, moću zaštiti i povrati svetoj Crkvi svojoj u potpunu željenom dobru stanju. Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

13. Na kraju, već prema osobi, moći će ukratko dati spasonosne opomene, koje će pokrijepiti bolesnika za smrt u Gospodinu i ojačati ga, da suzbije đavolske napasti.

14. Napokon neka ostavi pred njim blagoslovljenu vodu i križ, ako ga nema, da na nj često pogleda i po svojoj ga pobožnosti cjeliva i grli.

15. Neka također opomene ukućane i poslužnike bolesnikove, da zovu odmah samoga župnika, ako se bolest pogorša ili se bolesnik počne dijeliti s dušom. Taj će umirućega pomoći i preporučiti Bogu njegovu dušu. Ali ako je smrt blizu, neka svećenik prema propisu preporuči dušu Bogu prije nego ode.

16. A kako treba pohađati bolesnike i starati se za njih, pomagati umirućima i preporučivati im dušu te ih pokopati, to se sve određuje dolje svako na svome mjestu.

Prebendari - "biznismeni"?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/prebendari-biznismeni.html

Prije dva mjeseca pokušao sam na temelju spisa Baltazara Adama Krčelića pokazati što bi zapravo trebali raditi zagrebački kanonici i prebendari: ***Dužnosti kanonika i prebendara - neprekidni božanski oficij u katedrali***.

Na kraju tog teksta postavio sam sljedeću tezu i pitanje:

> "Danas zagrebačka katedrala u 90% vremena služi kao razgledavalište za turiste, koji se nerijetko ponašaju neprimjereno i sablažnjivo. Nekadašnji dom molitve postao je kuća trgovačka. Što danas rade kanonici? Što rade prebendari? Čime se ti ljudi bave?"

Čime se oni bave, pokazala je nedavna afera sa crkvenim zemljištem, koja puni novinske naslovnice. Sekularni mediji, naravno, senzacionalistički potežu pitanje novca, vrijednosti sklopljenih poslova i slično.
Ali, vjernike bi trebalo zanimati jedno drugo pitanje: Kako je zbor prebendara izgubio svoj identitet?
Zar je svrha prebendara da budu nekakvi poduzetnici?

Zbor prebendara je institucija kojoj je prvotna svrha da liturgija u katedrali bude što je moguće dostojnija, ljepša i veličanstvenija.
Reforme nakon II. vatikanskog koncila, koje su liturgiju razvodnile i "pojednostavile" do krajnosti (tj. banalizirale), nužno su morale dovesti do posvjetovnječenja prebendara.

Zašto se novinari ne pitaju: Kako to da prije Drugoga vatikanskog koncila nije bilo ovakvih afera?
Odgovor je jednostavan: Jer su tada prebendari i kanonici morali u katedrali svaki dan otpjevati cijeli dnevni časoslov, u cijelom tradicionalnom opsegu - od matutina do kompletorija.
Nisu se ni stigli baviti svjetovnim poslovima.

Zbog pokoncilskih liturgijskih reformi, stare institucije poput Zbora prebendara izgubile su svoju svrhu. Postale su same sebi svrha.

Dvije najvažnije obveze klerika - celibat i časoslov

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/dvije-najvaznije-obveze-klerika-celibat.html

Mađarski biskup Ágoston Roskoványi (1807.-1892.) napisao je ogromno djelo u sedam svezaka pod nazivom ***"Coelibatus et breviarium, duo gravissima clericorum officia"*** (1861.-1875.), u kojem je detaljno iznio sve što su sveti oci, naučitelji i crkveni koncili kroz sva stoljeća pisali o kleričkom celibatu i obvezi časoslova.

To je vjerojatno najdetaljnije djelo o ovoj temi ikada napisano. Danas ih možete naći na Google Books, dovoljno je da napišete naslov u pretražnik.

Nakon što je iznio sve dokumente na vidjelo, biskup Roskoványi je mogao zaključiti (kako piše u predgovoru prvog sveska) da su doista za klerike celibat i časoslov dužnosti "strictissime obligantes" (najstrože obvezujuće).

Što se tiče celibata, trebamo istaknuti kolika je njegova vrijednost. Pa i oni koji slabo poznaju kršćanstvo, primijetili su da kršćanska vjera uzvisuje djevičanstvo. Koliko god naša vjera cijeni ženidbu, trebamo reći da ona daleko više cijeni djevičanstvo.

Tridentski koncil je čak udario anatemom na sve koji bi tvrdili suprotno (s. 24., c. 10.):

> "Si quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis vel coelibatus, et non esse melius ac beatius manere in virginitate aut coelibatu, quam iungi matrimonio: anathema sit."
>
> ("Ako netko kaže da bi ženidbeni stalež trebalo staviti ispred staleža djevičanstva ili celibata, te da nije bolje ostati u djevičanstvu ili celibatu nego sklopiti ženidbu, neka bude proklet.")

To je jedna od odlika koja katoličku vjeru toliko razlikuje od svih krivih vjera, koje ne samo da ne uzdižu ideal djevičanstva, nego dopuštaju seksualnu raskalašenost.
Tako islam dozvoljava mnogoženstvo i priležništvo, kao i ostale poganske religije.
Po bludnosti su poznate i heretičke sekte. Protestantizam je nastao u Lutherovoj raskalašenosti - koji se, prekršivši redovničke zavjete, oženio za otpalu časnu sestru.
U preljubu je također nastala i anglikanska sekta (razvod kralja Henrika VIII.).

Još prije biskupa Roskoványija, naš je kardinal Juraj Haulik često govorio o ovoj temi. Tako Haulik u svojim korizmenim porukama za 1852. godinu, propovijedajući na starom kajkavskom narječju, kaže puku sjeverozapadne Hrvatske:

> "Istina je, dakle, da je krepost čistoće po veri i Cirkvi katoličanskoj donešena na taj svet, i po tom človečansko pokolenje oslobođeno od kuge razvuzdanosti i bludnosti. A ta zasluga Cirkve naše je od tim vekše cene, čim je stalnije, da ta slava jedino nju ide tija od postanka sveta, čez sva človečanska pokolenja. Ar kakov je glede toga pri starodavnih narodih bil stališ? To smo već videli s onih, koja sem malo predi napomenul. To isto valja i od sadašnjih poganinov; pri kojih naime i sad još obstoji mnogoženstvo, i ostale s tim naravno skopčane i čistoći protivne zloće ladaju. Ali i Mahomed, akoprem je knjigu sv. Evangeliah imal pri rukuh, dok je svoj krivi verozakon osnoval; vendar je daleko zaostal od kreposti čistoće; to nas zadosta vuči vnožina ženskih, koje je na službu svojih pohotnostih sobom svadjal; to nas vuči i dan današnje nečisto deržanje njegovih sledbenikah. Ali ni kerstjanske sledbe, koje su odpale od katoličanske vere, nisu bile vu tom vnogo srećneše. Naj bude dosta za sve napomenuti istoga Luthera, koj si baš ništa nije činil stoga, da s verolomnom opaticom svatbu služi, i tak dvojverstnu svetoskvernost počini, prekeršivši i duhovnički svoj red i svetčano izrečeni redovnički zagovor. Čemu se ravno vu ostalom nigdo ne bude vnogo čudil, ak se spomene, da su odmetniki i razkolniki Cirkve navek neprijateljski se pokazali proti kreposti čistoće."

A sad da kažemo par riječi o povezanosti obveze kleričkog celibata s obvezom molitve časoslova. O tome je također kardinal Haulik pisao u nekoliko navrata.

Najjednostavnije rečeno, oženjen čovjek koji ima djecu, jednostavno ne bi stigao svaki dan izmoliti časoslov (u onom pravom tradicionalnom opsegu).
Kardinal Haulik bi rekao: "Kako da netko moli brevijar dok oko njega djeca vrište?"
Logično je stoga da i sama obveza časoslova traži od klerika samotan život, bez obitelji.

Haulik je na sedamdesetnicu 1843. poslao svim svećenicima Zagrebačke biskupije okružnicu o časoslovu, kojom se obračunao s onima koji su si htjeli "olakšati" ovu obvezu. Takve on bez ustručavanja naziva "ljudima željnim novotarija" ("homines rerum novandarum cupidi"). Hauliku je potpuno jasno da je motiv onih koji se žele osloboditi od časoslova - čista lijenost, acedija, "acediosa animi dispositio".

Upravo je zato poslao ovu poruku, da ohrabri malodušne i potakne sve svećenike da što revnije mole časoslov, znajući da o tome uvelike ovisi i uspjeh njihovog pastoralnog rada.

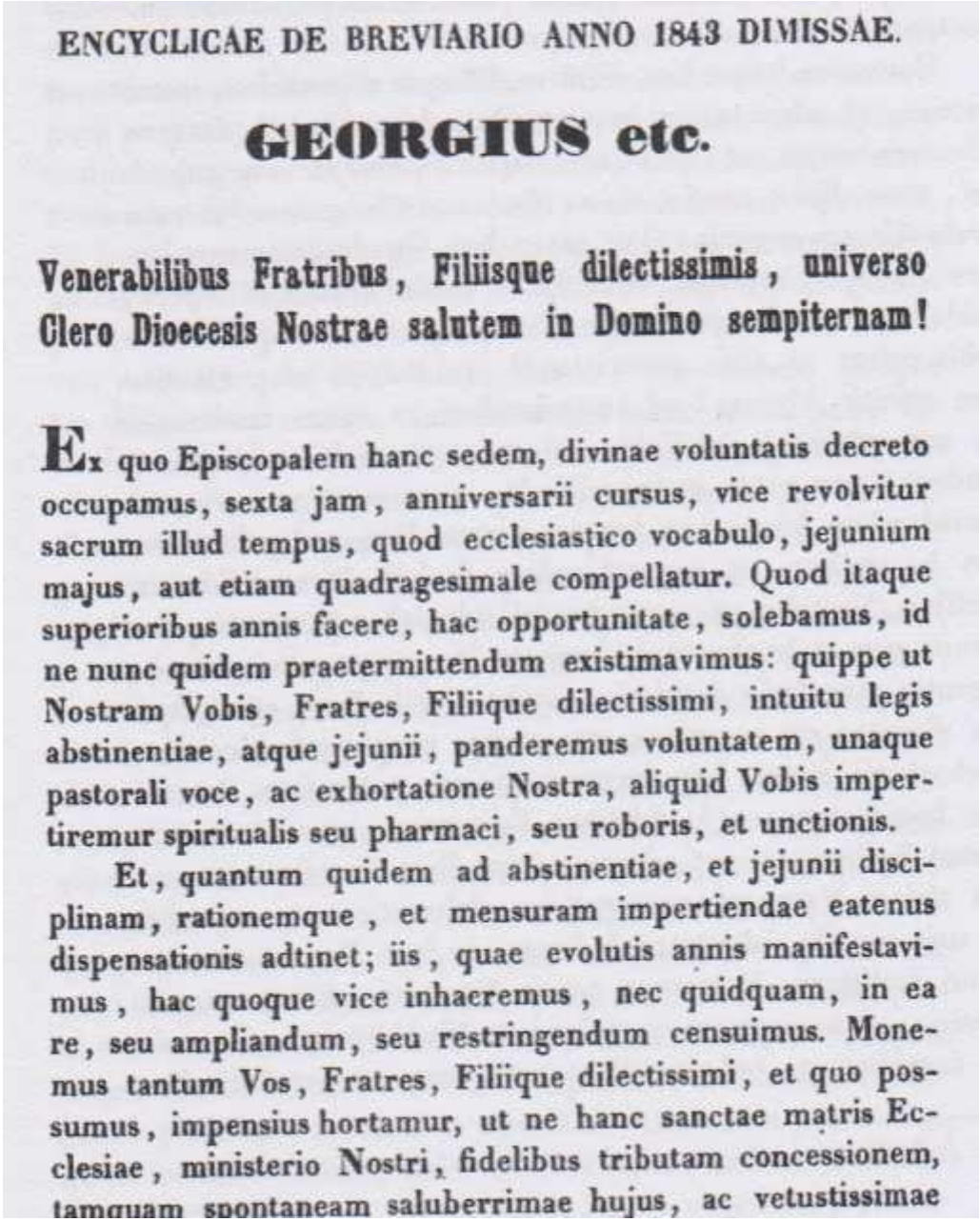

ENCYCLICAE DE BREVIARIO ANNO 1843 DIMISSAE.

GEORGIUS etc.

Venerabilibus Fratribus, Filiisque dilectissimis, universo Clero Dioecesis Nostrae salutem in Domino sempiternam!

Ex quo Episcopalem hanc sedem, divinae voluntatis decreto occupamus, sexta jam, anniversarii cursus, vice revolvitur sacrum illud tempus, quod ecclesiastico vocabulo, jejunium majus, aut etiam quadragesimale compellatur. Quod itaque superioribus annis facere, hac opportunitate, solebamus, id ne nunc quidem praetermittendum existimavimus: quippe ut Nostram Vobis, Fratres, Filiique dilectissimi, intuitu legis abstinentiae, atque jejunii, panderemus voluntatem, unaque pastorali voce, ac exhortatione Nostra, aliquid Vobis impertiremur spiritualis seu pharmaci, seu roboris, et unctionis.

Et, quantum quidem ad abstinentiae, et jejunii disciplinam, rationemque, et mensuram impertiendae eatenus dispensationis adtinet; iis, quae evolutis annis manifestavimus, hac quoque vice inhaeremus, nec quidquam, in ea re, seu ampliandum, seu restringendum censuimus. Monemus tantum Vos, Fratres, Filiique dilectissimi, et quo possumus, impensius hortamur, ut ne hanc sanctae matris Ecclesiae, ministerio Nostri, fidelibus tributam concessionem, tamquam spontaneam saluberrimae hujus, ac vetustissimae

Haulik daje dobar pregled starih crkvenih odredaba o obvezi časoslova. A da izbije izgovor iz usta onih koji kažu da imaju previše posla da bi molili časoslov, Haulik navodi primjere velikih svetaca - sv. Karla Boromejskog, sv. Franje Saleškog, sv. Roberta Bellarmina itd. - koji uz sav svoj rad, nikada nisu propuštali izmoliti časoslov.

Napokon, časoslov je i bedem koji štiti klerike od posvjetovnječenja. Prisiljava ih da tijekom dana više razmišljaju o nebu, nego o zemlji. Spriječava ih u bavljenju ispraznostima ovoga svijeta (novine, televizija, sport...).

Haulik je znao da bi se bez časoslova, klerici brzo poveli za duhom ovoga svijeta. Časoslov u svom pravom, tradicionalnom obliku, predstavlja važan dio identiteta klerika. Završavam sa zahtjevom koji veliki kardinal upućuje svojim svećenicima: "neka vam duša žeđa za blagom koje niti rđa nagriza, niti kradljivci potkapaju, niti moljci proždiru".

Čemu su služile te crkve?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/cemu-su-sluzile-te-crkve.html

TEMELJI CRKVE GOSPE OD OTOKA

Starohrvatske crkve sv. Marije i sv. Stjepana na Otoku u Solinu otkrio je don Frane Bulić 1898. i 1930. god., na temelju pisanja srednjovjekovnog splitskog kroničara Tome Arhiđakona (1200.-1268.).

Naime, Toma Arhiđakon na kraju 16. poglavlja svog djela *Historia Salonitana*, govoreći o splitskom nadbiskupu Lovri (1059.-1099.), napisao je i ove riječi:

"His temporibus celebrata fuit synodus in civitate Nonensi sub Ioanne cardinali Apostolicae Sedis legato, ubi proclamationem faciente Laurentio Archiepiscopo illustris vir Demetrius cognomento Suinimir, rex Chroatorum, restituit ecclesiae sancti Domnii ecclesias sancti Stephani et sanctae Mariae in Salona cum omnibus earum bonis. Has siquidem ecclesias aedificavit et dotavit quaedam Helena regina, donans eas Spalatinae sedi iure perpetuo possidendas. Quae ob reverentiam regalium sepulcrorum concessae fuerant quibusdam regularibus ad tempus, qui assidue in eis officiorum ministeria exercebant. Ibi namque magnificus vir Cresimirus rex, in atrio videlicet basilicae sancti Stephani tumulatus est cum pluribus aliis regibus et reginis."

(*"U ovo vrijeme održana je sinoda u gradu Ninu pod kardinalom Ivanom, poslanikom Apostolske Stolice, gdje je po proklamaciji nadbiskupa Lovre, odlični muž Dmitar zvani Zvonimir, kralj Hrvata, vratio crkvi svetoga Dujma crkve svetoga Stjepana i svete*

Marije u Solinu sa svim njihovim dobrima. Ove je, naime, crkve izgradila i dotirala neka Jelena kraljica, darujući ih Splitskoj stolici da ih posjeduje vječnim pravom. Koje su radi poštovanja kraljevskih grobova predane nekim redovnicima na vrijeme, koji su u njima neprestano obavljali službe oficija. Ondje je, naime, odlični muž Krešimir kralj pokopan, u atriju bazilike svetoga Stjepana, sa mnogim drugim kraljevima i kraljicama.")

Ovo su dobro poznate stvari svima koji se zanimaju za hrvatsku povijest, pa ne trebam detaljnije o tome objašnjavati.
Nego, zadržimo se malo na liturgijskim podacima koje nam pruža Toma Arhiđakon.
On kaže da su te crkve "concessae fuerant quibusdam regularibus" ("predane bile nekim redovnicima").
Što je bio zadatak tih redovnika? Prema Tomi, oni su "assidue in eis officiorum ministeria exercebant" ("postojano u njima obavljali službe oficija").
A zašto? Razlog je "ob reverentiam regalium sepulcrorum" ("radi poštovanja kraljevskih grobnica"), jer su tamo bili pokapani hrvatski kraljevi.

Izvjesno je da je Toma Arhiđakon osobno vidio tamošnju situaciju na vlastite oči, jer su te crkve tamo stajale sve do početka 16. stoljeća, kad su ih srušili Turci.

Crkvenim povjesničarima za oko je zapela Tomina tvrdnja da su redovnici u tim crkvama obavljali oficij "assidue" (postojano, neprekidno, neprestano, marljivo, revno, bez prestanka...).

Još je isusovac Daniele Farlati u 18. stoljeću postavio tezu da se u tim crkvama obavljao neprekidni danonoćni oficij kod kraljevskih grobova, slično kako je bilo u kraljevskim crkvama drugih europskih zemalja.

Običaj neprekidnog oficija je inače nastao kod jedne grane monaha na Istoku, koje su zvali "akoimetoi" (**Ακοίμητοι**), što otprilike znači "nespavači", "ljudi bez sna" - jer su danonoćno molili. Na Zapadu su poznati pod latiniziranim nazivom "acoemetae".
Oni su tako rasporedili vrijeme kroz cijeli dan i noć, da kad bi jedni redovnici prestali moliti, drugi bi započeli - i tako molitva nikada nije prestajala.
Ovaj su običaj preuzeli neki benediktinci, posebno oni koji su djelovali u kraljevskim crkvama. Kraljevi su, naime, željeli da se nakon njihove smrti neprekidno moli za njihove duše.

Farlati tvrdi da je tako bilo i u ovim starohrvatskim crkvama, te ovako razvija svoju tezu u ***Illyricum sacrum*** (tom. III., str. 156.):

"Helena regina, uxor alicuius e regibus Chrobatiae superiorum aetatum, et Spalatensi Ecclesiae iure perpetuo possidendam tradiderat. In alterius vestibulo sive atrio constituta erant sepulcra regum Chrobatiae; nam leges antiquae locum sepulturae intra aedes sacras vel ipsis regibus dare vetabant. Itaque in atrio sancti Stephani Cresimirum regem, itemque plures alios ante illum reges et reginas conditas ferunt. Sed tempore procedente acciti sunt monachi ex Benedictina familia, qui aedes utriusque

procurationem susciperent, simulque rei divinae ac psalmodiae more rituque acoemitarum assidue operam darent, atque ad regia sepulcra pro expiandis animis regum Chrobatiae diurnis et nocturnis precationibus vacarent."

(*"Jelena kraljica, žena nekoga od kraljeva Hrvatske prethodnih stoljeća, predala ih je Splitskoj crkvi pravom vječnog posjedovanja. U jednoj* [crkvi] *u predvorju ili atriju nalazili su se grobovi kraljeva Hrvatske; naime, stari su zakoni zabranjivali čak i kraljevima da se pokapaju unutar samog svetišta. I tako je u predvorju svetoga Stjepana pokopan kralj Krešimir, a isto tako i mnogi drugi kraljevi i kraljice prije njega. Ali, protekom vremena, dozvani su redovnici iz benediktinske obitelji, koji su dobili brigu za oba hrama, i istovremeno su se dali na neprestano obavljanje božanske službe i psalmodije po običaju i obredu acemeta, i kod kraljevskih su grobova za iskupljenje duša kraljeva Hrvatske nastojali dnevnim i noćnim molitvama."*)

Ovu je temu dotaknuo i don Lovre Katić u svom radu Zadužbine hrvatske kraljice Jelene (1955.). Jedno poglavlje njegovog rada nosi naslov "Čemu su služile te crkve".

ČEMU SU SLUŽILE TE CRKVE

Za crkvu sv. Stjepana znamo po Tomi Arciđakonu, a i po samoj njezinoj formi jasno je, da je grobišna crkva. To svatko priznaje.

Čemu je služila druga crkva, sv. Marija, nitko se nije tim pitanjem pozabavio. Crkva sv. Marije bila je za svoje doba najveća u Hrvatskoj, a i najuglednija po svojoj arhitekturi. To hoću najprije da istaknem. Drugo, kralja kruni redovno, osim izuzetnih slučajeva, prvi crkveni dostojanstvenik u državi. – Treće, kralj se kruni na teritoriju svoje kraljevine. Četvrto, na Zapadu opaža se pojava, da se kraljevi najradije pokapaju ondje, gdje se i krune, što je plod srednjovjekovne mistike i uvjerenja o ništavosti i najvećega ljudskog dostojanstva.

Sada primijenimo sve to na Gospu od Otoka!

Po svojoj veličini i formi ona je bila najprikladnija, da u X. stoljeću bude krunidbena bazilika hrvatskih kraljeva. – Prvi crkveni dostojanstvenik u Hrvatskoj bio je nadbiskup splitski, jer je nosio naslov Primas Dalmatiae et Croatiae. On je bez sumnje imao kruniti hrvatskoga kralja, to je njegovo neprikosnoveno pravo, koje je on sačuvao i onda, kad je nestalo narodne dinastije. Tako kad je ugarsko-hrvatski kralj Emerik krunio svoga sina Ladislava, pozvao je splitskoga nadbiskupa Bernarda, da ga kruni za hrvatskoga kralja, kao što će ga kaločki nadbiskup kruniti za ugarskoga.[57] Naravno Zvonimira su krunili papini poslanici, ali i tu je splitski nadbiskup Lovrinac igrao glavnu ulogu.

Hrvatski kralj kruni se na hrvatskom teritoriju, a za to je najprikladniji Solin, jer je na hrvatskom zemljištu, slavan u prošlosti, u blizini Splita, sjedišta primasa, koji kruni kralja. I samo krunjenje Zvonimira u Solinu svjedoči za ovu tvrdnju da je logična.

Kraljevski grobovi u neposrednoj blizini krunidbene bazilike dobro pristaju srednjovjekovnom vjerskom naziranju. Kraljica Jelena nije ništa novo učinila. Karlo Veliki pokopan je u Aachenu, gdje je bio i krunjen. Jednako su engleski kraljevi imali svoje grobnice u Westminsteru, gdje su primali kraljevsku krunu. Ugarski kraljevi krune se u Stolnom Biogradu, a tu su i njihove grobnice.

Krunidbene formalnosti toliko su bile važne, da bez njih i sama krunidba ne vrijedi, a jesu li one izvršene, priznavao se kraljem i onaj, koji inače nije imao sva prava na krunu.

Tako su poslije smrti njemačkog kralja Henrika VI. protivnici roda Hohenstaufenskoga izabrali protiv Filipa Švapskoga Welfovca Otona IV. Premda protivkralj Oton nije bio ravan po nasljednom pravu Filipu, ipak, jer je bio okrunjen u Aachenu od kölnskoga nadbiskupa, dakle u nadležnom mjestu od nadležnog crkvenog dostojanstvenika, imao je nade za valjanost svoga izbora i krunjenja.[58]

Franački kraljevi krune se u Reimsu i kod krunidbe za mise postavljaju se na oltar moći sv. Stjepana, što dolazi od značenja imena Stefanos – vijenac, kruna. Krunidbeno je mjesto rimsko-njemačkih careva Rim. Toma ističe, da su redovnici čuvali kraljevske grobove i u crkvama »assidue officiorum ministeria exercebant«. Je li Toma time označio »laus perennis«, molitvu, koja se ne prekida ni danju ni noću? Ti monasi »Akoimetoi« bizantinska su ustanova, a utjecaj je Bizanta porastao u Hrvatskoj baš u doba kraljice Jelene. No jedna vrsta akoimetoja javlja se i u Njemačkoj »fratres sedium«, koji mole u Speyeru kod kraljevskih grobnica. U Solinu su mogli imati svoje regule po uzoru na bizantinske akoimetoje, ali i neki benediktinski samostani uveli su »laus perennis«, na pr. u Remiremontu, Luxeilu, Saint Riquieru,[59] pa su i solinski benediktinci mogli imati svoj uzor kod zapadne braće.

Na kraju, moram spomenuti i natpis sa sarkofaga kraljice Jelene koji je tamo pronašao don Frane Bulić.

Kako je natpis znatno oštećen, bilo je teškoća u njegovom čitanju. Ovdje don Lovro ističe da je za razumijevanje nekih riječi potrebno poznavanje stare latinske Vulgate, posebno psalama, po kojima su srednjovjekovni redovnici učili latinski jezik.

ANALIZA NATPISA

Natko Nodilo odmah je uočio važnost natpisa kraljice Jelene, kad je rekao Buliću: »Imate tri imena i godinu, lako ćete ostalo ispuniti«.[10]

Natpis je prvi iskoristio Šišić u svojoj raspravi »Genealoški prilozi o hrvatskoj narodnoj dinastiji«, kojom je utvrdio redoslijed hrvatskih kraljeva iz Trpimirove porodice.[11]

Sadržaj je natpisa, uglavnom siguran, jedino se neke pojedinosti, koje nisu od presudne važnosti, mogu mijenjati. Tako zbog tih imamo nekoliko čitanja, koja se ipak u bitnim pitanjima slažu.

Bulić je sam nešto mijenjao svoje prvo čitanje, a jednako je učinio i Šišić. Bulićevo čitanje ovako glasi:

(In hoc t)umulo q(ui)escit Helena fa(mula Dei)
(Quae fui)t ux(o)r Mihaeli regi mater(que) Stefani r(egis)
Quae deliciis renuit regni VIII idus m(ensis) oct(obris)
(Quae) hic or(dinata f)uit an(no) ab incarna(tio
Ne Dni) DCCCCLXXVI i(nd IV) cicl(o lun V ep)XVII (cic
Lo sol) V (con)currente VI Istaque vivens fu
(it)regn(i) mater fit pupillorum tutorq(ue) viduarum Icque
Aspicie(n)s vir anime dic miserere Deus[12]

Kasnije je Bulić primio Šišićevo čitanje: mjesto »famula Dei« »famosa«, ali je zadržao svoje »deliciis renuit regni« protiv Šišićeva »habenas tenuit regni«.[13]

Šišić je unio neke inačice u Bulićevo čitanje, pa po njemu ovako glasi natpis:

(In hoc t)umulo quiescit Helena famo(sa)
(Quae fui)t uxor Mihaeli regi materque Stefani r(egis)
(Habenasque t)enuit regni. VIII idus m(ensis oct(obris obiit
In pac)e. Hic or(dinata) fuit an(no) ab incarna(tio
ne dni) DCCCCLXXVI ind. IV cicl(O) L(un) V (ep) XVII (cic)
(lo sol) V lun V (con)currente VI. Istaque vivens
Fu(it) regn(i) mater fit pupillorum tutor(que) viduarum. Icque
Aspiciens vir anime dic miserere Deus.[14]

Bulićevo čitanje u hrvatskom prijevodu ovako glasi:

U ovom grobu počiva Jelena službenica Božja, žena kralja Mihajla, a majka kralja Stiepana, koja se odreče sjaja prijestolja dne 8. mjeseca oktobra, a ovdje bi pokopana godine od upućenja Gospodinova 976., četvrte indikacije, cikla mjesečnog petoga, epakte sedamnaeste, cikla sunčanoga petoga, dana petoga, koji pada sa šestim (petak). Ona, koja je za života bila kraljevstvu majka, postade majkom sirota i zaštitnicom udovica. Ovamo pogledavši, čovječe, reci: Bože, smiluj joj se duši![15]

Šišićev tekst u hrvatskom glasi:

U ovom grobu počiva slavna Jelena, žena kralju Mihajlu i mati Stjepana kralja, koja je bila vladarica. Dne 8. oktobra umrije u miru. Ovdje bi sahranjena godine od upućenja Gospodnjega 976. Ostalo ostaje kao u Bulića.[16]

Još je neke ispravke unio Barada većinom kalendarske naravi. Kao njegovo konačno čitanje možemo uzeti ono, koje dao u Hrvatskoj povijesti za VIII. razred godine 1941.:

(In hoc t)umulo quiescit Helena famo(sa quae fui)t uxor Mihaeli regi materq(ue) Stefani r(egi habenasque t)enuit regni. VIII Idus m(ensis) oct(obris obiit in pac)e. Hic or(dinata fu)it an(no) ab incarna(tione Domini) DCCCCLXXVI ..... ciclo... (epacta) XVII... lun ... V... (C)urrente VI. Istaque vivens fu(it) regni mater, fit pupillor(um) tuto(rque) viduar(um). Icque aspiciens vir, anime dic, miserere Deus. Barada daje svoj prijevod: U ovom grobu počiva Jelena slavna, koja je bila žena kralja Mihajla i majka Stjepana kralja te upravljala kraljevstvom. Osmoga mjeseca listopada preminu u miru. Ovdje bi pokopana godine utjelovljenja Gospodnjega 976 .... cikla .. epakte XVII .. konkurente(?) VI. I ona, koja je za života bila majka kraljevstva, posta zaštitnica siročadi i udovica. I ovdje pogledavši, čovječe, reci: Bože, smiluj se duši.[17]

I Šišić i Bulić mijenjali su svoje čitanje, a i Barada povodeći se za ovom dvojicom nije iskoristio svoje kalendarske ispravke njihovih čitanja, o čemu će biti kasnije govora. Lakune natpisa mogu se različito popuniti i tumačiti raznim domišljanjem i kombiniranjem, no jezgra je posve jasna: tri kraljevska imena, Jelena, Mihajlo-Krešimir i Stjepan-Držislav, a zatim godina pokopa Jelenina 976.

Uz ovo sigurni su podaci o njezinu blagodarnom socijalno-karitativnom djelovanju i mudrom upravljanju kraljevstvom: Istaque vivens fuit regni mater, fit pupillorum tutorque viduarum.

Radi ovih vrlina nazvana je »Famosa«. U doba građanskoga rata zbog borbe za prijestolje između njezina muža Krešimira II i brata mu Miroslava poslije smrti oca im Krešimira I (945.) morala su biti burna vremena, ali i u to nesretno vrijeme Jelena svojim radom ublažuje nevolje kraljevstva i postaje majkom kraljevstva i zaštitnicom onih, koji u takvim vremenima najteže stradaju, a to su siročad i udovice. Ja bih dapače još pošao korak dalje i stavio novu kombinaciju za popunjenje one lakune, koju Bulić popunjuje izričajem »deliciis renuit regni«, a Šišić s »habenas tenuit regni«. U vezi sa čitavim sadržajem teksta posve bi prikladno bilo, da se ta lakuna popuni ovako: »Pacemque obtenuit regni«. S tim bi dobro bilo u vezi ono »Ista que fuit regni mater fit pupillorum tutorque viduarum.« Natpis veliča njezine vrline i u upravljanju državom i u privatnom socijalnom djelovanju, pa po tim

vrlinama ona postaje i slavna i majka kraljevstva. Ne mora to značiti, da je ona samostalno vladala, kako uzima Šišić, već je sve to mogla postići i svojom blagom dušom, pomirljivim postupkom i ženskom nježnošću. Ako se ne prima ova dopuna, onda bih svakako prije uzeo Bulićevu nego Šišićevu, ali bih dao drukčiji smisao onom pasusu »deliciis renuit regni« od onoga, koji mu Bulić daje.

Šišić na osnovu leksikografije odbija Bulićevu dopunu. Za Šišića glagol renuere ne znači odreći se nečega, što posjeduješ, već odbiti ili otkloniti nešto ponuđeno.[18]

Kod određivanja značenja ovoga glagola treba potražiti analogiju u Vulgati, po kojoj su samostanci u srednjem vijeku učili latinski, osobito po psalmima. U psalmu 76. treći stih glasi: Renuit consolari anima mea – Duša moja odbila, da se utješi. Po nastavku psalma, koji govori o prošlim čudesima u korist Izraela, po čemu bi psalmista mogao tražiti utjehu, ali je odbija, renuit consolari, može taj glagol značiti i odbijanje onoga što se posjeduje ili se ima pravo na to. Divković tumači renuere – odbiti, ne primati, ne odobravati. Forcelini prevodi renuere-rifiutare, far cenno di no, dakle odbaciti.[19] Naravno renuere u smislu, koji mu daje Bulić: odreći se prijestolja, teško se može uzeti, ali ne treba ga u tome smislu ni uzimati.

Ja držim, da glagol renuit ne znači, da se Jelena odrekla prijestolja, već je pisac natpisa htio nešto drugo istaći kao kreposť Jeleninu, a to je, da je ona i na kraljevskom dvoru odrekla se svih uživanja, koje je mogla imati kao kraljica. One udobnosti, koje joj je nudio dvorski život, ona je odbila – renuit deliciis regni. U srednjem vijeku ima mnogo takvih primjera. Za sv. Francisku Rimsku životopisac njezin piše: illecebras mundi respuens. U životu sv. Margarite, škotske kraljice, čita se: Inter regales delicias corpus vigiliis macerans. Ako se primi Šišićeva dopuna, onda se u natpisu četiri puta ističe Jelenino kraljevsko dostojanstvo: Žena jednog, a majka drugoga kralja, majka kraljevstva i držala je uzde kraljevstva; to je pleonazam. Uzmemo li Bulićev tekst po mome tumačenju, onda bi bio ovaj logički redoslijed misli: Jelena je bila žena Mihajla kralja, a majka Stjepana kralja, pa ipak se odrekla slasti i užitka na dvoru, ne mareći za njih, pa ona majka kraljevstva – ili kralja – postala je majka sirota. Zato neka putnik reče: Bože smiluj joj se duši!

Ako se dopuni, kako ja predlažem: pacem obtenuit regni, onda smisao logički ovako teče: Jelena je slavna, jer je bila žena jednoga, a majka drugoga kralja, jer je uvela mir u kraljevstvu i napokon ublažila nevolje bijednika. Zato je zaslužila, da joj rečeš i t. d.

Onaj izričaj: mater fuit regni ne mora se uzeti kao da ističe, da je bila majka kraljevstvu, jer to odmah poslije tih riječi pisac natpisa kaže, nego može se razumjeti, da hoće da postavi antitezu: bila je majka kraljeva, a postala je zaštitnica sirota i udovica.

Provedba odluka Tridentskoga koncila - na primjeru Šibenske biskupije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/01/provedba-odluka-tridentskoga-koncila-na.html

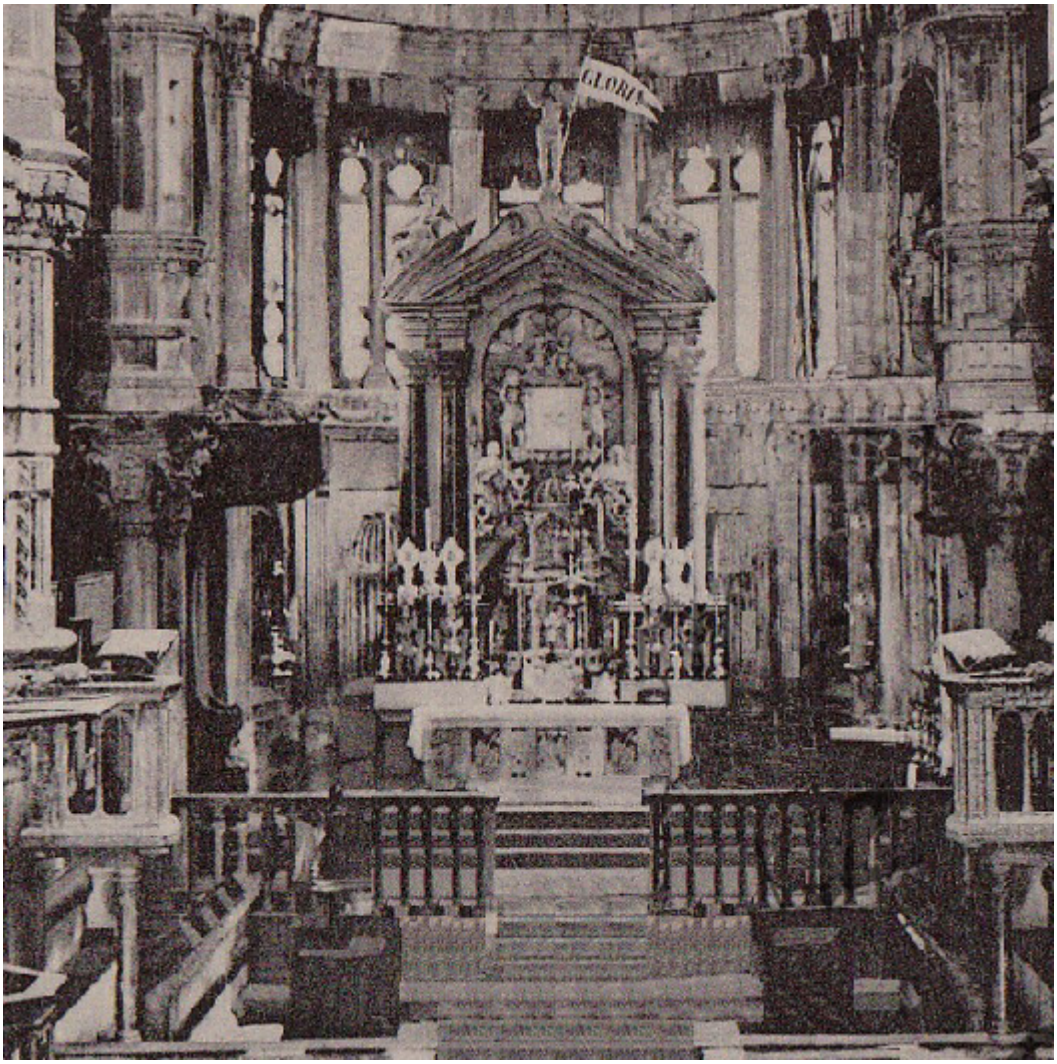

Glavni oltar u šibenskoj katedrali

U godinama nakon Tridentskog koncila, pojedini su hrvatski biskupi sazivali mjesne sinode radi provođenja saborskih odluka u djelo. Zaključke tih sinoda objavio je Farlati u svom djelu ***Illyricum sacrum***, prema redu kako u kojem svesku dolazi koja biskupija.

Kad čitate te zaključke postane vam jasno kolika je razlika između Tridentskog koncila i Drugoga vatikanskog koncila. I zapravo, shvatite što to toliko razlikuje Drugi vatikanski koncil od svih ostalih koncila Crkve.

Svi su koncili (osim II. vatikanskog) tražili jačanje discipline, strogo pridržavanje pravila, jedinstveno poučavanje kršćanskog nauka i nadasve dogmatsku jasnoću. Nasuprot tome, Drugi vatikanski koncil uvodi labavljenje discipline, laksizam, ukida postove, ukida molitve, skraćuje i razvodnjava časoslov, svetoj misi daje "društvenu ulogu" (termin koji se izričito koristi u dokumentu "Sacrosanctum Concilium"), na području nauka uvodi

nejasnoće i kontradikcije ("Dignitatis humanae", "Nostra aetate"...), a sam sebe naziva "pastoralnim koncilom". Povjesno iskustvo nas uči da popuštanje u disciplini uvijek dovede do katastrofalnih rezultata.

Ako su, dakle, razlike između II. vatikanskog koncila i svih ostalih crkvenih koncila toliko velike, logično je da je i njihova provedba izgledala sasvim drugačije. I dok je provedba II. vatikanskog koncila često izgledala kao rušilački pohod koji uništava sve pred sobom, provedba Tridentskog koncila je bila prava izgradnja na čvrstim temeljima.

Najlakše mi je to pokazati na primjeru Šibenske biskupije, koju nekako najbolje poznajem. Zaključne dokumente mjesnih sinoda koje su sazvali šibenski biskupi radi provođenja odluka Tridentskog koncila, objavio je Farlati u ***Illyricum sacrum***, tom. IV., str. 477.-495. U ovom tekstu citirat ću pojedine akte šibenskih sinoda prema Farlatiju.

Kad se šibenski biskup Jeronim Savorgniano vratio sa zadnjeg zasjedanja Tridentskog koncila 1563. god., brzo je sazvao dijecezansku sinodu radi njegove provedbe.

Na toj sinodi odmah dolazi do izražaja zahtjev za dogmatskom jasnoćom i ispravnim propovijedanjem katoličkog nauka. Ovako zaključci sinode opisuju svečanu prisegu biskupa i šibenskog klera:

"...surrexit episcopus et cartulam manu tenens legit alta et intelligibili voce haec verba et hanc receptionem: 'Ego Hieronymus etc. recipio et profiteor etc.' Finita confessione episcopi, et eodem sedente, lector alta voce clamavit et dixit: 'Nonne vos, reverendissimi domini, recipitis omnia et singula definita et statuta in sancta oecumenica Synodo Tridentina, a sanctissimo domino nostro Pio IV. confirmata perinde ac si omnia et singula ad verbum legerentur et lecta in praesenti fuissent. Responderunt: 'Recipimus!' Iterum interrogavit dicens: 'Nonne veram obedientiam eidem summo pontifici Pio IV. et eius successoribus canonice intrantibus spondetis et profitemini?' Responderunt: 'Spondemus et profitemur!' Tertio interrogavit et dixit: 'Nonne haereses omnes a sacris canonibus et generalibus conciliis, praesertim ab oecumenico Concilio Tridentino damnatis, publice detestamini et anathematizatis?' Responderunt: 'Detestamur et anathematizamus!' "

(*"...ustao je biskup i držeći povelju u ruci pročitao je glasnim i razgovjetnim glasom ove riječi i ovaj prihvat: 'Ja Jeronim itd. prihvaćam i ispovijedam itd.' Nakon završetka biskupove ispovijesti, i dok je on sjedio, čitač je glasno progovorio i rekao: 'Da li vi, velečasna gospodo, prihvaćate sve što je god definirano i određeno na svetom sveopćem Tridentskom saboru, a potvrđeno od presvetoga pape našega Pija IV., onako kako se sve odredbe i svaka pojedina od njih čitaju i kao što su ovdje bile pročitane. Oni su odgovorili: 'Prihvaćamo!' Opet ih je upitao, govoreći: 'Da li obećajete i ispovijedate pravu poslušnost istome prvosvećeniku Piju IV. i njegovim kanonski izabranim nasljednicima?' Odgovoriše: 'Obećajemo i ispovijedamo!' Treće je upitao i rekao: 'Da li sva krivovjerja, koja su osuđena od svetih kanona i općih koncila, osobito od sveopćeg Tridentskog koncila, osuđujete, javno prezirete i proklinjete?' Odgovorili su: 'Preziremo i proklinjemo!' "*)

Evo kakav bi stav katolik trebao imati prema protestantskom krivovjerju i svim ostalim herezama.

Odmah nakon toga, pročitan je dekret o onome čega se treba pridržavati u služenju svete mise. Onda su pročitane konstitucije, koje ovako počinju:

"Cum ex omnibus thesauris, quos Christus Servator noster nobis reliquit, nullus sit omnino venerando sacrificio Missae aut dignitate praestantior, aut utilitate maior et uberior; ex debito pastoralis officii tenemur omnibus viribus, atque omni ope et consilio providere, ut tantum sacrificium debito more et cultu ad Dei gloriam et fidelium aedificationem celebretur. Quapropter, ut quantum possumus, illud in sua puritate, reverentia et dignitate conservemus, nos Hieronymus Savorgnianus auctoritate nobis tradita a sacrosancto Concilio Tridentino, et in hoc casu, tamquam Sedis Apostolicae delegatus, infrascriptas constitutiones ad omnium notitiam praesenti in synodo diocesana publicandas esse decrevimus, mandantes omnibus clericis nostrae diocesis, tam saecularibus quam regularibus, sub excommunicationis et suspensionis poena, quatenus eas inviolabiliter observent et observari facient."

(*"Budući da od svih blaga, koja nam je ostavio Krist Spasitelj naš, nijedno nije od časne misne žrtve bilo po dostojanstvu izvrsnije bilo po koristi veće i obilnije; dužnošću naše pastirske službe obvezni smo svim snagama i svakim djelom i savjetom pridonijeti, da se tolika žrtva dužnim poštovanjem i kultom služi na slavu Božju i izgradnju vjernika. Radi toga, koliko možemo, da je čuvamo u njenoj čistoći, poštovanju i dostojanstvu, mi Jeronim Savorgniano vlašću koja nam je dana od presvetog Tridentskog koncila, a u ovom slučaju kao poslanik Apostolske Stolice, određujemo da se objave dolje pisane konstitucije na ovoj dijecezanskoj sinodi, naređujući svim klericima naše dijeceze kako svjetovnim tako i redovničkim, pod prijetnjom kazne izopćenja i suspenzije, da ih neokaljanima obdržavaju i čine obdržavati."*)

Zatim slijede pojedine odredbe koje detaljnije propisuju neke pojedinosti oko služenja svete mise. Pa evo, da izdvojim neke...

Što se tiče oltara, traži se da bude "decenter ornatum" ("dostojno ukrašen"), čega su se u Šibenskoj biskupiji uvijek i pridržavali...

Glavni oltar u Crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Zlarinu

Svećenik se mora brinuti da liturgijsko posuđe (kao i ostalo što ide s tim) bude što čišće. Mora ga sam čistiti. Ženama je zabranjeno da dotiču liturgijsko posuđe. Svećenik i ministranti obvezno moraju oprati ruke prije svete mise ("nullus ad ministerium altaris accedat, nisi prius manus abluat").

Posebno se traži da kalež bude što dostojniji:
"Non celebretur cum calice rubiginoso vel fracto, et illum saltem bis in mense lavent."
(*"Neka se ne celebrira s rđavim ili napuknutim kaležom, i neka ga čiste barem dvaput mjesečno."*)

Naš je narod uvijek bio siromašan, posebno u vrijeme turskih provala, ali smo svejedno davali sve što smo imali, samo da se sveta misa može služiti što dostojnije.

I kao što liturgijsko posuđe mora biti čisto, još čišća treba biti duša misnika.
Ovdje se traži da se svećenik ispovijeda barem jednom tjedno. Pa čak i ako nema smrtnog grijeha - onda neka ispovijeda lake grijehe. Ali, ispovijedati se mora!

Kalež biskupa Divnića, 1505., Dijecezanski muzej, Šibenik

Tako i ova šibenska dijecezanska sinoda određuje:
"Sacerdotes celebrantes etsi nullo peccato mortali obnoxii, saltem die dominico confiteantur."
(*"Svećenici koji celebriraju, i kad nisu krivci nikakvog smrtnog grijeha, neka se ispovijedaju barem nedjeljom."*)

Imamo i odredbu koja traži red i tišinu u crkvi:
"Dum Missa celebratur vel divinum officium recitatur, in ecclesia non fiant deambulationes et silentium servetur."
(*"Dok se služi Misa ili recitira božanski oficij, neka u crkvi ne bude prešetavanja i neka se čuva tišina."*)

Da navedem i jednu odredbu koju bi danas modernisti proglasili "nemilosrdnom":
"Publici peccatores arceantur ab ecclesia, dum Missa celebratur." (*"Javni grešnici neka se udalje iz crkve, dok se služi Misa."*)

Javni grešnici su ljudi koji javno na očigled svih ustraju u smrtnom grijehu, npr. ljudi koji žive u konkubinatu. To što se takvima zabranjuje ulazak u crkvu, prije svega je upozorenje da je njihovo ponašanje neprihvatljivo. Još više, to je poziv istima da se obrate i ostave grijeh. Crkva je uvijek otvorena raskajanim grešnicima, ali ne i onima tvrdokornima i ustrajnima koji sablažnjavaju druge svojim ponašanjem.
No, pređimo na neke ljepše teme.

Zanimljivo je da su već u ono vrijeme pisane tablice na kojima se objavljuje za koga se tijekom tjedna služi misa.:
"In singulis ecclesiis sit tabula missarum dicendarum per singulos dies, ut testamenta adimpleantur, Missaeque dicantur in altaribus a testatoribus ordinatis."
(*"U svim crkvama neka bude tablica misa koje će se govoriti za svaki pojedini dan, da se izvrše oporuke, i neka se mise govore na oltarima određenima od oporučitelja."*)

Kako da vam ovo približim?
Ako ste ikada imali priliku vidjeti neku oporuku pisanu prije II. vatikanskog koncila, onda ste mogli primijetiti da bi oporučitelj obično dodijelio dio svoje imovine nekoj crkvi, uz uvjet da se za njegovu dušu služe requiem-mise. Često bi tom prilikom oporučitelj zatražio da se te mise služe na nekom točno određenom oltaru u crkvi (obično jedan od pobočnih oltara ili na oltaru nekog sveca kojega je pokojnik osobito štovao).

Osim toga, u Dalmaciji crkve često imaju oltare za pokojne, koji obično nose naslov **oltar duša u čistilištu**, a često i naslov sv. Križa.

Oltar sv. Križa u Crkvi rođenja Blažene Djevice Marije u Skradinu

Među odlukama šibenske sinode vidi se tendencija da se ograniči prekomjerno i nepotrebno druženje klerika i laika. Želi se spriječiti posvjetovnječenje klera. Zabranjuje se klericima da idu na zabave laika i da se bave svjetovnim poslovima.

Dakako, zabranjuje se klericima sudjelovanje u karnevalu i sličnim stvarima:

"Clerici qui obliti decoris militiae in qua sunt adscripti, ausi fuerint ire mascarati per civitatem, aut mulieribus choreis et pompis interesse, per tres menses in carcerem, aqua tantum et modico pane substentandi condemnentur."

(*"Klerici koji se usude, zanemarivši čast vojske u koju su upisani, hodati maskirani po gradu ili prisustvovati ženskim kolima i kićenjima, neka se kazne sa tri mjeseca tamnice, uzdržavajući se samo vodom i malo kruha."*)

Određena je kazna tamnice i za klerika koji bi propustio izmoliti dnevni časoslov:

"Clericus qui legitimo impedimento cessante divinum officium singulis diebus non dixerit, poena carceris et aliam arbitrio nostro imponendam incurrat; et si beneficiatus fuerit, a perceptione fructus officii sui ipso facto suspensus intelligatur."

(*"Klerik koji bi bez opravdane zapreke propustio svaki dan izreći božanski oficij, neka se kazni kaznom tamnice i drugom kaznom po našem izboru; a ako je obdarenik, neka zna da je 'ipso facto' lišen primanja plodova svoje službe."*)

Pogledajte ovu drugu kaznu. Svećenik koji po nekoj osnovi ima prihode, gubi pravo na te prihode ako ne izmoli časoslov (koliki dio časoslova propusti, toliki dio prihoda gubi). Logika je jednostavna: svećenik koji ne moli časoslov, ne zaslužuje svoju plaću. Svećenikov "posao" je da moli časoslov, a ako ga ne moli - nije obavio svoj posao, pa ne zaslužuje plaću (a još k tome čini smrtni grijeh).
To je načelo ostalo u kanonskom pravu sve do novijeg vremena (pogledaj, na primjer, Zakonik kanonskog prava 1917., can. 1475., §2.).

U zaključcima šibenske sinode ima i detaljnijih odredaba o obvezi časoslova, posebno za kanonike koji moraju u katedrali svečano pjevati kanonske časove:

"Negligentes interesse divinis officiis punctentur et arbitrio pontificis puniantur. Nullus audeat chorum exire tempore divinorum officiorum, sine superioris expressa licentia. In altari maiori canonici diebus dominicis et festis duplicibus et maioribus semiduplicibus Missam, duo vero subcanonici evangelium et epistolam cantent, uno subdiacono aut acolyto, qui crucem ac duobus qui cereos ferant, assisstentibus..."

(*"Oni koji zanemaruju prisustvovati božanskom oficiju neka se opomenu i, po izboru prvosvećenika, kazne. Neka se nitko ne usudi izaći iz kora za vrijeme božanskog oficija, bez izričite dozvole nadređenoga. Na glavnom oltaru neka kanonici pjevaju misu nedjeljom i na dvostruke i veće poludvostruke blagdane, a neka dva podkanonika pjevaju evanđelje i poslanicu uz poslugu jednog podđakona ili akolita koji nosi križ i dvojice koji nose svijeće..."*)

U Šibenskoj biskupiji je inače održano još nekoliko sinoda (1602., 1604., 1611., 1618., 1623. i 1626.), koje su sve radile na tome da se pojača disciplina na svim područjima, osobito dakako u služenju sv. mise i dijeljenju sakramenata.

Sinoda iz 1602. god. naređuje svećenicima Šibenske biskupije:

"Curent parochi ac alii sacerdotes et sacristae, ut paramenta, calices, corporalia, purificatoria ac alia quibus utuntur in celebratione Missarum, sint munda et decentia; negligentes reperti privabuntur in illis ecclesiis ubi inserviunt, facultate celebrandi..."

(*"Neka se brinu župnici i drugi svećenici i sakristani, da ruho, kaleži, tjelesnici, purifikatoriji i drugo što se koristi u celebriranju Misa, budu čisti i dolični; a koji se uhvate kako to zanemaruju, neka se liše dozvole celebriranja u crkvama gdje služe..."*)

Dakle, sve što se koristi u sv. misi mora biti na najvišoj razini.

Kanonska tabla iz 18. stoljeća s početkom Ivanovog evanđelja (čita se na kraju sv. mise) - Crkva sv. Ivana, Šibenik

Svećenici su se također morali pobrinuti da njihove župe budu dobro opskrbljene raznim liturgijskim knjigama. Rezultate njihovog truda možete i danas naći u župnim uredima diljem Šibenske biskupije...

CÆREMONIALE
EPISCOPORVM
IVSSV
CLEMENTIS VIII.
PONTIFICIS MAXIMI
nouissimè reformatum.
OMNIBVS ECCLESIIS
Cathedralibus, & Collegiatis
CVM INDICE CAPIT
AC PRIVILEGIO.
VENETIIS,
Ex Typographia Nicolai Misserini.
Anno Iubilæi M D C. Mense Septembri.

Caeremoniale episcoporvm ivssv Clementis VIII., 1600., Župni ured Primošten

ANTIPHONARIUM
ROMANUM
DE TEMPORE ET SANCTIS
Ad normam Breviarii
EX DECRETO SACROSANCTI
Concilii Tridentini reſtituti,
S. PII V. PONTIFICIS MAXIMI
IUSSU EDITI,
CLEMENTIS VIII. AC URBANI VIII.
AUCTORITATE RECOGNITI:
Complectens omnia Ecclesiæ universæ ad Divinum Officium in Choro modulandum necessaria, suis locis ordinatim disposita: quibus demùm accesserunt Antiphonæ, quæ novissimè Summorum Pontificum decreto proditæ.
VENETIIS, MDCCLXX.
Apud Nicolaum Pezzana.

Antifonarium Romanum, 1770., Samostan sv. Ante, Knin

Canon Missae Pontificalis, 1729., crkvena zbirka, Skradin

Sinoda iz 1602. ima i posebnu odredbu o odijevanju klerika, koja glasi:
"Veste oblonga usque ad talos omnes clerici cuiuscumque dignitatis et conditionis sint, non alterius quam nigri coloris, cum bireto in formam crucis utantur..."
(*"Dugačku haljinu sve do gležnjeva neka nose svi klerici bez obzira kojem dostojanstvu i stupnju pripadali, i to ne druge, nego crne boje, uz biret u obliku križa..."*)

Dakle, mora biti "usque ad talos" ("sve do gležnjeva") - odatle i dolazi riječ "talar". Održalo se to u našim biskupijama do II. vatikanskog koncila, a ponegdje i nekoliko godina nakon toga (dok nije počelo ono pokoncilsko masovno preoblačenje u civilna odijela - dakako, samovoljno, bez ičije dozvole).

Podsjetimo se zato na stara vremena. Svi su šibenski svećenici nosili reverende.
Bez toga ne može!
Svećenika u civilnoj odjeći bi narod smatrao raspopom, dezerterom...
Ne može bez talara!

Biskup Arnerić sa šibenskim svećenicima

Želim istaknuti jedan važan zaključak Šibenske sinode 1602. koji nosi naslov "De fidei propagatione et conservatione" ("O promicanju i očuvanju vjere"), a koji traži da župnici poučavaju vjeronauk prema odredbama Tridentskog koncila:

"Omnibus tam in civitate quam extra in nostra dioecesi curam animarum habentibus mandamus et in meritum sanctae obedientiae praecipimus... ut singulis diebus festivis faciant convocare pueros ad ecclesiam post prandium, eosque iuxta sacri Concilii Tridentini sancita doctrinam christianam doceant, erigendumque mandamus societatem ad hunc effectum in nostra cathedrali."

(*"Svima kako onima koji u gradu tako i onima koji izvan grada po našoj biskupiji drže brigu za duše, nalažemo i pod obvezom svete poslušnosti naređujemo... da svakog blagdana pozovu djecu u crkvu nakon doručka i poučavaju ih kršćanski nauk prema odredbama svetoga Tridentskoga koncila, i naređujemo da se u tu svrhu osnuje društvo u našoj katedrali."*)

Jedna kasnija šibenska sinoda traži da učitelji u školi čitaju djeci Rimski katekizam (Katekizam Tridentskog koncila). To je određeno proširenje gorespomenute naredbe, tako da su djeca mogla čuti istu pouku i u crkvi, i u školi. Tadašnja djeca nisu imala "podijeljene identitete" kao neka današnja djeca - koja jedno čuju u crkvi, a sasvim suprotnu poruku dobe u školi.

Šibenska sinoda 1602., nadalje, traži da i klerici i laici rade na obraćenju nekatolika.
A to će postići prije svega uzornim življenjem svoje vjere, da inovjerci spoznaju "sanctae fidei christianae sanctitatem et puritatem" ("svetost i čistoću svete kršćanske vjere").

I onda dolazi ona odredba koja više od svega drugoga razlikuje tridentinsku obnovu od "obnove" Drugoga vatikanskog koncila.

Šibenska sinoda iz 1602., slijedeći upute Tridentskog koncila, izričito zabranjuje "slobodu mišljenja" u pitanjima vjerskih istina. Zabranjuje dovođenje u sumnju istina katoličke vjere, i sve knjige koje bi tome mogle pogodovati:

> "Caveat unusquisque, ut ea quae fidei sunt, in dubitationem disceptationemque audeat revocare, librosque vetitos apud se tenere vel legere non praesumat, alioquin poenis a sacris canonibus impositis mulctabuntur."
>
> ("Neka se svatko pazi, da se ne usudi ono što se tiče vjere dovoditi u sumnju ili pretresanje, neka se ne usudi držati kod sebe ili čitati zabranjene knjige, u suprotnom bit će kažnjen kaznama određenim od svetih kanona.")

Ovo je ključna stvar za očuvanje vjere! Prava vjera koja je nužna za vječno spasenje, mora biti zaštićena od rušitelja i smutljivaca. Tu nema mjesta "slobodi govora", niti "slobodi mišljenja".

I upravo na tom području, Drugi vatikanski koncil i pokoncilske reforme najviše odstupaju od tradicionalnog nauka Crkve. Ne samo da je dana potpuna sloboda modernističkim "teolozima" da rade što žele, nego su ukinuti i svi mehanizmi koji su štitili čistoću vjere (Indeks zabranjenih knjiga, Antimodernistička prisega itd.).
Osim toga, katolička vjera je lišena i državne zaštite, uslijed sekularizacije (bivših) katoličkih zemalja tijekom 1970-ih i 1980-ih, kojoj je Drugi vatikanski koncil dao veliki doprinos: ***"Dignitatis humanae"* u praksi**.

Antropocentrizam

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/02/antropocentrizam.html

Nerado to priznajemo, ali moramo reći da je žalosna dijagnoza današnjeg društva: 90% katolika (mislim općenito na ljude krštene u Katoličkoj Crkvi) ne živi u skladu sa svojom vjerom. Većini se život sastoji od hodanja iz jednog smrtnog grijeha u drugi.

S druge strane, imate onih 10% koji žele živjeti kao pravi vjernici. Paradoks današnje situacije je u tome što često baš oni na kraju gore prođu u vjerskom smislu, nego onih 90% hedonista. Zašto? Jer im se uporno servira modernizam od strane onih koje smatraju svojim pastirima. Što se sve pruža ljudima na raznoraznim "duhovnim obnovama", "susretima", "zajednicama"?
Kakve se sve knjige pojavljuju u vjerskim knjižarama i šire u vjerničku javnost!

Ne mislim ovdje samo na kojekakve "karizmatske" sadržaje, lažna ukazanja, sumnjive "duhovnosti" i slično, već i na knjige najistaknutijih (pokoncilskih) profesora na našim teološkim fakultetima. Njima ljudi vjeruju zbog pozicija koje drže, bez obzira koliko krive bile stvari koje oni piskaraju.

Kad čovjek koji je barem prolistao Denzingera (ili barem Katekizam sv. Pija X.) uzme u ruke knjige pokoncilskih modernističkih "teologa", može se samo zgražati nad onime što tamo vidi.

Ima jedna riječ koja najbolje pogađa srž problema: **antropocentrizam**.
Modernistima je čovjek - predmet obožavanja! Čovjeka stavljaju u središte svega, tj. njegovo blagostanje na ovom svijetu. Čovjekova prava i dostojanstvo (u čisto zemaljskom smislu). Njihov "novi moral" može se svesti na ovo pravilo: "Sve što doprinosi ovozemaljskoj sreći je dobro, a sve što stoji na putu zemaljskom uživanju i sreći je zlo." Dakako, izbjegavaju koliko mogu teme koje govore o vječnosti, o nadnaravnome, o drugoma svijetu (raju, paklu i čistilištu). A kad ipak nekim slučajem dođu na te teme, pridaju im tumačenja koja su potpuno suprotna učenjima svetih otaca i stoljetnom nauku Crkve.

Taj fenomen je još 1967. opisao Čedomil Čekada ovim riječima:

> "...pod krinkom humanitarnosti i pacifizma, samilosti prema ljudskim bijedama, pomaganja ljudskom društvu, reklamiraju naturalizam; deificiraju čovjeka i ljudska društvena ostvarenja i povlače u sumnju kršćansko shvaćanje grijeha i otkupljenja. Od apostolske prilagodljivosti napravili su lajicizaciju kršćanstva, koja bi od strane Crkve licencirala sve svjetske poroke i duhu svijeta širom otvorila vrata u svetište. Apostolsku aktivnost uzimlju za izliku, da potcijene i zanemare molitvu, sakramentalni život, kršćansku samozataju i askezu."

Ogledan primjer tog antropocentrizma je knjiga Ivana Goluba ***"Najprije čovjek"***, koja se pojavila na policama tamo još 1980-ih.

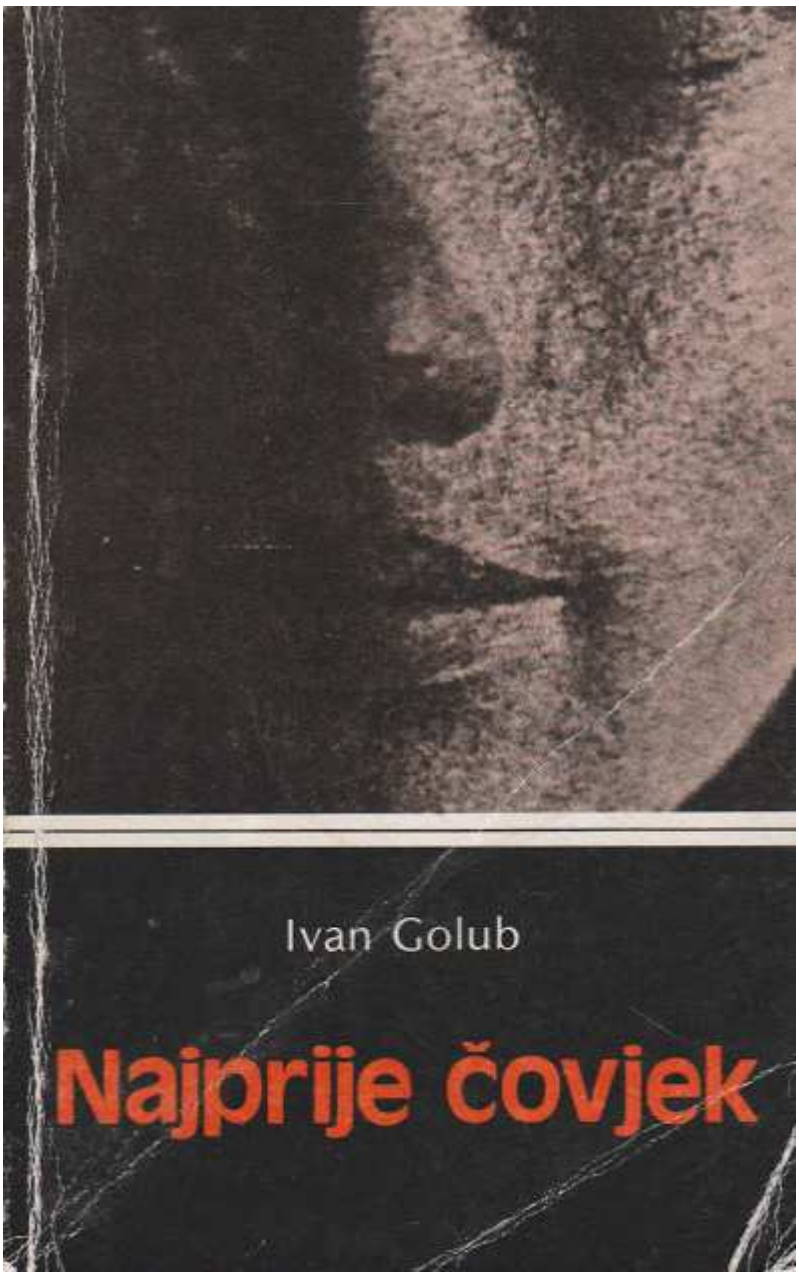

Knjiga je, naravno, izdana bez *imprimatura*, kao velika većina modernističke literature. A uostalom, to je bilo vrijeme najžešćih sukoba između TDKS-a i hrvatskih biskupa, pa ne znam koji bi biskup dao Golubu imprimatur.

Golub ovdje nastupa kao jedan totalno profanizirani svećenik, gotovo polusvjetovnjak. Slika koju je stavio na poleđinu knjige prikazuje ga u raskopčanoj košulji.
Sve u stilu pokoncilskog posvjetovnječenja.

Red. prof. dr Ivan Golub, rođen u Kalinovcu 21. lipnja 1930, pisac je studija o Jurju Križaniću, Ivanu Paštriću i Juliju Kloviću; autor je radova o biblijskoj antropologiji i pneumatologiji. Književni je prevodilac. Autor je popularnog djela »Čežnja za licem« (dva izdanja na hrvatskom, jedno na slovenskom), te knjiga pjesama »Kalnovečki razgovori« i »Maximus in minimis«. Objavljuje u izdanjima Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu i Talijanske književne akademije »Arcadia« u Rimu. Surađuje u domaćim i inozemnim časopisima: teološkim, povjesnim, filološkim, književnim, muzikološkim.

Cijela knjiga se zapravo sastoji od prepisivanja "dubokih misli" raznih modernističkih "teologa" (Teilharda de Chardina, Karla Rahnera, Vladimira Truhlara...) i sekularnih ljevičarskih autora poput Ericha Fromma.

U knjizi stvarno nema ničega originalnog. Samo obično kopiranje Golubovih modernističkih uzora sa Zapada.

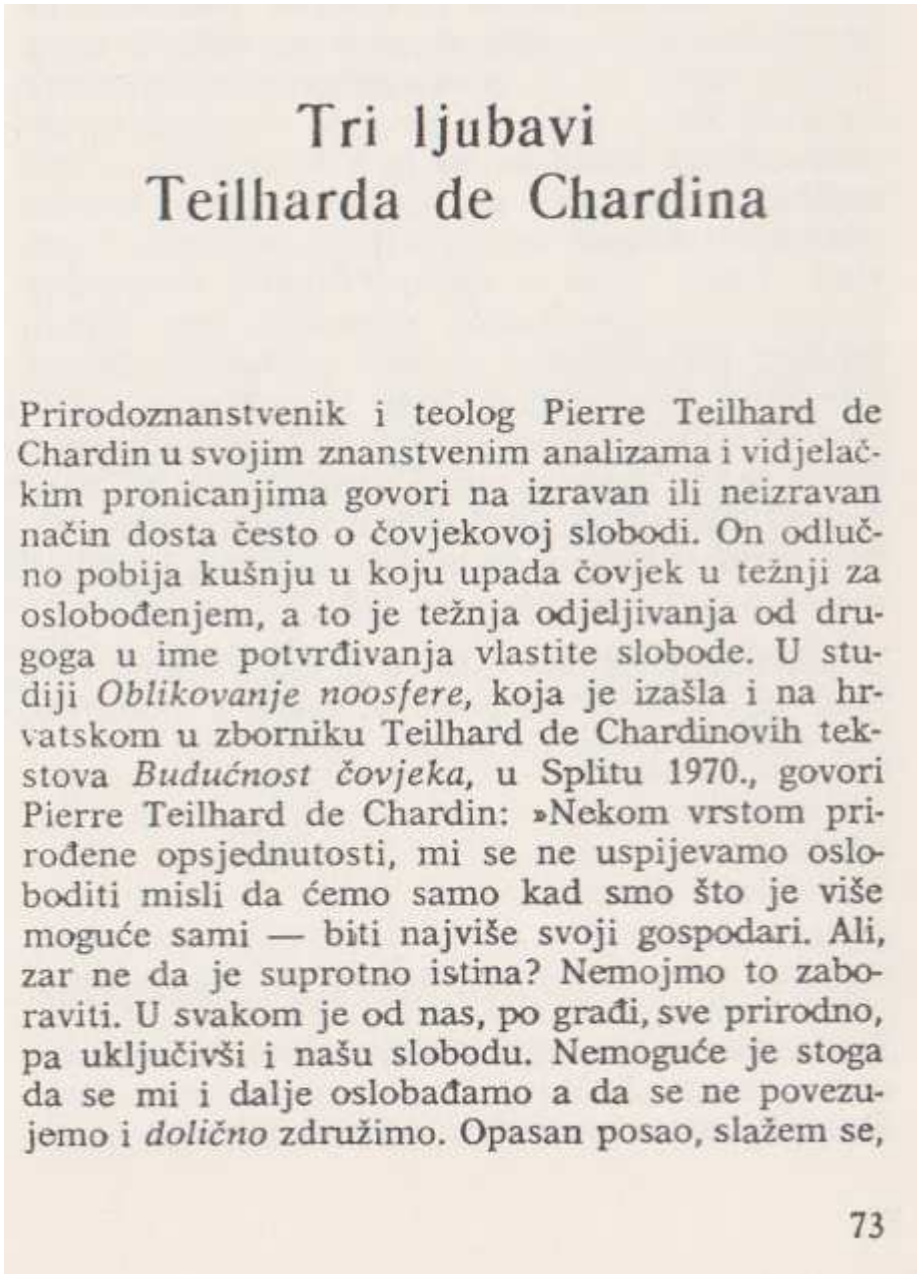

Tri ljubavi Teilharda de Chardina

Prirodoznanstvenik i teolog Pierre Teilhard de Chardin u svojim znanstvenim analizama i vidjelačkim pronicanjima govori na izravan ili neizravan način dosta često o čovjekovoj slobodi. On odlučno pobija kušnju u koju upada čovjek u težnji za oslobođenjem, a to je težnja odjeljivanja od drugoga u ime potvrđivanja vlastite slobode. U studiji *Oblikovanje noosfere*, koja je izašla i na hrvatskom u zborniku Teilhard de Chardinovih tekstova *Budućnost čovjeka*, u Splitu 1970., govori Pierre Teilhard de Chardin: »Nekom vrstom prirođene opsjednutosti, mi se ne uspijevamo osloboditi misli da ćemo samo kad smo što je više moguće sami — biti najviše svoji gospodari. Ali, zar ne da je suprotno istina? Nemojmo to zaboraviti. U svakom je od nas, po građi, sve prirodno, pa uključivši i našu slobodu. Nemoguće je stoga da se mi i dalje oslobađamo a da se ne povezujemo i *dolično* združimo. Opasan posao, slažem se,

73

No, evo jedna točka na kojoj bismo mogli provjeriti njihovu dosljednost.
Golub na jednom mjestu kaže da je homoseksualnost devijacija. To je zapravo prilično blag izraz, s obzirom da je u ono vrijeme u većini eurposkih država (pa tako i u SFRJ) sodomija bila kazneno djelo.
Trebalo bi pitati Goluba što danas misli o tome. Budući da su ovih dana modernisti na Zapadu skrenuli u otvoreno odobravanje sodomije, možda je i Golub promijenio mišljenje. Ipak je on uvijek sluganski slijedio zapadne moderniste (kao i ostali njegovi pajdaši na KBF-u).

Znate i sami da je modernistički "nauk" u neprekidnoj "evoluciji", ili bolje rečeno: prilagodbi (prema svijetu). Nema kod njih nikakvih čvrstih stavova, niti stalnog nauka. Naš narod bi rekao: "Okreću se kako vjetar puše."

A što se tiče ove Golubove knjige, spada u ono: **Nepregledno more opasnog materijala**.

Krunica i pobjeda nad kalvinistima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/02/krunica-i-pobjeda-nad-kalvinistima.html

Iz dominikanskog lista ***Gospina krunica*** (1941., br. 3.**)**

KRUNICA I POBJEDA NAD KALVINISTIMA

Francuski kralj Ljudevit XIII., prije nego što je odlučio da zauzme La Rochelle, znamenitu točku, koju su Hugenoti bili učinili tvrđom kalvinizma, svu svoju vojsku stavi pod zaštitu bl. Djevice. Na njegov zahtjev, kao što također na zahtjev kraljice-majke Marije de Medici, molila se je u crkvi dominikanaca u Parizu javno presv. Krunica. Kralj dade pobožnost presv. Krunice uvesti također među vojsku. Dominikanci propovijedahu o prev. Krunici vojnicima, i to s tolikim uspjehom, da je u nekim satovima dana i noći cijeli vojnički tabor odjekivao od molitava i pohvala bl. Djevici. S molitvom se je ustrajalo, sve dok se grad nije predao.

Pobjednička vojska svečanim usklicima potvrdi, da je pobožnost presv. Krunice obilno pridonijela tome, što je bila zauzeta ta važna kula kalvinizma. Kralj je također htio, da dominikanci prvi uđu u zauzeti grad. Oni dakle idahu pred vojskom pjevajući Gospine litanije. Posred njih je o. Louvet nosio zastavu, na kojoj je s jedne strane bio naslikan propeti Spasitelj, a s druge Kraljica presv. Krunice s ovim natpisom: »Raduj se Marijo, jer ti si sama uništila sva krivovjerstva po cijelom svijetu!«

Ova je pobjeda bila tako očita, da sveučilište u Parizu, preko svoga fakulteta Sorbone, nije kolebalo da u porazu kalvinista gleda čudo presv. Krunice. Da se ovjekovječi spomen na ovaj slavni događaj, kralj dade u središtu prijestolnog svog grada Pariza podignuti crkvu Naše Gospe od Pobjede.

Fra Ante Antić: "Sve milosti koje nam Gospodin daje, milosti su za borbu, za trud, a ne za mir."

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/fra-ante-antic-sve-milosti-koje-nam.html

Navršava se 53. godišnjica smrti sluge Božjega fra Ante Antića. Kao što znate, fra Ante je bio duhovni vođa mnogima, posebno franjevačkim bogoslovima i klericima, čijim se odgojem i formacijom bavio skoro 30 godina.

Sačuvane su tisuće njegovih pisama, od kojih su osobito zanimljiva pisma drugim svećenicima. Dio tih pisama objavljen je u ***Pisma svećeniku*** (I. svezak dostupan na internetu).

Vrijedi čitati ova pisma, jer je fra Ante Antić bio čovjek s darom posebnog, nadnaravnog, pogleda u dušu. Po tome je bio sličan sv. Leopoldu Mandiću i sv. Padre Piju.

Iz pisama se vidi s kolikom je ozbiljnošću Antić pristupao formaciji svećenika i redovnika. Kao i svi ostali veliki duhovni učitelji, on nastoji svoje učenike navesti da nadvladaju one dvije velike mane: sebeljublje i navezanost na svijet.

Pa tako u pismu od 2. travnja 1935. vrlo autoritativno naređuje jednom svećeniku:

> "Da se u ovomu svemu popraviš naređujem ti da ispit savjesti obnavljaš najozbiljnije. Posveti mu 1/4 sata i pomnjivo promotri misli, riječi, djela, izvore pogrešaka, držanje volje, poslušnost milosti itd. Posebni ispit savjesti kroz ovaj mjesec: Zaboraviti sebe! Izjutra odmah odluči boriti se protivu neurednoj ljubavi k sebi. Na podne ispitaj sve ozbiljno i potpuno. Opet odluči. Do večere i uveče se opet savjesno ispitaj."

Dva mjeseca kasnije, Antić piše (str. 34.):

> "Sve ide na dobro onima, koji Boga ljube. A možeš li jedan čas posumnjati u posebnu Providnost prema tvojoj duši? A što onda zadrži dušu da ne trči k svome cilju? Neuredna ljubav prema sebi. To je teža, koja uvijek u svemu vuče k sebi i priteže protiv svome teretu Božje ljubavi, Božjih nadahnuća, Njegovih glasova, opomena i rasvijetljenja. Ovo u sebi još nisi žrtvovao i prezreo, zato si duševno slab, nemoćan, sklon svakoj mani i vrlo krhak i lako pokretljiv od najmanjeg stvora. Odreci se ove ljubavi i nastoj je pogaziti na svim linijama: eto pobjede nad sobom, svijetom i đavlom. Tada ljubav Božja ne nalazi nikakve zapreke i ona gori u duši i srcu te ih usavršuje i pripravlja za sv. jedinstvo. Sinko, počnimo Gospodinu služiti. Odrecimo se samih sebe i nigdje ne tražimo sebe - ma nigdje. Ne mislimo na naše interese već samo na ono što je Gospodnje."

Druga važna stvar za svećenike i redovnike je nastojati biti što više izoliran od svijeta, imati što manje nepotrebnih kontakata sa svjetskim ljudima, a osobito sa ženama. Teško je i opisati koliko je to važno, a često i presudno.
Kad biste krenuli istraživati kako je pala većina današnjih raspopa, "bivših svećenika" i "svučenih fratara", onda biste utvrdili da je 99% njih palo jer su se previše olako izlagali ovome svijetu, koji ih je onda poveo za sobom. Upravo zbog toga, apsolutno je nužno da svećenici drže distancu prema svijetu i da se ne izlažu njegovim utjecajima.

Izdvajam, stoga, neke misli fra Ante o tom pitanju (tj. njegove poruke svećenicima) koje ću poredati kronološki, da se vidi kako kontinuirano uvijek inzistira na odvojenosti svećenika od svijeta:

> [14. kolovoza 1931.]
> "Treba nam vazda bditi i moliti. Najbolje je sredstvo: sad se učvršćivati i neprestano se držati Gospodina, čuvati sabranost i vježbati se u odricanju. Treba li nam izaći među svijet ili općiti s njime, tad se imamo čuvati s Gospodinom, a svijetom što kraće i što prvo povući se u samoću barem naše duše."
>
> [18. kolovoza 1933.]
> "Zašto si tako nestalan i brz na sve što je vanjsko?... Promisli na svoje zvanje. Ono se ne može ostvarivati ako se od svega ne udaljiš, ne fizično nego duhovno. Fizično što možeš i koliko možeš, ali duhom, srcem možeš potpuno, svaki dan što više i savršenije. Vrati se k svome miru. Pusti sve prolazno, a bavi se sa onim što Isus duši daje."
>
> [26. kolovoza 1934.]
> "Svakog suvišnog zadržavanja s osobama, bilo s kime, prekini, predobij se i prati točke dnevnog reda. Žrtvuj Gospodinu svaku ugodnost, koju bi osjetila i samoljublje htjelo imati sa stvorovima."
>
> [1. rujna 1934.]
> "Budi nutarnji čovjek. Ne povađaj se za osjetilima i vanjskim utiscima. Čuvaj svetu sabranost i svetu molitvu. Vazda srce čisto i ponizno."
>
> [2. travnja 1935.]
> "Osobito ti preporučam da čuvaš svetu čistoću. Bježi od prigoda i ne zadržavaj se s nijednom ženskom. Nemoj s nikim tražiti puno riječi. Muk je i mrtvenje i veliko sredstvo sabranosti i gospodstva nad samim sobom."
>
> [7. lipnja 1935.]
> "Čuvaj se svijeta i njegova društva. Pazi osobito na oči. Nek te uvijek prati sveti strah Božji."
>
> [16. svibnja 1939.]
> "Nemojmo se opravdavati bolešću jer i ona je u planu Providnosti sredstvo posvećenja i napredka. Ako nama još nije, naša je krivnja. Ona te neprestano opominje da ne gledaš niti ljubiš ovaj život, već vječni, i za nj se sa ovim životom pripravljaš. Bježi sve što je suvišno."

Jasno je da sve to zahtijeva stalnu i upornu borbu sa samim sobom, a često i sa okolinom. To se ne može izbjeći. Fra Ante Antić daje i ovakav poticaj jednom franjevcu koji je bio u toj borbi:

> "Ovo te stoji borbe bez koje nema pravoga života. Sve milosti koje nam Gospodin daje, milosti su za borbu, za trud, a ne za mir."

Moram ovdje prenijeti i cijelo jedno Antićevo pismo od 5. prosinca 1936., jer ima vrlo aktualne poruke za današnje svećenike. Pa tako i pitanje koje bismo mogli postaviti nekim svećenicima, koji imaju potrebu da na Facebooku komentiraju svaku dnevnopolitičku novost: "Zašto toliko zanimanje za politiku, za prolazne stvari?"

Ave Maria !

Dragi moj Sinko !

Mir i ljubav Duha Svetoga neka uvijek kraljuje u Tvojoj duši!

Sutra je Tvoj imendan. Sve dobro, sve lijepo, sve uzvišeno, sve savršeno želim Ti i prosim od Bož. Srca po zagovoru Tvog neb. Odvjetnika. POsebno molim da Ti Bož. Srce udijeli svoju savršenu ljubav i jedinstvo.

Što je od Tebe ? Jesi li poslušan Bož. Srcu i Njegovu vodstvu? Paziš li da u Tebi sve bude kako On hoće i traži ? Slijediš li poticaje i opomene Duha Svetoga ? Kako odgovaraš primljenim milostima ? Čuvaš li vjerno pobožnost, sabranost i čisto srce ? Pripadaš li vas i u svemu neb. Majci ? Je li sve nastojanje, da budeš svet?

Dok Ti ovo mećem pred oči, da se točno i savjesno propitaš s Gospodinom Te opominjem da ozbiljno poradiš oko nutarnjeg popravka svih Tvojih čina. Gospodin ne će da nemarno i nepomnjivo služiš, već revno i gorljivo. Opet si se počeo zapuštati u nekim točkama duh. puta. Promisli da sve ne daje koji sebi ostavlja bar nešto.

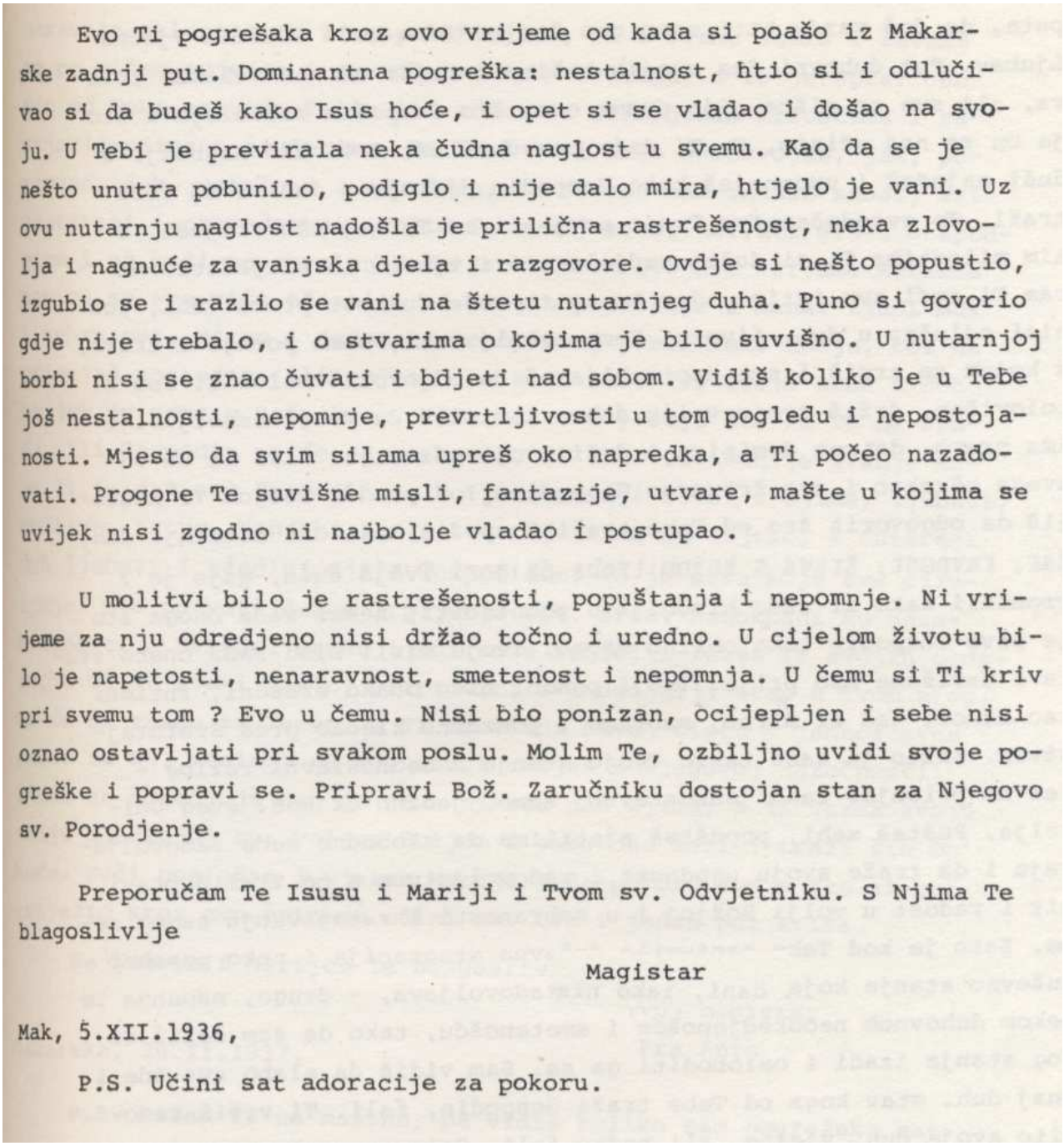

Evo Ti pogrešaka kroz ovo vrijeme od kada si poašo iz Makarske zadnji put. Dominantna pogreška: nestalnost, htio si i odlučivao si da budeš kako Isus hoće, i opet si se vladao i došao na svoju. U Tebi je previrala neka čudna naglost u svemu. Kao da se je nešto unutra pobunilo, podiglo i nije dalo mira, htjelo je vani. Uz ovu nutarnju naglost nadošla je prilična rastrešenost, neka zlovolja i nagnuće za vanjska djela i razgovore. Ovdje si nešto popustio, izgubio se i razlio se vani na štetu nutarnjeg duha. Puno si govorio gdje nije trebalo, i o stvarima o kojima je bilo suvišno. U nutarnjoj borbi nisi se znao čuvati i bdjeti nad sobom. Vidiš koliko je u Tebe još nestalnosti, nepomnje, prevrtljivosti u tom pogledu i nepostojanosti. Mjesto da svim silama upreš oko napredka, a Ti počeo nazadovati. Progone Te suvišne misli, fantazije, utvare, mašte u kojima se uvijek nisi zgodno ni najbolje vladao i postupao.

U molitvi bilo je rastrešenosti, popuštanja i nepomnje. Ni vrijeme za nju odredjeno nisi držao točno i uredno. U cijelom životu bilo je napetosti, nenaravnost, smetenost i nepomnja. U čemu si Ti kriv pri svemu tom ? Evo u čemu. Nisi bio ponizan, ocijepljen i sebe nisi oznao ostavljati pri svakom poslu. Molim Te, ozbiljno uvidi svoje pogreške i popravi se. Pripravi Bož. Zaručniku dostojan stan za Njegovo sv. Porodjenje.

Preporučam Te Isusu i Mariji i Tvom sv. Odvjetniku. S Njima Te blagoslivlje

Magistar

Mak, 5.XII.1936,

P.S. Učini sat adoracije za pokoru.

Pogledajte ovo na kraju: "Učini sat adoracije za pokoru." I u ostalim pismima, Antić redovito traži od svećenika klanjanje pred Presvetim kao naknadu za pogreške koje su počinili u svom duhovnom životu. Najčešće traži baš sat vremena klanjanja, ali u nekim pismima kaže da to ne treba nužno biti u komadu (može, na primjer, pola sata klečanja pred svetohraništem ujutro, a drugih pola sata navečer).

Želim istaknuti još dva Antićeva pisma, koja bi vam mogla biti zanimljiva, iako nisu izravno povezana s ovom temom.

U pismu nekom franjevcu 20. travnja 1959., Antić ga traži da se moli da papa Pio XII. bude proglašen blaženim.

Mir i dobro !

Dragi moj Sinko !

Milost i ljubav Duha Svetoga neka Te svaki dan preobrazuje u drugoga, novoga čovjeka !

Sinko ! Uvijek gladuj, žedjaj za ljubavlju Božjom. Život nije vrijedan, nego da se utaži, posveti sve većoj Božjoj ljubavi i trpljenju sa Isusom i u radu da se duše približe jače k Bogu i spase se.

Čuvaj se duha naglosti i pravdanja i nemira. Živi u Bogu, za Boga i s Bogom. Moli Gospodina, da Ti udijeli savršenu ljubav, savršeno jedinstvo s voljom Božjom i život u Njegovoj nazočnosti i bit ćeš sretan i blažen već ovdje. Ljubi neb. Majku i svaki dan sve više i više k Njoj. Učini jednu devetnicu Presv. Trojstvu : 3 Zdr. Marije i jedno Vjerovanje na čast Presv. Trojstvu, da se sv. O. P. Pijo XII proglasi blaženim, a meni, ako je sv. volja Božja, udijeli zdravlje.

Blagoslivlje Te i želi da postaneš svet duh. otac

Fra Ante

Zagreb, 20.IV.59.

Zanimljivo je i pismo od 28. siječnja 1944., u kojem Antić traži od svoje subraće da mole iz Rimskog obrednika zaklinjanja protiv otpalih anđela.

Dragi fra Nikola !

Mir, pouzdanje i sv. ljubav neka uvijek kraljuje u Tvojoj duši !

Primio sam Tvoje bratsko pismo. Hvala Ti na svim dobrim željama i sv. molitvama. I ja Tebi želim potpuno izvršenje sv. volje Božje u novoj godini.

Drago mi je da si se okoristio svetim duh. vježbama. Svakomu su one potrebite i dar su milosti Božje. One dobre odluke češće obnovi, i uvijek novim žarom prioni u službi Božjoj. Štogod u sebi vidiš, opaziš nesavršena, ne kloni duhom već odmah se oduševi za veći i bolji duhovni napredak. Najviše nastoj oko svete ljubavi. U njoj se posebno vježbaj, prosi je u sv. molitvi i često pobudjivaj nutarnje čine njezine. Što ova bož. krepost više osvoji, prožme Tvoju dušu, bit ćeš rasvijetljeniji, sličniji Bogu i više s Njime sjedinjen. Ona nek Te potiče na sve veću sabranost, revnost, savjesnost i požrtvovnost. Uvijek je imaj pred očima. Da imaš i postigneš savršeniju ljubav, i da budeš sličniji po njoj Isusu, predobivaj sebe, svoj "ja",

svoj sud, svoju volju i žrtvuj je Isusu. Iz ljubavi prema dragom Bogu, čuvaj svoj jezik i bježi od suvišnih riječi, misli, djela, želja i posala. Ljubav Božja neka u Tebi svaku drugu sklonost i nagnuće i ljubav očisti, uredi, prosvijetli i oduhovi. Svaki posao i rad prožmi s ljubavlju Božjom. Što nije iz ljubavi ili Te ne vodi njoj, prezri, ostavi i prodji preko svega toga. Neka Te sveta ljubav svega očisti i uredi.

Molim Te, u svemu budi velikodušan s Isusom. Ne pazi, niti se staraj za drugo, već samo što je Tvoja dužnost. Budi nutarnji čovjek. I nikim se ne smiješ zadržavati, već samo što je dužnost i sv. volja Božja. Ovo Ti nalažem. Takodjer Ti zabranjujem svaki suvišni, bespotrebni razgovor bilo s kime. Moraš biti vas Božji i općiti s Njime. On traži dušu slobodnu, ocijepljenu, jednostavnu i čistu. Ti imaš vježbati svu, potpunu, savršenu krepost, a ne samo djelomično, prigodimice ili samo kad si lijepo raspoložen. Vjeran budi i savršeno poslušan na svaki glas milosti.

Kako sam Ti pisao, ovu godinu posveti sv. Josipu. Kako je on čuvao Isusa i Mariju, tako neka brani, čuva i vodi i Tebe. Nastoj biti bolji, savršeniji, sličniji Isusu i Mariji. Treba zadovolji-

Intelektualci i vojnici

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/intelektualci-i-vojnici.html

Binički, Fran, književnik (Mašaluk kraj Gospića, 11. VII. 1875 – Lički Osik, sred. 1945). Studirao i doktorirao na Teološkom fak. u Innsbrucku (1902). Djelovao kao kapelan, prof. i župnik u Lici i Hrv. primorju. Zbog hrv. polit. djelatnosti bio zatvaran (1934/35). Uređivao ediciju popularno-pučkih knjiga *Pučka knjižnica* (u Senju, 1904-14), u Gospiću uređivao list *Hrvat*, u Zadru *Hrvatska*. Pisao pjesme, pripovijetke, putopise, kulturnopov. eseje, polit. članke, autobiografske zapise, tekstove o crkvenopravnim pitanjima. Djelo mu je obilježeno rodoljubljem, religioznošću i didaktičnošću.

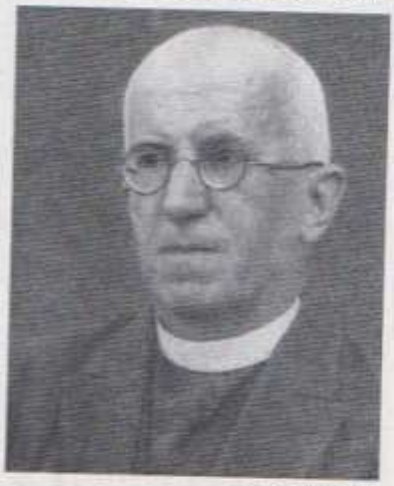

Fran Binički

Nakon enciklike pape Leona XIII. ***Aeterni Patris*** (1879.) u cijelom se katoličkom svijetu budi obnova kršćanske filozofije u tomističkom duhu. Opaža se i nastojanje da se podigne mladi katolički naraštaj odgojen u tomizmu, koji će biti sposoban da se suprotstavi liberalnim zabludama.

U Hrvatskoj je 1908. osnovano ***Leonovo društvo za kršćansku filozofiju***, na čelu s Franom Biničkim. Kao neposredan razlog za osnutak, utemeljitelji su naveli nezadovoljstvo stanjem u tadašnjim središnjim hrvatskim kulturnim institucijama - Matici hrvatskoj i JAZU - u kojima su prevladavali liberali, "slobodnomislioci", pobornici vjerske slobode i odvajanja Crkve i države.

Binički je još 1905. predvidio kulturnu borbu, pa u članku »Prelom« g. 1905. piše:

> "Doći će do sukoba, do preloma, planut će 'Kulturkampf'. Neka plane! Dosta je i onako bilo mrtvila. Dosta su gazili katolička načela, dosta su ponizivali Katoličku Crkvu oni koji su je morali braniti. Neka plane otvoreni boj! Hrvatsko će svećenstvo stradati, al' hrvatsko svećenstvo ima uza se hrvatski puk. Hrvatsko će svećenstvo gnjesti gruba sila, ali će silu pobijediti nepobjedljiva katolička misao, koja će nas ojačati, očeličiti i obnoviti dragu nam Hrvatsku."
> (IZVOR)

Kako bi mlade katoličke intelektualce pripremili za taj "Kulturkampf", Leonovo društvo im je dalo kao oružje tomističku filozofiju, kojom će uspješno pobiti sve protivničke

argumente. Općenito govoreći, važan cilj cijeloga hrvatskog katoličkog pokreta bio je odgojiti mladu katoličku intelektualnu elitu, koja bi jednoga dana preuzela važne društvene položaje u domovini. Iz tih bi se položaja onda pokrenula katolička obnova i izgradnja kršćanskog društvenog poretka. Bio je to pokušaj svojevrsnog "marša kroz institucije".

Leonovo društvo se brzo proširilo na katoličke đake i studente. Imalo je dvije sekcije u sklopu katoličkih akademskih društava: "Hrvatska" u Beču i "Domagoj" u Zagrebu.

Članovi Hrvatskog katoličkog akademskog društva "Hrvatska" u Beču 1915. god. Na slici u gornjem redu dr. Avelin Ćepulić i bl. Ivan Merz kao studenti.

Član HKAD "Hrvatska" u Beču bio je i bl. Ivan Merz. Njegova tomistička izobrazba se vrlo dobro može vidjeti u njegovim člancima. Ako malo pažljivije čitate njegove tekstove, primijetit ćete da Merz često citira sv. Tomu Akvinskoga.

Poznato je također i da je Merz kroz cijelu odraslu dob svakoga dana posvećivao četiri sata privatnom studiju teologije. Dušan Žanko je jednom opisao bl. Ivana Merza kao "katoličkog čovjeka koji je zatvoren u svojoj sobi čitao Sumu i misal, molio Imitaciju i studirao enciklike".

I ostali vodeći katolički intelektualci bili su dobro obučeni u skolastičkoj filozofiji i teologiji.To je bio uvjet da bi se nekoga uopće moglo smatrati katoličkim intelektualcem.

No, njihovi planovi da će obnoviti kršćanski poredak u Hrvatskoj nisu se ostvarili, nažalost... Zašto? Malo kasnije ću pokušati dati odgovor na to pitanje, ali prvo želim istaknuti nešto drugo.

Možete si misliti kako je toj starijoj generaciji hrvatskih katoličkih intelektualaca (koja je, dakle, bila odgojena u tomističkom duhu) teško palo komunističko preuzimanje vlasti 1945. godine. Ne samo zato što su im životi bili ugroženi, nego i zato što je to značilo kršenje jednog od temeljnih moralnih načela katoličkog društvenog poretka (a to je nekima od njih bilo važnije od njihovih života).

Naime, moralno je neprihvatljivo da u jednoj katoličkoj zemlji vlast preuzmu nevjernici. Sv. Toma Akvinski kaže da se ni pod koju cijenu ne smije dozvoliti uspostavu nevjerničke vlasti na nekom području koje je do tada bilo katoličko
(*Summa theologica*, II-II, q. 10., a. 10.):

> "...hoc nullo modo permitti debet. Cederet enim hoc in scandalum et in periculum fidei. De facili enim illi qui subiiciuntur aliorum iurisdictioni, immutari possunt ab eis, quibus subsunt, ut sequantur eorum imperium, nisi illi qui subsunt fuerint magne virtutis. Et similiter infideles contemnunt fidem, si fidelium defectus cognoscant. Et ideo Apostolus prohibuit, ut fideles non contendant iudicio coram iudice infideli (I. Cor. 6, 1-6). Et ideo nullo modo permittit Ecclesia, quod infideles acquirant dominium super fideles, vel qualitercumque eis praeficiantur in aliquo officio."
>
> ("...ovo se nikako ne može dopustiti. Prešlo bi to, naime, u sablazan i opasnost za vjeru. Lako se oni koji su podloženi vlasti drugoga, mogu promijeniti od strane onih kojima su podloženi, osim ako nemaju veliku jakost. A isto tako, nevjernici bi prezreli vjeru, ako bi prepoznali slabost vjernika. I zato je Apostol zabranio da se vjernici parniče pred sucem nevjernikom (1 Kor 6, 1-6). I stoga Crkva nipošto ne dozvoljava da nevjernici preuzmu vlast nad vjernicima, niti da im predstoje u bilo kojoj službi.")

To je naša tomistički odgojena katolička inteligencija jako dobro znala. Zato im se lomilo srce kad su gledali kako komunisti grabe vlast te kobne 1945. godine.

Osim toga, prema sv. Tomi Akvinskom, nevjera je teži grijeh nego ubojstvo. Zato što je ubojstvo usmjereno protiv čovjeka, a nevjera protiv samoga Boga.
O težini grijeha prema objektu protiv kojega su usmjerni, ovako piše sv. Toma (*Summa theologica*, I-II, q. 73., a. 3.):

> "peccatum quod est ipsam substantiam hominis, sicut homicidium, est gravius peccato quod est circa res exteriores, sicut furtum: et adhuc est gravius peccatum quod immediate contra Deum committitur, sicut infidelitas, blasphemia et huiusmodi..."
>
> ("grijeg koji ide na samu bit čovjeka, poput ubojstva, teži je nego grijeh koji je oko vanjskih stvari kao krađa, a još je teži grijeh koji se čini izravno protiv Boga, poput nevjere, blasfemije i tome slično...")

Sv. Toma će na jednom drugom mjestu (II-II, q. 10., a. 3.) zaključiti da je nevjera najteži od svih grijeha - a da je najgori oblik nevjere: krivovjerje.

Razumljivo je, dakle, zašto je našu katoličku elitu 1945. više pogađala uspostava jedne nevjerničke vlasti, nego prijetnje gubitkom života ili imovine. Bio je to kraj svih njihovih snova. Slom svih njihovih napora za uspostavom kršćanskog društva.

Da. Kobna '45. označila je nesretan kraj katoličkog pokreta u Hrvatskoj.
Da samo spomenem kako je završio Fran Binički, nekadašnji predsjednik Leonovog društva. Nakon partizanskog ulaska u Gospić, uhićen je 4. travnja 1945. i zatvoren u kaznionicu. Mučen, obolio je od tifusa i umro 1. svibnja 1945. Mučenička smrt.

Ostali pripadnici katoličkog pokreta su ili ubijeni ili izbjegli, ili se pasivizirali i povukli iz javnosti. Istina, u njima vidimo mučenike, dužni smo ih cijeniti zbog njihovih žrtava, ali moramo priznati da oni nisu uspjeli u svom cilju ostvarenja katoličke Hrvatske.

Možda je nezahvalno kad mi iz današnje perspektive pokušavamo procijeniti zašto je tako završilo. Isto kao što je nezahvalo govoriti zašto su pojedine križarske vojne u srednjem vijeku završile s neuspjehom, premda su u njima sudjelovali i veliki sveci, kao sv. Bernard.

No, uvijek nam prolazi kroz glavu pitanje: Je li moglo biti drugačije?
Mi to ne znamo. Ne možemo sada kao generali poslije bitke pametovati: "Trebali ste učiniti ovo, a ne ono..." i slične stvari.

Ipak, usudio bih se reći da je naš katolički pokret već na svojim počecima netočno procijenio da je cijela ova borba u svojoj biti intelektualna, filozofska. Mi smo se cijelo vrijeme pripremali za intelektualni obračun s neprijateljima katolicizma. Ono, naoružat ćemo se skolastičkom logikom i filozofijom, ući ćemo u raspravu s neprijateljima i tako im otvoriti oči o njihovim zabludama.

Očito nisu računali da će konačni obračun s bezvjercima biti oružani, a ne intelektualan.
Partizani su '45. izašli iz šume naoružani strojnicama, bombama i noževima.
Zar ćemo s njima voditi filozofske rasprave?

Mislim da je naš katolički pokret trebao već na samom početku računati s takvim ishodom. Dobro su vidjeli iskustva drugih zemalja u tom pogledu (npr. rat između cristerosa i vlade u Meksiku 1920-ih, zatim Španjolski građanski rat 1930-ih).

Možda bi stoga bilo bolje da su (barem u tajnosti) organizirali katoličke oružane formacije, umjesto da su sav trud stavljali na formiranje katoličke intelektualne elite.
A pogotovo kad uzmete u obzir da su sve relevantne političke snage onoga vremena imale svoja oružana krila - čak i Mačekov HSS (pogledaj: Hrvatska seljačka zaštita).

Svakako, trebamo katoličke intelektualce. Sigurno je da trebamo... bez njih smo obezglavljeni. Ali, trebamo i katoličke vojnike. Trebamo, dakle, i nekoga tko će na terenu fizički štititi Crkvu.

Napokon i to treba reći. Laici nisu svećenici. Svećenicima je zabranjeno nositi oružje i ratovati, ali laicima nije! Laicima je to čak i dužnost u nekim okolnostima.
Nije uloga laika u Crkvi da na sebe preuzimaju svećeničke funkcije, nego da djeluju na

onim područjima i djelatnostima na kojima svećenici ne mogu djelovati. A to je prije svega fizička zaštita Crkve protiv njenih vidljivih neprijatelja.

Nije to nešto novo, već stoljetna praksa Crkve, praksa koja ima temelje i u Bibliji i u Tradiciji: **Makabejci - pralik i uzor kršćanske vojske**.

Neka nevjernici vide da kršćani upravljaju ovom državom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/neka-nevjernici-vide-da-krscani.html

Veliki crkveni naučitelj sv. Ivan Zlatousti bio je građanin Rimskog Carstva u vrijeme kad je Rimsko Carstvo već službeno bila kršćanska država. Unatoč tome, put do izgradnje potpunog kršćanskog društva bio je dug i mukotrpan.

Nisu ni svi stanovnici Carstva bili kršćani. Bilo je još dosta pogana, židova, heretika... što je svakako otežavalo situaciju. Uspostava kršćanskog društvenog poretka ne ide uvijek glatko. Zato se očekuje od svakog pojedinog kršćanina da doprinese izgradnji kršćanskog društva. A to znači da svaki kršćanin mora dati sve od sebe kako bi iz javnosti bilo uklonjeno sve ono što je nespojivo s kršćanstvom.

Sv. Ivan Zlatousti na kraju svoje **1. propovijedi o spomenicima puku Antiohije** traži da se vjernici doslovno fizički obračunaju sa psovačima i huliteljima. Dakle, od vjernika se očekuje da fizičkom silom spriječe blasfemije, i zaštite javno ćudoređe:

"No, nakon što su nam sada stigle vijesti o blasfemiji, jednu uslugu tražim od svih vas za ovu propovijed i govor: da za mene prekorite hulitelje po gradu. Ako čuješ nekoga na raskršću i na trgu kako huli, pristupi i prekori ga, a ako mu je potrebno dati batina, ne oklijevaj: ošamari ga po licu, udari ga po ustima, udarcem posveti svoju ruku. I ako ga neki optuže, te ako ga odvedu pred sud, slijedi ih; i ako sudac na sudištu potražuje kazne, slobodno reci da je hulio Kralja anđela. Ako je, naime, potrebno kazniti one koji vrijeđaju zemaljskog kralja, onda još mnogo više one koji nanose uvredu Njemu. To je opći zločin, javna uvreda; svakome tko želi tužiti, dopušteno je. Neka nauče i Židovi i Grci, da su kršćani održavatelji grada, i branitelji i upravitelji i poglavari; i isto neka nauče pokvarenjaci i opaki da se imaju bojati slugu Božjih, da ako se ikada usude govoriti ovakvo što, da će se morati okretati posvuda i bojati se vlastite sjene, u tjeskobi da ne bi možda kršćanin čuo i dotrčao, pa ih žestoko kaznio."

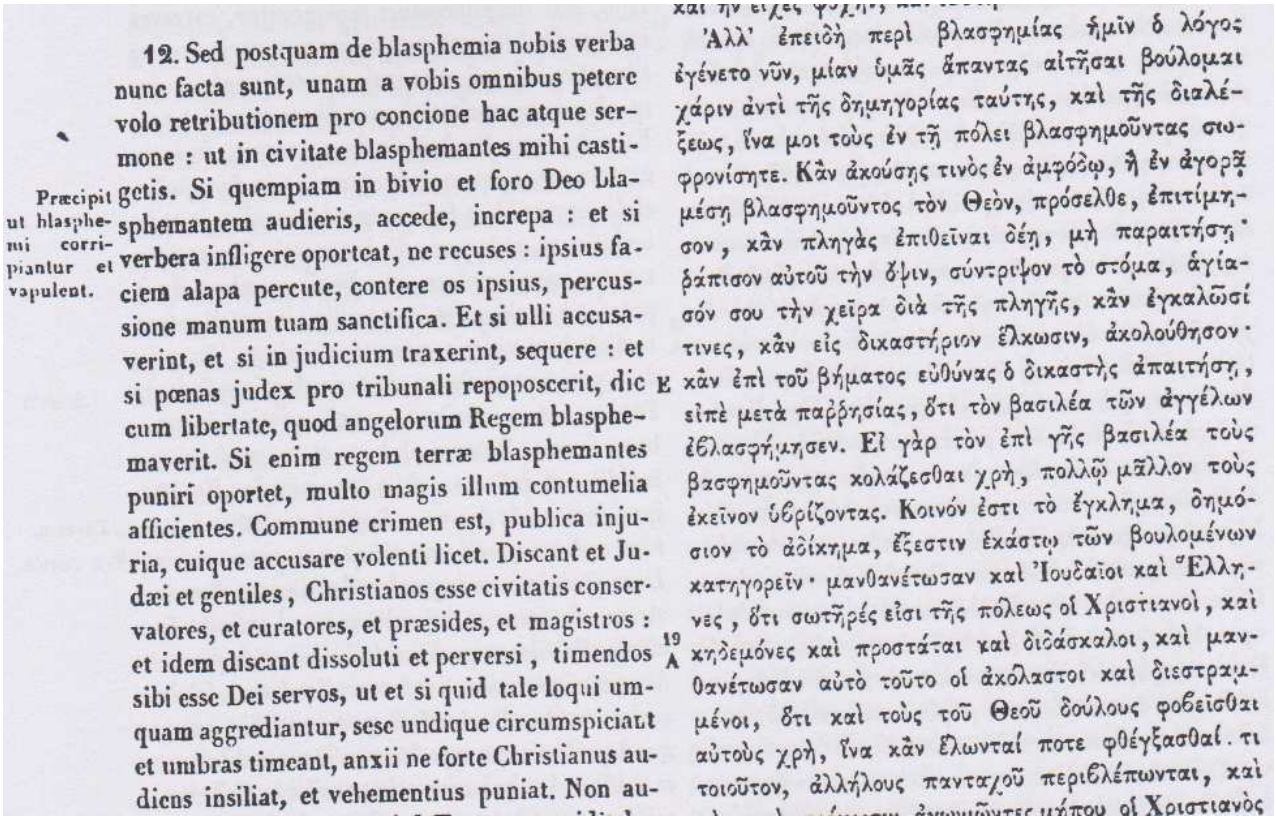

Præcipit ut blasphemi corripiantur et vapulent.

12. Sed postquam de blasphemia nobis verba nunc facta sunt, unam a vobis omnibus petere volo retributionem pro concione hac atque sermone : ut in civitate blasphemantes mihi castigetis. Si quempiam in bivio et foro Deo blasphemantem audieris, accede, increpa : et si verbera infligere oporteat, ne recuses : ipsius faciem alapa percute, contere os ipsius, percussione manum tuam sanctifica. Et si ulli accusaverint, et si in judicium traxerint, sequere : et si pœnas judex pro tribunali repoposcerit, dic cum libertate, quod angelorum Regem blasphemaverit. Si enim regem terræ blasphemantes puniri oportet, multo magis illum contumelia afficientes. Commune crimen est, publica injuria, cuique accusare volenti licet. Discant et Judæi et gentiles, Christianos esse civitatis conservatores, et curatores, et præsides, et magistros : et idem discant dissoluti et perversi, timendos sibi esse Dei servos, ut et si quid tale loqui umquam aggrediantur, sese undique circumspiciant et umbras timeant, anxii ne forte Christianus audiens insiliat, et vehementius puniat. Non au-

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ βλασφημίας ἡμῖν ὁ λόγος ἐγένετο νῦν, μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βούλομαι χάριν ἀντὶ τῆς δημηγορίας ταύτης, καὶ τῆς διαλέξεως, ἵνα μοι τοὺς ἐν τῇ πόλει βλασφημοῦντας σωφρονίσητε. Κἂν ἀκούσῃς τινὸς ἐν ἀμφόδῳ, ἢ ἐν ἀγορᾷ μέσῃ βλασφημοῦντος τὸν Θεὸν, πρόσελθε, ἐπιτίμησον, κἂν πληγὰς ἐπιθεῖναι δέῃ, μὴ παραιτήσῃ· ῥάπισον αὐτοῦ τὴν ὄψιν, σύντριψον τὸ στόμα, ἁγίασόν σου τὴν χεῖρα διὰ τῆς πληγῆς, κἂν ἐγκαλῶσί τινες, κἂν εἰς δικαστήριον ἕλκωσιν, ἀκολούθησον· κἂν ἐπὶ τοῦ βήματος εὐθύνας ὁ δικαστὴς ἀπαιτήσῃ, εἰπὲ μετὰ παῤῥησίας, ὅτι τὸν βασιλέα τῶν ἀγγέλων ἐβλασφήμησεν. Εἰ γὰρ τὸν ἐπὶ γῆς βασιλέα τοὺς βασφημοῦντα κολάζεσθαι χρὴ, πολλῷ μᾶλλον τοὺς ἐκεῖνον ὑβρίζοντας. Κοινόν ἐστι τὸ ἔγκλημα, δημόσιον τὸ ἀδίκημα, ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν βουλομένων κατηγορεῖν· μανθανέτωσαν καὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες, ὅτι σωτῆρές εἰσι τῆς πόλεως οἱ Χριστιανοὶ, καὶ κηδεμόνες καὶ προστάται καὶ διδάσκαλοι, καὶ μανθανέτωσαν αὐτὸ τοῦτο οἱ ἀκόλαστοι καὶ διεστραμμένοι, ὅτι καὶ τοὺς τοῦ Θεοῦ δούλους φοβεῖσθαι αὐτοὺς χρὴ, ἵνα κἂν ἕλωνταί ποτε φθέγξασθαί. τι τοιοῦτον, ἀλλήλους πανταχοῦ περιβλέπωνται, καὶ

"Stariji će služiti mlađemu" (Post 25, 23)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/stariji-ce-sluziti-mlaemu-post-25-23.html

Neki dan sam naišao na temu u "Glasu Koncila" pod nazivom ***"ŽIDOVI I KATOLICI - Što Katolička Crkva drži o židovskoj vjeri?"*** (pitanje čitatelja) od 24. studenoga 2017., gdje je, kako od strane čitatelja tako i u odgovoru "Glasa Koncila", iznesen cijeli niz teza koje su u suprotnosti s katoličkom vjerom.

Znam da nema smisla raspravljati s modernistima, jer njima ništa ne znači nauk svetih otaca, crkvenih koncila i papa prije II.vatikanskog koncila, ali ipak mislim da je više nego bezobrazno prešućivanje učenja svetih otaca o ovoj temi.

Problem u vezi današnjih modernista je u tome što njih uopće ne zanima istina. Njima je jedino važno da pod svaku cijenu budu u dobrim odnosima sa židovima i ostalim inovjercima. I oni su spremni sve ostalo podrediti tom cilju, pa čak i same vjerske istine.

I zato znam da će oni odmah preskočiti ovaj tekst, čim na njega naiđu. Ne zamjeram im to... I ja zaobilazim njihove tekstove u širokom luku. Ne pišem ovo zbog njih, nego zbog vjernika koji iskreno traže istinu, a nemaju je gdje pročitati.

Današnja je tema, dakle, odnos katoličke vjere prema židovstvu.
Iako bismo mogli analizirati mnoge aspekte toga odnosa, zadržat ćemo se zasada samo na jednom od njih.

Počet ću ovako... U Bibliji ima puno događaja koji imaju važno proročko značenje.
U Knjizi postanka često dolaze dva brata, od kojih jedan simbolizira spašenike, a drugi odbačenike. I to u pravilu, stariji označava odbačenike, a mlađi spašenike - Kajin i Abel, Išmael i Izak, Ezav i Jakov.

Kršćanski su pisci kroz stoljeća često u njima tumačili i točku razdvajanja između židova i kršćana. To ćete najbolje vidjeti kod sv. Augustina u ***De civitate Dei***, u knjigama 15., 16. i 17.

U nastavku ću iznijeti neka Augustinova tumačenja o tim slučajevima dvojice braće.

Počinjem od kraja. **Ezav i Jakov**.
Dok je njihova majka Rebeka još bila trudna, Gospodin joj je rekao:

> "Dva su svijeta u utrobi tvojoj: dva će se naroda iz tvoga krila odijeliti. Narod će nad narodom gospodovati, stariji će služiti mlađemu."
> (Post 25, 23)

Kršćani su uvijek tumačili te riječi kao proročanstvo da će židovi služiti kršćanima.
Tako to tumači i sv. Augustin (*De civitate Dei*, XVI, 35):

> "Quod autem dictum est. 'Maior serviet minori' (Gen. 25, 23), nemo fere nostrum aliter intellexit, quam maiorem populum Judaeorum minori populo christiano serviturum."
>
> ("A ovo što je rečeno: 'Stariji će služiti mlađemu' (Post 25, 23), gotovo nitko od naših nije to drugačije shvaćao, nego da će stariji narod židovski služiti mlađemu narodu kršćanskom.")

Crkveni naučitelji vide ostvarenje tih riječi u činjenici da su se u Rimskom Carstvu, koje se preobrazilo u kršćansku državu, židovi našli pod kršćanskom vlašću. A tako se nastavilo kasnije kroz cijeli srednji i novi vijek u kršćanskim državama Europe.

Sv. Augustin navodi također slučaj Josipovih sinova Efrajima i Manašea, kao još jedan primjer u kojem se prednost daje mlađemu.
Kad ih je blagoslivljao sv. praotac Jakov, desnu ruku je stavio na mlađega, premda je to Josip pokušao spriječiti, Jakov je inzistirao da podijeli veći blagoslov mlađemu (Post 48, 17-19).

Evo objašnjenja sv. Augustina (*De civitate Dei*, XVI, 42):

> "Sicut autem duo Isaac filii, Esau et Jacob, figuram praebuerunt duorum populorum in Judaeis et Christianis... ita factum est etiam in duobus filiis Joseph: nam maior gessit typum Judaeorum, Christianorum autem minor. Quos cum benediceret Jacob, manum dexteram ponens super minorem, quem habebat ad sinistram; sinistram super maiorem, quem habebat ad dexteram: grave visum est patri eorum, et admonuit patrem velut corrigens eius errorem, et quisnam eorum esset maior ostendens. At ille mutare manus noluit, sed dixit: 'Scio, fili, scio. Et hic erit in populum, et hic exaltabitur: sed frater eius iunior maior illo erit, et semen eius erit in multitudine gentium.' (Gen. 48, 19)."
>
> ("Kao što su dva Izakova sina, Ezav i Jakov, pružili sliku dva naroda u židovima i kršćanima... tako je također i u dvojici Josipovih sinova: naime, stariji čini sliku židova, a mlađi kršćana. Koje dok je blagoslivljao Jakov, stavivši desnu ruku na mlađega, koga je držao slijeve; a ljevicu na starijega, koji mu je bio zdesne: što nije bilo drago njihovom ocu, i upozorio je oca kao da ga ispravlja i pokazao mu koji je stariji. Ali, on nije htio zamijeniti ruke, već je rekao: 'Znam, sine, znam. I od njega će postati narod i bit će velik. Ali njegov mlađi brat bit će veći od njega, i njegovo će potomstvo biti mnoštvo naroda.' (Post 48, 19).")

I na primjeru braće Kajina i Abela vidi sv. Augustin razliku između židova i kršćana (*De civitate Dei*, XV., 7):

> "Invalescente quippe invidentiae vitio, fratrem insidiatus occidit. Talis erat terrenae conditor civitatis. Quomodo autem significaverit etiam Judaeos, a quibus Christus occisus est pastor ovium hominum, quem pastor ovium pecorum praefigurabat Abel..."
>
> ("Nakon što je narasla opačina zavisti [u Kajinu], iz zasjede je ubio brata. Takav je bio utemeljitelj zemaljskoga grada. Tako također označava i židove, koji su ubili Krista, pastira ljudskih ovaca, koga je označavao Abel kao pastir ovaca...")

Kao što sam već pisao **ovdje**, sv. Augustin dijeli čovječanstvo na dva grada: grad Božji (civitas Dei) i zemaljski grad (civitas terrena).
Nevjerni židovi koji odbacuju Krista Boga, spadaju gdje i svi ostali nevjernici: u zemaljski grad, u Babilon. Nevjernici se mogu osloboditi Babilona jedino ako iz njega izađu, to jest, ako se obrate na katoličku vjeru i tako pređu u grad Božji.

Komentirajući stih iz psalma 44. *"Astitit regina a dextris tuis"*, sv. Augustin kaže da je Crkva ta kraljica, koja krštenjem oslobađa ljude iz đavolskog Babilona i dovodi ih Kristu Kralju (*De civitate Dei*, XVII, 16).

A sad dolazimo do najočitijeg slučaja gdje dvojica braće pokazuju razliku između dva saveza. Sveti praotac Abraham imao je dva sina: Išmaela od sluškinje Hagare i Izaka od zakonite žene Sare.
Kršćani su od samoga početka u ovoj dvojici vidjeli proročanstvo o dva saveza, kako je objasnio sv. Pavao (Gal 4, 22-31).

Sv. Augustin povezuje sudbinu ove dvojice sa kasnijom podjelom Izraela u vrijeme kraljeva, pa piše (*De civitate Dei*, XVII, 7):

> "De qua re non dubito intelligendum esse quod sequitur: 'Et dividetur Israel in duo', in Israel scilicet inimicum Christo et Israel adhaerentem Christo; in Israel ad ancillam, et Israel ad liberam pertinentem. Nam ista duo genera primum simul erant, velut Abraham adhuc adhaereret ancillae, donec sterilis per Christi gratiam foecunda clamaret: 'Eiice ancillam et filium eius' (Gen. 21, 10)."
>
> ("O kojoj stvari bez sumnje treba razumjeti što slijedi: 'I podijelit će se Izrael na dvoje', to jest, na Izraela neprijatelja Kristova i Izraela koji pristaje uz Krista, na Izraela koji pripada sluškinji i Izraela koji pripada slobodnoj. Naime, ova su dva roda prije bila zajedno, kao što je Abraham držao sluškinju, sve dok nije neplodna [Sara] koja je postala plodna po milosti Kristovoj, uzviknula: 'Otjeraj sluškinju i njezina sina' (Post 21, 10).")

A malo kasnije, sv. Augustin daje ovaj važan zaključak:

> "Nihil enim prodest Testamentum Vetus de monte Sina in servitutem generans (Gal 4, 24), nisi quia testimonium prehibet Testamento Novo."
>
> ("Ništa, naime, ne koristi Stari savez sa brda Sinaja koji rađa za ropstvo (Gal 4, 24), osim što daje svjedočanstvo za Novi zavjet.")

Stari je zakon dan na brdu Sinaj. To je zakon kojega se i danas drže židovi, a da uopće ne razumiju (jer "prijevjes zastire srce njihovo" - **2 Kor 3, 15**) da taj zakon upućuje na Novi zakon. On je proročanstvo, ili kako kaže sv. Augustin: svjedočanstvo za novi zakon.

Već su stari proroci najavljivali dolazak novoga zakona:
"de Sion exibit lex et verbum Domini de Jerusalem" - "iz Siona će izaći zakon i riječ Gospodnja iz Jeruzalema" (Iz 2, 3)

Dakle, novi zakon imao je doći sa Siona, iz Jeruzalema (gdje je Krist propovijedao) , a ne kao stari zakon sa Sinaja. Kad se u psalmima spominje Jeruzalem i Sion, to uvijek označava Crkvu (nebeski Jeruzalem), a ne židove. Jer židovski zakon nije dan u Jeruzalemu i na Sionu, nego na gori Sinaju na izlasku iz Egipta.
U tome je razlika između **Sinaja** i **Siona**.

Prošle nedjelje - *Laetare* (IV. nedjelja korizme) - u tradicionalnom rimskom obredu čita se poslanica sv. Pavla Galaćanima (4, 22-31), u kojoj se govori upravo o razlici između ova dva saveza na primjeru Abrahamovih sinova Išmaela i Izaka:

> "Pisano je da je Abraham imao dva sina, jednoga od ropkinje i jednoga od slobodne. Ali onaj od ropkinje rođen je po tijelu, a onaj od slobodne snagom obećanja. To je slika. Doista, te žene dva su Saveza: jedan s brda Sinaja, koji rađa za ropstvo – to je Hagara. Jer Hagara znači brdo Sinaj u Arabiji i odgovara sadašnjem Jeruzalemu jer robuje zajedno sa svojom djecom. Onaj pak Jeruzalem gore slobodan je; on je majka naša. Pisano je doista: *'Kliči, nerotkinjo, koja ne rađaš, podvikuj od radosti,*
> *ti što ne znaš za trudove! Jer osamljena više djece ima negoli udana.'*
> Vi ste, braćo, kao Izak, djeca obećanja. I kao što je onda onaj po tijelu rođeni progonio onoga po duhu rođenoga, tako je i sada. Nego, što veli Pismo? *'Otjeraj sluškinju i sina njezina jer sin sluškinje ne smije biti baštinik sa sinom*' slobodne. Zato, braćo, nismo djeca ropkinje, nego slobodne." (Gal 4, 22-31)

Ovo čitanje je također vrlo često u istočnoj liturgiji. Oni od vas koji možda idu grkokatoličku liturgiju, čujete ga barem 4-5 puta godišnje.

Mislim da stoga nije nimalo slučajno da su se istočni katolički patrijarsi na Drugom vatikanskom koncilu oštro protivili deklaraciji "Nostra aetate", koja donosi jedan potpuno netradicionalan pogled na židovstvo, sasvim suprotan svemu što je uvijek naučavala Crkva.

Štoviše, tijekom koncilskih rasprava, istočni katolički patrijarsi otvoreno su govorili o utjecaju židovskog lobija na rad II. vatikanskog koncila.
Melkitski patrijarh Maksimos IV. je u jednom trenutku izjavio da je svjetsko židovstvo kupilo saborsku većinu, misleći na američke i zapadnoeuropske biskupe.
U svemu su bili važni i politički razlozi, ratovi koji su se vodili na Bliskom istoku itd.

Liberali koji su gurali deklaraciju "Nostra aetate" bili su spremni dovesti u pitanje i ekumenizam sa istočnim raskolnicima, samo da ugode židovima.

Pogledajte kakva je bila reakcija pojedinih nesjedinjenih istočnih zajednica na "Nostra aetate":

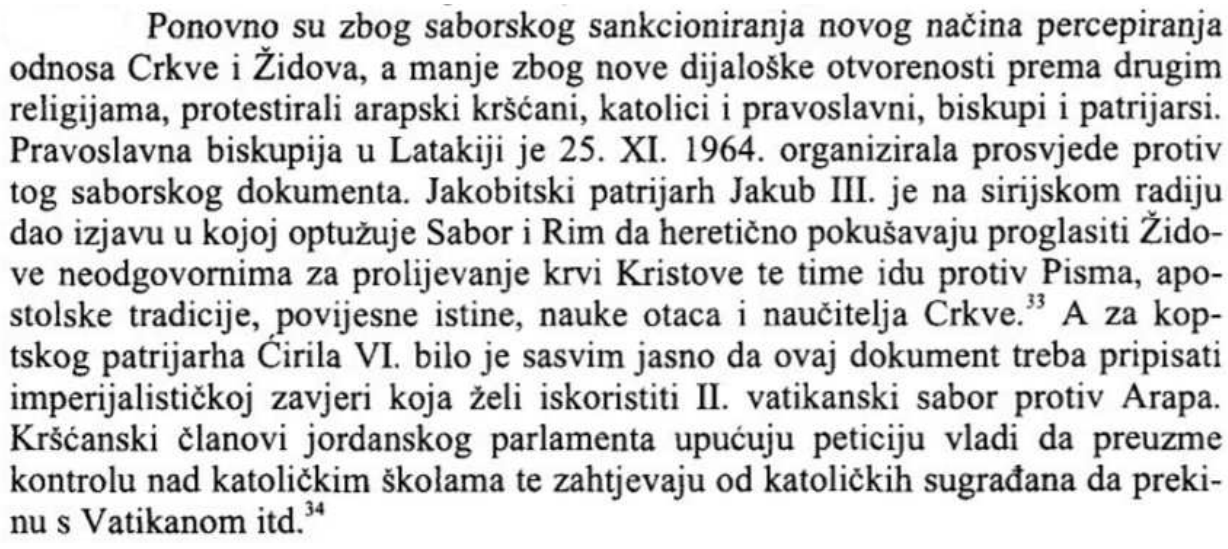

Ponovno su zbog saborskog sankcioniranja novog načina percepiranja odnosa Crkve i Židova, a manje zbog nove dijaloške otvorenosti prema drugim religijama, protestirali arapski kršćani, katolici i pravoslavni, biskupi i patrijarsi. Pravoslavna biskupija u Latakiji je 25. XI. 1964. organizirala prosvjede protiv tog saborskog dokumenta. Jakobitski patrijarh Jakub III. je na sirijskom radiju dao izjavu u kojoj optužuje Sabor i Rim da heretično pokušavaju proglasiti Židove neodgovornima za prolijevanje krvi Kristove te time idu protiv Pisma, apostolske tradicije, povijesne istine, nauke otaca i naučitelja Crkve.[33] A za koptskog patrijarha Ćirila VI. bilo je sasvim jasno da ovaj dokument treba pripisati imperijalističkoj zavjeri koja želi iskoristiti II. vatikanski sabor protiv Arapa. Kršćanski članovi jordanskog parlamenta upućuju peticiju vladi da preuzme kontrolu nad katoličkim školama te zahtjevaju od katoličkih sugrađana da prekinu s Vatikanom itd.[34]

(IZVOR: N. Bižaca, Kako je nastajala saborska deklaracija »Nostra aetate«, BS, Vol. 68. No. 3., str. 411.)

To što je, unatoč svim ovim reakcijama, usvojena deklaracija "Nostra aetate", samo pokazuje što su bili prioriteti njenih donositelja.

Izgleda da čak i kod modernista postoji određena hijerarhija vrijednosti. A na toj listi, dodvoravanje židovima očito ima prednost pred dodvoravanjem istočnim raskolnicima.

Učinci svete pričesti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/ucinci-svete-pricesti.html

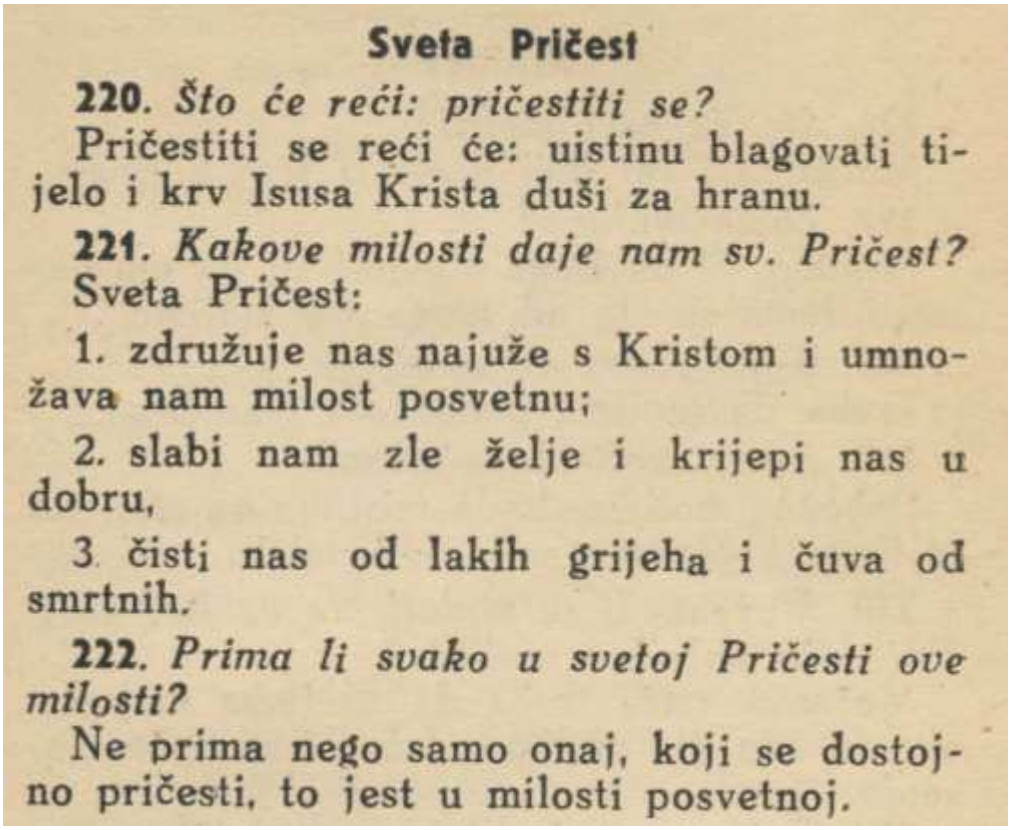

Sveta Pričest

220. *Što će reći: pričestiti se?*
Pričestiti se reći će: uistinu blagovati tijelo i krv Isusa Krista duši za hranu.

221. *Kakove milosti daje nam sv. Pričest?*
Sveta Pričest:

1. združuje nas najuže s Kristom i umnožava nam milost posvetnu;

2. slabi nam zle želje i krijepi nas u dobru,

3. čisti nas od lakih grijeha i čuva od smrtnih.

222. *Prima li svako u svetoj Pričesti ove milosti?*
Ne prima nego samo onaj, koji se dostojno pričesti, to jest u milosti posvetnoj.

Iz molitvenika Srce Isusovo - spasenje naše (Zagreb, 1946.) - u kršćanskom nauka na kraju molitvenika (str. 29)

U starim katekizmima čitamo kako je jedan od učinaka sv. pričesti da daje snagu vjerniku da se čuva budućih grijeha.
Spomenimo samo kako glavni katekizmi govore o tome...

Katekizam Tridentskog koncila (p. II., cap. IV., 53.):

> "Illa praeterea in sanctis mysteriis vis est, ut nos a criminibus puros et integros, atque tentationum impetu incolumes servet ac tamquam caelesti medicamento animam praeparet, ne alicuius mortiferae perturbationis veneno facile infici ac corrumpi queat. Atque ob eam etiam causam, ut testatur divus Cyprianus, cum olim a tyrannis fideles ad tormenta et caedem propter christiani nominis confessionem vulgo raperentur, ne illi, forte dolorum acerbitate victi, in salutari certamine deficerent, vetus in Ecclesia Catholica mos fuit, ut eis ab episcopis Dominici Corporis et Sanguinis sacramenta praeberentur. Sed carnis etiam libidinem cohibet ac reprimit: dum enim charitatis igne animos magis incendit, concupiscentiae ardorem restinguat necesse est."
>
> ("Takva je, osim toga, snaga u svetim otajstvima, da nas čuva čistima i nepovrjeđenima od zlodjela, čvrstima prema navalama napasti, te kao nebeski lijek pripravlja dušu da se ne može olako zaraziti i pokvariti otrovom smrtonosnog poremećaja. I zbog te svrhe, kako svjedoči sveti Ciprijan, dok su nekada tirani hvatali vjernike radi ispovijedanja kršćanskog imena i slali ih na muke i smrt, stari je običaj bio u Katoličkoj Crkvi da prime od biskupa sakrament Gospodnjeg Tijela i Krvi, kako ne bi svladani okrutnošću bolova, posustali u spasonosnoj borbi. A [sv. pričest] također suzbija i potiskuje tjelesne požude: dok naime duša sve više izgara ognjem ljubavi, nužno je da se gasi žar požude.")

Veliki katekizam sv. Petra Kanizija (zvan **Summa doctrinae christianae**) - među učincima sv. pričesti ističe:

> "Ac praecipue quidem duo, ut egregie docet Bernardus, in nobis operatur hoc sacramentum: ut et sensum minuat in minimis et in gravioribus peccatis tollat omnino consensum. Si quis vestrum non tam saepe modo, non tam acerbos sentit iracundiae motus, invidiae, luxuriae aut caeterorum huiusmodi, gratias agat Corpori et Sanguini Domini, quoniam virtus sacramenti operatur in eo, ut gaudeat, quod pessimum ulcus accedat ad sanitatem. Et idem alibi: Hoc Corpus Christi aegris medicina, peregrinantibus via: quod debiles confortat, valentes delectat, languorem sanat. Per hoc homo mansuetior efficitur ad correptionem, patientior ad laborem, ardentior ad amorem, sagacior ad cautelam, ad obedientiam promptior, ad gratiarum actionem devotior."
>
> ("A osobito stoga dvoje, kako izvrsno uči Bernard, u nama čini ovaj sakrament: da umanjuje sjetilnost u manjim grijesima, a u većima posve uklanja pristanak. Ako netko od vas više ne osjeća tako često teške napasti srdžbe, zavisti, bludnosti ili druge slične, neka zahvali Gospodnjem Tijelu i Krvi, jer snaga sakramenta djeluje u njemu, i neka se veseli što se približava ozdravljenju teškog čira. I na drugom mjestu: Ovo Tijelo Kristovo je bolesnima lijek, staza putnicima, koja jača slabe, jake razveseljuje, ozdravljuje bolesnoga. Po njemu čovjek postaje ponizniji prema opomenama, strpljiviji u radu, gorljiviji u ljubavi, pažljiviji u oprezu, brži u poslušnosti, predaniji u zahvali.")

A tako i **Katekizam sv. Pija X.**, ■ 625.-626.:

> "■ 625. P. Koje učinke proizvodi u nama presveta euharistija?
> O. Glavni učinci presvete euharistije na one koji je dostojno primaju jesu:
> 1. čuva i umnožava milost u duši, t.j. milost kao što materijalna hrana uzdržava i razvija život tijela;
> 2. oprašta lake grijehe i čuva od smrtnih,
> 3. daje duhovnu utjehu.
>
> ■ 626. P. Stvara li presveta euharistija u nama i druge učinke?
> O. Da, presveta euharistija stvara u nama još tri učinka, a to je:
> 1. ublažuje naše strasti, i prije svega gasi u nama plamen pohote,
> 2. jača žar ljubavi prema Bogu i bližnjemu, te nam pomaže da postupamo u skladu sa željama Isusa Krista,
> 3. daje zalog buduće slave i uskrsnuća našega tijela."

Vidimo da se u svim katekizmima ističe da sv. euharistija umanjuje požudu, gasi želju za grijehom, ili kako je govorio sv. Toma Akvinski: "smanjuje nagnuće" - "diminuit fomitem" (*Summa theologica*, III, q. 79., a. 6., ad 3um).

Gledajući koliko se danas ljudi pričešćuje, trebali bismo negdje vidjeti na djelu navedene učinke. Pazite, danas se redovito pričešćuje više ljudi, nego ikada prije u povijesti Crkve. Imate župe gdje 99% prisutnih na misi, pristupa sv. pričesti. Redovi za pričest nikada nisu bili duži. Do mjere da ponekad izgleda kao da se samo mala djeca u kolicima ne pričešćuju.

S pravom se stoga pitamo: Gdje su rezultati? Gdje su učinci koje navode katekizmi?
Prema broju ljudi koji se pričešćuju, u ovoj našoj Hrvatskoj trebala bi potpuno nestati požuda, bludništvo, svađe, neprijateljstva itd. Ako ništa drugo, barem bi se na području župa gdje žive ti ljudi trebali vidjeti neki rezultati.

Međutim, toga nema.
Ljudi se pričešćuju i nastavljaju biti robovi svojih strasti i požuda. Nema nikakvih promjena. Dapače, danas ima više grijeha po svijetu nego ikada prije.

Kako to može biti? Zašto ne vidimo učinke koji bi trebali slijediti svetu pričest?
Odgovor je bolan, ali netko to napokon treba reći.
Učinaka nema, jer se većina tih ljudi pričešćuje u stanju smrtnog grijeha. Ne samo da ne dobivaju milosti sv. pričesti, nego još dodaju svojim grijesima i teški grijeh svetogrđa.

Ali, nije tu samo stvar u primanju pričesti u stanju smrtnog grijeha.
Problem je daleko širi. Liturgijske reforme iz 1960-ih su donijele cijeli sustav koji pogoduje neozbiljnom odnosu prema svetinjama. Autorima reforme kao da je bio cilj ukloniti ili barem umanjiti strahopoštovanje prema Presvetom Sakramentu.

Pogledajmo samo što su učinili s pretpričesnim postom... Smanjili na sat vremena!
Zar je to post? Ne jesti sat vremena?
Danas imate situacije da se netko naždere sat vremena prije odlaska u crkvu, i takav ide na pričest. Hoće li takva osoba primiti one učinke koje navode katekizmi? U nekim crkvama možete čak vidjeti ljude koji za vrijeme mise žvaču žvakaće - i idu na pričest!

Jesu li se ti ljudi ikada pitali zašto je Crkva od pamtivijeka tražila da se sveta pričest prima isključivo natašte?
Ta su pravila vjernicima davala do znanja da sv. pričest nije tek obična hrana, nego nešto posebno i sveto - najsvetije! Presveto koje se mora primiti s najvećom sabranošću i pripremom, duhovnom i tjelesnom.

Pobožno i sabrano primanje sv. pričesti je ključno za stjecanje njenih učinaka.
Sv. Toma Akvinski objašnjavajući važnost pravila da se sveta euharistija prima natašte (*Summa theologica*, III, q. 80., a. 8., ad 6um), kaže da je potrebna maksimalna pobožnost kako bi se primili učinci Presvetog Sakramenta:

> "maxima devotio requiritur in ipsa sumptione huius sacramenti, quia tunc percipitur sacramenti effectus"
>
> ("najveća se pobožnost traži u samom primanju ovoga sakramenta, jer se tada primaju učinci sakramenta")

Ako želite da vjernici prime sve učinke sv. pričesti, koje navode gorespomenuti katekizmi, onda se pobrinite da ispune uvjete za sv. pričest koje traže ti isti katekizmi.

Pa, evo, da navedem kakvu pripremu za sv. pričest propisuju navedeni katekizmi.

Katekizam Tridentskog koncila odgovarajući na pitanje o duhovnoj pripremi za sv. pričest ("Quo pacto animus sit ad eucharistiam praeparandus), kaže:

> "Primam itaque illam praeparationem fideles adhibeant, ut discernant mensam a mensa, hanc sacram ab aliis profanis, caelestem hunc panem a communi. Atque hoc fit, cum certo credimus praesens esse verum Corpus et Sanguinem Domini, quem in caelo angeli adorant (Psal. 96, 8), ad cuius nutum columnae caeli contremiscunt et pavent (Iob 26, 11), cuius gloria plenum est caelum et terra (Isa. 6, 3). Hoc nimirum est diiudicare Corpus Domini quod Apostolus admonuit. (I. Cor. 11, 29)...
> Altera vero illa praeparatio maxime necessaria est, ut unusquisque a seipso quaerat, num pacem cum aliis habeat, num proximos vere atque ex animo diligat... Deinde conscientiam nostram scrutari diligenter debemus, ne forte exitiali aliquo peccato contaminati simus, cuius poenitere necesse sit; ut prius contritionis et confessionis medicamento illud eluatur... Praeterea tacitis cum animis nostris cogitemus, quam indigni simus, quibus divinum hoc beneficium a Domino tribuatur. Quare illud centurionis (Matth. 8, 10) de quo ipse Salvator testatus est, se non invenisse tantam fidem in Israel, ex animo dicendum est: 'Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum'. Exquiramus etiam a nobis ipsis, an illud Petri usurpare nobis licet: 'Domine, tu scis quia amo te' (Ioan. 21, 15). Meminisse enim oportet, eum qui sine veste nuptiali in convivio Domini accubuerat, in tenebrosum carcerem coniectum, sempiternis poenis addictum fuisse (Matth. 22, 11)."
>
> ("Prvo neka vjernici nastoje oko one pripreme da razlikuju stol od stola, ovaj sveti od drugih profanih, ovaj nebeski kruh od onog običnog. A to će biti, kad zasigurno vjerujemo da je prisutno pravo Tijelo i Krv Gospodnja, kojemu se na nebu klanjaju anđeli (Psal. 96, 8), na čiju zapovijed dršću i strahuju stupovi nebeski (Job 26, 11), čije su slave puna nebesa i zemlja (Iz 6, 3). To znači razlikovanje Tijela Gospodnjega na koje upozorava Apostol (1 Kor 11, 29). Druga je vrlo važna priprema, da se svatko ispita drži li mir s drugima, ljubi li bližnjega zaista i iskreno... Zatim trebamo pažljivo ispitati svoju savjest, da nismo možda zaraženi kojim smrtonosnim grijehom, za koji se potrebno pokajati, da se prvo ispere lijekom kajanja i ispovijedi. Osim toga, treba tiho razmišljati u duši, kako smo nedostojni, kojima se daje ova povlastica od Gospodina. Zato trebamo reći onu satnikovu (Mt 8, 10) za koga je sam Spasitelj posvjedočio da nije pronašao toliku vjeru u Izraelu, iz sve duše: 'Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj'. Ispitajmo se također možemo li reći onu Petrovu: 'Gospodine, ti znaš da te volim' (Iv 21, 15). Treba se sjetiti, naime, da je onaj čovjek koji je sjedio na svadbi Gospodnjoj bez svadbenog ruha, bio bačen u mračni zatvor, predan vječnim kaznama (Mt 22, 11).")

Što se tiče tjelesne pripreme za sv. pričest, Katekizam Tridentskog koncila ističe:

> "Neque vero animi solum, sed etiam corporis praeparatione opus est. Nam ieiuni ad sacram mensam accedere debemus, ita ut saltem a dimidia antecedentis diei nocte, usque ad illud tempus punctum quo sacram eucharistiam accipimus, nihil omnino comederimus aut biberimus. Postulat etiam tanti sacramenti dignitas, ut qui matrimonio iuncti sunt, aliquot dies a concubitu uxorum abstineant, Davidis exemplo admoniti, qui cum panes propositionis a sacerdote accepturus esset purum se et pueros suos ab uxorum consuetudine tres ipsos dies professus est. Haec fere sunt, quae maxime observari a fidelibus oportet, ut se ad sacra mysteria utiliter accipienda antea parent."
>
> ("Nije potrebna samo priprema duše, nego također i priprema tijela. Naime, trebamo natašte pristupiti svetom stolu, tako da barem od ponoći prethodnog dana sve do onog trenutka kad primamo svetu euharistiju, baš ništa ne jedemo ni pijemo. Traži također dostojanstvo tolikog sakramenta, da se oni koji su u braku, uzdržavaju nekoliko dana [prije sv. pričesti], opomenuti primjerom Davida, koji je, dok je imao primiti prinesene kruhove od svećenika, priznao da su on i njegovi bili čisti od žena tri dana. Ovo je otprilike, čega se napose moraju držati vjernici, da se prethodno pripreme za korisno primanje svetih otajstava.")

U većem katekizmu sv. Petra Kanizija (*Summa doctrinae christianae*) na pitanje "Što je potrebno za dostojno primanje euharistije i stjecanje njenih plodova?" odgovara se ovako:

> "Expedita est Apostoli responsio: 'Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat' (I. Cor. 11, 28) quemadmodum et Augustinus dixit: In Christi Corpore vita nostra consistit: mutet ergo vitam, qui vult accipere vitam. Haec autem probatio sui et vitae mutatio in quatuor potissimum rebus versatur, videlicet: ut adsit fides, poenitentia, mentis attentio et christiani hominis habitus decens. Fides hoc postulat, ne de his quae diximus, aliisque similibus ad hoc mysterium pertinentibus, quicquam dubites. Id fiet, si simpliciter quidem in fide atque sententia Ecclesiae, ut est sane necessarium, per omnia acquiescas. Poenitentia, de qua mox plura dicemus, peccatorum detestationem et explicitam coram sacerdotem confessionem, impetratamque absolutionem exigit. Animus deinde praesens accedat opus est, qui sese per meditationes et precationes pias ad hoc sacramentum serio convertat. Postremo decens habitus et compositio postulat ad sacram synaxim neminem, nisi castum, ieiunum, modestum, humilem, supplicem, minimeque sordidum accedere. Qui vero sacram eucharistiam indigne sumunt, non vitam sed iudicium sibi sumunt, et rei sunt Corporis et Sanguinis Domini, Apostolo teste (I. Cor. 11, 27-32): quales cum Iuda et Iudaeis, sanguinariis Christi hostibus, gravissime condemnabuntur."
>
> ("Poučan je odgovor Apostola: 'Neka se ispita čovjek, pa tako jede od toga kruha' (1 Kor 11, 28) kako je i Augustin rekao: 'U Kristovom Tijelu se nalazi naš život: neka promijeni stoga život, tko želi primiti život'. A ovo ispitivanje sebe i promjena života nalazi se naročito u četiri stvari, i to: da ima vjeru, pokoru, sabranost duha i dostojno držanje kršćanina. Vjera ovo traži: da ono što smo rekli i ostalo što se tiče ovoga otajstva, nikako ne sumnjaš. A to će biti ako jednostavno u svemu pristaješ, kako je dakako nužno, učenju Crkve. Pokora, o kojoj ćemo ubrzo više govoriti, traži preziranje grijeha i izričitu ispovijed pred svećenikom i zatraženo odrješenje. Nadalje, potrebna je sabranost duha, tako da se ozbiljno usredotoči na ovaj sakrament razmatranjem i pobožnim molitvama. Naposljetku, dostojno držanje i urednost traži da nitko ne pristupa svetom susretu, osim onoga koji je čist, natašte, skroman, ponizan, smjeran i što manje zaprljan. A oni koji svetu euharistiju nedostojno primaju, ne primaju život nego osudu, i krivci su Tijela i Krvi Gospodnje, kako svjedoči Apostol (1 Kor 11, 27-32): takvi će biti zajedno s Judom i židovima, krvoločnim neprijateljima Kristovim, najteže osuđeni.")

Navedimo i upute **Katekizma sv. Pija X.** (■ 627.-644.)

■ 627. P. Postiže li sakrament euharistije u nama uvijek svoj čudesni učinak?
O. Sakrament euharistije proizvodi u nama svoje čudesne učinke, ako se prima s dostojnim raspoloženjem.

■ 628. P. Što je sve potrebno da bismo se dobro pričestili?
O. Da bismo se dobro pričestili potrebne su tri stvari: 1. biti u milosti Božjoj, 2. biti natašte od ponoći do časa pričesti, 3. znati što primamo i pristupiti na pričest sa svom pobožnošću.

■ 629. P. Što znači biti u milosti Božjoj?
O. Biti u milosti Božjoj znači imati čistu savjest od svih smrtnih grijeha.

■ 630. P. Ako je tko u smrtnom grijehu, što mora učiniti prije negoli se pričesti?
O. Ako tko zna da je u smrtnom grijehu, mora se dobro ispovjediti prije negoli se pričesti, jer samo kajanje bez ispovijedi nije dovoljno onome tko je u smrtnom grijehu, i tko se želi dostojno pričestiti.

■ 631. P. Zašto nije dovoljno samo potpuno kajanje onome tko zna da je u smrtnom grijehu da bi se mogao pričestiti?
O. Zato što je Crkva radi časti sakramenta odredila da se onaj tko je u smrtnom grijehu ne usudi pričestiti, ako se prije toga nije ispovjedio.

■ 632. P. Prima li Isusa Krista tko se pričesti u smrtnom grijehu?
O. Ako se tko pričesti u smrtnom grijehu, on prima Isusa Krista, ali ne i njegovu milost, dapače, počinio bi svetogrđe i zaslužio bi prokletstvo.

■ 633. P. Kakav je post potreban prije pričesti?
O. Prije pričesti potreban je potpuni post, ali taj razbija svaka mala stvar koja se uzme kao hrana ili piće.

■ 634. P. Što bi bilo ako bi tko progutao kakvu sitnicu koja mu je ostala među zubima, ili koju kap vode što mu je ušla u usta? Smije li se i onda pričestiti?
O. Tko bi progutao kakvu sitnicu, što mu je ostala među zubima ili kakvu kap vode, koja mu je došla u usta zbog pranja, mogao bi se pričestiti, jer se to ne uzima na način hrane ili pića, budući da su ti ostaci izgubili značenje hrane.

■ 635. P. Je li dopušteno pričestiti se ako nismo natašte?
O. Pričestiti se bez prethodnog posta dopušteno je samo bolesnicima kojima je smrt blizu, ili onima koji su zbog duge bolesti dobili posebno ovlaštenje od Pape. Pričest bolesnika na smrti zove se poputbina, jer jača na putu od ovog života do vječnosti.

■ 636. P. Što znači "znati što primamo u pričesti"?
O. Znati "što se prima u pričesti" znači poznavati ono što o tome uči kršćanski nauk i u to čvrsto vjerovati.

■ 637. P. Što znači "pričestiti se pobožno"?
O. Pričestiti se pobožno znači pristupiti pričesti s poniznošću i skromnošću u držanju i odijelu, pripremiti se prije pričesti i zahvaliti poslije.

■ 638. P. U čemu se sastoji priprema za pričest?
O. Priprema za pričest sastoji se u tome da se neko vrijeme zadržimo u razmatranju koga primamo i tko smo mi, da učinimo djela vjere, ufanja i ljubavi, pokajanja, klanjanja, poniznosti i želje da primimo Krista.

■ 639. P. U čemu se sastoji zahvala poslije pričesti?
O. Zahvala poslije pričesti sastoji se u tome da se zadržimo u sabranosti i u sebi častimo Boga, da obnovimo djela vjere, ufanja, ljubavi, klanjanja, zahvale, prikazanja i prošnje, osobito onih milosti koje su potrebne nama i onima za koje smo dužni moliti.

■ 640. P. Što valja učiniti na dan pričesti?
O. Na dan pričesti treba biti što više sabran, treba se baviti djelima milosrđa i osobitom marljivošću ispuniti dužnosti svoga zvanja.

■ 641. P. Koliko Krist ostaje u nama poslije svete pričesti?
O. Krist ostaje u nama poslije svete pričesti sa svojom milošću dok god ne sagriješimo smrtno, a svojom stvarnom nazočnošću ostaje u nama dok traju prilike sakramenta.

§ 4. Kako se treba pričešćivati?
■ 642. P. Kako se treba držati u času kad pristupamo sv. pričesti?
O. U času kad pristupamo sv. pričesti, treba klečati, osrednje podignute glave, očiju skromno okrenutih prema svetoj hostiji, a usta dovoljno otvorena i jezik malo podignut na usnama.

■ 643. P. Kako treba držati pliticu ili podložak za hostiju?
O. Pliticu ili položak treba držati tako da prihvati svetu česticu ako se dogodi da padne.

■ 644. P. Kada treba progutati česticu?
O. Moramo se pobrinuti da svetu česticu progutamo što prije možemo i da neko doba ne pljujemo.

Nakon ovoga, nemamo više što dodati, nego možemo samo zaključiti sa svetim Bonaventurom: **Pazi kako pristupaš sv. pričesti**.

Učinci svete pričesti (II. dio)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/ucinci-svete-pricesti-ii-dio.html

Odredbe sv. Pija X. o ranoj prvoj ispovijedi i pričesti djece, te o čestoj pričesti laika, ubrajaju se među najvažnije odluke njegovog pontifikata. Očekivalo se da će te odredbe dati Crkvi jake vjernike-laike preporođene djelovanjem Presvete Euharistije.
I to se doista ostvarilo kod onih koji su spremno primili papinu ponudu.
Znamo za dvojicu blaženika-laika koje je svakodnevna sv. pričest dovela do velike svetosti: kralj bl. Karlo Austrijski i naš bl. Ivan Merz.

Očekivalo se da će ovakvi svijetli primjeri djelovati na druge vjernike.
Ukratko, očekivao se preporod cijelog vjerskog života. O tome možete čitati u spisima biskupa Antuna Mahnića.
Skupio sam ovdje iz Mahnićeve ***"Knjige života"*** (Osijek, 1923.) dijelove koji govore o učincima svete pričesti.

Mahnić ovo piše u vrijeme pontifikata sv. Pija X. ili neposredno poslije, tako da ove misli svakako odražavaju nade tadašnjeg vrha crkvene hijerarhije glede moralno-društvenog djelovanja česte svete pričesti.

Prvo da stavim što Mahnić kaže o "zatiranju grješnih klica" i uzdizanju duše prema askezi - što bi trebala biti posljedica česte sv. pričesti (str. 123.-124.).

Zato netom su se blagovanjem božanskog kruha Euharistije istrijebile i zatrle grješne klice trostruke požude — što se zbiva takozvanim čistivim procesom — počinje se u duši zametati božanski život, po kojem čovjek sa svim moćima duše i tijela prelazi u neposredni saobraćaj i zajednicu s euharističkim Bogom. Sada će Isus čovjeka sasvim osvojiti; prebivajući u njem i pokrećuć njegovim moćima Isus će u duši zametnuti Svoj božanski život, dakako život božanski u naravi čovječjoj, u čovjeku, nalik na život, što ga On sam, utjelovljena Riječ, provodio na zemlji. Bit će to život, za koji govori Apostol, da se mora očitovati u kršćaninu: »ut vita Jesu manifestetur in corporibus vestris«; pa opet: »ut et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali«. (II. Cor. 4, 10 s.)

Jest, život se Isusov očituje u životu Njegovih učenika, koji se hrane Njegovim božanskim Tijelom. Taj im život udahnjuje, krijepi i podržava u njima On sam. To je život potpune odanosti i poslušnosti volji Boga Oca:

život poniznosti i krotkosti; mržnje sama sebe; život samozatajje i prijegora; život ljubavi i milosrđa; život koji postizava vrhunac u — ljubavi prema križu i prezir svjetske časti i slave, u žrtvi životnih udobnosti, bogatstva, naslova, osobnih probitaka; riječju, život u službi najplemenitijeg, svrhunaravnog božanskog idealizma za slavu Božju i spas bližnjega. Živući životom Euharistije nepokolebivo stoji u Bogu, nijedna ga stvar ne može otkinuti od ljubavi Božje: Ni visina (zemaljske slave i bogatstva), ni dubina (ponižemja, neuspjesi, progonstva), ni druga kakova stvar ne može nas razdvojiti od ljubavi Božje. (Rim. 8, 39.) Žrtvujući se na žrtvu i službu vjere ,raduje se, i raduje se sa svima. (Fil. 2, 17.) Žrtva, što je neprestano prinosi Bogu za spas bližnjega ne pozna ni mjere ni granica. »Optabam ego ipse ana-

Malo kasnije biskup Mahnić govori opširnije o djelovanju sv. euharistije, koja bi trebala sve više i više udaljavati čovjeka od neuredne ljubavi prema ovozemaljskom
(str. 129.-132.):

6. Djelovanje Euharistije.

Djelovanje se Presv. Euharistije u duši pojavljuje u dvostrukom smjeru: Euharistija djeluje kao lijek i kao hrana. Djeluje kao lijek, u koliko liječi dušu od rana grijeha i neuredne ljubavi prema stvorovima. U tom je pogledu njezino djelovanje neugodno kao djelovanje lijeka uopće; jer ide za tim, da otrgne i udalji dušu od stvorova, kojima je dosada bila odana. Ona siječe, pali i izgara dušu poput žestokog lijeka ili operacije. Drugo Euharistija djeluje poput tjelesne hrane, dušu osvježujući i napunjajući božanskom snagom i dižući je sve više od stvorova do Stvoritelja, od ljubavi vremenite do ljubavi vječkovite. — Obično se hoće dugo i dugo, dok Euharistija dušu izliječi (dakako najvećma radi mlohavosti i tromosti čovječje), no dok se vrši proces liječenja, malo se u duši osjeća njezina djelatnost ujedinjenja s Bogom i proniknućem božanskom snagom. Pa može biti da duša godinama, ma kako se često pobožno pričešćuje, živi po-

tištena i u tjeskobi, kao u vatri čistilišta, a da ni najmanje ne kuša one slasti, što je sadržaje »kruh s nebesa«. No čim se svrši proces čišćenja, počinje duša sve više osjećati i kušati snagu i slatkost Euharistije; pa će naskoro doći vrijeme, kada će se na jednom vidjeti prožetom božjim duhom, preporođenom i preobraženom. Zato nemoj biti zabrinut — moguće, da će u tebi proces liječenja i čišćenja potrajati sve do smrti, a da ti ne ćeš a ma ništa osjećati u svom životu zagrljaja Očeve ljubavi. — Blago tebi, ako se proces čišćenja izvrši tu, jer onda ne će plamen čistilišta naći u tebi ništa, što bi palio, a ti ćeš izravno, čist, poletjeti pred lice Božje. »Multi, veli sv. Bernard, tota vita sua ad hoc (Dei fruitionem) tendunt, et nunquam pertendunt; quibus tamen, si pie et perseveranter conati sunt, statim ut de corpore exeunt, redditur, quod in hac vita dispensatorie est negatum, illuc perducente eos sola gratia, quo prius tendebant ispi cum gratia, ut consummati in brevi expleant tempora multa.« (Sermo III. de Circumsis.)

7. Želiš li ozdraviti?

Poglaviti uzrok moralnom i fizičkom propadanju naroda jest požuda puti: »Venus et Bacchus«. Bolesti valja da odgovara lijek. Proti požudi puti nema izdašnijeg lijeka od Euharistije. »Tijelo je slabo«, riječi su Isusove. (Mat. 26, 41.) Klasično označuje sv. Pavao bolest požude puti: »Ja sam tjelesan prodan pod grijeh.« — »Znam, da dobro ne živi u meni, to jest u tijelu mojem.« — »Vidim drugi zakon u udima svojim, koji se protivi zakonu uma mojega.« — »Tko će me izbaviti od tijela smrti ove?« (Rim. 7.)

Klica se bolesti dakle nalazi u tijelu. Istina da duh oživljuje tijelo, ali tijelo se ne pokorava duhu, kako bi se moralo. U tome stoji prokletstvo istočnog grijeha, što ga baštinimo od Adama. Zato se i bolest grešne požude puti ne može radikalno izliječiti, nego time da se na pokvarenu Adamovu put ucijepi neporočna put drugog Adama, koja osta neokaljana od grešne požude. Lijepo o tome raspreda sv. Leon papa u govoru, što ga čitamo u božićnom oficiju. Bog stavi u Isusu — đavolu nasuprot — istu čovječju narav, što ju davao u Adamu svladao; no narav bez grijeha: peccati totius expertem.. Nihil in istam singularem nativitatem de carnis concupiscentia transivit, nihil de peccati lege manavit.

Ova se neporočna put Sina Božjega i Djevice na pokvarenu put čovječju navrće po sv. Pričesti. Po prirodnom se zakonu divlje stablo cijepljenjem plemenitog navrta oplemenjuje, sve više gubeći od rodenog divljaštva. Zdravi sokovi nezdrave nadjačaju i sebi asimiliraju. Tako je i u sv. Pričesti. Ono, što čovjek prima, čime se hrani, jest Tijelo i Krv Boga čovjeka Isusa. Po Pričesti neporočna se Put Isusova navrće na put čovjekovu, da u njoj, spojivši se s njom, ugasi plamen neured... požude, te je malo po malo preporodi, izliječi i sebi asimilira.

Sveta je Pričest najradikalniji, najuniversalniji lijek pokvarene naravi čovječje, jer sv. Pričest liječi, krijepi nesamo dušu, kao i drugi sakramenti, nego neposredno i na najsopstveniji način liječi i hrani također tijelo, utječući na put, to sijelo i klicu grešne požude. Odakle proizlaze svi oni ružni grijesi, koji upropašćuju kako pojedince tako i narode. Dostojnim se i čestim pričešćivanjem sve više stišava i gasi nečisti plamen požude, materija

se podreduje duhu, dok duhovni čovjek posve ne nadjača tjelesnoga.

Euharistija dopire do korijena, iz koga ljudska zajednica klije i množi se. Zato bismo morali u ovo doba moralnog i fizičkog nazadovanja svom revnošću upotrebljavati božanski lijek svete Pričesti. Napose valja tu obratiti pažnju na mladež, da si ne otruje krvi i duše ružnim grijehom tjelesne pohote, te klicu zaraze kasnije prenese na svoj porod, nego da ostane neokaljana, sve dok uz blagoslov Crkve ne sklopi bračnu svezu. Mladež, koja se održala nepokvarenom sve do zrele muške dobi, ostat će čista i u bračnoj zajednici vršeći dužnosti svoje, kako dolikuje biću stvorenom na sliku Božju, a ne poput bezumne životinje.

Jest, čuvajmo mladež vodeći je k stablu života, da blagujući od njega, u strahu Božjem i čistoći sprovede mlade dane. Drugog sredstva za izliječenje i preporod naroda, nema. Dobro stablo nosi dobar plod. Čuvajmo mlada stabla u nepokvarenoj dobroti, birat ćemo s njih dobar plod: »Ako je kvasac svet, to je i tijesto: i ako je korijen svet, to su i grane.« (Rim. 11, 16.)

Dekreti Pija X. o svagdanjoj i čestoj Pričesti i o prvoj Pričesti djece od epohalne su znamenitosti. »Est hic digitus Dei, signum temporis!« Svijetom je zavladao narodnosni princip. Svaki narod nastoji, ne bi li se očuvao, te sve više razvio i usavršio svoju individualnost. To je nastojanje dobro, jer je prirodno. Bog je, po riječima sv. Pavla, učinio, da rod čovječji živi po svem licu zemaljskom (Dj. Ap. 17, 26.), Bog je čovječji rod podijelio na razne narode . . . Narodnosni princip u svojoj je jezgri dobar. Ali uza sve to dandanas mnogi narodi propadaju, među njima najslavniji i najizobraženiji . . . Opetujemo:

Ne mora da bude tako. Deus iecit nationes sanabiles. K Isusu! K Euharistiji!

I na te, mladiću, upravlja nebo tai poziv!

Dopustite mi da navedem još ponešto sa str. 56.-57., jer u njima Mahnić navodi jedan konkretan primjer kako je sv. euharistija izliječila čovjeka od ovisnosti o grijehu.

Dostojnim i čestim primanjem sv. pričesti mora da se prije ili kasnije u čovjeku izvrši proces pretvorbe iz nižega u nešto više, iz čovječjega u nešto božansko, u nešto slično onome, što označuje Apostol riječima: »Nostra autem conversatio in coelis est . . .[1] Quae sursam sumt quaerite . . . quae sursum sunt sapite . . .«[2] Vivo autem, iam non ego, vivit vero in me Christus . . .[3] Ponestat će napasti, svijet i njegove naslade izgubit će svaku zamamljivost, zloća će grijeha tako živo lebdjeti pred duhom, te ćemo radije umrijeti nego na nj privoliti, što se prije činilo neizvedivim, sada će biti lako i naravno: riječju, čovjek će se na jedamput, a da sam ne zna, kako je do toga došlo, osjećati preporođenim principom novog, božanskog života. Tako djeluje, tako preporađa božanski Liječnik u Presvetoj Euharistiji.

O. Gros D. I. pripovijeda slijedeći slučaj: »Neki svećenik iz tuluške biskupije, veoma revan u spasavanju duša, preuzeo je jednu veliku župu, gdje se bilo općenito uobičajilo pohađanje plesa. Ipak on uspije na način, koji se je posve razlikovao od načina, kojim je postupao njegov predšasnik, da to zlo ukine. Prijašnji je župnik plesačima uskraćivao apsoluciju; on pak ne bi ni riječju spomenuo plesa, odriješio bi pokornika, naredio mu pričest pozivom, da se vrati u subotu. Opet bi se pokornik ispo-

[1] Phil. 3, 20.
[2] Col. 3, 2.
[3] Gal. 2, 20.

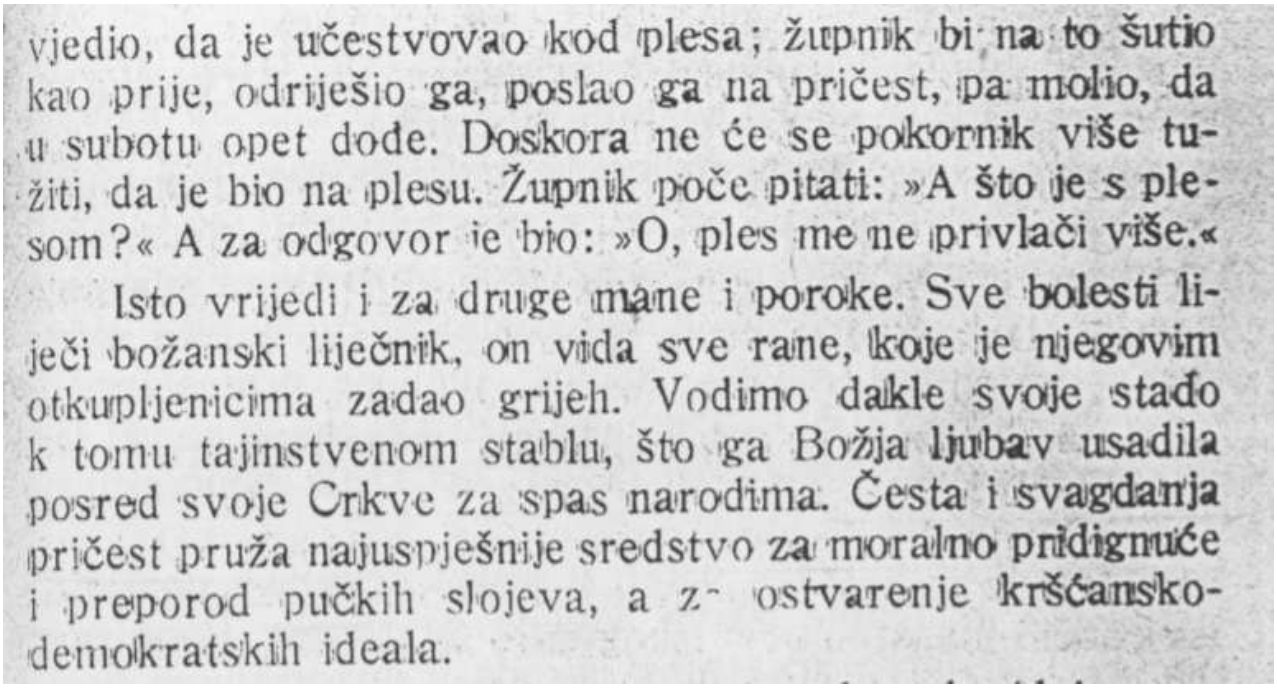

vjedio, da je učestvovao kod plesa; župnik bi na to šutio kao prije, odriješio ga, poslao ga na pričest, pa molio, da u subotu opet dođe. Doskora ne će se pokornik više tužiti, da je bio na plesu. Župnik poče pitati: »A što je s plesom?« A za odgovor je bio: »O, ples me ne privlači više.«

Isto vrijedi i za druge mane i poroke. Sve bolesti liječi božanski liječnik, on vida sve rane, koje je njegovim otkupljenicima zadao grijeh. Vodimo dakle svoje stado k tomu tajinstvenom stablu, što ga Božja ljubav usadila posred svoje Crkve za spas narodima. Česta i svagdanja pričest pruža najuspješnije sredstvo za moralno pridignuće i preporod pučkih slojeva, a z- ostvarenje kršćansko-demokratskih ideala.

Ostaje moje pitanje iz prošlog posta: Zašto ove učinke ne vidimo kod mnogih današnjih vjernika? Mnogi se danas pričešćuju, a nastavljaju biti robovi strasti, grijeha i ovozemaljskih ispraznosti... ZAŠTO???

Biskup Mahnić jasno kaže da su učinci dostojno primljene pričesti u vjerniku:

> "Ponestat će napasti, svijet i njegove naslade izgubit će svaku zamamljivost, zloća će grijeha tako živo lebdjeti pred duhom, te ćemo radije umrijeti nego na nj privoliti, što se prije činilo neizvedivim, sada će biti lako i naravno..."

I ja sad vas pitam, dragi čitatelji bloga: Vidite li vi ove učinke u svim onim masama današnjih vjernika koji svake nedjelje idu na sv. pričest?
Očito je da se mnogi od njih ne pričešćuju dostojno, pa zato ne dobivaju milosti o kojima govori biskup Mahnić.

Ali, da ne bi ispalo da govorim samo o laicima... Isto vrijedi i za velik broj modernih svećenika. Pričešćuju se svaki dan, a nastavljaju biti ljubitelji ovoga svijeta, mlaki, hladni i nemarni u obavljanju svojih dužnosti.

Ne bi smjelo biti tako. Milost svete euharistije trebala bi ih poticati na revnije služenje Gospodinu Bogu. Trebali bi težiti prema formama u kojima se dostojnije moli i klanja Bogu. Zapravo, prirodan razvoj stvari bio bi da sve više teže prema tradicionalnoj misi i tradicionalnom časoslovu. Milost bi uklanjala prepreke koje stoje na tom putu: "što se prije činilo neizvedivim, sada će biti lako i naravno".

To bi se činilo kao sasvim logičan razvoj stvari, ako poznajemo nauk Crkve o djelovanju Presvete Euharistije. Dakako, postoje uvjeti kako bi se to djelovanje ostvarilo u čovjeku. Glavni je uvjet: da se sveta pričest prima dostojno!

Koliko to puta treba ponoviti?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/koliko-to-puta-treba-ponoviti.html

Već polako postajemo umorni od toga što moramo neprekidno ponavljati neke osnovne istine kršćanskog nauka, koje bi svi trebali znati, a danas ih modernisti uvijek iznova dovode u pitanje - i tako zbunjuju neupućene i naivne vjernike. Jednako je pogubno ponašanje "neokonzervativnih" crkvenih prelata koji znaju te istine (jer su ih učili još kao djeca na vjeronauku ili mladi sjemeništarci u predkoncilskim zavodima), ali o njima nikada ne govore, što je isto kao da ih negiraju.

Tako danas mnogi prešućuju temeljnu istinu da osoba koja umre u stanju smrtnog grijeha ide u pakao.
A bez te spoznaje, ne možete shvatiti razliku između smrtnih i lakih grijeha. Upravo je **pitanje kazne** ona glavna razlika između smrtnog grijeha i lakog grijeha.

Treba nam netko tko će u javnosti reći kratko i jasno, kao sv. Toma Akvinski (u *Summa theologica*, I-II, q. 88., a. 6.):

> "peccatum mortale meretur poenam aeternam, peccatum autem veniale temporalem poenam"
> ("smrtni grijeh zaslužuje vječnu kaznu, a laki grijeh vremenitu kaznu")

To nije tek neko mišljenje pojedinaca ili teološka spekulacija, nego definirana istina katoličke vjere.
Firentinski koncil je to službeno definirao:

> "Definimus... illorum animas qui in actuali mortali peccato decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas."
>
> ("Definiramo... da duše onih koji umiru u aktualnom smrtnom grijehu, odmah silaze u pakao, da bi bile kažnjene različitim kaznama.")

To je dakle priznata, definirana, istina kršćanske vjere - koja je uvijek imala sasvim konkretne posljedice i na kanonsko pravo, i na liturgiju i crkvene obrede.

Rimski obrednik tako zabranjuje crkveni sprovod osobama koje umru tvrdokorno ustrajući u smrtnom grijehu, bez znakova kajanja (pogledaj **Rimski obrednik 1929.**, str. 65.-66.).

Glava II.

KOJIMA TREBA ZAKRATITI CRKVENI UKOP.

Župnik treba da zna, kojima se već po samom pravu ima zakratiti crkveni ukop, da ga ne bi komu dopustio protiv odredaba svetih kanona.

2. Ne smije se dopustiti crkveni ukop onima, koji umiru bez krštenja.

Katekumeni, koji bez ikakove svoje krivnje umru bez krsta, imaju se ubrojiti među krštene.

3. Zakraćuje se crkveni ukop, osim ako prije smrti dadu znakove pokajanja:

a) Javno poznatim otpadnicima od kršćanske vjere, ili privrženicima sljedbe krivovjerske ili raskolničke ili sljedbe slobodnozidarske i drugih takvih društava.

b) Izopćenima i udarenima interdiktom nakon osude ili proglašenja.

c) Koji sami sebe promišljeno ubiju.

d) Koji umru u dvoboju ili od rane u njemu dobivene.

e) Koji zapovjede, da im se tijelo spali.

f) Drugim javnim i očitim grješnicima.

Gdje u tim slučajevima nastane sumnja, je li kad, neka se pita Ordinarij. Ostane li i dalje sumnja, neka se mrtvo tijelo pokopa crkveno, ali tako, da se ukloni sablazan.

4. Komu se zakrati crkveni ukop, ima mu se zakratiti i svaka Misa zadušnica, pa i godišnjica i druge pogrebne službe.

Ovo nije "suđenje", kako bi mogli zaključiti osjetljivi modernjaci, nego je ovo odgovor na javnu sablazan koji izazivaju javnu smrtni grijesi. Naime, smrtni grijesi koji se čine javno na očigled cijele zajednice, djeluju kao sablazan prema drugim ljudima, jer bi se mogli povesti njihovim lošim primjerom i počiniti isti grijeh. Zato se i traži od pokornika da ispravi sablazan koju je prouzročio svojim grijehom.

A kad netko umre ustrajući u javnom grijehu, tko će ispraviti tu sablazan?

Zato je, između ostaloga, određeno da im se uskrati sprovod. To je opomena cijeloj zajednici: "Ne hodaj zabranjenim stazama."

No, pogledajmo jedno drugo pitanje: Koliko danas ljudi živi u smrtnom grijehu?
Teško je reći, jer se najviše smrtnih grijeha čini u tajnosti. No, kad samo pogledamo javne smrtne grijehe, koji se čine na očigled svih, onda je taj broj očito vrlo velik.

Da samo navedem jedan primjer. Vidjet ćete za nekih mjesec dana, kad malo zatopli, kako će ulice preplaviti žene odjevene na način koji bi tradicionalna moralna teologija okvalificirala kao smrtni grijeh. Danas malo tko u tome vidi problem: takve idu i u crkvu, čaki i na ispovijed! - ali način odijevanja ne ispovijedaju.

Isto tako, s proljećem će doći još jedan zlokobni fenomen. Na svakoj drugoj klupici po gradu vidjet ćete mladiće i djevojke u besramnim položajima. Jesu li to smrtni grijesi?

Sv. Toma Akvinski u *Summa theologica* (II-II, q. 154., a. 4.) analizira pitanje: *"Utrum in tactibus et osculis consistat peccatum mortale?"* (*"Je li u dodirima i poljupcima sadržan smrtni grijeh?*)
Na temelju Svetoga pisma i zdravog razuma, sv. Toma je morao dati jedini očigledan odgovor:

> "minus est aspectus libidinosus quam tactus, amplexus et osculum. Sed aspectus libidinosus est peccatum mortale, secundum illud: 'Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo' (Matth. 5, 28). Ergo multo magis osculum libidinosum et alia huiusmodi sunt peccata mortalia."
>
> ("manje je loš pohotni pogled nego dodir, zagrljaj ili poljubac. Ali, pohotni pogled je smrtni grijeh prema onoj: 'Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu' (Mt 5, 28). Stoga su još daleko više pohotni poljubac i druge slične stvari smrtni grijesi.")

Jadno je što ja ovo uopće moram govoriti. To su stvari koje bi ljudi trebali naučiti na osnovnom vjeronauku. No, izgleda da danas vjeronauk služi samo za ekumenizam i sinkretističku multireligijsku promidžbu.

Da zaključim sa bl. Ivanom Merzom:

> "Uzalud sav naš trud ako ne smanjimo broj smrtnih grijeha kod mladeži. To tek onda možemo postići ako je odgojena u stidljivosti."

Da. To je Merz dobro razumio: Ako ne uspijemo smanjiti broj smrtnih grijeha kod mladih, onda sve ove udruge nemaju nikakvog smisla.

Na Cvjetnicu, 28. ožujka 1926., prigodom korizmene obnove bl. Ivan Merz je zapisao ove riječi:

> "Budući je grijeh najveće zlo, zapravo jedino zlo, jer nas lišava jedinog dobra - Boga, slijedi da grijeh valja najviše mrziti i svim se sredstvima protiv njega boriti. I katolička organizacija ima zadaću da uništava grijeh. Ako se ne postigne, da članovi budu bez smrtnog grijeha, ova je organizacija besmislena, jer čemu čovjeku sav svijet ako izgubi cilj, radi kojega je stvoren."

Bilo bi lijepo da SKAC i slične grupacije razmisle malo o ovim riječima.

Šimunićev priručnik o pitanjima istočnog raskola

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/simunicev-prirucnik-o-pitanjima.html

U onoj zgradi na Gornjem gradu u Zagrebu, gdje je danas Gornjogradska gimnazija, nalazila se nekada Isusovačka akademija, kojoj je 1669. car i kralj Leopold I. priznao status i povlastice sveučilišne ustanove (početak Zagrebačkog sveučilišta).
Jedan od profesora koji su u 18. stoljeću djelovali na Akademiji, isusovac Ivan Krstitelj Šimunić, iskazao se osobitim zanimanjem za rješavanje problema istočnog raskola i povratak raskolnika u Crkvu.

Šimunić je 1763. objavio djelo ***"Brevis notitia schismatis Graeci et controversiarum orientalium"***, tiskano u Zagrebu, kako piše na naslovnici knjige: *"typis Josephi Joannis Schotter inclyti Regni Croatiae typographi"* (*"tiskom Josipa Ivana Schottera, tiskara slavne Kraljevine Hrvatske"*).

Knjiga je u novije vrijeme skenirana i objavljena na stranicama zagrebačke gradske knjižnice, kao dio projekta: **Digitalizirana zagrebačka baština**.

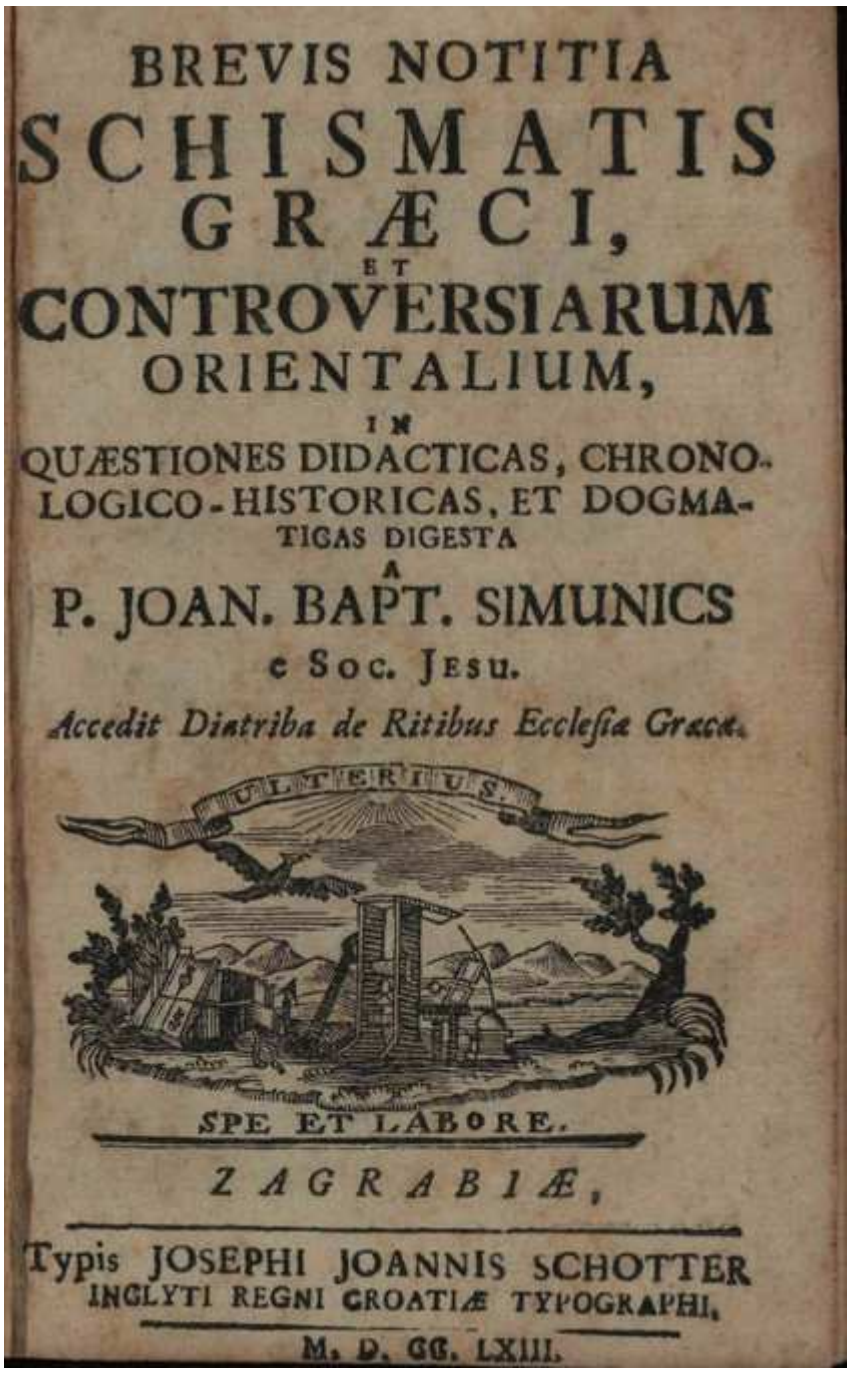
BREVIS NOTITIA
SCHISMATIS
GRÆCI,
ET
CONTROVERSIARUM
ORIENTALIUM,
IN
QUÆSTIONES DIDACTICAS, CHRONO-
LOGICO-HISTORICAS, ET DOGMA-
TICAS DIGESTA
A
P. JOAN. BAPT. SIMUNICS
e Soc. Jesu.
Accedit Diatriba de Ritibus Ecclesiæ Græcæ.
ULTERIUS
SPE ET LABORE.
ZAGRABIÆ,
Typis JOSEPHI JOANNIS SCHOTTER
INCLYTI REGNI CROATIÆ TYPOGRAPHI.
M. D. CC. LXIII.

U ovom djelu možete naći odgovore na sva pitanja o istočnom raskolu, kao i oruđe za polemiku ne samo sa istočnim raskolnicima, nego i sa modernističkim ekumenistima koji ovoj problematici pristupaju s relativističkim stavom "ko nas bre zavadi?".

U uvodnoj riječi čitateljima (a to su, uglavnom, bili teolozi) na početku knjige, Šimunić otkriva što je svrha ovog djela:

> "Tu jam, lector benevole, hac utere qualicunque opera: dissidentibus ad unionem revocandis, schismati propulsando, Romano-Catholicae Ecclesiae dilatandae impiger adlabora, atque ita polemici theologi munus sustine: memor illius quod ab Innocentio scriptum refertur (Dist. 82.): 'Error cui non resistitur, approbatur; et veritas, cum non defendatur opprimitur.' "
>
> ("A ti, dobri čitatelju, nekako iskoristi ovo djelo: da se prizovu nesjedinjeni uniji, otklonivši raskol, te neumorno radi za proširenje Rimokatoličke Crkve, i tako opravdaj svoju ulogu polemičkog teologa: sjećajući se onoga što se navodi da je napisano od Inocenta (Dist. 82.): 'Zabluda kojoj se ne suprotstavlja, odobrava se; a istina kad se ne brani, zatire se.' ")

Prvi dio knjige ima oblik katekizma, sa pitanjima i odgovorima, koji pružaju objašnjenja (na temelju argumenata svetih otaca) za sve upite koji bi se mogli pojaviti o ovoj temi. Tu možete naći odgovore na pitanja koja i danas postavljaju neupućeni ljudi, posebice oni zavedeni od modernističkog "ekumenizma".

Tako, na primjer, 9. pitanje glasi:

> "Quomodo schismatici Photiani spe salutis carere possint, cum eadem habeant remedia salvifica, eadem sacramenta, per quae Christus in Romano-Catholicis salutem operatur?"
>
> ("Kako mogu raskolnici focijanci izgubiti nadu spasenja, kad imaju iste spasonosne lijekove, iste sakramente, po kojima Krist ostvaruje spasenje u rimokatolicima?")

To pitanje neki i danas postavljaju.
A Šimunić odgovara argumentima sv. Augustina:

> "Quaestiones hujus nodum d. Augustinus (lib. 2. q. 2. ad Simpl.) dissolvit jam pridem, cum ita locutus est: 'quidquid sine unitatis societate et vinculo pacis habeant, qui ab Ecclesia Romana separantur et secedunt, quamvis per se sit sanctum ac venerandum: ipsi tamen nihil sunt.' Non ergo prosunt sacramenta absque charitate, quae, si unitas rumpatur, quod schisma efficit, nulla esse potest."
>
> ("Čvor ovoga pitanja je sv. Augustin (lib. 2. q. 2. ad Simpl.) već riješio, kad je ovako rekao: 'što se radi bez jedinstvenog zajedništva i sveze mira, kod onih koji se odvajaju i odstupaju od Rimske Crkve, bez obzira koliko njihova djela bila sveta i časna: njemu nisu ništa.' Ne koriste dakle sakramenti bez ljubavi, koje ne može nikako biti ako se raskine jedinstvo, što čini raskol.")

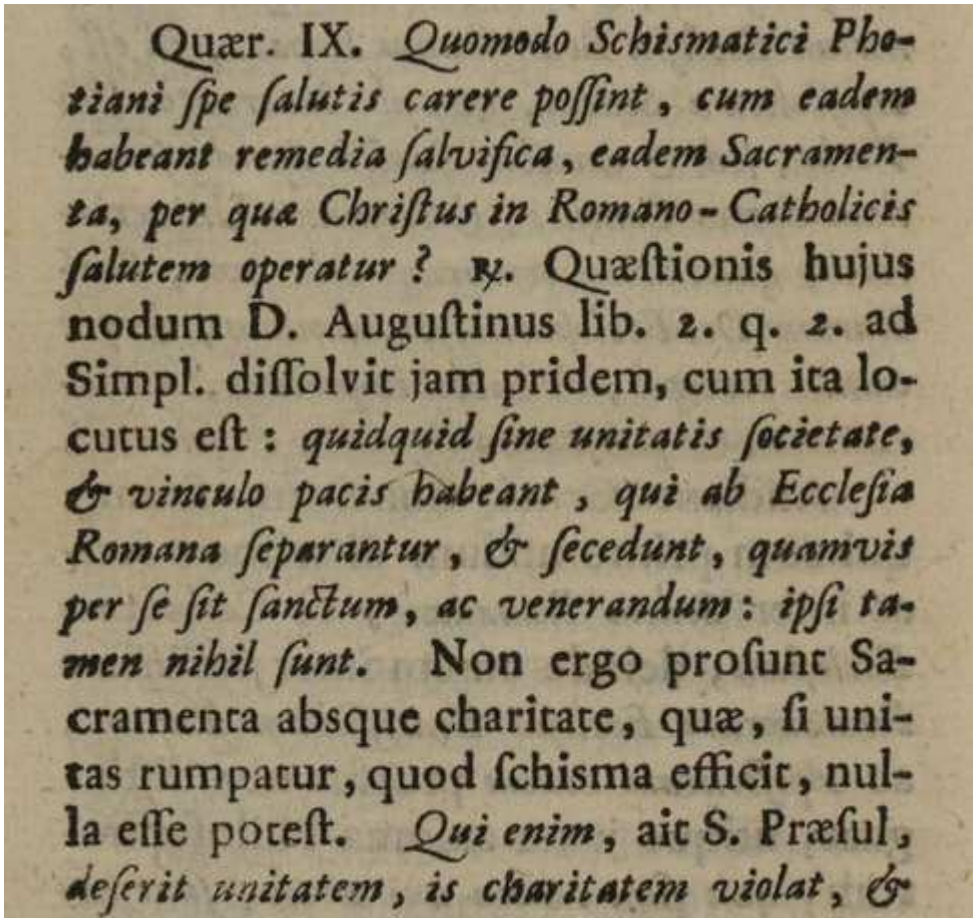

Quær. IX. *Quomodo Schismatici Photiani ſpe ſalutis carere poſſint, cum eadem habeant remedia ſalvifica, eadem Sacramenta, per quæ Chriſtus in Romano-Catholicis ſalutem operatur?* R. Quæſtionis hujus nodum D. Auguſtinus lib. 2. q. 2. ad Simpl. diſſolvit jam pridem, cum ita locutus eſt: *quidquid ſine unitatis ſocietate, & vinculo pacis habeant, qui ab Eccleſia Romana ſeparantur, & ſecedunt, quamvis per ſe ſit ſanctum, ac venerandum: ipſi tamen nihil ſunt.* Non ergo proſunt Sacramenta absque charitate, quæ, ſi unitas rumpatur, quod ſchisma efficit, nulla eſſe poteſt. *Qui enim*, ait S. Præſul, *deſerit unitatem, is charitatem violat, &*

Malo kasnije Šimunić daje najbolje objašnjenje zašto raskolnicima ne koriste sakramenti:

> "Remissio enim peccatorum non datur, nisi per Spiritum Sanctum: at Spiritus Sanctus non inhabitat in illis qui ab Ecclesia praecisi sunt; in sola itaque Catholica Ecclesia cum Spiritus Sanctus detur, in ea pariter sola peccatorum remissio obtinetur."
>
> ("Jer se otpuštenje grijeha ne daje, osim po Duhu Svetom: a Duh Sveti ne boravi u onima koji su odsječeni od Crkve; budući da se samo u Katoličkoj Crkvi daje Duh Sveti, tako se samo u njoj postiže otpuštenje grijeha.")

Jedino rješenje "istočnog pitanja" je promicanje svete unije. Raskolnici se moraju izričito odreći svojih hereza, i ispovjediti cjelovitu katoličku vjeru (jer cjelovita vjera je temelj crkvenog jedinstva).

Na kraju knjige, Šimunić naglašava da katolici trebaju oprezno postupati s raskolnicima. Moramo mrziti raskol, ali ne smijemo mrziti osobe koje se, nesrećom, u njemu nalaze. Treba biti pažljiv da se ne pomiješaju te dvije stvari.

Šimunić objašnjava kako pojedini katolici, koji bez povoda neprijateljski nastupaju prema raskolnicima kao osobama, nesvjesno postaju smetnja uspostavi unije. On je primjerice smatrao štetnim to što katolici u našim krajevima nazivaju raskolnike "Vlasima" (naziv koji Šimunić smatra neprimjerenim i zemljopisno netočnim).

Šimunić želi reći: Mi imamo sve argumente na našoj strani; nisu nam potrebne uvrede i bespotrebno izazivanje osobnih sukoba. Završne riječi njegove knjige glase:

> "Nimirum juvat veritatem comonstrare, juvat erroris tenebras argumentorum luce fugare: errantem odisse aut contemptui habere non juvat. Quem Deo et Ecclesiae cupis conciliare, tibimet ante concilia, ut te audire sustineat primum, tum amet etiam; persuasus denique, nihil a te aliud, quam animae suae bonum sincero amore quaeri."
>
> ("Svakako, pomaže ukazivati na istinu, pomaže rastjerivati tmine zabluda svjetlom argumenata: ali ne pomaže mržnja ili prezir prema zabludjelima. Koga želiš pomiriti s Bogom i Crkvom, prvo pomiri sa samim sobom, da te prvo prihvati saslušati, pa i ljubi, da bude uvjeren, da ništa drugo ne tražiš, nego iskrenom ljubavlju dobro njegove duše.")

Lijepe riječi, koje dobro pokazuju da promicatelji "unijaćenja" u 18. stoljeću nisu težili za nekim nasilnim metodama (kako to pokušava prikazati srpska historijografija), već prije jednom blagom pristupu kakav pokazuje p. Ivan Krstitelj Šimunić.

Čistim srcem, gorućom vjerom i dubokom boli zbog naših grijeha

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/cistim-srcem-gorucom-vjerom-i-dubokom.html

Siguran sam da su mnogi od vas puno toga čitali u starim knjigama o velikim milostima koje dolaze onima koji pobožno slušaju sv. misu. Govorimo, dakako, o nadnaravnim milostima, a ne nekakvim osjetilnim doživljajima, ugodnim osjećajima ili estetskim dojmovima. Govorimo o milostima koje se ne mogu vidjeti našim tjelesnim očima, niti čuti našim tjelesnim ušima, niti "osjetiti" tjelesnim osjetilima.

Koliko su nam koristile sve svete mise koje smo pobožno slušali tijekom našega života, vidjet ćemo tek kad umremo.

Za postizanje nekih milosti svete mise, traži se dostojno i sabrano držanje, poniznost, pa i određeni pokornički stav u srcu - jer je jedan od učinaka svete mise upravo u tome da isprosi vjernicima milost pravog pokajanja i pokore.
Misa se kao propicijatorna žrtva prinosi i kao naknada za grijehe.
Vjernicima je u interesu da, milošću svete misne žrtve, postignu barem u jednom dijelu i otpuštenje vremenitih kazni (koje su posljedice grijeha) - za sebe i za duše u čistilištu.

U tom smislu, govori nam **Katekizam Tridentskog koncila** (p. II., cap. IV., 78.):

> "Quare si puro corde, accensa fide, et intimo scelerum nostrorum dolore affecti hanc sanctissimam hostiam immolemus et offeramus, dubitandum non est, quin misericordiam a Domino consecuturi simus et gratiam in auxillio opportuno. Huius enim victimae odore ita delectatur Dominus, ut gratiae et poenitentiae donum nobis impertiens peccata condonet. Quamobrem et solemnis est illa Ecclesiae precatio: *'Quoties huius hostiae commemoratio celebratur, toties opus nostrae salutis exercetur'*; nimirum uberrimi illi cruentae hostiae fructus per hoc incruentum sacrificium ad nos manant."
>
> ("Zato ako čistim srcem, gorućom vjerom i dubokom boli zbog naših grijeha, žrtvujemo i prinosimo ovu presvetu žrtvu, ne treba sumnjati da ćemo postići milosrđe od Gospodina i milost skore pomoći. Jer je miris ove žrtve tako ugodan Bogu, da će nam oprostiti grijehe darujući nam milost i dar pokore. Zbog toga je i svečana ona molitva Crkve: *'Quoties huius hostiae commemoratio celebratur, toties opus nostrae salutis exercetur'*; dakako, da nam pritječu oni obilni plodovi krvne žrtve po ovoj nekrvnoj žrtvi.")

Traži se, dakle, da naš stav i držanje na sv. misi bude: "puro corde, accensa fide et intimo scelerum nostrorum dolore" ("čistoga srca, gorućom vjerom i dubokom boli zbog naših zlodjela").
Što je to više izraženo kod vjernika, to će postići veće otpuštenje vremenitih kazni.

Naravno, jedna misna žrtva je dovoljna da ukloni sve vremenite kazne svih ljudi i da isprazni cijelo čistilište, ali mi jadni ljudi zbog naših slabosti i nedostataka ne primamo u cijelosti te milosti.

Sjetimo se riječi sv. Tome Akvinskoga (*Summa theologica*, III, q. 79., a. 5.):

> "Quamvis ergo haec oblatio ex sui quantitate sufficiat ad satisfaciendum pro omni poena, tamen fit satisfactoria illis pro quibus offertur, vel etiam offerentibus secundum quantitatem suae devotionis, et non pro tota poena."
>
> ("Iako je ovaj prinos [žrtva] po svojoj količini dovoljan da zadovolji za sve kazne, ipak će biti zadovoljština za one za koje se prinosi, ili također onima koji prinose, prema količini njihove pobožnosti, i ne za cijelu kaznu.")

Ako je to, dakle, "secundum quantitatem devotionis" - prema količini pobožnosti, devocije, predanosti..., razumije se zašto se vjernici moraju truditi da budu što više pažljivi i sabrani na sv. misi, dok se svećenici moraju truditi da što pobožnije prinose svetu žrtvu, držeći se točno rubrika misala.

Iz svega navedenoga, razumljivo je također zašto su nekada pobožni vjernici nastojali slušati i više sv. misa u jednom danu. I ne samo obični vjernici, nego i svećenici i biskupi. Sjetimo se fra Augustina Miletića, koji je običavao svakoga dana prvo slušati svete mise koje su služili ostali franjevci, a tek je onda sam služio svetu misu.
Više o tome ovdje: **Fra Augustin Miletić**.

Zašto modernjaci ne mogu razumjeti crkvene naučitelje?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/03/zasto-modernjaci-ne-mogu-razumjeti.html

Kad kažem "modernjaci" ne mislim samo na moderniste (koji namjerno iskrivljuju crkveni nauk), već i na sve one koji su bez svoje krivnje uronjeni u moderni sustav. Dakle, na sve one koji su pod utjecajem "nove liturgije", "novog časoslova", "novog katekizma" i "nove biblije" usvojili pogled na svijet koji je u najmanju ruku stran vjekovnom crkvenom nauku.

Ima ovdje i dosta dobronamjernih ljudi, koji nisu krivi što ih trenutni autoriteti drže u neznanju. Nisu oni krivi što su ih njihovi poglavari odsjekli od crkvene tradicije.

Kad takvi ljudi uzmu u ruke djela svetih otaca i crkvenih naučitelja, nađu se u problemima, jer ih ne mogu razumjeti. Nije to samo pitanje poznavanja latinskog i grčkog jezika, već i poznavanja onog temeljnog izvora iz kojega su sveti oci crpili znanje - Biblije.

U središte pozornosti treba staviti stare prijevode Biblije - Septuaginta, Itala i Vulgata - na njima je izgrađena cijela patristika i cijela tradicionalna liturgija: istočna i zapadna. Bez njihovog poznavanja, ne možete razumjeti svete oce, crkvene naučitelje, kao ni ostale kršćanske pisce kroz stoljeća.

Nakon Drugoga vatikanskog koncila, počeli su se po cijelom svijetu širiti novi prijevodi Biblije, koji se (protivno tradicionalnim normama) nisu oslanjali na Septuagintu i Vulgatu, nego su izrađeni prema mazoretskim židovskim tekstovima. Osim toga, modernistički su teolozi i "biblijski kritičari" izvrtali u prijevodima pojedine riječi, pa i cijele rečenice, prema onome što su oni smatrali "pravim značenjem teksta".
U Hrvatskoj je primjer toga Duda-Kaštelanov prijevod iz kraja 1960-ih.

Još je veći problem uvođenje kao službene "Nove Vulgate" (1979.), koja nema puno veze s Jeronimovom Vulgatom, već je jedan sasvim novi prijevod - u cijelosti usklađen s mazoretskim tekstovima. A s njima su usklađena i čitanja i molitve u Novus Ordu, kao i novi časoslov. I upravo zbog toga, Novus Ordo i novi časoslov, čak i kad se obavljaju na latinskom, nose pečat netradicionalnosti.

Zbog svega toga, moderni klerici imaju teškoće s razumijevanjem djela svetih otaca i crkvenih naučitelja. Prvo što im upadne u oči jest poredak psalama: svi crkveni naučitelji citiraju psalme prema poretku iz Septuaginte i Vulgate, dok su modernjaci navikli na poredak iz novih prijevoda (koji slijede mazoretski raspored).

Još je važnija razlika između samih tekstova psalama, što ću pokazati na jednom primjeru.
U Vulgati, Ps. 95, 5 kaže: "omnes dii gentium daemonia" ("svi bogovi narodâ su đavli").
Tako je i u Septuaginti: **πάντες οἱ θεοι` τῶν ἐθνῶν δαιμόνια**.
Pod "narodima" misli se na pogane. Značenje je: sva poganska božanstva su đavli.

Upravo taj stih citira sv. Ambrozije u pismu caru Valentinijanu (**Epistola XVII.**) kao argument zašto vladar ne smije tolerirati poganske religije:

> "Cum omnes homines, qui sub ditione Romana sunt, vobis militent imperatoribus, terrarum atque principibus, tum ipsi vos omnipotenti Deo et sacrae fidei militatis. Aliter enim salus tuta esse non poterit, nisi unusquisque Deum verum, hoc est Deum christianorum, a quo cuncta reguntur, veraciter colat; ipse enim solus verus est Deus, qui intima mente veneratur: dii enim gentium daemonia, sicut Scriptura dicit (Psal. 95, 5)."
>
> ("Kako svi ljudi, koji se nalaze pod rimskom vlašću, vojuju za vas careve i poglavare zemalja, tako i vi vojujete za svemogućega Boga i svetu vjeru. Drugačije naime ne može biti sigurnoga spasenja, nego tako da svatko iskreno štuje pravoga Boga, to jest Boga kršćanâ, koji svime upravlja, jer on je jedini pravi Bog, koga treba štovati iz dubine duše, a 'bogovi narodâ su đavli', kako kaže Pismo (Psal. 95, 5.).")

I sad, kako da sv. Ambrozija razumije netko tko poznaje samo nove prijevode Biblije, u kojima taj psalmski stih ima bitno drugačije značenje?
U Dudinom prijevodu (gdje je to Ps 96, 5) taj stih glasi. "ništavi su svi bozi narodâ".
U "novoj vulgati" iz 1979. glasi: "omnes dii gentium inania"("svi su bogovi narodâ ispraznost").
Ti novi prijevodi slijede mazoretski tekst koji ima na tom mjestu: **כל אלהי העמים אלילים**.

Možda bismo mogli zaključiti da novi prijevodi izbjegavaju reći da su poganska božanstva đavli. Je li tu u pitanju "politička korektnost"?

Čini se da se "moderni prevoditelji" u ovom slučaju nisu ni osvrtali na činjenicu da je još sv. Pavao rekao: "pogani vrazima žrtvuju, a ne Bogu" (1 Kor 10, 20), iz čega je očito koju je on verziju Psalama imao pred očima.

Drugi važan primjer, koji trebamo spomenuti, direktno se tiče svete liturgije.
U tradicionalnom rimskom obredu, ulazna pjesma za misu na Uskrs počinje riječima Psalma 138, 18: "Resurrexi et adhuc tecum sum" ("Uskrsnuo sam i još sam s tobom").
U Septuaginti taj stih ima isto značenje: **ἐξηγέρθην και` ἔτι εἰμι` μετα` σοῦ**.

A pazite kako taj stih glasi u "novoj vulgati" iz 1979. (Ps 139, 18): "si ad finem pervenerim, adhuc sum tecum" ("ako dođem do kraja, još uvijek sam s tobom").
A tako i Dudina Biblija: "Dođem li im do kraja, ti mi preostaješ."
Nigdje spomena uskrsnuća!

I kako da sad netko tko je odgojen u tom "novom sistemu" razumije stari usklik kojim od pamtivijeka počinje uskrsna misa: **Resurrexi et adhuc tecum sum**!

DOMINICA
RESURRECTIONIS.

Statio ad S. Mariam maiorem.

Introitus.

Resurréxi, & adhuc tecū ſum, allelúia : poſuíſti ſuper me manum tuam, allelúia : mirabilis facta eſt ſciéntia tua, allelúia, allelúia. Pſal. Dómine probáſti me, & cognovíſti me : tu cognovíſti ſeſſiônem meam, & reſurrectiônem meam. ℣. Glória Patri.

Léctio Epíſtolæ beáti Pauli Apóſtoli ad Corínthios.

FRatres. Expurgâte vetus ferméntum : ut ſitis nova cōſpérſio, ſicut eſtis ázymi. Etenim paſcha noſtrū immolâtus eſt Chriſtus. Itaque epulêmur : non in ferménto véteri, neque in ferménto malítiæ & nequítiæ : ſed in ázymis ſinceritâtis & veritâtis.

Graduale. Hæc dies

Missale Romanum, 1651. god., str. 287. - iz misnog obrasca za Uskrs

Ovo je, dakako, samo jedan primjer, kakvih ima na desetke..., ali već je ovo dovoljno da vidite koliki jaz stoji između tradicionalne liturgije i "modernih verzija biblije".

Cijela ova stvar povlači čitav niz drugih posljedica. Pitanje "Koju Bibliju čitate?" određuje i kakve će biti vaše pozicije u brojnim moralnim pitanjima.

Utjecaj na pastoral

Novi netradicionalni prijevodi Biblije imaju izravan učinak i na mnoga pastoralna pitanja. Na primjer: Treba li svećenik pozivati ljude da samo promijene svoj život ili da, osim toga, još i aktivno čine pokoru za svoje prošle grijehe?

Kada biste slijedili Dudin prijevod Biblije i ostale nove prijevode, moglo bi vam izgledati kao da evanđelje poziva samo na obraćenje promjenom života:

> "Obratite se jer se približilo kraljevstvo nebesko!" (Mt 3, 2)
>
> "Donosite dakle plodove dostojne obraćenja." (Lk 3, 8)
>
> "ako se ne obratite, svi ćete slično propasti" (Lk 13, 3)
>
> "Ovako je pisano: 'Krist će trpjeti i treći dan ustati od mrtvih, i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.' " (Lk 24, 46-47)

Za razliku od Dudinog prijevoda, Vulgata na tim mjestima nema puki "obratite se", nego ima "poenitentiam agite" ("činite pokoru").
U Vulgati navedena mjesta iz evanđelja glase:

> **Mt 3, 2**
> "Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum."
> ("Činite pokoru, jer se približilo kraljevstvo nebesko.")
>
> **Lk 3, 8**
> "Facite ergo fructus dignos poenitentiae"
> ("Činite dakle plodove dostojne pokore")
>
> **Lk 13, 3**
> "nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis"
> ("ako ne budete imali pokoru, svi ćete slično propasti")
>
> **Lk 24, 46**
> "Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat Christum pati, et resurgere a mortuis tertia die: et praedicari in nomine eius poenitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma."
> ("Jer je ovako pisano, i tako je trebalo da Krist trpi i uskrsne od mrtvih treći dan: i da se u njegovo ime propovijeda pokora i otpuštenje grijeha po svim narodima počevši od Jeruzalema.")

Tako su to čitali i shvaćali svi sveti oci i crkveni naučitelji, i na tim su riječima gradili svoja učenja o pokori. Cijela stoljetna praksa i nauk Crkve o pokori dobrim se dijelom oslanja na te evanđeoske poruke. Uostalom, čitajte propovijedi bl. Alojzija Stepinca i vidjet ćete da je i on navodio te citate većinom prema Vulgati, i na njima temeljio svoje propovijedi o pokori.

Dakle, ljudi moji, u pitanju je samo shvaćenje evanđeoske poruke. Ne možete shvatiti evanđeosku poruku onako kako su je shvaćali sveti oci, ako temeljite svoje stavove na "modernim prijevodima" Biblije.

No, osim biblijskih, postoje i neki specifično liturgijski razlozi zbog kojih modernjaci ne razumiju posve nauk Crkve. Zato u nastavku dajem nekoliko primjera.

> **Nerazumijevanje crkvenog učiteljstva kao posljedica nepoznavanja liturgije**

Iako se tradicionalna liturgija mijenjala kroz stoljeća, mnoge su njene karakteristične molitve uvijek bile iste - što pokazuje da potječu iz najstarijih vremena.

Teško da bi netko tko ne poznaje tradicionalnu liturgiju mogao razumjeti u cijelosti sv. Tomu Akvinskoga. On nerijetko kao argumente za dokazivanje pojedinih vjerskih istina navodi liturgijske čine i molitve iz tradicionalnog obreda, koji su se održali sve do Misala iz 1962., a kojih nema u novom obredu mise. I kako da sad sv. Tomu razumije netko tko ne poznaje tradicionalnu misu?

To je još i izraženije npr. kod sv. Antuna Padovanskoga. Njega je apsolutno nemoguće razumjeti bez temeljitog poznavanja tradicionalnih crkvenih obreda. On u svojim glavnim propovijedima uvijek dosljedno slijedi kalendar, misne obrasce i čitanja prema tradicionalnom rimskom obredu. Čak i u sprovodnim obredima pronalazi temelje za neka svoja učenja.

Tako sv. Antun na jednom mjestu (serm. 135. in Psalmos) navodi riječi iz responzorija na 9. čitanje trećega nokturna u Oficiju za pokojne, koji glasi:

> R. Libera me, Domine, de morte aeterna in die illa tremenda, *Quando caeli movendi sunt et terra, *Dum veneris iudicare saeculum per ignem. V. Tremens factus sum ego et timeo, dum discussio venerit atque ventura ira. Quando caeli movendi sunt et terra. V. Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae, dies magna et amara valde. - Dum veneris iudicare saeculum per ignem.
>
> (R. Oslobodi me, Gospodine, od smrti vječne u dan onaj strašni, *Kad se potresu nebesa i zemlja, *Kad dođeš suditi svijetu ognjem. V. Zatreptah ja i bojim se zbog istrage što dolazi i iduće srdžbe. Kad se potresu nebesa i zemlja. V. Dan onaj, dan srdžbe, nevolje i bijede, dan velik i vrlo gorak. - Kada dođeš suditi svijetu ognjem.)

Na temelju tih riječi sv. Antun Padovanski propovijeda:

> "Erit enim tunc peccatorum discussio, bonorum operum omissorum exprobratio, damnabilis sententiae prolatio. Haec tria notantur in illis tribus versibus, qui cantantur in exequiis defunctorum: 'Tremens factus sum ego et timeo, dum discussio venerit', ecce peccatorum discussio. 'Quid ego miserrimus dicam vel quid faciam' - ecce bonorum operum omissorum exprobratio. 'Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae' - ecce sententiae executio."
>
> ("Bit će naime tada istraga grijeha, prekoravanje zbog propuštenih dobrih djela, objava osuđujuće presude. Ovo troje se naglašava u onim trima stihovima, koji se pjevaju u egzekvijama za pokojne: 'Zadrhtao sam ja i bojim se od istrage što dolazi'; eto, istraga grijeha. 'Što da ja jadnik tada kažem ili što da učinim' - eto, prekoravanje zbog propuštenih dobrih dijela. 'Dan onaj, dan gnjeva, nevolje i bijede' - eto, izvršenje presude.")

Može li ovo razumjeti netko tko nikada nije vidio tradicionalni sprovod ili pjevanje oficija za pokojne?
Dakle, stvar je očigledna: ljudi koji ne poznaju ništa osim Novus Orda, ne razumiju i ne mogu razumjeti sv. Antuna Padovanskoga, a ni ostale crkvene naučitelje. Možda se i zato danas tako malo čitaju klasična katolička djela. Dok su istovremeno vjerske knjižare preplavile kojekakve sumnjive knjige samozvanih "stručnjaka za duhovna pitanja".

Osim očitih biblijskih, liturgijskih, obrazovnih i katehetskih razloga: postoji još jedna stvar koja čini prepreku "modernom vjerniku" u razumijevanju crkvenih naučitelja.
To je cijeli ovaj mentalitet anarhije koji je nastupio nakon Drugoga vatikanskog koncila. Danas su ljudi već navikli da "moderni teolozi" iznose zaprepašćujuće teze koje nikakve veze nemaju s katoličkom vjerom, a nerijetko predstavljaju prava krivovjerja.
Mladi svećenički kandidati koji se formiraju u toj atmosferi tolerancije prema svemu i svačemu, ne mogu shvatiti zašto su se stari crkveni naučitelji tako žestoko borili za svaku riječ, svaki paragraf, svaku crticu nauka Crkve. Mogli bi se pitati: "Ako je danas dozvoljeno da svatko govori i piše o vjeri što god želi, čemu onda sve one borbe, žrtve i mučeništva za čistoću crkvenog nauka kroz tolika stoljeća?"
Time dolazimo do posljednje teme ovoga teksta.

Kaos, anarhija, zbrka, metež, nered

Ovim riječima mogli bismo opisati trenutno stanje na teološkim fakultetima. Nitko više ne nadzire kakav se tamo "nauk" predaje. Prodor liberalnih načela iz sekularnog civilnog društva, poput "slobode" i "tolerancije", omogućio je da svaki nadobudni profesor neograničeno uvodi novotarije, bez ikakve kontrole.

Neodlučnost autoriteta u Rimu da se suprotstave tim pojavama, dobro je opisala Smiljana Rendić, poznata novinarka Glasa Koncila, u onom svom čuvenom pismu Radovanu Grgecu 1987. godine:

> "K tome, sama činjenica da je kardinal Ratzinger o teškim problemima pokoncilske Crkve progovorio u jednom intervjuu, a ne u jednoj vlastitoj knjizi, još manje u jednom službenom dokumentu Kongregacije kojoj je predstojnikom - sama ta činjenica meni daje dojam stanovita manjka hrabrosti. Kao: reći ću što želim reći, ali molim, to je ipak samo jedan intervju, to nije tekst iz mog pera, a kamoli da bi to bio moj službeni dokument kardinala predstojnika Kongregacije za nauk vjere. Takav postupak, Radovane, meni se ne sviđa. Kao da je u Crkvi oslabila katolička hrabrost i na najvišim razinama. Pavao VI. (kojega je veliki talijanski pravnik i humanist prof. Arturo Carlo Jemolo, "posljednji katolički liberal", zvao "golgotski Papa") pustio je da se poslije Koncila šire Crkvom razna teološka i pseudoteološka glavinjanja, znao ih je nazvati njihovim pravim imenom: "il fumo di Satana", a znao je zbog njih gorko i potresno (pa i javno) tugovati, ali ih nije znao zaustaviti: sve do njegove smrti širila se Crkvom "dekompozicija katolicizma". Izraz je od p. Louisa Bouyera, oratorijanca, starog obraćenika s protestantizma; svoju knjigu "La décomposition du catholicisme" objavio je u Parizu 1968., a ja tada, pod ondašnjim terorom samozvanih perjanika "koncilske obnove" u GK, nisam u GK smjela o njoj ni pisnuti..."

Malo kasnije, Rendić nastavlja o neučinkovitosti Kongregacije za nauk vjere i nevoljkosti da se zaustavi širenje hereza po teološkim učilištima tijekom 1970-ih i 1980-ih:

> "Nekadašnji Sveti Oficij, koji je bio 'supremum tribunal fidei et haereticae pravitatis', postao je već za pontifikata Pavla VI. i ostaje i pod sadašnjim pontifikatom... samo jednim dikasterijem koji svako toliko pozove na "bratski razgovor" kakva previše bučnog dekompozitora katolicizma, pa taj dekompozitor i nakon "bratskog razgovora" ostaje pri svojim mnijenjima i nastavlja ih širiti, dok rečeni "bratski" dikasterij s vremena na vrijeme izdaje kakvu preobzirno sročenu deklaraciju koju uglavnom nitko ne čita. A ljudi kojima je doista stalo do čistoće katoličke vjere i do poštivanja dvotisućljetne katoličke Tradicije - boje se, većinom, glasno i jasno govoriti, da ih se ne bi proglasilo 'protukoncilskima'."

Rezultati se vide posebno u Njemačkoj i Austriji, gdje se sa fakultetskih katedra predaje čisti liberalizam, te u Južnoj Americi gdje je zavladao marksizam ("teologija oslobođenja"). To možete vidjeti kod pojedinih kadrova koji dolaze u Rim iz Južne Amerike: da su to ljudi koji pojma nemaju o katoličkoj vjeri. I to je već druga generacija takvih.

Za njih se možemo pitati: Što za te ljude znače crkveni naučitelji? Znače li njima išta sva ona velika teološka djela koja smo naslijedili od velikana katoličke vjere?
Bojim se da ne znače. Siguran sam da ih oni, zbog svih gore navedenih razloga, ne mogu niti razumjeti.

Marica Stanković o opasnosti miješanih brakova

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/04/marica-stankovic-o-opasnosti-mijesanih.html

Službenica Božja Marica Stanković, za koju se vodi postupak za proglašenje blaženom, osobno je u više navrata pokušala spriječiti sklapanje međuvjerskih brakova pojedinih članica križarske organizacije.

O tome možete čitati u njenoj poznatoj knjizi ***Mladost vedrine*** (1944., str. 167.-170.).
To je svakako knjiga koju bi trebale pročitati sve katoličke djevojke.

U poglavlju koje govori o braku, dolazi do teme vjerske pripadnosti muža i žene.
Tu donosi tri konkretna slučaja djevojaka, koje su nekoć bile uzorne članice križarske organizacije, ali ih je međuvjerska "ljubavna veza" udaljila od katoličke vjere i odvojila od Crkve.

Ovdje se još jednom potvrđuje ono što smo svi vidjeli na toliko sličnih slučajeva u praksi. Miješani brakovi su rasadište vjerskog indiferentizma, liberalizma i moralnog relativizma.

Marica Stanković traži od članica križarske organizacije da uopće ne sklapaju poznanstva sa inovjercima. Ove bi njene stranice mogle biti tema cijelog jednog poglavlja srednjoškolskog vjeronauka.

Ali jednom će Tvoje srdce ipak progovoriti. Neka ne progovori za bilo koga. To mora biti osoba, koja Te je vriedna. S kojom ćeš lako ići kroz život. Psovači, alkoholičari, kartaši, razmetnici, ženskari ne dolaze u obzir. Ti ne ćeš gledati na vanjštinu i bogatstvo, ali uzet ćeš čovjeka, koji može prehranjivati svoju obitelj. Pazi, da je zdrav, marljv, okretan. I Ti moraš biti zdrava. Od zdravih roditelja rađaju se redovito i zdrava djeca. Inovjerac? Taj se izključuje! Brak nije samo susretaj dvaju tiela, već u prvom redu susretaj dviju duša, koje jednako misle, jedno ljube, za jedno žive. Bračni drugovi, koji imaju razna vjerska gledišta, ne mogu biti sretni. Ni mješoviti brakovi ne donose sreću, a da o brakovima sklopljenim izvan katoličke Crkve uobće ne govorimo. To za katoličku stranku i nije brak. Zato katolička djevojka, Križarica, s inovjercem ne sklapa poznanstva. Isto tako ni s oženjenim ili razstavljenim mužem. Tu Te ne smije srdce prevariti. Jer kad se ono umieša, oduševi, razigra, onda je težko kidanje i lom. Zato drži svoje srdce u rukama, i nemoj da ono ravna Tobom. Razum, prosvietljen vjerom, i katolička Tvoja savjest neka Ti bude mjerilom.

Već Te vidim, kako se smiješ na ove moje izvode. Kakav inovjerac! Kome može i pasti na pamet, da bi Križarica uzela inovjerca? Pa ipak, slušaj!

Bila je liepa kao iz priče. S dubokim plavim očima. S dvie divne pletenice oko glave. Marijina medaljica bila je uviek na njoj. Njezina pre-

davanja o Euharistiji bila su upravo ganutljiva. Bila je pročelnica euharistijske sekcije u svome družtvu.

Kad jedne jeseni Meta je nekako počela izostajati sa sastanaka. U mjestu se pročulo, da ima opasnog udvarača. Nekog inovjerca!

Prve viesti o tome bile su dosta nejasne. Nitko nije vjerovao. Ta Meta je diete Marijino! Meta je euharistijska duša!

Ali glasovi su postajali sve ozbiljniji. Zabrinula se za Metu predsjednica družtva i pošla je tražiti. Našla ju je upravo u dućanu njezinih roditelja.

— Meta, što je s tobom?

— Ništa! Evo to je moj Boško, moj zaručnik!

Boško? Zaručnik? Predsjednica je stajala sva u čudu. I ime i izgled i govor odavao je i rasu i vjeru mladića.

— Meta, zar doista?

— Jest, i sretna sam!

Tad je Metu i njezine roditelje posjetio duhovnik družtva. A nekako u to vrieme stigla sam i ja u Z. i potražila Metu.

Ali sve badava! »Marijino diete« i »euharistijska križarička duša« govorila je već poznate fraze: Bog je jedan, i sve su vjere jednake.

Metina križarska izgradnja nije bila podpuna. Izdala je i posve zatajila u pitanju srdca... Meta se vjenčala u tuđoj crkvi... Gdje je danas? Ne znam... Je li sretna? Ne znam...

Ali ako još ima negdje spremljenu Marijinu medaljicu i križarski znak, ne može biti sretna. Bar ne onda, kad ih kod »velikog pospremanja kuće« opet nađe, i kad joj te svetinje opet progovore...

*

Na jednom tečaju upala mi je u oči crnokosa Olgica. U njezinim je očima bilo toliko nevinosti

i djetinje bezazlenosti. Molila je tako sabrano. Iz svake njezine rieči gorio je križarski plamen. Bila je voditeljica Malih Križarica u V. Nisu mogle doći u bolje ruke.

— Olgice, piši mi, kad se vratiš kući!

— Hoću, sestro Marice!

— I budno bdij nad našom djecom!

— Hoću! Male su mi najveća radost.

Olgica je doista pisala. Šteta, što nemam više tih pisama, da vidite, kako su bila puna idealizma.

Kad ali jednoga dana i njezina pisma postanu sve rjeđa i napokon izostanu sasvim. A njezine susestre mi javiše, da se Olgica udaje za inovjerca.

Isti dan napisala sam joj sve ono, što sam mislila, da joj moram reći. Pismo je došlo nekoliko dana prije vjenčanja. Stiglo je prekasno.

I Olgica se vjenčala u tuđoj crkvi. I djecu je odgajala u tuđoj vjeri. Ali sreća je sasvim izostala. Ne samo, da ju je grizla savjest, već joj i djeca poumiraše jedno za drugim, a muž joj nestade u vrtlogu ovoga rata . . . . .

*

A Tuga? Nije bilo sposobnije djevojke od nje. Sve vrline i uma i srdca kao da su se sastale u njoj. Dobro je govorila. Sjajno pisala. Divno se snalazila među djevojkama.

Pa ipak, svoje je srdce priliepila uz čovjeka, koji nije bio doduše inovjerac, ali je nije bio dostojan.

— Tugo, taj čovjek nije za tebe. Pusti ga!

— Ne mogu!

— Taj čovjek ne misli ozbiljno!

— Varate se! Njegovi su priedlozi sasvim ozbiljni!

— Ali on nije nikakav katolik!

— Glavno da je pošten čovjek! Plemenit čovjek!

I ona je otišla iz naših redova. Čovjek je više od organizacije. Ljubav je više od načela. Sa strepnjom sam izdaleka pratila, kako će se stvar razvijati. Tuga je izgledala sretna. Ali ja nisam nikako vjerovala u trajnost te sreće. I doista! Kad se Tuga na tri tjedna odmakla iz Zagreba, javio joj je taj nedostojni udvarač, da se zaručio s nekom drugom gospođicom. Tuga mi je sama pričala o tome.

— Da znadete, kako sam to saznala! Jedva sam prekoračila prag svoga stana, opazila sam njegovo pismo. Jao! Kako je to bilo strašno! Htjela sam otići do vas, izplakati se kod vas, ali kako ću natrag! Lutala sam cielu noć i razgovarala sa svojim nemirnim srdcem.

— A zašto se ne bi opet k nama vratila?

— Ne, ja se ne vraćam više tamo, gdje sam jednom bila.

I otišla je u noć, u tamu, u mrak. Vidim je koji puta. Redovite kršćanske dužnosti sasvim je napustila. Moli se kadgod Majci Božjoj i mnogo poštuje našega Merza.

Hoće li je Gospa ipak jednom vratiti k Merzovim idealima? . . .

Evo, to je poviest triju slomljenih i razmrskanih srdaca.

Ti ne ćeš tako, je li? Ali zato čuvaj svoje srdce! Od vjetra i mraza, od vatre i dima i od njega samoga najviše. Ne daj da progovori, gdje mu nije mjesto!

Savjest pravoga pastira

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/04/savjest-pravoga-pastira.html

Papa Pio VII. proveo je pet godina kao zarobljenik Napoleona (1809.-1814.). Za to je razdoblje vezano i jedno poznato čudo. Prema nekim izvorima, na Veliku Gospu 1811., za vrijeme svete mise, papa Pio VII. je pao u zanos i uzdigao se iznad zemlje i lebdio - na zaprepaštenje francuskih vojnika koji su ga čuvali.

To nam govori o svetosti ovoga pape (za koga je, inače, u tijeku proces beatifikacije), a također i o snazi tradicionalne mise.

Mislim da možemo mnogo naučiti od ovoga svetoga pape. Želim danas s vama podijeliti nekoliko misli iz njegove poznate enciklike ***Diu satis*** (1800. god.), koja je tiskana u obliku brošure i upućena svim katoličkim biskupima svijeta.

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
PII
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ VII.
LITTERÆ ENCYCLICÆ
AD OMNES CATHOLICOS
EPISCOPOS.
VENETIIS
APUD FRANCISCUM ANDREOLA TYPOGRAPHUM PONTIFICIUM
MDCCC.

U toj enciklici možemo naći poruke veoma aktualne za naše vrijeme, posebno što se tiče opasnosti liberalne infiltracije u crkvenu hijerarhiju.
Prije nastavka, želim prvo reći sljedeće. Ja osobno nisam sklon teorijama urote. Svi vi koji ste dosada čitali moj blog, mogli ste se sami uvjeriti da nikada nisam pisao ni o kakvim urotama, niti sam prenosio tuđe teorije o urotama.

No, u ovoj enciklici sam papa Pio VII. kaže da postoji urota kojoj je cilj uništenje pologa vjere, i da se njeni nositelji infiltriraju u crkvenu hijerarhiju. To čak nije bila tajna u ono vrijeme kad je pola francuskih svećenika priseglo na lojalnost Revoluciji (tzv. zaprisegnuti svećenici). Osim toga, još su bila živa sjećanja na Sinodu u Pistoji (1786.) čiji liberalni zaključci predstavljaju preteču teološkog modernizma, a koje je oštro osudio papa Pio VI. u buli "Auctorem fidei" (1794.).

Zbog takvih žalosnih iskustava, papa Pio VII. traži od biskupa maksimalan oprez u odabiru kandidata za buduće svećenike:

> "Vos itaque, venerabiles fratres, oramus primum omnium et obsecramus, hortemur et monemus, atque adeo vobis mandamus, ut nihil vigilantiae, nihil diligentiae, nihil curae, nihil plane laboris praetermittatis, quo depositum custodiatis doctrinae Christi, ad quod perdendum nostis quanta coniuratio et a quibus facta sit. Ne quem ante in clerum adsciscatis, ne cui omnino dispensationem credatis mysteriorum Dei, ne quem confessiones audire, aut conciones habere patiamini, ne cui curationem aut munus quodcumque deferatis, quam sedulo expendatis et excutiatis, lenteque *'probetis spiritus utrum ex Deo sint'* (I. Ioan. 4, 1). Quandoquidem utinam non usu didicerimus, quam haec aetas magnam pseudo-apostolorum copiam effuderit, *'qui sunt operarii subdoli transfigurantes se in apostolos Christi'* (II. Cor. 11, 13), a quibus, nisi prospiciamus, nae *'sicut serpens Evam seduxit astuttia sua',* ita corrumpentur sensus fidelium *'et excident a simplicitate, quae est in Christo'* (II. Cor. 11, 3)."
>
> ("Stoga vas, poštovana braćo, prije svega molimo i prosimo, potičemo i opominjemo, i upravo vam nalažemo, da ne propuštate nimalo budnosti, nimalo pažljivosti, nimalo brige, napokon nimalo rada, kako biste sačuvali polog nauka Kristova, jer znate kakva je urota i od koga pokrenuta za njegovo uništenje. Nemojte nikoga prethodno primati u kler, nemojte nikome povjeravati upravljanje otajstvima Božjim, ne trpite da netko sluša ispovijedi ili drži propovijedi, niti povjeravajte bilo koju brigu ili dužnost bilo kome, dok ih brižljivo ne odmjerite i procijenite i mirno *'provjerite duhove jesu li od Boga'* (1 Iv 4, 1). Da barem nismo iskustvom naučili kakvo je mnoštvo lažnih apostola dalo ovo doba, *'koji su himbeni radnici koji se prerušavaju u apostole Kristove'* (2 Kor 11, 13), od kojih ako se ne budemo čuvali, moglo bi se *'kao što je zmija zavela Evu svojom lukavštinom'*, tako pokvariti misli vjernika *'i odmetnuti od iskrenosti koja je u Kristu'* (2 Kor 11, 3).")

Inače, čim se Pio VII. vratio u Rim iz francuskog zarobljeništva 1814., odmah je obnovio inkviziciju i Indeks zabranjenih knjiga (koji su za vrijeme francuske okupacije bili potisnuti).

I u ovoj enciklici (kao i njegovi prethodnici Klement XIII. i Pio VI.) papa Pio VII. inzistira da biskupi uklone iz ruku vjernika sve liberalne knjige. O tome ovisi dobro i Crkve i države:

> "Quae sane potestas vel in ea, quae capitalior sit, exscindenda peste, librorum scilicet, ut a nobis tota expromatur, postulat ipsa etiam Ecclesiae salus, reipublicae, principum, mortalium omnium, quam vita nostra multo cariorem et potiorem habere debemus. Quo de argumento copiose apud vos et accurate egit felicis recordationis praedecessor noster Clemens XIII. in suis apostolicis litteris in forma brevis ad vos die 25. Novembris An. 1766. datis. Neque illos modo libros extorquendos de hominum manibus, delendos penitus et comburendos dicimus, quibus aperte doctrina Christi oppugnatur; sed etiam ac multo magis omnium sunt mentes atque oculi ab iis prohibendi, qui occultius illud atque ex insidiis faciunt."
>
> ("Koja dakako vlast [biskupska vlast] da se kod nas posve očituje u iskorijenju kuge, naime, knjigâ - koja je još opasnija, što također traži spasenje Crkve, države, vladara i svih smrtnika, koje nam treba biti puno draže i važnije od vlastitog života. O tom vas je razlogu obilno i točno poticao naš prethodnik sretne uspomene Klement XIII. u svojim apostolskim pismima danima u obliku brevea dana 25. studenoga 1766. god. Ne kažemo da samo one knjige treba posve ukloniti iz ljudskih ruku i spaliti, u kojima se otvoreno napada nauk Kristov, nego također i puno više treba zabraniti od misli i oči svih ljudi, knjige u kojima se to čini prikriveno i iz zasjede.")

Nakon toga, Pio VII. podsjeća biskupe na opomenu koju Gospodin upućuje pastirima preko proroka Ezekiela:

> "Sine čovječji, postavljam te za čuvara doma Izraelova. I ti ćeš riječi iz mojih usta slušati i opominjat ćeš ih u moje ime. Kad bezbožniku reknem: 'Umrijet ćeš', a ti ga ne opomeneš i ne odvratiš od zla puta njegova kako bi mu život spasio, on će umrijeti sa svojega bezakonja, ali ću ja od tebe tražiti račun za krv njegovu." (Ez 3, 17-18)

Pio VII. otvoreno priznaje da mu to upozorenje ne daje mira ni danju ni noću, jer ga neprekidno opominje kolika je odgovornost pastira:

> "Haec me sententia, fateor, dies noctesque extimulat ac pungit, nec patietur unquam in meo fungendo munere inertem esse ac timidum..."
>
> ("Ova me rečenica, priznajem, danju i noću kopka i bocka, i ne dopušta mi da ikada u obavljanju svoje dužnosti budem trom i mlak...")

Ovo je savjest pravoga pastira, koji je svjestan da će odgovarati za duše koje su mu povjerene. Što je netko na višem položaju u hijerarhiji, to ima veću odgovornost za očuvanje čistoće vjere i za spasenje duša. Ta bi se odgovornost trebala snažno odraziti u savjesti tih osoba.
Na kraju krajeva, i sama poslušnost koju su vjernici dužni svojim pastirima usko je povezana s odgovornošću pastira za spasenje duša, za koje će polagati račun.
Kako kaže sv. Pavao: "Poslušni budite svojim glavarima i podložni, jer oni bdiju nad vašim dušama kao oni koji će polagati račun" (Heb 13, 17).

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ► 2021 (4)
- ► 2020 (32)
- ► 2019 (47)
- ▼ 2018 (63)
  - ► prosinca (1)
  - ► studenoga (2)
  - ► listopada (3)
  - ► kolovoza (6)
  - ► srpnja (6)
  - ► lipnja (8)
  - ► svibnja (9)
  - ▼ travnja (5)
    - Učimo od sv. Ivana Bosca
    - Tko ima ljubav, nije mu teško
    - Eggererova knjiga o čudima Majke Božje Remetske
    - Savjest pravoga pastira
    - Marica Stanković o opasnosti miješanih brakova
  - ► ožujka (10)
  - ► veljače (2)
  - ► siječnja (11)
- ► 2017 (97)
- ► 2016 (174)

petak, 20. travnja 2018.

Eggererova knjiga o čudima Majke Božje Remetske

Moram vas obavijestiti da je dostupna važna knjiga pavlina Andrije Eggerera ***Pharmacopaea Coelestis*** iz 1672. godine, koja opisuje čuda koja se događaju po zagovoru Majke Božje Remetske.

Eggerer je, inače, u našoj vjerskoj javnosti poznat po nazivu koji je u jednoj svojoj propovijedi nadjenuo Hrvatskoj: "Catholicum et vere Marianum Croatiae Regnum" ("katoličko i zaista marijansko Hrvatsko Kraljevstvo").

U knjizi *"Pharmacopaea Coelestis"* opisuje više od 115 čuda, koja su se dogodila od 1600. do 1670. godine, većinom ozdravljenja. Ti su opisi bili nadahnuće za Rangerove slike na zidovima remetskog svetišta.
No, najveće čudo je bilo to što je Hrvatska ostala katolička i pravovjerna, u vremenu kad je u susjednoj Mađarskoj pola naroda otpalo na protestantsko krivovjerje, a o Njemačkoj, Nizozemskoj, Engleskoj... da i ne govorimo.

Tako Eggerer piše u prvom predgovoru:

> "inundante universali illo haereseos cataclysmo, sola inter occidentis et septemtrionis regna Sclavonia Croatiaque steterit immunis"
>
> ("dok je preplavljivala ona sveopća heretička kataklizma, jedina je među zapadnim i sjevernim kraljevinama Slavonija i Hrvatska ostala imuna")

Nadalje, Eggerer spominje istaknute hrvatske vođe koji su vojevali za katoličku vjeru.

Primijetio sam da piše vrlo slično kako je 20 godina prije njega pisao Juraj Ratkaj (u knjizi *"Memoria regum et banorum"* iz 1652.) o borbi Hrvata protiv protestantskog krivovjerja. S time da Eggerer pri tome nešto više ističe zasluge zagrebačkih biskupa. Ovo su njegove riječi:

> "Hinc etiam est quod Benedictus Vinkovich tunc Capituli Zagrabiensis praepositus, dein praesul meritissimus, in centumvirali procerum Hungarorum conventu Sopronii, in coronationem augustissimi Ferdinandi tertii coacto, haereticae obstiturus pravitati, quo minus in terras has irrumperet, iteratis protestationibus quasi murum pro domo Dei se opposuerit, quo factum, ut idcirco a nefariis haereticis crine barbaque mutilatus, nefandam sacrato viro tulerit contumeliam. Conabatur etiam jam retroactis annis exitialis illa haeresum lues, suis non contenta angustiis, puritatem Romanae fidei in Croatiae ac Sclavoniae partibus contaminare, quo circa cum de introducendis ea in regna, damnatorum dogmatum seminatoribus, publicis in comitiis ageretur, illustrissimus heros Thomas Erdeodius, regnorum Illyrii tum prorex, uti familia omnino orthodoxa natus, sic zelo fidei succensus, evaginatum vibrans gladium, eo se pestem illam e terris curae suae concreditis eliminaturum, vel uno e tribus fluviis Colapi, Savo aut Dravo eandem se demersurum jurejurando asseruit: attonitis hoc fervore haereticis et iniquis postulatis imposterum supersedentibus. Egerat eo tempore praesulem Ecclesiae Zagrabiensis, frater Simon Bratulich, ordinis etiam nostri olim generalis, ad quem etiamnum extant literae Clementis Octavi, quibus eum obstrenue navatam contra haereticos operam, insigniter dilaudat simulque animat ne unquam in diversum abreptus, eosdem intra Regni fines vivere patiatur. Quod et fecit, ac hodiedum legati Sclavoniae, Croatiae Dalmatiaeque publicis Hungariae Comitiis, ne quid a regnicolis in praejudicium fidei catholicae statuatur, ante omnia solenniter protestantur."
>
> ("Odavle je također i to što se Benedikt Vinković, tada prepošt zagrebačkog kaptola, a zatim veoma zaslužan biskup, na saboru ugarskih glavara u Sopronu sazvanom povodom krunidbe Ferdinanda III., suprotstavio heretičkoj zloći, da ne bi prodrla u ove zemlje; opetovanim prosvjedima stao je kao zid za dom Božji, zbog čega su mu opaki heretici čupali kosu i bradu, tako da je sveti čovjek podnio sramotnu uvredu. Pokušavala je također i proteklih godina ta pogubna kuga krivovjerja, nezadovoljna svojim uskim granicama, zaprljati čistoću rimske vjere u krajevima Hrvatske i Slavonije; stoga kada se raspravljalo na javnom saboru o uvođenju sijača osuđenih učenja u te kraljevine, presvijetli se junak Toma Erdődy, tada potkralj ilirskih kraljevina, kao da je rođen u posve pravovjernoj obitelji, tako zapaljen gorljivošću vjere, mašući mačem izvađenim iz korica, zakleo da će njime iskorijeniti tu kugu iz zemalja koje su mu povjerene ili im dati jednu od triju rijeka - Kupu, Savu ili Dravu - da ih u njima potopi; tim je žarom zapanjio heretike i opake koji su ubuduće odustali od svojih zahtjeva. Bio je u to vrijeme poglavar Zagrebačke crkve, fratar Šimun Bratulić, također nekada general našega reda, kod kojega se nalaze pisma Klementa VIII., u kojima jasno hvali čvrsti rad protiv heretika i istodobno potiče da nikada ne skrene na stranputicu kojom bi trpio da oni žive unutar granica Kraljevine. Tako je i postupio, i danas zastupnici Slavonije, Hrvatske i Dalmacije na javnim ugarskim saborima prije svega traže da se ništa ne uvodi što bi išlo na štetu katoličke vjere.")

A sad pređimo na pojedina remetska čuda, koja se opisuju u Eggererovoj knjizi. Navest ću pet čuda, koja po mom mišljenju najbolje predstavljaju poruku ove knjige.

Prvo, slučaj iz 1636. godine, jednog hrvatskog ratnika koga su zarobili Turci, a koji se čudesno oslobodio iz tamnice.
Eggerer to opisuje na str. 27.-28., ovim riječima:

> "Erat e castris Christianorum miles, qui tentata saepius cum Turcis fortuna, frameam habuit multorum capitum a se recisorum testem, imo ream, tandem vertente se belli alea captus ipse, pro dignitate mancipii exceptus est, vinculis enim manus pedesque innexus, obscuro iuxta ac graveolenti carceri, sine omni strato includitur, arido solum pane et aqua, eaque ad mensuram victitare coactus, interdiu etiam abiectissimis laboribus, ut bajulatione lapidum, egestione humi, distentus, palis ligonibusque servitutis insignibus, non tam ornatus quam oneratus incessit, redeunte vero vespere, ab exactore suo nonnunquam flagris, baculis et nervis in durissimi laboribus praemium probe contusus, intellexit non sine lachrymarum profluvio, vitam se vivere omni morte duriorem, quid faceret? Dominos ne obsecraret, mitius secum agerent? Gratis hoc ab illis petitur, qui religioni sibi ducunt in Christianos esse crudeles; fugeret, sed quo? Et qua ratione? Constrictis gravi ferro pedibus, tandem colectis in unum sensibus, quid olim viderit, quid audierit de Beata Virgine Remetensi, serio discutit... Ergo hanc et sexcentis votis et mille suspiriis in subsidium advocat: *'O Maria'*, ait, *'scio vides me toto corpore Tibi supplicem in terra aliena, quid a Te velim, non tam ex verbis singultibus interceptis, quam ex meis suspiriis, ex vinculis, ex emaciato, squallidoque inedia corpore intelligere potes: duram hic servio servitutem! Ah, libera me! Nam velle potes et si vis fiet. Tu quae totum genus humanum e dura daemonis servitute eduxisti, me quaeso e barbara plurium annorum captivitate solutum abire sine, quod si feceris transibo in captivitatem tuam et habebis me ad servitia tua, mille vinculis obstrictum mancipium.'* Pondus habuerunt hae voces. Nam miser solutis compedibus, arbitris nihil tale

suspicantibus, evasit in libertatem et superatis viarum insidiarumque infinitis prope difficultatibus, Remetam salvus appulit et liberatrici suae copiosa lacrymarum testificatione, grates rependit..."

("Bio je jedan vojnik u kršćanskom taboru, koji je često iskušavao sreću [u okršajima] s Turcima, imao je kao dokaz koplje s mnogo glava koje je odsjekao, štoviše okrivljenicu, ali kad se okrenula ratna sreća, on je sam bio zarobljen; pošteđen je zbog vrijednosti zarobljenika, ali bačen u mračnu i tešku tamnicu svezanih ruku i nogu u okove, zatvoren bez ikakvog ležaja, prisiljen uzdržavati se suhim kruhom i vodom, i to danom po mjeri, a u međuvremenu je također prisiljen obavljati najteže poslove poput prenošenja kamenja, kopanja zemlje, opterećen lopatama i motikama sužanjstva, a kad bi došla večer bio je nerijetko premlaćivan od svog čuvara bičevima, štapovima i žilama kao nagradu za svoj teški rad; shvaćao je - ne bez rijeke suza - da vodi život gori od bilo koje smrti: što da radi? Da moli gospodare da blaže postupaju prema njemu? Uzalud bi to tražio od onih kojima je vjera u tome da budu okrutni prema kršćanima. Da pobjegne? ali kamo? I na koji način? Svezanih nogu u željezne okove, ali skupivši razum u jedno, ozbiljno je razmišljao o onome što je nekad vidio ili čuo o Blaženoj Djevici Remetskoj... Stoga je nju molio i sa šesto zavjeta i sa tisuću uzdaha prizivao u pomoć: *'O Marijo'*, kaže, *'znam da me vidiš kako Te molim čitavim tijelom u tuđoj zemlji, što tražim od Tebe možeš razumjeti ne toliko iz mucajućih riječi, koliko iz mojih uzdaha, iz okova, iz mog gladovanjem izmučenog i gadnog tijela: ovdje vodim teško sužanjstvo! Ah, oslobodi me! Jer to možeš željeti, a ako zaželiš, bit će. Ti koja si cijeli ljudski rod izvela iz teškog đavolskog ropstva, molim da mene pustiš iz višegodišnjeg barbarskog ropstva, a ako to učiniš, preći ću u tvoje sužanjstvo i imat ćeš me u svojoj posluzi, kao vlasništvo svezano sa tisuću okova.'* Ove su riječi imale težinu. Naime, jadnik je oslobođen od okova, dok gospodari nisu ništa slutili, izmakao na slobodu i svladavši gotovo nebrojene teškoće puta i zasjeda, stigao zdrav u Remete i svjedočanstvom brojnih suza zahvalio svojoj osloboditeljici...")

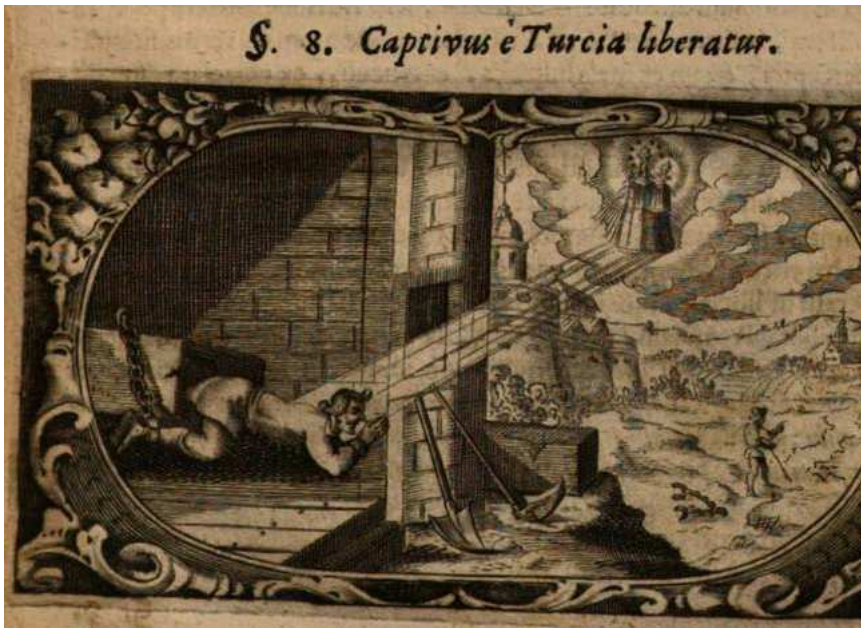

Drugo, navodim primjer u kojem je oživio jedan mrtav mladić (u knjizi se opisuje više takvih slučajeva). Čudo se dogodilo 1661. godine, a Eggerer ga opisuje na str. 42.:

"Vir honestus Jacobus Jantolich, provisor domini comitis Nicolai Erdeodi, in Superiori Ziche, filium habuit Paulum, qui juvenili temeritate, aquis plus justo semet concredendo, infelici casu absorbetur. Nunciatum ut hoc parentibus, vix non ex uno tria creverunt funera, sex jam horis postquam ab undis extractus est, jacuit exanimis, aquis ita turgidus ut inflati utris referret similitudinem. Interea pater nil nisi singulatire, mater ejulare cernebatur; nec mirum, *'nunquam enim sine dolore amittitur, quod cum amore possidetur'* ait Gregorius (l. I. Mor. c. 4.). Maesti ergo parentes, in uno filio omnia se perdidisse rati, et baculum senectutis et lumen oculorum suorum deplorabant, sed quid cum fletu? frustra fluunt lacrymae nullus revocatur ab umbris, nisi ad id Deus moveatur et vere motus est, postquam parentes in genua provoluti Deum, ut faceret potentiam in brachio suo, obtestati, vitam restitueret, simul Advocatam interpellant Mariam, viventium Matrem, cum protestatione se Remetensi ejus simulachro futuros non ingratos. Mira res! Puer reviviscit, parentes suos, quibus insalutatis recessit, filiali mox amplexu stringit, aquas copiose evomit, domum cum illis revertitur, et paulo post Remetense debitum, cujus se parentes, pro vita illius reos fecerant, una et ipse non ingratus persolvit."

("Časni muž Jakov Jantolić, upravitelj gospodina grofa Nikole Erdődyja u Gornjem Ziču, imao je sina Pavla koji je mladenačkom nepromišljenošću, vjerujući u sebe više nego što bi odgovoran čovjek, nesretnim slučajem pao u vodu koja ga je progutala. Dok je to javljeno roditeljima, jedva bi jedan od tri izbjegao sprovod, već je šest sati nakon što je izvučen iz vode ležao beživotan, toliko nabrekao vodom da je sličio napuhanom mjehuru. U međuvremenu, izgledalo je kao da otac nije mogao ništa osim jecanja, a majka vrištanja - što nije čudo, *'nikada se naime bez boli ne gubi ono što se posjeduje s ljubavlju'* kaže sv. Grgur (Moral., lib. I., cap. 4.). Žalosni dakle roditelji, smatrajući da su u jednom sinu izgubili sve, oplakivali su štap starosti i svjetlo svojih očiju, ali što se postiže plačem? Uzalud liju suze, nitko nije oživljen iz vode, osim ako tako ne odluči Bog, i zaista je odlučio, nakon što su roditelji pavši na koljena molili Boga da pokaže snagu svoje ruke i vrati život, a istodobno su prizvali Odvjetnicu Mariju, Majku živih, s izjavom da neće biti nezahvalni njenoj remetskoj slici. Čudesna stvar! Dječak je oživio, ubrzo čvrsto sinovski zagrlio svoje roditelje koje je napustio bez pozdrava, vodu obilno povratio i vratio se s njima kući. I nedugo potom remetski je dug, na koji su se obvezali roditelji za njegov život, zajedno s njima zahvalno ispunio.")

Idemo dalje. Evo dva zanimljiva ozdravljenja iz 1666. god., koja su opisana na str. 72.:

"Binae mulieres geminum hoc anno obtinuerunt beneficium, eorum una Catharina Pollechak ex Berdovecz et altera Helena nuncupata ex Nova arce, colona d. comitis Emerici Erdeodi, quarum prior desperabunda, jam quod septennio integro non ambulaverit, ad Mariam in Remetensi miraculorum solio corruscam, non quidem pedibus, sed suspiriis, votorum suorum nunciis confugit et post pauculos soles interpositos, attestantibus non paucis, misericorditer exaudita est. Altera vero in peregrinatione constituta, inopinato casu, pedem, ad opus tam pium prosequendum, non sine acerrimo dolore contumacem senserat. In qua erat, et quose verteret ignorabat: ergo facie ad eremum gratiarum conversa: *'O Maria'*, ait, *'en in labore tuo me occupatam vides, omnia membra mea ad te festinant, solus pes pietati meae ponit obicem, frange quaeso ejus proterviam, ut consentiat, faciam ut quotquot ille gressus fecerit tot tibi honoris appendantur.'* Vix orare desiit, et incolumis, sine omni, ut ipsamet confessa est, mora spectantibus etiam, et admirantibus peregrinationis sociis,

surrexit e loco et pedem posthac non tam ambulandi, quam currendi desiderio, promptiorem experta est."

("Dvije su žene ove godine primile dvostruku milost, jedna od njih je Katarina Polečak iz Brdovca, a druga se zove Jelena iz Novog Sela, seljanka g. grofa Emerika Erdődyja, od kojih je prva očajavala jer već sedam punih godina nije hodala, pribjegla je Mariji u remetskom prijestolju istaknutom čudesima, ne nogama, već uzdasima i poslanicima svojih zavjeta, i nakon malo vremena, po svjedočanstvu mnogih, milosrdno je uslišana. Druga je tijekom hodočašća, nenadanim padom slomila nogu, ne bez teške boli jer se to dogodilo za tako pobožnog djela. Bila je na putu i nije znala kamo da se okrene: stoga je okrenula lice prema eremu milosti: *'O Marijo'*, kaže, *'evo vidiš da sam zauzeta radom za tebe, svi moji udovi žure prema tebi, samo noga postavlja zapreku mojoj pobožnosti, molim te da ukloniš njenu drskost - da me sluša - i učinit ću da koliko ona koraka napravi toliko će tebi pružiti časti.'* Tek što je prestala moliti, ustala je smjesta zdrava, bez ikakve zadrške, kao što je sama priznala i na viđenje i čuđenje drugih hodočasnika, i nakon toga je iskusila da noga ne ide toliko hodom koliko željom za trčanjem.")

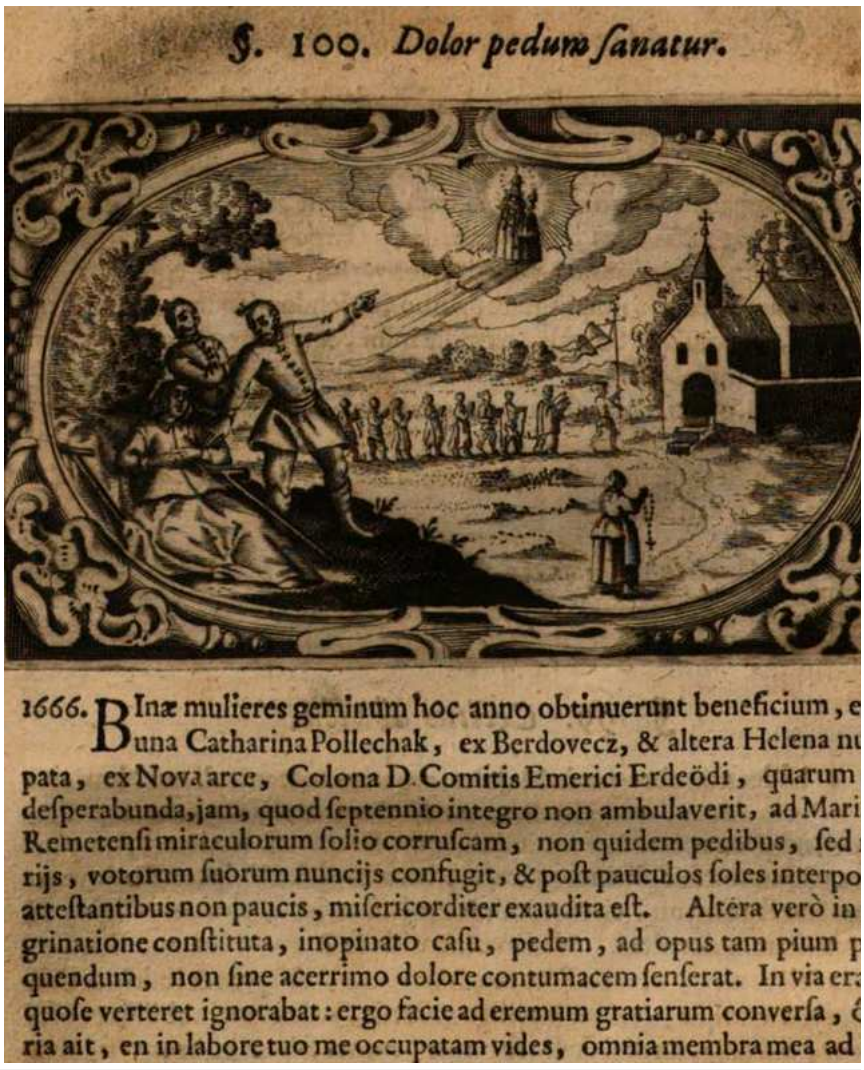

Vrijedno je spomena i ozdravljenje Jurja Vidoše, topnika iz Petrinje, koje se dogodilo 1665. god., a Eggerer ga ovako opisuje:

"Georgius Vidossa tormentorum director, nescio quod aedificium urserat in praesidio Petriniensi, recte cum architectis egerat, cum ecce tibi subito ingens trabs ex alto proruit et alios feliciter praetervolans, in nostrum Georgium cadit, eum terrae allidit et pedem conterit. Accurrunt chyrurgi, sed oleum et operam suam perdunt, eorum quidam Szamoborino evocatus, quem summum artis magistrum praedicabant, ut primum pedem inspexit, desperaram curam tacitus suscepit, quousque argenti aliquid emunxisset, quo habito, infirmum de plaga incurabili, et simul periculo vitae admonuit hisce verbis: *'Mi domine, aut pedem porrige et in eo, quam acuta sit haec novacula, experire, aut dispositis conscientiae rebus, ad mundo valefaciendum te para.'* Conterritus iste, quia utrumque exhorruit, neutrum elegit. Uxor interea advolans: *'Bono'*, ait, *'esto animo optime marite, multi saepe humanis remediis nil proficientibus, periculis omnibus superiores*

effecti, ad stuporem omnium convaluerunt, quis scit an non et tu, in horum sortem reservatus sis. Audisti ne aliquando de Virgine illa et Matre admirabili Remetensi, quae pauculis a nobis hinc stadiis distat, totque centenis se respicientibus est saluti? Huius quaeso sacrosanctum nomen inclama, voti formulam concipe et senties ejus opem incurabili plaga superiorem.' Fecit ille et ecce miraculum paulo post ossa comminuta foras prodire, caro solidari et pes ad antiquam formam redire, non sine medicorum quotquot eum decumbentem inviserant stupore. Haec ipse Remetam postea Sospitatrici suae gratificaturus adveniens, ex ordine fassus est."

("Juraj Vidoša, upravitelj topova, ne znam koju je gradnju obavljao u petrinjskoj utvrdi, pravilno je radio s arhitektima, kad, eto, velika je greda brzo skliznula iz visine i druge sretno preletjevši pala na našega Jurja, njega je prikovala za zemlju i slomila mu nogu. Pristigli su kirurzi, ali su uzaludno potrošili i rad i masti, jedan od njih pozvan iz Samobora, za koga se govorilo da je najvještiji u svom poslu, kad je prvi put pregledavao nogu, šutio je o beznadnim izgledima, dok nije dobio nešto srebra, nakon što ga je primio, upozorio je bolesnika o neizlječivoj rani i opasnosti za život ovim riječima: *'Moj gospodine, ili ispruži nogu da pretrpiš kako je oštra ova britva, ili se pripremi da, poravnavši stvari savjesti, kažeš pozdrav ovome svijetu.'* A ovaj u strahu nije izabrao nijedno, jer se bojao obojega. U međuvremenu je došla supruga: *'Oraspoloži se'*, kaže, *'dobri mužu, mnogi su nadvladali sve nevolje iako im nisu pomogli ljudski lijekovi, ozdravili su na čuđenje svih, tko zna hoćeš li možda i ti biti jedan od njih. Zar nisi čuo o onoj čudesnoj Djevici i Majci Remetskoj, koja se nalazi nedaleko od nas i toliko stoljeća spašava one koji joj se obrate? Molim te da prizoveš njeno presveto ime, započni zavjet i osjetit ćeš da je njena pomoć jača od neizlječive rane.'* Tako je i učinio, i eto malo kasnije čuda: pomaknute kosti su izišle van, meso se učvrstilo i noga vratila u prijašnji oblik, ne bez čuđenja liječnika koji su ga gledali kako leži. Ovo je on sam priznao po redu kad je poslije došao u Remete da zahvali svojoj Ozdraviteljici.")

Ovako je to ozdravljenje naslikano u remetskoj crkvi...

Za kraj sam ostavio dva čuda, također iz 1665. god., koja su izmoljena misnom žrtvom na Gospinom oltaru u remetskom svetištu. Opisana su na str. 63.:

"Juvenem quendam Nicolaum nomine et Marcum Krayachicz, calores ita excoxerant, ut ambo ceu matura poma, uncino mortis, jam jam ex arbore vitae decerpendi fuissent, nisi opem Virgo Remetensis tulisset, et Marcus quidem extremae linae jam admotus, mortualem lychnum ritu orthodoxo

manibus complectebatur, cum civem quendam Zagrabiensem conspicatus: *'Mi frater'*, ajebat, *'quaeso Remetam quantocyus abi, missae sacrificium coram thaumaturga Virgine celebrari facito, en candelas binas, quas tecum accipies ad arae ministerium arsuras.'* Abiit ille rogata facturus, sacroque finito, ad infirmum redux et ecce caloribus noxiis jam exutum..."

("Nekoga mladića imenom Nikola i Marka Krajačića, vrućica je tako mučila, da bi obojicu kao dozrelo voće ubrala smrt, da nije pružila pomoć Remetska Djevica, a Marko je već bio blizu kraju, već je primio u ruke smrtnu svijeću po pravovjernom obredu, kad je spazio jednog zagrebačkog građanina: *'Moj brate'*, rekao je, *'molim te da odeš u Remete i dadeš služiti misnu žrtvu ispred čudotvorne Djevice, evo dvije svijeće koje ćeš uzeti sa sobom da gore u službi žrtvenika.'* Ovaj je pošao da učini ono što je zamoljen, i nakon obavljenog svetog obreda vratio se bolesniku i, eto, već oslobođenom od opasne vrućice...")

Ovo nam govori što i mi danas trebamo učiniti. Treba vratiti služenje sv. mise na glavnom žrtveniku remetske crkve. Pred tim su se oltarom dogodila tolika čuda kroz stoljeća, poznata i nepoznata.
Možda se nećemo, doduše, vratiti u vremena kad su mrtvi oživljavali pred tim oltarom, ali bismo barem pokazali neki minimum poštovanja prema ovom drevnom svetištu.

Nažalost, danas ispred glavnog oltara stoji "Novus Ordo - oltar" i stolice koje su postavljene baš tako da svećenici koji na njima sjede okreću leđa svetinji nad svetinjama.
Kad to vidimo postaje nam jasno zašto danas više nema one vjere u našem narodu, kakva je opisana u Eggererovoj knjizi - i koja se vidi na slikama remetskog svetišta.

Ako želimo da ta vjera opet oživi, treba vratiti tradicionalnu liturgiju u njenom punom sjaju na prekrasnom Gospinom oltaru (koji bi trebalo vratiti u stanje prije uvođenja "nove liturgije" iz 1969. god.).

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 03:09

Nema komentara:

Objavi komentar

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi Pregled Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Tko ima ljubav, nije mu teško

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/04/tko-ima-ljubav-nije-mu-tesko.html

Onima koji još uvijek dvoje oko prelaska sa NovusOrdo-časoslova na tradicionalni Rimski brevijar, preporučam da čitaju crkvenog naučitelja sv. Petra Damjana.
Nema lakšega načina za riješiti ovu dvojbu. Ovdje se, naravno, obraćam onima koji imaju obvezu molitve časoslova.

Kod sv. Petra Damjana pronaći ćete najljepše poticaje za molitvu tradicionalnog časoslova. Dovoljno je da pročitate njegovo djelo ***De horis canonicis*** (*"O kanonskim časovima"*). Nije dugo; veličine je jednog ovećeg novinskog članka.

Osim solidnog objašnjenja o podrijetlu i svrsi pojedinih časova, pruža poticajan primjer duhovne učinkovitosti časova na primjeru jednog običnog jednostavnog čovjeka, koga ništa nije moglo zaustaviti da svakodnevno posjećuje jedan samostan i sluša kako u njemu redovnici mole časoslov. Takvi jednostavni ljudi mogu biti opomena onima koji su obvezni na časoslov:

> "Pudeat ergo prudentiam tuam canonicas horas negligenter omittere, quas et sanctam rusticitatem audis cum tanta gloria celebrare: immo cuius spiritus in amore Dei paulo ferventius inardescit, ad hoc etiam extenditur, ut horas beatae Dei Genetricis audire quotidie non gravetur."
>
> ("Neka se stoga srami vaša razboritost da olako propušta kanonske časove, za koje čujete da ih slavi i sveto seljaštvo s takvom slavom: dapače, onaj kome duh malo više gori u ljubavi prema Bogu, također će se proširiti, da mu neće biti teško svakodnevno slušati i časove blažene Bogorodice.")

Vidite već po ovome da je sv. Petar Damjan osobito širio Mali oficij Blažene Djevice Marije. Neki čak smatraju da ga je on osobno sastavio. Ipak, lako se može dokazati da je oficij znatno stariji.

No, činjenica jest da je sv. Petar bio najrevniji promicatelj Malog oficija. Pa će to biti glavna tema mog današnjeg teksta.
U posljednjem poglavlju spomenutog djela, sv. Petar Damjan potiče na molitvu Malog oficija, navodeći sljedeći slučaj:

"Clericus enim quidam multis erat peccatis obnoxius et praecipue carnalis illecebrae foetoris inquinatus: qui tandem languore correptus, atque ad extrema perveniens, tremefactis visceribus expavescere et accusante conscientia, divinum coepit iudicium medullitus formidare: cumque spem in se nullius boni operis inveniret, totum se protinus ad postulandum Beatae Mariae semper Virginis auxilium contulit, et sub eius patrocinium importuna cordis anxietate confugit, huiusmodi fere verbis insistens: *'Non ignoro'*, inquit, *'o beata Regina mundi, quia te in multis offendi, et castitatis atque virginitatis, cuius tu mater es, ego in meo corpore signaculum violavi: innumeris etiam peccatorum sordibus involutus sum; nec dignus invenior, te totius munditiae principem pollutis labiis invocare: verumtamen, o ianua caeli, fenestra paradisi, vera Mater Dei et hominis, tu mihi testis es quia septies in die laudem dixi tibi, et quamvis peccator, quamvis indignus, omnibus tamen canonicis horis tuae laudis obsequium non fraudavi.'* Cumque huiusmodi verba clericus protulisset, decumbenti postmodum piissima Dei Genitrix adstitit, et blande consolata, peccata sibimet dimissa ex largitate divinae misericordiae nuntiavit. Quod tamen nos trepidando proferimus, quia utrum iuxta relationis fidem vere contigerit, ignoramus. Hoc tamen proculdubio novimus, quia quisquis quotidiana praedictis horis officia in eius laudibus frequentare studuerit, adiutricem sibimet, ac patrocinaturam ipsius Iudicis Matrem in die necessitatis acquirit."

("Bio je jedan klerik, krivac mnogih grijeha i naročito okaljan smradom putene pohote: on je napokon prekoren bolešću i stigavši do kraja života, počeo dubinski strahovati od Božjeg suda, drščućim grudima i optužujuće savjesti; i kad je našao da u sebi nema nikakve nade dobrih djela, sav se dao na moljenje pomoći Blažene Marije vazda Djevice, i pod njenu je obranu pribjegao sa snažnom tjeskobom u srcu, proseći otprilike ovim riječima: *'Nije mi nepoznato'*, rekao je, *'o blažena Kraljice svijeta, da sam te u mnogome uvrijedio i znamen čistoće i djevičanstva, kome si ti majka, ja sam u svome tijelu okaljao, i počinio sam nebrojene nečistoće grijeha, i nisam dostojan nečistim ustima prizivati tebe, početak svake čistoće; ali zato, o vrata nebeska, prozore raja, istinska Majko Božja i čovječja, ti si mi svjedokinja da sam ti sedam puta na dan govorio hvale, i premda grešnik, premda nedostojan, nisam ti uskratio nijednu službu kanonskih časova tvoje hvale.'* Nakon što je klerik izrekao ove riječi, dok je ležao, pristupila mu je preblaga Bogorodica i blago ga utješila i poručila mu da su mu otpušteni grijesi po bogatstvu božanskog milosrđa. No, ipak ovo drščući govorimo, jer ne znamo je li se to zaista dogodilo prema vjernosti obavijesti. Ali, ovo znamo bez sumnje: da tko god se svakodnevno trudi sudjelovati u spomenutim službama časova na njenu hvalu, u dan potrebe imat će kao pomoćnicu i braniteljicu Majku samoga Suca.")

Još je zanimljiviji događaj koji opisuje u **pismu redovnicima u Gamogni (ep. 32.)**, a koji pokazuje što se događa redovnicima koji svjesno odbijaju moliti Mali oficij:

"Statutum erat atque iam per triennium fere servatum, ut cum horis canonicis quotidie Beatae Mariae semper Virginis officia dicerentur. Erat autem inter eos Gozo, habitu monachus, reprobae quidem vitae, sed dicacis et accurate facundiae. Hic coepit conqueri: *'Satis semperque sufficere quod sanctus praecepit Benedictus, nec novae adinventionis pondus debere superponi, nec nos esse antiquis patribus sanctiores, qui videlicet haec superstitiosa ac supervacua iudicantes, psallendi nobis metam omnemque vivendi regulam praefixerunt; haec sane debere nos esse contentos, ne ab illa incautius declinantes, per anfractus et invia ducamur erronei.'* Quid plura? Contra Reginam mundi praeliari visus est et confecit. Ad hoc nimirum fratres versuta machinatione pellexit, ut solitas Beatae Mariae laudes ulterius non offerent. Sed, o divinum iudicium a nostrae pravitatis intuitu non dormiens! Mox enim adversus praefatum monasterium tot adversitatum grandines, tot undique bellorum atque conflictuum tempestates, ut ipsis quotidie monachis minaces gladii necis exitium intentarent. Fiunt undique depredationes atque rapinae, conflagrantur cum segetibus areae, familiares ac servi sancti loci crudeliter trucidantur, et non iam imago mortis, sed mors ipsa grassatur, adeo ut taederet monachos vivere, dum nequaquam possent in procinctu certaminis amicum quieti suae professionis officium custodire. Non parvis expensis ad Teutonum partes imperator expetitur, pragmaticae sanctionis cum signis imperialibus advehuntur, sed tantumdem est: in omnibus quippe studiis non fructus, sed labor supervacuus. Unde cum ego petitione fratrum saepe pulsarer, quatenus sequester accederem, et si possibile esset, pacis inter eos foedera continuarem: hac rogantibus voce respondi: *'Christus*', inquam, *'est pax nostra, de quo etiam de Virgine recens nato, angelitus dictum est: Gloria in excelsis Deo et in terra pax (Luc. 2, 14). Quia ergo Matrem verae pacis de suo monasterio proiecerunt, dignum est ut inquietis calamitatum tribulationumque procellis atque turbinibus agitentur.'* Verum ne lectorem diutius protraham, fratres illi haec quae dixeram non dubiis orumpentibus signis, vera probantes in arcto siti, tandem ad cor redeunt, pavimento se humiliter sternunt ac percepta poenitentia, nunquam se de caetero neglecturos, solita Genitricis Dei praeconia unanimiter pollicentur. Mox itaque, ut fatear, ita post coruscos atque tonitrua, tanta coeli serenitas rediit, ut ex tunc usque hodie fratres iucundae pacis otio perfruantur, ac de Scyllaea voragine se delatos ad portum, gubernante Filio Virginis, gratulentur. Impletum ergo est quod per prophetam dicitur: 'Revertimini ad me, et ego revertar ad vos dicit Dominus' (Mal. 3, 7). Qui ergo facile seniorum suorum statuta convellunt, ista considerent, et ne divini furoris super eos gladius veniat, non sine causa formident."

("Određeno je i već gotovo tri godine obdržavano, da se sa kanonskim časovima svakodnevno govore i službe Blažene Marije vazda Djevice. No, bio je među njima Gozon, po habitu redovnik ali odbačena života, no, zajedljiv i pomnjive rječitosti. On je stao jadikovati: *'Dosta je i uvijek dovoljno ono što je odredio sveti Benedikt, i ne treba dodatno stavljati teret novog iznašašća; nismo mi svetiji od starih otaca, koji su naime prosuđujući ovo praznovjernim i suvišnim, postavili nama granice u molitvi psalama i cijelo pravilo življenja - sa ovime svakako i mi moramo biti zadovoljni, da ne bismo, neoprezno skrenuvši, zalutali stranputicom i tuđinom.'* Što još? Vidjelo se da se bori protiv Kraljice svijeta, i uspio je. Podmuklom je lukavštinom namamio braću da više ne prikazuju Blaženoj Mariji običajne hvale. Ali, o božanskog suda koji ne spava od prosuđivanja naše zloće! Ubrzo su se protiv spomenutog samostana podigle tolike tuče protivština, tolike su se odasvud podigle oluje ratova i sukoba, da je tim redovnicima svakodnevno prijetilo istrijebljenje mačem. Bile su posvuda pljačke i otimačine, spaljeno je s usjevima i gumno, radnici i sluge svetoga mjesta okrutno su poklani, i više ne samo da je vrebala slika smrti, već i sama smrt, toliko da je redovnicima bilo mučno živjeti, kad nisu nikako mogli usred ove borbe čuvati službu svog poziva koji je prijatelj mira. S nemalim troškovima slane su molbe caru u njemačkim stranama, predstavljene povlastice sa carskim znamenjem, ali od svog tog truda nije bilo ploda, već uzaludan rad. Stoga, kad su mene često molila braća da dođem kao posrednik i, ako je moguće, uglavim između njih savez mira, ovo sam odgovorio onima koji su me molili: *'Krist'*, rekao sam, *'je naš mir, o kome je ubrzo nakon što je rođen od Djevice rečeno po anđelima: Slava Bogu na visini i na zemlji mir (Lk 2, 14). Jer su, dakle, Majku pravoga mira izbacili iz svog samostana, pravedno je da su gonjeni nemirima opasnosti i burama nevolja i pomutnje.'* Ali, da ne zadržavam više čitatelja, ta su braća shvatila da je istinito ovo što govorim po nedvojbenim znakovima koji su ih pogodili, pa su se obratili, ponizno se prostrli na pod i, nakon primljene pokore, jednoglasno obećali da više nikada neće zanemarivati običajne službe Bogorodici. Ubrzo se stoga, kako priznajem, nakon oluje i grmljavine vratila takva vedrina na nebu, da od tada do danas uživaju blagodat slatkoga mira i zahvaljuju što su iz vrtloga Scile preneseni u luku, pod vodstvom Sina Djevice. Ispunilo se, dakle, ono što je rečeno po proroku: '*Vratite se meni i ja ću se vratiti vama, govori Gospodin'* (Mal 3, 7). Oni koji, dakle, olako ruše odredbe svojih starih, neka promisle o ovome, i neka ne bez razloga strahuju, da ih ne stigne mač božanskog gnjeva.")

Nekoliko godina nakon smrti sv. Petra Damjana, Mali oficij se proširio po cijeloj Crkvi. Zanimljivo, povod tom širenju je prvi križarski rat. Kako bi isprosio pomoć za križarsku vojnu, papa Urban II. je odredio da svi klerici moraju, osim redovitog časoslova, svakodnevno moliti i Mali oficij Blažene Djevice Marije.

Klericima nije bilo teško uzeti taj dodatni, ali slatki, teret.
Kako piše kardinal Ivan Bona (*De divina psalmodia*, cap. XII., §2.):

> "...qui pie susceptum onus singulis diebus persolventes Dei Matrem exorarent, quo eius aspirante gratia fidelis populus in tantis discriminibus subeundis divino praesidio muniretur. Quod officium ea occasione institutum tanto deinceps studio propagatum fuit, ut ipsi etiam laici cum magno gratiarum foenore illud soleant frequentare."
>
> ("...koji su prihvaćeni pobožni teret svakodnevno ispunjavajući, molili Majku Božju da po nadahnuću njene milosti vjerni puk utvrdi božanskom obranom u podnošenju tolikih nevolja. Taj oficij, koji je tom prilikom uveden, kasnije je širen takvom revnošću, da u njemu običavaju sudjelovati i sami laici s velikim dobitkom milosti.")

Ovdje kardinal Bona drugim riječima ponavlja ono što je napisao veliki crkveni povjesničar Baronius (Annales Ecclesiastici, vol. XI. - za god. 1095.):

> "Quod quidem tunc a sancta synodo, Urbano agente, ea occasione indictum et a clericis pie susceptum, ad laicos quoque fuit tam viros quam mulieres propagatum, et quidem cum magno foenore gratiarum, ut experti sunt omnes iugiterque experiuntur fideles illud ex animo frequentantes..."
>
> ("Ono što je tada određeno od svetog sabora [u Clermontu], pod Urbanovim vodstvom, i od klerika pobožno prihvaćeno, prošireno je čak i na laike - kako muškarce, tako žene - i štoviše s velikim dobitkom milosti, kako su doživjeli i neprekidno doživljavaju svi vjernici koji u njemu iz sve duše sudjeluju...")

Upravo zato što je postojao veliki interes laika za Mali oficij, kroz cijeli su se srednji vijek (i kasnije) širili brojni prijepisi tog oficija, koji su obično, osim Malog oficija, sadržavali još dodatno i oficij za pokojne, pokorničke psalme, litanije svih svetih, a nerijetko i neke druge molitve i oficije.

Tako je bilo i u Hrvatskoj. Dovoljno je da malo potražite u starim arhivima i knjižnicama, i brzo će vam se pojaviti pred očima stari rukopisi ovoga tipa. Poznat je, na primjer, rukopis ***Horae Beatae Mariae Virginis*** iz 15. stoljeća, koji se čuva u Znanstvenoj knjižnici u Zadru.

Taj rukopis nakon Malog oficija, donosi i obrazac sv. mise na čast Majke Božje.

Rukopis ima i večernju Oficija za pokojne...

...a također i pokorničke psalme.

Osim izdanja na latinskom, u našim starim arhivima i knjižnicama možete naći i primjerke Malog oficija pisanih glagoljicom na crkvenoslavenskom jeziku. Na internet-stranici (koju je pokrenula Nacionalna i sveučilišna knjižnica) **Glagoljica.hr** imate digitalizirani primjerak glagoljskog Malog oficija tiskanog u Rijeci 1530. godine, u vrijeme velikog modruškog biskupa Šimuna Kožičića Benje. I ta knjižica, po običaju, sadrži i Oficij za pokojne, litanije, pokorničke psalme i dr.

Početak matutina Malog oficija...

A evo početak oficija za pokojne...

O ovoj temi bi se moglo još puno toga reći, ali na ovome ću stati. Nadam se da ste barem ponešto mogli vidjeti o tome što ovi oficiji znače za našu katoličku kulturu, i što je još važnije: koje se blago nadnaravnih milosti krije u njima.
Vidjeli smo kako jedan veliki crkveni naučitelj potiče na molitvu ovih oficija - i kako ga je cijela katolička Europa poslušala, pa tako i naša katolička Hrvatska.

A za one koji ih danas žele moliti, podjećam na ovu **odličnu knjižicu** iz 1925., koja sadrži Mali oficij Blažene Djevice Marije, Oficij za pokojne (uključujući i cijeli oficij za Dušni dan), gradualne psalme, pokorničke psalme, te Litanije svih svetih - a sve po Rimskom brevijaru sv. Pija X.

Učimo od sv. Ivana Bosca

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/04/ucimo-od-sv-ivana-bosca.html

Ima nekoliko odličnih stranica koje vode salezijanci, a na kojima možete pronaći sva pisana djela sv. Ivana Bosca, cijelu njegovu pisanu ostavštinu:
a) **http://www.sangiovannibosco.net/**
b) **http://www.donboscosanto.eu/**

Svi su spisi u izvorniku. A kako je Don Bosco pisao većinom za mladež nižih slojeva društva, tako je i većina ovih djela na pučkom talijanskom jeziku. Od izvora koji su pisani latinskim jezikom, ističu se pravila salezijanskog reda i neka pisma koja je Don Bosco pisao svojim suradnicima.

Kad bih u ovom mnoštvu spisa morao odabrati jedno djelo, koje cjelovito prikazuje teološku i pastoralnu misao sv. Ivana Bosca, onda bi to bio njegov vodič i molitvenik za mladež: **Il giovane provveduto**.

Knjižica koja vodi mladog čovjeka kroz borbu protiv vidljivih i nevidljivih neprijatelja, poučava o istinama katoličke vjere, a ujedno služi i kao liturgijski vodič i molitvenik sa svim tradicionalnim molitvama i pobožnostima.

A i sam izgled naslovnice, u brojnim izdanjima te knjižice, dovoljno govori...

Čitajući don Boscova poučna djela, moram priznati da sam se iznenadio s kolikim je on protureformacijskim žarompisao. To je zanimljivosobzirom dasu se već u 19. stoljeću (u jednom dijelu crkvene hijerarhije) počele polako javljati tendencije "smirivanja tenzija" prema protestantima i istočnim raskolnicima. Tako se, na primjer, u Hrvatskoj pojavio jedan Strossmayer, koji je radio kompromise s istočnim raskolnicima.

Nasuprot takvim tendencijama, Don Bosco piše kao da je jedanod pisaca iz vremena vrhunca Protureformacije- izrazito netolerantno prema nekatoličkim religijama.
On uporno dokazuje iz djela u djelo da su sve nekatoličke religije: lažne religije - i da u njima nema spasenja.

Tako u djelu **Avvisi ai cattolici** (1853. god.) piše:

> D. Fuori della Chiesa Cattolica, Apostolica, Romana, si può aver salute?
> R. No: fuori di questa Chiesa niuno può salvarsi. Nella maniera, che quelli i quali non furono nell'arca di Noè, perivano nel diluvio, così perisce inevitabilmente colui che muore separato dalla Chiesa Cattolica, Apostolica, Romana, unica Chiesa di Gesù Cristo, sola conservatrice della vera religione.

> (D. Može li se izvan Crkve katoličke, apostolske i rimske postići spasenje?
> R. Ne: izvan ove Crkve nitko se ne može spasiti. Onako kako su oni koji su bili izvan Noine korablje propali za vrijeme potopa, tako neizbježno propada svatko tko umre odvojen od Crkve katoličke, apostolske, rimske, jedine Crkve Isusa Krista, jedine čuvarice prave vjere.)

Don Bosco kasnije izričito ponavlja ovaj nauk glede svake pojedine nekatoličke religije. Ovako kaže za protestantske sekte:

> D. Noi Cattolici, che cosa diciamo della setta Protestante?
> R. Noi Cattolici, seguendo la dottrina infallibile della Chiesa Cattolica, diciamo che i Protestanti se non fanno ritorno alla Chiesa di Gesù Cristo, nella loro setta non possono salvarsi.

> (D. Mi katolici što da kažemo o protestantskoj sekti?
> R. Mi katolici, slijedeći nepogrešivi nauk Katoličke Crkve, kažemo da ako se protestanti ne vrate u Crkvu Isusa Krista, u svojoj se sekti ne mogu spasiti.)

Don Bosco govori također i o tome što oni moraju konkretno učiniti kako bi se spasili:

> D. I Protestanti che cosa devono fare per salvarsi?
> R. Devono rinunziare ai loro errori, entrare nella Chiesa Cattolica, Apostolica, Romana, da cui un tempo si separarono, unirsi al Vicario di Gesù Cristo, che è il Papa, da cui chi si ostina di vivere separato, perisce eternamente.
>
> (D. Što protestanti moraju učiniti kako bi se spasili?
> R. Moraju se odreći svojih zabluda, ući u Crkvu katoličku, apostolsku, rimsku, od koje su se nekoć odvojili, ujediniti se s namjesnikom Isusa Krista, a to je papa, od koga oni koji ustraju živjeti odvojeno, vječno propadaju.)

A tako govori i za druge inovjerce - na primjer, za židove:

> D. Che cosa devono fare gli Ebrei a fine di potersi salvare?
>
> R. Gli Ebrei a fine di potersi salvare devono riconoscere Gesù Cristo per vero Messia, ricevere il Santo Battesimo, quindi osservare i Comandamenti di Dio e della Chiesa.
>
> (D. Što moraju učiniti Židovi kako bi se mogli spasiti?
> R. Kako bi se mogli spasiti, Židovi moraju priznati Isusa Krista kao pravog Mesiju, primiti sveto krštenje, a zatim obdržavati zapovijedi Boga i Crkve.)

Koliko je ovo različito od onoga što govore današnji modernistički pseudoteolozi!
Oni cijelo vrijeme ističu samo ono što je "pozitivno u drugim religijama", "ono što nas spaja", "ono što nam je zajedničko"...

Nasuprot tome, sv. Ivan Bosco u svojim djelima uporno ističe baš ono u nekatoličkim religijama što je negativno, "što nas razdvaja"! On iznosi toliko negativnosti o inovjercima, da to obuhvaća cijele pasuse njegovih djela.

Da navedem samo jedan primjer. U djelu Il Cattolico istruito nella sua religione (1853.), govoreći o negativnim obilježjima istočnih raskolnika, ide u takve detalje njihovih negativnih karakteristika da spominje da su nakon pada Carigrada 1453., carigradske patrijarhe birali turski sultani, gledajući koji će im kandidat ponuditi više novca:

> "Lo stesso patriarcato di Costantinopoli è affatto dipendente dal gran Sultano, ossia l'Imperatore dei Turchi. Quando muore un patriarca, egli mette tal dignità all'incanto, e chi offre maggior somma diviene il novello patriarca; di maniera che un uomo il più scostumato, purchè sia ricco, può divenire patriarca di Costantinopoli."
>
> ("Sama Carigradska patrijaršija je posve ovisna o velikom sultanu, to jest, o turskom caru. Kad umre jedan patrijarh, on stavi takvu ponudu i tko ponudi veću svotu, postane novi patrijarh, tako da jedan vrlo nemoralan čovjek, ako je bogat, može postati carigradskim patrijarhom.")

Podsjećam vas da je to isto o raskolničkim patrijarsima svojedobno govorio i Juraj Križanić (o tome pogledaj Križanić o načinu upravljanja kod istočnih raskolnika).

Kad čitamo don Bosca, uvijek trebamo imati na umu da on piše mladima. Sve ono što je gore navedeno, to je don Bosco poučavao mladež. Važno je mlade upozoriti na istinu o nekatoličkim religijama, kako ih ne bi kontakt s inovjercima privukao njihovim zabludama.

No, to je samo jedna od opasnosti koja prijeti mladim ljudima. Ima i većih opasnosti, kao što su liberalne novine i protuvjerske knjige - a ovdje je don Bosco predložio jednostavnu metodu: baciti takve stvari u vatru. Borba protiv protukršćanskih i nemoralnih medija do uništenja.

Eto, nakon ovog kratkog pregleda, mogu samo reći da je pomalo iznenađujuće to što su salezijanci samo tako na internetu objavili Don Boscova djela. To me čudi, jer ovako svi koji čitaju Don Bosca mogu jasno vidjeti koliko su se današnji salezijanci udaljili od svog utemeljitelja. Čast iznimkama, ali većina današnjih salezijanaca propovijeda stvari koje su dijametralno suprotne od onoga što je govorio i pisao Don Bosco (a on je samo govorio ono što je Crkva uvijek naučavala).

Naravno, nisu oni krivi, nego revolucija iz 1960-ih. Ne možete pomiriti tekstove sv. Ivana Bosca i dokumente II. vatikanskog koncila "Dignitatis humanae", "Unitatis redintegratio" i "Nostra aetate". Pokušajte ih čitati usporedno, pa sami zaključite ima li tu "kontinuiteta".

Može li se pro-obiteljski pokret vratiti svojim korijenima?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/moze-li-se-pro-obiteljski-pokret.html

Veliki pokret za obranu obitelji, koji se tijekom godina razgranao u brojne organizacije po cijelom svijetu, ima korijene u pontifikatu pape Leona XIII. (1878.-1903.).

Sekularizacija država tijekom 19. stoljeća donijela je niz čimbenika koji od tog vremena, pa sve do danas, ugrožavaju i uništavaju obitelji: profanacija braka ("civilni brak"), razvod braka i "sloboda medija" (što u prijevodu znači da mediji mogu slobodno propagirati seksualni nemoral). Borba protiv tih opasnosti bila je izvorna svrha katoličkog pro-obiteljskog pokreta.

Temelj tog pokreta je enciklika Leona XIII. ***Arcanum divinae sapientiae*** (1880.) o kršćanskom braku.
U toj enciklici papa, između ostaloga, objašnjava kako neprijatelji Crkve uvođenjem "civilnog braka" žele lišiti ženidbu svake svetosti:

> "Cum vero et familiae et totius humanae societatis in matrimonio fons et origo consistat, illud ipsum iurisdictioni Ecclesiae subesse nullo modo patiuntur; immo deiicere ab omni sanctitate contendunt, et in illarum rerum exiguum sane gyrum compellere, quae auctoribus hominibus institutae sunt, et iure civili populorum reguntur atque administrantur. Unde sequi necesse erat, ut principibus reipublicae ius in connubia omne tribuerent, nullum Ecclesiae esse decernerent; quae si quando potestatem eius generis exercuit, id ipsum esse aut indulgentia principum aut iniuria factum. Sed iam tempus esse inquiunt, ut rempublicam gerunt, iidem sua iura fortiter vindicent, atque omnem coniugiorum rationem arbitrio suo moderari aggrediantur. - Hinc illa nata, quae *'matrimonia civilia'* vulgo appellantur; hinc scitae leges de caussis, quae coniugiis impedimento sint; hinc iudiciales sententiae de contractibus coniugalibus..."
>
> ("Budući da se izvor i počelo obitelji i cijeloga ljudskog društva nalazi u braku, nikako ne podnose da baš on bude podložan nadležnosti Crkve; štoviše, nastoje ga lišiti svake svetosti, i stjerati u krug onih nevažnih stvari koje su ustanovili ljudi i ravnaju se i upravljaju po građanskom pravu naroda. Iz toga je nužno slijedilo, da su upraviteljima države dodijelili cijelo ženidbeno pravo, i odredili da ono nikako ne pripada Crkvi; koja ako je kada vršila vlast ove vrste, to je činila ili dopuštenjem vladara ili samovoljno. A sad je došlo vrijeme - kažu - da oni koji upravljaju državom odlučno vrate svoje pravo, i smjeste sve ženidbene odredbe pod upravu svojih odluka. - Odavle se rodilo ono što se naziva *'civilnim brakovima'*; odavle doneseni zakoni o uzrocima koji su zapreke za ženidbu; odavle sudske odluke o bračnim ugovorima...")

U kršćanskom društvu, ženidba mora biti u isključivoj nadležnosti Crkve:

> "Christus igitur, cum ad talem ac tantam excellentiam matrimonia renovavisset, totam ipsorum disciplinam Ecclesiae credidit et commendavit. Quae potestatem in coniugia Christianorum omni cum tempore, tum loco exercuit, atque ita exercuit, ut illam propriam eius esse appareret, nec hominum concessu quaesitam, sed Auctoris sui voluntate divinitus adeptam."
>
> ("Krist je stoga, kad je uzdigao ženidbu na takvu i toliku izvrsnost, čitavu njenu stegu povjerio i predao Crkvi. Koja je vlast nad brakovima kršćana vršila kako u svim vremenima, tako i na svim mjestima, i tako je izvršavala da se vidjelo da je to njena vlastita [nadležnost], i ne stečena ljudskim dopuštenjem, nego božanski primljena od svog Utemeljitelja.")

Bitna bračna pitanja ne mogu biti u nadležnosti države, nego samo u nadležnosti Crkve:

> "Igitur cum matrimonium sit sua vi, sua natura, sua sponte sacrum, consentaneum est, ut regatur ac temperetur non principum imperio, sed divina auctoritate Ecclesiae, quae rerum sacrarum sola habet magisterium."
>
> ("Stoga kako je ženidba po svom djelovanju, po svojoj prirodi, sama po sebi sveta, primjereno je da se ravna i uređuje ne upravom vladara, već božanskom vlašću Crkve, koja jedina ima učiteljstvo nad svetim stvarima.")

Iz ovih razloga, glavni cilj pro-obiteljskih pokreta i katoličkih stranaka (praktički sve do II. vatikanskog koncila) bio je ukidanje "civilnog braka" i povratak ženidbenog prava pod isključivu nadležnost Crkve (kako je bilo prije Francuske revolucije).

"Civilni brak" vuče za sobom još jedno zlo - mogućnost razvoda. Ozakonjenje razvoda je direktna posljedica uvođenja "civilnog braka".

Papa Leon XIII. naziva razvod neprijateljem obitelji i države:

> "Et quoniam corruptela morum, facile perspicitur, prosperitati familiarum ac civitatum maxima inimica esse divortia, quae a depravatis populorum moribus nascuntur, ac, teste rerum usu, ad vitiosiores vitae privatae et publicae consuetudines aditum ianuamque patefaciunt."
>
> ("I jer za uništenje obitelji i slamanje snaga kraljevina ništa nije tako pogodno kao kvarenje običaja, lako se vidi da su za napredak obitelji i država najveći neprijatelj razvodi, koji se rađaju iz izopačenih običaja naroda i, po svjedočanstvu iskustva, otvaraju prolaz i vrata za još pokvarenija ponašanja u privatnom i javnom životu.")

Ovdje vidimo i zašto pro-obiteljski pokret ne može biti "ekumenski". Protestanti i istočni raskolnici dozvoljavaju razvod braka. A Crkva je svečano osudila i protestantske i istočno-raskolničke hereze po tom pitanju, kako naglašava papa Leon XIII.:

> "...quod haeresim deterrimam Protestantium de divortiis et repudiis anathemate percutierit (Trid., sess. XXIV., can. 5. et 7.); quod usitatam Graecis diremptionem matrimoniorum multis modis damnaverit (Concil. Floren., et Instr. Eugenii IV. ad Armenos; Benedictus XIV. const. *Etsi pastoralis*, 6. Maii 1742.)..."
>
> ("...jer je odvratnu herezu protestanata o razvodima i otpustima udarila anatemom (Tridentski koncil, sess. XXIV., can. 5. i 7.); jer je običajno razvrgnuće brakova kod Grka na mnogo načina osudila (Firentinski koncil i Instrukcija Eugena IV. Armencima; konstitucija Benedikta XIV. *Etsi pastoralis* od 6. svibnja 1742.)...")

Ponavljam, zbog ovih razloga, pro-obiteljski pokret nikako ne može biti "ekumenski". Varaju se svi oni koji misle da katolici dijele "iste obiteljske vrijednosti" s protestantima i istočnim raskolnicima. Ne dijele!
Jedan od glavnih promašaja današnjih obiteljskih i pro-life pokreta je u tome što pokušavaju uključiti sve religije, a to neizbježno vodi sklapanju neprihvatljivih kompromisa u pitanjima poput razvoda i kontracepcije.

Osim civilnog braka i razvoda, postoji još jedan čimbenik u sekularnom zakonodavstvu koji uvelike destabilizira suvremenu obitelj. To je cijelo ono liberalno inzistiranje na "ravnoparavnosti muškarca i žene" pod svaku cijenu. Riječ je o otvorenom odbacivanju kršćanskog nauka o mužu kao glavi žene i poglavaru obitelji. A ovome možemo pridodati i izmišljena "prava djece" kojima se djecu zapravo potiče na neposlušnost prema roditeljima. Na primjer, međunarodne organizacije kao UNICEF na jedan vrlo podmukli način propagiraju pseudo-prava tipa: "dijete ima pravo odabrati svoju religiju".
Sve se to prodaje pod maskom "ljudskih prava".

U pravu su oni koji kažu da su "ljudska prava" proizvod ljudske oholosti, prisvajanje "prava" na nešto na što zaista nemaš pravo. Da se izrazim posve otvoreno, radi se o rušenju onog ispravog poretka u društvu, o kojem je govorio sv. Robert Bellarmin (u II. svesku *De controversiis*, odjeljku *De laicis*, lib. III., cap. 7.):

> "...in humana societate debuit esse ordo. Rectus autem ordo postulat, ut inferior a superiore regatur, foemina a viro, iunior a seniore, minus sapiens a sapientiore et minus bonus a meliore"
>
> ("...u ljudskom je društvu trebao biti red. A ispravni red traži, da niži bude upravljan od višega, žena od muža, mlađi od starijega, manje mudar od mudrijega, i manje dobar od boljega")

Prava poniznost se sastoji u tome da svatko, bez mrmljanja, prihvati svoj položaj u društvu i da što točnije izvrši svoje staleške dužnosti. Oholost je, naprotiv, odbijanje svog položaja i težnja za nečime što ti ne pripada.

Sveta nazaretska obitelj bila je divan primjer poniznosti. Sam Gospodin se utjelovio kao dijete i bio je poslušan Blaženoj Djevici Mariji i sv. Josipu, upravo zato da nauči ljude poniznosti.
Tu trebamo spomenuti da se na blagdan Svete obitelji, u tradicionalnom časoslovu u matutinu, u II. nokturnu, čitaju dijelovi brevea pape Leona XIII. "Neminem fugit" iz 1892., a u III. nokturnu čitaju se dijelovi jedne propovijedi sv. Bernarda koja govori baš o poniznosti i podložnosti.

Tako u 7. čitanju vidimo ove Bernardove riječi:

> "Et erat subditus illis (Luc. 2, 51). Quis, quibus? Deus hominibus; Deus, inquam, cui angeli subditi sunt, cui principatus et potestates obediunt, subditus erat Mariae, nec tantum Mariae, sed etiam Ioseph propter Mariam."
>
> ("I bio im je podložan (Lk 2, 51). Tko kojima? Bog ljudima; Bog, kažem, kome su podložni anđeli, koga slušaju vrhovništva i vlasti, bio je podložan Mariji, i ne samo Mariji, nego također i Josipu zbog Marije.")

U 8. čitanju, nastavljaju se riječi sv. Bernarda, gdje prekorava ohole ljude:

> "Disce, homo, oboedire; disce, terra, subdi; disce, pulvis, obtemperare. De Auctore tuo loquens Evangelista: *'Et erat'*, inquit, *'subditus illis'* - haud dubium quin Mariae et Ioseph. Erubesce, superbe cinis! Deus se humiliat, et tu te exaltes? Deus se hominibus subdit, et tu, dominari gestiens hominibus, tuo te praeponis Auctori?"
>
> ("Nauči, čovječe, slušati; nauči, zemljo, biti podložna; nauči, prahu, podrediti se. O Stvoritelju tvome govori evanđelist: *'I bio je'*, kaže, *'podložan njima'* - bez sumnje Mariji i Josipu. Srami se, oholi prahu! Bog se ponizuje, a ti se uzvisuješ? Bog se podlaže ljudima, a ti, želeći dominirati ljudima, stavljaš sebe ispred svog Stvoritelja?")

Zašto današnje pro-obiteljske udruge gotovo posve zanemaruju ovaj aspekt obiteljskog života? Zar ne vide da je uništenje autoriteta i poslušnosti jedan od izvora "krize obitelji"? Čini mi se da oni još nisu proniknuli u čemu je zapravo cijelitaj ***"napad na obitelj"*** o kojem stalno govore - što su mu uzroci, a što posljedice.

Nije uvijek bilo tako. Kad čitam publikacije katoličkih intelektualaca i organizacija s početka 20. stoljeća, vidim da su vrlo dobro razumjeli ovaj problem, kao i ostale koje sam naveo u ovom tekstu. Zato još jednom pitam: Može li se današnji pro-obiteljski pokret vratiti svojim korijenima?
Može li se vratiti borbi protiv "civilnog braka", protiv izmišljenih "ljudskih prava", protiv javnog nemorala koji rastače naše društvo?
Zar mislite da je za zaštitu obitelji dovoljno biti samo protiv "dženderizma" i protuprirodnih sodomitskih zajednica? Zar ćete reagirati samo na tu kulminaciju bolesne izopačenosti (koju bi ionako trebalo riješiti **mjerama kaznenog prava**), a šutjeti na stvari koje su desetljećima utirale put širenju seksualnog nemorala, poput civilnog braka i razvoda?
Pa valjda vam je jasno da ne može biti pravog kršćanskog društva u kojem postoji nešto što se zove "civilni brak".

Ako budete čuvali pravila, ona će očuvati vas

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/ako-budete-cuvali-pravila-ona-ce.html

Sv. Vinko Paulski je nekoliko godina prije svoje smrti uredio pravila svog reda, lazarista (Misijska družba, *Congregatio missionis*), koja su tiskana u Parizu 1658. godine, pod nazivom: **Regulae seu Constitutiones communes Congregationis missionis**.

Vrijedi čitati ta pravila, jer sadrže mnogo korisnih pouka koje bi mogle pomoći i drugim crkvenim redovima, pa i laicima.

Prvo želim istaknuti jednu pouku i pravilo koje stoji odmah na početku (cap. 2.) sa svrhom da raščisti odnos kršćana prema svijetu i njegovoj "pameti". Ovo je pravilo važno jer se, nažalost, mnogi danas povode za varljivim trendovima svijeta umjesto da svoj život urede prema nepogrešivom nauku Crkve:

> "Ante omnia, stabilire se in hac Veritate singuli conabuntur: doctrinam Christi nunquam posse fallere, quae vero est mundi, semper esse fallacem; cum ipsemet Christus affirmet hanc esse similem domui aedificatae super arenam, suam vero comparari aedificio fundato supra firmam petram. Idcirco, Congregatio semper iuxta ipsius Christi, nunquam vero mundi documenta, agere profitebitur. Ut autem id praestet, ea maxime quae sequuntur, observabit. Cum Christus dixerit: *'Quaerite primum Regnum Dei et iustitiam eius et haec omnia adiicientur vobis'* (Matth. 6, 33), unusquisque spiritualia temporalibus, salutem animae corporis sanitati, gloriam Dei mundi vanitati anteferre conabitur. Quinetiam inopiam, infamiam, cruciatus, ipsamque mortem sibi magis, cum b. Paulo eligere statuet, quam separari a charitate Christi (Rom. 8, 35)."
>
> ("Prije svega, svi će se nastojati učvrstiti u ovoj Istini: da nauk Kristov nikada ne može prevariti, a nauk koji je od svijeta, uvijek je varljiv, jer je sam Krist potvrdio da je taj sličan kući sagrađenoj na pijesku, a svoj nauk je usporedio građevini na čvrstoj stijeni. Zbog toga će se Družba uvijek očitovati da postupa po uputama samoga Krista, a nikada onima od svijeta. A da to postigne, držat će se najviše onoga što slijedi. Kako je Krist rekao: *'Tražite najprije Kraljevstvo Božje i njegovu pravdu i sve ovo bit će vam nadodano'* (Mt 6, 33), svatko će nastojati da stavi duhovno ispred vremenitog, spasenje duše ispred tjelesnog zdravlja, slavu Božju ispred ispraznosti svijeta. Štoviše, odlučit će zajedno s bl. Pavlom prije izabrati oskudicu, pogrdu, mučenje i samu smrt, nego da bude odvojen od ljubavi Kristove (Rim 8, 35). ")

A nešto kasnije, nastavlja se ista misao ovim riječima:

> "Cum Christus dixerit: *'Qui vult venire post me, abneget semetipsum et tollat crucem suam quotidie'* (Luc. 9, 23). Et b. Paulus in eodem spiritu adiunxerit: *'Si secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis'* (Rom. 8, 13). Unusquisque in assiduam scilicet propriae voluntatis, propriique iudicii abnegationem sensuum quoque omnium mortificationem incumbere studebit. Immoderato pariter in propinquos amori omnes renunciabunt, iuxta consilium Christi e numero discipulorum suorum eos excludentis qui non oderint patrem et matrem, fratres et sorores (Luc. 14, 26); centumplumque nunc in hoc mundo et in altero vitam aeternam promittentis, si eos propter Evangelium reliquerint (Marc. 10, 29-30). Quibus ostenditur quantum christianae perfectioni impedimentum sint caro et sanguis."
>
> ("Kako je Krist rekao: *'Tko želi ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe i neka danomice uzima križ svoj'* (Lk 9, 23). I bl. Pavao u istom duhu dodaje: *'Ako živite po tijelu, umrijet ćete, a ako duhom mrtvite tjelesna djela, živjet ćete'* (Rim 8, 13). Svatko će, dakle, neprekidno nastojati oko odricanja od vlastite volje i vlastitog suda, te oko mrtvljenja svih sjetila. Jednako tako, svi će se odreći neumjerene ljubavi prema bližnjima, po savjetu Kristovom koji je isključio iz broja svojih učenika one koji ne mrze oca i majku, braću i sestre (Lk 14, 26) i obećao im stostruko već na ovom svijetu i na drugom vječni život, ako ih ostave radi Evanđelja (Mk 10, 30). Čime se pokazuje kolika je prepreka kršćanskom savršenstvu: put i krv.")

Zastao bih malo ovdje. Razmislimo malo o tim riječima. Koliki su samo zbog pretjerane ljubavi i obzira prema rodbini odustali od duhovnog zvanja? Kolika su dobra djela propuštena samo zbog obzira prema ljudima? A također, koliki su naučili činiti zlo gledajući

grešan život i loše primjere svojih roditelja i drugih bliskih osoba?
Ili, pogledajte mlade koje loše društvo navodi na grijeh... Čine grijeh samo da bi bili prihvaćeni od takvih "prijatelja".

Katolički nauk nas uči da Gospodina Boga moramo ljubiti više nego bilo kojeg čovjeka. Bližnje moramo ljubiti kao same sebe, ali Boga moramo ljubiti više nego bližnje i više nego sebe - i više nego bilo što drugo na ovom svijetu.
To jasno govorimo u **Činu vjere, ufanja i ljubavi**.

Sljedeće što bih istaknuo iz regule jest naglasak na štovanju Presvete Euharistije i misne žrtve:

> "Ideo nihil erit nobis commendatius, quam ut erga hoc sacramentum et sacrificium, honorem debitum exhibeamus. Quinetiam mente sollicita satagamus, ut ei ab omnibus idem honor et reverentia reddatur. Id quod praestare pro viribus nitemur, praesertim impediendo, quoad fieri poterit, ne circa illud quicquam irreverenter agatur aut dicitur, et sedulo alios docendo, quid de hoc tanto Mysterio credere et quomodo debeant illud honorari."
>
> ("Stoga ništa neće biti preporučljivije, nego da prema tom sakramentu i žrtvi iskazujemo dužnu čast. Štoviše, da se također brižno trudimo da mu svi iskazuju istu čast i štovanje. To ćemo nastojati koliko možemo, osobito sprječavajući, koliko je moguće, da se oko njega ništa nedostojno ne čini ili govori; i pažljivo poučavajući druge što o tom tolikom Otajstvu trebaju vjerovati i kako ga trebaju štovati.")

Regula donosi i upozorenje o opasnosti novotarija:

> "Quandoquidem novae aut particulares opiniones plerumque nocent et suis authoribus et sectatoribus, cavebunt omnes et singuli ab huiusmodi novitate et particularitate, imo semper in doctrina, in dictis et in scriptis, quoad fieri poterit, convenient, ita ut iuxta Apostolum, omnes idem sapere et sentire (1. Cor. 1, 10) ac etiam idem dicere possimus."
>
> ("Budući da nova ili partikularna mišljenja ponajviše štete i svojim autorima i sljedbenicima, neka se čuvaju svi i svaki od ovakovih novosti i partikularnosti; štoviše, neka se uvijek slažu, koliko mogu, u nauku, u onome što govore i onome što pišu, tako da možemo, prema Apostolu, svi isto misliti i osjećati (1 Kor 1, 10) i također isto govoriti.")

A protiv opasnosti novotarija, najbolji je lijek držanje starih pravila:

> "Omnes singulari colent veneratione et amore regulas, seu constitutiones nostras, etiam quae inter ipsos non tanti viderentur momenti; eas omnes spectantes, ut media nobis a Deo ipso tradita ad perfectionem vocationi nostrae congruentem, acquirendam et consequenter animae salutem facilius utiliusque operandam. Quapropter ferventia et generosa saepe concipient desideria illas fideliter observandi. Quod si quae intellectui aut sensui nostro repugnent, in iis continuo nosmetipsos superare ac naturam vincere conabimur recogitantes, iuxta verba Christi, *'Regnum coelorum vim pati et violentes rapere illud'* (Matth. 11, 12)."
>
> ("Neka svi osobitim štovanjem i ljubavlju poštuju naše regule ili konstitucije, također i one za koje sami smatraju da nisu toliko važne: sve ih trebaju gledati kao sredstva koja su nam predana od samoga Boga za postizanje savršenstva koje dolikuje našem zvanju, i posljedično za lakše i korisnije ostvarenje spasenja duše. Zbog toga njihovo vjerno obdržavanje često potiče gorljive i velikodušne težnje. A ako se kojima opire naš razum ili osjetila, u njima ćemo nastojati postojano nadvladavati sami sebe i pobjeđivati svoju narav, razmišljajući, prema riječima Kristovim, *'Kraljevstvo nebesko silom se probija i siloviti ga grabe'* (Mt 11, 12).")

Da. Teško je držati se određenih pravila: svaki dan - cijeli dan. No, sv. Vinko Paulski daje vam u tome najljepši poticaj: "si illas servaveritis, ipsae vos servabunt" ("ako ih budete obdržavali, ona će vas održati"). Ako budete čuvali pravila, ona će vas očuvati.

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ► 2021 (4)
- ► 2020 (32)
- ► 2019 (47)
- ▼ 2018 (63)
  - ► prosinca (1)
  - ► studenoga (2)
  - ► listopada (3)
  - ► kolovoza (6)
  - ► srpnja (6)
  - ► lipnja (8)
  - ▼ svibnja (9)
    - Rimokatolička liturgija kao baština koju smo nasli...
    - Hrvatskom narodu na razmišljanje
    - ČASOSLOV OPATICE ČIKE - Kako su molile hrvatske re...
    - Uzimajući u obzir sve okolnosti (II. dio)
    - Kako su dominikanci vidjeli svoju ulogu u inkvizic...
    - "Apsolutno je inkompatibilno s redovničkim životom...
    - Bog oprašta kazne koje zaslužuju narodi i države, ...
    - Ako budete čuvali pravila, ona će očuvati vas
    - Može li se pro-obiteljski pokret vratiti svojim ko...
  - ► travnja (5)
  - ► ožujka (10)
  - ► veljače (2)
  - ► siječnja (11)
- ► 2017 (97)
- ► 2016 (174)

utorak, 15. svibnja 2018.

Bog oprašta kazne koje zaslužuju narodi i države, ako u njima ima pravednika koji prikazuju svoja dobra djela kao zadovoljštinu za grijehe tih zajednica

Josip Srebrnić, krčki biskup 1923.-1961.

Za našu duhovnu obnovu

Iz pastirskog pisma krčkog biskupa Preuzv. g. Dra Josipa Srebrnića.

ZNAČENJE SV. MISE

Sjedinjenje naše s Isusom ostvaruje se osobito kod sv. Mise. U sv. Misi svećenik na oltaru prizivlje kod Pretvorbe Isusa, koji se kao Bog i čovjek nalazi u slavi nebeskoj na desnici Očevoj, na oltar, i prizvan na oltar prikazuje se Isus na nekrvavi način kao žrtva pod prilikom kruha i pod prilikom vina Bogu za nas. Svećenik omogućuje Isusu tu žrtvu i svi, a to je ono što je najvažnije, koji su pobožno kod sv. Mise, od svećenika do vjernika u crkvi, priključuju se Isusu kao glavi svojoj te se s Njime zajedno i oni kao žrtva Bogu prikazuju. Što su kod toga čišće njihove nakane, što čišća je njihova volja, da bi bili s Isusom bezuvjetno podložni Božjoj volji, i što jača i savršenija je njihova spremnost, da poput Isusa volju Božju, pa makar nalagala muke i teški križ, prihvaćaju i provode, to veći su plodovi, što ih od Presvete Žrtve crpe. Ni jedno dobro djelo ne može se isporediti sa sv. Žrtvom, koju čovjek, sjedinjen u pravom raspoloženju s Isusom u sv. Misi Bogu prikazuje. Sjedinjen s Isusom on je s Njime i sam svećenik. Časnijeg i svetijeg mjesta u vršenju dobrih djela ne može zauzeti. To vrijedi za muškarce i ženske. Isus doduše lično ne može više trpjeti, ali Njegovo trpljenje postaje trpljenje svih onih, koji su s Njime sjedinjeni te sačinjavaju tijelo, kome je On glava. Radi toga Isus u tim vjernicima, koji sačinjavaju Negovo tijelo, nastavlja trpljenje i danas te je progonjen. »Svi koji su Kristovi, govori sv. Pavao, »razapeli su tijelo svoje«, jer su strasti i požude njegove mrtvili i pobijali, jer su protivštine strpljivo podnosili, jer se napadajima i progonstvima radi Isusa izlagali. Zato nas sve i pozivlje isti sv. Pavao: »Molim vas dakle, braćo, milosrđem Božjim, da prikažete tjelesa svoja u žrtvu živu, svetu, ugodnu Bogu!« To činimo, ako smo duhom i voljom u životu sjedinjeni s Isusom, a sv. Misa, kojoj pobožno prisustvujemo, sve nam to izravno omogućuje. Nema dakle nijednog načina, koji bi naša dobra djela pred Bogom učinio ugodnijima i vrijednijima od načina, kad ih sa sv. Misom Bogu prikazujemo, jer je već sv. Misa djelo božanske vrijednosti. Nema pred Bogom ni svetijeg čina za zadovoljštine za grijehe od sv. Mise koja se kao pomirbena Žrtva Bogu prikazuje! O kako bi ljudi sv. Misu cijenili, kad bi bili duboko svijesni, što ona znači i što im ona daje! Nijedan ne bi izostavljao po nemarnosti i bez povrede svojih dužnosti samu jednu svetu Misu! Crkve naše bi bile za vrijeme sv. Mise i na radne dane prepune.

ZADOVOLJAVANJE ZA GRIJEHE DRUGIH

Bog je u svojoj dobroti dopustio, da možemo zadovoljštinu Njemu prikazivati ne samo za grijehe svoje nego i za zlodjela drugih. Isus sam je to učinio. Isto je učinila i Prebl. Djevica Marija, jer na njoj nema ni sjene ni najmanjeg grijeha. Svoj život i svoje trpljenje prikazala e ju jedinstvu s Isusom za druge, za spasenje naše. Od zadovoljštine, koju je Isus za ljudski rod prikazao, a oni je po svojem bogatstvu i po svojoj vrijednosti neizmjerna i neiscrpiva, neprestano uživa blagodati svaki od nas: U sv. Krštenju opraštaju mu se istočni grijeh i svi ostali grijesi, ako se Krštenje prima u odrasloj dobi, s grijesima opraštaju mu se i vremenite kazne, a sve to na temelju zadovoljštine Isusove; slično biva u sv. Ispovijedi, slično i u Sv. Misi Sv. Crkva dijeli oproste od vremenitih kazni, koje smo za svoje grijehe zaslužili, ako ispunimo određene uvjete. Ona to čini jer je ovlaštena, da može iz neizmjerne riznice Kristovih zasluga zadovoljštinu, koju je On za ljudski rod Bogu prikazao, nama primjenjivati. Tko ispuni propisane uvjete, polučuje oprost od vremenitih kazni, ali ne na temelju svoje zadovoljštine, nego na temelju zadovoljštine Isusa Krista.

U sv. Pismu čitamo, da je bio Bog spreman poštedjeti ona skroz pokvarena mjesta Sodome i Gomore, kad bi se bilo u njima našlo samo deset pravednika. Ali ih nije bilo. Radi toga je izbavio iz njih Lotovu obitelj, dok je narod u Sodomi i Gomori radi njegovih grijeha uništio vatrom i sumporom. Iz toga slijedi, da mogu dobra djela pravednika kazne odvratiti od zajednice, kojoj oni pripadaju. Kad je bio Jeruzalem u neposrednoj pogibli, da ga Asirci zauzmu, izjavio je Bog po proroku Izaiji da će radi Davida taj grad od neprijatelja osloboditi i spasiti. Stalno je dakle da Bog oprašta kazne, koje su drugi zaslužili na pr. obitelj, narod, država, ako u odnosnoj zajednici prikazuju pravednici svoja dobra djela Bogu kao zadovoljštinu za grijehe i uvrede same zajednice. To je u svijetlu prije iznesenih nauka o značenju zadovoljštine i sv. Mise od neizmjerne važnosti za život obitelji i naroda. Koliko se puta događa, da Bog poštedi jednu obitelj radi svetosti i žrtava kćeri ili sina, koji se odijelio od svijeta te se možda negdje daleko za svoju obitelj Bogu prikazuje! Koliko puta opet, da Bog vlada s jednim narodom po svojem milosrđu mjesto po svojoj pravednosti radi toga, jer se našle svete duše, koje svoj pokornički život Bogu prikazuju kao zadovoljštinu za grijehe svoga naroda. Općinstvo svetih velika je stvar! Tko bi mogao pregledati uplive, koje provodi čudotvorna snaga sv. Mise i sa sv. Misom sjedinjene zadovoljštine na širenje vjere u misijama, na događaje u svijetu i u životu velikih i malih naroda! Na sudnji dan bit će nam sve te tajne otkrivene i zasjat će pred nama kao divovski vođe svjetskih preokreta i događaja stanovite duše, za koje danas nitko ne zna, jer su u vezi s Kristom i sa sv. Misom po svojem poniznom, mu-

kotrpnom, pokorničkom zadovoljavanju djelovale na Božje milosrđe, te je tok historije pojedinih naroda pošao čisto drugim putem nego bi bio morao, kad bi njim Božja pravednost vladala!

ZA SPAS I SREĆU HRVATSKOG NARODA

Eto, svi ti veliki pogledi, koji nam otkrivaju neizmjernu snagu osobito u sv. Misi po Kristu posvećene Bogu prikazane zadovoljštine treba da budu i nama zvijezdom vodiljom u radu za duhovnu obnovu svojih vlastitih duša ali i duše odnosno života Hrv. Naroda. Njegov veliki jubilej potiče nas na zahvalnost prema Bogu i prema njemu. Zahvalnost prema Bogu pretpostavlja iskrenu i odlučnu volju, da ćemo tako živjeti, da postane naš život Bogu predmetom veselja i zadovoljstva! Zahvalnost prema Hrvatskom Narodu zahtijeva, da mu pribavimo i zasiguramo sve obilje Božjeg blagoslova, jer: »Dobro narodu, komu je Bog njegovim Gospodarom.« Premda bio i malen i neznatan, pod Božjom će zaštitom velika djela izvesti i nijedna neprijateljska sila neće mu naškoditi!

(Izvor: ***Glasnik Srca Isusova***, prosinac 1940., br. 12.)

Dodatak: Nedavno je postao dostupan još jedan vrijedan stari molitvenik:
Zvončec nebeski - molitvenik svakom kršćaninu potreban (Zagreb, 1929.).
Donosi neke privatne molitve koje vjernici mogu moliti tijekom sv. mise, uz zanimljive ilustracije pojedinih dijelova sv. mise...

Misnik počinje sv. misu

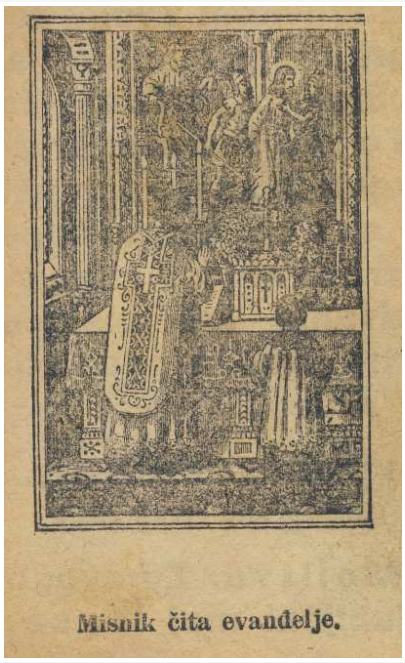

Misnik čita evanđelje.

Kod podizanja sv. hostije.

Pri zadnjem blagoslovu.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 00:23

Oznake: Liturgija, Pokora

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ► 2021 (4)
- ► 2020 (32)
- ► 2019 (47)
- ▼ 2018 (63)
  - ► prosinca (1)
  - ► studenoga (2)
  - ► listopada (3)
  - ► kolovoza (6)
  - ► srpnja (6)
  - ► lipnja (8)
  - ▼ svibnja (9)
    - Rimokatolička liturgija kao baština koju smo nasli...
    - Hrvatskom narodu na razmišljanje
    - ČASOSLOV OPATICE ČIKE - Kako su molile hrvatske re...
    - Uzimajući u obzir sve okolnosti (II. dio)
    - Kako su dominikanci vidjeli svoju ulogu u inkvizic...
    - "Apsolutno je inkompatibilno s redovničkim životom...
    - Bog oprašta kazne koje zaslužuju narodi i države, ...
    - Ako budete čuvali pravila, ona će očuvati vas
    - Može li se pro-obiteljski pokret vratiti svojim ko...
  - ► travnja (5)
  - ► ožujka (10)
  - ► veljače (2)
  - ► siječnja (11)
- ► 2017 (97)
- ► 2016 (174)

četvrtak, 17. svibnja 2018.

"Apsolutno je inkompatibilno s redovničkim životom da redovnik ide kamo hoće, da radi što hoće i da razgovara s kim hoće"

Prenosim glavni dio članka mons. Čedomila Čekade *"Pred problemom koncilske adaptacije redovničkog života"* objavljen u listu "Služba Božja" 1969. god., u kojem piše o pokoncilskom posvjetovnječenju redovničkih zajednica.

Ne moramo se složiti sa svime što Čekada ovdje piše. Sigurno će vam zasmetati to što on, kritizirajući revolucionare, ističe isključivo ono što je u dokumentima Drugoga vatikanskog koncila u skladu s crkvenom tradicijom, dok zatvara oči nad onime što je u tim dokumentima revolucionarno i protivno tradiciji (a u praksi se gotovo jedino to provodilo!).

Ipak, članak je vrijedan jer točno identificira problematične promjene koje su nakon Drugoga vatikanskog koncila uvedene u pravila i konstitucije većine redovničkih zajednica:
- skraćivanje obveznih molitava
- uklanjanje gotovo svih pokorničkih odredaba
- ukidanje obveznih postova
- "relaksacija" redovničke discipline
- dokidanje vremena obvezne šutnje
- dopuštanje civilne odjeće
- ukidanje kontrole ulazaka i izlazaka iz samostana
- isticanje aktivizma u svijetu, na štetu razmatranja i molitve.

Ukratko, sekularizacija i laicizacija!
Čekada je izgleda mislio da su te promjene samovoljno unesene u redovnička pravila od strane modernističkih poglavara u zapadnim zemljama (a od tamo uvezene i u Hrvatsku). No, te promjene sigurno ne bi mogle biti samo tako uvedene, da to nije barem djelomično bila intencija pisaca dekreta "Perfectae caritatis". U suprotnom, zašto bi nadležni dopustili takvu sekularizaciju redovničkih pravila?
A pojedine (blage) reakcije na neke radikalne revolucionarne prijedloge modernista (koji bi zapravo uništili redovništvo kao takvo), ne mogu opravdati odobravanje ostalih promjena koje su praktički dokinule disciplinu u redovničkim zajednicama.

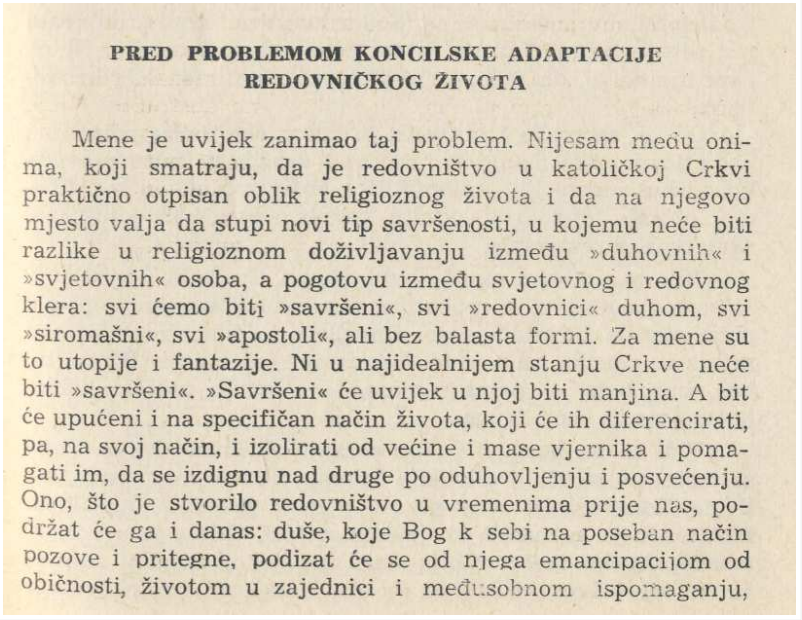

PRED PROBLEMOM KONCILSKE ADAPTACIJE
REDOVNIČKOG ŽIVOTA

Mene je uvijek zanimao taj problem. Nijesam među onima, koji smatraju, da je redovništvo u katoličkoj Crkvi praktično otpisan oblik religioznog života i da na njegovo mjesto valja da stupi novi tip savršenosti, u kojemu neće biti razlike u religioznom doživljavanju između »duhovnih« i »svjetovnih« osoba, a pogotovu između svjetovnog i redovnog klera: svi ćemo biti »savršeni«, svi »redovnici« duhom, svi »siromašni«, svi »apostoli«, ali bez balasta formi. Za mene su to utopije i fantazije. Ni u najidealnijem stanju Crkve neće biti »savršeni«. »Savršeni« će uvijek u njoj biti manjina. A bit će upućeni i na specifičan način života, koji će ih diferencirati, pa, na svoj način, i izolirati od većine i mase vjernika i pomagati im, da se izdignu nad druge po oduhovljenju i posvećenju. Ono, što je stvorilo redovništvo u vremenima prije nas, održat će ga i danas: duše, koje Bog k sebi na poseban način pozove i pritegne, podizat će se od njega emancipacijom od običnosti, životom u zajednici i međusobnom ispomaganju,

prihvaćanjem i praksom višega stupnja duhovnosti i pobožnosti, sustavnom disciplinom nižega čovjeka u sebi, profesionalnim životom molitve, pokore, djevičanstva, samozataje, i to prvotno baš po evanđeoskim savjetima, posluha i čistoće. I apostolat će redovnika i redovnica uvijek biti specifičan apostolat: sa svojim posebnim značajkama i zakonima.

KONCILSKA ADAPTACIJA REDOVNIŠTVA U PRINCIPU — NJEZINA PROBLEMATIKA — NJEZINE POGIBLI

Očito i II. vatikanski Sabor, u svom Dekretu o redovništvu, stoji na tom stanovištu. Nema u tom Dekretu ni najmanje aluzije, da bi redovništvo, pa ni ono tradicionalno, bilo u naše dane anahronizam, ili da bi mu trebalo tražiti zamjenu u jednoj novoj formi crkvene organizacije. Naprotiv, Sabor u tom Dekretu izrijekom veliča i zasluge redovništva u povijesti Crkve i njegovu ideju: deducira je iz Evanđelja. Ni strogih, klauzurnih, kontemplativnih, monaških, redova ne smatra on anahroničnim: i njih želi da očuva i osnaži; priznaje im »raison«. Njihov je apostolat prije svega onaj molitve, žrtve, posvećenja, primjera. I na različnost redova, i na njihovim tradicionalnim posebnostima, Sabor insistira. Urgira, da svaki red ostane vjeran bitnim intencijama svoga osnivača. Ni ne pomišlja na to, da redove »unificira«, »nevilira«, »depersonalizira«.

Od te, saborske i crkvene, pretpostavke treba polaziti, i kada danas, više manje svi, redovi i družbe u Crkvi provode koncilsku adaptaciju: mijenjaju, u koječemu, svoje konstitucije, običaje, djelokrug, nošnju, prema koncilskim odlukama, savjetima, direktivama.

Nije to problem nimalo jednostavan. Tražit će on od svih faktora, i u Crkvi i u redovima, puno mudrosti, puno opreza, puno studija i razmišljanja. Brzoplete i jednostrane odluke nijesu tu nikako na mjestu. Ekstremne još manje. Bit će tu, baš zbog toga, — nema sumnje, — i krivih poteza: koliko hoćeš. Ima ih već i danas.

Vidi se to, uostalom, i po držanju službene Crkve. Puno se može, po stručnoj crkvenoj štampi, čitati o intervencijama Svete Kongregacije redovnika i njezina prefekta, kardinala Antoniutti-ja, u raznim krajevima svijeta. Crkva je u »reformama« daleko rezerviranija nego pogdjekoji lokalni autoreformatori redova i družbi sa terena. Mnoge njihove prijedloge

iz Rima odlučno i uporno odbijaju. Mnogo toga štite, što bi »reformatori« htjeli odbaciti. Ne dopuštaju nikakve »revolucije« odozdol.

Nije ni kod nas s te strane sve u redu. Barem meni se tako čini. Pogdjegdje se još otišlo predaleko. Ili, se, u najmanju ruku, osjećaju tendencije, da se ode.

Problem najviše komplicira, što mnogi naši redovi i družbe, — muški svi, — imaju centrale u inozemstvu. Praktično su stoga prinuđeni, da primaju direktive i prihvaćaju promjene i onda, kada ih ovdje kod nas nitko ozbiljan ne traži ili barem ne osjeća za njima potrebe.

ŽENSKE DRUŽBE

One, ženske, družbe, koje su po svojoj genezi i organizaciji nacionalnoga, lokalnoga, karaktera, pa same o sebi odlučuju, u boljoj su situaciji. Mogu se slobodnije i spontanije opredjeljivati; mogu u potpunosti uvažavati naše prilike; mogu reforme provoditi polaganije, promišljenije i mirnije; mogu lakše očuvati kontinuitet u svome razvoju. Drastičnije, a, po mom mišljenju, i problematičnije, promjene u ženskim družbama dolaze nam iz inozemstva; nameće nam ih zapad Samo, je li njegov ukus uvijek dobar, drugo je pitanje. Nije, na primjer, na edifikaciju, kada se iz sestarskih pravila briše, da je glavna svrha Družbe posvećenje njezinih članica, jer da bi to bila duhovna sebičnost: redovništvo je, kažu, karizma, koju duše dobivaju prvotno u korist drugih. A to je, dakako, već i sa teološkog gledišta, besmislica. Posvećenje je čovjeku dužnost, a redovniku poziv, — i to prvotni, — neovisno od svakoga odnosa na druge ljude, pa i neovisno od apostolata: Božje je pravo na ljudsku dušu transcendentalno i apsolutno. I logički i ontološki prethodi ono svemu drugome. Boga moramo ljubiti, njemu moramo služiti, jer smo od njega, i za njega stvoreni i jer je on najveće dobro i vrhovni izvor i cilj svega. Relativizirati posvećenje i ljubav k Bogu i učiniti to oboje ovisnim o bilo kojemu stvorenju, to je protiv same ideje i bitnosti religije: to je humanizam, a nije religija ni kult. Izrijekom to protuslovi nauci Apostolovoj: »A ovo je volja Božja, vaše posvećenje!« (1. Sol. 4, 3.). I osim što je apostolat bez posvećenja i sa svoje formalne strane nemogući: on je onda agitacija, nije apostolat; ostao je bez nadnaravnog, milosnog, motiva, principa, vitalnosti. Treba da posvećuje, a nije posvećen; treba da drugome daje, čega sam nema. A nije

na edifikaciju, ni kada se iz pravila briše svaka aluzija na pokoru i samozataju: kao »negativan« elemenat eskeze i duhovnosti«. Ako je askeza negativan elemenat duhovnosti, onda je negativan elemenat i križ, i ako Krist o njemu govori kao o nužnom i jedinom putu do Boga. Onda je Gospodin pogriješio, kad je govorio: »Pokoru činite, jer se je približilo kraljevstvo nebesko!« (Mat. 4. 17.). I kad je kazao: »Ako ne budete činili pokore, svi ćete od reda propasti!« (Luk. 13, 3, 5.). I: »Tko ne nosi križa svojega, — ne može biti moj učenik!« (Luk. 14. 27.). A kad se u pravila redovnica stavlja, da mogu, još od kandidature, svakome i uvijek, bez nadzora i cenzure, pisati, ili da se redovnica ne može premjestiti, ako sama na to ne pristane, onda su to pravila za anđele, a ne za ljude, i svatko, tko ima imalo iskustva u duhovnom životu, zna, da, bude li se to prakticiralo, neće ništa ostati ni od posluha, ni od discipline, ni od odgoja. To je »samoodgoj«, nije odgoj. Čim će takav »samoodgoj« u praksi roditi, nije nimalo teško predvidjeti. Anarhijom i pobjedom nižega čovjeka na čitavoj liniji. A neće u tom slučaju ostati puno ni od apostolske vitalnosti redovničke zajednice: takva će Družba biti »razdijeljeno kraljevstvo« (Mat. 12, 25, 26.; Mark. 3, 24.; Luk. 11, 17, 18.): njezina organizacijska i radna sposobnost bit će jednaka ništici. Ni vani u svijetu nitko ljudima ne daje slobode, da mogu raditi sve ono i samo ono, što hoće. Konfuzija je to pojmova, — fatalna konfuzija, — koju su u ženske redove unijele njihove »duhovne vođe«. Slijepe vođe. »A ako slijepac slijepca vodi, oba će pasti u jamu!« (Mat. 15, 14.; Mark. 6, 39.), rekao je Gospodin. Pa ni sa reformom redovničkog odijela nijesu uvijek takve ženske redovničke družbe, — ovisno o inozemnim centralama, — bile baš posebno sretne. Nedavno sam susreo nekoliko sestara iz jedne družbe, koja je dosada, po općem mišljenju, imala vrlo ukusnu redovničku uniformu. Sažalilo mi se, kad sam vidio, kako sada izgledaju, u novoj Očito je inferiorna: i sa estetskog gledišta, i sa gledišta čednosti. Skinuli su im pelerinu: »da im ne smeta pri poslu«. A kad sam, jednoj, primijetio, da im je prijašnje odijelo bilo ljepše, ona se je branila: »I mi smo, sve, bile protiv, ali Sveta nam je Stolica tako naredila!« A kakva Sveta Stolica! Gdje se Rim stavlja u takve pojedinosti i sitnice? Zašto nije drugim družbama skinuo pelerine? Zašto ju je nekim družbama odobrio i za njihove nove odore? Nego, nekomu se »reformatoru« ili »reformatorki« iz inozemstva tako prohtjelo, pa sada brani svoju »ideju«, svoj »diktat«, od prigovora auktoritetom »Svete Stolice«. Pred naivnim sestri-

cama. Na nelojalan način. Da i ne govorim, kako je daleko i od duha kršćanstva i redovništva i od namjera i volje Crkve, kad se pokoja članica sekularnih instituta, opet iz inozemstva, revoltira, što joj zabranjuju i zamjeruju, da se šminka ili da nosi haljinu bez rukava: bez toga da uopće nema mogućnosti, da se približi današnjem ženskom svijetu i da među njim apostolski djeluje!

MUŠKI REDOVI

Kod muških redova situacija je drukčija. Njihove su, ponajviše rimske, centralne više konzervativne, nego potične na »reforme«. Za njima stoje direktive Rima. Zahtjevi za radikalnim promjenama u muškim redovima dolaze više odozdol: osobito od mladih redovnika, željnih »promjena« i »novosti«. Samo, dakako, i tu prednjači i daje inicijativu i intonaciju »zapad«. Otuda prelazi to i k nama, »na periferiju kulturnoga svijeta«. Mi samo, za sad još izdaleka, imitiramo »novi mentalitet«. Prenose nam ga »putnici« i »đaci«, željni senzacija pod svaku cijenu. Imponiraju nam »reformatori«, o kojima toliko čitamo i čujemo. Imponira nam sve, što je »koncilsko«. Koncilsko pod navodnicima. U stvari lajicističko. Ljudima dodijala disciplina. Zaželjeli se »slobode« i »demokracije«. I po samostanima.

U praksi se to manifestira u nekoliko simpatičnih pojava, koje su, više manje, na svim stranama, u svim krajevima, u krilu sviju redova, iste. Duh ih vremena i svijeta sa sobom nosi. Nijesu u svim redovima i družbama došle do izražaja u jednakoj mjeri, ali kao tendencija se opažaju gotovo posvuda. U nas, na sreću, — barem zasada, — još uvijek puno manje, nego pogdjegdje u inozemstvu.

Zahtjeva se ili, u najmanju ruku, priželjkuje relaksacija redovničke discipline. Propise dnevnoga reda valja minimalizirati. (Ne treba da se po samostanu puno zvoni, — ide to ljudima na živce, — niti da se daje puno znakova i signala. Ne treba previše insistirati na tome, da svatko mora pravovremeno doći na svaku zajedničku vježbu. Glupost je šutnja, glupost je čitanje kod stola, glupost su »penitencije«. Ne treba puno nadzirati kretanja redovnika ni njihova izlaska iz samostana i povratka u samostan. Najbolje bi bilo, da svatko ima ključ od samostana: i za dan i za noć. Ili neka vrata budu uvijek otvorena. Ne bi trebalo da za svaku malenkost tražiš dozvolu od starješine. Sveta sloboda i duhovna punoljetnost

neka vladaju i u samostanu: svakomu valja ostaviti, da radi i živi po svome uvjerenju i da se opredjeluje, kako hoće: »po savjesti«). Demokratizirati valja samostan. Naloga, opomena, ukora, kazna, treba da bude što manje, a što više »dijaloga«: između poglavara i podložnika. Povjerenje valja ljudima pokloniti, a ne da ih progonimo sumnjičavošću i tutorovanjem. I radnu inicijativu i izbor metoda u apostolatu valja što više prepustiti pojedincima. Premještati valja ljude samo, iza kako ih se je konzultiralo, i s njihovim pristankom. Ništa ne treba naređivati pod posluh: sve valja obrazlagati. I odnosi redovnika prema vanjskome svijetu treba da budu, uglavnom, njihova osobna stvar. Korespondirati mogu, s kim hoće i koliko hoće: i bez cenzure i intervencije poglavara. (I putovati mogu, kamo hoće. praviti posjete i ići, po volji, u kazalište, u kino, na sportske utakmice. Pa i raspolagati novcem za osobne potrebe: po svojoj volji i uviđavnosti). »Pravni« karakter redovničkog života treba da ustupi mjesto »karizmatičkom«: redovnici valja da stoje više pod vođstvom Duha Svetoga i njegovih neposrednih nadahnući, nego pod vodstvom poglavara i ljudske volje.

Reduciraju se molitve. I mentalne. Ali osobito one usmene i one zajedničke. Kratkoća je ideal. I spontanost. (Čemu duge, srednjovjekovne, molitve za ručkom i večerom: dosta se je prekrstiti i napraviti križ nad stolom, sa kratkim blagoslovom). Za druge redovnik živi, ne za sebe. Apostolat i akciju Bog od njega traži, ne pobožne monologe i razgovore sa sobom. (Zajednički je oficij, — u redovima, gdje ga predviđaju pravila, — u stvari samo zapreka apostolskoj aktivnosti i uspjesima. »Dispenziraju se« i izostaju od njega naveliko: i dokidaju ga, praktično, pod najraznoličnijim izlikama). Dosta su liturgijske molitve. Razmatranje, ispit savjesti, ekshorte, nijesu više u modi. Ni češća, redovita, ispovijed. I »duhovne vježbe«, eksercicije, valja skratiti: treba ekonomizirati sa dragocjenim vremenom i umnim snagama. I treba ih osloboditi od psihološkog balasta i nasilja šutnje, pa omogućiti eksercitantima slobodu razgovora i diskusije o stvarima od zajedničkog interesa: iz pastve i sa socijalnog područja. (Ne treba više insistirati na šabloni: svagadnjih misa, čestog pričešćivanja, »mehaničkog ispovijedanja« svake sedmice. Svatko sam najbolje poznaje svoj nutarnji život i ima svoju savjest, pa neka s Bogom uređuje svoje račune i odnose, kako zna i kako hoće. Dokle to kojiput ide, pokazao je jedan naš, ugledan i pobožan, stariji redovnik, kad je, gledajući oko sebe »aggiorniranu« po-

božnost svoje subraće, duhovito primijetio: »Brzo će se smatrati pobožnim redovnikom, tko još bude, nedjeljom i blagdanom, dolazio k misi!«)

Samozataja, a pogotovu pokorničke vježbe, uglavnom se brišu kao oznaka i sredstvo redovničkog života. (Postovi se dokidaju; ne poste se više ni kvatre. Jede se i pije gospodski, kao i vani u svijetu, ako to samo dopuštaju materijalni izvori. Preda mnom je sestra-kuharica, kad su je premjestili u nadbiskupiju, u čudu konstatirala, kako u samostanu (prosjačkoga reda), u kojemu je dotle kuhala, redovnici, pa i njihovi sjemeništarci, dojučerašnji seljačići, imaju »bolju koštu« nego tu nadbiskup). I u odijelu i u pokućstvu sve se više i redovnici izjednačuju sa uzusima i običajima svjetovnih ljudi. »Standard« raste i uzakonjuje se kao princip. (Od stvarnoga siromaštva jedva da je šta ostalo. Putuje se gospodski; ljetuje još gospodskije: i po hotelima. Komotizira se naveliko. I po samostanima se hoda, ljeti, u košuljama; i u blagavaonici se tako sjedi). Svako se dragovoljno mrtvljenje smatra pretjerivanjem i čudaštvom. Valja živjeti kao i drugi, pametni i normalni, svijet.

Specifično se redovničko odijelo sustavno potiskuje iz porabe. Na šetnji, na putu ga, — već i u mnogim našim krajevima, — nitko više ne nosi. A mnogi ga ne nose ni u kući: u samostanu. Zamijenili su ga, svjetovnim, civilom .Nije im dosta ni »clergy-man«. (Redovnici na tom području prednjače u emancipaciji i svjetovnom svećenstvu. I u dijecezama, gdje svjetovni svećenici, na biskupov zahtjev, obligatno nose kolar, —i na ulici, i na putu, — redovnici javno hodaju u svjetskom civilnom odijelu. I mise u njemu kojiput, kad se nađu u drugom mjestu. Dolaze u takovu odijelu i u ženske samostane: drže, tako odjeveni, sestrama ekshorte i ispovijedaju ih. Mnogi su izgubili u tome svaki osjećaj za mjeru. I po kućama redovnica viđaju se, ljeti, redovnici-ferijanti u košuljama. A dogodilo se već, da su, — oni »najsuvremeniji«, iz inozemstva, — prolazili, kroz ženske samostane, i u kupaćim gaćicama: »vraćajući se sa kupanja«. U nekim redovima, — i kod nas, — klerici izvan samostana uopće više i ne nose, ne samo redovničkog odijela, nego ni nikakva duhovničkog znaka, a viđali su ih već, i kako u polju rade ili se igraju nogometa, — novaci, — samo u kupaćim gaćicama (skupa sa svojim »meštrima«), na oči svjetovnjaka, seljaka i seljakinja, redovnica).

Sve se, tradicionalne, značajke i običaji pojedinih redova potcjenjuju i ignoriraju. I osim što se malo tko, barem u javnosti, viđa u tradicionalnom, posebnom, odijelu Reda, sve se manje u redovima kultiviraju i specifične ideje, i karakteristični uzusi i pobožne vježbe, njihovih osnivača. Stvara se faktični uniformitet među redovima: svi jednako žive; svi se bave istim poslom, uglavnom pastoralnim; ničim se mnogo ne razlikuju od svjetovnih, dijecezanskih, svećenika. A u nekim, — i velikim, — redovima mnogi i pozitivno postavljaju zahtjeve za preorijentacijom u djelovanju i dijelokrugu Reda: osobito im je zazoran školski i odgojni rad; smatraju, da su katoličke škole i konvikti demodirani i nepotrebni, a mladež, i katoličku, da valja odgajati u duhu vremena, prema standardima i principima profane škole, na bazi koedukacije, »psihološki« i »znanstveno«. Odgoj valja prepustiti civilnome društvu, a djelatnost redova orijentirati na slobodne djelatnosti, znanost i socijalni život. A baš su ti, lajicistički, racionalistički i naturalistički, »znanstvenici« u kleru upropastili i redove i duh u sjemeništima, i katoličku teologiju, i crkvenu disciplinu: istjeravajući iz katoličkog života sve nadnaravno i evanđeosko.

To su, nažalost, činjenice, kojima smo danas svi svjedoci. Ali i činjenice, koje su u otvorenom i flagrantnom neskladu sa učenjem i praksom Crkve: i u prošlosti, i u sadašnjosti, na II. vatikanskom Saboru. Pojave su to, koje, po mome mišljenju, ugrožavaju i samu eksistenciju kršćanskog redovništva i redovničkog života.

ŠTA KAŽE II. VATIKANSKI SABOR?

Što se tiče II. vatikanskog Sabora, stvar je izvan diskusije. U specifičnom dokumentu, koji se odnosi na ovu materiju, na ovaj problem, u Dekretu »Perfectae caritatis«, o obnovi redovničkog života (»Decretum de accommodata renovatione vitae religiosae«), od 28. listopada 1965., Sabor, »expressis verbis«, zastupa upravo protivne teze, a obnovu redovničkog života gleda, prije svega, baš u težnji za savršenom svetošću po evanđeoskim savjetima djevičanskog i siromašnog Krista po poslušnosti sve do smrti na križu (»Christum sequentes, qui virgo et pauper per oboedientiam usque ad mortem Crucis homines redemit et sanctificavit«). Tim on u prvom redu uvjetuje i službu redovnika i redovnica Crkvi i njezinu apostolatu. »Quo ferventuis ergo tali sui donatione quae totam vitam

complectitur, Christo coniunguntur, eo uberior fit vita Ecclesiae et apostolatus eius vegetatius fecundatur«. — n 1. Adaptacija redova prilikama i vremenu (n. 1., 2., 3., 4., 25.) traži istodobno neprestano vraćanje na izvore svega kršćanskoga života i na izvorni duh instituta (»continuum reditum ad omnis vitae christianae fontes primigeniamque institutorum inspirationem«). — n. 2. »Vrhovno pravilo« (ultima norma«, »suprema regula«) svih redovničkih zajednica valja da bude nasljedovanje Kristovo po Evanđelju (»Christi sequela in Evangelio proposita«). — n. 2. a. Svrha je redovničkog života p r i j e s v e g a (»Cum vita religiosa ante omnia ad hoc ordinetur«), »da članovi Krista nasljeduju i da se s Bogom sjedine opsluživanjem evanđeoskih savjeta«: ni najbolje prilagođivanje potrebama našega vremena neće imati efekta (»effectum non sortiri«), »ako ne bude prožeto (oživljeno) duhovnom obnovom« (»nisi animentur renovatione spirituali«), »koju valja, i u vanjskom djelovanju, uvijek stavljati na prvo mjesto« (»cui semper etiam in operibus externis promovendis primae partes tribuendae sunt«). — n. 2. e. Ideal Crkve ostaje i dalje (»In ipsum Ecclesiae bonum cedit«), da redovničke zajednice zadrže svoj posebni lik i zadaću (»ut instituta peculiarem suam indolem ac munushabeant«). Valja stoga lojalno i prihvatiti i opsluživati duh osnivača i njihove namjere (»Ideo fideliter agnoscantur et serventur Fundatorum spiritus propriaque proposita«). U tom duhu osnivača i u zdravim tradicijama valja uvijek gledati baštinu Reda (»sanae traditiones, quae omnia cuiusque instituti patrimonium constituunt«). — n. 2. b. Valja u službi Kristovoj djelovati i raditi vlastitim, a zgodnim sredstvima (»propriis eorum congruisque mediis«). — n. 8.

Uvijek se iznova Sabor u tom Dekretu vraća na taj svoj centralni zahtjev. Preče je za pravu obnovu savjesno opsluživanje pravila i konstitucija, nego donošenje novih zakona (»spem renovationis ponendam esse magis in diligentiore regulaeet constitutionum observantia quam in multiplicandis legibus«). — n. 4. Redovnici moraju ne samo umrijeti grijehu, nego se i odreći svijeta, pa jedinome Bogu živjeti (»ita ut, non solum peccato mortui sed etaiam mundo renuntiantes, soli Deo vivant«). Moraju se živo vježbati u krepostima, osobito u poniznosti i posluhu, jakosti duha i čistoći, pa poništavati sami sebe s Kristom (»Qui Dei famulatus exercitium virtutum in eis urgere ac fovere debet, praesertim humilitatis et oboedintiae, fortudinis et castitais, quibus Christi exinanitio, simulque Eius vita in spiritu participantur«). Sve valja da radi Krista

ostave i da ga slijede, kao ono jedino potrebno, brinući se samo za ono, što je njegovo (»omnia propter Christum dimittentes, Ipsum tamquam unum necessarium sequantur, — de iis quae Eius sunt solliciti«). Svi bez iznimke (»cuiuslibet instituti sodales«) moraju, prije svega i jedino, Boga tražiti (»Deum prae omnibus et unice quaerentes«), pa stoga sa apostolskom ljubavlju povezivati i kontemplaciju, po kojoj će se i umom i srcem s njim sjedinjivati (»contemplationem, qua Ei mente et corde adhaereant«). — n. 5. Samo tražeći i ljubeći Boga u svemu i provodeći život sakriven s Kristom u Bogu (»Deum qui nos prior dilexit ante omnia quaerant ac diligant et in omnibus rerum adiunctis fovere studeant vitam absconditam cum Christo in Deo«) radit će pravo i za bližnjega: za spasenje svijeta i na izgradnji Crkve (»unde profluit et urgetur proximi dilectio in salutem mundi Ecclesiaeque aedificationem«). Neumorno moraju moliti i crpsti iz vrela prave, autentične, kršćanske duhovnosti (»Institutorum sodales spiritum orationis et orationem ipsam, haurientes e germanis spiritualitatis christianae fontibus assiduo studio colant«). — n. 6. Kontemplativni redovi, koji samo Bogu služe, u samoći i šutnji, u neprekidnoj molitvi, u gorljivoj pokori (»in solitudine ac silentio, in assidua prece et alacri poenitentia soli Deo vacent«), pa i kad to isključivo rade (»integre ad contemplationem ordinantur«), i danas, — kod tolike potrebe za apostolatom (»quantumvis actuosi apostolatus urgeat necessitas«), — zauzimaju odlično mjesto u Crkvi (»praeclaram partem semper retinent«): prinose Bogu žrtvu hvale, prodičuju narod Božji bogatim plodovima svetosti, potiču ga na dobro svojim primjerom i šire ga otajnom apostolskom plodnošću (»arcana fecunditate apostolica dilatant«). Ponos su Crkvi i izvor nebeskih blagoslova (»Ecclesiae decus exstant et coelestium scatebra gratiarum«). Ali i kod više aktivnih i apostolskih redova i družbi mora njihova apostolska aktivnost proizlaziti iz intimnog jedinstva s Kristom (»actio eorum apostolica ex intima cum Ipso unione procedat oportet«). A monastičkim je redovima prva svrha, da budu, svojom poniznom i plemenitom službom božanskom Veličanstvu, svojom svetošću i posvećenim tradicijama (»Servata igitur indole propriae institutionis, antiquas beneficas traditiones renovent«), na pobudu kršćanskom puku (»ut monasteria veluti seminaria sint aedificationis populi christiani«), i to »intra septa monasterii«: svejedno posvećuju li se, u cjelini, skrovitim svojim životom, božanskome kultu (»in umbratili vita integre se divino cultui dedicent«),

ili vrše i neka djela apostolata i kršćanske ljubavi. Svoj apostolski život valja da intimno povežu sa koralnim oficijem i monastičkim dužnostima, ako ga hoće da pravilno vrše, čuvajući vjerno specifički oblik takova života (»ut suam formam vitae fideliter servent«). — n. 9. I sekularni instituti moraju puno paziti na duhovni uzgoj svojih članova i članica (»Moderatores ergo serio curent de institutione praesertim spirituali sodalibus impertienda«): i njima je prva dužnost posvećenje i predanje Bogu po savršenoj ljubavi (»Proinde iidem totalem suiipsius Deo dedicationem in caritate perfecta praecipue intendant«). — n. 11. Redovničku čistoću treba da redovnici i redovnice cijene kao poseban dar milosti (»tamquam eximium gratiae donum«) i da je čuvaju ne pouzdajući se u se (»de propriis viribus ne praesumant«), osobito mrtvljenjem i pažnjom na sjetila (mortificationem sensuumque custodiam adhibeant«), te ozbiljnim nastojanjem, da odlučno odbace sve, što bi im moglo čistoću ugroziti (»omnia quae castitatem in periculum adducunt, instinctu quodam spirituali, respuant«). — n. 12. Dragovoljno, siromaštvo neka, nasljedujući Krista, pažljivo gaje: ako je potrebno, i u novim oblicima (»Paupertas voluntaria a religiosis diligenter excolatur atque, si opus sit, novis etiam formis exprimatur«). Moraju biti ne samo duhom siromašni (»haud sufficit in usu bonorum Superioribus subiici«), nego i činom (»oportet ut sodales re et spiritu sint pauperes«), i sve, što zaudara po luksusu, neumjerenoj dobiti i gomilanju dobara, izbjegavati (»omnem tamen speciem luxus, immoderati lucri ac bonorum cumulationis vitent«). — n. 13. I svojim se starješinama moraju ponizno podvrgavati, slušati ih, ispunjati njihove naloge, vršiti sve dužnosti, koje im budu povjerene, ulagati u to sve svoje sile i talente (»Superioribus suis ad normam regulae et constitutionum humile praestent obsequium, vires intelligentiae et voluntatis necnon naturae et gratiae dona in praeceptorum executione et in expletione munerum sibi commissorum conferendo«). A starješine, i ako će rado saslušati svoje podložnike, moraju ipak dosljedno afirmirati princip, da je njihovo pravo podložnicima određivati i naređivati sve, što im se čini pravo i potrebno (»firma tamen sua auctoritate decernendi et praecipiendi quae agenda sunt«). — n. 14. Redovničko zajedništvo duha održavat će se najviše baš evanđeoskom naukom, svetom Liturgijom i, prije svega, Euharistijom i molitvom (»evangelica doctrina, Sacra Liturgia et praesertim Eucharistia refecta, in oratione et communione eiusdem spiritus per-

severet«). — n. 15. I odjeća redovnika, kao znak njihove posvete Bogu, mora biti jednostavna i čedna, uredna i pristojna, ali i siromašna (»Habitus religiosus, utpote signum consecrationis, sit simplex ac modestus, pauper simul et decens«). — n. 17. A sve se to mora zagarantirati i osigurati dobrim redovničkim odgojem i izborom i osposobljenjem najboljih sila za poglavare, duhovnike, profesore u redovničkim zavodima (»Officium quoque est Superiorum curare ut Moderatores, Magistri spiritus et Professores optime seligantur et sedulo praeparentur«). — 18. Bolje je i ne osnivati novih redovničkih družbi, nego ih osnivati, ako su nekorisne i bez svrhe i snage (»ne incaute oriantur instituta inutilia aut sufficienti vigore non praedita«). — n. 19. Ustanove i samostane, koji su izgubili duh i vitalnost, Sveta će Stolica dokinuti ili će ih ujediniti s drugima. — n. 21. A najbolje svjedočanstvo i preporuka vrijednosti i duhovne vitalnosti jedne družbe, pa i propaganda za nju, to je primjer života, što ga svijetu i Crkvi daju njezini članovi i članice (»Meminerint vero sodales exemplum propriae vitae optimam commendationem esse sui instituti et invitationem ad vitam religiosam capessendam«). — n. 24. Samo takvo redovništvo, — djevičansko, siromašno, ponizno, — »genus eorum vitae virginalis, pauperis et oboedientis«, — uživa povjerenje i ljubav Crkve i predstavlja njezinu nadu (»Magni enim facit Sacra Synodus — firmamque spem in opera eorum abscondita et aperta tam fecunda collocat«). Samo redovnici cjelovite vjere, puni ljubavi prema Bogu i bližnjemu i nade u buduću slavu, ljubitelji križa, mogu biti nositelji Kristove blagovijesti svijetu (»Religiosi ergo omnes fidei integritate, caritate erga Deum et proximum, amore crucis necnon spe futurae gloriae Christi bonum nuntium in toto mundo diffundant«). Samo će oni napredovati i donijeti Crkvi i svijetu obilate plodove spasenja (»ampliora quotidie incrementa capient ac uberiores salutares afferent fructus«). — n. 25.

EVANĐEOSKA IDEJA REDOVNIŠTVA

No, ne radi se ovdje samo o tome, da nezvani suvremeni »reformatori« redovničkog života dolaze u koliziju s pozitivni direktivama Sabora i Crkve. Problem je očito načelan. Načelni su, a nijesu samo pozitivno-pravni, i razlozi, koji ih tuku: koji govore protiv njih. U samu bit, pojam, poslanje, redovništva diraju oni svojim koncepcijama. Kolikogod o tom

više mislim, ja se sve više uvjeravam, da bi njihova linija, kad bi se općenito usvojila i do kraja, dosljedno, provela, naprosto uništila i likvidirala redovnički život. I u nadnaravnom pogledu. Kao instituciju, koja se nadahnjuje idejama Evanđelja i primjerom Kristovim. Direktno. Bilo bi to formalno napuštanje ideala *posebnog i višeg* evanđeoskog puta: »Ako hoćeš da budeš *savršen*« (Mat. 19, 21.); *Ne shvaćaju svi ove riječi*, nego (samo) *oni, kojima je dano*« (Mat. 19, 11.). Redovnici bi se vratili k običnom načinu života, koji vrijedi za sve i veže sve; redovi bi, prema tome, izgubili logični »raison«: razlog za postojanje. A pogotovu bi izgubili blagoslov i snagu, koju je Krist povezao uz taj, svoj i njihov, posebni, način života: uz molitvu i žrtvu. I u naravnom pogledu. Tu više indirektno. Izgubili bi mogućnost jedinstvena istupanja, organizacijsku pokretnost, psihološku privlačnost i auktoritet ljudi, koji su se izdigli nad običnost i emancipirali od mase, sve prednosti, kojima se je redovnički život oduvijek, i u očima svijeta, odlikovao i afirmirao: nutarnjom homogenošću, sistematikom akcije, koncentracijom sredstava i sila, solidarnošću u ciljevima i ambicijama. Njegov bi profesionalni kolektivizam ostao mrtvo slovo na papiru; okrenuo bi se u golu formalnost: samostalni bi bili samo neke vrsti menze i domovi. Ili, u najboljem slučaju, »oratoriji«: forma bezobvezne, fakultativne, religiozno-apostolske suradnje. Redovnik bi kao tip stvarno iščezao iz Crkve: ostao bi samo tip individualnog askete i — svećenik. A pojedini redovi ne bi više imali ni fizionomije ni »raisona«. Po odijelu se ne bi razlikovali: po duhu i tradicijama još manje. Faktično bi, — ja to ozbiljno mislim, — stali, svi, naglo i masovno izumirati. Niti bi čim imponirali kleru i vjernicima; niti bi čim privlačili mlade ljude, željne ideala, — a još im manje u duhovnom životu što natprosječno nudili: — niti bi lišeni pravoga posluha i siromaštva i viših asketskih i apostolskih ambijica imali bilo kakve organizacijske i stvaralačke vitalnosti; niti bi, — a to je glavno, — izazivali i privlačili, bilo na sebe, bilo na Crkvu i na svijet, Božji blagoslov, kojemu je, u nadnaravnom svijetu, bitan preduslov vjera, molitva i žrtva. Dogodilo bi se, — samo u daleko širim razmjerima, — ono, što se je i dosada, toliko puta, događalo u povijesti Crkve: čim se jedan crkveni red liberalizira i izbugi duh i disciplinu, on počne i brojčano nazadovati; on se pasivizira, suši, umire, gubi reputaciju, postaje okamenina i, u isto vrijeme, pozornica sablazni.

REDOVI PRED TEŠKOM KRIZOM. POTREBA PROTUAKCIJE

Držim stoga, da su crkveni redovi i družbe, — kao, uostalom, i čitava Crkva, — danas u stanju ozbiljne krize: da im se, u izvjesnu smislu, radi o: biti ili ne biti. Ovo je i za njih historijsko raskršće. Krivo se snaći u današnjem procesu »adaptacije redovništva«, znači definitivno izgubiti i šanse i bitku: to, praktično, znači ostati bez perspektive i budućnosti. A taj je proces na zapadu već započeo.

Na vodstvenim redovničkim krugovima leži s te strane teška odgovornost. Na onima centralnima u prvom redu, ali i na onima nacionalnima i lokalnima. Redove valja, iza koncila, reorganizirati, ali ne ni lajicizirati, ni nivelirati.

Pitanje centrala, dakako, ne ovisi samo o nama. Ako i o nama ovisi, ovisi samo u toliko, što ćemo im se, eventualno, znati »nametnuti« svojim shvaćanjima i idejama. Izravno o nama ovisi samo orijentacija redova i redovničkih družbi na našemu nacionalnom području: praktično na niveau-u provincija. Tu mi moramo sve učiniti, da našemu redovništvu, uza sve organizacijske prinove i promjene, očuvamo intaktan duh i ispravne, evanđeoske, ideale. Da adaptaciju redovničkoga života u ovim stranama provedemo autentično koncilski: da iznutra obnovimo redove; da ih oduševimo za iskreno i integralno opsluživanje evanđeoskih savjeta, osobito onih specifično redovničkih, siromaštva i posluha; da ne dopustimo, da u njima olabavi disciplina i revnost. A da njihova vrata odlučno, — pa, ako treba i intervencijom viših crkvenih foruma, — zatvorimo, jednako u muškim kao i u ženskim redovima i družbama, svim nezvanim »reformatorima«, ideolozima i učiteljima. Da nam se naši samostani opet ispune duhom pobožnosti i pokore.

NA ŠTO BI TREBALO KONKRETNO PRIPAZITI?

Ja bih tu spomenuo samo nekoliko konkretnih momenata.

Bez molitve nema samostanskog ni redovničkog života. Ni bez Euharistije. Ni bez sakramenata. Molitveni život, — ozbiljan i tradicionalan, — mora biti osiguran pravilima. I u pojedinostima. Ne može tu biti slobode. Molitvu u samostanima treba urgirati i, razborito, nadzirati, Treba, pozitivno, predvidjeti i propisati i, svagdanje, razmatranje, i, svagdanji,

zajednički pohod sv. mise, odnosno, kod svećenika, celebraciju, i često, periodičko, ispovijedanje i pričešćivanje, i barem neke zajedničke molitve, osobito one u Redu tradicionalne, i godišnje duhovne vježbe. Zamrijet će nam inače brzo sav i duhovni i redovnički život.

Posluh mora u redovima ostati na visini i u časti. Motiviran i racionalan, ali i energičan. Nitko nije silom doveden u samostan. Ali ako je u nj, dragovoljno stupio, mora se pomiriti sa auktoritetom i disciplinom. Nije više svoj. Uklapa se u zajednicu i vojsku: postaje dijete i vojnik. Mora slušati. Na raspolaganje je zajednici: ne disponira više samostalno ni svojim vremenom ni svojm talentima. Pod vodstvom je i nadzorom. Odriče se svoje volje i svoje slobode: iz viših pobuda. Predaje se potpuno Bogu u ruke. Postaje poslušno oruđe njedaje Bogu: žrtva sama sebe.

Apsolutno je inkompatibilno sa redovničkim životom, da redovnik ide, kamo hoće, da radi, šta hoće, da opći i korespondira, s kim hoće. Ne može redovnik biti slobodniji u samostanu, nego što je bio u svijetu. Takva bi nas sloboda lišila specifične zaštite, što je ljudskoj slabosti, nepostojanosti i ludosti, daje samostan: napose u delikatnom pitanju čistoće. Redovništvo je po svojoj definiciji slušanje i podložništvo: »status religiosi famulatus«. A bez dnevnog reda i bez šutnje samostan bi bio hotel.

Siromaštvo će uvijek biti prva snaga redovništva. To je njegova svetinja. To je specifično nasljedovanje Krista, koji je za nas postao ubog, da nas, tim, svojim i našim, uboštvom duhovno obogati (2. Kor. 8, 9.). Siromaštvo je redovničko bogatstvo i plemstvo: ono dušu oslobađa i podiže; ono je dokumenat nutarnje, duševne veličine i snage; ono imponira ljudima od svijeta. A imaju redovi i redovnici i danas i mogućnost i priliku, da budu siromašni: pa i ako Crkva od njih više ne traži, da gladuju i da se mrznu. Samo, treba to siromaštvo i konkretizirati. I propisima, i pravilima, i »direktorijima«. Ne treba da se redovnik ni redovnica voze ni u kabinama ni u »prvoj klasi«: neka se lijepo voze sa svojom, siromašnom braćom i sestrama iz svijeta. Ne treba da osjedaju po hotelima ni da ulaze u skupe restorane. Ne treba da ljetuju komforno ni na velikoj nozi. Ne treba ni da puno putuju, zabave radi. Ne treba da baš svaki dan, u samostanu, bude za ručak meso, — a kamo li i za večeru i za doručak, — ni kolači, ni vino, ni crna kava. Ne treba da samostani posjeduju skupe tipove i marke automobila ni više njih, bez prave potrebe. Ne

treba da u samostanu bude luksuznih objekata i predmeta: sve valja da bude jednostavno, a funkcionalno, na način ljudi iz puka, skromnijih dohodaka. Ne bi trebalo, ni da redovnici, a kamo li redovnice, puše. Ne bi trebalo, ni da se ikomu u samostanu kupuju odjevni predmeti »od kvalitete«. A ne bismo, čini mi se, ništa izgubili, ni da nam samostani ostanu bez televizije, — ovakve, kakva je danas, — i njezinih banalnosti i pikanterija. Ili smo Kristovi siromasi, ili nijesmo. Ako sve imamo i tražimo, što imaju ljudi od svijeta, onda to nijesmo: onda ne dajemo Bogu ni Kristu ništa osim ono, što smo apsolutno dužni i što mu moraju davati i obični vjernici. I oni moraju biti »duhom siromašni«. Ali redovnici moraju biti siromašni i činom. Sabor to izrijekom ističe. A slobode raspolaganja novcem ne bi u samostanu uopće smjelo biti. Od pamtivijeka bila je to sveta tradicija svih redovničkih družbi od ugleda. Novac je »svijet«: njegov i simbol i ideal.

Redovi moraju zadržati i čuvati svoju tradicionalnu fizionomiju. Inače će postati bezlični; inače sami sebe deklasiraju i deplasiraju kao historijski faktor. Crkva na tom insistira. I Sabor. Mora se razlikovati kontemplativni red od aktivnog, koralni od nekoralnog, pokornički od običnoga. Kakva anomalija, kakva ironija, — a danas je kojiput susrećemo, osobito na zapadu, — kad redovnik, nekada isposničkoga reda, puši, pije rakiju, ide u elegantnom civilu, odsjeda u prvom hotelu, vozi se u prvom razredu, ima svoj osobni auto! Ili kad se redovnici iz »bosonogih« i bradatih redova vide u društvu ili na ulici namirisani, sa rupčićem u zapučku i skupim zlatnim satom na ruci, ili u sportsko-turističkom dresu, sa fotografskim aparatom oko vrata, pa i košulji bez rukava! Ja uvijek dobivam dojam, da su takvi svome redu potpisali smrtnu osudu. Izumiru naveliko. A održali bi se, da žive po starom. Da ništa, kao atrakcija onima razočaranima u »standardu«, kao protest protiv totalne materijalizacije života oko nas. A ovako djeluju samo pikantno i šokantno na svakoga, tko im zna profesiju.

Ako i za koga, za redovnika nije civilno odijelo. Odrekao se je reda, kad se preoblači u civil bez prave potrebe. Njemu je njegovo redovničko odijelo »signum distinctivum« njegove profesije: »signum consecrationis«, kako kaže Sabor. I to, barem kod starih i poznatih redova, ono historijsko i tradicionalno, bez puno promjena. U samostanu bi ga, a tako i u crkvi i oko crkve, po mom mišljenju, morali svi redovnici trajno nositi: svagdje i preko čitava dana. Makar im, ljeti, u

njemu bilo i povruće. Zašto su ljudi od posvećenja? A posvećenja nema bez samozataje i pokore. Za ulicu ne kažem ništa. Ako se i kod nas, danas sutra, kroz praksu, uvede »clergy-man« kao jedino svećeničko odijelo izvan funkcija, moći će ga na ulici nositi i redovnici. Samo, ja ne vidim, da bi s tim trebalo hitjeti: barem kod nas, gdje habit još nikome ne smeta niti ikoga začuđuje. Redovnik zapravo i »clergy-manom« ulazi u redovnički »inkognito«; postaje za publiku, koja ga ne poznaje, svjetovni svećenik; odriče se velikoga vanjskog autoriteta u očima vjernika. A nastupanje redovnika u lajičkom civilu, bez kolara, — samo od komocije i radi slobode u kretanju, — pravi je i abuzus i sablazan, koju, po mom mišljenju, ne bi trebalo ni tolerirati. To bi morala biti rijetka iznimka: diktovana isključivo nekom izvanrednom pastoralnom potrebom. Napose se to ne bi nikako smjelo tolerirati, kada redovnik izlazi iz samostana u kojoj crkvenoj ili duhovničkoj funkciji.

...
...

Nego, sve je to lijepo i ostvarivo, dok se nas pita. Ali šta da se radi, kad je u pitanju red u cjelini i kad u njemu ima struja, koje otvoreno vuku u lajicizaciju i sekularizaciju? Imaju naši redovnici i u tom pogledu svoju misiju. Mogu njom puno zadužiti i Crkvu i svoje redove u cjelini. Moraju se u svom Redu energično zalagati i boriti za pravu, autentičnu, orijentaciju Reda u problemima, što ih sobom donosi dužnost adaptacije. I moraju se braniti od majorizacije, ako u Redu dobiju prevagu negativistički, modernistički, liberalni, elementi. Treba tada, makar i uz intervenciju Svete Stolice, isposlovati, pa i iznuditi, neku vrst autonomije i posebnog statuta za provincije, koje žele zadržati stroži način života, jaču disciplinu, redovničke tradicije. Ako se već struje u Redu ne mogu pomiriti, neka im se barem ostavi mogućnost da paralelno koeksistiraju i da se natječu. Vrijeme će onda pokazati, »tko je vjera, a tko je nevjera«: tko će napredovati, a tko nazadovati; tko će roditi pšenicom, rodom pravde, a tko kukoljem. Bog će pokazati, tko mu je miliji. Pokazuje to već i danas: svi redovi, koji su iza koncila otvorili vrata relaksaciji redovničke discipline, počeli su, naglo i nezadrživo, nazadovati. I brojčano: ostaju bez podmlatka. Obistinjuje se ona evanđeoska: »Po plodovima njihovim poznat ćete ih!« (Mat. 7, 16. 20.).

A, ne bude li druge, zašto ne bi moglo doći i do, mirnog, rascjepa u redovima: kao i toliko puta prije u crkvenoj historiji? Koji neće više, ni bitne, tradicionalne discipline Reda, neka, ako im Rim dopusti, osnuju svoju, novu granu! Ili neka se, — još jednostavnije, — vrate u svijet: sekulariziraju! Ali ne da ucjenjuju i lajiciziraju čitav Red ili čitavu Družbu!

ZAKLJUČNE REFLEKCIJE

Meni se uopće čini, da je do krize u nekim redovima i došlo najviše od, nezdrave, težnje, da se Red, pod svaku cijenu, omasovi, proširi, afirmira. Od jagme za novim zvanjima, novim silama, novim pozicijama. Pa se nije »čistilo«. Zadržavali su se, — i zadržaju se, — u redovima i ljudi bez pravoga poziva na samostanski život. I profesori, koji polemiziraju s Papom. I prvoborci protiv celibata. I modernistički teolozi. I, posve logično, djelovali su razorno i infektivno na svoju okolinu i đake. Pravili su od Reda gnijezdo po svome ukusu. Balast su, težak balast, Redovima takvi posvetovnjačeni poluredovnici. I dok se redovi ne oslobode toga balasta, čišćenjem, otpuštanjem, prisiljavanjem na odluku, većom ozbiljnošću i selektivnošću u radu za redovnički podmladak, pa makar i uz riziko privremenog brojčanog nazatka i stezanja djelokruga; — insistira badava saborski Dekret na zahtjevu, da se samo najbolji ljudi iz redova uzimaju za starješine, profesore i odgojitelje (n. 19.), — neće nikada biti bolje. Red je po svojoj ideji elita. I samo kao elita može on blagoslovljeno i provi-

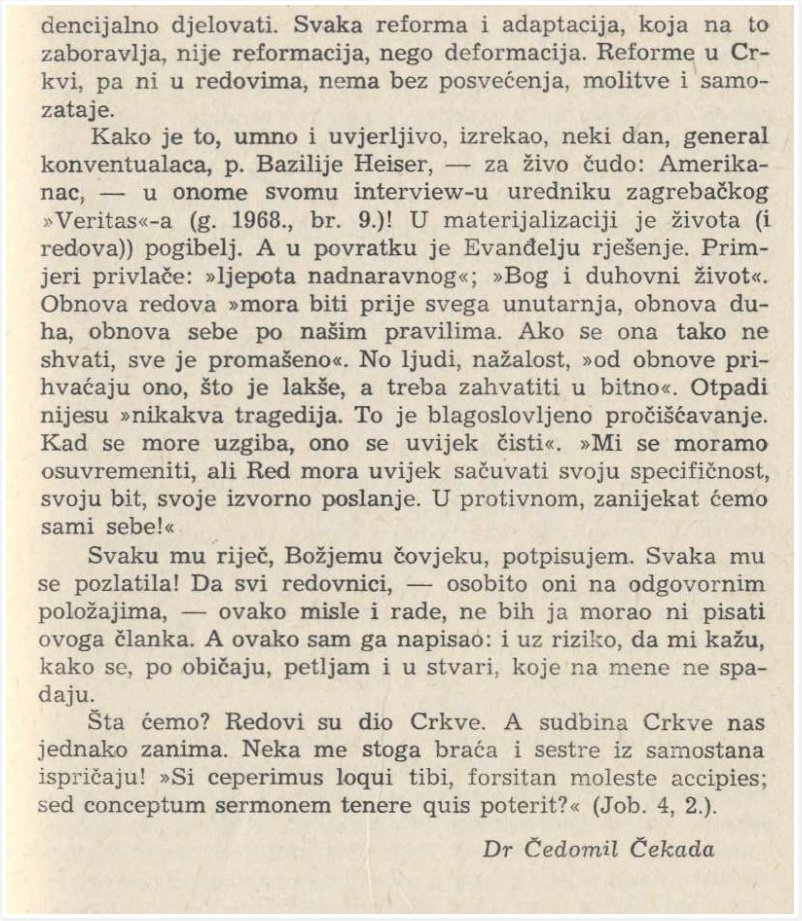

dencijalno djelovati. Svaka reforma i adaptacija, koja na to zaboravlja, nije reformacija, nego deformacija. Reforme u Crkvi, pa ni u redovima, nema bez posvećenja, molitve i samozataje.

Kako je to, umno i uvjerljivo, izrekao, neki dan, general konventualaca, p. Bazilije Heiser, — za živo čudo: Amerikanac, — u onome svomu interview-u uredniku zagrebačkog »Veritas«-a (g. 1968., br. 9.)! U materijalizaciji je života (i redova)) pogibelj. A u povratku je Evanđelju rješenje. Primjeri privlače: »ljepota nadnaravnog«; »Bog i duhovni život«. Obnova redova »mora biti prije svega unutarnja, obnova duha, obnova sebe po našim pravilima. Ako se ona tako ne shvati, sve je promašeno«. No ljudi, nažalost, »od obnove prihvaćaju ono, što je lakše, a treba zahvatiti u bitno«. Otpadi nijesu »nikakva tragedija. To je blagoslovljeno pročišćavanje. Kad se more uzgiba, ono se uvijek čisti«. »Mi se moramo osuvremeniti, ali Red mora uvijek sačuvati svoju specifičnost, svoju bit, svoje izvorno poslanje. U protivnom, zanijekat ćemo sami sebe!«

Svaku mu riječ, Božjemu čovjeku, potpisujem. Svaka mu se pozlatila! Da svi redovnici, — osobito oni na odgovornim položajima, — ovako misle i rade, ne bih ja morao ni pisati ovoga članka. A ovako sam ga napisao: i uz riziko, da mi kažu, kako se, po običaju, petljam i u stvari, koje na mene ne spadaju.

Šta ćemo? Redovi su dio Crkve. A sudbina Crkve nas jednako zanima. Neka me stoga braća i sestre iz samostana ispričaju! »Si ceperimus loqui tibi, forsitan moleste accipies; sed conceptum sermonem tenere quis poterit?« (Job. 4, 2.).

Dr Čedomil Čekada

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 10:39

Oznake: Redovnici

1 komentar:

Anonimno 18. svibnja 2018. u 01:06

Iskreno hvala za ovaj članak.

Odgovori

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi | Pregled | Obavijesti me

Noviji post | Početna stranica | Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Kako su dominikanci vidjeli svoju ulogu u inkviziciji?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/kako-su-dominikanci-vidjeli-svoju-ulogu.html

Dominikanci su kroz stoljeća bili poznati po dvije značajke: dominikanskom obredu mise i kao vrsni inkvizitori. O dominikanskom obredu mise je više-manje sve poznato, pa neću o tome pričati. Nego, recimo nešto o onoj drugoj značajci: dominikanskoj ulozi u inkviziciji.

Kako su sami dominikanci vidjeli svoju ulogu u inkviziciji?
O tome imamo puno izvora, a ja ću navesti samo jedan od njih.

Španjolski dominikanac Alfonz Fernandez napisao je 1618. godine važnu i vrijednu knjigu **Concertatio praedicatoria pro Ecclesia Catholica**.

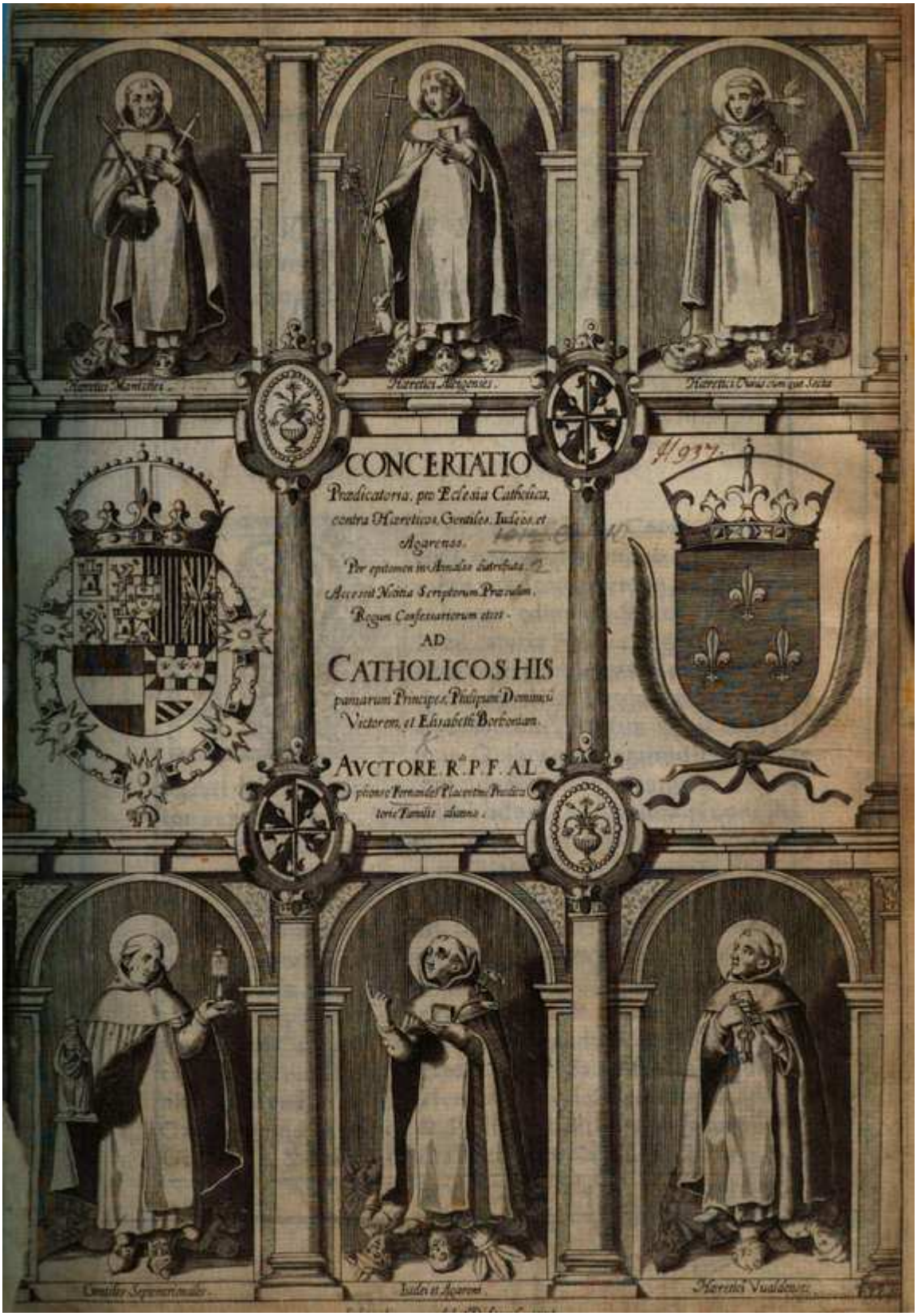

I sam naziv knjige nam nešto govori:

> "Concertatio praedicatoria pro Ecclesia Catholica, contra haereticos, gentiles, Iudaeos et Agarenos"
> ("Propovjednička borba za Katoličku Crkvu, protiv heretika, pogana, židova i Agarana")

Knjiga daje kronologiju borbe dominikanaca protiv krivovjerja, s posebnim naglaskom na ulozi dominikanaca u inkviziciji, od osnutka reda pa sve do 1616. godine.
Autor opisuje svoju knjigu ovim riječima:

> "In qua videre licet validissimos pugiles fidei, foelicissimam manum praedicatoriam e choris castrorum ducis d. Dominici progredientem, tela iacientem ac profligantem numerosam haereticorum, gentilium, Iudaeorum et Agarenorum phalangem, necnon sacrosanctum Inquisitionis officium per cunctas ferme Christiani orbis provincias, fuso etiam sanguine sancitum et alia insuper munia pro Ecclesia egregie patrata."
>
> ("U kojoj se može vidjeti snažne borce, najsretniju propovjedničku ruku koja dolazi iz tabora vođe sv. Dominika, koja rastjeruje i obara brojnu falangu heretika, pogana, židova i Agarana, također obavlja presvetu službu inkvizicije po gotovo svim pokrajinama kršćanskog svijeta, posvećene prolijevanjem vlastite krvi, kao i druge dodatne sjajno obavljene dužnosti za Crkvu.")

Ovdje vidimo nešto o čemu se danas uopće ne govori. A to je da su inkvizitori često riskirali vlastiti život u borbi protiv krivovjerja. Naime, nisu inkvizitori uvijek djelovali s potporom svjetovne vlasti, niti uz pratnju policije ili oružanih odreda. Baš naprotiv, često se događalo da jedan inkvizitor bude sam poslan uvesti red u neki kraj nastanjen bijesnim hereticima. Mnogi su inkvizitori ubijeni obavljajući svoju dužnost.
To su bili iznimno hrabri ljudi, koji su bili spremni dati život za obranu katoličke vjere. No, o tome više malo kasnije.

Pogledajmo sad pažljivije naslovnicu knjige. Vidimo dominikanske svece kako gaze po hereticima, poganima, židovima i muhamedancima.

Neka nam dominikanci, koji čitaju ovaj blog, kažu tko su ovi sveci prikazani na slikama.

Gaženje po albigenzima (tj. pobjeda nad albigenzima)...

Gaženje po židovima i Agaranima (muhamedancima), tj. pobjeda nad židovskom okorjelošću i nevjerom, i nad muhamedanskim lažima...

Posebno je indikativna slika, gdje su se pod nogama našli "heretici bilo koje sekte" ("haeretici cuiuscumque sectae"), tj. svi heretici koji god se pojave, bez obzira kojoj sekti pripadali. Protiv svih se treba jednako boriti.

Počeo sam govoriti o tome kako su inkvizitori često riskirali vlastiti život u obavljanju svoje službe. Najbolji primjer vam je dominikanski papa sv. Pio V., koji je prije svog izbora za papu, desetljećima djelovao kao inkvizitor. Njegovo redovničko ime - Mihael Ghislieri - baš je po tome ostalo u trajnom sjećanju.
Evo jedan primjer iz knjige, da vidite s kakvim se sve teškoćama morao nositi u inkvizitorskoj službi (od nerazumijevanja lokalnih klerika do otvorenog protivljenja svjetovnih vlasti):

> "Anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono, sub Paulo tertio..., Fr. Michael Ghislerius inquisitor Comensis in Lombardia (qui postea ad pontificale fastigium sublimatus, Pius quintus appelatus est) opposuit se quibusdam erroribus qui in Comensi dioecesi a Grisonibus quibusdam Lutheranis disseminabantur Barbasiae praesertim ac Valle Chravenae, quos pagos barbarae ac feroces gentes incolunt. Haec loca strenuus Christi miles aliquoties perlustrabat, quamvis magno vitae discrimine, ut olfaceret haereticorum conventicula et machinamenta. Grisones itaque illi cuidam mercatori Comensis urbis miserant duodecim sarcinas codicum damnatorum, ut istis, per diversa loca distributis universam Italiam contaminarent. Quod ut inquisitor cognovit ad sequestrum sarcinis retineri iubet mercator vero ad vicarium capituli catedrali sede vacante recurrit, cuius authoritate atque permissu, ex sequestro domum suam librorum fasces exportat. Tunc inquisitor vicarium et canonicos, in viam iuris requisivit, quatenus ab aliena messe manum retraherent et cum ei non tantum non morem gererent, sed mortem comminarentur, eos nexu anathematis innodavit, simulque illustrissimis cardinalibus Romae inquisitoribus, rem omnem per literas intimavit, qui causam illam ad suam Congregationem inquisitionis evocarunt eosqie ad se venire iusserunt. Haec ubi Comi audita sunt maxima seditio contra fr. Michaelem inquisitorem orta est, cui cum graviores inuriae inferrentur, illas tamen pro gloria Christi et fidei catholicae defensione summopere gaudens perpetiebatur."
>
> ("Godine Gospodnje tisuću petsto četrdeset devete [1549.], pod Pavlom III..., fr. Mihael Ghislieri, inkvizitor u Comu u Lombardiji (koji je kasnije uzdignut na prvosvećeničku službu, nazvan Pio V.) suprotstavio se nekim herezama koje su u Comskoj biskupiji sijali neki grizonški luterani, osobito u Barbaziji i dolini Chiavenne, koja mjesta naseljavaju barbarski i divlji ljudi. Ova je mjesta snažni Kristov vojnik obilazio, iako u velikoj životnoj opasnosti, kako bi otkrio okupljališta i spletke heretika. Ti su Grizonjani poslali nekom trgovcu u gradu Comu dvanaest tovara osuđenih knjiga, da njima, raširivši ih po raznim mjestima, zaraze čitavu Italiju. Nakon što je inkvizitor to saznao, naredio je poslaniku da zadrži teret, ali se trgovac utekao vikaru katedralnog kaptola, u vrijeme dok je [biskupska] stolica bila ispražnjena, čijim je autoritetom i dopuštenjem, od posrednika odnio svežnjeve knjiga svojoj kući. Tada je inkvizitor po pravu zahtijevao od vikara i kanonika da drže ruke dalje od tuđe žetve, a kad su mu oni ne samo pravili zapreke, nego i prijetili smrću, svezao ih je svezom anateme, i istodobno pismima cijelu stvar povjerio presvjetlim kardinalima inkvizitorima u Rimu, koji su taj predmet prizvali na svoju Kongregaciju inkvizicije i naredili im da dođu. Kad su za ovo čuli u Comu, izbila je velika pobuna protiv fr. Mihaela inkvizitora, kome iako su nanošene najteže uvrede, on ih je s radošću trpio za slavu Kristovu i obranu katoličke vjere.")

A ti kanonici, koji su potajno šurovali s luteranskim krivovjercima, čak su prijavili fr. Mihaela svjetovnim vlastima u Milanu ("da unosi nemire u pokrajinu"), a izgleda da su ga htjeli i ubiti...

> "Canonici vero gubernatori Mediolanensis territorii plura de fr. Michaele inquisitore detulere asserentes eum perturbare illius reipublicae pacem, civitatemque sua nimia austeritate et rigore commotam qua propter gubernator Mediolanensis inhibitionis schedulam expedivit, qua causam illam, sub gravioribus poenis evocabat. His tamen inquisitor minitationibus spretis maiori animi contentione Dei negotium procurabat quam ob rem gubernator eum Mediolanum vocavit in ius, ut ad diem crastinum compararet. Hic de inquisitore actum esse canonici existimarunt. Nam cum ille pro regulae praedicatione observantia pedibus iterfaceret et intra brevissimum tempus Mediolanum pervenire deberet, non alio itinere transiturum credebant, quam breviori, quod Barlatinae est (quo in loco trecentis fere antea annis s. Petrus Inquisitor etiam Comensis ab haereticis interemptus martyrii palmam est assecutus) ibi insidias illi praepararunt, ut praetereuntem quidam perditi homines aggrederentur."
>
> ("Kanonici su upravitelju milanskog područja iznijeli mnogo toga protiv fr. Mihaela inkvizitora, tvrdeći da on remeti mir te republike i da je grad uznemiren njegovom prevelikom strogošću i tvrdoćom, zbog čega je milanski upravitelj izdao ispravu kojom se to zabranjuje, koja za takvu stvar određuje teške kazne. No, inkvizitor je prezrevši te prijetnje, s još većim žarom nastavio Božji posao, zbog čega ga je milanski upravitelj prizvao na sud: da se sutrašnjega dana mora pojaviti. Tada su kanonici pomislili da je gotovo s inkvizitorom. Naime, kako je on morao po propovjedničkoj reguli putovati pješice i u vrlo kratkom vremenu stići u Milano, nije mogao ići nijednim drugim putem nego najkraćim, a to je Barlassina (gdje je prije skoro tristo godina ubijen sv. Petar Inkvizitor [sv. Petar Veronski] također od comskih heretika, i dosegao palmu mučeništva) gdje su mu pripremali zasjede, da na njega navale pokvareni ljudi dok bude prolazio.")

Ovo je, ponavljam, samo jedan primjer koji pokazuje da ne stoji današnji stereotip koji želi prikazati heretike kao nekakve "bespomoćne žrtve", koje nisu imale šanse protiv "nadmoćnih inkvizitora".
U stvarnosti, inkvizitori su često išli goloruki među heretike, kao ovce među vukove.

Borba se vodila različitim sredstvima, ovisno o mjestu i vremenu.
Što se tiče sv. Pija V., on je i kao papa nastavio svoju beskompromisnu borbu protiv krivovjerja, svim raspoloživim sredstvima.
U knjizi se spominje kako je sv. Pio V. molio kralja Filipa II. da nipošto ne dozvoli slobodu vjere i "slobodu savjesti" u svom kraljevstvu:

> "Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octavo Pius V., qui adversus haereticos scuta aurea sexcenta millia et quinquaginta, ex redditibus pontificiis atque ex Camera Apostolica consumpsit (non loquimur de thesauris quos adversus Turcas exhausit) regem catholicum Philippum II. admonuit ne, ut aliqui consulebant, libertatem conscientiae in Gallia Belgica permitteret, ostendens gravissimis et evidentibus rationibus politicum et spirituale dominium, simul incedere et quod vix in religione permittebatur aliqua novitas, quin in dominio, et subiectione, non etiam reperiretur."
>
> ("Godine Gospodnje tisuću petsto šezdeset osme [1568.] Pio V. koji je za borbu protiv heretika potrošio šezdeset tisuća i pedeset zlatnika od prvosvećeničkih prihoda i iz apostolske blagajne (ne govorimo o blagu koje je potrošio na borbu protiv Turaka), opomenuo je katoličkog kralja Filipa II. da ne dozvoli slobodu savjesti u galskoj Belgiji, kako su mu neki savjetovali, objašnjavajući najozbiljnijim i očitim razlozima da to jednako ide na političku i duhovnu vlast, i da se ne bi mogla u vjeri dopustiti bilo kakva novotarija, a da se ona istodobno ne nađe i u vlasti i podložnosti.")

A sad da preduhitrim one koji bi opet mogli ispitivati stvari tipa: "Čemu to? Čemu takva borba protiv drugih religija?", odgovaram: To je borba za spasenje duša.
Ako je osnovni cilj inkvizitora bio da obrate nevjernike i heretike na katoličku vjeru, logično je da su od njih tražili da svim srcem odbace krive vjere.

I sam Rimski obrednik, u obredu krštenja odraslih, traži od nevjernika koji se želi krstiti, da zamrzi svoju prijašnju (lažnu) religiju ili zabludu iz koje se želi izbaviti (na isti način kako se od svakog pokornika traži da mrzi svoje prošle grijehe).

Pogledaj **Rimski obrednik 1929.**, str. 28.-29.:

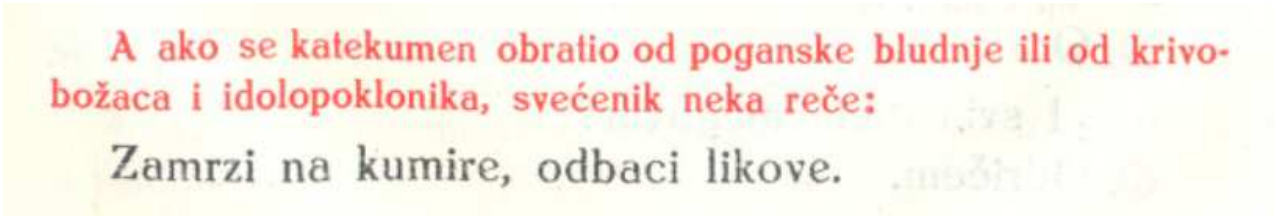
A ako se katekumen obratio od poganske bludnje ili od krivo-
božaca i idolopoklonika, svećenik neka reče:
Zamrzi na kumire, odbaci likove.

Ako je od Židova, neka reče:

Zamrzi na židovsku nevjeru, odbaci hebrejsko praznovjerje.

Ako je od muslimana, neka reče:

Zamrzi na muslimansku nevjeru, odbaci naopaku, nevjerničku sljedbu.

Ako od krivovjeraca, a krštenje mu nije bilo ovršeno kako treba, neka reče:

Zamrzi na zloću krivovjerstva, odbaci pogubne sljedbe naopakih I., i spomene poimence sljedbu, iz koje dolazi.

Uzimajući u obzir sve okolnosti (II. dio)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/uzimajuci-u-obzir-sve-okolnosti-ii-dio.html

Mnogi grijesi bi bili izbjegnuti, da ljudi jednostavno shvate da svaki grijeh ima za posljedicu kaznu. Nažalost, ima vjernika koji, prije nego što odu na ispovijed (npr. uoči nekog velikog blagdana), računaju u sebi ovako: "Ići ću sutra na ispovijed, pa što onda ako sad još jednom učinim taj i taj grijeh. Ionako ću sve reći na ispovijedi."

Takav način razmišljanja je posljedica nerazumijevanja činjenice da količinsko gomilanje grijeha uzrokuje veće kazne, na ovom i na drugom svijetu. Nije isto je li netko izgovorio jednu psovku ili ih je izgovorio tisuću. Nije isto je li netko jednom gledao pornografiju ili ju je gledao tisuću puta. Nije svejedno je li netko koristio kontracepciju jednom ili 50 puta. Itd., itd.

Svaki pojedini grijeh vuče za sobom kaznu. Vremenita kazna često ostaje i nakon što je sam grijeh oprošten u sakramentalnoj ispovijedi. Koliko bi grijeha bilo izbjegnuto kad bi vjernici toga bili svjesni?

Zašto toga današnji vjernici nisu svjesni? Zato što mnogi "moderni župnici" ne uče narod istine o kaznama koje slijede grijehe.

A župnici bi to morali učiti vjernike, prema izričitom zahtjevu Rimskog katekizma (**Katekizam Tridentskog koncila**, p. II., c. 5., 65.):

> "Docendi enim sunt, duo esse quae peccatum consequuntur, maculam et poenam. Ac quamvis semper, culpa dimissa, simul etiam mortis aeternae supplicium apud inferos constitutum condonetur; tamen non semper contigit, quemadmodum a Tridentina synodo declaratum est, ut Dominus peccatorum reliquias et poenam certo tempore definitam, quae peccatis debetur, remittat."
>
> ("Treba ih učiti da ima dvoje što slijedi grijeh: ljaga i kazna. I iako se uvijek s otpuštanjem krivnje [u sakramentalnoj ispovijedi] istodobno otpušta i kazna vječne smrti u paklu, ne događa se uvijek, kako je objavljeno od Tridentskog sabora, da Gospodin otpušta ostatke grijeha i kaznu koja se duguje za grijehe, ograničenu na određeno vrijeme.")

Dakle, ako nas kršćanski nauk uči da nakon valjane ispovijedi ostaju neke vremenite kazne, logično je da i ljudi koji se nalaze u stanju milosti, moraju s tim računati. Ovdje treba postupiti kako to preporučuju svi veliki sveci: iskoristiti ovaj kratki život za pokoru, kojom se umanjuju kazne koje bismo inače trebali pretrpjeti u čistilištu.

Čitamo kod sv. Bonaventure (*Breviloquium*, VII., 2.):

> "Et quia viri iusti qui sunt in gratia, non sunt digni nisi poena transitoria, et tanto maiori digni sunt poena, quanto maiora commiserunt peccata, et minorem egerunt poenitentiam: hinc est, quod ab igne materiali puniuntur temporaliter, quidam tamen diutius, quidam vero brevius, quidam acerbius, quidam levius, secundum quod reatus exigit offensorum. Necesse enim est, ut dicit egregius doctor Augustinus, quod *'tantum urat dolor, quantum haeserat amor'* (De civitate Dei, XXI, 26). Tanto enim difficilius quis purgatur, quanto medullis cordis eius intimius amor inhaeserat mundanorum."
>
> ("I jer pravedni ljudi, koji su u milosti, nisu zaslužili drugu osim prolazne kazne, i dostojni su toliko velike kazne koliko su velike grijehe počinili, i što su manju pokoru izvršili: odavle je, što se vremenito kažnjavaju od materijalnog ognja [u čistilištu] - neki naime duže, a neki kraće, neki strože, a neki lakše, prema onome što traži krivnja njihovih uvreda. Nužno je, naime, kako kaže sjajni učitelj Augustin, da *'tantum urat dolor, quantum haeserat amor'* (De civitate Dei, XXI, 26). Toliko se naime teže netko čisti, koliko je više nutrinom srca prijanjao uz zemaljsko.")

Mako kasnije, spominje se i čime se iskupljuju ti grijesi: djelima zadovoljštine i pokore. Sv. Bonaventura koristi termin "opera satisfactoria et poenalia".

I sv. Toma Akvinski, kao i mnogi drugi poznati teolozi, kaže da su za zadovljštinu potrebna "opera poenalia" (*Summa theologica*, IIIs, q. 15., a. 1.).

Kako da to prevedemo? Mi to obično prevodimo kao "pokornička djela", ali latinski termin "opera poenalia" je snažniji i izravniji. "Poena" znači "kazna".
Prema tome, "opera poenalia" bi bilo nešto kao "kažnjenička djela": djela kojima netko sam sebe kažnjava za svoje prošle grijehe.
I sam latinski izraz za pokoru - "poenitentia" - sadrži u korijenu riječ "poena" ("kazna").

Da ne bi bilo nikakve sumnje, Tridentski koncil (sess. XIV., cap. 9.) autoritativno naučava da su oblici zadovoljštine za grijehe:

> "poenae sponte a nobis pro vindicando peccato susceptae, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositae"
>
> ("kazne koje svojevoljno sebi nanosimo [ili primamo] za kažnjavanje grijeha, ili koje svećenik odredi prema mjeri prekršaja")

Eto, zato se nemojte žaliti, ako nešto morate pretrpjeti za svoje grijehe. Sve što se dobrovoljno trpi (ili barem strpljivo) - može biti zadovoljština za grijehe.
Ako vam je teško klečati u crkvi, tim bolje! Ako morate preći dugi i naporan put samo da dođete do crkve gdje se sv. misa služi dostojno - i to je određeni vid pokore. To u neku ruku nalikuje hodočašću u izvornom smislu riječi.
Zatim, i raznorazne neugodnosti: odlazak zubaru, iznenadni pljusak koji ti je smočio novo odijelo, komarci koji ti po noći zuje oko glave, vrućina koja te kuha po ljeti ili hladnoća koja te smrzava po zimi... Dobro, to su neke lake, rekli bismo: svakodnevne stvari.
Srž je u ovome: neugodnošću pokore plaćaš za ugodu koju si nekada osjetio u grijehu.

No, bez obzira kakve neugodnosti trpjeli, treba ih gledati onako kako ih je gledao bl. Alojzije Stepinac: **"Prva je korist pokore što je ona najsigurniji put za odvraćanje kaznenih sudova Božjih"**.

ČASOSLOV OPATICE ČIKE - Kako su molile hrvatske redovnice u doba kraljeva Petra Krešimira IV. i Dmitra Zvonimira?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/casoslov-opatice-cike-kako-su-molile.html

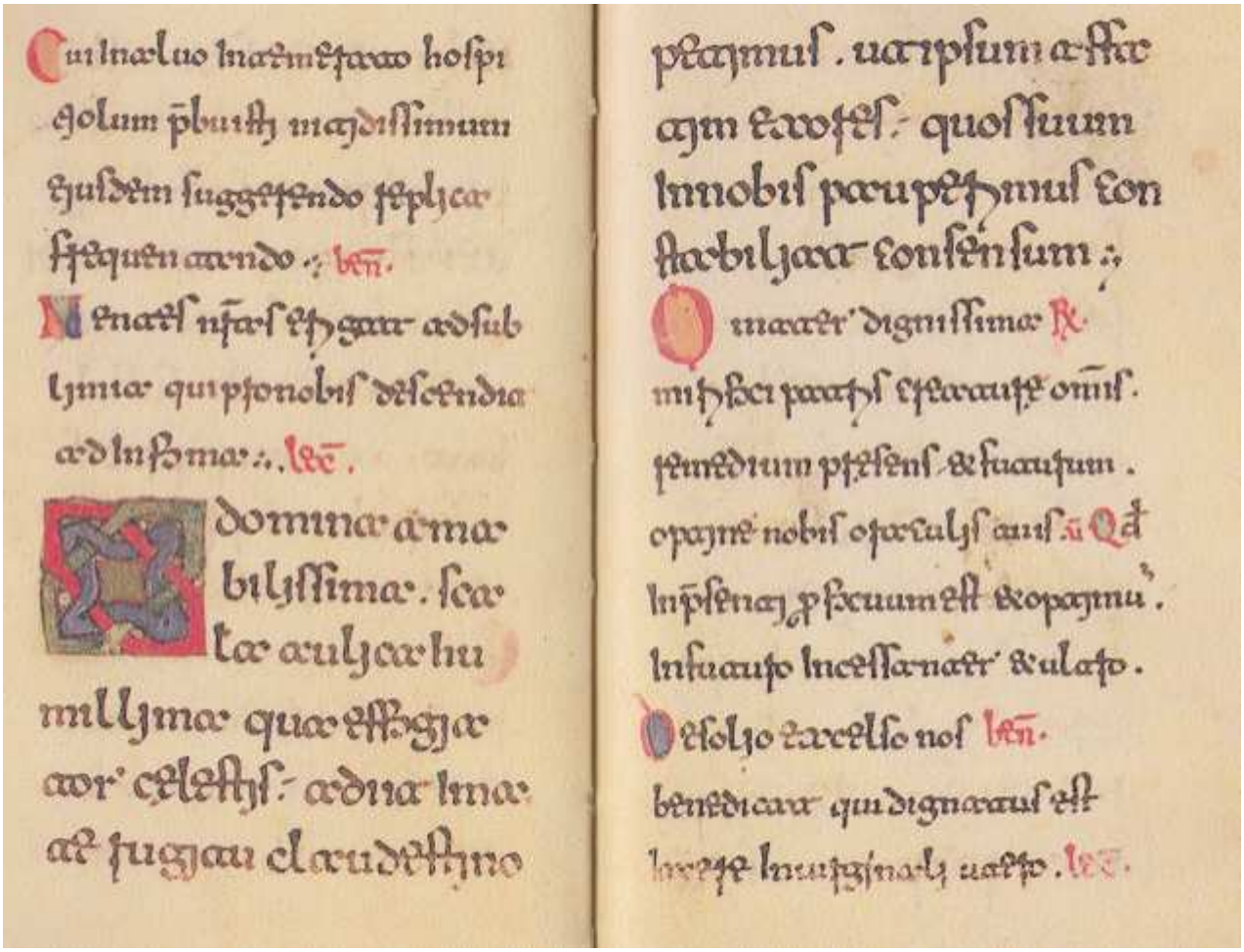

Mi Hrvati znamo ponekad biti malo nedosljedan narod. Hvalimo se pred strancima s našom tisućljetnom pismenošću, pokazujemo im naše stare kodekse, liturgijske i druge knjige i isprave - a sami ih ne čitamo!
Znaju li naši ljudi uopće što u njima piše?
Koliko ima među nama ljudi koji bi znali nešto više reći o ovim prvorazrednim spomenicima naše kulture, osim njihovog naziva?

Evo, ja sam se ovih dana potrudio da pročitam časoslov opatice Čike, koji je napisan u skriptoriju benediktinske opatije sv. Krševana u Zadru oko 1065. godine.
Naime, Hrvatski državni arhiv je u suradnji s KS i Maticom hrvatskom objavio još 2002. fototipsko izdanje tog rukopisa, kao i suvremeni prijepis prema latinskom izvorniku. Osim toga, objavljena je i doktorska disertacija M. Grgića iz 1976. koja daje detaljnu analizu tog časoslova.

Bilo bi vrijeme da se i na ovom blogu ponešto kaže o tom časoslovu, koji ima toliko vrijednih poruka za katoličke vjernike u Hrvatskoj. No, prije toga, trebamo nešto reći o opatici Čiki, za koju je pisan ovaj časoslov.

Ona je vrlo dobro poznata osoba iz tog vremena. Kralj Petar Krešimir IV. je u jednoj svojoj povelji iz 1066. doslovno naziva "soror mea Cicca" ("sestra moja Čika"). To je potaknulo rasprave među povjesničarima (koje traju do danas) u kakvom su oni točno rodbinskom odnosu bili (bratić i sestrična, neki daljnji rod ili pak pravi brat i sestra?).
Ja se s tim pitanjem neću baviti, jer nije važno za temu o kojoj ću danas govoriti.

Čika je utemeljila benediktinski samostan sv. Marije u Zadru. Osnivačka povelja je zabilježena u prastarom Kartularu samostana sv. Marije (inače, jednom od važnijih izvora za stariju hrvatsku povijest). A glasi ovako:

> "Anno incarnationis Domini nostri Iesu Christi millesimo sexagesimo VI., Cresimiro rege regnante Chroatiae et Stephano Iaderae praesulante ac Drago ibidem priorante. Ego Cicca, filia Doimi et Vekenegae, neptis Madii prioris, uxor Andreae, filii Pape, post interfectionem mariti cum duabus remanens filiabus in viduitate, videlicet Domnanna et Vekenega, coepi corde perpendere, qualiter istius caducae vitae non perderem hereditatem et futuram non ammiterem perpetuitatem sicque mihi salubrius aestimans consilium, ut ego cum maiori filia scilicet Domnanna Deo dicarer monacha, minorem vero Vekenae maritali subderem iugo. Huius vero consilii fratrem germanum et consanguineos, quos habebam propinquos, feci mihi conscios Stephanum episcopum et Drago priorem et Crinam totius mei actus cooperatores ac providos ordinatores et quae dictanda sunt adiutores. At postquam eis utilis est visa mea tractatio, ipsi communi cum concivibus habito consilio ac Petrum, sanctissimum abbatem sancti Chrisogoni, cum omnibus monachis huic innectentes meditationi donaverunt mihi ecclesiolam sanctae Mariae minoris ante portam Bellate, ut ibi monasterium..."
>
> ("Godine utjelovljenja Gospodina našega Isusa Krista tisuću šezdeset VI., dok je u Hrvatskoj vladao kralj Krešimir, i u Zadru bio biskup Stjepan, a Drago u istom mjestu bio prior. Ja Čika, kćer Dujma i Vekenege, unuka priora Madija, žena Andrije, sina Pape, nakon ubojstva supruga ostala udovica s dvije kćeri, Domnanom i Vekenegom, počela sam u srcu razmišljati kako da ne izgubim nasljedstvo ovog prolaznog života i vječnost budućeg života, i tako sam trijezno procijenila zamisao, da se ja sa starijom kćeri, to jest Domnanom, posvetim Bogu kao redovnica, a da mlađu, to jest Vekenegu, podložim bračnom jarmu. O ovoj zamisli obavijestila sam svog rođenog brata i rođake, koje sam imala bližnje, biskupa Stjepana i priora Dragu i Krinu, suradnike mojih djela i brižne usmjeritelje i pomagatelje u onome što sam rekla. I nakon što se njima učinilo korisnim moje izlaganje, oni su mi nakon savjetovanja sa svim građanima, i Petrom, presvetim opatom svetoga Krševana, sa svim redovnicima koji su sudjelovali u tom promišljanju, darovali manju crkvicu svete Marije pred vratima Belate, da tamo samostan..." [*ovdje je isprava znatno oštećena, pa se ne može dalje čitati*])

U istom je kartularu zabilježena i povelja kralja Petra Krešimira IV., kojom on uzima u zaštitu samostan sv. Marije i daje mu "kraljevsku slobodu" ("regia libertas"). Inače, ova je isprava poznata po tome što se u njoj prvi put spominje grad Šibenik (zato se Šibenik

naziva Krešimirovim gradom).
Glasi ovako:

> "Anno incarnationis Domini nostri Iesu Christi millesimo sexagesimo VI., Dukyzi Constantinopoleos imperante. Ego Cresimir, rex Chroatiae et Dalmatiae, filius Stephani regis, concessione Laurentii, Spalatensis archiepiscopi, omniumque nostri regni episcoporum et laudatione nostri ducis Stephani caeterorumque Chroatiae comitum, do regiam libertatem monasterio sanctae Mariae Iadrensis, quod soror mea Cicca fabricavit, sic quidem, ut, si aliquis protervus in aliquo praedicto monasterio contraire voluerit vel vi aliquid abstulerit, ecclesiae quadruplum restituat et sua omnia regali iure subiaceant. Hoc quae ab archiepiscopo et ab omnibus episcopis confirmatum canonice, ac ab universo coetu conlaudantum est. Laurentius archiepiscopus laudo. Stephanus, episcopus Iaderae, laudo. Rainerius, episcopus Chroatiae, laudo. Iohannes, Traguriensis episcopus, laudo. Dabro, Belgradensis episcopus, laudo. Drago, Arbensis episcopus, laudo. Petrus, Absarensis episcopus, laudo.
> In die natali Domini in Sibiniquo coram omnibus praedictae abbatissae Cicke haec scripta data sunt."
>
> ("Godine utjelovljenja Gospodina našega Isusa Krista tisuću šezdeset VI., dok su Carigradom vladali Duke. Ja Krešimir, kralj Hrvatske i Dalmacije, sin kralja Stjepana, po dopuštenju Lovre, splitskog nadbiskupa, i svih biskupa našega kraljevstva, i po odobrenju našega vojvode Stjepana i ostalih knezova Hrvatske, dajem kraljevsku slobodu samostanu svete Marije u Zadru, koji je izgradila moja sestra Čika, i to tako da, ako bi bilo koji besramnik htio u bilo čemu ići protiv rečenoga samostana ili ako mu silom nešto oduzme, neka vrati crkvi četverostruko, i sva njegova imovina neka pripadne kraljevskom pravu. Ovo je kanonski potvrđeno od nadbiskupa i svih biskupa, i od svega zbora zajednički odobreno. Lovro nadbiskup, odobravam. Stjepan, biskup zadarski, odobravam. Rajnerije, biskup Hrvatske, odobravam. Ivan, biskup trogirski, odobravam. Dabro, biskup biogradski, odobravam. Drago, biskup rapski, odobravam. Petar, biskup osorski, odobravam.
> Na dan porođenja Gospodnjega, u Šibeniku pred svima spomenutoj opatici Čiki dan je ovaj spis.")

A sad dolazimo do naše današnje teme: Čikinog časoslova. Već sam spomenuo da je napisan u skriptoriju sv. Krševana u Zadru oko 1065. godine. Opatica Čika ga je unijela u samostan sv. Marije prilikom njegova osnutka, gdje se koristio dugi niz godina.
Danas se čuva u Oxfordu.

To je tip tzv. osobnog časoslova, koji je vlasnici služio u njenim privatnim pobožnostima. Sastoji se od četiri zavjetna oficija, te niza raznih drugih molitava.

Na početku se nalaze pobožnosti klanjanja sv. Križu, koje su se obavljale svaki petak. Imaju sljedeći naslov:

> "Incipiunt orationes ad sanctam Crucem adorandam"
> ("Počinju molitve za klanjanje svetome Križu")

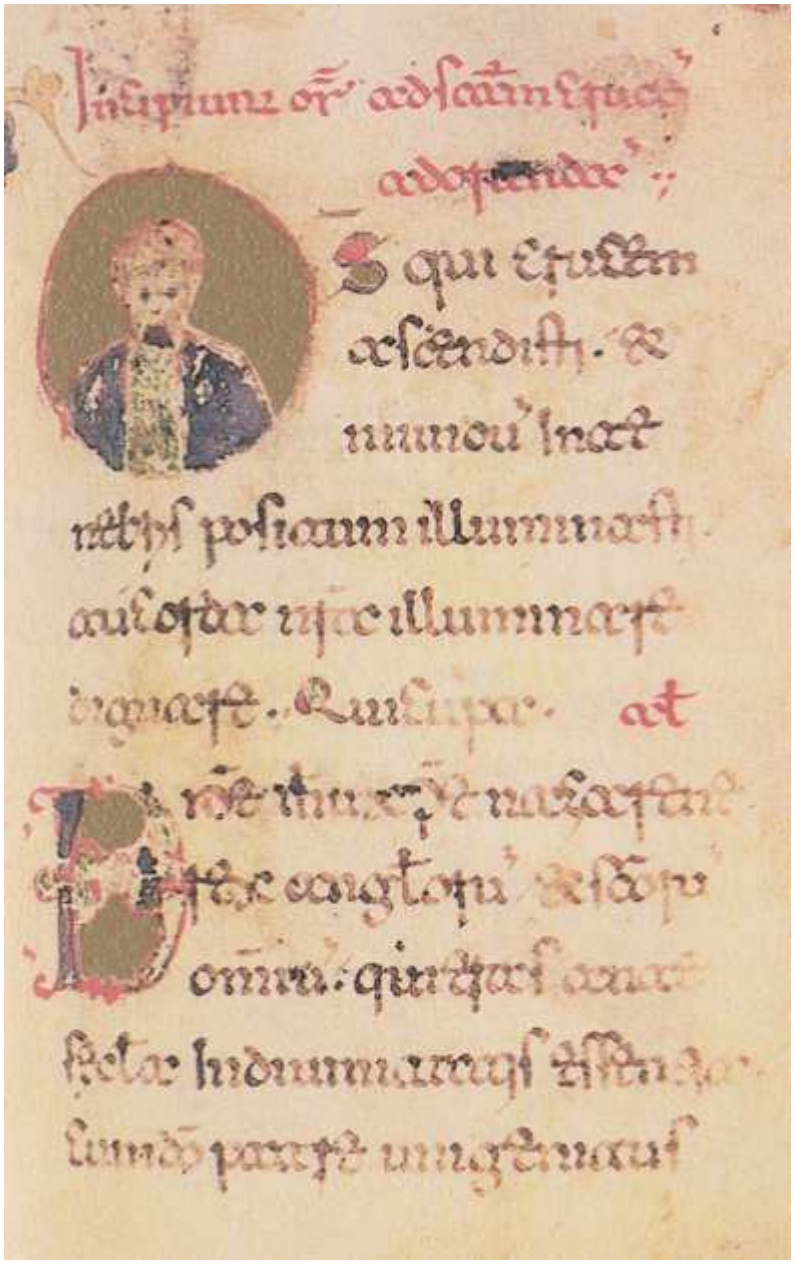

Ta pobožnost klanjanja sv. Križu sastoji se od osam molitava:
1. (Oratio) - Deus, qui crucem ascendisti
2. alia (oratio) - Domine Iesu Christe, Nazarene rex Angelorum
3. alia oratio - Domine Iesu Christe, Filius Dei vivi, gloriosissime Conditor mundi
4. antifona - Tuam crucem adoramus - Adoramus te, Christe - quia per crucem tuam
5. alia oratio - Christe, qui pro nobis patibulum crucis
6. (preces) Kyrie eleison - Pater noster - Capitulum: "Ego dixi, Domine, miserere mei"
7. molitva sv. Grgura Velikoga: "Domine Iesu Christe, adoro te in crucem ascendentem"
8. oratio - Domine Iesu Christe, fili Dei vivi, qui ad infirma

Sve su molitve vrlo lijepe, sadržajne i bogate. Kao primjer navodim 3. molitvu:

> "Domine Iesu Christe, Filius Dei vivi, gloriosissime Conditor mundi, qui cum sis splendor gloriae, coaeternus et aequalis Patri Sanctoque Spiritui, dignatus es carnem immaculatam ex Virgine sumere, et innocentes ac gloriosas tuas palmas in crucis patibulum permisisti configere, ut claustra dissipares inferni et humanum genus liberares de morte, miserere mihi, miserere et oppesae gravi facinorum pondere, multarum nequitiarum sordibus lapsae, et noli me derelinquere, piissime Domine, sed indulge misericordiam mihi quod impie gessi et quae perverse feci. Exaudi me, quaeso, clementissime Iesu, Deus bonus et benigne, prostratam ante gloriosissimam tuam crucem, ut in his sanctis diebus et semper merear assistere munda et tuis iugiter placere conspectibus, quatinus liberata a malis omnibus, tuo sim semper adiutorio consolata, Salvator mundi, qui vivis et regnas..."
>
> ("Gospodine Isuse Kriste, Sine Boga živoga, preslavni Stvoritelju svijeta, koji iako si odsjaj slave, zajedno vječan i jednak Ocu i Svetome Duhu, udostojao si se uzeti bezgrješno tijelo od Djevice, i dopustio da tvoji nedužni i slavni dlanovi budu probodeni na vješalu križa, kako bi razbio vrata pakla i oslobodio ljudski rod od smrti: smiluj mi se, smiluj se [meni] i opterećenoj teškim teretom zlodjela, paloj u mnoge prljavštine opačina, i nemoj me napustiti, preblagi Gospodine, nego mi udijeli milosrđe za sve što sam opako sagriješila i što sam pokvareno učinila. Usliši me, molim te, premilosrdni Isuse, Bože dobri i blagi, mene koja klečim ničice pred preslavnim tvojim križem, da ti u ove svete dane i uvijek zaslužim pristupiti čista i da uvijek ugodim tvome pogledu, tako da oslobođena od svih zala, budem uvijek tvojom pomoću utješena, Spasitelju svijeta, koji živiš i kraljuješ...")

Evo kako izgleda ta molitva u samom rukopisu:

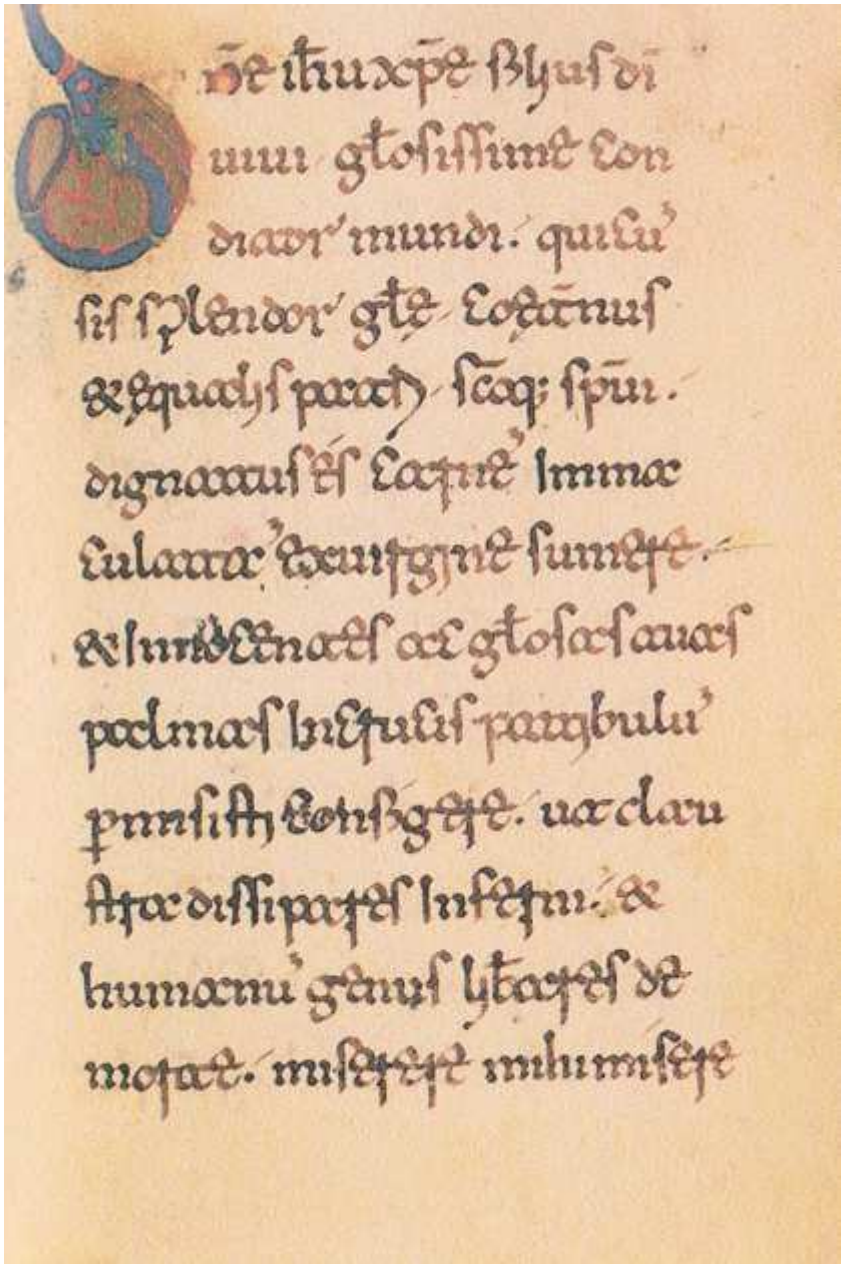

Nakon molitava klanjanja sv. Križu, slijedi zavjetni oficij Presvetog Trojstva.

Sadrži dijelove oficija za nedjelju i svaki pojedini dan u tjednu. Nedjeljni dio obuhvaća jutarnju s tri noćnice, laudes, prvi, treći, šesti i deveti čas, večernju i kompletorij.
Broj psalama u pojedinim časovima slijedi uobičajena načela tradicionalnog časoslova: u jutarnjoj svaka noćnica (nokturn) ima po tri psalma, Laudes imaju pet psalama i *Benedictus* (Canticum Zachariae - Lk 1, 68-79), svi manji časovi (prvi, treći, šesti i deveti) imaju po tri psalma, Večernja ima pet psalama i *Magnificat* (Lk 1, 46-55), kompletorij ima četiri psalma i *Nunc dimittis* (Canticum Simeonis - Lk 2, 29-32).

Psalmi su označeni početnim riječima, pa je netko tko je koristio Čikin časoslov morao uz sebe imati i psalterij (koji je u ono vrijeme još bio u zasebnoj knjizi).

Na kraju prvog časa moli se i Atanazijevo vjerovanje, koje Čikin časoslov zove "Quicumque vult", prema njegovim početnim riječima:

> "Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem. Quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in aeternum peribit."

> ("Tko god želi biti spašen, prije svega je potrebno da drži katoličku vjeru. Koju ako netko ne sačuva cjelovitu i nepokvarenu, bez sumnje propast će zauvijek.")

A nakon Atanazijevog vjerovanja slijedio je Pavlov usklik (1 Tim 1, 17):
"Regi saeculorum, immortali et invisibili, soli Deo honor et gloria, in saecula saeculorum. Amen."

(*"Kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome, jedinome Bogu, čast i slava u vijeke vjekova. Amen."*).

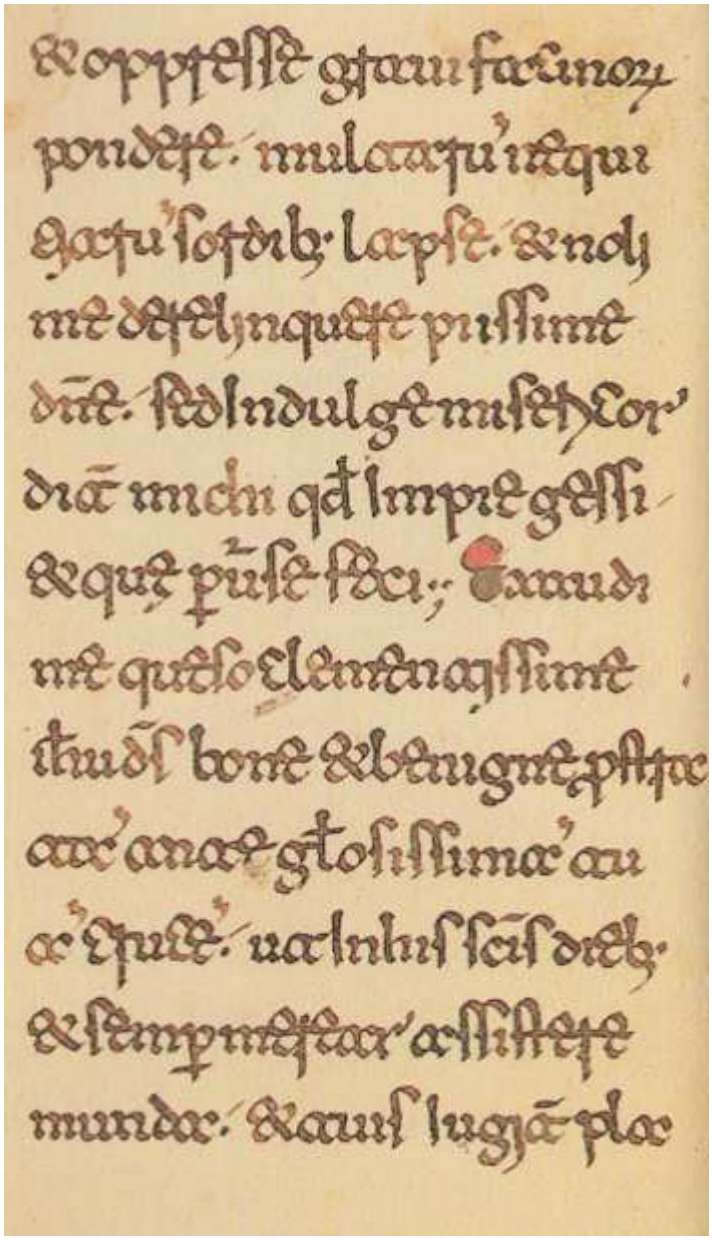

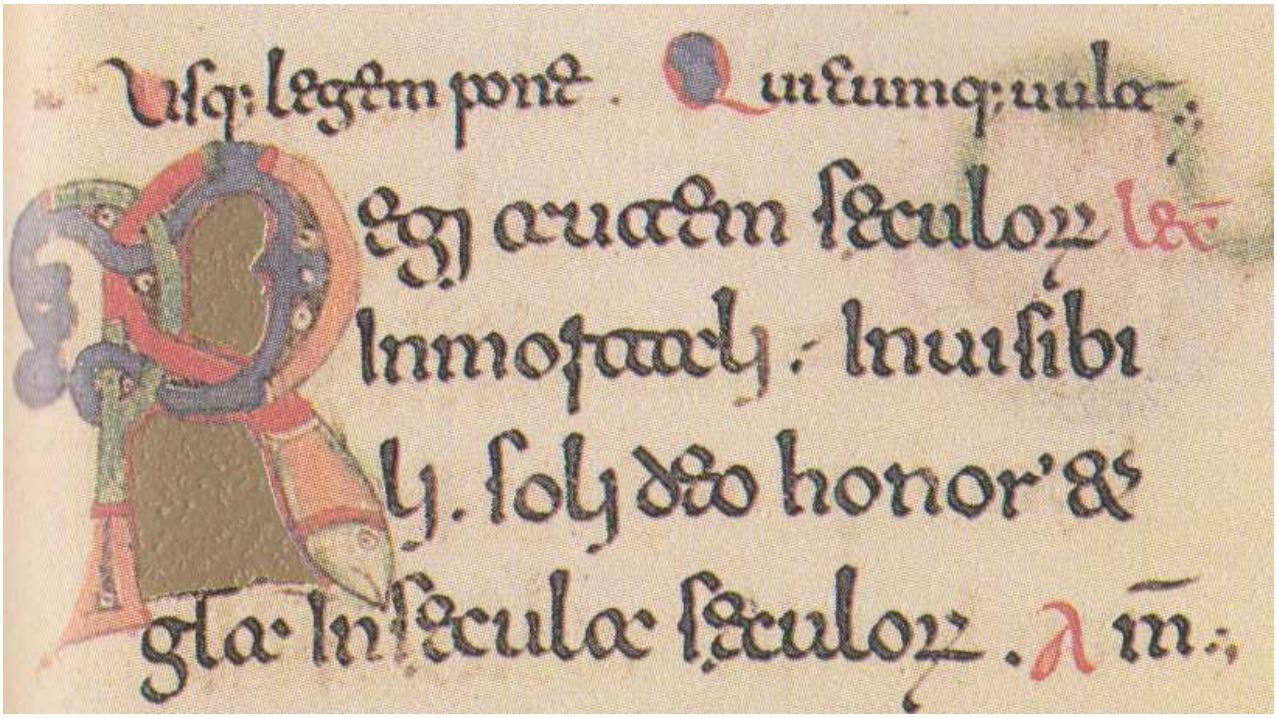

Osim što se molilo cijelo Atanazijevo vjerovanje na kraju prvog časa, pojedine su značajne rečenice iz tog vjerovanja bile raspoređene po drugim dijelovima oficija kao antifone.

Tako je nedjeljom u prvom času antifona za psalam 53. glasila:

> "Patri et Filio et Spiritui Sancto una est divinitas, aequalis gloria, coeterna maiestas."
> ("Ocu i Sinu i Duhu Svetome jedno je božanstvo, jednaka slava, jednako vječno veličanstvo.")

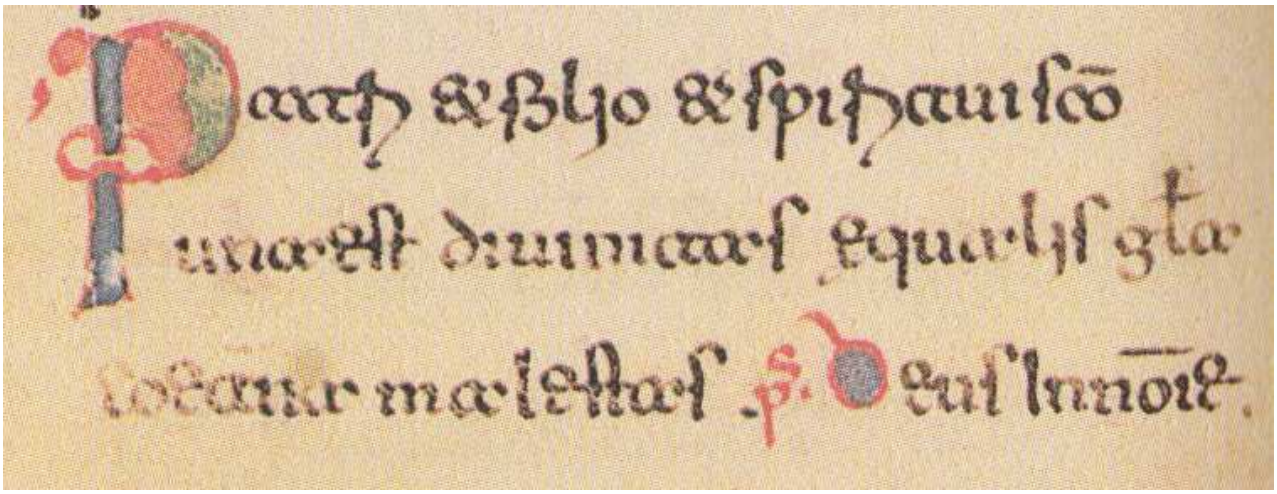

Velik je broj molitava usmjeren naglašavanju one ključne istine, koja je u Atanazijevom vjerovanju izražena ovom rečenicom:

> "Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus: sed totae tres personae coaeternae sibi sunt et coaequales."
>
> ("U tom Trojstvu ništa nije prije ili poslije, ništa više ili manje, nego su sve tri osobe u sebi jednako vječne i jednako velike.")

To je jedna od najvažnijih istina katoličke vjere: Otac nije stariji od Sina, niti od Duha Svetoga, nego su sve tri božanske osobe jednako vječne.
Ovo uvijek treba naglašavati, zato što to ne shvaćaju mnogi nevjernici i neupućeni, jer razmišljaju suviše ovozemaljski. Zbog toga je razumljivo zašto su u starim časoslovima, kao i općenito u staroj liturgiji, tolike molitave usmjerene upravo na naglašavanje te važne istine: **Sve su tri božanske osobe jednako vječne, jednako svemoguće, sveznajuće, premudre i predobre, jer su sve tri osobe - jedan Bog - jedan vječni, svemogući, sveznajući Bog. Sve su tri božanske osobe: Stvoritelj ovoga svijeta i svega što je stvoreno.**

U Čikinom je časoslovu zanimljivo također i to što se pojedine rečenice predslovlja Presvetoga Trojstva (koje se u tradicionalnoj misi koristi i u nedjelje tijekom godine koje nemaju vlastitog predslovlja), na isti način javljaju kao antifone za pojedine psalme u ovom oficiju.

Tako u jutarnjoj u utorak dolazi sljedeća antifona za psalam 23.:

> "Deus Pater cum unico Filio suo et Spiritu Sancto; unus Deus est: **non in unius singularitate personae, sed in unius Trinitate substantiae**."

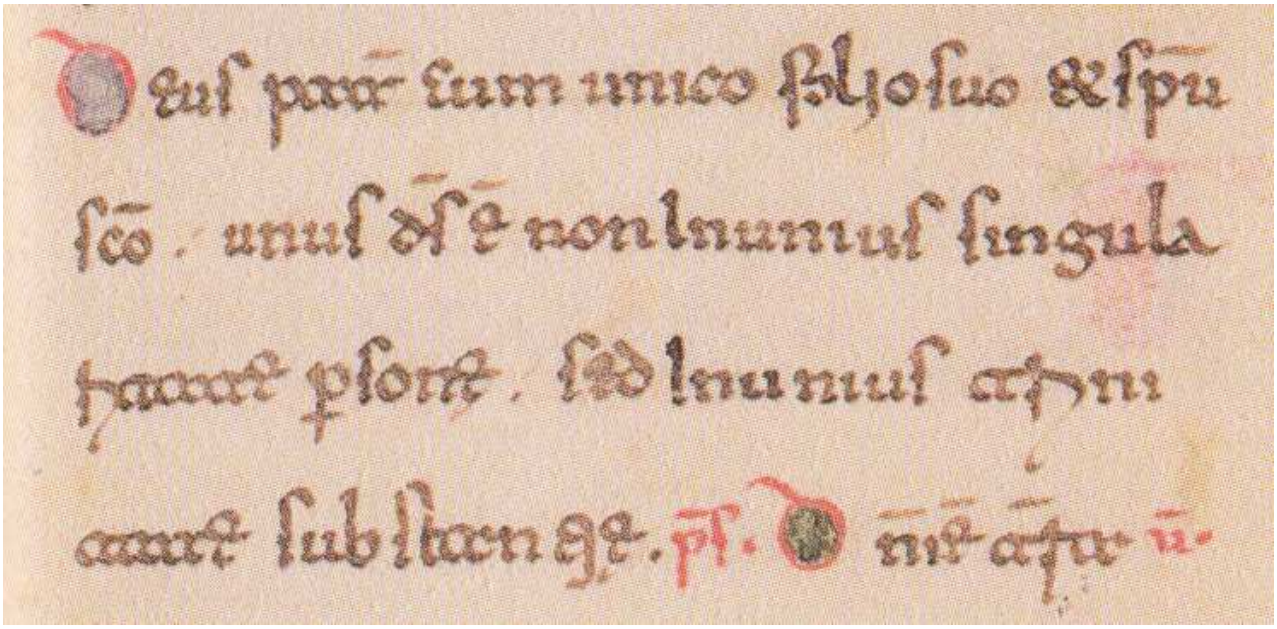

A srijedom u jutarnjoj, antifona za psalam 28. glasi:

> "Igitur in verae et sempiternae Deitatis confessione, et proprietas in personis et in essentia unitas, et in maiestate Trinitatis veneratur aequalitas."

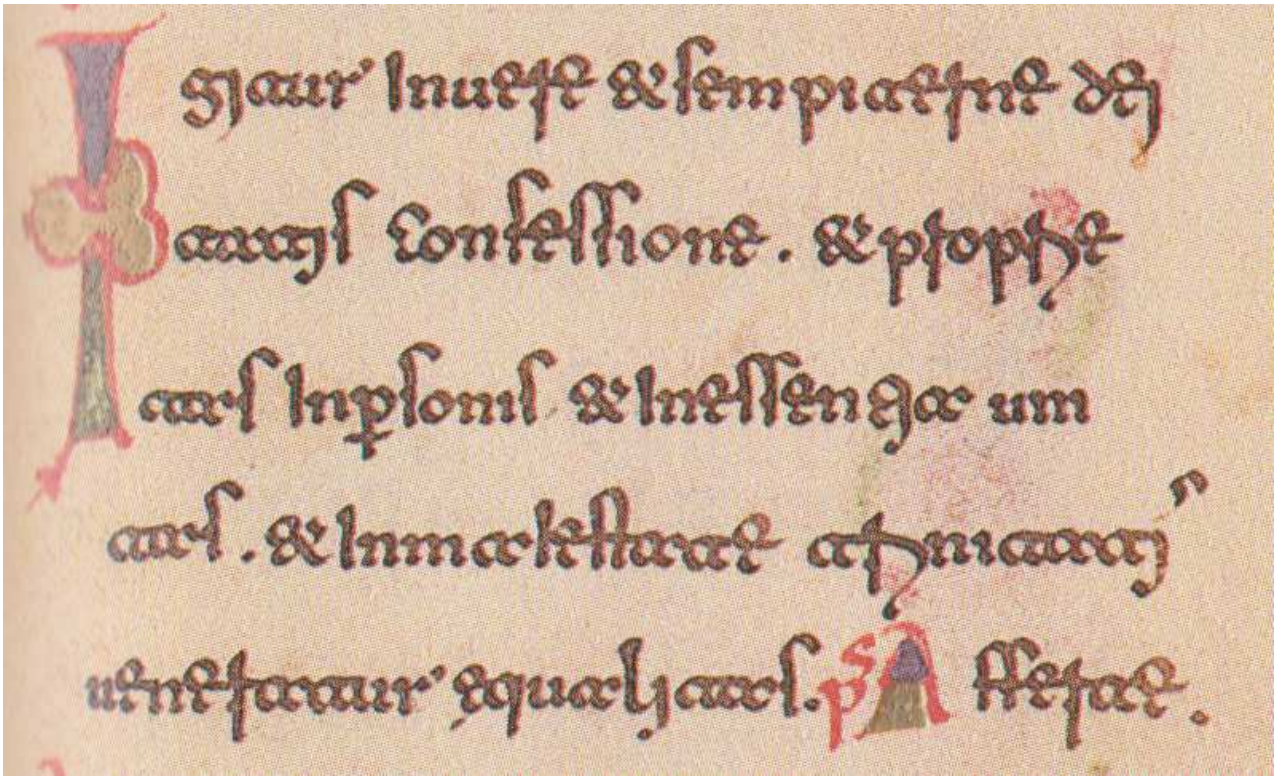

Nakon zavjetnog oficija Presvetoga Trojstva, u Čikinom časoslovu dolazi Oficij Blažene Djevice Marije.
Ovdje prvo trebamo istaknuti da su prije unifikacije tog oficija u 13. stoljeću (nakon čega se u više-manje jedinstvenom obliku očuvao do danas), postojale mnoge lokalne varijante i velika raznolikost prema različitim biskupijama i crkvenim redovima.

Tako i u Čikinom časoslovu ovaj oficij u pojedinim dijelovima pokazuje velike razlike u odnosu na današnji Mali oficij, ali opet... u nekim drugim dijelovima mu je posve identičan.

Pa čak i u onim dijelovima gdje je različit, dolaze neke molitve, antifone i čitanja koja su ista kao u današnjem Malom oficiju.

Na primjer, antifona:
"Gaude, Maria Virgo: cunctas haereses sola interemisti in universo mundo."
("Raduj se, Djevice Marijo, sva si krivovjerja sama uništila u cijelome svijetu.")

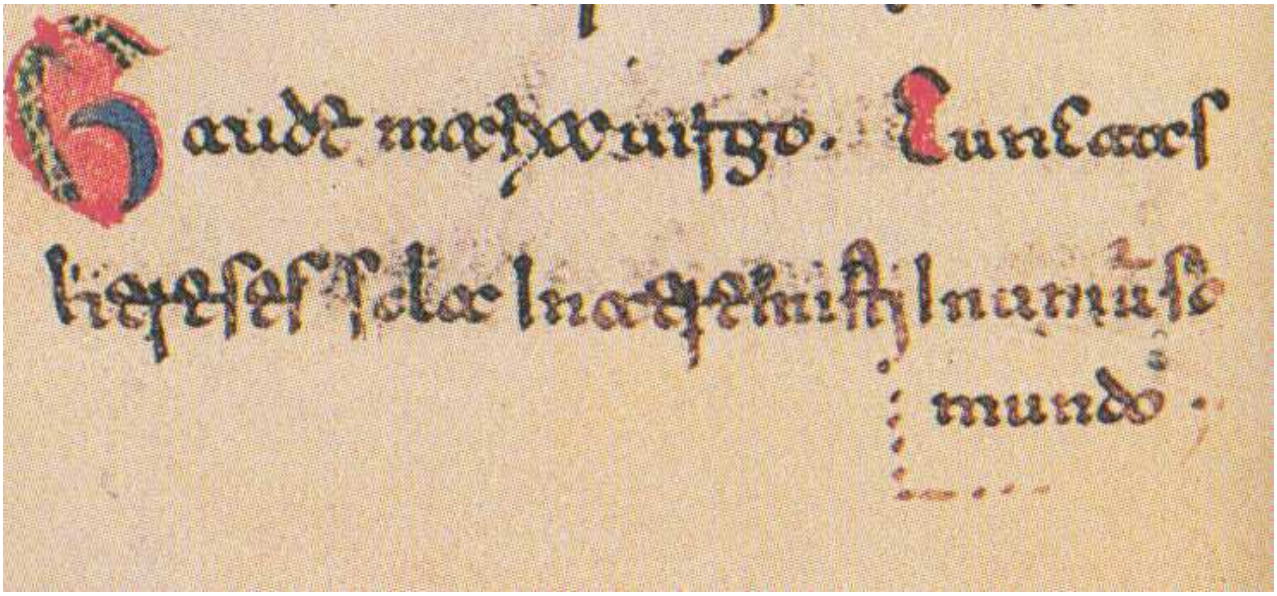

Evo dokaza, da su Hrvati molili tu molitvu još u vrijeme narodnih vladara. A tako bih mogao navoditi i ostale poznate molitve, koje su se do danas očuvale u Malom oficiju.

Nakon oficija Blažene Djevice Marije, u Čikinom časoslovu dolazi jedan skup molitava, koje znanstvenici zovu "Anđeoski oficij". To je zapravo stari, predbenediktinski, "Officium per ferias" sa psalamskim kolektama.

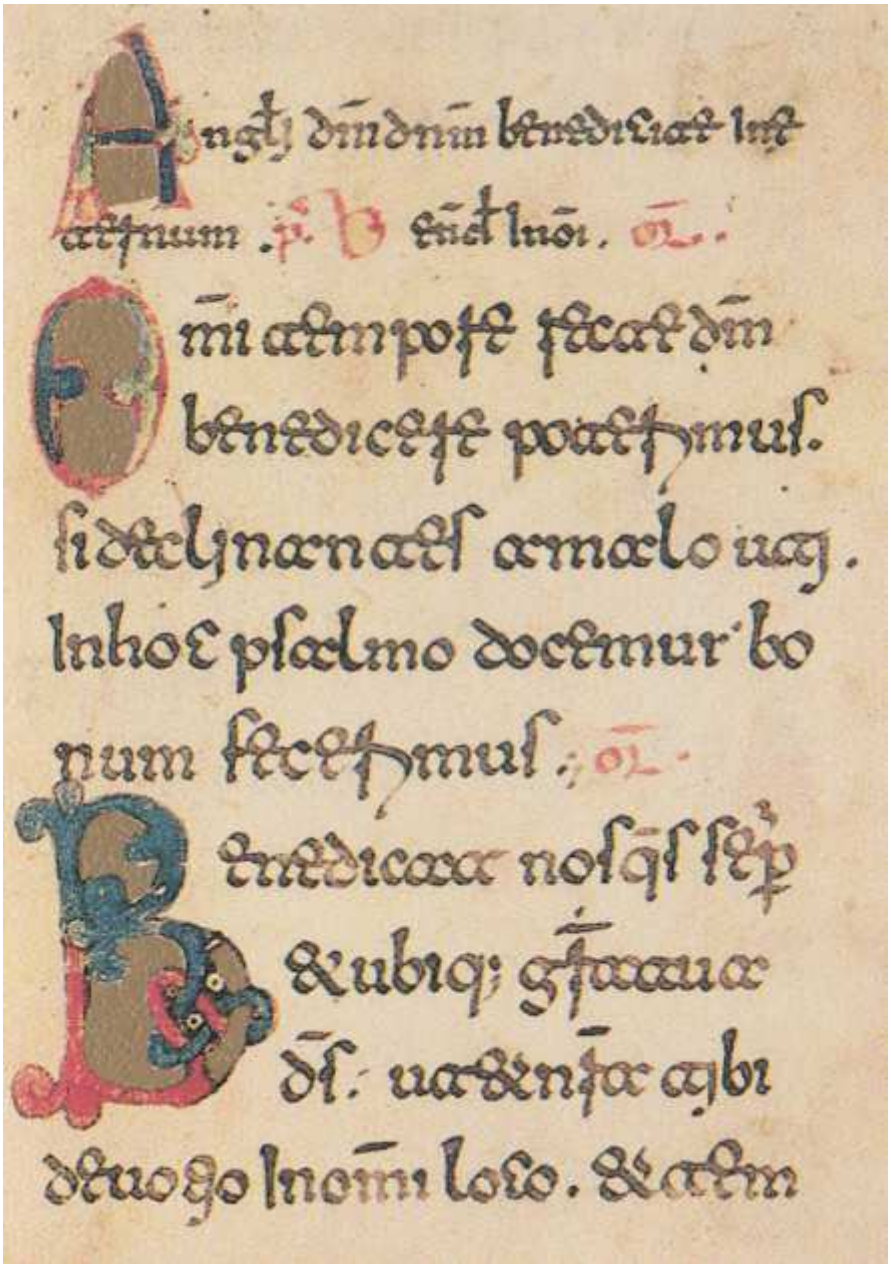

Spomenut ću još samo da Čikin časoslov donosi vrlo dugačke molitve prije i poslije pričesti. Izgleda da je bilo propisano da se prije pričesti izmole i pokornički psalmi.
I to devet psalama... Osim uobičajenih pokorničkih psalama, dodani su još i psalmi 41., 85. i 102., ali se ne navodi psalam 129. (De profundis).

Iz svega navedenoga, možemo zaključiti kako je izgledao život jedne prosječne hrvatske redovnice u doba narodnih vladara.
Bio je to život ustrajne molitve i ponizne pokore. Pokornički element je posebno dolazio do izražaja petkom u pobožnostima klanjanja sv. Križu.
Bio je to također život beskompromisnog ispovijedanja katoličke vjere, koje se osobito izražavalo čestim recitiranjem Atanazijevog vjerovanja i molitvom zavjetnog oficija Presvetoga Trojstva.
Važno je bilo i štovanje Presvete Bogorodice, svakodnevnom molitvom oficija Blažene Djevice Marije.

Napokon, Čikin časoslov otkriva i kolika se važnost pridavala dostojnom primanju svetih sakramenata, što se vidi po vrlo dugim molitvama priprave za sv. pričest i zahvale poslije pričesti.

Hrvatskom narodu na razmišljanje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/hrvatskom-narodu-na-razmisljanje.html

Dominikanac Jordan Viculin (1893.-1944.) najpoznatiji je kao skladatelj pjesme "Kraljice svete krunice". Istaknuo se također svojim misionarskim djelovanjem, držanjem duhovnih vježbi, ispovijedanjem, a osobito širenjem pobožnosti svete krunice.

Poginuo je u savezničkom bombardiranju Zagreba, 22. veljače 1944., koje je pogodilo dominikanski samostan, ubivši osam redovnika.

Nedugo prije svoje smrti, Viculin je napisao dolje navedeni tekst, koji je objavljen u dominikanskom listu ***Gospina krunica***.
Vrijedi ga pročitati... To je kršćanski pogled na pitanja rata i mira.

Danas se toliko riječi troši na govor o miru, a nitko ne govori o uzrocima rata. Ako su ratovi kazna za grijehe, onda bez eliminacije grijeha neće nikada doći do "svjetskog mira".
Koliko se zadnjih godina propovijedalo o miru?
A je li ijedan rat prekinut zbog tih propovijedi?
Jesu li svi ti silni "apeli za mir" zaustavili ijedan sukob na svijetu?
Bilo bi bolje da se propovijedala pokora, koja može otkloniti kazne koje čovječanstvo zaslužuje za svoje grijehe, pa tako i ratove.
U suprotnom, ispalo bi da neki ljudi žele "mir", samo kako bi mogli u miru nastaviti uživati u grijehu. Recimo stoga jasno: bez eliminacije psovke, bluda, nevjere, svetogrđa itd... neće nikada doći do mira.

Poslušajmo što govori p.Viculin: "Treba najprije ustanoviti izvor zla i odstraniti ga!"

HRVATSKOM NARODU

NA RAZMIŠLJANJE U OZBILJNO DOBA!

PRED PONOROM....

Sadašnje ratne strahote, koje su zahvatile sviet jesu u sebi i u svojim posljedicama tako grozne, da valja biti ili sliepac ili zločinac ili luđak, tko to ne vidi i ostaje kod toga ravnodušan. One sile na ozbiljno razmišljanje; one upućuju opomenu, nameću pouku i traže preokret u dušama. Prizori, koji se u ovom ratu odigravaju pred našim očima, predočuju vrhunac zaprepaštenja i drhtanja za propastnu budućnost, ako stvar bude išla dalje ovim smjerom. Zemlja je naša postala golemo razbojište međusobnog nebratskog iztrebljivanja ljudi, koji kao da su se pretvorili u vučje čopore. Izčeznuo je u ljudskim dušama onaj od prirode i od Boga usađeni osjećaj pripadanja svih nas jednoj skupa povezanoj zajednici Božje djece. Snage materije proglašene su i upotrebljavane kao prvo i jedino mjerilo u životu. Tako je užas razaranja, pustošenja, stradanja, umiranja, bezobzirnog i nemilosrdnog poništavanja poprimio takve oblike i dosegao takav razmjer, da zaprepašćuje. To je eto onaj obećani, »raj na zemlji«, o kojem nam je stalno do sada trubio ovaj zlatni 20. viek bez Boga, viek toliko pripoviedanog bratimstva, viek toliko razvikane slobode mišljenja i djelovanja, viek toliko veličanog napredka, uljudbe, znanosti, prosvjete, blagostanja i obećavanja mira i sreće pojedincima i narodima! To je taj »novi čovjek«, novo čovječanstvo bez Kristova Evanđelja!

No veličinu ovih vieda i nevolja povećava još nešto drugo, a to je činjenica, da se velikom množtvu ljudi u ovom kaosu kao zamračila pamet, jer su postali obezglavljeni, drže se apatično, nepokretno, niemo, lieno, ili se ne znaju snaći, orientirati, odlučiti, treba li nešto poduzeti i na koji način, da bi se današnjem zlu učinio kraj, da bi se konačno postigao toliko žuđeni mir čovječanstvu! Namjesto toga ti ljudi samo znadu galamiti, jaukati, zapomagati, psovati, proklinjati, očajavati! Neki se od njih preko noći zanieše za takve ekstravagantne ideje, koje su im do pučer bile zazorne, odvratne, tuđe, neostvarive, nemoguće. Drugi pak po kavanama i po sielima razpravljaju i kritikuju... Na sve strane samo površnost, prevrtljivost, nestalnost, neodlučnost, plitkost i — tupo očekivanje... Tu se nuždno nameće zahtjev, da se potraži pravi put za izlaz i spas iz ovog labirinta. Gdje i na koji način? Treba najprije ustanoviti izvor zla i odstraniti ga!

ODPAD OD BOGA — UZROK KATASTROFE!

Onima, koji su obasjani svietlom Evanđelja i kojima u previranju sudbonosnih pojava ovoga vremena nije poremećena sviest u prosuđivanju uzroka i posljedica događaja u svietu, posve je jasno ovo: nikakva tužakanja, razpravljanja i nastojanja, da se ma bilo kojim

materialnim sredstvima odstrani zlo i zaprieči propast, ne će biti samo po sebi uspješno tako dugo, dok se mi ljudi najprije ne osviestimo i uvidimo, da nas je do ovog stanja doveo samo **odpad od Boga.** Toga si moramo svi biti sviestni, svi do jednoga, jer smo tomu svi krivi: netko **više** a netko **manje.** Naša oholost, udružena s razpojasanošću mišljenja i djelovanja, toliko nas je zasliepila, da smo htjeli podizati novu zgradu čovječanstva bez osvrta na Boga i na Njegov zakon. Zaboravili smo, dapače prezirali smo onu opomenu vrhovno Gospodara udesa naroda i cielog čovječanstva: »**Ako Gospodin ne gradi kuće, uzalud se muče, koji je grade**« (Ps. 126, 1). Odbacili smo Božji dekalog, odklonili smo svaku misao na odgovornost za djela Vječnom Sudcu, zapali smo u krutu materiju. Eto: to je uzrok naših jada, to je kazna, zaslužena kazna za naše bezzakonje, za bezzakonje cielog svieta. Tu nemamo pravo da se tužimo! tu nema smisla da se međusobno izjedamo, nego otvoreno, iskreno i skrušeno priznajmo: zaslužili smo! Za nas vriede iste rieči Božje opomene, koja je nekada bila po proroku Jeremiji upravljena izraelskom grješnom narodu, ošinutom jednakom kaznom trpljenja radi počinjenih bezzakonja: »**Nije li tomu kriv tvoj odpad od Gospodina Boga tvojega u vrieme kad te je vodio pravim putem? ... Zloća je tvoja koja te kara, odpad je tvoj, koji te kažnjava. Upamti i vidi, kako je zlo i gorko, što si ostavio Gospodina Boga svojega i ne bojiš se mene — veli Gospodin Bog nad vojskama**« (Jen, 2, 17—19).

OPOMENA IZ FATIME

Gospodin Bog je u svom milosrđu više puta i na razne načine slao opomene i pozive grješnom čovječanstvu, da se opameti i prestane vriedati Ga. To su bile opomene i pozivi Njegove dobrote. Ali čovječanstvo je na to i dalje ostalo gluho i prosliedilo na putu bezzakonja. Onda je nadošla najočitija i najozbiljnija opomena s neba za našu epohu u 20. vieku. Ona je objavljena po bl. Gospi, koja je milostiva posrednica između neba i zemlje, koja je suodkupiteljica roda ljudskoga, pomoćnica kršćana.

U vrieme zadnjeg svjetskog rata (g. 1917.) postao je mali gorski kraj Fatima u Portugalu svjetskom pozornicom, odakle su bile svietu objavljene vanredne poruke s neba u znaku šesterostrukih čudesnih ukazanja bl. Gospe. Kod svih tih ukazanja, osobito kod zadnjeg dne 13. listopada spomenute godine, kojemu je prisustvovalo do sedamdeset tisuća ljudi, bilo je još jednom opomenuto čovječanstvo ultimativnim načinom — kako bi se to mi izrazili — da ako se ono ne popravi i povrati k Bogu, zadesit će ga doskora ratni bič još strašniji od onoga i s užasnijim nevoljama. Ljudi se i opet nisu htjeli osviestiti, dapače je njihova zloća odtada još više porasla. Tad je pravda Božja nastupila, da zasluženo kazni grješni i nepopravljivi rod ljudski. Nadošao je ovaj najavljeni strahoviti rat ... Nadošle su ove tegobe, u kojima se danas nalazimo i koje se dalje sve više umnažaju .. Kad će im biti kraj? To ovisi jedino o nama, o svima nama! Stoga još nije izgubljena svaka nada za konačni spas, ali jedino pod uvje-

tom, da se odmah s naše strane provede ono, što je bl. Gospa zatražil u ime neba!

Kod svih spomenutih šest ukazanja u Fatimi bl. Gospa je svaki put jasno izjavila, da je Njezina Krunica sredstvo spasa. To je naročito naglasila kod zadnjega ukazanja, kad je pred onim golemim množtvom ljudi ponovno potvrdila tko je Ona i što hoće. Njezine rieči glase:

Ja sam Majka Božja presv. Krunice! Dolazim da upozorim ljude, neka promiene život i neka više ne vriedaju griehom našega Gospodina, jer je već i previše vriedan«.

Zatim je, već šesti puta, upravila poziv »**neka mole svaki dan Krunicu** i neka čine pokoru za svoje griehe«. Još je posebno iztakla da se sviet posveti Njezinom bezgrj. Srdcu i neka se svake prve subote u mjesecu obavlja naknadna sv. Pričest.

Majka Božja je dakle zatražila od svieta ono, što ovaj najviše prezire: skrušenu molitvu Krunice, združenu s popravkom. Ali kakva molitva! Ta je od svieta davno zanemarena i odbačena! Sviet ne priznaje nad sobom utjecaj odozgo ni ovisnost o Božanstvu, pa Mu se i ne moli. Čuveni španjolski sociolog i publicista Donoso Kortes točno je karakterizirao u tom smislu sviet: »Vjerujem da svietu više koriste oni, koji mole, nego oni koji samo disputiraju. Ako taj sviet ide iz zla u gore, to je odatle, što se više razpravlja, nego li što se moli. Moje je čvrsto uvjerenje, da ako se jedan sami dan pa i jednu samu uru ne bi sa zemlje uzdizala k nebu molitva, onaj dan i ona ura bili bi zadnji dan i zadnja ura na zemlji.«

GOSPINA KRUNICA — SIDRO SPASA U OLUJI!

Zato je postavljen svietu iz neba po bl. Gospi zahtjev, da se prihvati molitva i to najuzvišenija i najuspješnija molitva — Gospina Krunica, koja je po svome sadržaju Evanđelje u miniaturi i koju je sv. Karlo Boromejski nazvao »**prebožanskom molitvom**«.

Znade se iz poviesti kršćanstva, da je pobožno moljenje Krunice s razmatranjem njenih dubokih, a ipak našem shvaćanju lako pristupačnih otajstava vjere bilo bezbroj puta okrunjeno postignućem pobjede, mira i spasa, koliko u životu Crkve, toliko i pojedinih naroda, odnosno država. Nama je nemoguće sve to ovdje nabrajati, ali spomenut ćemo samo dvie poviestne činjenice.

Čuvena Lepantska bitka dne 7. listopada 1571., kojom je nekrst htio zadati smrtni udarac kršćanstvu, bila je izvojštena od kršćanske vojske sjajnom pobjedom nad golemom silom strašnog neprijatelja. Čijom snagom? Kojim sredstvima? Doista ne samim ubojitim oružjem preslabe kršćanske vojske, već jednim drugim uspješnijim, dapače nefaljenim oružjem: molitvom Gospine Krunice, koju je na dan sudbonosne bitke žarko molilo cielo kšćanstvo, a u prvom redu molitvene armade članstva kruničarskih bratovština po cielom svietu. Tako je kršćanstvo, a s njim i čitavo ljudsko družtvo onda bilo spašeno po Krunici. U zahvalni spomen ovoga epohalnog događaja uvela je Crkva blagdan Kraljice od Pobjede, Majke Božje

presv. Krunice ,koji se svake godine slavi 7. listopada, odnosno na svečan način prve nedjelje listopadske.

Ova uspješnost Gospine Krunice odskače i u sliedećem događaju. Komu je nepoznat slavni vođa tirolskog naroda, Andrija Hoffer?

Taj odlični i znameniti muž bio je veliki štovatelj molitve Gospine Krunice. U ratovima za obranu i očuvanje svoje domovine on je znao na bojištu često puta izvaditi Krunicu iz vojničkog džepa i pobožno je moliti, jer se više ufao u Boga, nego u snagu svoga oružja. U njegov primjer su se ugledavali i njegovi dični vojnici, koje se moglo vidjeti, kako stupajući na težkim bojnim marševima u jednoj ruci drže pušku, a u drugoj Krunicu. Kad su Tirolci g. 1803., na čelu sa svojim velikim vođom izvojevali pobjedu nad neprijateljem svoje domovine, onda im je O.Tshiederer rekao između ostaloga u svom govoru: »Nisu toliko vaše puške i topovske kugle svladale neprijatelja, već posve druge kugle: zrna vaših Krunica«.

POBUDNI PRIMJERI IZ HRVATSKE PROŠLOSTI.

One, koji se srame Krunice i koji drže, da ova molitva može vrieditи samo tobože za neugledne i obične slojeve ljudi, a ne za odlične, proslavljene i umne ljude, postiđuju baš obratne činjenice uobće u svietu, a posebno i u našoj zemlji. Navodimo ovdje samo dva primjera iz naše prošlosti za spomen i pouku današnjem naraštaju.

Koliko je naš slavni hrvatski velikan, znameniti sigetski junak Nikola Zrinski, držao do važnosti Krunice, može se zaključiti po tomu, što je on favorizirao i stalnim godišnjim dohodcima pomagao jednu od najdrevnijih kruničarskih bratovština u Hrvatskoj; onu u slavnom Grobnik-gradu kraj Sušaka, koja se u svojoj častnoj vjekovnoj prošlosti odlikovala naročitim promicanjem ove uzvišene molitve produbljivanjem njezina uzvišenog sadržaja u životu. Tragovi toga djelovanja ostali su i do danas neizbrisivi u onom našem primorskom kraju, gdje je molitva i pobožnost Gospine Krunice držana u velikoj cieni.

Drugi slavni hrvatski velikan, ban Jelačić, kojega se spomenik ponosno koči u središtu našega glavnoga grada Zagreba, bio je također štovatelj Gospine Krunice. Zabilježeno je iz te naše nedaleke prošlosti, kako su posjetnici zagrebačke katedrale i Markove crkve dosta puta gledali ovoga odličnog našeg dostojanstvenika, kako on ondje u tišini drži Krunicu u ruci i pobožno je moli.

Ovakvi i mnogi drugi slični dični primjeri najočitije obaraju sve smiešne predrasude, da molitva, pobožnost, uobće vjerski praktički život ne može tobože biti u skladu s veličinom uma, odnosno s ugledom časti ili odlična položaja.

Na žalost ima ih danas množtvo u našoj sredini onakvih, koji stoje u najvećoj oprečnosti s našom dičnom prošlošću, prodahnutom i izgrađenom na duhovnim vrjednotama vjere, ćudorednosti, poštenja i značaja. Naročito se naš hrvatski narod oduviek odlikovao svojom odanošću i pobožnošju prema bl. Gospi i Njezinoj Krunici. Ova značajka odskače na svakoj stranici naše poviesti, pa se znade,

da je Hrvatska bila smatrana i nazivana **Regnum Marianum — Marijino kraljevstvo.**

U znaku velike pobožnosti prema bl. Gospi kretao se u svih trinaest stoljeća našega narodnog obstanka i razvoja sav hrvatski posebnički i javni život. Zato i jest u cijavoj našoj poviesti slovanje bl. Djevice, Kraljice presv. Krunice, čuvalo i sačuvalo naš hrvatski katolički narod od nevjere i krivovjerstva, a potom i od propasti. Jer sve one tudinske najezde; sve one često ponavljane protukatoličke i narodno opasne pokrete, koji su se s iztoka, sjevera i zapada htjeli uvlačiti u našu zemlju i raztočiti je, uviek je dosad odbijala od naših granica Ona, koja je od naših predaka bila ćašćena i nazivana **»Advocata Croatiae« i »Fidelissima Mater — Zaštitnica Hrvatske«, »Najvjernija Majka«**, a to je bl. Gospa.

Ona je prema nama do danas ostala ista kao i prije ukazivanjem svoje pomoći i zaštite, samo su se, u zadnje vrieme mnogi u našem narodu od Nje okrenuli, a tim i od Boga i od domovine svoje. Da: i od domovine svoje! Jer ko ne štuje Boga i Mariju, taj ne ljubi ni domovinu svoju, taj je upropastitelj i sebe i obitelji svoje i roda svoga. Budući da je žalibože danas golem broj ovakvih nesretnika, ova nas činjenica mora veoma zabrinuti i potaknuti na ozbiljno razmišljanje, da ne bi ova današnja svakakva bezzakonja, toliko umnožena u našoj zemlji, prouzrokovala našu propast. Od toga nas može spasiti jedino povratak Bogu po Mariji, po Njezinoj Krunici, kao što smo u gornjim redcima ovog članka to razabrali. Zato upravismo svome narodu ovo nekoliko rieči.

Na okup, dakle, svi koji ste ljubitelji doma i roda svoga hrvatskoga! Na okup pod slavni i pobjedama ovjenčani stieg Gospine Krunice! Na okup u redove Gospinih kruničarskih vitezova za spas sadašnjosti i budućnosti Hrvatske!

Odazovimo se glasu našega duhovnog Nadpastira, preuzv. zagrebačkog Nadbiskupa dra Alojzija Stepinca, koji nas je nedavno (u mjesecu listopadu prošle godine) pozvao u redove Marijinih kruničara, u organizaciju t. zv. »Žive Krunice«. U svaki red s 15 vojnika t. j. 15 molitelja Kruničnih otajstava i — pobjeda će biti osigurana! Hrvatska će onda biti spašena!

† *JORDAN VICULIN O. P.*

Rimokatolička liturgija kao baština koju smo naslijedili od djedova

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/05/rimokatolicka-liturgija-kao-bastina.html

Proslava tisućgodišnjice Hrvatskog kraljevstva u Karlovcu 1925. godine - Sv. Misa na Jelačićevom trgu

Godine 1925., kad je cijela Hrvatska slavila tisućgodišnjicu uspostave Hrvatskog Kraljevstva, bl. Ivan Merz je napisao tekst ***"Hrvatske crkve"***, koji je objavljen u kalendaru "Danica" Društva sv. Jeronima.
U tom članku, Merz ističe da je upravo (tradicionalna) liturgija ono što povezuje Hrvate s njihovim davnim precima, kao i s vremenom stare hrvatske države:

> "Zamislite si jedan čas! Kada stupite u jednu rimokatoličku crkvu i vidite upaljene svijeće, okićene oltare i svećenika odjevena u svečano misno ruho, zamislite sebi da ste za tisuću godina stariji i da se upravo toga dana slavi na Tomislavovu dvoru jedna velika svečanost. Lako ćete to učiniti, jer je sveta Misa u doba hrvatskoga kraljevstva bila skoro ista takva, kao što je i mi danas služimo po našim selima i gradovima. Rimokatolička služba Božja spada dakle među onu živu baštinu, koju su naši oci predali narednim naraštajima, i vrlo je malo stvari dandanas, koje bi bile tako živa i lijepa uspomena na dane naših djedova, kao baš sveta Misa.
> Dok su se razni običaji promijenili tokom vjekova, rimokatolička Misa stoji poput čvrste hridine, kojoj podnožje počiva u prvoj hrvatskoj kršćanskoj prošlosti, a vrhunac joj siže u buduće vjekove, među našu unučad i praunučad. Sveta nas Misa povezuje poput čvrste niti s onima, koji počivaju u sjeni naših zvonika i koji će jednom za nama doći. Ona je dakle moćna veza našeg narodnog jedinstva i naše narodne svijesti."

Merzovo opažanje da (tradicionalna) liturgija kakva se služila u njegovo vrijeme, "počiva u prvoj hrvatskoj kršćanskoj prošlosti", prilično je točna.
Da zaista postoji čvrsta veza između liturgije u doba narodnih kraljeva i tradicionalne liturgije kakva se očuvala do danas, može se uvjeriti svatko tko malo prouči sačuvane liturgijske knjige iz vremena starohrvatske države, kao Splitski evanđelistar, Osorski evanđelistar, šibenski "Liber sequentiarum et sacramentorum" (izvorno se koristio u Puli u 11. stoljeću), ili nešto kasniji Splitski sakramentar.

Kako ovih dana proučavam **Časoslov opatice Čike** (nastao oko 1065. god.), jasno vidim poveznice s tradicionalnim Rimskim brevijarom.
Dat ću vam jedan primjer...
Spomenuo sam prošli tjedan da se u Čikinom časoslovu nalazi zavjetni oficij Presvetoga Trojstva.
Uzmimo subotnju večernju iz tog oficija.

Pogledajte dobro antifone, koje su navedene nakon rubrike pisane crvenim slovima "Sabb(ato) antiphona ad vesperum"...

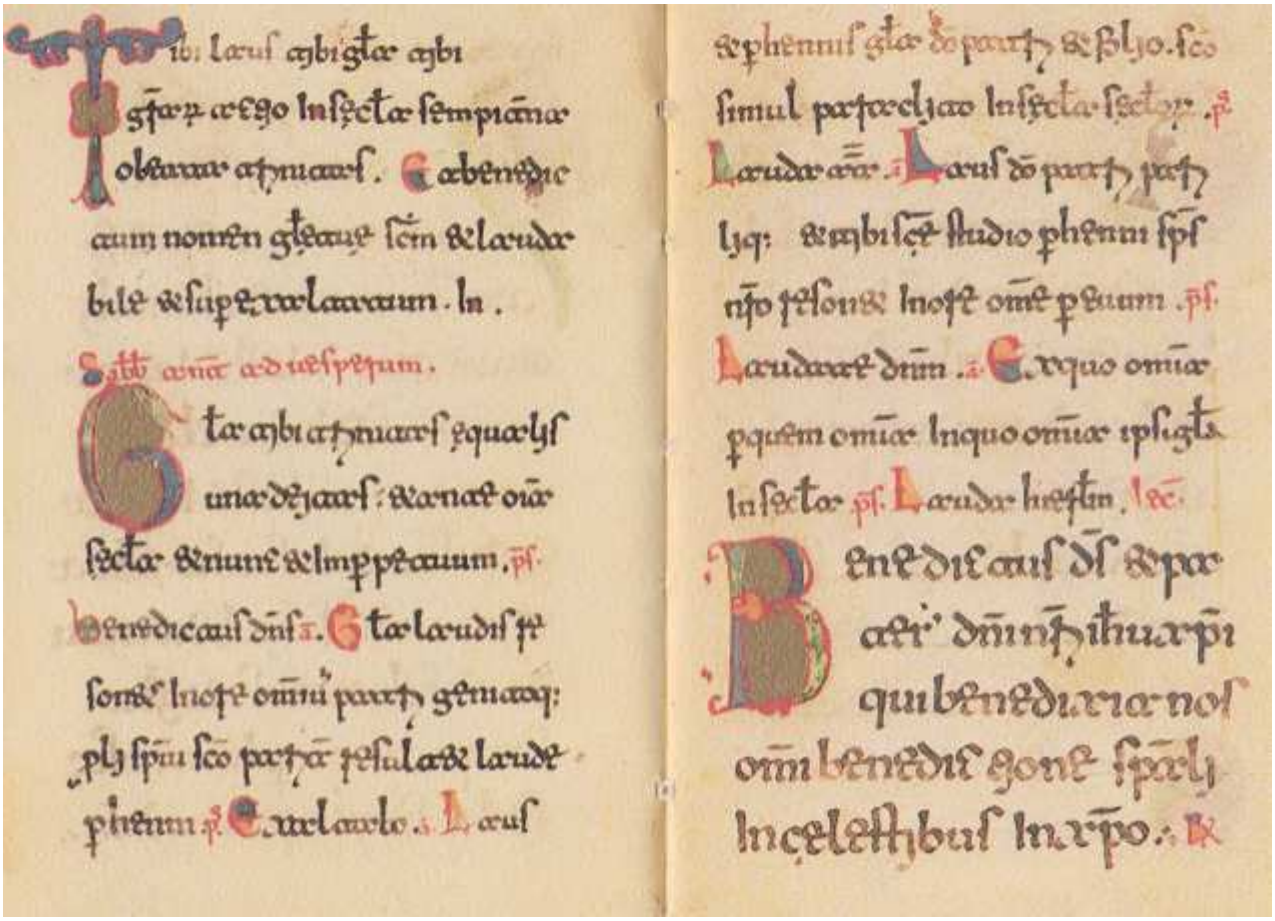

Evo, da olakšam onima koji nisu navikli čitati srednjovjekovne rukopise...

Antifona za psalam 143. glasi:

> "Gloria tibi Trinitas aequalis, una Deitas, et ante omnia saecula, et nunc et in perpetuum."

Antifona za psalam 144.

> "Gloria laudis resonet in ore omnium, Patri genitoque Proli, Spiritui Sancto pariter resultet laude perenni."

Antifona za psalam 145.:

> "Laus et perennis gloria Deo Patri et Filio, Sancto simul Paraclito, in saecula saeculorum.

Antifona za psalam 146.:

> "Laus Deo Patri, parilique Proli, et tibi Sancte, studio perenni, Spiritus, nostro resonet ab ore, omne per aevum."

Antifona za psalam 147.:

> "Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia: ipsi gloria in saecula"

Antifona za *Magnificat*:

> "Gratias tibi, Deus, gratias tibi vera et una Trinitas."

A sad pogledajte antifone za prvu večernju blagdana Presvetog Trojstva u jednom tipičnom primjerku tradicionalnog Rimskog brevijara iz 20. stoljeća.
Uočite da su sve antifone iste!

A onda kad pogledamo nedjeljnu večernju oficija Presvetoga Trojstva u Čikinom časoslovu, naiđemo kod *Magnificata* opet na istu antifonu kao u Rimskom brevijaru na blagdan Presvetoga Trojstva:

> "Te Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum Sanctum Paraclitum, sanctam et individuam Trinitatem, toto corde et ore confitemur, laudamus atque benedicimus: tibi gloria in saecula."

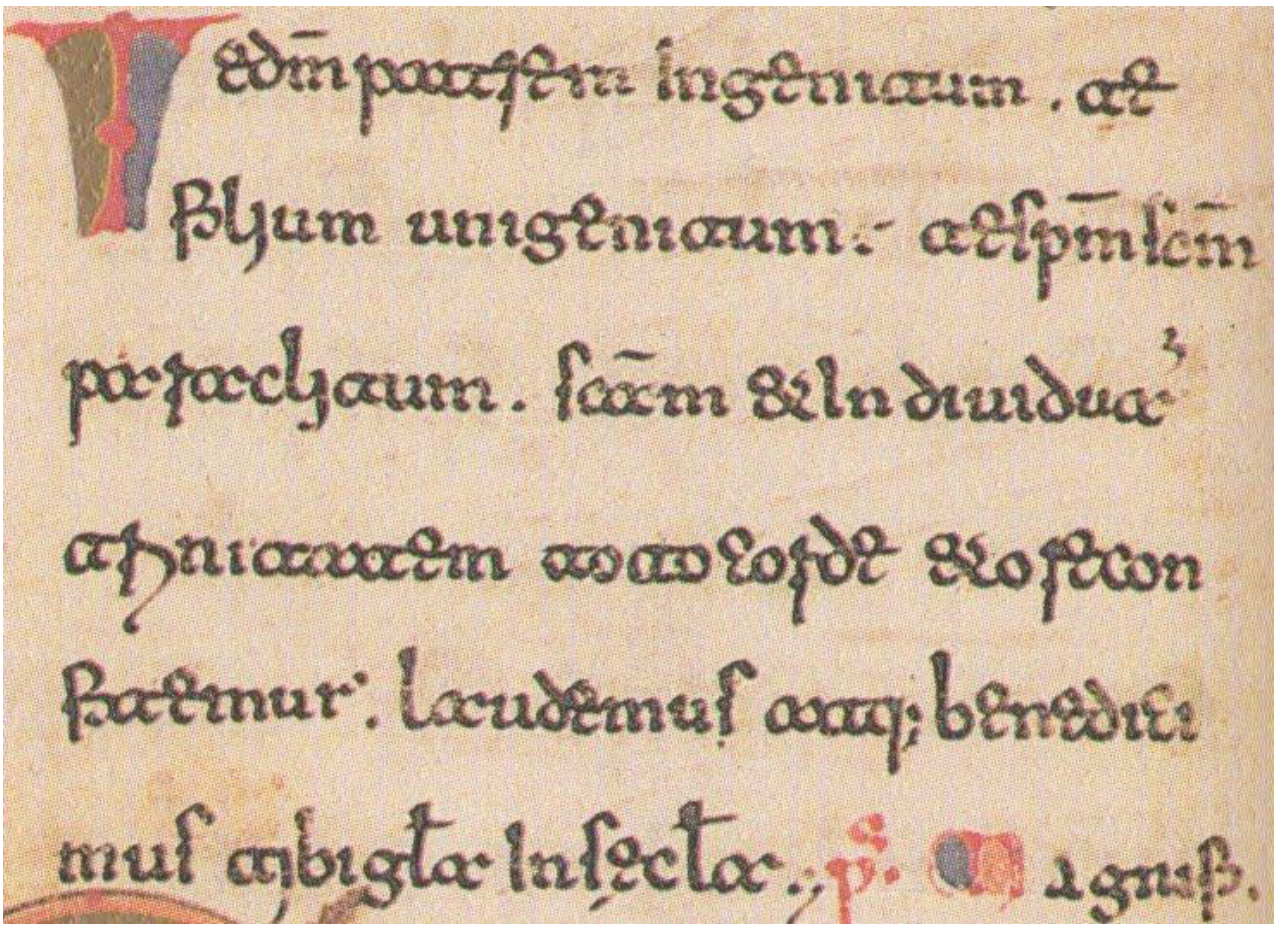

Inače, ta je molitva uzeta iz razmatranja sv. Augustina (Meditationes, cap. 9.).

Ovo sve što sam naveo, samo je jedan primjer stoljetnog kontinuiteta u tradicionalnoj liturgiji. Tek toliko da potvrdimo točnost tvrdnji bl. Ivana Merza, navedenih na početku.

Trebamo istaknuti da je kontinuitet tradicionalne liturgije puno širi od pojedinih istih molitava. On se prvenstveno očituje (da se tako izrazim) u istom stavu, istom načinu razmišljanja, zbog čega čak i one mjestimične razlike u liturgijskim knjigama kroz stoljeća - ne mogu izbrisati suštinski isti "lex orandi".
Jer, čak i ako se poneke molitve razlikuju u nekim riječima ili izrazima, svejedno se njima moli na isti način, po istom principu i za iste ciljeve.

To je zato što su sve te molitve nadahnute istim izvorima: Svetim pismom (u njenom starom latinskom obliku) i djelima svetih otaca.
Spomenuo sam gore razmatranja (meditationes) sv. Augustina. Kad ih čitate, u njima lako prepoznajete isti način izražavanja kakav nalazite u tradicionalnoj liturgiji.
Želim iskoristiti ovu priliku, da potaknem sve one koji znaju latinski da čitaju Augustinove: **Meditationes** i **Soliloquia**.
Ako ste ih već pročitali, pročitajte ih još jednom. I još jednom! I još jednom!
Upravo su to oni čisti izvori na kojima su se nadahnjivali toliki sveci kroz povijest. Zato ne trebamo pitati kako su pojedine molitve iz tih djela došle u liturgiju.

Kako obnoviti disciplinu u franjevačkom redu?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/kako-obnoviti-disciplinu-u-franjevackom.html

Oltar Majke Božje Škapulirske u bočnoj kapeli franjevačke crkve u Jastrebarskom

Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda osnovana je 1900. godine, obuhvativši hrvatske samostane koji su se dotada nalazili u tri različite provincije: Hrvatsko-kranjskoj sv. Križa, podunavskoj sv. Ivana Kapistrana i Provinciji sv. Ladislava sa središtem u Zagrebu.

Najstarija od ovih je bila Hrvatsko-kranjska provincija sv. Križa, koja je nastala u 16. stoljeću, najprije sa sjedištem na Trsatu, a zatim u Ljubljani. Članovi provincije su po narodnosti većinom bili Hrvati i Slovenci.
U Hrvatskoj je provincija obuhvaćala važnije samostane u Samoboru, Jastrebarskom, Trsatu, Klanjcu, Karlovcu...

Na interentu su već dugo dostupni službeni statuti te provincije iz 1871. godine, pod nazivom: **Statuta provinciae sanctae Crucis Croatiae-Carniolae**.

Statuta

Provinciae S. Crucis

CROATIAE - CARNIOLIAE

ORDINIS FRATRUM MINORUM

S. P. FRANCISCI

REFORMATORUM.

UNANIMI CONSENSU

TOTIUS

Venerabilis Definitorii

denuo revisa et ab omnibus

CONVENTUUM GUARDIANIS

pro lege fundamentali totius Provinciae

acceptata.

Goritiae 1871.

Typis Seitz. — Sumtibus nomin. Prov.

Čitajući te statute, odmah shvatite što danas nedostaje franjevačkom redu, ali i drugim crkvenim redovima, jer je ukinuto ili nestalo u reformama redovničkih pravila nakon Drugoga vatikanskog koncila.

Trebalo bi vratiti mnogo toga što je bilo propisano u tim statutima, jer je neophodno za održavanje discipline u redu. Na kraju krajeva, sve su to stvari koje je propisao sam sv. Franjo. Statuti na neki način samo pojašnjavaju i stavljaju u praksu ono što je odredio sv. Franjo u Reguli.

Tako, na primjer, kažu odredbe o postu (Statuta, cap. III., § 3.):

> "Cum in Ecclesia Christi jejunia animabus corporibusque sanandis salubriter instituta sint, seraphicus noster fundator s. Franciscus Ecclesiae spiritum secutus varia instituti sui professoribus praescripsit jejuniorum tempora, videlicet a festo omnium sanctorum usque ad Nativitatem Domini, et quadragesimam ante Resurrectionem Dominicam omnibus christianis catholicis communem, atque singulas ferias sextas totius anni. Nam magna vis jejunio ad placandum Deum et impetranda ab eo beneficia inest; propterea canit Ecclesia: *'Deus, qui corporali jejunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia'.*
> *Utamur ergo parcius*
> *Verbis, cibis et potibus*
> *Somno, jocis et arctius*
> *Perstemus in custodia.*
> Praedicta igitur jejunia in sacra, quam profitemur Regula praescripta omnes patres et fratres quantum fragilitas eorum admittit, axacti et hilari animo observent, memores moniti Christi: *'Cum jejunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes'* (Matth. 6, 16).
> Volumus item, ut jejunia, quae in oppidis aut civitatibus, in quibus conventus nostri existunt, ex voto, vel consuetudine, aut ex alia quacunque ratione vigerent, a nostris etiam religiosis ibidem commorantibus observentur. Qui statutis jejuniorum diebus absque necessitate et legitima causa jejunium violasse inventus fuerit, superioris arbitrio graviter puniatur."
>
> ("Kako su u Crkvi Kristovoj postovi korisno uvedeni za ozdravljenje duša i tijela, naš je serafski utemeljitelj sv. Franjo, slijedeći duh Crkve, propisao razna vremena posta za one koji slijede njegovu uredbu, i to: od blagdana Svih svetih sve do Porođenja Gospodnjega, i četrdesetnicu prije Uskrsnuća Gospodnjega - koji su [postovi] zajednički svim kršćanima katolicima, i svakog petka cijele godine. Naime, velika je moć posta da umilostivi Boga i izmoli od njega milosti; zbog toga pjeva Crkva: *'Bože, koji tjelesnim postom suzbijaš opačine, uzdižeš dušu, dijeliš kreposti i nagrade'.*
> *'Utamur ergo parcius*
> *Verbis, cibis et potibus*
> *Somno, jocis et arctius*
> *Perstemus in custodia.'*
> [iz korizmenog himna u Rimskom brevijaru]
> Neka stoga svi oci i braća spomenute postove, koji su propisani u svetom Pravilu koje ispovijedamo, obdržavaju koliko im dopušta njihova slabost, točno i vesele volje, sjećajući se opomene Kristove: *'Kad postite, ne budite žalosni kao licemjeri'* (Mt 6, 16).
> Želimo, nadalje, da se postovi, koji se obdržavaju iz zavjeta ili običaja ili nekog drugog razloga u mjestima ili gradovima u kojima se nalaze naši konventi, obdržavaju i od naših redovnika koji ondje borave. Tko u određenim posnim danima bude zatečen da je kršio post bez nužde ili zakonitog razloga, neka se po odluci nadređenoga teže kazni.")

Uz česte postove, ovdje je i drugo temeljno sredstvo duhovnog života: molitva.
Pravila određuju da redovnici svaki dan izmole u koru cijeli dnevni oficij - dakle, svih osam časova tradicionalnog časoslova.

Statuti daju veliku važnost da se revno obavlja ta obveza (Statuta, c. III., §1., 14-15.):

> "In choro nulla appareat difformitas in vocibus, sed omnes eatenus sese accommodent in elevando et deprimendo tono juxta directionem alicujus periti. In gestibus corporis pariter se conforment; unde omnes simul ad eandem partem se vertant, simul stent, simul sedeant, simul genuflectant, simulque capita inclinent ad *Gloria Patri*, et alios quosdam jam notos versiculos. Ad *Verbum caro factum est* in recitatione Salutationis Angelicae terram osculentur. *Te ergo quaesumus* et *Sacrosanctae* junctis manibus, clerici ad terram prostrati et sacerdotes profunde inclinati dicant. Intrantes chorum tempore orationis meminerint se intrare locum, in quo actu divina Majestas fideles suos servos, ipsam orantes, auscultat, adeoque ita modeste, lente et silentiose incedant, ut vix percipiantur ingressi."
>
> ("U koru neka se ne pojavljuje nikakav nesklad u glasovima, nego neka se svi tako usklađuju u podizanju ili spuštanju tona prema upravljanju nekoga iskusnoga. Neka se isto tako usklade u gestama tijela; stoga neka se svi istodobno okrenu u istu stranu, istodobno ustaju, istodobno sjedaju, istodobno pokleknu, istodobno naklone glavu na *Slava Ocu*, i ostale neke već poznate stihove. Neka na *'Verbum caro factum est'* u recitaciji Anđeoskog pozdrava, poljube zemlju. Neka govore *'Te ergo quaesumus'* i *'Sacrosanctae*' sklopljenih ruku, klerici prostrti na zemlju, a svećenici duboko naklonjeni.
> Kad ulaze u kor, neka se sjete da ulaze u mjesto u kojem Božansko Veličanstvo sluša svoje vjerne sluge kako mu se mole, stoga neka tako čedno, mirno i tiho ulaze, da se jedva poznaje da su ušli.")

Smatram da je osobito važno što se naglašavala obilna pomoć za duše u čistilištu, naročito za pokojnu braću redovnike i članove njihovih obitelji.
Propisani su točno određeni dani kad su svećenici morali za njih služiti *Requiem*, a ostali klerici - tj. đakoni i poddakoni - moliti Službu za mrtve (Officium defunctorum - Oficij za pokojne), dok su braća laici, ako ne znaju latinski, morali za te duše izmoliti sto puta *Oče naš*, *Zdravo Marijo* i *Pokoj vječni.*
Tako su svi u samostanu, prema svojim najboljim mogućnostima, pomagali dušama u čistilištu.

Poslušajmo što kažu Statuti (cap. III., § 2., 1-2.):

> "Praecipimus superioribus localibus, ut perpetuis temporibus die commemorationem omnium fidelium defunctorum immediate sequenti pro animabus omnium Provinciae fratrum defunctorum eadem peragi curent, sicut in ipsa die praecedenti omnium fidelium defunctorum; sacerdotes pro eis celebrent, clerici officium defunctorum orent, et laici centum Pater noster et Ave dicant, cum totidem Requiem aeternam etc.
> Mandamus insuper ut singulis mensibus die proxime non impedita Officium defunctorum in choro recitetur, et Missa de Requiem solemniter decantetur, vel ubi id fieri nequit, legatur pro universis nostrae Provinciae fratribus, superioribus generalibus, parentibus, propinquis, benefactoribusque nostris vita functis, praeter illa quinque officia ex Constitutionibus generalibus dici solita; videlicet tria generalia, primum post Dominicam Septuagesimae, secundum circa festum s. Mariae Magdalenae, et tertium ante festum s. Michaelis Archangeli, dein ante Adventum pro defunctis parentibus omnium fratrum nostrorum, et tandem post festum omnium sanctorum trium ordinum sancti patris nostri Francisci fiat officium generalissimum cum solemni Requiem pro defunctis fratribus et sororibus trium ordinum, nec non pro ipsorum et ipsarum parentibus, benefactoribus, ac pro omnibus qui in ecclesiis et caemeteriis Ordinis in pace quiescunt..."
>
> ("Naređujemo mjesnim poglavarima da se zauvijek na dan koji slijedi Spomendan svih vjernih mrtvih, brinu da se obavi za duše sve preminule braće Provincije sve ono kao i prethodnog dana na Spomendan svih vjernih mrtvih; neka svećenici za njih celebriraju, neka klerici mole Oficij za pokojne, a laici neka izmole sto puta *Oče naš* i *Zdravo Marijo*, sa isto toliko *Pokoj vječni* itd. Određujemo nadalje da se svakoga mjeseca na najbliži dan koji nije zapriječen, recitira u koru Oficij za pokojne, i neka se svečano pjeva Misa de Requiem, ili da se tamo gdje se to ne može obaviti, čita [sv. Misa] za svu preminulu braću Provincije, više poglavare, [njihove] roditelje i bližnje, te dobročinitelje, osim onih pet službi koje se običavaju govoriti prema Generalnim konstitucijama; to jest, prvu nakon nedjelje sedamdesetnice, drugu oko blagdana sv. Marije Magdalene, i treću prije blagdana sv. Mihovila Arkanđela, potom prije došašća za preminule roditelje sve naše braće, i napokon poslije blagdana svih svetih triju redova svetoga oca našega Franje, neka bude najopćenitija služba uz svečani Requiem za preminulu braću i sestre triju redova, također i za njihove roditelje, dobročinitelje, i za sve koji u crkvama i grobljima Reda počivaju u miru...")

Potom slijedi posebna napomena o pomoći koju se treba pružiti dušama braće koja preminu (Statuta, cap. III., §2., 3.):

> "Pro fratribus nostris in hac provincia ex hac vita migrantibus in singulis conventibus dicantur vigiliae et Missa cantetur; sacerdotum quilibet unam Missam... Fratres clerici Officium defunctorum integrum et laici centum Pater et Ave cum totidem Requiem aeternam persolvant."
>
> ("Za našu braću koja preminu u ovoj provinciji, neka se u svim konventima govore vigilije [matutin Oficija za pokojne] i neka se pjeva Misa; svaki svećenik po jednu Misu... Braća klerici neka izmole cijeli Oficij za pokojne, i laici sto puta *Oče naš* i *Zdravo Marijo* sa isto toliko *Pokoj vječni*.")

Iste ili vrlo slične odredbe možete naći i u municipalnim statutima provincije sv. Ivana Kapistrana iz 1829., koje je prema još starijim izvorima objelodanio fra Grgur Čevapović: **Statuta municipalia provinciae sancti Joannis a Capistrano**.

Ovo bi trebali čitati oni kojima je doista stalo do obnove redovničkog života u Hrvatskoj. Primjeri odredaba koje sam gore naveo, pokazuju samo neke od stvari koje pod hitno treba vratiti u hrvatske samostane. Ima toga još puno... A najbolje bi bilo da se jednostavno sve vrati na pravila prije Drugoga vatikanskog koncila.

Pa, valjda vam je jasno da ne može biti istinskog, autentičnog, redovničkog života uz pokoncilski **liberalizam i minimalizam**, a koji neki još uvijek zovu "obnovom"!? Ne možemo nazvati "obnovom" ukidanje postova i molitava, skraćivanje časoslova i slično. To nije bila obnova, nego rušenje! Uništavanje! Laicizacija i posvjetovnječenje.

Prava obnova, kakvu su u kritičnim trenucima u prošlosti promicali sveci-obnovitelji redova, uvijek se očitovalau u povratku na izvornu strogoću redova... Na post, molitvu, samozataju, pokoru - a ne na njihovu ukidanju!

No, realno gledajući današnju situaciju, možemo lako zaključiti što bi se dogodilo nekom redovniku koji bi recimo želio obnoviti staru disciplinu redovničkih zajednica. Vjerojatno bi mu se dogodilo isto ono što se dogodilo franjevcima Bezgrješne u Italiji.

Franjevci Bezgrješne su nastojali ostvariti izvornu strogoću franjevačkog reda, uz povratak tradicionalnoj misi i tradicionalnom časoslovu. No, jedna skupina redovnika (manjina) kojima se to nije svidjelo, žalila se i pokrenula onu kontroverzu koja je završila sa izvanrednom upravom, zatvaranjem i izolacijom poglavara, zatvaranjem sjemeništa i ostalim nemilim stvarima koje smo mogli pratiti još od 2013. godine.

Hipotetski govoreći, kad bi u nekoj redovničkoj zajednici u Hrvatskoj netko pokušao obnoviti tradicionalnu disciplinu, vjerojatno bi se dogodilo isto to. Pobunili bi se modernisti (kojima odgovara lijenost, slaba disciplina i opća razvodnjenost) i nastojali u korijenu onemogućiti bilo kakvu obnovu reda. A u tome bi im svesrdno pomogli modernisti iz vrha hijerarhije, kao što je to bio slučaj i kod franjevaca Bezgrješne.

Važnost blagdana Presvetoga Srca Isusova

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/vaznost-blagdana-presvetoga-srca-isusova.html

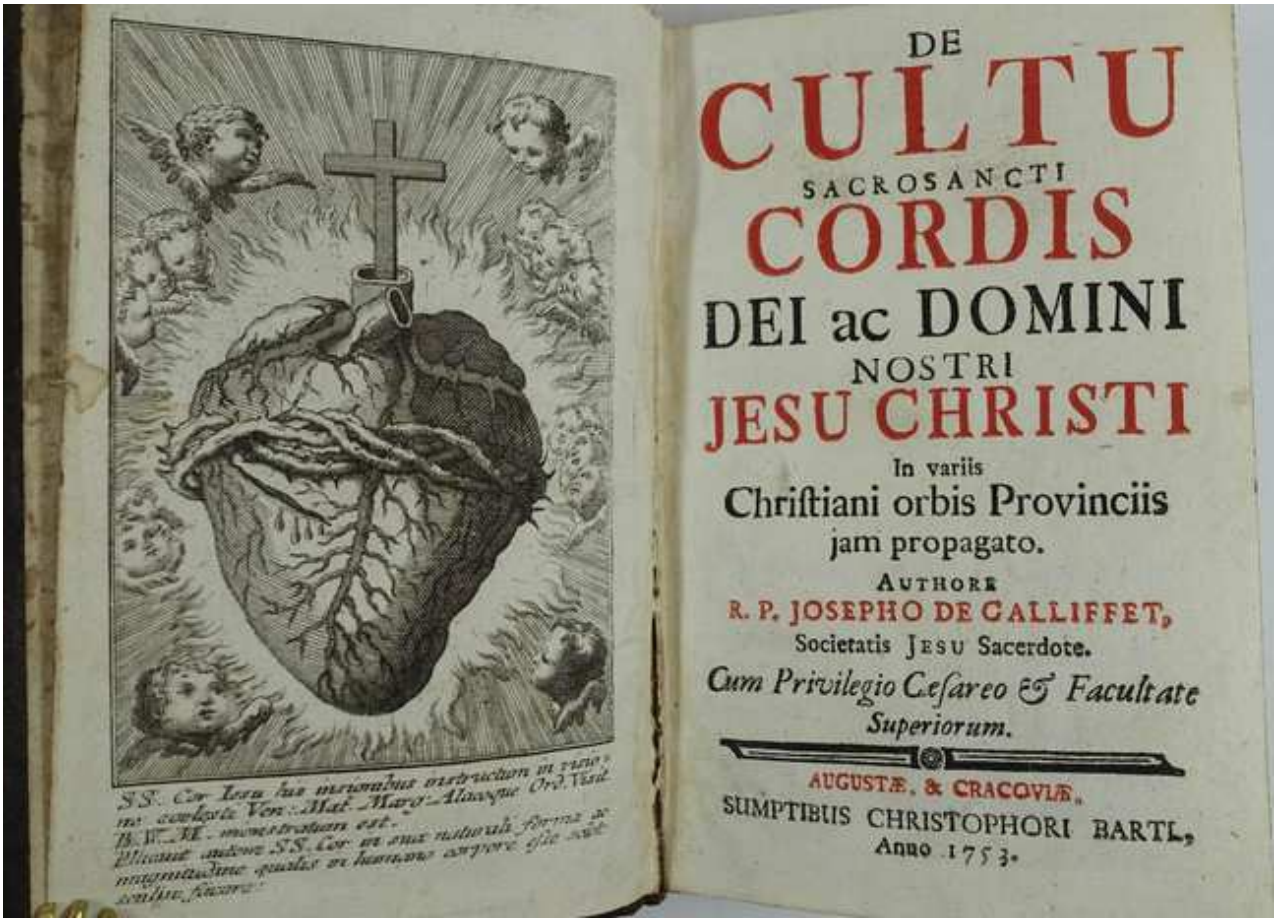
DE
CULTU
SACROSANCTI
CORDIS
DEI ac DOMINI
NOSTRI
JESU CHRISTI
In variis
Chriſtiani orbis Provinciis
jam propagato.
AUTHORE
R. P. JOSEPHO DE GALLIFFET,
Societatis JESU Sacerdote.
Cum Privilegio Cesareo & Facultate
Superiorum.
AUGUSTÆ, & CRACOVIÆ,
SUMPTIBUS CHRISTOPHORI BARTL,
Anno 1753.

Francuski isusovac Josip de Gallifet (1663.-1749.) bio je jedan od ranih promicatelja štovanja Presvetoga Srca Isusova. Kao učenik sv. Klaudija de la Colombièrea, ispovjednika sv. Margarete Marije Alacoque, vrlo rano se upoznao s ovom pobožnošću.

Gallifet je 1726. objavio knjigu "De cultu sacrosancti Cordis Dei ac Domini nostri Jesu Christi" ("O štovanju presvetoga Srca Boga i Gospodina našega Isusa Krista").
Možete je vidjeti ovdje: **De cultu sacrosancti Cordis Dei ac Domini nostri Jesu Christi**.

Knjiga je posvećena papi Benediktu XIII., kome je zapravo i bila upućena s ciljem da ga uvjeri u potrebu uspostave blagdana Presvetoga Srca Isusova.
Prvi dio knjige iznosi povijest štovanja Presvetoga Srca Isusova u Katoličkoj Crkvi, a na kraju donosi neke molitve Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu.

Drugi dio knjige govori o životu i viđenjima sv. Margarete Marije Alacoque. Sadrži prijevod njezinih spisa na latinski: autobiografije (koju je napisala po nalogu svog duhovnika) i nekih njezinih pisama.

Tu autobiografiju bi svakako trebali pročitati svi oni koji se žele dublje upoznati sa svrhom štovanja Presvetoga Srca Isusova.
Evo, da izdvojim ovdje samo ono ključno viđenje kojim je najavljeno ustanovljenje posebnog blagdana Presvetog Srca Isusova:

> "Quum aliquando essem coram sanctissimo Sacramento die octava ipsius festi, accepi a Deo meo profusas ipsius amoris gratias, mihique suboriri sensi desiderium ipsius beneficiis aliqua ex parte respondendi, eique amorem pro amore reddendi et dixit mihi: 'Non potes majorem mihi amorem testari, quam id faciendo quod jam toties a te petii.'
> Tunc divinum Cor suum mihi manifestans: 'En', inquit, 'Cor illud quod homines ita dilexit ut nihil praetermiserit ad suum ipsis amorem significandum, se etiam exhaurire et consumere non dubitans et in gratiarum actiones a plerisque nihil accipio aliud, quam ingrati animi signa, aliis irreverenter et sacrilege, aliis frigide et contemtim erga hoc amoris Sacramentum se gerentibus. Verum quod me gravius tangit illud est, quod mihi consecrata corda sic se gerunt. Quamobrem id a te peto, ut feria sexta proxime sequens octavam sanctissimi Sacramenti peculiari festo dicata sit in honorem sacratissimi Cordis mei; qui dies celebrabitur potissimum sacra Eucharistia suscipienda et luendis solemni satisfactione injuriis, quae ipsi sacratissimo Cordi illatae sunt, quamdiu in sacris aris sanctissimum Sacramentum publice adorationi palam propositum fuit. Ego vero tibi polliceor, Cor meum dilatatum iri ad effundendos abunde divini sui amoris influxus, in eos qui hunc ipsi honorem exhibebunt et ab aliis exhibendum procurabunt.'
> Et ad haec cum respondissem me nescire qua ratione possem exequi quod ex me, a tam longo jam tempore, requirebat, dixit mihi ut super ea re alloquerer servum suum patrem de la Colombiere, quem mihi ad hoc consilium exequendum miserat."
>
> ("Kad sam jednom bila pred presvetim Sakramentom na osmi dan od njegova blagdana, primila sam od moga Boga obilne milosti njegove ljubavi, i osjetila da se u meni javlja želja da barem u jednom dijelu odgovorim, i da mu uzvratim ljubavlju za ljubav, a on mi je rekao: 'Ne možeš mi očitovati veću ljubav, nego tako da učiniš ono što sam već toliko puta od tebe zatražio.'
> Tada otkrivajući mi svoje božansko Srce: 'Evo', rekao je, 'onoga Srca koje je ljude toliko ljubilo da ništa nije propustilo kako bi im pokazalo svoju ljubav, ne oklijevajući se iscrpiti i trpjeti, a kao zahvalu od mnogih [ljudi] ne primam ništa drugo osim znakova nezahvalnosti, dok se prema ovom Sakramentu jedni odnose nedostojno i svetogrdno, a drugi hladno i s prezirom. No, ono što me još više boli je to što se tako ponašaju i srca koja su mi posvećena. Zbog toga od tebe tražim da petak koji najbliže slijedi osminu presvetoga Sakramenta bude posvećen posebnim blagdanom u čast moga presvetog Srca; koji dan neka se naročito slavi primanjem svete Euharistije i okajavanjem svečanom zadovoljštinom za uvrede koje se nanose samome presvetom Srcu, dok je na svetim žrtvenicima izložen presveti Sakrament javnom klanjanju. A ja ti obećavam da će moje Srce izliti obilne milosti svoje božanske ljubavi na one koji mu budu iskazivali ovu čast i pobrinuli se da mu je i drugi iskazuju.'
> A kad sam na to odgovorila da ne znam na koji bi način mogla izvršiti ono što od mene traži već toliko dugo vremena, rekao mi je da o tome porazgovaram s njegovim slugom, ocem de la Colombière, koga mi šalje za savjetovanje o toj odluci.")

Smatram da je važno spomenuti kako Gallifet tumači ovo viđenje, u prvom dijelu knjige (str. 134.):

> "In primis, maxima ratio habenda est eorum, quae Jesus ipse in supra memorata revelatione expresse praescripsit. Itaque singulis annis, ut in similibus officiis usuvenit, dies una cultui Cordis Jesu dedicanda est; festumque sacratissimi Cordis maxima qua fieri potest, solemnitate ac pietate celebrandum. Porro diem hanc Dominus ipse definivit, nempe feriam sextam octavae Corporis Christi proximam. Illa igitur dies tota in colendo Cordis Jesu consumenda est. Quod ut recte fiat, necesse est apprime cognoscere, seduloque perpendere, quae sit hujus festi ratio? Quod Christi in illo instituendo consilium? Quis finis? Quis scopus? Qua intentione celebrandum sit? Quo affectu? Quibus animi sensibus?"
>
> ("Prije svega, najviše treba voditi računa o onome što je sam Isus izričito odredio u gore spomenutoj objavi. Stoga treba svake godine, kao što je uobičajeno u sličnim službama, posvetiti jedan dan štovanju Srca Isusova; i blagdan Presvetoga Srca proslaviti s najvećom mogućom svečanošću i pobožnošću. Nadalje, ovaj je dan odredio sam Gospodin, to jest, petak najbliži osmini Tijelova. Cijeli taj dan treba provesti u štovanju Srca Isusova. A da bi se to pravilno učinilo, osobito je nužno spoznati i pomnjivo procijeniti, koja je svrha ovog blagdana? Koja je Kristova namjera u njegovom ustanovljenju? Koji cilj? Koji smjer? S kojom nakanom treba slaviti? Kojom voljom? Kojim osjećajima u duši?")

Odgovore na ta pitanja Gallifet daje u nastavku:

> "Accedendum ad poenitentiae sacramentum, in quo, hac quidem die decet et expedit confiteri summo animi dolore, quicquid contra Jesum in Eucharistia residentem per totam vitam peccatum est, irreverentiis, sacrilegiis, negligentia, tepore etc. Tum Christi Corpus sumendum: quod eo ferventius hac die praestari convenit, quod haec sacra communio ad alienarum defectus compensandos ordinari debet. Post caelestes epulas, adhibenda violati honoris expiatio ad sacrosanctum Cor Jesu directa, quemadmodum Dominus expressis verbis postulavit. Haec autem expiatio aliud nihil est, quam affectus animi ex intimis enascens praecordiis, quo quis amore simul pudore et dolore tactus ob injurias amantissimo Redemptori ab ingratis hominibus illatas; hunc suum amorem, pudorem ac dolorem Jesu pedibus abjectus testatur, conaturque profundissima animi summissione ac reverentia, offensas ab aliis atque a semetipso irrogatas, abolere et quoad fieri potest, compensare."
>
> ("Treba pristupiti sakramentu pokore, u kojemu baš na taj dan dolikuje i priliči ispovijediti se sa najvećom boli u duši za sve sagriješeno protiv Isusa prisutnog u Euharistiji, tijekom cijeloga života: nedostojnostima, svetogrđima, nemarom, mlakošću itd. A onda primiti Tijelo Kristovo: što toga dana dolikuje učiniti sa to većim žarom, što se ova sveta pričest treba prikazati kao naknada za nedostatke drugih. Nakon nebeske gozbe, treba dati zadovoljštinu presvetom Srcu Isusovu za povrijeđenu čast, kao što je to Gospodin izričito tražio. A ova zadovoljština nije ništa drugo, nego težnja koja izlazi iz najvećih dubina duše, kojom netko - dirnut ljubavlju, a istodobno i sramom i boli zbog uvreda koje nezahvalni ljudi nanose preljubljenom Otkupitelju - svjedočeći tu svoju ljubav, sram i bol, pavši ničice pred Isusovim nogama, nastoji s najdubljom podložnošću duše i dostojanstvom ispraviti i uvrede koje je sam nanio i one koje su drugi nanijeli, i - koliko je moguće - za njih naknaditi.")

Nadalje, kaže da bi bilo dobro na taj blagdan obići i više crkava, pa i pet puta ako možemo: da naknadimo za sve uvrede koje ljudi nemarom i mlakošću nanose u tim crkvama:

> "Eo vero habitu, ea modestia, ea reverentia templa frequentanda, ut appareat animum esse, irreverentias ibidem admitti solitas abolere. Quinquies, quoad fieri poterit, hac die Jesus visitandus est:
> I. Eo fine, ut ei gratias habeamus ob immensum beneficium nobis in tanti Sacramenti institutione praestitum.
> II. Ut Jesu itidem gratias referamus, quod toties sacro ejus corpore in sacra mensa pasti fuerimus: atque etiam pro caeteris omnibus gratiis in hoc Sacramento acceptis.
> III. Ut violati honoris expiationem Cordi divinissimo pro omnibus injuriis ac sacrilegiis, quibus ab haereticis aut infidelibus affectum est, adhibeamus.
> IV. Ut pro innumeris etiam ac gravissimis fidelium offensis faciamus satis.
> V. Denique ut Jesum tot in desertis locis residentem, ubi tam male habet, tam raro visitatur, tam ex omni parte negligitur, ea loca animo lustrando, suprema adoratione et amore debito prosequamur."
>
> ("S onakvim držanjem, onom skromnošću, onim dostojanstvom treba obilaziti hramove, da je očito kako je namjera ispraviti nedostojnosti koje se uobičajeno događaju na tim mjestima. Pet puta, ako je moguće, treba toga dana posjetiti Isusa:
> I. sa ciljem da mu zahvalimo za neizmjernu povlasticu koju nam je dao ustanovljenjem tolikog Sakramenta;
> II. da Isusu isto tako zahvalimo što smo se toliko puta nahranili njegovim svetim Tijelom pri svetom stolu, i također za sve druge milosti primljene u tom Sakramentu;
> III. da pružimo okajanje za povrijeđenu čast božanskom Srcu, za sve uvrede i svetogrđa koje mu nanose heretici ili nevjernici;
> IV. da također damo zadovoljštinu za nebrojene i preteške uvrede koje nanose i vjernici;
> V. da napokon pratimo Isusa koji boravi na tolikim pustim mjestima - gdje se prema njemu tako loše odnose, gdje ga tako rijetko posjećuju, tako na svaki način zanemaruju - pohodeći ta mjesta dušom, s najvećim klanjanjem i dužnom ljubavlju.")

Važno je reći da su pape u 19. i 20. stoljeću promicali štovanje Presvetoga Srca Isusova upravo u gore navedenom smislu.
To se lako vidi pogledom u liturgiju. U tradicionalnom Rimskom brevijaru se na blagdan Presvetoga Srca Isusova čitaju u II. nokturnu dijelovi enciklike pape Pija XI. koja baš o tome govori.
Tako u 5. čitanju piše:

> "Verum, ad cultum sacratissimi Cordis Jesu plene perfecteque constituendum, eumdemque per totum orbem propagandum, Deus ipse sibi instrumentum elegit humilimam ex ordine Visitationis virginem, sanctam Margaretam Mariam Alacoque, cui a prima quidem aetate jam in Eucharistiae Sacramentum amore flagrati, Christus Dominus saepenumero apparens, divini Cordis sui divitias et optata significare dignatus est. Quarum apparitionum celeberrima illa est, qua ei ante Eucharistiam oranti Jesus conspiciendum se dedit, sacratissimum Cor ostendit et conquestus quod, pro immensa sua caritate, nihil nisi ingratorum hominum contumelias reciperet, ipsi praecepit ut novum festum, feria sexta post Octavam Corporis Christi, instituendum curaret, quo Cor suum honore debito coleretur atque injuriae sibi in Sacramento amoris a peccatoribus illatae dignis expiarentur obsequiis."
>
> ("Doista, za potpunu i savršenu uspostavu štovanja Presvetoga Srca Isusova i njegovo širenje po cijelome svijetu, sam je Bog sebi izabrao kao sredstvo poniznu djevicu iz Reda pohođenja, svetu Margaretu Mariju Alacoque, kojoj se od najranije mladosti, kad je već gorjela ljubavlju prema sakramentu euharistije, često ukazivao Krist Gospodin, i udostojao se naznačiti bogatstva i želje svoga božanskoga Srca. Od ovih je ukazanja najslavnije ono, u kojem joj se prikazao Isus dok je molila pred Euharistijom, pokazao presveto Srce i požalio se da za svoju neizmjernu ljubav, nije dobio ništa osim uvreda nezahvalnih ljudi, te joj zapovijedio da se pobrine za uspostavu novog blagdana, u petak nakon osmine Tijelova, u kojem će se dužnom čašću štovati njegovo Srce i dostojnim službama okajavati uvrede koje mu grešnici nanose u Sakramentu ljubavi.")

Iz svega navedenog jasno je što je istinska svrha blagdana Presvetoga Srca Isusova.
U štovanju Presvetoga Srca Isusova mogu nam pomoći i razne stare knjižice i molitvenici koji su tome posvećeni, posebno one koje su pisali isusovci.
Znamo da su se isusovci još od vremena sv. Klaudija de la Colombièrea i ovdje spomenutog autora Josipa de Gallifeta, pa sve do sredine 20. stoljeća, osobito iskazali širenjem štovanja Presvetoga Srca Isusova.

Među dobrim knjižicama spomenuo bih jednu koju ste vjerojatno svi vidjeli:
"F. Alcaniz - Osobna posveta Srcu Isusovu". Ovo je izdanje iz 1969. god.

OSOBNA POSVETA SRCU ISUSOVU

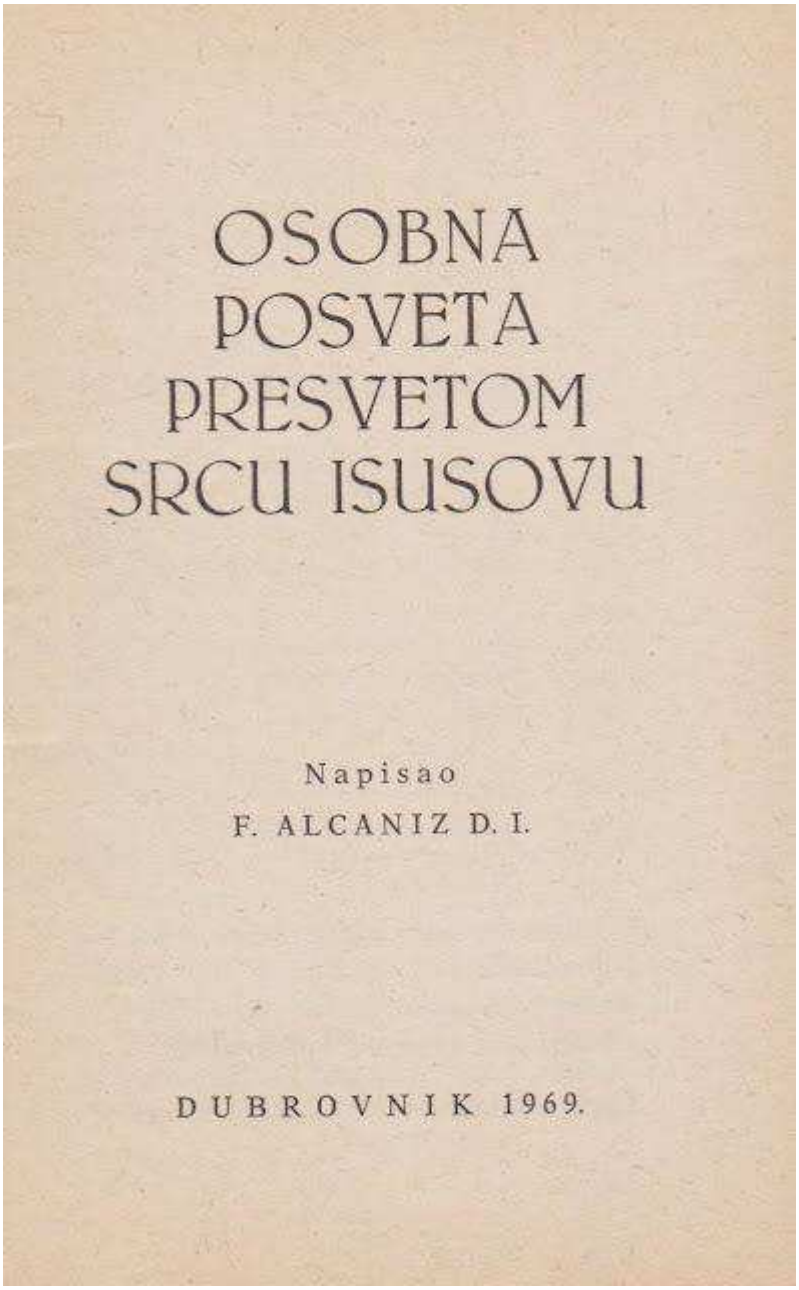

Izdvojio bih jednu pouku iz ove knjižice, koja pokazuje koliko se svakodnevno čovjeku pruži prilika da malim žrtvama dade zadovoljštinu za svoje grijehe.
Ovo treba zapamtiti...

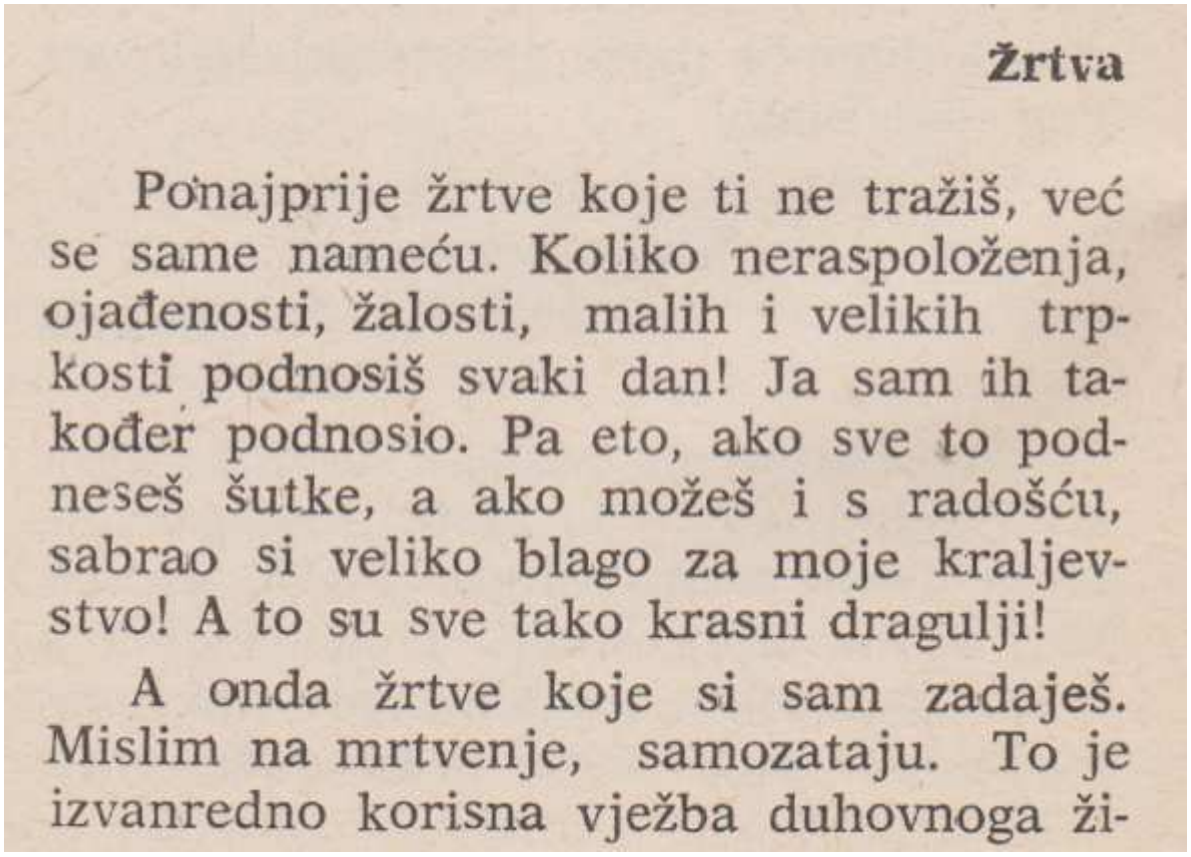

Žrtva

Ponajprije žrtve koje ti ne tražiš, već se same nameću. Koliko neraspoloženja, ojađenosti, žalosti, malih i velikih trpkosti podnosiš svaki dan! Ja sam ih također podnosio. Pa eto, ako sve to podneseš šutke, a ako možeš i s radošću, sabrao si veliko blago za moje kraljevstvo! A to su sve tako krasni dragulji!

A onda žrtve koje si sam zadaješ. Mislim na mrtvenje, samozataju. To je izvanredno korisna vježba duhovnoga života. Prolaziš ulicom i osjetiš želju da pogledaš ovu ili onu novost. Ne gledaj je! Dođe ti želja, da okusiš kakav slatkiš. Ne uzmi ga ! O tebi se govori nešto što nije istina, ali ne će imati osobitih posljedica. Pusti ih neka govore! Ne brani se! A tako i u drugim slučajevima, prikazujući sve to da ja zavladam dušama. A ako smogneš još više velikodušnosti, doći ćeš i do drugih većih pokora.

Vidiš kako je široko polje apostolata! A taj način apostolata postizava sigurno svoj cilj!

Moram i ovaj put preporučiti molitvenik ***Srce Isusovo - spasenje naše*** (izdanje 1946.), koji je posebno posvećen širenju ove pobožnosti. Sadrži puno dobrih molitava, a također na str. 106.-156. donosi obrazac mise za blagdan Presvetoga Srca Isusova, zajedno s cijelim redom mise (usporedno latinski i hrvatski).

Isusova i na prve petke u mjesecu. Dijelovi Mise, koji su ovdje doneseni latinski i hrvatski, jesu nepromjenljivi u svakoj Misi, a dijelovi doneseni samo hrvatski mijenjaju se prema blagdanima.

℣ Zvijezda ✱ označuje stanku kod zajedničkog moljenja. Znak ℣ označuje tumačenje pojedinih kretnja svećenika. Kod latinskih riječi označen je naglasak

Misa u čast Presv. Srcu Isusovu

℣ Ova se Misa služi na blagdan presv. Srca Isusova i na prve petke. S označuje (u izmjeničnim molitvama) svećenika, P poslužnika, koji zamjenjuje puk (vjernike); ✱ označuje stanku kod zajedničkog moljenja, † znamenje sv. križa, a ✚ križanje nad stvarima i osobama.

PRIPRAVA

Pristupne molitve

℣ Došavši svećenik pred oltar, pokloni se, stavi kalež na sredinu oltara, otvori misnu knjigu, siđe pred stepenice oltara, ponovno se pokloni i moli naizmjence s poslužnikom »Pripravu« za sv. Žrtvu.

S U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

S Pristupit ću k Božjem žrtveniku

S In nómine Patris et † Filii, et Spíritus Sancti. Amen.

S Introíbo ad altáre Dei.

P K Bogu, ✱ koji razveseljuje moju mladost.

S *(Psalam 42*)* Sudi mi, Bože, ✱ i vodi parbu moju protiv bezbožnog naroda: ✱ izbavi me od nepravednih i lukavih ljudi.

P Nisi li ti, Bože, krepost moja? ✱ Zašto me dakle odbacuješ ✱ i zašto idem sjetan, ✱ dok me rastužuje neprijatelj?

S Pošlji svjetlost svoju i svoju istinu. ✱ Neka me izvedu na tvoju svetu goru ✱ i u tvoje šatore.

P I pristupit ću k Božjem žrtveniku, ✱ k Bogu, koji razvese-

P Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

S *(Psalmus 42*)* Júdica me, Deus et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iníquo, et dolóso érue me.

P Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: quare me repulísti, et quare tristis incédo, dum affligit me inimicus.

S Emitte lucem tuam, et veritátem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernácula tua.

P Et introíbo ad altáre Dei: ad Deum qui laetíficat juventú-

* Psalam (sve do: Pomoć je naša . . .) izostavlja se u Misi za pokojne te od Gluhe nedjelje do Velike Subote.

Jedino što tražim je da Njega vidim kako kraljuje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/jedino-sto-trazim-je-da-njega-vidim.html

Nakon što je sv. Margareta Marija Alacoque primila objave od Gospodina da proširi štovanje njegovog Presvetog Srca, ona je nastojala ostvariti tu zadaću kako je najbolje znala i mogla. Pri tome se susrela s nebrojenim teškoćama. Bila je silno žalosna kad su joj zabranili širenje javnog štovanja slike Presvetoga Srca Isusova.

No, u tim ju je trenucima utješio sam Gospodin, i to riječima koje bi i nama danas mogle biti velika utjeha: "Ne boj se. Ja ću kraljevati, bez obzira na sve što protiv toga pokušavaju moji neprijatelji."

Svetica u svojoj autobiografiji napominje da ona ništa drugo nije ni tražila, nego da vidi Krista Gospodina kako kraljuje (J. de Gallifet, *De cultu sacrosancti Cordis*, 1726., p. II., str. 106.-107.):

> "In afflictione mea non habebam ad quem confugerem, nisi ad ipsummet Dominum, qui dejectum mihi erigebat animum, dicens assidue: *'Ne timeas. Regnabo, quicquid contra moliantur inimici mei, iisque omnes qui obstare conabuntur.'* Quae verba me admodum consolata sunt, quandoquidem aliud optabam nihil nisi ut ipsum regnantem viderem."
>
> ("U svojoj patnji nisam imala kome pribjeći, osim samome Gospodinu, koji je uzdigao moj klonuli duh, govoreći postojano: *'Ne boj se. Kraljevat ću, bez obzira na sve što protiv toga pokušavaju moji neprijatelji, i svi oni koji se tome pokušavaju suprotstaviti.'* Te su me riječi veoma utješile, jer ništa drugo i ne tražim, nego da Njega vidim kako kraljuje.")

U tom svjetlu, znakovito je da u časoslovu, u prvoj večernjoj blagdana Presvetoga Srca Isusova, antifona za psalam 109. glasi:

> "Suavi iugo tuo, dominare Domine, in medio inimicorum tuorum"
> ("Slatkim svojim jarmom, vladaj Gospodine, posred svojih neprijatelja.")

U kontekstu psalma 109. koji počinje riječima:

"Reče Gospodin Gospodinu mojemu:
'Sjedi mi zdesna
dok ne podložim neprijatelje tvoje
pod podnožje nogama tvojim.'
Žezlo tvoje moći protegnut će Gospodin sa Siona:
vladaj posred svojih neprijatelja."

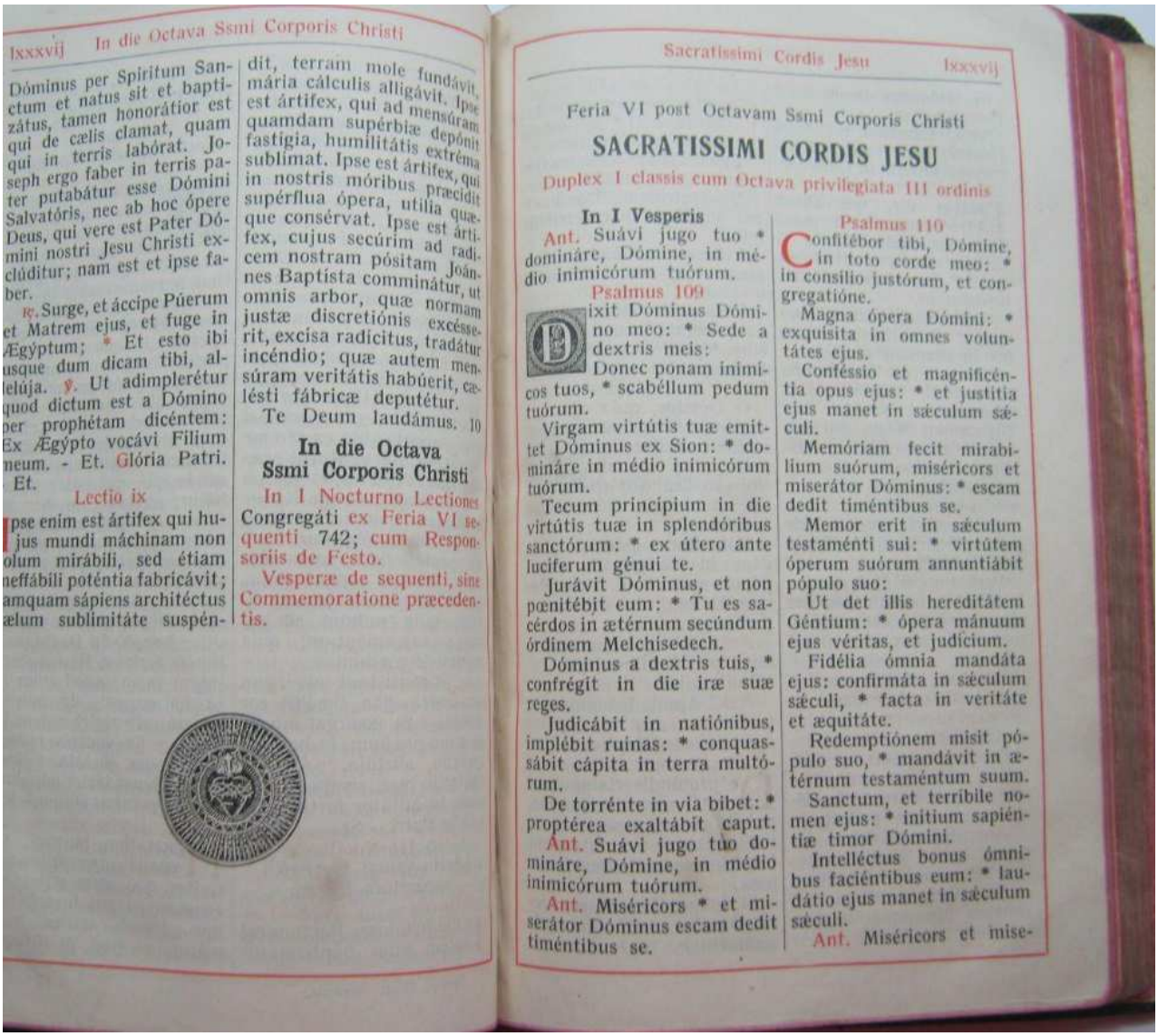

lxxxvij In die Octava Ssmi Corporis Christi

Dóminus per Spíritum Sanctum et natus sit et baptizátus, tamen honorátior est qui de cælis clamat, quam qui in terris labórat. Joseph ergo faber in terris pater putabátur esse Dómini Salvatóris, nec ab hoc ópere Deus, qui vere est Pater Dómini nostri Jesu Christi exclúditur; nam est et ipse faber.

℟. Surge, et áccipe Púerum et Matrem ejus, et fuge in Ægýptum; * Et esto ibi usque dum dicam tibi, alelúja. ℣. Ut adimplerétur quod dictum est a Dómino per prophétam dicéntem: Ex Ægýpto vocávi Filium meum. - Et. Glória Patri. Et.

Lectio ix

Ipse enim est ártifex qui hujus mundi máchinam non solum mirábili, sed étiam ineffábili poténtia fabrícávit; tamquam sápiens architéctus cælum sublimitáte suspéndit, terram mole fundávit, mária cálculis alligávit. Ipse est ártifex, qui ad mensúram quamdam supérbiæ depónit fastígia, humilitátis extréma sublímat. Ipse est ártifex, qui in nostris móribus præcidit supérflua ópera, utília quæque consérvat. Ipse est ártifex, cujus secúrim ad radícem nostram pósitam Joánnes Baptísta comminátur, ut omnis arbor, quæ normam justæ discretiónis excésserit, excísa radícitus, tradátur incéndio; quæ autem mensúram veritátis habúerit, cælésti fábricæ deputétur.

Te Deum laudámus. 10

In die Octava Ssmi Corporis Christi

In I Nocturno Lectiones Congregáti ex Feria VI sequenti 742; cum Responsóriis de Festo.

Vesperæ de sequenti, sine Commemoratione præcedentis.

Sacratissimi Cordis Jesu lxxxvij

Feria VI post Octavam Ssmi Corporis Christi

SACRATISSIMI CORDIS JESU

Duplex I classis cum Octava privilegiata III ordinis

In I Vesperis

Ant. Suávi jugo tuo * domináre, Dómine, in médio inimicórum tuórum.

Psalmus 109

Dixit Dóminus Dómino meo: * Sede a dextris meis:

Donec ponam inimicos tuos, * scabéllum pedum tuórum.

Virgam virtútis tuæ emittet Dóminus ex Sion: * domináre in médio inimicórum tuórum.

Tecum princípium in die virtútis tuæ in splendóribus sanctórum: * ex útero ante lucíferum génui te.

Jurávit Dóminus, et non pœnitébit eum: * Tu es sacérdos in ætérnum secúndum órdinem Melchísedech.

Dóminus a dextris tuis, * confrégit in die iræ suæ reges.

Judicábit in natiónibus, implébit ruínas: * conquassábit cápita in terra multórum.

De torrénte in via bibet: * proptérea exaltábit caput.

Ant. Suávi jugo tuo domináre, Dómine, in médio inimicórum tuórum.

Ant. Misércors * et miserátor Dóminus escam dedit timéntibus se.

Psalmus 110

Confitébor tibi, Dómine, in toto corde meo: * in consílio justórum, et congregatióne.

Magna ópera Dómini: * exquisita in omnes voluntátes ejus.

Conféssio et magnificéntia opus ejus: * et justítia ejus manet in sæculum sæculi.

Memóriam fecit mirabílium suórum, miséricors et miserátor Dóminus: * escam dedit timéntibus se.

Memor erit in sæculum testaménti sui: * virtútem óperum suórum annuntiábit pópulo suo:

Ut det illis hereditátem Géntium: * ópera mánuum ejus véritas, et judícium.

Fidélia ómnia mandáta ejus: confirmáta in sæculum sæculi, * facta in veritáte et æquitáte.

Redemptiónem misit pópulo suo, * mandávit in ætérnum testaméntum suum.

Sanctum, et terríbile nomen ejus: * initium sapiéntiæ timor Dómini.

Intelléctus bonus ómnibus faciéntibus eum: * laudátio ejus manet in sæculum sæculi.

Ant. Misércors et mise-

Aktualno i potrebno

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/aktualno-i-potrebno.html

Ovdje imamo primjerak propovijedi sv. Antuna Padovanskog "O svima svetima", tiskan 1521. godine, koji možete vidjeti ovdje: ***Sermones de omnibus sanctis***.
Činjenica da su propovijedi sv. Antuna tiskane u tolikim izdanjima kroz stoljeća samo govori koliko su bile popularne.

SERMO
nes de Sanctis S. Antonii a Padua
cum Indice duplici.
Venundantur Badio ſub Priuilegio
quo reliqui eiuſdem Sermones, in
Triennium: ex Anno domini 1521

Napomenuo sam već nekoliko puta na ovom blogu da su propovijedi sv. Antuna odličan putokaz kroz crkvenu godinu (prema tradicionalnom obredu), jer redovito prate misne obrasce prema (tradicionalnom) Rimskom misalu.

Zanimljivo je da je u ovdje navedenoj skupini propovijedi, koje inače prate zajedničke obrasce za mise na blagdane svetaca (za apostole, evanđeliste, mučenike, ispovjednike, djevice...), na početak stavljena propovijed sv. Antuna koja govori o obredima Velikog četvrtka, a koja nosi naziv "Sermo de coena Domini".

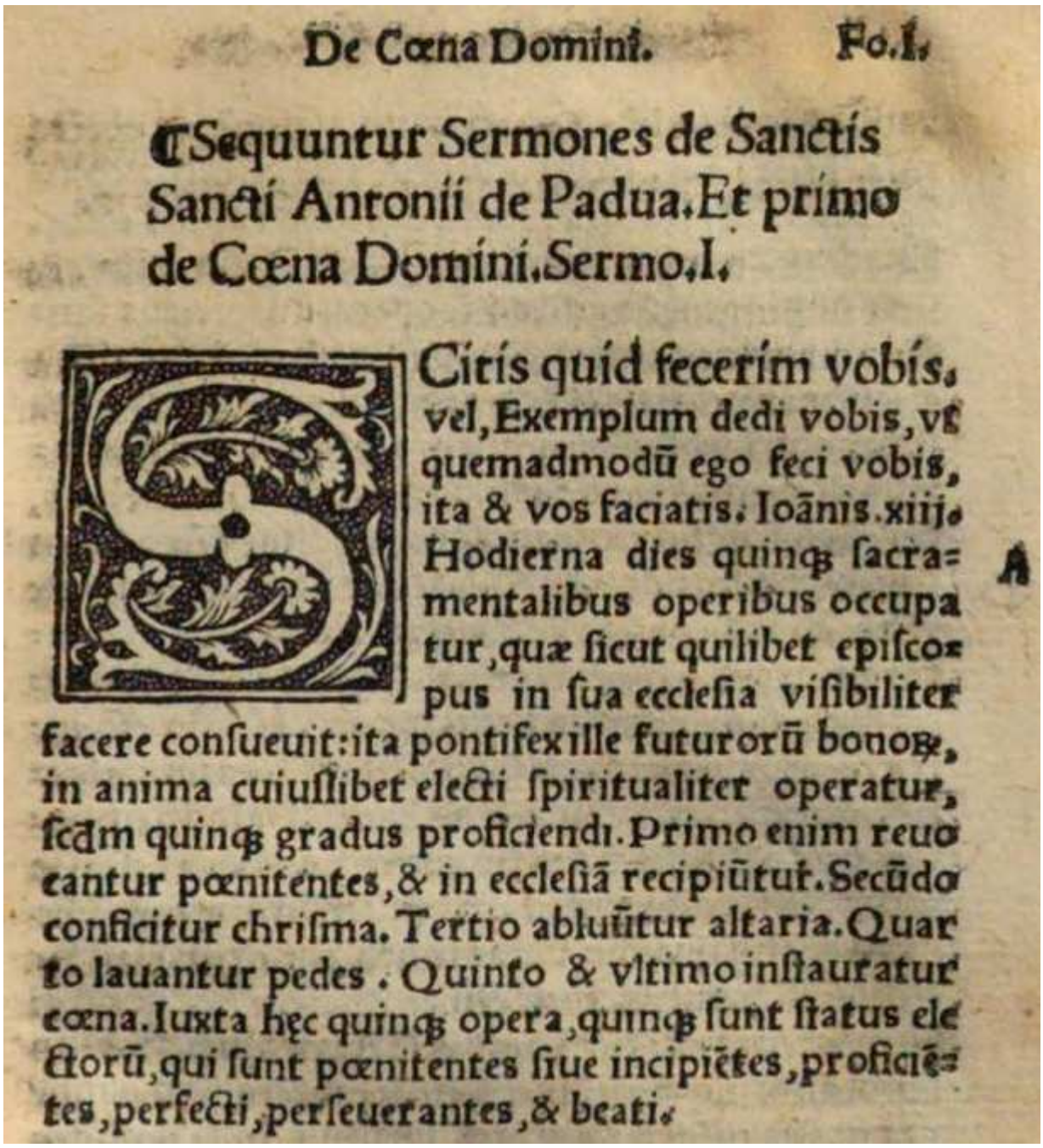

De Cœna Domini. Fo.I.

¶Sequuntur Sermones de Sanctis Sancti Antonii de Padua. Et primo de Cœna Domini. Sermo. I.

SCiris quid fecerim vobis, vel, Exemplum dedi vobis, vt quemadmodū ego feci vobis, ita & vos faciatis. Ioānis. xiij. Hodierna dies quinq; sacramentalibus operibus occupatur, quæ sicut quilibet episcopus in sua ecclesia visibiliter facere consueuit: ita pontifex ille futurorū bonorū, in anima cuiuslibet electi spiritualiter operatur, scām quinq; gradus proficiendi. Primo enim reuocantur pœnitentes, & in ecclesiā recipiūtur. Secūdo conficitur chrisma. Tertio abluūtur altaria. Quarto lauantur pedes. Quinto & vltimo instauratur cœna. Iuxta hęc quinq; opera, quinq; sunt status electorū, qui sunt pœnitentes siue incipiētes, proficiētes, perfecti, perseuerantes, & beati.

U toj propovijedi, među obredima Velikog četvrtka, sv. Antun govori i o obredu rekoncilijacije javnih pokornika. To su bili pokornici koji bi se na početku korizme ispovijedili, pa im je određena pokora koju su obavljali tijekom cijele četrdesetnice. Prvo bi bili simbolički "istjerani" iz crkve na Čistu srijedu (i sam obred pepeljenja je ostatak nekadašne ekspulzije javnih pokornika), a zatim su nakon četrdesetodnevne pokore primani u crkvu na Veliki četvrtak, obredom rekoncilijacije.

Naime, u Crkvi su nekada za javne grijehe određivane javne pokore (kad kažem "nekada", to ne znači da se ovo i danas ne bi moglo raditi - dapače, pogledaj naš Rimski obrednik iz 1929., str. 79.).
Javni grijeh je, na primjer, kad mladić i djevojka nevjenčano žive zajedno na očigled cijele zajednice. Dakle, ako se takve osobe pokaju za svoje grijehe, okane se te opačine, prestanu

sa sramotnim konkubinatom, i svaka zasebno ode svećeniku na ispovijed - svećenik bi im odredio javnu pokoru u određenom vremenskom razdoblju. Javnom pokorom se nastoji ispraviti javna sablazan koja je izazvana javnim grijehom.

Cijeli obred ekspulzije i rekoncilijacije pokornika zadržao se u Rimskom pontifikalu sve do 20. stoljeća. Redovito je tiskan u izdanjima tradicionalnog pontifikala, iako se stoljećima nije koristio.
Obred ekspulzije javnih pokornika na Čistu srijedu, prema tradicionalnom Rimskom pontifikalu, možete vidjeti **ovdje**, a obred rekoncilijacije javnih pokornika na Veliki četvrtak: **ovdje**.

U vrijeme sv. Antuna ti su obredi još bili u praksi, pa tako on propovijeda o obredu rekoncilijacije: povlačeći, po svom običaju, paralele s nekim događajima iz Biblije...

> "Primo ergo ad literam, revocat Ecclesia poenitentes in ecclesiam, qui in principio Quadragesimae eiecti fuerant, qui signari possunt per illud: *'Dimisit Noe mane columbam ex arca. At illa venit ad eum ad vesperam portans ramum olivae, virentibus foliis in ore suo'* (Gen. 8, 10-11). Columba pro cantu gemens, est anima pro peccatis suis gemebunda, quae mane, id est in principio quadragesimae ab arca, id est, ab Ecclesia in qua ut in arca qui erant soli salvi facti sunt, emittitur, sed ad vesperam, id est, in fine quadragesimae, hodie scilicet reversa, in Ecclesiam recipitur, ramum portans olivae, id est gratiarum actionem de obtenta misericordia - *'In fletu venient'* (Ier. 31, 9) - ecce, gemitus columbae, *'et in misericordia reducam eos'* - ecce, ramus olivae. *'Et adducam eos per torrentes aquarum in via recta et non impingent in ea.'* Sic operatur Spiritus Sanctus circa incipientes, qui prius merito ab ecclesia eiecti, per poenitentiam gemebundi redeunt ad Christum, olivam misericordiae in ore ferentes per gratiarum actionem."
>
> ("Prvo dakle doslovno, priziva Crkva pokornike u crkvu, koji su na početku četrdesetnice bili istjerani, a koje bi se moglo označiti onom: *'Pusti Noa ujutro golubicu iz arke. A ona mu se vrati navečer noseći u kljunu maslinovu grančicu sa zelenim listovima'* (Post 8, 10-11). Golubica koja umjesto pjeva ima jecanje, duša je koja treba jecati nad svojim grijesima, koja se ujutro, to jest na početku četrdesetnice, pušta iz arke, to jest, iz Crkve u kojoj su se - kao u arci - spasili samo oni koji u njoj bijahu, ali se vraća navečer, to jest, danas na kraju četrdesetnice, prima se u crkvu noseći maslinovu grančicu, to jest, zahvalu za primljeno milosrđe - *'Doći će u suzama'* (Jer 31, 9) - eto, jecaj golubice, *'i u milosrđu ću ih vratiti'* - eto, maslinova grančica. *'Vodit ću ih kraj potočnih voda,*
> *putem ravnim kojim neće posrnuti.'* Tako djeluje Duh Sveti prema onima koji počinju, koji su prethodno zasluženo istjerani iz crkve, a sad se jecajući vraćaju Kristu, noseći u ustima maslinu milosrđa po zahvali.")

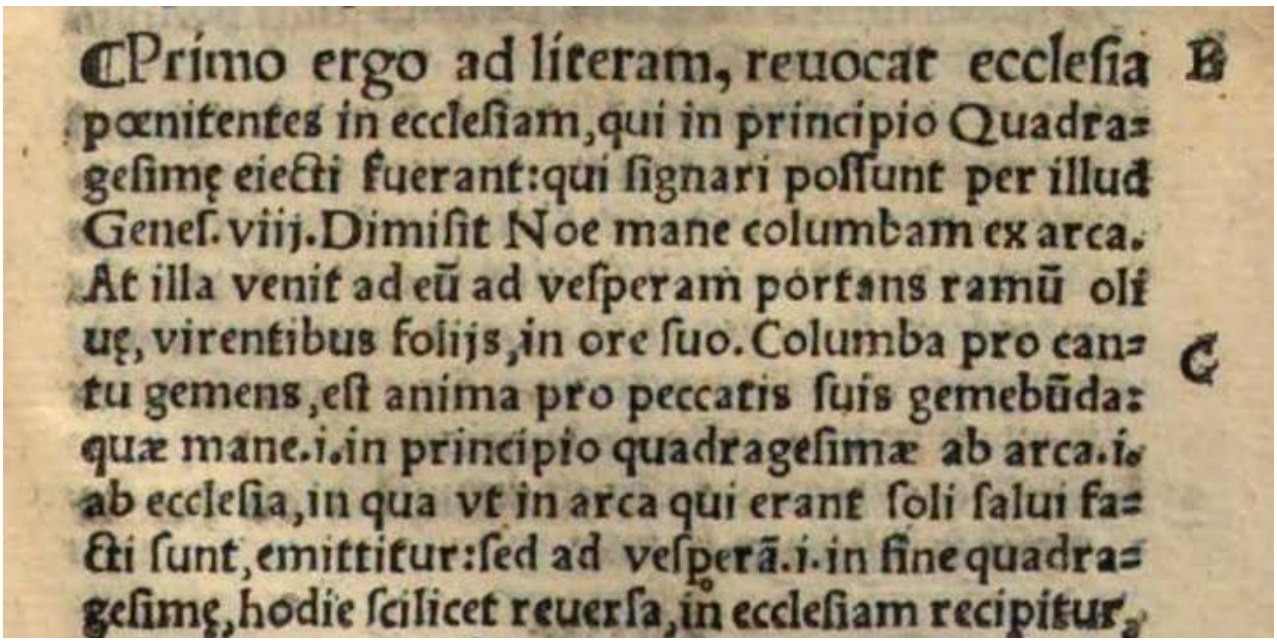
¶Primo ergo ad literam, reuocat ecclesia B
pœnitentes in ecclesiam, qui in principio Quadra=
gesimę eiecti fuerant: qui signari possunt per illud
Genes. viij. Dimisit Noe mane columbam ex arca.
At illa venit ad eũ ad vesperam portans ramũ oli
uę, virentibus folijs, in ore suo. Columba pro can=
tu gemens, est anima pro peccatis suis gemebũda:
quæ mane. i. in principio quadragesimæ ab arca. i.
ab ecclesia, in qua vt in arca qui erant soli salui fa=
cti sunt, emittitur: sed ad vesperã. i. in fine quadra=
gesimę, hodie scilicet reuersa, in ecclesiam recipitur,

Kao što znate, pokora je potrebna za smanjivanje ili skraćivanje vremenitih kazni koje bi čovjek inače morao pretrpjeti na ovom svijetu ili u čistilištu. Pri tome, uvijek trebamo imati na umu da čovjek ne vidi tjelesnim očima koliko mu je još preostalo vremenitih kazni za grijehe. A još k tome, kad svakodnevno griješi, dodaju se nove kazne.

Sv. Antun će u jednoj kasnijoj propovijedi reći:

> "vix potest aliquis in praesenti saeculo per quascunque tribulationes purgari, quin aliquid remaneat in purgatorio diluendum"
>
> ("jedva da bi se itko mogao u sadašnjem svijetu po bilo kojim nedaćama očistiti, a da mu nešto ne bi ostalo što bi morao okajati u čistilištu")

Stoga je velika pogreška kad ljudi nemarno propuštaju moliti za pokojne, koji su recimo puno trpjeli u ovom životu, misleći da su se već očistili svojim patnjama na ovome svijetu, pa da su tako izbjegli čistilište.

Navest ću zato cijeli kontekst gore navedenog upozorenja sv. Antuna.
Kao i obično, povukao je paralelu s jednim događajem iz Biblije: u ovom slučaju s događajem iz zadnjeg poglavlja Knjige postanka, koje opisuje kako su se Josip i braća, noseći tijelo oca Jakova kako bi ga pokopali u zemlji kanaanskoj, zadržali sedam dana na gumnu Atad, gdje su oplakivali mrtvog oca:

> "I dođoše do gumna Atad, koje se nalazi s onu stranu Jordana: gdje su održavajući svečano jadikovanje, velikim i žestokim plačem ispunili sedam dana." (Post 50, 10)

Sv. Antun ovdje uspoređuje Atad sa čistilištem:

> "Sed nota, retardati sunt in area Achad septem diebus, ubi planxerunt planctu vehementi et sic inde profecti sunt. In quo docemur quod vix potest aliquis in praesenti saeculo per quascunque tribulationes purgari, quin aliquid remaneat in purgatorio diluendum. Per aream enim Achad latitudo purgatorii designatur. Unde sicut in area purgatur triticum, ita animae salvandorum. Achad namque planctus Aegypti vel servitus festina interpretatur. Unde statum purgatorii significat, ubi animae amare plangunt quod minus hic fecerunt..."
>
> ("Ali pazi, zadržani su na gumnu Atad sedam dana, gdje su plakali velikim plačem i tako su odatle otišli. Iz čega učimo da bi se jedva itko mogao u sadašnjem svijetu po bilo kojim nedaćama očistiti, a da mu nešto ne bi ostalo što bi morao okajati u čistilištu. Naime, gumno Atad označava širinu čistilišta. Stoga, kako se na gumnu pročišćava žito, tako se pročišćavaju i duše spašenika. Atad se naime prevodi kao 'plač Egipta' ili 'brzo sužanjstvo'. Zato stanje čistilišta označava gdje duše gorko plaču jer su to manjkavo ovdje činili...")

S naše pak strane, dužnost je molitva za duše u čistilištu. Sv. Antun naglašava da je molitva za pokojne: djelo milosrđa (De virginibus, serm. I.):

> "oratio solvit peccatorem a carcere, id est, animam de purgatorio. *'Memor esto mei dum bene tibi fuerit, ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere.'* (Gen. 40, 14)."
>
> ("molitva oslobađa grešnika iz tamnice, to jest, dušu iz čistilišta. *'Sjeti me se kad ti opet bude dobro, da preporučiš faraonu, da me izbavi iz ove tamnice.'* (Post 40, 14)")

I sad se postavlja pitanje: koju molitvu moliti za duše u čistilištu?
Svaka je molitva dobra i korisna, ali tko je u mogućnosti bilo bi dobro da koristi one molitve, riječi i formule koje je Crkva uvijek koristila.
Ovdje počasno mjesto drži **služba za mrtve** (Officium defunctorum - Oficij za pokojne).
To je, ustalom, ono što je i sam sv. Antun molio, kao i ostali sveci (zapadne tradicije).

Nedavno sam čitao da su neka istraživanja dokazala da je Oficij za pokojne vjerojatno stariji od vremena sv. Grgura Velikoga, što se vidi po njegovoj veoma arhaičnoj strukturi. A održao se kroz sva ova stoljeća, iz mnogih razloga, a prvenstveno zato što je jednostavno rečeno: **učinkovit**! Zato što zaista pomaže dušama u čistilištu.

Svijest o tome možete ponekad vidjeti i na samim naslovnicama tiskanih izdanja tog oficija. Evo, na primjer, jedno izdanje **Oficija za pokojne iz 1674. godine**, koje na naslovnici ima sliku duša koje trpe u čistilišnom ognju.
Pokazuje i kako anđeli izvode duše iz čistilišta, što se i događa kad se moli za te duše.

Franjevački novaci su nekada učili Oficij za pokojne napamet, tako da su ga mogli bilo gdje moliti, bez obzira je li im pri ruci brevijar ili knjižica s oficijem.
Zanimljivo je da se to spominje na internetskim stranicama nekih franjevačkih provincija na ovim našim prostorima.
Tako na stranici ***Novicijat franjevačke provincije Bosne Srebrene*** imate povjesni pregled razvoja franjevačkog novicijata, gdje piše:

> "Još je *Speculum disciplinae ad novitios* zahtijevao od onih novaka koji su imali nakanu postati svećenicima da napamet nauče gotovo čitav časoslov (Breviarium). Te sugestije ozakonio je generalni kapitul u Asizu 1340. s odredbom da se nijedan novak, koji bi htio biti svećenik, ne smije pustiti na zavjetovanje, dok napamet ne nauči: sve psalme svagdanjih hora, čitav oficij Blažene Djevice Marije i mrtvački, sedam pokorničkih psalama s litanijama svih svetih, sve psalme, himne, antifone, responzorije, kratka čitanja i molitve iz zajedničkog slavlja svetaca.
> Zadovoljavalo se time da novak zna Časoslov čitati i da razumije rubrike. Oni koji su već zavjetovani, da se ne pripuštaju na sljedeće znanosti, ili, ako su ih svršili, na ređenje, ili, ako su ređeni, na časti, sve dok ovom propisu potpuno ne udovolje. Određeno je, također, da provincijali koji bi ovaj propis prekršili ipso facto gube službu."

Ovo samo govori kolika je važnost tih molitava. Te bi molitve trebale biti jednako važne današnjoj generaciji, kao što su bile i svim prošlim generacijama.
Pa, ljudi moji, ako i sami vidite da su prijašnji naraštaji smatrali te molitve toliko važnima da su ih čak i učili napamet, nije li onda nerazborito da se danas ne koriste te iste molitve? Zašto napustiti formule čija je učinkovitost potvrđena stoljetnom tradicijom???
Želim reći ovo: **te su molitve potrebne i današnjem čovjeku**.
Ne mislite valjda da današnji vjernik može imati neki lakši i brži put, nego vjernik prije 500 godina?

Te su nam molitve jednako potrebne danas, kao što su bile prije 100 godina, i prije 500 godina, i prije tisuću godina. Aktualne i potrebne!

Utjecaj privatnih objava na crkveni život

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/utjecaj-privatnih-objava-na-crkveni.html

Kad sam nedavno govorio o knjizi Josipa de Gallifeta "De cultu sacrosancti Cordis Jesu" (ovdje), u vezi s blagdanom Presvetoga Srca Isusova, nisam spomenuo jednu stvar koja je meni osobno privukla pozornost kad sam prošloga ljeta (iznova) čitao tu knjigu.

Cilj je te knjige (koja je napisana 1726. god.) bio uvjeriti crkvene vlasti o potrebi uvođenja blagdana Presvetoga Srca Isusova. Izgleda da su neki tadašnji protivnici tog blagdana smatrali da ne bi bilo primjereno uvesti blagdan samo na temelju privatnih objava.

De Gallifet im odgovara da je već ionako velik broj svetkovina uveden na temelju privatnih objava, i to još od najstarijih vremena Crkve (npr. spomendan našašća moći sv. Stjepana Prvomučenika, koje su nađene zbog privatnih objava jednome svećeniku). Također naglašava da su brojni crkveni redovi nastali na temelju privatnih objava koje su primili njihovi utemeljitelji.

Vrijedi ovdje navesti točne riječi de Gallifeta:

> "Ante omnia, hoc observare juvabit: quam multa sint in Ecclesia Catholica, religionis officia, aliaque omnis generis pia opera, ad Dei gloriam, sanctorum cultum, animarum bonum, spectantia; quae quum in singulis regnis, provinciis ac pene civitatibus recepta jam ac stabilita sint; non aliam tamen habent originem, quam privatas revelationes: seu summis pontificibus, seu episcopis, seu aliis sanctis viris aut foeminis divinitus injectas. Mitto religiosorum ordinum, tam virorum quam mulierum, institutiones; quae prope omnes Deo aut Virgine Matre revelantibus, initium accepere; uti ex fundatorum vitae actis ac propriis cujusque ordinis annalibus certissime constat. Mitto innumera, quae in monumentis ecclesiasticis passim occurunt, ad fidei propagationem, ad malorum Ecclesiae impendentium liberationem, aut bonorum procurationem conducentia, ab eodem fonte profecta. Haec mitto, ut in rebus quae proposito nostro magis congruunt haereamus. Enimvero quot in Ecclesia celebritates, ac festi dies; quot devotionis officia, ac pietatis exercitia, fidelium usu ubique recepta, initium a privatis revelationibus habuere? Quid memorem festa inventionis Sanctae Crucis, dedicationis Sanctae Mariae ad Nives, ejusdemque Virginis conceptionis, nativitatis ac visitationis festivitates, rosarii ac scapularis solemnitates, apparitionem s. Michaelis Archangeli, inventionis Sancti Stephani, aliaque ejusmodi sexcenta, adeo nota et communia, ut pigeat his enumerandis immorari?"
>
> ("Prije svega, pomoći će ako ovo promotrimo: kako je mnogo vjerskih službi u Katoličkoj Crkvi i drugih pobožnih djela svake vrste koje se tiču slave Božje, štovanja svetaca i dobra duša, koje su već prihvaćene i ustaljene u svim kraljevinama, pokrajinama i gotovo svim gradovima, a nemaju drugog izvora, nego privatne objave: bilo vrhovnim svećenicima, bilo biskupima, bilo da su drugim svetim muževima ili ženama božanski utisnute. Uzmite uspostavu redovničkih družbi kako muških tako ženskih, od kojih su gotovo sve dobile početak od objava Boga ili Djevice Majke, kao što je vrlo očito iz životopisa utemeljitelja redova i njihovih vlastitih anala. Uzmite mnoštvo [objava] koje se nalaze u crkvenim spomenicima, a tiču se širenja vjere, oslobođenja Crkve od zala koja joj prijete, ili dobrih djela koja bi trebalo izvršiti. Ovo navodimo kako bismo bolje objasnili naš prijedlog. Štoviše, koliko je u Crkvi svetkovina i blagdana, koliko devocija i pobožnosti koje su posvuda prihvaćene od vjernika, a imaju početak u privatnim objavama? Da samo spomenem blagdane: našašće svetoga Križa, posvete crkve Svete Marije od snijega, blagdane začeća, rođenja i pohođenja iste Djevice, svetkovine ružarija i škapulara, ukazanje sv. Mihaela Arkanđela, našašća svetoga Stjepana, i drugih šesto sličnih primjera, koji su toliko poznati i zajednički, da bi bilo zamorno zadržati se u njihovu nabrajanju.")

De Gallifet posebno ističe blagdan Tijelova, koji je uveden na temelju privatnih objava sv. Julijane iz Liègea:

> "Verum inter omnes ejusmodi festivitates, quarum initia, privatae cuipiam revelationi referri debent; una est, tota Ecclesia celeberrima, tam ad propositum nostrum accomodata, ut nefas sit, illam hoc loco praeterire. Celebritatem dico Corporis Christi: in cujus institutione, tanta reperitur, cum ea de qua agimus, conformitas, ut mihi utriusque originem, progressum, modum, successus, difficultates, incrementa attente consideranti, nihil omni ex parte similius esse posse, visum fuerit... Igitur ex legitimis historiae ecclesiasticae monimentis, duo circa festivitatis Corporis Christi institutionem, pro certis habentur. Primum: eam ortum sumsisse ex facta privata revelatione. Constat hoc punctum, ex ipsa institutionis bulla Urbani IV. his verbis: *'intelleximus olim dum in minori essemus officio constituti, quod fuerat quibusdam catholicis divinitus revelatum, festum ejusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.'* Fuit autem haec revelatio facta virgini Deo sacrae, nomini Julianae, quae postea in sanctorum numerum relata est: ejusque festus dies in 5. Aprilis incidit. Secundum: hujus festivitatis initia, innumeris magnisque contradictionibus ac difficultatibus patuisse."
>
> ("Zaista, među svim takvim svetkovinama, čije početke treba staviti u neku privatnu objavu, jedna je, u cijeloj Crkvi najslavnija, toliko slična s našim prijedlogom da bi bilo neprimjereno ne spomenuti je na ovom mjestu. Govorim o blagdanu Tijela Kristova: u čijoj se uspostavi vidi takva podudarnost s onim o kojem govorimo [tj. blagdanom Presvetoga Srca Isusova], da mi se čini da ništa ne može biti sličnije kad sam pozorno promotrio njihovo podrijetlo, napredak, uspjeh, teškoće i rast... Dakle, iz legitimnih crkvenih izvora, dvije stvari su sigurne o uspostavi blagdana Tijela Kristova. **Prvo**: njegov je postanak vezan uz privatnu objavu. Ovo je očito iz same bule njegove uspostave od Urbana IV., u ovim riječima: *'shvatili smo nekoć dok smo bili na nižoj službi, da je nekim katolicima bilo božanski objavljeno, da ovakav blagdan treba općenito slaviti u Crkvi'*. Ta je objava učinjena djevici posvećenoj Bogu, imenom Julijana, koja je kasnije proglašena svetom, a njezin je spomendan 5. travnja. **Drugo**: počeci ove svetkovine bili su suočeni s brojnim i velikim suprotstavljanjima i teškoćama.")

Kasnije de Gallifet detaljnije objašnjava sličnosti između ustanove blagdana Tijelova i blagdana Presvetoga Srca Isusova, uz naglasak na tome da im je početak u privatnim objavama svetim redovnicama.

Iz svega ovoga može se dobro vidjeti koliko su privatne objave utjecale na crkveni život. Njihov je utjecaj nezaobilazan u liturgiji i uspostavi brojnih svetkovina, u redovničkom životu, a napose u osobnim pobožnostima običnih vjernika.

No, osim istinitih i autentičnih privatnih objava, bilo je kroz stoljeća (a ima ih i danas) i mnogo lažnih objava, vizija, poruka... Pa se postavlja pitanje: Kako razlikovati autentične objave od lažnih objava i đavolskih prevara?

O tome je pisao jedan od najobrazovanijih papa u povijesti **Benedikt XIV.** u svom važnom djelu ***Doctrina de servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione***.

Papa Benedikt XIV. ističe da se autentičnom može smatrati samo objava čiji se sadržaj u potpunosti slaže s naukom i tradicijama Crkve. A ako privatna objava sadrži bilo što protivno nauku Crkve, treba je odmah odbaciti. Važan je test da li se objava podudara sa stajalištima svetih otaca (str. 280.):

> "Praecipua itaque privatae divinae revelationis tessera est conformitas cum sacris Litteris, cum divinis et apostolicis traditionibus, cum moribus et definitionibus Ecclesiae, non quod statim ac hujusmodi conformitas eluceat, revelatio habenda sit ut divina; sed quod si revelatio illis adversetur, statim sit rejicienda, juxta monita Apostoli ad Galatenses 1, 6-9; 2. ad Thessalonicenses 2, 1-3; et ad Haebreos 13, 9.
> Idem dicendum est de revelationibus continentibus aliquid unanimi sanctorum patrum aut theologorum sententiae contrarium, quae quidem patrum sententia in explicanda Sacra Scriptura et theologorum consensus in rebus fidei et morum, quanti sit, eruitur ex conciliis Tridentino et Viennensi."
>
> ("Prvenstveno je stoga znamenje božanskog podrijetla privatne objave: podudarnost sa svetim Pismima, sa božanskim i apostolskim tradicijama, s običajima i definicijama Crkve - ne zato što bi odmah čim se takva podudarnost pojavi, trebalo držati objavu božanskom, nego ako im je protivna, treba je odmah odbaciti, prema upozorenjima Apostola Galaćanima 1, 6-9; 2. Solunjanima 2, 1-3; i Hebrejima 13, 9.
> Isto treba reći o objavama koje sadrže bilo što protivno jednoglasnom stajalištu otaca ili teologa, jer se važnost stajališta otaca u tumačenju Svetoga pisma i jednoglasnost teologa u stvarima koje se tiču vjere i običaja, izvodi iz zaključaka koncila u Tridentu i Vienni.")

Dakle, privatnu objavu treba temeljito teološki analizirati. Sve što se u njoj kaže: riječ po riječ, rečenicu po rečenicu - i pažljivo (rekao bih: skrupulozno) provjeriti je li sve u skladu s naukom Crkve: Svetim pismom, Tradicijom, spisima svetih otaca, definicijama općih koncila itd.

Dobar primjer takve temeljite analize možete vidjeti u klasičnom rimskom izdanju privatnih objava sv. Brigite, koje je tiskano 1606. godine uz odobrenje i povlasticu samoga pape Pavla V.: ***Revelationes sanctae Brigittae***.

Pogledajte samo jednu stranicu... Vidjet ćete da iza svakog poglavlja dolaze bilješke (notae) u kojima se analizira to poglavlje: nerijetko i grafijski (usporedba raznih rukopisa Brigitinih objava) i teološki (usporedba s djelima svetih otaca, crkvenih naučitelja i drugih istaknutih teologa).

CHRISTVS REPREHENDIT Prælatos ſuperbientes ex prelatione dicens, quod exhibeant ſe ſubditis humiles, & virtuoſos in vita, & moribus, & vtiles in iuſtitia, & equitate, & menſurando ſe in ſeipſis ne ſupra ſe eleuentur, addiſcant agnoſcendo defectus ſuos compati defectibus ſubditorum, exemplo Chriſti, qui & prius voluit facere, & pati quam docere, & miniſtrare quam miniſtrari. Corrigant quoque ſubditos diligenter ne exemplo Heli Sacerdotis damnentur.

CAP. LIII.

ISaias loquitur ad ſponſam dicens. Magna res eſt, immo magnum monſtrum eſt, quod vbi rex gloriæ humiliatus eſt, ibi homo ratiocinijs obligatus velit inflari ſuperbia. Nam ſi quis præficitur alijs, non ideo ſuperbire debet, quia prælatus eſt, ſed magis timere, quia omnes eiuſdem naturæ ſunt, & omnis poteſtas eſt a Deo. Quippe ſi bonus eſt, qui præficitur, a Deo eſt, ad propriam, & aliorum ſalutem. Si vero malus eſt, per miſſione Dei eſt ad ſubditorum correctionem, & maius iudicium ſuum. Nec mirum eſt, ſed dignum, & iuſtum, quod homo, qui contempſit ſubijci creatori ſuo, dominium inferioris, & conſilij ſui experiatur. Ergo cum aliquis, vel cogitur, vel deſiderat præeſſe, talem ſe exhibeat ſubditis, vt & deſiderabilis ſit moribus, & etiam in vita, vtilisque in iuſtitia, & equitate. Denique ex equalitate naturæ omnis, qui præeſt humiliare ſe debet, & metiri ſeipſum in ſeipſo, ne eleuet ſe ſupra ſe. & in ſeipſo addiſcat compati alijs.

1 Timeat etiam ne eadem menſura qua metietur ei. 2 Sic ego Deus, & homo temperaui meipſum, quod quamuis hominis defectum agnoſcerem per ſcientiam, patiendo tamen pœnas, & crucem agnoui experiendo, & ideo, vt in exemplum darem me alijs, prius cœpi facere, quam docere, & miniſtrare volui, non autem minicum minimis, & ideo aſcendit ad ſummam fœlicitatem. Ergo Prælatus addiſcat in infirmitatibus proprijs ſubditorum defectus. Et attendat ne verbis, vel exemplis, vel abuſione poteſtatis ſuæ, materiam & occaſionem peccandi alijs tribuat, quia nihil ita prouocat iram Dei, & homines ad peccandum, ſicut laſciuia prælatorum. Si enim Heli Sacerdos ſicut Phinees, & Moyſes ſtetiſſet in vigore ſacerdotij ſui, & dilexiſſet ſpiritualiter filios ſuos, tota generatio eius ſaluata fuiſſet. Sed quia placere voluit carnaliter filijs, ideo memoriam ſui reliquit in tribulatione, & poſteris ſuis in confuſione.

NOTAE.

1 v.l. TImeat etiam, ne eadem menſura qua metietur ei.

Hic locus omnino corruptus, & mancus eſt, & ideo cum Farneſiano codice M. S. ſic reſtituendus timeat etiam ne eadem menſura, qua metitur, remetiatur ei, ſic etiam Marci quarto, & Lucæ ſexto habetur, qua menſura menſi fueritis remetietur vobis.

2 Sic ego Deus, & homo temperaui me ipſum, quod quamuis hominis defectum agnoſcerem, patiendo tamen pœnas, & crucem agnoui experiendo.

Ex verbis præſentis notæ euidenter colligitur præter cæteras ſcientias, quas Sancti Patres, ac Theologi Scholaſtici in Chriſto ponunt, nimirum diuinam, beatam, & infuſam, aliam quoque fuiſſe vſu comparatam, quam experimentalem appellarunt, & ideo legimus hoc loco Chriſtum Dominum experiendo agnouiſſe pœnas, & crucem, ſic enim Paulus Apoſtolus ad Heb. 5. didicit ex his, quæ paſſus eſt obedientiam, de hac experimentali ſcientia, vide D. Bonauent. & Ricardum in 3. diſt. 14. q. 1. & 2. Palud. in 3. d. 14. q. 3: Durandus ibidem q. 4. D. Thom. 3. par. q. 9. & q. 12. artic. primo, & ſecundo, & vtrobique Caetanum, Gloſſ. vero interlinearis in locum citatum Pauli de hac experimentali ſcientia ſermonem habens, ea verba, didicit ex his, quæ paſſus eſt, explicat, ex his, quæ expertus eſt, idem habet Dioniſius Carthuſianus, Liranus, & Paulus Burgenſis ibidem.

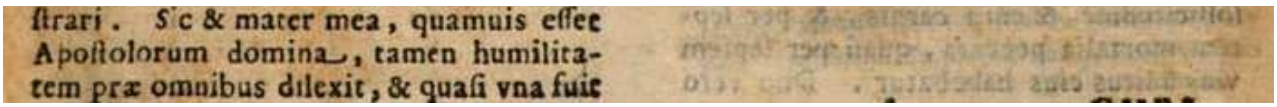
ſtrari. Sic & mater mea, quamuis eſſet
Apoſtolorum domina, tamen humilita-
tem præ omnibus dilexit, & quaſi vna fuit

Dakle, pazilo se na svaku riječ, na svaki izraz... Moram priznati da se ponekad i začudim kad vidim na koje su sve detalje pazili teolozi koji su analizirali vizije sv. Brigite.
No, sve je to itekako potrebno.

Baš me zanima bi li pobornici nekih novijih, modernih privatnih objava bili spremni podvrgnuti svoje tvrdnje jednoj ovakvoj temeljitoj teološkoj analizi... Čini mi se da ne bi, jer su i sami svjesni da ne bi izdržale ozbiljniju provjeru.

Osim toga, treba istaknuti da je za razlikovanje autentičnih objava od lažnih vizija i objava, potrebno temeljito proučiti što su o toj temi pisali crkveni naučitelji: sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura, sv. Ivan od Križa, sv. Terezija Avilska i dr.
Onaj koji to nije pažljivo proučio, ne bi se smio stavljati sucem, koji proglašava ovu ili onu privatnu objavu autentičnom. Nažalost, danas se na to slabo pazi.

Nauk mladoga misnika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/nauk-mladoga-misnika.html

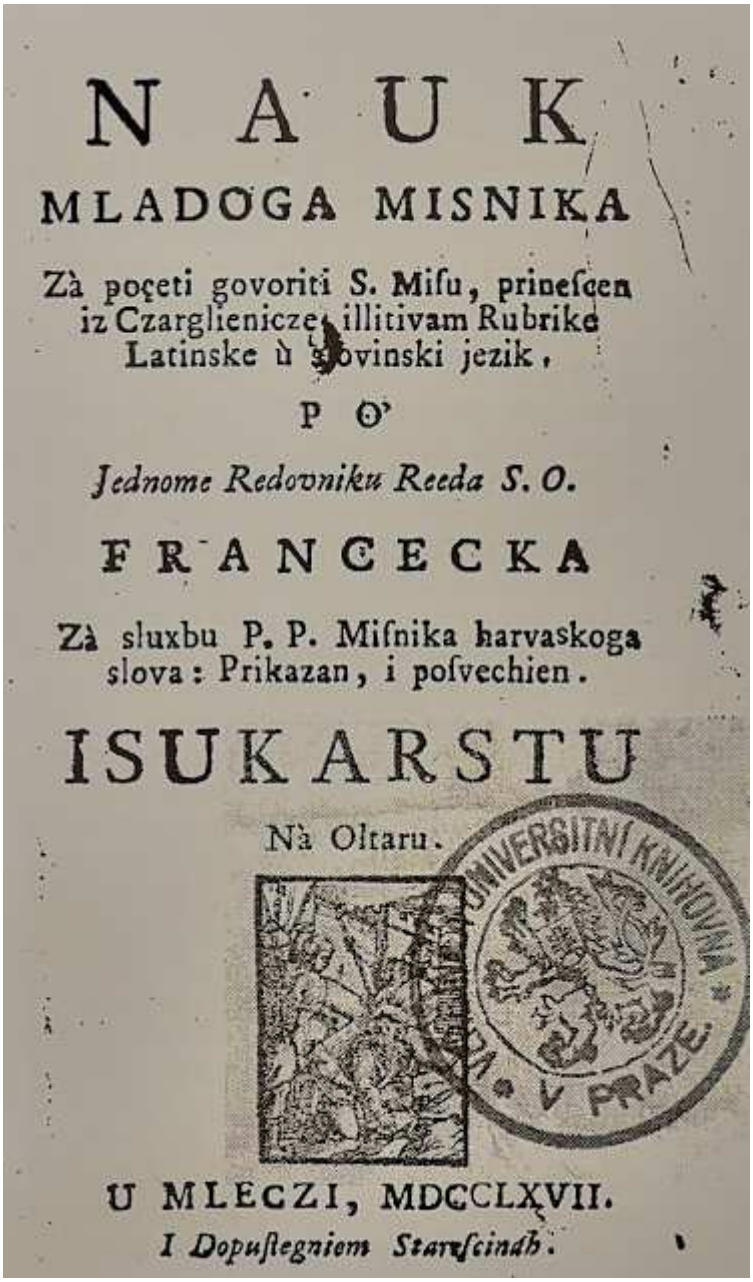

Fra Petar Knežević (1701.-1768.) jedan je od najpoznatijih hrvatskih franjevaca 18. stoljeća. Djelovao je u Sinju, Makarskoj i Visovcu, a ostao je čuven kao skladatelj i pjesnik. Napisao je više djela duhovna i poučna sadržaja.

Knežević je 1766. objavio djelo **Nauk mladoga misnika**, priručnik za celebriranje sv. mise. Tu se veoma uredno i pregledno objašnjavaju rubrike (tradicionalnoga) Rimskoga misala.

Knjižica precizno izlaže pravila što i kako svećenik treba postupati na sv. misi.
Da navedem samo nekoliko primjera s početka, koji govore poklecanjima i naklonima...

"Pokloni od kolina, koje misnik ima činit na sv. Misi:
1. Vazda kad se prođe ili dođe prid oltar gdi je sv. Sakramenat.
2. Kad sađe prid oltar za počet svetu misu gdi je sv. Sakramenat.
3. Svagdi kad se nađe u pištuli ili vanđelju zabiliženo: *'Ovdi se poklekne'*.
4. U Virovanju na riči: *'i upućen jest'*.
5. Svaki put posli posvećenja tičući u [h]ostiju pokloni se prija i posli kolinom.
6. Na svarhi vanđelja sv. Ivana, govoreći: *'i Rič put'* etc.
7. Kad se dolazi ili odlazi sride oltara, a sv. Sakramenat prikazan.
8. Kad se prolazi izprid oltara na komu je misnik posvetio.
9. Na riči: *'priklonite kolina'* na misah 4. Vrimena."

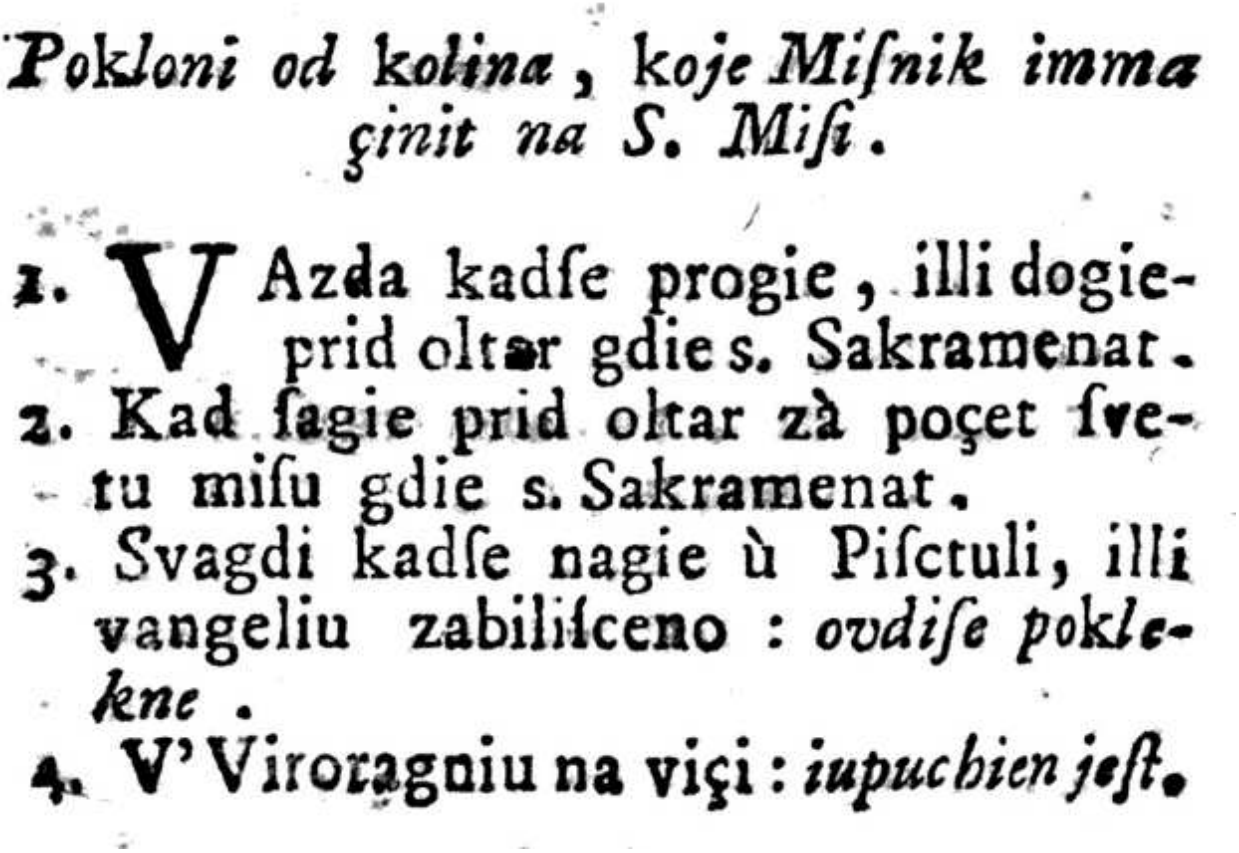

Pokloni od kolina, koje Miſnik imma çinit na S. Miſi.

1. VAzda kadſe progie, illi dogie- prid oltar gdie s. Sakramenat.
2. Kad ſagie prid oltar zà poçet ſve- tu miſu gdie s. Sakramenat.
3. Svagdi kadſe nagie ù Piſctuli, illi vangeliu zabiliſceno : *ovdiſe pokle- kne*.
4. V' Viroragniu na viçi : *iupuchien jeſt*.

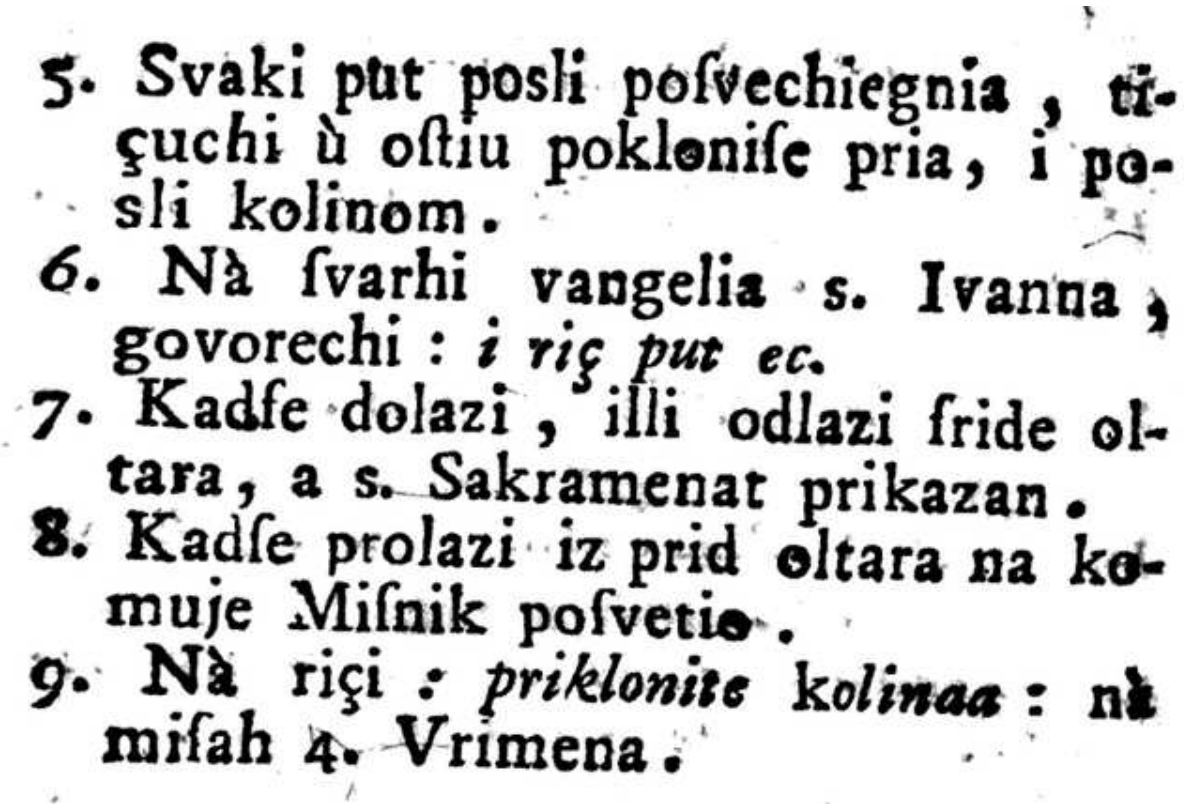
5. Svaki put posli poſvechiegnia, ti-
çuchi ù oſtiu poklonise pria, i po-
sli kolinom.
6. Nà ſvarhi vangelia s. Ivanna,
govorechi: *i riç put ec.*
7. Kadſe dolazi, illi odlazi fride ol-
tara, a s. Sakramenat prikazan.
8. Kadſe prolazi iz prid oltara na ko-
muje Miſnik poſvetio.
9. Nà riçi: *priklonite kolinaa*: nà
miſah 4. Vrimena.

"Prignutja niska spo tila:
1.Kad se dili misnik iz sakrištije u carkvu obučen za misu govoriti.
2. Kad dođe prid koji mu drago oltar gdi nije sv. Sakramenat
3. Kad se dili sride oltara k strani od pištule, za otvorit Misal.
4. Kad se povrati na sridu i sađe prid oltar za počet misu.
5. Kad prid Vanđelje govori: *'očisti sarce moje'* etc.
6. Na riči: *'Te igitur'*, t.j. *'Tebe ubo'* etc.
7. Posli dignutja Tila i Karvi na riči: *'Te supplices'*, t.j. *'priložno te molimo'* etc.
8. Kad se pričešćuje.
10. Posli pričešćenja, kad se dili govoriti posli komunion.
11. Po svarsi mise sašavši prid oltar za diliti se.
12. Kad se dođe u sakrištiju gdi se svlači, križu."

Prignutia niska ſpð Tila.

1. Kadſe dili miſnik iz ſakriſctie ù czarkvu obuçen zâ miſu govoriti.
2. Kad dogie pridkoimu drago oltar gdi nie s. Sakramenat.
3. Kadſe dili ſride oltara k'ſtrani od pisctule, zà otvorit Miſal.
4. Kadſe povrati nà ſridu, i ſagie prid oltar zà poçet miſu.
5. Kad prid Vangelie govori: *oçiſti ſarcze moje ec.*
7. Na riçi: *Te igitur*: t. j. *tebe Ubo ec.*
8. Posli dignutià Tila, i Karvi nà riçi: *Te ſupplices* t. j. *prilexnote molimo ec.*
9. Kadſe priçeſchiuje.
10. Posli priçeſchiegna, kadſe dili govoriti posli kommunion.

11. Pò ſvarſi miſe ſaſcauvſci prid oltar zà dilittiſe.
12. Kadſe dogie ù ſakrisctiu gdiſe ſvlaçi, krixu.

"Prignutja s rameni:
1. Na riči:*'Deus tu conversus'*.
2. Na riči: *'Oramus te Domine per merita'*, *'Molimo te Gospodine za'* etc.
3. Na riči: *'Suscipe sancta Trinitas'*; *'Primi sveta Trojice'*.
4. Na riči: *'in spiritu humilitatis'*, t.j. *'u duše smerenija'* etc.
5. Na riči: *'svet do blagoslovljen'* etc.
6. Na *Jaganjče Božji* i na *Pokoj večnji* od martvi, i na tri molitve slideće.
7. Na *Gospodine nisam dostojan*."

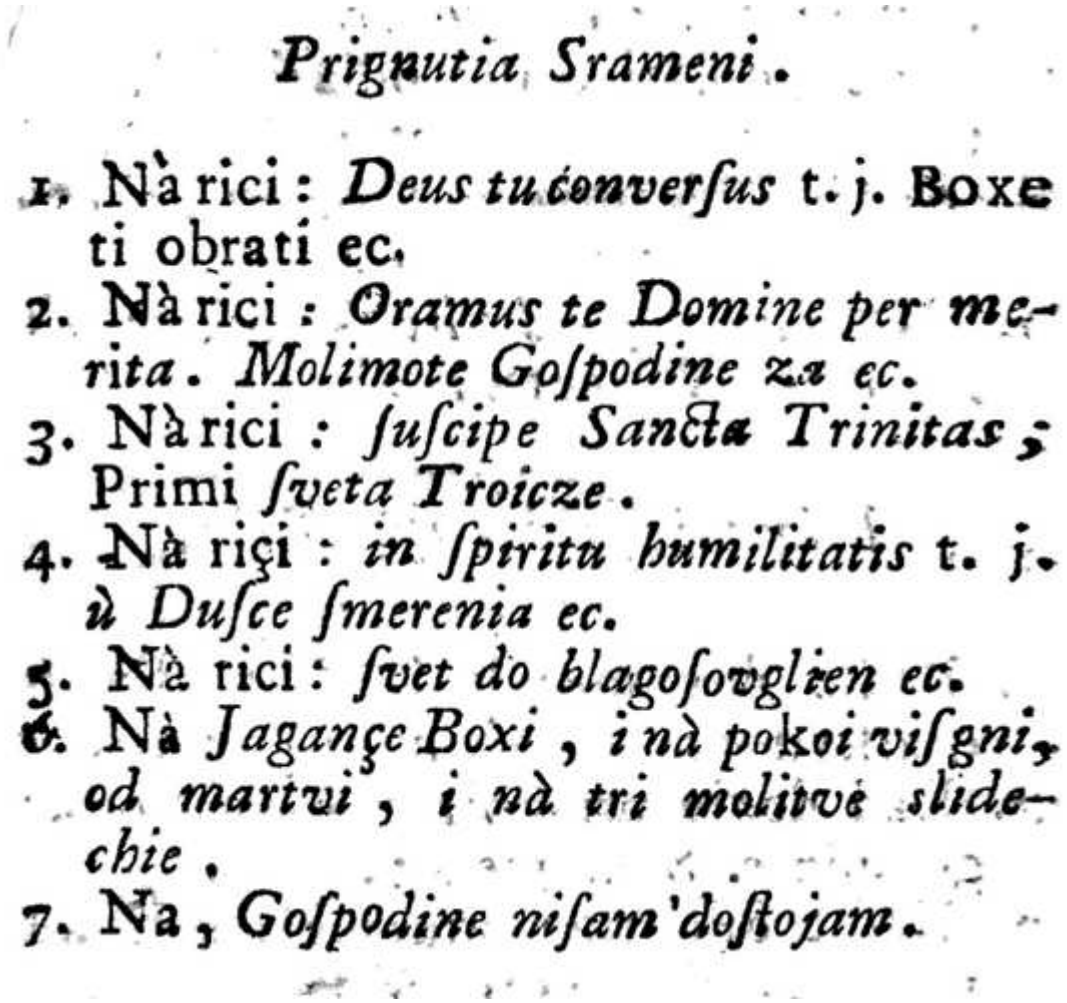

Prignutia Srameni.

1. Nà rici: *Deus tu converſus* t. j. Boxe ti obrati ec.
2. Nà rici: *Oramus te Domine per merita. Molimote Goſpodine za ec.*
3. Nà rici: *ſuſcipe Sancta Trinitas*; Primi *ſveta Troicze.*
4. Nà riçi: *in ſpiritu humilitatis* t. j. *ù Duſce ſmerenia ec.*
5. Nà rici: *ſvet do blagoſovglien ec.*
6. Nà *Jagançe Boxi*, *i nà pokoi viſgni*, *od martvi*, *i nà tri molitve slidechie.*
7. Na, *Goſpodine niſam doſtojam.*

"Prignutja samo glavom:
1. Vazda kad se govori *Slava Ocu*.
2. Na riči: *Bogu*, *'Klanjamo se tebi'*, *'fale uzdajemo'*, *Isuse Karste*, *'primi molenjah našah'*.
3. Vazda kad se reče: *'pomolimo se'* i kad se u molitvi imenuje Isus, ili svetoga od koga je Misa, tad se pokloni pram misalom.
4. Kad se ime Marijino spomene, papino, i uspomena se čini koga svetoga.
5. U Virovanju kad se reče: *'u jednoga Boga'*, *Isukarsta*, *'poklanjamo se'*.
6. Na *Slava Ocu* od pisme umivanja na srid oltara križu.
7. Na riči *'Bogu našemu'*, *'fale uzdajmo'* u prefacionu.
8. Na obedvi uspomene.
9. Na riči prija posvićenja: *'tebi fale uzdajemo'*.
10. Kad se govori *'po Isukarstu Gospodinu našemu'*.
11. Kad se govori u Korizmu prid molitvu: *'Priklonite glave vaše Bogu'*.
12. Na molitvi kad se hoće da blagosov dade govoreći *'svemogući Bog'*."

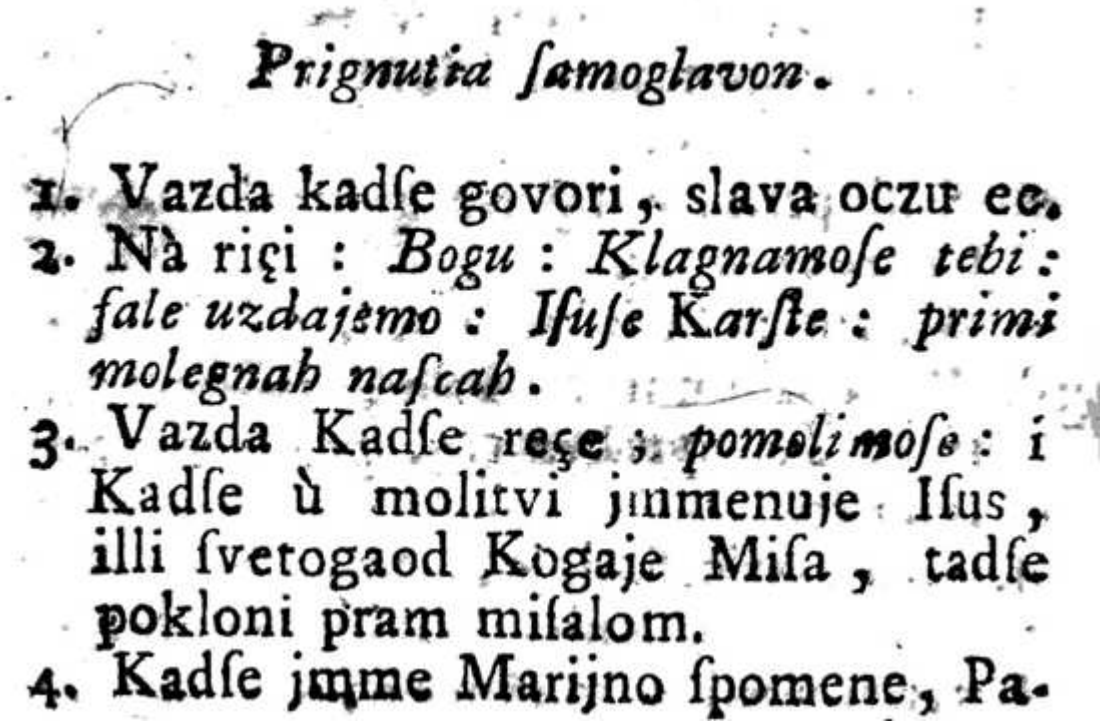

Prignutia ſamoglavon.

1. Vazda kadſe govori, ſlava oczu ee.
2. Nà riçi : Bogu : Klagnamoſe tebi : ſale uzdajemo : Iſuſe Karſte : primi molegnah naſcah.
3. Vazda Kadſe reçe : pomolimoſe : i Kadſe ù molitvi jmmenuje Iſus, illi ſvetogaod Kogaje Miſa, tadſe pokloni pram miſalom.
4. Kadſe jmme Marijno ſpomene, Pa-

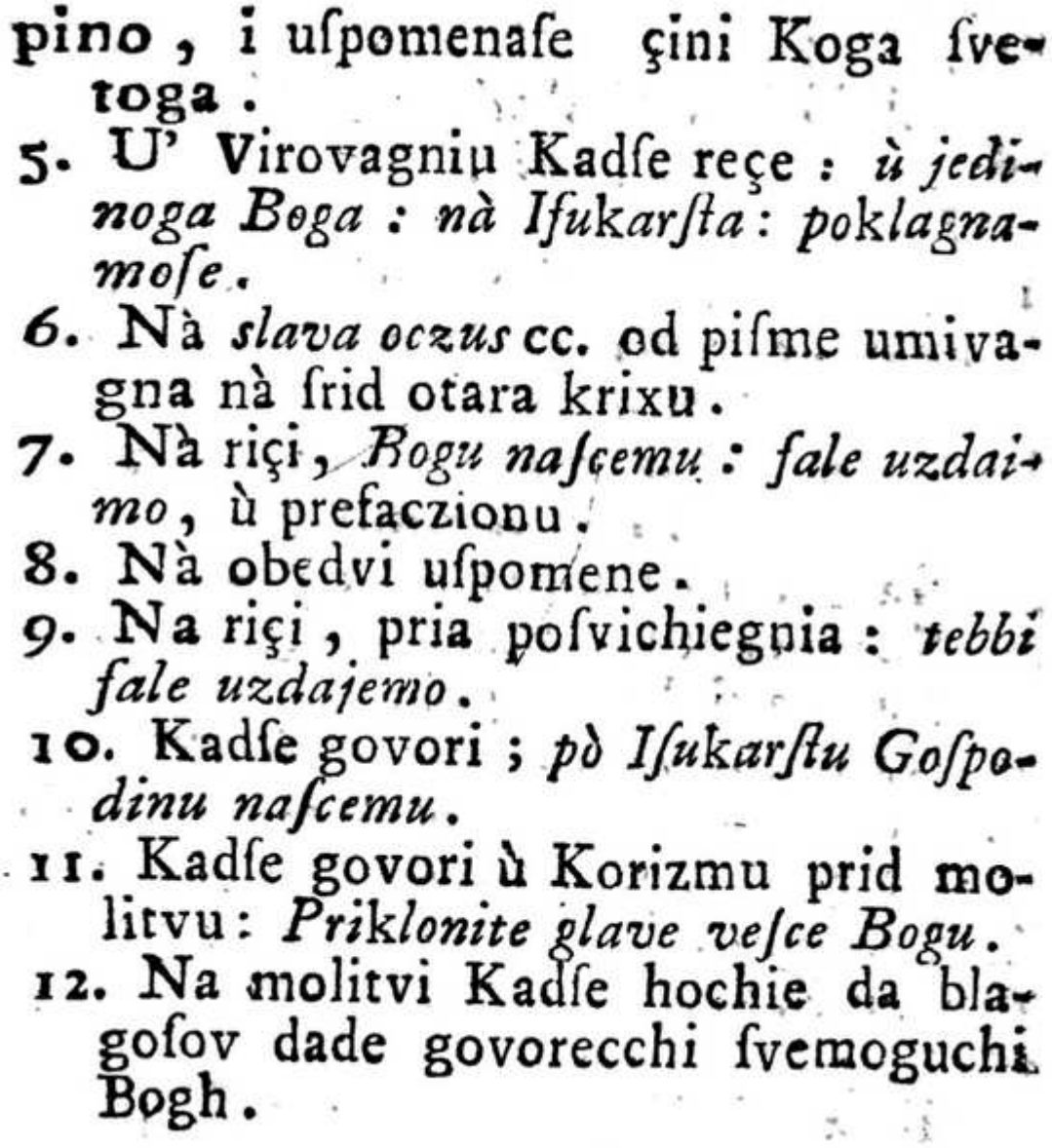

pino, i uſpomenaſe çini Koga ſve-
toga.
5. U' Virovagniu Kadſe reçe: *ù jedi-
noga Boga: nà Iſukarſta: poklagna-
moſe.*
6. Nà *slava oczus* cc. od piſme umiva-
gna nà ſrid otara krixu.
7. Nà riçi, *Bogu naſçemu: fale uzdai-
mo*, ù prefaczionu.
8. Nà obedvi uſpomene.
9. Na riçi, pria poſvichiegnia: *tebbi
fale uzdajemo.*
10. Kadſe govori; *pò Iſukarſtu Goſpo-
dinu naſcemu.*
11. Kadſe govori ù Korizmu prid mo-
litvu: *Priklonite glave veſce Bogu.*
12. Na molitvi Kadſe hochie da bla-
goſov dade govorecchi ſvemoguchi
Bogh.

Nakon toga Knežević govori o držanju ruku svećenika na misi, kad treba raširiti ruke, sklopiti ruke, kad se treba prekrižiti itd.
A zatim redom izlaže sva pravila što i kako svećenik treba postupati na sv. misi, i posebna pravila za zavjetne mise, mise za pokojne itd.

Sve nam ovo pokazuje da se i u našim krajevima stoljećima pazilo na točno izvršavanje rubrika. Kao i u drugim katoličkim zemljama, i u Hrvatskoj je bilo priručnika koji su služili kao pomoć svećenicima u obavljanju njihove uzvišene zadaće.
Kneževićev *"Nauk mladoga misnika"* je tome svjedok, kao i kasniji priručnici poput Gjanićeva: ***Priručnika za vršenje službe Božje po propisima rimskoga obreda*** (1919.).

Zašto su protestanti uništavali oltare i zamjenjivali ih običnim stolovima?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/zasto-su-protestanti-unistavali-oltare.html

"Beeldenstorm" - kalvinisti uništavaju oltare, svete slike, kipove i vitraje (1566. god.)

U sklopu protestantske "reformacije" (tj. deformacije) devastirane su tisuće crkava, uništeni bezbrojni oltari, svete slike i kipovi. Protestanti, posebice kalvinisti, oživjeli su staru herezu ikonoklazma.

Njihov je bijes naročito bio usmjeren protiv starih oltara. Rušili su žrtvenike, jer su oni bili jedan od pokazatelja katoličkog pravovjerja. Naime, žrtvenik je jedan od dokaza da je sv. misa stvarna žrtva. Tako da je protestantska borba protiv starih oltara zapravo bila borba protiv misne žrtve.

O tome je pisao sv. Robert Bellarmin u 3. tomu ***De controversiis*** (De Missa, l. V., c. 16.), u poglavlju gdje je dokazao da je Crkva uvijek imala žrtvenike, a da se protestanti (koje zove "adversarii" - "protivnici") boreći protiv oltara, ustvari bore protiv cjelokupne otačke predaje o misnoj žrtvi i žrtveniku:

> "Alterum caput unde agnosci potest sententia veterum patrum, sumitur ex ritu altarium erigendorum ad huius sacrificii celebrationem. Nam altaria non consuevisse erigi nisi ad sacrificia proprie dicta, adversarii non negant. Nam ideo Calvinus lib. 4. Institut. cap. 18. §12. ita loquitur de differentia sacramenti eucharistiae et sacrificii proprie dicti: *'Mensam'*, inquit, *'nobis dedit, in qua epulemur, non altare, super quod offeratur victima'*. Et Petrus martir lib. cont. Gardinerum par. 3. in responsione ad obiectum 16. pag. 710. scribit, nullum esse debere altare in Ecclesia. Et denique non alia caussa est, cur hoc tempore adversarii altaria ubique demoliantur, et pro altaribus mensas conviviales subsistuant, nisi quod intelligant altaria signa esse evidentissima sacrificii proprie dicti."
>
> ("Drugo vrelo, odakle se može spoznati stajalište starih otaca, vidi se iz običaja podizanja žrtvenika za služenje ove žrtve. Naime, ni protivnici ne negiraju da se žrtvenici ne običavaju graditi osim za žrtvu u pravom smislu riječi. Zato Calvin ovako govori u lib. 4. Institut. cap. 18. §12. o razlici sakramenta euharistije od žrtve u pravom smislu: *'Stol nam je dao'*, kaže, *'na kojem se hranimo, a ne žrtvenik na kojem se prinosi žrtva'*. I Petar mučenik [Petar Vermigli] u knjizi *contra Gardinerum* par. 3 u odgovoru na prigovor 16., str. 710. piše da u Crkvi ne smije biti nikakvog žrtvenika. I prema tome, nema drugoga razloga zašto u ovo vrijeme protivnici posvuda uništavaju žrtvenike, a umjesto žrtvenika postavljaju gozbene stolove, nego zato što razumiju da su žrtvenici najočitiji znak žrtve u pravom smislu riječi.")

Nakon toga Bellarmin navodi pojedina mjesta iz djela starih kršćanskih pisaca koja govore o žrtvenicima. Već je u prethodnim poglavljima dokazao na temelju Svetoga pisma i spisa otaca da je sv. misa stvarna žrtva, a ovdje dodaje daljni dokaz iz vjekovne upotrebe žrtvenika:

> "Quare si veteres patres ad Eucharistiam celebrandam altaria semper habuisse demonstrare poterimus, demonstratum simul erit Eucharistiam ex eorum sententia sacrificium esse vere ac proprie dictum. Ac primum in canonibus apostolorum 3. et 4. aperta est mentio altaris ad Eucharistiam offerendam erecti. Dionysius quoque cap. 3. *Ecclesiasticae hierarchiae* altaris meminerit. Tertullianus in lib. *De poenitentia* inter alia signa humilitatis poenitentium numerat presbyteris advolvi, aris Dei aggeniculari, et in lib. *De oratione* in ultimis verbis: *'Solemnior'*, inquit, *'erit statio tua, si et ad aram Dei steteris'*. Cyprianus lib. 1. epist. 9. iubet ut non offeratur sacrificium pro quodam christiano defuncto, qui reliquerat presbyterum rerum temporalium procuratorem et caussam reddit, quia non est dignus ut pro illo sacrificetur, qui sacerdotem Dei ab altari abstraxit. Eusebius lib. 1. demonstr. evangel. cap. 6. multa dicit de altari Ecclesiae. Optatus Milevitanus lib. 6. *contra Parmenianum*: *'Quid est'*, inquit, *'tam sacrilegum, quam altaria Dei, in quibus aliquando et vos obtulistis, frangere?'* Et ibidem altare esse dicit sedem Corporis Christi... S. Antonius, ut in eius vita scribit Athanasius, cum praevidit futuram haeresim Arianam, videre sibi visus est, feroces quosdam mulos calcibus evertentes Christi altaria."
>
> ("Zato ako uspijemo dokazati da su stari oci uvijek imali žrtvenike za celebriranje Euharistije, bit će istovremeno dokazano da je Euharistija po njihovom stajalištu žrtva istinita i u pravom smislu riječi. Pa, prvo u apostolskim kanonima 3. i 4. otvoreno se spominje žrtvenik podignut za prikazivanje Euharistije. I Dionizije spominje žrtvenike, cap. 3. *Ecclesiasticae hierarchiae*. Tertulijan u knjizi *De poenitentia* među ostalim znakovima poniznosti pokornika ubraja bacanje ničice pred svećenika, poklecanje pred žrtvenikom Božjim, i u knjizi *De oratione* među zadnjim riječima kaže: *'Svečanije će biti tvoje stajanje ako stojiš kod žrtvenika Božjega'*. Ciprijan u lib. 1., epist. 9. naređuje da se ne prinosi žrtva za onog pokojnog kršćanina, koji je postavio svećenika za upravitelja vremenitih stvari i navodi kao razlog: da taj nije dostojan da se za njega žrtvuje, koji je svećenika Božjega odvukao od žrtvenika. Euzebije u lib. 1. demonstr. evangel. cap. 6. mnogo govori o žrtveniku Crkve. Optat Milevitanski u lib. 6. *contra Parmenianum* kaže: *'Što li je toliko svetogrdno kao razbijati žrtvenike Božje na kojima ste i vi nekada prikazivali?'* I na istom mjestu kaže da je žrtvenik sjedište Tijela Kristova... Kad je sv. Antun [Pustinjak] predvidio da će se u budućnosti pojaviti arijansko krivovjerje, kako piše Atanazije u njegovom životopisu, činilo mu se da vidi nekakve divlje mazge kako kopitima ruše žrtvenike Kristove.")

Zadržimo se malo kod ovog zadnjeg primjera, koji je inače dosta poznat.
Sv. Antun Pustinjak je prorekao da će se pojaviti arijansko krivovjerje, dvije godine prije nastanka te hereze, u viziji u kojoj je vidio divlje mazge kako kopitima udaraju i ruše oltar.

Potražio sam među djelima sv. Atanazija životopis sv. Antuna Pustinjaka, da prenesem njegove točne riječi o ovoj poznatoj viziji. Stavaljam ih iz Evagrijevog prijevoda na latinski jezik, koji je nastao još u 4. stoljeću, a inače je kroz stoljeća bio najraširenija verzija životopisa sv. Antuna Pustinjaka.
Evagrijev prijevod spominje još i sv. Jeronim (*De viris illustribus*, cap. 125.): "Vitam beati Antonii de Graeco Athanasii in nostram sermonem transtulit" ("Život blaženoga Antuna je iz Atanazijevog grčkog preveo u naš govor").

Evo kako se opisuje viđenje sv. Antuna (***Vita beati Antonii Abbatis***, cap. 51.):

> "Cum enim fratribus circa se sedentibus operaretur, intente fixit oculos in coelum, gemens atque suspirans; et post aliquantum spatium revelationis incoeptae nimio dolore contremuit; et statim fixis genibus ante Dei vultum provolutus oravit, ut clementia sua futurum scelus averteret. Succedunt orationi lacrymae, metus ingens invadit praesentes, obsecrant ut tantae calamitatis exponeret visionem. Singultus occupant vocem, lingua fletibus praepeditur, et in medio conatu sermo gemitu interrumpitur. Vix tamen cum vociferatione luctuosa ait: *'Melius est, o filioli, impendens piaculum cita morte lucrari'*. Sic incipiens rursum lacrymis vincitur, et inter aegra suspiria tandem pectori commodans vocem: *'Magnum'*, inquit, *'quoddam et universis saeculis inauditum imminet nefas. Magno fides catholica turbine subvertetur, et homines iumentis similes Christi sancta diripient. Vidi enim altare Domini mulorum circumdatum multitudine qui crebris calcium ictibus omnia dissipabant. Haec est causa gemituum meorum quos audistis.'* Et facta est vox Domini dicens: *'Abominabitur altarium meum'*. Nec mora, visionem sequitur effectus; nam post annos duos saeva Arianorum irrupit insania."
>
> ("Kad je, naime, radio s braćom koja su sjedila oko njega, pozorno je upro oči prema nebu, jecajući i uzdišući, a nakon nekog vremena, poslije početka objave, stao se tresti od boli, i odmah je pohitio klečeći moliti pred licem Božjim da svojom milošću odvrati nadolazeći zločin. Molitvu su slijedile suze, velik je strah obuzeo prisutne; molili su ga da im pripovijedi to viđenje tolike opasnosti. Jecanje mu je obuzimalo glas, plač je sputavao jezik i hroptanje je prekidalo pokušaje govora. Ipak je jedva usred teških uzdisaja svladao glas: *'Bilo bi bolje, dječice, umrijeti nego doživjeti nadolazeću nedaću'*. Tako je počeo, ali je potom svladan suzama, i usred bolnih jecaja ipak uspio pustiti glas iz prsiju: *'Veliki'*, rekao je, *'i u svim vjekovima nečuveni zločin prijeti. Velikim će se metežom potkopavati katolička vjera, i ljudi će poput goveda rastrgati svetinje Kristove. Vidio sam, naime, kako je žrtvenik Gospodnji okružen mnoštvom mazgi, koje su čestim udarcima kopitima sve uništavale. To je uzrok mojih jecaja koje ste čuli.'* I čuo se glas Gospodnji kako govori: *'Oskvrnut će moj žrtvenik'*. Bez zadrške, viđenje je slijedilo djelovanje: naime, nakon dvije godine izbilo je divlje arijansko ludovanje.")

Eto... A povijest se, nažalost, ponovila... U 16. stoljeću kad su protestanti razbijali žrtvenike, i u 1960-ima i 70-ima - nakon uvođenja Novus Orda - kad su modernisti, poput svojih protestantskih uzora, uništavali stare žrtvenike i zamjenjivali ih običnim stolovima.

A sad ću vam otkriti zašto sam uopće odlučio napisati ovaj tekst. Neki dan sam naišao na jedan članak Zvonka Pažina na portalu "Vjera i djela", gdje dotični tvrdi:

> "U počecima su se kršćani okupljali oko stola koji je bio u običnoj kući. Bio je to stol za blagovanje. Osim toga, kršćani su se u početku čuvali toga da se njihova vjera poistovjećuje s poganskom. Kršćani, naime, nisu imali ni hrama, ni svećenika ni žrtvenika..."

Ovo su upravo one krive tvrdnje koje je pobio sv. Robert Bellarmin na gore navedenom mjestu, gdje je iz starokršćanskih spisa dokazao da su kršćani uvijek imali žrtvenike.
I sad pazite, nastavnici na današnjim KBF-ovima zastupaju i šire teze protiv kojih su se crkveni naučitelji poput Bellarmina tako žestoko borili. A ovo je samo jedan primjer... Gotovo u svakom Pažinovom članku mogao bih naći jedan ovakav problem.

I što se sad događa? Mladi svećenici se sjete da im je neki profesor rekao: "kršćani nisu imali ni hrama, ni svećenika, ni žrtvenika" - i onda takve ili slične stvari ponavljaju u propovijedima, na sablazan vjernika.

No, pitajmo se: Što li uče studente teologije ljudi koji su se otvoreno suprotstavili zahtjevu pape Benedikta XVI. da se u novom misalu točno prevedu riječi "pro multis" ("za mnoge") ili koji žele još novih euharistijskih molitava, npr. poseban kanon "za misu s djecom" (Z. Pažin - Prijevod trećeg izdanja Rimskog misala)?

Uopće ne bih obraćao pozornost na Pažinova pisanja da se ne radi o nekome tko utječe na odgoj budućih svećenika. Svjedoci smo tome da mladi svećenici, u velikom dijelu, imaju veoma slabo znanje.

A zašto nas to čudi ako imaju profesore koji se dive dekadentnom njemačkom "modelu vjerskog života" i koji govore stvari tipa: "kršćani nisu imali ni hrama, ni svećenika, ni žrtvenika"?
A u toj tezi se, usput budi rečeno, zapravo radi o lošoj interpretaciji riječi poganina Cecilija iz dijaloga Minucija Feliksa "Octavius".

No, i to je razjasnio Bellarmin na kraju gore navedenog poglavlja:

> "Sed forte obiiciet aliquis Minutium Felicem, qui in dialogo qui inscribitur *Octavius*, inducit Caecilium ethnicum ita loquentem cum Octavo christiano: *'Cur nullas aras habent (christiani) nulla templa, nulla simulacra?'* Sed facilis est solutio: Nam christiani illis temporibus duplici de caussa cavebant; ne ulli ethnici interessent in sacris nostris. Primum, quia non erant idonei ad tanta mysteria intuenda. Deinde, ob metum persequutorum, propter quam caussam etiam frequenter in cryptis et cavernis vel certe in privatis domibus furtim rem divinam facere cogebantur..."
>
> ("Ali, možda će netko predbaciti Minucija Feliksa, koji u dijalogu koji se naziva *Octavius*, uvodi poganina Cecilija koji ovako govori s kršćaninom Oktavijem: *'Zašto nikakve žrtvenike nemaju (kršćani), nikakve hramove, nikakve slike?'* No, jednostavno je rješenje: Naime, kršćani su se u onim vremenima najopreznije čuvali iz dva razloga, da ne bi bilo koji pogani prisustvovali našim svetinjama. Prvo, jer nisu dostojni da gledaju tolika otajstva. Zatim, zbog straha od progonitelja, iz kojeg su razloga također često bili prisiljeni skrovito obavljati svete obrede u kriptama i špiljama i zasigurno u privatnim kućama...")

Dakle, ako pogani poput Cecilija nisu bili svjesni da kršćani imaju žrtvenike, to je bilo zato što su kršćani u tajnosti obavljali svete obrede u vremenima progona.
Pogledajte samo koliko je Bellarmin gore nabrojao svjedočanstava o kršćanskim žrtvenicima iz najranijih vremena.

I samo Sveto pismo daje svjedočanstvo tome. Sv. Pavao jasno kaže: "imamo žrtvenik":

> "Imamo žrtvenik s kojega nemaju pravo jesti služitelji šatora."
> (Heb 13, 10)

Upravo su to mjesto često navodili katolički pisci protureformacije kad su se suprotstavljali protestantskim ikonoklastima i rušiteljima oltara.

Na primjer, isusovac Franjo Coster (Enchiridion controversiarum nostri temporis, s.339.)

> "In Epistola ad Haebreos, cap. 13. *'Habemus altare de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt'*. Satis manifeste dicitur in Ecclesia esse altaria, atque de illo altari aliquos edere, nimirum christianos, non autem illos qui tabernaculo deserviunt, id est, qui adhuc in Iudaismo legem observant, necdum conversi ad fidem. Si habemus altare, ergo et sacrificium, quae duo inter se sic referuntur, ut non possit esse altare, nisi propter sacrificium."
>
> ("U Poslanici Hebrejima, glava 13.: *'Imamo žrtvenik s kojega nemaju pravo jesti služitelji šatora'*. Sasvim se očito kaže da u Crkvi ima žrtvenika, i da sa tog žrtvenika neki jedu, dakako kršćani, ali ne oni koji služe šatoru, to jest, koji još obdržavaju zakon u židovstvu, i nisu se još obratili na vjeru. Ako imamo žrtvenik, onda imamo i žrtvu, koji se međusobno tako odnose, da ne može biti žrtvenika, osim zbog žrtve.")

Treba čitati katoličke pisce iz vremena protureformacije. Kad ih čitate, zapravo shvatite da su oni pobijajući protestantske zablude, istodobno velikim dijelom pobili i zablude današnjih modernista. Jer modernizam i nije ništa drugo nego jedna nova verzija protestantizma.

Nije slučajno da su modernisti uništavali oltare i devastirali crkve, poput kalvinista iz 16. stoljeća. To je potpuno isti mentalitet, kojem je u središtu duhovnog života anarhični subjektivizam, a glavno pravilo molitve i liturgije: improvizacija.
Sjetimo se kako su opustošili hrvatske crkve: **Pokoncilska devastacija crkava**.

Vjeronauk - središnja točka borbe protiv besramnosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/06/vjeronauk-sredisnja-tocka-borbe-protiv.html

Ljeto je postalo najpogubniji dio godine za javni moral. I u gradu i na selu, na svakom koraku: sablažnjivi prizori golotinje. Najžalosnije je to što znate da je ogromna većina tih ljudi prošla vjeronauk u osnovnoj i srednjoj školi (na vjeronauk u Hrvatskoj ide 90% djece).

Zar im na vjeronauku nitko ništa nije rekao o pristojnom odijevanju i o sablazni nepristojnog odijevanja? Pa, nekada se to učilo na vjeronauku.

Vjeronauk je, u neku ruku, bio središnja točka borbe protiv besramnosti.
Mislim, ne trebamo ići ne znam koliko daleko u prošlost: dovoljno je pogledati udžbenike za vjeronauk iz 1970-ih.

Evo, na primjer, udžbenik I. Pavića "Radosna vijest" koji je izdao Nadbiskupki ordinarijat u Rijeci 1972. godine.

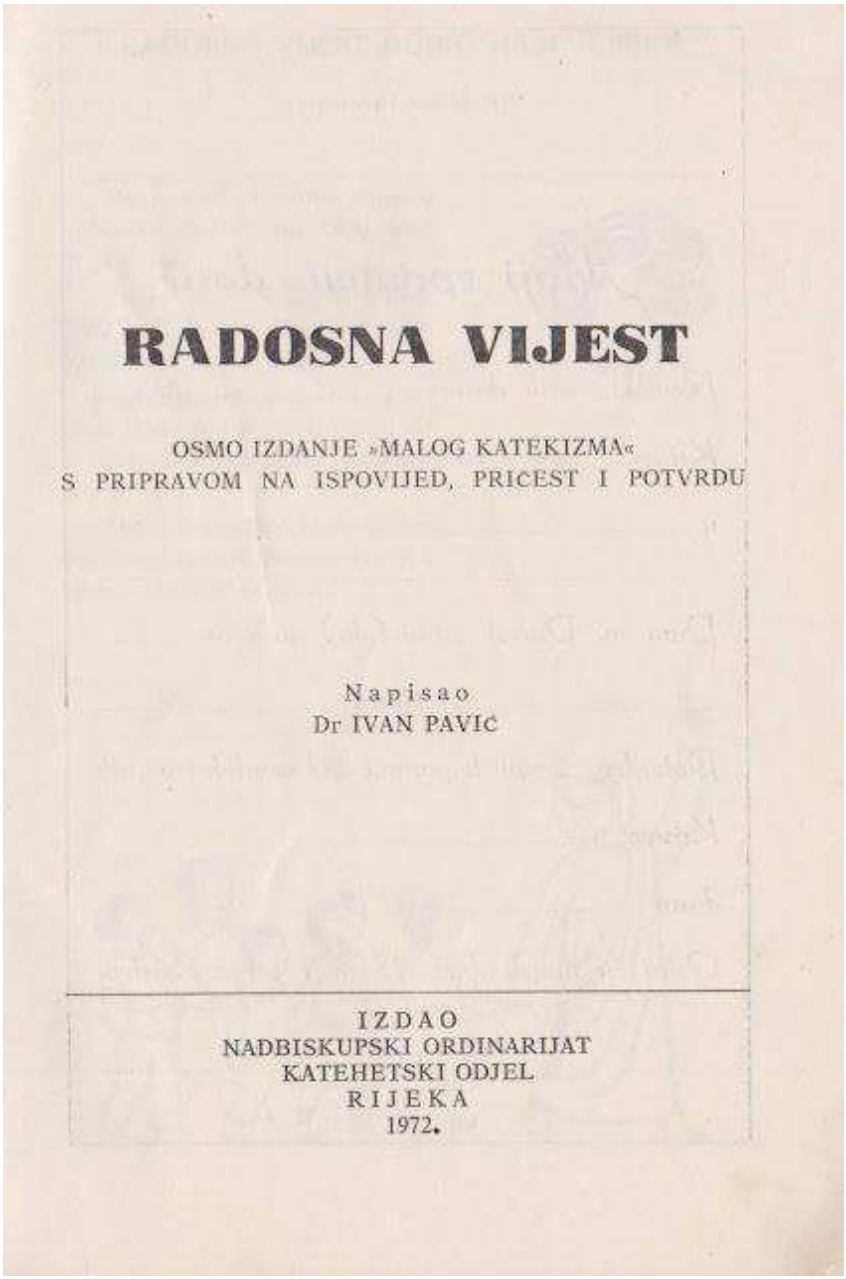

RADOSNA VIJEST

OSMO IZDANJE »MALOG KATEKIZMA«
S PRIPRAVOM NA ISPOVIJED, PRICEST I POTVRDU

Napisao
Dr IVAN PAVIĆ

IZDAO
NADBISKUPSKI ORDINARIJAT
KATEHETSKI ODJEL
RIJEKA
1972.

U tom udžbeniku jedno poglavlje nosi naziv: "BUDI STIDLJIV I ČIST", a u njemu, između ostaloga, piše:

> "Odjeća, na primjer, ne pomaže čovjeku samo da se zaštiti od hladnoće i žege, već i zato da se obrani od bestidnih pogleda drugih osoba... Takav osjećaj nazivamo *stid* ili *sram*. Bog je taj osjećaj usadio u našu narav, koja je zbog istočnoga grijeha sklona na zlo. Stoga, ako smo stidljivi, lakše ćemo čuvati i sebe i druge od grijeha nečistoće.
> Grijehe nečistoće zabranjuje šesta Božja zapovijed koja glasi: Ne sagriješi bludno!
> Drago dijete! *Čuvaj se pokvarenih ljudi*, bile to odrasle osobe ili slabo odgojena djeca, jer te mogu *zavesti na grijeh*! Budi uvijek *stidljiv*, da drugima ne daš povoda za zle misli."

Spomenuto je da je ljudska narav, zbog istočnog grijeha, sklona na zlo. O tome su također djeca učila u poglavlju na str. 24.

POSLJEDICE ISTOČNOGA GRIJEHA I LIJEK PROTIV NJIH

Božanski je Spasitelj Isus naredio da se krstimo i tako očistimo od istočnoga grijeha te dobijemo milost posvećujuću. Na krštenju smo, dakle, počeli živjeti za nebo, kao djeca Božja.

Dok smo na ovome svijetu, **istočni grijeh nam ostavlja mnoge nevolje na duši i na tijelu.**

Poslije istočnoga grijeha naša je narav oslabila i postala **sklona na grijeh.** Tako imamo protiv duše ove neprijatelje koji nas napastuju: **u sebi zla nagnuća, a izvan sebe đavla i zle ljude.** Ali nam Bog **daje pomoć i obranu protiv tih neprijatelja.**

Prije Adamova grijeha čovječji je razum bio veoma bistar, a volja čvrsta i jaka. Poslije Adamova grijeha **razum je potamnio, a volja oslabila.** Ali nam Bog svojim milostima rasvjetljuje razum i jača volju.

Ako ostanemo vjerni Isusu i nebeskoj Majci Mariji, onda nećemo pasti u grijeh. Ali potrebno je krijepiti dušu svetim sakramentima i molitvom. Ne zaboravimo stoga na Anđela čuvara, koji će nam pomoći da ostanemo u milosti Božjoj.

Zbog činjenice što je ljudska narav oslabljena istočnim grijehom i postala sklona na zlo, čovjeku je puno lakše sagriješiti (grijeh mu je privlačan, ugodan...), nego se suzdržavati od grijeha.
A to u praksi znači: ako stavite ljude u prigodu da učine neki grijeh, vjerojatno će ih 90% odlučiti da učine taj grijeh. Upravo zbog toga je tako važno izbjegavanje grešnih prigoda, i učenje mladeži da izbjegavaju grešne prigode.
U ovim ljetnim mjesecima, kad golotinja zavlada ulicama - i obična šetnja ulicom za većinu ljudi postaje grešnom prigodom.

Ovo je pouka iz udžbenika o VI. Božjoj zapovijedi (str. 145.):

VI. Ne sagriješi bludno!

(Vidi štivo 7. o općem potopu.)

Bog je jednom poslao na ljude opći potop najviše zato što su griješili bludno i odali se nečistoći. Drugi put, Bog je poslao oganj s neba na gradove Sodomu i Gomoru, jer su njihovi stanovnici bili bludnici. Blud je, dakle, velik grijeh, kad ga Bog tako kažnjava.

Dijete moje! Čuvaj se da nikada — ni sâm ni s drugima — ne padneš u kakav ružan, nečist grijeh. Bog je Gospodar tvoje duše i tvojega tijela. Krštenjem si posvećen Bogu tijelom i dušom. Ti si kao svetohranište.

Nemoj dakle okaljati nečistoćom svoju dušu i tijelo. U takvo zlo lako će upasti **bestidno i besramno** dijete koje se pred drugima nepristojno otkriva i besramno vlada. Isto tako lako će upasti u grijeh i onaj koji govori, sluša ili rado misli o ružnim i besramnim stvarima.

Izbjegavaj one koji se besramno vladaju ili besramno govore. Ako ti ponekad nije jasno što je grešno i što je dopušteno, onda pitaj roditelje ili ispovjednika.

Udžbenik ima i ispit savjesti na str. 151.-152., a tu se pod grijesima protiv šeste Božje zapovijedi navodi i "besramno pokazivanje" (a tu spada i nemoralna odjeća).

Da li sam bio besraman? (Bez potrebe gledao besramno ili druge? Drugima se besramno pokazivao?)
Da li sam što besramno (prostački) govorio ili slušao?
Da li sam rado mislio ili želio što besramno?
Da li sam što besramno učinio? (Sâm ili s drugima?)

I molitvenici iz 1970-ih još su uvijek imali ispite savjesti sa pitanjem o odijevanju...

u zloj namjeri!) Jesi li se bez razloga izlagao bližoj grješnoj prigodi? Jesi li čitao ili gledao u kinu, kazalištu, ilustracijama, na kupalištu što nepristojno? Žene i djevojke neka se pitaju: Jesi li pazila da budeš čedno odjevena? Kao majka jesi li pazila da ti djeca budu pristojno odjevena? Nisi li nosila prekratke ili pretijesne haljine, previše bila razgolićena?

Da! Sve su to grijesi! - za koje se treba pokajati, reći ih na ispovijedi i čvrsto odlučiti da ih nikada više neće ponoviti!

Nažalost, danas ne samo da se o tome ne uči na vjeronauku, nego se mladeži servira modernistički **YouCat** u kojem se na više mjesta pojavljuju i slike nedostojno odjevenih djevojaka (valjda da se pokaže kako je ta knjižica "bliska mladima"), a još se i na kojekakvim "susretima mladih" tolerira svakakvo odijevanje.

Pastoral mladih bi možda trebao opet otkriti što su bl. Ivan Merz i Marica Stanković pisali o mladenačkoj čistoći.
Marica Stanković je izložila cijeli jedan "dress code" za katoličke djevojke u svojoj poznatoj knjizi ***Mladost vedrine***.

Sada ćete razumjeti zašto je obred posvete oltara trajao gotovo tri sata

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/07/sada-cete-razumjeti-zasto-je-obred.html

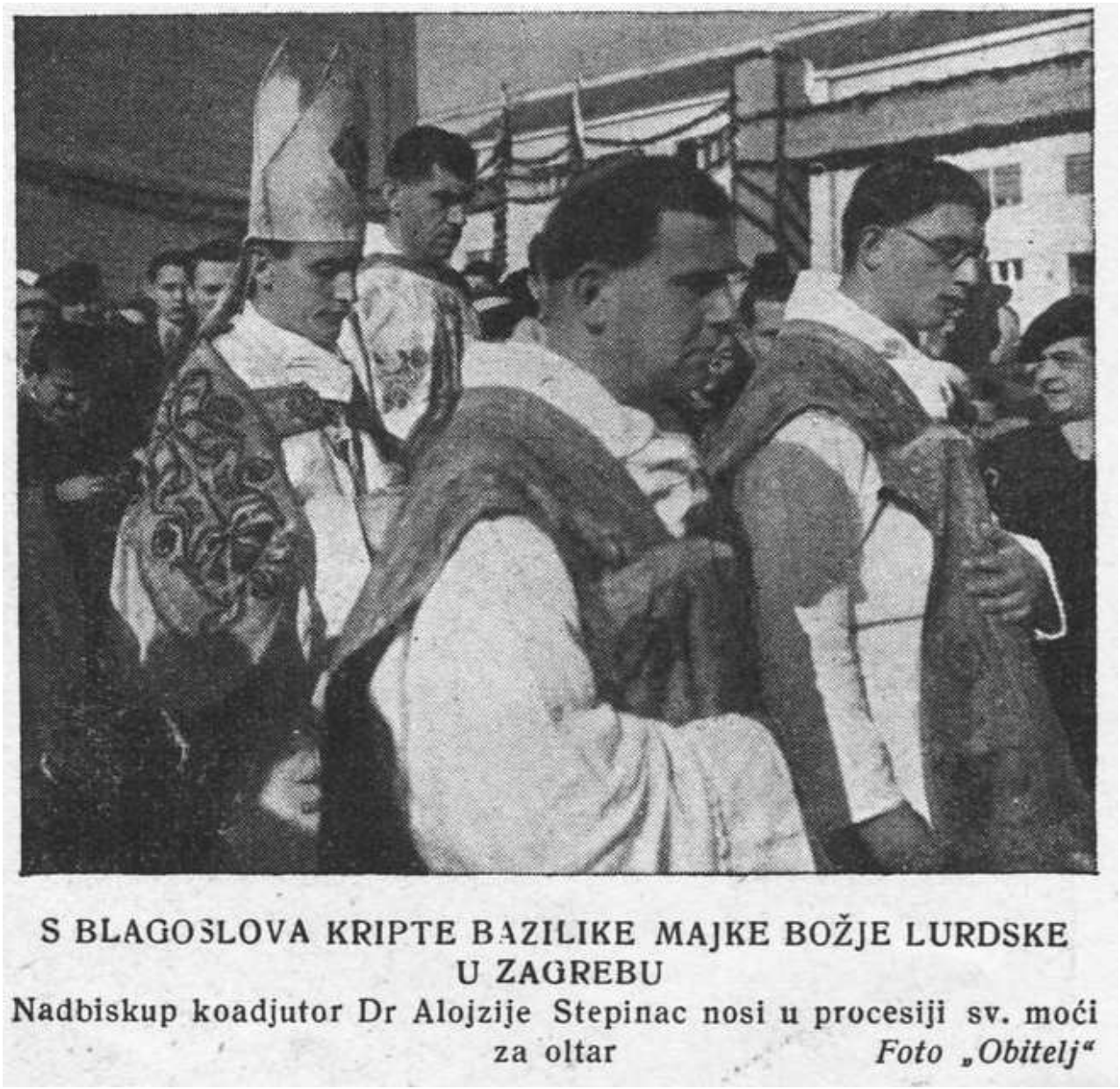

S BLAGOSLOVA KRIPTE BAZILIKE MAJKE BOŽJE LURDSKE U ZAGREBU
Nadbiskup koadjutor Dr Alojzije Stepinac nosi u procesiji sv. moći za oltar *Foto „Obitelj“*

Propovijed bl. Alojzija Stepinca kod blagoslova kripte i posvete oltara u crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu, 24. listopada 1937.

Oltar – ljestve Jakovljeve

Mojsije pripovijeda u prvoj knjizi Postanka: »I dođe Jakob na jedno mjesto. I ondje zanoći, jer sunce bješe zašlo. I uze kamen na onom mjestu i metnu ga sebi pod glavu i zaspa na onom mjestu. I usni, a to ljestve stajahu na zemlji, a vrhom ticahu u nebo. I gle, anđeli Božji po njima se penjahu i silažahu. I gle na vrhu stajaše Gospodin i reče: 'Ja sam Gospodin Bog Abrahama, oca tvojega, i Bog Isakov. Tu zemlju, na kojoj spavaš, tebi ću dati i sjemenu tvojemu. I sjemena će tvoja biti kao praha na zemlji te ćeš se raširiti na zapad i

na istok i na sjever i na jug. I svi narodi na zemlji blagoslovit će se u tebi i u sjemenu tvojem. I evo ja sam s tobom. I čuvat ću te, kudgod pođeš. I dovesti ću te natrag u zemlju ovu, jer te neću ostaviti, doklegod ne učinim, što rekoh.'

A kad se Jakob probudi od sna, reče: »'Zaista je Gospodin na ovom mjestu, a ja nisam znao.' I uplaši se i reče: »Kako je strašno mjesto ovo! Ovdje je zaista kuća Božja i ovo su vrata nebeska. I usta Jakob u jutro rano i uze kamen što bješe metnuo sebi pod glavu i utvrdi ga za spomen i preli ga uljem.« (Post 28, 11–18).

Sada ćete razumjeti zašto je obred posvete oltara trajao gotovo tri sata. Ujedno ćete shvatiti, zašto biskup prema obredniku moli nad oltarom, da bude kao one Jakobove ljestve i kao onaj kamen pod njegovom glavom. Prije svega Jakob je označio ono mjesto kao sveto. Tako je sveto ovo mjesto oltara. Tu će stolovati sam Bog, Spasitelj Isus Krist pod skromnim prilikama kruha. Tu će se svaki dan obnavljati njegova krvna žrtva na križu nekrvnim načinom. Tu će on stolovati sa svojim božanstvom i čovječanstvom, pravi živi Bog. Iz toga slijedi, da moramo pristupati ovom svetom mjestu s najvećim počitanjem i strahom. Kad se Bog Mojsiju pokazao u gorućem grmu, zabranio mu je da bliže pristupi, i reče mu: Ne idi ovamo! Izuj obuću svoju s nogu svojih, jer je mjesto, gdje stojiš, sveta zemlja (Izl 3, 3–5). Ovdje na oltaru ne će se Gospodin pokazivati samo u gorućem grmu, nego s pravim svojim božanskim bićem, pa zato i mi moramo držati ovo mjesto svetim i k njemu pristupati puni svetoga straha i pobožnosti. To osobito vrijedi danas, kada toliki ljudi pod utjecajem bezbožnoga komunizma pokazuju toliko bezbožnosti prema našim oltarima i crkvama. Gotovo svaki dan moramo slušati, kako su oni došli do tolike podivljalosti, pa provaljuju u osamljene seoske crkve, odnose iz njih svetohraništa i kaleže, oskvrnjuju svete hostije i na taj način očituju svoju paklensku mržnju prema svetinji oltara.

Sveta žrtva, koja će se na ovom oltaru Bogu prikazivati, bit će ljestve, po kojima će svaki dan sam Bog, sam Spasitelj silaziti s neba na zemlju i ujedno će preko tih ljestava uznositi naše molbe i naše uzdahe na nebo.

Bog je Jakoba obilno blagoslovio. Tako će preko ovoga svetoga oltara dati i nama blagoslov na nebu i na zemlji. On je spreman dati nam sve ono, što nam je potrebno za dušu i tijelo. Tu je kao zalog njegovo obećanje, koje će sigurno ispuniti. On je jedini naš vjerni prijatelj, koji će nas nakon ovoga teškoga života uvesti u vječni raj, odakle nas je grijeh istjerao van.

Tako će biti ovaj oltar za nas besprekidan izvor milosti i dobara za dušu i tijelo. Te će milosti i ta dobra dobiti osobito svi prijatelji i dobročinitelji ovoga hrvatskoga narodnoga svetišta posvećenog Majci Božjoj, Kraljici Hrvata. Ovdje neka se razvija posebna pobožnost i posebna svetost u dušama svih vjernika. Ova kripta pokazuje, da će ovo svetište biti na ponos i diku našoj Katoličkoj crkvi. To je najveće svetište, koje se gradi u gradu Zagrebu.

[Tekst propovijedi je objavljen u listu *Hrvatska straža*, 26. listopada 1937., br. 244., str. 4–5.]

IZVOR: BATELJA, Juraj (prir.) Blaženi Alojzije Stepinac: Propovijedi, poruke, govori 1934. – 1940., Postulatura blaženog Alojzija Stepinca, Zagreb, 2000., str. 189.–190.

O glavnim značajkama tradicionalnog obreda posvete oltara možete čitati u tekstu isusovca Miroslava Vanina ***Ideja i svetost oltara*** objavljenom u časopisu *"Život"* u lipnju 1928. godine.

4. Posvećenje oltara. Završetak.

7. Božanska se Žrtva smije prikazati samo na **posvećenom oltaru.** Posveta oltara (consecratio) ide u red liturgičkih čina, koji su pridržani biskupu, a obiljem i sjajem obreda bez sumnje je jedna od najljepših posveta. Crkva hoće da nam veličajnim obredima doziva u pamet neiskazanu veličinu Isusa Krista i njegove Žrtve, pa nas tim i potiče, da pristupamo k oltaru s najdubljim poštovanjem.

Pri posveti stalni oltar (altare fixum) dobiva svoje ime ili po kojem otajstvu (titulus altaris) ili po kojem svecu (patronus altaris).

Po propisu Rimskog Pontifikala biskup uoči posvete metne u posudicu, koja će se uzidati u oltar, svete moći, tri zrna tamjana i pargamenu s izjavom, da je toga i toga dana, mjeseca i godine posvetio ovaj oltar na čast svetoga N. i u oltar zatvorio moći svetih mučenika N. i N., te daje vjernicima danas oprost od godinu dana, a na godišnjicu posvete četrdeset dana onima, koji oltar pohode. Ona tri zrna tamjana znače, da su mučenici davši svoj život za Isusa prinijeli žrtvu paljenicu, ugodan miris Bogu, kaošto izgori tamjan, koji se pali u čast Svevišnjemu.

Obred posvete oltara veoma je dug, a da tko osjeti svu njegovu ljepotu, trebao bi da ga prouči u Pontifikalu (biskupski obrednik). Ovdje nek je dosta da se istaknu ukratko tek neki momenti te veličajne posvete.

Važnost posvetnog čina očituje se već na početku obreda, kad biskup pod mitrom klekne na stepenicu oltara, dok se pjevaju litanije Svih Svetih.

Biskup učini na sredini menze i na četiri ugla oltara znamen križa svetom vodom pomiješanom s vinom, solju i pepelom govoreći svaki put: »Nek bude posvećen ovaj oltar na čast svemogućega Boga i slavne Djeve Marije i svih Svetih i na ime i spomen svetoga N. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Mir tebi«.

Sedam puta posvetitelj obađe oltar i škropi ga obilato stručkom hisopovim: to je simbol sedam svetih sakramenata, po kojima nam dolazi obilje milosti stečene krvlju prolivenom na Golgoti u žrtvi, koja će se na otajstveni način obnavljati na ovom oltaru te biti vrelo života božanskoga.

Osobito je svečano uzidavanje svetih moći u oltarski »grob« (sepulchrum, confessio), što ga je biskup prije posvetio krizmom, simbolom Duha Svetoga.

Biskup osim toga više puta pomazuje oltar katekumenskim uljem i svetom krizmom (iskaz ljubavi i poštovanja Isusu, koga oltar predočuje) i kadi oltar tamjanom uz prekrasne molitve, antifone i psalme, uz česte aluzije na starozavjetne likove, na pr. u veličanstvenoj prefaciji. U molitvama se često ponavlja prošnja, neka bi svemogući, vječni, milosrdni Bog blagoslovio i posvetio ovaj oltar, da bude vazda svet, da se s njega diže hvala i zadovoljština Bogu, da budu na njemu prijatni prikazi vjernika i uslišane njihove molitve, da im s njega dođe milosrđe i oproštenje, hrana duši i vječno spasenje.

8. Kršćanskom srcu nema na svijetu ništa milije od Božjeg oltara, a nema ni svetije ni uzvišenije, promatrali mi svrhu njegovu ili ideju ili posvetu. Sveti Oci i crkveni pisci drevne davnine i kasnijih vijekova ne nasmažu riječi, da izraze svoje poštovanje Božjem oltaru. U grčkom jeziku upotrebljavaju uz oltar (τράπεξα) pridjeve: ἁγία, ἱερά, θεία, φοβερά, πνευματική, βασιλική; u latinskom uz mensa: sacra, mystica, tremenda, divina, regia, spiritualis, coelestis, immortalis (svet, božanski, strahotan, duhovan, kraljevski, otajstven, nebeski, besmrtan). Kako divno značenje imadu svi ti ukrasni pridjevi!

Svaki je posvećeni oltar određen za svetu Žrtvu Novoga Zavjeta i zato zaslužuje najveće poštovanje; no kud i kamo veće strahopočitanje treba da iskazujemo onom oltaru, na kojem stoluje živi Sin Božji, Veliki Svećenik, Kralj kraljeva, Gospodar gospodarâ (Rex regum, Dominus dominantium), Kralj vjekova (Rex saeculorum), Bog i Spasitelj naš Isus Krist![5]) Prvi naš pozdrav i poklon, kad uniđemo u crkvu, nek ide Njemu nazočnome! Slabo

---

[5]) Osuditi treba sakristane, koji puštaju na oltaru prašinu, smetlje, izgorene šibice i ostali sličan ures oltara Božjega.

li razumiju božansko Otajstvo oltara oni, koji najprije pozdravljaju slike i kipove i dugo ostaju pred njima, a za Kralja slave imadu tek hitan poklon.

U sjeni oltara titra vječno svijetlo, titra kao da zbori o nedohitnoj i svesilnoj Ljubavi, koja se sakrila pod priliku hljeba. Tu je duši najmilije boraviti i u časovima svijetle radosti i u mraku boli i trpljenja. Silnije nego li je prorok čeznuo za hramom Božjim i njegovim oltarima, čezne prosvijetljeno kršćansko srce za svetim oltarom:

»Kako su lijepi šatori tvoji, Gospode nad silama!
»Duša mi čezne i gine za trijemovima Gospodnjim!
»Srce mi i tijelo kliče Bogu živomu.
»Jer i vrabac si nađe kućicu i grlica gnijezdo, gdje polaže ptiće svoje:
»oltare tvoje, Gospode nad silama,
»Kralju moj i Bože moj!« (Ps. 83, 1—4).

Miroslav Vanino D. I.

Vratimo se sada malo na gornju fotografiju izvornog izgleda kapele Majke Božje Lurdske iz 1936. godine. Prvi i izvorni izgled.

Nažalost, nakon Drugoga vatikanskog koncila ni ovo lijepo mjesto nije bilo pošteđeno radikalnih "reformskih zahvata"... Tako da "moderni oltar" više ne izgleda kao katolički žrtvenik.

"Čuvajte se lažnih proroka" (Mt 7, 15)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/07/cuvajte-se-laznih-proroka-mt-7-15.html

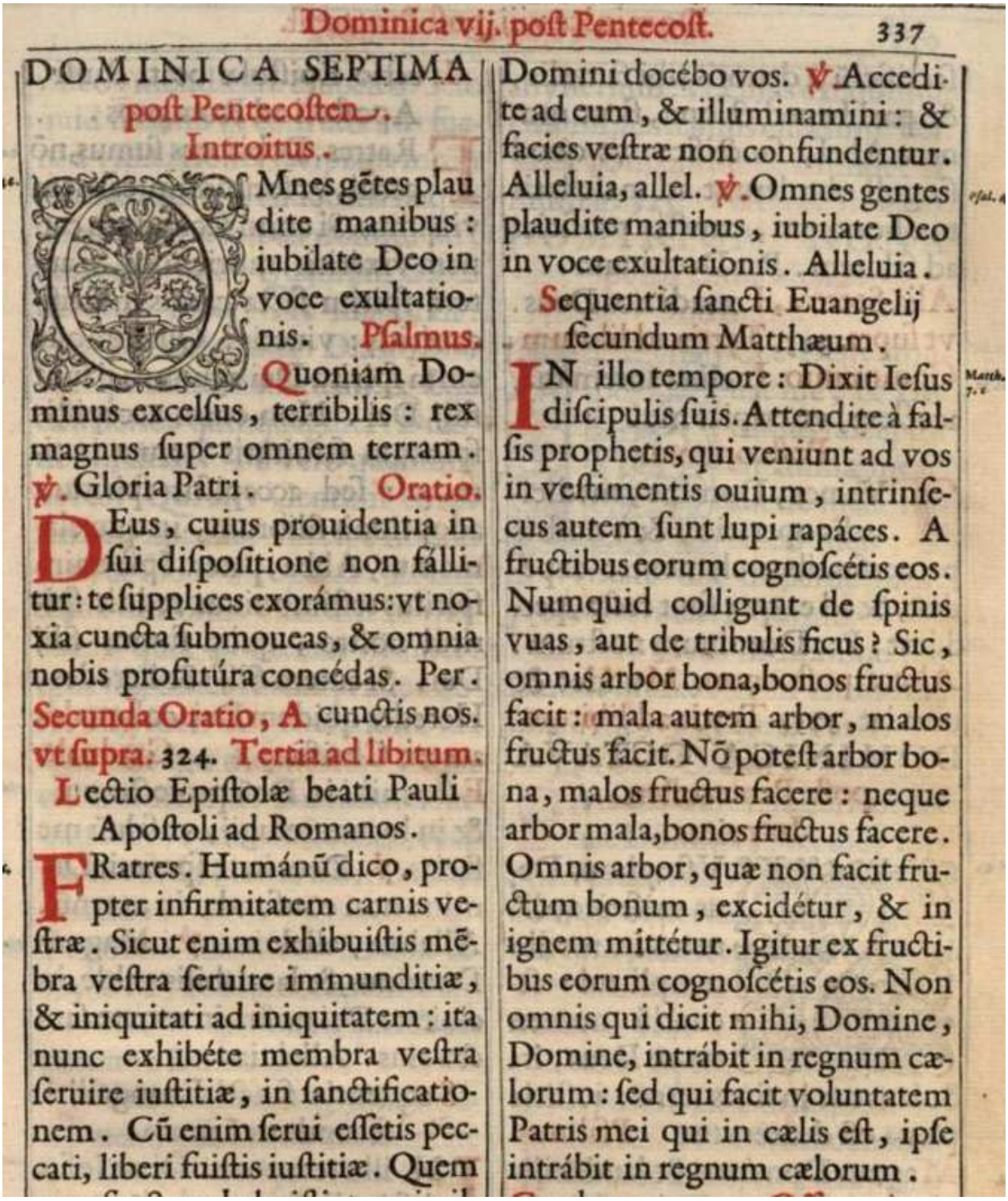

Dominica vij. poſt Pentecoſt. 337

DOMINICA SEPTIMA
poſt Pentecoſten.

Introitus.

Mnes gẽtes plaudite manibus: iubilate Deo in voce exultationis. Pſalmus. Quoniam Dominus excelſus, terribilis: rex magnus ſuper omnem terram. ℣. Gloria Patri. Oratio.

DEus, cuius prouidentia in ſui diſpoſitione non fállitur: te ſupplices exorámus: vt noxia cuncta ſubmoueas, & omnia nobis profutúra concédas. Per. Secunda Oratio, A cunctis nos. vt ſupra. 324. Tertia ad libitum.

Lectio Epiſtolæ beati Pauli Apoſtoli ad Romanos.

FRatres. Humánũ dico, propter infirmitatem carnis veſtræ. Sicut enim exhibuiſtis mẽbra veſtra ſeruíre immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibéte membra veſtra ſeruire iuſtitiæ, in ſanctificationem. Cũ enim ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ. Quem Domini docébo vos. ℣. Accedite ad eum, & illuminamini: & facies veſtræ non confundentur. Alleluia, allel. ℣. Omnes gentes plaudite manibus, iubilate Deo in voce exultationis. Alleluia.

Sequentia ſancti Euangelij ſecundum Matthæum.

IN illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis. Attendite à falſis prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ouium, intrinſecus autem ſunt lupi rapáces. A fructibus eorum cognoſcétis eos. Numquid colligunt de ſpinis vuas, aut de tribulis ficus? Sic, omnis arbor bona, bonos fructus facit: mala autem arbor, malos fructus facit. Nõ poteſt arbor bona, malos fructus facere: neque arbor mala, bonos fructus facere. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidétur, & in ignem mittétur. Igitur ex fructibus eorum cognoſcétis eos. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrábit in regnum cælorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis eſt, ipſe intrábit in regnum cælorum.

Obrazac za VII. nedjelju po Duhovima - Missale Romanum, 1620. god., str. 337.

Danas je **VII. nedjelja po Duhovima**, kad se u evanđelju čitaju i ove riječi:

> "Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze k vama u ovčjem odijelu, a iznutra su vuci grabežljivi. Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati. Bere li se s trnja grožđe ili s bodljike smokve? Tako svako dobro stablo rađa dobrim plodovima, a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim. Ne može dobro stablo donijeti zlih plodova niti nevaljalo stablo dobrih plodova. Svako stablo koje ne rađa dobrim plodom sijeće se i u oganj baca. Dakle: po plodovima ćete ih njihovim prepoznati." (Mt 7, 15-20)

Kako tumačiti ove riječi?
Na kraju standardnih izdanja Katekizma Tridentskog koncila obično se nalaze upute za propovijed za sve nedjelje i važnije blagdane u godini. Od svećenika se očekivalo da se u propovijedanju vode tim uputama (a ne da svatko propovijeda što god želi ili što mu padne na pamet, kao danas).

Ovdje imamo jedan primjerak **Katekizma Tridentskog koncila**, koji je 1858. tiskala Kongregacija za širenje vjere.
Prva uputa za VII. nedjelju po Duhovima kaže:

> "*Attendite a falsis prophetis* (Matth. 7, 15). Hic cavendum praecipitur ab haereticis. Quis vero censendus sit haereticus habes p. 60. Quo modo autem hi cum in Ecclesia non sint, ab ea puniri possint, habes ibidem et p. 61., 65. Quibus autem artibus hi falsi prophetae utantur ad impia sua dogmata diffundenda, habes p. 3., 4., 5."
>
> ("*Čuvajte se lažnih proroka* (Mt 7, 15). Ovdje se određuje da se treba čuvati heretika. A koga treba smatrati heretikom imaš na str. 60. Na koji način oni, premda nisu u Crkvi, mogu biti od nje kažnjeni, imaš na istom mjestu i na str. 61., 65. A kojim se spletkama koriste ovi lažni proroci za širenje svojih opakih učenja, imaš na str. 3., 4., 5.")

Kao što vidite, upućuje se na stranice u Katekizmu koje govore o ovoj temi.
Skupio sam neka od tih mjesta iz Katekizma, i stavljam ih ovdje pred vas.

Na str. 60. nalazi se pitanje koji su ljudi izvan Crkve: *"Quinam Ecclesiae militantis finibus non contineantur"* (*"Kojiljudinisu obuhvaćeni granicama vojujuće Crkve?"*):

> "Ex quo fit tria tantummodo hominum genera ab ea excludantur: primo, infideles, deinde haeretici et schismatici, postremo excommunicati. Ethnici quidem, quod in Ecclesia numquam fuerunt, neque eam umquam cognoverunt, nec ullius sacramenti in populi christiani societate facti sunt; haeretici vero atque schismatici, quia ab Ecclesia desciverunt; neque enim illi magis ad Ecclesiam spectant, quam transfugae ad exercitum pertineant, a quo defecerunt. Non negandum tamen, quin in Ecclesiae potestate sint, ut qui ab ea in iudicium vocentur, puniantur et anathemate damnentur. Postremo etiam excommunicati, quod Ecclesiae iudicio ab ea exclusi, ad illius communionem non pertineant, donec resipiscant."
>
> ("Iz čega proizlazi da su svega tri vrste ljudi od nje isključeni: prvo, nevjernici, zatim, heretici i raskolnici, naposljetku, izopćenici. Pogani, naime, jer nikada nisu bili u Crkvi, niti su je ikada poznavali, niti su bilo kojim sakramentom ušli u zajedništvo kršćanskoga puka; a heretici i raskolnici jer su se odmetnuli od Crkve, i oni više ne pripadaju Crkvi kao što ni pobjeglice [dezerteri] ne pripadaju vojsci od koje su odstupili. Ali, ne može se nijekati, da su u vlasti Crkve, da one koje prizove na sud, budu od nje kažnjeni i osuđeni anatemom. Naposljetku, također i izopćenici, koji su presudom Crkve od nje isključeni, ne pripadaju njenom zajedništvu, dok se ne obrate.")

Na str. 64.-65., govori se o nezabludivosti i nepogrješivosti Katoličke Crkve, što ju razlikuje od heretičkih i raskolničkih sekti (koje također sebe nazivaju "crkvama") koje tonu u nebrojenim zabludama:

> "quemadmodum haec una Ecclesia errare non potest in fidei ac morum disciplina tradenda, cum a Spiritu Sancto gubernetur, ita ceteras omnes quae sibi 'ecclesiae' nomen arrogant, ut quae diaboli spiritu ducantur, in doctrinae et morum perniciosissimis erroribus versari necesse est."
>
> ("kao što ova jedna Crkva ne može pogriješiti u prenošenju nauka vjere i običaja, jer je vođena od Duha Svetoga, tako sve druge koje sebi prisvajaju ime "crkve", kako ih vodi đavolski duh, nužno je da se nalaze u najpogubnijim zabludama nauka i običaja.")

Ove činjenice uvijek su bile polazna točka pogleda Crkve prema raznim krivovjerskim i raskolničkim sektama.
No, dokument II. vatikanskog koncila "Unitatis redintegratio" zaokrenuo je drugim putem. Revolucija se dogodila već time što su krivovjerci i raskolnici nazvani "odvojenom braćom".

Razni drugi epiteti koji su od tada (u vokabularu "aggiornamenta") pripisivani protestantskim krivovjercima samo su povećavali opću zbunjenost: "drugi kršćani", "kršćani na drugačiji način", "druge kršćanske crkve", "kršćanska braća iz drugih konfesija" i slično.

To je tipičan primjer stavljanja ovčjeg runa na grabežljive vukove. Zbog takvih stvari, mnogi obični vjernici više nisu vidjeli opasnost u protestantskom krivovjerju. Treba li nas onda čuditi naglo širenje protestantskih sekti po Južnoj Americi zadnjih 30-ak godina? To

su plodovi ekumenizma.
A problem još povećavaju grupacije koje katolike protestantiziraju "iznutra", npr. "karizmatici" i "neokatekumeni".

Što se tiče svetogrđa koja ovih dana guraju njemački biskupi s navodnim ciljem da "pomognu" supružnicima u miješanim brakovima, trebalo bi prvo postaviti jedno pitanje o kojemu izgleda svi šute.
Zašto je njemački kler uopće dopustio da se sklope toliki miješani brakovi, koji uopće ne ispunjavaju uvjete koje postavlja kanonsko pravo?

Zapravo, svih ovih problema ne bi ni bilo da je ostao na snazi stari Zakonik kanonskog prava, koji je propisivao da župnici moraju aktivno odvraćati ljude od sklapanja mješovitih ženidbi.

Treba samo pročitati kanone 1060.-1065. **Zakonika kanonskog prava 1917.**

Kan. 1060. - Crkva svagdje najstrožije zabranjuje sklapanje ženidbe između dvoje krštenih, od kojih je jedno katolik, a drugo pripada krivovjerskoj ili raskolničkoj sljedbi; a ako postoji pogibao otpada za katoličkog ženidbenog druga i za djecu, ženidba je zabranjena po samom božanskom zakonu.

Kan. 1061. - § 1. Crkva ne daje od zabrane mješovite vjere oprosta, osim:

1.° Kada postoje pravedni i važni razlozi;

2.° Kada nekatolički ženidbeni drug pruži jamstvo, da će od katoličkog ženidbenog druga biti otklonjena pogibao otpada, a obadva ženidbena druga, da će svu djecu samo katolički krstiti i odgajati;

3.° Kada postoji dovoljna sigurnost, da će se jamstva ispuniti.

§ 2. U pravilu treba tražiti, da jamstva budu pismeno dana.

Kan. 1062. - Katolički je ženidbeni drug dužan razborito nastojati oko toga, da se nekatolički ženidbeni drug obrati.

Kan. 1063. - § 1. Iako je Crkva dala oprost od zabrane mješovite vjere, ne mogu ženidbeni drugovi ni prije ni poslije vjenčanja u katoličkoj Crkvi, otići još i do nekatoličkog službenika, u koliko je vjerski, da pred njim, bilo osobno bilo po punomoćeniku, dadu ili ponove svoj pristanak u ženidbu.

§ 2. Kada župnik sigurno znade, da će vjerenici ovaj propis prekršiti ili da su ga već prekršili, ne smije prisustvovati sklapanju njihove ženidbe, ako za to ne postoje veoma teški razlozi, ne bude uklonjena sablazan, te ne zatraži najprije uputu od Ordinarija.

§ 3. Nije zabranjeno, da ženidbeni drugovi pristupe također pred nekatoličkog službenika, ako on vrši samo službu državnog dužnosnika, i to jedino zato, da se izvrši građanski čin, kojim ženidba stječe građanske posljedice.

Kan. 1064. - Ordinariji i ostali dušobrižnici:

1.° Neka kolikogod mogu odvraćaju vjernike od mješovitih ženidbi;

2.° Ako ih ne mogu spriječiti, neka svim silama nastoje oko toga, da se ne sklapaju u protivnosti s Božjim i Crkvenim zakonima;

3.° Neka brižnu pažnju posvećuju mješovitim ženidbama bilo da su sklopljene u vlastitom bilo u tuđem području, da bi ženidbeni drugovi zdušno izvršivali dana obećanja;

4.° Kada ženidbi prisustvuju neka se drže propisa kan. 1102.

Kan. 1065. - § 1. Neka također odvraćaju vjernike i od sklapanja ženidbe s takovima, koji su ili notorni otpadnici od katoličke vjere, iako nisu prešli ni u kakovu nekatoličku sljedbu, ili s takovima, koji pripadaju društvima, koje je Crkva osudila.

§ 2. Župnik neka ne prisustvuje sklapanju navedenih ženidbi, dok se nije obratio na Ordinarija, koji može, nakon što razvidi sve okolnosti, župniku dopustiti da prisustvuje ženidbi, ako postoji važan razlog i ako Ordinarij po svom razboritom sudu pronađe, da postoje dostatna jamstva za to, da će se sva djeca katolički odgajati i da nema pogibli otpada za drugoga bračnoga druga.

Kan. 1066. - Ako javni grješnik ili osoba koja je notorno upala u crkvenu kaznenu zabranu (cenzuru) odbija da se najprije ispovjedi odnosno s Crkvom izmiri, neka župnik ne prisustvuje njegovoj ženidbi, osim kada to traži važan razlog, a o tom treba, ako je moguće, da zatraži uputu od Ordinarija.

Obred krunjenja katoličkog kralja - odraz nauka Crkve o odnosu duhovne i svjetovne vlasti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/07/obred-krunjenja-katolickog-kralja-odraz.html

Među raznim obredima koje možete vidjeti u starom Rimskom pontifikalu, ističe se jedan koji na najbolji i najljepši način odražava stoljetni nauk Crkve o odnosu duhovne i svjetovne vlasti: **obred krunjenja kralja**.

Ovdje imate originalno izdanje Rimskog pontifikala koje je 1572. godine objavio sveti papa Pio V.: **Pontificale Romanum**. U tom pontifikalu imate nekoliko obreda za krunjenje različitih vrsta monarha: za krunjenje cara od strane pape, za krunjenje carice, za blagoslov i krunjenje kralja, za blagoslov i krunjenje kraljice...

Iznijet ću danas glavne značajke obreda krunjenja i blagoslova kralja ("De benedictione et coronatione regis"), jer se održao i u kasnijim izdanjima Rimskog pontifikala, sve do 20. stoljeća. Ako pažljivo pročitate što govore molitve u tom obredu, lako ćete shvatiti nauk Crkve o državi i državnoj vlasti

Krenimo redom...
Na početku rubrike govore o tome gdje se i kada krunidba treba obaviti, što sve treba pripremiti, tko sve treba doći itd.

DE BENEDICTIONE
& coronatione Regis.

Cum Rex est coronādus
episcopi regni ad ciuita
tē vbi coronatio fieri de
bet: vocantur. Rex tri
duanū iciuniū deuote peragit, p
hebdomadā p̄cedentes: videlicet
quarta & sexta feria & sabbatho.
Dñica vero p̄ma sequenti coro-
nat: qua ipse Rex ad cōionē se pa-
rat. Ecclesia vero ipsa cathedra-
lis: siue metropolitica: vbi solēni-
tas celebrabit: paret & ornet: quo

Svi biskupi kraljevstva moraju se okupiti u mjestu krunidbe. Krunjenje se obavlja u nedjelju, a budući kralj se treba pripremiti trodnevnim postom (u srijedu, petak i subotu) prije te nedjelje. Kralj se mora i ispovijediti, kako bi mogao primiti sv. pričest na sv. misi koja se služi povodom krunjenja.

Obred se obavlja u metropolitanskoj ili katedralnoj crkvi. Na glavni oltar treba staviti mač, krunu i žezlo koje će primiti budući kralj.

Na početku obreda, kralj odjeven u vojnu odoru ("vestibus militaribus indutus") sa svojom pratnjom dolazi do crkve. Kad stigne blizu prezbiterija, dolaze mu ususret dva biskupa i vode ga metropolitu.

Prvi od biskupa, koji je vodio kralja, stane i kaže metropolitu:

> "Reverendissime pater, postulat sancta mater Ecclesia, ut praesentem egregium militem ad dignitatem regiam sublevetis."
>
> ("Prečasni oče, moli sveta majka Crkva, da ovdje nazočnog sjajnog viteza uzdignete na kraljevsko dostojanstvo.")

Zatim upita metropolit:

> "Scitis illum esse dignum et utilem ad hanc dignitatem?"
> ("Znate li da je on dostojan i koristan za ovo dostojanstvo?")

A ovaj odgovara:

> "Et novimus et credimus eum esse dignum et utilem Ecclesiae Dei, et ad regimen hujus regni."
> ("I znamo i vjerujemo da je on dostojan i koristan Crkvi Božjoj, i za vladanje ovim kraljevstvom.")

Metropolit kaže: "Deo gratias." ("Bogu hvala.")

Zatim kralj sjedne između dvojice biskupa koji su ga doveli, a metropolit, koji će kruniti kralja, kaže:

"Cum hodie per manus nostras, optime princeps, qui Christi Salvatoris nostri vice in hac re fungimur quamvis indigni sacram unctionem, et Regni insignia sis suscepturus; bene est, ut te prius de onere, ad quod destinaris, moneamus. Regiam hodie suscipis dignitatem, et regendi fideles populos commissos curam sumis. Praeclarum sane inter mortales locum, sed discriminis, laboris, atque anxietatis plenum. Verum, si consideraveris, quod omnis potestas a Domino Deo est, *per quem reges regnant, et legum conditores justa decernunt* (Prov. 8, 15); tu quoque de grege tibi commisso ipsi Deo rationem es redditurus.
Primum, pietatem servabis, Dominum Deum tuum tota mente ac puro corde coles; christianam religionem ac fidem catholicam, quam ab incunabulis professus es, ad finem usque inviolatam retinebis, eamque contra omnes adversantes pro viribus defendes. Ecclesiarum praelatis, ac reliquis sacerdotibus condignam reverentiam exhibebis. Ecclesiasticam libertatem non conculcabis. Justitiam, sine qua nulla societas diu consistere potest, erga omnes inconcusse administrabis, bonis praemia, noxiis debitas poenas retribuendo. Viduas, pupillos, pauperes, ac debiles ab omni oppressione defendes. Omnibus te adeuntibus benignum, mansuetum, atque affabilem, pro regia tua dignitate te praebebis. Et ita te geres, ut non ad tuam, sed totius populi utilitatem regnare praemiumque benefactorum tuorum, non in terris, sed in caelo exspectare videaris. Quod ipse praestare dignetur, qui vivit et regnat Deus, in saecula saeculorum. R. Amen."

("Budući da ćeš danas, izvrsni vladaru, po našim rukama - koji u ovoj stvari, iako nedostojni, obavljamo mjesto Krista Spasitelja našega - primiti sveto pomazanje i znakove Kraljevstva; dobro je da te prvo upozorimo o teretu za koji se određuješ. Danas ćeš primiti kraljevsko dostojanstvo i prihvatiti brigu vladanja nad vjernim narodima koji su ti povjereni. Zasigurno, sjajno mjesto među smrtnicima, ali puno opasnosti, rada i tjeskoba. Doista, ako promisliš da je svaka vlast od Gospodina Boga, *po kojemu kraljevi kraljuju i zakonodavci pravedno odlučuju* (Izr 8, 15); i ti ćeš samome Bogu položiti račun za stado koje ti je povjereno.
Prvo, čuvat ćeš pobožnost: Gospodina Boga tvoga štovat ćeš svom svojom dušom i čistoga srca, kršćansku religiju i katoličku vjeru, koju ispovijedaš još od kolijevke, sačuvat ćeš neokaljanu sve do kraja, i branit ćeš je koliko možeš protiv svih protivnika. Iskazivat ćeš dostojnu čast prelatima crkava i ostalim svećenicima. Nećeš gaziti crkvenu slobodu. Pravdu, bez koje nijedno društvo ne može dugo opstati, prema svima ćeš postojano iskazivati, uzvraćajući dobrima nagradom, a zlima zasluženim kaznama. Branit ćeš udovice, siročad, siromašne i slabe od svakoga tlačenja. Svima koji ti pristupaju iskazat ćeš se blagim, poniznim i uljudnim po tvojoj kraljevskoj časti. I tako ćeš se ponašati da se vidi da ne očekuješ vlastitu, nego korist cijeloga naroda i nagradu tvojih dobročinitelja, ne na zemlji, nego na nebu. Koju neka ti se udostoji podati Bog koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. R. Amen.")

Budući kralj prilazi metropolitu i pred njim klečeći govori sljedeću ispovijest:

> "Ego N. Deo annuente, futurus rex N. profiteor, et promitto coram Deo et angelis ejus deinceps legem, justitiam et pacem Ecclesiae Dei, populoque mihi subjecto pro posse et nosse, facere ac servare, salvo condigno misericordiae Dei respectu, sicut in consilio fidelium meorum melius potero invenire. Pontificibus quoque Ecclesiarum Dei, condignum et canonicum honorem exhibere; atque ea, quae ab imperatoribus, et regibus ecclesiis collata, et reddita sunt, inviolabiliter observare. Abbatibus, comitibus et vasaliis meis congruum honorem, secundum consilium fidelium meorum praestare."
>
> ("Ja N., po Božjem dopuštenju, budući kralj N. ispovijedam i obećavam pred Bogom i njegovim anđelima da ću odsada činiti i čuvati zakon, pravdu i mir Crkvi Božjoj i narodu koji mi je podložan, koliko mogu i znam, bez povrede onoga što se dostojno odnosi na milosrđe Božje, koliko bolje uspijem pronaći u savjetu mojih vjernih. Da ću nadalje prvosvećenicima Crkava Božjih iskazivati dostojnu i kanonsku čast, i da ću čuvati nepovrijeđenim ono što su carevi i kraljevi dodijelili i uzvratili crkvama. I da ću iskazivati prikladnu čast mojim opatima, knezovima i vazalima, prema savjetu mojih vjernih.")

Zatim rukama dotičući evanđelistar (koji otvoren ispred njega drži metropolit), nastavi:

> "Sic me Deus adjuvet et haec sancta Dei evangelia"
> ("Tako mi Bog pomogao i ova sveta Božja evanđelja.")

Quo facto: Rex electus accedit ad Metropolitanum, ⁊ coram eo detecto capite genuflexus: osculatur eius manum, ⁊ facit hanc professionem: dicens.

Rex detecto capite coram metropolitano genuflex⁹ osculata ei⁹ manu facit ꝓmissionem hanc.

Ego N. Deo annuente futur⁹ Rex N. profiteor ⁊ promitto corã Deo ⁊ angelis eius: deinceps legem, iustitiã, ⁊ pacem ecclesię Dei: populoq; mihi subiecto: pro posse ⁊ nosse: facere: atq; seruare: saluo cõdigno misericordię Dei respectu: sicut in consilio fidelium meorum melius potero inuenire. Pontificibus quoque

Nakon te ispovijesti, kralj nastavlja klečati, a metropolit skinuvši mitru, ustane i glasno kaže sljedeću molitvu (koju istodobno recitiraju i ostali biskupi):

"Oremus.
Omnipotens sempiterne Deus, Creator omnium, Imperator Angelorum, Rex regum, et Dominus dominantium, qui Abraham fidelem servum tuum de hostibus triumphare fecisti, Moysi, et Josue populo tuo praelatis multiplicem victoriam tribuisti, humilemque David puerum tuum regni fastigio sublimasti, et Salomonem sapientiae pacisque ineffabili munere ditasti, respice, quaesumus, Domine, ad preces humilitatis nostrae, et super hunc famulum tuum N. quem supplici devotione in Regem elegimus, benedictionum tuarum dona multiplica, eumque dexterae tuae potentia semper, et ubique circumda; quatenus praedicti Abrahae fidelitate firmatus, Moysi mansuetudine fretus, Josue fortitudine munitus, David humilitate exaltatus, Salomonis sapientia decoratus, tibi in omnibus complaceat, et per tramitem justitiae inoffenso gressu semper incedat; tuae quoque protectionis galea munitus, et scuto insuperabili jugiter protectus, armisque coelestibus circumdatus, optabilis de hostibus sanctae crucis Christi victoriae triumphum feliciter capiat, terroremque suae potentiae illis inferat, et pacem tibi militantibus laetanter reportet. Per Christum Dominum nostrum, qui virtute sanctae crucis tartara destruxit, regnoque diaboli superato, ad coelos victor ascendit, in quo potestas omnis, regnique consistit victoria, qui est gloria humilium, et vita salusque populorum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. R. Amen."

("Pomolimo se.
Svemogući vječni Bože, Stvoritelju svega, vladaru anđela, Kralju kraljeva i Gospodare gospodara, koji si učinio da tvoj vjerni sluga Abraham pobijedi neprijatelje, Mojsiju i Jošui vođama tvoga naroda udijelio si mnogostruke pobjede, i poniznoga Davida slugu tvoga uzdigao si na kraljevsku službu, i Salomona si obdario neiskazanim darovima mudrosti i mira; pogledaj, molimo, Gospodine, da na molitve naše poniznosti i ovome tvome sluzi N., koga smo smjernom pobožnošću izabrali za kralja, umnožiš darove tvojih blagoslova, i da ga snagom tvoje desnice uvijek i svugdje štitiš, da osnažen vjernošću spomenutoga Abrahama, pouzdanjem Mojsijeve krotkosti, ojačan jakošću Jošue, uzdignut Davidovom poniznošću, ukrašen Salomonovom mudrošću, tebi u svemu ugađa i da nepovrijeđenim korakom uvijek hoda stazom pravednosti, utvrđen kacigom tvoje zaštite i stalno obranjen nesavladivim štitom, okružen nebeskim oružjem, neka postigne pobjednički trijumf nad neprijateljima svetoga križa Kristova, i neka im utjera strah svoje sile, i sretno donese mir onima koji vojuju za tebe. Po Kristu Gospodinu našemu, koji je snagom svetoga križa uništio tartar i svladavši đavlovo kraljevstvo, uzašao kao pobjednik na nebesa, u kome je sadržana svaka vlast i pobjeda kraljevstva, koji je slava poniznih i život i spasenje narodima, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. R. Amen.")

Zatim se kralj prostre na zemlju, i počinje pjevanje Litanija svih svetih.
Litanije imaju neke posebne molitve (molitva blagoslova za kralja...).

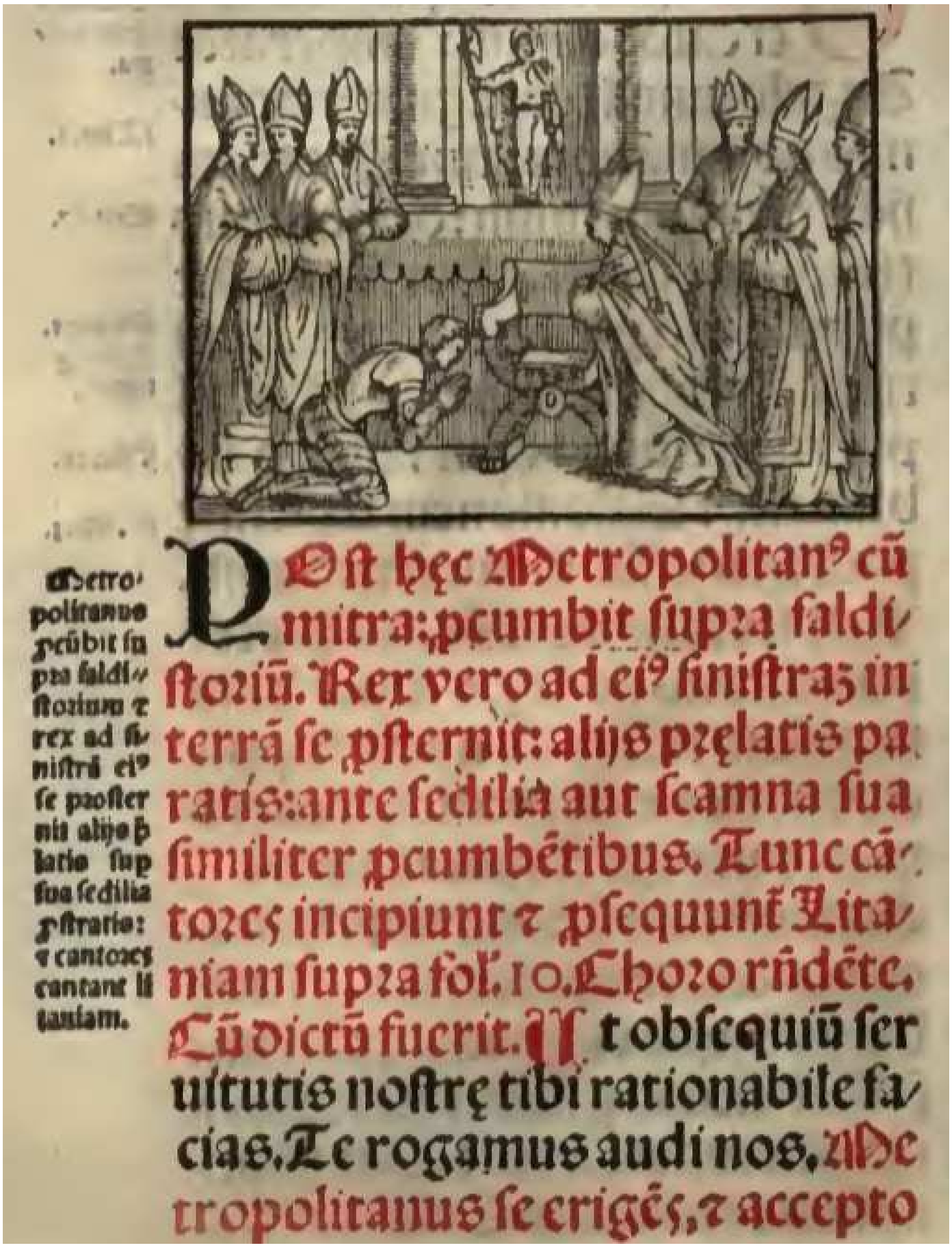

Metropolitanus pcūbit supra faldistorium et rex ad sinistrā ei9 se prosternit alijs plātis sup sua sedilia pstratis: et cantores cantant litaniam.

Post hęc Metropolitan9 cū mitra: pcumbit supra faldistoriū. Rex vero ad ei9 sinistraʒ in terrā se psternit: alijs prelatis paratis: ante sedilia aut scamna sua similiter pcumbētibus. Tunc cātores incipiunt et psequunt Litaniam supra fol. 10. Choro rñdēte. Cū dictū fuerit. Ut obsequiū seruitutis nostrę tibi rationabile facias. Te rogamus audi nos. Metropolitanus se erigēs, et accepto

Slijedi mazanje katekumenskim uljem, uz propisane molitve...

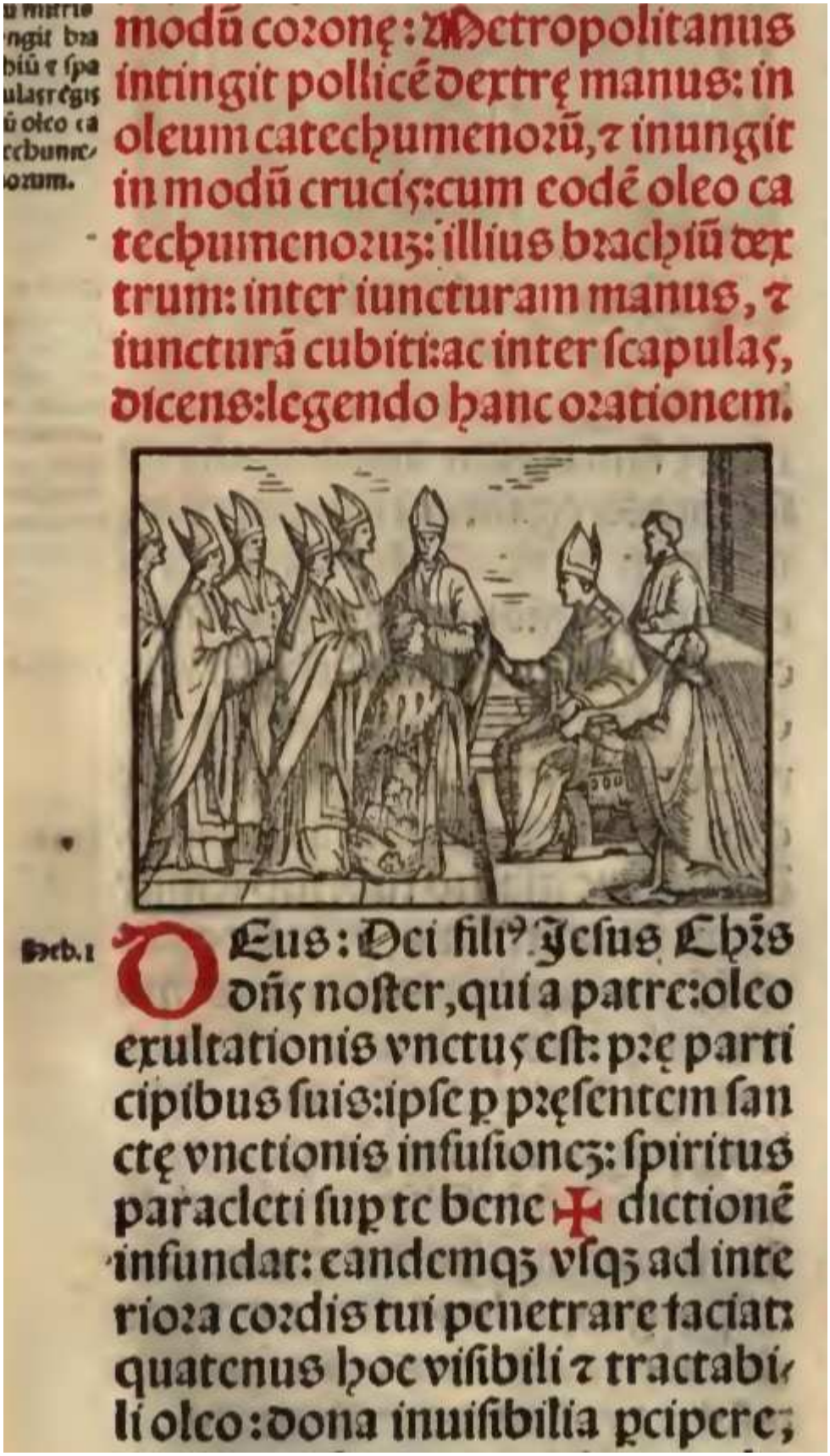
modū coronę: Metropolitanus
intingit pollicē dextrę manus: in
oleum catechumenorū, ꝛ inungit
in modū crucis: cum eodē oleo ca
techumenorum: illius brachiū dex
trum: inter iuncturam manus, ꝛ
iunctura cubiti: ac inter scapulas,
dicens: legendo hanc orationem.

Deus: Dei filii Jesus Chris
dñs noster, qui a patre: oleo
exultationis unctus est: pre parti
cipibus suis: ipse p presentem san
ctę unctionis infusionez: spiritus
paracleti sup te bene ✠ dictionē
infundat: eandemqz usqz ad inte
riora cordis tui penetrare faciat:
quatenus hoc visibili ꝛ tractabi
li olco: dona inuisibilia pcipere;

Zatim se služi sv. misa. Nakon što se otpjeva gradual, jedan od poslužitelja uzima mač s oltara i dodaje ga metropolitu.
Metropolit izvlači mač iz korica i predaje ga kralju, govoreći:

"Accipe gladium de super altari sumptum per nostras manus, licet indignas, vice tamen, et auctoritate sanctorum Apostolorum consecratas, tibi regaliter concessum, nostraeque benedictionis officio in defensionem sanctae Dei Ecclesiae divinitus ordinatum: et memor esto ejus, de quo psalmista prophetavit, dicens: *'Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime'* (Psal. 44, 4): ut in hoc per eumdem vim aequitatis exerceas, molem iniquitatis potenter destruas, et sanctam Dei Ecclesiam, ejusque fideles propugnes, ac protegas; nec minus sub fide falsos, quam christiani nominis hostes exsecreris, ac dispergas: viduas, et pupillos clementer adjuves ac defendas; desolata restaures, restaurata conserves: ulciscaris injusta, confirmes bene disposita; quatenus haec agendo, virtutum triumpho gloriosus, justitiaeque cultor egregius, cum mundi Salvatore sine fine regnare merearis. Qui cum Deo Patre, et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus, per omnia saecula saeculorum. R. Amen."

("Primi mač uzet sa žrtvenika po našim rukama, iako nedostojnima, no posvećenima za mjesto i vlast svetih apostola, tebi kraljevski dodijeljen i, službom našega blagoslova, božanski određen za obranu svete Božje Crkve: i sjeti se Onoga o kome psalmist prorokuje govoreći: *'Pripaši mač svoj uz bok svoj, premoćni'* (Psal. 44, 4): da u ovome po njemu izvršavaš silu pravde, odlučno uništavaš teret bezakonja, i braniš i štitiš svetu Božju Crkvu i njene vjernike; i ništa manje da progoniš i tjeraš lažne vjernike kao i neprijatelje kršćanskoga imena; milostivo pomažeš i braniš udovice i siročad, uništeno obnavljaš, obnovljeno sačuvaš, kažnjavaš nepravdu, potvrđuješ ono što je dobro uređeno; kako bi ovo čineći, slavan pobjedom zasluga i kao sjajni štovatelj pravde, zaslužio bez kraja vladati sa Spasiteljem svijeta. Koji s Bogom Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje Bog, po sve vijeke vjekova. R. Amen.")

Accipe gladiũ: de super altari sumptũ: per nostras manus: licet indignas, vice tamẽ ⁊ auctoritate sanctorum apostolorũ consecratas: regaliter tibi concessuz, nostręqꝫ bene ✠ dictionis offi-cio, in defensionem sanctę Dei ecclesię diuinitus ordinatũ: ad vindictã malefactorum: laudem vero bonorũ, ⁊ memor esto: eius de quo Psalmista ꝓphetauit dicẽs. Accingere gladio tuo: sup fęmur tuum potentissime, vt in hoc per

Metropolitanus gladiũ euaginatũ tradit in manus regis.

j. Pet. 2.

Ps. 44.

Nakon toga, poslužitelji vrate mač u korice, a metropolit opaše kralja mačem, govoreći:

> "Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime; et attende quod sancti non in gladio, sed per fidem vicerunt regna."
>
> ("Pripaši mač svoj uz bok svoj, premoćni; i promotri da su sveci ne u maču, nego po vjeri pobijedili kraljevstva.")

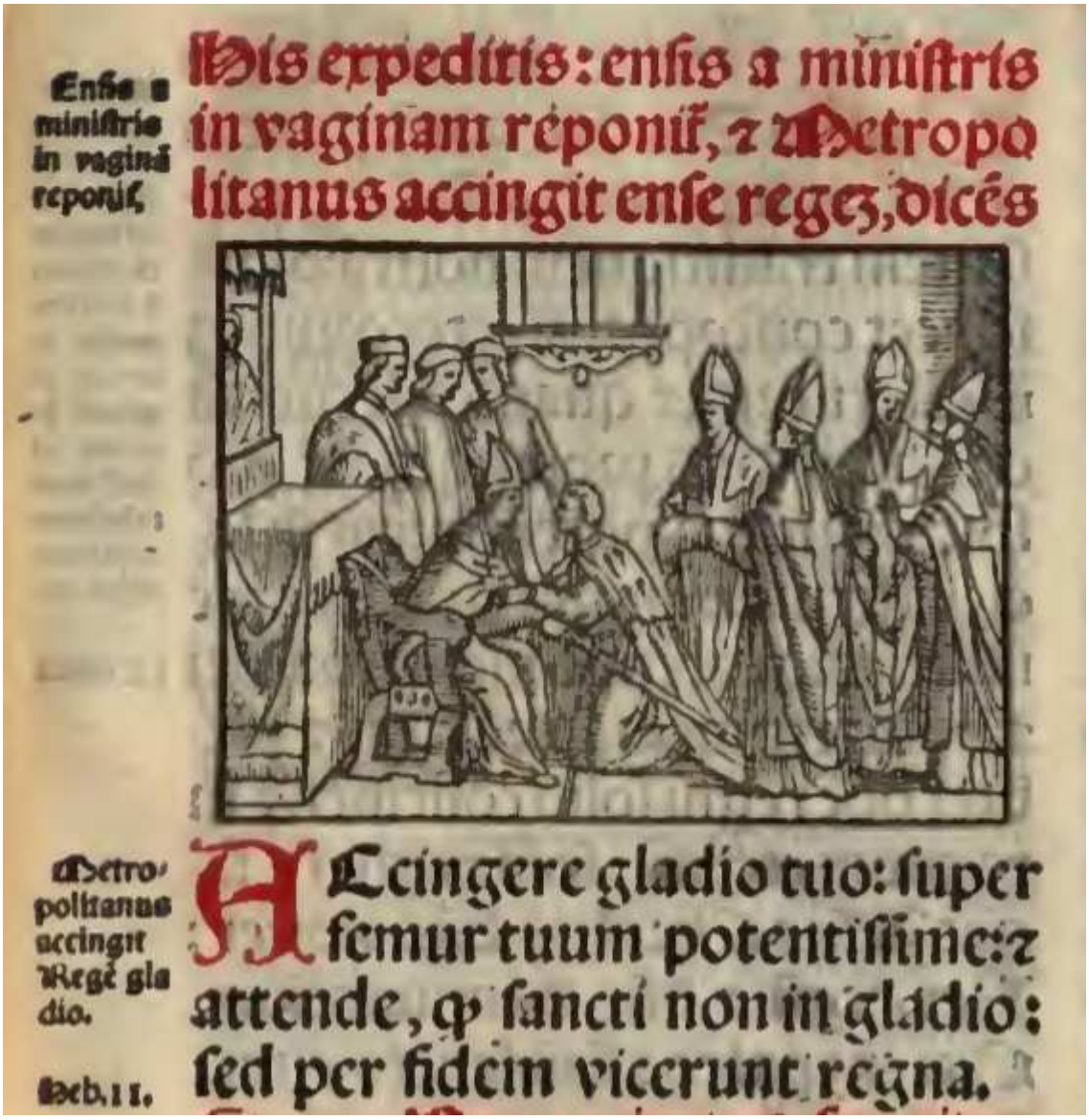

Zatim kralj ustane i izvadi mač iz korica i njime "muževno zamaše" ("viriliter vibrat"), onda ga vrati u korice i još jednom poklekne pred metropolitom.
Slijedi krunjenje. Svi biskupi zajedno uzimaju krunu s oltara. Metropolit stavlja krunu na kraljevu glavu, govoreći:

"Accipe coronam regni, quae, licet ab indignis, episcoporum tamen manibus capiti tuo imponitur. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, quam sanctitatis gloriam, et honorem, et opus fortitudinis, significare intelligas, et per hanc te participem ministerii nostri non ignores. Ita ut sicut nos in interioribus pastores, rectoresque animarum intelligimur, ita et tu in exterioribus verus Dei cultor, strenuusque contra omnes adversitates Ecclesiae Christi defensor assistas, regnique tibi a Deo dati, et per officium nostrae benedictionis in vice Apostolorum, omniumque Sanctorum, regimini tuo commissi utilis exsecutor, proficuusque regnator semper appareas; ut inter gloriosos athletas, virtutum gemmis ornatus, et praemio sempiternae felicitatis coronatus cum Redemptore, ac Salvatore nostro Jesu Christo, cujus nomen, vicemque gestare crederis, sine fine glorieris. Qui vivit, et imperat Deus cum Patre, et Spiritu Sancto in saecula saeculorum. R. Amen."

("Primi krunu kraljevstva, koja se, premda od nedostojnih, ipak rukama biskupa stavlja na tvoju glavu. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga; kojom ćeš razumjeti da označava slavu svetosti i časti i djelo jakosti, i po njoj znaj da si dionik naše službe. Tako kao što se mi razumijemo kao unutarnji pastiri i upravitelji duša, tako i ti u izvanjskome stojiš kao pravi štovatelj Boga i snažni branitelj Crkve Kristove protiv svih nevolja, i korisni izvršitelj vladanja koje ti je povjereno po službi našega blagoslova namjesto apostola i svih svetih, i da se uvijek pokažeš kao uspješan vladar; da među slavnim borcima, ukrašen draguljima zasluga i okrunjen nagradom vječne sreće bez kraja vladaš s Otkupiteljem i Spasiteljem našim Isusom Kristom, u čije ime i mjesto vjeruješ da vladaš. Koji živi i kraljuje Bog s Ocem i Duhom Svetim u vijeke vjekova. R. Amen.")

Zatim metropolit predaje kralju žezlo, govoreći:

"Accipe virgam virtutis, ac veritatis, qua intelligas te obnoxium mulcere pios, terrere reprobos, errantes viam docere, lapsis manum porrigere, disperdere superbos, et revelare humiles; et aperiat tibi ostium Jesus Christus Dominus noster, qui de semetipso ait: *'Ego sum ostium: per me si quis introierit, salvabitur'* (Ioan. 10, 9); qui est clavis David, et sceptrum domus Israel, qui aperit, et nemo claudit; claudit, et nemo aperit. Sitque tibi ductor, qui educit vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris, et umbra mortis: et in omnibus sequi merearis eum, de quo David propheta cecinit: *'Sedes tua, Deus, in saeculum saeculi: virga directionis, virga regni tui'* (Psal. 44, 7), et imitando ipsum, diligas justitiam, et odio habeas iniquitatem, quia propterea unxit te Deus, Deus tuus, et exemplum illius, quem ante saecula unxerat oleo exsultationis, prae participibus suis, Jesum Christum Dominum nostrum, qui cum eo vivit et regnat Deus, per omnia saecula saeculorum. R. Amen."

("Uzmi štap snage i istine, kojim spoznaj da si obvezan obradovati pobožne, zadati strah zlima, zabludjele vratiti na put, palima pružiti ruku, progoniti ohole i uzdignuti ponizne; i otvorit će ti se vrata: Isus Krist, naš Gospodin, koji je o sebi rekao: *'Ja sam vrata: korza me tko uđe, spasit će se'* (Iv 10, 9), koji je ključ Davidov i žezlo doma Izraelova, koji otvara i nitko ne zatvara, zatvara i nitko ne otvara. I neka ti bude vođa, koji oslobađa iz kuće tamnice zarobljenika koji sjedi u tmini i sjeni smrtnoj; i da u svemu zaslužiš slijediti Onoga o kome prorok David pjeva: *'Prijestolje je tvoje, Bože, u vijeke vjekova: žezlo je pravde, žezlo tvoga kraljevstva'* (Psal. 44, 7), i da nasljedujući njega ljubiš pravdu i mrziš bezakonje, jer zato te pomazao Bog, Bog tvoj, i primjer onoga koga je prije vjekova pomazao uljem radosti pred drugovima njegovim: Isusa Krista Gospodina našega, koji s njime živi i kraljuje Bog, po sve vijeke vjekova. R. Amen.")

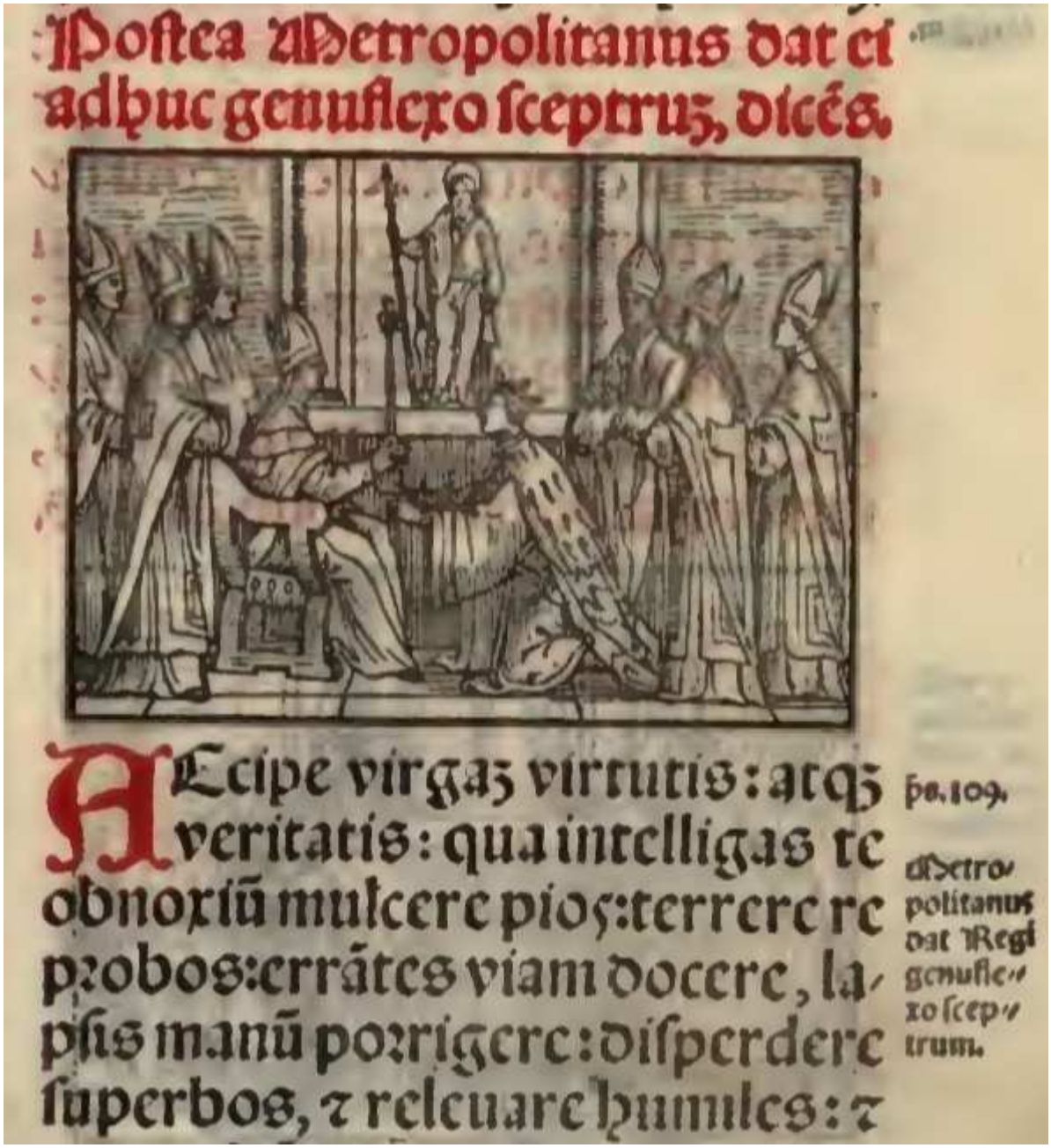

Ovdje ću stati. Rimski pontifikal u nastavku obreda krunjenja donosi još vrijednih molitava, ali i ove koje sam dosad stavio sasvim su dovoljne da shvatite o čemu govorim. Mislim da ste iz svih ovih molitava mogli dobro vidjeti što znači biti katolički kralj: upravitelj i vladar katoličke države.

A sada pređimo na jedan primjer iz prakse. Najpoznatije krunjenje u hrvatskoj povijesti je krunjenje kralja Zvonimira 1076. godine.

Krunidba kralja Zvonimira

Ferdo Quiquerez – Krunidba hrvatskog kralja Zvonimira

Ova je krunidba značajna, jer je tekst Zvonimirove krunidbene povelje sačuvan do danas. Prije nego što navedem što smatram važnim u toj ispravi, trebamo prvo reći kako je njezin tekst sačuvan.

Ispravu je prvo kardinal Deusdedit unio u svoju "Collectio canonum" (oko 1086. godine). Odatle ju je prepisao Cencius (kasniji papa Honorije III.) u "Liber censuum", 1192. godine.

Veliki crkveni povjesničar Baronius prvi je tiskom objavio tu ispravu 1605. godine u **Annales ecclesiastici** (tom. XI., str. 494.-495.).

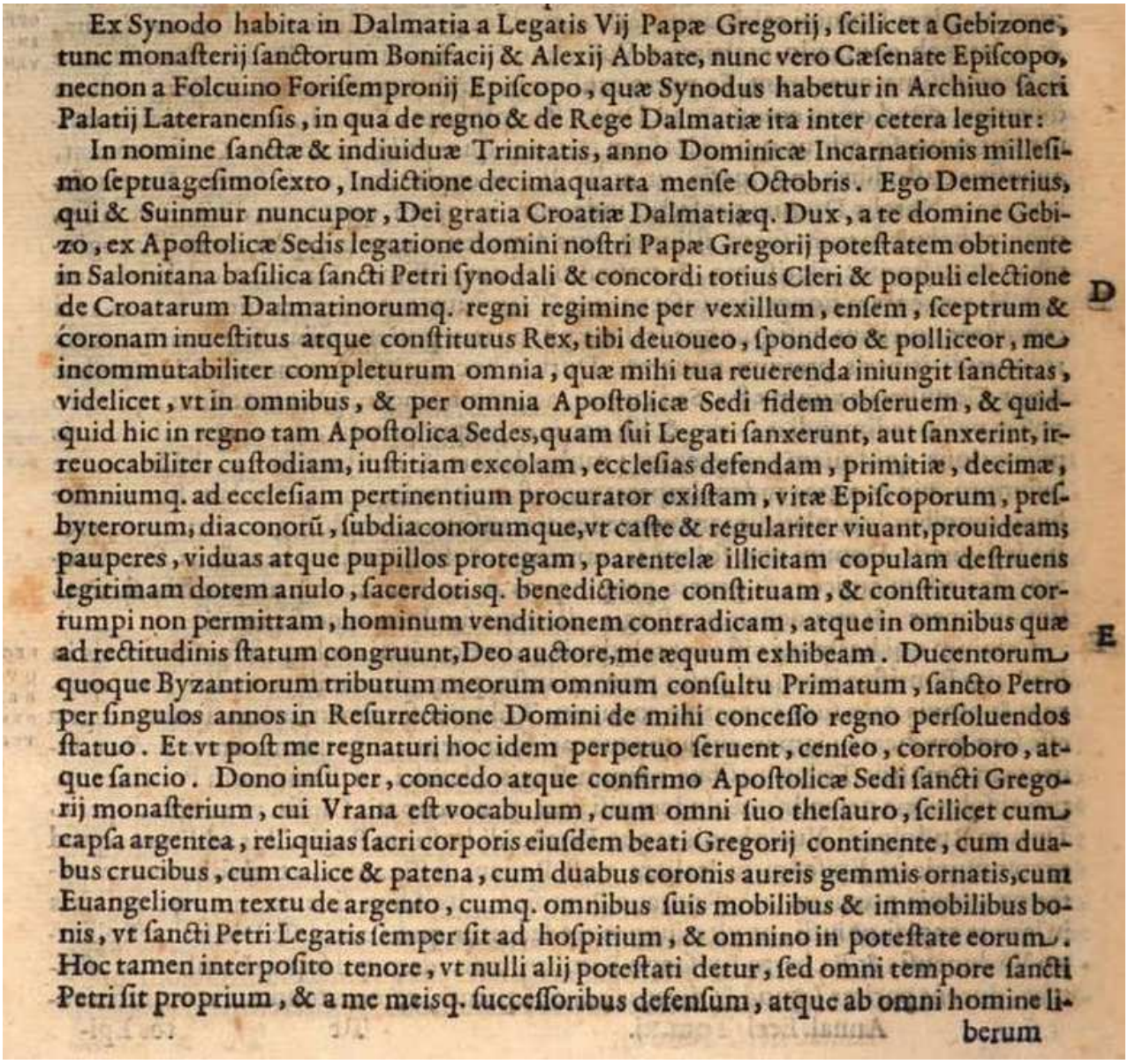

Ex Synodo habita in Dalmatia a Legatis Vij Papæ Gregorij, ſcilicet a Gebizone, tunc monaſterij ſanctorum Bonifacij & Alexij Abbate, nunc vero Cæſenate Epiſcopo, necnon a Folcuino Foriſempronij Epiſcopo, quæ Synodus habetur in Archiuo ſacri Palatij Lateranenſis, in qua de regno & de Rege Dalmatiæ ita inter cetera legitur:

In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ſeptuageſimoſexto, Indictione decimaquarta menſe Octobris. Ego Demetrius, qui & Suinmur nuncupor, Dei gratia Croatiæ Dalmatiæq. Dux, a te domine Gebizo, ex Apoſtolicæ Sedis legatione domini noſtri Papæ Gregorij poteſtatem obtinente in Salonitana baſilica ſancti Petri ſynodali & concordi totius Cleri & populi electione de Croatarum Dalmatinorumq. regni regimine per vexillum, enſem, ſceptrum & coronam inueſtitus atque conſtitutus Rex, tibi deuoueo, ſpondeo & polliceor, me incommutabiliter completurum omnia, quæ mihi tua reuerenda iniungit ſanctitas, videlicet, vt in omnibus, & per omnia Apoſtolicæ Sedi fidem obſeruem, & quidquid hic in regno tam Apoſtolica Sedes, quam ſui Legati ſanxerunt, aut ſanxerint, irreuocabiliter cuſtodiam, iuſtitiam excolam, eccleſias defendam, primitiæ, decimæ, omniumq. ad eccleſiam pertinentium procurator exiſtam, vitæ Epiſcoporum, preſbyterorum, diaconorũ, ſubdiaconorumque, vt caſte & regulariter viuant, prouideam; pauperes, viduas atque pupillos protegam, parentelæ illicitam copulam deſtruens legitimam dotem anulo, ſacerdotisq. benedictione conſtituam, & conſtitutam corrumpi non permittam, hominum venditionem contradicam, atque in omnibus quæ ad rectitudinis ſtatum congruunt, Deo auctore, me æquum exhibeam. Ducentorum quoque Byzantiorum tributum meorum omnium conſultu Primatum, ſancto Petro per ſingulos annos in Reſurrectione Domini de mihi conceſſo regno perſoluendos ſtatuo. Et vt poſt me regnaturi hoc idem perpetuo ſeruent, cenſeo, corroboro, atque ſancio. Dono inſuper, concedo atque confirmo Apoſtolicæ Sedi ſancti Gregorij monaſterium, cui Vrana eſt vocabulum, cum omni ſuo theſauro, ſcilicet cum capſa argentea, reliquias ſacri corporis eiuſdem beati Gregorij continente, cum duabus crucibus, cum calice & patena, cum duabus coronis aureis gemmis ornatis, cum Euangeliorum textu de argento, cumq. omnibus ſuis mobilibus & immobilibus bonis, vt ſancti Petri Legatis ſemper ſit ad hoſpitium, & omnino in poteſtate eorum. Hoc tamen interpoſito tenore, vt nulli alij poteſtati detur, ſed omni tempore ſancti Petri ſit proprium, & a me meisq. ſucceſſoribus defenſum, atque ab omni homine liberum

D

E

Ovdje vrijedi spomenuti da su tada u Rimu očito smatrali Zvonimirovu krunidbu vrlo važnim povjesnim događajem, o čemu svjedoči poznata zidna slika u Vatikanu, koja je nastala negdje između 1610. i 1614. godine.
To je najstariji slikovni prikaz Zvonimirove krunidbe...

Više o ovoj slici možete vidjeti u članku: Milan Ivanišević - Barokna prosudba Zvonimirova krunjenja

Natpis na slici glasi:

> "Demetrius, Croatiae et Dalmatiae dux, a Gregorio VII. pont(ifice) max(imo) per legatum regali titulo auctus, annuum censum b. Petro se soluturum promittit."
>
> ("Dmitar, knez Hrvatske i Dalmacije, od Grgura VII. vrhovnog svećenika preko poslanika obdaren kraljevskim naslovom, obećaje godišnje davanje bl. Petru.")

Ta je slika dokaz da je isprava, kako je objavljena u Baroniusovom djelu, privukla pozornost viših krugova u Rimu. Do te mjere da su dali izraditi veliku sliku događaja o kojem ta isprava govori.

Nakon Baroniusa, tekst Zvonimirove krunidbene povelje ponovno su tiskali u svojim djelima razni svjetovni i crkveni povjesničari koji su se bavili prošlošću Hrvatske: Lucius, Farlati, Kukuljević-Sakcinski, Rački, a kasnije i mnogi povjesničari u 20. stoljeću.

A sad dolazimo do samoga teksta povelje. U njoj kralj Zvonimir iskazuje svoju privrženost papi sv. Grguru VII., čiji ga je poslanik - Gebizon - okrunio za kralja.

Navest ću ovdje samo ono iz te isprave što se tiče naše današnje teme. Dakle, ono što nam nešto može reći o obredu krunjenja, kao i o cijeloj teološko-filozofskoj pozadini na kojoj se temelji.

Zvonimir počinje ispravu ovim riječima:

> "In nomine sanctae et individuae Trinitatis. Anno dominicae incarnationis MLXXVI., indictione XIII., mense octobri. Ego Demetrius, qui et Suinimir nuncupor, Dei gratia Chroatiae Dalmatiaeque dux, a te, domine Gebizo, ex Apostolicae Sedis legatione domini nostri papae Gregorii potestatem obtinens in Salonitana basilica sancti Petri sinodali et concordi totius cleri et populi electione de Chroatorum Dalmatinorumque regni regimine per vexillum, ensem, sceptrum et coronam investitus atque constitutus rex..."
>
> ("U ime svetog i nerazdjeljivog Trojstva. Godine Gospodnjeg utjelovljenja MLXXVI.,indikcije XIV., mjeseca listopada. Ja Dmitar koji se zovem i Zvonimir, milošću Božjom knez Hrvatske i Dalmacije, primajući vlast od tebe, gospodine Gebizone, od poslanstva Apostolske Stolice gospodina našega pape Grgura, u solinskoj bazilici svetoga Petra, nakon zajedničkog i složnog izbora čitavoga klera i naroda za vladanje kraljevstvom Hrvata i Dalmatinaca, po zastavi, maču, žezlu i kruni uveden i postavljen kraljem...")

Ovdje vidimo sve one elemente koji se navode u obredu krunjenja u Rimskom pontifikalu: mač, žezlo i kruna. Zvonimir još spominje i zastavu ("vexillum").
U nastavku isprave slijedi prisega papinskome legatu kao predstavniku Svete Stolice:

> "...tibi devoveo, spondeo et polliceor me incommutabiliter completurum omnia, quae mihi tua reverenda iniungit sanctitas, videlicet ut in omnibus et per omnia Apostolicae Sedi fidem observem; et quicquid hoc in regno tam Apostolica Sedes quam sui legati sanxerunt aut sanxerint, irrevincibiliter custodiam..."
>
> ("...tebi se zavjetujem, obvezujem i obećavam da ću nepromjenjivo ispuniti sve što mi naloži tvoja poštovana svetost: to jest, da ću u svemu i po svemu čuvati vjernost Apostolskoj Stolici, i što god su u ovome kraljevstvu tako Apostolska Stolica kako i njezini poslanici odredili ili će odrediti, neopozivo ću čuvati...")

I zatim se detaljno navode te preuzete obveze: da će braniti crkve i sve ono što im pripada; da će štititi siromahe, udovice i siročad; da će u svemu biti pravedan itd.

Sjetimo se da je to bilo vrijeme obnove crkvenog života koju je provodio sv. Grgur VII.
U tom su kontekstu posebno zanimljive ove Zvonimirove riječi:

> "vitae episcoporum, presbyterorum, diaconorum subdiaconorumque, ut caste et regulariter vivant, provideam"
> ("brinut ću se za živote biskupa, svećenika, đakona i podđakona, da čisto i po pravilu žive")

Radi se o tome da bi bez državne zaštite, biskupi, svećenici, đakoni i podđakoni mogli biti izloženi smetnjama zlonamjernih ljudi, pa onda ne bi mogli točno obavljati sve svoje dužnosti, kako se od njih očekuje.

Možda je najzanimljivije ono što Zvonimir obećava o ženidbama u svom kraljevstvu:

> "parentelae illicitam copulam destruens legitimam dotem anulo sacerdotisque benedictione constituam et constitutam corrumpi non permittam"

Povjesničarka Nada Klaić je te riječi prevela ovako:

> "poništavajući nedopuštenu vezu među rođacima, ustanovit ću zakonito vjenčanje s prstenom i svećeničkim blagoslovom, a ustanovljeni brak neću dopustiti da se izopači"

Ja to ne bih tako preveo. Mislim da bi tu rečenicu trebalo podijeliti na tri dijela.

Prvi dio: *"parentelae illicitam copulam destruens"*, govori o tome da će suzbijati veze koje ne poštuju stupnjeve srodstva koje Crkva određuje kao zapreku za sklapanje ženidbe. Štoviše, Zvonimir kaže da će ih "uništavati" ("destruens"). To bi moglo značiti da će istupiti državnom silom protiv onih koji ne poštuju ženidbene zakone Crkve.

Drugi dio: *"legitimam dotem anulo sacerdotisque benedictione constituam"*, govori o tri stvari vezane uz vjenčanje: "dos" (miraz), "anulus" (prsten) i "benedictio sacerdotis" ("blagoslov svećenika"). Zvonimir kaže da će podržavati brakove koji sadrže te elemente.

Treći dio: *"constitutam corrumpi non permittam"*, Nada Klaić je prevela: "ustanovljeni brak neću dopustiti da se izopači".
Ja bih to prije preveo: "neću dopustiti da se razvrgne". Riječ je o zabrani razvoda braka.

Kralj Zvonimir govori "non permittam" - "neću dopustiti"! Po odlučnosti tih riječi možemo zaključiti da će koristiti državnu prisilu protiv onih koji se žele razvesti.

To je ispravan (i uobičajen) stav za pravu katoličku vlast. Podsjećam vas da se sve do Drugoga vatikanskog koncila jasno govorilo da je katoliku zabranjeno glasovati za političku stranku koja odobrava razvod braka ili podržava zakone koji to omogućuju (a to su, nažalost, danas sve stranke u RH).

Vladari mogu služiti Bogu, jedino tako da zabrane sve ono što je protivno Božjim zapovijedima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/07/Vladari-mogu-sluziti-bogu-jedino-tako.html

Šteta je što se danas na pravnim fakultetima pod predmetom *rimsko pravo* uči gotovo isključivo o rimskom privatnom pravu, dok se rimsko javno pravo samo usput dotakne (u onoj mjeri u kojoj je povezano s privatnim pravom). Mislim da bi studentima mnogo koristilo da više nauče o javnom pravu rimske države - dakako, ne iz cijelog razdoblja rimske povijesti, nego iz onog vremena kad su Rimskim Carstvom vladali kršćanski carevi (313.- 476. godine, i kasnije na Istoku).

Bilo bi lakše da se kao nekada (osobito prije 1945. godine) veći naglasak stavlja na studiranje velike Justinijanove kodifikacije rimskog prava (*Corpus iuris civilis*), koju su studenti proučavali u izvornom latinskom jeziku (koji su morali perfektno govoriti). Budući da se pravni sustavi zemalja kontinentalne Europe velikim dijelom temelje na rimskom pravu, generacijama i generacijama pravnika (još od srednjovjekovnih glosatora) osnova pravnog studija bilo je proučavanje Justinijanove kodifikacije, koja se sastoji od četiri dijela: *Codex Justinianus*, *Digestae*, *Institutiones* i *Novellae* (sve zajedno kasnije nazvano *Corpus iuris civilis*).

Nas ovdje zanima odnos rimske države prema vjeri, a o tome govori prvi dio Justinijanove kodifikacije, Codex Justinianus, zbirka carskih konstitucija koje su vrijedile u trenutku njegova izdavanja. Do nas je došlo njegovo drugo izdanje iz 534. godine (*Codex repetitae praelectionis*).

Prvo što bi studenti vidjeli, kad bi otvorili prvu stranicu Justinijanovog kodeksa bio bi naziv prvog titula:

> "De summa Trinitate et de fide catholica et ut nemo de ea publice contendere audeat"
> ("O vrhovnom Trojstvu i o katoličkoj vjeri, i da se nitko ne usudi o njoj javno prepirati")

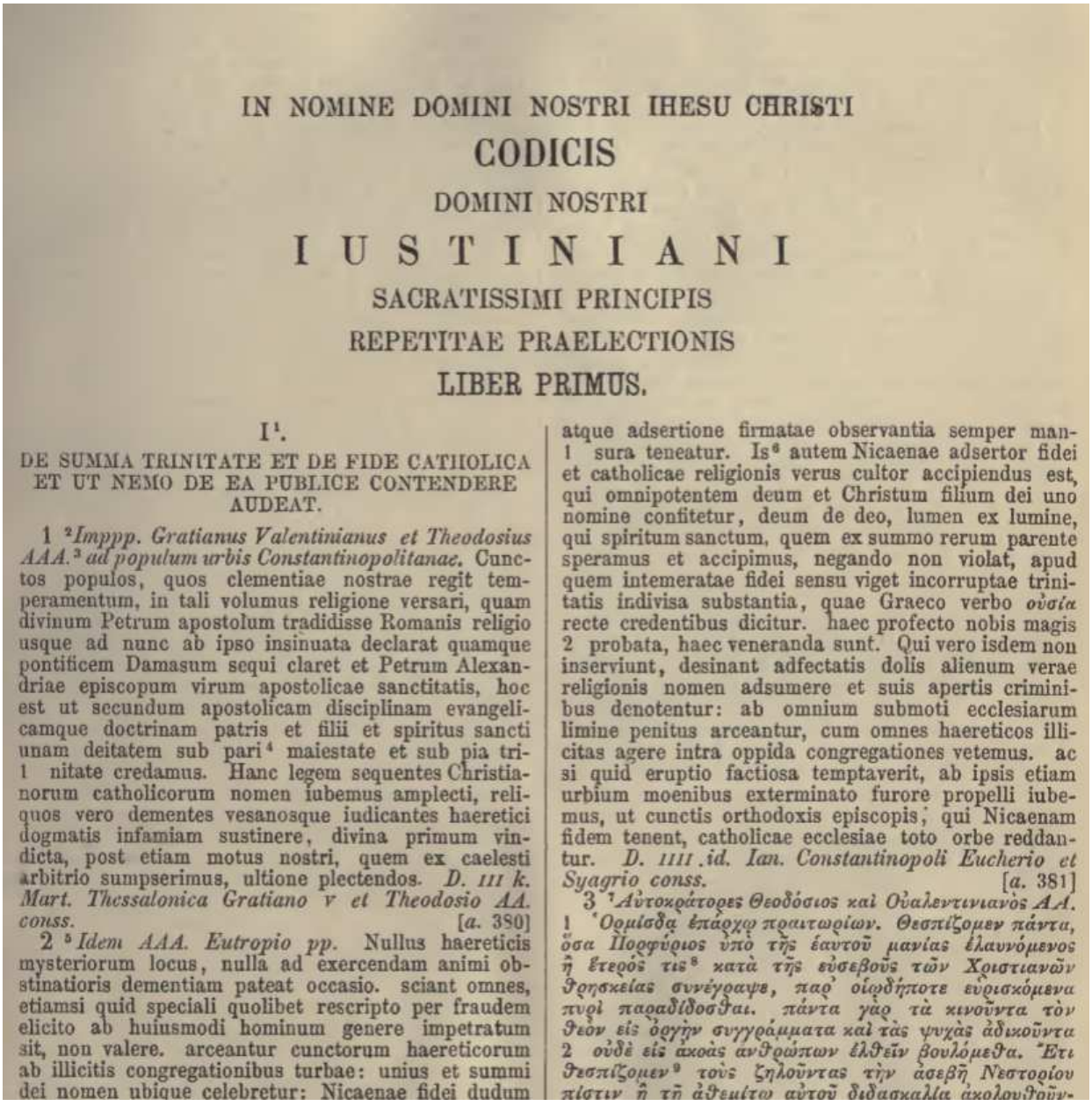

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IHESU CHRISTI

CODICIS

DOMINI NOSTRI

IUSTINIANI

SACRATISSIMI PRINCIPIS

REPETITAE PRAELECTIONIS

LIBER PRIMUS.

I[1].

DE SUMMA TRINITATE ET DE FIDE CATHOLICA ET UT NEMO DE EA PUBLICE CONTENDERE AUDEAT.

1 [2]*Imppp. Gratianus Valentinianus et Theodosius AAA.*[3] *ad populum urbis Constantinopolitanae.* Cunctos populos, quos clementiae nostrae regit temperamentum, in tali volumus religione versari, quam divinum Petrum apostolum tradidisse Romanis religio usque ad nunc ab ipso insinuata declarat quamque pontificem Damasum sequi claret et Petrum Alexandriae episcopum virum apostolicae sanctitatis, hoc est ut secundum apostolicam disciplinam evangelicamque doctrinam patris et filii et spiritus sancti unam deitatem sub pari[4] maiestate et sub pia tri-
1 nitate credamus. Hanc legem sequentes Christianorum catholicorum nomen iubemus amplecti, reliquos vero dementes vesanosque iudicantes haeretici dogmatis infamiam sustinere, divina primum vindicta, post etiam motus nostri, quem ex caelesti arbitrio sumpserimus, ultione plectendos. *D. III k. Mart. Thessalonica Gratiano V et Theodosio AA. conss.* [a. 380]

2 [5]*Idem AAA. Eutropio pp.* Nullus haereticis mysteriorum locus, nulla ad exercendam animi obstinatioris dementiam pateat occasio. sciant omnes, etiamsi quid speciali quolibet rescripto per fraudem elicito ab huiusmodi hominum genere impetratum sit, non valere. arceantur cunctorum haereticorum ab illicitis congregationibus turbae: unius et summi dei nomen ubique celebretur: Nicaenae fidei dudum atque adsertione firmatae observantia semper man-
1 sura teneatur. Is[6] autem Nicaenae adsertor fidei et catholicae religionis verus cultor accipiendus est, qui omnipotentem deum et Christum filium dei uno nomine confitetur, deum de deo, lumen ex lumine, qui spiritum sanctum, quem ex summo rerum parente speramus et accipimus, negando non violat, apud quem intemeratae fidei sensu viget incorruptae trinitatis indivisa substantia, quae Graeco verbo *οὐσία* recte credentibus dicitur. haec profecto nobis magis
2 probata, haec veneranda sunt. Qui vero isdem non inserviunt, desinant adfectatis dolis alienum verae religionis nomen adsumere et suis apertis criminibus denotentur: ab omnium submoti ecclesiarum limine penitus arceantur, cum omnes haereticos illicitas agere intra oppida congregationes vetemus. ac si quid eruptio factiosa temptaverit, ab ipsis etiam urbium moenibus exterminato furore propelli iubemus, ut cunctis orthodoxis episcopis, qui Nicaenam fidem tenent, catholicae ecclesiae toto orbe reddantur. *D. IIII .id. Ian. Constantinopoli Eucherio et Syagrio conss.* [a. 381]

3 [1]*Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς ΑΑ.*
1 *Ὁρίσθω ἐπάρχῳ πραιτωρίων. Θεσπίζομεν πάντα, ὅσα Πορφύριος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μανίας ἐλαυνόμενος ἢ ἕτερός τις[8] κατὰ τῆς εὐσεβοῦς τῶν Χριστιανῶν θρησκείας συνέγραψε, παρ' οἱῳδήποτε εὑρισκόμενα πυρὶ παραδίδοσθαι. πάντα γὰρ τὰ κινοῦντα τὸν θεὸν εἰς ὀργὴν συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδικοῦντα*
2 *οὐδὲ εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμεθα. Ἔτι θεσπίζομεν[9] τοὺς ζηλοῦντας τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν ἢ τῇ ἀθεμίτῳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἀκολουθοῦν-*

Corpus iuris civilis, 1892. god, str. 5.

Na početku vidimo odredbu cara Teodozija iz 380. godine kojom se katolička vjera proglašava jedinom državnom vjerom u Carstvu:

> "Cunctos populos, quos clementiae nostrae regit temperamentum, in tali volumus religione versari, quam divinum Petrum Apostolum tradidisse Romanis religio usque ad nunc ab ipso insinuata declarat quamque pontificem Damasum sequi claret et petrum Alexandriae episcopum virum apostolicae sanctitatis, hoc est ut secundum apostolicam disciplinam evangelicamque doctrinam Patris et Filii et Spiritus Sancti unam deitatem sub pari maiestate et sub pia Trinitate credamus."
>
> ("Želimo da svi narodi, nad kojima vlada blagost naše umjerenosti, borave u takvoj vjeri, koju je vjeru sveti Petar Apostol predao Rimljanima, koju je on uveo a razglašava se sve do danas, i koju prvosvećenik Damaz pojašnjava da treba slijediti, i Petar, biskup Aleksandrije, čovjek apostolske svetosti; to jest, da prema apostolskoj disciplini i evanđeoskom nauku vjerujemo u Oca i Sina i Duha Svetoga jedno božanstvo pod jednakim veličanstvom i blaženim Trojstvom.")

Vidimo da se spominje uloga papa u prenošenju prave vjere, od sv. Petra do tadašnjeg pape Damaza. Naglašava se da je sv. Petar "predao vjeru Rimljanima".
Odmah nakon toga slijedi odredba koja zabranjuje krivovjerje:

> "Hanc legem sequentes christianorum catholicorum nomen iubemus amplecti, reliquos vero dementes vesanosque iudicantes haeretici dogmatis infamiam sustinere, divina primum vindicta, post etiam motus nostri, quem ex caelesti arbitrio sumpserimus, ultione plectendos."

> ("Slijedeći ovaj zakon, naređujemo da se prihvati ime kršćana katolika, a osuđujući ostale, bezumne i mahnite koje stiže sramota heretičkog učenja, da ih udari kazna, prvo Božje odmazde, a zatim također i po našoj odluci, koju smo primili po nebeskom dopuštenju.")

Spomenimo ovdje da su se pravovjerni kršćani od najstarijih vremena zvali katolicima, upravo da se razlikuju od raznih krivovjernih sekti koje su također sebe nazivale "kršćanima".

U dijelu Justinijanovog kodeksa 1.5.0.-1.5.22., navode se izvaci iz dekreta raznih careva od 326. do 531. godine koji propisuje kazne za krivovjerje.

Prvo se navodi odredba cara Konstantina iz 326. godine (CJ.1.5.1.):

> "Privilegia, quae contemplatione religionis indulta sunt, catholicae tantum legis observatoribus prodesse oportet. haereticos non solum his privilegiis alienos esse volumus, sed et diversis muneribus constringi et subiici."
>
> ("Povlastice koje su dopuštene s obzirom na vjeru, trebaju koristiti jedino sljedbenicima katoličkoga zakona. Heretici ne samo da želimo da budu otuđeni od ovih povlastica, nego i da ih se obveže i podvrgne raznim teretima.")

Ova odredba jasno daje do znanja da se sloboda koju je car Konstantin dao kršćanima odnosi samo na katolike (pravovjerne kršćane), a ne i na razne krivovjerne sekte, čija su učenja odstupala od nauka Crkve.

Zatim slijedi odredba careva Gracijana, Valentinijana II. i Teodozija iz 379. godine (CJ.1.5.2pr.):

> "Omnes vetitae legibus et divinis et imperialibus constitutionibus haereses perpetuo conquiescant et nemo ulterius conetur quae reppererit profana praecepta vel docere vel discere: ne antistites eorundem audeant fidem insinuare, quam non habent, et ministros creare, quod non sunt: ne per coniventiam iudicantium omniumque, quibus per constitutiones paternas super hoc cura mandata est, eiusmodi audacia neglegatur et crescat."
>
> ("Neka sva krivovjerja koja su zabranjena i božanskim i carskim uredbama zauvijek zašute, i neka nitko odsada ne pokuša opaka učenja koja nađe bilo poučavati bilo učiti: i neka se njihovi poglavari ne usude pretvarati da imaju vjeru koju nemaju i postavljati službenike, koji to nisu; da ne bi zbog nepažnje sudaca i svih kojima je uredbama povjerena briga oko ovoga, ovakva drskost bila zanemarena i narasla.")

Isti carevi u nastavku daju i svoju definiciju heretika:

> "Haereticorum autem vocabulo continentur et latis adversus eos sanctionibus debent succumbere, qui vel levi argumento iudicio catholicae religionis et tramite detecti fuerint deviare."
>
> ("Izrazom heretika obuhvaćeni su i predviđenim sankcijama treba postupati protiv onih koji budu uhvaćeni da čak i zbog lakih razloga odstupaju od katoličke vjere i lutaju stranputicom.")

Zatim slijedi odredba careva Arkadija i Honorija iz 396. godine koja propisuje da su heretici dužni predati Katoličkoj Crkvi sve svoje zgrade u kojima se okupljaju (CJ.1.5.3pr.):

> "Cuncti haeretici procul dubio noverint omnia sibi loca adimenda esse, sive sub ecclesiarum nomine teneantur sive diaconica appellantur vel etiam decanica, sive in privatis domibus vel locis huiusmodi coetibus copiam praebere videantur: his aedibus vel locis privatis Ecclesiae Catholicae vindicandis."
>
> ("Neka svi heretici znaju bez dvojbe da im imaju biti oduzeta sva mjesta, bilo da ih drže pod imenom crkava bilo da ih nazivaju diakonikonima ili također dekanikonima, bilo da pružaju priliku za okupljanje u privatnim kućama ili sličnim mjestima: neka ovi hramovi ili privatna mjesta budu prisvojeni Katoličkoj Crkvi.")

Car Honorije drži zastavu s natpisom: "In nomine Christi vincas semper"

Nakon toga, navodi se odredba iz 407. godine protiv manihejaca. Manihejstvo je proglašeno javnim zločinom ("publicum crimen"), a manihejcima su oduzeta sva građanska prava. To je objašnjeno činjenicom da je zločin protiv prave vjere, katoličke vjere, istovremeno i uvreda protiv svih ljudi.

Zatim trebamo istaknuti odredbu cara Teodozija II. iz 428. godine, u kojoj se izrijekom nabrajaju razne heretičke skupine, kojima se zabranjuje pravo okupljanja i molitve u rimskoj državi (CJ.1.5.5pr.):

> "Ariani et macedoniani, pneumatomachi et apollinariani et novatiani sive sabbatiani, eunomiani, tetraditae sive tessarescaedecatitae, valentiniani, papianistae, montanistae seu priscillianistae vel phryges vel pepuzitae, marcianistae, borboriani, messaliani, eutychitae sive enthusiastae, donatistae, audiani, hydroparastatae, tascodrogitae, batrachitae, hermeieciani, photiniani, pauliani, Marcelliani, ophitae, encratitae, apotactitae, saccophori et, qui ad imam usque scelerum nequitiam pervenerant, manichaei nusquam in romano solo conveniendi orandique habeant facultatem."
>
> ("Arijanci i makedonijanci, pneumatomasi i apolinijarijanci i novacijanci ili sabacijanci i eunomijevci, tetraditi ili tesarescedekatiti, valentinijanci, papijanisti, montanisti ili priscilijanisti ili frigi ili pepuziti, marcijanisti, borborijanci, mesalijanci, eutihovci ili entuzijasti, donatisti, audijanci, hidroparastati, taskodriti, batrahiti, hermijecijanci, focijanci, paulijanci, marcelijanci, ofiti, enkratiti, apotaktiti, sakofori i koji su stigli do takve razine zločina, manihejci, neka nikada nemaju na rimskom tlu dozvolu za okupljanje i molitvu.")

Malo kasnije vidimo naredbu careva Teodozija II. i Valentinijana III. iz 435. godine, koja zabranjuje čitanje i samo posjedovanje knjiga herezijarha Nestorija, te naređuje da se svi primjerci njegovih knjiga skupe i javno spale (CJ.1.5.6.1).

Iz svega ovoga vidimo da sva ona stara krivovjerja nisu bila poražena samo snagom propovijedanja, već i silom državne vlasti. No, to dvoje - propovijedanje i državna sila - nisu u suprotnosti jedno s drugim. Oboje su legitimna sredstva u istoj borbi za spasenje duša.
To je odlično objasnio veliki crkveni naučitelj sv. Augustin u svom čuvenom pismu Bonifaciju, tribunu i vojnom zapovjedniku u tadašnjoj rimskoj Africi, spisu koji je šire također poznat i pod nazivom ***De correctione Donatistarum***. Sve što ću u nastavku ovoga teksta citirati od sv. Augustina, iz tog je djela (koje je inače vrlo važno za razumijevanje katoličke države).

Propovijedanje i državni zakoni - dva sredstva, isti cilj

Svaki vjernik se bori sa sredstvima koja ima na raspolaganju. Svećenici propovijedanjem katoličkog nauka, a vlastodršci donošenjem zakona koji pogoduju vjeri:

> "Sicut ergo Apostolus dicit: *'Infatigabiles cum tempus habemus operemur bonum ad omnes'* (Gal. 6, 10). Qui possunt catholicorum praedicatorum sermonibus; qui possunt, catholicorum principum legibus; partim per eos qui divinis admonitionibus, partim per eos qui iussis imperialibus parent, omnes ad salutem vocentur, omnes a pernicie revocentur."
>
> ("Kao što stoga kaže Apostol: *'Neumorno dok imamo vremena, činimo dobro svima'* (Gal 6, 10). Oni koji mogu, propovijedima katoličkih propovjednika; a oni koji mogu, zakonima katoličkih vladara: djelomice po onima koji djeluju božanskim opomenama, a djelomice po onima koji djeluju carskim naredbama, svi se pozivaju na spasenje, svi se odvraćaju od propasti.")

Jasno je da je bolje kad se čovjeka dovede na pravi put propovijedanjem, nego kada ga se na to mora prisiljavati zakonima. Ali, ne treba zato podcjenjivati ulogu zakona i državne prisile u očuvanju kršćanskog društva.
Sv. Augustin ističe da nisu svi ljudi isti, mnogima je potrebna i kazna (ili samo strah od kazne), da ih se dovede ili održi na pravom putu:

> "Melius est quidem, quis dubitaverit, ad Deum colendum doctrina homines aduci, quam poenae timore vel dolore compelli. Sed non quia isti meliores sunt, ideo illi qui tales non sunt, negligendi sunt. Multis enim profuit, quod experimentis probavimus et probamus, prius timore vel dolore cogi, ut postea possent doceri, aut quod iam verbis didicerint, opere sectari. Proponunt nobis quidam sententiam cuiusdam saecularis auctoris, qui dixit: *'Pudore et libertate liberos retinere, satius esse credo quam metu'*. Haec quidem verum est, sed sicut meliores sunt quos dirigit amor, ita plures sunt quos corrigit timor. Nam ut de ipso auctore istis respondeatur, apud illum etiam legunt: *'Tu nisi malo coactus, recte facere nescis'*. Porro autem Scriptura divina, et propter illos meliores dixit: *'Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras mittit timorem'* (1. Ioan. 4, 18), et propter hos inferiores qui plures sunt ait: *'Verbis non emundabitur servus durus; si enim et intellexerit, non obedit'* (Prov. 29, 19). Cum dixit *'verbis eum non emendari'*, non eum iussit deseri, sed tacite admonuit unde debeat emendari. Alioquin non diceret: *'verbis non emendari'*; sed tantummodo diceret *'non emendabitur'*. Alio quippe loco dicit, non solum servum, sed etiam filium indisciplinatum plagis esse coercendum, et magno fructu. Nam *'Tu quidem'*, inquit, *'percutis eum virga, animam vero eius liberabis a morte'* (Prov. 23, 14). Et alibi dicit: *'Qui parcit baculo, odit filium suum'* (Prov. 13, 24)."
>
> ("Bolje je doduše, tko bi to mogao posumnjati, učenjem ljude dovoditi do štovanja Boga, nego ih prisiljavati strahom od kazne ili boli. Ali, ne treba zato što su takvi bolji, zanemariti one koji nisu takvi. Mnogima je naime koristilo, što smo pokusom dokazali i dokazujemo, da se prvo prisile strahom ili boli, kako bi ih se poslije moglo poučiti, ili da ono što su riječima naučili, slijede djelima. Neki nam doduše iznose misao nekog svjetovnog pisca, koji je rekao: *'Sramom i slobodom zadržati djecu, vjerujem da je bolje nego strahom'*. To je istinito, ali kao što su bolji oni koje usmjerava ljubav, tako je i više onih koje ispravlja strah. Naime, da iz istoga pisca odgovorimo ovima, kod njega također čitaju: *'Da ti nisi prisiljen zlom, ne bi znao činiti pravo'*. Nadalje, Sveto pismo i zbog boljih kaže: *'Straha nema u ljubavi, nego savršena ljubav izgoni strah'* (1 Iv 4, 18), i zbog onih nižih, kojih je više, kaže: *'Samim se riječima sluga ne popravlja, jer se ne pokorava, iako umom shvaća'* (Izr 29, 19). Kad kaže *'riječima se ne popravlja'*, nije naredio da se ostavi, već prešutno opominje kako ga treba popraviti. U suprotnom, ne bi rekao: *'riječima se ne popravlja'*, nego bi samo rekao *'neće se popraviti'*. A na drugom mjestu kaže, ne samo slugu, već i da nedisciplinranog sina treba obuzdati udarcima, i s velikim plodom. Naime, kaže: *'Ti ga udaraš šibom, ali mu dušu izbavljaš od smrti'* (Izr 23, 14). I na drugom mjestu kaže: *'Tko štedi šibu, mrzi sina svog'* (Izr 13, 24).")

Osim toga, sv. Augustin ističe da je veliko milosrđe izvući krivovjerca iz krivovjerja, pa makar i silom zakona, te da su mnogi od njih kasnije zahvaljivali što su tako bili oslobođeni od krivovjerja. Štoviše, sv. Augustin kaže da mu se svakodnevno ispovijedaju ljudi koji su odavno željeli postati katolici, ali nisu mogli jer su živjeli među hereticima.

> "Unde magna in eos fit misericordia, cum etiam per istas imperatorum leges, ab illa secta, ubi per doctrinas daemoniorum mendaciloquorum mala ista didicerunt, prius eripiuntur inviti, ut in catholica postea bonis praeceptis et moribus sanentur assueti. Nam multi eorum quorum iam in unitate Christi, pium fidei fervorem caritatemque miramur, cum magna laetitia Deo gratias agunt, quod illo errore caruerunt, ubi mala ista bona putaverunt: quas gratias modo volentes non agerent, nisi prius etiam nolentes ab illa nefaria societate discederent. Quid de illis dicamus, qui nobis quotidie confitentur, quod iam olim volebant esse catholici, sed inter eos habitabant, inter quos id quod volebant esse non poterant per infirmitatem timoris, ubi si unum verbum pro catholica dicerent, et ipsi et domus eorum funditus everterentur? Quis est tam demens, qui neget istis debuisse per iussa imperialia subveniri...?"
>
> ("Stoga će biti veliko milosrđe prema njima, kad ih se također i po ovim zakonima careva, prvo nedobrovoljno izbavlja od one sekte gdje su učili ona zla po đavolskim i lažljivim naucima, kako bi poslije ozdravili u katoličanstvu, naviknuti na dobre zapovijedi i običaje. Naime, mnogi od onih koji su već u jedinstvu Kristovu, kojih se divimo žaru vjere i ljubavi, s velikom radošću zahvaljuju Bogu, da više nisu u zabludi, gdje su smatrali ova zla dobrima, koje zahvale sada ne bi dragovoljno davali, da prije nisu bili nevoljko odvojeni od onog opakog društva. Što da kažemo o onima, koji nam se svakodnevno ispovijedaju, da su već odavno željeli biti katolici, ali su boravili među onima, među kojima to što su željeli nisu mogli zbog slabosti od straha, gdje da su jednu riječ rekli za katoličanstvo, i oni i njihov dom bili bi uništeni iz temelja? Tko je tako bezuman, da bi nijekao da je ovima trebalo pomoći carskim zakonima...?")

Zakoni kršćanskih careva su svakako pomogli takvim osobama da se oslobode heretičkog jarma. No, bilo je i onih koji su željeli ostati heretici do kraja. Radije su trpjeli i kazne, nego da se odreknu krivovjerja.
Mnogi od tih krivovjeraca su sebe nazivali i "mučenicima". I danas neprijatelji kritiziraju Crkvu, jer je proganjala heretike. A ima i dobronamjernih ljudi koji ne znaju kako se postaviti po ovom pitanju.
I na to je pitanje odgovorio sv. Augustin.

Razlikujmo pravedne progone od nepravednih progona

Vidjeli smo u gore navedenim carskim zakonima kakve su kazne bile propisane za krivovjerce. Jesu li oni koji su se okorjelo držali krivovjerja, pa i pod cijenu da zbog toga pretrpe kazne, "mučenici"? Ne!

Sv. Augustin kaže da nisu mučenici, oni koji su zasluženo kažnjeni zbog toga što su krivovjerjem potkopavali Crkvu:

> "...qui dividunt membra Christi et exsuflant sacramenta Christi, et de persecutione gloriantur, quia prohibentur ista facere legibus imperatorum, quas constituerunt pro unitate Christi, et iactant fallaciter innocentiam suam, et quam non possunt a Domino accipere, ab hominibus quaerunt martyrum gloriam. Veri autem martyres illi sunt, de quibus Dominus ait: *'Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam'* (Matth. 5, 10). Non ergo propter iniquitatem et propter christianae unitatis impiam divisionem, sed qui propter iustitiam persecutionem patiuntur, hi martyres veri sunt."
>
> ("...koji razdvajaju udove Kristove i odbacuju sakramente Kristove, i hvale se da su progonjeni, jer im se zabranjuje da to čine zakonima careva koje su uveli radi jedinstva Kristova; i prijevarno se hvale o svojoj nedužnosti, i slavu mučenika, koju ne mogu primiti od Gospodina, traže od ljudi. No, pravi mučenici su oni o kojima Gospodin kaže: *'Blaženi koji trpe progonstvo zbog pravednosti'* (Mt 5, 10). Dakle, ne zbog bezakonja i zbog opakog razdjeljivanja kršćanskog jedinstva, nego oni koji zbog pravednosti trpe progon, oni su pravi mučenici.")

Dakle, trebamo razlikovati pravedne progone od nepravednih progona. Kad katolički vladari progone krivovjerce, to je svakako pravedan progon. Prava nepravda bi bila da puste krivovjerce da slobodno truju duše herezama i tako im ugrožavaju vječno spasenje.

Ono što dalje govori sv. Augustin je odgovor svima onima koji tvrde da Crkva ne smije nikoga progoniti. Odgovor onima koji kažu da Crkva može samo biti progonjena, a da ne smije proganjati svoje neprijatelje.

Sv. Augustin svoj odgovor temelji na riječima sv. Pavla o Sari, ženi Abrahamovoj, koja je pralik Crkve, a proganjala je svoju sluškinju Hagaru (koja je pralik nevjernih Židova, ali i heretika). Naime, sv. Pavao u poslanici Galaćanima kaže:

> "Pisano je da je Abraham imao dva sina, jednoga od ropkinje i jednoga od slobodne. Ali onaj od ropkinje rođen je po tijelu, a onaj od slobodne snagom obećanja. To je slika. Doista, te žene dva su Saveza: jedan s brda Sinaja, koji rađa za ropstvo – to je Hagara. Jer Hagara znači brdo Sinaj u Arabiji i odgovara sadašnjem Jeruzalemu jer robuje zajedno sa svojom djecom. Onaj pak Jeruzalem gore slobodan je; on je majka naša. Pisano je doista: *'Kliči, nerotkinjo, koja ne rađaš, podvikuj od radosti,*
> *ti što ne znaš za trudove! Jer osamljena više djece ima negoli udana.'*
> Vi ste, braćo, kao Izak, djeca obećanja. I kao što je onda onaj po tijelu rođeni progonio onoga po duhu rođenoga, tako je i sada. Nego, što veli Pismo? *'Otjeraj sluškinju i sina njezina jer sin sluškinje ne smije biti baštinik sa sinom*' slobodne. (Gal 4, 22-30)

Na temelju tih riječi, sv. Augustin zaključuje:

> "Si Ecclesia vera ipsa est quae persecutionem patitur, non quae facit, quaerebant ab Apostolo, quam Ecclesiam significabat Sara, quando persecutionem faciebat ancillae. Liberam quippe matrem nostram, caelestem Ierusalem, id est veram Dei Ecclesiam, in illa muliere dicit fuisse figuratam (Gal. 4, 26) quae affligebat ancillam. Si autem melius discutiamus, magis illa persequebatur Saram superbiendo quam illam Sara coercendo: illa enim dominae faciebat iniuriam, ista imponebat superbiae disciplinam. Deinde quaero, si boni et sancti nemini faciunt persecutionem, sed tantumodo patiuntur, cuius putant esse in psalmo vocem, ubi legitur: *'Persequar inimicos meos et comprehendam illos et non convertar donec deficiant'* (Psal. 17, 38). Si ergo verum dicere vel agnoscere volumus est persecutio iniusta quam faciunt impii Ecclesiae Christi; et est iusta persecutio quam faciunt impiis Ecclesiae Christi. Ista itaque beata est, quae persecutionem patitur propter iustitiam; illi vero miseri sunt qui persecutionem patiuntur propter iniustitiam."
>
> ("Ako je prava Crkva samo ona koja trpi progonstvo, a ne i ona koja ga čini, neka pitaju Apostola koju je Crkvu označavala Sara kad je proganjala sluškinju. Naime, kaže da je naša slobodna majka, nebeski Jeruzalem, to jest, prava Božja Crkva, označena u toj ženi (Gal 4, 26), koja je udarala sluškinju. Ako pak bolje razmislimo, više je ova proganjala Saru svojom ohološću, nego Sara nju prisilom: ova je gospodarici nanosila uvredu, a ona je stegom suzbijala oholost. Zatim pitam, ako dobri i sveti nikoga ne proganjaju, već samo trpe progone, čiji onda misle da je glas u psalmu, gdje se čita: *'Prognah svoje neprijatelje i dostigoh i ne vratih se dok ih ne uništih'* (Psal. 17, 38). Ako dakle želimo reći i spoznati istinu: postoji nepravedan progon koji opaki čine Crkvi Kristovoj; a postoji i pravedan progon kojim Crkve Kristove udaraju na opake. Ova je stoga blažena koja trpi progon zbog pravednosti, a oni su bijedni koji trpe progon zbog nepravednosti.")

A onima koji pitaju odakle Crkvi pravo da koristi prisilu, sv. Augustin odgovara na temelju Svetoga pisma:

> "Etiam hinc non absurde intelligitur illa apostolica sententia, ubi Paulus beatus dicit: *'Parati ulcisci omnem inobedientiam cum completa fuerit prior obedientia vestra'* (2. Cor. 10, 6). Unde et ipse Dominus ad magnam coenam suam prius aduci iubet convivas, postea cogi (Luc. 14, 23). Nam cum ei servi sui respondissent: *'Domine, factum est quod iussisti et adhuc est locus'* (Luc. 14, 22). *'Exite'*, inquit, *'in vias et sepes, et quoscumque inveneritis, cogite intrare.'* In illis ergo, qui leniter primo aducti sunt, completa est prior obedientia, in istis autem qui coguntur, inobedientia coercetur."
>
> ("Također i ovdje neće se nezgodno shvatiti ona apostolska misao, gdje blaženi Pavao kaže: *'Spremni smo kazniti svaku nepokornost, čim bude izvršena vaša pokornost'* (2 Kor 10, 6). Stoga je i sam Gospodin naredio da se na njegovu veliku večeru prvo dovedu uzvanici, a zatim da se prisile (Lk 14, 23). Naime, kad su mu njegovi sluge odgovorili: *'Gospodine, učinjeno je što si naredio i još ima mjesta'* (Lk 14, 22). *'Izađite'*, rekao je, *'na putove i među ograde i koga god nađete, prisilite da uđe'*. U ovima dakle koji su prvo krotko dovedeni, dovršena je prva pokornost, a u onima koje se prisiljava, nepokornost se obuzdava.")

Koja je uloga državnih vlasti u svemu tome? Gdje bi, kada i kako država trebala intervenirati na ovom području?

Uloga države u zaštiti vjere

Još u Augustinovo vrijeme, protivnici su postavljali pitanje: Odakle Crkvi pravo da u svojoj u borbi s neprijateljima vjere traži pomoć državne vlasti?
I ovdje sv. Augustin odgovara primjerom sv. Pavla. U Djelima apostolskim opisuje se događaj kad se više od 40 Židova zaklelo da neće ni jesti ni piti dok ne ubiju sv. Pavla. Postavili su mu zasjedu. Sv. Pavao je saznao za urotu i sve dojavio rimskoj vojsci, koja ga je zaštitila.
Evo što piše u Djelima apostolskim (23, 12-24):

> "Kad osvanu dan, skovaše Židovi urotu i zakleše se da neće ni jesti ni piti dok ne ubiju Pavla. Bilo je više od četrdeset onih koji su skovali tu zavjeru. Oni odu k velikim svećenicima i starješinama pa reknu: *'Zakletvom se zaklesmo ništa ne okusiti dok ne ubijemo Pavla. Stoga vi sada zajedno s Vijećem predočite tisućniku neka vam ga dovede kao da kanite točnije razaznati njegov slučaj. A mi smo spremni pogubiti ga prije negoli se i približi.'* Ali sin Pavlove sestre doču za zavjeru, približi se i uđe u vojarnu dojaviti Pavlu. Pavao pak pozove jednog satnika i reče mu: *'Ovog mladića odvedi k tisućniku: ima mu nešto dojaviti.'* On ga uze, odvede k tisućniku i reče mu: *'Uznik me Pavao pozva i zaiska da ovog mladića privedem k tebi; ima ti nešto reći.'* Tisućnik ga prihvati za ruku, povede nasamo pa ga upita: *'Što mi imaš dojaviti?'* *'Židovi su se'*, reče on, *'dogovorili da te zamole da im sutra Pavla dovedeš u Vijeće kao da se kane točnije raspitati o njemu. Ne vjeruj im! U zasjedi ga čeka više od četrdeset onih koji se zakleše da neće jesti ni piti dok ga ne smaknu. Već su spremni, samo čekaju tvoju privolu.'* Tisućnik onda otpusti mladića i zapovjedi mu: *'Nikomu ne kazuj da si mi to dojavio.'* Zatim dozva dva satnika i reče im: *'Pripravite dvjesta vojnika, sedamdeset konjanika i dvjesta strijelaca da nakon treće noćne ure pođu u Cezareju. Neka se pripravi živina na koju će se posaditi Pavao te živ i zdrav dovesti k upravitelju Feliksu.'*"

Eto, već tu imamo primer da Crkva traži zaštitu države. Ovako to objašnjava sv. Augustin:

> "Neque enim et apostolus Paulus vitae suae transitoriae consulebat, sed Ecclesiae Dei, quando contra illos qui eum occidere conspiraverant, consilium illorum tribuno ut proderetur effecit (Act. 23, 17). Unde factum est, ut cum ad locum quo fuerat perducendus, deduceret miles armatus, ne illorum pateretur insidias. Romanas etiam leges implorare minime dubitavit, civem Romanum se esse proclamans (Act. 22, 25), quos tunc affligi verberibus non licebat. Itemque ne Iudaeis eum interimere cupientibus traderetur, Caesaris poposcit auxilium (Act. 25, 11), Romani quidem principis, sed non christiani. Ubi satis ostendit quid facere postea deberent Christi dispensatores, quando imperatores christianos, periclitante Eccelsia, repererent."
>
> ("I nije se apostol Pavao savjetovao sa svojim prolaznim životom, već sa Crkvom Božjom, kad se protiv onih koji su se urotili da ga ubiju, pobrinuo da njihova namjera bude dojavljena tisućniku (Dj 23, 17). Odatle je postigao, da ga do mjesta gdje je trebao biti doveden, odvede naoružani vojnik, da ne bude izložen njihovim zasjedama. Nije dvojio da se također pozove na rimske zakone, proglašujući se rimskim građaninom (Dj 22, 25), koje se u ono vrijeme nije smjelo bičevati. Isto tako, da ne bude predan Židovima koji su ga htjeli pogubiti, prizvao je pomoć Cara (Dj 25, 11), rimskoga naime poglavara, ali ne kršćanina. Gdje se dovoljno pokazuje što kasnije trebaju napraviti Kristovi upravitelji kad, po iskustvu Crkve, nađu kršćanske careve.")

Razumijete? Ako je sv. Pavao mogao za vrijeme svoje borbe sa Židovima, prizvati pomoć cara, koji je u ono vrijeme bio nevjernik, koliko je više Crkva imala pravo prizvati pomoć kršćanskih careva u kasnoantičko doba? Crkva je imala i pravo i dužnost prizvati pomoć svoje "svjetovne ruke" ("brachium saeculare") u borbi protiv heretičkih smutljivaca i vukova u ovčjem odijelu.

A sa strane vladara postoji obveza da se odazovu tom pozivu. Sveto pismo traži od vladara da služe Gospodinu Bogu:

> "Opametite se sada, vi kraljevi; urazumite se suci zemaljski. Služite Gospodinu sa strahom, s trepetom se pokorite njemu." (Ps 2, 10-11)

Sv. Augustin razlikuje kod vladara dva načina na koji služe Bogu: kao privatne osobe, dužni su služiti na način kao i drugi vjernici (odlazak u crkvu, molitva, post itd.), ali kao vladari dužni su služiti i s onim sredstvima koja u rukama imaju samo vlastodršci, tj. **zakonima** - kojima trebaju zabraniti sve ono što je protivno Božjim zapovijedima.

> "Quomodo ergo reges Domino serviunt in timore, nisi ea quae contra iussa Domini fiunt, religiosa severitate prohibendo atque plectendo? Aliter enim servit, quia homo est, aliter quia etiam rex est. Quia homo est, ei servit vivendo fideliter; quia vero etiam rex est, servit leges iusta praecipientes et contraria prohibentes, convenienti vigore sanciendo. Sicut servivit Ezechias, lucos et templa idolorum et illa excelsa quae contra praecepta Dei fuerant constructa destruendo (4. Reg. 18, 4), sicut servivit Iosias talia et ipse faciendo (4. Reg. 23, 1-5); sicut servivit rex Ninivitarum, universam civitatem ad placandum Dominum compellendo (Ion. 3, 6-9); sicut servivit Darius idolum frangendum in potestatem Danieli dando et inimicos eius leonibus ingerendo (Dan. 6, 25); sicut servivit Nabuchodonosor, de quo iam diximus, omnes in regno suo positos a blasphemando Deo lege terribili prohibendo (Dan. 3, 28). In hoc ergo serviunt Domino reges, in quantum sunt reges, cum ea faciunt ad serviendum illi, quae non possunt facere nisi reges."
>
> ("Kako da, dakle, kraljevi služe Gospodinu u strahu, nego tako da ono što se čini protiv zapovijedi Božjih zabrane vjerskom strogošću i kažnjavaju? Naime, na jedan način služi jer je čovjek, a na drugi način jer je kralj. Jer je čovjek, služi mu živeći vjerno; a jer je također kralj, služi određujući pravedne zakone i zabranjujući protivno, sa prikladnom odlučnošću. Kao što je služio Ezekija uništavajući stupove i idolske hramove i onaj uzvišeni, koji su bili sagrađeni protiv zapovijedi Božjih (4 Kr 18, 4); kao što je služio Jošija čineći to isto (4 Kr 23, 1-5); kao što je služio kralj Ninivljana prisiljavajući cijeli grad da ugodi Gospodinu (Jon 3, 6); kao što je služio Darije dajući Danielu vlast da sruši idola i bacivši njegove neprijatelje lavovima (Dan 6, 25); kao što je služio Nabukodonozor, o kome smo već govorili, zabranjujući oštrim zakonom svima u kraljevstvu da hule Boga (Dan 3, 28). U ovome, dakle, kraljevi služe Gospodinu, ukoliko su kraljevi, kad čine ono kako bi mu služili, što ne može učiniti nitko osim kraljeva.")

Iz ovoga je sasvim očito što je dužnost vlastodržaca katoličke vjere. Oni moraju zakonima zabraniti sve ono što je protivno Božjim zapovijedima. I nemaju pritom pravo na izgovore tipa "zabranama se ništa ne postiže". Itekako se postiže! Njihovo je da zabrane opačine i da učine sve što je u njihovoj moći kako bi bilo što manje javnih sablazni.

Biskup je apelirao da se čim prije obnovi naša tradicija i običaji

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/07/biskup-je-apelirao-da-se-cim-prije.html

Kraj srpnja je posebno vrijeme za Šibensku biskupiju. Tada se slave tri važne šibenske svetkovine: sv. Jakov, sv. Kristofor i sv. Ana. A oko tog vremena su i drugi sveci, veoma štovani u puku, kao sv. Ilija.

Kao i mnoge druge biskupije, i Šibenska biskupija ima svoje vlastite obrasce misa i oficija u časoslovu za spomendane njezinih svetaca zaštitnika, te za ostale značajne dane koji su posebno važni za biskupiju.

Na internetu je dostupno izdanje vlastitih misa Šibenske biskupije iz 1860. godine, ovdje: **Proprium missarum de sanctis pro dioecesi Sibenicensi**.

Iz iste godine je i dodatak časoslovu s posebnim svetačkim oficijima za Šibensku biskupiju: **Proprium sanctorum pro dioecesi Sibenicensi**.

Izdani su po odobrenju pape bl. Pija IX., na posebnu zamolbu šibenskoga biskupa Petra Dujma Maupasa (koji je kasnije postao zadarskim nadbiskupom).
U Šibenskoj biskupiji posebno su se svečano slavili spomendani sv. Jakova, sv. Kristofora i sv. Mihovila Arkanđela, koji su imali i svoje osmine.

Jučer je bio sv. Kristofor, pa stavljam pred vas obrasce za taj blagdan iz gore navedenih knjiga.

Misa za spomendan sv. Kristofora nalazi se u *Proprium Missarum* na str. 23.-24.

DIE XII. JULII.

SS. Hermagoræ et Fortunati Martyrum.
Missa ut in Missali Veneto.

DIE XX. JULII.

S. Margaritæ Virginis et Mart.
Missa ut in Missali Veneto die 30 hujus.

DIE XXI. JULII.

S. Danielis Prophetæ, et Confessoris.
Missa ut in Missali Veneto.

DIE XXV. JULII.

Sancti Jacobi Apostoli.
Titularis Ecclesiæ Cathedralis.
Missa ut in Missali Romano.

DIE XXVII. JULII.

S. Christophori Martyris
Patroni æque Principalis Civitatis et Diœceseos.

Introitus. Psal. 63.

Lætabitur justus in Domino, et sperabit in eo, et laudabuntur omnes recti corde.

Psal. id. Exaudi Deus, orationem meam cum deprecor a timore inimici éripe animam meam. Gloria Patri etc. Lætabitur.

Oratio.

Deus, qui Beatum Christophorum Martyrem tuum ad confessionem tui nominis venire tribuisti, da nobis ejus intercessione a mundi tribulationibus et periculis erui, atque a tentationibus liberari. Per Dominum nostrum, etc.

Lectio
Libri Sapientiæ.

Confitebor tibi, Domine Rex, et collaudabo te Salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione, a laqueo linguæ iniquæ, et a labiis operantium mendacium, et in conspectu astantium factus es mihi adjutor. Et liberasti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui, a rugientibus præparatis ad escam, de manibus quærentium animam meam; et de portis tribulationum, quæ circumdederunt me: a pressura flammæ quæ circúmdedit me, et in medio ignis non sum æstuatus: de altitudine ventris inferi et a lingua coinquinata, et a verbo mendacii, a rege iniquo et a lingua injusta. Laudabit usque ad mortem anima mea, Dominum, et vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circumdederunt me úndique, et non erat qui adjuvaret. Respiciens eram ad adjutorium hominum, et non erat. Memoratus sum misericordiæ tuæ, Domine, et operationis tuæ, quæ a sæculo sunt; quoniam eruis sustinentes te, Domine, et liberas eos de manibus gentium. Exaltasti super terram habitationem meam, et pro morte defluente deprecatus sum. Invocavi Dominum patrem Domini mei, ut non derelinquat me in die tribulationis meæ, et in tempore superborum sine adjutorio. Laudabo nomen tuum assídue, et collaudabo illud in confessione, et exaudita est oratio mea. Et liberasti me de perditione, et eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor, et laudem dicam tibi, et benedicam nomini Domini.

Graduale. Psal. 36. Justus quum ceciderit non collidetur, quia Dominus supponit manum suam.

℣. Tota die miseretur et commodat, et semen ejus in benedictione erit. Alleluja. Alleluja.

℣. Joann. 8. Qui sequitur me non ámbulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ æternæ. Alleluja.

Post Septuagesimam: omissis Alleluja et versu sequenti, dicitur:

Tractus Psal. 111. Beatus vir qui timet Dominum, in mandatis ejus cupit nimis.

℣. Potens in terra erit semen ejus, generatio rectorum benedicetur.

℣. Gloria et divitiæ in domo ejus, et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Sequentia Sancti Evangelii secundum Matthæum. c. 10.

In illo tempore: dixit Jesus discipulis suis: Nihil est opertum quod non revelabitur, et occultum quod non scietur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, et quod in aure auditis, prædicate super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed potius timete eum, qui potest animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse væneunt, et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro? Vestri autem capilli cápitis omnes numerati sunt. Nolíte ergo timere, multis passéribus meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est.

Dicitur Credo per totam octavam.

Offertorium. Psal. 20. Posuisti Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te, et tribuisti ei.

Secreta.

Præsta quæsumus, omnipotens Deus, ut Beati Christophori Martyris tui meritis et exemplo efficiamur vivens hostia, sancta, beneplacens. Per Dominum.

Communio. Qui mihi ministrat me sequatur, et ubi sum ego, illic et minister meus erit.

Postcommunio.

Da quæsumus, misericors Deus, ut qui cœlestis gloriæ pignus accépimus, intercedente Beato Christophoro Martyre, eam, pro tua pietate assequamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

DIE XXX. JULII.

In Festo S. Eliæ Prophetæ.

Introitus. 3. Reg. 19.

Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, dixit Elias ad Dominum, quia dereliquerunt pactum tuum filii Israel, Altaria tua destruxerunt, Prophetas tuos occiderunt gladio: derelictus sum ego solus, et quærunt animam meam, ut áuferant eam.

Psal. 29. Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

℣. Gloria Patri, etc.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beatum Eliam Prophetam tuum igneo curru mirabiliter elevatum esse credimus, eodem interveniente ad cœlestia sublevemur, et Sanctorum tuorum consortio gaudeamus, per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ. Eccli. 48.

Surrexit Elias Propheta, quasi ignis, et verbum illius, quasi fácula, ardebat. Qui induxit in populos famem, et irritantes illum invidia sua pauci facti sunt: non enim póterant sustinere præcepta Domini. Verbo Domini continuit cœlum, et dejecit de cœlo ignem ter; sic amplificatus est Elias in mirabilibus suis: et quis potest similiter sic gloriari tibi? Qui sustulisti mortuum ab inferis de sorte mortis in verbo Domini Dei. Qui dejecisti Reges ad perníciem, et confregisti facile potentiam ipsorum, et gloriosos de lecto suo. Qui audis in Sina judicium, et in Horeb judicia defensionis. Qui ungis Reges ad pœnitentiam, et Prophetas facis successores post te. Qui receptus es in turbine ignis, in curru equorum igneorum. Qui scriptus es in judiciis temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor patris ad filium, et restitúere Tribus Israel.

Graduale 4. Regum 1. Factum est, cum levare vellet Dominus Eliam per turbinem in cœlum, ibant Elias, et Eliseus de Gálgalis.

℣. Cumque incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utrumque: et ascendit Elias per turbinem in cœlum.

Alleluja, alleluja.

℣. 1. Machab. 2. Elias, dum zelat zelum legis, receptus est in cœlum. Alleluja.

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthæum. Matth. 17.

In illo tempore: Assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum: et

Ovdje također vidite i misu za blagdan sv. Ilije, koji se u Šibenskoj biskupiji slavio 30. srpnja. No, o tome više malo kasnije.

U dodatku časoslovu, oficij sv. Kristofora se nalazi na str. 111.-114.

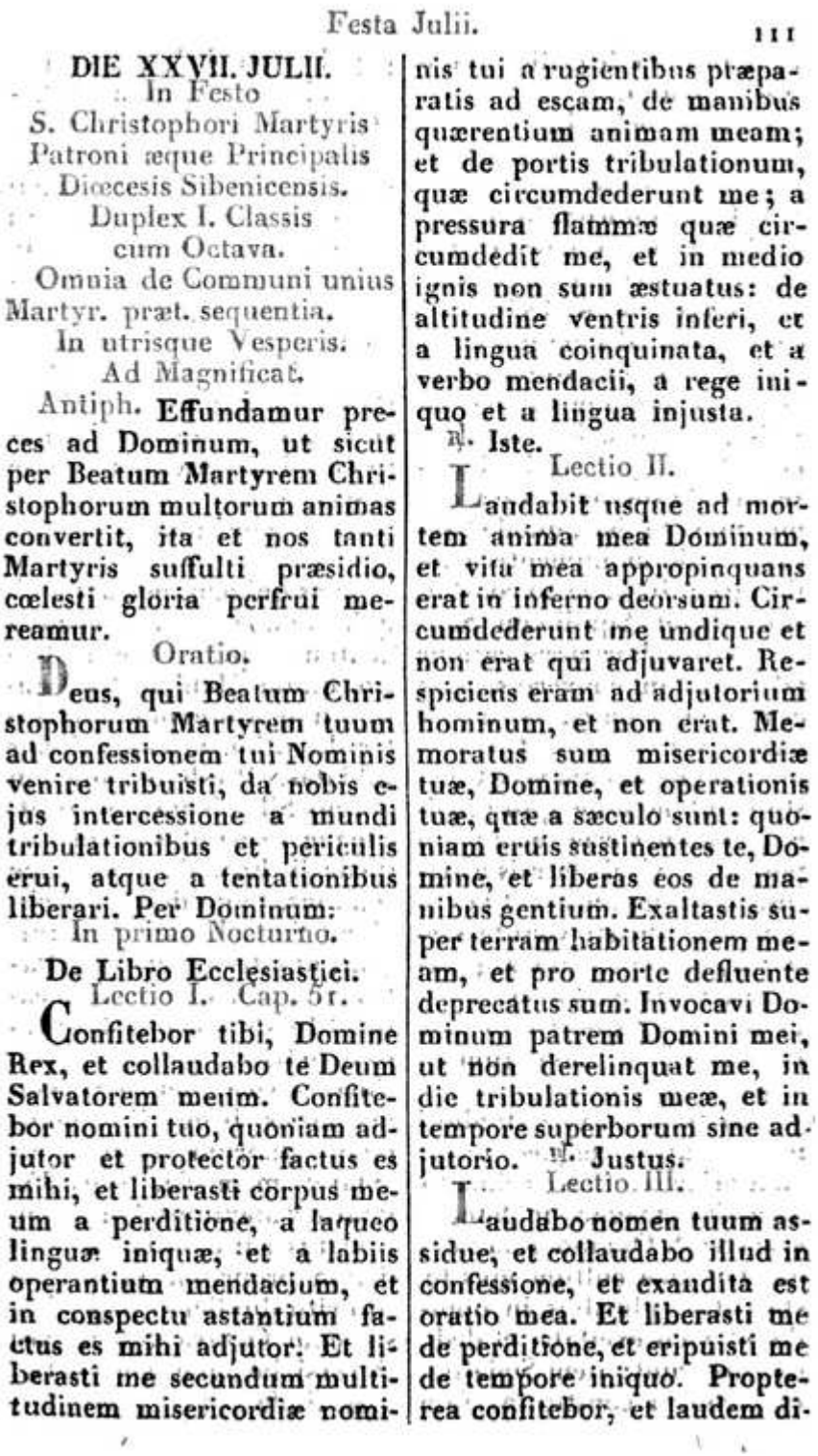

Festa Julii. 111

DIE XXVII. JULII.
In Festo
S. Christophori Martyris
Patroni æque Principalis
Diœcesis Sibenicensis.
Duplex I. Classis
cum Octava.
Omnia de Communi unius Martyr. præt. sequentia.
In utrisque Vesperis.
Ad Magnificat.

Antiph. **Effundamur preces ad Dominum, ut sicut per Beatum Martyrem Christophorum multorum animas convertit, ita et nos tanti Martyris suffulti præsidio, cœlesti gloria perfrui mereamur.**

Oratio.

Deus, qui Beatum Christophorum Martyrem tuum ad confessionem tui Nominis venire tribuisti, da nobis ejus intercessione a mundi tribulationibus et periculis erui, atque a tentationibus liberari. Per Dominum:

In primo Nocturno.

De Libro Ecclesiastici.
Lectio I. Cap. 51.

Confitebor tibi, Domine Rex, et collaudabo te Deum Salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione, a laqueo linguæ iniquæ, et a labiis operantium mendacium, et in conspectu astantium factus es mihi adjutor. Et liberasti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui a rugientibus præparatis ad escam, de manibus quærentium animam meam; et de portis tribulationum, quæ circumdederunt me; a pressura flammæ quæ circumdedit me, et in medio ignis non sum æstuatus: de altitudine ventris inferi, et a lingua coinquinata, et a verbo mendacii, a rege iniquo et a lingua injusta.

℟. **Iste.**

Lectio II.

Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum, et vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circumdederunt me undique et non erat qui adjuvaret. Respiciens eram ad adjutorium hominum, et non erat. Memoratus sum misericordiæ tuæ, Domine, et operationis tuæ, quæ a sæculo sunt: quoniam eruis sustinentes te, Domine, et liberas eos de manibus gentium. Exaltastis super terram habitationem meam, et pro morte defluente deprecatus sum. Invocavi Dominum patrem Domini mei, ut non derelinquat me, in die tribulationis meæ, et in tempore superborum sine adjutorio. ℟. **Justus.**

Lectio III.

Laudabo nomen tuum assidue, et collaudabo illud in confessione, et exaudita est oratio mea. Et liberasti me de perditione, et eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor, et laudem di-

O životu sv. Kristofora, kao i o širenju njegovog štovanja po cijelom kršćanskom svijetu, možemo dosta saznati u čitanjima II. nokturna, koja prenosim u cijelosti...

IV. čitanje opisuje glavne podatke o sv. Kristoforu:

> "Christophorus in Lycia, Decio imperatore, pro catholica fide fortiter dimicavit. Fama est milites circiter ducentos, qui ad sanctum Christophorum confessorem comprehendendum missi fuerant, visis miraculis in Christum credidisse, ejusdem divinitatem confessos ac demum capite plexos fuisse, quod et vetustissimis monumentis confirmatur. Illud certo constat, Nicetam et Aquilinam sancti Christophori praedicatione ad Christum conversas, mox cervicibus datis, martyrii palmam accepisse. Christophorus igitur, cum vere Christum, ut nomine ipso praesignabat, in corde et in ore portasset, virgis ferreis attritus et a flammae aestuantis incendio Christi virtute servatus, ad ultimum sagittarum ictibus confossus, martyrium capitis obtruncatione complevit."
>
> ("Kristofor se u Liciji, za vrijeme carevanja Decija, snažno borio za katoličku vjeru. Priča se da su oko dvjesto vojnika, koji su bili poslani da uhvate Kristofora ispovjednika, vidjevši čuda, povjerovali u Krista i ispovijedili njegovo božanstvo, i naposljetku su im odsječene glave, što potvrđuju i najstariji dokumenti. Ovo sigurno stoji: da su Niceta i Akvilina, propovijedanjem sv. Kristofora, obraćene Kristu, i ubrzo pruživši vrat, primile palmu mučeništva. Kristofor je stoga, jer je zaista Krista, kao što naznačuje njegovo ime, nosio u srcu i u ustima, izudaran željeznim štapovima i sačuvan Kristovom snagom od gorućega ognja, naposljetku izboden strijelama, dovršio svoje mučeništvo odsjecanjem glave.")

V. čitanje govori o širenju štovanja sv. Kristofora:

> "Eo tempore Christophori nomen apud omnes ferme cum orientis, tum occidentis Ecclesias magno in honore esse coepit. Quamobrem aedes et arae quae cultum ejus testarentur, pluribus et oppidis et vicis excitatae et dedicatae fuerunt; item sodalitia et coenobia constituta. Nam populi qua bello, qua peste, aliave calamitate afflicti, quum ad beati Christophori praesidium confugissent, praesentissimum invicti martyris patrocinium, saepius experti sunt. Sacra ejus lipsana in varias catholici orbis plagas asportata, magnam habent venerationem, Sibenici praesertim (quod est Dalmatiae oppidum) ubi pes et crus sinistrum cum femore simul adhaerente religiose adservantur."
>
> ("U ono se vrijeme ime Kristoforovo počelo veoma častiti u gotovo svim crkvama kako istoka, tako i zapada. Zbog toga su hramovi i žrtvenici, koji svjedoče o njegovom štovanju, posvećeni u mnogim gradovima i selima; isto tako ustanovljena su društva i samostani. Naime, narodi koji su pogođeni bilo ratom, bilo kugom ili nekom drugom nesrećom, kad bi se utekli zaštiti blaženoga Kristofora, često bi iskusili izvrsnu obranu nepobjedivoga mučenika. Njegove svete moći prenošene kroz mnoge strane katoličkoga svijeta, izuzetno su čašćene, osobito u Šibeniku (koji je grad u Dalmaciji) gdje se pobožno čuvaju stopalo i lijeva potkoljenica s bedrom koje se zajedno drže.")

VI. čitanje govori kako su relikvije sv. Kristofora dospjele u Šibenik:

> "Quas quidem insignes reliquias anno millesimo quadringentesimo quinquagesimotertio, quam Mahomedes Constantinopolim expugnaret, inter direptionem captae urbis sublatas, presbyter quidam graecus Sibenicum transtulit, riteque recognitas et in cathedrali ecclesia honorifice conditas, tanta deinceps religione Sibenicenses venerati sunt, ut alterum civitatis patronum sibi delegerint beatum Christophorum. Ipse vero invictissimus martyr novos clientes suae fidei comissos innumeris beneficiis cumulavit. Quorum ut perennis extaret memoria, Pius IX. pontifex maximus anno pontificatus sui duodecimo, officium proprium et missam sub ritu duplici primae classis cum octava Sibenicensi dioecesi benigne concessit."
>
> ("Koje su naime sjajne relikvije godine tisuću četiristo pedeset i treće [1453.], kad je Mehmed osvojio Carigrad, izvučene usred pljačkanja zauzetoga grada; neki ih je grčki svećenik odnio u Šibenik, i nakon što su pravilno utvrđene i časno pohranjene u katedralnoj crkvi, tolikom su ih potom pobožnošću štovali Šibenčani, da su za drugoga zaštitnika grada izabrali blaženoga Kristofora. A sam je nepobjedivi mučenik nove štićenike koji su povjereni njegovoj brizi, obdario nebrojenim darovima. Kako bi ovome ostao trajan spomen, vrhovni je svećenik Pio IX. dvanaeste godine svoga pontifikata, dobrostivo udijelio Šibenskoj biskupiji vlastiti oficij i misu dvostrukoga obreda prvog razreda s osminom.")

Evo tih čitanja II. nokturna u originalu... str. 112.

cam tibi, et benedicam nomini Domini.

℟. Iste cognovit.

In secundo Nocturno.

Lectio IV.

Christophorus in Lycia, Decio Imperatore, pro catholica fide fortiter dimicavit. Fama est milites circiter ducentos, qui ad sanctum Christophorum Confessorem comprehendendum missi fuerant, visis miraculis, in Christum credidisse, ejusdem Divinitatem confessos, ac demum capite plexos fuisse, quod et vetustissimis monumentis confirmatur. Illud certo constat, Nicetam et Aquilinam Sancti Christophori prædicatione ad Christum conversas, mox cervicibus datis, martyrii palmam accepisse. Christophorus igitur, cum vere Christum, ut nomine ipso præsignabat, in corde et in ore portasset, virgis ferreis attritus, et a flammæ æstuantis incendio Christi virtute servatus, ad ultimum sagittarum ictibus confossus, Martyrium capitis obtruncatione complevit. ℟. Honestum.

Lectio V.

Eo tempore Christophori nomen apud omnes ferme cum orientis, tum occidentis Ecclesias magno in honore esse cœpit. Quamobrem ædes et aræ, quæ cultum ejus testarentur, pluribus in oppidis et vicis excitatæ et dedicatæ fuerunt; item Sodalitia et Cœnobia constituta. Nam populi qua bello, qua peste, aliave calamitate afflicti, quum ad beati Christophori præsidium confugissent, præsentissimum invicti Martyris patrocinium, sæpius experti sunt. Sacra ejus lipsana in varias catholici orbis plagas asportata, magnam habent venerationem, Sibenici præsertim (quod est Dalmatiæ oppidum) ubi pes et crus sinistrum cum femore simul adhærente religiose adservantur.

℟. Desiderium.

Lectio VI.

Quas quidem insignes Reliquias anno millesimo quadrigentesimo quinquagesimotertio, quum Mahomedes Constantinopolim expugnaret, inter direptionem captæ Urbis sublatas, Presbyter quidam græcus Sibenicum transtulit, riteque recognitas et in Cathedrali Ecclesia honorifice conditas, tanta deinceps religione Sibenicenses venerati sunt, ut alterum civitatis Patronum sibi delegerint beatum Christophorum. Ipse vero invictissimus Martyr novos Clientes suæ fidei commissos innumeris beneficiis cumulavit. Quorum ut perennis extaret memoria, Pius IX. Pontifex Maximus Anno Pontificatus sui duodecimo, Officium proprium et Missam sub ritu duplici primæ Classis cum Octava Sibenicensi Diœcesi benigne concessit.

℟. Stola.

Nakon oficija sv. Kristofora, dolazi oficij sv. Ilije, koji se u Šibenskoj biskupiji, kao što sam rekao, slavio 30. srpnja.

Spomenimo prvo da je sv. Ilija uvijek bio jedan od najviše štovanih svetaca u puku.

Crkva sv. Ilije u Kljacima

Mislim da je korisno upoznati oficij sv. Ilije, jer su njegove molitve i čitanja uvelike oblikovale način razmišljanja o tome svecu. Tek ćemo tada shvatiti što su svećenici nekada propovijedali o svetom proroku.

U šibenskom dodatku časoslovu iz 1860., oficij sv. Ilije dolazi na str. 114.-122.
Jedan je od dužih oficija u toj knjizi.

Ad Benedictus.

Antiph. Confitebor tibi, Domine Rex, et collaudabo te Deum Salvatorem meum, quia liberasti me a pressura flammæ, quæ circumdedit me, et in medio ignis non sum æstuatus.

DIE XXX. JULII.

In Festo
Sancti Eliæ Prophetæ.
(dies assign. ex 20. hujus)
Duplex. Comm. Simp.
In primis Vesperis.

Antiph. Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filii Israel.

Psalmi de Dominica, et ultimo loco Psal. Lauda Jerusalem, Dominum.

Antiph. Usquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum.

Ant Si homo Dei sum, descendat ignis de cœlo, et devoret te, et quinquaginta tuos.

Antiph. Non ego turbavi Israel, sed tu, et domus patris tui, qui dereliquistis mandata Domini.

Antiph. Occidisti insuper, et possedisti: ecce inducam super te malum, et demetam posteriora tua.

Capitul. Eccli. 48.

Surrexit Elias Propheta quasi ignis, et verbum ipsius quasi facula ardebat. Qui induxit in populos famem, et irritantes illum invidia sua pauci facti sunt.

Hymnus.

Nunc juvat celsi properare ad alta
Mente Carmeli juga, et ore pleno
Vatis Eliæ meritos referre
Laudis honores.

Dum fames terras premeret, ministro
Utitur corvo; viduæ farinam
Sufficit solers, oleoque manat
Hydria pingui.

Hinc, Deo fusis precibus, reductum
Finibus mortis puerum parenti
Reddit, orando valet expetitam
Reddere lucem.

Claudit et nubes, aperitque verbo;
Imperat post tres properanter annos
Decidant cœlo, sitiensque tellus
Hauriat imbres.

Et Patri summo, genitæque Proli,
Et Tibi compar utriusque Sancte
Spiritus, laus, imperium, potestas
Tempus in omne.
Amen.

℣. Verbo Domini continuit cœlum.

℟. Et dejecit de cœlo ignem terræ.

Ad Magnificat.

Antiph. Ecce ego mittam vobis Eliam Prophetam antequam veniat dies Domini magnus et horribilis, et convertet cor patrum ad filios,

Vidite da u antifonama i molitvama dominiraju motivi revnosti sv. Ilije, npr. početna antifona u prvoj večernjoj:

> "Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pactum tuum filii Israel"
> ("Gorljivošću sam izgarao za Gospodina Boga nad vojskama, jer su napustili savez tvoj sinovi Izraelovi")

Ili, na primjer, izraz iz kapitula (Eccl. 48, 1-2):

> "Surrexit Elias Propheta quasi ignis et verbum ipsius quasi facula ardebat. Qui induxit in populos famem et irritantes illum invidia sua pauci facti sunt."
> ("Usta prorok Ilija kao oganj i riječ mu je plamtjela kao buktinja. On je izveo glad na narode i smanjen je broj onih koji su ga uznemiravali svojom zavišću.")

Drugi motiv koji je snažno izražen u ovom oficiju je ponovni dolazak sv. Ilije prije kraja svijeta. Tako je i antifona za *Magnificat* uzeta iz knjige proroka Malahije gdje se o tome govori (Mal 3, 23-24):

> "Ecce ego mittam vobis Eliam Prophetam antequam veniat dies Domini magnus et horribilis, et convertet cor patrum ad filios, et cor filiorum ad patres eorum."
> ("Evo, ja ću vam poslati Iliju Proroka prije nego dođe dan Gospodnji velik i strašan, i on će obratiti srce otaca k sinovima i srce sinova k ocima njihovim.")

Navedeni motivi dominiraju i u čitanjima II. i III. nokturna. Naime, tu se čita što su o sv. Iliji pisali crkveni oci: sv. Epifanije, sv. Izidor Seviljski i sv. Ivan Zlatousti.

Posebno nam privlači pozornost **VI. čitanje** gdje sv. Izidor Seviljski govori o dolasku sv. Ilije prije kraja svijeta (izvadak iz Izidorovog djela "De ortu et obitu patrum"):

> "Post haec igneo curru in coelum raptus ascendit, venturus, iuxta Malachiam prophetam, in fine mundi, praecursurus Christum, annuntiaturus ultimum ejus adventum cum magnis virtutibus prodigiisque signorum, ita ut bellum gerat Antichristus adversus eum et Henoch, qui cum eo venturus est, et occidet eos. Cadavera vero eorum tribus diebus et sex horis in plateis insepulta jacebunt. Dehinc suscitati a Domino, regnum Antichristi plaga magna percutient. Post haec veniet Dominus et interficiet Antichristum gladio oris sui et eos qui adoraverunt eum, et regnabit Dominus cum omnibus sanctis in aeternum."
>
> ("Nakon toga je [sv. Ilija] uzet u ognjenim kolima uzašao na nebo, kako bi došao, prema proroku Malahiji, na kraju svijeta kao prethodnik Kristov, koji će navijestiti njegov posljednji dolazak s velikim čudima i znamenjima, tako da će Antikrist voditi rat protiv njega i Henoka, koji će doći zajedno s njime; i ubit će ih. Njihova će tijela ležati nepokopana na ulici tri dana i šest sati. Zatim će uskrišeni od Gospodina, udariti kraljevstvo Antikristovo velikom nesrećom. Nakon toga, doći će Gospodin i ubiti Antikrista mačem svojih usta i one koji su mu se klanjali, i kraljevat će Gospodin sa svima svetima zauvijek.")

Evo tog čitanja u oficiju...

et vocavit eam, dixitque ei: * Da mihi paullulum aquæ in vase, ut bibam.

℣. Cumque illa pergeret, ut afferret, clamavit post tergum ejus dicens: Affer mihi, obsecro, et buccellam panis in manu tua. Da mihi paullulum.

Lectio VI.

Post hæc igneo curru in cœlum raptus ascendit, venturus, juxta Malachiam Prophetam, in fine mundi, præcursurus Christum, annuntiaturus ultimum ejus adventum cum magnis virtutibus, prodigiisque signorum, ita ut bellum gerat Antichristus adversus eum, et Henoch, qui cum eo venturus est, et occidet eos. Cadavera vero eorum tribus diebus, et sex horis in plateis insepulta jacebunt. Dehinc suscitati a Domino, regnum Antichristi plaga magna percutient. Post hæc veniet Dominus, et interficiet Antichristum gladio oris sui, et eos, qui adoraverunt eum, et regnabit Dominus cum omnibus Sanctis suis in æternum.

℟. Expandit se, atque mensus est Elias super puerum tribus vicibus, et clamavit ad Dominum: * Et exaudivit Dominus vocem Eliæ.

℣. Domine Deus meus, revertatur, obsecro, anima pueri hujus in viscera ejus. Et exaudivit.

Gloria Patri. Et exaudivit Dominus.

In tertio Nocturno.

Ant. Dixit Elias Prophetis Baal: Eligite vobis bovem unum, et invocate nomina deorum vestrorum: et hi clamabant, et non erat, qui responderet.

Ant. Cum jam tempus esset, ut offerretur holocaustum, accedens Elias oravit ad Dominum.

Ant. Oraute Elia, cecidit ignis Domini, et voravit holocaustum, et ligna, et lapides, pulverem quoque, et aquam, quæ erat in aquæductu lambens.

℣. Beati sunt, qui te viderunt.

℟. Et in amicitia tua decorati sunt.

Lectio Sancti Evangelii secundum Matthæum. c. 17.

Lectio VII.

In illo tempore: Assumpsit Jesus Petrum et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos. Et reliqua.

Homilia
Sancti Joannis Chrysostomi.
Hom. 57. in Matth.

Paullo post princip.

Cujus autem rei gratia Moysen, et Eliam produxit? Multas quidem dicere quis causas possit. Primum quoniam et turbæ, alii Eliam, alii Jeremiam, alii priscorum Prophetarum unum opinabantur: idcirco Moysen, et [illegible]am cæterorum Propheta-

Mislim da ste po ovim izvacima mogli dobro razumjeti značaj oficija sv. Ilije.

Vratimo se sad na početak. Zadnji tjedan srpnja je doista bio veliko vrijeme u šibenskom kraju.
No, danas nema baš puno ljudi koji se sjećaju nekadašnjih vanjskih proslava i procesija za blagdane sv. Jakova i sv. Kristofora.
Za vrijeme Drugoga svjetskog rata i u poslijeratno olovno vrijeme komunizma, sve je nekako zamrlo. Proslave su ograničene u zidove crkava. Tako je ostalo do danas.

Ako želimo znati kako su nekad izgledale proslave šibenskih zaštitnika, moramo posegnuti za novinskim izvješćima iz vremena prije Drugoga svjetskog rata. U njima vidimo da se još prije rata počeo sve više i više gubiti osjećaj za svečanost u proslavi ovih blagdana. Jedan od razloga je bilo to što su ti blagdani obično bili radnim danom, zbog čega mnogi ljudi nisu mogli u crkvu.

Tadašnji šibenski biskup Jerolim Mileta nastojao je postići da to budu neradni dani u gradu Šibeniku, a i na druge je načine radio na obnovi njihove stare slave.

Unatoč svim teškoćama, vidimo da su se tada još uvijek šibenski zaštitnici obilježavali veoma svečano.
Evo, najava proslave sv. Jakova, sv. Ane i sv. Kristofora u šibenskom tjedniku *Katolik*, 24. srpnja 1938. (br. 30.).

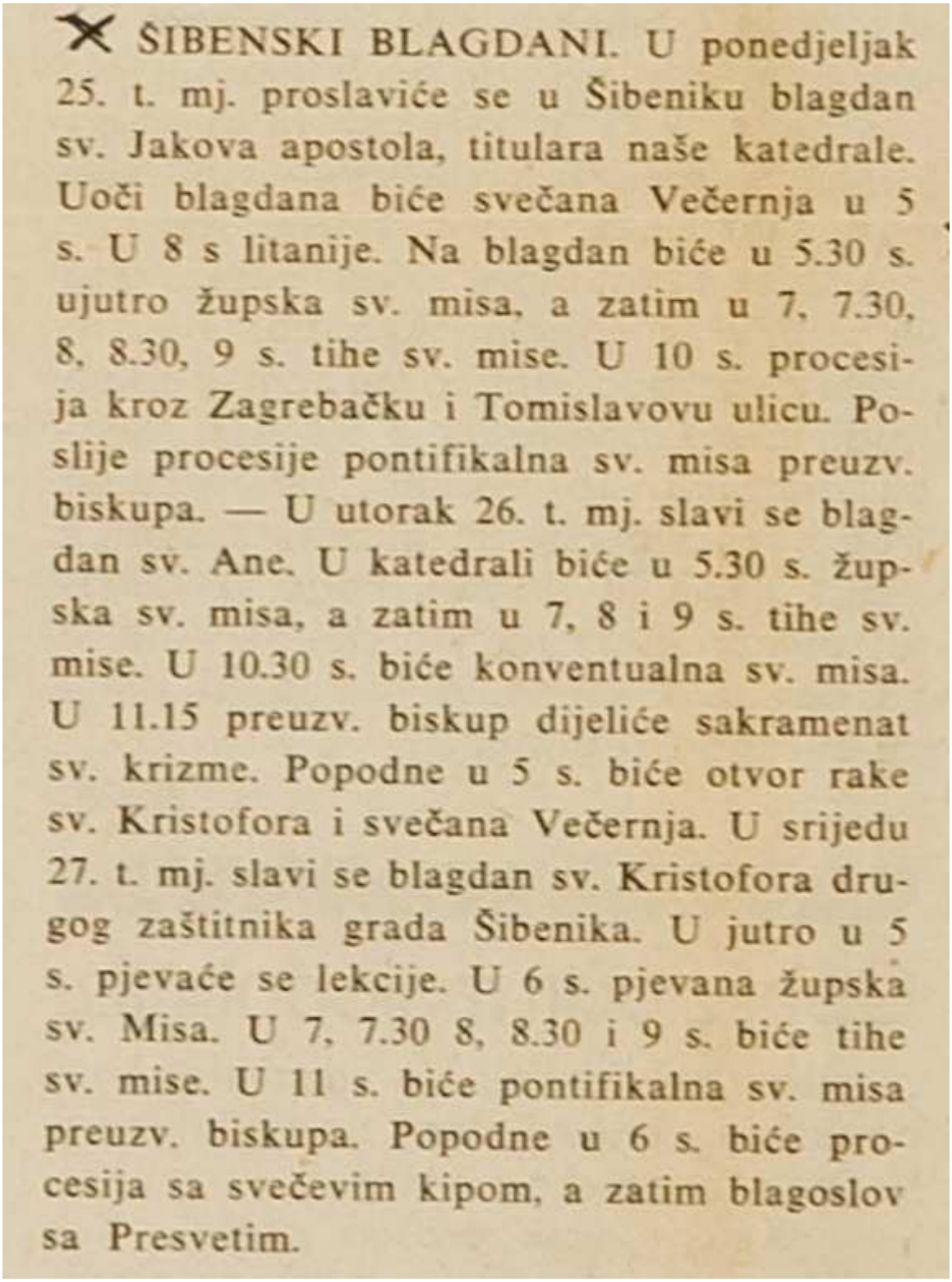

✕ ŠIBENSKI BLAGDANI. U ponedjeljak 25. t. mj. proslaviće se u Šibeniku blagdan sv. Jakova apostola, titulara naše katedrale. Uoči blagdana biće svečana Večernja u 5 s. U 8 s litanije. Na blagdan biće u 5.30 s. ujutro župska sv. misa, a zatim u 7, 7.30, 8, 8.30, 9 s. tihe sv. mise. U 10 s. procesija kroz Zagrebačku i Tomislavovu ulicu. Poslije procesije pontifikalna sv. misa preuzv. biskupa. — U utorak 26. t. mj. slavi se blagdan sv. Ane. U katedrali biće u 5.30 s. župska sv. misa, a zatim u 7, 8 i 9 s. tihe sv. mise. U 10.30 s. biće konventualna sv. misa. U 11.15 preuzv. biskup dijeliće sakramenat sv. krizme. Popodne u 5 s. biće otvor rake sv. Kristofora i svečana Večernja. U srijedu 27. t. mj. slavi se blagdan sv. Kristofora drugog zaštitnika grada Šibenika. U jutro u 5 s. pjevaće se lekcije. U 6 s. pjevana župska sv. Misa. U 7, 7.30 8, 8.30 i 9 s. biće tihe sv. mise. U 11 s. biće pontifikalna sv. misa preuzv. biskupa. Popodne u 6 s. biće procesija sa svečevim kipom, a zatim blagoslov sa Presvetim.

Zatim imamo primjer proslave iz godine 1940. godine (*Katolik*, 8. kolovoza 1940.).
Po članku vidimo da je biskup Mileta bio zabrinut oko gubljenja tradicije u proslavi šibenskih svetaca-zaštitnika.
Kako kaže izvješće, biskup Mileta je "apelirao na kršćansku i građansku svijest vjernika da se čim prije obnovi stara naša slava i običaji".

Život Šibenika

PROSLAVA ŠIBENSKIH SVETACA. Blagdan sv. Jakova, sv. Ane i sv. Krstofora zovu se najobičnije šibenski svesci. Za puna ta tri dana Šibenik je u svojoj prošlosti imao najsvečaniji i najbučniji izgled To je bila šibenska fijera, koja bi se donekle mogla takmiti i sa fijerom sv. Dujma u Splitu, sv. Šime u Zadru i slično. Nažalost posljednjih decenija ova tri šibenska blagdana počela su sve više i više gubiti i od svoje slave i od svoje tradicije, pa je zadnje godine šibenska fijera spala upravo na minimum u svakom pogledu. Ovu nelijepu pojavu osudio je preuzv. biskup u svom zadnjem pismu na građane, pa je vruće apelirao na kršćansku i građansku svijest vjernika, da se čim prije obnovi stara naša slava i običaji. Pismo preuzv. biskupa bilo je pročitano na svim sv. Misama u nedjelju 21. pr. mj. Da bi se stvar makla s mrtve tačke zamolio je preuzv. Ordinarijat suradnju i općine i sreskoga načelstva. Obadvije vlasti najpripravnije su se odazvale Apel preuzv. biskupa uistinu maknuo je stvar s mrtve tačke. — Otvor i početak pro-

slave najavila je hrv. glazba svirajući vesele koračnice po gradu u 7.30 s. uvečer. U 8 s. bile su svečane Vespere, koje je služio preuzv. biskup. Vesperama prisustvovao je sav gradski kler. Psalme je pjevao Cecilijanski Zbor. Crkva je bila u svojoj unutrašnjosti raskošno iluminirana, osobito kupola. Isto tako glavna vrata. Iza Vespera paljen je vatromet, a hrv. je glazba koncertirala i ugodno zabavljala građan-

stvo. — Na blagdan sv. Jakova u svim crkvama bile pjevane sv. mise kao na najveće blagdane. Ujutro u 7 s. bila je budnica Hrv. glazbe. Kada je glazba prolazila obalom, zaustavila se pred biskupovom palačom i tu je okrenuta prema biskupovom balkonu otsvirala najprije »Lijepu našu« a zatim jednu koračnicu. Našim vrlim glazbarima na ovoj lijepoj gesti, punoj pažnje i značenja, najljepše zahvaljujemo. U katedrali od 5.30 pa do 9.30 s. redale su se tihe sv. mise. U 10 s. krenula je procesija iz katedrale sa svečevim moćima. Procesiju je vodio presvij. Pian. Procesiji prisustvovao je veliki broj okolnih župnika. Iza presvij Piana, stupao je gradski načelnik s vijećnicima. To je novost i prvi put u povijesti ove procesije. Iza procesije bila je pontifikalna sv. misa preuzv. biskupa. Na koru pjevao je Cecilijanski Zbor misu »Stella Maris«. Uvečer u 7 s. bio je pontifikalni blagoslov. — Na sv. Anu mnogo je svijeta posjetilo crkvu na groblju, gdje se na osobiti način od davnine štuje sv. Ana. U 11 s. u katedrali preuzv. Karlo Radonski, biskup iz Poljske, kao gost našega biskupa dijelio je sv. krizmu. Popodne u 5 s. bio

je otvor rake sv. Krstofora. — Na sv. Krstofora, drugog gradskog patrona, pontifikalnu sv. misu pred svečevom rakom služio je preuzv. Karlo Radonski. Popodne u 6 s. krenula je procesija sa svečevim kipom iz katedrale. Ispred svečeva kipa išao je preuzv. Karlo Radonski u pratnji svoga tajnika, a iza svečeva kipa in cappa magna išao je naš preuzv. biskup. Građanstvo je s najvećim simpatijama pratilo i susretalo biskupa-bjegunca preuzv. Karla Radonskog. Sa svečanim blagoslovom bili su zaključeni ovogodišnji blagdani. — Da je ovogodišnja proslava znatno bolje uspjela nego drugih godina, nema sumnje, da je to velika zasluga sadašnje općine, a na osobiti način načelnika g. Dragutina Vidovića. Jedino njegovim zauzimanjem naša katedrala bila je onako lijepo i bogato iluminirana. Isto tako dobrotvornošću općine hrv. je glazba nekoliko puta svojim sviranjem uveličala proslavu naših blagdana. Ovom prilikom javno zahvaljujemo našoj narodnoj općini, a na osobiti način g. načelniku Vidoviću. Isto tako zahvaljujemo Sreskom Načelstvu, koje je sve učinilo, da bi se realizirao apel preuzv biskupa, i što se dalo zastupati na pro-

cesiji i pontifikalu. — Uz ove svijetle pojave, moramo istaknuti jednu nelijepu pojavu. Biskupski Ordinarijat preko Sreskoga Načelstva zamolio je Udruženje trgovaca i zanatlija, da bi za vrijeme od 9.30 do 11.30 s. na sv. Jakova, bile zatvorene radnje, jer se kroz te ure održaje procesija i pontifikal u katedrali. Udruženje zanatlija bilo se najpripravnije odazvalo i već izdalo u tom pravcu naređenje. Međutim Udruženje trgovaca bilo je nepopustljivo. Kada je Udruženje zanatlija saznalo, da je Udruženje trgovaca nepopustljivo i da prelazi preko zamolbe Biskup. Ordinarijata, povuklo je i ono svoju odluku, pa se na sv. Jakova radilo kao na svaki drugi obični dan. Žalosno! Ovaj gest Udruženja trgovaca znači pomanjkanje respekta prema vjeri, tradiciji Biskup. Ordinarijatu, odnosno samom preuzv. biskupu. A da znači i pomanjkanje građanskoga „ponosa, o tome ne treba ni govoriti. Ovaj gest u svakom pogledu nas je iznenadio, jer znamo, da iu Udruženju i među našim trgovcima ima lijepi broj praktičnih katolika i odličnih građana.

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- 2021 (4)
- 2020 (32)
- 2019 (47)
- 2018 (63)
  - prosinca (1)
  - studenoga (2)
  - listopada (3)
  - kolovoza (6)
  - srpnja (6)
    - Dužnosti prema Bogu važnije su od svih drugih dužn...
    - Biskup je apelirao da se čim prije obnovi naša tra...
    - Vladari mogu služiti Bogu, jedino tako da zabrane ...
    - Obred krunjenja katoličkog kralja - odraz nauka Cr...
    - "Čuvajte se lažnih proroka" (Mt 7, 15)
    - Sada ćete razumjeti zašto je obred posvete oltara ...
  - lipnja (8)
  - svibnja (9)
  - travnja (5)
  - ožujka (10)
  - veljače (2)
  - siječnja (11)
- 2017 (97)
- 2016 (174)

ponedjeljak, 30. srpnja 2018.

Dužnosti prema Bogu važnije su od svih drugih dužnosti

Možda ste primijetili da je na internetu dostupan jedan od prvih životopisa fra Ante Antića: *Dr. Natko Faranetić - Svjetlo u tami - kratki životopis fra Ante Antića*.

Tiskan je 1969. godine: dakle, samo četiri godine nakon Antićeve smrti. Mislim da bismo trebali obratiti pozornost na tri stvari iz te knjige: kako je Antić ispovijedao i vodio duše, kako je izvršavao svoje svećeničke i redovničke dužnosti, te njegove pokore i mrtvenja.

O ispovijedanju i duhovnom vodstvu najzanimljivije je ono što čitamo na str. 20.-23.

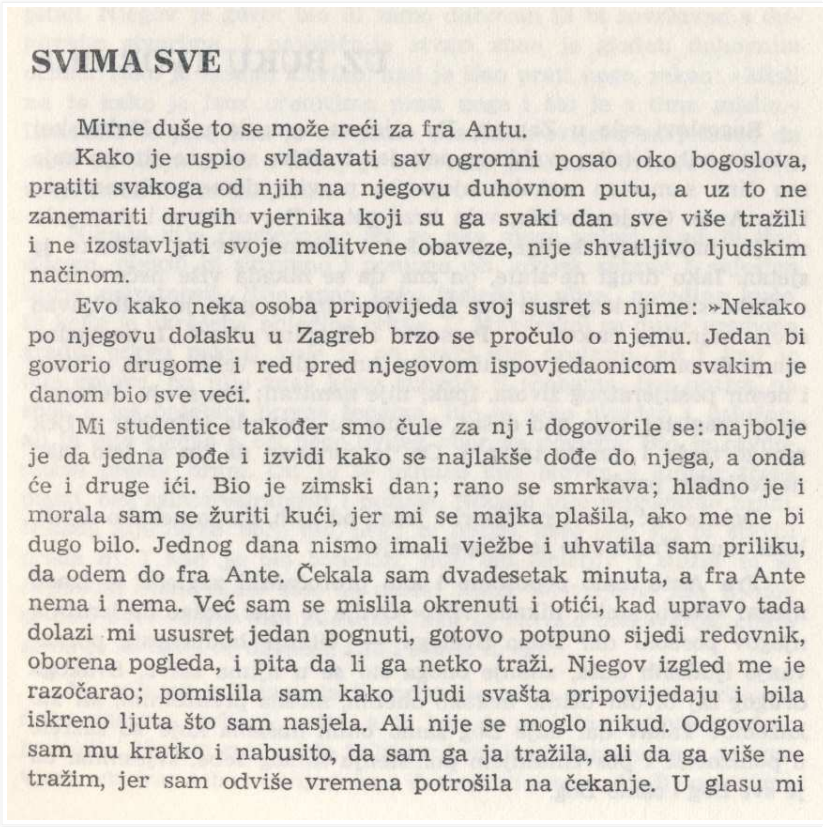

SVIMA SVE

Mirne duše to se može reći za fra Antu.

Kako je uspio svladavati sav ogromni posao oko bogoslova, pratiti svakoga od njih na njegovu duhovnom putu, a uz to ne zanemariti drugih vjernika koji su ga svaki dan sve više tražili i ne izostavljati svoje molitvene obaveze, nije shvatljivo ljudskim načinom.

Evo kako neka osoba pripovijeda svoj susret s njime: »Nekako po njegovu dolasku u Zagreb brzo se pročulo o njemu. Jedan bi govorio drugome i red pred njegovom ispovjedaonicom svakim je danom bio sve veći.

Mi studentice također smo čule za nj i dogovorile se: najbolje je da jedna pođe i izvidi kako se najlakše dođe do njega, a onda će i druge ići. Bio je zimski dan; rano se smrkava; hladno je i morala sam se žuriti kući, jer mi se majka plašila, ako me ne bi dugo bilo. Jednog dana nismo imali vježbe i uhvatila sam priliku, da odem do fra Ante. Čekala sam dvadesetak minuta, a fra Ante nema i nema. Već sam se mislila okrenuti i otići, kad upravo tada dolazi mi ususret jedan pognuti, gotovo potpuno sijedi redovnik, oborena pogleda, i pita da li ga netko traži. Njegov izgled me je razočarao; pomislila sam kako ljudi svašta pripovijedaju i bila iskreno ljuta što sam nasjela. Ali nije se moglo nikud. Odgovorila sam mu kratko i nabusito, da sam ga ja tražila, ali da ga više ne tražim, jer sam odviše vremena potrošila na čekanje. U glasu mi

se osjećala ljutina i razočaranje; gotovo sam zaplakala. Tada je taj čovjek prvi put upro svoj prodorni pogled u me i rekao spokojno: 'Oprostite, ja sam kriv; oprostite!' Razoružao me je, ljutine je nestalo, ali je ostala tvrdoglavost da odem i da se više ne vratim. Ali ne, sasma jasnim i sigurnim glasom rekao mi je da ću ja opet doći i ostati. Dogovorili smo se za dan dolaska. Prva ispovijed bila je otkriće. Ostala sam zapanjena nad svim onim što mi je o meni samoj rekao, a što nitko drugi nije znao o meni. I od tada do kraja njegova života on je uvijek ostao moj duhovni vođa i savjetnik.«

SCRUTATOR CORDIUM

Mnogi njegovi pokornici spoznali su taj fra Antin dar. Posjedovao ga je još dok je bio magister u Makarskoj. Često se događalo da je otkrio pojedinim bogoslovima njihove mane, namjere, napasti, pa su se oni začuđeno pitali, odakle mu to znanje.

Dok je još bio u Makarskoj, pripovijedali su pojedini klerici kako im je znao u duhovnim razgovorima otkriti čitavu njihovu nutrinu. Svaki od njih bio je uvjeren da ih on bolje poznaje, nego oni sami sebe. Jedan od njegovih đaka kaže kako mu je o. magister tako otkrio njegovu nutrinu da se upravo plašio ići s njime, jer su takve spoznaje i na njega stavljale velike obaveze i potpunu promjenu života. Drugi đak kaže: »Kad god ja nešto učinim ili u duši proživljavam, o. magister to dozna; često sam pokušavao kradomice od njegova oka nešto napraviti, ali je on uvijek znao što je to bilo.« Neki klerik pripovijeda kako ga je mučila želja da shvati dušu o. magistra. Jednog dana sam mu je magister iznio tu njegovu želju i blago se pri tome smiješio. Drugi svećenik pripovijeda kako ga je jednom mučila velika poštenost, ali se to izvana nije moglo opaziti. Fra Ante ga je jasno pročitao.

Nekoj je redovnici na ispovijedi iznio njezinu pogriješku koje se ona nije ni sjetila. Jednom drugom svećeniku otkrio je tajnu da ga poglavari ne razumiju, što ga je mnogo tištilo, ali mu je uz to odmah dao i savjet — neka se pokori volji Božjoj. sluša i ljubi svoje poglavare. Kod jedne redovnice nalazila se u njezinoj sobi neka suvišna slika. Iako fra Ante nije bio u tom samostanu i nije mogao za to čuti, ipak ju je na to potsjetio, a ponovio je to i drugi put nakon nekog vremena jer ga ona nije bila poslušala.

Jedna iz Reda vanjskih sestara pripovijeda kako je često u pratnji poglavarice dolazila u samostan u Vrbanićevoj ulici. Dok bi poglavarica obavljala posao, ona bi čekala i svratila bi se fra Anti koji je rodom iz kraja gdje se i ona rodila. Često su je nakon toga zadirkivali i pitali, što je dobila od fra Ante. Jednog dana ona mu je to i kazala. Fra Ante joj otkri njezinu dušu sa svim manama, odlikama, težnjama i mislima koje ne bi nikome ni za živu glavu povjerila.

Drugom zgodom poglavarica jednog reda bila je znatiželjna što su gotovo sve njezine sestre hitale k fra Anti i držale se njegovih savjeta, a ona sama nije imala o njemu prave predočbe. Došla je k njemu; dugo su razgovarali o Redu, o potrebama, o dnevnim stvarima. Ona se već spremila za odlazak, triumfirajući kako će ispripovijedati svojim sestrama da pretjeruju. Njoj, eto, nije ništa rekao ni pogodio; nije čak mogao ni znati kako je providan bio njihov razgovor. Ta što bi ona njega pitala za savjete, kad one imaju tako učena svećenika koji se o svemu brine i sve im vodi. Tada će fra Ante: »Kćerce, nešto bih ti rekao...« Točno ju je ocrtao; iznio sve njezine i najintimnije stvari o kojima nije ni ispovijedniku govorila.

Jedan svećenik pripovijeda kako su ga spopale napasti, kako za njega nije Red. Nije o tome htio nikome govoriti ništa nego je naumio spremiti stvari i nestati iz samostana. Iste večeri, kad se s tom namjerom vratio iz grada, čekao ga je na hodniku fra Ante i pozvao ga u svoju sobu. Slijedio je razgovor u kojemu mu je fra Ante iznio sve njegovo proživljavanje, sumnje. Rekao mu da su to napasti i molio ga neka se ne prevari i ne popusti zlom duhu. Nije izišao i danas je uzoran svećenik po Srcu Božjem.

Pripovijeda jedna majka — intelektualka, vrlo vrijedna i ugledna osoba: »Pridružila sam se svojevremeno skupini djevojaka koje su željele biti redovnice u svijetu. Bilo mi je tada oko 16 godina. I otišla sam fra Anti da mi bude duhovni vođa. U više navrata bila sam kod njega i iznijela mu ono što namjeravam. Osupnuo me je i razočarao njegov odgovor: »Kćerce, ti ćeš se udati i rastati!« To je nemoguće; ja znam što hoću; brak mi ne pada ni na pamet; hoću biti redovnica. Ne privlači me zemaljsko — govorila sam i ujedno se kajala što sam uopće došla tome čovjeku. Mislila sam kako bi drugi svećenik sigurno bio oduševljen mojom odlukom i pomogao mi da je ostvarim. Nakon prve eksplozije bijesa i razočarenja zašutjela sam. Fra Ante je stajao ponizno, skrštenih ruku, pomalo žalosna izgleda i opet mi

ponovio: »Kćerce, ja tu ništa ne mogu; tako će biti.« I život je dalje tekao. Zaboravila sam na te njegove gotovo proročanske riječi. Javila sam se u tu zajednicu; bila nekoliko godina njezin član. I tada sam se udala iz prkosa, razočaranja, tuge, zbog postupaka koje sam doživjela. Ali nisam mogla izdržati u tome braku koji je za me bio još veće razočaranje i nerazumijevanje. I rastala sam se. Tek sam se tada sjetila njegovih riječi. Ali on ni tada nije prekidao kontakta sa mnom. Pisao mi je, slao druge k meni kad sam prestala dolaziti k njemu; nije gubio povjerenja i nade; molio za me, prikazivao sebe kao žrtvu. Mogla bih od tada nabrojiti mnogo čudesnih stvari koje su se od tada zbivale sa mnom, a ne mogu se protumačiti običnim ljudskim putovima. Vjerujem čvrsto da je Bog preko toga svetog redovnika djelovao i da samo njemu mogu zahvaliti čitav svoj religiozni obrat i razvitak.«

Zvali su ga jednom u neku redovničku zajednicu da im održi duhovnu obnovu. U to su se vrijeme javile mnoge djevojke za tu zajednicu. On je došao među nje i svakoj pojedinoj rekao za koju misli da nije za Red. Bilo je plača, ljutnje, predbacivanja, molba. Kako je prorekao, potpuno se ispunilo. Jedna po jedna napuštale se Red, a bile su, po ljudsku govoreći, za redovništvo kao stvorene.

Nije, međutim, potrebno tražiti tako očite i izvanredne slučajeve. Trebalo je vidjeti povjerenje njegovih pokornika u njegov sud, potpunu poslušnost kad bi on od njih nešto tražio, pa da se vidi i osjeti kako je tu djelovao Bog.

Jedan od uglednih svećenika kaže da ga je osvijetlio kao s reflektorom; drugi da je kod njega vidio veliki smisao za praktičnost i da je vodio računa o snagama pojedinog čovjeka.

Sve to, a moglo bi se još mnogo toga navesti, govori kako je fra Ante bio Božji čovjek kojemu je Bog otkrivao tajne, davao dio svoga znanja i svjetlosti da se time posluži u spasavanju duša, u vođenju njihova duhovnog života.

Kako se on sam u svemu tome ponašao? Posve ponizno; još više svjestan da je to dar Očev. Nije nikad zanijekao dara koji mu je Gospodin dao. Kad bi se o tome povela riječ, mirno bi rekao: »Znam ja to, sinko; Bog mi to daje, a ti ako spoznaš da ti govorim istinu, dužan si je poslušati.«

Što su darovi bili veći, njegova je poniznost postojala sve očitija i veća.

U vršenju dužnosti, sluga Božji je isticao da su dužnosti prema Bogu važnije od svih drugih dužnosti (str. 25.- 26.).

VRŠENJE DUŽNOSTI

Postići skladnost između onoga što se mora i onoga što treba učiniti, veliko je umijeće.

Najjasniji odaziv volji Božjoj jest vršenje dnevnih dužnosti. U tome je fra Ante bio osobito točan i vjeran.

Pogledajmo njegov dnevni red! On je uključivao 2 sata razmatranja, 1 sat duhovnog štiva, molenje cijelog ružarija, križnog puta, brevijara, zatim službu magistra i neprekidnu službu vjernicima. Nikada nije ispuštao svoje redovničke i svećeničke dužnosti pod isprikom da ga posao zove ili da mora raditi za bližnjega. Ako je preko dana bio toliko zaokupljen ljudima, onda je ostajala noć. Nikada nije legao dok ne bi obavio sve svoje molitvene dužnosti. I nikada ga nisi mogao vidjeti nestrpljiva, nemirna; još je tako mnogo onih koje treba savjetovati. Znao je da će sve obaviti i ništa propustiti.

Imao je mnogo pokornika iz svih staleža i teško je bilo uvijek pogoditi pravu riječ, ali fra Ante je to znao. Prije svih dužnosti bila je jedna — dužnost prema Bogu. On nije smio biti zapostavljen; Njemu je pripadalo najčasnije mjesto u toku dana. S Njime je bio povezan sav njegov život, cijelo djelovanje. Ponekad je začudilo čovjeka kada bi on stao nabrajati što sve očekuje da njegov pokornik napravi. »Ma nemojte, oče Ante! Kad ćemo toliko izmoliti kraj tolikog posla.« Znali su mu neki reći. Onda bi se zamislio, ali bi brzo našao rješenje: »Što god radite, radite u Božjoj prisutnosti i Njemu na slavu, onda je i rad molitva, a molitva rad.«

Nije se zadovoljavao osrednjošću jer ona nije dostojna Boga.

I treća stvar, o mrtvenju, čuvanju očiju i odvojenosti od svega ovozemaljskoga i prolaznoga (str. 18.-19.).

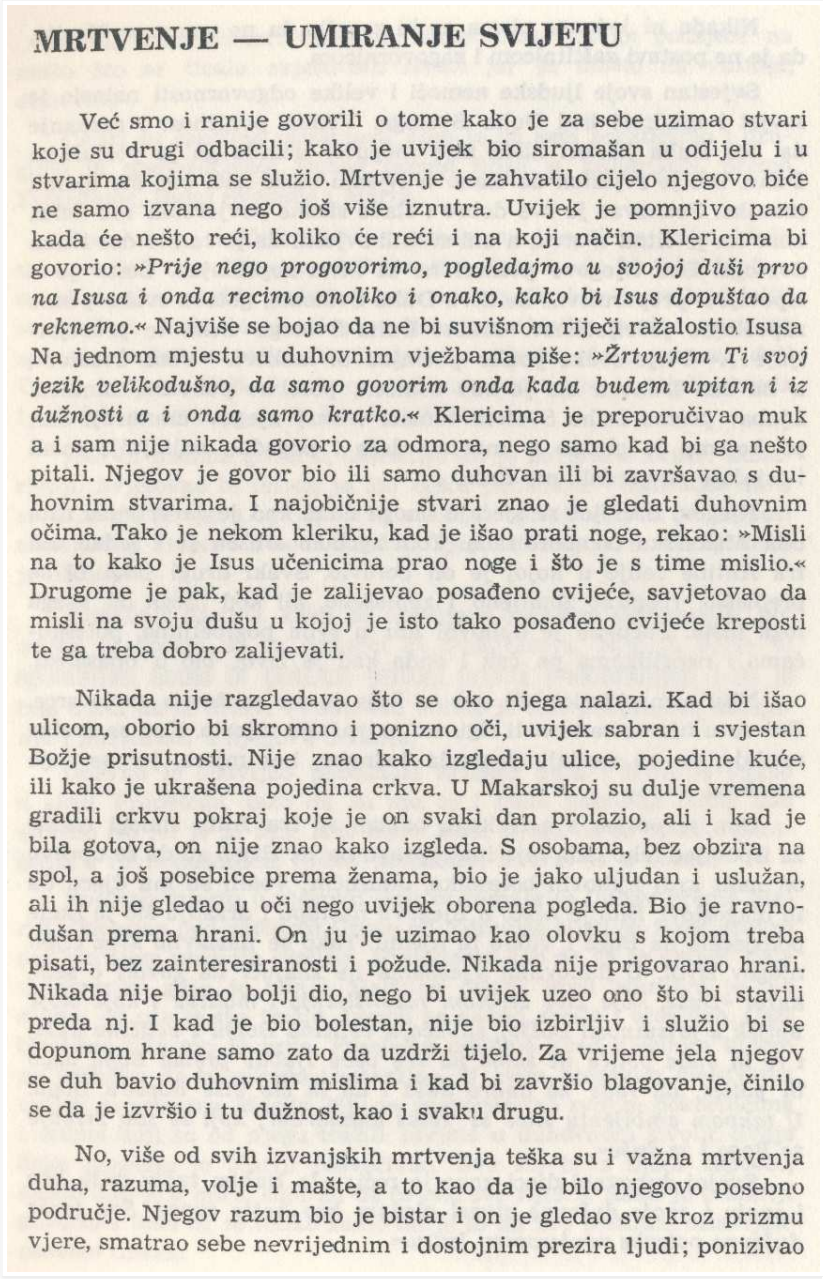

MRTVENJE — UMIRANJE SVIJETU

Već smo i ranije govorili o tome kako je za sebe uzimao stvari koje su drugi odbacili; kako je uvijek bio siromašan u odijelu i u stvarima kojima se služio. Mrtvenje je zahvatilo cijelo njegovo biće ne samo izvana nego još više iznutra. Uvijek je pomnjivo pazio kada će nešto reći, koliko će reći i na koji način. Klericima bi govorio: *»Prije nego progovorimo, pogledajmo u svojoj duši prvo na Isusa i onda recimo onoliko i onako, kako bi Isus dopuštao da reknemo.«* Najviše se bojao da ne bi suvišnom riječi ražalostio Isusa Na jednom mjestu u duhovnim vježbama piše: *»Žrtvujem Ti svoj jezik velikodušno, da samo govorim onda kada budem upitan i iz dužnosti a i onda samo kratko.«* Klericima je preporučivao muk a i sam nije nikada govorio za odmora, nego samo kad bi ga nešto pitali. Njegov je govor bio ili samo duhovan ili bi završavao s duhovnim stvarima. I najobičnije stvari znao je gledati duhovnim očima. Tako je nekom kleriku, kad je išao prati noge, rekao: »Misli na to kako je Isus učenicima prao noge i što je s time mislio.« Drugome je pak, kad je zalijevao posađeno cvijeće, savjetovao da misli na svoju dušu u kojoj je isto tako posađeno cvijeće kreposti te ga treba dobro zalijevati.

Nikada nije razgledavao što se oko njega nalazi. Kad bi išao ulicom, oborio bi skromno i ponizno oči, uvijek sabran i svjestan Božje prisutnosti. Nije znao kako izgledaju ulice, pojedine kuće, ili kako je ukrašena pojedina crkva. U Makarskoj su dulje vremena gradili crkvu pokraj koje je on svaki dan prolazio, ali i kad je bila gotova, on nije znao kako izgleda. S osobama, bez obzira na spol, a još posebice prema ženama, bio je jako uljudan i uslužan, ali ih nije gledao u oči nego uvijek oborena pogleda. Bio je ravnodušan prema hrani. On ju je uzimao kao olovku s kojom treba pisati, bez zainteresiranosti i požude. Nikada nije prigovarao hrani. Nikada nije birao bolji dio, nego bi uvijek uzeo ono što bi stavili preda nj. I kad je bio bolestan, nije bio izbirljiv i služio bi se dopunom hrane samo zato da uzdrži tijelo. Za vrijeme jela njegov se duh bavio duhovnim mislima i kad bi završio blagovanje, činilo se da je izvršio i tu dužnost, kao i svaku drugu.

No, više od svih izvanjskih mrtvenja teška su i važna mrtvenja duha, razuma, volje i mašte, a to kao da je bilo njegovo posebno područje. Njegov razum bio je bistar i on je gledao sve kroz prizmu vjere, smatrao sebe nevrijednim i dostojnim prezira ljudi; ponizivao se i stvarno bio uvjeren da je nesposoban za bilo kakvo dobro bez Božje pomoći. Jedna zgodica jasno nam ocrtava njegovo mišljenje. Kada se među klericima govorilo nešto negativno o njemu, pa su mu to rekli, nije izgubio mira, nego je jednostavno rekao: »Bolje da se tako govori o meni, nego o nekome drugome.« Nikada se nije pravdao, bio nevin ili kriv. Nikada nije nikome protuslovio iako bi se dokazalo da je bio u pravu.

O drugima je uvijek imao lijepo mišljenje. Nikada nije o nikome dao slaba suda. Svoju je volju toliko podložio da je pitao za savjet ne samo iskusnije nego i mlađe od sebe.

Taj mladi fratar postao je tako jednostavan, tako strpljiv, sav predan volji Božjoj; pun pouzdanja i vjere u Božju ljubav i Providnost.

Kad čitamo pisma fra Ante Antića, vidimo da je on sve to tražio i od drugih redovnika, kojima je bio duhovni vođa. O tome sam pisao u postu: Fra Ante Antić: "Sve milosti koje nam Gospodin daje, milosti su za borbu, za trud, a ne za mir.".

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 11:06

Oznake: Franjevci

1 komentar:

Antemurale Christianitatis 30. srpnja 2018. u 23:34

Samo da napomenem još nešto. Ističe se da je dnevni red fra Ante Antića uključivao i 2 sata razmatranja i 1 sat duhovnog štiva. To vidimo i kod drugih svetih ljudi (na

primjer, kod bl. Ivana Merza).

Dakako, riječ je o čitanju klasičnog duhovnog štiva, pisaca poput sv. Alfonza Liguorija, sv. Franje Saleškoga, sv. Leonarda Portomauricijskoga... Ili pak svetih otaca poput sv. Grgura Velikoga i sv. Jeronima.

Ovo je važno napomenuti, da ne bi neki današnji vjernik slučajno posegnuo za "suvremenom" modernističkom literaturom, misleći da je to "duhovno štivo". Danas se na policama knjižara nudi svašta, i treba stalno biti na oprezu.
Isto tako, treba biti na oprezu s medijima poput Glasa Koncila i Bitno.net-a. Čitanje tih medija može samo doprinijeti zbunjenosti i duhovnom nazatku.

Odgovori

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjačić

Odjava

Objavi Pregled

Obavijesti me

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Koliko bi danas crkava trebalo pomiriti?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/koliko-bi-danas-crkava-trebalo-pomiriti.html

Jedna od zanimljivijih crkava u Rimu je crkva sv. Agate Gotske (lat. *Ecclesia sanctae Agathae Gothorum*; tal. *Chiesa di Sant'Agata dei Goti*). Ako se ne varam, to je jedina crkva u Rimu koju su u jednom trenutku držali arijanski krivovjerci.
Naime, kad su Goti (koji su bili zaraženi arijanskim krivovjerjem) ojačali uslijed sve većeg rasula Zapadnog Rimskog Carstva 470-ih, njihov je vojskovođa Ricimer preuzeo tu crkvu i predao je arijancima.
Nakon što su bizantske snage oslobodile Rim od gotske vlasti, crkva je dugo bila zapuštena. A onda ju je napokon 592. god. papa sv. Grgur Veliki vratio Katoličkoj Crkvi, iznova je posvetivši.

Prilikom posvećenja crkve dogodile su se znakovite pojave, koje sam sv. Grgur Veliki opisuje u svojim *Dijalozima* (lib. III., cap. 30.):

> "Sed neque hoc sileam, quod ad eiusdem Arianae haeresoes damnationem in hac quoque urbe ante biennium pietas superna monstravit. Ex his quippe quae narro alia populus agnovit, alia autem sacerdos et custodes ecclesiae se audisse et vidisse testantur. Arianorum ecclesia in regione urbis huius quae Subura dicitur, cum clausa usque ante biennium remansisset, placuit ut in fide catholica, introductis illic beati Sebastiani et sanctae Agathae martyrum reliquias, dedicari debuisset; quod factum est. Nam cum magna populi multitudine venientes atque omnipotenti Domino laudes canentes, eamdem ecclesiam ingressi sumus. Cumque in ea iam missarum solemnia celebrarentur et prae eiusdem loci angustia populi se turba comprimeret, quidam ex his qui extra sacrarium stabant porcum subito intra suos pedes huc illucque discurrere senserunt. Quem dum unusquisque sentiret, et iuxta se stantibus indicaret, idem porcus ecclesiae ianuas petiit, et omnes per quos transiit in admirationem commovit; sed videri a nullo potuit, quamvis sentiri potuisset. Quod idcirco divina pietas ostendit, ut cunctis patesceret quia de loco eodem immundus habitator exiret."
>
> ("Ali, neću ni ovo prešutjeti, što je prije dvije godine pokazala višnja milost u ovome gradu, na osudu istog arijanskog krivovjerja. Od ovoga što navodim jedno je priznao narod, a o drugome svjedoče svećenik i čuvari crkve da su čuli i vidjeli. Arijanska crkva u dijelu ovoga grada koji se zove Subura, budući da je bila zatvorena do prije dvije godine, bilo je prikladno da se posveti za katoličku vjeru, unošenjem tamo relikvija mučenika blaženoga Sebastijana i svete Agate; što je i učinjeno. Naime, ušli smo u tu crkvu s velikim mnoštvom naroda i pjevajući hvale svemogućem Gospodinu. I dok se već u njoj celebrirala misna svečanost, i zbog uskoće tog mjesta mnoštvo se naroda tiskalo; neki su od njih, koji su stajali izvan svetišta, ubrzo osjetili da im među nogama trči svinja, vamo tamo. Koju iako su svi osjetili, i to otkrili onima koji su stajali pokraj njih, ta je svinja hitjela na vrata crkve, i ostavila je u čudu sve pokraj kojih je prošla, ali je nitko nije mogao vidjeti, iako su je svi osjetili. Ovo je zato pokazala božanska blagost, da svima bude očito da je iz toga mjesta izašao nečisti stanovnik.")

Dakle, kad je crkva pomirena i posvećena, iz nje je pobjegao đavao u obliku svinje. Kasnije se opisuju i drugi znakovi koji su dobro pokazali kako je to mjesto očišćeno od đavolskog

utjecaja (jer je đavao inspirator krivovjerja, kao i ostalih grijeha).

Možda nam ovo može objasniti zašto u obredu pomirenja oskvrnjene crkve, biskup ili svećenik moli:

> "Po zaslugama svetaca tvojih neka na ulazak neznatnoga sluge tvoga pobjegnu odavle đavli i uđu anđeli mira."

Inače, obred kojim se pomiruje oskvrnjena crkva izvorno pripada Rimskom pontifikalu, jer ga u pravilu obavlja biskup - ali ga može obaviti i običan svećenik po dopuštenju biskupa (tako je došao i u obrednik).

Evo kako izgleda taj obred u **Rimskom obredniku 1929.**, str. 288.-291.

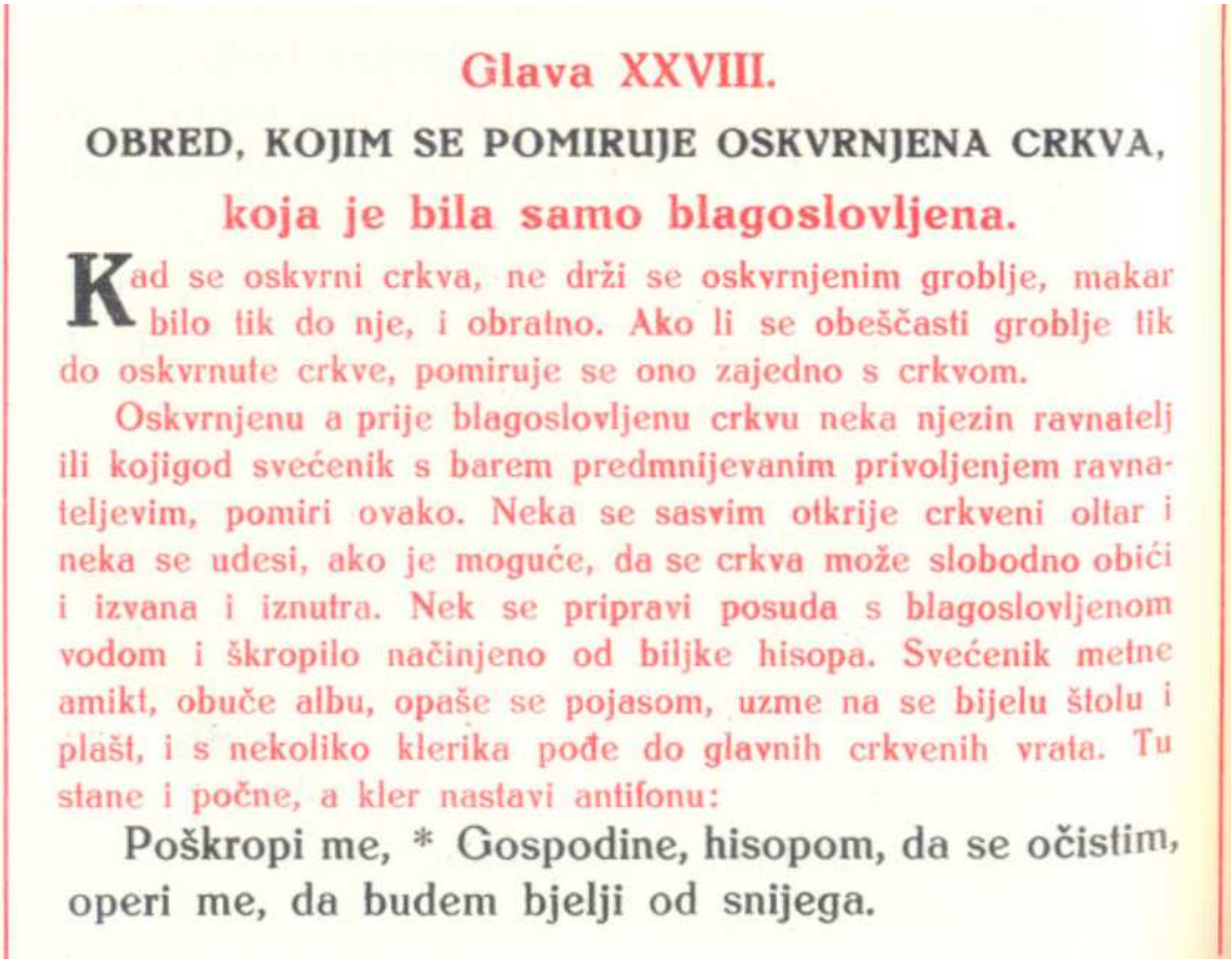

Glava XXVIII.

OBRED, KOJIM SE POMIRUJE OSKVRNJENA CRKVA,

koja je bila samo blagoslovljena.

Kad se oskvrni crkva, ne drži se oskvrnjenim groblje, makar bilo tik do nje, i obratno. Ako li se obeščasti groblje tik do oskvrnute crkve, pomiruje se ono zajedno s crkvom.

Oskvrnjenu a prije blagoslovljenu crkvu neka njezin ravnatelj ili kojigod svećenik s barem predmnijevanim privoljenjem ravnateljevim, pomiri ovako. Neka se sasvim otkrije crkveni oltar i neka se udesi, ako je moguće, da se crkva može slobodno obići i izvana i iznutra. Nek se pripravi posuda s blagoslovljenom vodom i škropilo načinjeno od biljke hisopa. Svećenik metne amikt, obuče albu, opaše se pojasom, uzme na se bijelu štolu i plašt, i s nekoliko klerika pođe do glavnih crkvenih vrata. Tu stane i počne, a kler nastavi antifonu:

Poškropi me, * Gospodine, hisopom, da se očistim, operi me, da budem bjelji od snijega.

I reče se sav psalam Smiluj mi se (str. 112.) i Slava Ocu. Kad se svrši, ponovi se antifona. A dok se govori antifona i psalam, svećenik blagoslovljenom vodom škropi izvana unaokolo crkvu i groblje, a škropi zajedno naizmjence crkvene zidove i zemlju groblja, navlastito oskvrnjena mjesta. Ako pak nije obeščašćeno groblje, ono se ne škropi.

Kada dovrši, vrati se na mjesto, gdje je počeo škropiti, te reče stojeći:

Pomolimo se. Molitva.

Svemogući i milosrdni Bože, ti si svojim svećenicima podijelio toliku posebnu milost, te se vjeruje, da ti sam činiš, štogod oni u tvoje ime dostojno i potpuno vrše. Molimo neizmjernu blagost tvoju, pohodi, što ćemo god sada pohoditi, i blago ✠ slovi, što ćemo god blagosloviti. Po zaslugama svetaca tvojih neka na ulazak neznatnog sluge tvoga pobjegnu odavle đavli i uđu anđeli mira. Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

2. Onda svi, dva po dva, uđu u crkvu i idu k velikom oltaru pjevajući obične litanije (str. 116.). Svećenik klekne pred oltarom, a kad se reče:

Da se dostojiš svim vjernim mrtvima pokoj vječni darovati. *O.* Tebe molimo, usliši nas,

ustane svećenik i reče jasnim glasom:

Da se dostojiš ovu crkvu i ovaj oltar i groblje očistiti i pomi ✠ riti. *O.* Tebe molimo, usliši nas.

3. Ako li groblje ne bude oskvrnjeno, izostave se riječi i groblje.

Onda opet klekne i dovrše se litanije. A kad se dovrše, svećenik okrenut k velikom oltaru reče: Pomolimo se.

Služitelji: Pokleknimo. *O.* Ustanite.

Svećenik: **Molitva.**

Preteklo nas, molimo Gospodine, milosrđe tvoje i zagovorom sviju svetih tvojih predusrelo glasove naše blago tvoje pomilovanje. Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

4. Onda svećenik klekne pred oltar, prekriži se i reče jasnim glasom: Bože, u pomoć mi priteci. Nato ustane, a zbor ili klerici pratioci odgovore: Gospodine, pohiti da mi pomogneš. A svećenik stojeći reče: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. *O.* Kako bijaše u početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.

5. Kad se to reče, svećenik počne a kler nastavi antifonu:

Nek ustane Bog, * i nek se razaspu neprijatelji njegovi, neka pobjegnu od lica njegova, koji mrze na nj.

Psalam 67.

U skupštinama blagosivajte Boga Gospodina, * potomci Izraelovi.

Ponovi se antifona.

Ondje je Benjanin najmlađi, * koji im vlada.

Ponovi se antifona.

Knezovi Judini, vođe njihovi, * knezovi Zabulonovi, knezovi Neftalijevi.

Ponovi se antifona.

Zapovjedi, Bože, sili svojoj, * utvrdi ovo, Bože, što si učinio u nama.

Ponovi se antifona.

U svetom hramu tvojem u Jeruzalemu, * neka ti prinose kraljevi darove.

Ponovi se antifona.

Zaprijeti zvijerju trstike, krdu bikova među juncima narodskim, * što padaju u prah pred komadima srebra.

Ponovi se antifona.

Raspi narode, koji žele ratove: dolaze poslanici iz Egipta, * Etiopija se žuri da digne ruke svoje k Bogu.

Ponovi se antifona.

Kraljevstva zemaljska, pjevajte Bogu, * pjevajte psalme Gospodinu.

Ponovi se antifona.

Pjevajte psalme Bogu, koji ide po nebesima, * nebesima iskonskim.

Ponovi se antifona.

Gle on grmi glasom veličanstvenim: dajte slavu Bogu! Nad Izraelom je * veličanstvo njegovo i sila njegova u oblacima.

Ponovi se antifona.

Strašan si, Bože, u svetištu svojem! Bog Izraelov daje krepost i snagu puku svojemu. * Blagoslovljen bio Bog!

I ne kaže se Slava Ocu, nego se ponovi antifona.

6. Dok se međutim govore spomenuta antifona i psalam, obilazi svećenik crkvu iznutra škropeći. A poškropi i napose oskvrnjena mjesta. Kad svrši, stane u svetištu prema oltaru i reče:

Bože, koji u svakom mjestu svoga gospodstva blago i milostivo čistiš, usliši nas, molimo, i podaj, da nepovrijeđen ostane u napredak blagoslov ovoga mjesta, i da prime dobročinstva od tvoje darežljivosti svi vjernici, koji ih ponizno prose. Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

7. Zatim se reče Misa onoga dana.

8. Obični svećenik može samo s ovlašćenjem Ordinarija pomiriti posvećenu crkvu. Tad se neka služi obredom, propisanim u Pontifikalu. A treba da metne amikt, obuče albu, pojas, štolu i plašt bijele boje, te uzme sa sobom nekoliko klerika u kotama.

Ipak u teškoj i prijekoj potrebi, kad se ne može do Ordinarija, smije ravnatelj posvećene crkve tu crkvu pomiriti pa poslije obavijestiti o tom Ordinarija.

Sad se možda pitate: Koliko bi danas crkava trebalo pomiriti?
Jesu li sve one crkve u kojima su se u zadnjih par desetljeća, na inicijativu modernista, obavljala "ekumenska slavlja" sa protestantskim krivovjercima i međureligijske molitve s muhamedancima i ostalim nevjernicima, tim svetogrđima oskvrnute?
Razmislite o svim onim međureligijskim "molitvama za mir".

Razmislite o svim crkvama u koje su modernisti pozvali pogane da se klanjaju i mole svojim lažnim božanstvima.
Sjetite se crkava na Zapadu u koje su modernisti prošle godine, na "dan reformacije", pozvali protestantske krivovjerce da u njima slave herezijarha Luthera.
Sjetite se što izvode Taize-zajednice i slični kripto-kalvinistički pokreti.
Što je sa svim crkvama kroz koje je prošla modernistička oluja?

Treba li u svim tim crkvama izvršiti obred pomirenja?

Kada je zapravo crkva oskvrnjena?

O tome govori **Zakonik kanonskog prava iz 1917.** u kanonima 1171.-1176.

Kan. 1172. - § 1. Crkva se oskrvnjuje isključivo onim činima, koji su niže nabrojeni, pod uvjetom da su sigurno počinjeni, notorni, i izvrženi u samoj crkvi:

1.° Krivičnim djelom ubojstva;

2.° Nepravičnim i većim krvoprolićem;

3.° Bezbožnom i sramotnom uporabom, za koju bi crkva bila upotrebljena;

4.° Pokopom nekršćanina ili izopćenika pošto je pala osuda ili presuda.

§ 2. Kada je oskvrnuta crkva, ne pretpostavlja se, da je zato oskvrnjeno i groblje, iako je tik do nje i obratno.

Kan. 1173. -§ 1. U oskvrnutoj se crkvi ne smije, dok ne bude pomirena, obavljati služba, Božja, podjeljivati Otajstva, pokapati mrtve.

§ 2. Ako bi se oskvrnuće dogodilo za vrijeme bogoslužja, mora se ono odmah prekinuti; ako se to služi prije pravila (kanona) Mise ili poslije pričesti, mora se s Misom prestati; inače neka svećenik Misu nastavi sve do pričesti.

Kan. 1174. - § 1. Oskvrnuta se crkva mora što je moguće prije pomiriti prema obredima sadržanima u usvojenim bogoslužnim knjigama.

§ 2. Kada je dvojbeno, da li je crkva oskvrnuta, može se pomiriti za svaku sigurnost.

Kan. 1175. - Crkva koja je oskvrnuta pokopom izopćenika ili nekršćanina ne smije se pomiriti, dok se mrtvac najprije odanle ne ukloni, ako je to moguće bez velike neprilike.

Kan. 1176. - § 1. Crkvu koja je blagoslovljena može pomiriti njezin ravnatelj ili svaki drugi svećenik uz barem prepostavljeni pristanak ravnateljev.

§ 2. Valjano pomirenje posvećene crkve spada na osobe u kan. 1156.

§ 3. Ipak je slobodno ravnatelju posvećene crkve u slučaju velike i neodgodive potrebe, kada se ne može ići pred Ordinarija, da je pomiri, te o tom naknadno obavijesti Ordinarija.

Stjepan Bakšić - Papina nepogrešivost (1925.)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/stjepan-baksic-papina-nepogresivost-1925.html

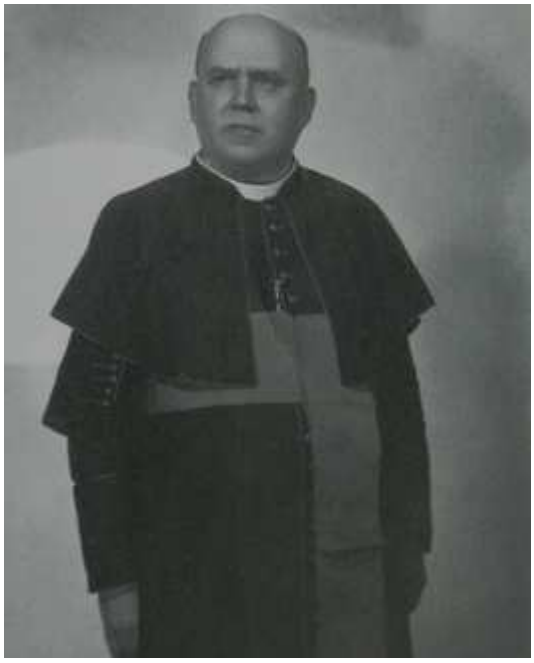

Sutra se navršava 55. godišnjica smrti mons. Stjepana Bakšića (1889.-1963.), jednog od najpoznatijih hrvatskih teologa 20. stoljeća. Bakšić je gotovo 40 godina bio profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, a u dva je navrata bio i dekan. Pamti se i kao dugogodišnji urednik *Katoličkog lista*, a poznat je i po svojim polemičkim spisima protiv raznih novih hereza i heretičkih pokreta (baptista, "žutog pokreta" itd.).
Neke njegove knjige i udžbenici su desetljećima služile kao ispitna literatura na KBF-u.

Želim danas skrenuti vašu pozornost na Bakšićevo djelo *"Papina nepogrešivost"* iz 1925. godine, koje je dostupno i putem interneta, a koje je vrlo aktualno za današnje vrijeme. To je zapravo predavanje koje je Bakšić održao u organizaciji Hrvatskog katoličkog narodnog saveza, u Jeronimskoj dvorani, sa svrhom *"da ukratko razvije slušačima pojam i poda dokaze za dogmu nepogrešivosti"*. Kanije je tiskano kao brošura uz odobrenje crkvenih vlasti.

Prije nego što izdvojim zanimljive dijelove tog predavanja, želim istaknuti neke stvari koje uvijek trebamo imati na umu kad govorimo o papinom učiteljstvu.

Prvi vatikanski koncil je u dogmatskoj konstituciji *Pastor aeternus* (18. srpnja 1870.), kojom je definirana dogma o papinoj nezabludivosti, istaknuo da papa ne može uvoditi neke nove nauke koji nemaju temelja na Svetom pismu i svetoj Tradiciji:

> "Neque enim Petri successoribus Spiritus Sanctus promissus est, ut eo revelante novam doctrinam patefacerent, sed ut eo assistente traditam per Apostolos revelationem seu fidei depositum sancte custodirent et fideliter exponerent."
>
> ("Nije, naime, Petrovim nasljednicima obećan Duh Sveti, da po njegovoj objavi uvode novi nauk, nego da uz njegovu pomoć objavu predanu od Apostola ili poklad vjere sveto čuvaju i vjerno izlažu.")

Nadalje, dogma o papinskoj nezabludivosti odnosi se i na naučavanje prošlih papa. Ono što su pape jednom definirali kao konačno, takvim ostaje za sva vremena. Iz zadnjih riječi konstitucije *Pastor aeternus* jasno se vidi da je nauk koji su prijašnji pape definirali kao obvezan i konačan - nepromjenjiv:

> "ideoque eiusmodi Romani Pontificis definitiones ex sese, non autem ex consensu Ecclesiae irreformabiles esse"
>
> ("i stoga su takve definicije rimskoga prvosvećenika iz sebe, a ne iz konsenzusa Crkve, nepromjenjive")

Dodao bih ovome i riječi sv. Tome Akvinskog (*Summa theolgica*, III, q. 74., a 2., 2.):

> "...ministris Ecclesiae non est a Christo data potestas ad ea quae pertinent ad irrisionem fidei et sacramentorum eius, secundum illud: *'Secundum potestatem quam dedit nobis Deus in aedificationem et non in destructionem'* (2. Cor. 10, 8)."
>
> ("...službenicima Crkve nije od Krista dana vlast za ono što bi spadalo u pogrđivanje vjere i njenih sakramenata, prema onoj: *'Prema vlasti koju nam je Gospodin dao za izgrađivanje, a ne za rušenje'* (2 Kor 10, 8).")

Imajući sve ovo na umu, prijeđimo sada na Bakšićevo predavanje.

Msgr. Dr Stjepan Bakšić, sveuč. prof.:

PAPINA NEPOGREŠIVOST

Što crkva misli pod pojmom papine nepogrešivosti?
Sv. Pismo, kršćanska predaja i Vatikanski koncil.
Prigovori protiv papine nepogrešivosti.
Strossmayer i dogma nepogrešivosti.
Strossmayer i starokatolici.

Popularno naučna knjižnica „Hrv. kat. narod. saveza" u Zagrebu.
Urednik dr. Velimir Deželić, sin.

PAPINA NEPOGREŠIVOST.*

Gospođe i gospodo!

Dosadašnja predavanja, koja su održana u ovoj dvorani, imala su za zadaću, da prikažu one stranice Crkvene povijesti, kojeno je djelima svojima ispunjao ljudski elemenat u Crkvi. Ali kraj svega upliva grješnog čovjeka u razvitku mističnog Kristovog tijela — što je Crkva, čvrsto stoji to, da je Crkva djelo Božje. Jer ponajprije tamne stranice crkvene povijesti, tamne su još u tom smislu, što iščezavaju, što ih nestaje pred golemim svijetlom, kojim Crkva u svakom pogledu ljudske kulture osvjetljuje stranice čovječje povijesti prema riječima protestantskog pisca Gvilelma Guizota, koji kaže: »Neprijeporna je činjenica, da je sav intelektualni i moralni razvitak Europe djelo Crkve i njezine teologije«. Crkva je djelo Božje — potvrđuje nadalje i sama ta okolnost, što je ona kraj svih nedaća i unutarnjih razornih elemenata ipak očuvala svoj bitak —i u novom sjaju preporodivši se vlastitom snagom zasjala pred očima svijeta.

Činjenica, da je Crkva sačuvana kao djelo Božje, mora imati poseban razlog u božanskoj ekonomiji. Taj pak razlog ne možemo tražiti drugdje nego u svrsi, radi koje je Krist došao na svijet. Ta pak svrha sadržana je u riječima: Došao sam na svijet, da donesem istinu. Idite i naučavajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, učeći ih držati sve, što sam vam naložio. I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.

Dakle Crkva treba da živi do konca svijeta, da do konca svijeta bude propovjednikom i svjedokom istine, koju je donio Krist i za koju hoće da se proširi cijelim svijetom.

Ali s ovom odredbom, s ovom golemom misijom Crkve, povezana je jedna velika odlika njezina i njezine Glave — odlika, koja Crkvi daje posebnu cijenu, a svima onima, koji su u njoj, čvrstoću i stalnost u religijoznoj spoznaji. A to je nepogrešivost Crkve i njezine Glave, rimskoga pape.

---

* Ovo je predavanje održano kao posljednje u ciklusu predavanja što ih je »Hrvat. Katol. Narodni Savez« priredio u Jeronimskoj dvorani o papinstvu, naročito pak o onom razdoblju papinstva, kad je uslijed prevelikod ljudskog utjecaja u razvoju crkvenoga života, njegova moć i snaga ostala za čas zasjenjena. Predavanju je bila svrha, da u kratko razvije slušačima pojam i poda dokaze za dogmu nepogrešivosti. Kao takovo dakako da nije napisano s drugom pretenzijom, nego da širokim slojevima popularno poda dokaze i unese svijetla u ovo tako važno i zamašno pitanje za život svakog katolika.

Evo ova nepogrešivost sačinjava temu današnjeg našeg predavanja. Pokazat ćemo ponajprije ukratko nepogrešivost Crkve, da se onda opširnije pozabavimo nepogrešivošću njezine glave, rimskoga biskupa.

Kao polaznu tačku, koju pretpostavljamo, koju smatramo duševnom svojinom sviju slušatelja, uzimamo na temelju autentičnosti evanđelja dokazanu činjenicu, da je Krist uistinu Bog i da je osnovao posebno društvo — učeću Crkvu, kojoj je zadaća, da Kristovu nauku propovijeda i čuva.

Pretpostavivši ovo, tvrdimo ponajprije na temelju evanđelja, da je Krist svoju Crkvu, koju je osnovao za čuvanje istine, snabdio odlikom nepogrešivosti.

Nepogrešivost Crkve.

Eno kod sv. Marka gl. 16₁₅ ovako govori Krist apostolima: »Idite po svemu svijetu i propovijedajte evanđelje svakom stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se spasit će se, tko ne uzvjeruje osudit će se«. Krist dakle traži apsolutnu vjeru, bezuslovno povjerenje u riječi apostolske tako, da se neposlušnost apostolskom propovijedanju kažnjava gubitkom vječnoga života.

Ovaj Kristov zahtjev ili bolje reći ova prijetnja, da se neposluh apostolskom propovijedanju kažnjava gubitkom vječnog blaženstva, logičan je i opravdan s Kristove strane jedino u onom slučaju, ako je taj apostolski zbor, to naučavajuće društvo, ta Crkva nepogrešiva u izlaganju Kristovog evanđelja. Tä bilo bi nedostojno i Boga i čovjeka, bilo bi protiv same biti Božje, da se traži posluh u propovijedanju nauke neistinite i lažne.

Ili gledajte drugo mjesto: Kod Mateja 28, 19. ovako govori Krist apostolima: »Idite i naučavajte sve narode: krsteći ih u ime oca i sina i Duha Svetoga; u č e ć i ih čuvati sve, što sam vam ja naložio. I evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta«.

Molim, gosp. i gospodo, što znači ovo: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta?« Ne znači li to, da Krist apostolima i njihovim nasljednicima obećaje posebnu pomoć upravo zato, da do konca svijeta uzmognu naučavati sve, što im je On naložio. Drugim riječima, Krist obećaje apostolskom zboru t. j. učećoj Crkvi do konca svijeta odliku nepogrešivosti, t. j. pomoć Duha Svetoga, koji će u svakom času crkvenoga života priječiti, da Crkva izlažući Kristovu nauku ne pogriješi.

Krist je dakle zbor apostolski snabdjeo odlikom nepogrešivosti. Zbor apostolski sačinjavali su apostoli na čelu sa Petrom. Nasljednici apostola jesu biskupi, na čelu sa Petrom t. j. na čelu s rimskim papom. Nepogrešivost, koju su imali apostoli, imadu i njihovi nasljednici biskupi, ali ne neovisno nego samo dotle, dok su u zboru apostolskom, t. j. dok su udruženi u tijelu, kome je glava Petar, dok su povezani u jedinstvu s rimskim papom.

Pojam papine nepogrešivosti

Ali odliku ove nepogrešivosti, koju je dobio čitav zbor apostolski

kao zbor na čelu sa Petrom i koju dosljedno imadu svi biskupi zajedno, dok im je na čelu papa, dobio je Petar i neovisno od zbora apostolskog

te je dosljedno imade i njegov nasljednik rimski papa neovisno od ostalih biskupa.

Evo tako dolazimo do teme o nepogrešivosti rimskog biskupa — nepogrešivosti, koja je tako draga i utješljiva za svaki um poniznog i religioznog kršćanina, a koja je na drugoj strani uzrokovala najoštriju oporbu onih, koji preziru autoritet svuda pa i na polju religioznom.

Protiv ove dogme, koja je definirana na vatikanskom saboru g. 1870. ustaju jedni kao Döllinger, Reinkens, Schulte, okrivljujući Crkvu, da je uvela dogmu, koja je nepoznata kršćanskoj starini, te stvaraju novu sektu t. zv. starokatolika; ustaju drugi: pravoslavni i protestanti te tradicijonalnom mržnjom na papinstvo, iza vatikanskog koncila još jače napadaju katolike predbacujući im, da usljed definicije papine nepogrešivosti moraju vjerovati u osobnu svetost papinu i držati, da je papa neko čudesno oruđe Duha Svetoga, što više neko nadzemaljsko, božanstveno biće.

Protiv onih, koji govore, da je nepogrešivost papina u protimbi s kršćanskom starinom, otvorit ćemo stranice Sv. pisma i crkvene povijesti, a protiv onih, koji iskrivljuju nauku o nepogrešivosti, upozoravamo, da se nauk katoličke Crkve o papinoj nepogrešivosti imade tumačiti onako, kako ga tumači sama katolička Crkva, koja je bez dvojbe najbolja, autentična tumačiteljica svoga nauka. Tko se u pitanju papine nepogrešivosti hoće boriti protiv kat. Crkve treba da najprije čuje, šta katolička Crkva uči i što katolička teologija razumijeva pod pojmom papine nepogrešivosti.

Što dakle Crkva uči pod pojmom papine nepogrešivosti? O tom se je Crkva izjasnila na Vatikanskom saboru g. 1870. točno definirajući i natanko označivši nauk o papinoj nepogrešivosti. Svoju je nauku ovako stilizovala:

»Mi dakle, vjerno usvajajući predaju, koju primismo u početku vjere kršćanske, učimo i definišemo, da je od Boga objavljena dogma ovo: Rimski Biskup, kada govori ex cathedra, to jest kada u svojstvu pastira i učitelja svih kršćana prema svom vrhovnom apostolskom auktoritetu definiše nauku, koju o vjeri i ćudoredu mora držati sveukupna Crkva, pod uplivom božje pomoći, koja mu je u Sv. Petru obećana, posjeduje onu nepogrješivost, kakovu je Božanski Spasitelj htio da u definisanju nauke o vjeri ili ćudoredu imade njegova Crkva. Zbog toga su takove definicije Rimskog Biskupa same po sebi, a ne po pristajanju Crkve »nepromjenljive«.

Prema vatikanskom saboru dakle, koji je točno objasnio pojam papine nepogrešivosti, odredio njezine uvjete i međe, papa je nepogrešiv:

1. Kad govori ex cathedra t. j. dok govori i naučava kao vrhovni učitelj svih kršćana.

Dok naime rimski biskup naučava, može da to čini ili kao privatna osoba ili kao javna, kao glavar Crkve. Nije dakle nepogrešiv u izlaganju nauke onda, dok to čini kao privatna osoba, nego onda, dok ustaje, da kao glava Crkve, kao vrhovni pastir naučava sav katolički svijet.

Nu i ovo treba dobro razumjeti. Ako papa govori na pr. o mate-

matematičkim pitanjima ili prirodoznanstvenim istinama, on može da pogreši, jer je Krist ostavio svojoj Crkvi nepogrešivost samo u onim pitanjima, koja su u vezi s Kristovom misijom na zemlji. Ta je pak misija u

tome, da se evandeoskom istinom i zapovjestima dovedu duše do vječnog spasenja. Nepogrešivost Crkve i dosljedno nepogrešivost rimskog biskupa proteže se samo na pitanje vjere i ćudoređa.

2. Vatikanska definicija nadalje točno kaže, da je papina nepogrešivost istog značaja kao i nepogrešivost Crkve. Mora dakle papa upotrebljavati ljudska sredstva za ispitavanje i rasudivanje vjerskoga nauka, a u tom ga rasudivanju čuva Bog, da ne zade u bludnju i svu Crkvu ne obveže na ispovijedanje neistine. Dakle nepogrešivost nije objava ili nadahnuće. Bog niti nadahnjuje papu niti mu što objavljuje, nego ga samo čuva, da u ispitivanju i naučavanju onoga vjerskog poklona, kojeg je Krist donio, ne bi što god krivo tumačio ili naučao i tako zaveo u bludnju cijelu Crkvu.

3. Papa je nepogrešiv u v j e r s k o m n a u č a v a n j u, a ne u svome moralnom življenju. Nepogrešivost prema tome ne znači, košto to neki bilo zlobno bilo iz neznanja govore, da papa ne može sagriješiti t. j. počiniti moralno zlo. Bez dvojbe može i papa da sagriješi i svaki dan mori u misi Confiteor i u njemu: m o j grijeh, moj preveliki grijeh. Na Petrovoj stolici bilo je i velikih svetaca, ali je bilo i moralno slabijih ljudi. No ni svetost onih prvih ni grešnost ovih drugih nije ništa u vezi s dogmom nepogrešivosti. Nepogrešivost prema tome kaže samo to, da papa ne može pogriješiti u izlaganju i naučavanju objavljene Kristove istine, kad je izlaže za čitavi svijet.

Ovo treba naročito naglasiti protiv onih protestanata i pravoslavnih, koji katolicima predbacuju, da vjeruju u moralnu bezgrješnost papinu. Kod mnogih je povod bludnje i to, što se za izričaj katoličke dogme služe s izrazima, koji su etimološki, po korjenu svome dvoznačni. Tako kod Rusâ i Grkâ. Čini se, da ni naša riječ »nepogrešivost« nije najsretnija. Zato je već i biskup Strosmajer predlagao, neka se za dogmu infalibiliteta upotrebljava mjesto »nepogrešivost« riječ nezabludivost, koja bi zacijelo jasnije izražavala onu nauku, koju je definirala Crkva.

4. Nadalje papina je nezabludivost ili nepogrešivost osobna. Ovu je tvrdnju postavio koncil protiv nekojih galikanaca, koji su tvrdili, da se pojedini papa može za čas prevariti, ali tu pogrešku ispravi ili sam ili njegov nasljednik. Dakle, govore galikanci, rimski prijesto ne može trajno biti u zabludi. Proti toj bludnji dvaput sabor naglasuje, da je nepogrešiv rimski papa. Papina je dakle nepogrešivost osobna. No nepogrešivost nije osobna u tom smislu, kao da bi papa, košto već spomenusmo, bio nepogrešiv u pitanju vjere kao privatna osoba. On je nepogrešiv samo onda: a) kad govori ex cathedra, t. j. kao vrhovni poglavar i učitelj sveopće Crkve sa svojom vrhovnom apostolskom vlašću; b) ako dotični nauk k o n a č n o i d e f i n i t i v n o o d r e đ u j e kao obvezatan za cijelu Crkvu. Papa prema tome nije nepogrešiv, kad piše bogoslovske znanstvene knjige, niti onda, kad govori kao biskup Rima samo za svoju biskupiju ili onda kao

nastupa kao predsjednik koje rimske kongregacije ili kada samo svjetuje, opominje, potiče, kao što to čini n. pr. u običnim okružnicama. Nepogrešiv je samo onda, kad u pitanjima vjere hoće da obveže svukoliku Crkvu.

Mislim da je za moderniste najveći problem upravo ovaj izraz "konačno i definitivno". Kao što znate, glavna značajka modernista je u tome što oni smatraju da ništa nije konačno i definitivno, nego da je sve podložno promjenama i "evoluciji".
Modernistički pseudoteolozi čak ni svoja vlastita promišljanja o nauku ne smatraju "definitivnima", nego je kod njih sve u sferi: "može biti, a i ne mora"... Ili čak: "danas je to točno, a sutra netočno".

Mogu li osobe s takvim relativističkim stavovima proglasiti nešto "konačnim i definitivnim", "obvezujućim za sva vremena"?

No, vratimo se na Bakšićevo predavanje. U nastavku se iznose dokazi za dogmu o nezabludivosti iz Svetoga pisma i kršćanske tradicije (svjedočanstva svetih otaca: sv. Ireneja, sv. Ciprijana, sv. Ambrozija, sv. Jeronima, sv. Grgura Nazijanskoga i mnogih drugih).

U predavanju se također daje detaljno objašnjenje za problem papa Liberija i Honorija. Ovo bi trebali pročitati svi oni koji danas po internetu šire razna kriva mišljenja o tim papama.

Na kraju predavanja, Bakšić govori o Strossmayerovom odnosu prema Prvom vatikanskom koncilu i dogmi o papinoj nezabludivosti.

Pa, eto, tko želi čitati Bakšićevo predavanje, može ga pronaći ovdje (već je dugo na internetu): **Stjepan Bakšić - *Papina nepogrešivost***.

Da skupljeni dragocjeni duhovni darovi opstanu u cijelosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/da-skupljeni-dragocjeni-duhovni-darovi.html

Kapelica nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu (izvorni izgled)

Kardinal Juraj Haulik je često govorio o presudnoj važnosti ispravne formacije svećenika za vjerski život jednog naroda. O tome je veoma nadahnuto govorio i samim sjemeništarcima i bogoslovima, na čijoj se pravilnoj formaciji i osobno angažirao.
Na ovom blogu već sam analizirao jedan njegov govor toga tipa (pogledaj ovdje).

Danas bih htio skrenuti vašu pozornost na govor kardinala Haulika zagrebačkim bogoslovima, koji su se spremali da odu na dvomjesečne praznike. To je govor za kraj školske godine 1859., a objavljen je u Zagrebačkom katoličkom listu, 4. kolovoza 1859.

Govor je na latinskom...

Govor uzoritoga gospodina kardinala i nadbiskupa zagrebačkoga, rečen na koncu školske godine dne Srpnja t. g. na mladež duhovnu u sjemeništu.

Dilecti filii! Unus iterum annus cursus vestri seminaristici his diebus devolvitur. E resultatis tentaminum vestrorum, quibus, dum per alias muneris mei Episcopalis occupationes licuit, lubenter interveneram, cum solatio perspexi, non paucos vestrum sedulam omnino disciplinis, quas ediscendas habebant, navavisse operam, egregiosque in eis fecisse progressus, sed et caeteros, passim pro modulo ingenii, quod ab authore naturae nacti sunt, conceptae de se expectationi utcumque respondisse. Laetius adhuc affecit animum meum, fidedignis Superiorum vestrorum relationibus, partim propria etiam experientia didicisse, vos omnes, demptis paucissimis, relate ad studia pietatis, morum innocentiam, ac disciplinae domesticae observantiam se tales decursu hujus anni exhibuisse, quales esse decet eos, qui ad ingenerandam olim mentibus cordibusque hominum religionem, et vitae probitatem vocati sunt et destinati. Haec inquam insigni me affecerunt solatio; siquidem jucundissimam mihi spem ingerant fore, ut jactis taliter vitae vere ecclesiaticae, scientiaeque sanctorum fundamentis, utroque sub obtutu, magis in dies magisque in mentibus ac cordibus vestris crescant cognitionum et virtutum charismata. Sicque vere digni olim, et fructuosi e vobis exsurgant agri dominici operarii.

Nakon uobičajenih opaski o školskim uspjesima, prelazi se na ozbiljan dio govora.
Prvi dio govora donosi veoma realan pregled situacije u tadašnjem svijetu, a on nimalo nije lijep. Europom se sve više širi liberalizam (u pogubnim izričajima i parolama Francuske revolucije), a vladajuće elite sve više pogoduju sekularizmu. Haulik o tome govori na vrlo

sličan način kao papa bl. Pio IX. (čija je pisma i enciklike, inače, redovito objavljivao *Zagrebački katolički list*). Moramo priznati da je to dosta pesimistična prognoza. Haulik vidi da je situacija loša, a sluti da će u budućnosti biti još gora:

> "Vos ipsimet filii dilectissimi, quamvis juvenes adhuc, nec mediis ex asse aestimandorum publicorum eventuum satis instructi, observare potuistis, quam tristia sint ex obtutu religionis et moralitatis, in quae incidimus tempora. Observare potuistis et indubie observastis etiam, fidem religiosam, et quae cum ea pari semper passu ambulat morum sanctimoniam, apud catholicos etiam populos in dies magis deficere, contra inimicos religionis multiplicari; alios quippe congestis undique sophismatibus, alios calumniis omnis generis, alios aliis studiosissime conquistis armis eam lacessere; denique alios, quod paene cunctis caeteris paericulosius est, sanctissimos religionis ritus, ipsa adeo dogmata sannis et risui exponere, et practice, ut ita dicam, inductisque contrariis moribus, hominum sensus, cordaque a rebus ad Deum et vitae christianae perfectionem pertinentibus avertere. Videmus ex ipsis publicis potentiarum christianarum passibus, tractatibus et deliberationibus, quam procul recessum sit a prisca religionis puritate, quamque inimica erga Ecclesiam Catholicam undique adoptentur principia. Videmus in quo statu versetur ipsum venerabile Ecclesiae caput, ipse Christi in terris vicarius, mitissimus pontifex noster, qui vere admirabili cordis sui bonitate, pro vere paterna erga omnes dilectione nil fere recipit aliud, quam falsi nominis amicitias, minas, insultationes, imo apertas etiam violationes, omnisque generis acerbitates."
>
> ("Vi sami, preljubljeni sinovi, iako još mladi i nedovoljno poučeni da procjenjujete javne događaje, mogli ste promatrati, pogledom na vjeru i moral, kako su žalosna vremena u kojima se nalazimo. Mogli ste promatrati i nedvojbeno promatrate kako vjera vjernika i što s njom uvijek ide zajedno - svetost običaja - i kod katoličkih naroda svakim danom sve više slabi, a nasuprot, umnažaju se neprijatelji vjere [i] ustrajno je napadaju: jedni naime gomilom sofizama, drugi uvredama svake vrste, treći ostalim skupljenim oružjem; drugi naposljetku, što je opasnije od svih ostalih, izlažu poruzi i podsmijehu presvete vjerske obrede, pa čak i same dogme, i praktički, da tako kažem, uvođenjem suprotnih običaja, odvraćaju osjećaje i srca ljudi od stvari koje se tiču Boga i savršenstva kršćanskoga života. Vidimo iz samih javnih poteza, odredbi i odluka kršćanskih vlasti, koliko se udaljilo od nekadašnje čistoće vjere i kako se posvuda usvajaju načela neprijateljska prema Katoličkoj Crkvi. Vidimo u kakvom se stanju nalazi i sama časna glava Crkve, sam namjesnik Kristov na zemlji, naš preblagi prvosvećenik, koji za svoju uistinu čudesnu dobrotu srca, za zaista očinsku ljubav prema svima, nije primio gotovo ništa drugo, nego lažna prijateljstva, prijetnje, uvrede, štoviše, i otvorena nasilja i zagorčavanja svake vrste.")

Podsjećam vas ovdje da je papa Pio IX. bio i fizički progonjen, kad je za vrijeme revolucije 1848. bio prisiljen napustiti Rim (izgnanstvo u Gaeti od studenog 1848. do travnja 1850.).

Kao što vidite iz Haulikovog govora, i u ono je vrijeme bilo bezvjeraca, protivnika vjere, ljudi ravnodušnih prema vjeri..., kao što ih ima i danas. No, razlika između tadašnjeg i današnjeg vremena je u postocima. Tada je bilo možda nekih 15% ravnodušnih prema vjeri, i to uglavnom u intelektualnoj eliti; dok se danas u nekim zapadnim zemljama taj postotak penje i do 50-60% stanovništa, te obuhvaća i široke narodne slojeve, a nažalost i mnoge u crkvenoj hijerarhiji - posebno, modernističke pseudoteologe.

Kardinal Haulik kaže da su jedino rješenje za ove nevolje revni svećenici:

> "His calamitatibus occurrere solum potest sacedotium. Si nimirum illud firma fide, irremissae orationis studio, vitae ad omnem christianae pietatis amussim conformatae exemplo, ardenti Dei gloriam et animarum salutem promovendi zelo sit instructum, ac insuper necessariis rerum cognitionibus, imo et aliis scientiarum ornamentis excultum. In quocunque horum deficiat sacerdos, destinationi suae in plena mensura non valet respondere."
>
> ("Ovim nevoljama može doskočiti jedino svećenstvo. Ako je ono, naravno, oblikovano u primjeru čvrste vjere, truda oko neprekidne molitve, života za svaku kršćansku pobožnost; ako je poučeno gorljivom promicanju slave Božje i spasenja duša, te, osim toga, poznavanju potrebnih stvari, štoviše, obrazovano i uresom drugih znanosti. Ako svećenik zakaže u bilo čemu od ovoga, neće moći u punoj mjeri odgovoriti svom poslanju.")

Zatim Haulik detaljnije objašnjava svaki od ovih zahtjeva: čvrstu vjeru, neprekidnu molitvu i kršćansku pobožnost, promicanje slave Božje i spasenja duša. Naposljetku objašnjava i potrebu za uistinu obrazovanim svećenstvom:

> "Denique sacerdos literarum, praesertim sacratiorum cognitione destitutus, erit miles sine armis, navis sine remis, scriptor sine calamo, aris sine pennis, caecus ipse ducatum praestens caecis, et ideo in eandem cum iis decidet fossam. Contra sacerdos scientia sanctorum rite excultus, cunctis legem requirentibus ex ore ejus, reddet rationem: eos, qui veritati contradicunt, fundate redarguet: ministerio verbi cum fructu instabit, exhortationi apte intendet; peccata judicio solvet et ligabit, cunctas mentis aegritudines apti instar medici curabit, verbo omnes gravissimi sui muneris partes cum eximio salutis animarum emolumento exequetur."
>
> ("Napokon, svećenik lišen poznavanja literature, naročito o svetome, bit će vojnik bez oružja, brod bez vesla, pisac bez pisaljke, ptica bez krila, sam slijepac koji pruža vodstvo slijepima i stoga zajedno s njima pada u istu jamu. Naprotiv, svećenik koji je pravilno poučen o svetome, svima koji traže zakon iz njegovih usta, dat će odgovor: one koji se suprotstavljaju istini, temeljito će prekoriti; nastojat će oko posluživanja riječi s plodom, prikladno će poticati, grijehe će presudom odriješiti i svezati, sve će bolesti duše izliječiti poput dobroga liječnika; ukratko, sve će dijelove svojih najozbiljnijih dužnosti izvršiti s velikom korišću za spasenje duša.")

Vidimo da Haulik smatra da svećenik mora imati solidno znanje kako bi izvršio svoje dužnosti.
U kontekstu današnjeg vremena, možda se možemo pitati: Može li netko biti dobar ispovjednik, ako nije proučio moralnu teologiju sv. Alfonza Liguorija?
Ili, kako će svećenik znati kako obraniti svoje stado od mnogih starih i novih zabluda ili sektaških zavođenja, ako nije proučio knjige sv. Roberta Bellarmina (osobito njegove *"Kontroverzije"*)?
Može li svećenik pomoći vjernicima u raznim kompliciranim situacijama, ako nije proučio Katekizam Tridentskog koncila, koji je upravo i namijenjen župnicima?
No, to su već teme za drugu raspravu. Vratimo se na Haulikov govor.

Nakon uputa bogoslovima na zadnjoj godini, koji se pripremaju za primanje svetoga reda, Haulik daje važnu poruku i mlađim bogoslovima koji idu na praznike:

> "Caeteri autem, qui ad ferias authumnales discessuri, ac iterum in hanc sacram palaestram reversuri estis, bene menti vestrae imprimatis, vobis non alia ex causa indulgeri ut seminarii aedes ad bimestre spatium possitis relinquere, quam ut refocillatis mentis corporisque viribus, residuis disciplinis eo alacrius, ampliorique cum fructu possitis insudare. Dolendum sane esset, imo acerbis lachrymis deplorandum, si spiritum quem decem mensium contentione sub disciplina seminaristica, juvante Deo collegistis, brevi hoc duorum mensium spatio vel in parte dissipari contingeret. Sic itaque reficiendis corporis viribus intendite, ut collecta pretiosa spiritus dona in sua perseverent integritate."
>
> ("Ostali pak, koji ćete poći na jesenske praznike i opet se vratiti u ovo sveto odgajalište, dobro utisnite u vaše duše, da vam se dopušta da ostavite zidove sjemeništa na dvomjesečno razdoblje ni iz jednog drugog razloga, nego zato da se obnovljenim snagama duše i tijela, možete još življe i s većim plodom truditi oko preostalih predmeta. Bilo bi zaista žalosno, štoviše, vrijedno plakanja gorkim suzama, da duh koga ste stekli uz Božju pomoć, kroz deset mjeseci pod sjemenišnom disciplinom, makar i djelomično izgubite u ovom kratkom razdoblju od dva mjeseca. Stoga se tako brinite za odmor tjelesnih snaga, da skupljeni dragocjeni duhovni darovi opstanu u cijelosti.")

A kako će to postići?

> "Quod fiet, si quotidianas, quibus in seminario adsvevistis preces, feriis quoque durantibus, ad omnem amussim persolveritis, sacro Missae Sacrificio quotidie, quoad ejus tantum fieri possit, intima cum cordis pietate interveneritis, in poenitentiae et Eucharistiae sacramentis, praescriptis pro seminario temporibus, summa cum devotione participaveritis, examen conscientiae vespertinum nunquam intermiseritis, vestem clericalem et ea quidem forma, quae pro seminarii alumnis praescripta est, jugiter departaveritis, sollicite vitatis cunctis vanitatis aut levitatis mundanae indiciis; si lusus, comessationes, venationes, cunctaque clamorosa conventicula, quae cum modestia et sobrietate clericali conciliari non possunt, sollicite vitaveritis, sed in horum vicem bonorum potius, utiliumque librorum lectioni vacaveritis; imprimis autem omnem cum sexus sequioris personis conversationem vitaveritis. Scitis e pluribus, iisque tristissimis exemplis, quam periculosum sit pro juvene clerico hoc conversationis genus! Quanti bonae secus spei adolescentes deplorandum ex ea passi sint naufragium! Certe qui ex conversatione idgenus infixum suo cordi aculeum ad seminarium reportat, suae vocationi vix amplius respondere potest; excutitur ex recto, quo incedere debet tramite, nec amplius dignos poterit clericalis vocationis fructus operari."
>
> ("To će biti, ako svakodnevne molitve, na koje ste navikli u sjemeništu, i tijekom praznika u cijelosti izmolite; svakodnevno sudjelujete u svetoj misnoj žrtvi sa što je moguće većom pobožnošću srca; pristupite najvećom predanošću sakramentima pokore i Euharistije u vremena koja su propisana za sjemenište; nikada ne propustite večernje ispitivanje savjesti; uvijek nosite kleričko odijelo i to u onoj formi koja je propisana za učenike sjemeništa; brižno izbjegavajte svaku naznaku svjetovne ispraznosti i lakomosti; marljivo izbjegavajte zabave, prežderavanja, lov i sve bučne skupove koji se ne mogu pomiriti s kleričkom čednošću i trijeznošću; nego, umjesto toga radije čitajte dobre i korisne knjige; no, prije svega, izbjegavajte svaki razgovor s osobama suprotnoga spola. Znate iz mnogih, i to najžalosnijih primjera, kako su opasni za mladoga klerika razgovori toga tipa! Koliki su mladići, koji su inače puno obećavali, zbog toga prošli brodolom! Zasigurno, tko donosi u sjemenište žalac zabijen u srce iz razgovora te vrste, jedva da više može odgovoriti svom zvanju, skreće sa pravoga puta kojim bi trebao ići, i više ne može donositi dostojne plodove kleričkoga zvanja.")

U jedno možemo biti 100% sigurni. Da je danas Haulik zagrebački nadbiskup, on sigurno ne bi dopustio sjemeništarcima i bogoslovima da sudjeluju na prošlomjesečnom dočeku nogometaša. Ne samo zato što je općenito zabranjivao klericima sudjelovanje na bučnim svjetovnim skupovima, nego i zato što su barem polovicu navijačke mase činile - "navijačice" - mnoge od njih nečedno odijevene. Osim toga, svi nažalost znate kako izgleda "navijačka atmosfera": tu se psuje, vrijeđa... To nije društvo u kojem bi se smjeli kretati klerici!

Nažalost, ovdje moramo reći da je ponašanje pojedinih svećenika za vrijeme svjetskog nogometnog prvenstva bilo apsolutno neprihvatljivo. Mijenjanje termina misa kako bi mogli gledati utakmicu, nošenje dresova itd., itd. Možda im je ovo prvenstvo bilo iskušenje... test... Oni su na tom testu pali! Pokazali su potpunu odanost svjetovnim i prolaznim stvarima.
Postavlja se pitanje: Ako se nisu mogli suzdržati od grozničavog gledanja svake utakmice, kako da se onda uzdrže od težih napasti? Zar oni ne znaju da je navezanost na prolazne

stvari velika prepreka duhovnom napretku? Ili ih možda nije briga za to?
Zar oni doista misle da takvim postupcima pokazuju "bliskost narodu"?
Zaista, danas ima svećenika koji misle da ih posvjetovnječenje čini bliskima narodu.
Odakle im uopće mišljenje da narod želi posvjetovnjačene svećenike? U redu, priznajem da jedan dio naroda želi i takve, ali to su ljudi koji si *"po vlastitim požudama nagomilavaju učitelje kako im godi ušima"* (2 Tim 4, 3).
Ali, ozbiljni vjernici ne žele posvjetovnjačene svećenike. Jer, kako da ih učvrste u kršćanskoj ustrajnosti ljudi, koji sami nemaju istreniranu volju i odlučnost, već se povode za svim vjetrovima?

U Haulikovo vrijeme se trenirala volja, čelična odlučnost, da se ustraje na osobnom posvećenju i borbi za spasenje duša, ozbiljnom i sabranom služenju sv. mise, svakodnevnoj cjelovitoj molitvi brevijara, čistom pravovjernom nauku Crkve, tradicionalnom duhovnom vodstvu i maksimalnom izbjegavanju posvjetovnječenja.

Ako želite usporediti odgoj u zagrebačkoj bogosloviji u ono vrijeme sa današnjim odgojem u toj instituciji, možda je najbolje da usporedite izvorni izgled bogoslovne kapele sa današnjim izgledom (nakon modernističkih preuređenja).
Te dvije slike odražavaju dva potpuno različita mentaliteta, kao i dva različita pristupa odgoju svećeničkog podmlatka, i - zapravo - dvije potpuno suprotne teologije.

Da podsjetim, izvorni izgled kapele...

A sad pogledajte današnji "moderni" izgled oltara, nakon "posadašnjenjenja" kapele...

Što se dogodilo? Nije to tek promjena nekakvih estetskih kriterija, nego je to promjena identiteta liturgije i identiteta samoga svećenika.

U Haulikovo vrijeme, svećenike se poučavalo kako da prinose misnu žrtvu, dok danas modernisti poučavaju bogoslove kako da "predsjedaju slavljem", kako da "predvode" slavlje, u stilu protestantskih pastora. A za to im je potreban stol okrenut prema narodu, kojemu oni "predsjedaju", "predslave", "predvode".

No, ima ovdje i jedna druga stvar koja bi nas sve trebala veoma uzrujati. To je ta nepodnošljiva lakoća kojom su modernisti uništavali i "preuređivali" naše crkve.
Bez previše razmišljanja, bez skrupula, bacili su u vodu sav trud i ljubav kojom su prijašnje generacije izgradile i uredile naše crkve.

Jeste li vi svjesni koliko se truda, vremena i novaca potrošilo u 19. stoljeću da se bogoslovna kapela uredi baš onako kako je prije izgledala?

Pronašao sam u *Zagrebačkom katoličkom listu* od 3. prosinca 1868., tekst u kojem rektor sjemeništa javno zahvaljuje svima koji su donirali novac za uređenje kapele, osobito svećenicima. Pazite s kojim je on zanosom pisao o (starom) izgledu kapele:

> "Kapela ovdašnjega nadbiskupskog sjemeništa od dna do vrha sva se preodjela i preobrazila. Sve je u njoj ukusno i liepo, sva odiše onim duhom, koji se pristoji skrovištu Božjem. Prije se već u ovom listu spominjao i krasni žrtvenik i slikovni milovidni prizori, i liepi kipovi (statue) svetacah zatočnikah naše crkve i domovine i napose duhovne mladeži, i umjestno sagradjena prodikaonica: sad valja tomu dodati svjetiljku pred Otajstvom, slike križnoga puta i nove klupe. Da je i ovo posljednje umjetno i liepo i da prijašnju urehu kapeličinu slično dopunjuje, lasno će se uvjeriti svatko, tko zagleda u ovu Božju kučicu. A stojalo je samo to popunjenje preko 900 for. Kapelica je dakle slično odjevena, izkićena raznolikom dragosti - *circumamicta varietatibus* [Psal. 44, 15]. A tko ju je tako liepo opremio te učinio toli milom i dragom, osobito duhovnoj mladeži? Znadu vriedni štioci ovoga lista, da je to častno svećenstvo naše nadbiskupije, a na čelu mu uzoriti kardinal nadbiskup. Vriedno je ipak, da se napose spomene, da su najveće svote dolazile od misnih stipendiah, a mise da je odslužilo ovo svećenstvo, koje po raznih krajevih naše nadbiskupije nosi pastirujuć i težajuć teret dana i žege. Po dvaputa pouzdao se ravnatelj sjemeništa zamoliti ih za pomoć; svakiput mu se odazvaše divnom njekom spremnošću, pače reko bi natjecanjem. Za oto mu srce preobiluje osobitom zahvalnošću. Napokon ne smije se mukom premučati ni ime onoga muža, koji se neumorno trudio, da iz inostranstva dobijemo dosta štipendijah, komu je naša kapelica osobito privezana na srce, te koji sbilja ljubi njezinu diku - *dilexit decorem ejus* [Psal. 25, 8] - a to je domaći spirital, veleuč. g. Alojsij Leiter. Svim, svim ravnatelj sjemeništa ovdje javno izrazuje svoju duboku vječnu zahvalnost u svoje ime, i u ime povjerene si duhovne mladeži. Djelo sada dovršeno blagoslovio Bog! Bilo njemu na čast, a radost jošte mnogim naraštajem."

Kao što vidite, vjernici i svećenici Zagrebačke nadbiskupije otkidali su od usta kako bi se bogoslovna kapela što dostojnije uredila, napose kako kaže rektor: ***krasni žrtvenik***.
A sad zamislite da netko dođe i sve to uništi... To su modernisti učinili, ne samo ovdje, nego i u stotinama drugih crkava diljem naše domovine.

Kazna za krivovjerje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/kazna-za-krivovjerje.html

Blaženi papa Pio IX. na kraju bule *Ineffabilis Deus* (1854.), kojom je definirao dogmu o Bezgrješnom Začeću Blažene Djevice Marije, upozorava koje sankcije pogađaju one koji bi se usudili negirati tu dogmu:

> "Quapropter si secus ac a Nobis definitum est, quod Deus avertat, praesumpserint corde sentire, ii noverint, ac porro sciant, se proprio judicio condemnatos, naufragium circa fidem passos esse, et ab unitate Ecclesiae defecisse, ac propterea facto ipso suo semet poenis a jure statutis subjicere, si quod corde sentiunt, verbo aut scripto, vel alio quovis externo modo significare ausi fuerint."
>
> ("Zbog toga, ako se netko usudi, što neka Bog otkloni, srcem misliti suprotno od onoga kako je od Nas definirano, neka takvi znaju, i štoviše neka budu sigurni, da su sami sebe osudili, doživjeli brodolom oko vjere i odstupili od jedinstva Crkve, i osim toga samim svojim činom podvrgli su se kaznama određenim po pravu, ako se to što misle srcem usude očitovati riječju ili pisanjem ili bilo kojim drugim vanjskim načinom.")

To su posljedice koje pogađaju čovjeka koji bi se usudio negirati dogmu katoličke vjere! Dovoljno je da čovjek okorjelo negira samo jednu dogmu (pa makar prihvaćao sve ostale), da ga pogode ove sankcije.

Čudno je da ovo ne znaju toliki vjernici (čak i klerici), jer o strašnim posljedicama negiranja istina katoličke vjere, govore i neke naše stare i važne molitve.
Na primjer, Atanazijevo vjerovanje koje počinje riječima:

> "Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem. Quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in aeternum peribit."

> ("Tko god želi biti spašen, prije svega je potrebno da drži katoličku vjeru. Koju ako netko ne sačuva cjelovitu i nepokvarenu, bez sumnje propast će zauvijek.")

A završava riječima:

> "Haec est fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit."
> ("Ovo je katolička vjera, koju ako netko vjerno i čvrsto ne vjeruje, ne može biti spašen.")

Osim toga, krivovjerje je i kazneno djelo po kanonskom pravu.
Evo koje kazne određuje stari **Zakonik kanonskog prava iz 1917.**, kan. 2314.-2319.

NASLOV XI.

KRIVIČNA DJELA PROTIV VJERE I JEDINSTVA CRKVE

Kan. 2314. - § 1. Svi otpadnici od kršćanske vjere, te svi i pojedini krivovjerci i raskolnici:

1.° Upadaju tim samim u izopćenje;

2.° Ako se opomenuti ne poprave, ima im se oduzeti nadarbina, dostojnost, nametni davak, služba ili drugo zvanje, ako bi takovo imali u Crkvi, moraju se proglasiti beščasnima, a duhovnici, poslije opetovane opomene, svrgnuti;

3.° Ako su prešli na nekatoličku sljedbu ili su javno uz nju pristali, postaju tim samim beščasni, a duhovnici, uz obdržavanje propisa kan. 188, br. 4, imaju se, ako predhodna opomena ostane bezuspješna, lišiti duhovništva.

§ 2. Odrješenje od izopćenja spomenutog u § 1, u koliko se ima podijeliti za pravno područje savjesti, na posebni je način pridržano Apostolskoj Stolici. Naprotiv ako je krivično djelo otpada, krivovjerja ili raskola kakogod izneseno u izvanjem pravnom području pred mjesnoga Ordinarija, pa bilo to i svojevoljnim priznanjem, tada može isti Ordinarij, ali ne i Glavni Namjesnik bez posebne punomoći, odriješiti u izvanjem pravnom području krepošću svoje redovne vlasti skrušenika, koji se prije toga u pravu propisanim načinom mora odreći zablude, te pošto se izvrši sve ono, što se po pravu mora izvršiti, a tako odrješenoga može onda od grijeha u ispovijedi odriješiti svaki ispovjednik. A uzima se, da je odricanje od zablude učinjeno na pravni način, ako je izvršeno pred samim mjesnim Ordinarijem ili pred njegovim punomoćnikom ili barem pred dva svjedoka.

Kan. 2315. - Tko je osumnjičen zbog krivovjerja, te opomenut ne otstrani razloga sumnji, ima se isključiti iz crkvenih časnih čina, a duhovnik se mora, pošto je opomena bez uspjeha opetovana, povrh toga udariti obustavom od izvršivanja bogoslužnih čina; ako se zbog krivovjerja osumnjičeni u roku od punih šest mjeseci, od kako je upao u kaznu, ne popravi, ima se smatratiti krivovjercem, pa potpada pod kazne za krivovjerce.

Kan. 2316. - Tko pomogne hotice i znatice širenje krivovjerja bilo kojim načinom, ili tko protivnom propisu kan. 1258, sudjeluje u bogoslužnim činima s krivovjercima, postaje sumnjiv zbog krivovjerja.

Kan. 2317. - Onima koji bilo javno bilo sukromno uporno naučavaju ili brane nauku, koja je osuđena od strane Apostolske Stolice ili Općega Sabora, iako ne kao izričito krivovjerje, ima se zabraniti propovijedati riječ Božju ili ispovijedati, te izvršivati bilo kakovu nastavničku službu, osim drugih kazni, kojima bi ih udarila osudna presuda, ili koje bi Ordinarij, poslije opomene, smatrao potrebnima za to, da se popravi sablazan.

Kan. 2318. - § 1. U izopćenje na posebni način pridržano Apostolskoj Stolici upadaju samim tim, što je djelo objelodanjeno, izdavači knjiga, koje su napisali otpadnici, krivovjerci i raskolnici, a koje uzimaju u obranu otpad, krivovjerje, raskol, a jednako i oni, koji ovakove knjige ili druge poimence apostolskim pismima zabranjene, opravdavaju ili znatice čitaju ili drže bez propisne dozvole.

§ 2. Pisci i izdavači, koji dadu bez propisne dozvole tiskati knjige Svetoga Pisma ili bilješke i tumačenja njihova, upadaju tim samim u izopćenje nikomu pridržano.

Kan. 2319. - § 1. Pod unaprijed izrečeno izopćenje pridržano Ordinariju potpadaju oni katolici:

1.° Koji protivno propisu kan. 1063, § 1 sklope ženidbu pred nekatoličkim vjerskim službenikom;

2.° Koji stupaju u ženidbu s izričitim ili prešutnim ugovorom, da će se sva ili nekoja njihova djeca odgajati izvan katoličke Crkve;

3.° Koji se usude da znatice dadu svoju djecu krstiti kod nekatoličkih vjerskih službenika;

4.° Roditelji ili zamjenici roditelja, koji predadu znatice djecu na odgoj i poduku u nekatoličkoj vjeri.

§ 2. Ovi spomenuti u § 1, br. 2-4, su povrh toga sumnjivi za krivovjerje.

Novi Zakonik kanonskog prava iz 1983. znatno je blaži, ali i on jasno predviđa ozbiljne kazne za krivovjerje u kan. 1364.-1366.

> "Kan. 1364 - § 1. Otpadnik od vjere, krivovjernik ili raskolnik upada u izopćenje unaprijed izrečeno, uz obdržavanje propisa kan. 194, § 1, br. 2; klerik se osim toga može kazniti kaznama o kojima se govori u kan. 1336, § 1, brr. 1, 2 i 3.
> § 2. Ako dugotrajna tvrdokornost ili težina sablazni traži, mogu se dodati druge kazne, pa i otpuštanje iz kleričkog staleža.
>
> Kan. 1365 - Krivac kojemu je zabranjeno sudjelovanje u bogoslužju neka se kazni pravednom kaznom.
>
> Kan. 1366 - Roditelj ili njihovi zamjenici koji daju krstiti ili odgajati djecu u nekatoličkoj vjeri neka se kazne cenzurom ili drugom pravednom kaznom."

Eto, odredbe su tu... Ali, zašto se danas toliko ignoriraju?
Nažalost, od vremena II. vatikanskog koncila, počeo je u crkvenu hijerarhiju prodirati jedan pojam koji je zapravo uzet iz svjetovnog liberalizma, a zove se: "tolerancija". Toleriralo se "teologe" koji su širili kojekakve sumnjive nove nauke. Krivovjerje se gotovo više uopće nije sankcioniralo. Ako je ponekad i bilo nekih sankcija, bile su preblage i prerijetke - svakako nedovoljne da širiteljima pomutnje začepe usta.

Ukinuti su i svi oni mehanizmi koji su štitili vjerski život od krivovjerja, poput Indeksa zabranjenih knjiga i Prisege protiv modernizma.

Zašto je ovo tragedija? Zato što je cijela dosadašnja povijest naučila katolike koliko je "tolerancija" opasna. Ne može biti tolerancije prema krivovjerju!
Sjetimo se onih riječi sv. Jeronima, kad je govorio da je potrebno odmah u korijenu spriječiti krivovjerje, dok ne bude prekasno, pokazujući na primjeru herezijarha Arija koliko je opasna tolerancija:

> "Arius una scintilla fuit, sed quia non statim opressa est, totum orbem eius flamma populata est." ("Arije je bio jedna iskra, ali zato što nije bila odmah ugašena, njen je plamen opustošio cijeli svijet.")

Eto do čega dovodi tolerancija! Ne može u Crkvi biti onog sekularnog prihvaćanja "drugoga i drugačijega", ako taj "drugi i drugačiji" širi krivovjerje.

U čemu je, dakle, ta revolucionarna pomjena iz 1960-ih?
Što razlikuje II. vatikanski koncil od svih drugih koncila u povijesti Crkve?
Glavna je razlika to što Drugi vatikanski koncil nije osudio nijednu zabludu. Nije osudio čak ni komunizam, iako su to tražili mnogi biskupi - uključujući i bl. Alojzija Stepinca!

Iako Stepinac nije sudjelovao na Koncilu (jer je umro 1960. godine), on je u fazi predkoncilskih priprema (koje su trajale 3 godine), uputio zahtjev da se jasno osudi materijalistički ateizam.

Naime, održavanje koncila je najavljeno 25. siječnja 1959., a potom su upućene molbe svim biskupima svijeta da pošalju svoje prijedloge za koncilske rasprave.

Ovih sam dana čitao prijedloge koje su tada uputili hrvatski biskupi. Objavljeni su u **Acta et Documenta Concilio Oecumenico Vaticano II Apparando** (ser. I., vol. II. p. II., str. 533.-556.).

Kako je bl. Alojzije Stepinac bio u kućnom pritvoru u Krašiću, on je svoje prijedloge (koji su, usput budi rečeno, izrazito tradicionalni i konzervativni) uputio preko Šepera.

10

EXC.MI P. D. FRANCISCI SEPER

Archiepiscopi tit. Philippopolitani in Thracia, Coadiutoris Zagrabiensis
(Zagreb)

Zagabriae, die 23 octobris 1959

Obtemperando quaesitis in aestimatissimis litteris huius Pont. Commissionis die 18 iunii a. c. sub N. I C/59-2573 datis (quae die 6 augusti huc pervenerunt), reverenter exhibeo quasdam suggestiones circa argumenta in futuro Concilio oecumenico tractanda.

Primo quidem: sicuti in Conciliis oecumenicis hucusque habitis errores verae fidei adversantes tunc temporis grassantes damnati sunt, ita et futurum Concilium damnare deberet errorem perniciosissimum praesentis temporis qui ultimum fundamentum fidei evertere intendit, materialismum nempe atheum. Eminentissimus Cardinalis noster, qui suam mentem scripto patefacere non valet, mihi imposuit ut hoc suo quoque nomine proponerem.

In re morali et sociali:

1) materialismus practicus qui, bonis spiritualibus posthabitis, tantum de prosperitate materiali et technica, sive individuali sive collectiva, sollicitus est, quique ex adverso doctrinis evangelicis opponitur;

2) clara principia theoretica et normae practicae quoad onanismum coniugalem cuius praxis per totum mundum late diffunditur, imo ab aliis confessionibus christianis nedum licita, sed et principiis evangelicis minime opposita declaratur;

3) de bello, praesertim modernis armis technicis ducendo, uti medio illicito et inepto ad quaestiones inter nationes solvendas;

4) de iustitia sociali, ut magis magisque clarescat Ecclesiam catholicam de classibus « inferioribus » sollicitam esse.

Na početku Šeper prenosi glavni prijedlog bl. Alojzija Stepinca:

> "Primo quidem: sicuti in conciliis oecumenicis hucusque habitis errores verae fidei adversantes tunc temporis grassantes damnati sunt, ita et futurum Concilium damnare deberet errorem perniciosissimum praesentis temporis qui ultimum fundamentum fidei evertere intendit, materialismum nempe atheum. Eminentissimus Cardinalis noster, qui suam mentem scripto patefacere non valet mihi imposuit ut hoc suo quoque nomine proponerem."
>
> ("Prvo naime: kako su na općim koncilima, koji su do sada održani, osuđene zablude koje se protive pravoj vjeri, koje su u to vrijeme prijetile, tako bi budući Koncil trebao osuditi najpogubniju zabludu sadašnjega vremena, koja pokušava srušiti zadnji temelj vjere, naime: ateistički materijalizam. Naš izvrsni kardinal, koji ne može pisano očitovati svoje stajalište, naložio mi je da ovo predložim u svoje ime.")

Zanimljivi su i prijedlozi zagrebačkog pomoćnog biskupa Josipa Lacha. On je proslijedio prijedlog profesora Đure Gračanina da se na koncilu raspravi o sve većem problemu modernističkih pseudoteologa, koji negiraju istinitost čuda i nadnaravnih događaja opisanih u Bibliji, pa čak i samu istinitost Svetoga pisma.
To je očito zabrinjavalo prof. Gračanina, koji kaže:

> "ultimis temporibus doctrina traditionalis de credibilitate religionis christiano-catholicae diversimode impugnatur"

> ("u zadnje vrijeme se tradicionalni nauk o vjerojatnosti kršćansko-katoličke vjere na razne načine napada")

Kako riješiti taj problem? Kako zaustaviti širenje krivih nauka po teološkim fakultetima? Najbolje rješenje možemo pronaći u prijedlozima biskupa Smiljana Čekade.
Čekada je predložio da nastava na teološkim fakultetima bude temeljito skolastička i da se predaje na latinskom jeziku:

> "Apud studiosos sacrae theologiae ad roborandam eorum scientiam fundamentalem et necessariam, in seminariis et universitatibus colatur methodus scholastica et adhibeatur lingua latina, studiosi autem theologiae instituantur imprimis in dogmate et re morali, praemisso solido cursu philosophiae scholasticae."
>
> ("Kod studenata svete teologije za učvršćenje njihovog temeljnog i nužnog znanja, neka se u sjemeništima i sveučilištima njeguje skolastička metoda i neka se predaje latinskim jezikom, a neka se studenti teologije prvenstveno učvršćuju u dogmama i moralnom nauku, nakon solidne pouke skolastičke filozofije.")

Neka ove riječi budu zaključak mog današnjeg teksta. Poznato je da same kazne nisu dovoljne da se iskorijeni krivovjerje (ali su i one nužne!)... Trebaju nam pastiri sa solidnim znanjem, obrazovani upravo na način koji je predložio mons. Smiljan Čekada.

To, dakako, nije ništa novo, jer je takvo školovanje već nekada postojalo na zagrebačkom KBF-u, o čemu možete čitati u postu: **Neki drugi KBF**.

Savršeno pokajanje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/savrseno-pokajanje.html

Počet ću ovaj tekst s jednom konstatacijom. Jedna od veoma zabrinjavajućih pojava današnjeg vremena je to što velika većina katolika umire bez sakramenata umirućih. Kada bi bilo prave svijesti o veličini tog problema, mislim da bi to bila glavna tema u vjerskim medijima.

No, moramo se također pitati: Da li se ti ljudi, koji umiru bez sakramenata, barem pokaju za svoje grijehe u zadnji čas? Barem to!?
Pokušavaju li postići savršeno pokajanje? Znaju li uopće za čin savršenog pokajanja?
Isto pitanje se može postaviti za vjernike koji se iznenada nađu u smrtnoj opasnosti.

Ova pitanja su zabrinjavala i mnoge svete ljude, koji su se borili za spasenje duša.
Bl. Ivan Merz je za vrijeme Prvoga svjetskog rata gledao kako mnogi njegovi suborci umiru na prvim crtama bojišnice. Kasnije ga je tijekom života mučilo to što nije te umiruće vojnike potaknuo na čin savršenog pokajanja za grijehe.
Merzov duhovni vođa, p. Josip Vrbanek D.I., o tome ovako piše u biografiji *"Vitez Kristov - Dr. Ivan Merz"*:

> "Mrtve je na bojištu doista s poštovanjem pokopavao, bili oni i neprijatelji, a kasnije je znance sa sućuti i molitvom do groba otpratio. Tek jedno nije mogao prežaliti, što se prije nije znao bolje skrbiti za umiruće. Nije znao da bi trebalo s njima probuditi čin savršenog pokajanja."

Koliko je bl. Ivan Merz tijekom svog kasnijeg života vodio računa o spasenju duša umirućih, možda najbolje govori ovaj slučaj koji opisuje p. Ivan Jäger (*Moj susret s Ivom*):

> "I opet smo išli ulicom zajedno, pričam mu o svom jučerašnjem doživljaju: vraćao sam se iz Mahnića oko pol jedanaest u svoj stan na Medvešćaku, kad najednom spazim kod jednog električnog stupa grupu ljudi, slomljen auto, razbijeno staklo: nesreća! Šofer vozio 70 km na sat, htio da prestigne auto pred sobom i previše se ugnuo na stranu, udario o stup, pa mu volan razbio prsni koš - namjestu mrtav. Ivo nije znao da sam stigao pola sata iza nesreće, pa misleći da je šofer još živio, upita me: *'Pa jesi li pogledao bliže šofera?' 'Nisam, bilo mi je neugodno!'* - A Ivo me stade blago koriti: *'Kakav si ti, plašljiv ko djevojka; trebao si pristupiti bliže, pa mu dati raspelo da poljubi; tako bi spasio jednu dušu!'* - Onda mu rastumačim, da sam došao pola sata iza smrti šoferove tamo, tijelo je još ležalo tamo radi komisije, koja je imala svaki čas doći. Ivo se na to umiri. Duboko mi se to usjeklo u dušu. Kako on najprije misli na dušu: *'Trebao si mu dati raspelo da poljubi!'* a ja ni nemam raspela, a još manje kuraže da tako što učinim; a Ivo, prvo na to misli - spasiti dušu!"

A sad da kažemo nešto o današnjem stanju. Kako bismo shvatili današnju situaciju, moramo razlikovati dva različita aspekta: **htjeti se pokajati** i **znati se pokajati**.

Nažalost, danas ima mnogo vjernika koji se ne žele pokajati za svoje grijehe, ali ima i onih koji se jednostavno **ne znaju** pokajati - pogotovo oni koji su prošli kroz humanistički "moderni vjeronauk", gdje im se ništa ne govori o nužnosti mržnje prema svakom grijehu, niti o potrebi čvrste odluke da više neće griješiti. Na njih svakako djeluje i primjer svećenika koji šute o ovim temama, da ne bi "uvrijedili" one koji žive u grešnim vezama.

Vjernik treba znati kako se pokajati, barem ono osnovno. Koliki nemaju čak ni to osnovno znanje? Dakako, od svećenika se očekuje da imaju nešto višu razinu znanja, pa da u najmanju ruku poznaju ono što je Crkva službeno definirala o kajanju - na Tridentskom koncilu (sess. XIV., cap. 4. - *De contritione*; i kanoni 4. i 5.).

Zadržimo se danas na osnovnim stvarima: na onome što doista mora znati svaki vjernik. Poslužit ćemo se zato jednostavnim govorom iz molitvenika i starih vjeronaučnih udžbenika.

Iz molitvenika ***Srce Isusovo - spasenje naše***, 1946. god., str. 208.-210.

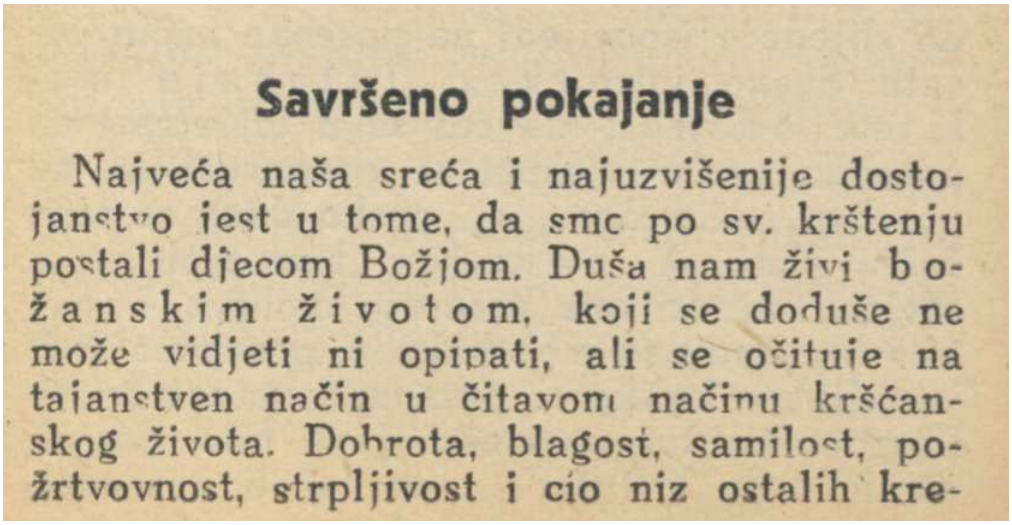

Savršeno pokajanje

Najveća naša sreća i najuzvišenije dostojanstvo jest u tome, da smo po sv. krštenju postali djecom Božjom. Duša nam živi božanskim životom, koji se doduše ne može vidjeti ni opipati, ali se očituje na tajanstven način u čitavom načinu kršćanskog života. Dobrota, blagost, samilost, požrtvovnost, strpljivost i cio niz ostalih kre-

posti znak su, da je duša u Božjoj milosti, da živi jedino pravim životom. Taj dragocjeni život ubija u duši jedino teški grijeh, t. j. svojevoljno i promišljeno kršenje Božje volje u velikoj stvari. Po teškom grijehu duša se stavlja u neprijateljski stav prema Bogu; ona je mrtva i ako je u takvom stanju zateče tjelesna smrt, osuđena je na vječne muke na vječnu smrt.

Iz toga stanja duhovnog mrtvila i te užasne opasnosti možemo se po Božjoj dobroti spasiti jedino po ispovijedi i po savršenom pokajanju (za ispovijed je dosta i samo nesavršeno pokajanje: bol za grijehe, radi njihove grdobe i što smo njima zaslužili Božju kaznu). Savršeno pokajanje jest bol duše, što smo grijehom uvrijedili Boga, neizmjernu dobrotu, naše najveće dobro, koje zavrijeđuje svu našu ljubav. Savršeno pokajanje se dade probuditi najlakše, ako pomislimo pri kajanju na raspetoga Isusa, koji je radi nas podnio najstrašnije muke i smrt.

Savršenim pokajanjem oprašta Bog svaki, pa i najveći grijeh, i to odmah. No on to oproštenje daje samo pod uvjetom, da taj grijeh na prvoj ispovijedi otkrijemo i svećeniku, da nam on također u ime Crkve dade oproštenje. Isto tako traži Crkva prije pričesti, da se moramo najprije ispovjediti, ako smo imali na duši težak grijeh, iako nam je možda već oprošten savršenim pokajanjem.

Živjeti u teškom grijehu, u Božjem neprijateljstvu, neizmjerno je zlo i nenadoknadiv

gubitak za dušu, a ujedno i užasna opasnost vječne smrti u paklu. Ako stoga po nesreći upadneš koji puta u teški grijeh, smjesta pobudi savršeno pokajanje, da se pomiriš s Bogom i počneš živjeti ponovno božanskim životom. Tko prije smrti nema prilike, da se ispovjedi, spasit će se, ako pobudi savršeno pokajanje za sve svoje grijehe. Probudi stoga češće u životu savršeno pokajanje, a osobito u životnoj opasnosti.

Za savršeno pokajanje nije propisan nikakav obrazac, nego se može učiniti i vlastitim riječima. Glavno je, da se izrazi bol, što smo uvrijedili Boga, najveće i najmilije svoje dobro; mržnja na svaki grijeh i odluka, da više ne ćemo griješiti.. Možeš se pri tomu poslužiti i slijedećim obrascem, pa je dobro, da ga naučiš i napamet.

Čin savršenog pokajanja

Kajem se od svega srca za sve svoje grijehe, što sam njima uvrijedio tebe, Bože moj, svoje najveće i najmilije dobro. Mrzim na svaki grijeh i odlučujem čvrsto, da ću se čuvati svakoga grijeha te volim radije umrijeti, nego tebe, Boga svoga, ikojim grijehom ponovno uvrijediti.

Isuse moj, smiluj mi se!

Iduće izdanje tog molitvenika iz 1971. godine, donosi nešto skraćeni tekst o savršenom pokajanju, ali u suštini s istom porukom... str. 197.-198.

SAVRŠENO POKAJANJE

— Savršenim pokajanjem oprašta Bog svaki, pa i najveći grijeh, i to odmah. No on to oproštenje daje samo pod uvjetom, da taj grijeh na prvoj ispovijedi otkrijemo svećeniku, te nam on također u ime Crkve dade oproštenje. Iako se grijeh savršenim pokajanjem odmah oprašta, ipak nakon toga ne možemo bez ispovijedi pristupiti svetoj pričesti.

Živjeti u teškom grijehu, u Božjem neprijateljstvu, neizmjerno je zlo i nenadoknadiv gubitak za dušu, a ujedno i užasna opasnost da ne izgubimo dušu, ako nas u tom stanju zatekne smrt. Ako dakle, po nesreći upadneš u teški grijeh, odmah pobudi savršeno pokajanje, da se pomiriš s Bogom i počneš ponovo živjeti božanskim životom. Tko prije smrti nema prilike, da se ispovjedi, spasit će se, ako pobudi savršeno pokajanje za sve svoje grijehe.

Pobudi stoga češće u životu savršeno pokajanje, a osobito u životnoj opasnosti. Najbolje je to činiti svaki dan uvečer prije spavanja.

Za savršeno pokajanje nije propisan nikakav obrazac, nego se može učiniti i vlastitim riječima. Glavno je da se izrazi bol, što smo uvrijedili Boga, najveće i najmilije svoje dobro; zatim mržnja na svaki grijeh i odluka da više nećemo griješiti.

Možeš se poslužiti i molitvom na str. 178.

To je ova molitva:

KAJEM SE OD SVEGA SRCA, ŠTO UVRIJEDIH BOGA, NAJVEĆE I NAJMILIJE DOBRO. MRZIM NA SVOJE GRIJEHE I ČVRSTO ODLUČUJEM, DA ĆU SE POPRAVITI I DA VIŠE NEĆU GRIJEŠITI.

Dobro je vidjeti i kako se ova tema obrađivala u udžbenicima za vjeronauk.
Pogledajmo udžbenik (mali katekizam): Dr. Ivan Pavić, *Radosna vijest*, Rijeka, 1972. str. 152.-155.

KAJANJE

— **Da nam Bog oprosti grijehe, moramo se pokajati, to jest žaliti i mrziti na počinjene grijehe.**

U sakramentu pokore ili ispovijedi najvažnije je i najpotrebnije da se **skrušeno pokaješ.** Bez kajanja Bog nikome ne oprašta nikakav grijeh. Zato ne valja na brzinu izmoliti »Djelo kajanja«, nego treba misliti na riječi koje pri tome izgovaraš. Priznati moraš da si krivac i da si zlo pred Bogom učinio. Mora ti biti **uistinu** žao što si uvrijedio dragoga Boga.

Kako ćeš se najbolje pokajati?
To će nam razjasniti ovaj primjer:

Neki je otac imao tri sina. Otac ih je slao svake nedjelje na svetu misu. Jedne nedjelje, umjesto da idu u crkvu, oni su pošli na livadu igrati se. Kad su opazili da se drugi

vraćaju iz crkve, pomislili su da će otac doznati što su učinili, pa ih je bilo strah.

Najmlađi, kojemu je bilo sedam godina, počne plakati i reče: »Mene je strah ići kući, jer će me otac kazniti.«

Drugi pak reče: »Imaš pravo: otac će nas kazniti. Ali ja se još više bojim što će nas Bog kazniti. Tko neće da ide u nedjelju na svetu misu — a nije spriječen — griješi smrtno. Kad bismo umrli, ne bismo mogli ići u nebo. Svojom neposlušnošću **izgubili smo nebo, a zaslužili pakao.**«

(Tako se taj brat bojao; no, mislimo da Bog nije tako strogo o njima sudio, jer je kod njih bila više dječja lakoumnost, a ne zloba ili prezir Božjih zapovijedi.)

Najstariji je brat dugo šutio. Onda im reče: »Vi govorite o kazni, ali to nije najgore. Mnogo gore je to da smo svojim grijehom **ražalostili** dragoga Boga. On nam je tako dobar, a mi smo mu tako nezahvalni. Isus je za nas tri sata visio na križu, a mi nismo htjeli ni pola sata biti uz njega kod svete mise. Braćo! Idimo bar sada u crkvu i molimo Boga da nam oprosti.« Tako su i učinili.

Koji se od tri brata najbolje pokajao? Najmlađi se kajao jer ga je bilo strah da će ga otac kazniti. To je dobro, ali za svetu ispovijed je premalo. **Ako se kajemo samo iz straha pred ljudima, to je »naravno kajanje«, koje nije dovoljno za svetu ispovijed.** Da nam Bog oprosti, treba pri kajanju misliti na Boga.

Drugi brat kajao se zato što je svojim grijehom zaslužio da ga Bog kazni. Kajao se **iz straha pred Bogom.** Takvo je kajanje dostatno za svetu **ispovijed,** ali još nije ono najbolje. Zato se zove **»nesavršeno kajanje«.**

Najbolje se pokajao najstariji brat. Njemu je bilo **žao što je dobroga Boga uvrijedio.** Mislio je kako je Bog neizmjerno dobar, pa se žalostio (kajao) zbog toga što ga je uvrijedio. To je KAJANJE IZ LJUBAVI PREMA BOGU ili **»savršeno kajanje«. Kad se netko tako savršeno pokaje, Bog mu odmah oprosti grijehe, čak i prije ispovijedi.** Ali ipak, grijeh koji nam je tako oprošten moramo ispovjediti u slijedećoj ispovijedi.

Najbolje je da se i u ispovijedi tako »savršeno« kajemo, iz prave ljubavi prema Bogu. Zato nam osobito koristi misliti na Isusa, kako je bio za nas mučen i raspet na križu.

Ako je tko u **smrtnoj opasnosti,** a u teškom je grijehu i nema svećenika da ga ispovjedi, neka se pokaje savršeno iz **ljubavi** prema Bogu, i Bog će mu oprostiti grijehe.

God. 1881. velik je požar uništio kazalište u Beču. Bilo je i mnogo mrtvih. Oko 40 osoba došlo je, bježeći od vatre i dima, u jednu zatvorenu prostoriju iz koje se nije moglo izaći. Svi su plakali, a mnogi i molili. Tada se jedna djevojčica sjeti što je vjeroučitelj tumačio o savršenom kajanju. Poklekne i pozove djecu i ostale neka zajedno s njom mole djelo kajanja te se pokaju osobito iz ljubavi prema Bogu. Svi su to učinili i preporučivali se anđelu čuvaru. Međutim, u posljednji čas dojure vatrogasci, razbiju vrata i spase ljude. Tako im je bio spašen tjelesni život. A mnogo je, dakako, važnije što su uoči smrtne opasnosti iskrenim kajanjem osigurali život duše.

Evo, drago dijete, primjera kako bi i ti moglo u smrtnoj opasnosti pomoći drugima da spase svoju dušu.

— **Tko je u smrtnom grijehu, a nema svećenika da ga ispovjedi, moći će spasiti dušu ako se pokaje ne samo iz straha nego iz ljubavi prema Bogu.**

ODLUKA

Ako ti je uistinu žao da si sagriješio, moraš **čvrsto odlučiti da ćeš se ubuduće čuvati grijeha.**

Zato moraš također obećati **da nećeš ići sa zlim drugovima** i da ćeš se držati, koliko je moguće, daleko od zlih ljudi, da se ne bi od njih naučio zlo govoriti ili činiti. Osobito se moraš čuvati onoga koji te već jednom naveo na grijeh. Treba da odlučiš **čuvati se svake grešne prigode.**

Radije umrijeti nego teško sagriješiti!

— **U ispovijedi moramo odlučiti da ćemo se popraviti i da ćemo se ubuduće čuvati grijeha.**

— **Da ne padnemo u grijeh, izbjegavat ćemo grešne prigode i moliti što više.**

Grešna prigoda je ono što te navodi na grijeh.

Posebne grešne prigode jesu: ples, opijanje, zle knjige, besramne slike... Za djecu je grešna prigoda i onda kad se igraju za novac.

Molitva: DJELO KAJANJA

Kajem se od svega srca što uvrijedih Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje grijehe i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da neću više griješiti.

Dok to moliš, neka ti je u srcu doista žao što si sagriješio. Misli da je to žao i Bogu, koji te ljubi pa je dostojan da ga i ti ljubiš i slušaš, a ne da ga grijehom vrijeđaš. Tako ćeš se pokajati »savršeno« i odmah ćeš se s Bogom pomiriti.

To »savršeno kajanje« može se izraziti i ovako:

Moj Bože, kajem se i žalim od svega srca što grijesima uvrijedih tvoju neizmjernu dobrotu. Čvrsto odlučujem da te uz pomoć tvoje milosti neću više vrijeđati, da ću za svoje grijehe činiti dostojnu pokoru i čuvati se grešne prigode. Amen.

U nekim se krajevima običaje moliti ovako:

DJELO SKRUŠENJA

Milosrdni Bože moj, ja se kajem i bolim sa svim srcem za sve svoje grijehe. Ne kajem se samo zato što sam griješeći raj izgubio, a pakao zadobio, nego se najviše kajem što sam Tebe, moga Boga, uvrijedio. Odlučujem stanovito, s tvojom svetom pomoći, da te neću više nikada uvrijediti. Pripravan sam prije umrijeti, svako zlo podnijeti, nego tebe, moga Boga, više ikada uvrijediti.

Što moramo ispitati prije ispovijedi?
Kako se ispituje savjest?...
Što moramo učiniti zato da nam Bog oprosti grijehe?
Kako bi se mogao spasiti tko je u smrtnom grijehu, a ne može se ispovjediti?
Što treba odlučiti kod ispovijedi?
Što treba činiti zato da ne padneš u grijeh?
Što je to grešna prigoda?...
Moli DJELO KAJANJA...

Ali to nam je potrebno!

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/08/ali-to-nam-je-potrebno.html

U liturgijskoj konstituciji Drugoga vatikanskog koncila *"Sacrosanctum Concilium"* nalaze se mnoge odredbe koje na prvi pogled izgledaju bezopasno, ali se u njima zapravo krije poticaj za revolucionarne promjene. Jedna od takvih je odredba o sprovodnim obredima (SC, 81.):

> "Ritus exsequiarum paschalem mortis christianae indolem manifestius exprimat atque condicionibus et traditionibus singularum regionum, etiam quoad colorem liturgicum, melius respondeat."
>
> ("Obred sprovoda neka jasnije izražava uskrsni [pashalni] značaj kršćanske smrti i neka bolje odgovara uvjetima i predajama pojedinih pokrajina, također i što se tiče liturgijske boje.")

Na temelju ove kratke odredbe, izrađeni su novi obredi sprovoda i novi obred mise za pokojne, u kojima više nema nikakvog spomena trpljenja duša u čistilištu, Sudnjega dana i Božjega Suda. Novi obredi izgledaju kao da im je jedina svrha utješiti tugujuću rodbinu.

A ovaj drugi dio rečenice - da obred odgovara lokalnim običajima što se tiče liturgijske boje - zapravo je eliminirao crnu boju (kao liturgijsku boju) u Novus Ordu. Pri tome imajmo na umu da je 15-ak godina prije toga, papa Pio XII. u enciklici *Mediator Dei* (1947.) osudio pokušaje da se crna boja ukloni iz liturgije. Rekao je da su oni koji pokušavaju uvesti takve i slične novotarije "odlutali od pravoga puta" ("ex recto aberret itinere").

Prije par mjeseci saznali smo da je i sam papa Pavao VI. bio nezadovoljan novim obredom mise za pokojne (IZVOR).
Na primjer, 3. lipnja 1971. nakon mise za godišnjicu smrti Ivana XXIII., papa Pavao VI. je rekao:

> "Come mai nella liturgia dei defunti non si parla più di peccato e di espiazione? Manca completamente l'implorazione alla misericordia del Signore. Anche stamattina, per la messa celebrata nelle Grotte, pur avendo dei testi bellissimi, mancava in essi tuttavia il senso del peccato e il senso della misericordia. Ma abbiamo bisogno di questo! E quando verrà la mia ultima ora, domandate misericordia per me al Signore, perché ne ho tanto bisogno!"
>
> ("Zašto u liturgiji za pokojne više nema govora o grijehu i okajanju? U potpunosti nedostaje molba za Gospodinovo milosrđe. Čak i jutros, za misu slavljenu u kripti, unatoč vrlo lijepim tekstovima, nedostajali su osjećaj grijeha i osjećaj milosrđa. Ali to nam je potrebno! A kad dođe moj posljednji čas, molite milost za mene kod Gospodina, jer mi je toliko potrebna!")

I nekoliko godina kasnije, opet kaže o novom obredu mise za pokojne:

> "in questa liturgia mancano i grandi temi della morte, del giudizio…"
> ("u ovoj liturgiji nedostaju velike teme smrti, suda...")

Prava je šteta da smo ovo saznali tek u današnje vrijeme, nakon što su toliki biskupi učinili sve u svojoj moći da iskorijene tradicionalne obrede na području svojih biskupija.

Evo jedan žalostan primjer iz Hrvatske. Jedna od nesretnih epizoda u djelovanju splitskog nadbiskupa Frane Franića bila je sustavna eliminacija tradicionalnih sprovodnih obreda početkom 1970-ih.

Franić je 1971. objavio u Vjesniku nadbiskupije tekst *"O sprovodu i nekim sprovodnim običajima u našoj Nadbiskupiji"*, gdje tvrdi da novi obred obvezuje sve svećenike i da se stari obred više ne smije koristiti. Zanimljivo, Franić kaže da se noćnice za mrtve prije sprovodne mise mogu zadržati, ali odrješenje nad grobom ili odrješenje mrtvih "ukida se i ne smije se više nikada upotrebljavati". Ali ide još dalje, tvrdeći da je sam izraz "odrješenje

za mrtve" pastoralno štetan i da se treba boriti protiv tog naziva. Zatim, kaže da isto tako treba ukloniti "prazan katafalk i crne krpe pred oltarom", tvrdeći da su to "prazni znakovi".

Vrijeme je da nakon 47 godina netko napokon odgovori na te tvrdnje. Prvo i osnovno, tradicionalni obredi - pa tako i sprovodni obredi - nikada nisu bili ukinuti, što je potvrdio papa Benedikt XVI. u motupropriju *Summorum Pontificum*. Prema tome, svećenicima i vjernicima koji su htjeli zadržati stare obrede, učinjena je velika nepravda kad im se to zabranjivalo.

Što se tiče tvrdnje da je izraz *odrješenje za mrtve* neprimjeren i "pastoralno štetan", to jednostavno možemo označiti kao odbacivanje stoljetne tradicije koju su toliki pape potvrdili. Taj se naziv stoljećima koristio u službenim liturgijskim knjigama.

Naravno, netko će reći da bi neuki vjernici mogli pomisliti da je odrješenje za pokojne isto što i sakramentalno odrješenje u ispovijedi. No, takvi problemi se rješavaju pravilnom katehezom. Uostalom, u crkvenim obredima ima i drugih mjesta gdje dolazi izraz "odrješenje", premda ono nema značenje sakramentalnog odrješenja.
Na primjer, odrješenje nakon *Confiteora* u misi i u časoslovu (u prvom času i kompletoriju) - to nije sakramentalno odrješenje od grijeha, kao u sakramentu ispovijedi. Dobro je to objasnio sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, III., q. 84., a. 3., ad 1um):

> "Huiusmodi autem absolutiones in publico factae non sunt sacramentales, sed sunt rationes quaedam ordinatae ad remissionem venialium peccatorum."
>
> ("Ovakva naime odrješenja učinjena u javnosti nisu sakramentalna, već su neki načini određeni za otpuštenje lakih grijeha.")

U obredu odrješenja za pokojne, svećenik zapravo moli Boga da dušu pokojnika oslobodi od kazni u čistilištu. To se jasno isticalo u starim liturgijskim priručnicima, na primjer, u P. de Herdt - Sacrae liturgiae praxis juxta Ritum Romanum (1870., str. 306.):

> "Absolutio ita dicitur, quia functio funebris per eamdem absolvitur, aut quia Deus in ea exoratur pro absolutione defunctorum a poena purgatorii."
>
> ("Odrješenje se tako naziva, jer se njime dovršava obavljanje sprovoda, ili jer se njime moli za odrješenje pokojnih od kazne čistilišta.")

A sad da odgovorim na onu tvrdnju da su *"prazan katafalk i crne krpe pred oltarom"* samo "prazni znakovi".
Stvarno mi ponekad nije jasno kakva je to revolucionarna atmosfera vladala nakon Drugoga vatikanskog koncila da su se biskupi na takav način, sa takvim izrazima, okretali protiv obreda, molitava, praksa i običaja koje su i sami desetljećima prakticirali. Izgleda da je prevratnički zanos dosegao vrhunac početkom 1970-ih, kad su krenuli izbacivati čak i takve detalje poput *"prazanog katafalka i crnih krpa pred oltarom"*.

A samo desetak godina prije toga, povodom smrti bl. Alojzija Stepinca, papa Ivan XXIII. je služio misu zadušnicu u Bazilici sv. Petra.

Pogledajte kako je tada uređen katafalk.

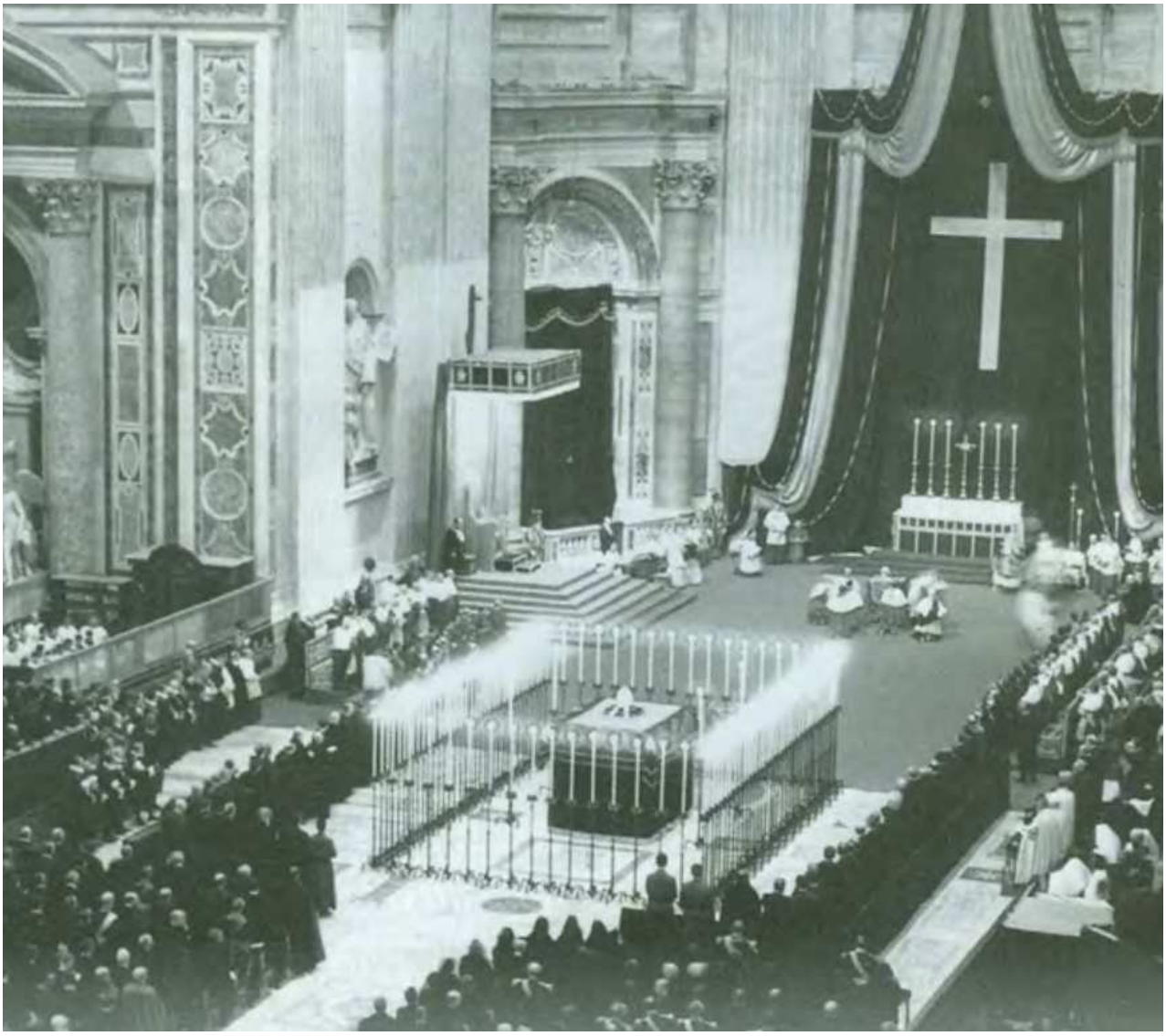

Imate na internetu i snimku sa te mise...

Watch Video At: https://youtu.be/HW2MU4GenQQ

Spomenimo i to da ovo nije bila jedina misa zadušnica koja se u to vrijeme u Rimu služila za bl. Alojzija Stepinca.

Pogledajte što su pripremili Hrvati u Rimu u svojoj crkvi.

Rekvijem za kard. Stepinca u crkvi Sv. Jeronima Papinskog hrvatskog zavoda u Rimu

To su običaji i prakse opće Crkve. To nije nešto što smo mi izmislili, već nešto što baštinimo kao katolički narod iz šire katoličke kulture.

U hrvatskom narodu su se duboko ukorijenili obredi vezani uz brigu za pokojne. Možda su na to utjecala vremena dok su naši preci ratovali s Turcima. Svakodnevno se ginulo na granici, pa su se često morale služiti mise zadušnice i obavljati obredi odrješenja za pokojne.

U 16. i 17. stoljeću bio je raširen tip svečanog odra koji se nazivao "castrum doloris". Znamo po podacima Jurja Ratkaja da je jedan takav "castrum doloris" bio podignut za bana Tomu Erdödyja u zagrebačkoj katedrali.

Imamo sliku kako je izgledao svečani odar za karlovačkoga generala Auersperga u crkvi sv. Katarine na Gornjem gradu u Zagrebu, 1669. godine.

Dakle, sve to o čemu smo pričali ima duboku tradiciju u Hrvatskoj.
Nadalje, sve je to detaljno uređeno u obrednim knjigama, kao što dobro možete vidjeti u knjizi Stjepana Gjanića **Priručnik za vršenje službe Božje** (1919., str. 82.-85.).

6. Absolutio pro defunctis.

Bilješka. U najnovijem izdanju rimskoga rituala imadu dvije apsolucije za pokojne: jedna praesente corpore, a druga absente corpore in exequiis et in die tertio, septimo, trigesimo et anniversario. A u „Officium pro defunctis cum missa et absolutione ... jussu Ss. D. N. Pii Papae X." dodana je i treća apsolucija: naime za sve druge slučajeve. Znatnija je razlika u obredu između praesente corpore i apsente corpore.

a) Praesente corpore.[1]

1, Kad se nosi mrtvac od kuće u crkvu ili na groblje, noge mu imaju biti naprijed.

2. U crkvi, na već određeno mjesto, postavi se, ako nije svećenik, tako, kako je nošen, naime, nogama prema oltaru a glavom prema izlazu iz crkve. Tijelo svećenikovo ima se postaviti tako, da mu glava bude okrenuta k oltaru, a noge prema izlazu. Oko lijesa neka gore svijeće, a može se metnuti i cvijeća.

3. Ako se moli *Officium defunctorum,* učini se to, kad se tijelo postavi u crkvu, a poslije toga slijedi misa. Ako se ne moli *Officium,* tada odmah sprema se svećenik i ostali službenici za misu.

4. Poslije mise pođu C, D i S na stranu epistole, da se opreme za apsoluciju.

Celebrant skine kazulu i manipul, a obuče plašt; ako nema plašta ostane u albi sa stolom na prsima prekriženom. D i S skinu manipule, a ako C nema plašta skinu i oni dalmatiku i tunicelu, da ne budu svečanije opremljeni nego C. S otkrite glave uzme križ, a uz njega se postave dva akolita s upaljenim svijećama, te stanu u sredinu pred oltarom licem okrenuti k oltaru. Iza njega stoje turifer i akolit s blagoslovenom vodom. C i njemu s lijeve D dođu k oltaru, te naprave svi, osim S i akolita sa svijećama, reverenciju prema oltaru.

---

[1] Ovaj obred, što se tiče same apsolucije, vrijedi i onda, kada mrtvo tijelo nije fizički nazočno radi kojega razloga, ali još nije ukopano ili bar ne preko dva dana (Erker: Manuale).

5. Učinivši reverenciju pođu k mrtvacu i to naprijed turifer i akolit s vodom, iza njih S u sredini dvaju akolita sa svijećama, ceremonijar i ako još ima koga od klera. Na koncu C i njemu s lijeve D, obojica pokrite glave.

6. Ako pokojnik nije svećenik, tada turifer i akolit, koji nosi vodu, pođu sa strane epistole oko mrtvaca i stanu na strani evanđelja; S i svjećonoše idu za njima, ali stanu kod glave mrtvaca dakle između lijesa i vrata. Pri tom valja ostaviti toliko mjesta, da C bude mogao nesmetano prolaziti, kada bude obilazio lijes škropeći ga i kadeći. C s D stane naproti križu kod nogu mrtvačevih, ali tako da stane malo prema strani epistole, e da leđa ne okrene k oltaru, njemu s lijeve stoji D, uz ovoga ceremonijar; na desno Celebrantu akolit s vodom sa strane epistole na ulazu od oltara k mrtvacu, a turifer s druge strane ulaza.

7. Došavši svaki na svoje mjesto C i D otkriju se te C počne glasno molitvu *Non intres.*[1] Poslije te molitve kor pjeva: *Libera.* Kada kor ponavlja *Libera* te dođe do *Dum veneris*, stavi C tamjan u kadionicu; D mu pri tom pomaže, došavši iza njega na desnu stranu, te mu drži navikulu bez poljupca ali govoreći: *Benedicite, pater reverende;* C kaže običajno: *Ab illo benedicaris, in cujus honore cremaberis*, te stavivši tamjan u kadionicu i predavši žličicu D napravi desnom rukom križ nad kadionicom. Kad kor otpjeva *Kyrie eleison*, C intonira *Pater noster;* prije nego će poći napravi prema križu, što ga S drži, duboki naklon glavom a D genuflektira, zatim učine reverenciju prema oltaru, te primivši aspergil od D i praćen od njega, koji mu ide s desne i pridržava plašt, pođe sa strane evanđelja da poškropi mrtvo tijelo. Škropeći ga ne zadržava se nego polako ide. Poškropi ga sa svake strane tri puta: sa strane evanđelja na početku, u sredini i na kraju, koji je do S. Kad dođe do S sa križem, duboko se nakloni a D genuflektira, tada opet poškropi triput: doli, u sredini i gori. D uzme od njega aspergil i dade mu kadionicu. C bez inklinacije križu napravi reverenciju oltaru zajedno s D, pođe istim putem i incenzira mrtvaca, idući i neustavljajući se, triput jednostavno potegne kadionicom prema mrtvacu *(triplicu ductu unico ictu).* I sada se križu duboko nakloni, kad dođe pred njega a D genuflektira.

8. Ako je pokojnik svećenik, tada S s križem ostane između oltara i mrtvaca[2] ali malo prema strani epistole, a s njim i svjećonoše, dok svi ostali stanu na donju stranu; dakle upravo obratno od prijašnjega položaja.[3] Ovdje polazi C škropiti i kaditi sa strane epistole — dakle za svojom desnom rukom. Ostale reverencije kao gore.

9. Predavši C kadionicu zapjeva: *Et ne nos* i nastavi dalje, kako je u misalu ili ritualu. Oracija se uzima, kako je tamo: *Deus,*

---

[1] Ima se moliti ne mijenjajuć ni broj ni spol. — [2] Dakle subđakon s križem stoji uvijek kod glave mrtvaca a C kod nogu njegovih. — [3] Tako valja da stoje oficijanti kod apsolucije za svećenika i kad mu nije tijelo fizički mazočno nege samo moralno (D. a. 4034, III).

cui proprium est; treba istaknuti ime pokojnika, a ako je svećenik, dodati imenu: *Sacerdotis.* Kod oracije treba uvijek uzeti kratki završetak.

10. Poslije toga nosi se mrtvo tijelo na groblje, kako je propisano u ritualu. Ako se mrtvo tijelo tada odmah na nosi na groblje ili ako nije fizički nazočno, apsolucija se završi kao: *absente corpore* (vidi niže b) 8).

b) Absente corpore.

1. U crkvi na stalnom mjestu treba da bude podignut mrtvački odar (tumulus, tumba, katafalk), oko njega svijeće, na njemu križ, može se staviti cvijeće i insignia. Svijeće treba da pod misom gore.

2. Poslije mise spremanje i procesija kao gore. Poređaj oko tumbe uvijek onako kao gore za mrtvaca, koji nije svećenik: dakle C ostane gore između oltara i tumbe a S s križem između tumbe i vrata. Izuzetak je, kako je već rečeno, ako je pogrebna misa za svećenika corpore insepulto vel non ulta biduum sepulto[1], jer se tada ima prolaziti kako je rečeno gore pod a) 8. U svim drugim slučajevima i za svećenika ima biti kao i za sve druge.

3. Ne moli se: *Non intres,* nego, kako C i asistencija dođu k tumbi i poredaju se na svom mjestu, pjeva kor: *Libera;* ostalo svekako je rečeno gore pod a) 7.

4. Oracija se za ovu apsoluciju, ako je poslije pogrebne mise, ili iza mise pro die tertio, septimo, trigesimo et anniversario, uzima *Absolve . . . ut defunctus* ili oracija mise ili koja zgodna. A u apsoluciji iza ostalih misa *de Requie* uzima se oracija *Absolve . . . ab omni vinculo delictorum* ili koja druga zgodna; na Dušni dan: *Fidelium.* Uzela se oracija koja joj drago, završuje se kratko.

5. Poslije oracije pjeva C: *Requiem aeternam dona ei (eis) Domine.* U absoluciji iza misa pogrebne, pro die tertio, septimo, trigesimo et anniversario ne pravi križa, dok u ostalim, izgovarajući gornje riječi stavi lijevu ruku na prsa a desnom napravi križ prema tumbi.

6. Kor na to zapjeva: *Requiescat (requiescant) in pace. Amen;* ili ako je običaj pjeva D *Requiescat (requiescant) in pace,* a kor odgovori: *Amen.* C doda, samo ne na Dušni dan,[2] submissa voce: *Anima ejus (vel animae eorum) et animae omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.*

7. Tada polaze u sakristiju istim redom, kako su išli k tumbi pred velikim oltarom treba da učine svi osim S i svjećonoša propisanu reverenciju.

8. Celebrant polazeći od tumbe u sakristiju, kad S prođe s križem govori[3] (samo ne na Dušni dan) antifonu: *Si iniquitates* s psalmom: *De profundis.* Poslije psalma, koji završi s *Requiem aeternam* etc., opetuje cijelu antifonu: *Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis*

[1] D. a. 4034, III. — [2] Ib. 2694. — [3] Ib. 4014; 2694.

sustinebit? Kad dođe u sakristiju,[1] stane pred križ, što ga drži S, otkrije se, pokloni križu, te kaže: *Kyrie eleison . . . Pater noster,* versikule i oratiju; *Fidelium* sa zaključkom: *Requiem . . . Requiescant in pace.* ℟. *Amen.* Pozdravi križ i asistenciju te svuče crkveno odijelo.

Ako nema asistencije, valja da bude netko, tko će križ nositi – najzgodnije je imati 5 izvježbanih dječaka:[2] jedan za križ, dva za svijeće, jedan za kadionicu, a jedan za vodu. Onaj, koji nosi križ, stoji na mjestu, kako je rečeno za subđakona, a C opet na svom mjestu. Kad svećenik obilazi škropeći i kadeći ne prati ga nitko. Ostalo sve kao gore obazirajući se na to, da li je apsolucija praesente ili absente corpore.

Taj obred imate i na narodnom jeziku u **Rimskom obrednik 1929.**, str. 233.-235.

Glava V.

POGREBNE SLUŽBE, KAD NEMA POKOJNIKOVA TIJELA, ILI NA DANE TREĆI, SEDMI, TRIDESETI I NA GODIŠNJICU, ILI U DRUGI KOJI DAN.

Ako se ima obaviti pogrebna služba, a nema pokojnikova tijela, reče se u crkvi prema povoljnom vremenu Služba za mrtve s jednim ili s tri nokturna, sa hvalama, ili i bez hvala. Onda se služi svečana Misa za pokojnika, ako je dopuštena po rubrikama Misala.

Poslije Mise skine misnik sa sebe planetu i manipul pred oltarom na kraju poslanice, uzme plašt crne boje i pođe s đakonom slijeva k mrtvačkome odru. Pred njim idu dva akolita, jedan nosi lađicu s tamjanom i kadionicu, drugi posudicu s blagoslovljenom vodom i škropilo, iza njih subđakon s križem i dva svjećonoše s užeženim svijećama pa kler. Subđakon s križem stane kod nogu odra ili mrtvačke nosiljke prema oltaru, među dva spomenuta akolita, koji drže svijeće. A misnik stane s druge strane na pročelju između oltara i odra, malko prema strani poslanice, tako da gleda u subđakonov križ. Nalijevo mu je đakon, a uza nj druga dva akolita, koji nose kadionicu i posudicu s blagoslovljenom vodom. Onda ispustivši molitvu Ne uniđi i t. d. pjeva kler stojeći okolo *O.* Izbavi me, Gospodine, i t. d. kao gore, str. 173. Uto se dade tamjan, blagoslovi se i metne u kadionicu.

2. Poslije se reče: Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Nato svećenik kaže: Oče naš i dok se tiho nastavlja, uzme škropilo i obiđe škropeći odar. Zatim ga isto tako okadi kao što je rečeno gore.

Potom reče:

R. I ne uvedi nas u napast.
O. Nego izbavi nas od zla.
R. Od vrata paklenih.
O. Izbavi, Gospodine, dušu njegovu (-zinu, -e njihove).
R. Počivao (-la, -li, -le) u miru.
O. Amen.
R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Molitva.

Odriješi, molimo, Gospodine, dušu službenika svoga I. (službenice svoje I. ili duše službenika svojih I. i I. ili duše službenica svojih I. i I. ili duše službenika i službenica svojih) od svih griješnih okova, da u slavi uskrsnuća među svecima i odabranicima tvojim uskrsnuvši odahne (odahnu). Po Kristu Gospodinu našem. *O.* Amen.

Bude li pokojnik svećenik ili biskup, u molitvi se istakne njegova čast.

Mjesto predašnje molitve može misnik reći molitvu, što je rečena u Misi, ili drugu prikladnu, kao u Misalu ili kao gore na str. 189., ali upotrebljava kratki završetak.

Onda misnik križajući desnom rukom odar reče:

R. Pokoj vječni, daruj mu (joj, im) Gospodine.
O. I svjetlost vječna svijetlila mu (joj, njima).

R. Počivao (-la, -li, -le) u miru.

O. Amen.

R. Duša njegova (njezina, duše njihove) i duše svih vjernih mrtvih po milosrđu Božjem počivale u miru.

O. Amen.

3. Kad se potom vraćaju za križem u sakristiju, počne misnik bez pjevanja antifonu Ako gledaš, i govori s klerom psalam Iz dubine. Poslije svi ponove antifonu Ako gledaš, i u sakristiji se reknu molitve kao gore na str. 180.

Ako bi se odrešenje govorilo za sve vjerne mrtve, ne reče se redak Duše njihove ni antifona Ako gledaš ni psalam s molitvama.

4. Napomenuti se obred vrši za odrasle mrtve, i klerike i svjetovnjake, kad se drži pogrebna služba bez pokojnikova tijela ili na treći, sedmi, trideseti dan i na godišnjicu smrti ili ukopa pokojnikova, ili na drugi dan.

Zašto nismo marljiviji?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/10/zasto-nismo-marljiviji.html

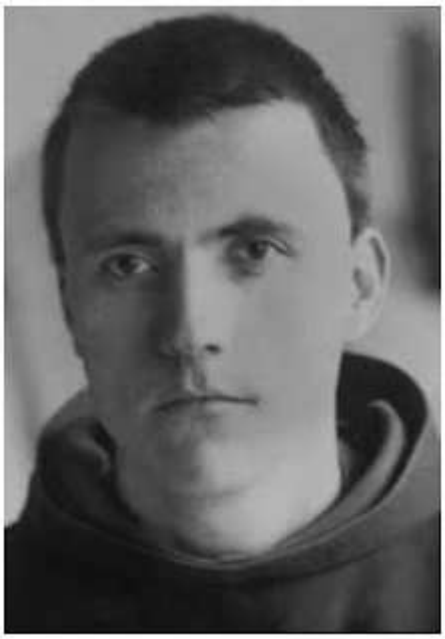

Prošli tjedan se navršila 75. godišnjica mučeničke smrti fra Rafaela Kalinića (1910.-1943.). O njegovom životu i radu možete naći puno podataka na internetu, pa neću danas detaljnije o tome pisati.

Dostupna je i knjiga fra Petra Bezine - ***Fra Rafina duhovna razmišljanja***.
U knjizi su objavljeni njegovi duhovni zapisi. To su vrlo osobna razmišljanja, za koja je Kalinić izričito napisao da ne želi da budu objavljena (15. rujna 1941.):

> "Nipošto ovome pisanju ne smije biti cilj da ono kasnije (posebno iza tvoje smrti) dođe u tuđe ruke, da to drugi vidi i po tome te hvali i cijeni."

A eto, ovi su zapisi ipak došli u javnost. Tu ima vrlo vrijednih misli i savjeta, na koje svakako trebamo obratiti pozornost. Budući da je Kalinić pisao za sebe, a ne za javnost, logično je da se najveći dio ovih zapisa sastoji od citata na latinskom: iz Svetoga pisma i crkvenih naučitelja.
Po principu: stavi naslov neke teme i onda redom navodi što o toj temi piše u Svetom pismu i djelima crkvenih naučitelja.

Evo, na primjer, za temu: Prilagođenje volji Božjoj

Prilagođenje volji Božjoj

Mat 26,39. „Non sicut ego volo, sed sicut tu"
Bog dođe na svijet dvo raz loga: da nas otkupi i dade na primjer

sv. Leon papa: „Nisi enim esset verus Deus, non afferet remedium, nisi esset homo verus non praeberet exemplum

Za prvi stvor: Ps 129.7: „Et copiosa apud eum redemptio
" drugi " Acta, 1,1. „Coepit Jesus facere et docere".

Fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra.
Jo 6,38: „Descendi de coelo non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me

(I Temelj) Savršenost stoji u ljubavi. To vidimo:
Mat. 22.38: „Hoc est maximum et primum mandatum
Col, 3,14: „Caritas est vinculum perfectionis"
1 Cor 13,13: „Major autem horum est caritas

sv. Jeron.: „Eadem velle et eadem nolle, ea demum firma amicitia est."
Bog je najviše dobro te je stoga najbolje biti mu prijatelj.

(II Temelj) Osim griha (zloće) sve je od Boga
Abacuc 1,13: Mundi sunt oculi tui ne videas malum et respicere ad iniquitatem non poteris
Ps. 5,5: „Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es
P. 44.8: „Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem
Sve je drugo od Boga
Eccl 11,14: „Bona et mala, vita et mors, paupertas et honestas, a Deo sunt
Mat 10,29: „Nonne duo passeres asse veneunt et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro:"
Prov: 16,33: „Sortes mittuntur in sinum, sed a Domino temperantur
Acta 1,26: „Cecidit sors super Matthiam
Ono što je slučajno obzirom na drugotne uzroke nije slučajno obzirom na prvotni uzrok.
Sve naime dolazi iz ruke Božje, a Bogu podložiti je najsavršenije dotle najpomožnije mu se je podložiti.
Tako su činili i radili i stari Oci kao sv. Doroteј:
Bez toga nema rado volji Tvoj,

Iz nekih zapisa je očito da je Kalinić naslućivao skoru smrt. Na nekim mjestima navodi imena svećenika (na području Dalmatinske zagore) koje su ubili partizani i četnici. Možda je i on sam mislio da će ga ubiti partizani. No, na kraju su ga ubili Nijemci.

Zbog tih slutnji, a vjerojatno i zbog ranijeg životnog stava, zapisuje (str. 190.):

> "Svaki čin koji obavljaš smatraj kao da ga zadnji put u životu obavljaš. Tako misli o svakoj kanonskoj uri u oficiju, o svakoj misi, o svakoj pobožnoj vježbi, o svakom razgovoru i susretaju s bližnjim svojim."

Ranije je već napomenuo da sve treba činiti s dobrom nakanom, a to povezati s one četiri nakane na koje se prikazuje svaka misna žrtva (str. 186.-187.):

> "Uopće sve svoje čine posvećuj dobrom nakanom. U tu nakanu unesi, ako je zgodno, sve 4 one ima *Missae sacrificium*. Ove 4 nakane učini što ranije jutrom. *'Primi, Bože, ovo na slavu Tvoju, a za pokoru grijeha mojih (i onih za koje sam još dužan zadovoljavati)'* - to neka ti bude što moguće češći uzdah, i to što promišljeniji i srdačniji."

Nastoji izgovoriti što više strelovitih molitava:

> "Iz katekizma o. Bajića ili iz koje druge knjige (molitvenika) ispiši na komad papira dosta strjelovitih molitava, osobito onih s oprostom. Taj papir drži u sobi pred sobom i iz njega čitaj i srčano izgovaraj od vremena do vremena pojedine od napisanih molitvica. One koje ti se čine zgodnije pocrtaj, nauči ih dobro napamet pa ih izgovaraj i izvan sobe."

Kao i svi sveci koji su težili savršenosti, Kalinić je imao izoštren osjećaj za izbjegavanje lakih grijeha. Zapisao je 9 kazni koje su posljedica lakih grijeha.

Ovo češće pročitaj! 9 kazna lakoga grijeha (nabrojio ih o. Jadrijević)

1. Umanjuje u duši (razumu) božansko svijetlo, razumjevanje božanskih, vječnih istina.
2. Slabi volju. Smanjuje joj snagu u borbi proti grijeha i u vježbanju u krepostima.
3. Čini da duša prima manje (.posvećujuće) milosti. Stoga duša ima manje ljepote i imat će, dođe li u nebo, manji stupanj slave.
4. Duši čini ružnijom. Mali su grijesi kao čirovi, kraste na zdravu tijelu
5. Čini da nismo više Božji miljenici ili da smo manji prema broju i kakvoći tih malih grijeha.
6. Prouzrokuje duševne nemire, skrupule. Neznamo je li učinjeni tobože mali grijeh uistinu mali ili je u stvari teški. To je za dušu teška kazna i neugodnost.
7. Stvara put do teškog grijeha."Qui spernit modica paulatim decidet. Qui in minori iniquus est in maioribus iniquus erit."[691]
8. Uzrokuje i teško tjelesne i druge vremenite kazne. 42 dječaka koji su se rugali Elizeju[692] rastrgne medvjed. Grijesi Ose,[693] Ananije[694] i Safire koji su kažnjeni smrću kažu bogoslovi da su bili samo laki.
9. Pribavlja nam čistilišne muke. Te muke slične paklenima, i koje traju Bog zna koliko ustanovila je Pravda Božja - za duše - Božje prijateljice. Kakovo je, onda, zlo **laki** grijeh?

Lijek proti velikom, malom grijehu i mlakosti jest meditatio de novissimis.[695]

Kalinić je veoma kritičan prema mlakosti, osobito kad je opazi među redovnicima i svećenicima. Izgleda da već počinje primjećivati i naznake modernizma kod nekih profesora. U četvrtak, 19. prosinca 1940., piše:

> "O mlakosti. Osobito o onoj kod redovnika i svećenika. Ovdje, valjda, o žalosnom procesu slabog vladanja kod župnika i profesora. Slaba vjera, modernistička nastranjenost. Vladanje svećenika sveučilištaraca. Njihovo podlijeganje. Kaki su iza povratka na predavanje i inače."

Izgleda da mu posebno smeta kod njih taj nedostatak truda oko unutarnje duhovne izgradnje (str. 176.):

> "Pa zar nije za nas duhovne osobe sramota da se sinovi ovoga svijeta više od nas trude, da oni više rade za zemlju, nego mi za nebo, da su oni pametniji obzirom na postizavanje zemaljskih probitaka, nego mi nebeskih? A kod nas bi pamet imala više raditi. Više smo učili, bolje smo pamet izoštrili, neusporedivo više razmišljamo, a i propovijedamo o ništetnosti zemaljskih dobara u usporedbi s nebeskima. Zašto onda nismo marljiviji? Zašto onda provoditi toliko vremena u skitanju, igranju, zabavi, čevrljanju, naklapanju...? Zar nismo time na sablazan i svjetovnjacima i braći, osobito mlađoj, redovnicima-svećenicima?"

Kalinić je volio čitati Chaignonovu knjigu *"Svećenik na oltaru"* (koja je, inače, dostupna na internetu: ***Svećenik na oltaru***). To možemo zaključiti po sljedećem njegovom zapisu (str. 174.):

> "Vidi knjigu: Svećenik na oltaru, str. 105. (revnost za spas duša). Ovo (kao i ostali sadržaj ove knjige) često ponovno čitaj."

Kao što vidite, posebno je naglasio poglavlje te knjige koje nosi naslov: "Revnost za spas duša". A što piše u tom poglavlju?

3. Revnost za spas duša.

Najveća bi nesreća za svijet bila, kada bi se u svetome staležu ugasila revnost za spas duša, komu je, kako veli koncil milanski, Bog povjerio blaženstvo svih naroda. *Magna et inclyta Dei instrumenta sacerdotes, a quibus omnium populorum pendet beatitudo.* Najveća bi nesreća zadesila svećenika, kada ne bi imao kreposti, koja pripada biti svećenikovoj. *Curam fratrum nostrorum gerere summa vitae nostrae.*[98]) *Si officium vis exercere presbyteri aliorum salutem fac lucrum animae tuae.*[99]) Kršćanin sam za se, svećenik za druge: *omnis pontifex . . . pro hominibus constituitur.*[100])

Ništa mi na času smrti ne će davati tako veliku utjehu kao misao na rad, što sam ga uložio, na patnje, koje sam izdržao za spas duša; kao što s druge strane nema ništa strašnije za me, nego pasti u ruke Boga živoga[101]), a ne moći Mu pokazati djelâ revnosti, koja bi pokrila množinu mojih grijeha.[102]) Svećenik bez revnosti nema ljubavi ni Božje ni bližnjega. Kako se onda može nadati, da će jednom imati dio u blaženoj nagradi izabranika u carstvu ljubavi? On ne ljubi Boga, jer se ne zanima za čast Njegovu,

98) Sv. Krizostom.
99) Sv. Jeronim.
100) Žid. 5. 1.
101) Žid. 10, 31.

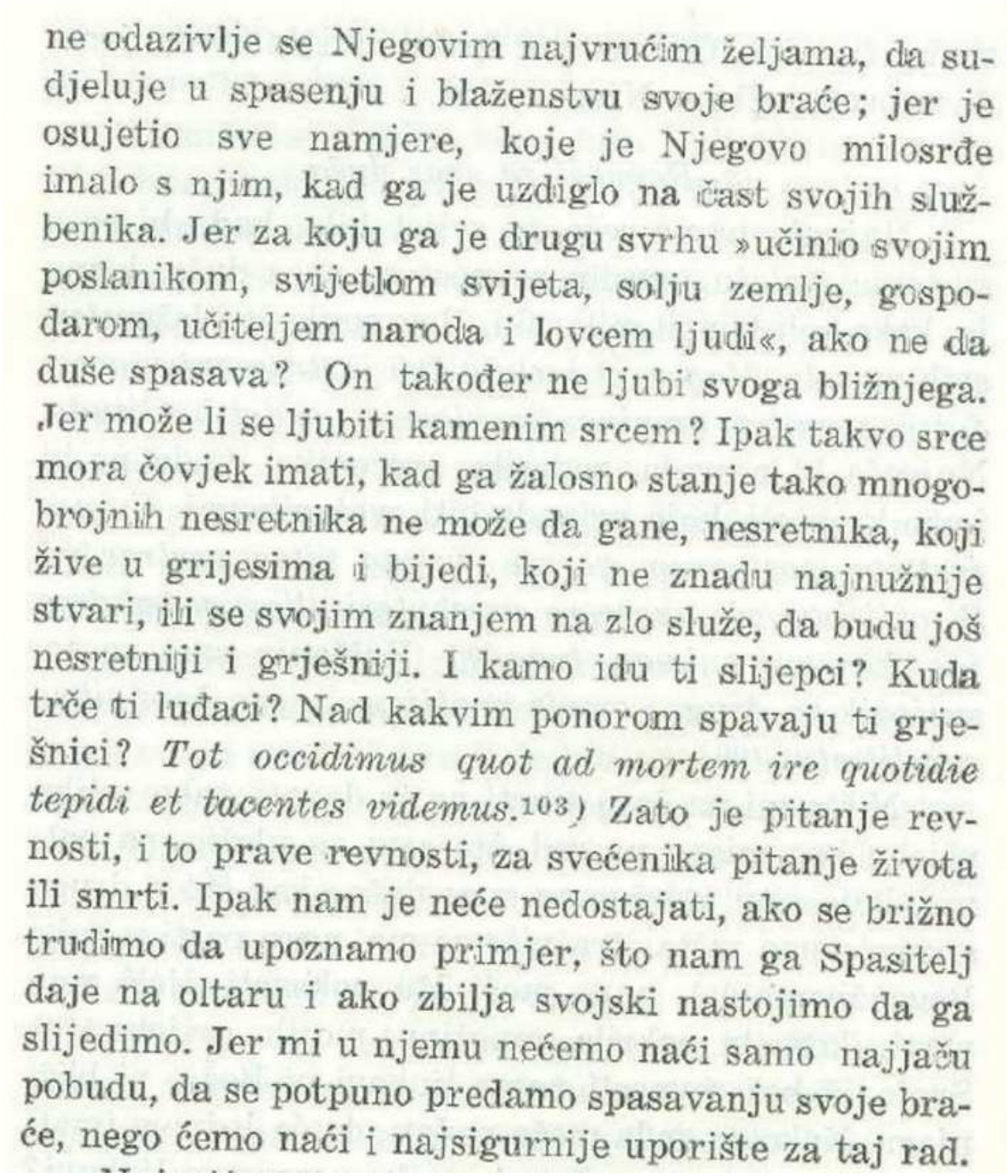

ne odazivlje se Njegovim najvrućim željama, da sudjeluje u spasenju i blaženstvu svoje braće; jer je osujetio sve namjere, koje je Njegovo milosrđe imalo s njim, kad ga je uzdiglo na čast svojih službenika. Jer za koju ga je drugu svrhu »učinio svojim poslanikom, svijetlom svijeta, solju zemlje, gospodarom, učiteljem naroda i lovcem ljudi«, ako ne da duše spasava? On također ne ljubi svoga bližnjega. Jer može li se ljubiti kamenim srcem? Ipak takvo srce mora čovjek imati, kad ga žalosno stanje tako mnogobrojnih nesretnika ne može da gane, nesretnika, koji žive u grijesima i bijedi, koji ne znadu najnužnije stvari, ili se svojim znanjem na zlo služe, da budu još nesretniji i grješniji. I kamo idu ti slijepci? Kuda trče ti luđaci? Nad kakvim ponorom spavaju ti grješnici? *Tot occidimus quot ad mortem ire quotidie tepidi et tacentes videmus.*[103]) Zato je pitanje revnosti, i to prave revnosti, za svećenika pitanje života ili smrti. Ipak nam je neće nedostajati, ako se brižno trudimo da upoznamo primjer, što nam ga Spasitelj daje na oltaru i ako zbilja svojski nastojimo da ga slijedimo. Jer mi u njemu nećemo naći samo najjaču pobudu, da se potpuno predamo spasavanju svoje braće, nego ćemo naći i najsigurnije uporište za taj rad.

Na kraju, da se vratim malo na knjigu *"Fra Rafina duhovna razmišljanja"*. Ne mogu prešutjeti očite propuste u uređenju te knjige.
Naime, kako Kalinić citira Sveto pismo isključivo prema Vulgati, na latinskom jeziku, urednici su htjeli približiti tekst današnjim čitateljima, stavljajući u bilješke prijevode tih citata. No, što se dogodilo? Na puno mjesta stavili su prijevod prema Bibliji "Kršćanske sadašnjosti" (Duda-Kaštelanov prijevod). A kao što znate, taj se prijevod, posebno u Starom zavjetu, znatno razlikuje od Vulgate. Ako su već morali prevoditi Kalinićeve citate, onda su trebali izravno prevesti iz latinskog teksta Vulgate, a ne stavljati "moderni

prijevod Biblije" koji slijedi jedan potpuno drugačiji predložak.
Jer ovako pojedine stranice knjige izgledaju stvarno nespretno uređene, kad vidite da Kalinić citira Vulgatu, a urednici stavili u bilješke prijevod "Kršćanske sadašnjosti"...

No, to nije jedini problem. Kalinić često koristi izraze koji su uobičajeni u klasičnoj katoličkoj literaturi, ali koje današnja generacija očito baš i ne razumije.
Tako je, na primjer, na str. 175. napisao:

> "Samo pazi da te u pažnji na zahtjeve razboritosti ne prevari *prudentia carnis*."

I sad, u bilješci ispod teksta termin "prudentia carnis" urednik je preveo kao "razboritost u mesu"!? On je valjda mislio da to ima neke veze s postom.

Što je, dakle, "prudentia carnis"? To je izraz kojim se u poslanici sv. Pavla Rimljanima označava ovozemaljska, tjelesna mudrost kao suprotnost duhovnoj mudrosti.

> "Nam **prudentia carnis**, mors est: prudentia autem spiritus, vita et pax: quoniam sapientia carnis inimica est Deo: legi enim Dei non est subiecta, nec enim potest." (Rim 8, 6-7)

Kod Šarića je taj termin preveden prema Vulgati: "mudrost tijela", a u Bibliji KS kao "težnja tijela" (u grčkom tekstu stoji **φρόνημα τῆς σαρκο`ς**).

Govorimo o terminu koji se često koristi u klasičnoj katoličkoj literaturi.
Sv. Toma Akvinski daje definiciju pojma "prudentia carnis" i raspravlja je li to smrtni grijeh (Summa theologica, II-II, q. 55., a. 1.):

> "...prudentia carnis proprie dicitur secundum quod aliquis bona carnis habet ut ultimum finem suae vitae. Manifestum est autem quod hoc est peccatum, per hoc enim homo deordinatur circa ultimum finem, qui non consistit in bonis corporis, sicut supra habitum est. Et ideo prudentia carnis est peccatum."
>
> ("...mudrost tijela se kaže prema tome da netko drži tjelesna dobra za konačan cilj svog života. Očito je, naime, da je to grijeh, jer se prema tome čovjek odvaja od konačnog cilja, koji se ne sastoji u tjelesnim dobrima, kao što je gore rečeno. I zato je mudrost tijela grijeh.")

Tužno je da se urednik knjige toga nije sjetio, a on je, inače, bio svećenik koji je zaređen prije II. vatikanskog koncila. No, kad se 50 godina ne koristite tradicionalnom liturgijom i ne čitate tradicionalne knjige, vjerojatno ćete zaboraviti sve što ste učili u sjemeništu. Očito je da je nastao i intelektualni jaz između postkoncilske generacije i svih predkoncilskih naraštaja.

Kad danas vidite da moderni svećenici ne poznaju klasičnu terminologiju, onda to može značiti samo jedno: ne čitaju klasičnu katoličku literaturu. A ako to ne čitaju, što onda čitaju?

Zbog toga će imati problema s razumijevanjem fra Rafe Kalinića, kao i ostalih predkocilskih autora. Ovdje zapravo vrijedi otprilike ono što sam napisao u tekstu: **Zašto modernjaci ne mogu razumjeti crkvene naučitelje?**

Klerikalizam

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/10/klerikalizam.html

Kad je ustavna kriza u Francuskoj dosegla svoj vrhunac 4. svibnja 1877., vođa ljevice, Leon Gambetta, uzviknuo je usred parlamenta: "Klerikalizam - to je neprijatelj!"
Tim borbenim poklikom počela je nova faza sekularizacije Francuske. Čim je ljevica došla na vlast, škole su sekularizirane, mnoge redovničke zajednice su zabranjene, redovnici prisiljeni da se isele u inozemstvo, a crkvena imovina je konfiscirana. Kulminacija je bila formalna sekularizacija države 1905. donošenjem Zakona o odvajanju Crkve i države.

Sve se ovo činilo pod parolom: "Klerikalizam - to je neprijatelj!". A eto, doživjeli smo ovih dana da liberalni prelati gotovo svakodnevno ponavljaju tu istu parolu.

U Hrvatskoj to (još) nije tako glasno. Mislim da hrvatski narod još uvijek pamti kako su za vrijeme bivše SFRJ, komunisti svoj progon Crkve opravdavali upravo borbom protiv "klerikalizma".

Sjetimo se samo zloglasne knjige Viktora Novaka *"Magnum crimen - pola vijeka klerikalizma u Hrvatskoj"*, koja je trebala poslužiti kao kvazi-intelektualno opravdanje za masovna zatvaranja i smaknuća svećenika u poraću i prvim godinama komunističke Jugoslavije.
Kako? Knjiga je praktički tvrdila da je "klerikalizam" kriv za ustaške zločine, i da su zato svećenici zaslužili da budu kažnjeni.

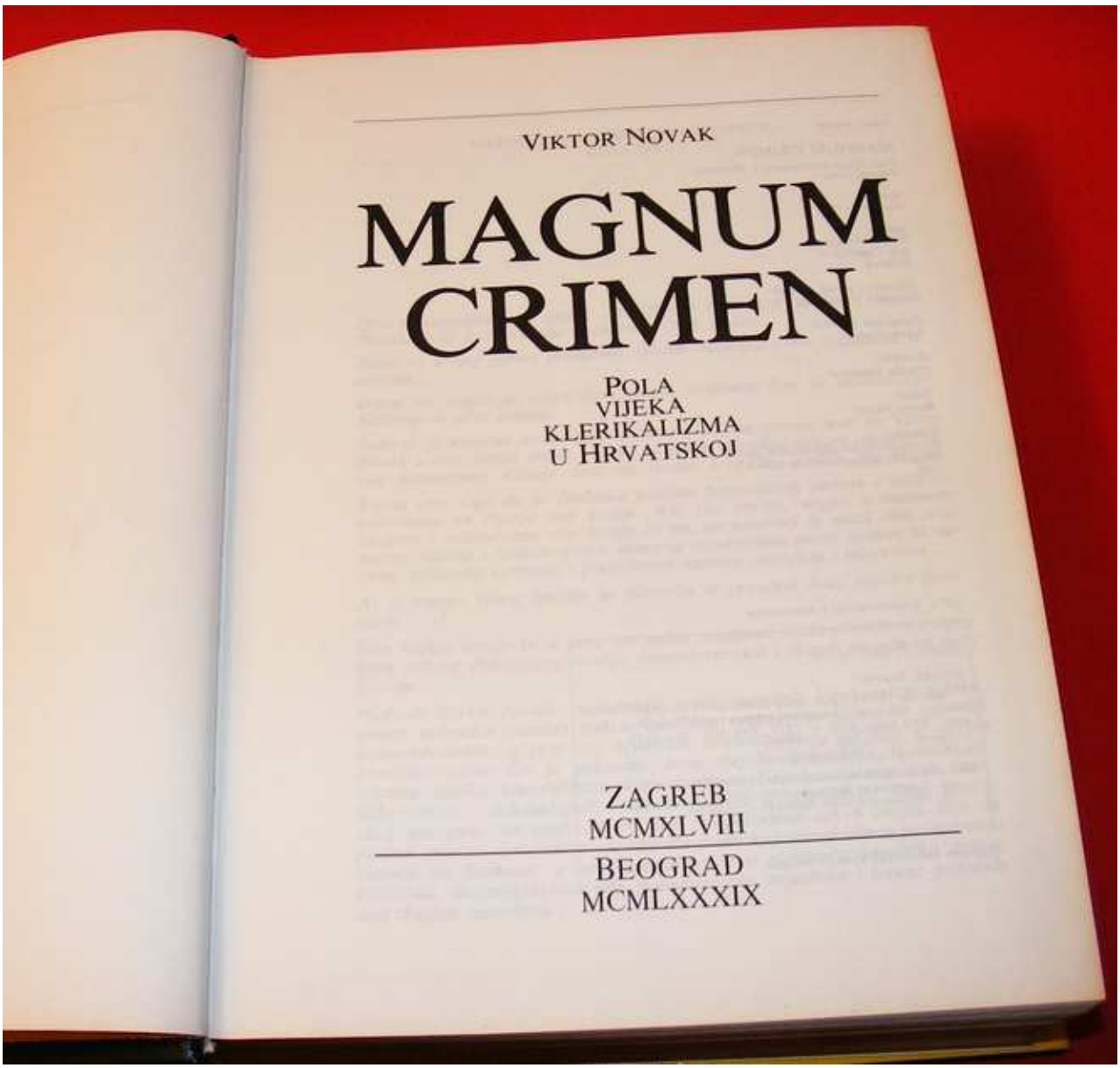

Zbog našeg povijesnog iskustva, mi Hrvati trebamo biti veoma oprezni, kad čujemo da netko koristi etiketu "klerikalizam". Što se uopće označava tim pojmom? Za političku ljevicu, "klerikalizam" je bilo kakav oblik utjecaja vjere na javne prilike u državi.

Ali, o čemu to govore modernisti kad pričaju protiv "klerikalizma"? Očito je da im je cilj obrnuti ulogu klerika i laika u Crkvi. Kao što i sami govore: oni žele uvesti demokraciju u Crkvu. Na žalost, svojom su propagandom već mnoge naivne ljude naveli na potpuno nekatolička mišljenja. Izgleda da se veoma približavaju pravom krivovjerju, jer gube iz vida odakle dolazi vlast crkvene hijerarhije.

Zato vas podsjećam na jednu točku iz Katekizma sv. Pija X. (■ 190.):

> "P. Proizlazi li vlast članova crkvene hijerarhije iz naroda?
> O. Vlast crkvene hijerarhije ne proizlazi iz naroda i bilo bi krivovjerje kad bi se to kazalo; ona dolazi jedino od Boga."

Ne može u Crkvi biti demokracije! Sve ono što danas predlažu modernisti, Crkva je već

davno osudila. Modernisti pokušavaju relativizirati razliku između klerika i laika. A upravo je ta razlika jedno od temeljnih obilježja katolicizma.
Dobro je to objasnio biskup Antun Mahnić u članku "Naša duhovna organizacija" (Knjiga života, str. 186.-187.):

> "Služba za koju sakramenat reda osposobljuje svećenika, trostruka jest: propovijedati riječ Božju, upravljati Crkvom i dijeliti otajstva Božja, napose prikazivati Bogu nekrvnu Žrtvu. Kako se jedino svećenstvo posebnim sakramentom osposobljuje za ovu službu, tako njemu pripada isključivo pravo vršiti poslove koji odgovaraju ovoj službi, dok se laikatu nameće dužnost ovu trostruku vlast svećenstva prepoznati i pokoriti mu se u svem što ono (u opsegu i) uslijed svoje vlasti naredi. U tome se i sastoji karakteristično obilježje, kojim se razlikuje katolicizam od akatolicizma."

Takav klerikalizam je, dakle, obilježje katolicizma. Mahnić malo kasnije piše:

> "Svećenstvu je dopala kocka, 'to kleros', da vrši u svijetu službu Božju. Kao takav ima kler vlast nad laikatom, dok su laici bez iznimke dužni kleru, ukoliko vrši svoju misiju, pokoravati se. Klerikalizam je u ovom značenju identičan sa katolicizmom; u tom smislu mora da je svaki katolički laik - klerikalac."

A ovako Mahnić piše o lijevo-liberalnoj borbi protiv "klerikalizma" (onoga što oni pod tim misle):

> "Utvarom se 'klerikalizma' liberalizam i framasunstvo služe da katoličke narode plaše, odvraćajući ih od njihovih pastira i duhovnih otaca; dobro znajući, ako se svećenstvo diskreditira kao pohlepno za svjetskom vlašću, da će i vjerni narod na nj zamrziti; te izgubivši pouzdanje u svećenstvo, odmetnut će se od Crkve i vjere. Ovim se putem najprije i najsigurnije dolazi do raskršćanjenja katoličkih naroda i do lajicizacije javnog života. Primjerom nam je Francuska. Bilo je 4. svibnja 1877., kad čuveni sektarac Gambetta u francuskom parlamentu, nakon žestokih navala na Crkvu, iskali sav svoj framasunski gnjev na vjeru i svećenstvo: 'Le cléricalisme, voilà l'ennemi!' 'Klerikalizmom' htjede Gambetta da pogodi Katoličku Crkvu. 'Stoji bezdvojno', tako je kard. Guibert, četiri dana zatim, prosvjedujući reagirao na riječi Gambettine - stoji bezdvojno, da riječi 'klerikalac' i 'ultramontanac' znače čitavu katoličku zajednicu naše zemlje, biskupe, svećenike i vjernike. Zna se kako smo svi uvjereni, da svi ispovijedamo cijelu nauku rimske Crkve. Na katolicizam se dakle cilja riječima: 'Evo neprijatelja'."

Biskup Mahnić je ovo pisao 1916. godine, a isto je i danas. Oni koji se bore protiv "klerikalizma", zapravo se bore protiv katolicizma.

Sv. Karlo Boromejski - Pravila crkvene umjetnosti i arhitekture

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/10/sv-karlo-boromejski-pravila-crkvene.html

Kao i na mnogim drugim područjima važnima za duhovni život, Sv. Karlo Boromejski je i o temi crkvene umjetnosti i arhitekture dao točne upute, koje su njegovi podređeni morali vjerno slijediti. Te su upute, poznate pod nazivom ***Instructiones fabricae et supellectilis ecclesiasticae***, postale popularne i u drugim dijelovima Europe. Zbog njihovog trajnog i neprolaznog značenja, navest ću danas nekoliko odredaba, koje dobro pokazuju kako bi trebale izgledati naše crkve.

Sv. Karlo u uvodu otkriva svoje motive za davanje ovih uputa. Ovdje, između ostaloga, kaže:

> "illud tantum spectavimus, ut et aedificii et ornatus et apparatus ecclesiastici norma et forma certa, cum rationibusque patrum convenienti... induci sedulo curaremus"
>
> ("samo smo na to gledali, da pažljivo uvedemo u primjenu sigurno pravilo o crkvenoj izgradnji i uređenju i uresu, prema načelima koja se slažu s ocima")

Malo kasnije, sv. Karlo pojašnjava da je dostojno, lijepo i bogato ukrašavanje crkava zaista tradicija koja potječe od svetih otaca iz najstarijih vremena:

> "Porro ingens olim extitit ecclesiarum et structura et multitudo, ut vestigia indicant, quae his temporibus cernuntur: ingens praeterea pretiosaque admodum sacrorum indumentorum et vasorum copia. Calices, candelabra et reliqua eius generis permulta usui ecclesiastico dicata aurea atque argentea, tum vestimenta, vel inaurata, vel auro, argento intecta omnemque denique ecclesiasticum supellectilem, non modo Romae, Jerosolymis, Constantinopoli, sed (quod ad nostram pietatem inflamandam plurimum roboris habere debet) Mediolani tanti fuisse accepimus, ut inde pater patronusque noster sanctissimus Ambrosius satis habuerit, quo aliquando in summa urgentique necessitate, vel captivos redimeret vel pauperes aleret. Libros etiam codicesque sacros auratos et purpura byssoque vestitos, et auro, argento caelatos, ac nonnulos aureis, argentisque litteris, iisque uncialibus, scriptos olim fuisse, ab sancto Hieronymo memoriae proditum est."
>
> ("Nadalje, nekada su se crkve veoma isticale i izgradnjom i brojnošću, kao što pokazuju ostaci koji se u ova vremena opažaju; osim toga, bilo je veliko mnoštvo vrlo dragocjenog ruha i posuđa. Kaleži, svjećnjaci i vrlo mnogo ostalih stvari ove vrste, posvećenih crkvenoj upotrebi, zlatnih i srebrnih, kako odijela bilo pozlaćenih bilo prekrivenih zlatom i srebrom, tako i svakog drugog crkvenog namještaja, ne samo u Rimu, Jeruzalemu, Carigradu, nego (što bi trebalo još više zapaliti našu gorljivost) i u Milanu: doznali smo da ih je bilo toliko, da je odatle naš otac i zaštitnik, presveti Ambrozije, imao dovoljno da je mogao katkad, u najvećoj i hitnoj potrebi, odatle otkupljivati zarobljenike i hraniti siromašne. Također je nekada bilo i pozlaćenih knjiga, i svetih kodeksa, i prekrivenih zlatom i srebrom, a nemali broj je bio ispisan zlatnim i srebrnim slovima, što je od svetog Jeronima predano uspomeni.")

Sv. Karlo daje svojim vjernicima detaljne upute za sve pojedinosti izgradnje i uređenja crkve: o mjestu gdje se crkva smije graditi, obliku crkvene zgrade, prozorima, vratima, krovu, o glavnom oltaru, svetohraništu, raspelu, o pobočnim oltarima...

Izdvojio bih neke njegove upute o svetim slikama, u kojima naročito upozorava s kakvom se pažljivošću, preciznošću i ozbiljnim teološkim obzirima trebaju izrađivati:

> "...ne imago sacra exprimatur, quae falsum dogma contineat; quaequae periculosi erroris rudibus occasionem prebeat; quaeve Sacrae scripturae vel traditioni Ecclesiae repugnet: sed quae veritati Scripturarum, traditionum, ecclesiasticarumve historiarum matrisque Ecclesiae consuetudini et usui conveniat. Praeterea sacris imaginibus pingendis sculpendisve, sicut nihil falsum, nihil incertum apocriphumve, nihil superstitiosum, nihil insolitum adhiberi debet, ita quidquid profanum, turpe vel obscenum, inhonestum, procacitatemve ostentans omnino caveatur; et quidquid item curiosum, quodque non ad pietatem homines informet, aut quo fidelium mentes oculique offendi possint, prorsus vitetur item."
>
> ("...neka se ne izlaže sveta slika, koja bi sadržavala lažan nauk i koja bi mogla neukima dati priliku za zabludu, i koja se protivi Svetom pismu ili tradiciji Crkve, nego ona koja se slaže s istinom Pisama, tradicija i crkvenom poviješću i običajima i uzusima majke Crkve. Osim toga, u slikanju ili rezbarenju svetih slika, kao što ne smije biti ničega lažnoga, ničega nesigurnoga i apokrifnoga, ničega praznovjernog, ničega neuobičajenog; tako neka se posve čuva od bilo čega profanoga, ružnoga ili bestidnoga, nedostojnoga i što pokazuje drskost; neka se isto tako u cijelosti pažljivo izbjegava bilo što neuobičajeno i što ne potiče ljude na pobožnost, ili što bi moglo uvrijediti duše i oči vjernika.")

Ovo sam izdvojio, jer možda nismo dovoljno svjesni koliko je zapravo užasna ona modernistička "umjetnost" u pokoncilskim crkvama. Apstraktne slike i kipovi toliko su daleko od tradicije Crkve, da jednostavno ne mogu biti dalje. Ukratko, izgled "modernih crkava" predstavlja kršenje svake odredbe, koju je god sv. Karlo Boromejski napisao u svojim uputama.
Riječ je o potpunom lomu, odstupanju od katoličke umjetnosti i arhitekture.
Jednostavno rečeno, moderna sakralna umjetnost, uopće nije "sakralna".

I nemojte samo reći da je razlog zašto "moderne crkve" imaju prazne bijele zidove, jer nemaju novaca da se ukrase. Ne radi se o nedostatku novca, nego o ikonoklastičkom mentalitetu, koji je modernizam preuzeo od svojih protestantskih uzora.

Uostalom, pogledajte naše stare crkve u siromašnim selima. Ljepše su uređene, nego one ogromne "moderne crkve" po novim naseljima velikih gradova.

Ili, uzmite, na primjer, crkve koje su izgrađene u BiH u 19. stoljeću. Katolici u BiH nesumnjivo su bili najsiromašniji od svih katolika o tadašnjoj Austro-Ugarskoj Monarhiji. Unatoč tome, izgradili su prekrasne crkve i lijepo ih uredili.

Pa čak i pod turskom vlašću, hrvatski katolici u BiH uspjeli su izgraditi neke dostojne i lijepe crkve.
Pogledajte, na primjer, franjevačku crkvu u Gučoj Gori kod Travnika (izgled krajem 19. stoljeća).

Ili, pogledajte izvorni izgled glavnog oltara sjemenišne crkve sv. Ćirila i Metoda u Sarajevu. Podignut je u vrijeme kad je bilo znatno manje novca nego danas.

Dakle, nije stvar u novcu, nego u nečem drugom. Riječ je o osjećaju za sveto, koji je usko vezan uz tradicionalnu liturgiju. Što se dogodilo s tim osjećajem nakon liturgijskih reformi II. vatikanskog koncila? Svi su mogli gledati kako je nakon nestanka tradicionalne liturgije, diljem svijeta naglo nestala i katolička umjetnost i arhitektura.
Neka mi netko objasni zašto je nakon II. vatikanskog koncila postalo tako teško izgraditi crkvu koja izgleda katolički?

No, vratimo se malo na upute sv. Karla Boromejskog. Kad bi ih barem pročitali oni koji su odgovorni za izgradnju i uređenje današnjih crkava! Možda bi tek tada uvidjeli kakva je bila pogreška graditi "moderne crkve" u obliku velikih betonskih dvorana, sa praznim

bijelim zidovima (veoma slično stilu u kojem protestantske sekte grade svoja okupljališta).

Postoji način da se popravi ova šteta, ali jedino ako se jasno prizna i utvrdi sljedeće tri stvari:
1. da je bila pogreška graditi crkve u "modernističkom stilu"
2. da se napokon prestane graditi takve crkve
3. one crkve koje su, nažalost, već izgrađene u tom stilu, trebalo bi nekako prepraviti, pregraditi ili... nešto učiniti... kako bi izgledale kao normalne katoličke crkve. Preuređenje bi uistinu trebalo biti korijenito i iznutra i izvana.

Lažne religije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/11/lazne-religije.html

Prije nekoliko godina, u časopisu *Veritas* uredništvo je, odgovarajući na pitanje čitatelja, napisalo sljedeću tvrdnju:

> Nazivati "lažnim religijama" pripadnike drugih religija... ne odražava stav Katoličke crkve, nego odražava njegovo nepoznavanje.

Očito je da autor tih riječi nikada nije čitao crkvene dokumente starije od 1960-ih, što je, nažalost, čest slučaj kod današnjeg "modernog klera". Upravo na području odnosa prema nekatoličkim religijama vlada najveći nesklad i diskontinuitet između "modernih učenja" i tradicionalnog nauka Crkve.

Pa evo, za informaciju onima koji to ne znaju, termin "lažna religija" ("falsa religio") izričito koristi Prvi vatikanski koncil u dogmatskoj konstituciji ***Dei Filius*** (24. travnja 1870.), kad govori o nejednakom položaju katolika i nekatolika, i o nužnosti katoličke vjere za spasenje:

> "Quocirca minime par est conditio eorum, qui per coeleste fidei donum catholicae veritati adhaeserunt, atque eorum qui ducti opinionibus humanis, falsam religionem sectantur..."
>
> ("Zbog toga nipošto nije jednak položaj onih koji su po nebeskom daru vjere prionuli uz katoličku istinu, i onih koji vođeni ljudskim mišljenjima slijede lažnu religiju...")

Nazivati nekatoličke religije "lažnim religijama" itekako je u skladu s Evanđeljem. Upravo Evanđelje upozorava na opasnost od lažnih proroka koji donose krive nauke:

> "Čuvajte se lažnih proroka koji dolaze k vama u ovčjem odijelu, a iznutra su vuci grabežljivi." (Mt 7, 15)
>
> "Ustat će mnogi lažni proroci i mnoge zavesti." (Mt 24, 11)

Dakle, ako znamo da je Muhamed bio lažni prorok, onda je i religija koju je on osnovao: lažna religija. Logično i očigledno. I ovo je bilo očito svim generacijama katolika sve do Drugoga vatikanskog koncila, u čije su dokumente razni liberalni lobiji progurali svoje teze koje do danas stvaraju zabune i pomutnje. Od svih dokumenata Drugoga vatikanskog koncila, onaj koji najviše stoji u izravnoj suprotnosti s tradicionalnim naukom Crkve je deklaracija o nekršćanskim religijama *"Nostra aetate"*.

Naime, *"Nostra aetate"* tvrdi da Crkva gleda s poštovanjem na nekršćanske religije. I sad možemo pitati: Otkad to? Otkad??? Kakvo poštovanje!?
Kakvo poštovanje?, kad se u tradicionalnom obredu krštenja (koji je bio na snazi i za vrijeme II. vatikanskog koncila) traži od krštenika koji dolazi iz neke druge religije: da prezre i zamrzi tu religiju, kao i sve ostale zablude i lažne religije.

Da vas podsjetim što propisuje obred krštenja odraslih (**Rimski obrednik 1929.**, s. 56.):

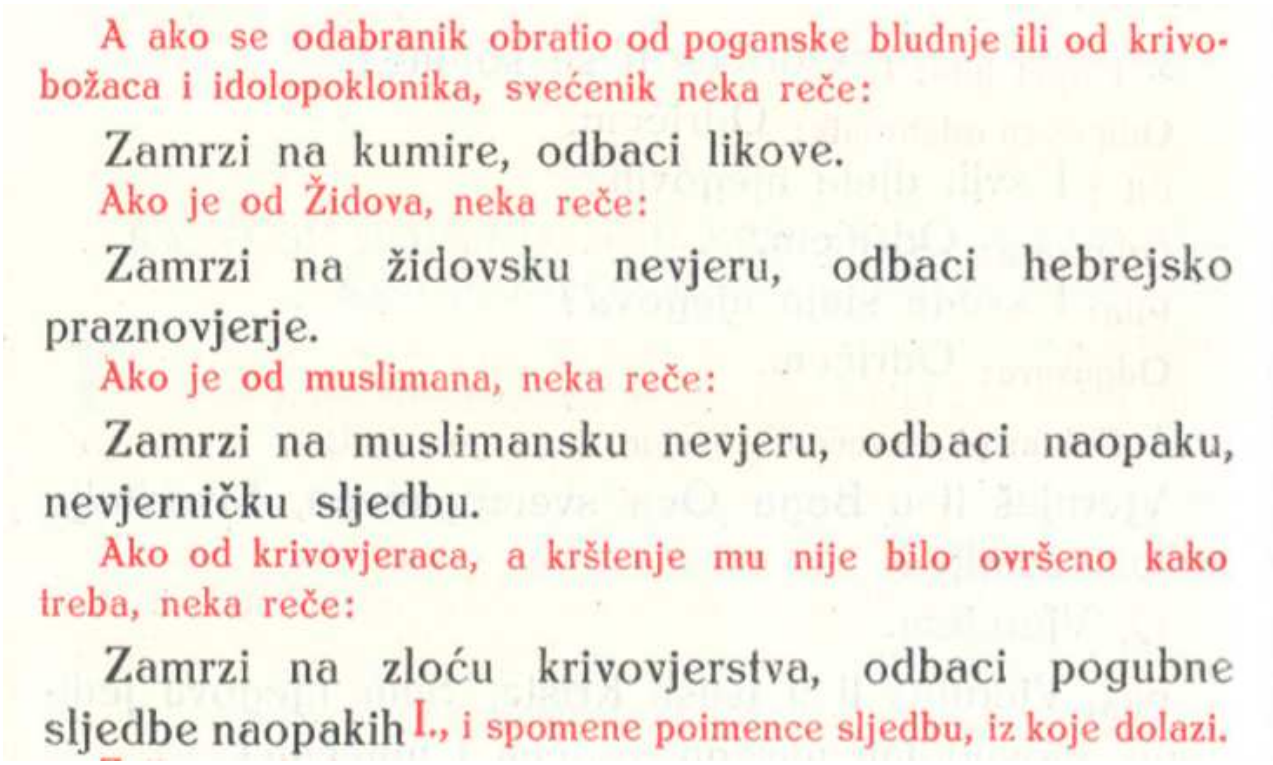

A ako se odabranik obratio od poganske bludnje ili od krivobožaca i idolopoklonika, svećenik neka reče:

Zamrzi na kumire, odbaci likove.

Ako je od Židova, neka reče:

Zamrzi na židovsku nevjeru, odbaci hebrejsko praznovjerje.

Ako je od muslimana, neka reče:

Zamrzi na muslimansku nevjeru, odbaci naopaku, nevjerničku sljedbu.

Ako od krivovjeraca, a krštenje mu nije bilo ovršeno kako treba, neka reče:

Zamrzi na zloću krivovjerstva, odbaci pogubne sljedbe naopakih I., i spomene poimence sljedbu, iz koje dolazi.

Toliko o "poštovanju" drugih religija. Zato su pokoncilski reformatori mijenjali sve obrede, kako bi ih uskladili s novootkrivenim "poštovanjem prema nekršćanskim religijama". Zato su izmijenili molitve Velikog petka za obraćenje židova, krivovjeraca, raskolnika i pogana.

Zato su uklonili i Atanazijevo vjerovanje iz časoslova, kao i tolike druge molitve.
Nije bilo drugoga načina, nego da iznova sastave nove obrede, "politički korektne".

Na isti je način izmijenjena pouka na teološkim fakultetima. Dovoljno je samo usporediti udžbenike prije Drugoga vatikanskog koncila s onima koji se danas tamo koriste. Pisac u *Veritasu* koji je napisao tezu koju sam spomenuo na početku, nažalost, vjerojatno dolazi od onih koji ništa drugo i ne poznaju osim modernističkih novotarija.

PRO MULTIS - za mnoge, a ne za sve - OBJAŠNJENJE Tridentskog katekizma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/11/pro-multis-za-mnoge-ne-za-sve.html

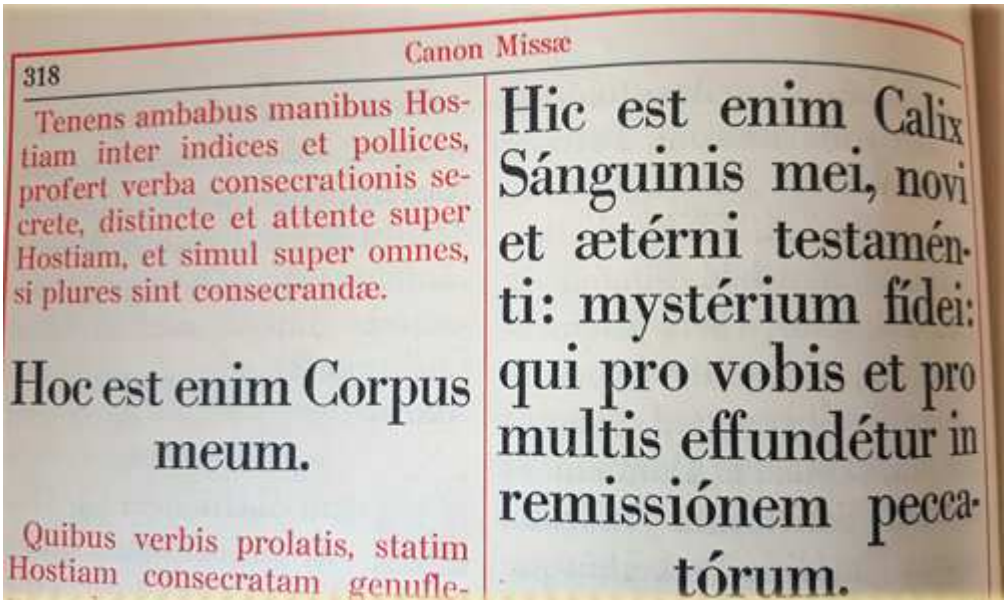

318 Canon Missæ

Tenens ambabus manibus Hostiam inter indices et pollices, profert verba consecrationis secrete, distincte et attente super Hostiam, et simul super omnes, si plures sint consecrandæ.

Hoc est enim Corpus meum.

Quibus verbis prolatis, statim Hostiam consecratam genufle-

Hic est enim Calix Sánguinis mei, novi et ætérni testaménti: mystérium fídei: qui pro vobis et pro multis effundétur in remissiónem peccatórum.

Riječi pretvorbe u tradicionalnom rimskom obredu

Liturgijska revolucija 1969. godine bila je toliko duboka, da je zahvatila čak i riječi pretvorbe (i u izvorniku novog misala, ne samo u prijevodima). Ali, ni to nije bilo dovoljno reformatorima, koji su iskoristili prijevode novoga misala na narodne jezike, kako bi na svoju ruku uvodili razne stvari, kojih nema u izvornom tekstu misala. Iako u latinskom izvorniku novog misala u riječima pretvorbe i dalje piše "pro multis" ("za mnoge"), u nekim prijevodima na narodne jezike, te su riječi pogrešno prevedene kao "za sve ljude". To se dogodilo i u Hrvatskoj, gdje je prijevod novog misala bio povjeren modernistima iz "Kršćanske sadašnjosti".

Može se primijetiti kako rasprave o tom pitanju, iz nekog razloga, zanemaruju činjenicu da Rimski katekizam (**Katekizam Tridentskog koncila**) daje izričito objašnjenje zašto u riječima pretvorbe piše "za mnoge", a ne "za sve".

Pisci Tridentskog katekizma (među kojima je bilo i dalmatinskih biskupa) kao da su znali da će se jednoga dana pojaviti ljudi koji će pokušati izokrenuti te riječi. Podsjećam da je katekizam objavljen 1566. godine, i predstavlja precizno tumačenje misli Tridentskog koncila.

Prije nego što navedem objašnjenje Tridentskog katekizma, pogledajmo prvo kojim "argumentom" modernisti pokušavaju opravdati svoj krivi prijevod novog misala. Oni se, naime, pozivaju na one riječi sv. Pavla: "Krist je umro za sve" (2 Kor 5, 15).
Ali, to pravovjernim katolicima nikada nije bilo sporno! Da! Krist je doista umro za sve ljude - u smislu, da je njegova muka i smrt više nego dovoljna da zadovolji za sve grijehe svih ljudi, od Adama do posljednjeg čovjeka koji će živjeti na zemlji. Međutim, plodovi

Kristove muke se ne primjenjuju neposredno na sve ljude. Kada bi se plodovi Kristove muke neposredno primjenjivali na sve ljude, onda se nitko ne bi trebao krstiti, niti ići na ispovijed, jer bi im grijesi bili izbrisani već samom činjenicom da je Krist za njih umro. No, Gospodin je odredio da se plodovi njegove muke i smrti primijenjuju preko svetih sakramenata, kako kaže sv. Pavao: "koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni" (Rim 6, 3). Dakle, muka i smrt Kristova nije neposredno opravdala sve ljude, nego samo one ("mnoge") koji su kršteni, i koji se koriste spasonosnim sredstvima koja je on ustanovio. A tako je najavio još prorok Izaija: "Sluga moj pravedni opravdat će mnoge" (Iz 53, 11). Mnoge, a ne sve. A i sam Gospodin kaže:

> "Jer ni Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge." (Mk 10, 45)

Gospodin također koristi riječi "za mnoge" pri ustanovi Euharistije (Mt 26, 28; Mk 14, 24). Od ovih činjenica polazi tumačenje koje daje Tridentski katekizam, a koje glasi ovako:

> "Sed verba illa quae adduntur: PRO VOBIS ET PRO MULTIS, a Matthaeo (Matth. 26, 28) et Luca (Luc. 22, 30) singula a singulis sumpta sunt, quae tamen sancta Ecclesia, Spiritu Dei instructa, simul coniunxit: pertinent autem ad passionis fructum atque utilitatem declarandam; nam si eius virtutem inspiciamus, pro omnium salute sanguinem a Salvatore effusum esse fatendum erit; si vero fructum quem ex eo homines perceperint, cogitemus, non ad omnes, sed ad multos tantum eam utilitatem pervenire facile intelligemus."
>
> ("Ali one riječi koje se dodaju: ZA VAS I ZA MNOGE, uzete su pojedinačno iz Mateja (Mt 26, 28) i Luke (Lk 22, 30), a koje je sveta Crkva, poučena od Duha Božjega, zajedno spojila: te se riječi odnose na plodove i koristi muke; jer ako gledamo na njenu snagu, treba priznati da je Spasitelj prolio krv za sve, ali ako razmišljamo o plodu koji od toga primaju ljudi, lako ćemo shvatiti da on ne dostiže sve, nego samo 'mnoge'.")

Malo kasnije, katekizam precizira da u riječima pretvorbe s punim pravom piše "za mnoge", a ne "za sve":

> "Recte ergo factum est ut pro universis non diceretur, cum hoc loco tantummodo de fructibus passionis sermo esset quae salutis fructum delectis solum attulit. Atque huc spectant verba illa Apostoli: *'Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata'* (Hebr. 9, 28); et quod Dominus apud Ioannem inquit: *'Ego pro eis rogo; non pro mundo rogo, sed pro eis quos dedisti mihi, quia tui sunt'* (Ioan. 17, 9)."
>
> ("Pravilno je stoga učinjeno da se ne govori 'za sve', jer se na tom mjestu govori samo o plodovima muke, koje je dodijelio samo izabranima. I ovdje spadaju one riječi Apostola: *'Krist se jednom prinese da oduzme grijehe mnogih'* (Heb 9, 28); i što Gospodin kaže kod Ivana: *'Ja za njih molim; ne molim za svijet, nego za one koje si mi dao, jer su tvoji'* (Iv 17, 9).")

Da bismo ovo shvatili, moramo pogledati što o plodovima muke Kristove kaže sam Tridentski koncil (sess. VI., cap. 3.):

> "Verum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ii duntaxat quibus meritum passionis eius communicatur. Nam sicut revera homines, nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis eius, gratia qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine et eripuit de potestate tenebrarum transtulitque in regnum Filii dilectionis suae, in quo habemus redemptionem et remissionem peccatorum' (Col. 1, 12-13). "
>
> ("Zaista, iako je on umro za sve, ne primaju svi beneficij njegove smrti, nego samo oni na koje je primijenjena zasluga njegove muke. Naime, kad se ljudi ne bi rađali od potomstva Adamova, ne bi se rađali nepravednima; jer tim rađanjem po njemu u trenutku začeća, primaju vlastitu nepravdu: tako ako se ne preporode u Kristu, nikada se neće opravdati, jer se tim preporodom po zasluzi njegove muke, dodijeljuje milost kojom postaju opravdani. Za to nas dobročinstvo Apostol neprekidno potiče da zahvaljujemo Ocu, *'koji nas je učinio dostojnima za dioništvo u baštini svetih u svjetlosti, i izbavio nas iz vlasti tame i prenio u kraljevstvo Sina ljubavi svoje, u kome imamo otkupljene i otpuštenje grijeha'* (Kol 1, 12-13). ")

To je na jednostavan način objašnjeno u Katekizmu sv. Pija X. (■ 112.-114.):

> ■ 112. P. Za koga je Isus Krist umro?
> O. Isus Krist je umro za spasenje svih ljudi, pa je on za sve ljude prikazao zadovoljštinu.
>
> ■ 113. P. Ako je Isus Krist umro za spasenje svih ljudi, zašto se svi ne spašavaju?
> O. Isus Krist je umro za sve, ali svi se ne spašavaju zato što ga mnogi neće priznati, što ne poštuju njegov zakon, što se ne koriste sredstvima spasenja koja nam je on ostavio.
>
> ■ 114. P. Je li dovoljno za naše spasenje da je Isus Krist umro za nas?

> O. Da bismo se spasili, nije dovoljno što je Isus Krist umro za nas, nego je potrebno da svakome od nas budu primijenjeni plodovi i zasluge njegove muke i smrti. Ta se primjena najviše događa pomoću svetih sakramenata, koje je sam Isus Krist zato ustanovio. Međutim, mnogo ljudi ili uopće ne prima sakramente ili ih prima nedostojno, pa su sami sebi krivi, ako im smrt Kristova nije korisna za spasenje.

Mislim da je ovo dovoljno da svatko razumije zašto se plodovi Kristove muke ne primijenjuju na sve ljude, nego na neke - na MNOGE o kojima govori Sveto pismo. Zato se u riječima pretvorbe govori za mnoge, a ne za sve.
Na kraju krajeva, tako je Gospodin izričito rekao prilikom ustanove riječi pretvorbe...

Matej 26, 28: "Ovo je krv moja Novoga zavjeta, koja se za mnoge prolijeva na otpuštenje grijeha."
Marko 14, 24: "Ovo je krv moja Novoga zavjeta, koja se za mnoge prolijeva."

Španjolski konkordat iz 1953. - katolička politika devet godina prije II. vatikanskog koncila

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2018/12/spanjolski-konkordat-iz-1953-katolicka.html

Papa Pio XII. i španjolski ministar Alberto Martín-Artajo, nakon sklapanja Konkordata 1953. god.

Za Španjolski konkordat iz 1953. često se kaže da je bio posljednji klasični konkordat. Iz današnje perspektive, ovaj je konkordat zanimljiv zbog nekoliko razloga. Prvo, jer daje uvid u pitanje kakav je model vjerske politike podržavala Sveta Stolica samo 9 godina prije Drugoga vatikanskog koncila. Drugo, jer pokazuje da papa Pio XII. nije odstupio ni milimetra od tradicionalnog viđenja odnosa države prema katoličkoj vjeri. Treće, jer nam može dati ideju za kakve bi se politike današnji kršćani trebali zalagati.

Nama Hrvatima je Španjolski konkordat zanimljiv, jer ga je bl. Alojzije Stepinac otvoreno pohvalio sa željom da i naš narod jednoga dana dobije nešto slično.

Konkordat je objavljen u **Acta Apostolicae Sedis** za 1953. god., str. 625.-655.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

INTER SANCTAM SEDEM ET HISPANIAM

SOLLEMNES CONVENTIONES

CONCORDATO
TRA LA
SANTA SEDE
E LA
SPAGNA

In nome
della Santissima Trinità

La Santa Sede Apostolica e lo Stato spagnuolo, animati dal desiderio di assicurare una feconda collaborazione per il maggior bene della vita religiosa e civile della Nazione spagnuola, banno determinato di stipulare un Concordato che, riassumendo gli Accordi anteriori e completandoli, costituisca la norma che deve regolare le reciproche relazioni delle Alte Parti contraenti, in conformità con la Legge di Dio e la tradizione cattolica della Nazione spagnuola.

CONCORDATO
ENTRE LA
SANTA SEDE
Y
ESPANA

En el nombre
de la Santísima Trinidad

La Santa Sede Apostòlica y el Estado español, animados del deseo de asegurar una fecunda colaboración para el mayor bien de la vida religiosa y civil de la Nación española, han determinado estipular un Concordato que, reasumiendo los Convenios anteriores y completándolos, constituya la norma que ha de regular las recíprocas relaciones de las Altas Partes contratantes, en conformidad con la Ley de Dios y la tradición católica de la Nación española.

Kao što vidite, konkordat je pisan usporedno na talijanskom i španjolskom jeziku. Navest ću nekoliko članaka koji daju pogled u uređenje odnosa španjolske države prema vjeri.

Prvi članak Konkordata je najvažniji: njime se određuje da je katolička vjera službena vjera španjolske države. Dikcija je vrlo slična prvom članku talijanskog konkordata iz 1929., ali je španjoski konkordat zapravo još jasniji, jer se poziva na božansko i kanonsko pravo. Glasi

ovako:

> "Vjera katolička, apostolska, rimska nastavlja biti jedina vjera španjolske nacije, i uživat će prava i povlastice koje joj pripadaju u skladu s božanskim zakonom i kanonskim pravom."

Articolo I

La Religione Cattolica, Apostolica, Romana continua ad essere l'unica religione della Nazione spagnuola e godrà dei diritti e delle prerogative che le spettano in conformità con la Legge Divina e il Diritto Canonico.

Artículo I

La Religión Católica, Apostólica, Romana sigue siendo la única de la Nación española y gozará de los derechos y de las prerrogativas que le corresponden en conformidad con la Ley Divina y el Derecho Canónico.

U članku VI. imamo jednu zanimljivu odredbu koja se tiče liturgije:

> "U skladu s dopuštenjima vrhovnih svećenika sv. Pija V. i Grgura XIII., španjolski će svećenici svakodnevno uzdizati molitve za Španjolsku i za poglavara države, prema tradicionalnoj formuli i propisima svete liturgije."

Articolo VI

Conformemente alle concessioni dei Sommi Pontefici San Pio V e Gregorio XIII, i sacerdoti spagnuoli eleveranno giornalmente preghiere per la Spagna e per il Capo dello Stato, secondo la formula tradizionale e le prescrizioni della Sacra Liturgia.

Artículo VI

Conforme a las concesiones de los Sumos Pontífices San Pío V y Gregorio XIII, los sacerdotes españoles diariamente elevarán preces por España y por el Jefe del Estado, según la fórmula tradicional y las prescripciones de la Sagrada Liturgia.

U članku 26. određeno je da odgoj i pouka na svim razinama obrazovanja (dakle, od vrtića do sveučilišta) moraju biti u skladu s dogmama i moralom Katoličke Crkve:

> "U svim obrazovnim ustanovama, bez obzira na razinu i stupanj, kako u državnim tako i nedržavnim, odgoj će biti u skladu s načelima dogmi i morala Katoličke Crkve."

Isti članak određuje da biskupi bdiju nad poukom u obrazovnim ustanovama, u stvarima koje se tiču "čistoće vjere, dobrih običaja i vjerskog nauka". Čak im se daju ovlasti da zabrane knjige, publikacije ili materijale koji bi mogli biti protivni dogmi ili katoličkom moralu.

Articolo XXVI

In tutti gli istituti di istruzione di qualsiasi ordine e grado, sia statali che non statali, l'insegnamento sarà conforme ai principii del Dogma e della Morale della Chiesa Cattolica.

Gli Ordinari eserciteranno liberamente la loro missione di vigilanza sui detti istituti per quel che concerne la purezza della Fede, i buoni costumi e l'educazione religiosa.

Essi potranno esigere che non vi siano permessi o che vengano ritirati libri, pubblicazioni e materiale d'insegnamento in contrasto con il Dogma e la Morale cattolica.

Artículo XXVI

En todos los centros docentes de cualquier orden y grado, sean estatales o no estatales, la enseñanza se ajustará a los principios del Dogma y de la Moral de la Iglesia Católica.

Los Ordinarios ejercerán libremente su misión de vigilancia sobre dichos centros docentes en lo que concierne a la pureza de la Fe, las buenas costumbres y la educación religiosa.

Los Ordinarios podrán exigir que no sean permitidos o que sean retirados los libros, publicaciones y material de enseñanza contrarios al Dogma y a la Moral católica.

U članku 29., španjolska država obvezala se da će dati prostor u medijima za izlaganje i obranu vjerskih istina:

> "Država će se pobrinuti da u njezinim ustanovama i službama za formiranje javnog mnijenja, posebno u programu radija i televizije, bude dano prikladno mjesto za izlaganje i obranu vjerskih istina, preko svećenika i redovnika određenih u dogovoru s nadležnim ordinarijem."

Articolo XXIX

Lo Stato curerà che nelle sue istituzioni e servizi di formazione della pubblica opinione, in particolare nei programmi della radio e della televisione, sia dato un conveniente posto alla esposizione e difesa delle verità religiose, per mezzo di sacerdoti e religiosi designati d'accordo con il rispettivo Ordinario.

Artículo XXIX

El Estado cuidará de que en las instituciones y servicios de formación de la opinión pública, en particular en los programas de radiodifusión y televisión, se dé el conveniente puesto a la exposición y defensa de la verdad religiosa por medio de sacerdotes y religiosos designados de acuerdo con el respectivo Ordinario.

Po svemu ovome vidimo da je Konkordat učvrstio Španjolsku kao katoličku državu. Konkordat je dao opća načela djelovanja, a detalji su propisani u španjolskim državnim zakonima (i podzakonskim propisima). Španjolska se posebno isticala po zaštiti obiteljskog morala: bio je dopušten jedino crkveni brak (nije bilo civilnog braka, ni razvoda);

pornografija, pobačaj i kontracepcija bili su zabranjeni. Sodomija je bila kazneno djelo. Cenzura medija je onemogućavala širenje protuvjerskih poruka i sadržaja.
Sve u svemu, uspješno su djelovali mehanizmi koji su potrebni za očuvanje kršćanskog društva.

Španjolski konkordat iz 1953. pohvalio je i bl. Alojzije Stepinac, koji je u ono vrijeme bio u kućnom pritvoru u Krašiću. Stepinac je pročitao tekst Konkordata u *Acta Apostolicae Sedis*. Ovaj događaj je zabilježio vlč. Josip Vraneković u svom dnevniku, 22. siječnja 1954.:

> "Na šetnji: Veseli ga konkordat Španjolske sa Sv. Stolicom. Tekst ugovora čitao je u AAS. 'Bog upravo čuva i nagrađuje Franka. Poštuje Ime Božje - daje Crkvi punu slobodu djelovanja i danas ima uza sebe prvu moralnu i materijalnu silu svijeta: Vatikan i USA. Daj, Bože, da doživim takav konkordat našega naroda - i slobodne naše države sa Sv. Stolicom.' "

Ovaj izvadak iz Vranekovićevog dnevnika je objavljen u službenom glasniku postulature **Bl. Alojzije Stepinac** za listopad 2011. (br. 3.-4., str. 48.):

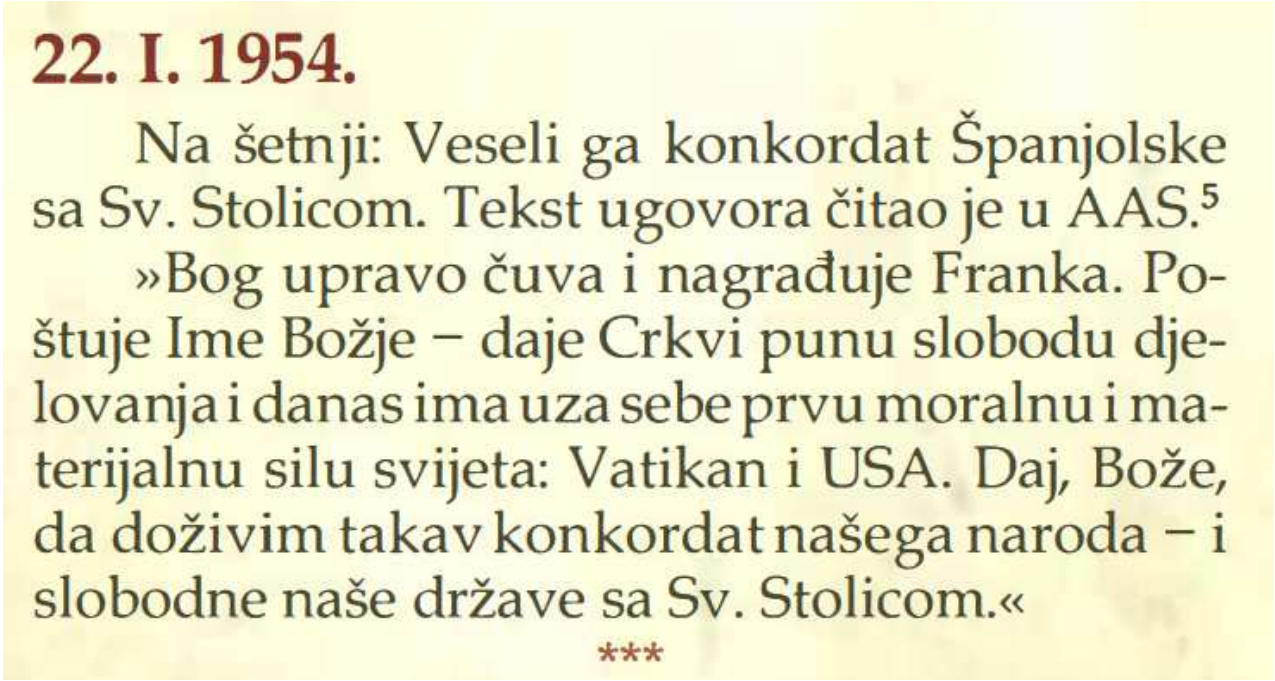

22. I. 1954.

Na šetnji: Veseli ga konkordat Španjolske sa Sv. Stolicom. Tekst ugovora čitao je u AAS.[5]

»Bog upravo čuva i nagrađuje Franka. Poštuje Ime Božje – daje Crkvi punu slobodu djelovanja i danas ima uza sebe prvu moralnu i materijalnu silu svijeta: Vatikan i USA. Daj, Bože, da doživim takav konkordat našega naroda – i slobodne naše države sa Sv. Stolicom.«

***

Vidimo da je bl. Alojzije Stepinac priželjkivao sličan ugovor za hrvatski narod i oslobođenu (buduću) hrvatsku državu. Nažalost, nije to doživio. A što je još gore, "aggiornamento" iz 1960-ih i 1970-ih dovest će do sekularizacije same Španjolske i promjene Konkordata iz 1953. godine.

Na Drugom vatikanskom koncilu, španjolski su biskupi bili među konzervativnijima, jer su dobro vidjeli da je cilj "vjerske slobode" (koju su promicali "progresivci"): sekularizacija i dokidanje katoličkih država poput Španjolske.

Dan prije nego što je izglasana deklaracija "Dignitatis humanae", španjolski biskup Antonio Pildain y Zapiain poslao je tajništvu Koncila tekst koji počinje riječima (na latinskom):

> "Utinam ruat cupola sancti Petri super nos antequam approbemus Declarationem de libertate religiosa..."
>
> ("Da se barem sruši kupola svetoga Petra na nas, prije nego što odobrimo Deklaraciju o vjerskoj slobodi...")

Ovaj biskup nije krio svoje razočaranje s usvajanjem "Dignitatis humanae". Otvoreno je rekao jednom drugom biskupu, da ga deklaracija "Dignitatis humanae" prisiljava da propovijeda stvari o vjerskoj slobodi, koje su suprotne onome što je propovijedao tijekom cijeloga svoga života.

U Španjolskoj se nakon II. vatikanskog koncila dogodilo isto što i u drugim (nekadašnjim) katoličkim državama. Postupni proces sekularizacije, poduprt od sve liberalnije crkvene hijerarhije. Kako su stari "konzervativni" bikupi umirali, na njihove su položaje imenovani liberali (koji su djelovali po načelima neomodernističkih ideologa Rahnera, Congara i sličnih).

Konkordat je izmijenjen 1976. i 1979. godine. Sve je ovo pratio proces uvođenja destruktivnih tekovina sekularizma (civilni brak i razvod), kao i legalizacija svega što je bilo zabranjeno za vrijeme katoličke vlasti: kontracepcije, pobačaja, pornografije itd.

U Španjolskoj se dogodilo isto što i u Italiji. Pisao sam o tome u tekstu: ***"Dignitatis humanae" u praksi - izmjena Lateranskih ugovora i sekularizacija Italije***.

Nebeska potvrda istinitosti nauka Crkve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/nebeska-potvrda-istinitosti-nauka-crkve.html

Oltar Majke Božje Lurdske u Voćinu.

Lurdska ukazanja 1858. godine jedan su od najvažnijih događaja u Crkvi u 19. stoljeću. Njih slavi današnji blagdan. Ta su ukazanja bila potvrda s neba o istinitosti dogme o Bezgrješnom Začeću Blažene Djevice Marije, kako ju je svečano definirao papa Pio IX. četiri godine ranije (1854. god.).

Službeni crkveni pogled na ta ukazanja najbolje se vidi u čitanjima današnjeg blagdana u (tradicionalnom) Rimskom brevijaru, kao službenoj crkvenoj knjizi, iz koje su molile stotine tisuća svećenika i redovnika diljem svijeta. Navest ću nekoliko izvadaka iz tih čitanja, prema izdanju Rimskog brevijara iz 1942. godine.

Već na početku IV. čitanja, odmah se ističe povezanost Lurdskih ukazanja s proglašenjem dogme o Bezgrješnom Začeću:

> "Anno quarto a dogmatica definitione de immaculato beatae Mariae Virginis Conceptu, ad Gavi fluminis oram prope oppidum Lourdes diecesis Tarbiensis in Gallia, ipsa Virgo in rupis sinu super specum Massabielle puellae cuidam, vernacula lingua Bernadette nuncupatae, pauperrimae quidem sed ingenuae et piae, pluries se conspiciendam obtulit."
>
> ("Četvrte godine od dogmatske definicije o Bezgrješnom Začeću Blažene Djevice Marije, na obali rijeke Gave blizu gradića Lurda u Tarbskoj biskupiji u Francuskoj, ista se Djevica na rubu pećine iznad spilje Massabielle više puta ukazala jednoj djevojci, koja se pučkim jezikom zove Bernardica, siromašne, doduše, ali plemenite i pobožne.")

Sion super ómnia tabernácula Jacob.

Gloriósa dicta sunt de te, * cívitas Dei.

Memor ero Rahab, et Babylónis * sciéntium me.

Ecce alienígenæ, et Tyrus, et pópulus Æthíopum, * hi fuérunt illic.

Numquid Sion dicet : Homo, et homo natus est in ea : * et ipse fundávit eam Altíssimus?

Dóminus narrábit in scriptúris populórum, et príncipum : * horum, qui fuérunt in ea.

Sicut lætántium ómnium * habitátio est in te.

Ant. Dóminus possédit te in initio viárum suárum, et in caritáte perpétua diléxit te.

℣. Adjuvábit eam Deus vultu suo. ℟. Deus in médio ejus, non commovébitur.

Lectio iv

ANno quarto a dogmática definitióne de immaculáto beátæ Vírginis Concéptu, ad Gavi flúminis oram prope óppidum Lourdes diœcésis Tarbiénsis in Gállia, ipsa Virgo in rupis sinu super specum Massabiélle puéllæ cuidam, vernácula lingua Bernadétte nuncupátæ, paupérrimæ quidem sed ingénuæ ac piæ, plúries se conspiciéndam óbtulit. Immaculáta Virgo juveníli ac benígno videbátur aspéctu, nívea veste niveóque pállio contécta, ac zona cærúlea succíncta; nudos pedes áurea rosa ornábat. Primo apparitiónis die, qui fuit undécimus Februárii anno millésimo octingentésimo quinquagésimo octávo, puéllam signum crucis rite piéque faciéndum edócuit, atque ad sacri rosárii recitatiónem, exémplo suo, corónam, quæ prius ex bráchio demíssa pendébat, manu advólvens, excitávit : quod in céteris étiam apparitiónibus præstitit. Altero autem apparitiónis die, puélla in simplicitáte cordis sui, diabólicam fraudem timens, lustrálem aquam in Vírginem effúdit; sed beáta Virgo, léniter arrídens, benigniórem illi vultum osténdit. Cum vero tértio apparuísset, puéllam ad specum per quíndecim dies invitávit. Exínde eam sæpius est alloquúta, ac pro peccatóribus oráre, terram deosculári, pœnitentiámque ágere est hortáta; deínde imperávit, ut sacerdótibus ederet, ædificándum ibi esse sacéllum, solemnísque supplicatiónis more illo accedéndum. Mandávit insuper ut e fonte, qui sub aréna adhuc

Slijedi kratki opis Gospinih poruka, poziva na pokoru i molitvu za grešnike, obavijest o izvoru vode, potrebi da ovdje svećenici podignu kapelicu; i ono ključno, Gospa se predstavila riječima: "Ja sam Bezgrješno Začeće".

> "Cum vero tertio apparuisset, puellam ad specum per quindecim dies invitavit. Exinde eam saepius est alloquuta, ac pro peccatoribus orare, terram deosculari, poenitentiamque agere est hortata; deinde imperavit, ut sacerdotibus ediceret, aedificandum ibi esse sacellum, solemnisque supplicationis more illo accedendum. Mandavit insuper ut e fonte, qui sub arena adhuc latebat sed mox erat erupturus, aquam biberet, eaque se abstergeret. Denique die festo Annuntiationis, percontanti enixe puellae illius nomen, cuius aspectu toties dignata fuerat, Virgo, admotis pectori manibus elatisque in caelum oculis, respondit: Immaculata Conceptio ego sum."
>
> ("Kad se treći put ukazala, djevojku je pozivala k spilji petnaest dana. Potom joj je često govorila i poticala da moli za grešnike, da poljubi zemlju i čini pokoru; zatim joj je naložila da svećenicima odredi da tamo izgrade kapelicu, kako bi se tamo dolazilo po običaju svečanih prošnji. Naredila je, nadalje, da pije vodu iz izvora, koji se još skrivao pod pijeskom, a koji će uskoro izaći, i da se u njemu opere. Napokon, na blagdan Navještenja, kad ju je djevojka uporno ispitivala o njenom imenu, koju je bila dostojna toliko puta vidjeti, Djevica je stavivši ruke na prsa i podigavši oči prema nebu, odgovorila: Ja sam Bezgrješno Začeće.")

U V. čitanju govori se o širenju hodočašća, i o priznanju autentičnosti ukazanja od strane mjesnog biskupa:

> "Perebrescente fama beneficiorum, quae in sacro specu recepisse fideles dicebantur, augebatur in dies hominum concursus, quos loci religio ad specum advocabat. Itaque prodigiorum fama puellaeque candore motus Tarbiensis episcopus, quarto ab enarratis anno, post juridicam factorum inquisitionem, supernaturales esse apparitionis notas sua sententia probavit, cultumque Virginis Immaculatae in eodem specu permisit."
>
> ("Kako se širio glas o dobročinstvima koja su, kako se govorilo, u svetoj spilji primili vjernici, svakodnevno je raslo mnoštvo ljudi koje je vjera mjesta privlačila spilji. I tako je tarbski biskup, potaknut glasom o čudima i iskrenošću djevojke, četvrte godine od događanja o kojima se pričalo, nakon pravne istrage o zbivanjima, svojom presudom dokazao da su znamenja ukazanja nadnaravna, i dozvolio štovanje Bezgrješne Djevice u toj spilji.")

latébat sed mox erat eruptúrus, aquam bíberet, eáque se abstérgeret. Déinque die festo Annuntiatiónis, percontánti enixe puéllæ illíus nomen, cujus aspéctu tóties dignáta fúerat, Virgo, admótis péctori mánibus elatísque in cælum óculis, respóndit : Immaculáta Concéptio ego sum.

℟. Quæ est ista, quæ progréditur quasi auróra consúrgens, * Pulchra ut luna, elécta ut sol? ℣. Ipsa est colúmba mea, perfécta mea, immaculáta mea — Pulchra.

Lectio v

PErcrebrescénte fama beneficiórum, quæ in sacro specu recepísse fidéles dicebántur, augebátur in dies hóminum concúrsus, quos loci relígio ad specum advocábat. Itaque prodigiórum fama puellǽque candóre motus Tarbiénsis epíscopus, quarto ab enarrátis anno, post juridicam factórum inquisitiónem, supernaturáles esse apparitiónis notas sua senténtia probávit, cultúmque Vírginis immaculátæ in eódem specu permísit. Mox ædificátum sacéllum : ex illa die pene innúmeræ fidélium turbæ, voti ac supplicatiónis causa, ex Gállia, Bélgio, Itália, Hispánia ceterísque Európæ provínciis necnon ex longínquis Américæ regiónibus quovis anno illuc advéniunt, noménque Immaculátæ de Lourdes ubíque terrárum inclarescit. Fontis aqua, in cunctas orbis partes deláta, ægris sanitátem restítuit. Orbis vero cathólicus tantórum memor benefactórum, ædes sacras mirábili ópere ibi exstrúxit. Vexílla innúmera, acceptórum beneficiórum véluti monuménta, illuc a civitátibus ac géntibus missa, ædem Vírginis miro ornátu décorant. In hac sua véluti sede immaculáta Virgo júgiter cólitur : intérdiu quidem précibus, religióso cantu solemnibúsque áliis cæremóniis : noctu vero sacris illis supplicatiónibus, quibus infinítæ propémodum peregrinántium turbæ céreis facibúsque accénsis procédunt et laudes beátæ Vírginis cóncinunt.

℟. Erit in novíssimis diébus mons præparátus Vírgini Maríæ in vértice móntium, et elevábitur super cælos, et ibunt pópuli multi et dicent : * Veníte et ascendámus ad montem. ℣. Sicut lætántium ómnium habitátio est in te. — Veníte et ascendámus.

U VI. čitanju govori se kako su pape proširili pobožnost prema Majci Božjoj Lurdskoj i poticali hodočašća u Lurdsko svetište:

"Ipsi quoque Romani Pontifices, pro sua erga Immaculatam de Lourdes pietate, sacram aedem donis nobilissimis cumularunt. Pius nonus sacris indulgentiis, archiconfraternitatis privilegio ac minoris basilicae titulo ipsam insignivit; ac Deiparae imaginem ibidem cultam, solemni ritu per legatum suum apostolicum in Gallia, diademate distinctam voluit. Leo vero decimus tertius innumera etiam contulit beneficia, indulgentias ad modum jubilaei vigesimo quinto Apparitionis anno vertente concessit, peregrinationes sua auctoritate verboque provexit, ac solemnem ecclesiae sub titulo Rosarii dedicationem suo nomine peragi curavit. Quorum beneficiorum amplitudinem cumulavit, cum, plurium episcoporum rogatu, solemne festum sub titulo Apparitionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae, proprio officio et propria missa celebrandum benigne concessit. Tandem Pius decimus pontifex maximus pro sua erga Deiparam pietate ac plurimorum votis annuens sacrorum antistitum, idem festum ad Ecclesiam universam extendit."

("I sami su rimski prvosvećenici, za svoju pobožnost prema Bezgrješnoj od Lurda, obdarili sveti hram najplemenitijim darovima. Pio Deveti odlikovao ga je svetim oprostima, povlasticom nadbratovštine i naslovom manje bazilike; i sliku Bogorodice koja se ondje štuje dao je uresiti krunom u svečanom obredu po svom apostolskom legatu u Francuskoj. A Leon Trinaesti dodao je i bezbrojne povlastice, podijelio oproste poput jubileja za dvadeset i petu obljetnicu Ukazanja, poticao hodočašća svojim autoritetom i riječju, i pobrinuo se da se u njegovo ime obavi svečana posveta crkve pod naslovom Ružarija. Ovo je mnoštvo povlastica još povećao kad je, na molbu mnogih biskupa, blagohotno udijelio da se svečani blagdan pod naslovom Ukazanja Blažene Marije Djevice Bezgrješne slavi s vlastitim oficijem i vlastitom misom. Napokon, vrhovni je svećenik Pio Deseti, za svoju pobožnost prema Bogorodici i udovoljavajući molbama mnogih svetih velikodostojnika, proširio isti blagdan na cijelu Crkvu.")

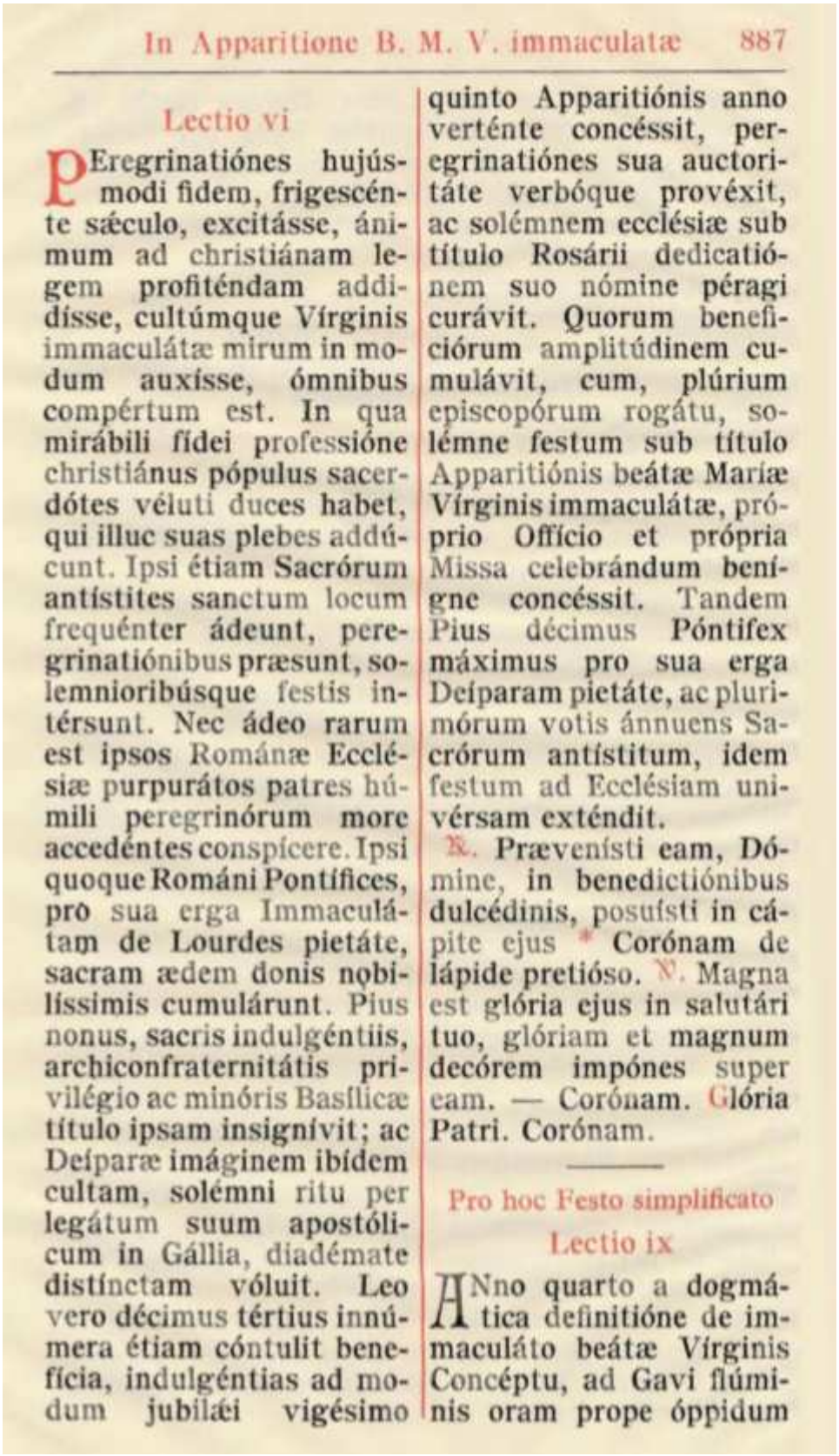

In Apparitione B. M. V. immaculatæ 887

Lectio vi

PEregrinatiónes hujúsmodi fidem, frigescénte sæculo, excitásse, ánimum ad christiánam legem profiténdam addidísse, cultúmque Vírginis immaculátæ mirum in modum auxísse, ómnibus compértum est. In qua mirábili fídei professióne christiánus pópulus sacerdótes véluti duces habet, qui illuc suas plebes addúcunt. Ipsi étiam Sacrórum antístites sanctum locum frequénter ádeunt, peregrinatiónibus præsunt, solemnioribúsque festis intérsunt. Nec ádeo rarum est ipsos Románæ Ecclésiæ purpurátos patres húmili peregrinórum more accedéntes conspícere. Ipsi quoque Románi Pontífices, pro sua erga Immaculátam de Lourdes pietáte, sacram ædem donis nobilíssimis cumulárunt. Pius nonus, sacris indulgéntiis, archiconfraternitátis privilégio ac minóris Basílicæ título ipsam insignívit; ac Deíparæ imáginem ibídem cultam, solémni ritu per legátum suum apostólicum in Gállia, diadémate distínctam vóluit. Leo vero décimus tértius innúmera étiam cóntulit benefícia, indulgéntias ad modum jubiláei vigésimo quinto Apparitiónis anno verténte concéssit, peregrinatiónes sua auctoritáte verbóque provéxit, ac solémnem ecclésiæ sub título Rosárii dedicatiónem suo nómine péragi curávit. Quorum beneficiórum amplitúdinem cumulávit, cum, plúrium episcopórum rogátu, solémne festum sub título Apparitiónis beátæ Maríæ Vírginis immaculátæ, próprio Offício et própria Missa celebrándum benígne concéssit. Tandem Pius décimus Póntifex máximus pro sua erga Deíparam pietáte, ac plurimórum votis ánnuens Sacrórum antístitum, idem festum ad Ecclésiam univérsam exténdit.

℟. Prævenísti eam, Dómine, in benedictiónibus dulcédinis, posuísti in cápite ejus * Corónam de lápide pretióso. ℣. Magna est glória ejus in salutári tuo, glóriam et magnum decórem impónes super eam. — Corónam. Glória Patri. Corónam.

Pro hoc Festo simplificato

Lectio ix

ANno quarto a dogmática definitióne de immaculáto beátæ Vírginis Concéptu, ad Gavi flúminis oram prope óppidum

Na kraju, Lurdska ukazanja su važna i zato što u njima možemo vidjeti primjer prave, autentične, privatne objave. To se vidi, između ostaloga, po njihovoj izvanrednosti, kratkoći, i nadasve po dogmatskoj jasnoći. Ovo je važno naglasiti zbog razlikovanja autentičnih od neautentičnih privatnih objava.

Kao što znate, u zadnjih par desetljeća širi se ogroman broj privatnih objava, u kojima se promiču mnoge sumnjive stvari, pa čak i otvorene hereze. I to je jedan aspekt današnje vjerske krize: mnogi ljudi imaju tako slabo vjersko znanje, da uopće ne mogu prepoznati tu opasnost. Najgore je kad se među takvima nađu i svećenici. Upravo je šokantna nerazboritost nekih modernih svećenika (pa i biskupa) po tom pitanju.

Kroz cijelu povijest Crkve, uvijek se znalo da je siguran znak neautentičnosti neke privatne objave ako bi se u toj objavi našlo bilo što protivno nauku Crkve (izraženoj u Svetom pismu i katoličkoj Tradiciji). Ili, ako bi navodni "vidioci" koristili svoje navodne objave, kako bi širili prakse protivne katoličkoj vjeri i običajima.

Čak ni čuda nisu siguran znak autentičnosti neke privatne objave, ako se u njoj nalaze stvari protivne vjeri.
Uvijek nam trebaju biti pred očima riječi Svetoga pisma:

> "Ako se u tvojoj sredini pojavi kakav prorok ili čovjek sa snoviđenjima pa ti iznese kakvo znamenje ili čudo; i to se znamenje ili čudo o kojem ti je govorio ispuni, i onda ti on rekne: 'Pođimo sad za drugim bogovima kojih dosad ne poznaješ i njima iskazujmo štovanje', nemoj slušati riječi toga proroka, ni sne toga sanjača: ta to vas iskušava Gospodin, Bog vaš; hoće da dozna ljubite li zbilja Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom. Idite samo za Gospodinom, Bogom svojim; njega se bojte; njegove zapovijedi vršite; njegov glas slušajte; njemu štovanje iskazujte; uz njega se priljubite. A onaj prorok ili sanjač neka se pogubi, jer je poticao na otpad od Gospodina, Boga vašega, koji vas je izveo iz zemlje egipatske i otkupio vas iz kuće ropstva. Onaj te htio zavesti s puta kojim ti je Gospodin, Bog tvoj, naredio da ideš. Tako treba da iskorijeniš zlo iz svoje sredine." (Pnz 13, 2-6)

A da čuda sama po sebi nisu posve siguran znak, vidi se i po ovim Kristovim riječima:

> "Mnogi će me u onaj dan pitati: 'Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesa činili?' Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao! Nosite se od mene, vi bezakonici!'" (Mt 7, 22-23)

Da ne duljim, o temi razlikovanja autentičnih od neautentičnih privatnih objava opširnije sam pisao ovdje: **Utjecaj privatnih objava na crkveni život**.

Kloni se nevaljalih novotarija (1 Tim 6, 20)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/kloni-se-nevaljalih-novotarija-1-tim-6.html

Ključna poruka sv. Pavla u Prvoj poslanici Timoteju je ono čuveno upozorenje da budno čuva poklad, koji mu je povjeren, kloneći se svega onoga što bi moglo ugroziti poklad vjere. U Duda-Kaštelanovom prijevodu Biblije to glasi ovako:

> "Timoteju, poklad čuvaj kloneći se svjetovnoga praznoglasja i proturječjâ nekog nazovispoznanja,koje su neki ispovijedali pa od vjere zastranili."

U ovom je prijevodu sporno ovo "kloneći se svjetovnoga praznoglasja". Naime, u Vulgati stoji "devitans profanas vocum novitates", što je nadbiskup Ivan Evanđelist Šarić preveo: "kloneći se nevaljalih novotarija u govoru".
Dakle, prema Vulgati, u obrani poklada vjere, trebamo se kloniti novotarija, a ne pukog "praznoglasja".

Ova razlika u prijevodu, nastala je zbog različitog čitanja grčkog teksta, gdje i jedno slovo može činiti veliku razliku. Ako navedenu riječ čitate kao **κενοφωνίας**, onda možete prevesti kao "praznoglasje". Međutim, ako čitate kao **καινοφωνίας** (kako su čitali svi stariji crkveni oci), onda je jasno da se na tom mjestu osuđuje "novoglasje", tj. novotarije.

Još je u 17. stoljeću istaknuti tumač Svetoga pisma, isusovac Cornelius a Lapide, objasnio tu razliku, u svojim komentarima poslanica sv. Pavla:

> "Graeca iam habet **κενοφωνίας**, id est vanitates sive inanitates vocum; et ita legit Syrus, OEcumenius et Theophylactus, qui eas vocat mataeologias et vaniloquentias... Verum Chrysostomus, Ambrosius, Augustinus et passim veteres legunt cum nostro Interprete **καινοφωνίας**, id est novitates vocum."
>
> ("Grčki sad ima**κενοφωνίας**, to jest, ispraznosti ili praznost glasova; i tako čitaju Sirac, Ekumenije i Teofilakt, koji ih zove mateologije i praznoglasja... No, Krizostom, Ambrozije, Augustin i svi stariji bez razlike čitaju s našim Prevoditeljem**καινοφωνίας**, to jest, novotarije glasova.")

Ponovimo to još jednom: svi stariji crkveni oci čitali su to mjesto jednako onako kako piše u Vulgati: "devitans profanas vocum novitates". Katolički prijevodi Svetoga pisma na narodne jezike, koji slijede Vulgatu, također su jasni o ovom mjestu.

U prijevodu fra Matije Petra Katančića iz početka 19. stoljeća, koji donosi usporedno latinski tekst Vulgate i hrvatski prijevod, na tom mjestu stoji:

> "O Timoteo, založeno čuvaj, ugibajući se svitovnim ričih **novinam**"

20. O Timoteo, zaloxeno csuvaj, ugibajuchise svitonim' ricsih novinam', i priricsenjim' laxnog' imena znanja,
21. Koje niki obechavajuch' oko vire izpadoshe. Milost s'tobom. Amen.

20. O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiae.
21. Quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Katančićeva Biblija - Novi zavjet, str. 229.

Isto vidimo i u nešto kasnijim prijevodima, koji nisu slijedili Vulgatu, ali su ipak na važnijim mjestima itekako pazili da se ne bi previše udaljili od nje.
Tako u prijevodu Novog zavjeta nadbiskupa Ivana Šarića iz 1942. godine, cijelo ovo mjesto glasi:

> "O Timoteju, sačuvaj, što ti je povjereno, kloneći se nevaljalih novotarija u govoru i prepiranja lažno nazvanoga znanja, kojim neki hvaleći se otpadoše od vjere."

*12. Bori se u dobroj borbi vjere, postigni život vječni, na koji si pozvan i za koji si položio dobru ispovijest pred mnogim svjedocima.
13. Zapovijedam ti pred Bogom, koji sve oživljuje, i Kristom Isusom, koji je položio pred Poncijem Pilatom svjedočanstvo, dobru ispovijest,
14. Da držiš zapovijed neokaljanu i besprijekornu do dolaska Gospodina našega Isusa Krista,
*15. što će ga u svoje vrijeme pokazati blaženi i jedini vladalac, Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima,
16. Koji jedini ima besmrtnost i prebiva u svjetlosti, kojoj se ne može pristupiti; kojega nitko od ljudi nije vidio, a niti može vidjeti; kojemu čast i vlast vječna! Amen.
*17. Bogatima na ovome svijetu zapovijedaj, da se ne uzohole, niti uzdaju u bogatstvo nestalno, nego u Boga [živoga], koji nam sve daje obilato za užitak;
18. Neka dobro čine, neka se obogate u dobrim djelima, neka budu darežljivi, podašni,
19. Neka sabiraju sebi blago kao dobar temelj za budućnost, da postignu život istiniti!
*20. O Timoteju, sačuvaj, što ti je povjereno, kloneći se nevaljalih novotarija u govoru i prepiranjá lažno nazvanoga znanja,
21. Kojim neki hvaleći se otpadoše od vjere. Milost s tobom! [Amen.]

(12) »I za koji si položio dobru ispovijest«: na svojoj biskupskoj posveti položio je Timotej pred mnogim svjedocima, t. j. pred svećenicima i narodom, svečanu vjeroispovijest, kako to biva i danas, kad se posvećuje biskup.
(15) Završetak ovoga retka i 16. redak, čini se, uzeti su iz jednog hvalospjeva u javnim molitvama vjernikâ.
(17) »U Boga«; Vulgata, a i neki grčki rukopisi pridomeću »živoga« (»in Deo vivo«). — Jer Bog svima, nesamo bogatima, daje izobila sve, što trebaju, može se čovjek pouzdati u njega i ne treba bogatstva, da se u nj uzda. Bogatstvo ni ne može probuditi u čovjeku pouzdanja.
(20) »Sačuvaj, što ti je povjereno«, t. j. predaju (tradiciju), kojoj si čuvar.

Ivan Ev. Šarić - Novi zavjet, 1942., str. 398.

Uočite, također, da je nadbiskup Šarić, u bilješci ispod teksta, dao važno tumačenje za to mjesto:

> "'Sačuvaj što ti je povjereno', t.j. predaju (tradiciju), kojoj si čuvar."

U tom je kontekstu još jasnije na što je mislio sv. Pavao kad nas je upozorio da se klonimo novotarija. Ali, nažalost, to ljudi koji čitaju Duda-Kaštelanov prijevod (koji tako marljivo širi "Kršćanska sadašnjost") uopće neće primijetiti. Tamo piše "kloneći se praznoglasja", umjesto "kloneći se novotarija".

Govorio sam već više puta o problemu "modernih prijevoda Biblije", ali ponovit ću to još jednom. Veliki problem u vezi Duda-Kaštelanovog prijevoda jest jedna čudna sklonost: da su od svih mogućih načina na koji možete prevesti neku riječ, oni prečesto birali onaj izraz koji najmanje odgovara smislu u kojem su to mjesto shvaćali sveti oci (i uopće cijela Crkva

kroz cijelu svoju povijest).
Nažalost, prevoditelji "Zagrebačke Biblije" vodili su se primjerom postkoncilskih modernističkih prevoditelja iz Njemačke i Francuske, koji su se trudili izraditi "ekumenske prijevode", to jest, prijevode koji bi bili prihvatljivi i nekatolicima.
Odatle toliko kompromisnih rješenja u tim "modernim prijevodima".

No, što to znači u praksi? Ljudi koji čitaju te prijevode, dobivaju pojam o vjerskim pitanjima koji je nerijetko veoma različit od shvaćanja kakvo je Crkva uvijek držala.

Dovoljno je pogledati ovaj današnji primjer, gdje sv. Pavao upozorava protiv novotarija. To mjesto je centralni argument sv. Vinku Lerinskom u njegovom čuvenom **Commonitoriumu**, u kojem iznosi kriterije za razlikovanje katoličke vjere od heretičkih novotarija. Evo kako on piše o tom mjestu iz Pavlove poslanice Timoteju:

> "...et illud apostolicum, quo omnes omnium haereseon sceleratae novitates velut quodam spiritali gladio saepe truncatae semperque truncandae sunt: *'O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates et oppositiones falsi nominis scientiae, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.'* (I. Tim. 6, 20-21). Et post haec inveniuntur aliqui tanta inveteratae frontis duritia, tanta impudentiae incude, tanto adamante pertinaciae, qui tantis eloquiorum coelestium molibus non succumbant, tantis ponderibus non fatiscant, tantis malleis non conquassentur, tantis postremo fulminibus non conterantur?
> *'Devita'*, inquit, *'prophanas vocum novitates'*. Non dixit antiquitates, non dixit vetustates, imo plane quid e contrario sequeretur ostendit. Nam si vitanda est novitas, tenenda est antiquitas; et si prophana est novitas, sacrata est vetustas."
>
> ("...i ona apostolska, kojom su često bile rasječene baš sve zločinačke novotarije krivovjerja kao s nekim duhovnim mačem, i kojom ih uvijek treba sjeći: *'O Timoteju, poklad čuvaj kloneći se nevaljalih novotarija u govoru i prepiranja lažno nazvanoga znanja, kojim neki hvaleći se otpadoše od vjere.'* (1 Tim. 6, 20-21). I da se nakon ovoga javljaju neki ljudi tolike tvrdokornosti, tolike okorjele besramnosti, toliko jake tvrdoglavosti, koji ne mogu popustiti pod težinom ovih nebeskih riječi, pod tolikim teretom ne pucaju, tolikim se maljevima ne razbijaju, tolikim se napokon gromovima ne daju satrti?
> *'Kloni se'*, kaže, *'profanih novotarija u govoru'*. Nije rekao starosti, nije rekao drevnosti, nego pokazuje ono što baš naprotiv slijedi. Naime, ako treba izbjegavati novost, onda treba držati starost; i ako je profana novost, posvećena je drevnost.")

Po sv. Vinku Lerinskom, glavni kriterij za razlikovanje katoličke vjere od krivovjerja je to što je katolička vjera stara i nepromijenjena još od vremena apostola, dok su sva krivovjerja došla kao novotarije od strane ljudi koji su željeli mijenjati kršćansku vjeru. Za sv. Vinka Lerinskoga termini *novotarija* i *krivovjerje* - praktički su istoznačnice.

I kasnije su katolici zvali krivovjerce "novotarima". Na primjer, čitate li katoličke knjige iz 16. stoljeća, primijetit ćete da protestante vrlo često nazivaju "novotarima" i "novovjercima". Čak i u 20. stoljeću, u nekim ćete teološkim knjigama vidjeti kako se

protestante naziva "novotarima". No, ta je praksa naglo prestala za vrijeme Drugog vatikanskog koncila.

Posebno je zanimljivo što su se takve stvari isticale i u popularnoj duhovnoj literaturi, namijenjenoj širim slojevima stanovništva.
Pogledajte, primjerice, jedan argument iz Kniewaldovog vodiča za mladež **Katolički đak** (1926. god.), kojim objašnjava zašto je nauk Katoličke Crkve apostolski (str. 67.):

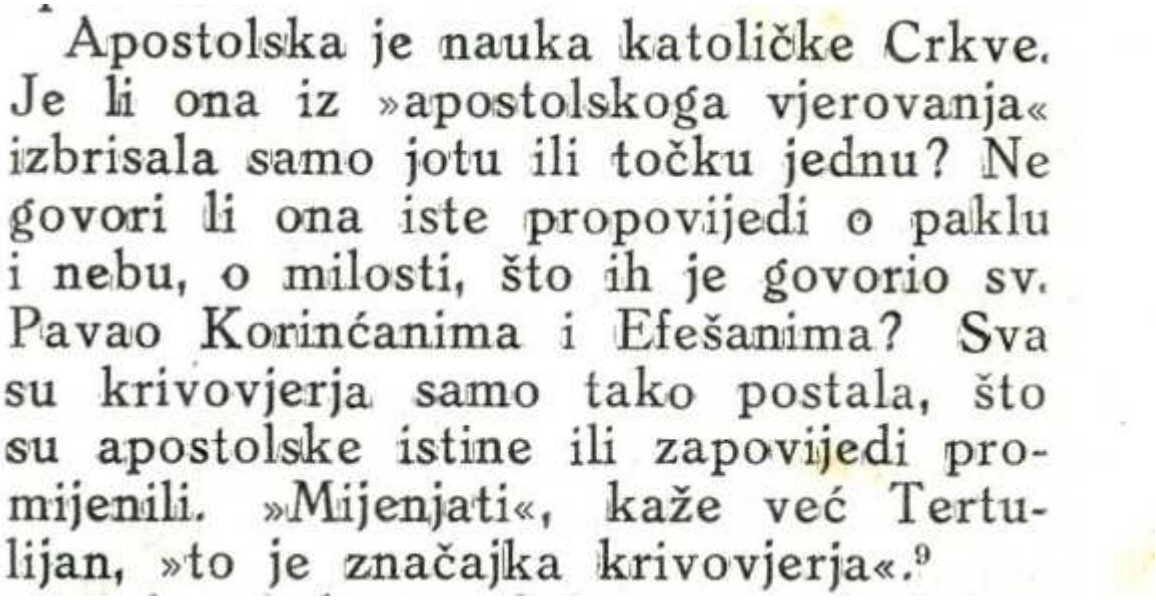

Apostolska je nauka katoličke Crkve. Je li ona iz »apostolskoga vjerovanja« izbrisala samo jotu ili točku jednu? Ne govori li ona iste propovijedi o paklu i nebu, o milosti, što ih je govorio sv. Pavao Korinćanima i Efešanima? Sva su krivovjerja samo tako postala, što su apostolske istine ili zapovijedi promijenili. »Mijenjati«, kaže već Tertulijan, »to je značajka krivovjerja«.[9]

Sv. Antun Padovanski u propovijedi na Sedamdesetnicu: Krštenje dijeli vjernike od nevjernika

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/sv-antun-padovanski-u-propovijedi-na.html

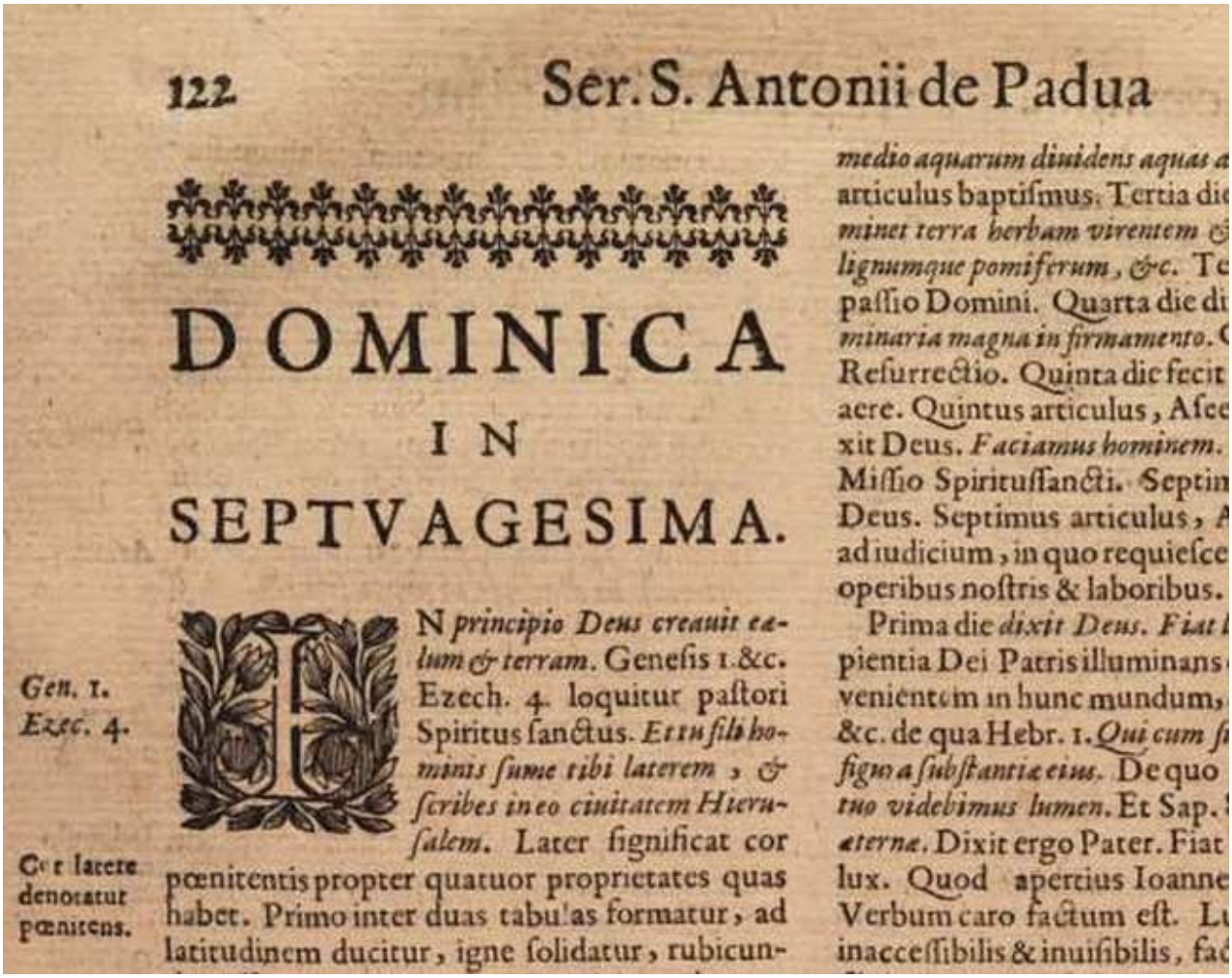
122 Ser. S. Antonii de Padua

DOMINICA IN SEPTVAGESIMA.

IN principio Deus creauit cælum & terram. Geneſis 1. &c. Ezech. 4. loquitur paſtori Spiritus ſanctus. Et tu fili hominis ſume tibi laterem, & ſcribes in eo ciuitatem Hieruſalem. Later ſignificat cor pœnitentis propter quatuor proprietates quas habet. Primo inter duas tabulas formatur, ad latitudinem ducitur, igne ſolidatur, rubicun-

Gen. 1. Ezec. 4.

Cor laterc denotatur pœnitens.

medio aquarum dinidens aquas a
articulus baptiſmus. Tertia di
minet terra herbam virentem &
lignumque pomiferum, &c. Te
paſſio Domini. Quarta die di
minaria magna in firmamento.
Reſurrectio. Quinta die fecit
aere. Quintus articulus, Aſce
xit Deus. Faciamus hominem.
Miſſio Spiritus ſancti. Septin
Deus. Septimus articulus, A
ad iudicium, in quo requieſce
operibus noſtris & laboribus.
Prima die dixit Deus. Fiat l
pientia Dei Patris illuminans
venientem in hunc mundum,
&c. de qua Hebr. 1. Qui cum ſi
figura ſubſtantiæ eius. De quo
tuo videbimus lumen. Et Sap.
æterna. Dixit ergo Pater. Fiat
lux. Quod apertius Ioanne
Verbum caro factum eſt. L
inacceſſibilis & inuiſibilis, fa

Propovijed sv. Antuna Padovanskog na Sedamdesetnicu, 1228. godine, dugačka je i vrlo bogata vrijednim porukama. Izdvojit ću danas samo nekoliko misli iz te vrlo poučne propovijedi.

No, kako bismo shvatili te pouke, prvo moramo poznavati njihovu liturgijsku pozadinu. U tradicionalnom časoslovu se na Sedamdesetnicu u matutinu čitaju početna poglavlja Knjige postanka (o stvaranju svijeta i čovjeka). Sv. Antun svoju propovijed na taj dan uvelike temelji na tim čitanjima. Po svom običaju, on tamo opisanim događajima daje i jedno mistično tumačenje, koje omogućuje čovjeku da lakše shvati svoj položaj u svijetu i da djeluje u skladu sa zahtjevima katoličke vjere.

Tako u ovoj propovijedi, između ostaloga, daje nekoliko mističnih tumačenja o onim riječima Knjige postanka:

> "I reče Bog: 'Neka bude svod posred voda, i neka rastavi vode od voda!' Tako načini Bog svod, i rastavi vode pod svodom od onih nad svodom."
> (Post 1, 6-7)

Sv. Antun u razdvajanju voda vidi sveto krštenje, koje razdvaja vjernike od nevjernika:

> "Secunda die dixit Deus: *'Fiat firmamentum in medio aquarum'*, id est, baptismus dividens aquas superiores ab aquis inferioribus, id est, fideles ab infidelibus, qui bene dicuntur aquae inferiores, eo quod inferiora petunt et suis lapsibus quotidie deficiunt. Aquae vero superiores significant fideles, qui secundum Apostolum (Col. 3, 1): *'Debent quaerere quae sunt sursum, ubi Christus est in dextera Dei sedens.'*."
>
> ("Drugoga dana reče Bog: *'Neka bude svod posred voda'*, to jest, krštenje koje dijeli gornje vode od donjih voda, to jest, vjernike od nevjernika, koji se s pravom nazivaju donje vode, jer traže ono što je nisko, i svojim padovima svakodnevno malakšu. A gornje vode označuju vjernike, koji prema Apostolu (Kol 3, 1): *'Trebaju tražiti što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu.'*.")

No, kako i sami znate, mnogi vjernici ne žive u skladu sa svojim krštenjem. Mnogi i ne znaju što su dobili krštenjem, i na što ih ono obvezuje, a mnogi za to i ne mare.
Zato sv. Antun malo kasnije kaže i ovo:

> "Sed Deus fecit firmamentum baptismi in medio aquarum, *'ut divideret aquas ab aquis'*. Sed isti peccatores, ut dicit Isaia (24, 5-6). *'Transgressi sunt leges, mutaverunt ius, dissipaverunt foedus sempiternum, propter hoc maledictio vorabit terram, et peccabunt habitatores eius, ideoque insanient cultores eius, et relinqueruntur homines pauci.'*
> Leges literae et gratiae transgrediuntur, quia nec legem literae sicut servi, nec legem gratiae sicut filii volunt custodire. *'Mutant ius'* naturale, quod est: Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris. *'Dissipant foedus sempiternum'*, quod pepigerunt in baptismo. *'Et ideo maledicto'* superbiae *'vorabit terram'*, id est, terrenos. *'Et peccabunt habitatores eius'*, peccato avaritiae. Quibus dicitur Apocalypsis (12, 12). *'Vae terrae'*, id est, qui habitant super terram. *'Et insanient cultores eius'*, peccato luxuriae, quae est insania et mentis amentia."
>
> ("Ali Bog je načinio svod krštenja posred voda, *'da odijeli vode od voda'*. No, ovi grešnici, kako kaže Izaija (24, 5-6): *'Prestupiše zakone, promijeniše pravo, razvrgoše Savez vječni: zato će prokletstvo proždirati zemlju, i griješit će stanovnici njezini, i stoga će poludjeti obrađivači njezini, i ostat će malobrojni ljudi.'*. Prestupaju i zakone slova i zakone milosti, jer ne žele čuvati ni zakon slova, kao sluge, ni zakon milosti, kao sinovi. *'Mijenjaju pravo'* naravi [naravni zakon], što je: Što ne želiš da drugi tebi čini, ne čini ni ti drugome. *'Razvrgavaju Savez vječni'*, koji su sklopili na krštenju. *'I zato će prokletstvo'* oholosti *'proždirati zemlju'*, to jest, zemljane. *'I griješit će stanovnici njezini'*, grijehom pohlepe. Kojima kaže Otkrivenje (12, 12): *'Jao zemlji'*, to jest, onima koji borave na zemlji. *'I poludjet će obrađivači njezini'* grijehom bludnosti, koja je ludost i bezumlje.")

Kao što sam rekao, Sv. Antun u istoj propovijedi daje još nekoliko mističnih tumačenja odvajanja voda od voda u knjizi Postanka. Od njih je posebno dojmljivo ovo:

> "Aquae superiores sunt fluenta gratiae, aquae inferiores fluenta concupiscentiae, quae debent esse sub homine. Vel aliter. Mens iusti habet aquas superiores, scilicet rationem quae est vis animae superior, quae semper hominem ad bonum provocat. Habet aquas inferiores, id est, sensualitatem: quae semper tendit ad occasum. Dividit ergo firmamentum confessionis aquas superiores ab inferioribus, ut confitens egressus a Sodomis, ascendens ad montana, non respiciens retro ne cum uxore Loth convertatur in statuam salis, quam animalia, id est, daemonia cum magna aviditate lambendo consumunt. Egressus ergo cum veris Israelitis ex AEgypto, tendens ad terram promissionis non constituat sibi ducem propriam voluntatem ut revertatur ad ollas carnium, et pepones et allia AEgyptiorum, id est, desideria carnalia. Fiat ergo, obsecro, firmamentum in medio aquarum..."
>
> ("Gornje vode su tokovi milosti, donje vode su tokovi požude, koje trebaju biti ispod čovjeka. Ili drugačije: duša pravednika ima gornje vode, to jest, razum koji je gornja sila duše, koji uvijek čovjeka poziva na dobro. Ima i niže vode, to jest, sjetilnost: koja uvijek teži prema [grešnoj] prilici. Razdvaja stoga svod ispovijedi gornje vode od donjih, da ispovijedajući se, izlazi iz Sodome, uspinje se na brdo ne obaziruć se natrag, da se ne bi poput Lotove žene pretvorio u stup soli, koga bi životinje - to jest, demoni - proždrli ližući s velikom pohlepom. Izašavši zato s pravim Izraelom iz Egipta, dok teži prema obećanoj zemlji, neka si ne postavlja za vođu vlastitu volju, da ga vraća k loncima mesa i lubenicama i češnjaku Egipćana, to jest, tjelesnim požudama. Neka bude, stoga, svod posred voda...")

Eto, toliko materijala za razmišljanje u ovom pretkorizmenom razdoblju.
Propovijed sv. Antuna citirao sam prema sabranim djelima sv. Franje Asiškoga i sv. Antuna Padovanskoga, koja je zajedno objavio J. de la Haye u Parizu, 1641. god., a koja imate ovdje: **Sancti Francisci Assisiatis et sancti Antonii Paduani OPERA OMNIA**.

Kakvi nam ljudi trebaju?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/kakvi-nam-ljudi-trebaju.html

U Tominoj *Summi theologiae*, čitatelju koji se nalazi usred nevolja ovog života, možda najveću utjehu mogu pružiti dijelovi koji govore o zaslugama dobrih djela (I-II, quaes. 114.), te dijelovi koji govore o zadovoljštini za grijehe (Suppl., quaes. 12.-15.).
Zašto baš ti dijelovi? Mnogi vjernici nakon početnog oduševljenja i revnosti, počnu popuštati u molitvi i drugim dobrim djelima - kad im to s vremenom postane zamorno ili "dosadno". Nažalost, mnogi i odustanu od dobrog puta.

Baš zato treba čitati što su istaknuti katolički teolozi, poput sv. Tome Akvinskoga, pisali o zaslugama. Jednostavno rečeno: Što je neko dobro djelo teže, to će imati veće zasluge onaj koji ga izvrši.

Pri tome, zasluge djela ne umanjuje ni to ako je nekome, zbog predanosti, ljubavi i spremnosti volje, na individualnoj razini znatno lakše neko inače teško djelo.
Tako piše sv. Toma (I-II, q. 114., a. 4., ad 2um):

> "...opus aliquod potest esse laboriosum et difficile dupliciter. Uno modo ex magnitudine operis. Et sic magnitudo laboris pertinet ad augmentum meriti. Et sic caritas non diminuit laborem, immo facit aggredi opera maxima; *'magna enim operatur, si est'*, ut Gregorius dicit in quadam homilia. Alio modo ex defectu ipsius operantis, unicuique enim est laboriosum et difficile quod non prompta voluntate facit."
>
> ("...neko djelo može biti mučno i teško na dva načina. Jednim načinom zbog veličine djela. I tu se veličina truda tiče povećanja zasluge. I tako ljubav ne umanjuje trud, nego štoviše, potiče na poduzimanje najvećih djela, *'čini velika djela, ako je ima'*, kako kaže Grgur u jednoj propovijedi. Na drugi način zbog nedostatka onoga koji radi; naime, svakome je mučno i teško ono što ne čini spremne volje.")

Ova misao postaje jasnija, ako pogledamo kako uspoređuje učinak dobrih djela kao zadovoljštine za grijehe, sa njihovom obilježjem stjecanja zasluga (Suppl., q. 15., a. 1., ad 2um):

> "sicut in satisfactione consideratur poenalitas, ita et in merito consideratur difficultas. Diminutio autem difficultatis quae est ex parte ipsius actus, diminuit, caeteris paribus, meritum; sed diminutio difficultatis quae est ex promptitudine voluntatis, non diminuit meritum, sed auget; et similiter diminutio poenalitatis ex promptitudine voluntatis, quam facit caritas, non diminuit efficaciam satisfactionis, sed auget."
>
> ("kao što se u zadovoljštini gleda na kaznenost [lat. poenalitas], tako se u zasluzi gleda na teškoću. Smanjenje teškoće koja je na strani samog djela, umanjuje zaslugu, ako je sve ostalo jednako; ali smanjenje teškoće do kojeg dolazi zbog spremnosti volje, ne umanjuje zaslugu, nego povećava; i slično, umanjenje kaznenosti zbog spremnosti volje, što čini ljubav, ne umanjuje učinak zadovoljštine, nego povećava.")

Ovo se odnosi prije svega na ona temeljna djela zadovoljštine: molitvu, post i milostinju, o kojima se govori malo dalje (Suppl., q. 15., a. 3.):

> "satisfactio debet esse talis per quam aliquid nobis subtrahamus ad honorem Dei. Nos autem non habemus nisi tria bona, scilicet bona animae et bona corporis et bona fortunae, scilicet exteriora. Ex bonis quidem fortunae subtrahamus nobis aliquid per eleemosynam, sed ex bonis corporis per ieiunium, ex bonis autem animae non oportet quod aliquid subtrahamus nobis quantum ad essentiam, vel quantum ad diminuitionem ipsorum, quia per ea efficimur Deo accepti, sed per hoc quod ea submittimus Deo totaliter; et hoc fit per orationem. Competit etiam iste numerus ex parte illa qua satisfactio peccatorum causas excidit, quia radices peccatorum tres ponuntur (I. Ioan. 2, 16); scilicet concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum et superbia vitae. Contra concupiscentiam carnis ordinatur ieiunium, contra concupiscentiam oculorum ordinatur eleemosyna, contra superbiam vitae ordinatur oratio, ut Augustinus dicit..."
>
> ("zadovoljština treba biti takva da po njoj nešto sebi uskratimo na slavu Božju. A mi nemamo nego tri dobra, to jest, dobra duše i dobra tijela i dobra imetka, dakako vanjskog. Od dobara imetka uskraćujemo si nešto po milostinji, a od dobara tijela preko posta, a od dobara duše nije potrebno da si nešto uskraćujemo što se tiče sućanstva, ili što se tiče njihovog umanjenja, jer po njima postajemo ugodni Bogu, nego po tome da se podložimo Bogu u cijelosti, a to se postiže po molitvi. Prikladan je također ovaj broj [djela zadovoljštine] u onom dijelu kojim zadovoljština uklanja uzroke grijeha, jer se navodi tri uzroka grijeha (1 Iv 2, 16), to jest: požuda tijela, požuda očiju i oholost života. Protiv požude tijela postavlja se post, protiv požude očiju postavlja se milostinja, protiv oholosti života postavlja se molitva, kako kaže Augustin...")

Sve ovo u praksi najbolje možemo vidjeti kod našeg bl. Ivana Merza.
Prof. Đuro Gračanin, koji je studirao u Parizu u isto vrijeme kad i bl. Ivan Merz, opisuje njegov pokornički život (***Moje uspomene na ličnost dr. Ivana Merza***, 1933. god.):

"Bio je, spomenuo sam, nježne dosta konstrukcije. Ipak je svoje tijelo prezirao kao malo tko. Doručkovati često nije htio. Meso je znao ne jesti po čitave mjesece, iako ga je studij vrlo izmarao. Svagda iz ručka – sjećam se dobro – i onda kad bi bile najslađe stvari na kraju, on bi, iz pokore, uzeo malo kruha i sama bi ga jeo. Kad smo mu govorili da to čini iz asketskih razloga, nikad to nije htio priznati, nego je na naše primjedbe većinom šutio. Zadivljivao nas je svojim odricanjem – ljutio je, istina, staru gospođu kod koje smo se hranili, što nije jeo meso, ali nije htio popustiti. Spočetka bi joj govorio: 'Madame, je vous prie ne vous fâchez pas' – 'Gospođo, molim Vas ne ljutite se.' Ali kad se gospođa iz sažaljenja prema njemu nastavila ljutiti, on je šutio, crvenio se kao da je kriv, ali nije se dao skloniti. Na Veliki petak jednostavno je iščeznuo – ostavivši kartu gospođi i ispričavajući se da ga neće biti cio dan. Gospođa je znala što je: on je odlučio taj dan ništa ne jesti. To se, uostalom, događalo skoro svaki mjesec da kroz 24 sata jednom ne bi ništa jeo, samo je to obično spretnije prekrivao.

Svoje nehotične pogrješke – kojih je dakako i on imao – tako je vidljivo popravljao, tako je nemilosrdno iskorjenjivao, da mi je Š. zadivljen, često kad bi na samu bili, govorio: 'Slušaj, ovaj Merz postaje svaki dan savršeniji.' I onda bi mi pripovijedao kojekakve njegove nove mortifikacije, nova mrtvljenja koja je on poduzimao. Gospođa kod koje je stanovao, pripovijedala je da mu je krevet više puta našla neraspravljen: on je, naime, ležao na podu kraj kreveta. A ujutro bi rano ustao i prao se cio u hladnoj vodi. Pri objedu, počeo se bio i na taj način mrtviti da bi prestao jesti onda kad mu je očito najslađe bilo.

Kako je sebe nemilosrdno progonio i okrutno upravo prema sebi postupao, svjedoči nam i ova zgoda. Jednoga ljetnog dana, kad je u Parizu moglo biti 40° u hladu) i kad su visoke pariške kuće pohvatale i zatvorile svu tu vrućinu među svoje zidove da je učine još nesnosnijom, i kad je pola pariškoga stanovništva pobjeglo u okolicu da se malo rashladi, Merz je ostao u Parizu. Bio je, naime, tada studirao obraćenje francuskoga pisca Huysmansa i htio je po toj najvećoj žezi proći onim istim putovima koji su se odnosili na neke momente toga obraćenja. Trebalo mu je da što bolje shvati psihološku stranu Huysmansova obraćenja i zato je smatrao potrebnim to zaslužiti jednom ovako velikom žrtvom!

Jednom drugom prilikom, 8. svibnja 1921., išli smo skupa na proslavu Ivane od Arka u Orleans. Kad smo došli tamo sve su sobe po hotelima i privatnim stanovima bile zauzete. Morali smo otići malo izvan grada da u nekoj priprostoj kući prenoćimo. Tamo je, međutim, soba koju su nam ponudili tako strašno neugodno vonjala, da se ni časa nisam mogao u njoj zadržati. I Merzu je taj zadah strašan bio, ali tim strašniji što je on odmah rekao da zna kakve je provenijencije taj zadah. Ipak, on je ostao tamo svladavši svoju odvratnost prema tomu neugodnom vonju. Ovako, gdjegod je mogao, Merz je objeručke prihvaćao mrtvljenja i žrtve koje su mu se pružale.

Ovo su dakako samo izvanredni slučajevi Ivanova mrtvljenja. No u njegovu dnevnom životu tih je mortifikacija bilo daleko više. Ne mogu ne spomenuti posebno jednu od njih; to je štednja vremena. Iako je svojim znancima znao posvećivati dosta vremena, tako da u njegovu susretu s drugima nije bilo ništa ne naravno, ništa ekspeditivno, ništa nasilno užurbano, ipak je vrijeme silno štedio. Iskorištavao je svaku slobodnu minutu. Sjećam se osobito onih časova kad bi kod stola, umorni i satrveni od predavanja, čekali na ručak po nekoliko minuta – a Merz bi vadio svoju bilježnicu s francuskim riječima i učio! Znao je poput svih velikih duhova cijeniti neizmjernu

> vrijednost bježećih minuta zemaljskoga života i zato ih je uz silne napore i veliko svladavanje iskorištavao.

> Koliko je međutim drugih žrtava u drugim područjima Merz činio i doprinosio, to zna samo on i dragi Bog. Po pravilima, koja si je on u Parizu napravio, koja sadržavaju 21 točku, vidi se da je on mnogo toga činio što je ostalo sakriveno našemu pogledu. Zar ne čitamo tamo i ovo: 'Katkad sebi svojevoljno, u potaji, bol zadavati.' Jednom sam nehotice, ni ne znajući što mi je u rukama, otvorio prve stranice neke njegove bilježnice – gdje je on valjda zbog vježbe bilježio svoje razne žrtve – one su bile pune poteza."

Bl. Ivan je s istim požrtvovnim duhom radio i kao aktivist katoličkog pokreta. Radio, molio i trpio za pobjedu katolicizma u Hrvatskoj i cijelom svijetu. I drugima je postavio visoke kriterije, što se vidi po vjerskim dužnostima koje je propisao u Zlatnoj knjizi za katoličku mladež, ili po onima koje je želio postaviti novinarima dok je planirao osnivanje katoličkog dnevnog lista.
Kad bismo danas u Hrvatskoj imali barem tisuću ljudi poput bl. Ivana Merza, siguran sam da bi pobjeda katolicizma bila osigurana.

Ali nažalost, takvi su ljudi iznimno rijetki. Rijetki su čak i među redovnicima.
Bl. Alojzije Stepinac je to dobro primijetio u nekim svojim propovijedima, gdje ukazuje na problem manjka duha žrtve i pokore u našim samostanima.

Bl. Alojzije kaže u nagovoru sestrama milosrdnicama, na Tijelovo, 8. lipnja 1944.:

> "Imao sam više puta prilike da dobijem anonimna pisma iz raznih družba, gdje se sestre tuže na stvari bez ikakvih vrijednosti. Onda mi pada na pamet: 'Draga sestro, loviš muhe po zraku, a mogla bi svijetom vladati!' Njoj je dosta kad joj npr. glavarica reče koju oštriju riječ, a ona - umjesto da ide u svoju ćeliju, da se baci na koljena i da reče: 'Dragi Isuse, i Tvoja je glava bila trnjem okrunjena, pa neka bude ovaj ukor, što sam ga dobila, za obraćenje jedne nesretne žene u javnoj kući, za obraćenje palog svećenika, bezbožnog psovača itd.' - umjesto da ona tako učini, ona lovi muhe. Da se baci u ćeliji ili pred oltarom, donijela bi svojim činom mnogo utjehe Božanskom Srcu Isusovu."

Vrijeme je da svi napokon počnemo razmišljati na način bl. Ivana Merza i bl. Alojzija Stepinca: da usvojimo njihov pogled na svijet. Ali i pogled ostalih svetaca, koji su zasjali tijekom ovih 2000 godina povijesti Crkve. Takvi nam ljudi trebaju.

Obred ekspulzije javnih pokornika - Kako je nastao običaj pepeljenja na Čistu srijedu?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/obred-ekspulzije-javnih-pokornika-kako.html

U starim izdanjima Rimskog pontifikala, obično negdje u sredini ili pri kraju, možete vidjeti drevni obred ekspulzije javnih pokornika. Taj se prastari obred zadržao u pontifikalu, čak i u ono vrijeme kad se više nije koristio.

Dobro je da se upoznamo s tim obredom, jer se jedan njegov važan dio zadržao u liturgiji do danas: pepeljenje na Čistu srijedu. A i drugi dijelovi tog svečanog čina pokore imaju važne pouke za naše vrijeme.

Izložit ću danas ukratko taj obred prema izdanju Rimskog pontifikala, koje je 1572. godine objavio sveti papa Pio V. (imate ga ovdje: **Pontificale Romanum**).

Javna pokora određivala se za javne grijehe: dakle, za teške grijehe koji su javni, svima poznati (pa zato uzrokuju sablazan), npr. javno poznato priležništvo, teške hule, ubojstvo (uključujući pobačaj), svetogrđe itd.

Obred se održavao u katedrali, a predvodio ga je biskup.

DE EXPVLSIONE PVBLI-
ce pęnitentium ab Ecclesia, in
feria quarta cinerum.

In capite ieiuniorum: solenniter pęnitentes: ex institutione cōcilij Agathensis: de ecclesia eiciūtur hoc modo.

Pęnitentes enim qbus secundum ius vel cōsuetudinē pro gravioribus criminibus solennis pęnitentia est imponēda: hac die hora quasi tertia conueniunt ad ecclesiam cathedralē: in vilibus vestimentis: nudis pedibus: et vultibus ad terram demissis: quorum nomina scribi debent: accipientes pęnitentiaz iuxta modū culpę ab episcopi pęnitentiario: vel ab his quibus hoc officium commissum est: et postea omnes emittuntur: et ma-

Na Čistu srijedu, javni pokornici bi se okupili ispred katedrale, gdje su čekali da im bude određena pokora. Rubrika izričito kaže:

> "Poenitentes, quibus secundum ius vel consuetudinem, pro gravibus criminibus solemnis poenitentia est imponenda, hac die hora quasi tertia conveniunt ad ecclesiam cathedralem, in vilibus vestimentis, nudis pedibus et vultibus ad terram demissis, quorum nomina scribi debent; accipientes poenitentiam iuxta modum culpae ab episcopi poenitentiario vel ab aliis, quibus hoc officium commissum est; et postea omnes emittuntur et manent ante foras ecclesiae."
>
> ("Pokornici, kojima se prema pravu ili običaju treba odrediti svečana pokora za teška zlodjela, toga dana neka se okupe oko trećeg časa [9 sati ujutro] kod katedralne crkve, u skromnoj odjeći, golih nogu i licima pognutima prema zemlji, čija se imena trebaju zapisati dok primaju pokoru prema načinu krivnje od biskupovog penitencijara ili od drugih kojima je povjerena ova služba; nakon toga se svi otpuste i ostanu pred vratima crkve.")

Pokornici stoje izvan crkve, dok se u crkvi moli šesti čas. Biskup može nakon toga odmah izaći pokornicima, a može prvo služiti pontifikalnu misu u katedrali. U svakom slučaju, prije nego što izađe, blagoslivlja pepeo. Kler se podijeli u dva kora, a zatim ulaze pokornici.

O ulasku pokornika u crkvu, ovako kaže rubrika:

> "Poenitentes vero omnes ingressi prosternunt se cum lachrymis in ecclesiae pavimento coram episcopo inter utrumque chorum. Tunc pontifex sedens cum mitra, vel archipresbyter stans, imponit cineres super capita singulorum dicens: *'Memento fili, quia cinis es et in cinerem reverteris: age poenitentiam, ut habeas vitam aeternam.'* "
>
> ("Pokornici se svi ušavši prostru sa suzama na pod crkve pred biskupom između oba kora. Tada prvosvećenik sjedeći s mitrom ili arhiprezbiter stojeći, stavlja pepeo na glavu svakoga od njih govoreći: *'Sjeti se, sine, da si pepeo, i da ćeš se u pepeo vratiti: čini pokoru, da imaš život vječni.'* ")

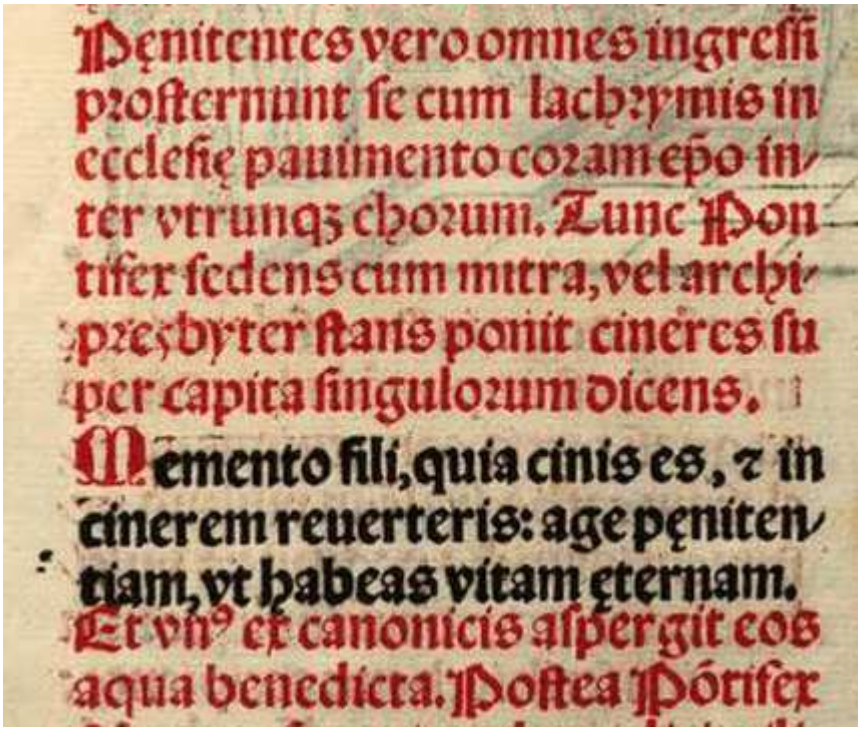
Pęnitentes vero omnes ingressi
prosternunt se cum lachrymis in
ecclesię pauimento coram epo in-
ter vtrunq; chorum. Tunc Pon
tifex sedens cum mitra, vel archi-
presbyter stans ponit cineres su
per capita singulorum dicens.
Memento fili, quia cinis es, & in
cinerem reuerteris: age pęniten-
tiam, vt habeas vitam ęternam.
Et vn⁹ ex canonicis aspergit eos
aqua benedicta. Postea Pontifex

Jedan od kanonika blagoslovi pokornike blagoslovljenom vodom. Nakon toga biskup stojeći, skine mitru, i blagoslovi kostrijet koji će obući pokornici, ovim riječima:

> V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
> R. Qui fecit coelum et terram.
> V. Domine, exaudi orationem meam.
> R. Et clamor meus ad te veniat.
> V. Dominus vobiscum.
> R. Et cum spiritu tuo.
> Oremus.

> Omnipotens, et misericors Deus, qui peccatoribus pietatis tuae misericordiam quaerentibus hoc indumento vestitis, misericordiam tuam et veniam tribuisti, obsecramus clementiam tuam, ut hoc indumentum, quod vocatur cilicium, bene + dicere, et sanctificare digneris; ut quicumque eo pro peccatis suis indutus fuerit, et misericordiam tuam imploraverit, veniam et indulgentiam tuae sanctae misericordiae consequatur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

> (V. Pomoć je naša u imenu Gospodina.
> R. Koji je stvorio nebo i zemlju.
> V. Gospodine, usliši molitvu moju.
> R. I vapaj moj k tebi da dođe.
> V. Gospodin s vama.
> R. I s duhom tvojim.
> Pomolimo se.
> Svemogući i milosrdni Bože, koji si grešnicima, koji u ovom ruhu odjeveni traže blagost tvoga milosrđa, podao svoje milosrđe i oprost, molimo tvoju blagost da se udostojiš ovo ruho, koje se zove kostrijet, blago + sloviti i posvetiti, da svaki onaj koji ga odjene za svoje grijehe, i zazove tvoje milosrđe, primi oprost i otpuštenje [grijeha] od tvoga svetoga milosrđa. Po Kristu Gospodinu našemu. R. Amen.")

Blagoslovivši kostrijet, biskup njime odjeva javne pokornike, govoreći:

> "Apud Dominum misericordia est et apud Deum redemptio; ita enim lapsis hominibus subvenit, non solum per baptismi et confirmationis gratiam, sed etiam per poenitentiae medicinam, ut spiritus humanus vita reparetur aeterna. R. Deo gratias."

> ("Kod Gospodina je milosrđe i kod Boga otkupljenje; tako palim ljudima pomaže, ne samo po milosti krštenja i potvrde, nego također po lijeku pokore, da se ljudskom duhu obnovi vječni život. R. Bogu hvala.")

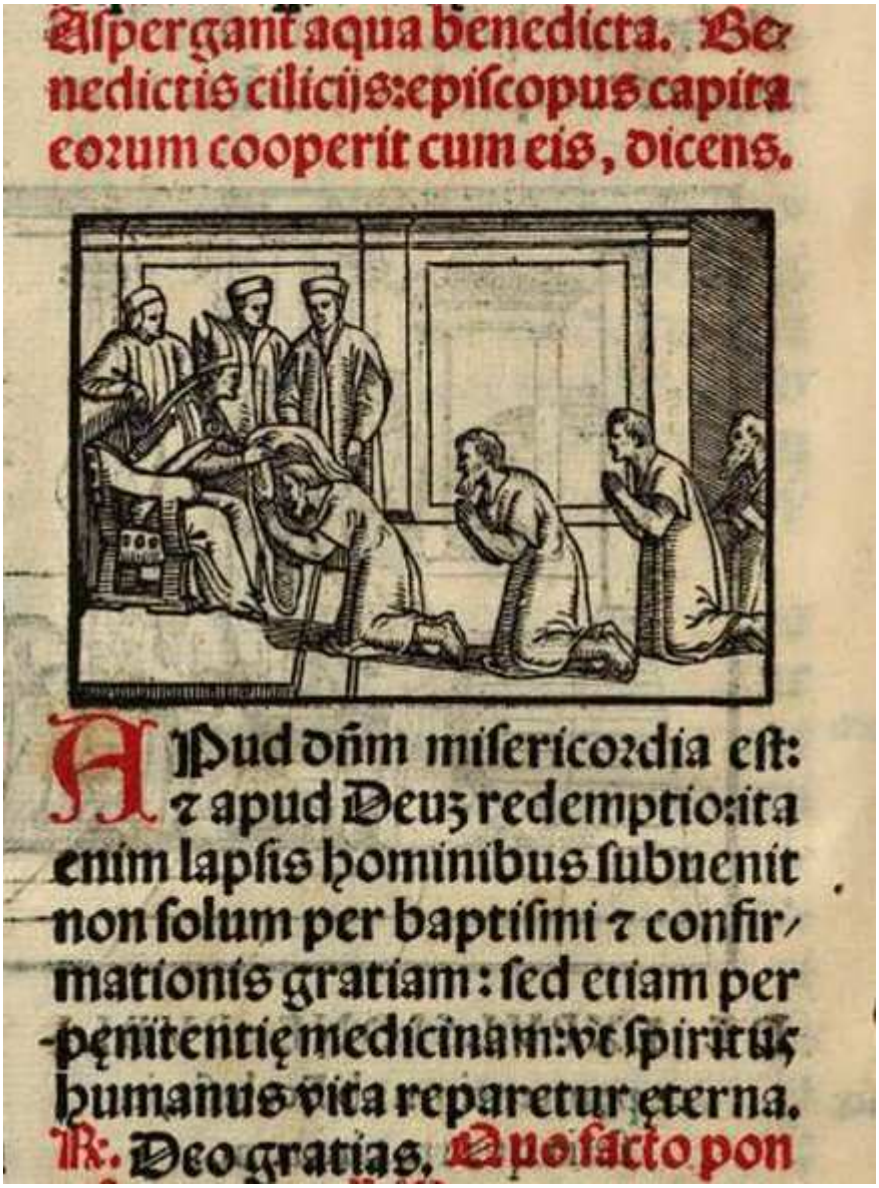

Nakon toga biskup započne antifonu "Ne reminiscaris", i moli se sedam pokorničkih psalama i Litanije svih svetih (uz određene specifične molitve).
Kad sve to završi, pokornici ustanu, a biskup im održi propovijed.

Rubrika izričito određuje o čemu biskup treba propovijedati:

> "facit eis pontifex sermonem, ostendens qualiter Adam propter peccatum eiectus est de paradiso, et multa maledicta in eum congesta sunt; et qualiter, eius exemplo, ipsi de ecclesia ad tempus eiciendi sunt."
>
> ("održi im prvosvećenik propovijed, ukazujući kako je Adam zbog grijeha izbačen iz raja, i stigla su ga mnoga prokletstva, i kako po njegovom primjeru, i njih treba na određeno vrijeme izbaciti iz crkve.")

Sada slijedi "izbacivanje" iz crkve, koje rubrika ovako propisuje:

> "accipiat unum ex eis per dexteram manum, et omnes alii similiter se manibus tenentes, candelas accensas in manibus habentes, subsequantur eum; et ita eos eiiciat de ecclesia, cum lachrymis dicens: *'Ecce, eiicimus vos hodie a liminibus sanctae matris Ecclesiae propter peccata et scelera vestra. Deus faciat vos reverti cum fructu poenitentiae. Amen.'* "

> ("neka primi jednoga od njih za desnu ruku, i svi drugi ga slijede, slično se držeći za ruke, noseći u rukama zapaljene svijeće; i tako ih izbaci iz crkve sa suzama govoreći: *'Evo, izbacujemo vas danas sa praga svete majke Crkve zbog grijeha i zlodjela vaših. Neka Bog učini da se vratite s plodom pokore. Amen.'* ")

U međuvremenu zbor pjeva responzorij:

> "In sudore vultus tui vesceris pane tuo, dicit Dominus ad Adam, donec revertaris ad terram de qua assumptus es, quia pulvis es et in pulverem reverteris. Pro eo quod audisti vocem uxoris tuae plus, quam me: maledicta terra in opere tuo, in laboribus comedes panem ex ea."
>
> ("U znoju ćeš lica svoga jesti kruh svoj, kaže Gospodin Adamu, dok se ne vratiš u zemlju iz koje si uzet, jer si prah i u prah ćeš se vratiti. Zato što si poslušao glas žene svoje više nego mene: prokleta zemlja u tvome radu, u radovima ćeš jesti kruh iz nje.")

I drugi responzorij:

> "Ecce, Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum, et malum: *Videte, ne forte sumat de ligno vitae, et vivat in aeternum. V. Fecitque Dominus Adae tunicam pelliceam, et induit eum, et ait.
> * Videte, ne forte sumat de ligno vitae, et vivat in aeternum.
> Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.
> *Videte, ne forte sumat de ligno vitae, et vivat in aeternum."
>
> ("Eto, Adam postade kao jedan od nas, spoznajući dobro i zlo: *Pazite, da ne bi možda uzeo s drveta života, i živio navijeke. I načini Gospodin Adamu odjeću od krzna i odjene ga, i kaže.
> *Pazite, da ne bi možda uzeo s drveta života, i živio navijeke.
> Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.
> *Pazite, da ne bi možda uzeo s drveta života, i živio navijeke.)

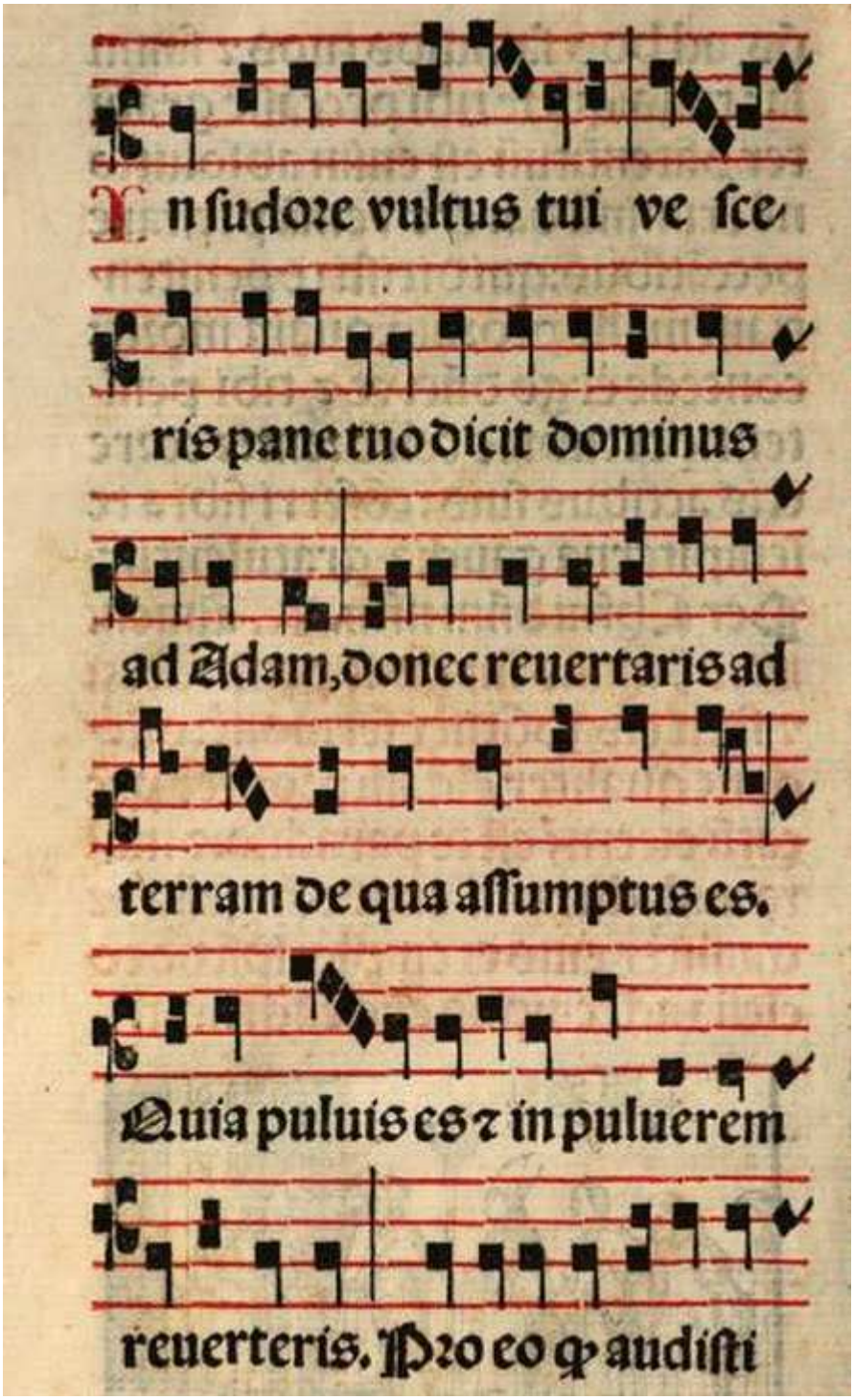

Na kraju, završna rubrika govori o onome što pokornici trebaju raditi za vrijeme dok su "izbačeni" iz crkve. Trebaju činiti pokornička djela (postiti, moliti...):

> "Et sic eis extra eiectis, et ante valvas ecclesiae genibus flexis gemendo manentibus. Pontifex in limine ostii stans moneat eos, quod de Domini misericordia non desperent, sed ieiuniis, orationibus, peregrinationibus, eleemosynis, et aliis bonis operibus invigilent, ut Dominus ad dignum fructum verae poenitentiae eos perducat; quodque feria quinta in Coena Domini redeant, quoniam tunc in sanctam ecclesiam reducentur, quam usque tunc ingredi non praesumant. Et mox pontifice cum processione ad chorum redeunte, valvae Ecclesiae ante oculos eorum clauduntur, et incipitur Missa, et proceditur ordine suo."
>
> ("I tako njima dok ostaju izbačenima i ispred vrata crkve, i uzdišu klečeći. Biskup ih opomene stojeći na pragu vrata, da ne očajavaju o milosrđu Gospodnjem, nego da bdiju postovima, molitvama, hodočašćima, milostinjama i drugim dobrim djelima, da ih Gospodin dovede do dostojnog ploda prave pokore; i da se vrate na četvrtak Večere Gospodnje [Veliki četvrtak], jer će tada biti vraćeni u svetu crkvu, u koju neka se dotad ne usuđuju ulaziti. I ubrzo kad se prvosvećenik s procesijom vrati do kora, zatvaraju se vrata crkve pred njihovim očima, i počinje Misa i protječe po svom redu.")

Svečana rekoncilijacija javnih pokornika obavljala se na Veliki četvrtak.
U međuvremenu, tijekom cijele korizme, pokornici su obavljali pokornička djela.

Sve nam ovo govori kako je ozbiljan nauk Crkve o nužnosti prave zadovoljštine za grijehe. Pa, iako su se pokore tijekom vremena sve više ublažavale, nikada se nije prestalo isticati da je zaista potrebno pokorničkim djelima dati naknadu za počinjene grijehe.

Spomenimo samo što kaže naš Rimski obrednik iz 1929. god. o pokori koju svećenik treba odrediti vjerniku na ispovijedi:

> "Neka pazi da ne daje prelakih pokora za teške grijehe, da ne bi velikom popustljivošću postao dionik tuđih grijeha. Neka pače ima na pameti, da pokora nije samo pomagalo novome životu i lijek bolesti, već i kazna za prošle grijehe."

Ovo je zapravo istinsko milosrđe. Nije nikakvo milosrđe ona moderna popustljivost, kojom se propušta dati adekvatnu zadovoljštinu za počinjene grijehe. Trebamo imati na umu da je i najteža pokora na ovom svijetu, daleko lakša od samo jednoga dana u čistilištu.
Tko propušta činiti pokoru na ovom svijetu (a ovdje govorimo o ljudima koji se nalaze u stanju milosti), izlaže se mogućnosti duge i teške pokore u vatri čistilišta.
No, to je tema o kojoj sam već puno puta pisao, pa ako koga zanima, upućujem na ovaj tekst: **Uzimajući u obzir sve okolnosti**.

Sv. Antun Padovanski u propovijedi na Šezdesetnicu: "Exurge, Domine" - vapaj vjernika svete Crkve

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/sv-antun-padovanski-u-propovijedi-na_25.html

DOMINICA
in Sexageſima.
Statio ad ſanctum Paulum.
Introitus. Pſal. 43.

EXúrge, quare obdórmis Dómine? exúrge, & ne repéllas in finem: quare fáciem tuam avértis, oblivíſceris tribulatiónem noſtram? adhæſit in terra venter noſter: exúrge Dómine, ádjuva nos, & líbera nos.
Pſalm. ibid. Deus áuribus noſtris audívimus: patres noſtri annuntiavérunt nobis.
℣. Glória Patri. Oratio.

Ulazna pjesma "Exurge" za nedjelju Šezdesetnice, u Rimskom misalu tiskanom 1736. god.

U tradicionalnom rimskom obredu, na Šezdesetnicu se u evanđelju čita prispodoba o Sijaču (Lk 8, 4-15). Sv. Antun Padovanski u svojoj propovijedi na Šezdesetnicu ističe kako Božja riječ, dok kao sjeme raste u ljudskom srcu, vodi grešnika kroz tri faze pokore (u sakramentalnom smislu): kajanje, ispovijed i zadovoljština za grijehe.

> "Et vide quam congrue dicitur verbum Dei semen. Sicut enim in terra semen seminatum germinat et crescit. Primo enim ut dicitur Marci (4, 28): *'facit herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica'*. Sic verbum Dei seminatum in corde peccatoris. Primo facit herbam contritionis... Secundo, spicam confessionis, quae se in altum erigit per spem remissionis. Tertio, plenum frumentum satisfactionis, de quo Psalm. 64.: *'Valles'*, humiles poenitentes, *'abundabunt frumento'* satisfactionis, ut poena respondeat culpae."
>
> ("I pogledaj kako se prikladno riječ Božja naziva sjemenom. Kako, naime, posijano sjeme u zemlji klija i raste. Prvo onako kako se kaže u Marku (4, 28): *'čini stabiljku, zatim klas, zatim puno žita na klasu'*. Tako riječ Božja posijana u srce grešnika. Prvo čini stabiljku pokajanja... Drugo, klas ispovijedi, koji se uzdiže uvis po nadi u otpuštenje [grijeha]. Treće, puno je žita zadovoljštine, o kome kaže Psalam 64: *'Doline će'*, ponizni pokornici, *'obilovati žitom'* zadovoljštine, da kazna odgovara krivnji.")

No, kao što je očito iz prispodobe o Sijaču, ne padne svako sjeme na dobru zemlju. Prvo sjeme padne uz put, drugo na kamen, treće u trnje, a tek četvrto na dobru zemlju.
Sv. Antun kaže da loše tlo uz put označava bludnike, kamenito tlo označava loše redovnike (koje sv. Antun naziva "lažnim redovnicima"), dok trnje označava pohlepne ljude i lihvare. Nevolje koje takvi ljudi predstavljaju vjernicima povezuje s vapajem ulazne pjesme u misi na nedjelju Šezdesetnice (Psal. 43, 23-26), koji glasi:

> "Exurge, quare obdormis, Domine? Exurge et ne repellas in finem: quare faciem tuam avertis, obliviscaris tribulationem nostram? Adhaesit in terra venter noster. Exurge, Domine, adiuva nos et libera nos."
>
> ("Ustani, zašto spavaš, Gospodine? Ustani, ne odbaci nas zauvijek! Zašto odvraćaš svoje lice, zaboravljaš našu nevolju? Za zemlju se prijanja naš trbuh. Ustani, Gospodine, pomozi nam i izbavi nas.")

Sv. Antun kaže da to vjernici vapiju za oslobođenje od spomenute tri vrste loših ljudi (bludnici, lažni redovnici, pohlepni lihvari) koje označava loše tlo uz put, kamen i trnje:

> "Ideo sanctae Ecclesiae fideles in introitu Missae, clamant ad Deum: *'Exurge, quare obdormis, Domine'* (Psal. 43, 23). Nota quod ter dicitur *exurge*, propter ista tria, quae sunt via, petra et spinae. Exurge, ergo, o Domine, contra luxuriosos, qui sunt via diaboli, qui quia in peccatis dormiunt, te dormire credunt. Exurge contra falsos religiosos, qui sunt quasi petra sine humore gratiae. Exurge contra usurarios, qui sunt quasi spinae pugentes: et adiuva nos et libera nos de eorum manibus."
>
> ("Zato vjernici svete Crkve u ulazu Mise vapiju Bogu: *'Ustani, zašto spavaš, Gospodine?'*. Uoči da tri puta kažu *ustani*, zbog ovoga troje, a to su: put, kamen i trnje. Ustani stoga, o Gospodine, protiv bludnika, koji su put đavla, koji - zato što spavaju u grijesima - vjeruju da i ti spavaš. Ustani protiv lažnih redovnika, koji su kao kamen bez vode milosti. Ustani protiv lihvara, koji kao trnje ubadaju: i pomozi nam i oslobodi nas iz njihovih ruku.")

Kako se u ovom pretkorizmenom razdoblju u časoslovu čitaju početna poglavlja Knjige postanka, tako i ove nedjelje sv. Antun već na početku propovijedi spominje onaj prvi izvor ljudske pokvarenosti, zlih nagnuća i nesreća - istočni grijeh.

> "Praedicatoribus loquitur Isaia (32, 29): *'Beati qui seminatis super omnes aquas'*. Aquae, ut dicitur Apocalypsis (17, 15), *'sunt populi et gentes et linguae'*, de quibus Eccles. 1, 7: *'Omnia flumina intrant in mare, et mare non redundat; ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant'*. Nota quod duplex est amaritudo, scilicet culpae et mortis corporalis. Omnia ergo flumina, id est, omnes populi exeunt a mari, id est, ab amaritudine culpae originalis. Unde Psal. 50.: *'Ecce, in iniquitatibus conceptus sum'*. Et Apostolus Ephes. 2, 3: *'eramus natura filii irae, sicut et ceteri'*. Et: *'Omnes in Adam moriuntur'* (I. Cor. 15, 22). Et in mare, id est, in amaritudinem mortis corporalis revertuntur."
>
> ("Propovjednicima govori Izaija (32, 20): *'Blaženi koji sijete po svim vodama'*. Vode su, kako kaže Otkrivenje (17, 15), *'puci i narodi i jezici'*, o kojima kaže Crkv. 1, 7: *'Sve rijeke teku u more i more se ne prepunja; odakle teku rijeke, onamo se vraćaju da ponovno počnu svoj tok'*. Uoči da je dvostruka gorčina, to jest, krivnje i tjelesne smrti. Svaka dakle rijeka, to jest, svi narodi izlaze iz mora, to jest, iz gorčine istočnog grijeha. Zato kaže Psalam 50.: *'Evo, u opačinama sam začet'*. I Apostol Efežanima 2, 3: *'po naravi bijasmo djeca gnjeva, kao i drugi'*. I: *'U Adamu svi umiru'* (1 Kor 15, 22). I vraćaju se u more, to jest, u gorčinu tjelesne smrti.")

Zanimljivo je malo kasnije tumačenje mističnog značenja Noine korablje (dijelovi Knjige postanka koji govore o Općem potopu i Noinoj korablji čitaju se u časoslovu upravo na Šezdesetnicu). Inače, crkveni naučitelji su često uspoređivali Crkvu s Noinom korabljom, osobito glede dogme ***Extra Ecclesiam nulla salus***. Kao što se nije spasio nijedan čovjek koji je bio izvan korablje u vrijeme Općeg potopa, tako se nitko ne spašava tko umire izvan Crkve.

I sv. Antun u korablji vidi pralik Crkve, a u Noi pralik Krista, ističući:

> "Hic est Noe cui dixit Deus Pater: *'Fac tibi arcam de lignis laevigatis'* (Gen. 6, 14). Noe interpretatur requies et significat Christum... Huic dixit Pater: *'fac tibi arcam'*, id est Ecclesiam. Exiit ergo seminator Christus seminare semen suum. Exiit etiam fabricare arcam, scilicet Ecclesiam suam, *'de lignis laevigatis'*, id est, operibus sanctis, puris et perfectis, *'et linivit bitumine'* charitatis, scilicet, et misericordiae, intrinsecus in affectu et extrinsecus in operum effectu. *'Cuius longitudo est trecentorum cubitorum'* (Gen. 6, 15), propter tres ordines qui sunt in ea, scilicet Noe, Daniel et Iob, id est, praelati, continentes et coniugati. *'Latitudo quinquaginta cubitorum'*, ad poenitentes ipsius Ecclesiae refertur. In quinquagesimo enim die a Pascha per Spiritum Sanctum collata est apostolis gratiae infusio. Et in quinquagesimo psalmo, scilicet *'Miserere mei Deus'*, poenitentibus promittitur peccatorum remissio. *'Altitudo triginta cubitorum'* (Gen. 6, 15), ad eius Ecclesiae fideles refertur, propter fidem sanctae Trinitatis. Exiit ergo Christus a sinu Patris, et venit in mundum, ut seminaret et Ecclesiam suam fabricaret, in qua electum populum non corruptibilem sed permanentem in saeculum saeculi conservaret."
>
> ("On je Noa kome je rekao Bog Otac: *'Načini sebi korablju od uglađenoga drveta'* (Post 6, 14). Noa se prevodi kao *pokoj*, i označava Krista... Njemu je rekao Otac: *'načini sebi korablju'*, to jest, Crkvu. Izašao je stoga sijač Krist posijati svoje sjeme. Izašao je također izgraditi korablju, to jest, svoju Crkvu *'od uglađenoga drveta'*, to jest, od svetih djela, čistih i savršenih, *'i povezao ih vezivom'*, dakako, ljubavi i milosrđa, iznutra u osjećaju i izvana u učinku djela. *'Čija je duljina tristo lakata'* (Post 6, 15), zbog tri reda [staleža] koji su u njoj, dakako, Noa, Danijel i Job, to jest, prelati, uzdržljivci i oženjeni. *'Širina pedeset lakata'*, odnosi se na pokornike ove Crkve. Jer je pedesetoga dana od Uskrsa po Duhu Svetom udijeljeno apostolima obilje milosti. I u pedesetom psalmu, to jest, *'Smiluj mi se Bože'*, pokornicima se obećaje otpuštenje grijeha. *'Visina trideset lakata'* (Post 6, 15), odnosi se na vjernike ove Crkve, zbog vjere Svetoga Trojstva. Izašao je, dakle, Krist iz krila Očeva, i došao u svijet, da posija i izgradi svoju Crkvu, u kojoj će sačuvati izabrani narod - ne propadljivi - nego onaj koji ostaje u vijeke vjekova.")

Pa evo, ovo su misli o kojima možemo razmatrati ovoga tjedna.
Propovijed sv. Antuna citirao sam prema sabranim djelima sv. Franje Asiškoga i sv. Antuna Padovanskoga, koja je zajedno objavio J. de la Haye u Parizu, 1641. god., a koja imate ovdje: **Sancti Francisci Assisiatis et sancti Antonii Paduani OPERA OMNIA**.

Osnovno pravilo za uspjeh: "Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu" (Mt 6, 33)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/02/osnovno-pravilo-za-uspjeh-trazite.html

KRIŽARSTVO — OŽIVOTVORENJE MERČEVIH SMJERNICA

Legat Sv. Oca Pape blagoslivlja Križare

Hrvatski Metropolita Preuzv. gosp. Dr Alojzije Stepinac okružen Križarskim duhovnicima i Križarima za obala Hrvatskog Jadrana

ŽRTVA

Kao žarka crvena nit provlači se Merzovim životom bol. Ona je dapače uz ljubav glavni osjećaj njegova života. Ljubav kao čežnja za srećom, za Bogom; bol kao manjak te sreće i ujedno ucjena njezina. A kako je hotio tu sreću ne samo sebi već i čitavom jednom narodu, tako mu je trebalo pred narodom poći i križnim putem do te sreće — k Bogu. I zaista, tek onda si nekoga odgojio, kad si ga naučio voljko trpjeti. Žrtva je dakle nuždni dopunjak poglavlja o uspješnom preporodnom radu kako u Otkupitelju svieta, tako i u njegovima, »koji nadopunjaju, što još manjka za tielo njegovo, Crkvu«. Kološ. 1, 24.

Tko bi bio rekao, da što trpi onaj u društvu veseli, razgovorljivi Ivan? Što više, da i onaj, na sve najfinije naučeni dječak, plače od pravog bola! A ipak ga je on tako reći i porodom nasliedio. Zbog bolnih očiju i zubi mora već u pučkoj školi k liečniku. Kraj sve najbrižnije čistoće u svemu napale ga i ospice. S naporom rada, koji ga je izcrpljivao, razvijao se i bol. I Ivan često uzdiše: »Bol, bol, bol!...«

Kako je pitanje bola uobće glavna podstreka i kamen kušnje filozofiranja, tako je ono i Merzu bilo životno pitanje: »Zašto trpim, čemu trpim, prema tome i kako da trpim?« Brzo je shvatio, da je trpljenje spojeno sa samim čovječjim bićem, jer je čovjek tvaran, ograničen i slobodan, pa kako po ovom trojem čovjek ima svojih prednosti, mora da primi i neugodne posljedice. Tvarnost ga hrani i drži, pa mora primiti i njezino svojstvo razpadljivosti kroz bolest i smrt. U osjećajnom biću, kakav je čovjek, mora to biti uz boli. Taj osjećaj je dakle znak za »oprez!« Jer nešto tielu manjka, bol opominje da se čovjek pobrine i osigura svoj obstanak. A jer to uviek ne može, to čezne za nerazpadljivošću. Želi se produhoviti i time bol izbući, u ovom pak životu barem je jakošću duše nadvladati. I čim bol voljno primi, već se počinje u njemu produhovljenje, gospodstvo duše nad tielom, učvršćen je temelj čovječjeg dostojanstva. O g r a-

10 145

Detalji iz knjige: p. Josip Vrbanek SJ - *Vitez Kristov dr. Ivan Merz* (Zagreb, 1943., str 144.-145.)

Kad danas razmišljamo o uzrocima uspjeha ili neuspjeha pojedinih katoličkih organizacija, možda premalo gledamo na nadnaravne čimbenike, a previše na naravne, zemaljske, faktore tipa: financiranje, nedostatak novca, pitanja infrastrukture ili logistike, organizacijske forme, izražavanje, komunikacija, simpatičnost rukovodstva ili članova, nedostatak vremena i slično.

I tako nam se dogodi da zaboravimo na ulogu vjerskog i ćudorednog života njihovih članova, a poglavito vođa, kao čimbenika u (ne)uspjehu tih organizacija.
Na primjer, danas se često prisiljava katolike da glasuju za moderne "demokršćanske stranke", kao za "manje zlo" u odnosu na ljevičarske grupacije. A te "demokršćanske stranke" (osim što nerijetko promiču stavove koji su nespojivi s katoličkim naukom) u svojem vodstvu često imaju osobe koje žive nekršćanskim životom, npr. razvedeni i "civilno vjenčani", pa i oni koji ne ispunjavaju ni minimum kršćanskih dužnosti poput nedjeljne obveze.

Ovdje nam padaju na pamet riječi biskupa Mahnića: "Robovi grijeha su loši vođe naroda." To se ne odnosi samo na političare, nego i na novinare, intelektualce, i druge osobe koje imaju utjecaj na javno mnijenje.

Dakako, ovdje nije u pitanju samo njihov ćudoredni život, nego i razina njihovog vjerskog znanja. Kad samo pogledate kakve tekstove danas objavljuju pojedini "vjerski portali", možete se samo zgroziti kako su im neki tekstovi toliko infantilni, da izgleda kao da namjerno vrijeđaju inteligenciju čitatelja.

Dakle, i ćudoredni život i vjersko znanje članova organizacija imaju poglaviti utjecaj na njihov uspjeh u ostvarenju (onoga što bi im trebao biti cilj!) kršćanskog preporoda društva.

Potrebno je da se članovi svih katoličkih organizacija vode prije svega onim evanđeoskim načelom: "Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, i sve će vam se ovo dodati." (Mt 6, 33)

Bl. Ivan Merz je uvijek isticao da je ključ uspjeha katoličke organizacije u tome da njezini članovi prvenstveno rade na vlastitom vjerskom životu i duhovnoj izgradnji. Štoviše, on se bojao da bi u slučaju mlakosti na tom području i okretanja ovozemaljskim ciljevima (u bilo kojem obliku), organizacija neminovno doživjela neuspjeh.

Ivanov ispovjednik, p. Josip Vrbanek, piše u knjizi *Vitez Kristov dr. Ivan Merz* (str. 157.):

> "Slobodnim zidarima išle su u prilog razmirice na katoličkoj strani. K tome su mnogi Orlovi više govorili o hrvatstvu, a manje mislili na svoje osobno posvećenje, bez koga nema ni pravog rodoljublja. To je Merza najviše bolilo, on se bojao da ne bi Gospodin Bog organizaciji uskratio svoju posebnu zaštitu. Zato je ovako ozbiljno govorio i sam i preko duhovnika. U tim tjeskobama bilo je Orlovstvo i odlučilo g. 1927. pristupiti Apostolstvu Molitve i posvetiti se Presvetom Srcu Isusovu."

Kako bi na neki način prisilio orlovsku mladež da radi na vlastitom posvećenju, Merz je točno propisao u Zlatnoj knjizi (II., 5.) koje su vjerske dužnosti članova orlovske organizacije:

> "5. Koje su vjerske dužnosti Orla?
> Vjerske su dužnosti Orla ove:
> - mora u prvome redu vršiti sve one dužnosti koje mu nalaže Bog i sveta Crkva;
> - mora neprestano težiti za kršćanskim savršenstvom;
> - mora u hrvatskomu narodu svagdje i svakom prilikom promicati ljubav k euharistijskome Isusu;
> - mora nastojati da se u svakom orlovskom društvu sustavno prouči katekizam i poduka u vjeri postane temeljem svakoga apostolata;
> - mora se ispovjediti i pričestiti barem jednom mjesečno, a svagdje gdje je to moguće, podupirati čestu i dnevnu svetu Pričest;
> - on mora rado ići, ako mu to dozvoljavaju prilike, i radnim danom na svetu misu ili se barem doći pokloniti na nekoliko kratkih časova presv. oltarskom Sakramentu;
> - mora dnevno izmoliti svoju jutarnju i večernju molitvu, nastojati dnevno čitati duhovno štivo te svake večeri ispitati svoju savjest;
> - mora ustrajno moliti za svetu Crkvu, Katoličku akciju u hrvatskim zemljama, hrvatsku katoličku orlovsku organizaciju i za pokojne Orlove;
> - mora se vježbati u odricanju dopuštenih užitaka i vršiti djela duševnog i tjelesnog milosrđa;
> - mora se po mogućnosti upisati u jedno vjersko društvo (Marijinu kongregaciju ili Treći red), ako ono postoji u njegovoj župi; ne postoji li, mora nastojati da se takvo društvo što prije osnuje;
> - mora po mogućnosti obaviti bar jednom u dvije godine zatvorene duhovne vježbe i poticati druge da to isto čine."

Uzmite u obzir da se ovdje radilo o srednjoškolskoj i mlađoj studentskoj mladeži koja živi u svijetu, a imali su praktički stroža pravila, nego neke moderne redovničke zajednice. Ali bl. Ivan Merz je upravo takva pravila smatrao neophodnima za uspjeh organizacije.

Sad bi netko mogao pitati: A što su to oni uspjeli? Gdje su rezultati njihovog rada?
Njihov se uspjeh vidio na mnogo područja. Mi nismo ni svjesni koliko bi vjerska situacija u našem narodu bila gora da njih nije bilo.

P. Vrbanek u gore navedenoj knjizi tako navodi mnoge primjere uspjeha orlovstva, i njegova nasljednika križarstva, a među njima i ovaj:

> "Stvarni je uspjeh ovo najbolje potvrdio. Prečasni don Jure Dulčić piše u 'Nedjelji' 1937. br. 38: 'Činjenica je, gdje Križarstvo radi, ondje opada vjerski nehaj, ukidaju se narodni poroci, buja vjerski život ne samo nutarnji nego i vanjski, katolicizam se učvršćuje i stiče štovanje; Križarstvo vrši djela Katoličke Akcije, djelo kršćanske obnove. Ono je u krilu poletne, nesebične i zdrave mladeži pokazalo kod nas između svih udruženja, najviše sposobnosti i života po broju i radu. Križarstvo je i otkako su se pojavile druge katoličke omladinske organizacije pokazala najjaču prodornu snagu, časno je mjesto izvojevalo u javnosti katoličkoj ideji i spasilo mnogo mladeži, da ne udari pogubnim strujama… U mnogim mjestima, da nije bilo brane križarskih redova, razvratne bi struje bile prodrle neobuzdanom snagom. To je dakako stajalo silnih borba, silnih žrtava, taktike i razbora osobito onih, koji su u vodstvu'."

Osim pravila za organizaciju mladeži, bl. Ivan Merz je napisao pravila za katoličke novinare. Merz se dugo bavio mišlju o osnivanju katoličkog dnevnog lista, koji je prvo namjeravao nazvati "Križ", a kasnije se odlučio za naziv "Kristov stijeg".
U nacrtu pravila za redakciju tih novina, Merz piše:

> "Pošto list Kristov Stijeg imade apostolsku misiju, koja se sastoji u tome da se cjelokupna katolička publika izvijesti poglavito o onim pitanjima, koja se tiču života Crkve, a uz to mora da registrira s katoličkog stajališta sve pojave javnog života, to je potrebno da sami redaktori lista budu ne samo katolici koji se zadovoljavaju minimumom vjerskoga života. Za svakoga su redaktora zato potrebite dvije stvari:
> 1. da se neprestano sam izgrađuje u onoj struci, čiji mu je referat povjeren;
> 2. da energično teži za svetošću.
>
> Sredstva
> Da se uzmogne udovoljiti prvoj točci, to valja stajati na stanovištu da glavni redaktori ne smiju biti okupljeni svojim poslom preko šest sati dnevno i da im se osim toga mora osigurati pristojna egzistencija. Što se tiče druge točke, to svaki redaktor mora biti uvjeren da on neće napredovati i neće moći postati duhovnim vođom svojih čitaoca, ako on ostaje isključen iz euharistijskog pokreta i ako se on ne posveti Presv. Srcu Isusovu, koje je danas najjači faktor za rekristijanizaciju društva.
> Budući da je čovjek odviše slab i jer posve generalni savjeti vrlo rijetko urode konkretnim plodom, to valja od svakog redaktora laika tražiti da se obveže *sub levi* da će ispunjavati dok je član redakcije slijedeće:
> 1. posvetiti će se Presv. Srcu Isusovu, pričestivši se na devet prvih petaka;
> 2. pričestiti će se barem dva puta mjesečno (ali se preporuča da to čini svake nedjelje);
> 3. ispitati će si dnevno savjest;
> 4. dnevno će barem pola sata posvetiti razmatranju, molitvi, duh. štivu...
> 5. dnevno će izmoliti jedan *Veni Creator*;
> 6. barem će jednom na sedmicu postiti za uspjeh katoličkog pokreta;
> 7. nastojati će imati stalnog ispovjednika;
> 8. barem jednom će obaviti duhovne vježbe;
> 9. pristupiti će četiri puta godišnje s ostalim suradnicima, a po mogućnosti s ostalim zaposlenim osobljem na zajedničku sv. Pričest, koja se ima prikazati za umrle drugove, za svećenički podmadak i uspjeh katoličkog pokreta;
> 10. prije toga će obaviti zajednički križni put;
> 11. On će, čuje li koji važniji prigovor o pisanju Kristovog Stijega, koje ne bi bilo u duhu Crkve, o tome pitati savjet kod svog ispovjednika.
> Ove obveze imaju zadaću pojačati unutarnju disciplinu samih urednika i učiniti ih kanalima Božje Milosti. Ne kaže se tim da je to sve. Ovisi o inicijativi svakog pojedinca da još više učini, čineći djela duševnog i tjelesnog milosrđa, čineći ono što im je neugodno."

Merz je također smatrao da bi zgrada, u kojoj je redakcija tog lista, trebala imati i kapelicu, gdje bi novinari i cijelo osoblje, svakodnevno slušali sv. misu, klanjali se i primali sv.

pričest.
Već po tome vidite (a i po onome što se kaže o ispovjedniku, duhovnim vježbama itd.), da se ova pravila mogu ostvariti jedino ako bi crkvena hijerarhija snažno podupirala takav pothvat. Ta se pravila ne mogu ostvariti ako u hijerarhiji imate moderniste i relativiste.

Merz je vrlo mudro na početku napisao zašto je potrebno u detalje razraditi ovakva pravila: "budući da je čovjek odviše slab i jer posve generalni savjeti vrlo rijetko urode konkretnim plodom". Dakle, nisu dovoljni generalni savjeti, kao "budi dobar" i "moli se", nego se točno treba reći: učini to, to i to! Izmoli tu, tu i tu molitvu! Posti na taj, taj i taj dan!

S tim u vezi, moramo primijetiti da je jedan od glavnih problema postkoncilskih reformi u tome što su sustavno ukidane konkretne odredbe i zamjenjivane običnim generalnim savjetima. Na primjer, ukinuti su obvezni postovi u došašću, korizmi i na kvatrene dane, i zamijenjeni običnom općenitom preporukom "neka svatko vrši pokoru prema svojim mogućnostima". To u praksi znači da gotovo nitko ne vrši nikakvu pokoru na te dane. Uvijek se tako dogodi kad stavite preopćenita pravila, umjesto preciznih odredbi.

Važno je stoga imati precizna pravila u organizaciji, koja će članove siliti da "najprije traže Božje kraljevstvo".
Pri tome moramo biti svjesni da i najbolja pravila nisu uvijek jamstvo da će sve ići glatko. Što je neka organizacija veća, to je teži nadzor nad njezinim članovima. Tada se lako pojavljuju "zabušanti" i likovi koji narušavaju red i disciplinu.

A tu su i oni uobičajeni problemi pale ljudske naravi, slabosti, nepostojanosti i teškoće da se ustraje u dobru. Da ne ponavljam ovdje sve ono što sam o tome već pisao, upućujem vas na tekst: **Odakle takva nepostojanost?**

"I kad bih sav svoj imetak razdijelio za hranu siromasima... a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo" (1 Kor 13, 3)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/i-kad-bih-sav-svoj-imetak-razdijelio-za_5.html

54 Dominica in Quinquagesima

DOMINICA
IN QUINQUAGESIMA

II classis

Statio ad S. Petrum

Antiphona ad Introitum

Ps. 30, 3-4

Esto mihi in Deum protectórem, et in locum refúgii, ut salvum me fácias: quóniam firmaméntum meum, et refúgium meum es tu: et propter nomen tuum dux mihi eris, et enútries me. Ps. ibid., 2 In te, Dómine, sperávi, non confúndar in ætérnum: in iustítia tua líbera me, et éripe me. ℣. Glória Patri. Esto mihi.

Oratio

Preces nostras, quæsumus, Dómine, cleménter exáudi: atque a peccatórum vínculis absolútos, ab omni nos adversitáte custódi. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apostoli ad Corínthios

1 Cor. 13, 1-13

Fratres: Si linguis hóminum loquar, et Angelórum, caritátem autem non hábeam, factus sum velut æs sonans, aut cýmbalum tínniens. Et si habúero prophetíam, et nóverim mystéria ómnia, et omnem sciéntiam: et si habúero omnem fidem, ita ut montes tránsferam, caritátem autem non habúero, nihil sum. Et si distribúero in cibos páuperum omnes facultátes meas, tátur, non cógitat malum, non gaudet super iniquitáte, congáudet autem veritáti: ómnia suffert, ómnia credit, ómnia sperat, ómnia sústinet. Cáritas numquam éxcidit: sive prophetíæ evacuabúntur, sive linguæ cessábunt, sive sciéntia destruétur. Ex parte enim cognóscimus, et ex parte prophetámus. Cum autem vénerit quod perféctum est, evacuábitur quod ex parte est. Cum essem párvulus, loquébar ut párvulus, sapiébam ut párvulus, cogitábam ut párvulus. Quando autem factus sum vir, evacuávi quæ erant párvuli. Vidémus nunc per spéculum in ænígmate: tunc autem fácie ad fáciem. Nunc cognósco ex parte: tunc autem cognóscam sicut et cógnitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, cáritas, tria hæc: maior autem horum est cáritas.

Graduale Ps. 76, 15 et 16 Tu es Deus qui facis mirabília solus: notam fecísti in géntibus virtútem tuam. ℣. Liberásti in brácchio tuo pópulum tuum, fílios Israël, et Ioseph.

¶ Quando in feriis adhibetur Missa dominicæ, non dicitur tractus, sed tantum graduale.

Tractus Ps. 99, 2-3 Iubiláte Deo, omnis terra: servíte Dómino in lætítia. ℣. Intráte in conspéctu eius in exsultatióne: scitóte, quod Dóminus ipse est Deus. ℣. Ipse fecit nos, et non ipsi nos: nos autem pópulus eius et oves páscuæ eius.

✠ Sequéntia sancti Evangélii se-

Nedjelja Pedesetnice u Rimskom misalu iz 1962. godine

Prošle nedjelje po tradicionalnom je rimskom obredu bila nedjelja Pedesetnice. Na tu posljednju pretkorizmenu nedjelju, u poslanici se čita hvalospjev ljubavi sv. Pavla Apostola (1 Kor 13, 1-13). Riječi koje se tamo čitaju izrazito su važne za razumijevanje katoličkog nauka o zaslugama dobrih djela. Važno je da shvatimo da čovjek mora biti u stanju milosti, kako bi njegova dobra djela bila zaslužna. Ključna je ova poruka sv. Pavla:

> "I kad bih imao dar proroštva i razumio sva otajstva i sve spoznanje, i kad bih imao toliku vjeru da bih i planine premještao, a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa. I kad bih sav svoj imetak razdijelio za hranu siromasima, i svoje tijelo predao da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo." (1 Kor 13, 2-3)

Katolički teolozi već stoljećima ističu da to govori o (ne)vrijednosti dobrih djela čovjeka koji se nalazi u stanju smrtnog grijeha, tj. bez ljubavi. Ovdje se poglavito misli na ljubav prema Bogu, tj. na bogoslovsku krepost ljubavi, po kojoj se mora ljubiti Boga više nego bilo što drugo, a bliženjega kao samoga sebe. Ta se ljubav gubi po smrtnom grijehu.

Dovoljan je samo jedan smrtni grijeh da se izgubi ljubav. Tako, na primjer, kaže sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, II-II, q. 24., a. 12.):

> "per peccatum mortale fit homo dignus morte aeterna, secundum illud (Rom. 6, 23): *'stipendia peccati mors'*. Sed quilibet habens caritatem habet meritum vitae aeternae, dicitur enim (Ioan. 14, 21): *'si quis diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum'*; in qua quidem manifestatione vita aeterna consistit, secundum illud (Ioan. 17, 3): *'haec est vita aeterna, ut cognoscant te, verum Deum et quem misisti, Iesum Christum'*. Nullus autem potest esse simul dignus vita aeterna et morte aeterna. Ergo impossibile est quod aliquis habeat caritatem cum peccato mortale. Tollitur ergo caritatis per unum actum peccati mortalis."
>
> ("po smrtnom grijehu čovjek postaje dostojan vječne smrti, prema onoj (Rim 6, 23): *'plaća je grijeha smrt'*. Ali tko god ima ljubav ima zaslugu života vječnoga, kaže se naime (Iv 14, 21): *'ako me tko ljubi, njega će ljubiti Otac moj, i ja ću ljubiti njega, i njemu ću se očitovati'*; a u tom očitovanju se sastoji život vječni, prema onoj (Iv 17, 3): *'ovo je život vječni, da spoznaju tebe, istinitoga Boga i koga si poslao, Isusa Krista'*. A nitko ne može istovremeno biti dostojan vječnoga života i vječne smrti. Zato je nemoguće da netko ima ljubav sa smrtnim grijehom. Oduzima se, dakle, ljubav po jednom činu smrtnoga grijeha.")

Malo kasnije, sv. Toma objašnjava:

> "Quilibet autem actus peccati mortalis contrariatur caritati secundum propriam rationem, quae consistit in hoc quod Deus diligatur super omnia, et quod homo totaliter se illi subiiciat, omnia sua referendo in ipsum. Est igitur de ratione caritatis ut sic diligat Deum quod in omnibus velit se ei subiicere, et praeceptorum eius regulam in omnibus sequi, quidquid enim contrariatur praeceptis eius, manifeste contariatur caritati."
>
> ("Svaki se, naime, čin smrtnoga grijeha suprotstavlja ljubavi po vlastitom razlogu, koji se sastoji u tome da se Boga ljubi iznad svega, i da mu se čovjek u potpunosti podloži, usmjeravajući sve svoje prema njemu. Stoga je i prema razlogu ljubavi da tako ljubi Boga, da se u svemu želi njemu podložiti, i u svemu slijediti pravilo njegovih zapovijedi: jer što se god protivi njegovim zapovijedima, očito se protivi ljubavi.")

Posebno je važno to što sv. Pavao kaže: "i kad bih svoje tijelo predao da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo". Ovdje se očito misli na to da čak ni mučeništvo ništa ne koristi, ako je učinjeno izvan ljubavi. Na temelju tih riječi, sveti su oci i crkveni naučitelji isticali da se heretici i raskolnici, koji su poginuli u vjerskim progonima, nikako ne mogu smatrati mučenicima.

Tko je izvan Crkve, taj nema ljubav - kako objašnjava sv. Augustin (Ep. 185.):

> "Ecclesia Catholica sola corpus est Christi, cuius ille caput est *Salvator corporis sui* (Eph. 5, 23). Extra hoc corpus neminem vivificat Spiritus Sanctus, quia sicut ipse dicit Apostolus: *'Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis'* (Rom. 5, 5). Non est autem particeps divinae caritatis, qui hostis est unitatis. Non habent itaque Spiritum Sanctum, qui sunt extra Ecclesiam. De illis quippe scriptum est: *'Qui seipsos segregant, animalia, Spiritum non habentes'* (Iud. 19)."
>
> ("Katolička Crkva jedina je tijelo Kristovo, čija je on glava *Spasitelj njezina tijela* (Ef 5, 23). Izvan tog tijela nikoga ne oživljuje Duh Sveti, jer kao što kaže sam Apostol: *'Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan'* (Rim 5, 5). A nije dionik božanske ljubavi, onaj koji je neprijatelj jedinstva. Nemaju, dakle, Duha Svetoga, oni koji su izvan Crkve. O njima je naime pisano: *'Koji se odvajaju, sjetilnici koji nemaju Duha'* (Jud 19).")

Da raskolnici ne mogu biti mučenici, naročito je isticao sv. Ciprijan (*De unitate Ecclesiae*):

> "Tales etiam si occisi in confessione nominis fuerint, macula ista nec sanguine abluitur. Inexpiabilis et gravis culpa discordiae, nec passione purgatur. Esse martyr non potest, qui in Ecclesia non est: ad Regnum pervenire non poterit, qui eam quae regnatura est, dereliquit. Cum Deo manere non possunt, qui esse in Ecclesia Dei unanimes noluerunt. Ardeant licet flammis et ignibus traditi vel obiecti, bestiis animas suas ponant: non erit illi fidei corona, sed poena perfidiae..."
>
> ("Takvi čak i ako budu ubijeni radi ispovijesti imena, ova im se ljaga ni krvlju neće isprati. Nepomirljiva i teška krivnja nesložnosti, ne čisti se ni mučenjem. Ne može biti mučenik, onaj koji nije u Crkvi: ne može doći u Kraljevstvo, koji je napustio onu koja će kraljevati. Ne mogu ostati s Bogom, oni koji ne žele jedinstveno biti u Crkvi Božjoj. Pa makar gorjeli u plamenu, i predani ili bačeni ognju, dali i zvijerima svoje živote: neće mu to biti kruna vjere, nego kazna nevjere...")

U objašnjavanju ove istine, na riječi sv. Pavla iz hvalospjeva ljubavi pozvao se, primjerice, i sv. Pacijan (Ep. 2. ad Sympronianum):

> "Extra Ecclesiae pacem, extra concordiam, extra eam Matrem, cuius portio debet esse, qui martyr est? Audi Apostolum: *'Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem non habeam, nihil sum. Et si in cibos pauperum divisero omnem substantiam meam, et si tradidero corpus meum ad comburendum, caritatem autem non habeam, nihil mihi prodest'*."
>
> ("Izvan mira Crkve, izvan sloge, izvan one Majke, čiji je trebao biti dio, tko može biti mučenik? Čuj Apostola: *'I kad bih imao svu vjeru, tako da i planine premještam, a nemam ljubavi, ništa sam. I kad bih razdijelio sav svoj imetak za hranu siromasima, i kad bih predao svoje tijelo da se spali, a ne bih imao ljubavi, ništa mi ne bi koristilo'*.")

Ove nas riječi potiču na razboritost, naročito kad danas procjenjujemo vijesti sa Bliskog istoka. Nažalost, danas neki nerazboriti vjernici čim čuju vijest da su islamisti negdje na Bliskom istoku pobili neku skupinu "kršćana" (koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi), odmah ih proglašavaju mučenicima, bez ikakvih kriterija. Uopće se ne obaziru na činjenicu da su crkveni oci jasno naučavali da nekatolici ne mogu biti mučenici.

I općenito, dobra djela učinjena izvan jedinstva Katoličke Crkve, nemaju zasluge! Sjetimo se evanđelja na nedjelju Sedamdesetnice (Mt 20, 1-16), o radnicima u vinogradu. Uočite da su radnici koji su radili u vinogradu (to jest, u Crkvi) dobili plaću, svaki po denar. Nitko izvan vinograda (to jest, izvan Crkve) nije dobio nikakvu plaću.

Jedino unutar Katoličke Crkve može čovjek izvršiti dobro djelo s plodom i zaslugom za vječni život, kako kaže sv. Grgur Veliki (*Moralium in Job*, lib. 35., cap. 6.):

> "Sola est, in qua opus bonum fructuose peragitur, unde et mercedem denarii non nisi qui intra vineam laboraverant, acceperunt. Sola est, quae intra se positos valida caritatis compage custodit. Unde et aqua diluvii arcam quidem ad sublimiora sustulit, omnes autem quos extra arcam invenit, extinxit. Sola est, in qua superna mysteria veraciter contemplemur. Unde et ad Moysen Dominus dicit: *'Est locus apud me, et stabis super petram'* (Exod. 33, 21). Et paulo post: *'Tollam manum meam, et videbis posteriora mea'* (Exod. 33, 23). Quia enim ex sola Catholica Ecclesia veritas conspicitur, apud se esse locum Dominus perhibet, de quo videatur."
>
> ("Jedina je, u kojoj se dobro djelo izvršava plodonosno; zato i plaću denara nisu dobili nikoji osim onih koji su radili unutar vinograda. Jedina je, koja one koji su unutar nje čuva snažnom svezom ljubavi. Zato je i voda Potopa podignula korablju naviše, a uništila sve one koje je našla izvan korablje. Jedina je, u kojoj istinski promatramo višnja otajstva. Zato je i Mojsiju rekao Gospodin: *'Ima mjesta uza me, i stat ćeš na stijenu'* (Izl 33, 21). I malo kasnije: *'Maknut ću svoju ruku, pa ćeš me s leđa vidjeti'* (Izl 33, 23). Jer se, naime, samo iz Katoličke Crkve vidi istina, Gospodin je pokazao da je kod njega mjesto sa kojega se vidi.")

No, osim što je potrebno biti u Crkvi, da bi dobra djela imala zasluge, potrebno je također da čovjek bude u stanju milosti: to jest, da bude bez smrtnoga grijeha dok vrši to dobro

djelo. Dobra djela učinjena u stanju smrtnoga grijeha, nisu zaslužna *"de condigno"*. I u tom smislu možemo gledati riječi sv. Pavla: "I kad bih sav svoj imetak razdijelio za hranu siromasima... a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo."

Poučava nas, naime, sv. Toma Akvinski (*Summa theologica*, I-II, q. 114., a. 2.):

> "Cum enim peccatum sit quaedam Dei offensa excludens a vita aeterna, ut patet per supradicta; nullus in statu peccati existens potest vitam aeternam mereri, nisi prius Deo reconcilietur, dimisso peccato, quod fit per gratiam. Peccatori enim non debetur vita, sed mors, secundum illud (Rom. 6, 23): *'stipendia peccati mors'*."
>
> ("Budući da je grijeh određena uvreda Boga, koja isključuje od vječnoga života, što je očito iz prije rečenoga; nitko tko se nalazi u stanju grijeha ne može zaslužiti vječni život, ako se prije toga ne pomiri s Bogom, otpuštenjem grijeha, što će biti po milosti. Jer grešniku se ne duguje život, nego smrt, prema onoj (Rim. 6, 23): *'plaća je grijeha smrt'*.")

Iz svega ovoga vidimo da se trebamo truditi da svoja dobra djela činimo u stanju milosti. Zbog toga se preporučuje vjernicima da prije svojih glavnih molitava i ostalih dobrih djela, pobude u sebi čin kajanja za grijehe.
Ta nije slučajno da se na početku sv. mise moli *Confiteor*!
Također se preporučuje da se i više puta tijekom dana pobudi čin vjere, ufanja i ljubavi (dakako, po tradicionalnim obrascima).
Svakako, treba nastojati što češće postići savršeno pokajanje. Pri tome treba uzeti u obzir ono o čemu sam pisao na temi: **Savršeno pokajanje**.

Pepelnica u starom zagrebačkom obredu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/pepelnica-u-starom-zagrebackom-obredu.html

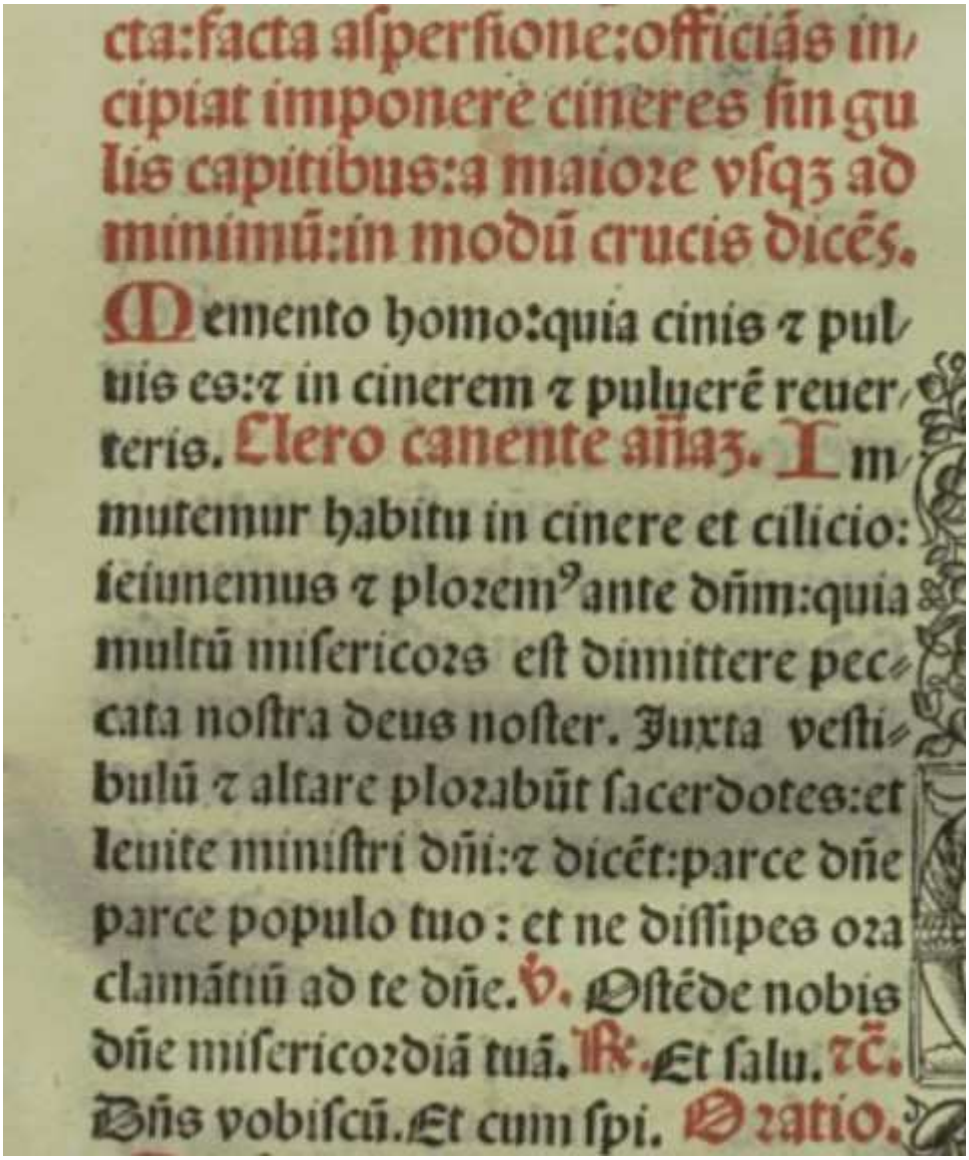
cta:facta aſperſione:officiás in/
cipiat imponere cineres ſin gu
lis capitibus:a maiore vſqz ad
minimũ:in modũ crucis dicẽs.
Memento homo:quia cinis ꝛ pul/
uis es:ꝛ in cinerem ꝛ puluerẽ reuer/
teris. Clero canente añaz. Im/
mutemur habitu in cinere et cilicio:
ieiunemus ꝛ plorem⁹ante dñm:quia
multũ miſericors eſt dimittere pec=
cata noſtra deus noſter. Juxta veſti=
bulũ ꝛ altare plorabũt ſacerdotes:et
leuite miniſtri dñi:ꝛ dicẽt:parce dñe
parce populo tuo: et ne diſſipes ora
clamãtiũ ad te dñe. ℣. Oſtẽde nobis
dñe miſericor:diã tuã. ℟. Et ſalu. ꝛc.
Dñs vobiſcũ. Et cum ſpi. Oratio.

Obred pepeljenja i pjesma "Immutemur habitu" u Zagrebačkom misalu iz 1511. god.

I ove godine ulazak u korizmu započeli smo postom i pepeljenjem na Čistu srijedu. Naš će korizmeni hod trajati idućih mjesec i pol, čime se pripremamo za vrhunac crkvene godine u Velikom tjednu i vazmenom trodnevlju.

Kako bismo u sebi lakše probudili korizmeno raspoloženje, pogledajmo malo neke specifičnosti običaja Čiste srijede u nekadašnjem zagrebačkom obredu, kako je sadržan u Zagrebačom misalu iz 1511. i Zagrebačkom brevijaru iz 1484. godine. Liturgijska tradicija nekada veoma prostrane Zagrebačke biskupije (koja je na svom vrhuncu obuhvaćala gotovo čitavu sjevernu Hrvatsku), pokazuje jedan izrazito srednjoeuropski stil, dakako, s mnogim našim lokalnim karakteristikama. Podsjetimo da je zagrebački obred nekada bio na snazi diljem Zagrebačke biskupije, a kasnije se zadržao samo u zagrebačkoj prvostolnici, sve do 1794. godine.

Počnimo sa **Zagrebačkim brevijarom iz 1484.**
Po tom su se brevijaru svakodnevno molili kanonski časovi u Zagrebačkoj katedrali, što je bila glavna obveza kanonika i prebendara. Znamo po zapisima Baltazara Adama Krčelića da su kasnije u tom svečanom pjevanju časoslova sudjelovali i bogoslovi.

Zanimljivost je starih brevijara (kao, uostalom, i starih misala) što u svojim rubrikama često sadrže detaljna objašnjenja značenja pojedinih blagdana, obreda i običaja.

Tako i Zagrebački brevijar na početku oficija Čiste srijede daje zanimljiva objašnjenja o značenju tog dana:

> "Quarta feria post Dominicam quinquagesimae vocatur communiter dies cineris pro eo quod ipsa die in signum humilitatis cineres nostris capitibus inponuntur, vocatur etiam XLa quarta in capite ieiunii pro eo quod de hac die ieiunium XLae incipimus: quod quidem ieiunium Dominus noster Iesus Christus instituit, et suo consecravit ieiunio, prout in hymnis *Ex more* et *Clarum decus* exprimitur. Quantum vero sit praemium ieiunii in praefatione quadragesimali non tacetur, cum dicitur: *'Qui corporali ieiunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et praemia'*..."
>
> ("Četvrta ferija [srijeda] od Nedjelje pedesetnice uobičajeno se naziva danom pepela, zato što se na taj dan, u znak poniznosti, na naše glave stavlja pepeo; naziva se također 40. i četvrta na vrhu posta, zato što od tog dana počinjemo post Četrdesetnice: a taj je post ustanovio Gospodin naš Isus Krist, i posvetio svojim postom, kao što se izražava u himnima *Ex more* i *Clarum decus*. A kolika je nagrada za post, ne šuti se u korizmenom predslovlju, budući da se kaže: *'Koji tjelesnim postom suzbijaš opačine, uzdižeš dušu, daješ krepost i nagrade'*...")

Nakon toga, rubrika brevijara govori detaljnije o pravilima korizmenog posta:

> "Sciendum autem est quod ieiunium inquantum pertinet ad necessitatem cohibitionis peccati vel satisfactionis, ut ad mentis elevationem ad spiritualia cadit sub praecepto iurispositivi; quod ab Ecclesia ita est institutum. Transgredientes igitur huiusmodi praecepti aetatis XXunius annorum et ultra, peccant mortaliter. Excusant tamen de tali peccato in hac parte graves labores subeuntes in quocumque licito et honesto, et alias iustas causas habentes, per quod constet eos non posse ieiunare absque deterioratione notabili vel corporali periculo."
>
> ("Treba, naime, znati da post, ukoliko spada u nužnost za obuzdavanje grijeha ili za zadovoljštinu, kao za uzdignuće uma na duhovne stvari, spada pod zapovijed naravnog zakona. Ali, u dijelu što spada na određivanje tipa i načina posta, spada pod zapovijed važećega prava, koje je od Crkve tako ustanovljeno. Kršitelji stoga ove zapovijedi od 21 godine i više, smrtno griješe. No, ispričavaju se od tog grijeha, u ovom dijelu, oni koji obavljaju teške poslove u bilo čemu dopuštenom i časnom, i oni koji imaju druge pravedne razloge, pod čime se misli da oni ne mogu postiti bez velikog narušavanja [zdravlja] ili tjelesne opasnosti.")

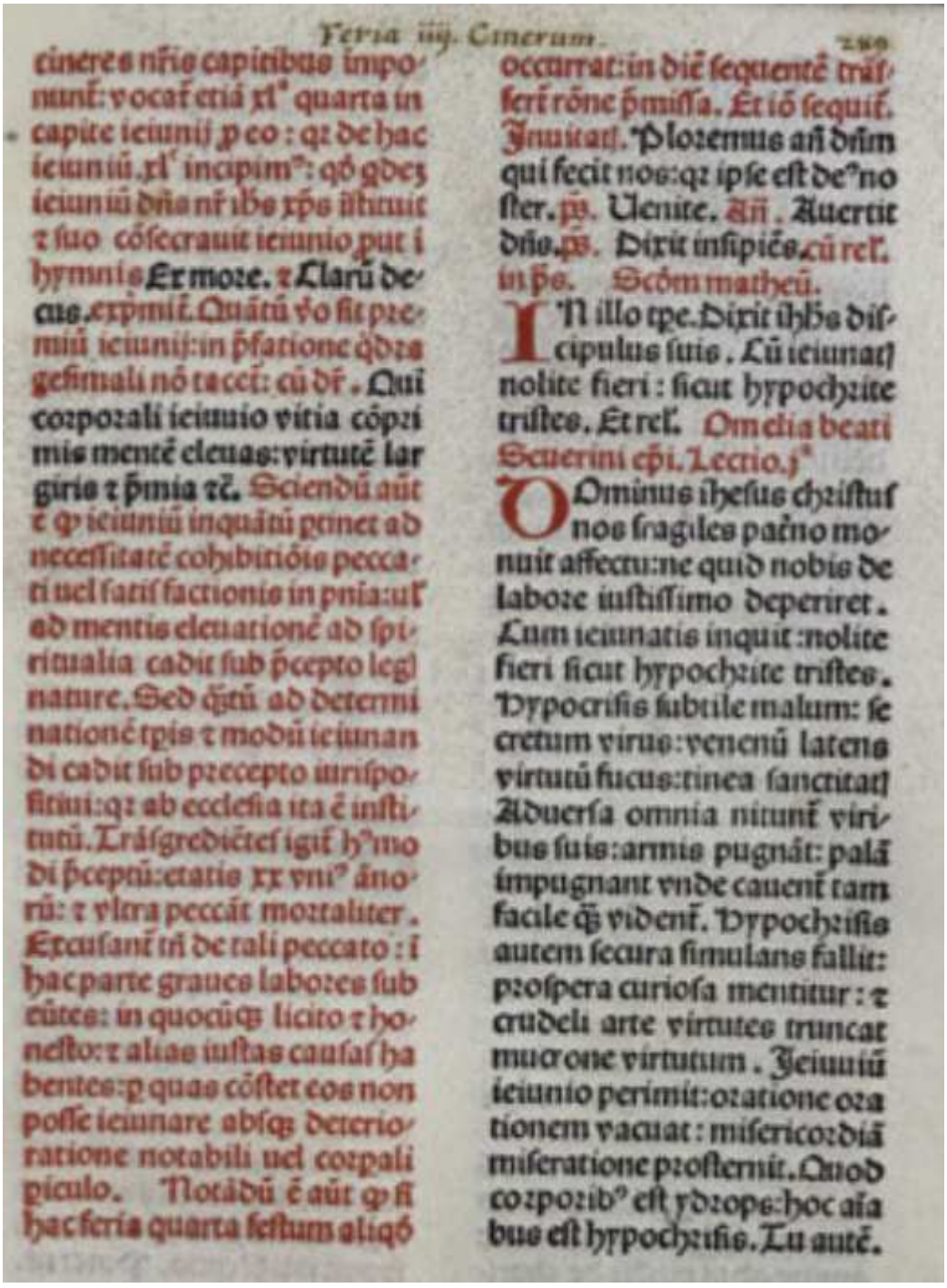

Feria iiij. Cinerum. 289

cineres nr̄is capitibus impo-
nunt̄: vocat̄ etiā xl^a quarta in
capite ieiunij ꝓ eo: qꝛ de hac
ieiuniū. xl^c incipim⁹: qđ qdez
ieiuniū dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s īstituit
ꝛ suo cōsecrauit ieiunio ꝓut i
hymnis Ex more. ꝛ Clarū de-
cus. exp̄mit̄. Quātū v̄o sit pre-
miū ieiunij: in p̄fatione q̄dra
gesimali nō tacet̄: cū dr̄. Qui
corporali ieiuuio vitia cōpri
mis mentē eleuas: virtutē lar
giris ꝛ p̄mia ꝛc̄. Sciendū aūt
ē ꝙ ieiuniū inquātū ꝑtinet ad
necessitatē cohibitiōis pecca-
ti uel satisfactionis in pn̄ia: ul̄
ad mentis eleuationē ad spi-
ritualia cadit sub p̄cepto legi
nature. Sed q̄tū ad determi
nationē tp̄is ꝛ modū ieiunan
di cadit sub precepto iurispo-
sitiui: qꝛ ab ecclesia ita ē insti-
tutū. Trāsgrediētes igit̄ h⁹ mo
di p̄ceptū: etatis xx vni⁹ āno-
rū: ꝛ vltra peccāt mortaliter.
Excusant̄ tn̄ de tali peccato: ī
hac parte graues labores sub
eūtes: in quocūq; licito ꝛ ho-
nesto: ꝛ alias iustas causas ha
bentes: ꝑ quas cōstet eos non
posse ieiunare absq; deterio-
ratione notabili uel corꝑali
ꝑiculo. Notādū ē aūt ꝙ si
hac feria quarta festum aliqđ
occurrat: in diē sequentē trās-
ferr̄ rōne p̄missa. Et iō sequit̄.
Inuitat̄. Ploremus an̄ dn̄m
qui fecit nos: qꝛ ipse est de⁹ no
ster. ps̄. Uenite. An̄. Auertit
dn̄s. ps̄. Dixit insipiēs. cū rel̄.
in p̄s. Scōm matheū.
IN illo tp̄e. Dixit ih̄s dis-
cipulus suis. Cū ieiunat̄
nolite fieri: sicut hypochrite
tristes. Et rel̄. Omelia beati
Seuerini ep̄i. Lectio. j^a
DOminus ihesus christus
nos fragiles pat̄no mo-
nuit affectu: ne quid nobis de
labore iustissimo deperiret.
Cum ieiunatis inquit: nolite
fieri sicut hypochrite tristes.
Hypocrisis subtile malum: se
cretum virus: venenū latens
virtutū fucus: tinea sanctitat̄
Aduersa omnia nitunt̄ viri-
bus suis: armis pugnāt: palā
impugnant vnde cauent̄ tam
facile q̄ vident̄. Hypochrisis
autem secura simulans fallit:
prospera curiosa mentitur: ꝛ
crudeli arte virtutes truncat
mucrone virtutum. Ieiuuiū
ieiunio perimit: oratione ora
tionem vacuat: misericordiā
miseratione prosternit. Quod
corporib⁹ est ydrops: hoc aīa
bus est hypochrisis. Tu autē.

Zagrebački brevijar iz 1484. god., str. 289.

Kao što možete vidjeti, čitanja u matutinu uzeta su iz propovijedi sv. Severina biskupa, za razliku od Rimskog brevijara sv. Pija V. gdje se na Čistu srijedu čita iz propovijedi sv. Augustina (*De Sermone Domini in monte*).

No, ono što je najzanimljivije u korizmenom oficiju Zagrebačkog brevijara su molitve za razne potrebe, koje se klečeći mole na kraju svakog časa. U tim se molitvama moli za Crkvu, papu, biskupa, kralja, za "cijeli katolički puk" ("pro cuncto populo catholico"), za putnike, pokornike, bolesnike, patnike, zarobljenike, za pokojne itd.
To je odraz onog poziva sv. Pavla u I. poslanici Timoteju:

> "Molim, dakle, prije svega da se čine prošnje, molitve, zagovori i zahvaljivanja za sve ljude: za kraljeve i sve koje su na vlasti, da provodimo tih i miran život u svakoj pobožnosti i čistoći." (1 Tim 2, 1-2)

Pogledajmo kako je to provedeno u Zagrebačkom brevijaru. Nakon zadnje antifone u času, klekne se, i prvo moli: "Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison."
Zatim *Pater noster*, tiho do *Et ne nos inducas in tentationem*. Zatim slijede molitve za razne potrebe. I to za svaku potrebu po jedan stih psalma...

> "Oremus pro Ecclesia sancta Dei. *Exurgat Deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius.*
> Pro omni gradu Ecclesiae. *Sacerdotes tui induantur iusticiam et sancti tui.*
> Pro pace et unitate Ecclesiae. *Fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis.*
> Pro apostolico nostro. *Beatus qui intelligit super egenum et pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.*
> Pro pastore nostro. *Dominus conservet eum et omnes sibi comissos.*
> Pro rege nostro. *Domine, salvum fac regem. Et exaudi nos in die quo invocaverimus te.*
> Pro cuncto populo catholico. *Salvum fac populum tuum, Domine, et benedic haereditati tuae, et rege eos et extolle illos usque in aeternum.*"
>
> ("Molimo za svetu Crkvu Božju. *Neka ustane Bog i neka se razaspu neprijatelji njegovi: i neka pobjegnu od lica njegova svi koji ga mrze.* [Psal. 67.]
> Za sve stupnjeve časti Crkve. *Svećenici tvoji nek se obuku u pravednost, a sveti tvoji nek radosno kliču.* [Psal. 131, 9]
> Za mir i jedinstvo Crkve. *Neka bude mir u tvojoj snazi i obilje u tvrđavama tvojim.* [Psal. 121, 7]
> Za našeg apostolskog poglavara. *Blažen onaj koji razumije potrebnoga i siromaha, u zao dan izbavit će ga Gospodin.* [Psal. 40.]
> Za našega pastira. *Neka ga Gospodin sačuva i sve koji su mu povjereni.*
> Za kralja našega. *Gospodine, spasi kralja. I usliši nas u dan u koji te zazovemo.* [Psal. 19, 9]
> Za sav katolički puk. *Spasi svoj narod, Gospodine, i blagoslovi svoju baštinu. I vladaj njima i uzdigni ih uvijeke* [Psal. 27, 9].")

Još dolaze molitve za odsutnu braću, za putnike, moreplovce, pokornike i zatvorenike, za sve koji nam dobro čine, za plodove zemlje, za bolesnike i za vjerne mrtve.

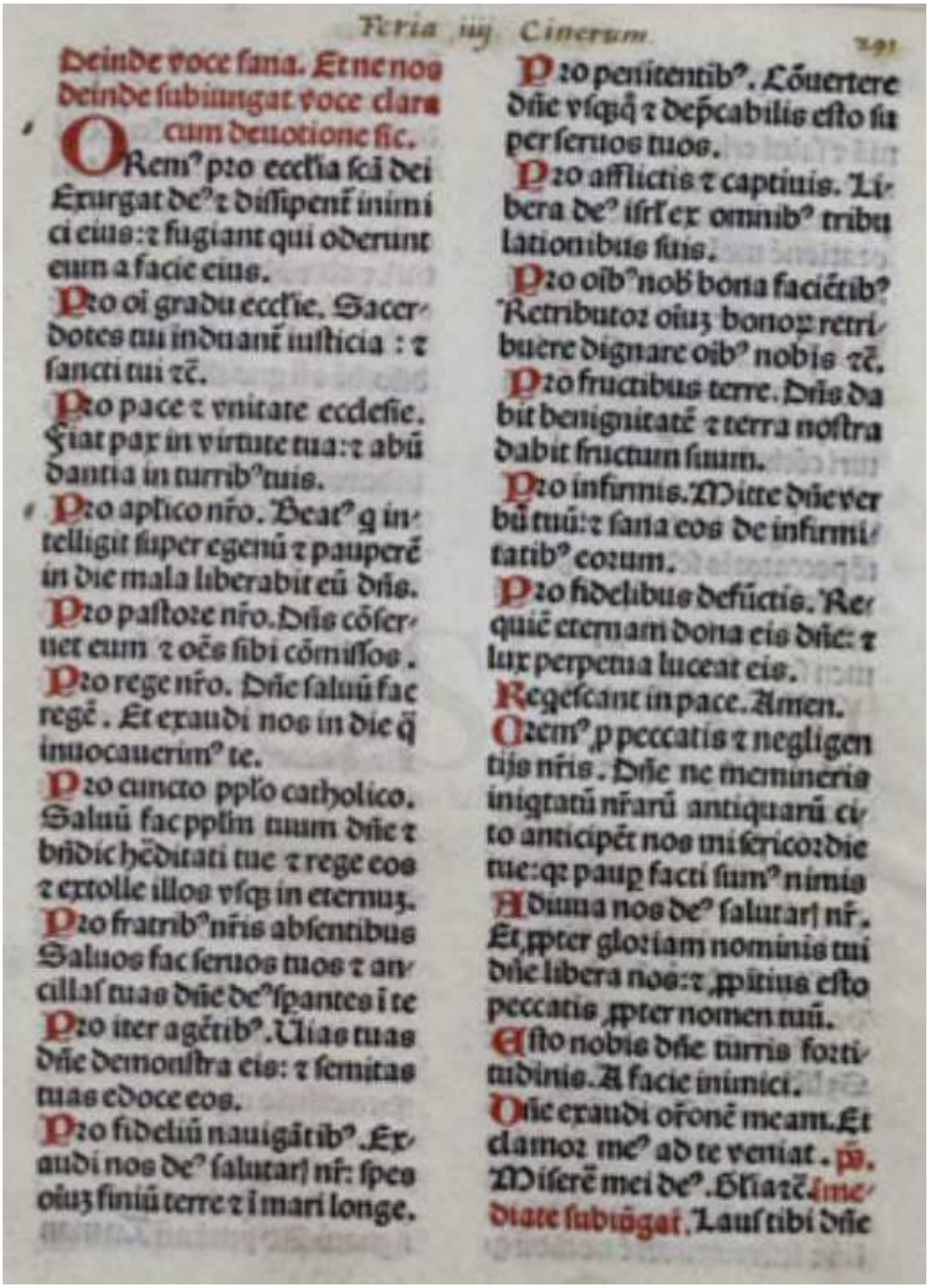

Feria iiij Cinerum 291

Deinde voce sana. Et ne nos deinde subiungat voce clara cum deuotione sic.

Orem⁹ pro eccl̄ia scā dei Exurgat de⁹ ⁊ dissipent̄ inimici eius: ⁊ fugiant qui oderunt eum a facie eius.

Pro oī gradu eccl̄ie. Sacerdotes tui induant̄ iusticia: ⁊ sancti tui ⁊c̄.

Pro pace ⁊ vnitate ecclesie. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abūdantia in turrib⁹ tuis.

Pro apl̄ico nr̄o. Beat⁹ q̄ intelligit super egenū ⁊ pauperē in die mala liberabit eū dn̄s.

Pro pastore nr̄o. Dn̄s cōseruet eum ⁊ oēs sibi cōmissos.

Pro rege nr̄o. Dn̄e saluū fac regē. Et exaudi nos in die q̄ inuocauerim⁹ te.

Pro cuncto ppl̄o catholico. Saluū fac ppl̄m tuum dn̄e ⁊ bn̄dic hēditati tue ⁊ rege eos ⁊ extolle illos vsq̄ in eternuz.

Pro fratrib⁹ nr̄is absentibus Saluos fac seruos tuos ⁊ ancillas tuas dn̄e de⁹ sp̄antes ī te

Pro iter agētib⁹. Uias tuas dn̄e demonstra eis: ⁊ semitas tuas edoce eos.

Pro fideliū nauigātib⁹. Exaudi nos de⁹ salutar̄ nr̄: spes oīuz finiū terre ⁊ ī mari longe.

Pro penitentib⁹. Cōuertere dn̄e vsq̄q̄ ⁊ dep̄cabilis esto super seruos tuos.

Pro afflictis ⁊ captiuis. Libera de⁹ isr̄l ex omnib⁹ tribulationibus suis.

Pro oīb⁹ nob̄ bona faciētib⁹ Retributor oīuz bonoꝝ retribuere dignare oīb⁹ nobis ⁊c̄.

Pro fructibus terre. Dn̄s dabit benignitatē ⁊ terra nostra dabit fructum suum.

Pro infirmis. Mitte dn̄e verbū tuū: ⁊ sana eos de infirmitatib⁹ eorum.

Pro fidelibus defūctis. Requiē eternam dona eis dn̄e: ⁊ lux perpetua luceat eis.

Req̄escant in pace. Amen.

Orem⁹ ꝓ peccatis ⁊ negligentijs nr̄is. Dn̄e ne memineris iniq̄tatū nr̄arū antiquarū cito anticipēt nos misericordie tue: q̄r paup̄ facti sum⁹ nimis

Adiuua nos de⁹ salutar̄ nr̄. Et ꝓpter gloriam nominis tui dn̄e libera nos: ⁊ ꝓpitius esto peccatis ꝓpter nomen tuū.

Esto nobis dn̄e turris fortitudinis. A facie inimici.

Dn̄e exaudi or̄onē meam. Et clamor me⁹ ad te veniat. p̄s. Miserē mei de⁹. Gl̄ia ⁊c̄. Imediate subiūgat. Laus tibi dn̄e

Zagrebački brevijar, str. 291.

Nakon toga slijede molitve za oproštenje grijeha, pokorničke molitve uobičajene za korizmu. Eto,to bi bilo dovoljno da dobijemo neki dojam kako je izgledala korizmena "atmosfera" u zagrebačkom časoslovu. Dakako, za iscrpan pregled trebalo bi puno više vremena i prostora.

No, okrenimo se sada glavnom središtu Pepelnice. Pogledajmo sam obred pepeljenja, kako ga donosi **Zagrebački misal iz 1511.**

Prvo je zanimljivo spomenuti da se obred obavljao u crnom ruhu, a ne u ljubičastom kao danas. Pri tome imajmo na umu da se u stara vremena crna boja često upotrebljavala u pokorničko vrijeme crkvene godine. Tako, primjerice, papa Inocent III. (1198.-1216.) piše u svom znamenitom djelu *De sacro altaris mysterio* (lib. I., cap. 64.):

> "Nigris autem indumentis utendum est in die afflictionis et abstinentiae, pro peccatis et pro defunctis. Ab adventu scilicet usque ad Natalis vigiliam, et a Septuagesima usque ad sabbatum Paschae. Sponsa quippe dixit in Canticis: *'Nigra sum sed formosa, filiae Ierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pellis Salomonis. Nolite me consyderare, quod fusca sim, quia decoloravit me sol'* (Cant. 1, 4-5). In Innocentum autem die, quidam nigris, alii vero rubeis indumentis utendum esse contendunt."
>
> ("Crnim, naime, ruhom treba se služiti u dane patnje i uzdržavanja, za grijehe i za pokojne. Od došašća, dakako, pa sve do vigilije Božića, i od Sedamdesetnice sve do subote Uskrsa. Zaručnica je, naime, rekla u Pjesmama: *'Crna sam, ali krasna, kćeri jeruzalemske, kao šatori cedarski, kao zavjese Salomonove. Ne gledajte što sam crnomanjasta, jer me je sunce obojalo'* (Pj 1, 4-5). A na dan Nevine dječice, neki tvrde da treba koristiti crno, a drugi crveno ruho.")

Papa Inocent III. također spominje i ljubičastu boju, koja može zamijeniti crnu. No, općenito govoreći, što se tiče liturgijskih boja: tu je definitivna pravila dao tek sv. Pio V. sa Rimskim misalom iz 1570. god., čime je okončana dotadašnja lokalna raznolikost i neujednačenost.

Početak obreda Čiste srijede, rubrika Zagrebačkog misala određuje ovako:

"...officians indutus cappa nigra procedat cum ministris ad altare maius legendo psalmos poenitentiales terminando quaemlibet cum *Gloria Patri*. Quibus finitis, sequitur antiphona: *'Ne reminiscaris, Domine, delicta nostra vel parentum nostrorom, neque vindictam sumas de peccatis nostris.'*
Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.
Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. [Sed libera nos a malo.]
V. Salvos fac servos tuos et ancillas tuas.
R. Domine Deus, sperantes in te.
V. Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.
R. Et de Syon tuere eos.
V. Esto eis, Domine, turris fortitudinis.
R. A facie inimici.
V. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Exaudi, Domine, preces nostras et confitentium tibi parce peccatis, ut quos conscientiae reatus accusat, indulgentia tuae pietatis absolvat. Per Dominum..."

("...služitelj odjeven u crni plašt pristupa glavnom oltaru s poslužnicima, čitajući pokorničke psalme i završavajući svaki od njih sa *Slava Ocu*. Kad to dovrše, slijedi antifona: *'Ne spominji se, Gospodine, prijestupa naših ni prijestupa naših otaca, i ne osvećuj se grijesima našim.'*
Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.
Oče naš. [tiho do] I ne uvedi nas u napast. [Nego izbavi nas od zla.]
V. Spasi sluge svoje i službenice svoje.
R. Gospodine Bože, koji se ufaju te.
V. Pošalji im, Gospodine, pomoć iz svetišta.
R. I brani ih sa Siona.
V. Budi im, Gospodine, tvrđava jakosti.
R. Protiv lica neprijateljeva.
V. Gospodine, usliši molitvu moju.
R. I vapaj moj k tebi da dođe.
V. Gospodin s vama.
R. I s duhom tvojim.
Pomolimo se.
Usliši, Gospodine, molitve naše i onima koji ti se ispovijedaju oprosti grijehe, da one koje optužuje krivica savjesti, odriješi milostivost tvoje blagosti. Po Gospodinu...")

Zatim svećenik moli molitvu odrješenja:

> "Dominus Iesus Christus, qui beato Petro Apostolo potestatem dedit ligandi atque solvendi; ipse vos absolvat ab omni vinculo delictorum, et quantum meae fragilitati permittitur, sitis absoluti ante tribunal eiusdem Domini nostri Iesu Christi ab omnibus peccatis et negligentiis vestris, habeatisque vitam aeternam et vivatis in saecula saeculorum. Amen."
>
> ("Gospodin Isus Krist, koji je blaženom Petru Apostolu dao vlast svezivanja i odrješivanja, neka vas on odriješi od svake sveze grijeha, i koliko je dopušteno mojoj slabosti, budite odriješeni pred sudom istoga Gospodina našega Isusa Krista od svih vaših grijeha i propusta, i imajte život vječni, i živite u vijeke vjekova. Amen.")

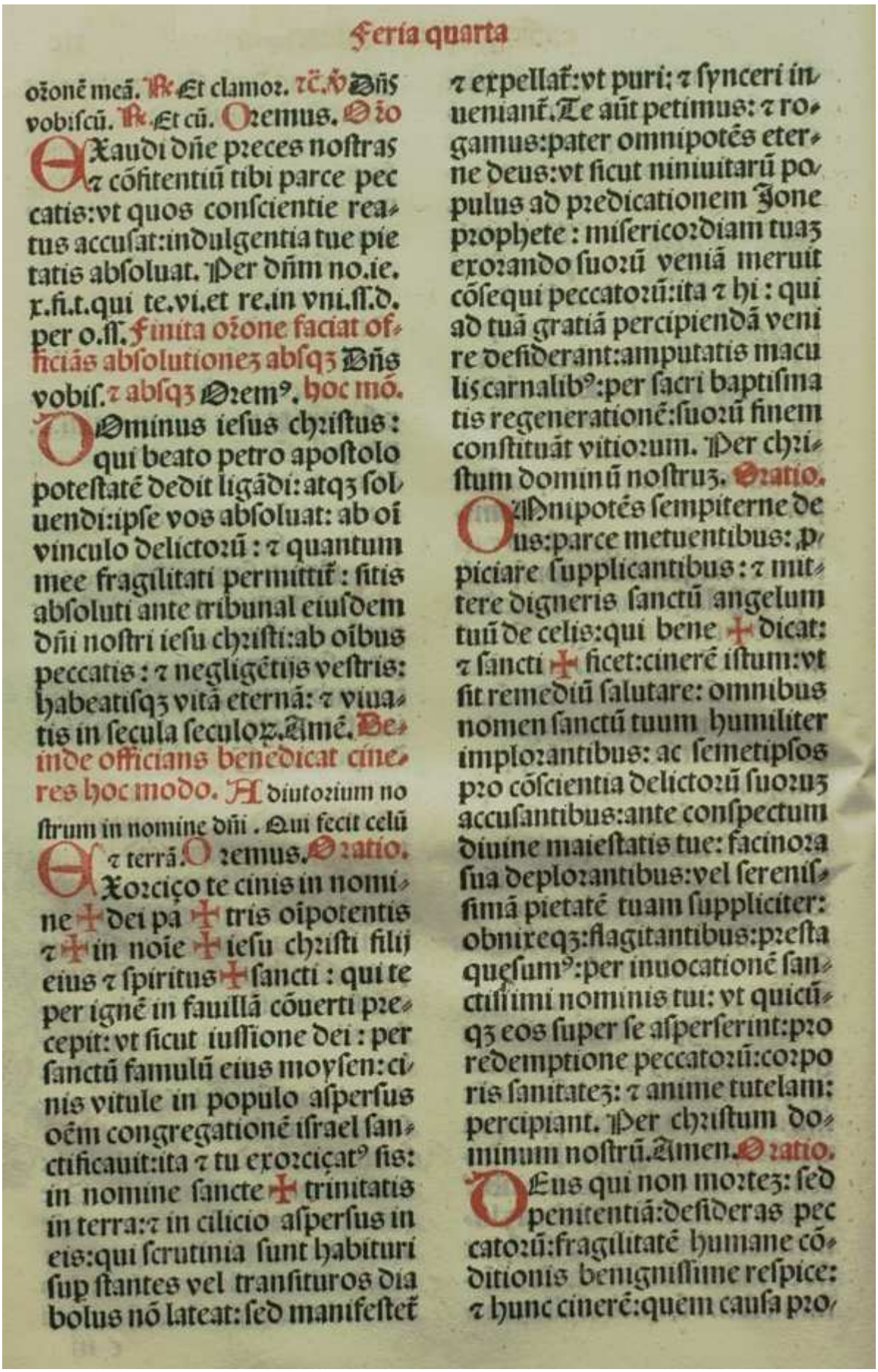

Feria quarta

oꝛonẽ meã. ℟. Et clamoꝛ. ℣. Dñs vobiſcũ. ℟. Et cũ. Oꝛemus. Oꝛatio

EXaudi dñe pꝛeces noſtras ⁊ cõfitentiũ tibi parce peccatis: vt quos conſcientie reatus accuſat: indulgentia tue pietatis abſoluat. Pꝛer dñm no. ie. x. fi. t. qui te. vi. et re. in vni. ſſ. d. per o. ſſ. Finita oꝛone faciat officiãs abſolutionez abſqz Dñs vobiſ. ⁊ abſqz Oꝛem⁹. hoc mõ.

OMinus ieſus chꝛiſtus: qui beato petro apoſtolo poteſtatẽ dedit ligãdi: atqz ſoluendi: ipſe vos abſoluat: ab oi vinculo delictoꝛũ: ⁊ quantum mee fragilitati permittit: ſitis abſoluti ante tꝛibunal eiuſdem dñi noſtri ieſu chꝛiſti: ab oibus peccatis: ⁊ negligẽtijs veſtris: habeatiſqz vitã eternã: ⁊ viuatis in ſecula ſeculoꝛ. Amẽ. Deinde officians benedicat cineres hoc modo. Adiutoꝛium noſtrum in nomine dñi. Qui fecit celũ ⁊ terrã. Oꝛemus. Oꝛatio.

EXoꝛciço te cinis in nomine ✝ dei pa ✝ tris oipotentis ⁊ ✝ in noie ✝ ieſu chꝛiſti filij eius ⁊ ſpiritus ✝ ſancti: qui te per ignẽ in fauillã cõuerti pꝛecepit: vt ſicut iuſſione dei: per ſanctũ famulũ eius moyſen: cinis vitule in populo aſperſus oẽm congregationẽ iſrael ſanctificauit: ita ⁊ tu exoꝛciçat⁹ ſis: in nomine ſancte ✝ trinitatis in terra: ⁊ in cilicio aſperſus in eis: qui ſcrutinia ſunt habituri ſuꝑſtantes vel tranſituros diabolus nõ lateat: ſed manifeſtet ⁊ expellat: vt puri: ⁊ ſyncerꝛi inueniant. Te aũt petimus: ⁊ rogamus: pater omnipotẽs eterne deus: vt ſicut niniuitarũ populus ad pꝛedicationem Jone pꝛophete: miſericoꝛdiam tuaz exoꝛando ſuoꝛũ veniã meruit cõſequi peccatoꝛũ: ita ⁊ hi: qui ad tuã gratiã percipiendã venire deſiderant: amputatis maculis carnalib⁹: per ſacri baptiſmatis regenerationẽ: ſuoꝛũ finem conſtituãt vitioꝛum. Pꝛer chꝛiſtum dominũ noſtruz. Oꝛatio.

OMnipotẽs ſempiterne deus: parce metuentibus: ꝓpiciare ſupplicantibus: ⁊ mittere digneris ſanctũ angelum tuũ de celis: qui bene ✝ dicat: ⁊ ſancti ✝ ficet: cineꝛẽ iſtum: vt ſit remediũ ſalutare: omnibus nomen ſanctũ tuum humiliter implоꝛantibus: ac ſemetipſos pꝛo cõſcientia delictoꝛũ ſuoꝛuz accuſantibus: ante conſpectum diuine maieſtatis tue: facinoꝛa ſua deploꝛantibus: vel ſereniſſimã pietatẽ tuam ſuppliciter: obnixeqz: flagitantibus: pꝛeſta queſum⁹: per inuocationẽ ſanctiſſimi nominis tui: vt quicũqz eos ſuper ſe aſperſerint: pꝛo redemptione peccatoꝛũ: coꝛporis ſanitatez: ⁊ anime tutelam: percipiant. Pꝛer chꝛiſtum dominum noſtrũ. Amen. Oꝛatio.

DEus qui non moꝛtez: ſed penitentiã: deſideras peccatoꝛũ: fragilitatẽ humane cõditionis benigniſſime reſpice: ⁊ hunc cineꝛẽ: quem cauſa pꝛo

Kao što možete vidjeti, svećenik blagoslivlja pepeo na ovaj način:

> V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
> R. Qui fecit coelum et terram.
> Oremus.
> Exorcizo te cinis in nomine + Dei Pa + tris omnipotentis et + in nomine + Iesu Christi Filii eius et Spiritus + Sancti: qui te per ignem in favillam converti precepit, ut sicut iussione Dei, per sanctum famulum eius Moysen cinis vitulae in populo aspersus omnem congregationem Israel sanctificavit, ita et tu exorcizatus sis in nomine sanctae + Trinitatis, in terra et in cilicio aspersus in eis, qui scrutinia sunt habituri supstantes vel transituros diabolus non lateat: sed manefestent et expellant, ut puri et synceri inveniantur. Te autem petimus et rogamus, Pater omnipotens, aeterne Deus, ut sicut Ninivitarum populus ad praedicationem Ionae prophetae, misericordiam tuam exorando suorum veniam meruit consequi peccatorum, ita et hi qui ad tuam gratiam percipiendam venire desiderant, amputatis maculis carnalibus, per sacri baptismatis regenerationem suorum finem constituant vitiorum. Per Christum Dominum nostrum.
>
> (V. Pomoć je naša u imenu Gospodina.
> R. Koji je stvorio nebo i zemlju.
> Pomolimo se.
> Zaklinjem te, pepele, u ime + Boga Oca + svemogućega i + u ime + Isusa Krista Sina njegova i Duha + Svetoga: koji je odredio da budeš po ognju pretvoren u prah, da kao što je naredbom Božjom, po svetom sluzi njegovom Mojsiju, pepeo junice posipan po narodu, posvetio cijeli zbor Izraela, tako i ti budi zaklet u ime svetoga + Trojstva, posipan u zemlju i u kostrijet na one koji će proći ispitivanje, da im se dok podnose ili prolaze, ne prikriva đavao, nego da ga otkriju i protjeraju, da se nađu čistima i iskrenima. A tebe molimo i prosimo, Oče svemogući, vječni Bože, da kao što je narod Ninivljana na propovijed Jone Proroka, moleći tvoje milosrđe, zaslužio postići oproštenje grijeha, tako i ovi koji žele doći kako bi primili tvoju milost, uklonivši tjelesne ljage, po preporođenju svetoga krštenja okončaju svoje opačine. Po Kristu Gospodinu našemu.)

Slijede i druge molitve blagoslova pepela, koje su iste kao u Rimskom misalu sv. Pija V.:
"Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus...";
"Deus, qui non mortem, sed poenitentiam desideras peccatorum..." itd.

Dovršivši blagoslov pepela, i poškropivši ga blagoslovljenom vodom, svećenik stavlja svima pepeo na glavu "od velikih sve do najmanjega" ("a maiore usque ad minimum"), uz riječi:

> "Memento, homo, quia cinis et pulvis es, et in cinerem et pulverem reverteris."
> ("Sjeti se, čovječe, da si pepeo i prah, i da ćeš se vratiti u pepeo i prah.")

ferende humilitatis:atqz ꝓmerende venie: capitibus nostris imponi decreuimus: bene ✠ dicere ꝓ tua pietate dignare: vt qui nos cinerē esse:ꝛ ob ꝓuitatis nostre meritū:in puluerem reuersuros cognoscimus: peccatoꝝ oium veniam:ꝛ ꝓmia penitentibus repromissa: misericorditer cōsequi mereamur. Per. Cōpleta benedictione cinerū:ꝛ cum aqua benedicta:facta aspersione:officiās incipiat imponere cineres singulis capitibus:a maiore vsqz ad minimū:in modū crucis dicēs.

Memento homo:quia cinis ꝛ pulvis es:ꝛ in cinerem ꝛ pulverē reuerteris. Clero canente añaz. Immutemur habitu in cinere et cilicio: ieiunemus ꝛ plorem⁹ ante dñm:quia multū misericors est dimittere peccata nostra deus noster. Juxta vestibulū ꝛ altare plorabūt sacerdotes:et leuite ministri dñi:ꝛ dicēt:parce dñe parce populo tuo: et ne dissipes oracionū ad te dñe. ℣. Ostēde nobis dñe misericordiā tuā. ℟. Et salu. ꝛc. Dñs vobiscū. Et cum spi. Oratio.

Omnipotēs sempiterne deus:qui ninuitis in cinere ꝛ cilicio penitentibus: indulgētie tue remedia prestitisti: concede propitius:vt sic eos imitemur habitu:quatenus venie cōsequamur obtentum. Per christum dominū nostrū. Oratio.

Deus qui humili actione flecteris:ꝛ satisfactiōe placaris:aurez tue pietatis inclina precibus nostris: et capitibus nostris: seruoꝝqz tuoꝝ cinere attactis:effunde gratiaz tue benedictionis:vt eos:ꝛ spiritu cōpunctionis repleas:ꝛ quod iuste postulauerint: efficaciter tribuas:ꝛ concessa perpetua stabilitate manere intacta decernas. Per dñm nr̄m ie.x.fi.t. ꝛc. Deinde sacerdos aspergendo aqua benedicta astantes more solito incipit. Exaudi nos dñe: quoniā benigna est misericordia tua: sm multitudinē miserationū tuaruz: respice nos dñe. ℣. Saluum me fac deus quoniā intrauerunt aque: vsqz ad animam meā. Gloria. Oratio.

Concede nobis dñe presidia militie christiane:sanctis inchoare ieiunijs: vt cōtra spiritales nequitias pugnaturi continētie muniamur auxilijs. Per xp̄m dñm n. Deinde peragāt ꝓcessio suo modo. Introi.

Misereris oium dñe: ꝛ nihil odisti eoruz que fecisti: dissimulans peccata hominum propter penitentiam:ꝛ parcēs illis: quia tu es dñs de⁹ noster. ℣. Miserere mei deus: miserere mei:quoniā in te confidit anima mea. Gloria patri. Dñs vobiscum. Et cum. ꝛc. Dyaconus dicat Flectam⁹ genua. Idē dyacon⁹ sine itermissione dicat Leuate.

Presta dñe fidelibus tuis: vt ieiunioꝝ ventura solēnia:ꝛ congrua pietate suscipiant:ꝛ secura deuotione percurrant. Per dñm no.ie.x.fi.t. qui te.vi.ꝛ re.in vni.ss.d.ꝓ o.ss. Lectio iohelis prophete.ca.ij.

Primijetite da su ostale molitve iste ili vrlo slične kao u Rimskom misalu. Tako je zagrebački obred, unatoč svojim specifičnostima, ipak bio na "istoj liniji" kao i ostali obredi zapadne crkvene tradicije.

Želja za istinom

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/zelja-za-istinom.html

Prošli tjedan, 7. ožujka, u tradicionalnom je obredu bio spomendan sv. Tome Akvinskoga. U čitanjima časoslova toga dana, u matutinu, spominje se jedna vrlo važna karakteristika sv. Tome, koja je zapravo ključ njegovog intelektualnog rada. Riječ je o neprekidnoj molitvi za prosvjetljenje. Nikada nije pristupao ni učenju, ni pisanju, bez molitve. I to samo zato što je doista želio spoznati istinu. Želio je da sve ono što piše zaista bude točno i istinito. Kad je trebalo protumačiti neka teža mjesta Svetoga pisma, nije samo molio za prosvjetljenje, nego je i postio na tu nakanu.

U V. čitanju časoslova na blagdan sv. Tome piše:

> "Numquam se lectioni aut scriptioni dedit, nisi post orationem. In difficultatibus locorum sacrae Scripturae, ad orationem jejunium adhibebat. Quin etiam sodali suo fratri Reginaldo dicere solebat, quidquid sciret non tam studio aut labore suo peperisse, quam divinitus traditum accepisse."
>
> ("Nikada se nije dao na čitanje ili pisanje, osim nakon molitve. Na težim mjestima Svetoga pisma, molitvi bi dodao i post. Štoviše, svome je redovničkom bratu Reginaldu običavao govoriti, da štogod znade nije stekao toliko svojim učenjem ili trudom, koliko je božanski primio.")

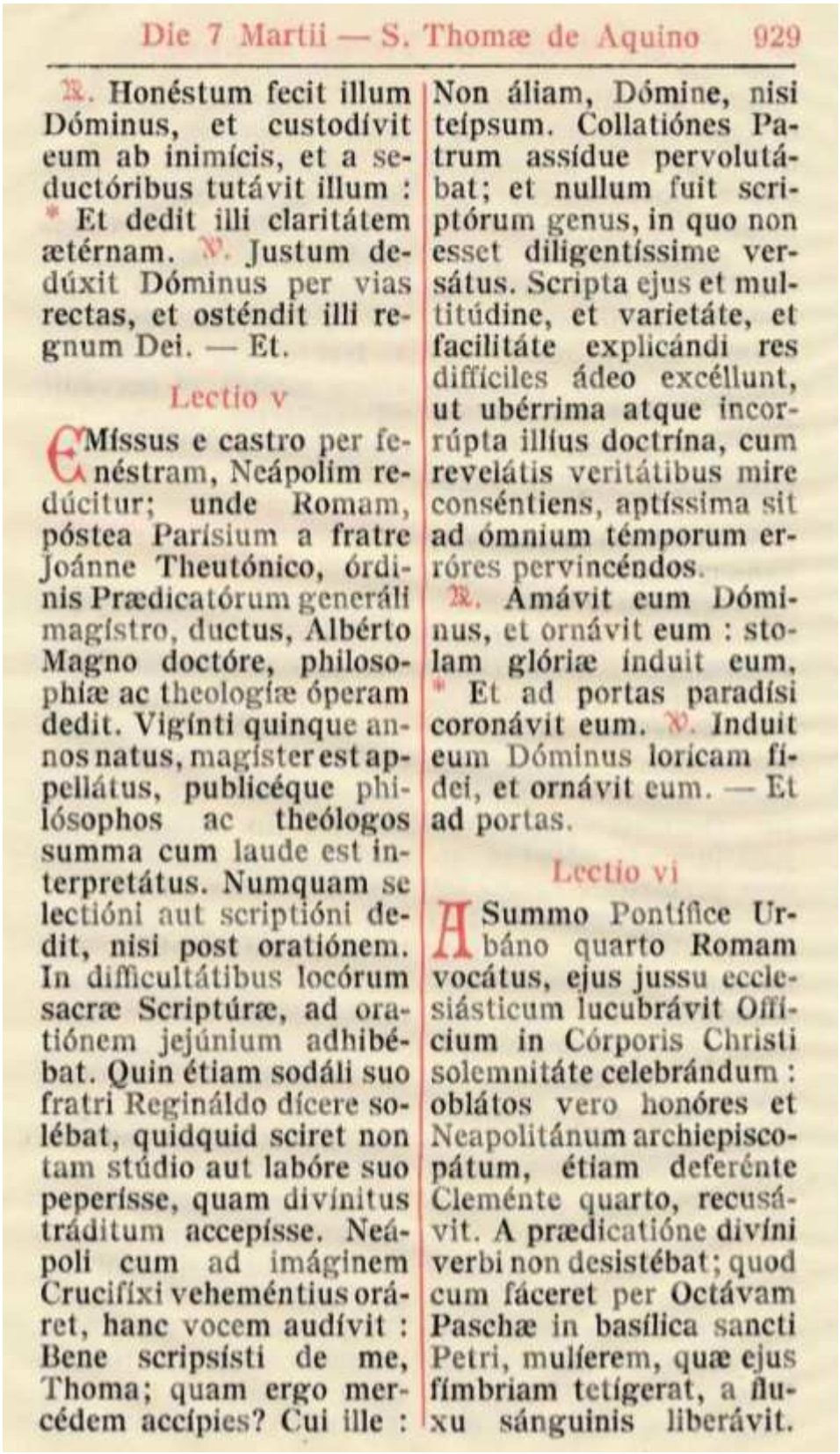

Die 7 Martii — S. Thomæ de Aquino 929

℟. Honéstum fecit illum Dóminus, et custodívit eum ab inimícis, et a seductóribus tutávit illum : * Et dedit illi claritátem ætérnam. ℣. Justum dedúxit Dóminus per vias rectas, et osténdit illi regnum Dei. — Et.

Lectio v

Míssus e castro per fenéstram, Neápolim redúcitur; unde Romam, póstea Parísium a fratre Joánne Theutónico, órdinis Prædicatórum generáli magístro, ductus, Albérto Magno doctóre, philosophíæ ac theologíæ óperam dedit. Vigínti quinque annos natus, magíster est appellátus, publicéque philósophos ac theólogos summa cum laude est interpretátus. Numquam se lectióni aut scriptióni dedit, nisi post oratiónem. In difficultátibus locórum sacræ Scriptúræ, ad oratiónem jejúnium adhibébat. Quin étiam sodáli suo fratri Reginaldo dícere solébat, quidquid sciret non tam stúdio aut labóre suo peperísse, quam divínitus tráditum accepísse. Neápoli cum ad imáginem Crucifíxi veheméntius oráret, hanc vocem audívit : Bene scripsísti de me, Thoma; quam ergo mercédem accípies? Cui ille : Non áliam, Dómine, nisi teípsum. Collatiónes Patrum assídue pervolutábat; et nullum fuit scriptórum genus, in quo non esset diligentíssime versátus. Scripta ejus et multitúdine, et varietáte, et facilitáte explicándi res difficiles ádeo excéllunt, ut ubérrima atque incorrúpta illíus doctrína, cum revelátis veritátibus mire conséntiens, aptíssima sit ad ómnium témporum erróres pervincéndos.

℟. Amávit eum Dóminus, et ornávit eum : stolam glóriæ índuit eum, * Et ad portas paradísi coronávit eum. ℣. Induit eum Dóminus lorícam fídei, et ornávit eum. — Et ad portas.

Lectio vi

A Summo Pontífice Urbáno quarto Romam vocátus, ejus jussu ecclesiásticum lucubrávit Offícium in Córporis Christi solemnitáte celebrándum : oblátos vero honóres et Neapolitánum archiepiscopátum, étiam deferénte Cleménte quarto, recusávit. A prædicatióne divíni verbi non desistébat; quod cum fáceret per Octávam Paschæ in basílica sancti Petri, mulíerem, quæ ejus fímbriam tetígerat, a fluxu sánguinis liberávit.

Rimski brevijar iz 1942., zimski dio, str. 929.

Dakle, sv. Toma je vidio da za pisanje teologije nije bilo dovoljno samo to što je detaljno proučio sva tada dostupna teološka i filozofska djela, sva djela svetih otaca i odluke crkvenih koncila, nego je potrebno i prosvjetljenje s neba. A sve to s motivom iskrene želje da se dozna istina.

Slično možemo vidjeti i u životopisima drugih crkvenih naučitelja. Tako u životopisu sv. Petra Kanizija, njegov subrat F. Sacchini (*De vita et rebus gestis p. Petri Canisii*, 1616., str. 89.) opisuje teški rad u pisanju velikog katekizma, u čemu je najvažnije sredstvo bila molitva:

> "multas ad Deum preces, multa sacrificia, caeleste auxilium et lumen exposcens"
> ("mnogim molitvama, mnogim žrtvama, tražeći nebesku pomoć i svjetlo")

Osim što je sam ustrajno molio kako bi svaka riječ koju će napisati u katekizmu bila točna i istinita, on je poticao i druge da mole na tu nakanu. Štoviše, kao provincijal Družbe Isusove u njemačkim zemljama, mogao je obvezati svoje podređene da mole i služe mise na tu nakanu. Naložio je da se i u bazilikama u Rimu služe sv. mise na tu nakanu.

Sv. Petar Kanizije se sjećao sv. Pavla, koji je u svojim poslanicama stalno pozivao vjernike da mole za njega: "da mu se otvore usta" i da hrabro i odvažno naviješta kršćansku istinu. Navedimo samo dva primjera iz Pavlovih poslanica Efežanima i Kološanima:

> "Poradi toga bdijte sa svom ustrajnošću i molitvom za sve svete, i za me, da mi se otvore usta i dade riječ hrabro obznaniti otajstvo Evanđelja..." (Ef 6, 18-19)
>
> "U molitvi ustrajte, bdijte u njoj u zahvaljivanju! Molite ujedno i za nas: da nam Bog otvori vrata riječi te propovijedamo otajstvo Kristovo, za koje sam i okovan; da ga očitujem propovijedajući kako treba." (Kol 4, 2-4)

Ako su i sv. Pavlu bile potrebne tolike molitve da bi točno naučavao, koliko je onda to potrebno drugima?
Svijest o tome obilježila je postupke sv. Petra Kanizija tijekom izrade katekizma, kako naglašava Sacchini:

> "Illud praeterea observabat ex Apostolo Paulo, et solerter imitabatur, ut aliorum pro se preces assidue postulabat. Nam si is, qui hausta in caelo, ex ipso fonte sapientiae Sanctoque Spiritu adeo plenus erat, Colossensium tamen, et Ephesiorum, et Thessalonicensium, et Hebraeorum requirebat orationes, ut mysteria Christi, quemadmodum oporteret ipsum loqui, sic loqueretur; considerabat Canisius quid alios eorundem mysteriorum dispensatores tam procul a Pauli facultate distantes facere verum esset."
>
> ("Osim toga, držao se onoga od Apostola Pavla, i mudro nasljedovao, da je neprekidno tražio od drugih molitve. Naime, ako je on koji je toliko primao s neba iz samog izvora mudrosti, i koji je bio toliko pun Duha Svetoga, ipak tražio molitve Kološana, i Efežana, i Solunjana i Hebreja, da onako govori o otajstvima Kristovim, kako i treba o njima govoriti, razmišljao je Kanizije što bi onda trebali raditi drugi upravitelji istih otajstava, koji su tako daleko od Pavlovih sposobnosti.")

Briga koju su klasični katolički teolozi ulagali u svoja djela zbilja je zadivljujuća. S jedne strane, pažljivo i marljivo (gotovo skrupulozno) proučavanje izvora (svetih otaca, koncila,

papinskih odluka...). S druge strane, neprekidna molitva samo kako bi sve to iznijeli potpuno točno. A sve je ovo vodila njihova iskrena želja za istinom.

To je jedan od glavnih razloga zašto su klasični katolički teolozi tako pouzdani. To pogotovo vrijedi za klasične katekizme: Katekizam Tridentskog koncila, Katekizam sv. Petra Kanizija, Katekizam sv. Roberta Bellarmina, Katekizam sv. Pija X.

Važno je to imati u vidu, kako bismo shvatili što fali "modernim teolozima" i "modernim katekizmima" - i što ih čini nepouzdanima; dapače, i štetnima. U ovom su tekstu navedeni vrlo visoki kriteriji, koje su postavili klasični katolički teolozi. Te kriterije ni izbliza ne ispunjavaju "moderni teolozi". Osim što je njihov istraživački i znanstveni rad prilično traljav, to nisu ljudi molitve i pokore. Ti ljudi nisu poput onih klasičnih teologa neprestano molili za prosvjetljnje i vodstvo. Oni pišu članke i knjige iz udobnih fotelja, uz šalicu kave i zapaljenu cigaretu. Teolozi u civilnim odijelima i kravatama.
A najgore od svega jest to što njih uopće ne zanima istina. Nemaju želju za istinom!

Ne samo da ih ne zanima istina, nego oni svjesno nastoje iskriviti i zamutiti istinu, kako bi je "prilagodili" modernom vremenu. Evo jedan aktualan primjer... Nametanje ljevičarske ideologije multikulturalizma u katoličke škole, po direktnom nalogu iz hijerarhije.
Vijest od **3. siječna 2017.**, koja vas navodi na pitanje: Koliko su uopće katoličke te današnje "katoličke škole"?

Katolička Tiskovna Agencija
Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Vijesti

Preporuči Tiskaj Word Pohrani

Zagreb, 3. siječanj 2017.

"ODGAJATI ZA MEĐUKULTURALNI DIJALOG U KATOLIČKOJ ŠKOLI"

U izdanju Kršćanske sadašnjosti na hrvatskom prijevodu objavljen dokument Kongregacije za katolički odgoj

Dokument "Odgajati za međukulturalni dijalog u katoličkoj školi" Kongregacije za katolički odgoj, koji je u hrvatskom prijevodu objavljen u izdanju Kršćanske sadašnjosti, odgovara na sve veće zahtjeve suvremenog svijeta za međukulturnim dijalogom, odnosno kako ga vrednovati i provoditi u katoličkim školama.

Nije lako uspostaviti uravnotežen i pomirljiv odnos između već postojećih i novih kultura, koje su često obilježene suprotnim navikama i običajima. Crkva pokazuje zanimanje za dijalog među kulturama kao važno sredstvo u korist miroljubivog društva, a škole u tom pogledu imaju osobito veliku odgovornost.

Kongregacija za katolički odgoj, vjerna zadaći produbljivanja načela katoličkog odgoja koji joj je bio povjeren nakon Drugoga vatikanskog koncila, želi pridonijeti da se u katoličkim školama i odgojnim ustanovama pokrene odgoj za međukulturni dijalog pa su glavni naslovnici ovog dokumenta roditelji, koji su prvi po naravi odgovorni za odgoj djece, kao i tijela koja u školi zastupaju obitelj; ravnatelji, nastavnici i osoblje katoličkih škola, koji sa đacima tvore odgojnu zajednicu; nacionalna i biskupijska povjerenstva; redovničke zajednice, biskupi, vjernički pokreti i udruge te druga tijela koja se pastoralno brinu za odgoj. (kta/ika)

Koja je onda uopće razlika između sekularno-državnih škola i modernih "katoličkih" škola, kad i u jednima i u drugima dobiješ isti sinkretistički multikult?

Ne treba ni pitati kakav ovo utjecaj ima na vjersku pouku u tim školama.
Kako će u "katoličkoj" školi, kojoj je prioritet multikulturalizam, poučavati djecu o dogmi **Extra Ecclesiam nulla salus**? Kako će ih poučavati o osnovnim istinama katoličke vjere, kao što je istina o Općinstvu svetih?
Hoće li se tamo učiti tko jest, a tko nije u Općinstvu svetih?

Navedimo samo što kaže Katekizam sv. Pija X. (■ 224.-225.):

> "■ 224. P. Tko su oni koji ne pripadaju općinstvu svetih?
> O. Općinstvu svetih ne pripadaju u drugom životu oni koji su osuđeni, a u ovom životu oni koji su izvan prave Crkve.
>
> ■ 225. P. Tko su oni koji su izvan prave Crkve?
> O. Izvan prave Crkve su: nevjernici, židovi, krivovjernici, odmetnici, raskolnici i izopćenici."

Poučavaju li se ove istine u modernističkim školama, kojima je prioritet "međukulturalni dijalog"? Naravno da ne, jer njih ne zanima istina.
Mnogi smatraju da je glavni problem modernista filozofski: naime, da oni nemaju ispravno shvaćanje pojma istine. Ali, ja bih prije rekao da njih uopće nije briga za istinu. Njima je "nauk" samo sredstvo za promicanju lijevo-liberalne agende.
Zato bi svaka savjesna osoba trebala izbjegavati knjige modernističkih pseudoteologa i modernističke katekizme.

Osnovno o milosti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/osnovno-o-milosti.html

Nedavno sam dobio pitanja u vezi posta "I kad bih sav svoj imetak razdijelio za hranu siromasima... a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo" (1 Kor 13, 3)

Pitanja neću objaviti, jer čitatelj na kraju drugoga koristi neprimjeren govor (psovanje). Uostalom, ja nisam dužan nikome odgovarati na ništa... Ovaj blog nije javni forum. Nitko se nema pravo ljutiti ako mu ne objavljujem ili ne odgovaram na pitanja.
Pa gdje bih došao da objavljujem i odgovaram na svako pitanje koje dođe na ovaj blog? Nije mi to posao!

Dobro, to na stranu, u samom tim pitanjima krije se nešto o čemu treba progovoriti. Naime, stječe se dojam da dotični čitatelj ne razlikuje posvećujuću milost (*gratia sanctificans*) i djelatnu milost (*gratia actualis*).

Zbunjenost na tom području danas je vrlo rasprostranjena, ali nas ne bi trebala čuditi. Jer kad pogledate u kakvim sve kontekstima neki moderni svećenici koriste riječ "milost" (pogotovo oni u "karizmatskim" krugovima), odmah vam postane jasno da ti ljudi uopće ne razumiju katolički nauk o milosti (a to mnogo govori o današnjem obrazovanju na KBF-u). Ponašaju se kao da netko može koristiti izraz "milost" kako god želi, ili da mu može pripisivati bilo koje značenje. Što onda možemo očekivati od laika?

Cijelog ovog lutanja ne bi bilo, kad bi se ljudi jednostavno držali starog - sigurnog - nauka Crkve. Pa, učenje o milosti je nekada bila jedna od prvih stvari koja se poučavala na vjeronauku. To je jedna od osnova u vjerskoj pouci.
Čitajte malo pretkoncilske katekizme!

Pogledajte kako je lijepo i jasno objašnjeno u **Katoličkom katekizmu za niže pučke škole** iz 1921. god.

TREĆA GLAVA.

Sredstva, kojima dobivamo milosti Božje.

Milost uopće.

1. Možemo li sami od sebe vjerovati, zapovijedi držati i spasti se?

Ne možemo, nego nam zato treba milosti ili pomoći Božje.

Isus Krist reče: »*Bez mene ništa ne možete činiti*«. Iv. 55, 5.

2. Što je milost Božja?

Milost Božja jest unutrašnja svrhunaravska pomoć ili dar, što nam Bog radi zasluga Isusa Krista daje za naše spasenje.

3. Kolikovrsna je milost?

Milost je dvovrsna: 1.) djelujuća, 2.) posvećujuća.

§ 1. Djelujuća milost.

4. Što djeluje u nama milost djelujuća?

Milost djelujuća rasvjetljuje nam razum, da možemo spoznati dobro, i potiče volju, da na zlo mrzimo, a dobro ljubimo i činimo.

5. Je li nam djelujuća milost potrebna?

Jest: tako nam je potrebna, da bez milosti ne možemo za spasenje ništa ni započeti ni nastaviti ni dovršiti.

6. Daje li Bog svakomu čovjeku milost?

Bog daje svakomu čovjeku dovoljno milosti, da se može spasti.

7. Što treba da čovjek čini, da mu bude milost na spasenje?

Da čovjeku bude milost na spasenje, ne smije joj se protiviti, nego treba da s njom zajedno radi.

§ 2. Posvećujuća milost.

8. Što je milost posvećujuća?

Milost posvećujuća je svrhunaravski nezasluženi dar, koji Duh Sveti ulijeva u našu dušu, po kojemu mi od grešnika postajemo pravednici, djeca Božja i baštinici kraljevstva nebeskoga.

9. Gdje grešnik dobiva milost posvećujuću?

Milost posvećujuću dobiva grešnik u sakramentu krsta, a ako je već kršten, u sakramentu pokore.

10. Kako dugo ostaje milost posvećujuća u duši pravednikovoj?

Milost posvećujuća ostaje u duši pravednikovoj tako dugo, dok smrtno ne sagriješi.

11. Kakova su dobra djela, što ih činimo u milosti posvećujućoj?

Dobra djela, što ih činimo u milosti posvećujućoj, jesu zaslužna djela, jer svako drvo dobro dobre rodove rađa. Mat. 7, 17.

12. Može li čovjek u smrtnom grijehu činiti dobra djela?

I u smrtnom grijehu može čovjek činiti dobra djela, ali mu nijesu zaslužna za nebo.

13. Jesu li dakle bez koristi dobra djela, što se čine u smrtnom grijehu?

Dobra djela, što se čine u smrtnom grijehu, nijesu bez koristi, nego su pače veoma korisna; jer čine, da Bog daje grešniku milost da se obrati, a katkada da se odvrate od grešnika vremenite kazni.

Primjer: Ninivljani.

14. Što zaslužujemo dobrim djelima, koja činimo u milosti?

Dobrim djelima, koja činimo u milosti, zaslužujemo:

1.) umnoženje milosti posvećujuće,

2.) vječno blaženstvo.

15. Je li dužan svatko činiti dobra djela?

Jest; dužan je svatko činiti dobra djela, jer Krist kaže: Svako drvo, koje ne rađa roda dobra isjeći će se i u oganj baciti. Mat. 3, 10.

»Dobra je molitva s postom i milostinja, bolje nego blago u zlatu sahranjivati«.

16. Koja dobra djela preporučuje nam osobito Sv. Pismo?

Sv. Pismo preporučuje nam osobito: molitvu, post i milostinju.

17. Na što gleda osobito Bog u našim dobrim djelima?

U našim dobrim djelima gleda Bog osobito na dobru nakanu, kojom postaju neznatna dobra djela kod Boga veoma zaslužna.

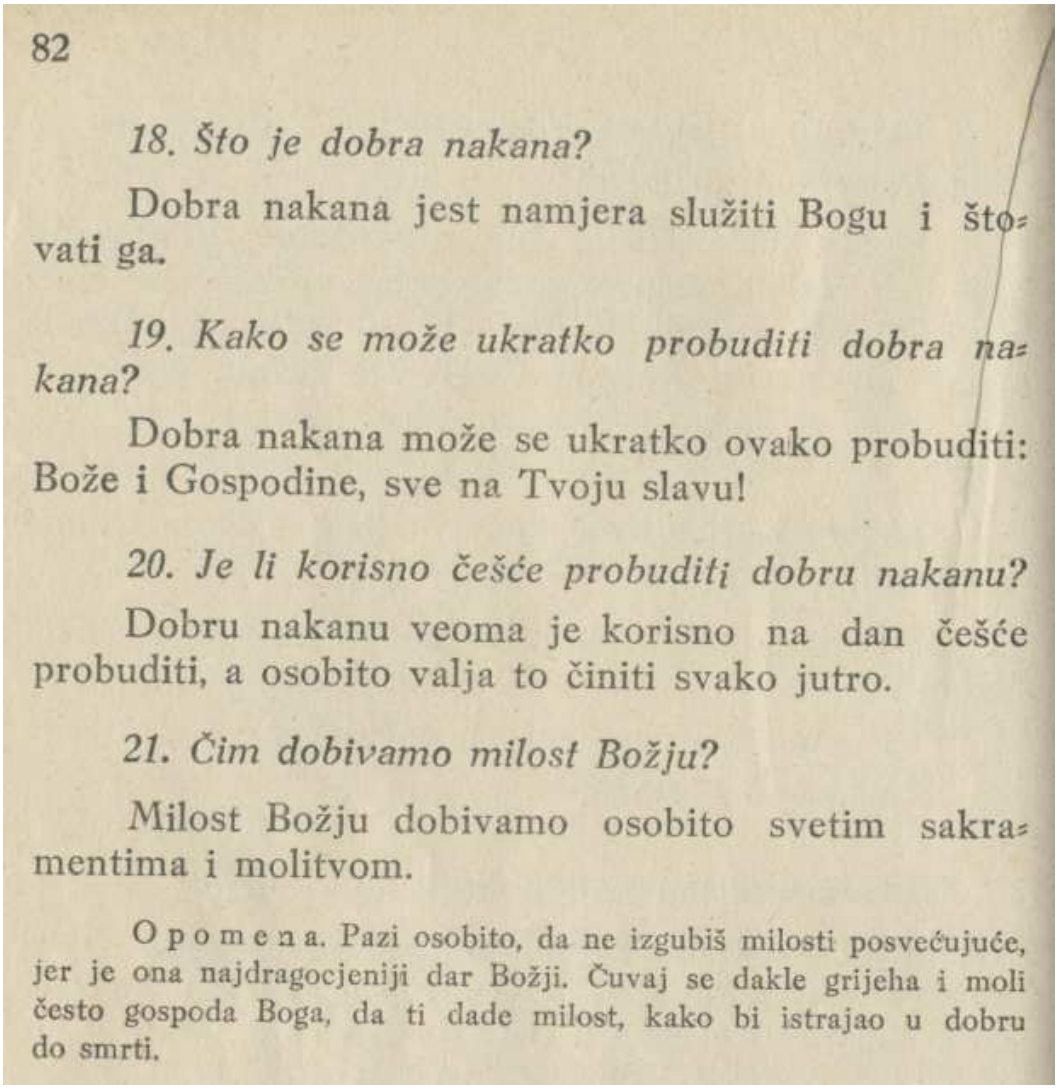

82

18. Što je dobra nakana?

Dobra nakana jest namjera služiti Bogu i štovati ga.

19. Kako se može ukratko probuditi dobra nakana?

Dobra nakana može se ukratko ovako probuditi: Bože i Gospodine, sve na Tvoju slavu!

20. Je li korisno češće probuditi dobru nakanu?

Dobru nakanu veoma je korisno na dan češće probuditi, a osobito valja to činiti svako jutro.

21. Čim dobivamo milost Božju?

Milost Božju dobivamo osobito svetim sakramentima i molitvom.

Opomena. Pazi osobito, da ne izgubiš milosti posvećujuće, jer je ona najdragocjeniji dar Božji. Čuvaj se dakle grijeha i moli često gospoda Boga, da ti dade milost, kako bi istrajao u dobru do smrti.

Ovo je, dakako, jedan općeniti pregled, koji ne ulazi u sve teološke detalje nauka o milosti. To su samo osnove koje bi svaki vjernik trebao znati.

Ni mi danas nećemo ići u detalje, ali da stvar bude jasnija, navedimo još što o milosti kaže **Katekizam sv. Pija X.** (■ 526.-546.):

"■ 526. P. Što je milost?
O. Božja milost je unutrašnji i nadnaravni dar, koji nam se daje bez ikakve naše zasluge nego po zaslugama Isusa Krista radi postizanja vječnog života.

■ 527. P. Kako se milost razlikuje?
O. Milost se dijeli na posvetnu, koja se naziva stalna (habitualna) i djelatnu.

■ 528. P. Što je to posvetna milost?
O. Posvetna milost je nadnaravni dar, koji se spaja s našom dušom, i koji nas čini pravednicima, posvojenom Božjom djecom i baštinicima raja.

■ 529. P. Koliko ima vrsta posvetne milosti?
O. Dvije su vrsti posvetne milosti: - prva i druga milost.

■ 530. P. Koja je prva milost?
O. Prva milost je ona kojom čovjek prelazi iz stanja smrtnog grijeha u stanje pravednosti.

■ 531. P. A druga milost?
O. Druga milost je povećanje prve milosti.

■ 532. P. Što je djelatna milost?
O. Djelatna milost je nadnaravni dar koji prosvjetljuje naš um, pokreće i jača našu volju da bismo činili dobro i uzdržavali se od zla.

■ 533. P. Možemo li se oprijeti Božjoj milosti?
O. Možemo se oprijeti Božjoj milosti, jer ona ne uništava našu slobodnu volju.

■ 534. P. Možemo li mi samo svojim snagama učiniti nešto za vječni život?
O. Bez pomoći Božje milosti ne možemo samo svojim snagama učiniti nešto što nam koristi za vječni život.

■ 535. P. Kako nam Bog dijeli svoju milost?
O. Bog nam dijeli svoju milost osobito primanjem svetih sakramenata.

■ 536. P. Daju li nam sakramenti osim posvetne milosti i neku drugu milost?
O. Sakramenti nam osim posvetne milosti daju i sakramentalnu milost.

■ 537. P. Što je to sakramentalna milost?
O. Sakramentalna milost sastoji se u pravu koje se stječe bilo kojim sakramentom da u određeno doba dobijemo djelatne milosti, koje su potrebne da ispunimo dužnosti što potječu od primljenog sakramenta. Tako mi s krštenjem dobivamo pravo na one milosti, po kojima možemo kršćanski živjeti.

■ 538. P. Daju li sakramenti uvijek milost onima koji ih primaju?
O. Sakramenti uvijek daju milost, ako se primaju s potrebnim preduvjetima.

■ 539. P. Tko je sakramentima dao snagu da daju milost?
O. Isus Krist je svojom mukom i smrću dao sakramentima snagu da daju milost.

■ 540. P. Koji sakramenti daju prvu posvetnu milost?
O. Dva su sakramenta, koja daju prvu posvetnu milost, koja nas čini Božjim prijateljima, - krštenje i pokora.

■ 541. P. Kako se zapravo zovu ova dva sakramenta?
O. Ova dva sakramenta, t.j. krštenje i pokora, zovu se sakrementima mrtvih, jer su ustanovljeni prije svega zato da dušarna koje su umrle po grijehu, ponovno vrate život milosti.

■ 542. P. Koji sakramenti povećavaju milost onima, koji je već imaju?
O. Sakramenti, koji povećavaju milost onima koji je već posjeduju su: potvrda, euharistija, bolesničko pomazanje, sveti red i ženidba, dakle, pet sakramenata, koji daju drugu milost.

> ■ 543. P. Kako se prema tome zove ovih pet sakramenata?
> O. Ovih pet sakramenata, a to su: potvrda, euharistija, bolesničko pomazanje, sveti red i ženidba, zovu se sakramentima živih, jer oni koji ih primaju, moraju biti bez smrtnog grijeha, t.j. živi u posvetnoj milosti.
>
> ■ 544. P. Kakav grijeh čine oni koji primaju sakramente živih, a znaju da nisu u stanju Božje milosti?
> O. Tko primi jedan od sakramenata živih, a zna da nije u milosti Božjoj, čini teško svetogrđe.
>
> ■ 545. P. Koji su sakramenati najpotrebniji da se spasimo?
> O. Dva su sakramenta najpotrebnija da se spasimo, to su krštenje i pokora. Krštenje je potrebno svakome, a pokora je potrebna onima, koji su smrtno sagriješili poslije krštenja.
>
> ■ 546. P. Koji je sakrament najveći?
> O. Najveći je sakrament euharistija, jer sadrži ne samo milost, nego i Isusa Krista, koji je izvor milosti i ustanovitelj svih sakramenata."

Ponavljam: ovo su samo osnove. Koga zanimaju detalji, neka ih potraži u teološkim knjigama (starima, dakako). No, kako je cijelu ovu temu potaknulo pitanje o zaslugama dobrih djela, istaknut ću još jednom ove riječi iz gore spomenutog školskog katekizma:

> "11. Kakova su dobra djela što ih činimo u milosti posvećujućoj?
> Dobra djela što ih činimo u milosti posvećujućoj jesu zaslužna djela, jer svako drvo dobro dobre rodove rađa. Mat. 7, 17.
> ...
> ...
> 14. Što zaslužujemo dobrim djelima koja činimo u milosti?
> Dobrim djelima, koja činimo u milosti, zaslužujemo:
> 1) umnoženje milosti posvećujuće
> 2) vječno blaženstvo."

To je bit onoga što sam pisao na postu o hvalospjevu ljubavi sv. Pavla. Naime, dobra djela učinjena u stanju posvećujuće milosti su zaslužna "de condigno". A dobra djela učinjena u stanju smrtnog grijeha nisu zaslužna "de condigno", nego bi mogla biti samo "de congruo" (u smislu da se njima može izmoliti obraćenje onoga koji ih čini, i slično).

Vidjeli smo da se u katekizmima posebno ističu milosti koje se stječu dostojnim primanjem sakramenata. Kad se govori o učincima sakramenata (koji su ispravno primljeni), uvijek se među važnijima ističe da povećavaju milost posvećujuću.

Da navedemo samo kako još jedan stari školski katekizam govori o učincima sv. pričesti (**Srednji kršćanski nauk iz 1941. god.**, str. 42.).

110. *Koje još milosti daje sveta pričest?*

Sveta pričest umnožava posvećujuću milost, oprašta male grijehe i čuva od smrtnih, daje pomoć za dobra djela i tako nam osigurava život vječni.

111. *S kakvom dušom treba pristupiti k svetoj pričesti?*

K svetoj pričesti treba pristupiti s čistom dušom, to jest u posvećujućoj milosti.

S malim grijehom se smijemo pričestiti, ali treba nastojati, da nam je duša što čistija.

Tko bi se usudio pristupiti k pričesti u smrtnom grijehu, taj bi učinio svetogrđe. Stoga valja brižno nastojati, da se valjano ispovijedamo.

Na pričest valja doći natašte, t. j. da od ponoći ništa ne jedemo niti pijemo. Još treba paziti, da smo čisto i pristojno odjeveni.

Kad svećenik obrnut od oltara prije pričešćivanja drži u ruci svetu Hostiju, tad se ti duboko naklonjen(a) udaraj u prsi triput, i svaki put izgovori ove riječi: »Gospodine, nisam dostojan(a) da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.«

Kako se usuđuju ovako pisati?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/kako-se-usuuju-ovako-pisati.html

Novo lice Crkve
Glas Koncila
KATOLIČKE TJEDNE NOVINE
POČETNA VJERSKI ŽIVOT KOMENTAR DRUŠTVO KULTURA DOBRO
KAKO SE MIJENJAJO SAKRAMENT POMIRENJA? Pokora nekad i danas

Glas Koncila je 8. ožujka 2019., u rubrici "Naši razgovori", objavio tekst pod nazivom *"Kako se mijenjao sakrament pomirenja? Pokora nekad i danas"*.
I u pitanju čitatelja, i u odgovoru Glasa Koncila, iznesene su neke teze, koje bi naivne ljude lako mogle dovesti u zabludu. No, dok čitatelja-laika možemo shvatiti (jer je mnogima danas jedino što znaju o crkvenoj povijesti, ono što su pročitali na Wikipediji), za Glas Koncila nema opravdanja, jer se od njihovih "teologa" valjda očekuje da nešto znaju.

Najveći problem je to što Glas Koncila počinje svoj odgovor ovom rečenicom:

> "U svom članku »Svećenik – pokornik i ispovjednik« mons. dr. Marin Srakić kaže da ispovijedi, to jest takve ispovjedne prakse kakvu danas poznajemo nije ni bilo do 8. stoljeća."

Ovo je obična manipulacija. Taj Srakićev tekst je napisan 1975., u jeku postkoncilskog razvodnjavanja i relativizacije obreda sakramenata, kada su u zapadnoeuropskim zemljama modernisti samovoljno dokidali sakrament pokore, zbog čega danas u velikim dijelovima Njemačke, Nizozemske i Belgije uopće više nema ispovijedi.

Glas Koncila je izvukao Srakićeve riječi iz konteksta, promijenivši im smisao.
Naime, Srakić je u tom članku, braneći sakrament ispovijedi, spomenuo gore navedenu tezu - ne kao svoje mišljenje - nego kao izgovor koji koriste protivnici ispovijedi.
Evo kako glasi cijela Srakićeva misao u originalu:

> "Vjernici nam se sve manje i sve lošije ispovijedaju. Ne ispovijedaju se opravdavajući to najrazličitijim razlozima, od *povijesnih*, pozivajući se na praksu prve Crkve koja do VIII. stoljeća nije poznavala ovakav oblik ispovijedanja, preko *teoloških* i *biblijskih*, dokazujući da ni Krist ni apostoli nisu tražili "aurikularnu" ispovijed, do *psiholoških*, iz naravi suvremena čovjeka, koji, ponosan, nerado pristupa ispovijedi."

Po fusnoti ispod teksta, vidimo da se tu govori o problemima postkoncilske situacije u Francuskoj. Riječ je o tezama modernističkih aktivista (koji su radili na dokidanju ispovijedi).
Zapravo, to su najobičnije protestantske hereze, koje je izričito osudio Tridentski koncil.

Tridentski koncil je autoritativno potvrdio da praksa pojedinačne (aurikularne) ispovijedi postoji u Crkvi od samoga početka, i da su u tome suglasni spisi svih crkvenih otaca (sess. XIV., cap. 5.):

> "a sanctissimis et antiquissimis patribus, magno unanimi consensu secreta confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, et modo etiam utitur, fuerit semper commendata"
>
> ("od presvetih i najstarijih otaca, velikim jednoglasnim konsenzusom uvijek je bila preporučena tajna sakramentalna ispovijed, koju je sveta Crkva koristila od početka, i sada je također koristi")

Štoviše, Tridentski koncil je osudio sve one koji bi negirali da je takva ispovijedna praksa u Crkvi od samog početka, ili koji bi tvrdili da je to samo ljudski izum (sess. XIV., can. 6.):

> "Si quis negaverit, confessionem sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure divino; aut dixerit modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit et observat, alienum esse ab institutione et mandato Christi, et inventum esse humanum, anathema sit."
>
> ("Ako netko zaniječe da je sakramentalna ispovijed ustanovljena božanskim pravom ili da je nužna za spasenje; ili ako kaže da način tajnog ispovijedanja samome svećeniku, koji je Katolička Crkva od početka uvijek obdržavala i obdržava, stran ustanovi i odredbi Kristovoj i da je to ljudski izum, neka bude proklet.")

I doista, pogledate li objektivno izvore iz najranijeg vremena Crkve, odmah ćete uočiti važno mjesto sv. ispovijedi.

Već Didahe ("Nauk dvanaest apostola") iz 1. stoljeća spominju ispovijed na dva mjesta. Oba puta u vezi s dostojnim sudjelovanjem na službi Božjoj u crkvi. U gl. IV. kaže:

> **ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξομολογήσῃ τὰ παραπτώματά σου, καὶ οὐ προσελεύσῃ ἐπὶ προσευχήν σου ἐν συνειδήσει πονηρᾷ**
>
> ("u crkvi ćeš ispovijedati grijehe svoje i nećeš pristupiti na molitvu zle savjesti")

U gl. XIV. traži se da vjernici budu čisti, kako bi bila čista euharistijska žrtva:

> **Κατὰ κυριακὴν δὲ κυρίου συναχθέντες κλάσατε ἄρτον καὶ εὐχαριστήσατε, προεξομολογησάμενοι τὰ παραπτώματα ὑμῶν, ὅπως καθαρὰ ἡ θυσία ὑμῶν.**
>
> ("U nedjelju, kad se sastanete u Gospodinu, lomite kruh i zahvaljujete, pošto ste ispovijedili svoje grijehe, da bude čista vaša žrtva.")

U djelima starih kršćanskih pisaca, osim latinskog termina "confessio", za ispovijed se često koristi i grčka riječ "exomologesis" (koja potječe iz grčkog teksta Novog zavjeta). Tako Tertulijan piše u djelu *De poenitentia* (cap. 9.):

> "Is actus, qui magis Graeco vocabulo exprimitur et frequentatur, exomologesis est, qua delictum Domino nostrum confitemur, non quidem ut ignaro, sed quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione poenitentia nascitur, poenitentia Deus mitigatur."
>
> ("Taj čin, koji se više izražava i sakuplja grčkim izrazom, jest ispovijed [exomologesis], kojom ispovijedamo Gospodinu naš prijestup, ne kao onome koji ne zna, nego utoliko što se zadovoljština postavlja ispovijeđu, ispovijeđu se rađa pokora, pokorom se ublažuje Boga.")

I sv. Ciprijan na mnogo mjesta koristi naziv "exomologesis" za ispovijed. Da navedem samo jedan primjer iz njegovog govora *De lapsis*:

> "Denique quanto et fide maiores, et timore meliores sunt, qui quamvis nullo sacrificii aut libeli facinore constricti, quoniam tamen de hoc vel cogitaverunt, hoc ipsum apud sacerdotes Dei dolenter et simpliciter confitentes, exomologesin conscientiae faciunt, animi sui pondus exponunt..."
>
> ("Napokon, koliko su veći u vjeri, i u strahu su bolji, koji premda nisu obvezani nikakvim zlodjelom [poganske] žrtve ili oglasa, no jer su na to samo pomislili, baš to uz bol i iskreno ispovjedajući pred svećenicima Božjim, čine ispovijed [exomologesin] savjesti, odlažući teret svoje duše...")

Malo kasnije u istom djelu, sv. Ciprijan poziva sve vjernike na ispovijed:

> "Confiteantur singuli, quaeso vos fratres, delictum suum, dum adhuc qui deliquit in seculo est, dum admitti confessio eius potest, dum satisfactio et remissio facta per sacerdotes, apud Dominum grata est. Convertamur ad Dominum mente tota et poenitentiam criminis, veris doloribus exprimentes, Dei misericordiam deprecamur."
>
> ("Neka svatko ispovijedi, molim vas, braćo, svoj prekršaj, dok je taj koji je sagriješio još na svijetu, dok se može primiti njegova ispovijed, dok je još mila pred Bogom zadovoljština i otpuštenje učinjeno po svećenicima. Obratimo se Gospodinu svom dušom, i čineći pokoru za zločine istinskim bolima molimo Božje milosrđe.")

Osim toga, sv. Ciprijan na više mjesta izričito govori kako je potrebno prvo ići na ispovijed, kako bi se moglo pristupiti sv. pričesti. O tome govore i mnogi drugi crkveni oci.

Ima također mnoštvo mjesta u spisima svetih otaca, gdje se ohrabruje vjernike, koji se srame ispovijedati svoje grijehe, da samo hrabro pristupe svetoj ispovijedi.

Tako, primjerice, poziva sv. Ambrozije (*De poenitentia*, lib. II., cap. 6.):

> "Si vis iustificari, fatere delictum tuum: soluit enim criminum nexu verecunda confessio peccatorum"
> ("Ako se želiš opravdati, priznaj svoj prekršaj: jer odrješuje svezu zlodjela dostojna ispovijed grijeha.")

S kakvom je pažnjom sv. Amrozije osobno ispovijedao vjernike, zabilježio je njegov tajnik i biograf Paulin (*Vita sancti Ambrosii*):

> "Quotienscunque illi aliquis ob percipiendam poenitentiam lapsus suos confessus esset; ita flebat, ut et illum flere compelleret."
> ("Kad god bi mu netko, radi primanja pokore, ispovijedio svoje padove; tako je plakao da je i njega nagnao na plač.")

Po ovih nekoliko izvadaka (a moglo bi ih se navesti još mnogo), vidimo da je pojedinačna ispovijed zaista bila praksa Crkve od najranijih vremena.
Možda se o tome ne razmišlja dovoljno, jer kad se govori o pokorničkoj praksi prvih kršćana, govori se većinom o javnoj pokori. Ali, to su dvije odvojene stvari.
Jedno je javna pokora, a drugo je ova, da tako kažem, "obična pokora" za obične ljude.
Javna pokora je bila određivana za posebno teške, javne grijehe, koji su bili točno određeni.
Za ostale grijehe je postojala obična ispovijed i pokora. Dakako, nešto stroža nego danas.

Svatko tko ozbiljno prouči izvore iz ranih vremena Crkve, uvidjet će obje te vrste pokore.
Kao primjer navodim dva citata naših istaknutih starijih liturgičara, čija je stručnost dobro poznata:

> "Uz sukromnu pokoru, bila je u kršćanskoj starini veoma razvita javna pokora. Javni grešnik, n.pr. onaj koji je otpao od vjere bojeći se progona, ili koji je pao u javni grijeh protiv VI. zapovijedi, morao je činiti javnu pokoru."
> - Dragutin Kniewald (*Liturgika*, Zagreb 1937., str. 285.)
>
> "Grijehom je nanešena krivica ne samo Bogu, nego i Crkvi, jer su njezini članovi povrijeđeni u svojoj savršenosti. Zato osim tajne ispovijedi, koja je bila u običaju i u najstarija vremena, bila je i javna ispovijed, što dokazuje kako se ozbiljno shvaćala pokora za teške grijehe."
> - Josip Tinodi (*Liturgika*, Mostar 1932., str. 222.)

Na kraju, navodim još samo riječi jednoga od naših najvećih crkvenih povjesničara, koji je ujedno bio i istaknuti arheolog - don Lovre Katića (*Ostaci crkvenih obreda u ruševinama solinskih crkava*):

> "Stari crkveni pisci i anonimni spisi spominju ispovijed grijeha već u I. stoljeću (t.zv. Didahe ton dodeka apostolon). *Nauka dvanaest apostola* potječe iz 90-100. g. poslije Krista, i ovo naređuje u 4. paragrafu: *'U crkvi ćeš ispovijedati grijehe svoje i ne ćeš pristupiti na molitvu zle savjesti'*. U članu 14. opet naređuje: *'U nedjelju, kad se sastanete, lomite kruh i prikažite Euharistiju pošto ispovijedite svoje grijehe, da bude čista vaša žrtva.'*
> Pisci II. i III. stoljeća, na pr. Tertulijan, Ciprijan i Origen, potanko opisuju obred pokore i izbor ispovjednika. Crkva je tražila od svojih vjernika, da se uzdrže čisti od svakoga grijeha, ali ako bi koji pao, onda ga je biskup prizvao k sebi i zajedno s njim oplakivao njegove grijehe. Jedna stara knjiga o pokori zahtijeva, da i svećenik, ispovjednik, zajedno s pokornikom posti. Kalist papa (218-222) to traži od svećenika kao od dobrog pastira na pobudu vjernicima.
> Posebna vrsta pokore bila je za tri glavna i najteža grijeha: za apostaziju, dakle odmetnuće od vjere, za ubojstvo i preljub. Krivci ovih grijeha nisu smjeli zajedno prisustvovati s ostalim vjernicima službi Božjoj. Ako je grijeh dokazan na crkvenom ili državnom sudu, morali su ga pred svim vjernicima u crkvi ispovjediti i onda vršiti javnu pokoru na predvorju crkve 5, 10, 20 godina, a neki čitava života. Sv. Ambrozije u tome nije prostio ni caru Teodoziju."

Eto, nadam se da će sad stvar biti jasnija, barem vjernicima koji naiđu na ovaj blog.
A što se tiče Glasa Koncila, mogu reći samo ono što je o njima rekao kardinal Šeper u onom pismu mons. Kuhariću 28. srpnja 1969. (kad se žalio da Glas Koncila piše ljevičarski i modernistički): **"Kako se usuđuju ovako pisati?"**

Treći red u izgradnji kršćanskog društva

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/treci-red-u-izgradnji-krscanskog-drustva.html

Više puta sam pisao na ovom blogu o velikim ciljevima koje su pape Leon XIII., sv. Pio X. i Pio XI. stavili pred franjevački Treći red. Od trećoredaca se očekivalo da stanu na čelo borbe za rekristijanizaciju društva i obnovu moralnog poretka u zapadnom svijetu (koji se urušavao nakon destruktivne Francuske revolucije).

Kad čitate katolički tisak iz tog razdoblja, uočit ćete kako se nastojalo da Treći red postane što veći... Da se što je moguće više ljudi učlani. Sjetite se da je bl. Ivan Merz propisao u Zlatnoj knjizi za katoličku orlovsku mladež, kao jednu od vjerskih dužnosti orla:

> "mora se po mogućnosti upisati u jedno vjersko društvo (Marijinu kongregaciju ili Treći red), ako ono postoji u njegovoj župi; ne postoji li, mora nastojati da se takvo društvo što prije osnuje"

Naročito se nastojalo uključiti što više intelektualaca, i općenito, osoba iz viših slojeva društva, jer bez njih nema obnove društvenog poretka. Kako ćete obnoviti kršćansko društvo, ako je vladajući sloj otuđen od Crkve?

Naravno, nije se te ljude nagovaralo da uđu u Treći red, samo zato kako bi se proširio utjecaj Crkve na javni život, nego prije svega kako bi se otuđenu inteligenciju obratilo i navelo da poštuje Božje i crkvene zapovijedi, i da brine o posvećenju i spasenju svojih duša.

U tom pogledu, zanimljiv je tekst Petra Grgca ***"Zar da inteligenat bude trećoredac?"***, objavljen u Spomenici povodom 700. godišnjice nebeskog rođendana sv. Franje 1927. god. (str. 119.-121.).

Petar Grgec:

Zar da inteligenat bude trećoredac?

anas imade dosta malo tako pokvarenih ljudi, koji bi bez žacanja ustali protiv štovanja sv. Franje. Svi smo mi spremni, osobito prilikom proslave sedamstote godišnjice smrti sv. Franje, da se poklonimo velikomu asiskomu Siromašku. Smiješan bi bio svatko, tko bi htio umanjivati svečevu slavu. Ali kad nas Crkva poziva, kako se to iz prijašnjeg članka razabire, da stupimo u trećorece sv. Franje, onda mnogi misle, da preko trećega reda mogu prijeći kao preko kakve neozbiljne ustanove. Koliko li se puta čuju glasovi: Ja da budem fratar? Da se opašem franjevačkim pojasom i da nosim škapular? Da molim trećoredski časoslov i da živim po nekakvom trećoredskom pravilu, koje je samo za nekakve pobožnjake?

Najviše se takvih prigovora čuje u redovima inteligenata. Većina će inteligenata priznati, da je sv. Franjo svetac, koji je bio najsličniji Spasitelju i kojemu je Bog dao milost, da bude središte najvećega preporodnoga pokreta u Crkvi. Ali, kad tkogod čuje poziv: Daj, budi trećoredac! onda se nerijetko čuje odgovor: To nije za mene, to je bila velika stvar za srednji vijek, ali za naše moderne prilike treći red se preživio!

Zašto bi se treći red preživio? Zar Isus Krist nije uvijek jedan i isti? Zar nasljedovanje Isusa Krista nije jednako suvremeno danas, kao što je bilo suvremeno u doba prvih kršćana ili u doba sv. Franje? Šta više, danas je život u franjevačkom duhu lakši i suvremeniji, nego što je bio onda, kada je treći red započeo. Danas već imademo pred sobom tolike franjevačke uzore, da možemo za svako zvanje i za svaku priliku u životu odabrati sebi po kojeg odabranika, kojemu ćemo se nastojati približiti.

Franjevački je pokret svestran, on obuhvaća sve staleže, sve dobi, sva vremena, pa čak i sva stvorenja.

Množina franjevačkih velikih muževa velika je ne samo u drugim zemljama, kako to pokazuje prijašnji članak, već je osobito velika među nama Hrvatima. Hoćemo li, da nasljedujemo svece i blaženike, eto nam Šibenčanina bl. Nikole Tavelića, koji je podnio mučeničku smrt za Krista kao misijonar u Palestini. Hoćemo li da nasljedujemo velike učitelje i narodne prosvjetitelje, eto nam fra Jurja Dragišića, koji je bio odgojitelj pape Lava X. Eto nam zatim fra Filipa Grabovca, fra Andriju Kačića Miošića i drugih velikih pisaca. Hoćemo li da upoznamo pravu vatru rodoljublja i požrtvovnosti za narod, eto nam fra Luke Ibrišimovića, fra Frane Jukića, fra Petra Bakule, fra Grge Martića i bezbrojnih drugih franjevačkih velikana. Nikoji narod nije primio toliko dobročinstava od franjevačkog reda, koliko Hrvati. Zato se Hrvati ne bi smjeli dati natkriliti ni od kojeg drugog naroda u štovanju sv. Franje i u nasljedovanju njegovih vrlina.

Jedini razlog, koji bi nas mogao odbijati od trećega reda, bila bi tvrdokornost u grijehu i u griješnim navikama. Inače ne smiju nas smetati ni grijesi, koje smo do danas počinili. Ako u našoj duši vlada raskajanost i tvrda odluka, da ćemo sve popraviti, onda je treći red otvoren i nama, koji smo veći grešnici od drugih. Nama je često krivo i silno smo nesrećni, ako nam tkogod predbaci kakvu moralnu pogrešku. A ako pravo prosudimo svoju unutrašnjost, onda vidimo, da smo možda sto puta gori. Kako li će nam biti, kada naši grijesi budu otkriveni ne samo pred Bogom, nego i pred svim ljudima? Ne ćemo li na vječnom neumoljivom sudu morati priznati, da smo i onda, kada smo na zemlji bili napadani, uistinu uživali veće poštovanje, nego što smo ga po svojim potajnim grijesima zaslužili? Stupimo li u treći red, možemo si olakšati onaj dan, kada ćemo biti potpuno raskrinkani pred Vječnim Sucem. Jer treći red ne znači nikakvo hvastanje ni bahato nadmetanje. Treći red nije samo za one, koji su sačuvali krsnu nevinost, nego i za nas, koji smo toliko sagriješili, da sa stravom pomišljamo na Božji sud. Treći red je red pokore, u kojem su već od početka nalazili utočište i najveći raskajani griješnici.

Što se čovjek nalazi na odgovornijem mjestu, to sudbonosnijim grijesima i pogreškama može okaljati dušu. Na nas inteligente često se s pravom drugi tuže, da imademo premalo ljubavi prema svojemu bližnjemu i da smo više nego drugi podvrgnuti strastima. U našim djelima vodi nas često ogavna sebičnost, a više puta prevlada našim srcem i mržnja. Treći red otvara nam neiscrpljivu riznicu dobrih poticaja i milosti za sve veće napredovanje u pravoj ljubavi. Za napredovanje u ljubavi prema Bogu, prema ljudima, prema svetoj rimokatoličkoj Crkvi i njezinim poglavarima i prema svim stvorovima i zemaljskim silama. Nakon Svetoga Pisma malo imade onako divnih izljeva duše, koji bi sadržavali u sebi toliku mudrost i dobrotu, kao što je sadržaje himna sv. Franje Asiskoga, koja se zove «Pjesma Suncu». To je ispovijest potpunoga kršćanina. To je pjesma velikog života, koji je izgorio na oltaru Božjem kao žrtva paljenica, to je potpuna odanost u volju Božju, slavljenje Božjeg Promisla i pobjeda nad smrću i žalošću. Već radi te pjesme isplatilo bi se postati trećoredac, da čovjek uvijek ponavlja u sebi ove stihove i da ih nastoji učiniti sadržajem svojega mišljenja, osjećanja i rada. Čudnovato je svojstvo te pjesme, da je čovjek to više cijeni i to više joj se divi, što je zreliji i inteligentniji.

Nad kakvim li sve ponorima lebdi duša inteligenata svaki dan! Razdire nas pohlepa za dopuštenim i nedopuštenim užicima. Moderna znanost i umjetnost pobuđuje u nama duh oholosti, osvete, bune proti vječnim zakonima i duh otpada od Boga. Crkva, koju bismo morali ljubiti nježno kao majku, prikazuje nam se kao tiranka duše. Zabave,

kazališta, opojna pića, kinematografi i druga mamila i dražila zavode nas na neumjerenost i razbludnost. I neinteligentan čovjek imade svoje duševne pogibli, kojima je izvrgnut svaki dan. Ali kod inteligenata te su pogibli mnogo brojnije, veće i kobnije. Zato je inteligentu potrebnije nego drugima, da bude zaštićen što obilnijim sredstvima milosti i poticajima na dobar život.

Treći red daje nam dovoljno poticaja za čuvanje od zla i za napredovanje u krepostima. Sv. Franjo je sav svoj pokret privezao najuže uz Crkvu i uz njezine poglavare. Naša se oholost često opire tomu, da se pokori papi, biskupima i svećenicima. Moderan inteligenat dolazi vrlo često do varave misli, da on sam sebi može biti i svećenik i da je njemu nepotrebna Crkva. Međutim Bog je znao, zašto je uveo u Crkvu svećenstvo, kojemu je dao vlast naučavanja, vlast suđenja i vlast upravljanja. Trećoredac priznaje božanski ustav crkve, on znade, da se božanska milost izlijeva na nas preko onih, koji imadu vlast, da blagoslivljaju i da dijele svete sakramente.

Tko bi htio da provede preporod kršćana mimo crkvenih poglavara ili čak protiv njih, taj ne bi bio na pravom putu. U doba sv. Franje rušili su se stupovi Crkve. I ustali su mnogi, da te stupove podižu, ali većinom su i oni postali rušitelji, jer su ustajali proti sv. Ocu Papi, biskupima i svećenicima kao takvima. Da je sve drugo bilo kod njih pravo, a samo da su robovali ovoj zabludi, sav bi njihov rad bio pogrešan. Sv. Franjo je uz ljubav prema Bogu odmah metnuo i pokornost prema Crkvi i njezinim zakonitim poglavarima. Zato je sv. Franjo uspio, a oni, koji su ustali proti crkvenim poglavarima, zalutali su putem krivovjerja. Buna je samo utvrdila opačinu i pokvarenost, a evolucijski preporodni rad učvrstio je stupove Crkve.

Duh pokore, duh miroljubivosti, duh ljubavi prema Bogu, Crkvi, crkvenim poglavarima, svim ljudima i stvorovima, zatim duh umjerenosti, samozataje, pravednosti i stege potrebit je baš najviše nama inteligentima. Dante je bio veći od nas i umom i svojim djelima, pa ipak je bio trećoredac. Ako je on mogao da se opaše franjevačkim trećorednim pojasom, onda to možemo učiniti i mi, koji nijesmo ni sjene prema njemu.

Na koji način je Treći red radio na preporodu društva? Koje je obveze stavljao pred svoje članove, a koje im je koristi i prednosti pružao? Kako je utjecao na svakodnevni život trećoredaca u svijetu?
Odgovore na ta pitanja imate u odličnom priručniku, koji se već neko vrijeme može preuzeti na internetu: ***Serafsko cvijeće* - priručnik i molitvenik za članove Trećeg reda**.

To je izdanje iz 1959. godine. Dakle, posljednje pretkoncilsko izdanje, koje stoga može dobro poslužiti za usporedbu tradicionalnih pravila Trećega reda sa današnjim razvodnjenim "moderniziranim" pravilima FSR-a (usvojenima 1978. god.).

Ovo izdanje *Serafskog cvijeća* sadrži praktički sve odredbe i običaje koji se odnose na Treći red, zajedno s njihovim tumačenjem. A ujedno je i molitvenik sa svim tradicionalnim (franjevačkim) pobožnostima.

Pogledajmo prvo što priručnik kaže o svrsi Trećega reda (str. 25.-29.)

Svrha Trećega reda

U tom pravilu pokazao je sam Duh Sveti »katoličkom i posve apostolskom mužu« Franji put, kako će se u Crkvi Kristovoj moći obnoviti život prvih kršćana, koji su zapravo bili prvi redovnici mlade Crkve, jer su živjeli točno po evanđeoskim savjetima. Treći red imao je **da duh najpotpunijeg redovničkog života**, koji se osniva na evanđeoskim savjetima u obliku sv. zavjeta, **ponese u svijet i da u svijetu stvori svetu zajednicu, koja će biti prožeta istim duhom pokore, preziranja svijeta, molitve i prave ljubavi prema Bogu i bližnjemu,** ukratko, koja će jednako težiti za savršenošću, kao što je to u dobro uređenom samostanu. Kod toga ne smiju da naravne i građanske veze u obitelji i općini budu raskinute, nego štoviše, **oplemenjene i posvećene.** Svaki treba da ostane u onom zvanju i zanimanju, u koje ga je stavila providnost Božja. Očevi i majke, sinovi i kćeri, služinčad i radnici treba da vjerno vrše dužnosti svoga zvanja, ali ne kao **sluge svijeta**, nego kao **sluge Božje.** Vanjštinom mogu ostati u svijetu — ali kao **sol svijeta**, — a da uz to u svojoj nutrini žive samo za Boga, ne za svijet.

Dakako, svaki kršćanin treba da na takav način »služi Kristu Gospodinu« (Kološ. 3, 24) i da vršenjem svih kršćanskih kreposti svoj život učini neprekidnom službom Božjom, čime Svevišnjemu daje čast, sebi zaslužuje vječnu nagradu, a drugima pomaže, da i oni svojim životom slave Boga. Tako je doista većina kršćana i živjela u apostolsko doba, te su svojim vladanjem nevjernom svijetu pokazivali pravi duh Kristov, tj. preziranje svijeta, najvišu ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu, strpljivost i veselje u trpljenju te junačko natjecanje oko sve veće savršenosti. Oni su živjeli u svijetu, ali je njihov boravak bio u nebu! Ne može se tajiti, da trnje zemaljskih briga i poslova može vrlo lako osujetiti ovo lijepo natjecanje. I zbilja, otkad su cijeli narodi stupili u Crkvu Kristovu, odonda je veći dio kršćana daleko od ovoga stupnja kršćanskog života i nastojanja. Velik dio ne čuva se ni od smrtnoga grijeha i ne će ništa da znade o dragovoljnoj pokori. Pa i među onim

boljima samo malo ih ima, koji ne bi u mnogočemu popuštali duhu ovoga svijeta. Samo je malen broj onih, koji s doličnom pomnjom čuvaju dragocjeno blago milosti, svijetu umiru na putu pokore i samozatajе, te postizavaju pravi mir i slobodu djece Božje. Pa i onaj, koji se u svijetu bori i teži za ovim ciljem, opaža na svoju žalost, da je u svome nastojanju i borbi često **osamljen** — dakle **nemoćan.** Da, na hiljadu načina staje svijet na put učeniku Kristovu i stavlja mu zapreke, prolaznim ga zabavama i lažnim sjajem mami na put grijeha, ruga se njegovim pobožnim vježbama, ulaguje se svim njegovim zlim sklonostima, a vrlo često prijeti mu se i progonstvom, pa tako lažnim strahom znade slabije natjerati u malodušnost. Ne treba se stoga čuditi, da se nakon raširenja kršćanstva po svijetu i svjetovni duh uvukao među kršćane i zavladao mnogim srcima, te su hiljade od njih čutjeli potrebu da se udalje iz toga okuženog svijeta i u samoći, u samostanu ili u pustinji, potraže slobodu djece Božje.

No Gospodin ne će, da se sva djeca Božja i tijelom udalje od djece ovoga svijeta. Božja providnost hoće naime, da većina ljudi živi u svjetovnim zvanjima, a traži od njih, da se samo **duhovno** odijele od svijeta i da na taj način teže za savršenošću.

Bit Trećega reda

Upravo ove kršćanske duše, koje žive u svijetu, imao je sv. Franjo pred očima, kad je osnivao Treći red. Da ove duše što više osigura protiv pogibelinog utjecaja svijeta, u kojemu moraju živjeti, hoće da ih toliko odaleči od ovoga svijeta, da ukloni od njih barem najveće

poqibli za spasenje njihovih duša. Stoga im zabranjuje taštinu u odijevanju, sudjelovanje kod bučnih i poqibeljnih zabava, svaki nečedni razqovor... Isto tako treba da pravovremeno urede svoju oporuku i da čuvaju svoje srce od svake privezanosti na zemaljska dobra. Da ih, zatim, u njihovoj uzvišenoj težnji potkrijepi, združuje ih u jaki vez bratske i sestrinske ljubavi. U toj zajednici treba da se članovi međusobno bodre i pomažu dobrim primjerom, poukom i molitvom; ujedno treba da poslušnost određenom poglavaru slomi silu opasne samovolje i da cijelom životu dade veću vrijednost. Isto tako jasnim odredbama Pravila naređuje se vršenje glavnih kršćanskih kreposti kao što su: vježbe mrtvenja i pokore, pobožnosti i molitve, djelotvorna ljubav prema siromašnima i nevoljnima, napose pak prema bolesnim i umrlim članovima Trećega reda.

Sve je to sv. Franjo tako uredio, da je Pravilo TR daleko od lažne pobožnosti i svake pretjeranosti te se u njemu očituje pravi duh Sv. Evanđelja, koje on nastoji provesti u praktični život. A kako Evanđelje G. n. Isusa Krista sadržava u sebi pravu spasonosnu nauku za sva vremena i sve narode, tako će i kršćani, koji se ozbiljno trude oko svoga spasenja svuda i uvijek upoznati ovaj način života i cijeniti ga kao sigurni put do vječnoga spasenja. Zato je i veliki papa Leon XIII., kad je — uvaživši okolnosti našega doba — Pravilo TR ublažio, izričito naglasio, da se TR time ni u čemu bitno ne mijenja, štoviše, on i dalje ostaje sasvim nepromijenjen i nepovrijeđen i da sadržava točno obdržavanje Sv. Evanđelja. Tko dakle živeći izvan samostana želi nositi dostojne rodove pokore životom po Isusovu Sv. Evanđelju, taj će

najsnažnije sredstvo za to naći u TR. Sv. Crkva traži i očekuje od trećoredaca više nego od običnih vjernika, tj. traži **odlučnu volju težiti za savršenošću:** ne da se zadovolje prosječnošću, nego da ozbiljnim radom na sebi samima i požrtvovnim radom za druge, **oživotvore potpuno kršćanstvo.** U tom dakle, da se uspinješ u kršćanskom životu sve do evanđeoske savršenosti, jeste bit i snaga TR. Upravo radi toga sv. Crkva daje TR — makar se pravno razlikuje od samostanskog Reda — naziv **»Red«**, jer koji žive u njemu, imaju isti cilj kao i samostanski redovnici, a to je savršenost, za kojom samostanci teže vršeći stroge zavjete, trećoreci pak opslužuju svoje Pravilo bez strogih zavjeta. Papa Benedikt XIII. piše: »Članovi Trećega reda, makar bili svjetovnjaci, jesu **pravi redovnici,** te kao takvi **kod svih crkvenih svečanosti imaju prednost pred ostalim bratovštinama«.**
(»Ad nostram audientiam 22. VII. 1728.)

Zašto je za ostvarenje ovih načela bilo potrebno pozivati ljude u Treći red, kad bi ih čovjek mogao ostvariti i bez učlanjenja u neki red? Poznavajući ljudsku slabost i nestalnost, pastiri su smatrali da ne mogu na drugačiji način obvezati vjernike da žive duhovnim životom.

Treći red je postavljao svojim članovima neke obveze, koje su ih ipak "silile" da ne popuštaju u duhovnom životu. Na primjer, da se ispovijede barem jednom mjesečno; da svakodnevno mole Mali oficij Blažene Djevice Marije (bilo na latinskom, bilo na narodnom jeziku) ili druge propisane molitve; da se klone nepristojnih tiskovina, kazališta, predstava, zabava itd.

Treći red je također mogao poslužiti kao dobar način za suzbijanje bijele kuge, jer su Konstitucije Trećega reda u čl. 71. izričito tražile od oženjenih članova da imaju brojno potomstvo:

> "neka iz ljubavi prema Bogu preuzmu i terete brojna potomstva, pa neka ostalima nastoje prednjačiti čestitošću i duhom žrtve"

Posebno je važno to što se Treći red otvoreno borio protiv "slobodoumnih" načela Francuske revolucije. Veliki pape koji su se istaknuli borbom protiv liberalizma, bili su svi članovi franjevačkoga Trećeg reda: bl. Pio IX., Leon XIII., sv. Pio X. i Pio XI.
Serafsko cvijeće u povijesnom dijelu baš naglašava tu borbu između Trećega reda i liberalizma Francuske revolucije (str. 31.):

> "Radi velike revnosti triju ogranaka prvoga Franjevačkog reda oko promicanja TR u 18. vijeku on je vrlo napredovao sve dok nije strahovita bura francuske revolucije nanijela kršćanstvu veliku štetu i polomila mnoge grane na svetom stablu Crkve. Tada je ujedno majka ove revolucije, slobodoumna prosvjeta, kao potajna kuga harala svijetom i slabila vjerski život sve do polovice 19. vijeka. Istom kada je papa Pio IX urešen trećoredskim odijelom pred cijelim svijetom ožigosao načela liberalaca (u 'Silabu' od 8. prosinca 1864.) i kad je zatim njegov nasljednik 'trećoredski papa' veliki Leon XIII poznavajući prilike vremena prigodom 700. godišnjice rođenja sv. Franje (g. 1882.) potaknuo sve biskupe na širenje TR..."

Što se tiče borbe protiv liberalnog tiska i liberalnih medija, zanimljivo je da se u ispitu savjesti izričito poziva na Indeks zabranjenih knjiga (str. 301.).

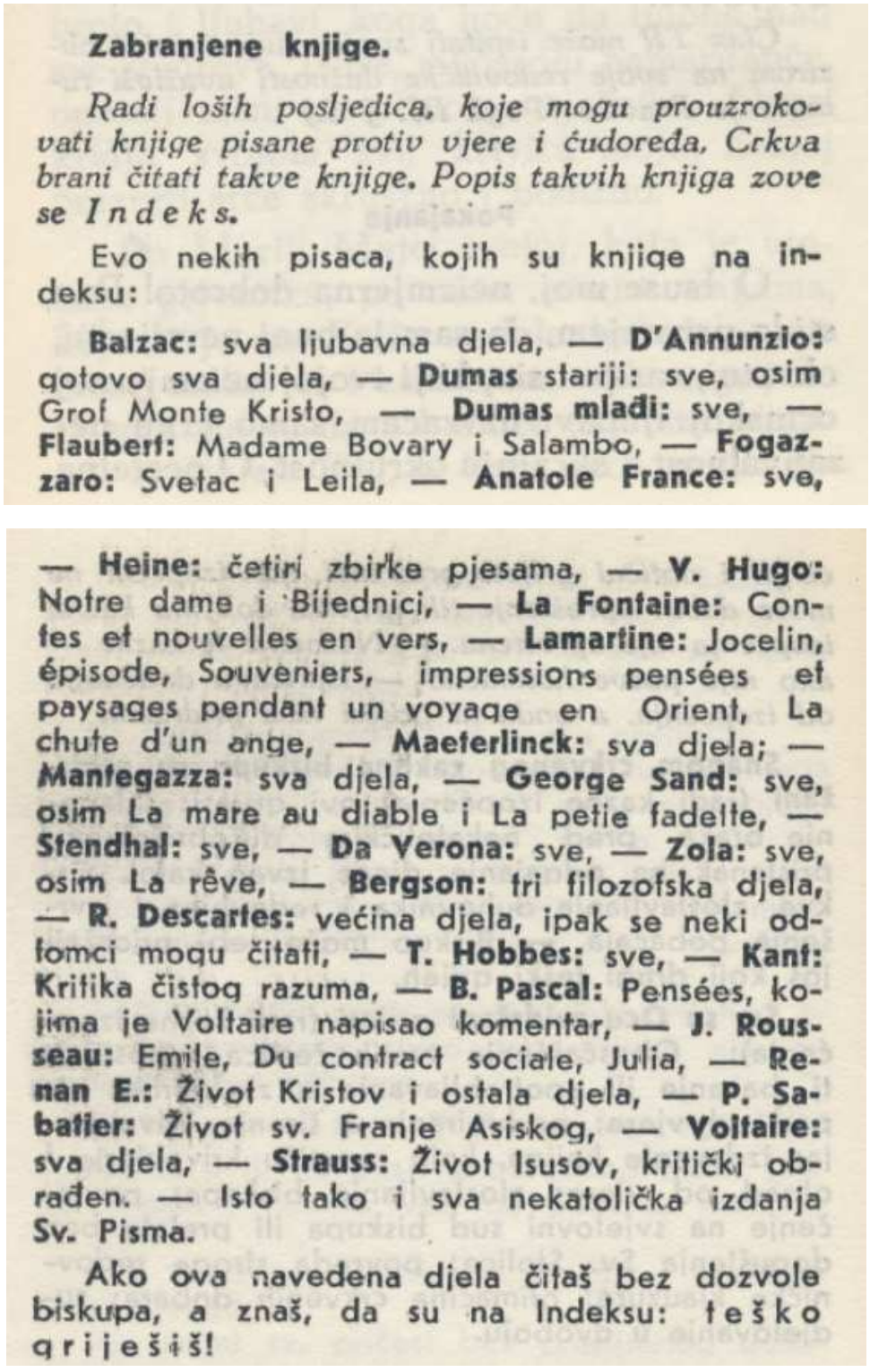

Zabranjene knjige.

Radi loših posljedica, koje mogu prouzrokovati knjige pisane protiv vjere i ćudoređa, Crkva brani čitati takve knjige. Popis takvih knjiga zove se Indeks.

Evo nekih pisaca, kojih su knjige na indeksu:

Balzac: sva ljubavna djela, — **D'Annunzio:** gotovo sva djela, — **Dumas** stariji: sve, osim Grof Monte Kristo, — **Dumas mlađi:** sve, — **Flaubert:** Madame Bovary i Salambo, — **Fogazzaro:** Svetac i Leila, — **Anatole France:** sve, — **Heine:** četiri zbirke pjesama, — **V. Hugo:** Notre dame i Bijednici, — **La Fontaine:** Contes et nouvelles en vers, — **Lamartine:** Jocelin, épisode, Souveniers, impressions pensées et paysages pendant un voyage en Orient, La chute d'un ange, — **Maeterlinck:** sva djela; — **Mantegazza:** sva djela, — **George Sand:** sve, osim La mare au diable i La petie fadette, — **Stendhal:** sve, — **Da Verona:** sve, — **Zola:** sve, osim La rêve, — **Bergson:** tri filozofska djela, — **R. Descartes:** većina djela, ipak se neki odlomci mogu čitati, — **T. Hobbes:** sve, — **Kant:** Kritika čistog razuma, — **B. Pascal:** Pensées, kojima je Voltaire napisao komentar, — **J. Rousseau:** Emile, Du contract sociale, Julia, — **Renan E.:** Život Kristov i ostala djela, — **P. Sabatier:** Život sv. Franje Asiškog, — **Voltaire:** sva djela, — **Strauss:** Život Isusov, kritički obrađen. — Isto tako i sva nekatolička izdanja Sv. Pisma.

Ako ova navedena djela čitaš bez dozvole biskupa, a znaš, da su na Indeksu: teško griješiš!

Važno je također i to da se u ispitu savjesti, kao grijeh protiv Prve Božje zapovijedi, izričito navodi "aktivno sudjelovanje u liturgijskim obredima inovjeraca".
Pazite, ovo je samo tri godine prije Drugoga vatikanskog koncila...

O prvu se zapovijed B. može ogriješiti:

teško: svojevoljno pristajati uz vjersku sumnju — čitanjem i širenjem protuvjerskih i protu crkvenih spisa i novina — stupanjem u protuvjerska društva — ruganjem vjeri i Crkvi — zatajivanjem vjere — otpadom od vjere ili od Crkve — aktivnim sudjelovanjem u liturgijskim obredima inovjeraca — prezirom nadnaravnih dobara — očajanjem u pomoć Božju — preuzetnim utanjem i izvrgavanjem pogibeljima — ku-

Dosad smo govorili o obvezama i dužnostima trećoredaca, a sad na kraju spomenimo i neke povlastice i prednosti, koje su oni uživali.
Evo kako određuju Konstitucije Trećega reda (*Serafsko cvijeće*, str. 106.-110.)

Čl. 158 — Povlastice, indulte i milosti, što ih se dobra majka Crkva udostojala podijeliti članovima TR-a, neka svi visoko cijene.

Čl. 159 — Da trećoreci mogu uživati oproštenja podijeljena TR-u, moraju prema običaju nositi škapular i pojas, uvažavajući propis čl. 17.

Čl. 160 — Na temelju odobrenja sv. Pija Pape X vlada posvemašnje udioništvovanje (communicatio) oproštenja i duhovnih dobara između Prvoga, Drugoga i Trećega franjevačkog reda. Ovim uzajamnim udioništvovanjem mogu se zauvijek služiti koji god vojuju pod zastavom Serafskog Patrijarhe sv. Franje pa pripadali bilo kojem Redu ili Obitelji Re-

dova (Sodalium e Tertio Ordine, 5.V. 1909).

Osim toga, budući da je TR samo jedan, iako od Crkve povjeren četirma franjevačkim Obiteljima, sve povlastice i blagodati, a isto tako i oproštenja i milosti bilo koje vrste, koja se podjeljuju trećorecima ovisnima o jednoj redovničkoj Obitelji, razumijeva se, da su podijeljene za čitav TR.

Čl. 161 — Članovi, koji stanuju u mjestima, gdje nema ni franjevačke crkve ni oratorija, niti je u njima podignuta zadruga TR-a, mogu sticati sva oproštenja Reda u župnoj ili u filijalnoj crkvi (Sv. Kongr. obreda, 31.I.1.893).

Isto tako trećoreci, koji stanuju u mjestima gdje nije podignuta nikakva zadruga TR-a, mogu dvaput godišnje mjesto papinskog blagoslova primiti generalnu apsoluciju (Sv. Kongr. opr. 31.V.1893).

Čl. 162 — Trećoreci, koji borave u sjemeništima, kolegijama, bolnicama, skloništima itd., ako ne mogu lako doći u župne ili u franjevačke crkve, mogu steći oproštenja Reda u kućnoj kapeli, makar je samo polujavna (Sv. Kongr. opr. 18.VII. 1902; 22.III.1905; 8.VIII.1906).

Čl. 163 — Članovi, koje sprečava bolest ili se oporavljaju pa ne mogu lako izaći iz kuće, mogu, kad izmole pet očenaša pet zdravomarija i tomu dodaju barem jedan očenaš, zdravomariju i slavaocu na nakanu Sv. Oca Pape, postići sva oproštenja spojena s franjevačkim crkvama ili s TR-om (Breve Leona Pape XIII, 7.IX.1901).

Isti trećoreci mogu primiti generalnu apsoluciju, a također mogu steći i sva potpuna oproštenja odobrena za određene dane bilo koji dan tečajem osmine blagdana, kojemu je generalna apsolucija ili potpuno oproštenje doznačeno, pošto ispune ostale uvjete (Sv. Kongr. opr., 13.VIII. 1901).

Čl. 164 — Upravitelji TR-a, koji u nj ne mogu stupiti zato, što su u kojem Redu položili zavjete ili su članovi kojega drugog TR-a, dok im traje služba, mogu biti dionici sviju oproštenja i drugih milosti, što ih uživa zadruga, kojom upravljaju (Sv. Penit., 13.XII.1928).

Čl. 165 — Svećenik, koji podjeljuje generalnu aspoluciju, i sam se njome okorišćuje (Sv. Kongr. opr., 1.II.1905).

Redovnici, koji se nalaze u crkvi ili kapeli, gdje se svjetovnim trećorecima

daje generalna apsolucija po obrascu »Da dođe pred lice tvoje«, mogu se njome poslužiti, ako je toga dana ne mogu primiti po obrascu »Ne opominji se«, i obratno (Sv. Kongr. obr. 7.VI.1919).

Čl. 166 — Misa namijenjena za dušu bilo kojega člana TR-a, bilo prigodom mjesečne skupštine, koja slijedi iza smrti, bilo prigodom skupštine, koja je samo poradi toga sazvana, može se čitati »De Requie« pa makar padne i na blagdan, koji se slavi kao »duplex«, ali u ostalom treba da se obdržavaju liturgijski propisi (Sv. Kongr. obr., 21.XI.1938).

Osim toga, sve mise, koje se služe za pokoj duša preminulih trećoredaca, povlaštene su (privilegiatae).

Čl. 167 — Svećenici-trećoreci, koji nisu vezani na koralno moljenje časoslova, uživaju povlasticu, da se mogu služiti brevijarom one franjevačke Obitelji, o kojoj su ovisni (Sv. Kongr. obr., 2.V.1880; 15.IV.1904).

Koji služe misu u privatnoj kapeli, mogu upotrebljavati i misal dotične franjevačke Obitelji (Sv. Kongr. obr., 15.IV. 1904) u »Confiteor« im je uvijek dozvoljeno dodati ime sv. n. O. Franje.

Ako se u moljenju brevijara ravnaju prema franjevačkom kalendaru, mogu subotom čitati votivnu misu bl. Dj. Marije samo dok služe misu u privatnoj kapeli, držeći se liturgijskih propisa (Sv. Kongr. obr., 9.XII.1903; 22.III.1905).

A svećenici-trećoreci, koji se služe misalom i brevijarom rimskim, mogu se na veće franjevačke blagdane poslužiti misalom i brevijarom rimsko-serafskim.

Čl. 168 — Svećenici-trećoreci tri puta tjedno uživaju blagodat povlaštenog oltara (altare privilegiatum), osim ako sličnо dopuštenje već nemaju s druge strane (Leon Papa XIII, Misericors Dei Filius: indultum non revocatum Decreto S. Paen. Ap. 20. Mart. 1933).

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

► 2021 (4)
► 2020 (32)
▼ 2019 (47)
► prosinca (6)
► studenoga (6)
► listopada (1)
► rujna (5)
► kolovoza (4)
► srpnja (1)
► svibnja (3)
► travnja (6)
▼ ožujka (8)
Udžbenik kardinala Ottavianija: "Odvajanje Crkve i...
Reparacija - kolektivna dužnost
Treći red u izgradnji kršćanskog društva
Kako se usuđuju ovako pisati?
Osnovno o milosti
Želja za istinom
Pepelnica u starom zagrebačkom obredu
"I kad bih sav svoj imetak razdijelio za hranu sir...
► veljače (7)
► 2018 (63)
► 2017 (97)
► 2016 (174)

utorak, 26. ožujka 2019.

Reparacija - kolektivna dužnost

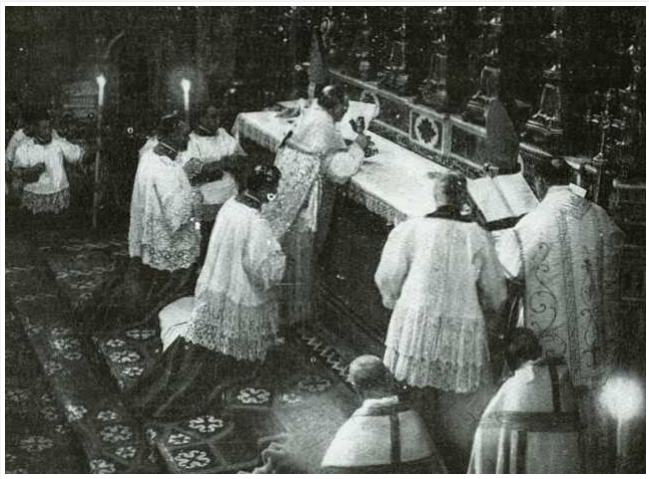

Papa Pio XI. služi svetu Misu

Kad razmišljamo o pontifikatu Pija XI., prvo nam dođe u misli njegov moto: "Pax Christi in regno Christi" ("Mir Kristov u kraljevstvu Kristovom"). Bio je to papa koji se toliko trudio oko obnove kršćanskog društvenog (i državnog) poretka. Papa koji je ustanovio blagdan Krista Kralja.

Taj je papa bio svjestan da borba za katoličku državu nije tek nekakva borba za vlast i utjecaj od strane Crkve, nego borba za to da se katoličkoj vjeri prizna onaj položaj koji joj pripada kao religiji objavljenoj od Boga.
U krajnjoj liniji, to je i **borba za spasenje duša**, jer u sekularnoj državi (gdje liberalni zakoni dopuštaju ili čak potiču nemoralno ponašanje) ljudi puno lakše padaju u grijeh, nego u katoličkoj državi koja prema svojim mogućnostima nastoji suzbijati nećudoređe.

Što da onda kažemo o Ustavu RH (koji je, inače, kopija ustava Francuske V. Republike), gdje se u temeljnim odredbama kao vrhovne vrijednosti Republike Hrvatske označavaju liberalne tekovine Francuske revolucije (Ustav RH, čl. 3.)?

> "Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava."

Zar su ovo vrijednosti hrvatskog naroda? Gdje je tu vjera? Gdje je ćudoređe?
Dakle, Ustav RH ne uzdiže prave vrijednosti hrvatskog naroda, nego "vrijednosti" uvezene iz knjiga sekularno-liberalnih teoretičara.

U odnosu na vjeru, Ustav RH kaže (čl. 41.): "Sve vjerske zajednice jednake su pred zakonom i odvojene od države."
To je školski primjer onog laicizma, koji je osudio Pio XI. u enciklici *Quas primas*:

> "Pod zarazom razumijevamo takozvani laicizam, koji se u naše doba razmahao, i njegove zablude i bezbožne podvige. Za ovaj zločin znate, časna Braćo, da nije u jedan dan dozrio, nego da već odavna klija u krilu državâ. On se sastoji u tome, što ljudi stadoše nijekati vlast Kristovu nad svim narodima. Stadoše nijekati i ono što iz Kristova prava izvire: pravo Crkve da naučava ljudski rod, da daje zakone, da upravlja narodima vodeći ih u vječno blaženstvo. Tada se malo po malo stalo izjednačivati vjeru Kristovu sa lažnim naukama i sramotno stavljati u isti red s njima..."

Takvo ponašanje država je i uvreda Božanskom Veličanstvu, za koju bi savjesni katolici trebali pokorom davati zadovoljštinu.
U tom pogledu, vrlo je važna enciklika Pija XI. *Miserentissimus Redemptor* od 8. svibnja 1928., koja osim pojedinačne zadovoljštine, ističe i dužnost kolektivne ekspijacije i reparacije (obitelji, društava, naroda...).

U listu *Nova revija*, koji su izdavali franjevci Provincije Presvetoga Otkupitelja, izašao je 1928. odličan pregled enciklike *Miserentissimus Redemptor*. Autor je fra Krste Kržanić.

Vrijedi pročitati barem ono glavno iz tog članka...

1. Autonomija-program religiozno-moralne revolucije.

Od *Descartesa* preko *Kanta-Hegela-Marksa* do nas uvijek se čuje jedna samo riječ — ***autonomija. Autonomija: razuma, morala, volje, politike, ekonomije...*** Autonomija svih i svega. Od koga? ***Od Boga, od etičkih zakona, od trascendentnoga svijeta.*** Čovjek hoće da bude nezavisan, slobodan, gospodar. Ne će nikoga nad sobom. ***Kantova filozofska revolucija, Lutherova vjerska revolucija, lajička pobuna Velike Revolucije, Marksova socijalno-ekonomska revolucija...*** karike su u lancu sveopćeg pokreta, koji pokreće ljudska oholost u borbi protiv Boga. Autonomisti, revolucionarci imaju svoju zastavu, svoju ideju, svoj program: *Nolumus Christum regnare seper nos!* Moderni čovjek hoće da bude slobodan, jer je teško, dosadno nositi Križ Kristov. Hoće da bude nezavisan, jer je život svoj okupao u valu strasti. Hoće da bude slobodan i nezavisan, jer ne će da ikome odgovara za svoj život. Otud svi napori modernog, autonomnog revolucionarca da dekristijanizira život svijeta.

Kršćanske vrednote: mrtvenje, pokoru, siromaštvo, poniznost, kontemplaciju, opraštanje — moderni čovjek pohranjuje u muzej časnih starina. Oni ih ne živi — on ih ne ljubi. Mnogi se teoretski dive ***Kristu,*** koji je u božanskoj harmoniji sabrao sve ljepote moralnog reda. Mnogi se teoretski dive i ***Franji Asiškomu,*** koji je u sintezi neobično bogatoj i skladnoj oživio Put Križa učinivši od svog života pjesmu ljepšu i dublju od *Danteove „Divne Glume"*, hram divniji i veličanstveniji od gotskih katedrala. Mnogi se teoretski dive i titanu kršćanstva velikom ***Pavlu*** ili svetici ruža *Maloj Tereziji*--- ali tko danas u svijetu ljubi krepost, svetost, mrtvenje, žrtvu — ***u živima?*** Tko traži te skromne,

ponizne, čedne ljubice? Tko slijedi te vitezove Križa Kristova u životu? Danas svijet ne traži, ne ljubi i ne nasljeduje sveca. Danas se kite vijencima glave junaka, boksera, pilota. Moralne altete moderni je čovjek zamijenio fizičkima. Šaka, mišica, mač, nož, puška... ideal su nove mladosti. Aerodromi, hidroskali, stadioni, olimpijade — kongresi su sinova svijeta. Čovjek je upregao sve svoje sile, da razvije svoju *fizičku snagu. I to samo fizičku. Tu je tragika modernog čovjeka i novog doba.*

2. Očinski protest iz Vatikana.

Sv. Otac Pijo XI. diže svoj glas, jer je Učitelj. Njegova najnovija enciklika *„Miserentissimus Redemptor"* pozivlje modernog čovjeka na put — ekspijacije. *Pokora* — to je papinska svečana riječ, očinska opomena. Uši su svijeta naviknute na marševe i strastvene plesne melodije. Oči su svijeta tražile i ljubile golotinju. Srca su čeznula za osjetnim, prolaznim užitkom. A sv. Otac bez okolišenja kliče: *Pokora!* Božanska pravda hoće da zadovoljimo za grijehe. Za svoje i svih ljudi. *Veličanstvo je Božje uvrijeđeno. Moralni je red poremećen. Te zločine samo pokora može da reparira.* Ne smijemo uvijek pozivati se na Božje milosrđe. Treba trpjeti, pokoru činiti. Žrtvovati se u zajednici s Isusom, Žrtvom našom, jer je čovjek ništa. *Lud je, kad se zanosi za autonomijom: njegov je spas u društvu s našim Posrednikom, s Isusom Bogom-Čovjekom.*

Ne pomaže romantički optimizam o *prirođenoj* našoj dobroti. Ništa smo. I ne možemo ništa bez božanskog Posrednika. *Autonomija od Isusa najgrđa je hereza u povijesti ljudskih zabluda.* Naš um hoće više svijetlo. Naše srce žeđa neizmjernog dobra. *Centar našeg života nijesmo mi. Naš centar je — Isus. Autonomija od Isusa osuda je čovjeka na smrt.* Nužno je da sudjelujemo s Isusom oko našeg spasa. Sreća je naša uvjetovana od ove suradnje. Nužna je naša ekspijacija, jer smo slobodni: milost nas ne osuđuje na nerad. Pasivnost nije plod milosti. A i u grijehe ne padamo nikakvom fatalnom silom. Sami smo kovači svoje sreće. Bit će nam potpuna i trajna samo u zajednici s Isusom — Posrednikom.

Nužna je pokora: *ona je moralna gimnastika.* Ona nas krijepi u borbi. I fizička snaga postom se umnaža i usavršuje. Preko svojevoljne pokore postajemo svoji gospodari. Ona nas oslobađa od okova materije. Oduhovljuje naše misli, osjećaje, želje.

Dariva nas slobodom sinova Božjih. Pokora nas ujedinjuje u otkupiteljskoj žrtvi Isusovoj. Tu je njezina *nadnaravna* ljepota. Tu njezina *duhovna misija* u našem životu.

Ove nam misli dolaze na pamet, dok čitamo novu encikliku sv. Oca. U njoj Pijo XI. razvija ove tri glavne misli: 1. *treba ustrpljivosti u kušnjama života;* 2. treba *svojevoljno tražiti pokoru;* 3. treba *žrtvovati životne užitke* — ta žrtva je nužna kao reparacija grijeha čovječanstva. Uostalom ove misli bit su i samoga kršćanstva. O tom se je u jednom svom romanu krasno izjavio i talijanski obraćenik *Paolieri „il cristianesimo é espiazione per noi e per gli altri."*

3. Sv. Otac govori.

8. svibnja ugledala je svijetlo Papina enciklika *„Miserentissimus Redemptor."* Sv. Otac veli: Krist nas je spasio *Križem.* Kad je ostavljao svijet, tješio nas je riječima: *„Ja sam s vama do svršetka svijeta."* Riječi su to nade i sigurnosti. Sv. Otac gleda iz Vatikana cijelu ljudsku obitelj, punu tolikih zala, i sv. Crkvu *„oppugnationibus sine ulla mora pressam."* Riječ je Isusova tješila Apostole, dok su sijali sjeme nove nauke--- ista riječ oduševljavala je Crkvu u borbi proti paklenih sila. Isus je uvijek zaštitnik svoje Crkve: osobito je to bio u ona krvava vremena. I u naša vremena među nama se osjeća prisutnost Isusova. Dosta je da se pojavi koja kriva nauka: Isus je tu da nas čuva i — spasi.

4. Misionarka Srca Isusova i jansenizam.

Ovo je Isus izjavio u svojim objavljenjima *Mariji Margariti Alacoque.* Božja dobrota ima bezbroj izvora: danas se izlijeva obilna i slatka čaša, kad je u ljudi ohladnjela ljubav prema Bogu. *U oblacima modernog razvratnog života sja dùga Božje dobrote — Njegovo Srce.* Okrutna i lukava *jansenistička hereza, „amori in Deum pietatique nemica",* htjela je otrovati ljudska srca nepovjerenjem prema Bogu. Jasenije je propovijedao, da se Bog nema da ljubi kao Otac, već da ga se moramo bojati kao neumoljivoga Suca. Blagi Isus u taj čas otkri ljepotu svoga Srca *„quasi vexillum pacis et charitatis".* Pod ovom zastavom vjernicima je osigurana pobjeda. *Leon XIII.* Promatrajući shodnost kulta Presv. Srca veli, da kao što Crkva pri svojem porodu bi progonjena od cezara — i Križ ju je spasio od progonitelja: tako proti novim

svojim protivnicima Srce je Isusovo nada od koje je *„expetenda atque expectanda salus,"* Spas u — Srcu Isusovu!

Pobožnost prema Srcu Isusovu uključuje samu bit religije, *„religionis summa."* Put je najsavršeniji za upoznanje Isusa. Ta pobožnost potiče, da ga ljubimo i imitiramo. Sv. Oci Pape su odlučno branili kult Srca Isusova protiv njegovih ocrnitelja. Uvijek su svim silama promicali. Svuda su se širile bratovštine, pobožnosti, prvi petci u čast Presv. Srca. I *posveta* Srcu Isusovu okrunila je djelo, apostolat tolikih svetih duša. S njom Isus posvećujemo nas i sve naše priznavajući, da je sve to dar božanske ljubavi. To je Isus izjavio svojoj dobroj učenici veleći joj, da on traži od ljudi, nesamo da ga ljube, jer na to ima pravo, *već jer nas ljubi, hoće našu ljubav.*

Pobožnost je Presv. Srcu širila velika svetica Marija Margarita. Pojedinci, privatnici, obitelji, društva, gradovi, pokrajine, narodi i države--- Isusovu se Srcu posvetiše. U naše doba bezbožnici su navijestili rat Crkvi. Zakoni i pobune na dnevnom su redu. Kriče proti božanskom i naravnom pravu: *„Nolumus hunc regnare super nos."* Na njihov satanski poklič ljubimci su Srca Isusova odgovorili: *„Oportet Eum regnare.— Veniat regnum tuum."* Stoga je Leon XIII. na početku XX. vijeka, uz živo odobravanje čitavog kršćanstva, cijeli ljudski rod posvetio Srcu Isusovu, jer ga on *„nativo jure"* posjeduje.

Sv. Otac Pijo XI. na svrsi je sv. jubilejske godine ustanovio blagdan Krista Kralja, *„Christum Regem Universorum."* Kristov je Imperij nad svim stvorenim; nad društvom građanskim i obiteljskim; nad svim ljudima. Stoga je sv. Otac htio, da se ljudi svojevoljno obrate Srcu Isusovu i da mu se posvete. Naredio je, da se na taj blagdan cijela Crkva u svim svojim crkvama posveti Srcu Isusa Kralja.

5. Ekspijacija — sveopći zakon života.

S našim *posvećenjem* Srcu Isusovu uzvraćamo Isusu ljubav za ljubav. S njom donekle repariramo za one prezire i uvrede, kojima grješnici ogorčuju Presv. Srce. Naša ljubav naša samilost utješna je za Presv. Srce.

Svi smo, više manje, grešnici: nije dosta da molimo, da adoriramo Veličanstvo Boga našega priznajući ga našim gospodarom, zahvaljujući mu na neizmjernoj velikodušnosti. Uz molitvu i zahvalnost nužna je i zadovoljština. Nije dostatno *posvetiti* se

Srcu Isusovu: potrebna je i *ekspijacija* za grijehe. Inače bi Bog mogao našu posvetu odbiti kao *„indignitatem nostram impudentem."*

Svi su ljudi dužni na ekspijaciju. Grijeh je Adamov otrovao čovjeka strastima, pohotom. Moderne oholice niječu ovu istinu. Oni su sinovi staroga *Pelagija*. Ponose se urođenom dobrotom ljudske naravi, koja se vlastitom snagom uvijek više usavršuje. Tu ljudsku oholost već je Pavao osudio riječima: *„Natura eramus filii irae."* Toga je donekle čovječanstvo uvijek bilo svijesno. Žrtvama su htjeli da ublaže božanstvo i poganski narodi. Nego nijedna stvorena stvar nije kadra da bude dovoljna i dolična ekspijacijom. Samo je Bog — Čovjek bio toga vrijedan. O kojemu je rekao Psalmist: *„peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum."* Kristov nam otkup *„omnia peccata donavit."*

Ipak mudrost Božja hoće da se pridružimo mukama Spasiteljevim, i da zadovoljštini, koju *„Christus nomine peccatorum Deo persolvit"*, nadodamo našu, koju smo dužni. Sva naša ekspijacija vrijedi u krepost Kristovih zasluga i Njegove Žrtve na našim oltarima. Uvijek je ista Žrtva, uvijek isti Oferent. Samo je promijenjen način izvršenja Žrtve. S Euharistijskom Žrtvom nužna je i žrtva („immolatio") svećenika i vjernika. I oni se moraju žrtvovati Bogu kao *„hostiae viventes, sanctae, Deo placentes."*

6. Žrtva našeg tijela.

Sv. Ciprijan tvrdi da se žrtvovanje Žrtve ne obavlja s dužnom svetošću, ako obnovi Muke Gospodnje ne odgovara žrtvovanje nas samih. Zato nas Pavao opominje, da svršimo u našem tijelu *„mortificationem Jesu."* S Krstom se moramo pokopati. Na Nj se nakalamiti izjednačujući mu se mrtvenjem. Treba propeti tijelo, mane, strasti. Treba izbjegavati svjetsku pohotu, pokvaru. U našem životu: *„vita Jesu manifestetur."* Svi su kršćani *„Sacerdotium regale, gens electa"* -- i zato u ekspijaciji svi moraju prinijeti *„dona et sacrificia pro peccatis." Svi moramo biti žrtve za se i za druge: svi kršćani — svećenici ekspijacije. S tijelom na križ!*

Naš dar, naša žrtva koliko bude sličnija Isusovoj, koliko više budemo žrtvovali vlastitu ljubav, vlastite strasti, koliko bude potpunije, savršenije naše mistično propeće, toliko će biti obilniji plodovi naše ekspijacije za nas i za druge. Zlatna nit milosti veže Isusa s njegovim vjernicima: njihov je odnošaj sličan onom između glave i udova. I pojedinci i narodi međusobno su ujedinjeni

u Isusu, koji je *„caput"*, glava sviju. On ujedinjuje tijelo svojih vjernika *„in aedificationem sui in caritate"*. S Isusom smo u zajednici i s Ocem: *„Ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum"*.

Kao što se po posveti ujedinjujemo s Isusom, tako se po ekspijaciji ujedinjujemo s mukom Spasiteljevom, prikazujući sebe kao žrtve za braću. U tom se času kruni naše ujedinjenje s Isusom. Tajne su Isusovih objavljenja djevici Alacoque: *Srce i Križ — ljubav i ekspijacija, posveta i reparacija.*

7. Kult Srca Isusova i ekspijacija.

Ekspijacija je usko vezana s kultom Srca Isusova. Pače ***bit tog kulta mora se bazirati na ekspijaciji.*** To potvrđuje povijest i praksa, liturgija i sv. Oci. Isus govoreći sa svojom službenicom Marijom Margaritom isticao je *„infinitatem suae caritatis"*. I izrazivši svoju žalost i bol potuži se na uvrede i crnu nezahvalnost ljudi ovim riječima: „Evo ovo Srce, koje je toliko ljude ljubilo i napunilo ih je svim dobročinstvima; ali u zamjenu za svoju neizmjernu ljubav mjesto zahvalnosti susreta zaboravnost, ravnodušnost, uvrede, što mu često nanose i osobe, koje mu duguju posebnu ljubav." I uprav da se repariraju ovi grijesi on između drugih preporuka istaknu ovu: da se vjernici s namjerom da repariraju za ove grijehe približe sv. Pričesti, *„Communio reparatrix"*, i da cijeli sat kleče i mole pred izloženim Svetotajstvom, *„Hora sancta"*.

Reći će tkogod: onda Isus u raju nije blažen, ako mu je potrebna utjeha naše kukavne reparacije. Tima je već Augustin odgovorio: *„da amantem et sentit quod dico"*. Treba ti u srcu imati ljubav, da shvatiš velike istine. Pravi ljubimac Isusov pomišlja na bol, muku Spasiteljevu za čovjeka. Opio se je krvlju i bolju *„propter nos homines et propter nostram salutem"*. Žalosti, uvrede, tjeskobe skršiše Boga-Čovjeka. Te svete istine uvijek promatraju pobožne duše: grijesi ljudî prije i poslije Muke prouzrokovali su Muku Isusovu. Svaki grijeh ponovno propinje Sina Božjega. Krist je trpio, silno trpio, jer je predvidio i naše grdne, smrtne grijehe. Predvidio je i akt naše reparacije: ona mu je bila Anđeo, koji Ga je tješio, kad se je krvlju znojio. Uprav zato mi moramo pokorom tješiti Presveto Srce. Grijesi Ga dnevno bodu — naša reparacija ima da Ga dnevno tješi.

Usto, veli Augustin, *Isus je trpio kao Poglavica Crkve. I* Crkva mora da trpi, jer je tijelo Njegovo. U njoj trpi Krist. Zar Isus nije rekao Saulu, koji je progonio učenike Njegove: *„Ja sam Krist, kojeg ti progoniš". Progonitelji Crkve — Krista progone.* Krist trpi u svojem mističnom tijelu. Hoće da mu se u trpljenju pridružimo. Hoće sa svojom i našu ekspijaciju. Kao članovi mističnog tijela Kristova moramo trpjeti s Njim.

8. Nevjera i nemoral novog doba i ekspijacija.

Ekspijacija je, veli sv. Otac, posebno u naše doba nužna. Tko ima oči mora da to vidi. Vas je svijet *„in maligno positus."* Sa svih strana čuje se pakleni krik: poglavicâ, vladâ, pa i čitavih naroda protiv Krista, protiv Crkve. U tolikim državama pogažena je kršćanska sloboda. Poništena su božanska i naravna prava. Hramovi iz temelja srušeni. Redovnici i redovnice iz njihovih svetih gnijezda protjerani. Vjernici utamničeni, izgladnjivani, progonjeni, mučeni. Čete dječaka i djevojčica otrgnute uplivu majke Crkve. Sile ih da psuju i zaniječu Krista. I na blud ih nagone! Kršćanski se narod silom, varkom, mitom i prevarom navodi na apostazije, na hereze. Izgleda, tuži se sv. Otac, da su tu *„initia dolorum"*, kojima će Antikrist, *„homo peccati"*, rušiti hram Božji.

Pa i isti kršćani: krvlju Božjom otkupljeni, milošću obogaćeni ne će da znaju za božanske stvari; šire otrovne nauke, žive životom razmetnoga sina. Bez vjere. Bez nade. Bez žive i žarke ljubavi. Utopljenici u sjeni smrti.

Vjernici zanemaruju crkveni zapt. Izumiru sveti, dobri, tradicionalni običaji. Društvo, obitelj, ženidbeni život... sve je u pogibelji. Zanemaren je odgoj mladosti. Pače je ugrabljeno to sveto pravo Crkve. Nestalo je stida u životu i vladanju. Osobito ženskih. Nezasitna želja za prolaznim stvarima truje sve i svakoga. Zakon se i red prezire. Prezire riječ Božja. Vjera je potresena: ona je u pogibli kod mnogih.

Nažalost i mnogi svećenici nasljeduju pospane apostole. Bježe — jer čuju nastup neprijatelja. Nestalni su u vjeri. Mnogi žalosno padaju, nesretno — otpadaju od Crkve. Ostavljaju trpećega Krista. Izdajnički ga se odriču: Jude bježe u protivnički tabor. Kao da su došla vremena proročena od našeg Spasitelja: *„et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet caritas multorum."*

Sv. Otac se nada, da će se pravi kršćani, uočivši sve ove žalosne pojave nevjere i nemorala, raspaliti vjernom ljubavlju pre-

ma Kristu: oni će nastojati da zadovolje za grijehe revnujući za spas duša. Kad su u svijetu najveće moralne nevolje, uvijek se obistinjuje riječ sv. Pavla: *„Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia."* I danas Duh Sveti okuplja čete ljudi i žena željnih žrtve. Oni prinose Isusu svoje darove: mrtvenja, boli i patnja. Kao žrtve *sebe* žrtvuju Srcu Isusovu. I te molitve, svojevoljne pokore, patnje i mrtvenja pobožnih duša repariraju grijehe svijeta. Oni dnevno tješe Srce Isusovo. Čitave vjerske bratovštine, udruge, pobožna društva preuzela su ulogu Anđela tješitelja u Getsemanu. Ove duše vrše volju sv. Oca: Srcu su se Isusovu posvetile i životom pokore one prinose ekspijaciju za grijehe svijeta. Sv. Otac hoće da čitava Crkva postane vojska pokornika. Samo na taj način oni će posvjedočiti, s Marijom *„Reparatrix item"*, svoju ljubav Isusu, kojeg hoće: *„Summum Regem et Dominum amantissimum."* Tako sv. Otac.

9. Papa sistematski provodi svoj program.

Otac i učitelj čitavog kršćanstva pozivlje sve svoje sinove na — *reparaciju*. Dužnost je to. Stroga dužnost. Dužnost *pojedinačka* i *kolektivna*. Svi za sve moramo dati Presv. Srcu zadovoljštinu za uvrede i grijehe protiv Njegova Veličanstva i Njegove ljubavi. Izvršenje ove moralne obveze s *pomoću kolektivne ekspijacije dovest će i do socijalne restauracije*. Svi se moramo založiti, da mir i red vlada i u dušama i u društvu. *Socijalni je mir u kauzalnoj vezi sa moralnim redom*. Otud i kolektivna dužnost, da se zajednički repariraju uvrede, koje ljudi dnevno siplju protiv Veličanstva Boga našega.

Pijo XI. ima svoj program. On ga točno, logički provodi. *Pax Christi in regno Christi*. Kraljevstvo Kristovo hoće mir i red. Ljudi se bune. Bune se ludo i obijesno. Njihova pobuna i njihova grešna obijest, koja da ne poznaje granica, poremećuje i moralni i socijalni red. Pijo XI. veli: obnovite srca, preporodite duše, grijehe uništite, pokorom se preporodite... *ta moralna reparacija restaurirati će i mir in Regno Christi*.

Kristov je Imperij nad svim stvorenjem: reparacija, ekspijacija svih je nužna za sve ljude, za sve uvrede. *Sveopćoj moralnoj anarhiji i vjerskoj apostaziji treba suprotstaviti kolektivnu pokoru, reparaciju za sve, ekspijaciju za sve*. To je lijek, jedini lijek, koji će utješiti uvriježeno Srce Boga-Čovjeka. Da ljudi

prihvate taj lijek, sv. Otac je izdao ovu encikliku: ljubavi i pokore, oproštenja i zadovoljštine, reda i mira. On propovijeda ove istine, jer njegovo očinsko srce želi, eda *Pax Christi regnet in Regno Christi.*

10. Reparacija — kolektivna dužnost.

Sv. Otac insistira na kolektivnoj dužnosti ekspijacije. I pojedinci i obitelji i društva i narodi i države — svi su uvredama ogorčali Presveto Srce. Svi moraju da i zadovolje za nepravde, grijehe, hule i uvrede. Nesamo dobre, pobožne duše. Nesamo ona srca, koja nježno ljube Krista. Nesamo sveci, koji žive u čistim, višim, mističnim sferama. Svi — i *grešnici moraju* zadovoljiti za grijehe svoje i svih. Universalna dužnost reparacije. Ako se čitavo čovječanstvo — *Regnum Christi* — okrene k Njemu u pokori i molitvi, k Isusu — — Njegovo će Srce plivati u veselju, a u kraljevstvu Kristovu vladat će *Pax Christi. Uspostavljeni će moralni red u srcima ljudi uroditi potpunim socijalnim mirom.*

Današnji su nevjernici ogrezli u uživanju materije. Materija je materijalizirala većinu čovječanstva. Materija je zaslijepila duše, presušila sve izvore viših ideala u srcima ljudi. Pače materija je toliko otrovala modernoga čovjeka, da se on *ponosi* sa svojom nevjerom, nemoralom i materijalizmom. On se s tim ponosi. I *brani* svoj materijalistički nazor na svijet. I drugomu *propovijeda* svoj materijalistički nauk kao evanđelje modernoga doba. Moderni je epikurejac daleko i od misli, da reparira svoje grijehe, svoje zablude.

Ni isti vjernici nijesu i ne će da budu prosvijetljeni. Slijede učitelje i epigone materijalističke nauke. Često se okuse užitaka poganskih gozba. Često se okuse i naslada njihova života. Otupio im je *Sensus Christi*. Ne shvaćaju, da je nužno uresiti se dobrim djelima, jer svak je gospodar svoje budućnosti.

Ima kršćana, kojima je crn, tvrd, nerazumljiv nauk Križa. Mjesto zdrave asketske nauke, koja pokorom, mrtvenjem, molitvom, trpljenjem, kontemplacijom, apostolskom akcijom odgaja vitezove Križa, oni se zanose za nekim sentimentalnim, sladunjavim duhovnim životom, koji izbjegava trnje, a bez trnja se ne beru ruže duhovnih pobjeda.

Je li onda čudo, da socijalni mir i red nijesu nikad bili više pokolebani a ljudstvo nikad nemirnije, buntovnije, prevratnije nego danas? Nevjera i nemoral rodili su socijalni nemir i

nered. *Socijalne revolucije čeda su religioznih zabluda i moderne moralne anarhije. Svjetska je krvava revolucija plod antikršćanskog, nemoralnog života novog doba. Civitatem diaboli srušit će samo vojska onih, koji će se žrtvovati da repariraju porušeni, povređeni moralni red u svijetu. A budući da grijesi pršte iz svih pora privatnog i socijalnog života --- otud universalna dužnost kolektivne ekspijacije, reparacije.*

Posljednji je čas, da se rod ljudski preporodi u suzama, vlastitoj krvi, žrtvi, mrtvenju, pokori. To zahtijeva vječna Pravda. A njezini su zahtjevi zakon, preko kojeg se ne ide naprijed. Čovječanstvo se nalazi pred dilemom: *ili život ili smrt.* Proslijedi li bezvjerje i nemoral trovanjem čovjeka, ubrzo će svršiti u gnjiležu vlastitog blata, koje će izgristi i posljednje klice njegova života. *„Miserentissimus Redemptor"* nas uči, da je preporod čovječanstva u pokori. Otud i *socijalna* važnost ove enciklike.

11. Srce Isusovo — naša zastava.

Sv. Otac je rekao: grijeh je zajednički svim ljudima. I reparacija, i ekspijacija mora biti kolektivna, zajednička svima. Opća obveza. Nitko nije izuzet.

U svakoj epoci Providnost objavljuje vječnu Mudrost, koja otkriva ljepote Dobrote Božje. Dobri Isus za velike grijehe novog doba pruža lijek — upire prstom u svoje Srce. Ono bukti plamenom ljubavi. U njegovoj perspektivi blista se Križ. Srce Isusovo kuca vječnim kucajima čiste ljubavi prema nama. Srce Isusovo simbol je ljubavi. Ono nam je u tami nove nevjere i moralne anarhije dûga Nojeva, koja nas ljepotom svojih boja očarava. Ono nam je Konstatinov *„In hoc signo vinces."* U imenu Srca Isusova, iz ljubavi prema Ljubavi Srca Božjega treba da se svi okupe oko Božjih oltara, da adoriraju Boga, da mu se mole, da ga štuju, da mu zahvale, da mu izliju osjećaje ljubavi. Ova reparacija kruna je uobičajenih posveta Srcu Isusovu. Žrtva vlastitog života, posvećenje vlastitog života sliče, iako izdaleka Žrtvi i Svetosti Boga-Čovjeka. *Životi žrtve i svetosti, pokore i kreposti sreća su i zalog preporoda ljudskog roda. Pod zastavu Srca Isusova!*

12. Sentire cum Papa.

Pijo XI. Pastir je Kristova stada. Pastir dobri i brižni. Nemuči-- on dnevno uči. Njegova riječ — naš je nauk. Kroz enciklike sv. Oca provlači se zlatna nit jedne ideje, jednog programa.

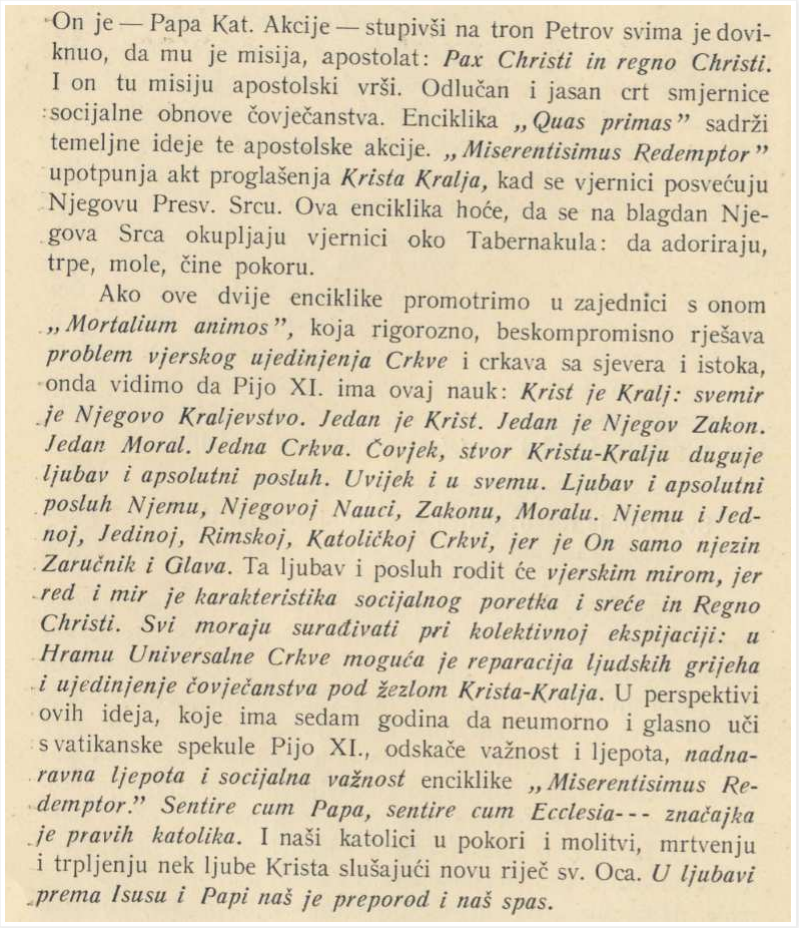

On je — Papa Kat. Akcije — stupivši na tron Petrov svima je doviknuo, da mu je misija, apostolat: *Pax Christi in regno Christi.* I on tu misiju apostolski vrši. Odlučan i jasan crt smjernice socijalne obnove čovječanstva. Enciklika *„Quas primas"* sadrži temeljne ideje te apostolske akcije. *„Miserentisimus Redemptor"* upotpunja akt proglašenja *Krista Kralja,* kad se vjernici posvećuju Njegovu Presv. Srcu. Ova enciklika hoće, da se na blagdan Njegova Srca okupljaju vjernici oko Tabernakula: da adoriraju, trpe, mole, čine pokoru.

Ako ove dvije enciklike promotrimo u zajednici s onom *„Mortalium animos"*, koja rigorozno, beskompromisno rješava *problem vjerskog ujedinjenja Crkve* i crkava sa sjevera i istoka, onda vidimo da Pijo XI. ima ovaj nauk: *Krist je Kralj: svemir je Njegovo Kraljevstvo. Jedan je Krist. Jedan je Njegov Zakon. Jedan Moral. Jedna Crkva. Čovjek, stvor Kristu-Kralju duguje ljubav i apsolutni posluh. Uvijek i u svemu. Ljubav i apsolutni posluh Njemu, Njegovoj Nauci, Zakonu, Moralu. Njemu i Jednoj, Jedinoj, Rimskoj, Katoličkoj Crkvi, jer je On samo njezin Zaručnik i Glava.* Ta ljubav i posluh rodit će *vjerskim mirom, jer red i mir je karakteristika socijalnog poretka i sreće in Regno Christi. Svi moraju surađivati pri kolektivnoj ekspijaciji: u Hramu Universalne Crkve moguća je reparacija ljudskih grijeha i ujedinjenje čovječanstva pod žezlom Krista-Kralja.* U perspektivi ovih ideja, koje ima sedam godina da neumorno i glasno uči s vatikanske spekule Pijo XI., odskače važnost i ljepota, *nadnaravna ljepota i socijalna važnost* enciklike *„Miserentisimus Redemptor." Sentire cum Papa, sentire cum Ecclesia--- značajka je pravih katolika.* I naši katolici u pokori i molitvi, mrtvenju i trpljenju nek ljube Krista slušajući novu riječ sv. Oca. *U ljubavi prema Isusu i Papi naš je preporod i naš spas.*

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 03:33

Nema komentara:

Objavi komentar

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi Pregled Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Udžbenik kardinala Ottavianija: "Odvajanje Crkve i države je opako, nerazumno i nepravedno"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/03/udzbenik-kardinala-ottavianija.html

Kardinala Alfreda Ottavianija pamti katolički svijet kao predstojnika Svetoga oficija u turbulentnom razdoblju 1960-ih, kad je kao glas pravovjerja nastojao sačuvati crkveni nauk neokaljanim, nasuprot sve većoj poplavi modernističko-protestantskih hereza. Taj je veliki kardinal doista učinio sve što je mogao kako bi spriječio djelatnost modernističkih trovača. Nije on kriv što su mu kripto-modernisti u kuriji radili iza leđa i potkopavali njegova nastojanja. Najpoznatiji primjer je onaj iz 1962., kad je kardinal Ottaviani stavio pod cenzuru modernističkog kolovođu Karla Rahnera, zabranivši mu da javno govori, a samo par mjeseci kasnije Rahner dolazi kao peritus na Drugi vatikanski koncil!

Kardinala Ottavianija pamtimo i po protivljenju liturgijskim reformama i uvođenju novog obreda mise. Iako već star i fizički onemoćao, učinio je sve što je mogao da se sačuva cjeloviti katolički nauk i liturgiju.

Vrijeme je da katolici ponovno otkriju pisanu ostavštinu ovog velikog kardinala.
Iz njegovih se knjiga može mnogo toga naučiti. Što mislite zašto su ga pape stavili na čelo Svetog oficija? Zbog njegove velike učenosti i čvrstog pravovjerja.

Ottaviani je bio istaknuti stručnjak i profesor javnog crkvenog prava. Iz njegovih su knjiga učile generacije bogoslova. U svojim djelima posebnu pozornost posvećuje odnosu Crkve i države. To je bila njegova specijalnost; tema koju je istraživao i poznavao do najmanjih detalja.

Najznačajnije je njegovo kapitalno djelo *Institutiones iuris publici ecclesiastici.*
A kako bi olakšao učenje studentima teologije, Ottaviani je napisao i jedan kraći i pregledniji udžbenik ***Compendium iuris publici ecclesiastici***, gdje je na vrlo zanimljiv način iznio ovu zahtjevnu materiju. Udžbenik je, naravno, na latinskom jeziku. U ono su vrijeme u Rimu svi teološku udžbenici i sva predavanja bili na latinskom.

Imamo IV. izdanje Compendiuma iz 1954. godine.

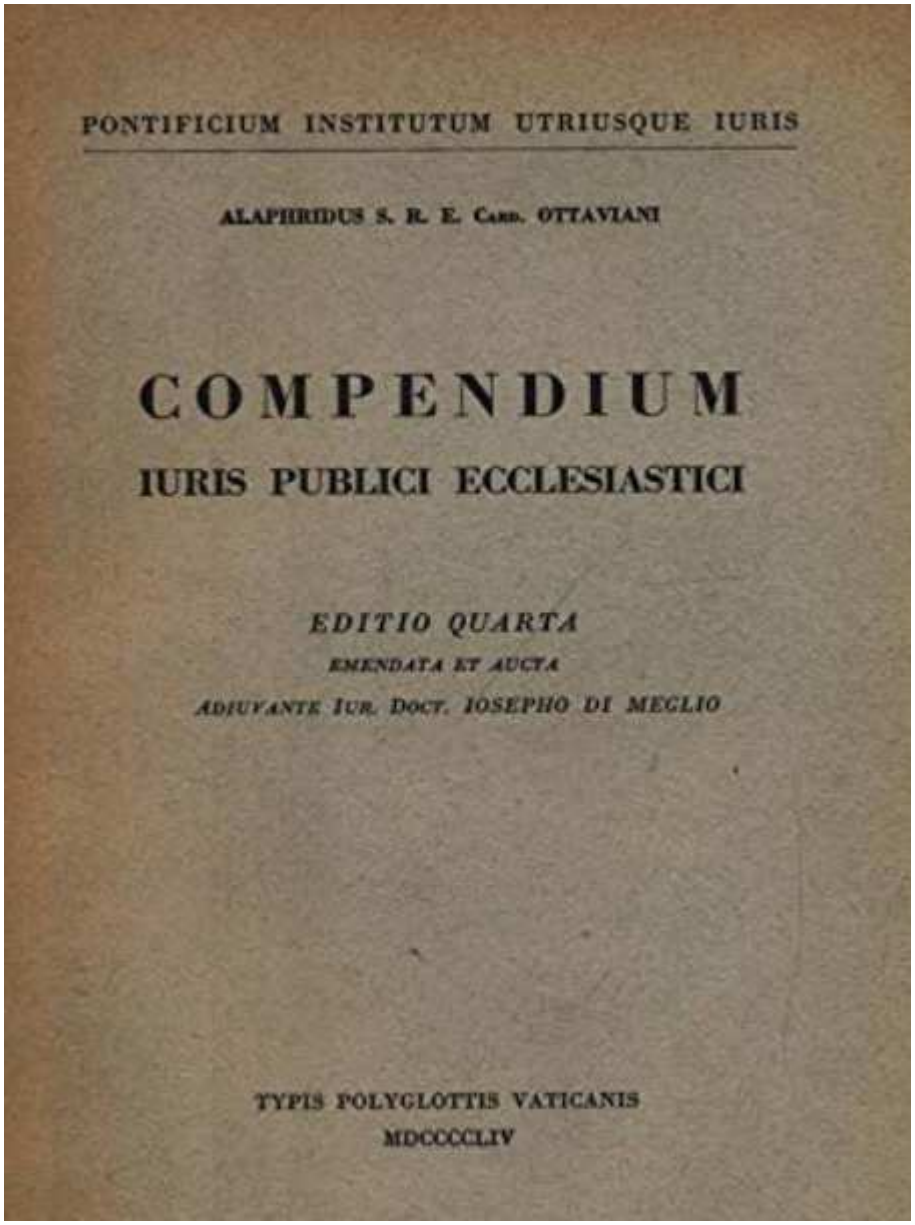
PONTIFICIUM INSTITUTUM UTRIUSQUE IURIS

ALAPHRIDUS S. R. E. Card. OTTAVIANI

COMPENDIUM

IURIS PUBLICI ECCLESIASTICI

EDITIO QUARTA

EMENDATA ET AUCTA

ADIUVANTE IUR. DOCT. IOSEPHO DI MEGLIO

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCLIV

Knjiga je stvarno odlična. Obrađuje ove teme: ljudska društva, što čini Crkvu savršenim društvom, odnosi između savršenih društava, autoritet i vlast; zatim, o naravi i vlasti Crkve, o odnosima države i Crkve, o položaju Crkve u različitim tipovima država, o konkordatima, a dodatak na kraju knjige govori o Katoličkoj akciji i aktivizmu laika.

Danas ćemo vidjeti što kardinal Ottaviani piše u tom udžbeniku o liberalnom konceptu odvojenosti Crkve i države. Ta je tema obrađena na str. 315.-334.

Nakon što je teoretski obradio takav tip uređenja države, iznio mišljenja i stavove njezinih liberalnih promicatelja i njihove "argumente", daje nam pravi katolički odgovor na liberalne tvrdnje.
Ottaviani temelji svoj odgovor na Svetom pismu, papinskim dokumentima i zdravom razumu. Odgovor sažima ova jednostavna rečenica:

> "Separatio Ecclesiae a statu est omnino reprobanda"
> ("Odvojenost Crkve od države treba odbaciti u cijelosti")

Evo kako Ottaviani objašnjava svoj stav o sustavu odvojenosti Crkve i države:

> "Separatio Ecclesiae a Statu est omnino reprobanda. - Huiusmodi namque systema in ordine theoretico cum erroneis principiis ita cohaeret ut in suis praesuppositis, in suis consequentiis et in integro suo complexu falsissimum evadat; in ordine vero practico, cum vera et genuina libertate Ecclesiae per se componi nequit. Summi Pontifices sane solidissimis argumentis separationem Ecclesiae a Statu, ut systema doctrinale, reprobarunt tamquam impium, irrationale et iniustum; ac ut systema practicum tunc tantum tolerarunt cum, in determinatis adiunctis, maiora mala secus Ecclesiae imminerent..."
>
> ("Odvojenost Crkve od države treba odbaciti u cijelosti. - Ovakav se naime sistem u teoretskom redu toliko pridržava zabludničkih načela da se u svojim pretpostavkama, u svojim posljedicama i u cijelom svom kompleksu pokazuje veoma pogrešnim; a u praktičnom redu ne može se po sebi slagati s istinskom i pravom slobodom Crkve. Vrhovni prvosvećenici zaista su s najčvršćim argumentima odbacili odvojenost Crkve od države, kao doktrinalni sistem - kao opak, nerazuman i nepravedan; a kao praktički sistem, toleriraju ga samo onda kad bi u određenim situacijama, u protivnom, Crkvi prijetila veća zla...")

Dakle, pape su odbacili sustav odvojenosti Crkve i države kao "opak, nerazuman i nepravedan" ("impium, irrationale et iniustum"). Ottaviani detaljno objašnjava što čini taj sustav opakim, a što nerazumnim i nepravednim.

Zašto je opako odvajanje Crkve i države? Ottaviani navodi dva razloga. Prvi razlog je to što je ideološki temelj sustava odvajanja Crkve i države: liberalni indiferentizam.

> "Impium dicitur hoc systema: a) est enim eius fundamentum in illis ipsis principiis quae sunt velut cardines indifferentismi et atheismi statalis; et alienum prorsus facit civilem societatem ab illa pietate qua, et ipsa, Deum publice colere debet, vero adhibito cultu veraeque Ecclesiae sacro ministerio. [Leo XIII., *Humanum genus*, 20 apr. 1884.]: *'Revera humani generis societas, ad quam sumus natura facti, a Deo constituta est naturae parente; ab Eoque tamquam a principio et fonte tota vis et perennitas manet innumerabilium, quibus illa abundat, bonorum. Igitur, quemadmodum singuli pie Deum sancteque colere ipsa naturae voce admonentur, propterea quod vitam et bona quae comitantur vitae a Deo accepimus, sic eandem ob causam populi et civitates. Idcirco qui solutam omnis religionis officio civilem communitatem volunt, perspicuum est non iniuste solum sed etiam indocte absurdeque facere.'*
> Hinc etiam Pius X primam hanc affert rationem reprobandi ac damnandi legem gallicam separationis: *'quod maxime afficit iniuria Deum, quem sollemniter eiurat, principio declarans rempublicam cuiusvis religiosi cultus expertem'* [s. Pius X, *Vehementer nos*, 11. febr. 1906.]
>
> ("Kaže se da je taj sistem opak: a) jer je njegov temelj u istim onim principima koji su poput stožera indiferentizma i državnog ateizma; i potpuno otuđuje građansko društvo od one pobožnosti kojom je i samo dužno javno štovati Boga, prihvativši istinsko štovanje i sveto služenje instinite Crkve.
> [Leon XIII, *Humanum genus*, 20. travnja 1884.]: *'Uistinu, društvo ljudskoga roda, za koje smo po naravi načinjeni, ustanovljeno je od Boga, utemeljitelja naravi, i od Njega kao od početka i izvora dolazi sva snaga i održivost nebrojenih dobara, kojima ono obiluje. Stoga, kao što se i glasom same naravi potiču pojedinci da pobožno i sveto štuju Boga, jer smo od Boga primili život i dobra koja prate život, tako iz istog razloga to trebaju činiti i narodi i države. Zbog toga, oni koji žele da građansko društvo bude lišeno svake vjerske dužnosti, očito je da postupaju ne samo nepravedno, nego također i neuko i apsurdno.'*
> Odatle također i Pio X. izvodi onaj prvi razlog za odbacivanje i osudu francuskog zakona o odvojenosti: *'jer nanosi najveću uvredu Bogu, koga se svečano odriče, načelno proglašavajući da je republika izuzeta od svakog vjerskog štovanja'* [sv. Pio X., *Vehementer nos*, 11. veljače 1906.].")

Drugi razlog zašto je opak sustav odvojenosti Crkve i države nalazi se u činjenici da se protivi Božjoj uredbi i uređenju međuljudskih odnosa.

> "Est insuper impium quia contradicit Dei sapientissimae dispositioni; si enim ambae societates a Deo sunt, ab ipso certe ordinatae sunt ac sapientissima lege concordi colligatione consociatae, eodem sane modo ac cetera omnia *'quae sunt, a Deo ordinata sunt'* [Rom. 13, 1]; hinc non magis erit in principium facultate Ecclesiam a Statu divellere, quam ceteras ordinis naturalis vel supernaturalis leges infringere, ac ordinem a Deo statutum pervertere."
>
> ("Opak je, nadalje, jer se suprotstavlja premudroj uredbi Božjoj; jer ako su oba društva [Crkva i država] od Boga, od njega su uređena i premudrim zakonom udružena ["consociatae"] složnom svezom, istim dakako načinom kako su i sve ostale [vlasti]: *'koje postoje, od Boga su postavljene'* [Rim 13, 1]; odatle nije ništa više u ovlastima vladara da Crkvu odvoje od države, nego da prekrše ostale zakone naravnoga i nadnaravnoga reda, i da izokrenu red koji je Bog postavio.")

Nadalje, Ottaviani kaže da je odvajanje Crkve i države - nerazumno. Zašto je nerazumno? Navode se tri razloga.

> "Irrationabile autem et absurdum dicitur systema separationis Ecclesiae a Statu: a) primo quidem quia naturae et destinationis hominum inadaequatam habet rationem, separando bonum cuiusque *civis* a bono eiusdem *qua fidelis*. Sane, verum civium bonum non intelligitur nisi illud quod cum eorumdem suprema destinatione congruit; ideoque nequit Status, civium bonum prosequendo, ab eorumdem bono qua fidelium praescindere; quo fit ut non possit pariter praescindere ab ea societate cui bonum civium spirituale procurare directe commissum est."
>
> ("Nerazumnim se, naime, i apsurdnim naziva sistem odvojenosti Crkve od države: a) prvo zato što naravi i svrsi ljudi daje neprimjeren razlog, odvajajući dobro nekog *građanina* od njegovog dobra *kao vjernika*. Zasigurno, pod pravim dobrom građana ne može se razumijevati nego ono što se slaže s njihovim vrhovnim ciljem; i stoga ne može država, tražeći dobro građana, odsjeći ih od njihova dobra kao vjernika, što će biti da se ne može istodobno odsjeći od onog društva kome je povjereno da se izravno brine za duhovno dobro građana.")

Drugi razlog nerazumnosti odvajanja Crkve i države:

> "Preterea est irrationale quia impedit quominus ipsum civitatis bonum temporale in sua plenitudine obtineatur, imo etiam maximum importat civili societati detrimentum. Haec enim florere aut stare diu, posthabita religione, quae summa dux ac magistra adest homini ad iura et officia sancte custodienda, non potest [Leo XIII, *Annum ingressi*, 19. martii 1902.]."
>
> ("Osim toga, nerazumno je jer spriječava da se i samo vremenito dobro države postigne u njegovoj punini, štoviše, nanosi također ogromnu štetu građanskom društvu. Ono, naime, ne može dugo cvjetati ili stajati, zapostavivši vjeru, koja pristoji čovjeku kao vrhovna voditeljica i učiteljica u svetom čuvanju prava i dužnosti [Leon XIII., *Annum ingressi*, 19. ožujka 1902.].")

Treći razlog nerazumnosti odvajanja Crkve i države objašnjava što je krivo u modernističkoj paroli "Slobodna Crkva u slobodnoj državi":

> "Est denique irrationale quia dum utriusque societatis independentiam ab invicem et libertatem asserit, simul tamen dependentiam Ecclesiae a Statu praesupponit. Formula: *'Ecclesia libera in libero Statu'* adstruit quidem ius libertatis Ecclesiae coram Statu, sed determinationem sphaerae activitatis Ecclesiae, intra quam haec libere agere valeat, Statui reservat; at vero, ius libere agendi Ecclesiae competens commetiri debemus ex eius fine, circa quem Status se incompetentem declarat; igitur legibus civilibus non potest determinari intra quos limites agere Ecclesia debeat pro fine suo ne exorbitet a sua potestate. Quod si Status, spreto infallibili magisterio Ecclesiae, nolit hac super re exclusivum eiusdem iudicium admittere, ex altera parte saltem sibi nequit addicere facultatem iudicium unilaterale imponendi."
>
> ("Naposljetku je i nerazumno, jer dok navodi neovisnost i slobodu obaju društava, istovremeno pretpostavlja ovisnost Crkve i države. Formula: *'Slobodna Crkva u slobodnoj državi'*, doduše, ističe pravo slobode Crkve pred državom, ali ostavlja državi da odredi sferu aktivnosti Crkve, unutar koje bi mogla slobodno djelovati, no pravo slobodnog djelovanja Crkve trebamo izvesti iz njezinog cilja, oko kojega se država proglašava nekompetentom; stoga se građanskim zakonima ne može odrediti unutar kojih granica treba djelovati Crkva za ostvarenje svog cilja, da ne prekorači svoje ovlasti. Jer ako država, odbacivši nepogrešivo učiteljstvo Crkve, ne želi u ovoj stvari prihvatiti njezinu presudu, s druge strane sebi ne može prisvojiti ovlast da svoju presudu jednostrano nameće.")

Osim što je sustav odvajanja Crkve i države opak i nerazuman, on je i nepravedan. Zašto je nepravedan?

> "Iniustum denique diximus systema separationis Ecclesiae a Statu quia, ut libertati conscientiae aliorum consulat, credentium conscientiam offendit... Equidem mos geritur impiorum placitis qui nullum publicum cultum Deo exhibendum nullamque Ecclesiam a Statu suscipiendam esse contendunt, at simul hoc modo illorum fidelium laedunt conscientiam qui iuxta proprie religionis propriaeque persuasionis dictamina, vellent satisfacere officio sanctissimo, quo ligantur, publice quoque et socialiter colendi Deum qua auctorem et supremum moderatorem omnium rerum publicarum, atque praebendi Ecclesiae illa auxilia quae dumtaxat socialiter, prout in Statu sunt collecti, valent impertiri, v.gr. auxilium vis coactivae pro executione sententiarum ecclesiasticorum."
>
> ("Napokon, kažemo da je nepravedan sistem odvojenosti Crkve od države, jer dok se brine za slobodu savjesti drugih, vrijeđa savjest vjernika... Doista, ugađa se volji opakih koji nastoje da se ne iskazuje nikakvo javno štovanje Bogu i da nikakva Crkva ne bude prihvaćena od države, ali na taj način istovremeno vrijeđaju savjest onih vjernika koji prema pravilima vlastite religije i vlastitog uvjerenja, žele zadovoljiti presvetoj dužnosti kojom su obvezani javno i skupno ["društveno", "socialiter"] štovati Boga kao utemeljitelja i vrhovnog upravitelja svih javnih stvari, te pružiti Crkvi one pomoći koje mogu dati samo skupno, kao okupljeni u državu, npr. pomoć prisile za izvršenje crkvenih presuda.")

Ottaviani zaključuje ovo poglavlje navodeći kako su pape osudili sustav odvojenosti Crkve i države:

"Nihil mirum est igitur si separationis systema ab omnibus Romanis Pontificibus qui inde a Gregorio XVI gubernacula Ecclesiae susceperunt damnatum et reprobatum est, tamquam impudentissimae libertatis commentum et discordiae principium, item tamquam systema penitus erroneum, absurdum et perniciosum.
De rationibus rei sacrae reique civilis distrahendis, iam Gregorius XVI scribebat: *'Neque laetiora et religioni et principatui ominari possemus ex eorum votis, qui Ecclesiam a regno separari, mutuamque imperii cum sacerdotio concordiam abrumpi discupiunt. Constat quippe, pertimesci ab impudentissimae libertatis amatoribus concordiam illam, quae semper rei et civili fausta extitit et salutaris'* [*Mirari*, 15. aug. 1832.].
Pius IX damnavit sequentem propositionem: *'Ecclesia a Statu, Statusque ab Ecclesia seiungendus est'* [Syllabus, prop. 55.].
Et Leo XIII, describens systema separationis, quod a principio libertatis conscientiae deducitur: *'Ex quo perniciosum illud gignitur consectarium civitatis Ecclesiaeque rationes dissociari oportere. Sed haec quam absurde dicantur, haud difficulter intelligitur'* [litt. enc. *Libertas*].
Pius X vero: *'Civitatis rationes a rationibus Ecclesiae segregari oportere, profecto falsissima, maximeque perniciosa sententia est'* [*Vehementer nos*, 11. febr. 1906.]."

("Ništa stoga ne čudi da je sistem odvojenosti osuđen i odbačen od svih rimskih prvosvećenika koji su još od Grgura XVI. upravljali Crkvom, kao izum najopakije slobode i razdora u načelima; štoviše, kao potpuno zabludjeli sistem, apsurdan i opasan.
O pravilima razdora između svetoga i građanskoga, već je Grgur XVI pisao: *'I ne možemo očekivati sretnija vremena ni vjeri ni vlasti od želja onih koji nastoje odvojiti Crkvu od kraljevstva, žele raskinuti međusobnu slogu vlasti i svećenstva. Očito je, naime, da se ljubitelji najbesramnije slobode boje one sloge koja je uvijek bila povoljna i spasonosna i svetoj i građanskoj stvari.'* [*Mirari*, 15. kolovoza 1832.]
Pio IX osudio je sljedeću postavku: *'Treba odvojiti Crkvu od države, i državu od Crkve'* [Syllabus, prop. 55.].
I Leon XIII, opisujući sustav odvojenosti koji se izvodi iz principa slobode savjesti: *'Iz koga se rađa ono pogubno mišljenje da treba odijeliti načela države i Crkve. Ali nije teško shvatiti koliko je ovo apsurdno.'* [enciklika *Libertas*, 20. lipnja 1888.]
A Pio X.: *'Da treba odvojiti načela države od načela Crkve, zacijelo je najlažljivije i najpogubnije mišljenje'* [*Vehementer nos*, 11. veljače 1906.].")

Vidjeli smo gore da se kao filozofski i ideološki temelj odvajanja Crkve i države navodi vjerski indiferentizam. Ottaviani je detaljno obradio taj pojam, u dijelu knjige gdje govori o zabludama u odnosima države prema vjeri. Tu razlikuje četiri zablude: državni ateizam, naturalizam, indiferentizam i "katolički liberalizam".

170. Atheismus, naturalismus, indifferentismus statalis, novissimus liberalismus catholicus. – Sunt qui putent satis quidem esse si nutu legum divinarum dirigantur utique vita ac mores privatorum, civitas vero libertatem omnimodam relinquat civibus in profitenda ea, quam maluerint, religione: quo facto non impeditur beneficus religiosae praxis influxus in publicos mores; sed ex alia parte autumant ipsius civitatis nullam esse debere de revelata religione curam, optimamque societatis publicae rationem civilemque progressum requirere ut humana societas constituatur et gubernetur nullo habito ad religionem respectu, ac si ea non existeret, vel saltem nullo facto veram inter falsasque religiones discrimine. [1]

Nas zanima što Ottaviani kaže o indiferentizmu. Za njega je indiferentizam potpuno jednak ateizmu.

> "Verum, indifferentismi sectatores, innixi falso supposito non satis constare quaenam sit vera religio, neque ullum haberi supremum iudicem competentem cuius sit rem controversam hanc dirimere, dicunt practice relinquendam esse libertatem cogitandi et colendi Deum prout singulis civibus placeat: quae libertas conscientiae, inquiunt, non servaretur, si Status uni tantum religioni determinatae adhaereret. Opportunius esse concludunt Statum aeque esse affectum erga omnes religiones, omnibusque tribuere protectionem, ut omnes simul suum tributum conferant in bonum publicae tranquilitatis et moralitatis.
> Sed primum omnium, eaedem rationes quae contra atheismum statalem et naturalismum adductae sunt, aeque urgent contra indifferentismum politicum. Vetat iustitia, vetat ratio societatem nedum atheam esse, sed etiam, quod in theismum recideret erga varias religiones pari modo affectam, eademque singulis iura promiscue largiri. Cum enim sit unius religionis necessaria in civitate professio, dictat ratio eam esse profitendam quae unice vera est. Equidem qui indifferentismum in rebus religiosis profitetur, speculative verum et falsum aeque accipiendum, atque practice virtutem et vitium indifferenter esse sequenda tenet."
>
> ("Doista, sljedbenici indiferentizma, upirući se na krivu pretpostavku da nije dovoljno očito koja je istinita religija, i da nema nikakvog vrhovnog suca nadležnog da riješi taj prijepor, kažu da treba praktično prepustiti slobodu mišljenja i štovanja Boga kako se kojem građaninu sviđa: a ta se sloboda savjesti, kažu, ne bi čuvala kad bi država prijanjala uz samo jednu određenu religiju. Prikladnije je, zaključuju, da država jednako postupa prema svim religijama, svima pruža zaštitu, kako bi sve zajedno dale svoj doprinos za dobro javnoga mira i morala.
> Ali prije svega, isti razlozi koji su izneseni protiv državnog ateizma i naturalizma, jednako govore i protiv političkog indiferentizma. Zabranjuje pravda, zabranjuje razum, ne samo da društvo bude ateističko, nego također da upadne u teizam koji jednako prihvaća sve religije i jednaka prava daje svima bez razlike. Budući da je nužno ispovijedanje jedne religije u državi, razum nalaže da se ispovijeda ona religija koja je jedina istinita. Doista, oni koji u vjerskim stvarima ispovijedaju indiferentizam, spekulativno drže da treba jednako prihvatiti istinito i lažno, i praktički da se krepost i opačina mogu bez razlike slijediti.")

Ottaviani ističe da sama pravednost jasno govori protiv indiferentizma:

> "Iustitia autem vetat damnum civibus inferre quod ex indifferentismo statali certissime provenit: Status enim aeque se habendo erga omnes religiones, ideoque et erga falsas sectas, indigne agit contra bonum populi cum magistros falsitatis et erroris promoveat, ipsisque facultatem tribuat malum praebendi subditis, et in periculo cives constituat amittendi supremum bonum omnium, ita removens cardinalem moralitatis socialis..."
>
> ("Pravda naime zabranjuje nanositi štetu građanima, koja bi sigurno došla od državnog indiferentizma. Jer država koja se jednako odnosi prema svim religijama, pa tako i prema lažnim sektama, nedostojno radi protiv dobra naroda, kad promovira učitelje laži i zablude, i daje im mogućnost da pružaju zlo njenim podložnicima, i stavlja građane u opasnost da izgube vrhovno dobro svih, tako uklanjajući srž društvenog morala...")

U isti rang s indiferentizmom, Ottaviani stavlja i "katolički liberalizam". U osnovi, to je modernizam. Pažljivo pročitajte kako ga opisuje, jer ćete ovdje lako prepoznati mnoge današnje prelate i teologe:

> "Non minus periculosi sunt hodierni *'liberalismi catholici'* errores, qui sub specie obsequii erga democratiam capitiose ledunt principia catholica de officiis Status erga Ecclesiam. Sane percipiunt difficultates quae suis doctrinis opponuntur ex magisterio Ecclesiae, praesertim ex Romanorum Pontificum Encyclicis hoc super argumento datis: quibus se expedire conantur asserendo in Encyclicis Litteris distinguendam esse partem permanentem ab ea parte quae mutabilis est, secundum temporum et historiae vicissitudines. Hinc asseverant doctrinam anteactis temporibus a theologis et a Romanis Pontificibus pro exactae aetatis circumstantiis historicis propositam habendam esse nunc obsoletam, prout anachronisticam et cum hodierno statu democratici conceptu inconciliabilem. Equidem ut principium fundamentale ponunt homines, sive in errore sint, sive in veritate, pari iure ubique pollere. Hinc deducunt in hodierno statu democratico, et etiam catholico, omnes religiosas societates singulosve cives pari iure tum quoad exercitium nedum privatum sed et publicum proprii cultus, tum etiam quad doctrinae propagationem omnino frui debere. Describunt, autem, statum confessionalem obscuris coloribus, ex quibusdam anteriorum temporum excessibus, ideoque ipsum pro nostra aetate inconceptibile autumant, quasi reditum ad mediae aetatis violentias; statum, autem, qui sua officia adimpleret, publice profitendo et protegendo religionem catholicam, spretui exponunt, eum vocando *'clericalem'*, prouti anticatholici usui habent."
>
> ("Nisu ništa manje opasne zablude današnjeg *'katoličkog liberalizma'*, koje pod prividom uslužnosti prema demokraciji, zavodljivo povrjeđuju katolička načela o dužnostima države prema Crkvi. Zasigurno, poznaju teškoće koje se njihovim naucima suprotstavljaju iz učiteljstva Crkve, napose iz enciklika rimskih prvosvećenika koje su dane o ovoj temi: iz čega se oni pokušavaju izvući tvrdeći da u enciklikama treba razlikovati stalan dio od dijela koji je promijenljiv, prema izmjenama vremena i povijesti. Odatle tvrde da je sada zastario nauk prijašnjih vremena, koji su iznijeli teolozi i rimski prvosvećenici za okolnosti točnog povijesnog razdoblja, kao anakronističan i nepomirljiv s današnjim konceptom demokratske države. Štoviše, kao temeljno načelo stavljaju da ljudi moraju posvuda uživati jednaka prava, bez obzira jesu li u zabludi ili u istini. Iz toga izvode da u današnjoj demokratskoj državi, i također u katoličkoj, sve vjerske zajednice i svi građani trebaju imati posve ista prava, kako u iskazivanju vlastitog kulta, ne samo privatnog nego i javnog, tako i u širenju svog nauka. A konfesionalnu državu opisuju tamnim bojama, iz nekih ekscesa prijašnjih vremena, i zato kažu da je ona nezamisliva za naše vrijeme, kao povratak na nasilja Srednjeg vijeka; a državu koja ispunjava svoje dužnosti javno ispovijedajući i štiteći katoličku vjeru, izvrgavaju preziru, nazivajući je *'klerikalnom'*, kao što običavaju činiti antikatolici.")

U fusnoti ispod teksta, kardinal Ottaviani konkretno navodi tko su ti promicatelji liberalizma, te njihova sporna djela. Među njima i poznata imena: Maritain, Congar, Pribilla, Murray, Leclercq...

Kao što vjerojatno znate, kardinal Ottaviani je kao tadašnji podtajnik Svetoga oficija osobno kaznio neke od ovdje navedenih modernista. Ušutkao je Murrayja 1954., zabranivši mu da govori i piše o "vjerskoj slobodi". I Congar je u ono vrijeme bio pod kaznama, a neke njegove knjige su zabranjene.

Kako se onda moglo dogoditi da ti kažnjeni "teolozi" dobiju toliki utjecaj kasnije, tijekom 1960-ih?
Svi su ti liberali sudjelovali na Drugom vatikanskom koncilu i znatno utjecali na njegove dokumente, posebno na "Dignitatis humanae", "Nostra aetate" i "Gaudium et spes".
U njima se iznose stavovi koji su dijametralno suprotni od onoga što je kardinal Ottaviani desetljećima poučavao studente o odnosima Crkve i države.

Ako pitate zašto se sve to dogodilo na II. vatikanskom koncilu, odgovor je jednostavan. Zato što su mnogi biskupi bili zahvaćeni liberalizmom još prije Koncila. Oni to nisu javno govorili (da ne bi bili sumnjivi Rimu), ali su u sebi nosili potpuno liberalna uvjerenja: čitali liberalne knjige, članke i novine, i upijali njihov sadržaj.
To je izašlo na vidjelo na II. vatikanskom koncilu.

Jednostavno rečeno, okolina u kojoj su živjeli djelovala je na njihova razmišljanja. Poznato je da je većina liberalnih biskupa došla iz zemalja u kojima su katolici manjina ili žive izmiješano s protestantima: Njemačka, Nizozemska, SAD, Kanada... Pitanje je jesu li ti ljudi ikada uopće prihvatili katolički nauk o odnosu Crkve i države.

Nije se smjelo dopustiti da oni nametnu svoje stavove cijelom katoličkom svijetu. A nametnuli su liberalizam velikom dijelu katolika, koji toga uopće nisu svjesni.

Mi zato moramo danas raditi na ponovnom upoznavanju i uzdignuću pravog i čistog katoličkog nauka. U tome nam veliku pomoć mogu pružiti knjige kardinala Ottavianija. Predlažem stoga svim svećenicima i teolozima, koji čitaju ovaj blog, da malo potraže po starim ladicama i ormarima knjige ovoga velikog kardinala. Znam da ih ima na KBF-u, jer se na njih upućuje u pojedinim djelima naših starijih teologa.

Danas je velika pomoć i internet. Ottavianijev ***Compendium*** možete preuzeti ovdje: **Compendium iuris publici ecclesiastici**.

Odnos katoličke države prema nekatoličkim religijama: zabraniti ili tolerirati?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/04/odnos-katolicke-drzave-prema_7.html

Prošli tjedan naveo sam što je kardinal Alfredo Ottaviani pisao o odnosima Crkve i države u djelu **Compendium iuris publici ecclesiastici** (izdanje iz 1954. god.). Ima još puno toga važnoga u toj knjizi, pa ću to nastojati malo-pomalo iznijeti na ovom blogu.
Postoji stvarna potreba za tim, jer je danas široko rašireno neznanje o tim temama.

Danas ću navesti kako kardinal Ottaviani iznosi nauk Crkve o odnosu katoličke države prema nekatoličkim religijama.

Ali, prvo da ponešto kažemo o teološkim temeljima stajališta Crkve o tim pitanjima.
Što Sveto pismo kaže o ovoj temi?
Starozavjetnom izabranom narodu, koji je praslika Crkve, Bog je izričito naredio da u svojoj zemlji **ne tolerira** nikakve druge religije:

> "Neka ne ostanu u tvojoj zemlji da te ne navode na grijeh protiv mene." (Izl 23, 33)
>
> "Sravnite sa zemljom sva mjesta na kojima su narodi koje ćete protjerati iskazivali štovanje svojim bogovima, nalazila se ona na visokim brdima, na humovima ili pod kakvim zelenim drvetom. Porušite njihove žrtvenike, porazbijajte njihove stupove, spalite im ašere; smrvite kipove njihovih bogova, zatrite im imena s onih mjesta." (Pnz 12, 2-3)

Logično je stoga da su i kršćani, čim su postali većina u Rimskom Carstvu, u 4. stoljeću, porušili poganske hramove i iskorijenili svaki trag poganskih religija. Car Teodozije je proglasio katoličku vjeru jedinom dopuštenom vjerom u Carstvu. I kasnije, nakon seobe naroda i pokrštenja germanskih i slavenskih naroda, u novim su europskim državama vladari, uglavnom, vodili tu istu politiku.

To je politika koja ima teološko utemeljenje.
Po pitanju odnosa katoličkih vladara prema nevjernicima, sv. Toma Akvinski razlikuje različite vrste nevjernika. Tako zastupa djelomičnu toleranciju prema židovima, dok u načelu zagovara netoleranciju prema drugim vrstama nevjernika, osim u okolnostima kad bi to bilo nezgodno (*Summa theologica*, II-II, q. 10., a. 11.).

S druge strane, sv. Toma se zalaže za potpunu netoleranciju prema krivovjercima, hereticima (krštene osobe koje negiraju jednu ili više istina katoličke vjere), pozivajući se na riječi sv. Pavla:

> "S krivovjercem nakon prvoga i drugoga upozorenja prekini znajući da je izopačen i da griješi: on sam sebe osuđuje." (Tit 3, 10-11)

Protiv njih sv. Toma zagovara i akciju svjetovnih vlasti (*Summ. the.*, II-II, q. 11., a. 3.).

Pogledajmo sada što kardinal Ottaviani piše o ovoj temi.
Kao i sv. Toma, i Ottaviani gleda na različite situacije u kojoj se nalaze države, posebice na sastav stanovništva, pa prema tome i mogućnost zabrane ili tolerancije lažnih religija.

U normalnim okolnostima, katolička država treba zabraniti lažne religije (ili kako ih Ottaviani naziva, "heterodoksne kultove" - "cultus heterodoxorum").

Kardinal Ottaviani navodi četiri razloga za zabranu (*Compendium*, str. 306.):

> "In linea enim principali, quod applicandum est quoties regularis rerum condicio obtinet, vel sine gravibus reipublicae incommodis instaurari potest, nihil magis evidens est quam civilium imperantium, in societate catholica, obligatio circa heterodoxorum cultuum prohibitionem.
> Hoc enim gravissimum officium descendit:
> a) ex obligatione societatis civilis suscipiendi veram religionem;
> b) ex officio Status tuendi civium bona, nedum materialia, sed potissimum moralia et spiritualia;
> c) ex officio fovendi et protegendi Ecclesiam quo tenentur principes christiani, vi subordinationis indirectae ordinis temporalis ad ordinem spiritualem, sicut infra explicabitur (p. 352 ss.);
> d) ex ipsa utilitate Status, propterea quod, fovendo unice veram religionem et prohibendo falsos cultus, principes seu civitatis rector pacem socialem tuetur quae servatur unitate religiosa, et publicam moralitatem promovet, quae praxi vitae christianae summopere provehitur."
>
> ("U prvoj naime liniji, što treba primjenjivati kad god to dopuštaju redovite prilike, ili ako se može uvesti bez teških neprilika za državu, ništa nije više očito od obveze građanskih vlastodržaca u katoličkom društvu, oko zabrane heterodoksnih kultova.
> Ova, naime, najvažnija dužnost proistječe:
> a) iz obveze građanskog društva da prihvati pravu vjeru;
> b) iz dužnosti države da se brine za dobro građana, ne samo materijalno, nego posebice moralno i duhovno;
> c) iz dužnosti podupiranja i zaštite Crkve na koju su obvezni kršćanski vladari, silom neizravne podložnosti svjetovnog poretka duhovnom poretku, kako će dolje biti objašnjeno (p. 352 ss);
> d) iz same koristi države, zato što podupirući jedinu pravu vjeru i zabranjujući lažne kultove, vladar ili upravitelj države brani društveni mir, koji se održava vjerskim jedinstvom, i promiče javni moral, koji se praksom kršćanskog života veoma uzdiže.")

To vrijedi za redovite prilike, to jest, za normalno, uobičajeno, stanje stvari.
No, katolička država se može naći u situaciji da je prisiljena tolerirati nazočnost pripadnika

lažnih religija na svom teritoriju.

Ottaviani u poglavlju "De tolerantia falsorum cultuum" ("O toleranciji lažnih kultova") iznosi pravila o postupanju države u takvim situacijama.

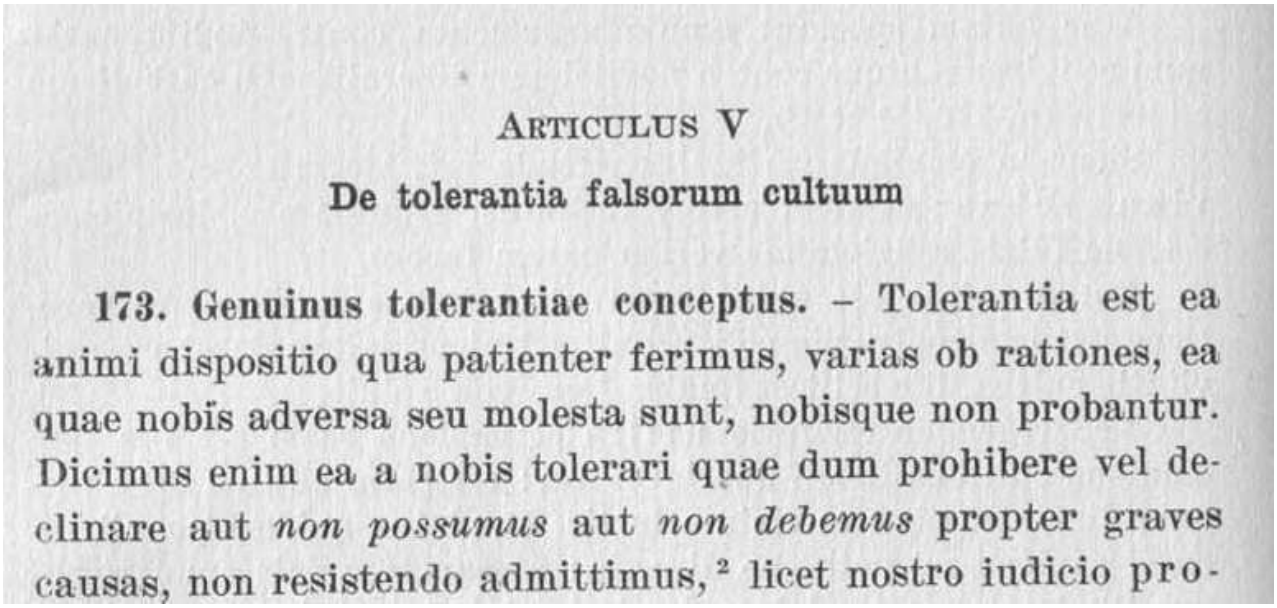

ARTICULUS V

De tolerantia falsorum cultuum

173. Genuinus tolerantiae conceptus. – Tolerantia est ea animi dispositio qua patienter ferimus, varias ob rationes, ea quae nobis adversa seu molesta sunt, nobisque non probantur. Dicimus enim ea a nobis tolerari quae dum prohibere vel declinare aut *non possumus* aut *non debemus* propter graves causas, non resistendo admittimus,[2] licet nostro iudicio pro-

Kao što vidite, Ottaviani na početku objašnjava pravo značenje tolerancije (veoma različito od onoga što liberali razumijevaju pod tim pojmom).

> "Tolerantia est ea animi dispositio qua patienter ferimus, varias ob rationes, ea quae nobis adversa seu molesta sunt, nobisque non probantur. Dicimus enim ea a nobis tolerari quae dum prohibere vel declinare aut non possumus aut non debemus propter graves causas, non resistendo admittimus, licet nostro iudicio probari nequeant. Etenim sunt quaedam rationes quae in omni rerum ordine permissionem mali cohonestant: videlicet magni alicuius aut adipiscendi boni aut prohibendi mali maioris causa."
>
> ("Tolerancija je ono raspoloženje volje kojim strpljivo podnosimo, zbog raznih razloga, ono što nam je protivno ili teško, i ne odobravamo ga. Kažemo, naime, da ono toleriramo što ne možemo zabraniti niti izbjeći, ili ne možemo ili ne trebamo zbog važnih razloga, pa dopuštamo ne odupirući se, premda se po našem sudu ne može odobriti. Jer doista ima nekih razloga koji u svakom stanju stvari počašćuju dopuštanje zla: dakako, iz razloga kako bi se postiglo neko veliko dobro ili spriječilo veće zlo.")

Nakon toga, Ottaviani detaljnije objašnjava razliku između ovakvog shvaćanja tolerancije i vjerskog indiferentizma koji promiču liberali.

> "Comparatur indifferentismus religiosus cum tolerantia cultuum. - Qui indifferentismum religiosum in politicis sequuntur, ii, quamvis de tolerantia privata saepe loquantur, tamen falsos cultus non simpliciter tolerant, sed insuper talem legum dispositionem promovent qua pluribus vel omnibus cultibus tum religionis exercitium tum certa iurium civilium ac politicorum mensura plenaque libertas tribuitur."
>
> ("Uspoređuje se vjerski indiferentizam s tolerancijom kultova. - Oni koji slijede vjerski indiferentizam u politici, premda često govore o privatnoj toleranciji, ipak lažne kultove ne samo toleriraju, nego ih također promiču takvim zakonskim mogućnostima, kojima se mnogim ili svim kultovima daje kako pravo izražavanja vjere, tako i određena mjera građanskih i političkih prava, te puna sloboda.")

Dakle, to liberalno ponašanje nije puka tolerancija, nego indiferentno dopuštanje svih vjera po principu "jednakosti svih religija".
Ottaviani jasno povlači liniju između liberalne "vjerske slobode" i pragmatične tolerancije, koja uvijek ima u vidu razliku između prave vjere i lažnih religija.

> "Sed tolerantia dici nequit quae indifferenter se habet ad verum et falsum, ad bonum et ad malum; neque quis dicitur tolerare aliquid si illud protegat, foveat atque tueatur: neque veritas, sicut falsitas, dici potest toleranda. Ceterum, ut diximus, tolerantia formaliter sumpta semper in negativo consistit, atque aliena ab omni adprobatione aut positivo favore dicenda est.
> 1. Quare si licet quandoque, ut videbimus, falsos cultus tolerare, numquam tamen eos licet ita accipere ut intendunt indifferentistae et liberales; nefas enim est cooperare propagationi erroris, et augere pericula salutis spiritalis subditorum, specie libertatis fovendae. Huc spectat argumenta contra indifferentismum adducta (n. 170., 3°).
> 2. Imo, *in regulari statu catholicae societatis nec tolerantiae politicae est locus*, sed tunc tantum, cum sunt rationes quae tolerantiam iustificent; ceterum licet hae, hodie praesertim, frequentius dentur, tamen semper praeter regularem statum rei christianae verificantur."
>
> ("Ali, ne može se nazvati tolerancijom, ono što se indiferentno odnosi prema istinitome i lažnome, prema dobru i zlu; niti se kaže da netko tolerira nešto što štiti, podržava i brani; niti se može reći da se istina treba tolerirati poput laži. Uostalom, kao što smo rekli, tolerancija uzeta formalno uvijek se sastoji u negativnom postupanju, i treba reći da joj je strano svako odobravanje ili pozitivno podržavanje [lažnih religija].
> 1. Zbog toga, ako je i dopušteno, kao što ćemo vidjeti, tolerirati lažne kultove, nikada ih nije dopušteno tako prihvatiti kao što namjeravaju indiferentisti i liberali; opačina je, naime, sudjelovati u promicanju zablude, i povećavati opasnost za duhovno spasenje podložnika, pod izlikom podržavanja slobode. Ovdje spadaju argumenti izneseni protiv indiferentizma (n. 170., 3°).
> 2. Štoviše, *u redovnom stanju katoličkog društva nema mjesta ni za političku toleranciju*, nego samo onda kad postoje razlozi koji opravdavaju toleranciju; uostalom, iako se oni posebice danas često javljaju, ipak uvijek se primijenjuju mimo redovitog stanja kršćanskog poretka.")

Dakle, u redovitom, uobičajenom stanju stvari, nema mjesta za toleranciju lažnih religija!
Tolerancija dolazi u obzir samo u iznimnim okolnostima, kad bi, primjerice, pokušaj

suzbijanja neke nekatoličke religije izazvao veće sukobe i nemire koji bi ugrozili državu.

Nadalje, Ottaviani ukazuje na činjenicu da su se pape držali ovih načela pri sklapanju konkordata s katoličkim državama, te na *Syllabus* pape bl. Pija IX. koji je osudio kao zabludu mišljenje da država treba dati slobodu svim religijama.

> "Unde patet quam falso et quam perniciose liberales asserant civitati in admittendis religionibus nullum esse positum limitem, dummodo ex his nulla reipublicae infensa agnoscatur, aut in sua actione noxia evadat. Quare Summi Pontifices, ineuntes Concordata cum catholicis nationibus, generatim stipulati sunt quoque civilem tuitionem unitatis religionis catholicae, exclusis ceteris cultibus. In Syllabo autem sequentes propositiones reprobatae sunt: *'Aetate hac nostra non amplius expedit religionem catholicam haberi tanquam unicam Status religionem, ceteris quibuscumque cultibus exclusis'*. - Itemque: *'Hinc laudabiliter in quibusdam catholici nominis regionibus lege cautum est, ut omnibus illuc immigrantibus liceat publicum proprii cuiusque cultus exercitium habere'*."
>
> ("Odatle je očito kako lažno i kako pogubno liberali tvrde da državi u prihvaćanju religija ne treba postavljati nikakve granice, dok god se od toga ne prepoznaje opasnost za državu, ili iz njezinog djelovanja ne izađe šteta. Zato su vrhovni prvosvećenici, sklapajući konkordate s katoličkim nacijama, općenito ugovarali građansku zaštitu katoličke vjere, isključivši ostale kultove. Naime, u Silabu [Syllabus pape Pija IX.] sljedeće su postavke osuđene: *'U ovo naše vrijeme nije više primjereno držati katoličku vjeru kao jedinu vjeru države, isključivši sve ostale kultove'*. - Isto tako i: *'Odatle je pohvalno u nekim pokrajinama katoličkog imena određeno zakonom, da se svima koji se tamo useljavaju dopušta javno izvršavanje njihovog vlastitog kulta'*.")

Ovo o useljenicima je danas posebno aktualno, kad modernisti govore da muslimanskim imigrantima u Europi treba dati punu vjersku slobodu, da grade đamije i javno iskazuju lažni muhamedanski nauk. A upravo je to mišljenje o nekatoličkim imigrantima izričito osudio bl. Pio IX. u *Syllabusu*.

S druge strane, u okolnostima kad je tolerancija dopuštena, treba voditi računa o onome što je pisao papa Leon XIII. u enciklici *Immortale Dei*. Također treba obratiti pozornost na mišljenja odobrenih katoličkih teologa o ovim pitanjima.

Tolerancija je svakako jedno vrlo složeno pitanje. Ottaviani navodi čitavu gradaciju slučajeva i uvjeta - što, kako i gdje - bi ona mogla biti dopuštena.

Zaustavimo se sad malo i istaknimo: Sve ovo o čemu smo dosada pričali, odnosi se na katoličke države. Ali, što sa nekatoličkim državama?

Zemlje u kojima su katolici manjina, jedini su slučaj kad i Crkva traži od države da prizna jednakost (paritet) religija. Ali ne svih religija bez iznimke, nego samo da prizna jednakost Katoličkoj Crkvi, koja joj je potrebna da nesmetano djeluje u toj zemlji.

Ottaviani piše o ovoj temi u poglavlju "Paritas cultuum" (str. 313.):

> "Sed sunt nationes in quibus catholici sunt fere pari numero cum heterodoxa aliqua confessione, vel minorem civium partem constituunt; ibi Ecclesia, quousque tabernacula sua ulterius non extenderent propter foecundam suam activitatem, interim contenta est paritate cultuum, nisi ipsa iam possideat meliorem conditionem iuridicam: est quidem haec condicio adhuc indecora pro Ecclesia, sicut dedecus est pro veritate eodem modo tractari ac falsitas, sed multa motiva sunt quae adigunt eam ut tali condicione contenta sit potius quam acre bellum moveat contra hanc societatis civilis inevitabilem condicionem; dummodo vera paritate gaudeat religio catholica iuxta regulas mox explicandas. Imo hanc paritatem ipsa omni studio et contentione consequi nititur, ubi falsus cultus ita de facto iam obtinet ut lege fundamentali habeatur tamquam cultus dominans aut tamquam religio Status, et a maiore civium parte adhibeatur."
>
> ("Ali ima nacija u kojima su katolici jedva jednaki brojem nekoj heterodoksnoj konfesiji, ili čine manji dio građana; ondje je Crkva, sve dok ne proširi svoje šatore, radi svoje plodne djelatnosti, u međuvremenu zadovoljna paritetom kultova, osim ako već ima bolji pravni položaj: ovaj je položaj, doduše, veoma neprimjeren za Crkvu, kao što je pogrda za istinu, ako se prema njoj odnosi kao i prema laži, ali ima mnogo motiva koji je potiču da bude prije zadovoljna takvim položajem, nego da pokreće teški rat protiv ovog neizbježnog položaja u građanskom društvu; dok god katolička vjera uživa pravi paritet prema pravilima koja će ubrzo biti objašnjena. Štoviše, ovaj paritet ona nastoji postići svim silama i trudom, tamo gdje je lažni kult tako prevladao da se temeljnim zakonom drži kao dominanti kult ili religija države, i obuhvaća veći dio građana.")

Po ovome možemo vidjeti da Crkva zapravo ima dvostruka mjerila. Kad su katolici većina u nekoj zemlji, traži da se katolička vjera proglasi državnom vjerom, i da vlasti suzbijaju djelatnost nekatoličkih religija. A kad su katolici manjina, traži od vlasti da im priznaju ravnopravnost, koju sama nikada ne bi priznala drugim religijama.
Dakle, dvostruki kriteriji.

U fusnoti ispod teksta, kardinal Ottaviani to objašnjava ovim riječima:

> "Dices fortasse: *'ergo Ecclesia duo pondera habet et duas mensuras, quia ubi ipsa dominatur, vult ut coerceantur dissidentes, ubi autem minoritatem civium constituit, non fert ut ipsa habeatur in inferiori condicione iuridica'*. Aperte respondendum est reapse esse adhibenda duo pondera, duasque mensuras, pro diversitate iurium et meritorum. In hac vero exigentia, unice Ecclesia catholica logice se gerit, ipsa duntaxat audienda est, propter motiva credibilitatis et publici boni quae pro eadem semper existunt: quod si ita non se gereret Ecclesia, non deberet profiteri unam dumtaxat esse religionem legitimam, eamque catholicam, reliquas falsas, ideoque aliam atque aliam mensuram esse pro veritate aut pro falsitate adhibendam."
>
> ("Reći ćeš možda: *'Dakle, Crkva ima dvije vage i dvije mjere, jer tamo gdje ona dominira, želi da se spriječe protivnici, a tamo gdje čini manjinu građana, ne podnosi da ju se drži u podređenom pravnom položaju'*. Treba otvoreno odgovoriti da zaista treba imati dvije vage i dvije mjere, radi razlike prava i zasluga. U ovim potrebama, samo se Katolička Crkva ponaša logično: samo nju treba slušati, zbog razloga vjerojatnosti i javnoga dobra koja za nju uvijek postoje: jer kad se Crkva tako ne bi ponašala, ne bi trebala ispovijedati da je samo jedna vjera legitimna, i da je to katolička vjera, a da su druge lažne, i stoga treba primijeniti jednu mjeru za istinu, a drugu za laž.")

To možemo usporediti s onime što je sv. Augustin pisao o razlikama između pravednih i nepravednih progona. Kad nevjernici progone Crkvu, to je nepravedni progon (i žrtve tog progona su mučenici). Ali kad, primjerice, Crkva "progoni" heretike - to je pravedan progon! Jer, ne mogu za laž vrijediti isti kriteriji kao za istinu. Nepravedno je progoniti istinu, ali je pravedno i dobro - progoniti laž!
Ako vas zanima više o toj temi, riječi sv. Augustina naveo sam u **ovom tekstu**.

Ovdje je trebalo uništiti krivu filozofiju, ovdje je trebalo razoriti poganske kultove

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/04/ovdje-je-trebalo-unistiti-krivu.html

Često se danas čuje da se nema smisla boriti za katolički društveni poredak, jer naizgled kao da "nema nikakvih izgleda da će to biti ostvareno". Pa kažu ljudi, na primjer: "to nema šanse", "to ne može proći", "današnji ljudi to ne žele", "ljude zanima uživanje i neće nikome dati da im to oduzme", "Zar misliš da će prihvatiti da im netko oduzme slobodu?" itd., itd.

I doista, ljudski gledano, ne vide se tu nikakvi izgledi uspjeha. Iz tog malodušja dolazi jedan od glavnih argumenata modernista za "prilagodbu Crkve svijetu".
Ono kao: "Ne može Crkva promijeniti svijet i zato se treba prilagoditi svijetu, kako bi izbjegla sukob s društvom". Budući da je mnogim modernistima glavni cilj udoban život i kakvo-takvo društveno priznanje, oni će pod svaku cijenu izbjegavati sve što bi ih moglo dovesti u sukob s trenutnim lijevo-liberalnim konsenzusom "mainstream medija" ili u sukob s drugim religijama. Taj konformizam oblikuje i njihovu liberalnu "teologiju", koju već desetljećima prenose na mlađe naraštaje.

Međutim, iskreni vjernici ne smiju se dati zavesti tim pričama o izgledima.
Razmislite kakve su šanse imali apostoli da prošire Crkvu po Rimskom Carstvu. Koliko bi prosječnih ljudi, koji su tada živjeli, reklo da će za par stoljeća poganstvo biti uništeno, a kršćanstvo postati jedinom religijom Carstva?
Ljudski gledajući, apostoli nisu imali nikakve šanse! A ipak, borili su se i pobijedili.
Sjetimo se što kaže Sveto pismo:

> "Lako se može dogoditi da i šačica ljudi uklješti mnoštvo. A Nebu je svejedno izvojevati spasenje s mnogima ili sa šačicom. Pobjeda u ratu ne zavisi od jačine vojske, jer nam od Neba dolazi jakost." (1 Mak 3, 18-19)

Zamislite kako je Rim izgledao u trenutku kada je tamo došao sv. Petar. Sve je bilo puno poganskih hramova, širile su se razne poganske religije iz svih dijelova Carstva, a osim toga bilo je i raznih filozofskih pravaca koji su promicali svjetonazor potpuno suprotan od kršćanskog pogleda na svijet.
Sv. Petar je morao poraziti sve te krive filozofije i razne lažne religije. Zamislite koji teret za jednog čovjeka!

Toga su se katolici stoljećima prisjećali na blagdan Katedre sv. Petra u Rimu. Naime, u rimskom obredu se tradicionalno razlikuju dva blagdana katedre sv. Petra: Katedra sv. Petra u Rimu (18. siječnja) i Katedra sv. Petra u Antiohiji (22. veljače). Tako je bilo sve do liturgijskih reformi početkom 1960-ih, kad je (s objašnjenjem uklanjanja "viška blagdana" i "pretjeranih ponavljanja"), ukinut blagdan Katedre sv. Petra u Rimu.

Čitanja u tradicionalnom časoslovu na blagdan Katedre sv. Petra u Rimu baš govore o našoj današnjoj temi. Čitanja II. nokturna uzeta su iz propovijedi pape sv. Leona Velikoga; izvatci koji govore o izazovima s kojima se suočio sv. Petar kad je ušao u Rim.

Pogledajte kako u **V. čitanju** sv. Leon Veliki govori o hrabrosti sv. Petra u borbi za obraćenje Rima:

> "Hic conculcandae philosophiae opiniones, hic dissolvendae erant terrenae sapientiae vanitates, hic confutandi daemonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda, ubi diligentissima superstitione habebatur collectum quidquid usquam fuerat vanis erroribus institutum. Ad hanc ergo urbem tu, beatissime Petre Apostole, venire non metuis, et consorte gloriae tuae Paulo Apostolo, aliarum adhuc ecclesiarum ordinationibus occupato, silvam istam frementium bestiarum, et turbulentissimae profunditatis oceanum, constantior quam cum supra mare gradereris, ingrederis."
>
> ("Ovdje je trebalo zgaziti filozofska mišljenja, ovdje je trebalo uništiti ispraznosti zemaljske mudrosti, ovdje je trebalo razoriti kultove demona, ovdje je trebalo uništiti opakost svetogrđa, gdje je pomnjivim praznovjerjem bilo saklupljeno što god je ikada bilo uvedeno ispraznim zabludama. U ovaj se naime grad, ti preblaženi Petre Apostole, nisi bojao doći, i dok je sudionik tvoje slave Pavao Apostol bio još zauzet uređenjem drugih crkvi, ulaziš u ovu šumu ričućih zvijeri, i oceanom najnemirnije dubine hodaš smjelije nego kad si hodao po moru.")

cácius se ab ipso cápite per totum mundi corpus effúnderet. Cujus autem natiónis, hómines in hac tunc Urbe non essent? aut quæ usquam gentes ignorárent, quod Roma didicísset?

℟. Tu es pastor óvium, princeps Apostolórum : tibi trádidit Deus ómnia regna mundi : * Et ídeo tibi tráditæ sunt claves regni cœlórum. ℣. Quodcúmque ligáveris super terram, erit ligátum et in cœlis : et quodcúmque sólveris super terram, erit solútum et in cœlis. Et.

Lectio v.

Hic conculcándæ philosophíæ opiniónes, hic dissolvéndæ erant terrénæ sapiéntiæ vanitátes, hic confutándi dæmonum cultus, hic ómnium sacrilegiórum impíetas destruénda, ubi diligentíssima superstitióne habebátur collectum, quidquid usquam fúerat vanis erróribus institútum. Ad hanc ergo Urbem tu, beatíssime Petre Apóstole, veníre non métuis, et consórte glóriæ tuæ Paulo Apóstolo, aliárum adhuc Ecclesiárum ordinatiónibus occupáto, silvam istam freméntium bestiárum, et turbulentíssimæ profunditátis océanum, constántior, quam cum supra mare graderéris, ingréderis.

℟. Ego pro te rogávi, Petre, ut non deficiat fides tua : * Et tu aliquándo convérsus confirma fratres tuos. ℣. Caro et sanguis non revelávit tibi, sed Pater meus, qui est in cœlis. Et.

Lectio vj.

Jam pópulos, qui ex circumcisióne credíderant, erudíeras ; jam Antiochénam Ecclésiam, ubi primum christiáni nóminis dignitas est orta, fundáveras : jam Pontum, Galátiam, Cappadóciam, Asiam, atque Bithyniam légibus evangélicæ prædicatiónis impléveras : nec aut dúbius de provéctu óperis, aut de spátio tuæ ignárus ætátis, trophæum crucis Christi Románis árcibus inferébas, quo te divínis præordinatiónibus anteíbant, et honor potestátis, et glória passiónis.

℟. Petre, amas me? Tu scis, Dómine, quia amo te. * Pasce oves meas. ℣. Simon Joánnis díligis me plus his? Tu scis, Dómine, quia amo te. Pasce. Glória Patri. Pasce.

Zašto su u katoličkoj državi neprihvatljiva načela "slobode savjesti", "slobode govora" i "vjerske slobode"?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/04/zasto-su-u-katolickoj-drzavi.html

Kardinal Ottaviani, kao predstojnik Svetog Oficija

Nastavljam danas s iznošenjem vrijednih misli iz važne knjige kardinala Alfreda Ottavianija **Compendium iuris publici ecclesiastici**. Vidjet ćemo kako Ottaviani iznosi tradicionalni nauk Crkve o pitanjima slobodâ, koje liberalne države često proglašavaju vrhovnim načelima: "sloboda savjesti", "sloboda govora" i "sloboda vjere".

Pa recimo odmah da su ti izrazi - "sloboda mišljenja", "sloboda govora", "sloboda izražavanja" - tipičan primjer onoga što bismo mogli nazvati vukovima u ovčjem odijelu. Zvuče pozitivno, a što zapravo znače u stvarnosti? I pornografija, i hule, i svetogrđa, i ono

što je radio Frljić... sve se to krije pod "slobodom govora", "slobodom izražavanja", "slobodom savjesti"...

Crkva je odmah prepoznala o čemu se stvarno radi kod tih "sloboda", otkad su se počele promicati za vrijeme Francuske revolucije. Još je papa Pio VI. osudio "slobodu govora" i "vjersku slobodu", a slično su činili i svi pape koje su došli nakon njega, sve do sredine 20. stoljeća.

Kardinal Ottaviani nam pruža izvrsna objašnjenja zašto je Crkva osudila te liberalne ideje. Daje nam i solidne argumente zašto u katoličkoj državi ne može biti mjesta za takve "slobode".

Počinje sa "slobodom savjesti" (*Compendium*, str. 300.).

172. Politicorum effugium: libertas conscientiae. – Ad legitimandum indifferentismum, formula illa introducta est quae, sub falso iustitiae et veritatis velamine, abscondit atheismi virus: «libertas conscientiae sub protectione legis». Sane non est ambigendum principium libertatis conscientiae habere adspectum quendam veritatis et aequitatis; tamen a laicismi asseclis adhibetur ad denotandam iniquam quandam libertatem seu potius licentiam, cuius praecipuae manifestationes sunt *libertas cogitandi, libertas loquendi* et *libertas cultuum.*

Profecto si de libertate physica sermo est, verum est principium libertatis conscientiae: Deus enim, liberum hominibus arbitrium conferens, physicam libertatem reliquit accipiendi et agendi bonum ad merendum. Hinc Ecclesia non reluctantibus animis, sed iam edoctis et volentibus religionem infert; quae autem ipsa puniebat in haereticis, facta erant laesiva ordinis publici, societatis iure coërcenda.

Verum, aliud dici debet de libertate morali; in hoc ordine enim libertas conscientiae non intelligitur legitime nisi hoc sensu: ut videlicet «homini ex conscientia officii, Dei voluntatem sequi et iussa facere, nulla re impediente, in civitate liceat. Haec quidem vera, haec digna filiis Dei libertas, quae

---

[1] Litt. Enc. *Immortale Dei*, § 15, Vera autem; cfr. etiam § 42; *Syll.*, prop. 15 et 16 (Denz., n. 1715 ss.).

Kardinal Ottaviani naziva "slobodu savjesti" izgovorom političara da izbjegnu dužnosti države prema pravoj vjeri.

> "Politicorum effugium: libertas conscientiae. - Ad legitimandum indifferentismum, formula illa introducta est quae, sub falso iustitiae et veritatis velamine, abscondit atheismi virus: *'libertas conscientiae sub protectione legis'*. Sane non est ambigendum principium libertatis conscientiae habere adspectum quendam veritatis et aequitatis; tamen a laicismi asseclis adhibetur ad denotandam iniquam quandam libertatem seu potius licentiam, cuius praecipuae manifestationes sunt *libertas cogitandi*, *libertas loquendi* et *libertas cultuum*."
>
> ("Izgovor političara: sloboda savjesti. - Za legitimiranje indiferentizma, uvedena je ona formula koja pod lažnim zastorom pravde i istine, skriva virus ateizma: *'sloboda savjesti pod zaštitom zakona'*. Zasigurno, ne treba sumnjati da načelo slobode savjesti ima određeni privid istine i pravednosti; ali se od pristaša laicizma koristi za označavanje stanovite opake slobode ili bolje rečeno raspuštenosti, čije su poglavite manifestacije: *sloboda mišljenja*, *sloboda govora* i *sloboda kulta*.")

Ottaviani objašnjava u čemu je problem kod "slobode savjesti":

> "Profecto si de libertate physica sermo est, verum est principium libertatis conscientiae: Deus enim, liberum hominibus arbitrium conferens, physicam libertatem reliquit accipiendi et agendi bonum ad merendum. Hinc Ecclesia non reluctantibus animis, sed iam edoctis et volentibus religionem infert; quae autem ipsa puniebat in haereticis, facta erant laesiva ordinis publici, societatis iure coercenda. Verum, aliud dici debet de libertate morali; in hoc ordine enim libertas conscientiae non intelligitur legitime nisi in hoc sensu: ut videlicet *'homini ex conscientia officii, Dei voluntatem sequi et iussa facere, nulla re impediente, in civitate liceat. Haec quidem vera, haec digna filiis Dei libertas, quae humanae dignitatem personae honestissime tuetur, est omni vi inuriaque maior'* (Leo XIII, enc. *Libertas*).
> Contra, si mens adsentiatur opinionibus falsis, si malum voluntas amplectatur et sibi applicet, non in his hominis arbitrium iura sibi libertatis moralis propria vindicare potest."
>
> ("Zacijelo, ako govorimo o fizičkoj slobodi, istinito je načelo slobode savjesti: jer Bog, pružajući ljudima slobodnu volju, ostavlja fizičku slobodu za prihvaćanje i činjenje dobra, i za stjecanje zasluga. Zato Crkva donosi vjeru, ne dušama koje se opiru, nego onima koje su već poučene i koje ju žele; a ono što je kažnjavala u hereticima bila su njihova djela koja su štetna za javni poredak, koja treba suzbijati društvenim pravom. Ali, drugo treba reći o moralnoj slobodi: u tom se redu sloboda savjesti ne može shvaćati legitimno, osim u ovom smislu, da je naime: *'čovjeku dopušteno u državi, iz svijesti o dužnosti, slijediti Božju volju i izvršiti Njegove zapovijedi, ako ga u tome ništa ne sprječava. Ovo je naime istinska sloboda, ovo je sloboda dostojna sinova Božjih, kojom se najčasnije čuva dostojanstvo ljudske osobe, koje je veće od svake sile i povrede'* (Leon XIII, enciklika *Libertas*).
> Nasuprot tome, ako um pristaje uz lažna mišljenja, ako volja prigrli zlo i u sebi ga primijeni, ne može si u tome ljudski izbor prisvojiti prava vlastita moralnoj slobodi.")

Dakle, ljudi imaju slobodnu volju kako bi izabrali dobro, a ne zlo. Nitko nema pravo birati zlo. Nitko nema pravo biti lopov, bludnik, svetogrdnik itd.
Nitko nema pravo biti sodomit. Ne postoje "homoseksualna prava" ili "gay prava" (koja u današnje vrijeme izmišljaju ultra-liberali i nameću ih zakonodavstvu država, što je stvarno izvan svake pameti).

Kardinal Ottaviani objašnjava zašto se čovjeku ne može dati apsolutno pravo izbora, nego ga država mora "prikladnim sredstvima" držati u okvirima onoga što je objektivno dobro:

> "Et quoniam utraque hominis facultas a perfecto abest, et de facto saepe fit ut mens voluntati proponat quod nequaquam sit reapse bonum, sed habeat adumbratam speciem boni, atque in his voluntas sese applicet, vel etiam voluntas aliquid appetat quod a dictamine ipsius rationis dissideat, aptis est adiumentis, praesidiisque physica libertas hominis munienda, quae cunctos eius motus ad bonum dirigant, et a malo retrahant: secus multum homini libertas noceret arbitrii. Praesidium autem firmissimum est nedum Ecclesia sed et ipsa civitas, quae legibus debet homines dirigere erga omne quod est verum et bonum. Deficeret igitur a suo instituto civitas, si loco adiuvandi homines ad rectum usum propriae libertatis, specie tuendi libertatem ipsam, omnem verae religionis curam negligeret."
>
> ("I jer oba ljudska izbora odstupaju od savršenosti, i *de facto* često se događa da um predlaže volji nešto što nikako nije dobro, ali ima privid dobra, i ovome se pridružuje volja, ili također da volja traži nešto što odstupa od naloga samoga razuma; zato treba prikladnim sredstvima i pripomoćima opasati fizičku slobodu, kojima će se svi njegovi pokreti usmjeravati na dobro, a odvraćati od zla: u suprotnome, čovjeku bi veoma štetila slobodna volja. Najčvršća je ovdje zaštita ne samo Crkva, nego i sama država, koja treba zakonima čovjeka usmjeravati na sve što je istinito i dobro. Odstupila bi, dakle, država od svoje dužnosti kad bi, umjesto da pomaže ljudima da ispravno koriste svoju slobodu, pod prividom zaštite te slobode, zanemarila svaku brigu za pravu vjeru.")

Oblici slobode savjesti koje su napose promicali laicisti jesu: sloboda mišljenja, sloboda govora i vjerska sloboda. Danas se u liberalnim državama Zapada ove stvari uzimaju zdravo za gotovo. Malo tko propituje što je problematično u tim "slobodama".

Evo što kardinal Ottaviani kaže o "slobodi mišljenja":

> "*Libertas cogitandi*. - Hac formula asseritur libertas conscientiae in ordine speculativo, seu in aestimatione rei cognitae, ita ut libera relinquenda sit mens quae sibi subiective conscia sit se veritatem esse assecutam, neque teneatur assentire veritati obiectivae ibi propositae. Aut intellectus humanus ab ipsa natura ordinatur ad veritatem incognitam investigandam et ad cognitam amplectendam. Si decipitur et percipit falsum, non est ei ius et vera facultas adhaerendi falso, ideoque ipsi ius non est exigendi ut eius modum cogitandi ceteri revereantur."
>
> ("*Sloboda mišljenja*. - Ovom se formulom izražava sloboda savjesti u spekulativnom redu, ili u procjeni spoznate stvari, tako da um ostavlja slobodnim da slijedi ono što svojom subjektivnom samosvješću smatra istinom, i da ne treba pristati na objektivnu istinu koja se ondje predlaže. Ali ljudski je razum od same naravi usmjeren na istraživanje nepoznate istine i na prihvaćanje spoznate istine. Ako se prevari i primi neistinu, nije njegovo pravo i istinski izbor da prihvati neistinu, i zato on nema pravo tražiti da drugi poštuju njegov način mišljenja.")

Dakle, nitko nema "pravo" na kriva mišljenja. Ako je objektivna istina A, ne može netko reći: "Ja ću baš misliti B!" Ne možeš reći da je to tvoje "pravo"!

Što "sloboda mišljenja" znači u praksi?

> "In ordine autem practico libertas cogitandi secumfert etiam plenam libertatem agendi, cum dictet mens iudicio suo practico, facienda et omittenda. Iamvero si liberi essemus in iudicando, tales essemus et in operando, quia illud semper ageremus quod iustum semper putaremus; esset autem iniuria coarctare externam libertatem, recognoscendo ius ad internam: Neque minus irrationabilis est postulatio quod quisque semper iudicio suo inniti debeat in conscientia sibi efformanda, et nullius iudicium habendum sit ut auctoritativum. Criteria enim veritatis nedum interna sunt sed et externa, et officium naturale est sese conformare veritati cognitae, sive cognita sit mediis intrinsecis, sive extrinsecis, praesertim ubi intervenit auctoritas Dei revelantis."
>
> ("U praktičnom redu, sloboda mišljenja sa sobom nosi također i punu slobodu činjenja, budući da um nalaže svojom praktičnom prosudbom, što treba činiti i propustiti. Naime, ako smo slobodni u mišljenju, takvi smo i u činjenju, jer ćemo uvijek činiti ono što smatramo pravim; bila bi naime povreda ograničiti vanjsku slobodu, a priznavati pravo na unutarnju: jer bi u tome bilo nasilje nad savješću, silom tražiti da se netko suprotstavlja nalogu svoje savjesti. Nije ništa manje nerazuman zahtjev da se svatko uvijek treba držati vlastite prosudbe u formiranju svoje savjesti, i da ne treba ničiji sud držati kao autoritativan. Kriteriji naime istine nisu samo unutarnji, nego i vanjski, i naravna je dužnost oblikovati se prema spoznatoj istini, bilo da je spoznata unutarnjim sredstvima, bilo vanjskima, posebno tamo gdje intervenira autoritet Boga koji objavljuje.")

Sve dosad rečeno, kardinal Ottaviani sažima u sljedeće pravilo:

> "Quae omnia hac sententia perstringuntur: Status mentis verum apprehendentis est legitimus, necessarius et verendus; status autem mentis errantis est illegitimus et dissipandus, et praesertim in ordine sociali iura sibi vindicare nequit, maxime quando, vi erroris, subtrahit se auctori suo, negans ei illud obsequii tributum quod mens ipsa debet."
>
> ("Sve se ovo sažima u ovoj rečenici: Stanje uma koji prihvaća istinu jest legitimno, nužno i vrijedno poštovanja; a stanje uma koji je u zabludi je nelegitimno i treba ga suzbijati, i pogotovo u društvenom redu ne može sebi prisvajati prava, a naročito onda kada, silom svoje zablude, odstupa od svog Stvoritelja, uskraćujući mu onu obveznu poslušnost na koju je sam um dužan.")

Dolazimo sada do pitanja "slobode govora" o kojemu kardinal Ottaviani govori na str. 302.-303.

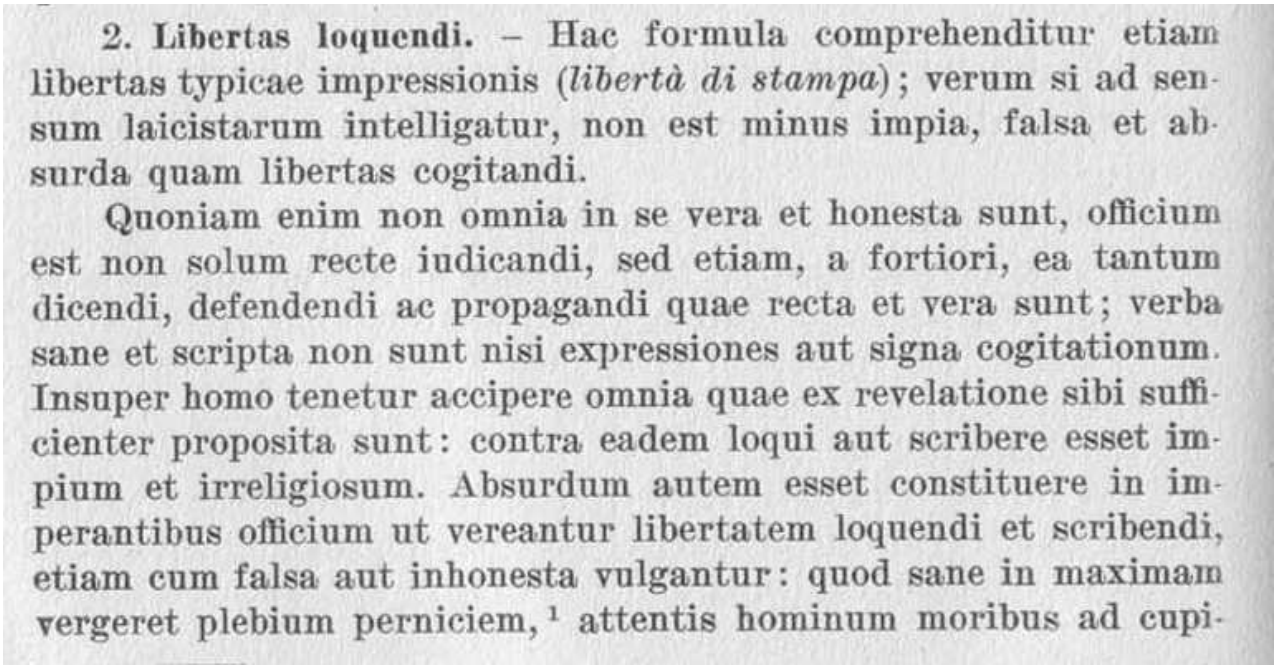

2. **Libertas loquendi.** – Hac formula comprehenditur etiam libertas typicae impressionis (*libertà di stampa*); verum si ad sensum laicistarum intelligatur, non est minus impia, falsa et absurda quam libertas cogitandi.

Quoniam enim non omnia in se vera et honesta sunt, officium est non solum recte iudicandi, sed etiam, a fortiori, ea tantum dicendi, defendendi ac propagandi quae recta et vera sunt; verba sane et scripta non sunt nisi expressiones aut signa cogitationum. Insuper homo tenetur accipere omnia quae ex revelatione sibi sufficienter proposita sunt: contra eadem loqui aut scribere esset impium et irreligiosum. Absurdum autem esset constituere in imperantibus officium ut vereantur libertatem loquendi et scribendi, etiam cum falsa aut inhonesta vulgantur: quod sane in maximam vergeret plebium perniciem,[1] attentis hominum moribus ad cupi-

Ideja "slobode govora" postaje posebno problematična kad poprimi značenje da novine mogu pisati što god žele, ili da mogu nesmetano rušiti vjeru i ćudoređe, širiti malodušje i nastranosti... Mi kao katolici takvu "slobodu govora" ne smijemo prihvatiti. Zato kardinal Ottaviani odmah ističe:

> "Libertas loquendi. - Hac formula comprehenditur etiam libertas typicae impressionis (*libertà di stampa*); verum si id ad sensum laicistarum intelligatur, non est minus impia, falsa et absurda quam libertas cogitandi. Quoniam enim non omnia in se vera et honesta sunt, officium est non solum recte iudicandi, sed etiam, a fortiori, ea tantum dicendi, defendendi ac propagandi quae recta et vera sunt; verba sane et scripta non sunt nisi expressiones aut signa cogitationum. Insuper homo tenetur accipere omnia quae ex revelatione sibi sufficienter proposita sunt: contra eadem loqui aut scribere esset impium et irreligiosum. Absurdum autem esset constituere in imperantibus officium ut vereantur libertatem loquendi et scribendi, etiam cum falsa aut inhonesta vulgantur: quod sane in maximam vergeret plebium perniciem, attentis hominum moribus ad cupiditates pronis et attenta vulgi incapacitate detegendi omnes pravorum captiones dialecticas."
>
> ("Sloboda govora. - Ovom formulom obuhvaća se također i sloboda tiskanja (*sloboda tiska*); no, ako se shvaća u smislu u kojem to čine laicisti, nije ništa manje opaka, lažna i apsurdna od slobode mišljenja. Kako, naime, nije sve u sebi istinito i časno, dužnost je ne samo ispravno prosuđivati, nego također *a fortiori*, samo ono govoriti, braniti i promicati što je ispravno i istinito; jer i pisane riječi nisu drugo nego izrazi ili znakovi misli. Osim toga, čovjek je dužan prihvatiti sve što mu je dovoljno iz objave postavljeno; a govoriti i pisati protiv toga je opako i nevjernički. Naime, bilo bi apsurdno postaviti vladajućima dužnost da poštuju slobodu govora i pisanja, kad se također šire i lažne i nečasne priče, što svakako predstavlja ogromnu opasnost za narod, kad se uzme u obzir ponašanje ljudi koji su skloni požudama, i kad se pogleda nesposobnost puka da prepozna sve dijalektičke zamke opakih ljudi.")

A sada dolazimo do vjerske slobode, ili kako je zove Ottaviani, "slobode kulta". Evo kako objašnjava što liberali pod time misle:

> "Libertas cultuum est facultas quam Status singulis civibus impertitur externis et placitis actibus Deum colendi, dum publice omnes cultus, lege civili, iuribus et facultatibus aequiparantur, ita ut nullus anteferantur alteri, ne catholicus quidem in societate catholici civibus constante. Hoc modo, inquiunt, Status, neutralitatem inter contentiones religiosas servando, nullius civis conscientiae vim seu offensionem infert. Hunc autem spectant omnia argumenta contra indifferentismum religiosum atque contra novissimum liberalisum catholicum adducta..."
>
> ("Sloboda kulta je dopuštenje koje država daje građanima da štuju Boga vanjskim i ugodnim djelima, dok se javno svi kultovi građanskim zakonom izjednačuju u pravima i obvezama, tako da se nijedan ne stavlja ispred drugoga, čak ni katolički u društvu koje se sastoji od katoličkih građana. Na taj način, kažu, država držeći neutralnost u vjerskim prepirkama, ne nanosi savjesti nijednog građanina nasilje ili uvredu. No, ovdje spadaju svi argumenti izneseni protiv vjerskog indiferentizma i protiv suvremenog katoličkog liberalizma...")

Nakon toga, kardinal Ottaviani objašnjava zašto u državi treba biti samo jedna vjera:

> "Sicut in omnibus veritas quaerenda est, sic maxime in divinis rebus; et sicut errori veritatem aequiparare, insipientis est, sic falsis religionibus veram parem facere. Porro cultus est actus reverentiae Deo exhibitus. At vero, Deus actibus contrariis coli nequit. Unicus igitur debet esse civitatis cultus, ille scilicet quo se Deus coli voluit. Nec regendae civitatis utilis et sapiens ratio est illa qua omnibus cultibus libera aperiatur via: est enim aditum dare plenum dissensionibus et civium luctis."
>
> ("Kao što u svemu treba tražiti istinu, tako najviše u vjerskim stvarima; i kao što je obilježje bezumnika da izjednačava zabludu sa istinom, tako je i kod izjednačavanja lažnih religija sa istinitom religijom. Nadalje, kult je čin štovanja koje se iskazuje Bogu. A Bog ne želi da ga se štuje protivnim činima. Stoga treba biti jedan kult u državi: onaj naime, kojim Bog želi da ga se štuje. I nije koristan i mudar način upravljanja državom onaj kojim se svim kultovima otvara slobodan put: jer to znači dati pun prolaz neslogama i sukobima građana.")

Napokon, Ottaviani spominje i kako je katolička vjera bila izvor europskog jedinstva, posebno u vrijeme zajedničke borbe protiv muhamedanskih osvajanja. S druge strane, "vjerska raznolikost" i nejedinstvo, često su bili uzroci ratova i sukoba između europskih naroda.

> "In Europa vero unitas religionis primum iuris publici fundamentum diu est habita, quo europea unitas exorta, atque contra saracenos viguit praecipue et confirmata est. Ubi vero dissensiones religiosae exortae, ibi atrocissima quoque bella, quibus denuo confirmatum est optimum esse civitatis status in fovenda cultus unitate. Ceterum ipsa libertas cultuum et susceptio officialis omnium religionum fidem pietatemque ludibrio exponit, indifferentismum iuvat et atheismum denique promovet."
>
> ("U Europi je, naime, jedinstvo vjere dugo držano za prvi temelj javnoga prava, iz kojega je poteklo europsko jedinstvo, a posebno se iskazalo i potvrdilo u borbi protiv Saracena. A gdje su došle vjerske nesloge, tamo su došli i strahoviti ratovi, po čemu je iznova potvrđeno da je najbolje stanje države u podupiranju jedinstva kulta. Uostalom, sama sloboda kulta i službeno prihvaćanje svih religija, izlaže ruglu vjeru i pobožnost, pomaže indiferentizmu i naposljetku promiče ateizam.")

Na kraju, evo jedno moje razmišljenje o značenju ovih pitanja za suvremenu situaciju u Hrvatskoj. Vidjeli smo danas, iz riječi kardinala Ottavianija, da liberalna načela apsolutne "slobode savjesti", "slobode govora" i "slobode vjere" nikako nisu dobri temelji na kojem se može graditi moralno društvo.
Nikako ne bi bilo dobro da katolici u zemljama kao što je Hrvatska, padnu u zamku da se počnu ponašati kao nekakva ugrožena manjina, koja traži za sebe "slobodu savjesti".

Nije dobro što se, na primjer, neki pro-obiteljski aktivisti više zalažu za "slobodu govora", nego za afirmaciju katoličkog identiteta u Hrvatskoj.
Nažalost, ima nešto u šaljivoj izreci: "Yesterday's liberalism is today's conservatism" ("Jučerašnji liberalizam je današnji konzervativizam").

Načela "slobode govora", "slobode savjesti", "slobode vjere"... Sve su to načela liberalizma, principi "Prosvjetiteljstva" i Francuske revolucije. To nisu katolička načela!
Štoviše, pape su jednoglasno osuđivali te ideje sve do 1960-ih.

Zašto onda danas imamo "konzervativce" kojima su puna usta "slobode govora" i "vjerske slobode"? Izgleda da su se oni pomirili s time da će država biti sekularna, pa gledaju kako da sebi osiguraju prostor za djelovanje. Drugim riječima, bore se za mrvice koje im je liberalni establishment spreman baciti sa stola.

A za to stvarno nema potrebe. Hrvatska nije ni SAD, ni Velika Britanija, ni Njemačka... Ne možete njihov "konzervativizam" uvoziti u Hrvatsku. Umjesto da tražite kompromis s liberalizmom i rupe u liberalnim zakonima, radije radite na svrgavanju liberalizma i ukidanju štetnih zakonskih odredbi.

Hrvatska je katolička zemlja. Katolici su većina. Ne samo da se u zemljama poput Hrvatske isplati boriti za katoličko društvo i KATOLIČKU DRŽAVU, nego je to i dužnost (ako gledamo po starom nauku koji izlaže kardinal Ottaviani).

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

- ► 2021 (4)
- ► 2020 (32)
- ▼ 2019 (47)
  - ► prosinca (6)
  - ► studenoga (6)
  - ► listopada (1)
  - ► rujna (5)
  - ► kolovoza (4)
  - ► srpnja (1)
  - ► svibnja (3)
  - ▼ travnja (6)
    - Zar nije moglo ostati ovako?
    - Molitve za papu, biskupa i svjetovne vladare na kr...
    - LITURGIJSKI KONTINUITET - od Splitskog sakramentar...
    - Zašto su u katoličkoj državi neprihvatljiva načela...
    - Ovdje je trebalo uništiti krivu filozofiju, ovdje ...
    - Odnos katoličke države prema nekatoličkim religija...
  - ► ožujka (8)
  - ► veljače (7)
- ► 2018 (63)
- ► 2017 (97)
- ► 2016 (174)

srijeda, 17. travnja 2019.

LITURGIJSKI KONTINUITET - od Splitskog sakramentara iz 8. st. do Rimskog misala iz 1962.

Nalazimo se na kraju korizme. Ako ste imali priliku sudjelovati u tradicionalnim misama u obične dane u tjednu tijekom korizme, mogli ste se uvjeriti kako su molitve lijepe i prikladne. Govore o pokori, zadovoljštini za grijehe, postu, odricanju, mrtvljenju tijela... O duhovnoj borbi protiv svijeta, tijela i đavla.

Možda niste znali koliko su te molitve zapravo stare. Kolika se već stoljeća mole u našoj Hrvatskoj?

Među najstarijim sačuvanim dijelovima misnih knjiga na prostoru Hrvatske ističu se ulomci iz drevnog Splitskog sakramentara iz 8. stoljeća (nemojte ga miješati sa Splitskim evanđelistarom, koji također pripada najstarijim vremenima). U tim se ulomcima nalaze upravo misne molitve za korizmeno vrijeme.
Riječ je o dva lista koja su sačuvana, jer su u kasnijim stoljećima dodani u splitski misal iz 12. stoljeća; gdje se nalaze se na fol. 211. i 214. Njihova je starost utvrđena paleografskim istraživanjima.

Pogledat ćemo danas misne obrasce na jednom od tih listova. Kao i u svim starim sakramentarima, i Splitski sakramentar za pojedine dane donosi zbornu molitvu (oratio), prikaznu molitvu (zvana "secreta", "tajna molitva" - jer se u tradicionalnom obredu moli tiho) i popričesnu molitvu (postcommunio). U ono su vrijeme ostali elementi misnog obrasca još uvijek bili u posebnim knjigama: poslanice u epistolaru, evanđelja u evanđelistaru, a ulazna pjesma, gradual, zavlaka, aleluja i pričesna pjesma u antifonaru. U sakramentarima su bile one molitve koje je svećenik sam molio.

Pogledajmo sad molitve prve sačuvane stranice Splitskog sakramentara...

Fol. 211. ro - Od korizmene kvatrene strijede do kvatrene subote

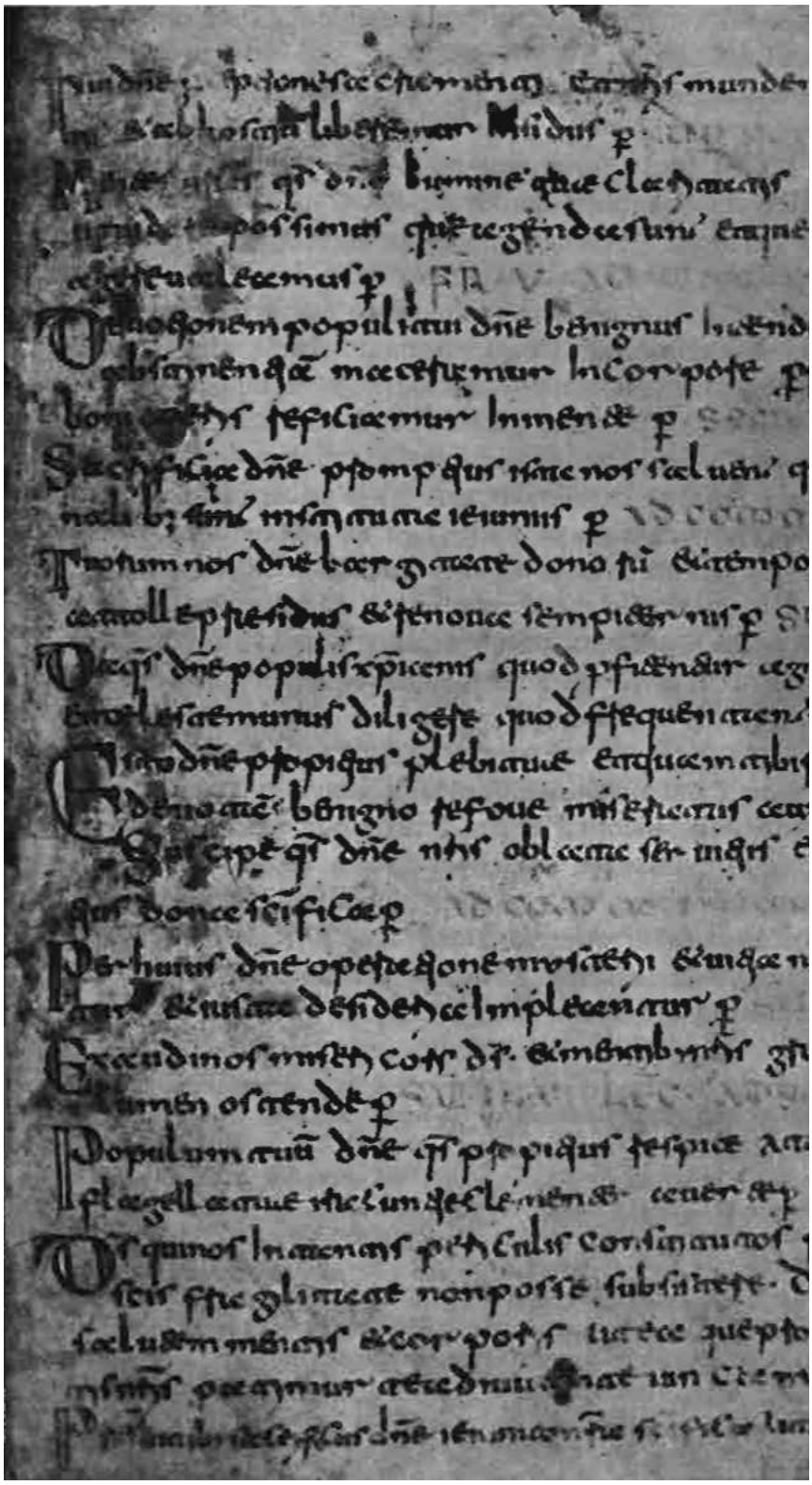

Ova stranica počinje popričesnom molitvom korizmene kvatrene srijede:

> "Tui, Domine, perceptione sacramenti, et a nostris mundemur occultis, et ab hostium liberemur insidiis. Per Dominum."
>
> ("Primanjem tvoga otajstva, Gospodine, očistili se od naših tajnih grijeha i oslobodili od neprijateljskih zasjeda. Po Gospodinu.")

Slijedi molitva nad narodom ("Humiliate capita vestra Deo" - "Prignite glave svoje Bogu"):

> "Mentes nostras, quaesumus, Domine, lumine tuae claritatis illustra: ut videre possimus, quae agenda sunt; et, quae recta sunt, agere valeamus. Per Dominum."
>
> ("Obasjaj naše duše, molimo, Gospodine, svjetlom svoga sjaja, da

uzmognemo vidjeti što treba činiti i možemo činiti što je pravo. Po Gospodinu.")

Zatim dolazi Četvrtak u prvom tjednu korizme, koji Splitski sakramentar zove po postajnoj crkvi: "Feria V. Ad sanctum [Laurentium in Paneperna]".

Zborna molitva toga dana:

"Devotionem populi tui, quaesumus, Domine, benignus intende: ut, qui per abstinentiam macerantur in corpore, per fructum boni operis reficiantur in mente. Per Dominum."

("Blago pogledaj, molimo, Gospodine, na odanost svoga naroda da se oni koji se odricanjem tjelesno trape, plodom dobroga djela duhovno okrijepe. Po Gospodinu.")

Secreta toga dana:

("Sacrificia, Domine, quaesumus, propensius ista nos salvent, quae medicinalibus sunt instituta ieiuniis. Per Dominum.")

("Ovi žrtveni prinosi, molimo, Gospodine, koji su potkrijepljeni ljekovitim postovima, neka nas to sigurnije izliječe. Po Gospodinu.")

Popričesna molitva toga dana:

"Tuorum nos, Domine, largitate donorum, et temporalibus attolle praesidiis, et renova sempiternis. Per Dominum.

("Obiljem nas svojih darova, Gospodine, i uzdiži vremenitom pomoću i obnovi vječnom. Po Gospodinu.")

Molitva nad narodom:

"Da, quaesumus, Domine, populis christianis: et, quae profitentur, agnoscere, et caeleste munus diligere, quod frequentant. Per Dominum."

("Daj, molimo, Gospodine, kršćanskom narodu da upozna istine što ih priznaje i da ljubi nebeski dar što ga prima. Po Gospodinu.")

Korizmeni kvatreni petak naveden je abreviacijom "Ad apostol." što označava naziv po postajnoj crkvi: "Statio ad ss. duodecim Apostolos".

Molitva toga dana:

"Esto, Domine, propitius plebi tuae: et, quam tibi facis esse devotam, benígno refove miseratus auxilio. Per Dominum."

("Budi, Gospodine, milostiv svome narodu, i njega koji ti je odan okrijepi milosno blagonaklonom pomoću. Po Gospodinu.")

Secreta toga dana:

"Suscipe, quaesumus, Domine, munera nostris oblata servitiis: et tua propitius dona sanctifica. Per Dominum."

("Primi, molimo, Gospodine, darove našom službom prikazane i milostivo posveti svoje darove. Po Gospodinu.")

Popričesna molitva toga dana:

"Per huius, Domine, operationem mysterii, et vitia nostra purgentur, et iusta desideria compleantur. Per Dominum."

("Djelovanjem, Gospodine, ovog otajstva očistile se naše mane i ispunile pravedne želje. Po Gospodinu.")

Molitva nad narodom:

"Exaudi nos, misericors Deus: et mentibus nostris gratiae tuae lumen ostende. Per Dominum."

("Usliši nas, milosrdni Bože, i pokaži našim dušama svjetlo svoje milosti. Po Gospodinu.")

Korizmenu kvatrenu subotu Splitski sakramentar označava kao "Sabbato in XII lectiones" ("Subota sa XII čitanja).

Zborna molitva toga dana:

"Populum tuum, quaesumus, Domine, propitius respice: atque ab eo flagella tuae iracundiae clementer averte. Per Dominum."

("Milostivo pogledaj, Gospodine, svoj narod, i blagostivo odvrati od njega bičeve svoje srdžbe. Po Gospodinu.")

Iz toga slijedi još jedna molitva (koja, inače, u Misalu iz 1962. dolazi na IV. nedjelju po Bogojavljenju):

"Deus, qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere, da nobis salutem mentis et corporis, ut ea quae pro peccatis nostris patimur te adiuvante vincamus. Per Dominum."

("Bože, koji znaš da zbog ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, daj nam zdravlje duše i tijela, da ono što trpimo za svoje grijehe svladamo uz tvoju pomoć. Po Gospodinu.")

Secreta korizmene kvatrene subote:

"Praesentibus sacrifíciis, quaesumus, Domine, ieiunia nostra sanctifica: ut, quod observantia nostra profitetur extrinsecus, interius operetur. Per Dominum."

("Po ovim žrtvama, Gospodine, posveti naše postove, da ono što naše odricanje izvana očituje, iznutra proizvede. Po Gospodinu.")

Popričesna molitva:

"Sanctificationibus tuis, omnipotens Deus, et vitia nostra curentur, et remedia nobis aeterna proveniant. Per Dominum."

("Tvoja otajstva, svemogući Bože, neka izliječe naše mane i donesu nam vječnu pomoć. Po Gospodinu.")

Sad smo prešli na drugu stranicu, koja donosi molitve za drugi korizmeni tjedan.

Fol. 211. vo. - od druge korizmene nedjelje do utorka u drugom tjednu korizme

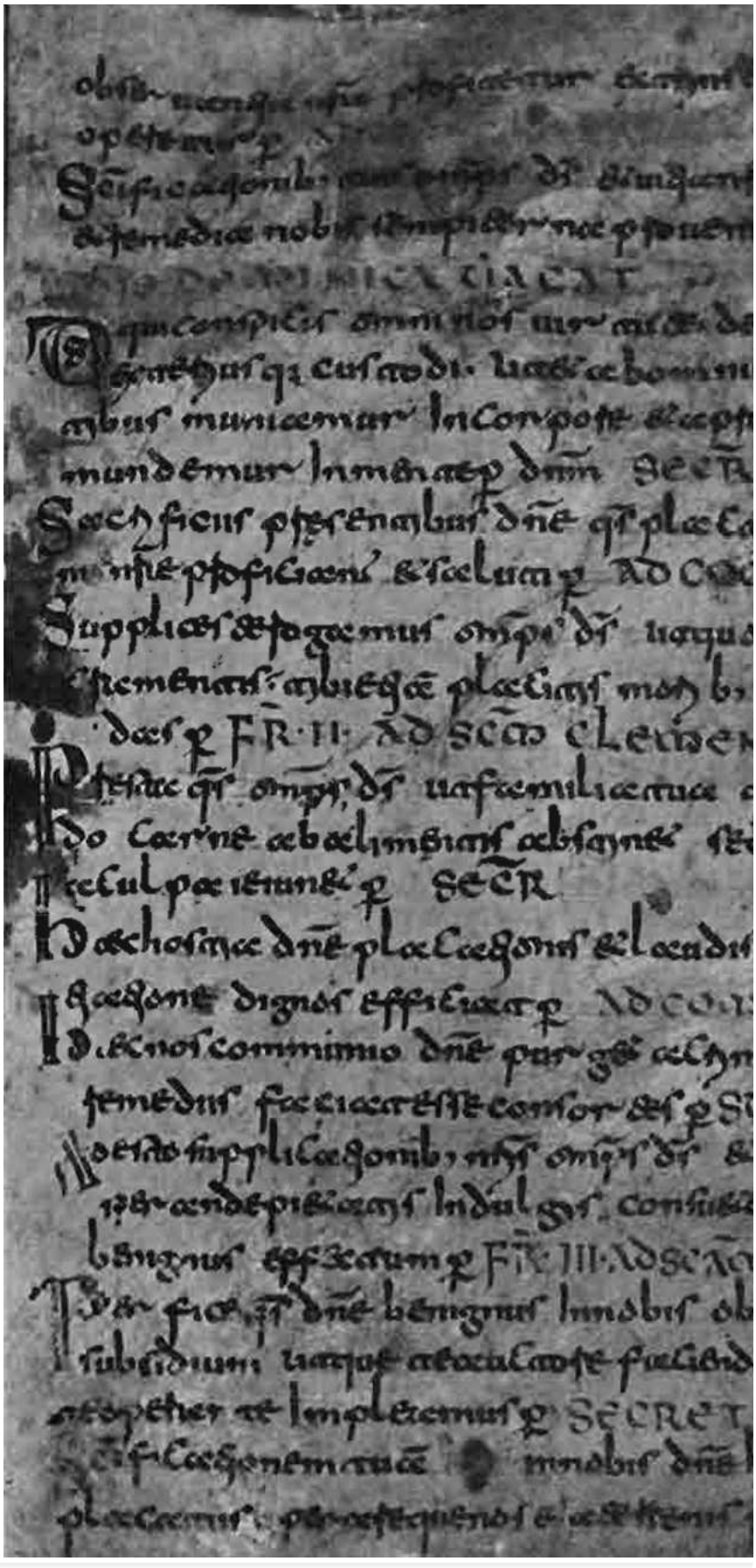

Zanimljivo je da za drugu korizmenu nedjelju rubrika Splitskog sakramentara kaže: "Die dominica vacat", što bi moglo značiti da se u nekim slučajevima izostavljao misni obrazac te nedjelje. Možda kada na taj dan padne neki drugi blagdan. No, unatoč tome, Splitski sakramentar uredno donosi sve misne molitve te nedjelje.

Zborna molitva toga dana:

> "Deus, qui conspicis omni nos virtute destitui: interius exteriusque custodi;
> ut ab omnibus adversitatibus muniamur in corpore, et a pravis

cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum."

("Bože, koji vidiš da nas izdaju sve sile, štiti nas iznutra i izvana, da se očuvamo od svake tjelesne nezgode i od zlih misli očistimo. Po Gospodinu.")

Secreta toga dana:

"Sacrificiis praesentibus, Domine, quaesumus, intende placatus: ut et devotioni nostrae proficiant, et saluti. Per Dominum."

("Pogledaj milostivo, molimo, Gospodine, na ovu žrtvu, da bude na korist i našoj vjernosti i našem spasenju. Po Gospodinu.")

Popričesna molitva toga dana:

"Supplices te rogamus, omnipotens Deus: ut, quos tuis reficis sacramentis, tibi etiam placitis moribus dignanter deservire concedas. Per Dominum."

("Smjerno te molimo, svemogući Bože, podaj da ti svetim životom služe oni koje krijepiš svojim otajstvima. Po Gospodinu.")

Slijedi ponedjeljak u drugom tjednu korizme, koji Splitski sakramentar zove po postajnoj crkvi: "Feria II. ad sanctum Clementem".

Zborna molitva toga dana:

"Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut familia tua, quae se, affligendo carnem, ab alimentis abstinet; sectando iustitiam, a culpa ieiunet. Per Dominum."

("Podaj, molimo, svemogući Bože, da se tvoja obitelj, koja se tjelesnom pokorom uzdržava od hrane, slijedeći pravednost uzdržava od grijeha. Po Gospodinu.")

Secreta toga dana:

"Haec hostia, Domine, placationis et laudis tua nos protectione dignos efficiat. Per Dominum."
("Ova žrtva, Gospodine, pomirbe i hvale, neka nas učini dostojnima tvoje zaštite. Po Gospodinu.")

Popričesna molitva toga dana:

"Haec nos communio, Domine, purget a crimine: et caelestis remedii faciat esse consortes. Per Dominum."

("Neka nas ova pričest, Gospodine, očisti od opačina i učini dionicima nebeske okrepe. Po Gospodinu.")

Molitva nad narodom:

"Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et, quibus fiduciam sperandae pietatis indulges; consuetae misericordiae tribue benignus effectum. Per Dominum."

("Milostiv budi, svemogući Bože, našim vapajima i dobrostivo udijeli učinak običajnog milosrđa nama kojima daješ pouzdanje u očinsku dobrotu kojoj se nadamo. Po Gospodinu.")

Sad dolazi utorak u drugom tjednu korizme, koji Splitski sakramentar zove: "Feria III. ad sanctam Balbinam".

Zborna molitva toga dana:

"Perfice, quaesumus, Domine, benignus in nobis observantiae sanctae subsidium: ut, quae te auctore facienda cognovimus, te operante impleamus. Per Dominum."

("Usavrši, molimo, Gospodine, u nama dobrostivo svoju pomoć u svetom obdržavanju korizme, da tvojim sudjelovanjem izvršimo što smo po tebi upoznali da nam valja činiti. Po Gospodinu.")

Secreta toga dana:

"Sanctificationem tuam nobis, Domine, his mysteriis operare placatus: quae nos et a terrenis purget vitiis, et ad caelestia dona perducat. Per Dominum."

("Ublažen ovim tajnama izvrši, Gospodine, na nama svoje posvećenje, koje će nas očistiti od zemaljskih mana i dovesti do nebeskih darova. Po Gospodinu.")

Ovdje završava taj sačuvani list Splitskog sakramentara. A sad pogledajmo misne obrasce za te dane u **Rimskom misalu iz 1962.**, posljednjem izdanju tradicionalnog misala.
Uočite da su sve molitve potpuno iste!

Evo, možete redom usporediti gore navedene molitve Splitskog sakramentara sa molitvama u Misalu iz 1962., od popričesne molitve korizmene kvatrene srijede do utorka u drugom tjednu korizme.

Et ecce plus quam Ionas hic. Regína Austri surget in iudício cum generatióne ista, et condemnábit eam: quia venit a fínibus terræ audíre sapiéntiam Salomónis. Et ecce plus quam Sálomon hic. Cum autem immúndus spíritus exíerit ab hómine, ámbulat per loca árida, quærens réquiem, et non ínvenit. Tunc dicit: Revértar in domum meam, unde exívi. Et véniens ínvenit eam vacántem, scopis mundátam, et ornátam. Tunc vadit, et assúmit septem álios spíritus secum nequióres se, et intrántes hábitant ibi: et fiunt novíssima hóminis illíus peióra prióribus. Sic erit et generatióni huic péssimæ. Adhuc eo loquénte ad turbas, ecce mater eius, et fratres stabant foris, quæréntes loqui ei. Dixit autem ei quidam: Ecce mater tua, et fratres tui foris stant quæréntes te. At ipse respóndens dicénti sibi, ait: Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei? Et exténdens manum in discípulos suos, dixit: Ecce mater mea, et fratres mei. Quicúmque enim fécerit voluntátem Patris mei, qui in cælis est: ipse meus frater, et soror, et mater est.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 118, 47 et 48

Meditábor in mandátis tuis, quæ diléxi valde: et levábo manus meas ad mandáta tua, quæ diléxi.

Secreta

Hóstias tibi, Dómine, placatiónis offérimus: ut et delícta nostra miserátus absólvas, et nutántia corda tu dírigas. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem

Ps. 5, 2-4

Intéllege clamórem meum: inténde voci oratiónis meæ, Rex meus, et Deus meus: quóniam ad te orábo, Dómine.

Postcommunio

Tui, Dómine, perceptíone sacraménti, et a nostris mundémur occúltis, et ab hóstium liberémur insídiis. Per Dóminum.

Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Mentes nostras, quæsumus, Dómine, lúmine tuæ claritátis illústra: ut vidére possímus, quæ agénda sunt; et, quæ recta sunt, ágere valeámus. Per Dóminum.

FERIA QUINTA

III classis

Statio ad S. Laurentium in Paneperna

Antiphona ad Introitum

Ps. 95, 6

Conféssio et pulchritúdo in conspéctu eius: sánctitas et magnificéntia in sanctificatióne eius. Ps. ibid., 1 Cantáte Dómino cánticum novum: cantáte Dómino, omnis terra. ℣. Glória Patri. Conféssio.

Oratio

Devotiónem pópuli tui, quæsumus, Dómine, benígnus inténde: ut, qui per abstinéntiam macerántur in córpore, per fructum boni óperis reficiántur in mente. Per Dóminum.

Léctio Ezechiélis Prophétæ
Ezech. 18, 1-9

In diébus illis: Factus est sermo Dómini ad me, dicens: Quid est, quod inter vos parábolam vértitis in provérbium istud in terra Israël, dicéntes: Patres comedérunt uvam acérbam, et dentes filiórum obstupéscunt? Vivo ego, dicit Dóminus Deus, si erit ultra vobis parábola hæc in provérbium in Israël. Ecce omnes ánimæ, meæ sunt: ut ánima patris, ita et ánima fílii, mea est: ánima, quæ peccáverit, ipsa moriétur. Et vir si fúerit iustus, et fécerit iudícium et iustítiam, in móntibus non coméderit, et óculos suos non leváverit ad idóla domus Israël: et uxórem próximi sui non violáverit, et ad mulíerem menstruátam non accésserit: et hóminem non contristáverit: pignus debitóri reddíderit, per vim nihil rapúerit: panem suum esuriénti déderit, et nudum operúerit vestiménto: ad usúram non commodáverit, et ámplius non accéperit: ab iniquitáte avérterit manum suam, et iudícium verum fécerit inter virum et virum: in præcéptis meis ambuláverit, et iudícia mea custodíerit, ut fáciat veritátem: hic iustus est, vita vivet, ait Dóminus omnípotens.

Graduale Ps. 16, 8 et 2 Custódi me, Dómine, ut pupíllam óculi: sub umbra alárum tuárum prótege me. ℣. De vultu tuo iudícium meum pródeat: óculi tui vídeant æquitátem.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum
Matth. 15, 21-28

In illo témpore: Egréssus Iesus secéssit in partes Tyri et Sidónis. Et ecce múlier Chananæa a finibus illis egréssa clamávit, dicens ei: Miserére mei, Dómine, fili David: fília mea male a dæmónio vexátur. Qui non respóndit ei verbum. Et accedéntes discípuli eius rogábant eum, dicéntes: Dimítte eam; quia clamat post nos. Ipse autem respóndens, ait: Non sum missus nisi ad oves, quæ periérunt domus Israël. At illa venit, et adorávit eum, dicens: Dómine, ádiuva me. Qui respóndens, ait: Non est bonum súmere panem filiórum, et míttere cánibus. At illa dixit: Etiam, Dómine: nam et catélli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominórum suórum. Tunc respóndens Iesus, ait illi: O múlier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanáta est fília eius ex illa hora.

Antiphona ad Offertorium
Ps. 33, 8-9

Immíttet Angelus Dómini in circúitu timéntium eum, et erípiet eos: gustáte, et vidéte, quóniam suávis est Dóminus.

Secreta

Sacrifícia, Dómine, quæsumus, propénsius ista nos salvent, quæ medicinálibus sunt institúta ieiúniis. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem
Ioann. 6, 52

Panis, quem ego dédero, caro mea est pro sæculi vita.

Postcommunio

Tuórum nos, Dómine, largitáte donórum, et temporálibus attólle præsídiis, et rénova sempitérnis. Per Dóminum.

Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Da, quæsumus, Dómine, pópulis christiánis: et, quæ profiténtur, agnóscere, et cæléste munus dilígere, quod frequéntant. Per Dm̃.

FERIA SEXTA QUATUOR TEMPORUM QUADRAGESIMÆ

II classis

Statio ad Ss. duodecim Apostolos

Antiphona ad Introitum

Ps. 24, 17 et 18

De necessitátibus meis éripe me, Dómine: vide humilitátem meam et labórem meum, et dimítte ómnia peccáta mea. Ps. ibid., 1-2 Ad te, Dómine, levávi ánimam meam: Deus meus, in te confído, non erubéscam. ℣. Glória Patri. De necessitátibus.

Oratio

Esto, Dómine, propítius plebi tuæ: et, quam tibi facis esse devótam, benígno réfove miserátus auxílio. Per Dóminum.

Léctio Ezechiélis Prophétæ

Ezech. 18, 20-28

Hæc dicit Dóminus Deus: Anima, quæ peccáverit, ipsa moriétur: fílius non portábit iniquitátem patris, et pater non portábit iniquitátem fílii: iustítia iusti super eum erit, et impíetas ímpii erit super eum. Si autem ímpius égerit pæniténtiam ab ómnibus peccátis suis, quæ operátus est, et custodíerit ómnia præcépta mea, et fécerit iudícium et iustítiam: vita vivet, et non moriétur. Omnium iniquitátum eius, quas operátus est, non recordábor: in iustítia sua, quam operátus est, vivet. Numquid voluntátis meæ est mors ímpii, dicit Dóminus Deus, et non ut convertátur a viis suis, et vivat? Si autem avérterit se iustus a iustítia sua, et fécerit iniquitátem secúndum omnes abominatiónes, quas operári solet ímpius, numquid vivet? omnes iustítiæ eius, quas fécerat, non recordabúntur: in prævaricatióne, qua prævaricátus est, et in peccáto suo, quod peccávit, in ipsis moriétur. Et dixístis: Non est æqua via Dómini. Audíte ergo, domus Israël: Numquid via mea non est æqua, et non magis viæ vestræ pravæ sunt? Cum enim avérterit se iustus a iustítia sua, et fécerit iniquitátem, moriétur in eis: in iniustítia, quam operátus est, moriétur. Et cum avérterit se ímpius ab impietáte sua, quam operátus est, et fécerit iudícium et iustítiam: ipse ánimam suam vivificábit. Considérans enim, et avértens se ab ómnibus iniquitátibus suis, quas operátus est, vita vivet, et non moriétur, ait Dóminus omnípotens.

Graduale Ps. 85, 2 et 6 Salvum fac servum tuum, Deus meus, sperántem in te. ℣. Auribus pércipe, Dómine, oratiónem meam.

Tractus Ps. 102, 10 Dómine, non secúndum peccáta nostra, quæ fécimus nos: neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nobis. ℣. **Ps. 78, 8-9** Dómine, ne memíneris iniquitátum nostrárum antiquárum: cito antícipent nos misericórdiæ tuæ, quia páuperes facti sumus nimis. (Hic genuflectitur) ℣. Adiuva nos, Deus salutáris noster: et propter glóriam nóminis tui, Dómine, líbera nos: et propítius esto peccátis nostris, propter nomen tuum.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Ioánnem

Ioann. 5, 1-15

In illo témpore: Erat dies festus Iudæórum, et ascéndit Iesus Ierosólymam. Est autem Ierosólymis Probática piscína, quæ cognominátur hebráice Bethsáida, quinque pórticus habens. In his iacébat multitúdo magna languéntium, cæcórum, claudórum, aridórum expectántium aquæ motum. Angelus autem Dómini descendébat secúndum tempus in piscínam, et movebátur aqua. Et qui prior descendísset in piscínam post motiónem aquæ, sanus fiébat a quacúmque detinebátur infirmitáte. Erat autem quidam homo ibi, trigínta et octo annos habens in infirmitáte sua. Hunc cum vidísset Iesus iacéntem, et cognovísset quia iam multum tempus habéret, dicit ei: Vis sanus fíeri? Respóndit ei lánguidus: Dómine, hóminem non hábeo, ut cum turbáta fúerit aqua, mittat me in piscínam: dum vénio enim ego, álius ante me descéndit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabátum tuum, et ámbula. Et statim sanus factus est homo ille: et sústulit grabátum suum, et ambulábat. Erat autem sábbatum in die illo. Dicébant ergo Iudæi illi qui sanátus fúerat: Sábbatum est, non licet tibi tóllere grabátum tuum. Respóndit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabátum tuum, et ámbula. Interrogavérunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabátum tuum et ámbula? Is autem, qui sanus fúerat efféctus, nesciébat quis esset. Iesus enim declinávit a turba constitúta in loco. Póstea invénit eum Iesus in templo, et dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli peccáre, ne detérius tibi áliquid contíngat. Abiit ille homo, et nuntiávit Iudæis, quia Iesus esset, qui fecit eum sanum.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 102, 2 et 5

Bénedic ánima mea Dómino, et noli oblivísci omnes retributiónes eius: et renovábitur, sicut áquilæ, iuvéntus tua.

Secreta

Súscipe, quæsumus, Dómine, múnera nostris obláta servítiis: et tua propítius dona sanctífica. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem

Ps. 6, 11

Erubéscant et conturbéntur omnes inimíci mei: avertántur retrórsum, et erubéscant valde velóciter.

Postcommunio

Per huius, Dómine, operatiónem mystérii, et vítia nostra purgéntur, et iusta desidéria compleántur. Per Dóminum.

Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Exáudi nos, miséricors Deus: et méntibus nostris grátiæ tuæ lumen osténde. Per Dóminum.

SABBATO QUATUOR TEMPORUM QUADRAGESIMÆ

II classis

Statio ad S. Petrum

FORMA MISSÆ LONGIOR

¶ Hæc forma adhibenda est in Missis conventualibus et in Missa, in qua Ordines conferuntur; in ceteris Missis adhiberi potest forma brevior, ut infra 77.

In sabbato Quatuor Temporum Missa, in qua Ordines conferuntur, dicenda est de sabbato, etiam festo I vel II classis occurrente, et in ea additur oratio ritualis "In collatione Ordinum" sub unica conclusione cum oratione quæ sequitur Dóminus vobíscum, et omittuntur omnes commemorationes, nisi sint privilegiatæ.

Antiphona ad Introitum

Ps. 87, 3

Intret orátio mea in conspéctu tuo: inclína aurem tuam ad precem meam, Dómine. Ps. ibid., 2 Dómine Deus salútis meæ: in die clamávi, et nocte coram te. ℣. Glória Patri. Intret.

Post Kýrie, eléison, dicitur:
Orémus. Flectámus génua.
Leváte.

Oratio

Pópulum tuum, quæsumus, Dómine, propítius réspice: atque ab eo flagélla tuæ iracúndiæ cleménter avérte. Per Dóminum.

¶ Præcedens oratio sine Flectámus génua sumitur ad commemorandum sabbatum Quatuor Temporum.

Léctio libri Deuteronómii

Deut. 26, 12-19

In diébus illis: Locútus est Móyses ad pópulum, dicens: Quando compléveris décimam cunctárum frugum tuárum, loquéris in conspéctu Dómini Dei tui: Abstuli quod sanctificátum est de domo mea, et dedi illud levítæ, et ádvenæ, et pupíllo, ac víduæ, sicut iussísti mihi: non præterívi mandáta tua, nec sum oblítus impérii tui. Obedívi voci Dómini Dei mei, et feci ómnia sicut præcepísti mihi. Réspice de sanctuário tuo, et de excélso cælórum habitáculo, et bénedic pópulo tuo Israël, et terræ, quam dedísti nobis, sicut iurásti pátribus nostris, terræ lacte et melle manánti. Hódie Dóminus Deus tuus præcépit tibi, ut fácias mandáta hæc atque iudícia: et custódias, et ímpleas ex toto corde tuo, et ex tota ánima tua. Dóminum elegísti hódie, ut sit tibi Deus, et ámbules in viis eius, et custódias cæremónias illíus, et mandáta atque iudícia, et obédias eius império. Et Dóminus elégit te hódie, ut sis ei pópulus peculiáris, sicut locútus est tibi, et custódias ómnia præcépta illíus, et fáciat te excelsiórem cunctis géntibus, quas creávit in laudem, et nomen, et glóriam suam: ut sis pópulus sanctus Dómini Dei tui, sicut locútus est.

Graduale Ps. 78, 9 et 10 Propítius esto, Dómine, peccátis nostris: ne quando dicant gentes: Ubi est Deus eórum? ℣. Adiuva nos, Deus salutáris noster: et propter honórem nóminis tui, Dómine, líbera nos.
Orémus. Flectámus génua.
Leváte.

Oratio

Protéctor noster, áspice, Deus: ut, qui malórum nostrórum póndere prémimur, percépta misericórdia, líbera tibi mente famulémur. Per Dóminum.

Léctio libri Deuteronómii

Deut. 11, 22-25

In diébus illis: Dixit Móyses fíliis Israël: Si custodiéritis mandáta, quæ ego præcípio vobis, et fecéritis ea, ut diligátis Dóminum Deum vestrum, et ambulétis in ómnibus viis eius, adhæréntes ei, dispérdet Dóminus omnes gentes istas ante fáciem vestram, et possidébitis eas, quæ maióres et fortióres vobis

sunt. Omnis locus quem calcáverit pes vester, vester erit. A desérto, et a Líbano, a flúmine magno Euphráte usque ad mare Occidentále, erunt términi vestri. Nullus stabit contra vos: terrórem vestrum et formídinem dabit Dóminus Deus vester super omnem terram, quam calcatúri estis, sicut locútus est vobis Dóminus Deus vester.

Graduale Ps. 83, 10 et 9 Protéctor noster, áspice, Deus, et réspice super servos tuos. ℣. Dómine Deus virtútum, exáudi preces servórum tuórum.

Orémus. Flectámus génua.
Leváte.

Oratio

Adésto, quæsumus, Dómine, supplicatiónibus nostris: ut esse, te largiénte, mereámur et inter próspera húmiles, et inter advérsa secúri. Per Dóminum.

Léctio libri Machabæórum
2 Mach. 1, 23-26 et 27

In diébus illis: Oratiónem faciébant omnes sacerdótes, dum consummarétur sacrifícium, Iónatha inchoánte, céteris autem respondéntibus. Et Nehemíæ erat orátio hunc habens modum: Dómine, Deus ómnium creátor, terríbilis et fortis, iustus et miséricors, qui solus es bonus rex, solus præstans, solus iustus, et omnípotens et ætérnus, qui líberas Israël de omni malo, qui fecísti patres eléctos, et sanctificásti eos: áccipe sacrifícium pro univérso pópulo tuo Israël, et custódi partem tuam, et sanctífica: ut sciant gentes, quia tu es Deus noster.

Graduale Ps. 89, 13 et 1 Convértere, Dómine, aliquántulum, et deprecáre super servos tuos. ℣. Dómine, refúgium factus es nobis, a generatióne et progénie.

Orémus. Flectámus génua.
Leváte.

Oratio

Preces pópuli tui, quæsumus, Dómine, cleménter exáudi: ut, qui iuste pro peccátis nostris afflígimur, pro tui nóminis glória misericórditer liberémur. Per Dóminum.

Léctio libri Sapiéntiæ
Eccli. 36, 1-10

Miserére nostri, Deus ómnium, et réspice nos, et osténde nobis lucem miseratiónum tuárum: et immítte timórem tuum super gentes, quæ non exquisiérunt te, ut cognóscant, quia non est Deus nisi tu, et enárrent magnália tua. Alleva manum tuam super gentes aliénas, ut vídeant poténtiam tuam. Sicut enim in conspéctu eórum sanctificátus es in nobis, sic in conspéctu nostro magnificáberis in eis, ut cognóscant te, sicut et nos cognóvimus, quóniam non est Deus præter te, Dómine. Innova signa, et immúta mirabília. Glorífica manum, et brácchium dextrum. Excita furórem, et effúnde iram. Tolle adversárium, et afflíge inimícum. Festína tempus, et meménto finis, ut enárrent mirabília tua, Dómine, Deus noster.

Graduale Ps. 140, 2 Dirigátur orátio mea sicut incénsum in conspéctu tuo, Dómine. ℣. Elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum.

Orémus. Flectámus génua.
Leváte.

Oratio

Actiónes nostras, quæsumus, Dómine, aspirándo præveni, et adiuvándo proséquere: ut cuncta nostra orátio et operátio a te semper incípiat, et per te cœpta finiátur. Per Dóminum.

Léctio Daniélis Prophétæ

Dan. 3, 47-51

In diébus illis: Angelus Dómini descéndit cum Azaría, et sóciis eius in fornácem: et excússit flammam ignis de fornáce, et fecit médium fornácis quasi ventum roris flantem. Flamma autem effundebátur super fornácem cúbitis quadragínta novem: et erúpit, et incéndit quos réperit iuxta fornácem de Chaldæis minístros regis, qui eam incendébant. Et non tétigit eos omníno ignis, neque contristávit, nec quidquam moléstiæ íntulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudábant, et glorificábant, et benedicébant Deum in fornáce, dicéntes:

Hic non respondetur Deo grátias.

Hymnus Dan. ibid., 52-56

Benedíctus es, Dómine Deus patrum nostrórum. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Et benedíctum nomen glóriæ tuæ, quod est sanctum. Et laudábile, et gloriósum in sæcula.

Benedíctus es in templo sancto glóriæ tuæ. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Benedíctus es super thronum sanctum regni tui. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Benedíctus es super sceptrum divinitátis tuæ. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Benedíctus es qui sedes super Chérubim, íntuens abýssos. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Benedíctus es qui ámbulas super pennas ventórum, et super undas maris. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Benedícant te omnes Angeli, et Sancti tui. Et laudent te, et glorificent in sæcula.

Benedícant te cæli, terra, mare, et ómnia quæ in eis sunt. Et laudent te, et glorificent in sæcula.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Et laudábili, et glorióso in sæcula.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper: et in sæcula sæculórum. Amen. Et laudábili, et glorióso in sæcula.

Benedíctus es, Dómine Deus patrum nostrórum. Et laudábilis, et gloriósus in sæcula.

Hic dicitur ℣. Dóminus vobíscum, sine Flectámus génua.

Orémus. **Oratio**

Deus, qui tribus púeris mitigásti flammas ígnium: concéde propítius; ut nos fámulos tuos non exúrat flamma vitiórum. Per Dóminum.

Et dicuntur aliæ orationes forte occurrentes.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Thessalonicénses

1 Thess. 5, 14-23

Fratres: Rogámus vos, corrípite inquiétos, consolámini pusillánimes, suscípite infírmos, patiéntes estóte ad omnes. Vidéte ne quis malum pro malo alícui reddat: sed semper quod bonum est sectámini in ínvicem, et in omnes. Semper gaudéte. Sine intermissióne oráte. In ómnibus grátias ágite: hæc est enim volúntas Dei in Christo Iesu in ómnibus vobis. Spíritum nolíte exstínguere. Prophetías nolíte spérnere. Omnia autem

probáte: quod bonum est teneáte. Ab omni spécie mala abstinéte vos. Ipse autem Deus pacis sanctíficet vos per ómnia: ut ínteger spíritus vester, et ánima, et corpus sine queréla, in advéntu Dómini nostri Iesu Christi servétur.

Tractus Ps. 116, 1-2 Laudáte Dóminum, omnes gentes: et collaudáte eum, omnes pópuli. ℣. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia eius: et véritas Dómini manet in ætérnum.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum

Matth. 17, 1-9

In illo témpore: Assúmpsit Iesus Petrum, et Iacóbum, et Ioánnem fratrem eius, et duxit illos in montem excélsum seórsum: et transfigurátus est ante eos. Et respléndui fácies eius sicut sol: vestiménta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuérunt illis Móyses et Elías cum eo loquéntes. Respóndens autem Petrus, dixit ad Iesum: Dómine, bonum est nos hic esse: si vis, faciámus hic tria tabernácula, tibi unum. Móysi unum, et Elíæ unum. Adhuc eo loquénte, ecce nubes lúcida obumbrávit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Fílius meus diléctus, in quo mihi bene complácui: ipsum audíte. Et audiéntes discípuli, cecidérunt in fáciem suam, et timuérunt valde. Et accéssit Iesus, et tétigit eos, dixítque eis: Súrgite, et nolíte timére. Levántes autem óculos suos, néminem vidérunt, nisi solum Iesum. Et descendéntibus illis de monte, præcépit eis Iesus, dicens: Némini dixéritis visiónem, donec Fílius hóminis a mórtuis resúrgat.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 87, 2-3

Dómine, Deus salútis meæ, in die clamávi, et nocte coram te: intret orátio mea in conspéctu tuo, Dómine.

Secreta

Præséntibus sacrifíciis, quæsumus, Dómine, ieiúnia nostra sanctífica: ut, quod observántia nostra profitétur extrínsecus, intérius operétur. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem

Ps. 7, 2

Dómine Deus meus, in te sperávi: líbera me ab ómnibus persequéntibus me, et éripe me.

Postcommunio

Sanctificatiónibus tuis, omnípotens Deus, et vítia nostra curéntur, et remédia nobis ætérna provéniant. Per Dóminum.

Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Fidéles tuos, Deus, benedíctio desideráta confírmet: quæ eos, et a tua voluntáte numquam fáciat discrepáre, et tuis semper indúlgeat benefíciis gratulári. Per Dm̃.

FORMA MISSÆ BREVIOR

¶Hæc forma adhiberi potest extra Missam conventualem et Missam in qua Ordines conferuntur.

Antiphona ad Introitum

Ps. 87, 3

Intret orátio mea in conspéctu tuo: inclína aurem tuam ad precem meam, Dómine. **Ps. ibid., 2** Dómine Deus salútis meæ: in die clamávi, et nocte coram te. ℣. Glória Patri. Intret.

confirmáta est super nos misericórdia eius: et véritas Dómini manet in ætérnum.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum
Matth. 17, 1-9

In illo témpore: Assúmpsit Iesus Petrum, et Iacóbum, et Ioánnem fratrem eius, et duxit illos in montem excélsum seórsum: et transfigurátus est ante eos. Et resplénduit fácies eius sicut sol: vestiménta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuérunt illis Móyses et Elías cum eo loquéntes. Respóndens autem Petrus, dixit ad Iesum: Dómine, bonum est nos hic esse: si vis, faciámus hic tria tabernácula, tibi unum. Móysi unum, et Elíæ unum. Adhuc eo loquénte, ecce nubes lúcida obumbrávit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Fílius meus diléctus, in quo mihi bene complácui: ipsum audíte. Et audiéntes discípuli, cecidérunt in fáciem suam, et timuérunt valde. Et accéssit Iesus, et tétigit eos, dixítque eis: Súrgite, et nolíte timére. Levántes autem óculos suos, néminem vidérunt, nisi solum Iesum. Et descendéntibus illis de monte, præcépit eis Iesus, dicens: Némini dixéritis visiónem, donec Fílius hóminis a mórtuis resúrgat.

Antiphona ad Offertorium
Ps. 87, 2-3

Dómine, Deus salútis meæ, in die clamávi, et nocte coram te: intret orátio mea in conspéctu tuo, Dómine.

Secreta

Præséntibus sacrifíciis, quæsumus, Dómine, ieiúnia nostra sanctífica: ut, quod observántia nostra profitétur extrínsecus, intérius operétur. Per Dóminum.
Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem
Ps. 7, 2

Dómine Deus meus, in te sperávi: líbera me ab ómnibus persequéntibus me, et éripe me.

Postcommunio

Sanctificatiónibus tuis, omnípotens Deus, et vítia nostra curéntur, et remédia nobis ætérna provéniant. Per Dóminum.
Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Fidéles tuos, Deus, benedíctio desiderata confírmet: quæ eos, et a tua voluntáte numquam fáciat discrepáre, et tuis semper indúlgeat benefíciis gratulári. Per Dm̃.

DOMINICA SECUNDA IN QUADRAGESIMA

I classis
Statio ad S. Mariam in Domnica

Antiphona ad Introitum
Ps. 24, 6, 3 et 22

Reminíscere miseratiónum̃ tuárum, Dómine, et misericórdiæ tuæ, quæ a sæculo sunt: ne umquam dominéntur nobis inimíci nostri: líbera nos, Deus Israël, ex ómnibus angústiis nostris. Ps. ibid., 1-2 Ad te, Dómine, levávi ánimam meam: Deus meus, in te confído, non erubéscam. ℣. Glória Patri. Reminíscere.

Oratio

Deus, qui cónspicis omni nos virtúte destítui: intérius exteriúsque custódi; ut ab ómnibus adversitátibus muniámur in córpore, et a pravis cogitatiónibus mundémur in mente. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Thessalonicénses

1 Thess. 4, 1-7

Fratres: Rogámus vos, et obsecrámus in Dómino Iesu: ut, quemádmodum accepístis a nobis, quómodo opórteat vos ambuláre et placére Deo, sic et ambulétis, ut abundétis magis. Scitis enim quæ præcépta déderim vobis per Dóminum Iesum. Hæc est enim volúntas Dei, sanctificátio vestra: ut abstineátis vos a fornicatióne, ut sciat unusquísque vestrum vas suum possidére in sanctificatióne, et honóre; non in passióne desidérii, sicut et gentes, quæ ignórant Deum: et ne quis supergrediátur, neque circumvéniat in negótio fratrem suum: quóniam vindex est Dóminus de his ómnibus, sicut prædíximus vobis, et testificáti sumus. Non enim vocávit nos Deus in immundítiam, sed in sanctificatiónem: in Christo Iesu Dómino nostro.

Graduale Ps. 24, 17-18 Tribulatiónes cordis mei dilatátæ sunt: de necessitátibus meis éripe me, Dómine. ℣. Vide humilitátem meam, et labórem meum: et dimítte ómnia peccáta mea.

Tractus Ps. 105, 1-4 Confitémini Dómino quóniam bonus: quóniam in sæculum misericórdia eius. ℣. Quis loquétur poténtias Dómini: audítas fáciet omnes laudes eius? ℣. Beáti qui custódiunt iudícium, et fáciunt iustítiam in omni témpore. ℣. Meménto nostri, Dómine, in beneplácito pópuli tui: vísita nos in salutári tuo.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum

Matth. 17, 1-9

In illo témpore: Assúmpsit Iesus Petrum, et Iacóbum, et Ioánnem fratrem eius, et duxit illos in montem excélsum seórsum: et transfigurátus est ante eos. Et resplénduit fácies eius sicut sol: vestiménta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuérunt illis Móyses et Elías cum eo loquéntes. Respóndens autem Petrus, dixit ad Iesum: Dómine, bonum est nos hic esse: si vis, faciámus hic tria tabernácula, tibi unum, Móysi unum, et Elíæ unum. Adhuc eo loquénte, ecce nubes lúcida obumbrávit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Fílius meus diléctus, in quo mihi bene complácui: ipsum audíte. Et audiéntes discípuli, cecidérunt in fáciem suam, et timuérunt valde. Et accéssit Iesus, et tétigit eos, dixítque eis: Súrgite, et nolíte timére. Levántes autem óculos suos, néminem vidérunt, nisi solum Iesum. Et descendéntibus illis de monte, præcépit eis Iesus, dicens: Némini dixéritis visiónem, donec Fílius hóminis a mórtuis resúrgat.

Credo.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 118, 47 et 48

Meditábor in mandátis tuis, quæ diléxi valde: et levábo manus meas ad mandáta tua, quæ diléxi.

Secreta

Sacrifíciis præséntibus, Dómine, quæsumus, inténde placátus: ut

et devotióni nostræ proficiant, et salúti. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem
Ps. 5, 2-4

Intéllege clamórem meum: inténde voci oratiónis meæ, Rex meus, et Deus meus: quóniam ad te orábo, Dómine.

Postcommunio

Súpplices te rogámus, omnípotens Deus: ut, quos tuis réficis sacraméntis, tibi étiam plácitis móribus dignánter deservíre concédas. Per Dóminum.

FERIA SECUNDA

III classis

Statio ad S. Clementem

Antiphona ad Introitum
Ps. 25, 11-12

Rédime me, Dómine, et miserére mei: pes enim meus stetit in via recta: in ecclésiis benedícam Dóminum. Ps. ibid., 1 Iúdica me, Dómine, quóniam ego in innocéntia mea ingréssus sum: et in Dómino sperans, non infirmábor. ℣. Glória Patri. Rédime.

Oratio

Præsta, quæsumus, omnípotens Deus: ut família tua, quæ se, affligéndo carnem, ab aliméntis ábstinet; sectándo iustítiam, a culpa ieiúnet. Per Dóminum.

Léctio Daniélis Prophétæ
Dan. 9, 15-19

In diébus illis: Orávit Dániel Dóminum, dicens: Dómine, Deus noster, qui eduxísti pópulum tuum de terra Ægýpti in manu forti, et fecísti tibi nomen secúndum diem hanc: peccávimus, iniquitátem fécimus, Dómine, in omnem iustítiam tuam: avertátur, óbsecro, ira tua, et furor tuus a civitáte tua Ierúsalem et monte sancto tuo. Propter peccáta enim nostra, et iniquitátes patrum nostrórum, Ierúsalem et pópulus tuus in oppróbrium sunt ómnibus per circúitum nostrum. Nunc ergo exáudi, Deus noster, oratiónem servi tui, et preces eius: et osténde fáciem tuam super sanctuárium tuum, quod desértum est, propter temetípsum. Inclína, Deus meus, aurem tuam, et audi: áperi óculos tuos, et vide desolatiónem nostram, et civitátem, super quam invocátum est nomen tuum: neque enim in iustificatiónibus nostris prostérnimus preces ante fáciem tuam, sed in miseratiónibus tuis multis. Exáudi, Dómine, placáre, Dómine; atténde et fac: ne moréris propter temetípsum, Deus meus: quia nomen tuum invocátum est super civitátem, et super pópulum tuum, Dómine, Deus noster.

Graduale Ps. 69, 6 et 3 Adiútor meus, et liberátor meus esto: Dómine, ne tardáveris. ℣. Confundántur, et revereántur inimíci mei, qui quærunt ánimam meam.

Tractus Ps. 102, 10 Dómine, non secúndum peccáta nostra, quæ fécimus nos: neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nobis. ℣. Ps. 78, 8-9 Dómine, ne memíneris iniquitátum nostrárum antiquárum: cito antícipent nos misericórdiæ tuæ, quia páuperes facti sumus nimis. (Hic genuflectitur) ℣. Adiuva nos, Deus salutáris noster: et propter glóriam nóminis tui, Dómine, líbera nos: et propítius esto

peccátis nostris, propter nomen tuum.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Ioánnem
Ioann. 8, 21-29

In illo témpore: Dixit Iesus turbis Iudæórum: Ego vado, et quærétis me, et in peccáto vestro moriémini. Quo ego vado, vos non potéstis veníre. Dicébant ergo Iudæi: Numquid interfíciet semetípsum, quia dixit: Quo ego vado, vos non potéstis veníre? Et dicébat eis: Vos de deórsum estis, ego de supérnis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis, quia moriémini in peccátis vestris: si enim non credidéritis quia ego sum, moriémini in peccáto vestro. Dicébant ergo ei: Tu quis es? Dixit eis Iesus: Princípium, qui et loquor vobis. Multa hábeo de vobis loqui, et iudicáre. Sed qui me misit, verax est: et ego quæ audívi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognovérunt, quia Patrem eius dicébat Deum. Dixit ergo eis Iesus: Cum exaltavéritis Fílium hóminis, tunc cognoscétis quia ego sum, et a meípso fácio nihil: sed sicut dócuit me Pater, hæc loquor: et qui me misit, mecum est, et non relíquit me solum: quia ego, quæ plácita sunt ei, fácio semper.

Antiphona ad Offertorium
Ps. 15, 7 et 8

Benedícam Dóminum, qui tríbuit mihi intelléctum: providébam Dóminum in conspéctu meo semper: quóniam a dextris est mihi, ne commóvear.

Secreta

Hæc hóstia, Dómine, placatiónis et laudis, tua nos protectióne dignos efficiat. Per Dnm̃.

Præfatio de Quadragesima.

Antiphona ad Communionem
Ps. 8, 2

Dómine, Dóminus noster, quam admirábile est nomen tuum in univérsa terra!

Postcommunio

Hæc nos commúnio, Dómine, purget a crímine: et cæléstis remédii fáciat esse consórtes. Per Dóminum.

Super populum: Orémus. Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio

Adésto supplicatiónibus nostris, omnípotens Deus: et, quibus fidúciam sperándæ pietátis indúlges; consuétæ misericórdiæ tríbue benígnus efféctum. Per Dóminum.

FERIA TERTIA

III classis
Statio ad S. Balbinam

Antiphona ad Introitum
Ps. 26, 8 et 9

Tibi dixit cor meum, quæsivi vultum tuum, vultum tuum, Dómine, requíram: ne avértas fáciem tuam a me. Ps. ibid., 1 Dóminus illuminátio mea, et salus mea: quem timébo? ℣. Glória Patri. Tibi dixit.

Oratio

Pérfice, quǽsumus, Dómine, benígnus in nobis observántiæ sanctæ subsídium: ut, quæ te auctóre faciénda cognóvimus, te operánte impleámus. Per Dóminum.

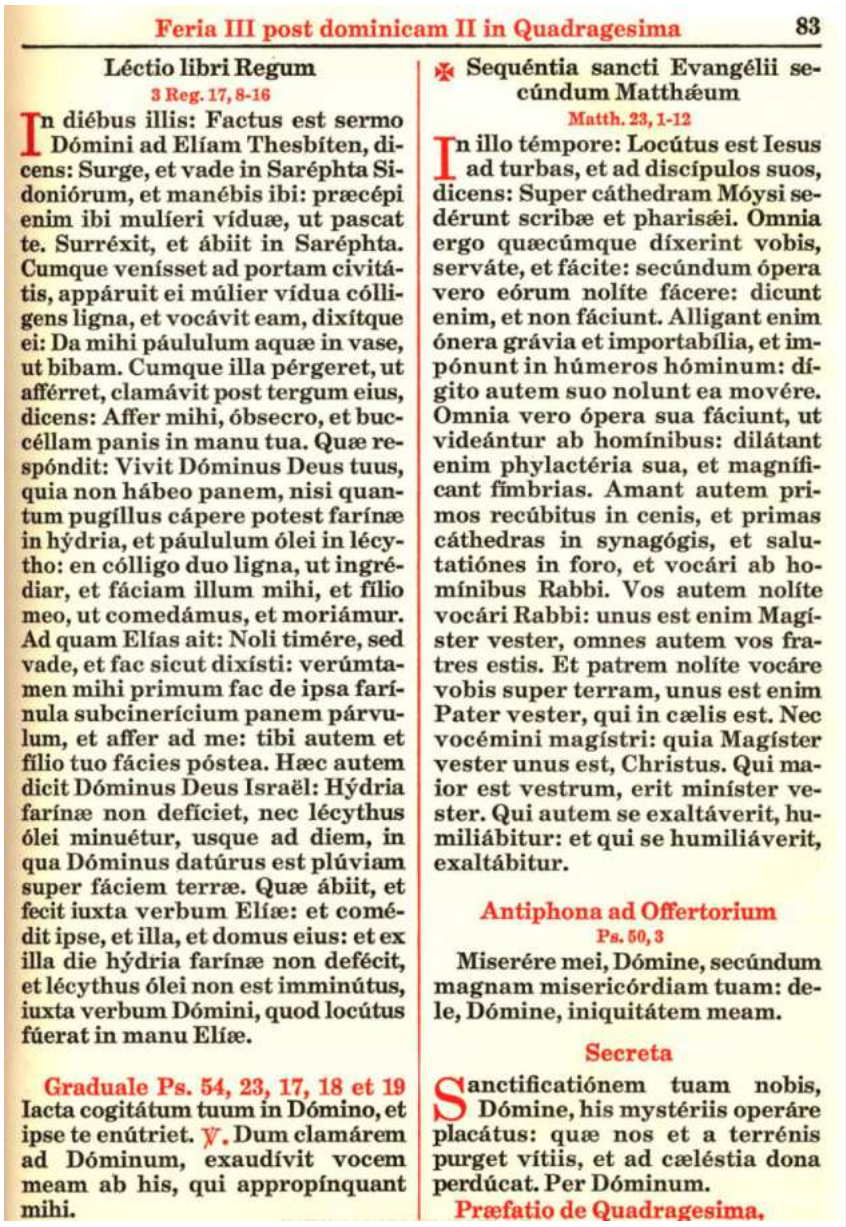

Feria III post dominicam II in Quadragesima 83

Léctio libri Regum

3 Reg. 17, 8-16

In diébus illis: Factus est sermo Dómini ad Elíam Thesbíten, dicens: Surge, et vade in Saréphta Sidoniórum, et manébis ibi: præcépi enim ibi mulíeri víduæ, ut pascat te. Surréxit, et ábiit in Saréphta. Cumque venísset ad portam civitátis, appáruit ei múlier vídua cólligens ligna, et vocávit eam, dixítque ei: Da mihi páululum aquæ in vase, ut bibam. Cumque illa pérgeret, ut afférret, clamávit post tergum eius, dicens: Affer mihi, óbsecro, et buccéllam panis in manu tua. Quæ respóndit: Vivit Dóminus Deus tuus, quia non hábeo panem, nisi quantum pugíllus cápere potest farínæ in hýdria, et páululum ólei in lécytho: en cólligo duo ligna, ut ingrédiar, et fáciam illum mihi, et fílio meo, ut comedámus, et moriámur. Ad quam Elías ait: Noli timére, sed vade, et fac sicut dixísti: verúmtamen mihi primum fac de ipsa farínula subcinerícium panem párvulum, et affer ad me: tibi autem et fílio tuo fácies póstea. Hæc autem dicit Dóminus Deus Israël: Hýdria farínæ non defíciet, nec lécythus ólei minuétur, usque ad diem, in qua Dóminus datúrus est plúviam super fáciem terræ. Quæ ábiit, et fecit iuxta verbum Elíæ: et comédit ipse, et illa, et domus eius: et ex illa die hýdria farínæ non defécit, et lécythus ólei non est imminútus, iuxta verbum Dómini, quod locútus fúerat in manu Elíæ.

Graduale Ps. 54, 23, 17, 18 et 19

Iacta cogitátum tuum in Dómino, et ipse te enútriet. ℣. Dum clamárem ad Dóminum, exaudívit vocem meam ab his, qui appropínquant mihi.

✠ **Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum**

Matth. 23, 1-12

In illo témpore: Locútus est Iesus ad turbas, et ad discípulos suos, dicens: Super cáthedram Móysi sedérunt scribæ et pharisæi. Omnia ergo quæcúmque díxerint vobis, serváte, et fácite: secúndum ópera vero eórum nolíte fácere: dicunt enim, et non fáciunt. Alligant enim ónera grávia et importabília, et impónunt in húmeros hóminum: dígito autem suo nolunt ea movére. Omnia vero ópera sua fáciunt, ut videántur ab homínibus: dilátant enim phylactéria sua, et magníficant fímbrias. Amant autem primos recúbitus in cenis, et primas cáthedras in synagógis, et salutatiónes in foro, et vocári ab homínibus Rabbi. Vos autem nolíte vocári Rabbi: unus est enim Magíster vester, omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolíte vocáre vobis super terram, unus est enim Pater vester, qui in cælis est. Nec vocémini magístri: quia Magíster vester unus est, Christus. Qui maior est vestrum, erit miníster vester. Qui autem se exaltáverit, humiliábitur: et qui se humiliáverit, exaltábitur.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 50, 3

Miserére mei, Dómine, secúndum magnam misericórdiam tuam: dele, Dómine, iniquitátem meam.

Secreta

Sanctificatiónem tuam nobis, Dómine, his mystériis operáre placátus: quæ nos et a terrénis purget vítiis, et ad cæléstia dona perdúcat. Per Dóminum.

Præfatio de Quadragesima.

Ovdje jasno možete vidjeti što znači liturgijski kontinuitet. Molitve su potpuno iste kao Splitskom sakramentaru iz 8. stoljeća.

Osim gore pokazanoga, sačuvan je još jedan list iz Splitskog sakramentara, a sadrži molitve od četvrtka poslije prve nedjelje muke (Glušnice) do Velikoga utorka. I tu vidimo kontinuitet s tradicionalnim Rimskim misalom. Splitski sakramentar, doduše, pokazuje neke posebnosti kod subote prije Cvjetnice, ali su na sve ostale dane molitve potpuno iste kao u Rimskom misalu iz 1962.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 05:28

Oznake: Liturgija

Nema komentara:

Objavi komentar

Molitve za papu, biskupa i svjetovne vladare na kraju hvalospjeva "Exsultet"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/04/molitve-za-papu-biskupa-i-svjetovne.html

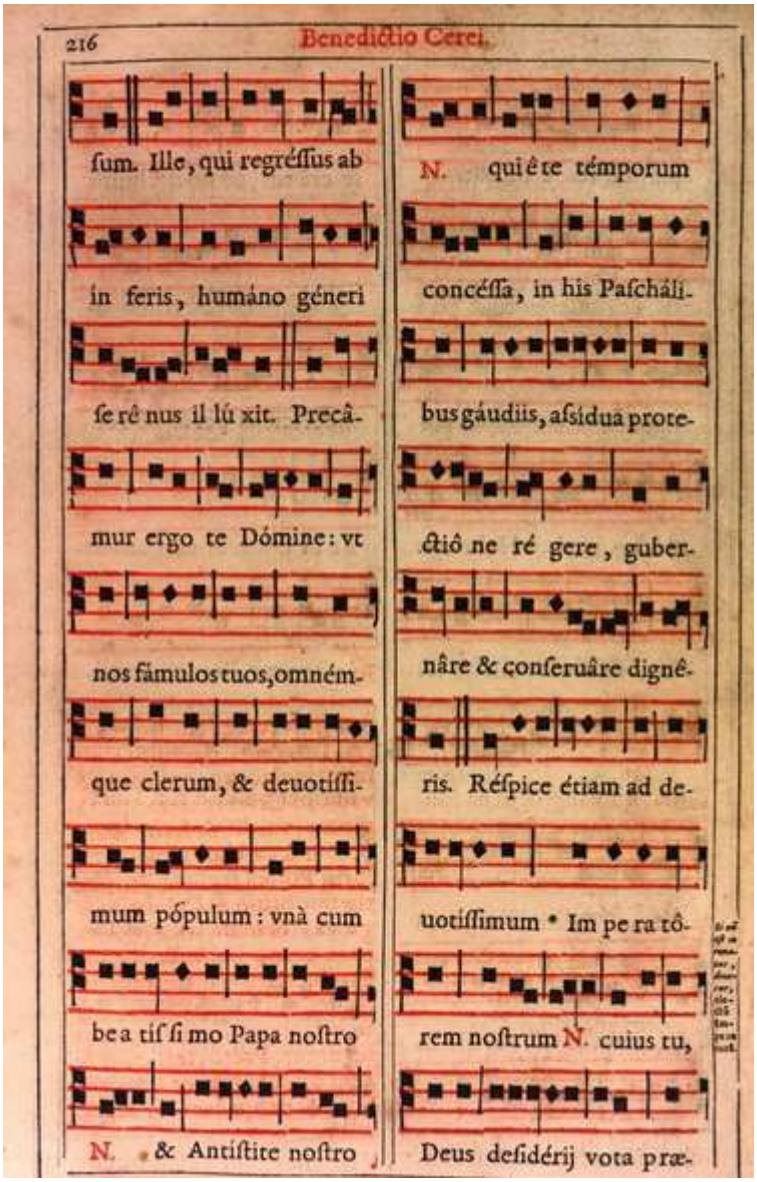

Jedan od najvažnijih dijelova liturgijskih obreda Velike subote je hvalospjev "Exsultet", koji je dobio ime po početnim riječima: "Exsultet iam angelica turba caelorum" ("Nek usklikne sad nebesko mnoštvo anđela").
I u taj su hvalospjev uvedene velike izmjene tijekom liturgijskih reformi sredinom 20. stoljeća, kako u njegov sadržaj, tako i u njegovu ulogu u obredima Velike subote.

Neću ih sve nabrajati, nego ću samo skrenuti vašu pozornost na jedan detalj.
U tradicionalnom obredu, *Exsultet* završava molitvom za papu, biskupa i svjetovnog vladara.

U Misalu sv. Pija V. iz 1570., taj završetak glasi ovako:

> "Precamur ergo te, Domine: ut nos famulos tuos, omnemque clerum, et devotissimum populum: una cum beatissimo Papa nostro N., et Antistite nostro N., quiete temporum concessa, in his paschalibus gaudiis, assidua protectione regere, gubernare et conservare digneris. Respice etiam ad devotissimum Imperatorem nostrum N., cujus tu, Deus, desiderii vota praenoscens, ineffabili pietatis et misericordiae tuae munere, tranquillum perpetuae pacis accommoda: et coelestem victoriam cum omni populo suo. Per eundem Dominum..."
>
> ("Molimo te stoga, Gospodine, da nas, svoje sluge, i sav kler i pobožni puk, zajedno s preblaženim Papom našim N., i biskupom našim N., udijelivši mirna vremena, udostojiš u ovim uskrsnim radostima ravnati postojanom zaštitom, upravljati i sačuvati. Pogledaj također na pobožnoga Cara našega N., čije želje ti znadeš, darom svoje neizrecive blagosti i milosrđa, podaj mu smirenost vječnoga mira i nebesku pobjedu zajedno sa čitavim njegovim pukom. Po istom Gospodinu...")

Budući da u 20. stoljeću više nije bilo cara, ovu zadnju prošnju je papa Pio XII. promijenio ovako:

> "Respice etiam ad eos, qui nos in potestate regunt, et, ineffabili pietatis et misericordiae tuae munere, dirige cogitationes eorum ad iustitiam et pacem, ut de terrena operositate ad caelestem patriam perveniant cum omni populo tuo."
>
> ("Pogledaj također na one koji nad nama upravljaju na vlasti, i neizrecivim darom svoga smilovanja i dobrote upućuj njihove misli na pravdu i mir, da po zemaljskom djelovanju stignu u nebesku domovinu sa cijelim tvojim pukom.")

Ako pogledate stare (predtridentinske) mjesne misale, primijetit ćete da se nije nužno molilo samo za cara (bilo cara Svetoga Rimskog Carstva, bilo bizantskoga cara), nego da se molilo i za lokalne kraljeve.

U Zagrebačkom misalu iz 1511. na tom se mjestu molilo za ugarsko-hrvatskog kralja (i kraljicu!), a car se nije ni spominjao.
Ovako glasi verzija iz Zagrebačkog misala:

> "Precamur ergo te, Domine, ut nos famulos tuos, omnem clerum et devotissimum populum, una cum Papa nostro N., et gloriosissimo rege nostro N., et regina nostra N., necnon et antistite nostro N., quiete temporum concessa, in his paschalibus gaudiis conservare digneris."
>
> ("Molimo te stoga, Gospodine, da nas, svoje sluge, i sav kler i pobožni puk, zajedno s Papom našim N., i preslavnim kraljem našim N., i kraljicom našom N., također i s biskupom našim N., udijelivši mirna vremena, udostojiš sačuvati u ovim uskrsnim radostima.")

Imamo također i jedan primjer iz daleko starijih vremena: iz vremena hrvatskog kralja Zvonimira.
U čuvenom Osorskom evanđelistaru iz 1082. god. nalazi se jedna od najstarijih verzija hvalospjeva *Exsultet* u našim krajevima.

Početak hvalospjeva *Exsultet* u Osorskom evanđelistaru

Osorski evanđelistar je napisao jedan redovnik u tamošnjem benediktinskom samostanu sv. Nikole. Kao vrijeme nastanka te vrijedne knjige, istraživači navode razdoblje između Uskrsa 1081. i 20. veljače 1082.

Zanimljivo je da se u osorskom *Exsultetu*, moli i za cara i za kralja. Moli se također i za opata samostana, kao i za cijelu samostansku zajednicu. Zaključak tog vazmenog hvalospjeva pokazuje slične karakteristike koje smo već vidjeli u tradicionalnim misalima, a glasi ovako:

> "Precamur ergo te, Domine, ut nos famulos tuos, omnem clerum et devotissimum populum, una cum beatissimo Papa nostro N., et antistite N., et abbate nostro N., cum omni congregatione beatissimi Nicolai, presentis vitae, quiete concessa gaudiis facias perfrui sempiternis. Memento etiam, Domine, famuli tui imperatoris nostri N., cum omni exercitu suo, et famuli tui regi(s) nostri, cum populo christiano qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, praemia aeterna largire digneris."
>
> ("Molimo te stoga, Gospodine, da nas svoje sluge, sav kler i pobožni puk, zajedno s preblaženim Papom našim N., i biskupom N., i opatom našim N., sa svom zajednicom preblaženoga Nikole, udijelivši mir u sadašnjem životu, podaš vječne radosti. Spomeni se također, Gospodine, sluge svoga cara našega N., sa svom njegovom vojskom, i sluge tvoga kralja našega, sa kršćanskim pukom, onima koji ti prinose ovu žrtvu hvale, udostojiš udijeliti vječnu nagradu.")

Vidimo, dakle, koliko je stara tradicija da se na kraju *Exsulteta* moli za papu, biskupa, te svjetovne vladare. Zato bi bilo zanimljivo čuti koje je opravdanje sastavljača postkoncilske "nove liturgije" za izbacivanje tih prošnji iz nove verzije *Exsulteta*.
Zašto, na primjer, nije mogla ostati verzija molitve za svjetovne vladare, koju je Pio XII. odredio u 1950-ih?
Zašto su "reformatori" baš sve morali ukloniti? Što su oni time mislili postići?

Zar nije moglo ostati ovako?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/04/zar-nije-moglo-ostati-ovako.html

Crkvica sv. Martina u Splitu sadrži vrlo značajne spomenike iz ranije hrvatske povijesti. Kapelica je smještena u šupljini zida Dioklecijanove palače. Nalazi se unutar nekadašnjeg uskog stražarskog prolaza iznad zidova Zlatnih vrata. Crkvica je poznata po oltarnoj pregradi iz 9. stoljeća, kao i po drugim starim dijelovima, koji sadrže drevne i vrijedne natpise.
U kasnijim je stoljećima kapela došla u vlasništvo sestara dominikanki.

Natpis na arhitravu ulaznih vrata u crkvicu glasi (po čitanju don Frane Bulića):

> "Rex benedicte Deus, laudis decus imperi virtusque! Hanc ecclesiam constituit sub honorem beati Martini, humiliter haec atque potens presbyter Dominicus. Salve, pater Martine, tibi per nostri pectoris antra coli."
>
> ("Blagoslovljeni Kralju Bože, Tebi slava, čast i moć! Ovu je crkvu utemeljio na čast Blaženog Martina, skromno i prema svojim sredstvima svećenik Dominik. Zdravo, oče Martine, dopusti da te iz dubine duše i srca štujemo u ovoj špiljskoj rupici.")

Središnji prostor crkvice podijeljen je na dva dijela oltarnom pregradom na prostor oko oltara namijenjen kleru i lađu namijenjenoj laicima. Na zabatu oltarne pregrade, nalazi se natpis s posvetom crkve Majci Božjoj, sv. Grguru Velikom i sv. Martinu:

> "Hoc in templo patrocinia in honorem beati Martini ac Genetricis Dei Mariae san(c)tique Gregorii pape"
>
> ("U ovom su hramu zaštite na čast blaženoga Martina i Bogorodice Marije i svetoga Grgura pape")

Vidjeli smo već gore da je ovu crkvu utemeljio svećenik imenom Dominik. Smatra se da je to onaj isti svećenik Dominik, koji je pored svećenika Martina, potpisan kao kapelan kneza Trpimira u Trpimirovoj darovnici iz 852. godine.

Crkvica sv. Martina je dugo bila zapuštena. Otkrio ju je 1890. godine don Frane Bulić tijekom istraživačkih radova u Dioklecijanovoj palači. On se svim srcem založio za njezinu obnovu i ponovno stavljanje u liturgijsku fuknkciju. Kapelica je uređena 1898.-1899. god. Tom prilikom postavljen je novi oltar i novi pločnik.

Evo, kako don Frane Bulić opisuje popravak i uređenje kapele, u svom članku iz 1919. godine o *Crkvici sv. Martina*:

> "Ovu ovako staru crkvicu trebalo je popraviti, urediti i povratiti svojoj prvobitnoj svrsi, što su i časne sestrice Dominikanke željele, pa da s vremenom ne bude opet zapuštena. I ona bi g. 1898/99. popravljena na državni trošak te sada služi Dominikankama kao kućna kapelica. Popravak je bio ograničen na uzdržanje crkvice i na pridodatak onih predmeta, koji su neophodno bili potrebiti za vršenje službe Božje. Pošto nije bilo oltara, bi napravljen novi od mramora sa šiljastim učelkom u stilu IX. vijeka, a u njegovom trokutu bi postavljena nova slika sv. Martina, biskupa Tourskoga, sa svojim atributom, guskom. Na sam oltar bi postavljena jedna starinska slika Majke Božje, pošto je do tada opstojeća slika na platnu sv. Martina na konju bila sasvim trošna."

Složit ćete se da je bila vrlo lijepo uređena. Na tom je oltaru don Frane Bulić služio svoju dijamantnu misu.

Dobro pogledajte oltar, zidove, pločnik...

Dostojno i lijepo, zar ne? E pa, neki ljudi su smatrali da sve to treba skinuti (kao što su činili i u drugim crkvama tijekom postkoncilskih "renovacija").
U nizu "preuređenja", maknuto je doslovno sve što je tamo postavljeno u Bulićevo vrijeme za dostojno služenje sv. mise.

Pogledate li sadašnji izgled kapelice, vidjet ćete da je to nešto sasvim drugo.

I sad se postavlja pitanje: Zašto? Zašto je uklonjeno sve što je stavljeno tijekom obnove u Bulićevo vrijeme (oltar, pločnik, postaje križnoga puta...)?
Zašto je to učinjeno? Neki će možda kao razlog navesti želju renovatora da daju crkvici arhaičan izgled. Ali, to je učinjeno na posve umjetan način, zapostavivši glavnu svrhu crkve.
Svrha svake crkve i kapele jest u tome da se što dostojnije služi sveta misna žrtva, a ne da se pokazuje ovome ili onome.

Šibenski evanđelistar iz 11. st. i doktrinarni autoritet tradicionalne liturgije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/05/sibenski-evanelistar-iz-11-st-i.html

Šibenski evanđelistar iz 11. stoljeća čuva se u riznici šibenske katedrale. Koristio se u posebno svečanim prigodama sve do 20. stoljeća (zapravo, sve do liturgijskih promjena iz 1960-ih).
Njegova je starost dobro određena u članku Anđelka Badurine *Evanđelistar iz 11. stoljeća* temeljitom analizom prisutnih blagdana:

> "Liturgijska godina ovdje počinje s Badnjakom (In vigilia Nativitatis, f Ov), a ne s prvom nedjeljom adventa, a ovo potonje je postalo opća praksa tek nakon 10. stoljeća. Isto tako za nedjelje koje prethode Božiću nije upotrebljen termin "Adventus", nego termin "ante nativitatem". Na dan Božića su uz vigiliju naznačene još tri mise, i to "In canto gallorum", "In primo mane" i "In sancto die Nativitatis" (f1r-2v), što je postalo opća praksa u 10. stoljeću, dok je u Rimu postojala već od 7. stoljeća. Ima blagdan sv. Silvestra pape. Ima blagdan Uzašašća s vigilijom (f 107-108), koji je uveden u 7. stoljeću, ali nema oktave ovog blagdana koja je uvedena u općoj Crkvi u 12. stoljeću."

Čovjeka nekako raduje kad vidi u ovoj staroj liturgijskoj knjizi ista čitanja, koja i mi danas imamo. Ovdje se na jednoj strani vidi evanđelje za Veliku subotu, a na drugoj evanđelje Uskrsa.

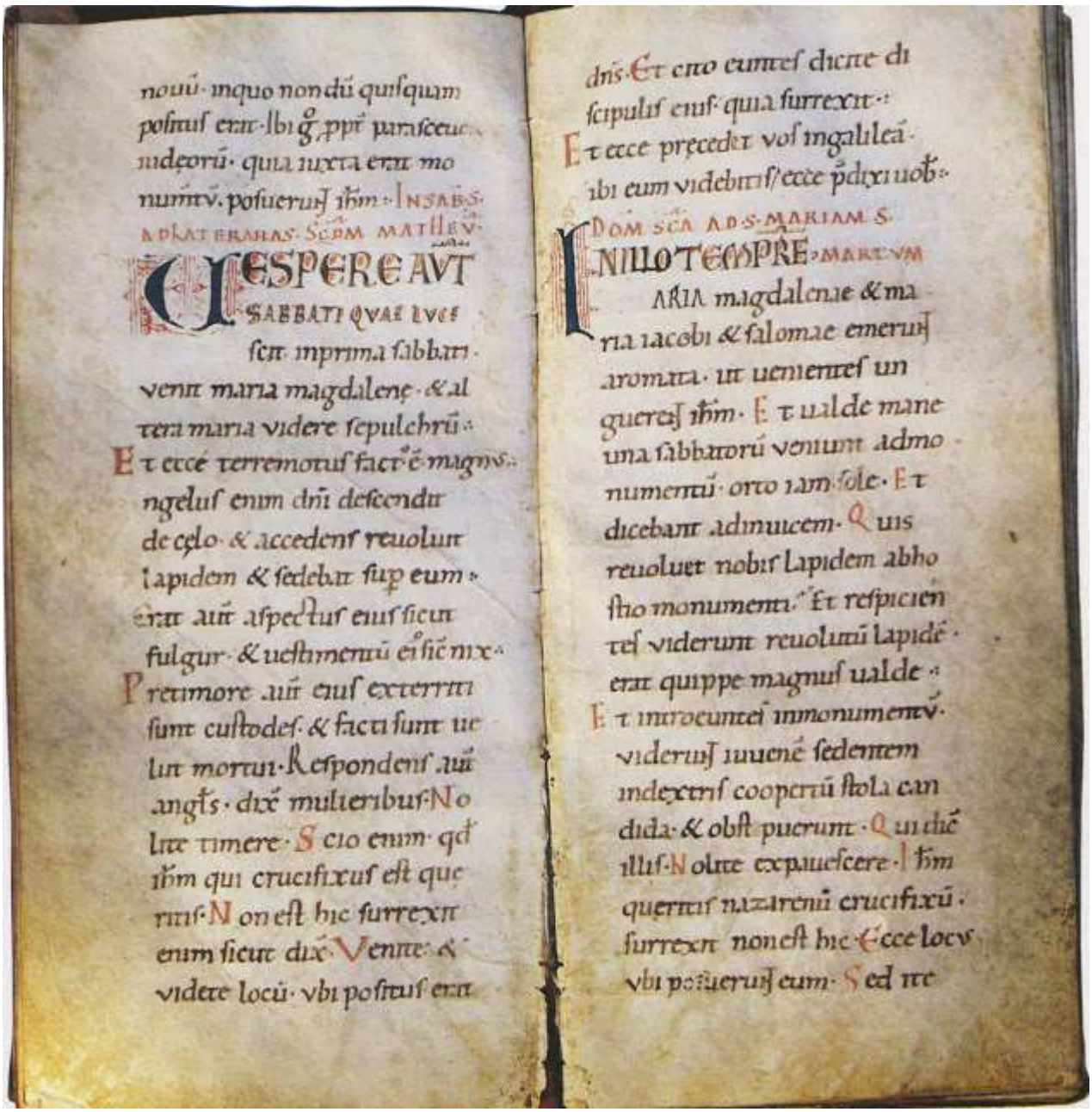

Evanđelje Velike subote (Mt 28, 1-7):

> "Vespere autem sabbati, quae lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulcrum. Et ecce, terraemotus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de coelo: et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum: erat autem aspectus eius sicut fulgur: et vestimentum eius sicut nix. Prae timore autem eius exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui. Respondens autem Angelus, dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim, quod Jesum, qui crucifixus est, quaeritis: non est hic: surrexit enim, sicut dixit. Venite, et videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito euntes, dicite discipulis eius, quia surrexit: et ecce, praecedit vos in Galilaeam: ibi eum videbitis. Ecce, praedíxi vobis."

Evanđelje za Uskrs (Mk 16, 1-7):

> "In illo tempore: Maria Magdalene et Maria Jacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum. Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto iam sole. Et dicebant ad invicem: Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum viderunt iuvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. Qui dicit illis: Nolite expavescere: Jesum quaeritis Nazarenum, crucifixum: surrexit, non est hic, ecce locus, ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis eius et Petro, quia praecedit vos in Galilaeam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis."

I inače, tko god pogleda čitanja za nedjelje i blagdane prisutne u Šibenskom evanđelistaru, uočit će, uglavnom, ista čitanja kao u tradicionalnim misalima (sve do Misala iz 1962.).

To nam nešto govori o starosti tradicionalnoga lekcionara, o stoljetnom kontinuitetu čitanja u (tradicionalnom) rimskom obredu. Budući da je lekcionar tradicionalnog obreda toliko star, on ima izvjesni autoritet za utvrđivanje i dokazivanje vjere Crkve.
U nastavku ćemo malo o tome progovoriti...

Doktrinarni autoritet tradicionalne liturgije

Da tradicionalna liturgija ima značajan dokrinarni autoritet, uvjerit će se svatko tko barem prolista *Summu theologiae* sv. Tome Akvinskoga. Sv. Toma na više mjesta navodi molitve i geste iz tradicionalne liturgije kao argumente za dokazivanje vjerskih istina.

Kako je tradicionalna liturgija stara stoljećima, njezine riječi, geste, izrazi, molitve... pokazuju što Crkva vjeruje. Istinita je izreka: Lex orandi, lex credendi. Tko želi istražiti što Crkva doista vjeruje, neka pogleda što kažu molitve i čitanja u tradicionalnoj liturgiji.

Koliki je autoritet tradicionalnog lekcionara (izbora i rasporeda biblijskih čitanja u tradicionalnoj liturgiji), najbolje ćete vidjeti ako uzmete i proučite prvi svezak Bellarminovih ***Controversia***, koji govori o Svetome pismu.

Sv. Robert Bellarmin tamo pobija zablude protestanata koji (sluganski slijedeći židove-talmudiste) odbacuju starozavjetne knjige Tobije, Judite, knjige o Makabejcima, dijelove knjige Daniela itd.

U dokazivanju da te biblijske knjige doista pripadaju Svetome pismu, Bellarmin se poziva na činjenicu da se te knjige čitaju u liturgiji, i da su se uvijek čitale u liturgiji, kao i na činjenicu da su ih sveti oci često citirali u svojim djelima.
Dakle, autoritet je tradicionalne liturgije toliki da se uzima u obzir u dokazivanju ovako važnog pitanja.

Tako Bellarmin dokazuje autentičnost dijelova knjige sv. Daniela (koje židovi i protestanti odbaciju): himan triju mladića, događanja o Suzani i kako je Daniel ubio zmaja. U svom argumentu, Bellarmin detaljno navodi gdje se u liturgiji nalaze ti dijelovi Svetoga pisma, ističući njihovu starost (*De verbo Dei*, lib. I., cap. 9.):

> "...certum est, has omnes partes Danielis vere esse canonicas, quod probatur primo ex Concilio tridentino et usu Ecclesiae; quod argumentum apud Driedonem caeterosque catholicos magnam vim habere debet. Concilium sess. 4. iubet recipi libros sacros cum omnibus suis partibus prout in Ecclesia catholica legi consueverunt: hymnus autem trium puerorum legitur, cum in missa in sabbatho quatuor temporum, tum omnibus diebus festis in precibus officii matutini; historia Susannae legitur tota in missa in sabbatho ante dominicam quartam quadragesimae; denique historia draconis interfecti legitur in missa feriae tertiae post dominicam quintam quadragesimae. Neque solum hoc tempore, sed etiam ante annos 1200. legebantur in Ecclesia istae omnes partes Danielis, ut Ruffinus testatur..."
>
> ("...sigurno je da su svi ovi dijelovi Daniela zaista kanonski, što se dokazuje iz Tridentskoga koncila i običaja Crkve; koji bi argument kod Driedona i drugih katolika trebao imati veliku snagu. Koncil na 4. sjednici naređuje da se prihvate svete knjige sa svim njihovim dijelovima kako se običavaju čitati u Katoličkoj Crkvi: naime, himan triju mladića čita se, kako u misi na subotu kvatri, tako i na sve blagdane u molitvama jutarnje službe; povijest Suzane čita se cijela u misi na subotu prije četvrte korizmene nedjelje; naposljetku, povijest o ubijenom zmaju čita se na misi utorka nakon pete korizmene nedjelje. I ne samo u današnje vrijeme, nego su se također i prije 1200 godina čitali u Crkvi svi ovi dijelovi Daniela, kako svjedoči Rufin...")

Razmislimo malo o značaju tradicionalnog lekcionara. Svako čitanje, i po smještaju, i po opsegu, točno odražava stoljetnu vjeru Crkve. Ništa u lekcionaru nije slučajno!

Nažalost, liturgijski reformatori iz 1960-ih odlučili su odbaciti ovaj drevni lekcionar rimske liturgije, i na njegovo mjesto uvesti jedan potpuno novi, drugačiji, lekcionar: u cijelosti umjetno sastavljen.
Ovaj drastičan potez se opravdavao izgovorom da vjernicima treba pružiti "obilniji stol biblijskih čitanja", to jest, da treba staviti veća, opširnija, čitanja (pogledaj *Sacrosanctum Concilium*, 35.).

No, kako je novi lekcionar umjetno izrađen u uredima i odborima u kasnim 1960-ima, on nema onaj doktrinarni autoritet koji ima tradicionalni lekcionar. Drugim riječima, novi lekcionar ne može služiti za dokazivanje vjere Crkve, kao što je mogao tradicionalni lekcionar. I to, iz najmanje dva razloga. Prvo, zato što ne nosi onaj pečat starosti i drevnosti, koji nosi tradicionalni lekcionar.

Drugo, novi lekcionar je izrađen s "ekumenskim obzirima". Njegovi su se sastavljači konzultirali s lekcionarima krivovjerskih i raskolničkih zajednica, što nikada nisu ni skrivali.
Više o tome ovdje: **Novi "lex orandi": Glavno pravilo je da nema nikakvih pravila**.

Dužnosti države prema Crkvi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/05/duznosti-drzave-prema-crkvi.html

Tijekom proteklih nešto više od mjesec dana, u više sam navrata navodio izvatke iz knjige kardinala Alfreda Ottavianija **Compendium iuris publici ecclesiastici**. To je, podsjećam, udžbenik za javno crkveno pravo.

Danas nastavljam s iznošenjem važnih dijelova te knjige. Vidjet ćemo neke važne aspekte odnosa Crkve i države, s posebnim naglaskom na dužnosti države prema Crkvi. Naglašavam da kardinal Ottaviani ne iznosi tek nekakva svoja privatna mišljenja, nego nauk Crkve, temeljen na Svetom pismu i Tradiciji Crkve, posebice na papinskim dokumentima. Nauk koji je svima bio jasan, sve dok nije došla opća pomutnja, zbunjenost i nesigurnost 1960-ih, otkad mnogima više nije jasno što Crkva naučava o tim pitanjima.

Važno je stoga pogledati kako su te teme obrađene kod jednog od najistaknutijih kanonista i jednog od najvećih kardinala 20. stoljeća. Ottaviani piše otvorenošću i jasnoćom kakva se danas rijetko susreće. On se ne boji zamjeriti ni vlastodršcima, ni javnom mnijenju, niti pripadnicima raznih ideologija. Njegov je vrhovni kriterij istina, a jedini cilj: osigurati Crkvi onaj položaj u državi, koji joj pripada po pravu i pravdi.

Kako bismo razumjeli dužnosti države prema Crkvi, moramo prvo upoznati jedno načelo, koje je temelj tog nauka: načelo neizravne podređenost države prema Crkvi ("subordinatio indirecta status ad Ecclesiam").

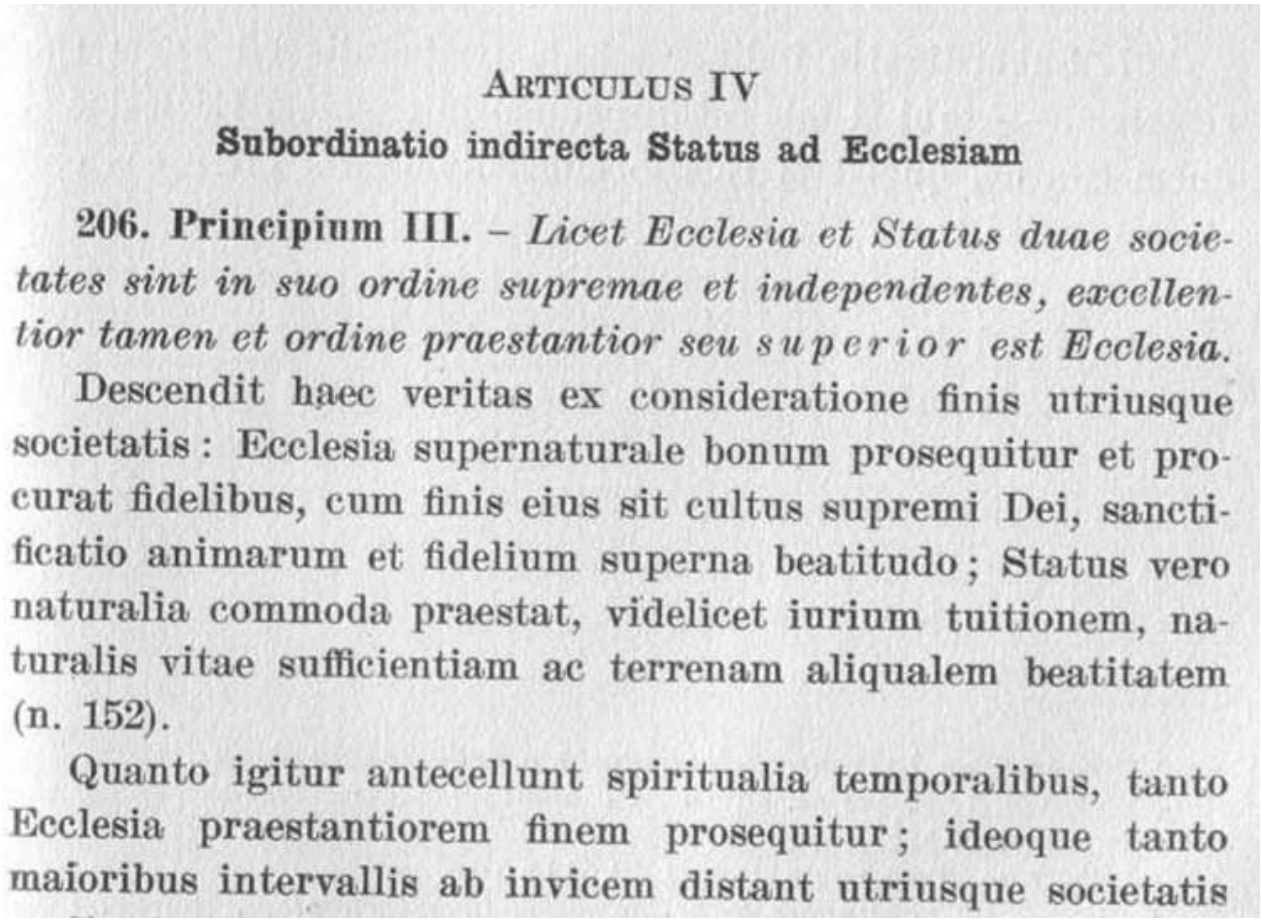

ARTICULUS IV

Subordinatio indirecta Status ad Ecclesiam

206. Principium III. – *Licet Ecclesia et Status duae societates sint in suo ordine supremae et independentes, excellentior tamen et ordine praestantior seu superior est Ecclesia.*

Descendit haec veritas ex consideratione finis utriusque societatis: Ecclesia supernaturale bonum prosequitur et procurat fidelibus, cum finis eius sit cultus supremi Dei, sanctificatio animarum et fidelium superna beatitudo; Status vero naturalia commoda praestat, videlicet iurium tuitionem, naturalis vitae sufficientiam ac terrenam aliqualem beatitatem (n. 152).

Quanto igitur antecellunt spiritualia temporalibus, tanto Ecclesia praestantiorem finem prosequitur; ideoque tanto maioribus intervallis ab invicem distant utriusque societatis

Kardinal Ottaviani objašnjava to načelo sljedećim riječima:

> "Licet Ecclesia et Status duae societates sint in suo ordine supremae et independentes, excellentior tamen et ordine praestantior seu superior est Ecclesia. Descendit haec veritas ex consideratione finis utriusque societatis: Ecclesia supernaturale bonum prosequitur et procurat fidelibus, cum finis eius sit cultus supremi Dei, sanctificatio animarum et fidelium superna beatitudo; Status vero naturalia commoda praestat, videlicet iurium tuitionem, naturalis vitae sufficientiam ac terrenam aliqualem beatitatem (n. 152.). Quanto igitur antecellunt spiritualia temporalibus, tanto Ecclesia praestantiorem finem prosequitur; ideoque tanto maioribus intervallis ab invicem distant utriusque societatis media, iura ac potestas."
>
> ("Iako su Crkva i država dva društva, koja su u svom redu vrhovna i neovisna, Crkva je izvrsnija i u poretku odličnija ili viša. Dolazi ova istina iz promišljanja o cilju [svrsi] obaju društava: Crkva traži i brine se za nadnaravno dobro vjernika, jer joj je cilj štovanje Boga, posvećenje duša i nebesko blaženstvo vjernika; a država pruža naravne koristi, to jest, zaštitu prava, sredstva za održavanje naravnoga života i određeno zemaljsko blaženstvo (n. 152.). Koliko stoga prednjači duhovno dobro pred vremenitim, toliko Crkva slijedi izvrsniji cilj; i zato su toliko većim razmacima međusobno udaljena sredstva, prava i vlast obaju društava.")

Iz te razlike u svrsi Crkve i svrsi države, izvodi se njihov odnos. Budući da je svrha Crkve nebeska i neprolazna, a svrha države zemaljska i prolazna, ono što je prolazno mora biti podređeno onome što je neprolazno, zemaljsko mora biti podređeno nebeskome, vremenito vječnome, svjetovno duhovnome - to jest, država mora biti podređena Crkvi.

No, ta podređenost nije izravna, nego neizravna. Bilo je u povijesti Crkve i onih koji su podržavali teoriju o izravnoj podređenosti države prema Crkvi, no ipak je prevladavajući konsenzus da je ta podređenost neizravna. Naročito, od vremena sv. Roberta Bellarmina i Francisca Suareza, koji su taj nauk vrlo detaljno objasnili.

Ovako kardinal Ottaviani govori o tome:

> "Subordinatio indirecta finis temporalis ad finem spiritualem. - Atqui si tale est discrimen inter finem Ecclesiae et finem Status, quaedam relatio subordinationis inter eos existere necesse est. Certe quidem non est subordinatio directa; ipsa namque excellentia finis spiritualis supra terrenum et temporalem finem tanta est, ut inferioritas boni temporalis dicat prorsus improportionem respectu spiritualis boni; ideoque temporalia nequeunt dici media ad directe consequendum supremum spirituale bonum; quae relatio medii sane omnino requiritur ut detur subordinatio directa. Quoniam autem aliqua subordinatio certe adesse debet temporalium ad spiritualia, sicut omnia inferiora si non directe saltem indirecte ad superiora ordinantur, sequitur esse ponendam dependentiam indirectam."
>
> ("Neizravna podređenost zemaljskog cilja prema duhovnom cilju. No ipak, ako je tolika razlika između cilja Crkve i cilja države, nužno je da između njih postoji određeni odnos podređenosti. Naime, sigurno nije izravna podređenost; i sama izvrsnost duhovnog cilja nad zemaljskim i vremenitim ciljem tolika je, da inferiornost vremenitoga dobra govori o nerazmjernosti u odnosu na duhovno dobro; i zato se zemaljske stvari ne mogu nazvati sredstvima za izravno postizanje vrhovnog duhovnog dobra, koji bi se odnos posredstva svakako tražio kod izravne podređenosti. No, kako određena podređenost vremenitoga prema duhovnome sigurno mora postojati, kao što se sve ono što je niže određuje prema višemu - ako ne izravno, onda barem neizravno - slijedi da treba postaviti neizravnu ovisnost.")

Još to Ottaviani kasnije objašnjava u detalje. No, već je ovo dovoljno da shvatimo ono što ćemo u nastavku vidjeti o dužnostima države prema Crkvi.

TITULUS IV

MUTUA STATUS ET ECCLESIAE OFFICIA ET VICES

ARTICULUS I

Officia Status vi subordinationis indirectae

211. Extensio potestatis indirectae Ecclesiae. – Adversarii Ecclesiae saepe, oppugnantes catholicam assertionem subordinationis indirectae Status, seu potestatis indirectae Ecclesiae in temporalibus, aiunt se non posse admittere talem potestatem eo vel magis quod difficile esset praevidere quousque pertingerent Ecclesiae exigentiae mediante hac « indefinita » potestate.[1] Atqui, ex iam dictis patet quam nitide definiantur legitima, ex hoc potestatis titulo, Ecclesiae requisita (n. 207 s.). Id melius patebit circumscribendo orbem officiorum Status vi subordinationis indirectae.

Ostensum est quidem (p. 353) dependentiam indirectam duo potissimum secumferre: 1° quod inferior non impediat superiorem; 2° imo quod adiuvet superiorem in quantum haec, ad perfectiorem consecutionem sui finis, alterius societatis auxilio indigeat; ex his duobus est ratio officiorum Status, vi subordinationis indirectae.

Prva tema kojom se tu bavimo je pitanje obuhvata, opsega, neizravne vlasti Crkve. To je u prošlosti bio veoma tvrd orah za pojedine političare, koji su se žalili da je nemoguće utvrditi granicu neizravne vlasti Crkve, i da to stvara nejasnu situaciju u državi.

Ottaviani, naprotiv, odgovara ovako:

> "Adversarii Ecclesiae saepe, oppugnantes catholicam assertionem subordinationis indirectae Status, seu potestatis indirectae Ecclesiae in temporalibus, aiunt se non posse admittere talem potestatem eo vel magis quod difficile esset praevidere quousque pertingerent Ecclesiae exigentiae mediante hac *'indefinita'* potestate. Atqui, ex iam dictis patet quam nitide definiantur legitima, ex hoc potestatis titulo, Ecclesiae requisita (n. 207 s.). Id melius patebit circumscribendo orbem officiorum Status vi subordinationis indirectae.
> Ostensum est quidem (p. 353) dependentiam indirectam duo potissimum secumfere: 1° quod inferior non impediat superiorem; 2° imo quod adiuvet superiorem in quantum haec, ad perfectiorem consecutionem sui finis alterius societatis auxilio indigeat; ex his duobus est ratio officiorum Status, vi subordinationis indirectae."
>
> ("Protivnici Crkve često, boreći se protiv katoličke tvrdnje o neizravnoj podređenosti države, ili neizravne vlasti Crkve u vremenitoj sferi, govore da ne mogu priznati takvu vlast, tim više što je teško predvidjeti dokle se protežu potrebe Crkve i, njihovim posredstvom, ta *'nedefinirana'* vlast. No ipak, iz već rečenoga očito je kako se jasno definiraju legitimni zahtjevi Crkve, iz tog naslova vlasti (n. 207 s). Ovo će biti jasnije kad opišemo krug dužnosti države, silom neizravne podređenosti.
> Pokazano je naime (p. 353.) da neizravna ovisnost nosi posebno dvoje: 1° da niži ne sprječava višega; 2° dapače, da pomaže višemu ukoliko je ta pomoć potrebna drugom društvu za savršenije postizanje njezinoga cilja; od ovoga dvoje dolazi uzrok dužnosti države, silom neizravne podređenosti.")

Dakle, imamo dvije velike dužnosti države prema Crkvi: a) dužnost da ne sprječava djelatnost Crkve; b) dužnost da pomaže i brani Crkvu.
Prva velika dužnost države prema Crkvi jest dužnost da ne sprječava Crkvu u njezinom djelovanju ("officium status non impendiendi Ecclesiam").

Ova se dužnost izvodi neposredno iz podređenosti vremenite svrhe duhovnoj svrsi:

> "Hoc quidem directe consequitur ex subordinatione finis temporalis ad finem spiritualem, necnon ex absoluta necessitate finis spiritualis, qua fit ut bonum temporale tunc tantum sit appetibile cum non avertat homines a fine absolute supremo, ad quem omnes facti et destinati sumus. Haec veritas pluribus Sacrae Scripturae locis directe comprobatur: nam doctrina de curando bono spirituali prescindendo a quocumque damno temporali, immo hoc etiam subeundo, pluries traditur in sacris litteris. Quam rem exemplo confirmarunt Apostoli, qui cum disseminare evangelium prohiberentur (quod timerentur ex praedicatione apostolica magna civitati incommoda) responderunt constanter et unanimiter: *'Oportet oboedire Deo magis quam hominibus'* (Act. 5, 29)."
>
> ("Ovo, naime, izravno slijedi iz podređenosti vremenitoga cilja duhovnome cilju, također iz apsolutne nužnosti duhovnoga cilja, što će biti da vremenito dobro treba tražiti samo onda kad ne odvraća ljude od apsolutno vrhovnog cilja, za koji smo svi stvoreni i namijenjeni. Ova se istina izravno dokazuje mnogim mjestima Svetoga pisma: naime, nauk o brizi za duhovno dobro, odvajajući se od bilo kakve vremenite štete, dapače, ovu i podnoseći, često se iznosi u Svetome pismu. Tu su stvar apostoli primjerom potvrdili: kad im je zabranjeno da šire evanđelje (jer se strahovalo da će apostolsko propovijedanje izazvati velike neprilike gradu) odgovorili su postojano i jednoglasno: *'Treba se pokoravati Bogu više nego ljudima'* (Dj 5, 29)."

Ovo se prije svega odnosi na zakonodavstvo države. Zakoni ne smiju biti u suprotnosti s vjerom i kanonima Crkve.

> "Sequitur ergo. 1° quod legislatio civilis ita est condenda et confirmanda ut non contradicat legislationi canonicae; secus leges civiles opponerentur bono civium spirituali, et si Status eas urgeret, tyrannicae ageret et principes se suo iure privaret.
> Cavere igitur debent civitatum rectores in condendis legibus:
> a) ne ius naturale aut divinum laedant;
> b) ne de materiis spiritualibus vel spiritualibus inseparabiliter adnexis agant, quia in his non sunt competentes (n. 201);
> c) ne ius positivum Ecclesiae, conditum circa temporalia quae separabiliter adnexa sunt spiritualibus vel ad finem spiritualem habent indirectam colligationem, quomodocumque laedant."
>
> ("Slijedi dakle. 1° da građansko zakonodavstvo treba tako donositi i potvrđivati da se ne protivi kanonskom zakonodavstvu; u suprotnom bi građanski zakoni bili protivni duhovnom dobra građana, a ako bi ih država nametala, postupila bi tiranski i vladari bi se lišili svoga prava.
> Stoga upravitelji država trebaju paziti u donošenju zakona:
> a) da ne povrijede naravni ili božanski zakon;
> b) da se ne bave duhovnim stvarima ili stvarima koje se neodvojivo tiču duhovnoga, jer za to nisu nadležni (n. 201.);
> c) da ni na koji način ne povrijeđuju pozitivno pravo Crkve, ustanovljeno oko vremenitih stvari koje su odvojeno pridružene duhovnima ili imaju neizravnu vezu.")

Zatim kardinal Ottaviani govori o situaciji kad dođe do sukoba između državnog zakona i crkvenog zakona:

> "Sequitur 2° quod in conflictu inter legem civilem et ecclesiasticam, haec praevalere debet. Est applicatio principii iam alibi declarati (n. 50.), necnon doctrinae subordinationis indirectae ordinis temporalis ad ordinem spiritualem. Quare si leges civiles impedimento fiant observationi legum ecclesiasticarum vel quomodocumque obstaculo fiant bono spirituali, et Status ad invitationem Ecclesiae nolit eas abrogare aut reformare, poterit Ecclesia non solum declarare subditos ab omni obligatione servandi huiusmodi leges solutos, sed etiam poenis cogere principes aut civitatum rectores ut leges suas reforment aut alias condant."
>
> ("Slijedi 2° da u sukobu između građanskog i crkvenog zakona, ovaj posljednji treba prevladati. To je primjena načela već drugdje iznesenoga (n. 50.), a također nauk o neizravnoj podređenosti vremenitoga poretka prema duhovnom poretku. Stoga, ako građanski zakoni postanu zapreka za obdržavanje crkvenih zakona ili na bilo koji način postanu prepreka za duhovno dobro, a država ih ne želi ukinuti ili promijeniti na poziv Crkve, ne samo da bi Crkva mogla proglasiti podložnike slobodnima od obveze da se pridržavaju takvih zakona, nego bi također mogla i kaznama siliti vladare ili upravitelje država da promijene svoje zakone ili da donesu druge.")

Eto vam odgovora na pitanje što biskupi moraju učiniti kad vlastodršci donose zakone koji su nespojivi s katoličkom vjerom. Ovdje jasno vidimo da oni moraju iskoristiti sredstva koja imaju na raspolaganju (uključujući i kazne propisane kanonskim pravom) kako bi političare "prisilili" da ne donose zakone koji su protivni vjeri.

Dužnost države da brani Crkvu

Drugu veliku skupinu obveza države prema Crkvi čini dužnost države da štiti Crkvu i pomaže joj u vremenitim potrebama ("officium protegendi Ecclesiam eique subministrandi in temporalibus necessaria").

213. Officium protegendi Ecclesiam eique subministrandi in temporalibus necessaria. — Principium V. – *Societas civilis tenetur in necessariis adiuvare ecclesiasticam, ideoque temporalia seu media sui ordinis eidem subministrare.*

Est applicatio principii generalis relationum inter societates formaliter tantum distinctas (n. 49), et subordinationis indirectae ordinis temporalis ad ordinem spiritualem. Non solum igitur id suadet ipsum interesse Status (plenum enim societatis civilis bonum sine morum probitate et religionis ac cultus prosperitate obtineri nullimode potest:[1] cfr. n. 170), sed etiam deducitur ex ipsa origine, destinatione et iuridica condicione reipublicae.

His enim officiis tenetur civitas primo *erga Deum*, quo auctore coaluit et cuius nutu conservatur ac bonis augetur (n. 170). Quemadmodum igitur universa creata glorificationi Dei inservire debent, ita etiam civitas; id sane praestabit fovendo publicum cultum ac religïonem tuendo.

Što se tiče dužnosti da pomaže Crkvi u vremenitim potrebama, kardinal Ottaviani piše ovako:

> "Societas civilis tenetur in necessariis adiuvare ecclesiasticam, ideoque temporalia seu media sui ordinis eidem subministrare. Est applicatio principii generalis relationum inter societates formaliter tantum distinctas (n. 49), et subordinationis indirectae ordinis temporalis ad ordinem spiritualem. Non solum igitur id suadet ipsum interesse Status (plenum enim societatis civilis bonum sine morum probitate et religionis ac cultus prosperitate obtineri nullimode potest, cfr. n. 170), sed etiam deducitur ex ipsa origine, destinatione et iuridica condicione reipublicae. His enim officiis tenetur civitas primo erga Deum, quo auctore coaluit et cuius nutu conservatur ac bonis augetur (n. 170). Quemadmodum igitur universa creata glorificationi Dei inservire debent, ita etiam civitas; id sane praestabit fovendo publicum cultum ac religionem tuendo. Insuper idem debent civitatum rectores *ipsis subditis suis*. Horum enim bonum temporale non qualecumque debet procurare civitas, sed quod maxime proprium est et aptum homini; atque vera hominis bona inservire debent saltem indirecte ad ultimum eius felicitatem; ideoque ad bonum animae et religionis conducere debent."
>
> ("Građansko društvo je dužno pomagati crkvenom društvu u potrebama, i stoga mu pružati vremenita dobra ili sredstva svoga reda. To je primjena općeg načela odnosa između društava koja su samo formalno odvojena (n. 49.), i neizravne podređenosti vremenitoga poretka prema duhovnom poretku. Ne samo da to sugerira i sam interes države (jer se potpuno dobro građanskoga društva nikako ne može postići bez čestitih običaja i napretka vjere i štovanja, cfr. n. 170), nego se također izvodi iz samog podrijetla, svrhe i pravnog položaja države. Ovim je službama, naime, država obvezna prije svega prema Bogu, po čijoj se odredbi kao utemeljitelja razvila, sačuvala i umnaža u dobrima (n. 170). Stoga, kao što je sve stvorenje dužno služiti slavljenju Boga, tako je također dužna i država; a to će pružiti podržavajući javno štovanje i braneći vjeru. Nadalje, to su upravitelji država dužni i samim svojim podložnicima. Za njihovo se, naime, vremenito dobro ne može država brinuti bilo kako, nego onako kako je najviše vlastito i prikladno čovjeku; a istinska dobra čovjeka trebaju barem neizravno služiti njegovoj konačnoj sreći; i zato trebaju voditi dobru duše i vjere.")

Kardinal Ottaviani jasno daje do znanja da je ovaj nauk utemeljen na Svetom pismu:

> "Quare, si reges et principes in S. Scriptura vocantur Deo *'ministri regni sui'* [Sap. 6, 5] qui custodire debent legem iustitiae et *'secundum voluntatem Dei ambulare'*, primum ipsorum officium erit *'facere iudicium et iustitiam'* et esse *'ultores irae Dei'* [Rom. 13, 4] in favorem dilectae a Deo Ecclesiae, propter quam Christus tradidit semetipsum. Unde etiam praedixerat Spiritus Sanctus, loquens ad Ecclesiam: *'Et erunt reges nutritii tui et reginae nutrices tuae: vultu in terram demisso adorabunt te, et pulverem pedum tuorum lingent'* [Isa. 49, 23]."
>
> ("Zato, ako se kraljevi i vladari nazivaju od Boga u Sv. Pismu *'službenici kraljevstva njegova'* [Mudr 6, 5] koji su dužni čuvati zakon pravde i *'hodati prema Božjoj volji'*, prva će njihova dužnost biti *'činiti pravo i pravdu'* i biti *'osvetnici gnjeva Božjega'* [Rim 13, 4] u korist ljubljene od Boga Crkve, zbog koje je Krist predao samoga sebe. Zato je također prorekao Duh Sveti, govoreći Crkvi: *'I kraljevi će biti hranitelji tvoji i kraljice tvoje hraniteljice: licem pognutim prema zemlji, klanjat će ti se, i lizat će prah tvojih nogu'* [Iz 49, 23].")

Isto potvrđuje i iz spisa svetih otaca i crkvenih naučitelja:

> "Porro Patres et Doctores Ecclesiae, itemque Pontifices et Concilia, uno ore fuerunt semper in monendis principibus de hoc ipsorum gravissimo officio tuendi et protegendi Ecclesiam eidemque praestandi necessarias vires ac facultates temporales. Principum autem catholicorum, eorum praesertim quorum praeclara ac decora praedicantur facinora in bonum reipublicae, magna fuit laus decusque insigne omni ope et contentione adniti ut pacatam et prosperam matri suae Ecclesiae procurarent vitam [Augustinus, Epist. 185 ad Bonifacium]."
>
> ("Nadalje, oci i naučitelji Crkve, a isto tako i prvosvećenici i koncili, jednim su ustima uvijek opominjali vladare o ovoj njihovoj najvažnijoj dužnosti da štite i brane Crkvu i da joj pružaju nužne snage i vremenite potrepštine. A katoličkim vladarima, naročito onima o čijim se divnim i sjajnim djelima propovijeda u dobru države, velika je bila dika i istaknuti ures da se svim silama trude da osiguraju miran i sretan život svojoj majci Crkvi [sv. Augustin, Epist. 185. ad Bonifacium].")

Država je dužna u određenim situacijama pružiti Crkvi i pomoć fizičke sile. Posebice kad je potrebna fizička sila kako bi se suzbili napadi neprijatelja Crkve. Vlast u takvim slučajevima djeluje kao "svjetovna ruka" Crkve ("brachium saeculare").

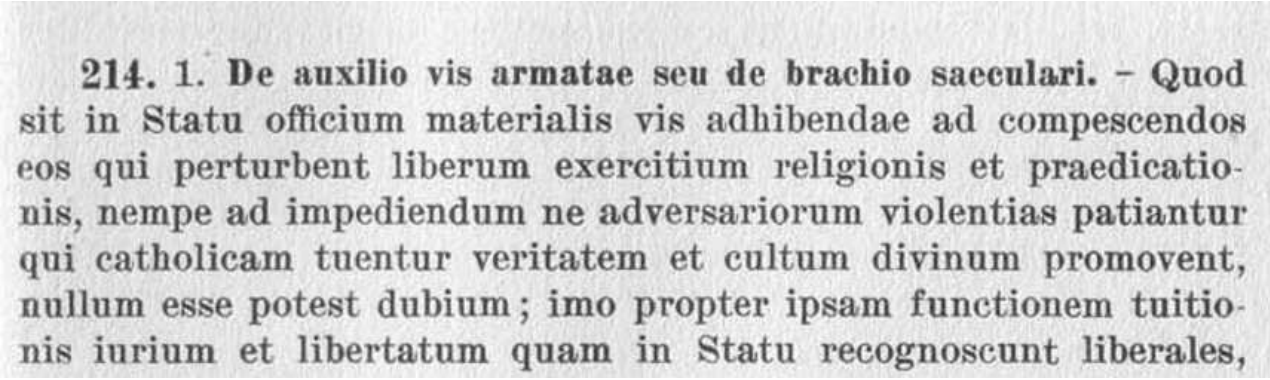

214. 1. De auxilio vis armatae seu de brachio saeculari. – Quod sit in Statu officium materialis vis adhibendae ad compescendos eos qui perturbent liberum exercitium religionis et praedicationis, nempe ad impediendum ne adversariorum violentias patiantur qui catholicam tuentur veritatem et cultum divinum promovent, nullum esse potest dubium; imo propter ipsam functionem tuitionis iurium et libertatum quam in Statu recognoscunt liberales,

Kardinal Ottaviani govoreći o tom aspektu državne zaštite Crkve, jasno razlikuje onu zaštitu koju liberalne države pružaju svim religijama od posebne (specifične) zaštite koju katoličke države pružaju Crkvi.

> "De auxilio vis armatae seu de brachio saeculari. - Quod sit in Statu officium materialis vis adhibendae ad compescendos eos qui perturbent liberum exercitium religionis et praedicationis, nempe ad impediendum ne adversariorum violentias patiantur qui catholicam tuentur veritatem et cultum divinum promovent, nullum esse potest dubium; imo propter ipsam funcionem tuitionis iurium et libertatum quam Status recognoscunt liberales, praescindendo etiam a legitimis Ecclesiae exigentiis iure publico ecclesiastico fundatis, constitutiones hodiernae Civitatum generatim spondent tuitionem cuiusque ecclesiae (ideoque catholicae quoque) pro libertate et cultus exercitio.
> Verum, in Statu catholico aliud quoque Ecclesia exigit: quod videlicet vis materialis publica adhibeatur quotiescumque necessaria sit ad removenda multiplicis generis impedimenta, quae ipsam Ecclesiae vitam internam afficere possunt, idest et quae pacem, disciplinam et securitatem eius internam atque rectam et ordinatam ipsorum fidelium directionem in bonum salutis aeternae praepedire possunt."
>
> ("O pomoći oružane sile ili o svjetovnoj ruci. - Da država ima dužnost upotrebe materijalne sile za suzbijanje onih koji uznemiruju slobodno obdržavanje vjere i propovijedanja - naime, kako bi se spriječilo da trpe nasilja protivnika oni koji brane katoličku istinu i promiču božanski kult - ne može biti nikakve sumnje, dapače, zbog same dužnosti zaštite prava i sloboda koje priznaju liberalne države, također i odvajajući se od legitimnih traženja Crkve utemeljenih na javnom crkvenom pravu, današnji ustavi država općenito obećavaju zaštitu bilo koje crkve (stoga i katoličke) za slobodu i izvršavanje kulta.
> Ali, u katoličkoj državi Crkva traži nešto drugo: da se, naime, javna materijalna prislila upotrijebi kad god je nužna za uklanjanje prepreka raznih vrsta, koje mogu zahvatiti i sam unutarnji život Crkve, to jest, i one koje bi mogli zapriječiti njezin unutarnji mir, stegu i sigurnost, te ispravan i pravilan smjer samih vjernika u dobru vječnoga spasenja.")

Što to znači? To znači da državnu prisilu treba upotrijebiti i protiv raznih sekti, koje pokušavaju zavesti vjernike, kao i protiv raznih organizacija, pokreta i skupina koje ruše ćudoređe i ugrožavaju duše.

Iz svih ovih Ottavianijevih citata vidimo koliko su ozbiljne dužnosti države prema Crkvi. Nažalost, današnji političari ne samo da se ne drže tih obveza, nego se ponašaju dijametralno suprotno.

No, zašto je i danas važno poznavati sve ove dužnosti države prema Crkvi?
Zato što nauk o dužnostima države prema Crkvi nikada nije bio ukinut. Nije ga ukinuo čak ni Drugi vatikanski koncil!

Štoviše, u dokumentu *Dignitatis humanae* izričito piše da se ostavlja netaknutim tradicionalni nauk o dužnosti države prema Crkvi:

> "integram reliquit traditionalem doctrinam catholicam de morali hominum ac societatum officio erga veram religionem et unicam Christi Ecclesiam"
>
> ("ostavlja cjelovitim tradicionalni katolički nauk o moralnoj dužnosti ljudi i društava prema istinitoj vjeri i jedinoj Kristovoj Crkvi")

Možemo raspravljati jesu li ove riječi stavljene u *Dignitatis humanae* samo kao mamac da navedu konzervativne biskupe da glasuju za taj dokument...
Znamo da se od 1960-ih pa sve do današnjih dokumenata poput *Amoris laetitiae*, "mijenjanje nauka" provodilo na vrlo lukav način. Napišu na početku dokumenta da se ništa ne mijenja, ali u nastavku stave velik broj dvosmislenih izričaja, koji omogućuju netradicionalna tumačenja. I onda sve to u praksi redovito tumače suprotno tradicionalnom nauku.

Podsjetimo kako se dokument *Dignitatis humanae* provodio u praksi: **"Dignitatis humanae" u praksi - izmjena Lateranskih ugovora i sekularizacija Italije**.

Još primjera postkoncilske devastacije naših crkava

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/05/jos-primjera-postkoncilske-devastacije.html

Možda se sjećate mog posta iz prosinca 2017. *"Postkoncilska devastacija crkava - 10 primjera"*. Tada su navedeni neki primjeri devastacije naših crkava, poglavito uništavanja starih oltara, pod egidom prilagodbe crkvenih prostora novoj liturgiji.
U međuvremenu, na internetu su se pojavili i neki drugi primjeri (neki su već navedeni na ovom blogu), pa ih je dobro zabilježiti u jednom postu.

Gotovo je nemoguće dokumentirati sve takve slučajeve, jer je skoro 90% naših crkava nasilno "modernizirano" u postkoncilskim godinama, na ovaj ili onaj način.
Sljedeće slučajeve navodim samo radi primjera, da se vidi kolika je razlika između tradicionalnog izgleda naših crkava i "modernih preinaka" motiviranih novim obredom.

1. PRIMJER: Crkva sv. Lovre u Požegi - Glavni oltar iz 19. stoljeća

A sada pogledajte što je napravljeno u takozvanoj "obnovi"...

2. PRIMJER: Katedrala sv. Tripuna u Kotoru - glavni oltar (prije II. vatikanskog koncila)

A danas izgleda ovako...

3. PRIMJER: Kapelica nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu
(izvorni izgled)
Ovaj sam primjer već jednom naveo, ali ga treba spomenuti i ovdje..

A ovako izgleda nakon postkoncilskog "preuređenja"

4. PRIMJER: Crkva sv. Marka Križevčanina u Zagrebu - izvorni izgled

U postkoncilskom "preuređenju", uklonjeni su svi oltari (i glavni i pobočni), pričesna ograda, a svetohranište je stavljeno u stranu.

5. PRIMJER: Crkva Marije Pomoćnice na Knežiji (Zagreb) - izvorni izgled

A ovako je "osuvremenjena" u postkoncilskim godinama...

Ova dva zadnja primjera su naročito zanimljivi, jer je riječ o crkvama koje su izgrađene u doba bl. Alojzija Stepinca. Gotovo sve crkve koje je je izgradio bl. Alojzije Stepinac u Zagrebu, devastirane su u postkoncilskom razdoblju: crkva sv. Marka Križevčanina, crkva Marije Pomoćnice, crkva sv. Nikole Tavelića na Kustošiji, crkva sv. Mihaela Arkanđela u Dubravi... U svima su uklonjeni i glavni i pobočni oltari, skinute pričesne ograde, maknute propovjedaonice, a da ne govorimo u unošenju raznih oblika "moderne umjetnosti"...

Ono što su modernisti radili po našim crkvama nakon uvođenja novog obreda, doista se može usporediti s onime što su protestanti radili po crkvama u 16. stoljeću. Očito su ih vodila ista načela i isti način razmišljanja.
O tome možete čitati ovdje: **Zašto su protestanti uništavali oltare i zamjenjivali ih običnim stolovima?**

Čestit život i nastojanje oko dobrih djela najbolja je obrana protiv modernizma

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/07/cestit-zivot-i-nastojanje-oko-dobrih.html

Kad čovjek čita kako sv. Robert Bellarmin opisuje profil ljudi koji su u 16. stoljeću otpali od katoličke vjere i prešli na protestantsko krivovjerje, ne može se oteti dojmu kao da opisuje današnje moderniste.

U svom poznatom govoru studentima (koji se obično tiskao na početku IV. toma *Controversia christianae fidei*), Bellarmin naglašava kako je protestantizam u biti prizemni "tjelesni" nauk, koji traže lascivni ljudi, jer ukida svako mrtvljenje tijela, poput posta, uzdržavanja, celibata...

> "Tales omnino sunt haeretici Lutherani, homines ventri addicti, hostes jejuniorum, continentiae inimici: et ea de causa nec possunt recte vivendo per viam mandatorum incedere: neque pennis contemplationis, sese ad res coelestes ac divinas intuendas erigere."
>
> ("Takvi su posve heretici luterani, ljudi odani trbuhu, protivnici postova, neprijatelji uzdržljivosti: i iz tog razloga ne mogu ispravnim životom ići po putu zapovijedi, niti se mogu krilima razmatranja uzdignuti do promatranja nebeskih i božanskih stvari.")

Doista, kad malo promotrite, primijetit ćete da su protestantski "reformatori" ukinuli sve ono što je malo "teže" u kršćanstvu, to jest, sve ono što od čovjeka zahtijeva određeni trud i požrtvovnost: postovi, ispovijed, pokora, nerazrješivost ženidbe itd.
Zato su duhovno lijeni ljudi prelazili na protestantizam, jer im je obećavao lagan put do spasenja: otpuštenje grijeha bez ispovijedi, mogućnost da se razvedu od svoje žene, da ne trebaju postiti, da ne trebaju činiti pokoru itd. To je bio mamac koji je privlačio ljude u protestantizam. No, to je moglo biti privlačno samo ljudima koji nikada ni nisu ozbiljno shvaćali obveze, koje pred njih stavlja kršćanska vjera.
Iskrenim vjernicima, koji su savjesno obavljali svoje vjerske dužnosti, nije padalo na pamet da prelaze u protestantske sekte.

Sv. Robert Bellarmin upravo to naglašava u svom govoru:

> "Lutherana etenim secta cum tota carnalis sit, non facile viros bonos et in quorum animis vivet ac floret religio et pietas, fallere potest: et raro aut nunquam fortasse contigit, ut Ecclesia Catholica deserta ad Lutheranos transfugerit, qui non antea corrupte et perdite inter catholicos vixerit. Cum areae ventilari incipiunt, non frumenta, sed paleae, vento abripiente separantur ab area. Ita prorsus cum Ecclesia per ethnicorum persecutiones vel haereticorum deceptiones Deo permitente, cribratur, aut ventilatur a Sathana: non viri sancti et graves, sed improbi, leves, curiosi, lascivi ab Ecclesia avolantes ad ethnicos haereticosque transfugiunt, nec fere solet accidere, ut ante circa fidem aliquis naufrageret, quam naufrage coeperit circa mores."
>
> ("Luteranska naime sekta, budući da je čitava tjelesna, ne može lako prevariti dobre ljude i one u čijim dušama živi i cvjeta vjera i pobožnost: i rijetko se ili gotovo nikada nije dogodilo, da je netko napustivši Katoličku Crkvu pobjegao kod luterana, a da nije već prije živio pokvareno i naopako među katolicima. Kad vjetar počne vijati gumnom, ne odvaja se pšenica, nego se pljeva, koju vjetar odnosi, odvaja od gumna. Upravo je tako kada, po Božjem dopuštenju, Sotona rešeta ili pustoši Crkvu preko poganskih progona ili prijevara heretika: tada se ne odvajaju sveti i snažni ljudi, nego opaki, neprokušani, znatiželjni i pohotni odlaze od Crkve i prelaze poganima i hereticima, i nije se gotovo nikada dogodilo da je netko prije doživio brodolom oko vjere, tko se nije prije počeo lomiti oko običaja.")

Zato Bellarmin zaključuje da je pobožan i predan vjerski život najbolji lijek protiv protestantizma:

> "Quare ut hoc tempore improba vita gradus quidam est ad haeresim Lutheranam, sic etiam contra pestem eandem antidotum praesentissimum atque optimum erit innocentia vitae, et studium operum bonorum."
>
> ("Zbog toga, kako je u ovo vrijeme opak život svojevrsna stepenica prema luteranskom krivovjerju, tako će protiv te kuge najizvrsniji i najbolji lijek biti nevinost života i nastojanje oko dobrih djela.")

Napominjem da se pod dobrim djelima ovdje prvenstveno misli na ona tri dobra djela, koja se posebno ističu u katoličkom nauku: **molitva, post i milostinja**, prema **Tob 12, 8**: *"Bona est oratio cum jejunio, et eleemosyna magis quam thesauros auri recondere."*

Pitanje odnosa prema tim djelima, lijepo pokazuje i teološke stavove pojedinca i skupine. Duhovni i ćudoredni život pojedinca uvijek nalazi odraz u njegovom svjetonazoru.

Danas možemo povući paralele između protestantizma i modernizma. Kao nekada protestanti, tako danas modernisti žele ukinuti sve ono što je u kršćanstvu "teško": pokoru, ispovijed, postove, celibat, nerazrješivost ženidbe itd.
Poznato je da modernisti ni sami ne vode nikakav ozbiljan duhovni život.
Profil prosječnog modernističkog svećenika u zapadnoj Europi, nažalost, odaje osobu koja

ne ispunjava obvezu molitve časoslova, gotovo se nikada ne ispovijeda, ne posti, ne čini pokoru, ne moli... Štoviše, još se zalaže za potpuno ukidanje onih malih ostataka pobožnosti, koji su još ponegdje ostali.

Dakako, nije to od jučer...
Biskup Josip Lang je dobro opisao moderniste još početkom 20. stoljeća:

> "Na praktičkom polju idu ovi modernisti za tim, da naobrazbu i uzgoj mladih teologa u biskupskim seminarijima dobije slobodniji smjer; onda: da se utjecaj višega klera u Crkvi umanji, a nižega klera i svjetovnjaka povisi, da se Indeks zabranjenih knjiga odstrani, jednako i beženstvo svećenika. Tako hoće modernisti i pristaše modernizma, da posvuda popravljaju i reformiraju, ali samo ob onoj reformi ne će ništa da znaju, koja je za nas najvažnija: O reformi samoga sebe."

Biskup Lang se odlučno borio protiv modernističkih utjecaja, posebice protiv "reformskog" žutog pokreta početkom 1920-ih.
Ako pitate odakle je sluzi Božjemu dolazila snaga da se bori protiv nepobožnih "reformatora", odgovor je u njegovom dubokom duhovnom životu. Kod svih gorljivih i revnih pastira primijećujemo iskreno pobožan život. Drugim riječima, njihov život je bio sušta suprotnost od lijenog i komfornog životnog stila modernističkih "reformatora".

Ovako duhovni život biskupa Langa opisuje p. Josip Vrbanek u knjižici *Biskup Lang* (Zagreb 1944., str. 24.-25.):

> "Razmatranje je obavljao dnevno po jedan sat prije sv. Mise. Pohod Presvetomu činio je barem dva puta dnevno, osim sv. Mise i kora. Križni put je obavljao svakog petka, a i češće u franjevačkoj crkvi. Krunicu BI. Gospe izmolio je svaki dan cielu, a k tome Zlatnu krunicu i više litanija. Za klanjanje svećenika klanjaoca služio se djelima sv. Alfonza, bl. Eymarda i 'Iskricama ljubavi'. Sudeći po zanesenosti u molitvi, kako ga je češće promatrala nećakinja Marija i još u sjemeništu sluga Ludvig, te po njegovom zanosu, kojim je govorio o Gospodinu Bogu, opravdano se može zaključiti, da se uzvinuo do vrhunca običnog tieka molitve."

Osim toga, biskup Lang je poticao sve ukućane s kojima je živio na dublji duhovni život:

> "Uz ostale molitve pobožnih kršćana, što ih je sa svojima obavljao, sabrao bi sve ukućane i služkinje na zajedničku večernju molitvu: Zlatnu krunicu Srdca Isusova, barem po jedne litanije, obavio bi izpit savjesti i pobudio pokajanje. Ako je tko bio i umoran, potjerao je njegov mili glas pospanost i svi su rado izdržali. Sam bi pak ostao u molitvi i radu redovito do 11 sati, a ustajao bi već prije pet. Za jelo se nije nikada brinuo. Sestri bi kazao: 'Za jelo me nemoj nikada pitati. Što ćete mi dati, to ću uzeti'. Toga se držao i u najtežoj bolesti. Mesa je vrlo malo jeo, a u sriedu, petak i subotu nikada."

Navedimo ovdje još tri primjera gorljivih pastira, koji pokazuju kako je pravovjerje uvijek usko vezano s dubokim duhovnim i molitvenim životom.

Prvo primjer vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera. Njegov nasljednik, nadbiskup Ivan Ev. Šarić ovako opisuje Stadlerov molitveni život:

> "Dan i noć radio je nadbiskup Stadler. Ali dok je radio, nije ni za čas zaboravio na onu svetoga Psalmista: *'Nisi Dominus aedificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui aedificant eam.'* (Ps 126, 1) - Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji.
> Nadbiskup je naš u svome radu podizao oči i srce k Nebu. On je dozivao s Neba na svoj rad pomoć Božju. On je radio i Bogu se svome jednako molio. On, čovjek rada, bio je i čovjek molitve. Rano bi ustajao, i ljeti i zimi u 5 sati. Onda bi molio. Iza jutarnje bi molitve misio. Jedva se je otkidao od oltara Presvetoga Srca Isusova u svojoj tihoj kapelici.
> Kad bi onda uzeo svoj jednostavni zajutrak, prihvatio bi za časoslov da i njega pobožno izmoli, prije nego se dade sav na posao. I svoj bi posao započinjao i opet i opet s molitvom. Mogu po duši reći, kad god bih došao Nadbiskupu, zatekao bih ga gotovo uvijek gdje kleči na klecalu pred Propelom. I jedanput mi je izmaknula riječ: 'Preuzvišeni! Vi se uvijek molite Bogu.' A on mi odvrati sa Psalmistom: *'Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit coelum et terram.'* (Ps 123, 8) - Pomoć je naša u imenu Gospodnjem, koji stvori nebo i zemlju.
> I više bi puta sišao kroz dan u kapelicu, da se pokloni Isusu, Bogu, Spasu svojemu. I kad god bi izlazio iz kuće, pohodio bi Presveto. I kad bi se svratio kući, opet bi pohodio Presveto. Prije večere bio bi na zajedničkoj večernjoj molitvi u kapelici. Iza večere, izmolio bi u sobi sve tri krunice u čast Kraljice svete Krunice. Tako su mu prolazili dani u radu i molitvi."

Drugi primjer je bl. Alojzije Stepinac.
O duhovnom životu bl. Alojzija Stepinca u Krašiću, bilježi župnik vlč. Vraneković u svom dnevniku:

> "Časoslov je molio redovito pred Presvetim, dok je mogao. Radi bolesti je kasnije molio časoslov šetajući dvorištem i zatim bi otišao u župnu crkvu da obavi sat i pol klanjanje pred Presvetim. U pokladne se dane zadržavao u klanjanju pred izloženim svetotajstvom i puna tri sata."

Treći primjer je fra Ante Antić.
O Antićevom dnevnom redu možemo pročitati sljedeće (N. Faranetić, *Svjetlo u tami*, Split 1969., str. 25.):

> "Pogledajmo njegov dnevni red! On je uključivao 2 sata razmatranja, 1 sat duhovnog štiva, molenje cijelog ružarija, križnog puta, brevijara, zatim službu magistra i neprekidnu službu vjernicima. Nikada nije ispuštao svoje redovničke i svećeničke dužnosti pod isprikom da ga posao zove ili da mora raditi za bližnjega. Ako je preko dana bio toliko zaokupljen ljudima, onda je ostajala noć. Nikada nije legao dok ne bi obavio sve svoje molitvene dužnosti. I nikada ga nisi mogao vidjeti nestrpljiva, nemirna; još je tako mnogo onih koje treba savjetovati. Znao je da će sve obaviti i ništa propustiti. Imao je mnogo pokornika iz svih staleža i teško je bilo uvijek pogoditi pravu riječ, ali fra Ante je to znao. Prije svih dužnosti bila je jedna - dužnost prema Bogu."

Što, dakle, vidimo u svim ovim lijepim primjerima? Vidimo kako su ti pastiri revno obavljali sve pobožnosti i molitve, od onih velikih i strogo obvezujućih (časoslov), pa sve do najmanjih i najkraćih, poput strelovitih molitvica i čina vjere, ufanja i ljubavi.
Ništa nisu propuštali!

I to je upravo stav kakav je danas toliko potreban kod pastira. Živ duhovni život odraz je žive vjere. To je najbolja obrana od modernizma.

Naravno, to zahtjeva i trud, i napor, i samoodricanje... Potrebna je volja da sebe "prisile" na takav život.

Ovdje je vrlo korisna pouka za razmatranje u molitveniku za zagrebačke sjemeništarce iz 1944. god. ***Sursum corda*** **- molitvenik za sjemeništarce** (str. 26.):

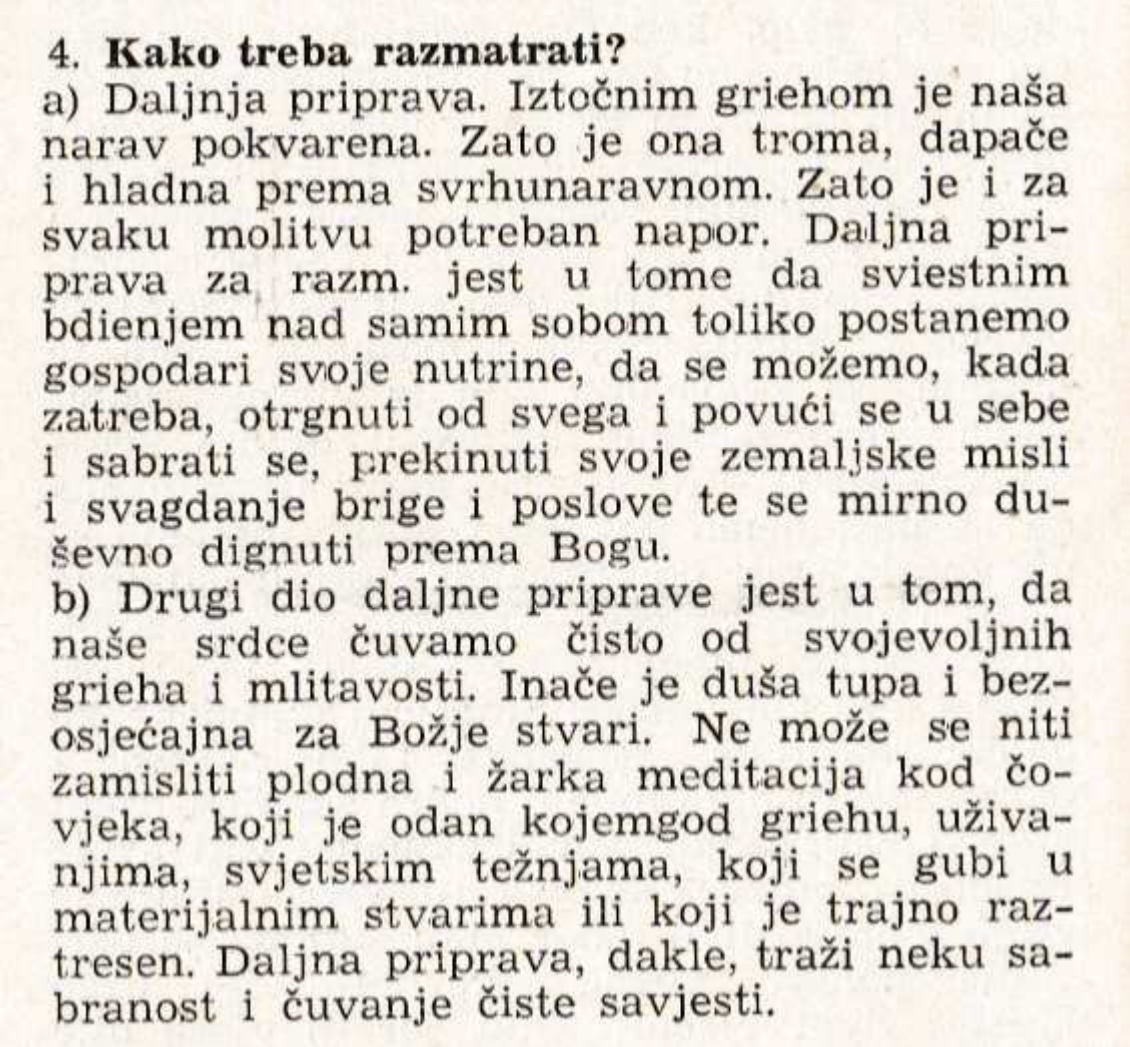

4. **Kako treba razmatrati?**
a) Daljnja priprava. Iztočnim griehom je naša narav pokvarena. Zato je ona troma, dapače i hladna prema svrhunaravnom. Zato je i za svaku molitvu potreban napor. Daljna priprava za razm. jest u tome da sviestnim bdienjem nad samim sobom toliko postanemo gospodari svoje nutrine, da se možemo, kada zatreba, otrgnuti od svega i povući se u sebe i sabrati se, prekinuti svoje zemaljske misli i svagdanje brige i poslove te se mirno duševno dignuti prema Bogu.
b) Drugi dio daljne priprave jest u tom, da naše srdce čuvamo čisto od svojevoljnih grieha i mlitavosti. Inače je duša tupa i bezosjećajna za Božje stvari. Ne može se niti zamisliti plodna i žarka meditacija kod čovjeka, koji je odan kojemgod griehu, uživanjima, svjetskim težnjama, koji se gubi u materijalnim stvarima ili koji je trajno raztresen. Daljna priprava, dakle, traži neku sabranost i čuvanje čiste savjesti.

Sv. Ivan Kapistran - "Speculum clericorum"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/08/sv-ivan-kapistran-speculum-clericorum.html

Misa sv. Ivana Kapistrana

Nedavno je bila godišnjica čudesne obrane (tada ugarskog grada) Beograda od Turaka 1456. god., čime je barem za neko vrijeme zaštićena južna Ugarska i istočna Slavonija od turskih prodora.
Sv. Ivan Kapistran je u toj obrani imao ključnu ulogu. No, on nije bio samo vojskovođa, nego prije svega - franjevac i svećenik.

Ne samo da je bio izrazito savjestan svećenik, nego je i drugim svećenicima propovijedao koliko je važno da budu na visini svog zadatka. Jedno od najznačajnijih djela sv. Ivana Kapistrana nosi naziv ***Speculum clericorum*** (*Ogledalo klerika*).
To je zapravo govor održan kleru u Trentu, 22. travnja 1439.

Taj je govor danas naročito potreban, jer su mnogi katolici, pa i svećenici, zaboravili na dostojanstvo i uzvišenost svećeništva. Mnogi danas, izgleda, uopće ne razumiju što je svećenstvo, zbog opće zbunjenosti nastale uslijed pokoncilskog razvodnjavanja, reformi,

modernizma i protestantizacije. Uslijed tog razvodnjavanja, mnogi svećenici olako prelaze preko dužnosti da nastoje oko svoga posvećenja. Zato je danas potrebno svojevrsno "otriježnjenje".

Sv. Ivan Kapistran je kao glavni moto svog govora uzeo riječi iz Knjige izlaska (19, 22):

> "Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum sanctificentur, ne percutiam eos."
> ("Svećenici naime, koji pristupaju Gospodinu, neka se posvete, da ih ne udarim.")

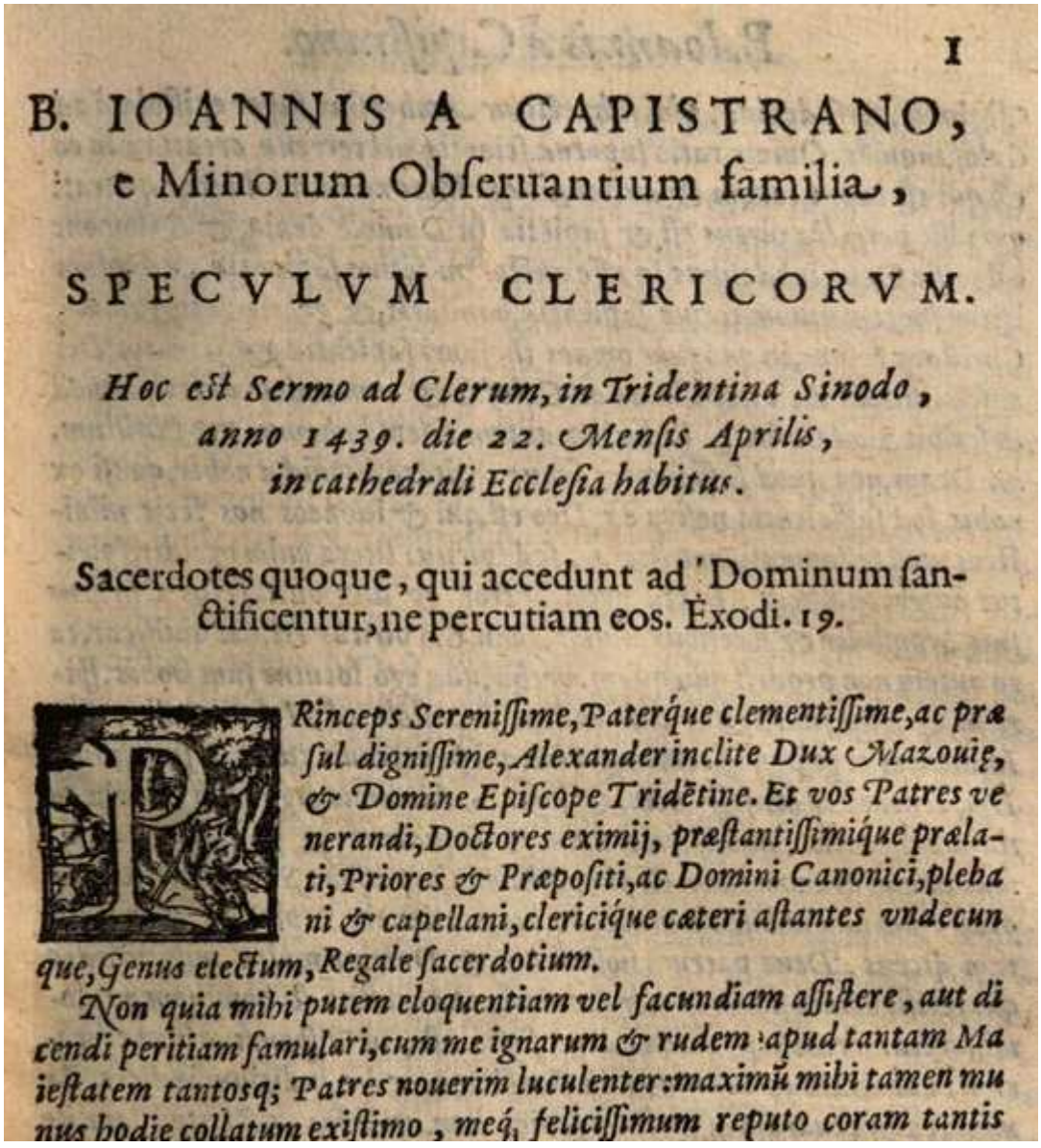

I

B. IOANNIS A CAPISTRANO,
e Minorum Obſeruantium familia,

SPECVLVM CLERICORVM.

Hoc eſt Sermo ad Clerum, in Tridentina Sinodo, anno 1439. die 22. Menſis Aprilis, in cathedrali Eccleſia habitus.

Sacerdotes quoque, qui accedunt ad Dominum ſanctificentur, ne percutiam eos. Exodi. 19.

Rinceps Sereniſſime, Paterque clementiſſime, ac præſul digniſſime, Alexander inclite Dux Mazouię, & Domine Epiſcope Tridētine. Et vos Patres venerandi, Doctores eximij, præſtantiſſimique prælati, Priores & Præpoſiti, ac Domini Canonici, plebani & capellani, clericique cæteri aſtantes vndecunque, Genus electum, Regale ſacerdotium.

Non quia mihi putem eloquentiam vel facundiam aſſiſtere, aut dicendi peritiam famulari, cum me ignarum & rudem apud tantam Maieſtatem tantosq; Patres nouerim luculenter: maximū mihi tamen munus hodie collatum exiſtimo, meq; feliciſſimum reputo coram tantis

Na početku trećeg dijela govora, sv. Ivan Kapistran objašnjava spomenutu rečenicu Svetoga pisma:

> "Ad tertiam igitur et ultimam partem postremo veniens, quam dicebam continere extremae poenalitatis improperium perniciosum, cum dicit Angelus: *'ne percutiam eos'. 'Sacerdotes quoque'*, inquit, *'qui accedunt ad Dominum, ut sanctificentur, ne percutiam eos'*, ubi supra q. d. si deficient a sanctitate percutientur poenalitate... cum comminando subdit *'ne percutiam eos'* quasi dicat, pro firmissima orationis meae conclusione tenete, quod nisi perseveratis in sanctitate continua, percutiam vos Imperio summi Regis. Ad vos ergo est verbum hoc, o sacerdotes!"
>
> ("Dolazeći naposljetku do trećeg i posljednjeg dijela, za koji sam rekao da sadrži opasnu prijetnju krajnje kazne, jer kaže anđeo, *'da ih ne udarim'. 'Svećenici naime'*, kaže, *'koji pristupaju Gospodinu, neka se posvete, da ih ne udarim'*, o čemu je prije objašnjeno, što će reći: ako odstupe od svetosti, bit će udareni kaznom... kad prijeteći dodaje *'da ih ne udarim'*, kao da kaže: za najčvršći zaključak moga govora držite da ako ne ustrajete u postojanoj svetosti, udarit ću vas vlašću višnjega Kralja. Vama je, dakle, upućena ova riječ, o svećenici!")

Na jednom drugom mjestu u tom govoru, sv. Ivan Kapistran jasno naglašava da je nastojanje oko svetosti svećenika težak i naporan posao, ali da nema alternative:

> "Certe nostis, venerandi patres, quoniam absque labore gravi nulla munera magna dantur. Maximum igitur sanctitatis munus cum lachrymis et sudore imploremus a Domino Salvatore, qui quotidie nobis intonat a vertice coeli dicens: *'Sancti estote, quia ego sanctus sum Dominus Deus vester'* (Lev. 19, 1); *'Sanctificamini et estote sancti, quia ego Dominus Deus vester, custodite praecepta mea et facite ea, ego Dominus qui sanctifico vos'* (Lev. 20, 7-8); et infra: *'Eritis sancti mihi, quia sanctus sum ego Dominus, et separavi vos a ceteris populis, ut essetis mei'* (Lev. 20, 26) et Levitici 21. de sacerdotibus dicit: *'Sancti erunt Deo suo et non polluent nomen eius: incensum enim Domini et panes Dei sui offerunt et ideo sancti erunt'.*
> Sancti igitur, sine terrena vanitate, vel cupiditate, aut lubricitate; puri, firmi, casti, religiosi, integri, sinceri et immaculati in ministerio Christi, Domino famulemur, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in charitate, ut dicit Apostolus ad Ephesios 2, 4-5."
>
> ("Sigurno znate, poštovani oci, da se bez teškoga rada ne daju nikakvi veliki darovi. Stoga za najveći dar svetosti sa suzama i znojem molimo Gospodina Spasitelja, koji nas svakodnevno opominje s vrha nebesa govoreći: *'Sveti budite, jer sam ja svet Gospodin Bog vaš'* (Lev 19, 1); *'Posvetite se i budite sveti, jer sam ja Gospodin Bog vaš, čuvajte moje zapovijedi i vršite ih; ja sam Gospodin koji vas posvećuje'* (Lev 20, 7-8); i dalje: *'Bit ćete mi sveti, jer sam svet ja Gospodin, i odvojio sam vas od ostalih naroda, da budete moji'* (Lev 20, 26) i u Levitskom zakonu 21. o svećenicima kaže: *'Bit će sveti Bogu svomu i neće oskvrnuti njegovo ime: naime, prinosit će Gospodinu kad i kruhove Boga svoga, i stoga će biti sveti'.*
> Sveti dakle, bez zemaljske ispraznosti, ili požude, ili varljivosti; čisti, čvrsti, čedni, pobožni, postojani, iskreni i neporočni u službi Krista, služimo Gospodinu kako nas je odabrao u Njemu prije postanka svijeta, da budemo sveti i neporočni u njegovim očima u ljubavi, kako kaže Apostol Efežanima 1, 4-5.")

A kako će postići svetost? Ovdje opet mogu tražiti uzora upravo u sv. Ivanu Kapistranu. Poznati njemački kroničar iz 15. stoljeća, Hartmann Schedel, koji je osobno vidio sv. Ivana Kapistrana dok je propovijedao u Nurembergu, ovako opisuje dnevni red sv. Ivana:

> "Vitam in hunc modum duxit: vestitus dormire, ante lucem surgere, matutinum laudes, primam, tertiam orare, divina deinde celebrare, deinde his peractis sermonem ad populum Latine pronuntiare, post haec interpres, quae dicta sunt ab eo, quantum capax fuit, populo exponere; finito sermone ad coenobium ordinis sui reverti, ac sexta et nona completis infirmos visere, diu apud ipsos morari manus omnibus imponere, biretum s. Bernardini... Exinde coenare, demum, qui se accedebant, audientiam praebere. Mox vesperas dicere, his completis, ad infirmos reverti, atque cum his usque ad noctem se exercere. Cumque demum completorio, et alias delectis precibus, corpus quieti daret, minimum esset, quod somno, fere nihil. Ad revisuros Sacrae Scripturae codices pusillum furari temporis, sic homo quasi coelestem vitam agere in terris immaculatam absque sorde."
>
> ("Vodio je život na ovaj način: spavati odjeven, ustati prije izlaska sunca, izmoliti Matutinum Laudes, Primu, Terciju, zatim slaviti bogoslužje, onda dovršivši to, održati propovijed puku na latinskom jeziku, a zatim bi prevoditelj objasnio puku što je rečeno koliko je mogao; nakon propovijedi, vratio bi se u samostan svoga reda, a nakon što bi dovršio šesti čas i deveti čas, pohodio bi bolesnike, dugo bi se kod njih zadržao, polagao na njih ruke, biret sv. Bernardina... Zatim bi blagovao, pa ako bi ga tko pohodio, saslušao bi ga. Ubrzo bi rekao Vespere, nakon završetka, vratio bi se bolesnicima i s njima se bavio sve do noći. I naposljetku, nakon što bi dovršio kompletorij i druge molitve, predao bi tijelo odmoru, malo je spavao, gotovo ništa. Uzeo bi nešto vremena za ponovno čitanje knjiga Svetoga pisma; tako kao da je čovjek vodio nebeski život na zemlji, neoskvrnjen i bez mrlje.")

Evo, dakle, uzora za redovnički i svećenički život.
Na kraju, potičem vas da potražite djela sv. Ivana Kapistrana, naročito po arhivima franjevačkih samostana sjeverne Hrvatske.

"Stecite sebi prijatelje nepravednim bogatstvom, da, kada klonete, prime vas u vječne stanove." (Lk 16, 9)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/08/stecite-sebi-prijatelje-nepravednim.html

Prošla nedjelja, u tradicinalnom obredu **VIII. nedjelja po Duhovima**, donosi jedan iznimno važan odlomak iz evanđelja po Luki (16, 1-9), kojeg su često citirali crkveni naučitelji u tumačenju nauka Crkve o velikom broju raznih tema (posebni sud, čistilište, milostinja i pomoć siromasima, općinstvo svetih, štovanje svetaca itd.).
Dakako, ne mogu ovdje detaljno govoriti o svim tim temama. Ograničit ću se samo na ono što nam to čitanje kaže o pomoći dušama u čistilištu.

Pogledajmo prvo kojim riječima završava taj evanđeoski odlomak:

> "Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula."

Hrvatski lekcionar iz 1940. god. prevodi ovako:

> "Stecite sebi prijatelje nepravednim bogatstvom, da, **kada klonete**, prime vas u vječne stanove."

Uočite razliku prema modernom postkoncilskom prijevodu (Duda-Fućak):

> "Napravite sebi prijatelje od nepoštena bogatstva pa **kad ga nestane** da vas prime u vječne šatore."

Vidite li tu razliku? Iz starih prijevoda, koji slijede Vulgatu, jasno je da se "defeceritis" odnosi na ljude (tj. na trenutak kad će ljudi klonuti, dakle, umrijeti), dok se po novim prijevodima (koji slijede grčki: **ὅταν ἐκλίπῃ**) ta riječ odnosi na bogatstvo ("kad ga nestane"), a ne na ljude.

To je samo jedan primjer zašto je nužno poznavati latinsku Vulgatu, kako biste razumjeli tumačenja crkvenih naučitelja, i naravno, i čitanja u tradicionalnoj liturgiji i njihove prijevode.

U fra Radićevom *Misalu za sve dane u godini* (Makarska, 1967.), spomenuta evanđeoska rečenica prevedena je ovako:

> "Stičite sebi prijetelje prolaznim bogatstvom, da vas, kad umrete, prime u svoje vječne stanove."

Dobro, sad se pitajmo: Kako to ljudi stječu prijatelje bogatstvom? Dakako, tako što im daju nešto od svoga bogatstva. Ako si čovjeku u nevolji poklonio određenu svotu novaca, stekao si prijatelja, koji će i tebi pomoći kad se nađeš u nekoj neprilici.

Katekizam Tridentskog koncila preporučuje župnicima da na VIII. nedjelju po Duhovima propovijedaju, između ostaloga, o koristi milostinje siromasima:

> "Ideo divites a Deo bonis cumulantur, ut pauperibus ea errogent"
> ("Zato su bogati obdareni dobrima od Boga, kako bi ih udijelili siromasima")

U crkvenoj tradiciji se kod ovog evanđelja naročito ističe jedna vrsta siromaha kojima treba pomoći, a to su siromašne duše u čistilištu.
Sve što uložiš na pomoć dušama u čistilištu (molitve, post, milostinja), tebi će se obilno vratiti. Kad od svog imetka daješ za služenje svetih misa za duše u čistilištu, stječeš prijatelje među tim dušama, koje će jednoga dana pomoći i tebi da lakše dođeš u raj.
U tom su smislu mnogi sveci tumačili ovo evanđelje.

Evo primjer iz 8. propovijedi **sv. Vinka Fererskog** o VIII. nedjelji po Duhovima:

> "Et ideo poteritis vobis facere amicos de istis divitiis, scilicet parentes et afines et caeteros mortuos, pro eis bona faciendo, faciendo dicere Missas: et ita secundum hunc intellectum intelligitur praesens verbum: *'Facite vobis amicos'*, scilicet mortuos et animas Purgatorii, *'de mammona iniquitatis'*, scilicet formaliter. Et ideo caveant illi, qui habent adimplere testamenta, ut non tardent adimplere: quia animae Purgatorii quotidie clamant: *'Iustitia Domine!'* Et non dubitetis... quod non audiat tales clamores contra tales: quia imo audit. Et ideo ad hoc habetur Lucae 18, 7-8: *'Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte et patientiam habebit in illis? Dico vobis, quia cito faciet vindictam illorum'*."
>
> ("I stoga možete steći prijatelje od ovoga bogatstva, to jest roditelje i rodbinu i ostale mrtve, kad im činite dobro, brinuvši se da se za njih govore Mise: i tako se prema tom smislu razumije ova riječ: *'Stecite si prijatelje'*, to jest, mrtve i duše u čistilištu, *'od nepravedna bogatstva'*, dakako formalno. I zato neka paze oni koji imaju ispuniti oporuke, da ne otežu s ispunjenjem, jer duše čistilišta svakodnevno vapiju: *'Pravda, Gospodine!'* I nemojte sumnjati... da će čuti ove vapaje protiv onih: jer će ih svakako čuti. I stoga o tome ima u Luki 18, 7-8: *'Neće li onda Bog osvetiti svoje izabrane koji dan i noć vape k njemu, i odgađat će ih? Kažem vam, da će brzo učiniti osvetu za njih'*.")

Pri tome, sv. Vinko Fererski smatra da se u evanđelju koristi termin "nepravedno bogatstvo" iz razloga što svako bogatstvo na neki način veže čovjeka za ovaj svijet. Želi se reći da nećeš prenijeti svoj imetak preko groba. Zato je bolje da ga iskoristiš dok imaš vremena za činjenje dobra, naročito za pomoć siromasima i dušama u čistilištu.

O službi kršćanskoga vladara

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/08/o-sluzbi-krscanskoga-vladara.html

Prije ravno 400 godina, početkom 1619. god., sv. Robert Bellarmin napisao je važnu knjigu ***De officio principis christiani*** (*O službi kršćanskoga vladara*). Možemo raći da je to svojevrstan vjerski priručnik za katoličke vlastodršce. Knjiga je posvećena tadašnjem poljskom prijestolonasljedniku (a kasnije kralju) Vladislavu IV., sinu poljskog kralja Sigismunda III., istaknutog podupiratelja protureformacije, poznatog osobito po podršci Družbi Isusovoj u njenoj borbi protiv protestantskog krivovjerja.

Budući da se nalazimo u izbornoj godini, kad će nam opet sa svih strana dolaziti poruke kakav bi nam to predsjednik trebao, potreban nam je određeni putokaz, da se ne izgubimo u svim silnim prijedlozima i mišljenjima o nužnim karakteristikama svjetovnih vođa. Ne trebamo lutati, jer su o tom pitanju crkveni naučitelji već sve rekli.

Iz Bellarminove bi knjige i današnji vlastodršci mogli mnogo toga naučiti, ali i svi oni koji dolaze s njima u kontakt, posebice svećenici kojima se političari ispovijedaju.

Knjiga je podijeljena na tri dijela (tri knjige). U prvom dijelu, sv. Robert Bellarmin obrađuje dužnosti kršćanskog vlastodršca iz različitih perspektiva: njegove dužnosti kao Božjeg službenika, dužnosti prema papi, prema vlastitom biskupu, prema svom ispovjedniku,

prema narodu, vojnicima itd.
Drugi dio donosi povijest i primjere osmorice svetih vlastodržaca u Starom zavjetu: Josipa Egipatskog, Mojsija, Jošue, Davida, Ezekije, Jošije, Jošafata i Jude Makabejca.

Treći pak dio donosi povijest desetorice odabranih kršćanskih vladara:
1) rimski car Teodozije Veliki (koji je proglasio katoličku vjeru jedinom vjerom Carstva)
2) bizantski car Tiberije iz 6. stoljeća
3) češki knez sv. Vjenceslav (907.-935.)
4) rimsko-njemački car sv. Henrik II. (973.-1024.)
5) ugarski kralj sv. Stjepan (975.-1038.)
6) engleski kralj sv. Eduard Ispovjednik (1003.-1066.)
7) sv. Leopold Austrijski (1073.-1136.)
8) francuski kralj sv. Ljudevit IX. (1214.-1270.)
9) bl. Amadej Savojski (1435.-1472.)
10) poljski kraljević sv. Kazimir (1458.-1484.)

U ovoj je knjizi opet došlo do izražaja Bellarminovo sjajno poznavanje povijesti. Upravo zadivljujuće poznavanje povijesnih izvora. Sve životopise navedenih svetih kraljeva prenio je direktno iz izvora: iz srednjovjekovnih kronika i isprava. Zamislite koja je to širina znanja: kad netko savršeno poznaje vrela za lokalnu povijest europskih naroda: od Engleske do Poljske i Češke.
Nađite mi ijednog današnjeg povjesničara s tolikom širinom znanja!
Danas, naprotiv, prevladava diletantizam, gdje nam o povijesti govore osobe koje nikada u životu nisu pročitale nijedan izvor, nijednu staru kroniku ili ispravu iz razdoblja o kojem govore!

To je samo još jedan razlog više zašto su nam potrebne ovakve knjige.
No, svrha ove Bellarminove knjige nije samo znanstveno proučavanje života uzornih katoličkih vladara iz europske povijesti, nego predstavljanje živih uzora koji i danas govore svim vlastodršcima kako bi trebali postupati u svom političkom i privatnom životu.

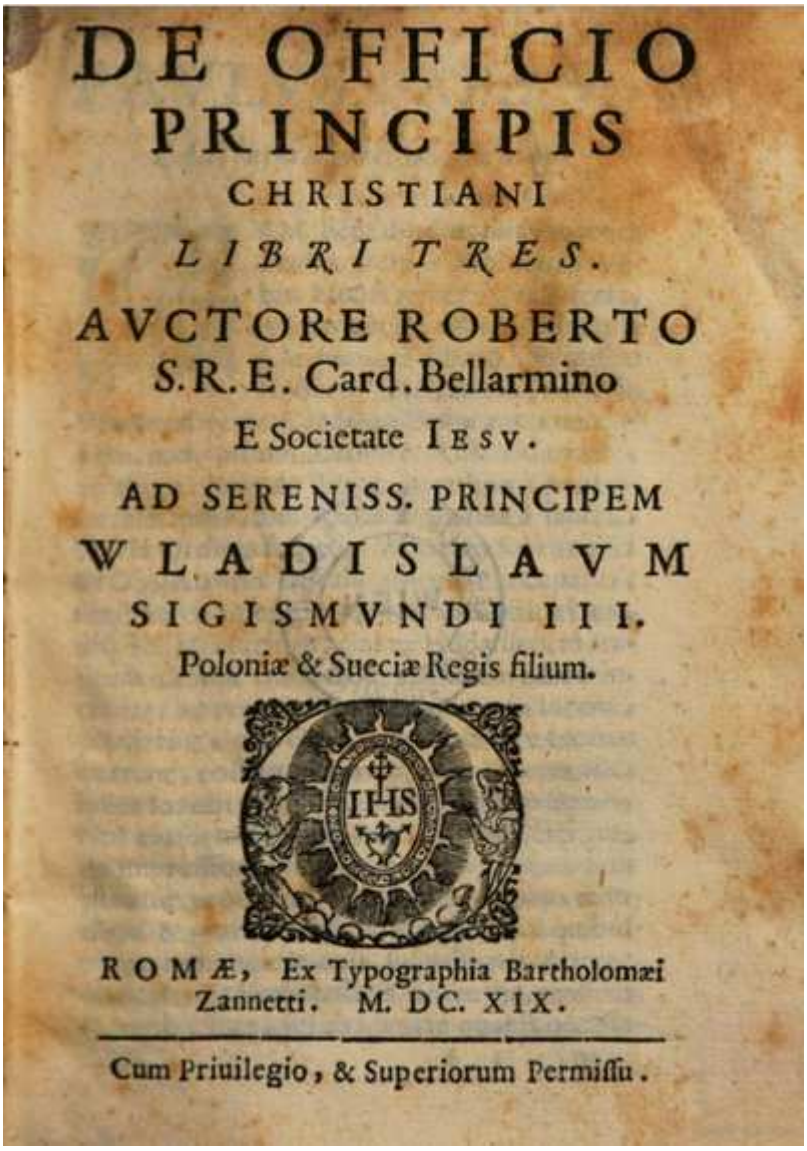

DE OFFICIO
PRINCIPIS
CHRISTIANI
LIBRI TRES.
AVCTORE ROBERTO
S.R.E. Card. Bellarmino
E Societate IESV.
AD SERENISS. PRINCIPEM
WLADISLAVM
SIGISMVNDI III.
Poloniæ & Sueciæ Regis filium.

ROMÆ, Ex Typographia Bartholomæi
Zannetti. M. DC. XIX.

Cum Priuilegio, & Superiorum Permiſſu.

Knjiga je dostupna na internetu: De officio principis christiani

U prvom dijelu, sv. Robert Bellarmin obrađuje, između ostaloga, stožerne kreposti (razboritost, pravednost, umjerenost i jakost) s gledišta katoličkog vladara. Kako se u djelovanju jednoga vlastodršca očituju stožerne kreposti?

Ovdje treba navesti jedan primjer, koji nerado čuju uši "modernog vjernika", zaraženog liberalnim zabludama.

Govoreći o kreposti kršćanske jakosti, sv. Robert Bellarmin ističe i aktivnu ulogu svjetovnih vladara u borbi protiv krivovjerja i krivovjeraca:

> "In hoc igitur bello spirituali debent principes christiani non minus Ecclesiam Christi iuvare, quam in bello corporali provincias suas vel regna protegere. De qua re scribit sanctus Augustinus in epistola ad Vincentium Donatistam, ubi ostendit, iuste paganos et haereticos puniri a principibus temporalibus. Scribit etiam sanctus Gregorius in epistola ad praefectum Africae Pantaleonem, ut Donatistas haereticos comprimat; et in epistola ad Mauritium Imperatorem, et in alia ad Brunichildem reginam Francorum, ut idolatras et haereticos persequantur."
>
> ("U tom, dakle, duhovnom ratu kršćanski vladari nisu ništa manje dužni pomagati Crkvi Kristovoj, nego braniti svoje pokrajine ili kraljevstva u tjelesnom ratu. O toj stvari piše sveti Augustin u pismu Vincentu donatistu, gdje pokazuje da je pravedno što se pogani i heretici kažnjavaju od svjetovnih vladara. Piše također i sveti Grgur u pismu Pantaleonu, prefektu Afrike, da suzbije heretike donatiste; i u pismu caru Mauriciju, i u drugome Brunhildi, kraljici Franaka, da proganjaju idolopoklonce i heretike.")

Vezano uz stožernu krepost pravednosti, Bellarmin je već prije pojasnio da pravedne kazne protiv krivovjeraca i drugih zločinaca - nikako nisu u suprotnosti s kršćanskom poniznošću i blagošću. Ovdje iznosi primjere iz Svetoga pisma, posebice primjere dvojice najponiznijih svetih ljudi iz Staroga zavjeta - Mojsija i Davida - koji se, uz svu svoju poniznost, nisu ustručavali kazniti zločince.

> "Iam vero quod attinet ad redditionem poenae iis qui male agunt, iustitia quidem vindicativa necessaria est Reipublicae, ut ex poena unius multi desistant ab iniuriis inferendis, et sic fiat opus iustitiae pax et tranquillitas (Isai. 32, 17). Et quidem rigor iustitiae non est contrarius lenitati et mansuetudini, quando nascitur, non ex crudelitate erga homines, sed ex zelo erga Deum. Moyses mitissimus erat super omnes homines, qui morabantur in terra (Num. 12, 3), et tamen ex zelo honoris Dei, iussit occidi multa millia hominum, qui vitulum aureum adoraverant (Exod. 32, 26-28), et rursum alias suspendit omnes principes populi in patibulis (Num. 25, 3-5), et iussit occidi multa millia ex plebe, ob aliud peccatum idolatriae. Et David tantae mansuetudinis erat, ut de eo scriptum est: *'Memento, Domine, David, et omnis mansuetudinis eius'* (Psal. 131, 1); et tamen ipse de se dicit: *'In matutino interficiebam omnes peccatores terrae, ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem'* (Psal. 100, 8). Itaque non pugnat zelus iustitiae cum mansuetudine; neque pugnat etiam cum misericordia. Quamvis enim iustitia et misericordia contrariae videantur: tamen sic unitae inter se sunt, ut sorores amantissimae dici possint."
>
> ("A sad što se tiče izvršenja kazne nad onima koji čine zlo, vindikativna pravda potrebna je državi, da se zbog kažnjavanja jednog [zločinca] mnogi suzdrže od nanošenja štete, i tako djelo pravde postaje mir i spokoj (Iz 32, 17). I štoviše, strogost pravde nije protivna blagosti i krotkosti, kad se rađa - ne iz okrutnosti prema ljudima - nego iz revnosti prema Bogu. Mojsije je bio najponizniji od svih ljudi, koji su boravili na zemlji (Br 12, 3), a ipak je iz gorljivosti za čast Božju, naredio da se smaknu mnoge tisuće ljudi koji su se klanjali zlatnom teletu (Izl 32, 26-28), i opet, drugi put je objesio sve prvake naroda na vješala (Br 25, 3-5), i naredio da se smaknu mnoge tisuće iz naroda zbog drugog grijeha idolopoklonstva. I David je bio tolike krotkosti, da je o njemu pisano: *'Spomeni se, Gospodine, Davida i sve njegove krotkosti'* (Psal. 131, 1); a ipak on sam za sebe kaže: *'Ujutro ću ubijati sve grešnike zemlje, da iskorijenim iz grada Gospodnjega sve koji čine bezakonje'* (Psal. 100, 8).
> Dakle, gorljivost za pravdu nije u protivnosti s krotkošću, niti je u protivnosti s milosrđem. Iako se, naime, pravda i milosrđe čine suprotnima: toliko su međusobno ujedinjenje, da se mogu nazvati ljubljenim sestrama.")

Sv. Robert Bellarmin osobito potiče kršćanske vladare da kažnjavaju blasfemiju. To je jedno zlo prema kojemu nikada i nigdje ne smiju pokazivati toleranciju:

> "Unum est peccatum, in quo severissime puniendo, ego quidem valde optarem, ut christiani principes omnes maximo zelo exardescerent. Blasphemia est peccatum de quo loquor: hoc enim crimen ex sententia s. Thomae, doctoris vere angelici, est peccatum maximum: quod ille probat, quia *'opponitur confessioni fidei, et ideo habet in se gravitatem infidelitatis; et aggravatur peccatum si superveniat detestatio voluntatis, et adhuc magis si prorumpat in verba: sicut et laus fidei augetur per dilectionem et confessionem. Unde cum infidelitas sit maximum peccatum, secundum suum genus, consequens est, quod etiam blasphemia sit peccatum maximum ad idem genus pertinens, et ipsum aggravans'* (Summa theologica, II-II, q. 13., a. 3.). Haec sanctus Thomas, ex cuius ratione sequitur, ut blasphemia sit peccatum quodammodo maius maximo, quia pertinet ad genus infidelitatis, quae est peccatum omnium maximum, ut idem docet (Summ. theol., II-II, q. 10., a. 3.), et. illud etiam aggravat, cum illi addat detestationem voluntatis."
>
> ("Jedan je grijeh, za čije bih najstrože kažnjavanje želio da se svi kršćanski vladari raspale najvećom gorljivošću. Blasfemija je grijeh o kojem govorim: taj je, naime, zločin - po mišljenju sv. Tome, učitelja zaista anđeoskoga - najveći grijeh: što on dokazuje, jer se *'protivi ispovijesti vjere, i stoga u sebi sadrži težinu nevjere; i čini težim grijeh ako nadolazi prezir volje, i još težim ako izbija u riječima; kao što se i hvala vjere povećava po ljubavi i ispovijesti. Stoga, kako je nevjera najveći grijeh, prema svojoj vrsti, slijedi da je također i blasfemija najveći grijeh, koji pripada istoj vrsti i čini ga težim'* (Summa theologica, II-II, q. 13., a. 3.). Tako kaže sveti Toma, iz čijeg razlaganja slijedi da je blasfemija grijeh koji je na neki način veći od najvećega, jer pripada vrsti nevjere, koja je najveći od svih grijeha, kao što isto naučava (Summ. theol., II-II, q. 10., a. 3.), i još ga čini težim, jer mu dodaje prezir volje.")

Nakon navođenja kakve su kazne propisane u Svetom pismu za huljenje, pa u zakonodavstvu cara Justinijana, te u kanonskom pravu, napokon zaključuje što je dužnost suvremenog kršćanskog vlastodršca:

> "Neque dubium esse potest, quin si principes statuerent hoc vitium exterminare, facillime id assequerentur. Si enim populi intelligerent, hoc esse principi omnino decretum, nemo auderet linguam ad blasphemandum solvere: cum nihil inde lucri, nihil utilitatis, nihil voluptatis, nihil honoris accedat; et contra certo sciant, vel facile scire possint, Deum per hoc vitium ad iracundiam maxime provocari, et ab eius iustitia supplicia nimis horrenda blasphemis omnibus esse parata."
>
> ("I ne može biti dvojbe, ako vladari odluče iskorijeniti ovu opačinu, vrlo lako bi to postigli. Ako, naime, narodi shvate da je to u cijelosti vladareva odredba, nitko se ne bi usudio razvezati jezik za blasfemiju: kad odatle nemaju nikakav dobitak, nikakve koristi, nikakvog zadovoljstva, nikakve časti; i baš naprotiv, zasigurno znaju ili lako mogu spoznati, da se tom opačinom najviše izaziva gnjev Božji, i da su od njegove pravde pripravljene veoma strašne kazne za sve hulitelje.")

I sad se postavlja pitanje: Čine li vlastodršci grijeh ako zakonski ne zabrane blasfemiju? Možemo i proširiti temu: Čine li vladajući grijeh ako dopuštaju bilo koju vrstu teške povrede katoličke vjere i morala? Evo, na primjer: političar koji nema ništa protiv toga da je u zakonu dopušten razvod braka, iako zna da je to protivno katoličkoj vjeri. - Što s njim?

Ovo su važna pitanja i za svećenike kojima se političari ispovijedaju. Znamo da svećenik ne smije dati odrješenje osobi koja se ne kaje za svoje grijehe.
Bi li se današnji svećenik usudio uskratiti odrješenje političaru, koji nema ništa protiv protukršćanskih zakona? Za to treba hrabrosti, ali tko nema te hrabrosti, bolje je da i nije išao u svećenike.

Evo što o tome kaže sv. Robert Bellarmin:

> "Quod si confessarius non audet absolutionem negare tam magno viro, audiat Spiritum Sanctum clamantem: *'Noli fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitatem, ne forte extimescas faciem potentis'* (Eccli. 7, 6); quod idem in multis aliis peccatis locum habebit. Sic etiam non potest confessarius absolvere poenitentem, nisi confessionem integram faciat: non autem est integra confessio principis, si peccata confiteatur, quae ad ipsum, ut privatum hominem, pertinent, ut peccata gulae, luxuriae, invidentiae, et alia id genus; peccata vero quae fecit ut princeps, forte non agnoscat."
>
> ("Jer ako se ispovjednik ne usudi uskratiti odrješenje tako velikom mužu, neka čuje Duha Svetoga koji kliče: *'Ne traži da budeš sudac, ako nemaš snage iskorijeniti bezakonje, da ne bi popustio pred moćnikom'* (Crkve. 7, 6); to bi isto moglo naći mjesto i u vezi mnogih drugih grijeha. Tako također ne može ispovjednik odriješiti pokornika, ako nije izvršio cjelovitu ispovijed: a nije cjelovita ispovijed vladara, ako ispovijeda grijehe koji se tiču njega kao privatnog čovjeka - kao grijehe proždrljivosti, bludnosti, zavisti i druge te vrste - a grijehe koje je učinio kao vladar možda i ne prepoznaje.")

To su problemi o kojima se malo govori. O tim se temama danas gotovo isključivo raspravlja u kontekstu političara koji odobravaju pobačaj... Ali, nije jedini grijeh koji političar može učiniti (kao političar) odobravanje pobačaja ili zakona koji omogućuju pobačaj.
Što je s drugim antikršćanskim zakonima i zakonskim odredbama? Što je sa zakonima koji odobravaju razvod braka, ili koji dopuštaju nemoralne i protuprirodne veze?
Što je s apsolutiziranom "vjerskom slobodom" koja daje i najgorim sektama da zavode naivne?
Što s državom u kojoj je pod egidom "slobode govora" dopuštena blasfemija?

Zašto ćete danas teško pronaći političara sa izgrađenim i jasnim stavovima oko ovih pitanja? Zato što bi se jasnim istupom protiv blasfemije, razvoda itd. vjerojatno zamjerio polovici biračkog tijela, koje je ogrezlo u grijesima. A kako bi to učinili političari kojima je jedini cilj: vlast pod svaku cijenu?
Čovjek se treba znati zamjeriti drugima, kad su u pitanju ove teme.

Ako naši političari uistinu žele biti **katolički političari**, potrebno je da se vrate onom načinu razmišljanja koji je izrazio još sv. Ivan Zlatousti riječima: **Neka nevjernici vide da kršćani upravljaju ovom državom**.

Usporedba kralja Davida i cara Teodozija Velikoga

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/08/usporedba-kralja-davida-i-cara.html

U knjizi sv. Roberta Bellarmina ***De officio principis christiani***, o kojoj smo govorili prošli put, ima jedno poglavlje koje iznosi detaljnu usporedbu kralja Davida i rimskoga cara Teodozija Velikoga. To mi se poglavlje čini posebno važnim, kako bi se dala ispravna ocjena života i djelovanja ove dvojice uistinu svetih ljudi - i svetih vladara.

Nažalost, danas se nerijetko mogu čuti potpuno proizvoljne i neprimjerene ocjene o njima od strane nepozvanih i neukih ljudi: modernista, pseudo-bibličara, pa i kojekakvih polupismenih osoba, koje samo zato što su (površno) prolistale Bibliju, misle da si mogu uzeti za pravo da iznose ocjene o kralju Davidu.

Kao i uvijek, treba pogledati što kažu crkveni naučitelji. Još od sv. Ambrozija, često se uspoređuju kralj David i car Teodozije. Lako je uočiti mnoge sličnosti između njihova života i vladanja.

Što im je bilo zajedničko? Navode se četiri stvari:
1. obojica su bili uspješni ratnici
2. obojica su bili poznati po poniznosti i pobožnosti
3. obojica su zabranili lažne religije na području kojim su vladali
4. obojica su u jednom trenutku svog života počinili veoma težak grijeh, ali su ga okajali teškom i dugotrajnom pokorom

Davidov grijeh je bio preljub i ubojstvo. Teodozijev grijeh je bilo ono što bismo danas nazvali "prekomjerna upotreba sile". Naime, kad je izbila pobuna u Solunu 390. god., pobunjenici su na ponižavajući način ubili javne službenike. Teodozije je u srdžbi naložio upotrebu sile za gušenje pobune. Ubrzo je promijenio mišljenje, i poslao naredbu kojom je opozvao prijašnju odluku. Ali, nova je naredba prekasno stigla, i vojnici su napravili pokolj u gradu, tako da su zajedno s krivcima stradali i mnogi nevini ljudi.

Čim je sv. Ambrozije čuo što se dogodilo, zabranio je Teodoziju ulazak u crkvu.
Car se pokajao, a sv. Ambrozije mu je naložio javnu i tešku pokoru. Inače, to je jedan od najpoznatijih primjera javne pokore u povijesti Crkve. No, najvažnije je to što se car Teodozije tom teškom pokorom uspio posve očistiti od počinjenog grijeha.

U tome je njegova najveća sličnost s kraljem Davidom.
Sv. Robert Bellarmin je to sjajno objasnio u poglavlju, koje i nosi naziv:
"Collatio Theodosii cum Davide" - "Usporedba Teodozija sa Davidom".

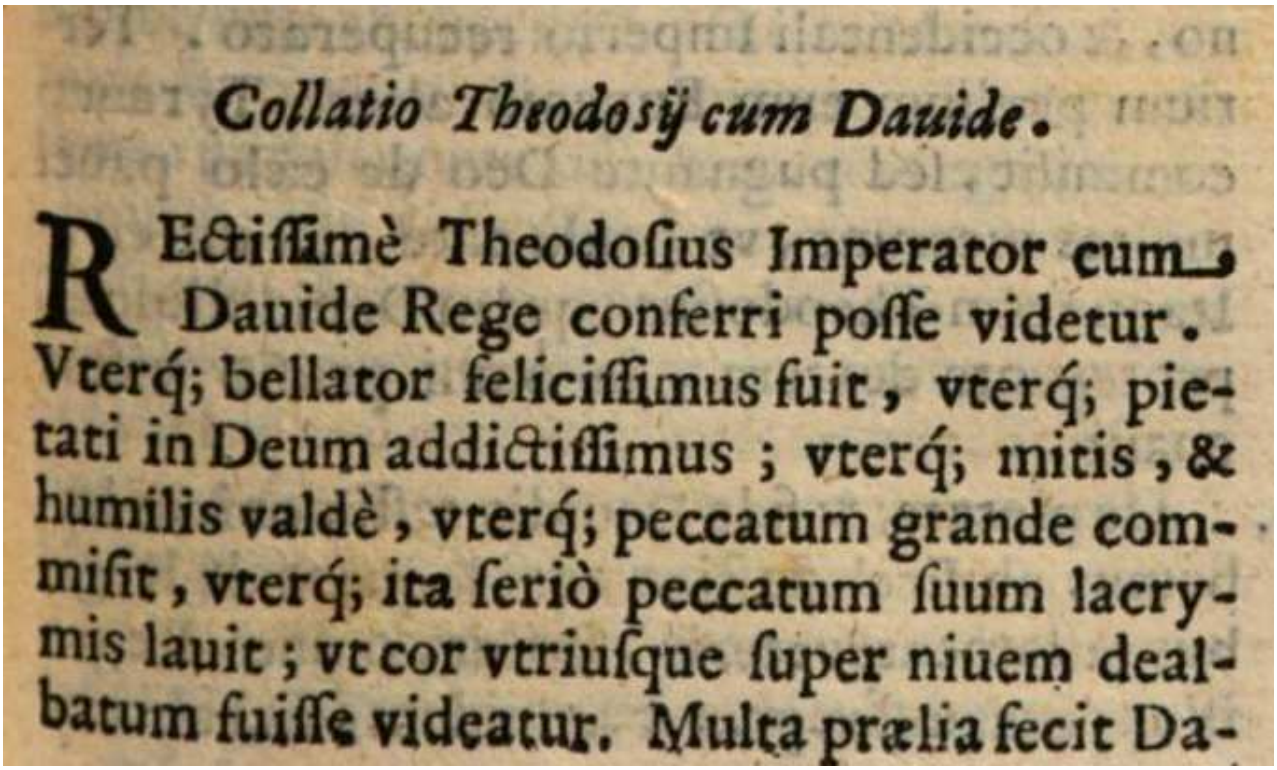

Collatio Theodosij cum Dauide.

REctiſſimè Theodoſius Imperator cum Dauide Rege conferri poſſe videtur. Vterq; bellator feliciſſimus fuit, vterq; pietati in Deum addictiſſimus; vterq; mitis, & humilis valdè, vterq; peccatum grande commiſit, vterq; ita ſeriò peccatum ſuum lacrymis lauit; vt cor vtriuſque ſuper niuem dealbatum fuiſſe videatur. Multa prælia fecit Da-

Iznijet ću, korak po korak, sadržaj tog važnog poglavlja. Na početku Bellarmin navodi sličnosti i zajedničke crte kralja Davida i cara Teodozija:

> "Rectissime Theodosius Imperator cum Davide Rege conferri posse videtur. Uterque bellator felicissimus fuit, uterque pietati in Deum addictissimus, uterque peccatum grande commisit, uterque ita serio peccatum suum lacrymis lavit, ut cor utriusque super nivem dealbatum fuisse videatur. Multa praelia fecit David et semper victor evasit, quia non in gladio et arcu confidebat, sed in Deo vivo et vero, qui est Dominus exercituum. Sic noster Theodosius multa praelia fecit... Itaque tam Theodosius quam David, divina protegente dextera, in omni praelio victor evasit."
>
> ("Najprikladnije se vidi da se car Teodozije može usporediti s kraljem Davidom. Obojica su bili najuspješniji ratnici, obojica najodaniji pobožnosti prema Bogu, obojica su učinila veliki grijeh, obojica su tako ozbiljno isprali svoj grijeh suzama da se srce obojice činilo bjeljim od snijega. Mnoge je bojeve vodio David i uvijek je izišao kao pobjednik, jer se nije uzdao u svoj mač i luk, nego u Boga živoga i istinitoga, koji je Gospodin nad vojskama. Tako je i naš Teodozije vodio mnoge bojeve... I tako je Teodozije, kao i David, uz zaštitu božanske desnice, iz svakog boja izišao kao pobjednik.")

David i Teodozije su slični i po tome što nisu tolerirali lažne religije na prostoru kojim su vladali:

> "De pietate et fide David testimonium habemus ab Ecclesiastico, qui loquens de regibus Testamenti veteris, scribit, omnes reges illos peccavisse, praeter Davidem, Ezechiam et Iosiam (Eccli. 49, 5); reliqui omnes vel idolatrae fuerunt, vel idololatriam permiserunt. Idem nos de Theodosio dicere possumus, si comparetur ad imperatores qui ante illum fuerunt, uno excepto Philippo, qui tamen idololatriam non sustulit, nec prohibuit. Deinde Constantinus Magnus et eius filii, ut etiam Iovianus et Valentinianus cum filiis idololatriam prohibuerunt, sed non everterunt; quin potius Valens imperator eam liberam esse voluit, et Iulianus Apostata eamdem exercuit et fovit. Primus, qui cultum inanium deorum severe prohibuit, et fana ac templa deorum evertit, et idololatriam funditus extirpavit, Theodosius fuit, ut Theodoretus testatur."
>
> ("O pobožnosti i vjeri Davida imamo svjedočanstvo Crkvenice **[Knjiga Sirahova se u Vulgati naziva "Ecclesiasticus", hrv. "Crkvenica", op. AC]**, koja govoreći o kraljevima Staroga zavjeta, piše da su svi kraljevi sagriješili osim Davida, Ezekije i Jošije (Crkve. 49, 5); svi su ostali bili ili idolopoklonci ili su dopuštali idolopoklonstvo. Isto možemo reći o Teodoziju, ako se usporedi sa carevima koji su bili prije njega, s jednom iznimkom Filipa, koji ipak nije uklonio idolopoklonstvo, niti zabranio. Nadalje, Konstantin Veliki i njegovi sinovi, kao također Jovijan i Valentinijan sa sinovima, zabranili su idolopoklonstvo, ali ga nisu iskorijenili; štoviše, car Valens je želio da bude slobodno, a Julijan Apostat ga je držao i njegovao. Prvi koji je strogo zabranio štovanje lažnih bogova, i srušio svetišta i hramove bogova, i temeljito iskorijenio idolopoklonstvo, bio je Teodozije, kako svjedoči Teodoret.")

O poniznosti Davida i Teodozija:

> "Ad haec, rex David mitis et humilis fuit, et arguentes se patienter audiebat, ut intelligi potest ex increpatione Nathan Prophetae: noster quoque Theodosius non solum mitis et humilis, sed sacerdotibus Domini obedientissimus fuit. Iussit illum aliquando sanctus Ambrosius exire de sanctuario, et cum reliqua plebe consistere: paruit continuo, et gratias egit, quod ab Ambrosio didicisset differentiam inter sacerdotes et laicos, quam differentiam apud Constantinopolim discere non potuerat. Et tamen hic non erat unus ex regibus, sed Imperator Orientis et Occidentis universi."
>
> ("Na to, kralj David je bio krotak i ponizan, i ponizno je slušao one koji su ga prekoravali, kao što se može shvatiti iz opomene proroka Natana: a naš Teodozije, ne samo da je bio krotak i ponizan, nego je svećenicima Gospodnjim bio najposlušniji. Jednom mu je sveti Ambrozije naredio da izađe iz svetišta i stoji s ostatkom puka: odmah se pokorio, i zahvalio što je od Ambrozija naučio razliku između svećenika i laika, koju razliku u Carigradu nije mogao naučiti. A on nije bio tek jedan od kraljeva, nego car čitavoga Istoka i Zapada.")

Usporedba grijeha i pokore Davida i Teodozija:

> "Venio ad comparationem peccati et poenitentiae. David peccavit adulterans alienam uxorem et maritum eius occidi procurans: qua occasione non ille solum, sed permulti alii perierunt, ut intelligi potest ex libro secundo Regum. Theodosius iratus, quod apud Thessalonicam seditione facta magistratus publici lapidibus obruti fuissent, iussit a militibus suis occidi obvios quosque de populo, et caedes ascendit ad numerum septem millium hominum. Admonitus postea David a Nathan Propheta, poenitentiam egit: admonitus Theodosius ab Ambrosio Episcopo, simili modo poenitentiam egit."
>
> ("Dolazim do usporedbe grijeha i pokore. David je sagriješio počinivši preljub s tuđom ženom i pobrinuvši se da njezin muž pogine: kojom prilikom nije samo on poginuo, nego i mnogi drugi, kako se može shvatiti iz Druge knjige o kraljevima. Teodozije je gnjevan što su u Solunu tijekom pobune javni službenici kamenovani, naredio svojim vojnicima da pogube koga sretnu iz naroda, i pokolj je dosegao brojku sedam tisuća ljudi. Opomenut poslije David od proroka Natana, činio je pokoru; opomenut Teodozije od biskupa Ambrozija, sličnim je načinom činio pokoru.")

Malo bliži pogled pokazuje da je zapravo Davidov grijeh bio teži od Teodozijevog:

> "Comparemus nunc peccatum cum peccato et poenitentiam cum poenitentia. Peccatum Regis David ex concupiscentia carnis, peccatum Imperatoris Theodosii ex iracundia originem duxit. Sed peccatum David fuit geminatum, adulterium videlicet cum aliena coniuge, et occisio multorum innocentium sine ulla causa iusta: peccatum Theodosii fuit unum, et ex iusta causa, ultionis videlicet iniuriae in publicos Magistratus. Itaque peccatum Theodosii in eo solum positum fuit, quod iracundia vehemens effecit, ut ultionis iustae metas excideret. Addit autem sanctus Ambrosius in Oratione de obitu Theodosii, flevisse illum peccatum, quod ei aliorum fraude obrepserat: quae certe circumstantia culpam illius non parum extenuat."
>
> ("Usporedimo sada grijeh s grijehom i pokoru s pokorom. Grijeh kralja Davida ima izvor u požudi tijela, a grijeh cara Teodozija u srdžbi. No, Davidov grijeh je bio dvostruk, to jest, preljub s tuđom ženom i pogibija mnogih nevinih bez ikakvog opravdanog razloga; a Teodozijev grijeh je bio jedan, i to iz opravdanog razloga, to jest, kazne za uvrede nanesene javnim službenicima. Dakle, Teodozijev grijeh je bio samo u tome što ga je srdžba silno ponesla da je prešao granice pravedne kazne. Dodaje, naime, sveti Ambrozije u govoru o preminuću Teodozija, oplakao je taj grijeh, koji ga je zatekao zbog prijevare drugih: koja okolnost zasigurno nemalo umanuje njegovu krivnju.")

Bellarmin također dodaje i sljedeću konstataciju:

> "Huc accedit, quod Deus ipse videtur peccatum Davidis gravius iudicasse quam peccatum Theodosii: Davidi enim per Nathan significari iussit, filium ex adulterio natum paulo post moriturum, et gladium ex eius domo non recessurum, et uxores eius publice violandas, quae vaticinia brevi adimpleta sunt omnia: Theodosio nostro post peractam poenitentiam, omnia prospere evenerunt. Poenitentia Davidis sine dubitatione ulla, seria et gravis, et diuturna fuit, sed tamen privata, inter domesticos parietes, in gemitu et lacrymis: at poenitentia Theodosii non solum seria, et gravis, et diuturna, sed etiam publica fuit. Primum per menses octo, sancti Ambrosii iussu ab ingressu templi, communicatione Sacramentorum abstinuit; quod totum tempus in lacrymis et dolore consumpsit. Deinde publice in templo coram populo humi stratus, pavimentum lacrymis lavit, frontem percussit, capillos sibi evulsit: ita Deo, sacerdotibus et toti Ecclesiae satisfecit. Et, quod argumentum est verissimae et maximae poenitentiae, toto vitae tempore peccatum illud postea deflevit. Sic enim loquitur sanctus Ambrosius in Oratione paulo ante commemorata: *'Neque ullus postea dies fuit, quo non illum doleret errorem, quod utique a sancto Davide didicisse videtur, qui ait in Psalmo, quem proprie scripsit ob peccatum homicidii cum adulterio coniunctum: Peccatum meum contra me est semper* (Psal. 50, 5)'."
>
> ("Ovome dodajmo da se čini i da je sam Bog strože sudio Davidov grijeh, nego Teodozijev grijeh. Naime, Davidu je preko Natana dao do znanja da će mu sin rođen iz preljuba za malo vremena umrijeti, i da mač neće odstupiti od njegova doma, i da će njegove žene biti javno obeščašćene, a ta su se proročanstva ubrzo sva ispunila. Našem je pak Teodoziju, nakon izvršene pokore, sve išlo po dobrome. Davidova je pokora bez ikakve dvojbe bila ozbiljna i teška, i bila je duga, ali je bila privatna, unutar kućnih zidova, u jecanju i suzama; a Teodozijeva je pokora bila ne samo ozbiljna i teška i dugotrajna, nego također i javna. Prvo se osam mjeseci, po odredbi svetoga Ambrozija, suzdržavao od ulaska u hram i pristupa sakramentima, a to je cijelo vrijeme proveo u suzama i boli. Zatim je javno u hramu pred pukom ležao na tlu i suzama prao pod, udarao se u čelo, čupao si kosu: i tako je zadovoljio Bogu, svećenicima i cijeloj Crkvi. I, što je pokazatelj najistinitije i najveće pokore, cijeli je svoj život poslije oplakivao taj grijeh. Ovako, naime, kaže sveti Ambrozije u Govoru koji smo malo prije spomenuli: *'I nije bio kasnije nijedan dan, da se nije kajao za tu pogrešku, što je, čini se, zasigurno naučio od svetoga Davida, koji kaže u Psalmu kojeg je sam napisao zbog grijeha ubojstva spojenog s preljubom: Grijeh je moj uvijek protiv mene* (Psal. 50, 5)'.")

Zbog svega navedenoga, Bellarmin zaključuje da i David i Teodozije trebaju biti uzori svim katoličkim vladarima:

> "Sic igitur David pariter cum Theodosio, et Theodosius cum Davide speculum fidei, iustitiae, humilitatis, religionis et poenitentiae omnibus regibus, aliisque principibus; ut cum regnum temporale dimiserint, regnum adipiscantur aeternum."
>
> ("Tako je, dakle, David zajedno s Teodozijem, i Teodozije s Davidom ogledalo vjere, pravde, poniznosti, pobožnosti i pokore svim kraljevima i drugim vladarima, da, kad napuste prolazno kraljevstvo, dostignu vječno Kraljevstvo.")

Navedimo i ono što je još na početku Teodozijevog životopisa, Bellarmin napisao o carevom postignuću vječnoga života:

> "Post Constantinum, celeberrimus et religiosissimus Theodosius fuit, quem sanctus Ambrosius non dubitat inter eos connumerare, qui statim ab obitu in caelum ascendunt. Sic enim loquitur in Oratione funebri de eius laudibus habita ad populum: *'Convertere'*, inquit, *'anima mea in requiem tuam* (Psal. 114, 7), *in quam festinavit ingredi Theodosius'*. Et paulo infra: *'Absolutus igitur dubio certamine, fruitur nunc augustae memoriae Theodosius luce perpetua'*, et infra: *'Manet ergo in lumine Theodosius, et sanctorum coetibus gloriatur'*. Et quoniam potuisset illi obiici peccatum caedis Thessalonicensis, respondit in eodem loco idem sanctus Ambrosius, dicens: *'Dilexi virum qui magis arguentem quam adulantem probaret. Stravit omne quo utebatur insigne regium, deflevit in Ecclesia publice peccatum suum, quod ei aliorum fraude obrepserat. Gemitu et lacrymis oravit veniam. Quod privati erubescunt, non erubuit Imperator publice agere poenitentiam. Neque ullus postea dies fuit, quo non illum doleret errorem.'* Sancto Ambrosio sanctum adiungimus Augustinum. Hic in libro quinto *De civitate Dei* miris laudibus effert fidem et pietatem Imperatoris Theodosii, quem dicit in bello magis orando quam feriendo pugnasse..."
>
> ("Nakon Konstantina, najslavniji i najpobožniji [car] bio je Teodozije, koga se sveti Ambrozije nije dvoumio pribrojiti među one, koji odmah nakon smrti uzlaze u nebo. Tako naime kaže u sprovodnom govoru narodu o njegovim pohvalama: *'Vrati se'*, kaže, *'dušo moja u pokoj tvoj* (Psal. 114, 7), *u koji je požurio ući Teodozije'*. I malo dalje: *'Odriješen stoga od dvojbene borbe, uživa sada uzvišene uspomene Teodozije vječno svjetlo'*, i dalje: *'Ostaje, dakle, Teodozije u svjetlosti i slavi se u četama svetih'*. A jer mu se moglo prigovoriti zbog grijeha solunskog pokolja, odgovara na tom mjestu isti sveti Ambrozije, govoreći: *'Volio sam čovjeka, koji se više priznao pokornikom nego udvornikom. Odložio je sve što je imao znamenito kraljevsko, javno je u Crkvi oplakivao svoj grijeh, koji ga je zatekao zbog prijevare drugih. Jecanjem i suzama molio je milost. Ono što se srame činiti privatni ljudi, car se nije sramio javno činiti pokoru. Niti je bio ijedan dan poslije, u kojem nije žalio zbog one pogreške.'* Svetome Ambroziju pridružujemo svetoga Augustina. On u petoj knjizi *De civitate Dei* zadivljujućim hvalama iznosi vjeru i pobožnost cara Teodozija, za koga kaže da se u ratu više borio molitvom nego udaranjem...")

Završavam ovaj tekst s Bellarminovim usklikom:

> "Utinam multos haberemus Theodosios, et multos simul Ambrosios!"
> ("Da berem imamo mnogo Teodozija, i istovremeno mnogo Ambrozija!")

Pouke iz tradicije pavlinskoga reda

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/09/pouke-iz-tradicije-pavlinskoga-reda.html

Papa Urban IV. daje odobrenje pavlinskoga reda bl. Euzebiju Ostrogonskom; pokraj njega stoji sv. Toma Akvinski, ključni podržavatelj priznanja

Od svih redova u Crkvi možemo mnogo toga naučiti. Što dalje gledate u njihovu prošlost, to bliže dolazite do njihovog izvornog žara. Do onog početnog zanosa, koji je vodio njihove utemeljitelje, i koji je nadahnuo naraštaje svetih redovnika u duhovnoj borbi, koju svaki katolik - a posebice redovnik - mora proći na zemlji. U arhivima samostana, među starim spisima, krije se velika katolička baština, koja je danas, nažalost, većini vjernika skrivena. A upravo se u tim starim knjigama i zapisima kriju skrivene snage katolicizma, koje još nismo dovoljno upoznali, a kamoli iskoristili za duhovnu obnovu našega naroda.

To, dakako, vrijedi za baštinu svih redovničkih zajednica u Hrvatskoj, ali ima jedan red na koji se to posebno odnosi: **pavlini**. Pavlinski je red bio jedan od najutjecajnih redova u sjevernoj i srednjoj Hrvatskoj, tamo od srednjega vijeka, pa do 1786. godine kad ih ukida car Josip II. u svom "prosvjetiteljskom" udaru na redovništvo. Time je car Josip II. učinio nemjerljivu štetu vjerskom životu u Hrvatskoj, Mađarskoj, Austriji i cijeloj srednjoj Europi, što je svakako pripremilo tlo za revolucije koje će ubrzo uslijediti.
Pavlinski red je ipak opstao u Poljskoj, odakle se kasnije opet širio, ali nikada nije ni približno dosegao svoju staru snagu i veličinu.

No, unatoč svemu, ostalo nam je mnogo toga iz pavlinske baštine. Ostale su prekrasne crkve koje su pavlini izgradili, ostale su knjige koje su napisali, primjeri svetosti... Ono što nam je od toga dostupno, može nam itekako pomoći za podizanje vjerskog života našeg naroda na višu razinu.

U ovom ću se tekstu poslužiti sa tri pavlinska izvora:
- Konstitucijama pavlinskog reda (izdanje iz 1725. god.);
te sa kronikama dvojice istaknutih pavlinskih pisaca koji su djelovali u našim krajevima:
- p. Andrija Eggerer - *Fragmen panis corvi proto-eremitici*, 1663. god.
- p. Nikola Benger - *Annalium eremi-coenobiticorum s. Pauli*, vol. II., 1743. god.

Prvo što ćete primijetiti jest svojevrsna etno-kulturalna pozicija tog reda. Pavlinski red imao je izrazito srednjoeuropski identitet. U njemu su bile službeno priznate četiri nacije: **Mađari**, **Poljaci**, **Hrvati** i **Nijemci**. Štoviše, na generalnom kapitulu pavlinskoga reda 1702. god. određeno je da se mjesta definitora uvijek trebaju birati tako da sve četiri nacije budu zastupljene.

Pavlinski kroničar Nikola Benger ovako piše o toj odluci (*Annalium eremi-coenobiticorum s. Pauli*, str. 355.):

> "Simul etiam hujus Capituli decursu universali placito conventum, atque inter leges acceptum est: ita imposterum definitoratus generalis honores intra memoratas quatuor nationes partiri debere, ut semper unus ex provincia Hungariae, unus Poloniae, unus nationis Germanicae, quae Austriae Sueviaeque provincias complectitur, et unus demum pro parte nationis Croaticae, cui pariter copulatur Istriaca veniant eligendi."
>
> ("Istovremeno je tijekom ovoga kapitula, uz opće slaganje, dogovoreno i prihvaćeno među zakone: da se ubuduće treba tako dijeliti čast generalnog definitora među četiri spomenuta naroda, da uvijek kad dolaze na izbore jedan bude iz ugarske provincije, jedan iz Poljske, jedan njemačke narodnosti, koja obuhvaća provincije Austrije i Švapske, i napokon jedan sa strane hrvatskog naroda, kojoj se jednako pridružuje i istarska [provincija].")

Za vrijeme zajedničke Hrvatsko-njemačke pavlinske provincije bila je izričito određena rotacija po nacionalnoj osnovi na rukovodećim položajima. To je bilo izričito propisano u dekretu rimske Kongregacije za širenje vjere od 12. siječnja 1701., koji određuje:

> "...officiorum alternativa inter patres Germanos et Croatas perpetuo attendenda; ut nempe una vice provincialis eligendus sit Croata, vicarius vero Germanus, altera autem vice Germanus eligatur in provincialem, Croata in vicarium."
>
> ("...naizmjeničnu službu između otaca Nijemaca i Hrvata treba uvijek paziti; da naime jedan put za provincijala bude izabran Hrvat, a za vikara Nijemac, a drugi put neka se Nijemac izabere za provincijala, a Hrvat za vikara.")

Kasnije su njemački pavlini tražili osnivanje svoje vlastite provincije. Pa je 1710. g. zajednička provincija podijeljena na njemačku i hrvatsku. Hrvatski pavlini rado su pristali na njemačku molbu, jer su hrvatski samostani bili samoodrživi i bez tuđe pomoći (što su isticali još 1696. kad je počeo proces odvajanja hrvatske provincije od ugarske).

Nikola Benger o tome piše (*Annalium eremi-coenobiticorum s. Pauli*, str. 429.):

> "Placidis igitur animis in propositam separationem patres Croatae, una cum reverendissimo patre Capituli praeside, suum consensum dedere, tum ob fraternae pacis bonum, tum quod et ipsi ad peculiares provinciae subsistentiam sufficiente conventuum numero gaudeant: Lepoglavensi nimirum pluribus aequivalente, utpote in quo ordinarie quinquaginta religiosi incolae residerent, et theologicum simul ac philosophicum studium haberetur; dein Remetensi, Chaktornensi, Szveticensi, Ulimiensi, Crisiensi et residentia Kamenszkensi. Nihilominus in limine hujusce tractatus aliquae conditiones adjectae, et consensu partium taliter applacidatae sunt, ut Provinciae Croaticae honor precedentiae competat, eidemquae coenobium Ulimiense indisputabiliter maneat incorporatum..."
>
> ("Mirnih su stoga duša oci Hrvati, zajedno s velečasnim ocem predsjednikom Kapitula, dali svoj pristanak, kako zbog dobra bratskoga mira, tako i zbog toga što su i oni sami raspolagali s dovoljnim brojem prikladnih konvenata za vlastitu provinciju: štoviše, lepoglavski [samostan] može stajati za više njih, jer u njemu uobičajeno boravi pedeset redovnika, i ima teološki zajedno s filozofskim studijem; zatim remetski, čakovečki, svetički, olimski, križevački i rezidencija u Kamenskom. Ipak, na rubu ove rasprave dodani su i neki uvjeti, i suglasnošću stranaka tako prihvaćeni, da je hrvatskoj provinciji prikladna čast prvenstva [honor precedentiae], i da joj nedvojbeno ostaje pritjelovljen olimski samostan...")

Vidimo po tome koliko je bio snažan taj hrvatski faktor u pavlinskom redu. Ovo također govori o utjecaju pavlinskoga reda u tadašnjoj Hrvatskoj. Spomenuto je da je samo samostan u Lepoglavi imao uobičajeno 50 redovnika. To su brojke koje danas dosiže rijetko koja samostanska zajednica.

Zato nas zanima pitanje: Što je činilo pavlinski red toliko uspješnim?
Odgovor na to pitanje pronaći ćemo ćemo u Konstitucijama pavlinskog reda, koje je odobrio i potvrdio papa Urban VIII. 1643. godine. U ovom ću se tekstu koristi proširenim izdanjem pavlinskih Konstitucija iz 1725. godine.
Imate ih i na internetu: **Constitutiones religionis sancti Pauli primi Eremitae**.

Izdvojio bih četiri važne stavke iz tih konstitucija:
1. inzistiranje na doktrinarnoj jasnoći
2. inzistiranje na točnom obdržavanju rubrika
3. molitva za povećanje i zaštitu reda
4. sjećanje na zaslužne dobročinitelje i pomoć njihovim dušama

Te su četiri stvari i danas prijeko potrebne za napredak i širenje svakog crkvenog reda, pa ćemo ih zato ukratko pregledati.

1) Inzistiranje na doktrinarnoj jasnoći

Konstitucije pavlinskog reda izričito su tražele od svih profesora i ostalih pripadnika reda da u nauku izbjegavaju novotarije i neuobičajena mišljenja. A kao siguran jamac teološke

jasnoće, traže od svih da se drže učenja sv. Tome Akvinskoga (Constitutiones, p. I., cap. XI., 2.):

> "Professores, aliique omnes Ordinis nostri, quicumque ii fuerint, opiniones minus communes, et novitatum praeseferentes reliquant. Doctrinam vero Ecclesiae doctoris sancti Thomae Aquinatis, ejusque inconcussa tutissimaque dogmata, tam in theologicis, quam in philosophicis sequantur."
>
> ("Profesori, i svi ostali pripadnici našega Reda, bez obzira tko su, neka napuste manje uobičajena mišljenja i ona koja pronose novotarije. A neka slijede nauk naučitelja Crkve svetoga Tome Akvinskoga i njegova nepokolebljiva i najsigurnija učenja, kako u teološkim, tako i u filozofskim pitanjima.")

Inače, pavlinski je red jako štovao sv. Tomu Akvinskoga, jer je taj crkveni naučitelj uvelike pomogao da red dobije priznanje Svete Stolice. Naime, kad je prvi pavlinski provincijal bl. Euzebije Ostrogonski doputovao u Rim 1263. god. kako bi tražio od pape odobrenje prelaska reda na samostanski život, sv. Toma Akvinski mu se velikodušno stavio na raspolaganje i posredovao kod pape kako bi red dobio priznanje.

Povjesničar pavlinskoga reda, Andrija Eggerer, ovako opisuje te događaje (*Fragmen panis corvi proto-eremitici*, str. 77.-78.):

> "Praeerat tunc Ecclesiae Urbanus IV. Pontifex singulari zelo catholicae religionis, vigilantiaequae praeditus. Romam ergo cum appulisset Eusebius, ante omnia liminibus Apostolorum salutatis, negotium Ordinis pertractandum aggreditur. Aderat in eadem Urbe, fato quodam bono d. Thomas Aquinas, Doctor Angelicus, qui cum gratia multa apud Summum Antistitem, pro merito doctrinae et sanctitatis polleret, visum est patri Eusebio, sui quoque propositi rationem, adeo s. Doctori altius exponere, qui perbenigne ab eodem exceptus, cognitisque negotii sui rationibus majores Eusebio addidit animos; atque ad Regulam D. Augustini pro Ordine S. Pauli primi Eremitae, petendam adductis, quod optimum fore censuit argumentis, cohortabatur, quin imo operam suam illi sociisque detulit, atque, ut Ferrarius loquitur, pro *'Sanctis Sanctus ipse laborans'*, Summo Pontifici, postulata ejusdem de meliore nota commendanda, in se suscepit... In cujus grati animi significationem, sacra religio nostra quotannis Natalem S. Thomae Aquinatis 7. Martii, ex praecepto Constitutionum singulari cultu prosequitur."
>
> ("Predvodio je tada Crkvu Urban IV., prvosvećenik, osobito zauzet gorljivošću katoličke vjere i budnošću. Kad je, dakle, Euzebije doputovao u Rim, prije svega pozdravivši pragove Apostola, pristupio je rješavanju stvari Reda. Bio je u istome gradu, svom srećom, sv. Toma Akvinski, anđeoski učitelj: pa se činilo ocu Euzebiju da sv. Naučitelju treba uzvišeno objasniti razloge svoga prijedloga, budući da je bio u velikoj milosti kod Vrhovnog svećenika, zaslugom svojeg nauka i svetosti, a on je dobrostivo primio i, spoznavši razloge njegovog zadatka, ohrabrio Euzebija i potaknuo ga da zatraži Pravilo sv. Augustina za Red sv. Pavla prvog Pustinjaka, što je objasnio najboljim argumentima, štoviše, mnogo je pomogao njemu i suradnicima i, kako kaže Ferrari, za *'svece je radio sam Svetac'*, uzeo je sebi zadaću da ih što bolje preporuči vrhovnom svećeniku... U veliku zahvalu za ovo, naš sveti red svake godine osobitim štovanjem slavi [nebeski] rođendan sv. Tome Akvinskoga, 7. ožujka, po odredbi Konstitucija.")

Tako je i tomistička jasnoća bila naglašena u teološkoj pouci, koju su dobivali madići u pavlinskim samostanima. A to je svakako primjer, koji bi trebalo i danas slijediti.

2) Inzistiranje na točnom obdržavanju rubrika

Konstitucije pavlinskog reda isticale su veliku važnost pridržavanja rubrika misala i brevijara. Traži se od redovnika da i u svoje slobodne vrijeme proučavaju rubrike liturgijskih knjiga, kako bi ih se za vrijeme obreda točno pridržavali (Constitutiones, p. I., cap. XV., 7.):

> "Caeremonias ad altare et chorum praescriptas in rubricis Missalis et Breviarii Romani saepius legant et ad unguem observent."
>
> ("Ceremonije koje su propisane za službu žrtvenika i kora u rubrikama Rimskog misala i brevijara neka često čitaju i obdržavaju do zadnjeg detalja ["ad unguem" - "do nokta"].")

Predviđene su i sankcije za one koji nemarno obavljaju obrede (Constitutiones, p. I., cap. XVIII., 7.):

> "Errantes in caeremoniis priventur ordinaria recreatione, ac jubentur illas attente legere, ac in illis se exercere. Superior si ipse non poterit, constituat aliquem ex patribus discretiorem, qui notet defectus in concione, Missa, aliisque caeremoniis ecclesiasticis omissis, ad corrigendum."
>
> ("Onima koji griješe u ceremonijama neka se uskrati uobičajena okrepa, i neka im se naredi da ih [rubrike] pozorno čitaju i da se u njima vježbaju. Poglavar, ako to sam ne može, neka odredi nekoga od pažljivijih otaca, koji će zabilježiti nedostatke u propovijedi, misi i drugim propustima u crkvenim ceremonijama, kako bi se ispravili.")

Ima li išta što nam je danas potrebnije od ovoga? To je upravo ono na čemu treba inzistirati svatko kome je istinski stalo liturgije.

3) Molitva za povećanje i zaštitu reda

Poglavari redovničkih zajednica, koje se muče s nedostatkom zvanja, danas pitaju (ili bi se trebali pitati): Koje molitve moliti za povećanje reda? I ovdje treba pogledati kako je to bilo prije.

Pavlini su običavali svakodnevno moliti Mali oficij Blažene Djevice Marije (pored redovite molitve časoslova) upravo za povećanje, rast, svojega reda. Tako izričito određuju Konstitucije (p. I., cap. XV., 4.):

> "Beatae Virginis Officium, juxta rubricas Breviarii Romani quotidie pro incremento Ordinis nostri cum Missa post Primam cantari, vel legi solita, secundum Religionis nostrae consuetudinem recitetur."
>
> ("Oficij Blažene Djevice, prema rubrikama Rimskoga brevijara, neka se recitira po običaju naše redovničke zajednice svakodnevno za rast našega Reda, sa misom koja se običava pjevati ili čitati nakon prvog časa.")

Kad su neki redovnici sredinom 17. stoljeća počeli zanemarivati svoju dužnost da svakodnevno mole Mali oficij Blažene Djevice Marije, odlučno je reagiralo vodstvo reda. Tadašnji general pavlinskog reda, Pavao Ivanović, 1666. god. ponovno potvrđuje ovu obvezu. Njegovu odredbu ovako opisuje Benger (*Annalium eremo-coenobiticorum s. Pauli*, str. 63.):

> "Ad felicitandos Ordinis progressus per potentissimam gloriosae Virginis Deiparae intercessionem, reverendissimus p. generalis ut zelosissimus Mariani cultus promotor, in generali congressu Capituli Intermedii, hac parte anni ad festa Pentecostes celebrati, talem pro inviolabili observantia, cum religioso Senatu suo condidit ordinationem: *'Suspecti sunt nonnulli, illis diebus, quibus officium Beatae Mariae Virginis non dicitur, illud extra chorum, vel in parte, vel in toto omittere, contra usum sacrae Religionis semper proprium, et ab antiquo servatum. Ideo Venerabile Definitorium omnes paterne hortatur, et ad persolvendum obligatos pronuntiat.'* Noverat sane piissimus ille Mariophilus, totam Religionis universae sortem in manibus positam Mariae..."
>
> ("Za pospješenje napretka Reda po najmoćnijem zagovoru slavne Djevice Bogorodice, velečasni o. general, kao najrevniji promicatelj Marijinog štovanja, na generalnoj skupštini posrednog kapitula, koji je u ovom dijelu godine održan oko blagdana Duhova, ovakvu je odredbu donio sa svojim redovničkim vijećem za nepovredivo obdržavanje: *'Osumnjičeni su neki da u one dane kad se ne govori oficij Blažene Marije Djevice, propuštaju izmoliti isti izvan kora, bilo u dijelu ili u cijelosti, protiv običaja uvijek vlastitoga [našem] svetom redu, i obdržavanom od starine. Stoga časni definitorij očinski potiče sve i oglašuje da su obvezni ispuniti tu dužnost.'* Znao je zasigurno taj najpobožniji ljubitelj Marije da se cijela budućnost reda nalazi u rukama Marije...")

Neka pokušaju nešto naučiti iz ovoga sve one moderne redovničke zajednice, koje godinama nemaju novih kandidata. Ali, isto tako, i oni koji ih imaju, kako bi ih bilo još više.

> **4) Sjećanje na zaslužne dobročinitelje i pomoć njihovim dušama**

Iako je za rast reda sigurno najpotrebnija molitva ("Ako Gospodin ne gradi kuću, uzalud se trude graditelji" - Psal. 126, 1), ipak je potrebna i određena podrška vjernika. Nijedan se crkveni red ne može širiti bez podrške vjernika-laika, niti je ikada bila ijedna redovnička zajednica koja je uspjela ostvariti neki vidljivi utjecaj na društvo bez potpore vjernika. Jer, samostani se ne grade sami od sebe. Za to je potrebna materijalna podrška darežljivih vjernika.

Pavlinski je red imao veliku podršku ugarskih i poljskih kraljeva (i drugih velikaša), koji su svojom darežljivošću omogućili brzo širenje reda po srednjoj Europi. U Hrvatskoj je usto imao i podršku mnogih hrvatskih banova.

Kralj Ludovik I. Anžuvinac (vladao od 1342. do 1382.) i njegova žena Elizabeta (inače, kći bosanskog bana Stjepana II. Kotromanića) bili su veliki podržavatelji pavlinskog reda. Toliko, da ih se red uvijek sa zahvalnošću sjećao. I još stotinama godina nakon smrti kralja Ludovika pavlini su mu redovito na godišnjicu smrti služili Requiem i molili Oficij za pokojne sa sve tri noćnice.

To je bila jedna od godišnjica koja je obvezivala sve pavline i bila je izričito propisana u Konstitucijama (p. I., cap. XVIII., 5.):

> "In virtute sanctae obedientiae praecipitur, ut anniversaria mox declaranda, ubilibet fuerint patres nostri persolvant cum Missa pro defunctis et Officio novem lectionum. Et primo quidem die decima octava Julii, pro fratribus nostri Ordinis defunctis. Secundo, **die undecima Septembris pro Ludovico Primo Hungariae rege, parentibus ejus et liberis**. Tertio die decima octava Septembris pro benefactoribus et familiaribus Ordinis, et demum die vigesima Octobris pro parentibus fratrum nostrorum, dummodo praedicti dies non sint impediti, alias prima quaque die non impedita."
>
> ("U kreposti svete poslušnosti određuje se, da godišnjice koje će naskoro biti objavljene, naši oci obavljaju, bez obzira gdje se nalazili, sa Misom za pokojne i Oficijem s devet čitanja. I prvo, naime, osamnaestog dana srpnja za svu preminulu braću našega reda. Drugo, **jedanaestoga dana rujna za Ludovika Prvoga, ugarskoga kralja, njegove roditelje i djecu**. Treće, osamnaestoga dana rujna za dobročinitelje i službenike reda, i napokon dvadesetoga dana listopada za roditelje naše braće, dok god spomenuti dani nisu zapriječeni, inače prvoga dana koji nije zapriječen.")

Zanimljivo je da pavlinske samostane nisu obdarivali samo laici, nego i drugi svećenici - i to sa istim ciljem - da pavlini mole za njihove duše.
U Bengerovoj kronici čitamo kako su 1675. kanonici prvostolne crkve zagrebačke darivali pavlinski samostan u Remetama (Benger, *Annalium eremo-coenobiticorum s. Pauli*, str. 134.)

> "Nam imprimis Conventui Beatae Mariae Virginis de Remeta triplex accessit summa altaristica: una centum telerorum seu imperialium, ab admodum reverendo domino Georgio Brezarich archi-diacono Dubicensi, et canonico Zagrabiensi legata, sub onere absolvendi quotannis die 12. Julii, unius anniversarii cantati, cum Officio defunctorum unius nocturni. Altera pariter centum talerorum, ab admodum reverendo domino Christophoro Kupinich, archi-diacono Varasdinensi, cathedralis ecclesiae Zagrabiensis canonico et ordinis nostri confratre, tali sub conditione, patribus Remetensibus enumeratorum: ut iidem pro praefato benefactore, quousque in vivis extiterit, sacra quatuor ad impetrandam felicem mortem legere; ubi vero e vita decesserit, anniversarium unum in cantu, cum recitatione unius nocturni Officii defunctorum, absolvere in perpetuum teneantur. Tertiam summam florenorum Rhenensium trecentorum vi testamentariae dispositionis legavit, et contulit generosus dominus Petrus Huhovics, illustrissimi episcopi Zagrabiensis castellanus; adjecta itidem obligatione, ut patres Conventus de Remeta singulis annis pro refrigerio animae suae unum sacrum de Requiem anniversarium dicere et persolvere sint adstricti."
>
> ("Naime, prije svega, konventu Blažene Marije Djevice u Remetama stigla je trostruka svota za oltare: jedna od stotinu talira ili imperijala udijeljena od velečasnog gospodina Jurja Brezarića, arhiđakona dubičkoga, pod obvezom da se svake godine, 12. srpnja, služi jedna pjevana godišnjica s Oficijem za pokojne, jedne noćnice. Druga također od stotinu talira dodijeljena remetskim ocima od velečasnog gospodina Kristofora Kupinića, arhiđakona varaždinskoga, kanonika zagrebačke crkve i subrata našega reda, pod takvim uvjetom: da oni za spomenutog dobročinitelja, dok god je živ, čitaju četiri mise kako bi mu izmolili sretnu smrt; a nakon što premine, dužni su mu zauvijek služiti jednu pjevanu godišnjicu, uz recitaciju jedne noćnice Oficija za pokojne.
> Treću svotu od tristo rajnskih florena udijelio je i podario kao oporučno raspolaganje, velikodušni gospodin Petar Huhović, kaštelan presvijetloga biskupa zagrebačkoga; dodavši isto tako i obvezu da su oci konventa u Remetama obvezni svake godine govoriti i služiti jednu misu, godišnjicu de Requiem za pokoj njegove duše.")

Evo još jedan primjer iz 1696. godine (Benger, str. 308.):

> "Idem coenobium Remetense favore suo prosecutus est a.r. dominus Thomas Augustich, Zagrabiensis ecclesiae canonicus, et archidiaconus Camarcensis, collata eidem summa florenorum Rhenensium quingentorum, tali sub onere altaristico, ut per eodem singulis mensibus sacrum unum lectum persolvatur, idque eo in vivis superstite de Beatissima Dei Genitrice, ipso autem satis functo de Requiem. Atque insuper unum anniversarium in cantu, cum Officio defunctorum unius nocturni et *Placebo*."
>
> ("Isti samostan remetski obdario je svojom naklonošću vlč. gospodin Toma Augustić, kanonik zagrebačke crkve i arhiđakon kamarački, kome je udijelio svotu od pedeset rajnskih florena, pod takvom oltarskom obvezom, da se za njega svakoga mjeseca služi jedna čitana misa, i to dok je na životu o Preblaženoj Bogorodici, a kad premine - Requiem. I povrh toga, jednu pjevanu godišnjicu sa Oficijem za pokojne jedne noćnice i *Placebo*.")

Spomenuo sam na početku da su i hrvatski banovi podržavali pavlinski red. Najbolji primjer je Ivaniš Korvin, sin kralja Matije Korvina, koji je obnašao dužnost hrvatskog bana u dva navrata: 1495.-1498., te 1499.-1504. god. Cijelo se to vrijeme iscrpljivao u stalnim borbama s Turcima (koji su tada neprekidno napadali Hrvatsku i otkidali od nje dio po dio), zbog čega je i umro mlad, u 31. godini.

O odnosu bana Ivaniša Korvina prema pavlinskom redu, najbolje govori sljedeći zanimljivi događaj, koji opisuje p. Andrija Eggerer (*Fragmen panis corvi proto-eremitici*, str. 272.):

> "Princeps profecto pientissimus, de Religione Proto-Eremitica optime meritissimus, cuius beneficia repetita crambe enarrare supervacaneum existimo hoc tamen in suae liberalitatis et avitae simplicitatis nostrae testimonium latere nolim. Narrant enim Illustrissimum Principem ex occasione itineris aliquando divertisse ad Monasterium Beatae Virginis de Rhemetha, ubi considerata morum integritate, simul paupertate religiosa inhabitantium Fratrum Superiorem loci accersiri faciens, explicata fronte ultro rogaret, ea confidenter peteret, quae loci ad subditorum adminiculo fore arbitraretur; actis de prona voluntate gratiis, coactoque Fratrum senatu Superior singulorum tentat animos, quid a liberalissimo Principe, e bono reipublicae petendum ducerent: omnibus autem silentium tenentibus, unicus e Fratrum Conversorum numero Cocus prodit, ollarum se necessitate teneri insuans. Quod ubi Ioanni Duci relatum, tantum abfuit indignis eorum postulationibus commoveri, ut singularem potius laetitiam ex columbina Fratrum simplicitate hausisse visus, ollas stammeas, quae de more ducalem culinam sequebantur, Coco Monasterii in usum sui officii relinquendas praeceperit, quarum nonnullae ad Seniorum Patrum usque tempora asservatae, imo una earum nostra adhuc memoria deperdita."
>
> ("Vladar zacijelo najpobožniji, veoma zaslužan za prvopustinjački red, čija opetovana dobročinstva smatram da bi bilo suvišno naširoko opisivati, ali ovo za svjedočanstvo njegove darežljivosti i prirođene jednostavnosti ne želim skrivati. Pripovijedaju, naime, da je presvijetli vladar jednom u prolasku svratio do samostana Blažene Djevice u Remetama, gdje je promotrivši neporočnost vladanja zajedno s redovničkim siromaštvom braće koja su tamo boravila, pozvao brata nadglednika i otkrivši glavu ispitivao, i povjerljivo tražio, što smatra da je potrebno za pomoć podložnika toga mjesta; nadglednik je zahvalio na njegovoj spremnosti za pomoć i sazvavši vijeće braće, propitivao svakoga što da zatraži od najdarežljivijeg vladara iz državnog dobra: kad su oni svi šutjeli, istupio je samo jedan od braće laika, kuhar, govoreći da su im potrebni lonci. Kad je to javljeno hercegu Ivanišu, nije se smeo njihovim nedostojnim molbama, nego se vidjelo da je istinski sretan zbog golublje jednostavnosti braće, i naredio da se kositreni lonci, koji su po običaju pratili vojvodsku kuhinju, ostave kuharu samostana za upotrebu u njegovom poslu, od kojih [lonaca] su poneki sačuvani sve do vremena starijih otaca, jedan od njih sve do našega slabog pamćenja.")

Ivaniš Korivin je umro 1504. god. i pokopan je u (tada pavlinskoj) crkvi Blažene Djevice Marije u Lepoglavi, ispred glavnog oltara, o čemu svjedoči natpis:

> Anno Domini millesimo quingentesimo quarto.
> Octobris duodecima die, hora undecima nocturnali,
> Haeres ultimos dies, Ioannes Corvinus clausit extremos.
> Sub humo corpus ad Claustrum Lepoglava tumulare iussit.
> Aspice rem caram bini hinc inde cingunt gloriosae Virginis aram.
> Dux Ioannes, et filius eius Christophorus, quibus assint gaudia trina.
> Et sequitur, dum licuit, tua dum viguit res, o Ioannes potestas,
> Fraus latuit pax in regno isto tuo tempore firma fuit, regnavitque honestas.
>
> (Godine Gospodnje tisuću petsto četvrte.
> Dvanaestog dana listopada, jedanaeste noćne ure,
> Posljednji nasljednik Ivaniš Korvin, završio je zadnje dane.
> Naredio je da se pokopa tijelo pod zemlju kod klaustra Lepoglave.
> Pogledaj ovu divnu stvar: dva - ovdje i ondje - okružuju žrtvenika slavne Djevice.
> Herceg Ivaniš, i njegov sin Kristofor, kojima nek bude trostruka radost.
> I slijedi, dok je mogao, tvoja je trajala moć, o potestate Ivanišu,
> Nesreća se skrivala, mir je u ovom kraljevstvu za tvoga vremena bio čvrst, i kraljevala je čestitost.)

Natpis se nalazi lijevo od glavnog oltara...

Ban Ivaniš Korvin prikazan je u oklopu i ratnoj opremi...

Bliži pogled na natpis...

Ovaj drugi natpis (desno) odnosi se na Ivaniševog sina Kristofora, koji je umro samo godinu dana nakon svog oca, sa samo 6 godina. I on je ovdje pokopan. Grobnica je ispred glavnog oltara.

U pavlinskim crkvama pokapali su se i drugi hrvatski banovi. Ban Ivan Karlović, istaknuti borac protiv Turaka (obnašao bansku čast 1521.-1524., te 1527.-1531.) pokopan je u Remetama. Glava sigetskoga junaka Nikole Zrinskoga, koju su Turci odsjekli nakon njegove herojske smrti, pokopana je u pavlinskoj crkvi sv. Jelene u Čakovcu. Tamo je pokopan i njegov praunuk istoga imena Nikola Zrinski, koji je bio hrvatski ban od 1647. do 1664., a poznat je po svojoj zimskoj vojni protiv Turaka 1664. godine, kad je spalio znameniti Sulejmanov most kod Osijeka.

Iz svega ovoga vidimo da je vrlo važna podrška koju su vlastodršci, ali i drugi utjecajni laici, davali redovničkim zajednicama. Pa, naše stare crkve sigurno ne bi bile toliko lijepe da ih nisu bogati laici materijalno pomagali... Oni su upravo tražili da budu lijepe, ne gledajući koliko će zbog toga izgubiti novca. I to nipošto nije bilo nekakvo "razbacivanje novaca", jer su time izgrađene crkve za buduće naraštaje. Crkve koje stoje stoljećima i svjedoče o ljepoti katoličke vjere.

Vidjeli smo također da su motivi pomaganja redovničkim zajednicama sasvim konkretni. Time vjernik dobiva crkve u kojima će se i za njega služiti mise kad umre. Cijela zajednica vjernika dobiva veliku pomoć u molitvama i žrtvama redovnika.
Duše u čistilištu dobivaju pouzdane pomagatelje, koji neće propustiti za njih služiti Requiem i izmoliti Oficij za pokojne.

U tom smislu, kad vjernik troši svoj imetak na pomaganje redovnicima, stječe onu vrstu prijatelja o kojoj govori evanđelje: **"Stecite sebi prijatelje nepravednim bogatstvom, da, kada klonete, prime vas u vječne stanove." (Lk 16, 9)**.

Sv. Marko Križevčanin

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/09/sv-marko-krizevcanin.html

Ova slika sv. Marka Križevčanina nalazi se u knjizi *Saeculum Marianum Viennensis Congregationis* iz 1686. godine. Natpis ispod slike glasi:

> "D. Marcus Crisinus, Metropolitanae Strigoniensis Ecclesiae canonicus, pro fide catholica occisus ab haereticis, Cassoviae, 7. Septembris 1619."
>
> ("G. Marko Krizin, kanonik metropolitanske crkve ostrogonske, za katoličku vjeru ubijen od heretika, u Košicama, 7. rujna 1619.")

Na internetu imate jedno par godina starije izdanje iz 1678. god. ***Saeculum Marianum***. Izdvojit ću nekoliko važnih stvari koje tamo pišu o mučeništvu sv. Marka Križevčanina.

Prvo, što su točno kalvinistički heretici nudili sv. Marku Križevčaninu, kad su ga silili da se odrekne katoličke vjere?

> "Offerebant enim Crisino canonico haeretici cum libertate amplissimos reditos si ejurata religione Calvinum sequi in animum induceret, sed is sceleratam conditionem animose reiciiebat, asserens diaboli partes ab adversariis suscipi agendas, dum se a Christo et Ecclesia conniterentur avertere, pro qua cum Sociis patribus idem omnino contestantibus paratus semper fuisset, essetque etiamnum sanguinem et vitam profundere."
>
> ("Nudili su, naime, heretici kanoniku Krizinu, zajedno sa slobodom, i obilne prihode, ako odrekavši se vjere, odluči slijediti Calvina; ali je on zločinački prijedlog odlučno odbijao, govoreći da protivnici provode poslove đavolske strane, dok ga pokušavaju odvratiti od Krista i Crkve, za koju je - zajedno s ocima Družbe, koji su to isto svjedočili - uvijek bio spreman i sad je također, proliti krv i život.")

Drugo, mučitelji su jednom prilikom pokušali čak apelirati na domoljublje sv. Marka Križevčanina, tj. navesti ga da pod prizmom zajedničkog dobra domovine popusti u pitanju vjere.

> "Urgebant inter atrocissimos dolores ingemiscentem canonicum haeretici: cur simul cum ipsis in bonum patriae non conspiraret, cur se eorum conatibus opponeret? *'Nequaquam'*, inquit Crisinus, *'me oppono illis qui bono patriae student, sed cum iis et sentio et conspirare volo: alii autem praeter catholicos, qui patriae bono se impendant, neutiquam sunt.'* In rabie tam animosa protestatione acti in ipsum vehementius iterum desaevierunt, donec cum inter tormenta jam jam expiratum viderent, caput gladio a corpore revulserint, et in proximam cloacam enectum praecepitaverint."
>
> ("Navaljivali su heretici na kanonika dok je uzdisao usred najstrašnijih boli: zašto se ne želi složiti s njima za dobro domovine, zašto se opire njihovim nastojanjima? *'Nipošto se'*, kaže Krizin, *'ne suprotstavljam onima koji rade za dobro domovine, već s njima osjećam i želim se složiti: ali nema drugih, osim katolika, koji se žrtvuju za dobro domovine.'* U bijesu zbog tako odlučnog odgovora, opet su još okrutnije navalili na njega, sve dok mu nisu, vidjevši da je usred muka već na izdisaju, mačem odsjekli glavu, i izmučenoga bacili u obližnji kanal.")

A koliko danas ima onih koji bi, bilo u ime "domoljublja" ili kakvih drugih navodno "viših ciljeva", radili kompromise po vjerskim pitanjima? Kao da je bilo što zemaljsko važnije od vjere!
Koliko je samo na političkom području onih koji ne žele da spominjemo pitanje vjere i morala, "kako se ne bi dijelila desnica".
Pa i u "pro-life pokretu": koliko je onih koji ne žele da se previše ističe katolički identitet, kako bi pokretu privukli i pripadnike drugih religija. To je apsurdno!
Zar netko stvarno misli da će "multireligioznost" donijeti ikakav uspjeh?
A da ne govorimo o kompromiserstvu koje se provodi u ime "ekumenizma"... Znate već sve o protestantizaciji koju provode modernisti.

Zato na blagdan sv. Marka Križevčanina, izmolimo dolje navedenu molitvu: da se i naša domovina i cijeli svijet oslobode od modernističkog i protestantskog krivovjerja.

Iz molitvenika ***Srce Isusovo - spasenje naše*** (1946. god., str. 411.-412.):

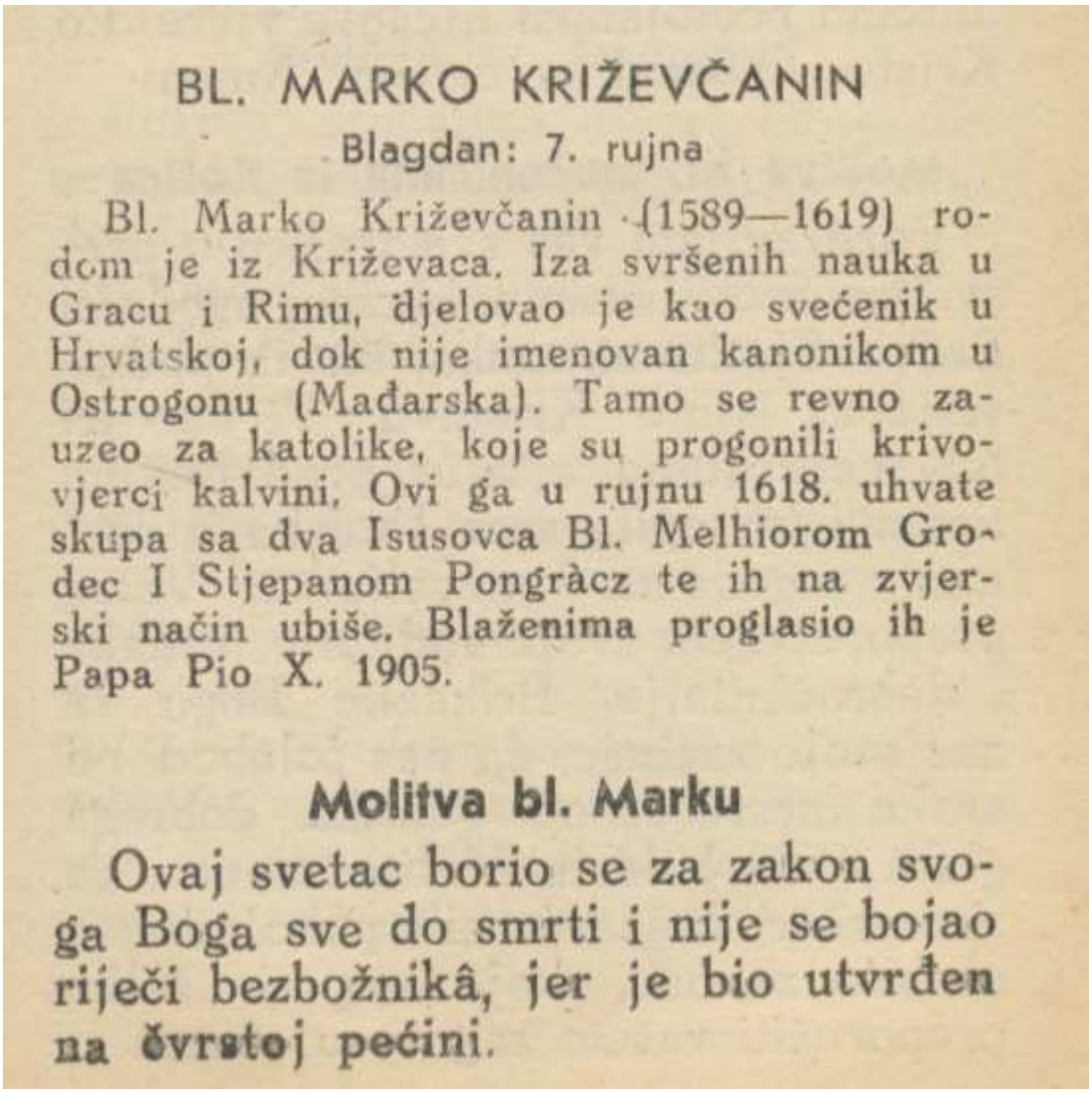

BL. MARKO KRIŽEVČANIN

Blagdan: 7. rujna

Bl. Marko Križevčanin (1589—1619) rodom je iz Križevaca. Iza svršenih nauka u Gracu i Rimu, djelovao je kao svećenik u Hrvatskoj, dok nije imenovan kanonikom u Ostrogonu (Mađarska). Tamo se revno zauzeo za katolike, koje su progonili krivovjerci kalvini. Ovi ga u rujnu 1618. uhvate skupa sa dva Isusovca Bl. Melhiorom Grodec I Stjepanom Pongràcz te ih na zvjerski način ubiše. Blaženima proglasio ih je Papa Pio X. 1905.

Molitva bl. Marku

Ovaj svetac borio se za zakon svoga Boga sve do smrti i nije se bojao riječi bezbožnikâ, jer je bio utvrđen na čvrstoj pećini.

℣ Slavom i čašću okrunio si ga, Gospodine.

℟ Postavio si ga nad djela ruku svojih.

Pomòlimo se. Bože, koji si ovaj dan posvetio pobjednim slavljem blaženoga Marka, tvojega mučenika, usliši molbe puka svoga i daj, da mi, koji častimo njegove zasluge, nasljedujemo postojanost njegove vjere. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Gubavci su sljedbenici lažnih nauka

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/09/gubavci-su-sljedbenici-laznih-nauka.html

Osim što je jučer bio blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije (Mala Gospa), bila je također i **XIII. nedjelja po Duhovima**. Te se nedjelje u tradicionalnom rimskom obredu čita u Evanđelju o izliječenju desetero gubavaca (Lk 17, 11-19).

Vrlo je zanimljivo vidjeti kako sveti oci tumače taj događaj, tj. koje mu dublje značenje pripisuju. Jedno od važnijih tumačenja imamo kod sv. Augustina, koje se baš čita u tradicionalnom časoslovu na XIII. nedjelju po Duhovima.

Ovdje moram napomenuti da su, nažalost, u posljednjem predkoncilskom izdanju Rimskog brevijara iz početka 1960-ih (koje je podosta skraćeno) izostavljena ta čitanja. Tadašnjoj je reformi rubrika bio cilj smanjiti broj čitanja u matutinu, pa je i za XIII. nedjelju po Duhovima (kao i za druge) zadržano samo treće čitanje (koje je u starijim izdanjima 7. čitanje trećega nokturna), dok su ostala ispuštena, kao što možete vidjeti...

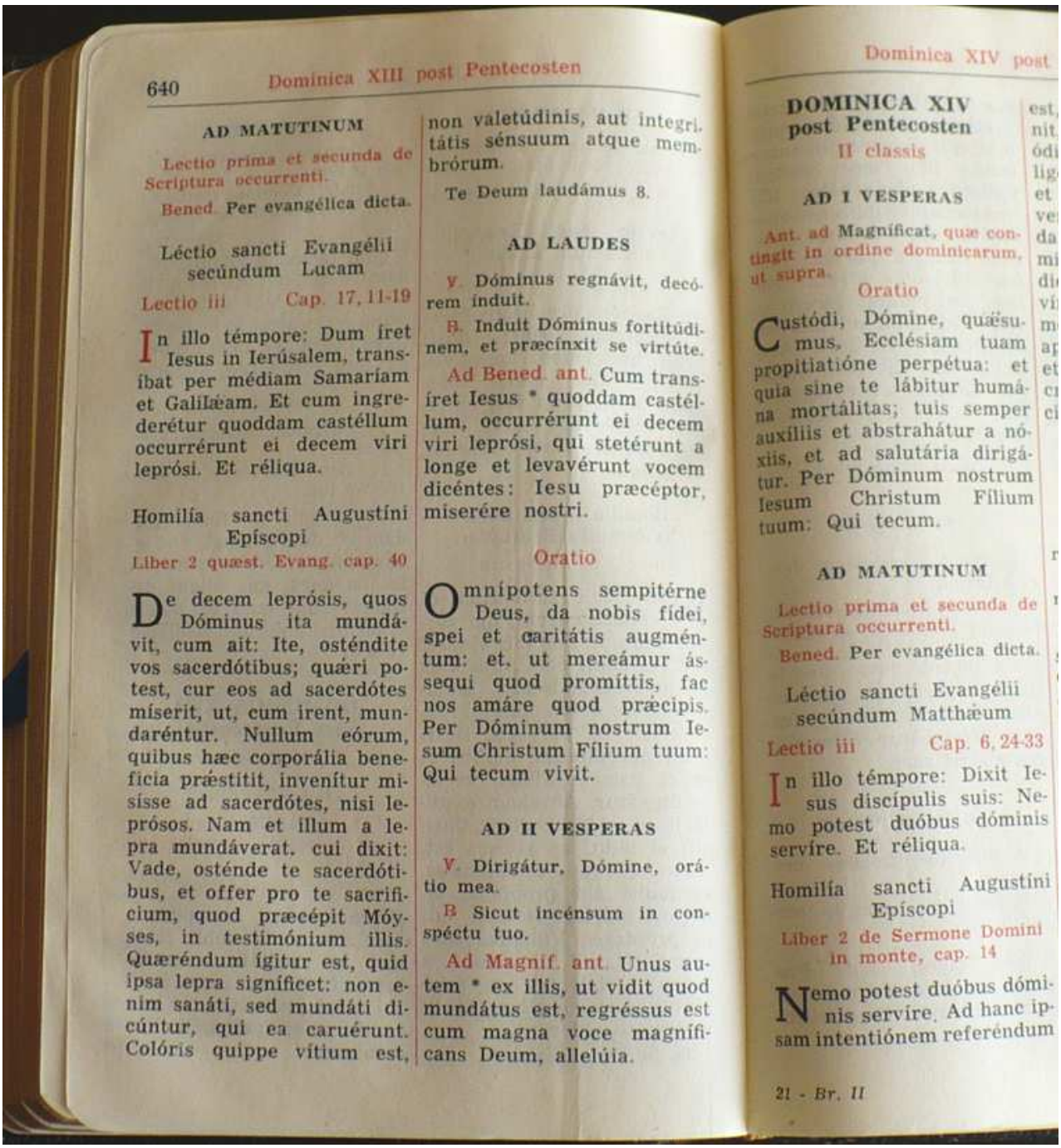

640 Dominica XIII post Pentecosten

AD MATUTINUM

Lectio prima et secunda de Scriptura occurrenti.

Bened. Per evangélica dicta.

Léctio sancti Evangélii secúndum Lucam

Lectio iii Cap. 17, 11-19

In illo témpore: Dum íret Iesus in Ierúsalem, transíbat per médiam Samarían et Galilǽam. Et cum ingrederétur quoddam castéllum occurrérunt ei decem viri leprósi. Et réliqua.

Homília sancti Augustíni Epíscopi

Liber 2 quæst. Evang. cap. 40

De decem leprósis, quos Dóminus ita mundávit, cum ait: Ite, osténdite vos sacerdótibus; quæri potest, cur eos ad sacerdótes míserit, ut, cum irent, mundaréntur. Nullum eórum, quibus hæc corporália beneficia præstítit, invenítur misísse ad sacerdótes, nisi leprósos. Nam et illum a lepra mundáverat, cui dixit: Vade, osténde te sacerdótibus, et offer pro te sacrificium, quod præcépit Móyses, in testimónium illis. Quæréndum ígitur est, quid ipsa lepra significet: non enim sanáti, sed mundáti dicúntur, qui ea caruérunt. Colóris quippe vítium est, non valetúdinis, aut integritátis sénsuum atque membrórum.

Te Deum laudámus 8.

AD LAUDES

℣. Dóminus regnávit, decórem índuit.

℟. Indúit Dóminus fortitúdinem, et præcínxit se virtúte.

Ad Bened. ant. Cum transíret Iesus * quoddam castéllum, occurrérunt ei decem viri leprósi, qui stetérunt a longe et levavérunt vocem dicéntes: Iesu præcéptor, miserére nostri.

Oratio

Omnípotens sempitérne Deus, da nobis fídei, spei et caritátis augméntum: et, ut mereámur ássequi quod promíttis, fac nos amáre quod præcípis. Per Dóminum nostrum Iesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit.

AD II VESPERAS

℣. Dirigátur, Dómine, orátio mea.

℟. Sicut incénsum in conspéctu tuo.

Ad Magnif. ant. Unus autem * ex illis, ut vidit quod mundátus est, regréssus est cum magna voce magnificans Deum, allelúia.

Dominica XIV post

DOMINICA XIV post Pentecosten

II classis

AD I VESPERAS

Ant. ad Magníficat, quæ contingit in ordine dominicarum, ut supra.

Oratio

Custódi, Dómine, quæsumus, Ecclésiam tuam propitiatióne perpétua: et quia sine te lábitur humána mortálitas; tuis semper auxíliis et abstrahátur a nóxiis, et ad salutária dirigátur. Per Dóminum nostrum Iesum Christum Fílium tuum: Qui tecum.

AD MATUTINUM

Lectio prima et secunda de Scriptura occurrenti.

Bened. Per evangélica dicta.

Léctio sancti Evangélii secúndum Matthæum

Lectio iii Cap. 6, 24-33

In illo témpore: Dixit Iesus discípulis suis: Nemo potest duóbus dóminis servíre. Et réliqua.

Homília sancti Augustíni Epíscopi

Liber 2 de Sermone Domini in monte, cap. 14

Nemo potest duóbus dóminis servíre. Ad hanc ipsam intentiónem referéndum

21 - Br. II

Zato moramo potražiti starija izdanja Rimskog brevijara da dođemo do čitanja o kojima govorim.

Pogledajmo stoga Rimski brevijar iz 1942. god. (jesenski dio, koji možete preuzeti ovdje: Breviarium Romanum).

DOM. XIII POST PENT.

Semiduplex Oratio

OMnípotens sempitérne Deus, da nobis fídei, spei, et caritátis augméntum : et, ut mereámur ássequi quod promíttis, fac nos amáre quod præcipis. Per Dóminum.

In III Nocturno

Léctio sancti Evangélii secúndum Lucam

Lectio vii Cap. 17, 11-19

IN illo témpore : Dum iret Jesus in Jerúsalem, transíbat per médiam Samaríam et Galilæam. Et cum ingrederétur quoddam castéllum, occurrérunt ei decem viri leprósi. Et réliqua.

Homília sancti Augustíni Epíscopi

Liber 2 quæst. Evang. cap. 40

DE decem leprósis, quos Dóminus ita mundávit, cum ait: Ite, osténdite vos sacerdótibus; quæri potest, cur eos ad sacerdótes míserit, ut cum irent, mundaréntur. Nullum enim eórum, quibus hæc corporália benefícia præstitit, invenítur misísse ad sacerdótes, nisi leprósos. Nam et illum a lepra mundáverat, cui dixit : Vade, osténde te sacerdótibus, et offer pro te sacrifícium, quod præcépit Móyses, in testimónium illis. Quæréndum ígitur est, quid ipsa lepra significet : non enim sanáti, sed mundáti dicúntur, qui ea caruérunt. Colóris quippe vítium est, non valetúdinis, aut integritátis sénsuum atque membrórum.

Responsorium conveniens.

Lectio viii

LEprósi ergo non absúrde intélligi possunt, qui sciéntiam veræ fídei non habéntes, várias doctrínas profiténtur erróris. Non enim abscóndunt imperítiam suam; sed pro summa perítia próferunt in lucem, et jactántia sermónis osténtant. Nulla porro falsa doctrína est, quæ non áliqua vera intermísceat. Vera ergo falsis inordináte permíxta, in una disputatióne vel narratióne hóminis, tamquam in uníus córporis colóre apparéntia, significant lepram, tamquam veris falsísque colórum fucis humána córpora variántem atque maculántem.

℟. Duo Séraphim clamábant alter ad álterum : * Sanctus, sanctus, sanctus Dóminus Deus Sábaoth : * Plena est omnis terra glória ejus. ℣. Tres

U 8. čitanju, sv. Augustin govori kako gubavci označavaju sljedbenike lažnih nauka:

> "Leprosi ergo non absurde intelligi possunt, qui scientiam verae fidei non habentes, varias doctrinas profitentur erroris. Non enim abscondunt imperitiam suam; sed pro summa peritia proferunt in lucem, et jactantia sermonis ostentant. Nulla porro falsa doctrina est, quae non aliqua vera intermisceat. Vera ergo falsis inordinate permixta, in una disputatione vel narratione hominis, tamquam unius corporis colore apparentia, significant lepram, tamquam veris falsisque colorem variantem atque maculantem."
>
> ("Pod gubavcima, dakle, neće biti nezgodno, ako shvatimo one koji nemajući spoznaju prave vjere, ispovijedaju razne zabludjele nauke. Ne skrivaju, naime, svoju neukost, nego je ističu kao najveću učenost, i pokazuju hvastavošću govora. Nadalje, nema nijednog lažnog nauka, gdje nije pomiješano ponešto istinito. Dakle, istinito neuredno pomiješano s lažnim, u jednoj raspravi ili govoru čovjeka, koje se prikazuje kao jedna boja na tijelu, označava gubu, kao boju koja šara i prlja istinito i lažno.")

Vidimo da sv. Augustin upozorava kako pobornici lažnih nauka često miješaju istine s neistinama u jednu zbunjujuću smjesu, što čini njihove nastupe još opasnijima, jer će naivni ljudi teže prepoznati što je u njima lažno.

Stoga sv. Augustin u idućem (devetom) čitanju naglašava kako Crkva mora izbjegavati takve ljude:

> "Hi autem tam vitandi sunt Ecclesiae, ut, si fieri potest, longius remoti, magno clamore Christum interpellent; sicut et isti decem steterunt a longe, et levaverunt vocem, dicentes: *'Jesu praeceptor, miserere nostri'*. Nam et quod praeceptorem vocant, quo nomine nescio utrum quisque Dominum interpellaverit pro medicina corporali; satis puto significare, lepram falsam esse doctrinam, quam bonus praeceptor abstergit."
>
> ("Ove, naime, toliko treba izbjegavati Crkva, da, ako je moguće, budu što dalje, da velikim vapajem mole Krista, kao što su i onih deset gubavaca stajali daleko i podigli glas, govoreći: *'Isuse učitelju, smiluj nam se'*. Naime, i time što ga zovu učiteljem, kojim imenom ne znam je li itko molio Gospodina za tjelesni lijek, mislim da je dovoljno naznačeno da je guba lažni nauk, koji će dobri Učitelj isprati.")

sunt qui testimónium dant in cælo, Pater, Verbum, et Spíritus Sanctus : et hi tres unum sunt. — Sanctus. Glória Patri. Plena.

Lectio ix

HI autem tam vitándi sunt Ecclésiæ, ut, si fieri potest, lóngius remóti, magno clamóre Christum interpéllent; sicut isti decem stetérunt a longe, et levavérunt vocem, dicéntes : Jesu præcéptor, miserére nostri. Nam et quod præceptórem vocant, quo nómine néscio utrum quisquam Dóminum interpelláverit pro medicína corporáli; satis puto significáre, lepram falsam esse doctrínam, quam bonus præcéptor abstérgit.

Te Deum laudámus.

AD LAUDES

℣. Dóminus regnávit, decórem índuit. ℟. Induit Dóminus fortitúdinem, et præcínxit se virtúte.

Ad Bened. Ant. Cum transíret Jesus * quoddam castéllum, occurrérunt ei decem viri leprósi, qui stetérunt a longe et levavérunt vocem dicéntes : Jesu præcéptor, miserére nostri.

AD VESPERAS

℣. Dirigátur, Dómine, orátio mea. ℟. Sicut incénsum in conspéctu tuo.

Ad Magnif. Ant. Unus autem * ex illis, ut vidit quod mundátus est, regréssus est cum magna voce magníficans Deum, allelúja.

Oratio Omnípotens, ut supra. 438

DOM. XIV POST PENT.

Semiduplex Oratio

CUstódi, Dómine, quæsumus, Ecclésiam tuam propitiatióne perpétua : et quia sine te lábitur humána mortálitas; tuis semper auxíliis et abstrahátur a nóxiis, et ad salutária dirigátur. Per Dóminum.

In III Nocturno

Léctio sancti Evangélii secúndum Matthæum

Lectio vii Cap. 6, 24-33

IN illo témpore : Dixit Jesus discípulis suis : Nemo potest duóbus dóminis servíre. Et réliqua.

Homília sancti Augustíni Epíscopi

Liber 2 de Sermone Domini in monte, cap. 14

NEmo potest duóbus dóminis servíre. Ad hanc ipsam intentiónem referéndum est quod consequénter expónit, dicens : Aut enim unum ódio habébit, et álterum díliget; aut álterum

Riječi sv. Augustina koje smo vidjeli, danas su vrlo aktualne. Modernistička pseudoteologija je žalostan primjer miješanja istina, poluistina i laži - na način koji tolike ljude zavodi na krivi put. I što je najgore, mnogi modernistički pseudoteolozi teže baš tome: da naprave što veću mješavinu svega i svačega. To oni nazivaju "pluralizam".

Budući da danas govorim o XIII. nedjelji po Duhovima, iskoristit ću ovu priliku da progovorim o jednom od najvećih "trikova" kojim se modernisti koriste u širenju vjerske pomutnje. Kako bi promicali međureligijski sinkretizam, modernisti vole govoriti da su kršćanstvo, židovstvo i islam "tri abrahamske religije", jer se sve tri religije pozivaju na Abrahama.

Upravo poslanica koja se čita u tradicionalnoj misi na XIII. nedjelju po Duhovima najbolje opovrgava to modernističko mišljenje. Naime, te se nedjelje čita pouka sv. Pavla iz **poslanice Galaćanima (3, 16-22)**, koja nedvojbeno svjedoči da se samo kršćani mogu pozivati na obećanja dana Abrahamu:

> "Braćo, Abrahamu i njegovu potomku bila su zadana obećanja. Ne kaže: i potomcima kao mnogima, nego kao jednome: I tvojem potomku, koji je Krist. A kažem ovo: Zakon koji je nastao poslije četiri stotine i trideset godina ne ukida zavjeta koji je potvrđen od Boga, da bi tako poništio obećanje. Ako je nasljedstvo po zakonu, onda nije po obećanju, a Bog je Abrahamu dao po obećanju. – Čemu dakle zakon? Zakon, objavljen od anđela preko posrednika, dan je da se jače vide prestupci dok ne dođe potomak za kojega su dana obećanja. Posrednika nema, ako postoji samo jedna strana, a Bog je jedan. Je li dakle zakon protivan Božjim obećanjima? Nipošto. Doista, da je dan zakon koji bi mogao davati život, pravda bi ovisila o zakonu. Ali prema Pismu sve je podložno grijehu, da se vjernicima obećanje ostvari po vjeri u Isusa Krista."

Svakome tko je pročitao poslanicu sv. Pavla Galaćanima trebalo bi biti očito da je apsolutno neprihvatljivo nazivati abrahamskim religijama islam i moderno židovstvo, koje odbacuju Krista. Sv. Pavao izričito kaže:

> "Ako li ste Kristovi, onda ste Abrahamovo potomstvo, baštinici po obećanju." (Gal 3, 29)

Prema tome, oni koji nisu Kristovi, ne mogu biti niti baštinici Abrahamovog obećanja. To je još opširnije objasio sv. Pavao na početku tog poglavlja:

> "Shvatite dakle: oni od vjere, to su sinovi Abrahamovi. A Pismo, predvidjevši da Bog po vjeri opravdava pogane, unaprijed navijesti Abrahamu: *U tebi će blagoslovljeni biti svi narodi.* Tako: oni od vjere blagoslivlju se s vjernikom Abrahamom." (Gal 3, 7-9)

Trebamo uvijek imati na umu da je Abraham vjerovao u Krista, obećanog Spasitelja koji je trebao doći: Boga koji će doći na zemlju, utjeloviti se kako bi spasio ljudski rod.
I sam Krist to kaže Židovima u Evanđelju:

> "Abraham, otac vaš, usklikta što će vidjeti moj Dan. I vidje i obradova se." (Iv 8, 56)

Jednako je važno i ono što nakon toga slijedi:

> "Rekoše mu nato Židovi: *'Ni pedeset ti još godina nije, a vidio si Abrahama?'* Reče im Isus: *'Zaista, zaista, kažem vam: prije negoli Abraham posta, Ja jesam!'*" (Iv 8, 57-58)

Cijelo to 8. poglavlje Ivanovog evanđelja iznimno je važno za razumijevanje teme o kojoj danas govorimo. Treba također čitati i kako su sveti oci i crkveni naučitelji tumačili riječi Evanđelja.

Sv. Augustin ovako govori (*in Evangelium Joannis*, tract. XLII., cap. 8.):

> "Nos autem, charissimi, numquid de genere venimus Abrahae, aut ullo modo Abraham pater noster fuit secundum carnem? Originem de carne eius caro Judaeorum ducit, non caro Christianorum: nos de aliis gentibus venimus; et tamen imitando, Abrahae filii facti sumus. Audi Apostolum: *'Abrahae dictae sunt promissiones et semini eius. Non dicit'*, inquit, *'et seminibus, tanquam in multis; sed tanquam in uno, Et semini tuo, quod est Christus. Si autem vos Christi, ergo semen Abrahae estis, secundum promissionem haeredes'* (Gal. 3, 16; 29). Nos ergo facti sumus semen Abrahae gratia Dei. Non de carne Abrahae fecit illi cohaeredes Deus. Illos exhaereditavit, istos adoptavit: et de arbore illa olivae, cujus radix est in Patriarchis, ramos naturales superbos amputavit, humilem oleastrum inseruit (Rom. 11, 17)."
>
> ("A mi, preljubljeni, zar dolazimo od roda Abrahamova, ili je ikojim načinom Abraham bio naš otac po tijelu? Podrijetlo od njegova tijela vuče tijelo Židova, a ne tijelo kršćana: mi smo došli od drugih naroda, a opet, nasljedujući postali smo djeca Abrahamova. Slušaj Apostola: *'Abrahamu su dana obećanja i potomstvu njegovu. Ne kaže'*, ističe, *'i potomcima, kao u mnogima, nego kao u jednome: I tvojemu potomku, koji je Krist. Ako ste Kristovi, onda ste Abrahamovo potomstvo, baštinici po obećanju'* (Gal 3, 16; 29). Mi smo, dakle, postali djeca Abrahamova milošću Božjom. Nije Bog od tijela Abrahamova načinio njemu subaštinike. Njih je [Židove] razbaštinio, a ove [narode] je posvojio: i iz onog stabla masline, čiji je korijen u patrijarsima, odsjekao je ohole prirodne grane, a pricijepio poniznu divlju maslinu (Rim 11, 17).")

Na jednom drugom mjestu, govoreći o patrijarsima i prorocima, sv. Augustin kaže (In Psalmum CIV.):

> "Quamvis enim caro Christi ex illis, tamen Christus ante illos, quod et Judaeis respondit, dicens: *'Antequam Abraham fieret, ego sum'* (Joan. 8, 57). Quomodo autem hunc illi ignorarent, aut in eum non crederent; cum propterea prophetae dicerentur, quia licet occultius, tamen Dominum pronuntiabant? Unde aperte ipse dicit: *'Abraham concupivit videre diem meum, et vidit, et gavisus est'* (Joan. 8, 56). Non enim quisquam praeter istam fidem quae est in Christo Jesu, sive ante eius incarnationem, sive postea, reconciliatus est Deo..."
>
> ("Iako je, naime, tijelo Kristovo od njih, ipak je Krist bio prije njih, što je i Židovima odgovorio, govoreći: *'Prije negoli Abraham posta, ja jesam'* (Iv 8, 57). A kako da ga oni ne poznaju, ili ne vjeruju u njega, kad su zbog njega proroci govorili, jer iako skrivenije, ipak su navještali Gospodina? Stoga im otvoreno kaže: *'Abraham je želio vidjeti moj dan, i vidio je, i obradovao se'* (Iv 8, 56). Naime, nitko nije pomiren s Bogom izvan ove vjere koja je u Kristu Isusu, bilo prije njegovog utjelovljenja, bilo poslije...")

Navedimo još i što o tome kaže sv. Grgur Veliki (Homiliae in Evangelia, lib. I., hom. 20.):

> "Sed Judaei de generis nobilitate gloriantes, idcirco se agnoscere peccatores nolebant, quia de Abrahae stirpe descenderant. Quibus recte dicitur: *'Et ne coeperitis dicere patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae'* (Luc. 3, 8). Quod enim lapides, nisi corda Gentilium fuerunt, ad intellectum Dei omnipotentis insensibilia?, sicut etiam quibusdam ex Judaeis dicitur: *'Auferam cor lapideum de carne vestra'* (Ezech. 11, 19). Nec immerito lapidum nomine gentes significatae sunt, quia lapides coluerunt. Unde scriptum est: *'Similes illis fiant qui faciunt ea, et omnes qui confidunt in eis'* (Psal. 113, 16). De quibus nimirum lapidibus filii Abrahae suscitati sunt: quia dum dura corda Gentilium in Abrahae semine, id est, in Christo crediderunt, ejus filii facti sunt, cujus semini sunt uniti. Unde et eisdem Gentibus per egregium praedicatorem dicitur: *'Si autem vos Christi, ergo Abrahae semen estis'* (Gal. 3, 29). Si igitur nos per fidem Christi Abrahae jam semen existimus, Judaei propter perfidiam, Abrahae filii desierunt."
>
> ("Ali Židovi uzdižući se zbog plemenitosti roda, zbog toga se nisu htjeli priznati grešnicima, jer potječu od Abrahamove loze. Kojima je s pravom rečeno: *'I ne počnite govoriti: Imamo oca Abrahama. Jer, kažem vam, Bog iz ovoga kamenja može podići djecu Abrahamovu'* (Lk 3, 8). A što je bilo kamenje, ako ne srca pogana, neosjetljiva na spoznaju Božje svemoći?, kao što je također rečeno nekima od Židova: *'Uzet ću kameno srce iz vašega tijela'* (Ez 11, 19). Nisu bez razloga pogani označeni imenom kamenja, jer su štovali kamenje. Zato je pisano: *'Bit će im slični koji to čine, i svi koji se uzdaju u njih'* (Psal. 113, 16). A od tog kamenja podignuta su djeca Abrahamova, jer kad su tvrda srca pogana povjerovala u Abrahamovog potomka, to jest, u Krista, postali su njegovi sinovi, sa čijim su potomstvom sjedinjeni. Stoga se i istim poganima kaže po izvrsnom propovjedniku: *'Ako ste Kristovi, onda ste Abrahamovo potomstvo'* (Gal 3, 29). Ako smo, dakle, mi po vjeri Kristovoj postali Abrahamovo potomstvo, Židovi su zbog nevjere prestali biti sinovi Abrahamovi.")

Mislim da je ovo sasvim dovoljno da shvatite zašto je neprihvatljivo da katolik naziva islam i današnje židovstvo "abrahamskim religijama".
Inače, sv. Ambrozije je napisao cijelu jednu raspravu o sv. Abrahamu.
Pa one koje možda detaljnije zanima ova tema (a znaju latinski) upućujem na to djelo sv. Ambrozija: ***De Abraham Patriarcha***.

Crkva nikada nije mijenjala svoj nauk "ni za slovce", "ni za dlaku"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/09/crkva-nikada-nije-mijenjala-svoj-nauk.html

U svojoj duhovnoj oporuci (*Mojim dragim dijecezanima*, 28. svibnja 1957.), bl. Alojzije Stepinac naglašava vjernost Crkvi, i pritom ističe da Crkva nikada nije mijenjala svoj nauk:

> "To je kraljevstvo Kristova Crkva, katolička Crkva, koja je tako stara kao i sama kršćanska vjera. Katolička Crkva nije ni za slovce izmijenila svoje nauke, nego uči i danas sve ono, što je primila od apostola."

Naš je sveti kardinal, dakle, smatrao važnim obilježjem Katoličke Crkve to što ona nikada nije izmijenila svoj nauk "ni za slovce", ili kako kaže druga verzija oporuke: "ni za dlaku". To nije prvi put da je bl. Alojzije Stepinac govorio o ovoj temi. U svojoj korizmenoj propovijedi u zagrebačkoj katedrali 12. ožujka 1940., Stepinac kaže:

> "Prava Kristova Crkva mora biti apostolska! Drugim riječima, ona ne smije naučavati nikakove druge nauke, nego li su je naučavali apostoli."

A ovo, po riječima blaženika, opravdava borbu Crkve protiv zabluda, kao i isključenje zabludjelih iz crkvenog zajedništva:

> "I mi vidimo, da je ona [Katolička Crkva] bez obzira na gubitke bacala iz svoje sredine sve, koji su pokušali zanijekati makar samo jednu istinu koju je naslijedila od svetih apostola. Ona to čini u punoj svijesti, da bi onim časom kad bi popustila, prestala biti apostolska Crkva, a time ujedno i Kristova crkva, i da bi dosljedno izgubila uopće razlog opstanka. Kristova crkva mora biti apostolska, to jest mora i danas naučavati onaj isti nauk koji su naučavali apostoli."

I doista, kad malo pogledate djela svetih otaca iz prvih stoljeća Crkve, vidjet ćete da su oni uvijek isticali kako oni samo brane ono što je Crkva uvijek vjerovala, tj. ono što je primila od apostola. Naglašavali su da ne uvode ništa novoga, nego da samo brane ono staro: stalno i nepromjenjivo učenje Crkve.

Tako sv. Atanazije u svom pismu svim biskupima svijeta, napisanom 341. godine, kaže:

> Οὐ γὰρ νῦν κανόνες καὶ τύποι ταῖς ἐκκλησίαις ἐδόθησαν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν καλῶς καὶ βεβαίως παρεδόθησαν, οὐδὲ νῦν ἡ πίστις ἤρξατο, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κυρίου διὰ τῶν μαθητῶν εἰς ἡμᾶς διαβέβεκεν. Ἵν οὖν μὴ τὰ ἐξ ἀρχαίων μέχρις ἡμῶν τηρηθέντα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐν ταῖς νῦν ἡμέραις παραπόληται, καὶ τὰ πιστευθέντα ἡμῖν ζητηθῇ παρ' ἡμῶν κινήθητε, ἀδελφοὶ, ὥς οἰκονόμοι μυστηρίων θεοῦ τυγχάνοντες, καὶ ταῦτα ὑφ' ἑτέρων ἁρπαζόμενα θεωροῦντες.
>
> ("Nisu, naime, tek sada kanoni i uredbe dani Crkvama, nego su nam ispravno i čvrsto predani od otaca, niti je sada počela vjera, već je od Gospodina preko učenika stigla sve do nas. Da ne bi stoga ono što je od starih sačuvano u Crkvama sve do nas, sada u ovim danima propalo, i da se ne bi o onome što nam je povjereno ponavljala razlaganja, ohrabrite se, braćo, kao upravitelji otajstava Božjih [1 Kor 4, 1] kad opazite da ih drugi žele rastrgati.")

Inače, u djelima sv. Atanazija nalazi se jednostavna metoda kojom možeš lako oboriti sve zablude. Ako čuješ neku novotariju, dovoljno je samo ustvrditi da takvo što Crkva nikada nije naučavala, ili da toga nema u djelima svetih otaca, i nova zabluda bit će osporena.

> Τοῦτο μόνον ἀποκρίνασθαι πρὸς τὰ τοιαῦτα καὶ εἶπειν ἀρχεῖ ὅτε οὖκ ἐσί ταῦτα τῆς Καθολικῆς Εκκλησίας οὐδὲ ταῦτα πατέρες ἐφρόνεσαν.

> ("Samo je to dovoljno odgovoriti na ovo i potrebno reći: da takvo što nije od Katoličke Crkve, niti su tako oci shvaćali.")

Ovo je jednoglasan stav svih svetih otaca, kako istočnih, tako i zapadnih. To je stav cjelokupne katoličke Tradicije.
Od zapadnih pisaca dovoljno je spomenuti sv. Vinka Lerinskog, kome je središnja tema u čuvenom **Commonitorium**-u: kako razlikovati istine katoličke vjere od heretičkih novotarija.

Sv. Vinko na jednom mjestu proročki ustvrđuje što bi se dogodilo kad bi se novotarije počele miješati sa stoljetnim naukom Crkve:

> "...si novitia veteribus, extranea domesticis, et profana sacratis admisceri coeperint, proserpat hic mos in universum necesse est ut nihil posthac apud Ecclesiam relinquatur intactum, nihil illibatum, nihil integrum, nihil immaculatum, sed sit ibidem deinceps impiorum ac turpium errorum lupanar ubi erat antea castae et incorruptae sacrarium veritatis. Sed avertat hoc a suorum mentibus nefas divina pietas...
> Christi vero Ecclesia, sedula et cauta depositorum apud se dogmatum custos, nihil in his unquam permutat, nihil minuit, nihil addit, non amputat necessaria, non apponit superflua, non amittit sua, non usurpat aliena; sed omni industria hoc unum studet ut vetera fideliter sapienterque tractando, si qua sunt illa antiquitus informata et inchoata, accuret et poliat; si qua jam expressa et enucleata consolidet, firmet; si qua jam confirmata et definita, custodiat; denique quid unquam aliud Conciliorum decretis enisa est nisi ut quod antea simpliciter credebatur, hoc idem postea diligentius crederetur, quod antea lentius praedicabatur, hoc idem postea instantius praedicaretur, quod antea securius colebatur, hoc idem postea sollicitiùs excoleretur?"
>
> ("...ako se počnu miješati novotarije sa starim, tuđinsko s domaćim i profano sa svetim, progmizat će taj običaj u cjelinu, i onda je nužno da poslije toga ništa u Crkvi ne bi ostalo netaknuto, ništa nepovrijeđeno, ništa cjelovito, ništa neoskvrnjeno, nego bi ondje ubuduće bilo bludilište opakih zabluda, gdje je prije bilo svetište čiste i neoskvrnjene istine. Ali neka božanska blagost otkloni taj zločin od duša svojih...
> A Kristova Crkva, brižna i pažljiva čuvarica poklada dogmi, koje su kod nje, neka nikada ništa u njima ne mijenja, ništa ne umanjuje, ništa ne dodaje; neka ne otkida ono što je nužno, neka ne dodaje viška, neka ne gubi svoje, neka ne prisvaja tuđe; nego neka se svom marljivošću trudi samo oko toga da vjerno i mudro tumačeći starine, ako je nešto nekada oblikovano i započeto, pomnjivo pazi i njeguje; ako je već objašnjeno i izloženo, potvrdi [i] učvrsti; ako je već potvrđeno i definirano, neka to čuva; jer naposljetku, što je ikada drugo izraženo dekretima koncilâ, ako ne ono što se prije jednostavno vjerovalo, da se to isto kasnije izraženije vjeruje; što se prije tiše propovijedalo, da se to isto kasnije intenzivnije propovijeda; što se prije skrivenije štovalo, da se to isto kasnije brižljivije štuje?")

Dakle, vidimo da se već u ono vrijeme isticalo da ni koncili nisu donijeli nikakve nove nauke, nego su samo jasnije izrazili ono što je Crkva uvijek vjerovala.
Stvarno, kad pogledate odredbe pojedinih koncila, vidjet ćete da su svi (osim Drugoga vatikanskog koncila) naglašavali da govore u skladu s vjekovnim naukom Crkve i učenjima svetih otaca.

Iz svega navedenog, možete i sami zaključiti koliko su opasne modernističke teorije o "evoluciji nauka", "evoluciji dogmi", koje ionako služe samo kao maska za uvođenje novotarija i raznih nevješto prikrivenih podvala koje, u najmanju ruku, nemaju nikakve veze s katoličkom vjerom. Ne može netko samovoljno uvoditi u Crkvu "nove nauke", kao što ne može mijenjati već postojeća, svečano definirana učenja.

Uostalom, Prvi vatikanski koncil u konstituciji ***Dei Filius*** (24. travnja 1870.) jasno kaže:

> "Neque enim fidei doctrina quam Deus revelavit, velut philosophicum inventum proposita est humanis ingeniis perficienda, sed tanquam divinum depositum Christi sponsae tradita, fideliter custodienda et infallibiliter declaranda. Hinc sacrorum dogmatum is sensus perpetuo est retinendus, quem semel declaravit sancta mater Ecclesia, nec unquam ab eo sensu, altioris intelligentiae specie et nomine, recedendum."
>
> ("Niti je nauk vjere, koga je Bog objavio, podložan ljudskoj dosjetljivosti da ga usavršuje poput filozofskog iznašašća, nego je kao božanski poklad predan Zaručnici Kristovoj, da ga vjerno čuva i nepogrešivo izlaže. Odatle, zauvijek treba zadržati onaj smisao svetih dogmi, koji je jednom proglasila sveta majka Crkva, i ne smije se nikada odstupiti od tog smisla, pod prividom i imenom više spoznaje.")

Ta konstitucija u 3. kanonu o vjeri i razumu, izričito osuđuje one koji bi se usudili dogmama dati netradicionalna tumačenja:

> "Si quis dixerit, fieri posse ut dogmatibus ab Ecclesia propositis, aliquando secundum progressum scientiae sensus tribuendus sit alius ab eo quem intellexit et intelligit Ecclesia, anathema sit."
>
> ("Ako netko kaže da može biti da se dogmama, koje su izražene od Crkve, jednom treba u skladu s napretkom znanosti dati drugačiji smisao od onoga kako ga je Crkva razumjela i razumije, neka bude proklet.")

Crkva je, dakle, jasno osudila ideje o "evoluciji nauka i dogmi". A upravo su te ideje temelj teološkog modernizma. Modernisti žele "vjeru" koja se stalno mijenja. Oni žele nekakvu fluidnu i nestabilnu "vjeru", koja bi se stalno prilagođavala mjestu i vremenu, a zapravo ljudskim strastima i grijesima.

Papa sv. Pio X. u enciklici ***Pascendi dominici gregis*** na poseban način osuđuje upravo te ideje o "evoluciji nauka" kao lukavštinu modernista kojom ruše vjeru:

> "Sophismatum profecto coacervatio infinita, quae religionem omnem pessumdat ac delet! Evolvi tamen ac mutari dogma non posse solum sed optare, et modernistae ipsi perfecte affirmant et ex eorum sententiis aperte consequitur."
>
> ("Zaista, bezgranična gomila sofizama, koja svu vjeru upropaštava i razara! Ne samo da dogma može evoluirati i mijenjati se, nego mora - to tvrde sami modernisti, i to iz njihovih tvrdnji očito slijedi.")

I danas kod modernista možete čuti tu "bezgraničnu gomilu sofizama" (kako ju je nazvao sv. Pio X.). Koriste se svakom lukavštinom kako bi izmijenili nauk Crkve. Danas je situacija još daleko gora, nego u vrijeme sv. Pija X., jer su modernisti zauzeli ogroman broj visokih položaja u crkvenoj hijerarhiji, i još neprekidno promiču svoje istomišljenike. Zato je danas daleko teže braniti istinski nauk Crkve, nego što je to bilo ikada prije.

Međutim, kako današnji modernisti u stvari samo ponavljaju zablude koje je Crkva već davno osudila, uopće nije teško oboriti njihove "argumente". Dovoljno je samo malo pretražiti ladice i pogledati stare teološke knjige.

Jedan od najpoznatijih teologa prve polovice 20. stoljeća, kardinal Louis Billot SJ, napisao je knjigu ***De immutabilitate Traditionis contra modernam haeresim evolutionismi*** ("O nepromjenjivosti Tradicije protiv moderne hereze evolucionizma").

Preporučio bih svakom svećeniku da pročita tu knjigu. Ona može poslužiti kao dobra dekontaminacija svakome tko je prošao modernističku indoktrinaciju, pa i nehotice usvojio modernistička stajališta.

Knjigu možete preuzeti na internetu: **De immutabilitate Traditionis**.

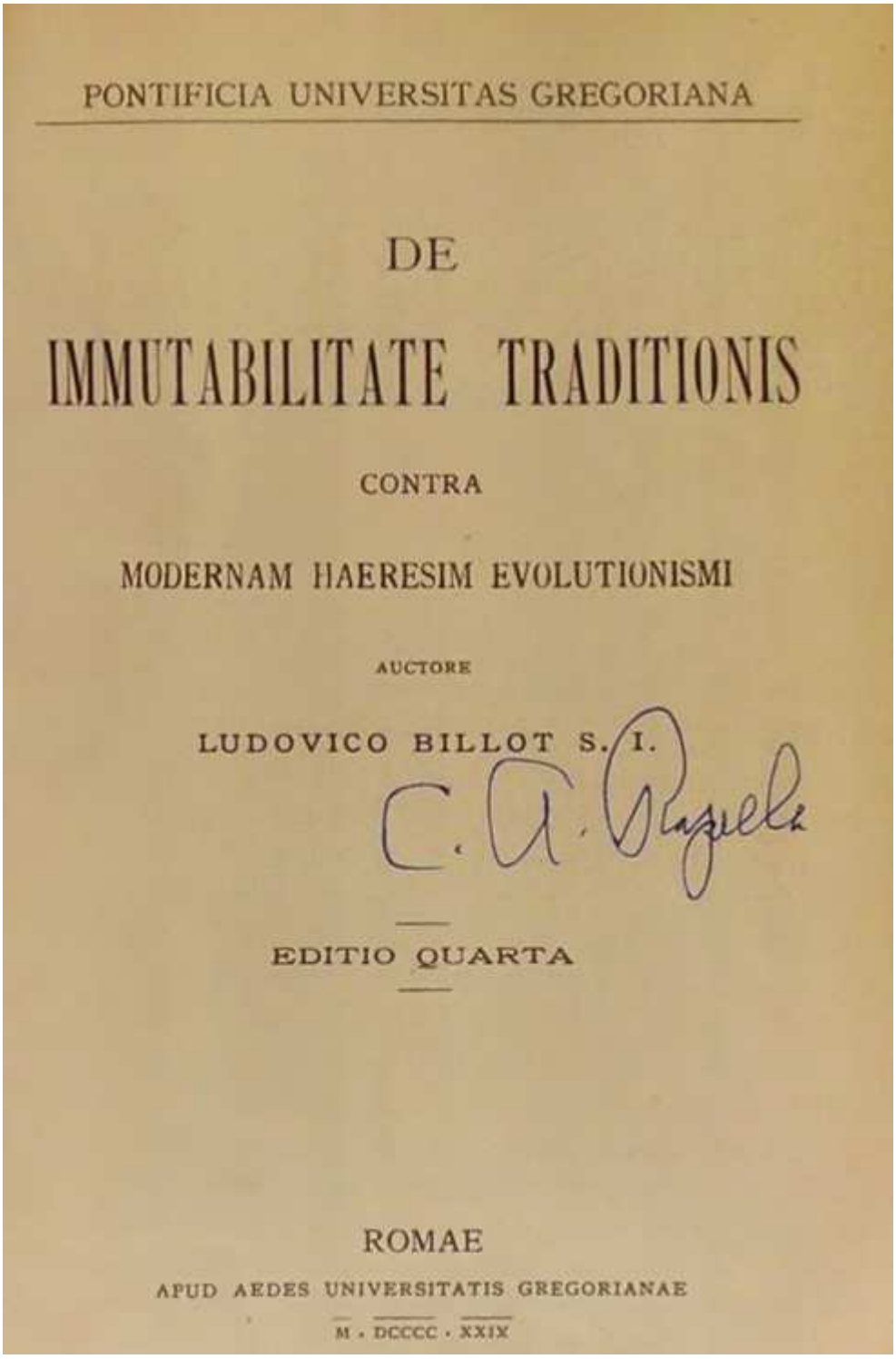
PONTIFICIA UNIVERSITAS GREGORIANA

DE

IMMUTABILITATE TRADITIONIS

CONTRA

MODERNAM HAERESIM EVOLUTIONISMI

AUCTORE

LUDOVICO BILLOT S. I.

EDITIO QUARTA

ROMAE

APUD AEDES UNIVERSITATIS GREGORIANAE

M . DCCCC . XXIX

Bez obzira što mislili o Billotu, morate priznati da je u knjizi maestralno razorio "argumente" modernista. Knjigu je započeo citirajući gore spomenute odredbe Prvoga vatikanskog koncila, koje osuđuje ideje o mijenjanju smisla vjerskih dogmi. Identificirao je izvore modernističkih krivih nauka u Kantovoj filozofiji, i ostalim skretanjima svjetovne filozofije, koja su modernisti pokušali unijeti u crkveni nauk.

Navest ću samo dva citata iz knjige koji mi se čine posebno važnima.
Billot je dobro primijetio da kod modernista više uopće nije jasno dolazi li nauk vjere od Boga ili od ljudi. Jer, ako ljudi mogu samo tako mijenjati nauk Crkve, kako bi to htjeli modernisti, onda se očito radi o ozbiljnoj konfuziji ideja (str. 109.):

> "Vix sane intelligitur qua hallucinatione capti, neocritici nostri sese serio transfigurent in reformatores theologiae et promotores altioris intelligentiae dogmatis catholici, dum apud eos eousque crescit confusio idearum, ut nesciunt amplius dicere an doctrina fidei a Deo sit, vel ab hominibus."

> ("Jedva se doista razumije kojom halucinacijom obuzeti, naši se neokritičari ozbiljno preobražavaju u reformatore teologije i promicatelje više spoznaje katoličke dogme, dok kod njih do te razine raste konfuzija ideja, da više ne znaju reći je li nauk vjere od Boga ili od ljudi.")

Evo što Billot zaključuje o onima koji su protiv tradicionalnog nauka Crkve (str. 39.):

> "Qui ergo sub quovis praetextu contra traditionem Ecclesiae insurgit, novis sensibus adinventis, iste desiit esse fidelis, et a tranquillo portu divinae veritatis in tempestuosum mare humanarum opinionum reiicitur."

> ("Tko dakle, pod kojim god izgovorom, ustaje protiv tradicije Crkve, iznašavši nova shvaćanja, taj prestaje biti vjernik, i odbacuje se iz mirne luke božanske istine u uzburkano more ljudskih mišljenja.")

Mislim da ove riječi najbolje opisuju što se dogodilo s modernistima: oni slijede svoja, ljudska mišljenja, a ne božansku istinu koju je Crkva stoljećima naučavala.

Želiš li tradicije pravovjernih otaca prihvatiti, naučavati i obdržavati?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/09/zelis-li-tradicije-pravovjernih-otaca.html

Bl. Alojzije Stepinac u molitvi prigodom posvete mons. Josipa Lacha za pomoćnog biskupa zagrebačkog, 7. travnja 1940.

U tradicionalnom obredu biskupskog posvećenja vidimo mnogo elemenata kojima je svrha osigurati da će novoposvećeni biskup propovijedati samo pravovjerni i čisti katolički nauk, ne mijenjajući u njemu ništa. To je tema koja se proteže kroz cijeli obred: od prisege na početku obreda (gdje, između ostalog, priseže da će svim silama obdržavati i činiti da drugi obdržavaju pravila svetih otaca i apostolske odredbe) do prvog stavljanja mitre na glavu novoposvećenog biskupa, kad konsekrator moli da novi biskup bude snažan borac protiv protivnika istine.

Možemo to povezati s temom mog prošlog teksta o nepromjenjivosti nauka Crkve. Jamci te nepromjenjivosti trebali bi biti upravo biskupi, koji - kao nasljednici apostola - trebaju budno paziti da apostolski nauk i nasljeđe ostanu cjeloviti, čisti i nepovrijeđeni. Biskupi stoga imaju posebnu dužnost da se bore protiv krivovjerja i krivovjeraca.

Pogledajmo samo nekoliko primjera kako se ta dužnost očituje u tradicionalnom obredu biskupskog posvećenja...
U ispitivanju budućeg biskupa na početku obreda, već treći upit glasi:

> "Vis traditiones orthodoxorum Patrum, ac Decretales sanctae et Apostolicae Sedis constitutiones veneranter suscipere, docere, ac servare?" R. "Volo."
>
> ("Želiš li tradicije pravovjernih Otaca, i dekrete i uredbe svete i Apostolske Stolice s poštovanjem prihvatiti, naučavati i obdržavati?" R. "Želim.")

Jedan od idućih upita glasi:

> "Credis sanctam, catholicam, et apostolicam, unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur verum baptisma, et vera omnium remissio peccatorum?" R. "Credo."
>
> ("Vjeruješ li da je sveta, katolička i apostolska Crkva jedna prava Crkva, u kojoj se daje jedno pravo krštenje, i pravo otpuštenje grijeha?" R."Vjerujem.")

Nakon toga slijedi upit:

> "Anathematizas etiam omnem haeresim, extollentem se adversus hanc sanctam Ecclesiam catholicam?" R."Anathematizo."
>
> ("Proklinješ li usto svako krivovjerje, koje se podiže protiv te svete Crkve katoličke? R. "Proklinjem.")

Pri kraju obreda, kad se novoposvećenom biskupu prvi put stavlja mitra na glavu, konsekrator moli:

> "Imponimus, Domine, capiti hujus Antistitis et agonistae tui galeam munitionis et salutis, quatenus decorata facie, et armato capite, cornibus utriusque Testamenti terribilis appareat adversariis veritatis..."
>
> ("Postavljamo, Gospodine, glavi ovoga predstojnika i borca tvoga kacigu obrane i spasenja, da se urešenog lica i oružane glave, rogovima oba Zavjeta pojavi strašan protivnicima istine, i da bude snažan borac protiv njih...")

Imajući sve ovo u vidu, postaje nam jasno koliko je današnja situacija zapravo neprirodna i nenormalna, kad se na sinodama (koje su zaredale nakon II. vatikanskog koncila), pojedini biskupi pojavljuju kao revolucionari koji žele uvesti "nove nauke".
To je protivno samoj prirodi biskupske službe! Biskupi bi trebali biti čuvari crkvenog nauka i borci za njegovo očuvanje. Upravo bi se oni trebali boriti protiv novotara i "revolucionara". To je tako jasno izraženo u tradicionalnom obredu.

Možda su baš zato postkoncilski reformatori, izmišljajući nove obrede, uklonili iz novog obreda biskupskog ređenja sva gore spomenuta obilježja, ili ih razvodnili do neprepoznatljivosti.
I tako smo sad na Zapadu dobili biskupe koji misle da nisu čuvari crkvenog nauka, nego njegovi vlasnici, koji ga mogu po volji mijenjati i "prilagođavati".

A kad kod modernista počne pomama za novotarijama, tu nećete vidjeti kraja. Pogotovo kad se u sve umiješaju liberalni "stručnjaci", periti, kao "sive eminencije".

Sv. Vinko Lerinski je prije više od 1500 godina dobro opisao takve novotare u svom *Commonitoriumu*:

> "...mirari satis nequeo tantam quorumdam hominum vesaniam, tantam excaecatae mentis impietatem, tantam postremo errandi libidinem ut contenti non sint tradita semel et accepta antiquitus credendi regula, sed nova ac nova in diem quaerant, semperque aliquid gestiant Religioni addere, mutare, detrahere; quasi non coeleste dogma sit quod semel revelatum esse sufficiat, sed terrena institutio, quae aliter perfici nisi assidua emendatione, imo potius reprehensione non possit, cum divina clament oracula: *'Ne transferas terminos quos posuerunt patres tui'* (Prov. 22, 28); et: *'Super judicantem ne judices'* (Eccle. 8, 14); et*: 'Scirdentem sepem mordebit eum serpens'* (Eccle. 10, 8), et illud apostolicum, quo omnes omnium haereseon sceleratae novitates velut quodam spiritali gladio saepe truncatae semperque truncandae sunt: *'O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas vocum novitates et oppositiones falsi nominis scientiae, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt'* (I. Tim. 6, 20-21). Et post haec inveniuntur aliqui tanta inveteratae frontis duritia, tanta impudentiae incude, tanto adamante pertinaciae, qui tantis eloquiorum coelestium molibus non succumbant, tantis ponderibus non fatiscant, tantis malleis non conquassentur, tantis postremo fulminibus non conterantur?"
>
> ("...ne mogu se dosta načuditi tolikom bezumlju nekih ljudi, tolikoj opakosti zaslijepljenog uma, tolikoj napokon pomami za zabludama; da nisu zadovoljni sa od starine jednom predanim i prihvaćenim pravilom vjerovanja, nego svakodnevno traže novo i novo, i uvijek priželjkuju nešto dodati vjeri, izmijeniti, oduzeti; kao da nije nebeska dogma koja je jednom objavljena dovoljna, nego zemaljska uredba, koja se ne može drugačije usavršiti osim temeljitim popravkom, štoviše, pobijanjem, dok božanske riječi kliču: *'Ne pomiči stare međe koje su postavili oci tvoji'* (Izr 22, 28); i: *'Ne parniči se sa sucem'* (Crkv. 8, 14); i *'Tko obara ogradu, ugrist će ga zmija'* (Crkv. 10, 8), i ona apostolska, kojom su često bile rasječene baš sve zločinačke novotarije krivovjerja kao s nekim duhovnim mačem, i kojom ih uvijek treba sjeći: *'O Timoteju, poklad čuvaj kloneći se nevaljalih novotarija u govoru i prepiranja lažno nazvanoga znanja, kojim neki hvaleći se otpadoše od vjere.'* (1 Tim. 6, 20-21). I da se nakon ovoga javljaju neki ljudi tolike tvrdokornosti, tolike okorjele besramnosti, toliko jake tvrdoglavosti, koji ne mogu popustiti pod težinom ovih nebeskih riječi, pod tolikim teretom ne pucaju, tolikim se maljevima ne razbijaju, tolikim se napokon gromovima ne daju satrti?")

Evo, tako sude najveći umovi kršćanske prošlosti o onima koji trče za novotarijama. Dužnost je biskupa da uči narod pravovjerni katolički nauk, a ne nekakav "svoj nauk". Kako kaže Katekizam Tridentskog koncila (p. II., cap. 7., 2.):

> "Nam cum episcopi et sacerdotes, tanquam Dei interpretes et internuntii quidam sint, qui eius nomine divinam legem et vitae praecepta homines edocent..."
>
> ("Naime, jer su biskupi i svećenici, kao određeni Božji tumači i poslanici, koji u njegovo ime uče ljude božanski zakon i zapovijedi života...")

U starom se poretku posebno isticalo da biskupi trebaju paziti na opomene koje sv. Pavao upućuje u poslanicama Titu i Timoteju. A koje su to opomene?
Pa, između ostaloga, sv. Pavao piše Titu:

> "S krivovjercem nakon prvoga i drugog upozorenja prekini znajući da je izopačen i da griješi: on sam sebe osuđuje." (Tit 3, 10-11)

Dok Timoteju piše: **Kloni se nevaljalih novotarija (1 Tim 6, 20)**.

"Svijet prolazi i požuda njegova, a tko čini volju Božju, ostaje dovijeka" (1 Iv 2, 17)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/10/svijet-prolazi-i-pozuda-njegova-tko.html

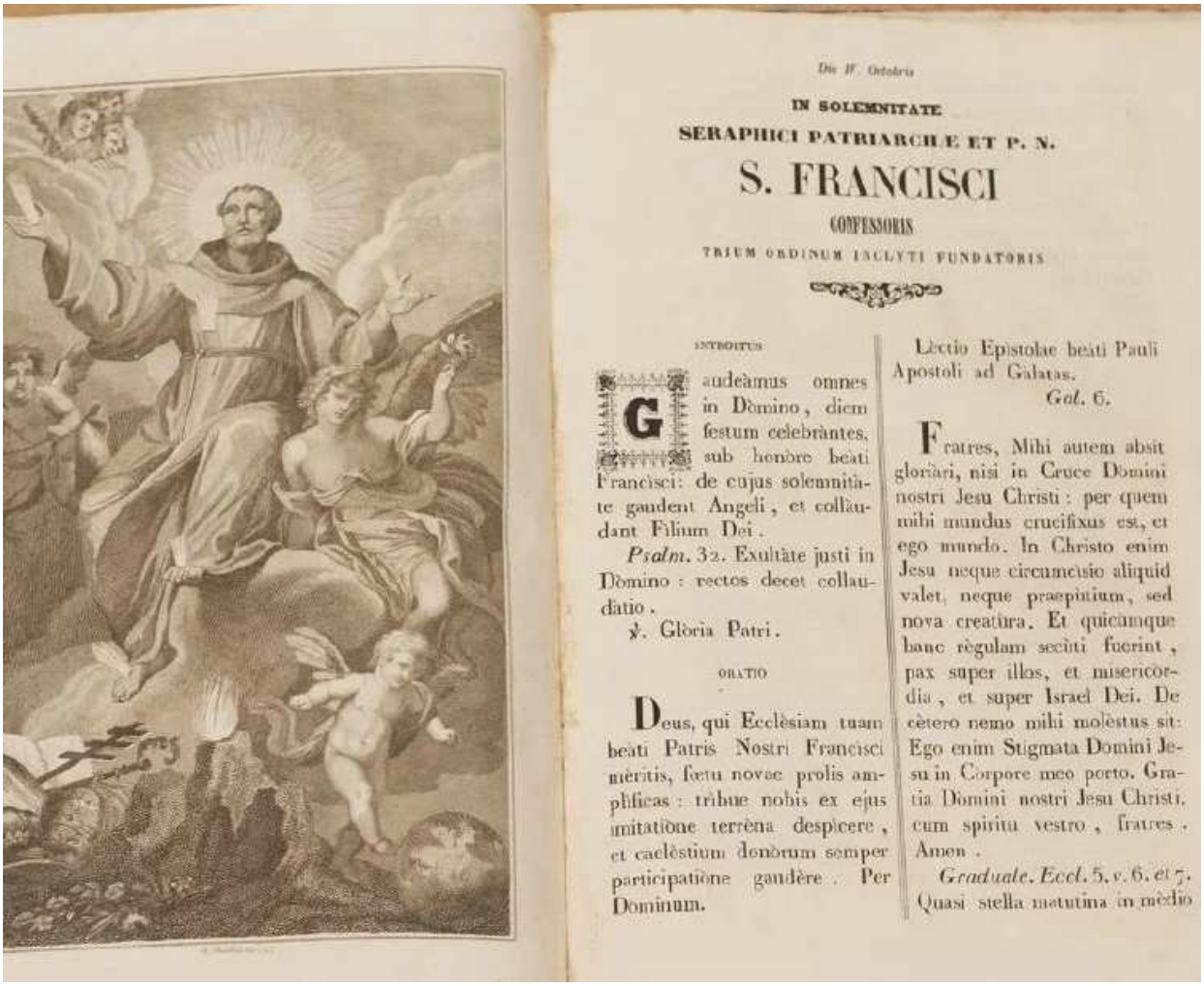

Die IV. Octobris

IN SOLEMNITATE
SERAPHICI PATRIARCHÆ ET P. N.
S. FRANCISCI
CONFESSORIS
TRIUM ORDINUM INCLYTI FUNDATORIS

INTROITUS

Gaudeàmus omnes in Dòmino, diem festum celebrántes, sub honòre beati Francisci: de cujus solemnitáte gaudent Angeli, et collàudant Filium Dei.

Psalm. 32. Exultáte justi in Dòmino: rectos decet collaudátio.

℣. Glòria Patri.

ORATIO

Deus, qui Ecclèsiam tuam beáti Patris Nostri Francisci méritis, fœtu novæ prolis amplificas: tríbue nobis ex ejus imitatióne terrèna despícere, et cæléstium donórum semper participatióne gaudère. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Galatas.

Gal. 6.

Fratres, Mihi autem absit gloriàri, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi: per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. In Christo enim Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præpútium, sed nova creatúra. Et quicúmque hanc règulam secúti fuerint, pax super illos, et misericórdia, et super Israel Dei. De cætero nemo mihi molèstus sit: Ego enim Stigmata Domini Jesu in Corpore meo porto. Grátia Dòmini nostri Jesu Christi, cum spíritu vestro, fratres. Amen.

Graduale. Eccl. 5. v. 6. et 7. Quasi stella matutina in médio

Misa za blagdan sv. Franje Asiškoga u franjevačkom misalu (Missale Romano-Seraphicum) iz 1844. godine

Blagdan sv. Franje (4. listopada) dobra je prigoda da progovorimo o jednom važnom aspektu tradicionalnih molitava Crkve, koji je u (postkoncilskom) novom obredu u potpunosti izbrisan. Govorimo o onoj tako čestoj molitvi u našoj Tradiciji: da kao vjernici preziremo zemaljsko, a težimo za nebeskim.

U tradicionalnom obredu, zborna molitva na blagdan sv. Franje glasi:

> "Deus, qui Ecclesiam tuam beati Francisci meritis fetu novae prolis amplificas: tribue nobis; ex eius imitatione, **terrena despicere**, et caelestium donorum semper participatione gaudere. Per Dominum..."
>
> ("Bože, koji Crkvu svoju zaslugama blaženoga Franje umnažaš novim potomstvom; udijeli nam da po njegovu primjeru **zemaljsko preziremo** i vazda se radujemo što smo dionici nebeskih darova. Po Gospodinu...")

Ovo je veoma česta molba u tradicionalnom rimskom obredu. Naći ćete ju u različitim oblicima, i u misama "de tempore", i u svetačkim misama. Evo, primjerice, popričesna molitva na spomendan našega sv. Nikole Tavelića glasi:

> "Fulciat nos, quaesumus Domine, iuge gratiae tuae praesidium; ut, imitantes beatum Nicolaum martyrem tuum, discamus terena cuncta pro tui nominis amore despicere, et exoptare caelestia. Per Dominum..."
>
> ("Neka nas utvrdi, molimo Gospodine, obrana tvoje nepresušne milosti; da nasljedujući blaženoga Nikolu mučenika tvoga, učimo za ljubav tvoga imena prezirati sve što je zemaljsko i tražiti nebesko. Po Gospodinu...")

Da navedemo još jedan primjer, popričesna molitva na dan sv. Ćirila i Metoda (7. srpnja) glasi:

> "Quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui nobis munera dignaris praebere caelestia, intercedentibus sanctis tuis Cyrillo et Methodio, despicere terrena concedas. Per Dominum..."
>
> ("Molimo, svemogući Bože, da ti, koji si se udostojao dati nam nebeske darove, dadeš po zagovoru svetih svojih Ćirila i Metoda da preziremo zemaljsko. Po Gospodinu...")

Mogao bih ovdje navesti još barem desetak sličnih primjera iz tradicionalnog Rimskog misala. No, tijekom postkoncilske liturgijske reforme sve su takve molitve uklonjene iz novog misala. Reformatorima je očito smetala molba da preziremo zemaljsko. To nimalo ne čudi, kad znamo da su modernisti zaljubljeni u ovaj svijet i u ovozemaljsko, pa im nikako nisu odgovarale tradicionalne molitve.
Većina je tih starih molitava ili u potpunosti izbrisana ili pak izmijenjena tako da odgovara "modernom vremenu". Najpoznatiji primjer je popričesna molitva 2. nedjelje došašća.
U tradicionalnom obredu popričesna molitva 2. nedjelje došašća glasi:

> "Repleti cibo spiritualis alimoniae, supplices te, Domine, deprecamur: ut hujus participatione mysterii, doceas nos terrena despicere et amare caelestia. Per Dominum..."
>
> ("Nasićeni duhovnom hranom smjerno te molimo, Gospodine, da nas učešćem u ovom otajstvu naučiš prezirati što je zemaljsko, a ljubiti što je nebesko. Po Gospodinu...")

A ovako je izmijenjena u novom obredu:

> "Gospodine, nahranio si nas duhovnim jelom. Smjerno te molimo: po sudjelovanju u ovom otajstvu nauči nas, u svjetlu svoje mudrosti, **zemaljskim se dobrima pravilno služiti**, a za nebeskim težiti."

Ovim izmjenama, novo-reformatori su okrenuli leđa i Svetome pismu i cijeloj dvotisućljetnoj Tradiciji Crkve.
Naime, izraz "prezirati zemaljsko" izričito koriste sveti oci i crkveni naučitelji bezbroj puta, kad govore o zahtjevima kršćanskog života.

Tako sv. Augustin u svojim razmatranjima (*Meditationes*, cap. 1.) moli za dar da može: "terrena calcare, coelestia sitire" ("pregaziti zemaljsko, žeđati za nebeskim").

Sv. Grgur Veliki navodi preziranje svijeta i odijeljenost od svjetovnih stvari kao svojevrstan uvjet za dostojno prinošenje svete misne žrtve, pa i za općenitu uspješnost molitve i pobožnosti (*Dijalozi*, lib. IV., cap. 58.):

> "Debemus itaque praesens saeculum velquia iam conspicimus defluxisse, tota mente contemnere, quotidiana Deo lacrymarum sacrificia, quotidianas carnis eius et sanguinis hostias immolere. Haec namque singulariter victima ab aeterno interitu animam salvat, quae illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, qui licet resurgens a mortuis iam non moritur, et mors ei ultra non dominabitur (Rom. 6, 9), tamen in semetipso immortaliter atque incorruptibiliter vivens, pro nobis iterum in hoc mysterio sacrae oblationis immolatur."
>
> ("Dužni smo stoga ovaj svijet svom dušom prezirati, osobito zato što već vidimo da iščezava, [i] svakodnevno Bogu žrtve suzâ, svakodnevne žrtve njegova Tijela i Krvi žrtvovati. Ova naime osobita žrtva spašava dušu od vječne propasti, jer nam obnavlja smrt Jedinorođenca po otajstvu, koji premda uskrsnuvši od mrtvih više ne umire, i smrt više njime ne gospoduje (Rim 6, 9), ipak sam u sebi besmrtno i neraspadljivo živeći, za nas se opet žrtvuje u ovom otajstvu svetoga prinosa.")

Sv. Grgur Veliki govoreći o konkretnim primjerima svetih ljudi u svojim *Dijalozima*, uvijek ističe njihovu odijeljenost od svijeta i prezir prema ovozemaljskom. Na primjer o sv. Konstanciju Ankonskom piše ovako (*Dijalozi*, lib. I., cap. 5.):

> "Iuxta eam namque civitatem ecclesia beati martyris Stephani sita est, in qua vir vitae venerabilis, Constantius nomine, mansionarii functus officio deserviebat: cuius sanctitatis opinio sese ad notitiam hominum longe lateque tetenderat, quia idem vir funditus **terrena despiciens**, toto annisu mentis ad sola coelestia flagrabat."
>
> ("Pokraj toga se naime grada [Ancona, op. A.C.] nalazi crkva blaženoga mučenika Stjepana, u kojoj je posluživao muž časnoga života, imenom Konstancije, u službi sakristana: čiji se glas o svetosti proširio nadaleko i naširoko u mišljenju ljudi, jer je taj muž stubokom **preziruć**i **zemaljsko**, svim snagama duše gorio samo za nebesko.")

Ovo je inače, po sv. Grguru, karakteristika svih svetaca (*Moralium in Job*, l. 26., c. 17.):

> "Mentes quippe sanctorum transitoria cuncta despiciunt"
> ("Duše naime svetih preziru sve što je prolazno")

Da je to istinski stav Crkve, vidimo i po tome što u tradicionalnom časoslovu na blagdane svetaca-ispovjednika (priznavalaca) u drugoj večernjoj antifona za *Magnificat* glasi:

> "Hic vir despiciens mundum et terrena, triumphans, divitias caelo condidit ore, manu."
> ("Ovaj je muž preziruć svijet i zemaljsko, pobjeđujući stekao bogatstvo na nebu ustima, rukom.")

[102] Commune Confessoris non Pontificis

sperávit in pecúnia et thesáuris. Quis est hic, et laudábimus eum? fecit enim mirabília in vita sua. ℟. br. Amávit eum Dóminus, * Et ornávit eum. Amávit. ℣. Stolam glóriæ índuit eum. Et. Glória Patri. Amávit. ℣. Os justi meditábitur sapiéntiam. ℟. Et lingua ejus loquétur judícium.

AD SEXTAM

Capitulum Eccli. 39, 6

JUstus cor suum trádidit ad vigilándum dilúculo ad Dóminum, qui fecit illum, et in conspéctu Altíssimi deprecábitur. ℟. br. Os justi * Meditábitur sapiéntiam. Os. ℣. Et lingua ejus loquétur judícium. Meditábitur. Glória Patri. Os. ℣. Lex Dei ejus in corde ipsíus. ℟. Et non supplantabúntur gressus ejus.

AD NONAM

Capitulum Sap. 10, 10

JUstum dedúxit Dóminus per vias rectas, et osténdit illi regnum Dei, et dedit illi sciéntiam sanctórum; honestávit illum in labóribus, et complévit labóres illíus. ℟. br. Lex Dei ejus * In corde ipsíus. Lex. ℣. Et non supplantabúntur gressus ejus. In. Glória Patri. Lex. ℣. Justum dedúxit Dóminus per vias rectas. ℟. Et osténdit illi regnum Dei.

IN II VESPERIS

Omnia ut in I Vesperis [94], præter

℣. Justum dedúxit Dóminus per vias rectas. ℟. Et osténdit illi regnum Dei.

Ad Magnif. Ant. Hic vir despíciens mundum * et terréna, triúmphans, divítias cælo cóndidit ore, manu.

Completorium de Dominica.

Si celebrari occurrat Festum plurium Confessorum non Pontificum, Officium fit ut supra : sed in Oratione et Sermone, ea quæ habentur in singulari, dicantur in plurali; et in I Nocturno sumantur Lectiones **Laudémus viros** glorióses, quæ in Communi Confessoris Pontificis 2 loco pluribus Pontificibus sunt assignatæ [83], cum Responsoriis tamen de Communi Confessoris non Pontificis, ut ibidem.

II ALIÆ LECTIONES

pro Conf. non Pontifice

In I Noeturno

De libro Sapiéntiæ

Cap. 4, 7-20; 5, 1-5

Lectio i

JUstus si morte præoccupátus fúerit, in refrigério erit. Senéctus enim venerábilis est

Rimski brevijar iz 1942. godine

Kroz mnoga stoljeća, u kršćanskoj je literaturi preziranje svijeta jedna od glavnih tema. O njoj su pisane čitave rasprave. Spomenimo, na primjer, djelo pape Inocenta III. iz njegovih kardinalskih dana *De contemptu mundi* (*De miseria conditionis humanae*).

Bilo bi suvišno nabrajati koliko se o istoj temi pisalo i u popularnoj duhovnoj literaturi. Dovoljno je spomenuti djelo Tome Kempenca *De imitatione Christi*.

Moramo također istaknuti da je takav, da tako kažemo, radikalan otklon od svijeta itekako utemeljen na Svetome pismu, koje kaže:

> "Ne ljubite svijeta ni što je u svijetu. Ako tko ljubi svijet, nema u njemu ljubavi Očeve. Jer što je god svjetovno - požuda tijela, i požuda očiju, i oholost života - nije od Oca, nego od svijeta. Svijet prolazi i požuda njegova, a tko čini volju Božju, ostaje dovijeka." (1 Iv 2, 15-17)
>
> "Ne znate li da je prijateljstvo sa svijetom neprijateljstvo prema Bogu? Tko god dakle hoće da bude prijatelj svijeta, promeće se u neprijatelja Božjega." (Jak 4, 4)
>
> "Za onim gore težite, ne za zemaljskim!" (Kol 3, 2)

Na kraju krajeva, to i jest jedan od glavnih razloga za celibat klerika: da klerici i redovnici ne budu privezani uz zemaljsko, uz zemaljske želje i brige, koje ženidba uvijek nosi sa sobom.
Sjetimo se što kaže sv. Pavao:

> "Neoženjen se brine za Gospodnje, kako da ugodi Gospodinu. A oženjen se brine za svjetovno, kako da ugodi ženi, pa je razdijeljen." (1 Kor 7, 32-33)

Naravno, od običnih vjernika-laika se ne očekuje onaj stupanj odijeljenosti od svijeta, koji se očekuje od klerika i redovnika. Međutim, svi kršćani bez iznimke moraju više ljubiti nebesko, nego zemaljsko. Moraju daleko više ljubiti vječni život, nego prolazni zemaljski život. Moraju više raditi za spasenje svojih duša, nego za bilo kakve zemaljske uspjehe.

> "sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja!" (Fil 2, 12)

Svim vjernicima upravo u tome može biti uzor sv. Franjo. U čemu je veličina sv. Franje? On je rođen i odrastao u bogatoj obitelji. Dobrovoljno je napustio svo to bogatstvo i prigrlio pokornički život u krajnjem siromaštvu.

To je upravo suprotno od ovozemaljske logike. Ljudi bježe od siromaštva. Evo, i svi ovi imigranti iseljavaju iz siromašnih zemalja i odlaze u najbogatije zemlje Zapada. Bježe iz siromaštva u bogatstvo.

A sv. Franjo je učinio upravo suprotno! On je iz bogatstva pobjegao u siromaštvo. On je doista prezreo bogatstvo. Prezreo je ovozemaljsko. Prezreo je sve ono što ovaj svijet ljubi: novac, časti, strasti i užitke.

I zato dolikuje da baš na blagdan sv. Franje molimo na sv. misi "da po njegovom primjeru preziremo zemaljsko".

"Sve što može proći kroz plamen, očistit će se ognjem" (Br 31, 23)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/sve-sto-moze-proci-kroz-plamen-ocistit.html

Prikaz čistilišta na oltaru sv. anđela u bazilici Presvetoga Srca Isusova u Zagrebu

Jučer je bio Dušnji dan - dan molitve i misne žrtve za duše koje trpe u čistilištu.
Kao i proteklih nekoliko godina, i ove ste godine mogli vidjeti kako moderni "vjerski mediji", govoreći o Dušnom danu, pričaju o svemu i svačemu, samo ne o dušama koje trpe u čistilištu. Ako su tu i tamo ponegdje sramežljivo spomenuli čistilište, gotovo ništa nisu pisali o trpljenju siromašnih duša, a još manje o razlozima tog trpljenja.

S pravom se pitamo: Kako je došlo do tako slabog govora o tim važnim temama u suvremenim "vjerskim medijima", ali i u propovijedima mnogih modernih svećenika.
Jasno, sad bi neki odgovorili navodeći "uobičajene razloge" koji se inače navode kao uzroci posvemašne razvodnjenosti i nevoljkosti da se govori o "teškim temama"...
Prije svega, želja da se ne zamjere ljudima koji ne žive u skladu s vjerom, i slično.
No, problem je dublje prirode. Modernističko obrazovanje na fakultetima u mladim

teolozima proizvodi relativistički stav na svim područjima. A i novi katekizam, koji zbunjujuće i izrazito netradicionalno piše o ovim temama. Na ove se temelje potom nadograđuje daljnja relativizacija, čije manifestacije vidimo posvuda.

U takvoj situaciji poznavanje izvora postaje važnije nego ikada prije. I kad govorimo o trpljenju duša u čistilištu, najbolje bi bilo da jednostavno prenosimo ono što o njemu piše u Svetome pismu i u djelima svetih otaca i crkvenih naučitelja.

Već sam pisao na ovom blogu o čistilišnom ognju, pa neću ponavljati što sam naveo u prošlim tekstovima. Danas pak moram navesti riječi pape sv. Grgura Velikoga o jednom važnom pitanju: Za koje se grijehe dolazi u čistilište?

Podsjetimo se prvo da čovjek koji umre u stanju smrtnog grijeha ne ide u čistilište, nego u pakao.
Da bi netko uopće došao u čistilište, mora umrijeti u stanju posvetne milosti. Svi koji se nalaze u čistilištu, umrli su u stanju posvetne milosti - dakle, bez smrtnoga grijeha. U čistilištu se trpi za lake grijehe i za vremenite kazne od prethodno oproštenih smrtnih grijeha.

Sv. Grgur Veliki govori da čistilišni oganj postoji za čišćenje lakih grijeha, prije Posljednjega suda (*Dijalozi*, lib. IV., cap. 39.):

> "de quibusdam levibus culpis esse ante iudicium purgatorius ignis credendus est"
> ("treba vjerovati da za pojedine lake grijehe postoji prije Suda čistilišni oganj")

U nastavku, sv. Grgur izričito naglašava da se tu radi o čišćenju malih i vrlo lakih grijeha ("parvis minimisque peccatis"), što zaključuje iz Pavlove I. poslanice Korinćanima:

> "Sed tamen, ut praedixi, hoc de parvis minimisque peccatis fieri posse credendus est, sicut est assiduus otiosus sermo, immoderatus risus, vel peccatum curae rei familiaris, quae vix sine culpa vel ab ipsis agitur, qui culpam qualiter declinare debeant sciunt; aut in non gravibus rebus error ignorantiae, quae cuncta etiam post mortem gravant, si adhuc in hac vita, positis minime fuerint relaxata. Nam cum Paulus dicat Christum esse fundamentum, atque subiungat: *'Si quis superaedificaverit super hoc fundamentum, aurum, argentum, lapides pretiosas, ligna, fenum, stipulam; uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit; si cuius opus manserit quod superaedificavit, mercedem accipiet; si cuius opus arserit, detrimentum patietur; ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem'* (I. Cor. 3, 12-15). Quamvis hoc de igne tribulationis in hac nobis vita adhibitio possit intelligi, tamen siquis hoc de igne futurae purgationis accipiat, pensandum sollicite est quia illum per ignem dixit posse salvari, non qui super hoc fundamentum, ferrum, aes, vel plumbum aedificat, id est peccata maiora, et idcirco duriora, et tunc iam insolubilia; sed ligna, fenum, stipulam, id est peccata minima atque levissima, quae ignis facile consumat."
>
> ("Ali naime, kao što sam rekao, treba vjerovati da to može biti kod malih i vrlo lakih grijeha, poput neprekidnog bezrazložnog govorenja, neumjerenog smijanja, ili grijeha brige za obiteljske stvari, koja se jedva može obavljati bez grijeha, čak i od onih koji znaju kako trebaju izbjegavati grijeh; ili pak zabluda neznanja u stvarima koje nisu teške: sve to opterećuje čovjeka i nakon smrti, ako nije bilo otpušteno u ovome životu. Naime, kad Pavao kaže da je Krist temelj, i dodaje: *'Naziđuje li tko na ovom temelju zlato, srebro, drago kamenje, drvo, sijeno, slamu... I kakvo je čije djelo, oganj će iskušati. Ostane li djelo, primit će plaću onaj tko ga je nazidao. Izgori li čije djelo, taj će štetovati; ipak, on će se sam spasiti, ali kao kroz oganj'* (1 Kor 3, 12-15). Iako se ovo može shvatiti o ognju nevolje koje nas pogađaju u ovom životu, ali ako netko ovo uzme o ognju budućeg čišćenja, treba pažljivo razabrati da kaže kako se onaj može spasiti po ognju - ne koji nadograđuje na taj temelj željezo, mjed ili olovo, to jest velike grijehe, i stoga teže i tada [nakon smrti] već neotpustive - nego drvo, sjeno, slamu, to jest, male i vrlo lake grijehe, koje oganj lako pregori.")

Cijela IV. knjiga *Dijaloga* sv. Grgura Velikoga trebala bi biti obvezna literatura za svakog teologa koji želi shvatiti katolički nauk o čistilištu, ali i općenito o posljednjim stvarima.

Vidjeli smo kako sv. Grgur jasno iz riječi Svetoga pisma iznosi nauk o grijesima za koje se ide u čistilište. Isto su vidjeli i drugi sveci na mnogim mjestima u Svetome pismu.

Tako, na primjer, sv. Bernardin Sienski prepoznaje čistilište u riječima Knjige brojeva (Br 31, 23):

> "omne quod potest transire per flammas igne purgabitur"
> ("sve što može proći kroz plamen, očistit će se ognjem")

Nije slučajnost da u liturgiji Crkva moli da se pokojnicima podari "mjesto rashlade" ("locus refrigerii"). U kanonu mise, svećenik moli u spomenu za mrtve:

> "Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis ut indulgeas, deprecamur."
> ("Njima, Gospodine, i svima koji u Kristu počivaju molimo da podaš mjesto rashlade, svjetlosti i mira.")

I taj termin dolazi iz Svetoga pisma. To ćete primijetiti jedino ako čitate latinsku Vulgatu. Naime, u Psalmu 65. čitamo:

> "Transivimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium."
> ("Prešli smo kroz oganj i vodu, i izveo si nas u rashladu.")

Isti izraz vidjet ćete u molitvi za godišnjicu smrti, gdje se moli da pokojnicima bude podaren "refrigerii sedes" - "stan rashlade". Ili "stan okrepe", kako je prevedeno u Vlašićevom **Oficiju za mrtve**.

Na godišnjicu smrti.

Deus, indulgentiárum Dómine: da ánimæ fámuli tui (fámulæ tuæ, *ili* animábus famulórum famularúmque tuarum), cujus (quorum) anniversárium depositiónis diem commemorámus, refrigérii sedem, quiétis beatitúdinem, et lúminis claritátem. Per Dominum etc.	Bože, oproštenja Gospode; daj duši sluge svojega (službenice svoje, *ili* dušama sluga i službenica svojih) čiju (kojih) godišnjicu ukopa spominjemo, stan okrepe, blaženstvo mira i sjaj svjetlosti. Po Gospodu itd.

Credere credenda, petere petenda

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/credere-credenda-petere-petenda.html

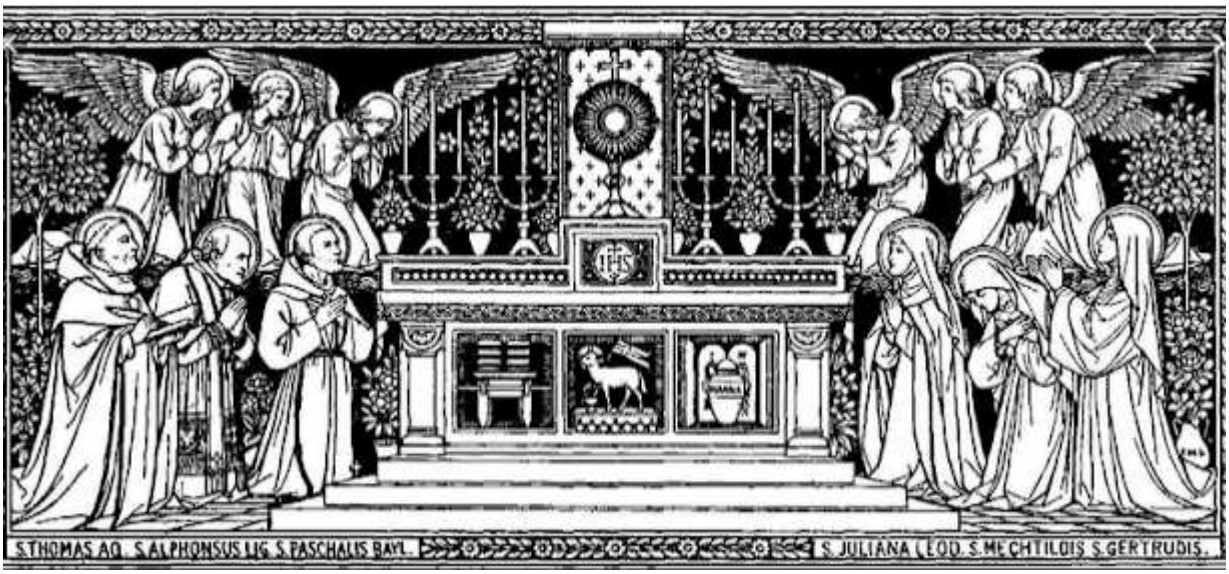

Svima vam je poznato načelo "Lex orandi, lex credendi". Krenimo korak dalje, pa recimo da se to načelo može izraziti na malo drugačiji, ali još jasniji način, riječima: "Credere credenda, petere petenda". Vjerovati u ono što smo dužni vjerovati, moliti za ono za što smo dužni moliti.

Naša katolička vjera traži da vjerujemo u točno određene istine, a isto tako, i da molimo za točno određene stvari.

Uvijek su to tijekom stoljeća isticali katolički kateheti.
Na primjer, p. Leonard de Vaux SJ u svojoj knjizi *"Bellum sacrum Ecclesiae militantis contra Turcum"* (*"Sveti rat vojujuće Crkve protiv Turčina"*) iz 1685. godine, koja je služila kao vjerska puka katoličkim vojnicima tijekom Bečkog rata, u prvoj vježbi kršćanske pobožnosti za vojnike piše:

> "Evangelium Jesu Christi, praedicatum ab Apostolis, in universo mundo: et traditum ab ipsomet Christo, Ecclesiae suae militanti, quam acquisivit Sanguine suo; ut sit omnium fidelium Mater et Magistra veritatis. His quinque practicis principiis comprehenditur; videlicet:
> 1. Credere credenda.
> 2. Recipere recipienda.
> 3. Petere petenda.
> 4. Facere facienda.
> 5. Expectare expectanda.
> Hoc est summarium Doctrinae Evangelicae, ab initio mundi absconditae sapientibus et prudentibus saeculi hujus tenebrosi in maligno positi, et revelatae parvulis..."
>
> ("Evanđelje Isusa Krista, propovijedano od apostola po cijelome svijetu, i predano od samoga Krista njegovoj vojujućoj Crkvi, koju je stekao svojom Krvlju, da bude svim vjernicima Majka i Učiteljica istine. Sažeto je u ovih pet praktičnih načela, naime:
> 1. Vjerovati ono što se treba vjerovati.
> 2. Prihvatiti ono što se treba prihvatiti.
> 3. Moliti ono što se treba moliti.
> 4. Činiti ono što treba činiti.
> 5. Nadati se onome čemu se treba nadati.
> To je sažetak evanđeoskog nauka, od početka svijeta skrivenog mudrima i umnima ovoga mračnoga svijeta koji je postavljen u zlo; a objavljenog malenima...")

Zadržat ću se danas na načelu "petere petenda" - moliti za ono za što treba moliti.
Dakle, kao katolici trebamo moliti za ono što smo dužni moliti, a ne za bilo što. To mnogi vjernici danas ne razumiju, uslijed zbunjenosti koja je nastala bujanjem "novih vjerskih pokreta" nakon Drugoga vatikanskog koncila.
U tim novim "pokretima" (od "karizmatskih" do socijalnih i ekoloških) često se provlače teme koje nikakve veze nemaju s katoličkom vjerom, pa se tako i izmišljaju molitve u kojima se moli za stvari koje su u najmanju ruku bespredmetne, a nerijetko i potpuno nespojive s katoličkom vjerom.

Zato je važno odgovoriti na pitanje: Za što bi pravi katolik trebao moliti?

Odgovor ćemo naći u Katekizmu Tridentskoga koncila, u IV. dijelu o molitvi, u 4. poglavlju koje i nosi naslov "De iis quae petenda sunt" ("O onome što treba moliti").

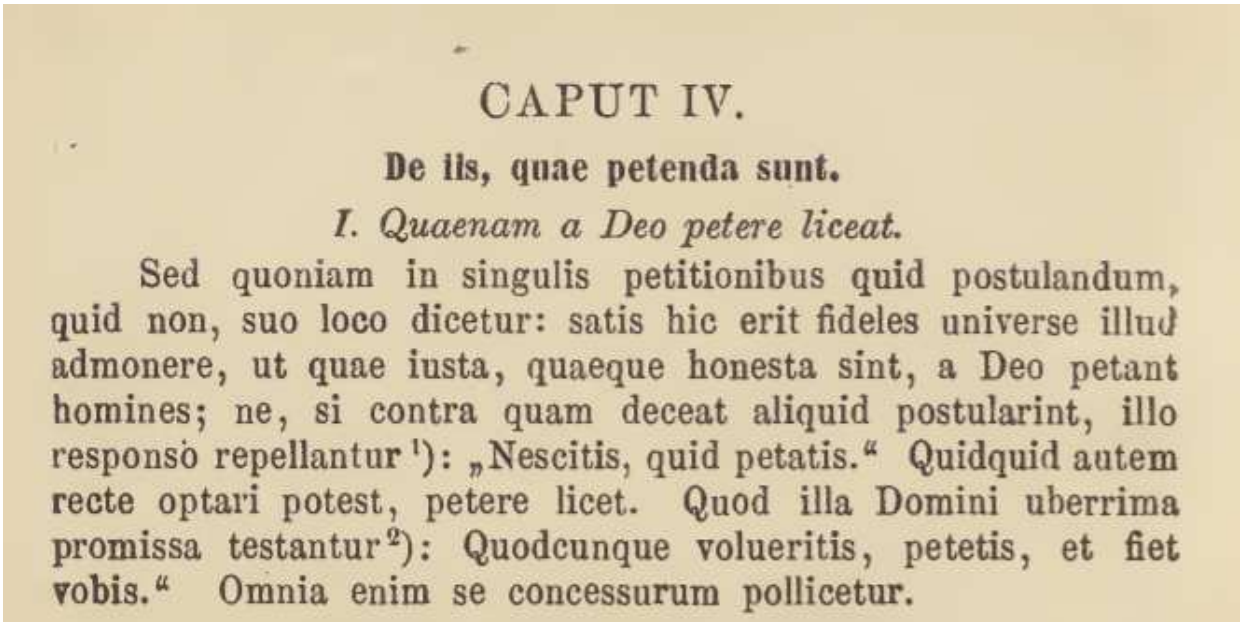

CAPUT IV.

De iis, quae petenda sunt.

I. Quaenam a Deo petere liceat.

Sed quoniam in singulis petitionibus quid postulandum, quid non, suo loco dicetur: satis hic erit fideles universe illud admonere, ut quae iusta, quaeque honesta sint, a Deo petant homines; ne, si contra quam deceat aliquid postularint, illo responso repellantur [1]): „Nescitis, quid petatis.“ Quidquid autem recte optari potest, petere licet. Quod illa Domini uberrima promissa testantur [2]): Quodcunque volueritis, petetis, et fiet vobis.“ Omnia enim se concessurum pollicetur.

Katekizam Tridentskoga koncila - izdanje iz 1905. god.

Na početku Katekizam upozorava pastire da vjernicima daju općenitu opomenu da mole samo za ono što je dostojno i časno:

> "...satis hic erit fideles universe illud admonere, ut quae justa, quaeve honesta sint, a Deo petant homines; ne, si contra, quam deceat, aliquid postularint, illo responso repellantur: *'Nescitis quid petatis'* (Matth. 20, 22)."
>
> ("...dovoljno će biti ovdje općenito opomenuti vjernike, da ljudi mole od Boga ono što je pravedno i časno; da ne bi bili odbijeni, ako bi tražili nešto protivno dostojnome, ovim odgovorom: *'Ne znate što ištete'* (Mt 20, 22).")

Prvo treba moliti za ono što nas najviše združuje s Bogom, dakle, za ono što se tiče spasenja naših duša:

> "Quare primum optatum, ac desiderium nostrum ad eam regulam dirigemus, ut ad Deum, qui summum est bonum, summum studium, desideriumque referatur. Deinde cupiemus ea, quae cum Deo nos maxime conjungant; quae vero nos inde sejungant, aut causam aliquam asserant disjunctionis, ab omni studio et cupiditate nostra removenda sunt."
>
> ("Zato usmjerimo prvo našu molbu i traženje na ono pravilo koje se odnosi na Boga, koji je vrhovno dobro, usmjeri najveće nastojanje i želja. Zatim tražimo ono što nas najviše združuje s Bogom, a ono što nas odatle odvaja, ili uzrokuje bilo kakav razlog odvajanja, treba ukloniti od svakog našeg nastojanja i želje.")

Zato nam glavne molitve nikako ne smiju biti usmjerene na zemaljske stvari.

> "Nam haec corporis, quae vocant et externa bona, ut sanitas, robur, pulchritudo, divitiae, honores et gloria, quia facultatem, ac materiam saepe dant peccato (quare fit, ut non omnino pie, aut salubriter petantur) erit illorum petitio his praescribenda finibus, ut haec vitae commoda postulentur necessitatis causa: precandi quae ratio refertur ad Deum."
>
> ("Naime, ova tjelesna, kako ih zovu, i vanjska dobra, poput zdravlja, snage, ljepote, bogatstva, časti i slave, jer često daju priliku i materiju za grijeh (zato će ispasti, da se ne mole baš posve pobožno ili spasonosno) treba njihovu molbu ograničiti ovim međama: da se za te životne potrebe moli iz razloga nužnosti, a taj razlog molitve treba se usmjeriti na Boga.")

U idućem poglavlju, Katekizam Tridentskog koncila govori o ljudima za koje trebamo moliti. Treba moliti za sve ljude. Prvo za pastire, crkvene velikodostojnike. Zatim za svjetovne vladare. Onda trebamo moliti i za naše neprijatelje, kao i za neprijatelje Crkve.

Kad molimo za neprijatelje Crkve, molimo za njihovo obraćenje. Konkretno, molimo za obraćenje krivovjeraca, raskolnika i židova.
Katekizam Tridentskoga koncila ističe da je to običaj koji potječe od apostola:

> "Illud etiam s. Augustini testimonio celebratum est, hanc esse consuetudinem acceptam ab Apostolis, pro iis, qui ab Ecclesia sunt alieni, preces et vota faciendi, ut infidelibus donetur fides, ut idolorum cultores ab impietatis errore liberentur, ut Judaei discussa animorum caligine, lucem veritatis accipiant, ut haeretici redeuntes ad sanitatem catholicae doctrinae praeceptis erudiantur, ut schismatici, a qua desciverunt sanctissimae parentis Ecclesiae communione, cum ea iterum verae charitatis nodo juncti copulentur."
>
> ("Ovo je također razglašeno svjedočanstvom sv. Augustina, da je to običaj primljen od apostola: činiti molitve i zavjete za one koji su izvan Crkve: da se nevjernicima daruje vjera, da se štovatelji idola oslobode od zablude opakosti; da Židovi odbacivši tamu duša, prihvate svjetlo istine; da se krivovjerci, vrativši se zdravom katoličkom nauku, pouče u zapovijedima; da se raskolnici opet združe vezom ljubavi sa zajedništvom presvete roditeljice Crkve, od kojega su odstupili.")

Napokon, Katekizam ističe i da molitve za duše u čistilištu potječu od apostola:

> "Preces autem, quae pro mortuis fiunt, ut ab igne Purgatorii liberentur, ex Apostolorum doctrina fluxerunt: qua de re satis dictum est, cum de sacrificio Missae loqueremur."
>
> ("Molitve naime, koje se drže za mrtve, da se oslobode od ognja čistilišta, potekle su iz nauka apostola: o kojoj je stvari dovoljno rečeno, kad smo govorili o misnoj žrtvi.")

Može se primijetiti da je sve to za što bismo trebali moliti sadržano u tradicionalnoj liturgiji. Nijedna od liturgijskih molitava nije suvišna ili nepotrebna. Sve su izrazito potrebne, i to cijelom čovječanstvu.
Ovdje moramo također primijetiti koliko su molitve u novom obredu manjkave i razvodnjene.

Evo, vidjeli smo da Katekizam Tridentskoga koncila (pozivajući se na sv. Augustina) ističe da molitve za obraćenje krivovjeraca, raskolnika i židova potječu od apostola.
S kojim su onda pravom neoreformatori uklonili sve takve molitve iz nove liturgije?

I zašto nitko u Hrvatskoj o tome ne govori? Zar teolozi to ne znaju?
Ne preostaje nam onda drugo, nego apelirati da svi teolozi, koji su u mogućnosti, pažljivo čitaju **Katekizam Tridentskoga koncila**.

Pokora nije samo "znak želje za popravkom"

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/pokora-nije-samo-znak-zelje-za-popravkom.html

Zagrebački nadbiskup kard. Juraj Haulik u poslanici kleru svoje nadbiskupije od 19. siječnja 1851., povodom jubilejskog oprosta, detaljno propisuje kako će svećenici pripremiti puk za primanje potpunog oprosta. Jedna misao iz te poslanice posebno je vrijedna naše pažnje: naime, da je za primanje oprosta doista potrebno biti prožet pokorničkim duhom.

Kardinal Haulik naglašava kako samo primanje potpunog oprosta ne oslobađa čovjeka od obveze da i inače živi pokorničkim životom i nastoji što češće vršiti pokornička djela (citiram prema knjizi: Georgii Haulik, *Selectiores encyclicae literae*, tom. III., 1853., str. 11.):

> "Patere porro, ad impetrandam Indulgentiae gratiam necessarium esse genuinum poenitentiae, et praestandae satisfactionis zelum: siquidem Ecclesia per Indulgentiae concessionem in nobis nequaquam exstinguere intendat Deo pro peccatis nostris satisfaciendi zelum, sed succurrere velit imbecillitati eorum, qui toto corde satisfacere desiderantes, ac prompte, quae suae patiuntur vires, in hunc scopum conferentes, ex fragilitate, viriumque tenuitate deficiunt. Patere proinde Indulgentias iis tantum evadere utiles, qui quantum possunt, se per bona opera exercent, nequaquam autem incuriis, frigidis, ac remissis, qui festina Confessione et sacrae Communionis sumptione, paucarumque precum persolutione, se pro cunctis anteactae suae vitae aberrationibus, et praevaricationibus divinae justitiae satisfecisse arbitrantur. Hinc opinionem illam, quasi non debeat quisque, praeter praescripta fine impetrandae Indulgentiae, opera pia, aliis etiam, quae in sua sunt potestate posita, vacare, aut plane indulgere possit praevaricationibus quibuscunque, et obtentu hoc novis conscientiam suam peccatis maculare, tanquam erroneam atque adeo Ecclesiae Catholicae sensui adversam, et impiam esse reputandam."
>
> ("Očito je nadalje, da je za stjecanje milosti oprosta nužna iskrena revnost za pokoru i pružanje zadovoljštine; naime, Crkva pružajući oproste nipošto ne želi u nama ugasiti gorljivost da Bogu damo zadovoljštinu za naše grijehe, već želi pomoći slabosti onih, koji svim srcem žele zadovoljiti, i spremno to nastoje koliko mogu svojim snagama, ali zbog krhkosti i slabosti ne uspijevaju. Očito je iz toga, da će oprosti biti korisni samo onima, koji se, koliko mogu, trude oko dobrih djela, a nipošto nemarnim, hladnim i raspuštenim ljudima, koji misle da će brzom ispovijeđu i primanjem svete pričesti i izmolivši nešto malo molitava, zadovoljiti božanskoj pravdi za sva skretanja i prijestupe svoga dotadašnjeg života. Zato treba smatrati pogrešnim i protivnim shvaćanju Katoličke Crkve, te opakim, ono mišljenje kao da ne treba svatko, osim propisanih djela za stjecanje oprosta, vršiti i druga pobožna djela prema svojim mogućnostima, i kao da može i dalje kaljati svoju savjest novim grijesima.")

Kardinal Haulik potiče svećenike da objašnjavaju vjernicima kako su kršćani iz prvih stoljeća Crkve vršili stroge pokore za svoje grijehe. Ta je pouka potreba današnjim vjernicima kako bi shvatili koliko su zapravo male i lake današnje pokore.

> "Exponite, quam severa fuerit primis temporibus reconciliationis disciplina, quomodo vel in unum grave peccatum lapsi, fidelium communione privati, longo saepe annorum decursu ad Ecclesiae foras, sacco induti ac cinere conspersi, ingredientium fidelium deprecati fuerint misericordiam, ac nonnisi per gradus, sensim ac sensim, ad Ecclesiam rursus, ad communionem subin precum, tandem ad mysteriorum et sacramentorum participationem sint admissi! Nunc quidem mutata esse tempora, numerum peccantium in dies augeri, vere poenitentium magis magisque imminui; sed apud aeternum vindicem malorum non dari mutationem, nec vicissitudinis obumbrationem: exosum semper ei esse peccatum, eumque nisi pro his, quantum in nobis est, satisfacere adnisi fuerimus, condignas de nobis in alio mundo desumpturum poenas, donec ad ultimum obulum expungantur debita nostra."
>
> ("Izložite kako je bila stroga disciplina pomirenja u prvim vremenima; kako su čak i oni koji su pali u jedan teški grijeh, lišeni zajedništva vjernika, često morali dugi niz godina pred vratima crkve, odijeveni u vreću i posuti pepelom, moliti milosrđe od vjernika koji su ulazili, i ne drukčije, nego su postepeno bili primani u crkvu, malo po malo, u zajedništvo molitve, a onda u dioništvo otajstava i sakramenata! No, sada su se vremena promijenila, svakodnevno se povećava broj grešnika, dok se sve više i više smanjuje broj istinskih pokornika; ali kod vječnog Suca nema promjene u kažnjavanju zla, niti sjenke mijene: uvijek mu je grijeh mrzak, i ako se za njega ne trudimo zadovoljiti koliko možemo, dat će nam prikladne kazne na drugom svijetu, dok se naši dugovi ne isplate do posljednjega novčića.")

Zašto je o ovome potrebno govoriti? Jer, nažalost, danas ni mnogi dušobrižnici više ne vode računa o ovim istinama.
Što bi kardinal Haulik rekao za današnji vjeronauk, gdje djeci i mladima nude "Youcat" koji neozbiljno (i šaljivo) banalizira pojam pokore?

Pogledajte što su u "Youcatu" napisali o pokori koju svećenik određuje u ispovijedi...

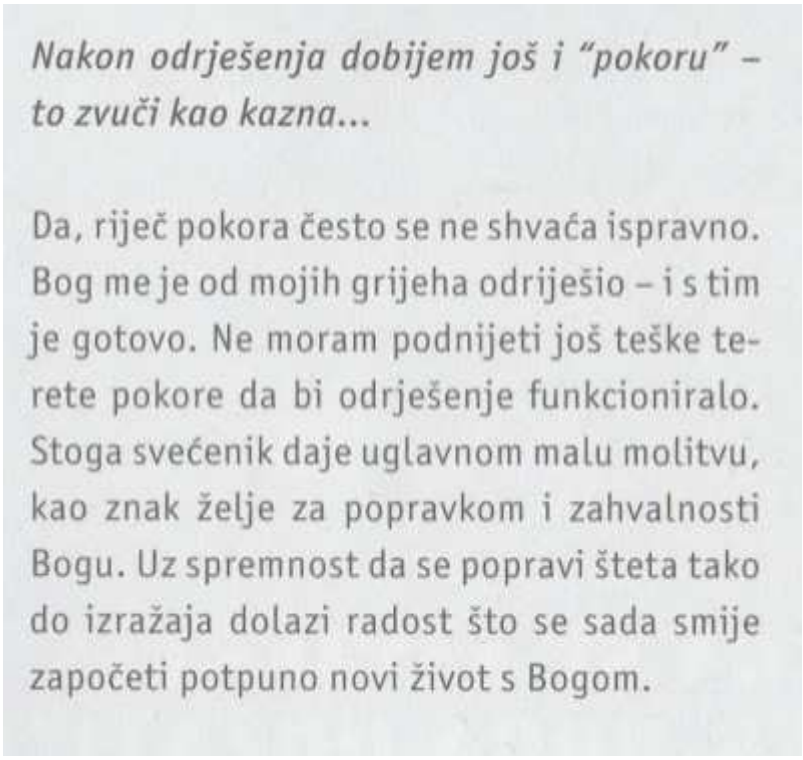

Nakon odrješenja dobijem još i "pokoru" – to zvuči kao kazna...

Da, riječ pokora često se ne shvaća ispravno. Bog me je od mojih grijeha odriješio – i s tim je gotovo. Ne moram podnijeti još teške terete pokore da bi odrješenje funkcioniralo. Stoga svećenik daje uglavnom malu molitvu, kao znak želje za popravkom i zahvalnosti Bogu. Uz spremnost da se popravi šteta tako do izražaja dolazi radost što se sada smije započeti potpuno novi život s Bogom.

Klaus Dick [et al.], *"Youcat - Update! Ispovijedi se!"*, Split, 2014.

Dakle, prema "Youcatu" cijela pokora se svodi na to da: "svećenik daje uglavnom malu molitvu, kao znak želje za popravkom".
Nevjerojatno! Insinuira se da pokora koju određuje svećenik u ispovijedi nema nikakve veze s kaznom, nego da je samo "znak želje za popravkom".

To je protivno nauku Crkve! Tridentski koncil izričito opominje svećenike da imaju na umu da pokore koje određuju u ispovijedi nisu samo poziv na novi život, nego i kazna za grijehe: "odmazda i prijekor" ("vindicta et castigatio").

Crkva je udarila anatemom protestantsko krivovjerno mišljenje da čovjeku nisu potrebna pokornička djela (poput postova, molitava i milostinja), nego da je dovoljna promjena života, kao da je sam novi život najbolja pokora (Trident. koncil, sess. XIV., can. 13.).

Danas imate situacije da mladi ljudi (koje su cijeli život indoktrinirali modernističkim i protestantskim zabludama) ako jednoga dana i uspiju otkriti pravi nauk Crkve, ostaju začuđeni jer vide nešto o čemu im nitko nikada nije govorio. Nekima se onda čini da je nauk Crkve prestrog, jer gledaju iz perspektive onog razvodnjenog i modernističkog svjetonazora u kojem su odgojeni.

Vrlo je važno točno poučavati mlade o katoličkom nauku, i to od najranijeg djetinjstva. Pa tako i o nauku Crkve o pokori i zadovoljštini za grijehe.

Da ne ulazim sad u detalje (jer sam o ovim temama već više puta pisao), upućujem vas na poglavlje o zadovoljštini u Kniewaldovom fakultetskom udžbeniku za ispovjednike iz 1943. godine: **Pastirsko bogoslovlje - svezak II. - Ispovjednik**.

Zadovoljština.

1. Treći je dio sakramenta pokore, treći čin pokornikov: zadovoljština ili pokora. Kad je naime u sakramentu pokore oprošten težki grieh, oprašta se zajedno s njime i vječna kazna. Ali ne oprašta se uviek i sva vremenita kazna za težke i lake griehe.[39]

Ovu preostalu vremenitu kaznu za težke i lake griehe treba svaki grješnik pretrpjeti na ovom ili drugom svietu *(satispassio)*, ili da od svoje volje dade Bogu zadovoljštinu dobrim djelima i patnjama, kao neku naknadu za određenu vremenitu kaznu *(satisfactio)*. Zadovoljština može biti sakramentalna i izvansakramentalna, prema tomu, da li su odnosna dobra djela i patnje ili uzkraćivanja dio sakramenta pokore, ili ih pokornik vrši sam na svoju ruku podpuno izvan sakramenta pokore. Izvansakramentalna zadovoljština oprašta vremenitu kaznu *ex opere operantis*, a sakramentalna *ex opere operato*.

Sakramentalna zadovoljština može biti javna i sukromna. Današnja crkvena praksa ne pozna više javne zadovoljštine, nego samo sukromnu. Primanje sakramentalne zadovoljštine s voljom izvršiti je prema izpovjednikovoj odredbi, jest bitni dio sakramenta pokore. Prema tomu sakramenat je pokore nevaljan, ako pokornik nema volje primiti zadanu pokoru i izvršiti je. Samo izvršenje jest integralni dio sakramenta pokore. Tko bezrazložno i hotice ne izvrši zadane zadovoljštine, grieši, ali sakramenat je pokore valjano podieljen i griesi su valjano oprošteni, pa ni kasnije ne oživljuju u duši, sve, ako je pokornik i težko sagriešio time, što nije izvršio zadane pokore.

2. Grješnik, koji pristupa k sakramentu pokore, treba da je pripravan primiti i izvršiti zadovoljštinu, koju će mu odrediti izpovjednik za počinjene griehe.

"Kad vidite na svetome mjestu groznu pustoš... tada oni koji su u Judeji neka bježe u gore" (Mt 24, 15-16)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/kad-vidite-na-svetome-mjestu-groznu.html

Danas, na posljednja nedjelja po Duhovima u tradicionalnom obredu, na sv. misi evanđelje počinje ovim riječima (Mt 24, 15-18):

> "Kad vidite na svetome mjestu groznu pustoš o kojoj govori prorok Danijel (koji čita neka razumije), tada oni koji su u Judeji neka bježe u gore, oni koji su na krovu neka ne silaze da što uzmu iz svoje kuće, oni koji su na polju neka se ne vraćaju da uzmu svoje haljine."

Često se tijekom povijesti raspravljalo o tome što znači "grozna pustoš" ili "grozota pustoši" ("abominatio desolationis"). Danas ćemo vidjeti jedno od najpoznatijih tumačenja, koje je Crkva stavila i u sam časoslov.

U Rimskom brevijaru na posljednju nedjelju po Duhovima čita se tumačenje sv. Jeronima o grozoti pustoši.

VII. čitanje matutina glasi ovako:

> "Quando ad intellegentiam provocamur, mysticum monstratur esse quod dictum est. Legimus autem in Daniele hoc modo: Et in dimidio hebdomadis auferetur sacrificium et libamina; et in templo abominatio desolationum erit, usque ad consummationem temporis, et consummatio dabitur super solitudinem. De hoc et Apostolus loquitur, quod homo iniquitatis, et adversarius elevandus sit contra omne quod dicitur Deus et colitur; ita ut audeat stare in templo Dei, et ostendere quod ipse sit Deus: cujus adventus secundum operationem satanae destruat eos, et ad Dei solitudinem redigat, qui se susceperint."
>
> ("Budući da smo pozvani da razumijemo, pokazuje se da je tajnovito to o čemu se govori. Čitamo, naime, u Danijelu ovako: *'u polovici sedmice prestat će žrtva i prinos: i u hramu bit će grozota pustoši sve do svršetka vremena, i svršetak će biti na pustoši'* [Dan 9, 27]. O tome govori i Apostol, da će se čovjek bezakonja i protivnik uzdizati protiv svega što se zove Bog i štuje, dotle da će se usuditi da stane u Božji hram, praveći se da je on Bog, čiji će dolazak po djelovanju sotone uništiti one koji su ga prihvatili, i odbaciti od Boga.")

tántes; quæ tibi sunt plácita, et dictis exsequámur, et factis. Per Dóminum.

DOMINICA XXIV
et ultima post Pentecosten

Semiduplex Oratio

EXcita, quæsumus, Dómine, tuórum fidélium voluntátes : ut divíni óperis fructum propénsius exsequéntes; pietátis tuæ remédia majóra percípiant. Per Dóminum.

In III Nocturno

Léctio sancti Evangélii secúndum Matthæum

Lectio vii Cap. 24, 15-35

IN illo témpore : Dixit Jesus discípulis suis : Cum vidéritis abominatiónem desolatiónis, quæ dicta est a Daniéle prophéta, stantem in loco sancto : qui legit, intélligat. Et réliqua.

Homília sancti Hierónymi Presbýteri

Liber 4 Comment. in cap. 24 Matthæi

QUando ad intelligéntiam provocámur, mýsticum monstrátur esse quod dictum est. Légimus autem in Daniéle hoc modo : Et in dimídio hebdómadis auferétur sacrifícium et libámina; et in templo abominátio desolatiónum erit, usque ad consummatiónem témporis, et consummátio dábitur super solitúdinem. De hoc et Apóstolus lóquitur, quod hómo iniquitátis, et adversárius elevándus sit contra omne quod dícitur Deus et cólitur; ita ut áudeat stare in templo Dei, et osténdere quod ipse sit Deus : cujus advéntus secúndum operatiónem sátanæ déstruat eos, et ad Dei solitúdinem rédigat, qui se suscéperint.

℟. Laudábilis pópulus, * Quem Dóminus exercítuum benedíxit dicens : Opus mánuum meárum tu es, heréditas mea Israël. ℣. Beáta gens, cujus est Dóminus Deus, pópulus eléctus in hereditátem. — Quem.

Lectio viii

POtest autem simpliciter aut de Antichrísto áccipi, aut de imágine Cæsaris, quam Pilátus pósuit in templo, aut de Hadriáni equéstri státua, quæ in ipso sancto sanctórum loco usque in præséntem diem stetit. Abominátio quoque secúndum véterem Scriptúram idólum nuncupátur; et idcírco ádditur, desolatiónis, quod in desoláto templo atque destrúcto idólum pósitum sit.

U **VIII. čitanju** sv. Jeronim pokušava objasniti što znači "grozota pustoši":

> "Potest autem simpliciter aut de Antichristo accipi, aut de imagine Caesaris, quam Pilatus posuit in templo, aut de Hadriani equestri statua, quae in ipso sancto sanctorum loco usque in praesentem diem stetit. Abominatio quoque secundum veterem Scripturam idolum nuncupatur; et idcirco additur, desolationis, quod in desolato templo atque destructo idolum positum sit."

> ("Može se jednostavno razumjeti ili o Antikristu, ili o slici cara, koju je Pilat postavio u hramu, ili o kipu Hadrijana na konju, koji stoji na samome mjestu svetinje nad svetinjana sve do današnjega dana. Grozota, naime, po starome Pismu označava idola, i stoga se dodaje *'pustoši'*, jer je u opustošeni ili uništeni hram postavljen idol.")

U **IX. čitanju** sv. Jeronim daje još jedno tumačenje "grozote pustoši", koje nam danas može puno toga reći:

> "Abominatio desolationis intelligi potest et omne dogma perversum: quod cum viderimus stare in loco sancto, hoc est in Ecclesia, et se ostendere Deum, debemus fugere de Judaea ad montes, hoc est, dimissa occidente littera, et Judaica pravitate, appropinquare montibus aeternis, de quibus illuminat mirabiliter Deus; et esse in tecto et in domate, quo non possint ignita diaboli jacula pervenire, nec descendere et tollere aliquid de domo conversationis pristinae, nec quaerere quae retrorsum sunt, sed magis serere in agro spiritualium Scripturarum, ut fructus capiamus ex eo; nec tollere alteram tunicam, quam Apostoli habere prohibentur."

> ("Pod grozotom pustoši može se razumjeti i svako izopačeno učenje: koje kad vidimo da stoji na svetome mjestu, to jest u Crkvi, i prikazuje se Bogom, trebamo pobjeći iz Judeje u gore, to jest, odbacivši slovo koje ubija i židovsku pokvarenost, približiti se vječnim gorama, sa kojih Bog čudesno prosvijetljuje; i biti na krovu i u kući, kamo ne mogu doprijeti đavlove strijele, a ne spuštati se i uzimati bilo što iz kuće prijašnjega stanja, niti tražiti ono što je ostalo iza, nego radije sijati u polju duhovnih Pisama, da steknemo plod iz njega, niti uzeti drugu haljinu, koju su Apostoli zabranili imati.")

466 Dominica XXIV et ultima post Pentecosten

℟. Duo Séraphim clamábant alter ad álterum : * Sanctus, sanctus, sanctus Dóminus Deus Sábaoth : * Plena est omnis terra glória ejus. ℣. Tres sunt qui testimónium dant in cælo, Pater, Verbum, et Spíritus Sanctus : et hi tres unum sunt. — Sanctus. Glória Patri. Plena.

Lectio ix

ABominátio desolatiónis intélligi potest et omne dogma pervérsum : quod cum vidérimus stare in loco sancto, hoc est in Ecclésia, et se osténdere Deum, debémus fúgere de Judæa ad montes, hoc est, dimíssa occidénte líttera, et Judáica pravitáte, appropinquáre móntibus ætérnis, de quibus illúminat mirabíliter Deus; et esse in tecto et in dómate, quo non possint ignita diáboli jácula pervenire, nec descéndere et tóllere áliquid de domo conversatiónis prístinæ, nec quærere quæ retrórsum sunt, sed magis sérere in agro spirituálium Scripturárum, ut fructus capiámus ex eo; nec tóllere álteram túnicam, quam Apóstoli habére prohibéntur.

Te Deum laudámus.

AD LAUDES

℣. Dóminus regnávit, decórem índuit. ℟. Induit Dóminus fortitúdinem, et præcínxit se virtúte.

Ad Bened. Ant. Cum vidéritis * abominatiónem desolatiónis quæ dicta est a Daniéle prophéta, stantem in loco sancto : qui legit, intélligat.

Oratio

EXcita, quæsumus, Dómine, tuórum fidélium voluntátes : ut divíni óperis fructum propénsius exsequéntes; pietátis tuæ remédia majóra percípiant. Per Dóminum.

AD VESPERAS

℣. Dirigátur, Dómine, orátio mea. ℟. Sicut incénsum in conspéctu tuo.

Ad Magnif. Ant. Amen dico vobis, * quia non præteríbit generátio hæc, donec ómnia fiant : cælum et terra transíbunt, verba autem mea non transíbunt, dicit Dóminus.

Vidjeli smo, dakle, da sv. Jeronim pod "grozotom pustoši" vidi dvije stvari: idole i krivovjerja.
Što bi to moglo značiti za naše vrijeme, pogotovo u kontekstu nedavnih događanja? Pretpostavljam da se većina vjernika ne usudi ni pomisliti. U svakom slučaju, današnje je stanje vrlo loše. Ne trebamo širiti paniku, a pogotovo ne smijemo predviđati što će se dogoditi sutra (jer ne znamo), ali moramo biti svjesni ozbiljnosti situacije.

Vrijeme je da svi mi pojačamo svoje molitve i pokore.

Na kraju bih samo htio napomenuti da su VIII. i IX. čitanje, koja su navedena u ovom tekstu, uklonjena iz zadnjeg izdanja Rimskog brevijara početkom 1960-ih, uslijed tadašnjeg "skraćivanja" časoslova. Tada je, nažalost, i puno drugih važnih tekstova uklonjeno iz časoslova kao "višak".

Zato je uvijek dobro tražiti starija izdanja Rimskog brevijara, ako želite naći pouke u njihovoj cjelovitosti.
Pokazao sam danas čitanja prema **Rimskom brevijaru iz 1942. godine**.

Kako izgleda "kolaps moralne teologije" u praksi?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/kako-izgleda-kolaps-moralne-teologije-u.html

Ranije ove godine, Benedikt XVI. i kardinal Gerhard Müller govorili su o "kolapsu moralne teologije" do kojega je došlo nakon Drugoga vatikanskog koncila. Iako su govorili suviše oprezno o toj važnoj temi, ipak su identificirali taj problem, kao jedan od uzroka današnje moralne dezorijentacije.

Što se na tom području dogodilo tih 1960-ih godina? Jednostavno rečeno, otvaranjem vrata utjecaju modernista poput Bernharda Häringa, na fakultetima je gotovo u potpunosti iskorijenjena tradicionalna moralna teologija, i zamijenjena modernističkom relativizacijom i razvodnjavanjem svih moralnih normi.

Rezultat toga je da oni koji su školovani u tom novom sustavu više uopće ne znaju razlikovati dobro i zlo. Ne znaju reći što jest grijeh, a što nije. Ne znaju prepoznati ni teške, ni lake grijehe. Mnogi od njih teške grijehe smatraju lakim grijesima, dok lake grijehe uopće ne smatraju grijesima.

Ta se opća zbunjenost preko "modernizirane vjerske pouke" postupno razgranala i među širokim masama. A sve to ima ozbiljne posljedice kod primanja sakramenata...
Koliko loše obavljenih ispovijedi! Koliko svetogrdnih pričesti!

I što je najgore, gotovo svakodnevno vidite daljnje urušavanje. Modernisti neprekidno traže novo "širenje granica" i prihvaćanje najgnusnijih čina kao mjeru "prilagođavanja svijetu".

Istina, u Hrvatskoj možda nema ovih najekstremnijih primjera, kao u Njemačkoj i Austriji, ali je itekako raširena zbunjenost i neznanje o moralnoj teologiji. To se, nažalost, mora priznati! Mnogi teolozi koji su školovani po modernističkom programu čak ne znaju prepoznati očite grijehe.

To najbolje možete vidjeti u "pastoralu mladih". Kad pogledate kako se danas govori o predbračnoj čistoći, primijetit ćete da se govori samo o pitanju predbračnih spolnih odnosa.
A sve ono ostalo - npr. pohotni dodiri, ljubljene, nečedno odijevanje, prostački razgovori itd. - kao da nije važno... Kao da to nisu grijesi!

Mladi lutaju, a na pitanja najčešće dobe dvosmislene odgovore, u kojima se njihovi duhovnici nimalo ne obaziru na učiteljstvo Crkve.

Kako taj "kolaps moralne teologije" izgleda u praksi?

Evo jedan nedavni primjer sa Facebook stranice SKAC-a.

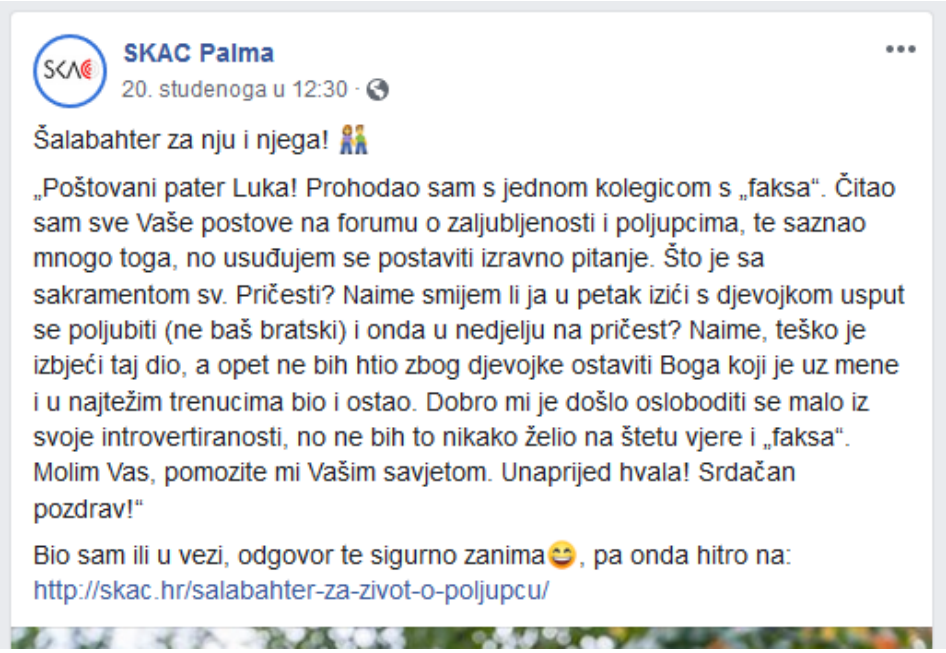

Je li ovo samo jedno "trivijalno pitanje", kako misle neki?
NIJE, jer se upravo zbog ovakvih stvari mnogi mladi loše ispovijedaju i svetogrdno pričešćuju.

A što nas o tim pitanjima zaista uči Crkva?

Sv. Toma Akvinski u *Summa theologica* (II-II, q. 154., a. 4.) analizira pitanje:
"Utrum in tactibus et osculis consistat peccatum mortale?"
(*"Je li u dodirima i poljupcima sadržan smrtni grijeh?*)

Na temelju Svetoga pisma i zdravog razuma, sv. Toma je morao dati jedini očigledan odgovor:

> "minus est aspectus libidinosus quam tactus, amplexus et osculum. Sed aspectus libidinosus est peccatum mortale, secundum illud: *'Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo'* (Matth. 5, 28). Ergo multo magis osculum libidinosum et alia huiusmodi sunt peccata mortalia."
>
> ("manje je loš pohotni pogled nego dodir, zagrljaj ili poljubac. Ali, pohotni pogled je smrtni grijeh prema onoj: *'Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu*' (Mt 5, 28). Stoga su još daleko više pohotni poljubac i druge slične stvari smrtni grijesi.")

Papa Aleksandar VII. je 18. ožujka 1666. osudio sljedeću tezu:

> "Est probabilis opinio, quae dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem et sensibilem, quae ex osculo oritur, excluso periculo consensus ulterioris et pollutionis."
>
> ("Vjerojatno je mišljenje, koje kaže, da je samo laki grijeh poljubac izvršen radi tjelesne i osjetilne naslade, koja potječe iz poljupca, ako je isključen daljnji pristanak i polucija.")

S tim u vezi, sv. Alfonz Liguori zaključuje (*Theologia moralis*, vol. II., lib. 3., tract. 4., dub. 1.):

> "omnis delectatio carnalis sive luxuriosa cum advertentia et deliberatione capta, sit peccatum mortale"

Dakako, sv. Alfonz detaljno razlaže cijelo pitanje, a za što ovdje nemamo ni vremena, ni prostora. Pa, ako nekoga zanima, neka potraži u njegovim djelima.

Navest ću još samo kako mons. Andrija Živković, po čijim se knjigama učila moralna teologija na KBF-u neposredno prije Drugoga vatikanskog koncila, piše o temi ljubljenja i grljenja u svom ***Katoličkom moralnom bogoslovlju*** (svezak III., str. 345.-346.).

3) **Ljubljenje i grlenje** (poljupci, zagrljaji) znače baš takav u sebi častan način dodira među ljudima. Nema ništa grješna, kad se muško i žensko poljube pred drugima, a bez ikakve nečiste namjere, iz prijateljstva, uglađenosti ili zbog toga što su u rodbinskoj vezi. Ali i tu je oprez na mjestu. U nekim krajevima zamjeraju ovakav način pozdravljanja duhovničkim osobama, a napose redovnicima, pa i među rođacima (10).
Inače vrijedi za ljubljenje kao naročitu vrstu tjelesna doticanja, isto što je gore rečeno za doticanje:

a) Izvađani često, dugo, s pritiskom, i posebnim osjetilnim uzbuđenjem, a bez razložna povoda, bit će redovno t e ž a k grijeh, jer to redovno izaziva spolno uzbuđenje u jačoj mjeri. To napose vrijedi za golublji način ljubljenja (»oscula columbina«).

b) Izvađani bez opravdana uzroka, iz šale, zabave, osjetilne neke privlačivosti — bit će l a k grijeh ondje, gdje ne uzrokuju nikakva spolna nadraženja ili gdje se takva igra odmah napušta, čim se primijeti pogibao, da bi moglo doći do grješna pristanka.
Ljubljenje izazovnijih, a pogotovo najizazovnijih dijelova tijela, očito je uvijek teško zabranjeno u izvanbračnom stanju. Tek se bračnim drugovima prvi način ne zamjera, kao znak međusobne ljubavi; ali drugi se zamjera i njima (11).

Još nekoliko misli o neprevodljivosti liturgije

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/11/jos-nekoliko-misli-o-neprevodljivosti.html

Iako pitanje liturgijskog jezika zasigurno nije najvažnije u raspravama o problematici novog obreda mise (koji se počeo služiti na današnji dan prije 50 godina, 30. studenoga 1969.), ono je ipak vrlo važno pitanje.
Više sam puta na ovome blogu pisao o problemima nepreciznosti liturgijskih prijevoda ("I najbolji prijevod je samo prijevod"), pa ne namjeravam ponavljati ono što sam već rekao. Danas bih samo dodao nekoliko zapažanja, koja podosta govore o neprevodljivosti liturgije, i pokazuju zašto rimska liturgija treba ostati na latinskom jeziku.

Počnimo prvo s ovim zapažanjem...
U latinskom jeziku imamo najmanje tri različite riječi za žrtvu: "sacrificium", "victima", "hostia"... I sve se te riječi koriste u Rimskom misalu.
A mi u hrvatskom jeziku imamo samo jednu riječ: "žrtva". I tako u hrvatskom prijevodu Misala ne možete vidjeti bogatstvo izraza koje postoji u latinskom izvorniku.
Mi koristimo jednu riječ kako bismo preveli tri različite riječi.

K tome, izraz "hostia" (koji znači žrtva), koristimo i općenito kao naziv za euharistiju.

To je u praksi proizvelo neusklađenost u prijevodima. Pogledajte, na primjer, euharistijski himan "O salutaris hostia". Postavlja se pitanje: Treba li te početne riječi prevesti kao "O hostijo spasonosna" ili pak kao "O žrtvo spasonosna"?
Danas se u našim crkvama pjeva "O hostijo spasonosna" (po prijevodu Milana Pavelića). No, pogledate li starije hrvatske prijevode toga himna, vidjet ćete da su prevodili "O žrtvo spasonosna".

Pogledajte, na primjer, u vjerskom vodiču "Katolička učenica" iz 1926. godine.

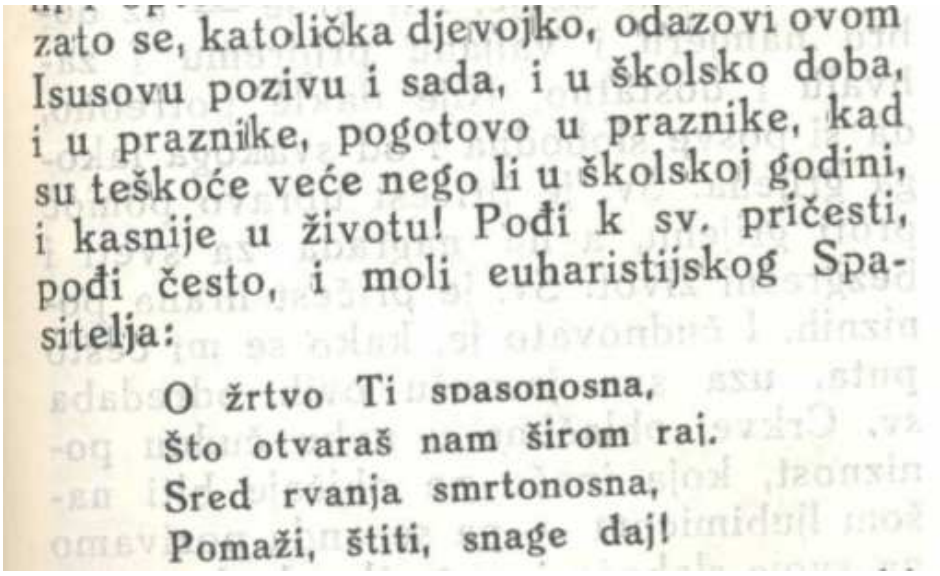

zato se, katolička djevojko, odazovi ovom
Isusovu pozivu i sada, i u školsko doba,
i u praznike, pogotovo u praznike, kad
su teškoće veće nego li u školskoj godini,
i kasnije u životu! Pođi k sv. pričesti,
pođi često, i moli euharistijskog Spa-
sitelja:

O žrtvo Ti spasonosna,
Što otvaraš nam širom rai.
Sred rvanja smrtonosna,
Pomaži, štiti, snage daj!

Vjerski vodič i molitvenik Katolička učenica (Zagreb, 1926., str. 177.)

Evo, jedna verzija iz pjesmarice "Crkvene pjesme" iz 1930. godine.

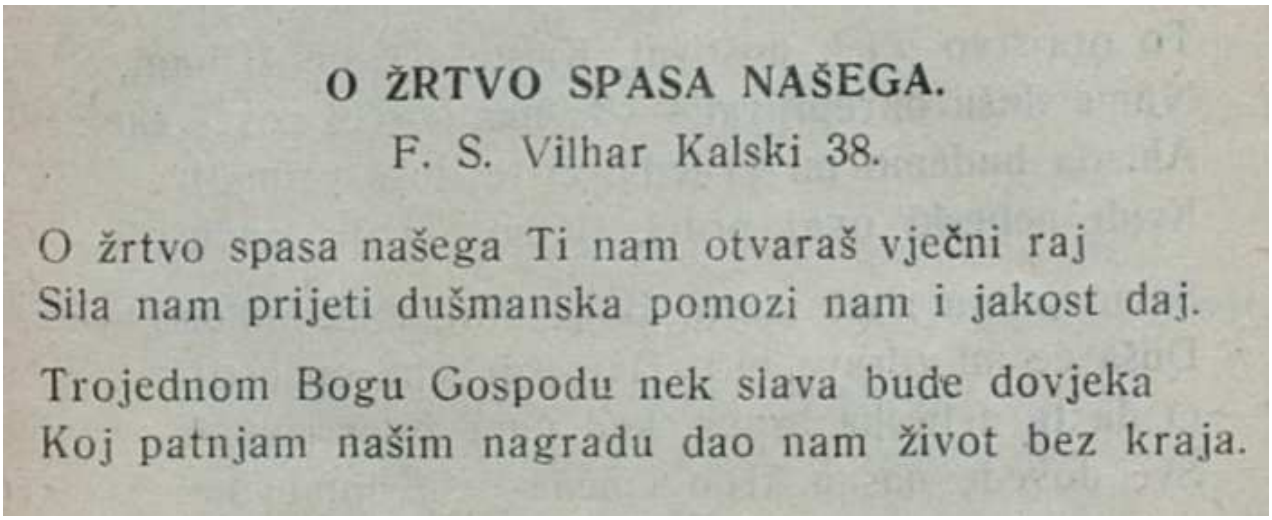

O ŽRTVO SPASA NAŠEGA.

F. S. Vilhar Kalski 38.

O žrtvo spasa našega Ti nam otvaraš vječni raj
Sila nam prijeti dušmanska pomozi nam i jakost daj.

Trojednom Bogu Gospodu nek slava bude dovjeka
Koj patnjam našim nagradu dao nam život bez kraja.

Ivica Haberle, *Crkvene pjesme*, str. 94.

U crkvenoslavenskom jeziku je također prevedeno kao "O spasiteljnaja Žrtvo".

163. O SPASITELJNAJA ŽRTVO

(O salutaris Hostia)

Staroslovenska

(*Hrv. Crkv. Kantual* 436, *SC* 1914. *sv.* 3.)

O spasiteljnaja žrtvo otvarajući nebesa
Brani gnje tut pakosnije.
Dažd krepost, pomoć prinesi,
Jedinotroju Gospodu slava budi večnaja,
Iže da život bez konca darujet nam votačastve.
Amen.

Franjo Perše, Anđeosko cvijeće - crkvena pjesmarica, str. 137.

Koliko prevoditelja, toliko i prijevoda. Liturgija je prevažna da bi ovisila o vještinama prevoditelja. I sam razum nam zato govori da se zbog sigurnosti bolje držati latinskoga originala.

Inače, prevođenje časoslova još je daleko teže nego prevođenje misala. A najteže je prevođenje himana. Svaki prijevod himana na narodne jezike izgleda nespretno i neprecizno, u usporedbi s latinskim originalom. Osim pronalaska prave riječi za svaki pojedini izraz, prevoditelj treba točno razumjeti pozadinu misli autora himna.

Pogledajte, na primjer, kako bl. Ivan Merz u svom osvrtu na hrvatski prijevod Rimskog misala 1921. god., kritizira način kako je prevoditelj preveo himan *Aeterne Rex altissime*:

> "K tome bi dobro bilo kada bi pjesnik slavospjeva "Nebeski Kralju vječiti" (str. 342.) ispravio osmi redak (Povratit vijenac izgubljen) koji nije posve točno preveden jer je plural *Reddas coronas perditas* ovdje bitan. Sv. Ambrozije ovdje misli na t r o s t r u k u krunu, koju smo zbog grijeha izgubili: krunu prirode, krunu milosti i krunu slave. Iako je druga kitica na strani 427. pjesnička zamisao od velike ljepote, ipak bi bilo zgodnije prilagoditi je originalu (kod prevođenja ovako svetih tekstova prevodilac mora upravo besprijekornom točnošću reproducirati svaki simbol i svaku misao, ako već ne može svaku riječ!)."

Zadnju blaženikovu misao treba još jednom ponoviti: "kod prevođenja ovako svetih tekstova prevodilac mora upravo besprijekornom točnošću reproducirati svaki simbol i svaku misao, ako već ne može svaku riječ!"
Problem je u tome što ćete teško pronaći takvog prevoditelja. Tko sad ne vidi da je daleko bolje držati se u liturgiji latinskog izvornika, nego tražiti "savršeni prijevod" kakav vjerojatno nikada nećete naći?

Isto vrijedi i za djela svetih otaca. Nema tog prijevoda koji vam može približiti istinsku misao sv. Augustina, sv. Jeronima, sv. Grgura Velikoga... Tko ih želi shvatiti, mora ih čitati u latinskom originalu.

Zanimljivo je da su baš to spominjali branitelji Crkve u 1920-ima, kad su se suprotstavljali zahtjevima liberalnog "žutog pokreta" za narodnim jezikom u liturgiji.
Pogledajte argumente iznesene u šibenskom vjerskom tjednika ***Katolik*** (14. prosinca 1930., br. 27., str. 3.):

> "Također svaki svećenik znade, da se u *nijednom* jeziku ne mogu izraziti tanki i tačno određeni bogoslovni pojmovi kao u latinskom jeziku. To je naime rad i zasluga dubokih umova, kakvi su bili sveti Oci, koji su usto, kako mi katolici vjerujemo, bili i Bogom nadahnuti.
> Uzmite knjigu 'Nasljeduj Krista', prevedenu nebrojeno puta na sve svjetske jezike, ali nijedan prijevod ne će vam onako lijepo, jezgrovito, tačno, a kratko, izraziti smisao, kao latinski izvornik. To osjeća svatko, tko poznaje latinski.
> Ove godine izašao je novi prijevod 'Ispovijesti' sv. Augustina, i ako smo već imali prijevod prof. Sasso. No onaj prvašnji je već nekako zastario. Novi je lijepim jezikom više prilagođen sadašnjem jeziku. I ipak prevodilac dr. Živković kaže o svom prijevodu: 'Nipošto nijesam išao za tim, da dočaram čitatelju ljepotu originala, jer je to prosto nemoguće'. A kamo li pretočiti u živi jezik one uzvišene misli, one najtačnije određene istine, nazive otajstvene, božanske!
> Iz ovoga, što smo rekli, jasno slijedi zašto sv. Crkva tako rado, rekao bih ljubomorno, čuva latinski jezik u sv. Misi."

Nadam se da je ovo dovoljno da shvatite zašto je važno da se rimska liturgija služi na latinskom jeziku. Ako ni zbog čega drugoga, onda zato što s prijevodima na narodne jezike nikada niste na sigurnome.

Na ove mise dolaze gotovo svi iz grada

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/12/na-ove-mise-dolaze-gotovo-svi-iz-grada.html

U opisu običaja Zagrebačke crkve koje objavio Farlati u 5. svesku ***Illyricum sacrum*** (objavljenom 1775. godine), a koje su mu poslali službenici Zagrebačke biskupije, vidimo vrlo detaljne opise obreda u zagrebačkoj katedrali.

Budući da smo započeli vrijeme došašća, posebno je zanimljiv ovaj detalj:

> "Singulis diebus ex antiqua consuetudine tria sacra, primum de Beata Virgine, secundum de sancto Stephano Rege, tertium de sancta Cruce leguntur; et eodem quidem tempore ad diversa altaria. Ad summum altare de sancto Stephano patrone; de sancta Cruce ad altare sanctae Crucis, de Beata Virgine ad altare Beatae Virginis; et cantui respondent alumni sive seminaristae, et clerici sive prebendarii. Haec autem sacra persolvuntur tempore hyemali, dum diescit; aestivo hora quinta post mediam noctem incipiunt, et ad horam sextam finiunt. Ad haec omnes fere ex civitate confluunt, potissimum ex inferiore; dein pergunt ad labores.
> In adventu loco soliti sacri de Beata Virgine, cantatur sacrum votivum *Rorate* ad eamdem intentionem. Primum cantat Antistes, deinde successive secundum ordinem senii dignitates et canonici."
>
> ("Svakoga se dana po starome običaju čitaju tri mise, prva o Blaženoj Djevici, druga o svetome Stjepanu Kralju, treća o svetome Križu; i to u isto vrijeme na različitim oltarima. Na najvećem oltaru o svetome Stjepanu zaštitniku; o svetome Križu na oltaru svetoga križa, o Blaženoj Djevici na oltaru Blažene Djevice; a pjevanju odgovaraju učenici ili sjemeništarci, i klerici ili prebendari. A ove se svete službe obavljaju tijekom zimskog vremena kad se razdanjuje, a u ljetno vrijeme počinju u petu uru nakon ponoći, i završe do šeste ure. A na ove [službe] pritječu gotovo svi iz grada, naročito iz donjega grada; zatim idu za svojim poslovima.
> U došašću se umjesto uobičajene službe o Blaženoj Djevici, pjeva zavjetna služba *Rorate* na istu nakanu. Prvo pjeva predstojnik [biskup], zatim sukcesivno prema redu stariji dostojanstvenici i kanonici.")

Po ovome vidimo koliko su bile popularne mise zornice u ono vrijeme. Izričito se kaže da su dolazili gotovo svi građani, prije nego što bi krenuli za svojim poslovima.
U došašću se služi zavjetna misa o Blaženoj Djevici Mariji, poznata po početnim riječima ulazne pjesme "Rorate coeli".

Misu *Rorate* nalazimo već u starim zagrebačkim misalima.

U Misalu Jurja iz Topuskog (1495. god.) označena je naslovom iznad slike: "De benedicta Virgine tempore adventus Domini" ("O blagoslovljenoj Djevici u vrijeme došašća Gospodnjega").

U Zagrebačkom misalu iz 1511. misa *Rorate* nosi naslov:

> "De benedicta Virgine Maria in missis quotidianis. Infra tempora Adventus Domini" ("O blagoslovljenoj Djevici Mariji u svakodnevnim misama. Unutar vremena došašća Gospodnjega")

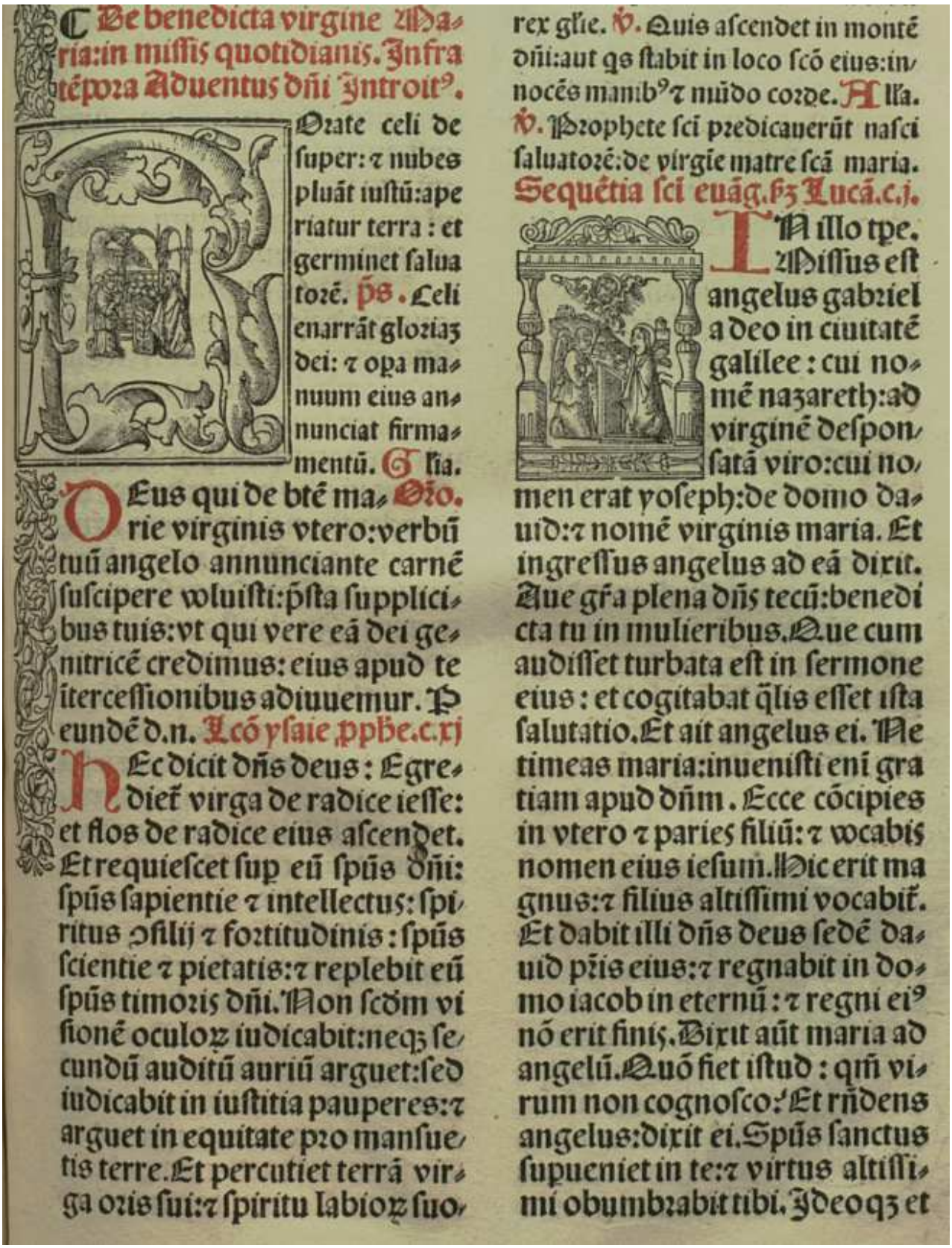

C Be benedicta virgine Maria: in missis quotidianis. Infra tempora Aduentus dñi Introit⁹.

Rorate celi de super: ⁊ nubes pluāt iustū: aperiatur terra: et germinet saluatorē. ℘s. Celi enarrāt gloriaz dei: ⁊ opa manuum eius annunciat firmamentū. Gl̄ia.

Deus qui de bt̄e marie virginis vtero: verbū tuū angelo annunciante carnē suscipere voluisti: p̄sta supplicibus tuis: vt qui vere eā dei genitricē credimus: eius apud te intercessionibus adiuuemur. Per eundē d.n. Lcō ysaie ꝓphe.c.xj

Hec dicit dñs deus: Egredier virga de radice iesse: et flos de radice eius ascendet. Et requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapientie ⁊ intellectus: spiritus consilij ⁊ fortitudinis: spūs scientie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū spūs timoris dñi. Non secm̄ visionē oculoz iudicabit: neq; secundū auditū auriū arguet: sed iudicabit in iustitia pauperes: ⁊ arguet in equitate pro mansuetis terre. Et percutiet terrā virga oris sui: ⁊ spiritu labioz suo rex glie. ℣. Quis ascendet in montē dñi: aut qs stabit in loco scō eius: innocēs manib⁹ ⁊ mūdo corde. Alla. ℣. Prophete sci predicauerūt nasci saluatorē: de virgie matre scā maria.

Sequētia sci euāg. ꝑ Lucā. c. j.

In illo tpe. Missus est angelus gabriel a deo in ciuitatē galilee: cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā viro: cui nomen erat yoseph: de domo dauid: ⁊ nomē virginis maria. Et ingressus angelus ad eā dixit. Aue gr̄a plena dñs tecū: benedicta tu in mulieribus. Que cum audisset turbata est in sermone eius: et cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria: inuenisti eni gratiam apud dñm. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis nomen eius iesum. Hic erit magnus: ⁊ filius altissimi vocabit. Et dabit illi dñs deus sedē dauid p̄ris eius: ⁊ regnabit in domo iacob in eternū: ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. Dixit aūt maria ad angelū. Quō fiet istud: qm̄ virum non cognosco? Et rñdens angelus: dixit ei. Spūs sanctus supueniet in te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; et

S napjevom ulazne pjesme za misu *Rorate* započinje i čuveni zbornik latinskih i hrvatskih pjesma Zagrebačke biskupije ***Citara octochorda*** (18. stoljeće).

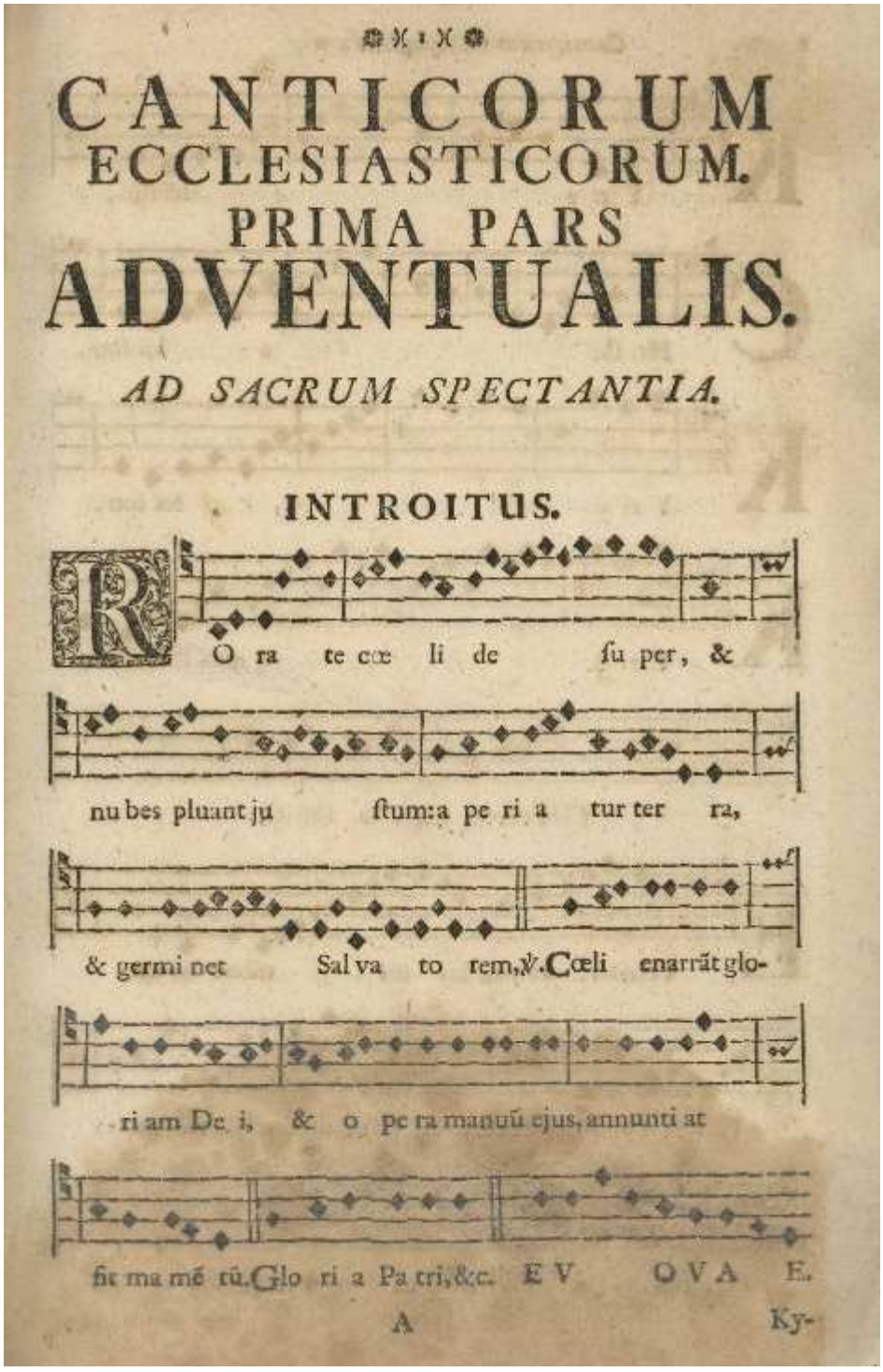

CANTICORUM
ECCLESIASTICORUM.
PRIMA PARS
ADVENTUALIS.

AD SACRUM SPECTANTIA.

INTROITUS.

O ra te cœ li de su per, &

nu bes pluant ju stum: a pe ri a tur ter ra,

& germi net Sal va to rem, ℣. Cœli enarrãt glo-

-ri am De i, & o pe ra manuũ ejus, annunti at

fir ma mẽ tũ. Glo ri a Pa tri, &c. E V O V A E.

A Ky-

O misi "Rorate" govori i Prva sinoda Zagrebačke nadbiskupije 1925. god., u odredbama kojima se promiče pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, propisujući da se ta misa može pjevati svaki dan - od ponedjeljka nakon prve nedjelje došašća do Badnjaka (izuzevši sam Badnjak).

Posljednje odredbe o misi "Rorate" za Zagrebačku nadbiskupiju nalaze se u Šeperovoj okružnici od 2. prosinca 1962.

Odluka

MISE ZORNICE U ZAGREBAČKOJ NADBISKUPIJI

Sa stupanjem na snagu, dne 1. I. 1961., novoga »Kodeksa rubrika« ukinute su sve liturgijske povlastice, indulti i običaji koji su u protivnosti s novim rubrikama (Motu proprio »Rubricarum instructum« od 25. VII. 1960., br. 3.). S tim je došlo u pitanje i daljnje služenje »zornica« (misa »Rorate«) u Adventu kako je bio pradavni običaj u našoj nadbiskupiji, potvrđen dekretima Sv. kongregacije obreda i našom sinodom god. 1925. Zbog uređenja ovog pitanja obratio sam se u studenom o. g. na Sv. kongregaciju obreda.

Sveta je kongregacija dne 29. XI. o. g. na ovu moju molbu, podijelila indult na pet godina, pod br. Z/10/1962, kojim dozvoljava da se u svima crkvama i oratorijima zagrebačke nadbiskupije može služiti jedna misa »Rorate«, i to do 16. XII. uključivo kao votivna misa III. razreda, a od 17. XII. kao votivna misa II. razreda.

Prema tomu se »zornice« mogu služiti u sve dane Adventa izuzevši sve nedjelje, blagdane sv. Andrije i Bezgr. Začeća te Badnjak. U ovim se misama uzima Gloria, ali ne Credo. U misama do 16. XII. dopuštene su dvije komemoracije, dakle od blagdana, ako pada na taj dan, i u svakom slučaju od ferije. U misama počevši od 17. XII. dopuštena je samo jedna komemoracija, tj. od ferije (prema tomu se blagdan sv. Tome 21. XII. ne komemorira).

Napominjem da je služenje misa »Rorate« povlastica, a ne obveza. Prema tomu, ako koji dušobrižnik želi da na koji dan u Adventu služi misu u skladu s Direktorijem (npr. na blagdan bl. Nikole Tavelića, sv. Nikole, sv. Tome, na kvatre), može to učiniti, samo neka ta misa ne bude u vrijeme kad se inače u dotičnoj crkvi služi »zornica«.

U Rimu, dne 2. prosinca 1962.

Dr. Franjo Šeper, v. r.
nadbiskup

IZVOR: *Šeper - građa za životopis I.*, Zagreb, 1982., str. 153.

Zato je svećeniku molitva naročita zapovijed

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/12/zato-je-sveceniku-molitva-narocita.html

U povodu svoje pedesete godišnjice svećeništva 1908., papa sv. Pio X. uputio je svećenicima cijeloga svijeta poticajno pismo ***Haerent animo***, poznato pod svojim podnaslovom ***Exhortatio ad clerum catholicum***.

To je poziv svećenicima na svetost, u kojem se naročito ističe misao da razlika između svećenika i prosječnog "dobrog čovjeka" mora biti tako velika kao razlika između neba i zemlje. Ovu misao sv. Pio X. temelji na učenjima svetih otaca:

> "Talis igitur quum sit mens Ecclesiae de sacerdotum vita, mirum nemini esse possit, quod sancti Patres ac Doctores omnes ita de ea re consentiant, ut illos fere nimios quis arbitretur: quos tamen si prudenter aestimemus, nihil eos nisi apprime verum Tectumque docuisse iudicabimus. Eorum porro sententia haec summatim est. Tantum scilicet inter sacerdotem et quemlibet probum virum intercedere debet discriminis, quantum inter caelum et terram: ob eamque causam, virtuti sacerdotali cavendum non solum ne gravioribus criminibus sit affinis, sed ne minimis quidem. In quo virorum tam venerabilium iudicio Tridentina Synodus stetit, quum monuit clericos, ut fugerent *'levia etiam delicta, quae in ipsisi maxima essent'* (Sess. XXII., *de reform.*, c. I.): maxima scilicet, non re ipsa, sed respectu peccantis, in quem, potiore iure quam in templorum aedificia, illud convenit: *'Domum tuam decet sanctitudo'* (Ps. 92, 5)."
>
> ("Budući da je takvo stajalište Crkve o životu svećenika, nikomu ne može biti čudno, da su sveti oci i svi naučitelji toliko suglasni o toj stvari, da bi netko gotovo pomislio da pretjeruju: no, ako razborito razmislimo, shvatit ćemo da nisu učili ništa osim onoga što je posve istinito i pokriveno. A njihovo je mišljenje ukratko ovo: Treba biti takva razlika između svećenika i bilo kojeg dobrog čovjeka kakva je između neba i zemlje - i zbog tog razloga, svećenička se krepost mora čuvati, ne samo da se ne približi teškim grijesima, nego ni najmanjima. U prilog prosudbe tako časnih ljudi govori Tridentski sabor, kad opominje klerike da izbjegavaju *'također i lake prijestupe, koji su kod njih najteži'* (Sess. XXII., *de reform.*, c. I.): najteži dakako, ne u samoj stvari, nego u odnosu na onoga koji griješi, kojima s većim pravom nego građenim hramovima pristaje ona: *'Kući tvojoj dolikuje svetost'* (Ps 92, 5).")

Dakle, ako uspoređujemo svećenika s prosječnim "dobrim čovjekom", svećenik mora biti na daleko višoj razini. Ne smije se događati da laici žive kreposnije nego svećenici. Recimo, danas možete vidjeti u nekim crkvama prizore gdje poneka dobra baka sama u crkvi klečeći moli krunicu. A župnik? Kako to da njega nikada ne vidite da klečeći moli pred svetohraništem? Dobro, ovaj primjer možda nije baš vješto sročen (jer se možda župnik klanja i moli u skrovitosti), ali razumijete što se želi reći? Ne smije se događati da laici imaju snažniji duhovni život nego svećenici. Štoviše, svećenici ih u tome moraju toliko nadvisivati: "koliko je razlika između neba i zemlje".

Sv. Pio X. kaže da svećenik bez svetosti prestaje biti sol zemlje:

> "Item, sanctimonia posthabita, nihil admodum sacerdos sal terrae esse poterit; coruptum enim et contaminatum integritati minime aptum est conferrendae: unde autem sanctitas abest, ibi corruptionem inesse oportet. Quapropter Christus, eamdem insistens similitudinem, sacerdotes tales sal infatuatum dicit, quod *'ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, atque adeo conculcetur ab hominibus'* (Mt. 5, 13)."
>
> ("Isto tako, zanemarivši svetost, svećenik više ne može biti sol zemlje, jer nipošto nije prikladno sravniti ono što je pokvareno i okaljano sa neporočnošću; naime, gdje manjka svetosti, tamo nužno dolazi pokvarenost. Zbog toga Krist, ukazujući na tu sličnost, naziva takve svećenike bljutavom solju, koja *'nizašto više ne koristi, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze'* (Mt 5, 13).")

Sv. Pio X. se pozvao na pismo pape Leona XIII. *Testem benevolentiae nostrae*, kojim je osuđena hereza *amerikanizma*. Naime, "amerikanisti" su stavljali "aktivne kreposti" (aktivizam u svijetu) ispred "pasivnih kreposti" (molitva, post, samozataja, mrtvenje, kontemplacija...). Pojednostavljeno rečeno, amerikanisti su razmišljali ovako: *"Ma, koga briga što ja ne molim i ne činim pokoru; važno je da pomažem siromašnima. Ostalo nije ni bitno."*
Tu zabludu je sv. Pio X. osudio i u enciklici *Pascendi Dominici gregis,* kao jednu od glavnih modernističkih hereza.

Razumljivo je stoga zašto sv. Pio X. toliko inzistira da svećenik mora biti čovjek molitve, pokore, mrtvenja i kontemplacije. Iako upozorava da se pri tome ne smiju zanemariti dužnosti prema vjernicima (propovijedanje, ispovijedanje, pohodi bolesnicima i umirućima, poučavanje neukih itd.), ipak naglašava:

> "Inter haec vero insigne Pauli monitum sit menti defixum: *'Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat: sed qui incrementum dat Deus'* (1 Cor. 3, 7). Liceat quidem euntes et flentes mittere semina; liceat ea labore multo fovere: sed ut germinent edantque optatos fructus, id nempe unius Dei est eiusque praepotentis auxilii."
>
> ("Usred toga, naime, treba imati pri umu Pavlovu opomenu: *'Niti je što onaj koji sadi, ni onaj koji zalijeva, nego Bog koji daje rasti'* (1 Kor 3, 7). Makar hodajući i plačući bacali sjemenje; makar ga obrađivali velikim trudom, ali da bi isklijalo i dalo željene plodove, to je samo do Boga i njegove premoćne pomoći.")

Crkva treba svete svećenike. Svećenike koji se svakodnevno trude oko svoga posvećenja. Papa sv. Pio X. otvoreno upozorava one koji se toga ne drže:

> "Vae sacerdoti, qui suum tenere locum nesciat, et nomen Dei sancti, cui esse sanctus debet, infideliter polluat! Optimorum corruptio, teterrimum: *'Grandis dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum, si peccant; laetemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum: non est tanti gaudii excelsa tenuisse, quanti moeroris de sublimioribus corruise'.*
> Vae igitur sacerdoti, qui, immemor sui, precandi studium deserit; qui piarum lectionum pabulum respuit; qui ad se ipse nunquam regreditur ut accusantis conscientiae exaudiat voces! Neque crudescentia animi vulnera, neque Ecclesiae matris ploratus movebunt miserum, donec eae feriant terribiles minae: *'Excaeca cor populi huius, et aures eius aggrava et oculos eius claude ne forte videat oculis suis, et auribus suis audiat, et corde suo intelligat, et convertatur, et sanem eum'* (Is. 6, 10). - Triste omen ab unoquoque vestrum, dilecti filii, avertat dives in misericordia Deus; ipse qui Nostrum intuetur cor..."
>
> ("Jao svećeniku koji ne zna držati svoje mjesto, i ime svetoga Boga kome treba biti svet, nevjerno pogrđuje! Najgore je kad se pokvare najbolji: *'Veliko je dostojanstvo svećenika, ali velika je njihova ruševina ako sagriješe; radujmo se uzvišenju, ali strahujmo od pada: nije tolika radost što se držao uzvišeno, kolika je tuga što je nisko pao'.*
> Jao stoga svećeniku koji, zaboravivši se, napusti nastojanje oko molitve; koji odbaci hranu pobožnoga čitanja; koji nikada ne pogleda u sebe da čuje glasove savjesti koji ga optužuju! Jadnika neće potaknuti ni sve gore rane duše, niti plač majke Crkve, dok ne ponese one strašne prijetnje: *'Zaslijepi srce ovoga naroda, i otežaj njegove uši i zatvori njegove oči, da ne bi možda vidio svojim očima i čuo svojim ušima, i srcem svojim razumio, i obrati se i ozdravim ga'* (Iz 6, 10). - Neka ovu žalosnu kob odvrati od svakoga od vas, ljubljeni sinovi, Bog koji je bogat milosrđem: On koji promatra naše srce...")

Zato je doista potrebno da svećenik bude čovjek intenzivne molitve.

> "Sed enim sacerdos multo impensius ceteris paruisse debet Christi praecepto: *'Oportet semper orare'* (Lc. 18, 1); cui inhaerens Paulus tantopere suadebat: *'Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione'* (Col. 4, 2); *'Sine intermissione orate'* (1 Ts. 5, 17)."
>
> ("Ali svećenik se mora mnogo više od drugih pokoriti Kristovoj zapovijedi: *'Treba svagda moliti'* (Lk 18, 1); koje se tako dosljedno držao Pavao kad je poticao: *'U molitvi ustrajte, bdijte u njoj u zahvaljivanju'* (Kol 4, 2); *'Bez prestanka molite'* (1 Sol 5, 17).")

Jedna mala digresija... Kako zapravo izgleda molitveni život jednog istinski revnog svećenika? Tko bi u tome mogao biti uzor? Mislim da je ovdje najbolje navesti primjer sluge Božjega fra Ante Antića.

Evo što o. Katalinić piše u životopisu fra Ante Antića iz 1967. godine...

* * *

U Zagrebu, u Vrbanićevoj ulici. Otac Ante u svojoj sobi, pobolijevao je.

Već je večerao. Osam i pol sati. Razgovara malo s jednim subratom.

— Oče Ante, nećete odmah na spavanje?

— Neću još. Moram moliti.

— Koliko ćete još moliti?

— Pa, sinko, sat, dva ...

— Sat, dva? A čitav dan ste molili.

Odgovora nije bilo.

* * *

Otac Ante je već 1929. godine zapisao: »Svaki dan 2 sata razmatranja, 1 sat duhovnog čitanja. Težiti, moliti, pripravljati se za kontemplaciju.« Tako čitamo u njegovim bilješkama.

Pa koliko je onda vremena otac Ante dnevno posvetio molitvi?

Pokušajmo barem približno odrediti.

2 sata razmatranja.

1 sat duhovnog čitanja. Najradije je čitao djela sv. Terezije Velike i drugih mističkih pisaca. To se duhovno čitanje oce Ante pretvaralo i pretvorilo u molitvu.

1 sat, i dulje, sv. Misa sa zahvalom.

1 i pol sat moljenje brevijara.

1 sat je molio franjevačku krunicu i uz nju čitav ružarij, sva tri dijela.

Pola sata križni put.

Dakle, dnevno najmanje sedam sati. Kažemo najmanje, jer je uza sve te molitve obavljao i više manjih pobožnosti. K tome moramo pribrojiti pohode Presvetom. Katkada bi dva-put pa i triput u istom danu obavio pobožnost križnog puta.

126

Ante Katalinić, *Dobri otac Antić*, Split, 1967., str. 126.

Da bi čovjek mogao provoditi takav život, mora imati određenu molitveno-asketsku kondiciju. Kao što čovjeku treba dobra fizička kondicija da bi se mogao baviti profesionalnim sportom, tako je potrebna duhovna kondicija za intenzivan molitveni život. Na primjer, vi ne možete očekivati od nekoga tko jedva moli jednom dnevno, da će sutra preći na moljenje tradicionalnog časoslova. Isto kao što ne možete očekivati od dječaka koji je tek počeo trenirati nogomet, da će odmah preći u profesionalne igrače. To tako ne ide.

Upravo zato postoje sjemeništa i svećenička formacija. Njihov je zadatak da postupno formiraju osobe koje će moći voditi intenzivan duhovni život. Tu se treniraju da budu sposobni jednoga dana samostalno moliti časoslov, kao i ostale molitve. Tu se također pripremaju za nadvladavanje teškoća koje se pojavljuju na tom putu (tjelesne slabosti, napasti, distrakcije, zamamnost i zamke svijeta itd.).

Sv. Pio X. govori kako sjemeništa moraju biti škole svetosti, kao i cijela daljnja svećeniča formacija, i tu izvodi pouku iz obreda prve tonzure (kojim se ulazilo u klerički stalež):

> "Ad hanc ipsam vitae sanctimoniam, de qua iuvat paulo fusius dicere, magnis Ecclesiae spectat perpetuisque curis. Sacra idcirco Seminaria instituta: ubi, si litteris ac doctrinis imbuendi sunt in spem cleri adolescunt, at simul tamen praecipueque ad pietatem omnem a teneris annis sunt conformandi. Subinde vero, dum ipsa candidatos diuturnis intervallis gradatim promovet, nusquam, ut mater sedula, hortationibus de sanctitate assequenda parcit. Iucunda quidem ea sunt ad recolendum. Quum enim primum in sacram militiam cooptavit, voluit nos rite profiteri: *'Dominus pars haereditatis meae, et calicis mei: tu es, qui restitues haereditatem meam mihi'* (Ps. 15, 5). Quibus, inquit Hieronymus, monetur *'clericus ut qui, vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhiberet, ut ipse possideat Dominum, et possideatur a Domino'* (Ep. LII ad Nepotianum, n. 5.)."
>
> ("Baš na tu svetost života, o kojoj pomaže da malo opširnije govorimo, Crkva gleda s velikom i stalnom brigom. Zato su ustanovljena sveta sjemeništa: gdje iako treba mlade, koji se nadaju postati klericima, poučavati u pismima i naucima, ali istovremeno ih osobito treba oblikovati za svaku pobožnost još od mlađe dobi. A zatim, kad ona [Crkva] postepeno tijekom dužeg razdoblja priprema kandidate, kao brižna majka, nikada ne propušta poticaje na svetost. Radosno je prisjetiti ih se. Kad nas je, naime, prvo primila u svetu vojsku, željela je da s pravom ispovijedamo: *'Gospodin je udio moje baštine, i moga kaleža: ti si onaj koji ćeš mi vratiti baštinu'* (Ps. 15, 5). Time se, kaže Jeronim, opominje *'da se klerik kao onaj koji bilo da je sam udio Gospodnji ili ima Gospodina kao svoj udio, tako iskaže da sam posjeduje Gospodina i bude posjedovan od Gospodina'* (Ep. LII ad Nepotianum, n. 5.).")

Iz ovoga je jasno kakav mora biti odgoj u sjemeništima. Odgoj molitve i odgoj za molitvu.

To je odlično izraženo u uvodu priručnika i **molitvenika za sjemeništarce *Sursum corda*** (Zagreb, 1944., str. 8.-10.).

Molitva je kao prirodna zapovied uklesana i u Mojsijeve ploče. Božanski Spasitelj je uči i zapovieda (Mat. 6,6—13; Mat. 7, 7—11; I. Kor. 14, 15 itd.). Bez molitve je duhovni život nemoguć, kao što bi bio tjelesni bez svietla, zraka i hrane. Odrasli čovjek ne dobiva redovno milosti Božje bez molitve. A bez milosti nema posvećenja i spasenja. Zato se i kršćanska vrednoća, duh doba kako pojedinca tako porodice, kuće i nekoga družtva ni po čemu tako vjerno ne razsuđuje kao po tomu: da li moli, kako moli i što moli.

Molitva je duševni rad, ne uviek sladak i ugodan, zato zahtieva sabranost uma i snagu volje. Kadkad je pravi napor. Otud je očito, kako molitva traži i odricanje i svladavanje samoga sebe.

Savršena molitva u kršćanina ne da se ni zamisliti bez vjere i pune odanosti božanskomu Spasitelju, bez ufanja i ljubavi k Bogu. U molitvi je osnovica prave poniznosti, poslušnosti i predanosti Presvetom Srdcu Isusovu. Bez molitve nema ni čiste nevinosti ni prave pokore ni iskrene pobožnosti. Prava pobož-

nost jest zapravo proširena i iztančana molitva, toplije poštovanje, dublja zahvalnost i naročita ljubav na pr. Presv. Oltarskoga Sakramenta, Presv. Srdca Isusova, Majke Božje ili kojega drugoga sveca. Ta ne može, naravno, trajno postojati bez češće molitve. Zato i je pobožnost znak, dokaz i mjerilo da je netko uistinu čovjek molitve, da ima duh molitve.

Da svi vjernici a naročito svećenici budu takovi, moli Boga Otca sam Gospodin Isus Krist prije svoje muke i smrti (Iv. 17). Svećenik je — veli Izidor od Damiette — kao most između uzvišenosti božanskih savršenosti i bezdna ljudske biede. S jednom rukom dosiže Božju prirodu s drugom ljudsku. Prvo: da časti Boga, drugo: da obnovi čovjeka. Svećenik nastavlja Kristovo djelo posvećivanja i spasavanja čovjeka. Znači: svećenik mora da uspješno pobija zablude i da utvrđuje istinu, kako bi istina zavladala nad ruševinama zla. Da ljudi Boga spoznadu, Njemu se klanjaju i volju Njegovu vrše. Da i oni budu posvećeni istinom (Iv. 17, 19), kako su posvećeni apostoli (Iv. 17, 17) i kako treba da budu i sami svećenici (R. P. Chaignon, Nouveau cours de Méditations Sacerdotales p. II.).

Po nauci sv. učiteljâ baš je molitva stepenica k Bogu i veza čovjeka s Bogom. »Deitatis scala, conjunctio cum Deo«. Redovno posvećuje čovjeka uobće a svećenika napose pored sv. sakramenata jedino ta veza. Po molitvi

djeluje Bog u svećeniku. Po molitvi crpe svećenik iz srdca Božjega i dieli vjernicima. Po molitvi kriepi svećenik duhom Božjim, tješi i prosvjetljuje sebe, a onda utječe s tom snagom i s tim ugledom na sebi povjereni puk. Zato sv. Bernard i zove molitvu: »Negotium negotiorum omnium« (Dr. F. Novak, Pogledi u svećenički život). Zato je svećeniku molitva naročita zapovied: »Ut in lege tua die ac nocte meditantes ... quod crediderint doceant, quod docuerint meditentur« (Pontific. Ordin. presbyt.).

Sv. mati Crkva stavlja u dužnost kandidatima svećeničkoga staleža (C. Z. kanon 1367) mnogovrstne vježbe u molitvi i pobožnosti. A što nalaže Crkva, na što ona opominje i o čem nas ona uvjerava sa svom svojom vlašću: toga neka nitko ne prezire. Tko ipak za to ne mari: jamačno nema duha Božjega. Božanski Spasitelj govori nam: »Molite, i dat će vam se, tražite i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se (Mat. 7, 7). Zaista, zaista vam kažem, ako što zamolite od Otca u moje ime, dat će vam (Iv. 16, 23) Svećenički kandidat treba da najviše moli za milost svetoga zvanja. Kad tu milost postigne, postigao je najveću sreću na ovome svietu. Zato »molite i primit ćete, da radost vaša bude podpuna« (Iv. 16, 24).

Svećenici koji pristupaju Gospodinu, neka budu sveti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/12/svecenici-koji-pristupaju-gospodinu.html

Još jedna važna poruka iz pobudnice pape sv. Pija X. ***Haerent animo*** odnosi se na svetost koju svećenici moraju imati kad prinose svetu misnu žrtvu. No, da bismo shvatili riječi sv. Pija X., trebamo prvo znati da su klasični katolički pisci, govoreći o ovim temama, uvijek povlačili paralele sa svećenicima Staroga zavjeta.

Pogledajte koliko se u starozavjetnim propisima naglašavala nužnost svetosti svećenika (kojima je bila glavna služba da prinose žrtve). Dovoljno je spomenuti nekoliko rečenica, koje su postale opće mjesta u klasičnoj katoličkoj literaturi:

> **Izl 19, 22**
> "Sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos."
> ("A svećenici koji pristupaju Gospodinu, neka se posvete, da ih ne udari.")
>
> **Lev 6, 18**
> "Legitimum ac sempiternum erit in generationibus vestris de sacrificiis Domini: omnis qui tetigerit illa, sanctificabitur."
> ("Zakonito i vječno bit će u vašim naraštajima od žrtava Gospodnjih: tko ih god dotakne, posvetit će se.")
>
> **Lev 21, 6**
> "Sancti erunt Deo suo, et non polluent nomen ejus: incensum enim Domini, et panes Dei sui offerunt, et ideo sancti erunt."
> ("Bit će sveti Bogu svomu, i neće okaljati njegovo ime: jer prinose kâd Gospodnji i kruhove Boga svoga, i stoga će biti sveti.")

Ako se već u starozavjetnim propisima o žrtvama tražila tolika svetost svećenika, koliko se onda više traži svetost svećenika Novoga zavjeta, s obzirom da su starozavjetne žrtve bile pralik i proročanstvo novozavjetne žrtve?

Na to misli papa sv. Pio X. kad u *Haerent animo* kaže:

> "At maxime ut ministri eius in praecellentissimo sacrificio, quod perenni virtute pro mundi vita innovatur, debemus ea animi conformatione uti, qua ille ad aram crucis seipsum obtulit hostiam immaculatam Deo. Nam si olim, in specie solummodo ac figura, tanta a sacerdotibus postulabatur sanctitas; ecquid a nobis, quum victima est Christus?
>
> ("Ali najviše kao Njegovi službenici u najizvrsnijoj Žrtvi, koja se vječnom snagom obnavlja za život svijeta, dužni smo se dušom tako suobličiti, kako je On prinio sama sebe na žrtveniku križa neokaljanu žrtvu Bogu. Naime, ako se nekada samo u slici i liku, tražila tolika svetost od svećenika, koliko onda od nas kad je žrtva Krist?")

Isti ćete argument redovito vidjeti u poznatim duhovnim knjigama kojima je svrha potaknuti svećenike na svetost pri prinošenju misne žrtve.

Odličan primjer je knjiga P. Chaignona ***Svećenik na oltaru***, koja svoje drugo poglavlje počinje ovim riječima (str. 50.-53.):

POGLAVLJE DRUGO.

SVETOST, KOJU TRAŽI DNEVNO PRIKAZIVANJE SV. MISE.

U Izlasku i Levitskoj knjizi, u kojima su dužnosti svećenika St. Zavjeta u pojedinostima određene, sam Bog govori Mojsiju: *Svećenici, koji pristupaju Gospodu, neka budu sveti, da ih ne udari*[36]. — *Bit ću svet u onima, koji mi se približuju*[37]. — *Bit će sveti Bogu svome i neće obeščastiti ime Njegovo: jer će prinositi tamjan Gospodina i kruh Boga svoga, stoga će biti sveti*[38]. Čini se, da je hebrejski tekst još jači; mogao bi se prevesti: bit će svetost — *sanctitas erunt.* Ovu dužnost, da provode čist, svet i što savršeniji život nego obični lajici, često puta dozivlje Sv. Pismo u pamet svećenicima iz roda Aronova. Ali na čemu se ta dužnost ovdje osniva? Na to treba misliti: Oni se približuju Gospodinu — *accedunt ad Dominum* — oni Mu žrtvuju i hljebove stavljaju na oltar — *incensum et panes offerunt;* —

---

36) 2. Mojs. 19, 22.
37) 3. Mojs. 19, 3.
38) 3. Mojs. 21, 6.

zbog te božanske službe — *et ideo* — i da je s potrebnim dostojanstvom mognu obavljati, da pri službi ne obeščaste Boga, koji je jedini predmet te službe — *et non polluent nomen ejus* —, da u svetištu smrt ne nađu radi pomanjkanja poštovanja — *ne percutiat eos* —, zato se traži od njih, da budu sveti — *sancti erunt.*

Iz ovoga se da povući zaključak, kome nikakva domišljatost ne može umanjiti snage, a to je ovaj: Ako je istina, da svetost mora odgovarati stupnju što ga čovjek zauzima u kući Božjoj i službama, koje tamo vrši; ako u zemaljskoj kao i nebeskoj Crkvi, ljubav mora to jače plamtjeti, vatrenije i oduševljenije buktjeti, što se više približuje k Onomu, koji dopušta da se zove *ignis consumens — vatrom, što uništuje*[39]), kolika istom tada mora biti nevinost, ljubav i svetost pri žrtvi svećenika Novoga Zavjeta? O svećeniče, kako si bliz Bogu u svetoj misi! Kad tvoj glas, brz poput misli, projuri kroz devet anđeoskih korova do prijestolja Očeva da tamo — da tako reknem — uzme slavnu Utjelovljenu Riječ da je iznova snizi u stanje žrtve; kad je ona tu pred tvojim očima, u tvojim rukama, i doskora usko sjedinjena s tvojom dušom i tijelom po svojoj dvostrukoj božanskoj i ljudskoj naravi, — postoji li još kakav razmak između tebe i Vrhovnog Veličanstva? Tko ne vidi, da su tvoji odnošaji sa Sinom Božijim blizi, srdačni, bilo da Ga promatramo u tom času kao svećenika, bilo da Ga promatramo kao žrtvu? O svećeniče, kako si bliz Bogu u misnoj žrtvi!

39) Deut. 4, 24.

Zar ćeš zabraniti Crkvi da moli za obraćenje nevjernika?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/12/zar-ces-zabraniti-crkvi-da-moli-za.html

Teško je raspravljati s onima koji su usvojili modernistički model razmišljanja, jer ti ljudi većinom nisu svjesni da su mnoge stvari koje im serviraju modernistički pseudoteolozi zapravo obične manipulacije. Manipulira se danas svime: od osnovnih pojmova u teologiji, tumačenja Svetoga pisma, moralnih i pastoralnih pitanja... pa sve do životopisa svetaca. A zašto modernisti toliko manipuliraju? Zato što je diskontinuitet između njihovog "novog nauka" i onog istinskog stoljetnog nauka Crkve - toliko velik da ga je nemoguće premostiti. Kako bi opravdali svoje novotarije, oni moraju stalno proizvoditi iskrivljenu sliku svega onoga što je bilo prije Drugoga vatikanskog koncila.

Na primjer, jednostavno je nemoguće pronaći opravdanje za "međureligijski dijalog" i cijeli taj novi "pristup nekatoličkim religijama" u cijeloj dvotisućljetnoj katoličkoj teologiji. Nigdje u djelima svetih otaca ne možete pronaći ništa što bi opravdavalo "međureligijske skupove". Baš naprotiv, naći ćete bezbroj mjesta u kojima se oštro osuđuje šurovanje s lažnim religijama i krivovjerjima.
Zato modernisti često pribjegavaju raznim manipulacijama. Izvlače pojedine rečenice iz djela svetih otaca, izvrćući im smisao do razine falsifikata. To su izgleda naučili od svojih protestantskih uzora. Takve stvari su postale glavna aktivnost pojedinim profesorima u postkoncilskom razdoblju.

Naročito velik broj manipulacija možete vidjeti kod mnogih koji pišu o crkvenoj povijesti. A najviše je manipulacija na području povijesti liturgije.

S jedne strane, imate one koji namjerno manipuliraju pojedinim pitanjima iz povijesti liturgije, kako bi promicali određenu agendu u sadašnjosti, kao što je bio slučaj kod (selektivnog) arheologizma u 1950-ima i 1960-ima, kojemu je stvarni cilj bilo promicanje novotarija. To je specifični problem kod modernističkih liturgičara.
No, o tome više drugom prilikom.

Ali, osim ovakvih manipulatora, danas dodatnu pomutnju stvara široka dostupnost masovnih medija nestručnim ljudima. Internet je omogućio da bilo tko piše o bilo kojoj temi. Tako danas po raznim internetskim stranicima možete vidjeti kako o povijesti liturgije pišu ljudi, koji nikada u svom životu nisu čak ni prelistali neki stari misal, a kamoli nešto više. Dakle, ljudi čije je poznavanje izvora ravno nuli.

Evo jedan primjer...
Na ultraljevičarskom portalu "Autograf", jedna osoba koju liberalni mediji često predstavljaju kao "uglednu teologinju" napisala je ovo:

> "Manifestacije slobode prema tradicjjama – pa makar se radilo i starima oko 400 godina – znamenite su značajke pontifikata pape Ivana XXIII., kao ni jednog drugog pape ni prije ni poslije njega.
> Iako je formulacije važeće do 20. stoljeća utvrdio Tridentski sabor (1570. godine), molitva ”Pro perfidis Judaeis” nastala je već u 6. stoljeću. Od tada je židovska vjera ”iudaica perfidia” (židovska nevjera); od tada su kršćani molili Boga da skine koprenu s njihovih očiju i srdaca, podari im spoznaju Isusa Krista i spasi ih od tmine zaslijepljenosti i tvrdokornih srdaca. Od 800. godine se nije koljeno prignulo na spomen židovskog naroda, niti se izreklo ”Amen”.
> Papa Pio V. je 1570. godine unio osudu Židova kao obvezatni dio liturgije Velikog petka."

Ne bismo se trebali ni osvrtati na ovo, da se ovdje ne ponavljaju neke zablude koje često šire upravo modernisti poput dotične "teologinje". Da ne spominjemo još i teze koje iznosi u nastavku teksta.

Zato je vrijeme da se jednom za svagda riješi to pitanje o molitvi za obraćenje Židova.

Prvo i osnovno, nije tek sv. Pio V. učinio tu molitvu obveznom u liturgiji Velikoga petka. Molitva za obraćenje Židova bila je od pamtivijeka obvezna u obredima Velikoga petka. Dakle, otkad postoji liturgija Velikoga petka, uvijek je molitva za obraćenje Židova bila njezin sastavni i obvezni dio.

Crkva je od početka - od apostolskih vremena - molila za obraćenje nevjernika, krivovjeraca i židova.
Svečane molitve ("orationes sollemnes") koje su se zadržale u liturgiji Velikoga petka, u prvim su se stoljećima Crkve molile na svakoj svetoj misi.
Evo što kaže najpoznatiji hrvatski liturgičar 20. stoljeća, Dragutin Kniewald, u svojoj *Liturgici* (Zagreb 1937., str. 165.):

> "...'oratio fidelium', koja se u svom obliku u rimskoj liturgiji sačuvala samo još na veliki petak. U prvo su se doba ove 'orationes sollemnes' molile kod svakog bogoslužnog sastanka, a u IX. v. prema OR I. 28. (PL 78, 950.) samo na veliki petak i veliku srijedu. Stoga i nema ova molitva neke naročite verbalne veze s današnjim danom [Velikim petkom], ali je ipak veoma prikladno da Crkva upravo na današnji dan, kad je Spasitelj umro za sve ljude, i sa svoje strane moli za čitavo čovječanstvo. To je opazio već Durandus, kad veli: 'Christus oravit pro inimicis et amicis ideo Ecclesia statim similiter orat pro omnibus'. Svaku od ovih molitava uvodi svećenik pozivom 'Oremus dilectissimi', a đakon svojim 'Flectamus genua' i subđakon 'Levate'. Samo kod molitava za nevjerne Židove otpada ovaj đakonov i subđakonov poziv, radi toga, jer su se Židovi rugali Spasitelju sagibajući koljeno pred njim."

Ako modernistima smetaju tradicionalne molitve za obraćenje krivovjeraca i židova na Veliki petak, kako bi im onda tek bilo da žive u prvim kršćanskim vremenima kad su se ove molitve molile na svakoj misi, a ne samo na Veliki petak?

Na primjer, u Gelazijevoj litanijskoj molitvi (*Deprecatio Gelasii*) koja se molila na početku svake mise (inače, vrlo slična velikoj ekteniji u bizantskoj liturgiji), prema 3. kanonu pokrajinskog sabora u Vaisonu 529. godine, X. molba glasi ovako:

> "Pro iudaica falsitate... aut heretica pravitate deceptis vel gentilium superstitione perfusis veritatis Dominum deprecamur. R. Kyrie eleison."
>
> ("Za one koji su prevareni židovskom zabludom ili heretičkom zloćom ili obuzeti poganskim praznovjerjem molimo za istinu Gospodina. R. Kyrie eleison.")

O javnim crkvenim molitvama za obraćenje pogana, krivovjeraca i židova možete čitati u mnogim djelima svetih otaca.
Sv. Prosper iz Akvitanije, učenik sv. Augustina i tajnik pape sv. Leona Velikog, piše u svom djelu *De vocatione omnium gentium* (lib. I., cap. 12.):

> "Praecepit itaque Apostolus, immo per Apostolum Dominus qui loquebatur in Apostolo, fieri *'obsecrationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, ac pro his qui in sublimitate sunt'* (I. Tim. 2, 1-2). Quam legem supplicationis ita omnium sacerdotum et omnium fidelium devotio concorditer tenet, ut nulla pars mundi sit, in qua hujusmodi orationes non celebrentur a populis Christianis. Supplicat ergo ubique Ecclesia Deo, non solum pro sanctis et in Christo jam regeneratis, sed etiam pro omnibus infidelibus et inimicis crucis Christi, pro omnibus idolorum cultoribus, pro omnibus qui Christum in membris ipsius persequuntur, pro Judaeis quorum caecitati lumen Evangelii non refulget, pro haereticis et schismaticis, qui ab unitate fidei et caritatis alieni sunt. Quid autem pro istis petit, nisi ut relictis erroribus suis, convertantur ad Deum, accipiant fidem, accipiant caritatem, et de ignorantiae tenebris liberati, in agnitionem veniant veritatis?"
>
> ("Zapovijedio je dakle Apostol, štoviše, po Apostolu Gospodin koji je govorio u Apostolu, da budu *'prošnje, molbenice i zahvalnice za sve ljude, za kraljeve i one koji su na vlasti'* (2 Tim 2, 1-2). Taj zakon prošnje tako složno drži pobožnost svih svećenika i svih vjernika, da nema nijednog dijela svijeta u kojem se ne slave ovakve molitve od kršćanskih naroda. Moli dakle posvuda Crkva Boga, ne samo za svete i već preporođene u Kristu, nego također za sve nevjernike i neprijatelje križa Kristova, za sve štovatelje idola, za sve koji proganjaju Krista u njegovim udovima, za Židove čijoj sljepoći nije zasvijetlilo svjetlo Evanđelja, za krivovjerce i raskolnike, koji su odstupili od jedinstva vjere i ljubavi. A što za njih moli, nego da se, napustivši svoje zablude, obrate Bogu, prihvate vjeru, prihvate ljubav, i oslobođeni od tmina neznanja, dođu do spoznaje istine?")

Koliko su te molitve važne za Crkvu možemo dobro vidjeti iz poznatog pisma sv. Augustina (ep. 217.) Vitalu iz Kartage, napisanom oko 427. godine, u kojem sv. Augustin iznosi 12 pravila o (djelatnoj) milosti Božjoj. U tom pismu sv. Augustin, između ostaloga, objašnjava zašto nije dovoljno samo propovijedati nekršćanima, nego treba također moliti za njihovo obraćenje, jer je vjera Božji dar.

Velikom crkvenom naučitelju je pritom jedan od glavnih argumenata upravo taj drevni običaj Crkve da moli za obraćenje nevjernika.

Sv. Augustin tako pita Vitala:

> "Numquid et orare prohibebis Ecclesiam pro infidelibus, ut sint fideles; pro iis qui nolunt credere, velint credere; pro iis qui ab eius lege doctrinaque dissentiunt, ut legi eius doctrinaeque consentiant, ut det illis Deus quod per prophetiam promisit, cor cognoscendi eum, et aures audiendi, quas utique acceperant; de quibus Salvator ipse dicebat: *'Qui habet aures audiendi, audiat'*? Numquid ubi audieris sacerdotem Dei ad eius altare populum hortantem ad Deum orandum, vel ipsum clara voce orantem, ut incredulas gentes ad fidem suam venire compellat, non respondebis *Amen*? An etiam huius fidei sanitati contraria disputabis? Numquid beatissimum Cyprianum in hoc errasse clamabis vel susurrabis, ubi pro inimicis fidei christianae, ut etiam ipsi ad eam convertantur, orare nos docet? Numquid postremo apostolum Paulum pro Judaeis infidelibus habentem talia vota culpabis, de quibus ait: *'Bona voluntas quidem cordis mei, et deprecatio ad Deum fit pro illis in salutem'* (Rom. 10, 1)?"
>
> ("Zar ćeš zabraniti Crkvi da moli za nevjernike, da postanu vjernici; za one koji ne žele vjerovati, da požele vjerovati; za one koji ne pristaju na Njegov zakon i nauk, da pristanu na Njegov zakon i nauk, da im Bog podari ono što je obećao po proroku: srce koje će spoznati i uši koje će poslušati, koje bi svakako primili; o kojima sam Spasitelj kaže: *'Tko ima uši da čuje, neka čuje'*? Zar kad čuješ svećenika Božjega kako kod Njegova oltara potiče narod da moli, ili kad sam moli jasnim glasom, da prisili nevjerničke narode da priđu Njegovoj vjeri, nećeš odgovoriti *Amen*? Zar ćeš također i zdravlju ove vjere nešto prigovoriti? Zar ćeš vikati ili šaptati da je preblaženi Ciprijan u ovome pogriješio, kad nas je učio da molimo za neprijatelje kršćanske vjere, da se također i oni na nju obrate? Zar ćeš napokon pripisati krivnju i apostolu Pavlu, koji je imao takvu prošnju za nevjerne Židove, o kojima kaže: *'Želja je srca moga i molitva Bogu za njih: da se spase.'* (Rim 10, 1)?)

Ova ista pitanja mogao je sv. Augustin uputiti i današnjim modernistima koji govore da ne treba moliti za obraćenje nevjernika, heretika i židova. Mogao bi ista pitanja uputiti i liturgijskim reformatorima iz 1960-ih, koji su - otvoreno djelujući protiv dvotisućljetne crkvene Tradicije - izbacili iz nove liturgije sve molitve za obraćenje krivovjeraca i židova. A u tim molitvama stvarno nema ničega što bi bilo kome moglo smetati...

Doista, kad bolje pogledate tradicionalnu molitvu za obraćenje Židova, uočit ćete da je posve biblijska.
Ta molitva, naime glasi ovako:

> "Oremus et pro perfidis Judaeis; ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum; ut et ipsi agnoscant Jesum Christum Dominum nostrum.
> Omnipotens sempiterne Deus, qui etiam Judaicam perfidiam a tua misericordia non repellis, exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcaecatione deferimus; ut, agnita veritatis tuae luce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per eumdem Dominum..."
>
> ("Molimo i za nevjerne Židove, da Bog i Gospodin naš podigne zastor sa njihovih srca, da i oni priznaju Isusa Krista Gospodina našega.
> Svemogući vječni Bože, koji ni židovsku nevjeru ne odbacuješ od svog milosrđa, usliši naše molitve, koje prikazujemo zbog sljepoće tog naroda, da spoznavši svjetlo tvoje istine, što je Krist, budu izbavljeni od svojih tmina. Po istom Gospodinu...")

Možda treba malo pojasniti pojedine izraze iz ove molitve, kako bi se izbjegle zabune i krive interpretacije. Zadržat ćemo se na tri termina koji, izgleda, najviše smetaju lijevo-liberalnim pseudoteolozima:
- "perfidi Judaei" ("nevjerni Židovi")
- "zastor na njihovim srcima"
- "sljepoća onoga naroda"

Nakon toga vidjet ćemo nekoliko konkretnih primjera kako molitva za obraćenje Židova izgleda u starim liturgijskim knjigama, koji pokazuju stoljetni kontinuitet ove molitve u liturgijskom životu Crkve.
No, krenimo redom...

O terminu "perfidi Judaei" ("nevjerni Židovi")

Ovaj je izraz iz nekog razloga postao trn u oku modernistima još 1920-ih, kad su započeli kampanju za njegovo uklanjanje. Ali, što taj izraz zapravo znači? Odakle dolazi?

Termin "nevjerni Židovi" (grčki: **ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι**) javlja se u Svetom pismu, u Djelima apostolskim (14, 2):

> οἱ δὲ **ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι** ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

U Bibliji KS (Duda-Fućak) taj su termin preveli kao "nepokorni Židovi":

> "Ali nepokorni Židovi razdražiše i podjariše pogane protiv braće." (Dj 14, 2)

U Šarićevom prijevodu Biblije stoji: "Židovi, koji nijesu vjerovali". Ovdje je očit utjecaj Vulgate, gdje stoji: "Qui vero increduli fuerunt Judaei".

Važnost izraza "nevjerni Židovi" jest u tome da se naglasi razlika između "vjernih Židova" (Židova koji su se obratili na kršćanstvo) i "nevjernih Židova" (onih koji okorjelo odbijaju kršćansku vjeru).

Već se u Svetome pismu Židove koji su prihvatili kršćanstvo naziva "vjernim Židovima", dakle, kršćanskim vjernicima židovske narodnosti. Tako se majka sv. Timoteja u Djelima apostolskim (16, 1) naziva "vjernom Židovkom" (lat. "fidelis Judaea").

U grčkom tekstu Djela apostolskih taj pasus glasi ovako:

> Κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς **γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς**, πατρὸς δὲ Ἕλληνος.

U postkoncilskom prijevodu KS (Duda-Fućak) nisu se držali izvornika, nego su preveli taj izraz kao "pokrštena Židovka":

> "Stiže tako u Derbu i Listru. Ondje, gle, bijaše učenik neki imenom Timotej, sin neke **pokrštene Židovke** i oca Grka."

Šarić je puno točnije preveo taj izraz: "žena Židovka koja je vjerovala".

Inače, možemo dodati da sv. Pavao hvali kršćansku vjeru Timotejeve majke i bake u Drugoj poslanici Timoteju:

> "imajući na pameti neprijetvornu vjeru koja je u tebi – onu vjeru koja je najprije prebivala u tvojoj baki Loidi i tvojoj majci Euniki, a uvjeren sam, i u tebi" (2 Tim 1, 5)

Po tome vidimo kako je Crkva uvijek rado prihvaćala Židove koji su spremno prihvatili kršćansku vjeru, i nije povlačila razlike između njih i ostalih vjernika na temelju narodnosti: "Koji ste god u Kristu kršteni, Kristom se zaodjenuste. Nema Židov, niti Grk... Jer svi ste jedno u Kristu Isusu" (Gal 3, 27-28).

Dakle, kako bi se istaknula razlika između kršćanskih Židova i Židova koji odbijaju kršćanstvo, potrebno je ove potonje nazvati "nevjernim Židovima".
Na kraju, spomenimo da termin "perfidi Judaei" u svojim djelima koriste veliki kršćanski pisci: sv. Ambrozije, sv. Augustin, sv. Grgur Veliki, sv. Beda Časni, sv. Bernard, sv. Antun Padovanski, sv. Bonaventura, sv. Toma Akvinski i mnogi drugi crkveni naučitelji.

O terminu "velamen" ("zastor") na njihovim srcima

I slika "zastora na srcima" o kojemu govori molitva za obraćenje Židova, dolazi iz Svetoga pisma. Riječ je o usporedbi koju koristi sv. Pavao u Drugoj poslanici Korinćanima kako bi objasnio otvrdnuće Židova, koji ne žele priznati Krista - kao obećanog Spasitelja koga su najavili sv. Mojsije i sveti proroci Staroga zavjeta.

Evo kako glasi taj pasus u prijevodu Duda-Fućak:

> "Ali otvrdnu im pamet. Doista, do dana današnjega zastire taj prijevjes čitanje Staroga zavjeta: nije im otkriveno da je u Kristu prestao. Naprotiv, kad god se čita Mojsije, do danas prijevjes zastire srce njihovo.Ali kad se Izrael obrati Gospodinu, skinut će se prijevjes." (2 Kor 3, 14-16)

Sveti oci su pisali da se svakoj osobi koja se obrati na kršćansku vjeru, skida zastor sa srca. Tako sv. Ambrozije piše u tumačenju Psalma 118.:

> "si quis converteretur et eum vellet audire, de corde suo velamen auferret, et revelata facie verum Salvatorem videret."
> ("ako se tko obrati i želi ga čuti, uklonit će zastor sa svoga srca, i otkrivenoga lice vidjeti istinskoga Spasitelja.")

I sv. Augustin slično govori, kad kaže (Ep. 147.):

> "In qua enim facie velamen habent Judaei non transeundo ad Christum, quoniam cum transierit quisque ad Christum auferetur velamen..."
> ("Na tom, naime, licu Židovi imaju zastor, ne prelazeći Kristu, jer kad netko prijeđe Kristu, uklanja se zastor...")

A sad dolazimo i do trećega izraza iz molitve za obraćenje Židova, koji modernisti smatraju "kontroverznim".

O izrazu "sljepoća onoga naroda" ("illius populi obcaecatio")

O "sljepoći" ili "zaslijepljenosti" Židova govori Sveto pismo, kad govori o okorjelosti onih koji ustraju na krivom putu, napose o onima koji odbijaju prihvatiti Spasitelja.
I sam Gospodin u Evanđelju naziva slijepcima farizeje, koji nisu htjeli razumjeti i prihvatiti njegov nauk.

> "Slijepi su, vođe slijepaca! A ako slijepac slijepca vodi, obojica će u jamu pasti." (Mt 15, 14)

Sljepoću židovskog naroda najavio Gospodin još proroku Izaiji (Iz 6, 9-10). Evo kako taj pasus glasi u Šarićevom prijevodu:

> "On reče: Idi, reci tome narodu: Slušajte samo, slušajte, ali nećete razumjeti! Gledajte samo, gledajte, ali nećete poznati! Učini da otvrdne srce tome narodu! Učini gluhima uši njegove, slijepima oči njegove, da ne vidi očima svojim, da ne čuje ušima svojim, da srce njegovo ne dobije spoznaje, da se ne obrati i ne ozdravi!"

A ovako glasi u prijevodu "Kršćanske sadašnjosti":

> "On odgovori: 'Idi i reci tom narodu: Slušajte dobro, al' nećete razumjeti, gledajte dobro, al' nećete spoznati.'Otežaj salom srce tom narodu, ogluši mu uši, zaslijepi oči, da očima ne vidi, da ušima ne čuje i srcem da ne razumije kako bi se obratio i ozdravio."

Ovo Izaijino proročanstvo se citira u Ivanovom evanđelju, kad objašnjava zašto većina Židova nije prihvatila Spasitelja:

> "Iako je Isus pred njima učinio tolika znamenja, oni ne povjerovaše u njega, da se ispuni riječ koju kaza prorok Izaija: 'Gospodine! Tko povjerova našoj poruci? Kome li se otkri ruka Gospodnja?' Stoga i ne mogahu vjerovati, jer Izaija dalje kaže: 'Zaslijepi im oči, stvrdnu srca; da očima ne vide, srcem ne razumiju te se ne obrate pa ih ozdravim.' Reče to Izaija jer je vidio slavu njegovu te o njemu zborio." (Iv 12, 37-41)

Taj isti pasus iz knjige proroka Izaije citirao je i sv. Pavao, nakon što je bezuspješno pokušavao obratiti Židove u Rimu. Evo kako je taj događaj zabilježen u zadnjem poglavlju Djela apostolskih:

> "Izlagao im je i svjedočio o kraljevstvu Božjemu te ih od jutra do večeri iz Mojsijeva Zakona i Prorokâ uvjeravao o Isusu. I jedne uvjeriše njegove riječi, a drugi nisu vjerovali. Nesložni tako među sobom, stadoše se razilaziti kadli im Pavao reče još jednu riječ: Lijepo Duh Sveti po Izaiji proroku reče ocima vašim: *'Idi k tomu narodu i reci mu: Slušat ćete, slušati – i nećete razumjeti; gledat ćete, gledati – i nećete vidjeti! Jer usalilo se srce naroda ovoga: uši začepiše, oči zatvoriše da očima ne vide, ušima ne čuju, srcem ne razumiju te se ne obrate pa ih izliječim.'* Neka vam je dakle svima znano: poganima je poslano ovo spasenje Božje; oni će poslušati!" (Dj 28, 23-28)

Sv. Pavao i u poslanici Rimljanima govori o židovskoj sljepoći, kao privremenom stanju "dok ne uđe punina naroda" (Rim 11, 25):

> "caecitas ex parte contigit in Israel, donec plenitudo gentium intraret"
> ("sljepoća je djelomično zadesila Izrael, dok punina naroda ne uđe")

Zato je sasvim razumljivo da je Crkva uvijek molila da Gospodin oslobodi nevjerne Židove od te sljepoće, pa da se i oni obrate na katoličku vjeru. Molitva za obraćenje Židova je izraz ljubavi prema njima, i želje za njihovim istinskim dobrom - za njihovim spasenjem.

I to je ono što modernisti ne žele shvatiti. Molitva za obraćenje Židova nije nikakav "antisemitizam", nego upravo suprotno! Kroz povijest su podržavatelji te molitve bili upravo oni, koji su se protivili progonu Židova. Jer, zašto biste vi "proganjali" nekoga čijemu se obraćenju nadate?

Pogledajte pisma sv. Bernarda upućena nadbiskupu Mainza Henriku, gdje upravo liturgijsku molitvu za obraćenje Židova navodi kao argument protiv njihova progona i razlog zašto ih treba tolerirati (ep. 365. ad Henricum Archiepiscopum Moguntinum):

> "Numquid incassum constituta est illa universalis oratio Ecclesiae, quae offertur pro perfidis Judaeis a Solis ortu usque ad occasum, ut Deus et Dominus auferat velamen de cordibus eorum, ut ad lumen veritatis a suis tenebris eruantur? Nisi enim eos, qui increduli sunt, credituros speraret, superfluum et vanum videretur orare pro eis."
>
> ("Zar je uzalud određena ona sveopća molitva Crkve, koja se prikazuje za nevjerne Židove od izlaska sunca sve do zalaska, da Bog i Gospodin ukloni zastor sa njihovih srdaca, da se svjetlu istine izbave od svojih tmina? Kada se, naime, ne bi nadala da će povjerovati oni, koji su nevjerni, činilo bi se suvišnim i ispraznim moliti za njih.")

A to zapravo vrijedi i za sve nekatolike. Crkva moli za njihovo obraćenje, jer ljubi svakog čovjeka i želi da se spasi. Kada bi modernisti iskreno ljubili inovjerce, onda bi i oni molili za njihovo obraćenje na katoličku vjeru. No, nema kod njih iskrene ljubavi. Čini se da je modernistima njihov "međureligijski dijalog" više sredstvo za samopromociju, konformnost i lagodan život.

Vidjeli smo da je tradicionalna liturgijska molitva za obraćenje Židova posve biblijska. Svi su njezini dijelovi nadahnuti Svetim pismom. I zato bi se čak moglo reći: Tko je protiv te molitve, taj je protiv Svetoga pisma.

Ta je molitva kroz duga stoljeća bila nepromijenjena. Zabilježena je već u Gelazijevom sakramentaru i nakon toga u svim sakramentarima i misalima sve do 20. stoljeća. Uvijek ista, nepromijenjena.

Evo kako izgleda molitva za obraćenje Židova u Gellonskom sakramentaru iz 8. stoljeća.

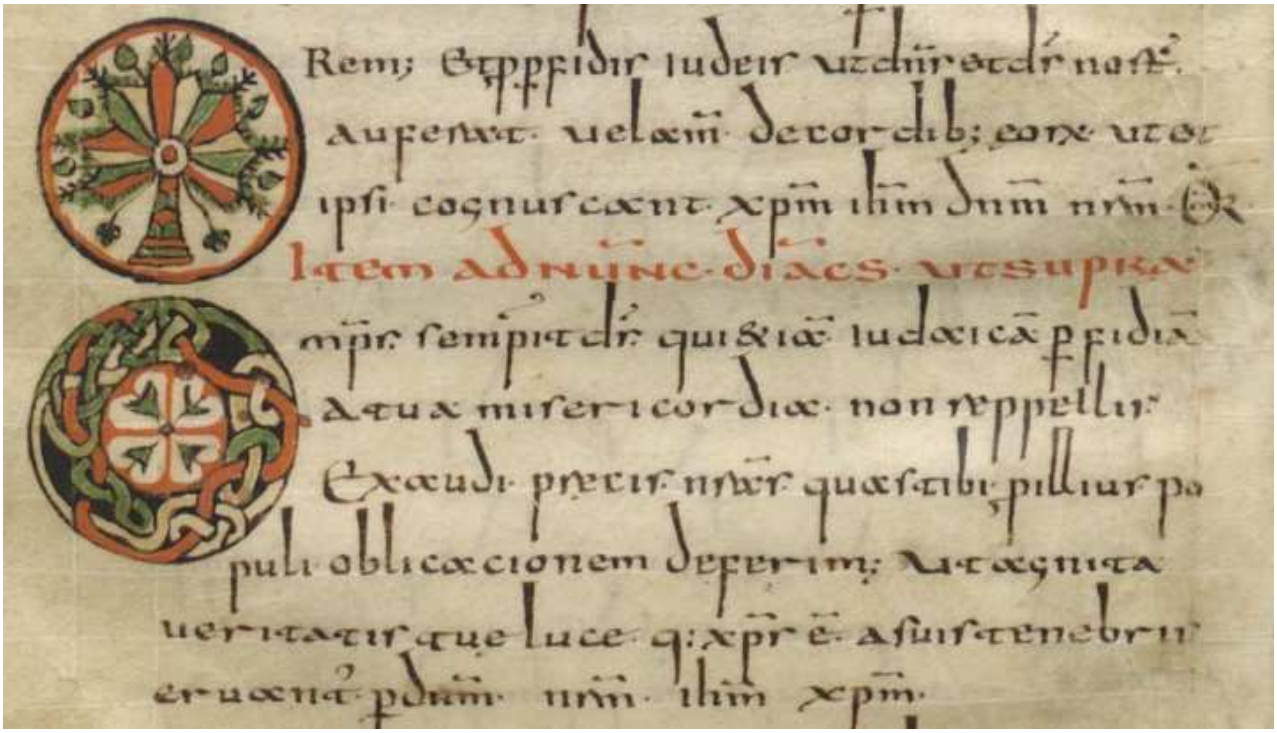

Zatim, pogledajmo u **Zagrebačkom misalu iz 1511. godine** (dakle, gotovo 60 godina prije tridentinskoga Misala Pija V. - to naglašavam zbog "teologinje" koja je napisala da je sv. Pio V. 1570. "unio osudu Židova kao obvezatni dio liturgije Velikog petka").

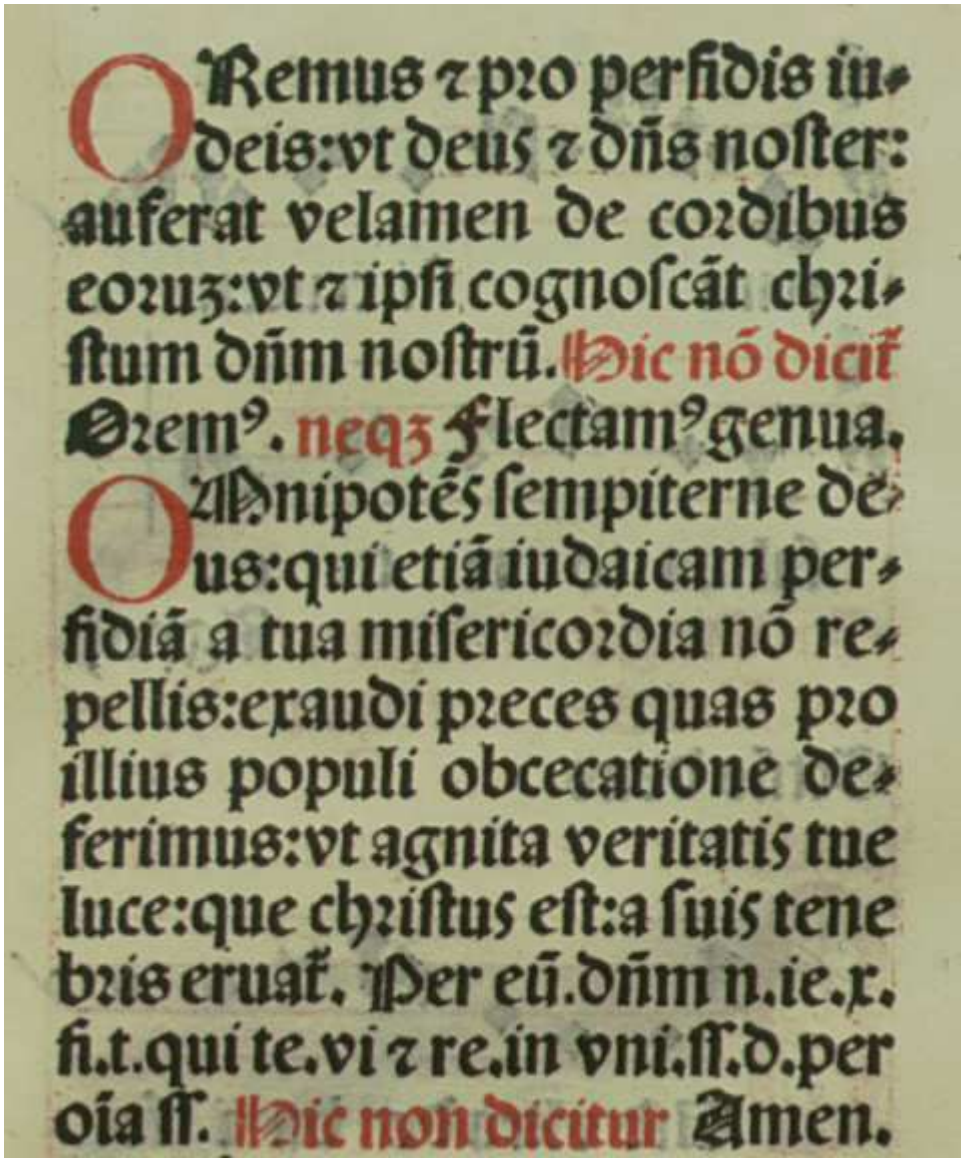
OREMUS ET PRO PERFIDIS IUDEIS: VT DEUS ET DÑS NOSTER: AUFERAT VELAMEN DE CORDIBUS EORUZ: VT ET IPSI COGNOSCÁT CHRISTUM DÑM NOSTRŨ. Hic nó dicit Orem⁹. neqz Flectam⁹ genua.
OMNIPOTÉS SEMPITERNE DEUS: QUI ETIÁ IUDAICAM PERFIDIÁ A TUA MISERICORDIA NÓ REPELLIS: EXAUDI PRECES QUAS PRO ILLIUS POPULI OBCECATIONE DEFERIMUS: VT AGNITA VERITATIS TUE LUCE: QUE CHRISTUS EST: A SUIS TENEBRIS ERUAT. Per eũ. dñm n. ie. x. fi. t. qui te. vi ET re. in vni. ss. d. per oia ss. Hic non dicitur Amen.

Sada ćemo pogledati kako izgleda molitva za obraćenje Židova u glagoljaškoj baštini: u tri najpoznatija glagoljska misala: Misalu kneza Novaka, Misalu vojvode Hrvoja i Misalu po zakonu rimskoga dvora.

Na crkvenoslavenskom jeziku molitva Velikoga petka za obraćenje Židova glasi ovako:

> "Pomolim se i za nevěrnije Juděje: da Bog i Gospod naš otmet pokrov ot srdac ih; da i ti poznajut Isusa Hrsta Gospoda našego.
> Vsemogi věčni Bože, iže ni ijudějskije nevěrnosti ot svojeje milosti ne otmetaješi: usliši molitvi naše, ježe za slěpotu ljudij těh prinosim; da, poznavše svět istini tvojeje, iže jest Hrst, ot tmi svojeje izbavet se. Těmđe Gospodom našim..."

Tako glasi u Vajsovom misalu iz 1927. godine. Molitva je više-manje identična u srednjovjekovnim glagoljskim misalima.

Glavne razlike su u tome što je Vajsov misal izraz "judaica perfidia" preveo kao "ijudejskija nĕvernost", dok je u srednjovjekovnim glagoljskim misalima preveden kao "ijudějskija jarost".
Izraz "illius populi obcaecatio" ("sljepoća onoga naroda") u Vajsovom je misalu prevedena kao "slĕpota ljudij těh", dok ga srednjovjekovni glagoljski misali prevode kao "osleplenije ljudij těh".

Pogledajmo tu molitvu u Misalu krbavskoga kneza Novaka iz 1368. godine.

U Misalu vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića iz 1404. godine.

U prvoj hrvatskoj tiskanoj knjizi: Misalu po zakonu rimskog dvora iz 1483. godine.

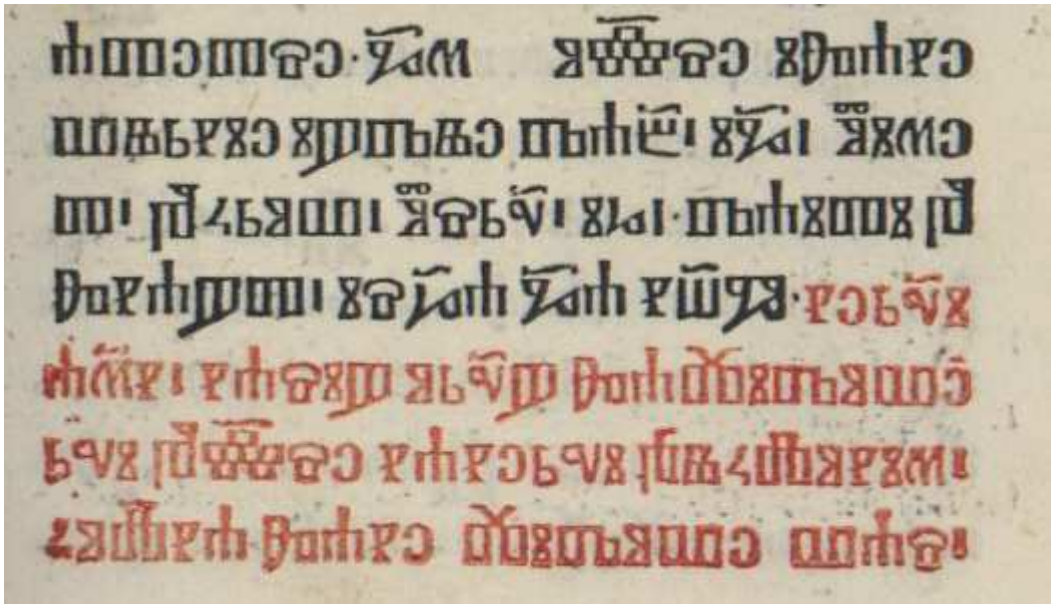

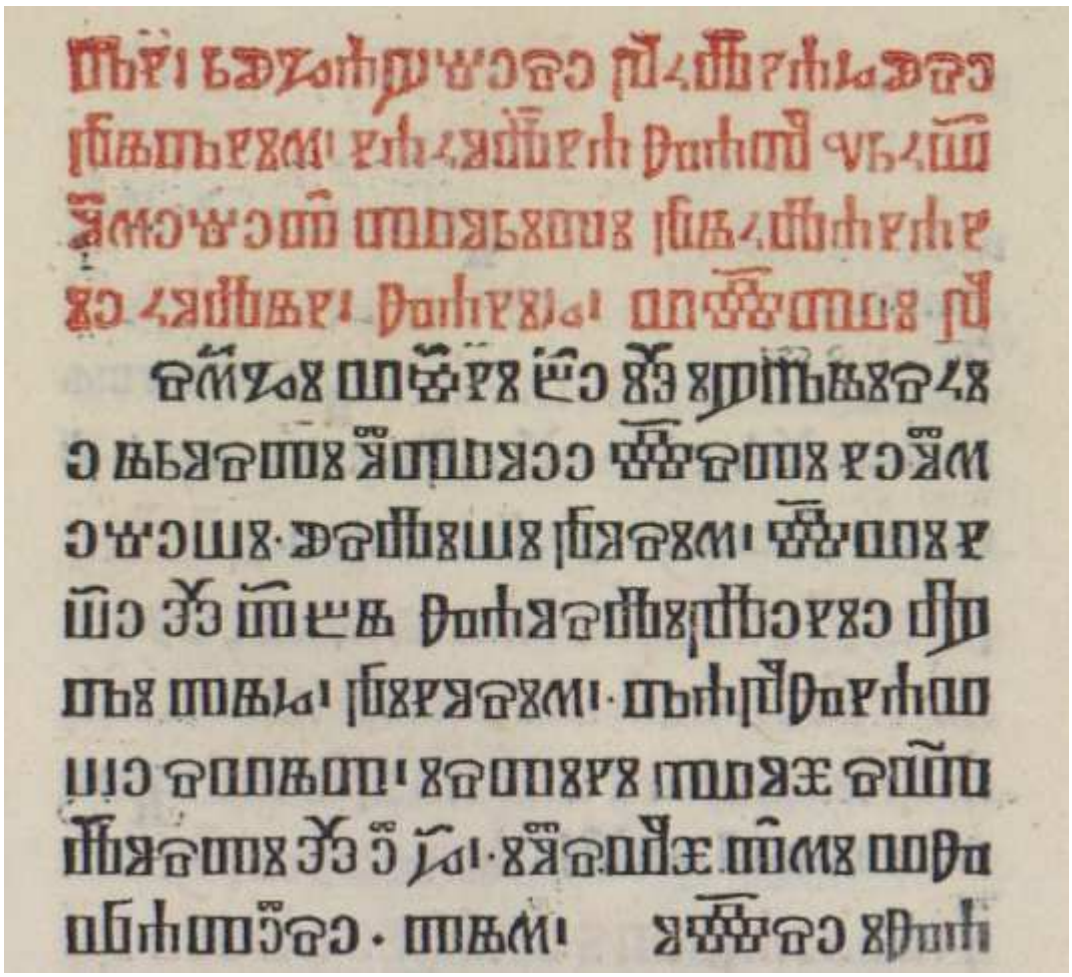

Uočite opširnu rubriku u sredini pisanu crvenim slovima, u sva tri misala. Ta rubrika objašnjava zašto se u molitvi za obraćenje Židova ne prigibaju koljena.
Rubrika govori ovako:

> "Ne reci *Amen* na siju oraciju za Židove. Reci *pomolim se*, na ne *prěklonim kolna*, zač Židove poklanjajuće se pred nim rugajut se v dan sij. Zato Crkva otmećet tvoriti poklannie kolěn za nih."
>
> ("Ne reci *Amen* na ovu molitvu za Židove. Reci *pomolimo se*, ali ne *prignimo koljena*, jer su se Židovi rugali onoga dana, poklanjajući se pred Njim. Zato Crkva uklanja prigibanje koljena za njih.")

Razne varijacije u prijevodu pojedinih riječi su uobičajene kod prevođenja liturgijskih tekstova. Pa ni ova molitva nije izuzetak. To se događa i kod prevođenja liturgijskih tekstova na narodne jezike.

Tako je, primjerice, fra Petar Vlašić u svom prijevodu obreda Velikoga tjedna 1921. god., preveo izraz "perfidi Judaei" kao "otvrdnuti Židovi", a "judaica perfidia" kao "židovsko otvrdnuće".
Pogledaj ***Obredi Velike sedmice*** (Dubrovnik, 1921., str. 151.).

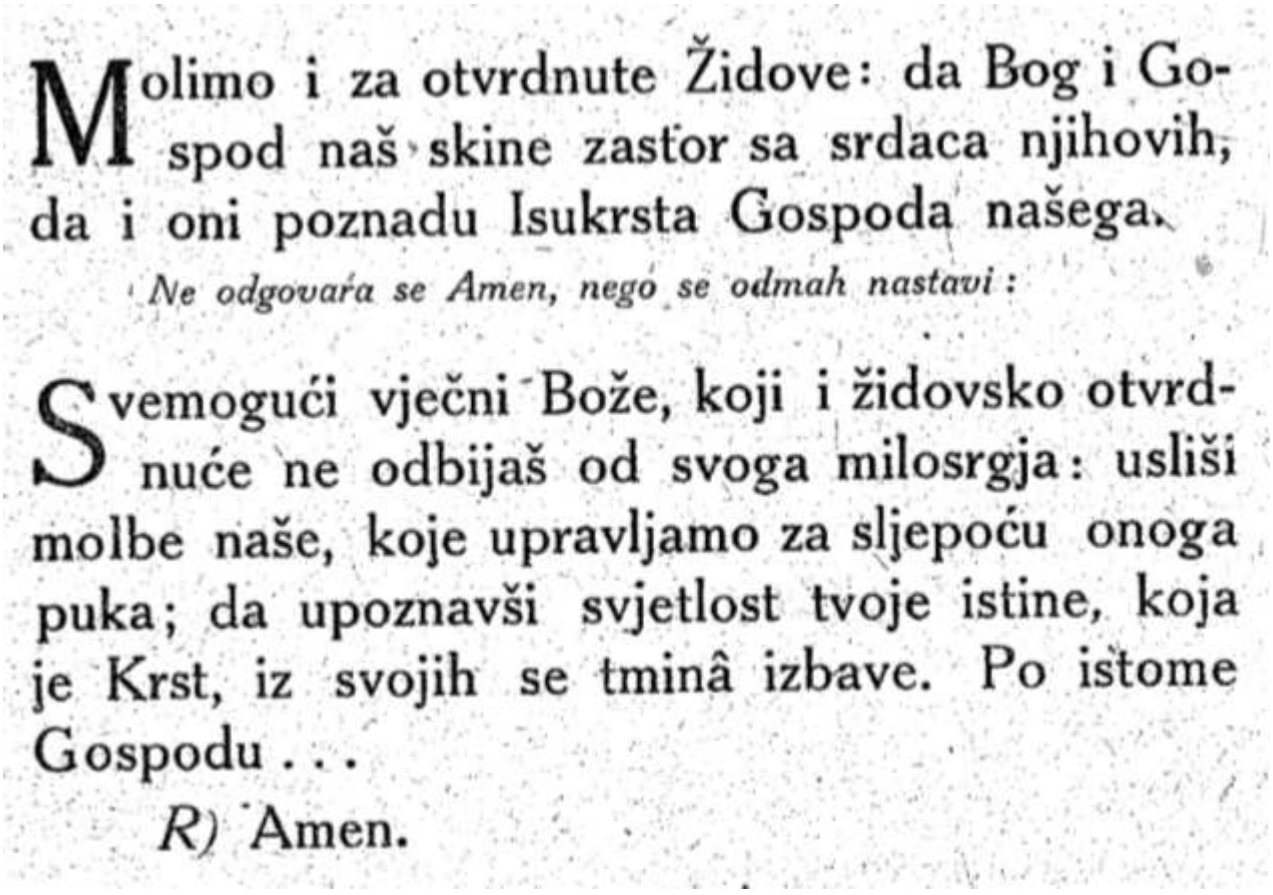

Molimo i za otvrdnute Židove: da Bog i Gospod naš skine zastor sa srdaca njihovih, da i oni poznadu Isukrsta Gospoda našega.

Ne odgovara se Amen, nego se odmah nastavi:

Svemogući vječni Bože, koji i židovsko otvrdnuće ne odbijaš od svoga milosrgja: usliši molbe naše, koje upravljamo za sljepoću onoga puka; da upoznavši svjetlost tvoje istine, koja je Krst, iz svojih se tminâ izbave. Po istome Gospodu . . .

R) Amen.

Da zaključimo ovaj tekst, vidjeli smo da je tradicionalna molitva za obraćenje židova posve u skladu sa Svetim pismom, te da čini prepoznatljivi dio je tisućljetne liturgijske tradicije Crkve. Ta je molitva potrebna, kao i ostale molitve za obraćenje nekatolika, što smo vidjeli iz gorenavedenih riječi sv. Augustina. Potrebna je radi spasenja duša!

Dodajmo tome i da su mnogi sveci u svojim propovijedima pozivali Židove na obraćenje, pisali učene rasprave u kojima su oborili sve židovske prigovore protiv kršćanske vjere,

izrekli nadahnute i snažne govore o ovim temama. Dovoljno je spomenuti gorljive propovijedi sv. Martina Leónskog.

Može li pravi katolik samo tako preći preko svega toga? Zapanjujuće je kako modernisti mogu s takvom nepodnošljivom lakoćom, bez ikakvih skrupula, odbacivati svete pouke svih vjekova.

Odbacivanje molitve za obraćenje Židova u liturgijskoj reformi iz 1960-ih - i to s motivom ugađanja raznim liberalnim lobijima - najbolje pokazuje svu problematičnost "nove liturgije". Tu se najbolje vidi da je motiv liturgijskih reformatora zaista bio napraviti prekid s tisućljetnom crkvenom Tradicijom, kako bi se ugodilo nekatolicima.

Liturgijske novotare trebalo bi pitati ono što je sv. Augustin svojedobno pitao Vitala: "Zar ćeš zabraniti Crkvi da moli za obraćenje nevjernika?"

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

► 2021 (4)
► 2020 (32)
▼ 2019 (47)
▼ prosinca (6)
Slaveći prvi Kristov dolazak, pripremajmo se za dr...
U shvaćanju podrijetla vlasti razlikuju se katolic...
Zar ćeš zabraniti Crkvi da moli za obraćenje nevje...
Svećenici koji pristupaju Gospodinu, neka budu sveti
Zato je svećeniku molitva naročita zapovijed
Na ove mise dolaze gotovo svi iz grada
► studenoga (6)
► listopada (1)
► rujna (5)
► kolovoza (4)
► srpnja (1)
► svibnja (3)
► travnja (6)
► ožujka (8)
► veljače (7)
► 2018 (63)
► 2017 (97)
► 2016 (174)

četvrtak, 19. prosinca 2019.

U shvaćanju podrijetla vlasti razlikuju se katolici od liberalaca

Bez autoriteta, poslušnosti i stege ne može postojati nijedno dobro uređeno društvo

Preduvjet uspješnog katoličkog djelovanja u društvu, pa i politici, jest poznavanje crkvenog nauka o vlasti i autoritetu. Ako društveni odnosi i državni zakoni ne odražavaju taj nauk, onda vas ne treba čuditi da i u drugim pitanjima padaju u moralnu dekadenciju.

Svaki pravni sustav ima određenu filozofsku i ideološko-političku pozadinu. Kada čitate ustave suvremenih država, morate biti svjesni da je gotovo svaki članak nastao pod utjecajem određene filozofije, pa čak i oni koji se površnom promatraču možda čine "neutralnima". Mnogi vjernici nisu svjesni koliko je tih temeljnih ustavnih odredaba u direktnoj suprotnosti s naukom Crkve.

U političkim raspravama danas gotovo nitko ne otvara ova pitanja. Ljudi se bave posljedicama, a ne uzrocima problema. U tome se krije jedan od glavnih razloga za česte neuspjehe onih koji se bore za kršćanske vrijednosti.
Kako ćete se boriti za kršćanske vrijednosti u okvirima koje su zadali oni koji su se borili protiv Crkve?
Nažalost, mnogi koji se danas izjašnjavaju kao "borci za kršćanske vrijedosti" nisu na čistu o tome što jest kršanska vrijednost, a što nije.

Jedna je od takvih situacija kada se pozivaju na članak 1. Ustava RH, koji kaže:

> "U Republici Hrvatskoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana."

Ovu formulaciju su autori Ustava RH doslovno prepisali iz ustava drugih država s objašnjenjem da je uobičajena kod "svih demokratskih država".
A sama ideja zapravo vuče korijene od "prosvjetiteljskih" teoretičara poput Johna Lockea (prozvanog "otac liberalizma"), koji su razlagali koncepcije o društvenom ugovoru. Posebno ju je proširio J. J. Rousseau svojim djelom *O društvenom ugovoru*. U političku je praksu uvedena tijekom Francuske revolucije, kad je usvojena u francuskom ustavu iz 1791. godine. Odatle se ta ideja proširila drugdje po Europi. Njezini su nositelji bile liberalne snage, koje su radile svim silama na rušenju "starog društva".

Kako to onda da danas pojedini konzervativni aktivisti uzvikuju taj isti slogan: "vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu!"?
A što kaže Sveto pismo? Vlast dolazi od Boga!

> "Jer nema vlasti doli od Boga: koje postoje, od Boga su postavljene."
> (Rim 13, 1)

Nauk Katoličke Crkve o vlasti i autoritetu službeno je izrazio papa Leon XIII. u enciklici

Diuturnum illud (29. lipnja 1881.). Bez poznavanja te enciklike ne možemo uopće ni razgovarati o kršćanskoj politici.

Leon XIII. odmah na početku naglašava da govori *ex cathedra*, naučavajući što katolici trebaju vjerovati:

> "Quapropter cum regendae Ecclesiae catholicae, doctrinarum Christi custodi et interpreti, Dei beneficio praepositi simus, auctoritatis Nostrae esse iudicamus, Venerabiles Fratres, publice commemorare quid a quoquam in hoc genere officii catholica veritas exigat..."
>
> ("Zbog toga, jer smo Božjim dobročinstvom postavljeni da upravljamo Katoličkom Crkvom, čuvaricom i tumačiteljicom nauka Kristovih, prosudili smo da spada u našu vlast, časna braćo, javno spomenuti što od svakoga u ovoj vrsti službe traži katolička istina...")

Prvo papa objašnjava kako liberalne ideje da "vlast dolazi od naroda" imaju podrijetlo u onoj poplavi novotarija tijekom protestantske pobune protiv zakonite vlasti tijekom 16. stoljeća, a dobile su konačni oblik kod "prosvjetiteljskih" filozofa 18. stoljeća.

> "Verum si fieri non potuit, ut e mediis civitatibus politica potestas tolleretur, certe libuit omnes artes adhibere ad vim eius elevandam, maiestatemque minuendam: idque maxime saeculo XVI, cum infesta opinionum novitas complures infatuavit. Post illud tempus non solum ministrari sibi libertatem largius, quam par esset multitudo contendit; sed etiam originem constitutionemque civilis hominum societatis visum est pro arbitrio confingere. Immo recentiores perplures, eorum vestigiis ingredientes qui sibi superiore saeculo philosophorum nomen inscripserunt, omnem inquiunt potestatem a populo esse; quare qui eam in civitate gerunt, ab iis non uti suam geri, sed ut a populo sibi mandatam, et hac quidem lege, ut populi ipsius voluntate, a quo mandata est, revocari possit. Ab his vero dissentiunt catholici homines, qui ius imperandi a Deo repetunt, velut a naturali necessarioque principio."
>
> ("Zaista, ako se nije moglo postići da se iz država ukloni politička vlast, zasigurno je trebalo svim mogućim umijećima ukloniti njezinu snagu i umanjiti njezino veličanstvo: i to najviše u XVI. stoljeću, kad su pogibeljne novotarije mišljenja mnoge zaludile. Nakon toga vremena, ne samo da su si mnoštva nastojala prisvojiti veću slobodu negoli je prikladno, nego su po samovolji nastojali preurediti također i podrijetlo i ustroj građanskoga ljudskog društva. Štoviše, mnogi noviji sljedbenici njihovih stopa, koji su si tijekom prošloga stoljeća pripisali ime filozofa, tvrde da je sva vlast od naroda; stoga oni koji je obnašaju u državi, vrše je ne kao svoju, nego kao povjerenu od naroda, i to sa zakonom, da se može opozvati voljom istoga naroda od koga je povjerena. No, s time se ne slažu katolici, koji vraćaju da je pravo na vladanje od Boga, kao od prirodnoga i nužnoga izvora.")

A ovo je ocjena pape Leona XIII. o liberalnim doktrinama o političkoj vlasti:

> "...inventae a recentioribus de potestate politica doctrinae magnas iam acerbitates hominibus attulerunt, metuendumque ne extrema malorum afferant in posterum. Etenim ius imperandi nolle ad Deum referre auctorem, nihil est aliud quam politicae potestatis et pulcherrimum splendorem velle deletum et nervos incisos. Quod autem inquiunt ex arbitrio illam pendere multitudinis, primum opinione falluntur, deinde nimium levi ac flexibili fundamento statuunt principatum."
>
> ("...doktrine o političkoj vlasti, izmišljene od suvremenih mislilaca, već su nanijele velike muke ljudima, i za bojati se da ne bi kasnije nanijele i krajnja zla. Naime, odbijati priznati Boga početnikom prava na vladanje, nije ništa drugo nego željeti izbrisati političku vlast i njezin lijepi sjaj, i presjeći veze. A to što tvrde da ona ovisi o volji mnoštva - prvo, griješe u mišljenju, zatim, stavljaju vladu na suviše nestalan i sagibljiv temelj.")

Zanimljivo je kako Leon XIII. objašnjava neprekinuti niz nereda u Europi, od protestantske "reformacije" u 16. stoljeću do modernih dekadentnih ideja poput komunizma:

> "Revera illam, quam *Reformationem* vocant, cuius adiutores et duces sacram civilemque potestatem novis doctrinis funditus oppugnaverunt, repentini tumultus et audacissimae rebelliones, praesertim in Germania, consecutae sunt; idque tanta cum domestici deflagratione belli et caede, ut nullus pene locus expers turbarum et cruoris videretur. - Ex illa haeresi ortum duxit saeculo superiore falsi nominis philosophia, et ius quod appellant novam, et imperium populare, et modum nesciens licentia, quam plurimi solam libertatem putant. Ex his ad finitimas pestes ventum est, scilicet ad *Communismum*, ad *Socialismum*, ad *Nihilismum*, civilis nominum societatis teterrima portenta ac pene funera."
>
> ("Uistinu, ono što zovu *Reformacijom*, čiji su podržavatelji i vođe novim naucima iz temelja porušili svetu i građansku vlast, slijedili su iznenadni neredi i najdrskije pobune, napose u Njemačkoj, i to s takvim planućem rata i pokolja, da se činilo da nijedno mjesto nije izuzeto od buna i prolijevanja krvi. Iz tog krivovjerja vuče podrijetlo lažna filozofija prošloga stoljeća, i pravo koje nazivaju novim i vlašću naroda, i raspuštenost koja ne zna za mjeru, koju mnogi smatraju samom slobodom. Od njih je došlo do posljednjih kugâ, to jest, do *komunizma*, do *socijalizma*, do *nihilizma*, nakazama i gotovo grobnicama građanskoga društva.")

Leon XIII. se pritom prisjetio i borbe svojih prethodnika protiv novotara. Izrijekom hvali postupanje Klementa VII., Klementa XII., Benedikta XIV. i Leona XII.

> "Quamobrem egregie Pontifices Romani communi utilitati servisse iudicandi sunt, quod *Novatorum* frangendos semper curaverunt tumidos inquietosque spiritus; ac persaepe monuerunt, quantum ii sint civili etiam societati periculosi."
>
> ("Zbog toga, treba priznati da su izvrsno rimski prvosvećenici služili općem dobru, jer su uvijek nastojali slomiti ohole i uzburkane duhove novotara; i vrlo su često opominjali koliko su oni opasni također i za građansko društvo.")

U najvažnijem dijelu enciklike, papa Leon XIII. objašnjava nauk Crkve o podrijetlu vlasti na temelju Svetoga pisma i svetih otaca:

> "Revera humani potentatus in Deo esse fontem, libri Veteris testamenti pluribus locis praeclare confirmant. *Per me reges regnant... per me principes imperant, et potentes decernunt iustitiam* (Prov. VIII, 15,16). Atque alibi: *Praebete aures vos qui continetis nationes... quoniam data est a Deo potestas vobis, et virtus ab Altissimo* (Sap. VI, 3, 4). Quod libro Ecclesiastici idem continetur: *In unamquamque gentem Deus praeposuit rectorem* (Eccl. XVII, 14). — Ista tamen, quae Deo auctore didicerant, paullatim homines ab ethnica superstitione dedocti sunt; quae sicut veras rerum species et notiones complures, ita etiam principatus germanam formam pulchritudinemque corrupit. Postmodo, ubi Evangelium christianum affulsit, veritati vanitas cessit, rursumque illud dilucere coepit, unde omnis auctoritas manat, nobilissimum divinumque principium. — Prae se ferenti atque ostentanti Praesidi romano absolvendi condemnandi potestatem, Christus Dominus, non haberes, respondit, potestatem adversus me ullam, nisi tibi datum esset desuper (Ioan. XIX, 11). Quem locum s. Augustinus explanans, *Discamus*, inquit, *quod, dixit, quod et per Apostolum docuit, quia non est potestas nisi a Deo* (Tract. CXVI in Ioan. n. 6). Doctrinae enim praeceptisque Iesu Christi Apostolorum incorrupta vox resonavit tamquam imago. Ad Romanos, principum Ethnicorum, imperio subiectos, Pauli est excelsa et plena gravitatis sententia: *Non est potestas nisi a Deo*; ex quo tamquam ex caussa illud concludit: *Princeps Dei minister est* (Ad Rom. XIII, 1, 4)."

> ("Uistinu, da je izvor ljudske vlasti u Bogu vrlo jasno potvrđuju knjige Staroga zavjeta na mnogo mjesta. *'Po meni kraljevi kraljuju... Po meni knezovi vladaju, i odlični ci uređuju pravdu.'* (Izr 8, 15-16). I drugdje: *'Poslušajte, vi koji upravljate narodima... jer dana vam je vlast od Boga, i moć od Svevišnjega'* (Mudr 6, 3-4). Što je također sadržano i u knjizi Crkvenice [Sirah]: *'Svakomu je narodu Bog postavio vladara'* (Crkve. 17, 14). — Ovo naime, što su od Boga kao autora naučili ljudi, malo-pomalo su napuštali pod utjecajem poganskog praznovjerja, kao što su napustili i mnoge druge istinite spoznaje o stvarima, tako se također pokvario i izvorni oblik i ljepota vladavine. Nakon toga, gdje je zasjalo kršćansko Evanđelje, ispraznost je ustupila mjesto istini, i opet je počelo svjetliti ono, odakle potječe svaka vlast, najplemenitije i božansko počelo. — Krist Gospodin je odgovorio rimskom uravitelju koji mu je iznosio svoju vlast da ga može pustiti ili osuditi: *'Ne bi imao nada mnom nikakve vlasti da ti nije dano odozgor.'* (Iv 19, 11). Tumačeći ovo mjesto, sv. Augustin kaže: *'Učimo što je rekao, što je naučavao i po Apostolu, da nema vlasti osim od Boga'* (Tract. CXVI in Ioan. n. 6). Naime, nauk i zapovijedi Isusa Krista odražava nepokvareni glas Apostola kao slika. Rimljanima, podloženima vlasti poganskih vladara, upućena je visoka poruka i puna ozbiljnosti: *'Nema vlasti doli od Boga'*; iz čega kao od uzroka zaključuje ovako: *'Vladar je Božji službenik'* (Rim 13, 1, 4).")

Nauk Crkve o vlasti ne odnosi se samo na političku vlast, nego i na duge oblike vlasti, npr. vlast svećenika nad vjernicima, zatim vlast oca obitelji nad ukućanima - i ta vlast dolazi od Boga.
Papa Leon XIII. tako kaže:

> "Eam, quae in sacerdotibus est, proficisci a Deo tam est cognitum, ut ii apud omnes populos ministri et habeantur et appellentur Dei. Similiter potestas patremfamilias expressam retinet quamdam effigiem ac formam auctoritatis, quae est in Deo, *a quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatar* (Ad Ephes. III, 15). Isto autem modo diversa genera potestatis miras inter se habent similitudines, cum quidquid uspiam est imperii et auctoritatis, eius ab uno eodemque mundi opifice et domino, qui Deus est, origo ducatur."

> ("Da ona [vlast] koja je u svećenicima, potječe od Boga toliko je poznato, da se oni i smatraju i nazivaju službenicima Božjim. Slično, i vlast oca obitelji zadržava određenu sliku i oblik autoriteta, koja je u Bogu, *'od koga se imenuje svako očinstvo na nebu i na zemlji'* (Ef 3, 15). Na taj način razne vrste vlasti imaju čudesne sličnosti, budući da što je god od vlasti i autoriteta, izvodi podrijetlo od jednog i istog Gospodara i Stvoritelja svijeta, koji je Bog.")

Nasuprot mišljenjima nekih neupućenih komentatora, enciklika *Diuturnum illud* nije načelno usmjerena protiv demokracije i republikanskog uređenja države. Leon XIII. izričito kaže da ljudi mogu legitimno odabrati i republikanski oblik vladavine, ako im više odgovara. No, i u takvom se tipu države mora priznati da vlast dolazi od Boga.

U Hrvatskoj se za širenje katoličkog nauka o vlasti naročito zalagao bl. Ivan Merz. Naš se blaženik gorljivo zauzimao za širenje svijesti o enciklici Leona XIII. *Diuturnum illud*. Čak je ulazio i u javne polemike s liberalnim tiskom o tim pitanjima. A pisao je o tim temama i u privatnim pismima.

U jednom pismu 3. kolovoza 1927., bl. Ivan Merz piše:

> "Napokon kako je sav naš sadanji politički sustav bitno loš, jer je sazdan na herezi, da sva vlast dolazi od naroda da je narod izvor svih prava, da je svaki pojedinac autonoman te iz tih premisa izvodi opće pravo glasa. Katolički sociolozi tvrde obratno, a pogotovo ističu, da se država ne sastoji od pojedinaca već od organskih (ne mehaničkih) jedinica, koje imadu svoj zaseban život i svoju autonomiju: obitelj, općine, staleži itd. Katolički sociolozi stoga smatraju sadanje opće pravo glasa, koje zbacuje norme jedinice, kao veoma nesavršeno."

Na stranici postulature bl. Ivana Merza već su nekoliko godina javno dostupna za preuzimanje sabrana djela bl. Ivana Merza. Ako pogledate VI. svezak, naići ćete na jedan blaženikov tekst pod nazivom "Vlast i poslušnost" (str. 248.-257.), gdje se obrađuje enciklika Leona XIII. *Diuturnum illud*.
Bl. Ivan Merz je isticao da orlovska organizacija (kao i općenito cijela Katolička akcija) mora širiti katolički nauk o vlasti i autoritetu, nasuprot liberalnim nazorima o vlasti.

Izdvajam jedan dio teksta (str. 248.- 255.) da vidite kako pravi katolički intelektualac razmišlja o pitanjima vlasti.

VLAST I POSLUŠNOST

Napomena Uredništva. – *Prema programu rada za duhovnu i intelektualnu izobrazbu članova Hrvatski orlovski savez (HOS) slao je iz Zagreba već izrađena predavanja i tekstove orlovskim društvima po Hrvatskoj i BiH. Ti su se tekstovi potom čitali, obrađivali i diskutiralo se o njima na tjednim sastancima. Merz je u svojoj službi kao tajnik HOS-a često sastavljao takva predavanja. Jedno je od njih bilo i Kralj Orlova*[23], *poslano orlovskim društvima u jesen 1926. To je predavanje liberalni tisak na čelu sa splitskim novinama Jadran napao javno 31. 12. 1926. Kao odgovor na taj napad Merz objavljuje u sarajevskom Katoličkom tjedniku članak Vlast i poslušnost.*[24] *U njegovu Arhivu sačuvan je rukopisni original toga članka. Uspoređujući s onim što je objavljeno u Katoličkom tjedniku uočava se da je objavljeni članak veoma skraćen i da su iz originala ispušteni mnogi dijelovi, pogotovo treći dio u kojem se sve što je načelno rečeno o kršćanskom shvaćanju vlasti i poslušnosti primjenjuje na Orlovstvo. Stoga ovdje donosimo cijeli članak onako kako je sačuvan u Arhivu Ivana Merza.*

Na kraju toga izvornog članka Merz donosi važnu bilješku u kojoj ukratko opisuje cijeli događaj koji je dao povoda da je napisao ovaj članak o Vlasti i poslušnosti. O tome je već bio rekao nešto, ali samo općenito u uvodu ovoga članka kako je objavljen u Katoličkom tjedniku. U bilješci koja se nalazi u originalnom rukopisu članka Merz je bio jasniji i donosi nam važne i zanimljive detalje o čemu se točno radilo i na koji su se odlomak okomili kritičari njegova predavanja Kralj Orlova te kako je zatražio i dobio odobrenje od Nadbiskupskoga duhovnog stola u Zagrebu da je predavanje u skladu s učenjem Katoličke Crkve. Radi boljega razumijevanja cijeloga njegova članka o Vlasti i poslušnosti ovu njegovu bilješku donosimo već ovdje u uvodu:

„U tom duhu (tj. poslušnosti članova Orlovske organizacije svojim pretpostavljenima, - napom. urednika) sastavljeno je i 3. naraštajsko predavanje HOS-a Kralj Orlova u kojem se nalazi stavak: 'Isus je Kralj cijele Orlovske organizacije jer smo mi njegovi sljedbenici, vojnici,

---

[23] Ovo je Merzovo predavanje objavljeno u cijelosti u 2. svesku njegovih *Sabranih djela*, Zagreb, 2011., str. 135.

[24] Ivan Merz, *Vlast i poslušnost*. – *Katolički tjednik*, Sarajevo, br. 7, 1927., str. 1; br. 8, 1927., str. 1.

vitezovi, apostoli. Predsjednik Hrvatskoga orlovskog saveza samo je zastupnik Kralja Isusa. Predsjednik ne vlada u svoje ime, već zastupa Isusa Krista, Kralja Orlovskoga pokreta.' Budući da se je s neupućene strane neopravdano prigovorilo ovom stavku, cijelo je ovo naraštajsko predavanje bilo podneseno na cenzuru nadležnoj crkvenoj vlasti – zagrebačkom Duhovnom stolu koji je dao svoj imprimatur pod brojem Pr. 8850 od 10. XII. 1926. g. Priznajemo da bi mjesto riječi 'ne vlada' stilistički bolje bilo upotrijebiti 'ne upravlja' ili 'ne vodi'.“

Tim riječima završava bilješka u kojoj je Merz detaljno objasnio cijeli slučaj. I u ovom slučaju Merz je iznio pobjedu jer mu je crkvena vlast odobrila članak ne našavši u njemu ništa spornoga. Slijedi njegov članak Vlast i poslušnost u cijelosti, onako kako se čuva u rukopisnom izvorniku u njegovu Arhivu. [25]

* * *

Motto:

„Jedan između ciljeva Katoličke akcije jest uspostaviti načelo ljudske vlasti kao zastupnice božanskoga autoriteta.“

Pio X., Enciklika Il Fermo proposito

Neki liberalni listovi, nezgodno upozoreni na predavanje *Kralj Orlova* u kojem stoji da starješinstvo vlada u Orlovstvu u ime Kristovo, počeli su se izrugivati učenju Katoličke Crkve koja kaže da svaka vlast dolazi od Boga i da otac u obitelji, učitelj u školi, šef u uredu i predsjednik u organizaciji vlada u ime Kristovo u svom djelokrugu. Stoga neće biti na odmet da ukratko izložimo katolički nauk o vlasti i dužnoj poslušnosti prema ovoj vlasti. Služimo se riječima papa te prvih svetaca i teologa.

---

[25] Ovaj je članak o vlasti i poslušnosti u skraćenu obliku Merz objavio u dva dijela u *Katoličkom tjedniku*, Sarajevo, br. 7, 13. II. 1927., str. 1; br. 8., 20. II. 1927., str. 1. Ponovno je taj članak objavljen u 2. svesku Sabranih djela I. Merza, 2011. g. na str. 142–146. To je u stvari njegov odgovor na napadaje liberalnoga tiska, poimence splitskoga *Jadrana* u svezi s njegovim predavanjem *Kralj Orlova* što ga je u ime Hrvatskoga orlovskog saveza sastavio i razaslao kao rukopis orlovskim društvima za podmladak Orlovske organizacije koncem 1926. g. To je predavanje objavljeno kao članak pod istim naslovom *Kralj Orlova* u 2. svesku Sabranih djela I. Merza, 2011. g. na str. 135–141.

I. VLAST

Kriva učenja naših suvremenika

U Orlovskoj organizaciji veoma se jako ističu poštivanje autoriteta, poslušnost, stega. Zaista, bez autoriteta, poslušnosti i stege ne može postojati ni jedno dobro uređeno društvo. I u ovim trima stvarima mi se katolici bitno razlikujemo od nekatolika. Stoga ćemo pokazati što o autoritetu veli zdrav razum (filozofija) i osvjedočit ćemo se kako Objava[26] ne samo potvrđuje zaključke zdravoga razuma, već ih još viša osvjetljava. U prvom dijelu našega razlaganja služit ćemo se glasovitom enciklikom pape Leona XIII. *Diuturnum illud* od 29. VI. 1881.[27]

„Velik broj naših suvremenika tvrdi da svaka vlast dolazi od naroda i da prema tome vlast ne pripada onima koji je vrše, već da je imaju tek kao narodno poslanstvo i pod tim uvjetom da volja naroda može svojim poslanicima uvijek oduzeti vlast koju im je dala“ (Leon XIII., *Diuturnum*). Načelo da vlast u državi dolazi od naroda, a ne od Boga, načelo koje čujemo na javnim skupštinama nije samo nekatoličko, već se protivi i zdravom razumu. Evo zašto se protivi zdravom razumu (filozofiji):

1. Filozofski dokaz iz zdravoga razuma

Prema naravnom zakonu svaka je vlast od Boga

„Svako društvo, svaka skupina ljudi treba svoje poglavare; to je neizbježiva nužda jer bez toga bi se svako društvo raspalo i promašilo cilj radi kojega je ostvareno“ (*Diuturnum*, 132).

„I zaista, ono što ujedinjuje ljude da uzmognu živjeti u društvu jest prirodni zakon ili, da se bolje izrazimo, volja Boga koji je začetnik prirode; to je jasno dokazano iz sposobnosti govora koji je najveći pomiritelj u društvu, kao i iz mnogih urođenih težnji i tolikih velikih potreba koje se ne bi mogle zadovoljiti u stanju osamljenosti, već nalaze svoju zadovoljenje tek onda kada se ljudi približe i udruže. S druge strane, ovo društvo ne može opstojati niti se pojmiti ako se u njemu ne bi nalazio netko koji treba držati u suglasju volju pojedinaca i da svede u jedinstvo ove raznolike smjerove i da ih svojom skladnošću upravi prema zajedničkom dobru. Iz toga slijedi da je bez dvojbe Bog htio da u građanskom društvu postoji vlast koja zapovijeda mnoštvu“ (*Diuturnum*, 147).

---

[26] Podrazumijeva se kršćanska objava u Isusu Kristu.

[27] Izrađeno prema: Leon XIII., Enciklika *Diturnum illud* od 29. VI. 1881., o podrijetlu državne vlasti (Bonne Presse, 1); Tanquerey, *Précis de theologie ascétique et mystique* (5., izdanje; Desclée; str. 663–667).

Iz toga slijedi: budući da je Bog tvorac naravnoga poretka, a ovaj se ne može zamisliti bez vlasti koja vlada mnoštvom, proizlazi da je po volji Božjoj da netko od nas vlada svakim mnoštvom. Tko dakle vlada nad društvom, vlada u ime volje Božje; on je zastupnik te volje Božje, zastupnik Božji. Zdrav nam razum, dakle, kaže da svaka vlast dolazi od Boga.

No ima još jedan drugi *naravni* dokaz da je tako: *pozivanje na poslušnost pod grijeh proizlazi samo od Boga.*

Razborita zapovijed poglavara veže pod grijeh

Jedino Bog može pod grijeh vezati. Slijedi: vlast poglavara potječe od Boga. „Ali evo jedne misli koja ima još veće značenje; oni koji vladaju građanskim društvom moraju imati takvu vlast da uzmognu zahtijevati poslušnost pod takvim uvjetima te da uskraćenje pokornosti bude za podanike grijeh. No nema ni jednoga čovjeka koji bi imao u sebi ili od sebe sve što treba da nekom vezom savjesti uzmogne vezati slobodnu volju pojedinaca. Jedino Bog, ukoliko je sveopći Stvoritelj i Zakonodavac, posjeduje takvu vlast; oni koji je vrše moraju je dobiti od njega i vršiti je u njegovo ime. 'Jedan je Zakonodavac i sudac: Onaj koji može spasiti i pogubiti' (Jak 4,12). To je istinito za sve vrste vlasti. Isto tako u obitelji očeva vlast nosi žig kao živu sliku vlasti koja je u onom Bogu 'od koga ime svakom očinstvu na nebu i na zemlji' (Ef 3,15). I time se najrazličitije vlasti približuju u divnoj sličnosti svagdje gdje god se nađe pravo zapovijedanja koja god bila vlast te je valja tražiti u istom izvoru, u Bogu, koji je jedini Umjetnik i Gospodar svijeta“ (*Diuturnum*, 147).

Ako na primjer dijete ne posluša svoga oca, savjest ga peče – učinilo je grijeh. Ako radnik učini nešto protiv volje svoga gospodara, savjest ga peče – učinio je grijeh. Ako nepokorni vojnik ili građanin ne posluša svoga kralja – savjest ih peče – učinili su grijeh. Zar otac, gospodar, kralj mogu vezati nekoga pod grijeh? Nipošto. Jedini Bog može pod grijeh vezati. I ako nam zdrav razum veli da je prekršaj njihovih zapovijedi ipak grijeh, jasno slijedi da njihova vlast proizlazi od Boga. I ovo što nam zdrav razum dokazuje daleko većim svjetlom nam rasvjetljuje objava Božja. Poslušajmo što o tome kaže glasovita enciklika *Diuturnum illud*.

Objava Božja uči nas da svaka vlast dolazi od Boga

„Ako želimo označiti izvor vlasti u državi, Crkva naučava s potpunim pravom da je treba tražiti u Bogu. Ovo božansko porijeklo ljudske vlasti zasvjedočeno je na najjasniji način na više mjesta Staroga zavjeta: 'Po meni kraljevi kraljuju i velikaši dijele pravdu. Po meni knezuju knezovi i odličnici i svi suci zemaljski' (Izr 8,15–16). Zatim: 'Poslušajte vi koji upravljate mnoštvima i koji se hvastate silom svojih naroda! Gospod je onaj koji vam je moć podario i vladavina je od Svevišnjeg' (Mudr 6,3–4). 'Svakomu narodu Bog postavi vladara' (Sir 17,17). Kada se rimski upravitelj dičio pred našim Gospodinom Isusom Kristom da ima vlast osloboditi ga ili osuditi, Spasitelj mu odgovori: 'Ne bi imao nikakve vlasti nada mnom da ti nije dano odozgor' (Iv 19,11). Sveti Augustin, tumačeći ove riječi, kliče: 'Naučimo odavle iz ustiju Učiteljevih što nas na drugom mjestu naučava po svom Apostolu: da nema vlasti koja ne bi dolazila od Boga.' I zaista, nauk i ćudoredni zakon Isusa Krista našli su divan odjek u propovijedanju Apostola. Svima je poznat uzvišeni i odlučan nauk što ga je sv. Pavao davao Rimljanima, iako su bili pod vlašću poganskih careva: 'Jer nema vlasti da nije od Boga.' Iz toga Apostol izvodi kao posljedicu da je vladar 'sluga Božji' (usp. Rim 13,1–4)“ (*Diuturnum*, 142).

U shvaćanju porijekla vlasti razlikuju se katolici od liberalaca

„U tome se razlikuju katolici od ovih novih učitelja; katolici traže u Bogu pravo zapovijedanja i ističu da vlast proistječe iz Boga kao iz svoga naravnog vrela i nužnoga počela.“ (*Diuturnum*, 142).

Pogani su vlastodršce nerazborito obožavali

Naravni zakon jest očitovanje vječnoga zakona u ljudskoj duši. Dolazi narodima od Boga i kazuje im što će činiti i čega se klonuti. Kod pogana je taj naravni zakon, to očitovanje Božje volje u njihovim dušama izmiješano mnogim zabludama. Ali i iz tih zabluda se vidi neka spoznaja istine koja se primjenjuje iako krivo. Tako su i pogani vlast smatrali nečim svetim, ali su zastranili što su vlastodršcu odavali božanske časti namjesto da u vlastodršcu vide zastupnika Božjega, a ne lično Boga. Tek kršćanska objava oslobađa naravni zakon od lažnih natruha i daje dostojanstvu vlasti njezino pravo i istinito značenje.

Uzvišeno je dostojanstvo čovjeka koji ima pravo vršiti vlast

„Ako zaista vlast onih kojih vladaju proizlazi iz same vlasti Božje, odmah ona time dobiva dostojanstvo koje je više negoli ljudsko; to bez dvojbe nije ona pretjerana i bezbožna veličina o kojoj su sanjali rimski carevi kada su za se tražili božanske časti; to je istinita i čvrsta veličina koja je čovjeku dana kao dar i znak božanske dobrohotnosti" (*Diuturnum*, 149).

Crkva ovjenčava nosioce vlasti posebnim sjajem[28]

Crkvi je u svim vjekovima stalo do toga da ovo božansko podrijetlo svake vlasti što bolje istakne, i to iz dva razloga: da narodi upoznaju istinu i da se s druge strane poredak u svim ljudskim zajednicama postavi na čvrst temelj, tj. valja slušati poglavare ne jer su ljudi, već jer su kao poglavari zastupnici Božji. *Bez te poslušnosti prema vlasti mora se raspasti svaka zajednica.*

„Ali kada su države imale na svom čelu kršćanske vladare, Crkva je podvostručila svoju brigu da svojim propovijedima poduči o svetosti koja se nalazi u vlasti onih koji vladaju. Blagotvorni učinak ove poduke bio je da se u duhu naroda upravo *pomiješala slika vlasti s nekom pojavom vjerskoga dostojanstva* koja je podigla počitanje i ljubav podanika prema svojim vladarima. Iz ovoga razloga, koji je pun mudrosti, Crkva je ustanovila svečano krunjenje kraljeva koje je *sam Bog naredio* u Starom zavjetu" *(Diuturnum*, 155).

Kada se treba pokoravati?

Iako je svaka vlast od Boga, ta se vlast proteže samo na određeni djelokrug. Cilj je na primjer države da se brine za javno blagostanje građana. Ako mi na primjer kralj zapovjedi da se moram svaki tjedan ispovijedati, ne trebam ga slušati jer on kraljevsku vlast ima samo da zapovijeda one stvari koje se tiču blagostanja države. Zapovjedi li mi moj gospodar s kojim sam sklopio ugovor da ću raditi 8 sati dnevno, a radim 12 sati, ne moram ga slušati jer Bog mu nije dao tu vlast. Zapovjedi li mi na primjer društveni predsjednik Orla da moram plivati, ne moram ga slušati jer to ne spada u pravila Orlovske organizacije.

[28] U nastavku naslova Merz donosi ove riječi: „jer se na njima zrcali sjaj Božje vlasti". Međutim, taj je dodatak Merz ipak prekrižio.

Uzvišeno je dostojanstvo čovjeka koji ima pravo vršiti vlast

„Ako zaista vlast onih kojih vladaju proizlazi iz same vlasti Božje, odmah ona time dobiva dostojanstvo koje je više negoli ljudsko; to bez dvojbe nije ona pretjerana i bezbožna veličina o kojoj su sanjali rimski carevi kada su za se tražili božanske časti; to je istinita i čvrsta veličina koja je čovjeku dana kao dar i znak božanske dobrohotnosti“ (*Diuturnum*, 149).

Crkva ovjenčava nosioce vlasti posebnim sjajem[28]

Crkvi je u svim vjekovima stalo do toga da ovo božansko podrijetlo svake vlasti što bolje istakne, i to iz dva razloga: da narodi upoznaju istinu i da se s druge strane poredak u svim ljudskim zajednicama postavi na čvrst temelj, tj. valja slušati poglavare ne jer su ljudi, već jer su kao poglavari zastupnici Božji. *Bez te poslušnosti prema vlasti mora se raspasti svaka zajednica.*

„Ali kada su države imale na svom čelu kršćanske vladare, Crkva je podvostručila svoju brigu da svojim propovijedima poduči o svetosti koja se nalazi u vlasti onih koji vladaju. Blagotvorni učinak ove poduke bio je da se u duhu naroda upravo *pomiješala slika vlasti s nekom pojavom vjerskoga dostojanstva* koja je podigla počitanje i ljubav podanika prema svojim vladarima. Iz ovoga razloga, koji je pun mudrosti, Crkva je ustanovila svečano krunjenje kraljeva koje je *sam Bog naredio* u Starom zavjetu“ *(Diuturnum*, 155).

Kada se treba pokoravati?

Iako je svaka vlast od Boga, ta se vlast proteže samo na određeni djelokrug. Cilj je na primjer države da se brine za javno blagostanje građana. Ako mi na primjer kralj zapovjedi da se moram svaki tjedan ispovijedati, ne trebam ga slušati jer on kraljevsku vlast ima samo da zapovijeda one stvari koje se tiču blagostanja države. Zapovjedi li mi moj gospodar s kojim sam sklopio ugovor da ću raditi 8 sati dnevno, a radim 12 sati, ne moram ga slušati jer Bog mu nije dao tu vlast. Zapovjedi li mi na primjer društveni predsjednik Orla da moram plivati, ne moram ga slušati jer to ne spada u pravila Orlovske organizacije.

---

[28] U nastavku naslova Merz donosi ove riječi: „jer se na njima zrcali sjaj Božje vlasti“. Međutim, taj je dodatak Merz ipak prekrižio.

Kada se ne treba pokoravati zakonitom nosiocu vlasti?

Mogućnost zapovijedanja je po tome ograničena. A katkada je i dužnost ne poslušati je. Evo je: „Postoji tek jedan razlog *nepokoravanju*: to je onda kada je zapovijed u očitom protuslovlju s *naravnim* ili *božanskim* pravom jer tamo gdje bi se radilo o tome da se prekrši bilo naravni zakon, bilo volja Božja, zapovijed kao i izvršenje bile bi jednako zle 'jer većma se treba pokoravati Bogu negoli ljudima' (Dj 5, 29)“ (*Diuturnum*, 149).

I zapovijedima koje se protive naravnom zakone ne smijemo se pokoriti. Naravni zakon na primjer traži da roditelji odgajaju djecu. Ako država možda zapovjedi roditeljima da se ne brinu za djecu, roditelji ne smiju poslušati jer bi time radili protiv naravnoga zakona koji dolazi od Boga. Isto, ako bi mi netko zapovjedio da idem primati sakramente kod otpaloga svećenika, učinio bih grijeh protiv božanskoga (crkvenoga) zakona.

II. POSLUŠNOST

Definicija poslušnosti

„Ova je krepost u vezi s pravednošću jer je poslušnost odavanje poštivanja, čin podložnosti koju dugujemo poglavarima.“[29] „Poslušnost je moralna vrhunaravna krepost koja nas potiče da podložimo našu volju volji zakonitim poglavarima *ukoliko su oni zastupnici Božji*.“[30] Time smo promotrili autoritet vlasti.

Zakoniti poglavari u naravnom i vrhunaravnom redu

Vlasti s druge strane odgovara poslušnost. Poslušnost je krepost i ona spada u neku ruku u krepost pravednosti jer zahtijeva da se dade drugima ono što ih ide. Kršćanska moralka veli da je poslušnost moralna, vrhunaravna krepost koja nas potiče da podložimo našu volju volji zakonitih poglavara *ukoliko su oni zastupnici Božji*.

Razlikujemo dvije vrste zakonitih poglavara. To su oni koji ravnaju naravnim, a drugi vladaju vrhunaravnim društvima. Kod naravnih društava valja spomenuti tri vrste: 1. obitelj u kojoj zapovijedaju roditelji, poglavito otac; 2. građansko društvo sa svojim glavarima koji su razne naravi u raznim državnim zajednicama (kraljevi, predsjednici); 3.

[29] Tanquerey, *Précis de théologie ascétique et mystique* (5., izdanje; Desclée; str. 663–664)
[30] *Isto*, str. 664.

napokon profesionalno društvo u kojem se nalaze gospodari i radnici (namještenici).

U vrhunaravnom redu su zakoniti poglavari: papa koji savjesno i neposredno vlada u cijeloj Katoličkoj Crkvi; biskupi koji imaju vlast u svojim biskupijama, župnici i kapelani u granicama što im ih određuje kanonsko pravo. Postoje još redovničke zajednice s potvrđenim pravilima; i tu su zakoniti poglavari. I u ostalim društvima postoji obveza poslušnosti samo što ona nije tako jaka kao u spomenutim zajednicama koje su (osim posljednje) čovjeku redovito nužne da preko vremenitosti postigne vječnost.

Naravno, i tu valja slušati samo ono što nije u očitom protuslovlju s božanskim i naravnim zakonima. Uvijek i posvuda vrijedi načelo: ako jedna zapovijed zahtijeva da se vrši grijeh, držati se valja riječi sv. Petra: „Većma se treba pokoravati Bogu nego li ljudima“ (Dj 5,29). Naravno, i nemoguću zapovijed ne treba izvršiti, a u slučaju sumnje treba pretpostaviti da je ispravno mišljenje na strani poglavara.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 14:50
Oznake: Katolička država, Nauk Crkve

2 komentara:

Anonimno 19. prosinca 2019. u 22:48

Treba li uopće ići onda na izbore?

Odgovori

Odgovori

Antemurale Christianitatis 21. prosinca 2019. u 11:30

Treba. Pogledajte što mons. Andrija Živković piše o dužnosti izlaska na izbore u udžbeniku za moralnu teologiju na str. 225.-227.

Odgovori

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi Pregled Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Slaveći prvi Kristov dolazak, pripremajmo se za drugi dolazak

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2019/12/slaveci-prvi-kristov-dolazak.html

Liturgija došašća govori ne samo o prvom Kristovom dolasku u Betlehemu, nego također i o drugom Kristovom dolasku, kad će doći u slavi suditi žive i mrtve.
Tako liturgija govori i na sam Badnjak (vigilija Božića). Zborna molitva na Badnjak glasi:

> "Deus, qui nos redemptionis nostrae annua exspectatione laetificas: praesta; ut Unigenitum tuum, quem Redemptorem laeti suscipimus, venientem quoque iudicem securi videamus, Dominum nostrum Iesum Christum, Filium tuum: qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus: per omnia saecula saeculorum. Amen."
>
> ("Bože, koji nas svake godine razveseljuješ iščekivanjem našeg otkupljenja, podaj da Jedinorođenoga Sina tvoga, koga radosno primamo kao Otkupitelja, sigurni ugledamo i onda kad bude došao kao sudac: Gospodin naš, Isus Krist Sin tvoj, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog: po sve vijeke vjekova. Amen.")

Uvijek je bilo tako. Pogledajte, na primjer, misni obrazac za vigiliju Božića u šibenskom *Liber sequentiarum*. Ta je misna knjiga napisana oko 1050. godine (dakle, otprilike u doba Petra Krešimira IV., ili nešto ranije). Inače, smatra se da je taj sakramentar pisan za baziliku sv. Tome u Puli. Ali, nekako je kasnije dospio u Šibenik, gdje se danas u čuva u samostanu franjevaca konventualaca.

Misni obrazac za vigiliju Božića nalazi se na 38. stranici.

Uočite da se i u prikaznoj molitvi (secreta) uz iščekivanje Spasiteljevog rođenja, moli da primimo vječne darove koje on donosi.

> "Da nobis, quaesumus, omnipotens Deus: ut, sicut adoranda Filii tui natalicia praevenimus, sic eius munera capiamus sempiterna gaudentes: qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus: per omnia saecula saeculorum. Amen."
>
> ("Daj nam, molimo, svemogući Bože, kao što sada očekujemo časno rođenje Sina tvoga, tako da radosno primimo i vječne darove onoga koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog: po sve vijeke vjekova. Amen.")

Tijekom cijeloga adventskog vremena mogli smo vidjeti kako misna čitanja govore i o prvom i o drugom Kristovom dolasku. Neki tumači tome dodaju također i dolazak u ljudsku dušu i tijelo.

Tako papa Inocent III. propovijeda o četiri Gospodnja dolaska u svojoj propovijedi za treću nedjelju došašća (serm. 7. in dominica III. Adventus Domini):

> "Sane diximus vobis si bene recolitis, quod quatuor sunt Redemptoris adventus, quos Ecclesia celebrat in quatuor Dominicis de Adventu, quorum duo valde deterrent, et duo valde demulcent. Deterret adventus ad judicium et adventus ad mortem; demulcet adventus in carnem et adventus in mentem, quia prius conturbari et postea consolari; juxta quod inquit Psalmista: *'Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae laetificaverunt animam meam'* (Psal. 93, 19).
> Idcirco prius Ecclesia celebrat duos adventus qui terrent, ut de tristitia nos transferat ad laetitiam, et de timore ad amorem. In prima ergo Dominica ultimus celebratur adventus, et in ultima primus; secundus in tertia, et tertius in secunda; quod per evangelia quae leguntur in collectis colligitur evidenter. Prima namque Dominica legitur illud evangelium in quo dicitur: *'Erunt signa in sole et luna et stellis'*, etc. (Luc. 21.); per quod adventus ad judicium declaratur. Secunda vero Dominica legitur illud evangelium in quo dicitur: *'Tu es qui venturus es an alium expectamus?'* per quod designatur adventus ad mortem. In Dominica vero tertia legitur evangelium in quo dicitur: *'Qui post me venturus est, ante me factus est'* (Ioan. 1.), per quod exprimitur adventus in carnem. Quarta vero Dominica legitur evangelium in quo dictum est: *'Factum est verbum Domini super Joannem Zachariae filium in deserto'* (Luc. 3) per quod innuitur adventus in mentem."
>
> ("Dakako, rekli smo vam ako se dobro sjećate, da su četiri Otkupiteljeva dolaska, koje Crkva slavi u četiri nedjelje došašća, od kojih dva veoma plaše, a dva veoma vesele. Plaši dolazak na sud i dolazak na smrt; veseli dolazak u tijelo i dolazak u dušu, jer treba prvo uznemiriti, a zatim utješiti, prema onome što kaže Psalmist: *'Prema množini boli u mom srcu, tvoje su utjehe razveselile moju dušu'* (Psal. 93, 19).
> Zbog toga, Crkva prvo slavi dvije nedjelje koje plaše, da nas iz žalosti prenese u radost, i od straha u ljubav. U prvoj stoga nedjelji slavi se posljednji dolazak, a u posljednjoj prvi; drugi u trećoj, a treći u drugoj; što se iz evanđelja koja se čitaju jasno raspoznaje. Prve, naime, nedjelje čita se ono evanđelje u kome se kaže: *'Bit će znaci na suncu i mjesecu i zvijezdama'*, itd. (Lk 21); po čemu se objavljuje dolazak na sud. Druge se pak nedjelje čita evanđelje u kojem se kaže: *'Jesi li ti onaj koji ima doći, ili da čekamo drugoga?'*, po čemu se označava dolazak u smrt. A u trećoj se nedjelji čita evanđelje u kome se kaže: *'Onaj koji će doći poslije mene, bio je prije mene'* (Iv 1), po čemu se izražava dolazak u tijelo. A četvrte nedjelje čita se evanđelje u kome je rečeno: *'Dođe riječ Gospodnja Ivanu, sinu Zakarijinu, u pustinji'* (Lk 3), po čemu je istaknut dolazak u dušu.")

Liturgija je uvijek davala obilje tema za razmišljanje. Pa ako su se generacije katolika prije nas znale time obilno služiti, poslužimo se i mi. Razmatrajmo o tome što nam govori liturgija ovih dana.
Slaveći prvi Kristov dolazak, pripremajmo se i za Njegov drugi dolazak.

Moralno-teološka pitanja i problemi glasovanja na izborima

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/01/moralno-teoloska-pitanja-i-problemi.html

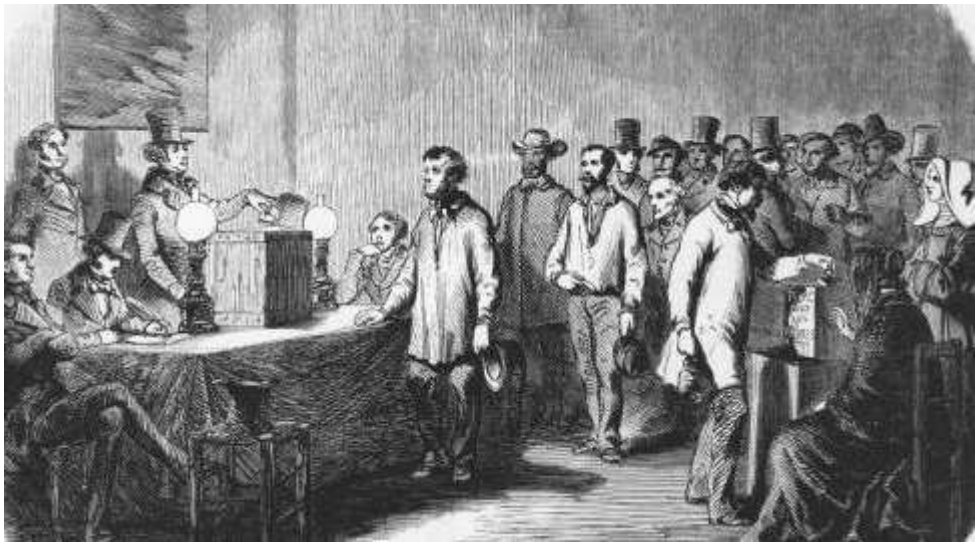

Od početaka širenja moderne demokracije tijekom 19. stoljeća, pa sve do današnjih dana, prigodom svih se izbora vjernici redovito nalaze u dvojbama: Kome dati svoj glas? Ima li prikladnog kandidata? Treba li možda glasovati za "manje zlo"?

Postavljaju se i brojna pitanja moralne prirode: Je li izlazak na izbore moralna obveza? Može li se sagriješiti glasovanjem?

Vidjet ćemo kako su istaknuti moralni teolozi odgovorili na ta pitanja.
No, prvo trebamo pogledati načelni stav Svete Stolice, a on je odlično izražen u enciklici pape Leona XIII. ***Sapientiae christianae*** od 10. siječnja 1890. o dužnostima kršćana kao građana.

Papa kaže kako Crkva može podržati samo zaslužne kršćane kao kandidate, i to one koji su u potpunosti na čistu o odnosu Crkve i države:

> "Quoniamque fortuna reipublicae potissimum ex eorum pendet ingenio qui populo praesunt, idcirco Ecclesia patrocinium iis hominibus gratiamve praebere non potest, a quibus oppugnari sese intelligat, qui iura ipsius vereri aperte recusent, qui rem sacram remque civilem natura consociatas divellere contendant. Contra fautrix, uti debet eorum est qui cum de civili deque christiana republica quod sentire rectum est, ipsi sentiant, ambas in communi bono concordes elaborare volunt. - His praeceptis norma continetur, quam in publica actione vitae catholicum quemque necesse est sequi. Nimirum, ubicumque in negotiis publicis versari per Ecclesiam licet, favendum viris est spectandae probitatis, eisdemque de christiano nomine merituris: neque caussa esse ulla potest cur male erga religionem animatos liceat anteponere."
>
> ("Budući da sudbina države naročito ovisi o sposobnosti onih koji predsjedaju narodu, zato Crkva ne može pružiti podršku i odobrenje onim ljudima za koje se zna da se bore protiv nje, koji otvoreno odbijaju poštivati njezina prava, koji nastoje razdvojiti svete od građanskih stvari, koje su po naravi udružene. Naprotiv, podržavateljica je [Crkva], kao što treba biti, onih koji smatraju ono što je ispravno o građanskoj i kršćanskoj državi, i žele da obje rade složno za zajedničko dobro. - U ovim je odredbama sadržana norma, za koju je nužno da je slijedi svaki katolik u radu za javni život. Svakako, gdje je god po Crkvi dopušteno baviti se javnim poslovima, treba podržati muževe istaknutog poštenja, i to one koji su zaslužni za kršćansko ime: i ne može biti nikakvog razloga koji bi dopuštao da se ispred njih stave oni koji su loše nastrojeni prema vjeri.")

Papa upozorava na veliku opasnost od prijetvornih političara, koji se javno izjašnjavaju kao podupiratelji katoličkog nauka, a istovremeno dopuštaju i toleriraju širenje svih najodvratnijih protukatoličkih ideja. To su oni koji žele sjediti na dvije stolice, kako bi bili prijatelji i sa Crkvom i sa neprijateljima Crkve.

> "Verum ad negotia publica accessuris duo sunt magnopere vitia fugienda, quorum alterum prudentiae nomen usurpat, alterum in temeritate versatur. Quidnam enim potenti pollentique improbitas aperte resistere negant oportere, ne forte hostiles animos certamen exasperet. Isti quidem pro Ecclesia stent, an contra, incertum: quandoquidem profiteri se doctrinam catholicam affirmant, sed tamen vellent, certas ab ea discrepantes opiniones impune propagari posse Ecclesia sineret. Ferunt dolenter interitum fidei demutationemque morum: nihil tamen de remedio laborant, vel etiam nimia indulgentia aut perniciosa quadam simulatione non raro malum augent."
>
> ("Zaista, onima koji pristupaju javnim poslovima potrebno je da izbjegavaju naročito dvije opačine, od kojih si jedna prisvaja ime razboritosti, druga se kreće prema lakoumnosti. Neki, naime, moćnici i silnici niječu da se treba odupirati opačini, da ne bi slučajno izbila borba između neprijateljskih nazora. Za ove je nejasno stoje li uz Crkvu ili protiv: premda ispovijedaju da podržavaju katolički nauk, ali žele da Crkva dopusti da se određena mišljenja, koja od njega odstupaju, mogu nekažnjeno promicati. Boli ih propadanje vjere i kvarenje običaja, ali ništa ne poduzimaju kako bi se to izliječilo, ili čak pretjeranom popustljivošću ili svojevrsnom pogubnom prijetvornošću nerijetko uvećavaju zlo.")

Enciklike iznose, dakako, opća načela koja se trebaju često podrobnije razložiti, kako bi se mogla primijeniti u praksi.

Prelazimo stoga na udžbenike iz moralne teologije, koji nam mogu detaljnije razjasniti pojedinosti oko moralne problematike glasovanja na izborima. Teolozi su obrađivali ta pitanja u sklopu IV. Božje zapovijedi, koja ne govori samo o dužnostima prema roditeljima, nego također i o dužnostima prema domovini.

Imati u vidu dobro zajednice

Počet ćemo s poznatim udžbenikom isusovca Hieronymusa Noldina ***Summa theologiae moralis***,vol. II. - ***De praeceptis*** (ed. 9., 1911. god., str. 340.-343.).

Noldinova analiza započinje konstatacijom o dvostrukoj dužnosti birača:

> "Obligatio eorum, qui ius eligendi habent, duplex est, concurrendi ad electionem et eligendi idoneum deputatum."
>
> ("Obveza onih koji imaju pravo biranja, dvostruka je: pristupiti na izbore i izabrati prikladnog zastupnika.")

Prema Noldinu, od obveze pristupanja izborima ispričavaju samo veće neugodnosti ili neprilike:

> "Admitti debet *legitima excusatio* ab obligatione concurrendi ad electionem, si concursus magnum incommodum affert, quia leges affirmativae non obligant cum tanto incommodo; tale autem incomodum non est iactura temporis vel labor ad id necessarius nec irrisio vel convicium malevolorum; sed solum aut grave damnum aut magnus sumptus aut notabilis vexatio et eiusmodi."
>
> ("Treba dopustiti *legitimnu ispriku* od obveze pristopanja izborima, ako bi izlazak donio veliku nepriliku, jer afirmativni zakoni ne obvezuju s tolikom neprilikom; ali, takva neprilika nije [primjerice] gubitak vremena ili trud koji je za to potreban, ni podsmijeh ili predbacivanje zlonamjernih; nego samo velika šteta, ili veliki trošak, ili zatnija muka i tome slično.")

Obvezuje li izlazak na izbore pod teški grijeh ili samo pod laki grijeh? Ili pak ne veže ni pod kakav grijeh? Sve ovisi o okolnostima.

> "Obligatio eligendi, praesertim si lege praecipitur, dicenda erit grave vel levis pro ratione boni, quod promoveri, aut mali quod a communitate averti potest. Iam vero omnes consentiant nostro tempore bonum tum ecclesiae tum reipublicae ab electionibus multum pendere, quare obligatio gravis concurrendi ad electiones existere potest. In specie vero notandum est: **α.** si eligendi sunt duo candidati, quorum alter bonus, alter malus, aut alter magis, alter minus malus est, exsistit obligatio concurrendi, quamdiu prudenter sperari potest, fore ut bonus vel minus malus eligatur; **β.** si quis prudenter sperare potest, fore ut suo concursu ad electionem plures alii pertrahantur ad eligendum et sic electio mala impediatur, pro ipso exsistit gravis obligatio eligendi."
>
> ("Obveza biranja, naročito ako je zakonom propisana, treba se nazvati teškom ili lakom prema razlogu dobra koje se promiče ili zlu koje se može odvratiti od zajednice. Sada se zaista svi slažu da u našem vremenu dobro, kako Crkve tako i države, mnogo ovisi o izborima, zbog čega može postojati teška obveza izlaska na izbore. U pojedinostima, naime, treba naglasiti: **α.** ako treba izabrati između dva kandidata od kojih je jedan dobar, a drugi zao, ili je jedan više a drugi manje zao, postoji obveza izlaska dok god se razborito može nadati da će biti izabran dobri ili manje zli; **β.** ako se netko razborito može nadati da će svojim izlaskom na izbore potaknuti i mnoge druge na izbore, te tako spriječiti zao izbor, za njega postoji teška obveza izbora.")

Noldin govori o obvezi da se izabere dostojnoga ("obligatio eligendi dignum"), i pri tome razlikuje "dostojnoga" ("dignus") od prikladnoga ("idoneus") kandidata. Može postojati, dakle, određeno stupnjevanje između prihvatljivih kandidata:

> "Nulla quidem exsistit obligatio eligendi digniorem; quilibet autem *sub gravi tenetur idoneum eligere*, si ex electione indigni grave damnum praevideri potest. Ratio *primi* est, quia nullibi praecipitur, ut superiores sint optimi, sed ut sint apti et idonei. Ratio *secundi* est: *a.* quia electores per se approbare censentur principia et actiones eorum, quos eligunt; *b.* quia scienter eligentes ineptum cooperantur ad omnia mala, quae electus infert reipublicae vel ecclesiae; *c.* quia aliis scandalo sunt."
>
> ("Ne postoji, naime, nikakva obveza da se bira dostojnijega; ali je svatko *sub gravi* dužan izabrati prikladnoga, ako se zbog izbora nedostojnoga može predvidjeti teška šteta. Prvi je razloga to što nigdje nije zapovijeđeno da predstojnici budu najbolji, nego da budu uredni i prikladni. Drugi je razlog: *a.* jer izgleda da birači po sebi odobravaju principe i postupke onih koje biraju; *b.* jer svjesno birajući nedostojnoga sudjeluju u svim zlima, koje izabrani nanosi državi ili Crkvi; *c.* jer su drugima sablazan.")

324. De obligatione eligendi dignum. Nulla quidem exsistit obligatio eligendi digniorem; quilibet autem *sub gravi tenetur idoneum eligere,* si ex electione indigni grave damnum praevideri potest. Ratio *primi* est, quia nullibi praecipitur, ut superiores sint optimi, sed ut sint apti et idonei. Ratio *secundi* est: *a.* quia electores per se approbare censentur principia et actiones eorum, quos eligunt; *b.* quia scienter eligentes ineptum cooperantur ad omnia mala, quae electus infert reipublicae vel ecclesiae; *c.* quia aliis scandalo sunt.

α. Candidatus dici debet ineptus, tum si ex defectu scientiae, prudentiae vel experientiae impar est officio suo, tum praesertim si est infensus religioni catholicae. Quare ut vere idoneus haberi possit, vir catholicus esse debet, qui non solum ingenii et prudentiae laude claret, sed etiam secundum principia catholica munere suo fungitur.

β. Graviter peccant, qui scienter eligunt candidatum principiis catholicis infensum, ut sunt liberales et socialistae, eumque iuvare intendunt, ut pravos suos fines assequatur, etsi alias peritiam praeseferat: formaliter enim cooperantur ad malum.

γ. Hoc valet etiam de electionibus ad comitia provincialia, quin et municipalia. Falluntur ergo, qui putant homines non plane catholicos in magistratus electos civitatibus non nocere, dummodo rebus gerendis idonei sint: etenim magistratus, qui ecclesiae infensi sunt, civitati plurimum nocere possunt, eo quod in educatione iuventutis falsa et impia principia sectantur, scandala et crimina non impediunt etc.

A sad se postavlja pitanje: Kakvoga to točno kandidata treba smatrati prikladnim? A kakvoga neprikladnim? Noldin odgovara:

> "Candidatus dici debet ineptus, tum si ex defectu scientiae, prudentiae vel experientiae impar est officio suo, tum praesertim si est infensus religioni catholicae. Quare ut vere idoneus haberi possit, vir catholicus esse debet, qui non solum ingenii et prudentiae laude claret, sed etiam secundum principia catholica munere suo fungitur."
>
> ("Treba reći da je neprikladan kandidat, ako zbog nedostatka znanja, razboritosti ili iskustva nije na razini svoje službe, a posebno ako je neprijateljski nastrojen prema katoličkoj vjeri. Stoga, kako bi se zaista mogao smatrati prikladnim, mora biti katolički muž, koji ne samo da se ističe sposobnošću i razboritošću, nego također prema katoličkim načelima obavlja svoju dužnost.")

Teški je grijeh glasovati za kandidata koji je otvoreni protivnik katoličkog svjetonazora:

> "Graviter peccant, qui scienter eligunt candidatum principiis catholicis infensum, ut sunt liberales et socialistae, eumque iuvare intendunt, ut pravos suos fines assequatur, etsi alias peritiam praeseferat: formaliter enim cooperantur ad malum."
>
> ("Teško griješe oni koji svjesno biraju kandidata koji je neprijateljski nastrojen prema katoličkim načelima, kao što su liberali i socijalisti, i njemu nastoje pomoći da postigne svoje opake ciljeve, pa makar inače bio sposoban: jer formalno sudjeluju u zlu.")

I sad ono pitanje koje muči vjernike praktički na svim izborima: Treba li glasovati za lošega kandidata, kako bi se spriječio izbor još gorega?
Evo što kaže Noldin:

> "Si eligendus est malus ad impediendam electionem peioris. Si accidat ut electoribus solum optio detur inter duos candidatos, qui ambo mali sunt, quorum unus tamen minus, alter magis indignus est, per se ab electione abstinere debent; si tamen suffragia ferentes efficere possunt, ut reiecto magis indigno minus malus eligatur, concurrere licet; cooperari enim licet actione indifferenti ad minus malum, ut maius malum impediatur. Electores in hoc casu concurrere etiam debere, aliis affirmantibus alii negant."
>
> ("Ako treba izabrati lošega kako bi se spriječio izbor još gorega. Ako se dogodi da je biračima dana samo opcija između dva kandidata, koji su oboje zli; no, od kojih je jedan manje, a drugi više nedostojan, po sebi treba se uzdržati od izbora; ali, ako davši glasove mogu postići da se odbacivši više zloga izabere manje zao, dopušteno je izaći na izbore: dopušteno je, naime, pomoći indiferentnim činom manje zlo, da se spriječi veće zlo. Jesu li birači također i u tom slučaju dužni pristupiti izborima, neki tako tvrde, a neki niječu.")

Inače, Noldin navodi četiri slučaja u kojima se smije glasovati za nedostojnoga:
a) ako se bez vrlo teške neprilike (npr. gubitak posla) ne može izabrati drugi, nego samo zli kandidat;
b) ako treba izabrati zlog kandidata da se spriječi izbor još gorega;
c) ako se s dobrim razlogom može smatrati da će izbor lošega kandidata donijeti državi veliku korist;
d) ako se ne može izabrati dobroga kandidata, osim na listi na kojoj ima i zlih kandidata.

Dakle, u tim se slučajevima smije glasovati za takozvano "manje zlo", ali to nipošto nije obveza. Gore smo već vidjeli da je Noldin napisao da bi se u uobičajenim okolnostima kod biranja između dva zla, trebalo suzdržati od izbora. Po njegovom se mišljenju može glasovati za "manje zlo" kad postoji određena nada da će se glasovanjem zaista spriječiti veće zlo.

Iskoristiti sva politička oružja za zaštitu Crkve

Kako ne bi ispalo da navodim samo stajalište jednoga teologa, pogledajmo kako je ovo pitanje obrađeno u poznatom Gury-Ballerinijevom kompendiju moralne teologije (Compendium theologiae moralis, ed. 34., 1939. god., str. 266.-267.).

U tom se priručniku dužnost glasovanja na izborima povlači iz općenite dužnosti čovjeka da sprječava zlo, a promiče dobro:

> "Generatim tenentur cives jure suffragii gaudentes illo jure rite uti. Ratio est, quia unusquisque pro suis viribus tenetur ad impedienda mala et promovenda bona. S. Poenitentiaria 1. dec. 1866. respondit, nihil obstare quominus Episcopi et Ordinarii occasione electionum, quoties ad id requisiti fuerint, in mentem populi revocent quemque fidelium pro suis viribus teneri ad impedienda mala et ad promovenda bona. *'Nonne officium et uniuscujusque catholici armis politicis quae in sua manu sunt uti ad defendendam* [Ecclesiam]*, ad continendas infra propriam ditionem politicas rationes easque cogendas ut cum Ecclesiae, quod ipsi debetur, reddiderint, ceterum quietam eam reliquant?'* - Pius X, Litt. Encycl. *Notre Charge Apostolique* - ef. Scavini. Praeceptum probos deputatos sive communales sive politicos eligendi in omni legitimo gubernio urget omnes electos et (aliis circumstantiis praeclusis) non solum peccant qui malis suffragium tribuunt sed etiam qui non concurrendo in causa sunt ut mali ab aliis eligantur: unusquisque tenetur a republica malum avertere, si spes est."
>
> ("Općenito su građani koji uživaju pravo glasa dužni to pravo ispravno koristiti. Razlog jest to što je svatko dužan koliko može sprječavati zlo i promicati dobro. Sv. Pokorničarnica je 1. prosinca 1866. odgovorila da ništa ne spriječava da biskupi ili ordinariji prigodom izbora, ako to bude od njih traženo, podsjete puk na kojega od vjernika koga treba koliko se može poduprijeti, kako bi se spriječilo zlo i promicalo dobro. *'Zar nije dužnost svakog katolika da se koristi političkim oružjem, koje je u njegovoj ruci, za obranu* [Crkve]*, za sprječavanje političkih težnji da ne izlazi izvan područja njihove nadležnosti, i da ih prisili da Crkvi priznaju što su joj dužni, a u ostalome je puste na miru?'* - Pio X, enciklika *Notre Charge Apostolique* - ef. Scavini. Odredba da se izabere poštene zastupnike, bilo općinske bilo političke, u svakoj zakonitoj vlasti, odnosi se na sve birače, i (isključivši ostale okolnosti), ne samo da griješe oni koji daju svoj glas zlima, nego također i oni koji nisu pristupili izborima, pa su razlogom da su drugi izabrali zle: svatko je dužan odvratiti zlo od države, ako za to ima nade.")

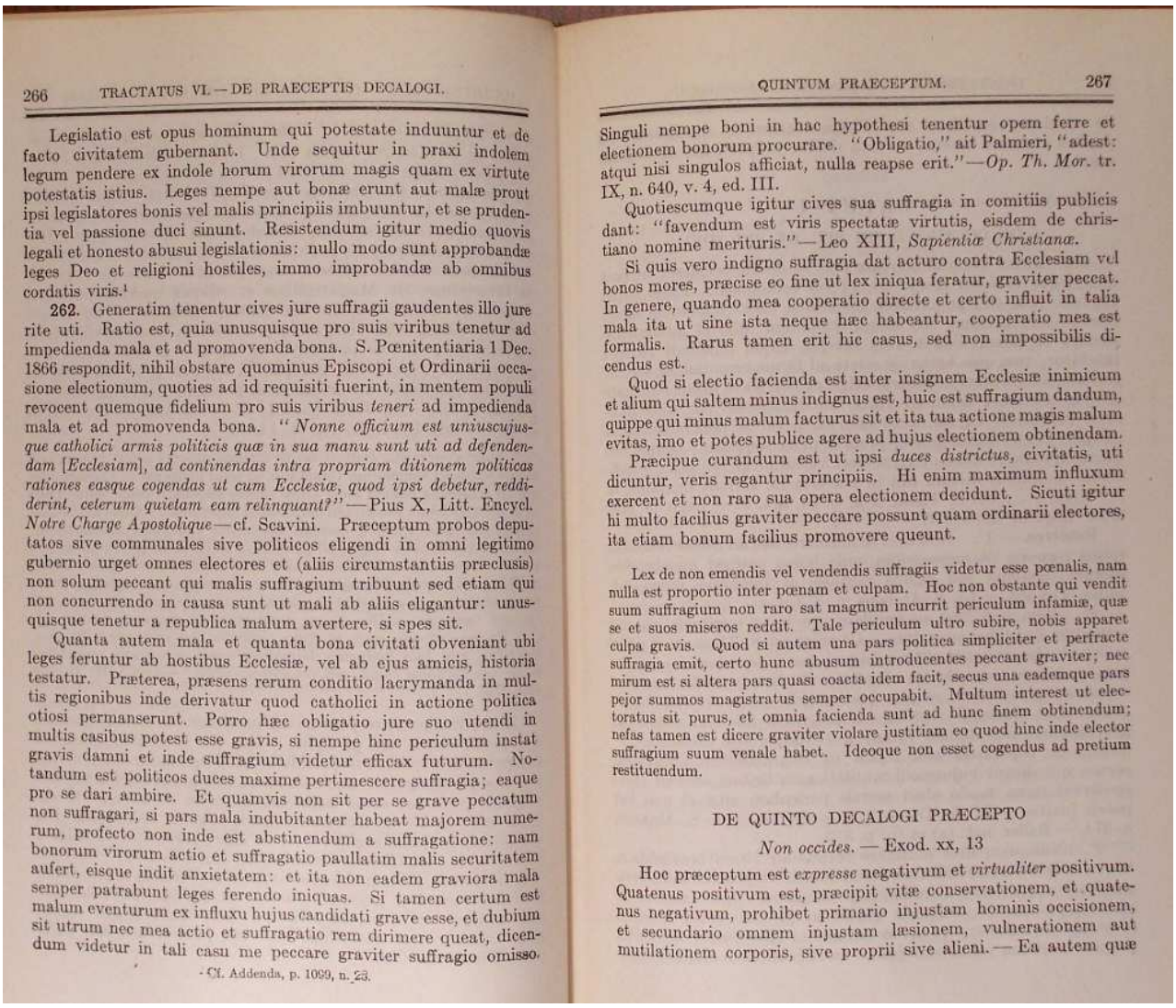

266 TRACTATUS VI. — DE PRAECEPTIS DECALOGI.

Legislatio est opus hominum qui potestate induuntur et de facto civitatem gubernant. Unde sequitur in praxi indolem legum pendere ex indole horum virorum magis quam ex virtute potestatis istius. Leges nempe aut bonæ erunt aut malæ prout ipsi legislatores bonis vel malis principiis imbuuntur, et se prudentia vel passione duci sinunt. Resistendum igitur medio quovis legali et honesto abusui legislationis: nullo modo sunt approbandæ leges Deo et religioni hostiles, immo improbandæ ab omnibus cordatis viris.[1]

262. Generatim tenentur cives jure suffragii gaudentes illo jure rite uti. Ratio est, quia unusquisque pro suis viribus tenetur ad impedienda mala et ad promovenda bona. S. Pœnitentiaria 1 Dec. 1866 respondit, nihil obstare quominus Episcopi et Ordinarii occasione electionum, quoties ad id requisiti fuerint, in mentem populi revocent quemque fidelium pro suis viribus *teneri* ad impedienda mala et ad promovenda bona. "*Nonne officium est uniuscujusque catholici armis politicis quæ in sua manu sunt uti ad defendendam [Ecclesiam], ad continendas intra propriam ditionem politicas rationes easque cogendas ut cum Ecclesiæ, quod ipsi debetur, reddiderint, ceterum quietam eam relinquant?*" — Pius X, Litt. Encycl. *Notre Charge Apostolique* — cf. Scavini. Præceptum probos deputatos sive communales sive politicos eligendi in omni legitimo gubernio urget omnes electores et (aliis circumstantiis præclusis) non solum peccant qui malis suffragium tribuunt sed etiam qui non concurrendo in causa sunt ut mali ab aliis eligantur: unusquisque tenetur a republica malum avertere, si spes sit.

Quanta autem mala et quanta bona civitati obveniant ubi leges feruntur ab hostibus Ecclesiæ, vel ab ejus amicis, historia testatur. Præterea, præsens rerum conditio lacrymanda in multis regionibus inde derivatur quod catholici in actione politica otiosi permanserunt. Porro hæc obligatio jure suo utendi in multis casibus potest esse gravis, si nempe hinc periculum instat gravis damni et inde suffragium videtur efficax futurum. Notandum est politicos duces maxime pertimescere suffragia; eaque pro se dari ambire. Et quamvis non sit per se grave peccatum non suffragari, si pars mala indubitanter habeat majorem numerum, profecto non inde est abstinendum a suffragatione: nam bonorum virorum actio et suffragatio paullatim malis securitatem aufert, eisque indit anxietatem: et ita non eadem graviora mala semper patrabunt leges ferendo iniquas. Si tamen certum est malum eventurum ex influxu hujus candidati grave esse, et dubium sit utrum nec mea actio et suffragatio rem dirimere queat, dicendum videtur in tali casu me peccare graviter suffragio omisso.

[1] Cf. Addenda, p. 1099, n. 23.

QUINTUM PRAECEPTUM. 267

Singuli nempe boni in hac hypothesi tenentur opem ferre et electionem bonorum procurare. "Obligatio," ait Palmieri, "adest: atqui nisi singulos afficiat, nulla reapse erit." — *Op. Th. Mor.* tr. IX, n. 640, v. 4, ed. III.

Quotiescumque igitur cives sua suffragia in comitiis publicis dant: "favendum est viris spectatæ virtutis, eisdem de christiano nomine merituris." — Leo XIII, *Sapientiæ Christianæ.*

Si quis vero indigno suffragia dat acturo contra Ecclesiam vel bonos mores, præcise eo fine ut lex iniqua feratur, graviter peccat. In genere, quando mea cooperatio directe et certo influit in talia mala ita ut sine ista neque hæc habeantur, cooperatio mea est formalis. Rarus tamen erit hic casus, sed non impossibilis dicendus est.

Quod si electio facienda est inter insignem Ecclesiæ inimicum et alium qui saltem minus indignus est, huic est suffragium dandum, quippe qui minus malum facturus sit et ita tua actione magis malum evitas, imo et potes publice agere ad hujus electionem obtinendam.

Præcipue curandum est ut ipsi *duces districtus*, civitatis, uti dicuntur, veris regantur principiis. Hi enim maximum influxum exercent et non raro sua opera electionem decidunt. Sicuti igitur hi multo facilius graviter peccare possunt quam ordinarii electores, ita etiam bonum facilius promovere queunt.

Lex de non emendis vel vendendis suffragiis videtur esse pœnalis, nam nulla est proportio inter pœnam et culpam. Hoc non obstante qui vendit suum suffragium non raro sat magnum incurrit periculum infamiæ, quæ se et suos miseros reddit. Tale periculum ultro subire, nobis apparet culpa gravis. Quod si autem una pars politica simpliciter et perfracte suffragia emit, certo hunc abusum introducentes peccant graviter; nec mirum est si altera pars quasi coacta idem facit, secus una eademque pars pejor summos magistratus semper occupabit. Multum interest ut electoratus sit purus, et omnia facienda sunt ad hunc finem obtinendum; nefas tamen est dicere graviter violare justitiam eo quod hinc inde elector suffragium suum venale habet. Ideoque non esset cogendus ad pretium restituendum.

DE QUINTO DECALOGI PRÆCEPTO

Non occides. — Exod. xx, 13

Hoc præceptum est *expresse* negativum et *virtualiter* positivum. Quatenus positivum est, præcipit vitæ conservationem, et quatenus negativum, prohibet primario injustam hominis occisionem, et secundario omnem injustam læsionem, vulnerationem aut mutilationem corporis, sive proprii sive alieni. — Ea autem quæ

A ovako Gury-Ballerinijev priručnik odgovara na pitanje obvezuje li glasovanje pod teški grijeh...

> "Porro haec obligatio jure suo utendi in multis casibus potest esse gravis, si nempe hinc periculum instat gravis damni et inde suffragium videtur efficax futurum. Notandum est politicos duces maxime pertimescere suffragia; eaque pro se dari ambire. Et quamvis non sit per se grave peccatum non suffragari, si pars mala indubitanter habeat maiorem numerum, profecto non inde est abstinendum a suffragatione: non bonorum virorum actio et suffragatio paullatim malis securitatem aufert, eisque indit anxietatem: et ita non eadem graviora mala semper patrabunt leges ferendo iniquas."
>
> ("Nadalje, ova obveza koristiti se svojim pravom u mnogim slučajevima može biti teška, ako naime odatle prijeti opasnost velike štete i sa te se strane glasovanje vidi kao učinkovito sredstvo. Treba naglasiti da se politički vođe najviše boje glasova; i za njima teže da im se daju. I premda nije po sebi teški grijeh ne glasovati, ako će zla strana nedvojbeno imati veći broj, svakako se zbog toga ne treba uzdržati od glasovanja: naime, akcija i glasovanje dobrih ljudi će postepeno oduzeti sigurnost zlima, i zadati im nelagodu - i tako neće uvijek postizati jednako teška zla, donoseći opake zakone.")

Za koga treba glasovati?

> "Qutiescumque igitur cives sua suffragia in comitiis publicis dant: *'favendum est viris spectatae virtutis eisdem de christiano nomine merituris'* - Leo XIII, *Sapientiae Christianae*. Si quis vero indigno suffragia dat acturo contra Ecclesiam vel bonos mores, praecise eo fine ut lex iniqua feratur, graviter peccat."
>
> ("Kad god stoga građani daju svoje glasove u javnim skupštinama*: 'treba podržati muževe istaknute kreposti, i to one zaslužne za kršćansko ime'* - Leon XIII., *Sapientiae Christianae*. Ako netko daje glas nedostojnome, koji će raditi protiv Crkve i dobrih običaja, baš s tim ciljem da se donese opaki zakon, teško griješi.")

A ovako taj priručnik govori o pitanju glasovanja za "manje zlo":

> "Quod si electio facienda est inter insignem Ecclesiae inimicum et alium qui saltem minus indignus est, huic est suffragium dandum, quippe qui minus malum facturus sit et ita sua actione magis malum evitas, imo et potes publice agere ad huius electionem obtinendam."
>
> ("Ako treba birati između istaknutoga neprijatelja Crkve i drugoga koji je barem manje nedostojan, ovome treba dati glas, naime, koji će učiniti manje zla, i tako ćeš svojim činom izbjeći veće zlo; štoviše, možeš i javno djelovati kako bi taj dobio izbore.")

Može se reći da je ovo vrlo slično stajalište onome koje smo vidjeli kod Noldina. Svakako, prije svih izbora treba vrlo dobro razmisliti što treba učiniti.

I u hrvatskoj se teološkoj literaturi pisalo o pitanjima izbora. Preporuke i upozorenja koje ovdje nalazimo i danas su vrlo aktualna.

Teško griješi svatko tko svjesno glasuje za notornog liberalca

Pogledat ćemo kako je pitanje glasovanja na izborima obrađeno u udžbeniku najpoznatijeg hrvatskog moralnog teologa, mons. Andrije Živkovića (*Katoličko moralno bogoslovlje*, **III. svezak - Božje i crkvene zapovijedi**, str. 225.-227.).

1. — Svaki je pojedini građanin dužan po svom položaju, da sa svoje strane pridonese koliko je do njega, da se s jedne strane državna uprava odvija u redu na opće dobro građana, a s druge strane, da se spriječe štete, koje bi mogle nastati nesavjesnim upravljanjem odgovornih čimbenika. Svaki član zajednice ima pravo stavljati zahtjeve na državu i prigovarati neredu, ako se dogodi; čak se ima pravo i buniti na zakonski način protiv nereda i korupcije, ako se pojave u državnoj upravi. Svaki naime, koji osobno pridonosi svoj dio k dobru zajednice, ima pravo tražiti, da se njegovo osobno dobro, koje sebi otkida i požrtvovno prinaša u zajednicu, upotrebi u svrhe, kakvima je namijenjeno. To su: da se promiče opće dobro, da se pomaže bijednima u državi, da se osigura ispravan, nesmetan i uspješan kulturni razvoj svima. Fizički međutim nije moguće, da taj nadzor vrše pojedinci svaki na svoj način i osobno, nego ga izvode preko svojih slobodno biranih zastupnika. Svaki je dakle građanin dužan pristupiti k izboru i tako ostvariti ovu potrebu, koja ide u korist zajednice. I pravo se dakle pojedinca i njegova dužnost temelje na zahtjevu pravednosti, koja ide za tim, da svakomu dade što mu pripada.

U državama s demokratskim državno-pravnim uređajem, to je posve jasno. A u državama s monarhičkom i totalitarnom upravom, ova se dužnost pojavljuje onda, kad zakoniti predstavnik vlasti pozove narod na izbore. Onda su izbori samo neka svoje vrsti koncesija, koju narodu podjeljuje monarh ili vođa, u čijoj je ruci sva vlast (30). Ako i jest sloboda izbornika ograničena, opet je dužnost i njom se poslužiti unutar granica i u tom ograničenom dijelu uplivati na državnu upravu u dobrom smjeru.

U oba slučaja može teška osobna neugodnost biti dostatna isprika od vršenja izborne dužnosti. Gdje bi se pak radilo o afirmaciji katoličke misli u javnosti, postojala bi za katolike veća dužnost izaći na izbore, nego tamo, gdje takova zanimanja ne bi bilo. Mjerilo pak za tešku ili laku obvezu pristupiti k izborima, bit će uvijek stvar, o kojoj se kod izbora radi ili radi koje se izbori provode.

(30) Noldin-Schmitt, II, 322.

U državama gdje se izbori obavljaju redovno, prema ustavnom roku (nakon isteka zakonom određena perioda), valja imati na umu, da o saboru kao zakonodavnom tijelu ovisi sav javni život u državi. Tamo je uvijek po sebi teška dužnost pristupiti k izborima. Pogotovo gdje se u pojedinom izbornom kotaru radi o tomu, da vrijedan kandidat pobijedi nevrijednoga. A još više, ako postoji opravdana nada, da će nečije sudjelovanje kod izbora privući mnoge, i tako osigurati izbor vrijedna čovjeka. Tko bi u takovim prilikama ostao kod kuće, teško bi se ogriješio o svoju dužnost, da Crkvi i vjerskoj misli pomogne u vrijeme, gdje su jedno i drugo napadani sa svih strana (31).

2. — Druga je dužnost svakoga građanina, da kod izbora glasuje za čestita i sposobna kandidata. Pravo je i potreba sviju, da na upravi zemlje budu pošteni i čestiti ljudi. Zato je i dužnost sviju spriječiti, da nesposobni ne dođu u mogućnost razrovati i razrušiti što je s mukom sagrađeno i stečeno. Zato teško griješi svatko, tko glasuje za poznata (notorna) liberalca, otvorena protivnika ili neprijatelja Crkve, jer se formalno stavlja na njegovo stanovište i postaje suradnik i sudionik na zlu poslu. Ograde što ih pojedinci katolici sebi postavljaju, kad ipak glasuju za takve ljude, malo vrijede; uvijek ostaje njihov postupak sablazan za uvjerene katolike.

Kod izbora se opće nerijetko lome savjesti pojedinaca. Stotinu raznih obzira i ograda pada ovdje na tezulju. I opravdano: nije uvijek lako pouzdano odsjeći o nekomu i osuditi ga kao loša čovjeka. Nije lako znati, kako on upravo misli, kako li će se ponijeti u budućnosti. Javne prilike i teškoće u državi, osobni odnosi izbornika s kandidatom, stranački obziri i neugodnosti i sl. sve to može dovesti do toga, da će u pojedinom slučaju negdje biti i slobodno dati glas i manje vrijednu kandidatu. To će napose biti slučaj: a) gdje bi izbornik inače osobno teško stradao (n. pr. činovnik izgubio službu, namještenik s brojnom obitelju ostao bez zarade); b) gdje se glasuje za

(31) R. Riche: Catholicisme et politique, Bruxelles (1937) — L. Sturzo: Politique et theologie morale, NRTh (1938), 974 i kao posebna knjiga: Paris (1938); G. Mosca: Storia delle dotirine politiche, Bari (1937) — R. de Briey: La conception catholique de l'état, Paris (1938) — G. della Rocca: Lo stato etico, Napoli (1938) — Brucculeri: Il concetto cristiano dello stato, CC (1938), 89.

listu, na kojoj pored dobrih ima rđavih kandidata; c) gdje bi zbog uzdržanja od glasanja za nevrijedna bio izabran drugi još gori čovjek; d) gdje bi izbor manje vrijedna čovjeka donio posebnu veliku korist državi, pokrajini ili gradu (32).

Ljudi se našega vremena uvelike zanimaju za razvoj javnih prilika u državi. Nema zato redovno opasnosti, da bi zanemarivali dužnost glasanja kod izbora. Naprotiv: izborno vrijenje često uzbuđuje duhove do tolika stupnja, da ljudi u stranačkoj strasti znadu nerijetko prekoračiti mjeru dopuštenoga. Laži i lažna obećanja, ogovori, kleveta, odavanje tajni, šteta na imetku, a nerijetko i na osobnoj nepovredivosti, znadu biti plod izborne agitacije i stranačkog nadmetanja. To slabi moralni osjećaj pojedinaca i čitava naroda.
Bit će s toga dužnost katoličkih dušobrižnika shodno upozoriti svoje vjernike na duhovnu štetu, koja otuda može nastati po njihovu vjeru i ćudoređe. Ali će im trebati također staviti na srce potrebu ne samo sudjelovanja, nego napose savjesna o d a b i r a n j a kandidata na izborima.

Na kraju, ukratko spomenemo i neka konkretna uputstva koja su se nekada davala katolicima kao samorazumljivi standardi na političkim izborima.
U katoličkim novinama *Nedjelja* objavljen je 27. travnja 1924. članak *Katolici i politika*, koji iznosi sljedeću uputu:

> "Katolik je često u sumnji za koju će stranku dati svoj glas. Evo mu temeljnih načela: Samo se po sebi razumije da on ponajprije ne smije i ne će glasovati za stranku čiji se program izričito kosi s katoličkim načelima, za stranku koja npr. niječe privatno vlasništvo ili navještava razrednu borbu ili traži rastavu braka. On ne će zatim glasovati za stranku čije novinstvo napada na svećenički stalež i na biskupe i na druge katoličke svetinje. On, nadalje, ne će glasovati za stranku koja šutke prelazi preko katoličkih načela i u svome programu ne spominje npr. slobodu Crkve, vjersku obuku u školi, slobodu udruživanja za katolike, nerazrješivost braka i slično. Sve to zdrav razum nalaže katoliku."

Vidimo ovdje puno širi spektar svjetonazorskih pitanja, nego onaj kojim se danas bave "demokršćanski političari" i oni koji se pozivaju na kršćanske vrijednosti.
Evo, na primjer, jedna od temeljnih kršćanskih vrijednosti je nerazrješivost braka... Kako to onda da se nijedan od današnjih "demokršćanskih političara" ne zalaže za zabranu razvoda braka ili za ukidanje civilnog braka? Čak, naprotiv, među tim "demokršćanima" ima masa razvedenih i "civilno vjenčanih".
A što da tek počnemo povlačiti pitanja o katoličkoj državi?

U spomenutom članku *Nedjelje* ovako se opisuje stranka za koju bi katolici trebali glasovati:

> "No napokon, za koga će katolik glasovati? Idealno bi bilo kada bi stranka u kojoj su katolici udovoljila slijedećim uvjetima: Ponajprije mora bezuvjetno posve jasno isticati katolička načela kao temelj svojega rada, naglašavajući da će se aktivno zauzimati za prava sv. Crkve i vjernika, za slobodu katoličkih škola, za vjerski odgoj u školama, za slobodu udruživanja i manifestacija katolika, za poštivanje svećeničkoga staleža, (oslobođenje od vojničkih dužnosti) i da će stranka napadati sve ono što uništava kršćanski poredak: kao civilni brak, slobodnu ljubav, razbludno štivo i slično. Zatim valja tražiti od samih kandidata te stranke da su iskreni katolici koji vrše svoje vjerske dužnosti i da su dovoljno spremni da će uspješno moći raditi za lijepi program svoje stranke."

Dok ne dobijemo takve stranke i takve kandidate, svaki će se izbori praktički svoditi na "biranje manjeg zla".

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

► 2021 (4)
▼ 2020 (32)
► srpnja (2)
► lipnja (9)
► svibnja (6)
► travnja (6)
► ožujka (4)
► veljače (3)
▼ siječnja (2)
Početna od početka
Moralno-teološka pitanja i problemi glasovanja na ...
► 2019 (47)
► 2018 (63)
► 2017 (97)
► 2016 (174)

subota, 11. siječnja 2020.

Početna od početka

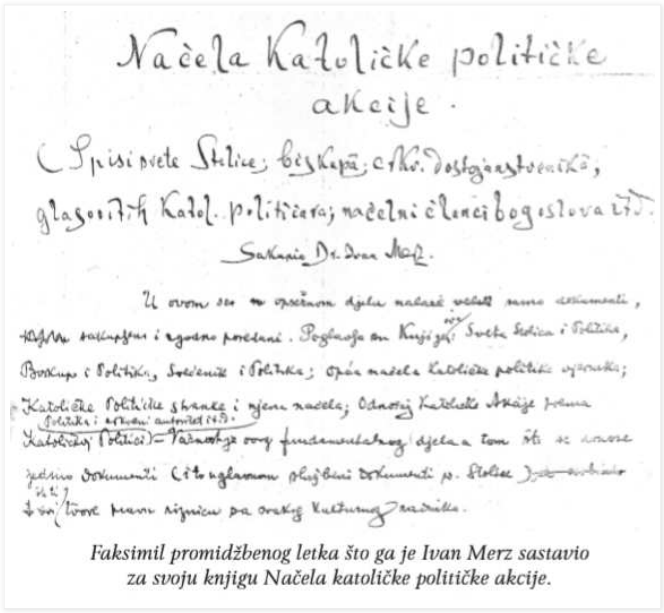
Načela Katoličke političke akcije.

Faksimil promidžbenog letka što ga je Ivan Merz sastavio za svoju knjigu Načela katoličke političke akcije.

Nakon proteklih predsjedničkih izbora (koji su, nažalost, prošli tako kako su prošli), ostala su brojna pitanja na koja bi trebalo odgovoriti. No, jedno je sigurno: ni u prvom, ni u drugom krugu izbora, nije bilo nijednog kandidata za koga bi se mirne duše moglo reći: Ovaj kandidat potpuno zastupa katoličke pozicije.

Postizborne rasprave u vjerničkim krugovima uglavnom su se svodile na prepirke, zašto je i kako lijevi kandidat mogao dobiti većinu. I onda, razna mozganja o pitanju što se moglo učiniti da se to spriječi... Pa onda zagovaranja neprincipijelnih "okupljanja desnice", da se to spriječi u budućnosti.

No, za iskrenog katolika temeljnu poteškoću stvara tužna okolnost da je tako teško pronaći stranku koja zaista zastupa katolička načela. Katolička načela, od kojih bi trebala izvirati svaka dobra politika. Počnimo od početka: od temelja, izvora, korijena.

Glavni je problem što danas vlada široko neznanje o pitanju kakva bi stajališta trebao zastupati jedan katolički političar. Mislim da je zato potrebno uputiti sve zainteresirane na djelo bl. Ivana Merza *"Načela katoličke političke akcije"*.

Inače, tijekom proteklih smo izbora mogli vidjeti brojne manipulacije pojedinim citatima bl. Ivana Merza, u svrhu pridobivanja glasova za "manje zlo". Uzroci tih manipulacija nisu samo u vađenju riječi iz konteksta, nego i u nesistematičnosti kojom su posloženi blaženikovi tekstovi na službenim stranicama postulature (u kategoriji *Bibliografija*), gdje su članci često stavljeni bez njihovog izvornog reda.

Zato bih preporučio svima: Kada citirate tekstove bl. Ivana Merza, koristite se radije njegovim sabranim djelima, nego tekstovima koji su objavljeni na stranicama postulature.

Potičem sve zainteresirane za katoličku politiku da pogledaju V. svezak Sabranih djela bl. Ivana Merza, koji donosi cijelu knjigu *"Načela katoličke političke akcije"*, a kojoj su urednici dali naziv *"Načela političkog djelovanja katolika"*. Djelo se u ovom izdanju proteže na više od 200 stranica.

To je zapravo kompilacija citata iz dokumenata Svete Stolice, crkvenih naučitelja, raznih biskupa, knjiga i članaka, koje je Merz skupio i razvrstao po tematskim cjelinama, davši im naslove i podnaslove.

Evo, kako urednici Sabranih djela opisuju tu knjigu:

> "Radi se o zaista originalnu djelu koje na hrvatskom jeziku nitko prije Merza ni poslije njega nije priredio. Merz je uz puno truda, ali i umješnosti prikupio i na hrvatski preveo izvatke iz raznih papinskih i ostalih crkvenih

dokumenata te izjave biskupa i katoličkih teologa o aktivnu sudjelovanju vjernika katolika u političkom životu. Koristio je u tu svrhu čak sto dvadeset autora i njihovih dokumenata kao što je naveo u Bibliografiji na kraju ove knjige. Opširniji prikaz sadržaja knjige te kome i zašto je namijenjena, Merz je dao u svom Predgovoru, kao i u promidžbenom letku koji je sam sastavio. Čitatelj ostaje upravo zadivljen s koliko je revnosti, mara i ljubavi Merz napisao ovo djelo kako bi unio u hrvatsku katoličku javnost jasne pojmove o vjeri i politici, a što ga je stajalo sigurno ne malena truda."

Ovdje vam leži odgovor na pitanje zašto u ovim temama navodim baš djela bl. Ivana Merza. Ne pozivamo se na Merza samo zato što je blaženik, nego ga navodimo kao **stručnjaka**! Navodimo ga kao osobu koja je savršeno poznavala dokumente Svete Stolice, u čije je proučavanje uložio velik trud i vrijeme.

Iz njegovih *"Načela političkog djelovanja katolika"* danas bih istaknuo dva poglavlja, koja nose sljedeće naslove:
- "Katolici se ne smiju međusobno udruživati na 'neutralnoj', 'laičkoj', 'interkonfesionalnoj' bazi" (Sabrana djela V., str. 96.-102.).
- "Za kojega kandidata možemo glasovati, a za koga ne smijemo?" (Sabrana djela V., str. 172.-177.)

Prvo mi se čini važnim zbog onih ljudi na "desnici" koji, pokušavajući proširiti svoju biračku bazu, rade okvir koji bi bio prihvatljiv i pripadnicima drugih religija, pa tako često nesvjesno upadaju u zamku interkonfesionalizma. Mnogi i u pro-life pokretu nastoje da se ne ističe previše katolicizam, kako bi pokretu privukli nekatolike.

A sad pogledajte što bl. Ivan Merz izdvaja iz dokumenata crkvenog učiteljstva o takvim pitanjima (Sabrana djela V., str. 96.-102.).

4. Katolici se ne smiju međusobno udruživati na »neutralnoj« »laičkoj«, »interkonfesionalnoj« bazi

272. (II.) – *Katolik ne smije biti neutralan, već borben. (vidi br. 127)*

»Iz toga slijedi da svi koji ljube *razboritost* tijela i koji se prave kao da ne znaju da svaki kršćanin mora biti junačan vojnik Kristov, oni koji misle da će zadobiti vjernicima obećane nagrade živeći kao kukavice i ne sudjelujući u borbi, ti ne samo da nisu sposobni zaustaviti nasrtaj vojske zlih, već je i potpomažu.« (Leon XIII., Enciklika *Sapientiae christianae* od 10. I. 1890.; B. Pr. II, 287)

273. (II.) – *Katoliku nije dopušteno da bude neutralan u javnom životu. (vidi br. 126)*

»Ali kao što to veli sveti Toma: 'Svatko je dužan da javno ispovijeda svoju vjeru, bilo da podučava ili bodri ostale vjernike, bilo da odbija navale nevjernika' (Sv. Toma, *Summa theologica*, I–II, quaest. III. art. III., ad 2.). Povući se pred neprijateljem i šutjeti dok se sa svih strana diže buka protiv istine ponašanje je čovjeka bez značaja ili onih koji sumnjaju u istinitost svojega vjerovanja. U oba je slučaja takvo ponašanje sramotno i ono vrijeđa Boga; ono se ne da uskladiti sa spasom svakoga i sa spasom svih; ono ide u prilog samo neprijateljima vjere jer ništa ne daje toliko odvažnosti nepo-

štenima kao slabost dobrih.« (Leon XIII., Enciklika *Sapientiae christianae* od 10. I. 1890.; B. Pr. II, 287)

274. (III.) – *Osuda »neutralnosti«: svi ljudski čini moraju biti upravljeni prema Bogu i potpadaju u ćudorednom pogledu pod sud Crkve. (vidi br. 128)*

»Štogod kršćanin radi, pa i u stvarima koje se tiču zemaljskih interesa, ne smije zanemariti vrhunaravna dobra i treba sve upravljati prema najvišem dobru, Bogu, kao svome zadnjem cilju prema propisima kršćanske mudrosti; svi pak njegovi čini, ukoliko su dobri ili zli s obzirom na ćudoređe, tj. slažu li se ili ne slažu s naravnim ili božanskim pravom, potpadaju pod sud i vlast Crkve.« (Pio X., Enciklika *Singulari quadam* od 14. IX. 1912.; B. Pr. VII, 273)

275a. (II.) – *Država – najveća naravna organizacija mora biti konfesionalna.*

»Budući da se političko društvo osniva na ovim načelima (poštivanje autoriteta koji je prema Rim 13,1–2 božanska ustanova)[29], jasno je da ono mora svakako javnim ispovijedanjem vjere zadovoljiti mnogobrojnim i važnim dužnostima koje ga vežu s Bogom. Ako priroda i razum svakome pojedincu zapovijedaju da poštuje Boga na svet i vjerski način, jer smo u njegovoj vlasti i jer smo izišli iz njega te se moramo povratiti k njemu, to oni (priroda i razum) podređuju istom zakonu građansko društvo. Ljudi, zaista, povezani vezama zajedničkoga društva ne ovise nimalo manje o Bogu negoli kao pojedinci; društvo se mora barem u istoj mjeri kao pojedinci zahvaliti Bogu od kojega dobiva svoj opstanak koji ga uzdržava i od kojega dobiva bezbrojno mnoštvo svojih dobara. Isto tako kao što nije nikome dopušteno da zanemari svoje dužnosti prema Bogu i jer je najveća od svih dužnosti da duhom i životom prigrlimo vjeru i to ne onu koja bi se nekome bolje sviđala, već onu koju je Bog odredio i za koju nam je dao sigurne i nedvojbene dokaze da je jedina istinita među svima, isto se tako države ne mogu bez prekršaja ponašati kao da Bog ne bi uopće opstojao ili da odbace brigu za vjeru kao da im je ova strana ili ne donosi nikakve koristi ili da indiferentno prema simpatijama prihvate jednu između više njih; poštujući Boga, države moraju svakako točno slijediti pravila i način po kojemu Bog hoće biti čašćen i koji je On sam pokazao.

Vladarima mora dakle biti sveto ime Božje; među svoje najvažnije dužnosti trebaju staviti promicanje vjere, trebaju je štititi svojom dobrohotno-

[29] Poslanica Rimljanima: »Jer nema vlasti doli od Boga: koje postoje, od Boga su postavljene. Stoga tko se suprotstavlja vlasti, Božjoj se odredbi protivi; koji se pak protive, sami će na se navući osudu« (Rim 13,1–2).

sti, staviti je pod okrilje autoriteta i vlasti zakona i ne smiju ništa ustanoviti ili odrediti što bi se protivilo njenoj neporočnosti. To duguju i građanima čiji su glavari. Rođeni smo, zaista, i podignuti mi svi ljudi radi jednoga najvišeg i konačnoga cilja, prema kojem valja upraviti sve odluke i koji se nalazi u nebu izvan krhkoće i kratkoće života. I jer od toga posvuda ovisi potpuna i savršena sreća ljudi, od najvećega je interesa za svakoga da postigne taj određeni cilj. Budući da je, dakle, građansko društvo bilo ustanovljeno radi zajedničke koristi, ono se mora brinuti, štiteći opće blagostanje, za dobrobit građana na taj način da ne samo ne donese ništa što bi vjeri bilo na štetu, već da joj priteče u pomoć sa svim olakšicama kojima raspolaže, da građani steknu ono najviše i nepromjenljivo dobro za kojim svi po naravi teže. Prva je između svih dužnosti da svojim utjecajem djeluje da se sveto i neporočno služi vjeri, čije dužnosti povezuju čovjeka s Bogom.« (Leon XIII., Enciklika *Immortale Dei* od 1. XI. 1885.; B. Pr. II, 21–23)

275b. (II.) – *Vjerski indiferentizam i ateizam u biti su jedna te ista stvar.*

»A osobito kada se misli o vjeri da je svejedno što ona ima različite i protivne oblike, to ovakav postupak posve isto znači, tj. da se ni jedna vjera ne želi ni prihvatiti, a niti se po njoj želi živjeti. Ali ako se takvo naziranje nešto malo po imenu razlikuje od ateizma, to se ono u biti od njega nimalo ne razlikuje.« (Leon XIII., Enciklika *Immortale Dei* od 1. XI. 1885.; B. Pr. II, str. 37)

275c. (II.) – *Loše je kada su privatnici ili društvo indiferentni prema raznim vjerama.*

»Uopće treba iz ovih papinskih odluka prihvatiti da je grijeh kada privatni ljudi i društva smatraju da vjerske dužnosti ne zaslužuju pažnju ili da se na isti način smije postupati s različitim vjerama.« (Leon XIII., Enciklika *Immortale Dei* od 1. XI. 1885.; B. Pr. II, str. 41)

275d. (II.) – *Sveta Stolica naziva vjerski indiferentizam kugom.*

»Krivo je tvrditi da će građanska sloboda svih vjeroispovijesti bez razlike, kao i potpuna vlast dana svim ljudima da otvoreno i javno manifestiraju svoje uvjerenje i misli, usporiti kvarenje ljudskih duša i ćudoređa u narodu te širenju kuge indiferentizma.« (Pio IX., Alokucija *Numquam fore* od 15. XII. 1856.; Pio IX., Enciklika *Quanta cura* od 8. XII. 1864.; B. Pr., str. 35)

276. (IV.) – *Sveta Stolica preporučuje čisto katoličke sindikate.*

»Njegova Vam Svetost najprije čestita glede sretnoga izbora pitanja o kojima se je raspravljalo za tih sastanaka (to je bio treći dijecezanski

kongres) i u kojima se je poglavito vijećalo o konfesionalnosti organizacija. Ove organizacije nisu katoličke samo po imenu već i po duhu koji ih oživljuje, po naucima koje ispovijedaju, po moralu koji prakticiraju.« (Pio X., *List biskupu Bougouinu* od 29. VI. 1912.; AAS, 1912, 714; *Život*, 1923.–1924.; br. 3, str. 167)

277. (X.) – *U sindikate valja primati samo uvjerene katolike.*

»U praksi, dakle, slobodni katolički sindikat može živjeti samo među katolicima. Htjeti da se vlastiti redovi otvore svima koji se nazivlju 'ljudima dobre volje' i zadovoljiti se jednostavnom izjavom da članovi pristaju uz nauk (katolički) i ništa drugo, to sindikatima prijeti opasnost da će oslabiti; što će možda zadobiti brojem, to će jamačno izgubiti na čvrstoći, dakle na *snazi*.« (Mons. Caillot, biskup Grenoblea, *Smjernice o konfesionalnim sindikatima*; *Documentation catholique* od 4. III. 1922., c. 534)

278. (III.) – *Preporuka katoličkim konfesionalnim sindikatima.*

»Što se tiče radničkih društava, premda ona idu za tim da članovima steknu probitke ovoga života, ipak ih treba najviše odobriti te takva društva smatrati kao najpodesnija za pravu i solidnu korist jer su osnovana na temeljima katoličke vjere i otvoreno slijede Crkvu kao svoju voditeljicu. To je ono što smo mi isto izjavili više puta kada se je kod raznih naroda za to pružila prigoda. Odatle slijedi da treba osnivati i svim silama pomagati ovakva udruženja, kako vele, 'katoličke konfesije', kako u katoličkim krajevima, tako i u svim drugima gdje se vidi da se preko njih može pomoći raznim potrebama članova.« (Pio X., Enciklika *Singulari quadam* od 24. IX. 1912.; B. Pr. VII, 274–275)

279. (III.) – *Interkonfesionalna društva pogubno djeluju na vjeru članova.*

»Niti bi se, ako se radi o onim udruženjima koja se tiču direktno ili indirektno vjere ili ćudoređa, ikako moglo odobriti u onim istim krajevima koje sada spomenusmo, kada bi se gajila i širila mješovita udruženja, tj. koja se sastoje iz katolika i nekatolika. Jer, da drugo ne spominjemo, cjelovitost se vjere naših katolika i njihov pravedni posluh prema zakonima i zapovijedima Katoličke Crkve nalaze u pogibelji poradi društava te vrste ili bi se ovi mogli radi njih naći u pogibelji. Stoga preradosno obasipljemo svakom hvalom čisto katolička radnička udruženja koliko god ih ima u Njemačkoj i na srcu nam je da uspiju u svemu što poduzimlju za dobrobit radničkih masa, želeći im sve bolji porast.« (Pio X., Enciklika *Singulari quadam* od 24. IX. 1912.; B. Pr. VII, 274–275)

280. – *Katolici se smiju politički organizirati ako političke uspjehe žele postići u korist građanskoga društva. (vidi br. 216)*

281. (II.) – *Osuda organizacija koje stavljaju brigu za vjerske stvari među indiferentne stvari.*

»Štoviše, masoni, otvarajući svoje redove svim mogućim ljudima, došli oni iz koje mu drago vjere, tim samim djelom oni preporučuju veliku zabludu našega vremena da treba brigu za vjerske stvari staviti među indiferentne stvari i da nema razlike između raznih vjera. Već je samo ovo načelo dovoljno da uništi sve vjere i poglavito katoličku jer budući da je ona jedina istinita, to ne može bez krajnje nepravde biti izjednačena s ostalima.« (Leon XIII., Enciklika *Humanum genus* od 20. IV. 1884.; B. Pr. I, 255)

282. (VI.) – *Pogubnost neutralnih institucija.*

»Također smo uvjereni da druga grupa neće u svojoj akciji samo nastojati da njeni članovi ne budu učlanjeni u onim društvima koja su izravnim uzrokom intelektualne i moralne razvratnosti, već će također uprijeti sve sile da ih izvuče iz neutralnih institucija koje su naoko ustanovljene za obranu radnika, a imaju posve drugu svrhu, a ne glavnu, to jest da pribave pojedincima i obiteljima istinsko moralno i ekonomsko dobro.« (Pio X., *Breve* od 19. III. 1904. grofu Medolagu Albaniju, predsjedniku II. grupe Organizacije talijanskoga katoličkog kongresa; B. Pr. V, 113)

283. (VII.) – *Osuda neutralne socijalne akcije.*

»Vi posve ispravno hoćete da se svi načini rada koji su zaista sposobni da postignu veliko dobro, baveći se ekonomskim pitanjima i odgojem elite, u disciplíniranoj slozi odlučno udalje od kobnoga načela vjerske neutralnosti i poprime katolički karakter pun točnosti i jasnoće. Zaista se uzalud pomišlja obnoviti društvo i istinski poboljšati sudbinu naroda ako se istodobno izbjegava položiti kao temelj socijalnoj akciji duh vjere i kršćanske ljubavi.« (Kard. Mery del Val gospodinu Louisu Durandu, Quest. Act. t. CXIII, str. 356; vidi Brun: *Cité chrétienne*, str. 438)

284. (III.) – *Osuda neutralnih, mješovitih, laičkih škola.*

»Neće biti od manje koristi za narod ako se ljudi s iskrenošću i mudrošću pobrinu za odgoj omladine od prvih dana djetinje mladosti. Takav je danas tijek vremena i običaja da velik broj ljudi svim silama nastoji otrgnuti mladost koja uči ispod nazora najblagotvornije kreposti Crkve. Žele se i traže sa svih strana škole, koje se zovu *neutralnima*, mješovitim, laičkim s nakanom da učenici odrastu u potpunu neznanju najsvetijih stvari i bez i

najmanje brige za vjeru. Jer je ovo zlo daleko raširenije i veće negoli lijekovi, vidi se gdje se množi naraštaj koji se ne brine za dobro duša, koji ne poznaje vjeru, a često je bezbožan. Uklonite tako veliku nesreću od vaše Ugarske, časna braćo, i posvetite tome svu vašu brigu, svu vašu gorljivost. Odgajati valja omladinu od djetinjstva u ćudoređu i mudrosti kršćanskoj; to je stvar koja se tiče, dan-danas, više negoli koja druga, ne samo Crkve već i države. To je što potpuno razumiju svi oni koji imaju zdrave ideje; također se vidi, na mnogim mjestima, velik dio katolika kako se živo brine za dobar odgoj omladine i da ovi posvećuju ovome djelu najglavniji i neprekidni udio svoga djelovanja, a da se ne daju zastrašiti od veličine žrtava i posla.« (Leon XIII., Enciklika *Quod multum* od 22. VIII. 1886.; B. Pr. II, 93)

285. (III.) – *Crkva ima pravo na odgoj omladine.*

»Promotrivši važnost stvari, mi zaista moramo željeti i htjeti da se pri javnom odgoju omladine potpuno dopusti da Crkva vrši dužnosti koje su joj povjerene na božanski način; i ne možemo, a da vas ne zaklinjemo da vašu djelatnost upravite prema tome cilju.« (Leon XIII., Enciklika *Quod multum* od 22. VIII. 1886.; B. Pr. II, 93)

286. (III.) – *Roditelji ne smiju slati djecu u škole gdje će im vjera nastradati.*

»Istodobno, nemojte sustati opominjući glavare obitelji i naglašavajući im da ne dopuste svojoj djeci pohađanje škola u kojima kršćanskoj vjeri prijeti opasnost.« (Leon XIII., Enciklika *Quod multum* od 22. VIII. 1886.; B. Pr. II, 93)

287. (III.) – *Osnivati valja konfesionalne škole.*

»Nastojte, također, da ne uzmanjkaju škole koje se mogu preporučiti po vrsnoći odgoja i poštenju učitelja i neka te škole potpadaju pod vašu vlast i budu stavljene pod nadzor svećenstva. Mi ne želimo da se to razumije samo za osnovne škole već i za one gdje se uče lijepe književnosti i visoke znanosti.« (Leon XIII., Enciklika *Quod multum* od 22. VIII. 1886.; B. Pr. II, 93)

288. (III.) – *Interkonfesionalna udruženja šire protukatolički interkonfesionalizam.*

»I u toj smo stvari – *pitanju radničkih organizacija, mješovitih ili čisto katoličkih* – to veću brigu posvetili jer smo svjesni naše apostolske zadaće i razumijemo da je naša najsvetija dužnost težiti za tim da provedemo te katolički nauk ostane kod naših ljubljenih sinova u svojoj čistoći i svojoj neporočnosti i ne smijemo ni na koji način dopustiti da samoj nji-

hovoj vjeri zaprijeti opasnost. Ako nisu za vremena upozoreni da pripaze, bez dvojbe su izloženi opasnosti da će malo-pomalo pristajati, a da to i ne zapaze, jednoj vrsti nejasna i neodređena kršćanstva koje se obično nazivlje *interkonfesionalno* i koje se širi pod firmom jedne zajedničke kršćanske vjere, dok posve očito nije ništa u većem protuslovlju s propovijedanjem Isusa Krista.« (Pio X., Enciklika *Singulari quadam* od 24. IX. 1912.; B. Pr. VII, 272)

Drugo pitanje koje bih danas htio dotaknuti, pitanje je koji su kandidati prihvatljivi katoličkim glasačima na izborima.
Bl. Ivan Merz ističe da takvi kandidati moraju biti otvoreni protivnici: a) rastave braka, b) revolucionaraca, c) bezvjeraca, d) masona.
A pristaše: a) od države priznate nerazrješivosti braka, b) vjeronauka u državnim školama, c) državnih potpora za konfesionalne katoličke škole.

Rekao bih da je to neki minimum za kandidata kojega možemo smatrati *dobrim kandidatom*. Sve ispod tih kriterija bilo bi biranje "manjeg zla".

No, pogledajmo kako se izrazio sam bl. Ivan Merz i koje citate navodi u prilog svog stajališta (Sabrana djela V., str. 172.-177.).

C. Za kojega kandidata možemo, a za kojega ne smijemo glasovati?[56]

1. *Najprije se valja obazirati na interes Boga i Crkve, a zatim na vremeniti interes domovine ako bi se prividno činilo da između njih postoji opreka. (vidi br. 83k)*

Mons. de Cormont, biskup aireski, poručuje svojim vjernicima (17. IV. 1914.): »Budimo izričiti katolici; ponajprije Bog... a zatim Francuska; Crkva svjetlo svijeta i element sreće... Jednoga smo vas dana na to podsjetili: vaši će glasovi imati blagotvoran utjecaj, štoviše, za vaše interese, privatne, obiteljske, za Domovinu, ako tražite prije svega kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, jer će vam se sve ostalo nadodati. Sam vam to Bog obećava.«[57]

2. *Kandidati moraju biti ljudi vjere i kreposti. (vidi br. 83l)*

Želimo li u političkom polju »obnovu svega u Kristu« (Ef 1,10), valja nam dati u prvom redu svoj glas ljudima koji u svojoj duši proživljavaju to obnovljenje u Kristu. Dakle, jedino praktični i naobraženi katolici moći će i u javnom životu blagotvorno djelovati za kršćanski poredak. Jean Guiraud zato kaže izbornicima u već navedenom uvodniku francuskoga dnevnika *La Croix*:

»Oni moraju dobro glasovati«, kaže im opet Leon XIII., »da u zakonodavne skupštine budu izabrani ljudi iskušane vjere i kreposti, nadareni velikom ustrajnošću, uvijek spremni zastupati prava Crkve« (*List mađarskim biskupima*). Pio X., obraćajući se ne samo episkopatu jedne određene zemlje, već katolicima cijeloga svijeta, pisao im je u svojoj enciklici *Inter catholicos*:

»Potrebno je da katolici ostave po strani stranačke interese i rade sa žarom za spas vjere i domovine. Njihovo će glavno nastojanje biti da pošalju bilo u općine, bilo u zakonodavna tijela ljude koji, uzevši u obzir osebujnosti svakoga izbora, daju više garancija za zaštitu *interesa vjere i domovine u upravljanju javnih poslova*.«

---

[56] Nastavak ovoga članka koji dalje slijedi objavljen je u *Katoličkom listu*, Zagreb, 7. VIII. 1924., br. 32, str. 383–385.

[57] Action populaire, središte francuske katoličke socijalne ideologije, koju vode oci isusovci, izdao je 25. III. 1924. u svojim Svescima (Dossiers 30 – Etat) list o izbornome pravu u kojemu se razlaže da je naša dužnost glasovati, i to dobro glasovati, i griješimo ako ne glasujemo prema savjesti. Pri glasovanju moramo često zatajiti naše interese vremenito-političkoga karaktera i potpomagati, raditi i agitirati za kandidate koji daju najviše garancija da će djelovati na dobro vjere i ćudoreda. Pred ovim dvjema stvarima sve ostalo mora iščeznuti.

3. *Kandidati moraju biti praktični katolici, i to ne samo u privatnom već i u javnom životu. (vidi br. 83m)*

Jer je politika u tako uskoj vezi s religijom, samo se po sebi razumije da vjernici neće biti u političkom polju vjerski »neutralci« i birati ljude koji se ne zanimaju za vjerska pitanja ili su njihovi protivnici. Evo što nam o tome veli mons. de Cormont, biskup aireski (17. IV. 1924.): »Budimo izričiti katolici u privatnom životu, izričiti katolici u javnom životu. Budući da je Leon XIII. odredio u koliko se uloga, funkcija i vlast Crkve razlikuje od države, on izričito kaže (u enciklici *Immortale Dei*): 'Nije dozvoljeno ponašati se na dva načina: drukčije privatno, drukčije javno, tako da se sluša crkveni autoritet u svom privatnom životu i zabacuje u javnom: to bi značilo spojiti dobro sa zlim i staviti čovjeka u borbu sa samim sobom, kada bi, naprotiv, on uvijek morao biti dosljedan i ni u kakvoj stvari, nikakvoj vrsti života ne udaljiti se od kršćanske kreposti.'

Koji djeluju tako da su oni loši narodni zastupnici, koji žele sekularizirati, laicizirati društvo, izbacivši iz zakona sve što podsjeća na Boga i na njegovu vječnu ćudorednost. Ti su ljudi loši, pa makar oni bili osobno katolici, Leon XIII. ih je osudio jer, govori u svojoj enciklici *Immortale Dei*, 'nije dozvoljeno ponašati se na dva posebna načina tako da se p o š t u j e v l a s t C r k v e u s v o m p r i v a t n o m ž i v o t u i d a s e o v a o d b a c i u j a v n o m ž i v o t u'.«

4. *Kandidati moraju tražiti neovisnost i slobodu Crkve te raditi za vremenito dobro domovine (vidi br. 83o)*

Kardinal Maurin ovako odgovara na upit »kako i za koga valja glasovati«: »Budući da čini moraju usporedno stupati s uvjerenjem, obično katolik može glasovati samo za kandidate koji su spremni poštivati i braniti p r a v a B o g a, vjere, savjesti, interese domovine, čast obitelji i koji se neće sustavno ponašati, kao da ne postoji Crkva i njezin poglavar. 'Ja sam republikanac,' kažete vi, 'i pridržavam si pravo dati svoj glas ljudima za koje ću znati da se neće morati staviti u opoziciju protiv jednoga vladavinskog oblika čiji sam ja pristaša.' U pravu ste, ali pod izričitim uvjetom da ovi ljudi neće poistovjetiti Republiku s takozvanim n e p r o m j e n l j i v i m z a k o n i m a (bezbožnim) koji ne spadaju samo u njenu bit, već su u protuslovlju s načelima na kojima ona tvrdi da počiva, kao na svojoj najčvršćoj osnovici: sloboda, jednakost, bratstvo.

Prava sloboda i jednakost osuđuje sve iznimne zakone. Zar znači poštivati slobodu kada se ponovno sile na izgon redovnici koji hoće provoditi život prema svom idealu, r e d o v n i c i koji su se na poziv Francuske povratili iz progonstva i čije je držanje bilo tako lijepo na bojnim poljanama? Zar znači poštivati slobodu kada se nanovo zabranjuje p o d u č a v a n j e

ljudima jer su vezani zavjetima koji se sami po sebi ne tiču građanskoga zakonodavstva i koji imaju sve svjedodžbe što ih traže zakoni, koji su prolili svoju krv i koji su za domovinu dobili najslavnije rane?

U zemlji koja je poput naše podijeljena po idejama sveta sloga traži da zakonodavstvo zajamči priznanje svih prava iktomu poštivanje svih sloboština koje nemaju ništa što bi se protivilo naravnom pravu i javnom redu. Dragi katolički izbornici, ako se nalazite pred ozbiljnom listom kandidata koji bi bili spremni potpuno udovoljiti idealu pravednosti i socijalnoga napretka, kako ga iznosi katolički nauk, oklijevanje nije moguće.«[58]

5. *Kandidati moraju osuditi «laicizam" (vidi br. 83p).*

Kolektivni list episkopata toulonskoga, montaubanskoga i Clermonta donosi sljedeći stavak: »Pio XI. nam piše: 'Neka se nitko ne usudi iskrenuti našu sadašnju izjavu u smislu koji je vrlo udaljen od naše misli, kao da bismo mi htjeli ukinuti, što je izrekao naš prethodnik, svete uspomene Pija X. ili da bi se željeli pomiriti s laičkim zakonima, jer što je osudio Pio X., mi to također osuđujemo...' To jasno kaže, naša predraga braćo, kako mi možemo, ukoliko to do nas stoji, dati naše glasove samo kandidatima koji su spremni osuditi taj 'laicizam' koji je Papa definirao kao 'osjećaj ili nakana protivna ili strana (dakle ne samo protivna nego i strana – dakle osuda vjerske neutralnosti u politici) Bogu i vjeri'. Radeći po ovim odredbama, vi ćete povjeriti vlast ljudima koji će braniti opće dobro protiv svih protukršćanskih i protudruštvenih urota, zaštitom zdravih sloboština, suradnjom i izmirenjem slojeva, suradnjom i izmirenjem koje će koristiti siromasima i radnicima isto kao bogatašima i gospodarima.«

Mons. Marty, biskup montaubanški, osim toga piše posebice (22. III. 1924.): »Da budu sigurni kako ni u čemu sa svojim glasom ne sudjeluju kod uvrede koju laički zakoni nanose Bogu i zlo što ga čine Francuskoj, katolici imaju dužnost i pravo znati da kandidati, koje im nude, ne prihvaćaju i u principu i ne toleriraju ove bezbožne i kobne zakone...«

Nadbiskup Bordeauxa zabranjuje glasovati za one »koji nisu spremni brisati iz našega zakonodavstva laičke zakone koji dezorganiziraju obitelj, domovinu i Crkvu i koji (zakoni) smetaju onim ustanovama kojima je prvotni cilj voditi ljude božanskoj ljubavi, jedinoj što ih može učiniti sretnim na ovom i onom svijetu« (7. III. 1924.). Kandidati, dakle, koje će narod izabrati, »branit će sve sloboštine koje Crkva ima pravo tražiti i nastojati da se postupno poprave (laički) zakoni koji kljaštre ove sloboštine«.[59]

---

[58] Također mons. Marty, biskup Nimesa, od 28. IV. 1924.

[59] Vidi još osudu laicizma kod kardinala Andrieuxa, nadbiskupa Bordeauxa, od 30. IV., kod mons. Martyja, biskupa Montaubana, od 22. III., kod mons. Martyja, biskupa Nimesa, od 28. IV. i kod mons.

Prilike su u Francuskoj takve da neće biti mnogo kandidata koji će uvijek odgovarati svim gore navedenim zahtjevima. Zato nadbiskup Bordeauxa traži da ovi moraju barem donekle odgovarati tomu idealu.

6. *Svojstva kandidata za izbore. (vidi br. 83r)*

Kandidati moraju biti protivnici: a) rastave braka, b) revolucionaraca, c) bezvjeraca, d) framasona. A pristaše: a) od države priznate nerazrješivosti braka, b) pobornici obuke vjeronauka u državnim školama, c) pobornici državnih potpora za konfesionalne katoličke škole.

Zakon o rastavi braka uništava Francusku. Depopulizacija zauzima ogromne mjere; sam je opstanak francuskoga naroda uslijed ovoga ugrožen. Crkva zato traži od svojih vjernika da se bore protiv liberalne individualističke politike koja za volju pojedinca žrtvuje zajednicu. Nadbiskup Richard iz Aucha (20. IV. 1924.) traži od izbornih kandidata da »će s porodičnoga gledišta raditi da pročiste sva naša ognjišta od svih njegovih neprijatelja, poglavito od rastave braka koja ih uništava, i pospješivat će sve što će ovim ognjištima moći dati bujniji život...« Zatim će on »znati braniti domovinu protiv unutarnjih agitatora, koji snivaju samo o neradu i revoluciji, te protiv vanjskoga neprijatelja«.

Također se valja odlučno boriti protiv framasona i svih onih koji rade pod njihovim utjecajem. Evo izričitoga stavka J. Guirauda: »Pape su uvijek znali izmiriti zahtjeve vječne istine i vječnoga ćudoređa sa slučajnostima vladavine ljudi i oni su pristali na pravedne i poštene sporazume, štoviše, sa svim poštenim ljudima. Ali su nas uvijek upozoravali da se čuvamo izričitih ili skrivenih neprijatelja Crkve... 'Neka se svaki kloni', pisao je Leon XIII. talijanskome narodu, 'svake veze, svakoga udruženja s ljudima za koje se sluti da pripadaju *framasoneriji* ili pripojenim društvima', pa makar oni 'hinili sveopću snošljivost, poštivanje prema svim vjerama, žar da pomire načela Evanđelja s načelima revolucije, Krista s Belijalom; Crkvu Božju s državom bez Boga'.«

Protiv ove sekte »nije dovoljno zauzeti samo obrambeni stav, već treba junački sići u arenu i boriti se s njima licem u lice... Sekta nastoji zavladati Crkvom i da ova postane službenicom, položena do nogu države. Vi nećete nikada prestati tražiti *i na legalan način zahtijevati slobodu i neovisnost koja joj pripada*«.[60]

Zatim upozorava isti novinar da se narodni zastupnici moraju pokoriti zahtjevima biskupa te raditi za uspostavu kršćanskoga braka i na-

Caillota, biskupa Grenoblea, od 30. IV. 1924.

[60] G. Jean Guiraud izvadio je ove citate iz Papinih enciklika koji se nalaze skupljeni u izvrsnoj zbirci pod naslovom *La Cité chrétienne* par Hevi Brun, Bonne Presse, Paris, 10 fr, koju je *Katolički list* preporučio. Vrlo je oštro napao framasone kardinal Andrieu, nadbiskup Bordeauxa (Doc. cath, od 14. VI. 1924. c. 1489–1490).

učavanje vjeronauka u državnim školama, podjeljivanje državnih potpora konfesionalnim školama: »Na ovaj je minimum slobode i neovisnosti podsjetio francuski episkopat nakon papinskih enciklika Leona XIII., Pija X., Benedikta XV. i Pija XI. On je žigosao zlotvornost rastave braka i tražio uspostavu obitelji na nepokolebljivoj osnovici nerazrješivoga kršćanskog braka. On je tražio uspostavu obuke vjere u javnim školama i državne potpore za konfesionalne škole« (9. V. 1924.).

Država je, naime, dužna to učiniti jer sam naravni zakon traži od države da ona izdržava katoličke škole jer je država obvezana imati onakve škole koje će nadopunjavati obiteljski odgoj, a jer to država ne čini, to ona katolike, ravnopravne državljane, ne smije siliti da šalju svoju djecu u ateističke škole, kao što ne bi bilo pravo da sili djecu ateističkih roditelja da idu u konfesionalnu školu. Već poznati kardinal Maurin pun svetoga žara kliče: »Zar znači poštivati jednakost i tražiti od očeva obitelji da dva puta plaćaju školski porez istodobno za školu koja ne udovoljava zahtjevima njihove savjesti i za onu koja odgovara njihovu uvjerenju!...« Katolički kandidat mora dakle biti pristaša tzv. »proporcionalne školske podjele«. (*Izdržavanje katoličkih škola prema broju zavoda i đaka. Katolički list* od 7. VIII. 1924.)[61]

7. *Opreznost izbornika. (vidi br. 83s)*

a) Dati valja svoj glas kandidatu, koji je već bio zastupnik, ako je u Parlamentu izričito radio za vjeru i domovinu; b) ako ne poznajemo kandidata, moramo se raspitati kako je odgojen, s kakvim se ljudima druži, kakve novine čita, koji ga ljudi, grupe potpomažu; c) ako među kandidatima nema katolika koji bi htio unijeti u državni život evanđeoski duh, valja glasovati za manje lošega; d) nema li u našemu izbornom kotaru katoličkoga kandidata, od nekatoličkoga kandidata moramo tražiti potrebite garancije za zaštitu Crkve i ćudoređa.

U ovom je pogledu mons. Richard, nadbiskup iz Aucha, dao svojim vjernicima posve *konkretne upute* (10. IV. 1924.):

»Nemamo pravo, nažalost (!), odviše birati u prilikama u kojima se nalazimo; ne preostaje nam nego računati s mjesnim i sa suvremenim mogućnostima. I to bi značilo nemati ni rodoljubnoga ni kršćanskoga smisla kada bi se ljutili na kandidate pod izlikom da nisu ideal o kojemu se snilo. Ali postoji minimum koji barem mora umiriti naše povjerenje i platiti naš glas.«

To vrijedi, razumije se, za Francusku gdje katolici nemaju izbornu organizaciju; u zemljama gdje ona postoji, bilo bi loše kada bi se birači zadovoljavali s minimumom kršćanskih načela, gdje uz te kandidate imaju

[61] Nastavak ovoga članka koji dalje slijedi objavljen je u *Katoličkom listu*, Zagreb, 14. VIII. 1924., br. 33, str. 400–403.

stranke i ljude koji u načelnim pitanjima u svojoj punini odgovaraju političkim zahtjevima sv. Crkve. No gdje su prilike takve da nema izričitih katoličkih izbornih organizacija, »ako, naprotiv, nijedna lista tomu (idealu) potpuno ne odgovara, vi ćete ipak glasovati i vršiti ono što se obično naziva 'gorom politikom': vi ćete birati, *osigurajući se pri tome posebnim garancijama*, onu listu čiji je program najbliži vašemu« (kard. Maurin). – To znači da katolici koji silom prilika glasuju za nekatolike ili takozvane neutralce moraju od njih tražiti formalne garancije da će štititi slobodu Crkve i kršćansko ćudoređe.

Dalje nastavlja mons. Richard: »Ako imate pod sobom ljude koji su već bili zastupnici, gledajte za što su glasovali; to vam je dosta da ih prosudite. Glasovati za ljude čiji su glasovi (u Parlamentu) protivni onome što traže interesi vjere i domovine, bio bi zločin protiv vjere i protiv domovine... Ako su to novi ljudi, nemojte mnogo gledati na njihove riječi, već na okolicu u kojoj žive, na utjecaje kojima se podvrgavaju, na novine koje se za njih zauzimaju, na zaštitu u koju se upiru.« (*Katolički list*, Zagreb, 14. VIII. 1924., br. 33, str. 400–403)

Na kraju bih samo još jednom poteknuo sve da prouče cijeli rad bl. Ivana Merza *"Načela političkog djelovanja katolika"* u V. svesku *Sabranih djela bl. Ivana Merza*.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 06:17

Oznake: Katolička država, Nauk Crkve

1 komentar:

Antemurale Christianitatis 11. siječnja 2020. u 06:28

Podsjećam da su na stranici postulature bl. Ivana Merza već nekoliko godina javno dostupna za preuzimanje Sabrana djela bl. Ivana Merza.

Odgovori

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi Pregled

Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Tko su "liberalni katolici"?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/02/tko-su-liberalni-katolici.html

Međutim, iz većine komentara bilo je vidljivo nerazumijevanje termina "liberalni katolik". Po svemu sudeći, ni onima iz Ureda HBK za mlade, koji su objavili ovu poruku, nije baš jasno na koga je Pio IX. mislio pod izrazom "liberalni katolici".

Inače, često se po internetu navode te riječi pape Pija IX.
Odlučio sam stoga potražiti u dokumentima i govorima Pija IX. što je on točno rekao; na koga je konkretno mislio pod "liberalnim katolicima". U ovom ću tekstu ukratko iznijeti rezultate.

Liberalizam - najpogubnija kuga

Pio IX. vrlo često u brojim dokumentima, govorima i pismima upozorava na opasnost od prikrivene ili otvorene liberalne infiltracije u Crkvu, te takozvanih "liberalno-katoličkih" stajališta. Sveta Stolica je i u službenim dokumentima govorila o "najpogubnijoj kugi liberalizma" ("liberalismi perniciosissima pestis").

Kada je Pio IX. poručio biskupu Nantesa, Félixu Fournieru (27. veljače 1875.) da se u poučavanju teologije i filozofije treba držati nauka sv. Tome Akvinskoga, napominje da je to najučinkovitije sredstvo za pobijanje liberalnih zabluda:

> "Nec timendum, quin quousque Clerus ei adhaereat, catholicorum liberalium, uti vocant, placita (quibus nulla deterior pestis) sectetur; populus vero a tali Clero excullus avitam fidem et morum integritatem perpetuo servet."
>
> ("Niti se treba bojati, da se neće rasjeći stajališta takozvanih liberalnih katolika (od kojih nema gore kuge); dok god se kler bude držao njega [sv. Tome Akvinskoga], a narod će poučen od takvog klera zauvijek sačuvati djedovsku vjeru i neporočnost običaja.")

Pio IX. je često članovima raznih katoličkih udruga i društava govorio da im jedan od glavnih zadataka mora biti borba protiv liberalnih elemenata koji se infiltriraju u katoličke redove.

U pismu članovima društva sv. Ambrozija u Milanu, 6. ožujka 1873., papa Pio IX. kaže:

> "Sed quoniam filii saeculi prudentiores sint filiis lucis, eorum tamen fraudes et violentia minus fortasse proficerent nisi multi, qui catholicorum nomine censentur, amicam eis manum porrigerent. Non desunt enim, qui, veluti iugum cum illis ducturi, societatem nectere conantur inter lucem et tenebras ac participationem inter iustitiam et iniquitatem per doctrinas, quas dicunt *'catholico-liberales'*, quaeque perniciosissimis frete principiis, laicae potestati spiritualia invadenti blandiuntur, animosque in obsequium, aut saltem tolerantiam iniquissimarum legum perinde inclinant, ac si scriptum non esset *'nemo potest duobus dominis servire'* [Matth. 6, 24]. Hi vero periculosiores omnino sunt et exitiores apertis hostibus, tum quia inobservati, et fortasse etiam necopinantes, illorum conatibus obsecundant; tum quia intra certos improbatarum opinionum limites consistentes, speciem quamdam probitatis inculpabilis doctrinae praeferunt, quae imprudentes alliciat conciliationis amatores, et decipiat honestos, qui apertum adversarentur errorum: atque ita dissociant animos, unitatem discerpunt, viresque coniunctim opponendas adversariis infirmant."
>
> ("Ali, premda su sinovi svijeta snalažljiviji od sinova svjetla, ipak bi možda manje uspijevale njihove prijevare i nasilja, kad im ne bi mnogi koji se smatraju katolicima, pružali prijateljsku ruku. Naime, ne nedostaje onih koji kao da žele s njima vući jaram, pokušavajući sklopiti zajedništvo između svjetla i tmina, i dioništvo između pravde i bezakonja, po naucima koje zovu *'katoličko-liberalnima'*, i koji najpogubnijim oholim načelima laskaju laičkoj vlasti koja nasrće na duhovna dobra, i duše isto tako naginju na poslušnost ili barem toleranciju prema najopakijim zakonima, kao da nije pisano: *'nitko ne može služiti dvojici gospodara'* [Mt 6, 24]. Ovi su doista mnogo opasniji i pogubniji od otvorenih neprijatelja, kako zbog razloga što neoprezni ljudi, a možda također i nesvjesni, popuštaju njihovim nastojanjima; tako i zbog toga što se postavljaju unutar određenih granica mišljenja, i daju određeni privid neporočnog nauka, koji pridobiva nemudre ljubitelje pomirenja, zavarava čestite koji bi se suprotstavili otvorenoj zabludi, i tako razdvajaju duše, razdiru jedinstvo, i oslabljuju snage koje bi se trebale zajednički suprotstaviti protivnicima.")

Iste godine, 8. svibnja 1873., papa Pio IX. piše katoličkim društvima u Belgiji, potičući ih na borbu protiv utjecaja "liberalnih katolika":

> "Et in hoc quidem religiosissimo coepto vestro illud maxime commendamus, quod, uti fertur, aversemini principia *'catholico-liberalia'*, eaque pro viribus e mentibus evadere conemini. Qui enim iis sunt imbuti, licet amorem praeferant et observantiam in Ecclesiam, licet ei tuendae ingenium operamque impendere videantur; doctrinam tamen eius et sensum pervertere nituntur et, pro diversa animorum cuiusque comparatione, inclinare in obsequium vel Caesaris, vel assertorum falsae libertatis iurium; rati hanc omnino iucundam esse rationem ad auferendam discordiarum causam, ad conciliandum cum evangelio praesentis societatis progressum, ad ordinem tranquillitatemque restituendam; perinde ac si lux cum tenebris copulare valeret, et veritas natura sua privaretur vix ac violenter inflexa nativo vigore suo exuatur. Profecto si oppugnare nitamini insidiosum hunc errorem eo periculosiorem aperta simultate, quo speciosiore zeli caritatisque velo obducitur, et simplices ab eo retrahere sedulo curetis, funestam extirpabitis dissidiorum radicem, efficacemque dabitis operam compingendae fovendaeque animorum coniunctioni."
>
> ("I u ovom zaista najpobožnijem vašem nastojanju, najviše preporučujemo to što se, kako kažu, suprotstavljate *'katoličko-liberalnim'* načelima, i njih nastojite koliko možete iščupati iz duša. Naime, oni koji su u njih uronjeni, makar pružali ljubav i poslušnost Crkvi, makar se činilo da koriste nadarenost i djela kako bi je zaštitili; no, nastoje izokrenuti njezin nauk i shvaćanje, i prema raznim sklonostima svakoga od njih, nagnati je ili u službu Caru, ili onih koji proglašavaju prava lažne slobode; uvjereni da je ovo posve ugodan način da se ukloni razlog nesporazuma, za pomirenje napretka sadašnjega društva s evanđeljem, za obnovu reda i mira; prema tome, kao da se može združiti svjetlo s tminama, i da se istina neće lišiti svoje naravi ubrzo nakon što joj se, nasilno savijenoj, skine njezina urođena snaga. Zaista, ako se nastojite boriti protiv ove podmukle zablude, koja je to opasnija od otvorenog neprijateljstva, koliko se ljepše zastire velom revnosti i ljubavi; i [zato] postojano nastojite odvratiti jednostavne ljude od toga, iskorijenit ćete pogubni korijen nesloga, i dati učinkovit doprinos za sklapanje i njegovanje zajedništva duša.")

Zatim Pio IX. nastavlja sljedećim poticajem:

> "Hisce profecto monitis vos non indigetis, qui adeo obsequenter et absolute adhaeretis documentis omnibus huius Apostolicae Sedis, a qua liberalia principia toties reprobata vidistis; sed ipsum desiderium expeditioris et uberioris proventus laborum vestrorum nos compulit ad refricandam vobis rei adeo gravis memoriam. Ceterum bonum certamen susceptum alacriter certare pergite, et quotidie magis bene mereri contendite de Ecclesia Dei; coronam spectantes ab Ipso vobis reddendam."
>
> ("Ovakve opomene zaista vama ne trebaju, koji se toliko poslušno i potpuno pridržavate svih dokumenata ove Apostolske Stolice, od koje ste vidjeli da je toliko puta osudila liberalna načela; ali sama želja za uspješniji i obilniji ishod vašeg rada navela nas je da vam ponovimo spomen ove toliko važne stvari. Uostalom, dobar boj koji ste prihvatili, nastavite gorljivo vojevati, i svakodnevno nastojite sve više biti zaslužni za Crkvu Božju, gledajući na vijenac kojim će vam On uzvratiti.")

Dva mjeseca kasnije, 28. srpnja 1873., papa Pio IX. piše biskupu i vjernicima biskupije Quimper u Francuskoj:

> "Moneo itaque, Venerabilis Frater, catholicae societatis sodales, Nos, dum saepe liberalium opinionum sectatores redarguimus, non de Ecclesiae osoribus egisse, quos supervacaneum fuisset indicare; sed de modo designatis, qui latens liberalium principiorum virus cum lacte haustum retinentes ac defendentes, utpote potente non foedatum malitia, et religiosis rebus, uti censent, innoxium, illud facile mentibus ingerunt, atque ita semina propagant earum perturbationum, quibus iamdiu quatitur orbis. Insidias hasce si vitare curent sodales, et praecipuas vires suas in insidiosum hunc hostem convertere nitantur, optime certe merebunt de religione et patria."
>
> ("Opominjem stoga, časni brate, pripadnike katoličkog društva, jer mi, dok smo često korili sljedbenike liberalnih mišljenja, nismo mislili na progonitelje Crkve, na koje bi bilo suvišno upozoravati, nego na ove sada naznačene, koji drže i brane otrov liberalnih načela ispijen s mlijekom, kao da nije previše okaljan zločom, i kao da je bezopasan, kako misle, za vjerske stvari; lako će ga narinuti dušama, i tako promiču sjemenje onih nereda kojima se već toliko dugo trese svijet. Ako članovi društva odluče izbjegavati takve zasjede, i svoje naročite sile nastoje okrenuti protiv tog lukavog neprijatelja, zasigurno će steći velike zasluge za vjeru i domovinu.")

Iz svih ovih poticaja možemo dobro vidjeti kako je papa Pio IX. smatrao borbu protiv liberalizma iznimno važnom dužnošću i klerika i laika (katoličkih udruga i društava).

A sada dolazimo do pitanja: Što je uopće liberalizam?
Na što je točno mislio papa Pio IX. pod pojmom liberalizma, kojega se svaki katolik mora kloniti?

Što je liberalizam?

Precizan odgovor na to pitanje daje *Syllabus errorum*, koji je papa Pio IX. objavio kao dodatak enciklici *Quanta cura* (8. prosinca 1864.). U Syllabusu je osuđeno ukupno 80 zabluda.

Zadnje poglavlje Silaba nosi naziv "Zablude koje se odnose na današnji liberalizam".
U njemu su osuđene sljedeće četiri zalude:

> ■ 77. "U ovom našem vremenu nije više potrebno držati katoličku vjeru kao jedinu vjeru države, a da svi ostali oblici štovanja budu isključeni."
>
> ■ 78. "Pohvalno je stoga u nekim nominalno katoličkim zemljama, zakonom određeno da ljudi koji se tamo useljavaju smiju javno izražavati vlastitu [nekatoličku] vjeru."
>
> ■ 79. "Neistina je da sloboda svakog štovanja i svakome dano potpuno dopuštenje da bilo kakve stavove i mišljenja javno iskazuje, lako dovodi do kvarenja običaja naroda, i promicanja kuge indiferentizma."
>
> ■ 80. "Rimski prvosvećenik može se i treba prilagoditi i pomiriti s progresom, liberalizmom i suvremenom uljudbom."

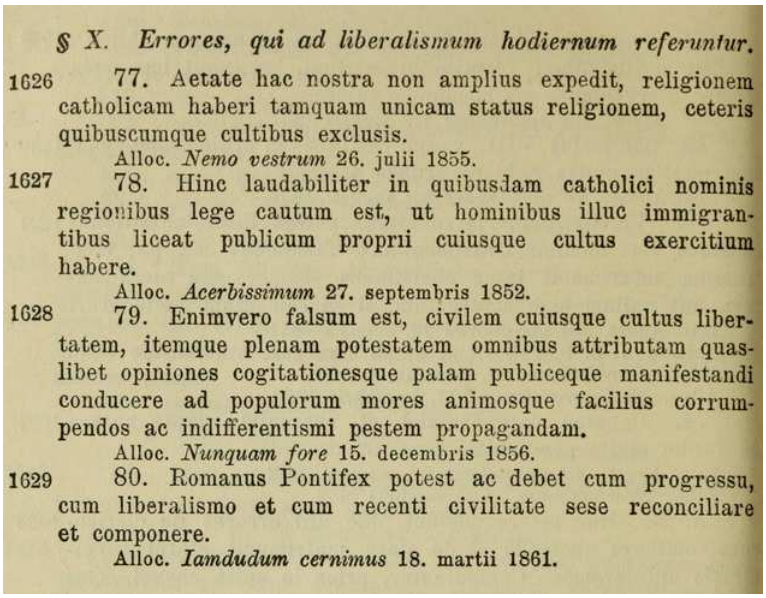

§ X. *Errores, qui ad liberalismum hodiernum referuntur.*

1626 77. Aetate hac nostra non amplius expedit, religionem catholicam haberi tamquam unicam status religionem, ceteris quibuscumque cultibus exclusis.
Alloc. *Nemo vestrum* 26. julii 1855.

1627 78. Hinc laudabiliter in quibusdam catholici nominis regionibus lege cautum est, ut hominibus illuc immigrantibus liceat publicum proprii cuiusque cultus exercitium habere.
Alloc. *Acerbissimum* 27. septembris 1852.

1628 79. Enimvero falsum est, civilem cuiusque cultus libertatem, itemque plenam potestatem omnibus attributam quaslibet opiniones cogitationesque palam publiceque manifestandi conducere ad populorum mores animosque facilius corrumpendos ac indifferentismi pestem propagandam.
Alloc. *Nunquam fore* 15. decembris 1856.

1629 80. Romanus Pontifex potest ac debet cum progressu, cum liberalismo et cum recenti civilitate sese reconciliare et componere.
Alloc. *Iamdudum cernimus* 18. martii 1861.

H. Denzinger, *Enchiridion symbolorum et definitionum*, ed. IX., 1900. god., str. 386.

Dakle, ljudi koji drže navedene četiri zablude jesu ***liberali***, bez obzira smatraju li oni sebe takvima ili ne. Po tome vidimo da su i mnogi koji danas sebe smatraju "konzervativnima" zapravo liberali, jer smatraju, primjerice, da bi država trebala dati punu slobodu svakoj religiji ili da bi svatko trebao imati "slobodu govora" (bez obzira koliko bile gnusne stvari koje govori).

U prikazanom izvatku iz Denzingera možete vidjeti da je ispod svake od četiri osude naveden dokument iz kojega je uzeta, odnosno u kojem je papa Pio IX. detaljnije objasnio zašto su spomenute propozicije osuđene.

Zadržat ćemo se danas na zadnjoj propoziciji, jer sam o ostalima (vjerska sloboda, sloboda govora) već dosta puta pisao na ovom blogu. Osim toga, ona zaslužuje iscrpno objašnjenje, zbog problematičnog ponašanja brojnih današnjih (liberalnih) prelata.

Crkva se ne smije nikada pomiriti s liberalizmom

Posljednja propozicija u Silabu Pija IX. odnosi se na ono toliko aktualno pitanje prilagođavanja svijetu, a u njoj se osuđuje sljedeća teza:

> "Romanus pontifex potest ac debet cum progressu, cum liberalismo et cum recenti civilitate sese reconciliare et componere."
>
> ("Rimski prvosvećenik se može i treba prilagoditi i pomiriti s progresom, liberalizmom i suvremenom uljudbom.")

Što je papa Pio IX. htio poručiti, osuđujući svaku ideju pomirbe s liberalizmom, detaljno je objasnio u govoru ***Iamdudum cernimus***, 18. ožujka 1861.
U nastavku ću navesti dijelove tog govora, koji mi se čine posebno važnima i koji najbolje pokazuju zašto je apsolutno neprihvatljiva ideja o prilagodbi Crkve liberalizmu.

No, prvo jedna mala jezična napomena. Pio IX. s određenom ironijom koristi termin "hodierna civilitas", kako bi obuhvatio ukupnost (liberalnih) promjena u suvremenom društvu. Ja ću taj izraz prevoditi kao "današnja uljudba", u nedostatku boljeg termina.

Papa Pio IX. počinje govor riječima:

> "Iamdudum cernimus, Venerabiles Fratres, quo misero sane conflictu ob invicem pugnantia inter veritatem et errorem, inter virtutem et vitium, inter lucem et tenebras principia, hac miserrima nostra praesertim aetate civilis exagitetur societas. Namque alii ex una parte tuentur quaedam modernae, uti appellant, civilitatis placita, alii ex altera iustitiae sanctimoniaeque nostrae religionis iura propugnant. Ac primi postulant, ut Romanus Pontifex cum *'Progressu'*, cum *'Liberalismo'*, uti vocant, ac recenti civilitate se reconciliet et componat."
>
> ("Već dugo opažamo, časna braćo, kakvim se zasigurno otužnim sukobom između načela istine i zablude, između kreposti i opačine, između svjetla i tmina, naročito u ovim našim žalosnim vremenima muči građansko društvo. Naime, s jedne strane, neki podržavaju određena moderna, kako ih zovu, mišljenja o uljudnosti, dok se drugi s druge strane bore za pravdu i prava naše presvete vjere. A prvi traže da se rimski prvosvećenik pomiri i složi sa *'napretkom'*, sa *'liberalizmom'*, kako ga zovu, i suvremenom uljudbom.")

Papa upućuje sljedeće pitanje onima koji predlažu pomirenje s liberalizmom:

> "Iam vero ab iis, qui pro religionis bono Nos ad hodiernae civilitati dexteram porrigendam invitant, quaerimus utrum facta talia sint, quae Christi hic in terris Vicarium ab Ipso ad caelestis suae doctrinae puritatem tuendam, atque ad agnos ovesque eadem doctrina pascendas et confirmandas divinitus constitutum possint inducere, ut sine gravissimo conscientiae piaculo, et maximo omnium scandalo se cum hodierna civilitate consociet, cuius opera tot unquam satis deploranda eveniunt mala, tot teterrimae opiniones errores et principia promulgantur, quae catholicae religioni eiusque doctrinae omnino adversantur?"
>
> ("A sada one, koji nas za dobro vjere pozivaju da pružimo desnicu današnjoj uljudbi, pitamo stoje li tako stvari da bi namjesnik Kristov ovdje na zemlji, koji je od Njega odozgo postavljen da čuva čistoću Njegovog nebeskog nauka i da istim naukom pase i utvrđuje janjce i ovce, da bi se mogao bez teške nelagode u savjesti, i najvećom sablazni za sve, udružiti s današnjom uljudbom, iz čijih djela izviru tolika zla, koja se ne mogu dovoljno oplakati, tolike se zablude mišljenja i načela proglašavaju, koje su u potpunosti suprotstavljene katoličkoj vjeri i njezinom nauku?")

Dakle, Pio IX. je smatrao da bi bila najveća sablazan da se papa "pomiri" s liberalnim društvom.
Zatim Pio IX. nabraja razloge zašto je ta "moderna civilitas" neprihvatljiva za Crkvu. Zanimljivo je da među najgorim problemima navodi uvođenje ravnopravnosti za nekatoličke religije:

> "Haec autem moderna civilitas dum cuique acatholico cultui favet, ipsosque infideles a publicis muneribus obeundis minime prohibet, et catholicas scholas illorum filiis recludit, irascitur adversus Religiosas Familias, adversus Instituta catholicis scholis moderandis fundata, adversus quamplurimos cuiusque gradus ecclesiasticos Viros amplissima etiam dignitate insignitos, quorum non pauci vitam in exilii incerto aut in vinculis misere agunt, et adversus etiam spectatos laicos viros, qui Nobis et huic Sanctae Sedi addicti religionis iustitiaeque causam alacriter defendunt. Haec civilitas dum acatholicis institutis ac personis subsidia largitur, catholicam Ecclesiam iustissimis suis possessionibus spoliat, et omnia adhibet consilia ac studia ad salutarem ipsius Ecclesiae efficaciam imminuendam. Insuper dum omnem tribuit libertatem quibusque verbis et scriptis, quae Ecclesiam omnesque ipsi ex corde devotos adversantur, ac dum licentiam animat, alit ac fovet, eodem tempore se omnino cautam moderatamque exhibet in reprehendenda violenta et immiti interdum agendi ratione contra eos adhibita, qui optima vulgant scripta; et omnem in puniendo exercet severitatem..."
>
> ("Ova naime moderna uljudba, dok pogoduje svakom nekatoličkom kultu, i samim nevjernicima ne zabranjuje da obnašaju javne dužnosti, i otvara katoličke škole njihovim sinovima, divlja protiv redovničkih zajednica, protiv instituta na kojima su utemeljene suvremene katoličke škole, protiv tolikih crkvenih ljudi svih redova, također i onih s najvećim dostojanstvom, od kojih nemali broj provodi jadan život u nesigurnosti progonstva ili u okovima, i također protiv istaknutih laika, koji odani Nama i ovoj Svetoj Stolici gorljivo brane stvar vjere i pravde. Dok ova uljudba dijeli pomoć nekatoličkim ustanovama i osobama, Katoličku Crkvu lišava njezinih najpravednijih posjeda, i ulaže sve napore i snage kako bi umanjila spasonosni utjecaj iste Crkve. Osim toga, dok pruža svu slobodu svakoj riječi ili spisu, kojima se protivi Crkva i svi koji su joj od srca odani, i dok potiče, hrani i pomaže raspuštenosti, u isto vrijeme se pokazuje pozornom i pažljivom u nasilnom suzbijanju primjenom okrutnih sredstava protiv onih koji objavljuju najbolje spise; i u njihovom kažnjavanju iskazuje svu strogost...")

I sad Pio IX. postavlja ključno pitanje - Može li se ikada jedan papa pomiriti s takvom situacijom u društvu?

> "Huiusmodi igitur civilitati posset ne unquam Romanus Pontifex amicam protendere dexteram, et cum ea foedus concordiamque ex animo inire?"
>
> ("Ovakvoj, dakle, uljudbi može li ikada rimski prvosvećenik pružiti prijateljsku desnicu, i s njom sklopiti iskreni savez i zajedništvo?")

I daje jasan odgovor:

> "At cum civilitatis nomine velit intelligi systema apposite comparatam ad debilitandam ac fortasse etiam delendam Christi Ecclesiam, nunquam certe quidem haec Sancta Sedes et Romanus Pontifex poterunt cum huiusmodi civilitate convenire. *'Quae enim'*, uti sapientissime clamat Apostolus, *'participatio iustitiae cum iniquitate, aut quae societas luci ad tenebras? Quae autem conventio Christi ad Belial?'* [II. Cor. 6, 14-15]"
>
> ("Ali, kako se pod imenom uljudbe misli na sustav koji je upravo tako uređen kako bi slabio i možda također uništio Crkvu Kristovu, zasigurno se nikada neće moći ova Sveta Stolica i rimski prvosvećenik složiti s takvom uljudbom. *'Ta što ima'*, kako vrlo mudro kliče Apostol, *'pravednost s bezakonjem? Ili kakvo zajedništvo svjetlo s tamom? Kakvu slogu Krist s Belijalom?'* [2 Kor 6, 14-15].")

Kako ne bi bilo nikakve sumnje, papa Pio IX. svečano izjavljuje da se Crkva nema s kim pomiriti:

> "Cum porro ita se res habeant, antequam loquendi finem faciamus, coram Deo et hominibus clare aperteque declaramus, nullam prorsus adesse causam quare cum quopiam Nos reconciliari debemus. Quoniam vero, licet immerentes, Illius hic in terris vice fungimur, qui pro transgressoribus rogavit veniamque petiit, probe sentimus a Nobis parcendum iis qui Nos oderunt, ac pro ipsis orandum ut divinae gratiae auxilio resipiscant, atque ita illius, qui Christi hic in terris vicarium gerit operam, benedictionem promereantur."
>
> ("Kada, dakle, tako stvari stoje, prije nego što završimo govor, jasno i otvoreno izjavljujemo pred Bogom i ljudima, da nema nikakvog razloga zašto bismo se s ikim trebali pomiriti. Budući da, iako bez zasluga, ovdje na zemlji zamjenjujemo službu Onoga koji je molio i tražio oproštenje za prijestupnike, s pravom smatramo da trebamo oprostiti onima koji nas mrze, i za njih moliti da se obrate uz pomoć Božje milosti, i tako zasluže blagoslov od onoga koji ovdje na zemlji obavlja službu Kristova namjesništva.")

Dakle, ne treba Crkvi nikakvo "pomirenje sa svijetom", već molitva da se taj svijet obrati. Svijet mora prihvatiti katolički moral, a ne da se katolički moral mijenja i "prilagođava" prema ukusima svijeta.
Zar ovo nije osuda onog "prilagođavanja" iz 1960-ih?

Iz svega navedenoga vidimo da je papa Pio IX. pod nazivom "liberalni katolici" mislio upravo na one skupine koje će stotinjak godina kasnije odigrati presudnu ulogu na Drugom vatikanskom koncilu i postkoncilskim reformama.

Riječ je o skupinama koje su predkoncilski pape smatrali najvećom opasnošću za Crkvu. To su one težnje i stajališta koja je papa Leon XIII. osudio pod nazivom *amerikanizma*. I koja je sv. Pio X. osudio pod imenom modernizma.
I ne samo pape, nego i biskupi, i obični svećenici, pa i angažirani katolički laici (poput bl. Ivana Merza), upozoravali su na veliku opasnost od liberalne infiltracije u katoličke redove.

Crkva je čak i mladež školske dobi upozoravala na opasnost od liberalizma i "liberalnog katolicizma".

Dovoljno je podsjetiti kako na opasnost od "liberalnog katolicizma" upozorava vjerski priručnik za mladiće **Katolički đak** iz 1926. godine.

Liberalni katolicizam.

Kakvu zajednicu ima svijetlo s tminom?
Kako se slaže Krist s Belialom?
II. Kor. 6. 14. 15.

Naročitu pozornost treba da svratimo liberalnom katolicizmu, ili, kako ga drugi zovu, katoličkom liberalizmu.[1] Kako već samo ime kaže, liberalni je katolicizam neko spajanje katolicizma i liberalizma, nastojanje oko izmirenja katoličkih načela s liberalizmom. Osnovna je misao liberalnog katolicizma, da se Crkva mora izmiriti s liberalizmom. Već je papa Grgur XVI. 1832. i 1834. upozorio na »indiferentizam, t. j. na kobno mišljenje, da se možeš u kojoj mu drago vjeroispovijesti spasiti, ako si pošten... Iz ovoga mutnoga izvora potječe besmisleno i krivo mnijenje, da se svakomu mora zajamčiti sloboda savjesti... A koja je gora smrt za dušu, negoli sloboda zablude, kako veli sv. Augustin?«[2] Pijo IX., nasljednik Grgura XVI. na biskupskoj stolici rimskoj, osudio je u više navrata, a osobito svojim znamenitim Silabom samu jezgru liberalnog katolicizma i sve njegove pojave, koje su se do onda bile razvile. A kad se kasnije liberalni katolicizam pojavio u novom obliku t. zv. amerikanizma i modernizma, upozorili su pape Leo XIII., Pijo X., Benedikto XV. i Pijo XI. na ove zablude i osudili ih.

Liberalni katolici hoće da budu liberalci, ali ujedno hoće još ostati katolici. Oni preporučuju mirno i strpljivo podnašanje svih napadaja na katolicizam, pa i onda, kad je jasno, da će katolici imati samo toliko prava u javnom životu, koliko ga sebi izvojšte. Kad moraju biskupi ili Sv. Stolica odlučno govoriti, liberalni se katolici boje za mir i osuđuju takav odlučan nastup kao »neumjestan« ili »nezgodan«.

Liberalni katolici hoće, da se privatni život dijeli od javnoga. Privatno budimo katolici, ali da to budemo i u javnom svom radu, to tim ljudima nije više savremeno...! Tako je jedan te isti čovjek u crkvi i u svojoj sobici katolik, a u uredu, kod izbora, u različitim udruženjima..., savremeni liberalac, koji krotko podnaša sve napadaje na katoličke svetinje u tom društvu...

Osobito naučaju liberalni katolici, da vjera nema nikakva posla ni s politikom, ni sa socijalnim pitanjem, ni s kulturom, ni s literaturom, ni s umjetnoš-

ću... I zato oni slušaju Papu samo u čisto vjerskim stvarima, ali ne onda, kad Papa govori o socijalnom pitanju i t. d. Zato liberalni katolici ne glasuju kod izbora za katoličkog narodnog poslanika, nego za otvorene liberalce.* Zato su pretplaćeni doduše i na koji katolički časopis, ali marljivo čitaju i kupuju liberalne i bevjerske knjige, romane i novine. Zato idu doduše nedjeljom k sv. misi, a nedjeljom poslije podne idu onda i na liberalne skupštine i zabave.

Liberalni katolici hoće svakako da budu katolici, ali — tako oni vele — pravi Kristovi katolici, a ne rimski katolici.

Liberalni katolici kažu, da su katolici, ali dakako i širokogrudni, liberalni katolici, a ne klerikalci.

Lberalni katolici nijesu proti katolicizmu, ali su protivnici »klerikalizma«.

Liberalni katolici nijesu protivnici kršćanske prosvjete, ali je ruše u svojoj kući.

Liberalni katolici nijesu protivnici katoličkih društava, ali nijednoga ne podupiru.

---

* Političko je mišljenje svakomu posve slobodno, u koliko je samo političko, a ne dira u vjeru i ćudoređe, u Boga ili crkvena prava. Pijo X. 25. 8. 1910.

Čitav je liberalizam, a još više liberalni katolicizam jedno veliko protuslovlje. Ne čudimo se dakle, što je liberalni katolicizam poprimio i oblik t. zv. amerikanizma. Amerikanizam traži, da način i smjer katoličkog života mijenjaju i uvađaju pojedinci, svaki prema svome uvjerenju i spretnosti, mimo, pa i protiv zakonite vlasti u Crkvi katoličkoj, mimo, pa i protiv biskupa i Pape. Ovi liberalni katolici dijele kršćanske kreposti u radne i trpne. Radne su im kreposti: junaštvo, oduševljenje, borbenost, revnost u organizovanju katoličkih društava, priredaba i svečanosti... A među trpne kreposti ubrajaju: strpljivost, poniznost, poslušnosa, molitvu, privatni kršćanski život... Za »trpne kreposti« vele, da su bile zgodne u prošlim vremenima, a danas da treba više njegovati »radne kreposti«. Ovu zamamnu zabludu osuđuje veliki Papa Leo XIII. ovim riječima:[3] »Način života u crkvi i crkvenu disciplinu uređuje crkvena vlast, a ne privatnici. Samo onaj može misliti da su jedne kršćanske kreposti zgodne u jedno vrijeme, a druge u drugo, tko se ne spominje riječi apostola Pavla: »koje unapred pozna, one i odredi da budu jednaki obličju Sina njego-

va«.[4] Krist je učitelj i uzor svake svetosti... A Krist se ne mnijenja u tijeku vremenâ, već je »isti i danas i u vijekove«.[5] Svima je dakle ljudima sviju vijekova rečeno: »Učite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem!«[6] I nikad nam se ne će Krist pokazati u drugoj pojavi, nego »poslušan do smrti na križu«.[7] Za sva vremena dakle važi apostolova riječ: »Koji su Kristovi, tijelo su svoje razapeli s manama i strastima«.[8] Jasno je, da je iz ovoga preziranja evanđeoskih kreposti, koje se krivo nazivaju trpnima, moralo slijediti takvo shvaćanje kršćanskoga života i rada, koje prezire, ili barem zapušta i zanemaruje život duše u Kristu i praktični kršćanski život...«

Tako možemo kadgod susresti kojeg katoličkog radenika, koji je sav u radu, i u toj »herezi rada«,[9] kako je zove kardinal Mermillod, pomalo napuštą katolička načela — on, koji ih toliko naglasuje!

Ovi liberalni katolici ističu katolicizam u javnome radu, ali ga zanemaruju u svom privatnom životu.

Oni se bore protiv liberalizma i protiv liberalnog katolicizma, a sami su — i nesvijesno — samo liberalni katolici...

Ne zaboravimo, da je začetnik liberalnog katolicizma nesretni Lamennais, osnivač velikih katoličkih novina »L' avenir« i oduševljeni radnik za slobodu francuskih katolika. Kad su mu počeli prigovarati, da zastupa kriva načela, sam je zatražio presudu Sv. Stolice. A kad je Papa osudio njegova načela o slobodi, pokorio se s početka, ali nerado. Doskora je počeo pozivati u borbu »protiv svećenika i tirana« protiv klerikalizma... Papa je Grgur XVI. osudio ove Lamennaisove spise, a ovaj je na to istupio iz katoličke Crkve i umro nepomiren s Crkvom. Lamennais je žrtva onoga duha, koji je u Francusku uveo Ljudevit XVIII. († 1824.) tražeći vanjski sjaj Crkve, a zapuštajući nutarnji vjerski život.[10] Lamennais je žrtva svoje silne volje, koja je htjela da provede svoje ideje. Lamennais je žrtva »hereze rada« za katoličku stvar.

Što je u Francuskoj bio Lamennais, to je početkom XX. vijeka bio u Italiji Romolo Murri.[11]

Ima još i treća vrsta liberalnih katolika, modernisti. Nijesu to dogmatički modernisti. Ali Sv. Stolica odlučno za-

bacuje ne samo dogmatski, nego i moralni, juridički i socijalni modernizam«.[12] Ovi su »moderni« katolici »revni reformatori Crkve i vjerskoga života«, ali oni djeluju mimo, pa i protiv crkvene vlasti, mimo, pa i protiv biskupa i Pape. O njima veli sv. Otac Papa Pijo X.: »Oni hoće širiti kršćansku prosvjetu nesamo ne pokoravajući se crkvenoj vlasti, nego ustajući i protiv izričite volje crkvenih poglavara. Oni govore, da uzdižu barjak Kristov. Ali njihov barjak nije barjak Kristov, jer na njemu nema nauke Božanskog Spasitelja, koja i ovdje ima svoju primjenu: »Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire«,[13] jer ne poznaju poniznosti, pokornosti i djetinje odanosti prama crkvenim poglavicama«.[14]

O suglasju s Crkvom govorit ćemo opširnije u poglavlju: Katolicizam.

Pijo IX. nazvao je liberalni katolicizam najpogubnijom kugom. Ta se kuga raširila po čitavome svijetu i otrovala je javni i privatni život čitavih naroda. Kod nas je biskup Mahnić ustao velikom žestinom protiv liberalizma i liberalnog katolicizma. Počeo je dijeliti duhove.

Između istine i laži nema izmirenja. Ako je kršćanstvo istina, tada je liberalizam laž. Ako je u katolicizmu Krist, tada je u liberalizmu Antikrist.

Između katolicizma i liberalizma nema sredine. I ako tkogod traži sredinu između rimskog katolicizma i liberalizma, to nije naš put.

Liberalni katolici vele: »Ja sam katolik, ali...« Budi dakle katolik bez »ali«! Nastoj da spasiš svoju dušu — to je prvo i najglavnije. A onda nastoj, da proširiš i učvrstiš kraljevstvo Božje i u srcima svojih bližnjih — podvrgavajući svoj sud uvijek, bezuslovno i potpuno odredbama Crkve katoličke, mjesnog biskupa i Sv. Stolice u stvarima vjere, ćudoređa i crkvene discipline.

Potpuno isti tekst je i u priručniku za djevojke **Katolička učenica**.

Pobjeda pod vodstvom Majke Božje

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/02/pobjeda-pod-vodstvom-majke-bozje.html

U povodu blagdana Gospe Lurdske želim vam obratiti pozornost na predavanje bl. Ivana Merza pod nazivom ***Bezgrešno Začeće*** (objavljeno u VI. svesku *Sabranih djela bl. Ivana Merza*, str. 468.-474.). U predavanju Merz objašnjava prvenstveno blagdan Bezgrješnoga Začeća Blažene Djevice Marije (8. prosinca), ali govori i o ostalim Marijinim blagdanima, uključujući i blagdan Gospe Lurdske (koji je usko vezan uz dogmu o Bezgrješnom Začeću). Osvrće se i na spomendane pojedinih svetaca koji su bili istaknuti štovatelji Majke Božje.

Predavanje je vrlo bogato liturgijskim tumačenjima i informacijama, te praktičnim poukama za tešku borbu koju svaki katolik - član vojujuće Crkve - mora voditi na ovome svijetu. Velika je šteta što ovaj tekst ne koriste češće današnji katolički aktivisti u borbi za pobjedu katolicizma u javnom životu.

Možda je razlog to što se ovo Merzovo predavanje uvelike oslanja na tradicionalni Rimski brevijar (posebice na čitanja iz matutina), koji postkoncilski "moderni" svećenici i vjernici slabo poznaju.
Zato ću navodeći citate iz predavanja, dati ponegdje i potrebna tumačenja iz brevijara, kako bi neupućenima bile jasnije riječi našega blaženika.

U Svetome pismu ima mnogo mjesta koja Crkva posebno pripisuje Majci Božjoj, i koja su stoga sveci kroz povijest koristili u tumačenju Gospinih kreposti.
Za ovo predavanje bl. Ivana Merza naročito su važna ona biblijska mjesta koja se također koriste i u opisu vojujuće Crkve.

Jedno od tih mjesta je rečenica iz Pjesme nad pjesmama (4, 4):

> "Sicut turris David collum tuum, quae aedificata est cum propugnaculis; mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium."
>
> ("Vrat je tvoj kao toranj Davidov, koji je sagrađen s obrambenim kulama: tisuću štitova visi na njemu, sve oružje junaka.")

Drugo je mjesto iz Pjesme nad pjesmama (6, 10):

> "Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?"
>
> ("Koja je ova koja uzlazi kao rana zora, lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce, strašna kao dobro uređen bojni red?")

Ovaj stih je inače i *capitulum* u prvom času u oficiju Blažene Djevice Marije.
I upravo s tim stihom bl. Ivan Merz počinje svoje predavanje o Bezgrješnom Začeću. Merz je preveo taj stih ovako:

> "Tko je ova koja dolazi kao što zora sviće, lijepa kao mjesec, sjajna kao sunce, strašna kao vojska pod zastavama?"

Spomenuo sam da Ivanovo predavanje ima izrazito borbenu poruku, pa tako kaže:

> "Kako naša organizacija u svojim članovima treba gajiti duh kršćanske srčanosti, to je naša nakana da pokažemo kako je Bezgrješna Djevica uzor svake srčanosti – da je ona pravi vojvoda. Stoga donosimo neke stavke iz Brevijara i Misala koji se odnose na junaštvo i srčanost naše premile Gospe."

Ovako bl. Ivan Merz govori o Bezgrješnom Začeću Blažene Djevice Marije:

> Kada je Gospodin Bog odlučio da će nakon pada naših praroditelja Adama i Eve ljudskom rodu poslati Otkupitelja, istodobno je odlučio da će Isusu dati junačku Majku koja će već od prvoga časa svoga začeća satrti glavu Sotoninu. Stoga Brevijar i pjeva: „Tada Bog reče zmiji: 'Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina. Ona će ti glavu satirati.' – Aleluja" (Post 3,14–15). (IV., 522) Brevijar prikazuje Bezgrešnu uopće kao vojskovođu koji je zaraćen s paklom. Sv. Sofron, što ga citira Brevijar, tumači: „Ovo otajstvo smlavit će snagu pokvarenosti i otet će paklu njegovu pobjedu." (IV., 527) Kada se Gospa rodila u preblaženoj punini vremena, ispunilo se Božje proročanstvo. Sveti Bernard govori na usta Brevijara da je obilježje Gospino što je ona jaka žena. „Koju drugu ženu misliš da je Bog navijestio kada je rekao zmiji: 'Stavit ću neprijateljstvo između tebe i žene?' I ako još sumnjaš da je govorio o Mariji, poslušaj što slijedi: 'Ona će ti satrti glavu.' Kome je prepuštena ova pobjeda ako ne Mariji? Bez dvojbe to bijaše ona koja je smrskala glavu otrovne zmije; ona koja je uništila svaki utjecaj lošega duha bilo da ovaj napastuje tjelesnim zamislima ili ohološću duha. Koju je drugu ženu tražio Salomon kada je govorio: 'Tko će da nađe snažnu ženu?' Ovaj je mudrac poznavao slabost toga spola, kržljavost njezina tijela, prevrtljivost njezina duha. Ali budući da je pročitao božansko obećanje, to mu se učinilo prikladnim da onaj koji je pobijedio pomoću žene bude sa svoje strane pobijeđen od Žene i stoga je uskliknuo u žaru svoga zanosa: 'Tko će naći snažnu ženu?' To znači: ako o ruci jedne žene ovisi i naše sveopće spasenje i povratak nevinosti i pobjeda nad neprijateljem, to je bezuvjetno potrebno da se nađe jedna jaka žena koja bi bila kadra da izvede takvo djelo" (sv. Bernard, IV., 533–534). Snaga i srčanost Marijina nije bila brutalna, već dio njezine svetosti. Misal pjeva u svojem Introitu (Ulazna pjesma) za blagdan Bezgrešne da je Bog obukao ovu jaku ženu u „haljine svetosti i da ju je ogrnuo plaštem pravde", a Brevijar nadopunjuje tu misao kličući: „Tvoja je odjeća, o Marijo, bijela kao snijeg, a tvoje je lice poput sunca" (A. 2. JC.). Ako je Bezgrešna uzor nama Orlovima, ako je ona uistinu naša Kraljica i naš vojvoda, to i mi moramo nastojati da naša srčanost i borbenost protiv zabluda i opačina u društvu budu plod naše svetosti i neoskvrnjenosti, da i odjeća naše duše bude „bijela kao snijeg".

Merz nastavlja svoje tumačenje na temelju časoslova:

> Promotrimo dalje svojstvo Marijine srčanosti. Jedan himan pjeva o Mariji kao o „kuli do koje ne može zmaj" (IV., 511); ona je „propast starog Egipta" (sv. Tarazije, IV., 539). Po Bezgrešnoj će „novi Izrael biti izbavljen iz ropstva duhovnih Egipćana i biti nahranjen, kao što je stari narod bio u pustinji nahranjen manom i vodom iz stijene" (sv. Tarazije, IV., 539). Isti sv. Tarazije ovu snagu Marije uspoređuje s lahorom govoreći: „Da si pozdravljen, blagi lahore, koji progoniš sa zemlje duha zlobe" (sv. Tarazije, IV., 541). A taj blagi lahor ima toliku snagu da svako zlo snagom ruši: „To si ti", govori Brevijar, „koju je Daniel… proglasio slikom velike gore; ti si zaista ona gora s koje će se Krist, ugaoni kamen, otkinuti i doći će da uništi i u prah pretvori nakane zmije koje se ukazuju na tisuću načina" (sv. Tarazije, IV., 540). Prema tome, svi nas ovi stavci iz Brevijara upućuju da nema pobjede bez Marije jer je ona pobijedila glavnoga i bitnoga neprijatelja ljudskoga roda: Sotonu. Za čovjeka su jedino Sotona i njegovi saveznici neprijatelj. Želimo li prema tome da sudjelujemo u borbi protiv Sotone i njegovih saveznika, protiv pohote tijela, očiju i oholosti duha, ne preostaje nam ništa drugo nego da postanemo vojnici Bezgrešne Vojvotkinje jer jedino je ona sa svojim Sinom, kako veli Pio IX. „izvojštila najpotpuniju pobjedu nad starom zmijom" (IV., 525).

Ovdje možda treba malo zastati, da onima koji ne znaju malo pojasnimo odakle bl. Ivan Merz crpi ove pouke.
Prije liturgijskih reformi sredinom 20. stoljeća, blagdan Bezgrješnog Začeća imao je osminu. Tijekom svakoga dana u toj osmini u brevijaru se čitalo što su kršćanski pisci pisali o Bezgrješnoj Gospi: sv. Jeronim, sv. Sofronije, sv. German, sv. Tarazije, a najviše iz bule pape Pija IX. *Ineffabilis Deus* - koja je bila tako raspoređena u čitanjima časoslova, da bi se cijela pročitala u tih osam dana osmine blagdana Bezgrješnog Začeća.

484 Decembris die 14.

In 2. Nocturno
Ex Bulla Dogmàtica
Pii Papæ IX.
Lectio IV.

OMNES norunt quanto stùdio hæc de Immaculàta Deìparæ Vìrginis Conceptiòne doctrìna a spectatìssimis Religiòsis Familiis et celebrìoribus Theològicis Academiis, ac præstantìssimis divinàrum rerum sciéntia Doctòribus fuerit tràdita, assèrta ac propugnàta. Omnes pàriter norunt quantòpere sollìciti fuérint Sacròrum Antìstites vel in ipsis ecclesiàsticis convèntibus palam publicèque profitèri, sanctìssimam Dei Genitrìcem Vìrginem Mariam ob prævìsa Christi Dòmini Redemptòris mèrita, nunquam originàli subjacuìsse peccàto, sed præservàtam omnìno fuìsse ab originis labe, et idcìrco sublimiòri modo redèmptam. Quibus illud profècto gravìssimum et omnìno màximum accèdit, ipsam quòque Tridentìnam Synodum, cum dogmàticum de peccàto originàli èderet decrètum, quo juxta sacràrum Scripturàrum sanctorùmque Patrum ac probatìssimòrum Conciliòrum testimònia, stàtuit ac definìvit: Omnes hòmines nasci originàli culpa infèctos; tamen solèmniter declaràsse: Non esse suæ intentiònis, in decrèto ipso tantàque definitiònis amplitùdine comprehèndere beàtam et Immaculàtam Vìrginem Dei Genitrìcem Mariam. Hac enim declaratiòne Tridentìni Patres, ipsam beatìssimam Vìrginem ab originàli labe solùtam, pro rerum temporùmque adjùnctis, satis innuèrunt, atque àdeo perspìcue significàrunt, nihil ex divinis Litteris, nihil ex traditiòne, Patrùmque auctoritàte rite afférri posse, quod tantæ Vìrginis prærogatìvæ quovis modo refragètur.

℟. Ego ex ore, 463.

Lectio V.

ET re quidem vera hanc de Immaculàta beatìssimæ Vìrginis Conceptiòne doctrìnam quotìdie magis gravìssimo Ecclèsiæ sensu, magistèrio, stùdio, sciéntia ac sapiéntia tam splèndide explicàtam, declaràtam, confirmàtam et apud omnes cathòlici orbis pòpulos ac natiònes miràndum in modum propagàtam, in ipsa Ecclesia semper extitìsse, vèluti a majòribus accèptam, ac revelàtæ doctrìnæ charactère insignìtam, illùstria

Sedmi dan osmine Bezgrješnoga Začeća, Rimski brevijar iz 1894. god.

Nadahnut čitanjima časoslova, bl. Ivan Merz nastavlja:

> A proglašenje svetkovine Bezgrešnoga Začeća po papi Piju IX. dne 8. XII. 1854. nije ništa drugo, veli Brevijar, nego „vrhovni i neprevarljivi proglas o pobjedi Djevice Majke Božje koju je izvojštila nad prestrašnim neprijateljem ljudskoga roda“. Ovu svoju vojničku i junačku i pobjedničku misiju Marija bez prestanka vrši u životu Crkve. Prolistat ćemo samo Misal i Brevijar i uvjerit ćemo se kako Marija kroz svu povijest pomaže Crkvi u njezinoj teškoj borbi.

Sada počinje dio predavanja u kojemu bl. Ivan navodi pojedine svece koji su uz pomoć Majke Božje vojevali protiv krivovjerja. Počinje sa sv. Dominikom:

> Sveta nas liturgija uči da je „Marija sama uništila sve hereze“ (III., 411). I razumljivo je da je Marija bila ona koja je rekla sv. Dominiku da propovijeda krunicu kao moćno sredstvo protiv krivovjerja i opačina“ (isto).

Kao drugi primjer, Merz navodi sv. Bernarda, a zatim sv. Feliksa de Valois:

> Promotrimo dalje crkvenu povijest na temelju liturgije. Sv. Bernard (+1153.) ubraja se među najveće obnovitelje ljudskoga društva. Sam je osnovao oko 160 samostana i propovijedao drugu križarsku vojnu. Odakle mu ta borbenost i taj viteški duh? Liturgija nam veli da je bio pjesnik koji je opjevao Marijinu veličinu. Uistinu, možda je najteže vrijeme za kršćane bilo kada su muslimani stali provaljivati u Europu. Prijetila je opasnost da će u ropstvu mnogi slabi kršćani otpasti od vjere. Stoga je bilo od najveće važnosti da se ti robovi otkupe i tako sačuvaju od vječne propasti. Bezgrešna je potakla osnutak trinitarskoga reda za otkup robova. Nošnja je tih trinitaraca bila bijela, a sprijeda su imali plavo-crveni križ. Najljepše nam govori Brevijar prigodom svetkovine sv. Feliksa Valoa (20. X.) kako je Gospa voljela ovaj junački red. Brevijar nam pripovijeda: „Na tome je mjestu primio veliku milost od Djevice Majke. U predvečerje rođenja Majke Božje Božjim dopuštenjem sva braća ostadoše spavati i nijedan nije ustao da moli jutarnju; Feliks, koji je bdio, po svom običaju preteče sat i ušavši usred kora vidje u njemu Blaženu Djevicu odjevenu odjećom reda na kojoj bijaše križ, a u njenoj su pratnji bili nebeski duhovi jednako odjeveni. Feliks se njima pridruži, a Majka Božja, pošto je intonirala božanske hvale, s njom je pjevao cijelu službu“ (III., 561–562).

Merz nastavlja sa sv. Petrom Nolaskom i njegovim suradnicima...

> "U isto doba nastao je jedan drugi viteški red. Liturgija ga slavi pod svetkovinom Naša Gospa od Otkupa (24. IX.). Ovaj su viteški red osnovali sv. Petar Nolasko, sv. Raymond de Pegnafort i Jakov, kralj Aragonije. Tada je bio najveći i najljepši dio Španjolske pod barbarskim jarmom Saracena. Mnogima je prijetila opasnost da se odreknu kršćanske vjere. Djevica je htjela učiniti kraj tako velikom zlu i stoga se ukaže blagim licem sv. Petru Nolasku i reče mu da bi njoj i njezinu Sinu bilo drago kada bi u njezinu čast osnovao red sa zadatkom da se zarobljenici oslobode turske tiranije. – Ti su redovnici položili četvrti zavjet koji ih obvezuje da će postati dragovoljni taoci muslimana, ako to bude iziskivalo oslobođenje od Turaka."

Zatim Merz dolazi do sv. Ignacija Lojolskoga, osnivača Družbe Isusove:

> "Ova ljubav Djevice prema vojničkoj i viteškoj odlučnosti osobito odskače u svetkovini sv. Ignacije Lojolskoga, osnivača isusovaca (31. VII.). Brevijar spominje da je sv. Ignacije položio svoj mač na oltar Djevice u Mont Seratu, a sama ga je Gospa učinila vitezom Krista i vojujuće Crkve."

Iz svega navedenoga, bl. Ivan Merz zaključuje:

> "Iz dosadašnjih se izvadaka iz sv. Liturgije uvjerismo da Gospa poput viteške Kraljice i vojvode napada na sve ono što bilo izravno, bilo neizravno ugrožava vječno spasenje duša. Ona je svojim Bezgrješnim Začećem izvojštila bitnu pobjedu nad bitnim neprijateljem; sva njezina djelatnost kroz povijest tek je očitovanje i u neku ruku produženje te njezine odlike Bezgrješnoga Začeća. Ona svladava krivovjerja, ali isto tako navaljuje na one građanske i političke poretke koji ugrožavaju spasenje duša."

Dakle, ovdje imamo i određenu političku poruku. Potrebno je boriti se protiv političkih poredaka koji ugrožavaju spasenje duša.

> "Tko će pomoći ako ne Gospa i njezina krunica? Krunica je svladala, kako vidjesmo, albigenško krivovjerje; krunica je svladala, kako nam veli sv. Litrugija, politički poredak osmanlijskoga carstva koji je prijetio propašću Crkvi u Europi. Svetkovina Svete krunice, što se slavi 7. listopada, ustanovljena je kao spomen na bitku kod Lepanta (7. X. 1571.). Upravo su toga dana sve bratovštine sv. krunice molile da Turčin bude pobijeđen. Molitva je bila uslišana. Papa Klement XI. proširio je tu svetkovinu na cijelu Crkvu jer molitvi krunice pripisuje pobjedu Karla VI. nad Turčinom god. 1716.
> Brevijar, razmatrajući o ovom sudjelovanju Bezgrešne u ljudskoj povijesti zaključuje: „Kada nam je Gospa po molitvama krunice pomogla da pobijedimo naše zemaljske neprijatelje, dat će nam da pobijedimo paklene“ (Ros. III., 413.)."

I sad dolazimo do današnjeg blagdana Gospe Lurdske. Poslušajte kako bl. Ivan Merz tumači značaj tog blagdana:

> Napokon spomenimo još svetkovinu Gospe Lurdske od 11. veljače. Svojim ukazanjem i čudesima u Lurdu Gospa naviješta borbu materijalističkoj filozofiji koja niječe vrhunaravni svijet. Sveta Liturgija nam zaista govori da je Gospa „strašna poput vojske poredane u bojne redove“. Proroci su govorili da će to biti „jaka žena“, a Crkva nas na usta Liturgije uči da je ona svojim Bezgrešnim Začećem izvojštila odlučnu pobjedu nad zmijom i da Ona kroz svu ljudsku povijest vrši svoju junačku i borbenu misiju. „Moćna je Djevica poput tornja Davidova,“ pjeva Crkva, „tisuću štitova na njoj visi i sve oružje junaka“ (Cant. 4, 4, Ros III, 404).

Sve ove pouke bl. Ivan vidi u samoj tradicionalnoj liturgiji (Misal i časoslov). I na temelju njih zaključuje što je zadaća katoličkih boraca:

> "I naše orlovsko oružje mora biti u službi naše Kraljice. I mi u našim pobjedama nad samim sobom i u borbi s neprijateljima Crkve, u privatnom i javnom životu moramo tražiti zaštitu i pomoć kod Pobjednice. Bez nje je uzalud naše nastojanje; s njom, kako nas uvjerava sveta Liturgija, pobjeda je posve sigurna. No da uzmognemo što bolje upoznati Mariju i način borbe za ideale Katoličke akcije što ga trebamo pod njezinim vodstvom voditi, potrebno je početi proučavati svetu Liturgiju i da sami započnemo živjeti životom suvremenoga katolika – životom vojnika i viteza Bezgrješne Kraljice. Sjedinimo na kraju naše molitve s molitvama sv. Liturgije i doći ćemo do uvjerenja da je u tim molitvama najdublja mudrost nerazdruživo povezana s najvećim sjajem umjetničke ljepote."

Na kraju bih samo napomenuo, ako želite ukratko na jednom mjestu pronaći većinu slika, misli i molitava na kojima je Crkva stoljećima gradila tumačenja o Gospinoj veličini, pogledajte **Mali oficij Blažene Djevice Marije**.

Tko samo prolista Mali oficij, odmah će mu postati jasno zašto je za katolike neophodna borba protiv krivovjerja. Beskompromisna borba pod vodstvom Gospe, koja je sama uništila sva krivovjerja.

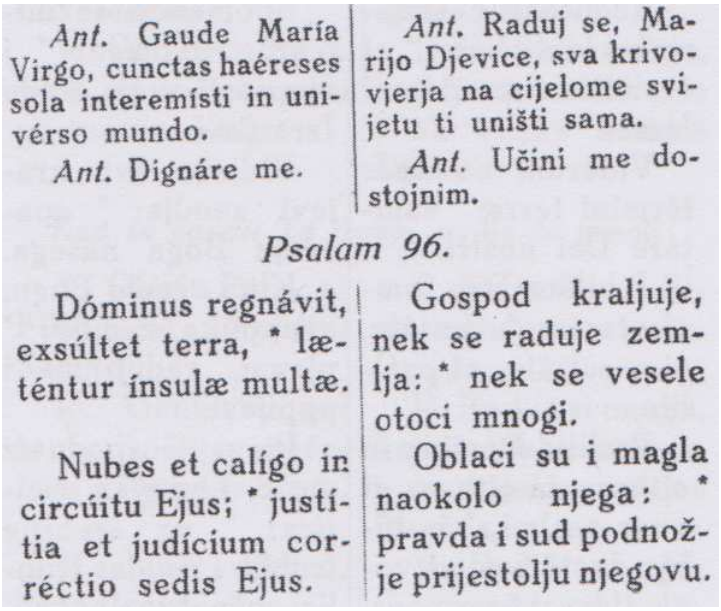

Ant. Gaude María Virgo, cunctas haéreses sola interemísti in univérso mundo.

Ant. Dignáre me.

Ant. Raduj se, Marijo Djevice, sva krivovjerja na cijelome svijetu ti uništi sama.

Ant. Učini me dostojnim.

Psalam 96.

Dóminus regnávit, exsúltet terra, * læténtur ínsulæ multæ.

Gospod kraljuje, nek se raduje zemlja: * nek se vesele otoci mnogi.

Nubes et calígo in circúitu Ejus; * justítia et judícium corréctio sedis Ejus.

Oblaci su i magla naokolo njega: * pravda i sud podnožje prijestolju njegovu.

Manipuliranje citatima svetaca

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/02/manipuliranje-citatima-svetaca.html

Mnogo je načina na koji se danas iskrivljuju riječi svetaca: od pogrešnih ili nespretnih prijevoda, preko interpretacija neukih osoba, vađenja iz konteksta, pa sve do namjernih i smišljenih manipulacija - na granici falsificiranja.

Na internetu je vrlo često manipuliranje citatima svetaca. Pri tome je najgore kad dobronamjerni, ali neuki ljudi, ne uspijevaju prepoznati manipulaciju, nego dalje prenose pojedine takave citat.

To obično djeluje na ovaj način. Netko prvi izvuče rečenicu (ili dio rečenice) nekog sveca i postavi je u kontekst koji je nerijetko potpuno suprotan njenom izvornom kontekstu. Zatim se drugi ljudi "navuku", pa dalje prenose tu misao... I to onda doslovno traje godinama.

Navest ću jedan primjer, koji dobro oslikava cijelu ovu situaciju. Prije nekoliko godina vidio sam da su na portalu Bitno.net citirali misao sv. Roberta Bellarmina:

> "S ljubavlju nijedan čovjek nije izgubljen i bez nje nijedan nije spašen."

Odmah sam prepoznao o čemu je riječ, jer ta misao potječe iz jedne od meni najdražih Bellarminovih knjiga: ***De ascensione mentis in Deum***. Sličnu je misao Bellarmin izrekao također i u svom katekizmu.

Naravno, oni na Bitno.netu nisu napomenuli odakle je misao uzeta (a vjerojatno ne znaju). Pitam se iz kojih su je izvora oni uopće preuzeli... Mislim, nema nikakve sumnje da nitko od Bitno.net-ovih novinara ne čita Bellarmina.

No, izgleda da ta rečenica - ovako istrgnuta iz konteksta - kola već duže vremena internetom.
Evo je, primjerice, na Facebook stranici udruge *Betlehem* još 2013. godine.

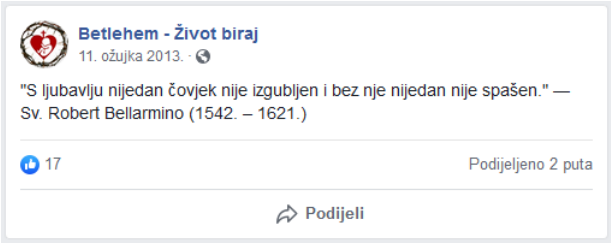

Ili na Facebook profilu portala "Mladi katolici" 2017. godine.

Neki dan je isti citat prenio i jedan svećenik na svom Facebook profilu...

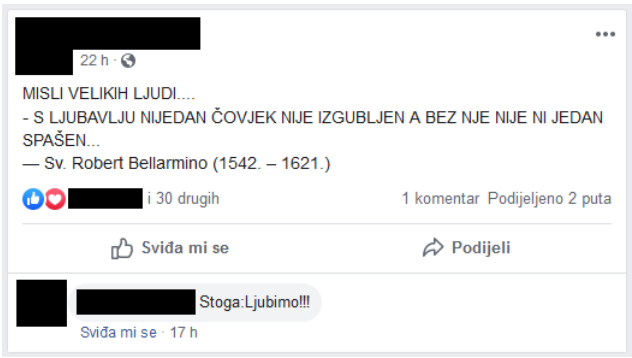

U čemu je, dakle, problem s tim citatom? Problem je u tome što čovjek koji gleda tu rečenicu tako izvučenu iz konteksta uopće ne može shvatiti o čemu je sv. Robert Bellarmin stvarno govorio.

Naime, ta se rečenica nalazi na kraju 13. dijela Bellarminove knjige *De ascensione mentis in Deum* (grad. 13., cap. 5.) gdje se govori o dubini mudrosti Božje na primjeru predestinacije i reprobacije.
Govoreći s jedne strane, o primjerima tolikih ljudi koji su tijekom svog života dugo ustrajali u dobrim djelima, ali na kraju života posrnuli u grijeh i propali u pakao; a s druge strane, o onima koji su cijeli život živjeli u grijehu, a tek se na kraju obratili (i na kraju spasili) - ukazuje s kolikom se pažnjom i oprezom, pa i strahom, treba čovjek brinuti za svoje spasenje, navodeći riječi sv. Pavla: "sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja" (Fil 2, 12).

Nakon toga dolazi pasus u kojem se nalazi gore spomenuta misao o ljubavi. Evo točno cijelog pasusa u izvorniku da shvatite kontekst:

> "Tu vero, anima mea, his omnibus consideratis, *'satage ut certam facias per bona opera vocationem et electionem tuam'*, ut apostolus Petrus te monet in epistola sua posteriore [II. Petr. 1, 10]. Quae autem sint opera bona quae certam faciunt vocationem et electionem docet apostolus Ioannes cum ait: *'Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua sed opere et veritate'* [I. Ioan. 3, 18]. **Charitas enim est cum qua nemo damnatur et sine qua nemo salvatur**; charitas autem per opera demonstratur, cum quis videlicet non spe retributionis temporalis vel ex affectu inordinato ad creaturam, sed ex intimo et puro amore Dei et proximi vel eleemosynas pauperibus elargitur vel inimicis condonat injurias. Et quoniam non satis est incipere, sed *'Qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit'* [Matth. 10, 22], ideo dicit Apostolus *'satagite'*, quod est anxie et sollicite ac diligentissime incumbere in negotium salutis aeternae. Et vere, si quod est probabile argumentum electionis divinae, illud est cum homo sollicitus de salute magis quam de ulla re alia non cessat orare Deum pro dono verae poenitentiae et verae humilitatis et perfectae charitatis et perseverantiae usque in finem; neque sola oratione contentus *'regnum Dei et justitiam ejus'* [Matth. 6, 33], ut Salvator admonuit, totis viribus quaerere et invenire contendit."
>
> ("A ti, dušo moja, promotrivši sve ovo, *'trudi se da po dobrim djelima učiniš sigurnim svoj poziv i izabranje'* [2 Pt 1, 10], kako te opominje apostol Petar u svojoj drugoj poslanici. A koja su to dobra djela koja čine sigurnim poziv i izabranje naučava apostol Ivan: *'Dječice moja, ne ljubimo riječju niti jezikom, nego djelom i istinom'* [1 Iv 3, 18].
> **Ljubav je naime, ona s kojom se nitko ne osuđuje, i bez koje se nitko ne spašava**; a ljubav se pokazuje po djelima, to jest, kada netko - ne iz nade za zemaljskom nagradom ili iz neuredne sklonosti prema stvorenjima, nego iz unutarnje i čiste ljubavi prema Bogu i bližnjemu - ili dijeli milostinju siromasima ili oprašta uvrede neprijateljima. I jer nije dovoljno tek započeti, nego: *'Tko ustraje do kraja, taj će biti spašen'* [Mt 10, 22], stoga kaže Apostol *'trudite se'*, što znači tjeskobno i pozorno i vrlo pažljivo nastojati oko rada za vječno spasenje. I zaista, ako postoji koje vjerojatno očitovanje Božjeg izabranja, to je kad čovjek brinući se za spasenje više nego za ikakvu drugu stvar, ne prestaje moliti Boga za dar prave pokore, i prave poniznosti, i savršene ljubavi, i ustrajnosti sve do kraja; i ne zadovoljavajući se samo molitvom, svim silama nastoji tražiti i pronaći *'kraljevstvo Božje i pravdu njegovu'* [Mt 6, 33], kao što opominje Spasitelj.")

I što sad kažete... kad vidite gornju misao u njenom stvarnom kontekstu?

Evo tog pasusa u originalnom izdanju ***De ascensione mentis in Deum*** iz 1615. godine.

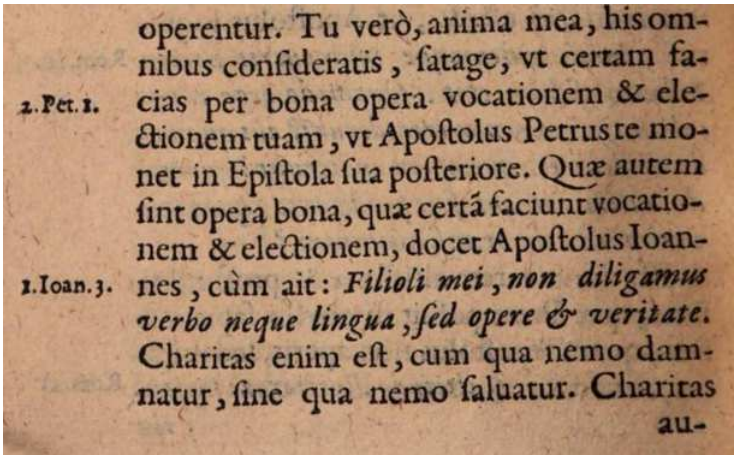
operentur. Tu verò, anima mea, his omnibus conſideratis, ſatage, vt certam facias per bona opera vocationem & electionem tuam, vt Apoſtolus Petrus te monet in Epiſtola ſua poſteriore. Quæ autem ſint opera bona, quæ certâ faciunt vocationem & electionem, docet Apoſtolus Ioannes, cùm ait: *Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua, ſed opere & veritate.* Charitas enim eſt, cum qua nemo damnatur, ſine qua nemo ſaluatur. Charitas au-

2. Pet. 1.

1. Ioan. 3.

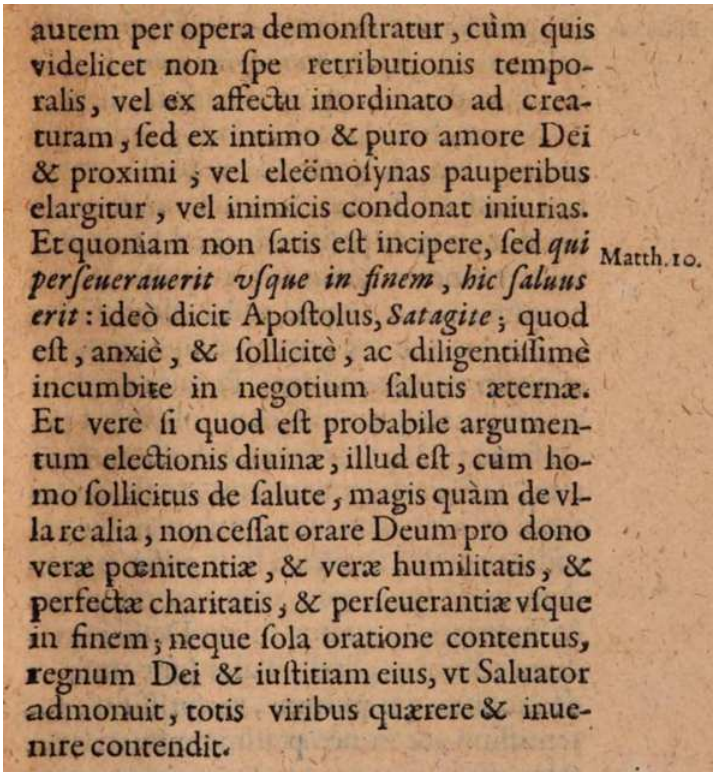

autem per opera demonſtratur, cùm quis videlicet non ſpe retributionis temporalis, vel ex affectu inordinato ad creaturam, ſed ex intimo & puro amore Dei & proximi; vel eleëmoſynas pauperibus elargitur, vel inimicis condonat iniurias. Et quoniam non ſatis eſt incipere, ſed *qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit*: ideò dicit Apoſtolus, *Satagite*; quod eſt, anxiè, & ſollicitè, ac diligentiſſimè incumbite in negotium ſalutis æternæ. Et verè ſi quod eſt probabile argumentum electionis diuinæ, illud eſt, cùm homo ſollicitus de ſalute, magis quàm de vlla re alia, non ceſſat orare Deum pro dono veræ pœnitentiæ, & veræ humilitatis, & perfectæ charitatis, & perſeuerantiæ vſque in finem; neque ſola oratione contentus, regnum Dei & iuſtitiam eius, vt Saluator admonuit, totis viribus quærere & inuenire contendit. Matth. 10.

Važno je također naglasiti da sv. Robert Bellarmin govoreći o ljubavi, misli na **bogoslovsku krepost ljubavi**, a ne na ono što današnji svijet smatra pod pojmom "ljubavi".

Dakle, ako gledamo bogoslovsku krepost ljubavi, potpuno nam je jasno zašto Bellarmin kaže da se bez ljubavi nitko ne spašava, a s njom nitko ne osuđuje. Naime, u katoličkoj se teologiji uvijek naglašavalo da je ljubav blisko povezana s posvetnom milošću. Toliko povezana, da se gubitkom posvetne milosti, gubi i krepost ljubavi. Nijedan čovjek koji se nalazi u stanju smrtnoga grijeha NEMA LJUBAV. S druge strane, svi koji nalaze u stanju posvetne milosti imaju i krepost ljubavi (dakako, u različitim količinama, prema stupnju svetosti svakoga pojedinoga od njih).

Bez poznavanja ovog konteksta, ne može se shvatiti Bellarminova misao o ljubavi. Po tome vidite koliki je promašaj bilo izvlačenje onih riječi iz konteksta... I onda ono prenošenje po Facebooku...

Je li to učinjeno namjerno? Ne znam.
Nije tolika tragedija da neupućeni vjernici ne prepoznaju takve manipulacije sa citatima svetaca. Ali jest tragedija da to svećenici ne prepoznaju, ili da čak aktivno sudjeluju u širenju takvih citata.

Nažalost, to je često pokazatelj slabog obrazovanja novog klera koji je prošao razvodnjenu i "moderniziranu" postkoncilsku formaciju.
Kako će netko tko nikada nije čitao djela crkvenih naučitelja u njihovom izvorniku, prepoznati manipuliranje njihovim citatima?

No, najgore od svega jest kad vidite da se citatima svetaca manipulira čak i u današnjoj službenoj literaturi, koja se koristi na teološkim fakultetima.

Mene ne čudi što modernisti iskrivljuju riječi svetaca. Ta oni iskrivljuju i riječi samoga Gospodina našega Isusa Krista! Gdje onda neće iskrivljavati i riječi njegovih svetaca!?

Mogli bismo o tome raspravljati naširoko. O toj temi bi se mogle napisati i cijele knjige. Problem manipulacija u modernističkoj pseudoteologiji dotaknuo sam djelomično na početku ovog teksta: **Zar ćeš zabraniti Crkvi da moli za obraćenje nevjernika?**

Enchiridion indulgentiarum iz 1952. godine

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/03/enchiridion-indulgentiarum-iz-1952.html

Na internetu je dostupan ***Enchiridion indulgentiarum*** iz **1952.** godine. Ta zbirka sadrži molitve i pobožnosti, koje su pape obdarili oprostima od 16. stoljeća, pa sve do 1950-ih. Radi se o službenom vatikanskom izdanju, a ne tek o nekom običnom molitveniku.

Preporučio bih osobito svećenicima i redovnicima (a i svima koji znaju latinski jezik) da iskoriste ovo ogromno blago koje im se nudi iz riznice Crkve. Posebice je duhovnim osobama potrebno da, uz službene molitve časoslova, njeguju i druge pobožnosti i molitve koje su iznjedrila stoljeća katoličke tradicije, i koje su pape obdarili obilnim oprostima.
Bio bi veoma ozbiljan propust kada biste ostali ravnodušni prema tom blagu, jer: "Kome je god mnogo dano, od njega će se mnogo tražiti. Kome je mnogo povjereno, više će se od njega tražiti." (Lk 12, 48)
Knjigu možete preuzeti ovdje: **Enchiridion indulgentiarum iz 1952. godine**.

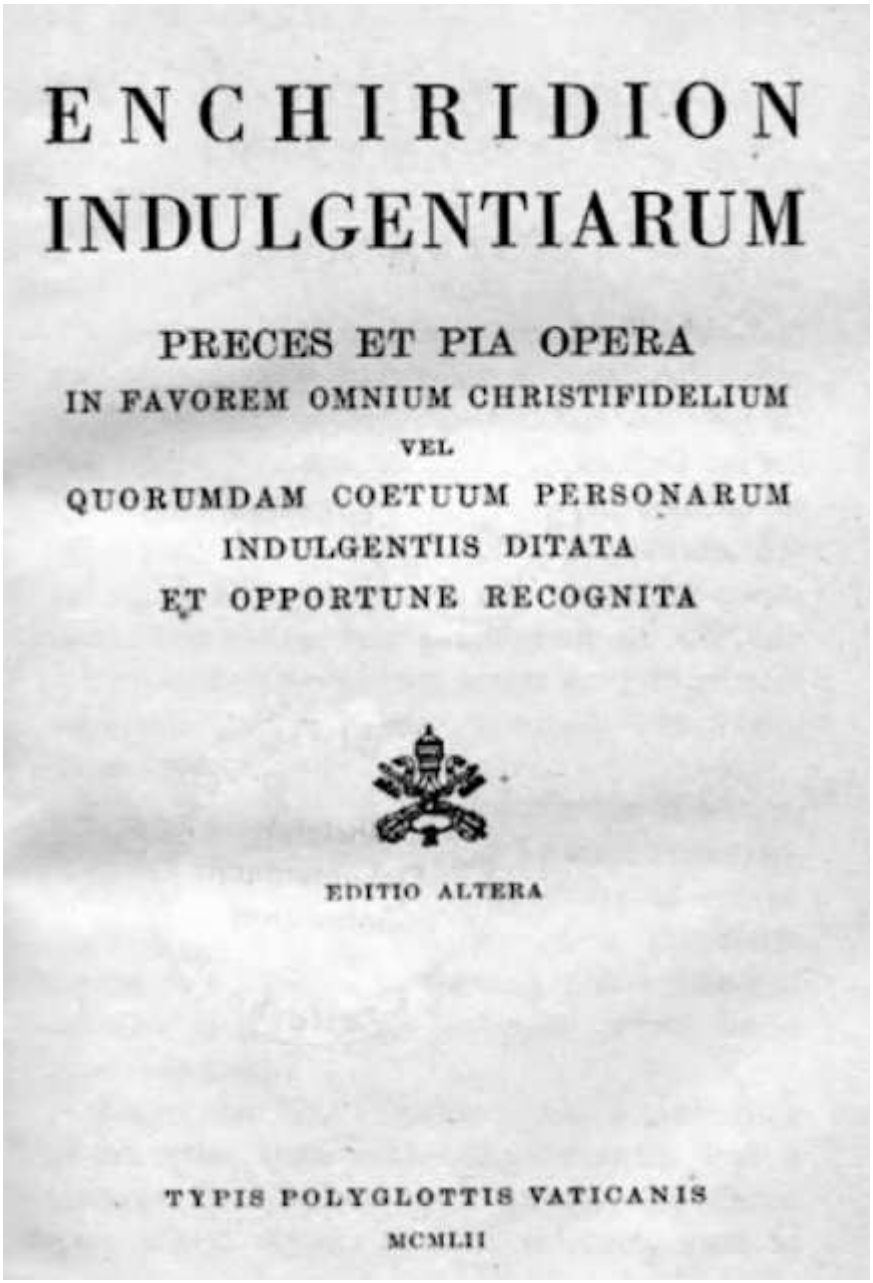

ENCHIRIDION
INDULGENTIARUM

PRECES ET PIA OPERA
IN FAVOREM OMNIUM CHRISTIFIDELIUM
VEL
QUORUMDAM COETUUM PERSONARUM
INDULGENTIIS DITATA
ET OPPORTUNE RECOGNITA

EDITIO ALTERA

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MCMLII

Ako vas baš zanimaju prijevodi nekih molitava na hrvatski, mogu reći da za određeni dio molitava iz *Enchiridiona* možete pronaći prijevode u pojedinim (predkoncilskim) molitvenicima. Dakako, ako se dobro potrudite, i ako znate što tražite, jer su prijevodi razasuti po desecima različitih molitvenika. Trebalo bi to skupiti na jedno mjesto.

Na primjer, molitva Duhu Svetom za Katoličku Crkvu, koju je papa Leon XIII. 1889. god. obdario oprostom (*Enchiridion*, str. 190.).

VII

ORATIONES

288

O Creator Sancte Spiritus, adesto propitius Ecclesiae catholicae, eamque contra inimicorum incursus tua superna virtute robora et confirma, tua caritate et gratia spiritum famulorum tuorum, quos unxisti, renova, ut in te clarificent Patrem Filiumque eius Unigenitum Iesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Indulgentia quingentorum dierum (S. C. Indulg., 26 aug. 1889; S. Paen. Ap., 14 oct. 1935).

Prijevod te molitve možete vidjeti u molitveniku Katolički đak iz 1926. na str. 555.
To je druga molitva ispod.

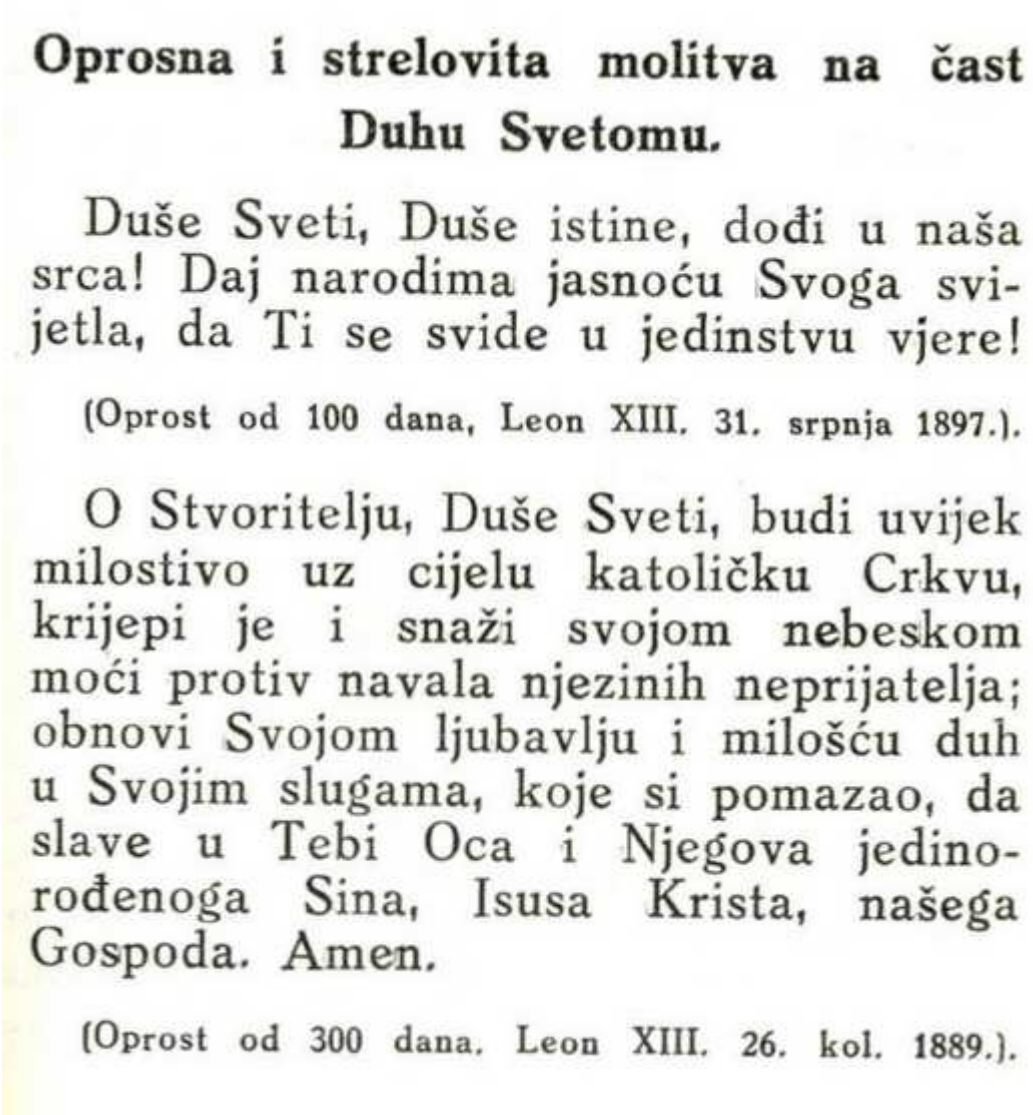

Oprosna i strelovita molitva na čast Duhu Svetomu.

Duše Sveti, Duše istine, dođi u naša srca! Daj narodima jasnoću Svoga svijetla, da Ti se svide u jedinstvu vjere!

(Oprost od 100 dana, Leon XIII. 31. srpnja 1897.).

O Stvoritelju, Duše Sveti, budi uvijek milostivo uz cijelu katoličku Crkvu, krijepi je i snaži svojom nebeskom moći protiv navala njezinih neprijatelja; obnovi Svojom ljubavlju i milošću duh u Svojim slugama, koje si pomazao, da slave u Tebi Oca i Njegova jedinorođenoga Sina, Isusa Krista, našega Gospoda. Amen.

(Oprost od 300 dana. Leon XIII. 26. kol. 1889.).

Dakako, i ovaj prvi zaziv možete naći u *Enchiridionu*.
Inače, smatram da su baš u današnje vrijeme izrazito potrebne molitve koje su pape preporučili u vrijeme one velike katoličke borbe protiv liberalizma i modernizma krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Moramo biti svjesni da ta faza u povijesti još nije završila. Štoviše, borba protiv liberalno-modernističkog krivovjerja trebala bi danas biti još žešća nego u vrijeme sv. Pija X.

Naime, danas modernisti nisu tek nekakva skupina opskurnih teoretičara, kao početkom 20. stoljeća, nego jedna razgranata mreža koja se proširila na sve strane svijeta. Danas modernisti drže u svojim rukama većinu teoloških fakulteta i ogroman broj biskupskih stolica. I oni aktivno zlorabe svoje položaje kako bi nametali stvari koje su protivne katoličkoj vjeri i štetne za spasenje duša.

U takvoj situaciji, ne vidim što bismo drugo mogli učiniti, nego uzeti i iskoristiti blago molitava iz crkvene tradicije, posebice onih iz vremena bl. Pija IX., Leona XIII., sv. Pija X i Pija XI.
Kad pobliže pogledate te molitve, shvatit ćete da je u njima sadržano sve ono za što bismo i mi danas trebali moliti.

Red ljubavi (Ordo caritatis)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/03/red-ljubavi-ordo-caritatis.html

Od najstarijih vremena Crkva nas uči da u našoj ljubavi mora postojati određeni red, prema riječima Pjesme nad pjesmama (2, 4): "ordinavit in me caritatem" ("uredio je u meni ljubav"). O tom poretku ljubavi ("ordo caritatis" ili "ordo dilectionis") nalazimo vrlo razvijena i detaljna učenja već kod svetih otaca.

Sv. Augustin u svom klasičnom djelu *De doctrina christiana* (lib. I., cap. 27.) donosi poglavlje pod nazivom "Ordo dilectionis", u kojem kaže:

> "Ille autem iuste et sancte vivit, qui rerum integer aestimator est: ipse est autem, qui ordinatam dilectionem habet, ne aut diligat, quod non est diligendum, aut non diligat, quod est diligendum, aut amplius diligat, quod minus est diligendum, aut aeque diligat, quod vel minus vel amplius diligendum est, aut minus vel amplius, quod aeque diligendum est. Omnis peccator, in quantum pecator est, non est diligendus; et omnis homo, inquantum homo est, diligendus est propter Deum, Deus vero propter seipsum. Et si Deus omni homine amplius diligendus est, amplius quisque debet Deum diligere, quam seipsum. Item amplius alius homo diligendus est, quam corpus nostrum: quia propter Deum omnia ista diligenda sunt..."
>
> ("Onaj, naime, živi pravedno i sveto, koji je razborit procjenitelj stvari: a to je onaj, koji ima uređenu ljubav, da niti ljubi ono što ne treba ljubiti, niti propušta ljubiti ono što treba ljubiti, niti da više ljubi ono što treba manje ljubiti, niti da jednako ljubi ono što treba ljubiti manje ili više, ili da više ili manje ljubi ono što treba jednako ljubiti. Svakoga grešnika, utoliko što je grešnik, ne treba ljubiti; a svakoga čovjeka, utoliko što je čovjek, treba ljubiti radi Boga. A Boga treba ljubiti radi njega samoga. I ako Boga treba ljubiti više od svakoga čovjeka, svatko treba više ljubiti Boga nego samoga sebe. Isto tako, više treba ljubiti svakoga čovjeka, nego svoje tijelo: jer radi Boga treba ljubiti sve to...")

Vidimo, dakle, da u našoj ljubavi mora postojati poredak: da ne bismo više ljubili ono što treba manje ljubiti, a manje ljubili ono što treba više ljubiti.

Sv. Toma Akvinski raspravljajući o redu ljubavi u svojoj *Summi theologiae* (II-II, q. 26.) u člancima iznosi i objašnjava sljedeće zaključke:
1. postoji određeni poredak u ljubavi;
2. trebamo ljubiti Boga više nego bližnjega;
3. trebamo ljubiti Boga više nego sami sebe;
4. trebamo ljubiti sebe više nego bližnjega;
5. trebamo ljubiti bližnjega (što se tiče spasenja duše) više nego vlastito tijelo;
6. neke bližnje moramo ljubiti više nego druge (ne smijemo jednako ljubiti sve ljude);
7. trebamo ljubiti više one s kojima smo bliže vezani, nego druge ljude (pa makar oni bili bolji od njih);
8. trebamo više ljubiti one s kojima smo u krvnom srodstvu, nego one s kojima nismo; trebamo također više ljubiti svoje sugrađane i sunarodnjake, nego druge ljude;
9. čovjek treba više ljubiti svoje roditelje, nego djecu;
10. treba više ljubiti oca, nego majku;
11. treba ljubiti više roditelje, nego suprugu;
12. na poseban način čovjek ljubi one kojima čini dobro;
13. poredak ljubavi će na određeni način ostati i u nebeskoj domovini.

Zadržao bih se malo na 5. članku, gdje sv. Toma objašnjava kako moramo više ljubiti spasenje bližnjega, nego svoje vlastito tijelo. To znači da onaj koji potpuno ljubi bližnjega, treba biti spreman izložiti i svoje tjelesno zdravlje radi vječnoga spasenja bližnjega, barem u situacijama kad je to dužan.

Ovako govori sv. Toma (II-II, q. 26., a. 5.):

> "Consociatio autem in plena participatione beatitudinis, quae est ratio diligendi proximum, est maior ratio diligendi quam participatio beatitudinis per redundantiam, quae est ratio diligendi proprium corpus. Et ideo proximum, quantum ad salutem animae, magis debemus diligere quam proprium corpus."
>
> ("Zajedništvo, naime, u punom dioništvu blaženstva, što je razlog ljubavi prema bližnjemu, veći je razlog za ljubav nego dioništvo blaženstva po obilju, što je razlog ljubljenja vlastitoga tijela. I zato bližnjega, što se tiče spasenja duše, trebamo više ljubiti nego vlastito tijelo.")

To ne znači da se vjernik uvijek treba izlagati fizičkoj opasnosti radi spasenja bližnjega, nego samo u situacijama kad je to dužan. Zato sv. Toma u istom članku, u trećem odgovoru, kaže:

> "Et ideo non est de necessitate caritatis quod homo proprium corpus exponat pro salute proximi, nisi in casu quod tenetur eius saluti providere. Sed quod aliquis sponte ad hoc se offerat, pertinet ad perfectionem caritatis."
>
> ("I stoga nije nužno po ljubavi da čovjek izlaže vlastito tijelo za spasenje bližnjega, osim u slučaju kad je dužan brinuti za njegovo spasenje. Ali, što se netko dobrovoljno za to ponudi, spada u savršenstvo ljubavi.")

Oni koji teže savršenstvu (a to bi barem trebali biti svećenici i redovnici) trebali bi biti spremni izložiti se i fizičkoj opasnosti radi spasenja bližnjega.

Što nam to govori u kontekstu mjera koje su nedavno donesene zbog epidemije COVID-19? Iako su mnoge mjere sasvim opravdane, neke nikako ne možete opravdati. Na primjer, nikako ne možete opravdati odgode podjele sakramenta krštenja navodnom "ljubavlju prema bližnjemu".

Sakrament krštenja je apsolutno potreban čovjeku za vječno spasenje: "Ako se tko ne rodi iz vode i Duha Svetoga, ne može ući u kraljevstvo Božje" (Iv 3, 5).
Odgađanje tog sakramenta vrlo je opasno.
Tko će biti odgovoran ako netko zbog takvih mjera umre bez krštenja?

Upravo je u vrijeme velike smrtnosti, široka dostupnost sakramenata potrebna još više nego prije.
Pa, čak i u vrijeme kad nema velikih opasnosti od pogibelji, treba uvijek nastojati da se krštenje podijeli što prije. Dakle, i u redovitim okolnostima, Crkva je uvijek naučavala da djecu treba što prije krstiti, zbog opasnosti da umru bez krštenja.

Spomenimo samo što kaže Katekizam sv. Pija X. (561.-563.):

> **561.** P. Kada treba odnijeti djecu u crkvu da se krste?
> O. Djecu treba odnijeti u crkvu da se krste što je prije moguće.

> **562.** P. Zašto se treba žuriti da se djeca krste?
> O. Treba se žuriti krstiti djecu jer djeca u toj dobi mogu lako umrijeti, a ako nisu krštena ne mogu se spasiti.

> **563.** P. Griješe li očevi i majke ako zbog njihova nemara umru njihova djeca bez krštenja ili ako odgađaju njihovo krštenje?
> O. Očevi i majke koji zbog nemara ne krste djecu, pa se dogodi da bez krštenja umru, teško griješe i tada kad dugo odgađaju krštenje, jer na taj način izlažu djecu opasnosti da umru bez krštenja.

Prije se o tome itekako vodilo računa. Uvijek mi pada na pamet primjer bana Josipa Jelačića, koji je rođen 16. listopada 1801. i već istoga dana kršten u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu.

Ako griješe roditelji koji dugo odgađaju krštenje svoje djece, koliko više griješe pastiri koji mjesecima odgađaju podjelu sakramenata?
No, to je tema za sebe. Vraćam se sada na temu ovoga teksta: red ljubavi.

O poretku ljubavi posebno su detaljno pisali moralni teolozi u raspravama o bogoslovskoj kreposti ljubavi. Pogledajmo stoga što o tome kaže najveći moralni teolog svih vremena: sv. Alfonz Liguori.

Sv. Alfonz ovako piše o redu ljubavi (*Theologia moralis*, lib.5., t. 5., cap. 2, ad. 1.):

> "Ordine charitatis quisque tenetur post Deum diligere: 1. seipsum, secundum bona spiritualia. 2. Proximum, quoad eadem bona. 3. Seipsum, quoad bona corporalia. 4. Proximum, quoad eadem. 5. Denique seipsum, et deinde proximum quoad bona externa."
>
> ("Po redu ljubavi, svatko je dužan poslije Boga ljubiti: 1. samoga sebe, u odnosu na duhovna dobra. 2. Bližnjega, što se tiče istih dobara. 3. Sebe samoga, što se tiče tjelesnih dobara. 4. Bližnjega što se tiče istih dobara. 5. Napokon, sebe, a zatim bližnjega, što se tiče vanjskih dobara.")

Vidimo da na toj ljestvici opet duhovna dobra (to jest, vječno spasenje) stoje ispred tjelesnih i zemaljskih dobara.
Dakako, na vrhu je ljubav prema Bogu:

> "Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, i iz svega uma svoga, i iz sve snage svoje!" (Mk 12, 30)

Ta zapovijed obvezuje svakog čovjeka, i griješi onaj tko je zanemaruje. Griješi čovjek koji ljubi bilo koga ili bilo što više nego Boga.

Sv. Alfonz Liguori navodi među grijesima protiv ljubavi:

> "Mortaliter peccat etiam, si quis amet Deum amore appretiative seu aestimative minore, quam creaturas."
>
> ("Smrtno griješi također, ako netko manje ljubi Boga estimativno ili aprecijativno, nego stvorenja.")

Nitko ne smije više ljubiti stvorenja, nego njihovog Stvoritelja. Ako se možda pitate zašto to toliko naglašavam, otkrit ću vam razlog - a to je ujedno i razlog zašto sam odlučio napisati ovaj tekst.

Prije nekoliko mjeseci, čini mi se u prosincu 2019., vidio sam da je na Facebooku netko napisao u komentaru da više voli svoju obitelj, nego Boga. Šokiralo me je da netko (tko se izjašnjava kao vjernik) može otvoreno reći takvo što.

Sigurno je i ta osoba čula u nekom trenutku svog života što Gospodin govori u Evanđelju:

> "Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan. Tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan." (Mt 10, 37)

Evanđelje je tako jasno po tom pitanju, da jednostavno ne može biti jasnije. Kako je onda moguće da neki samozvani "kršćani" ne drže do prve i najveće zapovijedi: zapovijedi ljubavi?

Ali, koliko god nas to šokiralo, nažalost, ne bi nas trebalo čuditi. Pa, pogledajte kakve se sve zbunjujuće poruke šalju preko "moderne vjerske literature", a i iz usta modernih propovjednika.

Na primjer, jedan je župnik iz okolice Splita u siječnju objavio na Facebooku sljedeću poruku...

Mislim stvarno... Kakve su ovo poruke? Ne samo da su zbunjujuće, nego su i potpuno krive. Kako uopće mogu pisati ovakve stvari?

A sad razmislite koliko sličnih poruka kola među vjernicima...

No, razlozi zašto je u današnje vrijeme toliko "ohladnjela ljubav mnogih" (Mt 24, 12), mnogo su dublji i kompleksniji. Jedan od njih je i u novoj liturgiji, koja je uvedena nakon Drugoga vatikanskog koncila.

Kako da se ljudi pouče ljubavi prema Bogu, kad vide kako se u novom obredu mise postupa sa Presvetim Sakramentom? Ili, kad vide kako moderni redovnici u civilnoj odjeći ravnodušno prolaze pokraj svetohraništa, a da niti ne pokleknu?

Moramo također biti svjesni da je ljubav Božji dar. Mi moramo neprekidno moliti Boga da nam daruje bogoslovsku krepost ljubavi, kao i kreposti vjere i ufanja.
Kad pobliže proučite tradicionalnu liturgiju, primijetit ćete upravo velik broj molitava za dar ljubavi.

S druge strane, u novoj liturgiji je na različite načine smanjen broj tih molitava: bilo potpunim uklanjanjem, bilo davanjem svećenicima opcija da uzmu druge molitve (što oni uvelike koriste).

Zar nas onda čudi ova hladnoća koju gledamo posvuda?

Što nam je činiti u ovakvoj situaciji? Pa svakako trebamo svi opet početi moliti za dar prave i savršene ljubavi.
Evo, za tu su svrhu vrlo pogodne litanije Presvetoga Imena Isusova. Završna molitva tih litanija uzeta je iz liturgije. To je izvorno zborna molitva za II. nedjelju po Duhovima:

> "Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum: quia numquam tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuae dilectionis instituis."
>
> ("Daj nam, Gospodine, da se tvojega svetoga Imena bojimo i ujedno ga uvijek ljubimo, jer nikada ne prestaješ ravnati one koje u svojoj ljubavi utvrđuješ.")

Osim litanija i drugih molitava, trebao bi svatko od nas nastojati svakodnevno obnoviti čin vjere, ufanja i ljubavi. Dakako, po nekom od tradicionalnih obrazaca, poput ovoga (molitvenik: **Srce Isusovo - spasenje naše**, 1946. god.).

Čin vjere

Vjerujem u te, Bože moj, ✶ da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama, ✶ Otac, Sin i Duh Sveti. ✶ Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, ✶ djelovanjem Duha Svetoga, čovjekom postao, ✶ rodio se i sve nas otkupio; ✶ i da će doći suditi žive i mrtve; ✶ da će dobre naplatiti slavom nebeskom, ✶ a grješnike kazniti mukama paklenim. ✶ Vjerujem nadalje sve ono, ✶ što vjeruje i vjerovati uči sveta Majka Crkva rimokatolička. ✶ A sve to vjerujem zato, ✶ što si to objavio ti, Bože, ✶ koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, ✶ koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, ✶ jer sve znaš i vidiš. ✶ O Bože umnoži vjeru moju!

Čin ufanja

Ufam se u te, premilostivi Bože moj, ✶ da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove ✶ i po mojim dobrim djelima, s pomoću tvojom učinjenim, ✶ oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. ✶ A to se ufam zato, ✶ što ti, Bože svemogući, dati možeš, što si obećao, ✶ i u obećanju si svojem stalan i vjeran. ✶ O Bože, utvrdi ufanje moje!

Čin ljubavi i pokajanja

Ljubim te, Bože moj, ✶ svim srcem i dušom svojom nada sve, ✶ i više nego sama sebe; ✶ jer si ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, ✶ i poradi tebe ljubim bližnjega svoga kao sama sebe. ✶ O Bože, užeži ognjem ljubavi svoje srce moje. ✶ Iz ove goruće ljubavi prema tebi jako se kajem, ✶ što sam ikada uvrijedio tebe, neizmjerno dobro. ✶ Mrzim na sve grijehe života svoga, i to većma nego na ikoje drugo zlo. ✶ O, da te nisam nikada uvrijedio! ✶ Tvrdo odlučujem, da ću se čuvati svakoga grijeha ✶ te

volim umrijeti, nego ikojim grijehom, osobito smrtnim, ✶ uvrijediti tebe, najveće dobro. ✶ A sve ću počinjene grijehe po milosti tvojoj iskreno ispovjediti ✶ i dostojnu pokoru za njih učiniti. ✶ Smiluj mi se dakle, o svemogući Isuse, ✶ i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

Moramo nastojati da i čitav narod kao cjelina bude dobar

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/03/moramo-nastojati-da-i-citav-narod-kao.html

Potres u Zagrebu podsjetio me na jednu propovijed mons. Janka Penića, koja bi mogla biti vrlo korisna za razumijevanje nedavnih zbivanja. Penić je bio kanonik, dugogodišnji propovjednik u zagrebačkoj katedrali, te rektor zagrebačkog bogoslovskog sjemeništa tijekom 1950-ih i 1960-ih.

Penić u propovijedi na IX. nedjelju po Duhovima, 1941. godine, govori zašto Božje kazne pogađaju narode. Naime, na IX. nedjelju po Duhovima u tradicionalnoj misi čita se sljedeće evanđelje (Lk 19, 41-47):

> "U ono vrijeme kad se Isus približio Jeruzalemu, ugleda grad i zaplaka nad njim govoreći: O kad bi i ti znao, i to u ovaj dan što ti donosi mir! Ali je sada sakriveno tvojim očima. Doći će dani, kada će te tvoji neprijatelji okružiti opkopom, opkolit će te i pritisnuti sa svih strana. Satrt će tebe i tvoju djecu u tebi i neće u tebi ostaviti ni kamena na kamenu, jer nisi spoznao vremena svojega pohoda! A kad uđe u hram, stade izgoniti iz hrama prodavače i kupce, i reče im: Pisano je: Moj dom, dom je molitve, a vi ste ga pretvorili u razbojničku spilju. I svaki je dan naučavao u hramu."

Tumačeći evanđelje, mons. Penić objašnjava zašto kazne pogađaju i kolektivitete (obitelji i narode), a ne samo pojedince. Njegova je argumentacija sljedeća: Bog nema potrebe uvijek kazniti pojedinca na ovome svijetu, jer ga može još teže kazniti na drugome svijetu (muke u čistilištu i u paklu).

Ali, kad su u pitanju obitelji i narodi - kao kolektiviteti, kao skupine - one moraju primiti ili nagradu ili kaznu na ovome svijetu, zato što na drugome svijetu nema obitelji i naroda u onom smislu u kojem postoje na ovome svijetu.

Naime, znamo po Kristovim riječima da na drugome svijetu nema ni ženidbe ni obitelji:

> "Djeca se ovog svijeta žene i udaju. No oni koji se nađoše dostojni onog svijeta i uskrsnuća od mrtvih niti se žene niti udaju. Zaista, ni umrijeti više ne mogu: anđelima su jednaki i sinovi su Božji jer su sinovi uskrsnuća." (Lk 20, 34-36)
>
> "Ta o uskrsnuću niti se žene niti udaju, nego su kao anđeli na nebu."
> (Mt 22, 30)

Dakle, ženidba i obitelj pripadaju ovome svijetu (potrebne su radi rađanja djece).
Na drugome svijetu nema obitelji u zemaljskom smislu, kao što nema naroda kao skupina kako ih shvaćamo na ovome svijetu.
Zbog tog razloga, kaže mons. Penić, obitelji i narodi moraju svu svoju nagradu i kaznu primiti već na ovome svijetu.

Evo cijele Penićeve propovijedi (preneseno iz: Janko Penić, Sabrana djela I., Zagreb 1976., str. 70.-71.).

9. NEDJELJA PO DUHOVIMA

ISUS PRORIČE PROPAST JERUZALEMA

Isus je rijetko plakao. Sv. Pismo spominje samo tri zgode. Prvi put je plakao kad je uskrisio mrtva Lazara, koji je bio već 4 dana u grobu. S Lazarom je bio prijatelj. Kad je došao k Lazaru, sestre su ga Lazarove lijepo podvorile. Radi toga mu se ražalilo, kad je vidio tužne sestre kako jadikuju za mrtvim bratom. Tuzi je svojoj dao oduška u suzama tako, da su to i svi nazočni Židovi opazili, te govorili: »Gle, kako ga je ljubio« (Iv 11, 36). Drugiput se rasplakao, kad je u duhu gledao propast Jeruzalema, toga najljepšega grada svoga vremena. Treći put je plakao za vrijeme svoje gorke muke. Svaki put je bio uzrokom plaču velik i važan događaj; samo su potresni prizori mogli izazvati suze u očima Isusovim.

Bilo je to na Cvjetnicu, kad je Isus svečano ulazio u Jeruzalem. Kad se približio gradu i vidio građevine njegove, tada je prorekao, kako će grad biti razoren, a narod židovski po svemu svijetu raspršen. Kako je Isus prorekao, tako se točno sve ispunilo. 40 godina nakon smrti Isusove došli su Rimljani pod vodstvom svojih vojskovođa Tita i Vespazijana i opkolili grad. Nitko nije mogao ni unići ni izaći iz grada. U gradu je nastala takva glad, da su majke vlastitu djecu jele. Jedni su od opkoljenih Židova umrli od gladi, drugi su poubijani, a treći kao roblje rasprodani po svemu svijetu. Od toga su vremena Židovi rasijani po svim narodima i po svim državama po čitavoj zemlji.

Zašto ih je Bog ovako oštro kaznio? Židovi su bili izabrani narod Božji. Bog ih je posebnim načinom poučavao i odgajao. Iz njihova se roda rodio Spasitelj Isus Krist. A oni, mjesto da priznaju Isusa kao Sina Božjega i da listom prionu uz Njega i nauku Njegovu, digoše ruke na Nj i ubiše ga. Znali su vrlo dobro, da je Isus nevin. I Pilat ih je kod istrage na to

upozorio. A oni traže smrt Isusovu pod svaku cijenu. »Krv njegova na nas i na djecu našu« (Mt 27, 25).

Bog nagrađuje i pojedince i narode za dobro, što ga čine. Ali i kažnjava i pojedince i narode za zlo što ga čine. Samo je razlika u tome, što pojedinca čovjeka može Bog nagraditi i kazniti i na drugom svijetu, a narodi dobivaju svu nagradu i svu kaznu na ovom svijetu, jer na drugom svijetu narodi kao narodne skupine ne postoje. Radi toga se može dogoditi, da opak čovjek prođe kroz ovaj zemaljski život bez kazne, jer ga kazna čeka preko groba. Narodi pak svu nagradu i svu kaznu dobivaju na zemlji »jer o uskrsnuću niti će se ženiti, niti udavati, nego će biti kao anđeli Božji na nebu« (Mt 22, 30). Prema tome preko groba nema ni brakova ni rođenja, dosljedno ni obiteljskoga ni narodnoga života.

Bogoljubni vjernici! Kako je Bog kaznio židovski narod radi njegovih opačina, tako kažnjava i svaki drugi narod kad nešto zla učini. Iz toga slijedi: nije dosta pred Bogom, da je svaki od nas sam za sebe dobar. Mi moramo nastojati, da i čitav narod kao cjelina bude dobar i plemenit. Zato poučavajmo i bodrimo jedan drugoga na dobro ne samo na skrovitim mjestima, nego i javno: u uredu, na trgu, na ulici, putem novina, knjiga, radija, zborova, sjednica, u kazalištu, kinu — svuda, gdjegod se pruži prilika. Osobito pak molimo rado i često za nosioce državne vlasti, da svi redom budu vrijedni i čestiti ljudi, da upravljaju narodom tako te naš hrvatski narod postane uistinu Božji narod. »Blago narodu, komu je gospodarom Bog njegov« (Ps 32, 12).

Eto, tako je propovijedao mons. Penić 1941. godine. A tako su propovijedali i ostali pastiri prije Drugoga vatikanskog koncila. Pogledate li propovijedi bl. Alojzija Stepinaca (a i svih drugih biskupa u ono vrijeme), vidjet ćete da su vrlo često govorili o kaznama koje pogađaju cijele narode i države. Njihove su pouke čvrsto utemeljene na Svetome pismu i dvotisućljetnoj tradiciji Crkve.

Ovdje bih također htio naglasiti da kazne često imaju različite učinke na različite ljude. Ono što je jednom čovjeku kazna, drugome čovjeku može biti veliki blagoslov.

Primjer vam je pokolj betlehemske dječice. To je bila kazna roditeljima te djece, jer nisu primili Svetu Obitelj kad se Krist trebao roditi. S druge strane, to je bio najveći blagoslov za samu tu dječicu, jer su umrijevši za Krista, postigli vječno spasenje (krštenje u krvi).

Tako to tumači sv. Vinko Fererski u svojoj snažnoj propovijedi na blagdan Nevine dječice (Sermo 15. in festo SS. Innocentum), gdje kaže:

> "Deus habet istud in sua providentia, quod nunquam dimittat peccatum impunitum, quia vel punitur in hoc mundo, vel in alio mundo, vel in utroque. Sicut enim non dimittit aliquod bonum irremuneratum, quia vel hic, vel in alio mundo, vel utrobique remunerat, et dicunt doctores quod in punitionibus poenitentia correspondet culpae... Videamus patres et matres Innocentum, in quo peccaverunt contra Deum. Nonne in hoc, quod noluerunt hospitio recipere Virginem gravidam nec Joseph sponsum, nec etiam post nativitatem visis tot miraculis noluerunt recipere filium Dei et Matrem et Joseph, ne Herodi regi displicerent. Ideo Deus provocavit contra eos Herodem etc. *'Quia per qua quis peccat per haec et torquetur'* (Sap. 11, 17).
>
> ("Bog ima ovo u svojoj providnosti, da nikada ne ostavlja grijeh nekažnjenim, jer ga ili kažnjava na ovome svijetu, ili na drugome svijetu, ili na oba. Kao što ne ostavlja nijedno dobro nenagrađenim, jer ga ili ovdje, ili na drugome svijetu, ili na oba nagrađuje, i kažu naučitelji da u kažnjavanju pokora odgovara kazni... Pogledajmo očeve i majke nevine dječice, u čemu su sagriješili protiv Boga. Zar ne u tome, što nisu htjeli primiti u svratiše trudnu Djevicu, ni zaručnika Josipa, niti su nakon rođenja, vidjevši tolika čudesa, željeli primiti Sina Božjega i Majku i Josipa, kako se ne bi zamjerili kralju Herodu. Zato je Bog izazvao protiv njih Heroda itd. *'Jer po čemu netko sagriješi, po tome će se i mučiti'* (Mudr 11, 17).")

Malo kasnije sv. Vinko odgovara onima koji bi možda prigovorili takvom tumačenju:

> "Diceret aliquis subtilis: Et quae justitia Dei fuit, ex peccatis parentum punire filios? Et numquid diceret Scriptura: *'Filius non portaret iniquitatem patris, et pater non portabit iniqitatem filii?'* (Ez. 18, 20). Respondeo, quod patres fuerunt puniti et non filii. Primo, propter crepicordium de morte filiorum. Secundo, quia multi patres volentes filios defendere, mortui sunt, vel fuerunt damnati ex suis peccatis, filii autem non fuerunt puniti. Declaretur per similitudinem de male induto, cui rex motus compassione facit dilacerare illam malam tunicam, quam portat, ut post eum induat de serico, vel de auro, licet displiceat ei, et tristetur quando tunica dilaceratur, tamen quando videt se optime indutum, gaudet, nunquid dicetur hoc punitio? Ita est de carne. Non est nisi unus saccus, sed post induti sunt scarlatta gloriae. Ideo non filii dicuntur puniti sed patres. Ideo Apostolus: *'Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem'* (I. Cor. 15, 53). Vel de rege, qui facit destruere domum ruinosam rustico, et post dat illi castrum, non dicitur hoc punitio sed remuneratio. Idem de corporibus SS. Innocentum. Domus erant ruinosae, quibus destructis per martyrium dedit castrum paradisi in Christi ascensione. Ideo poterant dicere SS. Innocentes: *'Scimus quoniam, si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur, quod aedificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, sad aeternam in caelis.'* (II. Cor. 5, 1)"
>
> ("Reći će netko suptilan: A što je bila Božja pravda, kazniti sinove za grijehe roditelja? I zar ne kaže Pismo: *'Sin neće nositi bezakonje očevo, i otac neće nositi bezakonje sina'* (Ez 18, 20). Odgovaram, da su bili kažnjeni roditelji, a ne sinovi. Prvo, slomom srca zbog smrti sinova. Drugo, jer su mnogi očevi koji su htjeli obraniti svoje sinove, smrtno stradali, ili su bili osuđeni zbog svojih grijeha, ali sinovi nisu bili kažnjeni. To se očituje po sličnosti sa čovjekom koji je loše odjeven, i kome kralj iz sažaljenja čini da mu razderu tu otrcanu odjeću koju nosi, kako bi ga kasnije odjenuo u odjeću od svile ili od zlata; iako će biti žalostan dok se razdire njegova odjeća, kada vidi da je kasnije izvrsno odjenut, može li se reći da je to kažnjavanje? Tako je i kod tijela. Ono nije nego jedna vreća, ali kasnije su odjenuti u skrlet slave. Zato se ne kaže da su sinovi kažnjeni, nego očevi. Stoga kaže Apostol: *'Ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost.'* (1 Kor 15, 53). Ili o kralju koji dade srušiti seljaku ruševnu kuću, i nakon toga mu dade tvrđavu; ne kaže se da je to kazna, nego nagrada. Isto se može reći o tijelima svete nevine dječice. Bila su ruševne kuće, kojima je nakon uništenja po mučeništvu, dao tvrđavu raja u Kristovom uzašašću. Zato su mogla reći sveta nevina djeca: *'Znamo doista: ako se razruši naš zemaljski dom, šator, imamo zdanje od Boga, dom nerukotvoren, vječan na nebesima'* (2 Kor 5, 1)."

Kazne na ovome svijetu su također i poziv ljudima na obraćenje i pokoru. Najgore bi bilo da i nakon ovih nevolja sve ostane isto: da se ljudi ne obrate.
To vrijedi za cijelu državu. Najgore bi bilo da i nakon svih ovih upozorenja, državne vlasti i dalje zadrže sve one odvratne i nemoralne zakone: koji dopuštaju pobačaj, civilni brak; zakone koji su dali sva moguća prava izvanbračnim zajednicama (priležništvu) i ozakonili čak protuprirodne sodomske "veze".
Da ne govorimo sad o općenitim problemima liberalno-sekularističkih temelja Ustava RH.

Kako na općoj razini, tako i na razini pojedinaca: Najgore bi bilo kada se ljudi ne bi obratili nakon svega što su vidjeli i doživjeli.
Nažalost, izgleda da stvari idu u tom smjeru. Nije prošlo ni dva dana od potresa, a mnogi ljudi nastavljaju po starome: psovači i dalje psuju, bludnici i dalje bludniče, a modernisti i dalje šire svoje zablude.

Mogli ste vidjeti ovih dana kako se modernisti iz petnih žila trude ne bi li nekako dokazali da epidemija i potres nisu Božje kazne. Tako su se uhvatili one rečenice iz nedjeljnog evanđelja u novom obredu: "tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji te se slijep rodio?" (Iv 9, 2)
No, da su oni čitali sv. Tomu Akvinskoga, onda bi znali da je sva njihova mišljenja oborio već sv. Toma u svojoj *Summi theologiae*, I-II, q. 87.
Neću se na tome zadržavati.

Na kraju, ponešto i o nesreći koja je zadesila zagrebačke crkve. Naime, u potresu su stradale gotovo sve značajnije zagrebačke crkve.

Ne bih se usudio govoriti zašto je baš njih pogodila ova nesreća. Međutim, dopustite mi da konstatiram neke stvari. Sve su te crkve na razne načine bile desakralizirane, pa i oskvrnute, u zadnjim godinama.

Upotrebljavane su za stvari koje su apsolutno nespojive sa svetim prostorom. Korištene su za koncerte, pa i one posve svjetovne prirode; u njima su marširali turisti konstantno ometajući vjernike koji su pokušavali moliti, čak i kad je bilo izloženo Presveto!

U crkvi sv. Franje na Kaptolu su iz godine u godinu bili organizirani sinkretistički međureligijski skupovi, na koje su dovlačeni predstavnici muhamedanaca, i raznih krivovjerskih sekti. Za vrijeme svjetske molitvene osmine, po svim su navedenim crkvama organizirane "ekumenske molitve" sa protestantskim krivovjercima i istočnim raskolnicima.

A što reći o općem odnosu prema crkvenom prostoru? Mnogi u svom modernizmu uopće više nisu vidjeli razliku između svetoga i profanoga. Po crkvama su šetali bez ikakvog poštovanja, brbljali, smijuljili se, pričali na mobitel, hodali ravnodušno ispred svetohraništa...

Mislite li da su sve to sitnice?
Pogledajte ovaj događaj iz života sluge Božjega fra Ante Antića:

> "Trebalo se dogovoriti, pa su na hodniku, pred vratima samostanske kućne kapelice neko vrijeme razgovarala tri oca: Antić, M. i A. Završio dogovor.
> - A sada, braćo moja - pođimo u kapelicu pa izmolimo tri Zdravomarije kao zadovoljštinu za ovaj nered. Nismo smjeli tu pred vratima kapelice glasno razgovarati. Možda smo uvrijedili Gospodina."
> (A. Katalinić, *Dobri otac Antić: treptaji srca među tvornicama*, Split, 1967., str. 127.)

Ako je već i samo glasnije razgovaranje pred kapelicom nešto za što treba dati zadovoljštinu, koliko onda više sva ona profaniziranja koja sam gore nabrojao?

Upućujem vas na tekst: **Koliko bi danas crkava trebalo pomiriti?**

28. ožujka - Sv. Ivan Kapistran

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/03/28-ozujka-sv-ivan-kapistran.html

U tradicionalnom obredu, 28. ožujka slavi se spomen sv. Ivana Kapistrana.
U ovim teškim trenucima za naš narod, trebali bismo se sjetiti tog velikog sveca, koji se istaknuo ne samo u uzornom obavljanju dužnosti svećenika, redovnika, inkvizitora i vojskovođe, nego također i u brizi za siromašne i bolesne. Nikada on nije odbijao bolesnike, niti se brinuo za vlastito zdravlje kad je u pitanju borba za spasenje duša. Nije se ustručavao pristupiti kužnima. A i sam je umro od bolesti u Iloku nakon slavne pobjede nad Turcima kod Beograda 1456. godine.

Ipak, najvažnija stvar koju možemo naučiti od sv. Ivana Kapistrana jest koliko moramo cijeniti našu katoličku vjeru. Koliko se moramo boriti za nju, i paziti da ne uspiju pokušaji onih koji je žele iskriviti i nagrditi.

Trebamo se sjetiti evanđeoske prispodobe o blagu skrivenom na njivi:

> "Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronađe, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu."
> (Mt 13, 44)

U svom govoru stanovnicima Leipziga, sv. Ivan Kapistran tumači da je to blago - katolička vjera:

> "Thesaurus ille est veritas fidei catholicae. Catholicus dicitur ille qui in nullo errat, unde interpretatur universalis.")
>
> ("To blago je istina katoličke vjere. Katolikom se naziva onaj koji ni u čemu ne zabludjeva, stoga se prevodi kao sveopći.")

Katolik je onaj koji ne drži nijednu zabludu. Dakle, onaj koji ima čistu i cjelovitu katoličku vjeru. Ovo sv. Ivan Kapistran argumentira s jedne strane riječima sv. Jakova Apostola: "tko sav Zakon uščuva, a u jednome samo posrne, postao je krivac svega" (Jak 2, 10). S druge strane, poznatom izrekom kanonskoga prava (kako je donose ondašnji izvori *Corpus iuris canonici*): "Dubius in fide infidelis est".

Spojivši to dvoje, sv. Ivan Kapistran govori:

> "qui in uno erraverit omnium est reus et de uno articulo dubius haereticus est."
> ("tko u jednome zabludi, krivac je svega; i sumnjiv o jednome članku, krivovjerac je.")

Druga evanđeoska prispodoba koje se ovdje trebamo sjetiti je ona o ribarskoj mreži:

> "Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad mreža bačena u more zahvati svakovrsne ribe. Kad se napuni, izvuku je na obalu, sjednu i skupe dobre u posude, a loše izbace. Tako će biti na svršetku svijeta. Izići će anđeli, odijeliti zle od pravednih i baciti ih u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi." (Mt 13, 47-50)

U spomenutoj propovijedi, sv. Ivan Kapistran ovako tumači tu prispodobu:

> "Item simile est regnum coelorum sagenae missae in mari et ex omni genere piscium congreganti. Sagena illa est sancta Mater Ecclesia quae congregat ex omni genere piscium quia non claudit gremium ad eam currenti. Ideo etiam Salvator noster dixit: *'Eum qui venit ad me non eiiciam foras'* (Ioan. 6, 37) et ad Romanos (1, 14): non est discretio Graeci et barbari apud Deum qui nullius personae est acceptor, ut dicit Petrus (Act. 10, 34). Quam cum educentes et secus littus sedentes elegerunt bonos in vasa sua, malos autem foras miserunt. Boni enim manent dumtaxat in participatione Ecclesiae, sm. illud Psal. CXVIII: *'Particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata tua'*. Malos autem foras miserunt: ad unitatem Ecclesiae non venientes foras mittunt, quia extra Ecclesiam Catholicam nulli est salus. Ideo qui se non vult conformare ut filius Ecclesiae Romanae haereticus est et extra eam censendus est."
>
> ("Isto tako, kraljevstvo je nebesko slično mreži bačenoj u more i koja zahvaća svakovrsne ribe. Ta mreža je sveta Majka Crkva, koja skuplja ribe svake vrste, jer ne zatvara krilo onome koji joj pristiže. Zato je također i naš Spasitelj rekao: *'onoga tko dođe k meni neću izbaciti van'* (Iv 6, 37), i u poslanici Rimljanima (1, 14), nema razlikovanja Grka i barbara kod Boga, koji nije pristran, kako kaže Petar (Dj 10, 34). Kad izvuku [mrežu], sjednu na obali i skupe dobre u svoje posude, a loše izbace van. Naime, dobri ostaju barem u dioništvu Crkve, prema onoj Psalma 118.: *'Ja sam dionik svih koji te se boje i koji čuvaju tvoje zapovijedi'*. A zle su izbacili van: one koji ne dolaze jedinstvu Crkve, bacaju van, jer izvan Katoličke Crkve nikome nema spasenja. Zato onaj koji se ne želi prilagoditi kao sin Rimske Crkve, krivovjerac je i treba smatrati da je izvan nje.")

Sv. Ivan Kapistran je u svoje vrijeme posebno vojevao protiv husita. Husiti su držali slične zablude kao kasnije protestantski krivovjerci (koji i danas govore da im je Jan Huss "prethodnik"). Njihovo je središte bilo u Češkoj odakle su se nastojali širiti po srednjoj Europi.

Zahvaljujući učinkovitoj reakciji katoličke strane (i crkvenih i svjetovnih vlasti), husitski se krivovjerci uglavnom nisu uspjeli proširiti izvan Češke.
Sv. Ivan Kapistran je propovijedao protiv husita po cijeloj srednjoj Europi, a uspio je i mnoge Čehe vratiti u krilo Katoličke Crkve. U jednom svom pismu, 10. listopada 1451., sv. Ivan piše:

> "...quum haec sit voluntas Dei ut et Boemis, qui ab obedientia sanctae Romanae Ecclesiae recesserunt, verbum Dei evangelizem, ad eripiendos illos a Satanae faucibus quibus quotidie praeda fiunt. Illorum quidem multa millia a diaboli servitute liberavimus, divina gratia opitulante..."
>
> ("...jer je to volja Božja, da i Česima, koji su odstupili od poslušnosti svetoj Rimskoj Crkvi, navijestim riječ Božju, da ih istrgne iz ždrijela Sotone, kome su svakodnevno lovina. Već smo mnoge tisuće njih oslobodili od đavolskog ropstva, uz pomoć Božje milosti...")

Mislim da je ovo važno istaknuti. Zadatak je crkvenih pastira da budno čuvaju cjelovitost i čistoću katoličke vjere. Od koga da je čuvaju? Pa, od svih onih koje je žele mijenjati, olabaviti, razvodniti, zaprljati...

Osim dužnosti čuvanja katoličke vjere, pastiri imaju i dužnost da šire tu vjeru po cijelome svijetu. Bez katoličke vjere nema spasenja.

Sv. Ivan Kapistran kaže u pismu papi Kalikstu III., 21. lipnja 1455.:

> "divina dispositio te, Pater Sancte, elegerit in verum Christi vicarium pro sancta fide Catholica non tantum conservanda, verum et adaugenda"

> ("božanska uredba je tebe, Sveti Oče, izabrala za pravog Kristovog namjesnika, ne samo za očuvanje katoličke vjere, već i za njezino širenje")

Stoljećima se smatralo da je jedan od glavnih zadataka papa - proširenje katoličke vjere po cijelom svijetu - u sve zemlje i narode.
Eto, to su neke stvari o kojima možemo razmišljati na blagdan sv. Ivana Kapistrana.

Trebamo također moliti zagovor tog velikog sveca. I to ne samo danas, nego i inače u našim pobožnostima.
Trebamo reći s pouzdanjem: Sv. Ivane Kapistrane, moli za nas.

I dodati, primjerice, iduću molitvu (iz molitvenika **Serafsko cvijeće**, 1959. god., str. 510.):

Sv. Ivanu Kapistranskom

(28. ožujka)

FRANJEVAC, svećenik. — Isprva je bio pravnik i kraljevski upravitelj u Peruđi, kasnije je stupio u Franjevački red. Bio je veliki propovjednik i misionar gotovo po čitavoj Evropi te često papinski izaslanik. Širio je mnogo pobožnost sv. Imena Isusova, pod čijom je zastavom i križem u ruci vodio križarsku vojnu na Turke i god. 1456 pobijedio silnu tursku vojsku kod Slankamena i Beograda; iste je godine umro u Iloku.

Antif. Ovaj bijaše velik po svojem imenu, najveći na spasenje Božjih izabranika, da suzbije buntovne neprijatelje i da zadobije nasljedstvo.

R. Pravednika je vodio Gospodin pravim putevima.

O. I pokazao mu kraljevstvo Božje.

Pomolimo se. Bože, koji si po blaženom Ivanu dao svojim vjernicima, da krepošću presvetoga Imena Isusova slavno pobijede neprijatelje Križa, daj, molimo te, da po njegovu zagovoru svladamo zasjede duhovnih neprijatelja i zavrijedimo primiti od tebe krunu pravednosti. Po istom K. G. n. Amen.

Epidemija je i kazna, i opomena, i prilika za popravak i zadovoljštinu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/epidemija-je-i-kazna-i-opomena-i.html

Velike epidemije možemo promatrati iz mnogo različitih kutova. Kada dođu takve kušnje, često se otkriju skrivene namjere i karakteri pojedinih ljudi, pa i cijelih naroda. Na muci se poznaju junaci - kaže naš narod.

Tradicija Crkve nas uči kako trebamo gledati na takve situacije, a njezino dvotisućljetno iskustvo poučava nas kako se ponašati u tim iznimnim vremenima.

U vrijeme velike epidemije u Rimskom Carstvu od oko 249. do 262. godine, sv. Ciprijan u djelu ***De mortalitate*** objašnjava zašto se kršćanin ne treba bojati smrti.
Kršćanin, koji se nalazi u stanju posvetne milosti, trebao bi s radošću gledati na smrt, kao na oslobođenje od svijeta i put u nebesku domovinu. To je ono što razlikuje položaj kršćana od ostalih ljudi. Prema tome, nipošto nije ista pozicija kršćanina i nevjernika.

Tko bi se zaista trebao bojati smrti? Nevjernici, nekršteni pogani, židovi, heretici, i ostali koji nisu u stanju posvetne milosti.

Zato sv. Ciprijan u spomenutom djelu govori:

> "Mori plane timeat, sed qui ex aqua et Spiritu non renatus, gehennae ignibus mancipatur; mori timeat qui non Christi cruce et passione censetur; mori timeat qui secundum mortem de hac morte transibit; mori timeat quem de saeculo recedentem perennibus poenis aeterna flamma torquebit; mori timeat cui hoc mora longiore confertur, ut cruciatus ejus et gemitus interim differatur: multi ex nostris in hac mortalitate moriuntur, hoc est multi ex nostris de saeculo liberantur. Mortalitas ista ut Judaeis et Gentilibus et Christi hostibus pestis est, ita Dei servis salutaris excessus est. Hoc quod sine ullo discrimine generis humani cum injustis moriuntur et justi, non est quod putetis bonis et malis interitum esse communem. Ad refrigerium justi vocantur, ad supplicium rapiuntur injusti: datur velocius tutela fidentibus, perfidis poena."
>
> ("Smrti se zaista treba bojati, ali onaj koji se, nepreporođen iz vode i Duha, predaje ognjevima pakla; neka se boji umrijeti onaj koji nije dionik Kristova križa i muke; neka se boji umrijeti tko po smrti prelazi iz ove smrti; neka se boji umrijeti onaj koga će po izlasku iz svijeta mučiti vječni plamenovi neprolaznim mukama; neka se boji umrijeti kome ovo odugovlačenje daje da se njegove muke i jecaji odgađaju. Mnogi od naših umiru u ovom pomoru, to jest, mnogi od naših se oslobađaju od svijeta. Kao što je ovaj pomor kazna židovima i poganima i neprijateljima Kristovim, tako je Božjim slugama spasonosni izlazak. A to što bez ikakve razlike ljudskoga roda umiru s nepravednicima i pravednici, nije da mislite kako je i dobrima i zlima zajednički svršetak. Pravednici se pozivaju u osvježenje, a nepravednici se grabe na kazne: dat će se brzo pravednicima zakrilje, a nevjernicima kazna.")

To je jedna vrlo važna misao za početak ovoga članka, u kojem ćemo pogledati problem bolesti i epidemija iz više različitih kutova. Tekst sam podijelio na tri dijela.
U prvom ćemo vidjeti što nas liturgija Crkve uči o epidemijama na primjeru zavjetne mise *pro vitanda mortalitate*, koja je predviđena za vrijeme epidemija i pomora.
U drugom dijelu, vidjet ćemo jedan primjer epidemije iz hrvatske povijesti: kuga u Splitu 1348. godine.
U trećem dijelu pogledat ćemo ukratko što nas uče sveci o suočavanju s bolestima, posebice s onom posljednjom bolesti na samrti.

1) Pouke mise *pro vitanda mortalitate*

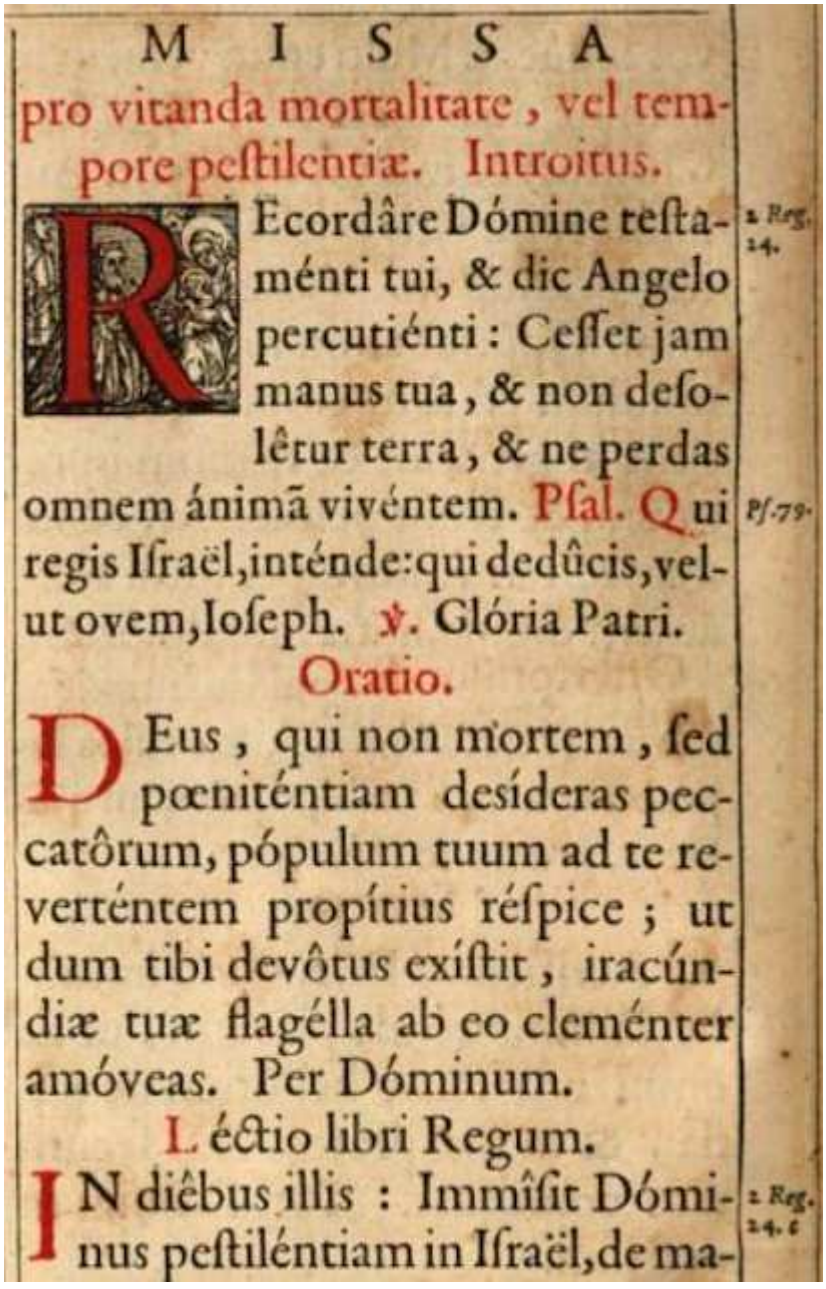

MISSA
pro vitanda mortalitate, vel tempore peſtilentiæ. Introitus.

REcordâre Dómine teſtaménti tui, & dic Angelo percutiénti: Ceſſet jam manus tua, & non deſolêtur terra, & ne perdas omnem ánimã vivéntem. 2. Reg. 24.
Pſal. Qui regis Iſraël, inténde: qui dedûcis, velut ovem, Ioſeph. Pſ. 79.
℣. Glória Patri.

Oratio.

DEus, qui non mortem, ſed pœniténtiam deſíderas peccatôrum, pópulum tuum ad te reverténtem propítius réſpice; ut dum tibi devôtus exíſtit, iracúndiæ tuæ flagélla ab eo cleménter amóveas. Per Dóminum.

Léctio libri Regum.

IN diébus illis: Immîſit Dóminus peſtiléntiam in Iſraël, de ma- 2. Reg. 24. c

Obrazac mise "pro vitanda mortalitate" sastavio je papa Klement VI. u vrijeme velike kuge 1349. godine. Ta se misa stoljećima služila u vremenima kuge i drugih teških epidemija. Naći ćete je među zavjetnim misama u svim standardnim izdanjima

tradicionalnog Rimskog misala, sve do posljednjeg izdanja iz 1962. godine.

Staro pravilo kaže: *Lex orandi, lex credendi.*
Što nas, dakle, liturgija Crkve uči o epidemijama?
Prvo, uči nas da je epidemija kazna Božja za grijehe čovječanstva.

U misi *pro vitanda mortalitate*, čita se iz II. knjige o kraljevima (prema Vulgati), kako je Gospodin poslao kugu u Izrael, da bi kaznio grijeh kralja Davida.

> "In diebus illis: Immisit Dominus pestilentiam in Israel, de mane usque ad tempus constitutum, et mortui sunt ex populo, a Dan usque ad Bersabe, septuaginta millia virorum. Cumque extendisset manum suam Angelus Domini super Jerusalem, ut disperderet eam, misertus est Dominus super afflictione, et ait Angelo percutienti populum: *'Sufficit: nunc contine manum tuam.'* Erat autem Angelus Domini juxta aream Areuna Jebusaei. Dixitque David ad Dominum, cum vidisset Angelum caedentem populum: *'Ego sum qui peccavi, ego inique egi: isti, qui oves sunt, quid fecerunt? Vertatur, obsecro, manus tua contra me, et contra domum patris mei.'* Venit autem Gad propheta ad David in die illa, et dixit ei: *'Ascende, constitue altare Domino in area Areuna Jebusaei.'* Et ascendit David juxta sermonem Gad, quem praeceperat ei Dominus. Et aedificavit altare Domino, et obtulit holocausta et pacifica: et propitiatus est Dominus terrae, et cohibita est plaga ab Israel."
>
> ("U one dane: posla Gospodin kugu na Izrael, od jutra do određenoga vremena, i pomrlo je iz naroda, od Dana do Bersabe, sedamdeset tisuća ljudi. I kad je pružio anđeo svoju ruku na Jeruzalem, da ga uništi, tada se smilovao Gospodin zbog trpljenja, i zapovijedi anđelu, koji je ubijao narod: *'Dosta! Povuci sada ruku svoju!'* Anđeo Gospodnji bio je upravo došao do gumna Jebusejina Araune. I rekao je David Gospodinu, kad je vidio anđela kako udara narod: *'Ja sam onaj koji je sagriješio, ja sam učinio bezakonje. A ovi, koji su ovce, što su učinili? Neka se okrene, molim te, ruka tvoja protiv mene, i protiv doma oca mojega.'* Došao je prorok Gad onoga dana Davidu i rekao mu: *'Uziđi i podigni žrtvenik Gospodinu na gumnu Jebusejina Araune.'* I uzišao je David, prema poruci Gadovoj, kako mu je Gospodin zapovjedio. David podigne tamo žrtvenik Gospodinu i prinese žrtve paljenice i pomirnice. Tada se Gospodin smilovao zemlji, i prestade kuga u Izraelu.")

U zbornoj molitvi se ističe da su takve kazne poziv ljudima na pokoru za grijehe:

> "Deus, qui non mortem, sed paenitentiam desideras peccatorum: populum tuum ad te revertentem propitius respice; ut, dum tibi devotus exsistit, iracundiae tuae flagella ab eo clementer amoveas. Per Dominum..."
>
> ("Bože koji ne želiš smrt, već pokoru grešnika, narod svoj koji se k tebi vraća milosrdno pogledaj, da dok ti je pobožan, bičeve gnjeva svoga milostivo od njega odvratiš. Po Gospodinu...")

Drugo što možemo naučiti jest koliko je važna sveta misna žrtva da se otklone takve kazne. Ako su već Davidove žrtve bile dovoljne da isprose Božje milosrđe i prestanak kuge u Izraelu, koliko onda više sveta misna žrtva?

Misna molitva kaže da su kazne epidemije poziv na pokoru. Kad pogledate carstvo grijeha u kojem grca današnje čovječanstvo, možete biti sretni da ga nije pogodila još teža epidemija. Doista, kad usporedite sadašnju epidemiju virusa COVID-19 sa prijašnjim epidemijama, morat ćete priznati da je sadašnja zaraza prilično blaga.
To ćemo vidjeti na jednom primjeru iz hrvatske povijesti...

2) Kuga u Splitu 1348. godine

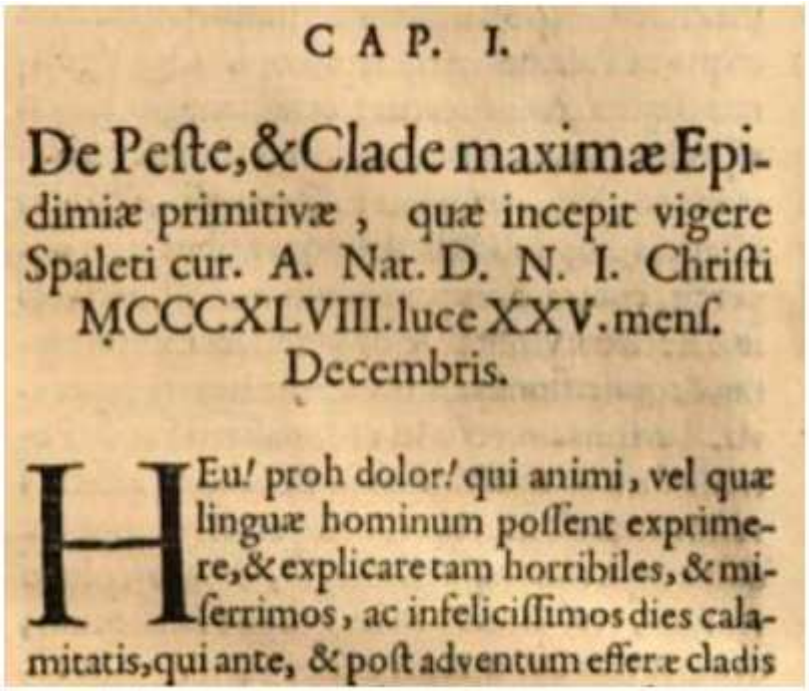

CAP. I.

De Peſte, & Clade maximæ Epidimiæ primitivæ, quæ incepit vigere Spaleti cur. A. Nat. D. N. I. Chriſti MCCCXLVIII. luce XXV. menſ. Decembris.

HEu! proh dolor! qui animi, vel quæ linguæ hominum poſſent exprimere, & explicare tam horribiles, & miſerrimos, ac infeliciſſimos dies calamitatis, qui ante, & poſt adventum efferæ cladis

Jedan od značajnijih izvora za hrvatsku povijest 14. stoljeća je splitski rukopis pod nazivom ***Summa historiarum tabula a Cutheis de gestis civium Spalatinorum***. Prvi put ga je objavio Ivan Lucius (Lučić) u svom djelu ***De regno Dalmatiae et Croatiae*** 1666. god., na str. 381.-386. Ovdje ću citirati nekoliko izvadaka prema tom izdanju...

Prvo poglavlje *Summae historiarum* govori o kugi u Splitu u prosincu 1348. godine. Evo kako se opisuje početak širenja zaraze:

> "Deinde incipit haec rabiosa pestis per universum mundum discurrendo in miserabiles homines lethaliter desaevire et vires ipsorum debilitare, ita sicut apparebat alicui homini aliquod signum glandis, vel carbunculi in aliqua parte sui corporis cum caliditate febris et ille nullam spem habebat amplius in hoc mundo vivendi. Sed primo statim devote de peccatis suis et contrito corde faciens confessionem sacerdoti et recommendens animam suam Deo, et condens testamentum protinus die tertia, vel quarta spiritum exhalabat; et reliqui homines, qui erant sani videntes tam necem terribilem, et multos in brevi spatio mori, inscii hujus pestilentiae prae timore maximo efficiebantur quasi exanimes et amentes, de simili casu timentes, et putantes mundi finem adesse..."
>
> ("Zatim je počela ova divlja kuga, prolazeći po cijelome svijetu, smrtosno hvatati jadne ljude i slabiti njihove snage: čim bi se pojavila kojemu čovjeku neka naznaka ožiljka ili opekline na nekom dijelu tijela zajedno s vrućicom, i takav više nikakve nade ne bi imao da će još živjeti na ovome svijetu. Već bi odmah pobožno, raskajanog srca, obavio ispovijed svojih grijeha svećeniku i preporučujući svoju dušu Bogu, i načinivši oporuku, odmah bi nakon tri ili četiri dana ispustio duh; a ostali ljudi, koji su bili zdravi, vidjevši tako strašnu pogibiju, te da mnogi umiru u kratkom vremenu, nesvjesni ove kuge, od velikog su straha postali kao bezumni ili izvan sebe, bojeći se slične sudbine, i misleći da je došao kraj svijeta...")

Vidimo da su se, unatoč općem strahu i panici, zaraženi ljudi ipak ispovijedali. Nisu im bili uskraćeni sakramenti (kao što to danas rade modernisti diljem svijeta).
Pri tome trebamo biti svjesni da je tada strah morao biti veći nego danas, jer nije bilo razvijene medicinske pomoći, kao u današnje vrijeme.

Pogledajte samo dio ozračja u kugom zaraženom Splitu:

> "O quam magnus ululatus et ploratus hominum extollebatur ad Coelum, currebant hinc, et inde unusquisque suos caros attinentes, et proximos plorando, qui mortui erant, et gradiebantur atris vestibus induti vultus gerentes humi moerore depressos. Nesciebant miseri quid potius eligerent, vel cadavera sepelirent, vel soli fugerent a longe, ne inficerentur a tali lethifero morbo contagioso, et singuli euntes per sacros aedes manus suas elevantes ad Caelum supplicantesque Deo gratias agebant, et aliqui ipsorum, fugiebant procul, et a longe per diversa loca oberantes, et dimittebant multa cadavera suorum propinquorum jacentia in domibus, et in templis inhumata... Mares etiam et faeminas, senes et parvulos protinus saeva lues communiter necebat, et nulli aetati hominum parcere volebat, separabat filios et filias a parentibus, et e converso, germanos, et fratres a fratribus et omnes caros a caris, similiter maritos a consortibus et uxores a viris legitimis omnino disgregabat sine aliqua pietate."
>
> ("O kako se velika vika i plač ljudi uzdizao prema nebu, trčali su ovdje i ondje, držeći svoje voljene, i oplakujući bližnje koji su umrli, i hodali su odjenuti u crnoj odjeći, tužnim licem pognutim prema zemlji. Nisu znali jadnici što da prije izaberu: da pokopaju trupla ili da sami pobjegnu daleko, da se ne zaraze takvom smrtonosnom zaraznom bolešću, i pojedini su išli po svetim crkvama podižući svoje ruke prema nebu i moleći zahvaljivali Bogu: i neki su od njih, bježeći daleko i lutajući po udaljenim mjestima, ostavljali mnoga trupla svojih bližnjih da leže nepokopana u kućama i hramovima, i nije bilo nikoga da ih pokopa... Muškarce također i žene, starce i djecu odmah je zajedno ubijala divlja zaraza, i nijednu ljudsku dob nije htjela poštedjeti, odvajala je sinove i kćeri od roditelja, i obratno, rođake i braću od braće, i sve voljene od voljenih, slično supruge od supruga, i žene od zakonitih muževa posve odvajala bez ikakve milosti.")

Za pisca tih redaka nije bilo nikakve sumnje da je epidemija kazna za grijehe, zajedno s ratovima i glađu u ono vrijeme:

> "quatuor autem cladibus antedictis videlicet, Epidimiae, fame, fera et ferro, tota illa Provincia Dalmatiae et Croatiae multis annis ex divino iudicio flagellata, poenam fuorum peccatorum mediocriter non pertransiverunt"
>
> ("četirima, naime, spomenutim pošastima, to jest, epidemije, gladi, zvijeri i željeza, cijela je ova pokrajina Dalmacije i Hrvatske mnogo godina bičevana po božanskoj odredbi, kaznu za svoje grijehe nisu lako prošli")

Ovdje je važno da shvatimo koliko su kazne koje vidimo u današnje vrijeme blage u usporedbi s kaznama nekih prijašnjih vremena. Može li se uopće uspoređivati tadašnja kuga sa današnjim virusom COVID-19?
Čovjek koji bi obolio od kuge, u pravilu bi od toga i umro. Izliječenja su bila iznimno rijetka. S druge strane, velika većina ljudi koja oboli od virusa COVID-19, nakon tjedan-dva ozdravi. A mnogi uopće nemaju nikakve simptome.

No, sigurno je da svaka bolest predstavlja veliku muku za čovjeka. Pogledat ćemo ukratko neke koristi koje čovjek može izvući iz takve situacije.

3) Ni najmanji bakcil ne miče se bez prisutnosti i djelatnosti Gospodnje

Svi veliki učitelji duhovnog života govore kako bolesti treba podnositi strpljivo, te bez mrmljanja i žaljenja. Svi se slažu da tako podnesene patnje donose višestruke koristi vjerniku. Naročito se ističe da strpljivo podnošenje bolesti koristi kao zadovoljština za grijehe. Lakše je trpjeti na ovome svijetu, nego nakon smrti u čistilištu. Bolje je pretrpjeti malu kaznu na ovome svijetu, nego desetljećima gorjeti u čistilišnom ognju.

Sv. Robert Bellarmin je napisao osam dugačkih i opširnih propovijedi o nevoljama i patnjama. U četvrtoj propovijedi, govoreći o koristima koje imamo od nesreća i patnja na ovome svijetu, opisuje kako dobrovoljno trpljenje umanjuje kazne koje bismo nakon smrti trebali pretrpjeti u čistilištu:

> "Quid preterea tribulatio? Minuit cruciatum, quem post hanc vitam in purgatorio luere deberemus. Accipe similitudinem. Si duo socii tabernam simul ingrediantur, et uterque usque ad satietatem comedat et bibat, deinde ad vesperam, cum est hora solvendi, alter clam inde se subducens, deserat sodalem suum, num is, qui solus manet, totum solvere non cogetur? Cogetur sane, etiam si pallium in taberna relinquere deberet: Sic etiam, auditores, animus et corpus socii quidem sunt, simul ingrediunt et bibunt: et quamquam animus superbiendo, corpus luxuriando peccant, simul tamen debitum peccatorum contrahunt: verum mortis vespera adveniente, cum iam est hora solvendi, aliter sociorum, corpus videlicet, deserti sodalem suum, atque ab eo fugiens sub terram in sepulchro se abscondit: porro animus solus rapitur continuo ad carcerem, et vingula purgatorii, ibique severissime excipitur et flagellatur, nec ante dimittitur quam et pro se et pro socio usque ad ultimum quadrantem satisfecerit. Ne igitur nobis id contingat, quid facit Deus? Tribulationem aliquam permittit super nos venire quae corpus cogat, etiam si nolit, solvere partem suam, antequam ab animo per mortem separetur. Quod vero Deus ita cogat, magnum beneficium. Nam omnino debita solvenda sunt. Non est quod quisquam se decipiat. Sordes multas contraxisti? Purgari debes. Comedisti et bibisti? Solvere debes. Cum delectatione peccasti? Cum dolore puniri debes."
>
> ("Čemu, osim toga, nevolja? Umanjuje mučenje, koje bismo nakon ovoga života morali podnijeti u čistilištu. Uzmi primjer. Ako dva suradnika istovremeno uđu u gostionicu, i obojica jedu i piju do sitosti, a zatim navečer, kad dođe čas da plate, jedan se potajno išuljavši, napusti svog ortaka: zar neće onaj koji je ostao biti prisiljen da sam isplati cijeli dug? Bit će svakako prisiljen, pa makar morao svoju kabanicu ostaviti u gostionici. Tako su također, slušatelji, i duša i tijelo suradnici, zajedno ulaze i piju: i premda duša griješi po oholosti, a tijelo po bludnosti, zajedno sabiru dug za grijehe. No, kad dođe večer smrti, dok je već došao čas isplate, jedan od suradnika - dakako, tijelo - napušta svog suradnika, i bježeći od njega, sakrije se pod zemlju u grob: i tako se ugrabi samo duša u zatvor, u okove čistilišta, i tamo se najstrože muči i bičuje, i ne pušta se prije nego što isplati do posljednjega novčića - i za sebe i za svog suradnika. Kako nam se, dakle, ovo ne bi dogodilo, što čini Bog? Dopušta da nam dođe neka nevolja, koja prisiljava tijelo, čak i kad ono to neće, da isplati svoj dio, prije nego što se po smrti odvoji od duše. A to što Bog tako prisiljava tijelo, veliko je dobročinstvo. Naime, dugove treba isplatiti u cijelosti. Neka se nitko ne zavarava. Skupio si mnoge ljage? Trebaš se očistiti. Jeo si i pio? Dužan si platiti. Griješio si s uživanjem? Trebaš biti kažnjen s boli.")

Čitajte u djelima svetaca koliko pišu o potrebi strpljivosti u bolesti i prihvaćanju iste kao kazne za grijehe. Bilo bi suvišno ovdje nabrajati sva ta mjesta, jer nema praktički nijednoga velikog učitelja duhovnog života koji o tome nije govorio.

Ne smijemo također zaboraviti da čovjek može dobrovoljno trpjeti i za grijehe drugih ljudi, ako svoje boli prikaže kao zadovoljštinu za grijehe bližnjih.

O ovoj vrsti trpljenja govorio je naročito naš bl. Ivan Merz, koji je u trpljenju vidio važno sredstvo za širenje kraljevstva Božjega. Mnogi su se ovih dana s pravom sjetili Merzova pisma učiteljici Miri Majetić (21. veljače 1928.), pa ću i ja prenijeti one čuvene riječi iz tog pisma:

> "A ako Gospod želi da unatoč toga trpite i da ne ozdravite, onda se valja predati u Njegove ruke - jer se ni najmanji bakcil ne miče bez prisutnosti i djelatnosti Gospodnje. Ta i sami znate bolje od mene da trpljenjem čovjek može više učiniti za proširenje Kraljevstva Isusova negoli velikim radom, učenim raspravama, sjajnim govorima i člancima. Ako Vas je Isus odabrao da budete apostolom u trpljenju, uvjeren sam da će Vam dati i snagu da uz sudjelovanje Vaše volje taj apostolat i dobro izvršite. Zemaljskim očima možda nećemo vidjeti plodove toga trpljenja, ali gore, u Srcu Božjem ukazat će nam se koliko je njime duša spašeno; kolikim katoličkim pothvatima je donijelo blagoslova."

Jednako je važno što Merz govori u pismu svom teško bolesnom prijatelju Draganu Maroševiću :

> "Znam da je teško trpjeti, ali neki ljudi imaju poziv (vocatio) trpljenja. Mi smo tijelo Kristovo, to su na njemu uloge podijeljene. Jedni moraju da trpe, da uklone kaznu Božju, koja bi se morala stresti na okolicu. Huysmans bi nazvao te odabranike Mističkim gromobranima. Jesi li ikada na to pomišljao da ti trpiš za naš pokret? Jesi li svoje muke prikazao G. Kristu za pokret? Katolicizam se neće širiti u nas ako ne bude bilo Radnika, Molitelja i Patnika. To je jedan zakon u širenju Kraljevstva Božjega na zemlji. Naš pokret je stvorio do sada samo prvi tip (radnika) i mi smo si stvorili u našim dušama ideal Radnika za katol. pokret. Molili smo se manje, a trpili smo kada smo morali. Zadnji tip je svakako vrhunac - imitacija potpune Žrtve Spasiteljeve na Križu. I vidim u našem pokretu već priličan broj patnika. Pošto slučaja nema, to držim da je plan Providnosti upravo u tome da spoznamo ovaj misterij iz Njegova života: trpjeti za druge."

Mislim da je posebno važno što Merz govori: "nema slučaja", nema slučajnosti, ništa se ne događa slučajno, ili sasvim konkretno: "ni najmanji bakcil se ne miče bez prisutnosti i djelatnosti Gospodnje".

No, kako kod bolesnika postići takav pozitivan stav prema bolesti i patnji? U tome pomažu brojne molitve, koje su sastavili sveci kroz stoljeća.

Sv. Alfonz Liguori u svom **priručniku za ispovjednike** navodi velik broj lijepih strelovitih molitava, koje bi ispovjednici trebali sugerirati bolesnicima i umirućima. Posebno je dojmljiva ova za predanje u volju Božju:

> "Semper fiat voluntas tua. Volo tantum quod tu vis. Volo pati quantum tu vis. Volo mori quando tu vis."
>
> ("Neka uvijek bude Tvoja volja. Želim samo ono što Ti želiš. Želim trpjeti koliko Ti želiš. Želim umrijeti kada Ti želiš.")

Oni kojih se to tiče bi svakako trebali pogledati i ostale molitve koje sv. Alfonz navodi. Treba iskoristiti sva sredstva koja se pružaju kako bi i bolest postala blagoslovljena prilika za posvećenje.

Pokora je životna nužnost za kršćanina

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/pokora-je-zivotna-nuznost-za-krscanina.html

Nadovezao bih se malo na svoj prošli tekst, da neke stvari budu jasnije i da možda ne bi ostale neke nejasnoće. Mislim da bi na sva eventualna pitanja najbolji odgovor bila propovijed bl. Alojzija Stepinca na nedjelju za mir, u Katedrali 24. studenoga 1940.

U toj propovijedi, bl. Alojzije otvoreno govori da su grješni ljudi zaslužili Božju kaznu:

> "Sveti Luka evanđelist propovijeda, kako su jednom neki ljudi došli k Spasitelju i javili mu, da je Pilat dao sasjeći mnoštvo Galilejaca. A Isus im odgovori: 'Mislite li, da su ovi Galilejci bili veći grješnici od svih Galilejaca, jer tako postradaše. Ne, kažem vam, nego ako ne budete činili pokore, svi ćete tako propasti. Ili mislite li, da su onih osamnaest, na koje pada kula u Siloamu i ubi ih, bili veći krivci od svih ljudi, što stanuju u Jeruzalemu? Ne, kažem vam, nego ako ne budete činili pokore, svi ćete tako propasti!' (Lk 13, 1-5). O kakva ozbiljna opomena za sve nas i za cio ljudski rod! Bol nam para dušu i groza nas hvata, kad se sjetimo svih posljedica strahovitog pokolja u svijetu. Koliko spaljenih sela, koliko razrušenih gradova, koliko razorenih kuća, koliko uništenih materijalnih dobara, koliko rascviljenih udovica, koliko rasplakane djece, koliko ožalošćenih majki, koliko zdvojnih i satnih obitelji! A jesu li te kazne došle slučajno? Bog naš nije 'Bog meteža, nego mira' (1 Kor 14, 33), veli Apostol. Ali, kako god Bog ljubi čovjeka, Njegova pravda zahtijeva da kazni opačine, kad današnji čovjek i ne pomišlja na to, da ih okaje. I da ljudi ne zaborave te istine, eno nas pravodobno opominje na usta prorokova: 'Ako budete htjeli i slušali me, uživat ćete dobra zemlje! Ako ne budete htjeli, nego me izazvali na srdžbu, mač će vas proždirati, jer su usta Gospodnja progovorila!' (Iz 1, 20). A ima li tko među nama koji veli da ljudi nisu ničim zaslužili tako teških kazna kakve su stigle čovječanstvo?"

Zatim nabraja opačine koje izazivaju kazne Božje: pobačaji, prileżništva, psovke, nemar za sv. misu, prijevare, klevete, oholost, tlačenje siromaha, nevjera...

Bl. Alojzije daje rješenje:

> "Što nam dakle preostaje? Dva su samo puta pred nama. Ili se raskajana srca saviti u prahu pred Bogom, ili ćemo konačno izginuti od srdžbe Njegove. Naravni nas nagon goni, da se očuvamo. Onda neka nas i volja pod vodstvom razuma, prosvijetljena vjerom, gane, da činimo dostojnu pokoru, jer govori Krist: 'Ako ne budete činili pokore, svi ćete slično propasti!' (Lk 13, 15)
> Pokora je dakle životna nužda za kršćanina, za čovjeka. Ona je najbolji znamen da smo u miru s Bogom, jer znate li što govori apostol: 'A koji su Krista Isusa, razapeše tijelo svoje sa strastima i požudama!' (Gal 5, 24) Ne gleda dakle Bog na to, da li si veliki učenjak, koliko na to, prije svega, da li slijediš raspetoga Krista. Ne gleda Bog na to, da li si bogat ili siromašan, nego na to, da li slijediš raspetoga Krista.
> Duh pokore, to je oduvijek bio znamen Božjih ljudi, ali isto tako oduvijek i znamen, da će prilike krenuti na bolje i da će srdžbu Božju zamijeniti milosrđe Božje. Pogledajte grješnika Davida. Kako je duboko pao! Ali pogledajte pokornika Davida. Kako se visoko digao i u praksi iskusio što znači 'srca skrušena i ponižena nećeš prezreti o Bože!' (Ps 50, 19)
> Pogledajte Magdalenu grješnicu. Ali pogledajte i Magdalenu pokornicu! Kako se visoko digla, nakon što je suzama oprala noge Spasiteljeve, i kako je brzo čula one utješne riječi – opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo! (Lk 7, 47) Pogledajte Augustina grješnika. Ali pogledajte i Augustina pokornika! Kako se visoko digao te poput najljepše svijeće u Crkvi Božjoj postavljen 'na svijećnjak, da svijetli svima'. (Mt 5, 15).
> Pogledajte revnost u pokori i onih, za koje nam nije poznato, da bi se teško ogriješili o zakon Božji, a ipak su upravo satirali pokorom tijelo svoje. Pogledajte sv. Ivana Krstitelja, sv. Alojzija, sv. Stanislava, sv. Tereziju, sv. Ivana Arškoga i bezbroj drugih. Sve ih je vodila jedna misao – ne htjeti pokore, znači isto što i propast!
> Pokora, to je bila glavna tema, glavni predmet govorničkih napora Izaije, proroka Jeremije, proroka Jone, proroka Ezekijela, Joela, Amosa, Ivana Krstitelja i samog Spasitelja Isusa Krista, a kasnije svih velikih svetaca Crkve Božje.
> Kako je dakle opravdan apel svetoga Oca Pia XII. da cio kršćanski svijet uđe u se, i skrušenom molitvom i pokorom u ovim strašnim danima uznastoji ublažiti srdžbu Božju!"

Inače, važno je shvatiti da ono što smo vidjeli da sveci govore o dobrovoljnom prihvaćanju kazni kao zadovoljštine za grijehe nisu samo njihova privatna mišljenja, nego službeni nauk Crkve.

Crkva službeno naučavajući na Tridentskom koncilu o nužnosti zadovoljštine za grijehe, govori također i o blagodatima i uzvišenosti dobrovoljnog trpljenja za grijehe (Trident. kon., sess. XIV., cap. 8.):

> "Accedit ad haec, quod dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Jesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est [II. Cor. 3, 5] conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, et conglorificabimur [Rom. 8, 17]."
>
> ("Dodajmo ovome, da dok čineći zadovoljštinu trpimo za grijehe, postajemo suobličeni Kristu Isusu, koji je zadovoljio za naše grijehe, od koga dolazi sva naša sposobnost [2 Kor 3, 5], imajući odatle najsigurniji zalog da ako zajedno trpimo, zajedno ćemo se i proslaviti [Rim 8, 17].")

Tridentski koncil izričito naučava da dobrovoljnim prihvaćanjem **vremenitih bičeva** čovjek može zadovoljiti za grijehe (sess. XIV., cap. 9.):

> "Docet preterea, tantam esse divinae munificentiae largitatem, ut non solum poenis, sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentis est, temporalibus flagellis a Deo inflictis et a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Jesum Christum satisfacere valeamus."
>
> ("Naučava osim toga [Koncil], da je tolika darežljivost božanskoga dobročinstva, da ne samo kaznama koje su od nas dobrovoljno prihvaćene, ili naložene od svećenika prema mjeri grijeha, nego također, što je najveći argument ljubavi, vremenitim bičevima nametnutima od Boga, a od nas strpljivo podnesenima, možemo zadovoljiti [za grijehe] kod Boga Oca po Kristu Isusu.")

Taj je crkveni nauk jasno vidljiv i u liturgiji i obredniku. Pogledate li Rimski obrednik iz 1929., vidjet ćete da na nekoliko mjesta potiče svećenika koji pohodi bolesnike, da ih potakne da prihvate svoje teškoće kao zadovoljštinu za grijehe i čišćenje od grijeha.

Tu se ističe obred apostolskog blagoslova na smrtnom času (**Rimski obrednik**, str. 137.-139.), gdje rubrika izričito traži da svećenik pouči bolesnika:

> "...da rado podnese neugodnosti i muke bolesti kao pokoru za prošli život, i da se prikaže Bogu gotov primiti sve što se njemu svidi, pa podnijeti strpljivo i samu smrt, da zadovolji kaznama što ih je zaslužio grijesima."

Zanimljivo je iznova pročitati napomene rubrika u cijelosti...

Glava VI.

OBRED APOSTOLSKOGA BLAGOSLOVA S POTPUNIM OPROSTOM NA SMRTNOM ČASU.

Apostolski se blagoslov s potpunim oprostom na smrtnom času obično podjeljuje poslije sakramenta pokore, Euharistije i posljednjega pomazanja onim bolesnicima, koji su ga iskali, dok su bili pri zdravom razumu i dok su im bila zdrava sjetila, ili bi ga po svoj prilici bili iskali ili su dali znakove skrušenja. Njima ga treba podijeliti, pa i ako su poslije izgubili govor i onesvijestili se ili upali u delirij ili ludilo. Ipak se ima uopće zakratiti izopćenicima, nepokornima i onima, koji umiru u očitom smrtnom grijehu.

2. Župnik ili drugi svećenik, koji pomaže bolesniku, nek ima na sebi kotu sa ljubičastom štolom i ulazeći u sobu, gdje leži bolesnik, neka reče: **Mir kući ovoj** i t. d. Potom poškropi bolesnika, sobu i nazočne blagoslovljenom vodom govoreći antifonu: **Poškropi me** i t. d.

3. Ako bolesnik hoće, da se ispovjedi, neka ga ispovjedi i odriješi. Ako ne traži ispovijedi, neka ga potakne, da probudi čin pokajanja. Ako ima kad, neka mu reče koju o moći i kreposti ovoga blagoslova. Onda neka ga pouči i nagovori, da presveto ime **Isus** zazove barem u srcu, da rado podnese neugodnosti i muke bolesti kao pokoru za prošli život i da se prikaže Bogu gotov primiti sve, što se njemu svidi, pa podnijeti strpljivo i samu smrt, da zadovolji kaznama, što ih je zaslužio grijesima.

4. Tada neka ga tješi pobožnim riječima ulijevajući mu nadu, da će po obilju božanske blagodati zadobiti otpuštenje kazni i vječni život.

Sve što ovdje vidimo u rubrikama vrlo je slično uvjetima koje su inače pape davali za potpuni oprost na smrtnom času. Ako pogledate Enchiridion indulgentiarum iz 1952. primijetit ćete da su Pape za priličan broj djela dali potpuni oprost na smrtnom času, ali uvijek pod uvjetom da umirući:

> "mortem tanquam peccati stipendium de manu Domini patienter susceperint"
> ("strpljivo prime smrt iz ruke Gospodnje kao plaću za grijeh")

I sad se postavlja pitanje, zašto se o ovim važnim stvarima danas gotovo uopće ne govori? Zašto se o ovome šuti? Što se to promijenilo u "modernom društvu" i pogledu na ova pitanja? Što mislite?
Pa evo, i jedan poznati profesor, bivši dekan KBF-a u Đakovu, prije desetak dana u intervjuu izjavljuje:

> "Nije mi jasno to što se mnogi biskupi i svećenici ne usude govoriti o Božjoj stezi i Božjoj kazni. Neki to smatraju cinizmom, nedostojnim Boga. To je za mene samo pokazatelj poganskoga duha, duha koji se udaljio od Svetoga pisma! Rekao bih: tko kaže da Bog ne kažnjava, taj je poganin! Pa čitajte povijest izraelskoga naroda, čitajte psalme, proroka Ezekiela, Jeremiju, Tužaljke, Novi zavjet, Poslanicu Hebrejima, crkvene oce! Ne mogu vjerovati što sve ovih tjedana biskupi i svećenici govore, a što, vjerujte mi, nema gotovo nikakve veze s vjerom, a u većini slučajeva radi se o poganskoj misli."

Ne bih se složio da je nevoljkost modernih pastira da govore o kazni rezultat "poganske misli". Puno bi točnije bilo reći da je to utjecaj "prosvjetiteljstva". Takve stavove nisu inspirirali toliko poganski mislioci iz antike, nego "prosvjetiteljski" autori: Voltaire, Rousseau, Hume... i cijela plejada zavedenih im sljedbenika. Njihov je utjecaj uvijek bio lako uočljiv i kod "teoloških modernista".

No, da se vratim na ovu rečenicu iz intervjua:

> "Nije mi jasno to što se mnogi biskupi i svećenici ne usude govoriti o Božjoj stezi i Božjoj kazni."

Pa, barem bi to trebalo biti jasno. Reforme nakon Drugoga vatikanskog koncila, labavljenje formacije u sjemeništima, dokidanje i nestanak klasičnog teološkog obrazovanja, uz istodobno širenje "nove teologije" po fakultetima, rezultirale su upravo time: velikim brojem pastira koji se ne usude ni govoriti o "teškim temama" poput Božje kazne.

Jedan od glavnih uzroka ovakvoga stanja je i novi obred mise koji je uveden 1969. godine. Ako usporedite molitve u tradicionalnom obredu sa onima u novom obredu, odmah ćete primijetiti da su iz novog obreda sustavno i smišljeno uklonjene ili marginalizirane molitve u kojima se spominje Božja kazna.

Na primjer, ako pogledate samo zborne molitve, naći ćete da u tradicionalnom obredu tijekom crkvene godine dolazi barem šest zbornih molitava koje jasno govore da grijeh izaziva Božju kaznu, da ljudi zasluženo trpe zbog svojih grijeha, te da je potrebna pokora kako bi se te kazne otklonile.

Evo, da ih navedemo...
Na IV. nedjelju po Bogojavljenju molitva glasi:

> "Deus, qui nos in tantis periculis constitutos, pro humana scis fragilitate non posse subsistere: da nobis salutem mentis et corporis; ut ea, quae pro peccatis nostris patimur, te adiuvante vincamus. Per Dominum..."
>
> ("Bože, koji znaš da zbog ljudske slabosti ne možemo odolijevati tolikim pogiblima, daj nam zdravlje duše i tijela, da ono što trpimo za svoje grijehe, svladamo uz tvoju pomoć. Po Gospodinu...")

Na Sedamdesetnicu molitva glasi:

> "Preces populi tui, quaesumus, Domine, clementer exaudi: ut, qui iuste pro peccatis nostris affligimur, pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. Per Dominum..."
>
> ("Molitve puka svojega, molimo, Gospodine, milostivo usliši da mi koji s pravom trpimo zbog svojih grijeha, milosrdno budemo oslobođeni na slavu tvojeg imena. Po Gospodinu...")

Na četvrtak nakon Čiste srijede:

> "Deus, qui culpa offenderis, paenitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice; et flagella tuae iracundiae, quae pro peccatis nostris meremur, averte. Per Dominum..."
>
> ("Bože, koga grijeh vrijeđa a pokora ublažuje, pogledaj milostivo ponizne molbe puka svoga i odvrati bičeve srdžbe svoje koje za grijehe svoje zaslužujemo. Po Gospodinu...")

Na subotu korizmenih kvatri molitva glasi:

> "Populum tuum, quaesumus, Domine, propitius respice: atque ab eo flagella tuae iracundiae clementer averte. Per Dominum..."
>
> ("Milostivo pogledaj, Gospodine, svoj narod, i blagostivo odvrati od njega bičeve svoje srdžbe. Po Gospodinu...")

Na IV. korizmenu nedjelju (Laetare) molitva glasi:

> "Concede, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui ex merito nostrae actionis affligimur, tuae gratiae consolatione respiremus. Per Dominum..."
>
> ("Podaj, molimo, svemogući Bože, da mi koji zasluženo trpimo zbog svojih djela, odahnemo utješeni tvojom milošću. Po Gospodinu...")

Na Veliku srijedu prva molitva glasi:

> "Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui nostris excessibus incessanter affligimur, per unigeniti Fílii tui passionem liberemur: qui tecum vivit et regnat..."
>
> ("Podaj, molimo, svemogući Bože, da nas koji se neprestano mučimo radi svojih prestupaka oslobodi muka jedinorođenoga Sina tvoga: koji s tobom živi i kraljuje...")

Neke od tih molitava ušle su i u Litanije svih svetih, kao i u obične pučke pobožnosti. Pape su za njih podijelili i određene oproste. Prema tome, te su molitve svakako stoljećima bile važan dio života Crkve. U liturgiji su prisutne više od 1500 godina.

S kojim su onda pravom liturgijski reformatori 1960-ih uklanjali te molitve iz novog obreda mise? No, to je tek vrh ledene sante. Postoje još deseci drugih molitava, zaziva i gesti u tradicionalnoj liturgiji kojima se izražava pokora i kajanje za grijeh, a koje su posve uklonjene iz nove liturgije.

Da navedem samo jedan primjer takve geste. U tradicionalnom časoslovu, molitelj svaki put kad moli kompletorij (posljednji čas u danu) načini znak križa na prsima govoreći stih Psalma 84.:

> "Converte nos, Deus salutaris noster. Et averte iram tuam a nobis."
> ("Obrati nas, Bože, spasitelju naš. I odvrati srdžbu svoju od nas.")

Ta je gesta ušla također i u **Mali oficij Blažene Djevice Marije**.

AD COMPLETORIUM — NA POVEČERJU.

Ave, Maria.

℣. Convérte nos, † Deus salutáris noster;

℟. Et avérte iram Tuam a nobis.

℣. Deus, † in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvandum me festína.

Glória Patri.

Allelúja, *ili* Laus Tibi, Dómine, Rex ætérnæ glóriæ.

Zdravo, Marijo.

℣. Obrati nas, † Bože, spasitelju naš.

℟. I odvrati srdžbu svoju od nas.

℣. Bože † na pomoć moju priteci.

℟. Gospode, pohiti, da mi pomožeš.

Slava Ocu.

Aleluja, *ili* Hvala Tebi, Gospode, Kralju vječne slave.

Psalam 128.

Sæpe expugnavérunt me a juventúte mea, * dicat nunc Israel:

Sæpe expugnavérunt me a juventúte mea: * étenim non potuérunt mihi.

Često su me napadali od mladosti moje, * neka sad reče Izrael.

Često su me napadali od mladosti moje: * ali me nijesu mogli svladati.

Što možemo naučiti iz Improperia?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/sto-mozemo-nauciti-iz-improperia.html

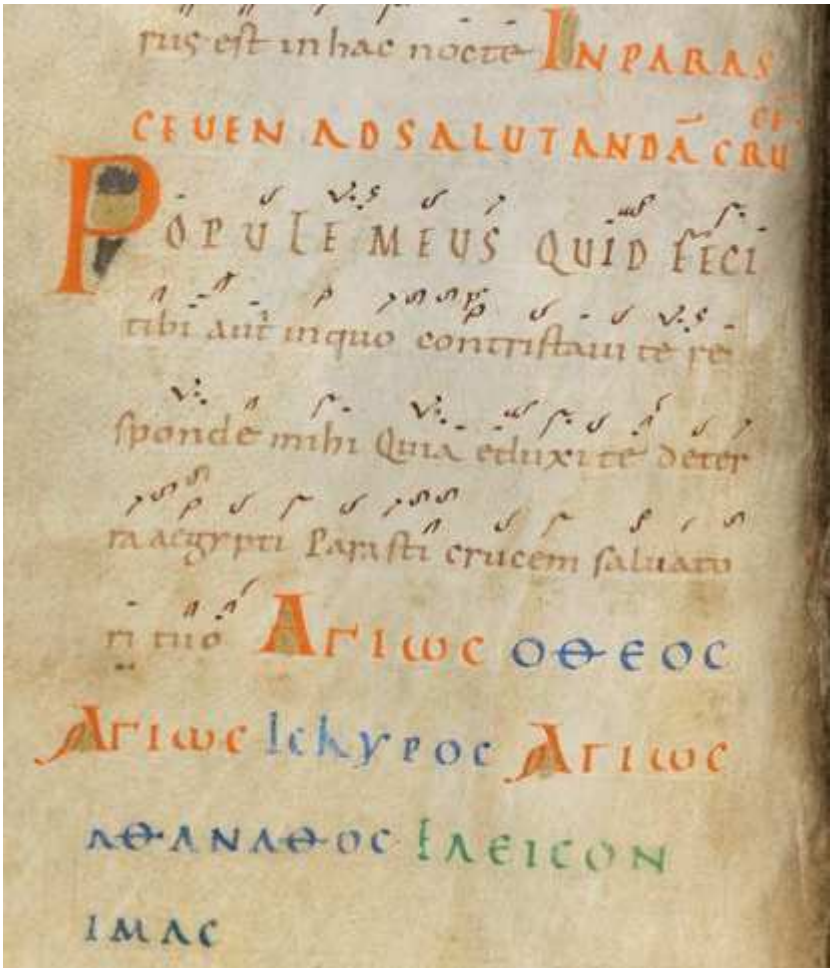

Improperia - *Puče moj* (*Populе meus*) u Kodeksu iz Einsiedelna, napisanom oko 960-970. godine

Nadam se da ste na Veliki petak malo zastali na pjesmu *Puče moj* koja se pjeva tijekom klanjanja Križu. To je izvorno skup antifona i responzorija, koji su pod nazivom *Improperia* (lat. "prijekori") sastavni dio liturgije Velikoga petka već više od tisuću godina.

Vrijedi razmatrati o riječima i porukama koje tamo nalazimo, jer na izvrstan način približavaju vjernicima istine katoličke vjere o dvije Kristove naravi.
Katolička vjera nas uči da su u Kristu dvije naravi: božanska i ljudska. I dvije volje: božanska i ljudska. Ali, u Kristu je samo jedna osoba, i to božanska: vječna druga božanska osoba: Sin, koji je jednako vječan kao i Otac i Duh Sveti.

Nadalje, katolička vjera nas uči da su sva djela Božja - djela Presvetoga Trojstva - zajednička svim trima božanskim osobama. Prema tome, i stvaranje svijeta, kao i sva ona velika djela o kojima čitamo u Starom zavjetu, djela su svih triju božanskih osoba: i Oca i Sina i Duha Svetoga.

Te su istine vrlo lijepo izražene u napjevima *Puče moj*. U njima Krist govoreći iz svoje božanske naravi nabraja sva dobročinstva koja je učinio Židovima: *Ja sam te izveo iz zemlje egipatske, Ja sam te vodio kroz pustinju četrdeset godina, Ja sam te hranio manom u pustinji, Ja sam udario Egipat s prvorođencima njegovim, Ja sam potopio faraonovu vojsku u Crvenom moru, Ja sam potukao kanaanske narode, Ja sam ti dao kraljevsko žezlo...*

Nakon svakog nabrojanog dobročinstva, Krist progovara i iz svoje ljudske naravi, nabrajajući što je sve pretrpio u svojoj ljudskoj naravi: suđenje, križ, bičeve, trnova kruna, koplje, spužva natopljena octom...

Radi razumijevanja cijelog konteksta, treba pogledati cijeli obred...

TREĆI DIO:
SVEČANO KLANJANJE SVETOM KRIŽU

Dok se otkriva Križ, pjeva se tri puta:

Evo drvo Križa, na kom Spas je svijeta visio.
Dođite, da se poklonimo!

Kad su se svetom Križu poklonili misnik, đakon, poddakon te svećenstvo i podvornici, dva svjećonoše, ili podvornika, u pratnji još dvojice svjećonoša, ili podvornika, s upaljenim svijećama, odnose sveti Križ k pričesnoj ogradi i tu ga pridržavaju, tako da mogu vjernici, najprije muškarci, a onda ženske, proći ispred Križa kao u procesiji te, prethodno pokleknuvši na jedno koljeno, pobožno poljubiti noge Raspetoga.

I

1 i 2 **Puče moj, što učinih tebi ili u čem ožalostih tebe? Odgovori meni! Jer te izvedoh iz zemlje Egipta, ti pripravi križ svome Spasitelju.**

1 **Hágios o Theós.**
2 **Sveti Bože.**
1 **Hágios Ischyrós.**
2 **Sveti Jaki.**
1 **Hágios Athánatos, eléison hymás.**
2 **Sveti Besmrtni, smiluj nam se.**

1 i 2 **Jer te vodih kroz pustinju četrdeset godina, i manom te hranih, i uvedoh te u zemlju dosta dobru: ti pripravi križ svome Spasitelju.**

1 **Hágios o Theós.**
2 **Sveti Bože.**

1 **Hágios Ischyrós.**
2 **Sveti Jaki.**

1 **Hágios Athánatos, eléison hymás.**
2 **Sveti Besmrtni, smiluj nam se.**

1 i 2 **Što još moradoh učiniti tebi, a ne učinih? Ja eto zasadih tebe kao izabrani prekrasni vinograd svoj, a ti meni postade odviše gorak, jer žeđu moju napoji octom i kopljem probode bok svome Spasitelju.**

1 **Hágios o Theós.**
2 **Sveti Bože.**

1 **Hágios Ischyrós.**
2 **Sveti Jaki.**

1 **Hágios Athánatos, eléison hymás.**
2 **Sveti Besmrtni, smiluj nam se.**

II

1 **Ja radi tebe bičevima udarih Egipat s prvorođencima njegovim, a ti mene predade da me bičuju.**
2 **Puče moj, što učinih tebi ili u čem ožalostih tebe? Odgovori meni!** (Ponavlja se iza svakog retka)

1 **Ja izvedoh tebe iz Egipta potopivši Faraona u Crveno More, a ti mene predade glavarima svećeničkim.**
1 **Ja pred tobom otvorih more, a ti otvori kopljem bok moj.**
1 **Ja pred tobom idoh u stupu oblaka, a ti mene odvede u sudnicu Pilata.**
1 **Ja hranih tebe u pustinji manom, a ti mene udari zaušnicama i bičevima.**
1 **Ja tebe napojih vodom spasenja iz stijene, a ti mene napoji žuči i octom.**
1 **Ja radi tebe potukoh kraljeve kananejske, a ti si tukao trstikom glavu moju.**
1 **Ja dadoh tebi žezlo kraljevsko, a ti dade glavi mojoj trnovi vijenac.**
1 **Ja uzvisih tebe velikom moći, a ti mene objesi na drvo križa.**

III

1 i 2 **Tvome Križu klanjamo se, Gospodine, te hvalimo i slavimo sveto uskrsnuće tvoje, jer evo drveta radi nastade radost u cijelome svijetu.**
1 **Bog nam se smilovao i blagoslovio nas.**

Napominjem da je sam naziv *Puče moj* (*Popule meus*) nadahnut riječima proroka Miheja, kako ih donosi Vulgata (Mih 6, 3-5):

> "Popule meus, quid feci tibi? Aut quid molestus fui tibi? Responde mihi. Quia eduxi te de terra Aegypti, et de domo servientium liberavi te, et misi ante faciem tuam Moysen, et Aaron, et Mariam. Popule meus, memento, quaeso, quid cogitaverit Balach, rex Moab, et quid responderit ei Balaam, filius Beor, de Setim usque ad Galgalam, ut cognosceres justitias Domini."
>
> ("Puče moj, što učinih tebi? Ili čime sam te zamorio? Odgovori meni. Jer sam te izveo iz zemlje egipatske, i oslobodio te iz zemlje ropstva, i poslao pred tobom Mojsija, i Arona, i Mariju. Puče moj, sjeti se što je bio naumio Balak, kralj moapski, i što je njemu odgovorio Bileam, sin Beorov, od Šitima do Gilgala, da spoznaš pravde Gospodnje.")

Srednjovjekovni liturgičar Durandus (1230.-1296.) u svom djelu *Rationale divinorum officiorum* (lib. VI., cap. 77.) ovako piše o *Improperia*:

> "Consequenter sacerdos post orationes crucem velatam bajulat, ad dextrum cornu altaris: ibique crucem super humeros tenens, in persona Christi Iudaeis improperat beneficia Domini, dicens: *'Popule meus, quid feci tibi?'* In quibusdam tamen ecclesiis duo presbyteri bajulant illam: ad notandum, quod in Christi persona duae fuerunt naturae divinitatis videlicet et humanitatis. Quod dicitur: *'Popule meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te: responde mihi, quia eduxi te de terra AEgypti'*, etc. ad divinitatem refertur. Quod vero sequitur: *'Parasti salvatori tuo crucem'*, ad humanitatem: et sic de aliis sequentibus verbis."
>
> ("Potom svećenik nakon molitava, nosi pokriveni križ do desne strane oltara: i ondje držeći križ na ramenima, u osobi Kristovoj spočitava Židovima dobročinstva Gospodnja, govoreći: *'Puče moj, što učinih tebi?'* U nekim crkvama dva svećenika nose [križ]: kako bi naglasili da su u Kristovoj osobi bile dvije naravi: božanska naime i ljudska. To što se kaže: *'Puče moj, što učinih temi, ili u čem ožalostih tebe, odgovori meni, jer sam te izveo iz zemlje egipatske'* itd. odnosi se na božanstvo. A ono što slijedi: *'Pripravio si križ Spasitelju svome'* odnosi se na čovještvo: i tako kod drugih riječi koje slijede.")

Durandus nabrojana dobročinstva povezuje s optužbama koje su Židovi na suđenju iznijeli protiv Gospodina:

> "Notandum quod Iudaei tres accusationes contra Christum proposuerunt, scilicet quod tributum negasset, quod se regem fecisset, et quod se Filium Dei dixisset: contra quos tres in eius personam accusationes dicuntur, scilicet *'populе meus'*, ubi Christus eis exprobrat tria beneficia sua, scilicet liberationem de AEgypto; regimen in deserto et introductionem in terram optimam, quasi dicat: *'Tu accusas me de negatione tributi, potius deberes gratias agere, quia te liberavi a tributo sive a servitute AEgypti. Tu accusas me, quia me regem dixi potius deberes gratias agere; quia te rexi in deserto, et regulariter pavi. Item accusas me, quia Filium Dei me dixi, potius deberes gratias agere, quia terram lacte et melle manantem contuli tibi'*."
>
> ("Naglasimo da su Židovi iznijeli tri optužbe protiv Krista, to jest: da je uskratio porez, da se pravio kraljem i da je rekao da je Sin Božji: nasuprot njima, govore se tri optužbe u njegovoj osobi, to jest: *'puče moj'*, gdje Krist spočitava njima tri svoja dobročinstva, i to: oslobođenje iz Egipta, vodstvo u pustinji i uvođenje u najbolju zemlju, kao da govori: *'Ti me optužuješ za uskratu poreza, a prije bi mi trebao zahvaljivati, jer sam te oslobodio od poreza ili od ropstva u Egiptu. Ti me optužuješ jer sam se nazvao kraljem, a trebao bi mi prije zahvaljivati, jer sam te upravljao u pustinji i redovito hranio. Isto tako, optužuješ me jer sam rekao da sam Sin Božji, a trebao bi mi zahvaljivati jer sam ti udijelio zemlju u kojoj teče mlijeko i med*'.")

Često nas i liturgija, kao i sveti oci, potiču na razmišljanje o božanstvu Kristovu, i pri tome nam stavljaju pred oči velika Božja djela opisana u Starome zavjetu. Jer Krist je onaj isti Bog koji je stvorio svijet. Isti Bog koji je kaznio čovječanstvo općim potopom. Isti Bog koji je uništio Sodomu i Gomoru zbog sramotnih opačina. Isti Bog koji je govorio Abrahamu, Mojsiju i prorocima. Isti Bog koji je izveo izabrani narod iz Egipta i doveo ga u obećanu zemlju. Isti Bog koji je potopio faraonovu vojsku u Crvenom moru. Isti Bog koji je porazio kanaanske narode. Isti Bog koji je dao i Zakon, uredbe i obrede koje je obdržavao izraelski narod. Isti Bog koji je i kaznio taj narod kad je postao neposlušan, asirskim i babilonskim ropstvom.
Taj isti Bog se utjelovio i postao čovjekom.
Sve je ovo važno imati pred očima, jer bez toga ne možete ni približno shvatiti koliko se Bog ponizio time što se utjelovio, uzeo ljudsku narav i dobrovoljno dao da bude raspet za naše spasenje.

Kako lijepo kaže prorok Baruh (prema Vulgati - Bar 3, 36-38):

> "Hic est Deus noster, et non aestimabitur alius adversus eum. Hic adinvenit omnem viam disciplinae, et tradidit illam Jacob puero suo, et Israel dilecto suo. Post haec in terris visus est, et cum hominibus conversatus est."

> ("On je Bog naš, i nitko se ne može usporediti s njime.On je pronikao sav put stege, i predao ga sluzi svom Jakovu, i Izraelu svom ljubljenome. Nakon toga viđen je na zemlji, i s ljudima se družio.")

Apostoli u svojim poslanicama jasno ističu Kristovo božansko djelovanje u Starome zavjetu. Tako sv. Pavao piše u I. poslanici Korinćanima:

> "Jer ne bih, braćo, htio da budete u neznanju: oci naši svi bijahu pod oblakom i svi prijeđoše kroz more, i svi su se na Mojsija krstili u oblaku i u moru, i svi su isto duhovno jelo jeli, i svi su isto duhovno piće pili. A pili su iz duhovne stijene koja ih je pratila; stijena bijaše Krist." (1 Kor 10, 1-4)

Jednako se jasno izražava i sv. Juda Tadej u svojoj poslanici. Pritom vas moram upozoriti na jednu važnu stvar. U postkoncilskom prijevodu Biblije "Kršćanske sadašnjosti" (Duda-Kaštelan) ovako je prevedeno **Jud 5-7**:

> "Želim vas podsjetiti, premda jednom zauvijek sve znate, kako je **Gospodin izbavio narod iz Egipta**, a zatim uništio nevjerne. I anđele, koji nisu čuvali svojeg dostojanstva, nego su ostavili svoje prebivalište, sačuvao je za sud velikoga Dana, okovane u mraku vječnim okovima; kao Sodoma i Gomora i okolni gradovi, koji su se poput njih podali bludu i otišli za drugom puti, stoje za primjer, ispaštajući kaznu u vječnom ognju."

U Vulgati na označenom mjestu izričito piše ISUS:

> "Commonere autem vos volo, scientes semel omnia, quoniam **Jesus populum de terra Aegypti salvans**, secundo eos, qui non crediderunt, perdidit: angelos vero, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis aeternis sub caligine reservavit. Sicut Sodoma, et Gomorrha, et finitimae civitates simili modo exfornicatae, et abeuntes post carnem alteram, factae sunt exemplum, ignis aeterni poenam sustinentes."
>
> ("Želim vas podsjetiti, premda jednom zauvijek sve znate, kako je **Isus izbavio narod iz zemlje egipatske**, a zatim uništio one koji nisu vjerovali; a anđele, koji nisu čuvali svoje vrhovništvo, nego su ostavili svoje prebivalište, sačuvao je za sud velikoga dana, okovane u mraku vječnim okovima. Kao što Sodoma i Gomora i okolni gradovi, koji su se poput njih podali bludu i otišli za drugom puti, stoje za primjer, ispaštajući kaznu u vječnom ognju.")

Također i u mnogim grčkim Biblijama na tom mjestu piše ISUS (**Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας**), ali u nekim rukopisima piše *Gospodin*. Pa su na temelju toga, prevoditelji postkoncilskih "modernih prijevoda" odlučili slijediti ove potonje (zanemarujući Vulgatu i tisućljetnu zapadnu tradiciju). To je zapravo još jedan primjer kako su se postkoncilski prevoditelji uvijek odlučivali za ona rješenja koja su netradicionalna. Postkoncilski prevoditelji su se baš trudili da "moderne Biblije" budu što različitije od stare Vulgate.

Inače, evo kako je nadbiskup Šarić 1940-ih preveo taj pasus:

> "A napomenut ću vam samo to - jer vi već znate sve jedanput za uvijek - da je Isus doduše izbavio narod iz zemlje egipatske, ali je potom upropastio one koji ne vjerovaše. I anđele, koji ne održaše svojega dostojanstva, nego ostaviše svoje prebivalište, zadržao je vječnim okovima u mraku za sud velikoga dana. Kao što Sodoma i Gomora i okolni gradovi, koji su griješili kao i oni bludom i išli za protunaravnom nasladom, postavljaju se za primjer sa svojom kaznom vječnoga ognja."

Šarić u bilješkama ispod teksta daje tumačenje:

> "Sva objava Božja u riječi i u djelu dogodila se je već u Starom Zavjetu po Kristu, posredniku između Boga i ljudi. Zato mu se ovdje pripisuje i oslobođenje Izraela iz ropstva egipatskoga, uništenje nevjernika, kazna palih anđela i propast pokvarenih gradova Sodome i Gomore. - 'Da je Isus'; drugi rukopisi čitaju: 'Da je Gospodin'; Vulgata: 'Da je Isus'. Sv. Juda misli na onoga, koji se zove Anđeo Gospodnji u 2 Mojs 23, 20 sl.; 4 Mojs 20, 16. A taj je bio Isus Krist."

Pitao bih danas svakoga tko čita ovaj tekst: Jeste li ikada razmišljali kad klečite pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, da se pred vama nalazi isti Bog koji je stvorio svijet; koji je kaznio pale anđele; koji je kaznio Adama i Evu istjeravši ih iz raja zemaljskoga; koji je kaznio čovječanstvo općim potopom; koji uništio Sodomu i Gomoru; koji je izveo Izraelce iz Egipta i kaznio Egipćane; koji istjerao kanaanske narode i predao obećanu zemlju Izraelcima, koji je Izraelce kažnjavao kad bi upali u grijeh idolopoklonstva, koji je dao Zakon sv. Mojsiju i obećanja svetim prorocima, i koji je napokon sam osobno došao na zemlju - utjelovivši se radi nas ljudi i radi našega spasenja i davši se raspeti za naše otkupljenje...

Jeste li ikada o tome razmišljali?
Nažalost, mnogi ljudi o tome nikada nisu razmišljali, jer imaju razne krive, nejasne ili čak nekatoličke predodžbe o Kristu, koje su dobili iz hollywoodskih filmova ili od modernističkih propovjednika, ili pak iz kojekakvih sumnjivih knjiga, portala, foruma... Ili jednostavno zato što nisu bili ispravno poučeni na postkoncilskom "modernom vjeronauku".
Pitanje je što si takvi ljudi uopće misle kad slušaju *Puče moj* na Veliki petak.

No, kad bismo vidjeli svojim tjelesnim očima tko stoji pred nama u Presvetome Oltarskom Sakramentu, pali bismo na zemlju drščući od straha. Ipak, očima vjere moramo vidjeti upravo to. Sveci su to vidjeli. Zato su se svi veliki sveci odlikovali ljubavlju i strahopoštovanjem prema Presvetom Sakramentu.

Bl. Alojzije Stepinac u pismu vlč. Vinku Komeričkom 2. lipnja 1957. pišući o važnosti pripreme svećenika za sv. misu, ističe:

> Mojsiju nije bilo dopušteno približiti se ni gorućem grmu: "Ne appropies huc; solve calceamenta de pedibus tuis, locus enim, in quo stas, terra sancta est." (Izl 3, 5) Nama je dano približiti se ne gorućem grmu, nego Kristu pod prilikama kruha i vina na oltaru. Zar ćemo s manje respekta pristupati nego Mojsije gorućem grmu?
> Jakov je nakon sna, u kojem je vidio silaziti i uzlaziti anđele Božje, povikao izvan sebe: "Vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam. Quam terribilis est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei et porta coeli." (Post 28, 16-17)
> Što bismo istom morali reći mi, koji ne u snu, nego u zbilji, gledamo, ne ljestve s anđelima, nego Gospodara anđela, stvarno prisutnog na oltaru, kada obavljamo pretvorbu, ili bolje, On preko nas jadnih ljudi, kruha u Tijelo i vina u Krv Kristovu!

Nadam se da shvaćate zašto je važno razmatrati o veličini Presvetog Sakramenta, o veličini i veličanstvenosti svete misne žrtve. Zato je važno čitati knjige poput Chaignonove ***Svećenik na oltaru***.

S jednim pasusom te knjige zaključujem ovaj tekst...

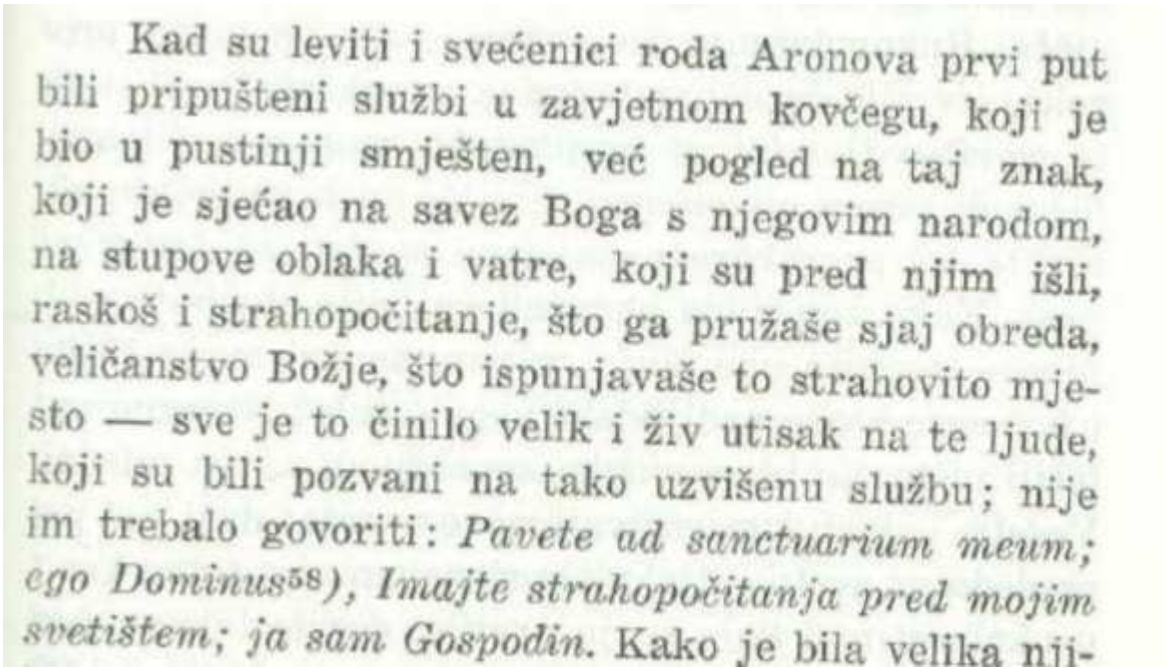

Kad su leviti i svećenici roda Aronova prvi put bili pripušteni službi u zavjetnom kovčegu, koji je bio u pustinji smješten, već pogled na taj znak, koji je sjećao na savez Boga s njegovim narodom, na stupove oblaka i vatre, koji su pred njim išli, raskoš i strahopočitanje, što ga pružaše sjaj obreda, veličanstvo Božje, što ispunjavaše to strahovito mjesto — sve je to činilo velik i živ utisak na te ljude, koji su bili pozvani na tako uzvišenu službu; nije im trebalo govoriti: *Pavete ad sanctuarium meum; ego Dominus*[58]*), Imajte strahopočitanja pred mojim svetištem; ja sam Gospodin.* Kako je bila velika nii-

"Ne budi nevjeran, nego vjeran" (Iv 20, 27)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/ne-budi-nevjeran-nego-vjeran-iv-20-27.html

Čitanja koja smo čuli na Bijelu nedjelju potiču na razmišljanje o potrebi ispravne i čvrste vjere. U poslanici smo čuli kako sv. Ivan Apostol govori: "Ovo je pobjeda, koja pobjeđuje svijet: vjera naša" (1 Iv 5, 4). U evanđelju Gospodin govori: "Ne budi nevjeran nego vjeran" (Iv 20, 27), te: "Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju" (Iv 20, 29).

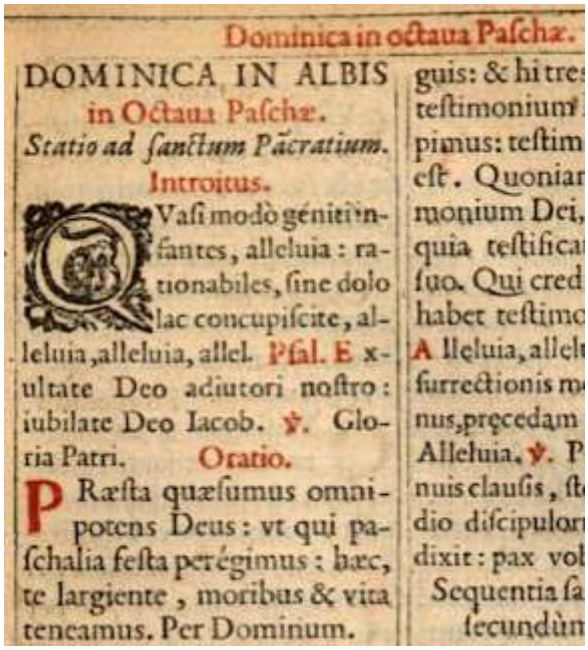
Dominica in octaua Paſchæ.

DOMINICA IN ALBIS
in Octaua Paſchæ.
Statio ad ſanctum Pãcratium.
Introitus.

Quaſi modò géniti infantes, alleluia: rationabiles, ſine dolo lac concupiſcite, alleluia, alleluia, allel. Pſal. Exultate Deo adiutori noſtro: iubilate Deo Iacob. ℣. Gloria Patri. Oratio.

PRæſta quæſumus omnipotens Deus: vt qui paſchalia feſta perégimus: hæc, te largiente, moribus & vita teneamus. Per Dominum.

guis: & hi tres teſtimonium pimus: teſtim eſt. Quoniam monium Dei, quia teſtifica ſuo. Qui cred habet teſtimo Alleluia, allelu ſurrectionis no nus, præcedam Alleluia. ℣. P nuis clauſis, ſt dio diſcipulor dixit: pax vo Sequentia ſa ſecundùm

Uvijek su se postavljala pitanja kojim to dokazima, argumentima i razlozima možete nekoga potaknuti da vjeruje. Nerijetko i običnom kršćaninu slabiji vjernici postavljaju pitanja, pa čak i zahtjeve da im "dokaže" zašto bi oni trebali vjerovati ili zašto bi trebali živjeti u skladu s vjerom. A Gospodin jasno kaže: "Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju."

U ovom ćemo tekstu analizirati kako su o potrebi čvrste vjere provijedala dvojica velikih svataca, koji su živjeli u isto vrijeme - jedan dominikanac, a drugi franjevac - sv. Vinko Fererski i sv. Bernardin Sijenski.

Vjerovati jednostavno, potpuno i čvrsto

Sv. Vinko Fererski u svojoj V. propovijedi za Bijelu nedjelju poučava slušatelje kakva bi trebala biti njihova vjera. Objašnjava trostruki način na koji čovjek treba prihvatiti katoličku vjeru: jednostavno, potpuno i čvrsto. Sv. Vinko kaže da je to nužno svakom vjerniku:

> "Ex quo fides est ita necessaria ad salvationem, ideo dicit thema cuilibet Christiano: *'Noli esse incredulus sed fidelis'*, patet thema Fides catholica a nobis credenda tripliciter, scilicet, simpliciter, sine disputatione. Plenarie, sine diminutione. Firmiter, sine dubitatione."
>
> ("Iz toga što je vjera svakome nužna za spasenje, zato kaže poruka svakom kršćaninu: *'ne budi nevjeran, nego vjeran'*, očito je iz poruke da katoličku vjeru trebamo vjerovati na tri načina, to jest: jednostavno, bez rasprave. Potpuno, bez umanjivanja. Čvrsto, bez sumnjanja.")

Sv. Vinko prvo objašnjava što znači vjerovati jednostavno:

> "De primo quod debeamus credere fidem catholicam simpliciter sine disputatione vel contradictione. Credere simpliciter est quando homo credit alicui simplici verbo sine juramento, sine testibus de re mirabili, in quo illi sit magnus honor. Hunc honorem debemus facere Domino nostro Jesu Christo credendo simpliciter ejus simplici verbo sine probatione, juramento, demonstratione et testibus quod falli non potest, nec fallere, nec mendacium dicere: talis simplex credentia est multum meritoria et necessaria."
>
> ("O prvome, što trebamo vjerovati katoličku vjeru jednostavno, bez rasprave ili suprotstavljanja. Vjerovati jednostavno je ono kad čovjek vjeruje nekoj jednostavnoj riječi bez prisege, bez svjedoka o čudesnim stvarima, čime joj daje veliku čast. Ovu smo čast dužni iskazati Gospodinu našemu Isusu Kristu, vjerujući jednostavno njegovoj jednostavnoj riječi bez dokazivanja, prisega, demonstracija i svjedoka, da ne može biti prevarena, niti prevariti, niti reći laž. Takvo jednostavno vjerovanje je vrlo zaslužno i nužno.")

Vjerovanje donosi zasluge za nebo. Zapitajte se stoga: Kada bi vjerovati bilo lako, kakve bi to onda imalo zasluge? Kada bi vam netko svim mogućim dokazima sve evidentno pokazao, koja bi onda bila vaša zasluga u tome što vjerujete?

Drugi razlog, koji govori o nužnosti cjelovite katoličke vjere, sv. Vinko objašnjava pozivajući se na tumačenje sv. Tome Akvinskoga kako čovjek koji ne vjeruje samo jedan članak vjere, nema vjere ni o drugim člancima, nego samo mišljenje.

> "Dico secundo, quod debeamus credere fidem catholicam plenarie sine diminutione. Unde conclusio est beati Thomae (*Summa theol.*, II-II, q. 5., a. 3.) quod si aliquis credit omnes articulos fidei praeter unum, dicit, quod de nullo habeat fidem, sed solum opinionem. Ratio, quoniam omnes articuli fidei habent unum fundamentum, scilicet veritatem divinam infallibilem. Qui ergo non credit unum articulum fidei, non credit fundamentum, ideo de nulla habet fidem. Nota similitudinem de domo 12 camerarum fundata super columnam unam, quia deficiente columna fundamenti, non solum una cadit, sed omnes cadunt. Sic de fundamento fidei. De quo Apostolus: *'Fundamentum enim aliud nemo potest ponere'* etc. (I. Cor. 3, 11). Ideo credere sine diminutione debemus. Et: *'charitas omnia credit'* (I. Cor. 13, 7). Credendi sunt magni articuli sicut parvi et econverso. Unde Christus: *'Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est. Et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est.'* (Luc. 16, 10)"
>
> ("Kažem drugo, da smo dužni vjerovati katoličku vjeru potpuno, bez umanjivanja. Stoga je zaključak blaženoga Tome (*Summa theol.*, II-II, q. 5., a. 3.) da ako netko vjeruje u sve članke vjere osim u jedan, kaže da nema vjeru niti o jednome, nego samo mišljenje. Razlog za to je što svi članci vjere imaju jedan temelj, to jest, nezabludivu božansku istinu. Tko, dakle, ne vjeruje jedan članak vjere, ne vjeruje u temelj, stoga nema vjeru niti o jednome. Pazi sličnost sa kućom koja ima 12 soba, utemeljenom na jednom stupu, jer maknuvši stup temelja, ne pada samo jedna, nego sve padaju. Tako je i s temeljem vjere. O kome kaže Apostol: *'Drugoga temelja nitko ne može postaviti'* itd. (1 Kor 3, 11). Stoga trebamo vjerovati bez umanjivanja. I: *'ljubav sve vjeruje'* (1 Kor 13, 7). Treba vjerovati u velike članke kao i u male, i obratno. Stoga kaže Krist: *'Tko je vjeran u najmanjemu, vjeran je i u velikome. I tko je nepravedan u najmanjemu, nepravedan je i u velikome.'* (Lk 16, 10)")

Zatim sv. Vinko govori o potrebi čvrste vjere:

> "Dico tertio, quod debeamus credere fidem catholicam firmiter sine dubitatione. Unde cum majori certitudine credendi sunt articuli fidei, quam illa quae videntur oculis propriis. Ratio, quia sensus possunt leviter decipi ex aliquo defectu vel ex indispositione objecti vel subjecti, sive medii, ut patet de sensu visus in ebriis et de gustu in infirmis. Ideo Apostolus: *'Postulet in fide nihil haesitans. Qui enim haesitat, similis est fluctui maris, qui a vento movetur et circumfertur.'* (Jac. 1, 6) Sicut enim unda maris agitatur ventis hinc inde, sic persona quae dubitat in fide agitatur hinc inde arguments et rationibus, et nihil potest obtinere a Deo. Secus in homine fideli in nullo dubitante. Ideo Apocalypsis: *'Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae'* (Apoc. 2, 10). Nota tam fortiter et fideliter est tenenda fides catholica, ut citius deberet homo amittere bona temporalia, divitias et famam etiam et vitam quam fidem..."
>
> ("Treće kažem, da smo dužni vjerovati katoličku vjeru čvrsto bez sumnjanja. Stoga treba sa većom sigurnošću vjerovati članke vjere, nego stvari koje vidimo vlastitim očima. Razlog je to što se osjetila mogu lako prevariti zbog kojeg nedostatka ili zbog neprikladnosti bilo objekta, bilo subjekta, bilo sredstva, kao što je očito s osjetilom vida kod pijanaca, i s osjetilom okusa kod bolesnika. Stoga kaže Apostol: *'Neka moli s vjerom, bez ikakva kolebanja. Jer kolebljivac je sličan morskom valovlju, uzburkanu i gonjenu.'* (Jak 1, 6) Kao što se morski valovi bacaju s vjetrom ovdje-ondje, tako se osoba koja sumnja u vjeri baca ovdje-ondje argumentima i razlozima, i ništa ne može zadobiti od Boga. Obratno je u vjernog čovjeka, koji ni u čemu ne sumnja. Zato kaže Otkrivenje: *'Budi vjeran do smrti, i dat ću ti krunu života'* (Otk 2, 10). Pazi, tako čvrsto i vjerno treba držati katoličku vjeru, da bi čovjek prije trebao izgubiti vremenita dobra, bogatstvo, dobar glas, također i život, nego vjeru...")

Vrlo je slično propovijedao i sv. Bernardin Sijenski, uvijek ističući nužnost čvrstoće i cjelovitosti vjere, te ističući da je takovo vjerovanje dužnost i obveza svakog katolika.

Vjerovanje kao obveza iz poslušnosti, kršćanskog vojevanja i štovanja

Sv. Bernardin je o ovim temama govorio u propovijedi na korizmenu kvatrenu srijedu (objavljena u zbirci njegovih propovijedi *De evangelio aeterno*, serm. XIII.), jer se na taj dan u tradicionalnom obredu mise čita u evanđalju kako su farizeji tražili znak:

> "U ono vrijeme neki od književnika i farizeja rekoše Isusu: *'Učitelju, htjeli bismo vidjeti od tebe koji znak.'* On im odgovori: *'Znak traži zli i preljubnički naraštaj, ali mu se neće dati drugi znak osim znaka proroka Jone.'* (Mt 12, 38-39)

Na temelju tih riječi, sv. Bernardin propovijeda zašto je svaki katolik dužan vjerovati sve što uči

Crkva, bez traženja dokaza i znakova.
Izdvojio bih Bernardinova objašnjenja o krjeposti čvrste vjere, kao obveze prema Bogu:

> "Triplex est enim obligatio fidelitatis quam quilibet erga Deum obligatur servare. Prima est fidelis obedientiae, secunda fidelis militiae, tertia est fidelis reverentiae.
>
> ("Trostruka je, naime, obveza vjernosti koju je svatko dužan obdržavati prema Bogu. Prva je vjerne poslušnosti, druga je vjernog vojevanja, treća je vjernog štovanja.")

Što se tiče prvog razloga, sv. Bernardin kaže:

> "Primo enim quilibet obligatur Deo exhibere fidelem obedientiam. Manifestum est enim communitati hominum non posse satisfieri probationibus vel suasionibus de his quae credenda sunt ad Deum accedentibus, et sobrie, et juste, et pie in religione christiana vivere volentibus, vel propter defectum probationum, vel suasionum, vel propter brevitatem intellectus simplicium vulgarium hominum. Necessario ergo credenda erant ea sine quorum credulitate nemo ad Deum accedere potest. Necesse igitur est ut alia via haec ab hominum communitate credantur, quam per probationes et suasiones."
>
> ("Prvo je, naime, svatko obvezan iskazati Bogu vjernu poslušnost. Jer je očito da se ne može zadovoljiti ljudska zajednica dokazivanjima i uvjeravanjima o onome što trebaju vjerovati oni koji pristupaju Bogu, i koji žele živjeti trijezno, i pravedno, i pobožno u kršćanskoj vjeri, bilo zbog nedostatka dokaza ili uvjeravanja, bilo zbog kratkoće intelekta jednostavnih ljudi iz puka. Nužno je stoga vjerovati ono bez čijeg vjerovanja nitko ne može pristupiti Bogu. Nužno je, dakle, da ovo bude vjerovano od ljudske zajednice drukčijim putem nego po dokazivanjima i uvjeravanjima.")

U drugom argumentu, sv. Bernardin objašnjava da je takva vjera obveza kršćanina na zemlji kao vojnika, člana vojujuće Crkve, koji je dužan upravo vojničkom disciplinom odbijati sve navale napasti, sumnji, zavođenja od strane svijeta i ostalih protivština.

> "Secundo autem obligatur quilibet exhibere Deo fidelem militiam: nempe credere ea quae pertinent ad fundamentum Christianae religionis bellum utique habet contra se grave, scilicet disputatinum, dissuasionum, contradictionum et etiam improbabilitatum ipsarum: improbabilitas enim directe contra credulitatem pugnat. Omne autem bellum bellica virtute et fortutudine agendum et superandum est; quia sine virtute non provenit victoria belli. Quam necesse est modis omnibus provenire ut mors utraque declinetur, et vita utraque vel acquiratur vel acquisita cum Domino conservetur. Necessaria igitur est in bello isto virtus, qua contra dictas quatuor acies et mente ipsa pugnetur et triumphaliter expugnentur. Haec autem indubie est fides quoniam contra directae acies illae pugnant, et ipsa acies suas dirigit contra illas, unde I. Joan 5, 4: *'Haec est victoria, quae vincit mundum, fides nostra'*."
>
> ("Drugo, svatko je dužan iskazati Bogu vjerno vojevanje: naime, vjerovati ono što spada u temelj kršćanske vjere ima protiv sebe teški rat, dakako, rasprava, razuvjeravanja, protivljenja i također samih nedokazivosti: naime, nedokazivost se izravno bori protiv vjerovanja. A svaki rat treba voditi i nadvladati ratnom krepošću i jakošću; jer se bez kreposti ne postiže pobjeda u ratu. Koju je nužno postići svim sredstvima, da se izbjegnu obje smrti, i oba života ili zadobiju ili zadobivena očuvaju s Gospodinom. Nužna je stoga krepost u ovom ratu, u kojoj se protiv četiri rečene čete i samim umom bori i pobjednički ih poražava. Ovo je nedvojbeno vjera jer se protiv nje izravno bore četiri ove čete, i ona šalje svoje čete protiv njih, stoga kaže 1 Iv 5, 4: *'Ovo je pobjeda, koja pobjeđuje svijet: vjera naša'*.")

Kao treći razlog zašto je vjernik dužan sve vjerovati bez dokaza, sv. Bernardin navodi strahopoštovanje koje smo dužni Bogu.

> "Tertio insuper quilibet obligatur Deo summam ac fidelem reverentiam exhibere: propter quod dicendum quod aut credendum est Deo absque suasione aliqua aut probatione. aut non. Si sic: ergo credendum est ei ex virtute, quod enim absque suasione et probatione creditur virtute credentis creditur. Si quis autem dicat quod non ei credendum est sine suasione vel probatione; contra. Sicut enim Deo debetur digna dilectio et digna honoratio, sic ei debetur digna credulitas sive creditio. Non enim est digna creditio quae ei propter suasiones et probationes impenditur, quia nec bono nec magno viro est digna."
>
> (Treće, povrh toga svatko je obvezan iskazivati Bogu najveće i vjerno štovanje: zato treba reći da treba ili vjerovati Bogu bez ikakvog nagovaranja i dokazivanja: ili ne. Ako treba: onda mu treba vjerovati iz kreposti, jer ono što se vjeruje bez nagovaranja ili dokazivanja, vjeruje se iz kreposti vjernika. A ako netko kaže da mu ne treba vjerovati bez uvjeravanja i dokazivanja; naprotiv. Kao što se duguje Bogu dostojna ljubav i dostojna čast, tako mu se duguje i dostojno vjerovanje ili povjerenje. Jer nije dostojno povjerenje, koje bi mu se iskazivalo zbog nagovaranja i dokazivanja, jer to nije dostojno ni dobroga ni istaknutog čovjeka.")

Iz svega navedenoga jasno je s kakvim stavom čovjek treba prihvatiti i držati istine katoličke vjere. Treba uvijek nastojati sve više i više ojačati vjeru.

Postoje mnogi načini na koji se vjernik u tome može vježbati. Na primjer, uvijek iznova i iznova, opet i opet čitati dobre stare katekizme. Za to su posebno pogodni džepni katekizmi, koje čovjek može pročitati u jednom dahu, primjerice ovaj kratki i lijepi **Rimokatolički katekizam iz 1948.**

K tome, nastojati svakodnevno obnoviti čin vjere, ufanja i ljubavi po nekom od tradicionalnih obrazaca. Na primjer (na kraju istog katekizma):

DJELO VJERE.

Vjerujem u Te, Bože moj, / da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama, / Otac, Sin i Duh Sveti. / Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, krepošću Duha Svetoga, čovjekom postao, / rodio se i sve nas otkupio; / i da će doći suditi žive i mrtve; / da će dobre naplatiti slavom nebeskom, / a grešnike kazniti mukama paklenim. / Vjerujem nadalje sve ono, što vjeruje i vjerovati uči sveta Mati Crkva rimokatolička. / A sve to vjerujem zato, / što si to navijestio Ti, Bože, / koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, / koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. / O Bože, umnoži vjeru moju!

DJELO UFANJA.

Ufam se u Te, o premilostivi Bože moj, / da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove / i po mojim dobrim djelima, s pomoću Tvojom učinjenim, / oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. / A to se ufam zato, / što Ti, Bože svemogući, dati možeš, što si obećao, / i u obećanju si svojem stalan i vjeran. / O Bože, učvrsti ufanje moje!

DJELO LJUBAVI I SKRUŠENJA.

Ljubim Te, o Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, / i više nego samoga sebe; / jer si Ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, / i poradi Tebe ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe. / O Bože, užezi ognjem ljubavi svoje srce moje, / te iz ove goruće prema Tebi ljubavi jako se kajem, / što sam ikada uvrijedio Tebe, neizmjerno dobro. / Mrzim na sve grijehe života svoga, / i to većma nego na ikoje drugo zlo. / O da Te nijesam nikada uvrijedio! / Tvrdo odlučujem, da ću se čuvati svakoga grijeha, / te volim umrijeti, nego ikojim grijehom, / osobito smrtnim, uvrijediti Tebe, najveće dobro. / A sve ću počinjene grijehe po milosti Tvojoj iskreno ispovjediti i dostojnu za njih pokoru učiniti. / **Smiluj mi se dakle, o svemogući Isuse, / i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.**

"Najamnik bježi, jer je najamnik i nije mu stalo do ovaca" (Iv 10, 13)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/najamnik-bjezi-jer-je-najamnik-i-nije.html

Evanđelje nedjelje Dobroga pastira, osim što opisuje Dobroga pastira, daje također opis lošega pastira, koga naziva najamnikom:

> "Dobar pastir daje svoj život za svoje ovce, a najamnik, koji nije pastir i nije vlasnik ovaca, kad vidi da dolazi vuk, ostavi ovce i bježi, pa vuk grabi i razgoni ovce. Najamnik bježi, jer je najamnik i nije mu stalo do ovaca." (Iv 10, 11-13)

Tko je taj najamnik?
Kao i kod drugih pitanja tumačenja Svetoga pisma, odgovor treba potražiti u objašnjenjima svetih otaca.

Na nedjelju Dobroga pastira u tradicionalnom časoslovu čita se tumačenje pape sv. Grgura Velikoga o tom evanđeoskom odlomku. U 9. čitanju trećega nokturna čitaju se ove riječi sv. Grgura:

> "Et sunt nonnulli, qui dum plus terrenam substantiam quam oves diligunt, merito nomen pastoris perdunt: de quibus protinus subditur: *'Mercenarius autem, et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriae, videt lupum venientem, et dimittet oves, et fugit'*. Non pastor, sed mercenarius vocatur, qui non pro amore intimo oves Dominicas, sed ad temporales mercedes pascit. Mercenarius quippe est, qui locum quidem pastoris tenet, sed lucra animarum non quaerit: terrenis commodis inhiat, honore praelationis gaudet, temporalibus lucris pascitur, impensa sibi ab hominibus reverentia laetatur."
>
> ("A ima nemalo onih, koji dok više ljube zemaljski imetak nego ovce, zasluženo gube naziv pastira, o kojima se odmah dodaje: *'Najamnik, koji nije pastir i nije vlasnik ovaca, kad vidi da dolazi vuk, ostavi ovce i bježi.'* Ne naziva se pastirom, nego najamnikom, onaj koji pase ovce Gospodnje ne iz unutarnje ljubavi, nego zbog zemaljske plaće. Najamnik je, naime, onaj koji doduše drži mjesto pastira, ali ne traži dobitak duša: teži za zemaljskim ugodnostima, veseli se časti prelata, pase se vremenitim dobitkom, raduje se dohotku koji zbog časti dobiva od ljudi.")

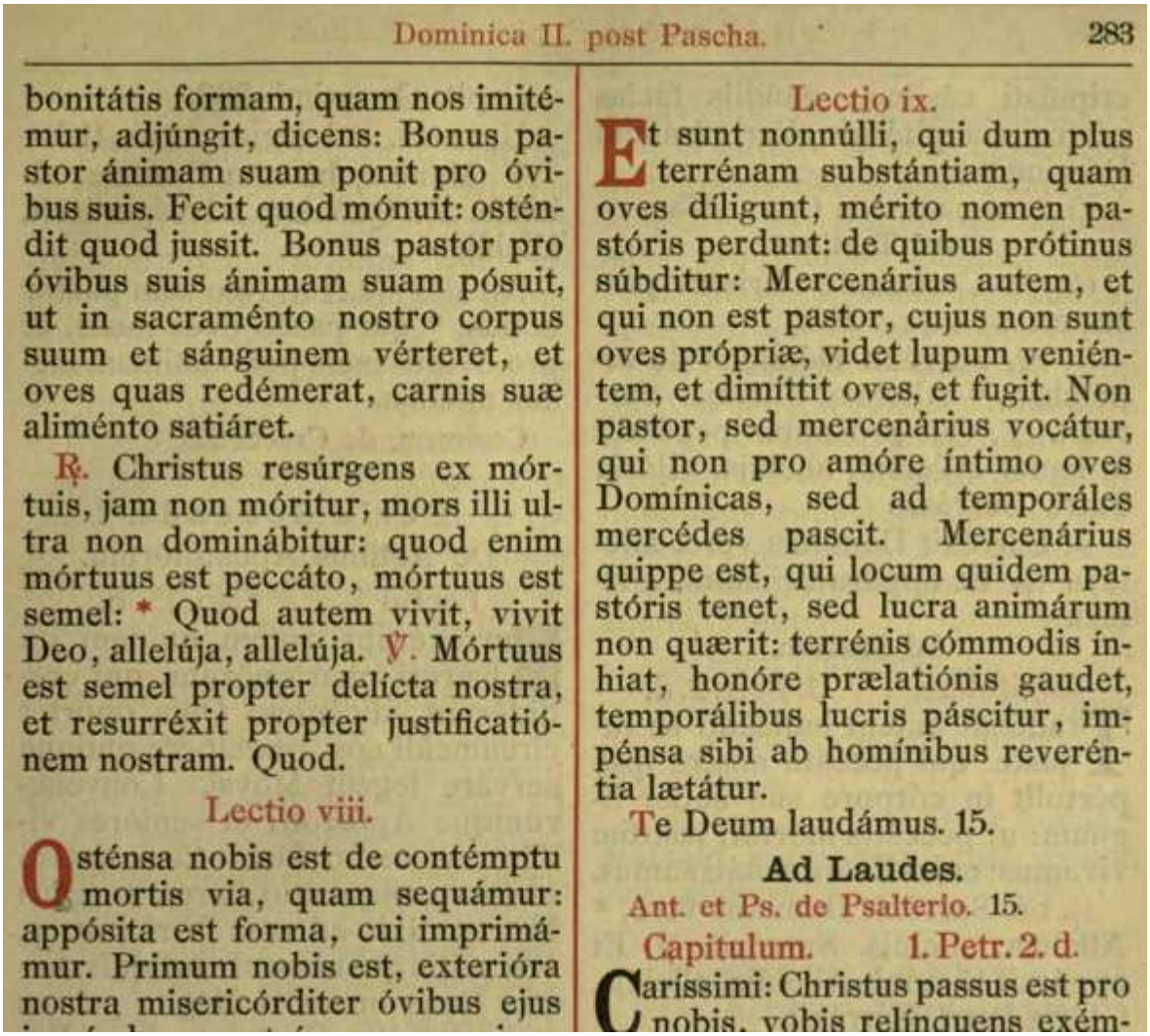

Dominica II. post Pascha. 283

bonitátis formam, quam nos imitémur, adjúngit, dicens: Bonus pastor ánimam suam ponit pro óvibus suis. Fecit quod mónuit: osténdit quod jussit. Bonus pastor pro óvibus suis ánimam suam pósuit, ut in sacraménto nostro corpus suum et sánguinem vérteret, et oves quas redémerat, carnis suæ aliménto satiáret.

℟. Christus resúrgens ex mórtuis, jam non móritur, mors illi ultra non dominábitur: quod enim mórtuus est peccáto, mórtuus est semel: * Quod autem vivit, vivit Deo, allelúja, allelúja. ℣. Mórtuus est semel propter delícta nostra, et resurréxit propter justificatiónem nostram. Quod.

Lectio viii.

Osténsa nobis est de contémptu mortis via, quam sequámur: appósita est forma, cui imprimámur. Primum nobis est, exterióra nostra misericórditer óvibus ejus

Lectio ix.

Et sunt nonnúlli, qui dum plus terrénam substántiam, quam oves díligunt, mérito nomen pastóris perdunt: de quibus prótinus súbditur: Mercenárius autem, et qui non est pastor, cujus non sunt oves própriæ, videt lupum veniéntem, et dimíttit oves, et fugit. Non pastor, sed mercenárius vocátur, qui non pro amóre íntimo oves Domínicas, sed ad temporáles mercédes pascit. Mercenárius quippe est, qui locum quidem pastóris tenet, sed lucra animárum non quærit: terrénis cómmodis ínhiat, honóre prælatiónis gaudet, temporálibus lucris páscitur, impénsa sibi ab homínibus reveréntia lætátur.

Te Deum laudámus. 15.

Ad Laudes.

Ant. et Ps. de Psalterio. 15.

Capitulum. 1. Petr. 2. d.

Caríssimi: Christus passus est pro nobis, vobis relínquens exém-

Inače, tijekom skraćivanja časoslova početkom 1960-ih, i ta su čitanja uklonjena. Sad se možemo pitati: Zar takve promjene ne doprinose slabijem razumijevanju evanđelja?

Bilo kako bilo, poruka sv. Grgura je jasna: Najamnik je svaki svećenik kojemu je više stalo do zemaljskih ciljeva, nego do slave Božje i spasenja duša.

Slično, i još detaljnije tumačenje, nalazimo kod sv. Augustina (*In Joannis Evangelium*, tract. XLVI.), koji kaže:

> "Quis est ergo mercenarius? Sunt in Ecclesia quidam praepositi de quibus Paulus apostolus dicit: *'Sua quaerentes non quae Jesu Christi'* (Philipp. 2, 21). Quid est, sua quaerentes? Non Christum gratis diligentes, non Deum propter Deum quaerentes, temporalia commoda consectantes, lucris inhiantes honores ab hominibus appetentes. Haec quando amantur a praeposito et propter haec servitur Deo; quisquis est talis mercenarius est, inter filios se non computet. De talibus enim et Dominus dicit: *'Amen dico vobis perceperunt mercedem suam'* (Mt 6, 5)."
>
> ("Tko je, dakle, najamnik? Ima u Crkvi nekih velikodostojnika o kojima kaže apostol Pavao: *'Traže svoje, a ne ono što je Isusa Krista'* (Fil 2, 21). Što to znači, da traže svoje? Ne ljube Krista besplatno, ne traže Boga radi Boga, slijede zemaljske probitke, prijanjajući dobitku, tražeći časti od ljudi. Kad je takvo što ljubljeno od strane velikodostojnika, i kad se radi toga služi Bogu; tko god je takav, najamnik je, ne ubraja se među sinove. O takvima je, naime, i Gospodin rekao: *'Zaista kažem vam: primili su svoju plaću'* (Mt 6, 5)."

Izdvojio bih još i ove važne Augustinove riječi:

> "Quis est mercenarius, qui videt lupum venientem et fugit? Qui sua quaerit, non quae Jesu Christi, peccantem non libere audet arguere. Ecce nescio quis peccavit, graviter peccavit, increpandus est, excommunicandus est: sed excommunicatus inimicus erit, insidiabitur, nocebit cum potuerit. Jam ille qui sua quaerit, non quae Jesu Christi, ne perdat quod sectatur humanae amicitiae commoditatem, et inimicitiarum humanarum incurrat molestiam, tacet, non corripit. Ecce lupus ovi guttur apprehendit, diabolus fideli adulterium persuasit, tu taces, non increpas: o mercenarie, lupum venientem vidisti et fugisti. Respondet forte et dicit: *'Ecce hic sum, non fugi'*. Fugisti, quia tacuisti: tacuisti, quia timuisti. Fuga animi timor est. Corpore stetisti, spiritu fugisti..."
>
> ("Tko je najamnik, koji vidi vuka kako dolazi i bježi? Onaj koji traži svoje, a ne ono što je Isusa Krista, ne usudi se otvoreno prekoriti grešnika. Evo, netko sagriješi, teško sagriješi, treba ga prekoriti, treba ga izopćiti: ali izopćenik će biti neprijatelj, vrebat će, naškodit će kad može. Pa onaj tko svoje traži, a ne ono što je Isusa Krista, da ne bi izgubio pogodnosti ljudskog prijateljstva i doživio tegobe ljudskih neprijateljstava: šuti, ne opominje. Evo, vuk je zgrabio ovcu za vrat, đavao je vjernika naveo na preljub, a ti šutiš, ne opominješ: o najamniče, vidio si vuka kako dolazi i pobjegao si. Možda će odgovoriti i reći: *'Evo, ovdje sam, nisam pobjegao'*. Pobjegao si, jer si šutio: a šutio si, jer si se bojao. Bijeg duše je strah. Ostao si tijelom, ali si dušom pobjegao...")

Dakle, najamnik je svećenik koji propušta opomenuti javne i okorjele grešnike. Koliki danas imaju taj stav: "Ne talasaj"?
Šuti se na masovno širenje priležništva, šuti se na masovnu upotrebu kontracepcije, šuti se na javne sablazni itd. i itd. Ne želi se nikoga opomenuti, da se ne bi slučajno kome zamjerilo.

I ne samo da se šuti, nego se otvoreno takve opravdava, pa čak i pripušta sakramentima. No, u tom slučaju se više ne radi čak ni o najamnicima, nego o otvorenim vukovima.

A sad ponešto i o poslušnosti u ovim čudnim današnjim vremenima...
Ovce su dužne slušati pastire. Ali, ne možemo govoriti obvezama ovaca prema pastirima, a da ne spomenemo obveze pastira prema ovcama.

S jedne strane stoji obveza poslušnosti vjernika prema biskupima i svećenicima, ali s druge strane stoji obveza biskupa i svećenika da se brinu za spasenje duša vjernika.

Ove dvije obveze je tako lijepo izrazio sv. Pavao:

> "Poslušni budite svojim glavarima i podložni jer oni bdiju nad vašim dušama kao oni koji će polagati račun..." (Heb 13, 17)

Ova rečenica je svete oce ispunjavala strahom, jer su znali da će kao svećenici odgovarati za spasenje duša vjernika. Kako je onda moguće da su danas toliki ravnodušni prema tom upozorenju Svetoga pisma?

Kako je moguće da danas toliki ravnodušno gledaju teške grijehe vjernika, a da ništa ne poduzimaju? Naravno, ne možete uvijek spriječiti okorjele grešnike u njihovim zlodjelima, ali barem treba nešto pokušati.

Sv. Toma Akvinski u svojim komentarima na poslanice sv. Pavla ovako na jednom mjestu objašnjava gore navedenu rečenicu:

> "Sed dicendum quod in hoc ipso quod praelati pro illis rationem reddent, reddent rationem pro suis actibus quos circa subditos agere debuerunt. Si enim fecerunt quod competebat eorum officio, non eis imputabitur si subditi pereant. Imputaretur autem eis si negligerent quod eorum officium requirebat. Unde dicitur (Ezech. 3, 18-19): '*Si, dicente me ad impium: Morte morieris, non annuntiaveris ei, neque locutus fueris ut avertatur a via sua impia et vivat, ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaveris impio, et ille non fuerit conversus ab impietate sua et a via sua impia, ipse quidem in iniquitate sua morietur: tu autem animam tuam liberasti.*' "
>
> ("Ali, treba reći da u tome što će prelati polagati račun za njih, polagat će račun za svoja djela koja su trebali izvršiti oko svojih podložnika. A ako su učinili ono što spada u ovu službu, neće im se ubrajati ako podložnici propadnu. No, ubrajat će im se ako su zanemarili ono što je tražila njihova služba. Zato se kaže (Ez 3, 18-19): *'Kad reknem opakome: 'Umrijet ćeš', a ti ga ne opomeneš i ne odvratiš od zla puta njegova kako bi živio, taj će opak čovjek umrijeti u svojem bezakonju, ali ću ja od tebe tražiti račun za krv njegovu. No, ako opomeneš opakoga, a on se ne odvrati od bezakonja i od zla puta svojega, on će umrijeti u svojem bezakonju, ali ti ćeš spasiti svoju dušu.*' ")

Dakle, treba barem pokušati odvratiti okorjele grešnike od njihovih zlodjela. Nevjerojatno je da ima župnika koji, primjerice, znaju da u njihovoj župi ima vjernika koji žive u priležništvu, nevjenčano, a da na to niti ne trepnu. Pa, ako ništa drugo, trebalo bi barem s propovjedaonice nešto reći (nije nužno spominjati konkretna imena).

I ne samo svećenici kao pojedinci, nego bi svi biskupi trebali kolektivno poduzeti odlučnu akciju da se takve pojave eliminiraju iz naših župa. Ili, na primjer, da se učini nešto kako bi se prostote maknule iz javnih prostora.

Poznavati sv. Petra Kanizija i držati kršćansku istinu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/04/poznavati-sv-petra-kanizija-i-drzati.html

27. travnja u tradicionalnom se obredu slavi **sv. Petar Kanizije**. Ovog velikog sveca i crkvenog naučitelja papa Leon XIII. u svojoj enciklici *Militantis Ecclesiae* (1897. god.) naziva "drugim apostolom Njemačke, nakon Bonifacija" ("alter ille post Bonifacium Germaniae Apostolus").

U toj enciklici, koja je u cijelosti posvećena sv. Petru Kaniziju, papa Leon XIII. ističe zasluge ovog svetog isusovca u obrani južnih njemačkih zemalja od prodora protestantskog krivovjerja, kao i u polaganju osnova za ponovno širenje katoličke vjere u tom dijelu Europe, ističući:

> "Quanti negotii munus susceperit vir catholicae fidei retinentissimus, proposita sibi causa rei sacrae et civilis, facile occurrit Germaniae faciem intuentibus sub initia rebellionis lutheranae. Immutatis moribus atque in dies magis collabentibus, facilis ad errorem aditus fuit; error autem ipse ruinam morum ultimam maturavit. Hinc sensim plures a catholica fide desciscere; mox pervagari malum virus provincias fere universas; tum omnis conditionis fortunaeque homines inficere, adeo ut multorum animis opinio insiderei causam religionis in illo imperio ad extrema esse deductam, morboque curando vix quidquam superesse remedii. Atque actum plane de summis rebus erat, nisi praesenti ope Deus adstitisset. Supererant quidem in Germania viri antiquae fidei, doctrina et religionis studio conspicui; supererant principes domus Bavaricae et Austriacae imprimisque rex romanorum Ferdinandus eius nominis primus, quibus firmum erat rem catholicam totis viribus tueri atque defendere. At novum longeque validissimum periclitanti Germaniae subsidium addidit Deus, opportune natam ea tempestate Loyolaei Patris societatem, cui primus inter Germanos nomen dedit Petrus Canisius. - Huc profecto non attinet singula persequi de hoc viro eximiae sanctitatis; quo studio patriam dissidiis ac seditionibus laceratam curaverit ad animorum consensionem et veterem concordiam revocare, quo ardore cum erroris magistris in disputationis certamen venerit, quibus concionibus animos excitaverit, quas molestias tulerit, quot regiones peragrarit, quam graves legationes fidei causa susceperit."
>
> ("Kakav je zadatak uzeo ovaj muž, najčvršći branitelj katoličke vjere, postavivši sebi cilj na svetom i građanskom području, lako će shvatiti oni koji pogledaju kako je izgledala Njemačka početkom luteranske pobune. Izmjenom običaja i njihovim svakodnevnim sve većim propadanjem, bio je otvoren put za zabludu; a sama je zabluda sazrela konačnim rušenjem običaja. Odatle su mnogi pomalo odstupali od katoličke vjere; ubrzo je zli otrov počeo obilaziti gotovo sve pokrajine, potom je zarazio ljude svih staleža i položaja, do te mjere da je u mnoge duše ušlo mišljenje da je u tom Carstvu gotovo s vjerom, i da ne preostaje više nikakav lijek da se bolest izliječi. I zaista bi sve bilo gotovo, da nije pristigla Božja pomoć. Opstali su, naime, u Njemačkoj ljudi stare vjere, istaknuti naukom i marljivošću za vjeru; opstali su vladari kuće bavarske i austrijske, i prije svih rimski kralj Ferdinand, prvi toga imena, kojima je najvažniji cilj bio braniti i štititi katoličku stvar. Ali, novu i daleko snažniju pomoć izmučenoj Njemačkoj udijelio je Bog preko Družbe oca Lojole, koja je pravovremeno rođena u to doba, kojoj se prvi iz Njemačke pridružio Petar Kanizije. - Ovdje doduše ne spada nabrajati sve o tom mužu izrazite svetosti; kakvim je trudom izliječio domovinu, koju su razdirale nesloge i bune, prizvavši ih na zajedništvo mišljenja i staru slogu, kakvim je žarom ušao u borbene rasprave s učiteljima zablude, kakvim je propovijedima uzdizao duše, kakve je teškoće podnio, koliko je pokrajina obišao, koliko je teških poslanstava za vjeru poduzeo.")

Od svih pohvala koje je papa Leon XIII. dao sv. Petru Kaniziju, ova je možda najljepša:

> "Canisius per annos tercentos communis catholicorum Germaniae magister habitus fuerit, utque in populari sermone duo haec plane idem sonarent, Canisium nosse ac veritatem christianam retinere."

> ("Kanizije je kroz tristo godina držan zajedničkim učiteljem katolika Njemačke, toliko da je u popularnom govoru ovo dvoje praktički značilo isto: poznavati Kanizija i držati kršćansku istinu.")

I to je razlog zašto pišem ovaj tekst. Volio bih kad bi svi poznavali sv. Petra Kanizija: da čitaju i proučavaju njegova djela u kojima je jasno i sustavno iznesen nauk Katoličke Crkve. Mislim da bi svaki teolog trebao uvijek imati pri ruci jedno od njegovih najvažnijih djela: ***Summa doctrinae christianae***.

Pogledajte kako o tom djelu govori papa Leon XIII.:

> "Mirum autem quantum in eam rem profuit, ne errorum laqueis imperiti caperentur, edita ab ipso catholicae doctrinae Summa, densum opus ac pressum, nitore latino excellens, Ecclesiae Patrum stylo non indignum. Huic praeclaro operi, quod in omnibus paene Europae regnis ingenti plausu a doctis exceptum est..."

> ("Čudesno je koliko je uspio u toj stvari, kako neuki ne bi upali u zamke zabluda, izdao je Sumu katoličkog nauka, gusto i opširno djelo, izvrsnim latinskim jezikom, stilom koji nije nedostojan ni crkvenih otaca. Ovo sjajno djelo, koje je u gotovo svim kraljevstvima Europe dočekano velikim pljeskom učenih ljudi...")

Veoma je zanimljivo čitati u životopisima sv. Petra Kanizija kako je nastalo to djelo. Kralj Ferdinand Habsburg (koji je, inače, bio i hrvatski kralj) tražio je djelo u kojem bi se sustavno izložio nauk Crkve na temelju Svetoga pisma, Tradicije i crkvenih otaca. Cilj je bio, dakako, dati vjernicima, napose intelektualnoj eliti, priručnik kojim će lako znati što zaista uči kršćanski nauk, čime bi se mogli argumentirano suprotstaviti zabludama koje su širili protestantski krivovjerci.

Napisati tako opširnu knjigu je svakako bio težak posao. Sv. Petar Kanizije je isprva pokušao izbjeći taj teret, ali je na nalog kralja i sv. Ignacija Lojolskog prihvatio taj posao. Njegov životopisac F. Sachini piše u djelu *De vita et rebus gestis p. Petri Canisii* (1616. god., str. 89.):

> "Pro sua enim de se infima opinione, diffidens sibi, omni primum ope conatus est totum onus excutere: deinde, ubi nec a rege, nec ab Ignatio datur, multos ad Deum preces, multa sacrificia, caeleste auxilium et lumen exposcens, cum fecit per se, tum a beato Patre ac sociis corrogavit."
>
> ("Zbog svog niskog mišljenja o sebi, ne pouzdavajući se u sebe, isprva je na svaki način pokušavao izbjeći taj teret: zatim, kad mu to nije dopušteno niti od kralja niti od Ignacija, molio je nebesku pomoć i svjetlo mnogim molitvama Bogu, mnogim žrtvama, kako po sebi, tako i po onima koje je isprosio od blaženoga Oca i sudrugova.")

Ovdje je važno vidjeti da je sv. Petar Kanizije u pripremi toga djela (osim što je proveo sate i sate istražujući izvore) neprekidno molio za prosvijetljenje kako bi knjiga dobro uspjela, te na tu nakanu prikazivao svete misne žrtve, pokore i mrtvenja. Tražio je i od drugih da za tu nakanu mole i prikazuju misne žrtve.

Kako je to različito od "modernih teologa"! Je li itko od "modernih teologa" ikada molio za to da njihove knjige bude istinite, točne i sukladne katoličkom nauku? Možete li to uopće zamisliti?

Sv. Petar Kanizije je u svim svojim pothvatima tako postupao. Kad je kao predstavnik katoličke strane nastupao u carskim vijećima, raspravama i sukobima s protestantskim krivovjercima, on odlučno piše svojoj subraći iz Družbe Isusove:

> "Nam precibus vestris non humanis viribus ego fretus illud certamen adibo in nomine Domini Iesu, qui nos servet in gloriam suam."
>
> ("Naime, uzdajući se vaše molitve, a ne u ljudske snage, ući ću u tu borbu u ime Gospodina Isusa, koji neka nas sačuva za svoju slavu.")

Djela sv. Petra Kanizija nose stoga pečat i njegove učenosti i njegove pobožnosti.
Ako pitate u čemu je posebna vrijednost njegove knjige *Summa doctrinae christianae*, odgovor je u tome što donosi najvažnije izvatke svetih otaca ustrojene na pregledan način. Kad bi me netko pitao: Koji je najbrži način da čovjek nauči djela svetih otaca, odgovor bi bio: Neka pročita *Summu doctrinae christianae*.

Sv. Petar Kanizije svaku temu iz kršćanskog nauka obrađuje na sljedeći način: prvo daje objašnjenje iz nauka Crkve, zatim stavi citate iz Svetoga pisma koji o tome govore, a potom izvatke iz djela svetih otaca koji se odnose na dotičnu temu. Pri tome se ne ograničava samo na kratke citate, nego stavlja čitava poglavlja kako iz Svetoga pisma, tako i iz djela svetih otaca.

Evo, na primjer, pogledajte kako izgleda jedna stranica iz *Summae doctrinae christianae* (izdanje iz 1586. god.). Ovdje se govori o članku vjerovanja: *sašao nad pakao* (Kristov silazak u limb otaca), te potom o uskrsnuću.

Možete vidjeti kako nakon objašnjenja, u *Testimonia*, prvo donosi dijelove Svetoga pisma koji o tome govore (Psal. 15, Zah 9, 1 Pt 3, Dj 2, itd.), a zatim na desnoj strani vidite izvatke iz djela svetih otaca: sv. Ireneja, sv. Augustina, a na idućoj stranici se nastavlja s ostalima...

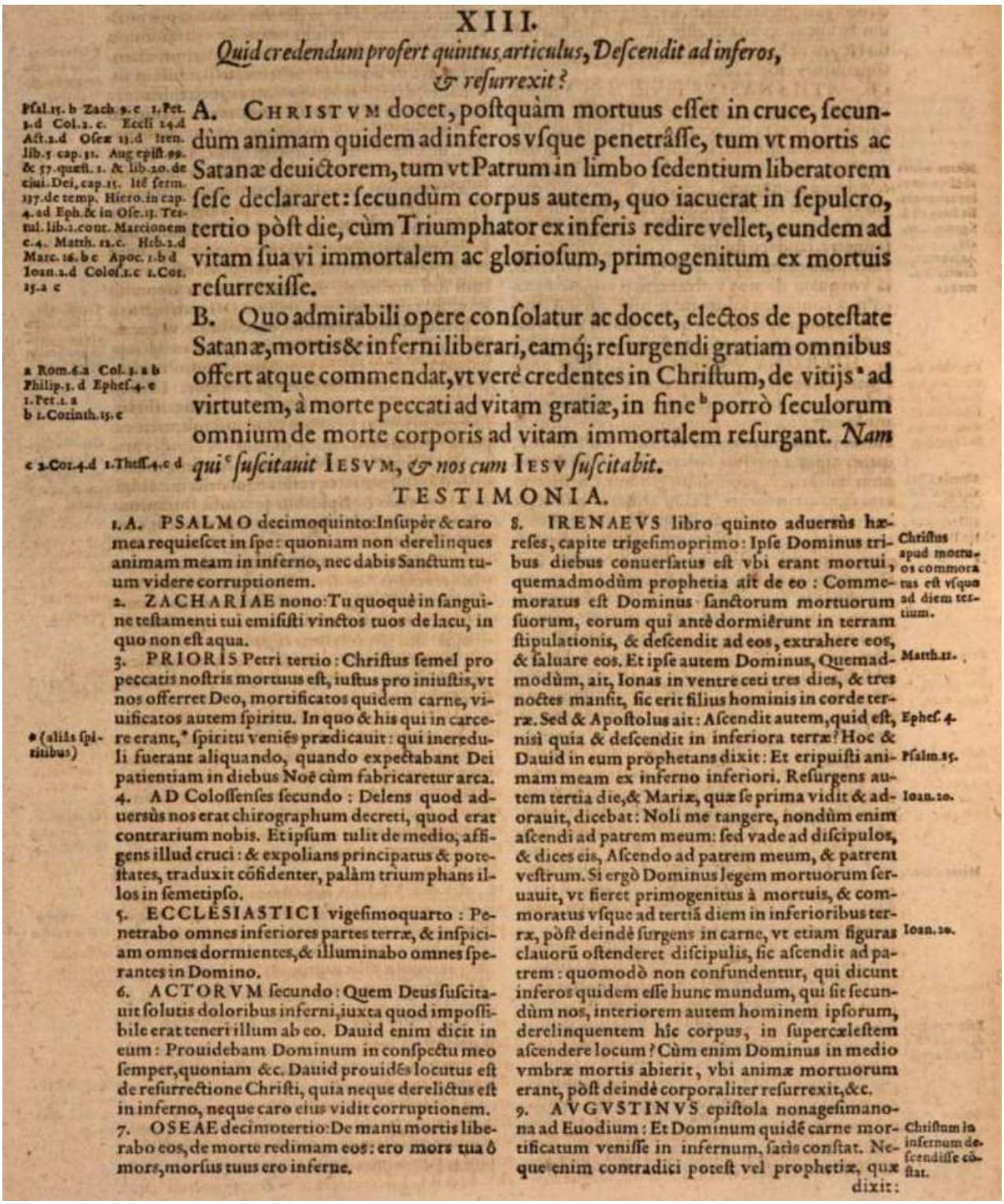

XIII.

Quid credendum profert quintus articulus, Descendit ad inferos, & resurrexit?

Psal.15. b Zach.9.c 1.Pet.3.d Col.2.c. Eccli 14.d Act.2.d Osee 13.d Iren. lib.5 cap.31. Aug epist.99. & 57.quæst.1. & lib.10.de ciui.Dei, cap.15. Itē serm. 137.de temp. Hiero.in cap.4.ad Eph.& in Ose.13. Tertul. lib.2.cont. Marcionem c.4. Matth.12.c. Heb.2.d Marc.16.b c Apoc.1.b d Ioan.2.d Colos.2.c 1.Cor.15.2 c

A. CHRISTVM docet, postquàm mortuus esset in cruce, secundùm animam quidem ad inferos vsque penetrâsse, tum vt mortis ac Satanæ deuictorem, tum vt Patrum in limbo sedentium liberatorem sese declararet: secundùm corpus autem, quo iacuerat in sepulcro, tertio pòst die, cùm Triumphator ex inferis redire vellet, eundem ad vitam sua vi immortalem ac glorioſum, primogenitum ex mortuis resurrexisse.

B. Quo admirabili opere consolatur ac docet, electos de potestate Satanæ, mortis & inferni liberari, eamq; resurgendi gratiam omnibus offert atque commendat, vt verè credentes in Christum, de vitijs [a] ad virtutem, à morte peccati ad vitam gratiæ, in fine [b] porrò seculorum omnium de morte corporis ad vitam immortalem resurgant. *Nam qui* [c] *suscitauit* IESVM, *& nos cum* IESV *suscitabit.*

a Rom.6.a Col.3.a b Philip.3.d Ephes.4.e 1.Pet.1.a
b 1.Corinth.15.c

c 2.Cor.4.d 1.Thess.4.c d

TESTIMONIA.

1. A. PSALMO decimoquinto: Insuper & caro mea requiescet in spe: quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

2. ZACHARIAE nono: Tu quoquè in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua.

3. PRIORIS Petri tertio: Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, vt nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, viuificatos autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant, * spiritu veniēs prædicauit: qui inerediduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë cùm fabricaretur arca.

* (aliis spiritibus)

4. AD Colossenses secundo: Delens quod aduersùs nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis. Et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci: & expolians principatus & potestates, traduxit cōfidenter, palàm triumphans illos in semetipso.

5. ECCLESIASTICI vigesimoquarto: Penetrabo omnes inferiores partes terræ, & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino.

6. ACTORVM secundo: Quem Deus suscitauit solutis doloribus inferni, iuxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. Dauid enim dicit in eum: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam &c. Dauid prouidēs locutus est de resurrectione Christi, quia neque derelictus est in inferno, neque caro eius vidit corruptionem.

7. OSEAE decimotertio: De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos: ero mors tua ô mors, morsus tuus ero inferne.

8. IRENAEVS libro quinto aduersùs hæreses, capite trigesimoprimo: Ipse Dominus tribus diebus conuersatus est vbi erant mortui, quemadmodùm prophetia ait de eo: Commemoratus est Dominus sanctorum mortuorum suorum, eorum qui antè dormiērunt in terram stipulationis, & descendit ad eos, extrahere eos, & saluare eos. Et ipse autem Dominus, Quemadmodùm, ait, Ionas in ventre ceti tres dies, & tres noctes manfit, sic erit filius hominis in corde terræ. Sed & Apostolus ait: Ascendit autem, quid est, nisi quia & descendit in inferiora terræ? Hoc & Dauid in eum prophetans dixit: Et eripuisti animam meam ex inferno inferiori. Resurgens autem tertia die, & Mariæ, quæ se prima vidit & adorauit, dicebat: Noli me tangere, nondùm enim ascendi ad patrem meum: sed vade ad discipulos, & dices eis, Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum. Si ergò Dominus legem mortuorum seruauit, vt fieret primogenitus à mortuis, & commoratus vsque ad tertiā diem in inferioribus terræ, pòst deindè surgens in carne, vt etiam figuras clauorū ostenderet discipulis, sic ascendit ad patrem: quomodò non confundentur, qui dicunt inferos quidem esse hunc mundum, qui sit secundùm nos, interiorem autem hominem ipsorum, derelinquentem hìc corpus, in supercælestem ascendere locum? Cùm enim Dominus in medio vmbræ mortis abierit, vbi animæ mortuorum erant, pòst deindè corporaliter resurrexit, &c.

Christus apud mortuos commoratus est vsque ad diem tertium.

Matth.12.

Ephes.4.

Psalm.15.

Ioan.20.

Ioan.20.

9. AVGVSTINVS epistola nonagesimanona ad Euodium: Et Dominum quidē carne mortificatum venisse in infernum, satis constat. Neque enim contradici potest vel prophetiæ, quæ dixit:

Christum in infernum descendisse cōstat.

Tako dobiješ sve potrebne izvore na dohvat ruke...
Obraćam se sada teolozima, koji ovo čitaju. Nemojte propustiti ovu priliku koja vam se nudi iz bogatstva crkvene Tradicije. Ovo djelo vam može biti odlično sredstvo da se izliječite od krivih koncepcija koje ste možda usvojili iz modernističkog programa koji se danas, nažalost, nudi na "osuvremenjenim" KBF-ovima.

Sv. Petar Kanizije je upravo i pisao kako bi zalutale vratio na pravi put, a vjerne učvrstio u njihovoj vjernosti. Njegova su djela i za vas. Jedini uvjet jest da znate latinski jezik. Bez toga ništa!

Izdanje Summae doctrinae christianae iz 1586., iz kojega sam uzeo gornji izvadak, možete naći ovdje: **Summa doctrinae christianae**.

A ako vam je teško čitati tisak iz 16. stoljeća, na sljedećim poveznicama možete preuzeti preglednije izdanje iz 19. st., koje je tiskano u četiri sveska.

- **I. svezak** - o bogoslovskim krepostima (vjera, ufanje i ljubav), o pojedinim člancima Vjerovanja apostolskog, o pojedinim prošnjama u molitvama Oče naš i Zdravo Marijo, o štovanju Majke Božje, o deset Božjih zapovijedi, o pet crkvenih zapovijedi, o crkvenoj Tradiciji.

- **II. svezak** - o sakramentima.

- **III. svezak** - o grijesima.

- **IV. svezak** - o dobrim djelima, o stožernim krepostima, o darovima Duha Svetoga, o blaženstvima, o četiri posljednje stvari.

- **Dodatak** - o padu prvih ljudi (istočni grijeh) i katolički nauk o opravdanju (raspored poglavlja točno slijedi dekret Tridentskoga koncila o opravdanju). Eto, iskoristite priliku. Danas, kad su vam izvori lako dostupni na internetu, vi više nemate nikakvog izgovora za svoje neznanje.

Sv. Ivan pred Latinskim vratima (6. svibnja) - Dan katoličke mladeži

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/sv-ivan-pred-latinskim-vratima-6.html

Jedini apostol koji nije umro mučeničkom smrću bio je sv. Ivan Evanđelist.
No, to ne znači da ga pogani nisu pokušavali ubiti. Pokušavali su, ali nisu uspijevali.
Blagdan sv. Ivana pred Latinskim vratima obilježava upravo jedan takav događaj.

Evo kako je opisan u Rimskom martirologiju:

> "Romae sancti Ioannis, Apostoli et Evangelistae, ante Portam Latinam; qui, ab Epheso, iussu Domitiani, vinctus Romam est perductus, et, iudicante Senatu, ante eandem portam in olei ferventis dolium missus, exivit inde purior et vegetior quam intravit."
>
> ("U Rimu svetoga Ivana, apostola i evanđelista, pred Latinskim vratima; koji je iz Efeza doveden svezan u Rim po naredbi Domicijana, i po presudi Senata, ispred istih je vrata bačen u bačvu vreloga ulja, a izašao je odatle čišći i svježiji nego što je ušao.")

Zašto je Gospodin poštedio sv. Ivana od mučeništva?
Obično se navode dva razloga. Prvo, sv. Ivan je jedini od apostola bio pod Kristovim križem na Kalvariji. Drugo, za razliku od nekih drugih apostola, sv. Ivan nije bio oženjen. Upravo je čisto i savršeno djevičanstvo bila posebna krepost sv. Ivana.
I kako kaže sv. Jeronim: "zato je više ljubljen od Gospodina" ("ideo plus amatur a Domino").

Na današnji se blagdan u tradicionalnom časoslovu čitaju ona mjesta iz djela sv. Jeronima *Contra Jovinianum*, gdje braneći i veličajući djevičanstvo i celibat, ističe i čisto djevičanstvo apostola sv. Ivana Evanđelista.

Sv. Jeronim ističe i ostale kreposti sv. Ivana po kojima se isticao među drugim apostolima i evanđelistima.
Posebno je važno ono što piše u 6. čitanju, gdje sv. Jeronim kaže:

> "Sed et ipsum ejus Evangelium multum distat a ceteris. Matthaeus quasi de homine incipit scribere: Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham; Lucas a sacerdotio Zachariae; Marcus a prophetía Malachiae et Isaiae. Primus habet faciem hominis, propter genealogiam; secundus faciem vituli, propter sacerdotium; tertius faciem leonis, propter vocem clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Joannes vero noster quasi aquila ad superna volat, et ad ipsum Patrem pervenit, dicens: In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.")
>
> ("Ali i samo njegovo Evanđelje je mnogo drugačije od ostalih. Matej kao da počinje pisati od čovjeka: *'Knjiga rodoslovlja Isusa Krista, sina Davidova, sina Abrahamova'*; Luka od svećeništva Zaharijina; Marko od proroštva Malahije i Izaije. Prvi ima lice čovjeka, zbog rodoslovlja; drugi lice teleta, zbog svećeništva; treći lice lava, zbog glasa koji viče u pustinji: *'Pripravite put Gospodinu, izravnajte njegove staze'*. A naš je Ivan kao orao uzletio u visine, i došao do samoga Oca, govoreći: U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga, i Bog bijaše Riječ.")

Zbog svega navedenoga, sv. Ivan Evanđelist je u vrijeme bl. Ivana Merza izabran za zaštitnika Hrvatskog orlovskog saveza. Upravo se blagdan sv. Ivana pred Latinskim vratima slavio kao dan katoličke mladeži.

Povezanost simbolike bila je sasvim jasna. Orao je simbol sv. Ivana Evanđelista, a to je bio i simbol Merzove organizacije.

Značka Hrvatskog orlovskog saveza

Dakle, sv. Ivan Evanđelist bio je zaštitnik orlovske organizacije. Pogledajte dobro kako bl. Ivan Merz objašnjava zašto je baš sv. Ivan Evanđelist izabran za zaštitnika hrvatskog orlovstva (**Zlatna knjiga**, II, 6):

> "6. Zašto je sv. Ivan Evanđelist zaštitnik našega orlovstva?
> Sveti je Ivan Evanđelist zaštitnik orlovstva:
> - jer ga sama sveta Crkva uspoređuje s orlom koji se je svojim letom dovinuo do nedoglednih visina Božanske riječi;
> - jer je on radi svoga djevičanstva bio miljenikom Spasiteljevim i time postao pravim uzorom omladine;
> - jer je on na Posljednjoj večeri, počivajući na grudima Isusovim, čuo kucaje Božanskoga Srca te nam tako pokazao gdje će orao naći okrjepu i pobudu za svoj apostolski rad."

Uočite da je sve što bl. Ivan Merz ovdje ističe upravo ono što nam govore riječi sv. Jeronima u čitanjima časoslova na blagdan sv. Ivana pred Latinskim vratima. Po ovakvim detaljima možete primijetiti koliki je utjecaj imao časoslov, i općenito liturgija, na oblikovanje stavova bl. Ivana Merza - i preko njega na orlovsku organizaciju.

Nažalost, mnogi današnji vjernici ne znaju za blagdan sv. Ivana pred Latinskim vratima, jer je uklonjen iz liturgije tijekom 1960-ih. U novom obredu iz 1969. taj se blagdan općenito ne slavi.

U Misalu iz 1962. možete ga pronaći na kraju Misala, među misama za neka mjesta (*Proprium sanctorum pro aliquibus locis*).

tibi, quia quod scimus lóquimur, et quod vídimus testámur, et testimónium nostrum non accípitis. Si terréna dixi vobis et non créditis: quómodo, si díxero vobis cæléstia, credétis? Et nemo ascéndit in cælum, nisi qui descéndit de cælo, Fílius hóminis, qui est in cælo. Et sicut Móyses exaltávit serpéntem in deserto; ita exaltári opórtet Fílium hóminis: ut omnis qui credit in ipsum, non péreat, sed hábeat vitam ætérnam.

Antiphona ad Offertorium

Ps. 117, 16 et 17

Déxtera Dómini fecit virtútem, déxtera Dómini exaltávit me: non móriar, sed vivam, et narrábo ópera Dómini, allelúia.

Secreta

Sacrifícium, Dómine, quod tibi immolámus, placátus inténde: ut ab omni nos éruat bellórum nequítia, et per vexíllum sanctæ Crucis Fílii tui, ad conteréndas potestátis advérsæ insídias, nos in tuæ protectiónis securitáte constítuat. Per eúndem Dóminum.

Præfatio de Cruce.

Antiphona ad Communionem

Per signum Crucis de inimícis nostris líbera nos, Deus noster, allelúia.

Postcommunio

Repléti alimónia cælésti, et spirituáli póculo recreáti, quæsumus, omnípotens Deus: ut ab hoste malígno deféndas, quos per lignum sanctæ Crucis Fílii tui, arma iustítiæ, pro salúte mundi, triumpháre iussísti. Per eúndem Dóminum.

¶ Pro votiva de S. Cruce dicitur Missa Nos autem, quæ habetur inter Missas votivas circa finem Missalis (64).

DIE 6 MAII

S. IOANNIS APOSTOLI ET EVANGELISTÆ ANTE PORTAM LATINAM

Antiphona ad Introitum

Ps. 63, 3

Protexísti me, Deus, a convéntu malignántium, allelúia: a multitúdine operántium iniquitátem, allelúia, allelúia. Ps. ibid., 2 Exáudi, Deus, oratiónem meam cum déprecor: a timóre inimíci éripe ánimam meam. ℣. Glória Patri. Protexísti.

Oratio

Deus, qui cónspicis quia nos úndique mala nostra pertúrbant: præsta, quæsumus; ut beáti Ioánnis Apóstoli tui et Evangelístæ intercéssio gloriósa nos prótegat. Per Dóminum.

Léctio libri Sapiéntiæ

Sap. 5, 1-5

Stabunt iusti in magna constántia advérsus eos, qui se angustiavérunt, et qui abstulérunt labóres eórum. Vidéntes turbabúntur timóre horríbili, et mirabúntur in subitatióne insperátæ salútis, diléntes intra se, pæniténtiam agéntes, et præ angústia spíritus geméntes. Hi sunt, quos habúimus aliquándo in derísum, et in similitúdinem impropérii. Nos insensáti vitam illórum æstimabámus insániam, et finem illórum sine honóre: ecce quómodo computáti sunt inter fílios Dei, et inter sanctos sors illórum est.

Allelúia, allelúia. ℣. Ps. 91, 13 Iustus ut palma florébit: sicut cedrus Líbani multiplicábitur. Alle-

lúia. ℣. Osee 14, 6 Iustus germinábit sicut lílium: et florébit in ætérnum ante Dóminum. Allelúia.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum
Matth. 20, 20-23

In illo témpore: Accéssit ad Iesum mater filiórum Zebedæi cum fíliis suis, adórans, et petens áliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic ut sédeant hi duo fílii mei, unus ad déxteram tuam, et unus ad sinístram in regno tuo. Respóndens autem Iesus, dixit: Nescítis quid petátis. Potéstis bíbere cálicem, quem ego bibitúrus sum? Dicunt ei: Póssumus. Ait illis: Cálicem quidem meum bibétis: sedére autem ad déxteram meam, vel sinístram, non est meum dare vobis, sed quibus parátum est a Patre meo.

Antiphona ad Offertorium
Ps. 88, 6

Confitebúntur cæli mirabília tua, Dómine: et veritátem tuam in eccléstia sanctórum, allelúia, allelúia.

Secreta

Munéribus nostris, quæsumus, Dómine, precibúsque susceptis: et cæléstibus nos munda mystériis, et cleménter exáudi. Per Dóminum.

Præfatio de Apostolis.

Antiphona ad Communionem
Ps. 63, 11

Lætábitur iustus in Dómino, et sperábit in eo: et laudabúntur omnes recti corde, allelúia, allelúia.

Postcommunio

Refécti, Dómine, pane cæléstis: ad vitam, quæsumus, nutriámur ætérnam. Per Dóminum.

¶ Pro votiva de S. Ioanne, Missa dicitur ut in festo, die 27 decembris 25, et in oratione secreta immutatur vox solemnitáte in commemoratióne.

EODEM DIE 6 MAII

S. DOMINICI SAVIO CONFESSORIS

Antiphona ad Introitum
Apoc. 14, 4-5

Hi sequúntur Agnum quocúmque íerit, primítiæ Deo et Agno: sine mácula enim sunt ante thronum Dei. (T. P. Allelúia, allelúia.) Ps. 118, 1 Beáti quorum immaculáta est via, qui ámbulant in lege Dómini. ℣. Glória Patri. Hi sequúntur.

Oratio

Deus, qui in sancto Domínico mirábile adolescéntibus pietátis ac puritátis exémplar dedísti: concéde propítius; ut, eius intercessióne et exémplo, casto córpore et mundo corde tibi servíre valeámus. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Thessalonicénses
I Thess. 4, 1-3 et 7

Fratres: Rogámus vos et obsecrámus in Dómino Iesu, ut quemádmodum accepístis a nobis quómodo opórteat vos ambuláre et placére Deo, sic et ambulétis, ut abundétis magis. Scitis enim quæ præcépta déderim vobis per Dóminum Iesum. Hæc est enim volúntas Dei,

Tko je vjeran u najmanjem, i u najvećem je vjeran (Lk 16, 10)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/tko-je-vjeran-u-najmanjem-i-u-najvecem.html

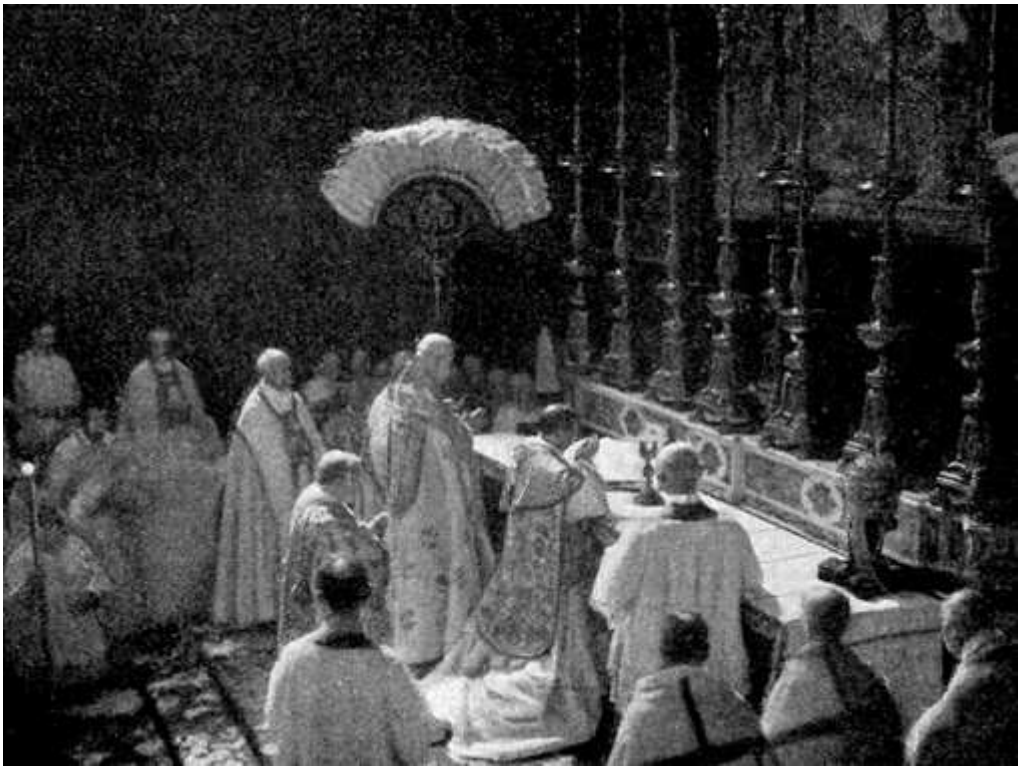

Krunidba pape Benedikta XV. 1914. godine

Papa Benedikt XV. pamti se osobito po svojoj prvoj enciklici ***Ad beatissimi Apostolorum*** (1. XI. 1914.), u kojoj se zauzeo za mir u svijetu, čime je započeo svoju miroljubivu misiju tijekom Prvoga svjetskog rata.

No, danas se često zaboravlja da je u toj istoj enciklici papa Benedikt XV. ponovno osudio modernizam, kao i njegov prethodnik sv. Pio X. Osim toga, izrekao je vrlo važne pouke o nužnosti čuvanja cjelovite katoličke vjere.

Tako Benedikt XV. piše u toj enciklici:

> "Vis et natura catholicae fidei est eiusmodi, ut nihil ei possit addi, nihil demi: aut omnis tenetur, aut omnis abiicitur. *'Haec est fides catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit'* [Symbolum Athanasianum]. *"*
>
> ("Narav i priroda katoličke vjere je takva, da joj se ništa ne može dodati, ništa oduzeti: ili se cijela prihvaća, ili se cijela odbacuje. *'Ovo je katolička vjera, koju ako netko ne drži vjerno i čvrsto, ne može biti spašen'* [Atanazijevo vjerovanje]. *")*

Par redaka ispod, Benedikt XV. ovako opisuje moderniste:

> "Sunt etiam hodie, nec ita pauci sunt, qui, ut ait Apostolus, *'prurientes auribus, cum sanam doctrinam non sustineant, ad sua desideria coacervent sibi magistros, et a veritate quidem auditum avertant, ad fabulas autem convertantur'* [II. Tim. 4, 3-4]. Innati enim elatique magna opinione mentis humanae, quae progressiones sane incredibiles in exploratione naturae, Deo nimirum dante, fecit; nonnulli, cum prae suo iudicio auctoritatem Ecclesiae contemnenent, usque eo sua temeritate processerunt, ut ipsa Dei arcana et omnia quae Deus homini revelavit, sua intelligendi facultate metiri atque ad ingenium horum temporum accommodare non dubitarent. Itaque exstiterunt monstruos errores *Modernismi*, quem recte Decessor Noster *'omnium haereseon collectum*' edixit esse et sollemniter condemnavit."
>
> ("Ima također i danas onih, i nije ih tako malo, koji kako kaže Apostol: *'svrbeći uši, jer ne podnose zdravi nauk, nagomilavaju sebi učitelje po svojim željama, i od istine odvraćaju uši, a priklanjaju se bajkama'* [2 Tim 4, 3-4]. Nemali broj takvih, naime, uronjeni i napuhani visokim mišljenjem o ljudskom umu - koji je zasigurno po Božjem daru postigao velike pomake u istraživanju prirode - oni koji zbog vlastite prosudbe preziru autoritet Crkve, došli su do te mjere lakoumnosti da ne oklijevaju i sama Božja otajstva, i sve što je Bog objavio čovjeku, mjeriti po svojim shvaćanjima i prilagođavati ćudi ovih vremena. I tako su nastale čudovišne zablude modernizma, kojega je s pravom naš prethodnik proglasio *'zbirkom svih hereza'* i svečano osudio.")

Benedikt XV. potom izričito ponavlja osudu modernizma (koji naziva kugom i zarazom):

> "Eam Nos igitur condemnationem, venerabiles Fratres, quantacumque est, hic iteramus; et quoniam non usquequaque oppressa est tam pestifera, lues, sed etiamnum hac illae, quamvis latenter, serpit, caveant omnes diligentissime, hortamur, a quavis huius contagione mali; de quo quidem apte amrmaveris quod Iob alia de re dixerat: *'Ignis est usque ad perditionem devorans, et omnia eradicans genimina'* [Iob 31, 12].
>
> ("Stoga tu [osudu] mi, časna braćo, koliko možemo, ovdje ponavljamo; a budući da ona toliko kužna zaraza još nije dovoljno svugdje suzbijena, nego također i danas gmiže, premda skriveno: potičemo sve da se najpažljivije čuvaju svakoga zla ove zaraze, o kojoj ćeš prikladno primijetiti ono što je Job rekao o drugoj stvari: *'Oganj je što proždire do propasti i koji uništava sve plodove'* [Job 31, 12].")

Važno je također da Benedikt XV. traži da se katolici čuvaju ne samo očitih modernističkih zabluda, nego i samog "duha modernizma" koji se očituje kao svojevrsna pomama za novotarijama i mijenjanjem svega u obredima i običajima Crkve:

> "Nec vero tantum ab erroribus catholici homines, cupimus, abhorreant, sed ab ingenio etiam, seu spiritu, ut aiunt, *Modernistarum*: quo spiritu qui agitur, is quicquid sapiat vetustatem, fastidiose respuit, avide autem ubivis nova conquirit: in ratione loquendi de rebus divinis, in celebritate divini cultus, in catholicis institutis, in privata ipsa exercitatione pietatis."
>
> ("Ne samo da želimo da se katolici groze zabluda, nego također i same ćudi ili, kako kažu, duha *modernista*: onaj koji se vodi tim duhom, takav što god vidi od staroga, s prezirom odbacuje, a posvuda lakomo traži novosti: u načinu govora o božanskim stvarima, u slavljenju božanskoga kulta, u katoličkim ustanovama, pa i u samom obavljanju privatnih pobožnosti.")

Po tome vidimo koliko su u krivu oni koji kažu da nije velika stvar ako se mijenjaju takozvane "uzgredne stvari", dok god se ne dira izravno u vjeru. Uostalom, tko si može uzeti za pravo da odlučuje što je "važno", a što "nevažno" u obredima, molitvama, kleričkoj disciplini, vjerskoj pouci, pa i u crkvenoj arhitekturi i umjetnosti...?
Jer sve je navedeno: odraz vjere.
Tko bi se usudio reći da su sve to sitnice, kad Gospodin govori:

> "Tko je vjeran u najmanjem, i u najvećem je vjeran; a tko je u najmanjem nepošten, i u najvećem je nepošten." (Lk 16, 10)

Papa Benedikt XV. je jasno istaknuo da je težnja za novotarijama čak i u tim "manjim stvarima" odraz "duha modernizma", koji je Crkva osudila.

Svaka revolucija počinje upravo mijenjanjem tih manjih stvari, a onda ide prema sve većima, i većima, dok napokon sve ne obori. Možete to usporediti s primjerom vjernika, koji je upao u mlakost. Kad čovjek postane mlak u duhovnom životu, prvo počinje sa smanjivanjem i skraćivanjem molitve, zatim popuštanjem u disciplini, pa onda radoznalim lutanjem okolo, pa se više ne čuva lakih grijeha, a zatim mnogi završe u teškim grijesima.

Kod reformi tijekom i nakon Drugoga vatikanskog koncila, njihovi su ih protagonisti opravdavali pred vjernicima tvrdnjom da se mijenjaju samo "manje bitne stvari", a da se ne dira u vjeru. No, čak bi i najpovršniji promatrač mogao vidjeti kamo vodi potpuno mijenjanje svega u obredima, disciplini, kanonskom pravu, redovničkim pravilima, svećeničkoj formaciji itd.

Je li baš točna tvrdnja da sve to nije bilo zadiranje u vjeru?
Ta pogledajte što govore i rade oni koji su formirani po tim novim i modernim programima. Upravo zato što su oni navikli na taj mentalitet neprekidnog mijenjanja, oni misle da se mogu mijenjati i vjerske istine. Čak i javno govore da se mogu mijenjati definicije, kanoni i anateme koje su tijekom prošlih stoljeća svečano proglasili pape i opći sabori.

Od modernističkih profesora takva su mišljenja preuzeli njihovi učenici.

Evo, samo jedan primjer iz svakodnevice....
Prošloga mjeseca opazio sam da je na Facebooku jedan komentator pitao jednog svećenika-redovnika sljedeće pitanje:

> "ja bi vas pitao nesto mozda ne toliko vezano na prvi pogled za trenutnu situaciju, ali u sustini itekako jest pa mi oprostite ako malo skrecem s teme. Da li imamo pravo ici u kontra vjecnih anatema proglasenih sa dogmatskih koncila ako bi nam biskup to naredio?
> Da li su vjecne anateme proglasene vodstvom Duha Svetoga pa se u tom slucaju trebamo voditi onom da se "Vecma treba pokoravati Bogu nego ljudima" (Dj 5,29) ili vjecne anateme mozemo ignorirati ovisno o volji biskupa?"

A taj svećenik je dao ovakav odgovor:

> "Smije se ići protiv anatema. One nisu dio nepogrešivog nauka Crkve. To ne znači, ako su dane, da se smiju svojevoljno ignorirati. Još uvijek obvezuju na poslušnost, iako su disciplinske, a ne dogmatske naravi."

Šokantno je vidjeti do kojih se razina srozalo obrazovanje modernog klera. Stvarno, takvi odgovori i razmišljanja zaista pokazuju da je današnja situacija glede obrazovanja klera daleko gora nego što se to općenito misli.

Pa, evo, za informaciju njemu i svima sličnima, anateme koje koncili izriču u kanonima jesu nepogrešivo i nepromijenljivo učenje Katoličke Crkve. Izricanjem anatema izriče se što su katolici dužni držati "de fide", jer se time isključuju iz crkvenog jedinstva oni koji tvrde suprotno.

Izgleda da danas mnogima nije jasno što u dokumentima općih koncila obvezuje u savjesti, a što ne obvezuje.

Sv. Robert Bellarmin raspravlja o tom pitanju u 2. svesku svojih *De contoversiis,* gdje govori o crkvenim koncilima. I tamo jasno ističe (*De Conciliorum auctoritate* II, 12.):

> "In conciliis maxima pars actorum ad fidem non pertinet. Non enim sunt de fide disputationes, quae praemittuntur, neque rationes, quae adduntur, neque ea, quae ad explicandum et illustrandum afferuntur, sed tantum ipsa nuda decreta, et ea non omnia, sed tantum quae proponuntur tamquam de fide... Quando autem decretum proponatur tamquam de fide, facile cognoscitur ex verbis concilii. Semper enim dicere solent se explicare fidem catholicam, vel haereticos habendos, qui contrarium sentiunt, vel quod est communissimum, dicunt anathema et ab Ecclesia excludunt eos, qui contrarium sentiunt. Quando autem nihil horum dicunt, non est certum rem esse de fide."
>
> ("Na koncilima najveći dio akata ne spada u vjeru. Naime, nisu *de fide* rasprave koje se održavaju, niti razlozi koji se dodaju, niti ono što se iznosi radi tumačenja i pojašnjenja, nego samo oni goli dekreti: i to ne svi, nego samo oni koji se predlažu kao *de fide*... A kada se dekret predlaže kao *de fide*, lako se razabire iz riječi koncila. Uvijek, naime, običavaju reći da iznose katoličku vjeru, ili da se imaju držati hereticima oni koji drugačije misle; ili ono što je najviše uobičajeno, izriču se anateme i iz Crkve isključuju oni koji suprotno drže. A kada se ništa od ovoga ne izriče, nije sigurno da se radi o stvari *de fide*.")

Dakle, kod anatema nema nikakve sumnje da se radi o nepogrešivom i nepromijenljivom učenju Crkve, koje su svi katolici dužni držati. Anateme su zapravo najjasniji dio koncilskih dokumenata, jer točno kažu što se mora, odnosno što se ne smije vjerovati.

I upravo zbog činjenice što se u dokumentima Drugoga vatikanskog koncila ne nalazi niti jedna anatema, niti jedan kanon, niti jedna svečana definicija, već se 50 godina postavlja pitanje što bi točno u njemu bilo obvezno za vjernike...

Novinarka Glasa Koncila, Smiljana Rendić, to je ovako izrazila:

> II. Vaticanum bio je atipičan koncil, koncil kakva nikad dotad, od IV. do XIX. stoljeća, nije bilo. Svi prethodni ekumenski koncili bili su ili dogmatski i disciplinski, ili samo disciplinski. Uspjeli su samo oni koji su donijeli dogmatske definicije i disciplinske kanone. Posve je neuspio upravo onaj koji nije definirao ništa: V. Lateranski, 1512.-1517. (to je upravo jedan hrvatski biskup, mons. Frane Franić - u svojoj ondašnjoj fazi ... - imao hrabrosti reći na Vatikanskom radiju na sam dan završetka II. Vaticanuma, 8. XII. 1965., auribus meis audivi).
> Drugi Vatikanski htio je biti "pastoralan" koncil: ni dogmatski ni disciplinski, nije definirao ništa. Od 16 njegovih dokumenata, samo dva nazvana su dogmatskima: dogmatska konstitucija Lumen gentium (o Crkvi) i dogmatska konstitucija Dei Verbum (o Božjoj Objavi). Ni uz jedan drugi dokument II. Vaticanuma (2 konstitucije, 9 dekreta, 3 deklaracije) ne stoji oznaka "dogmatski". Apsolutno ni uz jedan od svih 16 nema kanona (anatematizama, tj. klasične vjekovne forme katoličke dogmatske definicije: "Si quis dixerit... anathema sit").
> I prethodni koncili donosili su konstitucije, ali kao uvod u kanone što im slijede, kao tumačenje tih kanona. Ozbiljni i sigurni katolički teolozi vazda su naučavali da u aktima jednoga ekumenskog koncila, katolike u savjesti obvezuju samo kanoni, ne i uvodne tumačidbene konstitucije što im prethode. Drugim riječima, Duh Sveti jamči nepromjenjivu istinitost samo kanonima ekumenskih koncila; uvodne tumačidbene konstitucije, pak, mogu sadržavati i propadljive teološke elemente, uvjetovane kulturom vremena i prostora. To je vazda bila "doctrina theologice certa" o aktima ekumenskih koncila. A II. Vaticanum, ponavljam, nije donio nijednoga jedinog kanona. Zato je netko rekao, ne pretjerujući previše; da je Il. Vaticanum bio "samo jedna propovijed na najvišoj razini".
> A ipak, pregnulo se nakon II. Vaticanuma da se od toga atipičnog koncila, od toga koncila koji nije definirao ništa (čak ni pojmove kojima je operirao: "osoba", "sloboda"), učini najvažniji koncil u povijesti Crkve, jedini važan za nas današnje katolike.

Veoma je čudno da toliki današnji "teolozi" ne vide taj ogromni paradoks. No, i to je pokazatelj razine teološkog obrazovanja i opće (ne)kulture i (ne)znanja koja danas posvuda vlada.

Ali, treba ipak istaknuti da Rendić u jednoj stvari nije baš u pravu, i to kad kaže:

> "Ozbiljni i sigurni katolički teolozi vazda su naučavali da u aktima jednoga ekumenskog koncila, katolike u savjesti obvezuju samo kanoni, ne i uvodne tumačidbene konstitucije što im prethode."

A sad pogledajte što kaže jedan od najpoznatijih dogmatskih teologa s početka 20. stoljeća, isusovac Christian Pesch (**Compendium theologiae dogmaticae**, tom. I., 1913. god., str. 223.):

> "Concilia infallibiliter docent non in solis canonibus, sed etiam in capitibus, quatenus in iis proponunt doctrinam omnibus tenendam. Quidam recentes theologi, et quod mirum est, ipse quoque Denzinger in praefatione Enchiridii (p. VII), censent capita et generatim omnia praeter canones non cadere sub definitionem neque infallibilem doctrinam continere. Quae opinio est manifeste contra ipsam mentem conciliorum. Tridentinum in prooemio decreti de iustificatione ait Synodus *'exponere intendit omnibus christifidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam sol iustitiae Christus Iesus, fidei nostrae auctor et consummator, docuit, apostoli tradiderunt, et catholica ecclesia Spiritu Sancto suggerente perpetuo retinuit, districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, praedicare aut docere, quam praesenti decreto statuitur ac declaratur'*. Item in prooemio decreti de ss. eucharistia: *'Sacrosancta synodus sanam et sinceram illam de venerabili hoc et divino eucharistiae sacramento doctrinam tradens, quam semper catholica ecclesia, ab ipso Iesu Christo Domino nostro et eius apostolis erudita atque a Spiritu Sancto, illi omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit et ad finem usque saeculi conservabit, omnibus christifidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima eucharistia aliter credere, docere aut praedicare audeant, quam ut est hoc praesenti decreto explicatum et definitum.'* Similia concilium saepe repetit (cf. Denz. n. 810 882 910). Eodem modo loquitur Vaticanum, e. g. in sess. 4, c. 3: *'Haec est catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide atque salute nemo potest'*."

> ("Koncili naučavaju nepogrešivo ne samo u kanonima, nego također i u poglavljima, ukoliko u njima iznose nauk koji svi imaju držati. Neki nedavni teolozi, i što je čudno, i sam Denzinger u predgovoru Enchiridiona (p. VII), procjenjuju da poglavlja, i općenito sve osim kanona, ne spada u definicije, niti sadrži nepogrešivi nauk. A to je mišljenje u očitoj suprotnosti sa samom namjerom koncila. Tridentski koncil u uvodu dekreta o opravdanju kaže da Sabor: *'namjerava izložiti svim Kristovim vjernicima istiniti i zdravi nauk o opravdanju, koji je Sunce pravde Krist Isus, početnik i dovršitelj naše vjere, naučavao, koji su apostoli predali, a Katolička Crkva po nadahnuću Duha Svetoga uvijek držala, detaljnije ga objašnjavajući, da se ne bi ubuduće nitko usudio drugačije vjerovati, propovijedati ili naučavati, nego što je ovim dekretom utvrđeno i proglašeno'*. Isto tako, u uvodu dekreta o Presvetoj Euharistiji kaže: *'Presveti Sabor predajući onaj zdravi i istiniti nauk o ovom časnom i božanskom Sakramentu Euharistije, koji je uvijek držala Katolička Crkva, poučena od samog Isusa Krista Gospodina našega i njegovih apostola, i upućena od Duha Svetoga, koji ju svakodnevno uvodi u svu istinu, i koji će sačuvati sve do kraja svijeta, zabranjuje svim Kristovim vjernicima da se ne bi usudili nakon ovoga o Presvetoj Euharistiji drugačije vjerovati, naučavati ili propovijedati, nego što je u ovom dekretu izloženo i definirano.'*
> Slično Koncil često ponavlja (cf. Denz. n. 810, 882, 910). Na isti način govori i [Prvi] vatikanski koncil, primjerice, na 4. sjednici, c. 3.: *'Ovo je nauk katoličke istine, od koga nitko ne može odstupiti, a da sačuva vjeru i spasenje.'* ")

Pesch također napominje sljedeće:

> "Ceterum patet a Christo infallibilitatem ecclesiae nullo speciali modo loquendi alligatam esse; neque natura rei aliud postulat, nisi ut concilium mentem definiendi indubie manifestet. In symbolis ab ecclesia receptis et in magisterio ecclesiastico cotidiano, etsi non adduntur anathematismi, doctrina tamen necessario omnibus admittenda est. Florentinum in decreto unionis cum graecis non utitur canonibus, et tamen definit doctrinam omnibus tenendam (cf. Denz. n. 691 sqq). Itaque dicendum est concilium tum definire, cum hoc perspicuis verbis significat."

> ("Uostalom, očito je da Kristov dar nepogrešivosti Crkvi nije vezan nekim posebnim načinom izražavanja; niti narav stvari traži drugo, nego da koncil nedvojbeno pokaže namjeru da definira. U vjerovanjima prihvaćenima od Crkve i u svakodnevnom crkvenom učiteljstvu, premda se ne dodaju anatematizmi, ipak se izražava nauk koji svi moraju primiti. Firentinski koncil se u Dekretu o uniji s Grcima ne koristi kanonima, a ipak definira nauk koji su svi dužni držati (cf. Denz. n. 691 sqq). Stoga treba reći da koncil definira onda, kada to izražava jasnim riječima.")

Koncili, dakako, ne mogu uvoditi "nove nauke" kakvih nikada nije bilo u Crkvi.
Ovdje treba navesti što Pesch kaže na početku poglavlja o teološkim izvorima:

> "Nam quae olim ecclesia docuit ut vera, etiam nunc vera sunt, cum veritas sit immutabilis. Ergo eo ipso, quod constat, quid olim ecclesia docuerit, etiam constat, quid nunc doceat, cum infallibilis ecclesia, quae nunc est, non possit contradicere infallibili ecclesiae, quae olim fuit."
>
> (Naime, što je Crkva nekada učila kao istinito, također je i sada istinito, jer je istina nepromjenljiva. Stoga, samim time što je sigurno da je nešto Crkva jednom naučavala, također je sigurno što sada naučava, jer nepogrešiva Crkva koja je sada, ne može proturječiti nepogrešivoj Crkvi, koja je nekad bila.")

No, što konkretno znači u našem svakodnevnom životu da je nauk Crkve nepromjenljiv? To znači u praksi da vi i danas možete učiti djecu po katekizmima starima 500 godina, jer se nauk Crkve nije promijenio. Vi i danas možete učiti teologiju iz teoloških knjiga starih 200 ili 300 godina, jer se nauk Crkve nije promijenio.
Vi i danas možete učiti katehetiku od sv. Petra Kanizija. Liturgiku od kardinala Bone i pape Benedikta XIV. Moralnu teologiju od sv. Alfonza Liguorija. Ekleziologiju od sv. Roberta Bellarmina. Crkvenu povijest od Baroniusa, Waddinga, sv. Antonina i Bollandista.

Ne samo da možete, nego i morate. U današnjoj se zbrci treba držati onoga što je čvrsto i sigurno. A to nećete naći u kaljuži modernističkih pseudo-nauka, nego samo u bistrim i čistim izvorima katoličke Tradicije.

Završavam ovaj tekst riječima bl. Alojzija Stepinca: **Crkva nikada nije mijenjala svoj nauk "ni za slovce", "ni za dlaku"**

Dani litanija

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/dani-litanija.html

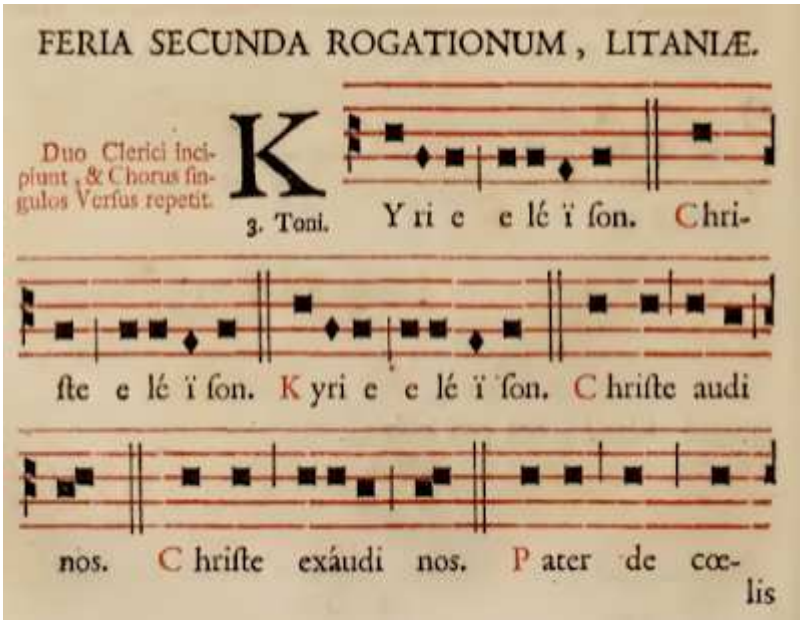

Ranije ovoga tjedna imali smo prosne dane, koji dolaze na tri dana - ponedjeljak, utorak i srijedu - prije blagdana Uzašašća Gospodnjega. Ti se dani zovu također i *Dani litanija*, jer se na te dane svečano u procesijama pjevaju Litanije svih svetih.

Sv. Raban Mauro, koji je živio u doba Karla Velikog i njegovih nasljednika (780.-856. g.), ostavio nam je dvije propovijedi za prosne dane, iz kojih možemo mnogo toga saznati o izvornom ozračju tih dana. U ono vrijeme to su bili dani posta i pokore, unatoč tome što se nalaze u uskrsnom vremenu.

Sv. Raban ovako započinje prvu od tih propovijedi (Homilia XIX. in Litaniis):

> "Oportet, fratres charissimi, ut conventus istius causam non ignoretis, quo, secundum patrum praecedentium constituta omnes in unum viri et feminae, pueri et senes, convenistis. Ad conciliandum ergo nobis Dei misericordiam tempus est opportunum ut per jejunia et castigationem corporis, per preces et compunctionem cordis remissionem peccatorum nostrorum, et gratiam in conspectu ejus invenire mereamur. Legimus enim in prophetis quia cum Ninive civitati subversio divinitus immineret, et juxta sententiam Domini (Jon. III.) destruendi illam tempus ingrueret consistentes in ea aliud non habuisse praesidium, nisi ut abjectis copiosis epulis, jejunia continuata susciperent, et divitiarum ambitione deposita, humilitatem se paupertatis induererent? Scilicet, ut exinde remedium perciperent unde his perditio contingebat; hoc est, ut iram Divinitatis, quam luxuriando provocaverant, abstinendo lenirent, et offensam quam in eos superbia contraxerat, humilitas mitigaret. Dicitur enim in illa tribulatione ipse rex deposita imperiali purpura, regali ambitione submota, membra sua cilicio praecinxisse atque in sacco et cinere se diebus ac noctibus volutasse, homines et jumenta pariter jejunasse atque ad Deum in fortitudine clamasse. Omne Ninivitarum regnum tunc interisset, nisi illud poenitentia patrona servasset."

> ("Potrebno je, ljubljena braćo, da ne budete u neznaju o cilju ovog skupa, na kojem su se svi zajedno okupili muževi i žene, djeca i starci, prema odredbama otaca koji su nam prethodili. Stoga je prigodno vrijeme za izmirenje s Božjim milosrđem; da preko postova i trapljenja tijela, preko molitava i skrušenosti srca, zaslužimo zadobiti oproštenje grijeha u njegovim očima. Čitamo, naime, u prorocima, kad je gradu Ninivi prijetilo uništenje od Boga, i prema odredbi Božjoj (Jon. 3.), približavalo se vrijeme da bude uništen, njegovi stanovnici nisu imali drugu zaštitu, nego da odbacivši obilno gošćenje, prihvate postojani post, i odbacivši pohlepu za bogatstvom, obuku se u poniznost siromaštva? Dakle, da odatle uzmu lijek, odakle im je prijetila propast; to jest, da gnjev Božanstva, koji su izazvali razuzdanošću, ublaže uzdržljivošću, da uvredu koju je u njima izazvala oholost, ublaži poniznost. Kaže se, naime, da je u toj nevolji i sam kralj odbacivši carski grimiz, otklonivši kraljevsku pohlepu, svoje udove ogrnuo kostrijetom i provodio dane i noći u vreći i pepelu; ljudi i životinje zajedno su postili i u kreposti zazivali Boga. Čitavo bi kraljevstvo Ninivljana tada propalo, da ga nije sačuvala zaštita pokore.")

Sv. Raban javno proziva i prekorava ljude koji su odbijali sudjelovati u svečanoj javnoj pokori prosnih dana:

> "Igitur, fratres, quod valde dolendum est, aliqui vestrum non solum in his sanctis diebus haec non faciunt, sed quod pejus est, prae caeteris diebus turpius vivunt, sceleratius agunt, nam cum isti dies adveniunt, instruunt sibi convivia, praeparant domos, ut luxuria in eis diligentius exerceatur; et non in saccis neque in lugubri habitu, sed compti et ornati in publicum viri feminaeque procedunt, quasi dies sint laetitiae et non magis poenitentiae. Cum autem sanctae cruces et sanctorum reliquiae cum litaniis a clero exportantur, ipsi non insistunt precibus. neque sequuntur vexillum sanctae crucis cum laudibus, sed super phaleratos resiliunt equos, discurrunt per campos, ora dissolvunt risu, alterutrumque se praecurrere gestiunt, in altum clamorem cum cachinno extollunt; et non solum haec faciendo ipsi inutiles fiunt, sed etiam alios ab intentione precum impediunt..."
>
> ("Stoga, braćo, ono zbog čega treba veoma žaliti je to što neki od vas u ovim svetim danima ne samo da ovo ne čine, nego što je još gore, od svih dana još nečasnije žive i grešnije čine; naime, kad dođu ovi dani, pripravljaju si gozbe, pripremaju kuće kako bi se pomnije u njima vršila raskalašenost; i ne u vreći i odjeći žaljenja, nego ukrašeni i urešeni javno hodaju muževi i žene, kao da su dani radosti, a ne pokore. A kada kler nosi svete križeve i relikvije s litanijama, ovi ne slijede molitvama, niti prate zastavu svetoga križa s hvalama, nego skaču na okićene konje, razjure se po poljima, usta razvežu smijehom, međusobno se utrkuju jašući, podižu viku grohotom se smijući; i ne samo da su tako čineći beskorisni sami sebi, nego također i druge zaprječuju od namjere molitve...")

Zatim upozorava vjernike da se klone takvih ljudi:

> "Obsecro autem vos, fratres, ut talium mores et consortia devitetis et si eos a talibus ineptiis abstrahere possitis, satagite; sin autem, cavete ne cum talibus pereatis; dies enim modo compunctionis et poenitentiae celebramus."

> ("Preklinjem vas, braćo, da izbjegavate vladanje i društvo takvih, i ako možete njih odvratiti od takvih nepodopština, potrudite se; a ako ne možete, pazite da ne propadnete s takvima, jer sada slavimo dane skrušenosti i pokore.")

Kad pogledate što sv. Raban navodi kao razloge za te pokorničke dane, prepoznat ćete aktualnost njegove poruke:

> "Et licet omni tempore, fratres charissimi, nobis oporteat Dei misericordiam corpore contrito et corde compuncto requirere, et ab illo indulgentiam peccatorum fideliter postulare et nunc tamen propter imminentem peccatis nostris debitam et gravissimam siccitatem, infestationem paganorum, atque pestilentiam cum mortalitate, ingenti rugitu vel gemitu assiduis orationibus et largioribus eleemosynis, debemus Dei misericordiam implorare, ut ipse nobis et benedictionem aquarum coelestium tribuat, pacem reddere dignetur, peccatorum indulgentiam dare, et prospera dignetur pro sua pietate concedere."
>
> ("I premda u svako vrijeme, ljubljena braćo, trebamo tražiti Božje milosrđe umrtvljena tijela i skrušena srca, i od njega vjerno moliti oproštenje grijeha, a sada još više zbog zaslužene i preteške suše koja prijeti radi naših grijeha, navale pogana i kuge s pomorom: velikim plačem ili jecanjem trebamo moliti Božje milosrđe postojanim molitvama i obilnijim milostinjama, da nam on udijeli i blagoslov nebeskih voda, udostoji se vratiti mir, dati oprošenje grijeha, i da se udostoji udijeliti dobra zbog svoje blagosti.")

Tako su, ukratko, izgledali prosni dani u Franačkoj.
U Rim ih je uveo papa sv. Leon III., ali bez obveznog posta. No, njihov se pokornički značaj može vidjeti u ljubičastoj boji koja se zadržala liturgiji tih dana.

Kao što i samo ime govori, prosni dani su dani molitve. Kad pogledate propovijedi svetaca kroz stoljeća na prosne dane, uvidjet ćete da su na te dane najčešće propovijedali o važnosti molitve.

To je sasvim razumljivo s obzirom na evanđeoski odlomak koji se čita na prosne dane u tradicionalnoj misi (Lk 11, 5-13):

> "U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: Tko od vas ima prijatelja i pođe k njemu u ponoći i reče mu: *'Prijatelju, uzajmi mi tri kruha, jer mi je prijatelj došao s puta i nemam što da metnem pred njega'*, a on da iznutra odgovori: *'Ne dosađuj mi! Vrata su već zatvorena, moja su djeca sa mnom u sobi, ne mogu ustati da ti dam!'* Ali ako on ustraje kucati, kažem vam, ako i ne ustane da mu dade zato što mu je prijatelj, ustat će radi njegova navaljivanja i dat će mu koliko god treba. I ja vama kažem: Molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki koji moli dobiva, koji traži nalazi, i koji kuca otvara mu se. Ako tko od vas zamoli u oca kruha, zar će mu dati kamen? Ili ribu, zar će mu mjesto ribe dati zmiju? Ili ako zamoli jaje, zar će mu dati štipavca? Kad dakle vi, koji ste zli, znate djecu obdariti dobrim darovima, koliko će više dobra duha dati vaš nebeski Otac onima koji ga mole."

Sv. Robert Bellarmin u svojim propovijedima na prosne dane detaljno objašnjava što i kako moliti. Izdvojio bih ove njegove riječi:

> "Quoniam igitur *'quid oremus, sicut oportet, nescimus'* (Rom. 8, 26), primum omnium petamus a Deo, ut aperiantur oculi nostri, ut Spiritus adjuvet infirmitatem nostram, ut morbos et aegritudines nostras omnes cognoscamus. Deinde eas probe cognitas sigillatim aperiamus medico illi coelesti ac divinissimo, atque ab illo humillima et ardentissima supplicatione flagitemus, ut is unctione gratiae suae eas curare pro sua infinita clementia ac benignitate dignetur: neque solum vitiorum curationem, sed et virtutum incrementum et conservationem postulemus, ac praecipue fidei, spei et charitatis, nec non humilitatis, castitatis, poenitentiae, patientiae, justitiae ac sobrietatis: neque vero pro nobis solum, sed etiam pro orbe universo preces effundamus, ut omnes homines unum et verum Deum agnoscant, colant, venerentur, adorent; pro pastoribus et sacerdotibus Ecclesiae, ut ii fideles omnes ad salutis portum sua vigilantia et solicitudine dirigant; pro regibus et principibus, ut quietam, et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate. Neque pro capitibus solum; sed etiam pro membris ecclesiae universae orabimus; pro defunctis quoque, ut eis gloriam et requiem aeternam largiatur. Postremo omnibus amicis, affinibus, benefactoribus nostris, omnibus afflictis, captivis, aegrotis, morientibus, opus misericordiae exiguo labore impendemus, si eos, et eorum calamitates atque aerumnas in illis benignissimis manibus reponamus, quae cruci affixae pro omnium salute et liberatione fuerunt. Haec igitur in oratione postulanda sunt."

> ("Budući da mi *'ne znamo što da molimo kako treba'* (Rim 8, 26), prije svega molimo od Boga da nam se otvore oči, da Duh pomaže našoj nemoći, da spoznamo sve naše bolesti i slabosti. Zatim, dobro ih spoznavši pojedinačno, otvorimo ih ovome nebeskom i prebožanstvenom liječniku, i od njega tražimo poniznom i najgorljivijom molbom, da se on udostoji zbog svoje neograničene blagosti i dobrote izliječiti ih pomazanjem svoje milosti; i ne samo izliječenje od opačina, nego molimo i uvećanje i održanje kreposti, i naročito vjere, ufanja i ljubavi, također i poniznosti, čistoće, pokore, strpljivosti, pravednosti i trijeznosti: i ne molimo samo za nas same, nego molitve uprimo za cijeli svijet, da svi ljudi jednoga i pravoga Boga spoznaju, štuju, časte, klanjaju mu se; za pastire i svećenike Crkve, da oni svojom budnošću i nastojanjem sve vjernike vode u luku spasenja; za kraljeve i poglavare, da provodimo tih i miran život u svakoj pobožnosti i čistoći. I ne samo za glavare, nego treba moliti također i za udove čitave Crkve; za pokojne, da im se udijeli slava i pokoj vječni. Naposljetku, za sve naše prijatelje, rođake, dobročinitelje; za sve bijednike, zarobljenike, bolesnike, umiruće: time ćemo malim trudom učiniti djelo milosrđa, ako njih i njihove nevolje i teškoće stavimo u one preblage ruke, koje su bile pribijene na križ za spasenje i oslobođenje svih. Ovo, dakle, treba tražiti u molitvi.")

Značajno je da sv. Robert Bellarmin ističe na početku da čovjek ne može sam od sebe znati što da moli i kako da moli, navodeći riječi sv. Pavla: "ne znamo što da molimo kako treba" (Rim 8, 26). Dakle, čovjek ne zna sam od sebe što treba moliti, nego ga tome uči Gospodin preko svoje Crkve.

Upravo je zbog toga važno držati se točno tradicionalnih molitava, kako su nam predane iz baštine Crkve.

Evo, u Litanijama svih svetih imamo u pojedinim prošnjama sve ono što navodi sv. Robert Bellarmin. Važno je i danas držati ih se cjelovito, bez skraćivanja.

Možete ih naći na latinskom jeziku na kraju svakog (pretkoncilskog) brevijara, a na hrvatskom u Rimskom obredniku iz 1929., te u brojnim starim molitvenicima.
Svi su ti izvori danas lako dostupni na internetu.

Treba naglasiti jednu važnu stvar. U crkvama koje pripadaju redovničkim zajednicama, Litanije svih svetih trebaju se moliti po njihovim posebnim obrascima koji uključuju i pojedine svece tih redova.

Tako se u franjevačkim crkvama trebaju moliti Litanije u koje su uključeni i sveci franjevačkog reda. Možete ih naći u molitveniku **Serafsko cvijeće iz 1959. godine**.

PROSNI DANI

Litanije svih svetih

(Tako se mole u franjev. crkvama, umetnuti su i sveci Reda manje braće).

Gospodine, smiluj se,
Kristе, smiluj se.
Gospodine, smiluj se,
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.

Oče nebeski, Bože,
Sine, Otkupitelju svijeta, Bože
Duše Sveti, Bože,
Sveto Trojstvo jedan Bože. — smiluj se nama!

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevicâ,
Sveti Mihovile,
Sveti Gabrijele,
Sveti Rafaele,
Svi sveti anđeli i arkanđeli,
molite za nas.
Svi sveti redovi blaženih duhova,
molite za nas.
Sveti Ivane Krstitelju, moli za nas.
Sveti Josipe, moli za nas.
Svi sveti patrijarsi i proroci,
molite za nas.

Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrija,
Sveti Jakove,
Sveti Ivane,
Sveti Toma,
Sveti Jakove,
Sveti Filipe,
Sveti Bartole,
Sveti Mateju,

— moli za nas! — moli za nas!

Sveti Šimune,
Sveti Tadeju,
Sveti Matija,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
Sveti Marko,
moli za nas!

Svi sveti apostoli i evanđelisti, molite za nas.

Svi sveti učenici Gospodnji, molite za nas.

Svi sveti mladenci, molite za nas.

Sveti Stjepane,
Sveti Lovro,
Sveti Vinko,
moli za nas!

Sveti Fabijane i Sebastijane,
Sveti Ivane i Pavle,
Sveti Kuzma i Damjane,
molite za nas!

Sveti Gervazije i Protazije,

Sveti Berarde i drugovi, franjevački prvomučenici, molite za nas.

Sveti Danijele i drugovi, septanski mučenici, molite za nas.

Sveti Nikola i drugovi, gorkumski mučenici, molite za nas.

Sveti Petre Krstitelju i drugovi, japanski mučenici, molite za nas.

Sveti Fidele, moli za nas

Svi sveti mučenici, molite za nas.

Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,
Sveti Pio,
Sveti Ambrozije,
Sveti Augustine,
Sveti Jeronime,
Sveti Bonaventura,
Sveti Martine,
Sveti Nikola,
Sveti Benvenute,
Sveti Ljudevite,
moli za nas!

Svi sveti biskupi i ispovjednici,
molite za nas.

Svi sveti naučitelji, molite za nas.

Sveti Antune,
Sveti Benedikte,
Sveti Bernarde,
Sveti oče Dominiče,
Sveti naš oče Franjo,
Sveti Antune Padovanski,
Sveti Bernardine,
Sveti Petre Regalate,
Sveti Ivane Kapistranski,
Sveti Didače,
Sveti Jakove Markijski,
Sveti Petre Alkantarski,
Sveti Salvatore,
Sveti Felikse,
Sveti Benedikte,
moli za nas!

Sveti Paškale,
Sveti Serafine,
Sveti Franjo Solane,
Sveti Josipe Leoniski,
Sveti Lovro Brindizijski,
Sveti Josipe Kupertinski,
Sveti Pacifiče,
Sveti Ivane Josipe,
Sveti Teofile,
Sveti Leonarde,
Sveti Konrade Parzhamski,
Sveti Karlo Secijski,
Sveti Ferdinande,
Sveti Ljudevite,
Sveti Ivo,
Sveti Elzeare,
Sveti Roče,
Sveti Konrade,
Sveti Josipe Benedikte,
Sveti Ivane-Marija,
Sveti Josipe Kafasso,

moli za nas!

Svi sveti svećenici i leviti, molite za nas.
Svi sveti redovnici i pustinjaci,
molite za nas.

Sveta Marijo Magdaleno,
Sveta Agato,
Sveta Lucijo,
Sveta Janjo,
Sveta Cecilijo,

moli za nas!

Sveta Katarino,
Sveta Klaro,
Sveta Janjo Asiska,
Sveta Koleto,
Sveta Katarino Bolonjska,
Sveta Veroniko,
Sveta Ružo Viterpska,
Sveta Anđelo,
Sveta Marijo Ano,
Sveta Hijacinto,
Sveta Marijo Franciska,
Sveta Anastazijo,
Sveta Elizabeto Ugarska,
Sveta Elizabeto Portugalska,
Sveta Brigito,
Sveta Margarito Kortonska,

moli za nas!

Sve svete djevice i udovice, molite...
Svi sveci i svetice triju Redova svetoga
našeg Oca Franje, zagovarajte nas.
Svi sveci i svetice Božje, zagovarajte nas.
Milostiv budi, oprosti nam, Gospodine.
Milostiv budi, usliši nas, Gospodine.

Od svakoga zla,
Od svakoga grijeha,
Od srdžbe svoje,
Od nagle i nepripravne smrti,
Od zasjedâ vražjih,
Od srdžbe, mržnje i svake zle volje
Od duha bludnosti,

oslobodi nas, Gospodine

Od groma i zla vremena,
Od biča potresa,
Od kuge, glada i rata,
Od smrti vječne,
Po otajstvu svetog utjelovljenja svoga,
Po došašću svojem,
Po rođenju svojem,
Po krštenju i svetom postu svojem,
Po Križu i muci svojoj,
Po smrti i ukopu svojem,
Po svetom uskrsnuću svojem,
Po čudesnom uzašašću svojem,
Po dolasku Duha Svetoga, Utješitelja,
U dan sudnji,

oslobodi nas Gospodine!

Grješnici,
Da nam oprostiš,
Da nam otpustiš,
Da se dostojiš na pravu nas pokoru privesti,
Da se dostojiš svoju svetu Crkvu ravnati i uzdržati,
Da se dostojiš poglavicu apostolskoga i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati,
Da se dostojiš neprijatelje sv. Crkve poniziti,

tebe molimo, usliši nas!

Da se dostojiš kraljevima i vladarima kršćanskim mir i pravu slogu darovati,
Da se dostojiš svemu puku kršćanskome mir i jedinstvo udijeliti,
Da se dostojiš sve, koji lutaju, k crkvenom jedinstvu povratiti i sve nevjernike k svijetlu Evanđelja privesti,
Da se dostojiš nas same u svetoj službi svojoj okrijepiti i uzdržati,
Da duše naše k nebeskim željama uzdigneš,
Da sve dobrotvore naše vječnim dobrima naplatiš,
Da duše naše. braće, rođaka i dobrotvorâ naših od vječnoga prokletstva izbaviš,
Da se dostojiš plodove zemlji dati i uzdržati,
Da se dostojiš svim vjernim mrtvima pokoj vječni darovati,
Da se dostojiš uslišiti nas,
Sine Božji,
Jaganjče, Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, oprosti nam Gospodine.
Jaganjče, Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, usliši nas Gospodine.

tebe molimo, uslišî nas!

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se. Oče naš *(tiho)*.
R. I ne uvedi nas u napast.
O. Nego izbavi nas od zla.

Psalam 69.

Bože u pomoć mi priteci, - Gospodine pohiti, da mi pomogneš.

Nek se smetu i postide, - koji traže dušu moju.

Još jednom neka se zasrame, - koji mi hoće zlo.

Odmah neka se zasrame, - koji mi govore: neka, neka.

Nek se raduju i vesele u tebi svi, koji traže tebe, - i neka vazda govore: veličao se Gospodin, koji ljube spasenje tvoje.

A ja sam siromah i ubog, - Bože, pomozi mi.

Ti si pomoćnik moj i izbavitelj moj, - Gospodine ne kasni.
Slava Ocu... Kako bijaše...

R. Spasi sluge svoje.

O. Bože moj, koji se ufaju u tebe.

R. Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa.

O. Protiv neprijatelja.

R. Ništa ne uspio neprijatelj protiv nas.

O. Ni sin bezakonja ne naudio nama.

R. Gospodine, ne učini nam po grijesima našim.

O. I ne vrati nam po krivicama našim.

R. Molimo za Papu našega. . .

O. Gospodin ga sačuvao i poživio i blažena učinio na zemlji i ne dao ga na volju neprijateljima njegovim.

R. Molimo za dobrotvore naše.

O. Dostoj se, Gospodine, sve, koji nam dobro čine poradi imena svojega, nagraditi životom vječnim. Amen.

R. Molimo za vjerne mrtve.

O. Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila njima.

R. Počivali u miru.

O. Amen.

R. Za braću našu nenazočnu.

O. Spasi sluge svoje, Bože moj, koji se ufaju u tebe.

R. Pošalji im, Gospodine, pomoć iz svetišta.

O. I brani ih sa Siona.

R. Gospodine, usliši molitvu moju.
O. I vapaj moj k tebi da dođe.
R. Gospodin s vama.
O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, komu je vlastito da vazda pomiluješ i opraštaš, primi molbu našu i po svojoj milosrdnoj dobroti blago odriješi nas i sve sluge svoje, koje sapinju okovi grijeha.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje onih, koji te ponizno mole, i oprosti grijehe onima, koji ti se ispovijedaju, da nam zajedno oproštenje i mir dobrostivo udijeliš.

Neiskazano nam milosrđe svoje, Gospodine, milostivo pokaži, te nas ujedno i izbavi od sviju grijeha i oslobodi od kaznâ, koje za njih zaslužujemo.

Bože, koga grijeh vrijeđa, a pokora ublažuje, pogledaj milostivo na ponizne molbe puka svojega i odvrati bičeve srdžbe svoje, što ih zaslužujemo za svoje grijehe.

Svemogući vječni Bože, smiluj se slugi svojemu Papi našemu. . . i upravljaj ga po svojoj milosti na putu spasenja vječnoga, da s pomoću tvojom ono, što je tebi ugodno, želi i svom krepošću izvrši.

Bože, od koga su svete želje, pravi savjeti i pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, kojega svijet ne može dati, da i srca naša budu zapovijedima tvojim poslušna, i sadašnja vremena, bez straha od neprijatelja, po tvojoj zaštiti mirna.

Užezi ognjem Duha Svetoga srce naše, Gospodine, da tebi čistim tijelom služimo i neokaljanim srcem omilimo.

Bože, Stvoritelju i Otkupitelju sviju vjernih, udijeli dušama službenikâ i službenicâ svojih otpuštenje sviju grijeha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molitvama postignu.

Djela naša, molimo Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću prati, da svaka naša molitva i radnja s tobom vazda počinje i početa da se s tobom dovršuje.

Svemogući vječni Bože, koji zajedno nad živima gospoduješ i nad mrtvima, i svima se smiluješ, za koje unaprijed znaš, da će vjerom i djelom biti tvoji, tebe ponizno molimo, da oni, za koje odlučismo moliti, i koji ili još sada žive na svijetu, ili su se već preselili u vječnost, po zagovoru sviju svetih tvojih oproštenja svih svojih grijeha milostivo zadobiju. Po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu tvome,

koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

R. Gospodin s vama.

O. I s duhom tvojim.

R. Uslišao nas svemogući i milosrdni Gospodin.

O. Amen.

R. I duše vjernih po milosrđu Božjem počivale u miru.

O. Amen.

Opr. 5 g. svaki put, PO jedamput mjes. uz o. u.

Ove litanije s navedenim molitvama mole se još na Markovo i kod raznih drugih pokorničkih procesija. Na blagdan Svih svetih Reda m. b. 29. studenoga, mogu se litanije završiti ovom molitvom:

R. Molite za nas, svi sveti Reda manje braće.

O. Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Svemogući vječni Bože, koji svoju Crkvu sjajem raznih svetaca uvijek prosvjetljuješ i čvrstom zaštitom utvrđuješ: daj nam, dok jednom svečanošću slavimo zasluge blaženoga Franje i njegovih svetih sinova, da se sada očistimo od sviju grijeha i napokon uživamo vječnu slavu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kod primanja sv. pričesti, važan je i stav tijela, a ne samo stav srca

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/kod-primanja-sv-pricesti-vazan-je-i.html

Kada ideš na sv. pričest, možeš se baviti ovim mislima:

1) *Tko dolazi k meni?* — Isus, Gospodar i Kralj neba i zemlje.

2) *Komu dolazi?* — K meni, nevoljnome grešniku.

3) *Zašto dolazi?* — Jer me ljubi te hoće da me spasi.

4) *A zašto sam ga ja danas došao primiti?...*

(Slično možeš razmišljati i dok se poslije pričesti zahvaljuješ.)

Školski katekizam - I. Pavić, *Radosna vijest*, Rijeka, 1972., str. 162.

Od kad postoje katekizmi, govore nam o dvostrukoj pripravi za primanje sv. pričesti: pripravi duše i pripravi tijela. Neki katekizmi to čine samo kraćim napomenama, neki dužim objašnjenjima, a neki detaljnim i opširnim pravilima.
Tako Katekizam Tridentskoga koncila ima posebnu točku u kojoj govori o pripravi duše za primanje Presvete Euharistije, a posebnu u kojoj govori pripravi tijela.

Ako je, dakle, jasno da je za primanje sv. pričesti potrebno pripraviti i dušu i tijelo, onda je logično da je kod primanja Presvetog Sakramenta važan i stav tijela, a ne samo raspoloženje duše.

Zato se ne mogu načuditi onima koji danas govore: "Nije bitan stav tijela kod pričešćivanja, važan je samo stav srca"... Odakle im uopće takva ideja!?
To sigurno nisu pročitali ni u jednom relevantnom izvoru koji govori o dostojnom primanju sv. pričesti. Možete li uopće zamisliti da tako govori itko prije revolucije iz druge polovice 1960-ih?

A sve bi trebalo biti prilično jasno. Položaj tijela slijedi raspoloženje duše i stav srca.
I primanje sv. pričesti klečeći došlo je iz duboke svijesti da se vjernik treba klanjati Bogu, u tom najsvetijem trenutku kad Ga prima u Presvetom Sakramentu.

Ta želja za klanjanjem pred Bogom posve je biblijska. Zato ćete i u starim uputama o primanju sv. pričesti vidjeti da se navode primjeri kako su se sveti ljudi Staroga i Novoga zavjeta klanjali Bogu.

Pogledajte upute za primanje sv. pričesti u vodičima za mladež *Katolički đak* i *Katolička učenica* iz 1926. godine.

Sv. pričest.

Sada pristupi k oltaru! Drži ruke sklopljene na prsima, a s njima uzdigni srce k Bogu u nebo!

Obori oči, da se lakše sačuvaš od rastresenosti u tom svetom času. Mojsije je pače i lice pokrio, kad je imao Boga vidjeti (II. Mojs. 3, 6.). — Došavši k oltaru:

Pobožno poklekni na znak dubokoga poštovanja pred bliskim Božanstvom! Nije li Ilija pao na koljena, kad mu je Bog na goru Karmel sišao? (III. Kralj. 18.).

Klekni na stepenicu i pokloni se Bogu poput mudraca s istoka, koji su se došli pokloniti Spasitelju (Mat. 2, 11.) i reci pun žive vjere: »Ti si Krist, Sin Boga živoga« (Mat. 16, 16.).

Prikloni glavu u znak svoje nevrijednosti i poniznosti! Sad stojiš pred duhovnim brdom Sinajem, kome se Israelci nijesu usudili ni približiti. Zato se približi k stolu Gospodnjem u svetoj poniznosti! Moli: »Ispovijedam se Bogu svemogućemu« s dubokim priznanjem i žalošću za svoje grijehe »moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh, — Gospode, nijesam dostojna, da uđeš pod krov moj, nego reci samo riječ, i ozdravit će duša moja.«

Podigni glavu, kad Ti se približi svećenik sa sv. hostijom, kao da čuješ glas Isusov: »Gledajte i podignite glave svoje, jer se približuje izbavljenje vaše« (Luk. 21, 28.).

»Otvori usta i jedi, što ti dajem«, zapovjedi Bog proroku (Esek. 2, 8.). Bio je to valjak s pismom, na kom su stajale Božje prijetnje, a kad je prorok jeo, osjetio je u ustima kao slast meda.

Stavi jezik na donju usnu i primi s velikom ljubavlju, puna vjere slatku manu, tijelo Gospodovo. Moli u srcu: »Isuse, za Tebe živim, Isuse, za Tebe umirem, Isuse, Tvoj sam živ i mrtav Amen.«

Živi danas tako, da se iz Tvoga vladanja mogu opaziti plodovi sv. pričesti! Kloni se raskalašenog veselja i besmislenoga hodanja po ulicama. Vatra će se milosti i revnosti brzo ugasiti, ako po sjetilima hladno svjetsko veselje dopre u srce. Osobito budi miroljubiva! Zabavi se popodne pobudnim čitanjem i pohodi, ako je moguće, još jednom presv. oltarski sakramenat.

I više od riječi govore slike, koje prikazuju stari katekizmi, iz kojih su učile generacije vjernika. Iz tih su izvora usvajali znanje o dostojnom i pobožnom primanju sv. pričesti.

Pogledajte, na primjer, kako to izgleda u katekizmu **Srednji kršćanski nauk iz 1941.**

110. *Koje još milosti daje sveta pričest?*

Sveta pričest umnožava posvećujuću milost, oprašta male grijehe i čuva od smrtnih, daje pomoć za dobra djela i tako nam osigurava život vječni.

111. *S kakvom dušom treba pristupiti k svetoj pričesti?*

K svetoj pričesti treba pristupiti s čistom dušom, to jest s posvećujućoj milosti.

S malim grijehom se smijemo pričestiti, ali treba nastojati, da nam je duša što čistija.

Tko bi se usudio pristupiti k pričesti u smrtnom grijehu, taj bi učinio svetogrđe. Stoga valja brižno nastojati, da se valjano ispovijedamo.

Na pričest valja doći natašte, t. j. da od ponoći ništa ne jedemo niti pijemo. Još treba paziti, da smo čisto i pristojno odjeveni.

Kad svećenik obrnut od oltara prije pričešćivanja drži u ruci svetu Hostiju, tad se ti duboko naklonjen(a) udaraj u prsi triput, i svaki put izgovori ove riječi: »Gospodine, nisam dostojan(a) da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.«

Kako možemo znati je li Družba Isusova na pravom putu?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/po-cemu-mozemo-znati-je-li-druzba.html

Jedan od razloga zašto volim čitati klasične isusovačke pisce jest to što oni često govore o načinima kako čovjek može spoznati Božju volju u svom životu i kako da po njoj postupi. To je tradicija još od sv. Ignacija i njegovih duhovnih vježbi, te karakteristično obilježje velikog broja poznatih isusovačkih pisaca u 16., 17., 18. i 19. stoljeću.

No, oni nisu pisali samo o tome kako da pojedinci spoznaju Božju volju u svojim privatnim životima, nego također i o tome kako da je spoznaju i primijene čitava društva, redovničke zajednica, a napose sama Družba Isusova.

Na volju Božju se izričito pozivaju i sama pravila Družbe Isusove već u svojim prvim riječima:

> "Quamvis summa Sapientia et bonitas Dei Creatoris nostri ac Domini sit, quae conservatura est, gubernatura, atque promotura in suo sancto servitio hanc minimam Societatem Iesu, ut eam dignata est inchoare, ex parte vero nostra interna caritatis et amoris illius lex, quam Sanctus Spiritus scribere, et in cordibus imprimere solet, potius quam ullae externae constitutiones, ad id adiutura sit; quia tamen suavis dispositio Divinae providentiae suarum creaturarum cooperationem exigit, et quia Christi Domini nostri Vicarius ita statuit et Sanctorum exempla et ratio ipsa nos ita docet in Domino, necessarium esse arbitramur Constitutiones conscribi quae iuvent ad melius in via incepta Divini obsequii procedendum juxta Instituti nostri rationem."

> ("Iako će neizmjerna Mudrost i dobrota Boga, našega Stvoritelja i Gospodina, biti ona koja će očuvati, upravljati i promicati u svojoj svetoj službi ovu najmanju Družbu Isusovu, kao što ju se udostojala započeti, a s naše strane onaj unutarnji zakon ljubavi i dobrohotnosti, koju Duh Sveti običava upisati u srcima, više nego bilo koje vanjske konstitucije, pomoći će u tome; međutim, budući da slatka odredba Božanske Providnosti traži suradnju svojih stvorenja, i jer je tako odredio namjesnik Krista Gospodina našega, i tako nas uče u Gospodinu primjeri svetaca i sam razum, smatramo nužnim zapisati konstitucije, koje će pomoći da prema duhu našega Reda bolje hodamo započetim putem u službi Božjoj.")

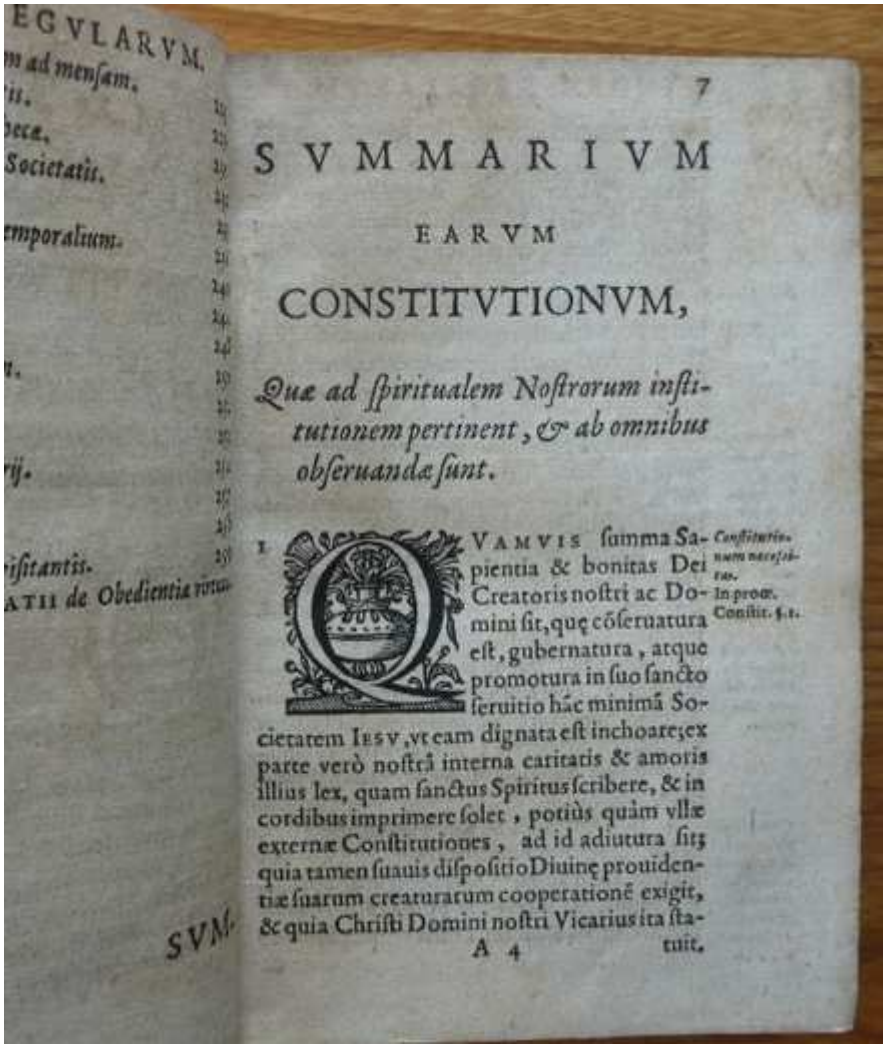

7

SVMMARIVM

EARVM

CONSTITVTIONVM,

Quæ ad ſpiritualem Noſtrorum inſtitutionem pertinent, & ab omnibus obſeruandæ ſunt.

1 QVAMVIS ſumma Sapientia & bonitas Dei Creatoris noſtri ac Domini ſit, quę cõſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hãc minimã Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte verò noſtrã interna caritatis & amoris illius lex, quam ſanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potiùs quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit; quia tamen ſuauis diſpoſitio Diuinę prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationẽ exigit, & quia Chriſti Domini noſtri Vicarius ita ſtatuit.

Conſtitutionum neceſſitas. In proœ. Conſtit. §. 1.

A 4

Pravila nakon toga navode svrhu Družbe Isusove:

> "Finis huius Societatis est non solum saluti et perfectioni propriarum animarum cum Divina gratia vacare, sed cum eadem impense in salutem et perfectionem proximorum incumbere."

> ("Svrha je ove Družbe, da se s milošću Božjom brinemo ne samo za spasenje i savršenost svojih vlastitih duša, već da s tom istom milošću živo radimo i za spasenje i savršenost bližnjih.")

To je ključna odredba, u kojoj se navodi sam cilj Družbe. Iz tog se cilja izvode sve ostale smjernice, pravila i konstitucije. Vratit ćemo se na to malo kasnije u ovom tekstu.

Inače, jedan dosta dobar hrvatski prijevod Pravila Družbe Isusove iz 1933. g. imate ovdje: **Pravila Družbe Isusove**.

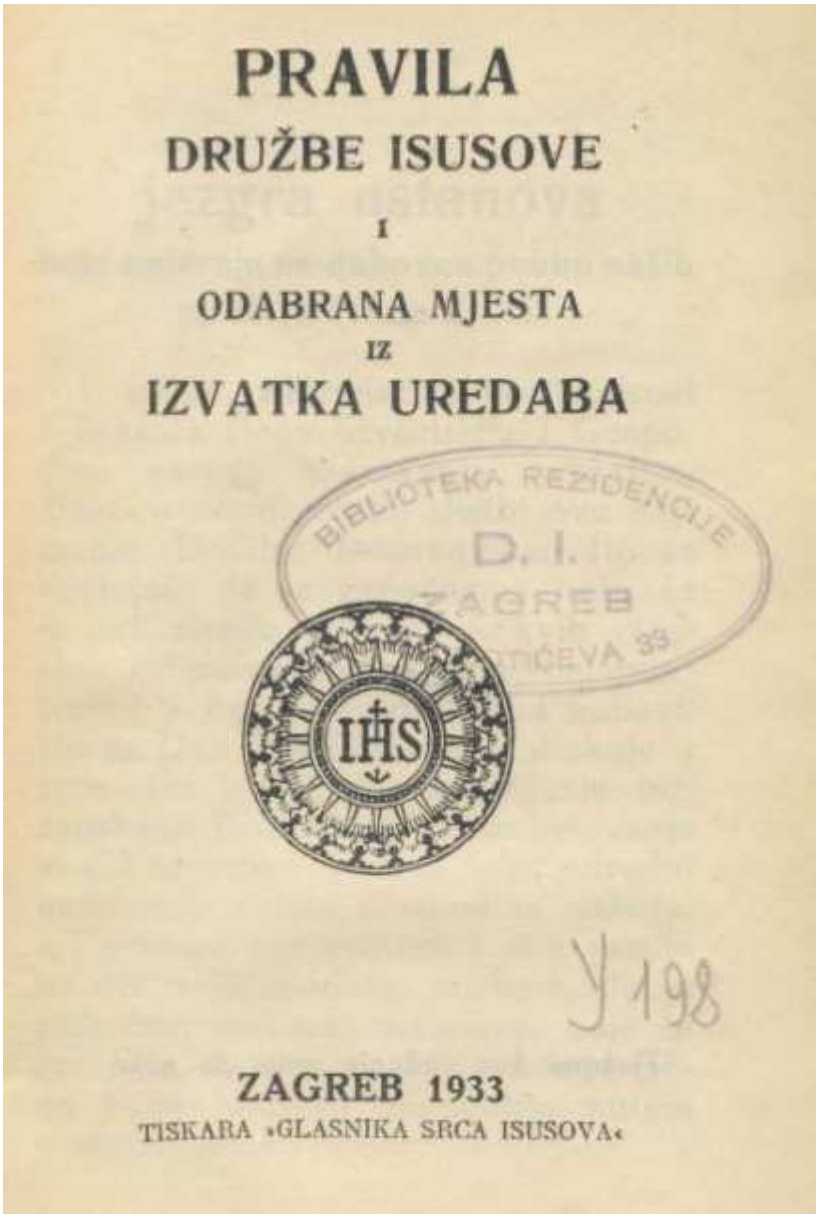

PRAVILA

DRUŽBE ISUSOVE

I

ODABRANA MJESTA

IZ

IZVATKA UREDABA

BIBLIOTEKA REZIDENCIJE
D. I.
ZAGREB
...TIĆEVA 35

IHS

Y 198

ZAGREB 1933
TISKARA »GLASNIKA SRCA ISUSOVA«

Jezgra ustanova

koje smjeraju na duhovnu pouku naših pa ih je svima držati.

1. Istina, neizmjerna će mudrost i dobrota Boga Stvoritelja i Gospodina našega uzdržavati, ravnati i dizati u svojoj svetoj službi ovu najmanju Družbu Isusovu kao što se dostojala da je započne, s naše će je pak strane više od ikakvih vanjskih ustanova pomagati u tom unutrašnji zakon one odanosti i ljubavi, što ga Duh Sveti upisuje i utiskuje u srca. No jer blago upravljanje božanskoga Promisla traži sudjelovanje svojih stvorova, i jer je tako odredio namjesnik Krista Gospodina našega, a i primjer nas svetaca i sam razum to uči u Gospodinu, mislimo, da je potrebno napisati ustanove, koje bi pomogle, da prema duhu našega Reda bolje hodamo započetim putem u službi Božjoj.

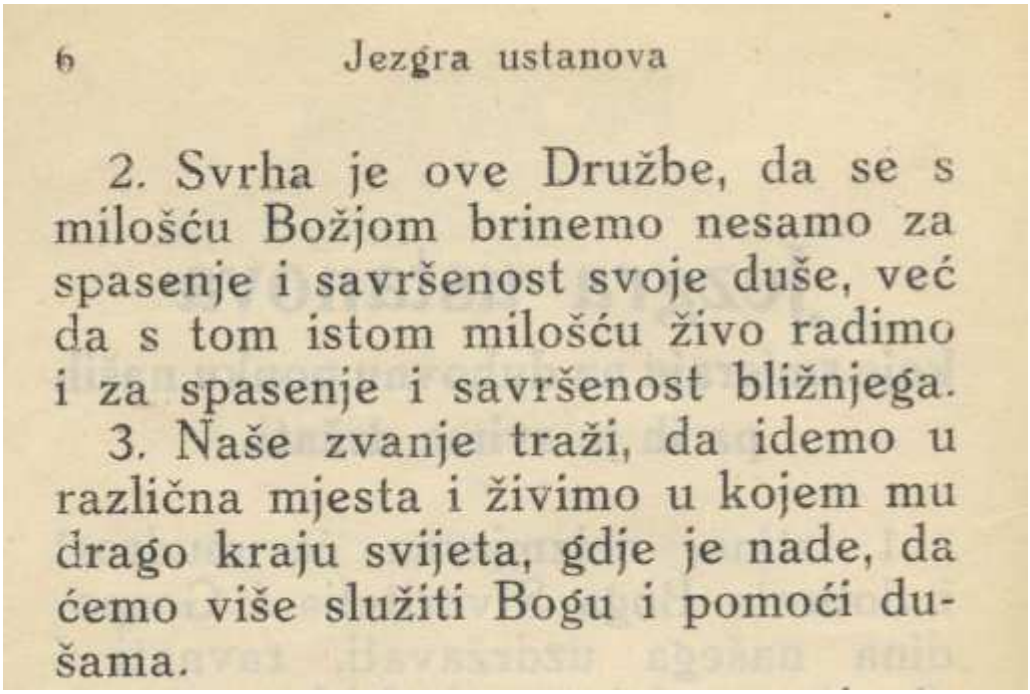

6 Jezgra ustanova

2. Svrha je ove Družbe, da se s milošću Božjom brinemo nesamo za spasenje i savršenost svoje duše, već da s tom istom milošću živo radimo i za spasenje i savršenost bližnjega.
3. Naše zvanje traži, da idemo u različna mjesta i živimo u kojem mu drago kraju svijeta, gdje je nade, da ćemo više služiti Bogu i pomoći dušama.

Kako tumačiti ove riječi? Po čemu možemo znati jesu li oni, koji su se obvezali na izvršavanje tih pravila, ispravno izvršili svoj zadatak?

Odličan odgovor na ta pitanja možete pronaći u poukama i nagovorima sv. Petra Kanizija, koje je kao prvi provincijal njemačkih isusovaca uputio svojoj subraći. Štoviše, mislim da bi njegove pouke mogle biti vrlo korisne svim redovničkim zajednicama, a ne samo Družbi. Te je nagovore skupio i objavio G. Schlosser SJ u knjizi ***Beati Petri Canisii S.J. Exhortationes domesticae*** (1876. god.). Prema tom ću ih izdanju citirati u nastavku ovoga teksta.

Prva stvar o kojoj govori sv. Petar Kanizije jest važnost Pravila. On kaže da čak i kad redovnik ne bi znao ništa osim pravila svoga reda, to bi mu bilo sasvim dovoljno.
Zašto je toliko važno stalno iznova proučavati pravila i razmišljati o njima? Zato što će im jednom biti suđeno po tim pravilima: Jesu li ih se pridržavali ili nisu?
Kako kaže Kanizije: "Krist će nam suditi po Pravilima, a ne po Aristotelu, Ciceronu..."
Zar to nije dovoljno da svaki redovnik shvati da mu Pravilo mora biti ispred svih filozofija ovoga svijeta? A to znači da ga mora čitati i proučavati s većom pažnjom, nego bilo kakve svjetovne knjige.

Ovako govori sv. Petar Kanizije:

> "Nihil utilius dici et audiri potest quam de vocatione nostra, quae ibi velut in speculo cernitur et nobis ostendit bona et mala nostra, ut in illis proficiamus in his emendemur. Non satis est eas legere singulis mensibus sed pro meliore intellectu et diligentiore observatione indigemus explicatione et propter oblivionem et pigritiam excitandi sumus ad melius et saepius cogitandum et laborandum circa illas. Nihil boni potest adduci in exhortationem, quod in regulis istis non contineatur: sive agatur de virtutibus consectandis, de paupertate, castitate, obedientia, caritate, humilitate, patientia, oratione; sive de cavendis malis, ut amore mundi et carnis, de voluntate propria, de vanitate, de impatientia, superbia, indiscretione. Sufficeret ad salutem cuique nostrum si nihil sciret praeter regulas suas et tota vita studeret in illis. Quid juvant alia sine istis. Certe Christus judicabit nos secundum has regulas et non juxta Ciceronem, Aristotelem vel praecepta doctorum. Quid turpius, quam militem prodire sine armis, sartorem sine acu, scriptorem sine calamo, studentem sine libro? Dein nonne promisimus, nos eas observaturos?")
>
> ("Ne može se slušati ni govoriti ništa korisnije, nego o našem pozivu, koji se u njoj [Reguli] vidi kao u ogledalu, i nama pokazuje dobra i zla, kako bismo u prvima napredovali, a drugima se popravljali. Nije dovoljno da ih čitamo svakoga mjeseca, već nam je radi bolje spoznaje i pažljivijeg obdržavanja potrebno tumačenje, a poradi zaboravljivosti i tromosti, treba nas poticati na bolji i češći rad oko njih. Ništa se ne može potaknuti dobroga u nagovorima što već nije sadržano u ovim Pravilima: bez obzira radilo se o krepostima koje treba slijediti, o siromaštvu, čistoći, poslušnosti, ljubavi, poniznosti, pobožnosti, molitvi; ili o čuvanju od zala poput ljubavi prema svijetu i puti, vlastitoj volji, ispraznosti, nestrpljivosti, oholosti, nerazboritosti. Bilo bi dovoljno za spasenje svakoga od nas čak i kad ne bismo znali ništa osim svojih pravila i da se čitav život trudimo oko njih. Što koristi ostalo, bez ovoga? Zasigurno, Krist će nam suditi prema ovim Pravilima, a ne prema Ciceronu, Aristotelu ili odredbama učitelja. Što je gore od vojnika koji izađe bez oružja, krojača bez igle, pisca bez pisaljke, studenta bez knjige? Naposljetku, nismo li obećali da ćemo ih obdržavati?")

Sv. Petar Kanizije u tom prvom pravilu vidi govor o vjeri, jer je katolička vjera temelj svih pravila:

> "A fide enim incipiunt omnes regulae, sicut et fides catholica, quae omnibus ad salutem est necessaria, primum est fundamentum justitiae et omnis boni sine qua homo non placet Deo in quovis opere (Hebr. 11, 6); ita et fides in prima regula contenta est magni momenti. Oportet enim imprimis credere Deum esse auctorem, gubernatorem, conservatorem et promotorem Societatis hujus; et ex qua causa? ob suam summam sapientiam et bonitatem; et ad quid? ad suam majorem gloriam vel ob suum sanctum servitium."
>
> ("Od vjere, naime, počinju sva pravila, kao što je katolička vjera, koja je svima potrebna za spasenje, prvi temelj pravde i svakoga dobra, bez koje čovjek ne može ugoditi Bogu u bilo kojem djelu (Heb 11, 6); tako je i vjera sadržana u prvom pravilu vrlo važna. Potrebno je, naime, prije svega vjerovati da je Bog početnik, upravitelj, održavatelj i promicatelj ove Družbe; a iz kojeg razloga? Zbog svoje neizmjerne mudrosti i dobrote, i zbog čega? Radi svoje veće slave ili radi svoje svete službe.")

Sv. Petar navodi pet znakova koji pokazuju da je Bog početnik, upravitelj, održavatelj i promicatelj Družbe Isusove:
1) odobrenje Družbe od strane Pape;
2) odobrenje Družbe od strane Tridentskoga koncila;
3) prihvat Družbe od strane duhovnih i svjetovnih poglavara po cijelom kršćanskom svijetu;
4) glas kršćanskoga puka, koji je prihvatio Družbu i pomagao joj u širenju;
5) plodovi Družbe po svim narodima.

Evo kako točno glasi taj peti znak, o plodovima Družbe:

> "Quintum signum fructus Societatis ubique gentium; fructus, inquam, fidei apud infideles et haereticos, fructus doctrinae in scholis et praedicationihus, fructus in administratione sacramentorum confessionis et communionis, fructus conversionis et reductionis tot peccatorum et hostium et miserorum et morientium, fructus obedientiae in peregrinationibus et miraculis, fructus gubernationis in tam multis collegiis et provinciis conformiter se gerentibus ex voluntate unius capitis sive Superioris Romae."
>
> ("Peti su znak plodovi Družbe posvuda među narodima; plodovi, kažem, vjere među nevjernicima i hereticima, plodovi nauka u školama i propovijedima, plodovi u dijeljenju sakramenata ispovijedi i pričesti, plodovi obraćenja i povratka tolikih grešnika i neprijatelja i jadnika i umirućih, plodovi poslušnosti u hodočašćima i čudima, plodovi upravljanja u tako mnogim kolegijima i provincijama, koje su jednodušno djelovale po volji jedne glave ili poglavara u Rimu.")

Nakon toga, sv. Petar Kanizije navodi tri znaka po kojima se može vidjeti da Bog želi održati Družbu:

> "Sunt et signa Deum velle conservare Societatem.
> 1. Fundata est arbor profunde in laboribus, difficultatibus, contradictionibus, persecutionibus, sanguinis effusione; tanto magis durabit et crescet.
> 2. Remedia invecta contra morbos destruentes alios ordines, ut docent constitutiones, sicut contra impedimenta paupertatis, humilitatis, obedientiae.
> 3. Spiritus Patrum hodie regentium corpus cum tanta unitate, pace, caritate, sapientia.
> Haec consideratio bonitatis et sapientiae Dei in instituenda et conservanda, gubernanda, promovenda Societate, renovet in nobis fidem et confidentiam et spirituale gaudium, excitet nos ad gratias Deo agendas, pro tanto dono vocationis et spiritu Societatis communicato nobis et aliis ob utilitatem Ecclesiae. Oremus cum psalte: *Deus virtutum convertere: respice de coelo et vide, et visita vineam istam et perfice eam quam plantavit dextera tua* (Ps. 79, 15). Non sinamus nos terreri ob apostatas, ob aemulos, persecutores, falsos fratres, vel quosvis adversarios."
>
> ("Ima i znakova da Bog želi održati Družbu.
> 1. Ukorijenjeno je stablo duboko u mukama, teškoćama, protivljenjima, progonima, prolijevanju krvi; toliko će se više održati i rasti.
> 2. Stečeni lijekovi protiv bolesti koje uništavaju druge redove, kao što uče konstitucije, kao protiv zapreka prema siromaštvu, poniznosti, poslušnosti.
> 3. Duh otaca koji danas upravljaju tijelom s takvim jedinstvom, mirom, ljubavlju, mudrošću.
> Ovo razmatranje o dobroti i mudrosti Božjoj u ustanovljenju i održanju, upravljanju, promicanju Družbe, neka obnovi u nama vjeru i pouzdanje i duhovnu radost, neka nas potakne na zahvaljivanje Bogu za toliki dar zvanja i duh Družbe koji je udijeljen nama i drugima na korist Crkve. Molimo sa Psalmistom: *'Bože nad vojskama, obazri se: pogledaj s neba i vidi, i posjeti ovaj vinograd, i usavrši njega koga je zasadila tvoja desnica'* (Ps 79, 15). Nemojmo dopustiti da se uplašimo zbog otpadnika, zbog zavidnika, progonitelja, lažne braće, ili bilo kojih protivnika.")

Sv. Petar kao da želi reći: dok god ćemo imati sve navedeno u Družbi, ona će i opstati i izvršiti svoj zadatak.
A sada malo više o tom zadatku... Vidjeli smo na početku da pravila kao svrhu Družbe definiraju: "da se brinemo ne samo za spasenje i savršenost svoje duše, već da s tom istom milošću živo radimo i za spasenje i savršenost bližnjega".

Sv. Petar Kanizije upravo u toj odredbi vidi ono što razlikuje Družbu od ostalih crkvenih redova:

> "Sed dicet aliquis: quomodo nostrum institutum differt ab aliis ordinibus religiosorum eumdem finem sibi proponentium, salutem nempe et perfectionem animarum suarum. Respondeo, multos esse religiosos qui non habent sibi propositum et praescriptum finem, ut attendant simul saluti et perfectioni propriae et aliorum. Exemplum patet in Carthusianis, Benedictinis, Eremitis, sibi et suae perfectioni tantum vacantibus cum Magdalena, quae noluit circa proximum occupari, sed unam tantum partem elegit. Unde multi religiosi domi vel in monasteriis perpetuo manent, cum proximo non conversantes; non praedicant, non ministrant sacramenta, non visitant aegrotos vel incarceratos."
>
> ("Ali, reći će netko: Kako se naš institut razlikuje od drugih redova redovnika koji su si postavili isti cilj, naime, spasenje i savršenstvo svojih duša. Odgovaram, mnogo je redovnika koji nemaju postavljeni i propisani cilj, da se istovremeno brinu za spasenje i savršenstvo svoje i drugih. Očit je primjer kod kartuzijanaca, benediktinaca, pustinjaka, koji se brinu samo za sebe i svoje savršenstvo s Magdalenom, koja se nije htjela zamarati oko bližnjega, već je izabrala samo jedan dio. Stoga mnogi redovnici uvijek borave u kućama ili u samostanima, ne kontaktirajući s bližnjim, ne propovijedaju, ne dijele sakramente, ne pohode bolesnike ili zatvorenike.")

Prema Pravilima, cilj bi isusovaca trebao biti raditi oko svoga spasenja i savršenstva, zatim oko spasenja i savršenstva bližnjega. Oko spasenja ne bi trebalo biti nikakvih nedoumica, ali što znači rad za savršenstvo svoje i bližnjega?

Evo što o tome kaže sv. Petar Kanizije:

> "...homo perfectus dicitur, quando anima ejus habet summum gradum caritatis quae *vinculum est perfectionis*, Paulo teste, et praesupponit cognitionem fidei divinitus infusam. Quanto enim homo majorem habet fidem et caritatem in hac vita, tanto majorem habet perfectionem eoque justior et sanctior putatur."
>
> ("...čovjek se naziva savršenim, kad njegova duša ima najviši stupanj ljubavi koja je *'sveza savršenstva'*, po Pavlovom svjedočanstvu [Kol 3, 14], i pretpostavlja spoznaju vjere koja je božanski ulivena. Naime, što čovjek ima veću vjeru i ljubav u ovome životu, toliko ima veću savršenost, i to se smatra pravednijim i svetijim.")

U čemu se pak razlikuje cilj redovnika Družbe i od cilja običnih vjernika-laika?

> "...quomodo differat finis noster et aliorum saecularium, qui habent etiam aliquem certum finem sibi propositum et illum maxime, ut suas animas salvent et similiter proximorum cum gratia Dei *unicuique enim mandavit Deus de proximo suo*. Noster vero finis non solum spectat et quaerit salutem sed et perfectionem animarum nostrarum simul et proximorum. Dicit saecularis: volo fieri salvus; nos dicere debemus, quod non solum salvi, sed et perfecti esse cupimus et studemus.
>
> ("...kako se razlikuje naš cilj i drugih svjetovnjaka koji također imaju neki određeni cilj koji su si postavili, a najviše onaj da spase svoje duše, i slično duše bližnjih s milošću Božjom; *'svakome je, naime, zapovijedio Bog da se brine za bližnjega'* [Crkve. 17, 12]. A naš cilj ne samo da gleda i traži spasenje, nego i savršenstvo naših duša, istovremeno i bližnjih. Kaže svjetovnjak: *'želim biti spašen'*; mi trebamo reći: Ne samo da želimo biti spašeni, nego želimo i trudimo se biti i savršeni.")

Sv. Petar Kanizije tu naglašava red u postupanju - redovnik se prvo treba brinuti za spasenje i savršenstvo svoje duše, a tek potom za dušu bližnjega.

> "Sed nota ordinem hic observandum, ut primum nostram, deinde aliorum salutem et perfectionem promovere oporteat. *Qui enim sibi nequam est, cui bonus erit? Quid prodest homini si totum mundum lucretur etc.* Multi sub praetextu caritatis juvandi proximum seipsos negligunt; unde Christus voluit Apostolos primum instruere ut relinquerent omnia et ipsum sequerentur suumque verbum andirent, priusquam illos misit ad praedicandum; unde dicitur quod caritas debet esse bene ordinata, sicut erat in Joanne Baptista, de quo dicitur: *Erat lucernu ardens et lucens*. Immo Christus ipse coepit facere et docere. Quidam autem volunt facere alios perfectos et de sua perfectione parum aut nihil solliciti sunt Tales autem Christus vocat hypocritas. Exemplum quod sequamur habemus in P. Ignatio qui sibi ipsi vacabat ut salutem et perfectionem suam promoveret; hinc poenitentiam, abstinentiam et vitæ rigorem assumpsit donee Deus illi daret lumen et desiderium proximum juvandi."
>
> ("Ali, pazi na red koji ovdje treba obdržavati, da prvo naše, a zatim spasenje i savršenstvo drugih treba promicati. *'Tko je opak prema sebi, komu će biti dobar?'* [Crkve. 14, 5] *'Što koristi čovjeku ako cijeli svijet stekne itd.* [*a svojoj duši naudi?'* - Mt 16, 26]. Mnogi pod izgovorom ljubavi da pomognu bližnjemu zanemaruju sami sebe; zato je Krist želio prvo apostole poučiti da napuste sve i njega slijede i slušaju njegovu riječ, prije nego što ih je poslao da propovijedaju; stoga se kaže da ljubav mora biti dobro uređena, kao što je bila u Ivanu Krstitelju, o kome se kaže: *'On bijaše svjetiljka što gori i svijetli'* [Iv 5, 35]. Štoviše, sam je Krist *'počeo činiti i učiti'* [Dj 1, 1]. A neki žele druge učiniti savršenima, a o svome savršenstvu brinu malo ili nimalo. Takve, naime, Krist naziva licemjerima. Primjer koji slijedimo, imamo u p. Ignaciju, koji se brinuo za sebe, da postigne svoje spasenje i savršenstvo: zato je uzeo pokoru, uzdržljivost, i strogoću života, sve dok mu Bog nije dao svjetlo i želju da pomogne bližnjemu.")

Uvijek se isticalo da redovnik ne može stajati na istom mjestu: ili napreduje u duhovnom života ili nazaduje. Nema treće opcije! Ako ne napreduje, onda nazaduje.

Dakle, ono čemu treba težiti je uvijek veći rast: u molitvi, pobožnosti, trudu oko uklanjanja mana, posebice navezanosti na ovozemaljske stvari, užitke i ispraznosti.

No, da odgovorimo na pitanje iz naslova: Po čemu možemo znati je li Družba i danas na pravom putu? Po pravilima! Prvo, uzeti izvorna pravila u ruke, te njihove komentare iz pera najistaknutijih isusovaca kroz stoljeća - poput ovdje izloženih sv. Petra Kanizija. Zatim ih dobro proučiti, a onda usporediti sa praksom koju danas vidimo na terenu.

Isto, dakako, vrijedi i za sve druge redovničke zajednice. Zato bi svi trebali čitati nagovore sv. Petra Kanizija.
Možete ih pronaći ovdje: **Beati Petri Canisii S.J. Exhortationes domesticae**.

30. svibnja - Dan kršćanskog domoljublja

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/05/30-svibnja-dan-krscanskog-domoljublja.html

Procesija na spomendan sv. Ivane u Orléansu

30. svibnja slavi se spomen dvoje svetih ljudi, koji su postali simbol kršćanskoga domoljublja: **sv. Ferdinand III.** i **sv. Ivana Orleanska**. Zato bismo mogli reći da je to na neki način Dan kršćanskog domoljublja. Zanimljivo je da baš na taj dan dolazi i novi-stari dan državnosti Republike Hrvatske.
Trebali bi se stoga i Hrvati u svom domoljublju ugledati na sv. Ferdinanda III. i sv. Ivanu Orleansku.

Sv. Ferdinand III. bio je vladar španjolskih država Kastilje i Leóna u prvoj polovici 13. stoljeća. Istaknuo se u borbama protiv muhamedanskih osvajača, te je u njegovo doba španjolska *Reconquista* doživjela neke od svojih najsjajnijih pobjeda. Podupirao je također širenje dominikanaca, franjevaca i drugih redova. Umro je 30. svibnja 1252., a njegovo se neraspadnuto tijelo nalazi u katedrali u Sevilli. Svetim ga je proglasio papa Klement X. 1671. godine.

O tom svetom kralju ovako govori Rimski martirologij:

> "Hispali, in Hispania, sancti Ferdinandi Tertii, Castellae et Legionis Regis, ob virtutum praestantiam cognomento Sancti; qui, fidei propagandæ zelo clarus, tandem, devictis Mauris, ad caeleste regnum, terreno relicto, feliciter evolavit."
>
> ("U Sevilli, u Španjolskoj, svetoga Ferdinanda Trećega, kralja Kastilje i Leóna, koji je zbog istaknutih kreposti prozvan Svecem, koji je gorljivošću za širenje vjere, porazivši Maure, napustio zemaljsko a sretno uzletio k nebeskom kraljevstvu.")

Na isti dan slavi se i sv. Ivana Orleanska, o kojoj Rimski martirologij govori:

> "Rotomagi, sanctæ Ioannæ Arcensis Virginis, Puellae Aurelianensis appellatae, quae cum fortiter pro patria dimicasset, tandem, in hostium potestatem tradita, iniquo iudicio condemnata est et igne combusta; atque a Benedicto Decimo quinto, Pontifice Maximo, Sanctorum fastis adscripta."
>
> ("U Rouenu, svete Ivane Arške djevice, prozvane Orleanskom Djevojkom, koja je, nakon snažnog vojevanja za domovinu, predana u ruke neprijatelja, na nepravednom suđenju osuđena i spaljena ognjem; a od vrhovnog svećenika Benedikta Petnaestoga, upisana u spomendane svetaca.")

Štovanje ove svetice u našim je krajevima naročito širio bl. Ivan Merz. Još kao student u Francuskoj, Merz je sudjelovao u velikoj proslavi sv. Ivane u Orleansu 8. svibnja 1921.

Za našega blaženika, proslavljena francuska nacionalna junakinja bila je uzor kršćanskog domoljublja, kao i kreposti odlučnosti, požrtvovnosti, spremnosti na trpljenje, te čistoće i čednosti. Ona je trebala biti uzor ženske grane orlovskog pokreta: Sveze hrvatskih orlica.

Od svake se orlice očekivalo da nasljeduje kreposti sv. Ivane Orleanske.Kako bi se to što uspješnije provelo, bl. Ivan Merz je 1926. objavio knjigu ***Junački život sv. Ivane od Arka***.

Osim što knjiga donosi vrlo detaljan životopis sv. Ivane, daje praktične upute kako da djevojke slijede primjer svetice u svom životu i radu.

No, ovo djelo također mnogo govori o svom autoru, bl. Ivanu Merzu. U njoj možete točno pratiti Merzovo nadnaravno shvaćanje povijesnih događaja, kao i njegovo suprotstavljanje iskrivljavanju povijesti od strane "prosvjetiteljskih" pisaca.

Tako Merz piše o povijesnoj važnosti sv. Ivane Orleanske za Francusku:

> "I sada svi katolici svijeta, unatoč nazovi-povjesničarima, unatoč Schilleru, Voltaireu i Shawu, čvrsto vjerujemo da je sam Bog u svom beskrajnom milosrđu poslao Djevicu Ivanu da oslobodi svoj narod i tako spasi svoju domovinu od krivovjerja protestantizma u koje bi jamačno zapala da je ostala pod engleskim gospodstvom."

Merz ističe da je sv. Ivana u svom javnom djelovanju vršila trostruki apostolat: ćudoredni, vjerski i politički.

> **Ćudoredni apostolat:** Borila se protiv psovki, kockanja i razbludnoga života koji je vladao u vojničkim taborima. Isto je njezina nošnja stajala, kako već rekosmo, u službi ćudorednoga apostolata.
> **Vjerski apostolat:** Organizirala je i dala organizirati molitve, pjevanja crkvenih pjesama, *Veni Creator*, propovijedi. Pozivlje vojnike da vrše kršćanske dužnosti.
> **Politički apostolat:** Ovaj je ćudoredni apostolat podvostručio snagu vojske. Njena je politička koncepcija posve u skladu s enciklikom *Immortale Dei* Leona XIII. U dvorcu Loches (Logis du Roi) jasno je pokazala da kralja smatra tek zastupnikom Božjim u brizi za vremenito javno blagostanje građana. Stoga i razumijemo apostolsko značenje njezina vojnog poklika: "Živio Krist, on je kralj Francuske."
> "Ovo je Ivana, djevica iz Orléansa, koja se mnogo moli za narod, za cijeli francuski puk', veli o njoj sv. liturgija (Magn. Ant.). Ivani je bio bliži cilj: raditi među pojedincima, obiteljima i javnosti da uzmogne postići svoj posebni daljnji cilj: spasiti svoj narod.

Merz ovako objašnjava zašto je sv. Ivana simbol kršćanskog rodoljublja:

> "Njezin socijalni apostolat među pojedincima u obiteljima i u javnosti te ćudoredni, vjerski i politički apostolat kod nje su opet sredstva i pokazuju da pravo rodoljublje mora graditi odozdo i da se mora služiti svim tim navedenim sredstvima. Prema tome je sv. Ivana najljepše utjelovljenje rodoljubne misli. Ona je bila dobri duh svoga naroda; oduševljavala je vojsku da potjera neprijatelja iz domovine, a da nije nikoga ubila. Bila je utjelovljena veza domovine i vjere. Spasila je svoju domovinu i tako spriječila da Francuska postane kasnije protestantskom zemljom. Ona je postala vojnikom Božjim i pokazala da rodoljubna misao dobiva tek onda pravo značenje ako se stavi u službu kraljevstva Božjega."

Kao što je apostolat sv. Ivane Orleanske bio trostruki - ćudoredni, vjerski i politički - tako Merz smatra da bi i apostolat hrvatskih orlica treba biti trostruki: ćudoredni, vjerski i politički.

U ćudorednom smislu, potrebno je da svaka djevojka najviše drži do čednosti, u odijevanju i ponašanju, da nikada nikome ne da povoda za grijeh.

> "Ponajprije je to ćudoredni apostolat. To je borba protiv svega onoga što kvari ćudoređe. Ovamo spada borba protiv nečednih modernih plesova, protiv psovke, protiv nepristojnih zabava."

Što se tiče vjerskog apostolata, Merz ističe:

> "Ivana je također uzor vjerskoga apostolata. I Orlica se brine da svijet što češće prima sv. sakramente, da se vrše crkvene zapovijedi, pohađaju propovijedi, organiziraju misije i duhovne vježbe i dr."

Merz nakon toga govori o političkom apostolatu orlovstva:

> Napokon je Orlica kao njena Orlička organizacija nosilac kršćanskoga političkog apostolata. To nije stranačka politika jer Orlička organizacija stoji izvan i iznad svake političke stranke. Načelne smjernice kršćanske politike, koje ispovijeda Orlovstvo, zajedno sa sv. Ivanom, jesu da vladari ne vladaju u svoje ime, već vladaju u Kristovo ime koji je Kralj svakoga naroda. I kao što Krist hoće da vladari vladaju na korist građana, a ne na svoju vlastitu korist, isto tako Orlovstvo traži od vladara da se brinu za javno blagostanje građana, a napose da daju Crkvi ona prava i onu čast koja joj pripada, kao od Boga ustanovljeno savršeno društvo sa zadaćom da vodi ljudski rod svojim posebnim sredstvima u nebesku domovinu. Politički je vojni poklik cijeloga Orlovstva: "Živio Krist, On je Kralj Hrvata!"

Evo, u kojem smislu i orlice, poput sv. Ivane Orleanske, moraju postati simbolom kršćanskog rodoljublja:

> "**Simbol kršćanskoga rodoljublja**: Orlička organizacija ovom svojom posebnom preporodnom djelatnošću među pojedincima, obiteljima i u društvu postaje simbolom pravoga rodoljublja. Ova se orlovska rodoljubna misao bori protiv poganskoga shvaćanja naroda koje drži da je narod izvor svega dobra i sam sebi svrhom. Orlovski nacionalizam stavlja rodoljubnu misao u službu kraljevstva Božjega. Kao što je Ivana bila utjelovljena veza vjere i domovine, isto je i svaka Orlica. Tako i svaka Orlica kada misli o dobrobiti svojega naroda, uvijek sebe pita je li ovo ili ono na slavu Kristova kraljevstva, na dobro svete Crkve, na vječno spasenje neumrlih duša."

U završnoj riječi, Merz navodi i popričesnu molitvu Mise na blagdan sv. Ivane Orleanske:

> Orlice ne vjeruju samo to da je sveta Ivana divna povijesna ličnost koja je negda živjela, a sada je samo uzorom, već one znaju da je Ivana u zemlji živih i njezina misija nije dovršena. One znaju da je među ostalim zadaćama Ivane bdjeti nad Orličkim pokretom i zato sav Orlički pokret, sjedinjen sa svetom liturgijom, svoju nebesku zaštitnicu ovako moli: "Svemogući Bože, učini da mi, nahranjeni ovom nebeskom hranom kojom se tako često hranila sveta Ivana da pobijedi, pomoću ove hrane spasa zadobijemo pobjedu nad našim neprijateljima."

Koliko je orlicama bio važan blagdan sv. Ivane Orleanske dovoljno govori to što je cijeli obrazac mise tog blagdana uvršten u vjerski vodič za djevojke *Katolička učenica* iz 1926. godine, koji imate ovdje: **Katolička učenica**.

30. SV. IVANA d' ARC

(Djevica Orleanska).

Ulaz. Ex. 15. 1. 2. Pjevajmo Gospodu, jer je slavan u svojoj veličini. U Gospodu je moja snaga i moja slava i moj spas. Ps. 97. 1. Pjevajmo Gospodu pjesmu novu, jer je učinio divne stvari. Slava Ocu, Pjevajmo.

Gospode, pomiluj . . . str. 433.

Molitva. Bože, koji si čudesno potaknuo svetu Ivanu da bude na braniku vjere i domovine, podaj, molimo Te, po njezinu zagovoru, da Tvoja Crkva svlada sve zasjede i uživa vječni mir. Po G. n. I. K.

Čitanje knjige Mudrosti. 8. 9—15. Odlučih da živim u mudrosti znajući, da

će me obdariti dobrima i da će ona biti riječ mojih misli i mojih boli. Poradi mudrosti bit ću slavna pred velikim mnoštvom i u mojoj će me mladosti častiti stariji. Na sudu ću biti mudra i divit će mi se mogućnici i knezovi će me gledati kao u čudu: trpjet će me, budem li šutjela, obazirat će se na mene, kad progovorim, a za mog će govora zatvarati svoja usta rukama. Po mudrosti ću zadobiti neumrlost i vječnu ću uspomenu ostaviti onima, koji budu živjeli iza mene. Ravnat ću narodima i pukovi će biti moji podanici. Strašni će me se kraljevi bojati, kad me čuju. Medju mnogima bit ću odabrana i u boju hrabra.

Na stepenicama. Sud. 5. 8-11. Gospod je odabrao nov način boja i sam je skršio neprijateljevu moć. Razasuta su kola i raspršena neprijateljska vojska i zato pjevajmo pravednomu Bogu slaveći ga, što je dao hrabrost Izraelu. Aleluja, Aleluja. Jud. 13. 17-18. Hvalite Gospoda Boga našega, jer nije zapustio onih, koji se uzdaju u njega, jer je po meni, svojoj službenici, izvršio svoje milosrđe, kako je obećao Izraelu. Aleluja.

U uskrsno doba izostavlja se pjesma na stepenicama i moli se mjesto nje:

Aleluja, Aleluja. Jud. 15. 11. Tvoja su djela smiona i Tvoje je srce hrabro. Božja Te ruka ojačala i zato si blagoslovena u vijekove. Aleluja. Jud. 8. 29. Moli dakle za nas, jer si sveta i bogobojazna žena. Aleluja.

Očisti moje srce, str. 434.

† **Slijedi sv. Evanđelje** po Mateju. 16. 24—27. U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: Ako tko hoće za mnom da ide, neka se odreče samoga sebe, neka uzme križ svoj i neka ide za mnom. Jer tko hoće život svoj da sačuva, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga! Jer što koristi čovjeku, aki cijeli svijet dobije, a duši svojoj naudi? Ili kakvu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju? Jer će doći Sin čovječji u slavi Oca svoga s anđelima svojim, i tada će naplatiti svakome po djelima njegovim.

Prikazanje. Jud. 15. 10. Blagoslovište je svi jednoglasno govoreći: Ti si slava Jerusolima, Ti si radost Izraela, Ti si čast našega naroda!

Primi, sveti Oče . . . str. 437.

Tajna. Molimo Te, Gospode, da nam ova spasonosna žrtva udijeli onu jakost u teškoćama, koje nam je blažena Ivana

dala tako sjajan primjer u tolikim i tako raznolikim nevoljama, te nije oklijevala podnositi i ratne pogibli da odbije neprijatelje. Po G. n. I. K.

Predslovlje.

(u uskrsno vrijeme, kao na Uskrs, str. 545. tek se namjesto: na današnji dan, moli: u ovo doba; poslije Spasova moli se):

Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da Ti uvijek i svagdje zahvaljujemo, Gospode sveti, Oče svemogući, vječni Bože, po Kristu, Gospodu našem, po kome veličanstvo Tvoje hvale anđeli, klanjaju Ti se gospodstva i dršću nebeske moći; Nebesa Te i nebeske sile i blaženi Serafini zajedničkim klicanjem slave. Molimo Te, da i nama dopustiš, da Te zajedno s njima slavimo u poniznom priznavanju govoreći: Svet, Svet, Svet str. 42.

Pričesna. Ps. 22. 4. Ne bojim se, premda se krećem usred smrtnih sjena, jer Ti si sa mnom, Gospode Isuse.

Popričesna. Podaj, molimo Te, svemogući Bože, koji si nas nahranio nebeskim kruhom, što je svetu djevicu Ivanu vodio do pobjede, da nam ova spasonosna okrepa poda pobjedu nad našim neprijateljima. Po G. n . I. K.

Završetak sv. mise, str. 455.

Nadahnitelj vjere, učitelj znanja, izvor ljubavi, znamen čistoće i uzrok sve kreposti

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/nadahnitelj-vjere-ucitelj-znanja-izvor.html

IN FESTO PENTECOSTES.

In I. Vesperis.

Ant. de Laud. 592. Ps. ut in I. Vesp. de Communi Apost. [2].

Capitulum. Act. 2.

Cum compleréntur dies Pentecóstes, erant omnes discípuli páriter in eódem loco: et factus est repénte de cœlo sonus, tamquam adveniéntis spíritus veheméntis, et replévit totam domum, ubi erant sedéntes.

Hymnus.

Veni Creátor Spíritus,
Mentes tuórum vísita,
Imple supérna grátia,
Quæ tu creásti péctora.

Qui díceris Paráclitus,
Altíssimi donum Dei,
Fons vivus, ignis, cáritas,
Et spiritális únctio.

Tu septifórmis múnere,
Dígitus patérnæ déxteræ,
Tu rite promíssum Patris,
Sermóne ditans gúttura.

Accénde lumen sénsibus:
Infúnde amórem córdibus:
Infírma nostri córporis
Virtúte firmans pérpeti.

Hostem repéllas lóngius,
Pacémque dones prótinus:
Ductóre sic te prævio
Vitémus omne nóxium.

Per te sciámus da Patrem,
Noscámus atque Fílium,
Teque utriúsque Spíritum
Credámus omni témpore.

Deo Patri sit glória,
Et Fílio, qui a mórtuis
Surréxit, ac Paráclito,
In sæculórum sæcula. Amen.

Sic terminantur Hymni usque ad Vesperas Sabbati sequentis.

Tijekom cijele duhovske osmine, od blagdana Duhova do subote uoči blagdana Presvetoga Trojstva, u tradicionalnom se časoslovu moli himan ***Veni Creator***.
Ta zasigurno najpoznatija molitva Duhu Svetomu, proširila se i u mnoge druge crkvene obrede. Osobito je česta na otvaranju važnih događaja, poput skupština na kojima se trebaju donijeti važne odluke, i općenito u svim situacijama u kojima je ljudima potrebno prosvjetljenje odozgo.

Himan *Veni Creator* sastavio je sv. Raban Mauro u 9. stoljeću. Zato je vrlo zanimljivo pogledati što je sv. Raban propovijedao na blagdan Duhova.

Sačuvane su njegove propovijedi za svaki dan duhovske osmine, osim za duhovsku kvatrenu subotu. Naravno, ne mogu sada ovdje prenijeti sve što je sv. Raban izrekao u tim propovijedima, ali barem da pogledamo neke vrijedne misli, koje bi nam mogle pomoći u sadašnjem vremenu.

Na subotu prije blagdana Duhova (vigilija, duhovsko bdijenje), kad se u staro vrijeme svečano dijelio sakrament krštenja, sv. Raban poučava vjernike o važnosti krštenja. Između ostaloga, odgovara na pitanje zašto čak i krštene ljude na ovome svijetu pogađaju razne nesreće i patnje:

> "Baptismus enim a poena aeterna non a praesentis vitae supplicio liberat. Quod si a poena praesenti homines liberarentur per baptismum, ipsum putarent baptismi praemium, non illud aeternum. Attamen soluto reatu peccati manet quaedam temporalis poena, ut illa vita ferventius requiratur quae erit a poenis omnibus aliena. Nullus negat fidelium etiam post baptismum quo peccata delentur quotidie quandiu in isto saeculo sumus, ad Dominum nos debere converti, quod quamvis sine intermissione sit quotidie agendum nunquam tamen fecisse sufficiet."
>
> ("Krštenje, naime, oslobađa od vječne kazne, a ne od kazne ovoga života. Jer, kad bi se ljudi po krštenju oslobađali od sadašnje kazne, mislili bi da je to nagrada za krštenje, a ne ona vječna nagrada. A ipak, nakon odrješenja od krivnje za grijeh, ostaje određena vremenita kazna, kako bi se s većim žarom tražio onaj život koji je slobodan od svih kazna. Neka nitko od vjernika ne niječe da se također i nakon krštenja, kojim se brišu grijesi, dok god smo na ovom svijetu trebamo obraćati Gospodinu, a to - premda se treba bez prestanka činiti svaki dan - nikada nije dovoljno učinjeno.")

Na misi duhovskog bdijenje, u Evanđelju se čitaju ove Kristove riječi:

> "Ako me ljubite, držite moje zapovijedi. A ja ću moliti Oca koji će vam dati drugoga Utješitelja da ostane s vama zauvijek, Duha istine koga svijet ne može primiti jer niti ga vidi niti ga pozna." (Iv 14, 15-17)

Zašto svijet ne može primiti Duha Svetoga? Evo kako to tumači sv. Raban:

> "Mundus ergo eum accipere non potest, id est, mundiales homines, qui non habent invisibiles charitatis oculos, quibus solummodo Spiritus Sanctus videri potest et sciri sciendoque intelligi."
>
> ("Svijet ga, dakle, ne može primiti, to jest, svjetovni ljudi, koji nemaju oči nevidljive ljubavi, kojima se jedino može vidjeti Duh Sveti i spoznati, te spoznavši razumjeti.")

Na sam blagdan Duhova, sv. Raban propovijeda:

> "Quicunque enim Spiritu Sancto adimpleri desiderant, carnis domicilium necesse est ut mentis contemplatione transcendant."

> ("Koji god se žele napuniti Duha Svetoga, nužno je da prijeđu preko tjelesnog staništa razmatranjem duše.")

Na ovaj se blagdan također govori o Crkvi, jer su pripadnici svih naroda čuli apostole kako propovijedaju na svom jeziku, te im se pridružili i krstili se. I sv. Raban oduševljeno govoreći kolika je to radost za Crkvu, poziva vjernike da štuju taj blagdan.:

> "...ad venerationem pentecostes unanimiter incitemur, exsultantes in honore Spiritus Sancti, per quem omnis catholica Ecclesia sanctificatur, omnis anima rationabilis imbuitur, qui inspirator fidei, doctor scientiae, fons dilectionis, signaculnm castitatis, et totius est causa virtutis. Gaudeant fidelium mentes quod in toto mundo unus Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus omnium linguarum confessione laudatur."
>
> ("...na štovanje se blagdana Duhova jedinstveno potičemo, kličući u čast Duha Svetoga, po kome se cijela Katolička Crkva posvećuje, svaka razumna duša ispunjava; koji je nadahnitelj vjere, učitelj znanja, izvor ljubavi, znamen čistoće, i uzrok sve kreposti. Neka se raduju duše vjernika što se po čitavom svijetu ispoviješću svih jezika slavi jedan Bog Otac i Sin i Duh Sveti.")

Sv. Raban mnogo govori o Crkvi i na druge dane duhovske osmine, osobito na duhovski utorak, jer se na taj dan čita u Evanđelju:

> "U ono vrijeme reče Isus farizejima: Zaista, zaista vam kažem: Tko ne ulazi u ovčinjak na vrata, nego drugda, taj je tat i razbojnik." (Iv 10, 1)

Zato sv. Raban na duhovski utorak propovijeda protiv raznih krivovjeraca, koji bi htjeli ući kroz neka druga vrata, te napominje:

> "Hoc tenete, in ovile Christi Ecclesiam catholicam esse credite. Quicunque vult intrare in ovile, per ostium intret, id est, per Christum, et Christum verum Deum, et verum Filium Dei praedicet, et non solum Christum praedicet, sed et Christi gloriam quaerat, non suam: nam multi quaerendo gloriam suam, oves Christi sparserunt potius quam congregaverunt. Humilis est enim janua Christus Dominus Deus noster, qui intrat per hanc januam oportet ut humiliet se, ut sano capite possit intrare."
>
> ("Ovo držite, da vjerujete da je u ovčinjaku Kristovom: Katolička Crkva. Tko god želi ući u ovčinjak, neka uđe kroz vrata, to jest kroz Krista, i neka propovijeda Krista pravoga Boga i pravoga Sina Božjega, i ne samo da Krista propovijeda, nego i traži slavu Kristovu, a ne svoju: naime, mnogi su tražeći svoju slavu, prije raspršili ovce, nego ih sabrali. Ponizna su vrata Krist Gospodin Bog naš: tko ulazi kroz ta vrata potrebno je da se ponizi kako bi mogao ući zdrave glave.")

Eto, to je nekoliko misli iz propovijedi sv. Rabana Maura o duhovskom vremenu, koje sam želio podijeliti s vama.

Na kraju vas podsjećam da što češće molite njegov himan *Veni Creator*.

Stoljećima su taj himan molili sveti ljudi - i klerici i laici. Primjerice, bl. Ivan Merz i bl. Karlo Austrijski svaki su dan molili *Veni Creator*.
Molitva je stoljećima obdarena oprostima (pogledaj: Enchiridion indulgentiarum iz 1952. na str. 183.-185.)

Potrebno je također u ovo vrijeme godine razmatrati o darovima Duha Svetoga.

Jednu dobru pouku o razmatranju možete pronaći u molitveniku za sjemeništarce ***Sursum corda*** (Zagreb, 1944.).

POBOŽNOST DUHU SVETOME

Darovi Duha Svetoga.

Polako čitaj i pobožno razmatraj.

1. **Dar znanja:** neka nas nauči da svako stvorenje gledamo u Božjem svjetlu te spoznamo ništetnost zemaljskih stvari i svu svoju nadu u Boga stavimo.

2. **Dar Savjeta:** kada naša mudrost zataji, da nam pokaže, što treba činiti i što pustiti, što treba reći i što treba prešutjeti. Neka nas nauči pravo prosuđivati i naše djelovanje neka upravi na djela ljubavi i milosrđa.

3. **Dar Straha Božjega:** da nas zadoji mržnjom na svaki grieh, štiti u napastima, pomogne obuzdati neuredne strasti. Daj nam milost dječjega poštovanja prema Božanskomu Veličanstvu i čuvaj nas od oholosti i preuzetnosti.

4. **Dar pobožnosti:** Ti si onaj, koji u nama viče: Abba, Otče. Pomozi nam, da Otca nebeskoga ljubimo djetinjom odanošću, razpali u nama Tvoju svetu revnost za slavu Božju i daj nam da se Tvojoj službi podpuno posvetimo.

5. **Dar jakosti:** Neka nam dade svetu srčanost da za Boga velike stvari poduzmemo i Njemu za ljubav nevolje i križeve strpljivo nosimo. Jačaj nas u opasnosti i daj nam nepokole-

bivo pouzdanje u Božju pomoć, učini nas spremnim da žrtvujemo svoj život za svoju sv. vjeru.

6. **Dar razuma:** neka nas puti da prodremo u dubine Božje istine; neka nam dade stalnost i sigurnost u vjeri; da spoznamo uzvišenost Božju, koja nadmašuje svaki ljudski pojam.

7. **Dar Mudrosti:** neka nas vodi savršenstvu. Ti daješ našemu duhu svjedočanstvo, da smo djeca Božja. Daj da osjetimo i okusimo blago božanske milosti u sebi; da nas napuni istinito duhovno veselje i Tvoja božanska utjeha. Ti prodireš do dubine božanstva; daj nam nutarnju spoznaju Boga, da se čitavim srdcem Njemu predamo i s Njim se sjedinimo.

Molitva: Duše sveti, Ti nam daješ da slavu Gospodnju sada gledamo kao u liku i ogledalu; preobrazi nas u jasnu Njegovu sliku, dok Ga jedanput ne budemo gledali licem u lice i spoznali kao što On nas spoznaje. Amen.

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

► 2021 (4)
▼ 2020 (32)
► srpnja (2)
▼ lipnja (9)
"Ibunt de virtute in virtutem" - "Ići će iz krepos...
Svetogrđa treba najozbiljnije kažnjavati
Bellarminova propovijed o sv. Alojziju Gonzagi
Godišnja posveta franjevačkoga reda Presvetome Src...
"Nastoj da otrov heretika ne zarazi tvoje stado" -...
Svečani blagoslov ljiljana prema franjevačkom obredu
Savjeti pape sv. Pija V. španjolskim i portugalski...
Hrvati u franjevačkom martirologiju
Nadahnitelj vjere, učitelj znanja, izvor ljubavi, ...
► svibnja (6)
► travnja (6)
► ožujka (4)
► veljače (3)
► siječnja (2)
► 2019 (47)
► 2018 (63)
► 2017 (97)
► 2016 (174)

nedjelja, 7. lipnja 2020.

Hrvati u franjevačkom martirologiju

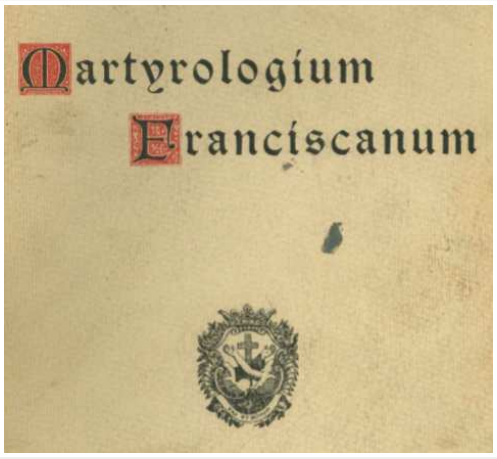

Franjevački martirologij za izvanliturgijsku upotrebu iz 1938. g. donosi imena oko 65 franjevačkih mučenika s područja Hrvatske, Bosne i Hercegovine. Navodi također veće i manje skupine franjevačkih mučenika iz naših krajeva, kojima nisu zabilježena imena, ali jesu godine i detalji mučeništva (prema izvješćima provincija).

U ovom ću tekstu detaljno izložiti sva ta mjesta iz martirologija.

No, prvo nekoliko napomena. Martirologij je liturgijska knjiga, koja sadrži imena i kratke opise života i smrti mučenika. Naime, od najranijih vremena, Katolička Crkva brižljivo skuplja i čuva zapise o mučeništvu svojih vjernika.

Već je četvrti papa sv. Klement (koga je prvi papa sv. Petar osobno zaredio za biskupa) još u 1. stoljeću odredio da se pažljivo zapišu djela mučenika.
Ovako o sv. Klementu govori *Liber pontificalis*:

> "Hic fecit VII regiones, dividit notariis fidelibus ecclesiae, qui gestas martyrum sollicite et curiose, unusquisque per regionem suam, diligenter perquireret."
>
> ("On je načinio VII pokrajina, podijelio ih vjernim bilježnicima Crkve, koji su djela mučenika marljivo i brižno, svatko po svojoj pokrajini, pažljivo istražili.")

I kasniji su se pape brinuli o spomenu mučenika. Tako o papi sv. Fabijanu (236.-250.) govori *Liber pontificalis*:

> "Hic regiones dividit diaconibus et fecit VII subdiaconos qui VII notariis inminerent, ut gestas martyrum in integro fideliter colligerent..."
>
> ("On je podijelio pokrajine đakonima i učinio VII podđakona koji su nadvisili VII bilježnika, da djela mučenika u cijelosti vjerno skupe...")

To su bili počeci martirologija. S vremenom su u martirologije uključeni i drugi sveci, koji nisu mučenici, pa su tako martirologiji postali svojevrsni popisi svetaca s kratkim bilješkama o njihovom životu i smrti.

U tradicionalnom obredu, martirologij se čita na kraju prvog časa u časoslovu. Čitanje martirologija je obvezno u koru. U privatnoj recitaciji časoslova nije obvezno, ali se preporučuje.

Pored općenitog Rimskog martirologija, pojedine lokalne crkve i redovničke zajednice imaju i svoje vlastite martirologije. Tako i franjevački red ima svoj martirologij.

Ovdje treba razlikovati dvije stvari. Franjevački liturgijski martirologij, **Martyrologium Romano-Seraphicum**, sadrži i imena svetaca općega rimskog kalendara i posebne franjevačke svece. Taj je martirologij određen za liturgijsku recitaciju u časoslovu.

Osim toga, postoji i poseban franjevački martirologij za izvanliturgijsku upotrebu, koji sadrži samo imena franjevačkih svetaca, blaženika, slugu Božjih i poznatih mučenika. Ne sadrži imena ostalih nefranjevačkih svetaca, osim ako su bili blisko vezani uz franjevački red.

U ovom tekstu govorimo o ovom drugom, izvanliturgijskom, martirologiju. On nosi naziv **Martyrologium Franciscanum**. Kao što je spomenuto, ovdje ćemo koristiti izdanje iz 1938. godine. Taj je martirologij bio određen za svakodnevno čitanje "in publica mensa" u franjevačkim samostanima.

U njemu se navode imena brojnih hrvatskih mučenika, ponajviše onih koje su ubili Turci od 15. do 19. stoljeća, ali ima također i onih koje su ubili istočni raskolnici i protestanti. Osim mučenika, navedena su također i trojica franjevaca koji nisu umrli mučeničkom smrću (bl. Jakov Zadranin, bl. Anđeo Zvizdović i sluga Božji fra Šimun Filipović).

Vidjet ćete da su u tekstu martirologija označeni naglasci, jer je on prije svega određen za javno i glasno čitanje. Zar nije za naš narod značajna stvar to da se u svim franjevačkim samostanima na kugli zemaljskoj čitalo o junačkim djelima i mučeničkoj smrti hrvatskih redovnika?
Tim više, potrebno je da se i današnji Hrvati upoznaju sa sadržajem franjevačkog martirologija.

Stoga vas sve pozivam da izdvojite malo vremena i pročitate do kraja retke koji slijede...

Prvi upis u martirologiju koji spominje nekog hrvatskog franjevca dolazi **3. veljače**, kad se spominje mučenička smrt fra Lovre Milanovića (1777.-1807.).

> "Turici, apud Tresmonicam Bosnae oppidum, Servi Dei Laurentii Milanovic Sacerdotis et Martyris, qui cuidam infirmo Sacramenta ministraturus a mahometano milite in odium fidei occisus est."
>
> ("U Turiću, kod naselja Tramošnica u Bosni, sluge Božjega Lovre Milanovića, svećenika i mučenika, koji je pošavši podijeliti sakramente nekom bolesniku, ubijen od muhamedanskog vojnika iz mržnje prema vjeri.")

Pogledajte odmah prvi upis...

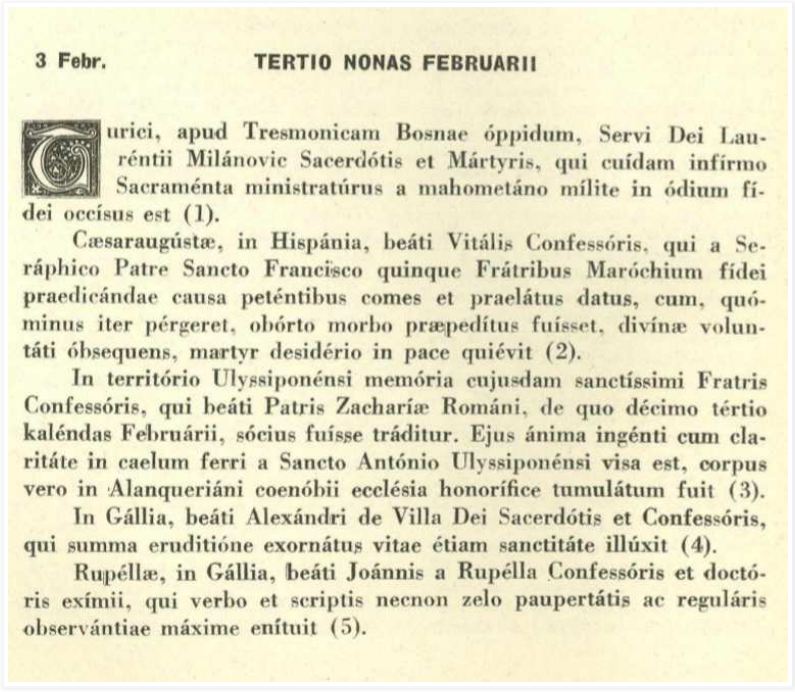

3 Febr. TERTIO NONAS FEBRUARII

Turici, apud Tresmonicam Bosnae óppidum, Servi Dei Laurentii Milánovic Sacerdótis et Mártyris, qui cuídam infírmo Sacraménta ministratúrus a mahometáno mílite in ódium fídei occísus est (1).

Cæsaraugústæ, in Hispánia, beáti Vitális Confessóris, qui a Seráphico Patre Sancto Francisco quinque Frátribus Maróchium fídei praedicándae causa peténtibus comes et praelátus datus, cum, quóminus iter pérgeret, obórto morbo præpedítus fuísset, divínæ voluntáti óbsequens, martyr desidério in pace quiévit (2).

In território Ulyssiponénsi memória cujusdam sanctíssimi Fratris Confessóris, qui beáti Patris Zachariæ Románi, de quo décimo tértio kaléndas Februárii, sócius fuísse tráditur. Ejus ánima ingénti cum claritáte in caelum ferri a Sancto António Ulyssiponénsi visa est, corpus vero in Alanqueriáni coenóbii ecclésia honorífice tumulátum fuit (3).

In Gállia, beáti Alexándri de Villa Dei Sacerdótis et Confessóris, qui summa eruditióne exornátus vitae étiam sanctitáte illúxit (4).

Rupéllæ, in Gállia, beáti Joánnis a Rupélla Confessóris et doctóris exímii, qui verbo et scriptis necnon zelo paupertátis ac reguláris observántiae máxime enítuit (5).

12. veljače, spomen vidinskih mučenika:

> "Bidinii, in Bulgaria, passio beatorum Antonii de Saxonia, Gregorii de Tragurio, Nicolai Hungari Sacerdotum, Thomae a Fulgineo et Ladislai de Poscega Laicorum, qui a Graecis schismaticis pro confessione orthodoxae fidei in frusta concisi atque discerpti glorioso martyrio triumpharunt."
>
> ("U Vidinu, u Bugarskoj, mučeništvo blaženih Antuna iz Saske, Grgura iz Trogira, Nikole Mađara svećenika, Tome iz Fulginea i Ladislava iz Požege laika, koji su od grčkih raskolnika rasiječeni i raskomadani zbog ispovijesti prave vjere, pobijedivši slavnim mučeništvom.")

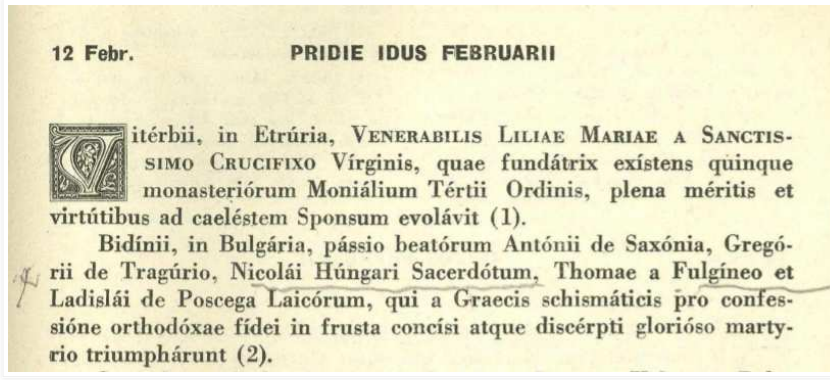

12 Febr. PRIDIE IDUS FEBRUARII

Viterbii, in Etrúria, Venerabilis Liliae Mariae a Sanctissimo Crucifixo Vírginis, quae fundátrix exístens quinque monasteriórum Moniálium Tértii Ordinis, plena méritis et virtútibus ad caeléstem Sponsum evolávit (1).

Bidínii, in Bulgária, pássio beatórum Antónii de Saxónia, Gregórii de Tragúrio, Nicolái Húngari Sacerdótum, Thomae a Fulgíneo et Ladislái de Poscega Laicórum, qui a Graecis schismáticis pro confessióne orthodóxae fídei in frusta concísi atque discérpti glorióso martyrio triumphárunt (2).

28. veljače, spomen fra Franje Marijanovića, koga je 1748. otrovala jedna muslimanka.

> "Bilae, in Bosna, Servi Dei Francisci Marianovic Sacerdotis et Martyris, quem propinato veneno mahometana mulier interemit."

("U Biloj, u Bosni, sluge Božjega Franje Marijanovića, svećenika i mučenika, koga je pruživši otrov ubila žena muhamedanka.")

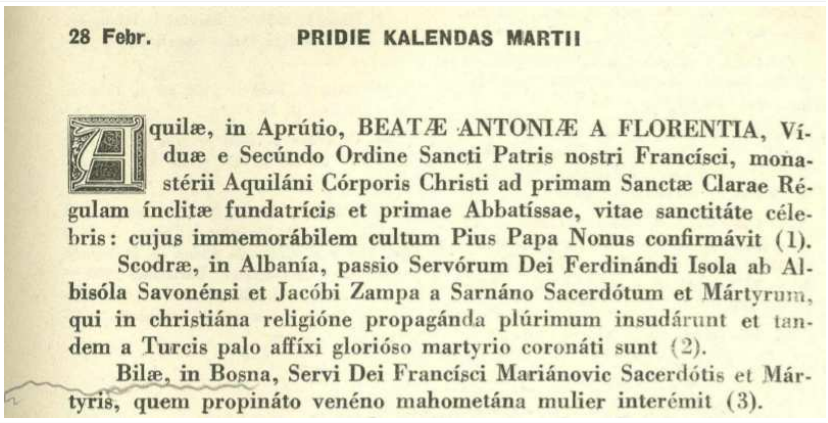

28 Febr. PRIDIE KALENDAS MARTII

Aquilæ, in Aprútio, BEATÆ ANTONIÆ A FLORENTIA, Víduæ e Secúndo Ordine Sancti Patris nostri Francísci, monastérii Aquiláni Córporis Christi ad primam Sanctæ Clarae Régulam ínclitæ fundatrícis et primae Abbatíssae, vitae sanctitáte célebris: cujus immemorábilem cultum Pius Papa Nonus confirmávit (1).

Scodræ, in Albanía, passio Servórum Dei Ferdinándi Isola ab Albisóla Savonénsi et Jacóbi Zampa a Sarnáno Sacerdótum et Mártyrum, qui in christiána religióne propagánda plúrimum insudárunt et tandem a Turcis palo affíxi glorióso martyrio coronáti sunt (2).

Bilæ, in Bosna, Servi Dei Francísci Mariánovic Sacerdótis et Mártyris, quem propináto venéno mahometána mulier interémit (3).

7. ožujka, spomen fra Alojzija Palića, franjevca iz Janjeva, koga su ubili crnogorski vojnici za vrijeme Prvog balkanskog rata, 1913. godine.

"Janoshi, prope Jakovam, in Albania, Servi Dei Aloysii Palic Sacerdotis et Martyris, qui a schismaticis sclopetorum globulis et mucrone confossus apostolicum munus martyrii corona cumulavit."

("U Janošu, blizu Đakovice, u Albaniji, sluge Božjega Alojzija Palića, svećenika i mučenika, koji je od raskolnika pogođen hicima puške i izboden bodežom, apostolskom daru dodao krunu mučeništva.")

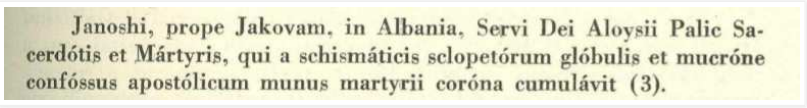

Janoshi, prope Jakovam, in Albania, Servi Dei Aloysii Palic Sacerdótis et Mártyris, qui a schismáticis sclopetórum glóbulis et mucróne confóssus apostólicum munus martyrii coróna cumulávit (3).

20. ožujka, spomen fra Josipa Valentića, koga su 1788. okrutno ubili Turci.

"Apud lacum Kralie, in Bosna, passio Servi Dei Josephi Valentic Sacerdotis et parochi de Bisce, quem Turcae religioso habitu exutum sclopetique globuli confossum in frusta conciderunt et in eumdem lacum projecerunt."

("Kod jezera Kralie, u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Josipa Valentića, svećenika i župnika iz Bišća, koga su Turci, skinuvši mu redovnički habit, pogođenog hicima puške rasjekli na komade i bacili u isto jezero.")

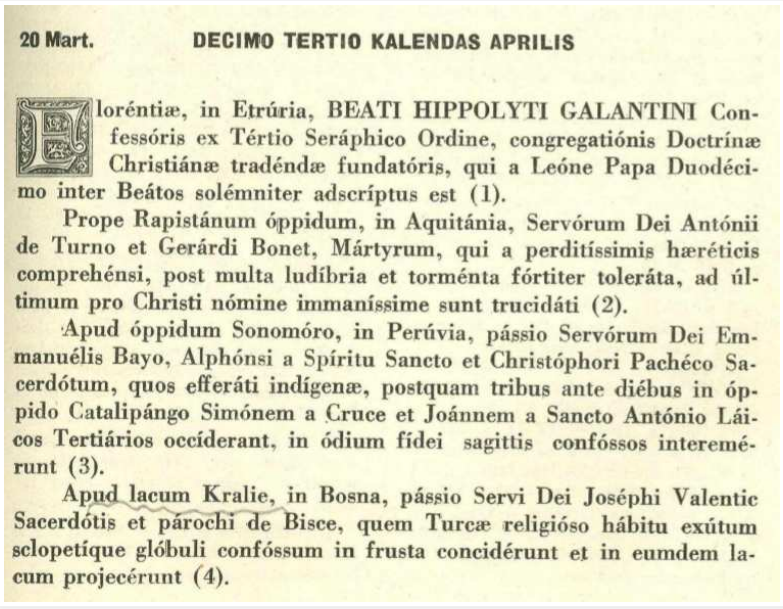

20 Mart. DECIMO TERTIO KALENDAS APRILIS

Florentiæ, in Etrúria, BEATI HIPPOLYTI GALANTINI Confessóris ex Tértio Seráphico Ordine, congregatiónis Doctrínæ Christiánæ tradéndæ fundatóris, qui a Leóne Papa Duodécimo inter Beátos solémniter adscríptus est (1).

Prope Rapistánum óppidum, in Aquitánia, Servórum Dei Antónii de Turno et Gerárdi Bonet, Mártyrum, qui a perditíssimis hæréticis comprehénsi, post multa ludíbria et torménta fórtiter toleráta, ad últimum pro Christi nómine immaníssime sunt trucidáti (2).

Apud óppidum Sonomóro, in Perúvia, pássio Servórum Dei Emmanuélis Bayo, Alphónsi a Spíritu Sancto et Christóphori Pachéco Sacerdótum, quos efferáti indígenæ, postquam tribus ante diébus in óppido Catalipángo Simónem a Cruce et Joánnem a Sancto António Láicos Tertiários occíderant, in ódium fídei sagittis confóssos interemérunt (3).

Apud lacum Kralie, in Bosna, pássio Servi Dei Joséphi Valentic Sacerdótis et párochi de Bisce, quem Turcæ religióso hábitu exútum sclopetíque glóbuli confóssum in frusta concidérunt et in eumdem lacum projecérunt (4).

26. ožujka, spomen petero franjevaca koje su u Visokom ubili krivovjerci patareni u 15. stoljeću.

"Visochii, in Bosna, memoria quinque Fratrum Martyrum ab haereticis Patarenis conventum illius loci devastantibus pro fide catholica occisorum."

("U Visokom, u Bosni, spomen petero braće mučenika koje su heretici patareni, pustošeći konvent u tom mjestu, ubili za katoličku vjeru.")

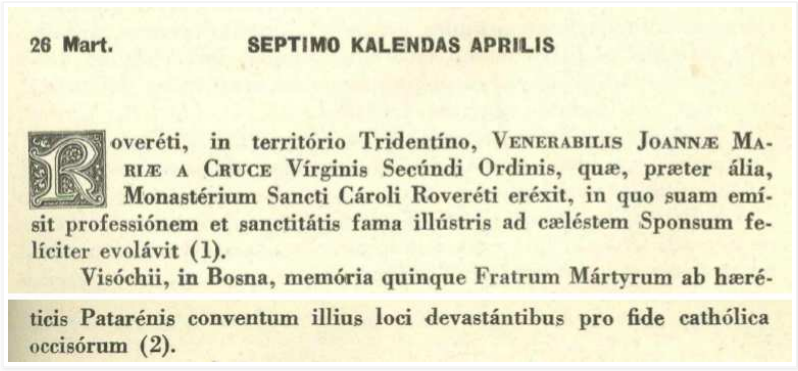

26 Mart. SEPTIMO KALENDAS APRILIS

Roveréti, in território Tridentíno, VENERABILIS JOANNÆ MARIÆ A CRUCE Vírginis Secúndi Ordinis, quæ, præterália, Monastérium Sancti Cároli Roveréti eréxit, in quo suam emísit professiónem et sanctitátis fama illústris ad cæléstem Sponsum felíciter evolávit (1).

Visóchii, in Bosna, memória quinque Fratrum Mártyrum ab hæréticis Patarénis conventum illius loci devastántibus pro fide cathólica occisórum (2).

5. travnja, spomen na mučeništvo veće skupine franjevaca iz Bosne i Hercegovine, jer su branili svetost kršćanskog braka.

"In oppido Lyubuski in Herzegovina, passio Servi Dei Michaelis Momcinovic de Kresevo Sacerdotis, qui ob tuendam christiani matrimonii sanctitatem eo impetu a Turcis per scalas praecipitatus fuit, ut paulo post animam exhalarit. Eamdem ob causam gloriose in Bosnia occubuerunt quatuor alii Sacerdotes, nempe Tuzlae Antonius Tomic ac Franciscus Blekic, Duvravae Petrus Babajic ac denique Tolisse Elias Starcevic, qui omnes ab iisdem Turcis crudeliter interempti sunt."

("U naselju Ljubuški u Hercegovini, mučeništvo sluge Božjega Mihaela Momčinovića, svećenika iz Kreševa, koji je zbog obrane svetosti kršćanskog braka, takvim naglošću od Turaka strmoglavljen niz stube, da je malo poslije ispustio dušu. Zbog istog su razloga slavno puginula u Bosni druga četvorica svećenika, naime, u Tuzli Antun Tomić i Franjo Blekić, u Dubravi Petar Babajić i napokon u Tolisi Ilija Starčević, koji su svi od istih Turaka okrutno ubijeni.")

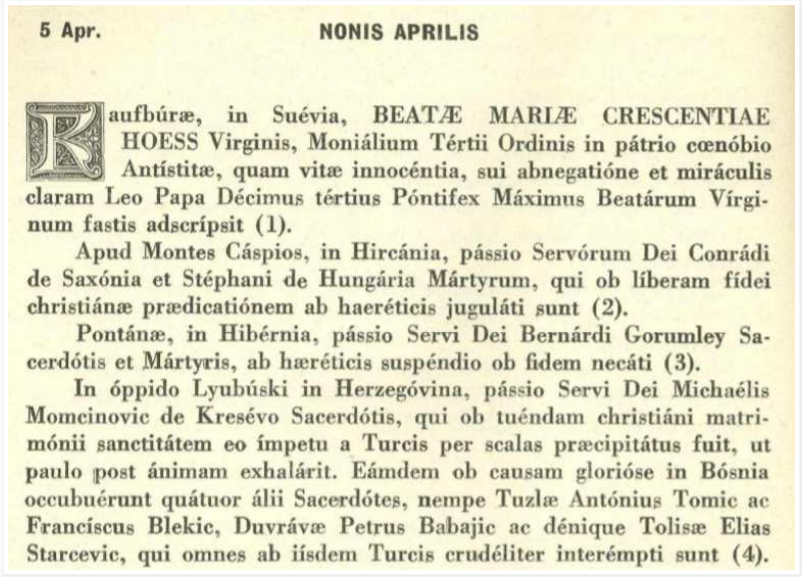

5 Apr. NONIS APRILIS

Kaufbúræ, in Suévia, BEATÆ MARIÆ CRESCENTIAE HOESS Virginis, Moniálium Tértii Ordinis in pátrio cœnóbio Antístitæ, quam vitæ innocéntia, sui abnegatióne et miráculis claram Leo Papa Décimus tértius Póntifex Máximus Beatárum Vírginum fastis adscrípsit (1).

Apud Montes Cáspios, in Hircánia, pássio Servórum Dei Conrádi de Saxónia et Stéphani de Hungária Mártyrum, qui ob líberam fídei christiánæ prædicatiónem ab haeréticis juguláti sunt (2).

Pontánæ, in Hibérnia, pássio Servi Dei Bernárdi Gorumley Sacerdótis et Mártyris, ab hæréticis suspéndio ob fidem necáti (3).

In óppido Lyubúski in Herzegóvina, pássio Servi Dei Michaélis Momcinovic de Kresévo Sacerdótis, qui ob tuéndam christiáni matrimónii sanctitátem eo ímpetu a Turcis per scalas præcipitátus fuit, ut paulo post ánimam exhalárit. Eámdem ob causam glorióse in Bósnia occubuérunt quátuor álii Sacerdótes, nempe Tuzlæ Antónius Tomic ac Franciscus Blekic, Duvrávæ Petrus Babajic ac dénique Tolisæ Elias Starcevic, qui omnes ab iísdem Turcis crudéliter interémpti sunt (4).

21. travnja, spomen franjevačkih mučenika iz Rame, koji su stradali kad su Turci opustošili tamošnji samostan 1557. godine.

"Ramae, in Bosna, passio Servorum Dei sex Fratrum Lucae de Brotnojo, Leonis de Vrljika, Lucae a Duvno, Marci a Tialjina, Petri a Rama et alterius, cujus nomen ignoratur, qui omnes ab efferatis Turcis conventum invadentibus crudeliter trucidati sunt."

("U Rami, u Bosni, mučeništvo slugu Božjih šestero braće: Luke iz Brotnja, Leona iz Vrlike, Luke iz Duvna, Marka iz Tihaljine, Petra iz Rame i drugoga čije je ime nepoznato, koji su svi okrutno zaklani od surovih Turaka dok su navalili na konvent.")

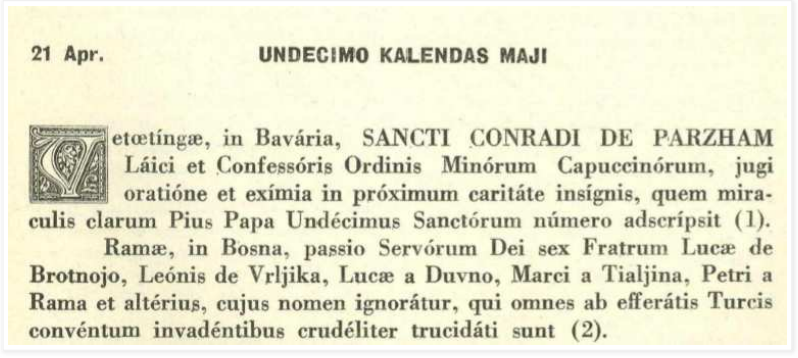

21 Apr. UNDECIMO KALENDAS MAJI

Vetœtíngæ, in Bavária, SANCTI CONRADI DE PARZHAM Láici et Confessóris Ordinis Minórum Capuccinórum, jugi oratióne et exímia in próximum caritáte insígnis, quem miraculis clarum Pius Papa Undécimus Sanctórum número adscrípsit (1).

Ramæ, in Bosna, passio Servórum Dei sex Fratrum Lucæ de Brotnojo, Leónis de Vrljika, Lucæ a Duvno, Marci a Tialjina, Petri a Rama et altérius, cujus nomen ignorátur, qui omnes ab efferátis Turcis convéntum invadéntibus crudéliter trucidáti sunt (2).

27. travnja, spomen bl. Jakova Zadranina.

"Bitecti, in Apulia, BEATI JACOBI A JADERA vulgo ILLYRICI nuncupati, Laici et Confessoris, virtutum gloria et miraculorum fama illustris, cujus immemorabilem cultum Clemens Papa Undecimus ratum habuit."

("U Bitetu, u Apuliji, blaženoga Jakova iz Zadra, pučki zvanog Ilirik, laika i priznavaoca, istaknutog po slavi kreposti i glasu o čudima, čije je štovanje od pamtivijeka potvrdio Klement papa Jedanaesti.")

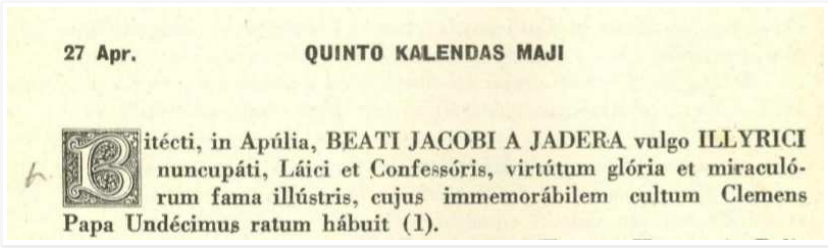

27 Apr. QUINTO KALENDAS MAJI

Bitécti, in Apúlia, BEATI JACOBI A JADERA vulgo ILLYRICI nuncupáti, Láici et Confessóris, virtútum glória et miraculórum fama illústris, cujus immemorábilem cultum Clemens Papa Undécimus ratum hábuit (1).

9. svibnja, spomen sluge Božjega fra Šimuna Filipovića (1732.-1802.).

"In Recessu Ripaetransonis, in Piceno, Venerabilis Simonis Philippovich Sacerdotis et Confessoris, qui postquam per viginti annos admirabili morum integritate inibi commoratus esset et Deiparae Virginis colloquio pluries fuisset recreatus, plenus meritis in Domino obdormivit."

("U Ripatransoneu, u Picenu, časnoga Šimuna Filipovića, svećenika i priznavaoca, koji je, nakon što je tamo boravio dvadeset godina čudesnom čistoćom vladanja i više puta bio obradovan razgovorom s Djevicom Bogorodicom, pun zasluga usnuo u Gospodinu.")

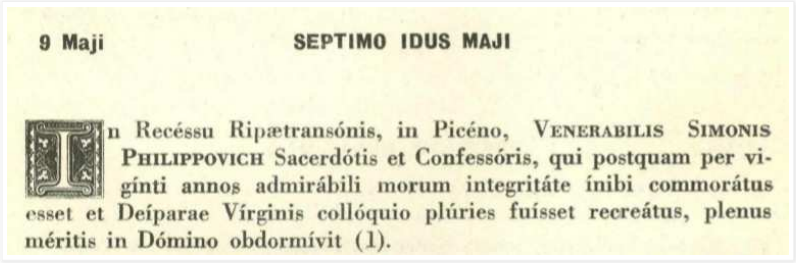

9 Maji SEPTIMO IDUS MAJI

In Recéssu Ripætransónis, in Picéno, Venerabilis Simonis Philippovich Sacerdótis et Confessóris, qui postquam per vigínti annos admirábili morum integritáte ínibi commorátus esset et Deíparae Vírginis collóquio plúries fuísset recreátus, plenus méritis in Dómino obdormívit (1).

11. svibnja, spomen četvero franjevaca koje su ubili Turci u Jajcu 1467., te fra Šimuna Vladimirovića koji je ubijen 1700. godine.

"In Bosna passio quatuor Fratrum de Jaice, qui, ut ait Summus Pontifex Paulus Secundus, a Turcis 'capti crudelissimo martyrii supplicio dediti fuerunt'.
Seraii, item in Bosna, Servi Dei Simonis Vladimirovic Sacerdotis et Martyris, qui ab efferatis Turcis, post multa tormenta, una cum aliis fidelibus in odium fidei occisus est."

("U Bosni mučeništvo četvorice braće iz Jajca, koji su od Turaka, kako kaže vrhovni svećenik Pavao Drugi: 'uhvaćeni i predani najokrutnijem smaknuću mučeništva'.
U Sarajevu, isto u Bosni, sluge Božjega Šimuna Vladmirovića, svećenika i mučenika, koji je od surovih Turaka, nakon brojnih mučenja, zajedno s drugim vjernicima ubijen iz mržnje prema vjeri.")

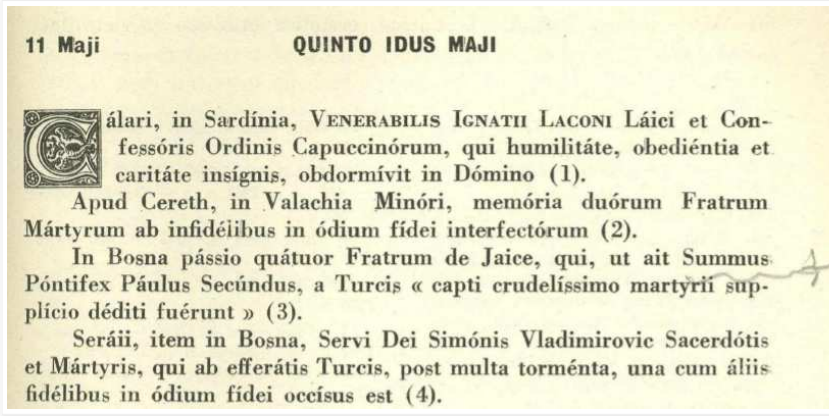

11 Maji QUINTO IDUS MAJI

Cálari, in Sardínia, Venerabilis Ignatii Laconi Láici et Confessóris Ordinis Capuccinórum, qui humilitáte, obediéntia et caritáte insígnis, obdormívit in Dómino (1).

Apud Cereth, in Valachia Minóri, memória duórum Fratrum Mártyrum ab infidélibus in ódium fídei interfectórum (2).

In Bosna pássio quátuor Fratrum de Jaice, qui, ut ait Summus Póntifex Páulus Secúndus, a Turcis « capti crudelíssimo martyrii supplício déditi fuérunt » (3).

Seráii, item in Bosna, Servi Dei Simónis Vladimirovic Sacerdótis et Mártyris, qui ab efferátis Turcis, post multa torménta, una cum áliis fidélibus in ódium fídei occísus est (4).

19. svibnja, spomen dvojice istoimenih franjevaca, koje su 1612. u Tešnju okrutno ubili Turci.

"Tesani, in Bosna passio Servorum Dei, Joannis a Varese et alterius Joannis eius socii Martyrum, qui in odium fidei horribili verberatione a Turcis necati sunt."

("U Tešnju, u Bosni, mučeništvo slugu Božjih, Ivana iz Vareša i drugoga Ivana njegovog druga, mučenika, koji su ubijeni od Turaka strašnim premlaćivanjem iz mržnje prema vjeri.")

Tesáni, in Bosna, pássio Servórum Dei Joánnis a Varese et altérius Joánnis ejus sócii Mártyrum, qui in ódium fídei horríbili verberatióne a Turcis necáti sunt (7).

21. svibnja, spomen fra Josipa Cigića, koga su ubili Turci 1833. godine.

"Prope oppidum Seona, in Bosna, passio Servi Dei Josephi Cigic Sacerdotis, qui plumbeo sclopeti globulo in gutture confossus, pro fide occubuit."

("U blizini naselja Seone, u Bosni, mučeništvo Sluge Božjega Josipa Cigića, koji je pogođen u grlo olovnom kuglom puške, umro za vjeru.")

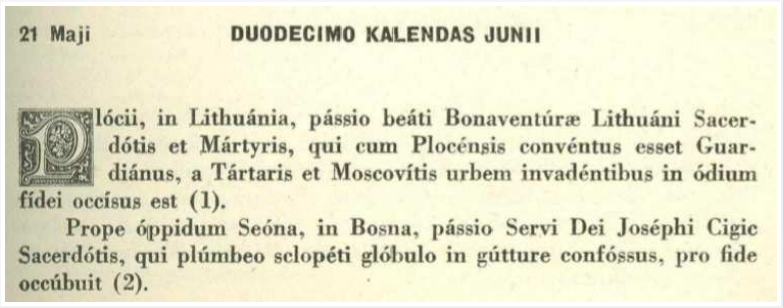

21 Maji DUODECIMO KALENDAS JUNII

Plócii, in Lithuánia, pássio beáti Bonaventúræ Lithuáni Sacerdótis et Mártyris, qui cum Plocénsis convéntus esset Guardiánus, a Tártaris et Moscovítis urbem invadéntibus in ódium fídei occísus est (1).

Prope óppidum Seóna, in Bosna, pássio Servi Dei Joséphi Cigic Sacerdótis, qui plúmbeo sclopéti glóbulo in gútture confóssus, pro fide occúbuit (2).

29. svibnja, spomen fra Petra Čuića, koji je ubijen 1835. godine.

"Apud oppidum Senkovici, in Bosna, passio Servi Dei Petri Cuic Sacerdotis, qui a nefariis hominibus in odium catholicae religionis una cum socio plumbeis sclopetorum globulis confossus, pro Christo occubuit."

("Kod naselja Senkovići u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Petra Čuića svećenika, koji je zajedno s drugom pogođen olovnim pušćanim zrnima od opakih ljudi iz mržnje prema katoličkoj vjeri, umro za Krista.")

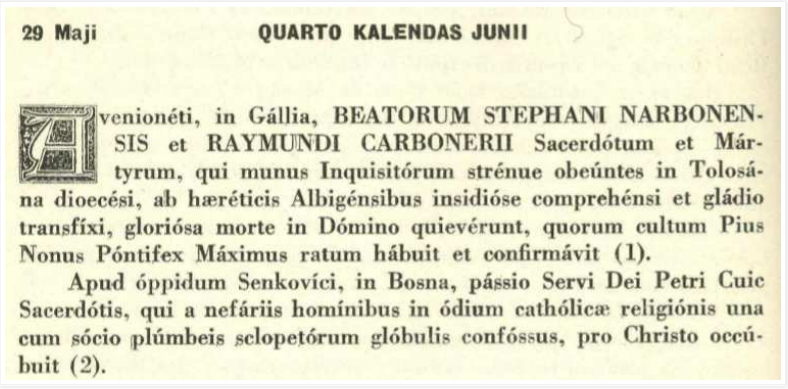

29 Maji QUARTO KALENDAS JUNII

Avenionéti, in Gállia, BEATORUM STEPHANI NARBONENSIS et RAYMUNDI CARBONERII Sacerdótum et Mártyrum, qui munus Inquisitórum strénue obeúntes in Tolosána dioecési, ab hæréticis Albigénsibus insidióse comprehénsi et gládio transfíxi, gloriósa morte in Dómino quievérunt, quorum cultum Pius Nonus Póntifex Máximus ratum hábuit et confirmávit (1).

Apud óppidum Senkovíci, in Bosna, pássio Servi Dei Petri Cuic Sacerdótis, qui a nefáriis homínibus in ódium cathólicæ religiónis una cum sócio plúmbeis sclopetórum glóbulis confóssus, pro Christo occúbuit (2).

2. lipnja, spomen na gvardijana u Donjim Solima koga su ubili Turci 1630. godine.

"In Bosna passio Patris Guardiani Salinae inferioris, qui a Turcis in odium nostrae Religionis interfectus est."

("U Bosni mučeništvo oca gvardijana u Donjim Solima, koji je ubijen od Turaka iz mržnje prema našoj vjeri.")

Samo jedna mala napomena. Ovdje izraz "in odium nostrae religionis" može značiti također i "iz mržnje prema našem redu", a ne samo "iz mržnje prema našoj vjeri". Naime, termin "religio" se u crkvenom-latinskom jeziku koristi i za redovničke zajednice, crkvene redove.

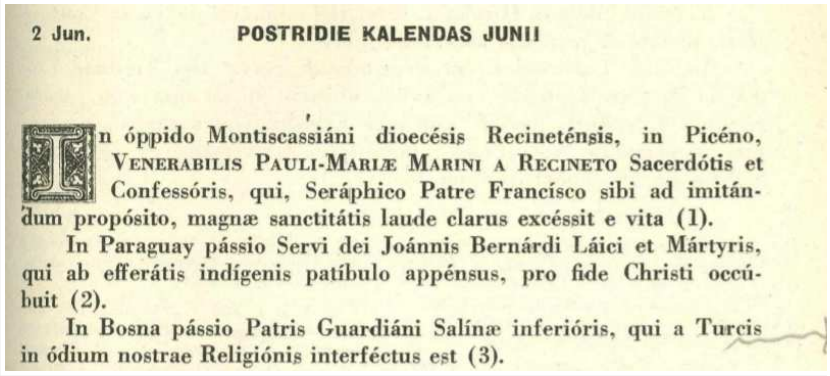

2 Jun. POSTRIDIE KALENDAS JUNII

In óppido Montiscassiáni dioecésis Recineténsis, in Picéno, Venerabilis Pauli-Mariæ Marini a Recineto Sacerdótis et Confessóris, qui, Seráphico Patre Francísco sibi ad imitándum propósito, magnæ sanctitátis laude clarus excéssit e vita (1).

In Paraguay pássio Servi dei Joánnis Bernárdi Láici et Mártyris, qui ab efferátis indígenis patíbulo appénsus, pro fide Christi occúbuit (2).

In Bosna pássio Patris Guardiáni Salínæ inferióris, qui a Turcis in ódium nostrae Religiónis interféctus est (3).

7. lipnja, spomen fra bl. Anđela Zvizdovića.

"Foinicae, in Bosna, beati Angeli Zvijezdovic a Vrhbosna Sacerdotis et Confessoris, qui, saeviente Turcarum persecutione, ut christianos in

catholicae fidei professione contineret, nullis pepercit laboribus ac periculis et tandem meritis onustus in fama sanctitatis decessit."

("U Fojnici, u Bosni, blaženoga Anđela Zvijezdovića iz Vrhbosne, svećenika i priznavaoca, koji se u doba kad su divljali turski progoni, nije štedio nikakvih muka ni opasnosti kako bi zadržao kršćane u ispovijesti katoličke vjere, i napokon pun zasluga i na glasu svetosti preminuo.")

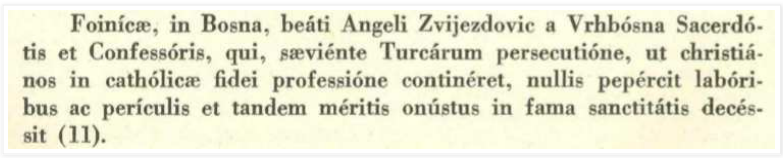

Foinícæ, in Bosna, beáti Angeli Zvijezdovic a Vrhbósna Sacerdótis et Confessóris, qui, sæviénte Turcárum persecutióne, ut christiános in cathólicæ fidei professióne continéret, nullis pepércit labóribus ac períeulis et tandem méritis onústus in fama sanctitátis decéssit (11).

9. lipnja, spomen fra Augustina i fra Nikole iz Olova, te fra Grgura Jakšića koje su ubili Turci 1693. godine.

"In loco Sama, ad Savum flumen, in Bosna, passio Servorum Dei Augustini et Nicolai de Olovo et Gregorii Jaksic Sacerdotum, qui dirissimis tormentis a Turcis in odium fidei occisi sunt."

("U mjestu Šamac na rijeci Savi, u Bosni, mučeništvo slugu Božjih Augustina i Nikole iz Olova i Grgura Jakšića svećenika, koji su najokrutnijim mučenjima ubijeni od Turaka iz mržnje prema vjeri.")

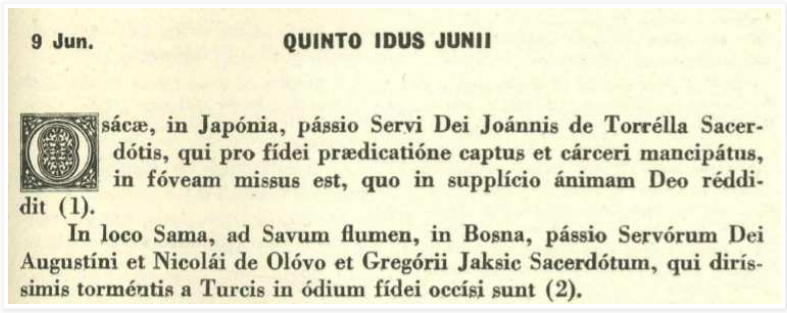

9 Jun. QUINTO IDUS JUNII

Sácæ, in Japónia, pássio Servi Dei Joánnis de Torrélla Sacerdótis, qui pro fídei prædicatióne captus et cárceri mancipátus, in fóveam missus est, quo in supplício ánimam Deo réddidit (1).

In loco Sama, ad Savum flumen, in Bosna, pássio Servórum Dei Augustíni et Nicolái de Olóvo et Gregórii Jaksic Sacerdótum, qui dirissimis torméntis a Turcis in ódium fídei occísi sunt (2).

27. lipnja, spomen šarengradskih mučenika, koje su ubili Turci 1688. godine.

"Apud Ilokum, in Slavonia, passio omnium Fratrum conventus de Sarengrado, ex quibus Guardianus vivus decoriatus est. Vicarius palo infixus, reliqui vero in frusta concisi."

("Kod Iloka, u Slavoniji, mučeništvo sve braće iz konventa u Šarengradu, od kojih je gvardijanu živome oderana koža. Vikar je nabijen na kolac, a ostali su raskomadani.")

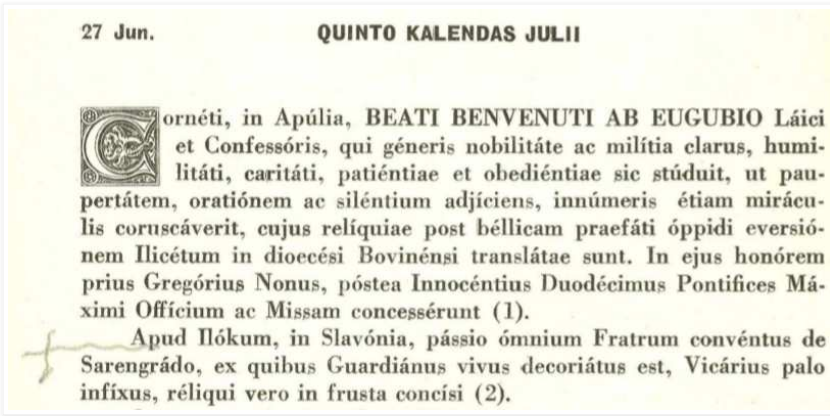

27 Jun. QUINTO KALENDAS JULII

Cornéti, in Apúlia, BEATI BENVENUTI AB EUGUBIO Láici et Confessóris, qui géneris nobilitáte ac milítia clarus, humilitáti, caritáti, patiéntiae et obediéntiae sic stúduit, ut paupertátem, oratiónem ac siléntium adjíciens, innúmeris étiam miráculis coruscáverit, cujus relíquiae post béllicam praefáti óppidi eversiónem Ilicétum in dioecési Bovinénsi translátae sunt. In ejus honórem prius Gregórius Nonus, póstea Innocéntius Duodécimus Pontifices Máximi Offícium ac Missam concessérunt (1).

Apud Ilókum, in Slavónia, pássio ómnium Fratrum convéntus de Sarengrádo, ex quibus Guardiánus vivus decoriátus est, Vicárius palo infíxus, réliqui vero in frusta concísi (2).

1. srpnja, spomen na mučeništvo desetero franjevaca u Sarajevu 1524. godine.

"Sarajevi, in Bosna, passio decem Fratrum Martyrum, qui a Turcis in odium fidei sunt necati."

("U Sarajevu, u Bosni, mučeništvo desetero braće mučenika, koji su ubijeni od Turaka iz mržnje prema vjeri.")

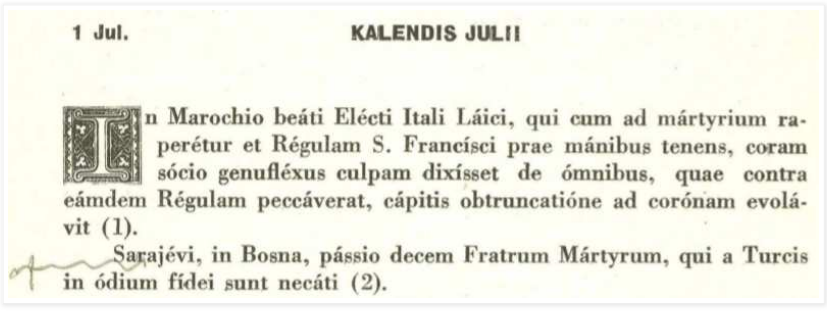

1 Jul. KALENDIS JULII

In Marochio beáti Elécti Itali Láici, qui cum ad mártyrium raperétur et Régulam S. Francísci prae mánibus tenens, coram sócio genufléxus culpam dixísset de ómnibus, quae contra eámdem Régulam peccáverat, cápitis obtruncatióne ad corónam evolávit (1).

Sarajévi, in Bosna, pássio decem Fratrum Mártyrum, qui a Turcis in ódium fídei sunt necáti (2).

2. srpnja, spomen fra Pavla Kolanovića, koga su Turci ubili 1830. godine.

"Apud oppidum Zovik, in Bosna, passio Servi Dei Pauli Kolanovic Sacerdotis et parochi, qui a Turcarum tyranno in odium catholici sacerdotii ferreo baculo gravissime percussus, martyr occubuit."

("Kod naselja Zovik, u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Pavla Kolanovića, svećenika i župnika, koji je od turskog tiranina udaren željeznim štapom iz mržnje prema katoličkom svećenstvu, preminuo kao mučenik.")

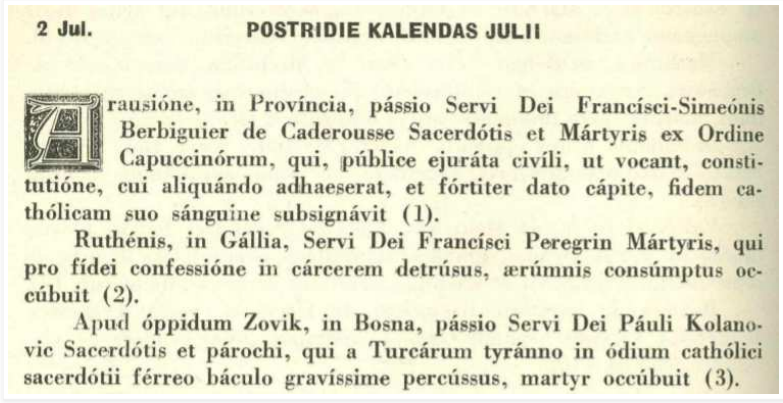

2 Jul. POSTRIDIE KALENDAS JULII

Arausióne, in Província, pássio Servi Dei Francísci-Simeónis Berbiguier de Caderousse Sacerdótis et Mártyris ex Ordine Capuccinórum, qui, públice ejuráta civíli, ut vocant, constitutióne, cui aliquándo adhaeserat, et fórtiter dato cápite, fidem cathólicam suo sánguine subsignávit (1).

Ruthénis, in Gállia, Servi Dei Francísci Peregrin Mártyris, qui pro fídei confessióne in cárcerem detrúsus, ærúmnis consúmptus occúbuit (2).

Apud óppidum Zovik, in Bosna, pássio Servi Dei Páuli Kolanovic Sacerdótis et párochi, qui a Turcárum tyránno in ódium cathólici sacerdótii férreo báculo gravíssime percússus, martyr occúbuit (3).

10. srpnja, spomen fra Lovre Tuzlaka koga je 1695. ubila, kako kaže martirologij, "muhamedanska bjesnoća".

"Apud urbem Raca, in Bosna, Servi Dei Laurentii Tuzlak Sacerdotis et Martyris, quem mahometica rabies in odium christianae fidei interfecit."

("Kod grada Rake, u Bosni, sluge Božjega Lovre Tuzlaka svećenika i mučenika, koga je ubila muhamedanska bjesnoća iz mržnje prema kršćanskoj vjeri.")

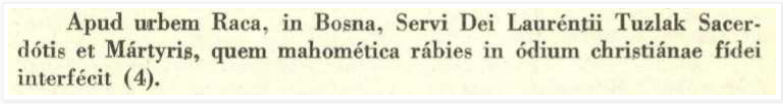

Apud urbem Raca, in Bosna, Servi Dei Lauréntii Tuzlak Sacerdótis et Mártyris, quem mahomética rábies in ódium christiánae fídei interfécit (4).

14. kolovoza, spomen biskupa Nikole Ogramića koga su ubili srpski raskolnici u Đakovu 1701. godine.
Nemojte se čuditi što martirologij ovdje kaže da je Đakovo u Bosni, jer se za vrijeme turske vladavine bosanski pašaluk protezao sve do Mađarske (iako se Ogramićevo mučeništvo dogodilo nakon oslobođenja od Turaka). Tamošnji su franjevci pripadali provinciji Bosni Srebrenoj. Uostalom, fra Nikola Ogramić je nosio titulu bosanskog biskupa, a i sama Đakovačka biskupija je sve do 20. stoljeća imala u svom nazivu riječ "bosanska" (Bosansko-srijemska biskupija, Đakovačka ili Bosanska i Srijemska biskupija).
No, vidjet ćete na drugim mjestima u martirologiju da se jasno kaže da je Đakovo u Slavoniji.

14. kolovoza je i spomen još četvorice franjevaca koji su ubijeni u Bosni i Mađarskoj.

Evo kako sve to glasi u martirologiju:

"In oppido Djakovar, in Bosna, Servi Dei Nicolai Ogramic Bosnensis Episcopi et Martyris, qui cum Vicarii Apostolici munus strenue ea in regione exequeretur, a schismaticis Rascianis ob romanae fidei defensionem jugulatus est.
Circa idem tempus referuntur pariter pro fide passi alii quatuor Fratres Sacerdotes, nempe Matthaeus Pastur Quinque Ecclesiis palo infixus: Lucas Pastor in oppido Banjaluka carceri dirissimo mancipatus: alter Matthaeus in oppido Velika sclopetorum globulis confossus et Franciscus apud oppidum Valika Kaniza crudeliter jugulatus."

("U naselju Đakovo, u Bosni, sluge Božjega Nikole Ogramića bosanskoga biskupa i mučenika, koji je čvrsto obavljajući dužnost apostolskoga vikara u toj pokrajini, zaklan od raških raskolnika zbog obrane rimske vjere.
Oko toga vremena pripovijeda se da su isto za vjeru podnijeli mučeništvo drugih četvero braće svećenika, naime, Matej Pastur koji je u Pečuhu nabijen na kolac, Luka Pastor koji je u naselju Banja Luka bačen u najstrožu tamnicu, drugi Matej koji je u naselju Velika pogođen puščanim zrnima i Franjo koji je u naselju Velika Kaniža okrutno zaklan.")

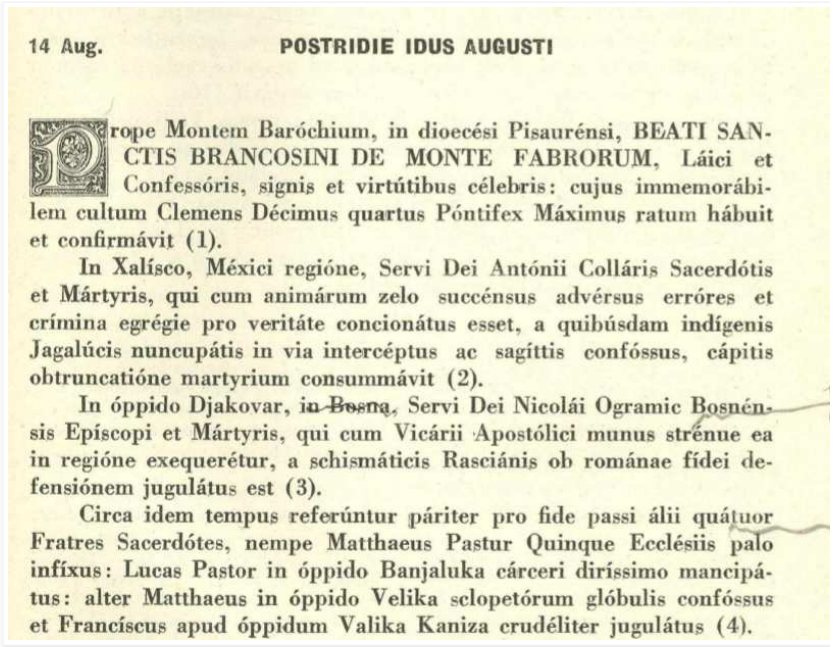

14 Aug. POSTRIDIE IDUS AUGUSTI

Ropae Montem Baróchium, in dioecési Pisaurénsi, BEATI SANCTIS BRANCOSINI DE MONTE FABRORUM, Láici et Confessóris, signis et virtútibus célebris: cujus immemorábilem cultum Clemens Décimus quartus Póntifex Máximus ratum hábuit et confirmávit (1).

In Xalísco, Méxici regióne, Servi Dei Antónii Colláris Sacerdótis et Mártyris, qui cum animárum zelo succénsus advérsus erróres et crímina egrégie pro veritáte concionátus esset, a quibúsdam indígenis Jagalúcis nuncupátis in via intercéptus ac sagíttis confóssus, cápitis obtruncatióne martyrium consummávit (2).

In óppido Djakovar, in Bosna, Servi Dei Nicolái Ogramic Bosnénsis Episcopi et Mártyris, qui cum Vicárii Apostólici munus strénue ea in regióne exequerétur, a schismáticis Rasciánis ob románae fídei defensiónem jugulátus est (3).

Circa idem tempus referúntur páriter pro fide passi álii quátuor Fratres Sacerdótes, nempe Matthaeus Pastur Quinque Ecclésiis palo infíxus: Lucas Pastor in óppido Banjaluka cárceri diríssimo mancipátus: alter Matthaeus in óppido Velika sclopetórum glóbulis confóssus et Francíscus apud óppidum Valika Kaniza crudéliter jugulátus (4).

20. kolovoza, spomen mučeništva fra Ivana Ratunčića koji je ubijen 1810. godine.

"In oppido Sutjeska, in Bosna, passio Servi Dei Joannis Ratuncic Sacerdotis, qui in odium fidei venenato cultro vulneratus pro Christo interiit."

("U naselju Sutjeska, u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Ivana Ratunčića svećenika, koji je ranjen otrovanim nožem iz mržnje prema vjeri, umro za Krista.")

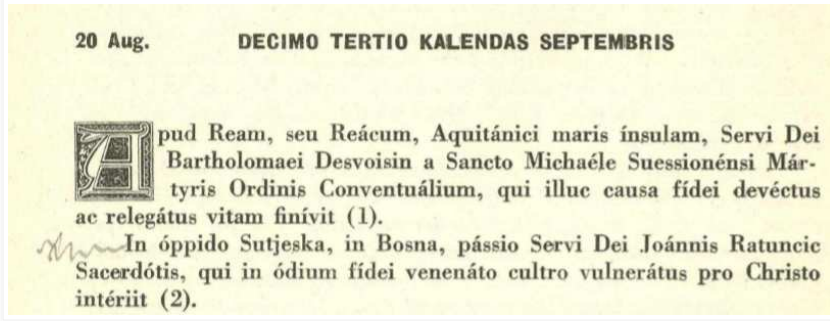

20 Aug. DECIMO TERTIO KALENDAS SEPTEMBRIS

Apud Ream, seu Reácum, Aquitánici maris ínsulam, Servi Dei Bartholomaei Desvoisin a Sancto Michaéle Suessionénsi Mártyris Ordinis Conventuálium, qui illuc causa fídei devéctus ac relegátus vitam finívit (1).

In óppido Sutjeska, in Bosna, pássio Servi Dei Joánnis Ratuncic Sacerdótis, qui in ódium fídei venenáto cultro vulnerátus pro Christo intériit (2).

25. kolovoza, spomen mučeništva fra Ivana Rožića u Vrgorcu.

"Vergoratii, in Dalmatia, passio Servorum Dei Joannis Rozic ejusque socii, qui ab Herzegovina in Dalmatiam fugientes a Mahometanis in odium fidei necati sunt."

("U Vrgorcu, u Dalmaciji, mučeništvo slugu Božjih Ivana Rožića i njegovog druga, koji su bježeći iz Hercegovine u Dalmaciju ubijeni od muhamedanaca iz mržnje prema vjeri.")

Vergorátii, in Dalmátia, pássio Servórum Dei Joánnis Rozic ejúsque sócii, qui ab Herzegóvina in Dalmátiam fugiéntes a Mahometánis in ódium fídei necáti sunt (6).

25. rujna, spomen na mučeništvo dvojice franjevaca u Sinju: fra Stjepana iz Vareša koji je ubijen 1617. i fra Stjepana Vučemilovića koji je ubijen 1715. godine.

"In oppido Sinj, in Dalmatia, passio Servi Dei Stephani a Vares Sacerdotis et Martyris a Turcis in odium christiani nominis feraliter trucidati.
Ibidem Servi Dei Stephani Vucemilovic Sacerdotis et Martyris, ab iisdem Turcis eademque de causa interfecti."

("U naselju Sinj, u Dalmaciji, mučeništvo sluge Božjega Stjepana iz Vareša svećenika i mučenika koji je zvjerski zaklan od Turaka iz mržnje prema kršćanskom imenu.
U istom mjestu, sluge Božjega Stjepana Vučemilovića svećenika i mučenika, koji je od istih Turaka ubijen iz istog razloga.")

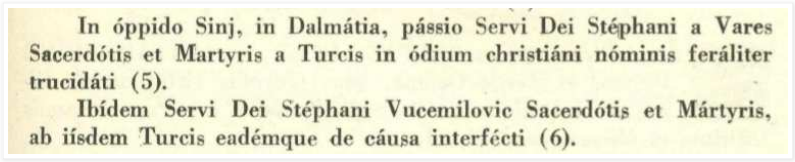

In óppido Sinj, in Dalmátia, pássio Servi Dei Stéphani a Vares Sacerdótis et Martyris a Turcis in ódium christiáni nóminis feráliter trucidáti (5).

Ibídem Servi Dei Stéphani Vucemilovic Sacerdótis et Mártyris, ab iísdem Turcis eadémque de cáusa interfécti (6).

30. rujna, spomen mučeništvafra Jurja Haramića i Hadrijana, ubijenih 1454. godine, te fra Ivana Skorojevića, koji je ubijen 1575. godine.

"In Bosna passio beatorum Georgii Haramic et Hadriani, qui glorioso martyrio fidem catholicam illustrarunt.
Plumbi, item in Bosna, passio Servi Dei Joannis Skoroevic pro fidei confessione interfecti."

("U Bosni, mučeništvo blaženih Jurja Haramića i Hadrijana, koji su slavnim mučeništvom obasjali katoličku vjeru.
U Olovu, isto u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Ivana Skorojevića, ubijenog zbog ispovijesti vjere.")

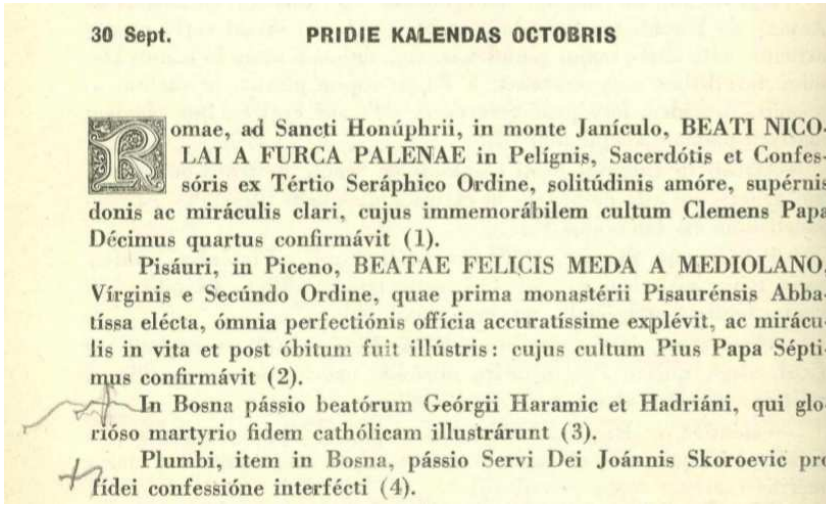

30 Sept. PRIDIE KALENDAS OCTOBRIS

Romae, ad Sancti Honúphrii, in monte Janículo, BEATI NICOLAI A FURCA PALENAE in Pelígnis, Sacerdótis et Confessóris ex Tértio Seráphico Ordine, solitúdinis amóre, supérnis donis ac miráculis clari, cujus immemorábilem cultum Clemens Papa Décimus quartus confirmávit (1).

Pisáuri, in Piceno, BEATAE FELICIS MEDA A MEDIOLANO Vírginis e Secúndo Ordine, quae prima monastérii Pisaurénsis Abbatíssa elécta, ómnia perfectiónis offícia accuratíssime explévit, ac miráculis in vita et post óbitum fuit illústris: cujus cultum Pius Papa Séptimus confirmávit (2).

In Bosna pássio beatórum Geórgii Haramic et Hadriáni, qui glorióso martyrio fidem cathólicam illustrárunt (3).

Plumbi, item in Bosna, pássio Servi Dei Joánnis Skoroevic pro fídei confessióne interfécti (4).

3. listopada, spomen mučeništva fra Tome iz Teševa, koji je ubijen 1552. godine.

"Apud Sutjeska, in Bosna, passio Servi Dei Thomae a Tesevo Sacerdotis et Martyris, a Turcis pro fide interempti."

("Kod Sutjeske, u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Tome iz Teševa svećenika i mučenika, ubijenog od Turaka za vjeru.")

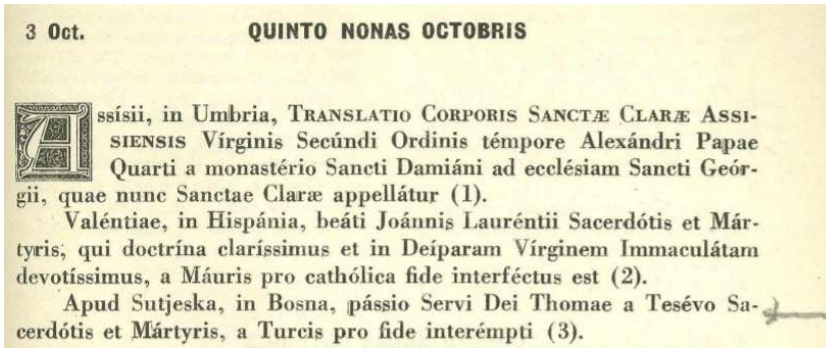

3 Oct. QUINTO NONAS OCTOBRIS

Assísii, in Umbria, TRANSLATIO CORPORIS SANCTÆ CLARÆ ASSIENSIS Vírginis Secúndi Ordinis témpore Alexándri Papae Quarti a monastério Sancti Damiáni ad ecclésiam Sancti Geórgii, quae nunc Sanctae Claræ appellátur (1).

Valéntiae, in Hispánia, beáti Joánnis Lauréntii Sacerdótis et Mártyris, qui doctrína claríssimus et in Deíparam Vírginem Immaculátam devotíssimus, a Máuris pro cathólica fide interféctus est (2).

Apud Sutjeska, in Bosna, pássio Servi Dei Thomae a Tesévo Sacerdótis et Mártyris, a Turcis pro fide interémpti (3).

15. listopada, spomen mučeništva fra Gašpara Knezovića koga su ubili protestanti 1596. godine.

"In oppido Ilok, in Slavonia, Servi Dei Gasparis Knezovic ab Olovo Sacerdotis et Martyris, qui ob defensionem catholicae fidei ab haereticis interemptus est."

("U naselju Ilok, u Slavoniji, sluge Božjega Gašpara Knezovića iz Olova, svećenika i mučenika, koji je zbog obrane katoličke vjere ubijen od heretika.")

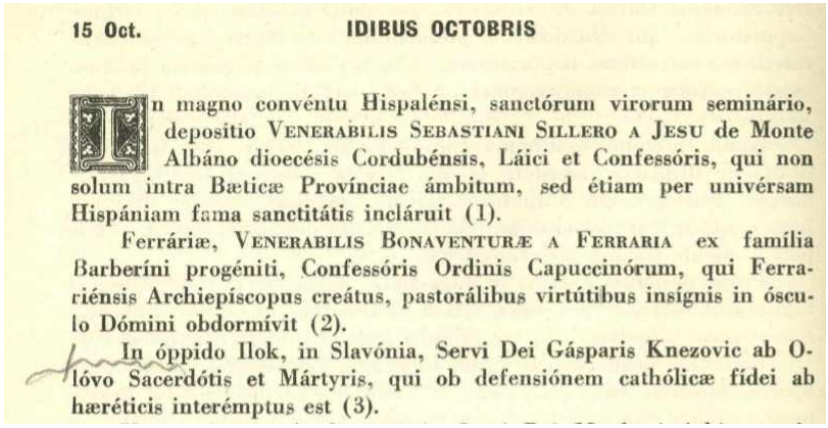

15 Oct. IDIBUS OCTOBRIS

In magno convéntu Hispalénsi, sanctórum virorum seminário, depositio VENERABILIS SEBASTIANI SILLERO A JESU de Monte Albáno dioecésis Cordubénsis, Láici et Confessóris, qui non solum intra Bæticæ Provínciae ámbitum, sed étiam per univérsam Hispániam fama sanctitátis incláruit (1).

Ferráriæ, VENERABILIS BONAVENTURÆ A FERRARIA ex família Barberíni progéniti, Confessóris Ordinis Capuccinórum, qui Ferrariénsis Archiepíscopus creátus, pastorálibus virtútibus insígnis in óculo Dómini obdormívit (2).

In óppido Ilok, in Slavónia, Servi Dei Gásparis Knezovic ab Olóvo Sacerdótis et Mártyris, qui ob defensiónem cathólicæ fídei ab hæréticis interémptus est (3).

17. listopada, spomen na hercegovačke mučenike koji su ubijeni oko 1524. godine.

"In oppido Blato, in Herzegovina, passio beatorum Andreae, Josephi et Michaelis Sacerdotum et Martyrum, qui a Turcis crudelissime caesi, ex alta turri praecipitati sunt."

("U naselju Blato, u Hercegovini, mučeništvo blaženih Andrije, Josipa i Mihaela, svećenika i mučenika, koji su od Turaka najokrutnije stradali, strovaljeni sa visokog tornja.")

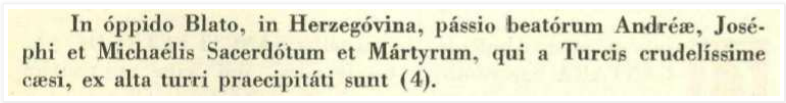

In óppido Blato, in Herzegóvina, pássio beatórum Andréæ, Joséphi et Michaélis Sacerdótum et Mártyrum, qui a Turcis crudelíssime cæsi, ex alta turri praecipitáti sunt (4).

18. listopada veoma je plodan spomenom na franjevačke mučenike iz naših krajeva.

"Apud Belopolje, in Herzegovina, passio beati Philippi a Ljubuski Sacerdotis et quinque Fratrum Novitiorum Martyrum, qui cultris et gladiis membratim a Turcis discerpti sunt.
Apud Konjic, oppidum in Bosna, passio beati Gregorii Zaostrog Sacerdotis et Martyris, qui laqueo a Turcis suspensus, gloriose occubuit.
Item in Bosna passio Servi Dei Petri Zlojutric Sacerdotis et Martyris, qui a Turcis in odium catholicae fidei cultris confossus ac dissectus fuit...
In Illyrico passio Servi Dei Nicolai Ugrinovic Episcopi Sernenariensis et Martyris, qui una cum aliis quinque Fratribus a Turcis est interemptus."

("Kod Bijelopolja, u Hercegovini, mučeništvo blaženoga Filipa iz Ljubuškog svećenika i petero braće novaka, koji su noževima i mačevima od Turaka raskomadani ud po ud.
Kod Konjica, naselja u Bosni, mučeništvo blaženoga Grgura iz Zaostroga svećenika i mučenika, koji je obješen od Turaka na konopac, slavno preminuo.
Isto tako u Bosni, mučeništvo sluge Božjega Petra Zlojutrića, svećenika i mučenika, koji je od Turaka izboden i rasiječen noževima i mačevima iz mržnje prema katoličkoj vjeri...
U Iliriku, mučeništvo sluge Božjega Nikole Ugrinovića, biskupa smederevskoga i mučenika, koji je zajedno s drugih petero braće ubijen od Turaka.")

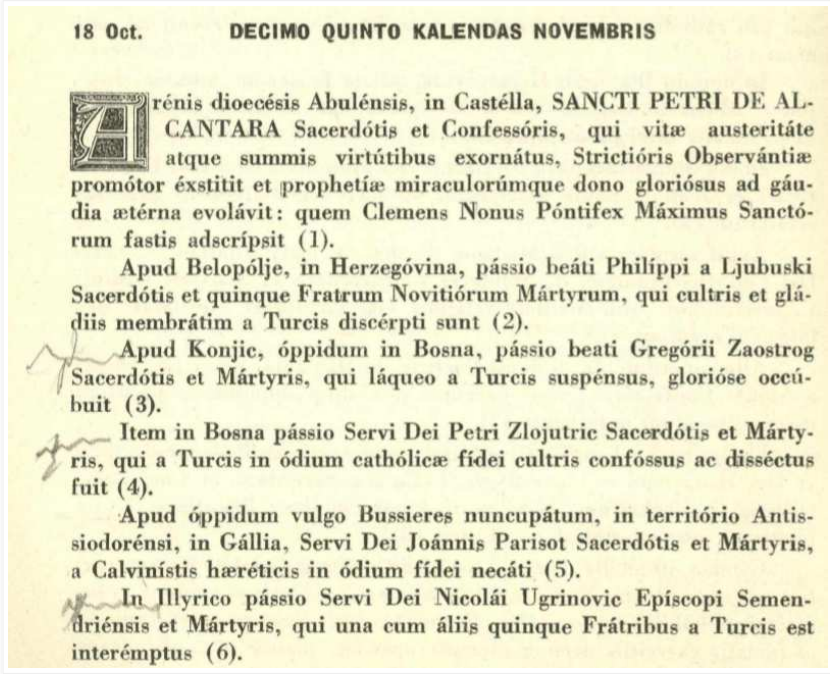

18 Oct. DECIMO QUINTO KALENDAS NOVEMBRIS

Ebrénis dioecésis Abulénsis, in Castélla, SANCTI PETRI DE ALCANTARA Sacerdótis et Confessóris, qui vitæ austeritáte atque summis virtútibus exornátus, Strictióris Observántiæ promótor éxstitit et prophetíæ miraculorúmque dono gloriósus ad gáudia ætérna evolávit: quem Clemens Nonus Póntifex Máximus Sanctórum fastis adscrípsit (1).

Apud Belopólje, in Herzegóvina, pássio beáti Philíppi a Ljubuski Sacerdótis et quinque Fratrum Novitiórum Mártyrum, qui cultris et gládiis membrátim a Turcis discérpti sunt (2).

Apud Konjic, óppidum in Bosna, pássio beati Gregórii Zaostrog Sacerdótis et Mártyris, qui láqueo a Turcis suspénsus, glorióse occúbuit (3).

Item in Bosna pássio Servi Dei Petri Zlojutric Sacerdótis et Mártyris, qui a Turcis in ódium cathólicæ fídei cultris confóssus ac dissséctus fuit (4).

Apud óppidum vulgo Bussieres nuncupátum, in território Antissiodorénsi, in Gállia, Servi Dei Joánnis Parisot Sacerdótis et Mártyris, a Calvinístis hæréticis in ódium fídei necáti (5).

In Illyrico pássio Servi Dei Nicolái Ugrinovic Episcopi Semendriénsis et Mártyris, qui una cum áliis quinque Frátribus a Turcis est interémptus (6).

19. listopada, mučeništvo fra Petra Bošnjaka koji je stradao 1692. godine.

"Orsovae, in Moldavia, Servi Dei Petri Bosnensis Martyris, qui a Turcis pro nomine Christi comprehensus, in carcere occubuit."
("U Oršovi u Moldaviji, sluge Božjega Petra iz Bosne mučenika, koji je od Turaka uhvaćen radi imena Kristova, umro u tamnici.")

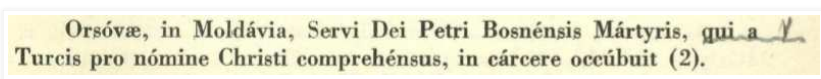

Orsóvæ, in Moldávia, Servi Dei Petri Bosnénsis Mártyris, qui a Turcis pro nómine Christi comprehénsus, in cárcere occúbuit (2).

20. listopada, spomen mučeništva fra Šimuna Brajinovića i fra Pavla Letice koji su ubijeni 1683., te fra Luke iz Kreševa koji je ubijen 1686. godine.

"Atresae, in Dalmatia, Servorum Dei Simonis Branovic et Pauli Letica Martyrum, ob fidei praedicationem a Turcis occisorum.
Argentinae, in Bosna, Servi Dei Lucae a Kresevo Sacerdotis et Martyris, a Turcis fidei causa interempti."

("U Atresi, u Dalmaciji, slugu Božjih Šimuna Brajinovića i Pavla Letice mučenika, koji su ubijeni od Turaka zbog propovijedanja vjere.
U Srebrenici, u Bosni, sluge Božjega Luke iz Kreševa svećenika i mučenika, koji je ubijen od Turaka radi vjere.")

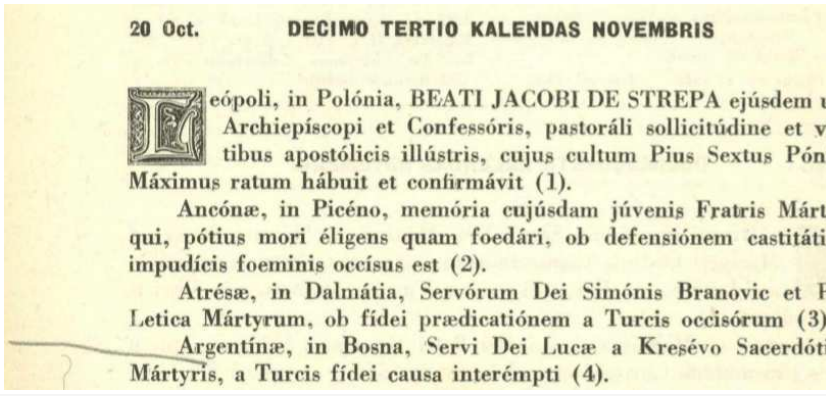

20 Oct. DECIMO TERTIO KALENDAS NOVEMBRIS

Neápoli, in Polónia, BEATI JACOBI DE STREPA ejúsdem u
Archiepíscopi et Confessóris, pastoráli sollicitúdine et v
tibus apostólicis illústris, cujus cultum Pius Sextus Pón
Máximus ratum hábuit et confirmávit (1).

Ancónæ, in Picéno, memória cujúsdam júvenis Fratris Márt
qui, pótius mori éligens quam foedári, ob defensiónem castitáti
impudícis foeminis occísus est (2).

Atrésæ, in Dalmátia, Servórum Dei Simónis Branovic et F
Letica Mártyrum, ob fídei prædicatiónem a Turcis occisórum (3)

Argentínæ, in Bosna, Servi Dei Lucæ a Kresévo Sacerdóti
Mártyris, a Turcis fídei causa interémpti (4).

21. listopada također je dan kad se spominje mučeništvo više hrvatskih franjevaca.

"In Bosna Servi Dei Petri a Castelli Dalmatiae Martyris, quem Turcae in odium christianae et franciscanae religionis propinato veneno interemerunt.
In oppido Gradovrh, item in Bosna, passio Servorum Dei Bernardini Doljanin, illius loci conventus Guardiani, et Lucae parochi, quorum primus a Turcis decollatus, alter vero igne crematus fuit.
In arce Venier, in Dalmatia, Servi Dei Michaelis Bruhanac Sacerdotis et Martyris, quem mahometicus furor in odium nostrae fidei jugulavit.

("U Bosni, sluge Božjega Petra iz Kaštela u Dalmaciji, mučenika, koga su Turci ubili pružajući mu otrov iz mržnje prema kršćanskoj vjeri i franjevačkom redu.
U naselju Gradovrh, isto u Bosni, mučeništvo slugu Božjih Bernardina Doljanina, gvardijana konventa u onome mjestu, i župnika Luke, od kojih je prvome od Turaka odsiječena glava, a drugi je spaljen ognjem.
U utvrdi Venier, u Dalmaciji, sluge Božjega Mihaela Bruhanca svećenika i mučenika, koga je muhamedanski bijes zaklao iz mržnje prema našoj vjeri.")

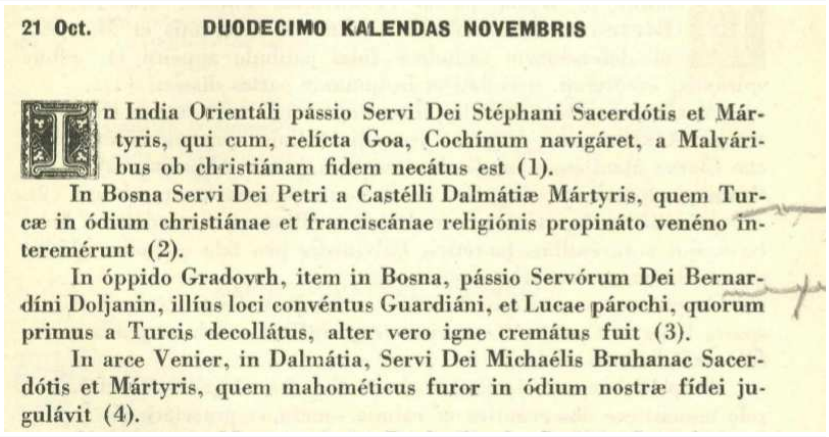

21 Oct. DUODECIMO KALENDAS NOVEMBRIS

In India Orientáli pássio Servi Dei Stéphani Sacerdótis et Mártyris, qui cum, relícta Goa, Cochínum navigáret, a Malváribus ob christiánam fidem necátus est (1).

In Bosna Servi Dei Petri a Castélli Dalmátiæ Mártyris, quem Turcæ in ódium christiánae et franciscánae religiónis propináto venéno interemérunt (2).

In óppido Gradovrh, item in Bosna, pássio Servórum Dei Bernardíni Doljanin, illíus loci convéntus Guardiáni, et Lucae párochi, quorum primus a Turcis decollátus, alter vero igne cremátus fuit (3).

In arce Venier, in Dalmátia, Servi Dei Michaélis Bruhanac Sacerdótis et Mártyris, quem mahométicus furor in ódium nostræ fídei jugulávit (4).

24. listopada, spomen mučeništva fra Mateja iz Bosne.

"In Bosna Servi Dei Matthaei Bosnensis Sacerdotis et Martyris, quem mahometani ex insidiis impetitum immanissime trucidarunt."

("U Bosni, sluge Božjega Mateja Bosanca, svećenika i mučenika, koga su muhamedanci navalivši iz zasjede najokrutnije zaklali.")

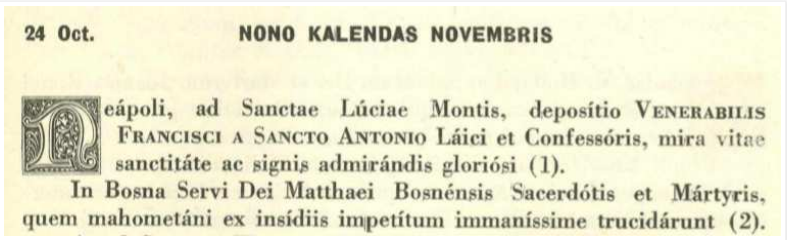

24 Oct. NONO KALENDAS NOVEMBRIS

Neápoli, ad Sanctae Lúciae Montis, depósitio VENERABILIS FRANCISCI A SANCTO ANTONIO Láici et Confessóris, mira vitae sanctitáte ac signis admirándis gloriósi (1).

In Bosna Servi Dei Matthaei Bosnénsis Sacerdótis et Mártyris, quem mahometáni ex insídiis impetítum immaníssime trucidárunt (2).

25. listopada, spomen na mučeništvo fra Antuna Gelića iz Dalmacije i fra Luke iz Bosne.

"In oppido Zecevo, in Dalmatia, Servi Dei Antonii Gelic Sacerdotis et Martyris a Turcis immaniter jugulati.
Banjalucae, in Bosna, Servi Dei Lucae Bosnensis, illius loci parochi, qui a Turcis ob catholicae fidei confessionem foetidissimo carceri inclusus, fame et siti interiit."

("U naselju Zečevo, u Dalmaciji, sluge Božjega Antuna Gelića svećenika i mučenika, koji je od Turaka surovo zaklan.
U Banjaluci, u Bosni, sluge Božjega Luke Bosanca, župnika onoga mjesta, koji je zbog ispovijesti katoličke vjere zatvoren od Turaka u najgadniju tamnicu, umro od gladi i žeđi.")

In óppido Zecévo, in Dalmátia, Servi Dei Antónii Gelic Sacerdótis et Martyris a Turcis immániter juguláti (4).

Banjalúcæ, in Bosna, Servi Dei Lucae Bosnénsis, illíus loci párochi, qui a Turcis ob cathólicae fídei confessiónem foetidíssimo cárceri inclúsus, fame et siti intériit (5).

11. studenoga, spomen mučeništva fra Grgura Knezkovića koji je ubijen 1728. godine.

"In Slavonia Servi Dei Gregorii Knezkovic Sacerdotis et Martyris, a Turcis pro fide occisi."
("U Slavoniji, sluge Božjega Grgura Knezkovića svećenika i mučenika, ubijenog od Turaka za vjeru.")

11 Nov. TERTIO IDUS NOVEMBRIS

In Slavónia Servi Dei Gregórii Knezkovic Sacerdótis et Mártyris, a Turcis pro fide occísi (1).

Ad Ucayáli flúminis ripas, in Perúvia, Servi Dei Francísci Francés Sacerdótis et Mártyris, ab indígenis, quos Cumbos vocant, sagíttis confóssi (2).

Venétiis beáti Francísci cognoménto Paupérculi, Láici et Confessóris, qui magna sanctitáte præclárus, in senectúte bona quiévit et miráculis fulsísse perhibétur (3).

14. studenoga, blagdan sv. Nikole Tavelića i braće mučenika.

"Hierosolymis passio BEATI NICOLAI DE TAVILEIS SEBENICENSIS Sacerdotis et Martyris, qui una cum beats Deodato a Ruticinio, Stephano de Cuneo et Petro de Narbona, post multa tolerata tormenta, tandem a Turcis ob fidei christianae praedicationem trucidatus est: cujus cultum Leo Decimus tertius ratum habuit et confirmavit et in ejus honorem Officium et Missam celebrari concessit."

("U Jeruzalemu, mučeništvo blaženoga Nikole Tavelića Šibenčanina, svećenika i mučenika, koji je zajedno s blaženim Deodatom iz Ruticinija, Stjepanom iz Cunea i Petrom iz Narbone, nakon mnogih pretrpljenih muka, od Turaka ubijen zbog propovijedanja kršćanske vjere: čije je štovanje Leon Trinaesti proglasio valjanim i potvrdio, i u njegovu čast odobrio da se slavi Oficij i Misa.")

14 Nov. POSTRIDIE IDUS NOVEMBRIS

Hierosólymis pássio BEATI NICOLAI DE TAVILEIS SEBENICENSIS Sacerdótis et Mártyris, qui una cum beátis Deódato a Ruticínio, Stéphano de Cúneo et Petro de Narbóna, post multa toleráta torménta, tandem a Turcis ob fídei christiánæ prædicatiónem trucidátus est: cujus cultum Leo Décimus tértius ratum hábuit et confirmávit et in ejus honórem Offícium et Missam celebrári concéssit (1).

16. studenoga, spomen mučeništva dvojice braće laika, ubijenih 1524. godine.

"Apud oppidum Duvno, in Bosna, passio beatorum Stephani a Posusje et Aloysii a Vignane Laicorum et Martyrum, qui aetate longaevi ad caudam equi a Turcis alligati, et per terram raptati, gloriose pro Christo triumpharunt."

("Kod naselja Duvno, u Bosni, mučeništvo blaženih Stjepana iz Posušja i Alojzija iz Vinjana, laika i mučenika, koji su u svojoj staroj dobi od Turaka privezani za rep konja i vučeni po zemlji, slavno su trijumfirali za Krista.")

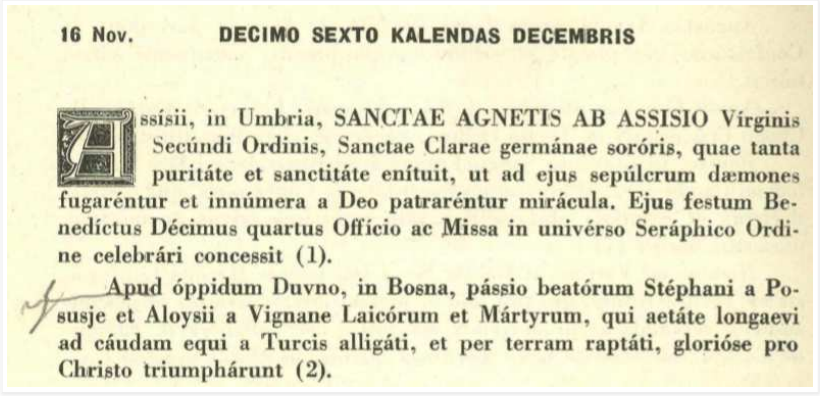

16 Nov. DECIMO SEXTO KALENDAS DECEMBRIS

Assísii, in Umbria, SANCTAE AGNETIS AB ASSISIO Vírginis Secúndi Ordinis, Sanctae Clarae germánae soróris, quae tanta puritáte et sanctitáte enítuit, ut ad ejus sepúlcrum dæmones fugaréntur et innúmera a Deo patraréntur mirácula. Ejus festum Benedíctus Décimus quartus Offício ac Missa in univérso Seráphico Ordine celebrári concessit (1).

Apud óppidum Duvno, in Bosna, pássio beatórum Stéphani a Posusje et Aloysii a Vignane Laicórum et Mártyrum, qui aetáte longaevi ad cáudam equi a Turcis alligáti, et per terram raptáti, glorióse pro Christo triumphárunt (2).

20. studenoga, spomen mučeništva skupine franjevaca ubijenih 1808. godine.

"Borovicae, in Bosna, passio quatuor Fratrum Martyrum, quorum duo a Turcis suspendio necati sunt, duo vero palo confixi.
Apud Visokum, item in Bosna, passio duorum Fratrum Martyrum a Turcis pro fide interfectorum."

("U Borovici, u Bosni, mučeništvo četvero braće mučenika, od kojih su dvojica obješeni od Turaka, a dvojica nabijeni na kolac.
Kod Visokog, isto u Bosni, mučeništvo dvojice braće mučenika, koji su od Turaka ubijeni za vjeru.")

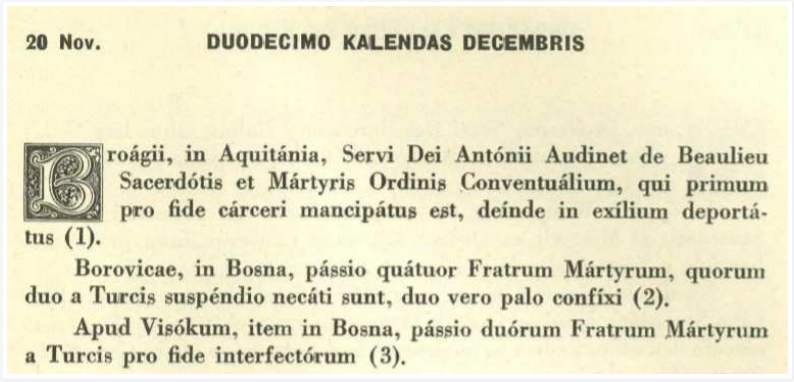

20 Nov. DUODECIMO KALENDAS DECEMBRIS

Broágii, in Aquitánia, Servi Dei Antónii Audinet de Beaulieu Sacerdótis et Mártyris Ordinis Conventuálium, qui primum pro fide cárceri mancipátus est, deínde in exílium deportátus (1).

Borovicae, in Bosna, pássio quátuor Fratrum Mártyrum, quorum duo a Turcis suspéndio necáti sunt, duo vero palo confíxi (2).

Apud Visókum, item in Bosna, pássio duórum Fratrum Mártyrum a Turcis pro fide interfectórum (3).

21. studenoga, spomen mučeništva fra Bernardina Galijaša koji je ubijen 1663. godine.

"Ramae, in Bosna, Servi Dei Bernardini Galias, illius loci Guardiani, Sacerdotis et Martyris, a Turcis in odium fidei proditorie interfecti."

("U Rami, u Bosni, sluge Božjega Bernardina Galijaša, gvardijana u tom mjestu, svećenika i mučenika, koji je izdajnički ubijen od Turaka iz mržnje prema vjeri.")

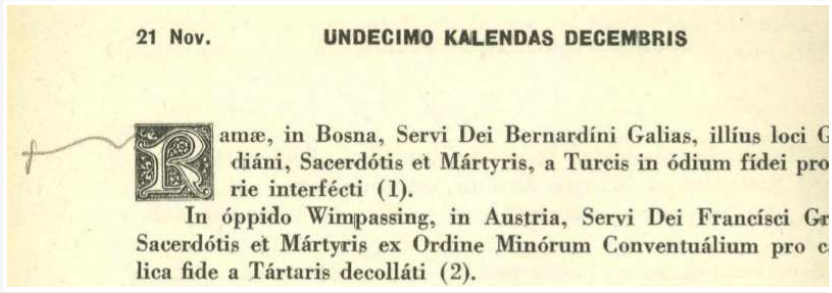

21 Nov. UNDECIMO KALENDAS DECEMBRIS

Ramæ, in Bosna, Servi Dei Bernardíni Galias, illíus loci G diáni, Sacerdótis et Mártyris, a Turcis in ódium fídei pro rie interfécti (1).

In óppido Wimpassing, in Austria, Servi Dei Francísci Gr Sacerdótis et Mártyris ex Ordine Minórum Conventuálium pro c lica fide a Tártaris decolláti (2).

30. studenoga, spomen mučeništva fra Andrije Čavlinovića, koji je ubijen 1771. godine.

"In oppido Vodicevo, in Bosna, Servi Dei Andreae Cavlinovic Martyris, a quodam Turcarum tyranno pro fide catholica interfecti."

("U naselju Vodičevo, u Bosni, sluge Božjega Andrije Čavlinovića mučenika, koji je ubijen za katoličku vjeru od nekog turskog tiranina.")

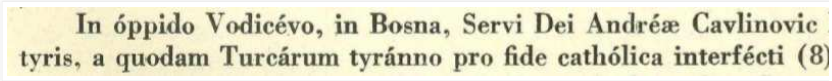

In óppido Vodicévo, in Bosna, Servi Dei Andréæ Cavlinovic tyris, a quodam Turcárum tyránno pro fide cathólica interfécti (8)

5. prosinca, spomen mučeništva skupine bosanskih franjevaca ubijenih 1684. godine.

"Serajevi, in Bosna, passio duorum Patrum Guardianorum, qui, Turcis persequentibus, inter verbera spiritum emiserunt.
Modrici, item in Bosna, passio cujusdam Patris Vicarii, a Turcis necati."

("U Sarajevu, u Bosni, mučeništvo dvojice otaca gvardijana, koji su, dok

su ih Turci progonili, usred batina ispustili duh.
U Modriči, isto u Bosni, mučeništvo nekog oca vikara, ubijenog od Turaka.")

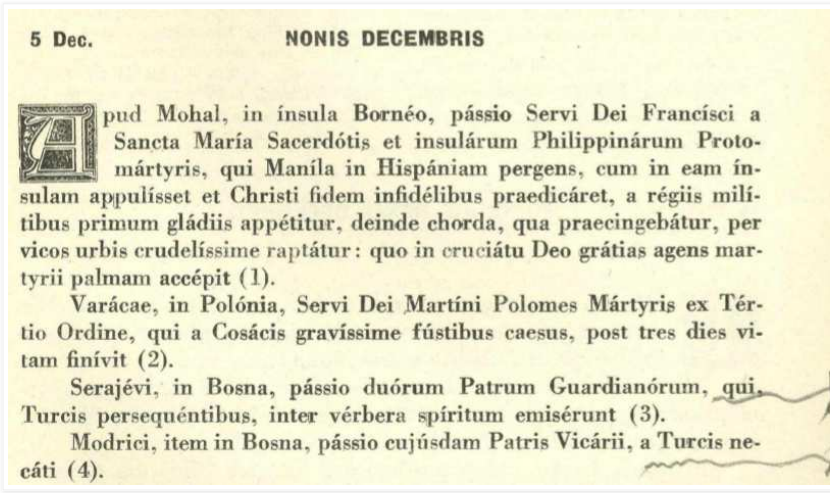

5 Dec. NONIS DECEMBRIS

Apud Mohal, in ínsula Bornéo, pássio Servi Dei Francísci a Sancta María Sacerdótis et insulárum Philippinárum Protomártyris, qui Maníla in Hispániam pergens, cum in eam ínsulam appulísset et Christi fidem infidélibus praedicáret, a régiis milítibus primum gládiis appétitur, deinde chorda, qua praecingebátur, per vicos urbis crudelíssime raptátur: quo in cruciátu Deo grátias agens martyrii palmam accépit (1).

Varácae, in Polónia, Servi Dei Martíni Polomes Mártyris ex Tértio Ordine, qui a Cosácis gravíssime fústibus caesus, post tres dies vitam finívit (2).

Serajévi, in Bosna, pássio duórum Patrum Guardianórum, qui, Turcis persequéntibus, inter vérbera spíritum emisérunt (3).

Modrici, item in Bosna, pássio cujúsdam Patris Vicárii, a Turcis necáti (4).

7. prosinca, spomen mučeništva bl. Marina iz Kotora, koji je bio misionar u Srbiji i na Krimu.

"Apud Tartaros passio beati Marini a Catharo, qui cum ex delegatione Nicolai Quarti Summi Pontificis Slavis ad fidem convertendis incumberet, per Tartarorum manus martyr occubuit.

("Kod Tatara, mučeništvo blaženoga Marina iz Kotora, koji dok je po poslanstvu vrhovnog svećenika Nikole Četvrtoga radio na obraćenju Slavena, po tatarskoj je ruci umro kao mučenik.")

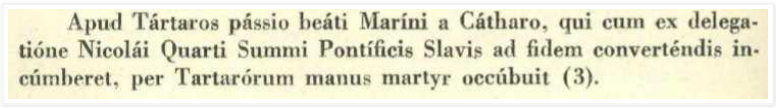

Apud Tártaros pássio beáti Maríni a Cátharo, qui cum ex delegatióne Nicolái Quarti Summi Pontíficis Slavis ad fidem converténdis incúmberet, per Tartarórum manus martyr occúbuit (3).

21. prosinca, spomen mostarskih mučenika iz 1524. godine.

"Apud Mandatrium, in Herzegovina, passio quatuor Fratrum Martyrum, qui a Turcis ob Christi fidem, saxo ad collum alligato, in flumen Neretva demersi sunt."

("Kod Mostara, u Hercegovini, mučeništvo četvero braće mučenika, koji su od Turaka zbog Kristove vjere, privezanog kamena za vrat, bačeni u rijeku Neretvu.")

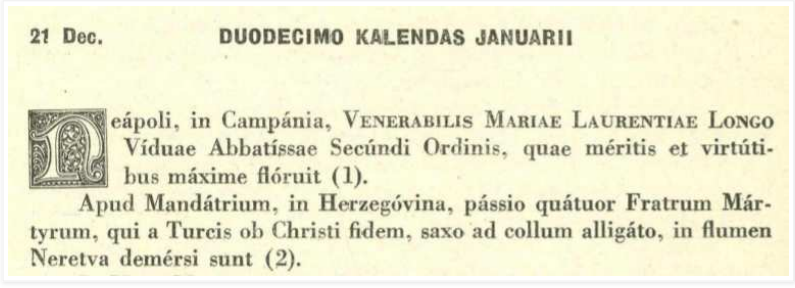

21 Dec. DUODECIMO KALENDAS JANUARII

Neápoli, in Campánia, Venerabilis Mariae Laurentiae Longo Víduae Abbatíssae Secúndi Ordinis, quae méritis et virtútibus máxime flóruit (1).

Apud Mandátrium, in Herzegóvina, pássio quátuor Fratrum Mártyrum, qui a Turcis ob Christi fidem, saxo ad collum alligáto, in flumen Neretva demérsi sunt (2).

29. prosinca, spomen dvije skupine mučenika: 12 franjevaca iz Konjica koji su ubijeni 1534., te trojice franjevaca i 50 vjernika ubijenih 1607. godine.

"In urbe Konjic, in Bosna, passio duodecim Fratrum Martyrum a Turcis pro fide occisorum.
Djakovari, in Slavonia, passio trium Fratrum Martyrum, qui a Turcis una cum quinquaginta fidelibus palo infixi mortem acerbissimam pro Christo oppetiere."

("U gradu Konjicu, u Bosni, mučeništvo dvanaestero braće mučenika ubijenih od Turaka za vjeru.
U Đakovu, u Slavoniji, mučeništvo trojice braće mučenika, koji su od Turaka, zajedno s pedesetero vjernika, nabijeni na kolac, podnijeli pregorku smrt.")

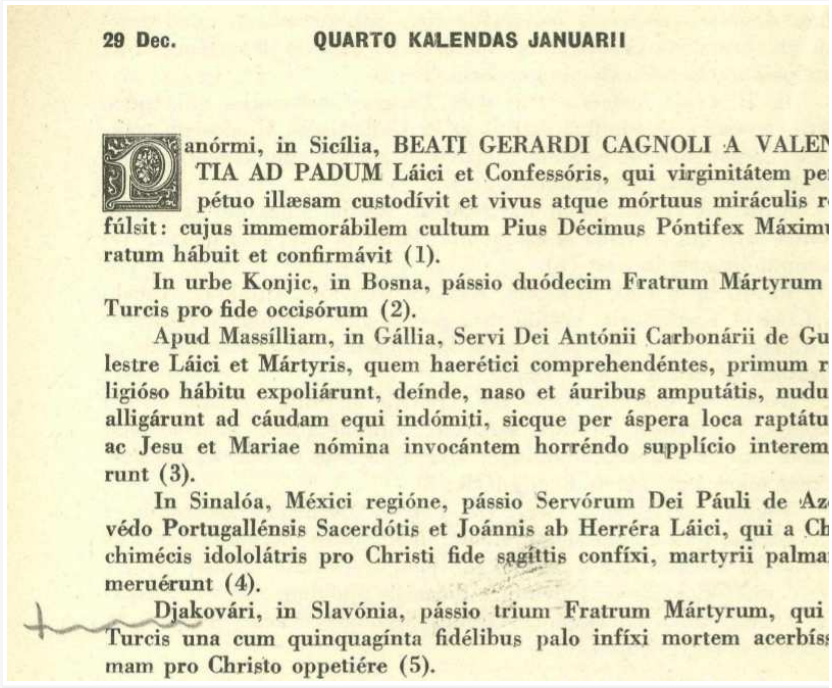

29 Dec. QUARTO KALENDAS JANUARII

Panórmi, in Sicília, BEATI GERARDI CAGNOLI A VALEN TIA AD PADUM Láici et Confessóris, qui virginitátem pe pétuo illæsam custodívit et vivus atque mórtuus miráculis r fúlsit: cujus immemorábilem cultum Pius Décimus Póntifex Máximu ratum hábuit et confirmávit (1).

In urbe Konjic, in Bosna, pássio duódecim Fratrum Mártyrum Turcis pro fide occisórum (2).

Apud Massílliam, in Gállia, Servi Dei Antónii Carbonárii de Gu lestre Láici et Mártyris, quem haerétici comprehendéntes, primum r ligióso hábitu expoliárunt, deínde, naso et áuribus amputátis, nudu alligárunt ad cáudam equi indómiti, sicque per áspera loca raptátu ac Jesu et Mariae nómina invocántem horréndo supplício interem runt (3).

In Sinalóa, Méxici regióne, pássio Servórum Dei Páuli de Az védo Portugallénsis Sacerdótis et Joánnis ab Herréra Láici, qui a Ch chimécis idololátris pro Christi fide sagíttis confíxi, martyrii palma meruérunt (4).

Djakovári, in Slavónia, pássio trium Fratrum Mártyrum, qui Turcis una cum quinquagínta fidélibus palo infíxi mortem acerbís mam pro Christo oppetiére (5).

30. prosinca, spomen na gvardijana iz Požege, ubijenog 1600. godine.

> "Apud oppidum Pozega, in Slavonia, passio venerandi Patris Guardiani, quem Mahometani, omnibus illius loci conventus Fratribus carcerem detrusis, palo infixum crudeliter interemerunt."
>
> ("Kod naselja Požega, u Slavoniji, mučeništvo časnoga oca gvardijana, koga su muhamedanci, okrutno nabili na kolac, nakon što su bacili u tamnicu svu braću konventa u onom mjestu.")

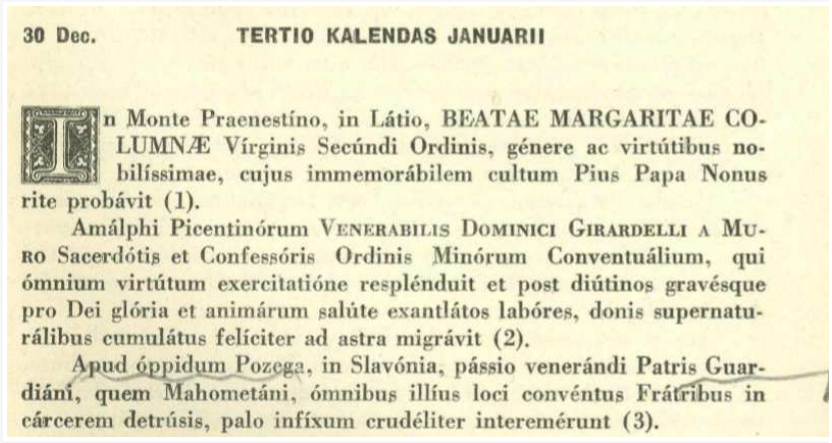

30 Dec. TERTIO KALENDAS JANUARII

In Monte Praenestíno, in Látio, BEATAE MARGARITAE COLUMNÆ Vírginis Secúndi Ordinis, génere ac virtútibus nobilíssimae, cujus immemorábilem cultum Pius Papa Nonus rite probávit (1).

Amálphi Picentinórum VENERABILIS DOMINICI GIRARDELLI A MURO Sacerdótis et Confessóris Ordinis Minórum Conventuálium, qui ómnium virtútum exercitatióne resplénduit et post diútinos gravésque pro Dei glória et animárum salúte exantlátos labóres, donis supernaturálibus cumulátus felíciter ad astra migrávit (2).

Apud óppidum Pozega, in Slavónia, pássio venerándi Patris Guardiáni, quem Mahometáni, ómnibus illíus loci convéntus Frátribus in cárcerem detrúsis, palo infíxum crudéliter interemérunt (3).

Istoga dana je spomen visovačkih mučenika, ubijenih 1646. godine.

> "Apud Visovacum, in Dalmatia, passio trium Fratrum a Turcis pro fide occisorum."
> ("Kod Visovca, u Dalmaciji, mučeništvo trojice braće ubijenih od Turaka za vjeru.")

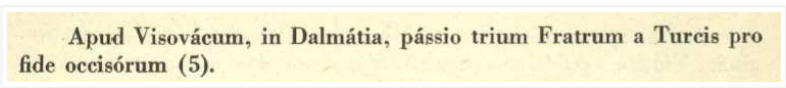

Apud Visovácum, in Dalmátia, pássio trium Fratrum a Turcis pro fide occisórum (5).

Eto, došli smo do kraja Franjevačkog martirologija.
A sad da kažemo par riječi o razlogu zašto je korisno čitati martirologij.
Čitanje martirologija potiče ljude na žrtvu i trpljenje za vjeru.
Kako to da su prijašnje generacije svećenika i redovnika bile toliko spremne dati život za vjeru? Možda upravo zbog činjenice što su u martirologiju svakodnevno čitali o mučenicima.

U tom smislu govori i bl. Alojzije Stepinac u pismu p. Ivanu Kukuli, 9. rujna 1959.:

> "Zar nemam priliku svaki dan čitati u martyrologiju, zbijenu doduše, ali punu sadržaja, povijest tisuća svetih mučnika naše Crkve? Što su naše patnje prema njihovima?
> Ta misao me često zahvaća, kada čitam martyrologij. Kod prime u breviru čitamo crvenim slovima ispisanu opasku: *'Deinde in choro legitur Martyrologium, quod laudabiliter fit etiam extra chorum.'* Ja bih iza *'laudabiliter'* dodao još i *'valde utiliter'*, baš za ove naše dane, kad se sotona preko svojih crvenih šegrta napinje iz petnih žila, da ulije strah u kosti vjernicima Crkve, u prvom redu dakako svećenicima, prema onoj: *'Percute pastorem et dispergentur oves.'* (Mt 26, 31)"

Vidimo da je bl. Alojzije svakodnevno čitao (liturgijski) martirologij kod Prime u časoslovu, i sam kaže da je to čovjeku "valde utiliter" ("vrlo korisno").

Korisno je i zbog činjenice što ljudima stavlja pred oči da ih na ovome svijetu čekaju patnje i teškoće. Potiče vjernike da se ne vežu za ovaj svijet... Da ne traže sreću na ovome svijetu, jer "naša je domovina na nebesima" (Fil 3, 20).

Sve nam to govori koliko je važno da se po samostanima obnovi čitanje martirologija: kako onog liturgijskog (zajedno s cjelokupnim tradicionalnim časoslovom), tako i ovog izvanliturgijskog.

Franjevački martirologij iz 1938. možete preuzeti ovdje: Martyrologium Franciscanum.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 09:22

Oznake: Franjevci

Nema komentara:

Objavi komentar

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi Pregled

Obavijesti me

Noviji post Početna stranica Stariji postovi

Pretplati se na: Objavi komentare (Atom)

Tema Jednostavno. Pokreće Blogger.

Savjeti pape sv. Pija V. španjolskim i portugalskim vladarima glede širenja katoličke vjere u Novom svijetu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/savjeti-pape-sv-pija-v-spanjolskim-i.html

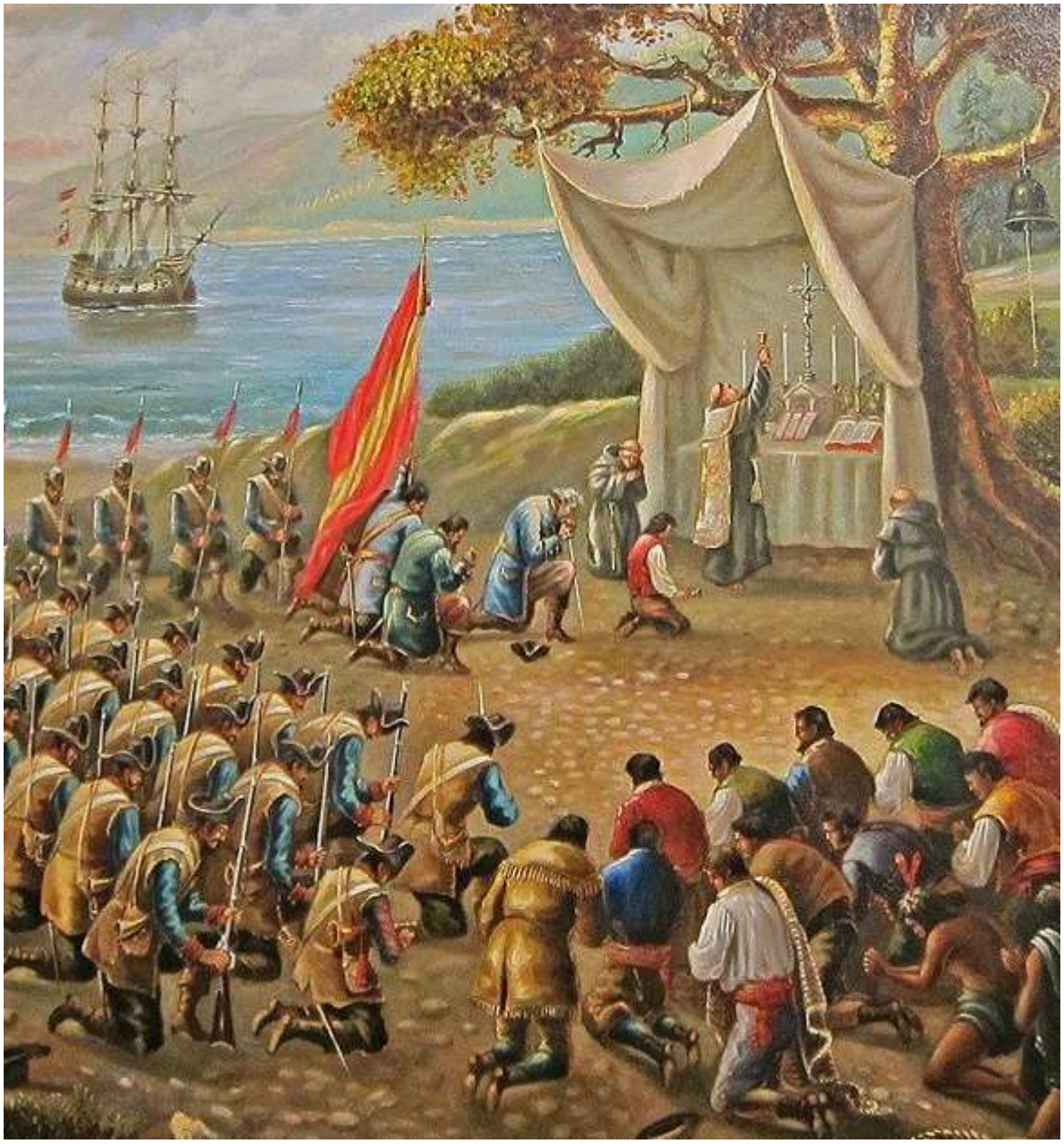

Španjolski i portugalski kraljevi velikim su dijelom zaslužni za širenje katoličke vjere po cijelome svijetu. Od Indije i Filipina do srednje i južne Amerike, veliki misijski pothvati u Novom svijetu od 16. do 19. stoljeća, bili bi nezamislivi bez aktivne podrške španjolske i portugalske krune.

Tijekom tog se vremena Crkva proširila na sve kontinente i dobila više novih vjernika nego ikada prije u svojoj povijesti. Okvir koji je to omogućio bilo je širenje španjolskih i portugalskih prekomorskih posjeda.

To nije bilo slučajno. Božja Providnost se često koristila državama za proširenje vjere. Tako se u antičkim vremenima poslužila Rimskim Carstvom za proširenje Crkve. Sjetimo se ovdje one čuvene propovijedi pape sv. Leona Velikoga na blagdan sv. Petra i Pavla (dijelovi koje se čitaju i u tradicionalnom časoslovu na blagdan apostolskih prvaka, 29. lipnja), gdje sveti papa govori kako je širenje Rimskog Carstva omogućilo da se kršćanstvo proširi:

> "Ut autem huius inenarabilis gratiae per totum mundum diffunderetur effectus, Romanum regnum divina providentia praeparavit: cuius ad eos limites incrementa perducta sunt, quibus cunctarum undique gentium vicina et contigua esset universitas. Dispositio namque divinitus operi maxime congruebat, ut multa regna uno confoederarentur imperio, et cito pervios haberet populos praedicatio generalis, quos unius teneret regimen civitatis."
>
> ("Kako bi bi se, naime, po čitavom svijetu proširio učinak ove neizrecive milosti, Božanska Providnost je pripravila rimsko vladanje: čije je povećanje dovedeno do tih granica, kojima bi posvuda svim narodima bila u susjedstvu i bliska općenitost. Priprava je, naime, veoma dolikovala božanskom djelu, da se mnoga kraljevstva savezнички ujedine u Carstvo, i kako bi općenito propovijedanje [vjere] imalo brz otvoren pristup narodima, koje je držalo vladanje jednoga grada.")

Jasno, situacija s Rimskim Carstvom je specifična, i podosta drugačija od španjolske i portugalske situacije. Rimsko Carstvo je polako s vremenom postalo katoličko, a Španjolska i Portugal su od početka bile katoličke države.
No, u oba slučaja imamo primjere kako proširenje države omogućuje ili barem olakšava širenje vjere.

Ako pogledamo samo broj obraćenika, onda treba priznati da je u vrijeme španjolske i portugalske prekomorske ekspanzije obraćeno više ljudi, nego u doba Rimskog Carstva. Već bi nam zbog toga ta vremena trebala biti zanimljiva.

Kako su katolici u tome uspjeli? Zašto su tada mogli, a danas ne mogu?
Mislim da bi ovaj tekst mogao dati barem neke naznake, ako već ne odgovore.

Ovih se dana dosta govori o kolonijalizmu. Šire se potpuno neutemeljene optužbe na račun povijesti čitavih naroda. U tome nerijetko sudjeluju i modernistički pseudoteolozi, pogotovo oni bliski krivovjerskoj "teologiji oslobođenja", koji se žele prikazati kao nekakvi borci za prava "potlačenih domorodaca".

Ali, najjadnije je kad vidite da govore o stvarima o kojima nemaju pojma. Danas nam o "kolonijalnoj prošlosti" drže prodike ljudi koji nikada u životu nisu pročitali nijedan dokument iz 16. ili 17. stoljeća. Ljudi koji uopće ne poznaju izvore.
Da karikiram, ne može netko tko je pročitao dva članka na Wikipediji iznositi sudove o bilo kojoj temi, a ponajmanje o povijesnim događajima.

Mi ne smijemo biti takvi. Kad govorimo o osjetljivim povijesnim temama, onda moramo govoriti isključivo na temelju izvora.

To je, ukratko, ono što ću učiniti u ovome tekstu. Citirat ću izvorna pisma sv. Pija V. upućena španjolskim i portugalskim vlastodršcima, u kojima se točno može vidjeti što im je savjetovao glede širenja katoličke vjere u Novom svijetu.

Pisma Pija V. objavljena su u zbirci ***Apostolicarum Pii Quinti Pontificis Maximi epistolarum libri quinque***, tiskanoj 1640. godine.

U pismima Pija V. možete primijetiti dvije glavne teme. S jedne strane, gorljivo zauzimanje za obraćenje domorodaca u novootkrivenim prekomorskim zemljama. S druge strane, konstantno pozivanje vlasti da prema domordcima postupaju blago i nježno, uz svijest da upravo takav pristup olakšava i pospješuje širenje katoličke vjere.

Važno je također spomenuti da sv. Pio V. poziva španjolske i portugalske vlasti da uvedu red i disciplinu među europske doseljenike u tim krajevima, kako došljaci ne bi svojim neprimjerenim ponašanjem sablaznili domorodce. I tada, kao i danas, velika zapreka širenju vjere su katolici koji ne žive po propisima vjere. Takvi svojim sablažnjivim ponašanjem mogu proizvesti potpuno krivi dojam o vjeri kod dobronamjernih nevjernika. Zato je potrebno bez iznimke upregnuti takve u disciplinu.

Počinjem s pismom sv. Pija V. španjolskom kralju Filipu II. od 17. kolovoza 1568.
Na početku papa govori o svojoj pastirskoj dužnosti da se brine za širenje vjere:

> "Cum oporteat nos pro officio pastorali, quod nobis licet indignis commissum fuit, curam habere, non solum eorum qui fidem Christianam susceperunt, sed eorum etiam qui ad eam suscipiendam facile adduci possunt, veluti populorum Indiae, qui ad Hispaniae Regnum nostris temporibus adiuncti fuerunt; magnopere in Domino laetamur, te, vti Regem vere Catholicum, sicuti a felic. record. praedecessoribus nostris optatum fuit, qui eam orbis terrarum partem maioribus tuis subigendam attribuerunt, eosque populos illorum fidei commiserunt, curasse, vt sacrum Evangelium in illis provinciis praedicaretur, ac fides Catholica propagaretur."
>
> ("Budući da trebamo zbog svoje pastirske službe, koja nam je, premda nedostojnima, povjerena: da brinemo ne samo za one koji su primili kršćansku vjeru, nego također i o onima koji bi se lako mogli pridobiti da je prihvate, poput naroda Indije, koji su u naše vrijeme pridruženi Španjolskom Kraljevstvu; veoma se radujemo u Gospodinu, da ti, kao uistinu katolički kralj, i kao što su željeli naši prethodnici sretne uspomene, koji su taj dio svijeta povjerili tvojim starima da ga podlože, i tamošnje narode povjerili njihovoj vjernosti, brinući se da se sveto Evanđelje propovijeda u tim pokrajinama i da se širi katolička vjera.")

EPISTOLA XVI.

Vt rem Christianam in Indiâ propagare rectéque habere curet, Regem Hiſpaniarum hortatur. Vide lib. III. *cap.* V. *Vitæ* PII V.

Chariſſimo in CHRISTO Filio, Philippo Hiſpaniarum Regi Catholico.

CHariſſime in CHRISTO Fili noſter, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Cùm oporteat nos pro officio paſtorali, quod nobis licet indignis commiſſum fuit, curam habere, non ſolùm eorum qui fidem Chriſtianam ſuſceperunt, ſed eorum etiam qui ad eam ſuſcipiendam facilè adduci poſſunt, veluti populorum Indiæ, qui ad Hiſpaniæ Regnum noſtris temporibus adiuncti fuerunt; magnoperè in Domino lætamur, te, vti Regem verè Catholicum, ſicuti à felic. record. prædeceſſoribus noſtris optatum fuit, qui eam orbis terrarum partem maioribus tuis ſubigendam attribuerunt, eoſque populos illorum fidei commiſerunt, curaſſe, vt ſacrum Euangelium in illis prouinciis prædicaretur, ac fides Catholica propagaretur. Quod etſi eo ſtudio, atque eâ ſedulitate actum fuit, vt Maieſtas tua eo nomine magnoperè in Domino collaudari potiùs debeat, quàm hortationibus excitari; conuenire tamen officio noſtro duximus (poſtquam certiores facti fuimus de rectoribus admodum idoneis earum prouinciarum regi-

Sv. Pio V. potiče kralja da pojedinim upraviteljima prekomorskih zemalja dade do znanja da su se dužni brinuti za širenje katoličke vjere. Pri tome ističe važnost dobrog primjera vjernika. Izričito traži da se ne tlače domorodci, nego da se prema njima postupa s ljubavlju, kako bi gledajući dobre primjere kršćana zavoljeli pravu vjeru.

> "...vt populos illos ditionis suae, hac occasione oblata, eis quam diligentissime commendare velit, ac praecipue mandare, vt propagationi sanctae fidei, et animarum saluti intenti sint, quarum rerum caussa ea orbis terrarum pars ab initio ipsis maioribus tuis concessa fuit; vt, cum ex laudabili eorum regimine qui illis praerunt, tum bonis exemplis eorum qui Christianam doctrinam tradent, iugum Christi suave et leve esse sentiant, neque ab illis ipsis opprimantur, qui eos tamquam teneras in vinea Domini plantas alere ac fovere, et amorem in eis Christianae Religionis accendere atque augere debent; et ea omnia caveantur, quibus ipsi offendi, et Christiana Religio detrimentum capere posset: qui autem nondum Christi fidem susceperunt, ad eam suscipiendam, charitate et dexteritate adhibita, alliciantur."
>
> ("...da im te narode svoga podložništva, u ovoj pruženoj prilici, najpažljivije preporuči i izričito naloži, da budu predani širenju svete vjere i spasenju duša, zbog kojeg je razloga na prvome mjestu taj dio svijeta od početka bio dodijeljen tvojim starima; da, vidjevši pohvalno vladanje onih koji im predstoje, kao i dobre primjere onih koji im predaju kršćanski nauk, osjete da je jaram Kristov sladak i lagan, i da ne budu tlačeni od onih istih koji su ih dužni hraniti i njegovati kao krhke stabiljke u vinogradu Gospodnjem, i zapaliti i povećavati u njima ljubav prema kršćanskoj vjeri; i da se čuvaju svega onoga što bi ih moglo povrijediti i iz čega bi kršćanska vjera mogla zadobiti štetu: neka se one koji još nisu prihvatili vjeru Kristovu navede da je prihvate, primjenjujući ljubav i blagost.")

Zatim sv. Pio V. govori o mnogostrukim blagodatima širenja vjere:

> "Certum enim habeat Maiestas tua, ex propagatione Religionis suum quoque in illis partibus Regnum Deo propitio ac favente firmatum et auctum iri, et sibi talium in eos populos et Religionem meritorum, non solum in hac vita, sed in altera etiam, praemium paratum fore."
>
> ("Naka vaše veličanstvo bude sigurno, da će promicanjem vjere, uz Božju milost i pomoć, svoje kraljevstvo u tim krajevima učvrstiti i proširiti, steći za sebe takve zasluge među tim narodima i vjerom, ne samo u ovom životu, nego je također i u drugom čeka pripravljena nagrada.")

Samo dan nakon toga, 18. kolovoza 1568., papa sv. Pio V. piše potkralju Perua, Franciscu Toledu, koji je u ime španjolskog kralja upravljao tim dijelom Južne Amerike.

U tom pismu on potiče potkralja:

> "...ad fidem orthodoxam in illis partibus propagandam, et quam plurimos animas Christo lucrandas. Ut vero et qui adhuc infirmi sunt, in fide confirmentur, et qui idolorum cultores, Christi fidem suscipiant; necesse est pro tua prudentia intelligas, illos ita regi atque tractari debere, ut ipsi quidem divinae erga se misericordiae beneficium indies magis agnoscant; infideles autem atque idolatrae eorum exemplo atque imitatione ad veritatem agnoscendam invitentur."
>
> ("...na promicanje prave vjere u tim krajevima, i na stjecanje što većeg broja duša za Krista. Da se uistinu i oni koji su još slabi, učvrste u vjeri, i oni koji su štovatelji idola, prihvate Kristovu vjeru; nužno je da to shvatiš svojom razboritošću, da nad njima treba vladati i postupati, da oni svakim danom sve više spoznaju dobročinstva bošanskoga milosrđa prema sebi; a da se nevjernici i idolopoklonici njihovim primjerom i oponašanjem pozovu na spoznaju istine.")

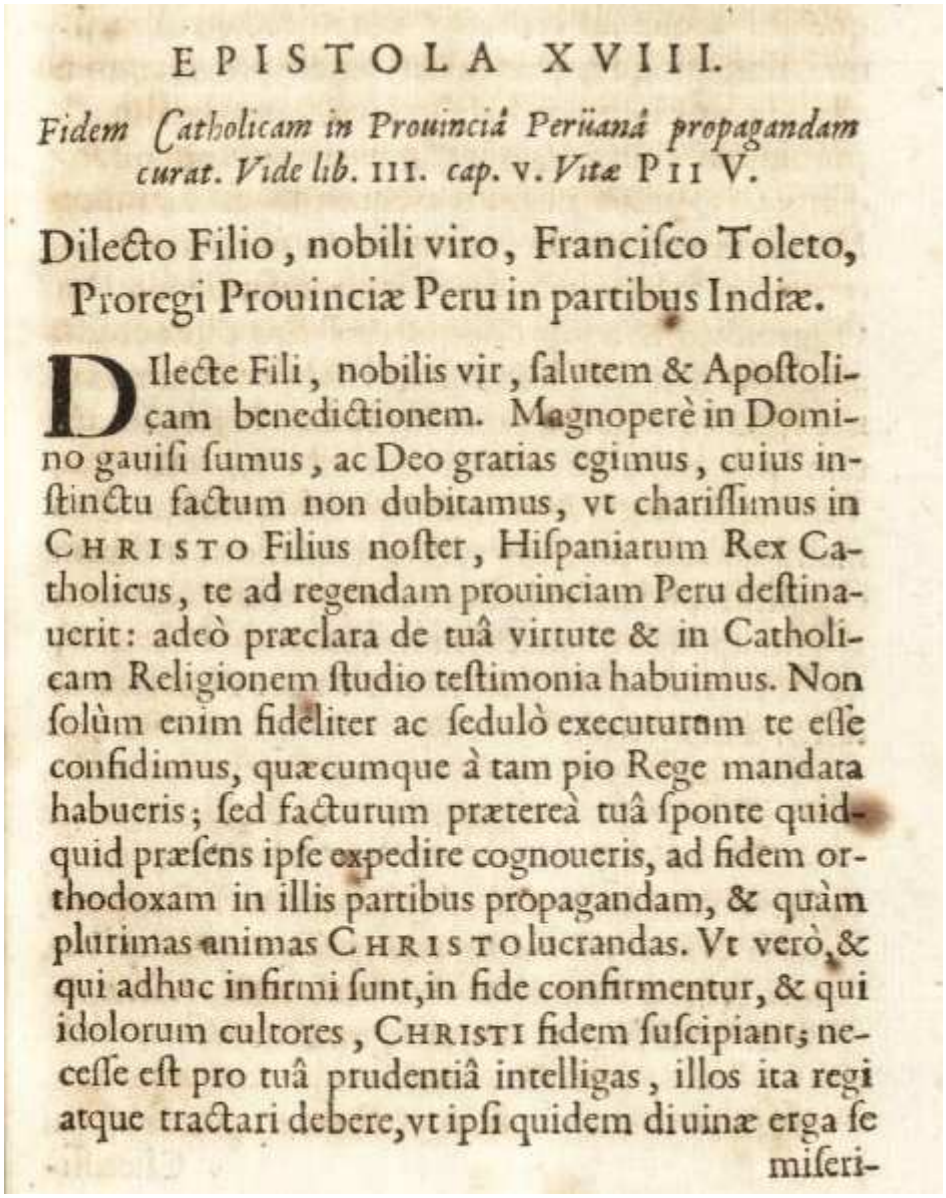

EPISTOLA XVIII.

Fidem Catholicam in Prouinciâ Perüanâ propagandam curat. Vide lib. III. *cap.* V. *Vitæ* PII V.

Dilecto Filio, nobili viro, Franciſco Toleto, Proregi Prouinciæ Peru in partibus Indiæ.

DIlecte Fili, nobilis vir, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Magnoperè in Domino gauiſi ſumus, ac Deo gratias egimus, cuius inſtinctu factum non dubitamus, vt chariſſimus in CHRISTO Filius noſter, Hiſpaniarum Rex Catholicus, te ad regendam prouinciam Peru deſtinauerit: adeò præclara de tuâ virtute & in Catholicam Religionem ſtudio teſtimonia habuimus. Non ſolùm enim fidèliter ac ſedulò executurum te eſſe confidimus, quæcumque à tam pio Rege mandata habueris; ſed facturum præterea tuâ ſponte quidquid præſens ipſe expedire cognoueris, ad fidem orthodoxam in illis partibus propagandam, & quàm plurimas animas CHRISTO lucrandas. Vt verò, & qui adhuc infirmi ſunt, in fide confirmentur, & qui idolorum cultores, CHRISTI fidem ſuſcipiant; neceſſe eſt pro tuâ prudentiâ intelligas, illos ita regi atque tractari debere, vt ipſi quidem diuinæ erga ſe miſeri-

Zatim sv. Pio V. potiče potkralja da dobro pazi na ponašanje europskih doseljenika, da se domorodci ne bi sablaznili zbog njihovih zlih primjera:

> "Illud quoque, quantum fieri potest, providendum est, ne eorum, qui ex his Occidentis partibus in eas provincias commigrarunt, pravis moribus offendantur."
>
> ("Za ovo se, naime, koliko je moguće, treba pobrinuti, da se ne uvrijede zlim ponašanjem onih koji su se iz ovih zapadnih krajeva doselili u one provincije.")

Slično je sv. Pio V. pisao i potkralju Nove Španjolske (područja pod španjolskom vlašću u srednjoj i sjevernoj Americi, manjim dijelom i Južnoj Americi) 8. listopada 1567.
I tu prvo govori o nadi u širenje Crkve:

> "Deum autem precamur, ut qui te istuc adeo feliciter perduxit ad istos populos regendos, Nobilitati tuae semper adsit, detque et concedat, ut sancta Ecclesia in istis partbus, sub tuo felici regimine, ad divini sui nominis gloriam, et animarum salutem, propagetur et crescat."
>
> ("Molimo naime Boga, da on koji te je sretno doveo sve do tamo da vladaš nad tim narodima, uvijek bude na pomoć tvojoj plemenitosti, i da dade i udijeli, da se sveta Crkva u tim krajevima, pod tvojim sretnim vladanjem, na slavu svoga božanskoga imena, i na spasenje duša, proširi i raste.")

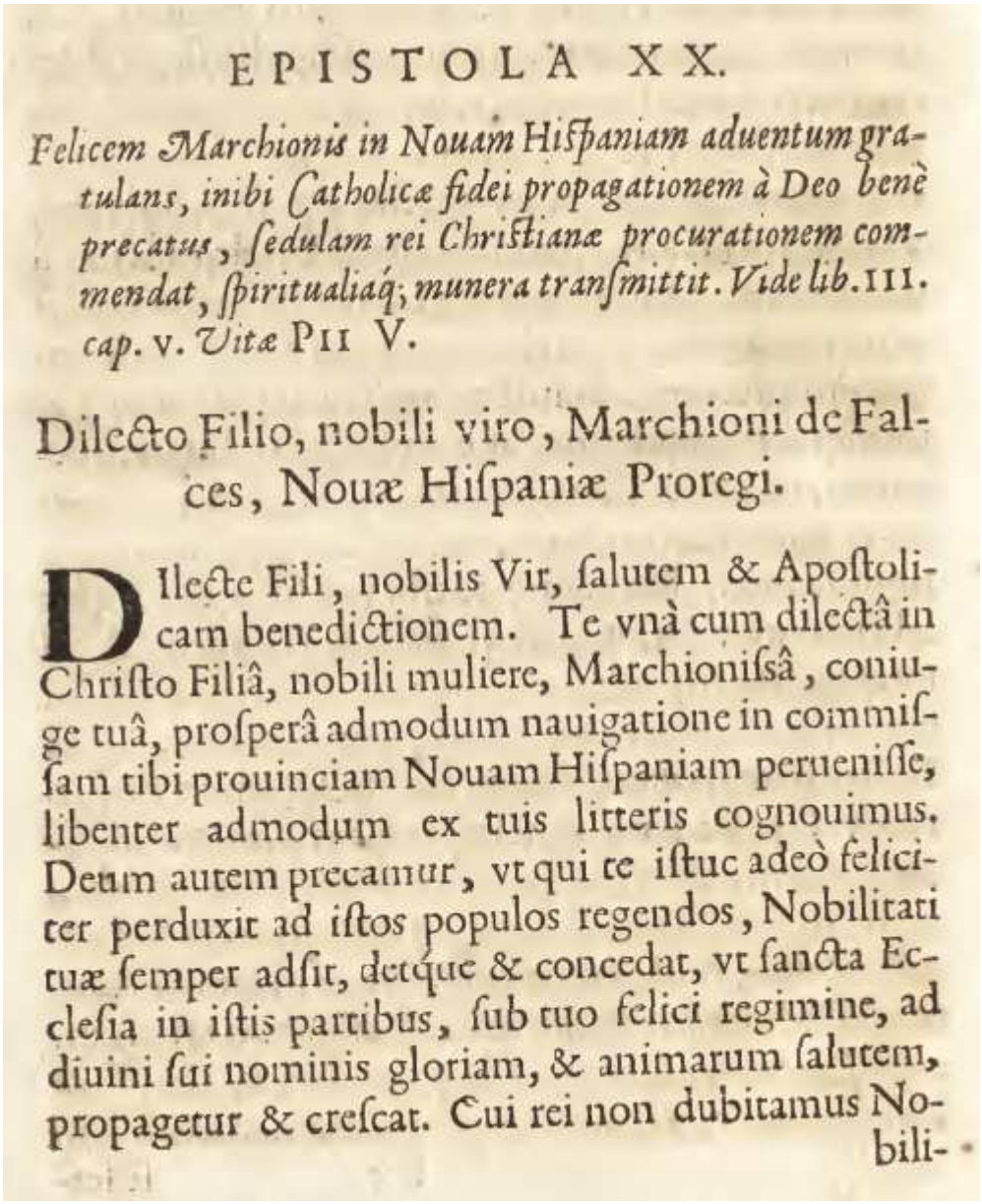

EPISTOLA XX.

Felicem Marchionis in Nouam Hiſpaniam aduentum gratulans, inibi Catholicæ fidei propagationem à Deo benè precatus, ſedulam rei Chriſtianæ procurationem commendat, ſpiritualiáq; munera tranſmittit. Vide lib. III. *cap.* V. *Vitæ* PII V.

Dilecto Filio, nobili viro, Marchioni de Falces, Nouæ Hiſpaniæ Proregi.

Dilecte Fili, nobilis Vir, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Te vnà cum dilectâ in Chriſto Filiâ, nobili muliere, Marchioniſsâ, coniuge tuâ, proſperâ admodum nauigatione in commiſſam tibi prouinciam Nouam Hiſpaniam peruenisſe, libenter admodum ex tuis litteris cognouimus. Deum autem precamur, vt qui te iſtuc adeò feliciter perduxit ad iſtos populos regendos, Nobilitati tuæ ſemper adſit, detque & concedat, vt ſancta Eccleſia in iſtis partibus, ſub tuo felici regimine, ad diuini ſui nominis gloriam, & animarum ſalutem, propagetur & creſcat. Cui rei non dubitamus Nobili-

Papa se i ovdje zauzima za obranu novoobraćenih Indijanaca, kao i za pažljivo postupanje prema poganima, kako se ovi ne bi bojali prihvatiti pravu vjeru:

> "Nihil autem aeque necessarium esse pro sua prudentia intelligit, ac Christianos novos diligenter a militum et aliorum Christianorum iniuriis tueri atque defendere, et Gentiles ita tractare, ut ne a suscipienda Christi fide deterreantur, sed potius modis omnibus alliciantur."
>
> ("Ništa nije toliko potrebno kao to da tvoja razboritost razumije, i pažljivo brani i štiti nove kršćane od povreda vojnika i ostalih kršćana, i tako postupa prema poganima, da se ne plaše prihvaćanja Kristove vjere, nego radije na svaki način pridobe.")

Iste je poruke sv. Pio V. uputio i portugalskim vladarima.

U pismu portugalskom potkralju 11. listopada 1567., papa prvo hvali ulogu portugalskih kraljeva u širenju katoličke vjere do krajeva zemlje.

> "Audimus enim, quantopere isthic iam Ecclesia Catholica creverit, quantusque Gentilium numerus quotannis ab idolorum cultu, ad Christi fidem converti soleat. Ex quibus Ecclesiae incrementis, et tot animarum salute, tanta cor nostrum laetitia exultat, ut eam non facile explicare possimus. Quanta vero hoc nomine laus Serenissimis Portugalliae Regibus debeatur, cuncti Christiani populi nationesque noverunt: eorum enim cura, studio et admirabili animi magnitudine perfectum est (Deo pios illorum conatus et coepta iuvante) ut usque in ultimos orbis terra fines sacrum Evangelium pervenerit, et ii qui in tenebris ambulabant, lucem verae Religionis aspicere, ac Creatorem et Saluatorem suum agnoscere coeperint."
>
> ("Slušali smo, naime, koliko je već Katolička Crkva narasla, koliki se broj pogana svakodnevno od štovanja idola obraća na Kristovu vjeru. Zbog ovog rasta Crkve i spasenja tolikih duša, takvom radošću kliče naše srce, da je ne možemo lako objasniti. Kolika se doista na to ime duguje hvala presvjetlim kraljevima Portugala, znaju svi kršćanski puci i narodi: njihovim, naime, trudom i čudesnom velikodušnošću postignuto je (uz Božju pomoć njihovim pobožnim nastojanjima i pothvatima) da je sve do zadnjih krajeva zemlje došlo sveto Evanđelje, i da su oni koji su hodali u tmini, ugledali svjetlo prave vjere, te počeli spoznavati svoga Stvoritelja i Spasitelja.")

Dilectis Filiis, nobili viro, Vice-regi, & Consiliariis Portugalliæ & Algarbiorum Regis in partibus Indiæ Orientalis.

DIlecti Filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Misericordiarum Patri & Deo totius consolationis gratias agere non desistimus, qui in maximis & multiplicibus curis, quas pro suscepto officio assiduè sustinemus, reficere nos & consolari dignatur iucundissimis nuntiis, qui ex istis Indiæ partibus afferuntur. Audimus enim, quantopere istic iam Ecclesia Catholica creuerit, quantusque Gentilium numerus quotannis ab idolorum cultu ad Christi fidem conuerti soleat. Ex quibus Ecclesiæ incrementis, & tot animarum salute, tantâ cor nostrum lætitiâ exultat, vt eam non facilè explicare possimus. Quanta verò hoc nomine laus Serenissimis Portugalliæ Regibus debeatur, cuncti Christiani populi nationesque nouerunt: eorum enim curâ, studio & admirabili animi magnitudine perfectum est (Deo pios illorum conatus & cœpta iuuante) vt vsque in vltimos orbis terræ fines sacrum Euangelium peruenerit, & ij qui in tenebris ambulabant, lucem veræ Religionis aspicere, ac Creatorem & Saluatorem suum agnoscere cœperint. Quia verò, tam iis qui longè, quàm iis qui propè sunt, debitores sumus; ardentissimè cupientes

Sv. Pio V. potiče na daljnji rad oko obraćenja pogana, preporučujući nadležnima brigu za te duše, koje bi propale, da nisu upoznale pravu vjeru. Pitanje obraćenja nevjernika je pitanje časti Božje, ali također i pitanje dužnosti vladara.
Zato sv. Pio V. govori portugalskom upravitelju:

> "Si sola Domini nostri Iesu Christi gloria ageretur, deceret, tam Catholicos viros pro eius honore etiam sanguinem sine ulla dubitatione profundere, qui suum ipse pro nostra salute in ara Crucis effudit; sicuti vestrae nationis plurimi summa sua cum gloria profuderunt, qui nunc meritorum suorum fructum percipiunt. Sed praeter Dei honorem, praeter animarum salutem, agitur quoque Christianissimi filii nostri Regis vestri gloria, agitur vestrum et vestrae inclytae nationis decus. Quo plures enim Gentiles Christi fidem susceperint, eo Regis nomen gloriosum gloriosius reddetur, imperium eius in istis partibus firmius stabilietur, maiores acquirentur vires, ad barbaras nationes divino auxilio subigendas, et Regno Portugalliae adiungendas; vestra porro et vestrae nationis laus, et in Religionem Christianam merita crescent."
>
> ("Kad bi se radilo samo o slavi Gospodina našega Isusa Krista, već bi zbog toga dolikovalo da katolički muževi za njegovu čast proliju i krv bez ikakvog oklijevanja, koji je sam svoju krv prolio za naše spasenje na žrtveniku Križa, kao što su je i mnogi iz vašega naroda prolili na svoju najveću slavu, koji sada primaju plod svojih zasluga. Ali, osim časti Božje, osim spasenja duša, radi se ovdje i o slavi vašega najkršćanskijega kralja, našega sina, radi se o uresu vašem i vašega slavnog naroda. Naime, što više pogana prihvati Kristovu vjeru, to će slavno ime kraljevo biti još slavnije, njegovo će se kraljevstvo u ovim krajevima čvršće utvrditi, steći će se veće snage, da se uz Božju pomoć podlože barbarski narodi, i pridruže Portugalskom Kraljevstvu; nadalje, vaša će hvala rasti i vašega naroda, i zasluge za kršćansku vjeru.")

A kako će to postići? Jednostavno tako da puste misionare da nesmetano rade svoj posao, i da im pomažu gdje je to nužno.

> "...oportet quidquid potestis auxilii, quidquid potestis studii ac favoris, operariis in vinea Dominica laborantibus, Praelatis nimirum, et reliquis quorumcumque Ordinum Religiosis viris, promptissimo animo praestare."
>
> ("...potrebno je da svakom mogućom pomoći, kojim god možete nastojanjem i uslugom, najspremnije pomognete radnicima koji rade u vinogradu Gospodnjem: naime, prelatima i ostalim muževima redovnicima bez obzira kojem redu pripadali.")

To je razumljivo, jer su glavni nositelji misijskih djelatnosti u Novom svijetu bile redovničke zajednice: dominikanci, franjevci i isusovci.

Sv. Pio V. upozorava i Portugalce da se moraju čuvati nasilnih postupaka prema domorodcima, kao i svake sablazni koja bi mogla spriječiti njihovo obraćenje na katoličku vjeru:

> "Illud vero in primis necessarium esse pro vestra prudentia intelligitis, ipsos Gentiles a militum iniuriis diligenter defendi ac protegi, impedimentaque ac scandala omnia removeri ac tolli, quibus eorum conversio quocumque modo impediri aut retardari possit."
>
> ("Ovo je potrebno da prije svega shvati vaša razboritost, da same pogane pažljivo brani i štiti od povreda vojnika, te da makne i ukloni sve zapreke i sablazni, koje bi na bilo koji način mogle spriječiti ili usporiti njihovo obraćenje.")

Eto, vidjeli smo po ovim pismima, kako i najrevniji papa 16. stoljeća - sv. Pio V. - traži pažljivo i nježno postupanje s domorodcima. Traži disciplinu od kršćanskih vojnika i uklanjanje svih sablazni, koje bi mogle odvratiti dobronamjerne nevjernike od obraćenja. On je u stvari smatrao da je jedno od najvažnijih apostolskih sredstava: uzorno življenje samih kršćana, koji mogu svojim primjerom potaknuti druge da se obrate.

Međutim, pokraj svega toga, i namjera svjetovnih vladara mora biti jasna. Oni se moraju odlučno zalagati za obraćenje svih svojih podložnika na jedinu pravu vjeru, bez koje nema spasenja.

Na kraju napominjem da zbirku pisama sv. Pija V. možete preuzeti ovdje:
Apostolicarum Pii Quinti Pont. Max. Epistolarum libri quinque.

Svečani blagoslov ljiljana prema franjevačkom obredu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/svecani-blagoslov-ljiljana-prema_14.html

U obredniku franjevačkoga reda (Rimsko-serafski obrednik) određuje se poseban svečani obred blagoslova ljiljana na blagdan sv. Antuna Padovanskoga. Franjevački obred blagoslova ljiljana detaljniji je i svečaniji od onoga u (općem) Rimskom obredniku.

Pogledat ćemo ovaj blagoslov prema Rimsko-serafskom obredniku iz 1931. godine.

Blagoslov ljiljana ima podosta liturgijski karakter. U blizini oltara, na strani poslanice, treba staviti stolić na koji se polože ljiljani u onoj količini koja se čini dovoljnom prema broju redovnika ili vjernika ("ea copia, quae pro religiosorum numero sufficiens videbitur"). Ovdje se na prigodnom mjestu stavi i križ za procesiju.

Celebrant treba obući amikt, albu, štolu i plašt bijele boje; đakon dalmatiku, a poddakon tunicelu također bijele boje. Ne stavljaju manipul.

Nakon što na uobičajen način pristupe oltaru, celebrant poljubi oltar, otiđe na stranu poslanice i započne u ferijalnom tonu:

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit caelum et terram.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Deus, a quo omne bonum sumit initium, et semper ad potiora progrediens percipit incrementum: † concede, quaesumus, supplicantibus nobis; * ut quod ad laudem Nominis tui inchoare aggredimur, aeternae tuae sapientiae munere perducatur ad terminum. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

(V. Pomoć je naša u imenu Gospodina.
R. Koji je stvorio nebo i zemlju.
V. Gospodin s vama.
R. I s duhom tvojim.
Pomolimo se.
Bože, od koga svako dobro dobiva početak, i uvijek napredujući nabolje prima rast: † podaj, molimo, nama koji prosimo; * da ono čemu smo pristupili na slavu tvoga Imena, darom tvoje vječne mudrosti bude privedeno kraju. Po Kristu Gospodinu našemu. R. Amen.)

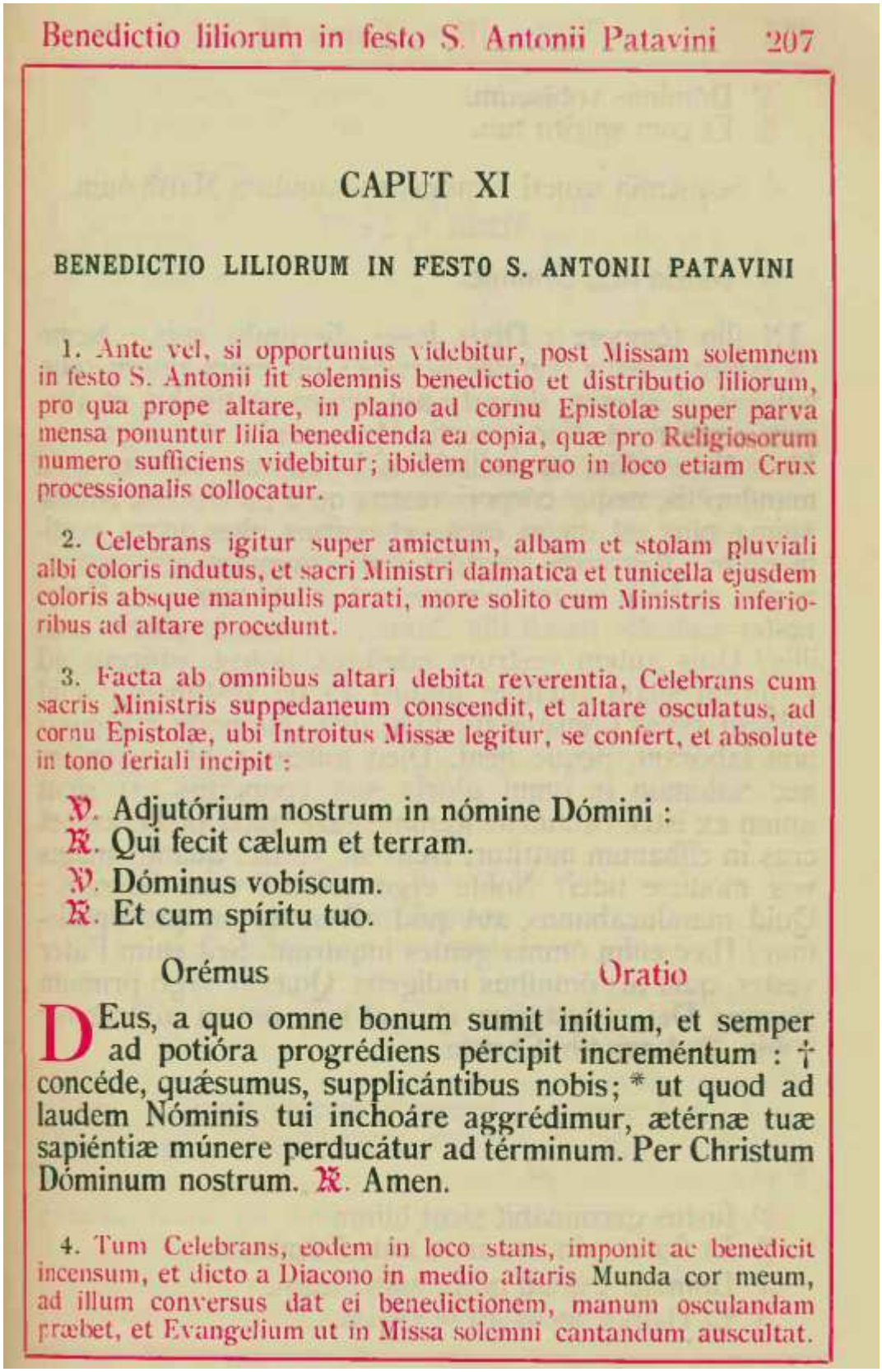

CAPUT XI

BENEDICTIO LILIORUM IN FESTO S. ANTONII PATAVINI

1. Ante vel, si opportunius videbitur, post Missam solemnem in festo S. Antonii fit solemnis benedictio et distributio liliorum, pro qua prope altare, in plano ad cornu Epistolæ super parva mensa ponuntur lilia benedicenda ea copia, quæ pro Religiosorum numero sufficiens videbitur; ibidem congruo in loco etiam Crux processionalis collocatur.

2. Celebrans igitur super amictum, albam et stolam pluviali albi coloris indutus, et sacri Ministri dalmatica et tunicella ejusdem coloris absque manipulis parati, more solito cum Ministris inferioribus ad altare procedunt.

3. Facta ab omnibus altari debita reverentia, Celebrans cum sacris Ministris suppedaneum conscendit, et altare osculatus, ad cornu Epistolæ, ubi Introitus Missæ legitur, se confert, et absolute in tono feriali incipit :

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini :
℟. Qui fecit cælum et terram.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus — Oratio

DEus, a quo omne bonum sumit inítium, et semper ad potióra progrédiens pércipit increméntum : † concéde, quæsumus, supplicántibus nobis; * ut quod ad laudem Nóminis tui inchoáre aggrédimur, ætérnæ tuæ sapiéntiæ múnere perducátur ad términum. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

4. Tum Celebrans, eodem in loco stans, imponit ac benedicit incensum, et dicto a Diacono in medio altaris Munda cor meum, ad illum conversus dat ei benedictionem, manum osculandam præbet, et Evangelium ut in Missa solemni cantandum auscultat.

Zatim celebrant stojeći na istome mjestu, stavlja i blagoslivlja tamjan, a nakon što đakon u sredini oltara izmoli "Munda cor meum", okreće se njemu i daje mu blagoslov, pruža mu ruku da poljubi i evanđelje kako se to čini na svečanoj Misi.

Đakon pjeva Evanđelje (Mt 6, 24-33):

"U ono vrijeme, reče Isus svojim učenicima: Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prianjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu. Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vredniji od jela i tijelo od odijela? Pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac. Zar niste vi vredniji od njih? A tko od vas zabrinutošću može svome stasu dodati jedan lakat? I za odijelo što ste zabrinuti? Promotrite poljske ljiljane, kako rastu! Ne muče se niti predu. A kažem vam: ni Salomon se u svoj svojoj slavi ne zaodjenu kao jedan od njih. Pa ako travu poljsku, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, neće li još više vas, malovjerni? Nemojte dakle zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili: 'Što ćemo piti?' ili: 'U što ćemo se obući?' Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo Božje i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati."

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum.
Matth. 6, 24-33.

℟. Glória tibi, Dómine.

IN illo témpore : Dixit Jesus discípulis suis : Nemo potest duóbus dóminis servíre : aut enim unum ódio habébit, et álterum díliget : aut unum sustinébit, et álterum contémnet. Non potéstis Deo servíre et mammónæ. Ideo dico vobis, ne sollíciti sitis ánimæ vestræ, quid manducétis, neque córpori vestro, quid induámini. Nonne ánima plus est quam esca : et corpus plus quam vestiméntum? Respícite volatília cæli, quóniam non serunt, neque metunt, neque cóngregant in hórrea : et Pater vester cæléstis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cógitans, potest adjícere ad statúram suam cúbitum unum? Et de vestiménto quid sollíciti estis? Consideráte lília agri, quómodo crescunt; non labórant, neque nent. Dico autem vobis, quóniam nec Sálomon in omni glória sua coopértus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hódie est, et cras in clíbanum míttitur, Deus sic vestit : quanto magis vos módicæ fídei? Nolíte ergo sollíciti esse dicéntes : Quid manducábimus, aut quid bibémus, aut quo operiémur? Hæc enim ómnia gentes inquírunt. Scit enim Pater vester, quia his ómnibus indigétis. Quærite ergo primum regnum Dei, et justítiam ejus, et hæc ómnia adjiciéntur vobis. ℟. Laus tibi Christe.

5. Finito Evangelio, Celebrans a Diacono incensatur; deinde vertit se ad altare, et in eodem cornu Epistolæ cantat in tono feriali :

℣. Justus germinábit sicut lílium.
℟. Et florébit in ætérnum ante Dóminum.
℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.
℟. Et clamor meus ad te véniat.

Nakon Evanđelja i kađenja, celebrant se okreće oltaru i na strani poslanice pjeva ferijalnim tonom:

V. Justus germinabit sicut lilium.
R. Et florebit in aeternum ante Dominum.
V. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Deus, Creator et Conservator generis humani, sanctae puritatis amator, dator gratiae spiritualis, et largitor aeternae salutis, † benedictione tua sancta, bene ✠ dic haec lilia, quae pro gratiis exsolvendis, * in honorem sancti Antonii Confessoris tui, supplices hodie praesentamus, et petimus benedici. Infunde illis, salutari signaculo sanctissimae ✠ Crucis, rorem caelestem; † tu benignissime, qui ea ad odoris suavitatem depellendasque infirmitates, humano usui tribuisti, tali virtute reple et confirma, ut, quibuscumque morbis adhibita, seu in domibus locisque posita, vel cum devotione portata fuerint, * intercedente eodem famulo tuo Antonio, fugent daemones, continentiam salutarem inducant, languores avertant, tibique servientibus pacem et gratiam concilient. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

(V. Pravednik će pupati kao ljiljan.
R. I cvast će dovijeka pred Gospodinom.
V. Gospodine, usliši molitvu moju.
R. I vapaj moj k tebi da dođe.
V. Gospodin s vama.
R. I s duhom tvojim.
Pomolimo se.
Bože, Stvoritelju i Uzdržavatelju ljudskoga roda, ljubitelju svete čistoće, djelitelju duhovne milosti i davaoče vječnoga spasenja, † blagoslovom svojim svetim blago ✠ slovi ove ljiljane, koje ti na čast svetoga Antuna ispovijedaoca tvoga danas ponizno prikazujemo i za koje molimo, da ih blagosloviš. Izlij na njih po spasonosnom znaku presvetoga ✠ križa nebesku rosu; † ti najdobrostiviji, koji si ih dao ljudima za porabu, da ugodno mirišu i odgone nemoći, napuni ih i pokrijepi takvom snagom, da za koje god bolesti posluže, ili se postave u kuće i mjesta ili se budu pobožno nosili, * po zagovoru istoga sluge tvoga Antuna odgone zle duhove, potiču na spasonosnu uzdržljivost, suzbijaju slabosti i podaju mir i milost službenicima tvojim. Po Kristu Gospodinu našem. R. Amen.)

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus — Oratio

DEus, Creátor et Conservátor géneris humáni, sanctæ puritátis amátor, dator grátiæ spirituális, et largítor ætérnæ salútis, † benedictióne tua sancta béne ✠dic hæc lília, quæ pro grátiis exsolvéndis, * in honórem sancti Antónii Confessóris tui, súpplices hódie tibi præsentámus, et pétimus benedici. Infúnde illis, salutári signáculo sanctíssimæ ✠Crucis, rorem cæléstem; † tu benignissime, qui ea ad odóris suavitátem depellendásque infirmitátes, humáno úsui tribuísti, tali virtúte reple et confirma, ut, quibuscúmque morbis adhíbita, seu in dómibus locísque pósita, vel cum devotióne portáta fúerint, * intercedénte eódem fámulo tuo António, fugent dæmones, continéntiam salutárem indúcant, languóres avértant, tibíque serviéntibus pacem et grátiam concílient. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

6. Posito incenso in thuribulo, Celebrans lilia aspergit dicens : Aspérges me, sine Psalmo, et eadem ter thurificat, nihil dicens ; postea fit distributio liliorum et processio cum liliis similiter ac in festo Purificationis B. M. V. cum candelis. In hac processione cantatur Responsorium Si quæris mirácula pag. 90.

Finita processione, duo Cantores cantant :

℣. Ora pro nobis, beáte Antóni.
℟. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Et Celebrans, ante infimum altaris gradum stans, subjungit :

Orémus — Oratio

SUbvéniat plebi tuæ, quæsumus, Dómine, præclári Confessóris tui beáti Antónii devóta et jugis deprecátio : † quæ in præsénti nos tua grátia dignos efficiat, * et in futúro gáudia donet ætérna. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Dicta Oratione, Celebrans cum sacris Ministris pergit ad scamnum, manipulum et casulam pro Missa solemni assumpturus, vel, facta debita reverentia, ad sacristiam revertitur.

Stavivši tamjan u kadionicu, celebrant poškropi ljiljane blagoslovljenom vodom govoreći "Asperges me", bez psalma; zatim ih tri puta okadi, ne govoreći ništa. Nakon toga se dijele ljiljani i počinje procesija s ljiljanima (slično kao procesija sa svijećama na Svijećnicu).
Za vrijeme procesije pjeva se poznata pjesma sv. Antunu: *Si quaeris miracula*.

Nakon procesije, dvojica pjevača zapjevaju:

> V. Ora pro nobis, beate Antoni.
> R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.
>
> (V. Moli za nas, blaženi Antune.
> R. Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.)

I celebrant stojeći pred najnižom stepenicom oltara, dodaje:

> Oremus.
> Subveniat plebi tuae, quaesumus, Domine, praeclari Confessoris tui beati Antonii devota et jugis deprecatio: † quae in praesenti nos tua gratia dignos efficiat, * et in futuro gaudia donet aeterna. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.
>
> (Pomolimo se.
> Neka pomogne puku tvojemu, molimo, Gospodine, prejasnoga tvoga ispovjednika Antuna predan i postojan zagovor: † koji neka nas učini u sadašnjem životu dostojnima tvoje milosti, * i u budućem nam dade vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našemu. R. Amen.)

Kao što vidite, blagoslov ljiljana je koristan, lijep i sadržajan obred. Trebalo bi ga vratiti gdje god je to moguće.
Rimsko-serafski obrednik iz 1931. možete preuzeti ovdje: **Rituale Romano-Seraphicum**.

"Nastoj da otrov heretika ne zarazi tvoje stado" - pismo pape sv. Pija V. zagrebačkom biskupu Jurju Draškoviću

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/nastoj-da-otrov-heretika-ne-zarazi.html

U zbirci pisama pape sv. Pija V. o kojoj sam govorio prošloga tjedna, nalazi se i pismo jednom hrvatskom biskupu: zagrebačkom biskupu Jurju Draškoviću. U ovom ću tekstu navesti glavne poruke toga pisma.

No, prvo nekoliko riječi o našem biskupu. Juraj Drašković rođen je 5. veljače 1525. u Bilini kod Knina. Kad su Turci osvojili to područje, Jurjev otac Bartolomej poveo je svoju obitelj prvo u Pokuplje, kamo je izbjegao velik dio hrvatskog naroda sa okupiranih prostora, pa zatim dalje prema sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

Brigom svog ujaka, kardinala Jurja Utješinovića, mladi Drašković odgojen je za svećenika. Studirao je teologiju u Krakovu, Beču, Bolonji i Rimu. Već se u mladoj dobi priključio borbi protiv protestantizma, kad piše raspravu protiv Calvinovog krivovjerja: *Confutatio eorum quae dicta sunt a J. Calvin.*

Drašković je posvećen za pečuškog biskupa 1557. godine. Sudjeluje na Tridentskom koncilu, čije odluke nastoji provesti u praksi. Imenovan je zagrebačkim biskupom 1563. godine. Postaje hrvatskim banom 1567. godine, a tu je službu u većoj ili manjoj mjeri obavljao do 1576. godine, spojivši u svojim rukama i duhovnu i svjetovnu vlast u banskoj Hrvatskoj.
Farlati kaže da su Draškovića zvali "pater patriae et pauperum" ("otac domovine i siromaha", pogledaj: D. Farlati, *Illyricum sacrum*, tom. V., 1775.g., str. 541.).

Zasluge biskupa Draškovića prepoznao je papa sv. Pio V., koji mu je 11. kolovoza 1569. uputio pismo u kojem ga hvali i potiče na ustrajnost u započetom putu.

Već je iz riječi kojima započinje pismo jasno koliko je sv. Pio V. cijenio biskupa Draškovića, čestitajući mu na svim njegovim uspjesnima u borbi za katoličku vjeru:

> "Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam benedictionem. Christianae charitatis affectus, Pastoralisque servitutis commune nobis cum Venerabilibus Fratribus et Episcopis nostris vinculum, non sinit nos expertes esse eius laetitiae, quam de illorum virtute conceptam, animo percepimus. Itaque cum de tua eximia in Deum Omnipotentem pietate, Religionisque Catholicae studio, ac divini honoris zelo, multa constanti plurimorum fama ad nos allata essent; faciendum esse existimavimus, ut non solum quantopere haec nobis grata accidissent, tibi significaremus, sed tibi quoque de eis gratularemur. Vera autem gratulatio est, quam non praesentis temporis aut necessitas temporalis extorquet, aut terrena commendat utilitas; sed quae de sanctis bonisque operibus suscepta, caelestis mercedis gloriam sibi propositam habet."
>
> ("Časni brate, pozdrav i apostolski blagoslov. Dobrohotnost kršćanske ljubavi, i vez pastirske službe koji nam je zajednički sa našom časnom braćom i biskupima, ne dopušta nam da budemo lišeni one radosti, koju smo duhom opazili, primijećenu u njihovoj kreposti. I tako kad smo mnogo toga čuli od brojnih ljudi o tvojoj izuzetnoj pobožnosti prema svemogućem Bogu, nastojanju oko revnosti za katoliču vjeru i božansku čast, odlučili smo da bi trebalo učiniti, ne samo da ti damo do znanja koliko nam je sve to drago, nego da ti na tome i čestitamo. A istinsko je čestitanje, ne ono koje traži potreba sadašnjega vremena ili vremenita nužnost, ili koju preporučuje zemaljska korist, nego ono koje uzeto iz svetih i dobrih djela, ima ponuđenu slavu nebeske nagrade.")

EPISTOLA XXXI.

Catholicæ religionis ſtudium Epiſcopo Zagabriæ gratulatur; atque vt Paſtoralis curæ munera diligenter obeat, hortatur.

Venerab. Fratri, Georgio Epiſcopo Zagabriæ.

VEnerabilis Frater, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Chriſtianæ charitatis affectus, Paſtoralisque ſeruitutis commune nobis cum Venerabilibus Fratribus & Epiſcopis noſtris vinculum, non ſinit nos expertes eſſe eius lætitiæ, quam de illorum virtute conceptam, animo percepimus. Itaque cùm de tuâ eximiâ in Deum Omnipotentem pietate, Religionisque Catholicæ ſtudio, ac diuini honoris zelo, multa conſtanti plurimorum famâ ad nos allata eſſent; faciendum eſſe exiſtimauimus, vt non ſolùm quantoperè hæc nobis grata accidiſſent, tibi ſignificaremus, ſed tibi quoque de eis gratularemur. Vera autem gratulatio eſt, quam non præſentis temporis aut neceſſitas temporalis extorquet, aut terrena commendat vtilitas; ſed quæ de ſanctis bonisque operibus ſuſcepta, cæleſtis mercedis gloriam ſibi propoſitam habet. Quòd enim in gubernando cuſtodiendoque grege, fidei tuæ ab Omnipotenti Deo commiſſo, eam prudentiam vigilantiamque adhibes, vt bonorum operum tuorum fa-

ma,

Sv. Pio V. je siguran da će Drašković, čiji se dobar glas proširio i izvan njegove domovine, učiniti sve što je potrebno za očuvanje i širenje katoličke vjere:

> "Quod enim in gubernando custodiendoque grege, fidei tuae ab Omnipotenti Deo commisso, eam prudentiam vigilantiamque adhibes, ut bonorum operum tuorum fama, istis Pannonici Regni finibus non contenta, huc ad nos usque perferatur, hoc gaudendum esse in Domino cognoscimus. Itaque gratias agimus Redemptori nostro, qui inter cetera pietatis suae dona, ita Fraternitatem tuam Catholicae Religionis amore incendit; ut quidquid ad eius conservationem propagationemque pertinere cognoscit, id et diligenter et alacriter exequi non desistat."
>
> ("Što naime, u upravljanju i zaštiti stada koje je povjereno tvojoj vjeri od svemogućega Boga, činiš onom razboritošću i mudrošću, da se glas o tvojim dobrim djelima, koji nije ograničen međama toga panonskog kraljevstva, razglašava ovdje sve do nas, znamo da se tome treba radovati u Gospodinu. I stoga zahvaljujemo našem Otkupitelju, što je među ostalim svojim darovima, tako zapalio tvoje bratstvo ljubavlju prema katoličkoj vjeri: da štogod spozna da je potrebno za njezino očuvanje i širenje, neće oklijevati da pažljivo i hitro izvrši.")

Poznavajući navedene osobine biskupa Draškovića, sv. Pio V. kaže da bi ga bilo suvišno poticati na veće zalaganje, ali on to ipak čini, potičući ne toliko njega samoga, koliko njegov kler i narod da ga nasljeduju:

> "Quamvis autem eum, qui, adiuvante Deo, ita sit animatus, supervacuum videatur esse magis hortari: tamen, quia te, inter ceteras tuas virtutes, fraternae quoque hortationis verba libenter suscipere existimamus; idcirco hortamur, ut quam ingressus es ad caelum ferentem viam, ab ea ne iter tuum deflectas, donec eo quo contendis pervenias. Sit Clero populoque tibi comisso, vitae tuae sanctitas, regula atque norma, ad quam actiones moresque suos uterque studeat conformare."
>
> ("Premda bi se činilo da je suvišno još poticati onoga koji je, uz Božju pomoć, tako srčan: ipak, jer znamo da ćeš ti, među ostalim tvojim krepostima, rado primiti riječi bratskog poticaja, kako procjenjujemo, zato potičemo da ne skrećeš s puta na koji si stupio, koji vodi u nebo, dok ne dođeš tamo kamo nastojiš doći. Neka bude kleru i narodu koji ti je povjeren, svetost tvoga života pravilo i norma, prema kome neka i jedni i drugi nastoje prilagoditi svoja djela i ponašanje.")

ma, iſtis Pannonici Regni finibus non contenta, huc ad nos vſque perferatur, hoc gaudendum eſſe in Domino cognoſcimus. Itaque gratias agimus Redemptori noſtro, qui inter cetera pietatis ſuæ dona, ita Fraternitatem tuam Catholicæ Religionis amore incendit; vt quidquid ad eius conſeruationem propagationemque pertinere cognoſcit, id & diligenter & alacriter exequi non deſiſtat. Quamuis autem eum, qui, adiuuante Deo, ita ſit animatus, ſuperuacuum videatur eſſe magis hortari: tamen, quia te, inter ceteras tuas virtutes, fraternæ quoque hortationis verba libenter ſuſcipere exiſtimamus; idcircò hortamur, vt quam ingreſſus es ad cælum ferentem viam, ab eâ ne iter tuum deflectas, donec eò quò contendis peruenias. Sit Clero populoque tibi commiſſo, vitæ tuæ ſanctitas, regula atque norma, ad quam actiones moresque ſuos vterque ſtudeat conformare. Mali vitiorum pœnam, boni virtutum præmium, ſibi à te expectandum eſſe intelligant. Hæreticorum venena ne gregem tuum inficiant, quantâ potes diligentiâ contende. Quo minùs ea ſemper agas, quæ Deo beneplacita ſunt, nullius te hominis metus deterreat. Nemo mercedem tuam euacuet. A nobis autem omnia fraternæ charitatis indicia ſemper expectato. de quâ noſtrâ erga te propenſione, cum hoc dilecto Filio, Franciſco Dietaleuio, copioſiùs egimus; qui tibi has noſtras litteras reddet, cui fidem habebis. Datum Romæ

Dobar vođa mora proganjati i kažnjavati zle, a nagrađivati dobre. Tako sv. Pio V. potiče biskupa Draškovića da ustraje na tom putu, a naročito u obrani svoga stada od opasnosti krivovjerja.

> "Mali vitiorum poenam, boni virtutum praemium, sibi a te expectandum esse intelligant. Haereticorum venena ne gregem tuum inficiant, quanta potes diligentia contende. Quo minus ea semper agas, quae Deo beneplacita sunt, nullius te hominis metus deterreat."
>
> ("Neka znaju zli da od tebe mogu očekivati kaznu za opačine, a dobri nagradu za kreposti. Što većom možeš brižljivošću, nastoj da otrov heretika ne zarazi tvoje stado. Dok god svagda tako činiš, što je ugodno Bogu, neka te ne plaši strah nijednoga čovjeka.")

Drašković je sve te savjete doista primijenio u svom djelovanju. Beskompromisno se borio protiv protestantskog krivovjerja i sprječavao svaki pokušaj heretika da prodru u Hrvatsku. Uništavao je protestantske knjige, kako se otrov ne bi širio među pukom.

Što nam sve to danas govori? Ni mi danas nismo ništa manje obvezni boriti se protiv zla, nego što je to bio biskup Drašković u svoje vrijeme. Borba protiv zla ostaje uvijek dužnost katolika.

Danas je ta borba teža nego u Draškovićevo vrijeme. Otrov krivovjerja širi se podmuklo i zamaskirano u humanističke fraze. Stare se hereze šire u novom ruhu. Tako se npr. protestantizam nerijetko širi pod egidom ekumenizma i "karizmatizma". Modernizam se širi pod izgovorom nužnosti prilagođavanja pastorala suvremenim prilikama.

No, u ovoj teškoj borbi protiv zabluda imamo utjehu i primjer u svetim ljudima prošlih vjekova, među kojima papa sv. Pio V. i biskup Juraj Drašković zauzimaju visoka mjesta.

Podsjećam da zbirku pisama sv. Pija V. možete preuzeti ovdje: ***Apostolicarum Pii Quinti Pont. Max. Epistolarum libri quinque***.

Godišnja posveta franjevačkoga reda Presvetome Srcu Isusovu

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/godisnja-posveta-franjevackoga-reda.html

Generalni poglavar franjevačkoga reda p. Bernardin dal Vago je 1874. g. posvetio cijeli franjevački red Presvetome Srcu Isusovu i odredio da se ta posveta svečano obavlja svake godine na blagdan Presvetoga Srca Isusova.

U Rimsko-serafskom obredniku iz 1931. ta se posveta nalazi na str. 202.-203., a obavlja se zajedno sa svečanom zadovoljštinom koju cijeli katolički svijet na taj blagdan daje Presvetome Srcu Isusovu.

Obred posvete izgleda ovako...
Nakon svečane mise svi se redovnici skupe u prezbiteriju, držeći upaljene svijeće u rukama, te pokleknu kao u (polu)krugu oko oltara. Celebrant skine kazulu i manipul, odjene plašt i pred izloženim Presvetim Sakramentom, na najdoljnjoj stepenici oltara, započne pjevanje himna *Veni Creator*. Svi klečeći nastave pjevati himan do kraja.

Nakon "Emitte Spiritum tuum...", celebrant jedini ustane i pjeva molitvu:

> "Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adjuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen."
>
> ("Djela naša, molimo, Gospodine, nadahnjujući preteci i pomoću prati: da svaka naša molitva i radnja od tebe uvijek počinje, i započeta da se po tebi dovrši. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.")

Zatim celebrant klečeći na najdoljnjoj stepenici oltara jasnim i razgovjetnim glasom moli čin posvete serafskoga reda Presvetome Srcu Isusovu, dok drugi redovnici istu posvetu u duši obnavljaju:

"O Cor divinum, o Cor infinita adoratione et infinito amore dignissimum, o Cor vulneratum et sanguine effluens, ecce ego Tibi commendo, Tibi adligo, in Te depono una mecum universum Ordinem meum (vel universam Provinciam meam, vel hanc Communitatem meam) totamque familiam Seraphicam sub vexillo sancti Patris nostri Francisci militantium. Tu eam sanguine tuo puriorem effice, Tu eam amore tuo magis inflamma, Tu in ea signum Crucis tuae indelebiliter sculpe, ut semper et ubique et in omnibus vocatione sua sancta dignam se ostendat, dignam suo Patre stigmata gestante, dignam seraphico suo Doctore S. Bonaventura, dignam vulnerato Corde suo, cui eam sacravi, Jesu mi crucifixe. Hoc a Te enixe precor per merita transfixi Cordis sanctissimae Virginis Matris nostrae et tuae, Mariae, et per intercessionem omnium Sanctorum, qui in terris tuum adorabile Cor maxima devotione sunt prosecuti. R. Amen."

("O Božansko Srce, o Srce dostojno neograničenog klanjanja i neograničene ljubavi, o Srce ranjeno i iz kojega teče krv, evo ja Tebi preporučujem, Tebi obvezujem, u Tebe polažem zajedno sa mnom čitav svoj red (ili čitavu svoju provinciju ili ovu moju zajednicu) i čitavu serafsku obitelj, koji vojuju pod zastavom svetoga oca našega Franje. Ti je svojom Krvlju učini čišćom, Ti je sve više zapali svojom ljubavlju, Ti u nju neizbrisivo ureži znamen svoga Križa, da se uvijek i svugdje i u svemu pokaže dostojnom svoga svetoga poziva, dostojnom svoga oca koji nosi rane, dostojnom svoga serafskoga učitelja sv. Bonaventure, dostojnom svome ranjenom Srcu, kome sam je posvetio, moj raspeti Isuse. Ovo od Tebe postojano molim po zaslugama probodenoga Srca presvete Djevice Majke naše i Tvoje, Marije, i po zagovoru svih svetaca, koji su na zemlju tvoje klanjanja vrijedno Srce najvećom pobožnošću štovali. R. Amen.")

CAPUT X

ANNUA RENOVATIO EXPIATIONIS

ERGA SACRATISSIMUM COR JESU

1. Post Missam solemnem (conventualem) omnes Religiosi, candelas ardentes in manibus tenentes, ad presbyterium se conferunt, et circa altare quasi in gyro genuflectunt. Celebrans autem, depositis ad scamnum casula et manipulo, assumit pluviale coloris Officii diei, et exposito SS. Sacramento, in infimo altaris gradu genuflexus intonat Hymnum Veni Creátor, p. 92, quem ceteri in suis locis pariter genuflexi usque ad finem prosequuntur.

8.

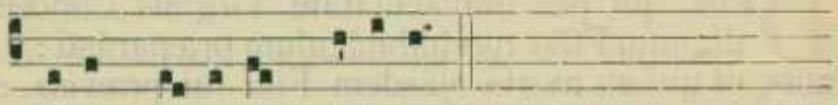

V Eni Cre- á-tor Spí-ri-tus, etc., p. 92.

Postmodum sacri Ministri subjungunt :

℣. Emítte Spíritum tuum, et creabúntur.
℟. Et renovábis fáciem terræ.

Et Celebrans solus assurgens cantat Orationem :

Orémus — Oratio

ACtiónes nostras, quæsumus, Dómine, aspirándo præveni, et adjuvándo proséquere : † ut cuncta nostra orátio et operátio a te semper incípiat, * et per te cœpta finiátur. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

2. Tunc Celebrans in infimo altaris gradu genuflexus actum consecrationis Ordinis Seraphici clara et intelligibili voce recitat, dum reliqui Religiosi mente eamdem consecrationem renovant.

O Cor divínum, o Cor infinita adoratióne et infinito amóre digníssimum, o Cor Jesu vulnerátum et sánguine éffluens, ecce ego Tibi comméndo, Tibi ádligo, in Te depóno una mecum univérsum Ordinem meum (vel universam Provínciam meam, vel hanc Communitátem

Zatim svi zajedno sa celebrantom mole pomirnu molitvu pape Pija XI.:

"Jesu dulcissime, cujus effusa in homines caritas, tanta oblivione, negligentia, contemptione, ingratissime rependitur, en nos, ante altaria tua provoluti, tam nefariam hominum socordiam iniuriasque, quibus undique amantissimum Cor tuum afficitur, peculiari honore resarcire contendimus. Attamen, memores tantae nos quoque indignitatis non expertes aliquando fuisse, indeque vehementissimo dolore commoti, tuam in primis misericordiam nobis imploramus, paratis, volontaria expiatione compensare flagitia non modo quae ipsi patravimus, sed etiam illorum, qui, longe a salutis via aberrantes, vel te pastorem ducemque sectari detrectant, in sua infidelitate obstinati, vel, baptismatis promissa conculcantes, suavissimum tuae legis iugum excusserunt. Quae deploranda crimina, cum universa expiare contendimus, tum nobis singula resarcienda proponimus: vitae cultusque immodestiam atque turpitudines, tot corruptelae pedicas innocentium animis instructas, dies festos violatos, exsecranda in Te tuosque Sanctos iactata maledicta atque in tuum Vicarium ordinemque sacerdotalem convicia irrogata, ipsum denique amoris divini Sacramentum vel neglectum vel horrendis sacrilegiis profanatum, publica postremo nationum delicta, quae Ecclesiae a Te institutae iuribus magisterioque reluetantur. Quae utinam crimina sanguine ipsi nostro eluere possemus! Interea ad violatum divinum honorem resarciendum, quam Tu olim Patri in cruce satisfactionem obtulisti quamque cotidie in altaribus renovare pergis, hanc eandem nos tibi praestamus, cum Virginis Matris, omnium Sanctorum, piorum quoque fidelium expiationibus coniunctam, ex animo spondentes, cum praeterita nostra aliorumque peccata ac tanti amoris incuriam firma fide, candidis vitae moribus, perfecta legis evangelicae, caritatis potissimum, observantia, quantum in nobis erit, gratia tua favente, nos esse compensaturos, tum iniurias tibi inferendas pro viribus prohibituros, et quam plurimos potuerimus ad tui sequelam convocaturos. Excipias quaesumus, benignissime Jesu, B. Virgine Maria Reparatrice intercedente, voluntarium huius expiationis obsequium nosque in officio tuique servitio fidissimos ad mortem usque velis, magno illo perseverantiae munere, continere, ut ad illam tandem patriam perveniamus omnes, ubi Tu cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen."

("Premili Isuse, Ti si neizmjerno ljubio ljude, a oni tu tvoju ljubav tako nezahvalno zaboravljaju, zanemaruju i preziru. Klečeći pred oltarom tvojim hoćemo evo mi, da ti iskažemo osobito poštovanje i njime popravimo toliki opaki nemar i uvrede, kojima ljudi odasvud udaraju na ljubezno Srce tvoje. Znamo nažalost, da smo se i mi katkada tako nevrijednim pokazali, pa žalimo to s najdubljom boli i molimo milosrđe tvoje ponajprije za sebe. Spremni smo okajavati svojevoljnom pokorom ne samo grijehe, koje smo počinili sami, već i zla djela onih, koji su daleko odlutali s puta spasenja i otvrdnuli u svojoj nevjeri, pa ne će da idu za tobom, vođom i pastirom, ili su pogazili krsni zavjet i odbacili slatki jaram tvoga zakona. Sve te žalosne opačine hoćemo da okajemo. No, napose kanimo naknađivati za nečedno i ružno življenje i odijevanje, za tolike zamke, što ih stavlja pokvarenost nevinim dušama, za oskvrnjivanje bagdana, za mrske psovke izbacivane protiv tebe i tvojih svetaca, za napadaje na tvog namjesnika i svećenstvo, za nemar i strašna svetogrđa, kojima se pogrđuje sam Sakramenat božanske ljubavi i napokon za javne prestupke naroda, koji se diže na prava Crkve, što si je ti osnovao i na njezino učiteljstvo. O, da možemo oprati te opačine krvlju svojom! Međutim, da naknadimo za pogrđenu božansku čast, prinosimo ti onu zadovoljštinu, što si je nekad na Križu ti sam prikazao Ocu i koju obnavljaš svaki dan na oltarima. Tomu pridružujemo pokore Djevice Majke, sviju svetaca i pobožnih kršćana. – Obećajemo ti od svega srca, da ćemo grijehe, što smo ih počinili mi i drugi i nemar za toliku ljubav, koliko bude do nas s pomoću tvoje mllosti popravljati tvrdom vjerom, čestitim življenjem i točnim vršenjem evanđeoskoga zakona, osobito zakona ljubavi. Obećajemo, da ćemo svim silama sprečavati uvrede, što ti se nanose i da ćemo poticati sve, koje bude moguće, da nasljeduju tebe. Primi, molimo te, dobrostivi Isuse, po zagovoru naše pomiriteljice blažene Djevice Marije ovu dragovoljnu naknadu i daj nam veliki onaj dar postojanosti, da te do smrti vjerno slušamo i služimo, da svi napokon stignemo u onu domovinu gdje ti s Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.")

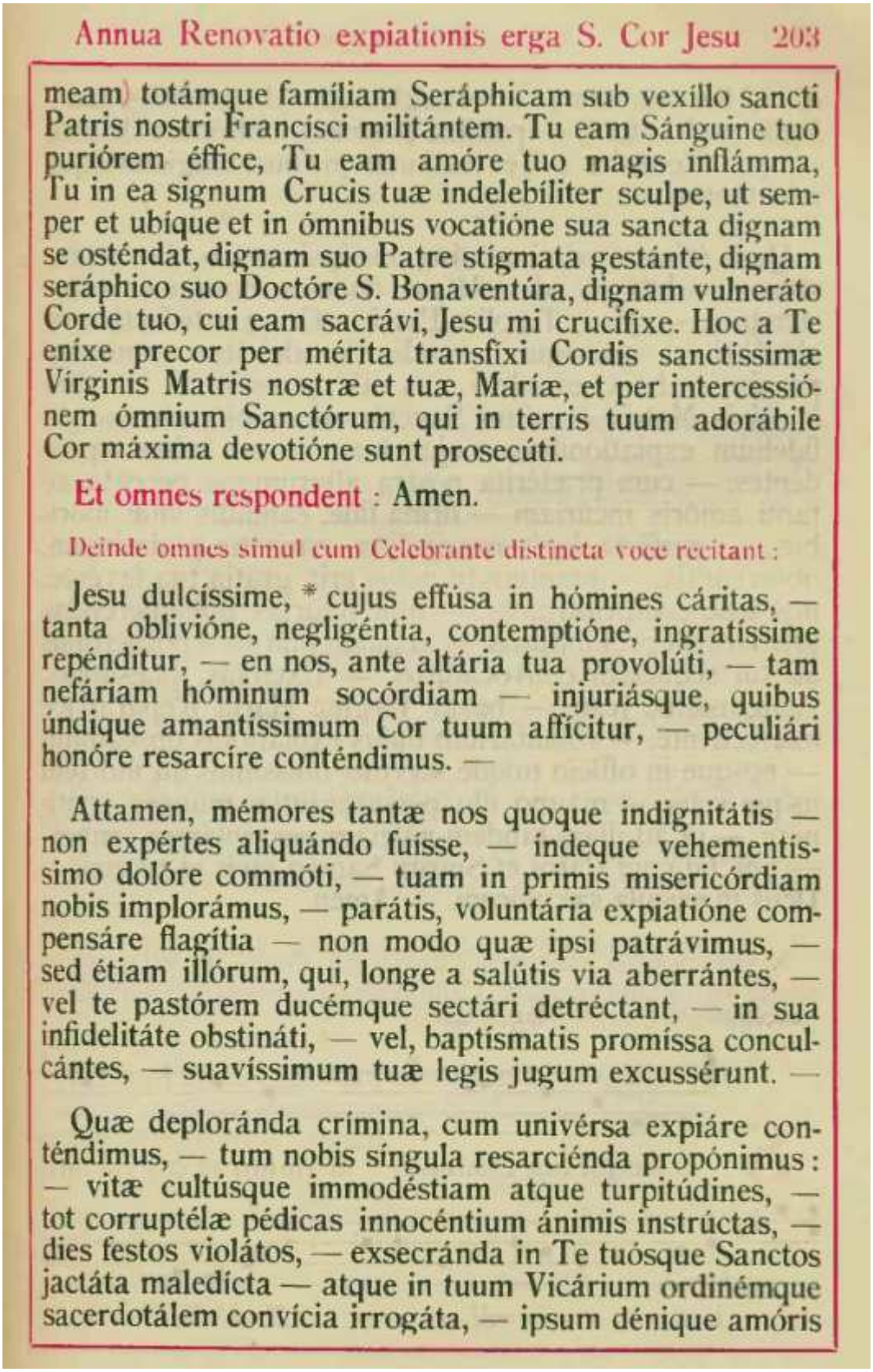

Annua Renovatio expiationis erga S. Cor Jesu 203

meam) totámque famíliam Seráphicam sub vexíllo sancti Patris nostri Francísci militántem. Tu eam Sánguine tuo puriórem éffice, Tu eam amóre tuo magis inflámma, Tu in ea signum Crucis tuæ indelebíliter sculpe, ut semper et ubíque et in ómnibus vocatióne sua sancta dignam se osténdat, dignam suo Patre stígmata gestánte, dignam seráphico suo Doctóre S. Bonaventúra, dignam vulneráto Corde tuo, cui eam sacrávi, Jesu mi crucifixe. Hoc a Te enixe precor per mérita transfixi Cordis sanctíssimæ Vírginis Matris nostræ et tuæ, Maríæ, et per intercessiónem ómnium Sanctórum, qui in terris tuum adorábile Cor máxima devotióne sunt prosecúti.

Et omnes respondent : Amen.

Deinde omnes simul cum Celebrante distincta voce recitant :

Jesu dulcíssime, * cujus effúsa in hómines cáritas, — tanta oblivióne, negligéntia, contemptióne, ingratíssime repénditur, — en nos, ante altária tua provolúti, — tam nefáriam hóminum socórdiam — injuriásque, quibus úndique amantíssimum Cor tuum affícitur, — peculiári honóre resarcíre conténdimus. —

Attamen, mémores tantæ nos quoque indignitátis — non expértes aliquándo fuísse, — indeque vehementíssimo dolóre commóti, — tuam in primis misericórdiam nobis implorámus, — parátis, voluntária expiatióne compensáre flagítia — non modo quæ ipsi patrávimus, — sed étiam illórum, qui, longe a salútis via aberrántes, — vel te pastórem ducémque sectári detréctant, — in sua infidelitáte obstináti, — vel, baptísmatis promíssa conculcántes, — suavíssimum tuæ legis jugum excussérunt. —

Quæ deploránda crímina, cum univérsa expiáre conténdimus, — tum nobis síngula resarciénda propónimus : — vitæ cultúsque immodéstiam atque turpitúdines, — tot corruptélæ pédicas innocéntium ánimis instrúctas, — dies festos violátos, — exsecránda in Te tuósque Sanctos jactáta maledícta — atque in tuum Vicárium ordinémque sacerdotálem convícia irrogáta, — ipsum dénique amóris

Nakon toga, mole se Litanije Presvetoga Srca Isusova. Kad završe litanije svi ustanu i zapjevaju antifonu:
"Suscepit nos Dominus in sinum et cor suum, recordatus misericordiae suae, alleluia."
("Primio nas Gospodin u krilo i srce svoje, spomenuvši se milosrđa svoga, aleluja.")

I pjeva se hvalospjev Blažene Djevice Marije *Magnificat*.

3. Qua peracta, recitantur Litaniæ SS. Cordis, p. 80; postque omnes assurgunt et cantant, Cantoribus incipientibus, Antiphonam Suscépit cum Cantico Magníficat.

Ant. 3.

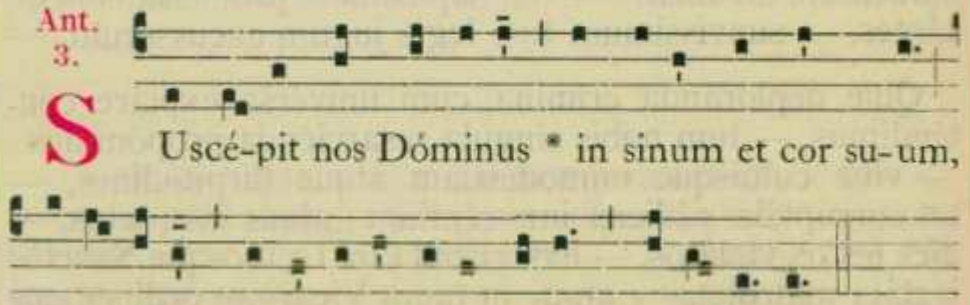

Canticum B. Mariæ V. Luc. 1, 46-55

Cantores Chorus

3. a 2

M Agni-fi-cat ánima *me-* *a* DOminum : Et

exsultávit SPI-ri-tus ME-us, * in De-o sa-lu-*tá-ri* ME-o.

Quia respéxit humilitátem anCILlæ SUæ : * ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes gene*rati*Ones.

Quia fecit mihi MAgna qui POTENS est : * et sanctum *nomen* Ejus.

Et misericórdia ejus a progénie IN proGENIes * timéntibus Eum.

Fecit poténtiam in BRAchio SUo : * dispérsit supérbos mente *cordis* SUi.

Depósuit potENtes de SEde, * et exal*távit* HUmiles.

Esuriéntes imPLEvit BOnis : * et dívites dimi*sit* *in*Anes.

Suscépit Israël, PUerum SUum, * recordátus misericór*diæ* SUæ.

Sicut locútus est ad PAtres NOstros, * Abraham, et sémini e*jus in* SÆcula.

Glória PAtri, et FILIo, * et Spi*rítui* SANcto.

Sicut erat in princípio, et NUNC, et SEMper, * et in sæcula sæcu*lórum*. Amen.

4. Antiphona repetita, omnes præter Celebrantem et sacros Ministros iterum genuflectunt, et cantantur sequentes Versiculi et Orationes :

℣. Confírma hoc, Deus, quod operátus es in nobis :
℟. A templo sancto tuo, quod est in Jerúsalem.

Nakon što je antifona još jednom ponovljena, svi opet kleknu, osim celebranta i poslužitelja.
Pjevaju se sljedeće molitve:

V. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis:
R. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.
V. Memento congregationis tuae:
R. Quam possedisti ab initio.
V. Cor Jesu flagrans amore nostri.
R. Inflamma cor nostrum amore tui.
V. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
Deus, qui nobis, in Corde Fílii tui, nostris vulnerato peccatis, infinitos dilectionis thesauros misericorditer largiri dignaris: concede, quaesumus; ut, illi devotum pietatis nostrae praestantes obsequium, dignae quoque satisfactionis exhibeamus officium.

Domine Jesu, sanctissimi Cordis tui virtutibus indui, et affectibus inflammari: ut et imagini bonitatis tuae conformes, et tuae Redemptionis mereamur esse participes. Qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. R. Amen."

(V. Utvrdi ovo, Bože, što si učinio u nama:
R. Iz hrama svetoga tvoga, koji je u Jeruzalemu.
V. Sjeti se zajednice tvoje:
R. Koju si posjedovao od početka.
V. Srce Isusovo, koje izgaraš ljubavlju prema nama:
R. Zapali srce naše ljubavlju prema Tebi.
V. Gospodine, usliši molitvu moju.
R. I vapaj moj k tebi da dođe.
V. Gospodin s vama.
R. I s duhom tvojim.
Pomolimo se.
Bože, koji se dostojiš milosrdno nam darivati beskrajno blago ljubavi u Srcu svoga Sina ranjenom našim grijesima, podaj, molimo, da mu mi, koji ga častimo svojom odanom pobožnošću, dademo i doličnu zadovoljštinu.

Podaj nam, molimo Gospodine Isuse, da se odjenemo krepostima tvoga Presvetoga Srca, i težnjama zapalimo: da budemo i suobličeni slici tvoje dobrote, i da zaslužimo biti sudionici tvoga Otkupljenja. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova. R. Amen.")

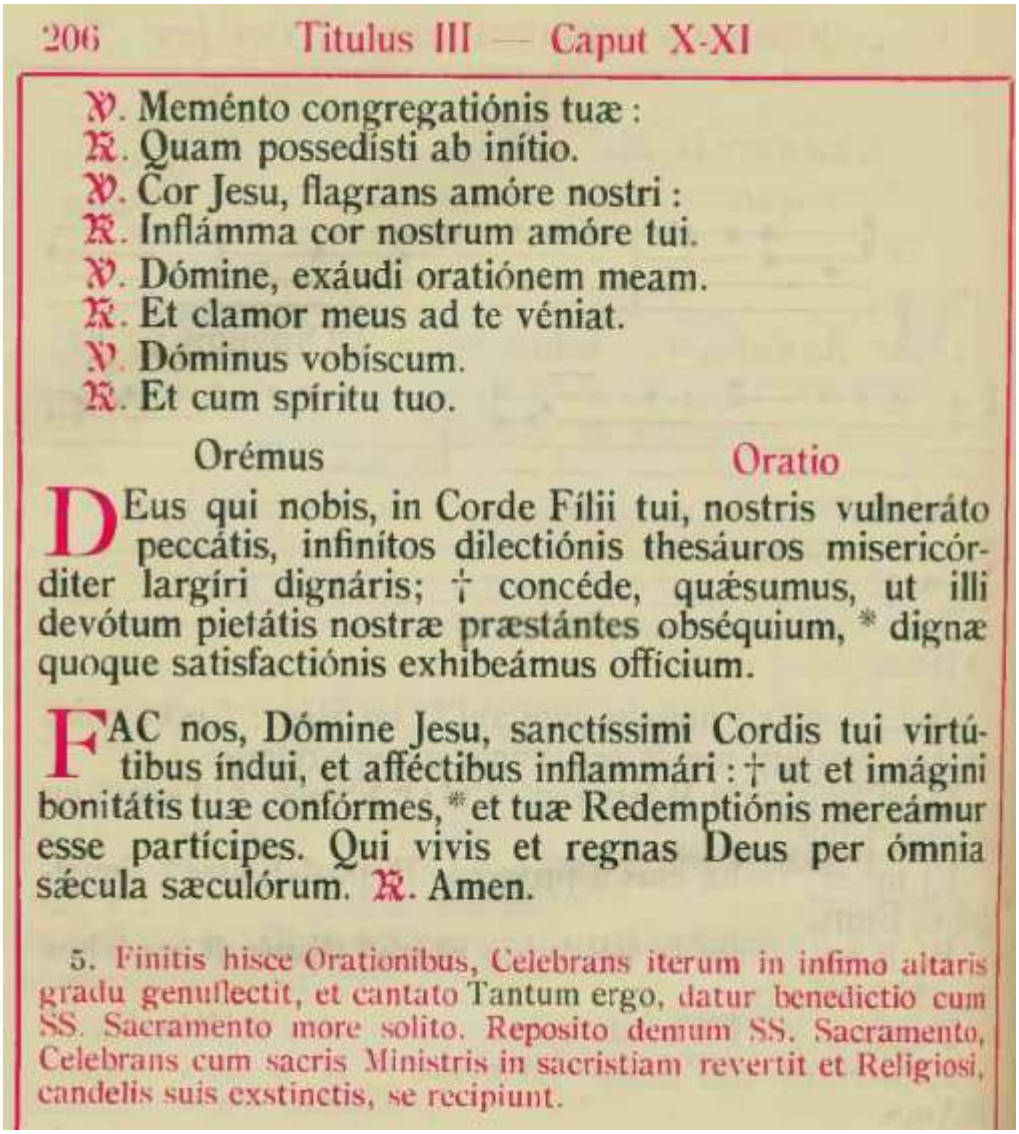

206 Titulus III — Caput X-XI

℣. Meménto congregatiónis tuæ :
℟. Quam possedísti ab inítio.
℣. Cor Jesu, flagrans amóre nostri :
℟. Inflámma cor nostrum amóre tui.
℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.
℟. Et clamor meus ad te véniat.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus — Oratio

DEus qui nobis, in Corde Fílii tui, nostris vulneráto peccátis, infinítos dilectiónis thesáuros misericórditer largíri dignáris; † concéde, quæsumus, ut illi devótum pietátis nostræ præstántes obséquium, * dignæ quoque satisfactiónis exhibeámus officium.

FAC nos, Dómine Jesu, sanctíssimi Cordis tui virtútibus índui, et affféctibus inflammári : † ut et imágini bonitátis tuæ conformes, * et tuæ Redemptiónis mereámur esse partícipes. Qui vivis et regnas Deus per ómnia sæcula sæculórum. ℟. Amen.

5. Finitis hisce Orationibus, Celebrans iterum in infimo altaris gradu genuflectit, et cantato Tantum ergo, datur benedictio cum SS. Sacramento more solito. Reposito demum SS. Sacramento, Celebrans cum sacris Ministris in sacristiam revertit et Religiosi, candelis suis exstinctis, se recipiunt.

Završivši ove molitave, celebrant opet klekne na najdoljnju stepenicu oltara i nakon pjevanja *Tantumergo*, na uobičajen način podijeli blagoslov s Presvetim Sakramentom.

Eto, vidjeli smo kako ta posveta izgleda. Mislim da ne trebam niti napominjati da danas ne može biti nikakve obnove u franjevačkom redu, dok god se ne vrate ovi i ostali tradicionalni obredi.

Podsjećam da Rimsko-serafski obrednik iz 1931. možete preuzeti ovdje: **Rituale Romano-Seraphicum**.

Bellarminova propovijed o sv. Alojziju Gonzagi

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/bellarminova-propovijed-o-sv-alojziju.html

21. lipnja slavi se spomen sv. Alojzija Gonzage, isusovca koji je zbog svojih izvanrednih kreposti, postao uzor čistoće, pokore i potpune odvojenosti od zamama ovoga svijeta. Sveti mladić koji je umro u 23. godini postao je i uzorom mladeži.

Sv. Robert Bellarmin je na godišnjicu smrti sv. Alojzija izrekao jednu od svojih najljepših propovijedi, u kojoj govori o svom mladom subratu kao oličenju žive i goruće vjere.
Bellarmin je svakako najvjerodostojniji izvor o krepostima sv. Alojzija, jer mu je bio učitelj i ispovjednik, a bio je uz njega i na samrti, kad mu je osobno podijelio sakramente umirućih. Kasnije kad je sam došao do kraja svog zemaljskog života, Bellarmin je tražio da ga pokopaju do sv. Alojzija Gonzage.

Bellarminova propovijed o sv. Alojziju posebno je prigodna za ovu nedjelju, jer je izrečena oko III. nedjelje po Duhovima, kad se u tradicionalnom obredu čita iz poslanice sv. Petra (1 Pt 5, 6-11):

> "Predragi, ponizite se pod jakom Božjom rukom, da vas uzdigne u vrijeme pohođenja. Svu svoju brigu prepustite njemu, jer se on brine za vas. Budite trijezni i bdijte, jer vaš protivnik đavao obilazi kao ričući lav i traži koga da proždre. Oduprite se jaki u vjeri znajući da i vaša braća u svijetu podnose iste patnje. A Bog svake milosti, koji nas je pozvao u svoju vječnu slavu u Kristu Isusu, poslije kratka trpljenja usavršit će nas, ojačati i utvrditi. Njemu slava i vlast u vijeke vjekova. Amen."

Nadovezujući se na riječi poslanice, Bellarmin ovako započinje svoju propovijed:

> "Dicturus aliquid ad communem consolationem et aedificationem in hoc anniversario B. fratris nostri Aloisii, argumentum desumpsi ex initio Epistolae quam hoc tempore legimus in sacrificio Missae. Ejus epistolae hoc est initium: *'Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis'*, quae verba ita proprie et accommodate conveniunt B. Aloisio, ut non casu, sed divina providentia in hunc diem incidisse videantur."
>
> ("Želeći nešto reći za zajedniču utjehu i izgradnju na ovu godišnjicu blaženoga brata našega Alojzija, uzeo sam argument iz početka poslanice koju u ovo vrijeme čitamo u misnoj žrtvi. Toj poslanici je ovo početak: *'Ponizite se pod jakom Božjom rukom, da vas uzdigne u vrijeme pohođenja'*; te riječi tako vlastito i prikladno pristaju bl. Alojziju, da izgleda kako nisu slučajno, nego Božjom providnošću, došle na ovaj dan.")

Nakon što dosta opširno objašnjava općenito značenje riječi "Ponizite se pod jakom Božjom rukom", Bellarmin sve to primjenjuje na život sv. Alojzija. No, prvo navodi tri njegove velike povlastice.

Prva povlastica sv. Alojzija je njegovo vrlo rano duhovno zvanje:

> "Primum fuit, quod vocatus sit a Deo ante primam horam: caeteri enim, juxta parabolam vineae vocantur hora prima vel tertia, vel sexta, vel nona, vel undecima; id est in pueritia, vel adolescentia, vel juventute, vel maturitate, vel senectute, sed B. Aloisius vocatus est in ipsa pene infantia; siquidem anno septimo, qui est terminus infantiae vocatus est ad notitiam Dei, ad contemptum mundi, ad vitam perfectam. Ipse enim mihi dicere solebat, illum fuisse annum conversionis suae: nam ante illum nescio quid cogitare coeperat de gloria militari, sed illo anno ex mirabili respectu Dei coepit abjicere desideria omnia saecularia et ad perfectionem vitae christianae se accingere. Neque fuit illa inanis et puerilis cogitatio, sed omnino seria et matura ut perspicuum est ex eo quod in ea perseveravit et crevit usque ad mortem."
>
> ("Prvo je bilo to što je pozvan od Boga prije prve ure; naime, drugi su prema prispodobi o vinogradu, pozvani oko prve ure, ili treće, ili šeste, ili devete, ili jedanaeste; to jest, u djetinjstvu, ili u adolescenciji, ili mladosti, ili starosti, ali bl. Alojzije je pozvan gotovo u samom djetinjstvu; to jest, u sedmoj godini, koja je kraj djetinjstva, na spoznaju Božju, na prezir prema svijetu, na savršen život. On mi je sam znao govoriti da je to bila godina njegovog obraćenja; naime, prije te godine je ne znam što razmišljao o vojničkoj slavi, ali je te godine zbog čudesnog pogleda Božjega počeo odbacivati sve svjetovne želje i počeo težiti savršenosti kršćanskoga života. I nije to bila isprazna i djetinjasta misao, nego posve ozbiljna i zrela, kao što je očito iz toga što je u njoj ustrajao i rastao sve do smrti.")

Druga povlastica sv. Alojzija je njegova neokaljana čistoća i djevičanstvo. Ne samo da je sačuvao savršenu čistoću, nego uopće nikada nije imao čak niti napasti oko tog pitanja:

> "Alterum privilegium fuit, quod ita fuit praeventus gratia castitatis, ut immunis fuerit ab omni inquinamento carnis et spiritus, id est, non solum opere, sed cogitatione. Et quamvis multi sint in Ecclesia Dei virgines, multi saltem casti ad longum tempus; tamen immunes a stimulis carnis nullos novi, praeter hunc B. juvenem; et fortasse non desunt alii, sed mihi noti non sunt."
>
> ("Druga je povlastica bila, što je toliko bio zahvaćen milošću čistoće, da je bio slobodan od svake ljage duše i tijela, to jest, ne samo djela, nego i misli. I premda je mnogo djevaca u Crkvi Božjoj, mnogo onih koji su barem čisti tijekom dugoga vremena, ipak, nikoga nisam znao tko je slobodan od ponuka tijela, osim ovoga blaženoga mladića; i možda ne nedostaje drugih, ali meni nisu poznati.")

Treća povlastica sv. Alojzija bila je njegova potpuna usredotočenost u molitvi. Mogao je moliti satima, a da mu nikada ne odlutaju misli.

> "Tertium privilegium fuit carentia distractionum et evagationum mentis in oratione. Quantum hoc sit donum norunt omnes, qui orationi vacant: nihil enim molestius, sed nihil frequentius patimur. S. Augustinus in Ps. LXXXV. dicit, *'Deum ideo vocari mitem, quia tolerat tot evagationes mentis dum oramus'*. Et ipse David cum ait II. Reg. VII.: *'Invenit cor suum servus tuus, ut oraret te'*, satis aperte significat difficile esse invenire cor stabile ad orandum, cum nihil eo fugacius sit. Sed quod majus mihi videtur est, quod cum aliquando ab eo quaerem, quomodo posset ita se componere, ad orandum, ut per integram horam non averteret mentem ad alia; respondebat, mirari se, quomodo posset aliquis adstans coram Deo ad alta cogitanda averti. Itaque ille sicut figebat genua in terra, cum orare volebat, ita figebat cor in Deo: et adeo immobiliter praesentem Deum cogitabat, et cogitando intuebatur, ut toto eo tempore non senserit, quid in cubiculo fieret, si quis introiret, vel egrederetur."
>
> ("Treća povlastica je bila nedostatak rastresenosti i lutanja misli u molitvi. Koliki je to dar znaju svi koji su predani molitvi: naime, nema ničega toliko tegotnoga, ali i ničega što češće trpimo. Sv. Augustin u tumačenju Psalma 85. kaže: *'Bog se zato naziva krotkim, jer tolerira tolika lutanja misli dok molimo'*. I sam David kaže 2 Kr. 7.: *'Pronašao je srce svoje sluga tvoj, kako bi te mogao moliti'*, čime sasvim otvoreno naznačuje da je teško pronaći staloženo srce za molitvu, kad ništa lakše ne bježi od njega. Ali, ono što mi se čini još većim, kad sam ga jednom ispitivao kako se može tako postaviti u molitvi da tijekom cijeloga sata ne skrene misli na druge stvari, odgovorio je da se čudi kako može itko tko stoji pred Bogom skrenuti misli na nešto drugo. Stoga je on, kao što je postavljao koljena na zemlju, kad je želio moliti, tako stavljao srce u Boga: i tako nepomično mislio na Božju prisutnost, i razmišljajući promatrao, da tijekom cijelog tog vremena nije opažao što se događa u prostoriji, tko ulazi ili izlazi.")

Zatim Bellarmin opisuje Alojzijeve kreposti koje imaju temelj u poniznosti. Prvo opisuje njegovu vjeru. Ta se vjera očitovala u sasvim konkretnim životnim situacijama i dobrim djelima.
Prije svega, u odnosu sv. Alojzija prema Presvetoj Euharistiji.

Sv. Karlo Boromejski daje prvu sv. pričest sv. Alojziju Gonzagi, 22. srpnja 1580.

Bellarmin objašnjava da je način na koji se sv. Alozije pripremao za primanje svete pričesti najbolji pokazatelj njegove čiste katoličke vjere.

> "Solebat ipse tam diligenter se ad sumptionem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti praeparare, ut totam hebdomadam insumeret ad communionem die dominico percipiendam et singulis diebus certa pietatis exercitia perficiebat, quibus animam suam, quasi thalamum sponsi vel purgaret vel ornaret. Haec tanta praeparatio argumentum certissimum est maximae et ferventissimae fidei, quam de vera praesentia Domini in Sacramento habebat, quemadmodum negligentia praeparationis modicae fidei signum est; quod enim dicit Apostolus de iis, qui *'Confitentur se nosse Deum, factis autem negant'*; in hujus Sacramenti digna susceptione praecipue locum habet. Quomodo enim fieri potest, ut quis actuali fide certo credat Dominum majestatis in eo Sacramento vere esse praesentem, et tamen imparato animo accedat, et distracto et frigido corde tantum mysterium tractet?"
>
> ("Običavao se on tako pažljivo pripremati za primanje presvetoga sakramenta Euharistije, da bi cijeli tjedan proveo u pripravljanju za primanje pričesti u nedjelju, i svakoga je dana obavljao određene pobožne vježbe kojima je svoju dušu ili čistio ili ukrašavao kao odaje za Zaručnika. Ova tolika priprava je najsigurniji argument najveće i najgorljivije vjere koju je imao o stvarnoj prisutnosti Gospodina u Sakramentu, kao što je i nemar u pripravi znak slabe vjere; naime, ono što apostol kaže o onima koji *'ispovijedaju da Boga poznaju, ali djelima ga niječu'* [Tit 1, 16]; posebno mjesto ima kod dostojnoga primanja ovoga Sakramenta. Kako može biti da netko djelatnom vjerom sigurno vjeruje da je Gospodar veličanstva stvarno prisutan u tom Sakramentu, a pristupa mu nepripravne duše, i rastresenim i hladnim srcem dotiče toliko Otajstvo?")

Drugi pokazatelj velike vjere sv. Alojzija je njegov prezir prema prolaznim stvarima ovoga svijeta i težnja za nebeskim.
Koliki je to pokazatelj vjere, objašnjava Bellarmin:

> "Alterum, in quo maxima fides B. Aloisiii elucet est contemptus rerum praesentium; illi enim soli vere contemnunt praesentia qui serio ac perfecta fide credunt futura. Si diceretur alicubi latere ingentem thesaurum, et sane multi audientes non moverentur ad illum quaerendum; aliqui autem pauci continuo accurrerent, et relictis omnibus toti essent in eo quaerendo; certe possumus dicere, priores non credidisse, quod audierunt de thesauro abscondito, posteriores vero credidisse. Sic igitur, qui non laborant, forte etiam non cogitant de via aeterna adipiscenda, non videntur crederet, aut certe non valde credere: non actualiter et serio credere, esse post hanc vitam aliam vitam sine comparatione feliciorem. Sed qui dimittunt omnia, et, ut Apostolus dicit *'Ab omnibus se abstinent'*, et totis viribus laborant, ut Deo placeant, et ad bravium supernae vocationis expediti currant, ii vere ostendunt, se credere quae fides catholica docet de vita beata sanctorum, et de suppliciis impiorum aeternis."
>
> ("Drugo, u čemu je najviše zasjala vjera bl. Alojzija jest prezir sadašnjih stvari; naime, samo oni zaista preziru sadašnje, koji ozbiljno i savršenom vjerom vjeruju u buduća dobra. Kad bi se reklo da se negdje krije veliko blago, i zasigurno mnogi koji to čuju neće se pomaknuti kako bi ga potražili; ali neki malobrojni će odmah pritrčati i, ostavivši sve, predati se traženju tog [blaga]: sigurno možemo reći da oni prvi nisu povjerovali u ono što su čuli o skrivenom blagu, a da su oni drugi povjerovali. Tako naime, oni koji se ne trude, možda i ne razmišljaju o pronalasku vječnoga puta, ne čini se da vjeruju, ili sigurno da ne vjeruju veoma: ne vjeruju djelatno i ozbiljno da nakon ovoga života postoji drugi život, koji je neusporedivo sretniji. Ali, oni koji ostavljaju sve, i kako apostol kaže *'od svega se uzdržavaju'* [1 Kor 9, 25], i svim snagama rade kako bi ugodili Bogu, i trče kako bi postigli vijenac višnjega poziva: oni zaista pokazuju da vjeruju ono što katolička vjera naučava o blaženom životu svetih i o vječnim kaznama opakih.")

A ta se vjera očitovala kod sv. Alojzija u činjenici što se odrekao velikoga bogatstva i časti, koje su mu stajale na raspolaganju kao pripadniku jedne od najmoćnijih europskih plemićkih obitelji.

> "Quam excellenter hoc B. Aloisius fecerit, patet ex eo quod sponte dimisit temporalem principatum et ea quae principatum consequentur, opes, honores, delectationes, et vitam pauperem et abjectam suscepit, ac ne forte, dimisso temporali principatu, ad ecclesiasticum principalum postea aspiraret: eum ordinem religiosam elegit, ex quo non patet aditus ad ecclesiasticas dignitates, nisi praecisa obedientia: quod rarissime contingit."

> ("Kako je izvrsno u tome postupio bl. Alojzije, očito je iz toga što je dragovoljno napustio vremenito kneževstvo i ono što prati kneževstvo: imetak, časti, užitke, a prihvatio siromašan i odbačen život; i da ne bi kasnije, odbacivši vremenito kneževstvo, poslije težio crkvenom kneževstvu, izabrao je onaj vjerski red u kojem nije otvoren put prema crkvenim častima, osim zbog stroge poslušnosti, što se događa vrlo rijetko.")

Drugi znak velike poniznosti jest nepouzdanje u sebe i pouzdanje u Boga.
Nepouzdanje u sebe znači svijest da samo svojim snagama ne možemo učiniti ništa, a ponajmanje čuvati se od grijeha. Svjestan svoje slabosti, čovjek mora izbjegavati grešne prigode.

Premda sv. Alojzije, kao što je gore rečeno, nikada nije imao napasti protiv VI. Božje zapovijedi, ipak se bojao da bi mogao pasti u grijeh. Uvijek je izbjegavao sve situacije u kojima bi se mogla pojaviti opasnost po tom pitanju, napose žensko društvo. Uz sve to, konstantnim je pokorama neprekidno mrtvio svoje tijelo.

Evo, kako o tome govori sv. Robert Bellarmin:

> "In secunda specie humilitatis quae est diffidentia de propriis viribus et confidentia in Deo, Aloisius maxime enituit. Nam cum polleret tam insigni dono castitatis, ut supra diximus; tamen non audebat ulli se periculo exponere: atque adeo rigidus erat in castigando corpore jejuniis et poenitentiis caeteris, ac si his remediis ad comprimendos carnis stimulos valde indigeret, et usque adeo diligens erat in fugienda aspectu ac familiaritate mulierum, ut ne matris quidem faciem intueri auderet. Denique in ultima aegritudine rogatus a me, ut pro sua vita longiore Deum oraret, negavit, se id facturum, quia non sciret si diutius viveret, an perseveraturus esset in bono proposito sit, parum de suis viribus confidebat."

> ("U drugoj vrsti poniznosti, što je nepouzdanje u vlastite snage i pouzdanje u Boga, Alojzije se najviše isticao. Naime, iako se odlikovao tako izuzetnim darom čistoće, kao što smo prije rekli, ipak se nije usudio izložiti ijednoj opasnosti, i tako je bio strog u kroćenju tijela postovima i ostalim pokorama, kao da je trebao te lijekove za suzbijanje ponuka tijela, i toliko je bio pažljiv u izbjegavanju pogleda i druženja sa ženama, da se nije usudio pogledati ni lice majke. Napokon, kad sam ga tijekom posljednje bolesti zamolio da moli Boga za produženje svog života, rekao je da to neće učiniti, jer ne zna ako bude duže živio, hoće li ustrajati u dobroj odluci; malo se pouzdavao u svoje snage.")

I kasnije u propovijedi Bellarmin se vraća na taj događaj sa samrti sv. Alojzija:

> "Ad haec omnia accedebat ingens desiderium vitae beatae ex puro amore Dei. Hinc enim rogatus a me, ut supra dixi, ut oraret pro longiore vita sua quia eam ego censebam utilissimam tantae juvenum multitudini, quantam in collegio habebamus, respondit: *'Pater, nullam majorem gratiam Deus hominibus praestare solet, quam ut eos vocet de hoc saeculo, quando in gratia ejus sunt. Ego igitur, qui ex infallibili dono ejus fiduciam habeo magnam salutis, si nunc moriar; quomodo possum rogare, ut detinear in hoc saeculo, ubi tot sunt pericula et tentationes?'*"

> ("Svemu tome se pridružila velika želja za blaženim životom iz čiste ljubavi prema Bogu. Odatle, naime, kad sam ga pitao, kao što sam prije rekao, da moli za duži život, jer mi činio vrlo korisnim za toliko mnoštvo mladića koje imamo u kolegiju, odgovorio je: *'Oče, nijednu veću milost Bog ne običava dati ljudima, nego da ih pozove iz ovoga svijeta, kad su u njegovoj milosti. Ja stoga, koji po njegovom nepogrešivom daru imam veliko pouzdanje u spasenje, ako sada umrem; kako mogu moliti da budem zadržan na ovome svijetu, na kojem su tolike opasnosti i napasti?'*")

Kao ispovjednik sv. Alojzija, sv. Robert Bellarmin svjedoči da sv. Alojzije nikada u svom životu nije počinio smrtni grijeh. A ipak, toliko se bojao da bi mu se moglo dogoditi da padne u grijeh, da nije sumnjao ni sekunde da je bolje umrijeti, nego duže živjeti u tako opasnom svijetu.

To govori o njegovoj čvrstoj vjeri u istinitost nauka Crkve o grijehu. Naime, ako ti zaista vjeruješ da je istina sve ono što Gospodin govori u Evanđelju o grijehu i kaznama za grijehe, kako onda možeš biti ravnodušan prema tome?

Na primjer, kako netko može biti ravnodušan prema ovim Božjim riječima u Evanđelju:

> "Ja vam kažem: Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu. Ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo ode u pakao." (Mt 5, 28-30)

Zašto se danas toliki samozvani "vjernici" uopće ne obaziru na te riječi? Očito zato što ne vjeruju da je to zaista istina, i da vječne muke u paklu zaista čekaju svakoga onoga koji umre u stanju smrtnoga grijeha.
Na tim se pitanjima vidi vjera: vjeruje li netko u istinitost Evanđelja ili ne vjeruje. Dakako, još je veća tragedija kad vidite da pojedini "moderni svećenici" ne vjeruju.

No, dužnost je svakog katolika da to vjeruje. Kao što su vjerovali i sv. Alojzije Gonzaga, sv. Robert Bellarmin, i svi ostali sveci kroz cijelu povijest Crkve.

Kad malo bolje pogledate šestonedjeljnu pobožnost na čast sv. Alojzija Gonzage, koju je nekada običavala činiti mladež, vidjet ćete da se u njoj ističe sve ono što je istaknuo sv. Rober Bellarmin u svojoj propovijedi o sv. Alojziju.

Evo, iz molitvenika **Srce Isusovo - spasenje naše** (Zagreb 1946., str. 393.-398.)

SVETI ALOJZIJE

Blagdan: 21. lipnja

Sv. Alojzije (1568—1591), sin grofovske obitelji Gonzaga, prezreo je sve blještave izglede udobna i slavna svjetskog života te je stupio u Družbu Isusovu, da za Isusa i njegovu proslavu uloži sav svoj život i mladenački polet. Odlikovao se anđeoskom čistoćom duše i strogim pokorničkim životom. Umro je kao student bogoslovije u Rimu u 24. godini života. Papa Benedikt XIII. postavio ga je za uzor i nebeskog zaštitnika svoj kršćanskoj mladeži, osobito đacima.

Na spomen šest godina, što ih je sv. Alojzije sproveo u Družbi Isusovoj obavlja osobito mladež šest nedjelja prije njegova blagdana (ili u drugo doba godine) posebnu pobožnost u čast sv. Alojzija, da isprosi njegov zagovor u borbi za sv. čistoću i prosvjetljenje za sretan izbor zvanja.

Molitva sv. Alojziju za sv. čistoću

Vidi str. 203.

Molitva sv. Alojziju

za sretan izbor zvanja

Vidi str. 450.

Šestnedjeljna pobožnost

u čast sv. Alojzija

Primi, sveti Alojzije, ovu šestnedjeljnu pobožnost, koju ti ponizno prikazujem na veću slavu Božju i djevičanske Majke Marije: da ti zahvalim za sva dobročinstva, što si ih dobrostivo isprosio ili ćeš ih još isprositi bilo meni bilo drugim svojim štićenicima; da postignem milost od Boga, te neokaljanom sačuvam čistoću duše i tijela; da izbjegnem grješnim pogibeljima; da napredujem u kreposti, pobožnosti, čednosti, a osobito u . . .; da Boga, najveće dobro, ljubim svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim silama svojim, te da volim umrijeti nego li ga promišljeno uvrijediti; napokon, da isprosim sreću i blagoslov u vremenitim stvarima, zdrav-

lje tijela, uspjeh u svojim poslovima, a poimence tvoju pomoć u ovoj potrebi... ako je to Bogu na slavu, a mojoj duši na spasenje.

Napokon te, mogući zagovorniče moj, pouzdano molim, da me preporučiš Gospodinu Isusu, kome si bio učenikom, i Mariji, kojoj si bio sinom. Amen.

℣ Ova se molitva moli svake nedjelje, a iza nje slijedeće molitve.

PRVA NEDJELJA

Molitva za svetu čistoću

Sveti Alojzije, koji si u nevinosti bio sličan anđelima i koji si uzdignut u časni zbor djevica:a obazri se milostivo na smjernoga slugu svoga, koji je izložen tolikim grješnim pogibeljima i borbama, te mi izmoli od Boga, da sve moje misli, riječi i djela budu čista i mila najuzvišenijemu Kralju, Isusu Kristu, i njegovoj presvetoj Majci, Kraljici djevicâ. Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

DRUGA NEDJELJA

Molitva za skrušenost

Sveti Alojzije, uzore u skrušenom primanju svetog sakramenta pokore! Premda si ti krsnu nevinost vjerno sačuvao do konca života, ipak si i najmanje prestupke i nesavršenosti ispovijedao s tolikom duševnom boli, da si se poradi toga gorko plačući znao i onesvijestiti. Molim te, premili moj zagovorniče, isprosi mi od Boga milost, da jasno spoznam težinu svojih grijeha, da zamrzim na njih svim srcem kao na uvredu neizmjerno dobroga Boga, te da po iskrenoj i skrušenoj ispovijedi zadobijem oproštenje. Uz to mi isprosi još i onu milost, za koju te molim, ako je Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

TREĆA NEDJELJA

Molitva za duh pokore

Sveti Alojzije, savršeni nasljedovatelju raspetog Isusa! Premda posve nevin, ipak si se morio najtežom pokorom i oštrim trapljenjem: isprosi,

molim te, i meni duh prave pokore za moje mnoge i teške grijehe, kojima sam uvrijedio Boga, i milost, da se savršeno predam u volju Božju, kad mi pošalje križ i patnju. Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

ČETVRTA NEDJELJA

Molitva za ljubav prema Bogu

Sveti Alojzije, serafine ljubavi prema Bogu, koji si tako srdačno ljubio Boga i u njemu našao potpun mir duši svojoj, te nisi mogao podnijeti da se i za kratak čas od njega odijeliš te ne misliš na nj: po ovoj žarkoj tvojoj ljubavi isprosi mi, molim te, od Boga milost, da i ja spoznam njegovu neizmjernu dobrotu, te ga vjerno i neprekidno ljubim u svem svojem životu, više od svega stvorenoga. Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

PETA NEDJELJA

Molitva za ljubav prema bližnjemu

Sveti Alojzije, premili moj zaštitniče, molim te onom žarkom ljubavi, koja te je silila da privodiš ljude k Bogu i pomažeš im u nevoljama, pače da po primjeru Isusovu, koga si tako srdačno ljubio, i život svoj dadeš za njih: isprosi i meni od Boga takvu ljubav, da bližnjega dobrim primjerom privodim k Bogu, da mu se u njegovim nevoljama smilujem iz čiste ljubavi, te mu po mogućnosti pomažem. Uz to mi isprosi i onu milost, za koju te molim, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

ŠESTA NEDJELJA

Molitva za sretnu smrt

Sveti Alojzije, ti odabrani prijatelju i miljeniče Božji, kome Bog ne odbija ni jedne prošnje, izmoli mi posljednje i najveće od svih dobročinstava: sretnu smrt u savršenoj ljubavi k Bogu. Isprosi mi tu milost, o

prědobri moj zăgovorniče, po dragòcjenoj krvi Isusa Krista, po bezgrješnom začeću blažene Djevice Marije i po velikim tvojim zaslugama, da i ja jednoć skupa s tobom u nebu uzmognem ljubiti Boga i slaviti ga u sve vijeke. Uz to mi isprosi i milost, za koju sam te ovih šest nedjelja molio, ako je to Bogu na čast, a mojoj duši na spasenje. Amen.

Oče naš. Zdravo Marijo. Slava Ocu. (6 puta).

Svetogrđa treba najozbiljnije kažnjavati

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/svetogra-treba-najozbiljnije-kaznjavati.html

Među pismima pape sv. Pija V. nalazimo pismo austrijskom nadvojvodi Karlu II., u kojem ga poziva da kazni jedan slučaj svetogrđa, koje se dogodilo na području pod njegovom vlašću. Iz tog pisma možemo naučiti kakvom gorljivošću katolici trebaju ustati protiv svetogrđa i kazniti njihove počinitelje.

Inače, nama Hrvatima je nadvojvoda Karlo II. poznat po osnivanju grada Karlovca, koji je po njemu dobio ime.

Sv. Pio V. piše Karlu II. u vezi svetogrđa koje se dogodilo u Trbižu u Kranjskoj (danas Tarvisio u Italiji).
Datum pisma je 21. siječnja 1568. Nalazi se odmah na početku druge knjige pisama sv. Pija V., gdje su joj stavili podnaslov i objašnjenje:

> "Horrendum scelus in sacrosanctam Eucharistiam admissum, gravissime puniendum esse admonet."
> ("Potiče na najteže kažnjavanje užasnog zločina počinjenog protiv Presvete Euharistije.")

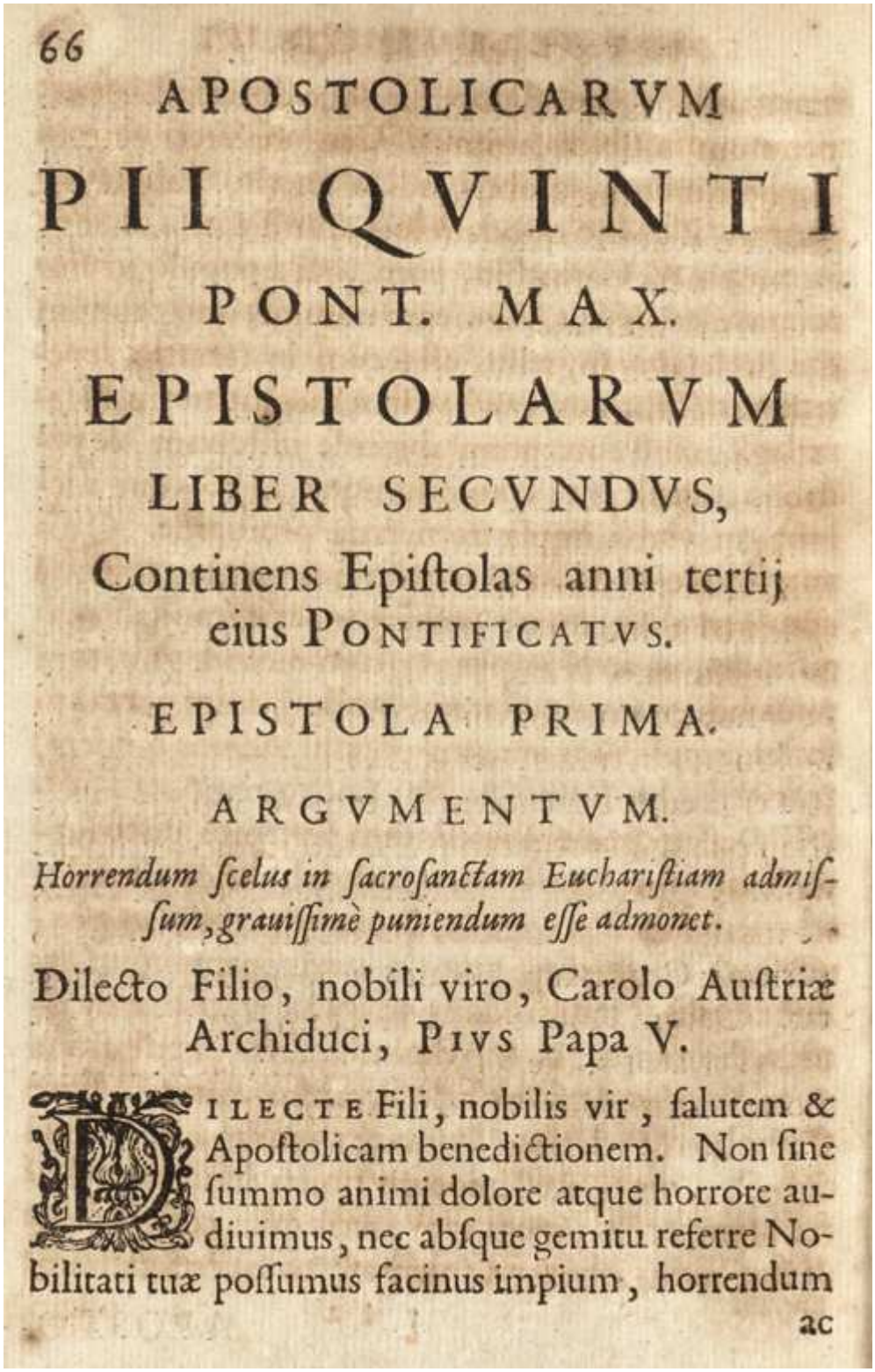

66

APOSTOLICARVM

PII QVINTI

PONT. MAX.

EPISTOLARVM

LIBER SECVNDVS,

Continens Epiſtolas anni tertij eius PONTIFICATVS.

EPISTOLA PRIMA.

ARGVMENTVM.

Horrendum ſcelus in ſacroſanctam Euchariſtiam admiſſum, grauiſſimè puniendum eſſe admonet.

Dilecto Filio, nobili viro, Carolo Auſtriæ Archiduci, PIVS Papa V.

DILECTE Fili, nobilis vir, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Non ſine ſummo animi dolore atque horrore audiuimus, nec abſque gemitu referre Nobilitati tuæ poſſumus facinus impium, horrendum

ac

Sv. Pio V. ne skriva koliko ga je pogodila vijest o strašnom svetogrđu:

> "Non sine summo animi dolore atque horrore audivimus, nec absque gemitu referre Nobilitati tuae possumus facinus impium, horrendum ac infandum, quod nuper in loco ditionis tuae perpetratum fuisse audivimus."
>
> ("Ne bez najveće boli i užasa u duši čusmo, niti bez uzdisaja možemo javiti tvojoj plemenitosti o opakom, užasnom i sramotnom zločinu za koji smo čuli da je nedavno počinjen u mjestu pod tvojom vlašću.")

Najvažnije je što sv. Pio V. govori o dužnosti da se kazni svetogrđe:

> "Quis tantam Dei et Salvatoris nostri iniuriam satis digne conqueri ac deplorare possit? Superat scandali magnitudo, ac facti impietas, cum dicendi vim, tum puniendi etiam facultatem: nullum enim tam par tanto sceleri supplicium inveniri potest. Ac nos quidem si is nefas homo ditioni nostrae temporali subiectus esset, quam gravissimum possemus, de eo supplicium sumeremus: sed cum sub ditione tua sit, ad avertenda Dei flagella, qui in eos saeviturus esset quorum negligentia tantum nefas impunitum relinqueretur, indicandum id Nobilitati tuae duximus; hortantes et sub divini iudicii obtestatione monentes, ut Phinees zelo accensus, sicut Catholico et religioso Principe dignum est, ad tantam Domini et Redemptoris nostri iniuriam ulciscendum et hominem tam sacrilegum comprehendas sine mora ibeas, ac veritati comperta tali supplicio affici, per quod Dei ira, tum in habitatores loci, in quo tantum facinus admissum est, tum in omnes qui illud punire neglexerint, imminens, expietur."
>
> ("Tko bi mogao dovoljno jecati i plakati nad tolikom uvredom Bogu i Spasitelju našemu? Veličina sablazni i opakost čina nadvisuju i sve što bi se moglo reći, kao i svaku mogućnost kazne: ne može se, naime, pronaći nijedna kazna koja bila ravna takvom zločinu. No, mi bismo svakako, kad bi taj opaki čovjek bio podložnik naše vremenite vlasti, primijenili najtežu moguću kaznu protiv njega; ali budući da se nalazi pod tvojom vlašću, kako bi se otklonili bičevi Božji, koji bi strogo kaznio one čijim bi se nemarom takva opačina ostavila nekažnjenom, odlučili smo ovo naznačiti tvojoj plemenitosti; potičući i opominjući pod prijetnjom Božjega suda, da zapaljen gorljivošću Pinhasa, kao što je dostojno katoličkog i pobožnog vladara, bez odgađanja kreneš u odmazdu tolike uvrede nanesene našem Gospodinu i Otkupitelju, i uhvatiš tog svetogrdnog čovjeka te, saznavši istinu, primijeniš takvu kaznu, po kojoj će se ublažiti Božji gnjev, koji prijeti kako protiv stanovnika tog mjesta u kojem je zločin počinjen, tako i protiv svih onih koji su ga propustili kazniti.")

Po ovome vidimo koliko je važno kazniti svetogrđa. Time se, kako naglašava sv. Pio V., ublažuje Božji gnjev i otklanjaju kazne od cijele zajednice gdje se svetogrđe dogodilo.

Danas ljudi o tome ne razmišljaju, jer su svetogrđa postala toliko česta da su se mnogi gotovo naviknuli na njih. Kao da su otupili na sve što vide, pa ne reagiraju čak i na najteža svetogrđa.

To je, dakako, jedna od posljedica općenitog nepoštovanja prema Presvetom Oltarskom Sakramentu, koje se osobito proširilo nakon liturgijskih reformi iz 1960-ih i 1970-ih. Kako bi se uopće netko mogao naučiti poštovanju prema Presvetom Sakramentu u crkvi gdje je svetohranište gurnuto negdje u stranu, gdje cvjetaju liturgijske zloporabe i improvizacije, gdje nema klečanja, gdje ljudi idu na pričest bez ispovijedi, gdje laici dijele pričest, itd., itd.?
I onda se pitate zašto oni, koji su odgojeni u takvom sustavu, ne trepnu ni okom kad čuju za krađu hostija ili još veća svetogrđa?

Savjesni katolici moraju djelima pokore dati zadovoljštinu za te strašne opačine.
Ali, to samo po sebi nije dovoljno. Potrebno je i danas, kao i nekada, strogo kazniti svetogrđa.

Treba nam gorljivost sv. Pija V. Zato je važno čitati njegova pisma.
Podsjećam da zbirku njegovih pisama imate ovdje: **Apostolicarum Pii Quinti Pont. Max. Epistolarum libri quinque**.

"Ibunt de virtute in virtutem" - "Ići će iz kreposti u krepost" (Psal. 83, 8)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/06/ibunt-de-virtute-in-virtutem-ici-ce-iz.html

Kakve kreposti trebaju odlikovati Družbu Isusovu?

Kao što sam najavio prošloga mjeseca, danas nastavljam s izlaganjem pouka i nagovora sv. Petra Kanizija, koje je kao poglavar njemačkih isusovaca uputio svojoj subraći u 16. stoljeću. Ponavljam da bi ti nagovori mogli biti veoma poučni i korisni svim redovničkim zajednicama, a ne samo isusovcima.

Pogledat ćemo danas što sv. Petar Kanizije govori o krepostima koje moraju odlikovati svakog isusovca; zapravo, svakog redovnika.

U prvom nagovoru o krepostima (*Prima exhortatio de virtutibus*) govori se o bogoslovskim krepostima - vjera, ufanje i ljubav. Dakle, vidjet ćemo kakve bi trebale biti vjera, ufanje i ljubav kod redovnika, ali ujedno i vrlo važne općenite napomene o tim krepostima.

Sveto pismo kaže o Božjim izabranicima da oni tijekom života na zemlji neprestano rastu u krepostima: "ibunt de virtute in virtutem" - "ići će iz kreposti u krepost" (Psal. 83, 8). To bi, dakako, naročito trebalo vrijediti za duhovne osobe, od kojih se očekuju iznadprosječne kreposti i rezultati.

Jednu stvar trebamo odmah razjasniti. Kad govorimo o krepostima, onda tu ne mislimo na ono što današnji svijet smatra odlikama "dobrog čovjeka". Danas mnogi i previše olako proglase potpuno nemoralne osobe "dobrim ljudima", ako su "spremni pomoći", ili ako od takvih imaju neku korist na ovaj ili onaj način.

Na početku svog nagovora, sv. Petar Kanizije ističe da ne govori o naravnim krepostima, nego o nadnaravnim kršćanskim krepostima, koje samo katolik može imati:

> "Loquar autem non de virtutibus naturalibus, quae etiam exercentur ab infidelibus, nec Deo possunt placere et homini prodesse ad salutem, licet Deus aliquando illas in hac vita remuneretur; non loquor de virtutibus notis et laudatis a philosophis, ex illis justitiam et perfectionem hominis aestimantibus, sicut ob illas laudant Socratem, Aristidem, Catonem, Scipionem. Virtus, inquit Cicero, nihil aliud est, quam in se perfecta et ad finem perducta natura. Ubi autem non est cognitio Dei, non est fides; ubi non est fides, non est fundamentum justitiae, et impossibile est placere Deo. Judaei habuere suas virtutes, sed eum hypocrisi sua, non Dei gloriam quaerentes (Matt. 6, 1). Dicam de virtutibus christianis, quae finem exigunt supernaturalem et a Deo infunduntur et in verho Dei fundantur, secundum quas electi omnes ambulaverunt, et nos debemus ambulare in via Dei, si ad coelestem patriam volumus pervenire."

> ("Govorim, naime, ne o naravnim krepostima, koje vrše također i nevjernici, a ne mogu ugoditi Bogu i čovjeku koristiti za spasenje, premda ih Bog ponekad nagrađuje u ovom životu; ne govorim o krepostima poznatima i hvaljenima od filozofa, koji su po tome procjenjivali pravednost i savršenstvo čovjeka, kao što zbog njih hvale Sokrata, Aristida, Katona, Scipiona. Krepost, govori Ciceron, nije ništa drugo nego narav u sebi savršena i dovedena do cilja. Ali, gdje nema spoznaje Boga, nema vjere; gdje nema vjere, nema temelja pravednosti, i nemoguće je ugoditi Bogu. Židovi su imali svoje kreposti, ali sa svojim licemjerjem, ne tražeći Božju slavu (Mt 6, 1).
> Govorim o kršćanskim krepostima, koje teže prema nadnaravnom cilju, i koje su ulivene od Boga, i koje se temelje na Božjoj riječi, prema kojima su svi izabranici hodali, i mi trebamo hodati na putu Božjem, ako želimo doći do nebeske domovine.")

Početnik kršćanskih kreposti je sam Bog, koji ulijeva kreposti u duše, dižući ih iz naravnog u nadnaravni red:

> "Primum in hoc textu videmus auctorem virtutum DEUM: *'Omne enim datum optimum et omne domum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum'* (Jac. 1, 17). Hic est legislator, veram virtutis viam ostendens omni populo sedenti in tenebris et umbra mortis, seipsum et Deum suum ignoranti et falsitatem et mendacium pro veritate amplectenti. Nec solum est legislator sicut Moyses, per quem peccata in lege monstrabantur et prohibebantur, sed gratia non praestabatur ad legem et virtutem servandam. Deus nobis est legislator gratiosus, vires nobis exhibens ad servandam legem; *'quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Christum facta est'* (Joan. 1, 17). Unde Paulus: *'Omnia possum in eo, qui me confortat'* (Phil. 4, 13). Et Christus ipse: *'Sine me nihil potestis facere'* (Joan. 15, 5)."
>
> ("Prvo ćemo u ovom tekstu vidjeti početnika kreposti BOGA, naime *'Svaki dobar dar, svaki savršen poklon odozgor je, silazi od Oca svjetlosti'* (Jak 1, 17). On je zakonodavac, koji pokazuje istiniti put kreposti svemu narodu koji je sjedio u tminama i smrtnoj sjeni, koji nije poznavao samoga sebe i svoga Boga, prihvaćajući obmane i laži kao istinu. Nije samo zakonodavac kao Mojsije, po kome su grijesi u zakonu pokazani i zabranjeni, ali nije pružao milost kako bi se držao zakon i krepost. Bog je nama najmilostiviji zakonodavac, koji nam daje snage kako bismo obdržavali zakon, *'jer Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina nasta po Isusu Kristu'* (Iv 1, 17). Zato kaže Pavao: *'Sve mogu u onome koji me jača'* (Fil 4, 13). I sam Krist kaže: *'Bez mene ne možete učiniti ništa'* (Iv 15, 5)."

A sad o poruci iz naslova: "Ibunt de virtute in virtutem" - "Ići će iz kreposti u krepost" (Psal. 83, 8).
Sv. Petar Kanizije ističe kako ona obvezuje svakog redovnika da uvijek raste u krepostima, prema sve većoj savršenosti. Redovnik ne smije stajati na mjestu, stalno na istoj minimalnoj razini, jer već je stajanje na mjestu, nazadak sam po sebi.

> "Additur in themate: *'Ibunt de virtute in virtutem'*. Haec causa est, quod Deus virtutem ostendit et gratiam promittit ac benedictionem, non ut credamus tantum, neque ut otiemur et secure vivamus, sed ut in via virtutis ambulemus, et ab imperfectis virtutibus ad perfectas progrediamur. In via enim Dei stare est retro cedere, non proficere est deficere; unde jubemur in regulis desiderare et consequi omnem perfectionem im nostra vocatione. Quamdiu enim vivimus, nobis eundum est de virtute in virtutem, ut cum Paulo tandem dicere possimus: *'Bonum certamen certavi, cursum consummavi'* (2. Tim. 4, 7). *'Gratia ejus in me vacua non fuit.' 'Sic currite, ut comprehendatis'* (1. Cor. 15, 10; 9, 24). Ubi non est hoc desiderium et studium, ibi non est esuries et sitis justitiae, ibi non quaeritur primum regnum Dei et justitia ejus, ibi non exuitur vetus homo nec induitur novus."
>
> ("Dodaje se u tvrdnji: *'Ići će iz kreposti u krepost'*. To je razlog zašto je Bog pokazao krepost i obećao milost i blagoslov, ne samo zato da vjerujemo, niti da ljenčarimo i sigurno živimo, nego da hodamo putem kreposti, i napredujemo od nesavršenih kreposti prema savršenima. Naime, stajati na putu Božjem, znači ići natrag; ne napredovati je nazadovati; stoga nam se naređuje u pravilima da težimo i slijedimo svaku savršenost u našem pozivu. Naime, dok god živimo, trebamo ići iz kreposti u krepost, da možemo reći s Pavlom: *'Dobar sam boj vojevao, trku završio'* (2 Tim 4, 7). *'Njegova milost u meni nije bila prazna.' 'Tako trčite, da dobijete'* (1 Kor 15, 10; 9, 24). Gdje nema te težnje i nastojanja, tamo nema gladi i žeđi za pravdom, tamo se ne traži prvo kraljevstvo Božje i pravda njegova, tamo se ne svlači stari čovjek i oblači novi.")

U ovom nagovoru, sv. Petar Kanizije govori o bogoslovskim krepostima: vjeri, ufanju i ljubavi. Objašnjava kako se bogoslovske kreposti imaju očitovati u životu isusovaca.

Prvo počinje s vjerom. Taj dio nagovora nosi naziv: "De spiritu et zelo fidei" ("O duhu i gorljivosti vjere"). To je područje bilo naročito važno isusovcima, jer su bili na prvoj crti borbe za katoličku vjeru u Njemačkoj.
I sam se sv. Petar Kanizije istaknuo u toj borbi, posebno svojim pučkim katekizmima iz kojih su stoljećima učili mnogi naraštaji njemačkih katolika.

Sv. Petar Kanizije ističe vjeru kao temelj svih ostalih kreposti, jer se bez vjere nitko ne može opravdati i spasiti. Nadalje, ističe da je Družba Isusova i osnovana kako bi se borila za katoličku vjeru.

> "Quod ad fidem attinet, ea prima virtus est et fundamentum virtutum, sine quo nemo justificatus et salvatus est. Haec in mundo maxime defecit ob seductores et seductos, juxta Christi et Apostolorum praedictionem, ad quam conservandam et renovandam Deus institui voluit Societatem, ut in ea novi milites pugnarent contra fidei catholicae hostes ad sanguinem usque, sicut quidam fecerunt."
>
> ("Što se tiče vjere, ona je prva krepost i temelj kreposti, bez kojega nitko nije opravdan i spašen. Ona u svijetu najviše nedostaje, zbog zavodnika i zavedenih, prema proročanstvu Krista i apostola; za čije je očuvanje i preporod Bog želio ustanoviti Družbu, da se u njoj novi vojnici bore protiv neprijatelja katoličke vjere sve do krvi, kao što su neki i učinili.")

Vidimo da sv. Petar naziva protestante "zavodnicima i zavedenima". Družba je osnovana da se bori protiv neprijatelja katoličke vjere. Zato krepost prave vjere mora biti vrlo snažna u isusovcima, pogotovo među onima koji djeluju u miješanim sredinama poput Njemačke.

> "Quum igitur in medio haereticorum versamur, dicam pauca nobis exercitanda circa hanc virtutem erga haereticos. Imprimis orandus Deus pro vera fide nostrorum in vita et morte, quum graviter oppugnetur a spiritu erroris; et quoniam divinitus factum est, ut huc missi venerimus, nemo se excuset quasi hac in parte nihil facere possit, quum non sit praedicator, vel non versetur inter homines, nec mittatur aliquo ad haereticos convertendos; sed certo credat, se non modo posse, sed et debere, aliquid facere in subsidium sanorum et infirmorum in fide, et tanto magis, quo vicinior est adversariis fidei et in medio nationis pravae suum edit panem."
>
> ("Budući da se nalazimo usred heretika, reći ću ponešto o tome kako se trebamo vježbati prema toj kreposti, u odnosu na heretike. Prije svega, treba moliti Boga za pravu vjeru među našima u životu i smrti, jer je teško napadnuta od duha zablude; i jer je božanski učinjeno da ovdje poslani dođemo, stoga neka se nitko ne ispričava kao da ne može ništa učiniti u vezi toga, jer nije propovjednik, ili se ne kreće među ljudima, niti je poslan negdje da obraća heretike; nego neka sigurno vjeruje ne samo da može, nego i da je dužan učiniti nešto za pomoć zdravima i slabima u vjeri, i toliko više, koliko je bliži protivnicima vjere i *'posred poroda izopačena'* [Fil 2, 15] jede svoj kruh.")

Sv. Petar Knizije naglašava da svatko može učiniti nešto za obraćenje heretika, pa makar samo izmoliti na tu nakanu Oče naš, Zdravo Kraljice ili gradualne psalme.

> "Nullus inter nos est sacerdos vel laicus, qui non possit et debeat ex animo compati tot millibus, qui vel ob fidem periclitantur, vel in via errorum ambulant ac proin in statu damnationis permanent; de quibus conqueritur Deus: *'Non audivit populus meus vocem meam; et Israel non intendit mihi, et dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis'* (Ps. 80, 12-13). Non potes quotidie pro inimicis flere sicut Hieremias et Paulus, non potes te flagellare ut Dominicus? At potes saltem suspirare, pectus tundere, semel Pater noster recitare vel Salve Regina vel psalmos graduales, vel hebdomadatim missam dicere vel audire."
>
> ("Nema nijednoga među nama svećenika ili laika, koji ne bi mogao i trebao iz duše suosjećati prema tolikim tisućama koje su ili u pogibelji za vjeru, ili hodaju putem zabluda i stoga ostaju u stanju propasti; o kojima se žali Bog: *'Nije čuo narod moj glas moj; i Izrael me nije poslušao, i pustio sam ih prema željama njihova srca, ići će u svojim iznašašćima'* (Psal. 80, 12-13). Ne možeš svakodnevno plakati za neprijatelje kao Jeremija i Pavao, ne možeš se bičevati kao Dominik? Ali, možeš barem uzdisati, udarati se u prsa, jednom izmoliti Oče naš ili Zdravo Kraljice ili gradualne psalme, ili tjedno reći ili slušati misu.")

Važno je da na poseban način ljubimo sve ono što protestantski krivovjerci odbacuju: sakramente, postove, oproste, štovanje svetaca, pobožnosti, pokoru itd. Što više heretici sve ovo odbacivali, to više katolici moraju nastojati oko tih sredstava spasenja.

> "Notanda etiam industria, ut ex fidei hostibus discamus utilitatem capere, nimirum ea majoris faciendo et amando vehementius, quae ipsi ex malo spiritu magis odio habent et fugiunt. Eorum autem spiritus est: proprio sensui inhaerere, detrectare obedientiam praesertim erga prælatos, religionis vota spernere, non curare Sanctorum cultum, peregrinationes, opera devotionis, poenitentiae et humilitatis, neque confiteri peccata et indulgentias mereri.")

> ("Treba naglasiti također i nastojanje da se naučimo koristi od neprijatelja vjere, naime, čineći tim više ono i gorljivije ljubeći, što oni po nadahnuću zlog duha mrze i izbjegavaju. Njihov je naime duh: priklanjati se vlastitoj prosudbi, odbijati poslušnost naročito prelatima, odbacivati redovničke zavjete, ne mariti za štovanje svetaca, hodočašća, djela pobožnosti, pokore i poniznosti, niti ispovijedati svoje grijehe i zadobivati oproste.")

Sv. Petar Kanizije nadalje potiče svoju subraću da mole za milosti kako bi ispravno postupali prema hereticima, te da se prikažu Gospodinu kako bi nešto pretrpjeli za obraćenje zavedenih.
Također, on stalno potiče molitvu za dobivanje gorljivosti za spasenje duša - *zelus animarum*.

Sada prelazimo na drugu bogoslovsku krepost: ufanje.

Bogoslovska krepost nade ili ufanja, kao i krepost vjere, potrebna je za spasenje. Sv. Petar Kanizije na početku dijela nagovora gdje govori o ufanju, ističe upravo to:

> "Quoniam de fide, virtutum omnium fundamento et radice, dictum est, sine qua nemo fuit, nec esse potest justificatus et salvatus, nunc etiam de spe vel fiducia tractandum est, quae et ipsa excellens donum Dei est et cuique ad justitiam et salutem necessaria. Unde Paulus dixit (1 Cor. 13, 13): *'Nunc autem manent tria: fides, spes et caritas'*, et (Rom. 5, 5): *'Spes autem non confundit'*. Ubi non est fides, homo manet incredulus et ira Dei manet super eum; ubi non est spes, homo de gratia Dei desperat, sicut Cain et Judas, et haec duo peccata: incredulitas et desperatio, longe maxima sunt et nocentissima."
>
> ("Budući da smo govorili o vjeri, temelju i korijenu svih kreposti, bez koje nitko nije bio, niti može biti opravdan i spašen, sada također i o nadi ili ufanju treba raspravljati, koja je i sama izvrstan dar Božji i svakome nužna za opravdanje i spasenje. Zato je Pavao rekao (1 Kor 13, 13): *'Sada ostaje vjera, nada, ljubav'*, i (Rim 5, 5): *'Nada pak ne postiđuje'*. Gdje nema vjere, čovjek ostaje nevjeran i gnjev Božji ostaje na njemu; gdje nema nade, čovjek očajava o milosti Božjoj, poput Kaina i Jude: i ova dva grijeha - nevjera i očaj - daleko su najteža i najpogubnija.")

Sv. Petar Kanizije navodi tri razloga koji trebaju utvrditi čovjeka u ufanju: Božja neizmjerna dobrota i milosrđe, te otkupljenje i obećanje milosti.

Razlikuje dvostruku nadu: nadu u spasenje i nadu u pomoć.

> "Spes est duplex, nempe salutis, quae in solo Deo ponenda est, et spes auxilii, quae etiam in Sanctis poni potest, quia invocati a nobis sua intercessione multum possunt nobis apud regem aeternum obtinere, praesertim Maria, mater gratiae."

> ("Nada je dvostruka, naime spasenja, koju treba staviti samo u Boga, i nada pomoći, koja se također može staviti i u svece, jer zazvani od nas mnogo nam mogu svojim zagovorom dobiti kod vječnoga Kralja, naročito Marija, majka milosti.")

Zatim govori o pet stvari kojima se čovjek treba nadati, očekivati da će ih dobiti od Boga: ono što je potrebno za održanje zemaljskog života; oproštenje grijeha; uslišanje u molitvama i Kraljevstvo nebesko.

Bogoslovska krepost nade je blisko povezana s molitvom. Treba moliti s nadom.

> "Sperare debemus nos a Deo exaudiendos in omnibus, quae recte petimus, praesertim spiritualia et aeterna. *'Omnia'*, inquit Christus, *'quaecumque orantes petitis, credite, quia accipietis, et evenient vobis'* (Marc.11, 24). Exauditur omnis orans cum contritione et devotione et petens ea, quae sunt salutis, praesertim spiritualia et aeterna; nam temporalia sub conditione petenda sunt. Petenda sunt autem eonfidenter et sine haesitatione."
>
> ("Trebamo se nadati da ćemo biti uslišani od Boga u svemu što pravilno molimo, naročito za duhovna i vječna dobra. *'Sve'*, kaže Krist, *'što moleći zatražite, vjerujte da ćete primiti, i doći će vam'* (Mk 11, 24). Uslišava se svatko tko moli s kajanjem i pobožnošću, i moleći za ono što se tiče spasenja, za duhovna i vječna dobra; naime, za vremenita dobra treba moliti pod uvjetom. Ali, treba moliti s pouzdanjem i bez oklijevanja.")

Nažalost, kod čovjeka se često nalaze razne prepreke, koje ga sprječavaju u pouzdanju u Boga.
Evo što sv. Petar Kanizije kaže o tome:

> "Sed confidentiam in Deo nobis impedit memoria, amor, sollicitudo terrenorum nimiaque carnis cura, quae ipsa plurimum impedit curam spiritualem animae; confidentiam nobis impedit, quod cupimus esse devoti et perfecti sine labore et exercitio, et sancti sine vera sanctitate."
>
> ("Ali, pouzdanje u Boga u nama sprječava sjećanje, ljubav, briga oko zemaljskih stvari, te prevelika briga za tijelo, koja često sprječava brigu oko duše; sprječava naše pouzdanje, jer želimo biti pobožni i savršeni bez truda i vježbe, i sveti bez prave svetosti.")

Kako bi se nadvladalo te prepreke potrebno je imati dobru i jednostavnu nakanu u svim činima, čistu savjest i nastojanje uvijek pobjeđivati samoga sebe.

> "Confidentiam parit et auget victoria sui et tentationum et passionum occurrentium. Quo magis nos ipsos et hostes animae vicerimus, sicut pigritiam, iram, complacentiam, delectationem sensus, eo magis proficiemus in fiducia. Unde tanta fiducia Paulo, ut diceret: *'Quis nos separabit a caritate Christi?'* (Rom. 8, 35). Quia scilicet perfecte vicerat mundum, carnem et seipsum, solum Christum desiderans. Unde discimus, falli religiosos, qui nimium fidunt in externis donis acceptis, cum sciunt bene scribere, docere, praedicare, et in suis ofiiciis et actionibus tum nostris tum externis satisfacere ac placere possunt. Falluntur confidentes, quod in gravibus peccatis non sint reprehensibiles, nec poenitentias externas mereantur, neque gravibus tentationibus sint obnoxii. Vera enim confidentia collocanda est in Deo et ejus gratia; *'fiduciam autem talem habemus per Christum ud Deum, non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi et nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est'* (2. Cor. 3, 4-5). Dein fiducia nostra, ut dixi, colocanda est in intentione simplici et conscientia pura et praesertim in victoria, contemptu et abnegatione nostri ipsorum zeloque perfectionis seu justitiae vocationi notrae congruentis, quae semper ad majorem perfectionem nos jubet extendi."
>
> ("Pouzdanje rađa i povećava pobjeda nad samim sobom i nad napastima i mukama koje nadolaze. Što više pobjeđujemo sami sebe i neprijatelje duša, poput lijenosti, srdžbe, samodopadnosti i naslade osjetila, to više napredujemo u pouzdanju. Odakle toliko pouzdanje Pavlu, da je rekao: *'Tko će nas odvojiti od ljubavi Kristove?'* (Rim 8, 35). Jer je, naime, savršeno pobijedio svijet, tijelo i samoga sebe, želeći samo Krista. Odatle učimo da se varaju redovnici, koji se suviše pouzdaju u vanjske darove koje su primili, jer znaju dobro pisati, učiti, propovijedati, i u svojim službama i djelima mogu zadovoljiti i ugoditi našima tako i vanjskima. Varaju se pouzdajući se da ih ne treba prekoriti za teške grijehe, niti da zaslužuju vanjske pokore, niti da su podložni teškim napastima. Istinsko, naime, pouzdanje treba položiti u Boga i njegovu milost: *'Takvo pouzdanje imamo po Kristu u Boga. Ne kao da smo sami sobom, kao od sebe, sposobni što pomisliti, nego naša je sposobnost od Boga.'* (2 Kor 3, 4-5). Zatim naše pouzdanje, kao što sam rekao, treba postaviti u jednostavnu nakanu i čistu savjest, i naročito u pobjedu, prezir i svladavanje samih sebe, i revnost za savršenstvo ili pravednost koja pristaje našem pozivu, koji nam uvijek naređuje da se protegnemo prema većoj savršenosti.")

A sad dolazimo do najveće bogoslovske kreposti: ljubavi. Ljubav koja potiče na najveća djela, najveće pothvate, najveću gorljivost.

Sv. Petar Kanizije počinje dio o ljubavi govoreći kako bez te bogoslovske kreposti ništa drugo čovjeku ne koristi za spasenje:

> "Non temere dixit Paulus: *'Nunc manent fides, spes, caritas, tria haec: major autem horum est caritas'* (1. Cor. 13, 13), nimirum indicans tres has virtutes homini maxime necessarias, ut salvetur, non solum in nova, sed etiam in veteri lege. Nisi homo credat, quasi caecus ambulat et in tenebris manet, nec potest longa via pergere et saepe graviter impingit. Nisi fiduciam habeat in Deum, est sicut navis sine anchora, sicut miles sine armis, peregrinus sine baculo, et manet sicut puer, nesciens ambulare et firmus consistere in tempestate. Nisi caritatem habeat, obest illi magis quam prodest, quidquid boni habet, ut sanitas, robur, doctrina, sapientia, immo et fides et spes illum non salvant, sed augent ejus damnationem. Quid profuit invitato ad nuptias regis ibi discumbere, quum careret veste nuptiali? Non solum reprehensus, sed et ejectus est (Matth. 23, 13). Quid profuit virginibus fatuis, per fidem agnovisse sponsum et cum spe orasse: 'Domine, Domine, aperi nobis' (Matth. 25, 11)? non agnoscuntur, sed excluduntur a sponso, quod in suis lampadibus non adferrent oleum caritatis."
>
> ("Nije slučajno Pavao rekao: *'Sada ostaju vjera, nada, ljubav - to troje, ali najveća je od njih ljubav'* (1 Kor 13, 13), svakako ističući da su te tri kreposti čovjeku najviše potrebne kako bi se spasio, ne samo u novom, nego također i u starom Zakonu. Ako čovjek ne vjeruje, hoda kao slijepac i ostaje u tami, niti može ići na dugi put i često se spotiče. Ako nema pouzdanje u Boga, onda je kao brod bez sidra, kao vojnik bez oružja, putnik bez štapa, i ostaje kao dijete ne znajući hodati i čvrsto se držati u oluji. Ako nema ljubavi, više mu štete nego koriste sva dobra koja ima, poput zdravlja, snage, znanja, mudrosti; štoviše, ni vjera i ufanje ga ne spašavaju, nego povećavaju njegovu osudu. Što je koristilo uzvaniku na Kraljevu svadbu tamo sjediti, kad nije imao svadbenog ruha? Nije samo prekoren, nego je i izbačen (Mt 22, 11). Što je koristilo ludim djevicama da su po vjeri spoznale Zaručnika i molile ga s ufanjem: *'Gospodine, Gospodine, otvori nam'* (Mt 25, 11)? Nisu prepoznate, već su isključene od Zaručnika, jer u svojim svjetiljkama nisu ponijele ulje ljubavi.")

Ljubav je majka i kraljica svih ostalih kreposti:

> "Magna debet virtus esse caritatis, eo quod vocetur virtutum omnium mater et regina, quod primatum teneat inter omnes fructus spiritus apud Paulum, et quod sit inter omnia Dei praecepta primum et maximum. Primum est in intentione legislatoris, primum et maximum dignitate inter omnia Dei praecepta et summa legis atque Scripturae divinitus traditae. Est enim finis praeceptorum et divinae legis plenitudo (Rom. 13, 10). Omnia enim a Deo dicta, facta, mandata et scripta in Bibliis ad hoc unum destinantur et in eo continentur, ut Deus ab homine super omnia diligatur. Hoc praecipit lex, hoc exigunt prophetae, hoc psalmi concinunt, hoc volunt apostolicae litterae. Ad hoc unum praeceptum referri debent omnia Spiritus Sancti charismata, omnia Ecclesiae sacramenta, omnes sacrae caerimoniae, tria vota monastica, omnis Dei cultus, omnes creaturae, ut nempe mens nostra Deo amoris glutine copuletur; huc demum tamquam ad ultimum finem omnia referenda: 'Finis praecepti caritas' (1. Timoth. 1, 5)."
>
> ("Velika treba biti krepost ljubavi, jer se naziva majkom i kraljicom svih kreposti, jer drži prvenstvo među svim plodovima Duha kod Pavla, i jer je među svim Božjim zapovijedima prva i najveća. Prva je u namjeri Zakonodavca, prva i najveća po dostojanstvu među svim zapovijedima i zbroj zakona i Pisma božanski predanoga. Naime, ona je svrha zapovijedi i punina božanskoga zakona (Rim 13, 10). Sve što je Bog rekao, učinio, zapovjedio i napisao u Bibliji usmjereno je samo prema ovome i u tome sadržano: da čovjek ljubi Boga više od svega. To je nalagao Zakon, to su tražili proroci, o tome pjevaju psalmi, to žele apostolska pisma. Na tu se jednu zapovijed trebaju odnositi svi darovi Duha Svetoga, svi sakramenti Crkve, sve svete ceremonije, tri redovnička zavjeta, čitav kult Božji, sva stvorenja; da se naime naša duša sjedini s Bogom ljepilom ljubavi; upravo se na ovo kao na konačnu svrhu sve treba upirati: *'Svrha je zapovijedi ljubav'* (1 Tim 1, 5).")

U idućem ću tekstu nastaviti izlaganje sv. Petra Kanizija o ljubavi.
A sada vas još samo podsjećam da nagovore sv. Petra Kanizija njegovoj subraći imate ovdje: **Beati Petri Canisii S.J. Exhortationes domesticae**.

Kako prepoznati ima li čovjek bogoslovsku krepost ljubavi?

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/07/kako-prepoznati-ima-li-covjek.html

Vidjeli smo prošli put kako sv. Petar Kanizije govori da sve odredbe i ceremonije Crkve imaju i polazište i svrhu u ljubavi prema Bogu.

Evo, i danas na VI. nedjelju po Duhovima, u tradicionalnoj se liturgiji opet moli da nam Bog daruje krepost ljubavi: "insere pectoribus nostris amorem tui nominis" ("usadi u naše grudi ljubav prema tvojemu imenu").
Prošle pak nedjelje, V. po Duhovima, u zbornoj se molitvi govorilo:

> "Deus, qui diligentibus te bona invisibilia praeparasti: infunde cordibus nostris tui amoris affectum; ut te in omnibus et super omnia diligéntes, promissiones tuas, quae omne desiderium súperant, consequamur Per Dominum..."

> ("Bože, koji si pripravio nevidljiva dobra onima koji te ljube, ulij u naše srce duh svoje ljubavi da ljubeći tebe u svemu i nada sve, postignemo tvoja obećanja što nadilaze svaku želju. Po Gospodinu...")

To je uvijek glavni motiv naših molitava, naše liturgije.
No, sad se postavlja se pitanje: Kako će čovjek prepoznati ima li ljubav prema Bogu?

Budući da je bogoslovska krepost ljubavi nerazdruživo povezana s posvetnom milošću (dakle, tko nije u stanju posvetne milosti, taj nema ni bogoslovsku krepost ljubavi), i za nju vrijedi i ona važna napomena o čovjekovoj nesigurnosti dok god je na ovom svijetu. Kao što nijedan čovjek na ovom svijetu ne može sa stopostotnom sigurnošću znati nalazi li se u stanju posvetne milosti ili ne (osim po osobitoj objavi Božjoj, a to je velika rijetkost čak i kod najvećih svetaca), tako nitko ne može biti stopostotno siguran ima li bogoslovsku krepost ljubavi.

Kako kaže sv. Pavao:

> "Doista, ničega sebi nisam svjestan, no time nisam opravdan: moj je sudac Gospodin." (1 Kor 4, 4)

Da prvo malo razjasnimo cijelu stvar, podsjetimo kako sv. Toma Akvinski odgovara na pitanje "Može li čovjek znati ima li milost?" u Summi theologiae (I-II, q. 112., a. 5.):

> "...tripliciter aliquid cognosci potest. Uno modo, per revelationem. Et hoc modo potest aliquis scire se habere gratiam. Revelat enim Deus hoc aliquando aliquibus ex speciali privilegio, ut securitatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat, et confidentius et fortius magnifica opera prosequantur, et mala praesentis vitae sustineant, sicut Paulo dictum est, II ad Cor. XII, *'sufficit tibi gratia mea'*. Alio modo homo cognoscit aliquid per seipsum, et hoc certitudinaliter. Et sic nullus potest scire se habere gratiam. Certitudo enim non potest haberi de aliquo, nisi possit diiudicari per proprium principium, sic enim certitudo habetur de conclusionibus demonstrativis per indemonstrabilia universalia principia; nullus autem posset scire se habere scientiam alicuius conclusionis, si principium ignoraret. Principium autem gratiae, et obiectum eius, est ipse Deus, qui propter sui excellentiam est nobis ignotus; secundum illud Iob XXXVI, *'Ecce, Deus magnus, vincens scientiam nostram'*. Et ideo eius praesentia in nobis *vel* absentia per certitudinem cognosci non potest; secundum illud Iob IX, *'Si venerit ad me, non videbo eum, si autem abierit, non intelligam'*. Et ideo homo non potest per certitudinem diiudicare utrum ipse habeat gratiam; secundum illud I ad Cor. IV, *'Sed neque meipsum iudico, qui autem iudicat me, Dominus est'*. Tertio modo cognoscitur aliquid coniecturaliter per aliqua signa. Et hoc modo aliquis cognoscere potest se habere gratiam, inquantum scilicet percipit se delectari in Deo, et contemnere res mundanas; et inquantum homo non est conscius sibi alicuius peccati mortalis. Secundum quem modum potest intelligi quod habetur Apoc. II, *'Vincenti dabo manna absconditum, quod nemo novit nisi qui accipit'*, quia scilicet ille qui accipit, per quandam experientiam dulcedinis novit, quam non experitur ille qui non accipit. Ista tamen cognitio imperfecta est. Unde apostolus dicit, I ad Cor. IV, *'Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum'*. Quia ut dicitur in Psalmo XVIII, *'Delicta quis intelligit? Ab occultis meis munda me, Domine'*."

("...na tri se načina može nešto spoznati. Na jedan način, po objavi. I tim bi načinom netko mogao znati da ima milost. Naime, Bog to ponekad objavljuje nekima po osobitoj povlastici, da radost sigurnosti kod njih započne već u ovom životu, te da s većim pouzdanjem i čvršće izvrše čudesna djela i podnose zla ovoga života, kao što je Pavlu rečeno, 2 Kor 12: *'Dovoljna ti je moja milost'*. Drugim načinom, čovjek spoznaje nešto po sebi, i to sigurno. I tako nitko ne može znati ima li milost. Sigurnost se, naime, ne može imati o nečemu, ako se ne može prosuditi po vlastitom počelu, jer se tako dobiva sigurnost o demonstrativnim konkluzijama po nedemonstrativnim univerzalnim počelima; a nitko ne može znati da ima spoznaju o nekoj konkluziji, ako ne zna počelo. Jer počelo je milosti i njegov objekt sam Bog, koji nam je zbog svoje izvrsnosti nepoznat, prema onoj Job 36: *'Evo, veliki Bog, nadvisuje naše znanje'*. I zato se njegova nazočnost ili odsutnost u nama ne može sigurno spoznati, prema onoj Job 9: *'Ako dođe do mene, neću ga vidjeti, a ako otiđe, neću znati'*. I stoga čovjek ne može u sigurnosti prosuditi ima li on sam milost, prema onoj 1 Kor 4: *'A ni ja sam sebe ne sudim. Doista, ničega sebi nisam svjestan, no time nisam opravdan: moj je sudac Gospodin.'* Treći način kojim se nešto može spoznati jest po vjerojatnosti preko nekih znakova. I tim načinom netko može spoznati da ima milost, ukoliko naime spoznaje da se veseli u Bogu, i da prezire zemaljske stvari, te ukoliko čovjek nije svjestan da ima neki smrtni grijeh. Po tom se načinu može shvatiti što stoji u Otk 2: *'Pobjedniku ću dati mannu sakrivenu, koje nitko ne zna doli onaj koji je prima'*, jer onaj koji prima, po nekom iskustvu radosti zna, što ne iskusuje onaj koji ne prima. No, ova je spoznaja nesavršena. Stoga apostol kaže 1 Kor 4: *'Doista, ničega sebi nisam svjestan, no time nisam opravdan'*. Jer, kako se kaže u Psalmu 18: *'Ali tko da zapazi prekršaje? Od tajnih mojih grijeha očisti me, Gospodine!'*")

Treba naglasiti da je ovo i službeno učenje Crkve, koje je Tridentski koncil jasno izrazio u svom Dekretu o opravdanju (sess. VI., cap. 9., te kanoni 14.-17.).

Redovito ćete u starijim teološkim knjigama naći opomenu koja upozorava na tu važnu istinu, pa i u knjigama za mlađe čitatelje.

Tako, na primjer, prof. Fran Barac piše u svojoj *Katoličkoj dogmatici za više razrede srednjih učilišta* (III. izd., Zagreb, 1930., str. 85.):

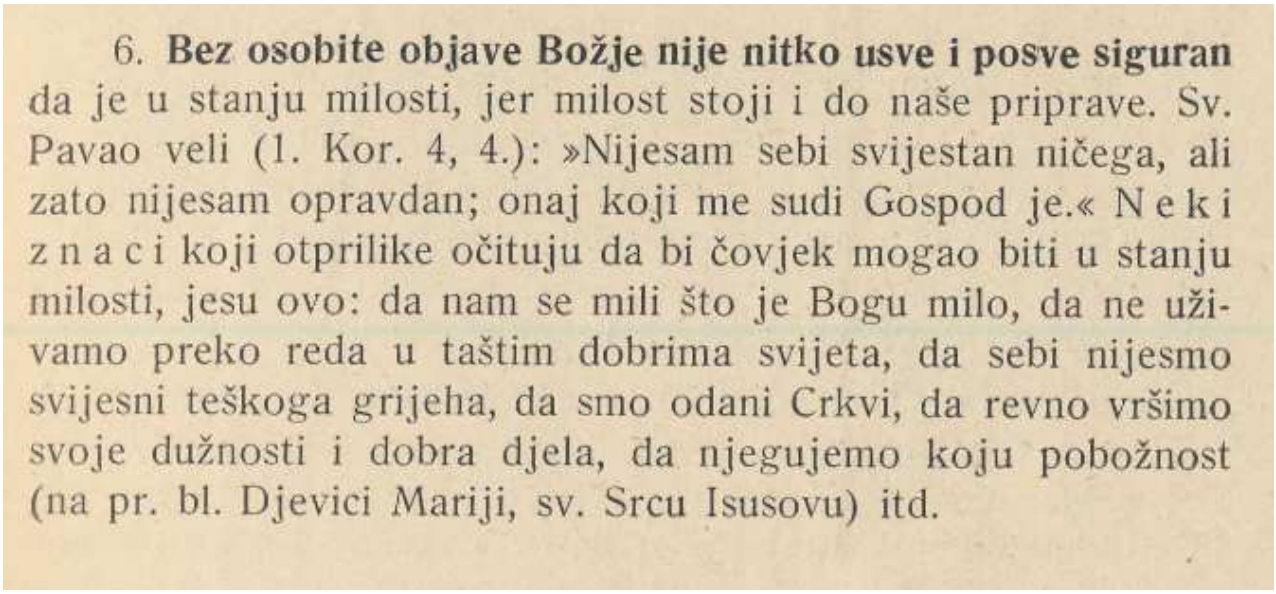

6. **Bez osobite objave Božje nije nitko usve i posve siguran** da je u stanju milosti, jer milost stoji i do naše priprave. Sv. Pavao veli (1. Kor. 4, 4.): »Nijesam sebi svijestan ničega, ali zato nijesam opravdan; onaj koji me sudi Gospod je.« N e k i z n a c i koji otprilike očituju da bi čovjek mogao biti u stanju milosti, jesu ovo: da nam se mili što je Bogu milo, da ne uživamo preko reda u taštim dobrima svijeta, da sebi nijesmo svijesni teškoga grijeha, da smo odani Crkvi, da revno vršimo svoje dužnosti i dobra djela, da njegujemo koju pobožnost (na pr. bl. Djevici Mariji, sv. Srcu Isusovu) itd.

Nesigurnost oko pitanja je li čovjek u stanju milosti ili nije, potiče čovjeka da uvijek bude na oprezu, da se nikada ne uzdaje u sebe, te da "sa strahom i trepetom radi oko svoga spasenja" (Fil 2, 12).

To je razlog zašto su i najveći sveci do kraja svog života sami sebe smatrali velikim grešnicima, uvijek se kajali i činili teške pokore za svoje grijehe. Prema tome, kad su sveci sebe nazivali "velikim grešnicima", to nije bila nekakva lažna skromnost, nego su oni zaista sebe smatrali velikim grešnicima... premda u stvarnosti možda nisu imali nikakvih smrtnih grijeha.

S druge strane, mnogi ljudi sebe smatraju "dobrima", a zapravo žive u najgadnijim smrtnim grijesima.

Dakle, pitanje nalazi li se netko u stanju posvetne milosti nimalo ne ovisi o čovjekovom subjektivnom mišljenju. Ponovimo opet što kaže sv. Pavao:

> "Doista, ničega sebi nisam svjestan, no time nisam opravdan: moj je sudac Gospodin." (1 Kor 4, 4)

No, kao što je naglasio sv. Toma Akvinski, ipak postoje neke naznake koje bi s većom ili manjom vjerojatnošću mogle pokazati da je čovjek u stanju posvetne milosti.
Isto vrijedi i za bogoslovsku krepost ljubavi, koja je - opet ponavljam - najuže povezana s posvetnom milošću.

Sv. Petar Kanizije u nagovorima svojoj subraći isusovcima iznosi pet znakova po kojima bi čovjek mogao procijeniti ima li bogoslovku krepost ljubavi. Ali, i on na početku naglašava:

> "Non potest certo et evidenter et infallibiliter cognosci, quis veram habeat caritatem Dei, nisi Deus hoc alicui revelet; nec de seipso etiam potest habere certitudinem, cum scriptum sit: *'Nescit homo, utrum amore vel odio dignus sit'* (Eccl. 9, 1). Sunt tamen signa quaedam, ex quibus homo se consolari potest et firmiter sperare debet, quod in caritate vivat et Deum diligat, sicut Petrus dicens: *'Domine, tu scis, quia amo te'* (Joan. 21, 15)."

> ("Ne može se sigurno i očito i nepogrešivo spoznati tko ima pravu ljubav Božju, osim ako to Bog nekome ne objavi; niti bi čovjek mogao za samoga sebe imati sigurnost, kad je pisano: '*Ne zna čovjek je li dostojan ljubavi ili mržnje'* (Crkv. 9, 1). No, ima nekih znakova, po kojima se čovjek može tješiti i treba čvrsto uzdati da živi u ljubavi i voli Boga, kao Petar koji je rekao: *'Gospodine, ti znaš da te volim'* (Iv 21, 15).")

Prvi znak bogoslovske kreposti ljubavi jest kad čovjek često misli na Boga:

> "1. Unum et magnum signum, nos habere caritatem, est assidua et suavis Dei cogitatio secundum illud: *'Ubi enim est thesaurus tuus* (quem scilicet maxime diligis)*, ibi est et cor tuum'* (Matth. 6, 21), id est, ibi est cogitatio et omnis cura tua. Unde Fulgentius: '*Vis'*, inquit, *'scire, ubi thesaurizas? Attende, quid cogites, ita fiet, ut thesaurum tuum ex indicio tuae cogitationis cognoscas.'* Magni ergo refert, ut saepe divina cogitemus et in Deum per amorem nos excitemus, praesertim orationis tempore, et in principio operationis, ut primum quaeramus Deum. Vae raro de Deo cogitantibus et plane terrenis, ut avaris et ambitiosis!"

> ("1. Jedan i veliki znak da imamo ljubav jest postojana i slatka pomisao na Boga prema onoj: *'Doista, gdje ti je blago* (koga najviše ljubiš)*, ondje ti je i srce* (Mt 6, 21), to jest, ondje je tvoja misao i sva tvoja briga. Stoga kaže Fulgencije:*'Želiš li znati gdje zgrćeš? Pogledaj na što misliš, tako će biti, da ćeš iz početka svoje misli spoznati svoje blago.'* Vrlo je važno stoga da često razmišljamo o božanskome i uzdižemo se Bogu po ljubavi, naročito za vrijeme molitve i na početku rada, da prvo tražimo Boga. Jao onima koji rijetko misle na Boga, i onima koji su posve zemaljski, kao pohlepnicima i častohlepnima!")

Drugi znak jest poslušnost Božjim zapovijedima:

> "2. Conjectura est divinae legi obedire. *'Si quis diligit me, sermonem meum servabit'* (Joan. 14, 23). *'Si diligitis me, mandata mea servate'* (Joan. 14, 15). *'Probatio dilectionis exhibitio est operis. Amor operatur magna, si est; si autem operari renuit, amor non est'* (S. Greg. M. hom. 30). *'Haec est enim caritas, ut mandata ejus custodiamus'* (1. ep. Joan. 5, 3). Quantum Deum diligas, inquit Augustinus, debes ex dilectione legis ejus ostendere; fallunt ergo seipsos, qui Deum se diligere putant et legem ejus non diligunt, nec implere contendunt, nec orant, ut possint filii esse obedientes.

("2. Naslućenje jest po poslušnosti božanskom zakonu. *'Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ'* (Iv 14, 23). *'Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati'* (Iv 14, 15). *'Dokaz ljubavi je izvršenje djela. Ljubav čini velika djela, ukoliko je ljubav; ako odbije raditi, nije ljubav'* (sv. Grgur Veliki, hom. 30.). *'Jer ljubav je ovo: zapovijedi njegove čuvati'* (1 Iv 5, 3). Koliko Boga ljubiš, kaže Augustin, trebaš pokazati ljubavlju prema njegovom zakonu; stoga se varaju oni, koji misle da ljube Boga, a ne ljube njegov zakon, niti se trude da ga izvrše, niti mole da mogu biti poslušni sinovi.")

Treći znak bogoslovske kreposti ljubavi jest želja da ugodimo Bogu, kao i izbjegavanje svega onoga što mu nije ugodno, te mržnja prema svakom grijehu, naročito smrtnom. Nitko ne može ljubiti Boga, ako ne mrzi smrtne grijehe.

"3. Signum est caritatis, desiderium habere placendi Deo et odisse Dei dilectioni adversantia, praesertim mortalia peccata. Sicut enim nemo potest diligere vitam, quin oderit mortem, ita nemo Deum diligere potest, quin et mortiferum peccatum oderit, quod Deo maxime adversatur et contradicit."

("3. Znak je ljubavi imati želju ugoditi Bogu i mrziti ono što je protivno ljubavi Božjoj, naročito smrtne grijehe. Kao što nitko ne može ljubiti život, ako ne mrzi smrt, tako nitko ne može ljubiti Boga, ako ne mrzi smrtni grijeh, koji se najviše protivi i suprotstavlja Bogu.")

Četvrti znak je borba protiv samoga sebe, svog sebeljublja, te ustrajna borba protiv tijela, svijeta i đavla.

"4. Peccatorum occasiones vel ad peccatum pertrahentia fugienda sunt, sicut Dei hostes: daemon, mundus et caro, quae hominis saluti semper insidiantur. Praecipuus autem hostis est, qui difficilius etiam ab homine superatur, ipse homo sibi, id est, sui amor immoderatus, malorum omnium origo omniumque ruina virtutum. Sicut enim radix omnium malorum cupiditas, sic radix omnium bonorum caritas, ideoque ambae simul in eadem mente esse non possunt.

("4. Grešne prigode ili ono što navodi na grijeh treba izbjegavati, kao neprijatelje Božje: đavao, svijet i tijelo, koji uvijek vrebaju na čovjekovo spasenje. A posebni je neprijatelj, kojega i čovjek teško svladava, čovjek sam sebi, to jest, neuredna ljubav prema sebi: izvor svih zala i propast svih kreposti. Naime, kao što je korijen svih zala pohlepa, tako je korijen svih dobara ljubav, i zato obje ne mogu istodobno biti u istoj duši.")

Peti znak je ljubav prema bližnjemu.

"5. Verum indicium caritatis praebetur, si homo hominem ad Dei imaginem conditum et Christi sanguine redemptum vera et fraterna diligat caritate; hoc autem fieri non potest, nisi caveat nocere proximo tum corde, tum lingua: nullum injuria afficiendo, et peccantibus condonando, dein consilio et opera sua, cum opus fuerit, illum fideliter adjuvando, ut *'alter alterius onera portet'* (Gal. 6, 2), seque filium ostendat Patris, qui de bonis et malis bene mereri non cessat, amans omnes etiam inimicos."

> ("5. Istinska se naznaka ljubavi pruža, ako čovjek čovjeka - koji je stvoren na sliku Božju i otkupljen krvlju Kristovom - istinski i bratskom ljubavlju ljubi; a toga ne može biti ako se ne čuva da ne naudi bližnjemu, kako srcem, tako jezikom: da nikome ne nanosi uvredu i opraštajući grešnicima, a zatim mu vjerno pomažući svojim savjetom i djelom, da *'jedan nosi breme drugoga'* (Gal 6, 2), i pokaže se sinom Oca, koji ne prestaje dobro činiti dobrima i zlima, ljubeći sve, također i neprijatelje.")

Nabrojanih pet znakova, prema sv. Petru Kaniziju, u visokom stupnju pokazuju da čovjek ima bogoslovsku krepost ljubavi.

Podsjećam da nagovore sv. Petra Kanizija njegovoj subraći imate ovdje: **Beati Petri Canisii S.J. Exhortationes domesticae**.

Sv. Bonaventura - O sedam darova Duha Svetoga

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2020/07/sv-bonaventura-o-sedam-darova-duha.html

Sredinom ovoga mjeseca Crkva je slavila blagdan velikoga crkvenog naučitelja sv. Bonaventure. Tim sam povodom razmišljao koje bih njegovo djelo predstavio čitateljima ovoga bloga. Odlučio sam da je najprikladnije za današnje okolnosti uzeti njegovo djelo *O sedam darova Duha Svetoga* (*De septem donis Spiritus Sancti*). U ovom ćemo tekstu, dakle, proći kroz neke važnije izvatke iz tog djela.

Riječ je o vrlo važnoj temi o kojoj danas široke mase malo toga znaju. A ni mnogi današnji teolozi nisu ništa bolji. I što je još gore, modernistička tvornica laži gotovo svakodnevno širi nove pogrešne predodžbe o toj temi. Od njih se ljudi mogu osloboditi jedino upoznavanjem tradicionalnog nauka Crkve.

Zato ćemo prvo malo zastati i odgovoriti na pitanje: Zašto je važno kod tih i drugih vjerskih tema tražiti što su o njima pisali crkveni naučitelji? Evo odgovor jednoga pape. Na početku sabranih djela sv. Bonaventure obično se kao uvod stavlja bula pape Siksta V. *Triumphantis Hierusalem* (1587. god.), kojom je sv. Bonaventura proglašen crkvenim naučiteljem. Iz te bule izdvojio bih tri poruke, koje mogu poslužiti kao objašnjenje zašto je važno poznavati spise crkvenih naučitelja.

Papa Siksto V. započinje bulu ovim riječima:

> "Triumphantis Hierusalem gloriam sempiternam et sanctorum cum Christo felicissime regnantium nunquam marcescentes coronas cum gaudio admirans sancta mater Ecclesia, adhuc in terris militans, ad eandem vero iustitiae coronam festinans, Deum in sanctis suis mirabilem praedicare non cessat. Nec vero insignes tantum victorias, et praeclara sanctorum merita eximiis laudibus celebrat, sed eosdem sanctos quos Deus mirifice honorificat, ipsa quoque pie veneratur, accolit: quorum nimirum praedicatione salutarique doctrina instituta, sanguine fundata, illustribus charitatis operibus, atque exemplis educata, ferventibus illorum apud Deum precibus quotidie adiuvatur."
>
> ("Pobjedničkoga Jeruzalema vječnoj slavi i nepropadljivim krunama svetih, koji presretno vladaju s Kristom, radosno se divi sveta majka Crkva, dok još vojuje na zemlji, hrleći k istoj kruni pravednosti, ne prestaje propovijedati Boga koji je divan u svojim svetima. Ne samo da sjajnim hvalama slavi istaknute pobjede i prejasne zasluge svetih, već i iste svece koje Bog čudesno uzdiže, ona pobožno štuje; njihovim je naime propovijedima i spasonosnim naukom osnovana, njihovom krvlju utemeljena, njihovim je djelima ljubavi i svijetlim primjerima poučena, njihovim se žarkim molitvama kod Boga svakodnevno pomaže.")

Zatim papa Siksto V. izdvaja posebnu ulogu crkvenih naučitelja među svecima:

> "Inter illos vero beatissimos sanctorum choros, quorum memoria a cunctis fidelibus religioso cultu merito celebratur, insigni splendore elucet sanctorum doctorum ordo a Paulo Apostolo diserte enumeratus, cum ait: *'Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores et Doctores'* (Eph. 4, 11), quos vineae suae strenuos fidelesque cultores atque operarios constituit, *'ad consummationem sanctorum in opus ministerii in aedificationem corporis Christi'* (Eph. 4, 12). Hi sunt de quibus divina Sapientia clamat: *'Qui elucidant me, vitam aeternam habebunt'* (Eccli. 24, 31). De his Angelus apud Danielem loquitur: *'Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetuas aeternitates'* (Dan. 12, 3); denique Salvator ipse Christus Dominus insigni illo elogio ornavit: *'Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno coelorum'* (Matth. 5, 19). Cum autem omnibus temporibus sacrorum Doctorum studium et doctrina in Ecclesia Dei utilis et salutaris fuit, tum maxime fructuosam et plane necessariam esse res ipsa demonstravit, cum persecutorum Christiani nominis horribili furore represso, in ipsa Ecclesiae pace, teterrima haeresum bella vehementius excitata sunt. Tunc enim haereticorum doli et fallaciae, qui diabolo instigante, in agro Domini zizania superseminare non intermittunt, Doctorum cura et diligentia directe et pestiferi ac detestabiles errores gladio spiritus amputari, et Catholicae veritatis vi, sacris Doctoribus administris mendacium prostratum."
>
> ("Među tim preblaženim korovima svetih, čiji spomen svi vjernici s pravom slave religioznim kultom, istaknutim sjajem svijetli red svetih naučitelja, koji je Pavao Apostol izričito spomenuo, kad je rekao: *'On i dade jedne za apostole, druge za proroke, jedne opet za evanđeliste, a druge za pastire i učitelje'* (Ef 4, 11); koje je postavio za čvrste i vjerne obrađivače i radnike u svom vinogradu, *'da opremi svete za djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova'* (Ef 4, 12). Oni su o kojima božanska Mudrost kliče: *'koji me pokazuju, imat će vječni život'* (Crkve. 24, 31). O njima anđeo kod Danijela govori: *'Koji su bili učeni, blistat će kao nebeski svod, i koji su mnoge učili pravednosti, kao zvijezde navijeke, u svu vječnost'* (Dan 12, 3); napokon, i sam Spasitelj, Krist Gospodin, onom ih je značajnom pohvalom počastio: *'Tko bude vršio i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom'* (Mt 5, 19). Iako je u svako vrijeme trud i nauk svetih naučitelja bio koristan i spasonosan u Crkvi Božjoj, sama stvar pokazuje da je bio tada najplodniji i posve nužan, kad su nakon završetka strašnih progona kršćanskoga imena, tijekom samoga mira Crkve, izbili najžešći ratovi oko krivovjerja. Tada su, naime, lukavstva i prijevare heretika, koji po nadahnuću đavla ne prestaju sijati korov na njivi Gospodnjoj, brigom i pažnjom naučitelja presječene mačem Duha, kao i gadne zablude; i snagom katoličke istine, po služenju svetih naučitelja, poražena je laž.")

Posebno je važno u toj buli što papa Siksto V. naglašava važnost skolastičke teologije, ističući njezina dva glavna predstavnika: sv. Tomu Akvinskoga i sv. Bonaventuru.

> "Denique monet nos Ecclesiae universalis utilitas, quae ex tanti doctoris eruditione semper maior et uberior capi potest, praesertim cum haereticorum insidiae et diabolicae machinationes, quibus sacram theologiam, quae scholastica appellatur, hoc luctuoso saeculo oppugnant vehementissime, non magnopere admoneant, ut eandem theologiam, qua nihil Ecclesiae Dei fructuosius, omni studio retineamus, illustremus, propagemus. Divino enim illius munere, qui solus dat Spiritum scientiae, sapientiae et intellectus, quiquam Ecclesiam suam per saeculorum aetates, prout opus est, novis beneficiis auget, novis praesidiis instruit, inventa est a maioribus nostris sapientissimis viris theologia scholastica, quam duo potissimum gloriosi doctores: Angelicus S. Thomas et Seraphicus S. Bonaventura clarissimi huius facultatis professores, et primi inter eos, qui sanctorum numerum relati sunt, excellenti ingenio, assiduo studio, magnis laboribus et vigiliis excoluerunt atque ornarunt, eaque optime dispositam, multisque modis praeclare explicare posteris tradiderunt: et huius quidem tam salutaris scientiae cognitio et exercitatio, quae ab uberrimis divinarum litterarum, summorumque pontificum, sanctorum patrum et conciliorum fontibus dimanat, semper certe maximum Ecclesiae adiumentum assererre potuit, sive ad scripturas ipsas vere et sane intelligendas et interpretandas, sive ad Patres securius et utilius perlegendos et explicandos, sive ad varios errores et haereses detegendas et refellendas."
>
> ("Napokon, potiče na korist sveopće Crkve, koja od učenosti takvog naučitelja uvijek može zahvatiti više i obilnije. Naročito, jer zasjede i smicalice heretika, kojima u ovom tužnom vijeku žestoko napadaju teologiju koja se naziva skolastičkom; potiče nas da tu istu teologiju, od koje ništa nije plodnije u Crkvi Božjoj, svakim trudom očuvamo, rasvijetlimo, promičemo. Naime, onim božanskim darom, koji jedini daje Duh znanja, mudrosti i razumijevanja, koji je svoju Crkvu tijekom vjekova, kao što je i potrebno, povećavao novim darovima, jačao novim obranama, sastavljena je od naših premudrih starih ljudi skolastička teologija, koju su obradila i uresila naročito dvojica slavnih naučitelja - anđeoski sv. Toma i serafski sv. Bonaventura, prejasni profesori ove vještine, i prvi među onima koji su ubrojani u red svetih - izvrsnom oštroumnošću, neprekidnim studijem, velikim radom i bdijenjima, najbolje je uredivši, te mnogim načinima sjajno objašnjenu predali: i doista ovo znanje i vještina, koja potječe iz obilnih izvora božanskih Pisama i vrhovnih prvosvećenika, svetih otaca i koncila, zasigurno je uvijek moglo pružiti najveću pomoć Crkvi, bilo za ispravno i zdravo razumijevanje i tumačenje samih Pisama, bilo za sigurnije i korisnije čitanje i objašnjavanje otaca, bilo za opažanje i pobijanje raznih zabluda i hereza.")

Upravo je djelo sv. Bonaventure *O sedam darova Duha Svetoga* odličan primjer svega ovoga što je naveo papa Siksto V.

Kao i kod drugih svojih djela, sv. Bonaventura se i ovdje oslanja na učenja svetih otaca (posebice sv. Augustina i sv. Grgura Velikoga, ali i drugih crkvenih pisaca), koje obilno citira. Daje nam jasno tumačenje mnogih poruka Svetoga pisma koji su važni za temu o kojoj raspravlja. I ne manje važno, daje materijal kojim možemo pouzdano - kako bi rekao papa Siksto V. - prepoznati i pobiti zablude.

Uzmimo stoga u ruke djelo velikog crkvenog naučitelja i pogledajmo što nam kaže.

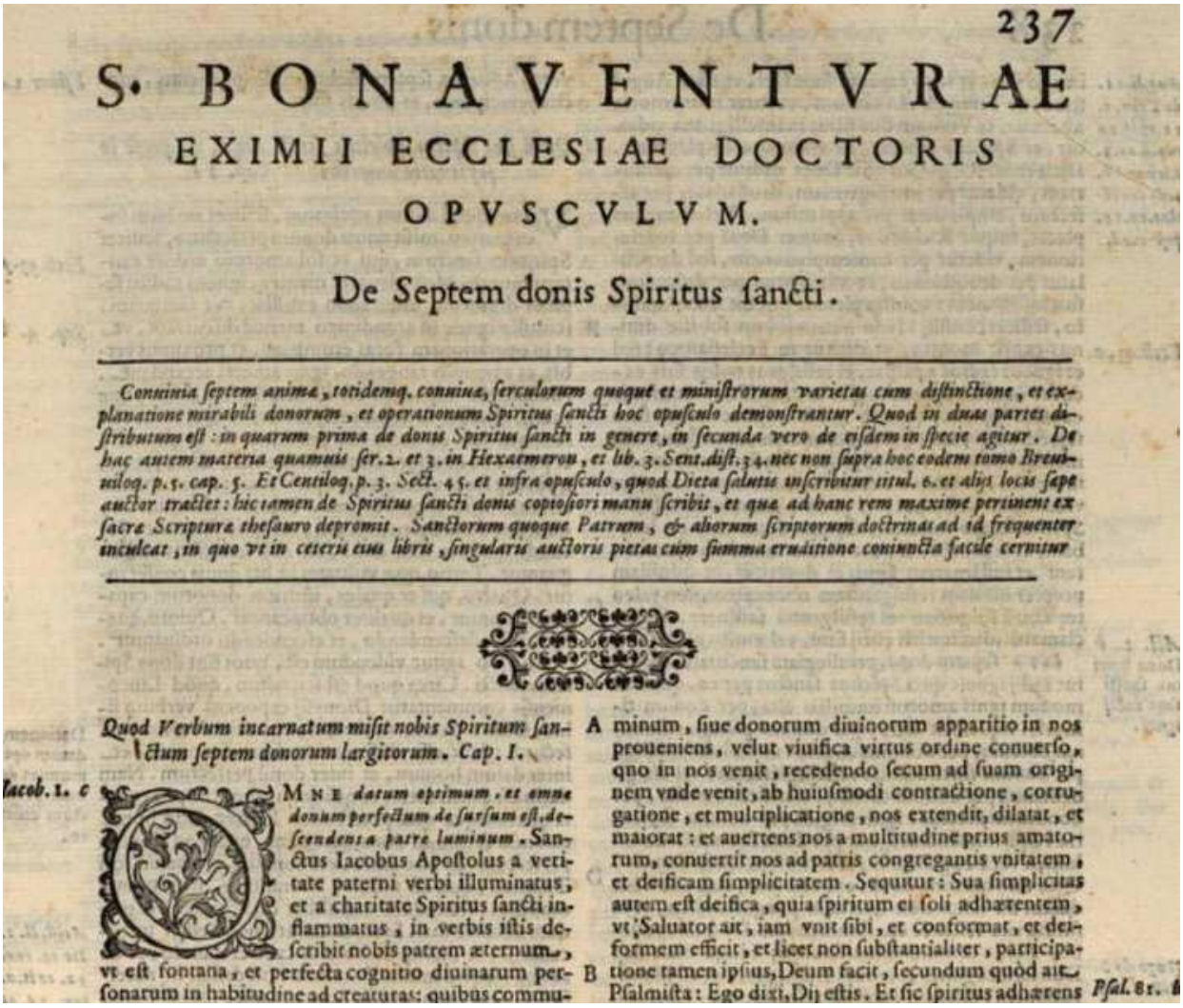

237

S· BONAVENTVRAE

EXIMII ECCLESIAE DOCTORIS

OPVSCVLVM.

De Septem donis Spiritus ſancti.

Quod Verbum incarnatum miſit nobis Spiritum ſanctum ſeptem donorum largitorum. Cap. I.

Sv. Bonaventura - *De septem donis Spiritus Sancti* - U VI. svesku sabranih djela, izdanom u Rimu 1596. godine

Djelo *O sedam darova Duha Svetoga* je, dakako, preopširno da bih sve njegove vrijedne poruke stavio u ovaj tekst, ali ću barem prenijeti glavne misli, kako bi čitatelj dobio ispravan pojam o ovoj temi.

Prvo što mi se čini posebo važnim je dio gdje sv. Bonaventura govori o sposobnosti čovjeka da primi darove Duha Svetoga. Dakle, postavlja se pitanje: Tko može, a tko ne može primiti darove Duha Svetoga?

Za sv. Bonaventuru nema nikakve dvojbe da ljudi kojima je na prvom mjestu ovozemaljsko ne mogu primiti darove Duha Svetoga. Kao i drugi klasični crkveni pisci, on takve ljude naziva "amatores mundi" ("ljubitelji svijeta"). Tim ljubiteljima svijeta su glavna okupacija prolazne i propadljive stvari, užici, časti, status u društvu itd., pa oni u biti i ne žele darove Duha Svetoga.

Stoga kaže sv. Bonaventura:

> "Istorum autem donorum et actuum tam excelentium, et radiorum tam splendentium, non sunt capaces mundi amatores; quia in eis datur Spiritus Sanctus, quem mundus non potest accipere. Nam Dominus dicit: *'Spiritum veritatis mundus non potest accipere'* (Joan. 14, 17). Cujus rationem reddit ibidem, dicens: *'Quia non vidit eum, neque scit eum'*. Quod verbum Augustinus in originali exponens dicit: *'Sicut injustitia justa esse non potest, ita mundus, id est amatores mundi, non possunt accipere Spiritum Sanctum'*. Quod declarat per oppositionem, quae est inter gratiam et peccatum. Nam peccatum, quod est in amatoribus mundi, opponitur gratiae sive charitati, quae est in donis Spiritus Sancti. Unde Joannes in Canonica dicit: *'Qui diligit mundum, non est charitas Patris in eo. Quia omne quod est in mundo, est concupiscentia oculorum, et concupiscentia carnis, et superbia vitae'* (I. Joan. 2, 15-16), quae donis Spiritus Sancti opponuntur."
>
> ("Ovih naime tako izvrsnih darova i djela, i tako sjajnih zraka, nisu sposobni ljubitelji svijeta; jer se u njima daje Duh Sveti, koga svijet ne može primiti. Naime, Gospodin kaže: *'Duha istine svijet ne može primiti'* (Iv 14, 17). Razlog za to daje na istom mjestu, govoreći: *'Jer ga ne vidi i ne poznaje'*. Sv. Augustin tumačeći tu riječ u izvorniku, kaže: *'Kao što nepravda ne može biti pravedna, tako svijet, to jest, ljubitelji svijeta, ne mogu primiti Duha Svetoga'*. To objašnjava po protivnosti koja se nalazi između milosti i grijeha. Naime, grijeh koji je u ljubiteljima svijeta, protivi se milosti ili ljubavi, koja je u darovima Duha Svetoga. Stoga kaže Ivan u kanonskoj poslanici: *'Tko ljubi svijet, nema u njemu ljubavi Očeve. Jer što je god svjetovno: požuda tijela, i požuda očiju, i oholost života'* (1 Iv 2, 15-16), koji se protive darovima Duha Svetoga.")

A tko je sposoban da primi darove Duha Svetoga? Evo što kaže sv. Bonaventura:

> "Ideo modo videndum est, qui sunt capaces Spiritus Sancti et donorum ejus, non ex suis meritis, sed ex largitate dantis Spiritus. Qui igitur e converso mundi mala odiunt vilipendendo et contemnendo, Hierusalem ascendunt, mundum fugiendo, et se elongando: in templo cordis Spiritum Sanctum quaerunt, fideliter orando; sedent unanimes in domo cordis, humiliter quiescendo, et Paracletum desiderando; praestolantur adventum Spiritus Sancti, inspirationes ejus studiose observando: hi sunt qui capaces ejus sunt."
>
> ("Zato sada treba vidjeti koji su sposobni Duha Svetoga i njegovih darova, ne po svojim zaslugama, nego po darežljivosti Duha koji daje. Oni koji stoga obratno [od ljubitelja svijeta] mrze zla svijeta, ne držeći do njih i prezirući ih, uspinju se prema Jeruzalemu, bježeći od svijeta, i udaljujući se. U hramu srca traže Duha Svetoga, vjerno moleći; sjede jedinstveno u kući srca, ponizno mirujući i želeći Utješitelja, čekaju dolazak Duha Svetoga, marljivo promatrajući njegova nadahnuća: to su oni koji su ga sposobni.")

Sedam darova Duha Svetoga su: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji (prema Iz 11, 2).

Stariji crkveni pisci su u tumačenju darova Duha Svetoga često išli obrnutim redom: od straha Božjega do mudrosti. Tog se reda drži i sv. Bonaventura, pozivajući se na autoritet svetih otaca:

> "Sunt alii multi, ut Augustinus, *de Doctrina christiana*, et Gregorius, *super Ezechielem*, et Anselmus, qui enumerando dona praedicta, docent incipere ab infimo dono, scilicet timoris Domini, et per media ascendere usque ad summum, scilicet donum sapientiae."
>
> ("Ima i mnogih drugih, poput Augustina, u djelu *De doctrina christiana*, i Grgura u tumačenju Ezekijela, i Anzelma, koji nabrajajući spomenute darove, uče da treba početi od najnižega dara, to jest, od straha Gospodnjega, i uspinjati se postepeno sve do najvišega, to jest, dara mudrosti.")

Slijedit ćemo taj red i vidjeti kako sv. Bonaventura objašnjava svaki pojedini dar Duha Svetoga. Počinjemo, dakle s darom straha Božjega.

1) O daru straha Božjega

Dar straha Božjega jest spasonosno strahovanje da čovjek grijehom ne uvrijedi Boga, i tako čuva vjernika od prijestupa Božjih zapovijedi. Bez ovoga dara, čovjek ne može dobiti ni ostale darove Duha Svetoga.

Svoje tumačenje o daru straha Božjega, sv. Bonaventura počinje ovako:

> "Quorum primum, scilicet infimus gradus ascendendi ad gustum sapientiae, est timor Domini. De quo Anselmus dicit sic: *'Horum donorum primum est timor Dei, veluti aliorum quoddam fundamentum. Hunc namque Spiritus Sanctus in campo mentis supponit, aliaque dona in suo ordine, veluti in aedificationem superimponit. Prius enim metuere facit, ne pro peccatis suis a Deo separetur, et post in poenis inferni cum diabolo torqueatur'*. De qua tortuara Hugo, in libro suo *de Anima*, dicit sic: *'Terreat te timor judicii terribilis, metus gehennae, laquei mortis, dolores inferni, ignis urens, vermis mordens, sulphur foetens, flamma tartarea, et tandem omnia mala, ut tandem clames: 'In aeternum non peccabo'*. Et sic patet, quod donum timoris est primum in ascendendo."
>
> ("Od kojih je prvi, to jest, najniža stepenica u uspinjanju do okusa mudrosti, strah Gospodnji. O kome Anzelmo ovako govori: *'Od ovih darova je prvi strah Božji, kao određeni temelj ostalih. Njega, naime, Duh Sveti polaže na polje duše, a ostale darove po svom redu, kao u zgradi nadograđuje na njega. Jer prvo čini da čovjek strahuje da se ne bi po svojim grijesima odvojio od Boga i onda se u kaznama pakla mučio sa đavlom'*. O tome mučenju ovako govori Hugo u knjizi *De Anima*: *'Neka te plaši strah strašnoga Suda, bojazan od pakla, zamke smrti, boli pakla, oganj što izgara, crv koji izjeda, sumpor koji smrdi, plamenovi bezdana, i tako sva zla da napokon uzvikneš: Dovijeka neću sagriješiti'*. I tako je očito da je dar straha prvi u uspinjanju.")

Sv. Bonaventura objašnjava kako strah Božji izvire iz ljubavi prema Bogu:

> "Primo igitur videndum est quid sit timor, et qualiter secundum diversos amores multiplicabitur, quia ex amore oritur. *'Timor'*, sicut dicit Augustinus, *de Civitate Dei*, *'est amor fugiens quidquid ei adversatur'*. Et cum hoc concordat Glossa Augustini super Joannem, ubi dicit: *'Timor est fuga, ne perdat homo quod amat'*. Igitur timor oritur ex amore."
>
> ("Prvo, dakle, treba pogledati što je strah, i kako se prema različitim ljubavima umnaža, jer potječe iz ljubavi. *'Strah'*, kako kaže Augustin u *De civitate Dei*, *'je ljubav koja bježi od svega što joj se protivi'*. I s tim se slaže Augustinovo tumačenje Ivana, gdje kaže: *'Strah je bijeg, da čovjek ne izgubi ono što voli'*. Dakle, strah potječe iz ljubavi.")

Slijedeći ranije crkvene pisce, sv. Bonaventura opisuje različite vrste straha, kako bismo mogli jasno razlikovati dar straha Božjega od ljudskih i zemaljskih strahova.

Evo kako sv. Bonaventura opisuje svjetovni strah (timor mundanus), koji karakterizira već spomenute ljubitelje svijeta:

> "Secundus timor dicitur mundanus, quo quis timet nimis de amissione vitae praesentis, vel rerum ad hanc vitam pertinentium. Unde qui nimis diligit mundum, vel res temporales, vel amicos, nimis timet ab eis separari. Et hic timor nascitur ex nimio inordinato amore utriusque, et semper est malus, quia ut dicit Joannes: *'Qui diligit mundum, inimicus Dei constituitur'* (Jac. 4, 4) ; *'quia non est charitas Patris in eo'* (I. Joan. 2, 15). Et ideo hic timor quandoque est peccatum mortale, ut quando quis magis vult amittere vitam aeternam, quam corporalem, vel temporalem; thesauros coelestes, quam mundanos; et quandoque est veniale, quando isto tempore facit homo quod non debet, et quandoque omittit quod facere debet, ut per hoc effugiat poenam temporalem: sed per hoc non mutat voluntatem in bonum, ut dicit Hieronymus *super Matthaeum*; quare hic timor non est donum Spiritus Sancti, quia non mutat malitiam voluntatis, licet actu omittit propter timorem temporalem."
>
> ("Drugi strah se naziva zemaljskim, kojim se netko suviše boji za gubitak sadašnjega života, ili stvari koji spadaju u ovaj život. Stoga tko suviše ljubi svijet ili vremenite stvari, ili prijatelje, suviše se boji da će od njih biti odvojen. I taj strah se rađa iz prevelike neuredne ljubavi prema obojemu, i uvijek je zao, jer kako kaže Ivan [i Jakov]: *'Tko ljubi svijet, promeće se u neprijatelja Božjega'* (Jak 4, 4), *'jer nema u njemu ljubavi Očeve'* (1 Iv 2, 15). I zato je ovaj strah ponekad smrtni grijeh, kao kad netko radije želi izgubiti vječni život, nego tjelesni ili vremeniti; nebesko blago, prije nego zemaljsko; a ponekad je laki grijeh, kad u ovo vrijeme čini čovjek što ne bi trebao, i kad propušta što bi trebao činiti, kako bi time izbjegao vremenitu kaznu, ali time ne mijenja volju na dobro, kako kaže Jeronim u tumačenju Mateja: zato ovaj strah nije dar Duha Svetoga, jer ne mijenja zloću volje, premda propušta djelo zbog vremenitoga straha.")

Što nam ovo govori o postupcima onih koji zbog straha od epidemije COVID-19 zabranjuju ili otežavaju vjernicima pohađanje sv. mise?
Ali, nećemo sad o tome...

Navedimo što sv. Bonaventura kaže o sinovskom strahu (timor filialis) koji čovjek treba imati prema Bogu:

> "...per ipsum enim anima redditur bene mobilis ab inspirationibus Spiritus Sancti, et quasi per talem timorem se Spiritui Sancto omnino subjicit, et in nullo repugnat, prout possibile est in via.
>
> ("...po njemu, naime, duša postaje pokretna od nadahnuća Duha Svetoga, i kao da se po tom strahu posve podlaže Duhu Svetomu, i ni u čemu se ne protivi, koliko je moguće na putu.")

Iz svega navedenoga jasno vidimo dvije suprotnosti. Na jednoj strani je strah Božji, a na suprotnoj strani je strah ljudski. Kako je rekao bl. Alojzije Stepinac: "Tko se Boga ne boji, taj strepi pred ljudima."

2) O daru pobožnosti

Dar pobožnosti omogućuje čovjeku ispravno unutarnje i vanjsko štovanje Boga. Taj je dar stoga vrlo važan i za privatne molitve, i za javne molitve, obrede i liturgiju. Važno je znati da se taj dar nadograđuje na dar straha Božjega. Iz toga je više nego očito kakvo strahopoštovanje treba vladati u našoj liturgiji.

Ima još mnogo toga što se može reći o daru pobožnosti.
Opširno sv. Bonaventura govori o tom daru. Izdvojio bih samo onaj dio koji govori unutarnjem i vanjskom očitovanju pobožnosti kao štovanja Boga, tj. božanskog kulta, koji se iskazuje, dakako, posebice u molitvama i liturgiji.

> "Sed notandum est quod duplex est cultus, scilicet cultus interior, et exterior. Interior cultus est quo quis se offert Deo tanquam principio suae creationis, et fini suae beatificationis; et hoc, quantum potest, secundum omnia quae ab ipso recepit. Quod recta ratio dictat, et natura ad hoc inclinat. Ratio dictat, quia inferius debet subesse superiori a quo dependet, et a quo multipliciter deficit; ideo indiget ejus influentia, quam consequitur natura rationalis suum superius colendo, ut dictum est. Similiter natura ad hoc inclinat: quod satis ostendit natura rationalis, cujus desiderium non quiescit plene, nisi in suo superiori. Unde Augustinus, in libro *Confessionum* primo, dicit: *'Domine, inquietum est cor meum, donec veniat ad te'*. Cujus ratio est, quia Dominus est animae patria, ut dicitur in libro *de Spiritu et Anima*. Simile dicit Isaac in libro *de Contemptu mundi*, in principio. Cultus exterior consistit in oblationibus, sacrificiis, adorationibus, et similibus, quae sunt signa protestantia interiorem cultum, qui soli Deo debetur. Unde Augustinus, in libro *de Civitate Dei*, dicit, quod hic cultus soli Deo debetur, quia videmus in omni republica observari, quod rectorem suum aliquo singulari signo honorat, quem quicumque alteri exhiberet, incurreret crimen laesae majestatis. Unde lege divina poena mortis statuitur his, qui divinum honorem aliis exhibent: *'Qui immolat diis occidetur, praeterquam Domino soli'* (Exod, 22, 20)."
>
> ("Ali treba istaknuti da je kult dvostruk, to jest, unutarnji kult, i vanjski. Unutarnji kult je onaj kojim se netko prikazuje Bogu kao počelu svoga stvaranja i cilju svoga blaženstva; i to koliko može, prema svemu što je primio od njega. Ovo nalaže i ispravan razum, i narav na to navodi. Razum nalaže da se niži treba podložiti višemu o kome ovisi, i od koga je na mnogo načina odstupio i stoga mu je potrebna njegova pomoć, a to postiže razumna narav štujući svoga nadređenoga, kao što je rečeno. Slično i narav na to navodi: što dovoljno pokazuje razumna narav, čija čežnja ne miruje potpuno, osim u svome nadređenome. Stoga Augustin, u prvoj knjizi *Ispovijesti* kaže: *'Gospodine, nemirno je srce moje, dok ne dođe do tebe'*. Razlog tome jest to što je Gospodin domovina duše, kako se kaže u knjizi *De Spiritu et anima*. Slično kaže Izak u knjizi *De contemptu mundi*, na početku. Vanjski kult se sastoji u prinosima, žrtvama, klanjanju, i sličnome, što su znakovi koji pokazuju unutarnji kult, koji se duguje samo Bogu. Stoga Augustin u knjizi *De civitate Dei* kaže da se taj kult duguje samo Bogu, jer vidimo da se u svim državama obdržava to da svoga upravitelja časti kojim osobitim znakom, koji kad bi netko iskazao nekome drugome, pogodio bi ga zločin povrede veličanstva [crimen laesae majestatis]. Stoga se po božanskom zakonu određuje kazna smrti za one koji božansku čast iskazuju drugima: *'Tko žrtvuje* [poganskim] *bogovima, osim Gospodinu jedinome, neka se smakne'* (Izl 22, 20)."

Nadam se da sad vidite zašto nam je važan dar pobožnosti. Bez njega nema ni plodonosne molitve i liturgije.

3) O daru znanja

Udžbenici teologije kažu nam: "Znanje je dar kojim pravedan čovjek pravilno sudi o svim stvorenim stvarima, napose prosuđuje ispravno njihov pravi odnos prema Bogu i njihovu cijenu u odnosu prema svojoj konačnoj svrsi. Ispravno ga nazivaju znanjem svetih ('scientia sanctorum'), jer se u životu svetaca odrazuje ono pravo znanje, potrebno čovjeku da postigne svoju svrhu, i ispravna ocjena svega što je na svijetu. U životu gledamo oko

sebe tolike po prirodi vrlo nadarene ljude, kako im ovo 'znanje svetih' manjka, pa se gube i troše u sporednim i za svoju pravu svrhu potpuno nevažnim stvarima." (A. Živković, Katoličko moralno bogoslovlje, II. svezak, str. 71.)

Sv. Bonaventura ovako definira dar znanja:

> "donum scientiae sit habitus luminosus, a Spiritu Sancto animae infusus, qui omnia scrutatur, et omnem veritatem docet, quo habitu anima habet rectum judicium circa credenda et agenda, ut supra dictum est, hujusmodi non possunt fieri sine lumine."
>
> ("dar znanja je prosvijetljeno stanje, uliveno u dušu od Duha Svetoga, koji sve proniče i uči svu istinu, kojim stanjem duša ima pravilan sud oko onoga što treba vjerovati i činiti, kao što je gore rečeno; ovo ne može biti bez svjetla.")

Vidimo da se uz znanje spominju pojmovi: "suditi", "prosuditi"... Dakle, čovjek darom znanja pravilno prosuđuje što treba vjerovati i činiti; kako treba gledati na stvari i događaje, vezano uz brigu za spasenje svoje duše.

Sv. Bonaventura ovako govori:

> "Et hoc donum gratuitum est lumen supernaturale, cujus actus est bene judicare, secundum regulas legis aeternae, de agibilibus per nos, quorum non est determinata via quoad nos, qualiter fieri debeant, eo quod non semper uniformiter fienda sunt. Unde per donum scientiae, innotescit homini rectum judicium de creaturis, quod non est eis verum bonum: et hoc fit per lumen supernaturale, scilicet per principia fidei, quae sunt articuli fidei. Ideo, ex consequenti, ad donum scientiae pertinet resolvere hominis actiones ad fidei articulos, ut ad principia. Et notandum est, quod donum scientiae principaliter respicit speculationem, scilicet in quantum homo scit quid fide tenere debet. Secundo, se extendit ad operationem, quia per scientiam credibilium, et eorum quae ad credibilia consequuntur, dirigitur in agendis. Unde illi donum scientiae habent, qui ex infusione gratiae certum judicium habent circa credenda, sic quod in nullo deviant a rectitudine justitiae. Et haec est scientia sanctorum, de qua dicitur: *'Justum deduxit Dominus per vias rectas, et dedit illi scientiam sanctorum'* (Sap. 10, 10). Ex his patet, quod donum scientiae est habitus infusus, in quo homo habet certum judicium circa credenda et agenda."
>
> ("I taj besplatni dar je nadnaravno svjetlo, čiji je čin dobro suditi prema pravilima vječnoga zakona, o onome što trebamo činiti, o čemu nije određen put u odnosu na nas, kakav bi trebao biti, jer ne treba uvijek jednako postupati. Zato po daru znanja dolazi čovjeku pravilan sud o stvorenjima: da nije u njima pravo dobro, a to se čini po nadnaravnom svjetlu, to jest, po počelima vjere, što su članci vjere. Stoga slijedi da u dar znanja spada prilagoditi čovjekove čine prema člancima vjere, kao prema počelima. I treba istaknuti da dar znanja prvenstveno gleda na spekulaciju, to jest, ukoliko čovjek zna što vjerom treba držati. Drugo, proteže se na djelovanje, jer se po znanju onoga što treba vjerovati i onoga što slijedi to što treba vjerovati, usmjerava u djelovanju. Stoga oni imaju dar znanja, koji iz ulivene milosti imaju siguran sud oko onoga što treba vjerovati, tako da ni u čemu ne odstupaju od ispravnosti pravde. I to je znanje svetih, o kome se kaže: *'Pravednika je vodio Gospodin pravim putovima, i dao mu znanje svetih'* (Mudr 10, 10). Iz toga je očito da je dar znanja uliveno stanje, u kojem čovjek ima određeni sud oko onoga što treba vjerovati i činiti.")

A pogledajte koliki ljudi danas ne znaju niti što trebaju vjerovati, niti što trebaju činiti... Još kad taj nedostatak vidite kod onih koji bi druge trebali poučavati, trebala bi nas hvatati jeza. Samo jedan pokazatelj koliko treba moliti za dar znanja.

4) O daru jakosti

Dar jakosti je potreban kršćaninu u raznim trpljenjima i protivštinama koje se pojavljuju na životnom putu. Po njemu kršćanin ostaje čvrst i nepokolebljiv u izvršenju onoga što traži njegova vjera, bez obzira na sve udarce neprijatelja i teškoće.

Sv. Bonaventura ovako započinje raspravu o daru jakosti:

> "Quartum donum Spiritus Sancti est donum fortitudinis, quod immediate sequitur donum scientiae. Quod Anselmus ostendit in libro *de Similitudinibus*, dicens: *'Spiritus Sanctus donum fortitudinis superimponit dono scientiae. Cujus ratio est: dum enim mens pavida timens, atque donum pietatis compatiens, et jam quid agere debeat dono scientiae sciens, oportet ut dono Spiritus Sancti sit fortis ad operandum quae dicit, et quibus se salvari posse confidat.'* Quia, sicut dicit Hugo, super Angelicam Hierarchiam, *'perfectum non facit agnitio, seu cognitio veritatis in mente, nisi subsequatur habitus veritatis in operatione'*. Et Veritas dicit: *'Si haec scitis, beati eritis, si feceritis'* (Joan. 13, 17). Ideo fortitudinis donum sequitur donum scientiae."
>
> ("Četvrti dar Duha Svetoga je dar jakosti, koji neposredno slijedi dar znanja. To Anzelmo pokazuje u knjizi *De similitudinibus*, govoreći: *'Duh Sveti postavlja dar jakosti na dar znanja. Razlog tome jest ovaj: kad, naime, plašljiva duša strahuje, i darom pobožnosti suosjeća, i već zna što treba činiti darom znanja, potrebno je da darom Duha Svetoga bude jaka da čini što govori, i čime se uzdaje da se može spasiti.'* Jer, kako kaže Hugo, u tumačenju Anđeoske hijerarhije, *'savršenim ne čini spoznanje, ili poznavanje istine u duši, ako ne slijedi stanje istine u djelovanju'*. I Istina kaže: *'Ako to znate, blago vama budete li tako i činili'* (Iv 13, 17). Zato dar jakosti slijedi dar znanja.")

Taj dar treba razlikovati od naravne jakosti, koja je usmjerena prema naravnim i ovozemaljskim ciljevima, primjerice, jakost kod ljudi koji svladavaju teškoće i žrtvuju se za dobro domovine, ili za poslovne, sportske i slične ovozemaljske ciljeve.

Za razliku od toga, jakost koja je dar Duha Svetoga umjerena je prema nadnaravnom cilju. Stoga sv. Bonaventura govori:

> "Est alia fortitudo, quae est donum Spiritus Sancti, quae se habet respectu illius poenae secundum dictamen supernaturalium principiorum legis aeternae, sequendo Spiritus Sancti specialem inspirationem, vel instinctum, quo moventur aliqui ad ultro se offerendum ad sustinentiam poenae praedictae. Ex quo patet, quod donum fortitudinis est habitus existens, sicut in subjecto, in voluntate, in quantum negotiatur circa ardua, quo voluntas habilitatur ad volendum mortem sustinere pro defensione seu promotione veritatis fidei vel morum, secundum dictamen legis aeternae, sequendo Spiritus Sancti motivam inspirationem."
>
> ("Druga je jakost koja je dar Duha Svetoga, koja se odnosi prema toj patnji po nalogu nadnaravnih počela vječnoga zakona, slijedeći posebno nadahnuće ili poticaj Duha Svetoga, kojim se neki pokreću na daljnje izlaganje radi podnošenja rečene patnje. Iz čega je očito, da je dar jakosti postojeće stanje, kao u subjektu, u volji, ukoliko se odnosi na teškoće, kojim se volja navikava da želi podnijeti smrt za obranu ili promicanje istine vjere ili običaja, prema nalogu vječnoga zakona, slijedeći pokrećuće nadahnuće Duha Svetoga.")

Očito je da je taj dar posebno vidljiv kod mučenika. No, on je jasno izražen i kod velikih propovjednika i naučitelja, koji su također morali proći nebrojene patnje kako bi obranili i promicali katoličku vjeru. Dar jakosti je vidljiv i kod pokornika, pustinjaka, djevica i ostalih koji su znali podnijeti brojne teškoće u svom životu i pozivu.

Sv. Bonaventura ističe da dar jakosti daje čovjeku da trpi s radošću:

> "Et ideo per istam fortitudinem sancti fecerunt opera fortitudinis superhumano modo, sustinendo talia cum gaudio et exultatione, ut patet in *Apostolorum Actis*, ubi dicitur: *'Ibant apostoli gaudentes'*. Et ista fortitudo ordinat et disponit ad finem supernaturalem. De hac fortitudine dicit Gregorius in quadam homilia: 'Fortes facti sunt Sancti, tortores domant, spiritum roborant, virtutibus coruscant, terrena despiciunt, coelestia appetunt, occidi possunt, flecti autem nequeunt; nec sustinere flagella per infirmitatem metuunt, nec laesi unquam a veritate conticescunt'."
>
> ("I stoga su po toj jakosti sveci činili djela jakosti nadljudskim načinom, podnoseći takve [patnje] s radošću i klicanjem, kao što je očito u Djelima apostolskim, gdje se kaže: *'Išli su apostoli radosni* [*što bijahu dostojni podnijeti pogrde za Ime Isusovo'* - Dj 5, 41]. I ova se jakost uređuje i upravlja prema nadnaravnom cilju. O toj jakosti kaže Grgur u jednoj propovijedi: *'Jaki su postali sveci, navladavaju mučitelje, osnažuju duh, obiluju krepostima, preziru zemaljsko, teže za nebeskim; mogu biti ubijeni, ali se ne mogu saviti; niti se boje podnijeti bičeve radi slabosti, niti udareni ikada odstupaju od istine'*.")

Ima li takvih ljudi i u naše vrijeme? Stvarno trebamo mnogo moliti za dar jakosti.

5) O daru savjeta

Dar savjeta dolazi do izražaja u situacijama kad čovjek mora birati u zamršenim okolnostima. Tada je ljudima potrebno prosvijetljenje odzogo kako bi uspješno odabrali ono što vodi spasenju, a izbjegli ono što vodi u propast.

Sv. Bonaventura ovako definira dar savjeta:

> "donum consilii est habitus a Deo infusus, ex quo secundum consilium Spiritus Sancti movemur ad operationes bonas, quarum non est determinata via qualiter sit agendum, eo quod non uniformiter semper fiendae sunt"
>
> ("dar savjeta je stanje uliveno od Boga, iz kojeg se pokrećemo prema savjetu Duha Svetoga na dobra djelovanja, gdje nije određen put kako treba postupiti, jer ne treba jednako uvijek postupati")

Ovako objašnjava razliku između dara savjeta i dara znanja:

> "Sed non debet movere nos quod donum consilii est respectu ejusdem objecti, respectu cujus est donum scientiae: quia hoc verum est materialiter, non formaliter. Utrumque enim donum est respectu agibilium per nos, sed differenter: quia actus doni scientiae est de talibus praedictis bene judicare, secundum regulas legis aeternae; sed actus doni consilii est secundum regulas legis aeternae bene invenire quae ardua sunt per nos agenda, et quae fugienda, ad obtinenda ea quae conferunt ad vitam aeternam, et non praecipitanter agere. Quia sicut dicit Gregorius in *Moralibus*: 'Spiritus Sanctus dat contra praecipitationem consilium, cui opponitur praecipitatio'. Unde Sapiens dicit: *'Sine consilio nihil facias, et post factum non poenitebis'* (Eccli. 32, 24).
>
> ("Ali ne treba nas začuditi to što se dar savjeta odnosi na isti objekt na koji se odnosi i dar znanja: jer je to doista samo materijalno, a ne formalno. I jedan i drugi dar se odnosi na ono što trebamo činiti, ali različito: jer je čin dara znanja o njima dobro suditi [prosuđivati], prema pravilima vječnoga zakona; ali čin dara savjeta je dobro pronaći što teškoga trebamo učiniti prema pravilima vječnoga zakona, a što trebamo izbjeći, kako bismo postigli ono što vodi u vječni život, a ne postupati nepromišljeno. Jer, kao što kaže Grgur u *Moralia*: *'Duh Sveti daje protiv nepromišljenosti savjet, kome se protivi nepromišljenost'*. Stoga Mudrac kaže: *'Bez savjeta ništa ne čini, i nakon djela nećeš se pokajati'* (Crkve. 32, 24).")

Zato bismo dar savjeta zapravo mogli zvati: promišljenost. Ta riječ možda najbolje odgovara smislu u kojem crkveni naučitelji koriste riječ "consilium".

Evo što sv. Bonaventura kaže o potrebi dara savjeta:

> "Secundo videndum est, quae sit necessitas hujus doni, scilicet consilii. De hoc nota Gregorium in Moralibus, ubi dicit: *'Qui sine consilio vivunt, se praecipitationi et fortunae tradunt praecipites; vitam suam negligunt, dum transitoria inconsulte appetunt, dum aeterna non intelligunt, vel intellecta contemnunt, dum exilium et miseriam suam non cognoscunt, quia caeci: ideo nec consilium habere sciunt, et ideo merito tales in insipientia sua peribunt'*. Sed e contra, inquit Gregorius, electorum mentes dum cuncta transitoria nulla esse conspiciunt, ea ad quae sunt conditae exquirunt."
>
> ("Drugo, treba pogledati koja je potreba ovoga dara, to jest, savjeta. O tome pogledaj Grgura u *Moralia*, gdje kaže: *'Oni koji žive bez savjeta* [promišljenosti]*, predaju se nepromišljenosti i sudbini, zanemaruju svoj život, dok nepromišljeno teže za prolaznim, dok ne shvaćaju ono što je vječno, ili shvaćaju, a preziru, dok ne prepoznaju svoje progonstvo i jad, jer su slijepi: zato i ne znaju imati savje*t [promišljenost]*, i zato će takvi zasluženo propasti u svojoj ludosti'*. Nasuprot tome, kaže Grgur, duše izabranika dok sve što je prolazno smatraju ništetnim, teže za onim za što su stvorene.")

Ukratko, darom savjeta spoznajemo kako promišljeno postupati u svakom pojedinom slučaju, koji sami od sebe ne bismo mogli razriješiti.

6) O daru razuma

Ovaj dar Duha Svetoga na latinskom se naziva "intellectus". Hrvatski prijevod "razum" nije baš precizan (jer se izraz "razum" u hrvatskom jeziku obično koristi za riječ "ratio"). Bilo bi točnije riječ "intellectus" prevesti kao "shvaćanje", "spoznanje", "razumijevanje" itd. Posebice zato što crkveni pisci taj dar, kao i mudrost, vežu uz kontemplaciju, dok ostalih pet darova vežu uz akciju.

I sv. Bonaventura upućuje na etimologiju riječi "intellectus":

> "De quo sciendum est, quod nomen intellectus importat quamdam intimam cognitionem. Dicitur enim intelligere quasi *intus legere.*"
>
> ("O tome treba znati da naziv *intellectus* uvodi određenu unutarnju spoznaju. Kaže se, naime, *intelligere* kao *'iznutra čitati'* [*'intus legere'*].")

Evo kako sv. Bonaventura objašnjava suštinu tog dara:

> "Sed quia homo ordinatur ad beatitudinem, sicut ad finem supernaturalem, ut apparet ex ejus imagine; ideo oportet ponere intellectum, sive lumen aliquod, ut est habitus supernaturalis principiorum supernaturalium, quae sunt articuli fidei, et ex consequenti quarumdam operationum, per quae ordinantur ad fidem; quia *'fides per dilectionem operatur'* (Gal 5, 6), ut dicit Apostolus. Et hoc lumen supernaturale, et superadditum intellectui, et datum homini, vocatur donum intellectus, quod nominat quamdam excellentiam cognitionis, penetrantis usque ad intimas rerum intelligendarum essentias et veritates: quae non fit ita complete ex virtute luminis naturalis intellectus, sicut ex virtute luminis supernaturalis superadditi intellectui naturali."
>
> ("Ali jer se čovjek određuje za blaženstvo kao za nadnaravni cilj, kao što je očito iz njegove slike, zato je potrebno postaviti razumijevanje, ili određeno svjetlo, kao što je nadnaravno stanje nadnaravnih načela, što su članci vjere, i posljedično određenih djelovanja, po kojima se određuju za vjeru: jer *'vjera djeluje po ljubavi'* (Gal 5, 6), kako kaže Apostol. I to nadnaravno svjetlo, i nadodano razumijevanju i dano čovjeku, naziva se darom razumijevanja, čime se naziva određena izvrsnost spoznaje, koja prodire sve do shvaćanja unutarnjih biti i istina stvari: što ne može biti tako potpuno iz kreposti naravnog svjetla razuma, kao iz kreposti nadnaravnog svjetla nadodanog naravnom razumu.")

O potrebi tog dara za čovjeka, sv. Bonaventura govori sljedeće:

> "De quo sciendum est, quod cum veritates necessariae ad salutem sint nobis absconditae, et quasi velatae, tam in rerum naturis, quam in sacris Scripturis, quam in divinis sacramentis et figuris, in tantum ut intellectus humanus, sine adjutorio supernaturalis luminis, non possit ad eas apprehendendas plene pertingere: planum est, quod necesse fuit, ut Spiritus Sanctus intellectui humano superadderet aliquod lumen supernaturale, quo velamina dictarum veritatum penetraret, et veritates absconditas apprehenderet, et eas sic nobis manifestaret. Quod utique Spiritus Sanctus facit, dum nobis donum intellectus inspirat."
>
> ("O tome treba znati, budući da su nam istine nužne za spasenje skrivene i kao zastrte, kako u naravi stvari, tako i u Svetim pismima, tako i u božanskim otajstvima i figurama, toliko da ljudski razum bez pomoći nadnaravnog svjetla ne može prodrijeti da ih potpuno shvati: očito je da je bilo nužno da Duh Sveti ljudskom razumu nadoda određeno nadnaravno svjetlo kojim će prodrijeti zastor rečenih istina, i shvatiti skrivene istine, i tako nam ih pokaže. Što svakako Duh Sveti čini, dok nam nadahnjuje dar razuma.")

Sv. Bonaventura posebno opširno objašnjava kako je taj dar potreban za razumijevanje Svetoga pisma. Svakako, čovjek bez toga dara ne može ispravno tumačiti Sveto pismo.

7) O daru mudrosti

Najveći od sedam darova Duha Svetoga je dar mudrosti. Mudrost je posve usmjerena prema Bogu. Dar je to kojim duša po unutarnjem nadahnuću promatra Boga kao vrhovno, najviše i vječno dobro; cilj i svrhu ljudskoga života.

Ovako sv. Bonaventura definira dar mudrosti:

> "donum sapientiae est habitus supernaturalis, animae a Spiritu Sancto infusus, ad Deum cognoscendum, et saporose diligendum"
>
> ("dar mudrosti je nadnaravno stanje uliveno duši od Duha Svetoga, za spoznavanje Boga i ljubljenje s osjećajem")

Ovdje nam je naročito zanimljivo poglavlje u kojem sv. Bonaventura objašnjava kako doći do mudrosti.

> "Tertio videndum est, qualiter iste pretiosissimus thesaurus doni sapientiae inveniri et obtineri possit. De hoc notandum, quod sapientia, et est quaerenda, et est postulanda a Deo: quaerendo invenitur; sed postulando a Deo, possidetur. Invenitur per cognitionem; sed possidetur per dilectionem: per cognitionem videtur; per dilectionem amplexatur et gustatur."
>
> ("Treće treba vidjeti, kako se ovo predragocjeno blago dara mudrosti može pronaći i zadobiti. U tome treba istaknuti, da mudrost treba i tražiti i moliti od Boga: tražeći se pronalazi, ali moleći od Boga, posjeduje se. Pronalazi se po spoznaji, ali se posjeduje po ljubavi; po spoznaji se vidi, po ljubavi se prigrli i okusi.")

Možda je najvažnije kako sv. Bonaventura objašnjava kako će čovjek prepoznati ima li dar mudrosti:

> "Hunc pretiosum thesaurum sapientiae docet quaerere Salomon dicens: *'Si quaesieris sapientiam quasi pecuniam, et sicut thesauros effoderis eam, tunc intelliges timorem Domini'* (Prov. 2, 3-5), qui est initium sapientiae. Quae verba exponens Hieronymus dicit: *'Qui thesauros effodit, terram rejicit, foveam in altum fodit, sedulus insistit, donec inveniat quod quaerit. Sic qui thesauros sapientiae invenire desiderat, omne pondus terrenum a se rejiciat, in se fossam humilitatis faciat, nec quiescat donec inveniat.'* Haec ille. *'Ipsa'* enim *'sapientia faciliter videtur ab his qui quaerunt eam; et cogitare de illa, sensus est consumatus'*. Est igitur quaerenda sapientia, quia, sicut ipsa dicit: *'Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino'* (Prov. 8, 35). Sed quomodo cognoscitur inventa sapientia, hoc docet Bernardus in quibusdam dictis suis, ubi dicit sic: *'Invenisti plane sapientiam, si prioris vitae peccata defleas, si hujus saeculi desiderabilia parvipendas, si aeternam beatitudinem toto desiderio concupiscas. Invenisti sapientiam, si tibi horum singula sapiunt prout sunt, ut haec quidem amara et omnino fugienda; illa quoque velut caduca et transitoria contemnenda; ista vero ut perfecta bona totis desideriis appetenda, quae intimo quodam animi sapore dijudices et discernas.'* Haec Bernardus. Est igitur etiam hoc pretiosum donum sapientiae, cum habitus sit supernaturalis, et a Deo animae infundatur, a Deo fideliter postulandum, ut docet Jacobus in Epistola sua, dicens: *'Si quis vestrum indiget sapientia, postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, et non improperat, et dabitur ei. Postulet autem in fide nihil haesitans'* (Jac. 1, 5).
>
> ("Ovo dragocjeno blago mudrosti Salomon uči da tražimo, govoreći: *'Ako tražiš mudrost kao imetak, i iskopaš je kao blago, tada ćeš razumjeti strah Gospodnji'* (Izr 2, 3-5), koji je početak mudrosti. Jeronim tumačeći ove riječi, kaže: '*Tko iskapa blago, baca zemlju, kopa duboku jamu, postojano se trudi, dok ne nađe što traži. Tako tko želi pronaći blago mudrosti, odbacuje od sebe svaki zemaljski teret, u sebi čini jamu poniznosti , i ne miruje dok ne pronađe.'* Tako on kaže. *'Sama se'*, naime, *'mudrost lako uočava od strane onih koji je traže; i razmišljati o njoj je izvršen osjećaj'*. Treba, dakle, tražiti mudrost, jer kao što ona kaže: *'Tko mene pronađe, pronaći će život, i crpiti spasenje od Gospodina'* (Izr 8, 35). Ali kako se prepoznaje pronađena mudrost, to uči Bernard u nekim svojim poukama, gdje kaže ovako: *'Pronašao si zaista mudrost, ako oplakuješ grijehe prijašnjega života, ako ne cijeniš ono što je poželjno ovome svijetu, ako svim željama težiš vječnom blaženstvu. Pronašao si mudrost, ako svako od tih shvaćaš kakvo ono jest, da je ono, naime, gorko i treba bježati od toga; ovo treba prezirati kao propadljivo i prolazno; a ono što su savršena dobra treba tražiti svim željama, što prosuđuješ i razlučuješ unutarnjim okusom duše.'* Tako kaže Bernard. Treba, dakle, i taj dragocjeni dar mudrosti, budući da je nadnaravno stanje i od Boga se ulijeva u dušu, vjerno od Boga moliti, kako uči Jakov u svojoj poslanici, govoreći: *'Nedostaje li komu od vas mudrosti, neka ište od Boga, koji svima daje rado i bez negodovanja, i dat će mu se'* (Jak 1, 5)."

Ovime završavam ovaj tekst. Vidjeli smo kako darovi Duha Svetoga djeluju: od dara straha Božjega, pa sve do dara mudrosti.

Kad pogledate nauk crkvenih naučitelja o tim darovima, postaje vam potpuno jasno koliko su modernistički pseudo-nauci daleko od toga. Današnji razni modernistički pokreti, koji se pozivaju na te darove, u stvarnosti nemaju nikakve veze s njima. Štoviše, često rade sasvim suprotno od tih darova. To posebice vrijedi za "karizmatski pokret" (koji je ponikao u protestantskom krivovjerju).

Najžalosnije je što ni mnogi današnji biskupi to uopće ne znaju prepoznati. To samo pokazuje koliko im nedostaje klasično teološko obrazovanje. U redu, možda u neku ruku i stoji isprika da im nije njihovom krivnjom uskraćena tradicionalna formacija.

Ali, može li to zaista biti adekvatan izgovor? Danas su ipak informacije mnogo dostupnije, nego što su bile prije 15-20 godina.

Može li netko danas reći da nema pristup klasičnim teološkim djelima?

Danas kad su praktički sve knjige dostupne na internetu, vi jednostavno više nemate izgovor za svoje neznanje!

Evo, djelo sv. Bonaventure o kojemu smo danas govorili možete pronaći ovdje u **sedmom svesku sabranih djela (izdanje iz 1866. god.)**.

Prosni dani (Dies rogationum)

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2021/05/prosni-dani-dies-rogationum.html

Ponedjeljak, utorak i srijeda prije blagdana Uzašašća Gospodnjega od starine se nazivaju **prosnim danima**. Na te se dane održavaju procesije i mole Litanije svih svetih.

Prosne dane uveo je u 5. stoljeću sv. Mamert, biskup grada Vienne u Galiji, kao odgovor na česte potrese i druge nevolje koje su pogađale to područje.

Najstariji izvor koji spominje prosne dane (koliko sam ja uspio pronaći) je propovijed sv. Avitusa o prosnim danima (*Homilia de rogationibus*, Patrologia Latina, tom. 59., p. 289.-294.).

Sv. Avitus je također bio biskup Vienne, drugi nasljednik sv. Mamerta. Njega je sv. Mamert osobno krstio. Odrastao je u tim vremenima, pa dobro poznaje okolnosti nastanka prosnih dana. Tadašnje velike nesreće potaknule su pokretanje ovih pokorničkih dana usred uskrsnoga vremena. Potresi, napadi divljih zvijeri, razne nesreće i napokon veliki požar u samoj uskrsnoj noći bile su povod zbog kojeg je sv. Mamert odredio pokoru uoči blagdana Uzašašća Gospodnjega.

Sv. Avitus kaže da je sv. Mamert zamislio prosne dane za vrijeme požara u uskrsnoj noći:

> "Praedecessor namque meus, et spiritualis mihi a baptismo pater, Mamertus sacerdos, cui ante non paucos annos pater carnis meae accepto, sicut Deo visum est, sacerdotii tempore successit, totas in ea quam supra diximus vigiliarum nocte sancto Paschae concepit animo Rogationes; atque ibi cum Deo tacitus definivit quidquid hodie psalmis et precibus mundus inclamat."
>
> ("Moj je prethodnik, naime, i moj duhovni otac od krštenja, svećenik Mamert, koga je prije nemalo godina naslijedio u svećeništu moj otac po tijelu, prema Božjoj volji, u onoj noći bdjenja uoči svetoga Uskrsa, koju smo gore spomenuli, u duši je zamislio Prošnje; i tamo je s Bogom potiho odredio sve što danas svijet kliče u psalmima i molitvama.")

Franački povjesničar i teološki pisac sv. Grgur Tourski (538.-594.) u svom kapitalnom djelu *Historia Francorum* (Lib. II., cap. 34.) - inače, najvažnijem izvoru za raniju franačku povijest - detaljno opisuje nastanak prosnih dana na temelju propovijedi sv. Avitusa, i kaže sljedeće:

> "Refert enim in quadam homilia, quam de Rogationibus scripsit, has ipsas Rogationes, quas ante Ascensionis dominicae triumphum celebramus, a Mamerto ipsius Viennensis urbis episcopo, cui et hic eo tempore praeerat, institutas fuisse, dum urbs illa multis terreretur prodigiis. Nam terrae motu frequenter quatiebatur: sed et cervorum atque luporum feritas portas ingressa, per totam, ut scripsit, urbem nihil metuens oberrabat. Cumque haec per anni circulum gererentur, advenientibus Paschalis solemnitatis diebus, exspectabat misericordiam Dei plebs tota devote, ut vel hic magnae solemnitatis dies huic terrori terminum daret. Sed in ipsa gloriosae noctis vigilia, dum Missarum celebrarentur solemnia, subito palatium regale intramuraneum divino igne succenditur, pavore omnibus perterritis, et ecclesiam egressis, credentibus ne aut hoc incendio urbs tota consumeretur, aut certe disrupta tellure dehisceret, sanctus sacerdos prostratus ante altare, cum gemitu et lacrymis Domini misericordiam imprecatur. Quid plura? Penetravit excelsa poli oratio pontificis inclyti, restinxitque domus incendium flumen profluentium lacrymarum. Cumque haec agerentur, appropinquante Ascensione, ut iam diximus, maiestatis dominicae, indixit populis ieiunium, instituit orandi modum... Cessantibus quoque exinde terroribus, per cunctas provincias dispersa facti fama, cunctos sacerdotes imitari commonuit, quod sacerdos fecit ex fide: quae usque nunc in Christi nomine per omnes Ecclesias in compunctione cordis et contritione spiritus celebratur.
>
> ("Pripovijeda, naime, u jednoj propovijedi, koju je napisao o prosnim danima, da su te iste prošnje koje slavimo prije pobjede Gospodnjeg Uzašašća, ustanovljene od Mamerta, biskupa istog grada Vienne, kome je on i predstojio u to vrijeme, dok su taj grad plašili mnogi čudesni događaji. Naime, često je uznemiravan potresima; a u grad su ušli preko mostova divlji jeleni i vukovi, te po cijelom su gradu, kako piše, bez ikakvog straha obilazili. I nakon što se ovo događalo kroz cijelu godinu, kad su se približavali dani svetkovine Uskrsa, čitav je puk pobožno očekivao Božje milosrđe, da barem taj dan velike svetkovine donese kraj ovoj nevolji. No, u samom bdjenju slavne noći, dok su se slavile misne svečanosti, ubrzo se kraljevska palača unutar zidina zapalila božanskim ognjem; kad su svi uplašeni i izašli iz crkve, vjerujući da bi taj požar mogao proždrijeti cijeli grad, ili se barem raširiti, sveti je svećenik prostrt pred žrtvenikom s jecanjem i suzama molio Božje milosrđe. I što se dogodilo? Prodrla je do nebesa molitva slavnoga prvosvećenika i rijeka lijućih suza ugasila je požar u kući. Dok se to događalo, uz približavanje Uzašašća Gospodnjega veličanstva, kako smo rekli, odredio je puku post, ustanovio je način molitve... Kad su potom prošle nevolje, po svim se pokrajinama proširio glas o ovim događajima, sve je svećenike potaknuo da nasljeduju ono što je onaj svećenik učinio iz vjere: to se sve do sada slavi u ime Kristovo po svim crkvama u kajanju srca i skrušenju duha.")

Liturgijski pisci od 8. do 13. stoljeća svi u svojim djelima (više ili manje detaljno) opisuju ove okolnosti nastanka prosnih dana, kao i sam način na koji se održavaju. Navest ću samo dva primjera.

Benediktinski pisac Walafrid Strabo (c. 808.-849.) ovako piše o prosnim danima u svom liturgijskom djelu *De rebus ecclesiasticis* (cap. 28.):

> "Triduanae autem litaniae, quae proximis diebus ante Ascensionem Domini annue per omnes Galliarum vel Germaniae Ecclesias celebrantur, in Galliis sunt constitutae. Temporibus siquidem Clodovei regis Francorum, qui cum gente sua primus Christianus effectus est, dum civitas Viennensium crebro terraemotu subrueretur et bestiarum desolaretur incursu, sanctus Mamertus, eiusdem civitatis episcopus, eas legitur pro malis quae praemisimus, ordinasse. Quas Aurelianensis synodus et eo tempore iubet fieri, et ab opere servili, ut plenius celebrentur, omnes vacare."
>
> ("A trodnevne litanije, koje se godišnje slave u nabliže dane prije Uzašašća Gospodnjega po svim crkvama Galije i Germanije, ustanovljene su u Galiji. U vrijeme, naime, Klodviga kralja Franaka, koji je prvi postao kršćaninom sa svojim narodom, dok je grad Vienne bio pogađan čestim potresima i pustošen navalama zvijeri; čita se da ih je ustanovio sveti Mamert, biskup istoga grada, zbog zala koja smo spomenuli. Ovo je Orleanski sabor u to vrijeme naredio da se obdržava i odredio da se svi uzdržavaju od sluganskih poslova, kako bi ih [litanije] mogli potpunije slaviti.")

Vilim iz Auxerrea u svom djelu *Summa de officiis ecclesiasticis* (p. II., tract. 3., 84.) ovako počinje poglavlje o prosnim danima:

> "Tribus diebus ante Ascensionem fiunt rogationes, quae dicuntur letania minor. Maior autem letania est in festo beati Marchi, quae inventa fuit a beato Gregorio propter pestem inguinariam. Haec autem inventa est a beato Mamerto archiepiscopo Vienensi propter pestem luporuma."
>
> ("Tri dana prije Uzašašća održavaju se prošnje, koje se nazivaju manja litanija. Velika litanije je, naime, na blagdan blaženoga Marka, koja je uvedena od blaženoga Grgura zbog opake kuge. A ovu je uveo blaženi Mamert, nadbiskup Vienne zbog kuge vukova.")

Zatim Vilim opisuje procesiju i misu prosnih dana:

> "Fit autem processio, in qua praecedit crux, ut diabolus expellatur a nobis illo vexillo, in quo triumphatus est, et ad significandum, quod diabolus, qui prius antecedebat, sequitur amissa potestate.
> In principio antiphona cantatur: *Exurge, Domine*, praecedente cruce et capsis, in quibus sunt reliquiae sanctorum, ut vexillo crucis et orationibus sanctorum daemones, id est lupi, expellantur. Per campos etiam vadit, ut etiam a segetibus daemones expellantur.
> Postmodum cantatur missa in aliqua ecclesia et incipit introitus: *Exaudivit*. Et rememorat Ecclesia praeterita Dei beneficia ad maiorem spem, et ut Dei largitas invocetur, ut per hoc coniciat futura. Ex eo enim, quod multociens exaudiuit, perpenditur, quod exaudiet. *Exaudivit*, inquam, *de templo sancto suo*, in quo habitat per gratiam, id est de Christo, scilicet et Ecclesia. Et quia non potest esse huiusmodi exauditio sine dilectione, sequitur versus: *Diligam te, Domine*.
> Quia iterum non exaudiuntur nisi per confessionem, dicit Iacobus in epistola: *Confitemini alterutrum peccata vestra*. Et ut maior spes habeatur, additur exemplum de Helia, qui petiit, quod non plueret, et non pluit tribus annis et mensibus sex. Et postea, quod plueret, et pluitm. Si enim solus Helias exauditus est, multo fortius tota ecclesia exaudietur: *manus enim Domini non est abreviatum*."
>
> ("Održava se, naime, procesija koju predvodi križ, da se istjera đavao od nas onom zastavom u kojoj je pobijeđen, te da se naznači da je đavao, koji je prije bio predstojnik, sada na začelju izgubivši moć.
> Na početku se pjeva *Exurge, Domine* [*Ustani, Gospodine*], dok predstoji križ i kapse u kojima su relikvije svetaca, da se zastavom križa i molitvama svetaca istjeraju demoni, to jest, vukovi. Prolazi također i po poljima, da se i od usjeva istjeraju demoni.
> Nakon toga, pjeva se misa u nekoj od crkava i počinje ulazna pjesma *Exaudivit* [*Uslišao je*]. I prisjeća se Crkva prijašnjih Božjih dobročinstava radi veće nade, i da se prizove Božja darežljivost: da se po njemu mole buduća dobročinstva. Iz toga, naime, što je prije mnogo puta uslišao, očekujemo da će i u buduće uslišati. *Uslišao je*, kažem, *iz svoga svetoga hrama*, u kojemu obitava po milosti, to jest, iz Krista i Crkve. I jer ovoga uslišanja ne može biti bez ljubavi, slijedi stih: *Diligam te, Domine* [*Ljubim te, Gospodine*].
> I jer opet ne mogu biti uslišani bez ispovijedi, govori Jakov u poslanici: *Ispovijedajte jedan drugome vaše grijehe*. I da se postigne veća nada, dodaje se primjer Ilije, koji je molio da ne pada kiša, i nije padala tri godine i šest mjeseci. I kasnije da padne kiša, i kišilo je. Ako je, naime, i sam Ilija bio uslišan, mnogo će više biti uslišana cijela Crkva: *jer ruka Gospodnja nije skraćena*.")

Ovdje, naravno, primjećujete da je opis mise prosnih dana prije toliko stoljeća identičan misi koja je i danas u tradicionalnom Misalu.

IN LITANIIS MAIORIBUS ET MINORIBUS

Litaniæ maiores assignatæ sunt diei 25 aprilis; si vero eo die occurrit dominica Paschatis vel feriæ II post Pascha, transferuntur in sequentem feriam III.

Litaniæ minores seu Rogationes, per se, assignantur feriis II, III, et IV ante festum Ascensionis Domini. Ordinariis autem locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios tres dies continuos magis opportunos, iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem.

In Litanis maioribus statio ad S. Petrum. Et in minoribus ante Ascensionem: feria II Rogationum, statio ad S. Mariam Maiorem; feria III, statio ad S. Ioannem in Laterano; feria IV, statio ad S. Petrum.

Iuxta ecclesiarum et locorum consuetudines et condiciones, cuius rei iudex est Ordinarius loci, his diebus fit processio, in qua dicuntur Litaniæ Sanctorum (quæ tamen non duplicantur) cum suis precibus.

Si autem processio fieri nequeat, locorum Ordinarii peculiares supplicationes instituant, in quibus dicantur Litaniæ Sanctorum et aliæ preces in processione fieri solitæ.

In Litaniis tam maioribus quam in minoribus, in ecclesiis in quibus fit processio vel, de mandato Ordinarii loci, peculiares celebrantur supplicationes, dicitur, tamquam votiva II classis, Missa de Rogationibus.

Missa Rogationum, vel Missa diei quæ locum tenet Missæ votivæ impeditæ, habetur tamquam pars totius actionis liturgicæ, et dicitur regulariter expleta processione. Convenit autem ut Missa de Rogationibus dicatur etiam post peculiares supplicationes, quæ locum tenent processionis, etsi horis vespertinis peragantur.

In Missa, quæ Processionem vel alias supplicationes sequitur, omittuntur psalmus Iudica me, Deus cum sua antiphona, necnon confessio cum absolutione, versibus sequentibus atque orationibus Aufer a nobis et Orámus te, Dómine. Sacerdos igitur cum ad altare accesserit, statim illud ascendit et osculatur in medio.

Aliæ Missæ de Rogationibus prohibentur.

Antiphona ad Introitum

Ps. 17, 7

Exaudívit de templo sancto suo vocem meam: et clamor meus in conspéctu eius, introívit in aures eius (T.P. Allelúia, allelúia). Ps. ibid., 2-3 Díligam te, Dómine, virtus mea: Dóminus firmaméntum meum, et refúgium meum, et liberátor meus. ℣. Glória Patri. Exaudívit.

¶ In hac Missa non dicitur Glória in excélsis.

Oratio

Præsta, quæsumus, omnípotens Deus: ut, qui in afflictióne nostra de tua pietáte confídimus; contra advérsa ómnia, tua semper protectióne muniámur. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Iacóbi Apóstoli

Iac. 5, 16-20

Caríssimi: Confitémini altérutrum peccáta vestra, et oráte pro ínvicem, ut salvémini: multum enim valet deprecátio iusti assídua. Elías homo erat símilis nobis passíbilis: et oratióne orávit ut non plúeret super terram, et non pluit annos tres, et menses sex. Et rursum orávit: et cælum dedit plúviam, et terra dedit fructum suum. Fratres mei, si quis ex vobis erráverit a veritáte, et convérterit quis eum: scire debet, quóniam qui convérti fécerit peccatórem ab erróre viæ suæ, salvábit ánimam eius a morte, et opériet multitúdinem peccatórum.

Tempore paschali:

Allelúia, allelúia. ℣. Ps. 78, 9-10 Propítius esto, Dómine, peccátis nostris: ne quando dicant gentes: Ubi est Deus eórum? Allelúia. ℣. Ps. 30, 8 Exsultábo et lætábor in misericórdia tua, quóniam respexísti humilitátem meam: salvásti de necessitátibus ánimam meam. Allelúia.

Extra tempus paschale:

Graduale Ps. 43, 8-9 Liberásti nos, Dómine, ex affligéntibus nos: et eos, qui nos odérunt, confudísti. ℣. In Deo laudábimur tota die: et in nómine tuo confitébimur in sæcula.

Prijevod u Misalu fra J. Radića...

PROSNI DANI

ULAZNA **Uslišao je iz svoga svetoga hrama glas moj, aleluja. I vapaj je moj dopro do uha njegova, aleluja, aleluja. —** Ps 17. **Ljubit ću te, Gospodine, jakosti moja. Gospodin je moja tvrđa, moje utočište i moj osloboditelj. — Slava Ocu... Uslišao je...**

MOLITVA Podaj, molimo, svemogući Bože, da se u svojoj tjeskobi uzdamo u tvoju blagost te nas tvoja zaštita uvijek obrani od svih protivnosti. Po Gospodinu...

POSLANICA Čitanje Poslanice bl. Jakova apostola (5, 16—20) — Predragi! Ispovijedajte svoje grijehe jedan drugome i molite jedan za drugoga, da se spasite, jer mnogo može ustrajna molitva pravednika. Ilija je bio čovjek iste naravi kao i mi i vruće je molio da ne pada kiša. I nije padala na zemlju kiša tri godine i šest mjeseci. I opet je molio Boga i nebo je dalo kišu a zemlja je dala svoj plod. — Braćo! Ako tko među vama zastrani s pravog puta i netko ga obrati neka zna, da koji obrati grješnika s njegova krivoga puta, taj će spasiti njegovu dušu od smrti i pokriti množinu grijeha.

IZA POSLANICE **Aleluja, aleluja. Budi milostiv, Gospodine, grijesima našim. Zašto da govore narodi: »Gdje je Bog njihov?« Aleluja. Klikćem i veselim se zbog milosrđa tvojega, jer si pogledao na poniženje moje, spasio si iz nevolje dušu moju. Aleluja.**

EVANĐELJE † Slijedi sveto Evanđelje po Luki (11, 5—13) — U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: »Tko od vas ima prijatelja i pođe k njemu u ponoći i reče mu: Prijatelju, uzajmi mi tri kruha, jer mi je prijatelj došao s puta i nemam što da metnem pred njega, a on da iznutra odgovori: Ne dosađuj mi! Vrata su već zatvorena, moja su djeca sa mnom u sobi, ne mogu ustati da ti dam! Ali ako on ustraje kucati, kažem vam, ako i ne ustane da mu dade zato što mu je prijatelj, ustat će radi njegova navaljivanja i dat će mu koliko god treba. — I ja vama kažem: Molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki koji moli dobiva, koji traži nalazi, i koji kuca otvara mu se. — Ako tko od vas zamoli u oca kruha, zar će mu dati kamen? Ili ribu, zar će mu mjesto ribe dati zmiju? Ili ako zamoli jaje, zar će mu dati štipavca? Kad dakle vi, koji ste zli, znate djecu obdariti dobrim darovima, koliko će više dobra duha dati vaš nebeski Otac onima koji ga mole.«

PRIKAZNA **Mnogo ću hvaliti Gospodina ustima svojim i usred mnoštva slavit ću ga, jer stade s desne strane ubogome, da bi spasio dušu moju od onih koji je progone, aleluja.**

PRIKAZNA MOLITVA Ovi prinosi, Gospodine, razriješili okove naše zlobe i donijeli nam darove tvojega milosrđa. Po Gospodinu . . .

PRIČESNA **Molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se. Svaki koji moli prima, i koji traži nalazi, i koji kuca otvara mu se, aleluja.**

Možda ste primijetili da i jučerašnja nedjelja, 5. nedjelja po Uskrsu, ima vrlo slične motive kao misa prosnih dana. Tu nedjelju neki srednjovjekovni izvori zovu "Dominica rogationum". Nedjelja, koja prethodi prosnim danima, daje važne pouke o molitvi.

Samo da podsjetim koje ste riječi jučer čuli u Evanđelju (Iv 16, 23-24):

> "U ono vrijeme: reče Isus svojim učenicima: Zaista, zaista vam kažem: ako što zatražite od Oca u moje ime, dat će vam. Dosada ništa niste molili u moje ime. Molite i primit ćete i vaša će radost biti potpuna."

To je svakako najbolji uvod u prosne dane.
A sam način molitve ovih dana određen je u davnim vremenima i posvećen stoljetnom tradicijom.

Treba pobožno, ponizno i klečeći moliti Litanije svih svetih.

U praksi bi se mogle pojaviti nedoumice u crkvama pojedinih redovničkih zajednica: Treba li moliti općenite Litanije svih svetih (kako su propisane u Rimskom obredniku) ili pak posebne litanije svih svetih dotične redovničke zajednice.

U Hrvatskoj i BiH ta se dvojba pojavljuje zbog brojnih franjevačkih župa, pa se postavlja pitanje: Treba li u tim crkvama moliti Litanije serafskoga reda na prosne dane? Vidjeli ste da se u molitveniku i priručniku *Serafsko cvijeće* iz 1959. ističe da se u franjevačkim crkvama na prosne dane mole Litanije serafskoga reda.

Ali, što kažu službene liturgijske knjige?

Rimsko-serafski obrednik iz 1955. u rubrici o tom pitanju kaže sljedeće:

> "Ubi Religiosus est Parochus et solus ut talis processionibus cum populo assistit, cantandae vel recitandae sunt Litaniae communes ut in Rituali Romano, et Parochus, iisdem sic recitatis, obligationis suae satisfacit.
>
> ("Gdje je redovnik župnik, i sam kao takav sudjeluje u procesiji s narodom, treba pjevati ili recitirati općenite Litanije kako su u Rimskom obredniku; i župnik je tom recitacijom zadovoljio svojoj obvezi.")

U sljedećoj točki rubrike kažu ovako:

> "In Conventibus, in quibus Religiosi omnes ex laudabili consuetudine processionibus intersint, si populus Litanias Ordinis recitare nolit, Religiosa familia non debet in alia processione neque in choro Litanias Seraphici Ordinis recitare, postquam Litanias communes in processione peragendas recitavit. Pariter si Religiosi Ordinis nostri cum clero saeculari ad has processiones peragendas convenire soleant, illa processio sufficiet, quin alia intra domesticos parietes peragatur, vel Litaniae Seraphici Ordinis repetantur."
>
> ("U konventima, u kojima svi redovnici po pohvalnom običaju sudjeluju u procesiji, ako puk ne želi recitirati Litanije Reda, redovnička zajednica nije dužna u drugoj procesiji, niti u koru, recitirati Litanije serafskoga reda, nakon što je recitirala općenite Litanije u procesiji. Isto tako, ako se redovnici našega reda običavaju okupiti sa svjetovnim klerom za obavljanje ovih procesija, bit će dovoljna ta procesija, da se ne treba obavljati druga unutar kućnih zidova ili ponavljati Litanije serafskoga reda.")

Rubrike i same Litanije serafskog reda potražite ovdje: **Rituale Romano-Seraphicum**.

CAPUT XIV

DE PROCESSIONE IN LITANIIS MAJORIBUS ET MINORIBUS

LITANIÆ SERAPHICI ORDINIS

Religiosi et fideles hora statuta mane in ecclesia congregati, omnes contrito et humili corde Deum flexis genibus paulisper precentur. Sacerdos amictu, alba, cingulo, stola et pluviali cum Ministris, vel saltem superpelliceo et stola violacei coloris sit indutus; cujus coloris habitu in reliquis processionibus semper utatur, præterquam in processionibus Corporis Christi, et quæ fiunt solemnibus diebus, vel in gratiarum actionem; quibus diebus utitur colore propriæ solemnitati congruente.

2. Ubi Religiosus est Parochus et solus ut talis processionibus cum populo assistit, cantandæ vel recitandæ sunt Litaniæ communes ut in Rituali Romano, et Parochus, iisdem sic recitatis, obligationi suæ satisfacit.

3. In Conventibus, in quibus Religiosi omnes ex laudabili consuetudine processionibus intersint, si populus Litanias Ordinis recitare nolit, Religiosa familia non debet in alia processione neque in choro Litanias Seraphici Ordinis recitare, postquam Litanias communes in processione peragendas recitavit. Pariter si Religiosi Ordinis nostri cum clero sæculari ad has processiones peragendas convenire soleant, illa processio sufficiet, quin alia intra domesticos parietes peragatur, vel Litaniæ Seraphici Ordinis repetantur.

4. Si processio sit longior, vel repetantur Litaniæ, vel Litaniis absolutis usque ad Preces exclusive, dicantur aliqui Psalmi ex Pœnitentialibus, seu Gradualibus. Hymni vero, vel cantica lætitiæ in iis, aut aliis pœnitentiæ causa institutis processionibus, ne dicantur.

5. Si ad unam vel plures ecclesias in via sit divertendum, ingressis ecclesiam, intermissisque Litaniis vel Psalmis, cantatur Antiphona cum Versu et Oratione sancti Patroni illius ecclesiæ. Deinde egredientes, resumptis Litaniis vel Psalmis, eodem ordine procedunt usque ad ecclesiam, ubi cum Precibus et Orationibus omnibus terminatur, ut in fine Litaniarum Sanctorum (pag. 146).

O ovom pitanju također treba pogledati i rubrike brevijara, jer su po staroj disciplini redovnici ili klerici koji nisu sudjelovali u procesiji za prosne dane, dužni barem privatno izmoliti Litanije svih svetih.

A rubrike Rimsko-serafskog brevijara kažu sljedeće o Litanijama serafskog reda:

> "Quae loco praecedentium, dicende sunt ab omnibus Breviario Romano-Seraphico legitime utentibus in Divini Officii recitatione."
>
> ("Koje umjesto prethodnih [općih Litanija svih svetih] trebaju govoriti svi koji se zakonito koriste Rimsko-serafskim brevijarom u recitaciji božanskoga oficija.")

Pogledaj na [312-318.] u **Breviarium Romano-Seraphicum** iz 1956. godine.

LITANIÆ SERAPHICI ORDINIS

Quæ loco præcedentium, dicendæ sunt ab omnibus Breviario Romano-Seraphico legitime utentibus in Divini Officii recitatione.

Kýrie, eléison.
Christe, eléison.
Kýrie, eléison.
Christe, audi nos.
Christe, exáudi nos.
Pater de cælis, Deus, miserére nobis.
Fili, Redémptor mundi, Deus, miserére nobis.
Spíritus Sancte, Deus, miserére nobis.
Sancta Trínitas, unus Deus, miserére nobis.
Sancta María, ora pro nobis.
Sancta Dei Génitrix, ora.
Sancta Virgo virginum, ora
Sancte Michaël, ora pro nobis.
Sancte Gábriel, ora.
Sancte Ráphaël, ora.
Omnes sancti Angeli et Archángeli, oráte.
Omnes sancti beatórum spirituum órdines, oráte.
Sancte Joánnes Baptista, ora.
Sancte Joseph, ora.
Omnes sancti Patriárchæ et Prophétæ, oráte.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andréa, ora.
Sancte Jacóbe, ora.
Sancte Joánnes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Jacóbe, ora.
Sancte Philippe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.

Njemu je jedinome bilo dopušteno da uđe u Svetinju nad svetinjama

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2021/05/njemu-je-jedinome-bilo-dopusteno-da-ue.html

11. svibnja je prema Misalu iz 1962. bio blagdan svetih apostola Filipa i Jakova. Taj se blagdan izvorno slavio 1. svibnja, ali je prebačen na 11. svibnja kad je 1955. uveden blagdan sv. Josipa Radnika. U novom obredu je prebačen na 3. svibnja.

Sv. Jakov (mlađi) Alfejev bio je prvi jeruzalemski biskup.

Ako ste čitali djelo sv. Jeronima *De viris illustribus*, onda je na vas morao ostaviti snažan dojam opis pokorničkog života sv. Jakova, a napose njegov način molitve:

> "Huic soli licitum erat ingredi Sancta sanctorum: siquidem vestibus laneis non utebatur, sed lineis, solusque ingrediebatur templum, et fixis genibus pro populo deprecabatur, in tantum, ut camelorum duritiem traxisse ejus genua crederentur."
>
> ("Njemu je jedinome bilo dopušteno da uđe u Svetinju nad svetinjama: naime, nije se koristio vunenim ruhom, nego lanenim; i sam je ulazio u hram, i prignutih koljena molio za puk, toliko da se vjerovalo da su mu koljena postala gruba poput devine dlake.")

Što nam ovo govori o prvoj liturgiji apostola u Jeruzalemu?
Pa, prvo i osnovno, govori nam da liturgija nije, niti je ikada bila, nekakvo "prijateljsko druženje članova zajednice". Liturgija je ozbiljan čin klanjanja, štovanja: kulta.

Vidimo da je sv. Jakov sam ulazio u Svetinju nad svetinjama. Obični laici nisu ulazili zajedno s njime.

Napokon, vidimo da je sv. Jakov molio klečeći. Štoviše, toliko je klečao: da su mu koljena postala gruba poput devine kože.

Navedeni opis je sv. Jeronim preuzeo od sv. Hegesipa mučenika, za koga kaže: "Hegesippus vicinus Apostolicorum temporum" ("Hegesip, blizak apostolskim vremenima").

Spomendan sv. Hegesipa slavi se 7. travnja, a o njemu stoji u Rimskom martirologiju:

> "Romae sancti Hegesippi, qui, vicinus Apostolorum temporibus, Romam venit ad Anicetum Pontificem, ibique mansit usque ad Eleutherium, et Ecclesiasticorum Actuum a passione Domini usque ad suam aetatem sermone simplici texuit historiam..."
>
> ("U Rimu, svetoga Hegesipa, koji je blizak apostolskim vremenima, došao u Rim prvosvećeniku Anicetu, i tamo je ostao sve do Eleuterija, i sastavio je jednostavnim riječima povijest crkvenih događaja od muke Gospodnje, pa sve do svoga vremena...")

Prema tome, on je svakako vjerodostojan izvor, pa se i gornji opis molitve sv. Jakova može smatrati vjerodostojnim.

Danas se postavlja pitanje: Jesu li i današnji biskupi, kao nasljednici apostola, spremni slijediti primjer sv. Jakova Apostola: da i oni sami klečeći u Svetinji nad svetinjama mole za puk?

Bez ustrajne molitve i pokore neće doći do obraćenja ovoga naroda.
A na tu su molitvu i pokoru prije svih obvezni oni koji drže najviše i najodgovornije položaje u crkvenoj hijerarhiji.

Svaki rat treba voditi ratnom krepošću i jakošću

murusinexpugnabilis.blogspot.com/2021/05/svaki-rat-treba-voditi-ratnom-kreposcu.html

20. svibnja Crkva slavi spomendan **sv. Bernardina Sijenskoga** (1380.-1444.), jednog od najvećih propovjednika u povijesti Crkve.

Sv. Bernardin je u svojim propovijedima (i drugim djelima) prošao gotovo cijelu teologiju. O svakoj vjerskoj temi možete kod njega pronaći vrijednih misli, oštroumnih opažanja i dobrih pouka. Dakako, sve čvrsto utemeljeno na nauku svetih otaca, kao i skolastičkih pisaca, posebice franjevačke škole (sv. Bonaventura, Aleksandar Haleški...).
Njegove su pouke svevremenske, a i mnoge od njih kao da su pisane baš za ova današnja vremena.

Sv. Bernardin na jednom mjestu kaže:

> "Omne autem bellum bellica virtute, et fortitudine agendum, et superandum est; quia sine virtute non provenit victoria belli."
>
> ("Svaki rat treba voditi ratnom krepošću i jakošću, i nadvaldati; jer bez kreposti neće doći ratne pobjede.")

I današnji su vjernici u ratu. Neki to zovu *kulturnim ratovima*. No, to je rat za vjeru. Već duže vrijeme to je također i rat za sam naravni zakon. U tom ratu, kao i u svakom ratu, potrebno je vojevati uz pomoć ratnih kreposti. Hrabro i ustrajno.

Vjernik treba biti svjestan da neprijatelji ne prezaju ni od čega, nego da uvijek nastoje uništiti sve ono što je dobro, lijepo i časno, pa čak i ono što je samo naravno/prirodno. Došli su do te razine pokvarenosti, da i odobravaju i promiču sodomiju.

Obratimo zato danas pozornost na propovijed sv. Bernardina Sijenskoga protiv protunaravnog grijeha sodomije (objavljena u njegovom djelu *Quadragesimale de Evangelio aeterno*, serm. XV.).

Prvo, istaknimo jednu neospornu činjenicu: sodomija je u potpunosti protivna razumu. Nijedan razuman čovjek nikada ne može opravdati sodomiju i sodomitsko (protuprirodno) ponašanje. U biti, čovjek bi se trebao pitati do kakvog su to stanja pomračenja uma došli oni koji odobravaju, ili još gore, podržavaju sodomiju.

Stoga sv. Bernardin na početku svoje propovijedi odmah ističe:

> "Nullum itaque crimen est quod mentem in tantam insaniam ducat, sicut hoc scelus. Cujus ratio est, secundum Alexandrum de Ales, quia hoc, prae omnibus aliis aufert judicium rationis, ac ipsius rationis usum. Proinde Gomorrha caecitas interpretatur."
>
> ("Nema nijednog zločina, dakle, koji vodi um do tolike ludosti, kao ovaj zločin. Razlog tome je, prema Aleksandru Haleškom, jer to djelo više nego bilo koje drugo oduzima prosudbu razuma, i samu upotrebu razuma. Zato se Gomora prevodi kao sljepoća.")

Jasno je da sodomija izokreće cijeli smisao spolnosti (rađanje potomstva) u njezinu potpunu suprotnost, i time vodi do uništenja ljudskog roda. Zato sv. Bernardin, slijedeći svete oce, izjednačava sodomite s ubojicama:

> "Quantus autem crudelis furor sit in talibus Gomorrhaeis subdit Augustinus dicens: Hoc vitio laborantes homicidae sunt: et si non gladio, tamen facto: qui dicunt Deo: *Tu fecisti masculum et foeminam, ut multiplicarentur homines, sicut dicitur Gen. 9. 'Crescite et multiplicamini, et replete terram'; nos autem operam damus, ut minuatur et deficiat genus humanum, foeminis non parturientibus*. Ideo hoc scelus humana natura horret; quia, quantum potest et quantum in se est, humanum genus perimere nititur. Nam si homines essent Gomorrhaei, quis homo generaretur? Certe nullus: et sic periret humana natura. Proinde hujusmodi scelerati Pharaone, et AEgyptiis crudeliores sunt, quum illi, sicut dicitur Exod. 1. interficerent filios tantum masculos Hebraeorum, ex eis feminis reservatis: hi vero occidunt utrosque. Nec tantum sunt homicidae, sed, quod horribilius pensare est, filicidae verissime dici debent. Unde de tot filiis coram Deo habent reddere rationem, quot, cessante hoc scelere, orirentur."
>
> ("Koliko je okrutno bjesnilo u tim Gomoranima dodaje Augustin govoreći: Oni koji su pali u tu opačinu, ubojice su: iako ne mačem, nego činom, jer govore Bogu: *Ti si stvorio muško i žensko, kako bi se ljudi množili, kao što se kaže Post. 9. 'Rastite i množite se i napunite zemlju'; a mi se trudimo da se smanji i iščezne ljudski rod, kad žene ne rađaju*. I zato se ljudska narav gadi toga zločina: jer koliko može i koliko je do njega, smjera na uništenje ljudskog roda. Naime, kad bi ljudi bili Gomorani, koji bi se tada čovjek rodio? Sigurno nijedan: i tako bi propala ljudska narav. I zato su ti zločinci okrutniji od faraona i Egipćana, jer su oni, kako se kaže u Izl. 1., ubijali samo mušku djecu Hebreja, a sačuvali žensku djecu: dok ovi ubijaju i jedne i druge. I ne samo da su ubojice, nego - što je još strašnije pomisliti - po istini ih se treba nazvati čedomorcima. Zato imaju pred Bogom dati račun za toliko djece, koliko bi se rodilo da nema tog zločina.")

Dakle, sodomija nije ništa manji zločin od ubojstva. Zato nije nikakva slučajnost da se danas isti ljudi koji podržavaju sodomiju, zalažu i za legalizaciju pobačaja.

Sv. Bernardin podsjeća na kaznu Sodome i Gomore:

> "Justius tamen puniti fuerunt a Deo hujusmodi scelerati, quando pluit Dominus super Sodomam et Gomorrham sulphur, et ignem, sicut dicitur in Gen. 19. Et merito quidem hac poena extiterunt puniti, ut culpae responderet poena. Nam quia hoc scelus primo ardet fervore, vel potius furore concupiscentiae; ideo Dominus super eos pluit ignem, ut ignis ignem superando puniret. Secundo, quia foetet abominabili utilitate; ideo foetenti sulphure puniuntur. Tertio vero, quia fumeum est mentis umbrositate, et caecitate; ideo ex igne, et sulphure, id est, ex illo igne sulphureo ascendit favilla, quasi fornacis in fumum."
>
> ("Pravednije su, naime, ovi zločinci bili kažnjeni od Boga, kad je Gospodin kišio nad Sodomom i Gomorom sumpor i oganj, kako se kaže u Post. 19. I zasluženo su kažnjeni tom kaznom, kako bi kazna odgovarala krivnji. Naime, jer ovaj zločin prvo vrije žarom ili, bolje rečeno, bjesnoćom požude; zato je Gospodin nad njih kišio oganj, da se ognjem oganj nadvlada i kazni. Drugo, jer smrdi neljudskom korišću; zato se kažnjava sumporom koji smrdi. A treće, jer dimom i sljepoćom zastire um; zato se iz ognja i sumpora, to jest, iz tog sumpornog ognja uzdiže vrući prah, kao iz peći u dim.")

Kao i sv. Augustin, i sv. Bernardin jasno ističe da državne vlasti trebaju kažnjavati sodomiju.
Sv. Bernardin posebno poziva upravitelje država da spriječe one koji nemoralnim knjigama šire zle ideje:

> "Quid dicam de quibusdam, proh nefandum scelus! qui in fomentum hujus sceleris condiderunt libros diebus nostris, in odium sacrum conjugium exponentes? O rectores, o domini, o justitiae zelatores, quid dormitis? Quid statis tota die otiosi? Quaerite hos scelestos omnis honestatis, et pudicitiae, ac totius reipublicae corruptores, ac destructores. Nam quos Dei timor a tanto scelere non revocat, ferro necesse est ut abscindantur vulnera quae fomentorum non senserint disciplinam, ut dicitur 82. dist. Cap. plurimos..."
>
> ("Što da kažem o nekima - jao užasnoga zločina! - koji su, kako bi poticali ovo zlodjelo, napisali knjige u našim danima koje izlažu mržnju prema svetoj ženidbi? O upravitelji, o gospodo, o revnitelji pravde, zašto spavate? *Što stojite čitav dan besposleni?* (Mt 20, 6). Potražite te zločince, kvaritelje i uništavatelje svake čestitosti, i čednosti, i čitave države. Naime, one koje strah Božji ne odvraća od tolikog zločina, nužno je da se željezom odsjeku rane koje nemaju disciplinu nad nagonima, kako se kaže u 82. dist. cap. *plurimos* [Gracijanov dekret]...")

Ako je to bilo potrebno tada, onda je danas još potrebnije. Evo, Rusija je zakonom zabranila sodomitsku propagandu usmjerenu prema maloljetnicima. To je dobro, ali nije dovoljno. Sodomitsku propagandu treba zabraniti svima, a ne samo onu usmjerenu prema maloljetnicima.

Najveći je problem što se današnja pseudo-desnica ne suprotstavlja dovoljno odlučno sodomo-ljevici.
Dok je SDP prvi put bio na vlasti u RH (2000.-2003.) donijeli su "Zakon o istospolnim zajednicama". Dok su drugi put bili na vlasti (2011.-2015.) donijeli su još gori "Zakon o životnom partnerstvu". No, kad je HDZ nakon njih došao na vlast, nije ukinuo te užasne i sramotne zakone, nego ih je ostavio. Povrh toga, HDZ je zajedno s SDP-om donio "Zakon o suzbijanju diskriminacije". Dakako, sve po diktatu Bruxellesa.

Prema tome, prvi zadatak prave desnice bi trebao biti da ukine te štetne zakone i temeljito očisti zakonodavstvo od svih natruha sodomije, dženderizma i ljevičarske propagande maskirane u "ljudska prava".

I nemojte samo reći: "Ne mogu katolici nametati svoje stavove drugima".
Pa, kao prvo, ovo nije (samo) vjersko pitanje, nego pitanje naravnog zakona.
Naravni zakon obvezuje sve ljude na svijetu, bez obzira jesu li katolici ili nisu.
Svi ljudi na svijetu, po samom naravnom zakonu, dužni su biti protiv sodomije.

Dakako, katolici su na poseban način dužni, jer osim naravnog zakona, imaju i obveze koje im nameće nadnaravna objava u Svetom pismu i Tradiciji Crkve.

Jesu li vas na vjeronauku učili o četiri grijeha koji vapiju u nebo za kaznom?

Ako nisu, onda brzo uzmite i čitajte **Katoličku moralku za srednje škole**.

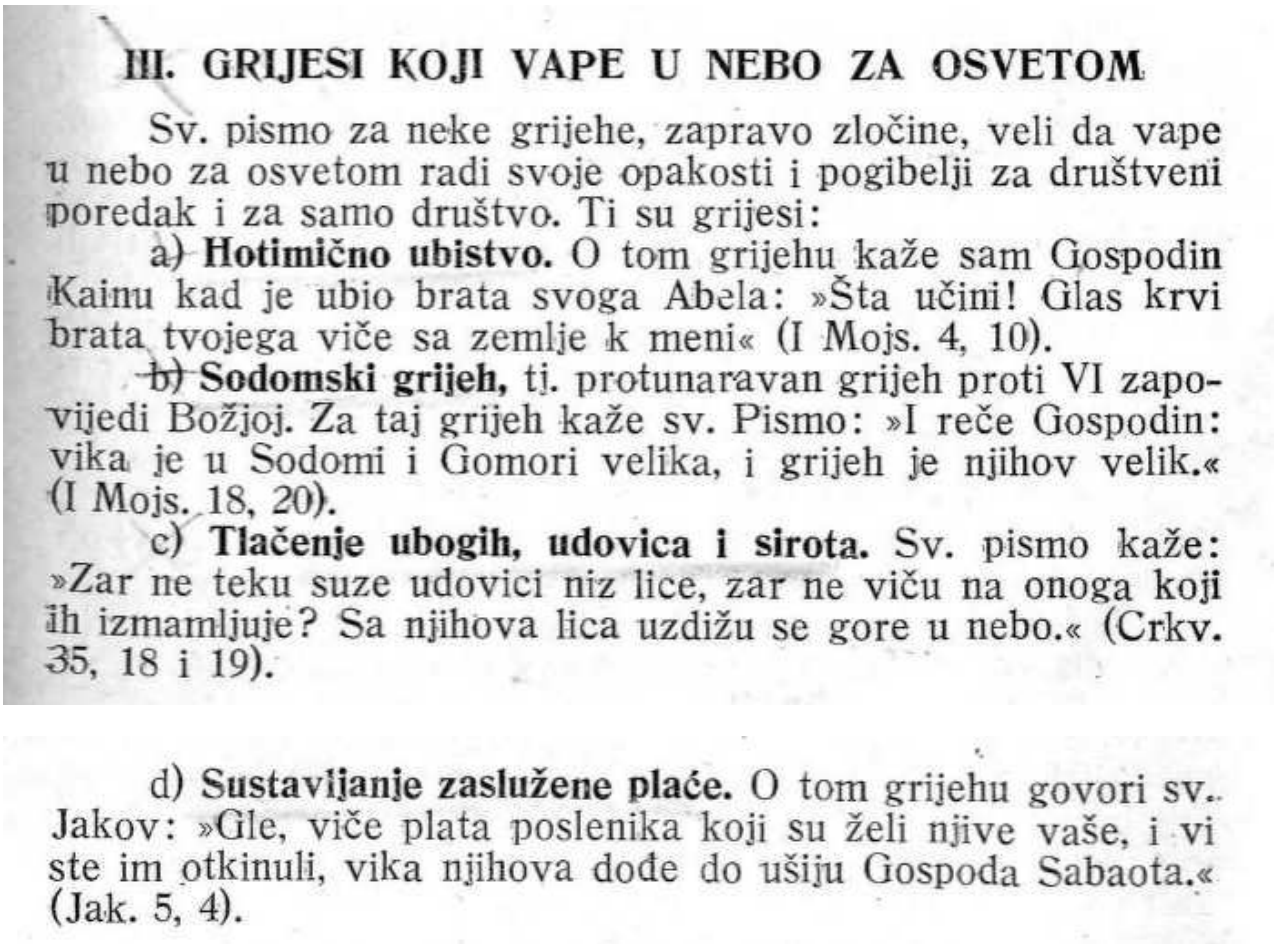

III. GRIJESI KOJI VAPE U NEBO ZA OSVETOM

Sv. pismo za neke grijehe, zapravo zločine, veli da vape u nebo za osvetom radi svoje opakosti i pogibelji za društveni poredak i za samo društvo. Ti su grijesi:

a) **Hotimično ubistvo.** O tom grijehu kaže sam Gospodin Kainu kad je ubio brata svoga Abela: »Šta učini! Glas krvi brata tvojega viče sa zemlje k meni« (I Mojs. 4, 10).

b) **Sodomski grijeh,** tj. protunaravan grijeh proti VI zapovijedi Božjoj. Za taj grijeh kaže sv. Pismo: »I reče Gospodin: vika je u Sodomi i Gomori velika, i grijeh je njihov velik.« (I Mojs. 18, 20).

c) **Tlačenje ubogih, udovica i sirota.** Sv. pismo kaže: »Zar ne teku suze udovici niz lice, zar ne viču na onoga koji ih izmamljuje? Sa njihova lica uzdižu se gore u nebo.« (Crkv. 35, 18 i 19).

d) **Sustavljanje zaslužene plaće.** O tom grijehu govori sv. Jakov: »Gle, viče plata poslenika koji su želi njive vaše, i vi ste im otkinuli, vika njihova dođe do ušiju Gospoda Sabaota.« (Jak. 5, 4).

Murus inexpugnabilis

"Fratres vicariae Bosnae facti sunt murus inexpugnabilis pro fide catholica." - papa Eugen IV.

Antemurale Christianitatis

Prikaži moj cijeli profil

Arhiva bloga

▼ 2021 (4)
▼ lipnja (1)
Molitve vjernika
► svibnja (3)
► 2020 (32)
► 2019 (47)
► 2018 (63)
► 2017 (97)
► 2016 (174)

srijeda, 2. lipnja 2021.

Molitve vjernika

Budući da je čovjeku za svaku dobru odluku i za svako dobro djelo potrebna Božja milost, on mora cijeloga života moliti za Božju pomoć. Čovjek mora konstantno moliti kako bi i on sam i ostali ljudi primili tu toliko potrebnu milost. Sigurno je da niti ti sam, niti tvoji bližnji, niti vlastodršci, ne možete ni započeti ni ustrajati u dobru bez Božje milosti.

Sv. Pavao zato izričito traži molitve za sve slojeve ljudi u Prvoj poslanici Timoteju:

> "Molim dakle prije svega, da se čine prošnje, molitve, zagovori, i zahvaljivanja za sve ljude: za kraljeve i sve koji su na vlasti, da provodimo tih i miran život u svakoj pobožnosti i čistoći." (1 Tim 2, 1-2)

Tijekom povijesti Crkve na različite je načine udovoljeno ovoj odredbi. Sve liturgije - i istočne i zapadne - imaju molitve za razne slojeve društva, državne vlasti, te razne potrebe ljudi.
Njima se pridružuju i molitve za obraćenje nevjernika, krivovjeraca i pogana.

Znate li odakle potječe izreka **Lex orandi, lex credendi**?

Potječe iz izvora poznatog pod nazivom *Indiculus de gratia Dei* (cap. 8.), koji donosi odredbe iz vremena pontifikata pape sv. Celestina I. (422.-432.).
Evo, kako glasi to cijelo 8. poglavlje, gdje se prvi put spominje navedeni izraz:

> "Praeter has autem beatissimae et Apostolicae Sedis inviolabiles sanctiones, quibus nos piisimi Patres, pestiferae novitatis elatione deiecta, et bonae voluntatis exordia et incrementa probabilium studiorum et in eis usque in finem perseverentiam ad Christi gratiam referre docuerunt, obsecrationum quoque sacerdotalium sacramenta respiciamus, quae ab Apostolis tradita in toto mundo atque in omni Ecclesia catholica uniformiter celebrantur, **ut legem credendi lex statuat supplicandi**. Cum enim sanctarum plebium praesules mandata sibimet legatione fungantur, apud divinam clementiam humani generis agunt causam, et tota secum Ecclesia congemiscente, **postulant et precantur, ut infidelibus donetur fides, ut idololatrae ab impietatis suae liberentur erroribus, ut Iudaeis ablato cordis velamine lux veritatis appareat, ut haeretici catholicae fidei perceptione resipiscant, ut schismatici spiritum redivivae caritatis accipiant, ut lapsis paenitentiae remedia conferantur, ut denique catechumenis ad regenerationis sacramenta perductis caelestis misericordiae aula reseretur**. Haec autem non perfunctorie neque inaniter a Domino peti rerum ipsarum monstrat effectus: quandoquidem ex omni errorum genere plurimos Deus dignatur attrahere, quos erutos de potestate tenebrarum transferat in regnum Filii caritatis suae (Col 1, 13), et ex vasis irae faciat vasa misericordiae (Rom 9, 22). Quod adeo totum divini operis esse sentitur, ut haec efficienti Deo gratiarum semper actio laudisque confessio pro illuminatione talium vel correctione referatur."

> ("Osim ovih nepovredivih odredaba preblažene i Apostolske Stolice, u kojima su nas najpobožniji oci učili da, odbacivši nadutost kužnih novotarija, treba pripisati Kristovoj milosti i početak dobre volje i rast u trudu oko kreposnih djela i ustrajnost u njima sve do kraja; naime, pogledajmo svećeničke molitve kod otajstava, koje su predane od apostola i jednoglasno se slave u cijelome svijetu i cijeloj Katoličkoj Crkvi, **da zakon vjerovanja određuje zakon prošnje**. Kada, naime, nadstojnici svetoga puka obavljaju kao poslanici svoje zadatke, pred božanskom blagošću predstavljaju prilike ljudskoga roda, i uz zajedničko jecanje cijele Crkve, **mole i prose da se nevjernicima daruje vjera; da se idolopoklonici oslobode od zabluda svoje opakosti; da Židovima sine svjetlo istine, uklonivši zastor sa srdaca; da se heretici pokaju, prihvaćanjem katoličke vjere; da raskolnici prime duh oživljene ljubavi; da se palima udijeli lijek pokore; napokon, da se katekumenima po prilasku sakramentima preporođenja otvore dvori nebeskoga milosrđa**. A da ovo nije uzaludno i isprazno moliti od Gospodina pokazuje i sam ishod stvari: kad se Gospodin udostojao mnoge izvući iz svih vrsta zabluda, koje je izbavljene iz vlasti tmina prenio u kraljevstvo Sina ljubavi svoje (Kol 1, 13), i od posuda gnjeva načinio posude milosrđa (Rim 9, 22). To sve treba vjerovati da je u potpunosti Božje djelo, da se za prosvjetljenje takvih uvijek iskazuje zahvala i ispovijest hvale Bogu, koji to čini svojom učinkovitom milošću.")

Kao što možete vidjeti, izreka *Lex orandi, lex credendi* izvorno je direktno povezna s molitvama za obraćenje pogana, židova, heretika, raskolnika...
I što je još važnije, izričito se kaže da te molitve potječu od apostola i da ih Katolička Crkva jednoglasno slavi po cijelome svijetu ("ab Apostolis tradita in toto mundo atque in omni Ecclesia catholica uniformiter celebrantur").

Prema tome, oni koji ne mole za obraćenje nekatolika nemaju ispravnu molitvu, a time ni ispravnu vjeru.

Isto možemo reći i o onima koji ne mole da državne vlasti prigrle i čuvaju jedinu pravu vjeru, katoličku vjeru. Naime, molitva za državne vlasti i vlastodršce upravo i jest usmjerena na to da oni priznaju katoličku vjeru i provode njezina načela u državnim zakonima.

Dakako, ne mogu se zanemariti ni molitve za razne vremenite potrebe čovjeka poput pogodnog vremena, zemaljskih plodova, zdravlja... Jer je i to Božji dar.

Sve navedeno se vrlo jasno vidi u molitvama koje liturgija stavlja pred nas. Oblici i načini na koji se to izražava očituju se na razne načine na Istoku i Zapadu ovisno o liturgijskoj tradiciji pojedinog područja.

Počet ćemo s istočnom liturgijom. Vjerojatno vam je poznat standardan način molitve u grkokatoličkoj liturgiji. Podsjetit ću vas na veliku ekteniju na početku liturgije:

> *Đakon (ili svećenik)*: U miru pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za višnji mir i za spasenje duša naših, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za mir svega svijeta, za postojanost svetih Božjih Crkava i sjedinjenje svih, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za ovaj sveti hram i za sve one koji s vjerom, pobožnošću i strahom Božjim ulaze u njega, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za svetoga, sveopćeg prvosvećenika našega (ime), papu rimskoga, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za metropolita našega gospodina nadbiskupa (ime), i za bogoljubnoga biskupa našega gospodina (ime), za časno svećenstvo, u Kristu đakonstvo, za sav kler i narod, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za pretpostavljene naše vlasti i za svu vojsku.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za ovaj grad, za svaki grad i kraj, i za one koji s vjerom u njima žive, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za pogodno vrijeme, za obilje zemaljskih plodova i za mirna vremena, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Za putnike, bolesnike, patnike i uznike, i za njihovo spasenje, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.

Radi razumijevanja onoga što ću iznijeti u nastavku, treba spomenuti i one prošnje koje se u istočnoj liturgiji mole nakon anafore:

> *Đakon (ili svećenik)*: Spomenuvši sve svete, opet i opet, u miru pomolimo se Gospodu.
> Narod: Gospode, pomiluj.
>
> Za prinesene i posvećene časne darove, pomolimo se Gospodu.
> Narod: Gospode, pomiluj.
>
> Da nam čovjekoljubivi Bog naš, primivši ih na svoj sveti, nadnebeski i duhovni žrtvenik kao duhovni miomiris, uzvrati božanskom milošću i darom Svetoga Duha, pomolimo se.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Da se oslobodimo svake nevolje, srdžbe, opasnosti i tjeskobe, pomolimo se Gospodu.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Zaštiti, spasi, pomiluj i očuvaj nas, Bože, svojom milošću.
> *Narod*: Gospode, pomiluj.
>
> Da cijeli ovaj dan bude savršen, svet, miran i bez grijeha, prosimo Gospoda.
> *Narod*: Podaj, Gospode.
>
> Anđela mira, vjernog vođu i čuvara duša i tijela naših, prosimo Gospoda.
> *Narod*: Podaj, Gospode.
>
> Oproštenje i otpuštenje grijeha i prijestupa naših, prosimo Gospoda.
> *Narod*: Podaj, Gospode.
>
> Dobra i koristi dušama našim i mir svijetu, prosimo Gospoda.
> *Narod*: Podaj, Gospode.

Da preostalo vrijeme svoga života provedemo u miru i pokajanju, prosimo Gospoda.
Narod: Podaj, Gospode.

Da svršetak našega života bude kršćanski: bez bolova, bez sramote, miran i da damo dobar odgovor na strašnom sudu Kristovom, prosimo.
Narod: Podaj, Gospode.

Izmolivši za jedinstvo vjere i zajedništvo Svetoga Duha, sami sebe i jedan drugoga i sav svoj život Kristu Bogu predajmo.
Narod: Tebi, Gospode.

Ovakav način molitve je jedno vrijeme bio raširen i na Zapadu. Iako se nije ukorijenio u rimskom obredu, dosta je izražen u galikanskom, ambrozijanskom itd.

Najpoznatiji primjer ove molitve su prošnje pape sv. Gelazija (*Deprecatio Gelasii*).

Alkuin, poznati liturgičar Karla Velikoga, navodi Gelazijeve prošnje u svom djelu *Officia per ferias* (objavljeno u Patrologia Latina 101, 560-561) pod sljedećim nazivom:

"Deprecatio quam papa Gelasius pro universali Ecclesia constituit canendam esse"
("Prošnja koju je papa Gelazije ustanovio za sveopću Crkvu da se treba pjevati")

Osim kod Alkuina, tekst tih prošnji imamo i u djelima novijih liturgijskih pisaca, koji su ga objavili prema 3. kanonu pokrajinskog sabora u Vaisonu 529. godine.
Evo, kako glase...

Dicamus omnes: Domine exaudi et miserere.	Recimo svi: Gospodine, usliši i smiluj se.
Patrem Unigeniti et Dei Filium Genitoris ingeniti et Sanctum Deum Spiritum fidelibus animis invocamus. R. Kyrie, eleison.	Ocu Jedinorođenca i Božjem Sinu Roditelja nerođenoga i Svetome Bogu Duhu upućujemo molitvu da dođu vjernim dušama. R. Gospodine, smiluj se.
I. Pro immaculata Dei vivi Ecclesia, per totum orbem constituta: divinae bonitatis opulentiam deprecamur. R. Kyrie, eleison.	I. Za neokaljanu Crkvu Boga živoga, koja je ustanovljena po čitavom svijetu: molimo obilje božanske dobrote. R. Gospodine, smiluj se.
II. Pro sanctis Dei magni sacerdotibus et ministris [sacri altaris] cunctisque Deum verum colentibus populis: Christum Dominum supplicamus. R. Kyrie, eleison.	II. Za svete svećenike velikoga Boga i služitelje [svetoga žrtvenika] i sve narode koji štuju pravoga Boga: ponizno molimo Krista Gospodina. R. Gospodine, smiluj se.
III. Pro universis recte tractantibus verbum veritatis: multiformem Verbi Dei sapientiam peculiariter obsecramus. R. Kyrie, eleison.	III. Za sve koji ispravno naviještaju riječ istine: posebno molimo mnogostruku mudrost Riječi Božje. R. Gospodine, smiluj se.
IV. Pro his qui se mente et corpore propter caelorum regna castificant, et spiritalium labore desudant: largitorem spiritalium munerum obsecramus. R. Kyrie, eleison.	IV. Za one koji se dušom i tijelom umrtvljuju radi kraljevstva nebeskoga i trude se u duhovnom radu: molimo darovatelja duhovnih darova. R. Gospodine, smiluj se.

V. Pro religiosis principibus omnique militia eorum qui iustitiam et rectum iudicium diligunt: Domini potentiam obsecramus.
R. Kyrie, eleison.

V. Za pobožne vladare i svu njihovu vojsku, koji ljube pravdu i sud: molimo Gospodnju moć.

R. Gospodine, smiluj se.

VI. Pro iucunditate serenitatis et opportunitate pluviae atque aurarum vitalium blandimentis ac diversorum temporum prospero cursu: rectorem mundi Dominum deprecamur.
R. Kyrie, eleison.

VI. Za ugodnu vedrinu i prigodnu kišu, te milinu životnih zora i raznovrsna vremena po povoljnom tijeku: molimo Gospodina, upravitelja svijeta.

R. Gospodine, smiluj se.

VII. Pro his quos prima christiani nominis initiavit agnitio, quos iam desiderium gratiae caelestis accendit: omnipotentis Dei misericordiam obsecramus.
R. Kyrie, eleison.

VII. Za one koje je obilježila prva spoznaja kršćanskoga imena, koje još raspaljuje želja za nebeskom milošću: molimo milosrđe svemogućega Boga.
R. Gospodine, smiluj se.

VIII. Pro his quos humanae infirmitatis fragilitas, et quos nequitiae spiritalis invidia, vel varius saeculi error involvit: Redemptoris nostri misericordiam imploramus.
R. Kyrie, eleison.

VIII. Za one koje opterećuje krhkost ljudske slabosti, i zavist zlih duhova ili razne svjetske zablude: prizivamo milosrđe našega Otkupitelja.

R. Gospodine, smiluj se.

IX. Pro his quos peregrinationis necessitas, aut iniquae potestatis oppressio vel hostilitatis vexat aerumna: Salvatorem Dominum supplicamus.
R. Kyrie, eleison.

IX. Za one koje muči potreba putovanja, ili tlačenje nepravednih vlasti ili mučenje neprijatelja: ponizno molimo Spasitelja Gospodina.
R. Gospodine, smiluj se.

X. Pro iudaica falsitate aut haeretica pravitate deceptis vel gentilium superstitione perfusis: veritatis Dominum deprecamur.
R. Kyrie, eleison.

X. Za obmanjene židovskom prijevarom ili krivovjerskom zloćom, ili uronjene u pogansko praznovjerje: molimo Gospodina istine.
R. Gospodine, smiluj se.

XI. Pro operariis pietatis et his, qui necessitatibus laborantum fraterna caritate subveniunt: misericordiarum Dominum deprecamur.
R. Kyrie, eleison.

XI. Za one koji čine pobožna djela i one koji bratskom ljubavlju pomažu potrebitima: molimo Gospodina milosrđa.
R. Gospodine, smiluj se.

XII. Pro omnibus intrantibus in haec sanctae domus Domini atria religioso corde et supplici devotione convenerunt: Dominum gloriae deprecamus. R. Kyrie, eleison.	XII. Za sve koji su se okupili pobožnoga srca i poniznom predanošću ulazeći u ovo predvorje svete kuće Božje: molimo Gospodina slave. R. Gospodine, smiluj se.
XIII. Pro emundatione animarum corporumque nostrorum, et omnium venia peccatorum: clementissimum Dominum supplicamus. R. Kyrie, eleison.	XIII. Za očišćenje naših duša i tijela, i oproštenje svih grijeha: ponizno molimo preblagoga Gospodina. R. Gospodine, smiluj se.
XIV. Pro refrigerio fidelium animarum, praecipue sanctorum Domini sacerdotum, qui huic ecclesiae praefuerunt catholicae: Dominum spirituum et universae carnis iudicem deprecamur. R. Kyrie, eleison.	XIV. Za rashladu vjernih duša, naročito svetih svećenika Gospodnjih, koji su predstojali ovoj katoličkoj crkvi: molimo Gospodina duhova i suca svakoga tijela. R. Gospodine, smiluj se.
XV. Mortificatam vitiis carnem et viventem fide animam: praesta, Domine, praesta.	XV. Tijelo umrtvljeno za opačine i dušu žive vjere: podaj, Gospodine, podaj.
XVI. Castum timorem et veram dilectionem: praesta, Domine, praesta.	XVI. Čedni strah i pravu ljubav: podaj, Gospodine, podaj.
XVII. Gratum vitae ordinem et probabilem exitum: praesta, Domine, praesta.	XVII. Red života u milosti i dobar svršetak života: podaj, Gospodine, podaj.
XVIII. Angelum pacis et solacia sanctorum: praesta, Domine, praesta.	XVIII. Anđela mira i utjehu svetih: podaj, Gospodine, podaj.
Nosmetipsos et omnia nostra quae orta, quae aucta per Dominum, ipso auctore suscipimus, ipso custode retinemus, ipsiusque misericordiae et arbitrio, providentiae commendamus. R. Domine, miserere.	Nas same i sve naše što je započelo i naraslo po Gospodinu, primimo po njemu kao začetniku, zadržimo po njemu kao čuvaru, i preporučimo providnosti njegovog milosrđa i volje. R. Gospodine, smiluj se.

U misalu Stowe, koji je napisan u Irskoj u 8. stoljeću, ove molitve nose naziv "Deprecatio sancti Martini pro populo" ("Prošnja svetoga Martina za narod").

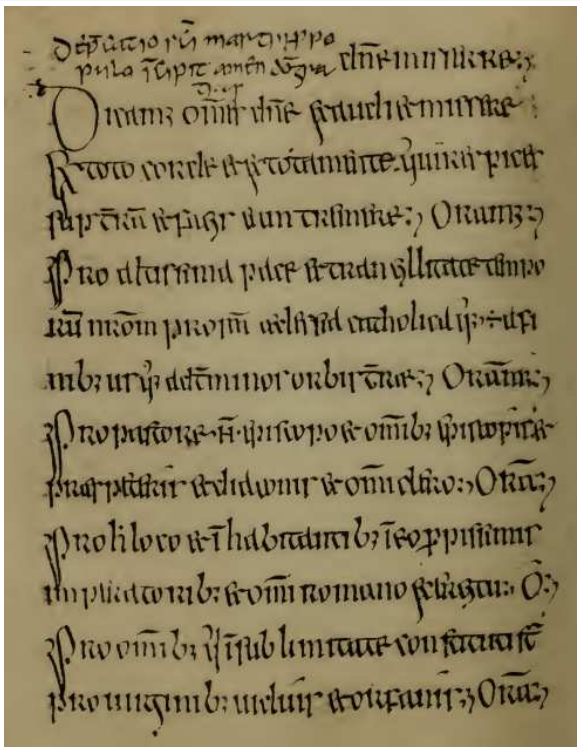

Evo kako glase prošnje iz Stowe misala...

Deprecatio sancti Martini pro populo incipit. Amen. Deo gratias.	Prošnja svetoga Martina za narod započinje. Amen. Bogu hvala.
Dicamus omnes: Domine, exaudi et miserere. Domine, miserere.	Recimo svi: Gospodine, usliši i smiluj se. Gospodine, smiluj se.
Ex toto corde et ex tota mente, qui respicis super terram et facis eam tremere: Oramus.	Iz svega srca i iz sve duše [molimo], tebe koji gledaš zemlju i činiš da se trese: Molimo.
Pro altissima pace et tranquilitate temporum nostrorum, pro sancta Ecclesia catholica quae est a finibus usque ad terminos orbis terrae: Oramus.	Za višnji mir i za mirnoću naših vremena, za svetu Katoličku Crkvu, koja je raširena od krajeva do krajeva kruga zemaljskoga: Molimo.
Pro pastore N. episcopo et omnibus episcopis et presbyteris et diaconis et omni clero: Oramus.	Za pastira N. biskupa i sve biskupe i prezbitere i đakone i sav kler: Molimo.
Pro hoc loco et inhabitantibus in eo, pro piissimis imperatoribus et omni romano exercitu: Oramus.	Za ovo mjesto i one koji u njemu stanuju, za najpobožnije careve i svu rimsku vojsku: Molimo.
Pro omnibus qui in sublimitare constituti sunt, pro virginibus, viduis et orphanis: Oramus.	Za sve koji su na vlasti, za djevice, udovice i siročad: Molimo.
Pro peregrinantibus et iter agentibus ac navigantibus, pro poenitentibus et catechumenis: Oramus.	Za putnike i one koji su na putu i za moreplovce, za pokornike i katekumene: Molimo.
Pro his qui in sancta Ecclesia fructus misericordiae largiuntur, Domine Deus virtutum, exaudi preces nostras: Oramus.	Za one koji daruju plodove milosrđa u Crkvi, Gospodine Bože nad vojskama, usliši naše molitve: Molimo.
Sanctorum apostolorum ac martyrum memores simus, ut orantibus eis pro nobis veniam meriamur: Oramus.	Spomenimo se svetih apostola i mučenika, da zaslužimo oproštenje po njihovim molitvama: Molimo.

Christianum et pacificum nobis finem concedi a Domino deprecemur: praesta, Domine, praesta.	Molimo Gospodina da nam udijeli kršćanski i mirni svršetak života: Podaj, Gospodine, podaj.
Et divinum in nobis permanere vinculum caritatis sanctum Dominum deprecemur: Praesta.	I da u nama ostane božanski i sveti vez ljubavi molimo svetoga Gospodina: Podaj.
Conservare sanctitatem et catholicae fidei puritatem Dominum deprecemur: praesta. Dicamus.	Da sačuva svetost i čistoću katoličke vjere molimo Gospodina: podaj. Recimo.
Sacrificium tibi, Domine, celebrandum placatus intende, quod et nos avitiis… nostrae condicionis emundet et tuo nomine reddat acceptos. Per Dominum.	Žrtvu koja će ti biti služena, Gospodine, umilostivljen pogledaj, što smo i mi djedovskim… neka očisti naše stanje i učini ugodnima tvome imenu. Po Gospodinu.

Zanimljivo je da se u toj irskoj liturgijskoj knjizi iz 8. stoljeća još uvijek moli "za pobožne careve i svu rimsku vojsku" ("pro piissimis imperatoribus et omni romano exercitu").
Odakle ta prošnja, kad Irska nikada nije bila pod rimskom vlašću?

Vrlo jednostavno. Misionari koji su obratili Irce na kršćanstvo, donijeli su sa sobom i svoje liturgijske knjige. Pisac Stowe misala je vjerojatno samo prepisao tekst iz nekog starijeg predloška iz kontinentalne Europe.

No, idemo dalje. Spomenuo sam da se navedeni način molitve zadržao u nekim tradicionalnim zapadnim obredima do danas.

U ambrozijanskom obredu se na korizmene nedjelje mole ili pjevaju takve molitve.

Evo, primjerice, za četvrtu korizmenu nedjelju iz Ambrozijanskog misala iz 1640. godine.

Tranſ. Si manſeritis in ſermone meo; verè diſcipuli mei eritis; & cognoſcetis veritatem; & veritas liberabit vos.

Oratio poſt communionem.

QVæſumus, omnipotens Deus: vt inter eius membra numeremur, cuius Corpori communicauimus & Sanguini. Qui tecum viuit.

DOMINICA IV.

In Quadrageſima: quæ dicitur De Cæco.

Ingreſſa.

Pſal. 17. CIrcundedêrunt me gémitus mortis, dolores Inferni circundedêrunt me. Et in tribulatione mea inuocaui Dominum; & exaudiuit de Templo ſancto ſuo vocem meam.

℣. Dominus vobiſcum.

Sequuntur Preces vt in Dominica ſecunda.

℣. Dicamus omnes.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Domine, Deus omnipotens patrum noſtrorum.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Reſpice de cælo Deus, & de ſede ſancta tua.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro Eccleſia tua ſancta catholica, quã conſeruare dignêris.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro Papa noſtro N, & Pontifice noſtro N, & Sacerdotio eorum.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro vniuerſis Epiſcopis, cuncto Clero & populo.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro famulis tuis, N Imperatore, & N Rege, Duce noſtro, & omni exercitu eorum.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro Ciuitate hac, omnibuſquè habitantibus in ea.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Pro áëris temperie, & fœcunditate terraruin.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Libera nos, qui liberaſti filios Iſraël.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. In manu forti, & brachio excelſo.

℟. Kyrie eléiſon.

℣. Exurge Domine, ádiuua nos, & libera nos propter nomé tuũ.

℟. Kyrie eléiſon. Kyr. Kyr.

℣. Dominus vobiſcum.

Oratio ſuper populum.

DEus, qui homini, ad imaginem tuam cóndito, ideò das temporalia, vt largiaris æterna: Eccleſiam tuam ſpiritâli fœcunditate multiplica; vt, qui ſunt generatione terreni, fiant regeneratione cæleſtes. Per Dominum noſtrum.

Lectio libri Exodi.

IN diebus illis. Locutus eſt Dominus ad Móyſen, dicés: Tribus

A evo i prijevoda...

V. Dicamus omnes.	V. Recimo svi.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Domine, Deus omnipotens patrum nostrorum.	V. Gospodine, svemogući Bože otaca naših.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Respice de caelo Deus, et de sede sancta tua.	V. Pogledaj sa neba i sa svoje svete stolice.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro Ecclesia tua sancta catholica, quam conservare digneris.	V. Za tvoju svetu Katoličku Crkvu, koju se udostoj sačuvati.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro Papa nostro N. et pontifice nostro N. et sacerdotio eorum.	V. Za Papu našega N., i biskupa našega N. i njihovo svećenstvo.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro universis Episcopis, cuncto Clero et populo.	V. Za sve biskupe, sav kler i narod.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro famulis tuis, N. Imperatore, et N. Rege, Duce nostro, et omni exercitu eorum.	V. Za tvoje sluge, N. cara našega, i N. kralja našega, vojskovođu našega i svu njihovu vojsku.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro Civitate hac, omnibusque habitantibus in ea.	V. Za ovaj grad i sve koji stanuju u njemu.
R. Kyrie eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Pro aëris temperie, et foecunditate terrarum.	V. Za povoljan zrak i plodnost zemlje.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Libera nos, qui liberasti filios Israël.	V. Izbavi nas, koji si izbavio sinove Izraelove.

R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. In manu forti, et brachio excelso.	V. U snažnoj ruci, i uzvišenoj mišici.
R. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se.
V. Exurge, Domine, adiuva nos, et libera nos propter nomen tuum.	V. Ustani, Gospodine, pomozi nam, i izbavi nas radi imena svoga.
R. Kyrie, eleison. Kyrie, eleison. Kyrie, eleison.	R. Gospodine, smiluj se. Gospodine, smiluj se. Gospodine, smiluj se.
V. Dominus vobiscum.	V. Gospodin s vama.
[Oratio super populum]	[Molitva nad narodom]
Deus, qui homini, ad imaginem tuam condito, ideo das temporalia, ut largiaris aeterna: Ecclesiam tuam spiritali foecunditate multiplica; ut, qui sunt generatione terreni, fiant regeneratione caelestes. Per Dominum nostrum.	Bože, koji čovjeku, stvorenom na tvoju sliku, zato daješ vremenite stvari, kako bi mu podao vječne: umnoži svoju Crkvu duhovnom plodnošću; da oni koji su rođenjem postali zemljani, postanu preporođenjem nebeski. Po Gospodinu našemu.

Kao što sam rekao, ovakav oblik molitve ipak se nije ukorijenio u rimskom obredu.

Za rimski obred karakterističan oblik **molitve vjernika** su one prošnje koje su se u tradicionalnom obredu zadržale u liturgiji Velikoga petka.

Te molitve, poznate pod nazivom "orationes sollemnes" ("svečane molitve") nekada su se molile na svakoj svetoj misi. U 9. stoljeću molile su se još na Veliku srijedu i Veliki petak. Kasnije su se zadržale samo na Veliki petak.

Te molitve glase ovako...

Oremus, dilectissimi nobis, pro Ecclesia sancta Dei: ut eam Deus et Dominus noster pacificare, adunare, et custodire dignetur toto orbe terrarum: subjiciens ei principatus et potestates: detque nobis quietam et tranquillam vitam degentibus, glorificare Deum, Patrem omnipotentem.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriam tuam omnibus in Christo gentibus revelasti: custodi opera misericordiae tuae; ut Ecclesia tua, toto orbe diffusa, stabili fide in confessione tui nominis perseveret. Per eundem Dominum. Amen.

Molimo, predragi naši, za svetu Crkvu Božju, da se Bog i Gospodin naš udostoji udijeliti joj mir, ujediniti je i štititi po cijelom krugu zemaljskom, podlažući joj vrhovništva i vlasti; i da nam dade da provodeći spokojan i miran život slavimo svemogućega Boga Oca.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, koji si u Kristu objavio slavu svoju svim narodima, čuvaj djela milosrđa svoga, da Crkva tvoja po svem svijetu raširena ustraje postojanom vjerom u ispovijedanju imena tvoga. Po istom Gospodinu našemu.

Oremus et pro beatissimo Papa nostro N. ut Deus et Dominus noster, qui elegit eum in ordine episcopatus, salvum atque incolumem custodiat Ecclesiae suae sanctae, ad regendum populum sanctum Dei.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Deus, cujus judicio universa fundantur: respice propitius ad preces nostras, et electum nobis Antistitem tua pietate conserva; ut christiana plebs, quæ te gubernatur auctore, sub tanto Pontifice, credulitatis suæ meritis augeatur. Per Dominum nostrum.

Molimo i za preblaženoga Papu našega N., da ga Bog i Gospodin naš, koji ga je odabrao u redu biskupstva, čuva zdrava i nepovrijeđena svojoj svetoj Crkvi, da vlada pukom svetim Božjim.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, na čijoj se zamisli sve temelji, pogledaj milostivo na naše molbe i odabranoga nam Natpastira svojom blagošću sačuvaj, da kršćanski puk, kojim po tvojoj volji upravlja, pod takvim Velikim Svećenikom uznapreduje po zaslugama svoga vjerovanja. Po Gospodinu našemu.

Oremus et pro omnibus Episcopis, Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus, Acolythis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus, Virginibus, Viduis: et pro omni populo sancto Dei.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Deus, cujus Spiritu totum corpus Ecclesiae sanctificatur et regitur: exaudi nos pro universis ordinibus supplicantes; ut, gratiae tuae munere, ab omnibus tibi gradibus fideliter serviatur. Per Dominum nostrum.

Molimo i za sve biskupe, svećenike, đakone, podđakone, svjećonoše, zaklinjače, čitače, vratare, priznavaoce, djevice, udovice i za sav puk sveti Božji.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, tvoj duh posvećuje i upravlja cijelo tijelo Crkve, usliši nas koji za sve redove ponizno molimo da po daru tvoje milosti svi staleži tebi vjerno služe. Po Gospodinu našemu.

Oremus et pro Christianissimo Imperatore nostro N. ut Deus, et Dominus noster subditas illi faciat omnes barbaras nationes, ad nostram perpetuam pacem.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Omnipotens sempiterne Deus, in cujus manu sunt omnium potestates, et omnium jura regnorum: respice ad Romanum benignus Imperium; ut gentes, quæ in sua feritate confidunt, potentiae tuae dextera comprimantur. Per Dominum nostrum.

Molimo i za najkršćanskijega cara našega N. da mu Bog i Gospodin naš podloži sve barbarske narode, za naš vječni mir.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, u čijoj su ruci sve vlasti i prava svih kraljevstava: pogledaj milostiv na Rimsko Carstvo; da se narodi, koji se uzdaju u svoje divljaštvo, suzbiju desnicom tvoje moći. Po Gospodinu našemu.

Oremus et pro catechumenis nostris: ut Deus et Dominus noster adaperiat aures praecordiorum ipsorum januamque misericordiae; ut, per lavacrum regenerationis accepta remissione omnium peccatorum, et ipsi inveniantur in Christo Jesu, Domino nostro.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Omnipotens sempiterne Deus, qui Ecclesiam tuam nova semper prole fecundas: auge fidem et intellectum catechumenis nostris; ut, renati fonte baptismatis, adoptionis tuae filiis aggregentur. Per Dominum nostrum.

Molimo i za katekumene naše, da Bog i Gospodin naš otvori njihova srca i vrata milosrđa, da po kupelji preporađanja zadobiju oproštenje svih grijeha te se i oni nađu u Kristu Isusu našemu Gospodinu.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, koji svoju Crkvu uvijek novim potomstvom oplođuješ, umnoži vjeru i razumijevanje našim katekumenima, da se preporođeni na krsnom zdencu pridruže djeci tvoga posinovljenja. Po Gospodinu našemu.

Oremus, dilectissimi nobis, Deum Patrem omnipotentem, ut cunctis mundum purget erroribus: morbos auferat: famem depellat: aperiat carceres: vincula dissolvat: peregrinantibus reditum: infirmantibus sanitatem: navigantibus portum salutis indulgeat.
Oremus. Flectamus genua. Levate.
Omnipotens sempiterne Deus, maestorum consolatio, laborantium fortitudo: perveniant ad te preces de quacumque tribulatione clamantium; ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant affuisse. Per Dominum nostrum.

Molimo, predragi, svemogućega Boga Oca da očisti svijet od svih zabluda; bolesti ukloni, glad odagna, tamnice otvori, okove razriješi, putnicima povratak, bolesnicima zdravlje, pomorcima luku spasenja udijeli.
Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite.
Svemogući vječni Bože, utjeho žalosnih, jakosti patnika, neka dopru do tebe molitve onih, koji u bilo kakvoj nevolji vapiju, da se svi obraduju što im je u njihovim potrebama bilo u pomoći tvoje milosrđe. Po Gospodinu našemu.

Oremus et pro haereticis et schismaticis: ut Deus et Dominus noster eruat eos ab erroribus universis; et ad sanctam matrem Ecclesiam Catholicam atque Apostolicam revocare dignetur. Oremus. Flectamus genua. Levate. Omnipotens sempiterne Deus, qui salvas omnes, et neminem vis perire: respice ad animas diabolica fraude deceptas; ut, omni haeretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant, et ad veritatis tuæ redeant unitatem. Per Dominum nostrum.	Molimo i za krivovjerce i raskolnike, da se Bog i Gospodin naš udostoji izbaviti od svih zabluda i ponovno ih prizvati svetoj majci, katoličkoj i apostolskoj Crkvi. Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite. Svemogući, vječni Bože, koji spašavaš sve i ni za koga ne želiš da propadne, pogledaj na duše zavarane đavolskom prevarom, da se ostavivši svaku izopačenost krivovjerja srca onih koji su zabludi pokajaju i vrate u jedinstvo tvoje istine. Po Gospodinu našemu.
Oremus et pro perfidis Judaeis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum; ut et ipsi agnoscant Jesum Christum, Dominum nostrum. Omnipotens sempiterne Deus, qui etiam judaicam perfidiam a tua misericordia non repellis: exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcaecatione deferimus; ut, agnita veritatis tuae luce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per eundem Dominum nostrum.	Molimo i za nevjerne Židove, da Bog i Gospodin naš podigne zastor sa njihovih srdaca, da i oni priznaju Isusa Krista Gospodina našega. Svemogući vječni Bože, koji ni židovsku nevjeru ne odbacuješ od svog milosrđa, usliši naše molitve, koje prikazujemo zbog sljepoće tog naroda, da spoznavši svjetlo tvoje istine, što je Krist, budu izbavljeni od svojih tmina. Po istom Gospodinu.
Oremus et pro paganis: ut Deus omnipotens auferat iniquitatem a cordibus eorum; ut, relictis idolis suis, convertantur ad Deum vivum et verum, et unicum Filium ejus Jesum Christum, Deum et Dominum nostrum. Oremus. Flectamus genua. Levate. Omnipotens sempiterne Deus, qui non mortem peccatorum, sed vitam semper inquiris: suscipe propitius orationem nostram, et libera eos ab idolorum cultura; et aggrega Ecclesiae tuae sanctae, ad laudem et gloriam nominis tui. Per Dominum nostrum.	Molimo i za pogane, da Bog svemogući ukloni grijeh iz njihovih srdaca, da ostavivši svoje kumire budu obraćeni Bogu živom i pravom i njegovom jedinom sinu Isusu Kristu, Bogu i Gospodinu našemu. Pomolimo se. Prignimo koljena. Ustanite. Svemogući vječni Bože, koji ne tražiš smrt grešnika nego uvijek život: milostivo primi našu molitvu i oslobodi ih štovanja kumira i pridodaj svojoj svetoj Crkvi, na hvalu i slavu svojega imena. Po Gospodinu našemu.

To su, dakle, izvorne molitve vjernika rimskoga obreda.

U akademskim krugovima liturgijskog pokreta tijekom 20. stoljeća (koji je u svojoj kasnijoj fazi upao u ono što je papa Pio XII. nazvao "arheologizmom") razvilo se zanimanje za nekadašnje molitve vjernika.

I tako se netko od njih dosjetio da bi bilo lijepo vratiti molitve vjernika u svaku misu, a ne da se više mole samo u obredima Velikoga petka.

Pod utjecajem takvih, Drugi vatikanski koncil određuje u konstituciji o liturgiji *Sacrosanctum Concilium*:

> "*Oratio communis* seu *fidelium*, post Evangelium et homiliam, praesertim diebus dominicis et festis de praecepto, restituatur, ut, populo eam participante, obsecrationes fiant pro sancta Ecclesia, pro iis qui nos in potestate regunt, pro iis qui variis premuntur necessitatibus, ac pro omnibus hominibus totiusque mundi salute."
>
> ("*Zajednička molitva* ili *molitva vjernika*, nakon Evanđelja i propovijedi, osobito na nedjelje i zapovjedane blagdane, neka se obnovi: da se uz sudjelovanje naroda obavljaju prošnje za svetu Crkvu, za one koji nama upravljaju na vlasti, za one koje tište razne potrebe, te za sve ljude i spasenje svega svijeta.")

Međutim, jesu li u liturgijskoj reformi vraćene izvorne molitve vjernika, koje ste mogli gore vidjeti? NE!
Nisu vraćene, nego su uvede potpuno nove molitve, uređene prema "modernim senzibilitetima". Kad pogledate kako izgledaju molitve vjernika u novom obredu mise, onda možete samo ustvrditi da (najblaže rečeno) ni po obliku, ni po sadržaju, uopće ne nalikuju na izvorne molitve vjernika.

To je tipična krakteristika liturgijske reforme iz 1960-ih. Oni javno kažu da vraćaju neki drevni element liturgije, a zapravo uvode novotarije kakvih nikada nije bilo u Crkvi.

Dakako, oni nisu odmah 1962. oblikovali molitve vjernika na onaj način kako ih danas imate u novom obredu mise, jer bi tada nesklad s crkvenom tradicijom bio previše očit.

Ispočetka su sastavili molitve vjernika u obliku koji (barem donekle) nalikuje na Gelazijeve prošnje. A i sadržajem su nalikovale na tradicionalne molitve.
To je počelo još neposredno prije Drugoga vatikanskog koncila, kad su biskupi preporučili da se na sv. misi umjesto ofertorija pjevaju molitve vjernika.
Možete ih vidjeti u molitvenicima iz 1960-ih.

Evo, primjer iz molitvenika *Biserje sv. Ante* (Sarajevo, 1962., str. 349.-351.)

V. dio: PJESME

Molitva vjernika

Naši su biskupi svojim vjernicima toplo preporučili, da bi za prikazivanje molili, dotično pjevali, prastaru »Molitvu vjernika«. Odmah, čim svećenik pozove »Oremus« — »Pomolimo se«, zbor (ili čitač) započne »Molitvu vjernika«, a svi ostali odgovaraju: »Gospodine, pomiluj nas!« (u I dijelu) ili »Gospodine, smiluj se!« (u II dijelu) ili »Spasitelju svijeta, ti ga pomozi!« (u III dijelu).

Zbor ili čitač:

I

Bože, daj mir, jedinstvo — svetoj Crkvi kršćanskoj: **Svi:** Gospodine, pomiluj nas!
Ne daj da izgine — baština tvoja:
Gospodine, pomiluj nas!
Učini, da se odvrati — od nas srdžba tvoja:
Gospodine, pomiluj nas!
Svi smo ti sagriješili — primi pokoru našu:
Gospodine, pomiluj nas!
Pogledaj, Gospodine, — i oprosti grijehe naše:
Gospodine, pomiluj nas!
Čuvaj nas, Bože,—od pomora, rata i glada:
Gospodine, pomiluj nas!

Bdij, Gospodine, — nad ovim mjestom:
Gospodine, pomiluj nas!
Desnicom svetom svojom — blagoslovi polja, njive, vinograde naše:
Gospodine, pomiluj nas!
Bože, daj dažda zemlji svojoj:
Gospodine, pomiluj nas!
Daj pokoj dušama vjernih, — koji su preminuli:
Gospodine, pomiluj nas!
Daj, da se uzraduje — kršćanska vjera:
Gospodine, pomiluj nas!

II

Za tvoju svetu Crkvu katoličku — molimo te:
Svi: Gospodine, smiluj se!
Za papu našega I i za sve svećenstvo, koje mu je povjereno — molimo te:
Gospodine, smiluj se!
Za slobodu vjere, za obraćenje pogana, za mir naroda — molimo te:
Gospodine, smiluj se!
Za ovo mjesto i za sve, koji prebivaju u njemu — molimo te:
Gospodine, smiluj se!
Za sve, koji se nalaze u pogibelji duševnoj i tjelesnoj — molimo te:
Gospodine, smiluj se!

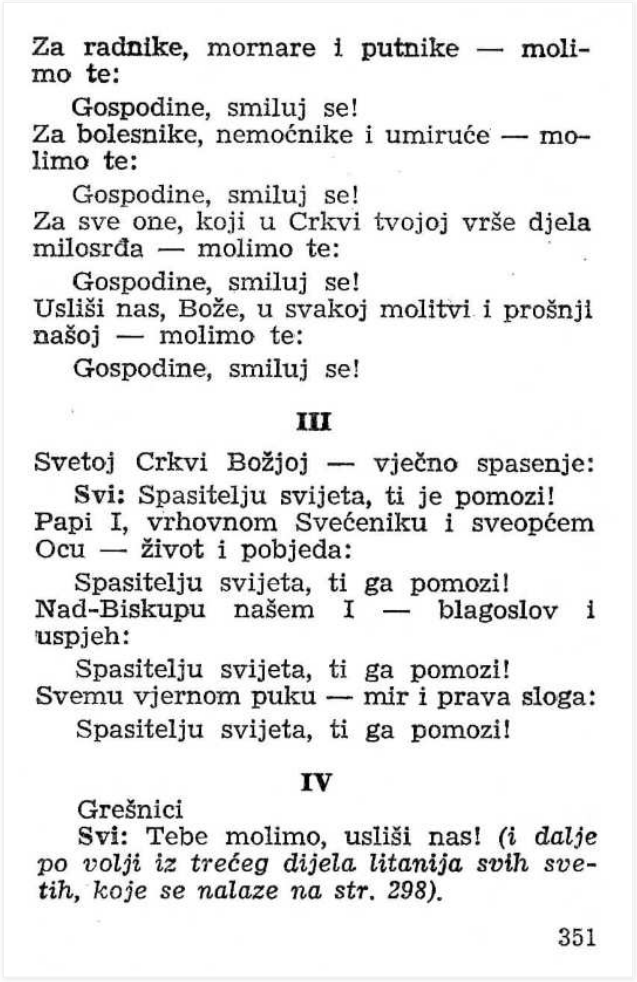

Za radnike, mornare i putnike — molimo te:

Gospodine, smiluj se!

Za bolesnike, nemoćnike i umiruće — molimo te:

Gospodine, smiluj se!

Za sve one, koji u Crkvi tvojoj vrše djela milosrđa — molimo te:

Gospodine, smiluj se!

Usliši nas, Bože, u svakoj molitvi i prošnji našoj — molimo te:

Gospodine, smiluj se!

III

Svetoj Crkvi Božjoj — vječno spasenje:

Svi: Spasitelju svijeta, ti je pomozi!

Papi I, vrhovnom Svećeniku i sveopćem Ocu — život i pobjeda:

Spasitelju svijeta, ti ga pomozi!

Nad-Biskupu našem I — blagoslov i uspjeh:

Spasitelju svijeta, ti ga pomozi!

Svemu vjernom puku — mir i prava sloga:

Spasitelju svijeta, ti ga pomozi!

IV

Grešnici

Svi: Tebe molimo, usliši nas! *(i dalje po volji iz trećeg dijela litanija svih svetih, koje se nalaze na str. 298).*

351

Međutim, molitve vjernika u ovom obliku, uglavnom su nestale nakon uvođenja novog obreda mise 1969. godine. Od tada imate molitve vjernika koje su više-manje proizvoljno sastavljene. Ljudi im dodaju i oduzimaju što god žele, gdje god žele i kako god žele.

Na tom području u novom obredu vlada potpuni nesklad između "lex orandi" i "lex credendi".
Molitve nerijetko variraju između čudnih, smiješnih, neobičnih, pa sve do otvoreno heretičkih, na koje pravi vjernik ne može reći "Amen".

Mentalitet anarhije vlada već dugi niz godina i u javnim i u privatnim molitvama "modernih vjernika". Kao da čovjek može moliti kako mu god padne na pamet!

Nije problem samo u molitvama vjernika u novoj liturgiji, nego i u modernim molitvenicima. U njima ćete naći velik broj "modernih molitava", koje su sastavili ljudi koji (jednostavno rečeno) nemaju pojma ni o čemu.

Što da vam kažem na kraju ovoga teksta, nego da vam preporučim da izbjegavate te moderne molitvenike?

Nije svejedno kako moliš i što moliš. Drži se stoga tradicionalnih molitvenika i tradicionalnih molitava.

Objavio/la Antemurale Christianitatis u 16:05

Nema komentara:

Objavi komentar

Unesite komentar...

Komentiraj kao: Milan Kušnjači

Odjava

Objavi | Pregled | Obavijesti me